

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Ze leren het nóóit af

(Pag. 6)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

ALLE HENS AAN DEK!

Het oude jaar met zijn zware beproevingen is gegaan, reeds is het nieuwe jaar enkele dagen oud. Weinig opwekkends biedt het ons. Wat de laatste periode van 1951 aan lasten met zich droeg, heeft 1952 als erfenis moeten aanvaarden. De tijd gaat gewoon door. Alleen biedt de jaarwisseling goede gelegenheid zich zelf af te vragen waar wij staan, ook om zich de gevaren nog eens goed te realiseren en vooral om zich af te vragen of er toch niet vooruitgang kon worden geboekt en er niet lichtpuntjes zijn gekomen, die hoop geven kunnen. En zelfs al zou er alom duisternis zijn, dan nog zal men moeten beseffen, dat wij in deze tijd zijn gesteld en er naar zullen moeten streven er iets beters van te maken.

Wie de schier eindeloze hoeveelheid problemen ziet, die om een oplossing vragen, kan zich alleen maar verbazen dat zo velen er langs heen wandelen, zeker niet zonder zorgen en vrees voor wat komen gaat, maar toch wel kennelijk zonder behoefte om er zich meer diepgaand mee in te laten. Wie in het publieke leven een rol speelt, kan ervan getuigen, dat vaak geoordeeld en veroordeeld wordt, zonder dat de critici zich hebben afgevraagd hoe de gecritiseerde situatie in werkelijkheid is, en welke mogelijkheden er zijn om er een einde aan te maken of er verbetering in aan te brengen.

Toch heeft elkeen het recht om over het te voeren beleid een oordeel uit te spreken en invloed uit te oefenen op de richting, waarin wij zullen worden geregeerd. Dit jaar zal in dat opzicht van grote betekenis zijn. Immers, in Juni zullen de verkiezingen voor de Tweede Kamer worden gehouden. Er is daarom voor onze partij een grote taak te vervullen. Wij zullen onze beginselen uit moeten dragen, maar daarnaast zullen wij de politiek der laatste jaren moeten verduidelijken en verklaren, alsmede moeten uiteenzetten wat van ons in de toekomst te verwachten is.

Alle functionarissen onzer partij, waar zij ook werkzaam zijn, hebben daarbij hun taak en zij zullen die vervullen. Ook ons blad zal naar de mate onzer krachten zijn steentje bijdragen.

Wat in de afgelopen jaren bereikt is door onze partij stemt tot grote dankbaarheid. Het liberalisme was in Nederland vóór 1940 in betekenis steeds achteruit gegaan. Na de bevrijding is een nieuwe periode van opgang ingezet. De Partij van de Vrijheid, en daarna de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zijn bij voortdurend gegroeid. Nog bij de laatste verkiezingen — voor de Provinciale Staten in 1950 — hebben wij zeer grote winsten geboekt. Toch waren de jaren voor ons niet gemakkelijk. Veel misverstand heeft er overheerst over de Indonesische politiek. Velen hebben onvoldoende oog gehad voor het feit, dat wij van onze kant gepoogd hebben een onjuiste politiek in gunstige zin om te buigen. Een ongelukkige Indonesische politiek hebben zij toen mede aan ons geweten. Zeer veel anderen hebben echter wel juist onderscheiden. Zij hebben gezien, dat niet altijd een bepaald streven succes oplevert. En zij hebben ook begrepen, dat in

een democratie nu eenmaal een minderheid het niet voor het zeggen heeft en dat men slechts de politiek der minderheid kan versterken door er bij verkiezingen steun aan te geven. Dat is dan ook in de laatste jaren rijklijk gedaan. En zo zijn wij bij voortdurend sterk gegroeid.

Stemt dit al tot dankbaarheid, tevreden zijn wij nog geenszins. Onze invloed moet nog verder stijgen. En dat kan.

Wij kunnen inderdaad onze invloed nog verder vergroten. Daarbij laten wij buiten beschouwing de mogelijkheid van het weer opdoemen van concurrerende groepjes, zoals in 1948 de groep van de heer Feuilletau de Bruyn en de Middenstandspartij. Reeds meermalen wezen wij er op, dat het resultaat van het optreden daarvan is geweest: zij zelf geen zetel, de Partij van de Arbeid aan een extra-restzetel geholpen, en de invloed van de V.V.D. verzwakt. Men mag nu toch aannemen, dat zulk kortzichtig gedoe niet meer zal voorkomen. Anders zullen de kiezers er trouwens het juiste antwoord wel op geven. Die zullen niet nogmaals bereid zijn het omgekeerde te bereiken van wat zij willen.

Wanneer wij zeggen, dat onze invloed verder stijgen kan, dan denken wij echter in het bijzonder aan twee dingen. In de eerste plaats aan het feit, dat wij ervan overtuigd zijn, dat de krachtsinspanning om onze aanhang uit te breiden nog zeer veel kan worden vergroot. Er zijn mensen, die prachtig werk doen, maar zijn er nog niet veel te velen die nog aan de kant staan? In dit tijdsgewricht mag men echter niet terzijde staan. De medewerking van een ieder is nodig. Daarmede komen wij tot het tweede punt: ons land, maar ook de internationale samenleving, heeft een politiek nodig waarin het liberale element krachtig doorklinkt.

Wij behoren niet tot degenen, die de moeilijkheden waarvoor regeerders geplaatst zijn, onderschatten. Lichtvaardige critiek, die geen rekening houdt met de uiterst precieze omstandigheden, wijzen wij af. Maar wij wijzen ook een belastingpolitiek af, waarvoor niet alleen doel is de staatskas aan de nodige gelden te helpen, maar eveneens om socialistische wensen te bevredigen. Minister Lief tinck vindt in ons een tegenstander omdat hij telkens weer socialistische stokpaardjes berijdt. Dat heeft hij ook bij de belastingvoorstellen gedaan, die in de afgelopen zomer in het parlement zijn behandeld, dat heeft hij evenzeer gedaan bij het wetsontwerp toezicht creditwezen. Trouwens, in het afgelopen jaar zijn de gevolgen van zijn lage rente-politiek wel bijzonder duidelijk aan de dag getreden toen de gemeenten in moeilijkheden kwamen bij het verkrijgen van leninggelden. Hoe schoon de theorieën van de socialist Lief tinck ook zijn, de praktijk leert, dat zijn rentebeleid fout geweest is en ernstige gevolgen met zich sleept.

En wat is het resultaat van de gevoerde politiek voor de middengroepen onzer samenleving? Juist in deze groepen stijgt het verzet tegen de socialistische politiek. Aan den lijve gevoelen zij, dat hun positie onhoudbaar

wordt. In onevenredig zware mate worden op de middengroepen de lasten van de tijd afgewenteld. De middengroepen wordt sociaal onrecht aangedaan. Daarom verzetten wij ons tegen die socialistische politiek, mede omdat wij de middengroepen beschouwen als de ruggegraat onzer samenleving. Daaruit is steeds het intellect voortgekomen, daaruit stammen de leidende figuren, die de maatschappij vooruit moeten brengen. In de middengroepen leeft het krachtige besef van de noodzaak van soberheid en spaarzaamheid, van verantwoordelijkheidsbesef en de wil om vooruit te komen. Men zal uit deze formulering begrijpen, dat wij daarom met verontwaardiging de gedachte afwijzen als zou ons verzet tegen de belastingpolitiek voortkomen uit materialistische motieven. De grote vergissing, die er ten aanzien van het liberalisme bestaat is, dat velen menen, dat het alleen maar een stelsel van economische politiek is. Het wezen van het liberalisme ligt op het geestelijke terrein. Verzet tegen de socialistische tendenzen der belastingpolitiek vloeit dan ook voort uit ons inzicht, dat die tendenzen mede geestelijke waarden aantasten. Wij zien namelijk de aanslag op de middengroepen als een aanslag op die groepen, die voor het geestelijk welzijn van ons volk van grote betekenis zijn. Daarom roepen wij deze middengroepen ook op om met ons te strijden voor haar behoud en daarmee voor het behoud van uiterst waardevolle elementen onzer samenleving.

Laten wij echter in dit artikel niet verder in politieke vraagstukken treden. Onze bedoeling was slechts te wijzen op de noodzaak om de voor ons bestaande mogelijkheden aan te grijpen. Dat vraagt van ons allen grote activiteit.

Wie, als wij, regelmatig contact onderhoudt met de partij en haar vele afdelingen, weet, dat er hard gewerkt wordt. Bijzonder verheugend is daarnaast wat gepresteerd wordt door de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie. Wij mochten onlangs het congres van deze organisatie te Zwolle bezoeken. Met enige anderen, die het vóór-oorlogse werk der jeugdbeweging kennen, waren wij verrast over hetgeen in korte tijd is bereikt. In twee jaar tijds was het aantal afgevaardigden van afdelingen verdrievoudigd, de geest was uitnemend, de uitgebrachte rapporten getuigden van gedegen studie, de gedachtenwisselingen waren van grote ernst en verantwoordelijkheidsbesef doortrokken.

Dat alles geeft ons veel vertrouwen in de mogelijkheden. Er moet echter voor gewerkt worden. En daaraan drage ieder het zijne bij. Onlangs waren wij in een gezelschap van mensen met verschillende politieke opvattingen. Een andersdenkende voorspelde toen grote winst voor de V.V.D. in dit jaar bij de verkiezingen. Ook wij menen dat wij prachtige winstkansen hebben. Laten wij evenwel beseffen, dat de winst ons niet in de schoot zal worden geworpen. Fel zullen wij door anderen worden aangevallen. Daarom moeten wij ons zo krachtig mogelijk maken en niemand mag zich aan zijn plicht onttrekken. Voor 1952 luidt dus het parool: alle hens aan dek!

K.

☆ parlementaire flitsen ☆

Begrotingsbehandeling vraagt bezinning op haar techniek

Sociale Zaken in de Tweede Kamer — Vrijere loonvorming gevraagd — Arbeidsproductiviteit, investeringsbeperking en bezitsspreiding — Neutrale vakbeweging mag niet in de hoek worden gedrukt — De D.U.W. — Problemen van beroepskeuze — Voorlichting en emigratie — De zorg voor de volksgezondheid

Dr. Kortenhorst heeft zijn doel, waaraan hij met grote hardnekkigheid heeft vastgehouden, namelijk het geheel gereed komen met de begrotingsarbeid in de Tweede Kamer vóór het ingaan van het Kerstreeks, bereikt. Dat is het herstel van iets, dat vroeger als normaal werd beschouwd en dat dus, op zichzelf bezien, een winstpunt mag worden genoemd. Toch is ook hier weer gebleken, dat toepassing van de stelling, dat het doel de middelen heiligt, een gevaarlijke is. Wij geloven wel te mogen vaststellen, dat, blijkens uittalingen van Kamerleden en blijkens de eenstemmige commentaren in de pers, de wijze, waarop de begrotingen thans zijn behandeld, algemeen wordt afgekeurd. De vergaderingen-aan-de-ropende-band tot diep in de nacht, waarbij per dag twee of drie stukjes begroting bij toerbeurt werden behandeld, leverden zulk een veelheid van stof, dat de dagbladen niet in staat waren, deze behoorlijk te verwerken en hun commentaar te leveren. Openbaarheid en voorlichtingsmogelijkheid kwamen dus volkomen in de knel, terwijl bovendien de beperking van de spreektijd bij de replieken, welke juist van zoveel belang kunnen zijn, tot gemiddeld vijf minuten per spreker toch eigenlijk een farce was.

Bovenbedoelde geforceerde methode heeft ondertussen dit voordeel opgeleverd, dat het probleem van de begrotingsbehandeling in het algemeen nu in het middelpunt van de belangstelling is gekomen en dat, naar wij mogen aannemen, ernstig naar middelen zal worden gezocht, om voor de volgende jaren een herhaling van deze situatie te voorkomen. Dr. Kortenhorst heeft in zijn slotwoord voor het reces zelf reeds een aantal mogelijkheden van verbetering aangewezen. Ernstig beraad daarover van allen, die hierbij betrokken zijn en die tot verbetering kunnen medewerken, lijkt ons dringend geboden.

Het Kerstreeks biedt ons ondertussen de gewenste gelegenheid, ons overzicht van het werk onzer fractie op dezelfde wijze tot het einde voort te zetten. Ons weekblad is geen nieuws-, maar een voorlichtingsorgaan en hetgeen onze fractieleden twee of drie weken geleden hebben gezegd en gedaan is voor ons van geen enkel minder belang.

In de eerste plaats is dan thans aan de beurt de begroting van Sociale Zaken, waarbij tevens de nota omtrent de werkgelegenheidspolitiek en die omtrent emigratie aan de orde werden gesteld. Voornaamste woordvoester van onze fractie was hierbij mevrouw Fortanier—de Wit, die erop wees, dat de noodzaak van het in evenwicht brengen van de betalingsbalans wel bijzonder spreekt wanneer wij onze aandacht bepalen bij het sociale beleid. Voor sociale maatregelen geldt nu eenmaal, dat zij economisch verantwoord moeten zijn op straffe van anders de sociale positie van belangrijke delen van het Nederlandse volk te ondermijnen, in stede van te verstevigen.

Terecht echter wordt het in de nota tot opvoering van de productiviteit zo geformuleerd, dat binnen het kader van het in evenwicht brengen van de betalingsbalans de algemene doelstelling van het Kabinet gericht is op vergroting van de welvaart door te streven naar een vergroting van de arbeidsproductiviteit en uitbreiding van het productie-apparaat, ten einde een hoog peil van de werkgelegenheid te handhaven. Om tenslotte te komen tot een zo rechtvaardig mogelijke verdeling. Met deze doelstelling — zo verklaarde mevrouw Fortanier — kunnen mijn fractiegenoten en ik ons verenigen, waarbij wij ons sterk bewust zijn van de realiteit, dat nastreving van dit doel het nog niet eenvoudig zal maken de spanning tussen het sociaal wenselijke en het economisch mogelijke altijd bevredigend op te lossen.

Komend tot de loonpolitiek, wees onze geestverwante er aan de hand van de geschiedenis met de jongste „uitkering ineens” op, waar men terecht komt, als men meent, dat een beheerste loonpolitiek inhoudt, dat men deze tot in de uiterste finesses moet regelen. Mijn fractie, aldus spreekster, is van oordeel, dat van deze vorm van loonpolitiek zo spoedig mogelijk moet worden afgestapt. Bij deze discussies kwamen mede aan de orde de vraag of het mogelijk is, de arbeiders een aandeel te doen verkrijgen in de nieuwe investeringen, zowel als het probleem van de bezitsspreiding in het algemeen en de opvoering van de arbeidsproductiviteit. Daar de Sociaal-Economische Raad zich thans over het vraagstuk van de bezitsspreiding beraadt, beperkte mevrouw Fortanier zich hier tot een verwijzing naar het program van de V.V.D., dat zich op maatschappelijk-structurele gronden in een aantal artikelen uitsprekt vóór vergroting van de mogelijkheid voor alle groepen van het volk zich eigen bezit te

verwerven. Hieruit vloeit dus voort, dat de V.V.D.-fractie zeer warme belangstelling heeft voor de uitwerking van deze gedachte, waarmee men zich in kringen van het bedrijfsleven deze dagen bezig houdt. Zonder zich uit te spreken voor een bepaalde uitwerking, kon onze woordvoester in het algemeen wel verklaren, dat wij krachtens onze beginselen afwijzend staan tegenover een regeling, die, om het kort uit te drukken, een collectieve aanspraak op collectief bezit zou inhouden.

Op de loonvorming terugkomend, wees mevrouw Fortanier erop, dat in brede kringen, zowel bij werkgevers als bij werknemers, een verlangen heerst naar een grotere mate van vrijheid in de loonvorming. Waar een volledige vrije loonvorming thans niet mogelijk, noch gewenst wordt geacht, gaan er terecht van vele kanten stemmen op om te komen tot een groter vrijheid voor bedrijfstaksgewijze overleg. Een grotere mate van differentiatie in de beloningen komt de V.V.D.-fractie daarbij uitermate noodzakelijk voor. Bij een beschouwing van de loonpolitiek op lange termijn kan bovendien bepaaldelijk niet worden nagelaten, het nijpende probleem van de huurpolitiek aan de orde te stellen. Een loon- en prijsbeleid, waarbij zo langdurig als thans is gebeurd door verstarring van de huren het binnenlandse loon- en prijspeil op kunstmatige wijze wordt gedrukt, kan naar onze overtuiging op de duur niet gehandhaafd worden zonder een verstarring, die uiteindelijk de welvaart schaadt.

Terecht (zoals later uit verklaringen van minister Van den Brink bij Economische Zaken zou blijken) merkte mevrouw Fortanier op, sterk de indruk te hebben, dat de leden (van de P. v. d. A.), die zich beklagen over wat zij stellen als een feitelijkheid: de te geringe investeringsbeperking in de particuliere sector, zich aan een voorbarig oordeel schuldig maken. Bovendien wees spreekster nog eens op een verklaring van minister-president Drees op 15 November, waarin hij zei, dat „ongetwijfeld, zowel in de publieke sector als in de particuliere sector investeringsbeperking op zichzelf een nadeel is, zodat wij het niet moeten stellen als iets, dat wij steeds de voorrang moeten geven boven alle andere maatregelen”.

Wie van de Kamerleden de reis langs een deel van de Nederlandse industrie heeft meegemaakt, heeft gelegenheid gehad op te merken, dat de noodzaak van vervanging van machinerieën, die niet meer aan moderne eisen voldoen, door nieuwe, bijna overal het kernprobleem van de financiering vormt. Nogmaals: het fundament voor een krachtig sociaal beleid zal allereerst door de industrialisatie en de investeringen moeten worden gevormd. Mevrouw Fortanier laakte hierbij nog de opmerking in het Urgentieprogramma van de Partij van de Arbeid, waarin gesproken wordt van de geringe bereidheid van andere bevolkingsgroepen om eveneens offers te brengen. In deze Kamer, zo merkte spr. op, zijn, voor zover mij bekend, geen groepen vertegenwoordigd, die geen offers willen brengen, al zijn er wel groepen, die zich veroorloven een andere zienswijze te hebben dan de Partij van de Arbeid over de middelen, die daartoe het meest geschikt zijn. Daar komt bij, dat er, behalve de arbeiders, andere delen van ons volk zijn (de kleine rentetrekken en de gepensioneerden), die grotere offers hebben gebracht dan zij, doordat de Regering niet bij machte is gebleken, hen in de verschillende compensatiemaatregelen te doen delen.

DEZE BURGER

denkt, ieder jaar zijns levens en zijner groeiende wijsheid, méér aan de wijsheid van het oude verhaal van de Babylonische spraakverwarring; want hoe meer kranten hij leest en hoe meer sprekers hij hoort, en hoe meer onwijsheid hij gadeslaat, des te dieper hij begrijpt dat de mensen elkander niet meer verstaan en dat dit een van de diepste oorzaken is van 's werelds onbehagen.

Dit is reeds zo wanneer de mensen geheel andere talen spreken. Want deze burger denkt wel eens, dat het wellicht goed voor de wereld en de mensen zou zijn, wanneer Vадertje Stalin en Oompje Truman beiden, van de baby-box uit, Russisch of Amerikaans gesproken hadden. Omdat vrede en vriendschap uit het hart en uit de ziel moeten wellen en omdat de ziel en het hart verdorren zodra de woorden door de ijsskoude, administratieve, alleen-maar-noterende hersenen van een tolk moeten gaan.

Doch tragischer nog is de verwarring van Babylon, wanneer de mensen grammaticaal en syntactisch en etymologisch de zelfde taal spreken, doch wanneer zij de ziel der woorden verschillend vertolken.

Want wat is „de waarheid” voor De Waarheid en wat is zij voor ons?

En wat is „democratisch” voor meneer Paul de Groot? En wat is „democratisch” voor meneer P. J. Oud?

En hoe met „fascistisch”?

En hoe met „dictatoriaal”?

En hoe met „goed”?

En hoe met „kwaad”?

Ge moet daarover eens goed nadenken.

Dat het juist de woorden en de begrippen zijn, die het belangrijkste voor de mensen en hun leven zijn, die de euvelste verwarring scheppen zodra zij van de mond naar het brein gaan; een ondeelbaar ogenblik, doch welke metamorfosen!

Zo is het ook met de „Vrijheid” uit het manifest van meneer ingenieur Hein Vos en de „Vrijheid” die beleden wordt door

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Onbevredigend antwoord

Enige tijd geleden hebben wij in ons weekblad de vragen vermeld, welke dr M. P. Vrij, die voor onze partij zitting heeft in de gemeenteraad van Eindhoven, gesteld heeft naar aanleiding van 'n weigering van een standplaats op de markt voor de verkoop van boeken en tijdschriften te Eindhoven.

Thans hebben Burgemeester en Wethouders van Eindhoven hierop geantwoord. Zij zeggen in hun antwoord, dat krachtens de Verordening op de heffing en de invordering van marktgeld de marktmeester de standplaatsen op de markt aanwijzen. Bij het hanteren van deze bevoegdheid moet het marktpersoneel om praktische redenen een redelijke mate van vrijheid worden gelaten, al zal het zich daarbij uitermaard hebben te gedragen naar de algemene of bijzondere richtlijnen, welke het College van B. en W. terzake heeft uitgevaardigd.

Zo heeft in het door dr Vrij bedoelde geval geen afzonderlijk overleg plaats gehad tusschen het College van B. en W. en de Chef-marktmeester, maar deze laatste heeft, de inzichten van B. en W. op het stuk van de verkoop van boeken en tijdschriften op de markt kennende, naar de mening van B. en W. terecht de bedoelde standplaats geweigerd. De Chef-marktmeester heeft in dit geval slechts gehandeld conform het standpunt door de Gemeenteraad, met betrekking tot de verkoop van boeken en andere drukwerken op de markten, voor en na ingenomen. Bij de vaststelling van de Woenselse middagmarkt sprak de Raad zich laatstelijk uit tegen de handel in boeken op die markt. Van een gewijzigde opvatting, althans bij de meerderheid van de Raad, in dit opzicht, is bij de behandeling van de marktverordening, waarbij deze aangelegenheid mede ter sprake is gekomen, niet gebleken.

De Verordening op de markten in de gemeente Eindhoven bevat naar de overtuiging van B. en W. geen bepalingen, welke in strijd zouden zijn met art. 7 der Grondwet, terwijl ook de gang van zaken in dit opzicht op de plaatselijke markten, bepaald door overwegingen, ontleend aan praktisch beleid en de ervaring naar het inzicht van B. en W. daarmede evenmin in strijd is.

Het College van B. en W. acht in verband met het vorenstaande geen termen aanwezig, om, in afwijking van de terzake bekende opvattingen van de Raad, aan de door dr Vrij bedoelde persoon ~~alsnog een standplaats op de markten te doen aanwijzen.~~

Wij achten dit antwoord van B. en W. van Eindhoven onbevredigend.

Om ons even te bepalen tot belangrijke steden in het Zuiden van ons land, wijzen wij er op, dat in Nijmegen, 's-Hertogenbosch, Tilburg en Breda wel boeken op de markt komen. In Helmond en Bergen op Zoom niet, omdat er daar geen animo voor is, het is echter in de laatste twee steden niet verboden. Maarstricht daarentegen heeft wel een verordening, waarin het verboden is boeken op de markt te verkopen. Een gemeentebestuur van een stad, die een zo belangrijke plaats inneemt in de industrie van ons land, zou er goed aan doen, een dergelijk verbod op te heffen.

Zuur stukje

Het „Nationale Weekblad Burgerrecht” schrijft in zijn nummer van 8 December, dat „de jeugd moet opbouwen en niet politiseren”.

Onder deze titel publiceert het blad een artikel waarin het Leidse Studentenparlement afgekraakt wordt.

Waar het schrijft, dat het er in wezen om gaat, dat jonge mensen „parlementje” spelen, heeft het gelijk.

Het verschil tussen ons en de redactie van Burgerrecht is, dat wij het experiment in beginsel toejuichen en het tot dusverre verrichte als bijzonder geslaagd kwalificeren.

De schrijver van het artikel in „Burgerrecht” behandelde de materie overigens niet geheel met in acht neming van die zorgvuldigheid die men zou mogen verwachten; zo vermeldt hij, de „Handelingen” van de eerste zitting van dit studentenparlement voor zich te hebben, waarop hij vervolgt: „Wie verwacht dat men in deze schriftuur iets van de jeugd zal terug vinden vergist zich, het is een akelig, ambtelijk stuk . . .”

Het baart toch wel enige verwondering, dat deze criticus blijkbaar niet tussen de parlementaire „Handelingen” en de z.g. „witte stukken” weet te onderscheiden. Wat op 8 December slechts in druk kon zijn verschenen, was nl. het wetsontwerp dat op de eerstvolgende vergadering (in Januari) in openbare behandeling zal worden genomen, benevens de daarbij behorende Memorie van Toelichting. Dit evenwel slechts ter zijde.

Wij weten niet welke bedoelingen bij alle initiatiefnemers van dit Studentenparlement voorzaten; bij de studenten evenwel leeft, gelijk ons bekend is, de wens, de werkwijze van het parlement ook in de praktijk te leren kennen, waardoor in collegezaal en achter de studeertafel het onderwerp hen levendiger voor de geest zal ko-

men te staan. Dat men het „zelfdoen” de beste leerschool beschouwt en het ook zo echt mogelijk wil trachten te doen, met alle extra tijd en moeite, daarmede voor de betrokkenen gepaard, verdient naar het ons voorkomt slechts toejuicing.

Wanneer de studenten, om de gang van zaken in een rechtszaal eens te beleven, naast bijwoning van de openbare behandeling van werkelijke processen, zelf een gefingeerd proces gaan opvoeren, ligt dat geheel in dezelfde lijn. Daarover heeft echter tot nu toe niemand zijn afkeuring uitgesproken. En onzes inziens terecht. En zo vinden wij het ook terecht, dat de studenten reeds op jeugdige leeftijd leren kennen wat een parlement is en hoe het werkt. Dat zij op deze wijze de politiek beoefenen achten wij in hoge mate nuttig. Zij zullen dan ook leren, dat „politiek” een zaak is, die jarenlange scholing eist voor men dat vak verstaat. En zij zullen zelf op deze wijze de scholing ontvangen, die voor toekomstige politici van de grootste waarde zal zijn en voor de gemeenschap veel nut zal kunnen afwerpen. Wij verheugen ons dan ook zeer over het studentenparlement en hopen op herhaling.

Het begint te dagen

Wij hebben onlangs eens een aanhaling gedaan uit de Groene Amsterdammer, een aanhaling, die een bewijs vormde, dat ook daar langzaam, maar zeker op het terrein van de economie liberale inzichten gaan doorwerken. En al zijn we er van overtuigd, dat één zwaluw nog geen zomer maakt, toch is het opvallend, dat we thans al weer een aanhaling kunnen doen. Dit keer uit het „rode” Vrij Nederland, dat een artikel wijdt aan de middenstand, die in de knel zit.

Het blad schrijft o.m. het volgende: „Dat de middenstand — hier opgevat in de gebruikelijke zin van „de winkelstand” — het moeilijk heeft, is bijna een gemeenplaats. Een breedde concurrentie aan de ene kant, de druk van het grootbedrijf (ten dele uit diezelfde winkelstand voortgekomen) aan de andere, zetten de zelfstandige winkelier in de knel. De overheid tracht hem te beschermen door het stellen van vestigingseisen; zelf poogt hij zijn positie te vormen door samenwerking die dan echter wel eens vormen aannemt, die op het grootbedrijf beginnen te lijken en waarbij zijn zelfstandigheid opnieuw in het gedrang dreigt te komen”.

Het is al een winstpunt, dat in een „rood weekblad” aandacht geschonken wordt aan de grote moeilijkheden, waarmede de middenstand te kampen heeft, al zegt het blad er niet bij, dat juist door het drijven in socialistische richting door de P.v.d.A. die middenstand het zo moeilijk heeft gekregen. Maar als de middenstanders meer en meer begrip willen vinden voor hun moeilijkheden, zodat ook bladen als de Groene Amsterdammer en Vrij Nederland begrip krijgen voor hun problemen, dan is er geen beter ding dan bij de stembus in Juni van het komende jaar als één man niet op de P.v.d.A. en wel op de V.V.D. te stemmen. Dat is het argument, waarvoor men in die kringen nog altijd gevoelig is. Het begint te dagen, maar de niet-rode dageraad zal er pas zijn, als men in socialistische kring merkt, dat de middenstanders nu genoeg hebben van het socialistische drijven.

De consequentie

Bij Werkspoor heeft de kernverkiezing plaats gehad met als gevolg dat het aantal Unieleden in de kern daalde van 29 tot 26, terwijl het aantal zetels op de eenheidslijst (de communisten) steeg van 10 op 15.

Het Vrije Volk, waaraan we deze mededeling ontleenen, heeft met dit resultaat een bittere pil te slikken gekregen en schrijft dit voor de Uniebonden ongunstige resultaat toe aan 'n veranderd kiesstelsel en vertelt dat bij de vorige verkiezing de communisten (de eenheidslijst) onevenredig weinig zetels verkregen. In het voorbijgaan willen we opmerken, dat we betwijfelen of deze opvatting destijds ook in H.V.V. vermeld werd. Waarschijnlijk is er toen alleen maar gejuicht over het succes der Uniebonden.

Maar afgezien hiervan ligt het feit er toch maar, dat de communisten in verhouding tot de grote ledentallen van de Uniebonden zo'n groot aantal zetels verwierven.

Waaraan dit toe te schrijven?

Natuurlijk aan het feit dat de E.V.C. voor de werklieden meer eist dan de andere bonden. Hier zien we de ontwikkeling, die mr Vonk aangeeft in zijn polemieek met H.V.V., nl. dat de socialistische strijd noodzakelijk naar het communisme voert.

En de vakbeweging, die vroeger de aanhangwagen van de politieke partijen was, heeft de rol van tractor overgenomen en sleept op haar beurt de politieke partijen mee.

Het begon met de machtsvorming en de materialistische verlangens van de massa zijn zo sterk aangewakkerd, dat men om leden te winnen tegen elkaar opbiedt. De E.V.C., die de onverantwoorde-

Wij hebben er iets anders op gevonden

om aan de enorme stijging van de papierprijs het hoofd te bieden: een stijging die de meeste periodieken en alle dagbladen hun abonnementsprijs deed verhogen.

Wij meenden dat wij de abonnementsprijs van Vrijheid en Democratie niet moesten verhogen.

Niettemin raakt die papierprijsverhoging ook ons op gevoelige wijze en daar moest iets op worden gevonden op de voor onze trouwe lezerskring minst-pijnlijke wijze.

Derhalve hebben de redactie en de directie van ons (en uw) blad besloten compensatie te vinden door in de zomermaanden een paar maal ons blad niet te doen verschijnen.

Wij slaan dus in Juli en Augustus enkele maanden over en laten onze abonnementsprijs onaangetaast.

lijkste is biedt uit de aard der zaak het meeste en verkrijgt daardoor een onevenredige invloed, maar zit door deze methode met de zweep achter de vakbonden aan, met het resultaat als hierboven vermeld.

Merkwaardig

In vroegere tijden, toen de socialistische nog geen deel uitmaakten van de colleges van B. en W., toen er geen of nagenoeg geen burgemeesters van socialistische huize benoemd werden, heeft de S.D. A.P. veel bezwaar gemaakt tegen het feit, dat burgemeesters bij bepaalde gebeurtenissen in hun steden geen of onvoldoende inlichtingen gaven over het optreden van de politie, iets waartoe de burgemeesters ook niet verplicht waren op grond van de wettelijke bepalingen. In latere jaren, toen in de praktijk de grenzen tussen autonomie en zelfbestuur minder scherp waren, werd het steeds meer gewoonte, dat burgemeesters zowel op vragen van gemeenteraadsleden als bij de behandeling van de begroting uitvoerig antwoorden op opmerkingen over het optreden en het beleid van de politie.

Kort geleden heeft een lid van de gemeenteraad van Leeuwarden vragen gesteld aan de burgemeester van Leeuwarden, die een overtuigd socialist is, inzake het optreden van de politie bij de reletjes in die gemeente naar aanleiding van het proces over de Friese kwestie. De burgemeester van Leeuwarden heeft echter geweigerd op deze vragen te antwoorden. Waar blijft nu het vlamvande protest van socialistische zijde? Wij hebben het nog niet gezien. En wij kunnen dat alleen maar in de mildeste vorm karakteriseren met het woord: merkwaardig.

In Middelharnis

Bij de behandeling van de gemeentebegroting van Middelharnis voor 1952, heeft de heer J. Boonsma, lid van de gemeenteraad van die gemeente voor de V.V.D. ook gesproken over de woningbouw en daarbij o.m. het volgende gezegd:

„Ik voor mij zou B. en W. aan de hand willen doen: laten we eens een grootscheepse actie op touw zetten, dat de burgerij van Middelharnis gezamenlijk aan de Raad ter beschikking stelt een fonds om te beginnen van f 100.000, te verdelen in 1000 aandelen van f 100. Participanten betalen elke week f 1 of per maand f 5 tot de f 100 is volgestort. Ieder burger, die het wel meent met zijn medeburgers wordt uitgenodigd om op deze lening in te schrijven. Door B. en W. wordt bepaald, wanneer deze lening terug zal worden betaald, te beginnen 1 of 2 jaar nadat de woningen in gebruik zijn. Zodat de burger, die spaart, ook zijn geld weer terug krijgt; ik zou echter willen zien, dat wij als hoogste bewijs van burgerzin ook inderdaad deze lening renteloos of tegen lage premie gaven. Wanneer deze lening ad f 100.000 niet slaagt en minder opbrengt dan wij hopen, dan moeten wij toch accepteren wat aangeboden wordt. We kunnen niet zeggen, hoeveel huizen gebouwd zullen worden. B. en W. zullen heus, daar is ons vertrouwen in dit college voor, met dit geld doen wat zij kunnen om zoveel mogelijk woningen te bouwen. Vindt de burgerij het niet nodig om dit plan te helpen slagen, dan mag er ook geen verwijt meer gericht worden tot B. en W. of tot de Raad, dat zij niets deden om aan de grote woningnood tegemoet te komen. Het kernpunt voor de oplossing ligt in het bezit van burgerzin bij de burgerij, of men achter de Raad staat en of men wil helpen.”

De burgemeester antwoordde, dat B. en W. van Middelharnis dit plan gaarne zouden overwegen.

**VRIJHEID EN
DEMOCRATIE**

Weekblad van de Volkspartij
voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Redactie-secretaris: Mr. E. Elias.
Adres: Spuistraat 274, ingang
Raamsteeg, tel. 36325, A'dam.
Administratie: Postbus 43,
Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal,
f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements-
en advertentiegeden:
Postgiro no. 245103, ten name van de
Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te
Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de
administratie.

**Mr H. van Riel
sprak te Epe**

De ondercentrale Noord Veluwe had een geslaagde avond te Epe, waar Mr Van Riel, vice-voorzitter van onze partij, voor een volle zaal, in het Hof van Gelre sprak over de huidige situatie.

Eerst schetste spreker Nederlands ligging ten opzichte van de twee grote machtscomplexen die kortweg genoemd kunnen worden: Rusland en Amerika. Over het feit dat we ons schrap moeten zetten tegen de bedreigingen van buiten, zijn alle partijen op één na, het eens. Maar volgens de beginselen van de V.V.D. mag het geld, nodig voor de verdediging, niet worden bijeengebracht op een wijze, die ons volk innerlijk verzwakt. De kans dat West-Europa of Nederland ten onder gaan door aanvallen van buiten is minder groot dan het gevaar onder te gaan door gebrek aan vertrouwen in eigen kracht. Als voorbeelden gaf Mr Van Riel: de Engelsen die India verlieten, niet omdat de onderling zeer verdeelde bevolking ze er uit kon jagen, maar omdat ze twijfelden aan hun eigen taak daar; het Romeinse keizerrijk dat ten onder ging niet alleen door de bedreigingen van buiten af, maar vooral door de uitpersing van de middengroepen en het hele systeem van geleide economie, met o.a. maximumprijzen waarvan men hele tabellen had.

In die richting hebben ook onze na-oorlogse regeringen gewerkt. Men streeft naar nivellering en schept een toestand waarin de mogelijkheid ten onder te gaan, zowel als de mogelijkheid het ver te brengen, zeer beperkt is. Men kweekt zo een massa die zich nergens iets van aantrekt. Dat is het grootste gevaar.

Met opzet worden sommige groepen benadeeld ten bate van andere groepen, zonder dat men dit eerlijk toegeeft. Integendeel men doet of men rechtvaardigheid nastreeft. Zo zei de minister van Financiën onlangs bij de behandeling van de wet Toezicht Credietwezen dat het toch onlogisch zou zijn dat de mogelijkheid tot het betalen van de rente een maatstaf zou zijn om uit te maken aan wie wel en aan wie geen krediet zou worden verstrekt!

Richten de maatregelen van na de oorlog zich tegen de kapitalisten? Neen, tegen de bekwame midden-groep. Het reële loon van deze groep ging met 60% achteruit. Dat van een ongeschoold arbeider is 100% gebleven.

De groep die profiteert van al deze nivelleringsmaatregelen is een zeer kleine groep van de bevolking. De geschoolde arbeiders worden n.l. ook weer benadeeld ten opzichte van de ongeschoolden. En alle zelfstandigen worden met de ondergang bedreigd.

Ook het laaghouden van de huren, thans 115% van die in 1940, toen voor de huren crisisprijzen golden, terwijl er nu woninggebrek is, is onrechtvaardig, vergeleken met het verhogen van de prijzen van P.T.T., uroducten van de staatsmijnen, openbare nutsbedrijven e.d.

**Hoe Mr Oud in 1917
in de Kamer kwam**

Een Handelsblad-artikel met gevolgen

In het kader van zijn reeks „Schetsen van het Haagse Binnenhof“ wijdde de parlementaire redacteur van het „Algemeen Handelsblad“ een schets aan de figuur en de betekenis van onze partij- en fractievoorzitter, mr P. J. Oud, in verband met diens toen in het verschieft liggende 65ste verjaardag. In deze schets komt een aantal aardige bijzonderheden voor, die men ook in het aan de heer Oud gewijde boek niet aantreft. Zo lezen wij over de wijze, waarop de heer Oud voor het eerst in de Tweede Kamer is gekomen het volgende: Wie de lijst van leden der Tweede Kamer eens nauwkeurig doorloopt, zal tot de ietwat verrassende ontdekking komen, dat van onze Kamer van honderd niet minder dan 71 leden behoren tot de „nieuwelingen“, die pas na de bevrijding daar hun intrede hebben gedaan. Van de overblijvende 29 kwamen er 22 in de jaren tussen 1930 en 1940, 5 in het tijdvak 1920 tot 1930 en dr Schouten, de anti-revolutionaire fractieleider, deed zijn intrede in 1918. Maar slechts één kan er zich op beroemen, nog onder het oude districtenstelsel voor de eerste maal door de kiezers naar het Binnenhof te zijn gezonden. Dat is mr P. J. Oud, voorzitter thans van de Kamerfractie van de V.V.D. en burgemeester van Rotterdam, die op 5 December — aanstaande Woensdag dus — zijn 65e verjaardag hoopt te vieren.

In 1917 werd de „jonge Oud“ (op dat ogenblik ontvanger bij het dienstvak der registratie en domeinen te Ommen en voordien te Texel) door 't district Den Helder gekozen, maar gemakkelijk is hem de intrede in de Kamer niet gemaakt. Het betrof hier een tussentijdse verkiezing, in Mei 1917 noodzakelijk geworden door de benoeming van de Unie-liberaal mr Th. H. de Meester tot lid van de Raad van State. Drie kandidaten kwamen bij deze verkiezing tegenover elkaar te staan: de vrijzinnig-democraat Oud, de sociaal-democraat C. Thomassen en de bekende christen-democraat A. P. Staalman, die in vroeger jaren als anti-revolutionair voor Den Helder reeds zitting in de Kamer had.

De eerste stemming is een nek-aan-nek race. Van de 4368 stemmen behaalt Oud er 2264, Thomassen 2128 en Staalman 1993, zodat herstemming moet worden gehouden tussen de kandidaten Oud en Thomassen. Deze herstemming brengt Oud 3341 en Thomassen 2798 stemmen, zodat Oud gekozen is. De joyeuse entrée blijft echter nog uit, want uitgerekend de dag na de herstemming worden de Kamers ontbonden in verband met Cort van der Lindens Grondwetsherziening, welke in eerste lezing door de oude Kamers is aanvaard. Een ogenblik lijkt het nog, of dit alleen maar enig uitstel voor de nieuw gekozenen zal betekenen, want de politieke partijen hebben, onder de leuze: „laat zitten wat zit“, het accord gesloten, geen kandidaten tegenover de aftredenden te stellen. In de additionele artikelen van de Grondwetsherziening is namelijk bepaald, dat binnen een jaar het nieuwe kiesstelsel, zoals dat bij deze herziening is aanvaard, voor de verkiezing van een nieuwe Kamer in werking zal treden.

„Laat zitten wat zit“ dus, maar Oud „zit“ nog niet, zo redeneert Staalman en deze lokt toch een verkiezing in het distr. Den Helder uit. Oud moet voor de derde maal vechten voor zijn nog nimmer bezette Kamerzetel en dat gebeurt nog op de ouderwetse manier. Wie slagvaardig is en

Na de pauze kon over allerlei onderwerpen gevraagd en gediscussieerd worden. Ter sprake kwamen nog: Nieuw Guinea, de „vermogensheffing ineens“ en andere onderwerpen, waarvan sommige een hele avond zouden vragen om ze enigszins goed te bekijken.

De voorzitter, de heer C. A. Steenmeyer, sloot deze geslaagde avond met een opwekking alle krachten in te spannen ter versterking van de V.V.D., aangezien weer ten volle duidelijk was, dat alleen een ingang doen vinden van onze beginselen bij steeds meer mensen nog enige redding kan brengen.

de lachers op de verkiezingsvergaderingen zijn hand weet te krijgen, schiet al een aardig eind op. Staalman zegt nu tegen zijn toehoorders: die Oud doet wel of hij al met jullie district is getrouwd, maar het huwelijk is nog niet gesloten, hij is nog slechts de bruidegom. Maar Oud, zonder parlementaire ervaring nog, doch wel reeds in het bezit van de nodige slagvaardigheid, antwoordt: Goed, ik aanvaard, dat ik nog slechts de bruidegom ben, maar Staalman (die al verscheidene jaren geen zitting meer in de Kamer had), is gescheiden en het Burgerlijk Wetboek gepaalt (zo was het toen nog), dat een gescheiden man niet met zijn vroegere echtgenote kan hertrouwen.

De „jonge bruidegom“ wint het van de „gescheiden man“ en op 29 Juni 1917 stapte hij dan toch de Kamer binnen, waar mr D. Fock in de voorzitterszetel troont en waar hij, een „jong broekje“ van even dertig, hoog opziet tegen oude parlementaire rotten als de toen 80-jarige De Savornin Lohman, dr Nolens en mr Troelstra. Intimideren laat hij zich echter toch niet.

De schrijver schetst dan verder, hoe de heer Oud zich niettemin niet liet intimideren, met welk een werkkraft hij zich op de arbeid voor de Kamer en voor de toenmalige Vrijzinnig-Democratische Bond wierp, hoe hij omstreeks 1930 reeds behoorde tot de toonaangevende politici en hoe goed Colijn en Oud gedurende hun gezamenlijk ministerschap met elkander konden opschieten.

Het artikel besluit aldus met de na-oorlogse periode:

Onmiddellijk na het herstel der onafhankelijkheid doet hij zijn intrede weer in de burgemeesterskamer, maar ook de na-oorlogse partijpolitiek vraagt zijn aandacht. Zijn partij, de Vrijzinnig-Democratische Bond, besluit tot een fusie met de sociaal- en christen-democraten in een nieuwe „Partij van de Arbeid“, die een soort vooruitstrevende middengroep moet worden. Oud gaat slechts schoorvoetend mee en zou verre de voorkeur gegeven hebben aan een voorlopig federatieve samenwerking, bij wijze van proefneming, maar dit denkbeeld vindt geen of weinig steun. Wie Oud kennen, voorspellen reeds, dat hij het in deze kring niet zal uithouden en zo is 't inderdaad. Enige malen moet hij openlijk van 'n afwijkende zienswijze getuigen en tenslotte treedt hij uit.

Een artikel van mr Ouds hand in het „Alg. Handelsblad“ van 30 Aug. 1947 is dan de klaroensloof voor een nieuwe partijvorming. Zaterdag 24 Jan. 1948 staan mr. D. U. Stikker en mr P. J. Oud in „Bellevue“ te Amsterdam samen op het podium (de firma (G)Oud-Stikker, spot men in de „progressieve“ pers), voor de oprichtingsvergadering van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, als een

A. LIEFAARD †

Na een langdurig en geduldig gedragen lijden, is van ons heengegaan de heer A. Liefwaard voorzitter der afdeling 's-Gravendeel en raadslied.

De heer Liefwaard, die naast zijn beroep van kassier der Coöperatieve Boerenleenbank, talrijke maatschappelijke functies vervulde, was sinds 1946 lid van de gemeenteraad. Hij was een alom bekende en hooggeachte persoonlijkheid. De partij verliest in hem een uitnemend vertegenwoordiger. Aan het graf werd namens de partij het woord gevoerd door de heer P. C. Reedijk, en de secretaris der afdeling, de heer W. Sepmeijer, sprak nog een persoonlijk dankwoord.

vereniging van liberalen en die vrijzinnig-democraten, die zich in de Partij van de Arbeid niet (meer) thuis voelen. In een vurig woord grijpt mr Oud dan over de jaren der vrijzinnige verdeeldheid heen naar 't liberalisme van de vereerde Thorbecke, de geestelijke vader van liberalen en vrijzinnig-democraten beide. De verkiezingen van 1948 brengen Oud weder in de Kamer en wanneer mr Stikker minister wordt, volgt Oud hem ook als partijvoorzitter op. Fractievoorzitter, partijvoorzitter en burgemeester van Rotterdam — voor een gewoon mens een onmogelijkheid. Hij echter neemt er het voorzitterschap van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de leiding of het lidmaatschap van enige staatscommissie nog bij waar.

In de Kamer is hij, met zijn grote redenaarsgaven, zijn fenomenale kennis der parlementaire historie en zijn scherp inzicht in volkomen uiteenlopende problemen een der meest gezaghebbende en somtijds ook wel een der meest gevreesde figuren. Een wat onzekere minister, die hem tegen zich krijgt, voelt zich allesbehalve op zijn gemak. En heeft hij niet de faam gekregen, dat zelfs een verworpen motie van zijn kant een geheel Kabinet kan doen duikelen?

Vijf-en-zestig is de leeftijd voor burgemeesters om heen te gaan. Wellicht zal hij nog wel enkele maanden in functie blijven, maar in de nieuwe Kamerzitting na de verkiezingen, zal hij zich toch nog meer dan tot nu aan het Kamerwerk kunnen wijden. En hoe lief hem het burgemeestersambt ook is geworden, op die verhoogde politieke activiteit verheugt hij zich nu reeds.

Moge — zo besluit de schrijver — het de leider van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie gegeven zijn, zijn krachten nog vele jaren te wijden aan de belangen van zijn volk, de vrijheid en de democratie, die hem alle drie zo na aan het hart liggen!

Welkom, Kampen

Na een langdurige periode van non-activiteit der afdeling Kampen en omstreken van de V.V.D. is op initiatief van enkele leden, door het bestuur een ledenvergadering uitgeschreven.

Tijdens deze vergadering, welke gehouden werd op Dinsdag 11 December trad het, nog slechts drie leden tellende bestuur af, doch stelde zich wederom herkiesbaar. Als voorzitter werd gekozen mr A. A. Land (vroeger secretaris van het Hoofdbestuur en sedert enige maanden inwoner van Kampen). De gekozenen stelde zijn diensten voor de afdeling beschikbaar, zodat vanaf 11 December de heer mr A. A. Land, voorzitter der afdeling Kampen en Omstreken is. Tot overige bestuursleden werden gekozen de heren: C. V. Schepman, J. Holtland, A. H. Cramer (penningmeester) en J. C. Groenendijk (secretaris). Na de pauze gaf de voorzitter het woord aan de heer Leyds, directeur van het Propaganda- en Documentatie-bureau der V.V.D. in Overijssel, die een boeiende uiteenzetting gaf over de interne organisatie der V.V.D. en de methode van propaganda. Tevens gaf de heer Leyds een duidelijke en door de leden zeer gewaardeerde nabeschouwing over de Indonésische kwestie en de Ronde Tafel Conferentie.

WIJ GAAN HET NIEUWE JAAR IN MET EEN WENS

De geest zal vaardig moeten worden over ons

Nihil est annis velocius
(niets sneller dan de jaren)
Ovidius

In ons land wordt de Oudejaarsavond thuis doorgebracht. Men kijkt als op geen andere avond naar de klok, hoe laat het toch wel is en het lijkt wel op die ene avond van het jaar, alsof de woorden van Ovidius: niets is sneller dan de jaren, niet waar zijn. Want de wijzers gaan traag, men herinnert zich ineens alle zaken, die in het afgelopen jaar niet gegaan zijn zoals men meende, dat zij moesten gaan, men denkt aan dingen, die men beloofd had te zullen doen, welke men niet gedaan heeft, aan brieven, die geschreven hadden moeten worden en die nog op beantwoording wachten. In de kerken heeft men naar goed gebruik gezongen, met tienduizenden de woorden van het Oudejaarsavondgezag, dat de uren, dagen en maanden als een schaduw heenvlieten en ook zelfs de jaren en men kijkt op die ene avond terug en ook vooruit. Het „terug” weet men, het „vooruit” weet de mens, ondanks alle uitvindingen, niet. Die Oudejaarsavond met zijn eigenaardige sfeer ligt alweer achter ons.

Er zijn altijd een aantal mensen, die stemmen op de partij, waarmee zij zich geestelijk 't meest verwant voelen, maar nog altijd zijn er vele duizenden, die tot de „daklozen” behoren, die zoekende zijn en aan wie wij onze beginselen moeten uitdragen. Uitdragen, doortrokken van de gedachte, dat wij ons land, ons volk daarmee een dienst bewijzen. Men kan zijn beginselen uitdragen, zoals sommige partijen dat doen, door haat te prediken, door af te geven op anderen, in geschrift en door de radio. Wij hebben er geen bezwaar tegen andere partijen te bestrijden, te wijzen op fouten, welke zij in hun optreden maken, hen zelfs fel te bestrijden, mits dat geschiedt op een behoorlijke manier. Maar nog altijd zijn wij van mening, dat er een grotere kracht uitgaat van het uitdragen van de eigen beginselen, door het vertellen, wat men zelf wil en niet wil, dat er in ons land geschiedt en door voor ogen te houden, dat de Nederlander nuchter is en veel scherper onderscheidt, dan men wellicht wel eens denkt.

Zo staat 't jaar 1952 voor ons. Zo wacht 't onze daden af. Ons werk en onze geestkracht zal op de proef worden gesteld. Wij zullen het uiterste moeten vragen van allen, die onze geleerden vullen, om te komen tot 'n goed resultaat. Dat is het, wat in dit komende jaar van ons allen wordt gevraagd, op welke plaats men in onze partij ook staat, als lid, als bestuurslid, als lid van een gemeenteraad, van de Provinciale Staten of van de Tweede of Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Wij gaan het nieuwe jaar in, met de wens, dat als wij allen, leden van een partij, die de beste tradities van ons volksleven in zich bergt, eendrachtig gezind zijn, als wij elkaar willen helpen met de verwezenlijking van die beginselen, er hoop kan zijn op een goede ontwikkeling in het politieke leven van ons vaderland.

Nieuwjaarsdag 1952.

D. W. DETTMEIJER

De eerste vergadering van het Leidse Studentenparlement

Merkwaardige gebeurtenis in gebouw der Tweede Kamer

En aan het begin van een nieuw jaar herinnert men zich een woord van Valtour: wat ook het passief van teleurstellingen moge zijn van het afgelopen jaar, men heeft altijd hoop te zetten op het actief van het jaar, dat gaat beginnen.

Het jaar 1951 heeft in politiek opzicht voor ons liberalen, voor ons, leden van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, wellicht niet gebracht, wat wij er, politiek gezien, van verwachtten. Het jaar 1951 heeft opnieuw, bij belangrijke momenten, als b.v. het wetsontwerp op het Toezicht Credietwezen een samengaan gebracht tussen de P.v.d.A. en de K.V.P. Het heeft ook gebracht een kabinet-crisis van een duur van welhaast 50 dagen, die eindigde met het optreden van een nieuwe regering, die wel beter van samenstelling was dan de vorige en waardoor er door de kabinet-crisis voorshands winstpunten te zien waren, maar toch werd de koers niet zo gevaren, als wij in de V.V.D. die gaarne gezien hadden.

De spanningen, in het bijzonder op internationaal gebied, namen toe, de tegenstellingen in de wereld werden groter, de moeilijkheden voor ons land stapelden zich op en de defensiekosten legden een zeer zware druk op land en volk. Dat alles maakt, dat wij niet met weemoed het oude jaar hebben zien verdwijnen.

Het nieuwe jaar ligt voor ons. Hoe zal 1952 zijn? Weinig valt er van te zeggen, ook op politiek gebied, behalve dan de vooruitzichten van een naderende stembusstrijd met de verkiezingen in Juni van 1952. Hoe zal onze partij het er afbrengen, hoe zullen de verkiezingen verlopen? Grote schokken doen zich in ons stelsel van de evenredige vertegenwoordiging niet voor, maar toch zullen we er alles op moeten zetten, om het aantal stemmen, dat op onze partij als draagster van de vrijzinnige beginselen, wordt uitgebracht, groot zal zijn, groter dan bij de vorige keren. Daartoe zal de geest over ons vaardig moeten worden, daartoe zal in de stad en op het platteland door de vertegenwoordigers van onze partij hard gewerkt moeten worden. En dan denkt men opnieuw aan het hierboven geciteerde woord, dat men altijd hoop heeft te zetten op het actief van het jaar, dat gaat beginnen. Nu zijn de tekenen voor de komende stembusstrijd voor de V.V.D. niet ongunstig. Maar vanzelf gaat het in de politiek nu eenmaal nooit.

Dr Kortenhorst, de voorzitter der Tweede Kamer, heeft een goede gedachte gehad en uitgewerkt, toen hij het Leids Studentenparlement voor de eerste openbare vergadering op Zaterdag 15 December deed samenkomen in het gebouw van de Tweede Kamer. Want wel zijn er reeds verschillende jongerenparlementen in ons land, jeugdgemeenteraden in verschillende steden, zijn er ook in andere universiteitssteden reeds studentenparlementen, maar nog nooit was men in de vergaderzaal van de volksvertegenwoordiging bijegekomen.

Dit had nu plaats op Zaterdag 15 Dec. onder buitengewoon grote belangstelling van het publiek, waaronder uiteraard zeer vele studenten. Dr Kortenhorst fungeerde zelf als voorzitter van deze Studentenkamer, die een 80-tal leden telde en die samengesteld was uit fracties behorende tot de K.V.P., de P.v.d.A., de Christelijke fractie (een combinatie van A.R. en C.H., die in het echte parlement nog niet verwezenlijkt is), de V.V.D. en de C.P.N. Uit de aard der zaak waren geenszins allen, die zich bereid hadden verklaard in een bepaalde fractie zitting te nemen, lid van de politieke partij, waarvoor zij geacht werden op te treden, dit was zomin het geval met de C.P.N., als b.v. met de V.V.D. of de K.V.P. Maar wel hadden zij zich ingewerkt in de inzichten van de partij, die zij geacht werden te vertegenwoordigen en zo lagen er vele exemplaren van Vrijheid en Democratie op de liberale banken, werd De Waarheid gespeld op de banken der communisten. Er waren ook enige humoristische kantten aan het geheel. Zo was de regering gekomen, getooid met bolhoeden, in rijtuigen om althans zich enigszins te onderscheiden van de gewone Kamerleden, zo lagen er op de banken van de V.V.D.-afgevaardigden bier-viltjes met Heinekens Bierreclame, zo waren de meeste mannelijke leden van de Christelijke fractie in stemmig zwart met hoge puntboorden en plastrons uitgedost, waarbij het meest opviel de afgevaardigde De Savornin Lohman, in het costume van zijn grootvader en zelfs getooid met zijn stok met zilveren knop, waarop hij op rijpere leeftijd leunde.

Er waren nog meer bijzonderheden op deze dag. Achter de regeringstafel

zat voor het eerst een vrouw, een staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, mej. Adama van Scheltema en men zou de eigenlijke regering van ons land toewensen, dat alle staatssecretarissen zo uitnemend zouden kunnen betogen.

Het belangrijkste agendapunt van deze vergadering was een interpellatie van de V.V.D.-afgevaardigde, mejuffr. van Dunné, die interpeleerde over de rechtspositie van de gehuwde ambtenares. Zij deed dit op geestige wijze, voorzien van tal van gegevens en wist humor te mengen temidden van de ernst van haar betoog. Namens de regering werd geantwoord door mej. Adama van Scheltema, die een afwijzend standpunt innam ten opzichte van dit vraagstuk, d.w.z. moest innemen om het standpunt der Regering te vertolken en mede te delen, dat de Regering van oordeel was, dat de gehuwde vrouw niet in overheidsdienst behoorde te werken. Dat dit wel gebeurde, was alleen maar omdat er niet voldoende capabele krachten waren. Over en weer flitsten humoristische woordspelingen, die ook voor hen, die uit hoofde van hun Kamerlidmaatschap of hun werkzaamheden als parlementaire redacteurs een genot waren om aan te horen. Bij de andere sprekers, de heren Van Wasenaar (C.F.), Polak (C.P.N.), mej. Wilterding (P.v.d.A.), mej. Geurts (K.V.P.) en de heer van Löben Sels (A.R.), bleek alleen laatstgenoemde het standpunt van mej. van Dunné niet te delen. Dat standpunt was door hem in tweede termijn neergelegd in een motie van de volgende inhoud:

„De Kamer, gehoord de debatten betreffende de rechtspositie van de gehuwde ambtenares, gehoord het antwoord der regering, overwegende dat de verantwoordelijkheid voor de beslissing over het al dan niet verrichten van arbeid door de gehuwde vrouw buiten haar gezin, ligt bij man en vrouw tezamen, dringt er bij de Regering op aan, maatregelen te treffen, hiertoe strekkende, dat de beperkende bepalingen ten aanzien van de rechtspositie van de gehuwde vrouw in overheidsdienst zo spoedig mogelijk worden ingetrokken, en gaat over tot de orde van de dag”.

De ergste vijand van de vrijheid

„Van alle vijanden van onze persoonlijke vrijheid is oorlog de ergste, want daarin ligt 't zaad reeds voor alle volgende oorlogen.

Oorlog geeft het aanzien aan legermachten met hun nasleep van schulden en belastingen. Legermachten, schulden en belastingen zijn de bekende instrumenten waardoor de velen onder de duim gebracht worden van enkelen. Tijdens een oorlog wordt regeringsmacht uitgebreid tot dictatoriale macht. De overheid gebruikt die macht; zij vermenigvuldigt het aantal ambtenaren en deelt eerbetoon en emolumenten uit. Van alle middelen wordt gebruik gemaakt om de geest van de burgers te verzwakken, zodat zij zich maar zullen scharen bij degenen, die onderworpen zijn aan de overheid.

Voorts veroorzaakt de staat van oorlog grote ongelijkheid in beloning en een enorme gelegenheid tot fraudes. De misdaad vermeerdert en de zeden verwilderen. Geen land kan zijn vrijheid werkelijk behouden te midden van oorlogen.”

Aldus James Madison, president van de Verenigde Staten, in zijn Politieke Opmerkingen, in 1795. Dat is 156 jaar geleden en elk woord is vandaag nog even waar als toen.

(maandblad „Success”)

Met een zeer grote meerderheid, n.l. 63 stemmen voor en 18 stemmen tegen werd deze motie aanvaard. Daarna ging men naar de afdelingen om een wetsontwerp te onderzoeken, dat op 28 Januari van het volgende jaar in het openbaar behandeld zal worden.

Als wij onze eerste indruk van deze vergadering van het Studentenparlement willen geven, dan moet die gunstig luiden. Na de eerste vergadering zal de uiterlijke vertoning, die aan het geheel een zekere zwier en een zeker jolijt gaf, wel verdwijnen, maar de inzet bleek gunstig. Er werd over het algemeen goed en vlot gesproken, in het bijzonder door de interpellante, de staatssecretaris en de afgevaardigde van de K.V.P.-fractie. Een bezwaar was, dat net als in het echte parlement, de debatten wat lang duurden, omdat iedere partij zijn zegje wou zeggen, zodat daardoor op de duur de aandacht enigszins verslapte.

Ook was de taal en de inhoud van de redevoeringen hier en daar wat ouderwets, iets te plechtig, maar dat zal in de loop der tijden er ook wel afslijten. Maar wat o.i. wel mag blijven, was de droge humor, de milde spot over en weer, die het gehele debat ophief tot een plezierige hoogte, waardoor het over het geheel een genoegen was er naar te luisteren, zelfs als men zoveel redevoeringen moet aanhoren, als bij de parlementaire redacteurs in de afgelopen weken het geval is geweest. Wij zijn benieuwd naar de verdere resultaten en naar de ontwikkeling van de verschillende fracties in dit parlement, waarbij onze belangstelling uiteraard in het bijzonder uitgaat naar de veertien afgevaardigden, die zich bereid hadden verklaard de liberale denkbeelden te vertolken.

Dr Kortenhorst kan met genoegen op het welslagen van deze eerste openbare vergadering van het Studentenparlement terug zien. Hij heeft, gelijk hij in zijn openingsrede zeide, de kans geschapen, dat er juist bij de intelligentia, meer belangstelling komt voor de parlementaire democratie, zonder wier belangstelling de democratie gedoemd zou worden tot een wegwijzen.

Als het enigszins kan, zullen wij ook de volgende vergadering van dit merkwaardige parlement bijwonen. De inzet geeft daartoe alle aanleiding.

Hij leidde in tijd van neergang

Op de eerste dag van het jaar, op 1 Januari 1952 is mr. W. C. Wendelaar, die voor onze partij zitting heeft in de Eerste Kamer, 70 jaar geworden. Een gebeurtenis om bij stil te staan en te memoreren de loopbaan en het leven van hem, die zoveel van zijn tijd, zijn werkkraft en zijn energie heeft gegeven voor de liberale zaak. Na het gymnasium te Amsterdam en de Rijksuniversiteit te Utrecht bezocht te hebben, trad hij in dienst van het Ministerie van Oorlog, waar hij referendaris werd. Een belangrijke benoeming volgde, n.l. die van burgemeester van Alkmaar, waar hij vele jaren woonde en een grote populariteit genoot. De politiek ging op zijn werkzaamheid beslag leggen en zo werd hij lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland, van de Tweede Kamer en ook voorzitter van de Liberale Staatspartij de Vrijheidsbond. In de tijd, dat mr. Wendelaar voorzitter van de Liberale Partij was, had hij de moeilijke en vaak niet dankbare taak om leiding te geven aan een gedachtenwereld, die op dat ogenblik niet meer zo aansloeg in het Nederlandse volk. Leiding te geven in een periode van neergang is wellicht haast moeilijker dan in een periode van opgang, hoewel ook dat zeer bijzondere problemen met zich meebrengt. Als redacteur van Het Liberale Weekblad wist hij ook in geschrift de liberale gedachten op de juiste wijze onder woorden te brengen. De heer Wendelaar is diep doordrongen van de liberale principes. Daarbij is hij zeer hoffelijk. Hoe voortreffelijk weet hij nog steeds te improviseren.

Op velerlei terrein was hij als lid van de Tweede Kamer werkzaam, op het gebied van de defensie, op het juridische terrein (wij herinneren aan het voorstel door mr. Wendelaar gedaan tot het instellen van een parlementaire enquête naar de toestanden in Oss, welk voorstel met 50 tegen 37 stemmen verworpen werd) op onderwijsgebied, waar hij door zijn voorzitterschap van Volks-onderwijs terdege in thuis was. Sedert 25 Augustus 1948 maakt mr. Wendelaar deel uit van de Eerste Kamer voor onze partij. En ook daar is hij een krachtig verdediger van de vrijzinnige inzichten, ook daar strijdt hij op uitnemend parlementaire wijze, waarbij zijn grote parlementaire ervaring hem wel zeer te pas komt. Ver buiten de eigen kring van onze partij, van de V.V.D. is mr. Wendelaar dan ook een zeer gewaardeerde figuur. Bij vele gelukwensen, welke hij ter gelegenheid van zijn 70ste verjaardag in ontvangst heeft te nemen, voegen wij gaarne de onze. Zij, die hem persoonlijk willen gelukwensen, kunnen dit doen op Zaterdag 5 Januari te zijnen huize, Waalsdorperweg 141, Den Haag. Moge hij nog vele jaren bereid zijn zijn activiteit ten gunste van de liberale gedachte, die thans weer in opgang is, te ontplooiën.

ZE LEREN HET NOOIT... AF

En zaaien tweedracht en verdeeldheid

Zaterdagmorgen 29 December hield dr. Ph. Idenburg tijdens het buitengewoon congres van de Partij van de Arbeid een inleiding over „Cultuur en Gemeenschap”, gezien in het kader van het nieuwe plan dezer politieke groepering. Al moge spreker daarbij de liberalen niet ontzien hebben en al mogen wij met veel van dit plan-onderdeel van mening verschillen, we willen gaarne bekennen dat de inleiding van dr. Idenburg op een niveau stond, dat bij deze rustige en beschaafde deskundige op gebied van onderwijs en opvoeding nu eenmaal vanzelfsprekend niet anders dan hoog kan liggen. Maar toch konden we de heer Idenburg niet benijden en we zijn er zeker van dat, als hij met ons de uitzending van 1.15 uur van de V.A.R.A. gehoord had, hij bovenstaande opmerking volkomen beaamen zou. Want wát toch was er met die V.A.R.A.-uitzending aan de hand?

In de rubriek „Kleine Zonden”, een serie schetsen uit het leven, geschreven door Willem van Capellen (als we ons niet vergissen afkomstig uit het onderwijs), werd ten tonele gevoerd „Schoolverzuim”.

Het begon zó: Een onderwijzer laat nog eenmaal de kinderen een pas geleerd lied zingen. Misschien omdat het juist Kerstmis geweest is, of mogelijk om de indruk te vestigen, dat we in een Christelijke school aanwezig waren (een concessie aan de doorbraak?), werd een bekende Kerstmelodie gezongen. Dan mogen de kinderen naar huis. Niet also de onderwijzer Van Dalen, die nog even, naar het schijnt, zich moet melden bij het hoofd der school.

Een zachte, bescheiden tik op de deur van het hoofd-kamerij (was de gang voor die onderwijzer naar de baas zó zwaar?), een koele stem: „Binnen!” en dan een gesprek van een schoolhoofd en een onderwijzer, waarbij de eerste door stem en manier van uitdrukken gaandeweg onsympathieker en de tweede juist door dezelfde middelen sympathieker wordt. Het hoofd heeft „ontdekt” (toe maar!) dat een van de leerlingen van de onderwijzer de school verzuimd heeft en vraagt nu inlichtingen. Gisteren ook afwezig? Heeft u bericht gehad? Enfin, de sympathieke jonge leerkracht vertelt wat er aan de hand is. Het meisje is thuis, omdat moeder ziek is en vader het te druk heeft. Als het schoolhoofd opmerkt, dat de ouders dan maar voor hulp moeten zorgen, waagt de onderwijzer het op te merken, dat dit misschien niet zo gemakkelijk zijn zal. Een klasgeenootje heeft de boodschap overgebracht van de ouders, maar het schoolhoofd is niet tevreden met de gang van zaken en verzoekt de leerkracht een bezoek te willen brengen

aan de ouders en hun mede te delen, dat hij verwacht, dat ze hun kind de volgende dag naar school zullen sturen. Maar voordat de onderwijzer het kamertje verlaat, deelt mijnheer het hoofd hem nog mee, dat de vader van het kind hem niet aanstaat.

Tweede bedrijf. De onderwijzer bij de ouders. In gesprek met de vader. De vader is zeer vriendelijk en tegemoetkomend (lekker, mijnheer het schoolhoofd: je hebt toch maar weinig mensenkennis!). Het gesprek verloopt allerprettigst. De onderwijzer informeert belangstellend naar de vrouw, die het aan haar hart heeft en nu met hoge bloeddruk te bed ligt. Vader zal proberen hulp te krijgen. Hij heeft zijn schoonzuster al geschreven. Het is nu Dinsdag en Donderdag komt ze en blijft dan tot de vrouw helemaal beter is. Het kind moet nog één halve dag thuis blijven. Want wat kan vader doen, nu moeder zo ziek is, een klein meisje van 6 jaar ook nog verzorgd moet worden, de winkel hem opeist en hulp niet te verkrijgen valt?

De onderwijzer vertelt echter, dat het hoofd der school er op staat, dat het kind morgen naar school komt. U weet, mijnheer B. is niet gemakkelijker op dat punt...

Derde bedrijf. Schoonzuster vertrekt. Moeder is beter. We maken het afscheid mee en horen moeder nog vertellen, dat ze voor het gerecht is gedaagd! Ze heeft zo iets nooit aan de hand gehad. Schoonzus begrijpt z'n schoolhoofd niet en zegt, dat haar zuster de Kantonrechter maar eens goed moet inlichten.

Vierde bedrijf. De rechtzitting. De

Kantonrechter informeert: Verzuimde uw kind wel eens? Nooit! Kan ze goed leren? Haar onderwijzer zegt, dat ze zijn beste leerling is. Heeft u wel eens iets met 't hoofd der school gehad? (Voelt u, 'm lezers?) Neen. Nou, dan weet de Kantonrechter genoeg. Het woord is aan de ambtenaar van het Openbaar Ministerie. Hij verklaart de moeder, die gedaagd is, omdat zij voor de tweede maal was getrouwd en het kind uit het eerste huwelijk is, schuldig, maar legt geen straf op.

Moeder blij; de Kantonrechter legt zich neer bij de eis. Einde!

Zie zo, dat hebben we dan weer gehoord. Het schoolhoofd speelde een weinig fraaie rol, gelukkig dat de ambtenaar en de Kantonrechter verstandiger waren. Een fijne vent, die onderwijzer. Die begreep de moeilijkheden van de mensen. Natuurlijk, hij moest rekening houden met de „baas”, die hem naar de ouders gestuurd had. Maar hij had nog geprobeerd de man wat milder te stemmen. Het had niet geholpen, de zaak ging door en de moeder, die nooit met het gerecht in aanraking geweest was, kon dadelijk na haar zware ziekte naar het Kantongerecht, doch gelukkig, voor haar werd dit de weg naar de vrijheid. Geen hechtenis, geen boete, maar begrip wachtte haar.

Wat kan de auteur van „dit schetsje uit het leven” bewogen hebben zo ondeskundig de stof te behandelen? Van iemand, die geen vreemde in het onderwijs is, had verwacht mogen worden, dat hij bekend was met de omstandigheid, dat een schoolhoofd in bijzondere omstandigheden — en die waren er hier ruimschoots: een goede leerling, die nooit verzuimde, een ernstige ziekte, sociale nood — tien schooltijden verlof kan geven zonder vooraf toestemming daartoe te vragen van het Rijksschooltoezicht. Misschien zou dat slecht in het kader van de bedoeling gepast hebben. Mijnheer het hoofd der school zou bij de luisteraars sympathie verworven hebben.

Wist de auteur ook niet, dat er in Nederland nog altijd Commissies tot Wering van Schoolverzuim werkzaam zijn? Dat bij ongeoorloofd verzuim deze commissie de ouders oproept en de zaak uitvoerig onderzoekt? Wist hij niet, dat herhaaldelijk deze Commissies erger weten te voorkomen door overleg met de ouders?

(Vervolg op pag. 8)

PARLEMENTAIRE FLITSEN

(Vervolg van pag. 2)

Mijn waardering, zo zei zij, voor het grote en dikwijls grootse werk, dat geleverd is en wordt door de drie vakcentrales, die wel als de drie zuilen worden aangeduid, verhindert mij toch niet als mijn oordeel uit te spreken, dat het Nederlandse organisatieleven in het bedrijfsleven er niet mee gedient is, als op kunstmatige wijze de zaak wordt versterd, doordat deze drie centrales de neutrale vakbeweging buiten de deur houden. Is de overheid er nu mee af, zich van de verdere ontwikkeling van de vakbeweging, die geen levensbeschouwing op de voorgrond wil stellen, niets aan te trekken? Onze woordvoerster beantwoordde deze vraag ontkennend en meende, dat de overheid er tegen heeft te waken, dat zij in haar overleg met de georganiseerde werknemers aan bepaalde groeperingen daarvan een monopoliepositie verschaft en daarbij uitsluit andere groepen, die eveneens als bona fide kunnen worden aangemerkt en ook een zekere omvang hebben. En dit speelt niet alleen bij het overleg, doch evenzeer ten aanzien van de erkenning van vakorganisaties, die bij de oprichting van organen ter uitvoering van wettelijke regelingen als zodanig worden toegelaten.

Een ander lid van onze fractie, de heer Zegering Hadders, besprak daarnevens nog enige punten van praktische politiek. Vrij uitvoerige aandacht wijdde hij aan de Dienst Uitvoering Werken (DUW), waarbij hij o.a. als zijn mening uitsprak, dat de Regering er te veel naar streeft om zoveel mogelijk ar-

beid, welke toch eigenlijk „vrije” objecten betreft, te brengen onder de D.U.W.-objecten. Hij wilde hier ernstig tegen waarschuwen, omdat hij ervan overtuigd was, dat de geest, de steer bij de arbeiders in de D.U.W. ten enen male niet zo is als bij het vrije werk. Daarom wilde hij er met de meeste aandacht voor pleiten, dat zo weinig mogelijk objecten onder de D.U.W.-regeling worden gebracht, maar zoveel mogelijk openbare werken in het vrije bedrijf worden uitgevoerd.

Wat de beroepskeuzevoorlichting betreft spreekt het hem, dat de minister niet alleen de particuliere beroepskeuzevoorlichting niet heeft kunnen subsidiëren, maar dat het werk, op dit terrein verricht door het Rijks-arbeidsbureau, niet in dezelfde omvang is kunnen worden voortgezet. Dit is toch zeker niet de bedoeling geweest van hen, die destijds de betreffende motie-De Kort hebben gesteund. Met nadruk wilde hij verklaren, dat hij bij het steunen van bedoelde motie geen ogenblik had gedacht aan een bewuste inkringing en beperking van hetgeen reeds geschiedde door de Rijks-arbeidsbureaux, althans aan een kunstmatige inkringing daarvan. Hij stelde nog eens met klem vast, dat hij een voorstander was van een subsidieregeling voor de particuliere bureaux, maar dat hij daarnaast prijs stelde op het handhaven van een goed georganiseerde beroepskeuzevoorlichting bij de Rijks-arbeidsbureaux en hun onderorganen. Hij hoopte, dat de studiecommissie in deze spoedig met haar werk gereed zou zijn.

Met het gevoerde beleid inzake de emigratieplannen voor de toekomst kon hij zich in de grote lijn zeer wel verenigen. De vrijheid, welke aan de particuliere organisaties wordt gegeven op prijs stellend en haar werk waardeerend, was hij nochtans van meening, dat ook hier terdege een taak voor de Regering ligt. In de eerste plaats zag hij deze taak in het vinden van nieuwe mogelijkheden en in het leggen van contact tussen de Regeringen van de ontvangende landen en onze Regering. In de tweede plaats kon z.i. het Rijksarbeitsbureau niet worden uitgeschakeld bij de emigratie, vooral niet ten aanzien van de selectie.

Bij de afdeling Volksgezondheid toonde onze geestverwant zich een voorstander van de instelling van een afzonderlijk Departement van Volksgezondheid, gezien het belang van de volksgemeenschap, dat hierbij betrokken is. Ten zeerste betreurde de heer Hadders het, dat zelfs een uitbreiding van de zo nuttige en noodzakelijke schoolartsendienst tot alle delen van het land, met een beroep op 's lands financiën werd afgewezen. Hij hoopte, dat er wegen gevonden zouden kunnen worden om aan deze toch wel zeer billijke wens, zelfs in deze tijd, tegemoet te komen. Eveneens betreurde hij het buitengewoon, dat juist de categorie der kleine zelfstandigen de dupe werd van de terugbrenging van de post van f 10 miljoen voor de vrijwillig verzekerden tot f 8 miljoen.

LIBERALE JONGEREN ARBEIDEN IN INTERNATIONAAL VERBAND

Zij richten zich op de vernieuwing der wereld

De Tweede Wereldoorlog was nog maar nauwelijks beëindigd, toen in November 1945 in het zwaargeteisterde Londen jonge mensen uit vele landen en van een grote politieke verscheidenheid, tezamen kwamen. Zij waren bijeen gekomen, niet alleen om elkaar te vertellen hoe erg en hoe verschrikkelijk zij de oorlog hadden gevonden, maar speciaal om vast te stellen dat een herhaling van zulk een groot sociaal conflict tot elke prijs moest worden voorkomen. Elk der deelnemers aan dit Londense jongeren-congres kwam met plannen van vernieuwing, zoals die waren gevormd en gerijpt gedurende vijf jaren bezetting en strijd. Iedereen, bijna elk mens, streefde in die na-oorlogse dagen naar vernieuwing en naar nieuwe vormen van organisatie. Dat ook de jonge mensen, de nieuwe generatie, in deze drang naar vernieuwing en verandering haar oordeel had, was in eerste instantie een verheugend teken. Latere jaren hebben (helaas) geleerd, dat veel bij het oude is gebleven, dat een spontane aansluiting van alle jongeren onmogelijk was gebleken en dat veelal werd teruggegrepen naar tradities en oude vormen, zoals die vóór 1939 hadden bestaan.

De vertegenwoordigers van de Belgische organisatie van liberale jongeren namen, toen bleek dat de tijd voor een — alle jongeren omvattend — overkoepelend lichaam nog niet rijp was, het initiatief voor de hernieuwde oprichting van een internationale organisatie der liberale jeugd. Ook verscheidene andere internationale bewegingen hebben aan dit Londense congres hun ontstaan of weder-oprichting in niet geringe mate te danken.

De Belgen vonden bij afgevaardigden van acht andere landen een welwillend gehoor, en er werd toen besloten in 1947 in Cambridge het officiële oprichtings-congres te doen plaatsvinden. Daar, in Cambridge, werd zomer 1947 door afgevaardigden van 20 landen de „World Federation of Liberal and Radical Youth“ gevestigd, en sindsdien zijn de statuten dezer organisatie door vijftien landen geratificeerd.

Deze stukken geven ook aan, aan welke voorwaarden de nationale liberale organisaties moeten voldoen, om als leden tot de federatie te worden toegelaten. Enkele van deze voorwaarden zijn:

- de nationale organisatie moet democratisch zijn in politiek opzicht;
- zij moet erkennen dat het heden onmogelijk is een liberalisme voor te staan, dat gebaseerd is op het principe van het „laissez faire - laissez passer“;
- zij moet geporteeerd zijn voor een economische orde, die gebaseerd is op een vrije markt economie, maar tegelijkertijd aan de werknemers een deelneming aan de resultaten van ondernemingen verzekerd;
- zij dient de collectivisatie van het economische leven te bestrijden en de aandacht te vestigen op de gevaren die deze collectivisatie inhoudt voor de burgerlijke vrijheden en de vrijheid van arbeid;
- zij dient op te komen voor de sociale vooruitgang;
- zij moet verdraagzaam zijn in religieus en filosofisch opzicht;
- zij dient niet-marxistisch te zijn. (Dit laatste punt is o.i. een grote overbodigheid; aan de andere kant valt aan deze voorwaarde wel het gemakkelijkst te voldoen!)

Na de Cambridge-bijeenkomst kwam de Federatie nog twee maal in congres bijeen; in 1949 te Stockholm en in 1951 in Kopenhagen. Tot op heden is de federatie er niet in geslaagd landen buiten Europa als lid aan te trekken. Wel zijn er contacten gelegd met enkele Zuid-Amerikaanse republieken, maar of hiervan enig resultaat is te verwachten, wagen wij te betwijfelen. Beter zou het zijn, indien Canada, Australië en Nieuw-Zeeland tot lidmaatschap konden worden bewogen en ook Turkije, waar de liberale partij momenteel de sterkste is. Mochten deze landen toetreden, dan zou het woord „wereld-federatie“ geen fictie meer zijn! Hoewel het aantal aangesloten landen dus nog niet zo groot is, wordt door de wereld-federatie toch veel en goed werk verzet. Soms gebeurt dit in overleg met de Liberale Internationale (Liberale Wereld Unie). Naar de bijeenkomsten van de Liberale Inter-

nationale mag de wereld-federatie n.l. een afgevaardigde zenden, terwijl ook op de jaarlijkse congressen van de Liberale Internationale de jongeren steeds vertegenwoordigd zijn, en veelal deel uitmaken van de nationale delegaties.

Tijdens het congres te Stockholm werden een drietal commissies ingesteld, ter bestudering van enkele urgente problemen. Italië zou zich bezig houden met de „Civil Liberties“, Engeland zou een studie maken over 't wereld-federalisme en België vormde een studiegroep voor het uitwerken van een liberale sociale politiek.

Toen in Januari 1950 het bestuur van de W.F.L.R.Y. in het Centraal-hotel te Amsterdam bijeen kwam, werd Nederland (de J.O.V.D.) als lid toegelaten en kreeg de J.O.V.D. in dit bestuur een zetel toegewezen.

Het congres van deze zomer in Kopenhagen leerde dat de ingestelde commissies ernst met hun werk hadden gemaakt. De Engelsen hadden over het wereld-federalisme een dusdanig lijvig rapport opgesteld, dat alleen een kort uittreksel in bespreking kon worden genomen. Daar echter het Europese federalisme momenteel veel urgenter is, werd aan het door Nederland ingediende rapport over Europese integratie meer aandacht besteed. De eerste zin van de terzake opgestelde resolutie spreekt dan ook uit „dat wereld-federatie wel het uiteindelijke doel is, maar op geen enkele manier vandaag in de praktijk te brengen valt. Dit feit mag echter nooit verhinderen onze krachten volledig in te zetten voor een unificatie op Europees niveau“.

De Belgen zijn al eveneens aan een lijvig rapport bezig, waaraan zelfs professor van enige universiteiten hun medewerking verlenen. Het rapport, dat zal uitgroeien tot een dik boekwerk, was nog niet voltooid en het congres sprak de hoop uit, dat het mogelijk zal zijn dit documentatie-werk over de liberale sociale politiek spoedig op de boekenmarkt te brengen.

In het te Kopenhagen nieuw gekozen bestuur is Nederland herkozen. Een Zwitsers treed op als voorzitter, met vice-voorzitters in Zweden en Italië. Samen met België, werd Nederland aangewezen voor het secretariaat van de Federatie. Ook de verzorging van het Bulletin der Federatie werd aan Nederland opgedragen.

Het volgende congres zal reeds in 1952 plaats vinden, en wel in Titisee in West-Duitsland.

Toen in Juni j.l. in Straatsburg een grote Europese jeugd-conferentie werd gehouden met het doel om na te gaan wat de jongeren van allerlei richting en gezindte voor een Verenigd Europa konden doen, waren er in de nationale delegaties ook liberalen opgenomen. Samen hebben deze een fractie gevormd, om aan het socialistische overwicht enigszins het hoofd te kunnen bieden. Alweer op Belgisch initiatief werd besloten, aan deze fractie een hechtere basis te geven door het oprichten van een Europese liberale jongeren-organisatie, die uitsluitend en alleen actief zal zijn op het terrein van het Europese federalisme. Spoedig werd de W.F.L.R.Y. in

het overleg betrokken en het resultaat is, dat op 26 en 27 Januari a.s. in Brussel het oprichtings-congres zal plaats vinden van de „Jeunes Européennes Libérales“. Geeft deze organisatie aan de liberale jongeren de kans en de gelegenheid officieel in allerlei overleg te worden betrokken (wat voorheen, zonder erkende organisatie, altijd strubbelingen gaf!), het betekent tevens weer een kleine voortgang op de weg naar dat uiteindelijke doel, waarnaar wij allen streven en verlangen: een Verenigd Europa op een liberale basis.

G. VAN SCHAGEN

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mevrouw Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Er is een nieuw jaar begonnen, een jaar, waarin wij uitzien naar goede resultaten.

Willen wij voor de V.V.D. goede resultaten bereiken, altijd, in het algemeen, maar bij de verkiezingen in het bijzonder, dan moet er veel gedaan worden, veel, heel veel werk. Dat vereist: medewerking en geld. Medewerking in de eerste plaats, want door de medewerking moet ook het geld komen.

Er zijn in onze partij slechts enkele gesalarieerde functies. Bijna al het werk geschiedt belangeloos, door de leden in hun vrije tijd, d.w.z. door mensen wier voornaamste bezigheden elders liggen. De tijd die zij voor de V.V.D. kunnen besteden, is daardoor beperkt en datgene wat zij voor de V.V.D. kunnen doen, bijgevolg eveneens.

Zal er in het geheel voldoende gepresteerd worden, dan is het dus noodzakelijk, dat een heleboel mensen ieder een beetje tijd beschikbaar stellen, zodat met elkaar toch gedaan kan worden wat nodig is. Maar al te vaak wordt alles aan een kleine groep overgelaten, die daardoor overbelast is. Dan komen er klachten, van leden en geestesverwanten: de V.V.D. doet zo weinig, waarom doet de V.V.D. niet dit of dat? Daarop past maar één antwoord: wat doet gij voor de V.V.D.?

Wij doen hierbij nog eens een dringend beroep op alle leden: help mee, al is het maar met een klein beetje tijd en met bescheiden kundigheden. Er zijn ook karweitjes waar heus geen juridische studie of politieke scholing voor vereist is, alleen maar goede wil en gezond verstand.

Alle beetjes helpen. Maar neemt gij eenmaal een taak, hoe klein ook, op U, doet die dan ook. Mocht gij verhinderd zijn, zorgt dan, dat iemand anders het van U overneemt. Laat b.v. geen papieren die U moet doorzenden, liggen, zodat ze te laat of helemaal niet op hun bestemming komen. Met convocaties voor onze October-bijeenkomst is dit weer gebeurd. Laat geen vragen onbeantwoord.

Het Algemeen secretariaat in Den Haag kan er van meepraten, want dit alles geldt niet alleen voor de vrouwelijke leden, maar ook voor de mannen: Werk! allen mee, en wat ook Uw aandeel in het werk is: doet het met zorg.

Er zijn wel leden, die reeds zo overkropt met werk zijn, dat zij heus geen tijd voor de V.V.D. meer over hebben. Toch kunnen ook zij een belangrijke taak daarvoor vervullen: Zij zijn onze voorposten; dat moeten zij altijd en overal bedenken. Altijd en overal moeten zij zich voelen, bewust voelen: leden van de V.V.D.

Als hun iets ter ore komt, als zij iets opmerken, dat voor onze partij van belang is, dan is een katebelletje of een telefoontje een kleine moeite. Het bestuur is niet overal en weet niet alles: geeft dus even een wenk.

Men is van andere zijde maar al te zeer geneigd ons op zij te schuiven; kijkt uit, weest op Uw hoede; waarschuwt.

Helpt allen mee, terwille van onze beginselen, die ook Uw beginselen zijn. J.H.S.

De Commissie voor Kunstsubsidies komt bijeen

De Commissie ad hoc ter bestudering van het probleem betreffende subsidie-verlening door de overheid aan de Kunst, welke commissie is ingesteld door het Bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D., zal op Dinsdag 29 Januari, 's avonds om 7.30 u., in Pulchri Studio, Lange Voorhout 15 te 's-Gravenhage (kamer 27) bijeen komen. Partijleden, die tot deze bijeenkomst toegang wensen, teneinde hun opmerkingen over dit probleem ter kennis van deze Commissie te brengen; dienen zich telefonisch of schriftelijk te wenden tot het Algemeen Secretariaat van de V.V.D., Koninginnegracht 61, 's-Gravenhage, telefoon 111768, waarna zij een uitnodiging zullen ontvangen.

Betaling van het abonnement

Van degenen, die het abonnementsgeld voor het jaar 1952 nog niet voldeden, ontvangen we het gaarne vóór 1 Februari a.s. op onze giro-rekening (dit geldt niet voor de collectieve abonnees van de afdelingen Amersfoort, Bloemendaal, Breukelen, Enkhuisen, Haarlem, Heerenveen, Rotterdam en Wassenaar, die het abonnementsgeld tezamen met de contributie dienen over te maken aan de penningmeester van hun afdeling).

Mocht het abonnementsgeld op 1 Februari niet in ons bezit zijn, dan zal er een kwitantie voor worden aangeboden, verhoogd met incasso-kosten. Zoals men weet, bedraagt het abonnementsgeld f 7.50 per jaar, of f 1.90 per kwartaal. Ons gironummer is 245103, ten name van de penningmeester van de Stichting Vrijheid en Democratie te Amersfoort.

Indien men wil gireren, spaart men zelf de incassokosten en men vereenvoudigt onze administratie!

Administratie „Vrijheid en Democratie“

STALEN MEUBELEN „GISO“-LAMPEN

STELT U PRIJS

op een individuele behandeling in een rustige omgeving?

Les Salons Jean Henri Heusschen, Lange Voorhout 25a, 1e étage, Den Haag, tel. 114032, t.o. Hotel Des Indes, is dan het adres voor Uw Permanent Wave, Teinture, Manicure, Massage en andere behandelingen voor de verzorging van Uw uiterlijk, hetwelk nauw samenhangt met Uw innerlijk.

(Vervolg van pag. 6)

't Is ons volkomen onbegrijpelijk, waarom de auteur van dit hoorspelletje al deze zaken veronachtzaamde.

De schrijver noemt zijn schetsjes „uit het leven geschreven”, en wil, naar het ons voorkomt, hiermee aangeven, dat de toestanden, die hij hekelt, niet van voorheen maar van de jongste tijd zijn. We zouden in alle ernst de heer Van Cappellen willen vragen, of hij nog zo goed met ons onderwijs op de hoogte is, dat het nodig was de vinger te leggen op zleke plekken. Op grond van ruime ervaring durven we hier verklaren, dat er in de onderwijswereld heel veel begrip bestaat voor de sociale nood van de kinderen en de ouders en dat bij het toepassen van de leerplichtwet niet naar de straffe letter, maar veel meer naar de milde geest gehandeld wordt. Naar veler mening zijn de schoolhoofden vaak wel wat al te soepel in het beoordelen van een schoolverzuim. We weten van leden

van het Rijksschooltoezicht, dat de schoolhoofden en de onderwijzers niets liever willen, dan door huisbezoek, ouderavonden, gesprekken tijdens 't spreekuur, enz., enz., de mensen te overtuigen, dat het beter is hun kinderen naar school te sturen dan ze thuis te houden. Dat welwillend begrip alleen toe te kennen aan de onderwijzer en tegenover hem het schoolhoofd te plaatsen, die nagenoeg door alles de sympathie van de luitersaars verliest, wijst op een geestgesteldheid, welke de onze niet zijn kan.

Er is jaren achtereen gestreden tegen slechte verhoudingen tussen schoolhoofden en klasse-onderwijzers. Uit de felle strijd tussen Bond en N.O.G. groeide in de loop der jaren iets beters: Men wist elkaar te vinden en dank zij het toenemend sociaal besef bij alle groepen, was het mogelijk te geraken tot één grote onderwijzersorganisatie, het huidige N.O.V., waarin schoolhoofden en onderwijzers niet tegenover, maar naast elkaar staan. Maar het schijnt, dat

deze samenwerking in de ogen van sommigen liefst zo gauw mogelijk moet plaats maken voor de oude strijd. Reeds zijn er tekenen, die er op wijzen, dat het in de onderwijswereld weer op felle tegenstellingen gaat uitloopen.

Dat de V.A.R.A. deze tegenstellingen probeert aan te wakkeren — en ze doet dat, door uitzendingen als de hier beschrevene — kan ons alleen maar grotelijks verbazen, wanneer we in het plan 1951 o.m. het volgende lezen: In deze situatie staat de socialistische beweging voor de wezenlijke en onontkoombare taak, een belangrijke bijdrage te leveren tot een nieuw, algemeen cultuurbesef, waarin de menselijke verhoudingen gekenmerkt zullen zijn door samenwerking en solidariteit...”, pag. 258.

... Een cultuur kortom, waarin de mens gemeenschapsmens zal kunnen zijn, juist doordat zijn menselijke persoonlijkheid en waardigheid in die gemeenschap niet ten onder gaan... pag. 258.

Het is mogelijk dat de V.A.R.A. en zijn medewerkers zich niet in het minst iets gelegen laten liggen van hetgeen in het plan „De weg naar de vrijheid” wordt geprojecteerd (over dit plan spreken we nog wel eens uitvoeriger!) en ook ten deze de waarheid opgaat van de woorden van hem, die eens opmerkte: „De langste weg op aarde is die tussen weten en doen”, wij blijven vooralsnog vasthouden aan het geloof in de groeiende samenwerking tussen de leerkrachten in onze scholen. Wij zullen blijven vasthouden aan de inhoud van de liberale gedachte, zoals deze destijds zo treffend scherp geformuleerd werd door wijlen prof. Huijzinga: datgene wat een vrij man toekomst of waardig is, wat bij de stand der vrijheid past („Geschieden Wereld”, pag. 238).

Wij zullen blijven strijden tegen elke poging, die ondernomen wordt om die groeiende samenwerking tussen de personeelsleden van onze scholen te verstoren door eenzijdige voorstelling van zaken, het zaaien van tweedracht en verdeeldheid.

Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.

Nederlandsche Hypotheekbank N.V.
Rotterdamsche Hypotheekbank N.V.
Algem. Friesche Hypotheekbank N.V.

Amsterdam — 's-Gravenhage — Groningen — Rotterdam

GELDEN BESCHIKBAAR

voor eerste hypotheek
BILLIJKE VOORWAARDEN

De Directie:

Mr. M. J. BOS
Mr. J. WILKENS

Mr. C. A. KINGMA
Mr. F. C. KLEYN

TUINARCHITECTUUR — BOOMKWEKERIJEN

Ontwerpen
Aanleggen
Onderhouden

GIJSB. VURENS

Bingvaartweg 98 - Rotterdam (O.) - Tel. 32114

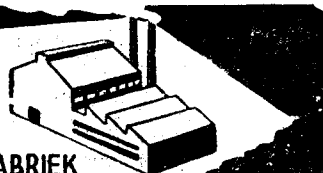
SMIT

SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

DAKEN - VLOEREN

N.V. BETON- & PLATENFABRIEK
& GEBS. MYNLIFF NYMEGEN

TEL. 20539

Voor dagelijks gebruik!

DE JONG'S
CHOCOLADE
CHOCOLADE
HAGELSIAG.
De eenige echte!

N.V.
Machinefabriek
IJZER-STAAL-EN
METAALGIETERIJ

|||

v.h. BAKKER & Co.
RIDDERKERK

N.V. Lijm- en
Gelatinefabriek

„Delft”

Fabrieksmerk
TWEE TORENS
Tel. 106-363 — Delft

AFDELINGSSECRETARISSEN:
Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

GOEDEWAAGEN'S
Koninklijke Fabrieken
GOUDA
•
Serviezen Pijpen

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon-
manufacturen

Wessanen's
Zachte Rijst

WESSANEN

WORMERVEER

Speciaal voor pap en andere zoete rijstgerechten.

Linoleum Krommenie

DE ECONOMISCHE VLOERBEDEKING

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

„Staatsocialisme”

(Pag. 7)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

De vrijheid van de mens is zijn kostbaarste goed

*Zijn verantwoordelijkheidsbesef is onmisbaar
voor de samenleving*

In dit artikel van ons Beginselprogram komt de plaats ter sprake, die aan de enkeling in het geheel der samenleving toekomt en de verhouding, waarin zij tot elkander staan. Beide zijn geheel op elkander betrokken en aangewezen, de gemeenschap op de enkeling, de enkeling op de gemeenschap. Is de laatste te zien als de eenheid, welker bloei de beste waarborg biedt voor welzijn en geluk van de enkele mens, die zich immers eerst in het verband van een harmonische samenleving ten volle en alzijdig kan ontplooiën, zijzelve wordt in haar eindeloos wisselende structuur gesta dig opgebouwd en vernieuwd door de enkelingen, die haar vormen en wier zedelijke kracht en waarde die van het geheel bepalen. Gaat de gemeenschap als bovenpersoonlijke vorm van mensheidsleven boven de enkeling, die daarin slechts een tijdelijke verschijning is, en zal mede daarom het belang van de enkeling vaak ondergeschikt geacht moeten worden aan dat der gemeenschap, de V.V.D. beschouwt nochtans de vrijheid van de mens als het kostbaarste goed.

Deze vrijheid houdt niet in elk recht om naar willekeur te leven, doch om naar zijn aard als vrije persoonlijkheid zijn plaats in het geheel in te nemen, dat hij juist als samenleving heeft te eerbiedigen, gelijk zij hem naar zijn wezen als persoonlijk deel der gemeenschap te eerbiedigen heeft.

Onze tijd dwingt opnieuw tot bezinning op de verhouding, waarin enkeling en samenleving tot elkander behoren te staan.

De doorwerking van de geestelijke en zedelijke beginselen van het liberalisme heeft mede tot gevolg gehad, dat de waarde der menselijke persoonlijkheid steeds meer erkenning vond.

Staatkundig vond dit zijn uitdrukking in de parlementaire democratie, die aan de enkeling directe invloed op het staatsbestuur toekende en hem door de daaruit voortvloeiende verantwoordelijkheid, tevens bewust maakte van zijn waarde als enkeling in het geheel.

Op algemeen cultureel gebied toonde de ontwikkeling der West-Europese samenleving een soortgelijk beeld, doordat ieder geleidelijk meer aan de beschaving deel kreeg en zich meer en meer drager dier beschaving mocht gevoelen. Ook in sociaal en economisch opzicht drong het inzicht, dat enkeling en samenleving geheel op elkander zijn aangewezen en voor elkander verantwoordelijkheid dragen, steeds meer door.

Deze ontwikkeling werd in onze tijd door een andere doorkruist. De ongeëvenaarde bloei der natuurwetenschappen schiep een techniek, die niet alleen de economische wereldstructuur grondig wijzigde, maar bovendien allerlei problemen opwierp waartegen de mensheid ook geestelijk nog niet is opgewassen. De crisis, welke hieruit ontstond en aanvankelijk vooral als een crisis van politieke, economische en sociale aard werd gezien,

Het is haast onvermijdelijk, dat uit deze situatie, product van allerlei factoren, een neiging tot collectivisme moest ontstaan, die enerzijds voedsel putte uit het verlamdende gevoel, dat de enkele mens zo weinig vermog, anderzijds een gretige voedingsbodem bleek voor maatschappelijke stromingen als socialisme en communisme, die van ouds het collectivisme hebben gepredikt.

Het vierde artikel van ons beginselprogram luidt aldus: De vrijheid van de mens, naar zijn aard bestemd om als vrije persoonlijkheid in gemeenschap te leven, beschouwt de Partij als het kostbaarste goed. Zij acht de vrije menselijke geest de levenskracht der gemeenschap. Zij ziet de uit het gemeenschapsverband voortvloeiende gebondenheid van de individuele mens niet als een beperking zijner vrijheid, doch als een onmisbare voorwaarde om die vrijheid rechtens en feitelijk te verwezenlijken. Zij verlangt, dat bij het bepalen van de mate en de vorm dier gebondenheid steeds als doel voor ogen zal staan het waarborgen ener zo groot mogelijke geestelijke, staatkundige en maatschappelijke vrijheid voor allen.

De Partij is er zich van bewust, dat ware vrijheid alleen bestaanbaar is, indien zij gepaard gaat met verantwoordelijkheid. Het is de taak der democratie de voorwaarden te scheppen, waardoor die verantwoordelijkheid tot haar recht kan komen. Daarvoor is in de eerste plaats nodig, dat de zelfstandige kracht in het volk wordt bevorderd. Op staatkundig gebied betekent dit de handhaving van het parlementair regeringsstelsel, op sociaal gebied het scheppen van instellingen, die een verantwoordelijk beleid van werkgevers en werknemers verzekeren. Het doel van het beleid, zo in de staatkundige als in de sociale instituten, moet zijn de verwezenlijking der sociale gerechtigheid door gestage samenwerking van dag tot dag in onderling overleg van alle bevolkingsgroepen.

bleek heel het Westerse cultuurleven te hebben aangetast en tenslotte brak het besef door, dat de crisis onzer eeuw de enkeling niet minder in alle vezelen zijner structuur raakt dan de gemeenschap.

Mede onder de nawerking van twee wereldoorlogen ziet de staat, als hoogste politieke organisatievorm der gemeenschap, zich voor ongekende taken geplaatst, die nog verzaard worden door de omstandigheid, dat evengoed als de crisis, waarin wij betrokken zijn, een wereldverschijnsel is, ook herstel van rust en welvaart in de wereld waarvan wij deel uitmaken, een aangelegenheid is, waarvoor de volken op elkander aangewezen en van elkander afhankelijk zijn.

Juist onder deze omstandigheden acht de V.V.D. het haar plicht nadrukkelijk vast te stellen, dat zij de vrije menselijke geest beschouwt als de onuitputtelijke bron, waaruit de gemeenschap de krachten moet putten, zo voor haar stoffelijke als voor haar geestelijke welvaart. Stelt de V.V.D. dus ook in haar staatkundig streven de vrijheid van de menselijke persoonlijkheid op de voorgrond, zij erkent, dat uit het verband des geheels voor de enkeling gebondenheden voortvloeien, die hun rechtvaardiging hierin vinden, dat zij de den mens naar zijn aard en bestemming toekomende vrijheid, rechtens en feitelijk verwezenlijken. Zij verstaat de vrijheid, die zij aldus voor de enkeling in de gemeenschap opeist, als de grootst mogelijke geestelijke, staatkundige en maatschappelijke vrijheid voor allen.

Alleen waar aan de menselijke persoonlijkheid vrijheid van ontwikkeling wordt gelaten, kan het verantwoordelijkheidsbesef van de enkeling zo voor het eigen bestaan als voor het welzijn der gemeenschap, waartoe hij behoort, worden aangekweekt, dat voor de instandhouding ener ware samenleving onmisbaar is. Het streven van de V.V.D. is daarom gericht op een politiek, die de zelfstandige kracht in het volksleven bevordert.

Het democratisch-parlementaire regeringsstelsel verzekert de enkeling die invloed op het gemeenschapsbestel, die het besef zijner verantwoordelijkheid daarvoor aankweekt. Ook op het terrein van het sociale leven dient het persoonlijk verantwoordelijkheidsgevoel bevorderd te worden door het scheppen van organen, die ten deze zowel aan werkgevers als aan werknemers redelijke invloed verzekeren.

Slechts langs deze weg acht de V.V.D. het mogelijk, een samenleving op de grondslag van sociale rechtvaardigheid op te bouwen en in stand te houden.

☆ parlementaire flitsen ☆

Goede regenten zijn nog belangrijker dan goede rekenmeesters

De begroting van Economische Zaken — Vertrouwen in minister Van den Brink — Geen omvangrijk prijs-beheersingsapparaat — De investeringsbeperking en de opvoering der productiviteit — Juiste en onjuiste vestigingspolitiek voor de winkeldrijvende middenstand — De begroting van Wederopbouw en Volkshuisvesting — Weinig bemoedigende situatie — Het probleem der krotwoningen — Particuliere bouw moet weer mogelijk worden

Bij de verdediging van zijn begroting van Economische Zaken in de Tweede Kamer merkte prof. Van den Brink o.a. op: „In het na-oorlogse Nederland spelen cijfers een grote rol. Op zich zelf is dat goed — ook in de onderneming en in iedere huishouding zijn cijfers onmisbaar —, maar wij moeten bij het hanteren van cijfers bedenken, dat het belangrijker is, dat wij goede regenten zijn, dan dat wij goede rekenmeesters worden. Het toepassen van cijfers en formules bij het voeren der economische politiek heeft stellig gevaren. Ik heb het voorrecht gehad, een tijdlang de statistiek te doceren en ik herinner mij een uitspraak van een Franse hoogleraar, een professor aan de Sorbonne, die sprak van: „l'exaetitude trompeuse des chiffres". Die nuchtere, maar vooral wijze woorden zijn typerend voor deze bewindsman. Hij sprak van „goede regenten". Welnu, wij aarzelen niet te verklaren, dat wij hemzelf deze ere-titel gaarne toebedelen. Deze jeugdige bewindsman is in zijn denken en in zijn handelen een „Regent", die niet lijdt aan een overschatting van de Staatsmacht en die zich ook door anderen niet in deze richting laat dringen.

Met overtuiging kon een der woordvoerders van onze fractie bij deze begroting, de heer Korthals, dan ook verklaren: „De lezing van de stukken van de begroting van Economische Zaken heeft het vertrouwen, dat mijn politieke vrienden en ik in het beleid van de bewindsman stellen, bestendigd". Wij verheugen er ons over, zo voegde hij daaraan toe, dat de minister zich bij verschillende gelegenheden heeft teweer gesteld tegen invloeden, die hem wilden afbrengen van de weg der realiteit. Zeer terecht heeft de minister zich ook verzet tegen hen, die enige malen het pleit hebben gevoerd voor het instellen van een omvangrijk prijsbeheersingsapparaat. Gebleken is, dat de bewindsman zijn doeleinden heeft kunnen bereiken door overleg met voormannen van het bedrijfsleven en met vermijding van een kostbaar, verstarrend prijsapparaat. En thans wenst de bewindsman — zeer terecht — niet toe te geven aan hen, die ook nu weer op ingrijpen aandringen op het gebied der investeringen.

Er is geen motief aan te voeren, waarom de overheid op dit gebied betere inzichten in het verloop van het economische leven zou hebben dan de particuliere ondernemer. Integendeel, de kansen, die een bepaalde particuliere ondernemer op 'n ogenblik ziet, dat zijn nu juist kansen, die een ander niet ziet. Men zou verstikken in een afgrijselijk bureaucratisch gedoe, als men de overheid controle zou willen doen uitoefenen op de voorraadvoering, op het investeren in gebouwen, maar tevens op de investeringen in belangrijke machines, zoals (van de zijde der P.v.d.A.) wordt bepleit. Waarop zou dat wijze inzicht der overheid berusten? Op haar enorme ervaring? Deze ervaring is niets vergeleken bij de ervaring van het bedrijfsleven op dat gebied.

Wel zeer terecht wees onze geestverwant er ook nog eens met nadruk op, dat het niet zo is, dat het inperken der investeringen een zaak is, die men moet toejuichen, zoals men door de propaganda langzamerhand zou gaan geloven. Laten wij, zo zei de heer Korthals, toch bij voortdurend bedenken, dat die inperking in het geheel geen begerenswaardig doel is. Wij hebben een keuze gemaakt van 5 pct. consumptiebeperking en van 25 pct. investeringsbeperking, maar laten wij er toch goed bij vertellen, iedere keer weer, dat beperking der investeringen betekent: in de toekomst minder werkgelegenheid, minder belastingopbrengst, dus minder mogelijkheid tot sociale verbeteringen, lager levenspeil.

Tegenover de klachten van socialistische kant nodige drs. Korthals de minister tevens uit, om de gegevens, waarvan deze in de M.v.A. had gewaagd en die zouden aantonen,

dat de particuliere sector zeker niet een te gering aandeel in de investeringsbeperking zal hebben, nader in de vergadering te adstrueren. Dit heeft de minister inderdaad gedaan. Daaruit bleek, dat de totale investeringsbeperking in de uitbreiding der industriële apparatuur — gelukkig, zoals de minister terecht benadrukte — slechts ongeveer 5 pct. bedraagt, maar het Planbureau taxeert, dat de investeringen in voorraauditbreiding zijn teruggelopen van f 1300 miljoen in 1950 tot f 700 miljoen in 1951 — dit is een daling met 46 pct. — zodat de investeringen in het bedrijfsleven als geheel volgens deze berekeningen reeds dit jaar met 25 à 26 pct. zouden zijn gedaald.

Sprekend over de noodzakelijke opvoering van de productiviteit, verklaarde onze woordvoerder de prikkel van de concurrentie als verreweg het belangrijkste middel te zien om de ondernemers te dwingen hun bedrijven zo efficiënt mogelijk in te richten. Dank zij de liberalisatie komt nu ook weer de mededinging van buitenaf. Overheidsmaatregelen, welke daarnaast gunstig kunnen werken, zijn o.a. opheffing en scholing en het, wat de loonpolitiek betreft, toestaan, dat de mensen voor hun prestaties behoorlijk worden beloond. Verder dacht hij ook aan bevoegdheden der overheid, die het onmogelijk kunnen maken, dat ondernemers „een heerlijk kartelletje" kunnen sluiten, waarbinnen zij zich — ten koste van de consument — veilig kunnen voelen. Dat veilig stellen door bedrijfsgenoten is, zo merkte hij op, ook juist een van mijn zorgen t.a.v. de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. De heer Korthals verzette zich (met de Regering) tegen de aandrang tot „utility-productie". Die zou ons dwingen tot maatregelen, die precies ingaan tegen de lijn der ontwikkeling, die wij moeten gaan. Dit zou ons namelijk dwingen tot sluiting der grenzen en wij moeten juist verder naar liberalisatie en naar één-werding van Europa. Tot slot willen wij nog vermelden, dat de heer Korthals wat de door Engeland genomen maatregelen tot invoerbeperking betreft er sterk bij de bewindsman op aandrang, dat hij, zoveel dat in zijn vermogen was, zou bevorderen, dat de lopende contracten zouden worden nageleefd en dat onze geestverwant, die mede uit hoofde van zijn vroegere werkkring meer dan iemand anders beseft, welk een belangrijke taak de pers in onze samenleving vervult, ook bij deze begroting de abnormale stijging der papierprijzen met alle gevolgen van dien, nog eens ter sprake bracht.

Voor de heer Korthals aan het woord kwam, had een ander lid van de V.V.D.-fractie, de heer Cornelissen, speciale aandacht gewijd aan de middenstandspolitiek, welke thans meer in het bijzonder onder minister Albregts ressorteert en wiens opvattingen wel geacht kunnen wor-

den geheel met die van zijn ambtgenoot prof. Van den Brink parallel te lopen. De heer Cornelissen kon op zijn beurt derhalve óók verklaren, dat het algemene beleid ten aanzien van de middenstand de instemming van zijn fractie heeft. Dit beleid zag hij hierop gericht, dat het de zelfstandige kracht van deze nijvere groep van burgers zoveel mogelijk wil ontwikkelen. Het tracht dit o.a. te bereiken door een vestigingspolitiek, welke terecht niet op het behoefte-element is gericht, maar die ten doel heeft, de commerciële ontwikkeling en de vakbekwaamheid te bevorderen en waar mogelijk ook aandacht te schenken aan de financiële grondslag van de ondernemingen.

De overheid, zo merkte de heer Cornelissen op, zou zich, zoals bij de praktische toepassing van het Besluit Algemeen Vestigingsverbod Kleinbedrijf wel duidelijk gebleken is, op glad ijs begeven, wanneer zij zonder doeltreffende, hanteerbare, objectieve normen een oordeel ging uitspreken over de sociaal-economische wenselijkheid van een nieuwe vestiging. Het staat, zo zei hij, immers geenszins vast, dat de nieuw te vestigen onderneming, economisch gezien, bij voorbaat minderwaardig is aan de reeds bestaande. In vele gevallen zou het tegendeel kunnen worden aangetoond, want het kan niet ontkennd worden, dat sommige gevestigde zaken wel eens in gebreke blijven, zich aan de veranderde omstandigheden voldoende aan te passen.

De heer Cornelissen verzette zich bovendien tegen de wel eens gepropageerde methode van het „wegzuiveren" van ondernemers, hetgeen hij terecht een experimenteren met de bestaansmogelijkheid van goedwillende burgers noemde. De V.V.D.-fractie deed dan ook volkomen het standpunt van de Regering, dat voortgezette toepassing door uitbreiding van de werkingssfeer van wettelijke vestigingsregelingen de beste methode is om geleidelijk tot gezondmaking van de midden- en kleinbedrijven te geraken.

Naar haar aard — aldus onze woordvoerder — kan deze methode liberaal worden genoemd, omdat zij met toepassing van redelijke, op het algemeen belang afgestemde normen, de bedrijfsvrijheid intact laat. Er kunnen zich uiteraard omstandigheden voordoen, welke het wenselijk maken, voor die bedrijfsuitoefening zekere algemene richtlijnen te geven, waarbij dan voorop staat, dat men gezonde mededinging wil bevorderen. Wij kennen o.a. de Winkeleffingswet, de wet op de uitverkoop en het opruimen in het winkelbedrijf en de wet op het afbetalingsbedrijf als voorbeelden van noodzakelijke en ook naar onze principiële opvatting toelaatbare correcties op het beginsel der bedrijfsvrijheid. Een wettelijke regeling op het cadeaustelsel, zoals nu in het vooruitzicht is gesteld, kan dit complex van middenstandswetten verder completeren.

In het verdere deel van zijn betoog besprak onze woordvoerder o.a. nog de belangen van de pension- en kamerverhuurbedrijven, van de paramedische beroepen en van de detailhandel in brandstoffen. Soepeler voorwaarden bepleitte hij nog voor de verlening van kredieten en z.g. borgstellingskredieten evenals voor het verlenen van uitstel bij het samenval-

len van een aantal belastingaanslagen. In de kruideniersbranche is men tot een waarborgfonds op vrijwillige basis gekomen. Zou dit ook voor andere branches geen juiste oplossing kunnen zijn?

Tegelijk met de goedkeuring van de begroting van Economische Zaken werden voor kennisgeving aangenomen: de Nota's inzake de industrialisatie in Nederland, de productiviteit in Nederland, de electriciteitspolitiek en de werkgelegenheidspolitiek (welke laatste nota ook reeds bij Sociale Zaken ter sprake was gebracht).

Weinig bemoedigend, helaas, waren de debatten naar aanleiding van de begroting van Wederopbouw en Volkshuisvesting. Natuurlijk begrijpt ieder, dat de omstandigheden nog altijd moeilijk zijn, maar bestaat overal wel voldoende inzicht in de schrijnende toestanden op woninggebied? Toestanden, die het een gebiedende eis doen zijn, dat de woningbouw op één lijn wordt gesteld met de noodzaak van versnelde wapening? Er bleek ook geen onverdeelde bewondering voor alle onderdelen van minister In 't Velds beleid. Dat kwam ook uit in de rede van onze woordvoerder, de heer Ritmeester, die de minister voorhield, dat er wel iets was aan te merken op de vele berekeningen, door de minister gemaakt en op de vele toezeggingen, in de loop der jaren door hem gedaan.

Waarom, zo vroeg de heer Ritmeester ook, spreekt de minister in een afdeling van de P.v.d.A. over 50.000 woningen, die in het nieuwe jaar zullen gered komen en in de Kamer over 40.000 woningen? Met betrekking tot de schattingen voor de toekomst wees de heer Ritmeester er ook met nadruk op, dat vóór 1960 75.000 woningen aan de bewoning zullen moeten worden onttrokken wegens de onbewoonbare toestand, waarin zij zullen zijn komen te verkeren. Reeds bij de behandeling van de begroting van 1949 had onze geestverwant geïteerd uit een artikel van de toenmalige directeur van de Volksgezondheid te Amsterdam, die gewaagde van de ten hemel schreiende krotten, waarin velen in die stad leefden.

Ik heb, zo zei de heer Ritmeester, dit herhaald bij de begrotingen voor 1950 en 1951 en ik moet dit blijven doen, want niets en niets is op dit punt verbeterd, noch in Amsterdam, noch elders, en de woningen, die thans worden gebouwd, komen door haar huurprijs niet in aanmerking voor die krotbewoners, die werkelijk „verworpen der aarde", die „verdoemden in hongersfeer". Om nu het weinig reëel aandoende optimisme van de minister nog eens duidelijk aan te tonen, stelde de heer Ritmeester tegenover elkaar 's ministers verzeering, dat in 1960 75.000 onbewoonbaar verklaarde woningen zullen zijn ontruimd (en dus vervangen) en het feit, dat in de jaren 1947 tot en met 1950 slechts..... 1052 woningen zijn onbewoonbaar verklaard.

Scherp stelde de heer Ritmeester ook in het licht, dat het nooit zover had mogen komen, dat plotse-ling met „bouwstoppen" moest worden gewerkt. Het meest fnuikend was

(Vervolg op pag. 5)

★ van WEEK tot WEEK ★

Volkshuisvesting in gevaar!

Tallose malen is in dit Weekblad kritiek uitgeoefend op de Overheidsbepaling, dat slechts 15% huurverhoging toelaatbaar is in vergelijking van de huren van 1940. Deze huurstop is echter nog veel grievender, als men weet, dat de overheid door haar belastingen en heffingen en loonsverhogingen over de gehele linie de onkosten voor exploitanten van volkswoningen omhoog heeft geschroefd en voor de schatkist een onrechtmatig aandeel opeist, waardoor deze exploitatie financieel niet meer mogelijk wordt.

Een in Amsterdam gevestigde maatschappij, die grote volkswoningblokken exploiteert, waarin pl.m. 500 goede woningen zijn gevestigd, betaalde in 1940 aan grondbelasting f 11.232,47 tegen in 1951 f 17.513,39 of 56% meer, aan gemeentelijke Brandverzekeringsbelasting in 1940 f 1407,37 tegen in 1951 f 1896,77 of 32% meer en aan Bundergeld (polderlasten Rijnland) in 1940 f 2,81 tegen in 1951 f 1187,01 — dus totaal in 1940 f 12642,85 tegen 1951 f 20567,17 of: 63% meer aan belasting!

Nu komt nog de verhoging der hypotheekrente van 3½% op 4 3/4% (straks 5%), waar tegen de overheid geen bezwaar schijnt te hebben (dus 36% meer — straks 43%).

Alles te samen de verwachting, dat binnenkort door wanbeleid der Overheid het onderhoud van de volkswoningen niet meer naar behoren zal kunnen worden uitgeoefend en de thans nog vrij behoorlijk onderhouden gebouwen spoedig door bouwvalligheid zullen moeten worden ontruimd.

Vader Vorst

In Rusland en de landen van het IJzeren Gordijn is de Kerstman verdrongen door Vader-tje Vorst, een Sowjet-copie van het reeds onchristelijke Westerse kerstmannetje. Een verschijning, die geen cadeautjes brengt, doch slechts dorre rapporten en statistieken. Het Licht wordt kunstmatig gedooft.

Het geldt hier echter niet alleen een inbreuk op geestelijke en religieuze waarden, ook de materie komt er tussens de kerstdagen in Rusland en zijn satellieten niet al te best af. De materie, die in de communistische propaganda het altijd nog als lokvogel doet. Groot immers, is de verontwaardiging van de heren communisten, als de „kapitalistische“ kerstgratificatie achterwege blijft, als er geen loonsverhoging komt, of als er een tekort dreigt aan voldoende kolen. Welnu, laten wij eens nagaan wat er in dit opzicht gebeurt in de heilstaat resp. heilstaten. In Tsjechoslowakije werd de arbeiders door minister Zapoteki medegedeeld, dat met Kerstmis geen gratificaties werden uitgereikt. „Dat is een sentimentele gewoonte en dergelijke uitkeringen zijn on-communistisch“, aldus de minister. In Hongarije ging men nog een stapje verder wat betreft het ingrijpen in de persoonlijke vrijheid van de mens door een „vastgestelde temperatuur“ in te voeren. Woonvertrekken mochten aldaar niet warmer zijn dan een bepaalde graad. Wederom een bewijs, hoe de „ordering van bovenaf“ onmiskenbaar het gevaar in zich draagt, dat op een niet te verdedigen wijze in het persoonlijk leven van de mens wordt ingegrepen. Het kan goed zijn te bedenken, dat een dergelijke ordening niet noodzakelijkerwijze van een communistische origine behoeft te zijn. Ook het socialisme met zijn verheerlijking van Vadertje Staat en Moedertje Overheid, bergt het gevaar in zich, te sterk in het persoonlijk leven in te grijpen. De ordenaars door dik en dun roepen machten op, die zij tenslotte zelf niet meer weten te beheersen. Hierin schuilt een groot gevaar, dat maar al te vaak — en zeker door de grote massa — wordt onderschat.

Ergerlijk

Er zal ongetwijfeld in dit nieuwe jaar gelegenheid zijn het nieuwe Plan van de Partij van de Arbeid te bespreken. Wij willen thans echter volstaan met te wijzen op een ergerlijke uitspraak van oud-minister ir. H. Vos op het plancongres van de P. v. d. A. aan het adres van de V.V.D. Blijkens een verslag in de N.P.C. zei ir. Vos o.m.: „verkiezingsreclame, neen. Ik heb de indruk, dat zij, die deze uitdrukking verwijtend tot ons richten, veel te goed weten, hoe zij zelf politiek bedrijven. Er zijn er die programma's opstellen niet om ze uitgevoerd te krijgen, maar om verkiezingswinst te behalen“. (Hij noemde in dit verband Churchill en de V.V.D., aldus de N.R.C.). Het is onbegrijpelijk, dat een oud-minister zich kan laten verleiden om zich op het hellende vlak van de demagogie te

begeven. Al is het ook sympathiek, dat hij de V.V.D. in één adem met Churchill noemt, wij begrijpen niet, hoe hij zo iets zeggen kon. Dat een propagandist ener partij felle taal uit zou slaan, wij zouden het kunnen begrijpen; dat echter een oud-minister op een partij-vergadering eigenlijk niet anders doet, dan de goede bedoelingen van de leiding ener andere partij in twijfel trekken, dat achten wij in zeer hoge mate bedenkelijk. Dat is een symptoom van verworping en het moet de democratie een ernstige slag aan prestige toebrengen als politici elkaar gaan bestrijden op een wijze als deze oud-minister heeft gedaan. Het is een ergerlijk geval. Waarom overigens die felheid jegens de V.V.D.? Men is in het socialistische kamp blijkbaar opnieuw ongerust, dat de V.V.D. wederom sterker uit de bus zal komen. Welnu, wij kunnen ons over deze vrees verheugen, omdat de ontwikkeling van de laatste jaren wel tuilijk heeft bewezen, dat velen, die vlak na de bevrijding waren geïmponeerd door het zoete gefluit van de rode vogelaar, van hun dwalingen thans weegs terugkeren. Men schrikt terdege van de overdreven ordeningspolitiek, die onder het mom van de „vrijheid“ wordt aangediend, zomede van de halfslachtigheid, waarmee de Partij van de Arbeid haar „middenstandspolitiek“ meent te moeten voeren. Een politiek, die noch vlees, noch vis is en die door haar halfslachtig karakter velen terecht afschrikt en tot nadenken stemt.

Klaarheid is broodnodig

Dezer dagen hebben de dagbladen een bericht gebracht, dat om verschillende redenen onze aandacht verdient.

Zoals men zich herinneren zal hebben gerulme tijd terug verscheidene bladen geschreven over corrupties, welke in het voormalige K.N.I.L. zouden hebben plaats gehad. Met die berichten over onregelmatigheden werd niet het K.N.I.L. aangetaast, maar wel werden mensen getroffen, die daarin de laatste jaren belangrijke functies hadden bekleed.

De minister van Oorlog heeft destijds in die publicaties (o.a. van Trouw en de Leidse Post) aangediend gevonden, een ambtelijke commissie te benoemen, welke een onderzoek zou instellen naar hetgeen zou zijn gebeurd. Deze commissie heeft in het midden van het vorige jaar haar rapport uitgebracht.

Het merkwaardige van het rapport was, dat deze commissie weinig klaarheid bracht over hetgeen in Indonesië zou zijn geschied. Maar opmerkelijk veel aandacht heeft geschonken aan de figuur van de heer van der Putten, die destijds veel klachten naar voren heeft gebracht. Deze zou zich schandelijk hebben gedragen door over superieuren te spreken als hij had gedaan.

En nog merkwaardiger is, dat de minister van Oorlog, de heer Staf, thans aanleiding heeft gehad om de genoemde heer van der Putten te rehabiliteren.

Hiermede is een belangrijke getuige, die door de ambtelijke commissie van onderzoek was gesavouéerd, weer in ere hersteld. Dat is één. Maar in de tweede plaats komen hiermede de door de heer van der Putten geuite beschuldigingen in een heel ander, en wel veel ernstiger daglicht te staan. En verder is door de minister van Oorlog aan het prestige der commissie wel een uiterst zware slag toegebracht.

Daarom komt nu de vraag naar voren of het werk der commissie niet moet worden overgedaan. Wij kunnen er niet mede tevreden zijn, dat nu vastgesteld is, dat er aan het werk van de commissie van onderzoek kennelijk wel het een en ander heeft ontbroken. Daarvoor waren de feiten, die in het geding waren te ernstig. Inamers, zelfs de uiterst geheimzinnige dood van de vaandrig Aernout zou er mee te maken hebben. Daarom: met de nu genomen beslissing door de minister van Oorlog is de zaak nog niet afgedaan. Deze zaak vraagt klaarheid en van minister Staf mag worden verwacht, dat hij alles zal doen om deze te doen brengen. Klaarheid is broodnodig.

Schoon schip

In de zaak van de door de minister van Oorlog ingestelde commissie met betrekking tot corrupties in het K.N.I.L. is nog iets van belang. Het dagblad Trouw heeft daar dezer dagen ook op gewezen. Dit blad is niet tevreden met het werk van de commissie van onderzoek, de z.g.n. commissie-Zaayer. Trouw vraagt hoe het komt, dat deze commissie-Zaayer een rapport heeft uitgebracht als zij deed, een rapport dat één persoon, en wel de aanklager, in een zo slecht daglicht plaatste. Had deze commissie haar zin gekregen, dan zou deze — de heer van der Putten — geestelijk en maatschappelijk zijn gebroken.

J. D. Ros overleden

Op 76-jarige leeftijd is in Den Haag overleden de heer J. D. Ros, die o.m. voorzitter was van de Nederlandse Vereniging tot bevordering van Kunst en Nijverheid „Arti et Industriae“ te 's-Gravenhage, voorzitter van de Nederlandse Federatie van Beeldende Kunstenaarsverenigingen en voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Tekenaar-wijs. De heer Ros, die een trouw aanhanger was van de gedachten, zoals die door onze partij worden voorgestaan, was op het terrein, waar hij goed op thuis was, een actief lid van de V.V.D. Zo was hij lid van de Commissie voor Kunstzaken van onze partij en van de kort geleden door het Bestuur van de Vereniging voor Staten- en Raadsleden ingestelde Commissie voor bestudering van het vraagstuk van de Kunstsubsidies. In die kwaliteit heeft hij de verschillende vergaderingen van deze commissies bijgewoond en daar actief medegewerkt aan het formuleren van de conclusies, waartoe deze commissies zijn gekomen met betrekking tot de kunstsubsidies. Voor hetgeen hij ten deze voor onze partij heeft gedaan, zij hem hier dank gebracht. Zijn daadwerkelijke belangstelling op dit terrein zal in onze kring node gemist worden en zijn nagedachtenis zal in hoge ere worden gehouden als die van een man, die oadanks zijn hoge leeftijd en zijn gedeeltelijke invaliditeit zich met volle energie en toewijding gaf aan de vraagstukken, welke ter vergadering besproken werden.

Met Trouw zijn wij van mening, dat ook hierover klaarheid moet komen.

Evenals het A.R. dagblad vragen wij: „Wat is de reden daarvan geweest?“

En dan is er nog een ander aspect van deze kwestie. Bepaald verontrustend is, dat de minister van Oorlog blijkbaar uitgebrachte rapporten niet heeft ontvangen of verdraaid voor zich heeft gekregen. De eis moet worden gesteld, dat ook naar deze zaak een ernstig onderzoek wordt ingesteld. Het is in een geordende samenleving niet te dulden, dat bewindslieden niet op de juiste wijze worden voorgelicht. Afgezien van het feit dat verkeerde voorlichting van een bewindsman ernstig het vermoeden oproept dat er minder gunstige dingen verzwegen worden, moet vastgesteld worden, dat geen goed bestuur mogelijk is wanneer een minister onjuistheden voorgeschoteld krijgt. Minister Staf zal dus met veel kracht moeten ingrijpen en klaarheid moeten brengen. Deze bewindsman heeft getoond in te kunnen grijpen en niet terug te deinken voor krachtige maatregelen. Hij moge zijn energie ook gebruiken om in deze zaak schoon schip te maken. Dat is een belang van de hoogste orde.

Litwinov

De dood van Litwinov is een gebeurtenis, die op de Westerse wereld ongetwijfeld enige indruk zal hebben gemaakt. Immers, hij was de man, die namens Rusland jaren achtereenvolgend in het Westen optrad. Hij was het ook, die zeer vaak de rol speelde van hem, die toenadering zocht en bereid was alle geschillen langs vredelievende weg op te lossen. Hij was de figuur, die de neiging opwekte Rusland te idealiseren „zoals het vroeger was“. Schouwt men door de feiten en jaren heen, dan blijkt, dat Litwinov niet was de verdraagzame en de vredelievende, gelijk hij zich tegenover het Westen voordeed, maar de op een top Russische diplomaat, die zijn rol meesterlijk heeft gespeeld. Hij was de man, die kennelijk werd gestuurd om de (Westerse) wereld zand in de ogen te strooien, getuige de veelbewogen geschiedenis van zijn diplomatieke loopbaan. Onmiddellijk na de revolutie van 1917 werd hij de meest geschikte man geacht om als minister van buitenlandse zaken en van handel, het vertrouwen van het Westen te winnen. Dat dit vertrouwen misplaatst was, is door de latere ontwikkeling wel duidelijk bewezen. De verdragen gesloten met de Westelijke nabuurlanden, hadden slechts ten doel de spionage en het verraad onbezorgd te doen insluipen. Volkomen in overeenstemming met de Russische tactiek verdween Litwinov, die van Joodse afkomst was, van het Westerse toneel toen Hitler met Rusland vriendschap sloot. Hij werd door Molotov vervangen, om weer terug te keren toen de vriendschap tussen Hitler en Stalin in het tegendeel oversloeg. Na de oorlog, toen Rusland langzaam maar zeker zijn ware gezicht aan de Wereld vertoonde, trok Litwinov zich uit het politieke leven terug. Hij had zijn taak volbracht en zijn rol meesterlijk gespeeld. Zijn „charme“ was slechts pose en zijn „openhartigheid“ berekening.

Thans is hij voorgoed van het politieke toneel verdwenen. Zijn rol heeft er helaas niet toe bijgedragen veel vertrouwen te hebben in de steeds (naar het uiterlijk) wisselende politiek van Moskou.

Het Friese probleem gaat geheel Nederland aan

„Ons volk dreigt geestelijk te verkommeren”

Onlangs vergaderden te Leeuwarden de afgevaardigden der Friese V.V.D.-afdelingen onder voorzitterschap van de heer B. C. Algra Jr. Na bespreking der jaarverslagen van secretaris en penningmeester, werd een commissie benoemd ter bestudering van het Friese vraagstuk, waarna dr W. Kok, directeur der Fryske Akademy te Leeuwarden sprak over „De Friese kwestie”. Hij betoogde dat het probleem, dat niet alleen Friesland, maar heel Nederland aanging, weliswaar in hoofdzaak van culturele aard is, maar toch niet alleen. Hij besprak dan ook 1e de taal, 2e het vraagstuk der cultuur en 3e de gevolgen op sociaal en economisch gebied, ontstaan door wat de overheid deed of naliet. De nadruk werd er vooral op gelegd dat de overheid wel grote bemoeiingen op sociaal en economisch terrein had, maar op cultureel gebied zo schorvoetend optrad, dat zij op dit terrein ver achteraan komt. Daardoor groeit de cultuur scheef en dreigt ons volk geestelijk te verkommeren. Naast dit feit, dat voor heel ons land funeste gevolgen dreigt te krijgen staat een ander, dat Friesland vooral regardeert, n.l. dat men in Den Haag niet opgemerkt schijnt te hebben hoezeer in deze eeuw de toestand in Friesland en de positie van taal en cultuur is gewijzigd. Door deze twee feiten is 't probleem ontstaan en dreigt er verwijdering en strijd te komen. Daarna werd nagegaan hoe de positie van het Fries in deze eeuw zich heeft ontwikkeld, waarbij het verrassende is dat in nauwelijks meer dan 25 jaren het Fries zich van een dialect of groep dialecten tot een cultuurtaal ontwikkelde, met standaard-taal en literaire taal, die geen beperkingen oplegt aan welke vorm van literatuur en wetenschap ook. Bij het nagaan der statistiek over de jaren 1945 tot en met 1948 bleek de Friese boekenproductie kwantitatief nog iets intensiever dan de Nederlandse; hierbij moet wel bedacht dat alle Friezen ook en vooral Nederlands lezen, zeker niet minder dan de gemiddelde Nederlander. Wonderlijk genoeg bleef het Fries geheel of bijna geheel buiten de scholen. Dit heeft voor het Fries, maar vooral voor het Nederlands, kwade gevolgen, terwijl het hele onderwijs op de gangbare manier tegen de eisen van verantwoorde moderne paedagogiek strijdt. In dit verband werden de z.g. proefscholen genoemd, waar getracht wordt naar een goede oplossing, die het Nederlands verbetert en tegelijk het Fries kind geeft waar het recht op heeft.

Zonder het vraagstuk principieel en van alle kanten te belichten werd daarna ingegaan op de verhouding van overheid en cultuur. De gevaren van absolutisme en centralisme, die bij alle staatsbemoeiing dreigen werden ook hier gesignaleerd. Een korte historische schets over de ontwikkeling der staatsbemoeiing wees uit, dat met name na de z.g. technische revolutie de overheid in de laatste eeuw steeds actiever wordt, zodat staat en maatschappij elkaar aldoor meer doordringen. Dit is vooral op sociaal en economisch gebied. Op cultureel gebied komt deze activiteit wel ± 50 jaar achteraan. Hoe men ook moge denken over deze gang van zaken, feit is dat deze wanverhouding onze cultuur kreupel maakt. Hoe kon b.v. het gevolg van de invoering der 8-urige werkdag cultureel worden opgevangen? De overheid moet de cultuur wel steunen, al mag ze niet trachten cultuur te scheppen. Als ze uitgaat van het bestaande en daarvoor de omstandigheden gunstig tracht te maken, dan zal ze met name ook de gewestelijke cultuur ondersteunen. Hier liggen immers de wortels onzer Nederlandse cultuur. Het gevaar bestaat dat cultuur een in de lucht hangend geval wordt; los raakt van haar basis, het volk. Nationale cultuur is niet iets dat uit een centrum pasklaar gemaakt over het volk wordt uitgesmeerd, zodat een soort vernisje voor echt moet doorgaan, maar het moet uit het volk groeien

en door het volk zelf worden gemaakt. In vele streken van ons land dreigt 't eerste, wat een vervlakkings betekent en het nationale gevoel doet afstompen. In Friesland bloeit de cultuur nog in allerlei vormen (b.v. muziek, zang en toneel) op alle dorpen, en dat maakt de rijkdom van het leven uit. Dit is intussen ook voor het Rijk, voor de landelijke cultuur van groot gewicht.

Wat doen de provinciën zelf voor het behoud der cultuur? Bij vergelijking van de bedragen die elke provincie uittrekt, blijkt Friesland ver aan de kop te gaan; slechts 3 geven meer dan 1/3 van het bedrag, dat hier per jaar en per inwoner wordt gegeven. Voor de eigen gewestelijke cultuur geeft Zeeland ± 40 % van het Friese bedrag, alle andere samen zelfs minder. Dit bewijst dat hier nog zeer veel leeft dat onderhouden moet worden, en dat Friesland te weinig door het rijk wordt gesteund. De uitzonderingspositie van deze provincie wordt nog altijd niet ten volle erkend. Bovendien blijken sommige provinciën veel meer van het voor cultuur beschikbare geld te krijgen dan andere, die vaak zelf juist heel veel daarvoor geven. Eén van de factoren die dit beïnvloeden blijkt de plaats en het bezit van een universiteit te zijn. In verband daarmee is de vergelijking tussen Friesland en Groningen (of Utrecht, of

Zuid-Holland) leerzaam. Friesland kon ± 340 studenten meer leveren als hier de universiteit stond. Dezen worden nu onderwijzer. Friesland exporteert intellect (onderwijzers) en importeert vreemd intellect voor hogere posten, wat tenslotte de eigen cultuur zeer schaadt. Naast een geringer aantal studenten en daardoor minder kansen op hogere betrekkingen, betaalt Friesland voor elke student veel meer dan genoemde andere provinciën, en moet tenslotte ook nog meebetalen aan de f 1.000.— die het Rijk voor elke student bijpast. Enige methoden om tot compensering dezer wanverhouding te geraken werden besproken, waarbij bleek dat het heel wel mogelijk is de gelden eerlijker te besteden. Op het terrein der kunst zien we hetzelfde: de zwaar gesubsidieerde orkesten, toneelverenigingen, enz., zitten alle in de z.g. randstad Holland.

Wat zal het gevolg zijn als Friesland eigen taal en cultuur verliest? Verarming, geestelijke uitholling zonder daarvoor iets goeds terug te krijgen, massavorming, een uniforme hoop van grauwe, onnationale en geestelijk verkommerde mensen.

Tussen afscheiding van Nederland, wat Friesland nooit zal willen, en de andere pool, n.l. geestelijk doodgedrukt te worden, moet ruimte zijn, en die is er. De Fries zal nooit zijn recht opgeven en eens z'n zin krijgen. Nederland heeft de keus tussen de toestand van België of van Zwitserland en de keus kan niet moeilijk zijn.

Bij de langdurige bespreking van deze lezing werden verschillende punten nog ingaand toegelicht. Hierbij bleek meer instemming dan kritiek, en ook dat het probleem in deze kring met zeer grote belangstelling onder ogen wordt gezien.

De militairen bedreigen de Veluwe

Men verzocht ons het volgende te willen opnemen:

Dezer dagen had de Stichting Natuurbeschermingswacht Apeldoorn een bijeenkomst belegd. Aanleiding hiertoe was het feit, dat voor uitbreiding van het vliegveld Deelen, „De Hooge Veluwe” 40 à 70 h.a. grond zal moeten afstaan. Aanwezig waren op deze vergadering vertegenwoordigers van: Het Gelders Landschap, de Ned. Natuur-Historische Vereniging, de vereniging van Vrienden van De Hooge Veluwe, de Studiekring Veluwe, de provinciale Verenigingen van Vreemdelingen Verkeer, en Natuurbeschermingswachten van allerlei delen der Veluwe.

De voorzitter dr Joh. H. v. Burkom zette uiteen, dat het voor het welzijn van ons volk dwingend noodzakelijk is over de Veluwe te beschikken als recreatie-terrein. Voor de zeer overbevolkte provincies Noord- en vooral Zuid-Holland is de Veluwe het dichtstbij gelegen terrein, waar de bewoners van genoemde provincies rust kunnen zoeken. Sinds 1830 steeg het aantal inwoners in Nederland met 7 miljoen en het aantal woeste gronden liep terug met 750.000 h.a. Thans is nog slechts 150.000 h.a. overgebleven.

En stem uit de vergadering merkte op, dat het toch nooit de bedoeling van een Europese verdediging kan zijn, dat Nederland hierbij zelfmoord pleegt. Immers het opslokken van grote stukken van onze recreatie-terreinen zal onze volksgezondheid schaden. De vacantiëganger zal rust moeten kunnen vinden, buiten de drukte van militaire oefeningen en militaire vliegvelden. Bovendien zal een zwak Nederlands volk ook weer zwakke militairen opleveren en zodoende de Europese verdediging schaden. Het is verstandiger de oefenterreinen te kiezen in landen, die minder dicht bevolkt zijn dan het onze.

Men vreest, dat de militaire oefeningen te veel op de Veluwe zullen worden geconcentreerd. „Hierdoor”, aldus de voorzitter, „zal het er straks gaan uitzien alsof de oorlog er over is gegaan, de verschroeië aarde, zodat aan rustzoekende mensen de zo noodzakelijke gelegenheid voor ontspanning ontnomen is.”

Na een langdurige discussie werd tenslotte de volgende motie aan-

genomen, die ter kennis is gebracht van de ministerraad, de minister van Oorlog, Eerste en Tweede Kamer, de Generale Staf, de rijksdienst voor het Nationale Plan, de Provinciale Staten van Gelderland, Planbureau van de prov. Waterstaat van Gelderland, belanghebbende gemeenteraden op de Veluwe, contactcommissie voor Natuur- en Landschapsbescherming, Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten, Algemeen Persbureau A.N.P., de A.N.W.B. en de voorlopige natuurbeschermingsraad:

„De vergadering op 13 Dec. 1951, bijeen in Café-Restaurant „The Corner” te Apeldoorn, waarin aanwezig zijn de vertegenwoordigers van: Het Gelders Landschap, de Ned. Natuur-Historische vereniging, de vereniging van Vrienden van De Hooge Veluwe, de Studiekring Veluwe, de prov. ver. van Vreemd. Verkeer, natuurbeschermingswachten van allerlei delen der Veluwe,

erkent de noodzakelijkheid, dat Nederland een goed geoefend leger onderhoudt;

erkent daarnaast, dat het behoud van de Veluwe als nationaal recreatieterrein een volksbelang van de eerste orde is;

meent, dat door de legerleiding bij het in gebruik nemen van grote stukken van de Veluwe voor kazernering en oefening der militairen, met dit volksbelang te weinig rekening gehouden is (gezien het verweer van het hoofd van de Legervoortlichtingsdienst); vreest dat bij verdere uitbreiding van de oefenterreinen hiervoor nieuwe delen van de Veluwe opgeëist zullen worden;

wijst er op, dat bij de verdeling van de lasten, verbonden aan de vorming en instandhouding van 'n West-Europees leger de bijdrage van Nederland, wat betreft oppervlakte gronden, ten behoeve van huisvesting en oefening der militairen, door de in Nederland bestaande wanverhouding tussen het aantal inwoners en de oppervlakte van de bodem, onevenredig zwaar voor ons volk uitvalt;

verzoekt met de meeste aandrang, zowel aan de minister van Oorlog als aan alle hierbij betrokken instanties, het thans nog resterend deel van de Veluwe als nationaal recreatieterrein van ons volk te erkennen en voor verdere aantasting te vrijwaren.”

De zeventigste verjaardag van mr W. C. Wendelaar werd goed gevierd

Op feestelijke wijze heeft mr W. C. Wendelaar, lid van de Eerste Kamer voor onze partij zijn zeventigste verjaardag herdacht. Nadat op de eigenlijke verjaardag 1 Januari enige kaasdragers in costume met de heer Voorthuysen, directeur van het Marktwezen te Alkmaar, meegekomen waren om mr Wendelaar, die vele jaren burgemeester van de „kaasstad” is geweest een prachtig bloemstuk in de Alkmaarse kleuren met als pièce de milieu een grote kaas, aan te bieden, volgde op Zaterdagmiddag 5 Januari te zijne huize aan de Waalsdorperweg in Den Haag een zeer druk bezochte receptie. Een groot aantal bloemstukken, waaronder van de V.V.D. en van enige afdelingen van de V.V.D., van Volksbond tegen Drankmisbruik, waarvan mr Wendelaar voorzitter is geweest, van de Algemene Friese Levensverzekeringsmaatschappij en van de Groot Noord-Hollandse vereniging van verzekeringen en lijfrente, waarvan hij commissaris is, sierden de kamers. Een comité onder leiding van de heer en mevr. Roëll en de heer en mevr. De Monchy bood namens een zestigtal vrienden een Perzisch tapijt aan. Er waren vele telegrammen, zoals van de minister-president, dr W. Drees en van de voorzitter van onze Partij, mr P. J. Oud.

Onder de talrijke aanwezigen op de receptie werden opgemerkt de oud-ministers van Oorlog jhr mr B. C. de Jonge en jhr ir O. C. A. van Lidth de Jeude, mr J. A. Jonkman, voorzitter van de Eerste Kamer, prof. mr R. Kranenburg, oud-voorzitter van de Eerste Kamer en lid van de Raad van State, prof. mr. A. L. de Block, griffier van de Eerste Kamer, mr L. A. Kesper, commissaris der Koningin in de provincie Zuid-Holland, mr S. J. R. de Monchy, oud-burgemeester van Den Haag en lid van de Prov. Staten van Zuid-Holland, de gep. generaals jhr W. Roëll en S. van den Bergh, de gep. vice-admiraals C. Fock en F. J. Heeris, mr dr H. J. Wytema, burgemeester van Alkmaar, jhr mr F. J. van Kinschot, burgemeester van Leiden, die na mr Wendelaar burgemeester van Alkmaar is geweest, prof. mr A. N. Molenaar, lid van de Eerste Kamer, drs H. A. Korthals, lid van de Tweede Kamer, jhr W. H. de Beaufort, oud-lid van Ged. Staten van Utrecht, dr A. Loudon, secretaris-generaal van het Permanente Hof van Arbitrage, de leden van de Haagse gemeenteraad mevr. E. van den Bosch—de Jongh en D. W. Dettmeijer, het lid van de Amsterdamse Gemeenteraad mevr. J. Wijsmuller—Meijer, mr J. Rutgers, secretaris van het Hoofdbestuur van de V.V.D., de heren M. C. van Keule en J. C. Manssen namens de afdeling Den Haag van de V.V.D., bestuursleden van de afdeling Amsterdam van de V.V.D., dr P. Glas, voorganger van de Ned. Protestantenvond in Den Haag met enige bestuursleden van deze organisatie, prof. mr A. C. Josephus Jitta, dr P. van Anrooy en zeer vele anderen.

Het was een receptie, die blijk gaf in hoe brede kring mr Wendelaar genegenheid geniet en waarop hij met zijn vrouw met veel genoegen zullen terugzien.

Studie-avond centrale Groningen

De studie-avond, waarin mr H. S. Siebers een inleiding zal houden over „Decentralisatie” is bepaald op Vrijdag 18 Januari a.s. om half acht in „t Huis de Beurs” te Groningen.

Deze avond ging op 14 December j.l. niet door, omdat de deelnemers van buiten wegens de gladheid niet konden komen.

Het bestuur der Centrale rekent thans weer op aller opkomst.

ER IS EEN BELANGWEKKEND BOEK VERSCHENEN

Het verhoogt het aanzien der politiek

Waar enerzijds niet zonder reden geklaagd wordt over gemis aan politieke belangstelling in brede kring, mag het anderzijds te meer tot verheuging stemmen, dat juist in deze jaren zo veel boeken verschijnen, gewijd aan vraagstukken van fundamenteel belang voor het politieke leven. Wij zien daar een verschijnsel in, dat om tweeërlei redenen moed-gevend genoemd mag worden. Immers het bewijst allereerst, dat in de kringen der meer intellectuelen — van wier waardering der politiek zo veel afhangt voor het aanzien, dat de politiek in een bepaald tijdperk geniet — de betekenis welke de staatkunde voor onze samenleving heeft, toch wel meer dan men soms vermoeden zou erkend wordt. (In 't voorbijgaan wijzen we hier ook op een samenkomst, als onlangs in ons Tweede Kamergebouw door Leidse studenten gehouden, terwijl ook de groei onzer Jeugdbeweging als een verblijvend symptoom mag worden vermeld). In de tweede plaats echter kunnen boekwerken als waarop wij hier doelen, niet enkel leiden tot bezinning op fundamenteel belangrijke politieke problemen en hun functie in heel ons maatschappelijk organisme, zij kunnen ook de stoot geven, tot het zoeken naar nieuwe methoden of het ontsluiten van nieuwe wegen, die aan de politieke praktijk ten goede kunnen komen en zo ook weer bijdragen tot verhoging van het aanzien der politiek zelve, dat immers voor een belangrijk deel bepaald wordt door het geloof dat men in haar doeltreffendheid stelt.

Ook in deze nieuwe jaargang van ons blad willen wij onze lezers daarom zoveel mogelijk op de hoogte houden van hetgeen er op dit terrein op de boekenmarkt verschijnt.

Zo vragen wij thans aandacht voor het werk van Dr. J. J. de Jong „Politieke Organisatie in West-Europa na 1800”, uitgegeven door Martinus Nijhoff, 's-Gravenhage, 1951.

In een inleidend hoofdstuk „Verantwoording” vertelt de schrijver iets over de motieven, die hem tot deze studie hebben geleid. Hij heeft enkele jaren geleden in een voordracht over de al-dan-niet wenselijkheid om tot grondige hervorming van ons kiesstelsel over te gaan, als een der argumenten tegen ons vigerend stelsel van evenredige vertegenwoordiging genoemd het feit, dat het recht om de Kamers der Staten-Generaal, elke afzonderlijk of beide tezamen, te ontbinden, praktisch iedere betekenis heeft verloren.

Nadere bestudering van het ontbindingsrecht — theoretisch zowel als in de praktijk van het politieke leven van zo groot belang! — leidde de auteur tot een fundamenteel onderzoek van de politieke structuur, niet alleen in ons land, maar ook in Engeland, België en Frankrijk. Het resultaat van dit onderzoek legde hij neer in het thans vóór ons liggende, vijfhonderd bladzijden tellende, werk.

Dat een vijfde deel daarvan gewijd is aan de geschiedenis van het

Engelse parlementarisme, vindt zijn rechtvaardiging in de omstandigheid, dat de volksvertegenwoordiging aldaar nu eenmaal „the mother of Parliaments” is.

Van een volledige geschiedenis kan in honderd pagina's uiteraard geen sprake zijn. Wel mag dankbaar erkend worden, dat het de auteur gelukt is, in zo kort bestek een overzicht te geven, vijftien eeuwen omspannend, dat ons de ontwikkeling van het Engelse parlementaire stelsel duidelijk maakt.

Na zo, als in vogelvlucht, ook de parlementaire geschiedenis van Frankrijk en België geschetst te hebben, komt de schrijver tot Nederland. Hier neemt hij zijn uitgangspunt bij de statenvergaderingen in het Bourgondische tijdperk.

Tegenover elkaar staande politieke groeperingen traden eigenlijk eerst op tijdens het Twaalfjarig Bestand. De tegenstelling tussen Staats- en Stadhoudersgezinden bleef tot het einde der Republiek onze politiek beheersen. Het Franse tijdperk bracht ook in dit opzicht verandering. Na het herstel onzer onafhankelijkheid komt dan geleidelijk de ontwikkeling der parlementaire democratie, „onder waarborging ener wijze constitutie” naar het in de bekende proclamatie van Willem I heette.

Als periode van overgang beschouwt schr. heel het tijdvak van 1813 tot 1870. Terecht, o.i., daar — gelijk hij doet uitkomen — ook na

1848, het jaar van Thorbecke's staatkundige hervorming, tot 1870 toe de Regering een grote mate van zelfstandigheid ten opzichte van de Staten-Generaal had behouden, zodat het politieke zwaartepunt bij de Regering — hoewel soms weinig regeerkracht ontplooiend — berustte. Echter: binnen de Regering was het zwaartepunt geleidelijk van de Koning naar de Ministerraad verschoven.

Breedvoerig schetst de schrijver dan de voor de hedendaagse praktijk zo betekenisvolle ontwikkeling van ons politieke leven, zoals dit mede door de opkomst van het partijwezen de vorm kreeg die wij thans kennen. Hij laat ons ook de evoluties van de laatste jaren — na onze bevrijding — zien, waarbij hij uiteraard ook enige aandacht schenkt aan de anti-parlementaire en anti-democratische stromingen en groeperingen der laatste decennia.

Mr. de Jong bepaalt zich vrijwel tot „beschrijving”, hij onthoudt zich van conclusies, ook al heeft hij in het laatste hoofdstuk van het aan Nederland gewijde gedeelte van zijn werk wel de aandacht gevestigd op bepaalde, zijns inziens belangrijke kwesties en algemene tendenzen. Hij raakt — met name in zijn in het Engels gestelde Appendix — ook enkele aspecten van internationaal parlementair werk in de na-oorlogsjaren aan.

Als wetenschappelijk onderzoeker betracht hij in zijn beschrijving een objectiviteit, waarvoor wij hem slechts hulde kunnen brengen. Het is ook de ernst, waarmee hij zich van zijn taak als wetenschappelijk beschrijver kwijt, die hem van het trekken van conclusies weerhoudt. „De talrijke hiaten in het beschikbare materiaal — aldus de auteur —, de snelle evolutie, waarin wij ons op heden bevinden en de grote verschillen in de behandelde structuren, welke bij het in onderling verband lezen en vergelijken van de vier hoofdstukken onmiddellijk opvallen, nopen mijns inziens in deze tot grote voorzichtigheid”.

Ook wie — als wij — desondanks op enige conclusies juist in het werk van een zo degelijk onderzoeker wel prijs gesteld zou hebben, zal niettemin dankbaar van deze studie kennis nemen. Ook, omdat, zelfs waar geen di-

recte conclusies worden getrokken, dit boek veel materiaal aanbrengt, waaruit de problematiek van het huidige politieke en partijleven toch wel duidelijk in het oog springt.

Bij wijze van voorbeeld noemen wij slechts wat schrijver op blz. 93 vermeldt over de nieuwe overheidsfunctie, sinds 1939 in Engeland tot ontwikkeling gekomen: de voorlichting. De functies van het Central Office of Information zijn — zo lezen wij — als volgt omschreven (wij vertalen, de R.).

„In de eerste plaats bestaat er ontwijfelbaar behoefte aan een voorlichtingsdienst om campagnes te ondernemen tot overreding, voornamelijk in aangelegenheden van gezondheid en publieke veiligheid en op gebieden, waar dwingende wetgeving onmogelijk is. . . . Ten tweede: in een hecht verbonden gemeenschap, levende onder een ingewikkeld administratief stelsel, heeft de Overheid rechtstreeks de plicht, haar politiek en haar wetgeving duidelijk te maken. Ten derde: de Overheid heeft voor vele jaren de verantwoordelijkheid op zich genomen voor de verbetering van het technisch peil in industrie en landbouw zowel als voor beroepsopleiding. Daar de Staat meer en meer betrokken wordt, zowel in de opvoeding van volwassenen als van de jeugd, nemen de technische methoden van massale voorlichting — films, boeken, lezingen — gelijkelijk in betekenis toe”.

Wij hebben ook in eigen land nu enige ervaring opgedaan van hetgeen een regering of een regeringspartij zolang langs de weg van officiële voorlichting tracht te bereiken. Ook op het jongste Congres van de P.v.d.A., waar de „weg naar vrijheid” geopend heette te worden, bleek duidelijk, dat men ons volk door „voorlichting” en „opvoeding” meer stormrijp wil maken voor een socialistisch regeringsbeleid.

Meningsvorming en machtsvorming, ziedaar enkele van de problemen die met de huidige democratie ten nauwste samenhangen. De verhoudingen binnen het partij-apparaat zowel als die tussen partij en regering behoren daar mede toe.

Het zijn deze vragen, die in Dr. de Jong's boek bij alle objectiviteit duidelijk aan de dag treden. Vandaar dat wij bestudering van dit werk, ook aan onze afdelingsbesturen en jeugdgroepen gaarne aanbevelen.

G. A. DE RIDDER.

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2).

de algehele bouwstop, welke per 3 Maart 1951 werd ingevoerd. Het bouwbedrijf is een continubedrijf, dat en financieel en economisch van de grootste betekenis is. Het wordt door een maatregel als deze bedreigd en vooral voor de arbeidsmarkt heeft zoiets wel zeer noodlottige gevolgen. Hoe kunnen aannemers bij hun inschrijving op aanbestedingen rekening houden met de stopmaatregelen, door de minister getroffen? En hoe moeten de werknemers zich te dien opzichte gevoelen; hangt het scherpe zwaard der werkloosheid hen niet steeds boven het hoofd?

Onze woordvoerder achtte het, aan de hand van de door hem gemaakte berekeningen, zelfs indien in Nederland voldoende kapitalen beschikbaar zouden zijn, twijfelachtig of wij erin zullen slagen, 50.000 woningen te bouwen. Dit is des te tragischer, zo merkte de heer Ritmeester op, omdat er thans in het bouwvakbedrijf reeds meer dan 20.000 werklozen zijn. De Bedrijfsunie heeft er in haar adres op gewezen, dat bij de terugval tot de bouw van 40.000 woningen het aantal werkloze bouwvakarbeiders zal stijgen met 12.000 à 15.000, terwijl dit nog belangrijk zal worden verhoogd door de vermindering van het totale bouwplan 1952 in vergelijking tot het oorspronkelijke 1951, waardoor ook in de andere sectoren van de bouwrijverheid een vermindering van werkgelegenheid zal ontstaan. Minder bouwen betekent minder vraag naar materialen, naar

steen, naar cement, naar houtproducten, naar metaalwaren, verf, behangselpapier en dat wrekt zich weer op de daarmede corresponderende industrieën.

De heer Ritmeester drong er bij de minister op aan, de gemeentebesturen toch vooral te overtuigen van de grote waarde van de duplexbouw en ging nog uitvoerig in op de financiering van de woningbouw en de pogingen van de gemeenten om aan het nodige kapitaal te komen. In het laatste gedeelte van zijn rede bracht de spreker tenslotte naar voren, dat de particuliere bouw vóór de oorlog ongeveer 80 à 90 pct. van de totale woningbouw voor haar rekening nam, tegen nu 35 pct. Politieke omstandigheden hebben ertoe geleid, dat meer en meer de woningbouw taak is geworden, welke de overheid op zich nam. Dit wrekt zich nu en de Regering zal wel doen, deze taak weer aan het particulier initiatief over te laten. De hoofdingenieur-directeur van de Wederopbouw en Volkshuisvesting in Z.-Holland heeft ook reeds in deze richting advies gegeven.

Maar de grote moeilijkheid zit toch in de huurprijs en de bouwkosten. Woningbouw is op het ogenblik absoluut onrendabel. De stijging der bouwkosten is zeer veel groter geweest dan die van de huren. Het zal voor de overheid onmogelijk blijken om de bijdragen op de bouw te blijven geven op de wijze, zoals tot dusverre is geschied. Het wordt een ondragelijke last voor ons volk, die, naar het zich laat aanzien, alleen minder

kan worden indien de militaire lasten zullen verminderen. Tot voor kort stelde de Marshall-hulp ons nog in staat al deze bijdragen te verlenen. Thans zijn wij geheel op eigen kracht aangewezen en zullen de bijdragen afgeschafte of verminderd moeten worden. Dit zal alleen mogelijk zijn door bouwkostenverlaging en door huurverhoging.

Redelijke tegemoetkoming gevraagd

Wij erkennen gaarne, dat de druk als gevolg van de gestegen kosten van levensonderhoud moeilijker te dragen is, naar mate de pensioenen kleiner zijn en die erkenning is ten volle in rekening gebracht in de eisen, die wij stellen aan een enigszins bevredigende verhoogde duurtoeslageregeling, waarbij het percentage van de te verlenen toeslag snel afneemt, naarmate het pensioen toeneemt. En ook met de loon- en prijs-politiek der Regering is in de door ons gevraagde bijslag rekening gehouden. Wij vragen niets anders, dan dat ook de hoger gepensioneerden een redelijke tegemoetkoming krijgen in de gestegen kosten van levensonderhoud.

(Pleiter en Vraagbaak, orgaan voor de Bond van Gepensioneerde Burgerlijke Landsdienaren en Locale Ambtenaren in Indonesië, Federatie van Ambtenarenorganisaties uit Indonesië en Samenwerkende Indische Werknemersorganisaties).

Betaling van het abonnement

Van degenen, die het abonnementsgeld voor het jaar 1952 nog niet voldeden, ontvingen we het gaarne vóór 1 Februari a.s. op onze giro-rekening (dit geldt niet voor de collectieve abonnés van de afd. Amersfoort, Bloemendaal, Breukelen, Enkhuizen, Haarlem, Heerenveen, en Wassenaar, die het abonnementsgeld tezamen met de contributie dienen over te maken aan de penningmeester van hun afdeling).

Mocht het abonnementsgeld op 1 Februari niet in ons bezit zijn, dan zal er een kwitantie voor worden aangeboden, verhoogd met incasso-kosten.

Zoals men weet, bedraagt het abonnementsgeld f 7.50 per jaar, of f 1.90 per kwartaal.

Ons gironummer is 245103, ten name van de penningmeester van de Stichting Vrijheid en Democratie te Amersfoort.

Indien men wil gireren, bespaart men zelf de incasso-kosten en men vereenvoudigt onze administratie!

Administratie
„Vrijheid en Democratie”

NIET BIJ DE GROTE HOOP

In het maandblad van de Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen, „Denken en Doen”, lezen wij in het zojuist verschenen Januari-nummer een hoofdartikel: „Wedstrijd met ons zelf” getiteld, dat wij gaarne een verheugend geluid willen noemen. Verheugend, omdat hieruit blijkt een groeiende belangstelling ook bij een organisatie als de Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen voor politieke en economische vraagstukken. Indien zich dergelijke opvattingen in bredere kring gaan voordoen, en b.v. een uiting als het Studentenparlement is daarvan ook een voorbeeld, dan is de arbeid, welke politieke groeperingen verrichten, van nog groter belang, omdat de terreinen van belangstellenden rijp zijn om te zaaien en te oogsten. Dat de V.V.D. daarbij niet achter mag blijven, spreekt in ons weekblad welhaast vanzelf.

In het genoemde artikel wordt o.m. het volgende geschreven:

Uiteraard zal niemand van ons verwachten dat we alle politieke en economische problemen van dit ogenblik beheersen of haar begrijpen, maar dat is nog wat anders dan er natuurlijk geen interesse voor hebben. Hier past ons vrouwen eigenlijk alleen maar een reactie van: dat heb je toch mis, dat zullen we nu eens laten zien, wedden, dat we dit wel kunnen?

En dan lijkt me dit een mooi voornemen voor het nieuwe jaar. Niet om met de neus in de wind te willen beweren, dat wij in eens de wijsheid in pacht hebben over in het algemeen moeilijke onderwerpen, maar wel om ons, al is het iedere dag maar korte tijd, op de hoogte te stellen van de dagelijkse gebeurtenissen in groter verband. En dan zal onze meest voor de hand liggend hulp hierbij de courant zijn, de courant, die we vrijwel allemaal dagelijks thuisbezorgd krijgen. En dan proberen we daarvoor eens meer te lezen dan de familie- en gemengde berichten of de mode. En dan vragen we onze echtgenoten of anderen om uitleg van de dingen, die we niet begrijpen. En dan proberen we daarnaast nog eens een goed weekblad te lezen of een boek, op een terrein, waarvan we ondanks hebben dat het ons speciaal interesseert. En we gaan eens een lezing bijwonen waar een politiek of economisch onderwerp behandeld wordt. Het is helemaal niet gek om daar als vrouw te verschijnen, ook niet als vrouw alleen, er zitten er verscheidene. En dan komen we vanzelf in het voorwater van het studie-onderwerp van onze vereniging, over

de opvoeding tot goede staatsburgeressen. De een zal het op deze manier doen en de ander op die, want niet iedereen heeft dezelfde mogelijkheden en niet iedereen heeft dezelfde belangstelling. Er is in ieder geval keus genoeg op dit grote terrein en van het een komt het ander.

Laten we in ieder geval gezamenlijk en ieder voor zich bij de goede voornemens, waar we ieder nieuw jaar mee beginnen, deze sportieve hersengymnastiek met ons zelf voegen: wedden dat ik me niet meer laat schuiven bij de grote hoop, die zich natuurlijk niet interesseert voor de dingen die juist het gezicht van de wereld bepalen? En we ver-

STIJLLOOS GEDOE

In Elseviers Weekblad lezen wij vorige week een artikel waarop wij de aandacht willen vestigen. Het artikel gaat over de zomerpostzegels. De opbrengst daarvan komt ten goede aan verscheidene sociale en culturele instellingen. Wij vinden dat een werkelijk prachtig doel en wij verheugen ons er ook over, dat de opbrengst van de verkoop der zomerpostzegels getuigt van de belangstelling die er voor in ons volk bestaat en van de opmerkzaamheid, die er zichtbaar in vele kringen is. Dit is één van die trekjes in ons Nederlandse volk, waarvoor wij oprecht dankbaar mogen zijn.

Elseviers Weekblad wijst nu echter op een punt, waarover helderheid moet komen. Het schijnt namelijk, dat vier procent van de opbrengst der zomerpostzegels moet worden gestort in de personeelsfondsen van de P.T.T. Het zal goed zijn wanneer er openbaarheid komt over deze zaak, want wij vinden het een ergerlijke geschiedenis.

Waarom moet het P.T.T.-personeel in die uitzonderingspositie worden geplaatst? En is het niet een wonderlijke zaak, dat de P.T.T. bij het uitgeven van die postzegels de eis stelt, dat vier procent ten bate van het eigen personeel komt? Dit is er nu een voorbeeld van tot welke excessen staatsmonopolies kunnen komen. Een staatsbedrijf, dat uit gelden, bestemd voor algemene sociale en culturele doeleinden, een stukje voor eigen personeel doet aftrekken. Het is stijlloos, het is ergerlijk. En bovendien zal er grote kans zijn, dat het instituut der zomerpostzegels op deze wijze weer veel minder sympathie zal verwekken in de toekomst. Nodig is dus klaarheid. En als het allemaal juist is wat Elseviers Weekblad stelt, dan moet onmiddellijk aan dat gedoe ten bate van de personeelsfondsen der P.T.T. een eind worden gemaakt. Mede ook om te voorkomen, dat het prachtige monument van offervaardigheid, dat wij door de zomerpostzegels hebben opgericht, niet wordt aangest.

heugen er ons over dat we die wedstrijd zullen winnen. We hebben het immers zelf in de hand.”

Laten wij daaraan de wens toevoegen, dat hierdoor de grote hoop van niet geïnteresseerden verdwijnt en smelt als sneeuw voor de zon en dat er een steeds bredere groep van belangstellenden en geïnteresseerden, ook onder de vrouwen, onder de Nederlandse huisvrouwen komt, die belangstellen in vraagstukken op politiek en economisch terrein.

Staatkundige balans

(Ingezonden)

De staatkundige balans per uito 1951 stemt niet bepaald tot optimisme, allerwegen heersen wrijvingen en tegenstellingen, terwijl de internationale spanningen een voortdurende dreiging betekenen voor degenen, die zich niet door fraaie leuzen en holle phrasen laten misleiden. Platon kwalificeert de ware staatsman als: „de Koninklijke wever die tegenstellingen verzoent”, terwijl Kant oordeelt, dat het de taak van de politiek is: „er voor te zorgen, dat ieder met zijn toestand tevreden is”.

Naar aanleiding van deze tot oordelen bevoegde meningen uit verschillende tijdperken van de historie kan de vraag gesteld worden of de staatslieden en diplomaten van deze eeuw voor hun taak berekend waren. Waarachtige staatkunde en diplomatie moesten in de allereerste plaats het axioma „gouverner c'est prévoir” verwerklijken. De staatkunde en de diplomatie welke in de eerste helft van deze eeuw twee wereldoorlogen niet, of althans niet voldoende, hebben „voorzien” en evenmin bij 't einde van Wereldoorlog II de mogelijkheid van Wereldoorlog III voldoende hebben besett, dragen de verantwoordelijkheid voor de betreurenswaardige staatkundige balans waarmede de samenleving het jaar 1952 opent.

De beste stuurlij staan aan wal, dit is in confesso! Maar desalniettemin zijn de staatkundige staatslieden van deze eeuw verantwoordelijk voor het feit, dat zij hun schepen van staat niet gevoerd hebben uit de branding van internationale disharmonie en toenemende internationale spanning. Dit klemt temeer omdat na het beëindigen van Wereldoorlog II de mogelijkheid voor het bestendigen van vreedzame verhoudingen aanwezig was. Het was taak en plicht van de na-oorlogse staatkunde, die zich progressief pleegt te noemen, deze verhoudingen te consolideren. Deze vooruitstrevende na-oorlogse staatkunde heeft echter geen vreedzame consolidatie kunnen verwezenlijken. De spanningen vierden — anno 1952 — hoogtij, en zulks ondanks een labyrint van nationale en internationale organen, ondanks veelbelovende en ontelbare gezaghebbende redevoeringen, ondanks bergen rapporten, nota's, memoranda, working papers, e.t.g. en ondanks voortdurende conferenties van staatslieden en derzelve bureaucratieën. De staatkundige en politieke ontspanning is als het ware omgekeerd evenredig aan de inspanning van staatslieden, politici en publiekrechtelijke organen.

Het is te hopen, dat in 1952 de nationale en internationale staatsapparaturen met groter bescheidenheid en minder alwetende intensiteit zullen functioneren, opdat de innerlijke harmonische krachten van de samenleving beter tot hun recht kunnen komen. Voor de V.V.D. ligt hier een grootse taak, moge de politiek van de V.V.D. er in het nieuwe jaar toe bijdragen, dat via waarachtige geestelijke liberalisatie — d.w.z. door middel van beperking van het heersende etatisme — daadwerkelijke ontspanning plaats vindt. De feiten bewijzen, dat het mensdom door middel van toenemende staatsbemoedens nimmer tot harmonische ontspanning kan komen.

E. H.

In Nederlandse aarde

Op Vrijdag 21 December is het stoffelijk overschot van Wim Eggink op de Ere-begraafplaats te Bloemendaal ter aarde besteld.

Eggink is een der jongeren geweest van het Jong-Liberale verzet. Kort voor de wereldoorlog was hij in het hoofdbestuur van de Bond van Jong-Liberalen gekomen. Hij was reeds toen 'n enthousiast en fel strijder voor de liberale zaak.

Maar waarlijk prachtig werk heeft hij in de oorlogsjaren verricht. Met onverschrokkenheid heeft hij toen gevochten voor de zaak der vrijheid. Als student was hij een der groten van het studenten-verzet, als Jong-Liberal heeft hij de vaan der vrijheid steeds voortgedragen. Wie der toenmalige Jong-Liberalen herinnert zich niet zijn enthousiasme en zijn stimulerend optreden. Voor Eggink was het niet mogelijk zijn activiteit te verminderen. Ondanks de Duitse overheersing werkte hij mede om de liberale jongeren-propaganda te laten voortbestaan en actief te doen zijn. Men denke slechts aan de kampen in Loosdrecht en de Biesbosch. Daar zijn in volle oorlogstijd tientallen Jong-Liberalen bijeen geweest.

En later was hij een der mannen van het jong-liberale weekblad „Staat op den Trommele”, dat enige jaren lang illegaal is verschenen, verzet predikte en tevens bezinning vraged voor de na-oorlogse tijd.

Zijn werken voor de vaderlandse zaak heeft Eggink met zijn leven betaald. Ver van ons vaderland was hij ter ruste gelegd. Na jaren is hij weer in het Vaderland teruggebracht en op de Ere-begraafplaats te Bloemendaal her-begraven. Zeer velen waren daarbij aanwezig. Van zijn jong-liberale vrienden waren daar de arts A. P. J. van der Burg uit Rijswijk, mr Huber, het lid der Tweede Kamer drs H. A. Korhals, en de heren H. v. d. Linde uit Alphen a. d. Rijn, A. Nauwijn, burgemeester van Olst en dr J. Schoonenberg uit Bilthoven. Op verzoek van de familie was de plechtigheid van korte duur. Prof. Fischer bracht de dank van de Senaat der Utrechtse Universiteit over voor het prachtige verzetswerk van Eggink, een zijner vroegere medewerkers zeide dat het studenten-verzet zo grote resultaten had gehad dank zij Eggink's arbeid, en dr v. d. Burg sprak een diep bewogen woord namens de jong-liberale vrienden. Zo is een der jong-liberale verzetsstrijders in Nederlandse aarde ter ruste gelegd.

INTERNATIONALE STAATKUNDE

De tijd van keizer Wilhelm, waarin één onberaden woord de wapens te voorschijn deed komen, is voorbij. De huidige diplomatie is ook minder gevoelig geworden. Het is niet denkbaar meer, dat een Frans minister om één verkeerd woord van een Engelse collega een conferentie verlaat, zoals in 1921 te Scheveningen gebeurde, toen tijdens monetaire besprekingen de Fransman Chéron zich beledigd achtte door de Engelsman Snowden. Verkeerde woorden zijn tegenwoordig geen onberaden woorden meer. De moderne diplomatie is, ondanks een verruwing van zeden, die in Parijs door minister Eden op waardige wijze geïgnoreerd werd, soepeler geworden en zij weet beheerst te incasseren. Met de omstandigheden, die beslissingen van veel grotere draagwijdte vragen, is het verantwoordelijkheidsg-voel gegroeid.

(De Volkskrant)

De Commissie voor Kunstsubsidies komt bijeen

De Commissie ad hoc ter bestudering van het probleem betreffende subsidieverlening door de overheid aan de Kunst, welke commissie is ingesteld door het Bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D., zal op Dinsdag 29 Januari, 's avonds om 7.30 u., in Pulchri Studio, Lange Voorhout 15 te 's-Gravenhage (kamer 27) bijeen komen. Partijleden, die tot deze bijeenkomst toegang wensen, teneinde hun opmerkingen over dit probleem ter kennis van deze Commissie te brengen, dienen zich telefonisch of schriftelijk te wenden tot het Algemeen Secretariaat van de V.V.D., Koningsme-gracht 61, 's-Gravenhage, telefoon 111768, waarna zij een uitnodiging zullen ontvangen.

Het Staatssocialisme heeft al één voet binnen de deur

Dit betekent niet anders dan grauwe nivellering

De heer E. L. Musquetier schrijft ons:

Aan de gedachte van het vrije spel der krachten zit oppervlakkig een immoreel tintje. „Vrij vertaald“ zou het 't recht van de sterkste kunnen heten. Aethisch en humanistisch gezien is dit verwerpelijk en dit wordt het duidelijkste geïllustreerd door te verwijzen naar de verhoudingen op internationaal gebied. Hier zou dat recht van de sterkste tot veel ingrijpender veranderingen van de landkaart geleid hebben dan tot nu toe het geval is geweest, hoewel zeker niet alleen de aethiek, maar ook het streven naar het evenwicht van krachten daarbij een rol speelt.

NORMALISATIE

Waar wij hier over het vrije spel der krachten spreken, blijven wij binnen wat engere grenzen op beperkt terrein en wel op dat der maatschappelijke krachten voor zover deze door wetten en bepalingen in eigen land gebonden zijn en wel zo gebonden, dat var dit vrije spel vrijwel niets meer over is. De wetgever heeft in het maatschappelijke en persoonlijke leven monstreuus om zich heen gegrepen, met als gevolg een sterke normalisatie. Zeker niet ten bate van de efficiency, eerder ten gunste van het tegendeel. Nooit eerder had ons land een zo kostbaar apparaat om ons in slechte tijden te regeren.

Het is verre van ons de taak van een bestuursapparaat te onderschatten, omdat meer dan ooit met beïnvloedende factoren van buitenaf gerekend moet worden. De hieruit noodgedwongen voortvloeiende bindende bepalingen worden o.i. echter overtroffen door de specifieke binnenlandse, die geen beroep op een dwangpositie openlaten. Van het aanhalen van voorbeelden acht ik mij bij voorbaat ontlast, omdat die voor het grijpen liggen. Van al die wetten en bindende bepalingen ondervindt een ieder vandaag de gevolgen. En elk gevolg heeft een oorzaak. De oorzaak, dat wij na de bevrijding met rolschaatsen op een hellend vlak zijn geraakt, of als U liever eens een andere beeldspraak hebt: het vliegtuig van Staat is in een vrille gegaan. Vele maatregelen vragen na korte werkingstijd weer om nieuwe maatregelen, ingrijpender nog, drastischer en kostbaarder. De normalisatie, die de efficiency moet dienen, werkt juist de andere kant op.

GEBONDEN VRIJHEID

Vraagt U geen bewijs van mij, slaat U slechts de begroting 1952 op. Dit als harde materialistische taal, maar dan blijft het principe nog over. Het liberalistische principe van de vrijheid voor het individu, waarvan wij als aanhangers van de V.V.D. uitgaan. Hebben wij met die vrijheid ooit wel zo in het duister getast? Wij schakelen de bezettingstijd uit, al is die er juist om aan te tonen hoe broos en hoe kostbaar die vrijheid kan zijn. De vrijheid om te leven, te werken en te ondernemen naar wetten van menselijk fatsoen, met de vrijheid om neer te sabelen en ook niet van geestelijke en maatschappelijke dwang, al zou de hond misschien vet worden aan de ketting.

Wij weten hoe het leven in een gemeenschap natuurlijke grenzen aan de vrijheid stelt, waarin de gebonden vrijheid haar eigen wegen zoekt als de rivier in zijn bedding. Het van zekere zijde zo vaak verguisde spel der vrije maatschappelijke krachten moge als alles in de wereld ook zijn nadelen kennen, overduidelijk blijken zij van mindere properties te zijn dan van de zgn. geleide maatschappijstructuur; het vernuft in blik.

RECHT OP EIGEN WERKKRACHT

Men niet, dat wij uitsluitend doelen op de vrijheid van de ondernemer en pleiten voor het onbeperkte uitbuitingssysteem, dat als afgezaagd en niet bepaald origineel argument steeds weer door zekere groepen wordt gehanteerd. Het gaat om de vrijheid voor allen om uit te buiten. Voor de ondernemer om zijn vernuft uit te buiten en voor de werknemer om zijn werkracht uit te buiten. In weder-

zijds belang vanzelfsprekend, omdat belangengemeenschap anders niet mogelijk is. Wij kunnen ook het andere kiezen, de gedirigeerde normalisatie, maar wie kiest vóór de mens en zijn persoonlijkheid, voor die valt de keuze vanzelf op de vrijheid. Geestelijke en economische vrijheid.

VRIJHEID VAN ORGANISATIE

Bij het begin van de industrialisatie hebben de vrije krachten ongetwijfeld tot zekere vormen van ongebreideld kapitalisme bijgedragen. Zolang totdat geheel volgens de natuurlijke evolutie te gestelde krachten in de vorm van vak-organisaties een barrière opwierpen. Dank zij een loyaal democratisch stelsel, waaraan de liberale gedachten ten grondslag lagen. Door de idealen steeds verder te willen perfectioneren zijn de vakbonden in hun drang naar bindende sancties van de overheid, niet anders dan verlengstukken geworden van het Ministerie van Sociale Zaken. Zij hebben hun vrijheid verloren. De overheid delegeert de uitvoering van maatregelen aan de vakbonden, een zelf-

standigheid bestaat in wezen niet meer. Niet de vakbond is meer representatief bij de onderhandelingen over de arbeidsvoorwaarden, maar de Rijksbemiddelaar. Door C.A.O.'s is de beloning voor werkracht genormaliseerd, de verzekeringen zijn dwingend vastgesteld, evenals de werktijden, waarmee de persoonlijkheid van de werknemer werd verkracht. Vrije organisatie is daarmee een fictie geworden, het vrij gebruik van talenten is verstikt en bij de wet verboden. Het liberalisme heeft plaats gemaakt voor het socialisme.

ORGANISATIE VAN HET BEDRIJFSLEVEN

Van de vakgroepen kan men niet zeggen, dat de bedrijven zich in volle vrijheid tot deze organisaties hebben gewend. In de plaats van deze Duitse dwang-organisaties treedt nu de P.B.O. Of dit voor het bedrijfsleven verbetering zal brengen, betwijfelen wij, daar deze nieuwe vorm de ontplooiing nog sterker zal verstikken. De bedrijfsrechtspraak alleen reeds is een aanfluiting voor een rechtsstaat. De Minister kan immers besluiten voor een gehele bedrijfspgroep bindend verklaren, ook voor niet-leden. Gelukkig zegt de Grondwet, dat niemand kan worden afgetrokken van het recht dat hem als burger volgens de wet toekomt. Reeds heeft de Hoge Raad op 12 Juli 1951 een dergelijke bindendverklaring onverbindend verklaard. Daarmee is uitgemaakt,

dat ieder vrij is lid te worden van een organisatie welke hij verkiest. Daar met de geleidelijke invoering van de P.B.O. de bedrijfsrechtspraak meer zal worden ingevoerd, is het arrest van de Hoge Raad van groot belang. In ieder geval een klein lichtpunt.

De Minister heeft nog veel meer bevoegdheden gekregen en houdt o.a. een vinger in de pap bij de benoeming van bestuursleden. Van een democratische werkwijze kan dus moeilijk gesproken worden en wij hebben het gevoel met deze wet bedenkelijk naar de autocratie af te glijden. Deze wet op de P.B.O. normaliseert de bedrijfspolitiek op bedenkelijke wijze, legt zware lasten op het commerciële apparaat en beknoot de vrijheid van de ondernemer nog meer dan voorheen. Met de S.E.R. en haar controle-apparaat is een nieuw verlamdend instituut geschapen waarbij de hoofd- en vakgroepen geruisloos in de nieuwe status overgliden. Van de grotere en bindende bevoegdheden, die de Minister straks aan de bedrijfschappen zal delegeren, huiveren wij.

Van het vrije spel der krachten zijn wij overgegaan tot een toestand van kneveling, zoals alleen autoritaire staten kennen. Van sociale wetten zijn wij overgestapt naar socialistische wetten en het staats-socialisme heeft al één been binnen de deur. Voor de mens betekent dit de degradatie van zijn persoonlijkheid, voor het volk de grauwe nivellering.

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mejjfr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Een zaak die aandacht vraagt De trek naar het buitenland en het Hoger Onderwijs

Van lieverlede is de emigratie op gang gekomen. Waren het in de eerste jaren bijna uitsluitend arbeiders en kleine boeren die overzee een nieuw bestaan gingen zoeken, langzamerhand werd het bekend, dat zowel in Canada als in Australië en Nieuw Zeeland ook wel plaats is in andere takken van bedrijf en andere beroepen. Ingenieurs en landbouwkundigen, scheikundigen, economen en journalisten — een enkele maal zelfs artsen — vinden naast en te midden van de agrariërs plaats in landen, die naar ze verwachten hun meer mogelijkheden zullen bieden dan het overvolle Nederland. Velen hopen in het nieuwe land inderdaad een nieuw vaderland te vinden. Het is hun bedoeling dat hun gezin er zich zal aanpassen, dat hun kinderen er een opleiding zullen krijgen en te zijner tijd er hun plaats vinden als burgers — niet meer als vreemdelingen.

Anderen vliegen wel uit naar verre streken, waar zij min of meer belangrijk werk hebben gevonden, maar zij blijven in Nederland geworteld; zij stellen zich voor hier terug te komen, in elk geval hun levensavond in 't vaderland door te brengen. En — ze zouden willen dat ook hun kinderen als Nederlanders opgroeien. Een groot aantal van hen, die onder de oude omstandigheden in

Nederlands-Indië leidende functies zou hebben vervuld, zal tot een van deze twee categorieën komen te horen.

Voor onze cultuur en volkskracht, speciaal ook voor het intellectuele peil van het Nederlandse volk, is het te hopen dat wij ze niet allen voor goed zullen verliezen. In elk geval moet er alles op gezet worden, dat voor die gezinnen die de bedoeling niet hebben zich van 't vaderland voor goed los te maken, de mogelijkheden om hun kinderen een Nederlandse opvoeding te geven, zo ruim zijn als 't maar kan.

Tot onze nationale tradities hoort het dat de kinderen tot aan 't eind van hun schooltijd in 't gezin worden opgevoed; kinderen van 14, 15 jaar „uit huis te doen“ vinden de meeste ouders een groot bezwaar — groter naar mate er minder gelegenheid is hen gedurende week-ends of vacanties weer in de eigen sfeer bij zich te hebben — heeft ernstig wanneer het betekent dat ze reeds op die leeftijd voor goed in een ander milieu moeten overgaan. Voor vele ouders is het een bange vraag: „Zullen we de kinderen in 't buitenland bij ons kunnen houden, of wanneer zal het nodig worden ze voor de school naar Nederland te sturen“.

Daarom is het zeer te hopen dat bij de herziening van de Hoger Onderwijswet, die eerlang te wachten is, wegen zullen worden aangegeven waarlangs jongelui, die in 't buitenland hebben schoolgegaan, aan onze Nederlandse universiteiten en hogescholen zullen kunnen studeren. Tot nu toe is het zó, dat er een zeker aantal scholen in verschillende landen is aangewezen, waarvan het eindexamen met het Nederlandse gelijk is gesteld. Heeft men niet een van deze, met name genoemde scholen bezocht, dan kan men zich tot de minister wenden onder overlegging van de elders behaalde diploma's met het verzoek, niettemin tot de opleiding aan een Nederlandse universiteit te worden

toegelaten. Ook al wordt op zo'n rekest meestal gunstig beschikt, het blijft toch maar een achterdeurtje waardoor men kan worden binnengelaten. Tot nogtoe was het ook inderdaad een uitzonderingsgeval, dat iemand het nodig had van deze weg gebruik te maken. (Het eindexamen der middelbare scholen in Nederlands-Indië was vanzelfsprekend met het Nederlandse gelijk gesteld).

Maar nu is te verwachten dat de verhoudingen heel anders komen te liggen. En we zouden wensen dat er voor al die gezinnen, waar men in de vreemde de Nederlandse sfeer heeft gehandhaafd en getracht heeft iets van de Nederlandse cultuur aan de kinderen over te dragen, nu ook een royale toegangsweg werd geopend tot de Universiteit, zodat de jonge lieden de wereld van het Nederlands Hoger Onderwijs door de voordeur zullen kunnen binnen gaan. Dan kunnen ze in het studentenleven zich thuis gaan voelen onder hun landgenoten, hun plaats vinden in het Nederlands wetenschappelijk leven en daarna — zo nodig — opnieuw uitvliegen om de Nederlandse naam in den vreemde hoog te houden.

Het is te hopen dat de Kamers bij de aanstaande behandeling der wet op het Hoger Onderwijs aan deze zaak de aandacht zullen schenken, die zij ongetwijfeld verdient.

M. H.-K.

Mevrouw Elema komt in Deventer

Op 22 Januari 's middags, zal mevrouw Elema-Bakker komen spreken over: De vrouw in de nationale en internationale samenleving.

De bedoeling is deze ongetwijfeld interessante lezing open te stellen voor alle belangstellende vrouwen in onze Centrale Overijssel. Komt dus in grote getale. Nadere bijzonderheden zullen nog volgen.

Wel verplichting

(Ingezonden)

Naar aanleiding van Uw artikelje „onbegrijpelijk” in „Van Week tot Week” op pagina 3 van „Vrijheid en Democratie” van 22 December 1951, wil ik gaarne het volgende opmerken.

Inderdaad is het onbegrijpelijk, dat

zowel de Redactie van V. en D. als van de Telegraaf op gezag van de heer H. H. ten Have, ingenieur der Stadsbezittingen te Groningen, aannemen, dat er geen verplichting tot het aanbrengen van afsluitmiddelen bij beweegbare bruggen bestaat.

Ik verwijs U in dit verband naar de bijlage van het Wegenverkeersreglement en wel naar het bepaalde bij model 95, waar staat:

„Beweegbare bruggen moeten voorzien zijn van rood en wit geblokte afsluitbomen of -hekken. Deze moeten zijn voorzien van reflectoren of reflecterende materialen.....”

Indien elektrische verlichting bij de brug aanwezig is, moeten de afsluitbomen of -hekken worden verlicht. . . et verdient dan aanbeveling ter rechterzijde vóór de brug bovendien een donkergekleurde ronde bak

aan te brengen, tegen het zonlicht afgeschermd, waarin bij geopende brug in rode letters het woord „stop” zichtbaar wordt. Moet het verkeer ter plaatse stoppen, dan moet onder de bak een rood stoplicht verschijnen, enz.

Gelukkig heeft de overheid in deze dus wel een regeling getroffen.

Mr ANNA NAGTGLAS BOOT

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN”

BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter
DROOGDOK 115 x 30 Meter

N.V.

W. A. HOEK'S

MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
Hoofdkantoor en Machinefabriek
te Schiedam.

Compressoren voor alle gassen en ledereen druk.
Installaties voor de bereiding van zuurstof, stikstof, enz.

N.V. Nederlandsche
Caoutchouc- en Gutta-
Perchafabriek

v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

Technische
rubberartikelen

Voor
dagelijks
gebruik!

**DE JONG'S
CHOCOLADE**

**CHOCOLADE
HAGELSIJG**

De eenige echte!

**Wessanen's
Tarwegries**

WESSANEN

WORMERVEER

Grof gemalen
Fijn van kwaliteit

**DE ROTTERDAMSCH
DROOGDOK MIJ. N.V.**

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek

BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

H.P. Gelderman & Zonen N.V.

OLDENZAAL

fabrikanten van

ruwe-, geveerde-, gebleekte- en bedrukte-
katoenen-, rayon- en rayonvezel manufacturen

Abraham van Stolk & Zonen N.V.

Houthandel

Schaverij - Zagerij

Vuren - Dennen - Oregon Pine - Pitch-Pine - Heipalen

Rotterdam, Telef. 35400 - Postbus 1100

N.V. Staaldrandkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

GORINCHEM

SMIT

SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

„De mens moet zich
kunnen ontplooiën”

(pag. 6)

De weg naar de Europese eenheid

De vorming van een Europese Defensiegemeenschap is van essentieel belang

Hetgeen in Straatsburg plaats heeft mag niet gezien worden als het enige wat voor het bereiken der Europese eenheid gebeurt. Straatsburg is dus niet de barometer waarop men kan aflezen hoe het nu precies met de Europese eenheid staat. Wil men zich oriënteren omtrent de stand van zaken met betrekking tot de Europese eenheid, dan moet ook naar andere ontwikkelingen gekeken worden dan die van de Raad van Europa te Straatsburg alleen.

Het voorgaande hebben wij opzettelijk gesteld zoals wij hebben gedaan. In dit blad immers hebben wij menigmaal de aandacht gevestigd op hetgeen in Straatsburg is gebeurd en wij hebben voor de Raad van Europa ook steeds het pleit gevoerd. Daarvan wensen wij ook niet een enkel woord terug te nemen. Teneinde met betrekking tot dit punt dan ook geen enkel misverstand te doen ontstaan, willen wij er met de grootste nadruk op wijzen de Raad van Europa te Straatsburg voor de ontwikkeling naar de Europese eenheid van het allerhoogste belang te achten. Alleen zal men zich duidelijk voor ogen moeten stellen, dat de éénwording van Europa niet een aangelegenheid is, die te bereiken is door het begaan van vooraf bepaalde wegen. De éénwording van Europa is een zaak van gewelddige aard en zij houdt zoveel in, en zij is voor ons zo nieuw, dat voor het bereiken ervan niet bepaalde schema's zijn aan te geven. Voor de verwezenlijking zijn initiatieven van allerlei aard en uit allerlei richting nodig en mogelijk. Straatsburg speelt daarbij een essentiële rol. Wat daar plaats grijpt kan de ontwikkeling in zeer sterke mate stimuleren. Wij herinneren er in dit verband aan, dat de Europese Betalings Unie, de Schuman-organisatie en de vorming van een Europees leger voor de eerste maal in Straatsburg zijn bepleit. Maar deze voorbeelden tonen tevens, dat Straatsburg niet de enige weg is waarlangs de éénwording van Europa zal worden nagestreefd. Immers, al zijn de gedachten omtrent de genoemde drie projecten ontsproten aan de discussiën in de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa te Straatsburg, de verwezenlijking is weer een zaak geworden waartoe de initiatieven elders zijn genomen. De Europese Betalings Unie is tot stand gekomen als gevolg van besprekingen in het kader van de O.E.E.C. te Parijs, de Schuman-organisatie, waarvan wij de totstandkoming na de aanvaarding door het Duitse parlement weer een stapje meer genaderd zijn, is door een initiatief van de Franse staatsman Robert Schuman in de praktische politiek gekomen, en de besprekingen over het Europese leger, thans in het middelpunt der belangstelling, zijn het gevolg van de plannen van de Franse minister René Plevin.

Zo worden van verschillende kanten stenen voor de opbouw van de Europese eenheid aangedragen. Vandaag wordt van deze kant uit een duwtje in de goede richting gegeven, morgen komt weer een stootje van een andere kant.

Van bijzonder belang lijkt ons wat thans plaats grijpt met betrekking tot de plannen inzake de vorming van een Europees leger, of wel een Europese Defensiegemeenschap waarvan men nu is gaan spreken. In October

1950 hebben wij voor een Europees leger het pleit gevoerd in de Tweede Kamer. Destijds voelde onze Regering er niet voor. Haar afwijzende houding is ook gebleken toen ze werd uitgenodigd deel te nemen aan de besprekingen over het plan-Pleven. Onze Regering stuurde daar aanvankelijk alleen een waarnemer heen. Wij hebben dat betreurd, o.m. omdat de Regering daardoor een goede kans om invloed uit te oefenen voorbij liet gaan. Verder lijkt haar deelneming thans — sedert enige maanden neemt ons land als volwaardig lid aan de besprekingen deel — door de omstandigheden opgedrongen. Hoe dit echter zij, de Regering doet thans mee en daarover verheugen wij ons in hoge mate. Mede ook omdat er haast gemaakt moet worden. Immers, wij stuiten bij dit vraagstuk tevens op de inschakeling van West-Duitsland in de Westerse defensie. Van Franse zijde stelt men nu eenmaal als voorwaarde, dat herbewapening van Duitsland alleen in het verband van een Europees leger kan plaats hebben. Overigens zal men zich in de internationale besprekingen goed moeten realiseren, dat men ten aanzien van Duitsland klare wijn zal moeten schenken en dat men de grote politieke vragen niet uit de weg mag gaan. Zo zien wij niet in hoe men de zaken regelen wil wanneer men Duitsland wel in het Europese leger wil opnemen, doch niet als volwaardig lid van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (N.A.T.O.) wil toelaten. Wanneer men met deze dubbelhartigheid te werk gaat, zal men één van de belangrijkste politieke problemen onopgelost laten. Onzes inziens moet men de consequenties trekken, die voortvloeien uit het willen inschakelen der Duitsers in de Westerse defensie. Wenst men dit, dan moet men Duitsland ook als volwaardig lid in de N.A.T.O. opnemen.

Men kan niet zeggen, dat de volken van Europa veel weten over hetgeen gesproken wordt over een Europees leger. Het lijkt er op alsof de regeringen niet begrijpen, dat de volken voorbereid moeten worden op grote stappen. Men laat de grote massa teren op weinig zeggende officiële communiqués en op hetgeen de journalisten hier en daar weten op te vangen en te combineren. Het lijkt er op alsof men ook niet voldoende inziet, dat uiteindelijk de volken de lasten en plichten hebben te dragen van de defensie. Daarom vinden wij de zaak van het Europese leger een aangelegenheid, die meer in de parlementaire discussie aan de orde gesteld moest worden. Onze Regering is ten deze op de goede weg. Blijkens een mededeling van de commissie voor buitenlandse zaken der Tweede Kamer zijn er in de laatste maanden „herhaaldelijk” besprekingen geweest over deze kwestie tussen de Regering en de leden van de commissie voor buitenlandse zaken, de fractievoorzitters en de leden van de begrotingscommissie voor Oorlog en Marine. Voor onze fractie zijn zo mr. Oud en drs. Korthals in het overleg betrokken.

In de genoemde mededeling is ook een samenvatting van het standpunt der Regering opgenomen. Daaruit kan men lezen dat de Regering thans in opbouwende zin werkzaam is. Dat achten wij van veel belang. Van de grootste betekenis is voorts, dat nu

bij de Kamer de kwestie van het Europese leger aan de orde is gesteld en dat dus op een geëigend moment een openbare gedachtenwisseling daarover kan worden gehouden, zodat ook ons volk zal kunnen weten waar het aan toe is.

Wij juichen niet gaarne te vroeg. Met betrekking tot het Europese leger willen wij slechts zeggen, dat de laatste maanden zeer grote vooruitgang in de besprekingen is te constateren. Aanvankelijke tegenstanders bouwen nu mee. Dat is van groot belang. Want zou een Europees leger tot stand komen, dan zou zulks op andere gebieden — economische en financiële bijvoorbeeld — zeer grote gevolgen hebben en de noodzaak van verdere integratie met zich slepen. Ook om die reden hopen wij, dat onze Regering alles zal doen wat in haar vermogen ligt om de besprekingen te doen slagen.

Geen goed begin

Wij hebben gelezen, dat een Nederlandse delegatie is gaan spreken met de Indonesische, die onder leiding staat van prof. Soepomo. Ter gelegenheid van het begin der besprekingen is zelfs een cocktailparty georganiseerd. Zo verheugd is men blijkbaar.

Wij zijn minder verheugd. Nederland heeft in de laatste tijd van Indonesië weer enige flinke tikken op de neus gekregen. Nog steeds is de zaak van de aanhouding van wapenzendingen voor Nieuw-Guinea niet opgelost. Zeker kan de Regering schone redeneringen van formele aard opzetten om duidelijk te maken, dat die zaak gescheiden moet worden gehouden van de besprekingen met prof. Soepomo. Wij houden niet van al die prachtige logische formele redeneringen. Wij zijn van mening, dat zeer velen, zowel hier, maar vooral ook in Indonesië, van mening zullen zijn dat Nederland al weer door de knieën is gegaan. Politiek is niet een zaak van in hoofdzaak formele slimmigheden, maar de psychologie is er zeer belangrijk in. Jammer dat onze Regering dat zo in het geheel niet schijnt te begrijpen. De Indonesiërs begrijpen het des te beter!

Dan is voorts — vlak voor de besprekingen begonnen — meegedeeld, dat Indonesië hier een zaakgelastigde heen zal zenden. Een Hoge commissaris zal er dus niet meer komen, hoewel dat ter Ronde Tafel Conferentie was afgesproken. Dit is alweer een bewijs ervan hoe men in Indonesië gemaakte afspraken ziet en hoe men daar Nederland meent te kunnen aanzien.

De besprekingen zijn dus wel onder ongunstige omstandigheden begonnen!

En nu zij eenmaal begonnen zijn blijkt dat de Indonesische delegatie het Nieuw-Guineavraagstuk wil koppelen aan de besprekingen over wijziging van hetgeen ter R.T.C. was overeengekomen. Onze Regering zal ten deze duidelijke taal moeten laten horen en geen dooreenstrengeling van deze kwesties moeten toelaten. Met betrekking tot Nieuw-Guinea weet zij overigens voldoende hoe de opvattingen van ons parlement zijn!

Tegenover de Indonesiërs zal ten deze dus een krachtig woord gesproken moeten worden. Niemand is gediend met een politiek van halfslachtigheid!

parlementaire flitsen

Onderwijs vormde het slotstuk der begrotingsbehandeling

De begroting van Landbouw — Onze kwetsbaarheid — Verbouw van voedermiddelen van doorslaggevende betekenis — Liberalisatie en integratie de enige weg — De melkprijs — Opheffing der koffiedistributie — Onderwijs, K. en W. — Nota's als discussie-grondslag — De salarissen der leraren — Het Internationaal Academisch Instituut — Het lot van enige moties

Bij het publiek, zo moest onze woordvoerder bij de behandeling van de begroting van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening in de Tweede Kamer, de heer Den Hartog, vaststellen, vindt maar al te gemakkelijk de mening ingang, dat de landbouw over de gehele linie zwaar gesteund wordt. En dat is toch gefukig op dit ogenblik nog niet het geval. Dat het nooit meer zo ver zou kunnen komen, zou hij intussen niet durven voorspellen. Geheel gerust was hij daar zeker niet op. Onze positie is uiterst moeilijk. De omstandigheden, waarin ons land verkeert, maken het strikt noodzakelijk, de productie tot het uiterste op te voeren en de mogelijkheden, die de in verhouding tot ons inwonertal kleine oppervlakte cultuurgrond, waarover wij de beschikking hebben, biedt, volledig te benutten. Dit betekent steeds sterker intensivering en steeds verdere uitbreiding van het veredelingsbedrijf, maar dit betekent ook verhoging van onze kwetsbaarheid. Want het noodzakelijk complement van deze sterk opgevoerde productie is een geregelde afzetmogelijkheid voor onze producten en het is wel zeer de vraag of wij daarvan op de duur verzekerd kunnen zijn.

Wanneer wij weten, dat in de eerste negen maanden van dit jaar alleen aan veehouderijproducten voor meer dan één miljard gulden over onze grenzen ging, dan is dit verheugend en beangstigend tegelijk. Verheugend, omdat hieruit blijkt, hoe belangrijk de bijdrage is, die het agrarisch bedrijf levert tot de versteviging van onze positie; beangstigend, omdat het ons duidelijk voor ogen stelt, hoe afhankelijk wij zijn van de mogelijkheden, die de internationale markt biedt. Daar komt nog bij, dat die afhankelijkheid zich bovendien openbaart in deze zin, dat wij zonder een vrij belangrijke import van voedermiddelen ons veredelingsbedrijf niet gaande kunnen houden. Met minister Mansholt was onze woordvoerder dan ook van mening, dat verbouw van voedermiddelen op het eigen bedrijf krachtig dient te worden gestimuleerd.

Gegeven de situatie, waarvoor wij ons geplaatst zien, gegeven ook de structuur van ons agrarisch bedrijf, zag de heer Den Hartog maar één weg, die wij kunnen volgen en die kan leiden tot de mogelijkheid om onze positie op de duur minder labiel en kwetsbaar te maken en aan ons agrarisch bedrijf een steviger basis te verschaffen dan waarop het op het ogenblik staat. Dit is: de weg van de liberalisatie van het handelsverkeer, de weg, die voert naar het creëren van groter economische eenheden, de weg van de integratie.

Onze woordvoerder achtte het verheugend, dat er in den lande, en zeker in landbouwkringen, weinig verschil van inzicht bestaat omtrent de wenselijkheid, beter nog: de absolute noodzakelijkheid, van een sterke uit-

ik gevoel het zo, aldus de heer Den Hartog, dat het al of niet slagen van de integratieplannen op langer termijn in zekere zin beslissend zal kunnen blijken voor het zijn of niet zijn van onze intensieve bedrijven en veredelingsbedrijven, althans op een basis, die lonend is. Waar de inzet zo hoog is, zullen wij er alles op moeten zetten om het spel te winnen en ik wens de minister bij zijn streven in die richting, dat hij, naar ik stellig aanneem, krachtig zal voortzetten, volledig succes toe. In afwachting van dit, naar ik hoop, spoedige succes, hebben wij ervoor te zorgen, dat wij de concurrentievervalsing van onze landbouw in haar geheel zoveel mogelijk vergruuten. Dat betekent, dat wij de beste producten zullen moeten brengen tegen de laagst mogelijke prijs.

Wat het prijsbeleid betreft zag de heer Den Hartog, ondanks de onthenningen van de minister, toch wel een min of meer sterke ombuiging van de beleidslijn. Speciaal over de melkprijs-politiek werd uiteraard bij dit debat nogal wat gezegd. De heer Den Hartog kon het voorhands niet anders zien, dan dat wij voor één nationaal product om te beginnen één prijs moeten hebben en dat in principe de consumptiemelk de voor- en nadelen van prijsfluctuaties in dezelfde mate moet ondervinden als de industriemelk. Een andere vraag is even-

wel, of er met het oog op de in het algemeen hogere productiekosten van de consumptiemelk en de hogere kwaliteitseisen, waaraan deze melk moet voldoen, en de bijzondere geaardheid van het consumptiemelkbedrijf wellicht aanleiding bestaat, achteraf op deze melk een toeslag te geven, ongeveer evenredig aan het verschil tussen de „kale kostprijs“ van consumptie- en industriemelk, behoudens in het geval, dat zonder toeslag een lonende prijs wordt bereikt. Wat de hoogte van de melkprijs verder betreft, had spr. reeds doen uitkomen, dat hij bezwaar had tegen het in uitzicht gestelde systeem om voor ongeveer 2/3 van de te produceren melk slechts de kale kostprijs te garanderen. Ondertussen zal de minister over de melkprijskwestie nog nader met het georganiseerde bedrijfsleven in deze overleg plegen en van het resultaat daarvan mededeling aan de Kamer doen.

Uit het verdere debat willen wij nog aanstippen, dat de heer Den Hartog nog eens uitvoerig wees op het verziltingsgevaar, dat ons land bedreigt; dat hij het werk van de Landbouw-voorlichtingsdienst met zijn volkomen voor hun taak berekende ambtenaren en het Bureau Oogstvoorzielingen zeer prees; dat hij ernstig waarschuwde tegen een te grote uitschakeling van het trekpaard in de landbouw, omdat dit ons in buitengewone omstandigheden wel eens voor calamiteiten zou kunnen plaatsen en dat hij er nogmaals op wees (de minister bleek het hiermede wel eens te zijn), dat de pachtprizen, met name voor de betere gronden en voor z.g. behuist land te laag zijn en te zeer zijn achtergebleven bij de loop van de conjunctuur.

Ook de heer Cornelissen voerde bij deze begroting nog kort het woord, waarbij hij de minister uit zijn tent trachtte te lokken met een toezegging tot spoedige opheffing van de koffiedistributie, welke, door het niet

CORNELISSEN
...niet op de koffie....

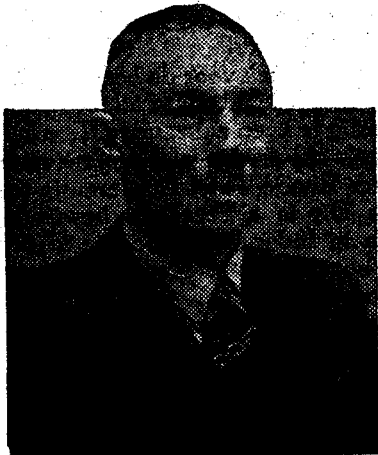
meer verstrekken van nieuwe kaarten, doordat velen hun oude kaarten zijn kwijtgeraakt en anderen bijvoorbeeld kaarten van overledenen nog kunnen blijven gebruiken, hoe langer hoe onzuiverder wordt. De heer Cornelissen vreesde noch een sterke verbruikstoename, noch een sterke prijsstijging van de opheffing dezer laatste distributie in de consumptieve sfeer. Minister Mansholt hield zich vooralsnog echter nog zeer op de vlakte en verklaarde, dat het hem „zonder meer niet mogelijk (was) in het openbaar een verklaring af te leggen over beëindiging van deze distributie“. Wat de suiker betreft wees de heer Cornelissen erop, dat op dit artikel, dat voor de winkelier toch reeds een maar zeer kleine winst opleverde, door de verhoging van de omzetbelasting bij de groothandel de winst nog eens extra verlaagd is. Hij kreeg de toezegging, dat de minister hierop nog eens speciaal de aandacht van zijn ambtsgenoot van Financiën zou vestigen.

Inmiddels is, met ingang van 14 Januari de koffiedistributie toch inderdaad opgeheven.

Bij de afdeling Visserij toonde de heer Den Hartog zich zeer tetsurgeteld over het antwoord van de minister in zijn M.v.A. met betrekking tot de bekende kwestie van de maaswijddte der visnetten voor de IJsselmeer-visserij. Het was zijn stellige overtuiging, dat hier een maatregel wordt doorgevoerd, die voor de betrokkenen funeste gevolgen zal hebben, zonder dat, anderzijds, de noodzakelijkheid, ja zelfs maar de wenselijkheid daarvan is komen vast te staan.

Wij zullen, helaas, in telegramstijl moeten samenvatten hetgeen onze afgevaardigden bij de behandeling van de zeer uitgebreide en uit vele afdelingen bestaande Begroting van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen hebben naar voren gebracht.

Voornaamste woordvoerder voor onze fractie was hier mevrouw Fortanier-de Wit. Bij de algemene beschouwingen was tevens aan de orde de Nota inzake experimenten, die in scholen van onderscheiden aard gaande zijn. Mevr. Fortanier bracht hierbij in herinnering, dat de minister de Kamer in het afgelopen jaar daarnevens nog had verblijd met nota's betreffende onderwijsvoorzieningen (reorganisatie van het onderwijs), betreffende het lager en middelbaar technisch onderwijs en tenslotte een nota over Overheid en film. In tegenstelling tot de heer Tilanus (C.H.), die zwaarwichtige staatsrechtelijke bezwaren tegen dergelijke nota's meende te moeten inbrengen, toonde mevr. Fortanier zich voor de indiening erkentelijk. Zij zag het terecht zo, dat een nota als die over de reorganisatie van het onderwijs in zekere zin vergelijkbaar was met een voorontwerp (Vervolg op pag. 6)

DEN HARTOG
...het beste voor het laagste....

breiding der internationale samenwerking. Dat de minister het niet anders ziet, is wel voldoende duidelijk gebleken en spr. bracht hem gaarne hulde voor hetgeen door hem in die richting was gedaan, al waren op internationaal terrein dan helaas — niet door onze schuld — nog weinig tastbare resultaten bereikt.

DEZE BURGER

is de laatste dagen bijzonder dromerig.
„Je bent met je gedachten ergens anders“ zegt zij, die hem innig lief heeft. „Wat is er dan toch, meijonge?“
„Ach“, zeg ik dan, „een beetje moe denk ik, en een beetje avitamineus, misschien; misschien wel grieponderdeleje...“
Maar aan U mag ik wel zeggen, dat het eigenlijk iets anders is: zorg voor het Kabinet; zorg voor mijn eigen goeie, ouwe, vrouwelijke Kabinet. Nu Vader Willem weg is, voel ik het eerst recht wat het zou willen zeggen, als we ooit voorgoed dit plechtanker der oirbaarheid zouden moeten lichten. Waar zou ons Hulkje van Staat dan heendrijven, vrienden? Ge moet daar niet aan denken.
Allen die mij kennen weten wat ik aan hem mis. Nu al. — Nu ik weet, dat het maar tijdelijk is. Nu hij maar eventjes de hartewens van Oom Harry vervult.
Maar hoe zou het moeten gaan....
Als in de volle zomer....
Als nu eris de verkiezingen....
Ik moet er niet aan denken.
Ze hebben getracht mij de schrik op het ranke lijf te jagen met de mededeling dat die en die en die (U bemerkt wel: ik noem nóóit namen) eventueel niet zouden weerkeren op de brug. Kammenieschele. Lamekoud.
Maar hij.
Nu hij er éven niet is, zit ik al te klappertanden van eenzaamheid.
Hij die mijn dagelijkse voorbeeld, mijn morele steun, het ezelinneemelkbad mijner ordentelijkheid is.
Nu hij even weg is ben ik al verweesd. Hoe zou het dan moeten zijn....
Laat ik er niet aan denken.
„Je bent met je gedachten ergens anders“.
„t Zal een beetje griep zijn“ antwoordt

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Advies aan de P. v. d. A.

Het Vrije Volk van 3 Januari bevat een artikel onder de kop „Contrasten”.

In dit artikel worden in percentages de inkomsten van een aantal volken vermeld, t.w. van Nrd-Amerika, Zd.-Amerika, West-Europa, Afrika, Sovjet-Unie, Oost- en Zuid-Azië en Australië.

Hieruit blijkt, dat Noord-Amerika en West-Europa een gemiddelde aan inkomen hebben; dat ver boven het algemeen gemiddelde en in het bijzonder ver boven dat van Azië ligt.

Het Vrije Volk geeft een en ander op schoolmeesterachtige wijze in lessen.

Tenslotte luidt de 5e les, met de toevoeging „toepassing”: „Heeft Vorrink ongelijk als hij van het Westen offers vraagt voor de onontwikkelde gebieden op aarde?” Die Vorrink is toch maar een braaf man; maar mogen we hem een raad geven?

We zouden hem willen adviseren bij de a.s. verkiezings-propaganda de volgende rede, in notedop hier aangegeven, te willen houden:

„Arbeiders, hier in Nederland verdient ge wel drie maal zoveel als uw gekleurde broeders in Azië. Dit is onze partij een gruwel. Wij zullen tot het uiterste strijden om deze ongelijkheden uit de weg te ruimen en trachten te bereiken het inkomen van alle Nederlanders, dus dat van jullie ook, belangrijk te verlagen, ten einde onze bruine broeders betere levensomstandigheden te bezorgen. Stemt daarom bij de a.s. verkiezingen op de lijst van de Partij van de Arbeid”.

We zouden zo zeggen dit is dan de toepassing die effect kan sorteren, maar waarschijnlijk anders dan de P.v.d.A. zou wensen.

Politiek in de radio

Wij hebben het reeds meer gezegd: er is een omroepvereniging die druipet van de politiek. In alle mogelijke uitzendingen, een enkele daargelaten, wordt de politiek te pas gebracht en daardoor vanzelfsprekend een andere politieke partij aangevallen. Zo ook weer Zaterdag 5 Januari, de heer Voskuil in zijn Socialistisch Commentaar.

De liberale economie werd aangevallen. Daarbij begon de heer V. van dit stelsel een caricatuur te maken en vervolgens daarop door te borduren. Dit behoort zo tot het systeem van deze heer. We kunnen slechts twee mogelijkheden veronderstellen: of de heer V. kan vanwege zijn partijdigheid niet anders zien, dan wel hij geeft welbewust een verkeerde voorstelling van zaken. In het eerste geval verdient hij een medelijdend schouderophalen in het laatste een verachtelijk. Het laatste willen wij overigens niet voor waarheid aannemen.

Waarschijnlijk is de heer V. zich wel bewust van de wetenschap dat hij van liberale zijde via de radio niet van repliek kan worden gediend.

Dit is een groot onrecht dat in ons land plaats vindt, maar niettemin moeten niet-socialistische luisteraars mee betalen om dergelijke uitzendingen mogelijk te maken.

Er is maar één oplossing voor deze treurige zaak. De leus moet zijn, dat elke stroming, die aan bepaalde bij de wet te stellen eisen voldoet, aanspraak kan maken op zendtijd. En dan moet verder elke partij volledig gelijke zendtijd toebedeeld krijgen. Het is een onhoudbare situatie, dat enkele partijen zich bij voortdurende kunnen doen horen en andere niet. Dat is in strijd met de eisen der democratie.

Krasse taal

Het valt de laatste tijd op, dat zich in de hoezem van de K.V.P. nog al eens enige meningsverschillen voordoen met betrekking tot de door deze partij te voeren politiek. Ontwaart men aan de rechterzijde de z.g. groep „Duynstee-Steenbergh”, ook ter linkerzijde begint zich een afzonderlijke vleugel te vormen, die zich de laatste tijd vooral sterk roert. Wij doelen hier in het bijzonder op de uitlatingen van de Katholieke arbeidersleiders, die waarlijk niet veel verschillen van die hunner socialistische collega's. De taal, die de Katholieke arbeidersleiders in toenemende mate gaan gebruiken, gaat meer en meer de vorm aannemen van een accentuering van de klassenstrijd. De verbondsvoorzitter der Katholieke arbeidersbeweging, de heer A. C. de Bruyn, heeft dezer dagen in het openbaar wederom een rede gehouden. Naar „De Volkskrant” meldt, zou de heer De Bruyn o.m. het volgende hebben gezegd:

„Het is merkwaardig, doch de arbeiders worden in sommige kringen benijd om hun lonen en hun sociale zekerheid. Toch is ook de sociale zekerheid van de arbeiders minimaal. Gelukkig zien ook de werkgevers in, dat de sociale verzekering een noodzaak is. Er is niet te ontkomen aan een Wachtgeld en Werkloosheidsverzekering en niet aan een ouderdomsverzekering. Waarom is men daar wrevelig over? Nederland is een vrij land. Niemand wordt gedwongen directeur van een onderneming of zelfstandige te worden. Weten de heren, die begerige blikken naar de arbeiders slaan, niet, dat er — als zij die wensen — nog plaatsen open zijn bij de hoogovens, in de mijnen en in andere soortgelijke bedrijven?”

Dit is taal, die verre van gelukkig is. Wij begrijpen er totaal niets van, waarom in dit tijdsgericht zo moet worden gesproken, en de arbeiders zo tegenover de werkgevers zouden moeten staan. Daar lijkt ons geen enkel belang mee gediend. Het tegendeel is waar! Wij vragen ons met bezorgdheid af, welke weg de Katholieke Arbeiders Beweging wenst te bewandelen. Is zij niet bezig krachten op te roepen, die zij mettertijd niet meer de baas kan?

Zieke plekken

Het is een traditie in ons land, dat in de verschillende Kamers van Koophandel door de voorzitter aan het begin van het jaar een nieuwjaarsrede wordt gehouden. Deze nieuwjaarsredesvormingen vormen veelal een weerspiegeling van hetgeen zich op economisch gebied het afgelopen jaar heeft afgespeeld, terwijl zij tevens een perspectief inhouden met betrekking tot de ontwikkeling van de nieuw aangebroken periode. Met name onze regering zou er goed aan doen meer en beter te luisteren naar deze belangrijke stemmen uit ons nationale economische leven, die vaak luide verkondigen waar de zieke plekken moeten worden gezocht.

Zeer terecht verklaarde o.m. dr G. J. M. de Gruyter in zijn nieuwjaarsrede in de Bossche Kamer, dat de overheid haar bemoeiening met het bedrijfsleven op twee punten vooral moet inkrimpen. De prijsvorming in de handel moet vrijer kunnen geschieden, daar zulks tot grotere concurrentie en doelmatiger bedrijfsbeheer zou leiden, waarmede een prijsverlaging gepaard zou gaan. De werkloosheid heeft, aldus spr. in het district van de Bossche Kamer een veel grotere omvang dan gemiddeld in Nederland en hij vroeg zich af, of het tijdstip nog niet aangebroken is om deze werkloosheid te bestrijden door het doen uitvoeren van openbare werken.

De Secretaris der redactie zal enige tijd afwezig zijn. Copy en correspondentie voor het volgende nummer dienen te worden gezonden naar:

G. STEMPHER
Prinsengracht 1077 - Amsterdam

Mr. P. J. OUD SPREEKT

op 2 Februari (Zaterdag) te NAALDWIJK in de Concertzaal, over actuele politieke problemen.

Gelegenheid tot debat.

Aanvang 2.30 u. 's middags.

Toegang vrij. - Fietsenstalling vrij.

De handen uit de mouwen!

De partij heeft gesproken. Zaterdag j.l. is de laatste fase van de candidaatstelling voltooid. Nadat afdelingen, centrales, hoofdbestuur, partijraad en verkiezingsraad zich hadden bezig gehouden met het opstellen der lijsten, heeft de buitengewone algemene vergadering van de partij Zaterdag tenslotte definitief beslist hoe onze kandidatenlijsten voor de aanstaande Tweede Kamerverkiezingen er zullen uitzien.

De gegeven opsomming van alle instanties, die bij de candidaatstelling betrokken zijn geweest doet zien, dat de candidaatstelling een zaak is geweest van de partij in haar geheel. Wie dus thans als kandidaten zijn gesteld — en de volgorde waarin zij op de lijsten voorkomen — is dus in overeenstemming met de wensen der partij. De partij heeft nu kunnen uitmaken hoe zij denkt over het beleid van de thans zittende Kamerleden, tevens heeft zij gelegenheid gehad om nieuwe personen naar voren te brengen. Wij kennen thans het resultaat van alle overwegingen. En het lijkt ons wel goed om er nog eens met nadruk op te wijzen hoe het zeker ten aanzien van onze partij een volstrekte onwaarheid is wanneer wordt gesteld, dat de candidaatstelling een zaak van de „partij-bonzen” is. Dat moge dan al een verwijt zijn, dat niet ingewijde ontvredenen gaarne horen, de reglementen onzer partij en de feiten wijzen uit, dat in onze partij een ieder invloed kan uitoefenen en dat de candidaatstelling een zaak van de partij in haar geheel is.

De kandidaten, die nu zijn gesteld, hebben dus het vertrouwen der partij. Voor hen gaat de partij zich nu inzetten. Voor ons blijft nu slechts één doel: de uitslag van de verkiezingen moet zó zijn, dat wij wederom versterkt in de Tweede Kamer komen. Daarvoor gaan wij nu al onze krachten geven. Reeds meer zetten wij uiteen, dat men ons de strijd niet gemakkelijk zal maken. In de afgelopen jaren heeft de V.V.D. zich terdege bewoerd en is onze partij in brede lagen aan ons volk belangstelling gaan trekken. Dat blijkt ons telkenmale, maar dat weten ook onze tegenstanders. Die zullen er dan ook alles opzetten om ons aan te vallen. Wij weten echter, dat wij in de afgelopen jaren telkens onze invloed hebben kunnen vergroten en dat geeft ons kracht voor de komende verkiezingsstrijd. Thans hebben wij alle gelegenheid om die strijd gedegen voor te bereiden. En dat moeten wij ook doen, want de stijgende lijn voor de ontwikkeling der partij moet worden voortgezet. Wij moeten dit jaar weer vooruit gaan.

Laat men echter goed begrijpen, dat zoiets niet zonder meer gaat. Er moet gewerkt worden, hard gewerkt worden zelfs. Onlangs schreven wij daarom reeds: „alle hens aan dek”. Het is inderdaad broodnodig, dat ieder aantreedt en ook actief mee doet. Daarom voegen wij aan het eerder geschrevene thans het parool toe: „de handen uit de mouwen!”

Onze Algemene Vergadering stelt Mr Oud als lijststaanvoerder in het gehele land

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie heeft op Zaterdag 12 Januari in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht de overeenkomstig het verkiezingsreglement voorgeschreven algemene vergadering gehouden ter bespreking van het besluit van de Verkiezingsraad van de V.V.D. over de kandidatenlijsten voor de Tweede Kamerverkiezing.

Besloten werd in het gehele land met de zelfde lijststaanvoerder uit te komen, als hoedanig mr P. J. Oud werd aangewezen.

Voorts werd besloten, dat de kieskringen 's Hertogenbosch en Maastricht één gelijkluidende lijst zullen krijgen, terwijl in ieder der andere kieskringen met een afzonderlijke lijst zal worden uitgekomen, waarop de nummers 2 tot en met 10 dezelfde kandidaten in wisselende volgorde zullen voorkomen. Ten aanzien van de plaatsen 11, 12 en 13 werd het land verdeeld in een Noord-Oost en een Zuid-West groep. Daarop zullen kandidaten in dezelfde volgorde voorkomen.

De verdere plaatsen op de verschillende lijsten zullen worden ingenomen door kandidaten, die bijzondere bekendheid in de kieskringen hebben.

Tijdens de vergadering wenste mr Oud het lid der Eerste Kamer, mr W. C. Wendelaar, onder applaus van de vergadering, geluk met het bereiken van zijn zeventigste verjaardag, waarvoor mr Wendelaar dank zegde. De penningmeester van het Hoofdbestuur, de heer S. J. van den Bergh, hield hierna een inleiding over de te voeren propaganda-actie bij de komende verkiezingen, waarop een uitvoerige discussie volgde. Met een opwekkend woord van mr Oud om bij de verkiezingen een gunstig resultaat te verkrijgen voor de V.V.D., werd deze druk bezochte algemene vergadering gesloten.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij
voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Redactie-secretaris: Mr. E. Elias.
Adres: Spuistraat 274, ingang
Roomsteeg, tel. 36325, A'dam.
Administratie: Postbus 43,
Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal,
f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements-
en advertentiegeden:
Postgiro no. 245103, ten name
van de Penningmeester van de
Stichting „Vrijheid en Democratie“
te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich
tot de administratie.

HET IS NIET JUIST...

(Ingezonden).

In ons weekblad van 22 December lees ik een stukje, waar boven staat: „Wat zeggen de arbeiders hiervan?“

Mijns inziens geeft dit stukje geen juist beeld van de toestand.

Het gaat hier om vergroting van de staatsschuld en het belang, dat de arbeiders en kapitaalbezitters daarbij hebben.

Ik wil dit eerst van arbeidersstandpunt beschouwen.

Vergroting van de staatsschuld brengt mede verhoging van de rente, die daarvoor betaald moet worden, dus verhoging van de belasting, hetgeen voor alle categorieën een nadeel is.

De staatsschuld berust voor een groot deel bij allerlei — ten bate van de arbeiders — bestaande fondsen. Stijgt nu de staatsschuld, dan daalt de waarde van de gulden en dan daalt dus de waarde van de zo juist genoemde fondsen, wat zeer ten nadele van de arbeiders is.

Een soberder overheidsbeheer zal er toe leiden, dat meer krachten beschikbaar komen voor productief werk en minder voor toezicht en controle door de overheid. Er zal dus meer te verdelen zijn, hetgeen ook ten bate komt van de arbeider.

Nu van het standpunt van de kapitaalbezittende klasse.

Deze klasse stelt kapitaal beschikbaar voor de staatsschuld en voor andere — voor een groot deel productieve — doeleinden.

Stijgt nu de staatsschuld, dan zal er minder beschikbaar komen voor de andere doeleinden. De productie zal dus dalen en daarmee de werkgelegenheid.

Een stijging van de staatsschuld heeft dus de volgende nadelen voor de kapitaalbezittende klasse.

1e. De belastingen zullen hoger worden, waardoor ook de concurrentie-mogelijkheden — speciaal ten opzichte van het buitenland — vermindert.

2e. De daling van de waarde van de gulden zal het vermogen van deze klasse doen dalen, wel niet nominatief maar wel in werkelijkheid. Dit brengt grote liquiditeitsmoeilijkheden mede.

3e. Er kan minder geïnvesteerd worden, waardoor de productie en daarmee het inkomen van deze klasse zal dalen.

Het is niet juist, dat vergroting van de staatsschuld verhoging van het inkomen van de kapitaalbezittende klasse zou zijn.

Amersfoort

G. DOORMAN.

BALANS IN CARNAVALSTIJD

Wij moeten vooral onze industrie uitbreiden

Het haantje blijft Oostenwind wijzen

Het schijnt niet erg te vlotten met de pogingen om het plan-Pléven in een werkelijkheid om te zetten. Wij moeten nog afwachten wat de conferentie van Lissabon in dat opzicht zal brengen en wanneer die gehouden wordt hangt weer af van de jongste kabinetscrisis in Frankrijk. En toch, stap voor stap wordt er wat bereikt, misschien op een andere wijze en langzamer dan vele Federalisten zich denken en dromen. Er komt een grotere samenwerking tussen de mogendheden, die samen de overwinning bevochten. Wij zullen de resultaten van de reis van Churchill naar de V.S. moeten afwachten en het zou ons niet verbazen als er een vergaande Engels-Amerikaanse alliantie aan het groeien is, die in de gemeenschap van de Vrije Naties een leidende plaats gaat innemen, een alliantie van Engeland met zijn nog groot imperium onder beproefde staatslieden, die hun kunde, — wij zouden bijna zeggen hun superioriteit — putten uit een school van eeuwen, met de V.S., het reservoir van technisch kunnen en enorme natuurlijke hulpmiddelen. Hoe het ook zij, de militaire drang naar integratie stuwt de economische samenwerking. En deze is in feite het punt waar alles om draait, een vrije samenwerkende Europese, of nog grotere markt, waarin elk volk het deel heeft, dat hem toekomt en daartoe moet elk volk er naar streven zijn positie zo sterk mogelijk te maken, opdat er wat aan te bieden is, wanneer die samenwerking een feit wordt. Ook Nederland. Het zal geen terugkeer zijn naar de toestanden aan het begin van deze eeuw, daarvoor is er te veel veranderd in economische structuur, in sociale opvattingen, in technisch vermogen, in veranderd levenspeil van de brede massa. Wanneer het plan-Schuman gevolgd wordt door andere gemeenschappen, dan moet Nederland zo sterk mogelijk zijn om zijn deel te kunnen aanbieden en waardoor, — al is het maar een kleine mogendheid —, het een zo goed mogelijke plaats zal kunnen innemen.

Vooruitgang, maar...

Nederland is zeer zwaar getroffen door de oorlog en velen in het buitenland zijn vol lof over de vooruitgang, maar wij mogen niet vergeten, dat het ruim 1 miljard gulden heeft ontvangen aan Marshall-gelden (400 gulden per gezin!). De schijn is er, dat het dieptepunt van het voorjaar 1951 voorgoed overwonnen is toen 'n bankroet dreigde, onze export is het laatste kwartaal hoger geweest dan de import, maar wij mogen niet vergeten, dat grote importen voor onze defensie nog moeten komen. Onze handelsbalans is aanmerkelijk verbeterd, maar door de 5 % consumptiebeperking dreigt 'n fatale slapte in de industrie en het aantal werklozen neemt toe. Onze overbevolking neemt toe ondanks de emigratie, die nog niet de helft is van wat er elk jaar bijkomt. Onze gezondheidstoestand is voorbeeldig en daardoor stijgt de gemiddelde leeftijd gestadig, maar ook wordt het aantal ouden van dagen en kinderen, waarvoor de tot werken in staat zijnden de kost moeten verdienen, steeds groter, ergo moet het werk steeds meer rente gaan afwerpen. Wij polderen grote stukken land in om onze cultuurgrond uit te breiden, maar onze groeiende steden en steeds betere wegen eisen meer oppervlakte, men schreeuwt om meer ontpanningsgronden en behoud van natuurschoon en toch moeten steeds meer mensen te eten hebben. Nergens ter wereld is de grond zo intensief in gebruik als hier, maar toch kan er met de beste wil niet meer op groeien dan voor vier misschien vijf miljoen mensen, en ook moet de rest van onze tien miljoen eten. Dit moeten wij elders

Drs. Korthals komt in Wijhe

Maandag 21 Januari zal het Tweede Kamerlid drs. H. A. Korthals in Wijhe spreken op een openbare vergadering, welke belegd is in het café van de Wed. Kleinveldink, Dijk 5.

Het onderwerp van de spreker is: „Waar gaan wij heen?“

De bedoeling is, dat op deze avond een afdeling van de V.V.D. zal worden opgericht.

Nu drs. Korthals zich beschikbaar heeft willen stellen voor het vervullen van deze spreektbeurt hopen wij, dat zeer velen zullen komen, om naar deze spreker te komen luisteren. De vergadering begint om half acht.

kopen en betalen met onze industriële producten, onze handel, onze scheepvaart.

Beter, intensiever, goedkoper...

Wij moeten vooral onze industrie uitbreiden en trachten beter, intensiever en goedkoper te produceren dan het buitenland om onze producten te kunnen afzetten.

Wij moeten er dus voor zorgen, dat elke man en elke vrouw, die tot werken in staat is, arbeid vinden kan, die zo productief mogelijk is. Wij aanvaardden in het huidige leven een zekere overheidsinvloed, maar wij moeten eisen, dat die niet remmend werkt op onze ondernemingsgeest. Wij aanvaardden de betaling van belastingen, maar wij moeten eisen, dat deze geldcirculatie, die voor een groot deel onproductief is, zo klein mogelijk blijft.

Particulieren en industriëlen hebben de 5 % beperking aanvaard, maar de Staat heeft dit niet gedaan, de militaire sector nog buiten beschouwing gelaten. De credieten worden beperkt, maar de Staatsschuld neemt toe, waardoor de rentelast met 30 miljoen gulden stijgt.

Een ondernemer zal zijn werknemers tot grote activiteit prikkelen en de productiviteit trachten op te voeren. Wie heeft dat ooit van het overheidsapparaat gehoord?

Te veel versplintering

In het particuliere bedrijf zal men de meest efficiënte werkwijzen zoeken, maar bij de overheid is nog te veel versplintering en verscheidenheid waar coördinatie en uniformiteit geboden is. Waarom heft elke gemeente op zijn eigen wijze leges, waarom heeft nagenoeg elke gemeente zijn eigen afwijkende bouwverordeningen, waarom heeft elke gemeente, hoe klein ook, zijn eigen dikwijls zeer omslachtige administratie? Hier is veel, zeer veel te verbeteren en samen te voegen zonder dat de gemeentelijke autonomie wordt aangetast. Uniformiteit en samenwerking kunnen ettelijke miljoenen direct besparen aan overheidsuitgaven, ongerekend het grotere gemak en dus besparing voor particulieren. Het bedrijfsleven zendt studiegcommissies uit om nieuwe meer efficiënte methoden te bestuderen. Wat wordt in dit opzicht door de overheid gedaan? Ons onderwijs gaat mank aan een zeer groot aantal zittenblijvers. Vernieuwing, die verbetering brengt kan

hier een bezuiniging brengen van tientallen miljoenen. En zo is er veel te vinden wanneer men wil, wanneer men inziet, dat het er in de allereerste plaats om gaat Nederland zo krachtig mogelijk te maken, wanneer men inziet, dat men niet te pas en te onpas het beeld moet aanhalen van de vier zuilen, maar wanneer men bedenkt, dat het veelmeer vier obelissen zijn op een en hetzelfde platform. Wat in oorlogstijd kon, moet nu ook mogelijk zijn.

Carnaval met Oostenwind

De tijd van het zotste aller volksfeesten, het carnaval, nadert en straks zullen de zotten en de zottinnekens met hun starogig mombakkes dansen en zingen en de narigheden des dagelijks levens vergeten tot de klok voor het démasqué zal slaan en voor velen de vastentijd begint. Laat voor Nederland het huidige carnaval van schijnwelvaart niet eindigen in een periode van „vaarwel vlees“, de weliswaar onjuiste, maar toch karakteristieke verklaring van het woord carnaval. Al is het carnaval in de straten, boven op de toren blijft het haantje Oostenwind wijzen. Al is het geen storm op het ogenblik, de dreiging van de koude oorlogswind is er onverminderd. Waakzaamheid is geboden, ook in 't tumult van zetskop en rinkelbom, de waakzaamheid van uiterste efficiëntie, ook door de Staat, neen juist vooral door de Staat als grootste werkgever, met het grootste budget.

Bd.

De Centrale Haarlem vergaderde

De vergadering stond onder leiding van de heer Slendebroek die de aanwezigen verzocht om de heer De Haan te herdenken en sprak aan diens nagedachtenis treffende woorden. De vergadering hoorde dit staande aan.

Tot nieuwe voorzitter werd gekozen ir Stoffels, die zijn benoeming aanvaardde.

Het bestuur werd verder aangevuld met de heren Bettink en Van Hattum. Leden van de partij-raad werden de heren dr W. G. J. ten Pas en dr Vis.

De heer Venhuizen hield een inleiding over de candidaatsstelling van de leden voor de Tweede Kamer.

Er was een goede opkomst.

De heer Slendebroek sloot de vergadering, nadat dr Ten Pas hem dank gezegd had voor zijn vele werk in het belang van de V.V.D. en in het belang van de Centrale.

Het bestuur van de Centrale Haarlem bestaat thans uit: ir A. Stoffels, Haarlem (Voorz.); J. van Holten, Bloemendaal (Secr.); R. Derks, Naarden (Penningm.); J. J. Korff, Laren; mevr. C. A. E. Bottema-Teenstra, Huizen; D. J. M. Braakenburg v. Backum, Bussum; L. Spaanderman, Hilversum; mej. J. H. Springer, Haarlem; mevr. C. Stemler-Tjaden, Zandvoort; H. J. van Zijverden, Hoofddorp; J. F. Obermayr, Heemstede; dr A. J. Vis, Bussum; F. W. D. C. A. van Hattum, Santpoort-Station; mr J. G. Bettink, Haarlem.

Het bestuur van de Onder-Centrale Haarlem-Velsen bestaat uit: ir A. Stoffels, Haarlem (Voorz.); J. van Holten, Bloemendaal (Secr.); F. W. Kotte, Heemstede (Penningm.); H. J. van Zijverden, Hoofddorp; G. Tates, Zandvoort; G. J. Rijkeboer, Halfweg; ir A. J. Allan, Beverwijk; F. W. D. C. A. van Hattum, Santpoort-Station; mevr. Bettink-Veenhoven, Haarlem; mr H. L. Prenger, Aalsmeer.

Leden voor de Partijraad zijn: dr W. G. J. ten Pas, Heemstede; dr A. J. Vis, Bussum.

WAT WIJ LAZEN

Sam de Wolff: „En toch...!” (Driekwart eeuw socialisme in vogelvlucht.) G. J. A. Ruys Uitg. Mij N.V., Amsterdam 1951.

De driekwart eeuw socialisme, waarop de bekende marxistische theoreticus in dit werkje een terugblik werpt, is voornamelijk het socialisme, zoals dit zich in de laatste driekwart eeuw in Nederland ontwikkelde. Dat hij daarbij de samenhang met de ontwikkeling van het socialisme elders niet uit het oog verliest en dus ook daaraan enige aandacht wijdt, spreekt vanzelf. Dat hij die ontwikkeling in deze periode voor het overgrote deel mede beleefd heeft en dus de omstandigheden, waaronder zij zich voltrok en de personen die daar deel aan hadden bij ervaring kent — en bij de beoordeling daarvan een prijzenswaardige objectiviteit betracht — verhoogt het levendige karakter van zijn boekje. Dat hij — gelijk van deze auteur te verwachten is — de marxistische, d.w.z. de z.g. economische geschiedbeschouwing volgt en toepast, leidt onvermijdelijk tot een zekere eenzijdigheid in het beeld dat hij ons van de geschiedenis van het socialisme voorhoudt. Het is immers — naar de schrijver in zijn inleiding nog eens aangeeft — de werkmethode, welke tot „axioma” heeft, dat de veranderingen in het denken en in de idealen der mensen parallel lopen met de veranderingen in het economisch milieu en slechts daáruit wetenschappelijk kunnen worden verklaard. Het naast elkander bestaan nu, óók binnen de kring van het socialistisch denken, van verschillende, stromingen in eenzelfde

periode, wijst er reeds op, dat der mensen geestelijke structuur niet alleen door het economisch milieu wordt bepaald en dat dus aan het geestelijke een zekere mate van zelfstandigheid moet worden toegekend, waaraan de „economische geschiedbeschrijving” niet voldoende recht laat wewervaren. Dat De Wolff bij herhaling óók het licht laat vallen op de psychische factoren die hun aandeel hadden in de rol, welke verschillende van de door hem beschreven personen in het historisch proces, dat hij ons voor ogen stelt, vervulden, komt zeker aan de volledigheid zijner schildering ten goede — het is toch tegelijk een erkenning implicite van de ontoereikendheid der methode als zodanig, waarmede intussen niet gezegd is dat de lezer zijn nut niet zou kunnen doen met veel van hetgeen de schr. in zijn inleiding over de cyclische beweging van het economische leven in het beschreven tijdvak opmerkt. De jarenlange strijd over het begrip „wetenschappelijke geschiedbeschouwing” heeft althans wel dit resultaat gehad, dat de betekenis van het economisch milieu wordt erkend, ook door wie de marxistische methode afwijzen. Is dit tenslotte niet één van de dingen, waarin wij de zin van heel het menselijk denkproces — en misschien zelfs wel die der geschiedenis — ontdekken, dat op de duur uit elke antithese een synthese resulteert, die aan elk der beide tegengestelden recht doet wewervaren?

Dat — om met Goethe te spreken — „grau ist alle Theorie”, blijkt in dit boekje al dadelijk waar De Wolff zijn uitgangspunt kiest bij Multatuli. „Als men rondom het jaar 1910 sociaal-democraten zou hebben gevraagd, wat deze schrijver heeft betekend voor de socialistische bewustwording der Nederlandse arbeidersklasse, dan zou het antwoord bij zeer velen geweest zijn: „zijn invloed is enkel negatief geweest” — aldus onze auteur, die herinnert aan hetgeen Adema v. Scheltema, Herman Heyermans en Van der Goes over Multatuli's invloed hebben gezegd. Hij citeert daarbij bovendien enige uittalingen van Multatuli zelf: „Niet alleen dat ik niet socialist ben, ik ben anti-socialist” en „(ik) verklaar dat de meningen der sociaal-democraten over de middelen ter verbetering van de treurige toestand waarin een zeer groot gedeelte der bevolking van Europa verkeert, mij voorkomen in hoofdzaak onjuist te zijn.”

Naar ons oordeel is desniettemin het hoofdstuk, dat De Wolff aan Multatuli wijdt, één van de meest lezenswaardige uit heel zijn boekje, waarin Douwes Dekker als vertegenwoordiger van het romantische socialisme zeker zijn plaats verdient.

Het is niet De Wolff's schuld, dat hij in zijn verdere beschrijving van de ontwikkeling van het socialisme in Nederland gewag moet maken van veel klein krakeel. Daarmee bedoelen wij uiteraard niet te zeggen, dat de schrijver geen geestdriftig aanhanger van het socialisme zou zijn, noch dat wij — als principieel tegenstander van het socialisme — geen open oog zouden hebben voor de grote betekenis die het socialisme voor ons volk heeft gehad. De Wolff's geloof in het socialisme is even vurig als oprecht en wij zijn objectief genoeg om de betekenis ervan ten volle te erkennen. Wij erkennen het in zijn betekenis, zelfs juist ook waar het tot zo hevige conflicten in eigen boezem leidde als waarvan De Wolff in zijn beschrijving moet gewagen. Maar wanneer we dan aan de hand van deze uiterst deskundige gids opnieuw binnengeleid worden in die wereld van eindeloze discussies en we ons andermaal bewust worden, hoe met name in de S.D.A.P. theoretisch-dogmatisch gestreden is (waarbij De Wolff — en ook dit rekenen wij hem als verdienste aan — laat uitkomen, hoe weinig marxistisch de „marxisten” en hoe weinig „revisionistisch” bijv. de door hem zo fel bestreden Troelstra was) dan herhalen wij wat we zoëven schreven en ten tijde dat we deze discussies in hun toenmalige actualiteit volgden, zo vaak verzuchtten: „grau, Freund, ist alle Theorie”.

De Wolff verdeelt — terecht — de door hem beschreven driekwart eeuw

in vijf perioden: die van vóór 1894, die van 1894 (jaar van oprichting der S.D.A.P.) tot 1903, die van 1904 t/m 1914, die van 1914 tot 1933 en die van 1933 tot heden, waarbij uiteraard in '45 van een nieuw begin moet worden gesproken, dat zijn wortels in het voorgaande heeft. Hij ziet het tijdperk van 1904—1913 als dat der botsingen. Wij vrezen niet, hem onrecht te doen, wanneer we zeggen, dat hij, evenals wij, het tijdperk dat daarop volgde als het tijdperk van diepgaande crisis in het socialisme beschouwt. Het is uit zijn boekje duidelijk, dat hij zeer sceptisch staat tegenover de evolutie van de S.D.A.P. tot de huidige P.v.d.A.

Wezenlijke vernieuwing, opheffing uit de baisse, waarin het socialisme verkeert, verwacht De Wolff — gelijk hij vroeger ook elders (in „De Vlam”) reeds betoogd heeft — alleen van de doorbraak van een socialisme in Amerika. In het laatste hoofdstuk „Prognose” zet hij dit nader uiteen. Zijn geloof in het socialisme belijdt de thans oud geworden theoreticus in de titel van zijn werkje „En toch...!” „Schijnbaar — zo schrijft hij in de laatste regels — is alles zo stil en onbeweeglijk. Voor de niet-kenners der werkelijkheid, de oppervlakkigen, blijft alles in ruste, of zij zien misschien enkel ondergang. Maar leerde de oude Gallilei volgens de legende zijn ongelovige tijdgenoten niet: „En toch beweegt zij zich?”

Wij zijn zo onbescheiden, ons niet tot de niet-kenners der werkelijkheid te rekenen. En ook niet tot de oppervlakkigen.

We zijn echter bescheiden genoeg om te erkennen, dat de toekomst ons verborgen is, gelijk ze verborgen was voor Domela en Troelstra, voor Van Ravensteyn en Wijnkoop, voor Gorter en Henr. Roland Holst, voor Goudriaan en Bongor, voor Banning en Brugmans en voor gans die wolk van getuigen, die in het drama van het socialisme, door De Wolff zo loffelijk beschreven, hun rol vervulden.

Maar ook als we anders dan De Wolff oordelen over de mogelijkheid van een revival van het socialisme vanuit Amerika en over de vraag of zulk een revival — gezien de ontwikkeling onzer wereld in de laatste halve eeuw — wenselijk geacht moet worden, we erkennen gaarne, dat De Wolff met zijn „En toch...!” een boekje heeft geschreven dat waard is gelezen te worden door ieder die in de vragen der politiek belang stelt.

G. A. DE RIDDER

Het geval-Duynstee

De kranten hebben het bericht gebracht, dat het in de K.V.P. weer in orde is. Wij hadden er overigens nooit aan getwijfeld dat de leiding van de partij en de groep-Duynstee-Steenberghé elkaar weer zouden vinden. Wie zo eens nagaat hoe het in de loop der tijden is gegaan in de politieke organisatie onzer rooms-katholieke landgenoten, ziet dat telkens moeilijkheden rijzen, maar dat telkenmale de eenheid wordt bewaard. En is er dan zo nu en dan eens eentje, die uit de rijen springt — wij denken b.v. aan de heer Welter — dan blijft hij ook in zijn eentje. De politieke organisatie der rooms-katholieken toont telkenmale weer, dat zij de nodige soepelheid weet op te brengen om de eenheid te bewaren, de eenheid die voor de rooms-katholieken is. In die kringen wordt de waarde van het „eendracht maakt macht” zeer goed begrepen.

Zoals gezegd, het thans bereikte resultaat tussen de partij-leiding van de K.V.P. en de groep-Duynstee-Steenberghé verrast ons niet. Wij hebben dan ook geen behoefte er uitvoerig bij stil te staan. Alleen moge het nu gebeurde diegenen die van „conservatieve” formaties

dromen, wat leren. Er zijn er immers geweest, die, toen zij het gebrom van prof. Duynstee in de K.V.P. hoorden, al meenden, dat er nu wel iets nieuws opgezet zou kunnen worden. Zo in de geest van een samengaan in één partij van groepen rooms-katholieken, anti-revolutionairen, christelijk-historischen en liberalen. Welnu, dezulken hebben nu alvast gezien, dat de rooms-katholieken waar zij hun hoop op gevestigd hadden, in de eigen r.k. groep blijven. Misschien kunnen zij eens gaan overwegen waar dat in zit. Wij willen ze bij het vormen van hun gedachten ook wel een beetje helpen. En dan zeggen wij dezulken, dat er tussen principieel andersdenkenden wel eens overeenstemming kan zijn op bepaalde punten — zo bijvoorbeeld kunnen zij één zijn in hun gevoelens over het anti-dirigisme — maar niettemin blijven zij over de diepere vragen principieel verschillend denken. En daarom kiest de rooms-katholieke, al is hij nog zo anti-dirigist, toch zijn eigen rooms-katholieke politieke organisatie, daarom kiest de anti-revolutionair, al is hij nog zo anti-dirigist, zijn anti-revolutionaire politieke organisatie, daarom doet de christ.-historische iets dergelijks en daarom kiest de liberaal, die van nature anti-dirigist is, zijn eigen liberale politieke organisatie. En daarom zijn allerlei clubjes, die niets meer zijn dan beginselloze groepjes, steeds weer tot mislukking jedomd. Dat leert ons ook al het gestreef van een man als de heer Feuilletau de Bruyn, die nu al weer aan zijn zoveelste club toe is. Moge vooral hij en zijn clubgenoten van het geval-Duynstee goed leren!

De Commissie voor Kunstsubsidies komt bijeen

De Commissie ad hoc ter bestudering van het probleem betreffende subsidie-verlening door de overheid aan de Kunst, welke commissie is ingesteld door het Bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D., zal op Dinsdag 29 Januari, 's avonds om 7.30 u., in Pulchri Studio, Lange Voorhout 15 te 's-Gravenhage (kamer 27) bijeen komen. Partijleden, die tot deze bijeenkomst toegang wensen, teneinde hun opmerkingen over dit probleem ter kennis van deze Commissie te brengen, dienen zich telefonisch of schriftelijk te wenden tot het Algemeen Secretariaat van de V.V.D., Koninginnegracht 61, 's-Gravenhage, telefoon 111768, waarna zij een uitnodiging zullen ontvangen

Betaling van het abonnement

Van degenen, die het abonnementsgeld voor het jaar 1952 nog niet voldeden, ontvingen we het garne vóór 1 Februari a.s. op onze giro-rekening (dit geldt niet voor de collectieve abonneés van de afd. Amersfoort, Bloemendaal, Breukelen, Enkhuizen, Haarlem, Heerenveen, en Wassenaar, die het abonnementsgeld tezamen met de contributie dienen over te maken aan de penningmeester van hun afdeling).

Mocht het abonnementsgeld op 1 Februari niet in ons bezit zijn, dan zal er een kwitantie voor worden aangeboden, verhoogd met incasso-kosten.

Zoals men weet, bedraagt het abonnementsgeld f 7.50 per jaar, of f 1.90 per kwartaal.

Ons gironummer is 245103, ten name van de penningmeester van de Stichting Vrijheid en Democratie te Amersfoort.

Indien men wil gireren, bespaart men zelf de incassokosten en men vereenvoudigt onze administratie!

Administratie
„Vrijheid en Democratie”

Voor dagelijks gebruik!

DE JONG'S
CHOCOLADE

CHOCOLADE
HAGELSLAG

De eerigste echte!

De mens moet zich zo veel mogelijk kunnen ontplooiën

„Laissez faire” is nooit een liberaal beginsel geweest

Wanneer men dit artikel goed leest, dan treft daarin de verwerping van een dogmatische opvatting. In negatieve zin blijkt dit uit de afwijzing van de socialistische en de individualistische economie, in positieve zin uit het voorop stellen van „maatschappelijke verhoudingen, die sociaal gerechtvaardigd en economisch verantwoord zijn”. Dit laatste houdt in, dat een duidelijk doel geformuleerd is, maar dat de middelen die tot het doel zullen leiden telkenmale opnieuw overwogen en vastgesteld zullen moeten worden, naar gelang de maatschappelijke omstandigheden zich wijzigen. Hier wordt dus afstand gedaan van alles wat zweemt naar een conservatieve opvatting, maar wordt aanvaard, dat de structuur van de maatschappij bij voortdurende aanwijzingen onderhevig is en dat daaraan de praktische economische politiek telkenmale moet worden aangepast.

Wanneer wij het voorgaande zo hebben gesteld, dan moet daaraan worden toegevoegd, dat daaruit niet mag worden afgeleid, dat wij dus een beginselloze politiek zouden voorstaan, een politiek van: „zo de wind waait, waait mijn jasje”. Wij spraken over de praktische politiek en daaraan wensen wij ten grondslag te leggen een voortdurende aanpassing aan de steeds wisselende omstandigheden. Maar daarbij blijft het uitgangspunt, dat wij vertrouwen stellen in de opbouwende krach-

Het vijfde artikel van ons beginselprogramma luidt: „Op het terrein der stoffelijke welvaart streeft de Partij, met verwerping van de socialistische als van de individualistische economie, naar maatschappelijke verhoudingen, die sociaal gerechtvaardigd en economisch verantwoord zijn. Zij verwerpt derhalve de leer van het laissez faire laissez passer, die een ieder de vrijheid wil laten naar eigen goeddunken te handelen. Die leer merge aanvaardbaar zijn geweest voor een voorbijgegaan tijdperk in de maatschappelijke ontwikkeling, voor de huidige wereld is een vrijheid voor de enkeling, die geen verantwoordelijkheid tegenover anderen kent, niet langer te aanvaarden. Even onaanvaardbaar is echter een maatschappij, waarin de Staat alle macht tot zich zal hebben getrokken en aan de individuele mens alle vrijheid zal zijn ontnomen. De Partij wenst daarom te streven naar het juiste midden, naar een evenwicht tussen maatschappelijke en individuele factoren, omdat zij alleen daarin de mogelijkheid ziet voor de verwezenlijking ener ware vrijheid”.

ten en in de scheppingsdrang van de mens en dat wij van oordeel zijn, dat deze elementen zo goed mogelijk tot hun recht moeten komen. Wij wensen dus in beginsel voor de individuele mens zo veel mogelijk gelegenheid gelaten om zich te ontplooiën en zijn initiatieven te verwerkelijken. Mede omdat wij het in overeenstemming achten met de natuur van de mens, dat hij in zijn vrijheid zo weinig mogelijk wordt geknot.

Geen vertrouwen hebben wij in een socialistisch systeem waarin een veel te zwaar accent wordt gelegd op de organen der gemeenschap. Deze organen zijn onpersoonlijk, hebben blijkens de historie steeds de neiging in zich eigen invloed en macht te vergroten en daardoor de invloed der individuele mensen te verkleinen. Een socialistisch systeem

moet zo het initiatief van de enkeling schaden, ja zelfs veelal doden, met het gevolg dat de vooruitgang der maatschappij ernstig zal worden geschaad. Immers dan zal er niet meer de beweging zijn, die wordt gebracht door het voortdurende voorwaarts streven der miljoenen, maar deze regelmatige ontwikkeling zal worden vervangen door het werken dier onpersoonlijke organen. Zeker, deze organen kunnen ook prestaties leveren, maar zal iemand kunnen menen, dat zij naar voren kunnen brengen wat gepresteerd kan worden door het veelvormige initiatief van de miljoenen der samenleving? Het ware dwaasheid te veronderstellen, dat het fonds van initiatief en inzicht dat in de maatschappij aanwezig is, vervangen zou kunnen worden door ambtelijke organen. Het is de grote dwaling van het socialisme, om te menen, dat een leer wel sterker dan het leven kan zijn.

Vragen wij dus in beginsel vrijheid voor het streven van de mens, vals is het om de voorstelling te wekken, dat elke nu maar naar eigen goeddunken zou kunnen handelen. Het leven in gemeenschap legt plichten op jegens die gemeenschap en de medemens. De liberaal erkent die plichten krachtens zijn beginsel, dat respect voor de medemens in zich sluit en dus ook het rekening houden met hem. Zakenmensen hebben zich indertijd tegen sterk overheidsingrijpen verzet met de kreet: laissez faire, maar een liberaal beginsel is het nooit geweest. Het is eenvoudig onwaardig en in strijd met de fetten om dit te stellen.

En de liberaal van thans zou er ook niet aan kunnen denken om zulk laissez faire te prediken. Wel gaat hij van de individuele mens uit en vraagt hij voor deze zo groot mogelijke vrijheid, maar hij weet dat de gemeenschap gedwongen kan zijn aan het streven van de mens remmen aan te leggen en hij weet ook, dat de structuur van het economische leven daartoe evenzeer dwingen kan. Maar bij elke maatregel, die de overheid op economisch gebied moet nemen dient voorop te staan een zo krachtig mogelijk eerbiedigen van de vrijheid van de mens en een zo min mogelijk ingrijpen in het streven van de individu. Wanneer de overheid ingrijpt, dan dient zij enkele knooppunten van het economische leven te bezetten. Op zulk een wijze kan er een goede synthese worden gevonden tussen het belang der gemeenschap en de individuele mens, met behoud van de vrijheid voor de mens.

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

van wet. Beide hebben dit gemeen, dat zij bedoelen te zijn een basis voor discussie en als zodanig hebben zij groot nut. Men denke slechts aan de belangrijke gedegen beschouwingen, welke van deskundige zijden in een aantal grote bladen naar aanleiding van deze nota zijn verschenen. En vanzelfsprekend zal zij ook in de Kamer nog nader worden besproken. Zonder aan het resultaat dier besprekingen gebonden te zijn, zullen zij voor de minister toch van groot nut kunnen zijn.

Verscheidene oude en bekende kwesties over de uitvoering van de „onderwijsgelijkingstelling” kwamen weer ter sprake. Zij gaven onze woordvoerder aanleiding de wens uit te spreken, dat niet alleen de belangrijke kwestie van de beheersvorm der openbare school, maar dat óók onder de loupe zullen worden genomen de bezwaren, welke van beide zijden (het openbaar en het bijzonder onderwijs) tegen de L.O.-wet bestaan. Mevrouw Fortanier betreurde, dat de Regering nog altijd bevestigd is, aan de leraren salarissen te geven, die het ambt ook deswege aantrekkelijk maken. Het argument, dat de overheid altijd weer aanvoert is, dat deze salarissen niet hoger kunnen zijn dan die van ambtenaren met gelijke opleiding. Het is, zo zei mevrouw Fortanier, een veel gebruikt argument, dat op mij nooit veel indruk heeft gemaakt. Was het niet minister Rutten zelf, die in de Eerste Kamer laatstelijk heeft herinnert aan de uitspraak van Gustave Lebon, „dat het onderwijstelsel van nog groter belang is voor een land dan zijn regeringsstelsel”? En met betrekking tot onderwerpen als de opvoering van het leerlingental, de noodzakelijke scholenbouw, e.d. verklaarde onze woordvoerder: „Versobering over de gehele linie is noodzakelijk, beperking van niet noodzakelijke investeringen eveneens, maar goed volksonderwijs behoort naar het inzicht van mijn fractie tot de geestelijke investeringen, die zo noodzakelijk zijn, ook voor de toekomst van

ons volk op materieel gebied, dat beperking in deze sector onherstelbaar verlies zou betekenen”.

Bij de eigenlijke afdeling Lager Onderwijs verklaarde mevrouw Fortanier nog, dat haar fractie bereid was in beginsel te aanvaarden, dat de certificatie ook doorgetrokken moet worden naar andere takken van onderwijs, mits dan ook bij die andere takken erkend wordt dat het openbaar onderwijs als zodanig een speciale functie heeft, n.l. dat het openstaat voor de kinderen van ouders van elke godsdienstige overtuiging en dat het tevens de functie heeft, te dienen als onderwijs voor de minderheden.

Ook de heer Zegering Hadders kwam, bij de afdeling Voorbereidend Hoger en Middelbaar Onderwijs, nog even op de leraarsalarissen en wees er terecht op, dat andere functionarissen bij rijkdiensten dikwijls een verhoging in rang krijgen, welke een extra-verhoging van salaris medebrengt. Er dient mede rekening te worden gehouden, dat dit bij leraren nu eenmaal niet mogelijk is. Naast een verhoging van de leraarsalarissen bepleitte hij, als vorige jaren, een grotere marge tussen de leraarsalarissen en die van de directeurs of rectoren. Ook de lidensweg van de Rijks H.B.S. te Den Helder bracht hij nogmaals ter sprake. Hij verklaarde zich vóór de handhaving van het landbouwhuishoudonderwijs onder het Departement van Onderwijs, K. en W.

Bij de afdeling Hoger Onderwijs was tevens aan de orde het wetsontwerp, waarbij een eerste bedrag werd uitgetrokken voor de oprichting van het Internationaal Academisch Instituut. Mevrouw Fortanier kon er hierbij aan herinneren, dat zij deze oprichting reeds in Mei, toen de vorige begroting aan de orde was, zeer had toegejuicht. Thans kwam echter de belangrijke vraag naar voren, waar dit Instituut zou worden gevestigd. Mevrouw Fortanier pleitte, evenals de meeste andere woordvoerders van verschillende richtingen, zeer voor Amsterdam. Hier is het Koninklijk Instituut voor de Tropen gevestigd, dat beschikt over een uitgebreide staf aan de afdelingen tropische producten, culturele en physische antropologie en tropische hygiëne en bovendien een uitgebreide bibliotheek heeft,

aula's, collegezalen en een restaurant. Daarnevens bezit Amsterdam twee universiteiten en is het een stad, waar scheepvaart, handel en industrie een grote rol spelen.

Minister Rutten heeft zich echter op het standpunt gesteld, dat de beslissing hier uitsluitend was aan het stichtingsbestuur en dat heeft, zoals men weet, zijn keuze op Den Haag laten vallen, waar het Instituut in het voormalige Koninklijk Paleis aan het Noordeinde zal worden gevestigd.

Wij kunnen tot slot nog slechts vermelden, dat mevrouw Fortanier het noodsein heeft gehesen voor het behoud van onze oude cultuurmonumenten, waarvan er vele, wanneer geen (financiële) redding komt, onherroepelijk verloren zullen gaan. Wanneer men weet, dat alleen de restauratie van de Nieuwe Kerk te Amsterdam reeds f 2,5 miljoen kost, dan begrijpt men, wat het bedrag van f 2 miljoen op deze begroting voor de monumentenzorg betekent.

Ook de heer Cornelissen sprak nog een enkel woord en wel om te protesteren tegen uitzendingen als: „Politieke vraagstukken, bekeken door een rode bril”, van de V.A.R.A. Staatssecretaris Cals gaf toe, dat dergelijke uitzendingen in strijd zijn met het overeengekomene en zegde nieuw overleg met de radioverenigingen toe. Tevens bepleitte de heer Cornelissen een betere regeling voor de uitzending van redevoeringen in de verkiezingsweken.

Over een der moties, tijdens het debat ingediend, moest worden gestemd. Dit geldt niet voor een aanvankelijk door de heer Gortzak (Comm.) ingediende motie, waarin de minister werd uitgenodigd, een anti-semietisch geacht lesje uit een taalboekje voor de R.K. school, alvorens het tot gebruik aan die scholen toe te laten, te doen verwijderen. Deze motie was niet houdbaar, omdat zoals minister Rutten duidelijk aantoonde, de Grondwet met zoveel woorden aan het bijzonder onderwijs volkomen vrijheid laat in de keuze van leermiddelen. De woordvoerders in de Kamer en de minister hebben echter niet nagelaten, hun afkeuring over dit lesje uit te spreken. Mevrouw Fortanier legde namens onze fractie

deswege een duidelijke „korte verklaring” af. De motie werd nu ingetrokken.

Wel moest echter gestemd worden over een motie van de heer Van Sleen (Arb.), welke een principiële uitspraak beoogde voor kosteloos onderwijs over de gehele linie, en in het bijzonder voor het lager onderwijs. Evenals de minister vestigde mevrouw Fortanier er de aandacht op, dat degenen, die minder dan een bepaald bedrag aan belasting betalen, reeds thans geen schoolgeld behoeven te betalen. Dat bij de vaststelling van de schoolgelden rekening wordt gehouden met het aantal kinderen, waarvan is onze fractie een warme voorstander. Wij zijn er echter tegen, dat over de gehele linie in beginsel kosteloos onderwijs zou worden gegeven, omdat wij ervan overtuigd zijn, dat alleen datgene, waarvoor men enig offer moet brengen, gevoeld wordt als van grote waarde. Deze motie werd verworpen met 57 tegen 27 stemmen, waarbij zij alleen de stemmen van de P.v.d.A. en de C.P.N. verkreeg.

Twee moties-Peters (K.V.P.), welke eerst door de minister onaanvaardbaar waren verklaard, werden tenslotte zo gewijzigd, dat de minister er geen bezwaar meer tegen had en de Kamer ze z.h.st. kon aanvaarden. De eerste motie spreekt de wenselijkheid uit van het ter hand nemen van de voorbereiding ener wettelijke regeling van het geheel van schoolgeldregelingen, waarin het beginsel van gezinsreductie tot uitdrukking komt voor alle takken van geheel of ten dele door Rijks gelden in stand gehouden onderwijs. De tweede motie nodigt de Regering uit, in nadere overweging te nemen het achterwege laten van Rijkswege van elke invloed, welke tot vaststelling van een hoger gemeentelijk vermenigvuldigingscijfer dan één zou kunnen leiden voor het gewoon en buitengewoon lager en het uitgebreid lager onderwijs. Daarenboven wordt de Regering bij deze motie uitgenodigd, van het resultaat dezer overweging mededeling aan de Kamer te doen.

Dat was het einde van de begrotingsbehandeling en nu kon de Kamer het Kerstrecès ingaan.

Klaarheid is broodnodig

In ons vorige nummer hebben wij een tweetal artikeltjes gewijd aan een merkwaardige zaak. Wij bedoelen de rehabilitatie van de heer Van der Putten, die destijds door een door de minister van Oorlog ingestelde commissie nogal merkwaardig was beoordeeld. De heer Van der Putten had ernstige klachten geuit over corrupties, die zouden hebben plaats gehad door leden van het K. N.I.L. Een door de minister van Oorlog ingestelde commissie, de zgn. commissie-Zaayer, heeft een onderzoek ingesteld; het merkwaardige van het resultaat was evenwel, dat de hoofdzak op de achtergrond geraakte, terwijl de commissie de persoon van de heer Van der Putten fel veroordeelde. Vorige week schreven wij hierover uitvoeriger. En wij schreven daar toen bij, dat er meer klaarheid in de gehele zaak moest komen. „Klaarheid is broodnodig”, zo schreven wij o.m. Ons Tweede Kamerlid, de heer G. Ritmeester, heeft thans zijnerzijds het brengen van klaarheid willen bevorderen door aan de minister van Oorlog 'n drietal schriftelijke vragen te stellen. De heer Ritmeester heeft de bewindsman het volgende gevraagd:

1. Is het waar, dat rapporten betreffende de zaak van F. H. v. d. Putten, welke rechtstreeks bestemd waren voor de minister, door één of meer ambtenaren van 's ministers departement niet alleen werden onderschept, doch bovendien werden verdraaid?

2. Mocht dit bericht overhoopt bevestigd moeten worden, wil de minister dan mededelen, welke maatregelen tegen deze ambtenaren zijn of zullen worden genomen?

3. Is de minister voorts bereid, op korte termijn 't rapport van de commissie-Huysmans, alsmede dat van de commissie-Zaayer, over deze zaak ter kennis te brengen van de Kamer en tevens in een nota uitte-een te zetten, tot welke conclusies speciaal de kennisgeving van het rapport-Zaayer de bewindsman heeft geleid?

Wij hopen dat minister Staf de door onze geestverwant geboden gelegenheid gebruiken zal om zo groot mogelijke klaarheid in deze zaak te brengen. In brede kring bestaat er een gevoel van onbehagen. Minister Staf mag in staat zijn dit weg te nemen!

Nadat wij 't voorgaande hadden geschreven is het antwoord van de minister op de vragen van de heer Ritmeester gekomen. Het antwoord is er wel snel, maar het is allerminst bevredigend. Wel zegt de minister, dat geen onderscheppingen of verdraaiingen hebben plaats gehad. Wel zegt hij ook, dat verder onderzoek gewenst zou zijn, maar zulk een onderzoek acht hij niet mogelijk in verband met wijzigingen van de omstandigheden, zoals de soevereiniteitsoverdracht. De zaak blijft dus zoals ze was. Wij blijven in de mist, klaarheid is niet gebracht. Het is hoogst onbevredigend!

RECHT GEVRAAGD VOOR DE GEREPAATRIEERDEN UIT INDONESIË

De komende Nederlands-Indonesische besprekingen

(Ingezonden)

Thans zijn de besprekingen tussen Nederland en Indonesië aangevangen over de opheffing van de Unie en verschillende voor Indonesië nadelige artikelen der Ronde Tafel Conferentie-overeenkomst.

In verband hiermede lijkt het mij dienstig over een en ander eens iets te zeggen. Speciaal vestig ik de aandacht op de hoge nood onder de uit Indonesië gerepatrieerden. Van de vele toezeggingen en genomen besluiten ter verlichting van de moeilijke positie waarin duizenden Nederlandse mannen, vrouwen en kinderen zijn komen te verkeren, is zo bitter weinig terecht gekomen. Verwachtingen werden gewekt o.a. door officiële medewerking. Zo bevatte b.v. het Nieuws Bulletin N.I.G.I.S., Singapore No. 56, ddo 10 Juli 1946

(Aneta telegram) een mededeling, waaraan wij het volgende ontlepen:

Bij besluit van de Luitenant-Gouverneur Generaal is een commissie ingesteld, welke tot taak heeft de Regering op korte termijn van advies te dienen omtrent de uitbetaling van bezoldigingen e.d. over de bezettingsperiode, alsmede over daarmede verband houdende vraagstukken als het vergoeden van premies op levensverzekeringen, in Nederland doorbetaalde delegaties, in de bezettingstijd aangegane schulden, enz. De Commissie zal zich daarbij uitspreken zowel omtrent de principiële zijde van dit vraagstuk, zijnde de rechtspositie van de verschillende categorieën van ambtenaren en van particulieren, als omtrent de wenselijkheid om in verband met de daaraan verbonden consequenties en 's Lands financiële toestand de uitbetaling tot bepaalde uitkeringen te beperken.

Ik neem aan dat het voorbereiden de werk van deze Commissie en het door haar uitgebrachte advies, mede geleid heeft tot het vaststellen van de rehabilitatie-uitkeringen. In maximum konden 17 maanden salaris in Indisch Courant worden bereikt. Aanvankelijk 5 maanden in contanten, daarna nogmaals 6 maanden in contanten en de resterende 6 maanden in z.g. Staatspapieren. Dit laatste is echter vervangen door 6 maanden in contanten. Alles was echter theorie, de praktijk was anders. De meesten hebben slechts één, sommigen twee en enkelen drie uitkeringen gekregen. Een ieder had gedacht althans deze rehabilitatie-uitkeringen à pari naar Nederland te mogen overmaken. Voor sommigen is dat misschien gelukt, doch aan de personen die in Indonesië bleven om aan de wederopbouw mede te werken, zeer zeker niet. De werkelijke toestand is, dat b.v. personen welke na de soevereiniteits-overdracht en het invoeren van de monetaire bepalingen naar Nederland vertrokken, de helft geblokkeerd werd en de ander helft 1 : 3 kon worden overgemaakt. Iemand die dus aan totale rehabilitatie-uitkering 17 maanden f 9000 had ontvangen in Ned. Indisch Courant, moest f 4500 geblokkeerd ter inschrijving op de 3% Staatslening 1951 R.L. achterlaten en de andere f 4500 1 : 3 overmaken, zodat hij slechts over f 1500 kon beschikken. Hadden deze personen dan ongelukkiger wijze ook nog spaargelden b.v. postspaarspaarboekjes met de plechtige belofte erop gedrukt: „De Nederlandsch-Indische Regering garandeert de volledige terugbetaling van de op dit boekje ingelegde gelden”, dan ondergingen ook deze spaarduitent hetzelfde lot. Gurnirekeningen (guldenrekeningen) werden met één slag Rurnirekeningen (roepiah-rekeningen).

Nu komen bij de aan de gang zijnde besprekingen de voor Indonesië nadelige bepalingen ter sprake. Zal de Nederlandse Regering van deze gelegenheid gebruik maken om de kwestie van de achterstallige salarissen, pensioenen, afdoende te regelen en te eisen dat zowel deze salarissen, pensioenen en de spaargelden alsmog met ingang van de soevereiniteits-overdracht worden betaald en à pari naar Nederland kunnen worden overgemaakt. Wordt deze aan gelegenheid ook nu weer niet afdoende geregeld, dan zal het weer jaren van strijd worden om eindelijk de Indische gerepatrieerden recht te doen wedervaren. Er zal voor onze fractie op dit gebied enig werk te verzetten zijn, doch de Indische gerepatrieerden wachten nog steeds op het verlossende woord van de politieke partijen. En zal de V.V.D. dit verlossende woord in de Tweede Kamer laten klimken? Ik hoop het.

U dankend voor de verleende plaatsruimte.

B. J. J. HOVENS,
St. Martinusstraat 28, Venlo

Niet in slaap

Jarenlang waren brede lagen van onze bevolking practisch onbekend met het feit, dat onze economische positie zo moeilijk was; het zou zeer te betreuren zijn, wanneer zij — nu dat begrip naar ons gevoel enigszins begint door te dringen — door onverantwoorde voorlichting weer in slaap gesust zouden worden.

(De Nederlandse Industrie)

De productiviteit in Nederland

Brochure, uitgegeven door het Staatsdrukkerij- en Uitgeverijbedrijf te 's-Gravenhage.

Ons werd toegezonden een brochure betreffende: „De Productiviteit in Nederland”. Zij is een overdruk van de Nota, die de minister zonder per tefeulle, welke speciaal belast is met het vraagstuk van de verhoging der productiviteit, tezamen met de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid op 8 October j.l. gericht heeft tot de Staten-Generaal.

De nota geeft een goed overzicht van hetgeen de Regering heeft ver richt en van hetgeen zij ter verhoging der productiviteit nog nodig achtte. Wat echter wel gewenst zou zijn, is, dat een en ander meer concreetiseerd zou zijn. Hiermede komen wij ook tot een ander bezwaar, dat wij tegen de brochure hebben. Zij bevat dus een overdruk van de nota inzake de productiviteitsverhoging. Met die nota was echter de zaak niet afgedaan. Nadat zij aan de Tweede Kamer was gezonden is zij niet zo zonder meer verder gegaan. De Tweede Kamer heeft haar zeer degelijk behandeld, zowel schriftelijk als mondeling. En naar aanleiding daarvan heeft de minister ook geantwoord, zowel schriftelijk als mondeling. En verder mag verwacht worden, dat ook de Eerste Kamer er de nodige aandacht aan zal besteden, en dat ook de gedachtenwisseling in dat hoge staatscollege voor de minister aanleiding zal zijn diverse gedachten en stellingen nog eens nader te overwegen, te verduidelijken of te wijzigen.

Wanneer wij dus goed in het oog houden, dat de brochure slechts het eerste begin bevat van hetgeen de bewindsman terzake van de verhoging der productiviteit heeft beoogd, dan kan men haar verder rustig lezen. Zij is het ten volle waard.

De rechten onzer Joodse landgenoten

Ons Tweede Kamerlid, de heer Ritmeester, heeft aan de minister van Financiën de volgende vragen gesteld:

1. Is het juist, dat onze Joodse landgenoten, houders van inschrijvingen in de Grootboeken van de Nationale Schuld, wier inschrijvingen zonder hun goedkeuring of hun medewerking tijdens de bezetting zijn omgezet in Grootboekobligaties van de Nederlandse Staat en daarna zijn gerealiseerd, niet in hun rechten worden hersteld?

2. Zijn door de directie van de Grootboeken der Nationale Schuld in de bezettingsjaren voldoende maatregelen genomen om deze rechten te sauveren? Zo ja, wil de minister dan mededelen waaruit deze maatregelen hebben bestaan?

3. Zijn in 1937, of althans vóór de oorlog, evenals aan andere leidende Rijksambtenaren, ook aan de directie der Grootboeken voorschriften gegeven hoe deze zich in geval van bezetting van ons land door de vijand had te gedragen? Wil bij bevestigend antwoord van deze vraag de minister deze voorschriften overleggen?

STALEN MEUBELEN „GISO“-LAMPEN

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Meijuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Het zal de moeite waard zijn

Er is niet veel nieuws over vrouwenblijvenkomsten, na al die vacantie- en Zondagen, die wij achter de rug hebben.

Alleen over Deventer kwam bericht.

De Deventer vrouwengroep is actief maar bescheiden en laat weinig van zich horen. Zo bescheiden zijn zij daar, dat zij zelf niet eens precies weten, hoe lang haar vrouwengroep bestaat. Er gaat echter een gerucht, dat deze groep ouder is dan die van Zeist, die pas het eerste lustrum vierde en er trots op is, de oudste vrouwengroep in de V.V.D. te zijn. Moet Zeist die eretitel nu afstaan? Wij weten het niet, maar vensen in elk geval de Deventer vrouwengroep verdere bloei en succes toe en voortaan een ietsje minder bescheidenheid.

Dat zou uit propaganda oogpunt ook geen kwaad kunnen!

Gelukkig geven zij nu wat meer ruchtbaarheid aan de eerstvolgende samenkomst, waar mevr. Elema-Bakker, uit Huizinge, candidate voor de Tweede Kamer, za' spreken over: De vrouw in de nationale en internationale samenleving.

Deze bijeenkomst wordt gehouden op Dinsdag 2 Januari in Hotel de Moriaan, Grote Kerkhof, Deventer, 's middags om 2 uur. Alle belangstellende vrouwen uit de Centrale Zwolle, zijn hartelijk welkom, zo luidt de uitnodiging, en die uit andere Centrales zullen ook wel niet weggelaten worden.

Komt dus in grote getale; het zal stellig de moeite waard zijn.

J. H. S.

TE VEEL AANDACHT VOOR EEN TE GERINGE ZAAK?

(Ingezonden)

Als trouw lezer van ons weekblad heeft het mij wel wat verwonderd, dat er in de laatste tijd zoveel aandacht wordt geschonken aan het simpele feit, dat in verschillende gemeenten het verkopen en te koop aanbieden op markten van geschriften die een politieke strekking hebben, niet wordt toegestaan.

Ook te Alkmaar bestaat een soortgelijke beschikking van het gemeentebestuur, welk besluit reeds in 1937 op mijn verzoek werd genomen. En daartoe bestond alle aanleiding, omdat de lawaaiige colportage en verkoop van het N.S.B.-blad „Volk en Vaderland” oorzaak werd van ernstige orde-verstoringen op de markt.

Het innemen van standplaatsen op markten is gebonden aan een vergunning-stelsel. Burgemeester en Wethouders kunnen krachtens een verordening een vergunning verlenen tot het innemen van een standplaats op de markt, maar zij kunnen deze ook weigeren. In de meeste gevallen berust 'n weigering op motieven, waarbij orde, veiligheid en openbare zedelijkheid een voorname rol spelen. Dat B. en W. het recht hebben bepaalde artikelen en bepaalde personen te mijden, zal toch ook niet worden betwist. Daarbij dient men in 't oog te houden het eigenaardige karakter van een goederenmarkt, waar het tot een goede(?) gewoonte behoort de waren op min of meer luidruchtige wijze aan te prijzen. Dat daarbij niet steeds elk woord van tevoren wordt overwogen, spreekt vanzelf. De goede kooplieden zullen zich beperken tot het aanbevelen van hun koopwaar, de minder goede ontzien zich niet, naast aanprijzing van hun eigen waren, die van anderen af te kammen. Het publiek weet dat en is kritisch genoeg om dit „cum grono salis” op te vatten. Maar iets anders wordt het wanneer deze wijze van verkoop ook geschiedt ten aanzien van dagbladen, brochures of tijdschriften met een bepaalde politieke strekking. Het markt-publiek is daarop niet gesteld. Het komt daar om te kopen en niet om te luisteren naar propaganda. Want dit laatste ligt in de bedoeling en de brochure-verkoop is slechts het middel om tot dit doel te geraken. Dit is mij wel zeer duidelijk geworden in de gesprekken die ik ook na 1945 heb moeten voeren met hen, die voor deze doeleinden om 'n standplaats kwamen vragen. Daarvoor dient een markt niet gebruikt of misbruikt te worden. Er zijn voldoende gelegenheden elders te vinden om aan zijn gemoed uiting te geven.

Ik ben dan ook van mening, dat deze verboden hun rechtvaardiging hebben gevonden in de praktijk, maar eveneens, dat deze kwestie niet zo important is als het ogenschijnlijk wel lijkt.

Ik beschouw mij nog steeds als een geestelijke nazaat van Thorbecke, doch misschien verkeer ik op een dwaalspoor wanneer ik van mening ben, dat het beroep op onze grondwettelijke rechten hier geen zin heeft.

VOORTHUYSEN,
Directeur van het
Marktwezen te Alkmaar.

Met veel belangstelling hebben wij kennis genomen van de opvattingen van de heer Voorthuysen, waarbij wij onze waardering willen uitspreken over de vorm en toon van zijn ingezonden stuk.

Desondanks blijven wij met de geachte inzender van mening verschillen, dat er over deze zaak te veel drukte zou zijn gemaakt in ons blad. Wij zien in de laatste tijd een tendens in ons land om bepaalde uitingen, bepaalde stromingen, waarmede men het niet eens is te onderdrukken. Het voorbeeld van de verkoop van bepaalde politieke geschriften van propagandistische aard op de boekenmarkt te Den Haag en het verbod van verkoop van boeken op de markt te Eindhoven zijn, voorzover wij het kunnen zien, niet ingegeven door de vrees van orde-verstoringen op de markten. Daarvan is tot op heden op de markt te Den Haag, voorzover wij kunnen nagaan, niet gebleken. De vrijheid van drukpers achten wij een van

de belangrijke volksrechten en men moet bij voortdurend bedacht zijn op inbreuk daartegen. Uit de aard der zaak staat daarnaast voor ons bij voortdurend voorop de handhaving van de orde en de goede zeden. Maar die waren bij de kwesties, welke wij aan de orde stelden in ons weekblad niet in 't geding. Er is dus meer een nuance verschil tussen de geachte brieven-schrijver en ons met betrekking tot deze kwestie. - Redactie.

Valse ethiek

(Ingezonden)

Prof. mr E. H. s' Jacob te Groningen schrijft ons:

Door het Algemeen Hoofdbestuur van de Vaderlandse Kring is een Manifest gericht tot het Nederlandse volk met betrekking tot Nieuw-Guinea. Dit stuk, dat in een wat snorkende toon is gesteld, vraagt de aandacht, omdat het een typisch voorbeeld is van valse ethiek. Men kan zich intussen geheel te goeder trouw tot zulke ethiek laten verleiden; mijn griefricht zich dan ook niet tegen enige persoon, maar tegen gebezigde argumenten. Wij lezen in dit stuk over „rechten van de Mens” en over „ons verantwoordelijkheidsbesef tegenover de Inheemse bevolking”; verder over Nederlands plicht zich tegen elke verdere rechtsschending, zoals de niet-erkenning van de Republiek der Zuid-Molukken, te verzetten. Financiële overwegingen van welke aard ook mogen tegenover deze morele plicht geen enkel gewicht in de schaal leggen. Dit is schoon gezegd, maar wat is de betekenis?

Het belang van de bevolking van Nieuw-Guinea, zowel materieel als ideëel is zeker het best gediend, wanneer zij in haar minderjarigheid een voogd heeft, die meer doet dan enig ander voor haar ontwikkeling. Het is nooit vol te houden, dat Nederland de beste voogd is, hoe goed onze bedoelingen mogen zijn. Integendeel, wie zo hoog van de toren blaast als de samenstellers van dit manifest, doet goed een actie te ontketenen voor 'n mandaat t.a.v. Nieuw-Guinea of aan de Verenigde Staten, of b.v. aan een groep van landen, die gezamenlijk meer aan dit sociale werk van internationale aard kunnen doen, dan het verarmde Nederland. Wat 'n verwijten zou niet het bestuur van een tehuis voor Ouden van Dagen op zich laden, wanneer het zich er tegen verzet dat verpleegden elders onderdak zoeken, zonder bij machte te zijn die verpleegden een even goede verzorging te geven! Ik meen dat zo'n bestuur dan zelfs verplicht is voor die verpleegden een andere en voor hen betere oplossing te zoeken.

De werkelijkheid is, dat Nederland een rechtsgeldige titel heeft op Nieuw-Guinea.

Daarvan is, bij mijn weten althans, nog geen afstand gedaan. Aan die titel kleefde de verplichting vast de bevolking zo spoedig mogelijk tot zelfbestuur bekwaam te maken. Die plicht vervalt, wanneer het recht niet langer wordt uitgeoefend, dus ook wanneer wij daarvan afstand zouden doen. Ik erken intussen ten volle, dat wij ons van deze plicht niet af zouden kunnen maken, zonder orde op zaken te stellen en ik meen dat 't overlaten van West-Nieuw-Guinea aan Indonesië daar op dit ogenblik zeer dicht nabij zou komen.

Het is juist dit bestaan van een recht — zij het dan een recht dat bezwaard is — en niet alleen van morele plichten, zoals ons dat in het manifest van de Vaderlandse Kring wordt geschilderd, waardoor het ons mogelijk is de verschillende aspecten van het Nieuw-Guinea vraagstuk tegenover elkaar te stellen. Het is niet mijn bedoeling een balans op te maken en ik hoop ook niet, dat het woord balans een enkele lezer zal afschrikken. Het was wel mijn bedoeling op te komen tegen een scheef-trekken van het hele probleem met middelen, welke in de koloniale geschiedenis en daarbuiten maar al te goed bekend zijn. Valse ethiek speelt daar een grote rol en het ongeluk is, dat zeer velen zich er gemakkelijk door laten inpalmen.

DE VRIES ROBBÉ & CO
metalen ramen en deuren
GORINCHEM

Ondanks intoring
betreft investering

GESLOTEN **SKA** MOTOREN
UNIVERSOONL BRUIKBAAR

N.V. Lijm- en
Gelatinefabriek

„Delft”

Fabrieksmerk
TWEE TORENS
Tel. 106-363 — Delft

SMIT
SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon-
manufacturen

Wessanen's

breukvrij

WESSANEN'S RIJST

WESSANEN WORMERVEER

RAMEN

IN TRILBETON

NV BETON- & PLATENFABRIEK
1/4 GEBRS MYNLIFF

TELEFOON: 20559 - SLOETSTR 6 - NYMEGEN

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Blijvende Winst

(pag. 7)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

EUROPA GRIJPE DE KANS!

En anders? De Rus zou lachen!

De dagbladen hebben uitvoerig melding gemaakt van het bezoek, dat Churchill heeft gebracht aan de Verenigde Staten van Amerika. Het schijnt, dat de wegen van Churchill en de Nederlandse minister-president, zich in dat grote land niet hebben gekruist. Daar zou ook een afspraak voor nodig zijn geweest en wij menen zo, dat Churchill aan zo'n ontmoeting niet de minste behoefte heeft gehad. Churchill is naar de Verenigde Staten gegaan als minister-president van Engeland. Hij heeft daar de wereldpolitiek besproken van het Engelse gezichtspunt uit en hij heeft zijn best gedaan om de Engelse positie zo veel mogelijk te versterken. Churchill ziet het Engelse imperium als een macht naast de Verenigde Staten en de behoefte om een minister-president van één der landen van het continent te ontmoeten heeft hij dus niet. Churchill wil niet dat Engeland, tezamen in één club met het continent, een macht is naast de Verenigde Staten, maar hij ziet die positie naast de Amerikanen voor Engeland alleen.

Deze houding van Churchill is overigens niets nieuws. Attlee heeft precies hetzelfde standpunt ingenomen. Het is nu eenmaal het Engelse standpunt. Toen destijds, als gevolg van het conflict in Korea, moeilijkheden ontstonden over de verdeling der grondstoffen vloog Attlee naar de Verenigde Staten en kwam met Truman overeen, dat de Amerikanen en de Engelsen samen die verdeling wel zouden regelen. Een ander behoefte daar niet aan te pas te komen. Churchill zou nu ook gaarne samen met Truman de zaken regelen en zal ook niet bepleiten daar een ander aan te pas te laten komen.

Dat is de Engelse politiek. Het is nodig daarvan goed nota te nemen.

Er is nog een punt waarvan wij goed nota moeten nemen. Onder de indruk van de vaardige tactische manoeuvres van Churchill heeft men de oude Engelse staatsman van verschillende zijden grote lof toegezwaaid. Het optreden in het Amerikaanse Congres getuigde van Churchill's grote politieke bekwaamheid. Hier sprak de man, die de politiek weet te maken tot een voorname kunst. Zijn persconferenties getuigden van een grote „lenigheid" van geest, zoals wij beschreven zagen. Zo heeft Churchill voor zijn land ongetwijfeld grote goodwill weten te kweken. Op dit gebied heeft hij zijn voorganger, Attlee, met stukken geslagen.

Maar, de politiek — en zeker de internationale politiek — is niet een zaak van vaardig staatsmanschap alleen. Het gaat daarin ook om machtsverhoudingen. En daarom is er, ondanks Churchill's grote bekwaamheden en ondanks de aan hem gedane toezeggingen, toch critiek. Een critiek, die niet voortvloeit uit een verkeerd manoeuvreren van Churchill, maar gevolg is van het feit, dat de Verenigde Staten nu eenmaal grotere macht hebben. De Londense correspondent van de Nieuwe Rotterdamse Courant heeft er dezer dagen zeer terecht op gewezen, dat het er sterk naar

uitziet, dat de „groeïende harmonie" tussen de Amerikaanse en Engelse politiek — en hij doelde toen hij dat schreef in het bijzonder op de politiek ten aanzien van het Verre Oosten — „veeleer te danken is aan zijn (Churchill's) bereidheid zich naar de Amerikaanse inzichten te voegen dan aan Amerikaanse concessies aan het Britse standpunt". En de correspondent der N.R.C. voegt hier dan nog aan toe: „Niet dat men hem (Churchill) daar noodzakelijkerwijs een verwijt van zou moeten maken. Wat kan hij anders doen dan zich bij de wil van de grote broer neerleggen, wanneer die grote broer niet vatbaar blijkt voor overreding? Hij kan het immers niet zonder hem stellen en heeft derhalve geen enkele doeltreffende stok achter de deur om zijn argumenten kracht bij te zetten".

Inderdaad, zo is het. Daarom heeft Churchill ook moeten slikken waarover hij indertijd als leider der oppositie gegromd heeft als eertijds de Britse leeuw zelf: hij heeft moeten aanvaarden, dat het opperbevelhebberschap der Atlantische vloot in handen komt van een Amerikaan. Waarlijk, deze slag voor het Britse prestige is met geen miljoen ton staal goed te maken.

Uit de besprekingen van Churchill in de Verenigde Staten zijn dus twee conclusies te trekken: Churchill poogde, met negatie van de rest van Europa, voor Engeland een speciale plaats naast de Verenigde Staten te scheppen, en momenteel delen de Verenigde Staten de lakens uit.

Welnu, die reis van de Britse staatsman is vanwege deze lessen voor de rest van Europa van veel belang. In de Staten-Generaal hebben onze woordvoerders in de laatste jaren gewezen op de sterk gestegen invloed der Verenigde Staten en wij hebben daarom de noodzaak van de Europese eenheid bepleit. Het liefst hadden wij daar Engeland bij. Dan zouden wij een macht van grote betekenis zijn, een evenwaardige gesprekspartner der Verenigde Staten. Engeland echter wil thans niet meedoen. Het meent dat zijn belangen in het Britse Imperium dat niet toestaan, zo wordt steeds betoogd. Het meent echter natuurlijk ook, dat zijn invloed in één Europees geheel minder zal zijn dan wanneer het een eigen aparte macht vormt.

Men moet dat niet willen meedoen der Engelsen betreuren, maar het moet bij dat treuren niet blijven. Daarom zijn wij er voorstanders van, dat de landen van het conti-

nent dan tezamen pogen een zo groot en krachtig mogelijke eenheid te vormen. Gebeurt dat niet en blijven wij versplinterd voortbestaan, dan zijn de dagen van onze invloed geteld. Dan zullen de Verenigde Staten met de Engelsen in het kielzog de zaken voor de Westerse wereld wel gaan regelen. En de continentale staten van Europa zullen moeten prijzen wat anderen zullen wijzen. Wie deze situatie wil, hij houde met halsstarigheid vast aan de fictie dat wij zo weinig mogelijk van onze souvereiniteit moeten prijsgeven! De werkelijkheid immers is, dat op zeer belangrijke terreinen de beslissingen al lang op een boven het nationale uitreikend niveau worden genomen. Als wij supra-nationale organen scheppen zullen wij dan ook in feite niet zo veel aan souvereiniteit offeren als wel vaak wordt voorgesteld. Wij zijn er al zo veel van kwijt!

Wat de Europese eenheid kan bevorderen hebben wij daarom zeer toegejuicht. Ook de vorming van een Europees leger, al mag het dan zo zijn, dat wanneer wij „normaal" te werk zouden gaan eerst de politieke eenheid zou worden gesmeed en eerst daarna dat politieke geheel met een leger zou worden uitgerust. Maar het maken van Europa is niet een „normale" aangelegenheid. Vorige week zetten wij reeds uiteen, dat de initiatieven daartoe uit verschillende hoeken zullen komen. En daar is dan nu dat initiatief tot de vorming van een Europees leger, ingegeven voornamelijk door de wens daar een Duitse militaire bijdrage in te kunnen encadreren. Men moet zich eens voor ogen stellen, dat de besprekingen over dat Europese leger zullen mislukken. Dat zou een geweldige klap betekenen voor de éénwording van Europa en vooral zouden de gevolgen voor het moreel en vertrouwen der Europese volken van hoogst ernstige aard zijn. En de Rus zou lachen!

Het lijkt alsof de Duitse regering van haar kant ons ook nog eens heeft willen doen beseffen welke mogelijkheden er zo al zijn. Zij heeft immers aangekondigd dat Duitsland een 400.000 man in het Europese leger zal inbrengen. Laten wij ons naar aanleiding van deze mededeling ook het alternatief goed realiseren. Als het Europese leger er niet zal komen, dan zal er toch een Duits leger komen en dan wel een nationaal Duits leger. Dan is de tijd van het bereiken der Europese eenheid voorbij. Nu is die tijd er nog wel, maar er is haast.

Er is haast. Omdat anders de tijd voorbij is. Omdat wij, Europeanen, weer een positie in de wereld moeten gaan innemen, waardoor onze stem waarde zal hebben. Omdat ook in de Verenigde Staten zorg gaat

De Secretaris der redactie zal enige tijd afwezig zijn. Copy en correspondentie voor het volgende nummer dienen te worden gezonden naar:

G. STEMPHER
Prinsengracht 1077 - Amsterdam
Telefoon 35343

☆ parlementaire flitsen ☆

De Eerste Kamer deed zich weer gelden

De splitsing van appartementen — Nieuwe Beginselenwet Gevangeniswezen — Problemen van nationaliteit, ingezetenschap en onderdaanschap

Ook de Eerste Kamer heeft thans het ontwerp Toezicht Creditwezen — in meerderheid — aanvaard en wanneer dit blad verschijnt, zal ook de Winkelsluitingswet de eindstreep wel reeds zijn gepasseerd. Wij laten dit echter voor ons overzicht van de volgende week, om thans een ogenblik aandacht te wijden aan een aantal aangelegenheden, welke de Eerste Kamer nog vóór het Kerstrecès heeft afgedaan.

Daarbij is opnieuw gebleken, dat onze Senaat toch wel een zeer eigen plaats inneemt in ons Staatsbestel en dat hij steeds weer waardevolle aanvullingen op het debat in de Tweede Kamer weet te geven, welke van een eigen visie getuigenis afleggen. Het komt daarbij meermalen voor, dat onderwerpen, waarover in de Tweede Kamer uitvoerig is gediscussieerd, er aan de overzijde van het Binnenhof vrij gemakkelijk doorgaan (de zaak is dan naar de mening van de Eerste Kamer in het debat aldaar voldoende duidelijk geworden en het pleit voor haar, dat zij dan geen moeite doet om nog wat overbodigs daaraan toe te voegen), terwijl over voorstellen, welke in de Tweede Kamer weinig aandacht trekken, soms plotseling een zeer principiële debat kan ontstaan. Speciaal prof. Molenaar fungeert daarbij meermalen als het juridische geweten van deze Kamer en weet veelal te verrassen door een originele kijk op de zaken en door het leveren van zeer constructieve bijdragen met betrekking tot de aan de orde zijnde materie.

Een zeer juridisch debat werd — wij moeten hier uiteraard met een enkele vermelding volstaan — reeds dadelijk tussen onze geestverwant prof. Molenaar en minister Mulderije gevoerd over een, naar de mening van onze geestverwant, ontsierende en bij de wettoepassing niet-ongevaarlijke wisseling van terminologie bij het ontwerp Voorzieningen betreffende de splitsing van de eigendom van een gebouw in appartementen. Zowel het woord „appartementen” als het woord „gemeenschap” worden daar gebruikt als aanduiding voor een rechtsbegrip en voor een bepaalde materie.

Minister Mulderije trachtte prof. Molenaar op deze punten gerust te stellen, maar geheel bevredigen kon hij onze geestverwant toch niet, evenmin als de minister erin slaagde aannemelijk te maken, dat een notaris in strijd met de wet zou handelen, wanneer hij te goeder trouw een akte van splitsing zou opmaken, welke niet aan de objectieve eis van de wet zou blijken te voldoen. Het ontwerp werd z.h.s. aangenomen.

Het grote belang van het ontwerp tot vaststelling van een nieuwe Beginselenwet gevangeniswezen en van daarmede verband houdende wijzigingen van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering hebben wij destijds, toen het ontwerp in de Tweede Kamer werd behandeld, reeds uitvoerig uiteengezet. Terecht sprak prof. Molenaar dan ook een woord van hulde aan het adres van allen, die zich met het voorbereiden van dit wetsontwerp hadden bezig gehouden. Die waardering gold zowel voor de commissie-Fick als voor de opvolgende ministers en de ambtenaren, die, in ongeveer vijf jaar tijd, deze herziening hebben voorbereid en hun beste krachten aan de verbetering van het gevangeniswezen hebben gewijd.

Zoals onze lezers zich wellicht zullen herinneren, was er bij het debat in de Tweede Kamer echter één belangrijk punt, waarover de meningen vierkant tegenover elkander stonden, namelijk over de vraag, wie moet beslissen, in welke inrichting een straf moet worden uitgezeten: de administratie of de rechter. Wij hadden de indruk, dat prof. Molenaar iets minder fel in deze kwestie stelling nam dan mr. Vonk destijds in de Tweede Kamer had gedaan, maar ook prof. Molenaar zag het tenslotte toch wel zo, dat hij het een naideel achtte, dat de rechter, voor wie de strafoplegging en de strafuitvoering een eenheid moeten vormen, door de opdracht aan een ambtelijke instantie verder dan de strafuitvoering komt af te staan.

Een amendement van mr. Van der Feltz (C.H.) om deze bevoegdheid bij de rechter te laten en niet aan de „administratie” toe te delen, werd destijds in de Tweede Kamer echter verworpen. Dat was, ook voor onze fractie, teleurstellend, maar op grond van de overige grote verbeteringen, welke het ontwerp bracht, stemde zij

toch voor en desgelijks heeft ook onze fractie in de Eerste Kamer gedaan. Prof. Molenaar zei het aldus: „dat dit wetsontwerp zoveel verbeteringen brengt, dat wij ondanks de aarzeling, die bij ons bestaat met betrekking tot het orgaan, dat de differentiatie van het gevangeniswezen toepast, wij toch uit volle overtuiging vóór het wetsontwerp stemmen”. Alleen de A.R. vroegen aantekening van hun tegenstem.

Een ander belangrijk ontwerp, dat namens onze fractie van harte kon worden toegejuicht — onze woordvoerder was hier mr. De Vos van Steenwijk — was dat houdende Voorzieningen betreffende het toezicht op de verzorging en opvoeding van pleegkinderen. Om de noodzakelijkheid van een toezicht, als in dit wetsontwerp voorzien, nog eens duidelijk aan te tonen, haalde mr. De Vos van Steenwijk een artikel aan van mej. C. Mulder in het „Tijdschrift voor Maatschappelijk Werk” van 5 Januari 1950, waarin deze een enquête besprak, welke in 1947 werd gehouden. Toen zijn onderzocht 79 huizen met totaal 1579 pupillen en van deze bleken 28 huizen met totaal 584 kinderen (dus ruim een derde gedeelte) slecht! En daaronder waren dan nog niet begrepen de z.g. dubieuze gevallen, waarbij er ongetwijfeld ook wel zullen zijn, die de kritiek niet kunnen doorstaan.

Nu zijn aan het invoeren van iedere wettelijke contróle bezwaren verbonden, maar het ingrijpen in de bevoegdheid van de ouders en in de verhouding van ouders tot kinderen, waartegen de heer Witteman (K.V.P.) ze-

kere principiële bezwaren naar voren bracht, is toch, naar onze woordvoerder terecht opmerkte, een aangelegenheid, welke wij in onze Kinderwetten al sedert jaren kennen. Het gaat in deze dus meer om de mate van het ingrijpen en de mate van het toezicht dan dat hierbij een beginselkwestie betrokken is.

Bovendien kon onze woordvoerder er nog op wijzen, dat het ontwerp in de Tweede Kamer nog een wijziging in de richting, zoals de heer Witteman deze wenst, had ondergaan door de aanneming van de amendementen-Terpstra en -De Haas en dat door de inwerkingtreding van dit wetsontwerp de gemeentelijke verordeningen, die in enkele gevallen (bijv. in Groningen) verder gaan dan de voorgedragen regeling, tegelijk zullen vervallen. Mr. de Vos van Steenwijk kon daarom namens onze fractie de hoop uitspreken, dat dit wetsontwerp, waarmede de leniging van zoveel kinderleed is gemoeid (en dat weliswaar een ingrijpen, waar nodig, in de ouderlijke macht medebrengt, maar een ingrijpen, dat met veel waarborgen is omgeven), met een zo groot mogelijke meerderheid zou worden aangenomen en spoedig in werking zou treden.

Deze wens is inderdaad in vervulling gegaan. Slechts 7 leden van de K.V.P.-fractie stemden tegen, zodat het met 25 tegen 7 stemmen kon worden aanvaard. Mr. Wijers, die het ontwerp destijds had ingediend, en nog twee andere leden van de K.V.P.-fractie (de heren Kolfshoten en Van Veldhoven) stemden met de aanwezigen vóór.

Een wetsontwerp, waarover in deze Kamer, in tegenstelling met de behandeling in de Tweede Kamer, een vrij uitvoerig en hardnekkig debat, in het bijzonder tussen onze geestverwant prof. Molenaar en minister Mulderije is gevoerd, was het ontwerp: Nadere regelen omtrent nationaliteit en ingezetenschap. Ook de tegenwoordige voorzitter van de Eerste Kamer, mr. Jonkman, die hiervoor de leiding van de vergadering tijdelijk aan prof. Woltjer overdroeg, heeft daaraan trouwens meegedaan.

Afgezien dat ook de ons toegewezen ruimte dit niet zou toelaten, zou een uitvoerige uiteenzetting van de vele juridische vragen, welke hierbij rezen, voor de overgrote meerderheid van

onze lezers ook niet voldoende zin hebben. Het komt echter hierop neer, dat als gevolg van de geheel gewijzigde staatkundige verhouding tussen Nederland en Indonesië een ten dele andere regeling van de nationaliteitskwestie noodzakelijk was dan in de Wet op het Nederlandschap (van 1892) en in de Wet op het Nederlandse onderdaanschap van de bevolking van Nederlands-Indië (van 1910) jarenlang is neergelegd geweest. Zoals minister Mulderije het uitdrukte: Bij dit ontwerp gaat het erom, circa 80 miljoen mensen in te delen met betrekking tot hun nationaliteit.

Bij dit ontwerp werd nu in de eerste plaats de Wet op het Nederlandschap en het Ingezetenschap uitgebreid tot de gehele bevolking van Suriname en de Ned. Antillen. In de tweede plaats wordt het begrip onderdaanschap behouden, doch beperkt tot de inwoners van Nieuw-Guinea. En het derde punt is, dat wie de Toescheidingsregeling opteert, zoals deze met Indonesië is overeengekomen, Nederlander wordt in de zin van de Wet van 1892.

Wat dit laatste punt betreft, meende prof. Molenaar nu, dat de Regering met art. 1 van het ontwerp had kunnen volstaan en dit dan had kunnen insereren in de wet van 1892. Een zelfde opmerking maakte hij ten aanzien van artikel 3, in die zin, dat de

PROF. MOLENAAR

...de Unie morsdood...

nieuwe bepaling omtrent het onderdaanschap in de wet van 1910 had kunnen zijn opgenomen. Aldus zou de vraag zijn gerezen, of artikel 2, dat tot de belangrijkste op- en aanmerkingen aanleiding heeft gegeven, gehandhaafd had moeten worden. Prof. Molenaar geloofde, dat, als de Regering ervan had afgezien naar zijn mening zeer bestrijdbare onderdelen in het tweede artikel op te nemen, zij de rest, tegelijk met de inhoud van artikel 1, in de wet van 1892 had kunnen incorporeren. Dan was zij er misschien in geslaagd inderdaad, overeenkomstig haar wens, tot een harmonisch geheel te komen. En dat was, zoals prof. Molenaar uitvoerig aantoonde, thans in het geheel niet het geval.

Onze woordvoerder verklaarde niet te begrijpen, dat de Regering niet direct duidelijk had gezegd, dat zij er aanvankelijk van uitging, dat het goed zou zijn, op grond van de verplichtingen, die beide partijen bij de briefwisselingen op zich hadden genomen, aan de Indonesiërs in Nederland een bepaalde status naast het Indonesische staatsburgerschap toe te kennen. En dan had kunnen volgen, dat zij, wellicht in verband met de ontwikkeling van de feiten, op haar, aanvankelijk standpunt was teruggekomen. Maar hoe dit zij, de Regering had nooit moeten komen met een redenering, die noch juridisch, noch theoretisch klopt, om te betogen, dat zij bang was, dat bij de huidige tekst van de wet van 1892 Indonesiërs geen vreemdelingen zijn, en daarom de

(Vervolg op pag. 5)

DEZE BURGER

is, naar gij weten kunt — right or wrong, my premier — een man met warme gevoelens voor Papa Drees en hij volgt dezen met warme arendsblikken op zijn tocht door 't verre, rijke land.

Maar ergens in mijn kinderhart, dat zo goed en rustig klopt wanneer hij in de buurt van Vader Willem komt (al is dat maar met zijn geest), is een onrustig plekje van waar uit de vraag naar zoons lippen welt: Wat doet papa daarginds eigenlijk precies?

Ik bedoel: ik heb gelezen dat de doctor meneer Murray bezocht heeft en met arbeiders gebabbeld heeft en dat er een grammofoonplaat is gemaakt met zijn stem er op, en dat hij allerlei vakverenigingswerkzaamheden en dingen en alles heeft bekeken en dat hij nog eens doctor wordt en als er iemand is die zijn Premier dit alles gunt dan ben ik het, deze burger.

Maar nu wilde ik toch graag weten of mijn Vader daarvoor qualitate qua, door ons allen, zijn volk, naar Amerika is gezonden.

Begrijp mij wel en goed: denk niet dat ik deze goede man dit alles niet van heler harte gun, maar ik dacht dat de Premier als Premier naar Amerika is gegaan, als afgevaardigde van het Nederlandse Volk, als vertegenwoordiger van het Nederlandse Volk, als lasthebber van het Nederlandse Volk en ik dacht dat mijnheer Murray en alles uit die gezichtshoek niet „in the picture” staan.

Ge zult toch wel begrijpen dat het mijn kinderlijke toegewijheid is, die mij deze vraag doet stellen?

Het is alleen maar wil-tot-weten van

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Mislukt Rendez-Vous

Men schrijft ons:

De Algemene Nederlandse Vereniging voor Vreemdelingenverkeer heeft dezer dagen in het theater Seinpost te Scheveningen de eerste voorstelling gegeven van een film, vervaardigd met behulp van Marshallgelden ter bevordering van het watertourisme, in het bijzonder door buitenlanders, onder de op zich zelf suggestieve naam „Rendez-Vous in Holland”. Wij aarzelen niet, na ernstige overweging, om dit een „mislukt rendez-vous” te noemen. Het geld, voor deze film besteed, lijkt ons niet nuttig aangewend. De vervaardiger van de film, Hornecker, heeft zijn camera meer gericht op pin-up girls dan op de schoonheid van ons land. De wijze, waarop b.v. de Belgische watertouristen zijn afgebeeld, naderde vrijwel de grens van een belediging van het Belgische volk. Het beste, dat men met deze film kan doen, is haar zo spoedig mogelijk opbergen in de archieven. Dan wordt er tenminste aan de bevordering van het vreemdelingenverkeer naar ons land geen schade toegebracht.

Merkwaardige voorlichting

Op Donderdagavond 10 Januari is voor de radio de prijsverhoging bij de Nederlandse Spoorwegen goedgepraat. Wij achten dit een merkwaardige vorm van voorlichting. Wat zou men er van zeggen, als de Unilever de gelegenheid kreeg om een prijsverhoging voor margarine toe te lichten en te verdedigen of Philips ten aanzien van een noodzakelijke prijsverhoging van b.v. lampen?

Wij achten dit een voorbeeld van ongelukkige reclame en het zou een symptoom genoemd kunnen worden van de weg naar de gesocialiseerde staat.

Voor dergelijke doeleinden dient de radio niet gebruikt te worden.

„Droogdok”

Voor de Rotterdammers vertellen wij geen nieuws. Die weten wel, dat de „Droogdok” in deze dagen, zij het sober, het vijftigjarige bestaan viert.

Maar de Rotterdamse Droogdok Maatschappij moge dan al in Rotterdam gevestigd zijn, men kan haar toch niet anders zien dan als een monument van Nederlandse ondernemingsgeest. In deze zin is deze onderneming niet een Rotterdamse alleen, maar evenzeer een nationale. En wij gevoelen er behoefte aan om bij het jubileum een ogenblik stil te staan.

De Nieuwe Rotterdamse Courant heeft dezer dagen een voortreffelijk artikel gewijd aan de ontwikkeling van deze onderneming. Wij lezen daaruit, dat duizenden schepen, „of zij nu een kleine scheur in de huid hadden dan wel in tweeën gebroken bij de werf aankwamen”, in de loop der jaren bij de Droogdok zijn aangekomen en deze wist ze steeds „in kortere of langere tijd weer geheel zeewaardig af te leveren.”

Maar niet alleen zijn er duizenden schepen gerepareerd, naast gerepareerde heeft deze werf ook heel veel nieuw gebouwde schepen afgeleverd, namelijk niet minder dan 237 met een totale tonnage van 1.800.000 ton waterverplaatsing. Daaronder waren 3 oorlogsschepen, 27 passagiersschepen, 93 vrachtschepen, 51 tankschepen, 12 kustvaartuigen en 34 lichte vaartuigen. Veel zeggen deze getallen, maar niet alles. Voor de buitenstaander spreekt echter wel heel sterk, dat één van de 237 gebouwde schepen de Nieuw Amsterdam is!

Wanneer men zich realiseert wat al het werk van zulk een onderneming betekent voor ons nationale, economische en sociale leven, dan past een woord van eerbied aan hen, die de Rotterdamse Droogdok Maatschappij hebben gemaakt tot wat zij nu is. Met steun en medewerking van hun staf en het gehele personeel hebben hier enige ondernemers in de goede zin van het woord iets prachtigs tot stand gebracht. De naam der maatschappij is tot ver buiten onze grenzen bekend. Zij heeft medegewerkt om Nederlands naam in den vreemde een goede klank te bezorgen. Aan bedrijven als de Rotterdamse Droogdok Maatschappij danken wij het, dat Nederland gezien wordt als een land van mannen, die van aanpakken weten. Het was ons een behoefte dit bij het jubileum dezer maatschappij neer te schrijven.

Wederzijds begrip en samenwerking

Wij gaven boven cijfers over de omvang van de werkzaamheden der Rotterdamse Droogdok Maatschappij. Niet minder indrukwekkend is het aantal personeelsleden. Dat bedraagt ruim 5000. Het geeft ons een idee van wat zulk een groot bedrijf betekent voor de werkgelegenheid; het geeft ook een idee van het aantal mensen, dat, met hun gezinsleden, afhankelijk is van het wel en wee der onderneming, het verlevendigt

verder in ons het besef welk een plaats een onderneming voor de sociale welstand van zo velen betekent. En verder geeft het ons inzicht in de verantwoordelijkheden, die de leiding van grote bedrijven draagt.

De ondernemer draagt ook de verantwoordelijkheid voor het geluk van zijn personeelsleden. Dat is een zware verantwoordelijkheid. Gelukkig, dat wij in ons land vormen van samenwerking tussen werkgevers en werknemers hebben geschapen, die waarborgen dat men wederzijds van de noden en behoeften op de hoogte is.

Leiding en personeel hebben beide belang bij het welzijn der onderneming. En het is een verheugend iets, dat in ons land dat begrip zich heeft baan gebroken en dat in de ondernemingen vormen van samenwerking nodig zijn, die voor de sociale rust van de grootste betekenis zijn.

Maar niet alleen in de onderneming. Ook daarbuiten, zoals in de Stichting van de Arbeid, wordt bij voortdurende overleg gepleegd. En dit alles heeft kunnen groeien in volle vrijheid en heeft zijn grondslag gevonden in initiatieven uit het maatschappelijk leven zelf. Het lijkt goed om ook daaraan nog eens te herinneren.

De verkeerde weg

Er is al weer een groep Nederlanders gevormd*, die van oordeel zijn, dat het onjuist is om zich in het grote wereldconflict aan de kant van „het Westen” te stellen. Niet dat zij zich aan de Russische kant — „het Oosten” — willen stellen, maar in het kamp van „het Westen” willen ze dan toch ook niet staan. Zij hebben — hoe kan het anders — een eigen weg. Zij spreken van die weg als te zijn „de derde weg”.

Uit het geheel spreekt hovaardij. De redenering van deze mensen is, dat wij hier in Nederland „door een eenzijdige voorlichting in pers, film en radio” hoe langer hoe meer door angst en nervositeit worden aangetast. Er moet tegen de algemeen gepropageerde visie tegengif gegeven worden. En dat tegengif zal door die groep verschaft worden. Die denkt het beter te zien dan de rest van ons volk.

Wat dit gezelschap mist is realiteitsbesef. Wat het heeft is: zucht om de werkelijkheid te ontlopen.

De grote tegenstelling Oost-West is er. En in het Oosten zit een macht, die onze vrijheden en ons geluk vernietigen zal zodra zij de kans heeft. Dat zal zij doen zoals zij het gedaan heeft in eigen land en in de satelliet-staten van Oost-Europa.

En wanneer dan de lieden van de „derde weg” schrijven, dat zij „zowel het door Amerika beheerste Atlantische Pact als de door Rusland beheerste Kominform” afwijzen, dan kan men slechts bedroefd zijn. Van al dat ijdele gepraat van deze mensen zal Rusland zich weinig aantrekken. Het zal rustig met de Kominform doorgaan.

Maar het zou lachen wanneer wij een eind zouden maken aan het Atlantisch Pact, want dan was het Westen verdeeld en zou het Westen de overweldigender niet kunnen weerstaan. Daarom is al het gepraat over „de derde weg” het gepraat van mensen, wier ideeën door de Russen met vreugde worden gezien. Want alle schone redeneringen ten spijt, die z.g. derde weg zou Moskou in de kaart spelen.

Daarom is die weg een verkeerde weg.

* Tot deze groep behoren o.a.: Anna Blaman, ds. Buskes, ir. Chr. G. Cramer, prof. Donkersloot, dr. C. P. Gunning, prof. dr. G. J. Heering, ds. J. B. Th. Hugenholtz, prof. Miskotte, dr. H. J. Miskotte, prof. dr. H. J. Pos, H. M. van Randwijk, prof. dr. J. Romein, prof. dr. W. F. Wertheim, A. Viruly, Victor E. van Vriesland, Sam de Wolff.

Herhalingsoefeningen

Ons is weer heel duidelijk geworden in deze dagen wat de defensie van ons vraagt. Truman heeft weer Milliarden aangevraagd. In ons eigen land zijn herhalingsoefeningen aangekondigd, die zeer velen voor geruime tijd uit hun normale werk zullen halen. Gelukkig is, dat de Regering zoveel mogelijk met de belangen der betrokkenen rekening zal houden. Zo laten wij met instemming het beroep op de werkgevers om zo soepel mogelijk te zijn. Zo zijn wij er over verheugd, dat het onder de wapenen komen voor de mensen in ieder geval geen ontslag tot gevolg mag hebben. De Regering heeft dus aan de sociale kant van het vraagstuk de nodige aandacht besteed. En ook aan de culturele kant, want ook ten aanzien van vrijstellingen voor examens zal zo groot mogelijke medewerking worden verleend.

Maar hoe goed er ook gezorgd wordt, niettemin zullen wederom duizenden zware persoonlijke lasten te dragen krijgen. Zowel voor hen, die in dienstbetrekking zijn als voor hen, die eigen zaken drijven is dit alles zeer zwaar. Men denke aan de man, die het eigen kleine bedrijf enige tijd moet verlaten! Welk een zorgen en welk een schade kunnen daaruit voortvloeien. Laten wij ons dat alles goed realiseren.

Aan de andere kant echter weten wij dat aan de thans opgelegde maatregelen niet kan worden ont-

komen. Deze herhalingsoefeningen zijn absoluut nodig om er voor te zorgen, dat wat voor onze defensie wordt uitgegeven inderdaad ook goed besteed is. Anderhalf miljard wordt thans per jaar uitgegeven. Voor ons volk is dat een schier niet te dragen last, maar wij weten dat zij gedragen moet worden omdat anders onze onafhankelijkheid, onze vrijheid en ons geluk in direct gevaar zijn.

Wat wij thans aan onze defensie uitgeven is de premie die wij betalen om te pogen het oorlogsgevaar te voorkomen. Dat kan echter alleen voorkomen worden als ons defensie-apparaat ook efficiënt werkt. Om die efficiency zo hoog mogelijk op te voeren is het nodig, dat zo goed mogelijk geoefend wordt. Daarvoor zijn de nu aangekondigde herhalingsoefeningen onmisbaar.

Aan het bovenstaande willen wij echter iets toevoegen. Van de betrokken mensen worden nu zeer grote offers gevraagd. Daartegenover heeft de militaire leiding de plicht te zorgen, dat een zo goed mogelijk voorbereide organisatie er zorg voor draagt, dat de oefeningen het hoogste nut hebben. Vorige malen hebben wij wel klachten gehoord over slechte organisatie. Dan zouden opgeroepen, wel het gevoel hebben gehad volkomen voor niets te zijn opgeroepen, want zij kregen vrijwel niets te doen. Zolets mag niet voorkomen. Wanneer men de mensen uit hun dagelijkse werk haalt, dan moet er ook voor gezorgd worden dat hun tijd goed besteed wordt. Dat is men tegenover de opgekomen militairen verschuldigd. Maar dat is men ook verschuldigd tegenover de omstandigheden. Want die eisen dat ons defensie-apparaat zo goed mogelijk voorbereid is op zijn taak.

Een huis

Nu het woningprobleem zo uitermate nijpend is, zal een ieder met verbazing kennis nemen van het verhaal, dat dezer dagen in „de Volkskrant” werd gepubliceerd met betrekking tot een herenhuis in Maastricht, waarin enkele gezinnen een royaal onderkomen zouden kunnen vinden, dat sinds December 1950 leeg staat. Tot kort daarvoor was de Sociale Dienst van de gemeente Maastricht er in gevestigd. De Rijksgebouwendienst heeft het gebouw destijds laten ontruimen. Nog steeds prijkt op een der ramen de mededeling, dat het kantoor Maandag en Dinsdag gesloten zal zijn, omdat het ingaande 20 December (dat was in 1950) werd overgeplaatst. Intussen zoeken, aldus „de Volkskrant” in Maastricht 3000 mensen naar een woning en nemen de Volkshuisvestingsproblemen in sommige buurten afschrikwekkende vormen aan. Naar verluidt, zou de gemeente het irriterende lege huis van het Rijk willen vorderen. Een eigenaardige situatie die voor Vadertje Staat weer weinig vielend kan worden genoemd.

(Vervolg van pag. 1)

bestaan over de vraag of de aan Europa verstrekte hulp wel voor een nuttige zaak is besteed. In Straatsburg, tijdens het gesprek met vooraanstaande politici uit de Senaat en het Congres is gebleken, dat de Amerikanen niet begrijpen waarom de éénwording zo langzaam gaat. Eisenhower voorts schijnt zich zeer te interesseren voor het slagen van het Europese leger. En Eisenhower is een belangrijk man. Candidaat voor het presidentschap is hij en wel voor de Republikeinen bij wie een heel sterke stroming van isolationisme bestaat. Fataal zou het zijn wanneer Eisenhower naar de Verenigde Staten zou teruggaan met desillusies op het punt van het Europese leger. Fataal voor de gehele Westerse wereld, want een gedesinteresseerd raken van de Amerikanen in West-Europa zou de kracht der gehele Westerse wereld een ernstige slag toebrengen. En de Rus zou lachen!

Vorige week schreven wij dat onze Regering „thans in opbouwende zin werkzaam is”. Wij verheugen ons daarover. Wij willen verder afzien van de uitwerking, die de Regering aan haar plannen heeft gegeven. Zij bouwt mede en dat is heel belangrijk. Wanneer wij dan voorts lezen, dat dr. Drees na zijn besprekingen met de leidende Amerikaanse staatslieden zou hebben verklaard hoopvol gestemd te zijn met betrekking tot de mogelijkheid van het bereiken van een compromis inzake het Europese leger, dan sterkt ons dat. En dan stijgt bij ons het vertrouwen, dat in de aanstaande besprekingen over het Europese leger de West-Europese staten de kans zullen grijpen om iets groots tot stand te brengen.

K.

**VRIJHEID EN
DEMOCRATIE**

Weekblad van de Volkspartij
voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Redactie-secretaris: Mr. E. Elias.
Adres: Spuistraat 274, ingang
Raamsteeg, tel. 36325, A'dam.
Administratie: Postbus 43,
Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal,
f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden:
Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

AFD. ZUIDLAREN

Daar hebben ze er slag van!

Zaterdagavond waren we in Zuidlaren, waar onze V.V.D.-afdeling een propaganda-samenkomst hield. Ook niet-leden, sympathiserend met de beginselen onzer Partij, waren uitgenodigd. Gevolg: een stampvolle zaal in hotel Van Ess. Kraantjespotten vol geurige koffie (hield Felix Timmermans die niet voor samovars?) Zwaarbeladen schotels Groninger (of was het: Zuidlaarder?)-koek pronkten op de tafels, zodat je al dadelijk het gevoel kreeg, op een groot familiefestijn te zijn. De gezellige kout, die er heerste eer de voorzitter de bijeenkomst opende, versterkte die indruk niet weinig.

De korte speech, waarmee voorzitter Lurs de talrijke aanwezigen — en in het bijzonder de dames — welkom heette, mag een model-openingswoord genoemd worden: even zakelijk als principieel.

Na hem sprak de heer Machielsen, voorzitter van de centrale Drenthe en toen was het woord aan de heer G. A. de Ridder, die in een propagandarede van ruim een half uur, programma en beginselen onzer partij vlot behandelde.

Een korte pauze volgde en daarop bracht een speelgroep, uit leden van de afdeling samengesteld, op voortreffelijke wijze een blijspel ten tonele, dat de toeschouwers zeer boeide.

Vermelden we nog, dat een uitstekende pianist de pauzes vulde, dan hebben we de lezer wel de overtuiging bijgebracht, dat men er, in Zuidlaren, slag van heeft, een propaganda-avond te organiseren, die de verdere bloei der afdeling zeker zal bevorderen!

**G. H. 's-Gravesande
zeventig jaar**

Op 18 Januari is de bekende letterkundige G. H. 's Gravesande 70 jaar geworden.

Van deze plaats af willen wij hem, die actief lid is van onze partij en die bij voortdurend zijn adviezen geeft en medewerkt in de vergaderingen van de Commissies voor Kunstzaken en de bestudering van het vraagstuk der Kunstsubsidies van onze partij van harte geluk wensen met het bereiken van zijn zeventigste verjaardag.

Moge het hem gegeven zijn nog vele jaren in goede gezondheid te leven en moge onze partij nog bij herhaling een beroep op zijn adviezen mogen doen, in het bijzonder op het gebied, waar hij speciaal op thuis is, dat van de kunst en de cultuur.

**De brug naar Kehl niet alleen
verbinding maar ook symbool**

*Jeugd van Duitsland en Frankrijk
wilden de barrières verbreken*

„In de „Heerenveense Koerier“ ontlonen wij de navolgende door v. d. S. gesigneerde beschouwing:

„Wij waren in Straatsburg in de wondermooie Augustusdagen van 1939, toen het nieuws van het niet-aanvalsverdrag tussen Duitsland en de Sovjet-Unie al enige tijd wereldkundig was en aan de muren bijelten met dreigend-zware letters de mobilisatie aankondigden. Nog was het geen oorlog, nog goot de zon haar koesterende stralen uit over vreedzame landouwen; maar slechts weinigen maakten zich meer illusies. Het onweer leek nabij; wie zou het nog tegenhouden?

Machteloos stak de dom zijn ene spits in de hoogte; en de toeristen, die zo gaarne en zo veelvuldig de hotels en café's aan zijn voet bevolkten, paktten hun koffers en verdwenen, mistroostig, ontmoedigd. Wij behoorden tot de laatsten. Nog was het geen oorlog; en de dagen waren zo schoon en klaar. Wanneer zouden wij Straatsburg weer zien, en wat zou er dan van zijn overgebleven?

De toeristen verdwenen en de reservisten zochten hun boeltje bijeen en gingen ook. De vrouwen huilten

en schimpten op de Duitsers; sommigen schimpten trouwens meer in het algemeen. Want wie weet waren de Duitsers er al binnen enkele weken; misschien woei al in September de hakenkruisvlag op de machteloze en toren van de dom; misschien stond al een maand later in de kranten, dat Straatsburg „bevrijd“ was. Men werd al voorzichtig. Het hart van deze oude Duitse stad klopte warm voor Frankrijk; maar Oostelijk van de stad lag de Rijn en achter de Rijn lagen Hitlers regimenten. Een rivier met een brug van slechts enkele honderden meters scheidde Straatsburg van het Teutoonse geweld. Het is een mooie stad, maar we wonen hier niet zo gunstig, zeiden de Straatsburgers.

Wij waren bij de havens en keken de weg af naar de brug. Het was al onheilspellend rustig op deze weg. Hier was de stilte, die de storm voorafging het drukkendst. Het verkeer was opgehouden. Verderop was de brug met wat douane bij de afsluitboom; en aan de overkant lag Kehl, vijandige zuster nu, waar wellicht de kanonnen stonden, die zo nodig Straatsburg met de grond gelijk konden maken.

Vol bange voorgevoelens verlieten ook wij tenslotte Straatsburg om in het eigen land de veiligheid te zoeken, die daarginds ontbrak. Maar niets was meer veilig in Europa. En nog dikwijls in de donkere jaren, die toen volgden, hebben wij gedacht aan die laatste vacatie; de Vogezen, het zonovergoten Straatsburg, waar volgens 't bekende lied zo menige brave soldaat begraven ligt.

Men weet het, de stad is goeddeels behouden gebleven. Zij viel in 1940 de Duitsers zonder slag of stoot in handen. Willem Mengelberg wijdde er een dronk aan; maar de stad zelf voelde zich niet bevrijd, zij voelde zich bezet. En zij is trouw gebleven en heeft gewacht, vier-en-een-half jaar. Toen eindelijk werd de nazivlag van de Dom gehaald. En de brug naar Kehl lag in stukken.

In Straatsburg staat thans het gebouw van de Raad van Europa; en de brug naar Kehl is hersteld. Het hart van Straatsburg klopt voor Frankrijk, maar de stad is zich haar Duitse verleden wel bewust en zij heeft er geen belang bij, het einde van de weg uit het Westen te zijn. Zo is de brug naar Kehl ook een symbool. En het was ook een symbolische daad, die Zaterdag een groep jonge Duitsers poogde te verrichten: de verwijdering van de tolboom op de brug. De daad kwam niet tot haar recht, want er zouden ook jeugdige Fransen aan deelnemen, die zich op de brug met de Duitsers wensten te verbreederen. Daar echter de treinen niet reden vanwege de rouw over de dood van generaal De Lattre de Tassigny, hadden zij niet kunnen verschijnen.

Rekent de uitslag niet, maar telt het doel alleen. Er is vaak gevraagd: wat moet de jeugd doen in deze tijd? Het antwoord hadden die jonge Fransen en Duitsers willen geven en hun boodschap mag toch wel worden vernomen. Zij luidt: breekt de barrières en zoekt de weg naar elkander. Niet door overheersing, maar door wederzijdse erkenning en wederzijds respect; niet in „het slavenpak der dienstbaarheid“, de uniform, maar in 't kleed van de vrije burger. Straatsburg worde niet enkel vergaderstad voor de Raad van Europa; het worde bovenal symbool en ideaal van een geestdriftige jeugd, die meer kan en meer durft dan de huidige goedwillende, maar weifelende en teveel nog aan het verleden vastgeklonken, generatie.”

**KIES IETS, INPLAATS
VAN NIETS**

De stelling: „Politiek is een zaak waar de ene Nederlander een zekere afkeer van heeft en de andere zich hartstochtelijk in vastbijt“ zouden wij willen onderschrijven, mits er aan wordt toegevoegd dat er nog een „derde weg“ is; zonder afkeer en zonder hartstocht, bezonnen en weloverwogen, kritisch ten opzichte van andersdenkenden, maar ook van eigen denkbeelden en voorstellingen, meewerken daar waar men meent zijn krachten het best te kunnen gebruiken. Volgens de goede raad die Ortega y Gasset eens heeft gegeven: Als er een partij is waar ge het mee eens zijt, sluit U dan daarbij aan; als er geen enkele partij is waar ge het mee eens zijt, sluit U dan aan bij de partij die er het dichtst bij komt en streef er naar daarin datgene veranderd te krijgen waar ge het niet mee eens zijt“.

(„Vrij Nederland“)

**Jong Groot-Ammers
aan de slag**

Men schrijft ons uit Groot-Ammers:

Op initiatief van mevr. Zwart-Voorspuys te Groot-Ammers, hebben ook aldaar de jonge liberalen zich verenigd, om te strijden voor de vrijheid, de kern van het liberalisme.

Onze afdeling van de J.O.V.D., die de 7de November opgericht is, telt op het ogenblik 17 leden.

Voor het werk van onze afdeling bestaat veel enthousiasme en alle bijeenkomsten worden in een zeer vriendschappelijke en gezellige sfeer gehouden.

Met het oog gericht op het voorwaande zal onze organisatie zich stellig in een gestadige groei en bloei kunnen verheugen.

In memoriam
G. Polak Daniels

In Den Haag is Maandag 14 Januari in het Roode Kruis Ziekenhuis na een korte ziekte overleden de heer G. Polak Daniels, oud-hoofredacteur van Het Vaderland en erevoorzitter van de Nederlandse Journalistenkring.

Daarmee heeft niet alleen de journalistiek een van haar bekwaamste krachten verloren, maar tevens heeft onze partij hiermede een zwaar verlies geleden. Polak Daniels heeft in een lange reeks van jaren als parlementair redacteur van Het Vaderland op voortreffelijke wijze overzichten geschreven van hetgeen zich in de Tweede en Eerste Kamer afspeelde, daarbij diep overtuigd van de liberale beginselen, welke hij ook na de oorlog toen hij hoofdredacteur van Het Vaderland was geworden, met kracht verdedigde.

Niet alleen de journalistiek, op welk terrein hij groot gezag genoot, hetgeen tot uiting kwam in zijn verkiezing tot secretaris, later tot voorzitter van de Nederlandse Journalistenkring en na de oorlog tot erevoorzitter, maar ook de liberale beginselen hebben een krachtig verdediger in hem gehad. Dat deed hij in het weekblad De Vrijheid, waarvan hij een der redacteuren was, dat deed hij in de Provinciale Staten van Zuid-Holland, waarvan hij korte tijd deel heeft uitgemaakt.

Een bijzondere figuur, die bij allen die het voorrecht hebben gehad hem te kennen, in herinnering zal blijven als een man van bijzondere capaciteiten, is met hem heengegaan.

Bij zijn afscheid als hoofdredacteur heeft mr Rutgers, namens onze partij, nog getuigd van de grote achting en waardering, welke in onze kring voor hem bestond. Dat was nog geen jaar geleden, in Maart 1951. Zijn belangstelling bleef en tot het laatst toe heeft hij de vergaderingen van de afdeling Den Haag van onze partij bijgewoond. Moge hij thans de rust vinden, welke aan journalisten in het leven hier op aarde niet beschoren is.

Namens het Hoofdbestuur en de afdeling Den Haag van de V.V.D. was de heer J. C. Manssen, secretaris van de afdeling Den Haag van onze partij, bij de crematie van de heer Polak Daniels op Westerveld aanwezig.

Werkelijke vrijheid

Indien het sinds de bevrijding enigermate mogelijk is geweest, het zonder een vrije prijsvorming te stellen, dan kon dit dank zij het feit, dat men de oude prijzen nog als richtsnoer kon nemen „voor het ingrijpen van de overheid. Naarmate deze oude prijzen minder bruikbaar worden als richtsnoer, zal het verhinderen van een vrije prijsvorming grotere gevaren medebrengen. En dit zijn niet uitsluitend economische gevaren. Het ten bate der gemeenschap onderdrukken van het individuele streven naar welvaart zal slechts met geweld mogelijk zijn en tot een vermindering van de vrijheid leiden. Slechts indien men erin slaagt door een verstandige economische politiek de belangen der gemeenschap te beschermen met behulp van dit individuele streven naar welvaart, zal er van werkelijke vrijheid sprake kunnen zijn.

(Nieuwe Rotterdamse Courant)

CRITIEK OP DODEN

Psychologische en historische weerstanden der derde macht

door
Mr. G. VONK

Nog zeer onlangs heeft de anti-revolutionnaire leider de suggestie ener naast de katholieken en socialisten opererende derde macht categorisch van de hand gewezen. Toch is het bekend, dat deze suggestie in zijn geleerden, vooral onder de jongeren, nog al enige instemming heeft ontmoet, en zelfs schreef de hoofdredacteur van „Trouw” dezer dagen een hoofdartikel, dat zou kunnen worden opgevat als het begin ener poging in de richting der derde macht. Het behoeft geen betoog, dat deze opvatting — indien gegrond — in onze kring alleen waardering zou kunnen opleveren. Voor ons staat het wel vast, dat slechts de machtsconcentratie der anti-revolutionnaires, christelijk-historischen en liberalen in staat zal zijn evenwicht te brengen in de na de oorlog, door het samengaan van katholieken en socialisten, bijna on-Nederlands geworden politieke verhoudingen.

Hoezeer wij er ons van overtuigd houden, dat te eniger tijd deze derde macht geboren zal worden uit de nood der omstandigheden, betwijfeld mag worden, of de psychologische en historische weerstanden thans reeds kunnen worden weggenomen. Vooral in anti-revolutionnaire kringen leeft men nog steeds zeer sterk in het verleden en — hoewel men het woord nu welhaast niet meer hoort — in „de antithese”.

Een merkwaardig voorbeeld hiervan kan dit duidelijk maken.

In de Onderwijswet van 1857 stond, dat de jeugd opgevoed moest worden in de christelijke en maatschappelijke deugden. In 1869 stelden Groen van Prinsterer en Kuyper de politieke eis, dat het woord „christelijk” in deze — op het openbaar onderwijs betrekking hebbende — zinsnede zou

worden geschrapt. Niemand minder dan ds Beets was hierover zo verantwoordigd, dat hij publiekelijk die eis „misdadig” noemde en vroeg, „of het een edel verlangen was, de staatschool zo slecht mogelijk te zien, hare bevolking, de overgrote meerderheid der vaderlandse jeugd, aan de satan over te leveren, opdat uw school te noodzakelijker blijke, te schoner tegen haar over sta”.

Welnu, dit totaal overleefde onderwerp is nog altijd actueel in de anti-revolutionnaire wereld.

In „Trouw” van 3 dezer kwam een hoofdartikel voor — het bovenstaand stukje historie is daaraan ontleend — waaruit bleek, dat kort te voren door prof. Niftrik was verklaard, dat het in 1869 Groen en Kuyper met de eis van schrapping van het woord „christelijk” te doen was geweest om „alles of niets” en dat hier gesproken moest worden van gepleegd „profetisch geweld”, hetwelk nadien steeds meer „gesystemiseerd” zou zijn en „verdogmatiseerd” tot de „leer der antithese”.

Deze tamelijk verrassende en in het huidige tijdsbestek als een soort „verlaat” geweten werkende verklaring werd op nog verrassender wijze bestreden door de schrijver van het hoofdartikel.

Ontkend werd, dat Groen en Kuyper in 1869 „een soort Verelendingspolitiek” zouden hebben toegepast op het openbaar onderwijs, en gemeend, dat zowel Beets in 1869 als Van Niftrik in 1951 beide voormannen onrecht deden. Groen had geenszins „het bederf van de staatschool” gewild. Slechts had hij beoogd om door volkomen „neutraliteit”, door „godsdienstloosheid”, „tegen ongelooftpropaganda te zijn gewaarborgd, opdat de staatschool, waar geen christelijke school is, ofschoon niet genoegzaam, althans bruikbaar ook voor ons zij”. Hieraan wordt dan nog als een vondst toegevoegd, dat Groen niet ontchristelijking van de school, maar wel van de wet had gewild.

Dit voorbeeld van anti-revolutionnaire belangstelling is symptomatisch. Talloze gelijksoortige, in de historie wortelende en telkens vernieuwd wordende, staaltjes van statische psychologie zouden kunnen worden vermeld. Men bedenke wel: wij denken er niet aan, dit te verzuimen; wij constateren slechts. Doch men bedenke tevens, dat hier een kloof in het denken ligt en in de belangstelling. Want voor ons, liberalen, is de schoolstrijd reeds enige tientallen jaren lang volstrekt voltooid verleden tijd. De daarbij een rol gespeeld hebben personen zijn overleden en kritiek op doden schijnt ons bepaald een minder welvend bedrijf. En wij vragen ons zelfs enigszins verwonderd af, welk nut het heeft, nog altijd opnieuw om te graven in ’n onwerkelijk geworden verleden.

Hieraan zit echter nog iets anders vast.

Het statische karakter der anti-revolutionnaire dogmatiek wordt aldoor vreemder aan de turbulente wereld, waarin wij thans hebben te leven. Zonder enige overdrijving mag zelfs gezegd worden, dat er zeer velen in den lande zijn, die — dogmatisch minder op de hoogte — rechtuit niet meer begrijpen, wat het woord „anti-revolutionnaire” thans nog inhoudt.

Dezen redeneren ongeveer als volgt.

Onze tijd wordt beheerst door de dreiging van een revolutionnaire wereldoorlog. Het Moscou-communisme richt zich vooral tegen de politieke verworvenheden der Franse revolutie, met name tegen de grondwettelijk gewaarborgde rechten van de individu, waaronder niet in de laatste plaats ieders recht, zijn godsdienst in volle vrijheid te belijden. Hiernevens staat nochtans, dat de anti-revolutionnaire beginselen voortgesproken zijn uit het in de vorige eeuw begrijpelijke niet-aanvaarden van — kort gezegd — de consequenties der Franse revolutie, doch ook thans nog in stand worden gehouden ondanks de inmiddels internationaal volkomen gewijzigde verhoudingen. Desniettemin — zo wordt geredeneerd — stellen de anti-revolutionnaires zich evenzeer als de andere niet-communistische partijen tweer tegen de beoogde wereldrevolutie. In de politieke praktijk zijn dus alle niet-communistische partijen anti-revolutionnaire. Zij echter, die zich anti-revolutionnaire noemen, schijnen dit in hun geestelijke isolement onvoldoende op te merken. Zij leven met hun eigen verleden op gespannen voet, want — feitelijk gedwongen door de internationale ontwikkeling — strijden zij nu in wezen vóór de verworvenheden der Franse revolutie. Dit is: voor het tegendeel van hun eigen historische uitgangspunt!

Het spreekt van zelf, dat tegen deze redenering dogmatisch het een en ander is in te brengen. Wij, liberalen, staan ook hier echter voor een kloof; wij vragen: wat baten dogmatische rechtzettingen, want is het niet de meest zichtbare realiteit, dat er thans op deze benarde aarde nog slechts één politieke antithese bestaat? N.l. die der wereldrevolutie, soms genoemd: de anti-christ! En wij vragen bovendien: is dit ernstige feit niet voldoende om een brug te slaan over de staatkundig niet meer bruikbare anti-revolutionnaire antithese?

Onbegrijpelijk sterk zijn de psychologische en historische weerstanden onder de anti-revolutionnaires tegen de vorming ener derde macht.

Wij zijn van oordeel, dat het de voorkeur verdient de boven gesignaleerde kritiek op doden om te zetten in de waardering voor het politieke werkelijkheidsbesef onzer grote overleden staatslieden.

Groen en Thorbecke waren persoonlijke vrienden, al maakte hun tijd hen tot politieke tegenstanders. Als zij thans leefden, zou deze tijd — daaraan twijfelen wij niet — hen tevens maken tot politieke medestanders.

Ter voorkoming, dat wij allen worden tot „kaf, dat de wervelwind wegsteelt” (Job 21 : 18).

Mededeling van het Hoofdbestuur

Jaarlijkse Algemene Vergadering op 25 en 26 April a.s.

Ter voldoening aan art. 41 lid 2 en art. 42 van het Algemeen Reglement, deelt het Hoofdbestuur mede, dat de Jaarl. Algem. Vergadering in het jaar 1952 zal worden gehouden op Vrijdagavond 25 en Zaterdag 26 April in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht.

In deze vergadering zullen, na de openingsrede van de voorzitter, aan de orde komen de jaarverslagen van de secretaris en de penningmeester, de verkiezing van leden van het Hoofdbestuur, de bespreking van het beleid van de Kamerfracties en de vaststelling van het Verkiezingsmanifest.

Voorts zullen in deze vergadering inleidingen worden gehouden door de heer Drs H. A. Korthals over het onderwerp „Onze buitenlandse betrekkingen” en door Mevr. A. Fortanier-de Wit over het onderwerp „Biedt de vrijzinnige politiek perspectieven?” Afdelingen en centrales, die voorstellen wensen te doen tot wijziging of aanvulling van deze opgave, kunnen deze — vergezeld van een toelichting — vóór 25 Febr. a.s. bij het Secretariaat inzenden (art. 42 lid 2 van het Algemeen Reglement).

Zoals reeds in ons nummer van 24 November 1951 werd medegedeeld, zijn in het jaar 1952 de volgende leden van het Dagelijks Bestuur en van het Hoofdbestuur aan de beurt van aftreden:

Van het Dagelijks Bestuur: Mevr. Mr E. A. J. Scheltema-Conradi te Haarlem en de penningmeester, de heer S. J. van den Bergh te Wessenaar. Van het Hoofdbestuur: Ir J. Baas te Hengelo; H. B. Berghuys te Utrecht; Ir A. J. Engel te Arnhem; J. Krooshof te Deventer; Ir A. Voet te Groningen.

De aftredende leden zijn volgens 't Algemeen Reglement herkiesbaar. Van Mevr. Mr E. A. J. Scheltema-Conradi en de heren S. J. van den Bergh, Ir A. J. Engel, J. Krooshof en Ir A. Voet is bericht ontvangen, dat zij bereid zijn zich een herkiezing te laten welgevallen.

Van de heren Ir J. Baas en H. B. Berghuys is bericht ontvangen, dat zij zich niet herkiesbaar stellen.

In het Hoofdbestuur hebben thans zitting twee leden der Staten-Generaal, te weten de heren Oud en Ritmeester. Het maximum, dat artikel 33 van het Algemeen Reglement toestaat, is drie.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 34 lid 2 van het Algemeen Reglement kunnen kandidaten voor de vervulling van de hierboven genoemde vacatures vóór 1 Februari 1952 door de afdelingen aan het Algemeen Secretariaat worden opgegeven.

Als candidaat worden slechts diegenen aangemerkt, die zich schriftelijk bereid hebben verklaard een candidatuur te aanvaarden.

De Secretaris:
Mr J. RUTGERS

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

term „vreemde nationaliteit” en vreemdeling nota-bene uit de wet moeten verdwijnen en vervangen moeten worden door „andere nationaliteit”.

In een later deel van zijn rede stelde prof. Molenaar vast, dat zijn fractie dus veel liever een zeer veel vereenvoudigde regeling had gezien, waarin de door hem genoemde betwistbare punten niet voorkomen en waardoor wij de „besprekingen met de Indonesische Regering, welke blijkbaar aanstaande zijn”, niet zouden troubleneren.

Bij die besprekingen zouden allerlei punten van dit vraagstuk — ook de optiemogelijkheid — opnieuw moeten worden besproken en dan zal daarna de wet wellicht weer moeten worden gewijzigd.

Prof. Molenaar zag ook als consequentie van datgene, wat de Regering zo positief wenst te zien geformuleerd, namelijk: Indonesiërs zijn vreemdelingen en een tussenstatus, naast de Indonesische nationaliteit wens ik niet, dat deze Kamer daarmee het feit aanvaardde, dat de Unie morsdood is. Een conclusie, welke zowel de minister als mr. Jonkman echter meenden te moeten bestrijden.

Er volgden nog uitvoerige re- en duplieken, waarna het ontwerp werd aangenomen met 21 tegen 11 stemmen, Tegen stemden de A.R., de C.H. en de heer Wendelaar. De drie andere leden van onze fractie, prof. Molenaar, de heer Louwes en mr. de Vos van Steenwijk, hebben hun stem tenslotte toch niet aan het ontwerp willen onthouden.

Wessanen's Zachte Rijst

Speciaal voor pap en andere zoete rijstgerechten

WESSANEN WORMERVEER

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

Constitutioneel-parlementaire monarchie onder Oranje grondpijler van ons staatsbestel

Openbare behandeling van de publieke zaak vormt sluitstuk van ons democratisch parlementair systeem

In artikel 6 is, in een notedop, de kern van de staatsrechtelijke organisatie en verhoudingen in ons land, zoals de V.V.D. die ziet, samengevat.

De constitutioneel-parlementaire monarchie onder het nationaal Koningshuis van Oranje vormt de grondpijler van ons staatsbestel. Hetgeen daarna in dit artikel is opgesomd vormt de voorwaarden, welke, naar liberaal inzicht, noodzakelijk zijn om de juiste en goed-Nederlandse functionering van dit stelsel te verzekeren.

De erfelijk-monarchale staatsvorm biedt op zichzelf reeds een aantal duidelijk aanwijsbare voordelen, vooral door de stabiliserende werking, welke daarvan uitgaat. Zou niettemin, óók in onze kring, zuiver theoretisch, hierover verschil van mening nog mogelijk kunnen zijn, elk spoor van twijfel ontbreekt doordat dit Koningschap wordt uitgeoefend door een telg uit het Huis van Oranje.

De band tussen het Nederlandse volk en het Huis van Oranje is in een gezamenlijke historie van eeuwen, in een rusteloze strijd voor de staatkundige en geestelijke vrijheid gesmeed.

Oranje is het symbool van de eenheid der natie. Bij alle rampspoed en tegenslagen, welke het Nederlandse volk sedert 1940 tot op heden hebben getroffen, bij alles, wat wij verloren hebben (en dat is helaas veel!), is er toch die ene grote zegen: Oranje is voor ons behouden gebleven en menselijkerwijs gesproken is de zuiver nationale erfopvolging, die enkele decennia geleden nog een heimelijke zorg kon baren, voor jaren verzekerd.

Gelukkig het land, dat door zo sterke historische, geestelijke en persoonlijke banden met zijn Koningshuis verbonden is!

De Koning is onschendbaar, de ministers zijn verantwoordelijk. Met deze constructie, bij de grote liberale hervorming van 1848 — in zeer belangrijke mate Thorbecke's werk — in onze Grondwet vastgelegd, is, met de andere hervormingen betreffende de samenstelling van de Staten-Generaal en de instelling van het ontbindingsrecht des Konings, de juiste verhouding geschapen tussen de Koning, de ministers en de volksvertegenwoordiging.

Met die invoering van de Koninklijke onschendbaarheid en de ministeriële verantwoordelijkheid is de betekenis van het Koningschap niet verminderd, zoals men wel eens denkt, maar is het geplaatst buiten en boven de politieke strijd. De positie van het Koningschap is aldus ook staatsrechtelijk juist hechter gefundeerd en onvatbaar gemaakt voor critiek. Iedere Regeringsdaad is een daad van de onschendbare Koning en de verantwoordelijke minister(s).

Critiek van de Kamers treft de minister of het gehele Kabinet en een minister of een Kabinet, dat het vertrouwen van de Staten-Generaal niet meer heeft, gaat heen, tenzij de Koning(in) aanleiding vindt van zijn (haar) recht gebruik te maken de Staten-Generaal te ontbinden en aldus een nieuwe volksuitspraak te vragen.

Grote waarde wordt daarbij in onze kring gehecht aan de volledige zelfstandigheid en de eigen verantwoordelijkheid, zowel van de ministers als van de Kamerleden, hetgeen dus elke mandaatsverhouding uitsluit.

Een Kamerlid, eenmaal gekozen, stemt „zonder last van of ruggespraak met hen, die benoemen”, zegt artikel 89 van de Grondwet. Hij bepaalt zijn houding in elk concreet geval naar eigen geweten. Een goed en verstandig Kamerlid zal het contact met zijn kiezers en met zijn partij zo goed mogelijk onderhouden, hij zal voor alle deskundige adviezen en voor alle gegronde klachten, van wie die ook

mogen komen, open staan, maar zijn eigen vrije beslissing zal niemand, ook geen partijvergadering of partijbestuur, hem kunnen en mogen ontnemen.

Aan dit gezonde beginsel, waartegen vooral in socialistische kring nogal eens is gezondigd, wenst de V.V.D. onverkort vast te houden en hetzelfde geldt voor de verhouding tussen een minister en de hem geestverwante Kamerfractie en partij. Zij, die hun zitting nemen in een Kabinet af-

hankelijk stellen van een besluit van enigerlei partij-instantie, handelen tegen ons constitutionele gewoonterecht en werken mede aan een uitholling van hun zelfstandige positie.

Ministers, die menen, het vertrouwen van de hun geestverwante fractie niet of onvoldoende te bezitten, hebben zeker het recht heen te gaan, een plicht daartoe bestaat,

Artikel 6 van ons beginselprogramma heeft de volgende inhoud: „De constitutioneel-parlementaire monarchie onder het nationaal Koningshuis van Oranje acht de Partij de meest hechte waarborg voor de vrijheid des volks. Zij stelt zich schrap tegen alles, wat naar ont-aarding der gezonde beginselen van deze regeringsvorm zweemt. Tot die beginselen rekent zij in het bijzonder:

1. De onschendbaarheid der Kroon.
2. De zelfstandige, volledige verantwoordelijkheid, zo collectief als individueel, der ministers aan de Staten-Generaal, met uitsluiting, zo in theorie als in praktijk, van iedere gedachte aan een mandaatsverhouding tussen de regering en de volksvertegenwoordiging.
3. De erkenning der volledige zelfstandigheid, zo van ministers als van volksvertegenwoordigers, tegenover de staatkundige partij, waartoe zij behoren.
4. De openbare behandeling van de publieke zaak.”

ENGELAND, DE LABOUR PARTY EN EUROPA

Onder deze titel heeft dr L. van Egeraat bij de uitgeverij Paul Brand N.V., Bussum, een studie het licht doen zien, waarop wij hier gaarne de aandacht vestigen.

Doel dezer studie is inderdaad — gelijk de titel doet vermoeden — de politiek te beschrijven, die Engeland onder het Labour-bewind ten aanzien van 't probleem der Europese samenwerking en eenwording heeft gevolgd. Terecht stelde echter de schrijver zich op het standpunt, dat deze politiek niet los gezien kan worden van de positie, die het Britse Rijk in het wereldbestel inneemt. Deze positie wordt niet alleen bepaald door politieke factoren. Wie haar begrijpen wil moet met allerlei andere elementen rekening houden. Vandaar dan ook, dat dr Egeraat in de eerste vijf hoofdstukken van zijn boek zich bezig houdt met een analytisch onderzoek van land en volk (geografisch en psychologisch), de staatkundige structuur en de staatkundige instituties, Englands economisch-geografische positie tot 1945 en die daarna, de sociale verhoudingen en de politiek zoals die zich in Groot-Brittannië door de eeuwen heen ontwikkeld hebben en tenslotte met de ontwikkeling en het wezen van het Engelse gemeenbest, dat in Englands buitenlandse politiek zulk een voorname rol speelt.

Eerst daarna, in hoofdstuk 6 dus, komt de ontwikkeling der Labour-party ter sprake, wier geschiedenis schrijver in twee perioden verdeelt: die tot 1918 en die van de jaren daarna, waarna hij in een korte paragraaf de algemene beginselen dezer partij uiteenzet.

Het tweede deel der studie is dan gewijd aan Labours buitenlandse politiek, voornamelijk die sinds 1945, maar ook weer niet zonder een terugblik op Englands buitenlandse politiek in het algemeen en die van de beide Labour-kabinetten, welke aan dat van 1945 voorafgingen.

Getuigt deze opzet van een juist begrip, dat de auteur zich van zijn taak had gevormd, wij willen daaraan dadelijk toevoegen, dat hij in de uitvoering voortreffelijk is geslaagd. Reeds waar hij in de eerste bladzijden de Engelse volksaard analyseert, geeft hij blijk van grondige kennis en scherpe blik. Veel nieuws kan hij, na het vele dat hiervan reeds geschreven is, uiteraard niet vertellen, maar in zijn beschrijving tekent hij het Engelse volk toch wel gelijk het naar zijn wezen is: onafhankelijk

van geesteshouding en met een sterke vrijheidszin, door zijn insulaire positie zich sterk onderling verbonden voelend en historisch bepaald, puriteins, met alle goede — en minder goede — gevolgen daarvan. Bij wijze van voorbeeld geven we slechts enkele van de vele rake typering, waaraan dit boek zo rijk is.

„In de gedachtenwereld van een Engelsman is de natuurlijke volgorde die van individu—gemeenschap—staat. De staat heeft voor hem niet die betekenis, welke deze voor b.v. de Duitser heeft. Hij strijdt niet voor de staat; hij strijdt, zo dat nodig is, voor de vrijheid en zijn home en voor het recht, zijn leven in te richten, zoals hij dat zelf verkiest.”

„Gaat de gemeenschap boven de Staat, het individu gaat weer boven de gemeenschap. Wel weet het individu zeer wel wat hij aan de gemeenschap is verschuldigd.... ritualisme (met een uiterlijke geciviliseerdheid als gevolg daarvan), discipline en zin voor instituties en tradities is op deze wijze te verklaren. Maar anderzijds weet het individu even sterk, wat het aan zichzelf verschuldigd is. De vrijheidsgedachte is sterk ontwikkeld en wel in Lockiaanse zin: mijn vrijheid moet worden beperkt om die van anderen mogelijk te maken en waardoor ook ik uiteindelijk weer gebaat ben.”

Sterk empirisch als de Engelsman is, laat ook het Engelse volk in zijn geheel veel afhangen van de omstandigheden, om daarnaar, improviserend te handelen. Het gevolg — aldus onze auteur — is dat er ook in de politiek veelal geen vaste lijn bestaat, zonder dat wijzigingen in het gedrag daarom gezien mogen worden als bewuste misleiding en als trouweloosheid. Engeland is inderdaad een land van compromissen; het compromis is de via media Anglica; en daardoor vaak van grote paradoxen. Bovendien worden het nuttige en het ethisch-juiste vaak identiek gezien.

Zo worden de psychische eigenschappen van het Engelse volk door de schrijver stuk voor stuk gedemonstreerd en geanalyseerd. Zo wordt ook Englands staatkundig leven voor de lezer in menig opzicht begrijpelijker dan het hem tevoren was. En reeds omdat van Englands politiek voor ons op het Europese continent zo heel veel afhangt, wensen wij dr Egeraat gaarne veel lezers toe, ook om de grote objectiviteit, die deze rooms-katholieke auteur aan de dag legt, zowel waar hij het conservatisme en

zolang zij het vertrouwen van de Kamermeerderheid nog wel bezitten, echter even zeker niet. Zulk een besluit blijft geheel voor de eigen beslissing en de eigen verantwoordelijkheid van die ministers.

De uitsluiting van iedere mandaatsverhouding tussen de Regering en de Volksvertegenwoordiging brengt mede, dat een minister zich slechts in zoverre bij afwijkende verlangens van de Kamer zal neerleggen (amendementen, moties) als hij bij nadere overweging met zijn eigen, zelfstandige verantwoordelijkheid kan overeenbrengen. Kan hij dat laatste niet, dan zal hij de consequenties daaruit hebben te trekken.

Openbaarheid van behandeling van de publieke zaak tenslotte is, zoals Thorbecke reeds zo scherp heeft ingezien, het sluitstuk van ons democratisch parlementair systeem. Besloten vergaderingen (comités-generaal) zonder dringende, aan het staatsbelang ontleende noodzaak, zijn in strijd met het gehele wezen van ons democratische staatsbestel. Het jongste verleden is daar om te bewijzen, dat de fracties van de V.V.D. daarvan bij voortdurend doordrongen zijn.

Handhaving van de juiste constitutionele verhoudingen naar alle zijden was en is een van de belangrijkste doelstellingen van de liberale politiek!

Het gaat in dit boek tenslotte om de buitenlandse politiek door Bevin in het onlangs afgetreden kabinet-Attlee gevoerd. Dr Egeraat laat ons zien, dat deze politiek — om te beginnen — typisch Engels was. Hij herinnert in dit verband aan Palmesters uitspraak: „Engeland heeft geen permanente vrienden, het heeft alleen permanente belangen”, die haar pendant vindt in een meer recente: „Er is in de laatste tijd veel enthousiasme geweest voor een economische unie, gebaseerd op afschaffing van alle internationale handelsbarrières. De Labour-party verwerpt deze theorie fundamenteel”.

Englands buitenlandse politiek — aldus dr Egeraat — is liberaal, in de zin van vrijheid eizend en latend en gericht op 't behoud van „Engeland” als gevoelsbegrip.

Ziet de schrijver — zeker op het punt van Englands buitenlandse politiek — Labour als erfenis van draagster van de beste liberale tradities, één ding steit hij wel duidelijk in het licht: Bevin — en daarmee Labours — buitenlandse politiek sinds 1945 werd totaal beheerst door de vrees dat een — zelfs in eigen oog principieel — betere buitenlandse politiek Labours socialistische binnenlandse politiek zou doen mislukken.

Bevins uitspraak in Mei 1947 is ten deze beslissend: „Ik kan niet deelnemen aan een handeling of een politiek, die zou uitlopen op verlaging van lonen of koopkracht in Groot-Brittannië. Laat hen, die dit willen, eerlijk zijn tegenover hun kiezers en hun zeggen wat het gevolg van hun bedoelingen zou zijn voor het loonzakje van het volk, dat zij vertegenwoordigen.” Om dr Egeraats eigen woorden te bezigen: „In geen geval wil Labour-Engeland door een bepaalde buitenlandse politiek de binnenlandse welvaart opofferen zelfs niet als de buitenlandse politiek socialistischer zou zijn dan die welke men nu in zou moeten slaan. Het ontbreken van een correlatie tussen de binnen- en buitenlandse politiek wordt dus nu met even zovele woorden uitgesproken.”

Englands socialistische politiek — het is voor ieder duidelijk — kon slechts in stand gehouden worden

(Vervolg op pag. 7)

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Meijuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

V.V.D.-Vrouwen bezoeken Parijs

Een interessante en leerzame excursie

Zaterdagmorgen 5 Januari 10.45 uur:

„Hallo, U spreekt met mevrouw X. te Y., spreek ik met de secretaresse van de Vrouwengroep V.V.D., Amsterdam?”

„Ja, U spreekt met mevr. S.”
„Mevrouw, ik ben wel wat laat, maar zou ik Maandagmorgen nog mee kunnen?”

„O ja mevrouw, gezellig, heeft U een pas, wat is het nummer, wanneer bent U geboren, zorgt U voor deviezen?”

„Ja, mevr. S. tot Maandagmorgen 7 uur, Leidseplein voor Hirsch.”

Maandagmorgen, 7 Januari, precies 7 uur Leidseplein.

„Dag mevr. X. gezellig dat U er bent, U is de laatste.”

En weg reden 33 elkander nagenoeg onbekende vrouwen in de druillige ochtendmist. Een hele waag? Geenszins. De vriendelijke bereidheid en hartelijkheid, die het telefoongesprek op het uiterste nippertje zo vlot deed verlopen, heeft de hele tocht vijf dagen lang van 's morgens vroeg tot 's avonds laat gekenmerkt.

Wat was het geheim van dit alles? Het respect voor de persoon

van de ander. Hoe vruchtbaar deze specifieke V.V.D.-gedachte zijn kan, is, voor wie er aan twijfelen mocht, in deze dagen glansrijk bewezen. Waaruit bestond ons gezelschap? Een gezellig „samenraapsel” is de beste benaming: gewone huisvrouwen, zelfstandige bedrijfsleidsters, gemeenteraadsleden, academische vrouwen, V.V.D.-bestuursleden, ja zelfs belangstellende leden van andere partijen gaven ons reisgezelschap veel facetten en innerlijke rijkdom. Ook de leeftijd, variërend van 30 tot 75 jaar!! droeg tot deze innerlijke volheid bij.

Nadat enkele deelnemers in Den Haag en Rotterdam opgepikt waren, werd in Breda „het” kopje koffie gedronken. En verder ging 't door België en Noord-Frankrijk.

In de ruime, uitstekend gereden autobus vond ieder haar vertier. Zo was men op het tweede rustpunt voor men het wist, in Noord-Frankrijk. Hier werd de eerste Franse „rose” geproefd.

Door de goede voorbereiding van onze reisleidster, mej. Huizinga, vond het hele gezelschap een goed onderdak en uitstekende verzorging. En zo kon men de volgende morgen, goed uitgerust, aan het ontbijt de plannen voor de dag vernemen. Speciaal zij vermeld, dat ieder vrij was te doen wat zij wilde, dat echter op ieder voor alle excursies gerekend was.

Zo werden bezocht de Notre Dame, de Madeleine, de Sacré Coeur, de Moskee, de Oude Romeinse Arena en natuurlijk het Palais de Chaillot, waar men een speciale introductie voor ons had om een zitting bij te wonen. Enkele van het gezelschap, waaronder uw verslaggeefster, waren zo geboeid dat zij twee volle dagen in het Palais Chaillot doorbrachten. Begrijpelijkwijs trok de discussie over de definitie van „aggression” zeer veel belangstelling en zo men er ooit aan getwijfeld zou hebben, werd men al luisterende zich bewust van het moeilijke werk door de afgevaardigden verricht.

lijke werk door de afgevaardigden verricht.

Bijzonder belangrijk was ook het beluisteren van de rede van de Hoge Commissaris voor de displaced persons mr Van Heuven Goedhart, waarin hij uiteenzette welke noden te lenigen waren en nog zijn en waarin hij de toestemming der Vergadering met klem verzocht voor de door hem tot de deelnemende landen te richten verzoeken om geldelijke ondersteuning. Men voelde, dat het voor deze tak van dienst was, to be or not to be. Gelukkig werd besloten tot het eerste. Nog woonden uw verslaggeefster met een vriendin z.g. „briefings” bij, welke door leidende figuren elke middag van 2 tot 3 uur gegeven worden en waarop zij opmerksaam gemaakt en heen geleid werden door een vriendelijke Canadese van de informatie desk. Wat opvalt is de openheid, de zakelijkheid en de correctheid van hoog tot laag in het Palais de Chaillot tegenover elke bezoeker, alsook onder de afgevaardigden in de zittingen, waar men elkander lang niet louter complimenten maakt (naar wij ook uit de courantenverslagen al wisten).

De avonden werden gebruikt voor bezoeken aan theater, opera, cabaret, wandelingen langs de onvolprezen Seine, enz.

Zij nog te vermelden ons gezamenlijk bezoek aan de Cité Universitaire, waar dr Van Wijk ons in het Collège Néerlandais rondleidde en uitleg gaf, waarna de maaltijd gebruikt werd tegelijk met de studenten in de Cafeteria in het hoofdgebouw, Maison Internationale. Niemand zal aanstoot aan U nemen, werd ons gezegd, mits U uw hoed afzet. Anders schreeuwt men in spreekkoor „chapeau, chapeau!” Het spreekt vanzelf, dat wij dit niet geriskeerd hebben. In de Cité hebben twintig landen hun eigen paviljoen. Ons paviljoen, gebouwd door architect Dudok, maakte een uitstekende indruk, vooral van binnen, al doet het in zijn zakelijke stijl vreemd aan temidden van de omringende Oosterse gebouwen.

Een uitnodiging van de Femmes Radicales de la France tot een uitgebreide tea in de Club van de Partie Radicale werd door allen dankbaar aanvaard. Wij werden o.a. toegesproken door de Presidente Mad. Kraemer-Bach, waarop door de Amsterdamse afgevaardigde mevr. Barmé in vloeiend Frans uitstekend werd geantwoord. Diezelfde middag tegenwoordigden dr Wibaut—Van Gastel, mr Willet—Roosenburg en mevr. Wildervanck de Blécourt onze groep, alsmede de B.E.F. in Nederland op een tea te hunner ere aangeboden door Mad. de Menton, echtgenote van de ondervoorzitter van de Raad van Europa.

Een prettig contact hadden wij met mad. Diny Kuyper, correspondentente van „Elseviers Weekbl.”. Aan de slotmaaltijd hadden wij het grote voorrecht dr De Waal, Ned. afgevaardigde bij de U.N.O., als gast in ons midden te hebben. Mej. dr De Waal lichtte ons rijkelijk voor over haar bevindingen en onze taak. Beseffen wij goed, dat wij vrouwen mede aansprakelijk zijn en nu meer dan ooit met alle gaven, die ons ten dienste staan, de publieke opinie dienen te helpen vormen? Beseffen wij, dat het van ons kan afhangen hoe de volgende decennia verlopen? Dat men er zich niet af kan maken met niet verder dan zijn huis of zijn gezin of zijn club te kijken. Wij moeten ons op de hoogte stellen, leren, werken, bereid zijn, ja, ons, als het gevraagd wordt, volledig beschikbaar stellen. Welke bedding de stroomversnelling dezer tijden neemt wordt mede door ons bepaald. Vergeten wij dat niet.

Tot dit besef heeft de zojuist volbrachte excursie weer terdege opgewekt.

Wij kunnen het bestuur van de Vrouwengroep V.V.D., afd. Amsterdam niet dankbaar genoeg zijn. Tot de volgende keer!!

Mr J. E. C. WILLET—
ROOSENBURG
Secr.-Penningm.

Laren-Blaricum

Engeland, de Labour Party en Europa

(Vervolg van pag. 6)

door de economische hulp van het kapitalistische Amerika. Is dit voor de ontwikkeling van de wereldpolitiek in haar recente stadium van beslissende betekenis geweest, Englands positie als centrum van de commonwealth is noodlottig geworden voor de Europese samenwerking, onder het Labour-bewind helaas nog te meer. Waar, naar dr Egerant aantoon, ook partijbelangen van Labour een Europese samenwerking in de weg stonden.

Kon dus de conservatief Mac Donald op 16 Sept. 1948 in het Lagerhuis terecht zeggen: „er zal nooit een West-Europese Unie zijn, zolang wij een socialistische regering hebben.” dr Egerant voegt er terecht de waarschuwing aan toe, dat ook van de Conservatieven op dit punt al evenmin veel verwacht moet worden. Hij kon, toen hij zijn boek schreef, nog slechts afgaan op hetgeen de conservatieve leidlieden — als oppositie tegen Labour — zeiden en op hetgeen het conservatieve verkiezingsprogramma vermeldde: Eden heeft thans duidelijke taal gesproken, die door continentaal Europa niet kan worden misverstaan.

Intussen: dr Egeraats taak was het slechts, na te gaan wat de consequenties van Labours politiek voor West-Europa zijn, geweest. Hij schetst ons die politiek in al haar aarzelingen. Zijn boek werpt ongetwijfeld een helder licht op de problemen, waardoor onze wereld sinds 1945 staat en op de verantwoordelijkheid, welke ook de Britse Labour-party voor de huidige situatie draagt.

G. A. DE RIDDER.

BLIJVENDE WINST

De eerste helft van Januari is voor de administratie van ons weekblad altijd een periode van spanning. Dan immers komt de stroom „Nieuwjaarsbedankjes”, na afloop waarvan eerst de balans der abonnementswerving over het afgelopen jaar kan worden opgemaakt.

Het heeft ons evenwel weinig verwonderd — al was daarom onze volvoering niet minder groot — toen bleek dat dit keer, in plaats van een „wilde stroom”, eerder van een „miezerig straaltje” opzeggingen gesproken moet worden.

Het zou ook te dwaas geweest zijn als het niet zo was. De man die ziek wordt, daardoor zijn inkomsten ziet slinken, tot bezuiniging besluit, en dan als eerste maatregel zijn ziekteverzekering opzegt, handelt absurd. Doch het parallellopende geval (de man die zijn eigen, zowel als 's lands politieke, economische en sociale heil van een sterke V.V.D. verwacht, zich door de slechte tijd tot bezuiniging genoopt ziet, en als eerste post van zijn budget één der betrekkelijk lage bijdragen schrapt, die hij persoonlijk kan leveren om die partij te steunen) zou niet ongerijmd zijn?

LIJST VAN VERDIENSTE

Over de periode van 12 Febr. 1951 tot 20 Januari 1952

Naam v. d. afd.	Nieuwe abonn.	opzeggingen	winst
Almelo	91	6	85
's-Gravenhage	66	34	32
Winterswijk	30	4	26
Deventer	23	9	14
Nijmegen	17	5	12
Culemborg	13	2	11
Leerdam	12	1	11
Doetinchem	11	2	9
Alphen a. d. Rijn ..	10	1	9
Sneek	8	1	7
Zuidlaren	7	0	7
Valthermond	7	1	6

LEDEN! Als Uw afdeling niet op deze lijst prijkt, helpt dan Uw bestuur door Uw persoonlijke medewerking toe te zeggen.

AFDELINGSBESTUREN!

Zet de abonnementswerving op de agenda voor de eerstvolgende bestuurs- en ledenvergadering.

ALLEN DIE DEZE ZAAK TER HARTE GAAT!

Met CIRCULAIRES lukt het NIET.

Een PERSOONLIJK WOORD — het behoeft slechts kort te zijn — wekt wonderen.

DE ABONNEMENTENWERVING VOOR ONS BLAD IS VOOR DE PARTIJ EEN LEVENSAZAAK.

Commissie Friese vraagstuk geïnstalleerd

Reeds sedert geruime tijd werd in V.V.D. kringen in Friesland de behoefte gevoeld zich te bezinnen op het Friese vraagstuk.

Alle andere partijen, uitgezonderd de C.P.N. waren hierin reeds voorgedaan.

Nadat in December j.l. een algemene bespreking hierover was gehouden met een inleiding van dr. W. Kok, directeur van de Fryske Akademy, werd een commissie ingesteld, welke op Zaterdag 19 Jan. j.l. door de voorzitter van de afdeling Friesland van de V.V.D., de heer B. Algra werd geïnstalleerd.

De leden van bedoelde commissie zijn: Mevr. Wierda uit Heerenveen, Mevr. H. Dankert uit Stiens en de heren ir. B. C. van Balen-Walter (voorzitter), U. Bottema (secretaris), mr. B. P. van der Veen, allen te Leeuwarden, F. v. d. Burg, Langerwaag en W. G. de Jong, Oldeboorn.

De bedoeling is, dat sprekers van verschillende organisaties zullen worden gehoord en dat er een rapport zal worden samengesteld, dat, na accoordbevinding door het provinciale bestuur van de V.V.D., naar de centrale zal worden gestuurd.

Als eerste spreker was uitgenodigd de heer P. Wybenga, die sprak namens de Fryske Foriening foar in Federael Europa.

Volmaakt koffiegenot

NESCAFÉ heeft het verrukkelijke aroma van de vers-gebrande koffie, welke voor de bereiding is gebruikt. Met **NESCAFÉ** maakt U in een handomdraai een geurige, pittige kop koffie.

1. Doe een lepel-tje **NESCAFÉ** in een kop.

2. Giet er kokend water op.

Voeg suiker en melk naar smaak toe.

★Vraag vandaag nog Uw kruidenier om de wereldberoemde **NESCAFÉ** à f 3,- per busje.

Onder het busdekseltje is een speciale afsluiting, die een garantie betekent voor de inhoud.

N.V. Nederlandsche
Caoutchouc- en Gutta-
Perchafabriek

v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

**Technische
rubberartikelen**

Voor dagelijks gebruik!

**DE JONG'S
CHOCOLADE**
**CHOCOLADE
HAGELSLAG.**
De eenige echte!

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek

BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

Internationale bankzaken

Voor Uw zaken met Azië beschikken wij over 17 kantoren in Indonesië en eigen vestigingen in Bombay, Calcutta, Bangkok, Singapore, Hongkong, Kobe, Tokyo.

Inlichtingen verstrekken onze kantoren in Nederland:

AMSTERDAM, Singel 250
ROTTERDAM, Mathenesserl. 235
DEN HAAG, Lange Vijverberg 11

NATIONALE HANDELSBANK N.V.

gevestigd sedert
1863

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN“

BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter

DROOGDOK 115 x 30 Meter

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

GORINCHEM

**DAKEN -
VLOEREN**

**N.V. BETON- & PLATENFABRIEK
& GEBR. MYNLIFF NIMEGEN**

**DE ROTTERDAMSCH
DROOGDOK MIJ. N.V.**

**N.V.
W. A. HOEK'S**

MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
Hoofdkantoor en Machinefabriek
te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en iederen druk.
Installaties voor de bereiding van zuurstof, stikstof, enz.

SMIT
SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

De afdelingen doen
het goed

(pag. 7)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

SCHEIDING DER GEESTEN

Toen na de bevrijding het personalistisch socialisme werd geïntroduceerd, deed daarmee in ons politieke leven een begrip zijn intrede, dat moeilijk te definiëren bleek en mede daarom grote aantrekkingskracht uitoefende op talrijke politiek daklozen, intellectuelen en eenvoudigen van geest. Zij hebben zich voorheen in 't algemeen weinig met politiek bemoeid, nog minder zich om politieke beginselen bekommerd en werden zo een gemakkelijke prooi voor de vogelaars, die zoet-gevooid in rijk gevarieerde deuntjes de lof ener kwasi-argeloze progressiviteit floren.

* * *

Was het socialisme, dat die vogelaars aanprezen? Ja, maar één, dat voor zo respectabele figuren als burgemeesters, dominees en notarissen al even weinig afschrikwekkends behoefde in te houden, als voor de nijvere middenstander en de in zijn landelijke rust voortploeterende boer. Een „socialisme”, even aantrekkelijk voor de ondernemer als voor zijn arbeiders, voor de in vakverbonden hecht georganiseerde werknemers even aanvaardbaar als voor de naar zijn wezen individualistisch geaarde en wereldvreemde kunstenaar. 't Zou immers een socialisme zijn dat op alle terrein, waarop het zich ging bewegen — en op welk terrein zou het zich niet bewegen? — de weg van het juiste midden zou zoeken. Een socialisme, ontdaan van alle marxistische smetten, niet-collectivistisch en het staats-socialisme verwerpend, een socialisme, ook wijsgerig ontdaan van alle principes en dus de historisch-materialist zo goed omvattend als de gelovige, de confessioneel zo goed als de humanist en de atheïst.

Gróót was in veler oog dit personalistisch socialisme en gróót Schermerhorn, zijn profeet, die aangaande dit socialisme eigenlijk maar één ding positief wist te zeggen: ergens zou zich de scheiding der geesten vanzelf wel voltrekken, want dat heel Nederland zich op de basis van dit personalistisch socialisme zou verenigen, dorst zelfs hij niet verwachten, al was het dan voorbereid in de actie der beweging die zich onder zijn leiding had aangekondigd als de Nederlandse Volksbeweging!

* * *

In eerste instantie bleek dit „ergens” te liggen op het terrein der befaamde Indonesië-politiek, waarvan de heer Schermerhorn als de geniale instigator en onvermoeide kampioen werd gezien. En inderdaad: op dit punt werd hij geschraagd en voortgestuwd door heel de progressieve bent, die hij zo talentvol rondom zich op het platform van het personalistische socialisme had verzameld. Vorrink en Pieter 't Hoen stonden eensgezind met Van Randwijk en Van Heuven Goedhart, met Buskes en Banning, met het echt-paar Romein en alwat zich verder onder de verzamelnaam van progressieven schaarde achter Schermerhorn in zijn voor ons volk zo fatale regeringsperiode. De scheiding der geesten scheen zich voltrokken te hebben in een richting als de profeet had voorspeld.

* * *

Sindsdien zwalkt het ontredderde schip dat eens het Koninkrijk der Nederlanden was, als een armelijk wrak wankel op de wildbewogen baren der internationale wateren, in het kielzog der machten, die het zo gemakkelijk zich hielpen ontdoen van het eilandrijk waarmee het eeuwen lang was verbonden.

den. Hoe lang en hoe kunstig gecamoufleerd ook, de naakte armoede begint het Nederlandse volk onmiskenbaar aan te grijzen. De werkloosheid, die immers nooit, nooit meer voor zou komen, plaatst zich in al haar dreiging vóór ons. Naarmate de schatkist stijgende bedragen aan belastingopbrengst boekt daalt de mogelijkheid van investering voor de industrialisatie, zo luide aangeprezen als enige kans op herwinning van althans iets van van onze vroegere welvaart. De woningnood scheidt toestanden, even bedenkelijk als de woningbouwpolitiek beschamend is. De organisatie van ons aandeel in de weermacht van de Westelijke wereld, die voorgoed bevrijd zou worden van de angst voor een nieuwe oorlog, eist offers aan geld en aan persoonlijke inzet als in een staat, op welks bestuur het socialisme nog niet zijn stempel had gedrukt, onmogelijk werden geacht, maar door de socialist Drees thans als even onvermijdelijk worden aanvaard als door Romme en Tilanus, door Schouten en Oud.

* * *

Wie sprak daar van scheiding der geesten? Zij blijkt zich thans te voltrekken binnen het kamp der progressieven zelf, die zich onder Schermerhorn voorgoed met elkander aan de ene kant der scheiding geplaatst waanden.

Het manifest, dat een „derde weg” bepleitte is van dit verschijnsel het eerste indrukwekkende symptoom. En wie weten wil, hoe diep de kloof is tussen wat zich zes jaar geleden als „progressief” en „personalistisch socialist” één voelde, leze de „progressieve” persorganen van thans, die zes jaar geleden eenstemmig het ene lied der progressiviteit van het personalistisch socialisme zongen. „Het Parool” keert zich tegen de derde weg, tot welks propagandisten de predikant behoort, die de stichtelijke beschouwingen in genoemd blad verzorgt. „Vrij Nederland”, de journalistieke schepping van Van Randwijk — zelf ondertekenaar van het manifest — weet onder zijn tegenwoordige leiding zijn koers ten aanzien van „de derde weg” niet recht te bepalen en legt pro en contra welwillend objectief aan al zijn progressieve lezers voor, die zelf maar kiezen moeten.

Die progressieve lezers, intussen, zullen zich wel weer eens afvragen, waar ze ten slotte met de progressiviteit van het personalistisch socialisme ook op dit punt terecht zullen komen. En met ware verbazing zullen ze hun lijfblad vorige Vrijdag hebben dichtgeslagen, nadat ze daar, op één pagina de betogen van twee prominente progressieven gelezen hadden. Het ene was van prof. Schermerhorn, het andere van prof. Donkersloot.

* * *

De heer Schermerhorn noemt het een jammerlijk teken van de ellendige toestand, waarin de mensheid zich bevindt, dat hij zich in eer en geweten verplicht acht, zich tegenover de ondertekenaars van het manifest „De

Derde Weg” te stellen, waaronder zovelen zijn, voor wie hij zowel eerbied als sympathie koestert.

Ja, die ellendige toestand! En ja, die eerbied en die sympathie voor al die broeders, waarmee hij zich eens in personalistische progressiviteit zo hecht verbonden waande! Dat het ooit tussen hen en hem tot een scheiding van wegen en geesten zou kunnen komen, had ook de staatsman Schermerhorn niet kunnen dromen. Wat waarde zullen zijn lezers nu hechten aan zijn verzekering, dat thans het democratisch socialisme is de beweging dergenen in de wereld, die er vast van overtuigd zijn, „dat de wereldrevolutie, waarop Stalin wacht, niet zal kunnen komen, indien h u n programma, waarvan het Plan de uitdrukking voor vandaag is, algemeen wordt aanvaard”.

U weet wel, dat Plan, waarvan Vorrink voorspelde dat er niets van terecht zal komen, wanneer zijn partij een of twee zeteltjes minder in Neerlands Tweede Kamer krijgt! Dat moet nu, volgens Schermerhorn, „algemeen aanvaard” worden op straffe dat anders Stalins wereldrevolutie slaagt. Dat plan, waarvan wij beweren, dat het, werd het uitgevoerd, ons volk weér een eindje verder meesleuren zou in de richting van het staats-socialisme, dat in Rusland hoogtij viert!

* * *

En wat, vragen wij verder, moet de progressieve Vrij Nederland-lezer wel denken, wanneer hij dan vlak naast Schermerhorns betoog dat van Donkersloot vindt, waarin hij lezen kan: „In ons eigen land heeft in de partij waartoe ik om haar sociale doelstelling nog ben blijven behoren, de vleugel van de politieke haat (Vorrink, Vermeer, De Kadt, Goedhart) reeds de weg verlaten, die het contact houdt met de oorsprong van het socialisme, dat is de mensenliefde. De humane vleugel (Schermerhorn, Banning, Woudenberg, Vos) heeft daartegen geen voldoende tegenwicht gevormd. In geen burgerlijke partij tiert heden de haat zo welig als in de socialistische”.

* * *

Nietwaar, hier moet een blijmoedig, progressief en personalistisch socialist zich toch wel de ogen uitwrijven: de ene progressief-personalistisch-socialistische prof., die met zulk een argumentatie het manifest van „de derde weg” bepleit tegenover de andere progressief-personalistisch-socialistische prof. die het bestrijdt en afwijst en desniettemin door zijn hooggeleerde collega gerekend wordt tot de humane vleugel van de (hoe lang nog?) ene en gemeenschappelijke socialistische partij, die óók nog een vleugel van de politieke haat heeft, waarvan Vorrink en anderen de leiding hebben, die nu echter weer de humane Schermerhorn aan hun zijde hebben, wanneer zij de „derde weg” verwerpen.

Die proffen tóch, van wie wij, doodgewone mensen a priori aannemen, dat zij dan toch maar de mensen zijn, die het weten en die daarom met zoveel gejuich bij hun optreden in de partij van het progressieve en personalistische democratische socialisme werden begroet.

Scheiding der geesten?
Inderdaad.

Maar..... in het kamp van het progressieve personalistische en democratische socialisme zelf!
G. A. DE RIDDER.

De Secretaris der redactie zal enige tijd afwezig zijn. Copy en correspondentie voor het volgende nummer dienen te worden gezonden naar:

G. STEMPHER
Prinsengracht 1077 - Amsterdam
Telefoon 35343

☆ parlementaire flitsen ☆

Meerderheid Eerste Kamer aanvaardde: Overheidsingrijpen in credietwezen

V.V.D.-fractie niet bereid tot deze machtsconcentratie in handen van de minister van Financiën — Regeling assurantiebemiddelingsbedrijf als summum van perfectionisme — Winkelsluiting en plaatselijke gewoonten — Regeling financiële verhouding Rijk en Gemeenten als noodverband

Wanneer men zijn ogen over de grenzen richt en nagaat, wat zich daar, in verschillende landen van Europa en ook in Amerika, ontwikkelt, dan, zo stelde de V.V.D.-woordvoerder in de Eerste Kamer over het ontwerp Toezicht Credietwezen, prof. Molenaar, vast, dan is het onmiskenbaar, dat de inzichten beginnen te kenteren en dat men langzamerhand tot de z.g. orthodoxe monetaire politiek terugkeert. Wat de gevoerde rentepolitiek betreft gaan Zweden en Nederland langzamerhand een eenzame positie innemen. En wanneer nu overal twijfel begint te rijzen over de vraag of wij in Nederland met de door de minister gevoerde politiek wel op de goede weg zijn, dan, zo merkte onze woordvoerder op, wordt het toch wel buitengewoon gevaarlijk, in deze Kamer door dit wetsontwerp de machtsconcentratie, die Zijne Excellentie vraagt, uitdrukkelijk in zijn handen te brengen. De minister heeft in zekere zin al de macht om in te grijpen, maar nu onze medewerking wordt gevraagd, kunnen wij die toch moeilijk verlenen zonder ons rekenschap te geven van het beleid, dat de minister in het verleden heeft gevoerd.

Dat beleid, op het punt, dat door prof. Molenaar hierboven werd bedoeld, komt, naar diens samenvatting, in de kortst mogelijke formulering hier op neer, dat de minister voor 't onderbrengen van zijn schakelpapier bij de banken een prioriteit eist boven het bedrijfsleven. Nu is er al op gewezen, dat de minister in het belang van het monetaire evenwicht het noodzakelijk acht, de credietverlening van het particuliere bankwezen uit een centraal punt onder controle te stellen.

Wie legt, zo vroeg de heer Molenaar, de minister van Financiën echter een rem aan? Het parlement kan in deze, naar prof. Molenaar reeds eerder had aangetoond, niet veel anders doen dan waarschuwen en bij een gelegenheid als deze naar voren brengen, dat het niet bereid is, de minister te volgen. Positief kan het parlement in deze niets doen. Het is toch in feite zo, dat, waar door de minister van Financiën, de monetaire „verkeersagent”, leiding zal worden gegeven aan de credietverlening door de banken, de minister aan de andere

met de mogelijkheid van een omslag en met een toeneming van de werkloosheid, welke laatste voor het Staatsbudget ongetwijfeld het gevolg zal hebben, dat er voor honderden miljoenen nieuwe uitgaven zullen ontstaan en dat de minister dan, als de toestand wordt zoals hij in 1950 was, opnieuw tot inflatoire financieringsmaatregelen zijn toevlucht moet nemen.

Prof. Molenaar noemde het daarbij een overmoedige gedachte, dat men al die conjunctuurontwikkelingen, al die verschuivingen in het economisch gebeuren, door een doelbewuste credietpolitiek in zeer belangrijke mate zou kunnen beheersen. Hij haalde ook de zuiver wetenschappelijke rede van prof. Witteveen van 8 November aan, waaruit blijkt, dat deze op het standpunt staat, dat de goedkoop-geldpolitiek van de overheid ter beperking van haar uitgaven, waarbij slechts op zeer beperkte schaal, zoals hij het noemt, tot consolidatie van de sterk gestegen Staatsschuld werd overgegaan, noodzakelijkerwijze een inflatoire spanning moest veroorzaken.

Wij zien, aldus betoogde prof. Molenaar nog, in de credietbeperking van de banken, onder leiding van deze minister, een groot gevaar en niet

in de laatste plaats voor de werkgelegenheid. Het is niet met elkaar te verenigen, om enerzijds aan te dringen op industrialisatie en verhoging van de productiviteit en anderzijds de credietverlening aan 't bedrijfsleven aan banden te leggen. Zijn conclusie in dit deel van zijn betoog was, dat wij verlangen een meer doelbewuste consolidatiepolitiek. Wij menen, dat dan een gezonde economische ontwikkeling beter is gewaarborgd dan wanneer men het accent, gelijk de minister, legt op de wenselijkheid van lage rente, een grote vlottende schuld en het onder controle stellen van de kapitaalmarkt.

Noch de dwingende argumentatie van onze geestverwant, noch de betogen van de woordvoerders van de A.R. en de C.H., vermochten het ontwerp echter tegen te houden. Een unanieme K.V.P.-fractie schaarde zich, met de communisten, achter dit door de P.v.d.A. tot een politieke prestige-kwestie geworden ontwerp. Met 28 tegen 14 stemmen ging het er door.

Het gebeurt uiteraard niet zo dikwijls, maar het blijft — en wel zeer terecht — toch altijd mogelijk, dat bij de eindstemming over een ontwerp de houding van onze Eerste-Kamerfractie of van een deel dier fractie een andere is dan die van de Tweede-Kamerfractie. Zo was het ditmaal bij het ontwerp tot regeling van het Assurantiebemiddelingsbedrijf. In de Tweede Kamer had onze fractie zich tenslotte bij het ontwerp neergelegd, het, in haar gedachten, slechts als een tijdelijke regeling aanvaardend, totdat zij wellicht in de P.B.O. zou kunnen worden ingeschakeld. Onze Eerste-Kamerfractie heeft gemeend, die niet te kunnen doen en heeft — als enige aantekening verzocht, dat zij geacht wilde worden te hebben tegengestemd.

Prof. Molenaar, die ook hier de

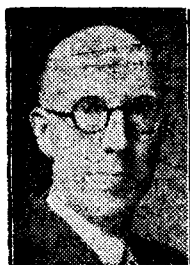
V.V.D.-woordvoerder was, wees erop, dat het beroep van tussenpersoon op verzekeringsgebied een vrij beroep is en dat dit nu eenmaal tot gevolg heeft, dat er naast de personen, die van de uitoefening hiervan hun geregeld beroep maken, ook personen zijn, die zich min of meer bij gelegenheid met het afsluiten van verzekeringen bezighouden. Dat past geheel in het gebruikelijke stelsel van acquisitie. Daardoor bestaat ook een zeer grote differentiatie, een zeer groot verschil, in de positie van de verschillende groepen agenten. Ten aanzien van die tussenpersonen eist de Regering nu, dat zij zullen zijn deskundig en betrouwbaar. Dat klinkt natuurlijk uitermate aannemelijk, maar prof. Molenaar wilde toch vragen: stellen wij die eis niet aan iedereen, die in het maatschappelijk leven werkzaam is? Moet men die eis ook op politiek gebied niet stellen? Moeten wij bijv. van ministers en Kamerleden niet verlangen, dat zij betrouwbaar en deskundig zijn? Maar daarom — zo merkte hij op — gaan wij ministers, Kamerleden, e.a. toch niet in 4 registers inschrijven, met promotiekansen en met de kans, dat men uit de ene groep naar beneden valt in de andere groep?

Er is op gewezen, dat de tussenpersonen ook deskundigen op belastinggebied moeten zijn. Bij dit punt gaat het om de vraag: welke is van al die mogelijkheden tot verzekering nu eigenlijk fiscaal de goedkoopste methode? Welnu, de heer Molenaar zou het levensgevaarlijk achten, als daarover de agenten advies zouden geven. Laar dat maar over aan de weinige deskundigen op het hoofdkantoor!

Prof. Molenaar kon ook niet begrijpen, hoe men die „deskundigheid” en die „betrouwbaarheid” kan bevorderen door een portfeuille van een zekere omvang te eisen om blijvend in dit bedrijf werkzaam te mogen zijn. Veel genoegen deed het ons daarbij, dat onze geestverwant eens stevigging tegen dat bij alle mogelijkheden gebruiken van de onderscheiding: „bona fide” en „beunhaas”. Hij noemde dit een akelige tegenstelling en vond het een onbehoorlijke manier van aanduiden van mensen, die evengoed als de agenten „van stand” door het innen van provisies een eerlijk bestaan willen verwerven.

Hij herinnerde daarbij aan de geestige parodie van prof. Josephus Jitta in zijn verleden jaar gehouden rede, getiteld: „Het individu bekneld tussen Staat en corporatie”: „De exploitanten van Koppen van Jut op de kermis — dat hoogst belangrijke beroep — hebben zich verenigd en hun vereniging heeft een soort collectief contract afgesloten met de exploitanten van kermis. In dat contract staat, dat op kermis slechts zullen worden toegelaten „bona fide” exploitanten van Koppen van Jut; niet: beunhazen. „Bona fide” zijn slechts de leden der vereniging, alle anderen zijn beunhazen.”

De eindconclusie van de woordvoerder onze Eerste-Kamerfractie was, dat ons hier een summum van perfectionisme werd geboden; dat hij de ganse regeling een schromelijk overdreven poging achtte om een materie, die men natuurlijk maar in zeer beperkte mate kan beheersen, door wettelijke maatregelen, door algemene maatregelen van bestuur en door Sociaal-Economische Raad en adviescommissie te beheersen. Komt men met duidelijk omschreven misstanden, dan wensen ook wij maatregelen daartegen te steunen, maar dan zon-

PROF. LIEFTINCK

... in ernstige overweging.

kant in zijn beleid volkomen vrij is. En nu eist hij voor zich op de bevoegdheid om, als het weer scheef gaat, zijn vlottende schuld onder te brengen niet op duidelijk zichtbare wijze bij de Nederlandsche Bank, maar bij banken, die voor dat bedrag geen crediet aan het bedrijfsleven mogen geven. Niemand legt daarbij de minister van Financiën aan banden en daarom is het beeld, dat mr Van Leeuwen, directeur van de Twentsche Bank, heeft gebruikt, namelijk dat met dit wetsontwerp op de verkeerde knop wordt gedrukt, volkomen juist.

Natuurlijk had ook prof. Molenaar voordien, in een ander gedeelte van zijn betoog, toegegeven, dat de kaspositie van het Rijk zonder twijfel veel sterker was geworden; dat de handelsbalans een na de oorlog ongekende ontwikkeling vertoonde. Hij wilde er echter uitdrukkelijk op wijzen, dat daarmee de mogelijkheid van een hernieuwde gevaarlijke positie bij de financiering van de Staatsschuld allerminst is uitgesloten. Elke verandering op politiek gebied, elke wijziging van enigszins belangrijke aard op economisch gebied, zal de minister opnieuw aan de rand van het ravijn brengen. Men moet op economisch gebied ook rekening houden

DEZE BURGER

heeft in een van de bladen gelezen, dat de mededeling dat Vader Willem met beperkte dollars in Amerika was, op dat blad de indruk maakte alsof hij met-een-pakje-boterammen-mée op reis was gegaan.

So what?

Dat blad maakte die opmerking kennelijk in afkeurende zin. Het is kennelijk van mening dat een-pakje-boterammen-mée een eerste minister onwaardig is.

Dat vind ik als burger zijnde, als staatsburger, bepaald niet zo. Ik vind dat zuinigheid hoegenaamd niets met menselijk formaat te maken heeft; precies even weinig als het tegendeel.

De tijd is al lang voorbij dat het bezit van veel geld een waarborg voor maatschappelijke standing was. Integendeel bijna. Dikwijls is men geneigd het tegendeel te veronderstellen.

En zo heeft ook weinig geld over het algemeen niets met de mens en zijn plaats in de beschaving te maken.

Die dingen zijn allemaal anders geworden. En wie dat nog niet weet maakt zich schuldig aan een ernstige fout... tegen de beschaving, zou ik geneigd zijn te zeggen.

Ach, ik ben nu niet zo'n geweldige Drees-man. Ik geloof dat onze premier een sympathieke, vriendelijke, consciëntieuze man is aan wie het vaderland dank verschuldigd is. Maar in deze benarde tijd had ik persoonlijk liever een man van zéér bijzondere allure, van grotere brillen en meeslepender persoonlijkheid op die hoge plaats gezien.

Maar dat hij zijn boterammetjes heeft meegenomen op reis en dat hij geen „show off” heeft gehouden, dat is iets waar ik, als burger, geen bezwaar tegen heb. Er zijn grotere mannen in de geschiedenis, die nóg minder te verbrassen hadden.

Het is geen verdienste arm te zijn; maar het is evenmin een verdienste rijk te zijn; het is geen verdienste véél uit te geven en het is geen verdienste weinig uit te geven.

En bovendien: zover ik dit beoordeel kan, kan het de Amerikanen hoegenaamd niets schelen.

De enige kwaliteit die de staatsman tot eer strekt is, dat hij staatsman is, vindt

DEZE BURGER.

★ van WEEK tot WEEK ★

Unfair (I)

Voor hem, die een duidelijk beeld voor ogen heeft met betrekking tot de juiste verhoudingen in een democratische staat, zal het er wel mede eens zijn, dat een ware democratie mede inhoudt, het politieke debat op een hoog niveau te voeren. Het gaat daarbij niet alleen om het enge begrip van het eigen partijbelang, doch het gaat er om te waken, dat alle personen en partijen, ook al behoren zij tot de tegenstanders, op een faire wijze worden behandeld. Aldus schijnt niet het standpunt te zijn van de wekelijkse publicatie, genaamd „Nieuwsbrief”, een uitgave van een zich noemende Stichting Voorlichting Buitenland, onder hoofdredactie van een zekere mijnheer Fabius. Niet alleen dat dit vlugschriftje uitmunt door zijn slechte journalistieke verzorging, waarbij onze moedertaal herhaaldelijk geweld wordt aangedaan, het houdt er voorts strijdmethoden op na, die niets van doen hebben met het debat op hoog politiek niveau.

Zo kan men in deze „Nieuwsbrief” van 12 Jan. j.l. een beschouwing lezen over de reis van minister-president Drees naar de Verenigde Staten. De stof tot deze beschouwing is blijkbaar geleverd door een onlangs gepensioneerde hoge ambtenaar, die o.m. beweert, dat dr Drees „zeer matig” Engels spreekt. Op grond hiervan concludeert de „Nieuwsbrief”: „En deze man moet nu naar Washington gaan om met Truman te praten. De laatste mag ook geen hoogvlieger zijn, maar is toch altijd nog een uiterst listige politicus, die daarbij het voordeel heeft zich in zijn eigen omgeving, in zijn eigen taal te kunnen uitdrukken; terwijl het grote gevaar bestaat, dat Drees hem niet eens altijd zal verstaan.” Ziedaar een aanval, waarvoor wij weinig waardering kunnen hebben en die nog in een bedenkelijker daglicht komt te staan, als men in de praktijk nagaat, wat er van deze dwaze bewering waar is.

Unfair (II)

Hoe slecht dr Drees Engels sprak en hoe goed geïnformeerd de gepensioneerde „hoge ambtenaar” wel blijkt te zijn, kan worden constateerd als men de persverslagen doorleest, die over het bezoek van dr Drees aan Amerika zijn gepubliceerd. Zo meldt de New-Yorkse correspondent van „De Telegraaf” iets over de onvoorbereide persconferentie op het vliegveld Idlewild, „waar hij (Drees) in goed Engels een helder overzicht gaf van Nederlands huidige kernproblemen.”

De New-Yorkse correspondent van „De Volkskrant” meldt: „Hij heeft een gunstige indruk gemaakt op de Amerikaanse journalisten, die zijn „goede Engels” prijzen.”

Zo zouden er nog meer persstemmen zijn te citeren. Nu ligt het allerminst op onze weg de politiek van dr Drees te verdedigen. Integendeel! Maar daar gaat het hier niet om. Het gaat er om, dat men zijn tegenstanders moet aanvallen op punten, van het politiek beleid en het gaat niet aan, verdachtmakingen te spuien, die een sterk persoonlijke inslag dragen en naar een lasterlijke inhoud zwemen.

Het gaat er om, dat wij het niveau, waarop het politieke debat in Nederland wordt gevoerd, hoog houden. Dit niveau wordt bedreigd, zowel van uiterst linkse als van uiterst rechtse zijde. Dit is een gevaar voor de democratie en de Nieuwsbrieflezers zouden er goed aan doen dit te bedenken, voorzover zij tenminste niet behoren tot een groepje verstokte reactionairen, die de klok trachten terug te zetten en strijdmethoden toepassen, die kortweg in hoge mate onfatsoenlijk zijn.

Unfair (III)

Aan een dergelijke methode van voorlichting zit ook nog een andere gevaarlijke kant, t.w. de bereidheid van een gepensioneerde „hoog ambtenaar” dingen te zeggen en te publiceren, die hem niet passen. Immers, welke garantie is er, dat een dergelijk gepensioneerde hoog ambtenaar niet uit de school klapt, als het gaat om belangrijker dingen dan het verhaaltje over het al of niet goed Engels spreken van onze premier. Deze ambtenaar heeft slechts één ding te doen, n.l. zich te schamen voor de wijze, waarop hij het niveau van ons ambtenaren-corps tracht aan te tasten.

Onverantwoordelijk gedrijf

Het Vaderland heeft een rubriek onder de naam „De stem der lezers”. Daarin laat de redactie van dit blad iedereen aan het woord, die zijn (of haar) oordeel ergens over geven wil. Deze rubriek geeft zo een goed inzicht van hetgeen hier en daar leeft en daarom lezen wij ook gaarne wat er in verschijnt.

Dezer dagen troffen wij er een stukje in, dat een oordeel gaf over de in Den Haag gehouden avond in de Dierentuin, waarop men een grammofoonplaat heeft laten afdraaien met een rede van

Westerling erop. Evenals de briefschrijver hebben wij ons afgevraagd, wat eigenlijk de bedoeling is geweest van de organisatoren van deze avond. En wij weten, dat velen zich deze vraag stellen. Juist dezer dagen hoorden wij van enige mensen, die kort geleden uit Indonesië waren teruggekeerd na aldaar altijd werkzaam te zijn geweest, dat ook zij zulke avonden ernstig veroordelen. „Hoe kan iemand die zelf enige kinderen in Indonesië heeft zulk een gedoe goedpraten,” zo verzuchtte één hunner. Wij menen, dat deze man gelijk had. De verhoudingen tussen Nederland en Indonesië zijn waarlijk van moeilijke aard en allerlei sentimenten doen zich ginds gelden. Men kan dat betreuren, men mag ook het regeringsbeleid betreuren, dat met betrekking tot Indonesië is gevoerd, maar dit alles neemt niet weg, dat de feitelijke situatie er één is, die allerlei moeilijkheden in zich draagt. Voorts moet men bedenken, dat ginds grote belangen liggen en dat daar duizenden onzer landgenoten werkzaam zijn. Deze mensen verrichten daar onder moeilijke omstandigheden hun werk, dat zeker ook voor de Indonesische samenleving van groot belang is. Men kan daar niet zonder de Europese krachten die er zijn. Velen zien dat ook in, maar er zijn er onder de Indonesiërs, die dat niet inzien en die iedere gelegenheid aangrijpen om weer acties te ontketenen tegen Nederland en de Nederlanders. Wij kunnen dat ook betreuren, maar de feiten liggen zo. En dan kan men misschien bij zichzelf een gevoel van heroïsme voelen groeien wanneer men in een vergadering in de Dierentuin het eens eventjes flink hoort zeggen, maar dat alles is hoogst gevaarlijk. Want al dat geschetter van een Westerling en nog minder dat van de organisatoren van zulke avonden hier, haalt niets uit. Maar wel lokt het acties uit van anti-Nederlandse elementen in Indonesië, die er immers aanleiding in kunnen vinden om iets te gaan ondernemen tegen de Nederlanders. En dan lijden niet de organisatoren van de avonden hier daar onder, maar wel zij, die thans in Indonesië zijn. Hun leven komt dan in direct gevaar. Zij zullen 't slachtoffer worden van het gedoe van de organisatoren die avonden, die zelf duizenden kilometers ver verwijderd zijn van de gevaarlijke plaatsen. Die zitten hier veilig en kunnen de flinke Jan uithangen. Van hun dom gedrijf worden anderen het slachtoffer.

„Derde Macht” (I)

De door mr Oud naar voren gebrachte gedachte ener „Derde Macht” moge dan in de praktische politiek vaak zijn verworpen, niettemin kan men rustig stellen, dat de gedachte in discussie is en dat de idee steeds meer om zich heen grijpt.

Men zal zich herinneren, dat nog bij de jongste begrotingsdebatten in de Tweede Kamer in November j.l. de heren Schouten en Tilanus zich zeer afwijzend toonden.

Wanneer men u echter het Voorlopig Verslag van de Eerste Kamer omtrent de algemene politieke beschouwingen over de Rijksbegroting voor 1952 leest, dan komt daar enige malen de gedachte der „Derde Macht” in discussie. Nu zijn deze schriftelijke stukken zo ingericht, dat daaruit niet blijkt wie de woorden die daarin zijn neergelegd, gesproken hebben. Wie echter het stuk leest, komt tot de conclusie, dat zeker twee politieke groepen het punt aan de orde hebben gesteld. Dat moet dus naast de liberale fractie een andere zijn geweest. En zouden wij dan aan die andere fractie de volgende woorden mogen toeschrijven?

„Het denkbeeld van de zgn. derde macht zou bij de hier aan het woord zijnde leden geen bezwaar ontmoeten, indien er mede werd bedoeld, dat de drie midden-partijen onderling overleg zouden plegen omtrent het program van een mogelijker wijze te vormen nationaal kabinet, en door aldus één lijn te trekken sterker zouden staan tegenover beide grote partijen. Voor het overige verwachtten deze leden weinig van een nauwer samengaan dier drie partijen in het algemeen, omdat daarvoor haar beginselen te sterk uiteen lopen.”

Wij moeten zeggen, dat wij deze woorden zeer toejuichen. Zij getuigen van een opvatting, die ingesteld is op de realiteit. Ook in onze kring willen wij geen groei forceren. Maar als wij — zoals hierboven wordt gesuggereerd — elkander zouden kunnen vinden bij een kabinetsformatie, dan zou reeds zeer veel zijn gewonnen. De boven aangehaalde woorden achten wij dan ook van veel betekenis te zijn.

Verder willen wij niet verzuimen te vermelden, dat „enige leden” als hun gevoelen tot uitdrukking hebben gebracht, dat voor hen vaststond „dat de derde-macht-gedachte in brede volkskringen dagelijks aan kracht wint”. En zij voegen aan deze uitspraak nog toe het staatkundige wijsheid te achten om „al wat in den schoot der natie in statu nascendi leeft, met grote oplettendheid gade te slaan”.

Wij zijn benieuwd naar wat de Eerste Kamerleden bij het mondelinge debat nog over de „Derde Macht” zullen zeggen. Bij de schriftelijke gedachtenwisselingen zijn ze in ieder geval goed begonnen!

„Derde Macht” (II)

Wij kunnen uiteraard wel gissen wie de Kamerleden zijn, die boven aan het woord zijn. Wij willen dat echter niet doen. Laten wij Gerritson, zich kort geleden positief voor de Gerritson, zich kort geleden positief tegenover de gedachte der „Derde Macht” heeft gesteld.

Niet onaardig is daarom nu op een uitspraak te kunnen wijzen van een ander Christelijk-Historisch voorman, Wij bedoelen het Tweede Kamerlid mr Schmal. Deze heeft in een artikel in „De Telegraaf” van Maandag 28 Januari de geboorte — thans anderhalve eeuw geleden — herdacht van de Duitse rechtsfilosoof Stahl, die ook grote invloed heeft gehad op Groen van Prinsterer.

Mr Schmal wijst dan op een gewijzigde verhouding tussen de rechtse groeperingen en de liberalen. En hij zegt dan letterlijk:

„De praktische betekenis van dit feit mag niet worden onderschat, wie in onze tijd principieel tegen duizend-en-één staats-socialistische tendenzen positie kiest (en dat doen immers de aanhangers van Stahl en Groen, of zij lid zijn van de A.R.-partij dan wel van de C.H.U. zonder onderscheid), kan voor dit zijn gevoelen ook uit liberale kring ondubbelzinnig en onbekrompen steun verwachten. Althans in zoverre is de bezinning op de mogelijkheid van een derde macht, wel te verstaan niet als staatkundige coalitie, maar als vorm van samenwerking ad hoc niet zonder meer als puur-speculatieve bezigheid te verwerpen”.

Wij moeten zeggen, dat mr Schmal meer dan de heer Tilanus de ontwikkeling ziet, die zich onmiskenbaar baanbrekt. Wij kunnen ons daarover slechts verheugen!

Op z'n smalst

Als men nog op de lagere schoolbanken vertoeft, leert men, dat „Holland op zijn smalst” een enkel vast punt van ons vaderland uitmaakt. Naarmate men ouder wordt, leert men wel anders en blijkt, hoe dit punt zich over de gehele natie kan verplaatsen.

Thans treft men het aan in Angerlo en Glesbeek, twee kleine dorpjes aan de IJssel, ten O. van Arnhem.

Hier vond de burgemeester het nodig aan de vrouwelijke leden van de Angerlose turnvereniging D.E.S. het verbod op te leggen om in het openbaar op te treden in kledij, die hij „onzedelijk” vond. Hij maakte n.l. bezwaar tegen de turnbroekjes van de dames. Alleen wanneer zij in rok-broek gekleed wilden gaan, kon de burgemeester zijn goedkeuring aan de jaarlijkse uitvoering geven. Terecht zocht het bestuur van D.E.S. naar een breder punt in ons land, dat zij vond in de gemeente Doesburg, alwaar zij haar jaarlijkse uitvoering gaf o.m. in aanwezigheid van vertegenwoordigers van het Doesburgse gemeentebestuur. Het gevolg was, dat diezelfde avond in Angerlo een soort volksverhuizing plaats vond op weg naar Doesburg, waarvan de burgemeester van Angerlo wel getuige moet zijn geweest, aangezien zijn woning toevalligerwijze aan de weg is gelegen, die zijn gemeente met Doesburg verbindt. Wij willen hier verder niet teveel van dit geval zeggen. De burgemeester moet zijn eigen peultjes maar doppen. Van een breed standpunt getuigt zijn visie evenwel niet en men kan ook niet zeggen, dat zijn verbod in ons vrije Nederland veel effect heeft gesorteerd.

Te vergeefs

De plaatsvervangende premier van Hongarije heeft onlangs op een bijeenkomst verklaard, dat het vijfjarenplan in gevaar komt, als het „liberalisme” jegens schenders van de arbeidsdiscipline voortduurt. In de mijnbouw melden zich b.v. Zondags duizenden arbeiders voor werk aan, omdat zij dan dubbel worden betaald, maar zij blijven dan een werkdag thuis. De plaatsvervangende premier verklaarde verder, dat de directies van sommige fabrieken exportorders beginnen te weigeren, omdat hun producten als „afval” teruggezonden worden. Hij betreurde verder het hoge aantal arbeidsongevallen, „die nieuwe arbeiders afschrikken en de ontwikkeling belemmeren”. Ziedaar weer het bekende klaaglied, dat steeds wordt gezongen, indien men zowel de factor kapitaal als arbeid aan banden legt.

De wereld gaat inderdaad een zware weg, maar dwars door alle ellende heen blijft het een hoopvolle wetenschap, dat de dictatuur verzet kweekt. Niet in het minst onder de arbeiders, waarvoor een dergelijke dictatuur in het leven wordt geroepen, teneinde hun „lotsverbetering” te bewerkstelligen. De allesomvattende beheersing van het economische leven betekent niet alleen een ramp voor de ondernemer en middenstander, maar eveneens in hoge mate voor de werknemer. Het kan goed zijn, dat dit ook in ons land bij herhaling wordt verkondigd. Het gaat daarbij niet alleen om de felste vormen van de dictatuur, maar ook om de z.g. gematigde vorm zich uitende in een sterk geleide economie, die de vrijheid van de arbeid op een gevaarlijk helend vlak brengt.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
 Drs. H. A. Korthals.
 Redactie-secretaris: Mr. E. Elias.
 Adres: Spuistraat 274, ingang Raamsteeg, tel. 36325, A'dam.
 Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
 Abonnementprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
 Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.
 Losse nummers 15 cent.
 Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Abnormale belastingdruk remt werklust en initiatief

De voorzitter van de Kamer van Koophandel voor 's-Gravenhage en omstreken, de heer Van der Heem, heeft een dezer dagen zijn Nieuwjaarsrede uitgesproken. Wij lichten uit deze rede allereerst de volgende passage:

„Hoewel ik voorstander ben van een internationale economische samenwerking, zullen wij hier in Nederland toch in de eerste plaats de hand aan de ploeg moeten slaan. De productie moet verhoogd worden door opvoering van de efficiency. De interne organisatie behoeft verbetering, want jaarlijks worden nog tienduizenden manuren verspild.

Die efficiency geldt niet alleen voor de industrie, doch voor het gehele bedrijfsleven, inclusief de middenstand.”

De uitspraak is zonder omwegen en iemand, die aan het hoofd staat van een groot bedrijf met enkele duizenden arbeiders, zegt dit niet zonder daarvoor zijn goede redenen en exacte gegevens te hebben. Met die hoognodige efficiency bedoelt de heer v. d. Heem ongetwijfeld de vernieuwing van verouderde productie-apparatuur, waardoor per man-uur een hoger rendement verkregen kan worden. Dat betekent hogere productie tegen lagere kosten per eenheid en dus lagere prijzen. Het gevolg is toename van gebruik en grotere mogelijkheden voor export.

Wat belet echter vandaag de fabrikant om zo efficiënt te werken als met de huidige stand van de techniek mogelijk is? Vanzelfsprekend de financiële consequenties die uit de aanschaffing van nieuwe apparatuur voortvloeien. De fiscale politiek heeft niet de gelegenheid geboden voldoende voor nieuwe aanschaffingen te reserveren, de toegestane bedragen voor afschrijving zijn bij lange na niet in overeenstemming met de vervangingswaarde van het ogenblik. Zelfs een staatsbedrijf als de P.T.T. worstelt daarmee, zodat wij wel in goed gezelschap zijn. Wanneer wij dus over verhoging van efficiency en tegelijkertijd over verdere industrialisatie spreken, dient eerst de fiscale slagboom te worden weggenomen wil het te verwezenlijken zijn. Waarover de heer v. d. Heem later terecht nog het nodige heeft gezegd. Eerst echter nog het volgende:

„Wij beschikken over een middenstand, die opgewassen is tegen zijn taak en hard werkt aan de verbetering van zijn vakbekwaamheid. Zij heeft echter een zware tijd voor de boeg, want de welvaart van de middenstand wordt bepaald door de koopkracht van de bevolking. De middenstand moet zich dan ook meer dan tot dusverre door economische motieven laten leiden. Zij dienen zich in grotere getale te organiseren, opdat aan hun stem meer gehoor gegeven wordt.”

Wij trekken hieruit de conclusie, dat de heer v. d. Heem vooral doelde op de gebrekkige organisatie van handel, industrie en ambacht, welke een

Aan het einde van de debatten over de gemeentebegroting heeft de heer Dettmeijer, een motie ingediend van de volgende inhoud:

De Gemeenteraad van 's-Gravenhage, in vergadering bijeen ter behandeling van de gemeentebegroting voor 1952, gehoord de discussies, verzoekt Burgemeester en Wethouders ernstig te overwegen, of het verbod inzake de verkoop van propagandistische politieke lectuur op de markten kan worden ingetrokken, temeer, daar zoals B. en W. mededelen, er tot dusverre geen ordeverstoringen op de markten hebben plaats gehad, en gaat over tot de orde van de dag.

Deze motie was mede ondertekend door de fractievoorzitters van de P. v. d. A., de A.R., de K.V.P. en de C.H. Namens B. en W. deelde de wethouder van Economische Zaken, mr Van Aartsen, mede, dat zij bereid waren deze motie over te nemen, rekening te houden met de in de Raad gemaakte opmerkingen over dit verbod en deze zaak ernstig te overwegen. Men mag dus wel aannemen, dat na de aandrang, welke in het bijzonder van de kant van de V.V.D.-fractie is gekomen, eerst door schriftelijke vragen en daarna door dit als een belangrijk onderwerp van principiële aard aan de orde te stellen bij de algemene beschouwingen, dit verbod binnenkort zal worden ingetrokken.

belemmering vormt voor de ontplooiing, omdat deze middenstand zich niet voldoende kan laten horen. De onverschilligheid tegenover de politiek is mede een der voornaamste redenen.

De middenstander wenste zich zo weinig mogelijk met politiek in te laten, maar vergat, dat die politiek zich wel met hem bemoeide en zeker in de na-oorlogse jaren. Hij werd door allerlei maatregelen zo getroffen, dat hij economisch op drijfzand kwam te zitten. Sprekende over deze belastingpolitiek zei de heer Van der Heem:

„De fiscale lijn welke nu gevolgd wordt, zal niet tot het door ons beoogde doel leiden. Consumptiebeperking, verhoging van de weeldebelasting en dergelijke stellen het bedrijfsleven voor ernstige moeilijkheden en het zou wel eens zo kunnen worden, dat er aanzienlijk lagere bedragen in de schatkist vloeien dan oorspronkelijk geraamd. Dan zijn weer nieuwe verhogingen te verwachten die het bedrijfsleven echter niet meer zal kunnen opbrengen, wil het economisch bestel niet aan het wankelen gebracht worden.”

Dit wat het bedrijfsleven betreft en tenslotte nog een passage, die allen ter harte gaat:

„De zeer progressieve inkomstenbelasting werkt remmend op de werklust en ondernemingszin. Het financiële belang is daarbij immers een sterke aansporing. Als deze prikkel nauwelijks meer aanwezig is, zal dit de energie van individu en natie doven.”

Dit laatste is reeds vaker betoogd door mensen uit het volle bedrijfsleven, maar verstaan wordt het helaas niet. Misschien brengt Z.Exc. dr W. Drees de gedachte van de heer Van der Heem mee uit de Verenigde Staten. Dat zou dan een van de beste resultaten van zijn reis worden.

E. L. MUSQUETIER

Rond de Haagse Gemeente-begrotingsdebatten

Verbod van propagandistische politieke lectuur op de markten kwam opnieuw aan de orde

Steun voor standpunt van de V.V.D.-afgevaardigde

Indertijd hebben wij reeds de nodige aandacht geschonken aan het verbod van B. en W. van 's-Gravenhage inzake de verkoop van propagandistische politieke geschriften op de markten en wij hebben toen als conclusie onzerzijds getrokken, dat het wenselijk was, dat hierop bij de algemene debatten over de gemeentebegroting van 's-Gravenhage voor '52 nader werd teruggekomen. Dat is dan ook gebeurd en de fractievoorzitter van onze partij in de Haagse Gemeenteraad, de heer D. W. Dettmeijer, heeft daaraan een belangrijk deel van zijn rede bij de algemene beschouwingen gewijd.

Hij zeide daarbij o.m. het volgende: „Als ik overga tot een ander punt, dat ik in de algemene beschouwingen wil betrekken, dat is dat op grond van art. 4 van het gemeenteprogram van de V.V.D., waar geschreven is, dat bij het stellen van gebods- en verbodsbepalingen bevordering van de rechtszekerheid en vermindering van willekeur dient te worden nagestreefd. Ik doel hier op het verbod tot verkoop van propagandistische lectuur op de markten. Ik heb hierover schriftelijk vragen gesteld, waarbij B. en W. hebben geantwoord, dat dit verbod geenszins in strijd is met artikel 7 van de Grondwet. B. en W. hebben geantwoord, dat dit besluit is genomen binnen het kader van de Marktverordening, welke regels stelt ten aanzien van het verlenen van marktvergunningen en aan de gang van zaken op de markten. De Marktverordening is geen strafverordening, aldus B. en W. en de enige „sanctie“ op het niet voldoen aan haar bepalingen, welke als voorwaarde gelden voor de marktvergunningen, kan bestaan in het niet verlenen c.q. het intrekken van de marktvergunning. In dit geval is het naar de mening van B. en W. een besluit, genomen op grond van artikel 28, eerste lid van de Marktverordening, waarin bepaald wordt, dat op de markt alle artikelen mogen worden verkocht, welke niet door B. en W. zijn verboden. En B. en W. verstaan onder propagandistische lectuur van politieke partijen die „recente“ geschriften, welke middellijk of onmiddellijk uitgaan van bestaande politieke groeperingen en waarmede beoogd wordt propaganda voor deze groeperingen of haar ideeën te maken.

De bepalingen, welke B. en W. ten deze hebben uitgevaardigd, lijken ons

op zijn zachtst gezegd, weinig gelukkig. En in dat oordeel staan wij niet alleen. Kranten van zeer uiteenlopende richting, als b.v. de Haagse Courant, Het Vrije Volk, de Nieuwe Haagse Courant, Het Vaderland, De Nieuwe Rotterdamse Courant, om er enkele te noemen, hebben hierover uitvoerig commentaar geleverd, omdat zij dit o.i. terecht zien als een inbreuk op onze volksoverheden.”

En hij citeerde vervolgens enkele passages uit verschillende dagbladen, waarvan hij aannam, dat deze ook wel aan B. en W. onder de ogen waren gekomen, die allen afkeurend waren ten opzichte van de genomen maatregel. In de loop van de debatten kreeg hij steun van mej. Van Lindonk (P.v.d.A.), dr Van Staay (K.V.P.) en de heer Van Praag (C.P.N.), die enerzijds spraken van strijd met de Grondwet, artikel 7 (drukkersvrijheid), anderzijds betoogden, dat hier sprake was van détournement de pouvoir.

Spr. eindigde in eerste instantie met de volgende woorden:

„Uit de Memorie van Antwoord blijkt door de nadere toelichting, welke B. en W. gegeven hebben, dat ordeverstoringen, welke B. en W. door hun besluit willen voorkomen, zich tot nu toe niet voorgedaan hebben. Er is dus geen aanleiding geweest om dergelijke verbodsbepalingen te treffen, afgezien van het feit, dat men bij ordeverstoringen op grond van art. 147 van de Algemene Politieverordening zou kunnen optreden.

Zoals de toestand is op dit ogenblik, betekent dat, dat b.v. de uitgave van de P.v.d.A. „De weg naar vrijheid“, een recent politiek propagandistisch geschrift, niet op de markt verkocht zou mogen worden. Koningin en Vaderland, een weekblad van de C.H.U. of Vrijheid en Democratie, het enige orgaan, dat de V.V.D. heeft, worden door deze bepalingen van B. en W. van de boeken- en tijdschriftenmarkten geweerd en daardoor wordt dus in feite de gelegenheid ontnomen aan de burgerij, die op de markt koopt, van deze denkbeelden kennis te nemen.

Wij betreuren het in hoge mate, dat B. en W. tot dit besluit zijn gekomen. Wij achten dit besluit in strijd met een gezonde democratie en ik overweeg dan ook, indien het antwoord van B. en W. even weinig bevredigend blijft als het was op mijn schriftelijke vragen en in de Memorie van Antwoord een motie over deze kwestie aan de Gemeenteraad ter beoordeling voor te leggen.”

Voorwaarden voor automobiel-fabricage

En der belangrijkste voorwaarden voor efficiënte automobiel-fabricage is de zekerheid van een bepaald productie-minimum. Immers, dit minimum moet minstens zo hoog zijn, dat de fabriek gebruik zal kunnen maken van de modernste en meest efficiënte productiemachines en fabricage-methodes. Wanneer men dit „economisch minimum“ wil vaststellen, mag men zich niet laten overdonderen door Amerikaanse productie-cijfers, die men natuurlijk in het geheel niet kan vergelijken met Europese en die, gezien het enorme verschil in loonstandaard, ook geen vergelijkingsbasis bieden.

(Het Dagblad)

Die honderdduizenden

Het vreemdelingenverkeer, waaraan in vroeger jaren door bepaalde groepen uit welgestelde kringen werd deelgenomen, is nu reeds een massabeweging geworden van mensen uit alle lagen der maatschappij. Deze ontwikkeling toont zich zowel in het nationale als het internationale vlak.

De honderdduizenden met de smalle beurs brengen langzamerhand méér toeristisch geld in omloop, dan de duizenden beter gesitueerden in de jaren na de Eerste Wereldoorlog en daarvoor.

(Horeca)

MIDDENSTANDSDEBAT IN DE TWEEDE KAMER DROEG VEELZIJDIG KARAKTER

Belastingschroef opnieuw als oorzaak van het liquiditeitsprobleem genoemd

Het is begrijpelijk, dat het ijtempo, waarin de Tweede Kamer de vorige maand de Rijksbegroting voor 1952 heeft moeten afhandelen niet bevorderlijk is geweest voor de publieke aandacht, hoeveel moeite de parlementaire redacteuren zich ook hebben gegeven om hun lezers althans de hoofdzaken niet te onthouden. Wij mogen daarom wel, der gewoonte getrouw, nog een nabetrachting wijden aan het in de stortvloed van redevoeringen ditmaal wat in de verdrukking gekomen debat over middenstands-aangelegenheden.

de — moet als eerlijk mens tot de conclusie komen, dat het in onze volksvertegenwoordiging aan deskundige pleitbezorgers niet ontbreekt en dat hun betogen aan de regeringstafel als regel bereidwillige tegemoetkoming vinden. De parlementaire praktijk wijst dan ook uit, dat aan een specifieke Middenstandspartij niet de minste behoefte bestaat; sterker nog, dat — zou zij ooit een Kamerzetel verwerven — haar eenmansfractie zonder steun van andere partijen eenvoudig niets zou bereiken.

Weinig principieel meningsverschil

De debatten vertoonden voorname-lijk een zakelijke inslag, want er bestond slechts over één punt — als van ouds, zouden wij zeggen — principieel meningsverschil, n.l. over het vestigingsbeleid. Van socialistische zijde werd opnieuw aangedrongen op verdergaande ordening en sanering, onder meer door toepassing van het z.g. behoefte-element.

Met uitzondering vermoedelijk van de communisten waren evenwel alle andere fracties het met minister Albrechts eens, dat dit experiment in de praktijk reeds zijn ondoelmatigheid heeft bewezen en dat de bestaande vestigingswetgeving zonder te ver gaan overheidsingrijpen een gunstige uitwerking op de bezettingsgraad heeft gehad. De minister toonde zulks met interessante cijfers aan en onze heer Cornelissen, die verklaarde de thans gevolgde vestigingspolitiek in wezen liberaal te durven noemen, merkte terecht op, dat maar al te veel uit het oog wordt verloren, dat het zeer de vraag is, of de reeds gevestigde ondernemingen economisch gezien wel even volwaardig als de nieuwkomers kunnen worden beschouwd. Toch liet de in plantheorieën verstrikte heer Schilthuis zich niet overtuigen, al liet hij na steekhoudende tegenargumenten aan te voeren.

Caedeaustelsel-succes

Aangezien minister Albrechts reeds bij de schriftelijke voorbereiding had toegegeven aan de algemene aandrang van de Kamer om een tijdelijke wettelijke regeling van het caedeaustelsel vooraf te laten gaan aan toekomstige verordeningen van bedrijfslichamen, was een herhaalde krachtmeting overbodig geworden.

Dit succes bevestigt weer eens, dat gezonde argumentatie en volharding tot het gewenste doel kunnen leiden. Het was een goede beurt voor de middenstandspaladijnen!

Financierings-problemen

Ook met betrekking tot de acute financieringsproblemen konden enige tastbare resultaten worden geboekt, want minister Albrechts kon-

digde drie nieuwe credietfaciliteiten aan. Weliswaar kon het liquiditeitsprobleem in volle omvang nog niet in discussie komen, omdat de desbetreffende rapporten nog niet voor afdoening vatbaar waren, maar wij kregen toch de indruk, dat deze belangrijke kwestie de volle aandacht van de regering heeft.

Vermoedelijk zal, zoals sommige Kamerleden al veronderstelden, uit die rapporten wel blijken, dat het overheidsbeleid, in het bijzonder op fiscaal terrein, in niet geringe mate oorzaak is van de toenemende liquiditeitsmoeilijkheden. Merkwaardig is zeker, dat de minister zojuist reeds gevolg heeft gegeven aan de op hem uitgeoefende aandrang om de Prijzenbeschikking Handelsmarges 1951, waartegen gegronde bedrijfseconomische bezwaren bestonden, op te heffen.

Moge dit een voorbode zijn van een ook in andere opzichten tegemoetkomend overheidsbeleid!

Kartelpolitiek

Minder instemming bestond met de opvattingen van minister Albrechts t.o.v. sommige bedrijfsregelingen. Zo werd hem euvel geduid, dat hij door een gedeeltelijke onverbindend-verklaring van prijsregelingen in het slagersbedrijf een leemte had doen ontstaan, omdat op dat moment het Bedrijfschap voor Vee en Vlees nog niet gereed was met zijn calculatie-voorschriften.

Ook de „zuurkoolpolitiek" werd aangevallen, n.l. door de heer Hooij, die het ook voor het „limonadekartel" opnam. Hij kreeg o.a. steun van de heer Verkerk, die vond, dat het kartelbeleid met betrekking tot midden- en kleinbedrijf te besnepen werd gevoerd. Tenzij het algemeen belang in het gedrang komt, moet men het bedrijfsleven enige armslag laten bij het treffen van saneringsregelingen, meenden zij. De minister hield zich op de vlakte, maar zal toch wel voor de toekomst met de gemaakte opmerkingen rekening houden.

De belastingschroef

Verscheidene woordvoerders hebben de bemiddeling van het Ministerie van Economische Zaken ingeroepen tot het verkrijgen van meer soepelheid bij de belastinginvordering dan minister Lieftinck heeft willen verlenen. Het gaat hier inderdaad om een zeer klemmend praktisch probleem, dat, zoals wij reeds opmerkten, van rechtstreekse invloed is op de liquiditeit.

Het was onze heer Cornelissen, die na de talrijke pleidooien voor tegemoetkoming aan dag- en nieuwsbladen, in verband met de sterk gestegen papierprijzen — men denke aan het krachtige pleidooi van drs Kort-hals — ook voor de niet minder precare positie van vele tijdschriften in het krijt trad en afschaffing van de heffing van omzetbelasting op de abonnementsgelden — die van dag- en nieuwsbladen sedert het vorige jaar niet meer wordt geheven — in overweging gaf.

Endossement

Het was overigens opvallend, dat vele sprekers de tussenkomst van de ministers meenden te moeten inroepen om bij hun ambtgenoten bepaalde middenstandsbelangen te pleiten. Wij noemden al de belastingpolitiek, maar er werd ook gesproken over de toepassing van de Wet op de Materiële Oorlogsschaden, de vaststelling van huurprijzen in erkende kamerverhuurbedrijven, de regeling van de positie van de z.g. paramedische beroepen en zo meer.

De bereidheid tot endossement bleek aan de regeringstafel over het algemeen wel aanwezig, maar wij vragen ons toch af, wat de praktische betekenis is van de werkzaamheid van het interdepartementale orgaan voor middenstands-aangelegenheden. Wij hebben de indruk, dat het zelfs minister Albrechts moeite kost dit college tot

Mededeling van het Hoofdbestuur

Jaarlijkse Algemene Vergadering op 25 en 26 April a.s.

Ter voldoening aan art. 41 lid 2 en art. 42 van het Algemeen Reglement, deelt het Hoofdbestuur mede, dat de Jaarl. Algem. Vergadering in het jaar 1952 zal worden gehouden op Vrijdagavond 25 en Zaterdag 26 April in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht.

In deze vergadering zullen, na de openingsrede van de voorzitter, aan de orde komen de jaarverslagen van de secretaris en de penningmeester, de verkiezing van leden van het Hoofdbestuur, de bespreking van het beleid van de Kamerfracties en de vaststelling van het Verkiezingsmanifest.

Voorts zullen in deze vergadering inleidingen worden gehouden door de heer Drs H. A. Korthals over het onderwerp „Onze buitenlandse betrekkingen" en door Mevr. A. Fortanier-de Wit over het onderwerp „Biedt de vrijzinnige politiek perspectieven?" Afdelingen en centrales, die voorstellen wensen te doen tot wijziging of aanvulling van deze opgave, kunnen deze — vergezeld van een toelichting — vóór 25 Febr. a.s. bij het Secretariaat inzenden (art. 42 lid 2 van het Algemeen Reglement).

Zoals reeds in ons nummer van 24 November 1951 werd medegedeeld, zijn in het jaar 1952 de volgende leden van het Dagelijks Bestuur en van het Hoofdbestuur aan de beurt van aftreden:

Van het Dagelijks Bestuur: Mevr. Mr E. A. J. Scheltema-Conradi te Haarlem en de penningmeester, de heer S. J. van den Bergh te Wassenaar. Van het Hoofdbestuur: Ir J. Baas te Hengelo; H. B. Berghuys te Utrecht; Ir A. J. Engel te Arnhem; J. Krooshof te Deventer; Ir A. Voet te Groningen.

De aftredende leden zijn volgens 't Algemeen Reglement herkiesbaar. Van Mevr. Mr E. A. J. Scheltema-Conradi en de heren S. J. van den Bergh, Ir A. J. Engel, J. Krooshof en Ir A. Voet is bericht ontvangen, dat zij bereid zijn zich een herkiezing te laten welgevalen.

Van de heren Ir J. Baas en H. B. Berghuys is bericht ontvangen, dat zij zich niet herkiesbaar stellen.

In het Hoofdbestuur hebben thans zitting twee leden der Staten-Generaal, te weten de heren Oud en Ritmeester. Het maximum, dat artikel 33 van het Algemeen Reglement toestaat, is drie.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 34 lid 2 van het Algemeen Reglement kunnen kandidaten voor de vervulling van de hierboven genoemde vacatures vóór 1 Februari 1952 door de afdelingen aan het Algemeen Secretariaat worden opgegeven. Als candidaat worden slechts diegenen aangemerkt, die zich schriftelijk bereid hebben verklaard een candidatuur te aanvaarden.

De Secretaris:
Mr J. RUTGERS

Betaling van het abonnement

Van degenen, die het abonnementsgeld voor het jaar 1952 nog niet voldeden, ontvingen we het gaarne zo spoedig mogelijk op onze giro-rekening (dit geldt niet voor de collectieve abonnés van de afdelingen Amersfoort, Bloemendaal, Breukelen, Enkhuizen, Haarlem, Heerenveen en Wassenaar, die het abonnementsgeld tezamen met de contributie dienen over te maken aan de penningmeester van hun afdeling).

Binnenkort worden kwitanties aangeboden, verhoogd met incasso-kosten.

Zoals men weet, bedraagt het abonnementsgeld f 7,50 per jaar, of f 1,90 per kwartaal.

Ons gironummer is 245103, ten name van de penningmeester van de Stichting Vrijheid en Democratie te Amersfoort.

Indien men wil gireren, bespaart men zelf de incassokosten en men vereenvoudigt onze administratie!

Administratie „Vrijheid en Democratie"

Wij weten niet waar wij staan

Wij weten in Nederland niet, waar wij staan. Men kan de mate van inflatie niet precies meten, evenmin weet men nauwkeurig, welke invloed deze op verbruik en investeringen heeft gehad. Wij kennen noch het normale verbruik, normaal in die zin, dat dit verbruik zou passen bij een evenwichtstoestand — noch de daarbij behorende productiecapaciteit. Slechts incidenteel is in het afgelopen jaar tot uiting gekomen, dat in enkele bedrijfstakken deze capaciteit te groot is.

(De Nederlandse Industrie)

STALEN MEUBELEN „GISO"-LAMPEN

vruchtbaar werk te stimuleren. Wellicht zou bij de dit jaar komende Kabinetsformatie eens bijzondere aandacht aan dit wrijfpunt kunnen worden besteed. Aan de goede wil van de topfiguren aan Economische Zaken behoort o.i., wanneer wij terugdenken aan de jongste beraadslagingen, niet te worden getwijfeld.

Europese jonge liberalen sluiten zich aaneen

„Liberale Europese Jeugd” te Brussel opgericht

Op initiatief van de Belgische liberale jongeren vond op 26 en 27 Januari in Brussel een internationale conferentie plaats, waarop afgevaardigden van Frankrijk, Italië, Duitsland, Nederland, België, Luxemburg, de Scandinavische landen, Zwitserland, Oekraïne en Catalonië, de organisatie „Liberale Europese Jeugd” hebben opgericht. Hoewel de liberale jongeren internationaal reeds zijn georganiseerd in de World Federation of Liberal and Radical Youth, werd deze nieuwe vereniging toch noodzakelijk geacht, om in den vervolge bij allerlei overleg op Europees niveau ook de liberale stem aan bod te doen komen.

Vooraf bij de aanstaande instelling van een Europees Jongeren Comité zal dit van veel waarde blijken te zijn. Dit comité toch zal het recht krijgen te beslissen over de aanwending van de belangrijke som geld, die door de Mouvement Européen ter beschikking is gesteld voor de propaganda van de Europese gedachte onder de jongeren.

De opening van de conferentie geschiedde door de heer Poëx, de Zwitserse voorzitter van de World Federation, die er in zijn speech op wees, dat de W.F.L.R.Y. en de Liberale Europese Jeugd nauw zullen samenwerken, waarbij de L.E.J. zich uitsluitend zal moeten bewegen op het terrein van de bestudering der Europese problemen en het propaganderen van de Europese eenwording. De taak van de politieke wilsvorming der jonge liberalen zal steeds aan de World Federation voorbehouden moeten blijven!

Tot president van de nieuwe organisatie werd gekozen de heer Drèze (België) oud-volksvertegenwoordiger, terwijl tot voorzitter van de politieke commissie, die o.a. de tekst van de preambule der statuten redigeerde, het Franse parlementslid Ducreux werd benoemd. In de preambule wordt o.m. tot uitdrukking gebracht dat met alle kracht moet worden gestreefd naar de spoedige instelling van een wetgevend Europees parlement, waarvan de leden direct door het volk zullen worden gekozen; ook wordt gevraagd om voor het ministerscomité het vetorecht af te schaffen, zodat de besluiten van dit col-

lege met meerderheid van stemmen zullen kunnen worden genomen, hetgeen reeds direct aan de huidige Raad van Europa een belangrijker plaats zou verzekeren.

Tijdens de plenaire zitting op Zondag spraken enkele belangrijke liberalen het congres toe. De bekende Vlaamse senator Jules Hoste zette in een geestdriftige, gedeeltelijk in het Nederlands uitgesproken, rede uiteen waarom z.l. de Europese defensiegemeenschap (Europees leger) aan het Atlantisch Pact moet worden vastgekoppeld. Ook pleitte hij voor een veel grotere liberalisatie van het goederenverkeer, waardoor, door het ontstaan van een massa-markt, de levensstandaard van de Europese bevolking zal kunnen stijgen. In België kon de productie aanzienlijk worden verhoogd, omdat de economie van het land niet geleid werd. Verder beval de heer Hoste aan niet steeds op En-

geland te wachten bij de verdere plannen tot integratie van Europa.

De andere sprekers waren de heren Kluthe (Duitsland), onder-voorzitter van de Liberale Internationale, en Motz, leider van de Belgische liberale partij. De heer Kluthe wees er op, dat de liberalen steeds de avant-garde hebben gevormd in de strijd tussen tyrannie en vrijheid. In de 19e eeuw waren de eenheid van Duitsland en van Italië liberale idealen, zoals nu de Europese eenheid een liberaal ideaal is. En dit ideaal is het beste op liberale wijze te verwezenlijken, omdat Europa nog steeds doortrokken is van een liberaal humanistische geest.

Minister Stikker, Salvador de Madariaga, Lord Layton, Freiherr von Reichenberg en Daladier juichten in telegrammen de oprichting van de nieuwe organisatie van jonge liberalen toe, en spraken de hoop uit, dat de L.E.J. er met kracht en overtuiging aan zal medewerken de integratie van Europa wat sneller te doen geschieden.

De Nederlandse afgevaardigden naar het congres, de heren Linssen, Oosterveld, resp. vice-voorz. en secr. der J.O.V.D., Van Schagen, secr. der W.F.L.R.Y., en Dil zullen het voorlopige bestuur vormen van de Nederlandse sectie van de Liberale Europese Jeugd.

G. VAN SCHAGEN

De V.V.D. en het buitenlandse beleid (I)

Recht zonder Macht is niet te handhaven

Het aandeel van onze zeestrijdkrachten komt niet op 't tweede plan

Als in artikel 8 van ons beginsel-program staat, dat op het stuk van het buitenlands beleid de Partij medewerking verlangt aan iedere poging tot versteviging der internationale rechtsorde, dan is dat een uiting van een verlangen, dat diep in onze gedachtenwereld geworteld is.

Onze partij baseert zich, zoals bij alle vraagstukken op de bodem der realiteit, als zij daaraan toevoegt, dat zij begrijpt, dat recht zonder macht niet is te handhaven en dat zij de noodzakelijkheid erkent van de instandhouding, in samenwerking met de overzeese gebiedsdelen, van een modern toegeruste land-, zee- en luchtmacht, enerzijds ter rechtstreekse bescherming van alle gebiedsdelen, anderzijds ter deelneming aan acties van collectieve beveiliging.

Als pogingen tot versteviging der

internationale rechtsorde beschouwt onze partij o.m. de unificering van het recht in de staten van de Benelux, het Charter van de rechten van de mens, zoals dat in de vergadering van de Assemblée van de Raad van Europa te Straatsburg naar voren is gebracht.

Zo steunt zij ook de werkzaamheden van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, zoals deze o.m.

naar voren zijn gekomen in de verordening van de agressie in Korea. Zo wenst zij ook, dat de bevoegdheden van het Internationale Hof van Justitie, dat in het Vredespaleis te 's-Gravenhage gevestigd is, zodanig zijn, dat dit een verplicht rechterlijk college zal kunnen worden ter oplossing van alle internationale geschillen.

Intussen is de ontwikkeling op het gebied der internationale rechtsorde nog geenszins zover voortgeschreden, dat de noodzakelijke beveiligingsmaatregelen achterwege zouden mogen worden gelaten.

De dreiging van agressie, welke zich in Europa evenzeer openbaart als deze in Korea tot uitbarsting is gekomen, brengt met zich mede, dat, in samenwerking met de landen van de Westerse Unie en in het kader van het Noord-Atlantisch Pact ook ons land zijn bijdrage levert op het gebied der defensie. Daartoe is het nodig, dat belangrijke bedragen ter beschikking worden gesteld om te geraken tot een moderne en goed toegeruste land-, zee- en luchtmacht.

Hiermede wordt zowel aan onze nationale taak ter beveiliging, verdediging en handhaving van ons grondgebied voldaan, mede ter bescherming van de Christelijke waarden, de vrijheid en de rechtszekerheid, welke wij zo belangrijk achten, dat daarvoor ook zeer grote materiële offers gerechtvaardigd zijn. Hoewel in de huidige tijdsomstandigheden in het bijzonder de nadruk gelegd zal worden op de landstrijdkrachten ter bescherming van ons grondgebied in Europa, mag niet uit het oog verloren worden, dat ter bescherming van onze koopvaardijvloot ook voldoende aandacht besteed wordt aan onze zeestrijdkrachten.

De tweede wereldoorlog heeft getoond, van welke zeer grote betekenis juist deze koopvaardijvloot is geweest voor de bevrijding van ons vaderland en welke belangrijke plaats daarin de Nederlandse handelsschepen hebben vervuld.

Recht zonder macht is niet te handhaven. Als men, gelijk onze partij voorstander is van de rechtstaat, van de democratie, dan is deze koppeling een noodzakelijk iets.

Artikel 8

„Op het stuk van het buitenlands beleid verlangt de Partij medewerking aan iedere poging tot versteviging der internationale rechtsorde. Begrijpende, dat recht zonder macht niet is te handhaven, erkent zij de noodzakelijkheid van de instandhouding, in samenwerking met de overzeese gebiedsdelen, ener modern toegeruste land-, zee- en luchtmacht, enerzijds ter rechtstreekse bescherming van alle gebiedsdelen, anderzijds ter deelneming aan acties van collectieve beveiliging”.

Perspectief!

Wie onze artikelen over de Europese defensie gevolgd heeft, zal begrijpen, dat wij ons verheugen over de ontwikkeling, die zich bezig is te voltrekken. Mr Stikker heeft dezer dagen ook verklaard, dat de vraagstukken van de Europese Defensiegemeenschap thans praktisch als opgelost kunnen worden beschouwd. Is men dus een eind gevorderd, niet voorbij gezien mag echter worden, dat nog enige uiterst belangrijke vraagstukken resten. Men schijnt het, wat het technische gedeelte betreft, eens te zijn, maar laat men zich echter goed realiseren, dat nog uitermate gewichtige kwesties van politieke aard ter tafel liggen. En deze zouden nog wel eens grote moeilijkheden kunnen veroorzaken. De Saarkwestie ligt uiterst gevoelig en met de daarbij bestaande gevoelens wordt niet steeds op goede wijze rekening gehouden.

Daarnaast blijft dan het vraagstuk waarop ook wij hebben gewezen, namelijk de inschakeling van Duitsland in de N.A.T.O. Zoals men in de dagbladen heeft gelezen, heeft minister Stikker verklaard dat Nederland geen bezwaren heeft tegen de toelating van Duitsland. Maar voornamelijk van Franse zijde bestaan daartegen grote bezwaren. Moge echter een oplossing voor deze aangelegenheid worden gevonden en moge in ieder geval de vorming der Europese Defensie Gemeenschap er niet door worden gestagneerd. Want deze Europese Defensie Gemeenschap zal zulke belangrijke consequenties op politiek, economisch en financieel gebied met zich brengen, dat wij daardoor op de weg naar de Europese eenheid weer een flink stuk zullen zijn gevorderd. En aan een nieuw perspectief ten deze hebben wij waarlijk wel behoefte!

„Schunnig”

Onder het hoofdje „Schunnig” troffen wij in Het Vrije Volk van Zaterdag j.l. een artikelje aan, waarin de redactie van dat blad haar oordeel geeft over een pamflet dat door het bestuur van de afdeling Rotterdam van onze

partij is uitgegeven. Uit het uitvoerige pamflet citeert Het Vrije Volk één zin, n.l. deze: „Dr Drees is aan de overkant, in Amerika. Hij zal er met de kapitalisten eten en drinken en behalve over het verzamelen van postzegels ook over dollars praten, want geld is, ook voor de socialist, erg belangrijk”. Het blad geeft vervolgens aan zijn leden te raden waar dit in heeft gestaan. Het vraagt of men misschien raden wil: De Waarheid, De Telegraaf of Burgerrecht? Maar dit is allemaal mis, want zo zegt Het Vrije Volk: „Dit is het begin van een pamfletje vande V.V.D., de partij van mr Oud. Commentaar is niet nodig. Het kwalificeert zich zelf.”

Nu hebben wij er volledig begrip voor als men critiek wil uiten wanneer men een gebezigde strijdmethode niet juist acht, afgezien van de vraag of men gelijk heeft of niet. Ook wij wensen de strijd zuiver te houden. Maar dan moet men niet één zin uit dit pamflet citeren want dan doet men de samenstellers onrecht. En verder vragen wij ons af waarom — terwijl uit het pamflet volkomen duidelijk bleek dat het door een afdeling was rondgezonden — Het Vrije Volk er de persoon van mr Oud bij moest betrekken. Op zulk een wijze maakt men van die zijde een zakelijke gedachtenwisseling onmogelijk, want het betrekken van mr Oud bij deze zaak wekt bij ons sterk de indruk, dat de schrijver daarmede politieke bijbedoelingen had. En dat betreuren wij ernstig. Mede omdat men zich dan schuldig maakt aan methoden die men anderen verwijt.

Waarom?

In het officiële weekblad van de Partij van de Arbeid, Paraat, lezen wij deze week onder het hoofd „Paul de Groot met C. W. de Vries tegen Teulings.....” het volgende:

„In „Politiek en Cultuur” wordt beweerd, dat minister Teulings in de Kamer zou hebben gezegd, „dat de communisten de Nederlandse zakenlieden zouden dwingen aan een internationale conferentie van zakenlieden, welke in het voorjaar van 1952 te Moskou gehouden zal

worden, mee te doen”.

Daartegenover plaatst het communistische tijdschrift een uittaling van prof. mr C. W. de Vries, hoogleraar aan de Economische Hogeschool te Rotterdam, die wel is waar in ander verband geuit is, maar het hier „heerlijk goed doet”.

Een steunpilaar van het Nederlandse liberalisme als kroongetuige van Paul de Groot tegen minister Teulings is in ieder geval geen onwaardig verschijnsel.”

Wij weten niet of dit in deze verkiezingsstijd zo door zal gaan. Wij zouden dit ernstig betreuren. Wel willen wij er Paraat voor de goede orde op wijzen, dat prof. mr C. W. de Vries geen lid van onze partij meer is...

Verder willen wij zeggen, dat toen wij vorige week schreven over het pamflet van de beweging „De Derde Weg” wij ons hebben onthouden van soortgelijke tactiek. Wij hebben het aantal leden van de P. v. d. A. dat tot deze beweging behoort — en door de communisten zeer wordt toegejuicht! — niet geteld. En wij hebben ons artikel toen niet geëindigd met de mededeling: „hoeveel steunpilaren van het Nederlandse socialisme spelen met Paul de Groot regelrecht Moskou in de kaart!”

Jammer is dat Paraat blijkbaar andere opvattingen heeft over de toelaatbaarheid van strijdmethoden dan wij. Wij hebben dat trouwens al eerder geconstateerd toen er in het afgelopen jaar naar aanleiding van de belastingdebatten een artikel in Paraat verscheen, dat wij toen zeer hebben moeten afkeuren wegens de daarin gebezigde strijdmethoden. Wij hebben er ons toen zeer over verbaasd, dat zulk een artikel in het officiële weekblad van de Partij van de Arbeid kon verschijnen en dat het partijbestuur van die partij daarop niet met een afkeuring had gereageerd. De zaak is een half jaar oud, maar op die afkeuring wachten wij nog!

Laat men zich ook van de kant van de P. v. d. A. bewust zijn dat er grenzen zijn die niet overschreden moeten worden.

Wij waken daar ook voor.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Meijuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

„Wat leeft er onder de vrouwen?”

In het voorjaar van 1951 heeft het Internationaal Archief voor de Vrouwenbeweging een prijsvraag uitgeschreven „Drie Vrouwen — levenswegen”.

De uitkomsten daarvan zijn weergegeven in een boekje van 100 bladzijden met bovenstaande titel, dat voor f 1.90 bij het I.A.V. te krijgen is.

982 antwoorden waren er ingekomen, die samen met de bijgevoegde levensbeschrijvingen stellig merkwaardige lectuur zullen zijn geweest.

Ruim 45 % van deze inzenders schreven, de prijsvraag in „Libelle” te hebben gelezen. Dit geeft een aanwijzing, dat hiermede wel een categorie vrouwen is bereikt, die anders vrijwel onbereikbaar en niet in beweging te krijgen is. Dat kan men niet anders dan een verdienste noemen. Voor gevolgtrekkingen over hetgeen er inzake deze aangelegenheid leeft onder de vrouwen van Nederland in het algemeen, is het aldus verzamelde materiaal echter niet voldoende.

In het boekje is geen enkele brief in zijn geheel afgedrukt, ook geen bekroonde. Er is alleen een groot aantal citaten gegeven, enigszins systematisch gerangschikt.

Hoeveel goede bedoelingen komen er ons uit tegemoet, maar ook, hoeveel naïviteit en kortzichtigheid.

Het is riskant, conclusies te baseren op uit hun verband gehaalde zinnen, maar één conclusie lijkt toch wel geoorloofd: dat er nog heel wat aan voorlichting onder de vrouwen gedaan moet worden.

Als zoveel goede wil eens niet samenging met onwetendheid... Hoe eenvoudig lijkt alles, zolang je het van buiten bekijkt en je niet werkelijk je er in verdiept hebt.

„Er moet toch eenmaal vrede komen, waarom dan nog langer gewacht? Er moet geen geld meer worden verknoeid aan wapens, dat lijkt mij als eenvoudige huisvrouw de beste en economische oplossing.”

Wat moeten wij denken van deze opmerking: „geef de vrouw haar rechten, ook in de politiek, etc. en alles zou beter, nee best gaan”.

Hebben wij die rechten dan niet? Zij is lang niet de enige die heel wat goeds verwacht, als de vrouwen het maar voor 't zeggen hadden, of althans de handen ineen sloegen, ofschoon er een zegt: „volgens mij zijn vrouwen onderling te weinig „vredelievend”.

De wens naar een vrouwenpartij blijkt nog niet tot het verleden te behoren: „...niet onderverdeeld in Christelijk, Katholiek, enz.”

Een inzender schrijft: „(ik) waag me nooit op politiek terrein! Iedereen moest zich daar minder mee bezighouden”. Maar zij is verstandiger dan U denkt, want zij vervolgt: „Het lijkt mij, dat er maar weinigen onder ons zijn, die de problemen van deze wereld werkelijk objectief en zelfstandig kunnen beoordelen”.

Uit de meeste citaten klinkt een bescheiden toon, maar velen vinden in alle bescheidenheid toch, dat zij het bij het rechte eind hebben.

Tot slot van deze aantekeningen, die hier alleen vanuit de politieke hoek gemaakt zijn, volgen nog een paar besliste uitspraken: „Ik verfoei vrouwen, die aan politiek doen.”

„Vrouwen in de politiek? Nee, dat wil er bij mij niet in. Onvrouwelijk.”

Zie zo, dat kunnen wij, in deze rubriek, ons voor gezegd houden.

J. H. S.

Over onderwijs aan fabrieksmeisjes

V.V.D.-initiatief te Amersfoort

Op Donderdagmiddag 24 Januari j.l. heeft de Vrouwengroep Bithoven een geanimeerde en goed bezochte bijeenkomst gehouden, waar mevrouw van Bienema-Prop (V.V.D.-raadslid te Amersfoort) sprak over „Onderwijs aan fabrieksmeisjes”. Een onderwerp, aanverwant aan dat van mej. Prager op de conferentie van October j.l. in Leusden. Mevr. van Bienema heeft zelf dit onderwijs in Amersfoort op touw gezet en spreekt er met kennis van zaken en aanstekelijk enthousiasme over. Zij liet ook door de meisjes zelfgemaakte koekboekjes zien. En het deed allen goed te vernemen, hoe in brede kring dit sociale werk wordt gewaardeerd wat door een V.V.D.-ster gedaan wordt. Mevr. Van Bienema verklaarde zich bereid deze lezing ook in andere plaatsen te houden voor andere vrouwengroepen”.

Pensioenaangelegenheden onder de loupe

Pleidooi voor het omslagstelsel

In Apeldoorn was een ander belangrijk en eveneens sociaal onderwerp aan de orde, nl. pensioenaangelegenheden.

De presidente, mej. S. Boekhoff, hield een uiteenzetting over de pensioengelden voor ambtenaren en werknemers uit de bedrijven. Tenslotte worden de pensioenen door de werkende generatie opgebracht. Spr. pleitte voor het zogenaamde omslagstelsel voor de ouderdomsvoorziening, waardoor in geval van waardevermindering van het geld en verhoging van het geldelijk loon, ook meteen de ouden van dagen verhoging krijgen.

Voorbeelden uit Frankrijk en Zweden werden aangehaald.

Er volgde een levendige discussie, waarbij door de spreekster werd onderstreept, dat sociale maatregelen noodzakelijk zijn, maar dat toch voorzichtigheid geboden is.

Mocht men ook in andere vrouwengroepen dit onderwerp eens willen behandelen, dan is hierover bij ondergetekende enig materiaal ter inzage te krijgen.

Nu wij het toch over Apeldoorn hebben: mevrouw mr. J. Stoffels-van Haften heeft aldaar op een middag- en een avondbijeenkomst van „Vrouwenbelangen”, waar de beginselen van de verschillende partijen uiteengezet werden, ons beginselprogramma besproken.

Volgens bericht is het een volkomen succes geweest. Wie zal dat verwonderen?

J. H. S.

Denk om het juiste adres!

Boven deze rubriek staat altijd het verzoek, copy ervoor te zenden naar mej. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Mogen wij dit al diegenen, die het aangaat, nog eens extra op het hart drukken?

Afwijking ervan is onjuist en heeft zijn bezwaren. Wilt U er dus voortaan om denken, terwille van de goede gang van zaken?

De Partij in Overijssel zit niet stil

Wijhe en Holten als nieuwe afdelingen begroet

Nadat in November de afdeling Olst tot stand was gekomen, volgde op 21 dezer de oprichtingsvergadering van de afdeling Wijhe.

Als spreker trad op drs Korthals met een rede over de actuele politieke problemen, die gevolgd werd door een groot aantal vragen, uitvoerig en duidelijk door ons Kamerlid beantwoord. Na de pauze werd in een huishoudelijke bijeenkomst van degenen, die zich reeds eerder hadden opgegeven en hen die dit staande de vergadering hadden gedaan, de afdeling Wijhe opgericht en een voorlopig bestuur gekozen. Het adres van deze afdeling is: Raalterweg 2, Wijhe.

Op 11 Januari hield de heer Zege-ring Hadders een rede in hotel „Dennooord” tussen Hellendoorn en Nijverdal ter activering van de V.V.D.-afdeling in die gemeente. Een bestuursverkiezing volgde op 24 dezer in café Mollink te Hellendoorn, waar de heer Leyds, directeur van het Propagandabureau voor Overijssel, een causerie hield over de politiek in het Verre Oosten met lantaarnplaatjes naar zelfgemaakte foto's van Japan en Zuid-China.

Op 1 Februari volgde een bijeenkomst te Holten met een lezing van ds P. D. van Royen van Driebergen over: „De taak van de Christen in het politieke leven”, waarna de oprichting van de afdeling Holten tot stand kwam.

In Deventer hield op 22 Januari mevr. Elema-Bakker, vice-presidente van de Wereldbond van Plattelandsvrouwen en candidate voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer, een lezing voor de vrouwengroep aldaar. Er was een talrijk gehoor; diverse vragen werden uitvoerig door spreker beantwoord. Door verschillende woordvoersters werd er op gewezen, dat het zaak is, dat de vrouwen zich verdiepen in de politieke problemen, de programma's en het orgaan van de partij degelijk bestuderen en de praktische vragen van de dag toetsen aan de vrijzinnig-politieke beginselen.

Zuidlaren boekt ledenwinst

In hotel van Ess te Zuidlaren werd op Zaterdag 19 Januari door de afdeling Zuidlaren onder voorzitterschap van de heer L. Piers, een ledenavond gehouden, waar, na een korte lezing over onze beginselen door de heer G. A. de Ridder uit Beilen, het blijspel „Robbedoes” werd opgevoerd door eigen krachten.

Het afdelingsbestuur kwam goed uit de bus door een ledenwinst van 10.

Zutphen vergaderde

Op 24 Januari hield de afdeling Zutphen een vergadering, waar mevr. dr. A. J. P. Wibaut van Gastel sprak over „De V.V.D. in de United Nations en in een Federatief Europa”. Mevr. Wibaut gaf ons een goed beeld van de mentaliteit der Amerikanen, waardoor vele, voor ons onbegrijpelijke maatregelen en gedragingen van Amerika in een ander licht kwamen.

Ondanks de onvolkomenheden aan het werk van de United Nations en de moeilijkheden bij het tot stand brengen van de federatieve gedachten in Europa moeten wij dit werk met al onze kracht steunen, was haar conclusie.

Tweede geslaagde zitting van het Studentenparlement

Vlotte sprekers aan het woord

De tweede vergadering van het Studentenparlement heeft bevestigd, hetgeen wij na de eerste vergadering reeds als voorlopige conclusie getrokken hadden, n.l., dat op deze wijze de belangstelling van de universitaire gemeenschap voor het parlementaire werk en de band tussen beiden verstevigd zou worden. Voorts, dat dit een goede scholing zou kunnen vormen in het leren spreken in het openbaar. Wat dat betreft, waren er op deze tweede vergadering verheugende aanwijzingen.

Zowel de fractievoorzitter van de K.V.P., de heer Nolet, als de fractievoorzitter van die groep, die in het Studentenparlement de door de V.V.D. voorgestane denkbeelden verdedigen, de heer Pont, alsook de communistische afgevaardigden Polak en Korthals Altes en zeer zeker de minister-president, de heer Jonkman, spraken met een groot gemak, los van het papier, met een zekere vlotheid, waarbij weliswaar niet alle zinnen even fraai gebouwd waren, maar waarin toch een goede gedachtengang, gezien van het standpunt dat een ieder naar voren wenste te brengen, gelegen was.

De discussies liepen dit keer over het wetsontwerp nadere voorschriften betreffende de candidaatstelling van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, de Provinciale Staten en de raden der gemeenten. Niet minder dan twintig amendementen waren ingediend op dit wetsontwerp, dat volgens de heer Pont principieel verwerpelijk en praktisch waardeloos was. Van die amendementen noemen wij er twee, die in ieder geval een verbetering betekenden, n.l. een ingediend door de heer Pont, n.l. om dit wetsontwerp alleen wat betreft de gemeenten te doen gelden boven 500.000 inwoners en niet boven 20.000 inwoners, zoals voorgesteld was.

Dit amendement werd aangenomen, evenals een amendement, ingediend door zijn fractiegenoot, de heer Molenaar, om het in 't wetsontwerp bepaalde referendum bij de wet te regelen. Het gehele wetsontwerp werd verworpen met 21 stemmen voor (p. v. d. a. en een gedeelte van de k.v.p.) en 49 stemmen tegen (v.v.d., prot. chr. fractie en c.p.n.). Een gedeelte van de k.v.p.-fractie had bij de stemming de zaal verlaten. Op zich zelf achten wij dit een verheugend resultaat ten aanzien van een in zijn aard bedenkelijk wetsontwerp. En vooral ook, dat uit de kring van hen, die in dit Studentenparlement opkwamen voor de gedachten, welke in onze kring leven, zulke gefundeerde en goed gemotiveerde bezwaren tegen dit wetsontwerp bleken te bestaan.

Het instituut van de mondelinge vragen werd in dit Studentenparlement ook toegepast, waarbij zelfs enige humoristische ondergronden te ontdekken waren. Terecht wees mr Kortenhorst, die ook deze vergadering weer voorgezeten had, er op, van hoe grote betekenis juist dit contact tussen parlement en universitaire gemeenschap is en welk kostelijk goed de democratie is, dat men, zoals op deze dag gebleken was in volle vrijheid een wetsontwerp van de Regering kon verwerpen.

Wij hopen, dat men er in zal slagen, met de ervaring, welke men na enige keren reeds heeft kunnen opdoen, met deze vergaderingen van het Studentenparlement voort te gaan. Wellicht kan men er toe komen om bepaalde vraagstukken, als b.v. de hervorming van het Hoger Onderwijs of andere zaken, welke in het bijzonder voor de studentenmaatschappij van betekenis zijn, eens in parlementaire vorm te behandelen.

DE WEDE.

Parlementaire flitsen

(Vervolg van pag. 2)

der een vergaand perfectionisme als inschrijvingen in registers A.B.C., enz. bij de S.E.R. en dergelijke.

Een volgend ontwerp, waaraan onze fractie, integendeel, gaarne haar stem heeft gegeven, was het nieuwe ontwerp tot regeling van de winkelsluiting (Winkelsluitingswet 1951). Mr De Vos van Steenwijk nam daarbij op geestige wijze een loopje met hen, die (als de socialisten) gaarne meedoen — en terecht — in het koor van hen, die het grote goed der gemeentelijke autonomie bezingen, maar die thans hun leedwezen erover uitspraken, dat hier teveel aan plaatselijke regeling werd overgelaten. Deze leden noemden dat zelfs een „principiële fout”. Terecht stelde mr De Vos van Steenwijk hiertegenover, dat het hier — bijvoorbeeld wat de „koopavond” betreft — nu juist bij uitstek een materie betreft, welke uitvoering in onderdelen (na vastlegging van enige hoofdlijnen in de wet) aan plaatselijke regeling mag en moet worden overgelaten.

Indien, zoals beweerd wordt, in gemeenten aan een koopavond, noch bij de winkeliers, noch bij de klanten behoefte bestaat, zal de gemeenteraad,

welke ter zake ook nog het gevoelen van de Kamer van Koophandel moet inwinnen, deze ook niet instellen. Maar dat betekent helemaal niet, dat in andere gemeenten de winkelstand

Mr DE VOS VAN STEENWIJK
...koopavond en boodschappen...

en de consumenten zulk een koopavond niet zouden begeren. Wanneer wij in bepaalde gemeenten niet thuis zijn, kunnen wij ons soms moeilijk in-

leven in de gewoonten, die daar heersen. Zo is gewag gemaakt van de gewoonte in het Zuiden van het land, dat de dorpsbewoners, die ver van de dorpskern afwonen, op Zondag bij 't kerkbezoek in het centrumdorp hun boodschappen doen, de boodschappen vóór de kerkdienst afgeven en deze na de kerkdienst meenemen. In andere gemeenten zijn weer andere toestanden. Zo heeft men in Amsterdam levensmiddelenwinkels, die vergunning hebben voor de verkoop van vis en warme worstjes e.d. in kramen, die gedurende de week van 4 tot 1 uur ('s nachts) en des Zaterdags van 1 tot 1 uur open mogen zijn, omdat dit op een gewoonte steunde. Men kan dergelijke beslissingen gerust aan de gemeenteraden overlaten.

De koopavond omvat, naar men weet, het eventueel openstellen van de winkels gedurende één avond in de week tot hoogstens 10 uur. Wat de arbeidstijd van het personeel betreft heeft minister Albrechts terecht verwezen naar zijn ambtgenoot van Sociale Zaken en die, zo merkte onze woordvoerder op, kan alleszins competent geacht worden om ervoor te waken, dat te dien aanzien geen misstanden ontstaan. En voor de middenstanders kan het openblijven van de winkel gedurende één avond per week toch niet geacht worden een

zodanige verzwarend van hun taak te zijn, dat dit onder geen voorwaarde zou zijn te aanvaarden.

Het ontwerp werd tenslotte aangenomen met 31 tegen 3 stemmen (de C.P.N.).

Tenslotte is onze fractie ook nog meegegaan met het ontwerp „Voorzieningen ten aanzien van de financiële verhouding tussen het Rijk en de Gemeenten”, welk ontwerp z.h.s. werd aanvaard.

De heer Wendelaar, die hierover namens onze fractie kort het woord voerde, noemde 't als „noodverband”, totdat de definitieve regeling er is, aanvaardbaar. Er is echter geen systeem denkbaar, waarbij, bijvoorbeeld door de willekeur van bepaalde gekozen data, e.d., sommige gemeenten niet de dupe worden.

Mr Wendelaar noemde enkele voorbeelden voor dit geval en vroeg de minister in zulk een onbedoelde onbillijke situatie bijvoorbeeld door een bijzondere uitkering of anderszins tegemoet te komen. Minister Lieftinck heeft ernstige overweging van dit verzoek, dat ook door enkele andere leden werd gedaan, toegezegd.

Wessanen's Tarwegrijs
WESSANEN

Grof gemalen
Fijn van kwaliteit

WESSANEN'S TARWE GRIESMEEL WORMERVEER

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.
Almelo
Katoenen- en Rayon-manufacturen

Voor dagelijks gebruik!

DE JONG'S CHOCOLADE
CHOCOLADE HAGELSIAG.
De eenige echte!

N.V. Machinefabriek
IJZER-STAAL-EN METAALGIETERIJ

v.h. BAKKER & Co.
RIDDERKERK

TUINARCHITECTUUR — BOOMKWEKERIJEN

Ontwerpen
Aanleggen
Onderhouden

GIJSB. VURENS
Ringvaartweg 98 - Rotterdam (O.) - Tel. 23114

SMIT SLIKKERVEER
DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

N.V. Lijm- en Gelatinefabriek

„Delft”

Fabrieksmerk
TWEE TORENS
- Tel. 106-363 — Delft

GOEDEWAAGEN'S Koninklijke Fabrieken
GOUDA

Serviezen Pijpen

DAKEN - VLOEREN

N.V. BETON- & PLATENFABRIEK
& GEBR. MYNLIFF NIMEGEN
TEL 20559

Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.

Nederlandsche Hypotheekbank N.V.
Rotterdamsche Hypotheekbank N.V.
Algem. Friesche Hypotheekbank N.V.

Amsterdam — 's-Gravenhage — Groningen — Rotterdam

GELDEN BESCHIKBAAR
voor eerste hypotheek
BILLIJKE VOORWAARDEN

Directie: Mr. M. J. BOS
Mr. J. WILKENS
Mr. C. A. KINGMA
Mr. F. C. KLEYN

AFDELINGSSECRETARISSEN:
Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

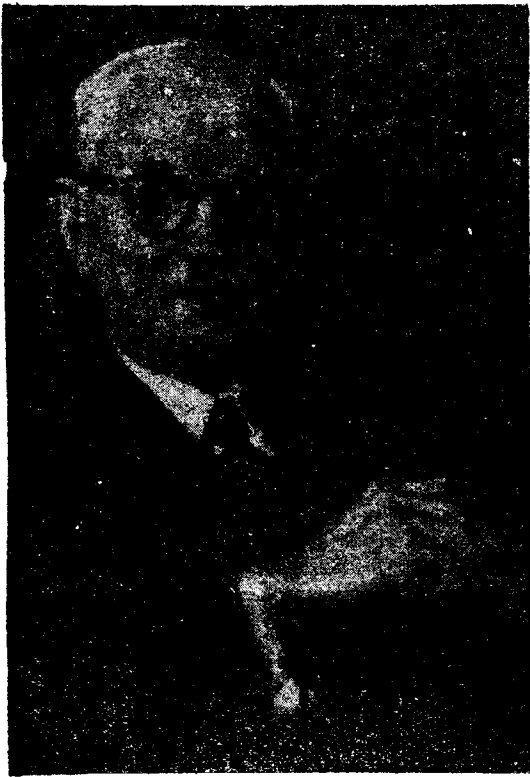
WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Collectieve
beveiliging

(pag. 5)

In Memoriam

Jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude

Een foto van het door Fierk Schröder vervaardigd schilderij van jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude, dat hem ter gelegenheid van zijn 70e verjaardag werd aangeboden.

Het onverwachte heengaan van jonkheer ir. O. C. A. van Lidth de Jeude heeft ons zeer getroffen. Met hem is een regent heengegaan, die in liberale stijl veel voor land en volk heeft gedaan. Hij was een man van grote gaven, die ook om zijn persoonlijke kwaliteiten de waardering van zeer velen heeft gehad. Wie het voorrecht heeft gekend met hem samen te mogen werken, behoudt de herinnering aan een man van grote eenvoud, van zeer bijzondere bekwaamheid, van treffende werkkraft en van uitermate veel tact. Van Lidth de Jeude is daardoor een man geweest, die veel verzetten kon en zich daarbij veel vrienden heeft weten te maken. Mede omdat zijn optreden steeds getuigde van eerbied voor de opvattingen van anderen. Daarom zocht hij niet de strijd, maar de synthese. Daarom ook was hij er steeds op uit te streven naar wat bindt, zonder nochtans te vervallen in beginselloos opportunisme.

Jhr. van Lidth de Jeude was ingenieur, hij was een bouwer. Als zodanig heeft hij zich onderscheiden in eigen land, maar ook ver daarbuiten. Veel heeft hij in het buitenland gewerkt. Hij was één dergenen, die de naam van Nederland hebben hoog gehouden met betrekking tot de uitvoering van waterstaatkundige werken. Als directeur van één onzer grootste maatschappijen van havenwerken heeft hij zeer geprezen arbeid verricht. Hij was dus ook een der groten in het bedrijfsleven. Niettemin vond hij tijd voor het publieke leven. Aanvankelijk als lid van de gemeenteraad van Baarn, ook als lid van

de Provinciale Staten van Utrecht. Daarbij schuwde hij het gewone propagandistische werk in de partij niet. Ondanks zijn veelvuldige arbeid in het buitenland heeft hij zich zo toch een plaats in het politieke leven van ons land veroverd. De bekroning daarvan was zijn benoeming tot minister van Waterstaat in het tweede kabinet-Colijn, als opvolger van ir. Kalf, die als gevolg van een op een dienstreis opgelopen longontsteking was overleden. De heer van Lidth de Jeude is minister van Waterstaat geweest van 15 Maart 1935 tot 24 Juni 1937.

* * *

Jhr. van Lidth de Jeude heeft zich een uitstekend bestuurder getoond. Het ministerie van Waterstaat beheerde deze deskundige — zelf was hij eertijds ook hoofdgenieur van de Rijkswaterstaat geweest — op de meest loffelijke wijze, de omgang met het parlement ging hem, dank zij de aangeboren tact, zeer goed af en hij aarzde niet de problemen aan te vatten. De verdere inpoldering van de N.O. polder heeft hij met kracht bevorderd, tijdens zijn ministerschap werd het Rijkswegen-plan in versneld tempo uitgevoerd, in 1936 dienden de ministers van Waterstaat en Financiën — jhr. ir. van Lidth de Jeude en mr. Oud! — een wetsontwerp in tot versnelling van de bruggenbouw over de grote rivieren. Voorts brengt de liberale bewindsman een reorganisatie der spoorwegen tot stand en bevordert hij de instelling van „De Wieringermeer”, een lichaam met verordenende bevoegdheid, dat de Zuiderzeepolder van die naam zal besturen. Ook het zo netelige vraagstuk der verkeerscoördinatie gaat de heer van Lidth de Jeude niet uit de weg. Zo heeft hij zich in de ruim twee jaren van zijn ministerschap een uitstekend bewindsman getoond. Bij de verkiezingen van 1939 stelt hij zich dan beschikbaar voor het lidmaatschap der Tweede Kamer. Korte tijd later wordt hij ook commissaris der Billitonmaatschappij, voor welke onderneming hij ook zeer gewaardeerde arbeid verricht heeft.

* * *

In 1942 wordt de heer van Lidth de Jeude wederom raadsman der Kroon. In deze duistere tijd wordt hij minister van Oorlog in het eerste ministerie Gerbrandy. Van 15 September 1942 tot 23 Februari 1945 draagt hij deze verantwoordelijkheid. Tijdens de overweldiging door de Duitsers was de heer van Lidth de Jeude op terugreis uit Indonesië en hij is toen regelrecht naar Londen gegaan, waar hij diverse functies heeft bekleed, o.a. dus het ambt van minister. Zo lang de Enquête-commissie, die een onderzoek instelt naar het te Londen gevoerde regeringsbeleid haar taak niet heeft voleind, kan bezwaarlijk een oordeel over dat beleid worden gegeven. Wel echter willen wij er aan herinneren, dat in één der rapporten van de Enquête-commissie het doortastende optreden van jhr. van Lidth de Jeude met waardering wordt vermeld. Wij bedoelen het feit, dat hij een ein-

(Vervolg op pag. 3)

ONTSTELLEDE ONWETENDHEID

In „Burgerrecht” van 2 Februari 1952 geeft Dr. A. Zeegers een antwoord aan „Socius” die onder de titel „Wat wil Burgerrecht” een artikel in „Trouw” heeft geschreven. Het gaat daarbij in hoofdzaak om de P.B.O. Wij knippen uit de beschouwingen van Dr. Zeegers de volgende passage.

„Wat overigens die liberalen betreft, zij hebben destijds bij monde van Drs. Korthals in de Tweede Kamer verklaard dat zij gaarne voor de P.B.O. hadden gestemd als het grondwettelijke bezwaar niet bestaan had. Wij dachten, dat „Socius”, hoewel hij aan de stemming in de Kamer destijds geen deel nam, dit wel wist. Maar waarom verzwijgt hij dan de helft van de feiten en geeft een onjuist beeld?”

Als men zo iets leest, wrijft men zich toch wel even de ogen uit. „Socius” heeft hier niets verzwegen, maar wat Dr. Zeegers schrijft is volkomen bezijden de waarheid. Drs. Korthals heeft over het grondwettelijke bezwaar bij de P.B.O. in het geheel niet gesproken. Hij heeft in zijn rede een aantal andere bezwaren tegen het ontwerp, zoals het voor de Kamer lag, ontwikkeld en allermindst gezegd, dat hij er gaarne voor zou hebben gestemd. Het zijn integendeel mede zijn bezwaren van geheel andere dan grondwettelijke aard geweest, die de stem tegen het ontwerp der V.V.D.-fractie hebben bepaald.

De grondwettelijke vraag is van V.V.D.-zijde behandeld door Mr. Oud. Zij had, gelijk men zich herinneren zal, er betrekking op of het wel in overeenstemming was met de Grondwet, dat bedrijfsschappen zouden kunnen worden ingesteld bij algemene maatregel van bestuur. Mr. Oud heeft dit grondwettelijk ongeoorloofd genoemd, doch hij heeft zich tot dit staatsrechtelijk bezwaar niet bepaald. Hij heeft daarnaast gewezen op wat hij de beleidsvraag noemde. Zijn conclusie was, dat, ook al zou het grondwettelijk bezwaar niet bestaan, het niettemin uit beleidsoogpunt verkeerd zou zijn hier de wetgever uit te schakelen. Zijn vrees was, dat bedrijfsschappen zouden worden ingesteld, die niet uit het bedrijfsleven waren opgekomen en die zouden zijn „verlengde armen der overheid”. Het gevaar daarvoor achtte hij veel groter als de beslissing zou zijn bij de Regering alleen dan wanneer de Staten-Generaal er hun woord over zouden moeten meespreken. Daarom was hij ook los van het grondwettelijke bezwaar tegen de voorgestelde regeling.

Dr. Zeegers schijnt van dit alles niets te weten. Voor iemand, die op de hoge toon, die hij pleegt aan te slaan, anderen de les leest, is dit eenvoudigweg ontstellend.

De Secretaris der redactie zal enige tijd afwezig zijn. Copy en correspondentie voor het volgende nummer dienen te worden gezonden naar:

G. STEMPHER
Prinsengracht 1077 - Amsterdam
Telefoon 35343

☆ parlementaire flitsen ☆

De uitvoeringsorganisatie der sociale verzekeringen liep vast in de Tweede Kamer

Toetreding van Griekenland en Turkije tot de N.A.T.O. aan de orde — Pleidooi voor medezeggenschap der kleine staten

Voor enigszins ingewijden was het eigenlijk geen verrassing, dat het de vorige week in de Tweede Kamer met de behandeling van het ontwerp tot herziening van de uitvoeringsorganisatie der sociale verzekering is vastgelopen. Wel was het oorspronkelijk ingediende ontwerp, waarin een Centraal Administratiekantoor als semi-overheidsorgaan was opgenomen, na de uitwisseling van het voorlopig verslag en de memorie van antwoord dusdanig gewijzigd, dat aan de bedrijfsverenigingen een wat groter mate van vrijheid werd gelaten, maar het was te verwachten, dat deze concessie de principiële voorstanders van het zoveel mogelijk „zelf doen” voor het bedrijfsleven — de K.V.P., de A.R., de C.H. en de V.V.D. — niet voldoende zou bevredigen. En zo is het dan na de indiening van een verdergaand amendement-Stapelkamp (A.R.), dat was mede-getekend door onze geestverwante mevrouw Fortanier-de Wit en de heren De Kort (K.V.P.), Kikkert (C.H.) en Van Thiel (K.V.P.), tot een schorsing gekomen. Of het nadere overleg tenslotte tot een bevredigend resultaat zal leiden, moeten wij op het ogenblik, dat wij dit schrijven nog afwachten, maar zal, wanneer ons blad is verschenen, inmiddels wel reeds zijn gebleken.

Mevr. Fortanier—De Wit, voor de V.V.D. bij dit ontwerp het woord voerend, kon vaststellen, dat sedert meer dan een halve eeuw het vraagstuk van de uitvoeringsorganisatie van de sociale verzekering de geesten bezighoudt. De historische strijd, welke daarbij voortdurend is gevoerd over de vraag of staatsorganen dan wel instrumenten van het bedrijfsleven de sociale verzekeringswetten dienen uit te voeren, heeft echter de aandacht wel enigszins afgeleid van de toch ten minste even belangrijke zaak van de unificatie van de materiële inhoud van de sociale verzekeringswetten.

Een stelsel van logisch aan elkaar passende aanspraken volgens Ziekte-, Ongevallenwet en Invaliditeitswet is zeker niet minder belangrijk dan de vraag, welke organen deze wetten zullen uitvoeren. De Londense commissie-Van Rhijn en het rapport van 1948 van de z.g. „Gemengde commissie” hebben zich daar terecht wel mee bezig gehouden, terwijl prof. Molenaar in October van het vorige jaar in het „Sociaal Maandblad” dit probleem nog eens ten principale heeft gesteld.

Gezien de historie en de obstakels, welke een reorganisatie van de uitvoeringsorganen op haar weg heeft gevonden, had mevrouw Fortanier begrip voor de opvatting van minister Joekes, om eerst de wijze van uitvoering nu maar vast te leggen, doch zij verzocht de bewindsman met aandacht, zijn aandacht in de eerstkomende tijd te wijden aan grotere eenvoudigheid en aanpassing van de aanspraken van Ziekte-, Ongevallen- en Invaliditeitswet, en wel nog vóór de Ongevallen- en de Invaliditeitswet definitief aan de bedrijfsverenigingen in nieuwe stijl worden toevertrouwd. Eerst wanneer de inhoud van deze wetten onder de loupe is genomen, kan immers het probleem bekeken worden of voor deze wetten wellicht scheiding in lang- en kortlopende aanspraken nodig en mogelijk zal zijn.

De strijd over staatsorganen of bedrijfsverenigingen is tenslotte in 1949 in de Wachtgeld- en Werkloosheidswet volledig ten gunste van het bedrijfsleven beslecht en daarmee een wijze van uitvoering, waarbij werkgevers en werknemers gezamenlijk de verantwoordelijkheid dragen. Een uitvoeringswijze, welke, zo verklaarde mevrouw Fortanier, „in de politieke groep, waartoe ik de eer heb te behoren, altijd een warme verdediging heeft gevonden”.

In de Wachtgeld- en Werkloosheidswet van 1949 werd de grondslag gelegd voor de herziening van de uitvoeringsapparatuur van de gehele sociale verzekering. Het merkwaardige — door haar overigens niet betreurd! — had zij daarbij gevonden, dat in de voorstellen der Regering voor de Wachtgeld- en Werkloosheidswet een instituut als een verplicht centraal administratiekan-

toor niet voorkwam. Daarom kon zij terecht opmerken: Als de Regering zich geheel gehouden had aan de grondslag voor de reorganisatie, zoals deze in genoemde wet was neergelegd, zou dat een vlottere wijze van behandeling van het thans aan de orde zijnde reorganisatie-ontwerp zeker ten goede zijn gekomen.

Mevr. Fortanier kon toegeven, dat het inmiddels (na de Memorie van Antwoord) gewijzigde ontwerp van wet het zwaartepunt meer bij het bedrijfsleven legt dan het oorspronkelijke ontwerp, dat naar gevoelen van haar groep een te sterk centralistische inslag had. Het gewijzigde ontwerp gaat nu uit van de bevoegdheid van de bedrijfsverenigingen tot het voeren van de eigen administratie. Dit is belangrijk in onze ogen, omdat de doelmatigheid van de administratie en de uitvoering daarmee gediend zijn en het „zelf doen” daarmee principieel de juiste plaats krijgt.

De bewindslieden (minister Joekes

en staatssecretaris Van Rhijn) waren dit, naar onze woordvoester wel wist, niet met haar eens, omdat zij menen, dat verplichte centralisatie van de administratie doelmatiger en goedkoper zou zijn en dat het voeren van de administratie niet van doen heeft met beleidsvragen.

Zij kon er echter terecht op wijzen, dat over deze problemen geen communis opinio bestaat. De artikelen, die in de laatste jaargang van het „Sociaal Maandblad” van de hand van erkende deskundigen zijn verschenen, bewijzen dit. Verscheidenen van hen tonen aan, dat de eigenlijke administratie niet scherp te scheiden is van beleidsvragen en dat een gedecentraliseerde administratie in vele gevallen doeltreffender is.

Juist doelmatigheidsoverwegingen doen hen terugschrikken van een administratie-orgaan met een in de honderdduizenden lopend aantal aangesloten werkgevers en miljoenen verzekerde arbeiders. Het is een bekend feit, dat een administratie boven een zekere grens geen daling van kosten per behandeld geval, maar een stijging te zien geeft. Voor de sociale verzekering ligt de optimale omvang betrekkelijk laag.

Mevr. Fortanier kwam daarna dan in het bijzonder te spreken over dat „Centraal Administratiekantoor”. Zij had allereerst bezwaar tegen de naam daarvan. Die benaming lag in de lijn van het oorspronkelijke, meer centralistische, ontwerp, waarbij de toetreding tot dit

kantoor voor alle bedrijfsverenigingen (zij het met enkele uitzonderingen) verplicht werd gesteld. Nu echter dit standpunt is verlaten en er niet meer sprake is van een van bovenaf opgelegd instituut, doch van 'n vrijwillige samenwerking, die van onderop tot stand is gekomen, meende zij, dat het goed was, deze vrijwillige samenwerking ook tot uitdrukking te doen komen in de naam en niet meer te spreken van „Centraal Administratiekantoor”, maar van: „Gemeenschappelijk Administratiekantoor”.

En wat nu de stichting en de beheersvorm van dit administratiekantoor betreft had onze fractie verschillende ernstige bezwaren tegen de ministeriële voorstellen. Het ontwerp schrijft voor, dat de Sociale Verzekeringsraad dit G.A.K. sticht en beheert. Mevr. Fortanier noemde dat nu een eigenaardige figuur, waarvoor wij heel weinig bewondering kunnen hebben. De Sociale Verzekeringsraad is het toezichthoudend orgaan. En dat toezichthoudend orgaan gaat nu niet alleen een kantoor stichten, doch, wat erger is, dit kantoor ook nog beheren, om daarna zichzelf te controleren! Deze vermenging van toezicht en uitvoering ontmoette bij onze fractie terecht ernstige bezwaren.

Daarom gaf zij de voorkeur aan 'n andere figuur, zoals die in 'het door de heer Stapelkamp (A.R.) e.a. ingediende amendement werd neergelegd en wel deze: Dit ene gemeenschappelijke administratiekantoor te doen oprichten door een orgaan van het bedrijfsleven en wel door de centrale organisaties van werkgevers en werknemers gezamenlijk. Aan dit gemeenschappelijk administratiekantoor zullen de bedrijfsverenigingen, die de wens om zelf te administreren niet koesteren, haar administratie dan kunnen opdragen.

In het gewijzigd ontwerp is het uitdrukkelijk de bedoeling, de taak van de Sociale Verzekeringsraad te beperken tot het toezicht, de coördinatie en de stimulering, een bedoeling, welke, naar mevrouw Fortanier opmerkte, echter niet tot haar recht komt als de Sociale Verzekeringsraad een administratiekantoor gaat beheren.

Tenslotte wees mevrouw Fortanier nog op de plicht, te zoeken naar een vorm, die de belangen van hen, die bij de overgang betrokken zijn, zoveel mogelijk veilig stelt en ook ten behoeve van deze personeelsbelangen is inmiddels een amendement ingediend (door de heer Van Thiel van de K.V.P.), dat mevrouw Fortanier gaarne heeft mede-getekend.

Het eindresultaat van dit alles hopen wij in ons volgende overzicht te kunnen samenvatten, wanneer de beslissingen zijn gevallen.

De Tweede Kamer heeft het wetsontwerp tot goedkeuring van het Protocol bij het Noord-Atlantisch Verdrag inzake de toetreding van Griekenland en Turkije, ondertekend te Londen op 17 October 1951, met 59 tegen 7 stemmen der communisten aanvaard. Dit wijst er reeds op, dat het minister Stikker bij dit ontwerp van de zijde der Kamer niet moeilijk is gemaakt. Er waren wel enkele nadere vragen, welke door de minister werden beantwoord, maar algemeen aanvaardde men deze uitbreiding van de kring der deelnemende landen toch als een versterking.

Drs Korthals, sprekend namens de V.V.D.-fractie, drukte het o.a. aldus uit: Tegenover hun volken zijn de Westerse politici verplicht te zorgen

DEZE BURGER

is in Londen. Dat is niet héél ver weg. Maar een sprongetje over het Kanaal. Maar dan zijt ge ook in een andere wereld en ge ziet de eigene als door een omgekeerde verrekijker. Alles een beetje kleiner. Zó gauw gaat dat. Zo cameleontisch is de mens. Zó snel neemt hij de kleur aan van zijn omgeving.

Ge leest dan iedere morgen de Londense ochtendbladen en iedere avond de Londense avondbladen. Het is alles: Churchill en Bevan; Eden, Attlee en Butler en inééns niets meer, geen wóórd over onze jongens: Drees en Stikker; In 't Veld, Beel en Wemmers.

Ge beseft dan direct weer, wat ge altijd weer beseffen moet zodra ge een sprongetje over de aarde gemaakt hebt, dat het met de éénuording van onze wereld maar matigjes en magertjes is gesteld en dat de grenzen tussen de landen en de muren tussen de volken bijzonder diep en angstig breed zijn, want wij weten niets van elkaar en wij hebben niet de geringste belangstelling voor elkanders problemen, zolang die niet met ons zélf te maken hebben.

Zo las deze burger aan een open haard ergens in een klein Londens hotel, in een Nederlandse krant, dat bij ons de Middenstandspartij zal deelnemen aan de Kamerverkiezingen.

Ik dacht: „wat is dat onverstandig van die brave lién, óm hun stemmen zó op de wind de vergetelheid in te laten dwurrelen; hebben die heren de vorige keer dan hun les niet geleerd?”

Ik was er verbaasd en boos over. Toen heb ik de ondergrondse genomen en ben naar Leicester Square gegaan.

Het was een mooie zonnige wintermiddag en er liepen duizenden mensen. Zo'n hele dag lopen wellicht wel honderdduizend mensen over Leicester Square.

Ik bleef aan de rand van het trottoir staan om naar die stromen te kijken.

En toen dacht ik inééns, die nogal goedkope gedachte, dat ál die honderdduizend mensen en al die honderdduizend van morgen en van elke dag, mensen die op een sprongetje afstand van ons verwijderd zijn, niet weten dat wij kiezen gaan; laat staan dat zij weten dat de Middenstandspartij mee doet; laat staan dat zij daarover verbaasd zouden zijn.

Zo wordt door de afstand alles heel klein. Totdat ge niets meer ziet.

Al zou deze burger honderd jaar in Londen wonen, hij zou alles in zijn eigen Nederland heel duidelijk en scherp blijven zien, dat weet hij heel zeker.

Maar hij zou zich tòch minder om de details bekommeren. Zich minder verbazen en zich minder ergeren.

En misschien dat zelfs het deelnemen aan de Kamerverkiezingen door de Middenstandspartij op den duur, door de afstand een te geringe gebeurtenis zou worden voor

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

In Memoriam
Koning George VI

Met diep leedwezen hebben wij kennis genomen van het heengaan van de Engelse koning. Met inzet van al zijn krachten heeft Koning George VI zijn arbeid verricht onder uiterst moeilijke omstandigheden. Zwaar moet het hem alles gevallen zijn. De gezondheid van Zijne Majesteit is nooit geheel goed geweest. Daarbij waren de jaren van zijn bewind gekenmerkt door zware beproevingen. Reeds het begin was zeer moeilijk. Het aanzien van het Koningschap was immers geschoot door het huwelijk van Koning Edward VIII, die deswege is afgetreden. De thans overleden vorst heeft het aanzien weer geheel hersteld.

Ook de oorlog van 1939—1945 is gevallen in de jaren van zijn bewind. En hoeveel zorgen heeft Engeland niet in de na-oorlogse periode gekend. Wij denken aan de economische moeilijkheden, maar veel meer nog aan alle tegenslagen in de buitenlandse politiek. Dit alles moet de Engelse Koning zeer hebben bezwaard.

Bij zijn heengaan gaan onze gedachten naar de Engelse Koninklijke Familie en de volkeren van het Britse Imperium. Wij delen in het grote leed dat over hen gekomen is.

Onze gedachten gaan in het bijzonder ook naar de nieuwe vorstin. Op Haar komt een uiterst zware taak te rusten. Mogen wij Haar toewensen, dat Haar regering een voorspoedige en langdurige zal zijn.

Twee zetels

Onze lijstaanvoerder, mr P. J. Oud, heeft de verkiezingsactie ingezet met een grote rede in Naaldwijk. Zeer terecht heeft hij daar o.m. betoogd, dat ofschoon bij de komende verkiezingen in Juni slechts kleine verschuivingen zijn te verwachten, deze nochtans zeer belangrijk zijn. Hij herinnerde daarbij aan de woorden door de heer Vorrink gesproken op het Congres van de Partij van de Arbeid, waar het nieuwe plan van deze partij werd besproken. De heer Vorrink zeide destijds, dat het zelfde aantal zetels voor zijn partij zal betekenen, dat het programma niet gerealiseerd zal kunnen worden, doch dat twee zetels meer betekenen, dat het plan een kans krijgt. „Aan ons”, aldus mr Oud, „dat de Partij van de Arbeid die twee zetels niet krijgt”. Onze lijstaanvoerder heeft hiermede wel een zeer duidelijk beeld geschetst van de grote betekenis, die een kleine verschuiving in de zetelverdeling tengevolge kan hebben. Het is goed, dat hierop in het bijzonder de nadruk is gelegd, omdat zo vaak de mening wordt gehoord, dat de komende verkiezingsstrijd in ons land van geen betekenis zou zijn, omdat zij de politieke verhoudingen niet zou wijzigen. Niets is minder waar dan dat. Een kleine teruggang van de Partij van de Arbeid betekent ontegenzeggelijk het toeroepen van een halt aan de toenemende pogingen om ons economisch leven aan banden te leggen.

Daartegenover staat, dat een geringe zetelwinst voor het rode kamp een stimulering betekent om de door de socialistische partijen gevoerde politiek in een nog sterkere mate door te zetten. Wij kennen deze politiek nu aan den lijve en er is geen groep van de Nederlandse bevolking, die daardoor niet in haar werkkraft en arbeidsprestaties belemmerd wordt. Dit geldt niet alleen voor ondernemers, middenstanders en kleine zelfstandigen, maar ook voor de arbeiders, die en door de loonpolitiek en door de sociale maatregelen tenslotte worden behandeld als nummers. Persoonlijk initiatief, werklust en intelligentie zijn bij de socialistische partijen niet meer in tel. De arbeider, die zich zelfstandig tracht te maken, ondervindt daarbij de grootste moeilijkheden, waardoor zijn vooruitzichten blijven beperkt tot de loondienst. Aan dit gevaar voor alle bevolkingsgroepen dient door middel van de komende verkiezingen een einde te komen, althans dit dient tot een minimum te worden teruggevoerd. Twee zetels kunnen hierbij van een uitermate groot belang zijn.

Ander geluid

Dat men in de kringen van de Katholieke Arbeidersbeweging ten aanzien van de werkgevers een ander geluid kan doen horen, dan onlangs haar voorzitter, de heer De Bruijn, bleek aan het einde van het vorige jaar, te Tilburg, waar Pater dr Gerats voor de Bossche Bond van de K.A.B. onder meer de vraag stelde of de Katholieke Arbeidersbeweging haar doelstellingen heeft bereikt. In de beantwoording van deze vraag wees hij er op, dat de vroegere tegenstelling tussen werkgever en werknemer is

overgegaan in wederzijds overleg. Hij zeide het te betreuren, dat men van arbeiderszijde niet altijd het vertrouwen geeft, dat de nieuwe generatie van werkgevers verdient.

Wij slaan deze woorden zeer hoog aan, omdat zij getuigenis afleggen van een zuiver en objectief inzicht in de werkelijke verhoudingen.

De betekenis van deze woorden groeit uit boven die, welke uitsluitend is bedoeld voor de Katholieke arbeiders alleen. Zij dienen te worden verstaan en overgenomen door alle werknemers in ons land. Immers, het gaat niet aan, de klassetegenstellingen om psychologische en tactische redenen te blijven verscherpen. De woorden van Pater Gerats houden de erkenning in, dat ook van de zijde van de werkgevers wordt gestreefd naar de synthese tussen kapitaal en arbeid. Zijn woorden ademen een juiste sfeer, die kenmerkend moet zijn voor de verhouding, waarin werknemer en werkgever tot elkaar dienen te staan. Zij getuigen van een objectiviteit en een hoogte, waartoe helaas vele arbeiders-leiders zich in ons land niet kunnen en willen opwerpen.

Erfenis

Op het ogenblik is in het Engelse Lagerhuis een felle strijd ontbrand tussen de regering van Churchill en de oppositie van Labour. Engeland heeft het op het ogenblik niet gemakkelijk. De regering van Churchill heeft zich genoodzaakt gezien een drastische versoberingspolitiek in te luiden. De tragiek wil, dat de Engelse regeringsleider voor de tweede maal zijn remedie „bloed, zweet en tranen” heeft moeten aanbevelen. Dit kan voor een regering nimmer een aangename taak zijn, doch zij getuigt in elk geval — en dat is wel zeer belangrijk — van eerlijke bedoelingen. Het ligt niet op onze weg, de politiek van de regering Churchill te verdedigen, maar het is toch wel zeer belangrijk te moeten constateren, dat Churchill de stormklok over zijn land heeft moeten laten luiden als gevolg van de politieke erfenis, die de Labour-regering hem heeft gelaten. Al streeft men bij het vaststellen van de oorzaken, die hebben geleid tot de rampzalige economische toestand, waarin het Engelse volk zich thans bevindt, tot de zo nodige objectiviteit, dan kan toch niet worden ontkend, dat de Labour-regering voor een groot deel schuldig moet worden geacht aan de minder rooskleurige internationale en economische toestand van het Britse Rijk.

Thans wreekt zich de socialistische politiek van het slachten van de befaamde kip met de gouden eieren, die zich onder meer uitte in het opvoeren van de sociale voorzieningen, zonder dat er zorg kon worden gedragen, dat de bronnen, die tot financiering hiervan moesten dienen, niet zouden opdrogen. Dit moge een harde les voor het Engelse volk zijn, het is dit eveneens voor de overige vrije wereld en zeker niet in het minst voor ons land. Juist tegen de achtergrond van de komende verkiezingen moge het besef bij ons volk doordringen, dat de socialistische politiek steeds geneigd is verder te springen, dan haar polsstok lang is. Een politiek van veel beloven en tenslotte weinig geven is een funeste politiek. Helaaservaart het volk dit pas als het te laat is, dat wil zeggen op het tijdstip waarop het merkt, dat de beloften niet kunnen worden ingelost, erger nog, dat de economische toestand dermate is verergerd, dat een deel van het toegezegde weer moet worden teruggenomen. De Engelse les wordt aan de overzijde van de Noordzee duur betaald. Ons volk kan een dergelijke ontwikkeling nog tijdig voorkomen door een juist en verstandig gebruik van het stembiljet.

Het gaat om meer

In ander verband hebben wij reeds geschreven over de zeer grote betekenis van de komende verkiezingen, waarbij werd betoogd, dat een geringe wijziging in de verdeling der Kamerzetels reeds tot belangrijke consequenties kan leiden. Wie echter dieper doordenkt zal inzien, dat het tenslotte gaat om meer.

Wij doelen hierbij in het bijzonder op de toenemende onrust, die wordt veroorzaakt door de extremistische groepen, waaronder niet alleen de communisten moeten worden gerekend, maar ook de neo-nazi's. Voorbeelden van de activiteit van deze laatste kan men vinden in Duitsland, doch ook in Denemarken, waar dezer dagen een bijeenkomst van nazi's werd gehouden en waarbij deze nieuwe beweging te kennen gaf nauw te zullen gaan samenwerken met de Zweedse en Noorse Nazi-partij. Nu moge het waar zijn, dat een dergelijke ontwikkeling niet onmiddellijk van politieke betekenis moet worden geacht, zij wijst evenwel op een geestesgesteldheid, die voor de ware vrijheid en democratie een ernstig gevaar betekent. Daarom gaat het bij de komende verkiezingen niet alleen om een zetel meer of minder, doch tevens om het zuiver houden van de geestelijke stromingen en weerstand van ons volk. Nu moge het waar zijn, dat wij in de internationale ge-

meenschap van vrije landen slechts een klein onderdeel vormen, dit neemt niet weg, dat wij de taak hebben de voedingsbodem voor de dictatuur onvruchtbaar te maken. Waarlijk, het gaat bij deze verkiezingen om meer!

Drie huizen

In mijn woonplaats Vught worden aan werkloze bouwvakarbeiders over een periode van vier weken uitkeringen gedaan tot een totaal-bedrag, waarvoor telkens drie huizen zouden kunnen worden gebouwd. Wel een bewijs, dat de financieringspolitiek van de regering inzake de woningbouw geheel onjuist is.

Dit zei Woensdag in de zitting van de Brabantse Staten de oud-minister mr E. Sassen, toen hij woon- en werkgelegenheid in Brabant aan een kritische beschouwing onderwierp, aldus meldt de Volkskrant.

Wij nemen deze feiten gaarne op gezag van de heer Sassen aan, maar moeten dan toch wel constateren, dat het met onze woningpolitiek erg is gesteld. Zo erg, dat men zich afvraagt, hoe lang ons volk met dergelijke wantoestanden nog genoeggen belooft te nemen. Wellicht is met deze uitlating de kat de bel aangebonden, opdat spoedig duidelijk blijke, hoe deze vork nu precies in de steel zit.

(Vervolg van pag. 1)

de heeft gemaakt aan de uitzendingen van agenten uit Engeland naar het bezette Nederlandse gebied, kort nadat de daarmede belaste instantie onder zijn verantwoordelijkheid werd geplaatst en hem duidelijk was geworden, dat er ongelukken waren gebeurd. Door zijn optreden heeft hij veel verdere onheilen voorkomen. Verder heeft de Enuëte-commissie vastgesteld, dat het onder zijn verantwoordelijkheid opgerichte Bureau Inlichtingen „grote successen geboekt (heeft) bij het verkrijgen van inlichtingen uit het bezette gebied”, en dat het op 15 Maart 1944 ingestelde Bureau Bijzondere Opdrachten de uitzending van agenten ter stimulering van het verzet in Nederland in het algemeen ook met succes heeft doen plaats hebben.

* * *

En artikel als dit leent zich niet voor het schetsen van een volledig beeld. Wij kunnen slechts fragmenten van zijn werk vermelden. Voor ons echter is de figuur van Lidth de Jeude er altijd een geweest van de vooruitstrevendheid. Deze man, die vele landen bereisd en vele zeeën bevaren had, zag de dingen in het grotere verband. Daarom was bekrompenheid hem vreemd en wist hij tijdig de bakens te verzetten. Toen in het midden der dertiger jaren de liberale partij in een periode van ernstige neergang was, werd hem het voorzitterschap ener reorganisatie-commissie toevertrouwd. In die tijd — wij waren secretaris dier commissie — hebben wij zijn werkkraft en brede blik, zijn tact en zijn doorzettingsvermogen leren bewonderen. Kort na de bevrijding in 1945 nam hij alweer contact op om de liberale partij nieuw leven in te blazen. En hij was één der eerste bestuurders der Liberale Staatspartij, die de noodzaak van het volgen van een nieuwe koers inzag en van die partij uit krachtig bevorderd heeft dat de oprichting van de Partij van de Vrijheid in 1946 mogelijk werd. Ondanks geschokte gezondheid heeft hij nog in zijn laatste levensjaar met veel energie medegewerkt aan de bevordering van de gedachte der Atlantische gemeenschap. Het laatste gesprek dat wij samen voerden is daarover gegaan, het laatste rapport hierover, dat wij één dag voor zijn overlijden ontvingen, was van een commissie die onder zijn voorzitterschap deze zaak heeft bestudeerd. Gedenken wij voorts zijn vele arbeid ter bevordering der Benelux-gedachte.

Van Lidth de Jeude was een man van allure. Kleinheid en benepenheid waren hem vreemd. Op voorname wijze wist hij tegenslag te dragen, op respectabele manier behartigde hij de zaken, die hem waren toevertrouwd. Hem gekend te hebben is een voorrecht. Hij heeft zich de lessen van het leven ten nutte gemaakt. Daardoor was hij een man met grote levenswijsheid en steeds een bezonnen oordeel. Zo was hij een man van groot gezag, die veel goed werk gedaan heeft en van wie veel te leren was. Zijn heengaan is een groot verlies.

KORTHALS.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Redactie-secretaris: Mr. E. Elias.
Adres: Spuistraat 274, ingang Raamsteeg, tel. 36325, A'dam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Valse kritiek of valse ethiek?

(Ingezonden)

Het ingezonden stuk van prof. mr. E. H. s' Jacob naar aanleiding van het Manifest aan het Nederlandse Volk van de Vaderlandse Kring inzake Nieuw-Guinea mag niet onbetwoord blijven.

In de eerste plaats vind ik het al een weinig fraaie figuur enkele zinsneden van dat manifest, ondertekend o.m. door lt adm. b.d. C. E. L. Helfrich, uit hun verband te lichten en daarop enkele kanttekeningen over de toon te baseren. Men had het Manifest dood kunnen zwijgen, maar niet afmaken zonder volledige overneming.

Aangezien ik beide stukken naast elkaar heb liggen, zou ik allereerst willen opmerken, dat uit het Manifest een heel wat krachtadiger en edeler toon klinkt dan uit het wat koudbloedige en halfslachtige stuk van prof. s' Jacob. Hetgeen laatstgenoemde natuurlijk op zijn wijze interpreteert door van valse ethiek te spreken!

Maar dit daargelaten. De werkelijkheid is, dat ons grote werk in Nederlands Indië sedert het begin van deze eeuw volbracht is onder precies dezelfde beginselen als uit het Manifest spreken en die lange tijd voor gezonde ethiek, thans echter voor valse ethiek doorgaan. Nederland heeft Indië sedert de laatste tientallen jaren niet uitgebuit, maar omhoog gestuwd in de vaart der volkeren, zowel in materieel als in geestelijk opzicht. En nu mag men over het tempo van de politieke ontwikkeling van mening verschillen. Ik zelf heb reeds tientallen jaren geleden een bestuurlijke scheiding tussen Indië en Nederland bepleit, — met overkoepelende Rijksraad.

Nieuw-Guinea is voor zulk een bestuurlijke scheiding zeker nog niet rijp. Maar het principe blijft onaangestaan en dit is zeer juist omschreven in het Manifest.

Wij hebben bij het rijp maken van Nieuw-Guinea in een nog verre toekomst zeker geen mandaat van de Verenigde Volken nodig, omdat onze rechtsgeldige titel nog bestaat, zoals prof. s' Jacob terecht opmerkt. Ik vind het in het geding brengen van het internationale forum eerder een „scheeftrekken van 't hele probleem“ dan het principiële protest van de Vaderlandse Kring, want wij, Nederland, hebben geen lesjes of bevoogding nodig voor het volbrengen van een taak, die ons ligt en waarin wij ervaring hebben als geen ander. Het enige nodige om die taak tot een goed einde te brengen is een onomwonden verklaring van een (nieuwe) Nederlandse regering, dat wij ons die taak door niemand uit handen laten nemen. Dan zullen zekere opruiende redevoeringen van zelf hun zin en betekenis verliezen.

Hoogachtend,
HERMAN MEYER

Enschede, 26 Jan. 1952

Hebt U wel eens getracht een potlood te verkopen?

De Maatschappij draait van productie en verkoop

De Heer E. L. Musquetier schrijft ons:

Prof. Dr. Ir. Goudriaan, die aan de leiding heeft gestaan van enkele der grootste bedrijven in Nederland, heeft eens gezegd, dat als alle economische waarheden in een boekje zouden worden gedrukt, dit niet meer dan enkele pagina's zou bevatten. Als die bewering ook een economische waarheid is, kan hieruit worden geconstateerd met hoeveel veronderstellingen de zakenman moet werken. Zijn zakendoen berust volgens die uitspraak meer op economische waarschijnlijkheden dan op economische waarheden. Dat betekent een zaken-politiek voeren naar eigen inzichten en feeling, dat betekent dus het aanvaarden van risico's. Het is immers geen kwestie van debet en credit. Waarmede wij weer eens willen vaststellen, dat zakendoen niet is arbeiden met een vaste beloning in het vooruitzicht. Er zijn winstkansen, maar er zijn ook verlieskansen.

Hoe de maatschappij draait

De maatschappij moet leven van produceren en verkopen. Hoe goed, hoe mooi en hoe lofwaardig wij al het andere doen, het zou alles waardeloos worden indien het productie- en verkoop-apparaat uitvielen. Dat klinkt vandaag wat brutaal, omdat wij langzamerhand door de ambtelijke en administratieve bomen het bos niet meer zien. Wij hebben het gevoel, dat velen meer kijken naar wat er uit de departementen komt, dan naar wat er uit de fabrieken komt. De spil van onze Maatschappij draait echter niet op het Haagse Plein, die draait in ons productie- en verkoop-apparaat, daar ligt de bron van onze welvaart. Uit die bron moeten wij met z'n allen leven. Het Plein kost alleen maar geld en en hoe wij de zaak ook wenden, de koopman moet er voor zorgen, dat het geld binnenkomt.

Nu is het zonde en jammer, dat dit op het Plein zo slecht begrepen wordt. In de geleide economie verliezen de beroepsregelaars de proporties te veel uit het oog. Zij gaan zich het belangrijkste voelen, want zij draaien immers aan de kranen van de productie-machine en zijn uitgerust met de machtsmiddelen om over de vruchten te beschikken. Laten wij maar zeggen: naar willekeur. In ons land bestaat er een wanverhouding tussen overheid en zakenman, want een veel te groot deel van de vruchten gaat naar de overheid.

Improductiviteit

Die overheid is improductief en het hele apparaat, dat zij in haar regelende taak meeslept is niet alleen improductief, maar werkt ook nog remmend. In een vorig artikel hebben wij al eens een rijtje instanties opgesomd door middel waarvan de overheid de zakenman komt frequenteren, waarmee de situatie is geschapen, dat in bedrijven van enige omvang employe's, ja zelfs hele afdelingen, doende zijn met alles wat aan de administratieve rompslomp vastzit. De ambtenaar in de buitendienst komt zodoende dagelijks voor zijn spiegelbeeld te staan. Hij wordt met de improductiviteit geconfronteerd.

Laat ik U de bekentenis doen, dat al deze mensen het volle leven gegund is. Zij werken voor hun brood, maar wij zouden liever zien, dat zij met productief werken hun brood verdienen. Dit hele gedoe strijdt met de Nederlandse koopmansgeest. De koopmansgeest die door deze wetgever niet wordt verstaan. Wij zouden al deze wettenmakers eens willen vragen: „Hebt U ooit wel eens de praktijk van het zakendoen beleefd, hebt gij wel eens geprobeerd iets te verkopen, al is het slechts een potlood aan de deur? Zo niet, met welk recht oordeelt gij dan en zo ja, waarom doet U dan zichzelf geweld aan?“

Het droevige feit ligt er echter, dat het economische leven te veel afhankelijk is geworden van de inzichten

van ambtelijke instanties zonder voldoende zakelijke inzichten, aangedreven door vakbondsbestuurders zonder een grein zakelijke ervaring. De verlangens van de laatsten zijn immers slechts geleid door partij-politieke doeleinden terwille van het behalen van 'n tijdelijk succes, terwille van de zogenaamde sociale zekerheid. Hetgeen vandaag wel een zeer broos succes is gebleken. Door mr Oud in de vergadering te Alphen gekenschetst als sociale politiek op de korte baan. Men heeft niets anders dan zorgen gehad over de verdeling van de rijkdom, totdat er nog slechts armoede te verdelen valt. Er is een kleinigheid vergeten in ons huidige tsel: de welvaart op de been te houden en ruim baan te geven aan de Nederlandse koopmansgeest.

Geen inspiratie

Wettelijke voorschriften zijn geen middelen tot inspiratie, zij werken het tegendeel. Het moge ondanks alles nog verwonderlijk zijn, dat de koopmansgeest in ons land nog niet helemaal dood is. En wanneer dit volk heden nog leeft op een betrekkelijk redelijk niveau, dan is het niet aan de heren vakbondsbestuurders om zich op de borst te kloppen, dan zijn daar bepaaldelijk andere redenen voor. Die bestuurders hebben het economische leven nog nooit gestimuleerd, zij hebben slechts bij de bron gestaan om de vruchten te plukken. Wij zouden een zakenman willen ontmoeten, die ooit bezoek heeft ontvangen van een controlerende instantie om na te gaan, of zijn bedrijf onder de huidige wetgeving nog rendabel is te exploiteren. Wij zullen hem helaas nooit ontmoeten, omdat zijn hart daartegen niet bestand zou zijn gebleken.

De regelende instanties gaan vrijwel alle uit van de veronderstelling, dat zakendoen gelijk te stellen is met winst behalen; hoewel winst maken tegenwoordig haast een misdaad lijkt. De fiscus ligt doorlopend op de loer naar een zo groot mogelijk deel van die winst. Die doet zijn werk zonder inspiratie, hij heeft alleen maar te rekenen en dat kan hij helaas veel te goed. Te slecht echter voor het land, want met zijn zware brandschatting op initiatief hanteert hij tegelijkertijd een dodelijk wapen: de ontmoediging. Hij neemt rijkelijk van de winst, maar laat de ondernemer zitten met het verlies. In de minister van Financiën heeft iedere ondernemer of zelfstandige een compagnon, die winst komt halen in een proportie welke de normale grenzen van belastingheffing verre heeft overschreden. In een tijdperk, waarin alles afhangt van het koopmanschap, zal deze politiek niet nalaten zijn funeste gevolgen op de ondernemingsgeest te doen gelden. Waarmee het bestaan van ons land, van onze welvaart en het levenspeil van ons gehele volk voor de naaste toekomst zeer wankel is komen te staan.

Mr Van Leeuwen sprak in Den Haag

De afdeling 's-Gravenhage van onze partij heeft op Zaterdagmiddag 2 Februari een zeer druk bezochte bijeenkomst gehouden in „Pulchri Studio“ onder voorzitterschap van de heer M. C. van Keule

Mr H. F. van Leeuwen, directeur van de Twentsche Bank te Amsterdam en candidaat voor de V.V.D. voor de a.s. Tweede Kamerverkiezingen, heeft een rede gehouden over: „eerlijkheid van beleid“, waarin hij zich kante tegen staatsocialisme en tegen het drijven van de P.v.d.A. in die richting. Op de inleiding volgde een uitvoerige discussie. Onder de aanwezigen waren mr J. Rutgers, secretaris van het Hoofdbestuur en de gemeenteraadsleden mej. Ten Broecke Hoekstra en de heren Mens Fiers Smeding en Dettmeijer.

Afdeling Maarssen opgericht

Op Vrijdagavond 1 Februari is in hotel „De Harmonie“ te Maarssen een vergadering gehouden van onze partij onder voorzitterschap van de heer Schuitemaker, voorzitter van de Centrale Utrecht van onze partij.

Op deze druk bezochte vergadering heeft de heer D. W. Dettmeijer, lid van het Hoofdbestuur van onze partij, gesproken over: „Wat wil de V.V.D.“ In het tweede deel van de avond volgde een geanimeerde discussie, waaraan vele aanwezigen deelnamen. Besloten werd tot oprichting van een afdeling van onze partij te Maarssen over te gaan en verschillende aanwezigen gaven zich op deze avond reeds als lid op.

Jhr Van Lidth de Jeude herdacht

Het overlijden van jhr ir. O. C. A. van Lidth de Jeude, die een zo belangrijke rol in het liberale politieke leven in ons land heeft gespeeld, is herdacht in de oprichtingsvergadering van de afdeling Maarssen van onze partij door de heer D. W. Dettmeijer, lid van het hoofdbestuur van de V.V.D. en in een vergadering van de afdeling Den Haag van onze partij door de wnd. voorzitter van de afdeling, de heer M. C. van Keule.

In beide vergaderingen hebben de aanwezigen staande de herdenkingswoorden aangehoord en werden enige ogenblikken stilte in acht genomen.

Wijkbijeenkomst afdeling 's-Gravenhage in Benoordenhout

Wijk 7 van de afdeling 's-Gravenhage van onze partij houdt Woensdagavond 13 Februari des avonds om acht uur een bijeenkomst in het flatgebouw „Duinwijk“ aan de Van Alkemadeaan, waar zullen spreken de heren M. C. van Keule en D. W. Dettmeijer.

Bloemendaal houdt ledenvergadering

De afdeling Bloemendaal zal op Donderdag 14 Februari te 19.45 uur in hotel „Roozendaal“ te Overveen haar jaarlijkse algemene ledenvergadering houden.

Na afloop van de vergadering zal de heer W. Lubberink te Haarlem een lezing houden. Onderwerp: „Liberale Gedachten over Bevolkingsproblemen in Nederland“.

Studie-bijeenkomst Centrale Groningen

Houdt Vrijdagavond 15 Februari vrij

Op Vrijdag 15 Februari a.s. te 19.30 uur zal mevr. dr M. Hartgerink--Koopmans in het „Huis de Beurs“ te Groningen een inleiding houden over „De V.V.D. en het Onderwijs“.

WEG NAAR VRIJHEID....

als weg naar de hel

MARXIST OORDEELT OVER HET PLAN

In de Groene Amsterdammer van 2 dezer geeft Sam de Wolff zijn kijk op het nieuwe „Plan” van de P. v. d. A. Het lijkt ons van belang, onze lezers hiervan iets mede te delen. De Wolff toch is een van de weinge Marxistische theoretici, die het socialisme in Nederland nog telt. Zijn beschouwingen over het cyclische karakter der crises in de economische conjunctuur hebben hem een plaats verzekerd onder de gezaghebbende economen.

Niet onaardig is in dit opzicht al dadelijk hetgeen De Wolff opmerkt over de verschijning van het huidige Plan, het derde in de reeks, waarmede tot dusver het socialisme in Nederland voor het voetlicht is getreden. Het „Socialisatie-rapport” dateert van 1919, het „Plan van de Arbeid” van 1935. „Voor de Nederlandse socialistische beweging schijnt derhalve de golflengte van plan tot plan zestien jaren te bedragen” — aldus de schrijver.

Van de beide voorgaande plannen zo gaat De Wolff voort — is niets in vervulling gegaan. Wat zal het lot van dit derde plan zijn?

Alvorens die vraag te beantwoorden, keert De Wolff zich tegen hetgeen de heer Vorrink op het Plancongres heeft gezegd over enig verband dat zou bestaan tussen de verschijning van het Plan en de in aantocht zijnde verkiezingen: „Congres noch Plan zouden iets met de verkiezingen te maken hebben. Ik hecht eraan te verklaren — aldus de Partij-voorzitter — dat de P. v. d. A. geen behoefte heeft aan een of andere verkiezingsstunt”.

Dit doet de heer De Wolff zeggen: „Wij begrijpen — niet de eerste maal in ons beider leven — de voorzitter der P. v. d. A. niet. Wat is er tegen te zeggen — en men behoeft dit heus niet smalend in verkiezingsstunt te noemen — dat een partij, die een felle electorale strijd tegemoet gaat, haar toekomstvisie ook bij de verkiezingen, ja juist bij de verkiezingen, op de voorgrond plaatst? Haar plan is immers een socialistisch perspectief, het is haar „veel-jaren plan”. Zij wil toch daarmee de weg naar verafgelegen tijden banen? Wat trouwens de plicht is van de P. v. d. A. als socialistische partij. Zoals reeds de oude Marx — moge Vorrink het mij vergeven, dat ik deze zo verouderde citeer, al zijn ook Marx en P. v. d. A. beide „bien étonnés de se trouver ensemble” — het formuleerde: „Zij heeft in het heden de toekomst te vertegenwoordigen.”

Vergeleken zelfs nog bij het beginselprogramma van 1947 ziet D. Wolff in het huidige Plan een verregaande verwatering. Het program toch verlangt „dat de voornaamste productiemiddelen op gebieden van industrie, bankwezen en transport worden gesocialiseerd.”

Zoals men weet volgt daarop de passus: „In die takken van stoffelijke behoeftenvoorziening, die niet of nog niet voor socialisatie in aanmerking komen, streeft de partij naar beperking der particuliere beschikingsmacht.”

Wij onzerzijds hebben tegen deze formulering hetzelfde bezwaar dat wij tegen heel de politiek van de P. v. d. A. hebben, n.l. dat het de eigenlijke doelstelling van iedere socialistische partij verhult. Wij achten dit niet alleen noodlottig uit een oogpunt van zuiver principiële politieke partij- en beginselstrijd, die slechts door klare doelstelling wordt gediend, doch ook noodlottig voor de partij, die op de basis van zulke for-

muleringen heterogene elementen in zich verenigt, die zich op een bepaald ogenblik hun heterogeniteit pijnlijk bewust zullen worden. In ons hoofd-artikel van de vorige week vestigden wij er de aandacht op, dat dit in de P. v. d. A. thans blijkt ten aanzien van de „Derde Weg”.

De heer De Wolff ziet dit, van zijn Marxistisch standpunt, blijkbaar net zo.

Immers, terwijl het beginselprogramma van de P. v. d. A. socialisatie als regel, de enkele beperking van de beschikingsmacht als uitzondering stelt, verklaart drs Den Uijl, een der opstellers van het „Plan”: „Socialisatie is geen doel, maar middel; geen wondermiddel,

maar een soms noodzakelijk en doeltreffend middel.” Daarmee komt dan, volgens Den Uijl, in het Plan „een oud leerstuk van de socialistische beweging naar voren, zonder romantiek”. Verder: in dit Plan hebben wij „de socialisatie in alle nuchterheid met haar voor en tegen opnieuw gesteld”.

Wij gevoelen uiteraard geen behoefte, in te gaan op deze vermeende tegenstelling tussen romantisch of nuchter socialisme, daar voor ons het ene al even verwerpelijk is als het andere.

We kunnen het echter begrijpen, dat de heer De Wolff er tegen op komt, dat aldus aan „grote socialistenvan vóór dertig jaar”, aan „de hoofdmannen van het Socialisatie-rapport van 1919 als Wibaut, Van der Waerden en R. Kuyper” een trap moest worden gegeven, als hadden zij „romantiek” bedreven. Waarom dit geschiedt — zegt de heer De Wolff — „ontgaat ons ten enen male, tenzij men de kleinburgerlijke kiezers gerust wil stellen, dat dit Plan hemelsbreed van dat van 1919 verschilt en dat het dus heus niet zo'n vaart zal lopen. Maar dat kan immers niet. Vorrink verzekert toch, dat het geen verkiezingsstunt is!”

De V.V.D. en het buitenlandse beleid (II en slot)

Collectieve beveiliging meer dan ooit op het eerste plan

Slechts macht kan het communisme weerstaan

Duidelijker dan wellicht ooit tevoren bracht de bevrijding van de Dictatoriale Macht, die geen enkel Recht erkende, na een korte bevrijdingsroes de overtuiging: **Recht is zonder Macht niet te handhaven.**

Want grote delen dezer wereld zijn nog niet ontvankelijk, nog niet rijp voor democratie. Niet alleen dat achterlijke rassen en volken in Azië en Afrika nog in volkomen feodale staat leven en nog generaties lang vrijheid en democratie als klanken moeten ondergaan, maar in plaats van de Staats- of Partij-Almacht van het Nazi-isme stelde zich en zelfs sterker en machtiger, de Partij-Almacht van het Communisme.

Het Recht en de Vrijheid, welke in de Democratie zijn belichaamd, kunnen zich noch middellijk noch onmiddellijk tegen dat Communisme handhaven, indien zij niet beschikken over **MACHT**.

De tragedie van het opbouwen van die Macht beleven wij reeds jarenlang.

Want hoewel de industriële Macht van de U.S.A., de Macht van de handelsvloeden, de Macht van de wetenschap (atoomenergie) en vooral ook de Macht van de Christelijke overtuiging sterke afweermiddelen vormen, zijn zij als **dadelijk vernietigende Macht** niet opgewassen tegen het communistische oorlogspotentieel.

Om dit gevaarlijke tekort aan Macht op te heffen, **MOET** de oplossing gezocht worden in een zo sterk mogelijke weermacht te land, ter zee en in de lucht.

Want het is nog steeds onbetwistbaar, juist wat Emery Reves stelt in zijn Democratisch Manifest (pag. 23):

„Wij mochten de democratie veilig stellig voor hen, die democratisch gezind zijn, en het is onze eerste democratische plicht om tegenover anti-democratische gedachten, bewegingen en krachten met anti-democratische methodes op te treden.”

En op pag. 103: „Geweld is een realiteit, die be-

staat. Wij kunnen het niet ontkennen, wij kunnen niet „vrede” noemen de korte pozen, waarin toevallig niemand geweld gebruikt. In iedere periode, waarin geweld zich niet manifesteert, kunnen wij, zoals de dingen thans staan, zeker zijn dat het geweld zal terugkomen.

Slechts wanneer wij geweld gebruiken, wanneer wij duidelijk vastleggen wanneer het moet worden gebruikt en wanneer wij in al dergelijke gevallen zorgen, dat het wordt gebruikt, is er een kans, dat macht en geweld niet gebruikt zullen worden tegen onze instellingen, onze vrijheid en ons leven.

Slechts wanneer wij de macht in dienst stellen van het recht, kunnen wij hopen, dat zij niet tegen het recht zal worden gebezigd. Slechts wanneer wij geweld gebruiken om de vrede te handhaven, kunnen wij hopen, dat het niet tegen de vrede zal worden gebezigd.”

Vandaar dan ook dat onze partij de noodzakelijkheid erkent van zulk een Machtsmiddel ter uitoefening van Geweld.

Het is echter mogelijk, dat de hierboven aangegeven omschrijving van artikel 8 niet geheel meer in overeenstemming is met de inmiddels veranderde omstandigheden.

Want het is een open vraag, of de tijd van de „sovereine” land-, zee- en luchtmacht, zoals in dit artikel

Belangrijker dan dit alles is intussen de conclusie, waartoe de oude grootmeester van het Nederlandse marxisme op dit punt komt: „Als — schrijft De Wolff — men toch zo weinig wil of durft te socialiseren, dan blijft alleen nog maar als regel de enkele planning over, die in tegenstelling met socialisatie, naar staatslavernij voert, of de ontwerpers van het Plan het willen of niet. Natuurlijk willen zij het niet, maar de „Weg naar Vrijheid” is evenals die naar de hel met goede bedoelingen geplaveid”.

Wij voor ons zien ook dit anders als de heer De Wolff: wij zijn niet zo optimistisch als hij ten aanzien van de vraag, of socialisatie mogelijk is zonder staatslavernij.

Maar onze lezers weten het nu: naar het oordeel van deze marxistische socialist voert het „Plan”, dat thans aan het Nederlandse volk wordt voorgelegd, naar staatslavernij, die de ontwerpers van het Plan zeggen niet te willen.

En de weg die het Plan aanwijst, is volgens deze marxist, evenals die naar de hel met goede bedoelingen geplaveid.

Het Nederlandse volk bedenke dit, wanneer het over enige maanden zijn stem moet uitbrengen!

G. A. DE RIDDER.

eigenlijk nog wordt bedoeld, niet voorbij is.

Andermaal een aanhaling uit Reves' Manifest (pag. 49):

„Men moet kiezen: of men houdt vast aan de conceptie van de nationale soevereine staat, welke noodzakelijkerwijs leiden moet tot isolatie, tot autarkie en uiteindelijk tot conflicten en oorlog, of men wenst een internationale of op zijn minst continentale of regionale organisatie te bereiken, die de vrede kan verzekeren en de economische vooruitgang vergemakkelijken. In het laatste geval moet men zien los te komen uit de religie van het nationalisme en haar internationale gevolgen.”

Hier ligt o.i. voor ons land de oplossing.

Want wij dienen goed te beseffen, dat Nederland niet langer een wereldrijk is, maar een klein stukje West-Europa met in de andere werelddelen nog een paar kleine delen van het Koninkrijk.

Onze militaire medewerker betoogde reeds in meerdere artikelen, hoezeer de deelname aan de collectieve beveiliging voor ons hoofzaak werd.

Weliswaar blijven ook ter rechtstreekse bescherming (o.a. tegen luchtlandingen en tegen de 5de colonne) machtsmiddelen nodig, doch de collectieve beveiliging domineert.

Daarom: een deugdelijke en zo sterk mogelijke weermacht moet, helaas, nog steeds als een noodzakelijkheid worden erkend.

„Begrijpende, dat recht zonder macht niet is te handhaven, erkent zij de noodzakelijkheid van de instandhouding, in samenwerking met de overzeese gebiedsdelen, ener modern toegeruste land-, zee- en luchtmacht, enerzijds ter rechtstreekse bescherming van alle gebiedsdelen, anderzijds ter deelneming aan acties van collectieve beveiliging.”

„Herman zal een groot man of een groot misdadiger worden”

Goering was een bijzonder vaardig toneelspeler

Pas in de laatste jaren, naarmate in een zo verbazend vlug tempo het burgerlijke leven in de Bundesrepubliek Westdeutschland zich herstelt heeft, is thans ook uit Duitsland zelf een stroom van politieke en historische literatuur over de twee laatste decaden losgekomen, de Duitse bijdrage dus tot de ophoping van het bronmateriaal over oorsprong en verloop van de tweede wereldoorlog, dat reeds door vooral Amerikaanse en Engelse boeken een schier onoverzienbare omvang heeft bereikt. Om met het resultaat van een uiteraard niet volledig, maar de belangrijkste boeken omvattend, onderzoek te beginnen: het is teleurstellend. Nergens valt er een werk te ontdekken, dat naar opzet, stijl, literair niveau of kaliber van de auteur de plaats bereikt, door welke talrijke, vooral Amerikaanse memoires en kritische boeken zich onderscheiden — om maar, naast Churchill, slechts Stimson, Sherwood, Mrs Roosevelt of Bradley te noemen.

Een der redem daarvoor ligt natuurlijk voor de hand: de belangrijkste Duitse schrijvers hebben allen het toneel verlaten; de eigenlijke nationaal-socialistische leiders hebben zelfmoord gepleegd of zijn opgehangen; enkele van het tweede plan toeven achter dikke muren.

Blijven dus de mémoires van een handjevol diplomaten en de boeken van militairen, als onvolledig equivalent voor het beeld-achter-de-schermen dat wij ten opzichte van de geallieerde kant in zo overvloedige wijze bezitten.

Hier tegenover staat weliswaar de omstandigheid, dat er geen Duitse geheime archieven meer bestaan. Al het materiaal uit alle Duitse actenkamers, dat niet door bombardementen e.d. verloren ging, is vrij toegankelijk. In de praktijk komt dit natuurlijk erop neer, dat uit honderden of duizenden tonnen beschreven papier min of meer deskundigen hun keuze hebben gemaakt. Maar men kan waarschijnlijk ervan uitgaan, dat alle belangrijke stukken bekend zijn, vooral door het enorme werk, dat in verband met de Neurenberger processen verzet werd.

Deze constatering geeft ons gelegenheid om met nadruk de lectuur van de ontzagwekkende dikke twintig volumes aan te bevelen, die de stenografische protocollen en alle door het HÖF gebruikte documenten bevatten. Het is helemaal niet moeilijk om zich een routine-techniek eigen te maken die de kennisgeving van de belangrijke hoofdstukken vergemakkelijkt. Men leert vlug over alle zich steeds herhalende procedure-formules, juridische schermutselingen tussen rechters en verdedigers en over soms honderden bladzijden met oninteressante getuigenverklaringen en details heen te springen. Men ontdekt dan, dat een fascinerende lectuur haast niet denkbaar is. Getuigen en beklagden beide geven diep inzicht in de psychologie van de Duitser (de verdedigers soms trouwens ook). Vooral de uit het angelsaksische recht overgenomen procedure om de beklagden onder eed als getuigen te horen leidt tot verrassende resultaten. Als bijzonder interessant noemen wij van de getuigen: Schmidt en Gisevius (over beiden als auteurs zo dadelijk), generaal von dem Bach-Zelewski en de beklagden Goering, Funk, Ribbentrop en Schacht.

Los van de historische feiten in 't algemeen treffen — dit geldt voor de Neurenberger protocollen even zeer als voor de te bespreken boeken — vooral drie vraag-complexen; ten eerste de fantastische on-werkelijkheid van de interne structuur en de opzet van het nazi-regime, het diletantisme, de naakte machts- en geld-wallust aan de top; ten tweede de nauwelijks begrijpelijke houding der militairen en der oudere, conservatieve en in beginsel afwijzende ambtenaren- en burger-generatie, angstig, lafhartig en verblind; en ten derde het volledige mislukken der geallieerde politiek die zich zolang door gigantische overbluffing liet intimideren todat het te laat was.

Goering

Het meest recente boek dat wij in dit verband willen bespreken, komt niet rechtstreeks uit Duitsland. De Auteur, Willi Frischauer, is van huis uit een niet onbekend Oostenrijks journalist, maar leeft, na de vlucht voor het regime in Groot Brittannië. Zijn Goering-nieuw (graphie*) heeft vele deugden: leesbaarheid, goede documentatie, zorgvuldigheid, interessant en gedeeltelijk nieuw materiaal. Wanneer men na de lectuur een onbehaaglijk gevoel, een wrange nasmaak

Nieuwe politieke en historische literatuur uit en over Duitsland.

overhoudt, dan komt dit echter niet slechts op rekening van het onderwerp maar ten dele helaas ook op dat van de schrijver. Het merkwaardige verschijnsel doet zich voor, dat Frischauer Postuum aan de lugubere charme van de grote massamoordenaar ten prooi is gevallen, en hij heeft dat ook zelf gevoeld. Want hij schrijft dat zulke sporen van betovering die hem mogen worden verweten, contrasteren met het feit dat zijn ouders in een Duits concentratiekamp werden vermoord!

Met andere woorden: de gevaarlijke grens tussen de volledige objectiviteit die ook tegenover de misdadiger moet worden betracht, en de dosis interesse (om het woord sympathie te vermijden) die een biograaf voor zijn object mag opeisen, wordt hier soms overschreden. Het is immers een bekend feit, dat Goering een groot charmeur was, wat de merkwaardige zwakte verklaart die van begin af aan ook zo veel van zijn vijanden voor de „dikke Hermann” hebben gevoeld. Shakespeare wist het immers ook al dat dikke mensen instinctief vertrouwen inboezemen en bij Goering kwam dan een grote virtuositeit in het behandelen van mensen er bij. Zo als zijn ontelbare operette-uniformen kon Goering ook de uiterlijke schijn van zijn persoonlijkheid bliksemvlug wisselen. Hij was, dat schijnt ons de sleutel tot deze figuur te zijn, op de eerste plaats een zeer begaafd acteur, maar onwaarsachtig tot op 't merg. Kennelijk is Frischauer daarvan de dupe geworden, wanneer hij van de „elkaar tegensprekende emoties” schrijft, die „een Goering laten te voorschijn komen die buitengewoon moeilijk te rijmen valt met zijn onvermijgbare woorden en handelingen die de verwarring in zijn geest weerspiegelen”.

Neen, de ware Goering was de on-scrupuleuze massamoordenaar, de grenzenloos ijdele, voor niets terugdeinzende egoïst met Nero-allures die het vaak voordelig vond de bonhomme te spelen. En natuurlijk kan de twijfelachtige distictie dat hij de enige „heer” tussen de vulgaire nazi's was, hem niet tot verdienste worden gerekend.

Men moet ook het hoofd schudden, wanneer Frischauer van Goerings vrouw als van een belangrijke actrice spreekt. Wat zij hem medegedeeld heeft, kan voor het oordeel der geschiedenis evenmin van betekenis zijn als wat hem Goerings kamerdienaar zo sentimenteel verteld heeft.

Typierend

Er zijn veel typerende anecdotes in het boek te vinden. Wij noemen, dat Goering als kind zijn moeder met beide vuisten in het gezicht

sliep toen zij hem na een lange afwezigheid wilde omhelzen; zij heeft prophetisch gezegd „Herman zal een groot man of een groot misdadiger worden!” Onbekend was tot nu toe een incident uit het jaar 1937.

Toen wilde, hoe kon het anders, de door glans en uiterlijk praalvertoon onweerstaanbaar aangetrokken Goering de Engelse koningskroning bijwonen, zij het incognito. Hij was al in Londen, maar moest vlug weer naar Duitsland terugkeren, omdat het Foreign Office hem ondubbelzinnig liet mededelen dat hij niet welkom was!

Neen, de werkelijk bevredigende biografie van de grote acteur, samenzweerder, machtswellusteling, morphinist en dief van kunstwerken en ju-

welen moet nog worden geschreven; Frischauer heeft niet gezien, dat „groot” hierbij slechts op de enorme omvang mag staan maar niets met „groots” te doen heeft.

In een volgend artikel zullen de recente publicaties van Duitse militairen en vooral het in details belangwekkende boek van Paul Schmidt, de grote Duitse diplomatieke toek, nader worden bekeken. Deze en andere boeken kunnen de steeds actueel blijvende problemen helpen ophelderen die de Duitse houding tegenover de staat en de politiek behelst.

Dr. K. LANDSBERG

*) „The rise and fall of Hermann Goering” by Willi Frischauer. Boston 1951, Houghton, Mifflin Co. 309 blz., \$ 3.50.

Laat ons beginselprogramma tot de massa spreken

Verkiezingsactie vraagt ook Uw steun

(Ingezonden)

De verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten Generaal zullen over enige maanden plaats vinden en de V.V.D. hoopt wederom versterkt uit de strijd te komen.

Hoe groter het aantal V.V.D.-Kamerleden, des te groter is de kans, dat de regering in die richting zal gaan, die naar ons oordeel het beste voor Nederland is.

Ik geloof nog steeds dat de V.V.D. de tijd mee heeft, vooral wanneer de propaganda goed en met ijver wordt gevoerd.

Onze winst zal zowel van rechts als van links moeten komen.

Wanneer de V.V.D. werkelijk een grote partij wil worden en dat moet toch ons streven zijn, dan moet zij trachten meer invloed uit te oefenen op de massa. Het feit, dat onze partij niet op geregelde tijden haar stem over de radio kan laten horen, zoals zovele andere partijen, is daarbij een grote handicap. Dit is echter des te meer een reden, om te trachten ons doel langs andere wegen te bereiken.

De V.V.D. is een volkspartij, een partij, waarin iedere eerlijke Nederlander zijn plaats moet kunnen vinden, ongeacht afkomst, cultuur en inkomen. Toch is de aanhang van de V.V.D. onder grote groepen, zoals de arbeiders, nog te gering. Wil de V.V.D. belangrijk vooruitgaan, dan zal zij ook moeten trachten onder de arbeiders meer aanhang te krijgen. Men moet echter niet verwachten, dat een dergelijke actie dadelijk grote resultaten opleveren. Sedert de evenredige vertegenwoordiging zijn verschuivingen nu eenmaal gering.

Nog steeds geniet de V.V.D. bij vele werknemers te weinig vertrouwen, doordat men onvoldoende bekend is met onze beginselen. In het algemeen leeft er bij de vele werknemers nog iets van de gedachte, dat de V.V.D.-ers de mensen van het laissez-faire zijn, dat de sociale wetgeving in gedrang zal komen en vooral dat het loon in gevaar komt.

Nu blijkt o.a. uit artikel 5 van ons beginselprogramma het tegendeel, maar het merendeel van de Nederlandse bevolking pleegt dit beginselprogramma niet te lezen en als zij het lezen, vinden velen van onze tegenstanders het waarschijnlijk niet nodig veel over art. 5 te zeggen.

De V.V.D. zal zelf moeten trachten, gezelde werknemers er op te wijzen, wat de V.V.D. op het punt van de sociale wetgeving wil, en wat zeer velen van onze voorgangers op dit gebied in de loop der geschiedenis hebben gedaan.

Wij zijn geen laissez-faire mensen

en ook onze voorgangers waren dat niet. Er ligt dan ook een belangrijke taak, om bij grote groepen dit misverstand weg te werken.

Er is echter nog veel meer. De V.V.D. wil loon naar prestatie en geen loon, dat te veel de nadruk legt op de behoefte.

Dit willen vele arbeiders en speciaal de goeden ook. Zij voelen er niet voor, dat een ander, die veel minder presteert, door huiselijke omstandigheden met een veel hoger loon naar huis gaat. De V.V.D. wenst, dat het loon meer rekening zal houden met de prestatie, o.a., omdat dit de arbeidsproductiviteit zal vergroten, waarom toch ook de regering steeds roept.

Verhoging van de arbeidsproductiviteit en beloning voor de prestatie zijn stellig voor de arbeider geen holle klanken.

Onze grote voorganger Adam Smith heeft reeds verkondigd, dat de arbeid de bron van alle welvaart is en deze leer is nog steeds van kracht.

Het sparen en het individuele bezit is tengevolge van de laatste oorlog, mede door de gevoerde belastingpolitiek der regering zeer in het gedrang gekomen. Voor de werknemers heeft men het veel meer in sociale zekerheid gezocht. Toch zullen zeer vele werknemers het op prijs stellen het huis, dat zij bewonen in eigendom te hebben. M.i. doet de V.V.D. een goede daad, als zij het streven „een eigen huis voor iedere harde werker” stimuleert, ondanks de huidige moeilijkheden met de huisbouw. Dat is veel beter dan de zorg, die de overheid bijv. jaren met de tekorten van de woningbouwvereningen heeft.

Tenslotte behoeft de V.V.D. in haar propaganda ook enige critiek op de huidige gezinspolitiek niet te schuwen. Nederland is niet gebaat met een snelle bevolkingstoename. Zeer velen zien dit in en de V.V.D. zal verstandig doen de kiezers er in duidelijke woorden op te wijzen, dat zij dit niet gewenst acht.

Naar mijn mening is het aan te bevelen, dat de V.V.D. in de komende verkiezingen naast de vele andere bekende argumenten, nog eens extra op de hierboven vermelde punten wijst. Zo mogelijk moet deze propaganda in ieder huisgezin doordringen. Een duidelijke en voor iedereen begrijpelijke folder is wel het minste wat daarvoor nodig is.

Ik geloof stellig, dat het goede resultaten zal opleveren en dat de V.V.D. op deze weg voortgaande, op de duur belangrijke vooruitgang zal kunnen boeken, ten bate van Nederland.

J. G. BETTINK.

Wat wij lezen

TWEE GOEDE BOEKEN

J. Boomsma: „Soldaat overzee, Indonesië zoals wij dat zagen!” Een fotoboek. Tekst, Foto's en Kleurenfoto's. Uitg. Flakkeesche Drukkerij J. & M. Boomsma, Middelharnis.

Een fotoboek over Indonesië, „zoals wij dat zagen”. Die „wij” — dat zijn de soldaat en de auteur — die als medewerker van de Niwin Indonesië van Oost naar West doorkruist heeft in de moeilijke jaren na '45. En onder het begrip „soldaat” valt naar schr. in zijn woord ten geleide toelicht, de soldaat-sadja, de korporaal, de onderofficier, de luitenant, de kapitein, de overste, de kolonel en de generaal. Maar ook de verpleegster, de hospitaalsoldaat, het Roode Kruis-team, de dokter, de dominee en de aalmoezenier, om de mannen van de Niwin en de kunstenaars, die door de Niwin werden uitgezonden, niet te vergeten.

Reeds als fotoboek moet dit werk een begerenswaardig bezit zijn voor allen, die Indonesië in deze bewogen jaren hebben leren kennen, voor de duizenden, die in de tijden daarvoor hun werk vonden in wat toen Overzees Nederland heette en voor de tallozen die door allerlei banden zich met dat wonderde land verbonden wisten. Immers het geeft een keur-collectie van originele foto's, door de amateur vervaardigd, waardoor zelfs wie Indonesië niet uit eigen aanschouwing kent een levendige indruk krijgt van het eilandrijk en zijn

bewoners, in hun bedrijvigheid en in de vreugden en de noden van hun dagelijks bestaan. Wat moet er onder het bladeren in dit boek een herinneringen omgaan in het hart van wie daar vele jaren woonden en werkten!

Is echter niet alléén een fotoboek. Boomsma vertelt in dit boek óók en onder zijn ongekunstelde beschrijving gaat wat het foto-materiaal te aanschouwen geeft nog slechts te meer leven. De lezer volgt de schrijver als op de voet op de vele tochten die hij daar volbracht bij de uitvoering van zijn moeilijke taak: onze „jongens” het bewijs te leveren, dat het Nederlandse volk waarlijk met hen meeleefde in die jaren, die voor hen allen waren jaren van uiterste beproeving!

Boomsma onthoudt zich van alles wat zweemt naar een beoordeling van de politieke zijde van de ontwikkelingen, die ons land noopten tot het uitzenden van een grote troepenmacht naar ons oude overzeese gebied. Hij spreekt alleen over de dingen, die er voor onze mannen mooi waren en interessant. Zijn boek zij er vooral voor hen in later jaren één, dat hen doet zeggen: ja, zó was het toch ook!

G. J. Vermeulen: „Dagboek van een halve mens”. A. W. Sijthoff's Uitgeverij N.V., Leiden 1951.

Geeft het boek, dat wij hierboven aankondigden, indrukken en herinne-

ringen van hetgeen de mannen van ons leger in Indonesië, onder alle moeilijke belevenissen door, toch ook aan schoons te zien kregen, het „Dagboek van een halve mens” verwerkt die belevenissen litterair en van binnen uit.

Dit boek verdient in tweeërlei opzicht aandacht: het is de eersteling van een schrijver, van wiens hand wij, naar te hopen valt, méér te lezen zullen krijgen; het is tevens de eerste litteraire verwerking van wat in velen moet zijn omgegaan, die gelijk de schrijver, plotseling uit hun rustige bestaan hier in Nederland werden overgeplaatst naar het verre rijk in de tropen, om... ja waarom?

Mag aan ieder kunstwerk de eis gesteld worden, dat het ons een brok leven tastbaar maakt zoals het zich in het bewustzijn van de kunstenaar heeft voltrokken, dan aarzelen wij niet dit „Dagboek” een waarachtig kunstwerk te noemen. Dit behoeft nog niet te betekenen, dat het artistiek gesproken in elk opzicht volmaakt is. Het betekent slechts, dat het een gaaf en eerlijk boek is, dat we daarom gaarne uit 's schrijvers hand aanvaarden zoals hij het ons schonk. En dat — voegen wij er aan toe — de volmaaktheid, onbereikbaar als zij is — toch wel in zulk een graad bereikt heeft, dat we dit boek rekenen tot de beste, die onze Nederlandse litteratuur ons in de laatste jaren schonk.

Naarmate het verhaal voortschrijdt, wint 't boek aan dramatische kracht en komt de schrijver tot een bezonnenheid, die hem — en de lezer — de

tragiek doet speuren achter de vaak zinloos schijnende gebeurtenissen in de wilde vaart hunner wisselingen. De „halve mens” die de schrijver zich voelde toen hij naar Indonesië werd uitgezonden, voelt zich onder alle ervaringen daar steeds meer de „halve mens” die wij allen — gezien tegenover het mysterie van het leven — zijn. Hij wordt, als zijn jonge lichaam geschonden is, in dubbel opzicht en nu eerst recht een „halve mens”. Maar: een „halve mens” die hierin boven velen die zich „hele mensen” wanen, uitstijgt, dat hij ondanks alles in de „hele mens” blijft geloven.

Wij geven aan dit boek de voorkeur boven de oorlogsboeken van een Remarque. Daarmee is véél gezegd. Maar die eer komt voor ons gevoel de schrijver volkomen toe.

Zijn werk vinde vele lezers.

En... het worde door andere van zijn hand gevolgd!

G. A. DE R.

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mejuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Hoe staan wij tegenover de melksanering?

Een leerzaam voorbeeld uit Haarlem

Een nieuwe golf van melksanering gaat door ons land en het lijkt gewenst dit vraagstuk principieel te bekijken, opdat er in ons optreden in gemeenteraden en verenigingen een gemeenschappelijke lijn komt.

Wij maakten deze zaak in Haarlem mee en geven hiervan een verslag.

Voor elke melksanering waaraan het Bedrijfschap voor Zuivel zijn sanctie moet geven, hetgeen het geval is als niet alle melkhandelaars voorstanders der sanering zijn, is een verklaring van geen bezwaar van de colleges van B. en W. in de diverse gemeenten nodig. De Raad heeft daarmede niet direct te maken, maar het kan B. en W. daarover interpellieren.

Uit de bladen kwam in het begin van 1952 het bericht, dat B. en W. van Haarlem de verklaring van geen bezwaar zouden hebben gegeven.

Er is toen door mij verlat ge-vraagd in de raadsvergadering van 30 Januari j.l., B. en W. te mogen interpellieren of, in welke vorm en op welke motieven een verklaring van geen bezwaar door hen was afgegeven.

De stukken werden voor de Raad ter inzage gelegd en het bleek dat B. en W. inderdaad de verklaring van geen bezwaar op 3 Januari 1952 hadden afgegeven zonder hieraan bepaalde condities te stellen, derhalve op de sector-indeling

en de condities van de in Haarlem gevormde coöperatie van melkhandelaren, die de sanering had ontworpen.

De Raad gaf op 30 Januari ver-lot tot de interpellatie en B. en W. bleken tot antwoorden bereid.

Het was van belang deze inter-pellatie te houden, daar het Bedrijfschap voor zuivel zijn sanctie nog niet had gegeven. Het is n.l. mogelijk, dat het Bedrijfschap de sanctie weigert, ondanks de verklaring van geen bezwaar van B. en W., en de mening van de Raad kon voor het Bedrijfschap van belang zijn.

Vooropgesteld zij, dat efficiency en een economische wijze van verkoop ook onze instemming heeft. Het verhaal van 15 melkslijters in één straat, is overdreven. Vele en de beste melkslijters hebben vaste klantenkernen en zorgen zelf wel voor een economische distributie. Het is echter juist, dat er nog verschillenden met een paar klanten in een straat doorheen lopen. De fouten liggen zowel bij de slijters als bij de huisvrouwen. Bij uitbreiding van de stad en verhuizing van klanten naar de buitenwijken, gaan veel slijters hun klanten achterna inplaats van te trachten nieuwe klanten in de eigen buurt te winnen en de pas verhuisde huisvrouw stelt zich niet op de hoogte welke slijters voor haar het gunstigst liggen. Er is echter nooit overleg en nooit voorlichting over deze kwestie geweest.

Melk is belangrijk volksvoedsel, hygiënisch kwetsbaar en er moet regeringsgeld bij. Begrijpelijk dus, dat men naar economische distributie streeft. De vraag is echter, of de sanering op de wijze zoals die veelal en in het bijzonder in Haarlem wordt voorgesteld, juist is en of het middel niet eerder is dan de kwaal, speciaal of er voldoende prikkel blijft om het publiek service te geven, klanten te houden en klanten te winnen.

Melk is niet een artikel als een brief of krant, die men in de bus krijgt. Het is wel gestandaardiseerd (of dit zo blijft is een tweede vraag. Er is in de Kamer kort geleden op versterking ook van volle melk aangedrongen) maar de staat van aflevering o.a. van de losse melk, de wijze en het uur van bediening, en het voorhanden hebben van bijproducten, geven een persoonlijke band met bezorger en leverancier.

Heeft men klachten, dan vindt men gehoor en de baas tracht aan de bezwaren tegemoet te komen en heeft daarbij belang.

Een vertrouwenscommissie kan deze vrije keus niet vervangen. De huisvrouw gaat er ongaarne heen, wil niet riskeren, dat haar bezwaren niet ernstig genoeg worden geacht; wil zelf beoordelen of haar leverancier haar bevalt en wil dit niet aan anderen overlaten.

Hoe zit het echter met de keuze welke dan via de vertrouwenscommissie moet plaats hebben? Zelfs al was deze keuze vrij en niet bemoeilijkt door sectorbeperking en vertrouwenscommissie, dan zou er althans bij de Haarlemse regeling toch geen waarborg zijn, dat men bediend werd zoals men dit wenste en dat men voor zijn wensen gehoor vond. De bezwaren tegen de hele regeling vinden juist hier hun kern en men moet de statuten en reglementen van de te vormen coöperaties nagaan, om hiervoor de sleutel te vinden.

De leden der coöperatie krijgen de aandelen en de sectoren toegevoerd naar hun omzet van zomer 1949 tot zomer 1950. De winstdeling gaat naar maatstaf van die omzet. Niet alleen speelt dus een groei van het bedrijf sinds Augustus 1950 niet meer mee, maar de bedrijven en klanten zijn ingebracht in een grote pool en er is geen belang voor de coöperatie-leden individueel om de dagomzet te verhogen. Een klant er bij kan extra last en moeite veroorzaken, die niet evenredig wordt beloond.

De lust om kernen van klanten te vormen en een bedrijf op te bouwen, eventueel ook door de bezorgers in de winst te laten delen, vergaat. Wij kunnen het begrijpen, dat de anti-sanerders, waaronder belangrijke bedrijven zijn, het onduidelbaar vinden naar een bepaalde, hun wellicht vreemde sector te worden verwezen, de oude klanten kernen te verliezen en een proces-verbaal te riskeren als zij buiten het hun toegewezen gebied durven te treden.

Men zegt dan, zo ook de Wet-houder van Haarlem, dat de sanering maar voor een proefjaar is en als het niet bevalt, niet behoeft te worden verlengd. Zelfs de voorstanders van de sanering echter erkennen, dat dit in strijd is met de feiten en dat deze als duurzaam is bedoeld.

Het stond wel vast, dat de vrije concurrentie door deze regeling zou worden uitgesloten en daarom deed het wonderlijk aan in een nota der coöperatie te lezen, dat „concurrentie voor de consumenten de grootste garantie was voor een goede bediening”. Deze laatste overweging voornamelijk heeft de Raad doen beslui-

ten met 20 tegen 16 stemmen een motie aan te nemen voorgesteld door mijzelf, voor de V.V.D., een der C.H., der K.V.P. en der A.R., luidende als volgt:

„De Raad van Haarlem acht de door de coöperatieve vereniging van melkhandelaren voorgestelde melksanering niet in het algemeen belang”. De V.V.D., C.H., nage-nog alle K.V.P.-ers, een deel der A.R. en de C.P.N., stemden voor de motie welke ter kennis van het Bedrijfschap voor Zuivel te 's-Gravenhage is gebracht.

Noch het belang van de consu-ment, noch dat van bedrijven en bezorgers, achtte men deze sanering gediend. Men was in meerderheid van mening, dat door samenwerking van huisvrouwen en melkhandel, door publicering der rayons, door vrijwillige klantenruil en een goede voorlichting, vrijwillig tot een economische oplossing der melkdistributie kon worden gekomen en dat sociale maatregelen en voorzieningen ook zonder geleide economie door belanghebbenden kunnen worden getroffen. Het woord „ruilverkaveling”, dat enige malen door voorstanders der sanering als aanbeveling daarvan was genoemd, kon bij de huisvrouwen uiteraard weinig waardering vinden, daar het hier om klanten gaat, die niet als een stuk grond wenssen te worden uitgeruid.

E. SCHELTEMA-CONRADI

Luistert naar de radio

Een veertiendaagse rubriek voor de vrouw

Op Donderdagavond 14 Febr. a.s. van 8.05—8.15 uur, zal door de AVRO, onder redactie van mevr. C. Stap-Albers, een rubriek worden geopend met de titel: „De vrouw in gezin, maatschappij en staat”.

Deze rubriek, die voorlopig om de 14 dagen op Donderdagavond om 8.05 wordt uitgezonden, heeft ten doel de vrouw van voorlichting te dienen op gezins-, maatschappelijk- en staatkundig terrein.

Goede bekenden van ons hebben haar medewerking toegezegd: mevr. A. Fortanier—de Wit, mej. mr. J. J. Th. ten Broecke Hoeksra. Wij raden U aan te luisteren en anderen tot luisteren aan te spo-

ren. De AVRO beschouwt deze uitzending als een proefneming. Wanneer de rubriek dus Uw belangstelling heeft, en U prijs stelt op voortzetting, zal het nuttig zijn, dat U dit op een briefkaart mededeelt aan mevr. C. Stap-Albers, p.a. AVRO.

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

voor een zo hecht mogelijke samenwerking op zo breed mogelijke grondslag om te voorkomen, dat wij worden aangevallen.

De Atlantische gemeenschap is zuiver als reactie op het dreigende Russische optreden tot stand gekomen, maar gelukkig wordt het doel

steeds meer positief. Zo is in Ottawa in het afgelopen jaar, dank zij de stimulerende arbeid van onze minister van Buitenlandse Zaken, vooral de integratie op sociaal-economisch gebied meer naar voren gekomen. Wet ons door de ongunst der tijden is opgelegd, kan dus tot een goed van hoge waarde voor de Westerse gemeenschap uitgroeien.

En wat bedoelde toetreding betreft, stelde de heer Korthals vast, dat deze

het gewapende effectief der N.A.T.O.-landen niet onaanzienlijk uitgebreid. Korea heeft bovendien bewezen, dat in het bijzonder de Turkse soldaten van grote waarde zijn in de strijd. Onze woordvoerder ging daarbij nog in op de verhouding tussen de N.A.T.O. en de defensie-organisatie voor het Midden-Oosten en legde er nog eens de nadruk op (zulks in verband met de besprekingen der Amerikanen met de Grieken en Turken), dat alle

N.A.T.O.-landen in de voorbesprekingen over dergelijke zaken volledig zullen moeten worden gekend. Er is een tendenz, om de kleinere staten onvoldoende te raadplegen en onze woordvoerder kondigde reeds vrij duidelijk aan, dat hij daarop bij de behandeling van het Japanse Vredesverdrag nog nader zou terugkomen.

Voor het overige echter herhalen wij dat onze fractie met het voorstel zelf uiteraard gaarne is accoord gegaan

N.V. SCHEEPSWERVEN
„PIET HEIN”
 BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter
 DROOGDOK 115 x 30 Meter

H.P. Gelderman & Zonen N.V.
 OLDENZAAL

fabrikanten van

ruwe-, geverfde-, gebleekte- en bedrukte-
 katoenen-, rayon- en rayonvezel manufacturen

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek
 voorheen

J. C. DEN HAAN

GORINCHEM

N.V.
W. A. HOEK'S

MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
 Hoofdkantoor en Machinefabriek
 te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en tederen druk.
 Installaties voor de bereiding van zuurstof, stikstof, enz.

Voor dagelijks gebruik!

DE JONG'S
CHOCOLADE

CHOCOLADE
HAGELSIAG.

De eenige echte!

N.V. Nederlandsche
 Caoutchouc- en Gutta-
 Percha-fabriek

v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

Technische
 rubberartikelen

DE ROTTERDAMSCHЕ
DROOGDOK MIJ. N.V.

SMIT

SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

Abraham van Stolk & Zonen N.V.

Houthandel
 Schaverij - Zagerij

Vuren - Dennen - Oregon Pine - Pitch-Pine - Heipalen
 Rotterdam, Telef. 35400 - Postbus 1100

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek
 BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Inzake onze
persoonlijke vrijheid

(pag. 5)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

WIE A ZEGT, ZEGT B, ZEGT C, ENZ.

*De socialist gaat steeds verder met overheidsingrijpen -
Het Vrije Volk geeft een veelzeggend voorbeeld*

Telkenmale blijken in de praktijk weer de verschillen van opvatting, die er bestaan tussen de socialisten en de liberalen. De liberaal stelt vertrouwen op de inzichten en de initiatieven van de mens. De socialist blijkt daar telkens weer geheel anders tegenover te staan. Voor hem is, iedere keer weer, het ingrijpen van de overheid de remedie tegen velerlei kwalen. Wanneer bijvoorbeeld in het begin van het vorige jaar het nieuwe kabinet zijn economische politiek uitzet en het wijst op het overleg met de werkgeversorganisaties teneinde de prijzen binnen redelijke grenzen te houden, dan heeft de P.v.d.A. daarin onvoldoende vertrouwen. Kort na de komst van het nieuwe kabinet — dat dan gekomen is met de aanpak van de economische moeilijkheden, waarop wij onder het vorige kabinet tevergeefs hadden gewacht! — komt het socialistische Tweede Kamerlid drs. Nederhorst met een interpellatie waarin hij o.m. een stelsel van prijsbeheersingsmaatregelen vraagt en een controle-apparaat der overheid. Zou naar de zin der P.v.d.A. zijn gehandeld, dan zou het gevolg zijn geweest een net van maatregelen en een ganse schare van controlerende overheidsdienaren. Achteraf is gebleken, dat de door de Regering gevolgde methode van overleg met de werkgeversorganisaties, die toen een ernstig beroep hebben gedaan op de werkgevers, voldoende geweest is om op het terrein der prijzen ongewenste ontwikkelingen te voorkomen. Hier is langs vrijwillige weg bereikt hetgeen de socialisten met dwangmaatregelen hadden willen nastreven.

Wanneer dan voorts in het parlement het wetsontwerp inzake toezicht op het credietwezen aan de orde is, dan blijkt weer dezelfde tegenstelling. Van onze zijde wordt erkend dat er noodmaatregelen nodig zijn als gevolg van de impasse waarin de politiek van minister Lieftinck ons heeft gebracht. Maar het standpunt van ons is dan: probeer het eerst langs de weg der vrijwilligheid, tracht met het bankwezen een minnelijke regeling te treffen teneinde ons land uit de moeilijkheden te kunnen halen. Maar de socialisten wensen ook in dit geval de weg van het minnelijke overleg niet. De overheid moet er aan te pas komen. En daarom wensen de socialisten ook voor deze aangelegenheid uiterst vergaande overheidsbevoegdheden. En met betrekking tot het toezicht op het credietwezen krijgen zij hun zin. De K.V.P. immers steunt de socialisten in de verwezenlijking van hun socialistische wensen.

* * *

Geen gelegenheid laten de socialisten voorbijgaan om hun voorkeur voor dwingende overheidsmaatregelen te demonstreren. Bij

de behandeling van de begroting van Economische Zaken in de Tweede Kamer in December j.l. hebben zij wederom de kwestie van de investeringsbeperkingen uit die hoek bezien. Iedere keer weer blijkt hoezeer zij aan overschatting van de staat lijden. De overheid wordt als een soort al-wetend en al-kunnend geheel gezien. De werkelijkheid echter is, dat de staat zich bij zijn ingrijpen in het economische leven vertoont in de gedaante van een groep ambtenaren, die allerm minst feilloos zijn, om ons nu maar zacht uit te drukken.

Wij hebben er bij de debatten in December ook op gewezen wat die door de socialisten bepleitte investeringscontrole in de praktijk wel zou betekenen. Daarbij hebben wij er uiteraard ook aan herinnerd, dat de socialisten het, — naar de praktijk het nu heeft geleerd, — met hun pleidooi voor het scheppen van een prijsbeheersingsapparaat ook mis hadden gezien. Immers, gebleken is, dat de minister van economische zaken zijn doeleinden heeft kunnen verwezenlijken door overleg met de voormannen van het bedrijfsleven, en met vermindering van een kostbaar, verstarrend prijzenapparaat. Dat zou volmaakt overbodig opgebouwd zijn, als de socialisten hun zin hadden gekregen!

Met betrekking tot het vraagstuk van de investeringen, waarbij de socialisten de overheid dus ook al weer een zeer ingrijpende rol willen laten spelen, is allerm minst te verwachten, dat het inzicht der overheid beter zou zijn dan het inzicht van de particuliere ondernemer. Integendeel, de kansen die een particuliere ondernemer op een zeker ogenblik ziet, worden nu juist door een ander niet gezien. Het is immers het kenmerk van de ondernemer, dat hij op een ogenblik van kansen gebruik weet te maken, die aan de aandacht van een ander ontsnappen.

In welk afgrijselijk bureaucratisch gedoe zou men verder vervallen als de overheid, zoals de socialisten bepleiten, controle zou gaan uitoefenen op de voorraadvorming, op het investeren in gebouwen en op het investeren in machines.

En, bovendien, waarop zou het wijze inzicht van de overheid in deze zaken berusten? Ervaring heeft zij niet in vergelijking bij de ervaring van de ondernemers. Haar ambtenaren zijn waarlijk niet met meer zakelijk inzicht begaafd.

Zeer leerzaam is wat de rector-magnificus van de Economische Hogeschool in zijn rede van 8 November j.l. — uitgesproken ter gelegenheid van de herdenking der stichting dier hogeschool — aan zijn gehoor heeft voorgehouden. Prof. Witteveen heeft in deze rede betoogd, dat alle fouten, die in de conjunctuurtheorie aan het bedrijfsleven zijn toegedacht, juist zijn gemaakt door de overheid!

Ons dunkt, dat de socialisten hier eens over moeten nadenken!

* * *

Wij kwamen tot de overdenking van het bovenstaande toen wij Zaterdag j.l. Het Vrije Volk lazen, het socialistische dagblad. In een kort hoofdartikel werd een beschouwing gewijd aan Polynorm, het bedrijf in

Bunschoten en Amersfoort, waar 2000 mensen werk vinden; het stelt zich ten doel „de vervaardiging van een bijzondere soort montagewoningen”. Er zouden thans moeilijkheden zijn met dit bedrijf en die geven Het Vrije Volk aanleiding tot een — uiteraard socialistische — principiële beschouwing. Het blad wijst er op, dat wie een bedrijf wil beginnen daarvoor van de overheid „vestigingsvergunningen, bouwvergunningen, deviezen-toewijzingen enz.” hebben moet. „Door deze vergunningenpolitiek is de overheid mede verantwoordelijk voor de verdeling van de schaarse productiemiddelen waarover ons land beschikt en voor de richting waarin wordt geïnvesteerd”, zo zegt het. Maar, zo luidt dan de redenering verder, na die eerste stap trekt de overheid zich terug „en zijn de ondernemers praktisch vrij om over die schaarse productiemiddelen te beschikken hoe ze willen”. En dan laat het blad daarop volgen: „Dit betekent dat de verantwoordelijk-

(Vervolg op pag. 3)

KINDERACHTIG?

In zijn rede te Naaldwijk heeft Mr Oud uitvoerig gesproken over de politiek van Minister Lieftinck. Dat hij die politiek principiële bestreden heeft, zal niemand verwonderen. Hij heeft dit in de Kamer ook gedaan. Evenals in de Kamer heeft hij in Naaldwijk van zijn bewondering getuigd voor de bekwaamheid, de ijver en de toewijding van de Minister en hem hulde gebracht voor het grote werk van de geldzuivering in 1945 verricht. Hij heeft daaraan echter naar waarheid toegevoegd, dat de Minister het daarentegen budgetair minder moeilijk had gehad. In tegenstelling met de crisisjaren vóór de oorlog brachten de middelen telken jare aanzienlijk meer op dan de raming. Over 1951 bedroeg het surplus zelfs meer dan een half miljard.

Is dit nu, zoals „Het Vrije Volk” beweert „kinderachtig geknabbel” aan de reputatie van Minister Lieftinck? Men moet wel door een zeer beslagen rode bril kijken, als men het zo ziet. Wie de zaken objectief bekijkt, zal erkennen, dat Minister Lieftinck knap werk heeft verricht. Maar hij zal ook moeten erkennen, dat het hem budgetair zeer is meegelopen. En hij zal open oog moeten hebben voor de gevaren, die de grote overschotten met zich hebben gebracht. Het gevaar vooral, dat de Minister zich onvoldoend schrap heeft gezet tegen de gestage uitzetting der staatsuitgaven. Daarop te wijzen is geen knabbelen aan iemands reputatie. De debater van de zijde van de P.v.d.A. in de Naaldwijkse vergadering heeft het ook in het geheel niet zo gevoeld. Hij heeft Mr. Oud hulde gebracht voor de wijze, waarop hij over de persoon van Minister Lieftinck had gesproken. Geheel het debat in de vergadering stond op hoog peil. Voor- en tegenstanders waren het daarover eens. Wij kunnen het alleen maar betreuren, dat de redactie van „Het Vrije Volk” niet beter weet te doen dan te trachten het peil der discussie te verlagen. Indien hier van „kinderachtigheid” sprake is, dan is die zeker niet aan de zijde van Mr. Oud.

De Secretaris der redactie zal enige tijd afwezig zijn. Copy en correspondentie voor het volgende nummer dienen te worden gezonden naar:

G. STEMPHER
Prinsengracht 1077 - Amsterdam
Telefoon 35343

☆ parlementaire flitsen ☆

Kweekschool krijgt een wettelijke regeling

Europese Defensie-Gemeenschap vond instemming in de Kamer

Het mag minister Rutten stellig als een verdienste worden aangerekend, dat hij erin geslaagd is, een wettelijke regeling van het kweekschoolonderwijs tot stand te brengen. Voorgangers van de minister in een wat verder liggend verleden waren op dit punt minder voorspoedig geweest. De door hen in de jaren 1931, 1934 en 1938 ingediende ontwerpen betreffende de onderwijzersopleiding moesten telkens wegens bij de schriftelijke voorbereiding reeds gebleken gebrek aan overeenstemming met de Kamer worden ingetrokken. Het betrekkelijk grote aantal amendementen, dat ook op minister Rutten's ontwerp tenslotte nog is ingediend, zou de indruk kunnen wekken, dat ook thans eigenlijk maar weinig overeenstemming bestond, maar zo was het in werkelijkheid toch niet. In de hoofdlijnen werd het ontwerp wel degelijk algemeen toegejuicht.

Sprekend voor onze fractie, kon mevrouw Fortanier-de Wit haar waardering uiten voor de krachtige poging, welke de minister met dit ontwerp had ondernomen, om te komen tot een daadwerkelijke vernieuwing van de opleiding van onderwijzers, waardoor, naar zij hoopte, in de toekomst met recht gesproken zou kunnen worden van: „de vorming van onderwijzers”.

Mevr. Fortanier achtte het van het grootste gewicht, dat op deze wijze de onderwijzers en onderwijzeressen een degelijk fundament van kennis krijgen op psychologisch, paedagogisch en didactisch gebied; dat de moedertaal in het leerplan centraal gesteld wordt en dat de aesthetische vorming zeer nadrukkelijk nagestreefd wordt en dat, tenslotte, inzicht in maatschappelijke verhoudingen wordt bijgebracht, waardoor de volksovoeder niet meer, zoals voorheen, een geïsoleerde plaats in de gemeenschap wordt opgedrongen. Dat alles zit „er in”, al is het, zoals bij alle onderwijs, de leraar, die het tenslotte „er uit” moet halen en de dode letter van het leerplan tot leven moet brengen, in verband waarmee onze woordvoester dan ook mede aandacht wijdde aan de eisen, aan de leraren der kweekscholen te stellen.

Nast hetgeen zij reeds genoemd had, achtte spreekster het een voornaam winstpunt, dat vóórdat tot de eigenlijke vorming van de onderwijzer wordt overgegaan, een ontwikkeling noodzakelijk wordt geacht, welke ligt op het peil van het voorbereidend hoger en middelbaar onderwijs. Al deze factoren, aldus spr., waarmee mijn fractie gaarne haar warme instemming betuigt, maken dit wetsontwerp tot een belangrijk stuk werk.

Toch had zij nog wel enige bedenkingen en om deze te kunnen begrijpen, dienen wij eerst zeer in het kort aan te geven, welke organisatie het ontwerp nu voor het kweekschoolonderwijs brengt. De gehele cursus wordt vijf in plaats van vier jaar. Zij bestaat uit drie leerkringen: De eerste leerkring (van twee jaar) beoogt de algemene vorming, de tweede leerkring (eveneens twee jaar) beoogt de bijzondere vorming als onderwijzer en de derde leerkring (van één jaar) beoogt inzonderheid, voortbouwend op de reeds verkregen praktische vorming, de kwekeling nader vertrouwd te maken met de lagere school. Er komen twee akten van bekwaamheid. Aan het einde van de tweede leerkring — na vier jaar dus — zal men de „akte van bekwaamheid als onderwijzer” kunnen krijgen en de bezitter zal dan benoembaar zijn aan een school voor gewoon l.o. Degene, die echter ook de derde leerkring volgt en met succes volbrengt, krijgt een „akte van bekwaamheid als volledig bevoegd onderwijzer” en kan dan benoemd worden tot hoofd ener school voor l.o. of tot onderwijzer aan een school voor v.g.l.o. of u.l.o.

De oude hoofdakte(-studie) komt dus te vervallen, maar er komt toch wel tweeërlei bevoegdheid. Vooral de heer Van Sleen (Arb.) had daartegen ernstige bezwaren. Ten dele kon onze woordvoester deze bezwaren wel onderschrijven, althans begrijpen. Met name achtte zij de derde leerkring voor de vorming van de onderwijzer van onschatbare waarde en zou ook zij, in beginsel, het stellig toejuichen, wanneer alle kwekelingen drie leerkringen zouden (kunnen) volgen. Zij kon echter de realiteitszin van de minister waarderen, wanneer hij opmerkte, dat, vooral om een onderwijzers tekort te voorkomen, tweeërlei bevoegdheid en dus de mogelijkheid om na vier jaar het onderwijs binnen te treden, op het ogenblik toch onontbeerlijk is. Wel echter bepleitte mevrouw Fortanier, in verband met de langere studie, in ruime mate steun aan leerlingen van de derde leerkring, en wel door middel van beurzen en niet door renteloze voorschotten (waartegen, naar bekend, vele bezwaren bestaan).

Minister Rutten had betoogd, dat hij de u.l.o.-school „als voorportaal bij uitstek” voor de kweekschool niet kon missen. Mevrouw Fortanier bleek wel op een enigszins ander standpunt te staan en juichte het in ieder geval zeer toe, dat de cijfers aantonen, dat het aantal leerlingen der kweekscholen, dat in het bezit is van een einddiploma H.B.S. of gymnasium, de laatste jaren belangrijk is toegenomen. Om die eerste leerkring niet te gemakkelijk te maken en het peil der

leerlingen op gelijke hoogte te krijgen, voelde mevrouw Fortanier wel voor een examen na de eerste leerkring (dus na de eerste twee jaar). Zij diende ook een amendement in deze geest in, maar trok het in, toen het door de minister en door de Kamermeerderheid werd bestreden.

Heel wat meer succes had mevrouw Fortanier met een amendement, dat zich richtte tegen de bepaling in het (gewijzigde) ontwerp, dat een onderwijzer, ook als hij een onvoldoende cijfer voor dit vak heeft gekregen, toch op de lagere school aan de leerlingen gymnastiekonderwijs kan geven. Met o.a. de heer Van Sleen betreurde zij dit zeer, omdat het onderwijs in de lichamelijke opvoeding een zo totaal andere vorming betreft dan die van de overige vakken, die de lagere school geeft, dat men dit zeker niet op één lijn kan stellen. De minister bestreed het amendement-Fortanier, maar de Kamer nam het z.h.s. en met algemene stemmen aan!

Enige malen kwam de oude tegenstelling van „rechts” tegen „links” weer eens om de hoek kijken, welke vooral hierin haar oorzaak vond, dat de confessionele partijen van een onjuist automatisme bij de gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs uitgaan. Dit ontwerp brengt namelijk behalve een hervorming van de onderwijzersopleiding ook een doortrekking van de financiële gelijkstelling. Mevr. Fortanier had reeds eerder, mede namens haar fractie, verklaard, open te staan voor de gedachte, dat er een norm moet worden gevonden, waarbij het mogelijk is de gelijkstelling tussen bijzonder en openbaar onderwijs in de verschillende takken van onderwijs door te trekken. Van andere zijde zal men dan echter bereid moeten zijn, daarbij in aanmerking te nemen de bijzondere plaats, welke het openbaar onderwijs inneemt. Dat is immers niet alleen onderwijs voor de kinderen van hen, die op principiële gronden zulk onderwijs de voorkeur geven, maar het is daarnaast een toevlucht voor hen, die een minderheid vormen in de streek, waar zij wonen en daar geen onderwijs van hun richting voor hun kinderen kun-

nen verkrijgen. Daarom bestreed mevrouw Fortanier terecht en amendement van de heer Roosjen (A.R.), dat de eis van een minimum van 15 leerlingen per klas voor de bijzondere kweekscholen ook voor de Rijkskweekscholen wilde doen gelden. Zulk een eis is onjuist, omdat dit voor het openbaar onderwijs van geval tot geval, alle factoren, als bovengenoemd in aanmerking genomen, moet worden bekeken. Het amendement-Roosjen werd echter met 43 tegen 29 stemmen (rechts tegen links) aangenomen. Gelukkig is echter de bevoegdheid van de minister gehandhaafd, om, de Onderwijsraad gehoord, niettemin een kweekschool in stand te houden, welke aan deze voorwaarde niet mocht voldoen.

Bij een amendement van de heer Peters (K.V.P.), tot uitbreiding van het aantal gesubsidieerde uren voor godsdienstonderwijs, dat f 110.000 zou kosten per jaar, dreigde de minister met het aanvragen van schorsing en met intrekking van het ontwerp, waarna deze zijn amendement introk. Daarentegen nam de minister een amendement van dezelfde afgevaardigde over, dat de overgangstijd, waarin de oude „hoofd-akte” nog kan worden behaald, welke het ontwerp tot 1959 wilde laten lopen, nu tot 1962 verlengt.

Bij dit overzicht van de voornaamste punten zullen wij het moeten laten.

Dat minister Stikker gevoelig is voor wensen en verlangens van de Kamer en daaraan, zo enigszins mogelijk, ook tracht tegemoet te komen, is weer eens overtuigend gebleken. Meermalen was het tot uiting gekomen, dat het toch zo nuttig zou zijn, wanneer nu en dan eens een „full dress debate” zou kunnen worden gehouden, hetzij over de buitenlandse politiek in het algemeen hetzij over een zeer gewichtig onderdeel daarvan, ook los van een bepaald ontwerp. Welnu, zulk een debat heeft zich de vorige week voorgedaan en het heeft zijn nut wel getoond.

Donderdag 7 Februari legde minister Stikker een belangrijke Regeringsverklaring af over de achtergronden van en de houding der Nederlandse Regering tegenover het vraagstuk der Europese Defensie-Gemeenschap en nog diezelfde middag- en daarbij aansluitende avondvergadering heeft de Kamer zich kunnen uitspreken. Een uitspraak, welke noch de Kamer, noch de minister in absolute zin zou mogen binden (enigerlei motie is trouwens ook niet gesteld), maar die de minister toch een belangrijke ruggesteun (en misschien nog wel iets meer dan dat) heeft verschaft voor zijn aanstaande optreden op de conferentie te Lissabon.

Ook onze woordvoerder, drs Korthals, gewaagde van het bijzondere belang van deze gedachtenwisseling. Hij moest daarbij vaststellen, dat niet valt te ontkennen, dat er op dit punt in het verleden tussen Regering en grote delen van de Kamer wel eens verschillen inzicht zijn geweest over het te voeren beleid. Tegenover de kwestie van het Europese leger heeft de Regering immers zekere tijd minder welwillend gestaan dan een gedeelte van het Parlement en daaruit was naar zijn mening te verklaren de aanvankelijke afzijdigheid, welke de Regering heeft betracht met betrekking tot de deelneming aan de Pa-

DEZE BURGER

DEZE BURGER

stond tussen vele Britse burgers in de Westminster Hall in Londen toen daar het stoffelijk overschot van den Koning stond opgebaard.

Ge moet over zulke ervaringen, wanneer ge schrijver- van- beroep zijt, niet veel schrijven, omdat ge dan de kans loopt te veel te schrijven. Wanneer iets zo ecet is en zo ontroerend als dit, dan kunt ge er niet anders dan weinig van schrijven. Misschien alléén maar dat het zo ontroerend was. Indrukwekkend en aangrijpend.

Maar ik had in die hoge stilte, met al die mensen langzaam gaande langs hun heengegane vorst, wel diep het besef dat wij, op sommige, zeer uitzonderlijke ogenblikken, toch wereld- burger zijn; want ik, als Nederlander, was zeker zo diep getroffen door dit moment, als de Britten om mij heen. Er was hier, dacht ik, voor enkele minuten geen verschil.

Het wonderlijke is toch werkelijk, dat, zonder een schijn van byzantinisme, gezegd mag worden, dat vele Nederlanders zeker zo ontroerd waren als de Britten, om de dramatische dood van deze Koning.

Het wonderlijke is, dat wij verrassend beseften, dat deze Koning, om enige zijner wezenskenmerken, ons, burgers van een ander land, dierbaar was; dat wij hem achtung toedroegen. Dat wij deze stille, onbizarde man, die in een der Britse bladen GEORGE THE GOOD werd genoemd, een plaats in ons hart hadden gegeven.

Wel, en zo schuifelde deze burger in de rij door de hoge stille Westminster Hall, mede met die duizenden en duizenden, die George de Goede hun vaarwel kwamen brengen.

Het was een ogenblik van grote verhevenheid. En er was, in zijn weemoed, een klaarte van licht in het hart van

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Eldorado

Onder welke „zegeningen” de bevolking achter het ijzeren gordijn leeft, waar de communisten hun scepter zwaaien, blijkt o.m. uit de jongste bekendmaking van de Hongaarse ministerraad, dat de prijs van varkensvet is vastgesteld op f 10.- per kilo, van margarine op f 8.- per kilo en van consumptie-olie op f 7.— per kilo. Nu is het waar, dat men ten aanzien van deze prijzen weinig positiefs kan zeggen, indien men niet weet hoe hoog de lonen in Hongarije zijn en wat men er voor kan kopen. Het mag echter genoegzaam bekend zijn, dat de lonen in Hongarije zeker niet tot de hoogste gerekend kunnen worden. Integendeel, vergeleken met de landen van het vrije Europa staan de lonen op een bedroevend laag peil. Dit blijkt o.m. uit het feit, dat men in Hongarije voor het gemiddelde maandelijkse inkomen, wat f 250.— bedraagt, een costume kan kopen van middelmatige kwaliteit. Met andere woorden, is de toestand in het Hongaarse communistische paradijs van dien aard, dat de gewone man praktisch niet in staat is zich van nieuwe kleren te voorzien.

Ziedaar weer enige feiten, die het de vrije wereld duidelijk kunnen maken, waartoe het communisme leidt, d.w.z. niet alleen tot een geestelijke terreur, doch ook tot een economische toestand, waarin een menswaardig bestaan, waarmede zo vaak door de communisten wordt geschermd, volkomen is uitgesloten. Wellicht mag het overbodig worden geacht deze feiten te publiceren voor de groep, die regelmatig van de inhoud van ons blad kennis neemt. Het gaat er echter voornamelijk om, dat deze feiten worden uitgedragen over de brede massa, niet alleen en uitsluitend door middel van vergaderingen en schriften, maar vooral ook door het persoonlijk contact.

Charme van het verbod

Meer dan eens en in verschillende kringen hoort men nog al eens pleiten voor een verbod van bepaalde persorganen, voor een verbod van een bepaalde partij, met wier denkbeelden men het niet eens is. Al is men het zoals wij, volkomen oneens met bepaalde opvattingen, zoals die b.v. door de communistische partij in ons land naar voren worden gebracht en al zou men liever vandaag dan morgen zien, dat de aanhang van de C.P.N. tot nul werd teruggebracht, toch moet men zich wel realiseren, welke charme er juist van een verbod uitgaat.

Wij vonden dit goed omschreven in een orgaan, dat juist omdat het als zeer anti-communistisch bekend staat, in dit verband geciteerd mag worden, n.l. De Trom, het orgaan van het Nationaal Jongeren Verbod.

Dit blad schrijft o.m.: „Wij Nederlanders scheppen er altijd een kinderlijk genoegen in heerlijk tegen de draad in te gaan. Bordjes met Verboden Toegang oefenen een magische aantrekkingskracht uit. Een straatbengel, die door een tot dol wordens toe getreiterde agent wordt opgebracht, kan rekenen op de onvoorwaardelijke sympathie van de voorbijgangers, zo zij hem al niet met vereende kracht ontzetten. Belasting ontduiken is een nationale sport, zonder brandend achterlicht fietsen een verrijnd genoegen, speciaal voor kenners. Een blad, dat verboden zou worden en dus — hoe kan het anders — illegaal zou gaan draaien, zou met ten minste een verdubbeling van de kring van belangstellenden rekening moeten houden. De kring van lezers zou groter worden en de trouw van de Stalinistische opvattingen, die nu zelfs in communistische kring aan het tanen is, zou een machtige stimulans ontvangen. De charme van het verbodene zou rijkelijk opwegen tegen de banvloek van de regering”.

Woorden, welke het overdenken waard zijn, juist in deze tijd.

„Werkspoor”

Kort geleden hebben wij melding gemaakt van het vijftig-jarig bestaan van de Rotterdamse Droogdok Maatschappij N.V. Thans kunnen wij wijzen op het jubileum van een te Amsterdam en Utrecht gevestigde onderneming. Wij bedoelen „Werkspoor”, welke onderneming op 9 Februari j.l. 125 jaar bestond. Ook deze onderneming getuigt van de ondernemingszin, die er in ons vaderland is. Niet minder dan ongeveer 10.000 arbeiders vinden er werk. Een productie, die vele soorten producten kent, en over bijna de gehele wereld wordt afgezet, spreekt ons van de grootheid van deze onderneming.

Na wat er dezer dagen over geschreven is, willen wij kort zijn. Een blad als het onze heeft ook geen directe aanrakingen met jubilea van grote bedrijven.

Maar waar ook hier weer sprake is van een monument van ondernemerszin en ondernemersarbeid wilden wij er toch niet aan voorbij gaan. En voorts willen wij er op wijzen, dat ook hier weer blijkt hoe de leiders van grote bedrijven toch nog steeds weer gelegenheid vinden zich in het maatschappelijk leven ook buiten hun bedrijf te

bewegen. De president-directeur van Werkspoor immers, ir M. H. Damme Sr, is een man die o.m. voorzitter is geweest van het Centraal Sociaal Werkgeversverbond en die minister Stikker, toen deze minister was geworden, opgevolgd is als voorzitter van de Stichting van de Arbeid. Gelukkig heeft ook onze Regering getoond voor zulke ondernemers de waardering te hebben die zij verdienen. Minister van den Brink persoonlijk heeft immers Zaterdag j.l. aan ir Damme de versierselen uitgereikt die behoren bij het commandeurschap in de Orde van Oranje Nassau. Wij verheugen ons daarover ten zeerste.

Urgent

Reeds eerder wezen wij er op, hoe noodzakelijk het is, dat de regering met betrekking tot het werkloosheidsvraagstuk een politiek voert, die een waar vooruitzien tot inslag heeft. De werkloosheidscijfers nemen de laatste tijd op een onrustbarende wijze toe en het behoeft dan ook geenszins verwondering te wekken, dat de Raad van Vakcentrallen, bestaande uit C.N.V., K.A.B. en N.V.V. zich met een brief tot de regering hebben gewend, waarin blijkt wordt gegeven van de onrust over de stijging van de werkloosheid in de laatste maanden.

Wij willen hiermee geenszins beweren, dat wij het in alle opzichten eens zouden zijn met de maatregelen, die genoemde Raad aanbeveelt om het werkloosheidsvraagstuk op te lossen, een feit blijft, dat zijn ongerustheid zeker niet ongegrond is.

Vrijwel op hetzelfde moment, waarop de Raad van Vakcentrallen zich tot de regering wendde, verscheen van deze laatste een memorie van antwoord op het voorlopig verslag der commissie van rapporteurs uit de Eerste Kamer omtrent de algemene beschouwingen over de Rijksbegroting voor het dienstjaar 1952. Hierin verklaart zij onder meer, dat het vraagstuk van de werkgelegenheid de bijzondere aandacht van de regering heeft en dat zij binnenkort een uiteenzetting zal geven van het beleid, dat zij tot verruiming der werkgelegenheid denkt te volgen. Uit deze mededeling zou kunnen blijken, dat de regering, althans met betrekking tot het werkloosheidsvraagstuk inderdaad het principe van „gouverner c'est prévoir” als beginsel heeft aangevaard. Inmiddels zal moeten worden afgewacht met welke maatregelen zij voor de dag zal komen.

In ieder geval staat vast, dat het hier een vraagstuk betreft van de eerste orde, waarbij het niet alleen gaat om economische en sociale problemen, doch ook om vraagstukken met een psychologische achtergrond, waarvan de betekenis groter is dan voor de betrokken groepen zelf. Moge de regering in dit opzicht het bewijs leveren, dat zij inderdaad vooruitziet en niet achter de feiten aanloopt.

Moedgevend?

In de Memorie van Antwoord op het voorlopig verslag der commissie van rapporteurs uit de Eerste Kamer, omtrent de algemene politieke beschouwingen over de rijksbegroting voor het dienstjaar 1952, zegt de regering onder meer de bevolkingsaanwas te zien als een moedgevend teken omtrent de levensaanvaarding en de levensmoed welke in ons volk leeft.

Anderzijds ziet zij geen tegenstelling tussen deze zienswijze en haar emigratiebeleid. Het wil ons voorkomen, dat deze zienswijze, hoe complimenteuz zij ook voor ons volk is, meer een theoretische dan een praktische betekenis heeft. Immers, hoe mooi deze volzinnen ook mogen klinken, er zullen toch economische voorwaarden moeten worden geschapen om de „levensmoed” en „levensaanvaarding” van ons volk een reële inhoud te geven. Wij willen ons wat de zienswijze van de regering betreft zeker niet opzettelijk in een ongunstige zin uitlaten, maar toch dient de vraag te worden gesteld of de regering de oorzaken van de bevolkingsaanwas niet te veel door een rooskleurige bril en een te eenzijdige ideële achtergrond ziet. De emigratiepolitiek lijkt ons overigens een weinig gelukkige methode om tot oplossing van het bevolkingsvraagstuk te komen. Ook een te snelle en onoordeelkundige industrialisatie houdt in dit opzicht grote gevaren in en men zal er voor moeten waken, de industrialisatie niet te forceren om het bevolkingsvraagstuk kunstmatig op te lossen.

Het dient voorts in twijfel te moeten worden getrokken of de optimistische uitlating van onze regering ten aanzien van de bevolkingsaanwas door alle groepen van de bevolking op de juiste wijze wordt gewaardeerd en verstaan. De uitlating als zodanig komt ons zeker te eenzijdig voor, omdat zij niet gewaagt van het zo noodzakelijke verantwoordelijkheidsgevoel, dat, hoe men deze problemen ook moge beoordelen, te allen tijde bij de gezinsvorming aanwezig dient

te zijn. Dat de regering met een dergelijke opmerking dit verantwoordelijkheidsgevoel versterkt, menen wij vooralsnog in ernstige mate te moeten betwijfelen.

Huisarrest

In een vergadering van de Centrale Raad van de Katholieke Arbeidersbond in Limburg heeft de voorzitter, het Tweede Kamerlid, de heer J. H. Maenen, gesproken over een officiële regeling van een gemeente die de met werkloosheid gestrafte arbeiders „verplicht huisarrest” oplegt tijdens de duur van de overbruggingsuitkering. Gezinsleden van de „gestrafte” wordt in diezelfde periode ieder bezoek aan café of inrichting van vermaak verboden. Deze verklaring heeft zowel in de Nederlandse pers als in de radio heel wat stof doen opwaaien.

Naar de N.R.C. weet te melden, betreft het hier de gemeente Valkenburg in Limburg. Het blad deelt tenslotte mede, dat de heer Maenen over deze zaak een onderhoud heeft gehad met het college van B. en W. van Valkenburg, waarbij het college nadrukkelijk verklaarde van deze regeling onkundig te zijn geweest en de tekst van de gelaakte voorschriften ten sterkste afkeurde.

Wij hebben niet de minste redenen aan dit bericht te twijfelen en hiermede zou dus de storm in het glas water geluwd zijn. Naar hetzelfde blad evenwel bericht, zou de gewraakte regeling reeds geruime tijd geleden aan het ministerie van Sociale Zaken zijn voorgelegd en zou dit ministerie geen aanmerkingen op de voorschriften hebben gemaakt. Er blijven dus tenslotte in deze min of meer sensationele zaak twee duistere punten.

Ten eerste, hoe het mogelijk is, dat het college van B. en W. van Valkenburg onkundig is van de gelaakte voorschriften en ten tweede, waarom het ministerie van Sociale Zaken in deze heeft verzuimd aanmerkingen te maken.

Moge dan de Valkenburgse affaire minder ernstige afmetingen hebben dan men aanvankelijk mocht geloven, het blijft een feit, dat er in het kaderwerk van de ambtelijke molens een schroefje los zit en het zou zeker aanbeveling verdienen dat de oorzaken van deze hapering eens grondig werden onderzocht en hersteld.

(Vervolg van pag. 1)

heid niet gepaard gaat met een overeenkomstige zeggenschap over de verdere gang van zaken”.

Dit artikel uit Het Vrije Volk is leerzaam. Het toont weer duidelijk aan hoe de zaken in de socialistische hoek worden gezien. Wij zien nu verder af van het concrete geval, maar dit doende kan worden vastgesteld, dat hier weer blijkt hoe het ingrijpen der overheid steeds weer tot verder ingrijpen leiden zal in de ogen der socialisten. Wanneer de overheid bij haar beleid fouten heeft gemaakt en bedrijven in het leven heeft geholpen, die niet levenskrachtig blijken, dan zeggen de socialisten niet: „ziet de overheid heeft zich vergist, zij is toch kennelijk niet zo feilloos als wij in ons optimisme hadden gedacht; laten wij hopen dat zij hieruit lering zal trekken en zich in de toekomst wat voorzichtiger zal gedragen of liever zich maar niet met die zaken zal inlaten”. Niet aldus de socialisten. Wanneer de overheid fouten gemaakt heeft, dan willen zij die fouten alweer doen aanvallen en corrigeren door de overheid. Die politiek heeft minister Liefstuck precies zo gevoerd. Maar zo komt men steeds verder op de weg van het overheidsingrijpen en heeft men op de duur het gehele bedrijfsleven in de greep der overheid gebracht. En dat is duidelijk de bedoeling der socialisten. Het is goed om dat zo nu en dan eens te signaleren, want er zijn er maar te velen die nog niet zien, dat de P.v.d.A. niet anders is dan een echte socialistische partij, die van het particuliere bedrijfsleven niets moet hebben, maar de overheid het gehele economische leven wil doen beheersen met alle dwangmaatregelen die daarbij behoren.

Het artikel in Het Vrije Volk verscheen onder de titel: „Wie A zegt.....” Inderdaad: als de socialist A zegt op het gebied van het overheidsingrijpen, dan bedoelt hij het gehele alfabet van ordeningsmaatregelen daarop te laten volgen. Wie A zegt, zegt B, zegt C, enz. K.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Verkeerpark voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm
 Drs. H. A. Korthals.
 Redactie-secretaris: Mr. E. Elias.
 Adres: Spuistraat 274, ingang
 Raamsteeg, tel. 36325, A'dam,
 Administratie: Postbus 43,
 Amersfoort, tel. 3147.
 Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal,
 f 7.50 per jaar.
 Voor het zenden van abonnements-
 en advertentiegeden:
 Postgiro no. 245103, ten name
 van de Penningmeester van de
 Stichting „Vrijheid en Democratie“
 te Amersfoort.
 Losse nummers 15 cent.
 Voor advertenties wende men zich
 tot de administratie.

Te veel aandacht voor een te geringe zaak

(Ingezonden)

Het artikel onder deze bovenstaande titel, geschreven door de heer Voorthuysen (V.D., 19 Jan. i.l.) heb ik met algehele instemming gelezen. Het ware te wensen, dat méér opgeblazen kwesties zo tot hun ware dimensies werden teruggebracht.

Het onderschrift van de redactie ontvond ik als teleurstellend. Vergis ik me, of had de redactie niet reeds haar standpunt in deze aangelegenheid kenbaar gemaakt? Het opgeblazen omtrent dat niet verlenen van een marktvergunning voor de verkoop van propagandistische politieke lectuur ligt voor mij daarin, dat men zo algemeen die plaatselijke beslissing heeft aangehouden tegen de Grondwet en de vrijheid van drukpers. De heer Voorthuysen toetste haar aan de bedoeling van de openbare weekmarkt en de middelen om die bedoeling te verwezenlijken.

Wat zou er van de oubollige weekmarkt overblijven als alle politieke richtingen op de weekmarkten propaganda gingen voeren? Wat men de een toestaat, kan men de ander niet weigeren.

Stel U voor, kraampjes van de F.v.d.A., K.V.P., C.H.U., C.P.N., enz. Dan ook misschien nog kraampjes van de V.A.R.A., K.R.O., A.V.R.O., N.C.R.V., alles met luidsprekers en andere bombarie. Alles uit naam van de Vrijheid van Drukpers!

Is de vrijheid van drukpers nu werkelijk in gevaar, als de verspreiding van lectuur niet overal ten allen tijde en op elke wijze wordt toegestaan?

Is het niet ook gewenst plaatselijke kwesties ter plaatse te doen oplossen?

Ir G. M. DE JONGH SCHIFFER

WAGENINGEN HIELD GESLAAGDE VERGADERING

De afdeling Wageningen der V.V.D. hield op 5 Februari een openbare vergadering in hotel „De Wereld“. Voor een uitstekend bezette zaal en een aandachtig gehoor sprak ons Kamerlid de heer R. Zegering Hadders over „Actuele problemen in de politiek“.

Hierbij werd gesproken over de sociale positie der arbeidersklasse, de positie van de middenstand en industrie, de sociale wetgeving en de sociale verzekeringswetten.

Na de pauze behandelde spreker verschillende ingekomen schriftelijke en mondelinge vragen en gaf op duidelijke wijze een uiteenzetting van het standpunt van de V.V.D.-fractie inzake de Indonesische politiek. Het geheel was een geslaagde vergadering.

Herdenking oud-minister van Lidth de Jeude

In de Tweede Kamer der Staten-Generaal

In de vergadering van de Tweede Kamer van vorige week Dinsdag is oud-minister van Lidth de Jeude door de voorzitter van die Kamer in een teriffende redevoering herdacht. Namens de Regering heeft minister Drees zich vervolgens op zeer waardeerende wijze over het werk en de persoon van jhr. van Lidth de Jeude uitgesproken. Wij menen goed te doen de gesproken woorden volledig aan onze lezers mede te delen.

De voorzitter der Tweede Kamer, dr. L. G. Kortenhorst sprak als volgt: Geachte Medeleden,

Het bericht van het plotselinge overlijden van de heer Van Lidth de Jeude heeft allen, die het voorrecht hebben gehad hem te kennen, diep getroffen. Slechts korte tijd is hij lid van deze Kamer geweest, doch toen hij hier zijn intrede deed als lid was hij in den lande en ver daarbuiten allermint een onbekende; gedurende twee jaren toch hadden wij hem als Minister van Waterstaat achter de Regeringstafel gezien en leren waarden om zijn deskundigheid en zijn voortreffelijke omgangsvormen in het verkeer met de Kamer. Later heeft hij te Londen onder moeilijke omstandigheden wederom een Ministersportefeuille beheerd, en wel die van Oorlog. Reeds de opsomming van deze enkele functies bewijst, dat hij een eervolle politieke loopbaan de zijne mocht noemen. In de eerste plaats echter was hij ingenieur. Als zodanig heeft hij behoort tot die technici, die de naam van ons land een goede klank hebben gegeven in alle werelddelen, waar hij de leiding had bij de uitvoering van tal van belangrijke havenwerken. Hij was een harde werker, die zich tot het einde toe nimmer gespaard heeft. Zijn vrienden en ook zij, die het in de politiek niet altijd met hem eens waren, zullen zich zijn figuur herinneren als die van een groot Ne-

derland en een veelzijdig, fijnzinnig en beminnelijk mens. Hem persoonlijk gekend te hebben, betekent een blijvend bezit voor gans het leven. Zijn heengaan wordt betreurd door vele goeden en de Kamer treurt te midden van hen. Hij ruste in vrede.

Hierna was het woord aan dr. Drees, de minister-president. Dr. Drees hield de volgende rede:

Mijnheer de Voorzitter! Namens de Regering moge ik mij van ganser harte aansluiten bij de gevoelloze woorden van waardering, door u gesproken in herinnering aan de oud-Minister de heer Van Lidth de Jeude, die ons volk enkele dagen geleden ontvallen is. Persoonlijk heb ik het voorrecht gehad herhaaldelijk met hem in aanraking te komen toen hij Minister van Waterstaat was. Ik heb hem leren waarden om zijn grote gaven, om zijn activiteit en om de toewijding, waarmede hij ons land heeft gediend. Tijdens de oorlog onttrokken zijn werkzaamheden zich uiteraard aan onze directe beoordeling, maar wij weten met hoeveel verantwoordelijkheidsgevoel hij ook toen zijn zware taak heeft gedragen. Daarna heb ik de gelegenheid gehad tot de laatste tijd toe waar te nemen hoe hij, ondanks zijn reeds geschokte gezondheid, op velerlei terrein actief bleef voor het algemeen belang. Hij heeft ons land en volk grote diensten bewezen, die, evenals zijn persoon, bij de Regering in dankbare herinnering zullen blijven.

Op deze wijze was op treffende wijze uiting gegeven aan de grote waardering, die er voor onze geestverwant van Lidth de Jeude is geweest.

Boekbespreking

Dr A. Zeegers: „In de greep van het dirigisme“. — Uitg. T. Wever, Franeker.

Dr A. Zeegers heeft een boekje geschreven onder de titel: „In de greep van het dirigisme“. Wij hebben dit boekje met belangstelling gelezen. De schrijver zet uiteen tot welke wonderlijke situaties het dirigisme leidt op allerlei terreinen en geeft dan in het laatste hoofdstuk van het boekje een samenvatting van hetgeen naar zijn mening voor het dirigisme in de plaats gesteld moet worden. Het boekje kost f 3.65 ingenaaid, gebonden f 4.90.

PROPERTY IS THE FRUIT OF LABOR

Onlangs vertelde Minister Drees in een vraaggesprek met een radio-reporter van de Vara o.m. dat de Vakverenigingen in Amerika niet zo politiek waren georiënteerd als hier. „Geluk- kig Amerika“, zou men kunnen zeggen, waar de vakbonden slechts de belangen van het vak behartigen.

Doch waarom heeft men Dr. Drees in Amerika niet gewezen op een der grondgedachten over ARBEID, welke door de grote Abraham Lincoln — de opheffer van de slavernij — naar voren is gebracht? Druiste die teveel in tegen de grondgedachten der Sociaal-Democraten of tegen de hebberlijkheid om het najverig-zijn op anderen (dat, wat je niet hebt!) te stimuleren?

Lincoln zeide dan:

„De sterkste binding tussen de mensen — ongerekend die tussen familieleden — moet er een zijn, welke alle werkende mensen van alle naties, welke taal men ook spreekt, verbindt. Dit mag nooit leiden tot oorlog tegen het bezit of tegen de eigenaars van eigendom.“

Bezit is het resultaat van arbeid. Bezit is aanbevelenswaardig, is iets positiefs goeds in de wereld. Dat sommigen rijk zijn bewijst, dat anderen

MEVROUW

F. S. VAN BALEN—KLAAR †

De onverbiddelijke dood maait in de laatste weken in onze rijen rond. Wederom hebben wij een in memoriam te schrijven en wel ter herdenking aan mevr. F. S. van Balen—Klaar, die op ruim 90-jarige leeftijd te Laag-Keppel is overleden.

Een lang leven, toegewijd aan de publieke zaak, heeft hiermede zijn afsluiting gevonden. Op velerlei gebied is mevrouw Van Balen—Klaar werkzaam geweest. Wij herdenken haar hier in het bijzonder voor hetgeen zij voor de verbreiding van de liberale inzichten heeft gedaan.

In 1918 was zij de eerste vrouwelijke kandidaat van de Liberale Unie voor de Tweede Kamer-verkiezingen. Van de Liberale Staatspartij de Vrijheidsbond is zij bestuurslid geweest. Met haar is heengegaan een vrouw, die zich haar leven lang beijverd heeft om de gelijkstelling van man en vrouw op menig terrein te helpen verwezenlijken.

Haar nagedachtenis zal bij ons in ere worden gehouden.

De „vrije“ Rijnvaart en de acte van Mannheim

T emidden der vele problemen welke internationaal en nationaal aan de orde zijn, is dat van de „vrije“ Rijnvaart er één dat misschien niet allerwegen dié aandacht trekt welke het verdient, maar dat niettemin van het allergeestste belang is. Vooral in politiek opzicht.

De acte van Mannheim, een verdrag uit het midden der vorige eeuw, ook door Nederland geratificeerd, garandeert de vrije vaart op de gehele Rijn, zonder belemmeringen, voor alle nationaliteiten.

Nederland, vóórop, indien het internationale zaken van de allereerste orde betreft — Atlantisch Pact, Schuman-plan, Europees leger — wordt echter plotseling zeer nationalistisch, indien het erom gaat de acte van Mannheim „in overleg“ met Duitsland om te vormen ter ordening van het Rijnverkeer. Dit toch heeft in fette minister Wemmers gedaan, toen hij onlangs met zijn Duitse ambtgenoot een protocol opstelde waarin een voorlopig plan was verwerkt tot verdeling van het verkeer op de Duitse Rijn voor Nederlandse schepen, welke dus het onderwerp van onderhandeling waren, in stede van in het genot te zijn en een door een verdrag vastgelegd recht!

Wij staan in onze verbazing niet alleen. Wij kunnen niemand minder dan prof. mr W. J. M. van Eysinga aanhalen, die ter gelegenheid van de stichtingsdag der Leidse Universiteit op 9 dezer in een openbaar college „ex cathedra“ nadrukkelijk minister Wemmers zijn nationalistische interpretatie van de Rijnvaartacte verweet. Dat prof. Van Eysinga tevens die gelegenheid aangreep om nog eens nadrukkelijk te verklaren, dat een verdrag van een hogere orde is dan een wet en dat derhalve bij strijd tussen verdragsbepalingen en wetbepaling, deze laatste nietig zijn, het spreekt welhaast van zelf!

het kunnen worden en juist dit vormt een aanmoediging tot vlijt en ondernemingslust.

Laat hij, die geen huis heeft, niet het huis van een ander neerhalen, maar laat hij vlijtig arbeiden, een huis voor zichzelf bouwen en zodoende, door zijn voorbeeld, er voor waken, dat zijn eigen huis, eenmaal gereed, veilig voor geweld zal zijn“.

Ik geloof, dat deze grondgedachte duidelijk verklaart het verschil tussen een Amerikaanse en Europese arbeider; die der werkelijke vrijheid aan de ene kant en een drang om alles te nivelleren, in de watten te leggen en alle energie te doden aan de andere kant. B. v. H.

Rechtsstaat vormt voornaamste waarborg voor onze persoonlijke vrijheid

Geestelijke overblijfselen uit de bezettingstijd dienen energiek te worden bestreden

Ambtelijke willekeur geen denkbeeldig gevaar

Een kort commentaar op artikel 9 van het Beginselprogram der Partij moge hier volgen. De eis, welke de Partij bij dit artikel stelt, houdt in herstel en verdere ontwikkeling van de rechtsstaat. Zij ziet daarin een eerste en voornaamste waarborg der persoonlijke vrijheid.

Wat is een Rechtsstaat? Dat is die staat, waarin de verhouding tussen overheid en onderdaan bepaald wordt door objectieve normen, gegrond op het harmonisch evenwicht tussen persoonlijk recht en sociale verplichtingen en waarin door de staat rechtsgrenzen erkend worden voor zijn competentie ten aanzien van individu en groep.

In de praktijk komt de Rechtsstaat in het bijzonder tot gelding door een onverzwakte handhaving der staatsburgerlijke grondrechten, door het artikel terecht als één der wezenskenmerken van de Rechtsstaat onderkend.

Deze grondrechten zijn in de eerste plaats die, welke de geestelijke vrijheid waarborgen en kortweg kunnen worden aangeduid als vrijheid van godsdienst, van onderwijs en van drukpers. In de tweede plaats komen de grondrechten, welke de persoonlijke vrijheid garanderen. Daaronder valt in de eerste plaats de regel, dat niemand van zijn vrijheid mag worden beroofd, tenzij de wet anders bepaalt, dan op bevel van de rechter en onder opgaaf van redenen.

Vervolgens behoren tot deze categorie de onschendbaarheid der woning

en het briefgeheim. De persoonlijke vrijheid wordt voorts gegarandeerd door de rechtsregel, dat niemand tegen zijn wil kan worden afgetrokken van de rechter, die de wet hem toekent, een rechtsvoorschrift, dat daarom met zoveel woorden in de Grondwet is opgenomen, omdat in tijden van crisis steeds weer is gegrepen naar het middel van speciale, voor de gelegenheid ingestelde, rechtsprekende organen. Buitendien vermeldt de Grondwet nog uitdrukkelijk, dat allen die zich op het grondgebied des Rijks bevinden, gelijke aanspraak hebben op bescherming van personen en goederen. In de derde plaats komen dan de waarborgen voor de staatkundige vrijheid, te weten het recht van vereniging en vergadering en het recht van petitie (indiëning van verzoekschriften).

Eindelijk in de vierde plaats wordt

„Als eerste en voornaamste waarborg der persoonlijke vrijheid vordert de Partij herstel en verdere ontwikkeling van de rechtsstaat. De wezenskenmerken daarvan ziet zij in het bijzonder in het beginsel van gelijkheid van recht voor alle staatsburgers, in de onverzwakte handhaving der staatsburgerlijke grondrechten en in de verzekering ener onafhankelijke rechtsbedeling, mede ter bescherming tegen ambtelijke willekeur”.

een vermogensrecht gewaarborgd, in zoverre, dat onteigening slechts in het

algemeen belang kan plaats vinden en dat daarvoor steeds schadeloosstelling moet worden toegekend.

Niet ten onrechte spreekt artikel 9 van het Beginselprogram van herstel van de Rechtsstaat. Enkele jaren van vreemde overheersing hadden de Rechtsstaat hier te lande als het ware weggevaagd. Het is niet mogelijk gebleken deze terstond te herstellen. Het steeds nog vigerende noodrecht heeft talloze wondplekken achtergelaten. Ofschoon, behoudens enkele frappante uitzonderingen, het wettelijk systeem weer meer en meer de handhaving van de vooroorlogse Rechtsstaat mogelijk maakt, zo wordt deze veeleer bedreigd door de geest, die als gevolg van de vreemde overheersing in ons volk gevaren is.

Zich daartegen te weer te stellen is een belangrijk doelwit voor onze partij. In zeker niet mindere mate dient men oog te hebben voor de verdere ontwikkeling van de Rechtsstaat, waarbij alweer de grondrechten het eerst genoemd mogen worden. In internationaal verband wordt aan deze ontwikkeling hard gewerkt.

De Verenigde Naties namen in December 1949 een Verklaring van de Rechten van de Mens aan en October vorig jaar werd te Rome in het verband der Europese Unie een Conventie van de Rechten ondertekend. In de boezem der Verenigde Naties wordt aan het opstellen van zulk een Conventie gestadig gewerkt.

Op vele plaatsen worden de bestaande grondrechten gemoderniseerd en

uitgebreid. In internationaal verband kan aan deze rechten een bijzondere betekenis worden verleend. Te wijzen valt b.v. op het recht van vrijheid van verkeer, dat ten aanzien van het persoonlijk verkeer naar en vanuit den vreemde tot belangrijke en kennelijk door onze regering niet geheel voorziene consequenties kan leiden. Een geheel nieuw arbeidsterrein werd ontsloten door het in overweging nemen der z.g. sociale grondrechten, waarvan het recht op arbeid het voornaamste is.

De vraag, hoe een dergelijk recht door een individu tegenover de Staat kan worden afgedwongen — een omstandigheid, die tot nu toe tot de essentie der grondrechten behoorde — is echter nog nimmer afdoende beantwoord. De waarde dezer grondrechten bleef daardoor meer verklarend dan nuttig.

Tenslotte vermeldt artikel 9 nog als wezenskenmerk van de Rechtsstaat de verzekering ener onafhankelijke rechtsbedeling, mede ter bescherming tegen ambtelijke willekeur.

Zij die op de laatste woorden de nadruk leggen, zullen zich als vanzelf tot het nog onvoldoende opgeloste vraagstuk der administratieve rechtspraak aangetrokken gevoelen. In elk geval duidt het woord „onafhankelijk” op het verlangen, dat de rechtspraak over een ambtelijke beslissing niet in handen wordt gelegd van een hogere ambtelijke instantie. Helaas wijzen ook administratief-rechtelijke voorstellen van jongere datum, die verhoogde rechtsbescherming beogen, mede in deze richting. Het wil ons voorkomen, dat artikel 9 tegen deze tendentie duidelijk stelling neemt en met name eist, dat de rechtskrenking, welke in een ambtelijke beslissing kan zijn vervat, door een onafhankelijk rechterlijk orgaan moet kunnen worden beoordeeld.

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

rijse besprekingen, over het z.g. Plan-Pleven.

Mogelijk echter was de houding der Regering aanvankelijk ingegeven door het feit, dat de aanvankelijke Franse plannen weinig op de praktijk waren ingesteld en dat daarin wel heel sterk de vrees voor opening van de Duitsers in de Westerse defensie naar voren is gekomen. Nadere besprekingen hebben echter praktisch verwezenlijkbare plannen gebracht en daarom verheugde het de heer Korthals, dat de Regering in de laatste maanden wel had meegedaan en, naar hij vernomen had, ook in positieve en constructieve zin Parijs is werkzaam geweest. Daarmede is dan, zo stelde hij vast, de still wrijving, die er tussen de Regering en een groot deel van het Parlement een tijdlang heeft bestaan, opgeheven. Mogelijk bestaat er — zo zou hij het nu kunnen zeggen — nog verschil van inzicht over de te volgen weg, maar over het einddoel zijn wij het nu voor een zeer belangrijk deel eens geworden.

De heer Korthals betoogde vervolgens, dat een mislukking van de komende besprekingen een ernstige weerslag zou hebben. Zij zou het Amerikaanse vertrouwen in Europa in ernstige mate schokken en zij zou de kans op herleving van een nationaal Duits leger wel zeer veel naderbij brengen. Ik ben, zo merkte onze woordvoerder verder nog op, voorstander van het Europees leger, omdat ik er een mogelijkheid in zie, de Europese éénwording een duw voorwaarts te geven. En nu wilde hij wel toegeven, dat wij in eerste aanleg een Europees leger meer als een sluitstuk van de Euro-

pese eenheid hadden gezien dan als promotor, maar men bedenke wel: die Europese eenheid groeit niet planmatig, niet volgens een logisch opgezet patroon. Die Europese eenheid vindt haar stimulans in een bepaalde geestesgesteldheid en die zal het ene ogenblik hier, het andere moment elders tot uitdrukking komen en zich openbaren in initiatieven.

Het past daarbij niet, de zaken van eng nationaal standpunt te bezien en de heer Korthals verklaarde zich dan ook beslist geen bewonderaar van bepaalde facetten

KORTHALS

der Franse politiek, zoals deze o.a. tot uiting zijn gekomen in de vervanging van de Franse Hoge Com-

missaris in het Saargebied door een ambassadeur, juist vlak voor een belangrijke bespreking over het Europees leger. Ondertussen, dat de Nederlandse Regering, in het huidige tijdsbestek, waarin nog te zeer de nationale gezichtspunten richtsnoer zijn, er bezwaar tegen heeft de begroting elders te doen vaststellen, kon hij begrijpen. Hij kon begrijpen, dat de Regering er voor heeft willen waken, dat het budgetrecht van de Kamers niet wordt aangetast. De defensie-uitgaven vormen een zo belangrijk gedeelte van de begroting en zijn derhalve van zo beslissende betekenis voor de politiek, welke de Regering in andere sectoren moet voeren, dat ook de nationale organen een woord moeten meespreken.

Spr. bepleitte een dusdanig systeem, dat de Regering, zodra zij de ontwerp-begroting (via de Raad van Ministers der landen) ontvangt, die zal doorgeven aan het Parlement en dat over deze aangelegenheid dan in de Kamer van gedachten wordt gewisseld, alvorens de Faad van Ministers der Europese Defensie-Gemeenschap de begroting zal goed- dan wel afkeuren. Spr. kon er mee accoord gaan, dat de Europese Defensie-Gemeenschap geïntegreerd dient te worden in de N.A.T.O.

Bij de bespreking van de organen der E.D.G.: het Commissariaat, de Raad van Ministers, de Assemblée en het Hof, merkte de heer Korthals op, dat te Parijs besloten was, aan de Assemblée (dezelfde als die voor Steenkolen en Staal, doch met enige aanvulling) de opdracht te verstrekken, in de z.g. overgangperiode een studie te maken van de eventuele vorming van een Europese federale of confederale organisatie. Ik ben het, zo zei hij, met deze opdracht eens, hoewel ik

geenszins het optimisme deel, dat daarbij een rechtstreeks gekozen parlement tot de mogelijkheden zou behoren in het huidige tijdsgewricht. Hij zag dat ook geenszins als een logische uitwerking van de federale idee.

De vraag, hoe zo'n Europees parlement zou zijn samengesteld, is een vraag van kiesstelsel en hij zag niet in, dat een getrappt stelsel, via de nationale parlementen, niet mogelijk zou zijn of ook maar op enigerlei wijze in strijd met de federale idee. Hij wees er verder op, dat in het rapport van de Commissie-Van Eysinga zeer duidelijk werd betoogd, dat zulk een rechtstreekse verkiezing voor een Europees parlement vooronderstelt Europese partijvorming en dat wij daaraan nog lang niet toe zijn. Hij sloot zich dan ook geheel aan bij het eenstemmige afkeurende oordeel van deze commissie op dit punt en vroeg aan de Regering, de matigende invloed, welke zij ten opzichte van niet-reële plannen met betrekking tot de E.D.G. heeft aangewend, ook in dit geval te willen aanwenden.

Tot slot sprak de heer Korthals als zijn oordeel uit, dat de vorm van een zeer lange Regeeringsverklaring hem niet voorkwam de meest geëigende te zijn bij een debat als dit. Ook zijn fractie wilde (evenals ook anderen hebben gedaan) voor een volgende maal een nota suggereren; dan kan men zijn oordeel rustiger en beter vaststellen. Daarom, zo zei hij, beschouwe de Regering de opmerkingen, welke hij deze avond had gemaakt, dan ook als een voorlopig oordeel van zijn fractie, dat overigens, zoals hij reeds had doen uitkomen, instemmend is met de grote lijnen van het beleid, dat de Regering heeft gevolgd.

Schmidt was een onbegrijpelijk talengenie

Phipp's dochtertjes brachten de Hitlergroet

In het eerste gedeelte van deze beschouwing werd op de psychologisch moeilijk verklaarbare capitulatie van militairen en conservatief burgerdom aan het nationaal-socialisme en op de onbegrijpelijke successen geweest die Hitler met zijn blufftactiek over de telkens opnieuw geïntimideerde geallieerde politici bereiken kon; de achtergronden hiervan worden uit de na-oorlogse Duitse politieke literatuur duidelijker dan tevoren.

Schmidt

Waardevol in dit opzicht is vooral een boek, dat wellicht het meest interessantste en leesbaarste van de Duitse memoire-literatuur mag worden genoemd.¹⁾ De auteur draagt de meest voorkomende Duitse naam: Schmidt. Maar in de internationale diplomatie wist men tussen de oorlogen, dat „Schmidt“ maar één man kon betekenen: deze Duitse ambtenaar, een taalgenie, die van 1923 af op alle internationale conferenties, in de Volkenbond enz. als onmisbare tolk een unieke rol heeft gespeeld. Zo goed had hij het verstaan binnen een paar jaren zich het vertrouwen van alle staatslieden te verwerven, dat de Duitser altijd door iedereen werd geaccepteerd en bijna altijd de enige tolk was die bij de meest vertrouwelijke gesprekken aanwezig was.

Thans heeft hij een dik boek met herinneringen geschreven, in Duitsland reeds twee jaren geleden verschenen, maar thans pas, na het uitkomen van een Amerikaanse editie algemeen bekend geworden. Het boek is te lang en dat is de oorzaak, dat de Amerikaanse versie slechts de laatste hoofdstukken, die uit de Hitler-tijd, bevat. Dat is jammer, want het voorafgaande, de boeiende schetsen over de bewogen tijden van 1923 tot Stresemanns dood in 1929, is alleszins de moeite waard.

Schmidts carrière begon overigens in 1923 in Den Haag. Hij was toen nog 24 jaar oud, student in de moderne talen maar werd, als oud-leerling van tolkencursussen door het ministerie van Buitenlandse Zaken, opgeroepen toen de Duitse delegatie naar het Internationale Hof (in een toen opzienbarende scheepvaart-kwestie) moeilijkheden van interne aard met haar tolk kreeg. Zo goed voldeed de jonge man, die nog nooit in de praktijk bezig was geweest, dat hij onmiddellijk tot ambtenaar gemaakt werd; enkele maanden later werd hij reeds internationaal befaamd door zijn blijkbaar bijzondere kunst met de meeste nauwkeurigheid politieke gesprekken niet moeizaam zin voor zin, doch volgens de thans algemeen gebruikte methode, op grond van notities in, van 15 tot 30 minuten durende, samenvattingen over te brengen. Hij is 'n taal- en geheugen-genie.

Toen wij het boek ter hand namen en ook nog tijdens de lectuur van het lange eerste gedeelte over de tijd van de Weimar-republiek verliet ons de gedachte niet: hoe kan deze man die met zoveel verering voor Stresemann en zijn werk voor een nieuw Europa spreekt die zo duidelijk eigenlijk zelfs al vertegenwoordiger van een nieuw Europa was met zijn voorliefde voor Engelse en Franse levensstijl en zijn cosmopolitische vriendenkring later onder Hitler gewoon doorwerken; hij moet toch wel weinig karakter hebben bezeten.

Een verklaring

Maar dan wordt het voor de lezer, tenminste ten dele, duidelijker en begrijpelijker, waarom deze man, gelijk zovele conservatieve en zelfs meer vooruitstrevende ambtenaren, aanbleef. Hij was geschoold in de traditie van buitenlandse zaken: je nationale plicht doen maar je nooit bemoeien met de binnenlandse politiek. Een parallel dus met de leerstellingen van het officierencorps. Nu is Schmidt zonder twijfel een van die mannen die men zou kunnen aanvaarden, want het is duidelijk, dat hij zijn afkeer van het nazisme niet on-

Nieuwe politieke en historische literatuur uit en over Duitsland.
(II en slot)

der stoelen of banken gestoken heeft, en dat zijn merkwaardige positie als superbe menselijke machine, zonder invloed op 't te bewerken materiaal, een soort afzijdige houding desnoods mogelijk maakt. Het is ook prettig dat hij helemaal van het bij andere boeken gebruikelijke ritueel afziet, zich niet tot verzetstrijder promoveert, doch ronduit voor zijn positie als ambtenaar uitkomt. Hij is overigens pas in '43, toen het hoogste tijd was, partijlid geworden.

En anderen

Het staat thans vast, dat het Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken, tenminste wat de oude kern van ambtenaren betreft, tot op zekere hoogte zich niet volledig heeft laten gelijkgeschakelen; weliswaar bleef het bij mopperen in intieme kring en werkte men naar buiten flink mee. Een typische figuur van deze aard is Staatssecretaris von Weizsäcker, die zich min of meer uitgesproken in zijn memores²⁾ poogt schoon te wassen, wat hem niet overtuigend lukt. Het ontbrak hem zoals zovelen, die thans „nooit nazi's zijn geweest“, te veel aan wat Bismack „civiel-courage“ heeft genoemd. Daar is de ongelukkige gezant von Hassell toch nog wel een andere figuur; die het niet liet bij 't mopperen doch die actief deelnam aan het verzet, dat in de tragische putsch van 23 Juli 1944 culmineerde. Zijn dagboek³⁾ is uiterst lezenswaardig. Men neme ook het bekende boek van Gisevius⁴⁾ weer ter hand om de merkwaardige sfeer te beseffen van profetisch inzicht in Duitslands noodlot en geheimzinnig gekonkel met al te veel onmachtig gepraat, waarin toen de betere delen van de oude Duitse „oberschicht“ leefden. Ook de voortreffelijke samenvatting van deze gebeurtenissen uit Amerikaanse pen door Allen Dulles, de chef van de hiertoe gecreëerde afdeling van de Amerikaanse Geheim-Dienst is hier te noemen.⁵⁾

Bij gebrek aan ruimte kan hier op de putsch niet nader worden ingegaan; van bijzonder psychologisch belang is hierbij de houding van het officierscorps geweest, daar de meeste hogere officieren van de oude stempel door dezelfde gewetensconflicten werden gekweld, als de ambtenaren: besef van de afschuwelijkheid van het Hitler-systeem maar gebrek aan moed, vastkleven aan verkeerd begrepen vaderlandse traditie en helaas veelal ook opportunisme: niet mee doen, toen de aanslag mislukte.

Hoe het gelukte

Om op Schmidt terug te komen: naast ontelbare anecdotes en details, is van bijzonder belang de bevestiging, dat slechts onenigheid en het ontbreken van werkelijke staatslieden telkens opnieuw Hitlers bluff successen hebben mogelijk gemaakt. Men leest huiverend welke gelegenheden voorbijgingen om heel eenvoudig Hitler weg te vagen: actie bij de militaire bezetting van het Rijnland (Hitler doorleefde toen dagen van angst voor een geallieerde tegenmaatregel); de zwakte van Sir John Si-

mon die zich telkens liet intimideren (niemand was bij de verschullende gevallen van zulke aard meer verbaasd dan de Duitsers zelf, dat de bluff gelukt was); de belachelijke houding van de Volkenbond na Hitlers uittreden.

Interessant is het te zien, hoe Eden toen reeds een loffelijke uitzondering op de buitenlanders maakte, die zich door Hitler zand in de ogen lieten stroelen. Eenvoudig beschamend is de rol die de oude Lloyd George bij een bezoek aan Berchtesgaden speelde. Amusant detail: de Amerikaanse editie van het boek laat met ongepaste delicateit een passage weg, die toont dat in 1934 de Britse ambassadeur Phipps zijn dochtertjes aan Hitler de fascistische groet liet brengen!

Tenslotte zij vermeld, dat er slechts drie mannen waren, die zich niet door Hitler lieten intimideren, hem ongegeneerd tegenspraken en door scherpe tegenwerpingen meedogenloos de eindeloze phrasenvloed ontredderden waarmee Hitler, altijd alleen sprekend, gesprekspartners te overdonderen wist. Het is een merkwaardig trio: Franco, Molotov en de Roemeense generaal Antonescu, de enige militaire wiens oordeel Hitler te respecteren scheen.

De Duitse generaals roeren zich

Zoals te verwachten was — wij kunnen ons overzicht slechts met een korte vermelding hiernaar afsluiten — melden zich in steeds groter aantal hoge Duitse officieren

aan om het woord te voeren, nu een Duits leger terugkomt. Zij allen⁶⁾ zijn betrekkelijk rustig in de vorm van hun eisen en veelal scherp in hun vernietigende kritiek op de amateurstrateeg Hitler; alleen ontbreekt hierbij de omineuze ondertoon niet steeds: dat Hitler voor zijn mislukking wordt veroordeeld, doch niet voor wat hij was en deed. Adenauer, die uiteraard zich voor zijn leger aan de oude vaklieden zal moeten houden, is om zijn taak niet te benijden.

Dr K. LANDSBERG

¹⁾ Dr P. Schmidt „Statist auf diplomatischer Bühne 1923—45“, Bonn 1949, 103 blz.; of afgekorte Amerikaanse editie „Hitlers interpreter“, New-York 1951, 286 blz.

²⁾ E. von Weizsäcker „Erinnerungen“ München 1950.

³⁾ U. von Hassell „Th. v. Hassell diaries“ Londen 1948, of Duits als „Vom anderen Deutschland“ Zürich 1946.

⁴⁾ H. B. Gisevius „Bis zum bitteren Ende“, Zürich 1946

⁵⁾ Allen Dulles „Germanys underground“, New-York 1947.

⁶⁾ Halder „Hitler als Feldherr“, München 1949, 64 blz.

Speidel „Invasion 1944“, München 1950.

Westphal „Heer in Fesseln“, 1950.

Guderian „Erinnerungen eines Soldaten“, 1951 en twee aanvullende korte schriften „So geht es nicht“ en „Kann Westeuropa vertheidigt werden?“

Assmann „Deutsche Schicksalsjahre“, 1950.
Heusinger „Befehl im Widerstreit“, 1951.

DE VAART DER J.O.V.D.

Nieuwe afdelingen.

De afgelopen maand kon het aantal afdelingen der J.O.V.D. flink worden uitgebreid. In vier plaatsen t.w. Groot-Ammers, Barendrecht, Hengelo en Gouda kreeg de J.O.V.D. vaste voet en werd tot oprichting van een afdeling overgegaan. De afdeling, die in Barendrecht tot stand kwam, zal voorlopig het eiland IJsselmonde bestrijken.

De afdelingen Zwolle, Deventer en Hengelo hebben onlangs het district Overijssel gevormd. Aan de lijn Zwolle—Hengelo zullen echter nog enkele haltes moeten worden ingesteld. Liefhebbers uit deze streek, die de J.O.V.D. willen komen versterken, zullen wij gaarne alle inlichtingen verstrekken.

Districtsdagen

Voor het district Noord-Holland organiseert de afdeling Alkmaar op Zaterdag, 16 Februari een districtsdag in Rest. „Victory“, Langestraat 70, Alkmaar. Aanvang 4 uur. Spreker: Mr. C. Berkhouwer, voorzitter van de V.V.D.-fractie in de Alkmaarse gemeenteraad, over „Politieke Bezinning“. 's Avonds een gezellige bijeenkomst met bal, hersengymnastiek enz.

Jongeren uit geheel Noord-Holland nodigen wij uit deze belangrijke bijeenkomst bij te wonen.

De bedoeling is om nieuwe afdelingen op te richten; Den Helder, Beverwijk, Hoorn, Schagen enz. lijken ons geschikte steunpunten, dus hopen wij op belangstelling uit deze plaatsen.

Het zojuist gevormde district Zuid-Holland (10 afdelingen) belegt op Zaterdag, 23 Februari in „De Zalm“ een districtsdag in Gouda. Spreker: de heer D. W. Dettmeyer. Aanvang 4 uur. Ook hier des avonds een gezellig samenzijn.

Benelux-weekend.

In de Jeugdherberg Altevceer te Arnhem houdt de J.O.V.D. op 15 en 16 Maart a.s. haar traditionele voorjaars-

weekend. Ditmaal staat het in het teken van de Benelux. De Belgische en Luxemburgse liberale jongerenorganisaties zullen door een 20-tal afgevaardigden vertegenwoordigd zijn. Zaterdag houdt de bekende radiospreker, de heer H. Ch. G. J. van der Mandere een rede over „NATO en Europees Verband“; Zondag zullen een Belg, een Luxemburger en een Nederlander hun visie over de Benelux naar voren brengen.

De deelnemerskaarten bedragen f 4.50 per persoon. Alle nadere inlichtingen, ook over de districtsdagen, zijn te verkrijgen bij het secretariaat der J.O.V.D., Botticellistraat 5, A'dam-Z.

G. v. S.

STALEN MEUBELEN
„GISO“-LAMPEN

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

De conferentie te Moskou

Een nadere toelichting

Prof. mr C. W. de Vries schrijft ons:

In uw nummer van 2 Febr. 1952 (pag. 6, onderste gedeelte, derde kolom) wordt een uittaling mijnerzijds onvoldoende in het licht gesteld. Ik heb niets anders gedaan dan in openbare vergadering de Handelingen van de Staten-Generaal geciteerd, Minister Teulings heeft in de Tweede Kamer op 28 Nov. gezegd: (woordenlijst)

„De heer Wagenaar heeft gezegd, dat ik niet veel concreets heb medegedeeld. Ik wil nog wel iets meer mededelen, dat misschien nuttig kan zijn voor de voorlichting van het volk. Ik wil nog enige verdere mededelingen doen over de zaak van de Tsjechische spionage.

In de eerste plaats wil ik er op wijzen, dat de door mij bedoelde buitenlandse diplomatieke ambtenaar een verklaring heeft gegeven, waarin hij uiteenzet om welke redenen hij niet langer zijn functie kan vervullen.

Genoemde ambtenaar verklaarde o.m. daarin de reden van zijn heengaan, dat van de nationale vrijheid van zijn volk, waarvoor altijd zo hard is gestreden, vandaag niets meer over is; voorts dat hij niet bereid was mede te werken aan de propaganda ten behoeve van de in voorbereiding zijnde Economische Conferentie, in Moskou te houden — die ons is aangediend als één van de vele middelen, die de vrede zullen moeten bevorderen — aangezien hij deze conferentie zag als louter een middel ter versterking van de Russische militaire inspanning.

Overduidelijk is bovendien geworden, dat men van communistische zijde in samenwerking met de betrokken buitenlandse mogendheid plannen beraamt om pressie te doen oefenen op de bepaalde Nederlandse zakenlieden om deel te nemen aan deze economische conferentie.”

Tot zover 't citaat. Tot zover dus iets dat verband houdt of kan houden met de conferentie, welke van 3—11 April 1952 te Moskou zal worden gehouden.

In een, te 's-Gravenhage gehouden openbare vergadering, heb ik, in verband met de voorbereiding van een Nederlandse delegatie, die uitsluitend zal bestaan uit niet-communisten (zij zijn dus in de Nederlandse politiek ook anti-communisten) gevraagd, op welke „plannen” hier werd gedoeld en welke „pressie” wordt uitgeoefend.

Ik heb in het openbaar gezegd dat ik van die „plannen” en van die „pressie” graag alles in het openbaar wil vernemen en dat niets of niemand behoeft te worden gespaard in verband met de Nederlandse vrije delegatie. Wat nu in het weekblad „Paraat” mij in de schoenen wordt geschoven en wat de heer Paul de Groot over mij of met mij zegt of doet, is mij onbekend. Ik weet precies, dat ik de minister woordelijk heb geciteerd. Ik geef alle vrijheid om alle pressie, die op mij wordt uitgeoefend te publiceren. Alle betrokken zakenlieden hebben gelijke opvatting: openbaarheid en nog eens openbaarheid ten aanzien van een vrije tocht naar een conferentie, waar aan de vrije Westerse mens het vrije woord past en wordt verleend. Ook de Nederlandse regering laat natuurlijk vrijheid om te gaan. Er is generlei pressie in Nederland.

Naar aanleiding van uw mededeling, zulks ter informatie van „Paraat” en zulks „voor de goede orde” deel ik mede dat ik als liberaal lid ben van de afd. Rotterdam van de V.V.D. Mijn extra lidmaatschap van de Haagse afdeling heb ik opgezegd. In het nummer van „Vrijheid en Democratie” van 2 Febr. 1952 op pag. 6, derde kolom, ondergedeelte, stonden, bij vergissing achter de woorden „meer is” drie puntjes. Eén puntje ware voldoende geweest.

EEN INTERVIEW

Reuter maakte ons volk bekend met de inhoud van een interview, door onze minister-president tijdens zijn verblijf in de Verenigde Staten aan het weekblad U.S. News and World Report toegestaan. Te oordelen naar hetgeen Reuter er van doorgaf, zijn in dat interview twee onderwerpen ter sprake gekomen: onze verhouding tot Indonesië, in 't bijzonder ten aanzien van Nieuw-Guinea en Duitslands herbewapening in het kader van de Europese defensiegemeenschap. Wij bepalen ons voor heden tot het eerste.

Volgens het Amerikaanse blad zou Dr. Drees op de vraag, of Nederland in staat zou zijn het bestuur over Nieuw-Guinea te handhaven, geantwoord hebben:

„Er zijn op het ogenblik besprekingen gaande tussen Nederland en Indonesië, maar ik denk niet, dat wat Westelijk Nieuw-Guinea betreft er een oplossing zal kunnen worden gevonden. Westelijk Nieuw-Guinea blijft voorlopig onder ons toezicht, totdat de bevolking zich zal hebben ontwikkeld tot een punt, waarop zij zelf over dit vraagstuk zal kunnen beslissen. Maar de kwestie van Nieuw-Guinea is zonder twijfel op het ogenblik de voorname moeilijkheid tussen Nederland en Indonesië”.

Dr. Drees voegde hieraan toe, dat hij het behoud van Westelijk Nieuw-Guinea niet van strategisch belang voor Nederland achtte, doch dat het een belangrijke strategische kwestie voor Australië was. De Australiërs beschouwen West Nieuw-Guinea als een schild voor hun veiligheid, hetgeen het in de laatste oorlog bewezen heeft te zijn en zij nemen daarom met enige bezorgdheid de theoretische mogelijkheid in overweging, dat Indonesië de Nederlandse helft van het eiland kan overnemen. Australië neemt dat hoog op en toont instemming met het Nederlandse standpunt, aldus onze minister-president, volgens de vertaling die het Alg. Handelsblad van het interview geeft.

Aannemende, dat dit interview inderdaad het standpunt weergeeft, dat de Nederlandse regering in het huidige stadium ten opzichte van Nieuw-Guinea inneemt, willen wij Dr. Drees de lof niet onthouden, die iedere bewindvoerder toekomt, wanneer hij ten aanzien van urgente kwesties duidelijke taal spreekt. De indruk dat dit hier het geval is wordt bij ons zelfs niet verzwakt door het feit, dat inmid-

dels uit Den Haag officieel is medegedeeld, dat de minister-president zich in het bedoelde interview in geen enkel opzicht heeft uitgelaten over de thans plaatshebbende besprekingen betreffende de Nederlands-Indonesische Unie. Hij heeft — zo lezen we in Het Vrije Volk — slechts herhaald, de reeds meermalen door de Nederlandse regering tot uitdrukking gebrachte zienswijze, dat — gezien de totaal verschillende uitgangspunten over Nieuw-Guinea — het onwaarschijnlijk leek, dat bij de onderhandelingen een oplossing voor dit laatste probleem gevonden zou kunnen worden.

Het Vrije Volk moffelt dit hele interview weg in een berichtje, dat nog geen kwart kolom van een binnenpagina beslaat en waarvan dan nog weer de helft gewijd is aan hetgeen over het interview officieel in Den Haag is medegedeeld (zie boven). En in de kop van het berichtje spreekt het blad, zijn gewoonte getrouw, van „Irian”, terwijl Dr. Drees het steeds over Nieuw-Guinea heeft.

Zouden onze progressieve vrienden met dit hele interview ietwat verlegen zitten?

Die vraag kwam vooral bij ons op, toen wij na Het Vrije Volk het van de partij meer onafhankelijke Parool lazen, dat onder het opschrift „Behoudzucht” uiting geeft aan de verwondering, door het interview bij de redactie van dit socialistische dagblad gewekt.

Dat de regering weinig verwachtte van de aan de gang zijnde besprekingen inzake Nieuw-Guinea, is van algemene bekendheid, aldus Het Parool. Het behoeft dus niemand vreemd in de oren te hebben geklonken, dat ook Dr. Drees te dezen blijk geeft van grote skepsis. „Wél kan men zich afvragen, of het nu wel bijzonder gelukkig was om nog eens tegenover een buitenlands journalist mee te zingen in het koor van: wij willen Nieuw-Guinea houden”.

Erg vriendelijk klinkt dit jegens de anders door Het Parool zo warm bewonderde en vereerde Dr. Drees niet.

Maar Het Parool heeft nog meer op het hart. Het zou graag willen weten, of de hier bedoelde uittaling de mening van de minister-president persoonlijk vertolken of ook die van het Kabinet, met inbegrip van de socialistische ministers. Dit zou Het Parool hogelijk verbazen, daar bij de

Nieuw telefoonnummer Afd. Amsterdam

Het Bureau der afdeling Amsterdam van onze Partij is thans telefonisch aangesloten onder no. 4 6 0 0 3 (na kantoor-tijd no. 87407).

debatten over de regeringsverklaring van Maart j.l. „duidelijk was gesteld, dat de befaamde ijskastformule betekende, dat in geen enkel opzicht zou worden vooruitgelopen op een nadere regeling inzake Nieuw-Guinea, in de ene noch in de andere richting”.

Het Parool gaat verder! „Zeker is in ieder geval — schrijft het — dat veel van Dr. Drees' geestverwanten het met de in het interview weergegeven opvattingen totaal oneens zijn. Wij hadden de indruk, dat ook in de kamerfracties van de P.v.d.A. dit starre standpunt maar door zeer enkelen werd gedeeld. Voor een juiste oordeelsvorming is het wel zeer gewenst, dat op dit punt klare wijn wordt geschonken”.

En Het Parool eindigt zijn beschouwing aldus:

„Hoe denkt de Partij van de Arbeid over een beleid, dat hoe langer hoe meer dreigt vast te lopen in een krampachtig en onvruchtbaar zich vastklampen aan de status quo? En dat daarbij de grote belangen, die voor Nederland gemoeid zijn met een redelijke verhouding tot Indonesië, in gevaar brengt? Wij voor ons kunnen ons steeds minder onttrekken aan de indruk, dat onze socialistische minister-president op dit punt blijk geeft van een behoudzucht, die wij betreuren en gevaarlijk achten”.

Toen wij dit gelezen hadden, werd het ons nog duidelijker, dat Het Vrije Volk, als officieel dagblad van de P.v.d.A. het hele interview-Drees liefst maar zoveel mogelijk verdonkeremaande.

Want Dr. Drees zal in alle kieskringen bij de a.s. verkiezingen Nijstaansvoerder van de P.v.d.A. zijn. En die wordt daar nu in Het Parool den volke voorgesteld als voerende een beleid, dat hoe langer hoe meer dreigt vast te lopen en als een socialistische minister-president, die ten aanzien van Indonesië blijk geeft van een behoudzucht, die Het Parool betreurt en gevaarlijk acht!

Scheiding der geesten, ook weer op dit punt? G. A. de Ridder.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mejuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Wie A zegt moet ook B zeggen

Sociale voorzieningen geen onderdeel van plan-economie

Deze zegswijze is in de mode en onze politieke tegenstanders staan gaarne en spoedig gereed ons de B op te dringen als we ons niet tegen de A verzet hebben.

Simpel lijkende uitbreidingsplannen, onteigeningen, voorlopige subsidies, kunnen inderdaad verstrekkende gevolgen hebben, die wij niet wensen.

Het is daarom van het grootste belang, speciaal ook voor onze gemeenteraads- en statenleden, bij elk voorstel de gevolgen goed te overwegen, en in een zo vroeg mogelijk stadium hun eventuele bezwaren te uiten.

Het komt echter ook voor, dat men ons ten onrechte iets als B wil opdringen, om ons in een bepaalde richting te drijven, of ons on sociaal

te doen schijnen. Zo de Heer Suurhoff, op het laatste congres van de P.v.d.A., die zeide: „Wie bestaanszekerheid zegt, zegt daarmee tegelijkertijd ook planmatig beheerste geleide economie.” Deze bestaanszekerheid zoekt hij in vier punten, n.l. de zekerheid een arbeidsplaats te veroveren de zgn. „full employment”, een redelijk loon, sociale verzekering en verzorging bij onvoorziene calamiteiten.

Is het nu juist, dat deze vier punten niet zonder planmatig beheerste geleide economie zijn te verkrijgen?

Naar onze mening is dit alleen het geval met het eerste punt, de full employment, welke economisch niet houdbaar zal blijken.

De sociale verzekering, ouderdomsverzorging, ziekenfondsregeling, enz., hebben echter met plan-economie niets te maken, en kunnen zonder en buiten deze zeer goed bestaan, evenals redelijke lonen.

In onze kringen bestaan over deze zaken eigen meningen.

Ouderdomsverzorging wordt ook door ons gewenst, los van eigen inkomen, en los van een evt. arbeidsverhouding.

Een verzekering tot vergoeding van ziektekosten, willen ook wij, maar het verschil tussen verplicht en onverplicht verzekerden kunnen wij niet waarderen. Zo is er meer. Deze verschillende takken van sociale voorzorg en verzekering zijn een nauwkeurige bestudering waard, en wij moeten een eigen uitgewerkt plan over alle onderdelen daarvan hebben.

Men late zich dus niet misleiden door deze sociale voorzieningen als onderdeel van planeconomie te zien.

Bij deze verkiezingen zal het

verschil tussen ons en de P.v.d.A. niet in de eerste plaats op het sociale plan liggen, doch op het economische. Het is speciaal ook bij de propaganda onder de vrouwen van belang, hierin goed te onderscheiden.

E. SCH.—C.

Eten in Amsterdam

Noteer de 4e Maandag van de maand

De Amsterdamse Vrouwengroep verzamelt ter gelegenheid van haar ledenvergadering iedere 4 e M a a n d a g van de maand, leden en inleidsters aan een eenvoudige maaltijd in de Vrouwenclub, Keizersgracht 582, om half 7. Dit samenzijn heeft steeds een zeer geanimeerd verloop, er worden dan feiten en gebeurtenissen besproken, die ons allen interesseren en een ieder laat haar licht hierover schijnen.

Verschillende malen is het voorgekomen dat V.V.D.-sters uit een andere plaats, toevallig in de eetzaal aanwezig, zich bij dit gezelschap aansloten, hetgeen zeer ten goede kwam aan de gedachtenwisseling en dit bracht het bestuur van de Amsterdamse Vrouwengroep op het idee, meer bekendheid te geven aan deze etertjes, opdat V.V.D.-sters, die een dag in Amsterdam willen doorbrengen, weten, dat zij op de 4e Maandag in de maand hartelijk verwelkomd zullen worden in de Vrouwenclub en daar geestverwanten zullen aantreffen.

Noteert U dus, 4e Maandag in de maand, V.V.D.-maaltijd, Keizersgracht 582 (Bij de Spiegelstraat), Amsterdam.

De secretaresse, M. SPANJAARD—VAN SOMEREN BRAND

Verband tussen kinderbijslag en bevolkingsaanwas

(Ingezonden)

Bij de behandeling van het ontwerp der wet, waarbij in 1939 een kinderbijslag-regeling is ingesteld, ontkende de betrokken minister dat de bedoeling van deze wet was, de vorming van grote gezinnen te bevorderen en veronderstelde hij ook niet, dat het geboortecijfer door het treffen der regeling in het algemeen zou worden beïnvloed.

Wat heeft nu de ervaring geleerd? Blijkens de officiële statistiek begint reeds in 1942 een stijging van het geboortecijfer op te treden: het bedroeg toen 2,1 % der bevolking tegen 2 % in de jaren 1937, 1938 en 1939. Daarna volgde een verdere verhoging tot 2,3 % in 1943, 2,5 % in 1944, 2,3 % in 1945, 3 % in 1946, 2,8 % in 1947, 2,5 % in 1948 en 2,4 % in 1949. Volgens dezelfde statistiek bedroeg het percentage der sterfgevallen (de door de Duitsers gedode Joden buiten beschouwing gelaten) in dezelfde jaren respectievelijk: 0,9, 1, 1,2, 1,5, 0,8, 0,8, 0,7 en 0,8. Behalve in de oorlogs-jaren, toen er bijzondere oorzaken voor een stijging van het sterftecijfer waren, bleef dit dus laag.

Was in het tijdperk 1901/1905 het geboortepercentage het dubbele van het percentage sterfgevallen, in de periode 1946/1949 was het driemaal zo groot. Dit verklaart de sterke aanwas der bevolking.

Het aantal huwelijken onderging verhoudingsgewijze weinig verandering; alleen in de jaren 1946, 1947 en 1948 viel, als gevolg vermoedelijk van de gemakkelijker bij het inkwartieren van jonggehuwden door de overheid, een toeneming te constateren, welke echter te klein bleef, om de stijging van het geboortecijfer te verklaren. Deze moet dus haar oorzaak vinden in een verhoudingsgewijze groter aantal kinderen per gezin.

De fatale invloed van de kinderbijslagwet 1939 op de toeneming der bevolking kan na kennisneming van bovenstaande cijfers moeilijk worden ontkend.

De lichte daling van het geboortecijfer, welke na 1946 optrad, vindt vermoedelijk, evenals de in die tijd te constateren vermindering van het aantal huwelijken, haar oorzaak in de woonruimte-schaarste, welke ont-

stond, nadat door de voorafgaande inkwartieringen de beschikbare woonruimte was opgebruikt, omdat de nieuwbouw geen gelijke tred kon houden met de groei der bevolking. Het ligt in de rede, dat, zodra er meer woonruimte komt, de bevolkingsaanwas weer in sneller tempo zal voortgaan. Bovendien zal de toestand er niet beter op worden, nu voor de kleine zelfstandigen een soortgelijke regeling is getroffen.

Een vooral ernstig aspect van de zaak is, dat de sterke groei der bevolking vooral de jongere en oudere generaties betreft, die nog niet of niet meer produceren, maar wel consumeren. Dit toch heeft een ongunstige invloed op de verhouding tussen voortbrenging en verbruik en daardoor op onze betalingsbalans.

In verband met de verhoging van de leeftijdsgrens en de langere geschiktheid tot arbeiden gaan er in de laatste tijd stemmen op, om de bejaarden langer in het arbeidsproces ingeschakeld te houden. Men ontveinst zich echter niet, dat het dienstengevolge nog moeilijker zou worden, voor de overdadige toevloeiing van jonge arbeidskrachten een nuttige aanwending te vinden.

De regering zoekt voor de enorme problemen, welke de overbevolking in het leven roept, de oplossing in twee richtingen: 1e grotere productie

door industrialisatie en opvoering der arbeidsprestaties en 2e emigratie.

Ik heb al eens eerder betoogd, dat men zich van de resultaten van het eerste middel niet te veel moet voorstellen. De minister van Economische Zaken bleek de moeilijkheden zelf geenszins te onderschatten. De feiten hebben helaas de pessimistische verwachtingen gerechtvaardigd.

Een nota, welke de minister van Sociale Zaken enige tijd geleden aan het vraagstuk der emigratie heeft gewijd, erkent onomwonden, dat ook hieraan tal van bezwaren zijn verbonden.

De voornaamste vraag is echter, of het aangaat, maatregelen te handhaven, welke de abnormale bevolkingsaanwas bevorderen en tegelijkertijd de overtollige bevolking naar 't buitenland te doen emigreren.

Immers, dit komt hierop neer, dat men op kosten van de gemeenschap de toeneming van het aantal geboorten blijft stimuleren, om daarna een deel der kinderen, als zij volwassen zijn geworden, de wijde wereld in te zenden, waar dan andere volken kunnen profiteren van de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling, waaraan onze gemeenschap jarenlang veel geld en zorgen heeft ten koste gelegd.

P. E. VAN RENESSÉ

Hoogland & Massee, N.V.

DORDRECHT
Tel. 3344-3345
Dir. F. J. Ludérus

Werktuigen, gereedschappen en materialen voor de industrie — Sinds 1876

★
Pijpen en Fittings, Appendages, Bouten en Moeren

SIMPLUS BRANDBLUSAPPARATEN

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon-manufacturen

Wessanen's Zachte Rijst

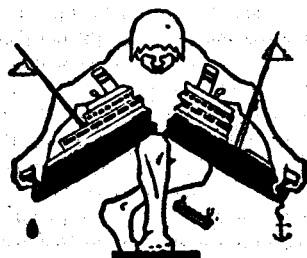
Speciaal voor pap en andere zoete rijstgerechten

WESSANEN

WORMERVEER

Frank Rijdsijk's Industriële Ondernemingen N.V.

Hendrik-Ido-Ambacht
Tel. H.I. Ambacht 245
Rotterdam 72615

SCHEEPSSLOOPERIJ

HANDEL in

- Oud IJzer,
- Nieuw IJzer,
- Bruikbaar IJzer, enz.

Voor dagelijks gebruik!

DE JONG'S CHOCOLADE

CHOCOLADE HAGELSIAG.

De eenige echte!

SMIT SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

Machinefabriek en scheepswerf

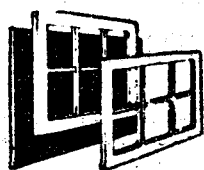
VAN

P. SMIT Jr. N.V.
ROTTERDAM

N.V. BETONDAK

fabriek van bouwmaterialen ARKEL
kantoor te GORINCHEM

RAMEN

IN TRILBETON

NV BETON- & PLATENFABRIEK
1/4 GEBRS. MYNLIFF

TELEFOON: 20559 - SLOETSTR 6 - NYMEGEN

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Het doel
voorbij geschoten!

(pag. 6)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Middenstandspolitiek en middenstands- problemen vragen de aandacht

Alhoewel wij nog niet kunnen zeggen, dat wij reeds aan de vooravond van de algemene verkiezingen staan, welke einde Juni van dit jaar zullen worden gehouden, bereiden de verschillende politieke partijen zich toch al op deze vierjaarlijkse krachtmeting voor.

In middenstandskringen wordt wel eens beweerd, dat nooit zoveel aandacht aan hun problemen en verlangens wordt geschonken als in de periode vlak voor de verkiezingen en dat dan alle politieke partijen om strijd verklaren, dat zij veel voor de middenstand zullen doen. Ik wil in dit artikel niet nagaan in hoeverre dit op waarheid berust, maar liever eens ingaan op hetgeen op het ogenblik door onze regering voor de handleidende middenstand wordt gedaan, wat dezerzijds hiertegen nog is aan te voeren en aan welke verlangens van deze bevolkingsgroep nog niet is voldaan.

Enige weken geleden is ook in dit orgaan uitvoerig aandacht besteed aan de nieuwe winkelsluitingswet. En ofschoon in de grote lijnen hier niet altijd aan de wensen, welke ten aanzien van verschillende punten bij het merendeel van de middenstand bestaan, tegemoet is gekomen, kan toch worden gezegd, dat het ontwerp van de nieuwe winkelsluitingswet voor de middenstand over het algemeen bevredigend kan worden genoemd. Het is een verheugend feit, dat verschillende mogelijkheden, welke naar de opvatting van vele middenstanders niet in de landelijke wet zijn geregeld, nu nog bij gemeentelijke verordeningen geregeld kunnen worden. Door mij persoonlijk is er dan ook al meermaals op gewezen, dat hier een taak voor de middenstandscmissies der verschillende plaatselijke afdelingen ligt en vanzelfsprekend in de eerste plaats voor de V.V.D.-fracties in de gemeenten.

Een andere zaak, welke in brede kring van de middenstand belangstelling heeft gewekt — al betrof het hier maar één bepaalde branche — is de strijd van de bakkers om te komen tot een redelijke verkoopprijs van het artikel volksbrood. De direct hierbij geïnteresseerden hebben in de afgelopen weken in grote getale de discussies in de Tweede Kamer op de tribunes gevolgd en zowel de gereserveerde- als de publieke tribune waren stampvol met bakkers.

Was de minister aanvankelijk nog wat stroef met zijn toezeggingen, het einde van het debat heeft — mede door de moties van de zijde van de C.H.- en de V.V.D.-fractie, welke zonder tegenstemmers zijn aangenomen — toch wel een aanwijsbare verbetering tot stand gebracht. Iet of wat kinderachtig was het van minister Mansholt, dat hij, toen het bleek, dat hij niet aan de druk van de Kamer kon ontkomen, hiertegenover als een soort dreigement stelde, dat hij het voornemen heeft zich in de naaste toekomst weer te gaan interesseren voor de prijs van het witbrood.

Of hierin bepaalde gevaren schuilen, dient te worden afgewacht.

Een kwestie, die de gemoederen van middenstanders uit een andere branche bezig houden, is de melksanering.

Hier kan niet direct gesproken worden van een Overheidsingrijpen, daar het initiatief om te komen tot bepaalde regelingen meestal van de branchegenoten zelf uitgaat, waarbij zij van

de bereidheid van een bepaald bedrijfschap gebruik maken.

Deze maatregelen hebben uiteindelijk een sanerende uitwerking en dit is koren op de molen van enkele onzer regeerders en vooral in de kringen van de P.v.d.A. juicht men deze gang van zaken van harte toe.

Ons, V.V.D.'ers, kunnen deze maatregelen niet zo zeer bekoren, want, al is het initiatief dan ook geboren in de kringen van de ondernemers zelf, de practijk zal leren dat de uitwerking, waarbij gesteund wordt op bepaalde overheids-hulp zal zijn, dat deze hulp uitgroeit tot een overwegende invloed, welke naar onze mening funest kan worden.

Onbegrijpelijk is het, dat — althans tot nu toe — zo weinig rekening wordt gehouden met de opvatting, welke ten aanzien van deze kwestie in consumentenkringen heerst. Legt men zijn

JOH. G. H. CORNELISSEN

oor goed te luisteren, dan verneemt men juist van de zijde der verbruikers de meeste bezwaren tegen de te nemen maatregelen. Het gevaar is zeker niet denkbeeldig, dat mocht deze melksanering op een breed terrein doorgang vinden, hier voor de andere branches nieuwe bezwaren om de hoek komen kijken. Want het was toch zeker geen toeval, dat minister Mansholt bij de besprekingen over de moeilijkheden in de bakkersbranche, bij de beantwoording der sprekers zich liet ontvallen, dat hij niet afwijzend staat tegenover grotere efficiëncie bij de thuisbezorging van brood.

Van de melkhandelaar naar de bakker, van de bakker naar de groenteboer, van de groenteboer naar de slager, van de slager naar de kruidenier, het zijn op zichzelf maar hele kleine stapjes, maar wat zal uiteindelijk van onze vrijheid in het zakenleven overblijven?

Dit vraagstuk zal door elke middenstander ernstig moeten worden overvogen en ik meen wel te mogen verklaren, dat hij zich over de houding, welke de V.V.D.-fractie in deze kwestie zal aannemen, geen zorgen behoeft te maken. Men raadplege hiervoor het beginsel- en werkprogramma van onze partij, welke onze fractie bij het bepalen van haar houding altijd als richtsnoer dient.

In de aanhef van dit artikel heb ik a' ge-
wezen op bepaalde publicaties over hetgeen in de boezem van de politieke partijen leeft. In dit verband wil ik nog enige aandacht wijden aan de uitlatingen van onze minister zonder portefeuille, ZExc. Albrechts, die speciaal met de behartiging van middenstandsbelangen is belast.

Minister Albrechts heeft zich zeer uitvoerig over verschillende middenstandsproblemen uitgelaten bij de herdenking van het gouden feest van de Bossche Diocesane Bond, de Rooms Katholieke Middenstandsbeweging.

Ik wil niet veronderstellen, dat deze uitlatingen speciaal als propaganda van de K.V.P. waren bedoeld, temeer niet, daar deze zelfde minister, zoals meerdere malen is gebleken, ook bij andere gelegenheden bereid is over de middenstandsproblemen te spreken.

Wat mij evenwel is opgevallen, is, dat op de hierboven genoemde bijeenkomst zo diep is ingegaan speciaal op de credietmogelijkheden voor de middenstand. Naast de bestaande credieten voor de middenstand zijn nu een aantal nieuwe credietvormen gekomen, waarvan ik tot op heden de belangrijkste vind het crediet, dat beoogt hulp te bieden bij de aanschaffing van nieuwe technische bedrijfsuitrusting, zoals winkelrichting, betimmering, verbetering van de winkelpui, waaronder dus ook vallen verbouwingen, die tot doel hebben het aanzien en de inrichting van het winkelpand te verbeteren.

Daarnaast is de mogelijkheid geopend crediet te verlenen aan jonge middenstanders, die zich zelfstandig wensen te vestigen en aan wie de Borgstellingsfondsen b.v. geen crediet kunnen verstrekken.

Verder is de regering bereid aan waarborgfondsen, welke in diverse branches worden opgericht, de nodige hulp en bijstand te verlenen en als voorbeeld kan ik hier noemen het „Waarborgfonds voor het Kruideniersbedrijf“, waarvoor door de belanghebbenden een bedrag van f 250.000.— is bijeen gebracht en de regering nu als zekerheidsstelling eenzelfde bedrag heeft toegezegd.

Dat op de bestaande middenstandscredieten de restrictie-maatregelen niet meer van toepassing zijn, betekent dus, dat de Nederlandse Middenstandsbank niet langer meer aan beperking is gebonden ten aanzien van haar crediet-capaciteit voor zover het middenstandscredieten betreft.

Voorts zijn er voor de middenstanders nog twee wetsontwerpen in voorbereiding, welke binnen niet al te lange tijd bij de Staten-Generaal zullen worden ingediend. De eerste hiervan is de herziening van de Vestigingswet Kleinbedrijf 1937. Zoals bekend mag worden verondersteld, is deze wet gebaseerd op 3 eisen, waaraan voldaan moet worden, n.l.:

- 1e. het bezitten van een vakdiploma;
- 2e. het bezitten van een middenstandsdiplo-
ma;
- 3e. het voldoen aan de eis van credietwaar-
digheid.

Er gaan stemmen op deze laatste eis in het herziene wetsontwerp te laten vervallen. Ik ben persoonlijk de mening toegedaan, dat hieraan geen gevolg moet worden gegeven. M.i. is het weer de taak van onze interne partijcommissies om hierover in de naaste toekomst een uitspraak te doen.

Dikwijls wordt er in woord en geschrift een hetze gevoerd tegen het bestaan en de handhaving van de Vestigingswet Kleinbedrijf. De dramatische voorstelling in sommige dagbladen van de enorme moeilijkheden, waarmede middenstanders te kampen hebben om in het bezit van de vereiste diploma's te komen, zijn sterk overdreven. Dit houdt natuurlijk niet in, dat niet voorkomen moet worden, dat het opvoeren der eisen te remmend zou gaan werken op nieuwe vestigingen. Men zal zich hierbij altijd moeten richten naar het standpunt van de wet, die spreekt van minimum-eisen.

Of bij het herziene wetsontwerp ook de mogelijkheid geopend moet worden soepeler bepalingen in het leven te roepen voor de zgn. „gemengde“ bedrijven, is een vraag, welke ernstige aandacht verdient.

Ook heeft men te waken tegen het instellen van een groot aantal vestigingsbesluiten, welke vooral op het platteland en in de kleine gemeenten aan de ondernemers onnodig moeilijkheden opleggen, terwijl in de grote plaatsen rekening dient te worden gehouden met de ontwikkeling, waarbij het zelfs mogelijk moet zijn een diploma te verwerven, dat niet alleen het recht geeft artikelen uit één branche te verkopen, maar uit verschillende branches, welke zeer nauw aan elkaar verwant zijn.

Ook over deze, voor de middenstanders zulk een gewichtige materie dienen onze geestverwanten

(Vervolg op pag. 3)

De Secretaris der redactie zal enige tijd afwezig zijn. Copy en correspondentie voor het volgende nummer dienen te worden gezonden naar:

G. STEMPHER

Prinsengracht 1077 - Amsterdam
Telefoon 35343

☆ parlementaire flitsen ☆

Tweede Kamer wees de Grondwetskamer af

Mr. Oud over revolutionaire volksvertegenwoordigers en over persvrijheid —
Motie-v. d. Wetering-Cornelissen over de broodprijzen

Wanneer de lezers dit overzicht onder de ogen krijgen, zal waarschijnlijk over het lot van de Grondwets-herziening voor zover het de eerste lezing en voor zover het de Tweede Kamer betreft, reeds zijn beslist. Misschien zal zelfs over het gehele verdere voortbestaan — en dan in negatieve zin — van deze herzieningsontwerpen zijn beslist, want minister Beel liet na het afwijzende votum over de Grondwetskamer de mogelijkheid open, dat, wanneer nog meer door de Kamer mocht worden afgewezen, de Regering de intrekking van deze ontwerpen wel eens zou kunnen bevorderen. Bewijst dit reeds voldoende, dat deze partiële herziening maar weinig weerklank in de Tweede Kamer heeft gevonden, men kan daarvan, ten overvloede, ook de bevestiging vinden in de algemene beschouwingen, waarmee de behandeling van de eerste zes ontwerpen is ingezet. Met name onze fractievoorzitter, mr. Oud, onderschreef volkomen de woorden van de heer Tilanus, dat hij „met weinig enthousiasme aan deze beraadslaging deelnam”.

Dit weerhield de heer Oud ondertussen niet, juist bij deze Grondwetsherziening weer een aantal meesterlijke speeches te houden, waarin hij al de talenten van zijn parlementair-historische kennis en van zijn staatsrechtelijk vernuft weer eens kon tonen. Hij kon daarbij vaststellen, dat die klacht over weinig enthousiasme bij een Grondwetsherziening in deze Kamer bij alle Grondwetsherzieningen sinds 1922 had geklonken. Hoe anders was dat in 1848, in 1887 en zelfs nog in 1917. De verklaring is heel eenvoudig en de heer Oud drukte dit in een sprekend beeld uit: „Wij herzien tegenwoordig de Grondwet alsof het (zonder iets ten nadele van deze belangrijke wetten te zeggen) een Winkelsluitingswet of een Drankwet is”. De tussenuimte tussen de Grondwetsherzieningen bedroeg vroeger tientallen jaren; daar is thans geen sprake van. Had dan een herziening plaats, dan was deze het gevolg van een sterke beweging. Kan dat van de laatste herzieningen worden gezegd?

Zoals men weet, was het de bedoeling geweest, te komen met een meer algemene herziening van de Grondwet, maar volkomen begrijpelijk kwam de Staatscommissie niet binnen 1½ jaar met haar voorstellen geheel gereed en op verzoek van de Regering diende zij nu een interim-rapport in, waarin zij een aantal voorstellen deed, welke urgent konden worden geacht. De heer Oud zag deze urgentie echter niet in en zou het niets erg hebben gevonden, wanneer ook deze voorstellen waren uitgesteld.

Bij deze algemene beschouwingen kon behalve over de ingediende ontwerpen, óók worden gesproken over de onderwerpen, welke bij deze herziening niet waren betrokken en dat betref dan uiteraard in het bijzonder die onderwerpen, waaromtrent de (meerderheid der) Staatscommissie wel een positief advies had gegeven, maar welke de Regering toch niet in deze herziening had betrokken. Dat waren: de kwestie van het weren van z.g. „revolutionaire volksvertegenwoordigers” en de wijziging van het Grondwetsartikel omtrent de drukpersvrijheid.

Met het achterwege laten van voorstellen ten aanzien van deze beide punten was de heer Oud het volkomen eens. Voor de heer Oud was het eerste punt ietwat pikant, in zoverre dat het Kabinet-Colijn, waarin hij als minister had zitting gehad, in 1936 een ongeveer gelijke Grondwetswijziging op dit punt had ontworpen als de Staatscommissie. De heer Oud mocht het nu, na zoveel jaren, echter wel zeggen (hij had het trouwens elders reeds eerder gepubliceerd), dat hij het in feite met dit voorstel niet eens was geweest, maar het niet van die aard had gevonden, dat hij daarvoor de portefeuillekwesie mocht stellen. „Men legt zich” — aldus de heer Oud — in het Kabinet herhaaldelijk neer bij allerlei dingen, die men liever anders zou zien, omdat men nu eenmaal niet van alles een portefeuillekwesie kan maken, want dan zou Nederland niet geregeerd kunnen worden”.

Nu de heer Oud geheel vrij tegenover deze zaak stond, verklaarde hij onomwonden, dat hij het ontnemen van het lidmaatschap van een vertegenwoordigend lichaam aan iemand, die nu eenmaal door de kiezers als zodanig is aangewezen, principieel in

Mr OUD
... historische herinneringen ...

strijd acht met het beginsel van de volksvertegenwoordiging. Dat geldt echter natuurlijk niet, wanneer iemand de verkiesbaarheid heeft verloren. Dat

is heel wat anders. Terecht betoogde de heer Oud bovendien, dat de openbare activiteit van de revolutionaire volksvertegenwoordigers (dus hun optreden in de Kamers o.a.) niet het gevaarlijkste is, maar hun ondergrondse activiteit en die gaat men met hun wering uit de Kamers niet tegen, integendeel, deze wordt daardoor juist in de hand gewerkt. Aardig was de historische herinnering, welke mr. Oud in dit verband ophaalde aan November 1918. Er is geen twijfel aan, dat Troelstra toen op een bepaald ogenblik onwettige middelen heeft aangeprezen. Het merkwaardige was, dat Troelstra echter, krachtens zijn aard, juist wars was van alle ondergrondse activiteit. Hij is toen slachtoffer geworden van zijn grote spontaneïteit, zijn temperament. Zou de Kamer, als zij over de middelen had beschikt, als die, welke nu van sommige kanten worden aangeprezen, Troelstra echter uit de Kamer hebben moeten en willen weren? En zou de toepassing van zulk een maatregel de situatie niet juist veel slechter hebben gemaakt?

Ondertussen: voor strevingen, gericht op verandering van de bestaande rechtsorde met behulp van onwettige middelen voelde de heer Oud niet de minste sympathie en een verscherping bijv. van de Strafwet door de uitbreiding van het ontnemen van actief en passief kiesrecht als bijkomende straf voor bepaalde delicten door de rechter, verwierp hij zeker niet. Daarom kon hij zich met de letterlijke tekst van een door de heer Romme (K.V.P) ingediende motie wel verenigen, welke motie van de Regering „nadere overweging” vroeg van „nadere voorzieningen”, welke dergelijke gedragingen zouden kunnen tegengaan. De heer Romme was echter óók voorstander van de door de Staatscommissie (in meerderheid althans) gewenste Grondwetsherziening op dit punt en vandaar dat de heer Oud, alvorens onze fractie haar stem aan deze motie gaf, de volgende „korte verklaring” aflegde:

„De motie van de heer Romme vraagt niets anders aan de Regering dan het probleem van de revolu-

tionaire volksvertegenwoordigers nog eens te willen onderzoeken en om het resultaat van dit onderzoek ter kennis van de Kamer te brengen. Daartegen hebben wij, zoals ik in eerste termijn reeds heb gezegd, geen enkel bezwaar. De motie is dus volkomen les te zien van de vraag of de revolutionaire vertegenwoordigers van hun mandaat vervallen moeten worden verklaard. Onder deze omstandigheden hebben mijn politieke vrienden en ik geen bezwaar aan de motie onze stem te geven”.

En ongeveer gelijk standpunt nam de heer Oud tegenover de kwestie van de eventuele wijziging van artikel 7 der Grondwet in. Hij zuchtte het toe, dat de Regering ook dat voorstel, waartegen trouwens precies de helft der leden van de Staatscommissie zich in een „minderheidsnota” had verzet, niet had overgenomen. Men kan wel zeggen, dat een verschijningsverbod in formele zin geen censuur is, maar in materiële zin noemde mr. Oud het „de ergste vorm van censuur”. Uitvoerig wees onze fractievoorzitter, met voorbeelden van elders toegelicht, bovendien op de moeilijkheden van de handhaving van zulk een verbod, wanneer onmiddellijk andere bladen, waar in werkelijkheid dezelfde personen en bewegingen achter staan, daarvoor in de plaats treden. En wat is ondermijning van een bepaalde rechtsorde? Ondermijnen de socialistische maatschappij? Was in de 16de eeuw in het oog der rooms-katholieken de Hervorming niet zeer ondermijnd en hoe denkt ds. Zandt thans over het katholicisme? Men komt hier op een terrein, zodanig van subjectiviteit, dat ik (aldus de heer Oud) alleen maar kan zeggen: laat de Regering van dat terrein afblijven. Zij bedenke, dat hier in sterke mate geldt: hodie mihi, cras tibi. En tot slot wees de heer Oud nog op de druk, welke het buitenland op de Regering wegens „ongewenste publicaties” zou kunnen uitoefenen, wanneer zij zich bevoegdheden op dit gebied zou gaan toeëigenen.

DEZE BURGER

heeft nu de diepte-dagen van Englands nationale droefenis om de dood van den koning, van het plotselinge, schokkende begin tot het, welhaast-verheven, slot, meegeleefd en ik mag dan erkennen dat daarvan, zonder twijfel, iets goeds en verheffends, iets nobels en in zekerer zin iets dat gelukkig maakt, is overgebleven in het hart.

Want in zulk een gave eenheid van hoge geesteshouding, in zulk een onbestrijdbare, totale algemeenheid van treurnis, die zich uit in zulk een overweldigende traditionaliteit van schone vormgeving, schuilt, als in alles dat van zo grote volmaaktheid, óók het geluk dat in elke schoonheidsontroering is.

Niettemin heeft Engeland niet algemeen en niet in elk opzicht alle vormen van deze overweldigende week aanvaard.

Merkwaardig was de felle critiek op het radio-beleid dezer dagen. Men achtte dit van een ziellose, vormloze, gemeenplaatsige en geestloze somberheid te zijn geweest. En talrijk waren de stemmen die openlijk zeiden dat grote, diepe rouw om de dood levend moet zijn om waarachtig en geloofwaardig te mogen heten.

En er zijn andere stemmen geweest, die, op tamelijk scherpe wijze, zeiden dat ook wie de diepste eerbied voor de verscheiden monarch had, zich geredelijk mocht ergeren aan het feit dat in de uiterlijke verpersoonlijking der nationale smart, een te kleine en te selecte kring van edellieden en hofdignitaires, zich te onverbiddelijk samensloot om het stoffelijk hulsel van de vorst.

Merkwaardige stemmen, die niet uitzonderlijk genoeg waren om niet kenmerkend te mogen worden genoemd voor de traditionalistische democratie die alléén maar Engeland heeft.

Het is, in elk opzicht een uitzonderlijk-imposante week geweest.

Albion toonde zich in al zijn hoge kracht.

Een week van diepe bezinning, óók en zeker voor den vreemdeling, voor

DEZE BURGER

Het eerste van de zes Grondwets-herzienings-ontwerpen bevatte als enige belangrijke punt de instelling ener Grondwetskamer, aan welke de behandeling van een door de beide Kamers der Staten-Generaal aangenomen Grondwets-herziening in tweede lezing zou worden onderworpen en welke deze herziening dan (zolang nu de nieuwe Kamers) slechts met een meerderheid van twee derden der uitgebrachte stemmen zou kunnen aanvaarden. Kamerontbinding, met onderbreking van de parlementaire arbeid, zou dan dus achterwege blijven en de kiezers zouden zich alleen en uitsluitend, langs deze indirecte weg, over de Grondwetsherziening kunnen uitspreken.

Op grond van de voordelen, welke in deze korte opsomming reeds liggen besloten, heeft mr. Oud dit voorstel namens onze fractie warm verdedigd. Hij toonde daarbij allereerst, in een uitvoerig historisch exposé, duidelijk aan, dat het altijd de bedoeling van de Grondwetgever is geweest, dat de kiezers zich uitsluitend over de Grondwetsherzienings-voorstellen zouden kunnen uitspreken, door het kiezen van nieuwe vertegenwoordigers met het oog daarop. Vandaar vóór 1848 het voorschrift van de dubbele Staten-Generaal. Na 1848 is dat om andere redenen vervallen, maar het bleef de gehele 19de eeuw en de eerste decennia van de 20ste eeuw toch zo, dat de Kamers speciaal met het oog op de Grondwetsherziening tussentijds werden ontbonden. Later echter heeft men

(Vervolg op pag. 5)

★ van WEEK tot WEEK ★

Export Bonus

Reeds meerdere malen hebben wij op deze plaats gepleit voor het toekennen van een export bonus aan onze exporteurs, teneinde de afzet van onze Nederlandse producten op de buitenlandse markt te bevorderen. Het was uiteraard verheugend, daarna te constateren, dat de regering besloot 10% van de dollarafrachten, betrekking hebbende op de exporten naar de Verenigde Staten, ter vrije beschikking van de exporteur te stellen.

Thans is de regering nog een stap verder in de goede richting gegaan door eveneens 10% ter vrije beschikking te stellen van de afdrachten in U.S.A. — of Canadese dollars, welke op of na 11 Februari 1952 worden ontvangen wegens exporten naar alle landen, waarmede Nederland geen monetair accord heeft afgesloten.

De regering heeft deze beslissing genomen, voordat de resultaten bekend waren met betrekking tot dit vraagstuk, die in een nota inzake de exportpolitiek aan de Staten Generaal zullen worden samengevat. Hieruit blijkt wel, dat de regering deze maatregel als zeer urgent beschouwt.

Dit kan slechts tot voldoening stemmen, omdat iedere inspanning, ook op het gebied van de export een gezonde stimulans vraagt. In dit opzicht heeft de regering dus de waarde van een dergelijke gezonde stimulans erkend.

Wij zouden een heel stuk verder komen, indien zij ook in andere sectoren van ons economische leven tot een dergelijke erkenning kwam.

Huisvestingsmisère

Het ongewone feit, dat in de Tweede Kamer door een vrouw pamfletten van de publieke tribune gestrooid zijn, heeft nog eens opnieuw de aandacht gevestigd op de huisvestingsellende, waaraan duizenden ten prooi zijn.

Het gold hier een man, bedrijfsleider van een grote constructiewerkplaats met circa 250 man personeel te Duivendrecht, die door huisvestingsmoeilijkheden kennelijk tot een zeer grote morele spanning is gekomen, waaraan hij uiting heeft gegeven in een open brief, die zijn vrouw van de tribune der Tweede Kamer omlaag wierp.

Het geval als zodanig kunnen wij niet beoordelen, maar één ding weten wij wel, dat het nodig is, dat er meer liberalisatie in het huisvestingsbeleid in ons land komt. Ook dat is een zaak, waarvoor bij de komende verkiezingen door ons met kracht zal moeten worden opgekomen.

Verdeling van armoede

Churchill heeft eens gezegd, dat de socialisten maar naar één ding streven, en dat is gelijkmatige verdeling van armoede. Zij wenden de belastingen aan, gelijk dat ook in Nederland is gebeurd, niet om de noodzakelijke bedragen binnen te krijgen voor de werking van het staatsapparaat, maar om langs die weg hun economische inzichten bot te vieren. Dat hebben zij in Engeland gedaan en in Nederland is het streven van figuren als de heren Vos en Hofstra niet anders.

Een frappant voorbeeld, hoe nivellerend deze zaak heeft gewerkt, vonden wij in The New York Herald Tribune, waar in een bericht uit Londen werd vermeld, dat er in geheel Engeland in 1950 nog maar 60 mensen waren, die na aftrek van de inkomstenbelasting meer dan £ 6000 per jaar inkomen hadden. Dit betekent, dat in feite onmogelijk is geworden in Engeland om een bezitting, een landgoed te houden, dit betekent, dat tuinlieden, huispersoneel ontslagen moeten worden en dat er steeds meer mensen ingeschreven moeten worden in de rijen der werklozen, die weer ondersteund moeten worden.

Als men gelegenheid heeft waar te nemen, hoe inefficiënt het overheidsapparaat op verschillende terreinen werkt, dan wordt het meer dan tijd om de roep tot terugkeer naar de realiteit zo krachtig mogelijk door het land te doen weerklinken.

Afsplitsing

Wij zouden op zich zelf geen aandacht geschonken hebben aan het bericht, dat in de Volkskrant stond over een afsplitsing in de V.V.D. en de oprichting van een nieuwe partij, de Nat. Dem. Partij, ware het niet, dat ook de K.R.O. in haar veel gehoorde rubriek „Negenheit de klok” er enige aandacht aan geschonken had.

De Volkskrant vermeldde in het bericht drie namen, nl. van de generaal De Langen, dr De Waard en de heer Spanbroek, voorzitter van de Ned. Vakcentrale. Om te kunnen afsplitsen, moet men eerst ergens lid van geweest zijn. Voorzover ons bekend, zijn noch generaal De Langen, noch dr De Waard lid van de V.V.D. en ontkende de heer Spanbroek iets te maken te hebben met de leiding van deze nieuwe partij.

Wij begrijpen de bedoeling van de Volkskrant echter wel. De redactie van dit blad merkt, dat

er een sterke toeneming van de liberale gedachte aan de gang is in ons land terwijl de K.V.P. zelf worstelt met de twee vleugels, die de partij als geheel het moeilijk maken in brede vlucht te vliegen. Een voortreffelijk middel om de aandacht af te leiden is dan te spreken over afsplitsing bij andere partijen. Het zal best zo zijn, dat er bij de verkiezingen weer verschillende kleine groeperingen komen, die kandidaten stellen, zoals de N.D.P., maar dat is weggooien van stemmen, en geen afsplitsing.

Wat zeggen de zedenmeesters?

Ir. H. Vos is na de oorlog enige jaren minister geweest. Een succes was zijn optreden niet, noch als minister van economische zaken, noch als minister van verkeer en waterstaat. Voornamelijk omdat hij een uiterst theoretisch man is, die van oordeel is, dat de maatschappij met allerlei ingewikkelde gedachtenconstructies te redden is. Voor de volle rijkdom van het leven heeft hij weinig oog.

Hij schijnt voor meer dingen weinig oog te hebben. Enige tijd geleden schreven wij, naar aanleiding van een verslag in de N.R.C., over 's mans weinig plezierige optreden bij het begin van het congres van de P. v. d. A., dat aan het nieuwe „Plan” gewijd was.

Ir Vos sprak het congres toe als voorzitter van de Plan-commissie. Dat hij in die toespraak ook aandacht aan niet-socialisten schenkt, wie zal het deze socialist kwalijk nemen. Maar dat hij daarbij de grenzen van het oirbare overschrijdt, is iets, waar wij maar niet zonder meer aan voorbij wenssen te gaan. Vooral niet wanneer het een oud-minister betreft, die thans een zeer voorbij wenssen te gaan. Vooral niet wanneer het krijgt zulk een zaak een ernstig karakter.

In het Maandblad van de P. v. d. A., Socialisme en Democratie genaamd, hebben wij de woorden gevonden, zoals oud-minister Vos ze heeft uitgesproken. Ze luiden:

„Wij kennen n.l. programma's in het politieke leven, die worden opgesteld niet met het doel om ze doorgevoerd te krijgen, maar enkel met het doel om verkiezingswinst te behalen. Gij kunt ze bij Churchill uit voorraad leverbaar krijgen, en bij de V.V.D. hier ook.....”

Tot zover deze oud-minister. Een oordeel erover geven behoeven wij niet. Elke die dit leest, zal het met ons eens zijn, dat dit gedoe ergerlijk is en buiten elke grens van fatsoen.

„Wij kennen n.l. programma's in het politieke op vestigen. Sedert de socialisten in het kabinet verantwoordelijkheid dragen, kunnen ze o zo weinig kritiek hebben. Wat zij zelf vroeger schreven, schijnen ze vergeten te zijn. Ze zedenmeesteren echter gaarne over wat wel en niet fatsoenlijk is..... van anderen.

Mogen wij bovenstaande uitspraak van ir Vos, oud-minister en hoofdbestuurder van de P. v. d. A. echter ook eens aan het oordeel van de zedenmeesters aanbevelen? En mogen wij dan publiekelijk het oordeel vernemen? En... o ja, laat men dan ook dat fraaie hoofdartikel uit Paraat, waarover wij enige weken geleden schreven, nog eens nalezen. En laat men daarover ook eens een oordeel geven!

Met belangstelling wachten wij dat af.

Dreigementen

Hezeer de socialisten gewend zijn hun ordeningsprincipes te laten uitgroeien tot een dictatoriaal optreden, is dezer dagen te Amsterdam weer eens gebleken. Sinds enige maanden wordt aldaar n.l. door de Centrale Prijzen Commissie een enquête gehouden met de opzet hoe het met de huurwoeker is gesteld. Deze enquête heeft voornamelijk betrekking op de gevallen van onderhuur. De op deze enquête betrekking hebbende formulieren zijn, zowel aan de hoofdbewoners als aan de onderhuurders uitgereikt met de bedoeling, dat verschillende hierop voorkomende vragen zullen worden ingevuld.

Toen destijds deze enquête door de socialistische wethouder Franke werd aangekondigd, verzekerde hij, dat niemand kon worden verplicht deze formulieren in te vullen. Vandaar, dat hij een beroep deed op de welwillendheid van de Amsterdamse burgers, om aan het slagen van dit onderzoek alle medewerking te verlenen. Thans blijkt evenwel, dat velen, die de bedoelde formulieren hebben ontvangen en deze om welke redenen dan ook niet hebben ingevuld, een briefje ontvangen, waarin wordt bevolen, de formulieren alsnog binnen drie dagen terug te zenden. Met deze sommatie gaat de dreiging gepaard, dat anders „tot verdere maatregelen” zal worden overgegaan. Terecht heeft het V.V.D.-raadslid mr Boekel aan B. en W. de schriftelijke vraag gesteld, op welke wet of gemeenteverordening deze handelwijze is gegrond.

Men moet ons vanzelfsprekend in dit verband niet misverstaan. Het ligt geenszins in onze bedoeling de Amsterdamse burgers aan te sporen, deze vragenformulieren oningevuld te laten. Integendeel. Doch daar gaat het niet om. Het gaat er om, dat hier op een toon en wijze wordt gesproken, die niet in overeenstemming is met een juiste houding, die men tegenover vrije burgers dient aan te nemen. Hier ziet men weer het grote gevaar van

een te ver doorgevoerde orderingsgedachte, die dwang en dicteren van bovenaf tot inslag heeft. Nu is dit geval op zich zelf weliswaar niet als een ramp te beschouwen, doch er spreekt een mentaliteit uit, die uitermate gevaarlijk is en bewijst, hoe men van socialistische zijde al spoedig op het hellende vlak geraakt. Men onderschatte deze mentaliteit niet. Zij vormt een belangrijk onderdeel van een verkeerd gerichte levenshouding, waartegen ons volk zich met kracht dient te verzetten, opdat het niet ten onder gaat in een machtswellust van ordening en planmatigheid.

Uit de oude doos

Wij lezen in de Volkskrant van 15 Februari 1927:

„Op de binnenkort te houden vergadering van de S.D.A.P. in Leiden zal een bestuursvoorstel voor het congres der S.D.A.P. in behandeling komen, waarin de wenschelijkheid wordt uitgesproken dat het bijwonen der Kameropening slechts dan aanbeveling verdient, als de S.D.A.P. de macht bezit om die opening te doen plaatsvinden op de wijze zoals zij wenschelijk oordeelt. Waar deze voorwaarde niet aanwezig is, wordt den Kamerleden der S.D.A.P. verzocht op hun besluit de Kameropening bij te wonen, terug te komen”.

„Volgens een bericht uit Rome zou Mussolini niet bereid zijn mee te gaan met het voorstel van Coolidge in zake verdere ontwapening ter zee”.

Welnu, de tijden zijn veranderd. Het kan echter goed zijn de heren socialisten er aan te herinneren, in welke vorm zij eertijds hun critiek goten. Zij zelf schijnen hun verleden vaak opzettelijk te willen vergeten. Een opfrissertje kan in dit verband zeker geen kwaad.

(Vervolg van pag. 1)

onderling overleg te plegen en een uitspraak te formuleren. Alweer een taak voor onze afdelingsbesturen en de eventueel daaraan verbonden middenstandscommissies.

Tenslotte nog een oud onderwerp, dat op nieuw in het middelpunt van de belangstelling wordt geplaatst, n.l. de regeling van het cadeaustelsel.

Sinds tientallen jaren heeft de middenstand al de wens te kennen gegeven om te komen tot een wettelijke regeling hiervan. Bij de behandeling van de begroting van Economische Zaken in 1948 heeft minister v. d. Brink, ofschoon de verwachtingen toentertijd hoog gespannen waren, medegedeeld, dat van hem de indiening van een wetsontwerp tot betugeling van het cadeaustelsel niet moest worden verwacht. Nog geen drie jaar later kwam bij de behandeling van de begroting 1952 de toezegging, dat opnieuw zal worden getracht een wetsontwerp van dezelfde strekking in te dienen, gezien de excessen, welke zich de laatste tijd op het terrein van cadeau geven voordoen.

Was men aanvankelijk van plan deze wet bij de op te richten publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie onder te brengen, met het oog op het langzame tempo, waarin deze tot stand komen, meent de minister thans, dat een langer wachten niet raadzaam is. Of deze wet werkelijk aan de bestaande euvelen het hoofd zal kunnen bieden, meen ik persoonlijk te moeten betwijfelen. Vermoedelijk zal de nieuwe wet het evenbeeld worden van de bestaande bepalingen bij onze Zuidelijke burenen, daar men ook in België slechts kan spreken van een geringe betugeling van het cadeaustelsel en zeker niet van een grote beperking of een totale afschaffing.

Gaarne geef ik toe, dat de uitwassen op het terrein van het cadeau-given vooral bij de kleinhandel steeds ernstiger vormen gaan aannemen

Naast het cadeaustelsel bestaat evenwel nog een ander gevaar, dat nauw verwant is aan het begrip cadeau-given en dat is het kortingstelsel. Zou men een afdoend resultaat willen bereiken, dan zouden beide stelsels in één verordening geregeld dienen te worden. Dit komt mij voornamelijk onmogelijk voor in verband met het vraagstuk van de dividend-uitkering door de coöperaties. Aangezien beide euvelen zo nauw aan elkaar verwant zijn, maar ook weer hun eigen moeilijkheden hebben, lijkt mij een bevredigende oplossing haast niet mogelijk, tenzij men ernstig gaat ingrijpen in de vrijheid van de ondernemers.

Naar aanleiding hiervan wil ik besluiten met een opmerking aan het adres van hen, die geen handeldrijvende middenstanders zijn en toch van mijn artikel kennis hebben genomen en dan vooral ten aanzien van het laatste punt.

Ik kan mij levendig voorstellen, dat er vele geestverwanten zijn, die zo zeer doordrongen zijn van de in onze partij algemeen gehuldigde vrijheidsopvatting, dat zij afwijzend staan tegenover ingrijpen van overheidswege op welk gebied ook, en dientengevolge ook afwijzend staan tegenover het regelen van het cadeau- en kortingstelsel. Toch zullen zij moeten kunnen begrijpen dat, wat men als consument niet verwerpt, voor de handel wel eens onaanvaardbaar kan zijn.

Dit is dan ook de reden dat wij, die in wezen volkomen instemmen met de liberale vrijheidsgedachte, toch verplicht zijn ten behoeve van de handel beperkende voorschriften te aanvaarden, welke in de ontwikkeling van het dagelijks leven voor de handel onmisbaar worden geacht.

JOH. G. H. CORNELISSEN.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korhals.
Redactie-secretaris: Mr. E. Elias.
Adres: Spuistraat 274, ingang Raamsteeg, tel. 36325, A. dom.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementprijs f. 1.90 p. kwartaal, f. 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnementen en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Kamerlid Louwes sprak in de Achterhoek

Weer een nieuwe afdeling op komst

Op 14 Februari sprak de heer H. D. Louwes op uitnodiging van de Onder-Centrale „De Graafschap“ in een drukbezochte openbare vergadering te Varsseveld over „Liberaal zijn, nu!“

In een uitnemend betoeg zette ons Eerste Kamerlid uiteen, dat het zich vernieuwende liberalisme, ondanks tegenwind in deze tijd nu zovelen vluchten in het collectivisme, nog wel degelijk een toekomst heeft en zijn taak moet blijven vervullen in het belang van een vrije samenleving!

In debat kwam ds Boele, voorganger van de Protestantenvond te Varsseveld, lid van de Partij v. d. Arbeid.

De gedachtenwisseling stond op noog peil en werd kennelijk met buitengewoon grote aandacht door de vele aanwezigen gevolgd.

Ook uit de omliggende afdelingen, o.a. Hummelo-Keppel, Hengelo en Winterswijk waren belangstellende partijgenoten naar Varsseveld gekomen!

Het was een zeer geslaagde avond voor onze partij, die ongetwijfeld goede vruchten zal afwerpen. Om te beginnen kon Varsseveld 7 nieuwe leden noteren en de eerste besprekingen werden gevoerd om te komen tot het oprichten van een afdeling te Terborg.

Bloemendaal koos nieuwe bestuursleden

Op Donderdag 14 Februari hield de afdeling Bloemendaal haar jaarlijkse algemene vergadering. De jaarverslagen van secretaris en penningmeesteresse werden goedgekeurd.

In de plaats van de aftredende voorzitter, ir M. H. Kuiper werd de heer ir R. Dufour te Aerdenhout gekozen. In de plaats van de aftredende penningmeesteresse, mevrouw M. B. ten Cate-Oud werd de heer J. K. Lanting gekozen, die ook het secretariaat waarneemt.

Als nieuw bestuurslid werd de heer J. J. Breman gekozen.

Op voorstel van de heer J. van Holten werd de oud-voorzitter ir M. H. Kuiper tot ere-lid van de afdeling benoemd.

Na afloop van de goed bezochte vergadering hield de heer W. Lubberink te Haarlem een lezing met als onderwerp: „Liberaal gedachten over bevolkingsproblemen in Nederland“. Met veel belangstelling volgden de aanwezigen deze zeer interessante lezing, die aanleiding gaf tot een levendige gedachtenwisseling over dit onderwerp.

Nijmegen vergaderde met succes

De afdeling hield in Januari en Februari twee goed bezochte vergaderingen. Op de eerste sprak de heer mr F. G. van Dijk tit „Den Haag over: „Liberalisme — nu?“

Op de tweede vergadering behandelde de heer J. F. A. Modderman

EEN ROEP IN DE WOESTIJN

Onder dit opschrift bespreekt Burgerrecht in het hoofdartikel van zijn jongste nummer het pleidooi, door Mr. Oud onlangs in het openbaar gehouden voor de totstandkoming van een derde macht, die in staat zou moeten zijn, het staatsocialisme te bestrijden.

Die maanroep (overigens waarlijk niet „onlangs“ voor 't eerst gedaan!) heeft, zo constateert Burgerrecht, weinig weerklank gevonden. Vandaar dat het blad hem met een, traditioneel onjuiste beeldspraak typeert als een roep in de woestijn. Daar borduurt Burgerrecht dan enige kolommen op voort.

Wanneer wij op deze beschouwingen nu enkele kanttekeningen maken, stellen wij op de voorgrond, dat alle spreken over de derde macht in het huidige stadium der politiek praematuur is. Praematuur, maar daarom nog niet zinloos.

Het politieke leven kent allerlei vormen van samenwerking en van elk dier vormen geldt wat naar een klassiek woord geldt van de dichter (wij behoeven er de Hoofdredacteur van Burgerrecht nauwelijks aan te herinneren): zij worden geboren, niet gemaakt.

Burgerrecht, dat met ons deelt de afkeer van „planning“ schijnt ons op dit punt toch lichtelijk geïnfecteerd door hetgeen het overigens in de tijdgeest veroordeelt. Het miskent het spontane element in de politieke ontwikkeling en ziet alles te zeer in het licht van de menselijke berekening. Vandaar dat zijn beschouwingen terzake wemelen van „indiens“ en „wanneers“, alsof hier eerst aan allerlei voorrechten — liefst door Burgerrecht te stellen! — moest zijn voldaan, eer van een derde macht of iets van die aard sprake zou kunnen zijn.

Hier ontwaren wij een rechtlijnig denken, zoals men dat vaak aantreft bij mensen en groepen, die wel politieke belangstelling hebben en ook wel degelijk hun bijdrage leveren tot de in bepaalde kringen zo noodzakelijke politieke bewustwording, maar die tot dusverre de politiek alleen als buitenstaanders beoefenen, dus zonder dat ze ooit voor concrete situaties geplaatst werden en in die situaties de verantwoordelijkheid voor beslissingen hoefden te dragen.

Of is het geen uiterste van simplisme, wanneer Burgerrecht schrijft:

„Indien mr. Oud van mening is — en dat kan men aannemen — dat in de achter ons liggende jaren het staatsocialisme is bevorderd, dan zou dit politieke inzicht automatisch moeten leiden tot een meer specta-

culair optreden. Dan zou mr. Oud geen dag langer enige regeringsverantwoordelijkheid willen dragen. Dan zou men niet — hier is wederom het opportunisme aan bod — de verkiezingen moeten afwachten. Neen, dan zou men maar onverschrokken de steen in de porceleinkast moeten gooien: misschien wordt ons volk dan wakker“.

Heemstede houdt interessante bijeenkomst

Na de zeer geslaagde openbare vergadering op 30 Januari j.l. waar als spreker optrad de heer H. Ch. G. J. van der Mandere met als onderwerp „Het Atlantisch Pact en de West-Europese samenwerking“, wordt door de afdeling opnieuw een openbare bijeenkomst belegd.

Op 28 Februari a.s. zal n.l. in Restaurant „Boekenroode“ te Heemstede-Aerdenhout de heer Justus Meijer uit Bloemendaal spreken over: „Misbruik van het winstbegrip in de politiek“.

Jaarvergadering Haagse vrouwengroep

De Haagse Vrouwengroep in onze partij houdt haar jaarvergadering op Dinsdag 26 Februari e.k. in Café-Restaurant „Boschlust“. Bezuidenhout 2, om acht uur. Na het huis-houdelijke gedeelte zal mevrouw mr N. M. W. Deltmeijer-Labbertou spreken over: „de gelijkstelling van man en vrouw“.

Dat is — zouden wij willen zeggen — wat geen redelijk mens van een werkelijk staatsman zal eisen of ook maar verwachten: dat hij stenen in porceleinkasten zal werpen. Burgerrecht zal de huidige rooms-rode politiek vermoedelijk meer rommelkast dan porceleinkast achten, maar wij houden ons nu maar aan het door Burgerrecht zelf gebruikte beeld, waarmee het dan misschien onbewust de zaak waar het in wezen om gaat toch weer juist getekend heeft: het landsbestuur is en blijft onder alle omstandigheden een zaak, die de uiterste omzichtigheid van elke staatsman vereist. Nog altijd heeft de porceleinkast voorzichtigheid tot moeder.

Het verwijt, door Burgerrecht ten deze tot de heer Oud gericht, als voerde hij een opportunistische politiek, is dan ook om tweeërlei reden ongegrond. Opportunisme zou het zijn, wanneer Oud, enkel om zijn doel, een derde macht, te bereiken spectaculair, stenen werpende in de porceleinkast, ging optreden. En het is juist niet Oud, die de verkiezingen afwacht om daarna zijn positie te kiezen, het is veeleer Oud en Oud alleen, die lang voor de verkiezingen wijst op de noodzaak van vorming ener derde macht en die dit blijft doen, zelfs al heeft het de schijn, alsof zijn roep verklinkt als die van de roepende „in de woestijn“!

Burgerrecht is van oordeel, dat er wegens praktische redenen weinig mogelijkheid op totstandkoming van een derde macht bestaat.

Wij laten dit rustig aan de toekomst over. Maar wanneer Burgerrecht aanvoert, dat samenwerking tussen V.V.D. en A.R. altijd een uiterst moeilijke en delicate aangelegenheid is geweest, vergeet het 1e. dat iedere politieke samenwerking (ook die van A.R. en R.K. in de vroegere coalitie-periode) uit principieel oogpunt moeilijk en delicaat is en 2e. dat bijv. in enkele vooroorlogse kabinetten anti-revolutionairen en vrijzinnigen voortreffelijk samengewerkt hebben.

Hier blijkt wat wij in de aanvang stelden: politieke samenwerking „nascitur, non fit“.

Echter, stelt Burgerrecht — aangenomen eens — dat er een derde macht zou komen, dan zou deze alleen reëel effect hebben, wanneer de samenwerkende partijen bij de verkiezingen zetelwinst boekten. Daargelaten of dit op zichzelf reeds juist is, is het alternatief dat er in de redenering van Burgerrecht overblijft politiek al heel negatief. Immers het blad acht een eventueel welslagen van een derde macht alleen verzekerd, wanneer het „blok“ zoveel werkracht zou bezitten, dat men de talloze ontevreden en politiek daklozen voor de nieuwe constructie zou kunnen winnen.

Over een „blok“ is voorzover ons bekend in verband met de derde macht nog nooit gesproken.

Wij zeiden trouwens reeds, dat samenwerking op verschillende wijzen mogelijk is!

Echter: wanneer de talloze ontevreden en politiek daklozen, waarover Burgerrecht het heeft, nu eens niet voor de partijen, waaruit een parlementaire derde macht zou moeten worden opgebouwd, te winnen waren, wat staat die ontevreden en daklozen dan voor de boeg?

Moeten zij zich bij de verkiezingen dan maar in arrenmoede van stemming onthouden en daarmee het staatsocialisme helpen versterken? Of moeten ze maar weer een nieuwe partij vormen die op z'n best als éénmansfractie in de Kamer optreedt, met praktisch hetzelfde resultaat?

Burgerrecht meent te moeten vaststellen, dat mr. Oud zes jaren na dato tot een inzicht is geraakt, dat gedurende al deze jaren door Burgerrecht, nadat het reeds in 1945 was verworven, is gehandhaafd. Immers, Burgerrecht heeft van meet af aan gepleit voor de totstandkoming van een politieke coalitie, die in staat zou zijn om het hoofd te bieden aan het allerwege opduikend streven naar collectivisme.

„Toenmaals — zegt het blad — was het hiervoor nog niet te laat. Thans echter is het een grote vraag, of er nog een weg terug openstaat“.

Dit getuigt van een defaultisme, waarvoor ieder die zich met praktische politiek wil bezig houden zich wel heel ernstig moet hoeden.

Bovendien: wat geeft Burgerrecht, dat dan in die zes jaar er niet in geslaagd is zulk een coalitie tot stand te brengen — en er ook zeker dit jaar niet in slagen zal! — het recht te beweren, dat mr. Oud zes jaren na dato tot Burgerrechts inzicht is geraakt? Burgerrecht kan toch niet in ernst bedoelen, dat Ouds streven er deze zes jaren niet op gericht is geweest, het hoofd te bieden aan het allerwege opduikend streven naar collectivisme? En het zal toch zeker ook niet willen beweren, dat Oud een panacee tegen dit collectivisme ziet in het „zo maar op één hoop willen gooien“ van de drie rechtse partijen“?

Burgerrecht is ten slotte van oordeel, dat de partijen, waaruit een derde macht zou moeten worden opgebouwd, allereerst moeten beginnen met de dissidenten uit hun eigen midden weer tot zich te trekken en ervoor te zorgen dat bepaalde Burgerrechters in hun eigen partijverband de stem niet langer zal worden gesmoord.

Wat de V.V.D. betreft, kunnen wij slechts verzekeren, dat ons daar nooit iets is gebleken van zulk een smoorderij.

En wat Burgerrecht betreft, meent dit waarlijk dat „men“ voor de vorming van een derde macht een nuttig gebruik zou kunnen maken van de diensten van Burgerrecht, dan zal het, afstand doende van alle zelfoverschatting, de politiek reëel moeten leren zien. Wij bedoelen dit niet onvriendelijk, maar wij hebben in veeljarige ervaring geleerd, hoe juist formaties als thans in Burgerrecht belichaamd een zeker franc-tireur karakter krijgen dat hen blootstelt aan de gevaren waarop wij hier doelen.

En ten slotte: dan zal Burgerrecht zich dienen te onthouden van denigrerende stukjes als we in het nummer van 9 Februari aantreffen, waaraan we hieronder nog enige regels wijden.

G. A. DE RIDDER.

Geen compliment I en II

Burgerrecht schreef in zijn no. van 9 Febr. onder het opschrift „Geen compliment I“ over het geschrift, door een onzer afdelingen verspreid, dat de toorn van Het Vrije Volk had opgewekt en waarover ook in ons blad al iets is gezegd.

„Het Vrije Volk — schrijft Burgerrecht — is er boos over, vooral, omdat het niet Burgerrecht is dat zo'n uitspraak heeft gedaan, noch De Telegraaf, noch De Waarheid. Neen, zij kwam voor in een pamflet van de goede heer Oud en dat kan Het Vrije Volk niet verkroppen. Blijkbaar neemt Het Vrije Volk aan, dat de V.V.D. niet zo ver staat van de P.v.d.A. om zich zulk een uitlating te mogen veroorloven. Voor de V.V.D. geen compliment“.

„Geen compliment II“ luidde: „En óók achten wij het geen compliment, maar dan voor Burgerrecht, dat De Volkskrant op een politieke plaat de heer Oud afbeeldde met een exemplaar van ons weekblad in zijn hand. Hoewel we mogen aannemen, dat mr. Oud ons weekblad wel eens leest, zo bestaat er geen enkele reden voor de veronderstelling, dat hij er zich publiekelijk mee vertonen zou. En we zouden zulks ook allerminst op prijs stellen, tenminste, zolang het roer niet werkelijk om is“.

Commentaar hierop wensen wij niet te leveren. Wij constateren eenvoudig: zo oordeelt dus Burgerrecht over de leider onzer partij, die, waarlijk niet enkel officieel, haar vertrouwensman bij uitstek is.

De liberalen, die aan Burgerrecht medewerken, zij lezing dezer stukjes bij deze aanbevelen!

Het gaat goed in Drente

Tal van nieuwe afdelingen opgericht

In Maart 1951 werd in dit blad melding gemaakt van de oprichting van nieuwe Drentse afdelingen te Peize, Norg en Zuidlaren. Wederom kunnen wij een soortgelijk bericht doorgeven.

Uffelte — Onder voorzitterschap van de heer H. Tiemes, sprak op 14 November 1951 de heer R. Zegering Hadders. Na afloop van diens duidelijke uiteenzetting kon een afdeling worden opgericht. In het bestuur werden o.m. gekozen de heer H. Tiemes, voorzitter en de heer W. R. Jonker, secretaris.

Hoogeveen — Nadat reeds eerder het Tweede Kamerlid, de heer Joh. G. Cornelissen voor middenstanders de middenstandspolitiek der laatste jaren had uiteengezet, vond op 16 November 1951 te Hoogeveen de oprichting van een nieuwe afdeling plaats. Bij ontstentenis van de heer Zegering Hadders, was de heer J. C. J. Mens, burgemeester van Neede, bereid een causerie te houden over de V.V.D. en haar beginselen. Na diens lezing werd een bestuur gekozen en zoals het nu lijkt, gaat deze afdeling ook een goede groei- en bloeiperiode tegemoet, daar nu reeds de 100 leden zijn genaderd, wellicht al zijn gepasseerd. Het secretariaat is in handen van de heer A. G. Bouman.

Schonebeek — Op 26 November 1951 werd te Oud-Schonebeek de afdeling her-opgericht, zulks na een gloedvolle rede van het Kamerlid, de heer Zegering Hadders. Het secretariaat is bij de heer G. Eisen Gzn in goede handen. Dank zij de medewerking van de heren Eisen en Peters werd het ledental hier meer dan verdubbeld.

Zuidwolde — Te Zuidwolde werd op 30 November 1951 na een duidelijke causerie van de heer R. Zegering Hadders een grote afdeling opgericht, mede dank zij de activiteit van de heren Robaard, Zandman en Runsink. Meester Wieringa, bij vorige vergadering reeds benoemd tot voorzitter, mocht de hamer echter niet meer hanteren. Na een kortstondige ziekte is deze nobele mens ons ontruikt. Wat meester Wieringa voor de gemeenschap in Zuidwolde en omgeving heeft gedaan, zal hem geen tweede kunnen nadoen. Wat deze plaats met deze mens heeft verloren, is met geen pen te beschrijven. Hij zal in geheel de gemeente gemist worden. Hij ruste in vrede.

Als secretaris van deze mooie afdeling fungeert de heer W. Runsink te Zuidwolde.

Annen-Eext — Op 20 December 1951 vond te Eext de oprichting plaats van de nieuwe afdeling Annen-Eext, waartoe de heer Dutyn Noordberger uit Leeuwarden een steentje heeft kunnen bijdragen. Als voorzitter werd gekozen de heer W. Buijter, terwijl de heer L. Westerhof het secretariaat op zich heeft genomen. Een 40-tal leden had zich reeds opgegeven, terwijl er meer volgen.

Annerveen — Te Spijkerboor werd op 9 Januari j.l. een afdeling der V.V.D. voor leden uit Annerveensche kanaal—Eexterveensche kanaal—Annerveen—Eexterveen en Spijkerboor opgericht. Als spreker was aanwezig de heer Zegering Hadders. Een 25-tal aanwezigen gaf zich op als lid. Als voorzitter werd gekozen de heer J. Steenge, terwijl de heer E. Julsing tijdelijk het secretariaat op zich heeft genomen.

Wapserveen — Op 17 Januari j.l. werd onder leiding van de heer J. B. Sol een nieuwe afdeling opgericht. Na de rede van de heer Zegering Hadders werd een bestuur gekozen met de heer Sol als voorzitter. Al met al een goed geslaagde avond, daar reeds een 25-tal leden is toegetreden.

Pesse — Op 24 Januari werd een nieuwe afdeling der V.V.D. opgericht. Circa 60 leden zijn reeds toegetreden. Spreker was de heer Zegering Hadders, die op bekende, prettige en duidelijke wijze een lezing hield, waarna een bestuur werd gekozen, met de heer A. Smid Jaczn, Pesse, voorzitter en de heer S. Waninga Azn uit Nuil onder Pesse, secretaris.

Nieuw-Amsterdam — Op 17 December sprak mr F. G. van Dijk uit Den Haag over onze beginselen voor leden en genodigden. Voorzitter van deze avond was de heer Heerma van Voss. De her-oprichting van deze afdeling zal plaats vinden op Donderdag 28 Febr. a.s. Het ledental is hier reeds verdubbeld!

Gasselternijveen — Op 14 December werd een bijeenkomst gehouden door de V.V.D.-afdelingen met als genodigden leden uit de naaste omgeving als Gieterveen, Gieten, Stads kanaal. Onder voorzitterschap van de heer Alingh uit Gasselteboerveen, hield de heer Zegering Hadders voor

een groot aantal leden een rede, welke, gezien het applaus, in goede aarde viel. Al met al een uitstekend geslaagde propaganda-avond.

Verder werden er in het afgelopen jaar contact-avonden gehouden in de bestaande afdelingen als Dwingelo, Diever, Borger, Dalen, terwijl propaganda-bijeenkomsten plaatsvonden in Folde en Westerbork door 20 en meer leden meestal bezocht. Grote uitbreiding van ledental had verder plaats in Eelde, Gasselternijveen, Sleen, Koekange, etc. Drente's bestuur kan met voldoening terugzien in het afgelopen jaar.

Drente — Op 13 Februari j.l. sprak te Havelte de heer R. Zegering Hadders. Na diens zeer duidelijke uiteenzetting werd een voorlopig bestuur als volgt gekozen: C. Borgers Hzn, voorzitter; F. J. Slomp, „de Wal”, Havelte H. 143, secretaris en R. Schiphorst, peppingmeester. Het ledental werd meer dan verdubbeld en staande de vergadering trad nog een vijftal toe!

Uffelte (gem. Havelte) — Dank zij de spontane medewerking van de voorzitter is deze op 14 November j.l. opgerichte afdeling het ledental reeds 100 % gestegen!

Vledder — Ook in deze gemeente zal eerstdaags een afdeling der V.V.D. opgericht kunnen worden, dank zij de medewerking van de heren R. Beenen en A. Nysingh. Het ledental breidt zich hier heel snel uit en oud-leden der P. v. d. A. traden spontaan toe!

Friesland — Te Joure werd op Maandag 11 Februari onder leiding van de heer Kuindersma een vergadering gehouden voor leden en sympathiserenden der V.V.D. uit de gemeenten Haskerland en Doniawerstal. Spreker was de heer Zegering Hadders. Na diens rede, welke zeer zeker in goede aarde is gevallen, werd door leden uit de gem. Doniawerstal besloten ook in deze gemeente te trachten een afdeling der V.V.D. op te richten.

Voor de leden van de Volkspartij voor
Vrijheid en Democratie is het boek

Mr P. J. Oud gezien door zijn tijdgenoten

van uitnemende betekenis.

Ten eerste omdat veelzijdigheid en grootheid van hun lijstaanvoerder er op boeiende wijze in tot uitdrukking zijn gekomen, ten tweede omdat er in beschreven staat een stuk geschiedenis van eigen tijd, ten derde omdat hieruit zo duidelijk spreekt hoe het optreden van hun partij in een bewogen periode van ons politieke leven door anderen wordt gezien.

Overzicht van de inhoud:

Volkstertegenwoordiger 1917-1933, door mr J. J. van Bolhuis; Vrijzinnig-democraat, door G. Ritmeester; Minister van financiën, door jhr ir O. C. A. van Lidth de Jeude; Op het Rotterdams stadhuis, door Jan Nieuwenhuis; Oud, de burgervader, door mr K. P. van der Mandele; Kamerlid sinds 1948, door dr L. G. Kortenhorst; Parlementaire historieschrijver, door prof. mr L. W. G. Scholten; Wetenschappelijk beoefenaar van het staatsrecht, door prof. mr dr G. van den Bergh; Voorzitter van de V.V.D., door mr H. van Riel; Registratie en notariaat, door mr H. F. R. Dubois; Vrijzinnig protestant, door dr E. D. Spelberg; Strijder voor de gemeentelijke zelfstandigheid, door N. Arkema; Mr P. J. Oud, de mens, door dr P. H. Ritter Jr.

302 blz. Met 27 reproducties naar foto's, 5 spotprenten en facsimile van het handschrift. Gebonden in buckram band met goudstempel. Prijs. f 13.50.

Verkrijgbaar in de boekhandel en bij de uitgever:

W. L. & J. BRUSSE N. V. — ROTTERDAM

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

deze ontbindingen laten samenvallen met de periodieke verkiezingen en zo is meer en meer het onderwerp der Grondwetsherziening bij de verkiezingen op de achtergrond gedrongen. Met het opdragen van de behandeling van een Grondwetsherziening in tweede lezing aan een Grondwetskamer achtte mr. Oud, om kort te gaan, de zaak dus beter tot haar recht te komen.

Nog een ander bezwaar had de heer Oud tegen de bestaande toestand, zoals deze althans gegroeid was. Het is a.h.w. „conventie” geworden, dat een Kabinet aftreedt vlak voor een verkiezing en dat geschiedt zelfs, als in 1948, bij een tussentijdse ontbindingsverkiezing. Dat wil dan echter zeggen, dat het Kabinet, dat de Grondwetsherziening heeft ingediend en in eerste lezing heeft verdedigd, dit niet in tweede lezing kan doen. En tenslotte betwijfelde de heer Oud, of het systeem van de Grondwetskamer voor herzieningen wel soepeler zou werken dan het bestaande systeem en ook dat achte onze woordvoerder een verdienste van het Grondwetskamersysteem. Onder het oude systeem is men er te gemakkelijk toe gekomen, om, wanneer een vierjarige Regeringsperiode ten einde liep, dan tevens maar herziening van de Grondwet aanhangig te maken.

Mr. Oud heeft de Grondwetskamer dus met overtuiging verdedigd, maar de slappe verdediging door minister Beel en een zeer zonderlinge houding

van de P.v.d.A.-fractie hebben het voorstel geen meerderheid doen behalen. De heer Van der Goes van Naters (Arb.) had een amendement ingediend, om de zaak „alternatief” te stellen, namelijk om in de Grondwet te bepalen, dat of het bestaande systeem van Grondwetsherziening (met Kamerontbinding) zou kunnen worden gevolgd, of, naar omstandigheden, het systeem van de Grondwetskamer. Voor deze gedachte was buiten de P.v.d.A. echter niemand te vinden en ook minister Beel ontraadde het amendement sterk. Het werd derhalve met alleen de stemmen van de P.v.d.A. voor, verworpen (22 voor, 67 tegen). De overgrote meerderheid van de socialistische fractie bleek daarover zo verbolgen, dat zij nu tegen het Regeringsvoorstel stemde. Zo werd de Grondwetskamer verworpen met 49 tegen 40 stemmen. Voor stemden de K.V.P., de V.V.D., de heer Welter en slechts twee socialisten, n.l. de heren Van der Goes van Naters en Goedhart. Alle anderen, dus de rest van de P.v.d.A.-fractie, de A.R., C.H., Staatk.-Geref. en de C.P.N., stemden tegen.

Toen eenmaal was beslist, dat er geen Grondwetskamer zou komen en het oude systeem van Kamerontbinding zou blijven gehandhaafd, kwamen nog drie amendementen in behandeling, die alle drie trachtten, een wijziging te brengen in de verhouding tussen de Eerste en de Tweede Kamer. Onze fractie heeft tegen al deze amendementen gestemd, omdat, zoals de heer Oud verklaarde, zij van mening was, dat bij deze partiële herziening geen wijziging in die verhouding mocht worden aangebracht. Dat

achte zij een zaak, welke bij een meer algemene herziening aan de orde zou kunnen komen.

Het eerste dier amendementen, dat van de heer Tilanus (C.H.), dat de tweede lezing in een verenigde vergadering van beide nieuw gekozen Kamers wilde doen houden en ook in een verenigde vergadering wilde doen stemmen, waardoor niet meer, zoals thans theoretisch het geval is, 17 leden van de Eerste Kamer een Grondwetsherziening kunnen tegenhouden, werd verworpen met 56 tegen 33 stemmen. Voor stemden de C.H., de P.v.d. A. en de St.-Geref.

Een amendement-Van der Goes van Naters (Arb.) om de behandeling en stemming in tweede lezing slechts in de Tweede Kamer te doen houden, zomede vervolgens een subsidiair amendement van dezelfde afgevaardigde, om in tweede lezing alleen voor de Tweede Kamer een meerderheid van twee derden te eisen, doch voor de Eerste Kamer een gewone meerderheid, werden beide verworpen met 67 tegen 22 stemmen. Voor alleen de P.v.d.A.-fractie

Tenslotte moeten wij nog vermelden, dat de reeds eerder besproken motie van prof. Romme (K.V.P.) is aangenomen met 48 tegen 18 stemmen. Tegen stemden alleen de communisten en de aanwezige socialisten. Over de verdere gang van zaken bij de Grondwetsherziening schrijven wij de volgende week.

Voordat de Grondwetsherziening in behandeling kwam, heeft de Tweede Kamer vrij lang gediscussieerd over de kwestie van de broodprijzen. De heer Van de Wetering

(C.H.) had daarover het vorige jaar (op 31 Mei) een interpellatie gehouden. Het debat, dat hierop volgde, was toen echter geschorst, omdat de cijfers, welke over en weer tussen minister en interpellant werden gewisseld, in het geheel niet met elkaar overeenstemden en het onmogelijk was, daarover voetstoots een oordeel te vellen. De zaak is toen verwezen naar de vaste commissie voor de middenstand, die talrijke besprekingen met de minister heeft gevoerd, waarvan een schriftelijk verslag is verschenen. Er waren bovendien ook nog een nota en een brief van minister Mansholt.

Wij zullen ons in verband met de ruimte moeten beperken tot de mededeling, dat bij dit broodprijzendebeet van de zijde onzer fractie de heren Cornelissen en Den Hartog het woord hebben gevoerd en dat de heer Cornelissen te zamen met de heer Van de Wetering, als eerste ondertekenaar, een motie heeft ingediend, welke, na enige wijzigingen, tenslotte is komen te luiden: „De Kamer, gelet op de Nota betreffende de brood-, bloem- en meelprijzen en de daarop gevolgde verslagen der vaste commissie voor de middenstand dezer Kamer, gehoord de beraadslagingen over deze nota, nodigt de Regering uit ten spoedigste voor volksbrood een maximumprijs vast te stellen, welke gebaseerd is op de kostprijs daarvan op zichzelf — zonder toepassing van de z.g. compensatiegedachte —, vermeerderd met een redelijke ondernemerswinst, en gaat over tot de orde van de dag”. Deze motie is zonder hoofdelijke stemming aanvaard. Vier moties der communisten werden alle met alleen de stemmen der communisten voor, verworpen.

Het doel voorbij geschoten!

Kanttekeningen bij een enquête

De oud-onderwijzer, Drs J. L. H. v. d. Griek, die in zijn vrije tijd sociologie is gaan studeren, heeft het loffelijke voornemen een proefschrift te gaan schrijven, dat, om de woorden van Het Schoolblad, orgaan van de N.O.V., te gebruiken, gewijd zal zijn aan de vraag: „Wat doen de Nederlandse onderwijzers als ze niets doen?” Met andere woorden: oud-collega v. d. Griek wil proberen aan te tonen, dat de onderwijzersstand in het maatschappelijke leven een voornamere plaats inneemt, dan de „men” hem toekent. Hij is er helemaal niet zeker van, dat de algemene maatschappelijke betekenis van de onderwijzers algemeen bekend is. De Redactie van Het Schoolblad vindt, dat hieromtrent weinig twijfel behoeft te bestaan, want, „we ervaren herhaaldelijk ook in kringen waar men dat niet zou verwachten, dat de maatschappelijke betekenis van de onderwijzer nog lang niet de waardering geniet, waarop hij aanspraak kan maken.” En zij verwacht, dat het proefschrift van de heer v. d. Griek prachtig materiaal zal kunnen opleveren in de strijd voor een juistere waardering van de betekenis van het onderwijzersambt en doet daarom een dringend beroep op haar leden, medewerking te verlenen aan de enquête, welke de oud-collega gaat instellen.

Maar zij deed meer en zij niet alleen. Ook de drie andere grote onderwijzersorganisaties verleenden die medewerking — ze stelden de heer v. d. Griek in staat een uitgebreid enquête-formulier te laten verschijnen als inlegblad van „Het Schoolblad”.

Een weldadig aandoend bewijs van collegialiteit, temeer als men weet, dat hier vier volle pagina's van het orgaan nodig waren voor de vragen en wellicht ook „Het Schoolblad” woekeren moet met de ruimte. Wie soms menen mocht, dat de redacties van de weekbladen van onderwijzersverenigingen zich in onze tijd wel eens wat al te gemakkelijk beroepen op gebrek aan plaatsruimte, als ze moeten aandringen op strenge bekorting der artikelen of ook wel eens bijdragen moeten retourneren, vindt hier ongetwijfeld het tegendeel bevestigd. Werkelijk, we hebben niet anders dan grote lof voor deze uiting van collegialiteit.

En wat het inlegvel zelf betreft: het bevat 30 vragen, waarvan een aantal weer door afzonderlijke vragen ingaat op details.

We kunnen ons voorstellen, dat er collega's zullen zijn, die minder enthousiast gestemd zijn ten aanzien van deze enquête als middel om de „men” nu maar eens beter te overtuigen, hoeveel werk de onderwijzers in het maatschappelijke leven verrichten buiten de schooluren. Zij gaan wellicht van de veronderstelling uit, dat men in het leven altijd veel „wijzer” — niet altijd: verstandiger, handiger, doet, door zich minder druk te maken of „men” wel ziet, wat de onderwijzers doen dan wel in volle overtuiging zich aan het werk te geven dat de hand vindt te doen. Als dit in alle oprechtheid, zonder enig ander bedoeling, dan te willen

dienen, gedaan wordt, doet het er weinig toe of de „men” dat ziet en waardeert. En wellicht zullen ze dan wijzen op de hun bekende collega's, die als stillen in den lande, vaak op eenzame en afgelegen posten, zegenrijk werk verrichten, dat de grote massa voorlopig nog ontgaat, maar het leven van een aantal medeburgers(essen) verlicht en verrijkt, en de werkers zelf de voldoening geeft niet zichzelf maar anderen diende te hebben. Het is best mogelijk, dat zij, die zo redeneren, verder nog tot de conclusie komen, dat voor de vergroting of de totstandkoming van de waardering voor de onderwijzers juist deze stillen in den lande de grootste betekenis hebben, terwijl een onderzoek als dit wel eens zou kunnen leiden tot een averechtse uitwerking.

Andere collega's zullen deze mening niet delen en het absoluut noodzakelijk vinden, dat nu eens en vooral wordt aangetoond, hoeveel werk de Nederlandse onderwijzer verricht voor de samenleving.

Het ergert deze collega's, dat zo dikwijls in 't gesprek de schoolmeester beschouwd wordt als de man, die hoogstens één dag per jaar werkt, n.l. als hij met de leerlingen bij een feest de stad door moet, of als de man vooral, die „geen raad met zijn vacaties weet” en nooit tevreden is met zijn salarisregeling.

Deze onderwijzers zullen aan de hand van talrijke feiten onweerlegbaar kunnen aantonen, dat de maatschappij de onderwijzer niet waardeert overeenkomstig zijn plaats in het maatschappelijk bestel.

De collega's van drs v. d. Griek zullen wellicht op grond van de eerste of die der laatste overweging het enquête-formulier niet of wel toelichten en invullen. De uitslag van het

onderzoek zal te zijner tijd aantonen, hoe in dit opzicht de kaarten lagen.

De Redactie van het N.O.V. heeft ten aanzien van de vragen in het woord ter aanbeveling, geen bezwaren geopperd tegen de inhoud ervan. Zij deelt mede, dat de betreffende vragen in overleg met de professor van drs v. d. Griek zijn opgesteld en beveelt een nauwkeurig invullen aan. „Dat zal u enige tijd kosten, maar deze tijd behoeft u zeker niet als verspild te beschouwen.”

Wij zijn zo vrij wel enkele bezwaren te opperen. Het zou ons te ver voeren op alle vragen in te gaan, maar ten aanzien van vraag 5 luidend:

Hoeveel uur per gehele week besteedt U buiten de verplichte lestijden aan onbetaald werk voor de school?

(B.v. correctie, voorbereiding, nablijvers, surveillance, etc. Alle tijd voor, tussen, na schooltijd en 's avonds hieraan besteed, meetellen. Echter niet de tijd voor 't heen en weer gaan naar school.)

Kijk, tegen deze vraag hebben wij groot bezwaar en we betreuren het, dat zij is opgenomen in deze vorm. De kwestie waar het hier om gaat kan terug gebracht worden tot deze: Moet men correctie, voorbereiding, etc. beschouwen als werk, dat eigenlijk betaald moet worden of is het werk, dat nu eenmaal in het beroep vervat is. Dit is een zeer belangrijke kwestie, immers bij ons weten, heeft nooit enige benoemde instantie er maar in de verste verte aan gedacht te veronderstellen, dat de salariering van de onderwijzer alleen maar geldt voor het werk, dat hij in de verplichte uren levert. Wanneer het zo zou zijn, n.l. dat de hier genoemde werkzaamheden beschouwd moeten worden als onbetaalde arbeid ten bate van de school, kan dit tot verstrekkende consequenties leiden. Hoe, om een enkel voorbeeld te noemen, dan aan met de voorschriften in de instructies, dat de leerkracht een kwartier voor de aanvang van de schooltijd aanwezig moet zijn (misschien noemt drs v. d. Griek dit een

verplichte lestijd?), dat onder de lessen niet gecorrigeerd mag worden? En welke onderwijzer beschouwt de tijd, die hij besteedt aan z.g. nablijvers (voor straf of om nog eens wat te helpen) als onbetaald werk, buiten de verplichte lestijden, voor de school.

Wij durven op grond van een langdurige schoolpraktijk verklaren, dat de Nederlandse onderwijzers(essen) over het geheel genomen, met volle toewijding zijn lessen voorbereid, zonder erbij te denken, of dit nu wel beschouwd moet worden als onbetaald werk dan wel als onderdeel van zijn betaalde werkzaamheid. En zijn hulp aan kinderen, die door ziekte bijv. wat achter kwamen, zijn hulp op een gegeven ogenblik eens nodig hadden? We zouden ons schamen, als we moesten opmerken, dat de Nederlandse onderwijzer dit beschouwt als onbetaald werk buiten de verplichte lestijden. Reeds het stellen van deze vraag moet, naar wij geloven, op vele onderwijzers(essen) een pijnlijke indruk maken. Zeker, corrigeren is een allesbehalve prettige werkzaamheid, maar wie meent nu werkelijk, dat dit eigenlijk onbetaalde arbeid is? De toevoeging: „Echter niet de tijd voor het heen en weer gaan naar school”, vinden we zo kinderlijk, dat we er liever geen aandacht aan willen schenken. Verwacht drs v. d. Griek soms, dat er werkelijk nog onderwijzers(essen) zouden zijn, die ook die tijd in rekening willen brengen?

We hopen niet, dat „de men” aan deze vraag aandacht besteedt, want dan zou het middel nog wel eens erger dan de kwaal kunnen zijn.

Een krachtig protest tegen deze vraag 5 is nodig om vooral te voorkomen, dat de buitenwacht een verkeerde indruk gaat krijgen van de Nederlandse onderwijzers(essen). We weten, dat in bepaalde kringen de waarde van de enquête gedaald is, door het opnemen van deze ongelukkig geredigeerde vraag. Het is jammer, dat de redacties van de onderwijsbladen, die deze vragenlijst opnamen, niet bijtijds de aandacht gevestigd hebben op het gevaar, dat in het opnemen van deze vraag en straks in het betrekken van de antwoorden, er op in de uitwerking, inhoudt. Misschien kan alsnog iets gedaan worden in die richting.

HET GEZIN VORMT DE KERN VAN DE MAATSCHAPPIJ

Woningprobleem treedt in dit verband wel sterk op de voorgrond

Als in artikel 10 van ons Begin-selprogramma gezegd wordt, dat onze partij overtuigd is, dat het gezin de kern der maatschappij vormt, dan uit zij zich hierover terecht op positieve wijze.

Juist door de gezinnen, juist door het samenleven in kleinere gemeenschappen, waar men reeds de toetsing van elkaars meningen ondergaat, begrip kan leren krijgen voor standpunten van een ander, rekening dient te houden met wensen van anderen, kan de samenleving in grotere gemeenschappen, in een volk een buitengewoon nut hebben.

Daarnaast is het voor het evenwicht in de verhoudingen in de mensmaatschappij evenzeer juist, dat het gezin als de kern der maatschappij wordt beschouwd. Terecht verlangt onze partij dan ook, dat niets worde nagelaten, dat de morele en materiële bescherming van het gezin kan versterken. En uit dien hoofde begeert zij tevens gelijkstelling voor de wet van man en vrouw.

De morele en materiële bescherming van het gezin wordt naar onze mening verkregen c.m. door de mogelijkheid, dat gezinnen over redelijke woonruimte kunnen beschikken. De gedwongen samenwoning met alle bezwaren van dien moet zo spoedig mogelijk verdwijnen. Daarom wordt van de zijde van de V.V.D. met kracht bevorderd, dat woningbouw plaats heeft om aan de grote toeneming van onze bevolking het hoofd te bieden. In dit verband mag er wel eens op gewezen worden, dat in vijftig jaar de Nederlandse bevolking meer dan verdubbeld is en omstreeks het jaar 1900 ongeveer 5 miljoen zielen telde tegen thans meer dan 11 miljoen.

De gevolgen, welke deze snelle vermeerdering van de bevolking heeft, spreken voor een ieder, die

zich ook maar een ogenblik in de problemen verdiept. Aan de morele bescherming van het gezin kan naar onze smaak nog wel het een en ander verbeterd worden door ook de ouders het begrip van de public spirit bij te brengen.

Verbetering van het peil van alle uitingen op het gebied van letter-

„De Partij, overtuigd dat het gezin de kern vormt der maatschappij, verlangt dat niets worde nagelaten, dat de morele en materiële bescherming van het gezin kan versterken. Zij begeert gelijkstelling voor de wet van man en vrouw.”

kunde, toneel, film en radio, in het bijzonder de laatste, welke zozeer een plaats heeft verkregen in het familieleven, spelen daarbij tevens een rol.

Het verschaffen van zodanige werktijden, dat zoveel mogelijk de Christelijke en nationale feestdagen in gezinsverband gevierd kunnen worden, spruit ons inziens logisch uit bovengenoemde doelstelling voort.

Als wij de gelijkstelling voor de wet van man en vrouw naar voren brengen, dan is dat niet een holle phrase, maar een oprecht gemeend wens. Let wel: gelijkstelling en niet gelijkheid. Het is wel eens goed dit nadrukkelijk te zeggen, omdat op dit punt vaak verwarring heerst en men gelijkheid leest, waar gelijkstelling bedoeld wordt.

Gelijkstelling voor de wet, zodat b.v. de handelingsbevoegdheid van de gehuwde vrouw gelijk is aan die van de gehuwde man. Gelijkstelling bij benoemingen is evenzeer een uitvloeisel van de hierin naar voren gebrachte wensen.

Eisenhower sloeg spijkers met koppen

Marx kreeg ongelijk

(Uit een rede van generaal Eisenhower, gehouden op „Labor Day 1949” te St. Louis (geciteerd in The New-York Times 17/1 '52).

Na verklaard te hebben dat het een leugen is om te zeggen dat wat goed is voor de ondernemers, noodzakelijk slecht moet zijn voor „arbeid”, dat als de ene kant wint, de andere kant verliezen moet, vervolgt de generaal: De vooruitzienden en de moedigen blijven gelukkig vechten op het midden van de weg. Zij hebben vast besloten, dat wij onze vrijheden niet zullen verliezen, noch aan de onverdragelijke zelfzucht van de gevestigde belangen, noch aan degenen, die in naam van hun toegewijde aan het algemeen belang, verkeerdelijk verklaren, dat alleen de regering ons geluk, zekerheid en gunstige vooruitzichten bieden kan.

Het Amerikaanse stelsel kan, in beginsel, door regeringsmaatregelen, misbruiken voorkomen of corrigeren, die rijzen uit de ongeregelde werkzaamheid van het particuliere bedrijf. En het doet dat ook. Maar wij zijn niet bereid om aan de centrale regering onbegrensd gezag toe te staan, evenmin als wij bereid zijn onze nek te buigen voor de voorschriften van strevers naar persoonlijke macht onder degenen die macht hebben op het gebied van financiën, arbeid of welk ander terrein ook. (Dit is het tegendeel van „laissez-faire of conservatisme. Het is niet prettig om te lezen van sommige financiële-, industriële- en „labour” kantoren, zegt de N.Y.T.)

Als het niet was om degenen, die, zowel van ondernemers- als van arbeiderszijde, vechten en werken om ons er voor te behoeden in de rechtse of de linkse sloot te verzinken, dan zou inderdaad deze dag het symbool zijn van de klassenstrijd en iedere grote Amerikaanse stad zou een slagveld zijn van wat Marx het proletariaat noemde. Hij kon zich toenmaals niet voorstellen dat er 'n natie zou zijn zonder proletariaat, want onze „labor” is de middelklasse waar Marx zo'n minachting voor had.

Mijn vier broers en ik zelf kunnen getuigen van wat bereikt werd, als we denken aan onze werkweken van vier en tachtig uur en de magere lonen in onze eigen jeugd.”

Het geval Duynstee een voorbeeld?

Politiek geen zaak van het uiten van slogans

Wij ontvingen het volgende ingezonden stuk:

Mijne Heren,
Uw artikel over het geval Duynstee geeft mij aanleiding U te schrijven en U beleeft te verzoeken onderstaand artikel bij de ingezonden stukken te plaatsen:

U beklagt zich, dat het de K.V.P. gelukt is de oppositie, die binnen de partij was ontstaan, tot zwijgen te brengen en een overeenkomst te sluiten met de opposanten, waardoor de K.V.P. weer als een machtig blok, met uitzondering van de partij van de heer Welter, voor het front der kiezers kan verschijnen.

Verder zegt U, dat het bij de A.R.-mensen ook mogelijk is, een zelfde front te vormen, doch dat deze mogelijkheid bij de vrijzinnigen helaas niet bestaat.

U protesteert er tegen, dat de heer Feuilletau de Bruyn aan zijn zoveelste clubje toe is en dat dit jammer is van de vele liberale stemmen, die verloren gaan.

Aan wie de schuld?
Bij de K.V.P. is men met de oppositie gaan praten en tot overeenstemming gekomen. Geloof U niet, dat alle liberale kiezers niet erg graag één lijn zouden willen trekken en één front zouden willen vormen? Geloof U niet, dat de kiezers, die nu op één van de splinterpartijen stemmen, hier van af zouden zien, indien ze zeker wisten, dat de kandidaten, waar ze op stemmen:

a. onder alle omstandigheden tegen de afscheiding van Nieuw-Guinea zullen stemmen;

b. voor de erkenning van de Republiek der Zuid-Molukken zullen zijn?

Voor deze kiezers is het een gewetenszaak, dat hun stem aan die candidaat gegeven wordt, die een dergelijke verklaring geeft.

Waarom niet een verbonden lijst met a) kandidaten, die deze verklaring wel willen afleggen en b) zij, die dit niet willen. Het moet niet zo zijn, dat alleen de rangorde der kandidatenlijst gewicht in de schaal legt, maar wel de voorkeur der kiezers.

Op deze wijze geloof ik, dat er nog vele liberale stemmen gered kunnen worden, die met het beleid der Kamerfractie, inzake Indonesië niet accoord konden gaan.

N. H. TER KUILE

Naschrift. De inzender heeft de strekking van ons stuk niet begrepen. Gaarne willen wij het verduidelijken.

Allerminst hebben wij ons „beklaagd” over 't feit, dat in de K.V.P. de leiding en de oppositie elkaar hebben gevonden. Wij hebben uiteengezet, dat wij er nooit aan hebben getwijfeld, dat dit zou gebeuren. Letterlijk zeiden wij: „De politieke organisatie der rooms-katholieken toont telkens weer, dat zij de nodige soepelheid weet op te brengen om de eenheid te bewaren, de eenheid die voor de rooms-katholieken van zeer grote waarde is. In die kringen wordt de waarde van het „eendracht maakt macht” zeer goed begrepen.”

Wij hebben ons dus wel allerminst „beklaagd”. Overigens wachten wij

met belangstelling af, of die overeenstemming in de kring van de K.V.P. veel wijziging in de politiek dier partij zal brengen. De uitlatingen van de voormannen dier partij geven niet veel reden te geloven, dat de groep-Steenberghe veel bereikt heeft!

De inzender vraagt voorts, of wij niet van mening zijn, dat alle liberale kiezers „erg graag één lijn zouden willen trekken en één front zouden willen vormen”. Wij zijn van mening, dat inderdaad vrijwel alle liberalen er zo over denken. Slechts uitzonderingen lopen mee in de clubjes van de heer Feuilletau de Bruyn. Overigens is het goed op één ding te letten. Men moet niet denken, dat de heer Feuilletau met zijn splijtzwampolitiek nu pas begonnen is, naar aanleiding van de Indonesische kwestie. Reeds lang vóór er ook maar sprake was van een Indonesische kwestie, ja reeds lang vóór 1940 is hij al met andere lijsten uitgekomen. De behoefte daaraan zit hem schijnbaar in het bloed. Maar zodoende heeft hij al vele jaren de liberale zaak geschaad. En zou de inzender nu willen dat wij met zo'n kortzichtig man in zee zouden gaan?

De partij heeft er eenvoudig niet aan gedacht en naar onze mening is 's mans naam zeer terecht in onze partij niet naar voren gekomen. Bij ons maken de leden de dienst uit met betrekking tot de candidaatstelling. En zij hebben de heer F. d. B. niet genoemd. Daar behoeft dus ook niet meer over gediscussieerd te worden.

Met betrekking tot Nieuw-Guinea vrezten wij, dat de inzender geen ge-

legenheid heeft gehad te volgen wat er in de politiek is geschied. Wij mogen hem dan wijzen op het feit, dat vorig jaar het kabinet is geduideld naar aanleiding van een motie van de V.V.D.-fractie. En dat ging over Nieuw-Guinea! In onze houding met betrekking tot Nieuw-Guinea is overigens geen wijziging gekomen.

De kwestie van de erkenning der Republiek der Zuid-Molukken ziet de inzender wat erg simplistisch. Waarschijnlijk is hem ook ontgaan dat het juist de V.V.D.-fractie geweest is, die voor het zelfbeschikkingsrecht gevochten heeft. Er is ook een motie door onze fractie ingediend tegen minister Van Maarseveen. Maar die is helaas verworpen.

Wij zouden echter willew vragen of de inzender zich realiseert wat het zou betekenen wanneer wij de Republiek Zuid-Molukken zouden erkennen. Heeft hij zich wel eens afgevraagd, om ons hiertoe nu maar te beperken, wat dit zou kunnen betekenen voor de duizenden Nederlanders die thans in Indonesië zijn? En wat zou die erkenning in feite betekenen? Wij geven het antwoord: Niets, en bovendien zou een onverantwoordelijk bloedbad er het gevolg van zijn. Wij begrijpen, dat de inzender dit zeker niet wenst. Maar laten wij dan eens duidelijk stellen, dat de politiek niet een zaak is van het uiten van slogans. Wij moeten ons op ieder moment klaar bewust zijn van wat wij doen en vragen. En thans is vereist, dat wij Nederlanders niet dingen gaan doen, die de onrust in Indonesië vergroten, want dan zakt daar de hele zaak in elkaar en zal het miljoenen mensen in het verderf storten. Politiek is nu eenmaal een zaak van realiteiten. Red.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Meijuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

MEVROUW F. S. VAN BALEN—KLAAR †

Een pionierster der emancipatie van de vrouw bij de wisseling van twee eeuwen.

In het begin van deze maand is te Laag Keppel, op bijna 91-jarige leeftijd overleden, mevr. F. S. van Balen—Klaar.

Met haar is een voorvechtster voor de rechten van de vrouw, heengegaan. In het nummer van V.D. 16 Febr. j.l. werd een in memoriam aan haar gewijd. Haar arbeidszaam leven was zo belangrijk, dat het gerechtvaardigd is, in deze rubriek iets meer over haar leven te vertellen.

Ouderen van ons herinneren haar als ijverig bestuurslid van talrijke verenigingen, o.a. als voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Vrouwenkiesrecht. Zo had mevr. Van Balen een werkzaam aandeel in het congres van de Wereldbond voor Vrouwenkiesrecht in 1908 te Amsterdam gehouden.

Ook als schrijfster van talrijke artikelen in verschillende tijdschriften, in de Zutphense Courant en later in het Vaderland, was deze strijster voor vrouwenkiesrecht zeer bekend.

Voor de jongere generatie is deze eminente vrouw gaan leven

door de levensbeschrijving, die haar oudste zoon, mr. W. J. van Balen, van zijn moeder gaf in het boek „Frederike”. (Uitgeverij A. B. C., Amsterdam 1947).

Afkomstig uit Den Haag, waar Frederike tot haar 9de jaar bleef, bracht zij haar verdere jeugd door op één der Zuid-Hollandse eilanden. Haar vader was daar burgemeester geworden van een drietal dorpen. Haar opleiding tot onderwijzeres verkreeg Frederike in Middelburg. Als jonge onderwijzeres doorstond zij glansrijk de vuurproef in haar klas met arme kinderen in Schiedam.

Enkele jaren later leerde zij in een rivierdorp dicht bij Rotterdam, de jonge onderwijzer Van Balen kennen, waarmee Frederike in het huwelijk trad. Ook na haar huwelijk bleef „de Juffrouw van de bovenmeeser” zoals mevr. Van Balen destijds genoemd werd, intellectueel werk verrichten. Vooral in de Zutphense tijd, toen haar man hoofdredacteur van de Zutphense Courant was, kwamen haar gaven tot volle ontplooiing. Een geziene afgevaardigde werd mevr. Van Balen voor de vergaderingen van vrouwenkiesrecht. Behalve een werkster op sociaal terrein was en bleef mevr. Van Balen ook de goede huisvrouw en moeder voor haar gezin. Talrijke aardige voorbeelden geeft mr. Van Balen in zijn bovengenoemde boek.

Haar arbeidsterrein breidde zich nog uit toen naar Den Haag verhuisd werd, na de benoeming van haar man tot hoofdredacteur van Het Vaderland.

Zo kreeg mevr. Van Balen haar plaats in het bestuur van de Vereniging van Huisvrouwen en in het Haagse Steuncomité tijdens de eerste wereldoorlog. Haar drukste tijd was, volgens haar zeggen, toen zij als candidate van de Liberale Unie voor de Tweede Kamerverkiezingen in 1918 het verkiezingspad opging. Als U „Frederike” er nog

eens op naleest, zult U zien, dat dat pad niet altijd over rozen ging.

De eerste algemene verkiezingen die in ons land gehouden werden, brachten geen winst voor de Liberalen. Zo werd ook de eerste vrouwelijke Liberale candidaat niet gekozen, hoewel zij ruim 1000 voorkeurstemmen had. Haar politieke loopbaan gaf mevr. Van Balen op, toen zij op 60-jarige leeftijd tot schoolopzienares benoemd werd. Haar oude liefde, de school, had het gewonnen.

Nog 4 jaar lang ijverde deze onvermoeide vrouw voor het kleuteronderwijs, waar nog zoveel misstanden op te heffen waren.

Pas na haar 65ste jaar, als anderen aan rusten denken, was mevr. Van Balen in de gelegenheid om te reizen. Zo ondernam zij, samen met haar man, de reis naar Brazilië. Na de tweede wereldoorlog reisde zij op hoge leeftijd nogmaals naar Zuid-Amerika, maar nu alleen.

Nu aan dit werkzame leven een einde is gekomen, past het aan ons jongere vrouwen, eerbiedig dank te brengen aan haar, die de strijster was voor gelijke rechten voor man en vrouw.

J. BETTINK—VEENHOVEN

CONTACT MET ONZE ZUIDER-BUREN

Mevr. Scheltema—Conradi sprak te Antwerpen

Op Zaterdag 16 Februari sprak mevr. Scheltema—Conradi voor het Verbond der Liberale Vrouwen van het arrondissement Antwerpen over „De Nederlandse Liberale Vrouw in haar Partij, in de Volksgemeenschap en in haar gezinsbelangen”, in het huis van de Antwerpse Liberalen „Liberator” op de Comedieplaats 17.

De ontvangst was weer, zoals wij dat van de Belgen gewoon zijn, allerhartelijkst en de opkomst zeer goed.

Mevr. Le Beck en mevr. Dorikens, die beiden op onze najaarsconferentie in Oud-Leusden waren, zijn voorzitter en secretaresse van deze Vrouwengroep, die elke maand op een Zaterdagmiddag vergadert en dit jaar een lezingenreeks houdt over „De Vrouw en het gezin”.

Zou het voor onze Vrouwelijke Partijgenoten, speciaal die beneden de Moerdijk, niet goed en prettig zijn, eens een dier bijeenkomsten te bezoeken? Mevrouw J. Dorikens—van Gastel, Cath. Beersmansstr. 15, zal U gaarne alle inlichtingen verstrekken.

Wij hebben veel gemeenschappelijke problemen.

ETEN, LUISTEREN EN KIJKEN IN AMSTERDAM

In aansluiting op het bericht van de vorige week, dat de Amsterdamse Vrouwengroep eenmaal per maand een gezamenlijk etentje heeft, komt thans de volgende mededeling:

Der gewoonte getrouw zal de Vrouwengroep van de afdeling Amsterdam van de V.V.D., op de vierde Maandag van de maand, 25 Februari e.k., te half 3's middags, en te 8 uur 's avonds een bijeenkomst houden in de Vrouwenclub, Keizersgracht 582.

Mevr. dra. P. Walma van der Molen—Meindersma, de deelnemers aan de reis naar Parijs wel beëind, zal zowel 's middags als 's avonds een lezing houden over „Marokko en het Probleem van Noord-Afrika” en hierbij een film vertonen en muziek laten horen.

Noord-Afrika staat op het ogenblik in het middelpunt van de politieke belangstelling en deze causerie zal er zeker toe bijdragen om onze kennis omtrent de problemen rond de Middellandse Zee te vergroten.

J. M. P. EDEL—VISSER, Voorzitter.

M. M. C. SPANJAARD—van SOMEREN BRAND, Secretaresse.

N.V. Nederlandsche
Caoutchouc- en Gutta-
Perchafabriek

v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

Technische
rubberartikelen

Voor
dagelijksch
gebruik!

**DE JONG'S
CHOCOLADE**

**CHOCOLADE
HAGELSLAG.**

De eenige echte!

**Volmaakt
koffiegenot**

NESCAFÉ heeft het
verrukkelijke aroma van de
vers-gebrande koffie, welke
voor de bereiding is gebruikt.
Met **NESCAFÉ** maakt U in
een handomdraai een geurige,
pittige kop koffie.

1. Doe een lepel-
tje **NESCAFÉ** in
een kop.

2. Giet er kokend
water op.

Voeg suiker en melk naar smaak toe.

★Vraag vandaag nog Uw krui-
denier om de wereldberoemde
NESCAFÉ à f 3,- per busje.

Onder het busdekseltje is een
speciale afsluiting, die een
garantie betekent voor de
inhoud.

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek

BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

GORINCHEM

**DE ROTTERDAMSCHЕ
DROOGDOK MIJ. N.V.**

Internationale bankzaken.

Voor Uw zaken met Azië be-
schikken wij over 17 kantoren
in Indonesië en eigen vesti-
gingen in Bombay, Calcutta,
Bangkok, Singapore, Hong-
kong, Kobe, Tokyo.

Inlichtingen verstrekken onze
kantoren in Nederland:

AMSTERDAM, Singel 250
ROTTERDAM, Mathenesserl. 235
DEN HAAG, Lange Vijverberg 11

NATIONALE HANDELSBANK N.V.

gevestigd sedert
1863

SMIT

SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN“

BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter
DROOGDOK 115 x 30 Meter

N.V.

W. A. HOEK'S

MACHINE- EN ZUURSTOFFFABRIEK
Hoofdkantoor en Machinefabriek
te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en ledereen druk.
Installaties voor de bereiding van zuurstof, stikstof, enz.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Gevaar van emotie
in de politiek

(pag. 6)

NATIONALISATIE- GEVAREN

Trouw" wijdt in enkele nummers aandacht aan een lezing, door professor Carr voor de B.B.C. gehouden en waarover onlangs in „De Groene" een artikel verscheen. In bedoelde lezing besprak Carr de ontwikkeling der arbeidsverhoudingen vanaf de liberale periode tot aan de sociale staat van thans. Typerend was al dadelijk de titel, waaronder de lezing werd aangekondigd, nl. „Van economische zweep tot sociale staat". De economische zweep moet verstaan worden als de vrees voor honger en werkloosheid, die in „de liberale periode" de mens tot arbeid dwong. Daarvan is nu uiteraard geen sprake meer! We weten nu allen wel, dat „de samenleving" de plicht heeft om te zorgen voor een behoorlijk levenspeil van al haar „leden" door het verschaffen van nuttige en productieve arbeid. En zo werd dan de persoonlijke verantwoordelijkheid voor redelijke bestaanszekerheid vervangen door gemeenschapsverantwoordelijkheid. Dat ook hier naast rechten zekere plichten bestaan ligt voor de hand, al wordt dit vaak uit het oog verloren.

Die plichten liggen er aan twee kanten: de mens zal zich, ook bij aanvaarding van „gemeenschaps-verantwoordelijkheid" voor zijn bestaan, bewust moeten blijven van zijn eigen deel van verantwoordelijkheid, zowel tegenover de gemeenschap als voor het eigen bestaan. En aan de andere kant: de gemeenschap zal, wil ze haar verantwoordelijkheid kunnen dragen, ook rechten moeten kunnen doen gelden op het individu, te wiens wille zij verantwoordelijkheid op zich heet genomen te hebben.

Strikt genomen heeft het weinig zin, bij abstracties als het woord „gemeenschap" ten slotte aanduidt, van begrippen als verantwoordelijkheid, plichten en rechten te spreken, maar wij houden ons nu maar aan de in deze gangbare terminologie. Voor de gemeenschap komt in dit verband haar „recht" hierop neer, dat zij van het individu mag eisen dat hij zijn economische functie in het gemeenschapsleven behoorlijk vervult.

Mens als het individu nu eenmaal blijft, kan hij ook op dit terrein zekere prikkels niet ontberen. Ideëel gezien moge met de verhouding „zorgdragende gemeenschap" ener-, „van zijn recht op arbeid gebruikmakend individu" anderzijds, alles in orde we-

zen, in de praktijk is dit alles niet steeds in evenwicht.

Dit erkent ook prof. Carr, die daarom zoekt naar prikkels, die ook in deze nieuwe verhoudingen, het individu in het rechte spoor zullen kunnen houden. Hij noemt als zodanig allereerst de vergroting van het aandeel, dat de arbeider heeft in de opbrengst van zijn arbeid. In wezen is dit een motief, ontleend aan de ideeënwereld der liberale economie, het veelgemaakte individuele winstbejag.

* * *

Echter: deze prikkel is volgens Carr onvoldoende om de „economische zweep" uit de liberale periode te vervangen! Er moet dus naar een tweede worden gezocht. Ook die is er: medezeggenschap.

Doch ook deze, zelfs tot in uiterste consequenties toegepast, dus met inbegrip van bedrijfs- en ondernemingsraden, bedrijfsrecht-spraak, boekeninzage, aandeel in de winst enz., is in de praktijk als arbeidsprikkel nog onvoldoende effectief.

Blijft over: nationalisatie, waarvan prof Carr aanneemt, dat zij, eenmaal voor het grootste deel van de industrieën ingevoerd, een noodzakelijke voorwaarde is voor de overgang van zuiver economische drijfveren naar stimulansen, die berusten op een gevoel van sociale verantwoordelijkheid van de arbeider.

* * *

Nu leert de praktijk in genationaliseerde bedrijven echter, dat de houding van de arbeider dáár niet merkbaar verschilt van die in het particuliere bedrijfsleven. Carr ziet dus zelfs in nationalisatie nog geen oplossing voor het eigenlijke probleem, dat ook hier op de bodem ligt: hoe kan men bereiken dat althans in een samenleving, die haar „leden" vrijwaart voor gebrek en hun volledige werkgelegenheid garandeert, nu inderdaad ook gewerkt wordt?

Carr acht daarom onvermijdelijk een beslissende macht over wat geleide arbeidsmarkt heet, berustend bij het een of ander onderdeel der samenleving, hetzij een staats-

orgaan of de vakbeweging. En hij denkt — aldus Trouw — daarbij aan een leiding, zoals in Engeland bestond gedurende de jongste oorlog.

Terecht constateert Trouw, dat de „economische zweep" die men met het liberalisme meende overboord gesmeten te hebben, thans vervangen wordt door „de zweep der gemeenschap", waarbij het voor ons de vraag is, welke zweep onnatuurlijker en daarom, als al het onnatuurlijke, perverser zal blijken te werken en op de duur moeilijker te verdragen. Want er is geen macht zo onpersoonlijk en tegelijk zo geraffineerd als die van dat duistere apparaat, dat zich in al zijn geleidingen „staat" voelt.

* * *

Trouw zoekt de oplossing in de door Carr afgewezen medezeggenschap, zoals ze in de collectieve arbeidsovereenkomst gestalte heeft gevonden en in P.B.O. en ondernemingsraden voor consolidatie en uitbouw vatbaar is.

Inderdaad ligt hier een alternatief, waaraan wij verre de voorkeur geven boven nationalisatie, die de arbeider tot slaaf maakt. Echter zal ook bij het systeem van de P.B.O. gewaakt moeten worden tegen het steeds dreigende gevaar van overheidsbemoeiing en verambtelijking.

De R.

Actie allerwege

Het duurt nog verscheidene maanden, eer de verkiezingen voor de Tweede Kamer gehouden worden, maar allerwege constateren wij actie in onze gelederen. Het lijkt er dit keer waarlijk op, of er zich weer een ouderwetse verkiezingsstrijd met vele vergaderingen gaat ontwikkelen.

Wij verheugen ons er over, dat de vergaderingen, welke gehouden worden, zo goed bezocht zijn, drukker, dan wij het in vele jaren gewend waren. Dat moet voor die afdelingen, die nog niet zo actief zijn, een aansporing vormen om thans ook actief te worden en mee te werken aan de actie, die over het gehele land gevoerd zal worden om bij de verkiezingen een zeer goede uitslag voor de V.V.D. te verkrijgen. Zij mogen zich daarbij geïnspireerd weten door het feit, dat in vele plaatsen, waar tot dusverre geen afdelingen waren, thans afdelingen worden opgericht, dat het ledental en het aantal abonné's op ons weekblad bij voortduring stijgt en dat op deze wijze inderdaad na vele jaren de liberale gedachte overal in ons land gepropageerd wordt.

Bij de actie, welke allerwege gevoerd wordt, mag niemand ontbreken.

De Secretaris der redactie zal enige tijd afwezig zijn. Copy en correspondentie voor het volgende nummer dienen te worden gezonden naar:

G. STEMPHER

Prinsengracht 1077 - Amsterdam

Telefoon 35343

☆ parlementaire flitsen ☆

DE GRONDWETSHERZIENING IN DE TWEEDE KAMER

Mr Oud speelde weer een leidende rol - Standpunten en stemmingen over amendementen, moties en ontwerpen

De schrijver van de politieke hoofdartikelen in de „Volkskrant”, prof. Romme, riep een geestig beeld op, toen hij na de afhandeling van de ontwerpen tot Grondwetsherziening in de Tweede Kamer het resultaat vergeleek met het verhaal van de zeven kleine negertjes. De Regering vroeg aan de Staatscommissie zeven urgentievoorstellingen en legde zelf onmiddellijk twee ervan, dat betreffende de revolutionaire volksvertegenwoordigers en dat betreffende de beperking van de drukpersvrijheid, terzijde (volgens prof. Romme: helaas; volgens ons: gelukkig!) — toen bleven er nog vijf. De Tweede Kamer verwierp er één (Kamer voor Grondwetsherziening) — toen bleven er nog vier. Eén werd met de hakken over de sloot aangenomen (de nieuwe rechtsorde), maar zonder een redelijk uitzicht op de noodzakelijke meerderheid van twee derden, na de verkiezingen, in tweede lezing — ze waren er nog drie. Eén haalde een, zeg twijfelachtige, twee-derden-meerderheid (leeftijdverlaging voor verkiesbaarheid voor de Tweede Kamer). Dat worden er drie of twee.....

Om dit grapje te kunnen neerschrijven, moest de heer Romme echter ietwat smokkelen met het werkelijke aantal ontwerpen. Het is immers — om het precies te stellen — zo, dat tenslotte in eerste aanleg zes ontwerpen tot herziening van de Grondwet door de Regering zijn ingediend, waarvan er dan één (de Grondwetkamer) in eerste lezing reeds met gewone meerderheid is afgewezen, zoals wij de vorige week reeds hebben kunnen bespreken, terwijl dat betreffende de nieuwe rechtsorde inderdaad wel een gewone meerderheid heeft opgeleverd, maar niet een zodanige, dat daarin voor de tweede lezing een grote kans op aanvaarding met versterkte meerderheid is gelegen.

Dat „nieuwe rechtsorde” zal de meeste lezers nog wel bekend in de oren klinken, want bij de Grondwetsherziening van 1948 werd immers, met het oog op de toen nog komende besprekingen met Indonesië en later ook met de West, een „veertiende hoofdstuk” in de Grondwet aangebracht getiteld: „bijzondere bepalingen nopens de overgang naar een nieuwe rechtsorde voor de in artikel 1 genoemde grondgebieden”. In dat hoofdstuk was vastgelegd het voornemen, voor de op dat ogenblik het Koninkrijk der Nederlanden vormende gebieden in gemeen overleg een „nieuwe rechtsorde” vast te stellen. In dat hoofdstuk waren tevens opgenomen de waarborgen, welke in ieder geval in acht moesten worden genomen op het gebied van „de rechtszekerheid, de fundamentele menselijke rechten en vrijheden en deugdelijk bestuur”. Bovendien was o.a. nog bepaald, dat met Indonesië een Unie zou worden gevormd, waarvan de Kroon door de Koningin zou worden gedragen en tenslotte was nog vastgelegd, dat de „Verenigde Staten van Indonesië” federatief zouden zijn opgebouwd uit onderling gelijkwaardige deelstaten.

Wat was nu het voorstel der Regering? Zij wilde een aantal bepalingen, o.a. die omtrent de Unie en die omtrent de genoemde waarborgen, voor zover het Indonesië betreft, benevens een aantal andere artikelen van de Grondwet, welke zij op dit gebied verouderd achtte, geheel laten vervallen en andere artikelen ingrijpend wijzigen. Voor hen, die zich verontwaardigd hebben getoond over het

verzet daartegen van alle groepen in de Kamer buiten K.V.P. en P.v.d.A., moge erop worden gewezen, dat ook de voornaamste woordvoerder van de K.V.P. over dit onderwerp, mr De Graaf, die weliswaar met zijn fractie heeft voorgestemd, het ook helemaal niet zo vanzelfsprekend vond, dat deze wijzigingen nu reeds werden aangebracht. Wie de moeite wil nemen, kan dat op blz. 1585-1586 van de Handelingen der Tweede Kamer, zwart op wit vermeld vinden. Mr De Graaf gaf toe, dat hij en zijn politieke vrienden deze wijzigingen eigenlijk prematuur achtten en de totstandkoming van de nieuwe rechtsorde altijd als een „totaliteit” hadden gezien en niet een in gedeelten. Daarom hadden hij en zijn politieke vrienden „aanvankelijk” gemeend, „dat het aanbeveling had verdiend te wachten tot een overzichtelijk beeld van de nieuwe rechtstoestand binnen het Koninkrijk — dus als totaliteit — zou zijn verkregen.” De Regering had echter gemeend, dat, nu er toch een Grondwetsherziening aanhangig was gemaakt, er gegronde redenen moesten zijn om nu niet de Grondwet te conformeren aan de Wet op de Souvereiniteitsoverdracht. De Regering, zo zei mr de Graaf, heeft de urgentie van het voorstel dus het karakter van „urgentie per accidens” gegeven en hij liet daarop volgen: „Mijn politieke vrienden en ik kunnen daar wel enigermate inkomen”.

Men zal moeten toegeven, dat dit nu niet zo erg enthousiast klonk en schrijvers als die van het dwaze hoofdartikel in „De Maasbode”, dat achter de „actie” van de heer Oud tegen het nieuwe-rechtsorde-ontwerp zeer geheime en minder fraaie bedoelingen van onze fractie-voorzitter zochten om de positie van dr Beel bij een aanstaande Kabinetsformatie, waarbij deze mocht worden betrokken, bij voorbaat te ondergraven, raden wij aan, deze passages uit de redevoering van de K.V.P.-woordvoerder eens rustig in zich op te nemen. De K.V.P.-fractie kon er „dus wel enigermate inkomen” en mr Oud en vele anderen konden er juist niet inkomen. Ziedaar het hele verschil!

Mr Oud nu achtte de door de Regering voorgestelde wijzigingen bepaald prematuur, omdat er nog geen sprake is van een stabiele situatie. Met Indonesië zijn weer besprekingen

gaande en met de West moeten deze, voor zover de tweede R.T.C. betreft, nog beginnen. En voor wie het vreemd zou vinden, dat het noemen van Indonesië in artikel 1 van de Grondwet en meer van dergelijke bepalingen vooraansnog zouden worden gehandhaafd, wees de heer Oud erop, dat het — althans sedert 1938 — helemaal niet zo is, dat men de bestaande rechtstoestand in alle gevallen in de Grondwetsbepalingen kan aflezen. Voor de vergoeding voor de leden der Tweede Kamer en voor het inkomen der Kroon bijvoorbeeld worden in de Grondwet geheel andere bedragen genoemd dan de werkelijkheid is. Dat is aldus verklaarbaar, dat elders in de Grondwet is bepaald, dat de gewone wetgever (met een meerderheid van twee derden in de Kamers) kan afwijken van de daar genoemde bedragen. Wie de werkelijke toestand op deze punten wil weten, moet naast de desbetreffende Grondwetsbepalingen dus leggen de wetten, waarin deze bedragen nader zijn gewijzigd.

Men begrijpt al, waarom de heer Oud deze voorbeelden aanhaalde: met de hele kwestie van de rechtsorde is het nu precies zo. Ge kunt, aldus de kern van de redenering van onze fractievoorzitter in een wederom meesterlijke rede, nu de situatie nog zo onzeker is, al die oude bepalingen rustig handhaven, en de enige moeite, die ge dan moet nemen is, daar de Wet op de Souvereiniteitsoverdracht naast te leggen, welke een met een meerderheid van twee derden aanvaarde „afwijkingswet” is, als in het veertiende hoofdstuk bedoeld.

Natuurlijk kwam daar nog een andere overweging voor de heer Oud bij. Maar wederom: helemaal geen geheime overweging, maar een openlijk en zelfs met grote nadruk uitgesprokene. Hij zei: als men de stelling van de minister zou aanvaarden, dat het veertiende hoofdstuk met het tot stand komen van de Wet op de Souvereiniteitsoverdracht geheel is „uitgewerkt”, dan zijn alle waarborgen zoals die geëist zijn, ook vervallen en zou bovendien voor nieuwe wijzigingen in de rechtsorde zelfs meerderheid van twee derden meer zou zijn vereist. Wel zeer terecht zei de heer Oud: Daar wil ik niet aan.

Er is de heer Oud nog een ander verwijt gemaakt, zowel door minister Beel als in sommige persorganen, namelijk dat hij, als lid van de Staatscommissie, de bezwaren, welke hij nu naar voren bracht, in een minderheidsnota had moeten doen opnemen. Voor zover hier in enige redelijkheid van een verzuim zou kunnen worden gesproken, moet dat dan in ieder geval óók gelden voor de heren Tilanus en Schouten, want ook zij zaten in de Staatscommissie en niemand heeft een minderheidsnota op dit punt ingediend. Waarom niet? De heer Tilanus heeft dat heel duidelijk verteld:

De toenmalige minister van Binnenlandse Zaken, wijlen minister Van Maarseveen, had de commissie doen weten, dat de Ministerraad overwoog in de partiële herziening o.a. op te nemen de overgang naar de nieuwe rechtsorde. Welnu: de commissie heeft dat beschouwd als een zaak van beleid, waarover door Regering en Kamers diende te worden beslist. Zij (de Staatscommissie) heeft slechts gezegd: Als besloten wordt tot een dergelijke wijziging, dan zal die technisch gezien aldus moeten luiden.... Dat komt ook zeer nadrukkelijk uit in de mededeling in het rapport van de Staatscommissie: „De door de Ministerraad gedane keuze is een zaak van beleid, welke niet ter beoordeling staat van een Staatscommissie. Zij heeft zich dan ook zonder meer beijverd aan het verlangen van het Kabinet te voldoen”.

Dit is, dunkt ons, wel heel duidelijk en de heer Oud heeft nog gezegd: Als men mij op die manier als Kamerlid zou willen vastnagelen aan producten van een Staatscommissie, waarin ik, met anderen, zitting heb gehad, dan zou ik voor het vervolg moeten bedanken om in Staatscommissies zitting te nemen.

Men ziet, er is over dit alles nogal wat te doen geweest en wij achten het goed, dat in ons partijorgaan eens uit de doeken te doen. Voor wat nu volgt kunnen wij zonder bezwaar korter zijn, waarbij wij wat de stemmingen betreft niet die over alle onderdelen zullen vermelden, maar slechts die over de voornaamste amendementen en de eindstemmingen.

Aan een amendement van mr De Graaf (K.V.P.), dat beoogde te voorkomen, dat over de status van Nederlands Nieuw-Guinea zou kunnen worden beslist bij (volkenrechtelijk) tractaat, heeft onze fractie haar stem gaarne gegeven. Het werd aangenomen met 55 tegen 22 stemmen. Tegen stemde alleen de P.v.d.A. Daarentegen stemde onze fractie met evenveel overtuiging tegen een amendement van mr Van der Goes van Naters (Arb.), dat in artikel 1 van de Grondwet in plaats van „Nederlands Nieuw-Guinea” wilde lezen: „en elk zodanig niet-zelfregerend gebied, waarover het Koninkrijk de souvereiniteit uitoefent”. De heer Oud noemde dit bovendien „klinkklare onzin”, omdat hier naast de zuiver geografische omschrijving een staatkundige omschrijving werd gegeven. Dit amendement werd verworpen met 54 tegen 21 stemmen. Voor stemde alleen de P.v.d.A.-fractie, minus de heer Scheps, die tegen stemde, aldus consequent blijvend in het door hem reeds destijds ingenomen standpunt, dat Nieuw-Guinea, ook en allereerst in het belang van de bevolking zelve, Nederlands moet blijven zolang zij niet zelf over haar lot kan beslissen.

(vervolg op pag. 5)

★ van WEEK tot WEEK ★

Werkloosheid (I)

Een vorige maal maakten wij op deze plaats reeds een kanttekening bij het belangrijke vraagstuk der werkloosheid, dat op het ogenblik vele gemoederen in den lande bezig houdt. Wij spraken daarbij de wens uit, dat de regering weldra zou bewijzen, dat dit uitermate belangrijke probleem niet aan haar aandacht is ontsnapt en dat zij steekhoudende argumenten zou overleggen, waaruit duidelijk valt op te maken, dat zij in dit opzicht niet achter de feiten aankoopt. Toen wij dit schreven, had de regering reeds in een memorie van antwoord op het voorlopig verslag der commissie van rapporteurs uit de eerste Kamer omtrent de algemene beschouwingen over de Rijksbegroting voor het dienstjaar 1952 bekend gemaakt, dat het vraagstuk der werkloosheid haar bijzondere aandacht heeft en dat zij binnenkort een uiteenzetting zou geven van 't beleid, dat zij tot verruiming der werkgelegenheid zal volgen. Inmiddels werd eveneens bekend, dat zeer spoedig inzake dit vraagstuk in de Tweede Kamer een interpellatie zou worden gehouden.

Ondanks deze feiten heeft de heer Oosterhuis, voorzitter van het N.V.V. en lid van de Eerste Kamer voor de Partij van de Arbeid, het nodig geoordeeld, tijdens een te Amsterdam gehouden vergadering van de hoofdbesturen van bij het N.V.V. aangesloten organisaties de regering met betrekking tot het vraagstuk der werkloosheid voor de voeten te werpen „dat zij niet gereed zou zijn”. Wij vinden dit een zeer vreemdsoortige manier van optreden. Waarom was het nodig op deze zaak in het openbaar vooruit te lopen, terwijl men wist, althans kon weten, dat dit probleem weldra in het parlement aan de orde zou worden gesteld? Met deze opmerkingen heeft de heer Oosterhuis het grote probleem, dat hij tracht te verdedigen, allerminst gediend.

Hij heeft onder de werknemers slechts onnodige agitatie gewekt, waarvan men sterk de indruk krijgt, dat zij in het leven werd geroepen om politiek-tactische doeleinden na te streven. Wij willen hiermee allerminst de politiek van de regering in dit verband verdedigen. Doch het gaat niet aan, haar van te voren aan te vallen zonder dat zij in staat is geweest haar beleid duidelijk te maken. Wij schreven het reeds eerder, dat de leiders van de socialistische vakbeweging en de laatste tijd ook die van de Katholieke Arbeidersbeweging, er kennelijk op uit zijn gemoedsstemmingen in de massa op te wekken, die ten doel hebben politieke acties op een onjuiste wijze kracht bij te zetten. Men zou de heren dit pleziertje kunnen gunnen, ware het niet, dat men daarmee een uiterst gevaarlijk spel bedrijft, dat zeer nadelige gevolgen voor ons volk in zijn geheel kan hebben. Wij zouden toch mogen verwachten, dat zij die geroepen zijn grote groepen van onze bevolking aan te voeren, zich in voldoende mate bewust zijn van hun verantwoordelijkheidsgevoel. Helaas werden deze verwachtingen de laatste tijd op een ernstige wijze teleurgesteld. Men moet daarbij helaas tot geen andere conclusie komen, dan dat de naderende verkiezingen de heren blijkaar wel wat erg onrustig heeft gemaakt.

Werkloosheid (II)

De socialistische, zowel als de katholieke vakbonden, zijn met hun scherpe aanvallen op de regering de laatste tijd wel in een moeilijke positie geraakt, omdat zij fulmineren tegen een politiek, waarvan zij de voorwaarden zelf hebben geschapen. De roep om ordening, de onmogelijk zware belastingdruk, de starheid in de loonpolitiek, het vernietigen van het particuliere initiatief, kortom het om hals brengen van een gezond economisch leven, zijn even zovele factoren, die de werkloosheid in de hand werken. Doch wat wil men nu eigenlijk? Enerzijds wordt de regeringspolitiek ver-

heerlijkt, maar als anderzijds blijkt, dat diezelfde politiek verkeerde consequenties met zich meedraagt, komt men in opstand en gaat men de oorzaken der kwade gevolgen daar zoeken waar zij onmogelijk kunnen zijn. Het zou wenselijk zijn, dat de socialistische en katholieke arbeiders, zomede de middenstanders, tot het inzicht kwamen dat hier een dubbele rol wordt gespeeld. Nog steeds wordt het bedrijfsleven beschouwd als een onuitputtelijke bron, waaruit naar willekeur kan worden getapt. Men ziet niet in, dat deze bron weldra opdroogt als haar natuurlijke toevoer krachtadig wordt afgesneden. Pas als het te laat is, schreeuwen de ordenaars en plannenmakers moord en brand, zonder de ruitelijheid op te brengen, dat zij verkeerd zijn geweest en dat zij door eenzijdige maatregelen, zowel werknemer als werkgever naar de slachtbank hebben gevoerd. Dit mag bij de komende verkiezingen nog wel eens uitvoerig uit de doeken worden gedaan. Indien ons volk dit doorzichtige spel niet tijdig inziet, zal het nog de ernstige gevolgen op een minder prettige manier aan den lijve moeten ondervinden.

Lieftinck, de socialist!

Vorig jaar moest en zou minister Lieftinck f 250 miljoen meer aan belastingen binnen krijgen. Toen hem f 16 miljoen werden onthouden moesten die door verhoging van de vennootschapsbelasting weer worden teruggegeven. De debatten daarover waren fel. Mr Burger vond toen de slogan uit van: gij spaart de rijken en plukt de armen. Ongelukkiger had hij het al niet kunnen zeggen. Vooral nu blijkt dat de minister die 16 miljoen absoluut niet nodig had. Hij is immers met zijn inkomsten aan belastingen honderden miljoenen boven hetgeen hij had geraamd. Maar belastingverlaging? Daarvoor acht de minister de tijd niet rijp.

Wij zouden de minister willen vragen om eens om te zien naar de statistieken betreffende de faillissementen in 1951. Hij zal dan zien dat het aantal faillissementen al weer gestegen is. Sedroeg het in 1947 over het gehele jaar 910, een jaar later was het gestegen tot 1183, in 1949 tot 1694, in 1950 tot 1945, en in 1951 zijn wij het aantal van 2100 faillissementen al gepasseerd. Deze stijging is onrustbarend. En men zal toch begrijpen, dat de zware belastingen hiervan mede oorzaak zijn. Maar aan belastingverlaging kan minister Lieftinck nog niet denken. Die moest en zou een half jaar geleden nog eens extra 16 miljoen uit het bedrijfsleven hebben door verhoging der vennootschapsbelasting. Waarom? Omdat de minister socialist is en de socialisten het particuliere bedrijfsleven niet wensen. Zij streven socialisatie na! Laat men het steeds goed voor ogen houden!

Zo is het

In het jongste jaarverslag van de Twentsche Bank lezen wij o.m. het navolgende:

De belastingen zijn tot dusdanige hoogte opgevoerd, dat zonder de minste twijfel kan worden gezegd, dat zij de ondernemingslust fnuiken, kapitaalvorming in de particuliere sector onmogelijk maken, zelffinanciering belemmeren, een crisis op de kapitaalmarkt bij gebrek aan besparingen veroorzaken en allerhande schadelijke nevenverschijnselen oproepen. Een irreële huurpolitiek maakt dat het woningbezit in verval geraakt en zich niet op eigen kracht uit afschrijving reproduceert. Foutief gecalculerde huishuren, onjuist berekende afschrijvingen, te laag gestelde pachten, subsidies op levensmiddelen en andere kunstmatigheden, maken dat wij uit nationaal oogpunt met onjuiste kostprijzen werken, met intering van vermogen en andere repercussies tot gevolg.

Zeker, deze opmerkingen vormen in feite geen

nieuwe gezichtspunten. Het kan echter nuttig zijn haar nog eens op de voorgrond te plaatsen. Te meer, daar zij nog nimmer op een afdoende wijze zijn ontzenuwd. Men spant in ons land nog steeds het paard achter de wagen inplaats van ervoor. Mogen de kiezers eens tot een ernstige bezinning komen.

Bescherming Burgerbevolking

Niemand zal ontkennen, dat de bescherming van de burgerbevolking 'n belangrijke zaak is. Vooral in Engeland heeft men in de afgelopen oorlog door de goede organisatie veel profijt gehad van de voorbereidingen en daardoor is veel onheil voorkomen.

De wijze, waarop de burgerbescherming in ons land wordt voorbereid, doet ons vrezen, of hier weer niet te veel ambtenarij en te weinig praktische zin naar voren komt. Er is reeds een groot bureau voor de voorlichting gevestigd in de Parkstraat in Den Haag met een directeur.

Voor de evacuatiemaatregelen schijnt men weer een beroep te doen op de man, die in de bezettingstijd de onderscheiding tussen de Nappers en de Wappers heeft ingevoerd, hetgeen ons niet het hart van vreugde heeft doen zwellen. Als wij het wetsontwerp overzien, dan bestaat bij ons de vrees, dat men alles wel uitgebreid heeft opgezet, maar enigszins als of er geen tweede wereldoorlog was geweest.

Wij zullen uiteraard de verdere toelichtingen van overheidszijde, zowel mondeling als schriftelijk moeten afwachten, maar voorshands zijn wij ten aanzien van de opzet enigszins sceptisch gestemd.

Toneel en nog wat

Na de bevrijding van ons land zou er, naar de mening van sommigen, een soort ideale toestand op toneelgebied komen. Als men tenminste de uitingen hoorde van mensen als dr Hunningher en Hans van Meerten, als men de wijze waarnam, waarop men zich verzekerde van alle knooppunten om het toneel in de macht te krijgen, dan kon men denken, wel aan: zij hebben in ieder geval de kans om er iets van te maken.

Dat kon men denken, als men niet beter wist. Want in de toneelwereld, die stellig moeilijke kanten heeft, laat zich de zaak toch niet zo forceren, als deze mensen wel gedacht hadden. Het Coördinatiebureau voor het Toneel wisselde enige keren van leider, de subsidieregeling gaf moeilijkheden, de subsidieregeling voor het Nederlands Volkstoneel werd steeds meer een kwestie, waarover de meningen verdeeld waren en intussen bloeide het toneel maar zeer gedeeltelijk.

De Haagse Comedie trok volle zalen, maar het gezelschap, dat als vaste bespeler van de Amsterdamse Stadsschouwburg optrad, wist geen publiek te trekken in die mate, als gewent was. Nu komt men dan met de plannen om opnieuw in te grijpen in de bestaande gezelschappen en de vijf gesubsidieerde terug te brengen tot vier.

Men heeft een opzet, waarbij men met mensen, toneelspelers, zou willen omspringen, als ware het koopwaar. Geen wonder, dat b.v. bij een gezelschap als de Haagse Comedie groot bezwaar tegen deze gang van zaken bestaat.

Men constateert hier nu, wat de ordening, waarvoor onze socialistische landgenoten zoveel gevoelen, in de praktijk gaat betekenen. Wij hopen, dat deze plannen, die nog niet doorgevoerd zijn en waartegen reeds, gelijk gezegd, veel bezwaar bestaat, de ogen zullen doen opengaan van velen, die in de regionen van de kunst werkzaam zijn.

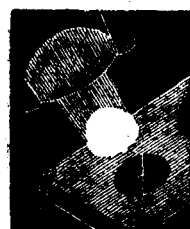
Zij kunnen nu mettertijd constateren, dat de vrijheid niet in het rood gekleed gaat.

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek

BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

DE VRIES ROBBÉ & CO

staalconstructies

GORINCHEM

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Redactie-secretaris: Mr. E. Elias.
Adres: Spuistraat 274, ingang Raamsteeg, tel. 36325, A'dam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Wijkbijeenkomst Benoordenhout, Den Haag

De afdeling Den Haag heeft op Woensdagavond 13 Februari de eerste van een reeks wijkbijeenkomsten gehouden. Deze had plaats in het restaurant van flat Duinwijk. De bijeenkomst, welke goed bezocht was, werd gepresideerd door de heer J. C. Manssen. De heer D. W. Dettmeijer, voorzitter van de V.V.D.-gemeenteraadsfractie, sprak over: de kracht van de Derde Macht en mr Th. Bakker, voorzitter van de propaganda-commissie sprak over de komende verkiezingen.

Vlaardingen in actie

Een geslaagde avond met een origineel idee

De heer Korthals sprak op 9 Febr. in Vlaardingen voor de J.O.V.D.-afdeling aldaar over de huidige politieke situatie.

Voor een flink gevulde zaal met aandachtige hoorders werd hierbij de aandacht gevestigd op de verschrikkelijke toestand waarin onze wereld verkeert en er werd op gewezen, hoe noodzakelijk het is, dat wij ons met de politiek intensief bezighouden. Verder ging de spreker in op de onjuiste voorstelling, die velen zich van het liberalisme maken.

Na de pauze werd door een aantal J.O.V.D.-ers een geheel door eigen krachten in elkaar gezette politieke poppenkast opgevoerd, die groot succes had. De gelijkenis en aankleding der poppen was treffend en ook de politieke inhoud was goed.

De heer Korthals beantwoordde hierna nog enige vragen.

Op 18 April zal de heer Korthals voor de V.V.D.-afdeling spreken over 't politieke programma van de V.V.D.

Jaarlijkse Alg. Vergadering Vereniging Staten- en Raadsleden V.V.D.

Datum bepaald op 25 April a.s.

De Jaarlijkse Algem. Vergadering van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D. zal gehouden worden op Vrijdag 25 April 1952 om 4 uur n.m. in het Gebouw van Kunsten en Wetenschappen, Maria-plaats 27 te Utrecht (Zaal 10).

Goede verkiezingsstart van Grijskerk

Dinsdag 19 Febr. werd door de afdeling Grijskerk de jaarlijkse algemene vergadering gehouden, waarin als spreekster optrad mevr. Doornbos—Oosting te Roodeschool met als onderwerp: „Het programma van de V.V.D. in het licht van de komende verkiezingen“.

Een zeer geslaagde avond met winst van enkele leden.

Drente-Vledder boekt ledenwinst

Woensdag 20 Febr. werd 'n bijeenkomst belegd voor leden en sympathiserenden der Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, waar het Tweede Kamerlid, de heer R. Zegeering Hadders, sprak over „De huidige landbouw- en middenstandsproblemen“.

Na beantwoording der vragen werd een bestuur gekozen. Voorzitter werd de heer R. Beenen uit Nyensleek, terwijl als secretaris-penningmeester zal fungeren de heer H. M. Assies uit Frederiksoord. Staande de bijeenkomst gaven zich nog een vijftal leden op, zodat deze afdeling ook een goede toekomst tegemoet mag zien, gezien het groot aantal leden dat er nu reeds is.

Centrale Westerkwartier organiseert bijeenkomst op 14 Maart a.s.

Op Vrijdag 14 Maart, 's avonds 7.30 uur spreekt te Tolbert in hotel „De Postwagen“ de heer R. Zegeering Hadders, lid van de Tweede Kamer.

In het bijzonder zal aandacht worden geschonken aan de plannen der regering tot financiële steun aan het Zuidelijk Westerkwartier.

Voor de omliggende dorpen zal het bestuur autobussen laten rijden.

Geslaagde bijeenkomst J.O.V.D. te Gouda

De eerste districtsbijeenkomst van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie van het pas opgerichte district Zuid-Holland, welke op Zaterdag 23 Februari te Gouda plaats had, is goed geslaagd.

Onder voorzitterschap van de heer J. W. Rijnholt waren vele leden van de afdelingen Boskoop, Dordrecht, Delft, Den Haag, Groot-Amers, Rotterdam, Vlaardingen en Gouda, die tot dit district behoren, samengekomen. De vice-voorzitter van de J.O.V.D., drs J. G. Th. Linssen, sprak over sociale problemen en de heer D. W. Dettmeijer, lid van het Hoofdbestuur van de V.V.D., over de politieke toestand.

Den Haag koos nieuwe voorzitter

Geslaagde jaarlijkse algemene vergadering

De jaarlijkse algemene vergadering van de afdeling 's-Gravenhage van onze partij, welke op Vrijdagavond 22 Februari werd gehouden, was zeer druk bezocht. De jaarverslagen van de secretaris, de heer J. C. Manssen en van de penningmeester, mr C. M. Seret, werden goedgekeurd.

Tot voorzitter van de afdeling werd met algemene stemmen gekozen mr C. Greve. De nieuwe voorzitter bracht dank aan de heer M. C. van Keule, die gedurende verscheidene maanden als waarnemend voorzitter was opgetreden, welke dank uit de vergadering naar voren werd gebracht door de heer Wt. J. Bastiaan. Bij acclamatie werden als bestuursleden herkozen mevr. M. J. van Alphen—Oudendijk en de heren J. C. Manssen en mr A. J. Dankelman. Als nieuw bestuurslid werd met algemene stemmen gekozen dr ir A. W. G. Koppejan. Hierna heeft mr Dankelman de plannen in verband met de komende verkiezingen meege-deeld.

In het tweede deel van de vergadering heeft de heer D. W. Dettmeijer, voorzitter van de gemeenteraadsfractie van de V.V.D. in de Haagse Gemeenteraad, een overzicht gegeven van de begrotingsbehandeling, zoals deze in Januari heeft plaats gehad voor de gemeentebegroting voor 1952. Daarin behandelde hij verschillende vraagstukken als b.v. de liberalisatie van de huisvesting.

ALLERHANDE

Vakopleiding noodzakelijk

Het is in deze tijd geen ambachtsman gegeven om zonder een degelijke vakopleiding, een plaats in het bedrijf in te nemen. Dit wordt - terecht - algemeen toegejuicht en het be-wijst vooral nu zijn waarde, nu onze nijverheid in de eerste gelederen staat bij het heroveren van onze volkswelvaart. Geen land- of tuinbouwstreek voorts, die niet haar dagscholen en cursussen heeft om de jonge land- en tuinbouwer voor zijn taak te bekwalen. Industrie en agrarische bedrijven hebben de zegen van de vakopleiding ervaren en ondervinden deze in toenemende mate.

(Horeca)

Offers voor eenwording

Wil er van de Benelux, van de Europese eenwording en van een sterk Westers blok iets terechtkomen, dan zullen de daarbij betrokken volkeren de noodzaak daarvan duidelijk moeten inzien. Dit is thans nog niet het geval. Bij alle pogingen, die in het kader van een internationale samenwerking ondernomen worden, zijn tot op heden slechts de diverse regeringen en haar deskundigen partij. Dit valt te betreuren. Elke samenwerking vraagt van de partijen, die daartoe willen komen, bepaalde offers. En die offers moeten niet gebracht worden door de regeringen, die ze acceptabel achten, maar door

(Haagsche Post)

Verstaan van de tekenen des tijds

Wij bevinden ons als klein land, met weinig natuurlijke hulpbronnen, temidden van het na-Korea-gewoel in een moeilijke positie. In absolute zin grote bijdragen kan men moeilijk van ons vragen. Maar wel kunnen wij blijk geven, dat de gezindheid van het „Marshall-plan“ de onze is geworden, door alle nationale benepenheid te bannen en ons krachtig te tonen in het verstaan van de tekenen des tijds.

(De Nederlandse Industrie)

De fantasie van prof. Romme

Als kleine kinderen niets te doen hebben, gaan ze allicht eerst spelen, laten daarbij dikwijls hun fantasie de vrije loop en zij bezondigen zich ook wel eens aan iets wat niet geheel door de beugel kan. Als een professor niets te doen heeft, gaat hij wellicht een boek schrijven, waarbij ook varianten denkbaar zijn. Alle vergelijkingen gaan mank; toch moesten wij hieraan denken, toen wij nog eens herlezende het „Voorwoord“ in het boek van professor Romme over „De Onderneming als Gemeenschap in het Recht“ de even openhartige als ontwapenende verklaring aantroffen, dat „de onge-zochte gelegenheid van de voortdoring van de bezettingstijd“ hem ertoe had gebracht zijn denkbeelden over de rechtsverhoudingen in de onderneming in een boek nader uit te werken.

(De Onderneming)

De noodzaak van de vrije vaart voor ons land

Wij zijn een ijverig en zeer intelligent volk, wij kunnen alles dat anderen kunnen, dikwijls veel meer nog. Doch behalve wat zout, een schimmetje olie en veel te weinig kolen biedt onze bodem geen grondstoffen. Wij kunnen alles maken en met goede winst verhandelen. Doch de grondstoffen voor onze groeiende industrie moeten allen van buiten worden ingevoerd. Indien voor ons de vrije vaart over de wereld wordt afgesloten, kunnen wij niet meer bestaan, indien bijvoorbeeld de doorvaart over Nederlandse schepen door het Nauw van Calais, door het Suezkanaal of door de Sont werd verboden, zouden wij binnin een week een werkloos, verhongerd volk zijn.

(Alle Hens)

Radio-warboel

Niemand zal ontkennen, dat het met de besluiten en beschikkingen betreffende de radio thans min of meer een warboel is. Dat komt, omdat zij stammen uit de tijd van het staatsnoodrecht. Al enige jaren wordt een radiowet voorbereid, welke onder meer alle noodbepalingen moet en kan vervangen. Indirect wijzen de uitspraken er nu op, dat men nu eens moet opschieten met de radiowet. Want dat gekrakeel over de vraag van wel of niet rechtsgeldig, doet aan de hoogte van de wet geen goed.

(Het Vaderland)

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

Bij de later gehouden eindstemming is het ontwerp betreffende de nieuwe rechtsorde aangenomen met 51 tegen 36 stemmen. Vóór alleen de K.V.P. en de P.v.d.A. Tegen alle andere fracties, inclusief de V.V.D. Zou dit reeds de tweede lezing zijn geweest, dan zou het ontwerp de daarbij geëiste meerderheid van twee derden dus niet hebben gehaald!

De volgende vier herzieningsontwerpen werden, in verband met de samenhang tussen deze, gelijktijdig behandeld. Dat betrof dus: het ontwerp tot vergroting van het aantal leden van de Tweede Kamer (van 100 op 150), dat tot vergroting van het aantal leden van de Eerste Kamer (van 50 op 75), het ontwerp tot verlaging van de minimum-leeftijdsgrens voor leden van de Tweede Kamer (van 30 op 23) en van Prov. Staten (van 25 op 23) en tenslotte dat tot handhaving van de minimum-leeftijdsgrens van 30 jaar voor leden van de Eerste Kamer.

Hetgeen de heer Oud bij de behandeling van deze ontwerpen naar voren heeft gebracht, was telkenmale slechts namens een meerderheid van onze fractie, omdat op dit punt geen volledige eenstemmigheid bleek te bestaan. De heer Oud betoogde o.a., dat hij betwijfelde of het wel een juist besluit was, bij deze partiële herziening van de Grondwet met een uitbreidingsvoorstel te komen. Men kan van mening zijn, dat een uitbreiding wel gewenst is, doch deze willen laten samenvallen met zekere wijzigingen in het kiesstelsel. En nu is het reeds bekend (ook de Regering heeft dat duidelijk toegezegd), dat het probleem van het kiesstelsel aan de orde zal komen in de daarvoor alsnog te benoemen Staatscommissie. Mr Oud dacht bij een eventuele wijziging van het kiesstelsel kennelijk aan de verdeling van het land in een niet te groot aantal districten, waarin dan de verkiezing met behoud van het stelsel der evenredige vertegenwoordiging zou kunnen plaats hebben. En nu is het een feit, dat een indeling in districten gemakkelijker is naarmate het aantal leden groter is. Immers: wanneer men districten maakt (waardoor het contact der kandidaten met de kiezers weer groter zou kunnen worden), komt de zuivere evenredigheid minder tot haar recht dan wanneer het hele land één district vormt (zoals het nu in feite is), maar die evenredigheid zal weer beter tot haar recht komen, naar mate het aantal leden van de Kamer groter is.

Men begrijpe dus goed: de heer Oud was zeker géén principieel tegenstander van Kameruitbreiding. Hij erkende ook, dat wij een in verhouding zeer klein parlement hebben. In 1848 was de gedachtegang, dat er één Kamerlid op 45.000 inwoners zou zijn. Naar die maatstaf moesten wij thans, bij een inwonertal van 10 miljoen, een stuk boven de 200 Kamerleden staan! De heer Oud achtte, zolang wij niet meer weten omtrent een dergelijke mogelijkheid van wijziging in het kiesstelsel, de tijd alleen nog niet rijp voor een beslissing in deze.

Daar kwam bij, dat de heer Oud, in afwachting van de voorstellen der Staatscommissie met betrekking tot de Eerste Kamer thans in geen geval enigerlei wijziging wilde brengen in de verhouding tussen Eerste en Tweede Kamer. Hij achtte het daarom fout, dat de beide ontwerpen tot uitbreiding van de ledentallen niet waren gecombineerd. Men zou dan niet de kans lopen, dat door een verwerking van een der beide voorstellen in een later stadium toch nog een

dergelijke wijziging in de onderlinge verhouding werd aangebracht. Een amendement, dat de heer Oud in deze zin had ingediend, bleek echter geen voldoende kans te maken, zodat hij het liever introk. Hij deed dit echter niet zonder de mededeling, dat het gevolg nu zou zijn, dat de meerderheid van zijn fractie haar stem aan deze voorstellen thans niet zou geven.

Beide ontwerpen tot uitbreiding van bedoelde ledentallen werden aangenomen met 67 tegen 20 stemmen. Tegen hebben gestemd de C.H., de C.P.N. en van de V.V.D.-fractie de heren: Oud, Vonk, Den Hartog en Cornelissen. Vóór de uitbreiding hebben met de K.V.P., de P.v.d.A., de A.R., de Staats-Geref. en de heer Welter (K.N.P.) van de V.V.D.-fractie gestemd mevrouw Fortanier-de Wit en de heer Zegering Hadders, die dus kennelijk zijn uitgegaan van het standpunt, dat een zeteluitbreiding van de Kamers wél urgent moest worden geacht. Een standpunt, dat ook door de grote liberale pers (o.a. het Alg. Handelsblad, de N. Rott. Crt en Het Vaderland) is ingenomen.

Met de verlaging van de leeftijdsgrens voor leden van de Tweede Kamer en Prov. Staten kon de heer Oud zich zeer wel verenigen. Terecht stelde hij hier nog eens in het licht, dat men dit passieve kiesrecht niet moest vergelijken met het actieve kiesrecht. Bij het actieve kiesrecht (dus het recht om te kiezen) gaat het om de vraag of men de groep kiezers in haar geheel op een bepaalde leeftijd in het algemeen voldoende rijp acht om het kiesrecht te verkrijgen. Bij het recht om gekozen te worden gaat het echter om individuele gevallen en hier moet men (al zal dan een grens noodzakelijk blijven) de beslissing aan de samenstellers der lijsten en uiteindelijk dus ook aan de kiezers overlaten. De heer Oud ging daarom nog wat verder dan de Regering en wilde de minimum-leeftijdsgrens ook voor de Eerste-Kamerleden op 23 brengen. Natuurlijk zou het helemaal niet zo worden, dat de Eerste Kamer nu zou „vollopen” met 23-jarigen, maar in beginsel moesten de Prov. Staten bij hun verkiezing van leden voor de Eerste Kamer vrij zijn, een 23-jarige kandidaat te stellen en te verkiezen wanneer zij hem voor deze functie geschikt achtten. Wij kennen, zo bracht de heer Oud nog in herinnering, coryphaeën uit de Engelse parlementaire geschiedenis, die zeer jong in het Parlement zijn gekomen. Hij noemde bijvoorbeeld Gladstone, die op 21- of 22-jarige leeftijd, om zo te zeggen direct uit Oxford, in het Parlement was gekomen. Hij wees ook op Pitt, die als 21-jarige het Lagerhuis betrad, en die op 25- of 26-jarige leeftijd prime minister was. En niemand zal zeggen, dat Pitt als prime minister mislukt is!

Het eind van het lied was, dat het voorstel tot verlaging van de leeftijdsgrens voor leden van de Tweede Kamer en de Prov. Staten werd aangenomen met 64 tegen 23 stemmen.

Voor stemden: de K.V.P. (met uitzondering van de heer De Haas), de P.v.d.A., de C.P.N. en de V.V.D. (met uitzondering van mr Vonk, die tegenstemde).

Het voorstel tot handhaving van de minimum leeftijdsgrens van 30 jaar voor leden van de Eerste Kamer werd aangenomen met 73 tegen 14 stemmen. Tegen stemden hier onze V.V.D.-fractie (met uitzondering van mr Vonk), de C.P.N. en ir Vondeling (Arb.).

Bij al deze eindstemmingen waren van onze fractie de heren Korthals (wegens verblijf in Engeland met een Kamerdeputatie) en Ritmeester niet aanwezig.

Tenslotte moeten wij nog melding maken van enige amendementen en een motie. Een amendement van de heer Oud, dat een technische fout herstelde in het ontwerp betreffende de Kameruitbreiding, werd door de minister overgenomen. Een amendement van de heer Andriessen (K.V.P.) om na uitbreiding van het aantal leden der Kamers beraadslagen uit te sluiten zo niet meer dan een derde deel der leden aanwezig is, doch stemmingen uit te sluiten zo niet meer dan de helft der leden aanwezig is, werd aangenomen met 64 tegen 24 stemmen. Tegen stemden de A.R., de Staats-Geref., de C.P.N., de heer

Culturele problemen in de hoofdstad

Kunstraad kreeg na drie jaar zijn beslag

Afstand tussen impuls en overdenking blijkt groter dan werd verwacht

De bij raadsbesluit van Januari 1949 ingestelde Amsterdamse Kunstraad heeft thans zijn beslag gekregen. De leden zijn benoemd, hetgeen nogal stilletjes is gegaan, en het blijkt dat deze Raad op de laatste dag van Januari van dit jaar, drie jaar na zijn officiële instelling, zijn eerste vergadering heeft gehouden. Een en ander vernamen wij van de voorzitter van deze Kunstraad, mr A. de Roos, die een persconferentie heeft gehouden waarop deze en andere feiten zijn medegedeeld.

De samenstelling van deze Kunstraad, waarvan wethouder De Roos voorlopig voor een jaar voorzitter is, zou nog nader precies worden opgegeven. Op deze persconferentie is voorlopig medegedeeld, dat daarin vertegenwoordigers van verschillende bij de kunst betrokken groepen zitting hebben. Die groepen beslaan zowel de sectoren, waaruit de kunst voortkomt — schilders, musici, beeldhouwers, literatoren, enz., enz. — als die, welke deze kunst „gebruiken” en degenen, die zich met de verspreiding en spreiding van de kunst bezighouden, dus culturele verenigingen als bijvoorbeeld „Vrienden van het Concertgebouw”, „Vrienden van de Opera”, enz.

Deze 50 leden tellende raad heeft in zijn eerste vergadering een dagelijks bestuur gekozen, waarin zijn benoemd tot vice-voorzitter prof. dr A. Donkersloot en de heren mr B. A. van Schaik, B. Merkelbach, dr P. H. Cronhien en J. C. van Dam. Secretaris is de heer D. A. M. Binnendijk. Voorts zijn in deze vergadering drie vaste commissies ingesteld, onderscheidenlijk voor het geregelde contact met algemene organisaties, die ten behoeve van haar leden mede werkzaam zijn op gebieden van kunst, één voor de bestudering van vraagstukken samenhangende met opdrachten en prijsvragen e.d. en één voor de bestudering van vraagstukken betreffende de subsidiëring van kunstinstellingen.

Deze raad, die in het commissoriaal overleg ook niet-leden in zijn studies kan betrekken, heeft een zeer uitgebreid terrein van en voor werkzaamheden. Mr De Roos heeft dat in grote lijnen aangegeven en toegelicht, dat er natuurlijk geruime tijd mee gemoeid zal zijn aler allerlei denkbeelden, uit zoveel richtingen bijeengebracht, tot leidende thema's zullen zijn gekristalliseerd. Men werkt voorlopig nog in een vage ruimte, welke men nog grondig moet gaan verkennen, aler het zover zal zijn dat deze Raad richtingen kan

Welter en de heer Van de Wetering (C.H.). Onze V.V.D.-fractie stemde, met de anderen, vóór.

Een ander amendement van de heer Andriessen, om stemoverdracht mogelijk te maken ingeval van „door de Kamer verantwoord geachte afwezigheid wegens verblijf buitenslands, dat met het lidmaatschap der Kamer verband houdt” werd aangenomen met 52 tegen 36 stemmen. De stemming was hier zeer verdeeld. Tegen stemden de A.R., Staats-Geref. en C.P.N., zomede 8 leden van de K.V.P., 4 C.H., 2 P.v.d.A. en de heer Welter (K.N.P.). Onze V.V.D.-fractie stemde unaniem vóór. Zoals 't hier, in dit amendement was geformuleerd (dus voor speciale gevallen), kon onze fractie, blijkens verklaring van de heer Oud, zich daar „zeer goed mee verenigen”.

Uitvoerig is nog gedebatteerd over een amendement van de heer Van der Goes van Naters (Arb.), om, ter voorkoming van een parlementair vacuum, zoals wij dat in de eerste maanden na het einde van de tweede wereldoorlog hebben gekend, te bepalen, dat het mandaat van de leden der Kamer voortduurt tot aan het samenkomen der nieuw verkozen Kamers. Materieel kon de heer Oud zich met dit amendement volgaarne

gaan aanwijzen en adviezen gaan geven.

Het begrip Kunstraad op zichzelf blijkt eigenlijk ook al vaag te zijn. Want toen de wethouder voor de Kunstzaken in Januari 1949 kwam met zijn voordracht tot instelling van zijn Kunstraad en de (gemeente)raad daar maar matig enthousiast voor was en het voorstel nog eens rustig wilde bekijken, heeft wethouder De Roos er bijna 'n portefeuille-kwestie van gemaakt dat over zijn voordracht in dezelfde raadszitting nog een beslissing moest komen. Het heette toen, dat het terrein van kunst en cultuur zo groot en onoverzichtelijk was geworden, dat de wethouder voor zijn beleid de adviezen van zo'n Kunstraad niet langer zou kunnen ontberen. In onze kolommen hebben wij jaarlijks de aanvaarding van dit besluit herdacht met de mededeling, dat het nog altijd een besluit was en dat de urgentie van de instelling van deze Kunstraad nogal elastisch bleek te zijn.

Nu, drie jaar later is het eindelijk zover en geeft de wethouder een toelichting, die er op duidt, dat men van deze Kunstraad voorlopig geen reële effecten mag verwachten. Men kan moeilijk tot een andere conclusie komen, dan dat 't begrip Kunstraad, zoals het mr De Roos bij de voorbereiding van het raadsvoorstel (eind 1948) voor ogen stond, scherper moet zijn geweest dan het thans enkele jaren later is geworden. Vermoedelijk is dit toe te schrijven aan 't verschil en de afstand, die er liggen tussen de impuls en de overdenking.

Het is billijk het thans in werking gekomen instituut met slechts objectieve aandacht te omringen voorlopig, opdat deze Kunstraad zijn betekenis kan gaan aantonen. Wij zijn principieel geen voorstanders van al dit georganiseer, maar aan de andere kant zijn kunst en cultuur ons dierbaar om niet open te staan voor alle mogelijkheden, welke ons culturele leven kunnen intensiveren.

Dus is het billijk in dit stadium eerst af te wachten welke mogelijkheden deze Kunstraad zal weten aan te geven. Hetgeen ons ook weer niet kan beletten scherp toe te zien op de sfeer, welke zich rond de werkzaamheden van deze Kunstraad zal kunnen gaan ontplooiën, want zodra de politiek zich ook weer hierin zou weten te dringen — en de politiek is dóórdringend — is het mis met deze Kunstraad. Doch laat ons hopen — en de samenstelling geeft van binnen uit alle waarborgen — dat deze Kunstraad van politieke smetten vrij moge blijven.

verenigen. Hij toonde — ten overvloede — duidelijk aan, dat dit geheel overeenkomstig de leidende gedachte van onze Grondwet was. Met de overgrote meerderheid van de Kamer moest de heer Oud tot zijn spijt, echter concluderen tot de ontelaatbaarheid van dit amendement, omdat het nu eenmaal in het geheel niet geacht kon worden verband te houden met het ontwerp, waarop het was ingediend (dat betreffende de verlaging van de leeftijdsgrens). De heer Van der Goes heeft dit amendement dan ook maar ingetrokken, doch heeft toen ingediend een motie, ondertekend door de voorzitter der parlementaire enquête-commissie, mr Donker en medeleden uit alle fracties (voor ons drs Korthals), met uitzondering van de communisten. Aan deze motie, waarin de Regering wordt uitgenodigd, de tot stand koming van een regeling, als zojuist bedoeld, alsnog te bevorderen en wel zo mogelijk nog binnen 't kader van deze Grondwetsherziening, heeft onze fractie haar stem gaarne gegeven. De motie-Donker werd aangenomen met 59 tegen 29 stemmen. Voor stemden de P.v.d.A., de A.R., de V.V.D., 11 K.V.P.-leden, 5 C.H.-leden, de Staats-Geref. en de heer Welter (K.N.P.).

STALEN MEUBELEN
„GISO“-LAMPEN

Emotie in de politiek vormt een groot gevaar

Men blijve met beide benen op de grond staan

Un Jacobin ministre n'est pas un ministre Jacobin.

Ir. S. H. Stoffel te Delft schrijft ons: In „Vrij Nederland” was onlangs een goed getekende prent te zien waarop de ministers Drees en Liefstink waren voorgesteld als zorgelijke oude mensen, zwaar zwoegend met portefeuilles en koffertjes over het Binnenhof schrijdend, terwijl een jeugdig revolutionair onbezorgde Koos Vorrink hen overmoedig voorbij streeft. En dan zucht Drees: „Ja Piet, zo waren wij vroeger ook.” Hoe meer emotioneel de roerselen bij het publiek zijn, die een figuur of een partij aan het bewind hebben gebracht, hoe zwaarder het die figuren, eenmaal tot regeringsleden geroepen, zal vallen om het vertrouwen van dat publiek te behouden. Die moeilijkheid ligt niet alleen bij de „progressieven”. Ook een rechts politicus als Dr. A. Kuyper zuchtte, eenmaal minister geworden, onder de last van wat hij zelf zijn „oude pluimje” noemde. Zijn regeringsperiode was voor zijn partij geen succes.

Na de oorlog, die ook geestelijk zoveel, wat onbetwistbaar scheen in beweging bracht, zijn het in de getroffen landen veelal emotionele roerselen geweest, die tot de opstelling van nieuwe regeringsprogramma's voerden en tot de keuze van nieuwe mannen, die meenden ze uit te kunnen voeren.

Die mannen hebben, toen het op een reeks van daden aankwam, in welke de aspiraties verwezenlijkt zouden worden, de oude waarheid ervaren, dat menselijke vermogens ver blijven beneden menselijke aspiraties. Het eenmaal gesproken woord echter keert niet tot de spreker terug en de loop der dingen is niet zo geweest als dat woord deed verwachten.

Zo zijn, omdat zij, als verantwoordelijk bewindvoerder, een reeks van door de loop der dingen beïnvloede daden moesten verrichten, conflicten ontstaan, conflicten in eigen gemeed, conflicten in eigen kring, conflicten met de man, die de bereikte resultaten vergelijkt met de eenmaal gewekte voorstelling omtrent wat mogelijk zou zijn.

De politieke constellatie wordt thans, waarlijk niet alleen in ons eigen land, door die conflicten gekenmerkt.

In Engeland spitte de tegenstelling tussen de emotionelen bij Labour en de bewindslieden uit die partij zich toe, naarmate de jaren voortschreden. Zij trad openlijk aan de dag toen de groep Bevan, kort voor de verkiezingen, zich onttrok aan de regeringsverantwoordelijkheid en naar links afviel.

Thans, nu de groep Attlee zelf in de oppositie is en dus de daad weer door het woord kan vervangen worden, schijnt een toenadering van deze naar de kant der emotionelen gaande te zijn.

De scherpe oppositie tegen het voorstel van de huidige regering om 20 miljoen pond te bezuinigen op de 400 miljoen kostende „kosteloze” medische hulp, moet als zuiver emotioneel gezien worden als men zich herinnert, dat ook door de regering-Attlee al een zwenking in die richting door de omstandigheden geboden werd geacht.

Hier te lande worden de verschijnselen, die op interne conflicten wijzen, met de dag veelvuldiger.

Als de heer Oosterhuis van het N.V.V. en de heer de Bruyn van de Katholieke Arbeidersbeweging zich dreigend tot de regering, en, wat de laatste betreft, ook tot een deel der eigen politieke partij richten, dan wijst dat op groeiende verontrusting in de kringen der vakbeweging over de wending, die ten opzichte van consumptiepeil en werkgelegenheid is waar te nemen. Naar de, vooral na de oorlog aangenomen opvatting, draagt de regering daar de verantwoordelijkheid voor. Al blijft de tweede zondebok, de „ondernemersklasse”, niet vrij van verwijten omtrent deze gang van zaken.

Het feit dat verscheiden vooraanstaande leden van de Partij van de Arbeid, tot de ondertekenaars van het manifest over „de Derde Weg” behoorden, getuigt ervan dat binnen die partij de aanhang der woordrijke emotionelen tegenover de realisten niet onbelangrijk is.

De heer Vorrink heeft dezer dagen gezegd, dat de verwezenlijking van het Plan van de Vrijheid de

enige weg is om de bedreigde welvaart en werkgelegenheid te behouden, en dat de mogelijkheid tot die verwezenlijking samen hangt met (of zei hij „afhangt van”) de winst of het verlies van een luttel aantal Kamerzetels van de P.v.d.A. bij de komende verkiezingen.

Als dat de inzet voor die verkiezingen is, dan zal de propaganda daarvoor wel met zeer emotionele argumenten worden gevoerd. Want ieder redelijk denkend mens ziet toch wel, dat de gang der economische werkelijkheid daar niet van afhangt, maar veeleer door factoren bepaald wordt, die niet door de regering van een klein land beheerst worden.

Het wekken van zulke emoties bij de verkiezingen zal vermoedelijk maar weinig verandering brengen in de samenstelling van onze volksvertegenwoordiging. Maar het brengt het grote gevaar met zich van het verstoren van het onderlinge vertrouwen en de wil tot samenwerking bij diegenen, die samen onze productie en dus onze welvaart hebben te verzorgen.

Dat zou, bij de zo uiterst wankelende positie der economie van dit dichtbevolkte en door grondstofarmode meest kwetsbare land van Europa, niet minder dan een ramp zijn.

Het gaat, wanneer er sprake is van „arbeidsvrede” niet zoeer om het aantal arbeidsdagen, dat door stakingen verloren gaat; dat is altijd maar een minieme fractie van het totaal aan productiegewijde aantal man-dagen. Maar stakingen zijn veel meer het naar buitendrendend teken van onder de oppervlakte aanwezig wantrouwen en roering, welke de ge-

lijkgerichtheid van alle productieve krachten, die we thans broodnodig hebben, verstoren en daardoor de welvaart, die nagestreefd wordt, bedreigen.

Die gelijkgerichtheid is een kostelijk goed; het behoud ervan eist veel tegemoetkoming en veel op redelijkheid gegrondvest wederzijds begrip. Maar ze kan niet berusten, op een eenzijdig toegeven aan verlangens, die met de realiteit van het moeilijke heden onvoldoende rekening houden.

Het gevaar van emotionele propaganda van beide zijden is, dat ze,

Sowjet-Unie beknot de vrijheid der diplomaten

Nadere toelichting van minister Stikker in het parlement

Minister Stikker heeft het parlement ingelicht over de maatregelen, die de Sowjet-Unie neemt t.a.v. de diplomaten die daar hun landen vertegenwoordigen.

Wij laten hier letterlijk volgen wat de minister daarvan zegt:

Op 30 September 1949 werd in een nota van het Sowjet-Russische Ministerie van Buitenlandse Zaken aan de buitenlandse missies te Moskou medegedeeld, dat bepaalde gebiedsdelen in den vervolge voor diplomaten en personeel van buitenlandse missies verboden gebied zouden zijn. Dit verboden gebied omvat meer dan de helft van het territorium; in het bijzonder de grenzen en kustgebieden, (met uitzondering van de steden Odessa en Leningrad) het gehele gebied van Centraal-Azië en een groot gedeelte van het gebied behorende tot de gemeente Moskou, met dien verstande dat het verblijft in het aangewezen gebied niet is toegestaan, doch doorreis in doorgaande treinen veelal is toegestaan.

In de stad Moskou zelf is geen beperking van bewegingsvrijheid opgelegd. Van de 12 wegen, die van Moskou uitgaan, zijn er 3 buiten de grenzen van de gemeente geheel verboden, 4 konden bereden of begaan worden tot een afstand van 50 km. buiten Moskou (thans 40 km.), terwijl 5 wegen begaan of bereden kunnen worden tot een afstand van 16 tot 34 km. buiten Moskou. Wij menen buiten deze limites in

door daar onvoldoende rekening mee te houden, zulke irrationele verlangens aanwakkert.

Ik meen, dat de toon van realistische bezonnenheid, waarmee onze voorzitter te Naaldwijk de voorbereiding tot de verkiezingen inzette, minder emotionele gevoelens maar meer redelijk inzicht in de huidige situatie zal wekken, dan het aanheffen van veelal uit het verleden stammende leuzen. En dat ze ons daarmee de steun zal helpen verwerven van velen diegenen, die zich bezinnen op de ernst van de situatie, waar we, niet met woorden en leuzen maar met constructieve en misschien weinig spectaculaire daden, het beste van moeten maken wat ervan te maken is.

Daar is ons vaderland in deze tijd het beste mee gediend en de komende jaren zullen onze partij danken, als ze daartoe heeft kunnen bijdragen.

de niet verboden gebieden reizen, dan moet men, zonder dat een uitdrukkelijke toestemming nodig is, hiervan evenwel het Ministerie van Buitenlandse Zaken 48 uur van tevoren in kennis stellen en kan men slechts reizen door tussenkomst van het reisbureau „Intourist”.

Het is thans niet mogelijk een reis te ondernemen, zij het per trein of per vliegtuig, zonder dat de Intourist hiertoe instructies ontvangt van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Hieraan kan worden toegevoegd, dat de afgifte van reisbiljetten dikwijls wordt te niet gedaan door het weigeren of afzeggen van hotel-accomodatie in een bepaalde plaats en door beperking van de bewegingsvrijheid in die plaatsen zelf. Het over de weg reizen buiten de 40 km radius om Moskou, wordt slechts toegestaan voor reizen naar een paar plaatsen.

Weigering of vertraging van afgifte van visa.

Het is voorgekomen, dat buitenlandse diplomaten soms 4 à 5 en zelfs éénmaal 9 maanden op hun visa voor binnenkomst in de Sowjet-Unie hebben moeten wachten. De laatste tijd is de situatie met betrekking tot de afgifte van visa evenwel min of meer genormaliseerd, mede ten gevolge van tegenmaatregelen op dit punt door de betrokken Westerse landen.

Andere hinderlijke administratieve maatregelen.

Het importeren van goederen en voedingsmiddelen voor diplomaten is in die voege gelimiteerd, dat een attaché per jaar tot een waarde van 20.000 roebel mag invoeren, een Raad tot 40.000 roebel en een Ambassadeur tot 60.000 roebel. De Sowjet-autoriteiten schatten evenwel zelf de waarde van de goederen en berekenen transportkosten naar eigen goeddunken.

Het is gebleken, dat de Sowjet-autoriteiten voornemens zijn internationale rijbewijzen, die door diplomaten worden bezigd, niet te erkennen. Diplomaten zullen zich in den vervolge moeten onderwerpen aan een rij-examen, teneinde een Sowjet-rijbewijs te verkrijgen. Tot nu toe is het slechts weinige diplomaten gelukt dit examen met goed gevolg af te leggen.

In theorie zijn de restricties bedoeld voor alle diplomatieke missies te Moskou, alhoewel in de praktijk bij de uitvoering enige discriminatie wel plaats heeft.

Huisvesting.

De missies zijn geheel afhankelijk van officiële Sowjet instanties voor wat betreft accommodatie, brandstoffen, reparaties, huisbedienden etc.

Het Bureau voor het verrichten van Diensten voor Buitenlanders „Burobin”, eist exorbitante prijzen voor huizen, reparaties en benodigdheden voor het onderhoud etc. der missies.

Wij wensen hier weinig aan toe te voegen. Alleen dit: er schijnt heel wat te verbergen te zijn in de Sowjet-Unie. En dat is bepaald niet iets, dat onze ongerustheid omtrent de bedoelingen van dit land kan wegnemen!

Een figuur als mr. P. J. Oud doet men geen recht met eenzijdige bejubeling. In

Mr P. J. Oud gezien door zijn tijdgenoten

zien verschillend-georiënteerden hem en sparen hem niet als hun visie afwijkt van de zijne. Dit is een van de bijzondere kwaliteiten van dit boek en het tekent de kernfiguur dat hij critiek weet te incasseren, dat deze hem liever is dan juichtonen. Eenparig komen de dertien medewerkers echter tot de conclusie dat hij een mens is van uitnemende bekwaamheid, wiens invloed op staatkundige, maatschappelijke en geestelijke terreinen van grote betekenis is. Om hem heen is de recente staatkundige geschiedenis van ons land gewoven, waarin hij handelend, waarschuwend, betogend optrad. „Het omvangrijke opstel, Kamerlid sinds 1948, geschreven door dr. L. G. Kortenhorst, is tevens een duidelijk overzicht geworden van de politieke ontwikkeling sinds de oorlog” (De Groene Amsterdammer).

302 blz. Met 27 reproducties naar foto's, 5 caricaturen en facsimile van het handschrift. Gebonden in buckram band met goudstempel. Prijs: f 13.50.

Verkrijgbaar in de boekhandel en bij de uitgever:
W. L. & J. BRUSSE N.V. — ROTTERDAM

Rond de verkiezingsstrijd in de Ver. Staten

Opnieuw een liberaal als president?

In November van dit jaar vindt in de Verenigde Staten van Amerika weer de verkiezing plaats voor de hoogste functie in den lande, die van president. Dit feit werpt zijn schaduw vooruit en de gehele Amerikaanse politiek, zowel de buitenlandse als de binnenlandse, staat reeds enige tijd onder de druk en de invloed, die van deze verkiezing uitgaan.

Zowel in het Democratische kamp als bij de Republikeinen wordt het langzaam aan duidelijk wie de eandidaten voor het presidentschap zullen zijn en in Senaat en Huis van Afgevaardigden geven de fracties van beide partijen zich moeite door hun manoeuvres een zo groot mogelijk aantal kiezers voor hun kandidaat veilig te stellen. In enkele Staten hebben reeds enige voorverkiezingen, zg. primaries, plaats gevonden en daaruit is komen vast te staan, dat bij de Republikeinen Taft en Eisenhower wel de voornaamste mededingers zijn naar het presidentschap.

Bij de Democraten is het nog niet tot een definitieve uitspraak gekomen. President Truman heeft korte tijd geleden medegedeeld, dat hij zijn besluit, om zich al of niet opnieuw kandidaat te stellen, eerst zal onthullen, wanneer het ogenblik daar toe rijp is. Mogelijke andere kandidaten zijn Senator Kefauver („de zuiveraar“), Senator Kerr en Gouverneur Stevenson. Algemeen wordt aangenomen, dat deze drie personen tegen een Taft of een Eisenhower weinig kans hebben. Zodat het er op begint te lijken, dat, wil de Democratische Partij opnieuw de zege in de wacht slepen, Truman zich ten tweede male voor de strijd zal moeten aangorden.

Beschouwen wij dus Truman, Eisenhower en Taft als de serieuze kandidaten voor het presidentschap, dan zijn er twee kansen tegen één dat straks een liberaal als overwinnaar uit de stemstrijd naar voren zal treden. Taft kan men rustig als een uiterst conservatief man betitelen. Waar hij kan keurt hij de politiek van Truman af en vooral diens inzichten omtrent de gang van zaken in Europa worden vaak heftig becritiseerd. Taft's liefde voor het isolationisme is algemeen bekend en met hem aan het roer zouden de Verenigde Staten zeker een andere koers gaan varen ten opzichte van Europa.

Met Truman zou een man aan het bewind blijven die met Wilson en Franklin Roosevelt tot de leidende liberale Presidenten van deze eeuw behoort. Ieder van deze drie had te vechten tegen oppositie van conservatieven en isolationisten. Roosevelt's New Deal was een van de beste voorbeelden van een progressieve liberale politiek en Truman's Fair Deal is als een voortzetting daarvan te beschouwen.

Ook het Marshall-plan, waarvan 't scheppen van grotere economische eenheden en de vrije uitwisseling van goederen, diensten en ideeën — gezonde liberale concepties — ten grondslag lagen, werd onder Truman tot uitvoering gebracht, met medewerking van de liberale internationalistische vleugel — onder leiding van de bekende senator Vandenberg — der Republikeinse Partij.

Tot deze liberale vleugel kan ook Eisenhower worden gerekend. De generaal is weliswaar geen bewonderaar van Truman's binnenlandse politiek en hij kan diens inzichten ten aanzien van de Fair Deal niet delen, doch op het gebied der buitenlandse politiek heeft hij dezelfde overtuiging en met Eisenhower als president zal de huidige koers der Democraten zeker worden voortgezet. Enige maanden geleden nog, toen Eisenhower in Rome de ministers-bijeenkomst van de N.A.T.O. had toegesproken, zond de Engelse liberale partij hem een telegram waarin zijn grootse rede werd toegejuicht als een waardevolle bijdrage tot het internationale liberalisme.

Wit ook de nationale politiek van de Verenigde Staten is, steeds heeft zij een stevige liberale basis. De Verenigde Staten zijn groot geworden met en door het liberalisme. Dit Amerikaanse liberalisme, waarvan Thomas Jefferson als de vader is te beschouwen, is geen doctrine. Het past niet steeds aan bij de veranderde omstandigheden en is er steeds op uit nieuwe en progressieve oplossingen te vinden voor nieuwe en drukkende noden.

Het liberalisme is ver doorgedrongen in de beide traditionele partijen. Vandaar dat er nooit de behoefte heeft bestaan een afzonderlijke liberale partij op te richten. Wel bestaat er een beweging, die zich ten doel stelt de liberale ideeën met kracht naar voren te brengen. Deze beweging, „Americans for Democratic Action“, is de meest representatieve liberale organisatie, maar het is geen partij. De A.D.A. is ontstaan uit de „Union for Democratic Action“, die in 1940 werd gefundeerd met de bedoeling om een liberale ondersteuning te geven aan die landen die door Hitler werden bedreigd.

In 1947 werd de nieuwe naam aangenomen. Veel personen, die 'n vooraanstaande rol speelden in Roosevelt's New Deal traden als lid toe en de A.D.A. zag haar taak toen in de voortzetting van de New Deal — sociale hervormings-maatregelen. Mevr. Roosevelt is lid sinds de op-

richting en de oudste zoon van Roosevelt is één van de vice-voorzitters.

De A.D.A. werkt in beide partijen. Men ondersteunt overal de progressieve ideeën en tracht vooruitstrevende mensen in politieke functies te brengen. Aanvankelijk werd aangenomen dat de A.D.A. een „bijwagentje“ was van de Democratische Partij, omdat de meeste progressieve Amerikanen Democraten zijn. Later is gebleken, dat ook Republikeinen die van vooruitstrevende inzichten blijk gaven, werden gesteund bij de verkiezingen. De A.D.A. die in alle 48 Staten afdelingen heeft vormt een aanzienlijke macht, met een programma dat veel lijkt op het Fair Deal programma van Truman; burgerrechten voor de negers, huisvesting en verschillende sociale verzekeringen zijn enkele van de belangrijkste punten.

Mochten de „rechts-liberaal“ Eisenhower en de „links-liberaal“ Truman tegenover elkaar komen te staan in de verkiezingsstrijd, dan zal de A.D.A. haar voorkeur uit laten gaan naar die kandidaat, waarvan men op het terrein der binnenlandse politiek de beste sociale maatregelen en hervormingen verwacht. Truman zal dan op de steun en de medewerking van de A.D.A. zeker kunnen rekenen.

G. VAN SCHAGEN

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mevrouw Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

De verantwoordelijkheid van de vrouw voor een Verenigd Europa

Hebben de vrouwen die verantwoordelijkheid?

Velen zullen het ontkennen; dat is iets voor de regeringen, zeggen zij, niet voor de gewone mensen, laat staan voor vrouwen.

Zij zien over het hoofd, dat wanneer een Verenigd Europa slechts een samengaan van de regeringen alleen is, er een vaste grond aan ontbreekt, zonder welke geen duurzaam resultaat mogelijk is.

Het Verenigd Europa moet gesteund worden door de overtuiging van de volken. En de overtuiging van de volken..... wordt voor een zeer belangrijk deel gedragen door de vrouwen. Zij zijn het, die in het gezin, in de opvoeding, door haar dagelijks voorbeeld, door haar diep werkende invloed, meeningen vormen, welke in hoge mate bepalend kunnen zijn, niet alleen voor de staatkundige ontwikkeling van de huidige dag, maar vooral ook voor de toekomst.

Daarom ligt er een hoogst belangrijke verantwoordelijkheid voor de tot standkoming van de eenheid van Europa bij de vrouwen.

Het bovenstaande is ontleend aan een folder, uitgegeven door de Contactgroep voor Vrouwen, onderdeel van de Nederlandse Raad der Europese Beweging. Deze Contactgroep heeft zich tot taak gesteld er toe bij te dragen, dat het besef van die verantwoordelijkheid wakker wordt. Zij is geen ledenwervende organisatie, maar bestaat uit vertegenwoordigsters van onderscheidene vrouwengroeperingen in ons land. Zij verleent medewerking tot het verkrijgen van

spreksters, stelt lectuur ter beschikking, enz.

Vertegenwoordigster van de Vrouwen in de V.V.D. is mevr. dr A. J. P. Wibaut-van Gastel, Minervaplein 10, Amsterdam, voorzitter van de Contactgroep. De folder noemt de gehele samenstelling van de groep en bevat verder nog enige gegevens ten behoeve van diegenen, die zich nader in het onderwerp willen verdiepen.

Het is niet de eerste maal, dat in onze rubriek deze Contactgroep wordt genoemd. De kortgeleden verschenen folder was aanleiding er nog eens de aandacht op te vestigen, vooral als wenk aan Vrouwengroepen.

DELFT HEeft EEN NIEUWE VROUWENGROEP

Van een beginselprogramma en een Olympisch record

De vertegenwoordigster van de Centrale Dordrecht en ondergetekende hebben geassisteerd bij de geboorte van een nieuwe vrouwen-groep, nl. Delft. De jonggebrene maakt een veelbelovende indruk en wij wensen haar een voorspoedige groei en bloei toe.

Bij wijze van kraamtractatie werden de aanwezigen aan het eind van de bijeenkomst onthaald op ons beginselprogramma, dat ondergetekende in een half uur tijds behandelde. — Dit is ongetwijfeld een Olympisch record, waarbij men echter naar de kwaliteit van het gebodene maar niet moet vragen.

Naar aanleiding hiervan rijst de vraag, waarom het beginselprogramma niet meer in de aandacht van de vrouwengroepen staat. Zelden of nooit vertellen verslagen, dat er iets uit behandeld is.

Waarom wordt niet af en toe een gedachtenwisseling gewijd aan een of een paar van de artikelen? De besprekingen daarvan in het weekblad kunnen als handleiding dienen.

N.B. Secretaresse van de nieuwe vrouwengroep in Delft is: Mevrouw K. Ariman-Mienis, Prof. Schoemakerstraat 61, Delft.

DE V.V.D. EN HET ONDERWIJS

Lezing van mevr. dr M. Hartgerink-Koomans.

Mevrouw dr M. Hartgerink-Koomans, lid van het Hoofdbestuur, heeft zich bereid verklaard haar lezing over bovenstaand onderwerp, die zij reeds in de Groningse Studieclub hield, ook elders te houden.

Zij woont weliswaar in Groningen (Ubbo Emmiusstraat 34), maar komt af en toe in het Westen.

CHRISTELIJK HISTORISCHE CONTROVERSEN

De Telegraaf bracht in haar editie van Maandag 25 Februari als „eigen berichtgeving“ geluiden uit de Christelijk-Historische Unie, die velen zowel in als buiten deze partij een zekere verrassing zullen hebben bezorgd.

Bericht werd, dat een aantal, deels met name vermeldde, vooraanstaande figuren uit de C.H.U. zich tot de aangesloten kiesverenigingen in Nederland hebben gewend met ernstige kritiek op het beleid van de C.H. Tweede-Kamerfractie. Die kritiek richt zich voornamelijk tegen het beeld van verdeeldheid, dat deze Kamerfractie te zien gaf, bijv. bij de stemming over de soevereiniteitsoverdracht en waardoor „het in wezen socialistische Kabinet“ voor zijn politiek steun ontving bij de C.H.U.

Dat de opposanten de kwestie hoog opnemen, blijkt uit het feit, dat zij zelfs een „Verkiezingsmanifest“ hebben opgesteld, waarvan de eerste bedoeling ongetwijfeld zal zijn, invloed te oefenen op de discussies, ter algemene vergadering van de C.H.U., op 1 Maart te houden. Zij verklaren ten overvloede, dat zij het vertrouwen verloren hebben in de C.H.U. Kamerleden, die vóór de soevereiniteitsoverdracht hebben gestemd.

De Telegraaf publiceerde tegelijkertijd een tweede circulaire, die zich meer tegen het Hoofdbestuur der C.H.U. richt en waarin een aantal namen naar voren wordt gebracht van personen, die naar het inzicht der ondertekenaars voor een Kamerzete in aanmerking zouden moeten komen.

Deze laatste publicatie wordt door hen van wie deze stukken uitgingen gewraakt, niet omdat zij in strijd met de feiten zou zijn, doch omdat in het bijzonder deze tweede circulaire niet voor publicatie bestemd was en de daarin naar voren gebrachte bezwaren en personen alleen genoemd waren ten dienste van de interne voorlichting.

Niet alleen tegen het Hoofdbestuur en zijn voorzitter, de heer Tilanus en de C.H.U. Kamerfractie formuleren de opposanten allerlei grieven, zij hebben ook bezwaren tegen de heren Mulderij en Staf, die door zitting te nemen in het Kabinet zich met dezelfde Indië-beleid solidair hebben verklaard en daarenboven tevens medeverantwoordelijk zijn voor het huidige onaanvaardbare socialistische beleid.

Als kandidaten, die voor een Kamerzete in aanmerking zouden moeten komen, noemen deze bezwaarde Unieleden: het zittende Kamerlid mr J. J. R. Schmal, mr J. W. de Jong Schouwenburg, G. J. van Mastrigt, mevr. mr dr P. M. Franken—van Driel en H. A. Lunshof.

Wij volstaan ermee, van deze berichtgeving melding te maken. Mogelijk dat we er na de algemene vergadering der C.H.U. op terugkomen.

Hulde!

Men verzoekt ons het navolgende in ons blad op te nemen. Het behoeft geen batoo, dat wij aan dit verzoek gaarne voldoen.

„De Amsterdamse Bakkers Patroons Centrale (Aler Belang) voelt zich gedrongen, door haar bestuur aan U het volgende kenbaar te maken:

„Het Bestuur spreekt zijn volle waardering uit voor de wijze waarop onze middenstandsbelangen in de Tweede Kamer bij de zogenaamde broodprijsdebatten door de fractie van de V.V.D. zijn behartigd, inzonderheid door de heer Cornelissen.

„De Centrale komt tot de conclusie dat de middenstandsbelangen bij de V.V.D. in goede handen zijn en verwacht, dat dit ook in de toekomst het geval zal blijven“.

De Amsterdamse Bakkerspatroons Centrale „Aler Belang“
H. J. VAN WINKEL, voorz.
mede namens het Noordholl. Actie-Comité:
N. A. VEENBOER.

OVER CUMULATIE VAN FUNCTIES

Rode bril belemmerde Vermeer het uitzicht

(Ingezonden)

Mijne Heren,

Gaarne zag ik het onderstaande in Uw Weekblad opgenomen.

In Uw weekblad van 1 December 1951 werd door U een ingezonden stuk geplaatst, gericht tegen het lid der Tweede Kamer der Staten-Generaal, de heer E. Vermeer, in welk stuk o.a. ter sprake wordt gebracht, dat de heer C. van der Lende, oud-secretaris van het N.V.V. en als zodanig gepensionneerd, in gesalarieerde dienst is van onze Vereniging.

Inderdaad is dit juist. Hij werd door een algemene ledenvergadering in 1949 tot secretaris-penningmeester gekozen.

De heer Van der Lende heeft voor het vervullen van zijn taak nimmer een honorarium gevraagd. Ons bestuur meende evenwel, dat dit werk gehonoreerd diende te worden.

Daarbij is onder ogen gezien, of het feit, dat de functionaris waarom het hier gaat, gepensionneerd was, op de toekenning van salaris invloed mocht hebben. Deze vraag is ontkennend beantwoord.

De heer J. E. v. R., die het ingezonden stuk bij Uw weekblad inzond, eindigt zijn beschouwing aldus:

„Wij zijn in principe evenmin grote voorstanders van een cumulatie van functies, doch willen daarbij dan niet uit het oog verliezen, dat men elk geval naar zijn merites zal hebben te beoordelen en niet zonder meer daarover de staf mag breken. Het zal dan herhaaldelijk blijken, dat in tal van gevallen cumulatie onvermijdelijk en zelfs in het algemeen belang kan worden geacht.”

Wij verzoeken U van ons de verzekering te aanvaarden, dat dit nu precies met de benoeming van de heer Van der Lende tot secretaris-penningmeester van de A.V.O. het geval was.

Hoogachtend,

Voor het bestuur van de A.V.O.,
Prof. L. v. d. HORST,
voorzitter.

Naschrift:

Een ingezonden stuk blijft uiteraard steeds voor rekening van de inzender. Het antwoord richt zich dus ook tot de inzender. Evenwel meent de redactie thans er de aandacht op te moeten vestigen, dat het ingezonden stuk van prof. van der Horst omtrent het stuk van de heer J. E. v. R. misverstand zou kunnen doen ontstaan. De heer J. E. v. R. heeft in zijn stuk een aanval gedaan op de heer Vermeer, die verontwaardigd was geweest, dat een gepensionneerde nog een betrekking had kunnen aanvaarden, die hem boven zijn pensioen nog f 3000 salaris per jaar opleverde.

De heer J. E. v. R. heeft er toen juist op gewezen, dat dit oordeel „nogal aan de oppervlakkige kant” was en het „ook min of meer platonisch te vinden”. Immers, zo zelde nu, de heer Vermeer toont door dat oordeel welnu begrip te hebben van de „moeilijkheden en de nood der gepensionneerden”.

En voorts heeft hij de heer Vermeer toen attent gemaakt op het geval van de heer Van der Lende, die naast zijn pensioen van f 5000 bij de A.V.O. nog een salaris van f 5000 krijgt.

De heer J. E. v. R. heeft de heer Vermeer gevraagd om dit geval nu ook eens op de korrel te nemen. Zelf toonde de heer v. R. zeer wel begrip voor de combinatie, maar hij had zich kennelijk gestoten aan het feit, dat de heer Vermeer voor de radio zo'n combinatie fel afkeurt voor andere gepensionneerden, maar zwijgt over het geval van de oud-N.V.V.-secretaris Van der Lende. En dat is ook afkeurenswaardig.

In het stuk van prof. v. d. Horst moge de heer Vermeer de bevestiging vinden van het oordeel, dat hij er voor de radio dus naast geweest is. Dat komt ervan als men een rode bril opzet.

Wij zijn nu benieuwd of hij die rode bril eens zal afzetten en dan het geval-v. d. Lende — met alle cijfers erbij — aan zijn luisteraars zal voorhouden. Want dan zijn er voor de heer Vermeer twee mogelijkheden. Of hij zegt: „ik ben er destijds naast geweest”, of hij zegt: „ik handhaaf mijn stelling van destijds en ik veroordeel het dat v. d. Lende naast zijn pensioen van f 5000 ook nog f 5000 salaris van de A.V.O. krijgt”.

Wij wachten met grote belangstelling af welke keuze de heer Vermeer zal maken. — Red.

Toelichting op de nieuwe Kieswet

Bij de uitgever J. Muusses te Purmerend is onder bovenstaande titel van de hand van de heren J. Th. van der Voorde en B. Nauta een handig boekje verschenen ten behoeve van bestuursleden en afdelingen van de politieke partijen en de leden der vertegenwoordigende lichamen, terwijl het boekje ook bestemd is voor studerende in de gemeente-administratie.

De inleiding van dit in duidelijke druk uitgevoerde werkje geeft in beknopte vorm weer de ontwikkeling van ons kiesrecht sinds 1848. Daarna volgen: een toelichting op de nieuwe Kieswet, een samenvatting der werkzaamheden van het Stembureau, de teksten van de Kieswet en het Kiesbesluit en de benodigde modellen.

Het boekje voorziet gewis in een behoefte en zal voor ieder, die met kiesrechtzaken te maken heeft, een goede leidraad kunnen zijn. De samenstellers hebben gestreefd naar duidelijkheid en overzichtelijkheid, waarin zij geslaagd zijn.

Indien wij een enkele opmerking mogen maken, dan zij gewezen op het vrij vele gebruik van de lijdende vorm. Op blz. 9 treft men het woord „meerderen” aan, terwijl de auteurs bedoelen „meer personen”. Op blz. 109 bespreken de auteurs het verlies van een der vereisten van het lidmaatschap voor een der Kamers der Staten Generaal, de Provinciale Staten en de Gemeenteraad. Dit onderdeel vraagt naar onze mening meer toelichting, omdat deze aangelegenheid voorheen niet in de Kieswet opgenomen was.

Wij wensen dit boekje in vele handen; bij de besturen van onze centrales en afdelingen mag het in geen geval ontbreken.

GOEDEWAAGEN'S
Koninklijke Fabrieken
GOUDA
Serviezen Pijpen

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon-
manufacturen

SMIT

SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

DAKEN - VLOEREN

N.V. BETON- & PLATENFABRIEK
%GEBRS. MYNLIFF NIMEGEN

Voor dagelijks gebruik!

DE JONG'S
CHOCOLADE
CHOCOLADE
HAGELSLAG.
De eenige echte!

N.V. Machinefabriek

IJZER-STAAL-EN
METAALGIETERIJ

v.h. BAKKER & Co.
RIDDERKERK

TUINARCHITECTUUR — BOOMKWEKERIJEN

Ontwerpen
Aanleggen
Onderhouden

GIJSB. VURENS

Bingvaartweg 98 - Rotterdam (O.) - Tel. 53114

Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.

Nederlandsche Hypotheekbank N.V.
Rotterdamsche Hypotheekbank N.V.
Algem. Friesche Hypotheekbank N.V.

Amsterdam — 's-Gravenhage — Groningen — Rotterdam

GELDEN BESCHIKBAAR

voor eerste hypotheek
BILLIJKE VOORWAARDEN

De Directie:

Mr. M. J. BOS
Mr. J. WILKENS

Mr. C. A. KINGMA
Mr. F. C. KLEYN

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Nogmaals
de melksanering

(Zie pag. 7)

De defensie-inspanning vraagt een gezonde democratie

Een kabinet op zo breed mogelijke grondslag is nodig. — Er is echter een belangrijke voorwaarde

Wij hebben het voorrecht gehad, tegelijk met nog zes leden der Tweede Kamer, de gast te zijn geweest van de Engelse regering, die ons in de gelegenheid heeft gesteld kennis te nemen van de militaire inspanning, die het Britse volk zich getroost. Wij hebben kunnen bestuderen de persoonlijke offers, die van de Britse jongelingschap worden gevraagd, en wij hebben ons kunnen overtuigen van de doelmatigheid der opleidingen en de ernst waarmee de Britse militairen hun taak opvatten. Verder zijn wij ingeleid in de problemen, die de defensie-inspanning op het economische, financiële en sociale terrein met zich brengt. De druk, die het Engelse volk ervan ondervindt is uitermate zwaar. Wat wij hebben gezien en gehoord bevestigt evenwel onze reeds eerder gestelde conclusie, dat het Britse volk met de grootste kracht en ernst streeft naar het op een behoorlijk peil brengen der defensie, wat verheugend is in verband met de dreigende wereldsituatie.

Veertien dagen hebben wij elke dag de militaire voorbereiding der Engelsen gezien. Niet daarover willen wij echter schrijven in dit artikel. Wel over hetgeen ons in die tijd telkenmale voor de geest kwam: wat is het vreselijk, dat dit alles gebeuren moet! Hoe zouden wij het welvaartspeil onzer volken omhoog kunnen stuwen wanneer al die werkkraft en al die materialen, die nu voor de defensie worden aangewend, zouden kunnen worden gebruikt voor de voortbrenging van goederen, die ons consumptiepeil zouden kunnen doen stijgen. En dan staat men voor de vraag: waarom doen wij dit alles?

De beantwoording van die vraag is niet moeilijk. Wij zijn er toe gedwongen in een wereld, waarin de communist streeft naar vernietiging van christendom, vrijheid, menselijkheid en democratie. Wij moeten ons teweer stellen om niet onder de alles verstikkende voet van de communistische afgod Stalin te komen. Deze afgod weet wat hij doet. De koude oorlog van nu dwingt ons tot ernstige versobering en de afgod rekent op de ontvreemding der massa's als gevolg daarvan. En hij weet ook, dat er ruzie komen kan in het huis waar armoede is. Hij weet, dat dan de een de ander verantwoordelijk gaat stellen voor die armoede en dat men elkaar steeds minder vinden kan en niet meer in staat noch bereid is gezamenlijk de situatie onder ogen te zien en gezamenlijk naar een oplossing der moeilijkheden te zoeken en die oplossing ook gemeenschappelijk te verwerkelijken.

Ja, het centrale Russische apparaat kent het spelletje wel. En zeker, het heeft zich misrekend in de krachtsinspanningen, die het Westen zich wil getroosten terwille zijner vrijheden. Maar het loert nu op het andere aspect: houden de massa's van het Westen de versobering vol en kan men daar de eendracht bewaren of zal men aan tweespalt ten ondergaan?

Ziet, dat is de vraag waarvan de beantwoording cardinaal is. Voor de Rus, zowel als voor ons. Het antwoord voor de Rus be-

tekent: overwinning of nederlaag. Maar voor ons staat het er precies zo voor.

* * *

Toen wij in Engeland onze reis maakten en daar twee volle weken lang ieder uur van de dag geconfronteerd werden met wat de defensie aan persoonlijke, economische, financiële en sociale offers vraagt, kwam het bericht van Faure's val. Waarlijk, het kwam voor ons niet onverwacht. Maar wel deed het ogenblik waarop de jonge Franse premier Faure struikelde, ons nog eens duidelijk beseffen hoe het er met het Westen voor staat wat betreft zijn innerlijke kracht. Heeft het er niet veel van, dat daar in Frankrijk het land onbestuurbaar dreigt te worden als gevolg van een partijstrijd, die tot een onoverbrugbare verdeeldheid leidt? De situatie is daar al uiterst zorgelijk door de grote invloed der communisten en door het wonderlijke vertoon der Gaullisten. Maar in plaats van een zo nauw mogelijk samengaan der andere partijen zien wij daar een gespletenheid, die catastrofaal dreigt te worden. In het bijzonder de socialisten blijken niet gaarne bereid te beseffen dat een samengaan nodig is om de zaken te redden. Zij vragen een hoge prijs. En uitermate triest is, dat de socialisten in Duitsland al evenmin hun taak verstaan. Die voeren daar een politiek, die wij uit de grond van ons hart verwerpen. In Duitsland spelen de socialisten met het vuur van de nationalistische gevoelens. Zij blazen het vuur steeds meer aan, totdat zij het waarschijnlijk zelf niet meer de baas kunnen. En de Rus lacht.

Laten wij nu verder maar afzien van de partijstrijd in Engeland. Ook daar lijkt Labour meer te gnuiven om een robbertje partijstrijd dan wenselijk is onder de huidige uiterst sombere omstandigheden.

* * *

Wie de kranten volgt zal met ons van mening moeten zijn, dat het proces van innerlijke verdeeldheid — en als gevolg daarvan onmacht om de problemen aan te kunnen — hier in het Westen dreigt. Dit te constateren houdt nog niet het recept voor verbetering in. Trouwens, wij moeten ons niet verbeelden veel te kunnen doen aan wat in andere landen plaats grijpt. Wij kunnen op zijn hoogst invloed ten goede uitoefenen door in eigen land orde op zaken te houden en een voorbeeld te zijn van een goed werkende democratie. Daarna moeten wij ook met alle kracht streven.

Wij moeten zorgen een zuiver werkend democratisch stelsel te behouden. Daarvoor is een eerste vereiste, dat de leidende figuren in de democratie niet groepsbelangen dienen, maar alleen het algemeen belang in het oog vatten. Verder dat zij niet slaafse volgelingen zijn van wat bekrompen grootschreeuwers beogen en betogen, maar dat zij krachtig leiding geven aan de meningsvorming der grote massa. Men moet ook impopulair durven zijn. Wanneer men zich laat voortstuw en wanneer men de werkelijkheid verdoezelt en maatregelen neemt, die op driifzand gezet zijn, dan doet men daar land en volk allerminst een dienst mee. Zo is op het ogenblik in Frankrijk een allereerste vereiste,

dat een gezonde financiële en economische basis wordt gelegd. Wat trouwens een onderwerp is, waarop wij hier in Nederland evenzeer bij voortdurende bedacht moeten blijven! Wanneer evenwel de partijen niet bereid zijn om onaangename maatregelen te accepteren, dan zal men steeds verder naar de chaos rollen. En de Rus zal lachen.

* * *

Wat in Frankrijk geschiedt, zij ons ter lezing. Wil de democratie haar plaats behouden, dan vraagt zij van haar leiders niet bij voortdurende de belofte tot het ingaan in luilekkerland, zij eist leiders, die slechts de werkelijkheid tot uitgangspunt nemen.

Een land in zorgelijke omstandigheden vraagt tevens, dat de krachten zoveel mogelijk gebundeld worden en dat de goedwillenden de gelegenheid hebben zoveel mogelijk met elkaar de moeilijkheden op te lossen.

Wij hebben daarom sympathie voor een kabinet, dat op zo breed mogelijke grondslag berust. Die sympathie koesteren wij niet seldert vandaag of gisteren. De nood uit de naoorlogse jaren heeft ons er reeds lang het pleit voor doen voeren. De V.V.D. heeft óók bewezen dat zij verantwoordelijkheid dragen wil en dat zij bereid is daarvoor offers te brengen. Zij heeft beseft, dat wanneer met anderen samengewerkt moet worden, men de eigen wensen niet alle vervuld kan krijgen. Maar zij mag dat inzicht en een dien overeenkomstige houding van anderen ook verwachten. Zij kan niet aanvaarden, dat in een samenwerking met anderen die anderen eigen inzichten bij voortdurende doen prevaleren en aan de onze geen kans geven. De lezer zal ons begrijpen wanneer wij wijzen op de politiek van minister Lieftinck. Het toezicht op de credietverlening moest in socialistische zin geregeld worden, aan de politiek van de lage rente werd vastgehouden met als gevolg dat de woningbouw vast liep. Waarom? Omdat de socialist niet wilde wijken voor de realiteit. Verder heeft minister Lieftinck onvoldoende oog getoond voor het bedrijfsleven in zijn belastingpolitiek. Waarom? Omdat de socialist Lieftinck in wezen niet gevoelt voor het particuliere bedrijfsleven. Voorts zijn de middengroepen in ernstige verdrukking geraakt.

Dit zijn punten, die ons zéér hoog zitten. Temeer omdat minister Lieftinck nimmer bereidheid toont aan wensen onzerzijds tegemoet te komen. Zo kan samenwerking niet plaats hebben, want in werkelijkheid is dat geen samenwerking.

Wij achten een kabinet op zo breed mogelijke grondslag als gevolg der omstandigheden bitter nodig. Maar zulk een kabinet kan alleen slagen wanneer alle daarbij betrokkenen bereid zijn om niet bij voortdurende eigen haan koning te doen kraaien. Anders kan men er beter niet aan beginnen. Het zou evenwel zeer droevig zijn indien aan de zwaar drukkende defensie-inspanning niet de achtergrond gegeven zou kunnen worden van een democratie, waarin, bij alle verschil van inzicht dat er ook wezen moge, de democratische partijen voor het hoge doel van ons behoud zo eendrachtig mogelijk samen werken.

K.

☆ parlementaire flitsen ☆

PROF. MOLENAAR SPRAK IN DE EERSTE KAMER

*Algemene beschouwingen en het plan-Schuman aan de orde
Mr. Kolff (C.H.) welwillend tegenover „Derde Macht”*

Wij hebben er nooit aan getwijfeld - en hebben daarvan in ons blad ook meermalen getuigd - dat mr Ouds gedachte van de Derde Macht, ondanks haar aanvankelijke afwijzing door een aantal leidende figuren onder de A.R. en de C.H. en ondanks een het vorige jaar door de algemene vergadering van de C.H. Unie eveneens in afwijzende zin gedane uitspraak, toch zou doorwerken en eerst bij de C.H. en vervolgens ook wel bij de A.R., zou wortel schieten. Het hieromtrent gesprokene door de voorzitter van de C. H. Eerste-Kamerfractie, mr Kolff, bij de algemene politieke beschouwingen in deze Kamer, heeft de juistheid van dat inzicht op wel zeer overtuigende wijze bevestigd. Evenmin als prof. Molenaar, de woordvoerder van onze V.V.D.-fractie, die deze verklaring van mr Kolff uitlokte, verdoezelde de christelijk-historische senator het feit, dat tusschen de V.V.D. en de protest.-christelijke partijen beginselverschillen van betekenis bestaan. Niettemin kon mr Kolff terecht met zoveel woorden verklaren: „Doch met de heer Oud blijven wij van oordeel, dat er in onze momenteel zo verwarde politieke wereld zeer gemakkelijk omstandigheden kunnen voordoen, ten gevolge waarvan het voor de drie door hem bedoelde middenpartijen hoogst raadzaam zoude zijn, over een gezamenlijk aan te nemen houding ten opzichte van bepaalde vraagstukken - ook wanneer het b.v. gaat over het al of niet deelnemen aan Kabinetformatie en het vaststellen van een Regeringsprogram - tijdig overleg te plegen”.

Wij achten het zeker niet verstandig om, wanneer in dit opzicht van andere zijde ons de hand ter toenadering wordt toegestoken, aldus vervolgde mr Kolff, deze met een hautain gebaar af te wijzen. Een dergelijke houding wensen wij zeker niet aan te nemen. En wat nu die negatieve uitspraak van de algemene vergadering van de C.H. Unie betreft, merkte mr Kolff op: „Ik meen te weten, dat dit besluit voortkwam uit angst voor een soort van samensmelting met de V.V.D. Ik heb reeds uiteengezet, dat dit zeker niet de bedoeling van de heer Oud is geweest, maar naar mijn mening ging die vergadering van de C.H. Unie op dat moment van die onjuiste praemisse uit. Geen verstandig C.H.U.-man zal er m.i.s bezwaar tegen kunnen maken, dat de punten, door mij genoemd, van tevoren door ons ook met de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zouden worden doorgesproken. Dat neem ik gaarne op mijn schouders”. En op een interruptie, of hij dan niet op die vergadering was aanwezig geweest, antwoordde mr Kolff: „Ik was er niet meer tegenwoordig. Was dat wel het geval geweest, dan zou ik getracht hebben, dat te voorkomen. Het was m.i. niet juist (van die vergadering) zich in dit opzicht voor de toekomst te binden”.

geringsmaatregel, wil men het karakter van de Volksvertegenwoordiging niet schaden, ter vrije beoordeling van de volksvertegenwoordiger moet worden gelaten”. Die vrijheid beschouw-

PROF. MOLENAAR
...geen „offerfeest van beginselen”....

de prof. Molenaar als een der belangrijkste onderdelen van het parlementaire stelsel, dat gekenmerkt wordt door wat de Engelsen noemen het beginsel van de „checks and balances”. Verwierp prof. Molenaar dus de absolute gebondenheid van Kamerfracties aan een Regeringsprogram, des te sterker geldt dat, krachtens de po-

sitie van de Eerste Kamer in ons constitutionele bestel, voor de fracties en leden van die Kamer.

De achter ons liggende vierjarige periode, waarin wij eigenlijk twee ministeries hebben gehad, overziende, meende onze woordvoerder te mogen constateren, dat wij in de eerste plaats ten aanzien van de Indonesië-politiek een zeer onbevredigende indruk van het Regeringsbeleid hebben gekregen, en in de tweede plaats bezwaren hebben gehad met betrekking tot al die onderwerpen, waarbij de minister van Financiën betrokken was. In dit verband liet de heer Molenaar al de bezwaren tegen de lage-rentepolitiek, tegen het woningbouwbeleid (waarbij vooral de minister van Financiën de rol achter de schermen speelt), dat de werkloosheid zozeer in de hand heeft gewerkt en tegen de fiscale politiek van minister Lieftinck nog eens de revue passeren. Ook van de toepassing van efficiëncy en bezuiniging zag de woordvoerder van onze fractie nog weinig. Hij noemde daarbij het ambtenaren-apparaat een log lichaam. „Wie tot een ambtenaar wil doordringen (en dat geldt niet uitsluitend voor de allerhoogsten), moet zich door een haag van boden en secretaresses heenwerken”. Hij wees daarbij, zoals hij vroeger al eens had gedaan, op het gevaar van de „pyramidestaat”. Is er nu, met de verkiezingen voor ogen, enig perspectief, dat er aan deze hypertrophie van het ambtenarenapparaat en aan de verdere opbouw van de pyramidestaat een einde komt?

Enige hartige opmerkingen maakte prof. Molenaar over het nieuwe socialistische plan, dat onder de titel: „De Weg naar Vrijheid” is verschenen. In het gedeelte, aan de landbouw gewijd, las hij o.a.: „De Partij van de Arbeid is weliswaar een prin-

cipiële voorstandster van consumptievrijheid, maar dit wil niet zeggen, dat een doelbewuste influencering van de consumptiegevoonten en van de samenstelling van het voedselpakket niet wenselijk en mogelijk zou zijn”. Hier, zo merkte spr. terecht op, raakt men nu een van de punten, die de consumenten wel zeer ter harte gaan, namelijk de vrijheid om hun inkomen naar eigen goeddunken te besteden. Men vraagt zich af: zullen de kiezers van de P.v.d. Arbeid dat slikken? En op een interruptie verklaarde prof. Molenaar: Die vraag interesseert mij, om de eenvoudige reden, dat de socialistische kiezers in het verleden al zoveel te slikken hebben gekregen, dat later van het program is verdwenen. Hij behoefde slechts te herinneren aan de rede van de heer Troelstra bij de Grondwetsherziening van 1917, toen hij zich tegen het Koningshuis verklaarde. Hij herinnerde aan de houding van de S.D.A.P. t.a.v. het volkslied en aan het uitsteken van de rode vlag op 1 Mei, totdat Duys uit Zweden terugkwam en had geconstateerd dat daar op die datum de nationale vlag uithing. Zo zijn er meer van die problemen, waarbij de partij een standpunt inname van perspectieven heeft geopend, die weer geleidelijk van het tapijt verdwenen. Prof. Molenaar dacht ook aan het vraagstuk van de socialisatie. Het scheen een ogenblik of dat de enige winst zou zijn uit „de koude revolutie in het Verkooplokaal te Rotterdam”, maar de Katholieke Staatspartij kwam met de bedrijfsorganisatie. Daarop verscheen in 1923 de toenmalige S.D.A.P. met het N.V.V. ook met een rapport over de bedrijfsorganisatie en de medezeggenschap. Toen kon men lezen: Evenals de socialisatie de weg is naar het socialisme, zo is op het ogenblik de bedrijfsorganisatie de weg naar socialisatie. En nu zal men de kiezers dan bijbrengen, dat „De Weg naar Vrijheid” eigenlijk is: de weg naar het socialisme. Wij zullen het, aldus prof. Molenaar, moeten afwachten, maar ik ben — al zal ik het aan de heren overlaten — niet geheel overtuigd, dat dit plan een probaat middel is om hen, die bij de vorige verkiezingen op de P.v.d.A. hebben gestemd, blijvend te binden. Bij de replieken kon prof. Molenaar zich daarbij o.a. beroepen op een artikel van de heer Sam de Wolff — een der overgebleven Marxisten in de P.v.d.A. — die in een uitermate belangwekkend artikel in „De Groene Amsterdammer” van 2 Februari j.l. heeft geschreven, dat zowel van het Socialisatie-rapport van 1919 als van het Plan van de Arbeid van 1935 niets in vervulling is gegaan.

DEZE BURGER

heeft met grote voldoening en oprechte vreugde — om maar niet te zeggen: met een innig geluksgevoel dat zijn ranke leden doorstroomde — in zijn dagblad het verslag gelezen van de rede, die zijn idool, prof. Romme, ter Partijvergadering van de Katholieke Volkspartij te Utrecht, heeft uitgesproken.

Vooraf dat éne zinnetje heeft mij blijde en hogelijk gelukkig gemaakt: „ik wil niet verhehlen, dat ik mij wel verheug, dat ik zelfs relatief een beetje trots er op ga, dat bij alle verwijten, die men aan de katholieke fractie, terecht en ten onrechte, maakt, men van haar toch zal moeten getuigen, dat zij een stabiel element in ons staatkundig bestel vertegenwoordigt.”

Nu heb ik het niet over de prachtige taal, die een Rommiaanse specialiteit is, zoals gij uit de Volkskrant wel weet; nu heb ik het niet over de vraag wat „relatieve trots” toch wel kan zijn; noch over het feit dat de hooggeleerde bedoelt dat zijn partij een stabiel element IS en dat „vertegenwoordigt” in dit verband taalkundig fout is.

Neen, de blijdschap die mij doortintelt vindt haar oorzaak in het fijne feit, dat alle andere partijen onstabiel zijn en dat alleen 's professors eigen partij stabiel is.

Dat de A.R. niet weet wat zij wil.

Dat de C.H.U. niet weet wat zij wil.

Dat de V.V.D. niet weet wat zij wil.

Dat zij allemaal een tikje aan de onprincipiële kant zijn, maar dat — hoera! hoera! hoera! — de K.V.P. stabiel is en dat wij alléén aan Romme — hoera! hoera! hoera! die Romme! — weten wat wij hebben.

Man, man, wat hebben we het best met ons zelf getroffen, wat? Ik wilde wel dat deze burger, net als Romme met Romme, zo blij zou kunnen zijn met

DEZE BURGER

Dat was wel een uiterst belangrijke verklaring van een zo geacht en algemeen gezien senator als mr Kolff en wij mogen onze geestverwant, prof. Molenaar, zeer erkentelijk zijn, dat hij deze verklaring door de uitvoerige aandacht, welke hijzelf in het begin van zijn rede aan de kwestie van de „Derde Macht” had gewijd, heeft uitgelokt. Wij behoeven, na het vorenstaande, op dat gedeelte van prof. Molenaars rede nu niet meer in te gaan. Wel willen wij echter, ter vermindering van alle misverstand, nog vermelden, dat ook prof. Molenaar nadrukkelijk zei: Ook wij zijn niet bereid, van deze samenwerking een „offerfeest van beginselen” (Thorbeckes bekende woord) te maken.

Vervolgens besprak prof. Molenaar de bekende vraag of er een absolute binding geacht moet worden te bestaan tussen een Kabinet en de fracties, welke geestverwanten in dat Kabinet hebben. Wel zeer terecht ontkennde de heer Molenaar een dergelijke binding, daarbij o.a. opmerkend: De bedoeling van de formateur bij zijn besprekingen met de fractieleiders is geen andere, dan om een indruk te krijgen, of hij het op zijn program, dat hij de betrokkenen heeft voorgelegd, kan wagen. Onze woordvoerder zei het met opzet aldus, omdat, zoals de oude De Savornin Lohman het destijds formuleerde, „de aanvaardbaarheid van elke concrete Re-

Over Nieuw-Guinea sprak de heer Molenaar pas bij de replieken, omdat hij eerst de verklaringen van minister Drees te dien aanzien, o.a. in verband met het door prof. Gerretson gesprokene (die hierover een interpellatie had aangevraagd, welke echter wegens deze algemene beschouwingen niet hoefde door te gaan), had willen afwachten. Op de vrees, dat de Kamer wel weer eens voor een fait accompli zou kunnen worden gesteld, had dr Drees geantwoord: Er is toch een afspraak met het Parlement. Iets onverwachts kan niet plaats vinden, want wij hebben toegezegd, in zodanig geval de Kamers in de gelegenheid te stellen om voordat de definitieve beslissingen vallen, daarover haar oordeel uit te spreken. Dat klonk wel bevredigend, maar mr Kolff had

★ van WEEK tot WEEK ★

Wie knaatst.....

Naar te Londen bekend is geworden, hebben Engeland, de Verenigde Staten en de meeste andere landen van de NATO besloten, de bewegingsvrijheid van de in hun land verblijvende Russische diplomatieke vertegenwoordigers en hun personeel te beperken.

Dit besluit wordt op het ogenblik uitgewerkt en men verwacht, dat het binnenkort in een gemeenschappelijke verklaring ter kennis van de Russen zal worden gebracht. Deze maatregelen moeten worden gezien als een represaille tegen de nieuwe beperkingen, die de Russen onlangs aan de Westerse diplomaten hebben opgelegd, waaromtrent minister Stikker in de Tweede Kamer nadere mededelingen heeft gedaan, welke mededelingen wij in ons blad van 1 Maart j.l. hebben gepubliceerd.

Het ligt zeer zeker in de lijn der verwachtingen, dat Nederland zich ten volke achter deze maatregelen zal scharen. Men kan niet zeggen, dat deze ontwikkeling in het diplomatieke verkeer een prettig karakter draagt, doch dit antwoord van de Westerse mogendheden was nu eenmaal onvermijdelijk, omdat het door de Russen op een wel zeer uitdagende wijze werd uitgelokt. De democratie bewijst hiermee wel, dat het haar ernst is om haar rechten te verdedigen en dat er een definitief einde is gekomen aan de periode van een te grote lankmoedigheid, die vaak voor haar levensbestaan funest is gebleken.

Schaakmat

De directie van de Amsterdamse Bank wijdt in haar jaarverslag enkele passages aan het door de overheid gevoerde rentebeleid.

Zo wordt in dit jaarverslag onder meer geconstateerd, dat de overheid een aanvechtbaar rentebeleid blijft volgen en met haar rentegamma niet in overeenstemming is geweest met de feitelijke marktontwikkeling.

Zeer terecht wordt in genoemd verslag stelling genomen tegen de ministeriële uittaling, dat het niet de bedoeling was om de rentestand kunstmatig omlaag te drukken. Dit was niet het oorspronkelijke regeringsstandpunt, aldus verklaart de directie van de Amsterdamsche Bank met nadruk. Teneinde haar betoog voldoende bewijskracht te geven, wijst zij op de opmerking in het Witboek geldzuivering (1946), dat een der uitgangspunten van het gevoerde overheidsbeleid ter zake van het kapitaalverkeer is, dat als een belang van de eerste orde de rentevoet in Nederland duurzaam op een laag niveau wordt gebracht.

Aldus wordt de regering met haar eigen woorden schaakmat gezet omdat wel duidelijk blijkt, dat zij de door haar vroeger afgelegde verklaringen blijkbaar is vergeten.

Fiscale politiek

Belastinggelden, mede door de verzwaring der reeds zeer drukkende fiscale lasten verkregen, worden via het budgetoverschot niet voor schuldvermindering, doch voor financiering van kapitaalsuitgaven van de overheid bestemd, waarmede de overheid ten dele de functie overneemt, die vroeger door de particuliere spaarders via de kapitaalmarkt werd vervuld, aldus lezen wij in het jaarverslag van de Amsterdamsche Bank.

Door het overschot niet voor verdere aflossing van vlottende schuld te gebruiken, aldus lezen wij verder, zal ook deze kans voor de overheid om zoveel mogelijk vrijheid te laten aan de gezonde ontwikkeling van het particuliere bedrijfscrediet niet worden benut.

Ziedaar een korte, doch inderdaad scherpe analyse, die duidelijk weergeeft aan welke euvelen niet alleen onze fiscale politiek mank gaat, doch eveneens het gehele financiële regeringsbeleid. Dat de belastingdruk in ons land veel te zwaar wordt en door vele groepen op de duur niet meer kan worden gedragen, is reeds op zichzelf een zeer groot gevaar. Des te kwalijker wordt een dergelijk beleid, indien de belastinggelden tenslotte ook nog op een verkeerde wijze worden aangewend. Een dergelijke politiek kan nimmer bijdragen tot een gezondmaking van ons economisch leven. Moge het Nederlandse volk zich er terdege van bewust worden op welk een wijze met zijn, onder zoveel moeite opgebrachte, belastingpenningen wordt omgesprongen. Vooral met het oog op de komende verkiezingen ligt het op onze weg, met betrekking tot dit vraagstuk het kiezerscorps een juiste voorlichting niet te onthouden, temeer, omdat het hier een probleem betreft, waarvan de betekenis aan de massa zo snel ontgaat.

Misleiding

Het is niet geheel onbegrijpelijk, dat, nu de communisten in ons land de laatste tijd de wind niet bepaald in de zeilen hebben, zij naar nieuwe middelen gaan zoeken om hun invloed onder ons volk te vergroten.

Wij zijn het van de heren reeds geruime tijd gewend, dat zij dit niet meer doen door openlijk hun visitekaartje te presenteren. Immers, de praktijk

heeft wel bewezen, dat een dergelijke methode tot niets leidt omdat het overgrote deel van onze bevolking het communisme schuwt en veroordeelt. Daarom zoeken de volgelingen van Moskou naar een gecamoufleerd optreden in zogenaamde neutrale organisaties met schoonklinkende namen, die als lokvogels moeten optreden. Zo hebben wij de vredescomité's gekend en thans heeft zich een nieuwe organisatie aangediend, die de naam draagt van „Nationaal Comité ter Verdediging van de Rechten van de Jeugd”.

Het doel is om niet alleen onder onze werkende jeugd, maar ook onder de studerende jongeren aanhang te verkrijgen door middel van leuzen, die op het eerste gezicht met de communistische ideologie niets van doen hebben. Wie deze leuzen echter goed bestudeert, moet wel snel tot de conclusie komen, dat zij een open deur intrappen, omdat zij door de meerderheid van ons volk worden onderschreven en ook in de programma's van de verschillende politieke partijen zijn terug te vinden.

Dit spel blijft echter uitermate gevaarlijk, omdat het de jeugd er in betreft, die vaak van nature meer enthousiast dan kritisch is, met het gevolg, dat nog niet politiek geschoolde jonge mensen in een val worden gelokt.

Daarom is het uiterste noodzaak, dat deze praktijken worden gesignaleerd en de bijzondere aandacht verkrijgen, niet alleen van hen die tot taak hebben zich met de opvoeding van onze jeugd te belasten, maar ook van hen die een leidende rol spelen in ons bedrijfsleven. Het gevaar kan thans nog worden gelsoleerd en weggenomen indien elke rechtgeaard democraat, in welke maatschappelijke functie hij zich dan ook bevindt, zijn invloed aanwendt om dit ondergrondse gekuip tegen te gaan.

Wereldomroep

Reeds vaker hebben wij op deze plaats gepleit voor de belangen van de Wereldomroep en het toegejuicht, dat de regering tenslotte de bouw van een nieuwe zender voor deze omroep heeft toegestaan.

In het dezer dagen verschenen jaarverslag van de Vara over 1951 wordt de regering echter inzake dit beleid aangevallen. Het hoofdbestuur van de Vara komt wel tot de erkenning, dat er een Wereldomroep moet zijn, doch het gelooft niet, dat de tegenwoordige organisatie van de Wereldomroep in verschillende opzichten doelmatig is. Wij willen dit laatste op het ogenblik in het midden laten. Onbegrijpelijk komt ons echter de kritiek van de Vara voor op de bouw van de nieuwe zender, die volgens de Vara de kosten van de Wereldomroep verder opvoert, zonder dat daar een overeenkomstig nuttig rendement tegenover staat. Deze uittaling is ons niet geheel duidelijk, aangezien het er in deze tijd, nu de andere landen aan hun internationale uitzendingen zulk een grote aandacht besteden juist om gaat, dat de stem van ons land niet achter blijft. Het gaat hier om een modern propagandamiddel, dat voor onze internationale goodwill, vooral ook op economisch gebied onmisbaar is. Het is dan ook wel vreemd, een dergelijke kritiek te moeten vernemen van een vereniging, die van huis uit toch niet onbekend is met de internationale gedachte.

Inzake voorlichting

Door de Regering is zojuist bij de Tweede Kamer een wetsvoorstel ingediend dat tot doel heeft, advertenties in dagbladen, weekbladen, tijdschriften en andere periodieken, die minstens drie maal per jaar verschijnen, voorlopig voor een jaar vrij te stellen van omzetbelasting.

De moeilijke positie waarin de kranten- en tijdschriftuitgevers zich op het ogenblik bevinden is reeds eerder in onze Volksvertegenwoordiging ter sprake gekomen. Bij deze gelegenheid heeft onze V.V.D.-fractie zich niet onbetuigd gelaten en ervoor gepleit deze branche enige verlichting te geven, opdat zij de taak als voorlichtster van het Nederlandse volk zou kunnen blijven vervullen. Niet minder dan 3 van onze woordvoerders in de Tweede Kamer hebben bij de behandeling van de begroting over deze aangelegenheid gesproken. De heer Ritmeester bij de begroting van Financiën en Drs Korthals en de heer Cornelissen bij de begroting van Economische Zaken.

De Regering blijkt voor de argumenten niet ongevoelig te zijn geweest en wij kunnen haar voorstel dan ook zeker toejuichen. De enorm gestegen papierprijzen, zomede de sterk verhoogde drukkosten maakten een lonende exploitatie vrijwel onmogelijk, waardoor het niet denkbeeldige gevaar ontstond, dat onze bladen en tijdschriften dusdanig zouden moeten worden ingekrompen, dat een ruime en goede voorlichting van ons volk ernstig in het gedrang zou komen.

Dit risico heeft de regering terecht niet willen lopen en wij mogen dan ook aannemen, dat de

Volksvertegenwoordiging haar voorstel met sympathie zal tegemoettreden.

Het is evenwel te betreuren, dat met dit regeringsvoorstel de ongelijke fiscale behandeling niet is weggenomen, die de uitgevers van weekbladen en periodieken ervaren in vergelijking tot de uitgevers van de dagbladen. De uitgevers van de dagbladen zijn reeds geruime tijd vrijgesteld van het betalen van omzetbelasting voor hun abonnementsgelden, terwijl zij, die vakbladen en periodieken uitgeven, deze omzetbelasting op de abonnementsgelden wel moeten betalen. Hier is sprake van een scheefgetrokken verhouding, waarvan men had mogen verwachten, dat deze thans zou worden rechtgetrokken.

Het is n.l. onbegrijpelijk, waarom in dit opzicht met twee maten wordt gemeten. Evenals de dagbladen zijn de tijdschriften voor de voorlichting van ons volk immers van niet te onderschatten betekenis. Wij denken hierbij o.m. aan opvoedkundige tijdschriften, bladen voor studietoelinden, speciale vakbladen en dergelijke.

Deze periodieken zijn onmisbaar voor de verhoging van het materiële en geestelijke peil van ons volk en het is niet bepaald duidelijk, waarom de regering aan deze ongelijke behandeling vasthoudt. Wellicht kunnen de komende debatten in de Kamer hieromtrent nadere perspectieven openen.

Klap in het gezicht

In de dagbladen hebben wij kunnen lezen, dat minister Staf een adviescommissie in het leven heeft geroepen, die zich met de ontwikkeling, ontspanning en vrije tijds besteding alsmede met de sociale belangen van de militairen zal bezig houden.

De instelling van zulk een commissie juichen wij toe. Voor de militairen en voor de geest in het leger kan zij van grote waarde zijn. Trouwens, dat Prins Bernhard bereid is gevonden het presidium van de commissie op zich te nemen is voor ons reeds een reden de werkzaamheden met vertrouwen tegemoet te zien. En toch hebben wij ernstig kritiek op hetgeen minister Staf heeft gecreëerd. Zeer hopen wij, dat de thans door hem gemaakte fout niet zal worden herhaald.

Bezieet men namelijk de lijst der leden, dan treft het dat men daar belangrijke figuren uit politieke, maatschappelijke en geestelijke richting bij ziet, maar niet uit liberale kring. Het begint al met de vice-voorzitters. Dat zijn de heren prof. de Quay en Reinalda, beiden commissaris der Koningin, de ene een bekend rooms-katholiek man, de ander een vooraanstaand socialist. In het presidium dus keurig: rooms-rood.

Voorts zien wij dan bij de leden de Tweede Kamerleden Hooy en Evert Vermeer. Alweer keurig gedaan door de C.H. minister Staf, alweer immers: rooms-rood. Verder heeft het R.K. volksdeel nog meer gekregen. De voorzitter der Katholieke Arbeiders Beweging, de bekende heer A. C. de Bruijn, zit in de commissie, evenals de heer mr J. Derks, hoofdredacteur van De Tijd. Van socialistische huize zijn dan verder in de commissie de secretaris van het N.V.V., de secretaris der A.J.C. en voorts mevrouw van der Goes van Naters-van der Plaats. Zo, het rooms-rode blok is dus goed vertegenwoordigd. Dat zal de C.H. minister Staf uitermate dankbaar zijn!

Verder heeft de minister de anti-revolutionairen bedacht in een paar zeer vooraanstaande personen van die richting. nl. mr J. Meynen en prof. de Gaay Fortman. En de christelijk-historischen zijn ook goed vertegenwoordigd door mensen met goed klinkende christelijk historische namen: mevr. Schokking-Roëll en ir M. Geuze. De laatste is een kandidaat der C.H.U. voor de Tweede Kamer!

Alleen voor de liberalen heeft minister Staf niemand gevraagd, die een bekende naam in liberale kring heeft. Wij zullen daar niet veel over zeggen. Wanneer men een klap in het gezicht krijgt, zegt men niet veel. Men onthoudt te beter!

De Secretaris der redactie zal enige tijd afwezig zijn. Copy en correspondentie voor het volgende nummer dienen te worden gezonden naar:

G. STEMPHER
Prinsengracht 1077 - Amsterdam
Telefoon 35343

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
 Drs. H. A. Korthals.
 Redactie-secretaris: Mr. E. Elias.
 Adres: Spuistraat 274, ingang Raamsteeg, tel. 36325, A'dam.
 Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
 Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal; f 7.50 per jaar.
 Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.
 Losse nummers 15 cent.
 Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Studie-bijeenkomst Centrale Groningen

Op Donderdag 13 Maart a.s. te 19.30 uur zal de heer R. Zegering Hadders voor de Centrale Groningen een inleiding houden over „De V.V.D. en de sociale voorzieningen“.

Alle belangstellenden zijn welkom!

Almelo hield geslaagde ledenvergadering

De afdeling Almelo hield Donderdagavond 28 Februari een druk bezochte ledenvergadering, onder voorzitterschap van de heer B. Doedes Breuning ten Cate. Bij de bestuursverkiezing werden de aftredende bestuursleden, M. Kuiper, J. Boom en W. J. Kroes, bij acclamatie herkozen, zodat het bestuur thans als volgt is samengesteld: B. Doedes Breuning ten Cate, voorzitter; M. Kuiper, secretaris; J. Boom, penningmeester; mr J. W. W. Y. de Jong, A. van Busschbach, W. J. Kroes en A. Schoppert, leden.

Nadat de huishoudelijke aangelegenheden waren afgehandeld, hield het raadslid mr J. W. W. Y. de Jong, een interessante causerie over „De Raad in 1951“, waaruit vruchtbare discussies voortvloeiden.

Ook Den Helder een J.O.V.D.-afdeling

Men meldt ons kort maar krachtig uit Den Helder:

Ook Den Helder heeft een J.O.V.D. Jongeren van 16—30 jaar geeft U op als lid bij Th. v. Wijngaarden, Koningstraat 9, Den Helder.

Mr. P. J. Oud spreekt te Strijen

Houdt 13 Maart a.s. vrij!

Op Donderdag 13 Maart a.s. zal mr P. J. Oud in de zaal „Het Wapen van Strijen“ te Strijen een rede houden.

Deze bijeenkomst wordt georganiseerd door de afdeling Hoeksche Waard van de J.O.V.D. in samenwerking met de Ondercentrale Hoeksche Waard van de V.V.D. Er rijden bussen door de gehele Hoeksche Waard om belangstellenden naar Strijen te brengen.

De toegangsprijs bedraagt f 1.— (alle rechten inbegrepen). Gaarne waken wij een ieder die in de Hoeksche Waard en Omstreken woonachtig is, op deze belangrijke vergadering bij te wonen.

Lelden kreeg een nieuwe voorzitter

Op Woensdag 27 Februari hield de afdeling Lelden van de V.V.D. een goed bezochte en zeer geslaagde algemene ledenvergadering. Gedurende het eerste gedeelte van de avond werd een aantal films vertoond, o.a. over de verkiezingen in Amerika en de opening van het Canadese Parlement, welke zeer in de smaak vielen. Op de hierna volgende vergadering werden enkele veranderingen in het

bestuur gebracht. Prof. dr C. de Boer nam het voorzitterschap van de afdeling over van prof. mr G. de Grooth, terwijl verder de heren A. M. P. van Aelst, kapt. M. de Jong, ir J. P. van Leeuwen en mr F. Portheine in het bestuur werden opgenomen. Prof. De Boer wakte alle aanwezigen op om hun uiterste krachten te wijden aan de komende verkiezingen, teneinde de volle winst te kunnen halen uit het feit, dat er een gunstig klimaat heerst voor de verspreiding van de liberale gedachte. Ook aan vergroting van 't ledental van de afdeling moet worden gewerkt. Naar aanleiding van een circulaire van het Algemeen Secretariaat werd besloten om tot huisbezoek op ruimere schaal dan voorheen over te gaan.

Staande de vergadering traden nog enkele personen als lid van de afdeling toe.

Geslaagde filmavond in Haarlem

De propaganda-commissie van de V.V.D. der afdeling Haarlem organiseerde op Woensdag 27 Februari j.l. een filmavond in Restaurant Brinkman.

De voorzitter der propaganda-commissie, de heer J. W. Th. Fibbe, opende de bijeenkomst met een opmerking het nodige werk te verrichten voor de a.s. verkiezingen.

De volgende films van de Regeeringsvoorlichtingsdienst werden vertoond: „De Muiderkring herleeft“ en „Der zee ontrukt“ (film over de Noord-Oostpolder).

Verder werden nog drie films van de Engelse Ambassade vertoond, n.l. „The people next door“ (film over samenwerking in West-Europa), „General Selection in England in 1945“ en „Trooping the Colour“ (parade bij verjaardag van koning van Engeland).

De heer mr J. G. Bettink gaf na de pauze een korte uiteenzetting over het Engelse kiesrecht en vergeleek een en ander met de toestand in Nederland. Hij sprak als zijn mening uit, dat het in Engeland historisch gegroeide districtskiesrecht in Nederland niet toegepast kan worden.

De bijeenkomst was goed bezocht, de films sloegen in en iedereen ging tevreden naar huis.

Apeldoorn spekt zijn kas

Dinsdagavond 26 Februari hield de afdeling Apeldoorn haar jaarlijkse algemene vergadering, die druk bezocht was en een gezellig karakter droeg.

Het bestuur werd aangevuld met de heren A. F. ten Bruggencate en W. Piepenbroek. De jaarverslagen toonden activiteit in de afdeling.

In de pauze had 'n verloting plaats van artikelen welke door leden waren beschikbaar gesteld. De opbrengst was bestemd voor de afdelingskas, met het oog op de komende verkiezingen.

Jaarvergadering Haagse vrouwen in de V.V.D.

Onder voorzitterschap van mej. R. Kalis heeft de Haagse Vrouwengroep in de V.V.D. op 26 Februari in restaurant „Boschlust“ haar jaarvergadering gehouden. Het jaarverslag van de secretaresse, mevr. D. van Haersma, Buma—Kingma, werd goedgekeurd. Het aftredende bestuurslid, mevr. mr N. M. W. Dettmeijer—Labberton, werd herkozen. Als nieuw bestuurslid werd gekozen mevr. M. J. van Alphen—Oudendijk. Na het huishoudelijk gedeelte sprak mevr. M. J. van Alphen—Oudendijk over: „Overheid en lectuurverspreiding“.

Oprichtingsvergaderingen te Renesse en Brouwershaven

Op Vrijdagavond 29 Februari heeft onze partij een vergadering belegd in hotel Prummel te Renesse. Deze vergadering, welke geleid werd door de heer N. de Roo, wethouder van Renesse, had ten doel te komen tot de oprichting van een afdeling Renesse van de V.V.D. De heer D. W. Dettmeijer, lid van het Hoofdbestuur van de V.V.D., sprak over: „Wat wil de V.V.D.?“ Op deze oprichtingsvergadering van de afdeling Renesse van onze partij waren o.m. aanwezig de

heren Moolenburgh, wethouder van Burgh, Jonker, wethouder van Haamstede, Blom, lid van de gemeenteraad van Renesse en Koops, secretaris van de V.V.D.

Op Zaterdag 1 Maart had onze partij een vergadering georganiseerd in hotel Cats te Brouwershaven met het doel te komen tot de oprichting van een afdeling Brouwershaven van onze partij. Op deze vergadering, welke geleid werd door de heer Gast, sprak de heer D. W. Dettmeijer, lid van het Hoofdbestuur van onze partij, over: „De kracht van de derde macht“. Op deze oprichtingsvergadering waren o.m. aanwezig de heren Gast, burgemeester van Brouwershaven, Bazen, gemeentesecretaris van Brouwershaven, du Croo, wethouder van Zierikzee, Van Leeuwen, lid van de gemeenteraad van Zierikzee en Koops, secretaris van onze partij.

Staten- en Raadsleden in Zeeland kwamen bijeen

Op Zaterdagmiddag 1 Maart had in hotel „Centraal“ te Goes een vergadering plaats van de leden van de vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D., in Zeeland. Op deze vergadering, welke gepreseed werd door de heer D. W. Dettmeijer, voorzitter van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D., waren mede aanwezig de heren M. C. Moolenburgh, bestuurslid van deze vereniging en mr Koops, secretaris van de V.V.D. Aanwezig waren gemeenteraadsleden en wethouders uit de gemeenten Burgh, 's Heer Arendskerke, Kruiningen, Middelburg, Nieuwvliet, Sas van Gent, Vlissingen, Zierikzee en Breskens.

Uitvoerig werd van gedachten gewisseld over de gemeentebegroting 1952, zoals deze in de verschillende gemeenten behandeld werd. Daarbij werd nagegaan, in hoeverre het mogelijk was bij de behartiging der gemeentelijke belangen van dezelfde politieke gedachte uit te gaan, alsmede over de „activiteit“, welke van de zijde van de V.V.D.-fracties in de Provinciale Staten en in de gemeenteraden betracht kan worden bij verschillende agendapunten. Uitvoerig werd gesproken over verschillende onderwijsvraagstukken, het zitting hebben in verschillende commissies, de nutsbedrijven, het vestigen van industrieën in verschillende gemeenten en andere punten van provinciaal en gemeentelijk belang.

Ook werd gesproken over grotere efficiency bij de ambtelijke instanties en over de grote tijdsruimte, welke nodig is, vóórdat Gedeputeerde Staten besluiten van gemcenteraden in Zeeland goedkeuren.

Nieuwe afdelingen te Berger en Langweer

Op Dinsdag 26 Februari werd onder voorzitterschap van de heer E. H. Pot uit Berger in het hotel Bieze aldaar een afdeling der V.V.D. opgericht. Spreker van deze avond was de heer Zegering Hadders uit Emmen, welke sprak over de na-oorlogse problemen. Gezien de spontane medewerking van enkele leden, zal ook deze afdeling waar het ledental de 50 reeds is gepasseerd, spoedig onder de „goede“ afdelingen in Drente gerekend mogen worden.

Op Vrijdag 29 Februari kon, dank zij de volle medewerking van de heren Hooisma, Zandstra e.a. in het hotel Hepkema alhier een afdeling van de V.V.D. worden opgericht. De leiding van deze bijeenkomst was in handen van de secretaris der Centrale Leeuwarden.

Het bestuur ziet er als volgt uit: Tj. Wietsma, Oosterhaule, voorzitter; D. Zandstra, Langweer, secretaris; S. Pekema, Broek onder Joure, penningmeester; O. K. de Jong, Doniaga en Tj. Hooisma, Scharsterburg, leden. In een Raadscommissie werden naast de bestuursleden nog aangezocht de heren D. Bokma, Langweer en K. S. Tacónis, Scharsterbrug. Het ledental bedraagt ruim 20.

Assen luisterde naar de belastingpolitiek

Donderdag 28 Februari werd te Assen een openbare vergadering gehouden met als spreker de heer M. A. Wisselink, hoofdinspecteur der Belastingen te Sneek. Over het onderwerp: „De sociale belastingpolitiek“.

Spreker had een aandachtig gehoor en deed de hoop herleven, dat bij een versterkt te voorschijn komen van de V.V.D. uit de verkiezingsstrijd een justiere belastingpolitiek mogelijk zal kunnen zijn.

De afdeling Assen acht dit debuut van spreker zeer gelukkig.

Klokkenspel voor Amerika

De „Chicago Tribune“ is niet best over ons volk te spreken, dat de oproep om bijdragen voor het carillon dat H.M. de Koningin bij haar bezoek aan de Verenigde Staten zal aanbieden, met onverschilligheid zou hebben ontvangen.

Mr Kortenhorst heeft als voorzitter van het Comité Carillon voor Amerika deze onvriendelijke kritiek van de hand gewezen. Zij bevat volgens hem geen schijn van waarheid. Wel bleef de straatcollecte aanvankelijk beneden de verwachtingen, omdat de tijd van voorbereiding te kort was, maar als de inzameling eenmaal op volle gang komt, verwacht de Voorzitter zelfs een opbrengst die het dubbele bedraagt van de geraamde. De heer Kortenhorst herinnerde ten slotte — aldus lazen we in „Trouw“ — aan een bekend Nederlands spreekwoord: „Men moet een gegeven paard niet in de bek kijken“.

Wij hopen van harte dat de verwachtingen van onze Tweede Kamer-president op dit punt verwezenlijkt zullen worden. Wij twijfelen er, eerlijk gezegd, zelfs niet aan. We vinden de kritiek van de Chic. Trib. zacht gezegd ook niet erg kies. Toch moet ons de verklaring van het hart, dat er aan de spontaneiteit, waarmee ons volk op de oproep van het Comité heeft gereageerd, iets hapert. Immers bij een waarlijk spontane reactie zouden de straatcollectes een aanmerkelijk hoger bedrag hebben opgebracht. Daarvoor is toch waarlijk niet zoveel tijd van voorbereiding nodig.

Onzes inziens is men met het denkbeeld, om het Amerikaanse volk een blijk van genegen erkentelijkheid aan te bieden, wel wat erg laat — zeven jaar na onze bevrijding! — op de proppen gekomen. Ongetwijfeld is het bezoek, dat onze Koningin aan Amerika zal brengen, een uitnemende gelegenheid om het carillon aan te bieden, maar wanneer men hier te lande het initiatief eerder had genomen, zou de reactie zeker heel wat spontaner geweest zijn dan thans. Er is immers in deze zeven jaar zoveel gebeurd!

Bovendien ware het dan mogelijk geweest, dat Hare Majesteit bij haar bezoek het echte carillon had aangeboden en niet een symbolisch, gelijk thans zal geschieden. Dat men zich nu hiertoe moet bepalen, is toch wel een beetje beschamend. Men behoeft de rauwe uitval van de Chicago Tribune niet al te ernstig op te nemen maar men weerlegt de daarin opgesloten kritiek toch ook niet geheel met het spreekwoord, waarop Mr Kortenhorst zich beroept.

Boekaankondiging

„VERTROUWEN IN DE VRIJHEID“

De Economic Coöperation Administration Special Mission for the Netherlands zond ons 'n brochure „Vertrouwen in de Vrijheid“.

De inhoud is ontleend aan Barbara Wards „Policy for the West“ (uitg. Pinguin Books Ltd).

De schrijfster betoogt, dat het Westen de dreigingen uit het Oosten tegemoet kan treden met rustige vastberadenheid, wanneer het erin slaagt zijn wereldbeschouwing en zijn zedelijke doelstelling nieuw leven in te blazen en, eigen welstand bevorderend en anderen daarin latende delen, tegelijk zijn militaire kracht opbouw.

DE R.

Voorjaarsstormen

in glazen water

Nu wederom, naar Kuypers woord, zekere Juni-gebeurtenissen in 't zicht komen, doen zich in de politieke atmosfeer allerlei verschijnselen voor, niet ongelijk aan die, welke in het voorjaar de kentering der seizoenen begeleiden. Wolkenflarden, plotseling het prille zonnelicht verduisterend, kille avondwinden en soms lichte nachtvorst, donderkopjes driftig trekkend langs het blauwblanke uitspannel, Maartse buien,.....

Sombere geesten vertellen u, dat het meer herfst dan lente lijkt. Het rommelt en kraakt, zeggen ze, aan alle kanten. Dagbladen brengen u alarmende berichten en doen het met blijkbaar welgevallen. De C.H.U. heet de ontbinding nabij. In kringen van de P.v.d.A. overweegt men de mogelijkheid om in Nederland tot een soort Bevan-groepering te komen. „Niet nodig!” - komt een Socialistische Unie verklaren - wij hebben al een Bevan-groep buiten de P.v.d.A. gevormd. In de K.V.P. moeten Andriessen en Romme al hun stuurmanstalenten - en die zijn groot! - aanwenden om het schip ongeschonden door de branding te koersen. De eendracht is hersteld, maar desondanks stromen nieuwe leden bij de N.K.P. van Welter binnen. Schmal beproeft zijn krachten op 'n nieuw soort protestants-christelijke unie, Gerretson voert - tegen zijn partijleiding in - een krachtig pleidooi voor Ouds derde macht, Burgerrecht zal een rechtse oppositie stimuleren en suggereert moeilijkheden in de V.V.D., maar moet dan tot zijn leedwezen zeggen, dat deze partij die echter in 't algemeen goed binnenshuis weet te houden. Maar: het rommelt en kraakt aan alle kanten en Burgerrecht acht een politieke exodus op komst, al plaatst het veiligheidshalve een vraagteken achter deze suggestieve veronderstelling.

We weten niet zeker of we in het bovenstaande alle verschijnselen hebben opgesomd, die in deze zo prachtig inzetende lentemaand in de politieke atmosfeer op naderend onweer schijnen te duiden. Eén meer of minder doet er trouwens niet toe. Het Nederlandse volk heeft er voldoende aan om onder de indruk te geraken, dat het tegen Juni stormen gaat.

Wij als leden ener partij, die haar moeilijkheden volgens Burgerrecht zo kraanig binnenshuis weet te houden, maken ons over deze stormen, eerlijk gezegd, weinig zorgen. Niet alleen, omdat wij van moeilijkheden in eigen huis niet weten, maar ook omdat we nog geen nuchter Nederlander - en zijn niet alle Nederlanders nuchtere mensen? - ontmoet hebben, die in de veronderstelling leeft dat de komende verkiezingen grote verschuivingen te zien zullen geven. Heeft zelfs de heer Vorrink - enthousiast als hij in zijn hemdsmouwen en zijn A.J.C.-broekje kan zijn! - al niet te kennen gegeven, dat zijn prachtige plan ons de weg naar socialistische schijnvrijheid niet banen zal, wanneer zijn partij ook maar één kamerzeteltje verspeelt, zodat hij met één meer al uiterst tevreden zou wezen?

We willen maar zeggen: het moge hier of daar wat rommelen of kraken -- de stormen zullen zich beperken tot wat we storm in een glas water plegen te noemen. Althans wat de stormen in ons politieke partijleven betreft.

Daarmee willen we niet geacht worden te beweren, dat wij hetgeen zich bijv. in de C.H.U. afspeelt voor deze partij niet uiterst bedenkelijk achten. Het moge zijn, dat de heer Tilanus (door Vrij Nederland dermate gespeend geacht van elk politiek onfatsoen, dat het blad hem gaarne asyl verschafft bij de P.v.d.A. waar hij zich bij zijn vroegere vrienden Lief-tinck, Van Walsum en Van Rhijn meer thuis zou voelen dan in zijn thans wel heel erg heterogene Unie) zich weer even zeker mag weten van zijn eerste plaats op de C.H. kandidatenlijst als de heer Schmal van de vierde - de spanningen in de C.H.U. zijn hiermede allerminst opgeheven.

Het bedenkelijkste daarvan ligt o.i. niet zozeer in het wonderlijk optreden

van de heer Schmal, die zich niet alleen de weelde veroorlooft zich in oppositie te stellen tegen zijn partijleiding en tóch een plaats achter de heer Tilanus op de kandidatenlijst in te nemen en dan bovendien nog bekend laat maken, dat hij op eigen houtje bezig is een nieuwe „protestants-christelijke” unie in het leven te roepen. Dit is een kwestie van politiek fatsoen, waarvan wij slechts zeggen willen dat de indruist tegen de normen die voor ons op dit punt gelden, maar die we uiteraard geheel voor rekening van de heer Schmal laten.

Van veel ernstiger aard achten wij de principiële controversen, waaraan de C.H.U. ten prooi is, tot uiting gekomen in de vergadering te Utrecht, waar prof. Van Niftrik sprak en prof. Gerretson met hem in debat trad. Hier liggen voor de Unie moeilijkheden, als ze in een vroeger stadium niet kende maar die o.i. onvermijdelijk moesten voortvloeien uit haar weinig gefundeerd beginselprogramma, dat zeker niet meer toereikend geacht kan worden nu zich in de protestants-christelijke theologie grote veranderingen voltrokken hebben, waarvan nog niemand de consequenties kan overzien.

Heeft de C.H.U. steeds een weinig gedefinieerd karakter gehad, dat haar in rustiger tijden een vrij sterke positie in ons politieke leven vrij gemakkelijk bezorgde, nu de tijden zijn zoals ze zijn, werkt dit karakter in haar nadeel. Zij zal zich dan ook gedwongen zien, zich op haar beginselen te bezinnen, daarbij rekening houdende met de vragen, waarvoor het huidige tijdsgewricht ook haar plaatst.

Wie echter uit de christelijk-historische controversen van het ogenblik - voorzover zij van principiële en niet van incidentele of persoonlijke aard zijn - en uit de verschijnselen, waarvan wij boven een opsomming gaven, enige conclusies zou willen trekken, die voor de a.s. verkiezingen van enig belang zijn, zal daarbij met andere factoren rekening moeten houden. Factoren van veel belangrijker aard dan al wat nu als „stormen” in ons partijleven wordt gesignaleerd.

Regeringsconstellaties als wij nu sinds de bevrijding kennen, moeten wel noodwendig een gevoel van on-

behagen scheppen. Een onbehagen, dat zich zowel in de onderlinge verhouding der aan de regering deelhebbende partijen als in de boezem van elk harer voelbaar maakt. Niet ten onrechte schreef prof. Gerretson onlangs in de Telegraaf, dat de beide grote regeringspartijen in de positie verkeren van twee gelieven, tussen wie de liefde verkild is en die elkaar niets meer te zeggen hebben.

C.H.U. en V.V.D. hebben uitsluitend in 's lands belang mede-verantwoordelijkheid in de regering op zich genomen. Prof. Romme moge hen kapittelen over hun weinig gedweeë houding jegens hetgeen ook in de laatste periode van het - door hem gereconstrueerde - kabinet-Drees door sommige ministers aan de Kamer werd voorgelegd. Het Algemeen Handelsblad heeft er terecht op gewezen, dat de

K.V.P. op dit punt allerminst het beeld van het schuldeloze lam heeft vertoond, dat de heer Romme er in zijn partijvergadering van schilderde.

Hier van „schuld” te spreken heeft weinig zin. Het onbehagen, dat zich alom voelbaar maakt, vloeide immers voort deels uit omstandigheden, waartegen niemand iets vermocht, deels uit de wijze, waarop men sinds onze bevrijding kabinetten heeft geformeerd.

Het enige, wat alle politici die zich hun verantwoordelijkheid bewust zijn, hebben te doen is: zich te spiegelen aan Frankrijk, dat niet alleen andermaal regeringloos is, maar parlementair gesproken onbestuurbaar dreigt te worden.

Hier te lande heeft alleen de heer Oud een perspectief geopend, toen hij de idee van een derde macht opperde. De gebeurtenissen in Frankrijk stellen deze idee in een fel licht, dat haar betekenis slechts te duidelijker kan doen spreken tot allen, die Nederland willen behoeden voor een lot als zich thans aan Frankrijk - met alle gevolgen daarvan voor West-Europa - dreigt te voltrekken!

Dit - nog eens - is van oneindig meer belang dan de „stormen”, die zich in een of meer partijen voordoen... of niet voordoen.

G. A. DE RIDDER

Communistische „zegeningen” in de Russische zone van Oostenrijk

Sowjet-troepen als stok achter de deur

De Russische zone van Oostenrijk vormt een uitstekend voorbeeld van wat er met een land gebeurt als het Kremlin er het economische leven beheerst.

Een correspondent van de „New York Herald Tribune” die in Wenen verblijft, wijst er op dat de Russische regering sedert 't eind van de Tweede Wereldoorlog 471 Oostenrijkse ondernemingen in beslag genomen heeft; 351 hiervan zijn industriële of commerciële ondernemingen. Dit is ongeveer de helft van het aantal Oostenrijkse ondernemingen in de Russische zone. Met deze ondernemingen maken de Russen naar schatting 19.000.000 dollar winst per jaar. De totale omzet van deze ondernemingen bedraagt ongeveer 125.000.000 dollar per jaar.

Een zeer duidelijk voorbeeld van deze communistische uitbuiting leveren de Oostenrijkse olievelden.

In het verslag van de „New York Herald Tribune” wordt opgemerkt, dat de Oostenrijkse olievelden in de Russische zone in 1945 voor

\$ 40.000.000 aan aardolie geproduceerd hebben. De Oostenrijkse regering heeft hiervan practisch niets ontvangen, zodat zij zich genoodzaakt heeft gezien aardolie uit Mexico, Perzië en Venezuela te importeren om aan de behoefte te kunnen voldoen. Vorig jaar vergde deze import een bedrag van \$ 18.000.000.

De laatste maanden leveren de Oostenrijkse olievelden zoveel olie dat de Russen niet in staat zijn deze naar Rusland te vervoeren of ter plaatse op te slaan; daarom hebben zij een plan opgesteld om het overschot te ruilen.

Zij wijzen nu meer aardolie aan Oostenrijk toe op voorwaarde dat de Oostenrijkers hun strategisch belangrijke grondstoffen leveren. Toen de Oostenrijkers dit weigerden, werd de olietoewijzing weer op het oude peil teruggebracht.

De Russen hebben hun roofzuchtige praktijken uitgebreid door de Oostenrijkse spoorwegen goederen naar Rusland te doen vervoeren, zonder daarvoor de vrachtprijzen te betalen.

Naar schatting van Oostenrijkse zijde, aldus de correspondent van de „New York Herald Tribune”, is het Kremlin nu aan Oostenrijk \$ 4.000.000 voor niet betaald vrachtvervoer schuldig.

In het eerste jaar van de Russische bezetting voerden de Russen de installaties van hele fabrieken naar het Oosten. In de daarop volgende jaren kon men dit materiaal in Hongarije aantreffen, waar het op rangeerterreinen stond te verroesten.

De correspondent van de „New York Herald Tribune” merkt op, dat ondanks het feit dat de Russische autoriteiten de ondernemingen in hun zone vast in hun greep hebben, zij op de arbeiders die voor hen werken slechts weinig invloed kunnen uitoefenen.

Hoewel de Russen trachten de Oostenrijkse arbeiders in de door hen beheerste bedrijven tot 't lidmaatschap van de communistische partij te dwingen, weigeren de arbeiders hun stem uit te brengen op de communistische kandidaten; de verkiezingen in Oostenrijk zijn n.l. geheim.

Hij wijst er op dat er heel wat moed voor nodig is de Russen te trotseren daar er in Oostenrijk veel Sowjet-troepen gestationneerd zijn. Desniettemin zijn er in ondernemingen in de Russische zone heel wat stakin- gen voorgekomen.

De correspondent oppert tenslotte nog de mening, dat de voornaamste reden waarom de Sowjet-Unie zich tegen het sluiten van een Oostenrijks vredesverdrag verzet, gelegen is in het feit, dat zij het voordeel dat de uitbuiting van de Oostenrijkse volkshuishouding haar oplevert, niet wil missen.

De lijst van gebieden waarop mr P. J. Oud zijn grote bekwaamheden toonde en nog toont, is lang. Een boek van 302 bladzijden was nodig om de veelzijdigheid en werkdrijf van deze eminente persoonlijkheid recht te doen wedervaren. Toch is

Mr P. J. Oud gezien door zijn tijdgenoten

geen gelegenheidswerk geworden. In de dertien artikelen, door bij uitstek bevoegden geschreven, is een peil bereikt dat tegen de tijd bestand zal blijken te zijn. Voor de lezer ontrolt het tableau van de laatste decennia onzer historie. Temidden van voortdurende beweging neemt een staatsburger zijn plaats in, met wiens kundige visie men steeds rekening moet houden, als minister, partijman, propagandist, organisator, historicus, staatsrechtgeleerde en burgemeester van de tweede stad des lands.

Deze breed opgezette en boeiende biografie is meer dan een geschrift om een man te eren: het is een boek geworden dat het inzicht en de kennis van iedere politiek-geïnteresseerde zal verrijken en verdiepen.

Verlucht met 27 reproducties naar foto's, een 5-tal spotprenten en een facsimile van het handschrift; gebonden in buckram band met goudstempel. Prijs f 13.50.

Verkrijgbaar in de boekhandel en bij de uitgever:
W. L. & J. BRUSSE N.V. — ROTTERDAM

Partijen en tegenstellingen

De voorlopig opgestelde ranglijst voor de candidaatsstelling van de C.H.U. besprekende, constateert „Het Vrije Volk” dat daarmede een afkeurend oordeel over de heer Schmal en de door hem gevolgde politieke lijn is geveld. Erkennende, dat de zuiverheid van de politieke verhoudingen door dit oordeel wordt gediend, acht het socialistische partijorgaan hiermee de moeilijkheden in de C.H.U. niet opgelost. Het voegt hieraan toe: „Want in een confessionele partij zijn de politieke tegenstellingen nu eenmaal onoplosbaar”.

Wij zijn geen aanhanger of voorstander van confessionele partijen, maar willen over deze zo vlot neergeschreven bewering toch wel enkele opmerkingen maken. Immer zij suggereert, dat politieke tegenstellingen in andere partijen wel oplosbaar zijn en we zullen wel niet mistasten wanneer we het vermoeden uiten, dat „Het Vrije Volk” daarbij allereerst de P.v.d.A. op het oog heeft.

Nu heeft er juist de laatste weken in „Vrij Nederland” een belangwekkende gedachtenwisseling plaats gevonden over de positie der politiek dakloze socialisten. Die moesten er eigenlijk niet meer zijn, nademaal de P.v.d.A. bij haar oprichting óók gezien werd als 't politieke tehuis voor deze daklozen. Desniettemin zijn ze er toch en blijkbaar in zo grote getale, dat „Vrij Nederland” het nuttig vond, een hunner, de vrijzinnig-hervormde predikant, dr J. de Graaf, gelegenheid te geven, de bezwaren die deze daklozen van toetreding tot de P.v.d.A. weerhouden, uiteen te zetten. Daartegenover verdedigde prof. Banning de partij en deed hij op deze daklozen, een dringend beroep om over hun bezwaren heen te stappen, al is hijzelf over de P.v.d.A. — mede zijn schepping! — bij lange na niet meer zo enthousiast als in 1946.

Merkwaardig was al dadelijk, dat deze discussie een welhaast eindeloze stroom van ingezonden stukken uitlokte, waarvan de schrijvers zich in eyen grote getale met dr De Graaf als met prof. Banning homogeën verklaarden. Nog merkwaardiger was, dat velen verklaarden, nog bij de P.v.d.A. te blijven, eenvoudig omdat ze geen andere mogelijkheid tot deelneming aan het politieke leven meenden te zien, doch hun bezwaren tegen het door deze partij gevoerde beleid allermintst onder stoelen of banken staken. Ook prof. Donkersloot — wij wezen daarop reeds — gaf onlangs te kennen, dat hij alleen nog maar om haar sociaal-economische politiek lid van de P.v.d.A. bleef.

Dit is toch nog wel heel iets anders dan hetgeen „Het Vrije Volk” zo gemakkelijk constateert, wanneer het

STIJGENDE BELANGSTELLING

Dat het tijdstip der Kamerverkiezingen nadert is voor de administratie van dit blad uit de gestadige groei van het abonnementental duidelijk af te lezen.

Geen week gaat voorbij, waarin deze vooruitgang niet geconstateerd wordt. Doch dat wil gelukkig allermintst zeggen, dat de afdelingsbesturen van onze Partij zich met een gerust hart van de abonnementenwerving afwenden, om hun aandacht uitsluitend op de immers even zeer urgente kwesties betreffende de plaatselijke verkiezingspropaganda te concentreren.

Al is „Vrijheid en Democratie” in de eerste plaats een blad, gericht tot de partijgenoten, en niet primair voor propaganda bestemd, de ervaring wijst uit dat het ook in de kringen van niet aangesloten geestverwanten gretig gelezen wordt.

LIJST VAN VERDIENSTE

Over de periode van 12 Februari 1951 tot 3 Maart 1952.

Naam v. d. Afd.	Nieuwe abonn.	opzeggingen	winst
's Gravenhage	75	35	40
Winterswijk	30	4	26
Culemborg	21	2	19
Deventer	26	9	17
Leerdam	16	1	15
Haarlem	27	14	13
Nijmegen	18	5	13
Doetinchem	11	2	9
Alphen a. d. Rijn ..	10	1	9
Sneek	8	1	7
Kampen	7	0	7
Valthermond	7	1	6
Zuidlaren	7	1	6

In deze lijst is de afdeling ALMELO niet meer opgenomen, aangezien deze tot een collectief abonnement heeft besloten.

Bij een vergelijking met de lijst, gepubliceerd in het 26 Januari-nummer van dit blad, valt op dat CULEMBORG en LEERDAM zijn opgeschoven en dat tot onze vreugde thans ook HAARLEM en KAMPEN opgenomen konden worden!

Vorige lijsten zijn te vinden in de nummers van 29 September, 13 October en 17 November van 1951.

Hier ligt een taak voor ieder die onze zaak ter harte gaat:

voor LEZERS van het blad;

voor LEDEN van de partij;

voor BESTUREN van de afdelingen!

DE ABONNEMENTENWERVING IS VOOR BLAD EN PARTIJ EEN LEVENSKWESTIE.

HELPT MEE!

HELPT NOG MEER!

stelt, dat in een confessionele partij de politieke tegenstellingen nu eenmaal onoplosbaar zijn.

In zijn „Conclusie van discussie” („Vrij Nederland” van 1 dezer) gaat dr De Graaf nog een paar stappen verder: Zelfs het rapport „De weg naar de Vrijheid” („waarom nu weer niets over socialisme in de titel” vraagt hij!) bevredigt hem niet. Dit rapport, schrijft hij, kan onmogelijk het gehele Nederlandse socialisme weergeven; er is een streven naar radicaler structuurverandering van de maatschappij, dat zich met dit rapport niet kan accoord verklaren, een streven, dat, reeds kritisch gestemd ten aanzien van dit rapport, nog veel

critischer staat ten aanzien van de praktische politiek van de P.v.d.A.

De uitnodigingen van de zijde der Socialistische Unie zullen, zo betoogt dr De Graaf verder, op de daklozen ongetwijfeld meer indruk maken dan die van een linkervleugel in de P.v.d.A., waar men praktisch niets van merkt en een kleine partij buiten de P.v.d.A. zal wellicht ook meer druk uitoefenen dan zo'n linkervleugel. Hij ziet dan ook in deze Unie „misschien wel een positieve uitwijkmogelijkheid voor de politiek dakloze democratische socialisten, maar dan als noodwoning, omdat 't doel toch moet blijven een socialistische volkspartij”. Hij besluit dit gedeelte van zijn conclusie

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

In dit verband een opmerking gemaakt, waarbij onze woordvoerder zich in zekere zin wel kon aansluiten. Er zijn bij alle onderhandelingen wendingen en perspectieven, die mogelijk in een bepaalde richting kunnen leiden. Het wilde hem voorkomen, dat reeds het constateren van zodanig perspectief, het ogenblik is, dat men de Kamers op de hoogte moet brengen. Anders is niet te vermijden, dat men de positie van de Regering sterk ondermijnt indien men een oplossing, waarover vrijwel overeenstemming bestaat, gaat verwerpen. Prof. Molenaar voegde daaraan woordelijk toe: „Voorts houd ik hieraan vast, dat de soevereiniteit over Nieuw-Guinea bij Nederland behoort te blijven en dat wij die alleen kunnen overdragen, indien het volk van Nieuw-Guinea in staat is zelf over eigen lot te beslissen.”

Voor dat de Eerste Kamer met de algemene politieke beschouwingen begon, heeft zij het wetsontwerp tot goedkeuring van het Verdrag betreffende de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal behandeld en tenslotte met 36 tegen 2 (communistiche) stemmen aangenomen. Ook hier was prof. Molenaar onze woordvoerder, die het politieke uitgangs-

punt van minister Schuman: de mogelijkheid om door een goede samenwerking in de Gemeenschap de oude tegenstelling tussen Duitsland en Frankrijk te verzachten, gaarne kon aanvaarden. Dat wilde echter niet zeggen, dat hij deze samenwerking nu als een voorloopster van gemeenschappen op tal van andere gebieden wenste te zien. Wanneer hij de militaire machtsconcentratie, als van bijzondere aard, terzijde liet, wilde hij wel zeggen, dat hij in deze met de Regering zuiver empirisch tewerk wilde gaan. Elk gebied zal zijn eigenaardige facetten vertonen en daarvan zal de mogelijkheid van samenwerking afhankelijk zijn.

Hoe nuchter prof. Molenaar zich hier tegenover wilde stellen, blijkt wel uit zijn waarschuwing: Men dient de zaak, die wij in ons hart voorstaan, niet met ons in hoogdravende illusies te verliezen en met een toast op de goede samenwerking plannen, als die voor ons liggen, onze zegen te geven. Laat dus de Kamer — en ook ons volk — goed weten, wat wij doen. Voor wie zich in hoofdzaak door wensdromen in vervoering laat brengen, is, als alles eens anders loopt dan hij gehoopt had, de ontgoocheling des te groter.

Uitvoerig besprak prof. Molenaar vervolgens de economische doeleinden, die de Gemeenschap zich stelt en hij vette deze aldus samen: 1. het

tot stand brengen van één grote markt in West-Europa; 2. afschaffing van het systeem van dubbele prijzen en dus ook van dumping-maatregelen; 3. het streven om conjunctuur-nivellerend werkzaam te zijn; 4. een grotere productie te bevorderen; 5. deze productie in de landen der Gemeenschap tegen zo laag mogelijke prijs af te zetten; 6. vrije concurrentie, behoudens enkele overgangsbepalingen, met name voor België. Prof. Molenaar kon nu verklaren, dat zijn fractie tegenover deze doeleinden op zichzelf natuurlijk niet anders dan zeer gunstig kon staan. Niettemin gaf hij persoonlijk toch op een aantal punten wel uiting aan enige twijfel. Zo vreesde prof. Molenaar, dat van de sanering in de zeven jaren van de overgang weinig terecht zou komen, omdat, zoals ook de minister toef, men in België (en Frankrijk) toch niet gemakkelijk tot sluiting van een aantal, in wezen onrendabele mijnen zou overgaan. Dan zou het echter economisch en sociaal volslagen onmogelijk zijn, om de vrije markt voor België te doen ingaan. Prof. Molenaar vroeg zich dan ook af, wat de rechten van Nederland in die periode van 50 jaar zouden zijn, indien het doel, dat de Gemeenschap zich stelt en waarvoor Nederland zich — hij had daarvoor oog — offers getroost, niet wordt bereikt? Dan, zo antwoordde prof. Molenaar zelf, zullen wij „neen” moeten durven zeggen, niet omdat wij uit egoïstische oogmerken een verder offer niet willen brengen,

I. van Huiden overleden

Op 66-jarige leeftijd is overleden de heer I. van Huiden, die vele jaren voor de oorlog als wethouder in de gemeente Dordrecht gearbeid heeft en de liberale beginselen heeft uitgedragen. Voor die arbeid zij hem hier dank gebracht. Zijn nagedachtenis zal in de kring van hen, die de liberale beginselen in ons land uitdragen, in herinnering blijven.

C. Gestel †

Op 67-jarige leeftijd is te Rotterdam overleden de heer C. Gestel, die gedurende enige jaren als lid van de gemeenteraad van Rotterdam voor onze partij in de na-oorlogse jaren zitting heeft gehad. De N.R.C. schreef over hem het volgende: „In de korte tijd, dat hij het raadslidmaatschap heeft bekleed, had hij zich een eigen plaats veroverd, door zijn deskundige adviezen over alles, dat de woningbouw betrof. Hij deed zich daar kennen als een sociaal volend en modern bouwer, die zich verzette tegen te ver doorgevoerde overheidsbemoeiing met de woningbouwproblemen”.

Ook in de vereniging van Staten- en Raadsleden van onze partij heeft de heer Gestel bij voortdurende van zijn belangstelling op vergaderingen en bijeenkomsten blijk gegeven. Wij zullen in onze kring van de V.V.D. zijn nagedachtenis in ere houden.

met deze gecursiveerde zinsnede: „Pas een nieuwe „doorbraak”, waarin een volgroeiende Socialistische Unie en een P.v.d.A., die eindelijk eens in haar zelfverzekerdheid geschokt zal worden, elkaar zouden vinden, zou de opluchting brengen, waarnaar velen, die zich politiek dakloos noemen, verlangen.”

Wij verliezen geenszins uit het oog, dat dr De Graaf hier als „dakloze” spreekt. Zou „Het Vrije Volk” ons tegemoet voeren, dat dit alles dus niet bewijst, dat in een niet-confessionele partij politieke tegenstellingen wel oplosbaar zijn, dan verwijzen wij het bij voorbaat naar de discussie, die zich rondom het probleem der dakloze democratische socialisten in „Vrij Nederland” ontspoor. Immers, heel deze discussie toonde aan, dat ook wél of nóg-aangesloten P.v.d.A.-leden binnen hun partij tegenstellingen zien, waarvoor te evenmin een oplossing weten als hun dakloze geestverwanten. Zij blijven slechts in het partijverband, omdat ze net als prof. Donkersloot, geen uitwijkmogelijkheid menen te hebben, niet omdat ze de tegenstelling in hun partij overbrugd of ook maar overbrugbaar achten.

We hebben zo'n vermoeden, dat dr De Graaf's vriendelijke opmerking over de in haar zelfverzekerdheid te schokken P.v.d.A. óók slaat op haar partijorgaan, dat immers wel als devies kon voeren: Spreek met Voskuil en het komt in orde!

DE R.

gen, maar omdat het begerenswaardige doel van de sanering van de mijnen en de verlaging van de prijzen niet is bereikt. Dan kunnen wij ten nadele van onze volksgemeenschap de rest van die 50 jaar niet blijven voortsukkelen, en nog eens vijf of zeven jaar aan de overgangstermijn toevoegen. De conclusie van prof. Molenaar was, dat zijn fractie eensgezind was in de waardering van de poging, die door aanvaarding van dit verdrag werd ingezet. Het doel, zo kon hij verklaren, heeft onze volle sympathie. Over de vraag, of het doel zal worden bereikt en of bij het streven daarnaar de ondervonden bezwaren tegen de bereikte voordelen al dan niet zullen opwegen, denken wij verschillend. Daarbij komt, dat de beoordeling van een plan als het onderhavige voor een parlementslid, laat staan voor een gehele vergadering, ondoenlijk is. Daarvoor staan ons — prof. Molenaar meende dat te hebben aangetoond — onvoldoende feitelijke gegevens ter beschikking. Zouden wij deze hebben, dan, zo verklaarde hij, ware het niet uitgesloten, dat er wellicht in onze kring een tegenstander (en het was duidelijk, dat dit dan prof. Molenaar zelf was) zou worden aangetroffen. „In onze fractie overheerst intussen de overweging, dat, nu in verschillende landen de goedkeuring der parlementen is afgekomen, het niet meer verantwoord is, een verwerping in overweging te nemen”.

AMSTERDAMSE HUISVROUWEN TEGEN DE MELKSANERING

Ondemocratisch optreden tegen de handel

Gedurende de persconferentie, door de afdeling Amsterdam van de Nederlandse Vereniging van Huisvrouwen op 27 Februari j.l. gehouden, bleek alras, dat deze afdeling unaniem en principieel tegen de melksanering is.

In een bijzonder duidelijk en veelomvattend betoog werd door mevr. Dik uiteengezet de noodzaak thans naar buiten op te treden tengevolge van de wijze waarop de Amsterdamse Saneringscommissie getracht heeft het publiek, zowel als de Amsterdamse melkslijters zelf te overrompelen.

Inderdaad is men daar op wel zeer ondemocratische wijze te werk gegaan en het is stellig nodig, deze pogingen tot melksanering te zien als een gevaar voor onze democratische vrijheden in 't algemeen, inplaats van als een, tamelijk onbelangrijk plaatselijk gevalletje dat alleen „maar” huisvrouwen aangaat.

In de eerste plaats is het wel heel merkwaardig, dat, op de vergadering van de Saneringscommissie op 15 Januari j.l., de voorzitter letterlijk heeft gezegd: „Dit plan heeft voor de consument heel weinig aantrekkelijks”.

Hoe ondemocratisch de gehele opzet van deze onverkijkelijke geschiedenis is, blijkt in de eerste plaats uit het feit dat, in flagrante strijd met de voorwaarden die door het Bedrijfschap Zuivel aan de plaatselijke commissies zijn gesteld, de consumenten, de huisvrouwen, in geen van de voorafgaande besprekingen zijn betrokken geweest, zodat zij, volkomen onvoorbereid, op die vergadering een tot in alle details uitgewerkt plan voorgezet kregen. Voorgezet?

Onvoorbereid

De Amsterdamse Saneringscommissie heeft het zelfs niet nodig — lees: ongewenst — geacht de eigen leden een gestencild exemplaar van het te behandelen voorstel toe te zenden, zodat zelfs de meeste melkhandelaren zeer slecht op de hoogte waren van hetgeen men van plan was te gaan doen. Het is de mening van de Vereniging van Huisvrouwen, dat de regering zich wel wat heel makkelijk heeft afgemaakt van haar verantwoordelijkheid tegenover de consumenten van een zo belangrijk artikel als melk. En dat, terwijl deze consumenten, ook de grote meerderheid met kleine inkomens, niet alleen een zeer groot deel van het gezinsinkomen aan de producten van melkboeren besteden, maar tevens, door hun aandeel in de belasting, zelf de melksubsidie betalen waarvan boeren en handelaren profiteren. Stellig zou er dus reden te over zijn geweest om de verschillende vrouwenverenigingen in den lande in deze kwestie te kennen, lang voordat er van plaatselijke sanering sprake had mogen zijn.

En dit des te meer, omdat de belangen van de consument grotendeels tegengesteld zijn aan die van de grote melkbedrijven.

Het is stellig niet zo, dat de Amsterdamse huisvrouwen afwijzend zouden staan tegen lotsverbetering van de kleine melkslijters, of tegenover een wezenlijk economisch meer verantwoordelijke regeling van de detailhandel. Zo bestaat er b.v. volgens de spreekster geen enkel bezwaar tegen de, blijkbaar reeds lang bestaande, maar vrijwel onbekende, mogelijkheid tot vrijwillige klantenruil, maar dat is wel heel wat anders dan op genade of ongenade te zijn aangewezen op een van de twee melkslijters, die de Amsterdamse huisvrouwen volgens het saneringsplan zou worden toegewezen.

In de z.g. „Vertrouwenscommissie” heeft het bestuur van de afdeling Amsterdam evenmin, en met reden, geen vertrouwen. Mevr. Dik heeft het echter wel zeer duidelijk gemaakt, dat er bij de poging naar „sanering”, zoals die door de Amsterdamse commissie is opgezet, even weinig rekening is gehouden met de belangen en de grondwettelijke vrijheden van de

consument als met die van de eigenaars en employé's van de kleine bedrijven.

Stembiljetten op naam

Niet alleen heeft men de belanghebbenden onvoorbereid naar die vergadering laten komen, men heeft daar op naam gestelde stembiljetten uitgereikt, waardoor dus van een vrije stemming al geen sprake meer kon zijn. Wanneer men nu verder weet, dat volgens de voorschriften van de B.Z. 90 % van de slijters — naar aantal en naar omzet! — vóór de sanering moet zijn, wil de B.Z. toestemming geven, dan gaat men zijn ogen uitwrijven als men hoort hoe het met die stemming is toegegaan.

Toen na de voorgeschreven 14 dagen de stembiljetten waren ingeleverd en geteld, meldde de commissie triomfantelijk dat de overwinning was behaald en de nalatige melkslijters kregen alsnog 14 dagen tijd om hun stembiljet in te zenden, met de mededeling, dat hun stem toch niets meer aan 't resultaat kon veranderen. Wat blijkt echter?

Dat van de 1650 slijters die in „Kras” op de vergadering aanwezig waren, slechts tussen de 1100 en 1200 hun stem hadden uitgebracht. Over het feit dat dus hoogstens 80 % stemmen zijn uitgebracht is een diep stilzwijgen bewaard.

Wat het eigenlijke doel van de commissie eigenlijk was, is echter duidelijk gebleken uit een uittaling van de voorzitter (die hij waarschijnlijk wel graag zou hebben willen inslikken) „dat het een prachtig resultaat was dat men 76 % voorstemmers van het één-man-één-blok-systeem 80 % voorstanders van het twee-man-per-sector had gemaakt”.

Conclusie

Twee dingen zijn dus toch duidelijk bij die ondemocratische stemming uit de bus gekomen: 1ste: dat er onder de melkslijters zeker geen 90 %, hoogstens 80 % voor de sanering heeft gestemd uit hoofde waarvan dus noch de B.Z., noch het Gemeentebestuur van Amsterdam toestemming tot de sanering kunnen geven; 2de: dat het 76 % van de melkslijters te doen is om een monopolie in hun eigen wijk.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Meijuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

ROTTERDAM ACTIEF

Over een lezing die meer gehoord moet worden

De vrouwen van de Rotterdamse afdeling zijn het jaar 1952, het verkiezingsjaar, goed begonnen.

Onder leiding van mevr. M. C. van Leeuwen—Hetterschij wett. in Januari een kaderclub opgericht. De leden komen geregeld bijeen om de problemen van deze tijd samen te bespreken in het verband van de beginselen van de V.V.D., ter verheldering van eigen inzicht en betere propaganda naar buiten.

Op 18 Febr. mochten we mevr. P. Walma van der Molen—Meindersma hier ontvangen, die haar onderwerp: „Wat iedere vrouw moet weten van de 19e en 20e eeuw om de eigen tijd te begrijpen”, op buitengewoon heldere en boeiende wijze uiteenzette.

De geschiedkundige ontwikkeling van de landen van Europa en de U.S.A., hun wederzijdse vrienden- en vijandschappen, werden ons in kort bestek met grote duidelijkheid en levendigheid voor ogen gesteld.

We zouden iedere afdeling willen aanraden de spreekster uit te noemen ook voor haar deze voordracht te komen houden.

A. P.

Het adres van mevr. P. Walma van der Molen—Meindersma is: Van Lennepweg 7, Den Haag. (J. H. S.)

VRAGEN EN PRATEN OVER EN WEER

In de Bilt—Bilthoven hielden de vrouwen een contactmiddag, waar een gedachtenwisseling was tussen mevr. A. Overeynder—van den Brandeler, lid van Gemeenteraad en Provinciale Staten enerzijds, en de vrouwelijke partijleden anderzijds, over alles en nog wat, waaronder alweer de melksanering.

Er was zoveel te bespreken, dat men in één keer niet klaar kwam. Dergelijke samenspraken zijn van groot nut, naar beide kanten.

J. H. S.

COMMUNISME EN SOCIALISME

Donderdag 7 Febr. j.l. hield de Vrouwengroep Zeist haar maandelijkse bijeenkomst; spreker op deze middag was de heer mr. H. P. Ja-

ger, uit Ede. Tot onderwerp voor zijn lezing had hij gekozen: „WAT DOEN WIJ TEGEN HET COMMUNISME?”

Spreker begon met een omschrijving te geven van wat het communisme inhoudt. Filosofisch zitten hier enorm veel facetten aan. Als uiteindelijk ideaal ziet men in communistische kringen de maatschappij, waarin allen in vrijheid naast elkaar leven en waarin ieder werkt naar zijn vermogen en ontvangt naar zijn behoeften. Dit alles zonder overheidsdwang.

Dit communisme is echter nog niet bereikt, ook niet volgens de Russen in Rusland, die het als een toekomst-ideaal zien, dat men verwacht te bereiken langs de weg van het socialisme met onbeperkte overheidsdwang en onbeperkte beloning naar prestatie, dit alles onder partijdictatuur.

Het communisme zouden wij dus kunnen omschrijven als het stelsel, dat, van oordeel, dat het kapitalisme als maatschappelijk stelsel geen goede verdeling brengen kan van de nationale welvaart, dit kapitalisme bestrijdt en wil doen verdwijnen, door in de eerste plaats de productiemiddelen te ontnemen aan de particuliere eigenaren en te brengen in handen van de gemeenschap en tenslotte ook de eigendom van de consumptiegoederen te brengen in handen van de gemeenschap welke doeleinden men praktisch moet bereiken door een systeem van dwangmaatregelen.

Het doel is, de gehele wereld dit stelsel deelachtig te doen worden onder dwang en partijdictatuur.

Hoe kunnen wij dit bestrijden en wat doen wij hier nu tegen?

De enige methode, die uiteindelijk kans biedt op succes, is geestelijke bestrijding in dien zin, dat wij onze kracht weer zoeken in het actief verdedigen van ons eigen systeem en niet slechts in het verwerpen van het systeem van de tegenstanders. In dit opzicht valt van de communisten iets te leren. Lidmaatschap van de partij betekent bij hen actief lidmaatschap. Wie niet actief medestrijder is, wordt verwijderd.

De spreker besloot met deze woorden: Men moet dus strijden voor de liberale idee, te meer, wanneer men bedenkt, dat anders onze hoogste geestelijke waarden zeker ten onder gaan.

Deze interessante en belangwekkende lezing werd door de vele aanwezigen met grote belangstelling gevolgd.

H. A. MIJNLIEFF—POST

Een nieuw rubriekje: stuurt Uw berichten er voor!

Agenda

Maart: Vr. gr. Bilthoven: mevr. Overeynder—v. d. Brandeler: beharidelig vervolg vragen. Vr. gr. Zeist: mevr. Van Bienema—Prop: Onderwijs aan fabrieksmeisjes.

13 en 27 Maart: Luisteren naar de radio, 's avonds 8.05 uur.

Een bijzonder levendige discussie ontstond, nadat mevr. Dik haar betoog beëindigd had en gedurende deze discussie is o.a. ook naar voren gebracht, dat de voorgestelde melksanering niet slechts de vrijheid van de huisvrouw aantast, haar eigen leverancier te kiezen, maar dat tevens beoogt een einde te maken aan de mogelijkheid een melkbedrijf op te bouwen, d.w.z. aan de ondernemersvrijheid. Ook is de aandacht gevestigd op 't wezenlijke gevaar dat, zou de melksanering in ons land werkelijkheid worden, dit een zeer grote stap zou zijn naar nationalisatie van het melkbedrijf, en dat ons dan daarna het lang niet denkbeeldige gevaar boven 't hoofd hangt van „sanering” in diverse andere bedrijven, zodat wij dan binnenkort de heerlijke tijd tegemoet kunnen zien waarop ons zal worden voorgeschreven, dat wij 's Maandags spruitjes moeten eten en Dinsdag worteltjes, Woensdag sla en Donderdag bietjes, omdat dit voor de groentenhandelaren en kwekers zoveel gemakkelijker zou zijn. Er is nu reeds sprake van „sanering” in 't bakkersbedrijf, straks komen de slaggers er ook mee en voor wij het weten zitten we in een eenheidsstaat.

Het komt mij voor dat het de hoogste tijd is, dat aan iedere Nederlander wordt duidelijk gemaakt welke een bijzonder ongezond bedrijf die z.g. „sanering” eigenlijk is. Nog is het niet te laat.

ELKA SCHRIJVER

Geen afsplitsing

Verklaring van de generaal b.d.
D. R. A. van Langen

(Ingezonden)

Naar aanleiding van het medegedeelde in het nummer van „Vrijheid en Democratie” van 23 dezer, in de rubriek „Van Week tot Week” onder het hoofd „Afsplitsing”, zij voor de goede orde bericht, dat ondergetekende, D. R. A. van Langen, gen.-maj. v. d. Generale Staf K.N.I.L. b.d., sedert 1951 lid is van de V.V.D. en generiek plannen heeft om zich uit deze partij terug te trekken.

In verband met het feit, dat men in „De Volkskrant” de naam van generaal De Lange verbindt aan het Veteranen-Legioen, met welke organisatie ik geregeld contact heb, deed mij de gevolgtrekking maken, dat in „De Volkskrant” mijn persoon werd bedoeld. Dat het Veteranen-Legioen dit ook zo heeft opgevat, moge blijken uit het hierna aangehaalde uit zijn orgaan, genaamd „Oud-Wapenbroeders” van 16 dezer.

De op mij betrekking hebbende passages luiden:

„Het Hoofdbestuur van het Veteranen-Legioen Nederland verklaart omtrent bovengenoemde kwestie het navolgende:

1.
2. Het is onbekend met een generaal De Lange. Het kent wel de Legioens-adviseur generaal b.d. D. R. A. van Langen. Met generaal Van Langen is op 5 Februari onmiddellijk telefonisch contact opgenomen waarbij de generaal het Hoofdbestuur machtigde te verklaren, dat hem van de oprichting van een nieuwe partij niets bekend was en dat er in het geheel geen contact met hem was opgenomen voor de vorming van een nieuwe politieke partij. De ook genoemde heer Spanbroek heeft hij slechts één maal (een maand of zes gelede) ontmoet.
3.

Met de meeste hoogachting heb ik de eer te zijn van U, Mijne Heren, de dw.
D. R. A. VAN LANGEN,
Eiberplein 4, 's-Gravenhage

Uit het bedrijfsleven

Wij ontvingen de verslagen over het boekjaar 1951 van het concern der Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V., de Ned. Hypotheekbank N.V., de Rotterdamsche Hypotheekbank N.V. en de Algemeene Friesche Hypotheekbank N.V.

De gecombineerde balans van dit uitstekend geleide, grootste concern op dit terrein geeft een indrukwekkend beeld van zijn omvang: aan hypothecaire leningen is uitgezet een bedrag van f 186 miljoen. De totale reserves bedragen ruim 17 miljoen. Aan pandbrieven en schuldbekentissen is ruim 165 miljoen in omloop.

Als meest op de voorgrond treden-

de gebeurtenis in het afgelopen jaar vermeldt het verslag de aanmerkelijke stijging van de rentestand: in April werden tegenover uitgelote stukken 3½% pandbrieven beschikbaar gesteld, in Juni werd overgegaan tot uitgifte van 4%, en eind November tot uitgifte van 4½% pandbrieven.

Wel steeg ook de hypotheekrente, doch de marge is nog niet in belangrijke mate toegenomen, nl. van 0.6795% op 0.7258%. De bedrijfsuitkomsten waren gunstiger, zowel door de uitbreiding van het bedrijf als tengevolge van het feit, dat de zeer grote bedragen, welke sedert de oorlog steeds in schatkistpapier of op andere wijze tijdelijk waren belegd, thans weder als hypothecaire leningen zijn uitgezet.

N.V. SCHEEPSWERVERN
„PIET HEIN”
 BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter
DROOGDOK 115 x 30 Meter

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon-
manufacturen

N.V. BOELE'S
 Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

Abraham van Stolk & Zoonen N.V.

Houthandel
 Schaverij - Zagerij

Vuren - Dennen - Oregon Pine - Pitch-Pine - Helpalen
Rotterdam, Telef. 35400 - Postbus 1100

SMIT
SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek
 voorheen
J. C. DEN HAAN
CORINCHEM

DE ROTTERDAMSCH
DROOGDOK MIJ. N.V.

N.V. Nederlandsche
 Caoutchouc- en Gutta-
 Perchaafabriek

v.h. Bakker & Zn.
 Ridderkerk

Technische
 rubberartikelen

Voor dagelijks gebruik!

DE JONG'S
CHOCOLADE
CHOCOLADE
HAGELSIJG.
De eenige echte!

Hoogland & Masee, N.V.

DORDRECHT
 Tel. 3344-3345
 Dir. F. J. Ludérus

Werktuigen, gereedschappen en materialen voor de industrie — Sinds 1876

★

Pijpen en Fittings, Appendages, Bouten en Moeren

SIMPLUS BRANDBLUSAPPARATEN

N.V.
W. A. HOEK'S

MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
 Hoofdkantoor en Machinefabriek te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en ledereen druk.
 Installaties voor de bereiding van zuurstof, stikstof, enz.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Bakkersactie had succes

Pag. 5

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

HOE DENKEN WIJ OVER HET ONDERWIJS?

Ruime tegemoetkoming aan begaafde leerlingen — De uitwerking van het beginsel der financiële gelijkstelling — De beheersvorm der openbare school

Het onderwijs heeft altijd grote aandacht van ons volk gehad. Het moet immers de fundamenten leggen, die het mogelijk maken, dat een ieders bekwaamheden en persoonlijkheid zo harmonisch mogelijk ontwikkeld worden, teneinde de jonge mens in de maatschappij een plaats te kunnen doen innemen, die enerzijds persoonlijke voldoening schept en anderzijds de gemeenschap als zodanig van het grootste nut is.

In het bijzonder in deze tijd, nu de sterk gestegen bevolkingsdichtheid grote proble-

letsel vormen om ook hun zoveel mogelijk gelijke kansen te geven.

Ons overbevolkte land, dat zich tot het uiterste inspant nieuwe welvaartsmogelijkheden te scheppen door middel van een sterke industrialisatie, kan zich niet veroorloven jong intellect braak te laten liggen.

Ruime financiële tegemoetkoming van de overheid aan begaafde leerlingen, wier ouders de vereiste opleiding niet kunnen bekostigen, is naast een recht van de jongeren een kwestie van levensbehoud van het Nederlandse volk.

Het uiterste dient hier gedaan te worden omdat wij aan de internationale concurrentie slechts dan het hoofd zullen kunnen bieden

als wij de kwaliteit van het vakmanschap voor hoofd- en handarbeiders zullen weten op te voeren.

Het voorgaande betekent niet zonder meer, dat in beginsel alle onderwijs kosteloos moet zijn, dat van de ouders geen financiële bijdrage gevraagd zou mogen worden.

In beginsel behoort de opvoeding der kinderen primair tot de taak der ouders. Het doen volgen van onderwijs is een onderdeel van die opvoeding. De verantwoordelijkheid van de ouders dient als regel ook tot uiting te komen in een financiële bijdrage, voor zo-

(Vervolg op pag. 3)

Artikel 11 Beginselprogramma:

„De Partij verlangt, dat de overheid aan de vraagstukken van het volksonderwijs, de volksoepvoeding en de volksontwikkeling haar ernstige aandacht zal blijven schenken.

Zij erkent het beginsel van de vrijheid der ouders bij het kiezen van de school, waaraan zij de opvoeding hunner kinderen willen toevertrouwen.

Zij verlangt volstrekte handhaving der grondwettelijke financiële gelijkstelling van openbare en bijzondere lagere school.

De Partij acht de grote betekenis der openbare school, dat deze de strekking heeft te zijn de school van alle kinderen van het volk zonder onderscheid van richting. Zij beseft, dat, zal deze school weer de algemene volksschool worden, dit alleen zal kunnen geschieden krachtens het door de ouders vrijwillig geschonken vertrouwen.

Zij verlangt een beleid, dat aan de openbare school volledig recht doet wedervaren. Zij legt er daarbij de nadruk op, dat die school is enerzijds de school der principiële voorstanders van openbaar onderwijs, anderzijds de toevlucht der minderheden, die voor haar kinderen geen bijzonder onderwijs van eigen richting kunnen erlangen. Daarnaast begeert zij een zodanige inrichting der openbare school, dat deze haar aantrekkelijkheid voor velen, die in de latere jaren van die school zijn vervreemd, kan herkrijgen. Daarvoor acht zij het in de eerste plaats nodig, dat het beheer der openbare school wordt gelegd in handen van organen, samengesteld uit voorstanders van openbaar onderwijs. Voorts verlangt zij, dat ruime aandacht zal worden besteed aan de inschakeling van het ouder-element, opdat met de verlangens der ouders ten opzichte van onderwijs en opvoeding zoveel mogelijk rekening zal kunnen worden gehouden.

Zij ziet het doel van het onderwijs niet alleen in verstandelijke ontwikkeling en lichamelijke opvoeding, maar ook in karaktervorming en opvoeding tot staatsburger in een op christelijke grondslag berustende samenleving.

Met betrekking tot alle soorten van voortgezet onderwijs begeert zij, dat de kansen om aan dit onderwijs deel te hebben zoveel mogelijk voor allen gelijk zullen zijn. Daarbij behoort tevens voor hen, die op oudere leeftijd voortgezet onderwijs wensen te ontvangen, de gelegenheid daartoe op uren, die buiten de normale arbeidstijd vallen, te worden geboden.

Eindelijk worde de volksoepvoeding buiten schoolverband, mede door steun aan volkshoogescholen, jeugdorganisaties en arbeidsgemeenschappen krachtig bevorderd“.

men schept en Indonesië niet meer in die mate als voorheen onze jongeren zal opnemen, klemt de vraag of onze samenleving erin zal slagen een onderwijsstelsel met de daarbij behorende selectie methoden op te bouwen, die de natuurlijke gaven van de leerlingen de beste ontwikkelingskansen bieden.

De financiële omstandigheden van de economisch zwakkeren mogen daarbij geen be-

NIET TOT ENE VERBORGENHEID

In zijn redevoering voor de Partijraad van de K.V.P. heeft Prof. Romme aan Mr. Oud opnieuw verweten, dat deze de extra-winstbelasting, die opgenomen was in het program van het Kabinet Drees, waarmee hij destijds in beginsel instemming had betuigd, bij het belastingdebat van Juli 1951 in de Kamer als onrechtvaardig had afgewezen en dat hij zich mede in de Kamer had verzet tegen de schrapping der in 1948 in de Grondwet opgenomen bepalingen omtrent de overgang naar een nieuwe rechtsorde voor het Koninkrijk, zonder dat hij als lid der Grondwetscommissie van een afwijkende opinie tegen het denkbeeld dier schrapping had doen blijken.

Het zou ongetwijfeld van meer betekenis zijn geweest, indien de voorzitter der Katholieke Kamerfractie had aangetoond, dat Mr. Ouds uiteindelijke mening over deze beide onderwerpen onjuist was geweest. Wij zouden dan hebben vernomen, op welke gronden hij de extra-winstbelasting een rechtvaardige belasting achtte en waarom hij meende, dat men de waarborgen voor de rechten der Indonesische bevolkingsgroepen, die in 1948 in de Grondwet waren neergelegd, thans zonder bezwaar daaruit kon schrappen. Hadde hij dat gedaan, dan zou hij een waardevolle bijdrage hebben geleverd tot de kennis der opvattingen, die bij hem op het stuk van rechtvaardigheid en rechtszekerheid bestaan.

Op dergelijke fundamentele vragen in te gaan vermijdt Prof. Romme angstvallig. Hoogste wijsheid is bij hem tegenwoordig strijk en zet zich vast te klampen aan besluiten, die binnenskamers zijn genomen. Hij wenst aan dergelijke besluiten een moreel bindende kracht te geven. Zij mogen een dergelijke betekenis echter nimmer hebben. Sterker, de eis, die Prof. Romme stelt, is in zijn wezen immoreel. Die eis zou immers een lid der Kamer verplichten, indien dit lid van een vroeger aangehangen mening, later de onjuistheid is gaan inzien, nochtans overeenkomstig zijn vroegere opinie te stemmen.

Afgezien van de morele onhoudbaarheid van dit verlangen, is het ook in strijd met de eis der openbaarheid van de publieke zaak. Wanneer men een Kamerlid gebonden acht aan afspraken binnenskamers, dan maakt

men daarmee de openbare gedachtenwisseling tot een paskwil. Men kan die dan gerust achterwege laten. Sinds jaar en dag heeft Mr. Oud zich tegen dergelijke denkbeelden verzet. Niemand kan hem met recht verwijten, dat hij zijn theorie eerst in de laatste tijd pour le besoin de la cause heeft uitgevonden. Zijn uitspraken daaromtrent, zowel na de kabinetsformatie van 1948 als na die van 1951, waren duidelijk genoeg.

Thorbecke heeft in zijn bekende studie „Over plaatselijke begroting“ geschreven: „Doch hij, die regering tot ene verborgenheid wil maken, zou zich op evenveel grond, vóór drie of vierhonderd jaren met de bewaarders der handschriftelijke geleerdheid hebben verzet tegen de algemene beoefening der wetenschap na uitvinding der drukkunst. Hij houdt administreren voor regeren alsof apothekerkunst den geneesheer maakte. Zijn oog is blind voor de verscheidenheid van kracht en medewerking, van kennis en bekwaamheid, welke de regering in een beschaafd land eist, en welke alleen publiciteit haar toevoert. Licht is in de politieke wereld zoowel als in de natuur, een noodzakelijk levenselement; bij welks gemis gene of niet dan ene halve, ziekelijke ontwikkeling te wachten is“.

Dit woord, vóór meer dan honderd jaren geschreven, geldt in onze tijd nog onverzwakt. Daarom: voorbereiding van zaken binnenskamers, bij kabinetsformaties of in grondwets- of andere commissies, uitmuntend. Maar alleen als voorbereiding. Vervolgens het volle licht der publieke opinie over de zaak. In dat licht de beslissing. En als iemand in het volle licht een zaak anders ziet dan in het halve licht van het kabinet van een formateur of de vergaderkamer van een commissie, dan is ieder verwijt, tot hem gericht, omdat hij zijn oordeel herziet, misplaatst. Niet de verandering van het oordeel op zichzelf, maar de argumenten, waarop die verandering berust, zijn hier van betekenis. Het door de heer Romme met zoveel hardnekkigheid verdedigde standpunt komt in zijn wezen neer op een verplaatsen der beslissingen van de openbaarheid van het vertegenwoordigend lichaam naar de stilte van de binnenkamer. Zo maakt men regering opnieuw tot een verborgenheid. Geen liberaal zal daarin kunnen toestemmen.

Niet-socialistische Kamermeerderheid hield enige malen stand

Overwinning der „zelf-doeners” bij de organisatie-herziening der sociale verzekering — Werkloosheidsdebat — Organen voor de emigratie — Interpellatie-Droesen en twee moties — Algemene financiële beschouwingen in de Eerste Kamer

Overwinning der „zelf-doeners” bij de organisatie-herziening der sociale verzekering - Werkloosheidsdebat - Organen voor de emigratie - Interpellatie-Droesen en twee moties - Algemene financiële beschouwingen in de eerste Kamer.

In de Parlementaire Flitsen, opgenomen in ons blad van 9 Februari, maakten wij uitvoerig melding van het vastlopen van het debat in de Tweede Kamer over het ontwerp betreffende de herziening van de uitvoeringsorganisatie der sociale verzekeringen. Aanknopen bij hetgeen wij daar reeds hebben verteld over de tegenstellingen, waarom het ging, kunnen wij thans vaststellen, dat de overwinning tenslotte geheel is geweest aan de „zelf-doeners”. Na herhaalde besprekingen van de commissie van voorbereiding en de indieners van het amendement-Stapelkamp (waartoe ook mevr. Fortanier-de Wit behoorde) met minister Joekes en staatssecretaris Van Rhijn hebben de bewindslieden tegenover een dit maal onvrikbaar stand houden van de niet-socialistische Kamermeerderheid wel moeten toegeven. Ruim drie weken na de schorsing van het debat verscheen een nieuwe nota van wijzigingen, waaruit bleek, dat de bewindslieden praktisch het amendement-Stapelkamp en bovendien het eveneens door mevr. Fortanier-de Wit mede-ondertekende amendement-Van Thiel betreffende de veiligstelling van de belangen van het personeel van de Raden van Arbeid en de Rijksverzekeringsbank in deze nota van wijzigingen hadden geïncorporeerd.

De nieuwe regeling (zo de Eerste Kamer haar thans ook aanvaard) heeft mede dit voordeel, dat zij identiek is met het reeds voor de Wachtgeld- en Werkloosheidswet gekozen systeem van het gezamenlijk dragen van de verantwoordelijkheid door werkgevers en werknemers; dat, zoals mevr. Fortanier nog eens met genoegen vaststelde, zij het mogelijk maakt, in de toekomst tot unificatie (per bedrijfstak) te komen en tenslotte, dat nu een consequente scheiding tussen toezicht (van de Sociale Verzekeringsraad) en het beheer (door de bedrijfsverenigingen en het Gemeenschappelijk Administratiekantoor) is ingevoerd.

Na verwerping van enige amendementen van de heer Van den Born (Arb.), die zijn geestverwanten in het Kabinet op vrij heftige wijze verweet, dat zij hadden toegegeven (deze amendementen verkregen alleen de stemmen van de P. v. d. A. zelf en de communisten), werd het wetsontwerp op 5 Maart j.l. met 45 tegen 22 stemmen aanvaard. Tegen stemden de P. v. d. A. en de communisten, voor alle anderen, onder wie dus ook onze V.V.D.-fractie. De socialistische zijn dus zelfs zover gegaan, thans hun stem aan het ontwerp niet meer te geven. De ontstemming in de socialistische rijen was zelfs zo groot, dat zij na afloop van de eindstemming minister Joekes en staatssecretaris Rhijn niet eens (zoals bij belangrijke ontwerpen de gewoonte is) de hand kwamen drukken.

Het samenvallen van de vergaderingen van Tweede en Eerste Kamer noopt ons weer, ons tot het uiterste te beperken. Wij moeten dan thans in de eerste plaats nog melding maken van het grote werkloosheidsdebat, dat in de Tweede Kamer naar aanleiding van de interpellaties van de heren Stapelkamp (A.R.) en Nederhorst (Arb.) werd gehouden. Evenals andere afgevaardigden, gaf onze woordvoerder, mevr. Fortanier-De Wit, uiting aan haar bezorgdheid over de toeneming van de werkloosheidscijfers (eind October 84.000, nu bijna 166.000). Meer dan verscheidene andere sprekers legde zij echter de nadruk op het nut, ook de oorzaken hiervan op te sporen. En zij wond er geen doekjes om, dat naar haar oordeel de financiële politiek van de Regering een der belangrijkste oorzaken daarvan was. De zware belastingen op de bedrijven hebben in vele gevallen niet voldoende ruimte gelaten voor reserveringen en voor het doen van nieuwe investeringen. De huidige werkloosheid, zo verklaarde zij — wij zijn dat met minister Van den Brink eens — is van structurele aard en het krachtigste middel om haar te bestrijden zien

wij in het algemeen in een financiële en economische politiek, welke het bedrijfsleven een zo ruim mogelijke armslag geeft en het in staat stelt, initiatieven te ontplooiën. Bovendien leidt ook het te lang vasthouden aan de lage-rente-politiek naar onze overtuiging remmend op de toevloed van nieuwe kapitalen naar het particuliere bedrijf, om van de moeilijke positie, waarin de gemeenten zijn komen te verkeren, maar te zwijgen.

Uit het antwoord van de ministers Van den Brink, Joekes en Wemmers bleek, dat de Regering zich voorstelt, door een aanmerkelijke uitbreiding van de defensie-opdrachten en door een aantal grote werken de werkloosheid tot normaler proporties (een bepaald percentage van een overigens wisselend aantal personen is onvermijdelijkerwijs altijd wel enige tijd zonder werk) terug te dringen. Een motie van de heer Stapelkamp, welke als haar oordeel uitsprekt, dat het gewenst is, dat de werken, welke de overheid in het kader van de werkgelegenheidspolitiek laat uitvoeren of subsidieert zoveel mogelijk als vrij werk dienen te worden uitgevoerd en zo min mogelijk in D.U.W.-verband, werd zonder

hoofdelijke stemming (dus ook met steun van de V.V.D.-fractie) aangenomen.

Met het ontwerp van wet op de organen voor de emigratie kon de heer Zegering Hadders zich namens onze fractie in het algemeen wel verenigen, al was hij van mening, dat de Commissaris voor de Emigratie en de Emigratiedienst de positie van de Emigratieraad (waarin ook de vertegenwoordigers zitting hebben van die maatschappelijke organisaties, welke zich met de emigratie bezig houden) wel erg verzwakten. Ook hier speelde weer de kwestie van de invloed der maatschappelijke organisaties een rol.

Op aandrang uit de Kamer diende de minister nog een nota van wijzigingen in, waardoor thans is bepaald, dat de voorzitter van de Emigratieraad zal worden benoemd uit een voordracht van drie, door de Raad zelf opgemaakt. Ook enkele andere concessies deed minister Joekes nog in dezelfde geest. Een door de heer Zegering Hadders mede-ondertekend amendement van dr De Kort (K.V.P.), als gewolg waarvan die leden van de Raad voor Emigratie, die vertegenwoordigers zijn van maatschappelijke organisaties, welke zich met emigratie bezig houden, nu ook door de organisaties zelf zullen worden aangewezen (in plaats van bij K.B.), nam de minister over. Eveneens nam hij over een amendement van de heer Van Koevorden (K.V.P.), dat wederom ook de handtekening van de heer Hadders droeg, waardoor duidelijk is gereisd de jaarlijkse geldelijke vergoeding, welke de z.g. „aanmeldingsorganen” voor hun werk zullen ontvangen. Het ontwerp is tenslotte z.h.s. goedgekeurd, met aantekening, dat de C.P.N. tegen was.

Eenige politieke opwinding bracht de interpellatie van ir Droesen (K.V.P.) over de toepassing van het

Vervreemdingsbesluit Onroerende Zaken. Het was vooral het hardnekkige verzet van minister Mansholt, gesteund door zijn geestverwant in de Kamer, ir Vondeling, tegen een tweetal door ir Droesen te zamen o.a. met onze geestverwant en woordvoerder, de heer Den Hartog, ingediende moties, welke de politieke golven even hoog opjog en wederom alle niet-socialisten in de Tweede Kamer tegenover de socialisten en communisten deed staan.

Dat uit de bezettingstijd daterende vervreemdingsbesluit bevat allerlei on-Nederlandse en tot vreemde situaties leidende bepalingen (het bindt o.a. de rechter bij het vaststellen van de schadeloosstelling in geval van onteigening aan de door de administratie vastgestelde hoogst toelaatbare prijzen).

Minister In 't Veld en vooral ook minister Mansholt, beriepen er zich op, dat een nieuwe regeling aanhangig is bij het ontwerp „Regeling aangaande enkele rechtshandelingen met betrekking tot landbouwgronden”. Met dit ontwerp, dat bovendien alleen landbouwgronden betreft, was het echter eigenaardig gelopen. Het was in Juli 1948 ingediend, de Tweede Kamer had haar voorlopig verslag hierover op 29 Maart 1949 uitgebracht, maar de Memorie van Antwoord verscheen pas bijna twee en een half jaar later (op 1 Augustus 1951) en ging, als gevolg van de vele kritiek in het voorlopig verslag, van een vrijwel geheel nieuw wetsontwerp vergezeld. Het is niet moeilijk te begrijpen, dat de commissie van rapporteurs tot de conclusie was gekomen, dat dit ontwerp, waaraan zoveel agrarische en juridische aspecten zaten, nu opnieuw in de afdelingen moest worden onderzocht.

Het irriterende voor de Kamer was, dat minister Mansholt, die zelf (met zijn mede-ondertekenaars) twee en een half jaar had nodig gehad om te antwoorden, nu vast hield aan zijn standpunt: als de Kamer nu zo graag een andere regeling wil, welnu, laat zij dan voortmaken met dat wetsontwerp. De niet-socialistische Kamermeerderheid echter wenste een tijdelijke noodregeling, welke aan bepaalde bezwaren tegemoet kwam en diende, met de interpellant, de heer Droesen, als eerste ondertekenaar, een tweetal moties in. De eerste nodigde de Regering uit om, gehoord de bespreking over de prijsbeheersing van onroerende zaken, en op grond van het oordeel, dat de bestaande regeling op dit gebied, met name de handhaving van de prijsbasis van 9 Mei 1940, niet langer verantwoord is, een herziening van bedoelde regeling op korte termijn voor alle gronden te bevorderen. En de tweede motie vroeg in het bijzonder op korte termijn de vrijheid van de rechter bij de vaststelling van de schadeloosstelling bij onteigening van onroerende zaken te herstellen. Beide moties zijn, ondanks de bestrijding van de Regeringstafel, met 45 tegen 25 stemmen aangenomen. Tegen stemden alleen de P. v. d. A. en de C.P.N.

Wij gaan dan thans, om de volgende week niet met een te grote „erfenis” te worden belast, nog even naar de Eerste Kamer, welke o.a. de algemene financiële beschouwingen ten einde bracht. Terecht ging onze woordvoerder, prof. Moleenaar, van het standpunt uit, dat hij reeds zo dikwijls zijn grote bezwaren

(Vervolg op pag. 7)

DEZE BURGER

wacht, vol trappelend ongeduld, op den dag dat in het vorstelijk 's Gravenhage de stoelen om de Ronde Tafel worden gezet tot, wat zijn goede vriend Romme, in diens befaamde Nederlands, het „vertrouwwol beraad” tussen de drie delen des Rijks, zou noemen.

Wacht, vol trappelend ongeduld, op de besprekingen tussen Nederland, Suriname en de Nederlandse Antillen, opdat het Koninkrijk Nieuwe Stijl, doelwit en oogappel van ons allen, hier en ginds, glorierijk tot stand kome.

Deze burger heeft kennis genomen van de namen der hooe heren die, namens Nederland, aan die gladgeboende, illusieronde dis zullen aanzitten: glanzende namen uit het roomsrode kamp, uit anti-revolutionnaire en christelijk-historische kringen, doch niemand van de onzen, géén V.V.D.-er.

Het is een goede geruststelling, niettemin, dat de grootsten onzer Empire-Builders, Schermerhorn en de Kadet wél aanwezig zullen zijn. Hun verleden staat borg voor een goede, ronde gang van zaken.

Wel, veel heil en zeggen ruste op Uw werkzaamheden, Rondetafelaars, opdat de drie delen des Rijks de majestueuze eenheid zullen vormen, die gij nastreeft.

Wij zullen wel luisteren en zwijgen.

Wij zullen wel toekijken.

Tot over enkele maanden.

Dan hoort gij nader van ons.

U wordt (vertrouwwol) wijs beraad toegeweest door

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Straf en rijbewijs

Men schrijft ons:

In het ingediende wetsontwerp tot wijziging van de verkeerswet wordt een nadere voorziening getroffen voor de regeling van de rijbewijzen. Gelijk bekend, verloren tot nu toe de rijbewijzen hun geldigheid, zodra de rechterlijke uitspraak wat betreft de bijkomende straf van ontzegging der bevoegdheid motorrijtuigen te besturen voor ten uitvoerlegging vatbaar is geworden. Het gevolg hiervan is, dat de betrokkene na afloop van de termijn van ontzegging, zich van een nieuw rijbewijs moet voorzien. In de Memorie van Toelichting acht de minister van Verkeer en Waterstaat dit niet redelijk, aangezien de rechterlijke uitspraak bedoelt iemand als straf tijdelijk de rijbevoegdheid te ontnemen, zonder daarbij over de rijvaardigheid uitspraak te doen.

De minister wil er blijkbaar dan ook naar streven de rijbevoegdheid te doen herleven, zodra de termijn van de ontzegging van de bevoegdheid is verstreken. Nu mag het waar zijn, dat het ingediende wetsontwerp politiek gezien van weinig betekenis is, zijn praktische waarde is toch wel groot. Het moet ons dan ook van het hart, dat de zienswijze van de minister wellicht formeel juist is, doch in de praktijk allerm minst een waarborg vormt om de roekeloosheid in het hedendaagse verkeer tegen te gaan. Men krijgt vaak de indruk, dat men aan 't departement van Verkeer en Waterstaat en ook bij Justitie de zaken te veel op papier ziet zonder genoeg oog te hebben voor de harde werkelijkheid, waarbij het dag in, dag uit tenslotte gaat om mensens levens.

Het moderne verkeer vraagt in toenemende mate een grote verantwoordelijkheid van de bestuurder van motorrijtuigen. Helaas moet worden geconstateerd, dat het met deze verantwoordelijkheid droevig is gesteld, gezien het nog steeds toenemende aantal ongelukken, waarbij vele met dodelijke afloop. Op grond van deze ontwikkeling is het hoogst noodzakelijk, dat het de roekeloze rijder zo moeilijk mogelijk wordt gemaakt en dat alles in het werk wordt gesteld om hem van de weg te weren. Wil men de medeburgers in het verkeer een zo groot mogelijke veiligheid verschaffen, dan zal men de roekeloze elementen nog straffer dan tot nu toe moeten

(Vervolg van pag. 1)

ver zij althans een belastbaar inkomen hebben.

Doch bij het vaststellen van deze bijdragen dient rekening te worden gehouden met de financiële draagkracht en het aantal schoolgaande kinderen. Voorts dienen de bijdragen in beginsel zo laag mogelijk te zijn, opdat zij niet in feite de toegangspoort versperren.

De V.V.D. ziet het scheppen van zoveel mogelijk gelijke ontwikkelingskansen voor een ieder als een van de belangrijkste punten van haar program en haar vertegenwoordigers laten geen gelegenheid voorbijgaan daarvoor het pleit te voeren.

De school is niet alleen onderwijs-instituut, zij verzorgt mede een deel van de opvoeding.

Is de gehele schoolstrijd niet het bewijs, dat ons volk zich hiervan altijd bewust is geweest?

De V.V.D. aanvaardt de financiële gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs in beginsel als juist en gaat uit van de gedachte, dat deze een geestelijke verrijking van ons volk kan betekenen.

Doch op de uitwerking van dit beginsel komt het aan. En dan heeft een meer dan dertigjarige ervaring met de Lager-Onderwijswet-1920 enerzijds het nadeel van een te grote versnippering aangetoond en anderzijds uitgewezen dat in feite de openbare lagere school op vele punten geen gelijkwaardige plaats heeft naast de bijzondere.

Zonder de pacificatie aan te tasten zou daaraan tegemoet gekomen kunnen worden. Met name geldt dit ten aanzien van de beheersvorm van de openbare school.

De bijzondere school heeft een bestuur, dat al het mogelijke doet om de bloei van zijn school te bevorderen. Dat is zijn goed recht en zijn plicht.

Het bestuur van de openbare school wordt gevormd door het gemeentebestuur. En wan-

aenpakken en is het gewenst, dat na afloop van de termijn van de ontzegging van de bevoegdheid tot het rijden opnieuw een examen wordt afgelegd om een rijbewijs te verkrijgen. Een dergelijke maatregel zal er ongetwijfeld toe bijdragen, het aantal verkeersongelukken, waarvan in de meeste gevallen onschuldigen het slachtoffer worden, in aanzienlijke mate te beperken.

Sparen

De cijfers der spaarbanken over de maand Februari geven over de gehele linie een optimistisch beeld. De stortingen overtreffen de terugbetalingen bij de meeste instellingen. Bij de Rijkspostspaarbank bedroeg het overschot ruim zes miljoen, tegen een ontsparing van ruim 19½ miljoen in de maand Februari van het vorige jaar.

Het kan ongetwijfeld interessant zijn zich in de oorzaken te verdiepen, die tot dit gunstige beeld hebben geleid. Het wil ons voorkomen, dat deze zaken in de pers vaak te diepzinnig worden geanalyseerd, omdat er theorieën worden gelanceerd, die het toenemende sparen menen te moeten verklaren uit de versterking van de positie van de gulden, die men de laatste tijd kan waarnemen.

Wij vragen ons af, of een dergelijke theorie juist is, omdat het toch veelal de kleine man is, die van de spaarbanken gebruik maakt. Wij kunnen ons nauwelijks voorstellen, dat deze zich ooit realiseert wat hij onder de positie van de gulden moet verstaan en evenmin weet of een dergelijke positie al dan niet versterkt moet worden geacht. Veeleer lijkt ons, dat het sparen is toegenomen, omdat de psychologische invloeden van het conflict in Korea op de massa langzamerhand zijn uitgewerkt. Aan de koopwoede van het publiek is een definitief einde gekomen en vaak zijn de voorraden nog van die aard, dat nieuwe aankopen kunnen worden uitgesteld, zodat eventueel hiervoor vrijgekomen gelden naar de spaarbank kunnen worden gebracht. Hoe dit ook zij, dat de spaarzaamheid weer begint toe te nemen, kan men slechts van harte toejuichen.

„Dat nemen wij niet”

Op een avond, welke door de Jongeren Contact Commissie te Rotterdam in het wijkgebouw aan de Vredeskerk aan de Leede georganiseerd is, hebben de jongeren kennis kunnen maken met de inzichten van de vijf grote poli-

neer zo'n gemeentebestuur in meerderheid niet geporteerd is voor openbaar onderwijs dan wel daar koel tegenover staat, ziet men in de praktijk maar al te vaak, dat de openbare school met onverschilligheid wordt behandeld, zo niet verwaarloosd.

Het is zeer wel mogelijk ook hier de ouders in te schakelen op een wijze, die het bovengenoemde bezwaar doet vervallen en toch de openbare school het karakter van overheidsschool doet behouden.

De voorstellen daartoe zijn door een aantal organisaties, waaronder de Vereniging „Volksonderwijs”, uitgewerkt en worden nu op het Ministerie van O., K. en W. bestudeerd.

Hoe zal men van de zijde van het bijzonder onderwijs op deze voorstellen reageren? Men zal zich aan die zijde bereid moeten tonen aan gerechtvaardigde verlangens van de voorstanders van het openbaar onderwijs tegemoet te komen.

Doortrekking van de financiële gelijkstelling naar andere takken van onderwijs is een wens, die sterk leeft bij de confessionele partijen. Deze partijen zouden die wens, onder bepaalde omstandigheden, kunnen doorzetten, omdat zij in de volksvertegenwoordiging de meerderheid hebben. Doch men zal van deze zijde goed doen een wijze gematigdheid te betrachten. In de eerste plaats door niet aan te sturen op het automatisme, zoals de Lager-Onderwijswet die kent. In de tweede plaats door niet aan te tasten de positie van het openbaar onderwijs als vluchtheuvel voor andersdenkenden in streken met een bevolking, welke overwegend één confessionele richting is toegedaan.

Bij de behandeling van de Kweekschoolwet in de Tweede Kamer, enkele weken geleden, hebben de confessionele partijen bitter weinig blijk gegeven van erkenning van deze eigen plaats van het openbaar onderwijs door de aanvaarding van een amende-

tieke partijen in ons land, n.l. de K.V.P. de P.v.d.A., de A.R., de C.H. en de V.V.D.

Het was een interessante avond, eensdeels door de belangstelling, welke de jonge kiezers en kiezeressen toonden, anderzijds door de gestelde vragen. Een van deze vragen had ook betrekking op de burgemeestersbenoemingen en zoals te verwachten was kwam men dus op de benoeming van de nieuwe burgemeester van Rotterdam. Mr Willemse, die in het forum zat voor de P.v.d.A., stelde, dat, waar 40 % van de Rotterdamse bevolking P.v.d.A. stemde, de burgemeester ook P.v.d.A. moest zijn. Van andere zijden, ook door de heer Dettmeijer, die in het forum zitting had als V.V.D.'er, werd gesteld, dat men voor alles op de bekwaamheden moest letten; men moest een lijst opmaken van de beste mensen, die hiervoor in aanmerking kwamen en daaruit een keus doen.

Mr Willemse wilde ook wel een bekwaam burgemeester voor Rotterdam, maar het moest een P.v.d.A.'er zijn. En als dat niet zou gebeuren? „Dat nemen wij niet” zo zeide hij. En daarover hebben wij nu geruime tijd nagedacht, maar nog steeds ontgaat ons, wat de heer Willemse hiermede nu bedoeld heeft. Als de Kroon op volkomen wettige wijze op voordracht van de betrokken instanties iemand zou benoemen tot burgemeester van Rotterdam, die geen lid van de P.v.d.A. zou zijn of geen sympathisant van de P.v.d.A., wat dan? Wat betekent die uiting: „Dat nemen wij niet?” Gaan dan soms de arbeiders bij Corneliskers scheepvaartmaatschappij, waarvan de heer Willemse directeur is, in staking? Of wat dan? Roept de P.v.d.A. dan in Rotterdam op tot dwangmaatregelen in enigerlei vorm, omdat er geen burgemeester van de kleur van de P.v.d.A. benoemd zou worden? Wij zijn van mening, dat deze uiting van weinig democratische inslag getuigt en wij menen, dat men zeker niet onder de druk van dergelijke dreigementen niet de beste burgemeester moet benoemen, waarop Rotterdam recht heeft, maar uitsluitend zou moeten gaan zoeken in de kring van de P.v.d.A.

Ook bij benoemingen moet men zich neerleggen bij beslissingen, dat is een eerste eis van een werkelijke levende democratie.

De Secretaris der redactie zal enige tijd afwezig zijn. Copy en correspondentie voor het volgende nummer dienen te worden gezonden naar:

G. STEMPPER
Prinsengracht 1077 - Amsterdam
Telefoon 35343

ment van de anti-revolutionaire afgevaardigde de heer Roosjen, waarin de bovengeschetste functie van het openbaar onderwijs wordt ontkend.

Men speelt op deze wijze een gevaarlijk spel. Het begrip kan niet slechts van één kant komen.

Wil de financiële gelijkstelling doorgevoerd worden voor de andere takken van onderwijs op basis van „pacificatie” dan zullen die partijen rekening moeten houden met de bovengenoemde vluchtheuvel-functie van het openbaar onderwijs, op straffe van de medewerking te verliezen van de minderheid in de Kamer, die het openbaar onderwijs een warm hart toedraagt.

Een juiste opvatting van de democratie houdt altijd in, dat de meerderheid rekening houdt met het standpunt van een belangrijke minderheid.

Naar de opvatting van de V.V.D. zal het gehele onderwijs zich voorts in dienst moeten stellen van de vorming van ons volk tot staatsburgers, die niet alleen hun rechten kennen, doch die zich niet minder bewust zijn van hun plichten. Van de lagere school tot het hoger onderwijs geldt hier de taak jonge mensen begrip bij te brengen voor de verantwoordelijkheid, die elkeen draagt voor de gemeenschap, waarin men leeft.

De vorming buiten schoolverband, zoals deze plaats vindt in de jeugdorganisatie, de volkshogescholen, de volksuniversiteiten e.a., hebben daarnaast de warme belangstelling en steun van onze vertegenwoordigers in openbare lichamen, omdat al deze organisaties belangrijk werk verrichten om het persoonlijke verantwoordelijkheidsgevoel van de mens te ontwikkelen, omdat zij fundamenteel er toe bijdragen geestelijke waarden, waaraan een cultuurvolk als het Nederlandse zo rijk is, over te dragen aan allen, die zich daarvoor open stellen.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Redactie-secretaris: Mr. E. Elias.
Adres: Spuistraat 274, ingang
Raamsteeg, tel. 36325, A'dam.
Administratie: Postbus 43,
Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal,
f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements-
en advertentiegeden:
Postgiro no. 245103, ten name van de
Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“
te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de
administratie.

Drachten vergaderde met succes

Nieuwe ledenwinst

Voor leden en genodigden hield de afdeling Drachten van de V.V.D. een vergadering in Het Wapen van Friesland. De heer Pols uit Leeuwarden sprak voor de aanwezigen over: De V.V.D. en de middenstand.

De heer Pols begon zijn rede met te wijzen op de vele problemen, waarmee de mens in deze tijd heeft te worstelen, problemen, die vaak onoplosbaar schijnen. Het gevolg is, dat velen de zaken maar aan de overheid overlaten. Deze laat steeds meer haar macht gelden en we groeien langzamerhand naar de absolute overheidsmacht.

Wil ook de middenstand zelfstandig blijven, dan moet zij actief meedoen, echter niet door in een middenstandspartij aan de verkiezingen deel te nemen, daar dan zijn stemmen, evenals bij vorige verkiezingen, verloren zullen gaan.

Spr. ging vervolgens na, welke gevolgen de laatste regeringsjaren hebben gebracht voor de middenstand, hoe de vrijheid door de plannenmakers in het gedrang komt, en hij sprak over de sterk doorgevoerde nivellerings, het ziekenfondsdrama, de 42000 werkløze bouwvakarbeiders, die aan steun per jaar 75 mill. kosten, waarvoor men beter deed huizen te bouwen, die weer werk scheppen, het vastlopen van de goedkoop-geldpolitiek en de kinderbijslag, waarnaast met steun van de overheid het teveel aan bevolking weer gespuid moet worden.

Spr. eindigde met te waarschuwen tegen het nihilisme van de tegenwoordige tijd, waardoor de mens steeds minder tot eigen denken geraakt en wees op de drie V's: Vrijheid, Verantwoordelijkheid, Verdraagzaamheid.

Na beëindiging van deze rede volgde een uitvoerige en aangename gedachtenwisseling, waarna vanuit de vergadering spontaan hulde werd gebracht voor het boeiende betoog.

Na afloop van het officiële gedeelte werd nog een huishoudelijke vergadering met de leden gehouden, waarin enkele interne zaken werden besproken en een nieuw bestuurslid werd gekozen. Twee nieuwe leden konden worden ingeschreven.

Verheugende activiteit in Overijssel

Systematische ledenwerving gaat voort

Op 14 Februari werd de jaarlijkse algemene vergadering van de afdeling Enschede gehouden, waarin o.a. het jaarverslag en het financieel verslag werden goedgekeurd, de voorlopige agenda van de jaarvergadering van de partij uitvoerig werd besproken.

Op 28 Februari hield de afdeling Almelo haar jaarvergadering, waarin het jaarverslag en de financiële verslagen werden behandeld en goedgekeurd en een overzicht werd gegeven van het werk der V.V.D.-vertegenwoordigers in de gemeenteraad.

Diezelfde datum was er in Olst een propaganda-avond, die behoorlijk bezocht werd en waar de heer W. J. Leyds een lezing met lichtbeelden hield over de politieke toestand in 't Verre Oosten in verband met de karaktereigenschappen van Chinezen en Japanners.

Op 29 Februari werd op de jaarvergadering van de afdeling Zwolle, na afhandeling van de gebruikelijke agenda, diezelfde lezing gehouden. Ook hier was de opkomst vrij goed.

De afdeling Haaksbergen opende door het rondsturen van een circulaire een werfcampagne, die resulteerde in de aanmelding van enige nieuwe leden.

In Almelo, Hengelo, Deventer en Wijhe heeft ledenwerving systematisch plaats door huisbezoek na verspreiding van een circulaire en exemplaren van ons weekblad „Vrijheid en Democratie“.

Arkel besprak nieuwe problemen

Op 3 Maart j.l. hield de afdeling Arkel van de V.V.D. een geslaagde bijeenkomst voor leden en genodigden.

Nadat de waarnemend voorzitter, ir. Y. Inpyen de vergadering had geopend werd door de heer F. den Hartog, lid van de Tweede Kamer, een inleiding gehouden, waarin verschillende vraagstukken werden behandeld, die door de aanwezigen met bijzonder veel belangstelling werden beluisterd.

Na zijn rede was er gelegenheid tot vragen stellen, waarvan door vele aanwezigen gebruik werd gemaakt en waarbij o.m. de woningbouw, industrialisatie en uitbreiding aantal Kamerleden nader onder de loupe werden genomen.

Daarna volgde de verkiezing van bestuursleden, waarbij de aftredende leden werden herbenoemd en in de vacatures, ontstaan door het bedanken van 2 leden, opnieuw werd voorzien. De samenstelling van het bestuur is thans als volgt: ir. Y. Inpyen, voorzitter; P. den Besten, vice-voorzitter; Mej. M. van Dijk, secretarisse; L. Lelie, penningmeester, mevr. M. Molen-dijk-den Besten, A. Scherpenisse en R. den Hartog, leden.

In zijn sluitingswoord heeft ir. Inpyen dank gebracht aan de heer den Hartog voor zijn aanwezigheid in deze vergadering.

Ledenwerfactie te Tiel

Plannen in voorbereiding

De afdeling Tiel hield op Woensdagavond 5 Maart j.l. een geanimeerde en goed bezochte ledenvergadering. Hoofdpunt van bespreking vormde de vraag hoe op de meest doeltreffende wijze een actie tot ledenwerving zou kunnen worden ondernomen.

Na afloop van het huishoudelijk gedeelte hield de heer J. F. A. Modderman uit Nijmegen een boeiende causerie, waarbij hij een vergelijking maakte tussen het Engelse en het Nederlandse kiesstelsel en de voordelen van dit laatste boven het eerstgenoemde belichtte. Met een levendige discussie naar aanleiding van deze voordracht werd de avond besloten.

Goed nieuws van de Centrale Westerkwartier

Afdeling Leek en Marum opgericht

Op een goed bezochte vergadering te Leek werd besloten tot de oprichting van een afdeling voor de gemeenten Leek en Marum.

Tot bestuursleden werden verkozen de heren K. M. Elema te Marum, H. M. Nanninga te Niebert, J. Venema te Tolbert, L. Renkema te Jonkersvaart en D. T. Bosman te Midwolda.

Een 30-tal leden trad inmiddels toe. In verband met de a.s. Kamerverkiezingen werd nog gesproken over de te voeren propaganda.

Wij verheugen ons over de oprichting van deze afdeling in Zuidelijk Westerkwartier en spreken daarbij de wens uit, dat het moge gelukken binnenkort in elk der beide gemeenten een afdeling te doen verrijzen.

Het Nederlandse Vrouwencomité

(Ingezonden)

Met grote aandacht las ik Uw artikel in „Vrijheid en Democratie“ d.d. 16 Februari 1952, pag. 4, getiteld: „Waarom de V.V.D. niet in het Nederlandse Vrouwen Comité?“

Ofschoon de inhoud mij zeer interesseerde, werd ik tegelijkertijd met enige bezorgdheid vervuld. De vrouwen-zaak immers is nog lang niet veilig gesteld; telkens moeten wij ons weer verdedigen, zo eenmaal verworven rechten worden bedreigd, terwijl wij blijven vechten voor het verkrijgen van nieuwe mogelijkheden, die o.i. eveneens de vrouw toekomen en die thans alleen de man gegeven zijn.

Dit kan slechts slagen als wij vrouwen in die strijd een gesloten front vormen en niet als wij door critiek, vergeef mij, dat ik het U zo eerlijk zeg, onderlinge verdeeldheid pogen te wekken.

Ik ben met hart en ziel liberaal, stam uit een geslacht dat vanaf de beginne in 1848 de liberale beginselen is toegedaan. Ik ben dus een der Uwen en daarom wil ik pogen een ander licht te werpen op de kwestie V.V.D.-Nederlands Vrouwen Comité, want het bovenaangehaalde artikel zou bij een buitenstaander, die niet op de hoogte is van de opbouw van het vrouwenverenigingsleven in Nederland een verkeerde indruk kunnen opwekken.

Bij de aanvang van de maandelijkse besprekingen, waaruit het Nederlandse Vrouwen Comité is gegroeid, werd besloten alleen toe te laten algemeen landelijke vrouwenorganisaties, en geen politieke organisaties, omdat men geen politieke discussies wnstte. Voor de Bond van Sociaal-Democratische Vrouwenclubs, later genaamd de Vrouwenbond van de Partij van de Arbeid is daarop een uitzondering gemaakt, omdat deze organisatie zeer belangrijke maatschappelijk vormen de arbeid verricht onder een groep van 40.000 vrouwen.

Het Vrouwen Comité bestaat nu uit drie Rooms-Katholieke, drie Protestant Christelijke, twee socialistische en zes neutrale of algemene organisaties, waarvan de voornaamste de Nationale

Vrouwenraad is. Zo zijn de zgn. vier zuilen vertegenwoordigd en blijft het Comité van een zodanig beperkte omvang, dat snel en doeltreffend gewerkt kan worden, een eerste vereiste wil het Comité aan zijn doel beantwoorden.

Overigens behoren de leden van het Vrouwen Comité, dus de vertegenwoordigsters van de organisaties, die in het Vrouwen Comité zitting hebben, grotendeels zelf wel tot een politieke partij, zoals b.v. de V.V.D., K.V.P., P.v.d.A. en de A.R.

De presidente, Mej. Mr. M. A. Tellegen, die deze functie vanaf de oprichting in de bezettingstijd heeft vervuld, is niet aangesloten bij een politieke partij.

Hoe gaarne ik onze Vrouwengroep meer op de voorgrond zie komen, ik meen dat dit niet behoort te gebeuren, doordat zij zitting heeft in het Nederlandse Vrouwen Comité. Wel meen ik dat zij het belang van de vrouwen en daarmee het algemeen belang schaaft door kritiek als in het bedoelde stukje geuit.

H. G. van Anrooy-de Kempnaer.

NASCHRIFT. — Met grote belangstelling hebben wij het artikel van mevrouw van Anrooy gelezen en daaraan gaarne plaatsing verleend, omdat het stellig tot verheldering van deze kwestie kan bijdragen. Als wij de stelling van mevrouw van Anrooy goed weergeven, dan wenste men in het Nederlandse Vrouwen Comité alleen algemeen landelijke vrouwenorganisaties en werd daarop alleen een uitzondering gemaakt voor de Vrouwengroep van de P.v.d.A., omdat deze organisatie belangrijke maatschappelijk vormende arbeid verricht onder de vrouwen. Dit nu doet naar onze mening de Vrouwengroep van de V.V.D. evenzeer, al is het getal vrouwen, dat men bereikt, kleiner. Het is verheugend te vernemen, dat er in het Nederlands Vrouwen Comité ook vrouwen zitting hebben, die tot de V.V.D. behoren, maar er blijft nog altijd een verschil, of men als vertegenwoordigster van een bepaalde groep in een comité zit en waakt, dat de geestelijke instellingen van die groep niet gelaideerd worden, of dat men voor een algemene organisatie lid is van dit comité en tevens, hoe verheugend ook, lid is van de V.V.D. Nu echter mevrouw van Anrooy zo duidelijk verklaart met hart en ziel liberaal te zijn, zijn wij wat betreft de samenstelling van het Nederlands Vrouwen-comité in de praktijk wat geruster.

Van de mededeling, dat mej. Tellegen bij geen enkele politieke partij is aangesloten, nemen wij gaarne acte.

Tenslotte nog dit: de vrouwenzaak vindt bij de V.V.D. warme steun. Wij zijn van mening, dat een organisatie als het Nederlands Vrouwencomité veel kan doen voor de positie van de vrouw in onze samenleving, maar dan moet dat comité ook representatief geacht kunnen worden voor de verschillende grote maatschappelijke stromingen in ons land. Uit de mededelingen van mevrouw van Anrooy hebben wij althans deze geruststellende conclusie kunnen trekken, dat dit wel het geval is, al blijven wij op het punt van het lidmaatschap van de vrouwengroep van de P.v.d.A. een ander standpunt innemen dan zij. — Red. V. en D.

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

Mr P. J. Oud spreekt in Ridderkerk en Breda

Mr. P. J. Oud zal op Maandag 24 Maart a.s., des avonds acht uur, in „Concordia“ te Breda spreken over „Actuele politieke problemen“.

Te Ridderkerk spreekt de heer Oud op Woensdag 19 Maart a.s. te 8 uur in de grote zaal van St. Joris over hetzelfde onderwerp. Deze vergadering is een z.g. streekvergadering voor de afdelingen: Zwijndrecht, H. I. Ambacht, Barendrecht, Alblasserdam-Kinderdijk, Poortugaal en Ridderkerk.

De toegang is vrij en debat is toegestaan.

Verkiezingsbijeenkomsten te Breukelen

Op Maandag 31 Maart a.s. te 20 uur spreekt mevr. mr. J. M. Stoffels-van Haften voor de afdeling Breukelen in Hotel „Het Statewapen“. Onderwerp: Rondom de a.s. verkiezingen.

Vergaderingen in het Noorden

17 Maart in Diever, spreker de heer R. Zegering Hadders, Emmen.

22 Maart in Oldeboorn, spreker de heer R. Zegering Hadders, Emmen.

24 Maart in Westerbork, spreker de heer R. Zegering Hadders, Emmen.

26 Maart in Emmen, spreker vermoedelijk de heer Korthals, Voorschoten.

27 Maart in Nw Amsterdam, spreker de heer R. Zegering Hadders, Emmen.

28 Maart in Sleen, spreker de heer R. Zegering Hadders, Emmen.

29 Maart in Leeuwarden (Hotel Spoorzicht) spreker de heer F. den Hartog.

BAKKERSACTIE HAD SUCCES

Minister Mansholt moest onder druk van de volksvertegenwoordiging capituleren.
Een uitspraak met belangrijke draagwijdte en een goede beurt
voor de parlementaire democratie

In de „Parlementaire Flitsen” in een vorig nummer werd reeds melding gemaakt van het uitvoerige debat, dat onlangs in de Tweede Kamer over minister Mansholt's brief inzake de wijziging van de prijzen voor brood en spijsvetten en de Nota betreffende brood-, bloem- en meelprijzen is gevoerd.

Er bestaat gerede aanleiding om hierop nog even terug te komen, omdat de achtergrond van deze discussie bijzonder belangwekkend is. Uit de omstandigheid, dat ook verscheidene agrarische specialisten naast de paladijnen van de middenstand daaraan deelnamen en het evenmin aan pleitbezorgers voor de consumentenbelangen ontbrak — de K.V.P. greep deze gelegenheid zelfs aan om te trachten een compensatie in de kinderbijslag te forceren! — blijkt duidelijk, dat het hier een ingrijpende en gecompliceerde kwestie betrof.

De geleide economie in de voedselvoorzieningssector doet aan het bekende kaartenhuis denken; zodra er ergens een kaart uitvalt, gaat het hele bouwsel wankelen en moeten er ijlings stutten worden aangebracht. In het onderhavige geval was de prijsstijging van voedergranen op de wereldmarkt aanleiding tot evenredige correcties van de binnenlandse prijzen voor volksbrood, daarvoor gebruikte bloem en meel en geïmporteerd veevoeder, waartegenover compensatie werd gezocht door verlaging van de prijs van spijsvetten. Ook de verwachte doorwerking in de prijzen van vlees, melk en eieren moest worden opgevangen, alsoe een ingewikkelde geschiedenis met vele facetten.

Geen wonder, dat er heel wat meer groepen in actie kwamen dan de bakkers, die al enige jaren tegen de onredelijke methode van vaststelling van de broodprijzen hadden geageerd. Zij moesten eventueel verlies op het z.g. volksbrood, maar zien op te vangen door een hogere winst op blankbrood en bijproducten. Deze compensatie-theorie ging, naar mate het gebruik van volksbrood toeneemt,

steeds minder op en is ook bedrijfs-economisch onhoudbaar. Aldus werden ondernemers door de overheid tot een verliesbrengende productie gedwongen en aan verbetering van arbeidsvoorwaarden van 't bakkerijpersoneel kon niet worden gedacht.

Na de interpellatie-v. d. Wetering werd het vorige jaar een langdurig overleg tussen de minister en de vaste Commissie voor de Middenstand geopend, waarbij op grond van uitvoerige accountantsrapporten werd geconcludeerd, „dat aan de tot nu toe gevolgde methode voor de prijsvaststelling — op basis van incidentele accountantsonderzoeken van de overheid — ernstige gebreken kleven. Voortdurend is immers het gevaar aanwezig, dat na de prijsbepaling allerlei omstandigheden optreden, die een onmiddellijke wijziging wenselijk zouden maken. In de praktijk is daarmee echter zoveel tijd gemoeid, dat de bakkers ernstig kunnen worden gedupeerd door langdurige handhaving van een ongunstige toestand”.

Nochtans wilde de minister noch van het compensatiesysteem afstand doen, noch de invoering van een z.g. verschillenrekening (ter verevening van tussentijds optredende kostprijsveranderingen) aanvaarden. Slechts geringe correcties in hoofdzaak van regionale aard, waren het resultaat van het moeizame overleg.

Het was dan ook begrijpelijk, dat de teleurgestelde commissieleden de goede gelegenheid aangrepen om de minister opnieuw aan de tand te voelen. Deze liet zich echter niet gemakkelijk uit het veld slaan; aanvankelijk wilde hij slechts de verplichting om volksbrood te leveren opheffen, in de verwachting, dat de bakkers eigener beweging voor voldoende aanbod zouden zorgen. Maar de oppositie hield ook voet bij stuk, waarbij met de heer v. d. Wetering — de initiatiefnemer tot een motie, strekkende tot het uitspreken van de urgentie van een broodprijs, gebaseerd op de kostprijs plus een redelijke ondernemerswinst, gepaard gaande met een verschillenrekening — onze heer Cornelissen zich onder-

scheidde, bijgevallen door de heren Verkerk en Bachg, van wie laatstgenoemde vooral de onbillijke compensatieregeling bestreed.

Terecht o.i. maakt de minister bezwaar tegen het denkbeeld van een verschillenrekening, waaraan vele technische moeilijkheden verbonden zijn, terwijl de bedrijfsadministratie nog niet voldoende ontwikkeld is. De desbetreffende zinsnade werd later geschrapt, doch de afwijzing van de compensatie-gedachte in de motie opgenomen, terwijl tot uiting werd gebracht, dat zij betrekking heeft op de maximumprijs van volksbrood. Deze motie werd met algemene stemmen aangenomen, waarbij de communisten aantekening vroegen van tegenstemmen, omdat zij meenden, dat deze motie bij de bakkers verwachtingen zou wekken, welke — gelet op de waarschuwing van de minister, dat hij ook de prijs van blankbrood wel eens opnieuw in beschouwing zou moeten nemen — toch niet zouden worden vervuld. Dat was wel een handig gevonden motief om zich aan de unanimitieit te kunnen onttrekken, maar wij nemen toch voorshands maar liever aan, dat het door de minister toegezegde nadere overleg met de bakkersorganisaties op basis van de motie wel tot een bevredigende oplossing kan leiden.

we ordeningsmaatregelen, naar het voorbeeld van de melkhandel door sanering: uitkopen en sluiten van bedrijfjes, concentratie van de productie en van de bezorging e.d. Hij vond weinig bijval en in het bijzonder ook van de zijde van de heer Cornelissen scherpe bestrijding. De bakkers, die nu enige jaren praktijk hebben opgedaan met deze wondermethoden, zullen het niet moeilijk hebben met het maken van keuze!

Merkwaardig was de stemmotivering van de heer Schilthuis vóór de motie: „zij heeft verschillende belangrijke wijzigingen ondergaan, waardoor de bezwaren tegen de formulering zijn komen te vervallen; de inhoud stemt nu overeen met het in eerste termijn gehouden betoog.” Maar de strekking was dan toch maar het ministeriële beleid inzake de broodprijs om te buigen!

De door de volksvertegenwoordiging bijna unaniem gedane uitspraak, dat het recht op een eindprijs, gebaseerd op kostprijs plus redelijke ondernemerswinst, principieel wordt erkend, achten wij van buitengewone draagwijdte, want zij geldt niet alleen voor brood en kan in ander verband goed van pas komen.

Het succes, dat de bakkers in het parlementaire strijdperk mochten oogsten, dank zij een goede voorbereiding en spontane steun van de middenstandsspecialisten in de Tweede Kamer, moge ook iets zeggen tot de naieve broeders, die denken, dat een afzonderlijke Middenstandspartij veel meer kan bereiken. Wie de praktijk kent weet, dat dit een gevaarlijke illusie is, die slechts kan leiden tot een wezenlijke verzwakking van het al zo aardig op dreef gekomen „middenstandfront” (Honi soit qui mal y pense!) in onze volksvertegenwoordiging. Daarom: beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald! Dat is de dubbele les uit de broodprijsdebat-ten.

L.

Nieuwe ondernemers

Op het congres van de UNIAPAC (de Union Internationale des Associations Patronales Catholiques) dat onlangs te Brussel werd gehouden, heeft mr Sassen een inleiding gehouden, waarin hij de positie van de ondernemer besprak en waarbij hij onder meer opmerkte, dat het de taak van de ondernemer is, de hervorming van de maatschappij te bevorderen.

„Geschiedt die hervorming niet”, aldus mr Sassen, „dan zal de maatschappij bezwijken onder heftige conflicten tussen de werkgevers en de georganiseerde arbeiders. De maatschappij lijdt chronisch aan een overmaat van staatsbemoeïing en aan een ingekankerd wantrouwen. Met het oog op de feiten moet men op z'n minst in alle openhartigheid proberen mee te werken aan de schepping van een nieuwe maatschappij. In die maatschappij zullen het kapitaal, de arbeiders en de ondernemers harmonieus moeten samenwerken in de brede zin van het woord en hun gezamenlijke werkzaamheid moeten richten op het algemeen welzijn.”

Deze woorden van mr Sassen zijn eigenlijk niet nieuw en men kan ze de laatste tijd van verschillende zijden vernemen, waarbij vaak de indruk wordt gewekt, alsof men plotseling tot een nieuwe ontdekking is gekomen. Dit is voor ons, liberalen, wel een merkwaardige gewaarwording, omdat wij sedert jaren de gedachte propageren, dat het zowel om de sociale rust te verzekeren, alsook de productiviteit zo efficiënt mogelijk te doen zijn, het noodzakelijk is te streven naar de synthese tussen kapitaal en arbeid.

Doet het enerzijds merkwaardig aan, dat men dit beginsel ook in andere politieke groeperingen

gaat vernemen, anderzijds mag het tot grote voldoening stemmen, dat een liberaal beginsel en een liberale zienswijze betreffende de meest ideale verhouding tussen kapitaal en arbeid, in andere kringen wordt overgenomen.

Deze feiten mogen allen, die de liberale gedachte voorstaan sterken in hun overtuiging, dat zij hun gedachten niet tevergeefs uitdragen. De liberale zaak staat er gunstiger voor dan ooit en daarom is het wenselijk, dat vooral tegen de achtergrond van de naderende verkiezingen deze gedachten met volle energie en met een groot enthousiasme verder worden uitgedragen.

Onjuist

De ministers Staf en Mulderije hebben zich bereid verklaard een plaats op de kandidatenlijst van de Christelijk-Historische Unie te aanvaarden, waarbij zij zodanig geplaatst zijn, dat men mag verwachten, dat zij een zeer grote kans maken gekozen te worden.

Bij het bekend worden van dit feit is tevens bekend geworden, dat de Staf en mr Mulderije niet bereid zijn om een plaats als Tweede Kamerlid te aanvaarden. Dit achten wij bepaald onjuist.

Ook vroeger is het in de politiek voorgekomen, dat men zich wel liet candideren op een verkiesbare plaats, maar dat men als men gekozen werd, dit niet aanvaardde. Een bekend voorbeeld uit onze politieke geschiedenis is dat van Generaal Snijders, die wel gekozen werd op een lijst van Nationaal Herstel, maar geen zitting nam, terwijl men mocht aannemen, dat verscheidene kiezers juist hun stem op die lijst hadden uitgebracht om hem in de Tweede Kamer te krijgen.

Er is een oud gezegde, dat wie A zegt, ook B moet zeggen. Als de heren Staf en Mulderije,

wat hun goed recht is, menen, dat zij geen lid van de Tweede Kamer willen worden, dan moeten zij daaruit de gevolgtrekking maken, dat zij ook niet op een verkiesbare plaats op een kandidatenlijst moeten voorkomen. Wat er thans gebeurd is, achten wij bepaald onjuist.

Vreemde rede

De directie van de Keulse Jaarbeurs heeft zeer onlangs een Duits-Nederlandse economische dag georganiseerd, waarop vele prominente landgenoten aanwezig waren. Gelijk te doen gebruikelijk werden er op deze dag diverse redevoeringen gehouden, waaronder volgens de N.R.C. één door een voormalig minister, waarbij wij mogen aannemen, dat hiermede is bedoeld oud-minister prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen, voorzitter van de Nederlandse Kamer van Koophandel voor Duitsland.

Blijkens het verslag van de N.R.C. zag deze gewezen minister zich genoodzaakt „een al te verheven loflied op Duitsland te gaan zingen” en in het bijzonder het feit te begroeten, dat Duitsland weer zware wapens mag gaan produceren, hetgeen volgens deze spreker het succes van de conferentie van Lissabon is geweest.

Terecht merkt de N.R.C. op, dat men onze landgenoot wel is waar had gehuldigd als de apostel van de Duits-Nederlandse toenadering, maar dat niemand, vermoedelijk ook geen Duitser, een dergelijke taal in dit milieu noodzakelijk heeft geacht. Inderdaad wil het ons voorkomen, dat dit optreden psychologisch gezien niet bepaald juist is. Het ligt geenszins in onze bedoeling oude koeien uit de sloot te halen en oude wonden open te rijden, doch men diene zich in alle gevallen te hoeden voor overdrijving naar twee zijden, waarbij het raadzaam is niet van het ene in het andere uiterste te vervallen, doch de gulden middenweg te kiezen, te meer indien het gaat om verhoudingen, waarbij psychologische factoren zulk een belangrijke rol spelen.

NOG EENS: DE DAKLOOSHEID

In een van zijn Kronieken in „Vrije Geluiden“ heeft Dr J. A. de Koning enkele maanden geleden het boek besproken, dat Mr P. J. Oud op zijn vijftenzestigste verjaardag werd aangeboden. Zijn voornemen was, zich in die bespreking tevens rekenschap te geven van de eigenaardige taak en functie van de politieke leider in de kringen van het Vrijzinnig Protestantisme. Dit zou op zichzelf zeker de moeite waard zijn, maar in zijn beschouwing komt Dr de Koning hier niet aan toe. Zij raakte veeleer een ander probleem, nl. de moeilijkheid die naar schrijvers oordeel vele vrijzinnige protestanten belemmert, tot een politieke keuze te komen.

Met het oog op hetgeen wij over het verschijnsel der politieke dakloosheid hebben geschreven, lijkt het ons nuttig, ook aan Dr de Konings zienswijze enige aandacht te schenken.

Geen slapheid of onzekerheid is er z. i. hierbij in het spel. De zaak is, „dat wij (de Vrijz. Prot.) moeilijk opgaan in een partij, een groep of een blok“. Want — aldus Dr de K. — daarom gaat het ons niet. „Wij willen vruchtbare kritiek de volle vrijheid geven, wij zijn veel te overtuigd van de dynamiek van het gebeuren, daarom her-oriënteren wij ons steeds opnieuw. Juist omdat wij trouw willen blijven aan ons beginsel en het absolute onmogelijk kunnen zien in een tijdelijk bestel der stromingen.“

„Persoonlijk — zegt Dr de Koning — onderga ik dat zelf zó sterk, dat ik nog nooit heb kunnen besluiten lid van enige partij te worden en ook iedere keer weer moeite heb bij het bepalen van mijn stem bij verkiezingen en ook nooit vrede heb kunnen vinden bij een levenslange keuze op een partij.“

En hij voegt daaraan toe: „Soms denk ik dat ik mij daarvoor heb te generen. Het lijkt alsof je „de gemeenschap“ — zoals dat dan heet — niet goed ziet. Maar tegenwoordig heb ik de overtuiging hoe langer hoe meer, dat onze politieke partij-indeling een verstarde geschiedenis is geworden, en dat heel de functionering van onze democratie hoog nodig herziening behoeft, wil het volkstrouwen werkelijk gezond en levend blijven. De reële problemen, waarvoor wij in Nederland, in Europa, in de wereld staan, — ik moet zeggen, dat ze voor mij geen steek nader tot hun oplossing komen, wanneer ik ze tegen de achtergrond (wilt U: in het licht) der beginselprogramma's onzer politieke partijen ga bekijken. Ik word er niets wijzer van. En het gekraak der politieke standpunten

tegenover elkander lijkt mij soms meer op een wereldvreemd schouwspel dan op een de werkelijkheid aanpakkende, van visie vervulde, goed overwogen arbeid. De scheidslijnen lopen ook hier, dunkt mij — gelijk ook wel elders — anders“.

Hier wordt in kort bestek heel wat aangeroerd, dat grondiger behandeling verdiende. Ook wij moeten ons beperken, nu we enige opmerkingen hierover willen maken.

In de eerste plaats deze, dat in Dr de Konings betoog allerlei dingen dooreen gehaald worden, die o. i. toch wel gescheiden behoren te blijven, waarin althans duidelijk onderscheiden dient te worden.

Het kan bijv. zijn, dat het is gelijk Dr de K. het stelt: vrijzinnige protestanten komen moeilijk tot een keuze op politiek terrein. Waar is in elk geval wat hij even tevoren schrijft: „in onze Vrijz. Prot. wereld zijn wij niet eensgezind op het punt onzer politieke keuze“. Dat kan beide op een of andere wijze met het wezen van het Vrijz. Protestantisme samenhangen, maar dan hangt het in elk geval op andere wijze daarmee samen. Het eerste toch gaat uit van de gedachte, dat vrijz. protestantisme een keuze op politiek terrein vrijwel onmogelijk maakt, het tweede daarentegen veronderstelt, dat de mens van zijn vrijz. protestantisme uigaaude, wél tot een politieke keuze moet komen, al zal die keuze voor de een anders uitvallen dan voor de ander.

Wij moeten wat dit betreft volstaan met hierop te wijzen en zijn overigens van oordeel, dat Dr De Konings visie op de politieke problematiek wel in heel sterke mate die is van de vrijz. prot. intellectueel. Onze eigen veeljarige waarneming leert ons veeleer, dat het de „massa“ der vrijzinnige protestanten waarlijk zoveel moeite niet kost, tot een politieke keuze te komen!

Dan: „wij gaan — aldus Dr de Koning — moeilijk op in een partij, groep of blok, want daarom gaat het ons niet. Wij willen vruchtbare kritiek de volle vrijheid geven, wij zijn veel te veel overtuigd van de dynamiek van het gebeuren. Daarom her-oriënteren wij ons steeds opnieuw. Juist omdat wij trouw willen blijven aan ons beginsel en het absolute onmogelijk kunnen zien in een tijdelijk bestel der stromingen“.

Men kan geredelijk erkennen, dat volle vrijheid tot vruchtbare kritiek inhaerent is aan het wezen der vrijzinnigheid in het algemeen en dus ook aan dat van het vrijz.-protestantisme. Hetzelfde kan gezegd worden van het begrip voor de dynamiek van het gebeuren: ieder die niet van een pragmatische geschiedenisopvatting, een dogmatisch wereldbeeld uitgaat, erkent die dynamiek en houdt daarmee rekening.

Maar al moge dit een en ander aan het wezen der vrijzinnigheid inhaerent zijn, het bepaalt haar beginsel nog allerminst. Integendeel: wie ale nadruk legt op het kritische element in de vrijzinnigheid en daarnaast op haar begrip voor „de dynamiek van het gebeuren“, loopt gevaar, haar beginsel van alle positieve inhoud te ontledigen en berooft het van alle waarde als medebepalend element bij het zoeken naar een levenshouding op het terrein der politiek.

Dit gevaar wordt niet teniet gedaan door hetgeen Dr de K. dan verder zegt over de onmogelijkheid voor een vrijz. protestant om het absolute te zien in een tijdelijk bestel der stromingen. Dit laatste zijn wij uiteraard geheel met hem eens, maar het is in dit verband van geen enkele concrete betekenis. Wij althans hebben nog nooit een V.V.D.-er ontmoet, die in de V.V.D. het absolute belichaamd zag. We hebben trouwens ook nog nooit een vrijz. protestant ontmoet,

die in zijn kerk het absolute belichaamd zag! Op dit punt komen we Dr de Koning gaarne nog een stapje tegemoet: zelfs wij zouden vermoedelijk geen vrede kunnen vinden bij een levenslange keuze op één partij, maar zulk een keuze is dan ook nooit van ons gevraagd.

Echter: ook wie van dit alles zeer wel doordrongen is, zal nochtans moeten erkennen, dat het ook in de politiek om beginselen gaat. Het kraakel der politieke „standpunten“ waarover Dr de Koning klaagt, moge op hem — en vele anderen — vaak meer de indruk van een wereldvreemd schouwspel dan van een de werkelijkheid aanpakkende, van visie vervulde, goed overwogen arbeid maken, men dient toch ook hier wel te onderscheiden tussen het wezen der dingen en hun openbaringsvormen. In de praktijk vervalt de politieke partijstrijd helaas vaak in een weinig verheffend kraakel, maar dat mag ons niet blind maken voor de principiële tegenstellingen die daarachter evenzeer schuil gaan als zich daarin openbaren. Communisme, socialisme, liberalisme of welk ander staatkundig stelsel men noemen moge, ze gaan uit van bepaalde beginselen, ze hebben elk hun eigen beschouwingswijze aangaande de staat, de maatschappij, de mens en om de verwezenlijking daarvan gaat het hun — en ons! — zelfs onder alle kraakel door. En dat betekent méér dan alle klein partij-politiek kraakel. En wie daarvoor oog heeft — en juist dat mag men van een intellectueel verlangen! — die kan o. i. weinig moeite hebben bij het bepalen van zijn stem bij verkiezingen en bij de keuze van zijn partij, al zal hij zich zeer wel bewust blijven, dat ook in de partij zijner keuze het absolute niet verwezenlijkt is. Maar het absolute is dan ook niet van deze wereld!

Tenslotte nog een enkel woord over hetgeen Dr de Koning aan het einde zijner beschouwing schrijft over onze politieke partij-indeling, die hij een verstarde geschiedenis acht en over de functionering van onze democratie, die z. i. hoog nodig herziening behoeft.

Wat dit laatste betreft zijn wij geneigd hem bij te vallen. Er hapert ook o. i. veel aan de richtige functionering der democratie, zó veel, dat bezinning op haar wezen ons dringend geboden schijnt. Dat dit samenhangt met onze politieke partij-indeling betwijfelen wij intussen; immers het huidige crisis-karakter der democratie is een internationaal verschijnsel, dat oaarom misschien meer met de mensbeschouwing dan met de politiek te maken heeft.

Echter: dit probleem zowel als dat

van onze politieke partij-indeling zijn te onzent in discussie geweest. — we behoeven er dr De Koning ter nauwernood aan te herinneren. En onze partij-indeling is niet een zo verstarde geschiedenis als dr De K. haar voorstelt! We hebben immers na de bevrijding zoiets als een Nederlandse Volksbeweging gehad, die al deze problemen ter discussie stelde en tot een oplossing bracht door te kiezen voor een „personalistisch“ democratisch socialisme!

Wij hebben tegen dit socialisme zo onze bezwaren. Niet uit zucht tot kraakel, of omdat we geen de werkelijkheid aanpakkende, van visie vervulde, goed overwogen arbeid willen, maar juist omdat wij ook dit socialisme zien als wat het is: socialisme, dat als alle socialisme principieel tegenover het liberalisme staat en aan onze samenleving een vorm beoogt te geven, die wij voor deze samenleving allerminst begeerlijk achten.

M.a.w.: ook hieraan wordt het ieder, die in deze tijd zijn positie heeft te bepalen duidelijk, dat het tenslotte om beginselen gaat. Dr de Koning moge dan van de bestudering der beginselprogramma's onzer politieke partijen niets wijzer worden, — dit kan zowel aan hem als aan die beginselprogramma's liggen: de vrijzinnige protestanten — die wat ons betreft hun keuze zo moeten doen dat ieder hunner in eigen gemoed verzekerd zij! — zal het o. i. niet moeilijk vallen althans te beseffen, dat zij inderdaad voor een keuze geplaatst worden, waarbij niet het soms klein kraakel der politieke partijen maar een principiële stellingname tegenover de grote actuele vragen aangaande maatschappij, staat, enkeling en mensheid beslissend is.

G. A. DE RIDDER.

Voor dagelijks gebruik!

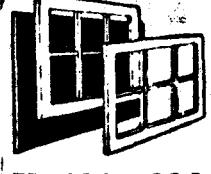
DE JONG'S CHOCOLADE
CHOCOLADE HAGELSLAG
De eenige echte!

N.V. Staalraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

GORINCHEM

RAMEN
IN TRILBETON
N.V. BETON- & PLATENFABRIEK
1/2 GEBR. MYNLIFF
TELEFOON: 20559 - SLOETSTR. 6 - NYMEGEN

STALEN MEUBELEN
„GISO“-LAMPEN

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Meijuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

VROUWEN-ACTIVITEIT IN ZUID-HOLLAND

Hoe is het in andere provincies?

Na Delft is er nu ook een vrouwengroep in Alphen a. d. Rijn opgericht, na een inleiding van mevr. F. T. van der Torren-Veendorp, over „De politiek in ons dagelijks leven”. Grote belangstelling, een diepgaande bespreking en het voornemen van allen om mee te werken, worden ons bericht.

In Gouda gaf in een samenkomst ten huize van het raadslid mevr. Huisman—van Aalst, mevr. Everts—Goddard een zeer duidelijke uiteenzetting over „het werk van de vrouw in de Verenigde Naties”.

De opkomst was uitstekend.

J. H. S.

VROUWENPARLEMENT IN AMSTERDAM

Over linn en ernst

Er was een plezierige stemming op 4 Maart 's avonds in de volle Bachzaal in Amsterdam en het was genoeglijk, zoveel bekenden uit ons midden te ontmoeten. Weliswaar was de voorstelling voor haar — geen vreemdelingen op het politieke terrein — eigenlijk niet bestemd, maar zij zullen zich niet minder geamuseerd hebben dan de wel-vreemde. lingen en misschien op sommige ogenblikken zelfs meer, al moesten zij juist door haar politieke ervaring wel eens een kritische opwelling onderdrukken.

Wij begonnen niet dadelijk met hetgeen waarvoor wij gekomen waren. Eerst kregen wij een paar toespraken van de Amsterdamse en van de landelijke voorzitter van „Vrouwenbelangen”, een pacifistische voordracht van Anne Mulder en geestige gedichtjes van Annie Schmidt, niet minder geestig voorgedragen door Tine Medema.

Na de gezellige pauze kwam het: het Vrouwenparlement.

Dit was een schertsende verbeelding hoe het er in ons parlement wel zou toegaan, wanneer in de Tweede Kamer louter en in het Kabinet merendeels vrouwen zaten. Het was niet ernstig bedoeld en wij behoeven het dus ook niet ernstig te beoordelen.

Een uitzondering (trouwens niet betreffende de parlementsvoorstelling) maken wij voor een opmerking van mevrouw Verwey—Jonker, de landelijke voorzitter van „Vrouwenbelangen”, in haar toespraak, n.l. over de „partijbesturen, die de kandidatenlijsten opmaken”. De aanwezige V.V.D.-sters keken elkaar even aan; zij wisten, en hadden het pas weer ervaren, dat, hoe het ook in andere partijen mag toegaan, het althans bij de V.V.D. niet het partijbestuur is dat de samenstelling van de lijsten decreeteert, maar dat het de partij zelf is (dus de leden met elkaar) die na veel wikken en wegen de kandidatenlijsten opstelt.

Er zijn steeds mensen, die zeggen: „wat geeft het nou, of je lid wordt van een politieke partij; het is toch het partijbestuur dat alles bediselt”. De te veel generaliserende opmerking van de spreekster is niet geschikt om deze mensen tot juistere gedachten te brengen.

Of de avond in zijn geheel doeltreffende propaganda was, zoals een van de dagbladen die noemde? Dat zouden wij moeten vragen aan iemand die te voren onverschillig was en nu besloot om geen lid te worden van „Vrouwenbelangen” want daar gaat het niet om, maar om zich met ernst en aandacht in politieke kwesties te verdiepen.

Of deze avond daartoe stimuleerde, kunnen insiders moeilijk beoordelen.

J. H. S.

Proudhon en Ds. Buskes over eigendom en diefstal

Wonderlijk getheoretiseer van een socialistische dominee

door Mr. C. Berkhouwer

Sommigen beweren dat de historie geen evolutie der mensheid te zien geeft, doch een cyclische rondgang. Voor deze bewering, dat de wereld niet vooruit gaat, doch, gelijk de aarde zelf, ronddraait, vindt men af en toe inderdaad frappante voorbeelden. Deze vinden dan weerslag in gezegden als: „de geschiedenis herhaalt zich” en „er is niets nieuws onder de zon”. Dit neemt evenwel niet weg dat men zich af en toe de ogen uitwrijft wanneer men dergelijk „oud nieuws” ziet verkondigen.

Gaan wij terug naar het jaar 1840. In dat jaar verschijnt van de hand van de Franse anarchist Proudhon het geschrift: „Wat is de eigendom”. De vraag was gesteld met het oog op het anarchis-tische antwoord: „Het is diefstal”. Men leefde in de tijd der Franse theoretici van socialisme, staats-socialisme, anarchie, etc.

Nemen wij thans ter hand het „Vrije Volk” van Vrijdag 29 Februari 1952. In dit blad wordt o.m. het hedendaagse Nederlandse socialisme van de P.v.d.A. theoretisch gefundeerd. Speciaal de toegankelijkheid van het huidige Nederlandse socialisme voor degenen die Christelijk voelen en denken, wordt verdedigd door Ds J. J. Buskes. Hij schreef over dit onderwerp onder de titel: „Kan een Christen socialist zijn?”.

Ten betoge dat een Christen geen socialist kan zijn waren hem, naar Ds Buskes stelde, door een Christelijk denkend opponent een aantal stellingen voorgehouden. Bij één dezer willen wij thans stil staan. Schrijver's opponent had gesteld, (wij citeren): „Voor een Christen geldt het achtste gebod (Gij zult niet stelen). De belastingpolitiek van onze partij (d.i. die van Ds Buskes) en de socialisatie zijn daarmede in strijd”.

...

Laten wij, wat ons zelf betreft, beginnen met het volgende. In het algemeen begeeft men zich o.i. met het gebruik van de Bijbel in de politiek op een gevaarlijk pad. Gewettigd is derhalve de vraag of de Christelijke opponent van Ds Buskes er wel goed aan deed om de

Heilige Schrift en met name de Tien Geboden te hanteren.

Wij horen echter, in gedachten, Proudhon spreken, als wij Ds Buskes in zijn verweer, ook aan de hand van de Bijbel natuurlijk en o.i. wederom ten onrechte deze gebruiken, zien schrijven:

„Als ik voor de belastingpolitiek van Lieftinck kies en in bepaalde gevallen voor socialisatie — wij maken van de socialisatie geen afgod, zij is slechts één van de middelen, waarmee wij ons socialistisch program hopen te realiseren — doe ik dat op grond van het achtste gebod. Dat gebod weet juist heelmaal niet van de onaantastbaarheid van de eigendom.

De veronderstelling van dit achtste gebod is immers, dat wij geen bezitters en eigenaars, maar slechts rentmeesters zijn. De belastingpolitiek van Lieftinck en de socialisatie bedoelen in wezen niet anders dan de opbouw van een maatschappij, waarin een rechtvaardige verdeling van het nationale inkomen de maatschappelijke diefstal onmogelijk maakt.

Juist de propaganda voor de onaantastbaarheid van de eigendom heeft tot gevolg, dat er, maatschappelijk gesproken, op grote schaal gestolen wordt, dat de één heeft wat de ander toekomt”.

Om deszelfs ontstellendheid en ten einde ieder misverstand te voorkomen is het voorgaande letterlijk geciteerd.

Wanneer wij het door Ds Buskes geschrevene afkeuren, zullen wij — de vraag onzer competentie daaria-tende — ons onthouden van commentaar op het achtste gebod. Wij

zullen ons houden bij de conclusies en deze zijn weinig hoopvol.

Te zien dat, aan de hand van de Bijbel nog wel, iemand die geacht mag worden een ordelijke samenleving in Staatsverband niet te verwerpen, tot dezelfde conclusie komt als een Frans anarchist van medio vorige eeuw, komt ons voor van zeer weinig vooruitgang, alias progressie, te getuigen t.o.v. deze anarchist.

Lieftinck te vereren als iemand die, conform Mozaisch gebod, nog wel, de „maatschappelijke diefstal” bestrijdt, kan slechts spruiten uit een naïeve opvatting die weinig rationeel meer is.

In Rusland vond men destijds ook dat er „maatschappelijk gesproken, op grote schaal gestolen werd”. Men is toen rond 1920 zodanig terug gaan „stelen” dat, ook in Nederland, talloze bezitters van Russische aandelen plotseling straat-arm „gestolen” zijn! Voor de Sowjets is privaat eigendom taboe. Zou Ds Buskes zich zover met deze totalitaire doctrine willen vereenzelvigen dat deze conclusie ook op ons moet worden toegepast? (Als de „weg naar vrijheid” eens verwezenlijkt kon worden b.v.!)

...

Er is één troost. Het is Ds Buskes blijkbaar zelf ontgaan dat zijn redenering niet klopt, door de inconsequentie die deze bevat. Indien het achtste gebod helemaal niet zou weten van de onaantastbaarheid van de eigendom, is de voorgestane opbouw van een maatschappij met een rechtvaardige verdeling van het nationale vermogen (ter bestrijding van „maatschappelijke diefstal”) niet mogelijk. Immers de voorgestane verdeling houdt in een toedeling van een deel, hoe klein dit uiteindelijk ook zou mogen zijn. Indien men ook geen recht van eigendom erkent op dit uitermate kleine deel bestaat er voor de enkeling geen enkele zekerheid meer. Wij nemen aan dat zelfs Ds Buskes deze minimale laatste zekerheid niet aan de burger zal willen ontnemen ten behoeve van de staatsmacht. Als dit zo is, klopt echter zijn redenering niet meer.

Het belangrijkste evenwel in het voorgaande vinden wij het getuigenis als zodanig van Ds Buskes. Dit getuigenis van één der doctrinaire theoretici van een christen-socialisme in de P.v.d.A. is een teken aan de wand.

De goede verstaanders onder ons zullen het woord van Ds Buskes niet misverstaan.

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

tegen het financiële beleid van minister Lieftinck (met alle waardering overigens voor diens ijver en bekwaamheid) had uiteengezet, dat hij zich dit maal tot enige aanvullende opmerkingen en tot het geven van een visie op het beleid voor de naaste toekomst beperkte. Hij meende dus o.a. wel te mogen aannemen, dat de minister van zijn kritiek op het woningbeleid en de toenemende werkloosheid had kennis genomen en dus ook wist, in welke mate hij deze minister daarvoor aansprakelijk meende te moeten stellen.

Beperken wij ons tot de algemene opmerkingen, dan willen wij o.a. vermelden, dat prof. Molenaar tegenover de minister staande hield (en daarvoor ook een aantal bewijzen aanvoerde), dat de lage-rentepolitiek minder noodzakelijke investeringen bij de publieke lichamen heeft bevorderd. Nog eens sprekend over de onvoldoende consolidatie van vlottende schuld in het verleden, merkte prof. Molenaar op, dat de gehele vraag, in welke zin de waarde van de gulden in die tijd werd bereigd, toch feitelijk neerkomt op de grote bedragen van vlottende schuld, waarvan hij gaarne erkende, dat zij in de latere jaren belangrijk zijn verminderd, maar die op 31 October 1951 toch nog f 4,3 miljard bedroegen. De bedreiging van de gulden is nu afgeremd door de wet op de controle over het bankwezen. Feitelijk is door die maatregel van de minister het schatkistpapier geconsolideerd. Immers, wanneer de liquiditeitsformule gaat werken, m.a.w. het sein op onveilig komt

te staan, kunnen de banken geen papier meer laten aflopen, tenzij zij een renteloze credietpositie bij de Nederlandse Bank innemen. Het bedrijfsleven ziet echter langzaam de credietdeur voor zich dicht gaan. De minister, zo zei onze woordvoerder, had het niet zover mogen laten komen. In een tijd van over-employment heeft de minister zijn inflatoire maatregelen voortgezet. Toen het misliep, heeft hij in het belang van de betalingsbalans kredietbeperking voorgeschreven. Maar zou de motivering, zo vroeg prof. Molenaar, ook niet kunnen worden omgekeerd en zich dus tegen de minister zelf richten, n.l. in deze zin, dat hij in de jaren 1948 en 1949 de grote liquiditeit heeft laten voortbestaan en dat daardoor de betalingsbalans ongunstig is beïnvloed? Had, zo riep prof. Molenaar uit, men in die tijd ook de premies voor de werkloosheidsverzekering maar geïnd, want nu vallen die ons volk wel heel zwaar op de maag.

...

Prof. Molenaar liet niet na, ook de gunstige aspecten van de huidige financiële positie te vermelden, waarnaast hij echter tevens wees op de onzekerheden, welke de toekomst mogelijk zal brengen. Dat wij naast een sluitende betalingsbalans een budgetair overschot hebben, wordt, zo had minister Drees bij de algemene politieke beschouwingen opgemerkt, de minister van Financiën niet minder verweten dan wanneer het omgekeerde het geval was geweest. Prof. Molenaar stelde hier tegenover, dat dit dan toch niet geheel op hem kon slaan. Wij verwijten de minister het overschot,

maar: 1e. de slechte raming; 2e. dat hij niet — gelijk hij in Augustus in uitzicht heeft gesteld — f 250 miljoen leent, maar het overschot op de gewone dienst gebruikt om de tekorten op de beide andere diensten te dekken en 3e. dat de minister niet tot belastingverlaging overgaat. In verband met dat laatste punt herinnerde prof. Molenaar nog eens aan de strijd om de f 18 miljoen extra voor de vennootschapsbelasting, welke strijd, zoals die van de zijde van de minister is gevoerd, zijn praktische betekenis verliest, nu de raming over 1951 met f 600 à f 700 miljoen is overschreden.

Prof. Molenaar eindigde aldus: Wanneer ik zo het gehele aspect van de positie, waarin wij nu verkeren, aan mijn oog voorbij laat gaan, zou ik, resumende, willen opmerken, dat, indien het aantal werklozen van 160 à 170 duizend niet binnenkort op een normaal peil terugzakt, de Regering de verschillende factoren, die ik voor een economisch verantwoord beleid heb genoemd, op elkaar zal moeten afstemmen. Prof. Molenaar zag dan in de eerste plaats een voorzichtige consolidatiepolitiek; hij gebruikte daarbij nog eens het woord van de heer Teulings: „consolidatie bij doseringen”. In de tweede plaats het beslist aanhouden van een ruime kas. In de derde plaats achtte hij nodig een belastingverlaging voor die gebieden, waarop zij voor de werkgelegenheid en het vermeerderen van de export het meeste effect kan hebben. En in de vierde plaats noemde hij juist nu, bezuiniging, al erkende hij, dat het een uitermate moeilijke opgave was, deze vier factoren op de juiste wijze tegen elkaar af te wegen.

De V.V.D. en de snipperpartijen

Het Indonesische beleid

Mijne Heren,

Voor de uiteindelijke plaatsing van mijn ingezonden stuk, naar aanleiding van het geval-Duynstee, zeg ik U dank, alsmede voor het naschrift, dat U er op hebt laten volgen en dat mij weer de gelegenheid biedt een repliek te geven.

U zegt terecht, dat de politieke organisatie der Rooms-Katholieken de rodige soepelheid weet op te brengen. Dit is nu juist, wat ik ook zo gaarne bij onze V.V.D. zou zien. Ook ik zou de Heer Feuilletau de Bruyn niet op onze kandidatenlijst willen hebben. Er kan daarom echter wel overleg gepieegd worden om zijn lijst met die der V.V.D. te verbinden, zodat, indien de Heer F. d. B. de kiezdeler niet haalt, zijn stemmen ten goede komen aan de V.V.D.-lijst.

Waarom geen verbonden lijst met de kleine splinterpartijen? Als wij 't niet doen, zal een ander het zeker wel doen. Denk heus niet, dat alleen die stemmen, die op F. d. Br. uitgebracht zijn en zullen worden, de enigste liberale stemmen zijn, die de V.V.D. niet heeft gekregen.

Verder ben ik van mening, dat de beide voorwaarden: a) onder alle omstandigheden tegen afscheiding van Nieuw-Guinea en b) de erkenning van de Republiek der Z.-Molukken, iets meer zijn dan slogans. Het zal voor vele kiezers een gewetensvraag zijn. De realiteitspolitiek mag niet zo ver gaan, dat na de verkiezingen een ministerszetel meer waarde zal hebben dan Nieuw-Guinea.

Het vechten van de V.V.D.-fractie voor het zelfbeschikkingsrecht der Republiek Zuid-Molukken is mij zeker niet ontgaan, alleen zou 200 jaar v. Chr. Cato anders gehandeld hebben om zijn doel te bereiken. Evenmin is de fractie der V.V.D. naderland tot de oppositie overgegaan. De oorlog mag dan al lang geleden zijn, maar in die jaren was onze hoop gericht op herstel van onze vrijheid en van onze rechtsstaat, maar deze is, zolang wij plechtige beloften niet nakomen, niet vervuld. Wij hebben beloften gedaan aan de Ambonezen voor ons en hun Rijk en talloze Ambonezen zijn voor dezelfde vrijheid, die wij liefhebben, gevallen.

Als wij weer in aanzien willen komen bij de wereld, dan moeten wij voor het recht opkomen. Ook ik zou geen bloedbad willen in Indonesia, maar ik vraag me af, of Indonesië nog verder in elkaar kan zakken dan zij momenteel reeds gezakt is.

Tenslotte zou ik nog de vraag willen stellen of de verkiezingsleuze der V.V.D. „Het roer moet om” soms geen slogan was?

U voor de plaatsruimte dankend, verblijft,

Hoogachtend,

N. H. TER KUILE

Naschrift — Wij hebben de inzender gaarne gelegenheid gegeven ten tweede male zijn mening uiteen te zetten. Met betrekking tot de kandidatenlijst willen wij voorop stellen, dat deze is vastgesteld volgens de reglementen der partij. Elk lid der partij heeft daarbij zijn invloed kunnen doen gelden. Nu dreigt inderdaad het gevaar van kleine splinterpartijen, zoals de inzender terecht zegt. En hij beveelt dan ook een methode aan om de daarop uitgebrachte stemmen niet

verloren te doen gaan. Met nadruk stelt de heer Ter Kuile, dat ook hij „de heer Feuilletau de Bruyn niet op onze kandidatenlijst (zou) willen hebben”. Maar zijn de daarop uitgebrachte stemmen nu niet te redden, zo is zijn zeer te begrijpen gedachten-gang. Wij kunnen daarover kort zijn. Het is, volgens de Kieswet, niet mogelijk om die lijsten te verbinden. Het komt er dus op neer dat stemmen op splinterpartijen volkomen weggegooide stemmen zijn.

Over de kwestie der Zuid-Molukken hebben wij de vorige maal ons standpunt gegeven en ook over Nieuw-Guinea is toch ons standpunt meer dan bekend. Daar behoeven wij nu niet nogmaals op in te gaan. Wij zijn van oordeel, dat Nieuw-Guinea onder Nederlands gezag moet blijven totdat de bevolking in staat zal zijn in volle vrijheid over eigen lot te beslissen. Dit is bekend en daaraan hebben wij niets toe te voegen.

De vraag of iets 'n slogan is kan ons lang verdeeld houden, maar de inzender zal het met ons eens zijn, dat wij beter doen onze tijd niet te geven aan een discussie daarover. Toen wij de vorige maal het woord gebruikten, bedoelden wij er mee aan te geven, dat men niet wensen moet kenbaar maken waarvan de verwezenlijking niet te verwachten was of tot ernstige consequenties zou leiden. Zo bedoelden wij het met betrekking tot een erkenning van de Republiek der Zuid-Molukken. Onze partij heeft in de Tweede Kamer gevochten voor het zelfbeschikkingsrecht, en wij hebben daarover een motie van afkeuring ingediend. Wij hebben het zeer betreurd, dat die is verworpen. Maar dan heeft men zich in de democratie bij een meerderheid neer te leggen. Het zal overigens de inzender niet voorbij zijn gegaan, dat de heer Oud bij de jongste gedachtenwisselingen over de Grondwetsherziening wederom gewezen heeft op 't zelfbeschikkingsrecht. Onze partij heeft mede voorkomen, dat wat terzake in de Grondwet is neergelegd, daaruit zou verdwijnen. Misschien mag in dit verband er aan herinnerd worden, dat mr Oud na zijn hartstochtelijk pleidooi in de Kamer enkele weken geleden daarvoor door prof. Gerbrandy werd gecompimenteerd! Al deed mr Oud het dan ook niet als Cato! Wij zijn nu eenmaal in geheel andere omstandigheden.

Kan Indonesië nog verder afzakken? Men vraag eens aan de mensen, die er thans leven, hoe het er nu is. Dan zal blijken, dat het niet ideaal is, maar dat het ook heel veel slechter kan. Men denke maar eens wanneer er een communistisch regiem zou komen.

Wij zeiden reeds niet te zullen twisten over het woord slogan. De inzender zal het echter met ons eens zijn, dat er in December 1948, enige maanden nadat mr Stikker in het kabinet was gekomen, een belangrijke koerswijziging is gekomen in het regeringsbeleid. Eerst was Van Mook verdwenen. In December '48 kwam de tweede politionele actie. Toen stond het gehele parlement achter de regering, ook de anti-revolutionairen, niet natuurlijk de communisten. Toen was het roer om.

Maar men mag verder nooit voorbij zien, dat die militaire actie geen succes was. En wanneer men verder de zaak beziet, mag men ook nooit vergeten naar voren te brengen, dat toen bleek, dat de Regering met betrekking tot Indonesië weer een o.i. onjuiste koers ging varen, onzerzijds zeer scherpe kritiek is geuit.

Met de inzender hebben wij de gang van zaken betreurd. Maar voor een juiste beoordeling moet men de zaken tot haar juiste proporties terug brengen. Als men dat ziet, dan ziet men dat de V.V.D. bij voortdurende gestreden heeft voor een beter beleid. In December '48 leek het bereikt. Toen 't daarna duidelijk werd, dat de steven wederom werd gewend hebben onze afgevaardigden niet nagelaten precies te stipuleren wat zij van de regering meenden te mogen verwachten. Nog vlak vóór de Ronde Tafel Conferentie heeft Mr. Oud precies gezegd aan welke punten de regering persé diende vast te houden. Ook onze afgevaardigden waren ten zeerste teleurgesteld dat de regering zich daaraan niet heeft gehouden. Bittere verwijten heeft de heer Oud daarover aan de regering gericht.

Eén punt hadden wij in het stuk van de inzender nu heel wat liever

KALFSSOEP
Een zachte, gebonden soep.
6 borden 35 cent.

VERMICELLI SOEP
Een goudgele, krachtige soep.
6 borden 35 cent.

JULIENNESOEP
Een overheerlijke groentesoep.
6 borden 35 cent.

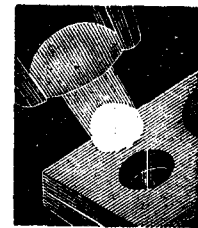
KONINGINNESOEP
Een prachtige crèmesoep.
5 borden 35 cent.

HONIG'S SOEP
dat zegt alles!
ong. 6 ct per bord!

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon-
manufacturen

DE VRIES ROBBÉ & CO
staalconstructies
GORINCHEM

SMIT
SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

niet gezien Hij zegt: „De realiteitspolitiek mag niet zover gaan, dat na de verkiezingen een ministerszetel meer waarde zal hebben dan Nieuw-Guinea”. Waarschijnlijk heeft de inzender niet doordacht, dat hij daarmee een uiterst grievend iets neerschreef. Voor ons geldt alleen het landsbelang en dan ook het landsbelang alleen. Het wil ons ook voorkomen, dat er geen enkele reden was voor de inzender om zulk een zin te schrijven. Wanneer wij zakelijk discussiëren moet men niet met zulke argumenten komen. Maar laten wij dit verder terzijde. De hoofdzaak was

het Indonesische beleid en daarover hebben wij van gedachten kunnen wisselen.

En voorts moge de inzender dus duidelijk zijn, dat stemmen op snipperpartijen, gelijk die van dr Feuilletau de Bruyn, dus niet meer aan ons ten goede kunnen komen.

En laten wij dan goed de les van 1948 onthouden. Doordat dr Feuilletau de Bruyn mee heeft gedaan, hebben wij de kans op een negende zetel verspeeld en heeft de P.v.d.A. een tweede restzetel gekregen. Die les mogen wij niet vergeten — Red. V. en D.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

De V.V.D. en het
radio-vraagstuk

(pag. 6)

Voorwaarts met verdubbelde energie!

In dit nummer van ons blad zijn de lijsten van kandidaten opgenomen voor de verkiezing van leden der Tweede Kamer op 25 Juni aanstaande. Vele maanden is in alle geledingen der partij van gedachten gewisseld over de vraag wie op deze kandidatenlijsten moesten worden geplaatst. Daarom kan worden gesteld, dat de kandidaten in werkelijkheid de vertrouwensmannen zijn onzer partijleden.

Er is reden om het vorenstaande nog eens duidelijk vast te leggen. Wie het oor te luisteren legt komt tot de ervaring, dat er met betrekking tot de vraag op welke wijze de kandidaten voor de Tweede Kamer worden gesteld soms zeer wonderlijke gedachten leven. Gezegd moet ook worden, dat er lieden, van wie beter verwacht mocht worden, zijn, die aan die wonderlijke gedachten maar al te gaarne voedsel verschaffen. Zij geven namelijk een voorstelling van zaken, die er op neerkomt, dat ons politieke leven wordt beheerst door een groep partijbonzen, die uitmaken wie wel of niet op de kandidatenlijsten zullen worden geplaatst. Natuurlijk — zo vertellen zij dan verder — komen voor een plaats op een lijst alleen degenen in aanmerking die naar de pijpen van die partijbonzen dansen, dus bereid zijn hun politiek te steunen. Wie er echter een eigen mening op na houdt komt niet in het geding. Die wordt door de voor hun baantje vrezende partijbonzen weggewerkt. Die krijgt de kans niet om het Nederlandse volk in zijn parlement te gaan vertegenwoordigen.

Dat deze gedachten leven bij mensen die in de politiek geen belangstellen is te verstaan. Dat dergelijke gedachten echter worden gevoeld is pijnlijk. Evenwel geschiedde het vóór de oorlog en ook na de oorlog zijn er meerderen, die het vertrouwen in de gebruiken in de democratie bij voortdurende ondermijnen. Ook een instituut als het comité Burgerrecht schijnt niet te begrijpen hoezeer het bij voortdurende bezig is ten deze in een uiterst verkeerde richting te werken.

* * *

Het is nu eenmaal funest voor de democratie wanneer de voorstelling wordt gewekt alsof het bestuur van rijk, provincie of gemeente een zaak van onderling gekonkel is. Men speelt daar anti-democraten van links en rechts op ernstige wijze mee in de kaart.

Gelukkig is het daarom dat, wanneer onze partij met haar kandidatenlijsten voor de dag komt, gezegd kan worden, dat de gehele partij in al haar geledingen aan de vaststelling heeft medegewerkt en daarop invloed heeft kunnen uitoefenen. Niet partijbonzen maken bij ons de zaken uit. Reeds om de reden, dat wij zulke creaturen niet kennen. De bestuurders van onze partij worden gekozen door de algemene ledenvergadering, waaraan zij telken jare verantwoordelijk dienen af te leggen, en tevens moet elk bestuurder na enkele jaren aftreden zodat dan de algemene vergadering gebruik kan maken van haar bevoegdheid om hem (haar) al of niet te herkiezen en desgewenst een ander in

het bestuur te plaatsen. Zo behouden wij steeds de zekerheid, dat hoofdbestuurders en bestuurders van afdelingen en centrales de werkelijke vertrouwensmannen zijn.

Maar als hoofdregel, zonder uitzonderingen, geldt in onze partij dat elk lid van de partij bij de candidaatstelling zijn woord heeft kunnen meespreken. En wie de gedachtenwisselingen in alle partij-instanties, zoals de plaatselijke bestuursvergaderingen, afdelingsvergaderingen, centrale vergaderingen, partijraad, verkiezingsraad en de voor dat doel speciaal bijeengeroepen buitengewone algemene vergadering heeft meegeemaakt kan slechts getuigen dat onze kandidaten de mensen zijn in wie de partij haar vertrouwen heeft gesteld. Onze kandidaten zijn gewikt, gewogen en zwaar genoeg bevonden door de partij in haar geheel.

Voor wie onze partij kennen schreven wij in het bovenstaande geen nieuws. Toch hebben wij de publicatie der kandidatenlijsten aangegrepen om de feiten nog eens vast te leggen. Wij weten namelijk dat tevelen die zich van de politiek afzijdig houden, vatbaar zijn voor de influisteringen van hen, die partijen gaarne voorstellen als onder-onsjes. De achterklap vindt helaas maar al te veel gehoor! Vooral in een tijd waarin de moeilijkheden waarvoor ons land gesteld is zeer groot zijn, en zich ontwikkelingen hebben voorgedaan, die veel rechtgeaarde Nederlanders pijn hebben gedaan, zoals bijvoorbeeld het geval is geweest met betrekking tot de gang van zaken in de Indonesische kwestie.

Maar niet alleen deze aangelegenheid heeft redenen tot ontevredenheid gegeven. Ook de grote financiële moeilijkheden waarvoor ons land gesteld is werken in de zelfde richting. Temeer omdat de minister van Financiën, prof. Lieftinck, een belastingpolitiek heeft gevoerd, die voor de middengroepen in ons volk en voor zeer velen uit het bedrijfsleven uitermate zware lasten met zich gebracht heeft. Uit zijn gehele beleid is duidelijk geworden, dat hij in beginsel geen vriend is van het particuliere bedrijfsleven, tevens dat hij en zijn socialistische geestverwanten in het parlement onvoldoende besef hebben van de waarde der vrije maatschappelijke krachten en telkenmale weer hun vertrouwen menen te moeten stellen op de overheid. Steeds weer willen de socialistische overheid doen ingrijpen en doen dwingen. Wij hebben het meermalen betoogd in de loop der tijden, dat voor de socialist telkens weer de keuze wordt bepaald op de overheid, waar wij kiezen voor de vrije maatschappij, dat dus voor de socialist telkens de bureaucratie de oplossing moet brengen, wanneer wij kiezen voor de man uit het bedrijfsleven. Wij, liberalen, stellen op het vrije bedrijfsleven ons vertrouwen. Wij stellen ook ons vertrouwen op oplossingen, die gebaseerd zijn op vrije overeenstem-

ming, wanneer de socialist aan dwang en gebondenheid door de overheid de voorkeur geeft. Het is immers in het laatste jaar weer diverse malen gebleken. Om eventuele ernstige stijging van de kosten van het levensonderhoud te voorkomen bepleitten de socialist in het vorige voorjaar een overheidsapparaat, dat zou regelen en controleren. Wij meenden vertrouwen te kunnen stellen op hetgeen overheid en werkgevers-organisaties waren overeengekomen om de prijzen binnen bepaalde grenzen te houden. In December bepleitten de socialisten weer diepgaande inmenging van een overheidsapparaat met de investeringen; wij wensten daarvan niet te weten. Bij het debat over het toezicht op het credietwezen was de grote tegenstelling tussen prof. Lieftinck en mr. Oud, dat de eerste zware bevoegdheden voor de overheid wenste terwijl mr. Oud juist bepleitte om hetgeen de regering beoogde te doen bereiken via de weg der vrijwilligheid.

* * *

Zo is er telkenmale de tegenstelling tussen socialist en ons. Waarbij komt, dat naar onze mening de Katholieke Volkspartij te weinig tegenwicht heeft geboden tegen het socialistische drijven. Er wordt dan ook meer door de socialist bereikt dan nodig is. Het is om die reden, dat wij ons in de komende maanden tot het Nederlandse volk zullen wenden om ons het vertrouwen te geven en daardoor het tegenwicht tegen de politiek der socialist te versterken.

Wie onze partij heeft waardig gekeurd voor de kandidatenlijsten wordt dus in dit nummer gepubliceerd. Er zal nog genoeg gelegenheid zijn om in de eerstkomende maanden nader over onze kandidaten te schrijven. Reeds nu mag echter worden gezegd, dat onze partij gestreefd heeft naar een evenwichtige samenstelling der lijsten, die een zo goed mogelijke behartiging van het algemeen belang door onze afgevaardigden waarborgt. Verheugend is dat aan zovele vrouwen op onze lijsten plaatsen zijn ingeruimd. Daarnaast mag worden vastgesteld, dat onze kandidaten het maatschappelijke leven in zijn vele facetten kennen. Voor de belangrijke onderwerpen hebben wij kandidaten die over grote deskundigheid beschikken. Maar, zoals gezegd, wij komen daarop nog terug. Wel willen wij zeggen, dat de publicatie onzer kandidatenlijsten voor ons het sein is om onze activiteit nog hoger op te voeren. Wij weten hoeveel er reeds gedaan wordt, en ook met zeer goede successen. Uit alle delen van ons land bereiken ons goede berichten. En wat zeer verheugend is: onze vergaderingen trekken grote belangstelling.

Wij hebben dan ook reeds kunnen concluderen, dat onze partij goede kansen heeft bij de aanstaande verkiezingen. Aan al onze functionarissen de taak om onze kansen zo goed mogelijk te gebruiken! Daarom: voorwaarts, met verdubbelde energie! K.

☆ parlementaire flitsen ☆

Mr. De Vos van Steenwijk vulde dertien kolom van de Handelingen

Eerste Kamer: Verkeer en Waterstaat en Buitenlandse Zaken

Tweede Kamer: Ontwerp Advocatenwet

Onze geestverwant, baron De Vos van Steenwijk, die kort na zijn afscheid als Commissaris van de Koningin in Drente onze Eerste Kamerfractie is komen versterken, is zowel een geestig als een ijverig en bekwaam man. Van elk dezer drie eigenschappen legt getuigenis af de rede, welke hij bij de behandeling van de begroting van Verkeer en Waterstaat in genoemde Kamer heeft gehouden en welke rede niet minder dan 13 kolom van de Handelingen beslaat. Dat is slechts één kolom minder dan de rede van minister Wemmers, waarin deze alle sprekers, die in eerste aanleg het woord hadden gevoerd, beantwoordde. Dat daarbij vooral weg- en waterverbindingen zijn aandacht hadden, is voor een oud-Commissaris, die hiermede zoveel te maken heeft gehad, volkomen begrijpelijk. Trouwens: de zorg daarvoor is ook een der hoofdtaken van dit Departement.

Onze geestverwant begon met enige kritische opmerkingen met betrekking tot de spoorwegen, maar hij liet deze — en terecht — toch voorafgaan door de algemene verzekering: „Wij hebben allen grote eerbied voor alles, wat het spoorwegbedrijf in de afgelopen jaren tot stand heeft gebracht, waardoor het, ik zou haast zeggen: een model is geworden voor andere landen.” Hij gaf ook toe, dat zowel de ministers als de directie zich beijveren om aan geuite wensen tegemoet te komen zo dit enigszins mogelijk is en zo stelde hij het met name op prijs, dat de directie bereid was, onmiddellijk tegemoet te komen aan de klachten over de weinig rustige loop van het dieselmateriaal. Deze loop toch laat inderdaad veel te wensen over.

Ik weet niet, zo zei mr De Vos van Steenwijk, of de minister zelf ervaringen te dien opzichte heeft, maar wanneer men op sommige baanvakken in een dieseltrein zit, is het vaak onmogelijk om de courant te lezen, omdat men tegelijk drie kolommen door elkaar leest: politieke beschouwingen, gemengde berichten en sportnieuws. En als men proberen wil om van de dranken van de zeer gewaardeerde restauratiewagen iets te consumeren, is meestal het resultaat, dat slechts 80 % van het bestelde zijn eigenlijke bestemming bereikt en dat 10 pct. op de grond en 10 pct. op de kleding van de buurman terecht komt.

Zeer uitvoerig ging de heer De Vos van Steenwijk in op de oude, maar nog altijd actueel blijvende kwestie van de afbakening van het terrein tussen de spoorwegen en de autobusdiensten. Hij besprak daarbij o.a. enerzijds de stopzetting van de spoordienst Assen—Stadskanaal, anderzijds de instelling van een pendeldienst der Spoorwegen op de lijn Assen—Groningen. Spr. nam daarbij tevens een loopje met de verzekering van de minister in de Mem. v. Antwoord: „Overigens moet de ondergetekende een suggestie, welke uitgaat van de veronderstelling, dat een dualistische vervoerspolitiek wordt gevoerd naar gelang er al dan niet een wegvervoersonderneming, welke dochter is van de N.V. Nederlandsche Spoorwegen, bij betrokken is, van de hand wijzen.” De heer De Vos repliceerde hierop aldus: „Ik bevind mij nu in de positie van die generaal, die tegen Koning Willem III zeide, dat hij vier monarchen had gediend: in de eerste plaats Napoleon... Dat was geen monarch, interrumpeerde Willem III, waarop de generaal antwoordde: Als Uwe Majesteit het zegt, zal het wel zo zijn, maar het had er toch wel deksels veel van. Wanneer ik de mededeling lees, dat door de Spoorwegen geen discriminatie wordt gemaakt naar gelang een parallel lopende autobuslijn door een dochtermaatschappij wordt geëxploiteerd of niet, moet ik toch zeggen: Als de minister het zegt, zal het wel zo zijn, maar het heeft er toch wel deksels veel van.” Spr. achtte de politiek van de Ne-

derlandse Spoorwegen hier wel klein en voegde daaraan toe: Waar wij zo'n buitengewone waardering hebben voor de gehele opzet van het bedrijf, is het jammer, dat men zich nu op dit punt niet enigszins anders instelt.

Met betrekking tot de afgifte van rijbewijzen wees onze woordvoerder erop, dat thans een nieuw stelsel was ingevoerd, waarbij de aanvrager nu zelf een negental vragen moet invullen en deze moet opzenden aan een nieuwe geneeskundige afdeling van het Centraal Bureau voor de Afgifte van Rijvaardigheidsbewijzen te Den Haag. Spreker twijfelde aan het nut daarvan en ging ook in op de inhoud der vragen. Acht vragen behoren, als het goed is, met „neen” te worden beantwoord. De negende vraag echter, die men met „ja” moet beantwoorden, luidt: „Zoudt gij u zelf veilig voelen in een door u bestuurd motorrijtuig?” Het schijnt, aldus spr., dat een aanvrager, die deze vraag met „neen” had beantwoord, de verklaring prompt terugkreeg, met de vraag of hij zich niet had vergist!

Voor de vraag, of het mogelijk zal zijn, dat de dagdienst van de Mij Zeeland naar Vlissingen terugkeert, vroeg onze woordvoerder de instelling van een kleine commissie van onderzoek. Hij kon ten volle onderschrijven, dat er natuurlijk een mogelijkheid van rentabiliteit hiervoor aanwezig moet zijn. Maar die mogelijkheid behoeft niet even groot te zijn als die van Hoek van Holland. Tenslotte moet met de ereschuld aan Walcheren en aan Vlissingen rekening worden gehouden! In 1939 bestond het personeel van de Mij „Zeeland” uit ongeveer 380 man varend

en buitenpersoneel, grotendeels in Vlissingen wonende en 70 man kantoorpersoneel. Het zou niet alleen een slag voor Vlissingen zijn, wanneer dit bedrijf daar verdween, maar men moet ook bedenken, dat als er gens een industrie wordt gevestigd, er ook andere industrieën komen en dat wanneer een industrie verdwijnt, er ook voor andere industrieën reden is om te verdwijnen; het in ieder geval voor andere industrieën geen stimulans is, zich daar te vestigen.

Met betrekking tot de bekende verziltingskwestie meende onze woordvoerder, dat er in wezen niet zoveel verschil was tussen het standpunt van de minister en het hoogheemraadschap Delfland over de kwestie van de schadevergoeding; met betrekking tot de moeilijkheden met de Schipbeek en andere dergelijke rivieren bepleitte spr. samenwerking van de Rijks- en Provinciale Waterstaat. Het Rijk moet ook bij de onderhandelingen met Duitsland ingeschakeld worden door een regeling, welke zich niet beperkt tot dit waterschap alleen, maar die zich over alle waterschappen langs de grens uitstrekt. Grote aandacht vroeg spr. ook voor de afvoergelegenheid van het Meppelerdiep en de in dit verband, grote onzekerheid brengenge plannen tot verhoging van het peil van het IJsselmeer. Eveneens vestigde spr. de aandacht op de moeilijkheden van de Drentse Kanaalmaatschappij. Zou het onvermijdelijk zijn, dat het Rijk een kanaal in Drente in exploitatie neemt, dan zal daarvoor de Hoogeveensevaart wel het meest in aanmerking komen.

Ongelukkig noemde mr De Vos van Steenwijk de politiek van de Regering ten aanzien van de Rijnvaartakte. Wanneer de Regering steeds knabbelt aan de Rijnvaartakte (1934, 1950, 1951), maakt zij de positie van ons land wel zwak, zo meende hij. Een sterk kritisch geluid liet spr. ook horen over de jongste besprekingen met minister Wemmers over de Rijnvaart, in Bremen. Met betrekking tot de kanalenkwestie met België sprak de heer De Vos van Steenwijk de hoop uit, dat men, ten volle rekening houdend met de be-

langen van Rotterdam, die stellig ook nationale belangen zijn, een oplossing zou weten te vinden.

Minister Stikker had het in de Eerste Kamer bij de verdediging van zijn begroting van Buitenlandse Zaken niet moeilijk. Enige ontsparingen van de c.h. prof. Gerretson (die later opmerkte, dat men hem verkeerd begrepen had) wekten algemeen critiek. Mr Wendelaar, de woordvoerder van onze fractie bij deze begroting, sloot zich gaarne aan bij de slotwoorden van prof. Beaufort (K.V.P.), die de minister dank had gebracht voor alles, wat deze ten behoeve van Nederland in de tijd van zijn ministerschap had gedaan. Alleen wilde de heer Wendelaar een vraagteken stellen bij hetgeen de heer Beaufort aanleiding gaf tot zijn woorden, namelijk de veronderstelling, dat de minister hiermede, althans voorlopig, aan het einde van zijn ministerschap zou zijn gekomen. Ik weet niet, zo zei de heer Wendelaar, of men daaromtrent op het ogenblik reeds met enige zekerheid iets kan zeggen. Wij zullen dat, naar zijn smaak, hebben af te wachten.

De heer Wendelaar achtte het terecht een zeer ongewenste en ondemocratische toestand, wanneer enige minister — in dit geval de minister van Buitenlandse Zaken — zich bijzonder grote uitgaven ten behoeve van zijn ambt moet getroosten uit zijn particuliere kas. Dat mag niet zo blijven, merkte de heer Wendelaar op, want dan zou het ambt gebonden blijven aan een te kleine kring van (vermogende) personen. Hij vroeg of het eigenlijk niet wenselijk was, dat de minister nu reeds althans voor zijn mogelijke opvolger een andere regeling zou ontwerpen. Minister Stikker vond het, blijkens zijn antwoord, echter beter, dit nu maar over te laten aan hen, die bij de aanstaande Kabinetsformatie zullen zijn betrokken.

Evenals de heer Beaufort had de heer Wendelaar zich gestoten aan de opvatting van hen (prof. Gerretson), die van mening zijn, dat Nederland op buitenlands gebied thans geen taak meer heeft. Hij meende, dat wij ook nu nog, mischien zelfs: juist nu, een belangrijke taak op internationaal gebied te vervullen hebben en dat wij als personen en als natie blijmoedig onze plicht moeten blijven doen, zonder versagen. Wij moeten ook de jeugd een ideaal voor ogen kunnen blijven stellen, waardoor zij kan gevoelen, dat zij nog voor iets nuttig is in deze wereld. Geen defaultisme, maar aanpakken en een hoog ideaal voor ogen houden.

Met prof. Beaufort kon onze woordvoerder het betreuren, dat er in sommige noordelijke landen bijzondere bepalingen bestaan tegen het bekleeden van hoge staatsfuncties door rooms-katholieken. Hij hoopte echter, naar hij snedig opmerkte, dat pater Beaufort geen éénrichtingsverkeer in deze zou willen toepassen en gelijke of verdergaande maatregelen in bepaalde zuidelijke, rooms-katholieke landen tegen protestanten even sterk afkeurde!

Komend tot de grote lijnen van de buitenlandse politiek moest de heer Wendelaar vaststellen, dat Rusland nog altijd de grote bedreiging vormt. Was Rusland er niet of voerde het een andere politiek, dan zou de we-

DEZE BURGER

heeft (hij zou willen zeggen: met enig verdriet) kennis genomen van dat misverstand tussen de gouverneur en de Staten van Suriname.

De gouverneur had verklaard dat de overgrote meerderheid der Surinamers instemt met het „working paper” voor de aanstaande Ronde Tafel Conferentie en de Staten zeiden: „Hoe komt Zijn Excellentie daar nu bij? Het is voor het merendeel der Surinamers onaanvaardbaar.”

Dat was alles. Maar het is genoeg. „Met enig verdriet” zeg ik, want dat is het ware woord. Neen, niet met boosheid en gramschap. En evenmin met nijd, of ironie, of misnoegen.

Met verdriet, omdat uit dit incidentje, dat niet anders en niet minder is dan 't teken van een eeuwenoude situatie, blijkt hoe weinig de hoogsten in het land weten van wat er leeft bij de bevolking.

Dat is niet alleen in Suriname zo, maar in dat soort gebieden toch wel in grotere mate dan elders. — Ge moet de positie van een gouverneur kennen, om te weten hoe dat zit. Ook al zouden zij zelve wel anders willen: zij zijn en blijven in feite kleine vorstjes, omringd door hovelingen; een situatie waaraan zij zelve nauwelijks iets kunnen veranderen, doch die naargeestige gevolgen heeft, waarvan een „misverstand” als dit „slechts” een teken is.

Wel, méér zal deze burger daar niet van zeggen, want tenslotte is hij niet meer dan

DEZE BURGER

van WEEK tot WEEK

C. J. van Kempen 80 jaar

Op zijn tachtigste verjaardag, op 18 Maart, is de heer C. J. van Kempen, oud-gouverneur van Sumatra's Oostkust en oud-lid van de Tweede Kamer voor de Liberale Staatspartij, van vele kanten gelukgewent.

Onze partij voegt bij die gelukwensen van ganser harte de hare voor een man, die zoveel jaren met grote overtuiging en innerlijke geestkracht de liberale beginselen heeft uitgedragen. De heer Van Kempen heeft behalve de Indische zaken, waarvoor hij uit hoofde van zijn vroegere werkkring in het bijzonder belangstelling had, ook op tal van andere terreinen die in het politieke leven zich voordeden, een grote activiteit ontplooid. Een activiteit, welke hij thans op 80-jarige leeftijd nog ten volle bezit. Als men het voorrecht heeft een gesprek met de heer Van Kempen te voeren, constateert men, hoezeer hij zich nog op de hoogte houdt van hetgeen er op het politieke vlak gebeurt en hoe helder zijn oordeel over verschillende zaken is.

Nog vele jaren in goede gezondheid zijn hem hier van harte toegewent.

D.

Misbruik van de radio

Wensdagavond 5 Maart vond een uitzending plaats van het Aetherforum van de VARA. In de bijeenkomst van de aanhang van deze vereniging, welke te Enschede gehouden werd, werd o.m. de vraag gesteld, wie bij werkloosheid, gelijk thans in de textielindustrie voorkomt, het eerst voor ontslag in aanmerking dient te komen.

Dit, naar uit de toelichting van de vragensteller bleek, met het oog op het feit, dat een belangrijk aantal niet-Enschedeërs en Duitse arbeiders(sters) in genoemde industrie werkzaam zijn.

In plaats van een rechtstreeks antwoord, bepaald de meeste sprekers zich er toe het euvel van de werkloosheid aan het kapitalistische productiestelsel toe te schrijven. Hierbij werd de crisis van de dertiger jaren voor de dag gehaald en Mr. Oud aan de schandpaal genageld, terwijl er gelijktijdig bijgevoegd werd, dat de lezers zich deze dingen bij de a.s. verkiezingen dienden te herinneren en dienovereenkomstig moesten stemmen.

Het was dus nu reeds je reinste verkiezingspropaganda. En dit geval staat niet op zichzelf; in de uitzending van Zaterdagmiddag twee weken geleden van de VARA voor de jongeren, werd de aandacht op de jeugdcandidaat van de P. v. d. A. gevestigd, terwijl de heer Voskuil op die Zaterdagavond in zijn socialistisch commentaar heel onschuldig bij de Franse regeringscrisis begon om te eindigen bij de politieke verhoudingen in ons land, waarbij hij de V.V.D. politiek conservatief noemde.

Het wil ons voorkomen, dat het toch nimmer in de bedoeling van het Nederlandse volk gelegen

kan hebben om een omroep te hebben die voortdurend voor een bepaalde politieke partij propaganda maakt en dat nog wel in alle mogelijke uitzendingen. Zelfs de hoorspelen hebben veelal een socialistische tendens.

Daarbij komt nog, dat de V.V.D. zich dit alles moet laten welgevalen, zonder in de gelegenheid te zijn van repliek te dienen.

De heren van de P. v. d. A. zijn wel democraten maar meer met de mond dan met de daad.

Slechte beurt

Het jongste optreden van de C.H. afgevaardigde prof. Gerretson in de Eerste Kamer bij de debatten over de begroting van Buitenlandse Zaken, heeft terecht in den lande grote verontwaardiging gewekt, in verband met het feit, dat dit optreden wel zeer onparlementair moet worden genoemd.

Wij zullen de uitlatingen van prof. Gerretson op deze plaats niet herhalen. Het is evenwel in hoge mate te betreuren, dat een minister naar aanleiding van een dergelijk onbehoorlijk optreden van een der afgevaardigden zich genoodzaakt ziet o.m. te verklaren, „dat een dergelijk soort humor beter geuit zou kunnen worden aan de stamtafel van een koffiehuis, dan in de Eerste Kamer der Staten Generaal“.

Prof. Gerretson heeft met deze houding noch de C.H., noch het parlement, noch de democratie een dienst bewezen. Integendeel!

Wie in de politieke strijd de normen van het fatsoen en de welgevoegelijkheid niet wenst te houden, ondermijnt de democratie en daaraan heeft zij, zeker in deze tijd, allerminst behoefte. Dit ongeacht van welke politieke zijde een dergelijke ondermijning wordt gedemonstreerd.

Naar eenheid

Dezer dagen hebben vier Scandinavische landen aangekondigd, dat zij het eens zijn geworden over het onderwerp voor een Permanente Scandinavische Raad, welke hun resp. regeringen van adviezen zal dienen. Het ontwerp zal aan de vier parlementen worden voorgelegd. Het roept een raad in het leven naar het voorbeeld van de Raad van Europa te Straatsburg. De Raad zal bestaan uit 16 parlementaire gedelegeerden uit de drie grote Scandinavische landen en vijf parlementaire gedelegeerden van IJsland.

Ongetwijfeld een verheugend initiatief, dat wijst op een ernstig streven naar een grotere eenheid. Weliswaar gaat de vorming van dergelijke concentraties nogal moeizaam, doch er is een begin en het inzicht rijpt, dat het vrije Europa zonder een vrijwillige machtsconcentratie niet meer te redden is.

Het is inmiddels niet onwaarschijnlijk, dat deze belangrijke Scandinavische stap velen heeft teleurgesteld, die een sneller streven, dus zonder het aandoen van tussenstations, naar een Verenigd Europa hadden verwacht. Men zal er even-

lende landen, in het bijzonder Engeland. Toch meende spr., dat men dit, wat Engeland betreft, ook weer niet als te ernstig moest zien. Engeland is nu eenmaal steeds bevreesd geweest zijn lot formeel te nauw aan Europa te binden, maar ook bij een onverhoopt nieuwe oorlog zal Engeland naar zijn overtuiging West-Europa niet alleen laten. Voorts merkte spr. nog op, dat, willen wij nuttig werk doen op het gebied van de nauwere aansluiting van de volken, wij goed zullen doen de Europese gemeenschap niet anders te bevorderen dan in nauwe samenwerking met de Atlantische Gemeenschap. In dit verband sprak de heer Wendelaar ook zijn vreugde uit over de belangrijke vorderingen, welke in Lissabon waren gemaakt. Met grote voldoening had hij ook vernomen, dat bij de laatste internationale besprekingen de Benelux-partners meermalen overleg pleegd hebben en tengevolge daarvan één lijn getrokken hebben.

Thans moeten wij onze aandacht nog even richten naar de Tweede Kamer, welke, op het ogenblik, dat wij dit schrijven, nog middenin de behandeling van de Grondwetsherziening ten aanzien van de buitenlandse betrekkingen zit. Dat dus voor de volgende week latend, willen wij ons hier beperken tot de vermelding, dat als voornaamste werd behandeld het ontwerp „Instelling van de Nederlandse orde van advocaten, alsmede regelen betreffende

orde en discipline voor de advocaten en procureurs“, kortweg ontwerp Advocatenwet genaamd. Een geheel wettelijke regeling thans van het advocatenberoep, in de plaats van die ten dele wettelijke regeling (o.a. het Kon. Besluit van 17 Aug. 1929, waarop de raden van toezicht en discipline o.a. steunden), ten dele vrijwillige organisatie, gevormd door de in November 1915 opgerichte „Nederlandsche Advocaten Vereniging“. Het ontwerp, dat thans in behandeling werd genomen, kwam in hoofdzaak overeen met het door het bestuur van de Nederlandse Advocaten Vereniging aanvaarde ontwerp, dat door een commissie, aangewezen door het bestuur dier vereniging, was ontworpen. Het was echter geenszins zo, dat hieruit kon worden afgeleid, dat de ontworpen regeling ook de sympathie van praktisch alle advocaten had. Het tegendeel bleek welhaast het geval, want het verzet nam geleidelijk toe en uit vergaderingen en gehouden referenda viel wel op te maken, dat, voorzover men van belangstelling liet blijken, de meerderheid tegen was.

Bij de schriftelijke voorbereiding van dit ontwerp heeft de Tweede Kamer (via de vaste Commissie voor Privaat- en Strafwet) kans gezien, verschillende belangrijke verbeteringen in het ontwerp aangebracht te krijgen. Op deze grond verklaarde Mr Vonk dan ook namens onze V.V.D.-fractie, dat zij tenslotte haar stem aan het ontwerp niet zou onthouden. Enthousiast

toonde mr Vonk zich echter allesbehalve. Het „nobile officium“ lijkt mij, zo merkte hij o.a. op, door dit wetsontwerp, ook zoals het nu luidt, zoal niet vervangen door, dan toch min of meer gereduceerd te worden tot een gereguleerd en in de toekomst nog meer te reglementeren beroep. De vrees, dat hierdoor het edele van het beroep aldoor minder zal worden gevoeld en tenslotte misschien niet meer terug te vinden zal zijn in de massa van regelingen, gebods- en verbodsbepalingen van interne aard, acht ik niet geheel ongerechtvaardigd. Maar daardoor zou aan de persoonlijke verantwoordelijkheid van de advocaat en procureur in dienst van het recht, juist de grondslag en de attractie van het nobile officium geen dienst zijn bewezen.

Een tweede punt van bezorgdheid was voor hem hierin gelegen, dat de drijfveren tot dit wetsontwerp wel zeer veel gemeen hadden met perfectionisme: vervollediging en vervolmaking op papier. Hij betreunde ook, dat het hoger beroep in tuchtzaken niet was gebleven bij de gerechtshoven, doch met een gemengd college (leden van de zittende magistratuur en advocaten) kon hij ook wel vrede hebben. Mr Vonk eindigde zijn speech aldus: „De tijdgeest vraagt erom en er zitten ook wel enige goede kanten aan de zaak, maar het ontwerp op zichzelf is mij niet sympathiek. Ik hoop er het beste van, maar ik heb er geen overdueren geloof in.“ Het werd z.h.s. aanvaard (C.P.N. tegen).

Mr H. J. KNOTTENBELT †

Met het overlijden op 78-jarige leeftijd van mr H. J. Knottenbelt te 's-Gravenhage heeft onze partij, heeft de liberale gedachte een gevoelig verlies geleden. Een verlies niet alleen om het heengaan van een man, die verscheidene jaren op zeer actieve wijze in de volksvertegenwoordiging op de bres heeft gestaan voor de vrijzinnige denkbeelden, maar ook om het heengaan van iemand van de oude stijl wat betreft hoofse vormen, correctheid, eerbied voor de politieke tegenstander.

Mr Knottenbelt was in Rotterdam zo gezien, dat toen hij in 1925 voor de Vrijheidsbond candidaat werd gesteld voor de Tweede Kamer, hij in Rotterdam een zeer groot aantal stemmen op zich wist te verenigen. In de daarop volgende jaren wist hij mede door het feit, dat hij voorzitter was geweest van de Nederlandse Redersvereniging en daardoor zeer goed op de hoogte was van allerlei scheepvaart- en havenzaken, zich in hoge mate te doen gelden bij de behandeling van het Nederlands-Belgisch verdrag.

Acht jaren heeft hij deel uitgemaakt van de Tweede Kamer, daarna was hij nog gedurende vier jaar lid van de Eerste Kamer. Ook in de Haagse afdeling van de Liberale Staatspartij, waartoe hij sinds hij zich in Den Haag vestigde, behoorde, speelde hij een actieve rol.

In de laatste jaren belette zijn gezondheidstoestand hem zich actief bezig te houden met het politieke en maatschappelijke leven, maar bij velen was de herinnering levendig gebleven aan een man van diepe liberale overtuiging, van nauwkeurige formulering van deze overtuiging, van hoog moreel en geestelijk gehalte.

Die herinnering zal blijven bij hen, die het voorrecht hebben gehad mr Knottenbelt persoonlijk te kennen. Hij was een politicus in de beste zin van het woord, die gedreven werd door de liefde voor zijn land, door de liefde voor zijn stad, Rotterdam, waar hij woonde en werkte. Zijn nagedachtenis zal een lichtend voorbeeld zijn voor allen, die thans en in de komende tijden de vrijzinnige gedachten in ons land steunen. Hij ruste in vrede.

Copy en correspondentie voor het volgende nummer te zenden aan de waarn. Redactie-secretaris

G. STEMPTER

Prinsengracht 1077 - Amsterdam

Telefoon 35343

wel goed aan doen te bedenken, dat het hier een evolutionaire ontwikkeling geldt, waarbij van elke binding, ook van kleinere eenheden, een dankbaar gebruik dient te worden gemaakt.

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

reid er geheel anders uitzien! Ook wanneer juist is, zoals de communisten beweren, dat Stalin geen agressieve bedoelingen zou hebben, blijft de mogelijkheid bestaan, dat binnenlandse omstandigheden hem tot agressie zouden kunnen nopen. Het Westen zal de Russische machthebbers zulk een agressie in ieder geval niet te gemakkelijk en te verleidelijk mogen maken. En daarom moet het Westen zich krachtig bewapenen. De heer Wendelaar keerde zich hier tegen de verblinde aanhangers van de theorie van de „Derde Weg“ en stelde nogmaals met nadruk vast: zo krachtig mogelijk bewapening moet op het ogenblik het parool zijn, met als enige bedoeling: de verleiding voor Stalin weg te nemen om een slappeling de zegeningen van zijn kracht bij te brengen.

Sturen wij daarom op oorlog aan? Dat is natuurlijk dwaasheid. Daarom zei de heer Wendelaar ook: wij moeten tevens blijven praten en zo lang mogelijk blijven hopen op handhaving van de vrede. Het is de grote verdienste van de Verenigde Naties, dat zij tot dit gesprek de deur blijft open houden. En ook minister Stikker ziet het gelukkig aldus.

In Straatsburg, zo merkte mr Wendelaar in een verder gedeelte van zijn betoog o.a. nog op, ontwikkelt zich langzamerhand de Europese eenheid. Een grote teleurstelling is daar de onthouding van verschil-

BESLUITEN TE LISSABON VAN HISTORISCH BELANG

Toetreding van Griekenland en Turkije tot het Atlantisch Pact van zeer grote betekenis

De jongste vergadering van de Atlantische Raad zal ongetwijfeld geboekstaafd worden als een van de meest succesvolle en geslaagde internationale bijeenkomsten van na de oorlog, aldus de mening van David C. Brooks, de bekende Amerikaanse correspondent, en overzichtschrijver, wiens commentaar wij hieronder laten volgen.

Een eenvoudig resumé van de resultaten van deze bijeenkomst, welke vijf dagen geduurd heeft, wettigt het gebruik van het woord „historisch”.

1. De hoofdpunten van het verdrag voor de oprichting van een Europese defensiegemeenschap zijn goedgekeurd.

2. De defensie van Europa heeft een bredere basis gekregen en is aanzienlijk versterkt dank zij het feit, dat de NATO en de Europese defensiegemeenschap thans volkomen op elkaar ingesteld zijn.

3. Tegen het eind van het jaar moeten er 50 divisies en 4000 gevechtssklare vliegtuigen ter beschikking staan daar vastgesteld is, dat Atlantische landen over de hiervoor nodige hulpbronnen beschikken en dit hun draagkracht niet te boven gaat.

4. Griekenland en Turkije zijn officieel tot de NATO toetgetreden.

Door aan de beginselen van het verdrag i.z. de Europese defensiegemeenschap haar goedkeuring te hechten, heeft de NATO aan Frankrijk, Duitsland, Italië en de Benelux-landen het sein gegeven om hun pogingen tot het formeren van een gemeenschappelijke defensie-eenheid

voort te zetten. Dank zij dit alles is de angst voor een aanval van welke kant ook, verminderd.

Het besluit van de NATO beperkte zich niet tot het onderschrijven van beginselen, want door het besluit van de Atlantische Raad zal er een hechte band bestaan tussen de NATO en de Europese defensiegemeenschap op grond van het beginsel, dat een aanval op een van deze mogendheden, een aanval op allen is. De Europese defensiegemeenschap zal daardoor niet slechts een regeling voor de defensie tussen 6 mogendheden zijn, maar een onderdeel vormen van een veel meer omvattende regeling waarbij uiteindelijk 15 landen betrokken zullen zijn.

Zoals Dean Acheson, de Amerikaanse Minister van Buitenlandse Zaken reeds zeide, kan, dank zij de bescherming welke dit systeem voor collectieve veiligheid geeft, hierdoor een nieuw tijdperk en een nieuw leven voor de vrij volkeren van Europa worden ingeluid.

De Ministers van de Atlantische landen beseffen reeds lang, dat volkeren die hard werken om in hun onderhoud te voorzien en hoge belastingen moeten opbrengen, willen weten of de defensie waarvoor plannen gemaakt zijn, werkelijk voldoende sterk is om hen te beschermen. Hier van uitgaande is de NATO in staat geweest praktische resultaten te bereiken zonder haar idealen in gevaar te brengen — een monumentale prestatie gezien de voortdurende politieke aanvallen van de zijde van Stalin en de economische druk.

Het feit dat de Atlantische Raad zijn goedkeuring gehecht heeft aan het werk van de tijdelijke commissie die bijna 6 maanden aan haar taak gewerkt heeft, betekent dat men er in geslaagd is een compromis te bereiken tussen de behoeften van Europa voor zijn veiligheid enerzijds en de hulpbronnen, de draagkracht en de politieke feiten van de Atlantische landen anderzijds.

De autoriteiten die aan dit rapport gewerkt hebben wijzen er met klem op, dat het bereikte succes in het bijzonder aan één factor te danken is. Nooit te voren, zelfs in oorlogstijd niet, hebben de regeringen zo veel militaire en economische geheimen onthuld.

De 12 oorspronkelijke leden van de NATO hebben nogmaals hun eendracht en onderlinge samenwerking gedemonstreerd toen zij een belangrijke strategische en psychologische stap voorwaarts deden en Griekenland en Turkije uitnodigden tot deze organisatie van vrije volkeren toe te treden.

Sophocles Venizelos, de Griekse

Minister van Buitenlandse Zaken, en zijn Turkse collega, Fuat Koprulu, werden met hartelijk applaus begroet toen zij voor de eerste maal met de andere leden van de NATO aan de conferentietafel hun plaats innamen. Deze hartelijke begroeting was een symbool van de waardering der vrije volkeren voor het vastberaden verzet tegen communistische agressie waartoe beide landen zelf het initiatief genomen hebben en voor wat zij gedaan hebben om de idealen van de V.N. in Korea hoog te houden.

Griekenland en Turkije kunnen zich nu, ondanks het feit dat zij aan de Sowjet Unie grenzen, veilig voelen. Zij weten dat als zij aangevallen worden, minstens 12 landen hun te hulp zullen snellen. Maar deze 12 landen kunnen zich ook veiliger voelen doordat hun rechterflank gedekt wordt door twee landen die hun moed en weerstandsvermogen bewezen hebben. Het gat in de NATO-defensie van de Middellandse Zee is nu gesloten.

Ondanks de belangrijke vorderingen die door de vrije volkeren gemaakt zijn, wachten hun nog vele moeilijkheden.

Dean Acheson, de Amerikaanse Minister van Buitenlandse Zaken, had het bij het rechte eind toen hij in de openingsvergadering van de Raad opmerkte: „De bevolking van beide landen en de volkeren van de andere Atlantische landen stellen zich niet ten doel militair sterk te worden om der wille van het militaire weerstandsvermogen zelf.

Zelfs als wij eenmaal militair sterk zijn, wachten ons nog zware beproevingen.

Wij zullen vastberaden moeten blijven, zelfbeheersing aan de dag moeten leggen en van stofmoedige opvattingen blijf moeten geven, maar als ik terugblik op de laatste jaren, dan ben ik voor de komende jaren niet bevreesd. De problemen die dan zullen rijzen, zullen niet formidabel of ingewikkelder zijn dan die welke wij reeds onder ogen hebben gezien en hebben opgelost. Wij zullen slagen omdat wij moeten slagen.”

Wij laten hier, terwille van het grote belang van het stuk, de volledige tekst volgen van de verklaring over de doeleinden van de NATO die door de Atlantische Raad is goedgekeurd, „In de loop van hun besprekingen te Lissabon hebben de leden van de NATO de doeleinden van de organisatie nogmaals onder de loupe genomen.

Zij wensen er nogmaals de aandacht op te vestigen dat de organisatie opgericht is als een schild tegen agressie. Het doel van de organisatie is de vrede te verzekeren en

de gewapende macht die momenteel door gezamenlijke krachtsinspanning van de leden op de been gebracht wordt, zal uitsluitend voor de defensie van de betrokken landen en voor de veiligheid van hun volkeren gebruikt worden.

Het plan voor het formeren van defensieve strijdkrachten voor het gebied van de Atlantische landen, dat door de tijdelijke commissie opgesteld is, is goedgekeurd in de overtuiging, dat defensief weerstandsvermogen het beste middel zal blijken te zijn om agressie te voorkomen.

De Raad heeft met instemming kennis genomen van de hoofdpunten van een plan dat door 5 van zijn leden en de Duitse Bondsstaat uitgevoerd zal worden en op grond waarvan zij een Europese defensiegemeenschap zullen vormen. De vorming van deze gemeenschap zal leiden tot het aanknopen van nauwere betrekkingen tussen de West-Europese landen en het versterken van de defensie van het gebied van de Atlantische landen.

De NATO die de beginselen waarop deze gemeenschap berust, respecteert, zal haar organen steunen en met deze samenwerken. Regelingen betreffende de betrekkingen tussen de twee organisaties zijn te Lissabon goedgekeurd en zullen verzekeren dat bij het nastreven van het gemeenschappelijke doel de verdediging van het grondgebied van de Atlantische landen, de Europese defensiegemeenschap werkzaam zal zijn in het kader van de NATO.

Het deelgenootschap tussen de leden van de NATO heeft niet alleen ten doel de defensie te verzekeren, maar ook de voortdurende vooruitgang te bevorderen.

De leden van de NATO zien reikhalzend uit naar het ogenblik waarop zij hun energie, inplaats van op de defensie, geheel kunnen concentreren op de samenwerking op andere gebieden, tot heil van hun volkeren en ter bevordering van de vooruitgang. Dan zal eveneens nu de NATO een rol moeten spelen en in verband daarmee is men in Lissabon overeengekomen de organisatie te perfectioneren, zodat deze een nog doelmatiger vereniging van gelijk gestemde volkeren kan worden die vastbesloten zijn ondanks de huidige gevaren door eendracht en krachtsinspanning de vrede te bewaren en blijf te geven van voortdurende samenwerking op het gebied van gemeenschappelijke problemen.

Een beter wederzijds begrip en het besef elkaars evennaasten te zijn, waarnaar alle landen wensen te streven, kan niet alleen door regeringsmaatregelen bereikt worden. Alle burgers moeten een rol spelen bij het werk de volkeren van de Atlantische gemeenschap tot een hecht geheel aaneen te smeden, waardoor het in toenemende mate mogelijk zal worden de zegeningen van vrede, vrijheid en welvaart aan allen deelachtig te doen worden”.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Waarn. Red. secr. G. Stempher.
Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.

Voor het zenden van abonnements- en advertentiegelden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Stimulans

Het was zeker geen gemakkelijke taak, waarvoor de Engelse minister van Financiën, zich vorige week zag geplaatst, toen hij in het Lagerhuis zijn verstrekkende maatregelen moest bekend maken. Zeker, de oorzaken van Engeland's precare financiële en economische toestand zijn vele. Evenwel kan niet worden ontkend, dat het nieuwe kabinet met een erfenis is opgescheept, die het vorige socialistische bewind heeft achtergelaten. Een erfenis, die is ontstaan door een uitwassen politiek op de voorgrond te plaatsen, zonder dat werd gezorgd, dat er de nodige middelen en voorwaarden aanwezig waren, om een dergelijke politiek te kunnen uitvoeren, zonder het land en tenslotte ook de arbeiders, waarvoor deze politiek werd geschapen, te benadelen.

Wij willen hier niet te diep ingaan op de jongste ingrijpende maatregelen die de Engelse minister van Financiën heeft menen te moeten nemen. Een ding is ons echter opgevallen, n.l. het besluit, gelegenheid te scheppen door overwerk extra geld te verdienen, zonder dat voor deze extra inspanning loonbelasting behoeft te worden betaald. Dit is een gezond standpunt, waardoor het initiatief en de zelfwerkzaamheid een niet onbelangrijke stimulans krijgen. Slechts

door de ontwikkeling van een dergelijk initiatief kan de nationale economie weer op het paard worden geholpen.

Bescherming en voorlichting

Er is alle aanleiding om nog eens nader in te gaan op het vraagstuk van de Bescherming Burgerbevolking en de problemen van de voorlichting daarover. De Bescherming Bevolking door het Ministerie van Binnenlandse Zaken met veel voortvarendheid en doortastendheid opgezet —, misschien zelfs met wat te veel doortastendheid — kent vele problemen.

Het allergrootste probleem is o.i. voorshands nog wel de vorming van de Nederlandse publieke opinie in een richting, die het mogelijk moet maken, dat het Nederlandse volk bereid is zijn medewerking te geven. Deze vorming van de publieke opinie kan alleen geschieden door een goede en deskundige voorlichting. Het mag daarom op zich zelf gelukkig genoemd worden, dat de regering de voorlichting heeft overgelaten aan een particuliere Stichting, waarvan vooraanstaande Nederlanders het bestuur vormen.

Deze Stichting staat, hoewel zij subsidie van de Regering ontvangt, geheel los van de Over-

heid en kan dus vrij, d.w.z. onambtelijk de voorlichting voor de Bescherming entameren. Wij hebben bij het overzien van hetgeen er op dit terrein gebeurt, de vrees, dat dit het bureau niet altijd gemakkelijk zal vallen. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en in het bijzonder degenen, die met de leiding van deze tak van dienst belast zijn, lijken, als men dieper in deze materie duikt, niet voldoende bekend te zijn met de psychologische gaardheid van het Nederlandse volk en een juist begrip voor de problemen, waarvoor het Nederlandse bedrijfsleven, dat zo'n belangrijk deel van de Bescherming Bevolking moet uitmaken, zich heden ten dage gesteld ziet.

Er zijn in de door de Regering ingediende wetsontwerpen over de Bescherming Bevolking enkele delen, die wij „tactloos” en autoritair van aard zouden willen noemen. Het zal o.i. het bureau van de Stichting Bevordering Bescherming Bevolking zwaar vallen op deze basis een goede voorlichtingsactie te voeren. En dat is toch zeker nodig, omdat als men elementaire grondfouten maakt, de voorlichting wel iets kan doen, maar nooit kans zal zien om de hoofdfouten weg te nemen, afgescheiden van het feit, dat dit nooit de taak van een voorlichtingsinstantie behoeft te zijn.

Candidatenlijsten

van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

voor de op 25 Juni a.s. te houden stemming voor de verkiezing van leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, zoals deze, overeenkomstig de bepalingen van het Reglement op de candidaatsstelling voor Leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal der V.V.D., definitief zijn vastgesteld.

I en XVIII. 's HERTOGENBOSCH en MAASTRICHT

1. Mr. P. J. Oud
2. H. A. Korthals ec.dr.s.
3. Mevrouw A. Fortanier-de Wit
4. J. G. H. Cornelissen
5. F. den Hartog
6. R. Zegering Hadders
7. G. Ritmeester
8. Mr. H. F. van Leeuwen
9. H. J. Ankersmit
10. Mevrouw Mr. J. M. Stoffels-van Haaften

11. M. A. Wisselink
12. A. Willering
13. Mevrouw D. Elema-Bakker
14. Mr. J. C. van Sandick
15. D. C. Spaan
16. B. J. J. Hovens
17. C. M. Donken
18. Mevrouw J. W. Hulshoff Pol-Bicker Caarten
19. J. H. Kloezen
20. Mr. E. H. Toxopeus

II. TILBURG

1. Mr. P. J. Oud
2. H. A. Korthals ec.dr.s.
3. Mevrouw A. Fortanier-de Wit
4. J. G. H. Cornelissen
5. F. den Hartog
6. R. Zegering Hadders
7. G. Ritmeester
8. Mr. H. F. van Leeuwen
9. H. J. Ankersmit
10. Mevrouw Mr. J. M. Stoffels-van Haaften

11. M. A. Wisselink
12. A. Willering
13. Mevrouw D. Elema-Bakker
14. Mr. E. H. Toxopeus
15. A. van Riesen
16. M. P. van Nieuwenhuijzen
17. Ir. L. Meijer
18. C. M. Donken
19. Dr. J. M. Metzlar
20. J. H. Kloezen

III. ARNHEM

1. Mr. P. J. Oud
2. H. A. Korthals ec.dr.s.
3. Mevrouw A. Fortanier-de Wit
4. R. Zegering Hadders
5. F. den Hartog
6. J. G. H. Cornelissen
7. G. Ritmeester
8. Mr. H. F. van Leeuwen
9. H. J. Ankersmit
10. Mevrouw Mr. J. M. Stoffels-van Haaften

11. M. A. Wisselink
12. A. Willering
13. Mevrouw D. Elema-Bakker
14. M. Visser
15. J. C. J. Mens
16. J. Tabor Gzn.
17. H. P. Hoolboom
18. A. J. Blijdenstein
19. Mej. Mr. J. L. M. Toxopeus Pott
20. J. A. van Overklift.

IV. NIJMEGEN

1. Mr. P. J. Oud
2. H. A. Korthals ec.dr.s.
3. Mevrouw A. Fortanier-de Wit
4. R. Zegering Hadders
5. F. den Hartog
6. J. G. H. Cornelissen
7. G. Ritmeester
8. Mr. H. F. van Leeuwen
9. H. J. Ankersmit
10. Mevrouw Mr. J. M. Stoffels-van Haaften

11. M. A. Wisselink
12. A. Willering
13. Mevrouw D. Elema-Bakker
14. J. C. J. Mens
15. Mr. L. R. J. ridder van Rappard
16. Mej. Mr. J. L. M. Toxopeus Pott
17. H. P. Hoolboom
18. Prof. Mr. B. C. Slotemaker

V. ROTTERDAM

1. Mr. P. J. Oud
2. H. A. Korthals ec.dr.s.
3. Mevrouw A. Fortanier-de Wit
4. J. G. H. Cornelissen
5. F. den Hartog
6. R. Zegering Hadders
7. G. Ritmeester

8. Mr. H. F. van Leeuwen
9. H. J. Ankersmit
10. Mevrouw Mr. J. M. Stoffels-van Haaften

11. M. A. Wisselink
12. D. W. Dettmeijer
13. Mr. Dr. C. Berkhouwer
14. Mr. B. J. de Boer
15. C. van der Linden
16. Mr. J. G. Bettink
17. Mr. H. van Riel
18. Mevrouw J. B. C. Sjollema-s'Jacob
19. Prof. Dr. H. J. Witteveen
20. J. U. Schilthuis

VI. 's-GRAVENHAGE

1. Mr. P. J. Oud
2. H. A. Korthals ec.dr.s.
3. Mevrouw A. Fortanier-de Wit
4. F. den Hartog
5. J. G. H. Cornelissen
6. R. Zegering Hadders
7. G. Ritmeester
8. Mr. H. F. van Leeuwen
9. H. J. Ankersmit
10. Mevrouw Mr. J. M. Stoffels-van Haaften

11. M. A. Wisselink
12. D. W. Dettmeijer
13. Mr. Dr. C. Berkhouwer
14. Prof. Mr. B. C. Slotemaker
15. Mr. E. Bloembergen
16. J. D. de Roock
17. Mr. H. van Riel
18. K. J. Nieuwerkerke
19. E. L. Musquetier
20. Prof. Dr. H. J. Witteveen

VII. LEIDEN

1. Mr. P. J. Oud
2. H. A. Korthals ec.dr.s.
3. Mevrouw A. Fortanier-de Wit
4. F. den Hartog
5. J. G. H. Cornelissen
6. R. Zegering Hadders
7. G. Ritmeester
8. Mr. H. F. van Leeuwen
9. H. J. Ankersmit
10. Mevrouw Mr. J. M. Stoffels-van Haaften

11. M. A. Wisselink
12. D. W. Dettmeijer
13. Mr. Dr. C. Berkhouwer
14. Prof. Dr. H. J. Witteveen
15. Prof. Mr. B. C. Slotemaker
16. Mr. W. J. Geertsema
17. Mevrouw J. B. C. Sjollema-s'Jacob
18. J. Kruijsheer
19. Dr. C. J. van Houweninge
20. Graafdiijk

VIII. DORDRECHT

1. Mr. P. J. Oud
2. F. den Hartog
3. H. A. Korthals ec.dr.s.
4. Mevrouw A. Fortanier-de Wit
5. J. G. H. Cornelissen
6. R. Zegering Hadders
7. G. Ritmeester
8. Mr. H. F. van Leeuwen
9. H. J. Ankersmit
10. Mevrouw Mr. J. M. Stoffels-van Haaften

11. M. A. Wisselink
12. A. Willering
13. Mevrouw D. Elema-Bakker
14. Drs. P. Herweijer
15. A. Caljé
16. Prof. Dr. H. J. Witteveen
17. Mr. J. A. Overwater
18. H. J. E. Moll
19. Chr. A. J. Stoutjesdijk
20. Mevrouw C. Zwart Voorspuy-van Harten

IX. AMSTERDAM

1. Mr. P. J. Oud
2. J. G. H. Cornelissen
3. H. A. Korthals ec.dr.s.
4. Mevrouw A. Fortanier-de Wit
5. R. Zegering Hadders
6. F. den Hartog
7. G. Ritmeester
8. Mr. H. F. van Leeuwen
9. H. J. Ankersmit
10. Mevrouw Mr. J. M. Stoffels-van Haaften

11. M. A. Wisselink
12. D. W. Dettmeijer
13. Mr. Dr. C. Berkhouwer

14. Mr. J. de Wilde
15. Ir. P. C. Tirion
16. R. Th. J. le Cavalier
17. Mevrouw G. Wijsmuller-Meijer
18. Mr. H. Boekel
19. Mr. W. H. L. Haitink
20. J. Rozeman

X. DEN HELDER

1. Mr. P. J. Oud
2. F. den Hartog
3. H. A. Korthals ec.dr.s.
4. Mevrouw A. Fortanier-de Wit
5. J. G. H. Cornelissen
6. R. Zegering Hadders
7. G. Ritmeester
8. Mr. H. F. van Leeuwen
9. H. J. Ankersmit
10. Mevrouw Mr. J. M. Stoffels-van Haaften

11. M. A. Wisselink
12. D. W. Dettmeijer
13. Mr. Dr. C. Berkhouwer
14. P. Blaauboer
15. W. Voorthuysen
16. B. Roep
17. J. Klok
18. Mevrouw M. Visser-Bakker
19. W. van der Oord
20. Mevrouw G. A. A. Holzmüller-Teengs

XI. HAARLEM

1. Mr. P. J. Oud
2. Mevrouw A. Fortanier-de Wit
3. H. A. Korthals ec.dr.s.
4. J. G. H. Cornelissen
5. F. den Hartog
6. R. Zegering Hadders
7. G. Ritmeester
8. Mr. H. F. van Leeuwen
9. H. J. Ankersmit
10. Mevrouw Mr. J. M. Stoffels-van Haaften

11. M. A. Wisselink
12. D. W. Dettmeijer
13. Mr. Dr. C. Berkhouwer
14. Ir. P. C. Tirion
15. J. D. de Roock
16. Dr. A. J. Vis
17. J. van Holten
18. Mr. J. G. Bettink
19. Dr. W. G. J. ten Pas
20. P. Blaauboer

XII. MIDDELBURG

1. Mr. P. J. Oud
2. H. A. Korthals ec.dr.s.
3. Mevrouw A. Fortanier-de Wit
4. R. Zegering Hadders
5. F. den Hartog
6. J. G. H. Cornelissen
7. G. Ritmeester
8. Mr. H. F. van Leeuwen
9. H. J. Ankersmit
10. Mevrouw Mr. J. M. Stoffels-van Haaften

11. M. A. Wisselink
12. D. W. Dettmeijer
13. Mr. Dr. C. Berkhouwer
14. J. L. Verhagen
15. Mr. J. F. G. Schlingemann
16. Prof. Mr. B. C. Slotemaker
17. Mr. W. J. Geertsema
18. P. Merkelijn
19. A. H. M. van den Hoek
20. H. M. Koornneef

XIII. UTRECHT

1. Mr. P. J. Oud
2. H. A. Korthals ec.dr.s.
3. Mevrouw A. Fortanier-de Wit
4. J. G. H. Cornelissen
5. F. den Hartog
6. R. Zegering Hadders
7. G. Ritmeester
8. Mr. H. F. van Leeuwen
9. H. J. Ankersmit
10. Mevrouw Mr. J. M. Stoffels-van Haaften

11. M. A. Wisselink
12. D. W. Dettmeijer
13. Mr. Dr. C. Berkhouwer
14. A. Meijer
15. J. H. van der Burg
16. H. M. Koornneef
17. Ir. J. D. M. Bardet
18. W. G. Bouwman
19. W. van Gent

XIV. LEEUWARDEN

1. Mr. P. J. Oud
2. R. Zegering Hadders
3. H. A. Korthals ec.dr.s.
4. Mevrouw A. Fortanier-de Wit
5. J. G. H. Cornelissen

6. F. den Hartog
7. G. Ritmeester
8. Mr. H. F. van Leeuwen
9. H. J. Ankersmit
10. Mevrouw Mr. J. M. Stoffels-van Haaften
11. M. A. Wisselink
12. A. Willering
13. Mevrouw D. Elema-Bakker
14. J. A. van Overklift
15. Mr. B. P. van der Veen
16. Ir. B. C. van Balen Walter
17. T. W. Zandstra
18. H. Pole

XV. ZWOLLE

1. Mr. P. J. Oud
2. H. A. Korthals ec.dr.s.
3. Mevrouw A. Fortanier-de Wit
4. R. Zegering Hadders
5. J. G. H. Cornelissen
6. F. den Hartog
7. G. Ritmeester
8. Mr. H. F. van Leeuwen
9. H. J. Ankersmit
10. Mevrouw Mr. J. M. Stoffels-van Haaften

11. M. A. Wisselink
12. A. Willering
13. Mevrouw D. Elema-Bakker
14. A. J. Blijdenstein
15. Mr. J. W. W. Y. de Jong
16. J. Krooshof
17. A. Nawijn
18. Mej. Mr. J. L. M. Toxopeus Pott
19. H. P. Hoolboom
20. J. Homan

XVI. GRONINGEN

1. Mr. P. J. Oud
2. R. Zegering Hadders
3. H. A. Korthals ec.dr.s.
4. Mevrouw A. Fortanier-de Wit
5. J. G. H. Cornelissen
6. F. den Hartog
7. G. Ritmeester
8. Mr. H. F. van Leeuwen
9. H. J. Ankersmit
10. Mevrouw Mr. J. M. Stoffels-van Haaften

11. M. A. Wisselink
12. A. Willering
13. Mevrouw D. Elema-Bakker
14. Ir. A. Voet
15. H. Waalkens
16. R. J. Clevering
17. Mr. H. S. Siebers
18. Mej. Mr. J. L. M. Toxopeus Pott
19. Mr. C. F. Haarman
20. J. A. van Overklift

XVII. ASSEN

1. Mr. P. J. Oud
2. R. Zegering Hadders
3. H. A. Korthals ec.dr.s.
4. Mevrouw A. Fortanier-de Wit
5. F. den Hartog
6. J. G. H. Cornelissen
7. G. Ritmeester
8. Mr. H. F. van Leeuwen
9. H. J. Ankersmit
10. Mevrouw Mr. J. M. Stoffels-van Haaften

11. M. A. Wisselink
12. A. Willering
13. Mevrouw D. Elema-Bakker
14. Ir. L. G. Oldenbanning
15. J. Homan
16. W. Wierenga
17. D. de Rooter
18. Mr. H. K. de Langen
19. Mr. H. van Riel
20. Prof. Mr. B. C. Slotemaker

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

De V.V.D. en het radiovraagstuk

Zuiver politieke omroepen zijn uit den boze

Men zoekt het zwaartepunt bij volksoontwikkeling en opvoeding

Het radiovraagstuk betreft weliswaar niet een der vitale belangen van ons volksbestaan, maar toch een, waarvan de kanten diep insnijden in ons volksleven.

Niet alleen omdat de radio bijdraagt tot de veraangenaming en de ontspanning van het leven van duizenden landgenoten van allerlei leeftijd, intellectueel peil en maatschappelijk milieu, maar ook omdat hij, 'n belangrijke bijdrage levert tot het geestelijke bestaan van ons volk en daardoor een factor is in onze cultuur. Geen sector onzer nationale cultuur, of hij is bij de radio betrokken: godsdienst, wetenschap, onderwijs, kunst, sport, amusement hebben belang bij de radio en de radio stelt belang in hen.

Dé radio — de term vraagt direct om ontleding. De radio heeft een technische kant — wij zullen er hier het zwijgen toe doen; een financiële — en deze raakt dan van terzijde ook de politiek; een politieke — en mede hierom wijdt ons beginsel-program er een paragraaf aan; een godsdienstig-geestelijke — en daarmee staat zij in ons land, waar religieuze overtuigingen en verschillen zulk een grote rol spelen in het politieke leven, wederom met de politiek in nauwe samenhang.

Door al deze omstandigheden is 't radiovraagstuk uiterst gecompliceerd geworden, meer dan in enig land het geval is. Maar daarom is het om te beginnen geheel er naast, wanneer men meent het te kunnen oplossen met de toestand in andere landen ten voorbeeld te stellen.

Zij die denken een oplossing aan de hand te doen met een: „waarom niet bij ons als de B.B.C. in Engeland?“, of iets dergelijks, tonen, dat zij allicht weinig van de B.B.C., maar zeer zeker weinig van onze vaderlandse radiogeschiedenis afweten. Door haar simplisme is de schijnbaar eenvoudige oplossing vaak de onmogelijkste.

Onze radiotoestanden — men moge ze gelukkig of ongelukkig, geslaagd of mislukt achten — zijn nu eenmaal niet buiten de algemene toestanden en verhoudingen tot stand gekomen en hebben hun verleden, waarin ze geworteld zijn en waardoor ze mede worden bepaald. Wij hebben politieke verhoudingen, waarin factoren, die elders weinig met de politiek te doen hebben, een grote rol spelen; wij hebben een politiek, die in sterke mate door godsdienstige en kerkelijke situaties wordt beïnvloed. Nog eens: men kan het betreuren, dat dit in zo sterke mate het geval is, maar wij hebben deze situatie te aanvaarden, en daarmee de betekenis, die zij heeft voor het vraagstuk van de radio.

Voor een partij als de V.V.D. is haar standpunt ten aanzien van dat vraagstuk in veel opzichten heel wat moeilijker dan voor een partij als de K.V.P., de P.v.d.A. en — tot op zekere hoogte — die der anti-revolutionairen en christelijk-historischen. De K.V.P. kan de verspreiding harer beginselen (in wijde zin) zonder meer, zij het dan onder bepaalde waarborgen, overlaten aan de K.R.O.; de P.v.d.A. kan dit doen ten aanzien van de V.A.R.A. De anti-revolutionairen hebben in de N.C.R.V. een spreekbuis, die, zonder dat zij in allen deelen het anti-revolutionaire geluid weergeeft, toch als een uiterst bruikbaar propagandamiddel hunner beginselen — wederom in de ruimste zin — kan worden beschouwd en ongeveer hetzelfde kan gezegd worden

van de aanhangers van de beginselen der C.H.U., al gaan hier de politieke partij en de haar naast staande omroepverenigingen al wat meer uiteen. Al deze dingen gelden echter in de verste verte niet voor de V.V.D. Zij heeft geen „eigen“ omroep. Haar beginselen brengen mee, dat zij zich niet met religieuze of kerkelijke bewegingen direct of indirect kan associëren. Aan de andere kant verzet zij zich uit beginsel tegen zuiver politieke omroepen.

Ongetwijfeld zal de A.V.R.O. vele leden hebben, die de beginselen der V.V.D. zijn toegedaan, maar haar aanhang bestaat toch zeker niet voor het grootste gedeelte uit liberale democraten; bovendien, de A.V.R.O. is geen politiek gekleurde omroepvereniging en heeft dit — van zijn standpunt terecht — ook nooit willen zijn. Iets dergelijks geldt, met de nodige wijzigingen, voor de V.P.R.O., die zijn leden en luisteraars telt onder allerlei richtingen en partijen, zodat het b.v. wel uiterst moeilijk zou zijn uit te maken of de V.V.D. dan wel de P.v.d.A. de meeste van zijn aanhangers levert.

Het is om meer dan één reden begrijpelijk, dat de radioparagraaf onzer partij ervan spreekt te willen streven naar een oplossing, die aan

vrijding werd gepropageerd, weinig kansen heeft gemaakt om verwerkt te worden.

Onder datgene, wat in ons omroepbestel ongetwijfeld op de creditzijde moet worden geboekt, is, dat het resultaat is van vrij particulier initiatief. Hierop mag terecht nadruk worden gelegd. Van den beginne hebben mensen in steeds toenemende getale, zonder aandrang van overheidswege, alle risico op zich nemend, zich in een omroepvereniging georganiseerd op grond van hun overtuiging of persoonlijke voorkeur, en hebben zij ondernemingsgeest en stuwkracht eraan gegeven. De vaak zeer geringe penningen van zeer velen hebben grote ondernemingen gefinancierd, jaren — de moeilijkste jaren — lang, zonder enige financiële steun van overheidswege. De omroepverenigingen hebben in haar organisaties, haar gebouwen, haar outillage en haar programma's de groei van het omroepwezen meegemaakt en bijgehouden; zij hebben, van welke politieke kleur zij overigens waren, de waarde gedemonstreerd van het vrije initiatief en de vrije concurrentie.

Het is alleszins begrijpelijk, dat 'n aanhanger van de beginselen der V.V.D. dit alles met welgevallen be-

Die samenwerking is er, maar zij kan nog heel wat worden verbeterd zonder dat vrijheid en zelfstandigheid behoeven te worden prijsgegeven. Zij is nodig uit financieel en technisch oogpunt, ook vanuit dat van het cultureel belang en van onze nationale eenheid. Deze eenheid is niet gediend bij bagatellisering van verschillen, geforceerd samengaan, samenwerking tegen heug en meug, op bevel of volgens maatregel van hoerhand.

Ware samenwerking groeit en wordt niet gefabriceerd, is natuurlijk en niet kunstmatig. Maar wel moet gezorgd worden, dat omstandigheden en levensvoorwaarden er op gericht zijn, dat die samenwerking inderdaad kan groeien, zo dat er komt een minimum van krachtverspilling en een maximum van gezonde coöperatie. Natuurlijk blijven er altijd gebieden, waarop samenwerking uitgesloten is, omdat zij het meest eigene van beginselen, overtuigingen, idealen, van geestelijke en maatschappelijke verworvenheid omsluiten, zoals dat in de onderscheiden omroepen tot uiting komt.

Maar even zeker is het, dat er een brede strook bestaat, waar samenwerking mogelijk en nodig is, zowel ten bate van het omroepwezen zelf als van onze nationale eenheid, die waarlijk niet zo hecht is, dat zij zich onbeperkte verbijzonderingen kan permitteren. Concreet gezegd: daar moet blijven, en steeds meer tot ontwikkeling worden gebracht, een gezamenlijk en hierdoor algemeen programma. Dit is minder eenvoudig dan het vele buitenstaanders wel lijkt; nochtans achten wij het wenselijk en nodig, óók mogelijk. Pogingen er toe in het verleden hebben gering resultaat opgeleverd; het algemeen programma in de jaren '30-'40 was geen succes. En men kan moeilijk volhouden, dat met wat tegenwoordig als gezamenlijk programma geboden wordt het non plus ultra op dit gebied is bereikt. Maar evengoed als de bijzondere programma's haar on-aantastbare bestaansrecht hebben, heeft een algemeen program dit. Want eerst in wisselwerking tussen beide zal onze nationale cultuur tot haar recht kunnen komen.

„De Partij wenst de volle nadruk te leggen op de betekenis van de radio-uitzendingen voor volksoontwikkeling en volksoopvoeding. Zij zal op dit gebied streven naar een oplossing, die aan de uit het vrije particuliere initiatief voortgekomen omroepverenigingen een zelfstandige plaats geeft en tevens waarborgen schept voor een onderlinge samenwerking ter verzorging van een algemeen programma, zodat door de uitzending van de algemene en bijzondere programma's de nationale cultuur tot uiting komt.“

de uit het particulier initiatief voortgekomen omroeporganisaties een zelfstandige plaats geeft. Er valt op de bestaande toestand, waarbij omroepverenigingen praktisch de omroep uitmaken, het een en ander af te dingen. Het is niet nodig hier dit contra breed uit te meten; wie enigszins in de geschiedenis van de omroep thuis is, weet van allerlei nadelen, die aan het stelsel verbonden zijn: van onderlinge nijd, althans gebrek aan samenwerking; van een tekort aan efficiëntie — men denke aan de talrijke dubbelures op allerlei gebied, organisatorisch en programmatisch (al is hierbij, door onbekendheid, bij de critici ook vaak 'n deel overdrijving aanwezig); van een vaak hinderlijke propaganda en reclame voor eigen zaak over alle linies; over een tekort aan uiting van nationale eenheid, waarmee wij langzamerhand vertrouwd zijn geworden, maar die ons kan hinderen, wanneer wij denken aan de indruk, die het naar buiten maakt. Het zal de buitenstaander wel altijd een raadsel blijven, waarom allerlei neutrale onderwerpen door 4 of 5 verschillende omroepen op praktisch toch niet of weinig verschillende wijze moeten behandeld worden; waarom de religieuze, politieke en culturele verdeeldheden van ons volk op zo hoorbare wijze moeten worden uitgedragen. Al is dan veel in deze dingen begrijpelijk, en daarmee ook wel verdedigbaar; wij herinneren aan wat wij in het begin van dit artikel zeiden. Dat de omroep werd wat hij geworden is, is nu eenmaal meer dan bloot toeval en heeft ook zijn redelijke zin. Vandaar dat de gedachte ener nationale omroep, zoals die kort na de be-

schouwt en deze ontwikkelingsgang wil steunen. Dit is dan de positieve zijde van de waardering; de negatieve, die ook gewicht in de schaal legt, wordt gevormd door die afwezigheid, althans die geringe aanwezigheid, van overheidsinmenging en staatsgebondenheid.

Een omroep, die op enigerlei wijze staatsomroep is, verliest in gelijke mate haar vrijheid en zelfstandigheid; afkeer van enige vorm van nationalisatie brengt mee gehechtheid aan haar tegendeel: het vrije bedrijf. Ongetwijfeld: een nationale omroep is nog geen staatsomroep, en zijn voorstanders hebben dit laatste ook nooit gewild. Maar de vrees is niet denkbeeldig, dat een nationale omroep, los van het vrije omroepwezen, een stap op de weg naar staatsomroep zou kunnen worden. Zo men waarborgen vraagt voor de handhaving der verscheidenheid in ons staatkundig, maatschappelijk, geestelijk, cultureel leven — een verscheidenheid, die er is en die wij ook niet zouden willen missen — de samenstelling van ons omroepstelsel op de grondslag van vrije, zelfstandige omroepverenigingen is een van die waarborgen.

Wij gebruikten daar het woord vrije concurrentie. Strikt genomen is zij uit de tijd; wij verstaan er hier dan ook wat anders onder dan die ongebreidelde concurrentie, die zeker wel niemand op omroepgebied zal willen verdedigen. Meer dan dit: samenwerking, bundeling van krachten en vormgeving waar dit maar mogelijk is, zal de V.V.D. ook op radiogebied voorstaan en bevorderen.

Wie van het bovenstaande kennis heeft willen nemen, zal misschien bemerkt hebben, dat niet opzettelijk gehandeld is over de aanhef van onze radioparagraaf. Die aanhef geeft evenwel duidelijk een aanwijzing in een bepaalde richting. Volksoontwikkeling en volksoopvoeding bestrijken in haar combinatie een breed gebied, maar dat toch zeer bepaalde eisen stelt. De bestaande omroepverenigingen hebben veelszins op lofwaardige wijze aan deze eisen beantwoord, maar wie zal ontkennen, dat verbetering in deze nog mogelijk is?

Er wordt nog al eens het een en ander door de aether gehoord, dat noch de volksoontwikkeling door middel van zuivere, objectieve voorlichting, noch de volksoopvoeding dient. Hier valt nog het een en ander te doen. En dan bij voorkeur niet door overheidsbemoeiing of bevoogding van staatswege, maar door een zuivere en alzijdige ontplooiing van het vrije particuliere initiatief, een taak die op de weg der omroepverenigingen ligt. Die bevordert kan worden wanneer open samenwerking hun beste krachten vrijmaakt — onze nationale cultuur kan er slechts wel bij varen.

Inflatie drukt het welvaartspeil in Oost-Europa

Cijfers uit een rapport der Ver. Naties

De bewapening van de door de communisten beheerste landen in Oost-Europa heeft een fatale invloed op het welvaartspeil gehad. Dit blijkt uit een onderzoek dat door de economische commissie van Europa van de V.N. is ingesteld en waarvan de resultaten zijn vastgelegd in een rapport getiteld „Economisch overzicht van Europa in 1951”, waarin o.a. staat, dat het economische leven van de Russische vazalstaten in Oost-Europa in een inflatie-spiraal is geraakt, ondanks de centraal vastgestelde inkomens en de prijsbeheersing.

Niet alleen zijn de vazalstaten niet immuun voor inflatie gebieken, zo wordt in dit rapport gezegd, maar opeenvolgende prijs- en loonsverhogingen die noodzakelijk zijn gebleken, wijzen op een falen van de geleide economie en het eind daarvan is nog niet in zicht.

Over de dalende koopkracht van de bevolking van Oost-Europa, wordt in het rapport gezegd, dat dit te wijten is aan het feit, dat de lonen minder snel stijgen dan de prijzen.

De daling van de werkelijke lonen van de fabrieksarbeiders treedt in Hongarije het duidelijkst aan de dag. Vanaf begin 1950 tot de herfst van 1951 zijn de prijzen van plantaardige

olie, varkensvlees, spek en melk verdubbeld en de prijzen van brood, boter en rundvlees bijna verdrievoudigd, terwijl het gemiddelde loon van de arbeiders slechts gemiddeld met 28 % is gestegen.

Ook in Polen moeten de arbeiders thans veel langer werken om in hun levensonderhoud te voorzien, aangezien de prijzen sedert 1949 ontzettend zijn gestegen, in het bijzonder die van vlees.

Over de herbewapening van de vazalstaten wordt in het rapport opgemerkt, dat ondanks alle vredelievende leuzen steeds meer de nadruk wordt gelegd op de herbewapening ten koste van het welvaartspeil. In een rede van 9 October j.l. heeft Mine, de plv. premier van Polen, openlijk erkend, dat de zwaardere eisen welke aan de zware industrie gesteld worden, direct verband houden met de industriële krachtsinspanning ten behoeve van de defensieprogramma's.

In het rapport wordt daaraan toegevoegd, dat Polen zijn militaire uitgaven met 36 % heeft verhoogd zonder zelfs met de gestegen prijzen rekening te houden en dat een tiende gedeelte van de begroting geserveerd is als „reserve voor nationale rampen”.

heden, voortdurend heeft gestreefd naar uitbreiding van het kiesrecht, totdat dit tenslotte algemeen werd en zijn voltooiing vond in 1917, toen ook aan de vrouw het kiesrecht werd verleend.

Oorspronkelijk werd het kiesrecht slechts aan de bezittende klasse toegekend; door toedoen van de Liberalen kon successievelijk een steeds grotere groep van de bevolking aan 's lands bestuur deelnemen, zodat tenslotte ook de arbeider zijn stem kon doen horen.

Vele andere wetten op sociaal gebied werden door de Liberalen ingevoerd, waardoor de positie van de kleine man werd verbeterd, zowel economisch als maatschappelijk. Wij denken hier aan de wet, die de arbeid van kinderen afschafte, evenals te zware arbeid voor vrouwen, en niet te vergeten de leerplichtwet, waardoor iedere Nederlander de kans kreeg, de hoogste posten te bekleden.

Na de pauze was er gelegenheid tot het stellen van vragen, welke door de spreker op heldere en prettige wijze werden beantwoord. Een zeer geslaagde middag. Er konden weer enige nieuwe leden worden geboekt.

NOG EENS HET VROUWEN-PARLEMENT

Een rectificatie

Een kleine wijziging in het zetsel van het stukje over het Vrouwenparlement in het nummer van 15 Maart j.l., geeft kans, dat men er heel wat anders uit leest dan de bedoeling was. Er moest staan: „besluit (niet: om lid van Vrouwenbelangen te worden, want daar gaat het niet om) maar om...”

Dat is heel wat anders dan een besluit om geen lid te worden.

J. H. S.

GRONDBEGINSELEN VAN DE V.V.D.

Mevrouw mr. Veder-Smit, Ruysdaellaan 9, huis ter Heide, heeft zich bereid verklaard, over bovengstaand onderwerp te spreken. Deze lezing is van belang met het oog op de komende verkiezingen en kan er toe bijdragen ons standpunt duidelijker te zien.

AGENDA

27 Maart: 8.05 uur av. luisteren naar de radio, waarvoor mev. Verwer—Jonker en mev. Fortanier—de Wit spreken.

2 April: Voor alle V.V.D.-leden uit Apeldoorn en omgeving en voor abonnees: 8 uur in Huize Haitink. Spr.: mej. dra S. Boekhoff, over: Onderwijsproblemen.

Ledenvergadering Centrale Dordrecht

De Centrale Dordrecht zal op 29 Maart a.s. in Caland-West te Rotterdam een algemene ledenvergadering houden. De bijeenkomst, waarop diverse belangrijke agendapunten aan de orde worden gesteld, begint om 14.30 uur.

Tolbert verwacht ledenwinst

Op Vrijdag 14 Maart werd onder de auspiciën van de ondercentrale Westerkwartier der provincie Groningen een openbare vergadering gehouden te Tolbert. Hier sprak de heer Zegering Hadders over de vraag: „Hoe worden de f 11.500.000 „Marshall-gelden” besteed voor het zuidelijk Westerkwartier?”

De zaal was geheel gevuld. Een kleine tweehonderd aanwezigen volgde de spreker met grote aandacht, terwijl aan het eind tal van vragen werden gesteld en uitvoerig beantwoord.

In de pauze werd het werkprogramma der V.V.D. onder de aanwezigen verspreid.

Een wel geslaagde avond die aan de onlangs opgerichte afdeling ter plaatse zeker ledenwinst zal bezorgen.

Geanimeerd debat in Den Haag

De afdeling Den Haag van onze partij heeft op Zaterdagmiddag 15 Maart een bijeenkomst gehouden onder voorzitterschap van mr. C. Greve in de zaal van het Corner House aan de Laan van Meerdervoort. Daar heeft de heer M. A. Wisselink, uit Sneek, candidaat van onze partij voor de aanstaande Tweede Kamerverkiezingen, gesproken over: Ondernemersbelangen en de Fiscus. In het tweede gedeelte van de bijeenkomst volgde een geanimeerd debat over de inleiding.

Geslaagde bijeenkomst te Heemstede

Voor de afdeling Heemstede der V.V.D. hield de heer Justus Meyer uit Bloemendaal op 28 Februari een voordracht over het onderwerp: „Misbruik van het winstbegrip in de politiek”.

Na een zeer geanimeerde gedachtenwisseling dankte de voorzitter, dr. W. G. J. ten Pas, de spreker voor zijn interessante en leerzame rede.

Belangrijke vergadering te Haarlem op 27 Maart a.s.

Op Donderdag 27 Maart a.s. zal te Haarlem in „Brinkmann” op de Grote Markt een openbare vergadering plaats vinden, georganiseerd door de afdelingen Haarlem, Bloemendaal en Heemstede der V.V.D.

Mevrouw mr. J. M. Stoffels van Haften zal aldaar spreken over het onderwerp: „De politieke partij in verkiezingstijd” en de heer Joh. G. H. Cornelissen over „Middenstandsproblemen nu en voor de toekomst”.

Nieuwe afdeling in Pijnacker

Op 6 Maart werd door de Centrale Leiden een openbare vergadering gehouden in Pijnacker, waar de heer D. W. Dettmeyer sprak over het onderwerp „Wat wil de V.V.D.?” Deze besprak aan de hand van enkele voorbeelden, waaronder de melksanering, de gevaren van een socialistische politiek. Het zal bij de komende verkiezingen gaan om de vraag „Voor of tegen het socialisme”. De heer Dettmeyer zette uitvoerig uiteen hoe zelfs een geringe winst van de V.V.D. van grote invloed kan zijn op het toekomstige regeringsbeleid. Hij stond geruime tijd stil bij de gedachte van de „Derde Macht”. Op deze uitnemende inleiding volgde een zeer opgewekt debat. De vergadering stond onder leiding van mr. W. J. Geertsema, bestuurslid van de Centrale Leiden, die in een slotwoord opwekte tot het stichten van een afdeling Pijnacker van de V.V.D. Zijn daartoe strekkend voorstel werd met grote meerderheid aangenomen. Staande de vergadering traden 11 leden tot de nieuwe afdeling toe, ter-

wijl van enkele anderen toezeggingen werden ontvangen. De heer B. M. Veldhuis verklaarde zich bereid als contact-persoon te fungeren tot een bestuur zal zijn samengesteld. Tevens werd een correspondentenschap opgericht in Zoetermeer.

Bestuur Vereniging Staten- en Raadsleden in vergadering bijeen

Het bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van onze partij heeft op Zaterdag 15 Maart te Utrecht vergaderd ter bespreking en vaststelling van de agenda voor de algemene vergadering van de vereniging op Vrijdag 25 April te Utrecht.

Drs Korthals en Zegering Hadders spraken in het Noorden

De onder-Centrale „Fivehoog” der V.V.D. hield in Appingedam en Delfzijl op 10 Maart j.l. een dubbele openbare vergadering.

Het aantal aanwezigen bedroeg in totaal ongeveer 550 à 600. Zij luisterden vol aandacht naar de zeer boeiende en duidelijke redevoeringen van drs Korthals en Zegering Hadders. De sprekers wisselden in de pauze van zaal.

Beide bijeenkomsten werden een groot succes door de flinke opkomst, waarbij vooral vele landbouwers uit de omliggende dorpen aanwezig waren.

Korthals op Kaderavond

Op de kaderavond van de afdeling Dordrecht op Woensdag 12 Maart heeft drs H. A. Korthals gesproken over actuele politieke vraagstukken, in het bijzonder over het neutraliteitsprobleem. Steunende op zijn politieke ervaring, besprak hij de heden-daagse constellaties op het boven-nationale vlak. Het tweede deel van de avond werd gevuld met het beantwoorden van vragen uit de toehoorderskring.

In zijn openingswoord heeft de afdelingsvoorzitter, de heer Jac. A. Hazelaar, enige woorden gewijd aan de nagedachtenis van de heer I. v. Hulden, eertijds liberaal wethouder en tot zijn dood toe trouw lid. Enige leden van de J.O.V.D. woonden de vergadering bij.

Kadercursus Groningen was een succes

De provinciale Centrale Groningen beëindigde op 13 Maart haar kadercursus van deze winter. In vijf samenkomsten zijn verschillende paragrafen van het beginselprogramma der partij toegelicht.

Prof. dr E. 'sJacob besprak de staatkundige beginselen der V.V.D.

Prof. dr J. Lindeboom de geestelijke beginselen der V.V.D.

Mr H. S. Stebers sprak over de V.V.D. en de decentralisatie in het bestuur.

Mevr. dr M. Hartgerink-Koomans over de V.V.D. en het onderwijs.

De heer R. Zegering Hadders over de V.V.D. en de sociale wetgeving.

Het aantal deelnemers aan deze cursus was vrij constant het steeg van ongeveer vijf en twintig bij het begin tot ruim dertig op de laatste avond.

Centrale conferentie te Alkmaar op 29 Maart a.s.

Gezien het zo succesvolle verloop van de conferentie van de Centrale, Den Helder in 1951, is besloten op ZATERDAG 29 MAART a.s. des n.m. te half vier in Hotel Victory te Alkmaar opnieuw een conferentie te houden waarin als sprekers zullen optreden mev. D. Elema-Bakker en dra. H. A. Korthals. Er is gelegenheid voor gedachtenwisseling en onderlinge kennismaking, terwijl tussen de twee inleidingen een gemeenschappelijke maaltijd plaats vindt.

Het Centrale bestuur verwacht ook dit keer een grote opkomst van bestuurs- en gemeenteraadsleden, alsmede van belangstellende leden met hun dames, zowel uit W.-Friesland, als uit de Zaanstreek en de kop van Noordholland.

Aanmeldingen bij de secretaris, de heer H. W. Holsmuller, Blekerskade 3 te Alkmaar.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mejjuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

VROUWEN BLIJVEN ACTIEF

Na Zuid-Holland, het Noorden

Op 26 Februari j.l. werd te Appingedam in hotel Kraaima o initiatief van enkele dames, een vergadering belegd van vrouwen, die in de V.V.D. belang stellen. Daartoe waren uitnodigingen rondgestuurd en in het plaatselijk blad werd een oproep geplaatst. Een 50-tal dames gaf aan de uitnodiging gehoor en met de grootste aandacht werd geluisterd naar beide sprekers, t.w. vóór de pauze mev. r M. Hartgerink-Koomans, met als onderwerp: „Waar raakt de politiek ons vrouwen”, en er na mej. mr Toxopeus Pott met een algemene beschouwing over de richtlijnen van de V.V.D.

Beide lezingen vielen zeer in de smaak. In de pauze werd door de dames een lijst getekend, waardoor men verklaarde graag bericht te willen hebben, wanneer opnieuw een vergadering zal worden belegd.

Al met al een zeer gezellige en geslaagde avond!

In Harlingen hield de vrouwenafdeling opnieuw een succesvolle bijeenkomst, welke weer goed bezet was.

Mej. mr Toxopeus Pott uit Delfzijl was uitgenodigd met het onderwerp „Doelstelling en werkwijze van de Liberale partij”.

Zij gaf een korte schets van de wijze, waarop de liberale partij (die na de laatste wereldoorlog de naam V.V.D. heeft aangenomen) sedert 1848, onder leiding van Thorbecke en andere grote staats-

KALFSSOEP
Een zachte, gebonden soep.
6 borden 35 ct.

VERMICELLISOEP
Een goudgele, krachtige soep.
6 borden 35 ct.

JULIENNESOEP
Een overheerlijke groentesoep.
6 borden 35 ct.

KONINGINNESOEP
Een prachtige crème-soep.
5 borden 35 ct.

HONIG'S SOEP
dat zegt alles!
ong. 6 ct per bord!

N.V. Machinefabriek

IJZER-STAAL-EN
METAALGIETERIJ

||

v.h. BAKKER & Co.
RIDDERKERK

DE ROTTERDAMSCHЕ DROOGDOK MIJ. N.V.

H.P. Gelderman & Zonen N.V.
OLDENZAAL

fabrikanten van

ruwe-, geveride-, gebleekte- en bedrukte-
katoenen-, rayon- en rayonvezel manufacturen

SMIT
SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

N.V. Nederlandsche Caoutchouc- en Guttaperchafabriek

v.h. Bakker & Zn.
Ridderkerk

||

Technische rubberartikelen

Voor dagelijks gebruik!

DE JONG'S CHOCOLADE
CHOCOLADE HAGELSIJG.
De eenige echte!

Hoogland & Masee, N.V.

DORDRECHT
Tel. 3344-3345
Dir. F. J. Ludérus

Werktuigen, gereedschappen en materialen voor de industrie — Sinds 1876

★
Pijpen en Fittings, Appendages, Bouten en Moeren

SIMPLUS BRANDBLUSAPPARATEN

N.V. BOELE'S
Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

N.V. W. A. HOEK'S
MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
Hoofdkantoor en Machinefabriek te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en ledereen druk.
Installaties voor de bereiding van zuurstof, stikstof, enz.

N.V. SCHEEPSWERVEN
„PIET HEIN”
BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter
DROOGDOK 115 x 30 Meter

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Nieuws over ons
congres

(pag. 5)

OVER GLIJDENDEN EN STABIELE ELEMENTEN

Prof. Romme zoekt er in de laatste tijd zijn bijzonder genoeg in de liberalen naar het isolement te dringen. Want daarop komen in het wezen der zaak zijn beschouwingen, omtrent een isolement, waarnaar onze partij bewust of onbewust zou streven, neer. Die beschouwingen gaan immers uit van deze praemisse: indien gij, liberalen, de voorwaarden voor samenwerking, die ik, Prof. Romme, wens te stellen niet wilt aanvaarden, dan drijft gij bewust of onbewust naar het isolement. Zo stelt hij de zaak wat al te eenvoudig. Om hier de schuldvraag te beantwoorden, moet men het eerst eens zijn over de gestelde voorwaarden. Zijn die redelijk, dan kan men inderdaad de schuld geven aan hem, die ze afwijst. Zijn ze echter onredelijk, dan ligt de verantwoordelijkheid bij hem, die ze stelt.

* * *

Welke zijn nu Prof. Rommes voorwaarden? Wij hebben ze reeds in ons blad van 15 Maart vermeld. Gij zult U bij een kabinetsformatie, waaraan Uw geestverwanten met Uw instemming deelnemen, verbinden onder alle omstandigheden vast te houden aan het program, dat tot grondslag van de kabinetsformatie heeft gestrekt. In ons artikel van 15 Maart hebben wij er op gewezen, dat deze eis er op neerkomt, dat het regeerbeleid wordt verplaatst van de openbare vergadering der Staten-Generaal naar de stilte van de binnenkamer. En wij zijn niet de enigen, die de indruk hebben gekregen, dat Prof. Romme een bijzondere voorliefde voor de binnenkamer aan de dag legt. Het trof ons dezer dagen, dat de onparlementaire medewerker van Vrij Nederland, die zeker niet tot de vrienden van onze partij behoort, in het nummer van 22 Maart over wat hij het principieel conflict tussen conservatief en vooruitstrevend noemt, schrijft: „Wat Prof. Romme nastreeft is, dat het conflict, dat zich publiekelijk in de Staten-Generaal behoort af te spelen, wordt verplaatst naar de binnenkamers van politieke partijen”. Gelijk gezegd, wij kunnen die voorliefde voor de binnenkamer niet delen. Wij houden het maar liever met ons beginsel-program, dat openbare behandeling van de openbare zaak verlangt.

* * *

Dit is intussen maar één kant van de zaak. Wij kunnen ons levendig voorstellen, dat iemand zal zeggen: alles goed en wel, maar dan hadt gij aan het binnenkamers overleg over de kabinetsformatie in het geheel niet moeten deelnemen. Daarom stellen wij er prijs op voor de zoveelste maal uiteen te zetten, dat het overleg bij de formatie-Romme van Maart 1951 in geen enkel opzicht het karakter heeft gedragen van een bindende afspraak. Dit is duidelijk gebleken uit hetgeen Mr Oud, die van V.V.D.-zijde bij het overleg was betrokken, bij herhaling in de Tweede Kamer heeft medegedeeld. Om te beginnen is het overleg niet een overleg geweest met de fracties, doch met de fractie-voorzitters. Aan hen werd

overgelaten in hoeverre zij het gewent zouden oordelen hun fracties te raadplegen. Bij de behandeling der belasting-ontwerpen in de Tweede Kamer heeft het lid der katholieke fractie de heer Lucas in het algemeen dezelfde houding aangenomen als onze fractie. In de ogen der katholieken was deze afgevaardigde tot die houding gerechtigd, omdat hij bij de bespreking der kabinetsformatie in de fractie een voorbehoud had gemaakt. Een voorbehoud, dat intussen aan de aan het overleg deelnemende fractie-voorzitters bij ons weten nimmer is medegedeeld. Naar onze opvatting behoefde dit ook niet, maar in het systeem Romme ware dit toch wel nodig geweest.

Een tweede punt. Het thans door de heer Romme door dik en dun verdedigde systeem der bindende afspraak is door hem bij zijn formatie niet gevolgd. Alles wat hij van de fractie-voorzitters heeft gevraagd was, of zij, indien hij voor een kabinetsformatie op de grondslag van een door hem aan hen medegedeeld program, een of meer hunner geestverwanten zou uitnodigen een ministerportefeuille te aanvaarden, die geestverwanten zouden willen adviseren die uitnodiging aan te nemen.

Een derde punt. Bij de terhandstelling van het program-Romme werd uitdrukkelijk medegedeeld, dat het niet de bedoeling was, dat van de zijde der fractie-voorzitters wijzigingen in het program in overweging zouden worden gegeven. De formateur wenste — overigens naar onze mening zeer terecht — niet te treden in een eindeloze gedachtenwisseling over het program. Het ging alleen over de vraag of men het program in zijn algemene strekking zodanig kon beoordelen, dat men zou menen, dat politieke geestverwanten daarop hun medewerking zouden kunnen verlenen aan een kabinetsvorming. Hoe kan iemand nu in het licht van deze procedure volhouden, dat het program punt voor punt bindend zou zijn?

Een vierde punt. Een van Prof. Rommes ernstigste grieven is, dat de liberale fractie in de Tweede Kamer zich gekeerd heeft tegen de door de Minister van Financiën voorgestelde extra-belasting van bedrijfswinsten. Deze belasting kwam toch met zoveel woorden op het program voor.

Inderdaad, maar er stond in het program nog iets bij, waarover de heer Romme voortdurend heenloopt. Er stond bij, dat in de wijze van vaststelling der bedrijfswinsten veranderingen zouden worden aangebracht, waardoor bij het bedrijfsleven bestaande ernstige bezwaren zouden worden weggenomen. Aan dit punt is zeer onvoldoende, om niet te zeggen praktisch geen uitvoering gegeven. Geheel de wijze van uitwerking van dit programpunt was in hoge mate eenzijdig. Het was hier niet als in Minister Lief tinck's brochure „De fiscus neemt en geeft”. Het was hier uitsluitend de fiscus neemt, terwijl beloofd was, dat hij ook zou geven. Zelfs wie zich uitdrukkelijk aan het program gebonden had, zou niet verplicht zijn geweest 's Ministers voorstel te aanvaarden.

Hoe Prof. Romme zich telkens weer moge inspannen onze fractie in gebreke te stellen, zijn zaak blijft door en door zwak.

* * *

Willen wij nu met het bovenstaande zeggen, dat besprekingen tussen fractieleiders bij een kabinetsformatie geen betekenis hebben? Wij denken er niet over. Zij hebben belangrijke betekenis, maar men moet die betekenis op de juiste wijze zien. De constitutioneel juiste betekenis is, dat die besprekingen de formateur licht kunnen verschaffen, of er redelijk uitzicht bestaat, dat de door hem gedachte ministeriële combinatie zal blijken op een meerderheid der Kamer te kunnen steunen. Daarbij strekt het opgestelde program tot leidraad.

Welke is daarbij de morele gebondenheid van hen, die het program in zijn algemene strekking hebben aanvaard? Dat zij oprecht zullen pogen het gevormde kabinet het regeren mogelijk te maken. Dat zij derhalve, tenzij volkomen veranderde omstandigheden tot een andere koers zouden verplichten, aan de algemene strekking van het program zullen vasthouden. Welnu, op dit punt kan aan de V.V.D.-fractie geen enkel verwijt worden gemaakt. De algemene strekking van het program was op het punt, waarom het hier gaat, dat de belastingen met het oog op de ver grote defensie-inspanning met rond 250 miljoen zouden worden verhoogd.

Daaraan heeft de V.V.D.-fractie niet willen raken. Zij wenste alleen een andere verdeling van de belastingdruk. Slechts heeft zij aan het slot van het debat gevraagd het bedrag van 16 miljoen, door overneming van amendementen op andere belastingen prijsgegeven, niet aanstonds extra op de vennootschapsbelasting te verhalen, doch eerst de loop der middelen eens even aan te zien. Minister Lief tinck verzette zich daartegen alsof Nederland er door te gronde zou gaan. Een verzet, dat in het licht der jaarcijfers over 1951 met een belastingopbrengst van meer dan een half miljard boven de raming, thans ook Prof. Romme wel op zijn juiste waarde zal kunnen schatten.

* * *

Als de voorzitter der katholieke fractie tenslotte met zijn geschrijf de indruk wil vestigen alsof de V.V.D.-fractie niet bereid zou zijn haar verantwoordelijkheid te nemen, dan ziet hij stellig zijn lezers voor dommer aan dan ze zijn. Want die lezers zullen zich stellig herinneren hoe deze fractie manmoedig haar verantwoordelijkheid heeft genomen bij de zware beslissing over de soevereiniteitsoverdracht. Maar zij zullen zich ook herinneren, hoe die fractie tot het uiterste op de bres heeft gestaan voor de handhaving van het zelfbeschikkingsrecht der Indonesische bevolkingsgroepen. Waar bleven echter Prof. Romme en de zijnen, toen bleek dat de Regering zich aan dit zelfbeschikkingsrecht niets gelegen liet liggen? Daar gold het niet een gebondenheid aan

(Vervolg op pag. 3)

☆ parlementaire flitsen ☆

Tweede Kamer aanvaardde Grondwetsherziening omtrent de buitenlandse betrekkingen

Tweede Kamer: Grondwetsherziening — Amendementen en debat — Mr Oud over het toetsingsrecht — Vervanging van het fiscale noodrecht — Eerste Kamer: Internationaal Academisch Instituut — Begrotingen van Oorlog en Marine — Het Humanistisch Verbond en de geestelijke verzorging

Met 72 tegen 10 stemmen (C.P.N., Staatk. Geref. en de heer Welter) heeft de Tweede Kamer aangenomen het belangrijkste van alle ingediende voorstellen tot herziening van de Grondwet: het ontwerp tot het in overweging nemen van een voorstel tot verandering in de Grondwet, strekkende tot wijziging en aanvulling van de bepalingen betreffende de buitenlandse betrekkingen.

Een ontwerp, waarvan onze fractievoorzitter, mr Oud, die vooral in de kwestie van het toetsingsrecht (eigenlijk: de toetsingsplicht) van de rechter de grote tegenspeler was van prof. Romme, de hoofdstrekking aldus samenvatte, dat het enerzijds strekt tot verhoging van de invloed van de Staten-Generaal op het buitenlandse beleid, anderzijds tot aanpassing van de voorschriften van de Grondwet aan de zo sterk gewijzigde internationale verhoudingen. Gezien de noodzaak, ook andere onderwerpen, in de Tweede en Eerste Kamer behandeld, hier de revue te laten passeren, menen wij goed te doen, ons overzicht van de behandeling van dit stuk Grondwetsherziening op te bouwen rond de belangrijkste der ingediende amendementen

Het grondbeginsel, dat het opperbestuur der buitenlandse betrekkingen berust bij de Koning (de aanschijnbare Koning en de verantwoordelijke ministers) is ongewijzigd gehandhaafd (art. 58), doch slechts aangevuld met een tweede alinea: „Hij bevordert de ontwikkeling der internationale rechtsorde”. Artikel 59 van de Grondwet, dat over „oorlogsverklaring” handelt, is in modernere vorm gegoten en overeenkomstig een amendement van dr Bruins Slot (A.R.), dat ook de steun had van de heer Oud, met een bepaling omtrent het sluiten van vrede aangevuld.

Dit artikel is nu aldus komen te luiden: „De Koning verklaart het Koninkrijk niet in oorlog met een andere mogendheid dan na voorafgaande toestemming van de Staten-Generaal. De toestemming is niet vereist, wanneer het overleg met de Staten-Generaal, ten gevolge van een feitelijk bestaande oorlogstoestand, niet mogelijk is gebleken. (2.) De Koning verklaart een oorlog tussen het Koninkrijk en een andere mogendheid niet beëindigd dan na voorafgaande toestemming van de Staten-Generaal”.

Wat het sluiten van verdragen betreft was het systeem van de Grondwet dit, dat „verdragen”, door de Koning gesloten, door de Staten-Generaal moesten worden goedgekeurd, maar dat „andere overeenkomsten” slechts behoeften te worden medegedeeld. Het nieuwe systeem is, in het kort gezegd, nu lit geworden, dat alle overeenkomsten, die door de Koning zijn gesloten, aan de Staten-Generaal worden overgelegd en dat het dan aan de Staten-Generaal is overgelaten te beslissen, of zij genoeg kan nemen met een soort „stilzwijgende goedkeuring”, dan wel of zij de overeenkomst in behandeling wenst te nemen.

Een misschien niet zo heel elegant, maar toch wel logisch en in ieder geval zeer praktisch systeem, omdat het enerzijds in beginsel immers een onbeperkte zeggenschap aan de Staten-Generaal te dien aanzien verschafte en anderzijds toch rekening houdt met de praktijk, dat er meer-malen overeenkomsten worden gesloten, waartegen niemand enig bezwaar heeft en welke behandeling maar onnodig tijd in beslag zou nemen.

Tegen de uitwerking, welke het Regeringsvoorstel hieraan had gegeven, waren echter nog wel wat bezwaren. Zo heeft in de eerste plaats de heer Oud een poging gedaan, om het terecht door hem als „klaurloos” aangeduide „overeenkomsten” door het woord „verdragen” te vervangen, met de omschrijving, zoals ook de commissie-Van Eysinga die gegeven had (om er inderdaad alles van die aard onder te doen vallen): „verdragen, onverschillig in welke vorm of

onder welke benaming”. Minister Stikker en minister Beel vreesden echter misverstanden en toen dr Beel het amendement-Oud zelfs „ernstig ontraadde”, werd het verworpen met 57 tegen 26 stemmen. Met onze fractie stemden vóór het amendement de A.R., de C.H. en de C.P.N.

De Regering had voorgesteld, dat de goedkeuring van een overeenkomst zou geacht worden te zijn verleend, indien niet binnen 30 dagen door of namens een der Kamers zou worden te kennen gegeven, dat zij een uitspraak van de Staten-Generaal wenste. Dit is door een amendement van dr Bruins Slot, mede-ondertekend o.a. door mr Oud, nu nog aldus aangevuld, dat ook „ten minste een vijfde van het grondwettelijk aantal leden van een der Kamers” bedoelde wens kan te kennen geven.

Dit amendement, evenals een ander van mr Oud, om voor de berekening van die 30 dagen de tijd, gedurende welke de zitting der Staten-Generaal gesloten is, niet mee te tellen, werden tenslotte z.h.s. aanvaard.

Hebben wij boven de regel gegeven: onbeperkt goedkeuringsrecht, alvorens de overeenkomst in

werking treedt, er is vrijwel geen regel zonder uitzonderingen en zo stelt een nieuw artikel (voorlopig 60b genummerd) vast, in welke gevallen die goedkeuring niet is vereist. De belangrijkste van die uitzonderingen is: „Indien in buitengewone gevallen van dringende aard het belang van het Koninkrijk eist, dat de overeenkomst zonder verwijl van kracht wordt”.

Op die uitzondering is echter weer een beperking gesteld, welke, na veel heen en weer gepraat over een enigma male gewijzigd amendement-Serrarens (K.V.P.), met afwijking van de oorspronkelijk door de Regering voorgestelde tekst, aldus is geworden, dat zulk een overeenkomst niet wordt aangegaan „dan onder voorbehoud van haar beëindiging bij onthouding van de goedkeuring van de Staten-Generaal”. Daarna kan dan behandeling worden geëist op de boven reeds aangegeven wijze.

Verzet het belang van het Koninkrijk zich ook daartegen, „bepaaldelijk” dan wordt de overeenkomst zo spoedig mogelijk aan de Staten-Generaal voorgelegd en indien deze hun goedkeuring daaraan onthouden, wordt zij „zo spoedig zulks met de bepalingen van de overeenkomst verenigbaar is, beëindigd”.

Een ander nieuw artikel (voorlopig: 60-c) stelt vast, dat, indien de ontwikkeling van de internationale rechtsorde zulks vordert, in een overeenkomst kan worden afge-weken van de bepalingen van de Grondwet. Een zeer gewichtige en ingrijpende bepaling en daar het hier de Grondwet betreft, is het logisch, dat daarvoor in de tweede zinsnede van bedoeld artikel de eis is gesteld van goedkeuring der overeenkomst met twee derden der uitgebrachte stemmen in elk der Kamers.

Dit artikel werd aangenomen met 76 tegen 10 stemmen. Tegen: de

C.P.N., de Staatk.-Geref. en de heer Welter (K.N.P.).

En toen kwam dan de grote strijd over de vraag van het toetsingsrecht, aan de orde gesteld door een amendement-Serrarens (K.V.P.), dat vooral door prof. Romme werd verdedigd en dat het volgende nieuwe artikel beoogde: „Binnen het Koninkrijk geldende wettelijke voorschriften vinden geen toepassing, wanneer deze niet verenigbaar zouden zijn met overeenkomsten, die hetzij vóór, hetzij na de totstandkoming der voorschriften zijn bekend gemaakt”.

Dit artikel sloot dus een toetsingsplicht voor de rechter in, ook in geval van een ouder tractaat en een latere wet. Ligt de kwestie anders, is er eerst een wet en komt er later een internationaal tractaat, dat dezelfde materie behandelt, dan ligt voor een rechter, zoals de heer Oud betoogde, de zaak dus zo, dat er twee wetsvoorschriften liggen, die hij niet gezamenlijk kan toepassen. Men heeft dan te aanvaarden de hoofdregel van de gewone uitlegkunde, dat in het algemeen latere regelingen derogeren aan vroegere, zoals ook een latere wet moet worden toegepast als er strijd is met een vroegere wet.

Geheel anders ligt de zaak echter, wanneer de wet komt na het tractaat. Men heeft zich beroepen op de „onafhankelijkheid van de rechter”. Die bestreed de heer Oud zeker niet, in tegendeel! Maar met die onafhankelijkheid bedoelt men: onafhankelijkheid tegenover de Regering.

Met nadruk wees mr Oud erop, dat het eenvoudig ondenkbaar is, dat de Nederlandse wetgever met opzet een wet zou maken in strijd met een eerder gesloten en van kracht zijnd tractaat. Het is dus een kwestie van interpretatie en de heer Oud betoogde aan een keur van argumenten, dat principieel en praktisch het meest juiste is, dat de wetgever hier de beslissing heeft.

Hij achtte hier trouwens ook overeenstemming aanwezig met de verhouding tussen Grondwet en Wet. Er is nadrukkelijk bepaald, dat de wetten onschendbaar zijn, hetgeen betekent, dat de rechter een wet niet aan de Grondwet mag toetsen. Waarom mag dat niet? Omdat men ook hier uitgaat van de gedachte, dat het aan de wetgever zelf is om te beslissen, dat een regeling, welke zij vaststelt, niet met de Grondwet in strijd is.

In het geval van de verhouding tractaat en wet achtte de heer Oud ook praktisch wat men dan zou kunnen noemen een „toetsingsrecht van de wetgever” juist, omdat dit de eenheid van toepassing in de verschillende landen veel meer zou bevorderen, dan wanneer verschillende nationale rechters verschillende interpretaties zouden geven.

Minister Beel viel de heer Oud uiteraard gaarne en met overtuiging bij, want beiden hadden behoord tot de minderheid in de staatscommissie, die dit standpunt had verdedigd. Ondanks dat dr Beel namens de Regering het amendement-Serrarens „zeer ernstig ontraadde” werd het echter met een kleine meerderheid (46 tegen 40 stemmen) aangenomen.

De stemmen waren vrij sterk verdeeld. Geheel vóór stamde alleen de A.R.-fractie. Van de K.V.P.-fractie vielen drie leden de heren Romme en Serrarens af; de heren Dassen, mr Roolvink en de Kamervoorzitter dr

(vervolg op pag. 7)

DEZE BURGER

heeft altijd getracht de objectiviteit te huldigen.

Altijd geprobeerd alle drie-honderd-zeventien kanten van iedere medaille te zien.

Altijd er op uit geweest de vierhonderd-drie-en-twintig waarheden te onderkennen die bij elk probleem betrokken zijn.

Steeds begrepen en steeds méér begrepen, dat de waarheid in menselijke aangelegenheden niet bestaat.

Een moeizaam leven, dat begrijpt ge wel, met altijd dat bijtend verwijt van alle felle één-waarheid-belijders, dat zulke objectiviteit niet anders dan besluiteloosheid is, of domheid of angst zich, als burger zijnde, aan koud water te branden.

Goed — geestelijk heldendom, zoals door mij gerepresenteerd — is nu eenmaal niet spectaculair. En wie een bolhoedje draagt verbeelde zich niet zo indrukwekkend te zijn als die ridder in blinkende, zilverzwarte, wapenring.

Wat ik zeggen wilde: ik ben gek op objectiviteit.

En daarom heb ik mij zo verheugd om dat laatste nummer van de Groene, die op de eerste pagina een ferm artikel heeft waarin de figuur Gerretson in bescherming wordt genomen tegen de kinderachtigheid van zijne belagers en op een volgende pagina een (parlementaire) beschouwing, waarin de figuur Gerretson, wat ge zo in de wandeling zoudt noemen, voor vuile vis wordt uitgemaakt.

Dit nu is de objectiviteit die mij dierbaar is.

Twee artikelen in één nummer van één blad van diametraal tegenovergestelde strekking.

Bravo!

Alleen domoren kunnen daardoor in verwarring worden gebracht.

Voor objectivisten en waarheidszoekers is dit een heerlijkheid.

Die éne Groene verkwikte het hart van.

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Reveille

Elders in dit blad staat de beschrijvingsbrief afgedrukt voor de Jaarlijkse Algemene Vergadering van de V.V.D., die op Vrijdag 25 en Zaterdag 28 April a.s. in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht zal worden gehouden.

Vormt de Jaarlijkse Algemene Vergadering steeds een hoogtepunt in het bestaan van onze politieke partij, thans is dit in nog versterkte mate het geval, omdat deze belangrijke bijeenkomst voor een groot deel zal staan in het teken van de komende verkiezingen. Wij doelen hier niet zozeer op de inhoud van de agenda, waarop met name de vaststelling van het verkiezingsprogramma voorkomt, dan wel op de sfeer, die van dergelijke massale bijeenkomsten uitgaat.

Een sfeer, die ons steeds weer het gevoel geeft van grote verbondenheid, van een tezamenhoren in een gelijkgezinde politieke gemeenschap. Het ondergaan van deze sfeer zal ons in de komende verkiezingsstrijd ongetwijfeld sterken. Het is vandaar, dat wij thans reeds alle leden opwekken in zo groot mogelijke getale naar Utrecht te gaan, teneinde de geestelijke kracht te kunnen opdoen, die een zeer voorname steun zal zijn bij de spannende en vermoeiende tijd, die ons allen weldra te wachten staat.

Zij die regelmatig onze jaarlijkse Algemene Vergaderingen bezoeken, weten uit ervaring met welk een gesterkt gevoel men van deze bijeenkomsten naar huis keert. Zij die deze vergaderingen tot dusverre nog niet bezochten, weten niet wat zij hebben gemist.

Voor al op de wegblijvers mogen wij hierbij een beroep doen ditmaal geen verstek te laten gaan en deel te nemen aan de jaarlijkse manifestatie, die voor de partijleden als collectiviteit, zowel als individu, een onmisbare stimulans vormt.

Vrijheid en werk

Het is een traditie geworden, dat de directeur van de Koninklijke Nederlandse Jaarbeurs, mr. Milius, aan de vooravond van de opening der beurs een rede houdt, waarin hij de nationale en internationale economische vraagstukken onder de loupe neemt.

Deze redevoeringen mantten steeds uit door hun hoog niveau en hun scherpe analyse. Ditmaal heeft de heer Milius onder meer het zo belangrijke en actuele vraagstuk der werkloosheid in zijn beschouwingen betrokken. Terecht constateerde hij, dat de beste werkloosheidszorg die is, welke de werkloosheid tracht te voorkomen, doch, aldus mr. Milius, daartoe moet men aan het bedrijfsleven ruime kansen bieden en het bevrijden van alles, dat zijn activiteit, vindingrijkheid, ondernemingslust en durf in de weg staat. De algemene klacht van het bedrijfsleven is echter, dat de belastingen ontmoedigend werken. De extra op te brengen energie loopt gevaar.

„Willen wij ons levenspeil handhaven of verhogen, dan zal dit slechts mogelijk zijn”, aldus mr. Milius, „als de daartoe nodige middelen kunnen worden gevonden in de welvaartsbronnen: handel, nijverheid, scheepvaart en landbouw”. Deze moeten volgens de directeur van de Koninklijke Nederlandse Jaarbeurs meer kansen hebben, meer aanslag en meer vrijheid.

Het is zeker juist, een oorzakelijk verband te leggen tussen de vrijheid van het bedrijfsleven en het werkloosheidsvraagstuk. Ook wij hebben er steeds op gewezen dat allerlei prachtige theorieën en plannen ontworpen kunnen worden, maar dat alleen een zich uitbreidend en bloeiend bedrijfsleven onze sterk groeiende bevolking werk kan verschaffen. En die uitbreiding en bloei zullen alleen komen wanneer men het bedrijfsleven zo veel mogelijk gelegenheid laat, initiatieven te ontplooiën en zodoende werkgelegenheid te scheppen.

Mogen wij de regering opnieuw aanbevelen, het oor niet doof te houden voor waarschuwingen van mensen uit de praktijk. Thans kan het werkloosheidsprobleem nog binnen de perken worden gehouden, doch de nodige maatregelen om werkgelegenheid te bevorderen, zullen niet te lang op zich mogen laten wachten. Nu is het nog tijd, het stormsein is gehesen.

„Democratisch”

Naar men uit de dagbladen heeft kunnen vernemen, heeft de Labour-fractie van het Engelse parlement besloten weer tot de stemdwang over te gaan.

Dit betekent, dat ieder lid dat van deze fractie deel uitmaakt weer zal moeten stemmen op de wijze gelijk de meerderheid van die fractie dit voorschrijft. Wel is waar zijn er op deze stemdwang enkele uitzonderingen gemaakt — men

mag bijvoorbeeld op grond van godsdienstige overwegingen in bepaalde gevallen blanco stemmen — doch deze uitzonderingen zijn van zulk een geringe betekenis, dat men ze praktisch kan verwaarlozen.

De weg die de Britse socialistische fractie thans opgaat, is weinig democratisch te noemen en moet tenslotte tot een zekere dictatuur leiden. Het is vanzelfsprekend, dat er zoveel mogelijk discipline en eenheid in een politieke fractie dient te bestaan. Dit neemt evenwel niet weg, dat elke afgevaardigde, die is gekozen, tenslotte ook bij zichzelf te rade dient te gaan en naar eer en geweten volgens eigen inzichten — zij het dan ook zo veel mogelijk binnen het raam van zijn eigen politieke programma — dient te handelen en dus ook in het parlement zijn stem dient uit te brengen.

Vanzelfsprekend is het mogelijk, dat hierdoor binnen een bepaalde politieke groepering weinig aantrekkelijke consequenties voor de groep kunnen ontstaan. Deze consequenties zijn evenwel onverbreekbaar verbonden aan het democratische principe, dat ook de Engelse socialistische fractie aan te hangen.

De Britse socialistische fractie gaat dit principe evenwel van boven af ombuigen en verlaten daarmede de democratische weg. Dit is een ramp voor de democratie en het moet eveneens bij velen het wantrouwen in het socialisme aanzienlijk versterken.

Tets nieuws

De heer Benjamin Mendez Chumaceiro te Caracas, (kleinzoon van een befaamd rabbijn die uit Amsterdam gskomen, als geestelijk leider van de Curaçaos-Joodse gemeenschap, zich grote vermaardheid verwierf) is benoemd tot honorair adviseur aan het Nederlandse gezantschap in Venezuela.

Bij zijn installatie bleek, hoe grote belangstelling, hier en der, daarvoor bestond: de Venezolaanse Regering was niet alleen vertegenwoordigd, zij had ook een bloemstak gezonden: talrijke diplomaten waren in het mooie Nederlandse Gezantschapsgebouw aanwezig, doch wat wellicht het belangrijkste was: de voorzitter van de Regeringsraad der Nederlandse Antillen, mr. dr. M. F. de Costa Gomez, de Antillische Landsminister W. A. M. Lampe en de voorzitter van de Raad van Advies, mr. W. de la Try Ellis, waren expresselijk voor deze installatie van Willemstad naar Caracas komen vliegen.

Vanwaar deze belangstelling? Omdat de heer Chumaceiro, die adviseur voor Nederlands-Antilliaanse Zaken werd, de eerste (g.g. Antilliaanse (zij het voorlopig honoraire) diplomatieke ambtenaar is, die de geschiedenis kent.

Dit nu is uitvloei van de nieuwe status die het voormalige „gebiedsdeel Curaçao” in het kader van het Koninkrijk der Nederlanden „nieuwe stijl”, als gelijkberechtigd Koninkrijks-deel heeft gekregen, een status die, met die van Suriname, onderwerp zal zijn van de besprekingen ter aanstaande Ronde Tafel Conferentie.

Suriname kon zich, sedert geruime tijd, reeds op een dussdanige figuur beroemen in de persoon van dr. J. F. Einaar, die, in consulaire rang, in de Verenigde Staten werkzaam is.

In de Nederlandse Antillen wordt het belang van 'sheren Chumaceiro's benoeming terecht hoog aangeslagen. De Nederlandse pers heeft, behoudens een enkele uitzondering, de betekenis van deze benoeming niet begrepen.

Lichtsinnig (1)

De Britse Labour-„rebel”, Aneurin Bevan, heeft dezer dagen in een politieke bijeenkomst verklaard, dat West-Europa een domheid begaat, door de intellectuele en morele leiding van de wereld in handen van de Verenigde Staten te leggen. „Ik ben niet anti-Amerikaans”, zo zei de hij, „maar ik ben van mening, dat de Amerikaanse natie de ervaring, de wijsheid en de zelfdiscipline mist, die nodig zijn voor de wereldleiding. „Het grootste wapeningsprogramma, dat de wereld ooit heeft gekend”, zo vervolgde hij, „wordt thans uitgevoerd en ik zie er het nut niet van in. Wij weten allemaal, dat Amerika zeer machtig is, we weten tevens allemaal, dat de Amerikanen met dit wapeningsprogramma een fiscale politiek voeren, die West-Europa ruïneert. De vrees voor een derde wereldoorlog noemde Bevan ongegrond. „De leidende figuren in de Verenigde Staten zien de hele situatie verkeerd. Zodra de Verenigde Naties scherp ogeerden tegen de invasie in Korea en de Russen inzagen, dat zij de wereldopinie tegen zich hadden, was het gevaar, dat de Koreaanse oorlog zich zou uitbreiden tot een wereldconflict, geweken”.

Tot zover Bevan. Het kan zijn nut hebben van deze verklaring kennis te nemen en er even bij stil te blijven staan. Het moet allereerst wel ontstellend worden

genoemd, dat een gewezen Engels minister van een dergelijke mentaliteit getuigenis aflegt en niet schroomt zich in bovenstaande bewoordingen te uiten ten aanzien van een democratische macht, aan wier hulp het vooral is te danken, dat Bevan aldus, in volle vrijheid, zonder een blad voor de mond te nemen, kan spreken. Nu willen wij allermint beweren, dat het gewenst zou zijn, dat West-Europa zich met huid en haar aan Amerika zou overleveren. In ons blad is vele malen betoogd, dat Europa zich aaneen moet sluiten om te zorgen dat het een behoorlijke gesprekspartner der Verenigde Staten kan zijn en zijn politieke invloed niet wordt uitgeschakeld. Doch anderzijds mag niet uit het oog worden verloren, dat een verenigd vrij Europa de steun van de Verenigde Staten niet kan missen, die in de laatste wereldoorlog de spits voor vrijheid en democratie hebben afgebeten. Het is dan ook wel verbijsterend te moeten constateren, dat een socialistisch Brits politicus er niet tegenop ziet voor het internationale forum een dergelijke taal te gebruiken.

Lichtsinnig (II)

Bevan's visie getuigt overigens ook wel van een ontstellende naliviteit als hij er op wijst, dat een reactie van de Verenigde Naties reeds voldoende was om bij het conflict in Korea de Russen tot matiging te dwingen. Inderdaad, en wij mogen ons gelukkig prijzen dit te kunnen constateren, heeft het optreden van de Verenigde Naties een uitbreiding van het conflict kunnen voorkomen, doch toch zeker niet zonder de aanwezigheid van een sterke bewapening, die nu eenmaal noodzakelijk is om dit optreden kracht bij te zetten.

Wij hebben hier kennelijk te doen met een ietwat pacifistische visie, die de z.g. links-socialisten nu eenmaal eigen is. Een visie, die een uitermate groot gevaar oplevert, omdat zij van zo groot voordeel is voor het communisme. Men kan dan ook geen andere conclusie trekken, dan dat de Britse oud-minister de communisten wel op een zeer opvallende manier in de kaart speelt. Het is overigens wel zeer triest, dat wij dit moeten vaststellen. Tensler, omdat Bevan een uitermate grote invloed heeft in de Engelse Labourpartij, is deze zaak zo hoogst ernstig. Want door het dreigen van Bevan wordt de positie van de Labourpartij ondermijnd en daarmede ook de kracht van Engeland, hetgeen weer van invloed is op de kracht van het gehele Westen. Wij hebben hier dus met een hoogst ernstige zaak te maken.

Copy en correspondentie voor het volgende nummer te zenden aan de waarn. Redactie-secretaris G. STEMPTER Prinsengracht 1077 - Amsterdam Telefoon 35343

(Vervolg van pag. 1)

besprekingen bij een kabinetsformatie, doch gebondenheid aan een voorschrift, neergelegd in de Grondwet en door een in de wet op de soevereiniteitsoverdracht opgenomen amendement der V.V.D.-fractie nog eens wettelijk bevestigd. Waar waren voorts de leden der katholieke fractie, toen de Regering, in strijd met wat bij herhaling aan de Staten-Generaal was toegezegd, de soevereiniteit over Nieuw-Guinea wilde overdragen aan de Nederlands-Indonesische Unie? Als er op het stuk van het niet nakomen van afspraken reden voor beklag is, dan is daarvoor veel meer reden aan de liberale kant dan aan die van de katholieken. Als Prof. Romme tenslotte aan het einde van zijn artikel in „De Volkskrant” van 21 Maart schampert over een politieke uitghij-partij van de liberalen, dan is dat eenvoudigweg volmaakt onbegrijpelijk. In het glijden zijn de katholieken verreweg de meesters. Het stabiele element, dat volgens haar fractievoorzitter alleen de K.V.P. in onze politiek vertegenwoordigt, bestaat waarschijnlijk alleen in diens eigen verbeelding. Wij kunnen ons althans moeilijk voorstellen, dat er in Nederland buiten Prof. Romme iemand is, die dit gelooft.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
 Drs. H. A. Korthals,
 Waarn. Red. secr. G. Stempher.
 Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
 Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
 Abonnementprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
 Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.
 Losse nummers 15 cent.
 Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Amersfoort kwam stoelen te kort

Interessante lezing van de heer Boomsma

Op 14 Maart 1952 sprak de heer J. Boomsma, bestuurslid van de Centrale Dordrecht en raadslid te Middelarnis over „Indonesië en Nederland heden“. De vergadering was een bijzonder groot succes. Stoelen kwamen tekort om het overtalrijke publiek in Frank's Restaurant zitplaats te bieden. Voor een niet gering gedeelte was dit het gevolg van een goede samenwerking tussen de afdeling Amersfoort der V.V.D. en de plaatselijke afdeling van „Oost en West“.

De heer J. Boomsma demonstreerde aan de hand van ongekend fraaie kleurenfoto's de schoonheid van Indonesië, waarbij hij op grond van zijn ervaring als NIWIN-officier een helder en reëel oordeel uitsprak over de politieke situatie in Indonesië. De afdeling Amersfoort kan op grond hiervan de zusterafdelingen zeer aanbevelen om de heer J. Boomsma met zijn lichtbeelden en causerie uit te nodigen.

Bloemendaal hield geslaagde bijeenkomst

Voor de afdeling Bloemendaal der V.V.D. hield de heer Justus Meyer op 21 Maart een voordracht over het onderwerp: „De sociale rechtvaardigheid in de politiek“. Spreker behandelde het sociale vraagstuk van de psychologische, historische en economische zijde.

Het was 'n zeer geanimeerde avond en van de gelegenheid tot het maken van opmerkingen en het stellen van vragen werd een druk gebruik gemaakt.

Jaarvergadering afdeling Utrecht

Drie nieuwe bestuursleden gekozen

Op de jaarlijkse algemene vergadering van de afd. Utrecht werden de aftredende bestuursleden bij acclamatie herkozen. Twee bestuursleden moesten aftreden, t.w. de heer Jhr. Ir. Op ten Noord, wegens zijn benoeming tot Statenlid en de heer Mr. H. J. Roethof, wegens vertrek naar Den Haag. De voorzitter bracht hun dank voor wat zij in hun hoedanigheid ten behoeve van de afdeling hebben gedaan. Door de verkiezing van 3 nieuwe bestuursleden is het bestuur thans als volgt samengesteld: mr. J. Schuttevæer, voorzitter; ir. G. Boschloo, secretaris-penningmeester; H. Bitter; C. L. Hecker, mevr. J. W. Jurriens-Dirkzwager; mr. A. Looten; D. van Schie en mej. mr. A. de Waard, leden. Teneinde voor de verkiezingen propaganda te kunnen maken is geld nodig. Alle aanwezigen beloofden medewerking om daarvoor het nodige te doen. Aan de leden en belangstellenden het antwoord!

Verkiezingsactiviteit in de pijpenstad

Gloedvol betoog van drs Korthals

Maandagavond 17 Maart j.l. werd in „Kunstmin“ in Gouda door de V.V.D. een propaganda-avond georganiseerd.

De voorzitter van de afdeling Gouda, de heer M. W. Kooy, heette de aanwezigen welkom, speciaal uit de buitengemeenten Boskoop, Moordrecht, Zevenhuizen en Schoonhoven.

Het eerste gedeelte van de avond sprak het Tweede Kamerlid drs H. A. Korthals, die „verantwoording aflegde over wat de V.V.D. in de afgelopen vier jaar in de Kamer heeft gedaan“. Naar zijn uitstekend betoog werd met grote aandacht geluisterd.

Drs F. J. Hooftman sprak vervolgens nóg een kort woord, waarin hij de aanwezigen opwette lid te worden van de V.V.D. en abonné te worden op het weekblad „Vrijheid en Democratie“. Ook wees hij op de J.O.V.D. en hun orgaan „De Driemaster“.

Na de pauze verzorgden Alex de Haas en de beide Harmony Sisters, bekende door hun optreden voor de radio, een vlot en aardig cabaret-programma. Al met al een zeer geslaagde avond.

Cornelissen sprak te Gorinchem

Nieuwe ledenwinst

Op 5 Maart j.l. hield de afdeling Gorinchem een zeer geslaagde openbare vergadering. Het Tweede Kamerlid de heer Joh. G. H. Cornelissen, sprak voor een goed bezette zaal over: „Middenstandsvraagstukken van de naaste toekomst“.

Er volgde een geanimeerde en vruchtbare gedachtenwisseling.

Staannde de vergadering gaven zich twee nieuwe leden op, terwijl voorts een gift mocht worden ontvangen voor het propagandafonds.

OUDERDOMSVORZIENING

De heer Ir. J. C. Kaars Sijpesteijn te Krommenie blijft onvermoeid het pleit voeren voor de door hem voorgestane ouderdomsvoorziening. Hij zond ons thans toe een kort overzicht van het Zweedse plan volgens de laatste daaromtrent gepubliceerde gegevens, waarbij het bestaande volkspensioen van Kr. 1000 per jaar gehandhaafd zou blijven doch bovendien voorgesteld wordt, de gehele bevolking tot een maximuminkomen van Kr. 30.000 op een omslagstelsel te verzekeren.

Gelijk bekend, wordt hierbij uitgegaan van pensioenpunten, gedurende het leven te verdienen. Is het inkomen van een verzekerde in enig jaar Kr. 6000 en bedraagt het gemiddelde inkomen over dat jaar Kr. 4000, dan heeft de verzekerde, door over Kr. 6000 premie te betalen, 1½ pensioenpunt verdiend. Alle punten worden, wanneer men de pensioengerechtigde leeftijd bereikt heeft, opgeteld en door 43 (het vaste aantal actieve jaren) gedeeld.

Heeft de verzekerde daarmee gemiddeld bijv. 1¼ pensioenpunt verkregen en bedraagt het gemiddelde inkomen dan Kr. 6000.—, dan wordt zijn pensioen over een inkomen van 1¼ x Kr. 6000.—, ofwel Kr. 10.500 berekend, d.i. bij bijv. 50 % een pensioen van Kr. 5.250. Is na enige jaren het gemiddelde inkomen tot Kr. 5000 gedaald, dan wordt het evenredig minder.

Het bestaande volkspensioen van Kr. 1000, wordt in deze berekening ingepast, door zowel het gemiddelde (algemene) inkomen als het gemiddelde eigen inkomen met Kr. 2000,— te verminderen.

Een omslagstelsel kan direct met zijn uitkeringen beginnen, omdat geen „backpay“ aanwezig behoef te zijn. In Zweden doet men dit echter niet. Er wordt met een kleine premie begonnen, die langzamerhand stijgt. Eerst in 1977 zal het stelsel volledig in werking zijn. De bestaande fondsen moeten aflopend in de noden voorzien.

De administratie-kosten worden niet hoger geschat dan op 0.7 % van het totale pensioen- of premiebedrag, daar voor de administratie de belastingdienst en postkantoren worden ingeschakeld.

Prof. Kjeld Philip, die een voor-aanstaand lid was van de Commissie welke dit plan ontwierp, heeft onlangs voor de Stichting v. d. Arbeid en de Vereniging voor Verzekeringswetenschap en Arbeidsrecht te Den Haag, een voordracht over het Zweedse stelsel gehouden. Ook deze voordracht wordt door de heer Kaars Sijpesteijn gecyclostileerd verspreid. Hij voegt daaraan toe de vertaling van een brief, ontvangen van de Directeur der „Social Security Administration“ te Baltimore, het centrale administratiekantoor van de ouderdomsvoorziening in de Verenigde Staten, waar men najaar 1949 reeds 97 miljoen verzekerden registreerde.

In België is — zo deel de heer Sijpesteijn mede — op 26 Febr. j.l. een wetsontwerp ingediend, geheel gebaseerd op het omslagstelsel, dat hij voor ons land propageert.

Gezien het belang van deze zaak leek het ons goed, hier de aandacht opzzer leden op te vestigen, die bij de heer Kaars Sijpesteijn ongetwijfeld nadere gegevens kunnen verkrijgen.

Apeldoorn roept op ter vergadering

Op 2 April a.s. 's avonds 8 uur zal de vrouwengroep te Apeldoorn een bijeenkomst beleggen in Huize Hoytink, Loolaan 25. Hier zullen ook welkom zijn (behalve de leden van de vrouwengroep zelf) alle leden van de afdeling Apeldoorn, zowel mannelijke als vrouwelijke, alle abonné's op „Vrijheid en Democratie“, ook uit de omstreken van Apeldoorn, terwijl introductie is toegestaan. Ook zijn welkom leden uit Deventer, Zutphen, Epe, Arnhem, enz.

De spreekster is mej. G. Boekhoff en het onderwerp: „Onderwijsproblemen“.

OOK IN AMERIKA VRAAGT DE FISCUS EEN BEHOORLIJKE ADERLATING

Defensie eist het grootste deel

De gemiddelde Amerikaan betaalt van elke dollar die hij verdient, 32 ¢ct aan belasting, waarvan volgens een artikel in „Newsweek“, het grootste deel voor de defensie wordt gebruikt.

In de tijd van de hoogste belastingen gedurende de Tweede Wereldoorlog, in 1945, betaalden de Amerikaanse belastingbetalers van elke dollar tussen de 23 ¢ct en 91 ¢ct aan belastingen naar gelang van hun inkomen. In 1952 en 1953 zullen de Amerikanen van elke dollar die zij ontvangen, tussen de 22 ¢ct en 89 ¢ct aan belastingen betalen.

Een onderzoek heeft aangetoond, dat als men een auto van \$ 2000 koopt men 31 % van dit bedrag aan belasting betaalt. Dit bedrag is als volgt verdeeld: Belasting die van de fabrikant geheven wordt \$ 155, belasting die van de groothandelaar geheven wordt \$ 145, belasting van de dealer \$ 154, omzetbelasting (gemiddeld) \$ 57 en de federale accijns \$ 146.

Bij het bouwen van een huis spelen 475 belastingen die op het bouwen en op bouwmaterialen geheven worden, een rol en in de prijs van een voorjaarschoedje van de dames zitten 150 belastingen, in die van een nieuw pak 116.

Van sommige producten wordt meer belasting geheven dan de werkelijke waarde van het product bedraagt. Dit geldt o.a. voor een ton steenkolen, 'n

liter benzine en een pakje sigaretten. Op een brood, een liter melk en een pond vlees bedraagt de belasting in totaal minstens de helft van de werkelijke waarde.

Hier volgen enkele voorbeelden.

Van een inkomen van \$ 3.500 betaalt een Amerikaans gezin thans \$ 798 aan indirecte belastingen, \$ 247 aan weeldebelasting, \$ 302 aan omzetbelasting en accijnzen, \$ 140 aan sociale lasten en \$ 108 aan belasting op onroerende goederen e.d. Van zijn \$ 3.500 betaalt dit gezin dan nog eens aan inkomstenbelasting \$ 229.

Van \$ 4.500 betaalt men in de Verenigde Staten aan indirecte belasting \$ 1.039 en aan inkomstenbelasting \$ 455.

Van \$ 7.500 aan indirecte belastingen in totaal \$ 1.932 en aan inkomstenbelasting \$ 869.

Van \$ 15.000 aan indirecte belastingen \$ 4.012 en aan inkomstenbelasting \$ 2.606.

In het artikel wordt dan voorts opgemerkt, dat gezien de tegenwoordige indirecte en directe belastingen, de tijd dat men van de besparingen op de salarissen rijk kon worden kennelijk afgelopen is. Zelfs het handhaven van het welvaartspeil is tegenwoordig een zware taak. Een man met vrouw en twee kinderen, die vóór de oorlog \$ 5.000 verdiende, heeft tegen-

woordig \$ 11.800 nodig om op dezelfde voet te leven. Als hij in 1939 \$ 25.000 verdiende moet hij nu ongeveer \$ 98.000 verdienen om op dezelfde voet te kunnen leven.

De belastingen doen tegenwoordig grotendeels de voordelen verbonden aan salaris-verhoging teniet: een man die een salaris van \$ 5000 per jaar heeft, houdt van elke dollar opslag die hij krijgt slechts 75 ¢ct. over (tot hij in een hogere inkomensklasse komt en hij nog minder overhoudt). Dit is ongeveer 5 ¢ct. minder dan hij drie jaar geleden zou hebben overgehouden.

Voor een man met een inkomen van \$ 25.000 levert iedere dollar meer hem slechts \$ 0.60 op, 9 ¢ct. minder dan 3 jaar geleden en voor de man met een inkomen van \$ 100.000 levert ieder dollar meer hem slechts \$ 0.23 op of 12 ¢cent minder dan drie jaar geleden.

Hieronder volgt een staatje van de belastingdruk in directe en indirecte belastingen op diverse artikelen:

	Waarde	Belastingen	Prijs
Sigaretten	\$ 0.09	\$ 0.12	\$ 0.21
Brood	\$ 0.09	\$ 0.05	\$ 0.14
Melk (1.1361)	\$ 0.14	\$ 0.09	\$ 0.23
Rundvl. (453 gr.)	\$ 0.58	\$ 0.32	\$ 0.90
Benzine (4.5 ltr.)	\$ 0.12	\$ 0.14	\$ 0.26
Telef. (p. mnd.)	\$ 6.60	\$ 2.95	\$ 9.55
Steenkolen (ton)	\$ 9.00	\$ 15.00	\$ 24.00

Gevaren van machtsconcentratie

Gewestelijke en plaatselijke zelfstandigheid betekenen levenwekkende kracht

Als in artikel 13 van ons beginselprogramma gezegd wordt, dat onze Partij beseft, dat in elke machtsconcentratie, op welk gebied ook, gevaren besloten liggen voor de vrijheid, dan volgt daaruit dat zij daarom op het terrein van staatkundige en maatschappelijke werkzaamheid streeft naar decentralisatie.

Zij handelt ook geheel in de geest van de schepper van de Provinciale Wet en de Gemeentewet, Thorbecke, als zij zich diep doordrongen voelt van de levenwekkende kracht, die uitgaat van gewestelijke en plaatselijke zelfstandigheid. De uitbreiding van de taak van de Provinciale Staten, zoals deze bij de laatste wetswijziging tot stand is gekomen, wordt dan ook harerzijds van harte toegejuicht. Evenzeer propageert zij met kracht de plaats welke gemeenteraden in ons staatkundig bestel innemen en plaatst zij zich bij voortdurende op het standpunt, waarop telkens de aandacht gevestigd dient te worden, dat de gemeenteraden, gelijk in de Gemeentewet uitdrukkelijk vermeld staat, aan het hoofd der Gemeente staan.

Daarom waarschuwt de partij tegen een dusdanige verschuiving van bevoegdheden van de gemeenteraden naar de colleges van burgemeester en wethouders dat de invloed der gemeenteraden zou worden uitgehold, en dat zij geplaatst zouden kunnen worden voor voldoende feiten waaraan dus niets meer te veranderen zou zijn.

Met grote kracht komt de partij ook bij voortdurende op tegen de uitholling van de invloed der gemeenteraden van bovenaf. Telkens weer hebben wij moeten waarnemen hoe door de centrale overheid wordt geraakt aan het grote goed der gemeentelijke zelfstandigheid. Tegen deze tendenzen verzet onze partij zich uit beginsel en dan met alle kracht. Zij weet, dat centralisatie zou betekenen, dat de belangrijkste elementen, die aan ons staatkundige leven vorm en kleur geven, zouden verdwijnen en dat de kracht der plaatselijke gemeenschappen voor onze nationale samenleving zou teloor gaan. Zij weet ook dat bij centralisatie mede verloren zouden gaan het verantwoordelijkheidsbesef jegens al hetgeen de plaatselijke gemeenschap raakt. Onze strijd voor plaatselijke zelfstandigheid en dit geldt ook voor gewestelijke zelfstandigheid is daarom een strijd voor belangrijke cultuurwaarden. Mogen velen dit zo zien.

Als in artikel 13 van ons Beginselprogramma voorts wordt gesteld, dat wij de eigen werkzaamheid der burgerij in kleinere gemeenschappen een der meest doeltreffende middelen van opvoeding tot burgerzin achten, dan volgt o.i. hieruit, dat gesteund en bevorderd dient te worden, de wijkgemeenschapsgedachte en het initiatief op particulier gebied van de burgerij.

Als de partij tenslotte in dit artikel stelt, dat zij uit de zelfde overwegingen in de ontwikkeling van nieuwe vormen van functionele decentralisatie een stap naar de oplossing ziet van de steeds nijpende vraag, hoe voorkomen kan worden, dat het gemeenschapsbesef verdwijnt en de individuele mens zich verloren waant in de massa, dan is daarmee een der kernvraagstukken van deze tijd aangesneden, welke onze partij langs deze weg wil benaderen en juist door het vormen van de kleinere gemeen-

ARTIKEL 13 VAN ONS BEGINSELPROGRAMMA

„De Partij beseft, dat in elke machtsconcentratie, op welk gebied ook, gevaren liggen besloten voor de vrijheid. Daarom streeft zij op het terrein van staatkundige en maatschappelijke werkzaamheid naar decentralisatie. Zij is diep doordrongen van de levenwekkende kracht, die uitgaat van gewestelijke en plaatselijke zelfstandigheid. Zij acht de eigen werkzaamheid der burgerij in kleinere gemeenschappen een der meest doeltreffende middelen van opvoeding tot burgerzin. Zij ziet uit dezelfde overwegingen in de ontwikkeling van nieuwe vormen van functionele decentralisatie een stap naar de oplossing van de steeds meer nijpende vraag, hoe voorkomen kan worden, dat het gemeenschapsbesef verdwijnt en de individuele mens zich verloren waant in de massa.”

schappen, b.v. wijkgemeenschappen, wil trachten op te lossen. De zelfwerkzaamheid der burgerij in allerlei verenigingen van algemeen nut op verschillende terreinen des levens kan hiertoe in sterke mate bijdragen. Daarmede wordt tevens het verantwoordelijkheidsbesef, dat in de gedachtenwereld van de V.V.D. een zo grote plaats inneemt, gediend.

Verder is het onze overtuiging, dat uit dit initiatief nieuwe denkbeelden worden geboren en tevens ontvangt de bij de mens bestaande innerlijke drang tot opbouw en het zich geven voor een goede zaak er de meest krachtige stimulansen door. Daardoor wordt tevens de mogelijkheid van levensvreugde en vreugde in de arbeid verhoogd.

Laten wij er tot slot op wijzen, dat het zich inzetten voor zaken van algemeen belang in particuliere verenigingen van groot belang is voor het doen kennen van hen, die bereid zijn zich daarvoor de nodig offers te getroosten en die de nodige bekwaamheid bezitten. Langs deze weg kunnen dus zij naar voren komen, die later door de gemeenschap waardig gekeurd zullen worden een plaats in te nemen in de vertegenwoordigende lichamen. De maatschappij zelf en haar rijkdom aan verenigingen en instellingen leert ons dus de mensen kennen, die wij als onze vertrouwensmensen naar voren zullen kunnen brengen.

Mr P. J. Oud sprak te Ridderkerk

Voor een volle zaal sprak onze Partij-Voorzitter Woensdag 19 Maart in het Gebouw „St Joris” te Ridderkerk, over „Actuele Politieke Problemen”.

Mr Oud wees in het begin van zijn toespraak op de betekenis van de komende verkiezingen, releveerde het verloop van de samenstelling der regering sedert de bevrijding en wees op het voordeel van de z.g. 3e macht.

Het beleid van minister Lief tinck werd ook onder de loupe genomen. Door een 6-tal aanwezigen werden schriftelijke vragen gesteld en door 2 personen werd gedebateerd.

Aan het slot van zijn rede, wakte mr Oud de aanwezigen op, mede te werken om het aantal zetels weer uit te breiden.

De wnd.-voorzitter, de heer ir Beckering, sloot daarna deze zeer goed geslaagde streekvergadering.

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

BESCHRIJVINGSBRIEF

VOOR DE

Jaarlijkse Algemene Vergadering

te houden op VRIJDAG 25 en ZATERDAG 26 APRIL 1952 in het GEBOUW VOOR KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN, Mariaplaats 27, te UTRECHT.

De Vergadering zal beginnen op: VRIJDAGAVOND te 8 uur; ZATERDAGMORGEN te 10 uur.

AGENDA:

Vrijdag 25 April des avonds 8 uur

1. Opening door de Voorzitter.
De openingsrede van Mr P. J. Oud zal van 8.05—9 uur door de radio worden uitgezonden over Hilversum II, over golflengte 298 meter. In verband met deze uitzending wordt men verzocht te 8 uur precies in de zaal aanwezig te willen zijn.
2. Begroeting der buitenlandse gasten.
3. Verslag van de Commissie voor de Notulen van de Buitengewone Algemene Vergadering van 12 Januari 1952 te Utrecht.
4. Benoeming van de Notulencommissie voor de vergadering van 25 en 26 April 1952.
5. Jaarverslag van de Secretaris.
6. Rekening en Verantwoording en Jaarverslag van de Penningmeester.
7. Verslag van de commissie van voorlichting over de Rekening en Verantwoording van de Penningmeester over het jaar 1951.
8. Bespreking van het beleid van het Hoofdbestuur.
9. Benoeming van een commissie van drie leden ter voorlichting van de Algemene Vergadering bij de behandeling van de Rekening en Verantwoording van de Penningmeester over het jaar 1952.
10. Vaststelling van het verkiezingsprogramma.
11. Bespreking van het beleid van de Kamerfracties.
Het verdient aanbeveling, dat afgevaardigden van afdelingen, die bij dit punt speciale onderwerpen ter sprake willen brengen, hiervan vóór 19 April a.s. mededeling doen aan het Algemeen Secretariaat.

Zaterdag 26 April des morgens 10 uur

Voortzetting van de bespreking van de punten 10 en 11, indien deze in de vergadering van 25 April niet mocht zijn beëindigd.

12. Benoeming van een Penningmeester.
Wegens periodieke aftreding van de heer S. J. v. d. Bergh te Wassenaar, die zich herkiesbaar heeft gesteld, moet in de vacature van het penningmeesterschap worden voorzien.
Als enig candidaat is gesteld: S. J. van den Bergh te Wassenaar door de afdelingen Appingedam, Breda, Haarlem, Heemstede en Wieringermeer.
Aangezien tegen-candidaten ontbreken, zal deze benoeming overeenkomstig art. 68 van het Algemeen Reglement zonder schriftelijke stemming geschieden.
13. Benoeming van een lid van het Dagelijks Bestuur.
Wegens periodieke aftreding van Mevrouw Mr E. A. J. Scheltema—Conradi, die zich herkiesbaar heeft gesteld, moet in een vacature in het Dagelijks Bestuur worden voorzien.
Als enig candidaat is gesteld: Mevrouw Mr E. A. J. Scheltema—Conradi door de afdelingen: Appingedam, Breda, Haarlem, Heemstede en Wieringermeer.
Aangezien tegen-candidaten ontbreken, zal deze benoeming overeenkomstig art. 68 van het Algemeen Reglement zonder schriftelijke stemming geschieden.
14. Benoeming van vijf leden van het Hoofdbestuur.
Aan de beurt van periodieke aftreding als lid van het Hoofdbestuur zijn de heren:
Ir J. Baas te Hengelo,
H. B. Berghuys te Utrecht,
Ir A. J. Engel te Arnhem,
J. Krooshof te Deventer,
Ir A. Voet te Groningen.
Van de heren Ir A. J. Engel, J. Krooshof en Ir A. Voet is bericht ontvangen, dat zij bereid zijn zich een herkiezing te laten welgevalen.
Van de heren Ir J. Baas en H. B. Berghuys is bericht ontvangen dat zij zich niet herkiesbaar stellen.
Candidaat gesteld voor het lidmaatschap van het Hoofdbestuur zijn:
Mr Th. Bakker te 's-Gravenhage, door de afdeling 's-Gravenhage;
K. H. Brandt te Moordrecht, door de afdeling Moordrecht;
S. Breebaart te Middenmeer, door de afdelingen Barsingerhorn, Den Helder en Wieringermeer;
A. Caljé te Alblasterdam, door de afdelingen Dubbeldam, Gorinchem, Groot-Ammers en Ridderkerk;
B. Doedes Breuning ten Cate, door de afdelingen Almelo, Dedemsvaart, Enschede, Hardenberg, Hengelo Ov., Oldenzaal, Voorburg en Zwolle;
Ir A. J. Engel te Arnhem (aftredend), door de afdelingen Appingedam, Arnhem, Breda en Wieringermeer;
H. G. van der Esch te Nijmegen, door de afdeling Nijmegen;
M. C. van Keule te 's-Gravenhage, door de afdelingen 's-Gravenhage, Voorburg en Wassenaar;
J. J. Korff te Laren (N.-H.), door de afdeling Laren/Blaricum;
J. Krooshof te Deventer (aftredend), door de afdelingen Appingedam, Breda en Wieringermeer;
Drs J. P. Kuipers te Coevorden, door de afdelingen Assen, Coevorden, Meppel en Ruinerwold;
H. Machielsens te Hilversum, door de afdeling Hilversum;
A. Meijer te Zeist, door de afdeling Zeist;
A. Nawijn te Olst, door de afdeling Gorinchem;
H. M. van Nieuwkerk te Schiedam, door de afdeling Schiedam;
Mr D. Schuitemaker te Maartensdijk, door de afdeling Maartensdijk;
Mr E. H. Toxopetis te Breda, door de afdeling Breda;
Mejuffrouw Mr J. L. M. Toxopeus Pott te Delfzijl, door de afdeling Appingedam;
Ir A. Voet te Groningen (aftredend), door de afdelingen Appingedam, Breda en Wieringermeer;
Mr J. Wilkens te Wassenaar, door de afdeling Wassenaar;
Mr S. Willinge Gratama te Wapenveld (Gld.), door de afdelingen Apeldoorn, Arnhem en Zwolle.
15. Inleiding door de heer H. A. Korthals ec. drs, over het onderwerp: „Onze buitenlandse betrekkingen”.
16. Inleiding door Mevrouw A. Fortanier—de Wit over het onderwerp: „Biedt de vrijzinnige politiek perspectieven?”
17. Sluiting door de Voorzitter.

Het Hoofdbestuur van de V.V.D.
P. J. OUD, Voorzitter,
J. RUTGERS, Secretaris.

ONTWERP-VERKIEZINGSPROGRAM VAN DE V.V.D.

Wel zelden zijn verkiezingen voor de Tweede Kamer van zo groot belang geweest als in dit jaar 1952. Dit geldt zowel het binnenlandse als het buitenlandse beleid.

Wat het buitenlandse beleid aangaat, is er gelukkig tussen de overgrote meerderheid der politieke partijen in ons land een grote mate van overeenstemming. Met uitzondering van de communisten zijn alle partijen van enige betekenis van oordeel, dat aangestuurd moet worden op een zo groot mogelijke samenwerking der Westerse democratiën. Die samenwerking is nodig om de vrije Westerse wereld te beschermen tegen de gevaren, die deze wereld bedreigen van de zijde van Sovjet-Rusland en zijn satellieten in binnen- en buitenland.

Wij kunnen ons er alleen maar in verheugen, dat de Verenigde Staten van Amerika de grote krachten, waarover zij beschikken, in dienst willen stellen van de strijd voor de vrijheid. Wij mogen deze strijd echter niet aan Amerika alleen overlaten. Dedden wij dit, dan zou de invloed van het democratisch deel van Europa volkomen worden uitgeschaald. Het is van het grootste gewicht, dat ook Europa een belangrijke politieke macht wordt. Om dit te bereiken moet met alle kracht de politieke, economische en militaire eenheid van Europa worden bevorderd. Tot dit Europa behoort ook West-Duitsland. Natuurlijk ligt er in de herbewapening van dit land een gevaar. Maar weigert men het in de Europese eenheid op te nemen, dan dreigt veel groter gevaar. Als onderdeel dezer eenheid is er een goede kans Duitsland zich te zien ontwikkelen tot een democratische staat. De kans, die na 1918 werd gemist met als uitendelijk gevolg het Hitler-regiem. Wordt Duitsland niet in de eenheid opgenomen, dan krijgen daar stevig op den duur de reactionaire elementen de macht in handen. Dan wordt onder hun leiding bewapend zo goed als dit in de dagen van Hitler is geschied. De keus is niet die tussen een gewapend en een ongewapend Duitsland. De keus is tussen een bewapend Duitsland, dat te zamen met West-Europa wil strijden voor de vrijheid of een bewapend Duitsland, waarin de oude nationalistische krachten de toon aangeven en dat voor de vrije volken even gevaarlijk is als het Hitler-Duitsland, dat na zo grote offers in 1945 werd overwonnen. Deze keuze kan niet twijfelachtig zijn.

De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zet zich daarom met volle overtuiging in voor een buitenlandse politiek, die aanstuurt op een Europese eenheid, die te zamen met de buiten-Europese democratiën pal wil staan voor de handhaving van vrijheid en democratie.

Vrijheid en Democratie is ook haar leuze op het terrein der zuiver binnenlandse staatkunde.

Hier zullen de verkiezingen moeten beslissen over de vraag, of Nederland de weg van het Staats-socialisme, die het in de laatste jaren meer en meer is gaan betreden, zal blijven bewandelen, dan wel zich zal gaan bewegen in de richting van meerdere vrijheid.

Gedurende de zeven jaren, sedert de bevrijding van het vaderland verlopen, hebben de socialisten een zeer overheersende invloed gehad op het regeringsbeleid. Die invloed konden zij uitoefenen, dank zij hun nauw samengaan met de K.V.P. Socialisten en katholieken beschikten immers te zamen over een ruime meerderheid in de Tweede Kamer.

Het zou zeker onjuist zijn te beweren, dat de K.V.P. deze toestand aangenaam heeft gevonden. Zij heeft reeds bij de verkiezingen van 1948 duidelijk laten blijken, dat een regeringsvorm, op breder basis dan die van katholieken en socialisten alleen, haar veel meer toelichte.

Tot op zekere hoogte is die wens in 1948 in vervulling gegaan. Van dat jaar af maakten toch van het Kabinet, naast een zestal katholieken en een vijftal socialisten, één liberaal en één of twee christelijk-historischen deel uit.

De praktijk der laatste vier jaren heeft echter uitgewezen, dat een dergelijke samenstelling van het Kabinet onvoldoende was om de socialistische

invloed te keren. Niet, dat die invloed op alle terreinen van het regeringsbeleid even sterk tot uitdrukking kwam. Verre van dien. Met name was het beleid van de Katholieke minister van Economische Zaken er doorlopend op gericht aan het bedrijfsleven meer vrijheid te verschaffen. Van het werk van de liberale minister van Buitenlandse Zaken op het stuk van het internationale handelsverkeer, mag hetzelfde worden getuigd. Voor deze beide ministers was het woord „liberalisatie” zeker geen ijdele klank.

Volkomen in tegenspraak met het beleid van deze ministers was echter de politiek van de socialistische minister van Financiën. Zijn streven was er steeds op gericht de greep van de overheid op het economisch leven te vergroten. Hij ontnam de Nederlandsche Bank haar zelfstandigheid door haar om te zetten in een Staatsbank. Hij zette de totstandkoming door van een wet tot toezicht op het creditwezen, die de regering via de Nederlandsche Bank de bevoegdheid geeft diep in te grijpen in de creditverlening der particuliere banken. Hij hield met hand en tand vast aan een politiek van lage rente, die niet in overeenstemming was met de verhoudingen op de kapitaalmarkt. Hij veroorzaakte daardoor, dat de gemeenten niet in staat waren zich de nodige gelden te verschaffen voor de woningbouw. De met het oog op de woningnood zo volstrekt nodige bouw van nieuwe huizen begon daardoor te stagneren. Tegelijkertijd voerde hij op geheel het terrein der gemeentelijke financiën een zodanig beleid, dat de afhankelijkheid der gemeenten van het centraal gezag met de dag groter werd. Van de plaatselijke zelfstandigheid, van ouds een der meest levenwekkende elementen der Nederlandse democratie, bleef aldus weinig over.

Ook de belastingpolitiek van de minister van Financiën was er allerm minst op gericht het particulier initiatief bij oprichting en uitbreiding van bedrijven vrij baan te laten. De zware belastingen, op de bedrijven rustende, lieten onvoldoende ruimte voor reservering tot het doen van nieuwe investeringen. Een veel te lang volgehouden dividendstop werkt remmend op de toevloed van nieuwe kapitalen naar het particuliere bedrijf. Alle bevolkingsgroepen, niet in de laatste plaats de arbeiders, onder vinden daarvan de nadelige gevolgen. Voor Nederland met zijn sterk toenemende bevolking is immers gestadige uitbreiding van werkgelegenheid een eerste eis.

Natuurlijk zien de socialisten de noodzakelijkheid van uitbreiding van werkgelegenheid ook wel in. Zij denken die echter langs andere weg te kunnen bereiken. Zij stellen niet het particuliere bedrijf primair. Hun verlangen gaat uit naar socialisatie. Hoe meer belangrijke bedrijven direct of indirect in handen der overheid, hoe liever het aan is. Reeds sedert meer dan dertig jaren is hun streven rechtstreeks op dit doel gericht. De vooroorlogse S.D.A.P. getuigde er reeds van in 1921 in haar „Socialisatie-rapport”. Zij propageerde dezelfde gedachte opnieuw in 1935 in haar „Plan van de Arbeid”. Thans heeft de na-oorlogse „Partij van de Arbeid” onder de titel „De weg naar Vrijheid” een derde plan van dezelfde strekking gepubliceerd. Van dit lijvige boekdeel is alleen de titel aantrekkelijk. Deze is echter allerm minst in overeenstemming met de inhoud van het boek. Dat verwezenlijking der erin neergelegde denkbeelden ons op „de weg naar vrijheid” zal brengen, is toch een gevaarlijke illusie. Niet de „vrijheid”, maar de „staats-slavernij” wacht aan het einde van deze weg.

Het is een volstrekt noodzakelijkheid, dat aan dit socialistisch streven een halt wordt toegeroepen. De mogelijkheid daartoe is zeker aanwezig. Een socialistische meerderheid is er in Nederland niet en zal er ook na de verkiezingen van 1952 niet zijn. Men behoelt om dit te voorspellen niet over profetische gaven te beschikken. Alles hangt er daarom van af, of de socialisten voor de verwezenlijking van hun plannen voldoende

de steun zullen vinden bij anderen. Het grootste gevaar is daarbij, dat die steun zal komen uit het katholieke kamp. Niet, omdat de katholieken het socialisme als zodanig gunstig gezind zouden zijn. Zo iets te beweren ware een grote onwaarheid. In de praktische politiek heeft de K.V.P. echter bij herhaling van onvoldoende weerstandsvermogen tegen het socialistisch streven doen blijken. Wel slaagde zij er nu en dan in de scherpe kanten af te slijpen, doch in het wezen der zaak kregen met behulp der K.V.P. de socialisten herhaaldelijk hun zin.

Het is dus volstrekt noodzakelijk, dat een zwaarder tegenwicht wordt geboden. De eerst aangewezen weg daarvoor is, dat anti-revolutionairen, christelijk-historischen en liberalen zich op het terrein der economische en financiële politiek nauwer en doelbewuster aaneensluiten. Natuurlijk kunnen die partijen niet te zamen één stembus-combinatie aangaan. Daarvoor zijn haar beginselen te verschillend. Men zou ons volk zeker geen dienst bewijzen met die verschillen te verdoezelen. Reële politiek kan slechts op de werkelijkheid zijn gegrond. Waar het geldt de verhouding tussen staat en maatschappij op het gebied van het economisch leven is er tussen deze drie partijen echter een sterke mate van overeenstemming. Dit is in de laatste jaren in de Kamer reeds bij herhaling aan de dag getreden. Meermalen stonden zij bij economische en financiële beslissingen te zamen tegenover K.V.P. en P.v.d.A.

In de Kamer stonden deze drie partijen, die men tegenover de beide machten van K.V.P. en P.v.d.A. kan samenvatten als een „derde macht” sterker dan in het Kabinet. Van de vijftien ministers hebben er ten hoogste drie tot deze „derde macht” behoord. Anti-revolutionairen waren er onder hen niet. De anti-revolutionairen hebben in 1948 de deelneming aan het Kabinet geweigerd. De hoofdreden daarvan was hun gebrek aan vertrouwen in het te voeren Indië-beleid. Het is zeker niet voor tegenspraak vatbaar, dat dit beleid, ook in de ogen van christelijk-historischen en liberalen, niet aan de verwachtingen heeft beantwoord. Maar het blijft een open vraag of, bij deelneming der anti-revolutionairen aan het bewind, de krachten die een andere richting wilden gaan, niet zodanig aan betekenis zouden hebben gewonnen, dat een ander resultaat zou kunnen zijn bereikt. Dit alles is thans verleden tijd en bij het Nieuw-Guinea-debat in Januari 1951 bleken de drie partijen in de Kamer alkanter volkomen te hebben gevonden.

De hoogste belangen van ons volk vorderen thans, dat het oog uitsluitend op de toekomst wordt gericht. Wanneer straks de verkiezingen achter de rug zijn, zullen naar de overtuiging van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie de drie partijen moeten streven naar een vertegenwoordiging in het Kabinet in overeenstemming met haar invloed in de Kamer. Daardoor zullen ook de in het katholieke kamp steeds duidelijker aan de dag tredende krachten, die wars zijn van de politiek der achter ons liggende jaren, worden gesterkt.

Dit als het doel harer praktische politiek vooropstellend, streeft de V.V.D. er tegelijkertijd naar achter haar kandidaten allen te verzamelen, die met haar de weg willen gaan, die haar beginselen wijzen. In de eerste verwarving van de na-oorlogse tijd zijn vele niet-socialisten terechtgekomen in de P.v.d.A. Zij deden dit in de verwachting, dat die Partij een ander karakter zou dragen dan de oude S.D.A.P. Die illusie was weldra verstoord. Dit deed reeds in 1948 vele voorstanders der vroegere vrijzinnige partijen toestromen naar de V.V.D.

Voor hen, die de P.v.d.A. nog trouw bleven, moet het thans wel volkomen duidelijk zijn, dat een niet-socialist daar niet thuis hoort. Inmiddels hebben zij de V.V.D. vier jaren lang aan het parlementaire werk zien deelnemen. Wij twijfelen niet, of zij zullen tot de erkenning komen, dat deze partij trouw is gebleven aan haar devies te streven naar maatschappelijke verhoudingen, die sociaal rechtvaardig

en economisch verantwoord zijn. Door die beginselen zal de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zich ook laten leiden gedurende de parlementaire periode, die voor ons ligt. Zij heeft op grond daarvan het volgende urgentieprogramma opgesteld.

1. Bevordering der samenwerking, zowel cultureel, economisch als militair, van alle democratische staten ter verdediging van de Christelijke beschaving.

Daartoe moet in het bijzonder de eenheid van Europa worden bevorderd. Bereidheid afstand te doen van een deel van de soevereiniteit der afzonderlijke staten ten gunste van supra-nationale rechtsgemeenschappen is daarvoor onmisbaar.

2. Het Koninkrijk der Nederlanden, in zijn nieuwe vorm omvattend Nederland, Suriname, de Nederlandse Antillen en Nieuw-Guinea, blijve als eenheid bewaard.

Nederland, Suriname en de Antillen behoren bij de regeling hunner zivendige aangelegenheden eigen meester te zijn, doch als eenheid op te treden in alles, wat hun gemeenschappelijke belangen raakt.

Nieuw-Guinea blijve onder Nederlands gezag, totdat zijn bevolking in staat zal zijn in volle vrijheid over eigen lot te beschikken.

3. In de verhouding tot Indonesië worde gestreefd naar ontwikkeling ener duurzame gemeenschap ter behartiging der wederzijds belangen in de ruimste zin van het woord. Daarbij worde het wezen der gemeenschap van meer belang geacht dan de vorm.

Op grond van Nederlands historische verantwoordelijkheid en van hetgeen in 1948 uitdrukkelijk werd neergelegd in de Grondwet worde daarbij de verplichting tot het waarborgen van de eigen rechten der verschillende bevolkingsgroepen nimmer uit het oog verloren.

4. Er worde met grote ernst gestreefd naar het opheffen van alle buitengewone bevoegdheden, die in strijd zijn met het wezen van de rechtsstaat, omdat zij de persoonlijke vrijheid in menig opzicht tot een aanfluiting maken.

Bijzondere aandacht worde gewijd aan de noodzakelijkheid, dat de burger wordt beschermd tegen ambtelijke willekeur.

5. Opgetreden worde tegen de toenemende centralisatie van overheidsmacht, in de eerste plaats door herstel der zelfstandigheid, bovenal op financieel terrein, van provinciën en gemeenten.

6. Met handhaving van het beginsel der financiële gelijkstelling, versterking van de positie der openbare school. Bij de hervorming van het onderwijs worde als hoofddoel voor ogen gehouden, dat aan iedere bekwamheid gelegenheid tot volle ontplooiing worde geboden.

7. Bevordering van het nationaal karakter van de radio-omroep door samenwerking der uit het vrije initiatief voortgekomen omroepverenigingen, met inachtneming van verkregen historische rechten.

Opheffing van de ongelijkheid, die ten aanzien van de politieke uitzendingen tussen de verschillende richtingen bestaat, voorzover die ongelijkheid niet door de veiligheid van de Staat wordt geboden.

8. Onverpoosd streven naar beperking der overheidsbemoeiing met het bedrijfsleven. Onverwijld beëindiging van het sociaal-economisch toezicht op het creditwezen. Verzet tegen iedere poging om de publiekrechtelijke bedrijfsorganisaties te maken tot verlengde armen der centrale overheid. Bevordering der samenwerking van werkgevers en werknemers in het besef, dat het hechte fundament der publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie alleen kan worden gevonden in een samenwerking niet uit dwang, maar uit innerlijke overtuiging.

9. Zo goed mogelijke waarborging der rechtspositie van alle leden der

(Vervolg op pag. 7, te kolom)

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

Kortenhorst, die tegenstemden. De rest van de K.V.P.-ers stemden voor. Dan stemden nog voor 7 leden van de P.v.d.A. en de heer Welter. Tegen het amendement stemden alle aanwezige V.V.D.-ers, de C.H., de Staatk. Gereel., 18 leden van de P.v.d.A.-fractie en de reeds genoemde drie K.V.P.-ers.

Tenslotte is het nog van belang te melden, dat krachtens een nieuwe bepaling thans ook in de Grondwet met zoveel woorden is vastgelegd, dat aan „volkenrechtelijke organisaties” (men denke aan de Gemeenschap voor Kolen en Staal, de Defensie Gemeenschap, e.d.) bij of krachtens een overeenkomst bevoegdheden tot wetgeving, bestuur en rechtspraak kunnen worden opgedragen.

Bij 't ontwerp houdende bepalingen inzake de vervanging van het fiscale noodrecht werd, zoals minister Lieftinck het uitdrukte, „een stuk fiscaal noodrecht ten grave gedragen”. Hij sprak daarbij de hoop uit, dat het een „eervolle begrafenis” was en hij beriep zich op de goede woorden, die aan het graf waren gesproken.

Nu is het inderdaad zo, dat men van de doden bij voorkeur niets dan goeds zegt (en zeker tijdens de begrafenis), maar de heer Ritmeester, sprekend namens onze fractie had toch groot gelijk, dat hij niet wenste te verzwijgen, dat jarenlang de rechtszekerheid, zoals wij die in ons land wenssen, toch wel erg in het gedrang is geweest op dit punt. En even terecht stelde hij het zo, dat het beoogd van de minister, dat er zoveel resultaat mee was bereikt, nog geen bewijs vormde van de principiële juistheid van deze „bijzondere bevoegdheden”.

De nieuwe regeling, welke thans deze bevoegdheden beperkt, is heel wat „liberaler” en de aandrang uit de Kamer heeft nog het boekenonderzoek door meer waarborgen weten te doen omgeven. Ondanks bezwaren tegen de haars inziens te hoge en te nivellerende strafmaat, heeft tenlotte ook onze fractie haar stem aan het ontwerp niet willen onthouden. Het werd zonder hoofdlijke stemming aanvaard.

Steken wij thans haastig en helaas voor een eigenlijk te kort ogenblik over naar de andere zijde van het Binnenhof, dan moeten wij allereerst vermelden, dat onze fractie in de Eerste Kamer haar stem niet heeft gegeven aan het ontwerp, dat gelden vroeg voor de stichting van het in het (nu dan voormalige) Koninklijk Paleis aan het Noordeinde te vestigen Internationaal Academisch Instituut.

Ook tegenover de plannen zelf stond de woordvoerder van onze Eerste-Kamerfractie, mr Wendelaar, wat gereserveerder dan vele anderen. Daar lag zijn hoofdbezwaar echter geenszins. Evenmin ging hij nu nog in op de vraag, die in de Tweede Kamer zulk een belangrijke rol had gespeeld, n.l. of het Instituut in Amsterdam of in Den Haag moest komen, al stelde hij wel vast, dat de keuze van Den Haag door de minister onvoldoende was gemotiveerd en dat over de vraag van de kosten te gemakkelijk was heen gelopen.

Zijn hoofdbezwaar en dat van onze fractie in deze Kamer lag echter in het feit, dat hier dat historische gebouw, dat door de eeuwen heen de Oranjes heeft gehuisvest en voor welk gebouw in blijde en droeve tijden zich zoveel ontroerende tonelen hebben afgespeeld, nu voor huisvesting van (buitenlandse) studenten zou worden vertimmerd. En dat hiermede nu in feite het einde van Den Haag (nog altijd het centrum van regering en diplomatie) als Koninklijke Residentie werd bezegeld.

Mr Wendelaar had ook bedreigd met een motie tegen het vooruitlopen op het beslissingsrecht van de Kamer, dat was geschied, maar na de ruitelijke verklaringen van minister Rutten in dit opzicht achtte hij een dergelijke motie niet fair meer tegenover de bewindsman, voor wie hij overigens zeer veel waardering had. Onze Eerste-Kamer-fractie weigerde echter om, zoals de heer Wendelaar

het uitdrukte, „voor de ontluistering van 't Paleis medeverantwoordelijkheid te dragen” en stemde op die grond tegen het wetsontwerp. Het werd aangenomen met 23 tegen 12 stemmen. Met onze fractie stemden ook de C.H. en de C.P.N. tegen.

Ook bij de behandeling van de begrotingen van Oorlog en Marine was mr Wendelaar onze woordvoerder. Evenals de andere woordvoerders (met uitzondering van de communisten) getuigde de heer Wendelaar van zijn grote waardering voor het beleid van minister Staf en hij eindigde zijn rede dan ook met de hoop uit te spreken, dat wanneer deze zomer, wanneer de nodige wiselings „op hoog niveau”, zoals men dat tegenwoordig uitdrukt, zullen geschieden, de mogelijkheid zal kunnen worden gevonden om deze minister voor de Nederlandse defensie te behouden.

De meeste zorgen maakte de heer Wendelaar zich nog over de materiaalvoorziening, zoals die door de Verenigde Staten is toegezegd. Onze woordvoerder zei nadrukkelijk, hiermede geen kritiek op Amerika te bedoelen, maar het blote feit was toch zo, dat wij alleen tengevolge van het uitblijven dier leveranties niet kunnen doen datgene, waartoe wij bereid zijn en hetgeen generaal Eisenhower beslist noodzakelijk acht.

Critiek had de heer Wendelaar op de eenzijdige samenstelling van de „Nationale Raad Welzijn Militairen”, waarin geen enkele bij ons bekende liberaal was benoemd. Hij wees daarbij mede op iemand als de heer B. C. Algra Jr, burgervoorzitter van het (uit militairen en burgers samengestelde) „Comité Ons Garnizoen” te Leeuwarden, een liberale Fries, die, met zijn comité, op het gebied van 't bevorderen van het welzijn der militairen reeds door particulier initiatief zulk uitstekend werk heeft verricht.

Aan hetgeen de heer Wendelaar zei over de vele ongevallen met militaire vliegtuigen, over de territoriale troepen en de Artillerie-terrichtingen zullen wij dikmaals moeten voorbijgaan. Wel echter willen wij nog vermelden, hetgeen hij heeft gezegd over de kwestie van het al dan niet benoemen van een „humanistische” geestelijke verzorger naast veldprediker en aalmoezenier, zoals het Humanistisch Verbond heeft verzocht.

Nu meende hij, dat men goed zou doen, bij een bespreking van het humanisme eerst vast te stellen, wat daaronder moet worden verstaan. Erasmus, Spinoza, Coornhert waren humanisten en ook buitenlanders als Comenius, Thomas More en de Florentijnse Platonisten; vogels van diverse pluimage. Erasmus was en bleef rooms-katholiek, Coornhert was protestant, maar allen — ook Spinoza — waren mannen van diepe levensernst, bezielde door een verwarmend en zichzelf en anderen sterkend geloofsleven.

Mr Wendelaar verklaarde voorts: Ook ik denk humanistisch en het zou mij aangenaam zijn, wanneer mijn humanistische levensstijl voldoende tot uiting kwam om als zodanig door anderen te worden herkend. Ligt er, zo vroeg hij nu, een taak braak ten aanzien van de buitenkerkelijken en, ze ja, moet die dan door de humanisten worden opgenomen? De eerste vraag beantwoordde hij onvoorwaardelijk bevestigend, en hij hoopte dan ook, dat de legerleiding ook — en misschien juist — aandacht zou geven aan de geestelijke verzorging van de buitenkerkelijken.

De vraag echter, of het humanisme daarbij ingeschakeld moest worden, achtte hij niet zo eenvoudig te beantwoorden. Zijns inziens ja, voor zover het militaire tehuizen betreft, en dat geschiedt dan ook reeds. Waar het ging over de aanstelling tot geestelijke verzorger naast veldprediker en aalmoezenier vroeg hij zich echter af, of er geen andere categorieën zijn, die op grond van het aantal harer adepten voor een dergelijke aanstelling evenzeer of zelfs eerder in aanmerking komen dan de humanisten. Hij dacht bijv. aan de oud-katholieken en de Joden. Maar dat daargelaten, is het humanisme, zo vroeg hij, wel een voldoende omschreven leer? Humanisme is, z.i., meer een kwestie van levenshouding dan van levens-

leer en daardoor ongeschikt om volgens een bepaald systeem onderwezen te worden aan jonge militairen. Gesteld, dat de minister een uitgesproken humanist tot veldprediker zou aanstellen, dan wil dat nog volstrekt niet zeggen, dat dit naar de zin van andere humanisten zou zijn.

En voor zover betreft degenen, die het Humanistisch Verbond zou voordragen, verklaarde de heer Wendelaar: Ik ben er niet zeker van, dat het Humanistisch Verbond het gehele humanisme vertegenwoordigt; daarvoor lijkt mij de samenstelling van het bestuur te eenzijdig. En afgezien daarvan vreesde hij ook, dat er in het Humanistisch Verbond geluiden vernomen worden (de heer Algra had er verleden jaar het een en ander over medegedeeld), welke het voor een regering uiterst moeilijk maken zich er al te nauw mee te verbinden.

Ik sta, zo eindigde de heer Wendelaar, tegenover het humanisme anders dan de heer Algra, maar dat neemt niet weg, dat ik een ernstig, diepgaand geloofsleven onmisbaar acht voor de mens, dat ik dus alle onverschilligheid t.a.v. het geloof betreure en dat ik begrip, dat de Staat voorzichtig moet zijn met een organisatie, indien en zolang die dergelijke uitlatingen schijnt te tolereren.

(Vervolg van pag. 6)

maatschappij, zonder ondermijning van het individuele verantwoordelijkheidsbesef.

Verzet tegen het steeds voortschrijdende systeem van nivellering der beloningen, opdat grotere inspanning en grotere bekwaamheid ook de geldelijke waardering zullen vinden, die zowel door de rechtvaardigheid als door de noodzakelijkheid om allereerste de productiviteit op te voeren, wordt vereist.

10. Gelijkstelling van man en vrouw voor de wet, met name verbetering van de huwelijkswetgeving. Gelijke rechten van mannen en vrouwen tot benoeming in overheidsfuncties.

11. Erkenning van de grote betekenis van een gezonde en krachtige middenstand. Daarbij uit te gaan van het beginsel, dat ook voor deze middenstand geldt, dat de maatschappelijke krachten het best in vrijheid worden gestaald. De te nemen maatregelen moeten er daarom van uitgaan, dat de individuele middenstander de gelegenheid worde geboden tot een vrije bedrijfsontwikkeling.

12. Instandhouding van een krachtige zelfstandige boerenstand. Daartoe worde in het bijzonder gestreefd naar een rechtvaardige verdeling der bodemopbrengst tussen grondeigenaar, ondernemer en arbeider.

13. Ter bestrijding van de woningnood worde het particulier initiatief bij de bouw van woningen ruime gelegenheid tot ontplooiing geschonken. Maatregelen tot een geleidelijk herstel van het evenwicht tussen huren en bouwkosten dienen met bewaare spoed genomen te worden.

Compensatie voor de onvermijdelijke stijging der huren worde in de allereerste plaats gezocht in een vermindering van die belastingen, die van rechtstreekse invloed zijn op de kosten van het levensonderhoud.

14. Herstel van juiste beginselen van begrotingsbeheer, in het bijzonder door niet meer belasting te heffen dan tot dekking der uitgaven onvermijdelijk is.

Ingrijpende bezuiniging op de overheidsuitgaven.

Verlaging van belastingen, inzonderheid van die, welke de spaarzin der burgerij remmen en de ontwikkeling van het bedrijfsleven belemmeren.

Terugkeer tot gezonde economische beginselen in het rentebeleid.

Het monetair beleid dient zich met alle middelen te richten tegen inflatie.

Herstel van de vrijheid van het internationale betalingsverkeer in zo snel mogelijk tempo is voor Nederland een levensbelang.

Korthals sprak voor enthousiast kader te Amsterdam

De afdeling Amsterdam hield Maandag 24 Maart j.l. een wel zeer geslaagde Kaderavond, waar het woord werd gevoerd door ons Kamerlid drs H. A. Korthals, die in een meeslepend betoog de buitenlandse politiek besprak.

Dat vooral de wijze waarop spr. de vele vragen beantwoordde zeer werd gewaardeerd, was duidelijk merkbaar uit de enthousiaste reactie van de overvolle zaal. Het Amsterdamse Kader heeft van deze avond ongetwijfeld veel opgestoken.

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

Copie van deze rubriek te zenden naar: Mevrouw J. H. Springer, Alexanderstraat 18, Haarlem.

NU DE BETUWE

Allereerst Tiel

Op Donderdag 21 Februari hield mej. mr J. J. Th. ten Broecke Hoekstra een lezing ten huize van mev. Dam over „De opvoeding tot goede staatsburgeressen”. Eerst gaf zij een uiteenzetting, wat het Vrouwencomité precies inhield en besprak de verschillende verenigingen die hierin zitting hadden. Wij hoorden, dat zowel N.V.V. en P.v.d.A. er zitting in hebben, maar dat het niet mogelijk schijnt voor de V.V.D. er een plaats in te bemachtigen.

De regering vraagt advies aan dit Vrouwencomité. Verder werden besproken de Huishoudraad, Vrouwenbelangen, en vele andere vrouwenverenigingen. Zij drong er op aan, dat wij overal moeten uitdragen de Vrouwen op Vrouwen stemmen.

De kern van de opvoeding tot goede staatsburgeressen is, dat 'n goede staatsburgeres burgerzin heeft, maar dat de opvoeding daartoe zeer moeilijk is.

Het was een buitengewoon prettige middag, die door allerlei dergelijke voorvallen opgefleurd, een heel gezellig geheel kreeg.

De Nijmeegse Vrouwengroep hield 'n goed bezochte vergadering, waarin mev. G. Wijsmuller-Meijer, gemeenteraadslid uit Amsterdam, sprak over „De vrouw in de politiek”.

Spreekster behandelde op sympathieke wijze de verschillende aspecten van haar werk, zoals volksgezondheid en sociale zaken. Hierop volgde een zeer geanimeerde nabespreking.

RADIO-UITZENDINGEN

De vrouw in gezin, maatschappij en staat

Heeft U naar de 14-daagse uitzending geluisterd? Als U voortzetting daarvan gewenst vindt, wilt U dat dan berichten aan mev. C. Stap-Albers, p/a A.V.R.O., Hilversum.

Geslaagd Benelux-weekend van de J.O.V.D.

Jongeren hielden vruchtbare discussies.

In de Jeugherberg Alteveer te Arnhem hield de J.O.V.D. op 15 en 16 Maart j.l. een Benelux-conferentie, waaraan behalve door leden van vele afdelingen ook door enige Belgische vrienden van de Jeunesse libérale werd deelgenomen.

Zaterdagavond sprak de heer H. Ch. G. J. van der Mandere, bekend door zijn buitenlandse overzichten voor de radio, over het onderwerp „De NATO en het Europees verband”. In chronologische volgorde behandelde spreker op uiterst deskundige wijze het tot stand komen van de Westerse Unie, het Atlantisch Pact en de Europese Defensie Gemeenschap. Speciaal het Duitse vraagstuk, dat bij al deze internationale verdragen een rol speelt, werd uitvoerig behandeld. De Benelux kan en moet in het raam van deze organen een vooraanstaande plaats innemen. Helaas is het op het ogenblik zo, dat de Benelux-gedachte enigszins in discredit is gebracht, waarschijnlijk doordat de onderhandelingen tussen onze drie kleine landen zo

weinig spectaculair resultaat opleverden.

Ze hebben de Benelux-landen, kort na de Tweede Wereldoorlog, de weg naar een voorbeeld gesteld op het terrein der internationale samenwerking. De politieke ontwikkeling gaat echter zo snel, dat de Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Economische Unie overvleugeld dreigt te geraken.

Dit laatste was ook de mening van de beide sprekers, die Zondagmiddag over de Benelux het woord voerden. Dr Roethof, voorzitter van het Centrale Kader der J.O.V.D., belichtte enige politieke aspecten van de samenwerking der Lage Landen, terwijl de heer Cnudde, oud-secretaris van de Belgische Liberale Jongeren, de problemen van de economische kant bezag. Beide inleiders kwamen tot de conclusie, dat de vóór-Unie zo spoedig mogelijk in een volledige Economische Unie dient te worden omgezet; een soepeler houding der betrokken regeringen zal er veel toe kunnen bijdragen de onderhandelingen sneller en vlotter te doen verlopen.

Uit de discussies bleek, dat de liberale jongeren deze Unie als een belangrijke voorwaarde beschouwen tot de integratie van Europa. Wellicht zal opnieuw kunnen blijken, dat de kleine landen een voorbeeld weten te stellen.

De omgeving van Arnhem en het

Hoofdbestuur van onze Partij besprak verschillende belangrijke kwesties

Het Hoofdbestuur van onze Partij kwam op Zaterdag 22 Maart te Amersfoort in vergadering bijeen ter bespreking van verschillende belangrijke kwesties.

Uitvoerig werd gesproken over het ontwerp-Verkiezingsprogram, dat definitief door de Algemene Vergadering op 25 en 26 April e.k. zal worden vastgesteld. Besloten werd dit ontwerp-program te publiceren in

zonnige weer lokten de aanwezigen Zondagmorgen tot een fikse wandeling door de bossen; een theeschenkerij bood de tippelaars een gezellig rustpunt.

De afdeling Arnhem van het Comité Benelux nam een aandeel in de voorbereiding van deze bijeenkomst; van de zijde der V.V.D. woonden enige vertegenwoordigers een gedeelte der besprekingen bij.

Met het houden van deze conferentie heeft de J.O.V.D. getracht de Benelux-gedachte nader tot haar leden te brengen. Zou het van de liberale jongeren afhangen, dan behoorden de tol-barrières aan onze zuidgrens heel spoedig tot het rijk van de verleden tijd!

G. v. S.

„Vrijheid en Democratie” om de bespreking in de verschillende afdelingen te vergemakkelijken.

De agenda voor de algemene vergadering werd vastgesteld.

Inzake de verkiezingspropaganda werd besloten opdrachten voor het ontwerpen van aanplakbiljetten en verder verkiezingsmateriaal te verstrekken.

Goedgekeurd werd een verzoek van de Stichting „Vrijheid en Democratie” tot wijziging der Stichtingsacte, waardoor het mogelijk wordt in het bestuur der Stichting dr J. C. van Zoelen te Amsterdam en de heer C. M. Hage te Delft op te nemen.

Hierna werden de conclusies, waartoe de door het Bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D. ingestelde Commissie ad hoc ter bestudering van het probleem betreffende subsidie-verlening door de overheid aan de Kunst, in samenwerking met de Kunstcommissie van de V.V.D., is gekomen, besproken. Besloten werd deze conclusies te publiceren.

Hierna werd de vraag besproken, welke mogelijkheden er zijn, om die V.V.D. gemeenteraadsleden, die ondanks herhaald aanschrijven nog niet tot de Vereniging van Staten- en Raadsleden zijn toegetroten, daartoe alsnog te bewegen. Tot slot werden enige huishoudelijke kwesties besproken.

SMIT SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

GORINCHEM

DAKEN -
VLOEREN

N.V. BETON- & PLATENFABRIEK
& GEBR. MYNLIFF NIMEGEN

TEL 20539

Internationale bankzaken

Voor Uw zaken met Azië beschikken wij over 15 kantoren in Indonesië en eigen vestigingen in Bombay, Calcutta, Bangkok, Singapore, Hongkong, Kobe, Tokyo.

Inlichtingen verstrekken onze kantoren in Nederland:

Amsterdam, Singel 250

Rotterdam, Mathenesserl. 235

Den Haag,

Lange Vijverberg 11

NATIONALE HANDELSBANK N.V.

gevestigd sedert
1863

N.V.
Machinefabriek

IJZER-STAAL-EN
METAALGIETERIJ

v.h. BAKKER & Co.
RIDDERKERK

DE JONG'S
CHOCOLADE

CHOCOLADE
HAGELSIJG

De eenige echte!

6 borden KALFSSOEP
35cent

Een zachte, gebonden
Honig's soep, die bij velen reeds
jaren op tafel komt.

HONIG

HONIG'S SOEP dat zegt alles!

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Staatkundige
opvoeding

(pag. 7)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

HET VREDESVERDRAG MET JAPAN

De Tweede Kamer heeft Woensdag — de laatste dag vóór het Paasreces — het wetsontwerp aanvaard tot goedkeuring van het op 8 September 1951 te San Francisco gesloten vredesverdrag met Japan. Al heeft de Kamer deze uitspraak gedaan, van verschillende zijden is niettemin ernstige critiek geuit op de inhoud van het verdrag alsmede op de wijze waarop het tot stand gekomen is. Ook onzerzijds zijn daarover sterk afkeurende woorden gesproken. Daarbij hebben wij het voorbijzien van de belangen van ons land en van de duizenden getroffen Nederlanders geplaatst tegen de achtergrond van de offers, die ons Koninkrijk in de strijd tegen Japan heeft gebracht. Wederom is gebleken, dat in het internationale leven dankbaarheid niet bestaat. Met de door ons gebrachte offers is geen rekening gehouden. In het bijzonder zij, die de verschrikkingen van de Japanse oorlogvoering van nabij hebben mede gemaakt, zijn hierdoor uiteraard ten zeerste teleurgesteld.

Het vredesverdrag met Japan is het slot van een tragische periode. Veel van hetgeen daarin plaats gegrepen heeft, is dan ook door ons heengegaan, toen wij het verdrag bestudeerden. Veel leed is er geweest, maar ook veel heldendom. Toen de strijd in het Verre Oosten op 7 December 1941 begon met de door meer dan honderd Japanse vliegtuigen, gesteund door vliegtuigmoederscheppen, uitgevoerde verraderlijke aanval op de Amerikaanse vlootseenheden in de oorlogshaven Pearl Harbour, heeft Nederland niet gearzeld onmiddellijk zijn plaats in de geallieerde rijen in te nemen. Onverwijld verklaarde het de oorlog aan Japan en stelde het zijn oorlogspotentieel ter beschikking. Men mag zich met trots herinneren, dat de Nederlands-Indische luchtmacht een uiterst belangrijke bijdrage heeft geleverd in de strijd om Singapore. Wij hebben er bij de debatten in de Kamer op gewezen, dat onze luchtmacht hierbij, met afzien van directe belangen van ons Koninkrijk, ingezet werd voor de verdediging van dit bastion van het Engelse verdedigingsstelsel. En mogen wij ook niet herinneren aan de heroïsche strijd van delen onzer vloot in de Javazee? En laten wij verder niet voorbijzien de prestaties van vlootseenheden tijdens het verdere verloop van de strijd, waaraan voorts ook luchtmacht en later ook landmacht zijn gaan deelnemen. Nederland heeft zich een trouw bondgenoot getoond. Het is geen hovaardij die ons dit doet zeggen, maar wel trots op goede Nederlandse eigenschappen, die in deze duistere periode der wereldhistorie naar voren zijn gekomen.

En wanneer dan in het voorjaar 1942 de grote militaire strijd is geëindigd, dan gaat prachtig verzetswerk beginnen, op de gruwelijkste wijze bestreden en bestraft door de Japanse overheerser. Velen hebben daarbij het leven verloren. Evenals in de kampen, waarin de burgers zijn geïnterneerd. Welk een leed, lichamelijk en geestelijk, is hier geleden. Duizenden zijn omgekomen, gezinnen werden uit elkaar gesleurd, diepe vernederingen hebben plaats gehad, de toekomst van zeer vele kinderen werd vernietigd. En wan-

neer dan in 1945 Japan tot capitulatie wordt gedwongen — na ongekend dappere strijd van de Amerikanen in het bijzonder, laten wij dat nooit vergeten! — dan blijkt dat de Japanners een zeer diepgaande invloed hebben gehad op een deel der Indonesische jeugd en dan ondervindt ons Koninkrijk daar de catastrofale gevolgen van. Want dan blijken vele Indonesische jongeren in de geest tegen de Europeaan te zijn gewapend, maar zij hebben ook oorlogstuig van de gecapituleerde Japanners in de hand gedrukt gekregen.

Over wat ons Koninkrijk en duizenden Nederlanders hebben ondergaan is door de opstellers van het vredesverdrag wel uiterst gemakkelijk heen gelopen! Ons Koninkrijk verkeert met betrekking tot het door de Japanners aangedane leed in een uitzonderingspositie en het had dienovereenkomstig behandeld moeten zijn.

Bij de totstandkoming van het vredesverdrag hebben wij te weinig invloed kunnen uitoefenen. Vastgesteld moet worden, dat de grondoorzaak gelegen is in de houding der Russen. Immers, in 1947 hebben de Verenigde Staten voorgesteld een conferentie te houden ter voorbereiding van een vredesverdrag met Japan. Maar, zo heeft minister Stikker in zijn Memorie van Toelichting tot het wetsontwerp gezegd, „deze opzet is gefrusteerd door de Sovjet Russische Regering, die het recht om het vredesverdrag voor te bereiden uitsluitend wilde zien toegekend aan de Grote Vier, t.w. Amerika, Engeland, China en Sovjet-Rusland, welke ieder het recht van veto zouden hebben”. De minister voegt daar dan terecht aan toe: „Deze Russische houding heeft het totstandkomen van een vrede langs normale weg verhinderd”.

Toen de zaken eenmaal zo stonden hebben de Amerikanen verder het initiatief in handen genomen en aan de andere belanghebbende staten ontwerpen voor een vredesverdrag voorgelegd. Onze minister van buitenlandse zaken heeft er evenwel in San Francisco op gewezen „dat toen eenmaal Amerika en Engeland principiële overeenstemming hadden bereikt, verwezenlijking van desiderata van middelgrote en kleine landen vrijwel niet meer mogelijk is gebleken”.

En zo is dan Dinsdag en Woensdag in de Tweede Kamer dit vredesverdrag aan de orde geweest. Onzerzijds is daarbij gewezen op het feit, dat wij bij de voorbereiding in volstrekt onvoldoende mate gekend zijn geweest en wij hebben ons ernstige protest doen horen tegen de negatie van gerechtvaardigde Nederlandse belangen. Het is immers zo, dat in het verdrag wel „erkend wordt,

dat Japan herstelbetalingen behoort te verrichten aan de Geallieerde Mogendheden voor de schade en het leed, dat het gedurende de oorlog heeft veroorzaakt”, maar hieraan wordt onmiddellijk toegevoegd „dat de middelen van Japan momenteel niet toereikend zijn om, indien het een levensvatbare economie wil handhaven, volledige herstelbetalingen te verrichten voor alle zodanige schade en leed, en tegelijkertijd zijn andere verplichtingen na te komen”. In de praktijk betekent dit dat voor de militaire krijgsgevangenen een kleine kleinigheid ter beschikking zal komen, maar voor de burger-geïnterneerden is in dit verdrag geen schadeloosstelling verkregen.

Ondanks de pogingen van minister Stikker is het niet gelukt in het verdrag een gunstiger regeling te bereiken en zo stond ons land voor de vraag of dit vredesverdrag wel kon worden aanvaard. Zoals gezegd heeft de Tweede Kamer het verdrag niet afgewezen. Slechts de communisten en nog enige leden, onder wie de heren Welter en Gerbrandy verklaarden zich tegen. Prof. Gerbrandy heeft dit tegenstemmen verklaard als een protest tegen de wijze waarop het verdrag tot stand gekomen is.

Wij zijn van oordeel, dat daarbij het gevoel over staatsmanswijsheid heeft gezegevierd, wat in de politiek een uiterst bedenkelijke zaak is. Dit is evenzeer duidelijk gebleken bij de gedachtenwisseling over een motie van de heer Welter waarin hij had neergelegd, dat de bij de voorbereiding van het verdrag gevolgde procedure onvoldoende recht had doen wedervaren aan de Nederlandse inzichten en belangen. Nu kan men in de eerste plaats zeggen, dat deze motie volmaakt overbodig was, want allerlei sprekers hadden over die procedure hun bezwaren uitvoerig kenbaar gemaakt. Aan slagen in de lucht bestaat nu eenmaal geen behoefte. Maar dat de heer Welter haar heeft gehandhaafd is om andere reden diep te betreuren. Wij hebben daar in de gedachtenwisseling in de Kamer ook op gewezen. De zaak was immers, dat mej. dr. Klompé namens haar fractie had verklaard ook ernstige bezwaren te hebben tegen de gevolgde procedure, maar niettemin deze motie om diverse, verder thans niet ter zake doende redenen, niet zou steunen. Dit betekende dus, dat van het voornemen van de heer Welter om de motie een protest tegenover het buitenland te doen zijn niets kon komen. Wij hebben toen de heer Welter ernstig aangeraden zijn motie terug te trekken, want een verworpen motie zou nu het buitenland immers de indruk kunnen geven dat het parlement de gevolgde procedure niet fout vond. Het was helaas aan dovemansoren gesproken!

Voor de heer Gerbrandy, ijverig pleitbezorger voor de gedachten van de heer Welter, was het wel zeer verdrietig dat de leider der anti-revolutionairen, dr. Schouten, in een verklaring, zeer duidelijk afstand nam van de houding van zijn fractiegenoot. Dr. Schouten gaf prof. Gerbrandy een duidelijke en voor de betrokkene uiterst pijnlijke te-

(Vervolg op pag. 3)

Copy en correspondentie voor het volgende nummer te zenden aan de waarn. Redactie-secretaris
G. STEMPHER
Prinsengracht 1077 - Amsterdam
Telefoon 35343

☆ **parlementaire flitsen** ☆

De heer Ritmeester stond de communisten te woord

EERSTE KAMER: begroting van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening en begroting van Wederopbouw — TWEEDE KAMER: Buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag

Als klein en dichtbevolkt land met onze op export ingestelde land- en tuinbouw moeten wij het, zo betoogde onze geestverwant de heer Louwes in de Eerste Kamer bij de behandeling van de begroting van Landbouw, hebben van, gelijk de Amerikanen zeggen: „expanding economy”, van de zich steeds uitbreidende wereldhandel en van de vergroting van welvaart in tal van landen. Die exportpositie deelt de landbouw met de industrie; ook die hangt voor een groot gedeelte van de export af. Exporteren betekent voor een volk, dat het zijn kost moet verdienen in een sfeer van onbarmhartig „vraag en aanbod”. Ik geloof, dat ons volk niet genoeg kan worden geconfronteerd met de naakte ernst van deze zaak.

Wij hebben als volk te veel de neiging om de vreugde van het hebben van een groot gezin — en dat heeft ons volk — te combineren met de levensstandaard van een klein gezin. Dat is in een gezin onmogelijk en dat kan men als volk ook niet doen. Deze afhankelijkheid van de export blijft voor ons volk altijd een teken, dat wij binnen de grenzen van ons nationale economische en sociale beleid deze export-afhankelijkheid moeten blijven beseffen.

Wij kunnen, zo vervolgde de heer Louwes zijn als altijd belangwekkende beschouwingen, een sterke positie alleen blijven innemen door hard werken, door doelmatig werken en door de beste producten tegen een zo laag mogelijke kostprijs te leveren. Dat is de beste garantie voor een blijvende en toekomstige grotere welvaart. Men kan wel enige tijd interen op zijn bezit, maar uiteindelijk zijn dit toch alleen de mogelijkheden om een welvarend volk te blijven.

Wat de landbouw nu vraagt onder deze moeilijke omstandigheden is een redelijk deel van het volksinkomen. De landbouw — zo erkende spr. — heeft dit thans ook wel gekregen, maar zo zal het moeten blijven. Er is op het ogenblik in ons gehele economische leven, in onze staatsbehoefing, een streven om zoveel mogelijk tot de vrijheid terug te keren. Ik juich dit toe, zo verklaarde onze geestverwant met nadruk, maar dit streven zal óók grenzen moeten kennen. In de landbouw is men wel eens bezorgd, dat men deze tak van bestaan vooruit wil dringen in de sfeer van de vrijheid om te zien, hoe deze zich daar zal gedragen.

Waar het echter op aankomt, is, dat wij als volk in zijn geheel naar die vrijheid moeten of niet; dat in wezen noch de landbouwondernemer, noch de industriële ondernemer die steer van de vrijheid kan aanvaardden, wanneer het volk in zijn geheel dat niet doet. Het volk in zijn geheel zal onder één economisch klimaat moeten leven en niet onder twee klimaten: voor het ene deel een klimaat van bescherming en voor het andere een klimaat, dat het bloot stelt aan de wereldmarkt-economie.

De heer Louwes haalde het voorbeeld van omstreeks 1933 aan, dat twee arbeiders aan het werk waren aan weerszijden van een spoorloot, waarbij de een werkte voor een loon, dat 50 pct bedroeg van het loon van de ander. Dat kwam niet doordat het werk zo verschillend was of omdat de verantwoordelijkheid van de een zo verschilde van de verantwoordelijkheid van de ander, maar dat kwam, omdat de een op de spoorbaan werkte in de beschutte sfeer en de ander op het land in de onbeschutte sfeer.

De landbouw blijft, zo betoogde de heer Louwes verder, terecht de stelling peneren, dat men aan die zijde recht heeft op een redelijk aandeel in het volksinkomen. Maar, zo voegde hij daar aan toe, men moet zich toch ook niet ontveinen, dat de hoegrootheid van dat volksinkomen voor een belangrijk deel wordt bepaald door de wijze, waarop wij diensten verrichten ten behoeve van het buitenland; dat geldt zowel voor de landbouw als voor de industrie en de scheepvaart.

Wij zullen dus een reële politiek moeten voeren, die er op moet zijn gericht om de kosten zo laag mogelijk te houden en dus om op zo doelmatig mogelijke wijze te werken. Op het ogenblik is, wat onze landbouw

slechts het toedienen van dure morphine, maar die spuitjes zijn niet de oplossing, omdat men daardoor het leven niet goedkoper kan maken en slechts de een helpt door alles te ontnemen aan anderen, die er recht op hebben.

Spr. wilde niet zeggen, dat wij die prijsbeheersing ineens geheel zouden kunnen afschaffen, maar de vraag dient nu toch beantwoord, hoe wij zo goed mogelijk tot een redelijk meestijgen van de prijs van de grond, zowel in pacht als in koop, met de ontwikkeling van het algemene prijspeil in Nederland zullen kunnen komen.

De heer Louwes maakte minister Mansholt zijn compliment voor zijn activiteit op het gebied van de Europese integratie. Ook de heer Louwes is van mening, dat met de landbouw-integratie toch eigenlijk de oplossing van de grote problemen op dit terrein, zowel in Europa als elders in de wereld, staat of valt.

Niettemin, zo zei hij, is het goed, de schone dromen over deze Europese integratie terug te brengen tot de werkelijkheid en dan is de eerste voorwaarde, dat men er in slaagt, om uiteindelijk de massale weerstand onder de boeren in Frankrijk, Duitsland en andere landen van Europa (waarvan hij enige staaltjes ten beste gaf) te overwinnen.

Het zal bijna onmogelijk zijn, de Franse beweging tot een werkelijke zin voor het voeren van een grotere vrijhandelspolitiek, ook op het gebied van de landbouw, te brengen, zolang de weerstand daartegen van de Franse kleine boeren zo groot is en hun politieke invloed eveneens. Het is goed, daaraan aandacht te besteden.

Wij zullen het hierbij, wat de landbouw betreft moeten laten en komen dan thans bij de begroting van Wederopbouw en Volkshuisvesting.

Baron de Vos van Steenwijk, sprekend namens onze fractie, vroeg zich o.a. af, of het in het belang van ons gehele volk niet beter zou zijn geweest, wanneer de woningbouw niet was stopgezet en de huren met een betrekkelijk gering bedrag waren be-

last. De stopzetting van de woningbouw door de invloed van het rentegamma van de minister van Financiën heeft de gemeenten aanleiding gegeven tot het bewandelen van allerlei kronkelwegen om toch maar te trachten geld voor de door haar gewenste doeleinden te krijgen.

Deze reactie, zo zei onze woordvoerder, was begrijpelijk als reactie tegen een al te ver doorgevoerd dirigisme. Mr. de Vos van Steenwijk achtte het volkomen begrijpelijk, dat de gemeentebesturen alles hebben gedaan om aan de bouwstop te ontkomen en maatregelen gezocht hebben, waardoor zij, ontsnappende aan het rentegamma, toch nog leningen zouden kunnen sluiten. Laat de minister, zo merkte spr. op, zich na deze ervaring niet te spoedig neerleggen bij maatregelen van zijn ambtgenoten, die hem belemmeren in de vervulling van wat ook hem ongetwijfeld ter harte gaat: de bestrijding van de woningnood, de strijd tegen Staatsvijand nummer één.

Hij moge zich daarbij de leuze van Clémenceau tot de zijne maken, die, wanneer hij bij zijn oorlogsmaatregelen tegenstand ondervond, altijd slechts één antwoord had: „Je fais la guerre”.

Het had de heer De Vos van Steenwijk veel genoegen gedaan, dat de minister erkende, dat in het verleden te weinig voor de bevordering van de bouw van eigen woningen was gedaan. Nu moest, zo zei hij, de minister ook de consequentie uit dit betoog trekken en bij de door hem uitgevaardigde voorschriften maatregelen nemen, welke dit doel bevorderen. Maar zo is het, naar zijn mening, echter geenszins.

De normen van de Premierregeling Woningbouw 1950 zijn zodanig, dat de bouw van eigen woningen voor minder draagkrachtigen vrijwel onmogelijk is. De grote aandacht, om op basis van deze regeling te bouwen, komt voor een belangrijk deel uit „luxe” gemeenten als Wassenaar, Bloemendaal, Zeist, Bussum, Hilversum e.d.

Het is de gegoede burgerij in deze gemeenten, die de grote afnemers van premiewoningen zijn. Door de bestaande woningnood worden velen van hen er toe genoopt, van deze regeling gebruik te maken en zich zodoende in het bezit van een woning te stellen.

Is het, zo vroeg hij daarom, niet mogelijk, voor arbeiders en daarmee gelijk te stellen kleine zelfstandigen een extra-premierregeling in te stellen? Het bouwen van een eigen woning behoort voor personen met een bescheiden inkomen uit arbeid niet onmogelijk te worden gemaakt. Het werk van de bouwspaarbanken zou bovendien worden gestimuleerd, indien aan bouwsparenders belastingfaciliteiten werden toegekend, zoals o.a. in Duitsland het geval is. Deze spaarpunten zouden belastingvrij kunnen worden gemaakt.

Het een en ander resumerende, drong onze woordvoerder er dus bij de minister nog eens met klem op aan, zo groot mogelijke medewerking te verlenen aan de op het gebied van de eigen woningbouw werkzame instellingen. Hij vestigde daarbij de aandacht op de particuliere bouwkas-sen, maar in het bijzonder op de N.V. Bouwkas Noord-Nederlandse Gemeenten, die poogt, op een alleszins verantwoorde wijze spaarders aan woning te helpen; een bouwkas, waartoe bijna een derde van de Nederlandse gemeenten is toegetroten.

Ir LOUWES
..... hard werken

betreft, de toestand niet zo ongunstig, maar, zo waarschuwde hij, wij mogen er in het geheel van de wereldmarktsituatie niet op vertrouwen, dat het zo zal blijven. Op het eerste gezicht kleine verschuivingen kunnen een geweldige invloed hebben op de wereldmarkt. Wij zullen derhalve ons kostenpeil, voortdurend in het oog landbouw, maar ook ons nationaal kostenpeil, voortdurend in het oog moeten houden.

Wij noteren verder nog, dat de heer Louwes zich persoonlijk een groot voorstander toonde van een allesomvattende Landbouwwet, waarin het gehele landbouwbeleid zou zijn samengevat, zoals dat in Engeland en Zwitserland het geval is. De prijsbeheersing met betrekking tot gronden en pachten, met al haar rigoureuze maatregelen, achtte spr. in wezen

DEZE BURGER

wou even — als 't mag — taalkundig worden.

Even zeggen dat hij zo het land heeft aan afgesloten, vervelende, door 't drukke gebruik beduimelde woorden en termen.

In het gewone leven van tram, trein en koffyhuys zijn het altijd zulke domme slagwoorden die schering en inslag, begin en einde, doel en strekking der conversatie uitmaken: „waardeloos”.... „hopeloos”.... „ik zeg zó tegen 'm fammij kèjjewat” — zijn de aanwinsten van 1951-1952.

Maar in de omgangstale der 'n tikkeltje betere kringen, zoals die tot openbaarheid komt in onze keurige kranten zijn zulke beduimeldheden van hógere orde op z'n minst even irriterend van flauwhartig gebrek aan oorspronkelijkheid:

- „Zekere Juni-gebeurtenissen”
- „electoraal hoogtij”
- „de hooggeleerde spreker”
- „Senatu deliborante”
- „Amsterdams hoogste magistratuur”
- „de Landsvrouw”
- „de Senaat”
- „de Vroedschap”
- „de Moscovieten”
- „de kleine Luyden”
- „Caveant Consules”
- „het denkend deel der natie”.
- Gaat U maar na. Honderden. U zult er vele, vele lezen in de verslagen van het Koninklijk bezoek aan Amerika.
- „Amerika's eerste burger....”
- „het machtige New York....”
- „de stramme soldaten”.
- Niet dat het zo èrg is.
- Maar het is zo stom.
- Het is altegaer wárdelous voor

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Staatsbedrijven

De pers bracht dezer dagen het bericht dat de electriciteit 25% duurder wordt boven het verbruik van 240 KWH., teneinde de electriciteitsbedrijven in staat te stellen voldoende reserves te vormen om de noodzakelijke vernieuwingen te financieren.

Dit is een zeer belangrijke verhoging. Dat de reserves niet gevormd kunnen worden uit de exploitatie, zal zeer waarschijnlijk zijn oorzaak vinden in het feit dat de steenkoolprijs de laatste jaren aanmerkelijk gestegen is. Dit brengt ons van zelf tot de vraag, of de stijging in de mate zoals deze zich voordeed, noodzakelijk was. En dan komen we weder bij een ander recent bericht, n.l. dat er twijfel gerezen is, of de verhoging van de kolenprijs, die op 1 Jan. 1950 plaats vond wel noodzakelijk was; aangezien de staatsmijnen in 1950, 26½ miljoen gulden verdienden.

Uit deze winst 's aan het rijk aan belasting en dividend resp. 12 en 7½ miljoen gulden uitgekeerd. Er wordt door de socialistische partij beweerd dat door nationalisering, de bedrijfsvoering "en bate van de gebruiker geschiedt in tegenstelling van particuliere exploitatie, waarbij het slechts om de winst te 'oe' is. Genoemde cijfers geven echter een andere kijk op de zaak. De bevolking, die na de oorlog zoveel moeite had het hoofd boven water te kunnen houden, blijkt thans behalve aan hoge directe belastingen nog een extra offer te hebben mogen brengen op het altaar van de koopmansgeest van de leiding van de Staatsmijnen met het gevoeg dat de electriciteitsbedrijven, evenals de particuliere kolenverbruikers, te veel hebben moeten betalen, waardoor thans de electriciteitsprijs erhöht moet worden. Het gevolg hiervan zal mede zijn dat de industrie voor hogere productiekosten komt te staan en nog wel in een tijd, dat de buitenlandse concurrentie sterk komt opzetten.

Onlangs hebben we bij de P.T.T. ook een eigenaardige wijze van bedrijfsvoering kunnen vaststellen. Hier blijkt n.l. een bedrag van meerdere miljoenen gulden aan de Staat te zijn uitgekeerd, waarna we hebben kunnen vernemen dat het bedrijf zich zonder tariefverhoging niet zal kunnen bedruipen.

Zo zien we alweer, dat ondanks alle schone beweringen Staatsexploitatie de bevolking niet altijd ten goede komt en het oude spreekwoord: "een schip op het strand, een bak in zee", wel ter harte genomen mag worden.

Ware woorden

In de Verenigde Staten wordt op het ogenblik een belangrijk interview aan de vergetelheid onttrokken, dat het blad "United States News and Worldreport" twee jaar geleden met generaal Eisenhower had. Dat dit interview thans opnieuw in het brandpunt van de openbare mening in de Verenigde Staten wordt geplaatst, houdt ten nauwste verband met de komende verkiezingsstrijd met betrekking tot het presidentschap. Het is niet zo zeer deze motivering die ons interesseert, dan wel de belangrijke verklaringen door generaal Eisenhower tijdens dit interview afgelegd.

De generaal erkent o.m. dat de Staat soms moet ingrijpen in economische aangelegenheden, maar zo waarschuwt hij, "de Staat mag nooit van een noodtoestand gebruik maken om een socialistisch systeem in te voeren".

Een waar woord, dat ook in ons land nog maar al te vaak wordt miskend.

Ook in ons land zijn de socialistische kennelijken op uit van de noodtoestand waarin het economisch leven, vooral na de bevrijding verkeerde, gebruik te maken, om hun socialistische principes te introduceren in de praktische politiek.

Immers de na-oorlogse toestand stond aanvankelijk noodgedwongen in het teken van een schaarste-economie, waarbij het vrij sterk ingrijpen van de overheid onvermijdelijk was. Het is wel gebleken, dat deze noodtoestand een kolfje naar de hand van de socialistische was. Ook heden ten dage zijn de rode heren er op uit, deze economische gebondenheid met het daarbij gepaard gaande ingrijpen van de overheid, niet te zien als een overgangsmaatregel naar meer gezonde economische verhoudingen, doch als een principe waaraan zij met hand en tand wensen vast te houden.

Dit is een groot gevaar, waarop niet te vaak en te nadrukkelijk kan worden gewezen. Het is met de gezondmaking van ons economisch leven, gelijk met de menselijke constitutie. Het zieke menselijke lichaam heeft soms zeer sterk werkende geneesmiddelen, van node om weer gezond te worden. Is de gezonde toestand eenmaal bereikt, dan zijn diezelfde geneesmiddelen evenwel voor het lichaam uitermate gevaarlijk en schadelijk.

Zo is het ook met onze economie. De gebondenheid en het overheidsingrijpen die vlak na de oorlog heilzaam konden werken, zijn thans uit den boze en kunnen er slechts toe bijdragen, dat ons land in economisch opzicht een catastrofe tegemoet gaat.

Daarom lette men op het zoete gefluit van de rode vogelaar, die allerlei krachtige geneesmiddelen aanprijst, die echter erger zijn dan de kwaal die gelukkig inmiddels met succes kon worden bestreden. Moge ons volk bij de komende verkiezingen doen blijken, dat het een open oog heeft voor het gevaar de socialistische ordening-drijvers die elk particulier initiatief doden.

Twee maten

Elders in dit blad kan men kennis nemen van de conclusies met betrekking tot verschillende belangrijke vraagstukken, waartoe de Middenstandsc commissie in onze Partij zeer onlangs is gekomen. In deze conclusies wordt het — gelijk wij reeds eerder op deze plaats mochten opmerken — als een grote onbillijkheid beschouwd, dat de uitgevers van vakbladen en tijdschriften omzetbelasting moeten betalen van de abonnementsgelden van deze periodieken; zulks in tegenstelling tot de uitgevers van dagbladen, die van het betalen van een dergelijke omzetbelasting zijn vrijgesteld. Hier meet de overheid om volkomen onbegrijpelijke redenen met twee maten.

Het kan goed zijn er op te wijzen, dat het hier om een onbillijkheid gaat, waarbij de volkswikkeling in een zeer sterke mate is betrokken.

Wij denken aan de talloze werknemers die hun vakbladen niet willen missen om op de hoogte te blijven van al hetgeen zich in en om hun beroep afspeelt. Wij denken voorts aan de vele jongeren die om studie-redenen hun periodieken en vakbladen niet kunnen missen. Wij denken voorts aan de periodieken met een cultureel inslag die voor onze volkswikkeling van zulk een uitermate groot belang zijn.

Het heffen van een omzetbelasting op bovengenoemde tijdschriften houdt het gevaar in, dat de uitgevers zich genoodzaakt zien, de abonnementsprijzen te verhogen, hetgeen dus neerkomt op een verhaal via de beurs van de consument, hetgeen uitermate ongewenst moet worden geacht.

Daarom ware het gewenst, dat de regering in dit opzicht geen onderscheid maakte, opdat de uitgevers van periodieken — die reeds in een ernstige mate worden gehandicapt door de fabelachtige stijging van de papierprijzen en drukkosten — de abonnementsprijzen van lectuur op vaktechnisch en cultureel gebied ongewijzigd kunnen laten, hetgeen tenslotte de consument ten goede zal komen.

Sportief

Met veel genoegen hebben wij kennis genomen van het verslag van de openbare verkiezingsvergadering, die zeer onlangs door de afdeling Breda van onze Partij werd belegd, alwaar onze lijststaanvoerder mr P. J. Oud het woord voerde. (Voor dit verslag zie men elders in dit blad.)

Het trof ons in dit verslag, dat na de rede van mr Oud twee jeugdige P.v.d.A.-ers in debat traden, die na het wederwoord van onze lijststaanvoerder spontaan mee-applaudiseerden en „hartelijk meededen aan het applaus waarmee de aanwezigen de spreker hulde brachten".

Voorwaar een sportief gebaar, dat prettig aandoet. Hieruit blijkt wel duidelijk de grote waarde van de democratie, die het mogelijk maakt, dat men ondanks verschillen in politieke opvatting, eerbied kan hebben voor elkaars standpunt.

Het is een welkom verschijnsel in een tijd waarin zo makkelijk de gemoederen onnodig worden verhit. Dat dit absoluut overbodig is, heeft het voorbeeld uit Breda wel bewezen. Moge het vooral in de komende tijd navolging vinden.

Kleinhandelsperspectief

In kringen van de kleinhandel zal men ongetwijfeld met meer dan gewone belangstelling hebben kennis genomen van het bericht, dat minister Lieftinck een voorontwerp van wet tot algehele herziening van de omzetbelasting aan de Hoofdgroepen Handel en Ambacht en Industrie en de werkgeversorganisaties heeft toegezonden.

De opzet hiervan is, dat de organen van het bedrijfsleven advies zullen uitbrengen over de praktische mogelijkheden tot vrijstelling van de kleinhandel zonder dat hierdoor aan de schatkist al te grote schade wordt berokkend.

Kortom, het geldt hier voor de middenstand een uitermate belangrijk probleem, dat reeds geruime tijd haar aandacht bezighoudt. Zomin echter één zwaluw zomer maakt, zo moet men dit bericht niet onmiddellijk al te optimistisch zien. In de

eerste plaats geldt het hier een voorontwerp van wet waarover nog advies van diverse instanties moet worden ingewonnen. Wij mogen inmiddels de hoop uitspreken, dat deze instanties hierbij de nodige spoed betrachten, temeer daar — gelijk wij reeds opmerkten — dit vraagstuk voor de middenstand geen kwestie van vandaag of gisteren is.

Vormt dit advies dus op zichzelf een vertragen-de factor, daarbij komt nog, dat dit advies eveneens nog aan onze Benelux-partners zal moeten worden voorgelegd, alvorens een definitief wetsontwerp inzake deze materie tegemoet kan worden gezien.

Al met al vertragen de factoren, die voor de middenstand zeker geen onmiddellijke reden tot juichen verschaffen. Moge echter een snelle afdoening eindelijk eens klaarheid schenken over eers belofte die reeds bij de begroting 1952 van Financiën door de minister werd gedaan.

Fout hersteld

In Nederlandse vervoerskringen heeft men het, terecht, steeds als een onbillijkheid gevoeld, dat Nederlandse vrachtauto's, bussen en taxi's, zodra zij de Duitse grens overschreden, aldaar wegenbelasting moesten betalen, terwijl de Duitse middelen voor het wegvervoer niet aldus werden belast.

Thans schijnt er een grote kans te bestaan, dat deze eigenaardige toestand ophoudt, aangezien Duitse instanties te kennen hebben gegeven, bereid te zijn deze belasting voor onze auto's af te schaffen.

Bovendien schijnt Duitsland bereid te zijn meer deviezentoewijzingen te geven voor reizen naar ons land. Ook hierdoor zal aan een onevenwichtige toestand een einde worden gemaakt, aangezien onze regering wel deviezen verstrekte voor een bezoek aan Duitsland, terwijl men aan de andere zijde van de grens een opmerkelijke karigheid aan de dag legde, indien reizen naar ons land werden ondernomen.

Tenslotte kan de Herde niet van één kant komen en onze toeristenindustrie, zomede ons vrachtvervoer langs de weg, zullen met een herziening der bestaande eenzijdige bepalingen ongetwijfeld zijn gebaat.

(Vervolg van pag. 1)

rechtwijzing. Evenals onze fractie hebben de anti-revolutionairen — minus prof. Gerbrandy dan — aan het kortzichtige gedoe van de heer Welter niet mee willen doen.

Ondanks de bestaande bezwaren heeft de Kamer het verdrag aanvaard, omdat verwerping onze betrekkingen met Japan ongeregeld zou hebben gelaten met alle nadelen van dien, en omdat de bepalingen van het verdrag zelf het praktisch onmogelijk maakten, dat Nederland een gunstiger verdrag zou kunnen krijgen. Daarbij komt, dat dan ook in de waagschaal zou zijn gesteld wat nu althans nog enig uitzicht biedt voor de in Indonesië getroffen. Het is immers zo, dat buiten het verdrag om een briefwisseling heeft plaats gehad tussen de minister-president van Japan en minister Stikker „waarmede de grondslag is gelegd voor het voeren van onderhandelingen met de Japanse Regering over het verschaffen van schadeloosstelling aan civiel-geïnterneerden". Dit biedt enig uitzicht, hoewel wij geenszins illusies hebben op dit punt. Zouden wij het verdrag hebben verworpen, dan zou hiervan echter in het geheel niets terecht komen. Bovendien zouden dan ook geen economische betrekkingen met Japan te verwachten zijn. Daarom, ondanks alle bezwaren, moest dit verdrag worden aanvaard in het belang van het land.

Wel moge de geschiedenis met dit verdrag weer een les zijn. En wel deze: dat Amerika thans sterk domineert en zijn politiek doorzet, terwijl de kleine staten daartegenover weinig invloed hebben. Slechts als Europa zorgt een krachtige eenheid te zijn kunnen de Europese landen meer invloed krijgen in de wereldpolitiek. Daarover zullen wij het nog wel eens meer hebben.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
 Drs. H. A. Korthals.
 Waarn. Red. secr. G. Stempher.
 Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
 Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
 Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
 Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.
 Losse nummers 15 cent.
 Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Groelende activiteit in het Noorden

Nieuw-Amsterdam weer in de V.V.D.-gelederen

Oldeboorn-Akkrum (Fr.)

Op Zaterdag 22 Maart vergaderde onder voorzitterschap van de heer W. G. de Jong te Oldeboorn, de afdeling der V.V.D. Het Tweede Kamerlid, de heer R. Zegering Hadders, sprak voor een goed bezette zaal over de „Na-oorlogse politiek en dat van de naaste toekomst”. Na diens rede volgde een geanimeerde en vruchtbare gedachtenwisseling en het was dan ook dicht bij het nachtelijk uur, toen de voorzitter de vergadering kon sluiten.

Sleen (Dr.)

Te Sleen sprak voor leden en sympathiserenden de heer R. Zegering Hadders. De voorzitter, de heer Eising van Dipshoorn, sprak tot slot nog een opwekkend woord om toch vooral de thans in Drenthe gevoerde propaganda-actie allerwegen te steunen. De opkomst was, gezien de slechte weersomstandigheden, uitstekend.

Nieuw-Amsterdam (Dr.)

Te Nieuw-Amsterdam vond op Donderdag 27 Maart de heroprichting plaats van de afdeling. Onder voorzitterschap van de heer Heerma van Voss, hield de heer Zegering Hadders een rede, welke met veel aandacht werd gevolgd. Na een gedachtenwisseling werd een nieuw bestuur gekozen, dat er thans als volgt uitziet: B. Groenhof, Amsterdamseveld, voorzitter; F. J. Berends, Zijtak O.Z. 140, Nw-Amsterdam, secretaris; H. Gankema, Zijtak O.Z. 88, Nw-Amsterdam, penningmeester; G. H. de Wolde en L. Schrage, Nw-Amsterdam, leden.

Westerbork (Dr.)

Op Maandag 24 Maart sprak voor een aantal leden en genodigden te Westerbork de heer R. Zegering Hadders. Na gedachtenwisseling met de vele vragenstellers, werd besloten op Vrijdag 4 April weer te vergaderen en te trachten een afdeling op te richten. De leiding van deze avond was in handen van de secretaris der Centrale Leeuwarden.

Aankondiging vergaderingen

3 April, Ruinerwold (Dr.): Zaal Roze, spr. de heer R. Zegering Hadders.

8 April, Coevorden (Dr.): Spreker de heer Joh. G. H. Cornelissen, uit Amsterdam.

16 April, Augustinusga (Fr.): Zaal Fokkinga, spreker de heer Zegering Hadders.

18 April, Annen (Dr.): Spreker de heer R. Zegering Hadders.

22 April, Dalen (Dr.): Zaal De Boer, spreker de heer R. Zegering Hadders.

Centrale Drenthe bijeen

Een afscheid

Te Assen werd j.l. Zaterdagmiddag een druk bezochte vergadering gehouden van de Centrale Drenthe van de V.V.D. In deze vergadering werd afscheid genomen van de voorzitter,

de heer J. Machielsen, die in verband met zijn overplaatsing als inspecteur van het L.O. naar Leiden, de provincie Drenthe metterwoon gaat verlaten. Tot zijn opvolger benoemde de vergadering de heer ir E. Biewenga te Assen.

Nadat allerhande organisatorische aangelegenheden waren besproken, gaf de heer R. Zegering Hadders op de van hem bekende, vlotte wijze, antwoord op een aantal hem door de vergadering voorgelegde, actuele vraagpunten op politiek terrein.

Vrijwel alle Drentse V.V.D. staten- en raadsleden woonden de vergadering bij. De scheidende voorzitter werd als herinnering een boekwerk: „100 jaren”, hoofdzaken van de staatkundige geschiedenis 1840—1940, van de hand van mr P. J. Oud, aangeboden.

Ook Naarden-Huizen kwam stoelen te kort

Tweede avond op 17 April a.s.

In samenwerking met de afdeling Bussum, werd op 26 Maart j.l. te Naarden/Huizen 'n propaganda-avond georganiseerd voor de V.V.D. Als spreker trad op mevr. Stoffels—Van Haften uit Haarlem. Een verheugend verschijnsel was het, dat de zaal te klein bleek en vele stoelen moesten worden bijgezet.

In een helder en duidelijk betoog behandelde spreker de actuele politieke vraagstukken.

Het was een goede avond, die spoedig door een tweede zal worden gevolgd op 17 April a.s. Op die avond zal spreken de heer Van Leeuwen, directeur van de Twentsche Bank, kandidaat voor de Tweede Kamer.

Breda luisterde in gespannen aandacht naar Mr Oud

Applaus van jeugdige tegenstanders

Hooggespannen waren de verwachtingen van de Bredase afdeling onzer partij. En waarlijk, die verwachtingen zijn niet beschaamd. De zaal bleek te klein te zijn. Een betere inzet van de verkiezingscampagne is niet denkbaar. Niet alleen vele leden van de V.V.D. uit Breda, Vught en Bergen op Zoom en hun geestverwanten, maar ook niet-geestverwanten en tegenstanders waren aanwezig. Reeds thans is gebleken dat de rede van mr Oud zijn uitwerking niet heeft gemist: er zijn nieuwe leden geboekt en anderen vroegen om inlichtingen.

De leuze voor deze verkiezingen, zo kon men uit het betoog van mr Oud horen, is samen te vatten in de zin: „Een kleine winst, is een grote winst”. Wint de P.v.d.A. slechts één of twee zetels, dan is het tijt blijkbaar in het voordeel der socialisten en dat zal zijn uitwerking niet missen. Winnen wij één of twee zetels, wordt onze groei voortgezet, dan zal ook dat zijn gewicht duidelijk doen kennen in de komende regeerperiode.

Er was gelegenheid tot debat. Slechts twee jongeren van de P.v.d.A. stelden mondeling vragen, anderen deden het schriftelijk. De beantwoording der vragen door mr Oud was weer dusdanig afdoend en helder, dat ook de jonge tegenstanders hartelijk meededen aan het applaus waarmee de aanwezigen de spreker hulde brachten.

Onze voorzitter, de heer Van Rij, heeft uit wijs beleid, slechts een kort woord ter inleiding en tot dank gesproken om vooral niets van de uitwerking van de rede van mr Oud te loor te doen gaan.

Wij hopen en vertrouwen, dat onze Partij- en Kamerfractievoorzitter het de moeite waard heeft bevonden, gelijk wij dat deden, om naar Breda te komen. Weliswaar zijn de Zuidelijke afdelingen klein en is het werk er dikwijls zeer moeilijk, zij groeien toch steeds. Ook hier hebben wij de wind mee, dat bleek wel uit de grote opkomst nu mr Oud kwam spreken.

Nieuw leven in Driebergen

Goed bezochte ledenvergadering

Nadat de afdeling Driebergen tengevolge van interne moeilijkheden in een slaaptoestand was geraakt, is zij door bemoeiingen van de Centrale Utrecht tot nieuw leven gewekt. Op Vrijdag 28 Maart vond in „De Prins

van Oranje” een goed bezochte ledenvergadering plaats, waar tot bestuursleden werden gekozen: ds P. D. v. Royen, voorz.; G. C. Wallis de Vries, vice-voorz.; A. W. H. v. Straaten, Meenkelaan 21, Tel. 8506, secr.; mevr. Humme—Ammerlaan, 2e secr.; mej. A. M. v. Oorde, penningm.; mevr. barresse v. Ittersum—Elias, ir F. G. Dumas, R. Gerritsen en A. R. Men-nega.

Nadat de huishoudelijke zaken waren afgehandeld hield de voorzitter der Centrale, mr D. Schuitemaker, 'n interessante en levendige rede over de huidige politieke toestand, die met gespannen aandacht werd gevolgd en blijkbaar voor de toehoorders vele nieuwe gezichtspunten opende.

Steenwijk zorgde voor nieuwe leden en abonné's

Op 25 Maart hield de afdeling Steenwijk een propaganda-bijeenkomst in hotel „De Kroon” onder voorzitterschap van de heer B. Bannis. De opkomst was bevredigend. De heer W. J. Leyds, directeur van het Propaganda- en Documentatiebureau van de V.V.D. in Overijssel, sprak over de partijprogramma's van de confessionele partijen, die van de P.v.d.A. en de V.V.D.

Van de gelegenheid tot het stellen van vragen werd druk gebruik gemaakt.

Voor de afdeling Steenwijk een geslaagde avond; een paar nieuwe leden en een nieuwe abonné op het orgaan konden worden geboekt.

Ledenwinst ook voor Zwijndrecht

Op Vrijdag 28 Maart j.l. werd in Café-Restaurant „Maaspaviljoen” te Zwijndrecht met verschillende genodigden een ledenvergadering gehouden „van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie”.

Deze vergadering werd door een filmvoorstelling gevolgd, waarop verschillende propagandistische en culturele films werden getoond.

Het geheel droeg een geanimeerd karakter, waarop na afloop der vergadering een filmvoorstelling zich verschillende personen voor het lidmaatschap van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie meldden.

Mr Oud sprak te Strijen

De Bond van Jong-V.V.D.-ers en de Ondercentrale van de V.V.D. in de Hoeksche Waard organiseerden op Woensdag 26 Maart een zeer geslaagde propaganda-feestavond, waar mr P. J. Oud in een boeiende rede een overzicht gaf van de Nederlandse binnenlandse politiek van de laatste tijd.

Meer dan 400 bezoekers vulden de zaal tot in alle hoeken. Van de gelegenheid om na de rede van mr Oud vragen te stellen, hebben vele van de talrijke aanwezigen gebruik gemaakt.

Verkiezingsbijeenkomst te Haarlem

Op Donderdag 27 Maart j.l. had te Haarlem een openbare vergadering plaats, georganiseerd door de afdelingen Haarlem, Bloemendaal en Heemstede der V.V.D.

Mevr. J. M. Stoffels van Haften sprak aldaar over het onderwerp „De politieke partij in verkiezingstijd”.

De heer Joh. G. H. Cornelissen, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, sprak vervolgens over „Middenstandsproblemen nu en voor de toekomst”.

Spr. keurde het o.m. af, dat de middenstandspartij weer met een eigen lijst uit wil komen. Dit geeft onnodige versplintering, waarmee niets bereikt wordt. De middenstand heeft er vee' meer aan in de grote partijen vertegenwoordigd te zijn.

Conferentiemiddag in de Centrale Den Helder

Zaterdag 29 Maart hield de Centrale Den Helder een conferentiemiddag, waar mevr. Elema—Bakker en drs Korthals een inleiding hielden.

Mevr. Elema—Bakker hield een inleiding over de gemeente-classificatie. De diverse vragen werden op afdoende wijze door spreker beantwoord.

Na een zeer gezellige pauze, waarin o.m. de maaltijd werd gebruikt, richtte drs Korthals het woord tot de vergadering.

Op wel zeer boeiende wijze schilderde hij in een speech van vijf kwartier het werk der Kamerfractie en belichtte hij de gehele politieke situatie, waarbij hij wel een bijzonder accent op de buitenlandse politiek legde.

Een daverend applaus was de beloning voor zijn duidelijke uiteenzetting.

Mr dr C. Berkhouwer beantwoordde als conferentie-leider de spreker en spreekster van deze middag op geestige en duidelijke wijze. Het bestuur van de Centrale Den Helder kan ongetwijfeld op een leerzame en gezellige middag terugzien.

Nieuwe afdeling in Benningbroek

Donderdag 27 Maart j.l. werd in de gemeente Benningbroek-Sijbekarspel een oprichtingsvergadering belegd. Mr F. G. v. Dijk uit Den Haag hield een inleiding over onze beginselen, welke met belangstelling door de aanwezigen werd gevolgd.

Na de inleiding volgde een discussie over diverse punten, waarbij J. K. de heer Klok als bestuurslid van de Centrale verschillende punten toelichtte.

Het resultaat van deze avond was, dat in principe tot de oprichting van de afdeling werd overgegaan, waarbij over enkele weken nog eens een vergadering zal worden belegd tot verdere uitbouw van de afdeling.

Mr de Monchy sprak in Den Haag

Op Maandagavond 31 Maart heeft in het Paviljoen van het Gemeentemuseum een zeer druk bezochte wijk-bijeenkomst plaats gehad van de afdeling Den Haag. Op deze bijeenkomst heeft mr S. J. R. de Monchy, oud-burgemeester van 's-Gravenhage en lid van de Prov. Staten van Zuid-Holland, gesproken over het onderwerp: „Wij zijn er rijp voor”, waarmee hij aanduidde, dat ons volk rijp is voor de parlementaire democratie. Een langdurig applaus gaf uiting aan de erkentelijkheid van de toehoorders voor de voortreffelijke en vaak zeer geestige rede van mr De Monchy.

In het tweede gedeelte van de avond werden verschillende schriftelijke en mondelinge vragen beantwoord door de heren J. D. de Roock en D. W. Dettmeijer. Mr Th. Bakker, voorzitter van de propaganda-commissie van de afdeling Den Haag, sprak een opwekkend woord over de propaganda, waarbij hij aanspoorde om sluitzegels te kopen voor de komende verkiezingen. Hieraan werd door velen gevolg gegeven. Het geheel was een zeer geslaagde bijeenkomst en gaf een goede verwachting voor de resultaten, welke de V.V.D. bij de verkiezingen op 25 Juni zal behalen.

Vrouwengroep Den Haag vergaderde

De Vrouwengroep van de afdeling Den Haag van onze partij hield op Donderdagavond 27 Maart een druk bezochte bijeenkomst in het Damesleesmuseum, waar mevr. mr N. M. W. Dettmeijer—Labberton een inleiding hield over het onderwerp: „Gelijkstelling tussen man en vrouw”.

Ledenwinst in Heerenveen

Heerenveen hield 25 Maart haar jaarlijkse ledenvergadering, waarvoor een flink aantal leden was opgekomen.

De penningmeesteresse kon melding maken van een batig saldo, de secretaris van ledenwinst.

Het bestuur werd aangevuld met mevr. L. Ploegh—Schuddebeurs.

De voorzitter, de heer J. G. Venhuis, sprak een woord ter aanmoediging voor de verkiezingsactie, waarna de heer M. A. Wisselink te Sneek, kandidaat voor de Tweede Kamer, sprak over de wijze van belastingheffing, die thans principieel de nivellering bevordert. De lezing werd met aandacht gevolgd en vele vragen werden de spreker gesteld, terwijl men na afloop nog enige tijd gezellig samen bleef.

HET EIGENBELANG ALS MOTOR IN ONZE MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELING

*Doelmatige organisatie beperke een mogelijke
schadelijke werking*

Niets kan tot groter ongelukken leiden dan het voorbijzien van de werkelijkheid. Men kan allerlei bezwaren aanvoeren, die aan het nastreven van het eigenbelang kunnen kleven, niettemin blijkt in de werkelijkheid, dat het steeds de drijfveer is, bij het handelen der mensen. Dit is in het verleden zo geweest, het blijkt steeds weer in het heden, en er is geen deugdelijke reden aan te voeren, waarom het in de toekomst anders zou zijn.

Laten wij bij de beoordeling van 't eigenbelang overigens ook twee dingen niet vergeten. Allereerst kan de vraag worden gesteld, wat de plaats van het eigenbelang zou moeten innemen, wanneer dit zou worden uitgeschakeld.

Is het niet de motor, die de mens

is niet een geheel van enkelingen, maar het gezin vormt er de grondslag van. Het leven der mensen speelt zich voornamelijk af in het gezin en het nastreven van het eigenbelang uit zich altijd in een streven om de plaats van het gezin te verbeteren. Dit dient men voor een juiste beoordeling van de zedelijke waarde van het eigenbelang steeds in het oog te houden.

Daar wij dus van mening zijn, dat het nastreven van het eigenbelang inhaerent is aan de menselijke natuur, staan wij tevens op het standpunt, dat deze eigenschap niet uitgeschakeld kan worden door wijziging te brengen in de grondslagen onzer maatschappelijke ordening.

„Zich plaatsende op de bodem der werkelijkheid begrijpt de Partij, dat de drijfveer van 't eigenbelang te allen tijde in alle groepen der samenleving een belangrijke factor zal blijven. Zij acht ieder streven naar hervorming, dat met deze waarheid geen rekening houdt, tot mislukking gedoemd. De mening, dat in een maatschappij, gebaseerd op afschaffing van het privaatrecht der productiemiddelen, het eigenbelang geen of althans slechts een ondergeschikte rol zou spelen, beschouwt zij als een dwaling. Het eigenbelang is enerzijds een machtige hefboom voor vergroting van welvaart, anderzijds een gevaar voor verdrukking van de ene mens of de ene groep van mensen door de andere. Het streven behoort er daarom op te zijn gericht door doelmatige organisatie de goede werking van het eigenbelang te behouden en de schadelijke werking te beperken.”

telkenmale weer tot groter prestaties aanspoort? En wel tot prestaties, welke de maatschappij telkens weer verder vooruit hebben gestuwd en het bestaan van een steeds groeiende bevolking ook bij voortdurende op hoger niveau hebben gebracht?

Welke motor zou hiervoor in de plaats gesteld kunnen worden, zomen al in staat zou zijn het eigenbelang te doen verdwijnen? Want behoort het eigenbelang niet tot het wezen der menselijke natuur? Daarbij komt, dat men dit eigenbelang nooit mag verwarren met persoonlijk egoïsme.

Dat persoonlijk egoïsme veroordeelen wij, maar nastreven van 't eigenbelang doet zich over het algemeen niet voor als een najagen van direct persoonlijk belang. Onze samenleving

Men heeft hier te doen met grootheden van geheel verschillende orde, die derhalve niet in staat zijn elkaar uit te schakelen.

Erkennen wij dus enerzijds, dat 't nastreven van het eigenbelang van grote waarde is voor de maatschappelijke ontwikkeling, anderzijds zien wij niet voorbij, dat niet een ieder de grenzen in acht weet te nemen, die voor een behoorlijke handelwijze nodig zijn. Er zijn er, die niet beseffen, dat het leven in gemeenschap plichten oplegt jegens de gemeenschap en jegens de medemens. Niet elkeen belijdt in het dagelijks leven het gebod der christelijke naastenliefde.

De liberaal wenst voor die gevallen voorziening. Immers, de liberaal kan een onge-

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

Tijdens de behandeling van de Grondwetsherziening van 1948 dienden, in Mei van dat jaar, de toenmalige vijf fractievoorzitters in de Tweede Kamer, t.w. de heren Romme (K.V.P.), Van der Goes van Naters (Arb.), Schouten (A.R.), Tilanus (CH.) en Bierema (V.V.D.), een initiatiefvoorstel in, dat beoogde, in plaats van de in artikel 195 van de Grondwet genoemde mogelijkheid van de invoering van de staat van oorlog of van beleg, desgewenst een soort „burgerlijke” staat van oorlog of van beleg in te voeren, waarbij dan niet het militaire, maar het burgerlijke gezag de in die buitengewone omstandigheden noodzakelijke buitengewone bevoegdheden zou krijgen te hanteren.

Dat is toen het nieuwe artikel 196 van de Grondwet geworden, waarvan de 1e alinea luidt: „Ter handhaving van de uit- of inwendige veiligheid kan in buitengewone omstandigheden door of vanwege de Koning voor elk gedeelte van het grondgebied des Rijks worden bepaald, dat de grondwettelijke bevoegdheden van organen van burgerlijk gezag ten opzichte van de openbare orde en de politie geheel of ten dele overgaan op andere organen van burgerlijk gezag. De wet bepaalt de wijze waarop en de gevallen, waarin zulks kan geschieden en regelt de gevolgen”.

In de 2e alinea is vervolgens vastgesteld, dat, evenals in geval de staat van oorlog of beleg is afgekondigd, daarbij kan worden afgeweken van grondrechten als de drukpersvrijheid en de vrijheid van vereniging en ver-

gadering en van de bepalingen omtrent de onschendbaarheid van de woning en van het briefgeheim.

Het ontwerp „Buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag” was nu een uitvloeisel van deze grondwettelijke bepaling. Zoals dus verwacht mocht worden, is dit ontwerp met alle den stemmen van de communisten (en van de heer Welter) tegen, aangenomen (61 tegen 5 stemmen). Toonde de Kamer dus haar bereidheid om de consequentie van het destijds gedane voorstel te aanvaarden, dat neemt geenszins weg, dat zij — en met name ook de woordvoerder van onze fractie, de heer Ritmeester — op zichzelf de noodzaak van het in dit ontwerp opgenomen complex van bepalingen bevestigde. Het is ook aan de aandrang uit de Kamer te danken, dat tijdens het debat nog een aantal wijzigingen door minister Beel zijn aangebracht, welke verhoogde waarborgen voor de rechtszekerheid betekenden.

Een amendement van mr. Roolvink (K.V.P.), waardoor de tekst van artikel 1 van het ontwerp beter aansloot bij het op 4 November 1950 te Rome gesloten (maar nog niet geratificeerde) verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en van de fundamentele vrijheden, werd z.h.s. aangenomen.

Bij dit ontwerp zijn twee fasen onderscheiden: die van „verhoogde waakzaamheid” en die van de „burgerlijke uitzonderingstoestand”. In beide gevallen geschiedt de instelling van de bedoelde toestand door de Koning, op voordracht van de minister-president, maar zo spoedig mogelijk daarna moet een voorstel van wet bij de Staten-Generaal worden

breideld streven van de individu, die door zijn mateloosheid zijn medemens en het algemeen belang schaadt, niet aanvaarden.

Om die reden is in de laatste zin van het programmpunt uitgesproken dat gezocht moet worden naar een synthese waardoor de goede werking van het eigenbelang kan worden behouden, maar tevens de schadelijke werking wordt beperkt.

Dit is een standpunt, dat recht doet weidervaren aan hetgeen de individuele mens behoeft, en houdt tevens de waarborgen in, dat eventuele schadelijke werking wordt vermeden.

Burgerzin

Volgens een bericht in de dagbladen is de regering voornemens een duplicaat onzer bevolkingsadministratie in het buitenland onder te brengen. Zou bij eventuele krijgshandelingen hier of daar de bevolkingsboekhouding en de burgerlijke stand verloren gaan, dan kunnen de gemeentebesturen later duplicaat-archiefbladen ontvangen.

Tegen dit plan op zichzelf hebben wij niet zo heel veel bezwaar, al blijft het voor ons een vraag, of er met het oog op mogelijk oorlogsgevaar geen belangrijker dingen te doen zijn — daadwerkelijke bescherming der burgerbevolking bijvoorbeeld. Ook tegen het einde der dertiger jaren verdronk onze „voorbereiding” in een zee van administratieve beslommingen — wij denken bijv. aan alles wat op papier in orde gebracht moest worden voor eventuele evacuatie die in de meeste gevallen net anders uitgevoerd moesten worden dan ze beraamd waren, doch voor het overgrote deel achterwege bleven, eenvoudig omdat er ons geen tijd voor werd gelaten! Over luchtbescherming kregen de plaatselijk daarvoor aangewezen instanties bergen van schrifturen te doorworstelen, maar werkelijke bescherming kon de burgerij in vrijwel geen enkel geval worden verleend, reeds omdat afweergeschut zo goed als geheel ontbrak.

Wat nu het duplicaat onzer bevolkingsadministratie betreft: de regering zal aan de Staten-Generaal voorstellen, de kosten voor het kopiëren van de bestaande archieven ten laste van het Rijk te laten komen. Ook de lonen van de daartoe aan te stellen

ingediend tot het doen voortduren van die toestand. Wordt dit ontwerp verworpen, dan zal de beëindiging van deze toestand binnen vier dagen moeten geschieden.

De parlementaire controle en zelfs uiteindelijke beslissingsbevoegdheid is dus volledig ingeschakeld, maar vooral de mogelijkheid van interne-ring (waarbij uiteraard het woord „concentratiekamp” viel), zat velen en zat met name ook onze woordvoerder, de heer Ritmeester, zeer hoog.

Van deze weezin trachtte de heer Haken, van de C.P.N., die te zamen o.a. met de heer Ritmeester in een Duits concentratiekamp heeft gezeten, gebruik te maken, om deze over te halen, tegen het desbetreffende artikel te stemmen. Het waardige wederwoord, dat de heer Ritmeester hem onmiddellijk in een korte improvisatie gaf, laten wij hier tot slot woordelijk volgen:

„Ik zou” — aldus de heer Ritmeester — „geen aanleiding hebben gevonden, wederom het woord te voeren, wanneer de heer Haken niet mijn naam had genoemd en mij had herinnerd aan de Duitse tijd en aan hetgeen wij tezamen in Buchenwald hebben doorgemaakt. Ik erken, dat dit zeer en zeer ernstig was. Ik geloof niet, dat ik goed zou doen, daarvan hier voorbeelden te geven en hier te vertellen het dieptragische, dat wij hebben ondervonden.

Ik heb er echter toch wel ernstig bezwaar tegen, wanneer de heer Haken dit voorbeeld aanhaalt om op grond daarvan tegen mij te zeggen: nu weet gij, wat wij ook in Nederland te wachten hebben. Ik geloof niet, dat het rechtvaardig is en juist is tegenover de Nederlandse Regering en te-

arbeidskrachten — men denkt aan werkloze hoofdarbeiders — zullen door het Rijk aan de gemeenten moeten worden vergoed.

Echter: de zorgwekkende toestand, waarin de overheidsfinanciën verkeren, hebben een in alle opzichten bevredigende oplossing onmogelijk gemaakt. De minister van Binnenlandse Zaken heeft dit aan de gemeentebesturen medegedeeld.

Cijfers worden ons voorsnog onthouden, maar het lijkt geen twijfel, dat deze administratieve maatregel de overheid een slordige duit zal kosten.

Ligt hierin — zo vragen wij — voor de regering geen aanleiding voor dit omvangrijke werk, van welks noodzaak zij blijkbaar overtuigd is, 'n beroep te doen op vrijwillige medewerking door de ingezetenen?

In de winter van '39 hebben wij als hoofd van de Vrijwillige Burgerlijke Dienst avond aan avond met enkele vrijwilligers op het gemeentehuis in de plaats onzer inwoning gewerkt om uit het Bevolkingsregister alle gegevens te putten, nodig om bij eventuele evacuatie en inkwartiering onmiddellijk leidinggevend en regelend te kunnen optreden.

Dat kostte de overheid geen cent en we hadden — althans op papier! — alles in orde. Het was niet onze schuld, dat we op Vrijdag 10 Mei 's middags twaalf uur reeds „bezet gebied” waren en verder niets meer te leiden of te regelen kregen.

Ook het duplicaat Burgerlijke Stand kan zonder veel kosten en in korte tijd vervaardigd worden, wanneer de regering zich via de plaatselijke overheid tot de ingezetenen wendt. Een beroep op de burgerzin faalt nooit, wanneer het in de ogen der burgerij gerechtvaardigd is. En ook hier komt het zelf-doen aan de kracht en gemeenschap ten goede.

Dat daarnaast in onze grote bevolkingscentra werkloze hoofdarbeiders tegen bezoldiging kunnen worden ingeschakeld, is een andere kwestie. 't Is ons thans slechts om de hoofzaak te doen: onze defensie-voorbereiding eist van de bevolking reeds zulke enorme materiële offers, dat we geen kosten mogen maken, waar die door vrijwillige medewerking te vermijden zijn.

DE R.

genover hen, die hun taak in dit geval moeten verrichten, het voor te stellen alsof wij hier inderdaad de concentratiekampen zullen krijgen, zoals wij die in Duitsland gekend hebben.

Wanneer dat inderdaad het geval was, dan zou ik mijn stem nog sterker verheffen dan de heer Haken heeft gedaan. Ik kan zijn sentiment begrijpen; ik kan mij indenken, dat hij er zich tegen verzet, maar wij moeten dit kwaad doen om veel erger kwaad te voorkomen. Neen, schudt de heer Haken het hoofd; ja zeg ik.

In dit opzicht staan wij dus precies tegenover elkander. Ik ontken niet, dat hier inderdaad een gedeelte van de rechtsstaat wordt weggenomen, dat hier de politie-staat voor een deel wordt ingevoerd. Maar ik zeg alleen, dat, wanneer wij dit niet doen, wij voor veel en veel ernstiger feiten kunnen komen te staan. Wij herinneren ons toch allen, hoe vóór 1940 de N.S.B.-ers bijeenkwamen in de Dierentuin, alle kopstukken bij elkaar, en hoe zij al plannen hadden gemaakt om zich ook te verzetten, wanneer ons land werd angevallen of zou worden overweldigd.

Welnu, ik zeg dit: dat mogen wij voor een tweede keer niet beleven. Degene, die dit niet zal doen, is onschuldig en valt buiten 't geheel; degene, die het wel zal doen, zal daarvan de gevolgen moeten dragen. Ik heb reeds gezegd: Het is hard voor ons, dat ons land dit moet overkomen; ons democratisch sentiment — de minister heeft zich daarbij aangesloten — verzet zich daartegen, maar dat neemt toch niet weg, dat wij hier moeten afwegen wat per slot van rekening het zwaarste is. En wanneer wij dat hebben overwogen, dan kunnen wij niet anders doen dan aan dit wetsontwerp medewerken.”

De Subsidieverlening door de Overheid aan de Kunst

Commissie ad hoc van onze partij publiceert haar conclusies

Tien belangrijke punten een welkome richtsnoer

Bij het Hoofdbestuur van onze partij en bij het bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D. kwamen de laatste tijd steeds meer vragen binnen over het probleem inzake de subsidieverlening door de Overheid aan de Kunst, dat in steeds meer vertegenwoordigende lichamen een onderwerp van bespreking gaat uitmaken.

Dit leidde er toe, dat het Hoofdbestuur deze zaak in handen stelde van het bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D. met het verzoek deze zaak nader te doen bestuderen.

Dit bestuur stelde hiertoe een commissie in, welke als volgt was samengesteld: D. W. Dettmerij te 's-Gravenhage, voorzitter; mej. mr. M. M. F. van Everdingen te 's-Gravenhage, secretaresse; leden: mevr. Ida Simons Rosenheimer te 's-Gravenhage, mevr. J. F. Schouwenaar-Franssen te Rotterdam, R. Th. J. le Cavalier te Amsterdam, J. J. van Mechelen te Amsterdam, mr. N. J. C. M. Kappeyne van de Coppelle te Loenen aan de Vecht, J. W. Hornstra Jr. te Wassenaar, G. H. 's Gravesande te 's-Gravenhage, mr. H. van Riel te 's-Gravenhage, mr. L. J. F. Wijsbeek te 's-Gravenhage en P. A. Scheen te 's-Gravenhage, terwijl tot aan zijn overlijden de heer J. D. Ros te 's-Gravenhage eveneens van deze commissie deel uitmaakte.

De Commissie heeft verschillende vergaderingen gehouden in het na-jaar van 1951 en het begin van 1952, waarbij zij de verschillende punten naging, welke op dit terrein bezien moesten worden.

Zij stelde vervolgens ontwerpconclusies op, welke ter kennis werden gebracht van belangstellende leden van de partij in een openbare bijeenkomst welke te 's-Gravenhage werd gehouden, waarna zij in een slotvergadering haar conclusies, zoals zij meende, dat deze thans openbaar gemaakt kunnen worden, vaststelde.

In de vergadering van het bestuur van de Vereniging van Staten- en Raadsleden verenigde men zich met deze conclusies en in de op 22 Maart te Amersfoort gehouden vergadering van het Hoofdbestuur van onze partij werd van deze conclusies kennis genomen en werd besloten, dat deze conclusies van de commissie openbaar gemaakt zouden worden.

De commissie is zich wel bewust, dat zij de problemen, die zich op dit terrein voordoen, nog niet diepgaand heeft behandeld. Men moet deze conclusies zien als een richtsnoer voor al diegenen, die in de vertegenwoordigende colleges zitting hebben, waarbij zij uiteraard naar bevind van zaken en rekening houdende met lokale of regionale omstandigheden, daarop variaties kunnen aanbrengen.

Wel geven de conclusies de lijn aan, waarin de commissie meent, dat deze vraagstukken bezien moeten worden.

De tien punten, welke de commissie heeft opgesteld, luiden als volgt:

1. De Commissie is van oordeel, dat steun aan de kunst in de eerste plaats door de particulier dient te worden verleend. Door de zware belastingdruk heeft de overheid het de particulier echter onmogelijk gemaakt deze steun in de noodzakelijke omvang te geven. Zolang de overheid die onmogelijkheid doet voortduren, dient zij deze plicht zelf te vervullen. Aangezien evenwel naar de mening van de V.V.D. de steun van de overheid aan de kunst alleen dan zin heeft, wanneer de particulier geïnteresseerd blijft, dient de overheid die steun mogelijk te maken door verlagings der belastingdruk of door het verlenen van algehele of gedeeltelijke vrijstelling van schenkings- en successierecht voor dergelijke steun, dan wel door toe te staan, dat zodanige steun geheel of en dele bij de heffing van de Inkomstenbelasting ten laste van het inkomen wordt gebracht. Tevens worde de particulier met een klein inkomen in staat gesteld zoveel

mogelijk deel te nemen aan alle uitingen van cultuur.

2. De overheid moedige de beoefening van wetenschap en kunst aan. Dit geschiede voornamelijk in de vorm van steun aan instellingen, die op dit gebied werkzaam zijn.

3. De overheid bevordere, dat bij de opvoeding van de schooljeugd aandacht wordt besteed aan kunstzinnige verdieping, ten bate van het culturele niveau van ons volk.

4. Onderscheid moet worden gemaakt tussen de taak van het Rijk en die van de lagere organen op het gebied der subsidieverlening. De Rijksoverheid dient zich te bepalen tot 't bevorderen, c.q. in stand houden van het werk van instellingen en organisaties van algemeen landelijk karakter.

De lagere organen moeten zorgen voor het brengen van kunst bij de burgerij, en — aanvullend — voor steun aan instellingen en organisaties in het eigen gebied.

5. Overheidsinstanties moeten niet gemengd worden in de beoordeling van kunst. Wel hebben zij tot taak om te waken tegen eenzijdige samenstelling van alle commissies op kunstgebied, zoals b.v. van jury's, indien van kunstwege of met hun medewerking prijsvragen worden uitgeschreven; van jury's behoren in genuegd verband vertegenwoordigers van verschillende kunststrichtingen en financieel direct noch indirect belanghebbende kunstenaars deel uit te maken.

6. Opdrachten dienen uitsluitend te worden gegeven en beoordeeld door deskundige colleges, waarvan in de eerste plaats vertegenwoordigers van de burgerij deel uitmaken, ter-

wijl direct of indirect belanghebbenden slechts als minderheid vertegenwoordigd mogen zijn.

7. Het is noodzakelijk, dat de overheid medezeggenschap heeft ten aanzien van de deugdelijkheid van het geldelijk beheer der besturen van gesubsidieerde verenigingen. Accountants-onderzoek van overheidswege zal in deze gevallen voorgeschreven moeten worden.

8. Zolang het College van Rijksbe-middelaars in de tegenwoordige vorm bestaat, is 't noodzakelijk noch wenselijk, dat de overheid voorschriften geeft ten aanzien van de salarissen, uit te betalen aan krachten, verbonden aan gesubsidieerde gezelschappen.

9. Gegeven het feit, dat de overheid de taak van de particulier heeft overgenomen, heeft zij ook de plicht de kunstenaar in de gelegenheid te

stellen zijn kunst onder het volk te brengen, b.v. door 't zoveel mogelijk beschikbaar stellen van expositieruimte.

10. In het belang van de handhaving van het peil van de Nederlandse cultuur, dient de overheid er zorg voor te dragen, dat het uitgeven van tijdschriften op het gebied van kunst en cultuur financieel mogelijk wordt gemaakt.

De V.V.D. is de eerste partij, die deze problemen door een speciale commissie heeft laten bestuderen en wij zijn van mening, dat kennisneming van deze conclusies, zonder dat men het in alle onderdelen met de zienswijze van de commissie eens behoeft te zijn, van belang is voor allen, die het wel menen met de bevordering van de kunst en de cultuur in ons land en onder ons volk.

Nederlandse Jaarbeursstructuur wint het van het buitenland

Falend overheidsingrijpen over de grenzen

(Ingezonden)

Reeds jaren is het jaarbeurs- en vakbeurswezen in de vreemde het voorwerp van overheidsingrijpen geweest. Een overmaat aan dergelijke manifestaties leidde tot een overbelasting van het budget van de verkoop- en reclame-afdelingen van vele bedrijven. Het bedrijfsleven vroeg om bescherming tegen de oneconomische organismen in de samenleving. De oprichting van vele tentoonstellingen, die tevens de verkoop zouden stimuleren (volgens de organisatoren) werd zelfs nog bevorderd door plaatselijke overheden, die er de lokale vreemdelingen-industrie van wilden laten profiteren. Hiertegen was volgens velen een sterk centraal lichaam nodig.

In Duitsland kwam 't Ausstellungs-u. Messeausschusz tot stand, dat onder een steeds wisselende status van particulier, semi officieel of officieel lichaam, de strijd aanbond tegen de hierboven summiertijk gemaakte ongewenste verhoudingen.

Ook Oostenrijk had in het begin

van de twintiger jaren een wet gekregen ter bescherming van handel en nijverheid, tegen een overvloed van beurzen en beursjes. Toch hebben dergelijke wetgevingen nimmer de eenheid in het jaarbeurswezen kunnen bewerkstelligen. Is het juist de functie van de jaarbeurs de marktverhoudingen doorzichtiger te maken, een veelheid van elkaar beconcurrerende vak- en jaarbeurzen maakte deze functie illusoir. Wie regelmatig kennis neemt van de Duitse commerciële georiënteerde literatuur, zal het zijn opgevallen, dat daar nu, mede onder drang van de overheid naar 'n taakverdeling van alle Duitse beurzen wordt gezocht.

Er is 'n urgentieprogramma van 10 punten opgesteld (de belangstellende lezer wordt hiervoor verwezen naar de „Frankfurter Messezeitung“ 1951, nr. 7), dat echter door de uitgebreide discussie, die op de publicatie volgde, nog niet verwezenlijkt kon worden en naar alle waarschijnlijkheid ook wel nimmer verwezenlijkt zal worden.

Hier zien wij dan duidelijk een voorbeeld van de ontbindende krachten, die een ordenende overheid oproept. Het bedrijfsleven is zich niet meer van haar taak bewust en mist de kracht een jaarbeurs in haar functie als dienstverleningsbedrijf, in het goede spoor te houden.

Hoe heel anders zijn de zaken ten dezen in ons vaderland gesteld! In Nederland, een zich van haar taak bewuste, hecht georganiseerd bedrijfsleven, dat in vrije samenwerking met de jaarbeursleiding, tot een voor ieder aanvaardbare oplossing kwam.

Er is hier te lande niet een elkaar (mede uit plaatselijk eigenbelang) beconcurrerende jaar- en vakbeurzen-apparaat. Rond de leiding van de Utrechtse jaarbeurs heeft zich een aantal organisaties van het bedrijfsleven geschaard, die tezamen met de jaarbeurs, de problematiek van een gesloten aanbod van een bepaalde branche en de wens om versnippering van het aanbod tegen te gaan combineren. Hier zien wij dan ook een eenheid in de leiding van al die jaar- en vakbeurzen, wij nemen het intensief benutten van de kostelijke gebouwencomplexen waar, wij bespeuren een doelmatige verdeling van die evenementen over de seizoenen. Ja, wij kunnen constateren, dat in Nederland het jaarbeurswezen gegroeid is tot een orgaan van het bedrijfsleven, terwijl dit elders veelal een orgaan is ten dienste van de plaatselijke of regionale overheid.

Het is een goed voorbeeld, wat het laten ontwikkelen van vrije maatschappelijke krachten tot resultaat kan hebben. Er ontstond een hecht apparaat, geschraagd door het vertrouwen van ondernemend Nederland, gedragen door de idee haar functie naar beste vermogen te vervullen; het is in deze dagen het middelpunt van de handel van West-Europa.

Moge bovenstaande een les zijn voor hen, die alleen heil verwachten van overheidsingrijpen. Overheidsingrijpen kan het wederzijds vertrouwen niet kweken, dat kan alleen vrij overleg. Maar juist uit vertrouwen komen de grote dingen in onze samenleving voort.

W. N. BAX

DE OOGST MOET BINNEN

De hieronder afgedrukte lijst geeft U een indruk van wat enkele afdelingen bereikten op het gebied der abonnenementenwerving. Vorige lijsten zijn te vinden in de afleveringen van dit blad van 29 September, 13 October en 17 November 1951, en van 26 Januari en 8 Maart 1952. Wij verzoeken U die lijsten eens naast elkaar te leggen; U zult U dan ongetwijfeld, met ons, over de daaruit blijkende groei van ons abonnenementental verheugen. Maar wij vragen U, die dit thans leest, op de man af: hebt U ZELF daartoe ook reeds bijgedragen? Besef U er het ontzaggelijke belang van, enerzijds dat DIT blad zo WIJD mogelijk verspreid wordt, anderzijds dat de exploitatiekosten afnemen al naar het abonnenementental stijgt?

LIJST VAN VERDIENSTE

Over de periode van 12 Februari 1951 tot 30 Maart 1952.

Naam v. d. Afd.	Nieuwe abonn.	opzeggingen	winst
's-Gravenhage	82	38	44
Winterswijk	30	4	26
Culemborg	21	2	19
Haerlem	33	16	17
Deventer	26	9	17
Leerdam	17	1	16
Nijmegen	18	5	13
Doetinchem	13	2	11
Alphen a. d. Rijn	10	1	9
Sneek	8	1	7
Kampen	7	0	7
Zuidlaren	7	0	7
Vaithermone	7	1	6
Delft	8	2	6

Indien men deze lijst naast de opgave van 8 Maart i.l. legt, ziet men dat Haerlem is opgeschoven, en dat thans ook Delft zich een plaats veroverd heeft. De laatste maal werd abusievelijk 1 opzegging te Zuidlaren vermeld, hetwelk hierbij gerectificeerd wordt.

Rotterdam, Leiden, Almelo en Breukelen gingen gedurende deze periode over tot een collectief abonnement, met alle gunstige gevolgen van dien. Indien gij, lezer, Uw eigen afdeling niet op deze lijst bespeurt, berust de verantwoordelijkheid daarvoor niet alléén bij het bestuur. Hebt gij zelf reeds dat bestuur Uw actieve medewerking toegezegd? Beter nog, hebt gij zelf één of meer nieuwe abonne's rechtstreeks aan de Administratie van dit blad (Postbus 43, Amersfoort) opgegeven?

ER IS GEZAAD

DE OOGST STAAT KLAAR

HELPT U OOK BINNENHALEN?

STAATKUNDIGE OPVOEDING OOK BIJ DE VERKIEZINGSCAMPAGNE

Politiek is een zaak van beginselen

Verkiezingscampagnes als thans weer op gang komen geven onze partij een ongezochte gelegenheid, te voldoen aan hetgeen zij zelf in art. 2 van haar beginselprogramma noemt de plicht ener staatkundige organisatie: naar vermogen mede te werken aan de staatkundige opvoeding van het volk.

In haar oorsprong gaat de democratie uit van de gedachte, dat het niet alleen leders recht is, voor zijn evenredig deel invloed te hebben op de gang van zaken in het gemeenbest, doch dat ieder daartoe ook a.h.w. van nature bekwaam is. Dat dit laatste, zeker thans, bij de ingewikkeldheid van het moderne leven, niet het geval is, wordt wel algemeen erkend. „Staatkundige opvoeding” wordt meer en meer noodzakelijk geacht en op allerlei wijzen nagestreefd.

Men denke hier niet alleen aan de jeugd, die ongetwijfeld behoefte te worden opgeleid tot de uitoefening van de rechten, welke haar met het volledige Staatsburgerschap toevalen. Met de staatkundige kennis van talloze ouderen is het zeker niet zo gesteld, dat te kunnen aanzien „opvoeding” overbodig mocht heten. Integendeel: menige Ulo-leerling weet althans méér van staatsinrichting en staatkundige geschiedenis dan velen die reeds herhaaldelijk een stembiljet in de bus mochten stoppen.

Staatkundige opvoeding intussen beperkt zich niet tot kennis van deze soort. Inzicht in de techniek van onze staatkundige machinerie moege onontbeerlijk heten voor de juiste beoefening van het staatsburgerschap, het waarborgt deze nog allerminst. Hoe vaak ontmoet men mensen van zeer behoorlijke scholing en intelligentie, die, zodra zij zich over politieke aangelegenheden uitspreken, getuigenis afleggen van een naïveteit, die u versted doet staan en tegelijk het ergste doet vrezen, al zullen zij in hun naïveteit nog wel niet zo ver gaan als die intellectuelen, die een goede kwarteeuw geleden de Rapalliepartij stichtten en Hadjememaar naar de Amsterdamse Gemeenteraad afvaardigden!

Terecht o.i. acht onze partij het de plicht ener staatkundige organisatie, aan de staatkundige opvoeding van het volk mede te werken. Andere partijen mogen dit niet, gelijk de onze, met zoveel woorden reeds in hun beginselprogramma hebben vastgelegd, zij zullen de juistheid van dit beginsel erkennen, al zal elk harer dit op eigen wijze verstaan en ten uitvoer brengen.

Ons beginselprogramma stelt hierbij voorop, dat het volksgeheel is een eenheid in verscheidenheid en dat ieder lid van het volk in de eerste plaats is Nederlander en pas daarna lid zijner politieke partij. Dit klinkt als een gemeenplaats en tegelijk min of meer euphemistisch: het is er immers verre van dat ieder Nederlander lid ener politieke partij zou zijn en de verzekering dat het volksgeheel een eenheid in verscheidenheid is, zouden we misschien wel geneigd zijn als overbodig terzijde te stellen. Die eenheid in verscheidenheid erkent ieder toch wel, van welke partij hij moge wezen.

Toch zijn het wel zeer liberale gedachten, hier in ons programma vertolkt, die we er dan ook niet gaarne in zouden missen. Immers, ook al is dan lang niet ieder

Nederlander lid ener politieke partij, hij heeft toch wel zozeer zijn opvattingen en inzichten, dat hij wel zo ongeveer weet tot welke categorie hij gerekend wil worden of, negatief, althans weet tot welke hij niet wenst gerekend te worden. De zuilentheorie die op allerlei gebied in ons goede vaderland ingang en verdediging vond, heeft deze „opdeling” in sterke mate in de hand gewerkt. Ten aanzien van de radio, maar ook ten aanzien van de vakbeweging wordt vrijwel ieder tot zodanige plaatsbepaling gedwongen.

In deze situatie is de verwijzing naar het volksgeheel als een eenheid in verscheidenheid wel allerminst een overbodigheid. Zij herinnert aan het „Bewaart uwe Unie wel” van een Willem van Oranje en zij past te meer in een liberaal partijprogramma, waar zij gevolgd wordt door een opwekking tot het betrachten van verdraagzaamheid. Tolerantie immers ziet de Nederlandse liberaal als een evenzeer door het nationale belang gevorderde als hem door zijn liberale beginsel voorgeschreven plicht, maar ook als een goed, dat hij principieel alleen in het Liberalisme gewaarborgd acht.

Sprekt ons beginselprogramma van dit betrachten van verdraagzaamheid jegens andersdenkenden, het koppelt die enerzijds aan de verkondiging van eigen overtuiging, anderzijds aan de bereidheid tot samenwerking op alle terreinen, waarop aanhangers van verschillende richting kunnen samengaan.

Dit betekent, dat verdraagzaamheid voor de liberaal niet voortvloeit uit indifferentisme of uit het niet hebben van een positieve eigen overtuiging. Integendeel om waarlijk verdraagzaamheid te kunnen betrachten jegens anderen, moet de mens zich van eigen geestesbezit bewust zijn. Eerst wanneer hij dat is en dus weet wat de eigen overtuiging voor hem betekent, kan hij ten volle beseffen wat voor de ander de waarde is van diens overtuiging. En eerst wanneer mensen over en weer van elkander weten waarop hun overtuigingen berusten, en wat deze voor hen inhouden, kan men tot ware samenwerking komen.

In de eerste tijden na onze bevrijding leefden tallozen in een soort „eenheidsroes”. Hoe verklaarbaar dit uit de gemeenschappelijk doorleden noden van de bezettingsjaren was, in deze roes rekende men niet met de werkelijkheid van een volksgeheel juist als eenheid in verscheidenheid.

Niets staat een gezonde staatkunde meer in de weg dan onklarheid van beginselen en vaagheid in formuleringen.

Ook in dit opzicht valt er aan de staatkundige opvoeding van ons volk nog heel wat te doen, die, naar we reeds lieten uitkomen, méér omvat dan enkel wat inzicht in de techniek onzer staatkundige machinerie.

Hier nu ligt in de thans op gang komende verkiezingscampagne een taak voor heel onze partij en vooral voor onze sprekers in verkiezingsvergaderingen.

Het liberalisme is — niet alleen in Nederland! — opnieuw in het offensief. Wij bedoelen hiermede niet alleen, dat de omstandigheden, waaronder de wereld politiek en economisch verkeert, alom een onmiskenbaar élan voor de grondgedachten van het liberalisme hebben verwekt.

Dat élan is er en het uit zich ook in een nieuwe geestdrift, in brede kringen weer opwakend voor het politieke streven van het liberalisme.

Maar wanneer we spreken van een liberalisme dat opnieuw in het offensief is, dan denken we daarbij ook aan de eindeloze stroom van economische, politieke en wijsgerige werken, waarin liberale denkers, hun beginselen met de concrete wereldsituatie en deze met de liberale beginselen confronterende, inderdaad nieuwe perspectieven voor het liberalisme openen.

Daarvan iets aan brede kringen van kiezers te brengen is taak en voorrecht van wie in deze tijd het liberalisme vooral als sprekers in verkiezingsvergaderingen dienen.

Zij doen daarmee tweërlei: zij bevorderen de bleei van onze partij en haar beginselen en zij werken mede aan de staatkundige opvoeding van het volk, dat thans meer dan ooit politiek weer moet leren zien als een zaak van beginselen.

G. A. DE RIDDER

STALEN MEUBELEN „GISO”-LAMPEN

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mejjuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

CRI DE COEUR VAN EEN WINKELIERSTER

Geen medelijden, maar juist begrip.

Onderstaande cri de coeur werd ons toegezonden door een winkelierster, V.V.D.-lid, die zelf schreef in het blad „Melken Zuivelhandel” als reactie op een sentimenteel en meewarig stuk van andere zijde, n.l. in „Het Vrije Volk”. (Naam en adres van de schrijfster zijn ons bekend.) Zij schrijft het navolgende:

Inderdaad het leven van de winkeliersvrouw valt in vele gevallen niet mee, maar als er één ding is, waaraan zij in de gegeven omstandigheden geen behoefte heeft, dan is dat medelijden, en zeker niet van een zijde, waarvan zij noch in het heden, noch in de toekomst enige steun verwacht.

De vrouw van de melkhandelaar wil leven; zij wil haar werk doen op redelijke basis, maar zij wil deze basis aanvaarden als een recht, niet als een gunst. Zij wil geen medelijden. Zij wil begrip, goed begrip!

Zij wil bekendheid met de feiten, waar het in werkelijkheid om gaat. Zij wil erkenning van een waarheid, die ver uitgaat boven de moeite, de zorgen, de inspanning van alle dag, n.l.: het inzicht, dat kracht, diepte, noch weerstand van een volk worden bepaald door arbeid, ten uitvoer gebracht in slaafse onverschilligheid, maar door de mate van verantwoordelijkheid, welke elke individu voor eigen daad en werk wenst te aanvaarden.

Zo goed als bij een schilderstuk, niet alleen de weergave van de uiterlijkheden de juiste waarde bepaalt, zo zal ook hier een louter opsommen van de feiten niet in staat zijn de werkelijkheid, de ware beweegredenen weer te geven.

Waarom werkt de winkelierster zo hard? Wat is de ware oorzaak van haar gedrevenheid? Het ant-

woord moet luiden: omdat in deze mensen nog iets is blijven hangen van de ware vrijheidszin, van de pioniersgeest, die ons land eeuwen geleden heeft groot gemaakt.

Omdat dit deel van de bevolking nog de kracht opbrengt pal te staan voor wat hem buiten en boven alles het kostbaarst is gebleken: zijn zelfstandigheid. Omdat hier nog aanwezig is de moed om van iedere daad zelf de gevolgen te dragen. Dat is de ware reden waarom moeilijkheden, ongemakken en zorgen met fierheid worden bestreden. Dat ook is de reden waarom in ons kleine landje het eigen initiatief nog niet is verstikt tussen bureaucratie en ordening.

De vrouw van de melkhandelaar werkt hard, meestal zelfs meer dan hard, maar bij alle moeilijkheden, die dit somtijds te weeg brengt, is ze er van overtuigd, dat ze en door haar voorbeeld en door haar praktische zin haar kinderen opvoedt tot arbeidzame, zelfdenkende jongelieden.

Mensen, die geleerd hebben verantwoordelijkheid voor eigen daden te dragen, arbeiders, die arbeiden om de vreugde van het werk zelf, medewerkers, die niet op de klok kijken: „is het al tijd om op te houden?” Persoonlijkheden, die — fier — niet schromen zich tot het uiterste in te spannen om een gesteld doel te bereiken. Individuen, die — en dit is misschien nog wel de belangrijkste eigenschap en de grootste triomf — niet te leiden noch te lijmen zijn met demagogische voorstellingen.

Dat is de grote verdienste, de benijdenswaardige waarde van al de vrouwen, die onvermoeibaar haar echtgenoten in de melkzaak ter zijde staan.

Nogmaals: de winkelierster heeft geen medelijden. Zij eist waardering en... juist begrip!

K.—B.

AGENDA

In Utrecht begint nu ook een vrouwengroep en wel op 3 April om 2.30 uur ten huize van mevr. Rink—Van der Linden, Erasmuslaan 3, waar mevr. P. Walma van der Molen—Meindersma zal spreken over „Wat iedere vrouw moet weten van de 19e en 20e eeuw om haar eigen tijd te begrijpen”.

Wij bevelen deze nieuwe vrouwengroep en haar eerste sprekerster met warmte aan bij de Utrechtse dames.

Radio, 10 April 8.05 uur av. mevr. Stap—Albers: „Moeten vrouwen stemmen op vrouwen?”

Een nieuwe afdeling op Duiveland

Op 20 Maart had te Nieuwerkerk op Duiveland een vergadering plaats van onze partij onder leiding van de heer M. C. Moolenburgh. Het woord werd gevoerd door ir M. J. Stoel Feuerstein, lid van het Hoofdbestuur van onze partij, die de beginselen en doelstelling van de V.V.D. uiteenzette.

Besloten werd over te gaan tot de oprichting van een afdeling Nieuwerkerk. Het voorlopig secretariaat wordt waargenomen door de heer C. Steendijk, Ruimzicht A 421, Nieuwerkerk op Duiveland.

Geslaagd debat in Den Haag

Onder voorzitterschap van mr D. J. van Gilse heeft de debatingclub van de afdeling Den Haag van onze partij op 24 Maart een zeer geslaagde bijeenkomst gehouden in restaurant Carlton, waar drs H. J. H. Janssen 'n voortreffelijke inleiding hield over „Het Moerdijkkanaal”.

Veere en Domburg in de rijen der V.V.D.

Correspondentschappen opgericht

Onder voorzitterschap van de heer L. A. Schenk had op Dinsdagavond 25 Maart in hotel „De Campveerse Toren” te Veere een vergadering plaats van onze partij, waar de heer D. W. Dettmeijer, lid van het Hoofdbestuur een toespraak hield over het onderwerp „Wat wil de V.V.D.?” Na

de inleiding werden verschillende vragen gesteld. Het resultaat was, dat in deze stad een correspondentschap kon worden gevestigd.

Op Woensdag 26 Maart werd eveneens onder voorzitterschap van de heer L. A. Schenk een vergadering van onze partij gehouden in de lunchroom van de heer J. P. Rosendaal aan de Ooststraat te Domburg. Het onderwerp van de toespraak van de heer D. W. Dettmeijer was op deze avond: „De kracht van de Derde Macht”. Ook hier was een langdurige gedachtenwisseling, waarbij verschillende vragen werden gesteld. In Domburg gelukte het eveneens een correspondentschap te vestigen.

Ook in Zeeland neemt de activiteit van onze partij gelukkig toe en het is verheugend, dat het aantal plaatsen, waar onze partij voet heeft gekregen, weer met twee is uitgebreid.

STRAF EN RIJBEWIJS

(Ingezonden)

Naar aanleiding van het stukje getiteld „Straf en Rijbewijs” in Vrijheid en Democratie van 15 dezer wil ik graag het volgende opmerken.

Vooropgesteld, dat ik het geheel met U eens ben, dat roekeloosheid of onverantwoordelijkheid in het verkeer streng moeten worden tegengegaan, zo vraag ik mij toch af of het verplicht zijn tot een nieuw rijexamen in de bedoelde gevallen succes kan doen verwachten. Mijns inziens is dit in de overgrote meerderheid van de gevallen, ja bijna in alle

Allerhande

BEVORDERING VERRUIMING HANDELSVERKEER

De Nederlandse land- en tuinbouw hebben alle belang bij een zo ruim mogelijk handelsverkeer met andere landen. Er zal dus krachtig meegewerkt moeten worden aan alle pogingen, welke bedoelen een vrijer handelsverkeer tot stand te brengen (Benelux, integratie-plannen, verlaging van invoerrechten, liberalisatiepolitiek, enz.)
(Mededelingen van de Stichting voor de Landbouw)

GEENSZINS ONTMOEDIGEND

De onrust, die in de Europese politiek heerst, ondanks de zekere beslistheid, behoeft men geenszins als ontmoedigend feit te zien. Misschien is zij zelfs bemoedigend als teken van een ontwikkeling in de goede richting.
(Weekblad Limburg)

Indien de overheid het leerlingstelsel een gewichtig landsbelang vindt, zal zij allereerste terug moeten komen van de nivellering in de lonen en de ondernemers niet langer verbieden, boven het op sociale overwegingen gegronde minimumloon een loon naar prestatie uit te betalen, dat aantrekkelijk is.
(Algemeen Dagblad)

niet zo. De nodige rijvaardigheid is door het eerste examen of de jarenlange praktijk wel boven twijfel staande. Een herhaald rij-examen heeft op de zorgvuldigheid en verantwoordelijkheid van het rijden geen enkele invloed.

Zodoende krijgt de verplichting tot een nieuw rij-examen uitsluitend het karakter van een bijkomende straf, die alleen daardoor reeds onpedagogisch werkt, doordat de geëxamineer-

de dikwijls evenveel of meer van autorijden af weet dan de examinator.

Ik geloof dan ook dat het wetsontwerp tot wijziging moet worden toegejuicht, speciaal ook door de V.V.D., die toch geen onnodige rompslomp van papieren en examens wenst en als het nodig is straf op de juiste plaats, in de juiste maat en niet aangevuld met een farce.

CH. F. TROMP MEESTERS.

N.V. W. A. HOEK'S

MACHINE- EN TUYNSTOFFABRIEK
Hoofdkantoor en Machinefabriek te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en ledereen druk.
Installaties voor de bereiding van zuurstof, stikstof, enz.

Abraham van Stolk & Zoonen N.V.

Houthandel

Schaverij - Zagerij

Vuren - Dennen - Oregon Pine - Pitch-Pine - Heipalen

Rotterdam, Telef. 35400 - Postbus 1100

N.V. Nederlandsche
Caoutchouc- en Gutta-
Percha-fabriek

v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

Technische
rubberartikelen

Voor
dagelijks
gebruik!

DE JONG'S CHOCOLADE

CHOCOLADE
HAGELSIAG.

De eenige echte!

SMIT SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek

BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

TUINARCHITECTUUR — BOOMKWEKERIJEN

Ontwerpen
Aanleggen
Onderhouden

GIJSB. VURENS

Ringvaartweg 98 - Rotterdam (O.) - Tel. 22114

Hoogland & Masee, N.V.

DORDRECHT
Tel. 3344-3345
Dir. F. J. Ludérus

Werktuigen, gereedschappen en materialen
voor de industrie — Sinds 1876

Pijpen en Fittings, Appendages,
Bouten en Moeren

SIMPLUS BRANDBLUSAPPARATEN

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN”

BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter

DROOGDOK 115 x 30 Meter

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Berichtgeving over
„de West” is
onvoldoende

(Pag. 6)

Paas-meditatie

Het geloof - heeft Luther eens gezegd - is geen rustig ding. De diepste geloofsgevoelens gewagen dan ook zonder uitzondering van een geweldige spanning, juist in het leven der gelovigen. Denk maar aan een van de meest bekende psalmen, de twee-en-veertigste, met die machtige aanhef: „Gelijk een hinde, die naar waterstromen smacht, zo smacht mijn ziel naar U, o God”.

Dat is het lied van een mens, die gebukt gaat onder zwaar leed en wiens tranen hem dag en nacht tot spijs zijn. Tot hem komt der mensen woord: waar is nu uw God? En dat woord vindt weerklank in zijn hart, want het vertolkt iets van wat er omgaat in zijn eigen ziel.

Toch is die psalm één der krachtigste uitingen van geloofsverzekerdheid in heel de wereldliteratuur. Want dan ontstijgt daar aan de boezem van die zwaarbeproevede mens een klank, die we bij hem nauwelijks meer mogelijk achten: „Als zij al de dag tot mij zeggen: wáár is uw God, dan zeg ik tot mij-zelven: wat buigt gij u neder, o mijn ziel en wat zijt ge onrustig in mij? Wacht op God, want toch zal ik Hem weder loven, mijn verlossing en mijn God”.

Ook hier dus is het een gewonde ziel, een gebroken hart, dat schreit en klaagt, maar onder alles door God looft en prijst, - het wonder des geloofs, dat alleen verstaan wordt door wie in eigen leven iets kent van de rust, die op alle onrust veroverd wil worden.

Het is dit raadselachtige, waarvoor ook de Goede Vrijdag ons plaatst, wanneer de Gekruisigde uitsnikt dat aangrijpende: mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?

Hoe rauw en smartelijk die luide kreet der verlatenheid de stilte doorbreekt, die daar om de kruisheuvel hangt, het is toch ook niet het laatste woord van een verlorene, van één voor wie alles duister is geworden in het uur van opperste smart. Dat zegt ons reeds dat herhaalde: mijn God, mijn God.....

Wanneer de verhalen van Jezus' lijden - door Bachs Passionen weer nader tot tien-duizenden gebracht - spreken van een duisternis, die van het zesde tot het negende uur over de aarde kwam, dan wordt daarmee niet enkel aangeduid het nachtelijk donker van het zware lijden naar lichaam en ziel van wie daar hing aan het kruis, maar ook - en zeker niet minder - het duister van een wereld, die het bestond, Hem te kruisigen, die het land doortrok, goed doende en die gekomen was om een wereld, verloren in schuld, te verlossen.

In het destijds veelgelezen Jean-Christophe, een werk, dat inderdaad een schepping mag heten, waarin een mensenleven naar alle diepten van zijn vreugden en zijn smarten, met al zijn raadselen en vragen wordt uitgebeeld, tekent Romain Rolland een episode uit Jean Christophe's leven, waarin zich iets voltrekt van dezelfde verslagenheid en verlatenheid, maar ook van dezelfde nieuwe bewustwording en overwinning, waarvoor ook het verhaal van Jezus' lijden en opstanding ons plaatst.

Jean-Christophe is moe geworden van het leven. Moe door teleurstelling, gemis en leed. Hij weet niet, hoe hij verder moet. Hij heeft een haast onbedwingbare neiging, zich neer te leggen om in te slapen, voor goed. Maar hij voelt: dat kan niet, dat mag niet. Ik zoek de vrede niet, de gemakkelijke rust, maar het leven. En dan begint hij weer te lopen, de levensloop. Hij legt mijlen af, zonder het te bemerken. Het was stil in de bossen, waar hij doorheen zwierf. Eindelijk blijft hij staan, als om die stilte te horen. Zo stil kan het soms rondom ons worden.

Dan speurt hij iets als een deining, die uit de verte tot hem komt, een windstoot die hem doet rillen. Hij spoedt zich naar huis. Op de drempel ziet hij met onrustige blik om, zoals een mens die zich vervolgd weet, doet. Het heeft hem zo aangegrepen, dat hij met koorts te bed gaat. In de stal naast hem zijn de beesten woelig, onrustig als hij zelf. Daar vinden we iets getekend van diezelfde sfeer van beweging, waarin natuur en mensenhart delen, zoals we die ook in Jezus' lijdensverhaal vinden.

's Nachts steekt de orkaan op, waarvan die eerste windstoot een voorloper was geweest, de voorjaarsföhn, die met zijn schroeiende adem de koude aarde komt verwarmen. Dan is het alsof in Jean-Christophe's ontledigde ziel zich iets uitstort van de levende adem Gods. Hij ervaart iets van Opstandingsgedachte. Een mens, die het leven moede was, voelt zich weer aangeraakt en opgenomen op de eeuwige levensstroom. En dan stamelt hij: zijt gij daar eindelijk weer, gij, die ik verloren had. Waarom hadt gij mij verlaten?

Die voorjaarswind is voor Jean-Christophe het symbool van de eeuwige levenskracht. Maar dan moet Jean-Christophe vernemen, dat hij zich daarin vergist. Ook die voorjaarswind is slechts middel, ook hij kent het antwoord niet op alle vragen. Ook hij staat slechts in dienst van het Ondoorgrondelijke, dat van de mens eist: strijd, eeuwige strijd.

~~~~~

*Het leven is: een krijgsbanier
door goed' en kwade dagen,
gescheurd, gevlekt, ontvallen schier
kloekmoedig voorwaarts dragen.*

*Men tuimelt wel en wonden krijgt
men dikwijls dicht' en diepe,
't en vlucht geen weerbaar man, die strijdt
of hem de dood beliepe!*

*Het leven is: geen vreed' alhier.
geen wapenstilstand vragen.
Het leven is: de Kruisbanier
tot in Gods handen dragen.*

GUIDO GEZELLE

~~~~~

Doch die strijd wordt niet beheerst door het noodlot, gelijk wij zo vaak in arrenmoede menen. Geen noodlot zweeft boven de eeuwige strijd, die al wat leeft te strijden heeft. Wij, ieder mens, heeft in die strijd zijn plaats in te nemen, zijn plicht te vervullen. „Ik ben” - hoort Jean-Christophe zich toefluisteren - „ik ben de Vrije Wil, die eeuwig worstelt. Worstel ook gij en brand met mij”.

Jean-Christophe echter voelt zich in en door het leven overmand. Ik ben verslagen, zegt hij, ik deug nergens meer voor.....

Als de stem hem dan wijst op het leger, waarvan hij deel uitmaakt, begrijpt Jean-Christophe er niets meer van. Zijn klacht, zijn verwijt tegen het leven was immers juist, dat hij zo hopeloos alleen, zo verlaten was.

Strijden, altijd strijden? - vraagt Jean-Christophe. En dat is immers de ontmoedigde en ontmoedigende vraag, die het leven ook ons zo vaak uit het hart perst, vooral in tijden als wij nu beleven. Strijden, altijd strijden?.....

Nog is Jean-Christophe niet bereid. Integendeel: hij doet gelijk die mensen van wie de Bijbel ergens spreekt; hij voert allerlei verontschuldigen aan: neen, het zou hem desnoods niet zo moeilijk vallen zichzelf te vergeten en zijn eigen dode ziel weg te werpen. Maar hij kan zijn doden niet wegwerpen, zijn geliefden niet vergeten. M.a.w. hij spreekt van het kruis, dat zijn leven overschaduwde, van zijn teleurstellingen en zijn leed, die alle vreugde en alle strijddracht in hem verloren deden gaan.

Maar de geheimzinnige stem doorgrondt hem en zegt: laat ze achter, de doden, met uw dode ziel. Gij zult ze levend weervinden met mijn levende ziel.

Dan begint de eeuwige twijfelzucht in Jean-Christophe te wankelen. Alleen: hij ziet nu de weg die hij te gaan heeft, wel kláár voor zich. Maar zal dat heldere inzicht hem straks, in de verwarring van het leven, niet weer ontvallen? Hij vraagt: gij, die mij eens verlaten hebt, zult ge mij niet weer verlaten?

„Ik zal U weer verlaten”, klinkt het hem tegen. Telkens zal het voor de mens zijn gelijk de dichter van de twee-en-veertigste psalm het uitdrukt: waar is nu uw God! Telkens zal het voor de mens zijn gelijk het klonk van Jezus' kruis: mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten? Het komt er maar op aan, dat de mens God niet verlaat.

Dan eindelijk begrijpt Jean-Christophe. Hij neemt zijn plaats weer in in het leger van Gods strijdende mensheid.

Is dit verhaal van de moderne romanschrijver niet een levende illustratie van hetgeen ook het drama van Goede Vrijdag en de blijde boodschap van de Paasmorgen ons te zeggen hebben: Christus is niet dáár, in het kille graf, waarin vriendenhanden hem na de wrede kruisiging hebben neergelegd. Hij leeft en Hij gaat u voor. Hij is met u, alle dagen tot aan de voleinding der wereld!

G. A. DE RIDDER.

☆ parlementaire flitsen ☆

V.V.D.-Kamerfractie verzetten zich tegen te ver gaande ambtelijke bemoeiing met het particuliere familie- en gezinsleven

Mevr. Fortanier-de Wit over het ontwerp tot het tegengaan van lichtvaardige echtscheiding. — Gelden voor openlegging van „historische werkloosheidsgebieden”. — Het Vredesverdrag met Japan.

Het huwelijk behoort te zijn een duurzame levensgemeenschap, waarin 's mensen diepste bestemming tot haar recht kan komen. Voor wie het zo ziet, is een wetsontwerp, dat beoogt lichtvaardige echtscheidingen tegen te gaan, zo stelde mevvr. Fortanier—de Wit de vorige week in de Tweede Kamer vast, ook al heeft het een beperkte strekking, een belangrijk voorstel.

Zij gaf toe, dat elk passend middel, dat er toe kan bijdragen, de harmonie tussen de echtgenoten, en daardoor in het gezin, te herstellen, ernstig diende te worden overwogen. Dat noemt niet weg, dat wij ook zullen moeten erkennen, dat er helaas huwelijksverhoudingen zijn, waar ook voor de kinderen de scheiding der ouders een minder kwaad betekent, dan dag aan dag te worden betrokken in de ernstige onenigheden, die de ouders verdeeld houden.

Was nu het ontwerp tot wijziging van de desbetreffende bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en van het Burgerlijk Wetboek (kortweg: ontwerp tegengaan lichtvaardige echtscheidingen genoemd) inderdaad een daartoe passend middel? Nauwgezette overweging en afweging van de enkele voordelen tegenover de grote bezwaren, welke aan de voorstellen kleefden, hebben onze fractie tenslotte geleid tot een overtuigd: Neen.

Het ontwerp, zoals het door minister Mulderijde werd verdeeld (het was oorspronkelijk ingediend door mr Van Maarseveen), ging uit van de gedachte, dat de bij een voorgenomen echtscheiding door de president van de rechtbank ondernomen verzoeningspoging vrijwel tot een formaliteit was afgesloten. Het ontwerp wilde komen tot een uitgebreider verzoeningspoging, op te dragen aan een „gezinsrechter”, die zou worden bijgestaan door een „gezinsraad”, als uitbouw van de tegenwoordige voogdijraad.

Het ontwerp was in zijn opzet dus inderdaad beperkt en het wilde met name op dit ogenblik geen wijziging brengen in, wat men pleegt aan te duiden, als de praktijk van de „grote leugen”, noch in de echtscheidingsgronden. Mevrouw Fortanier was het met deze beperkte strekking van het ontwerp op zichzelf eens.

Een verandering in onze echtscheidingswetgeving, zo zei zij, die naar het inzicht van mijn fractie zal moeten bestaan in een verruiming van de echtscheidingsgronden, is niet verantwoord, alvorens een diepgaand onderzoek in te stellen.

Het wachten zal hier dus zijn op de algehele wijziging van het Burgerlijk Wetboek, waaraan gewerkt wordt. Daarom kon zij voor het ogenblik niet accoord gaan met een voorstel van mr Stokvis (Comm.), om de echtscheidingsgronden reeds nu uit te breiden en evenmin met een voorstel van prof. Gerbrandy (A.R.), dat bewijsovereenstemming, hoewel deze in strijd is met de bewoordingen van de wet, bijv. door de „bekentenis”, van een der echtgenoten, van overspel tegen te gaan.

Met grote nadruk ontkende mevvr. Fortanier echter, dat men de echtscheiding bij onderlinge afspraak afdoen zou kunnen bestrijden door het opleggen van de verplichting om „bewijs” te leveren. Het zal, zo merkte zij terecht op, belanghebbenden ertoe brengen hun toevlucht te nemen tot moreel zeer verwerpelijke handelingen als het leveren van gefingeerd bewijs.

Wanneer ik, zo riep zij uit, deze verwerpelijke handelingen vergelijk met „de grote leugen”, is deze daar nog maar kinderspel bij. Tot 1930 werd in Engeland zulk een bewijs geëist. In dat jaar is men tot afschaffing overgegaan, omdat zij aanleiding gaf tot de meest stuitende „hotelscènes”, waarbij hotelpersoneel als getuigen fungeerde.

In het oorspronkelijke ontwerp kwam de eis voor, dat in het inleidend verzoekschrift aan de gezinsrechter het bewijs en de getuigen meesten worden vermeld. Naar onze woordvoerder verklaarde, zou het ontwerp aldus voor onze fractie in

ieder geval volkomen verwerpelijk zijn geweest.

Dat onze fractie echter ook tegen het ontwerp heeft gestemd, zoals het nu was geworden, vindt zijn oorzaak in twee zeer ernstige bezwaren, waaraan, door verwerping van daarop betrekking hebbende amendementen, niet is tegemoet gekomen.

Daar was in de eerste plaats het imperatieve voorschrift aan de gezinsrechter om bij niet-vereniging de echtgenoten te verwijzen naar de gezinsraad. Dat zou voor een aantal volstrekt hopeloze gevallen volkomen overbodig zijn en voor sommige andere gevallen wellicht ook bepaald ongewenst.

Daartegenover zou de gezinsraad dan meer tijd krijgen om zich in gevallen, waarin verzoening inderdaad kans maakte, daaraan ook te wijden. Een door mevvr. Fortanier warm gesteund amendement van mr Van der Feltz (C.H.), om de gezinsrechter de vrijheid te geven een geval niet naar de gezinsraad te verwijzen, namelijk wanneer hij op grond van de door hem gehouden besprekingen een dergelijke opdracht of verwijzing overbodig zou achten, werd echter

verworpen (met 63 tegen 17 stemmen).

Van de 5 aanwezige C.H.-leden stemden er 3 tegen en 2 voor het amendement van hun geestverwant (n.l. de heer Van der Feltz zelf en mr Schmal). Verder stemden voor: de V.V.D., de Staatk.-Geref., de C.P.N. en prof. Gerbrandy (A.R.).

Nog veel ernstiger bezwaar had onze geestverwante tegen de in het ontwerp neergelegde verschijningsplicht. Principieel achtte zij het niet onaanvaardbaar, dat de Staat, die toestemming moet verlenen tot de echtscheiding, vooraf zo mogelijk een ernstige poging onderneemt om het maatschappelijk belang te beschermen tegen het euvel van de lichtvaardige echtscheiding.

Doch dan is het van essentieel belang te onderzoeken, welke poging de Staat daartoe onderneemt. En dan ging naar haar opvatting de macht van de Staat te ver, als de wet het recht geeft echtgenoten, ouders en derden met de sterke arm te dwingen om te verschijnen voor een instantie, die met behulp van een staf van ambtenaren zich tot in details zal verdiepen in het huwelijks-, gezins- en familieleven van de betrokkenen.

Het kwam haar voor, dat op deze wijze een verwarring van de functie van Staat en maatschappij in de hand werd gewerkt. Wat, zo vroeg ze wel zeer terecht, verwacht de minister toch eigenlijk van deze Staatsdwang om de mensen desnoods met gebruik van de sterke arm te verplichten voor de gezinsraad te verschijnen?

Dit wetsontwerp, dat zich ten doel stelt, verzoeningspogingen te verbeteren, denkt daarin te slagen door tot drie maal toe de mogelijkheid te scheppen van een voorgeleiding door de sterke arm. Zij achtte dat een macht van de Staat op het gebied van 's mensen meest persoonlijke leven, welke te diep ingrijpt.

Het was bovendien haar overtui-

ging, dat het de gezinsraad onmogelijk zou zijn, een verzoening te bewerkstelligen of de juiste verhouding tussen de echtgenoten te peilen in al die gevallen, waarin partijen onwillig zijn, voor hem te verschijnen.

Daarenboven: het ontwerp spreekt wel van een verschijningsplicht, maar betekent dit nu ook, dat men een spreekplicht heeft? Een vraag, die de minister natuurlijk niet anders dan ontkennend moest beantwoorden.

Daar kwam nog bij, dat in de Mem. v. Antwoord was medegedeeld, dat het aantal ambtenaren, die het eigenlijke onderzoekswerk zouden verrichten, zou worden vergroot, waardoor de leden van de gezinsraad slechts een beperkte hoeveelheid van hun tijd zouden behoeven op te offeren.

Naar aanleiding hiervan verklaarde onze woordvoerder: „Ik kan er niets aan doen, M. de Voorzitter, doch de gedachte, dat wij nu ook al ambtenaren zullen hebben, die ambtshalve het recht hebben hun neus te steken in het familie- en gezinsleven van ieder echtpaar, dat een verzoek tot echtscheiding indient, stuit mij tegen de borst”.

De minister was echter niet bereid, hierin enigerlei wijziging te brengen en zo vormden, zoals mevrouw Fortanier vóór de eindstemming in een korte verklaring nog eens stipuleerde, deze beide punten voor onze fractie de aanleiding, om haar stem aan het ontwerp te onthouden.

Het werd aangenomen met 68 tegen 12 stemmen. Tegen stemden onze V.V.D.-fractie en de C.P.N.

Voordien was het amendement-Gerbrandy (A.R.), om aan de „grote leugen” een einde te maken door het vorderen van „bewijs”, verworpen met 67 tegen 13 stemmen. Voor stemden alleen de A.R., de Staatk.-Geref. en de heer Krol (C.H.).

Het amendement-Stokvis (Comm.) om reeds bij deze wijziging de echtscheidingsgronden uit te breiden met: „onheilbare tweespalt tussen de echtgenoten” (op zichzelf niet onjuist, maar het paste ook formeel niet in dit ontwerp), werd verworpen met 73 tegen 6 stemmen (voor alleen de C.P.N.).

Een ook door mevvr. Fortanier gesteund amendement van mr Bachg (K.V.P.), dat aan de leden van de gezinsraad en aan het personeel van die raad geheimhoudingsplicht oplegt, werd z.h.s. aanvaard.

Tenslotte willen wij nog vermelden, dat een enige malen gewijzigd amendement van mevvr. Ploeg—Ploeg (Arb.), om aan de bepaling, dat in het verzoekschrift tot verlof voor het instellen van een vordering tot echtscheiding o.a. moet worden vermeld het kerkgenootschap, waartoe partijen behoren, als afzonderlijk punt toe te voegen: „desgewenst organisaties van ideologisch karakter, waartoe partijen mochten behoren”, werd aangenomen met 56 tegen 23 stemmen. Vóór stemden hier de P.v.d.A., de K.V.P. en de V.V.D.

Zonder hoofdelijke stemming en ook zonder zelfs de bijna nimmer ontbrekende aantekening van de tegenstem der communisten, heeft de Tweede Kamer aanvaard de drie ontwerpen tot goedkeuring van de deelneming van het Rijk in de uitvoering van de eerste fase van de ontwikkelingsplannen voor Z.W.- en Oostelijk Groningen, Oostelijk Friesland, N.O.-

DEZE BURGER

behoort niet tot de uitgelezen schare der bevoorrechte medeburgers die overal met hun fijne gelaatstreken vóór in de rij staan.

Integendeel: deze burger is niet uitgelezen (en komt óók nooit uitgelezen, als Simon Vestdijk maar aan het schrijven blijft) en hij staat bovendien altijd achter in de rij. Meestal wordt de deur pal in zijn gezicht dicht-gesmeten.

Maar vorige week is het mij toch eindelijk eens gelukt. Kon nog net door de hoge deur van de Ridderzaal glippen vóór die gesloten werd voor het profane vulgus; en was, dus doende, de gast van de regering, vlees-geworden in hare excellenties dr Drees en ir Peters, ter ere van de opening van de Ronde Tafel Conferentie met de Amerikaanse delen des Rijks.

Indrukwekkend!

Die schone, fel-verlichte zaal.

Al die zoute dingetjes op de wit-gedekte tafels.

Maar bovenal: al die heren die ik nu in levende lijve kon zien.

Meneer Kerstens en meneer Romme en meneer Wendelaar (van ons) en meneer minister Teulings (van zullie) en meneer de Block (van de Senaat) en meneer Vonk (van ons) en meneer doctor de Kort uit de buurt van 't Heike, die zó maar Antilliaans en Surinaams deskundige is; je moet maar durven — zoals een heer zei die die man de dodensprong uit de nok van het circus zag maken.

En nóg tweehonderd-vijf-en-zestig heren méér.

Ik had het gevoel dat ik nu eindelijk was waar ik wezen wilde en dat alles met de Antillen en Suriname in orde zou komen. Zelfs tussen Aruba en Curaçao, want iedereen keek vriendelijk naar iedereen en het was een idylle-met-kaaskoekjes.

Het was een grote dag voor het Koninkrijk en óók wel een beetje voor

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Europa's toekomst (I)

Ter gelegenheid van de eerste verjaardag van het Atlantisch hoofdkwartier, heeft generaal Eisenhower een belangwekkend rapport gepubliceerd, dat om meer dan één reden een zo groot mogelijke belangstelling verdient. Had men mogen verwachten, dat de generaal zich in dit rapport uitsluitend zou beperken tot de actuele militaire vraagstukken, in het bijzonder voor wat Europa betreft, zo heeft hij ten deze zijn taak toch ruimer opgevat door naast de militaire, ook de economische en politieke aspecten aan te stippen.

Generaal Eisenhower heeft het vrije West-Europa er nog eens zeer duidelijk op gewezen, dat er tussen de militaire, economische en politieke problemen het nauwste verband bestaat.

Het klinkt als een ernstig vermaan als hij zegt, dat „militaire kracht alleen weinig waarde heeft, zolang die niet wordt gesteund door een economie, die een stootje kan verdragen”.

Eveneens klinkt het als een waarschuwing wanneer hij constateert, dat „het succes van verschillende militaire begrotingsprogramma's nog lang niet is verzekerd en in sommige landen de kans op inflatie dreigender vormen aanneemt en het gehele defensieprogramma wankelt”.

Met andere woorden: het zijn ongetwijfeld de economische en politieke factoren, die de waarde van de militaire paraatheid bepalen. De economie ligt evenwel grotendeels aan de politiek ten grondslag. Een verkeerd gerichte politiek moet tenslotte tot een economisch systeem voeren, dat zowel op nationaal als op internationaal terrein tot zeer ongewenste gevolgen kan leiden.

Generaal Eisenhower heeft in dit verband kennelijk zijn waarschuwend stem gericht tegen hen, die ten koste van alles, hun „ordeningspolitiek” aan de vrije mens willen opdringen.

Het tragisch daarbij is, dat dit vaak geschied „in naam der vrijheid”, terwijl de ware vrijheid hierdoor juist wordt verstikt en aan banden wordt gelegd.

Het moge waar zijn, dat Eisenhowers rapport wordt gekenmerkt door een zekere eenzijdigheid, omdat het wel de vinger legt op de wonde plekken in Europa en het verzuimt ditzelfde te doen met betrekking tot Amerika, dit neemt niet weg, dat dit document voor Europa's toekomst een zeer belangrijke waarde heeft, omdat daarin duidelijk de wegen worden aangegeven, die wij beslist niet zullen moeten inslaan.

Europa's toekomst (II)

Generaal Eisenhower heeft in zijn rapport op de eerste verjaardag van het Atlantisch hoofdkwartier, Europa's toekomst niet gunstiger geschilderd dan zij in werkelijkheid is.

Hij heeft de zaken nuchter gesteld en ons de waarheid niet verbloemd, dat „er in Europa nog geen sprake is van veiligheid, doch slechts van een begin van veiligheid”. Als grootste winst van het afgelopen jaar acht hij evenwel de versterking van het moreel in geheel West-Europa.

Hij maakt ons duidelijk, dat het gemeenschappelijke doel nog lang niet is bereikt, doch anderzijds toont hij met feiten en cijfers aan, dat de inspanningen in West-Europa tot dusverre gebracht, zeker niet tevergeefs zijn geweest en dat wij er een heel stuk beter voor staan dan een jaar geleden.

Het ware gewenst, dat deze uitspraak in haar volle betekenis doordrong tot de onverschilligen en wankelmoedigen, die of niet bereid zijn de nodige offers te brengen of niet willen inzien, dat de gebrachte offers zeker niet te vergeefs zijn geweest.

Zeker, het einddoel is nog lang niet bereikt en een verslaping op dit moment zou voor onze vrijheid rampzalige gevolgen kunnen hebben, doch anderzijds is het verheugend te constateren, dat allen in West-Europa waarvoor de vrijheid het hoogste goed betekent, gezamenlijk met succes een steentje hebben kunnen bijdragen om die vrijheid met een behoorlijk resultaat te kunnen verdedigen, zo dit ooit nodig mocht zijn.

Moge het tot een ieder doordringen, dat ook het individuele offer in het sterker worden van West-Europa tot uiting is gekomen en dat de strijd om de vrijheid niet zomaar een slogan is, doch een levende werkelijkheid, waarvan kan worden gezegd, dat het de moeite loont deze strijd voort te zetten met alle ernst en overtuiging waarover wij beschikken.

Exportpolitiek (I)

De ministers van Economische Zaken, Financiën, Buitenlandse Zaken, Landbouw en Verkeer en Waterstaat, hebben de afgelopen week de Tweede Kamer een exportnota aangeboden, waarin de regering een complex van maatregelen

bekend maakt door middel waarvan zij hoopt onze export in een zeer belangrijke mate te kunnen opvoeren.

Het zij verre van ons, de voorgestelde maatregelen te bagatelliseren of de betekenis daarvan voor onze nationale economie voorbij te zien. Dit neemt evenwel niet weg, dat wij ons met zeer velen in den lande over deze nota hebben verbaasd en wel om twee belangrijke redenen.

In de eerste plaats, omdat deze nota eerst thans verschijnt nu het pionierswerk op de exportmarkten reeds in vele opzichten tot het verleden behoort en in de tweede plaats, omdat de regering de door haar te treffen maatregelen motiveert op gronden, waaruit men moet concluderen, dat zij in zeer vele opzichten steeds achter de feiten heeft aangelopen en wel op een zeer laat tijdstip tot het inzicht komt, dat de tot dusverre door haar bewandelde wegen ongetwijfeld niet de juiste kunnen worden genoemd.

Wij willen in dit verband niet nakaarten, noch ligt het op onze weg om politieke redenen af te dalen tot een soort leedvermaak, maar het is toch wel bedroevend te moeten ervaren, dat de regering ter eilfder ure tot de erkenning komt, dat slechts meer vrijheid in onze economie ons land zal kunnen redden.

Een late erkenning, die wij des te meer betreuren, omdat met name de V.V.D. bij herhaling in en buiten het parlement voor deze economische vrijheid heeft gepleit en de regering steeds heeft gewaarschuwd, dat zij met het handhaven van het principe der economische gebondenheid ons land in een geheel verkeerde richting stuurde.

Exportpolitiek (II)

Bij herhaling heeft de V.V.D. ervoor gepleit, ons economisch leven meer vrijheid te verlenen, opdat het zich sterker zou kunnen ontplooiën. Slechts bij stukjes en beetjes is het gelukt van de regering in dit opzicht concessies te verkrijgen.

Met name hebben wij steeds onze stem laten horen met betrekking tot de exportpolitiek en de regering gevraagd, de ondernemer meer vrijheid te geven, opdat zijn pionierswerk op de buitenlandse markten tenslotte enige aantrekkelijkheid zou verkrijgen, niet slechts te zijnen bate, doch ook en vooral ten bate van de hierbij betrokken werknemers.

Thans is de regering blijkbaar tot het inzicht gekomen, dat zij deze adviezen niet langer in de wind kon slaan, getuige het feit, dat zij nu heeft bekend gemaakt, o.m. belangrijke faciliteiten te willen verlenen aan exporteurs op Amerika.

Wij moeten dan ook constateren, dat dit regeringsstuk is geboren onder de drang der omstandigheden, waarbij het in hoge mate moet worden betreurd, dat 't niet eerder is verschenen, dat in het verleden niet in voldoende mate is geluisterd naar hen, die de regering er voor hebben gewaarschuwd, welk een groot gevaar er in schuilt achter de feiten aan te lopen, een handelwijze die weinig in overeenstemming is met het „gouverner c'est prévoir”.

De waarschuwend stem, die in de nota klinkt is dan ook wel een laat alarm, dat reeds veel eerder had kunnen worden gegeven, mits eerder was geluisterd naar de vele stemmen die reeds veel eerder datgene verkondigden hetgeen men thans in de regeringsnota kan vernemen.

Exportpolitiek (III)

Het gaat bij de exportnota van de regering om 's lands grootste belangen, die wij zo hoog achten, dat wij hier het politieke prestige niet in het geding willen brengen, doch anderzijds moet toch wel met enige bitterheid worden geconstateerd, dat de stem van onze Partij in en buiten het parlement niet eerder voldoende gehoor vond.

Wij noemen in dit verband o.m. met name het vraagstuk der industrialisatie, waaromtrent wij ook meermalen op deze plaas hebben opgemerkt, dat men er vooral voor diende te waken dit probleem niet te eenzijdig te zien.

Thans komt de regering o.m. ineens tot de erkenning, dat „verdere industrialisatie ter voor-

koming van een grote structurele werkloosheid slechts bereikbaar is bij een grote spreiding van onze uitvoer”.

Zo is het eveneens gesteld met de te verlenen faciliteiten ter bevordering van onze export, die zowel op administratief als fiscaal gebied een vereenvoudiging en verlichting in het vooruitzicht stellen.

Wij kunnen deze exportnota dan ook niet anders zien dan als een erkenning van de regering, dat zij met betrekking tot haar economische politiek niet één, maar vele bussen heeft gemist, hetgeen voor ons land een enorme schadepost betekent.

Naast de bitterheid die hierdoor is ontstaan, geeft het een grote voldoening, dat de regering tot de erkenning is moeten komen, dat de verschillende maatregelen door onze Partij reeds jaren achtereenvolgens bepleit — en door onze politieke tegenstanders zo veel gesmaad en aangevallen — tenslotte juist en noodzakelijk zijn.

Vooraf tegen de achtergrond van de komende verkiezingen kan het zijn nut hebben ons volk op deze feiten te wijzen. Feiten, die ons sterken in onze strijd. Een strijd hoe moeilijk vaak ook, die zeker nimmer tevergeefs is geweest. Integendeel

Katholieke onenigheid (I)

Niet alleen in de kringen van de K.V.P., doch ook in andere politieke groeperingen, zal de rede die prof. Duynstee de vorige week heeft gehouden in een vergadering van de Katholieke Middenstandsvereniging „St. Paulus”, te Bussum, groot opzien hebben gebaard.

Het betoog van prof. Duynstee kwam hier op neer, dat hij zijn de laatste tijd geuite kritiek op de K.V.P. staande houdt en dat de overeenstemming met de groep Steenberghe op generlei wijze deze kritiek ongedaan heeft gemaakt. Buitendien heeft hij verklaard, te weigeren als zondebok te worden opgeofferd op het zoenaltaar van de heer De Bruijn.

„Mocht”, aldus vervolgde prof. Duynstee, „nu dit ongelukkige bedrijf om de door mij geleverde kritiek te isoleren in de ogen van het katholieke volksdeel voortgang vinden, dan zal ik de onjuistheid hiervan nader aantonen. Ik zal dan met name geen moment langer aarzelen vanwege het publiek belang, dat hierbij op het spel staat, volledige opening te geven van zaken, zodat een ieder kan beoordelen wat er precies is gebeurd en uit welke factoren bepaalde K.V.P.-instanties de moed putten voor deze isoleringspoging”.

Tenslotte besprak prof. Duynstee nog de gevallen waarin men „volkomen gerechtigd en verantwoord is als men op de K.N.P. (de partij van de heer Welter) stemt”.

Deze uitspraken van prof. Duynstee vormen vooral een verrassing, omdat de katholieke pers de laatste tijd geen gelegenheid voorbij liet gaan om het Nederlandse volk er op te wijzen, dat alle geschillen in de boezem van de K.V.P., dank zij het „vruchtbare” overleg met de groep Steenberghe, tot het verleden behoorden. Men krijgt thans zeer sterk de indruk, dat een dergelijke voorstelling van zaken op z'n zachtst gesproken toch wel wat geflatteerd schijnt te zijn.

Katholieke onenigheid (II)

Het is van belang vast te stellen, dat dit niet onbelangrijke meningsverschil zich voordoet in de grootste politieke partij van ons land en wel op een zeer kritiek moment, aan de vooravond van de Kamerverkiezingen.

Als zodanig is deze gebeurtenis in ons nationale leven niet van betekenis ontbloeit. Immers, zij vormt een afspiegeling van verschil in inzicht met betrekking tot de tot dusverre gevolgde en in de toekomst te volgen politieke richtsnoer der K.V.P.

Het is inmiddels wel duidelijk geworden, dat niet alleen buiten de K.V.P., maar ook binnen haar eigen gelederen ernstige bezwaren zijn gezeten tegen de te grote soepelheid waarmee de K.V.P. in haar politieke beleid in het kielzog van de Partij van de Arbeid vaart. Ook in katholieke kringen is men gaan inzien, dat hierdoor de belangen van diverse groepen der bevolking worden geschaad, hetgeen volkomen in strijd is met de naam die de K.V.P. in haar vaart voert, waarbij zij er de nadruk op legt een „volkspartij” te zijn, en tegen het feit dat de K.V.P. daarbij veel te weinig tegenwicht biedt tegen het socialistisch drijven van de P.v.d.A. Wij hebben ook van onze kant hierop vaak gewezen. In de laatste tijd blijkt wel heel duidelijk dat deze opvattingen ook binnen de K.V.P. sterk leven.

Vast staat in elk geval, dat er in ons land een toenemend verzet waarneembaar is tegen de wijze, waarop K.V.P. en P. v. d. A. zich aanmatigen gezamenlijk de dienst uit te maken.

Uitzending openingsrede

mr P. J. Oud

Men stemme af op Hilversum I
De openingsrede op de Jaarlijkse Algemene Vergadering van mr P. J. Oud zal niet, zoals aanvankelijk werd medegedeeld, uitgezonden worden over Hilversum II, maar blijkens nader ontvangen mededeling van de Regeringscommissaris voor het Radio-Wezen over Hilversum I, golfrequentie 402 m. en wel van 20.10 tot 21.05 uur.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Waarn. Red. secr. G. Stempher.
Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden; Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Ritmeester spreekt in de Achterhoek

Op Zaterdag 19 April zal het Tweede Kamerlid, de heer G. Ritmeester, op verzoek van de Onder-Centrale „De Graafschap“ in hotel „Klein-Haar“ te Ruurlo een spreekbeurt vervullen met als onderwerp „Waar het bij de Tweede Kamerverkiezingen om gaat!“

De vergadering begint om 3 uur en leden en geestverwanten uit Achterhoek en Twente zijn welkom.

Ook Noord-Scharwoude in onze gelederen

Vrijdagavond 4 April vond te Noord-Scharwoude een bijeenkomst plaats, waar mr dr C. Berkhouwer een inleiding hield over „Politieke Bezinning“. Hij gaf eerst een historisch staatkundig overzicht en schetste de politieke verhoudingen sedert 1945.

Hij zette op heldere wijze uiteen, dat het dirigisme uiteindelijk tot verstarring van 't financieel-economisch bestel leidt, hetgeen hij met verschillende voorbeelden aantoonde. Ook voor de arbeider heeft dit funeste gevolgen.

De heer Klok, die namens het centrale bestuur de vergadering leidde, dankte de spreker, waarna men overging tot het oprichten van een afdeling, welke reeds dadelijk 15 leden telde.

Koninklijke woorden

Gelijk dit bij ons het geval was, zal zich bij de overgrote meerderheid van ons volk een diepe ontroering hebben meester gemaakt bij het aanhoren of lezen van de brilante rede, die Onze Koningin Juliana de afgelopen week voor het Amerikaanse Congres hield.

Deze rede was zo groots en sprak wederom in zulk een sterke mate tot het hart, dat men er stil van werd. Een commentaar op deze toespraak zou de stilte slechts verstoren.

Mogen wij tenslotte daarom op deze plaats volstaan er getuigenis van af te leggen hoe deze Koninklijke Woorden de band tussen Vorstin en volk opnieuw nauwer hebben aangehaald.

Weerhaan-journalistiek

Mr Derks, hoofdredacteur van het katholieke dagblad „De Tijd“ werd door het bestuur van dit blad ontslagen. Er blijkt thans verschil van mening over de datum van ingang van dit ontslag tussen beide partijen te bestaan.

We willen het hierover thans niet hebben. Toen dit ontslag publiek werd, waarbij werd gemotiveerd, dat de spoedige ingang o.m. moest worden toegeschreven aan het op ultimo Maart door mr Derks geschreven artikel (een Aprilgrap behelzende mededeling, dat minister Lieftinck belasting zou terug betalen) lichtte „Het Vrije Volk“ hieromtrent haar lezers als volgt in:

Het hier bedoelde artikel deed in grote opmaak voorkomen of minister Lieftinck besloten

Drs Korthals sprak in Assen voor de J.O.V.D.

Zaterdagmiddag j.l. heeft het Noordelijk District van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie, zijn tweede jaarvergadering gehad in de grote zaal van de „Hertekamp“ te Assen, waar drs H. A. Korthals een rede hield over de nationale en internationale politieke toestand.

Nadat de voorzitter van het Noordelijk District, mr K. van Dijk uit Groningen, de ruim 150 aanwezigen had welkom geheten, ving drs Korthals zijn rede aan met te betogen van hoe groot nut een politieke jongerenorganisatie is, daar men op deze wijze op jonge leeftijd de moeilijke nationale en internationale problemen leert kennen.

Men moet zich met al zijn idealisme geven aan de politiek en zich met zijn hele persoonlijkheid inzetten voor zijn medemens.

Vervolgens gaf de heer Korthals een overzicht van de geschiedenis van het liberalisme en behandelde daarop de fundamentele verschillen met de andere politieke partijen, waarbij spreker vooral de nadruk legde op de persoonlijke vrijheid, de verantwoordelijkheid en de verdraagzaamheid, de fundamentele, waarop de J.O.V.D. steunt.

Vervolgens wijdde de heer Korthals een ogenblik aan de buitengewoon moeilijke internationale problemen en pleitte hij voor een hecht verenigd Europa. Hij deed een krachtig beroep op de jongeren om toch vooral met hun gehele idealistische persoonlijkheid in de politiek te treden en de begrippen Vrijheid, Verantwoordelijkheid en Verdraagzaamheid, hoog te houden, zodat men weet, welk positief doel men heeft na te streven.

Na de boeiende en met zeer grote aandacht gevolgde rede van de heer Korthals vond 'n gezamenlijke broodmaaltijd plaats, waarna 't gezelschap zich naar Zuidlaren begaf, waar de toneelgroep van de V.V.D. aldaar, het stuk „Robbedoes“ met veel succes opvoerde in hotel „Het Ros Beyaert“.

Geslaagde bijeenkomst te Breukelen

Op 31 Maart j.l. had in Breukelen een bijeenkomst plaats, alwaar mevr. Stoffels—Van Haften het woord voerde met als onderwerp: „Rondom de a.s. verkiezingen“.

De goed bezochte vergadering, welke onder de aanwezigen ook enkele niet-leden telde, droeg een zeer geanimeerd karakter, waartoe 't boeien-

de betoog van de spreekster en daarop volgende discussie, waaraan velen deelnamen, niet weinig bijdroegen.

De afdeling Breukelen zal zonder twijfel een zeer prettige herinnering aan deze avond behouden.

Drs Korthals in Emmen

Op 26 November heeft de plaatsvervangende voorzitter van de Tweede Kamerfractie der V.V.D., drs Korthals, gesproken voor de afdeling Emmen onzer partij. De heer Korthals hield een enthousiaste, duidelijke en meeslepende rede, waarin hij een aantal van de belangrijkste politieke vraagstukken uiteenzette.

De heer Korthals sprak voor een gehoor, dat bijeengekomen was op een feestelijke contactavond der afdeling Emmen. Na zijn rede heeft de toneelvereniging van de afdeling Zuidlaren onzer partij een zeer geslaagde toneelvertoning gegeven.

Den Hartog sprak in Leeuwarden

Op 30 Maart j.l. sprak het Tweede Kamerlid F. den Hartog te Leeuwarden voor ca. 200 belangstellenden over politieke problemen van deze tijd en over landbouwaangelegenheden.

De vergadering was niet openbaar. Zij werd door vele leden uit stad en provincie bijgewoond, doch ook door vele belangstellenden — niet-leden, waaronder verschillende leden van andere partijen, w.o. P.v.d.A. Na een uitvoerige rede, beantwoordde de heer Den Hartog een zeer groot aantal vragen. De bijeenkomst was zeer geslaagd.

Ledenwinst in Ruinerwold

Op 3 April j.l. sprak de heer Zegeering Hadders voor een volle zaal te Ruinerwold.

Op de hem eigen en humoristische wijze sprak de heer Zegeering Hadders over de politieke problemen van het heden.

De aanwezigen, zeer groot in aantal, luisterden aandachtig naar de boeiende rede. Na de pauze werden door spreker een aantal vragen van uiteenlopende aard zeer uitvoerig beantwoord.

Het directe resultaat was, dat de volgende dag reeds een elftal nieuwe leden konden worden geboekt.

Bureaucratijs en de professor

Verrijking van kennis verboden

(Ingezonden)

Dezer dagen kregen de professoren der Rijksuniversiteiten namens hun Rector-Magnificus een opgave van de verschillende beroepskosten, die zij voor de inkomstenbelasting in aftrek mochten brengen.

Dit is iets nieuws: vroeger trok een hoogleraar hoogstens wat af voor de aanschaffing van boeken. De oorzaak ervan is echter makkelijk te begrijpen: het salaris van de hoogleraar heeft op geen stukken na de waardevermindering van het geld bijgehouden, terwijl de belasting een veel grotere hap uit zijn inkomen neemt. Hij zal dus in de meeste gevallen moeten afzien van het op peil houden van zijn bibliotheek en van het contact met buitenlandse collega's.

In dit opzicht zijn de nieuwe verordeningen aangaande de verwervingskosten een gewaardeerde, zij het ook een zeer bescheiden, tegemoetkoming.

Maar — op één plaats komt de ambtenarij satanisch om de hoek kijken. Kosten voor het bijwonen van wetenschappelijke congressen en voor studiereizen mogen als verwervingskosten worden afgetrokken als deze gemaakt zijn om de verworven kennis op peil te houden.

Maar — en nu komt het — men wordt gewaarschuwd, dat dergelijke kosten, gemaakt om zijn kennis en inzicht te vergroten en te verrijken, niet aanvaard worden.

„Wat drommel,“ moet Bureaucratijs hebben gezegd, „de vent wist toch genoeg toen we hem benoemden. Waarom moet hij dan nog meer weten; hij zou er maar verwaand door worden!“

Dr A. VOLLGRAFF—ROES
Huis ter Heide

N.V. „Lijm“ en
Gelatinefabriek

„Delft“

Fabrieksmerk
TWE TORENS

Tel. 106-363 — Delft

had 900 miljoen gulden aan de belastingbetalers terug te geven, waarbij de suggestie werd gegeven dat hier sprake zou zijn van een verkiezingsstunt van de P.v.d.A.

„Het Vrije Volk“ gaf dan ook als ondertitel met grote letters: „Kwalijke „grap“ tot besluit.

Nu gaf een dag later mr Derks een verklaring inzake het ontslag waarvan we in „H.V.V.“ o.a. lezen, dat de heer Derks voor het bestuur van „De Tijd“ veel te links was en de heer D. gezegd zou hebben: „We hebben aandeelhouders, die nog rechtser zijn dan Welter“.

Ook zou een hoofdartikel van de heer D., waarbij hij 't accoord met de K.V.P. in 't conflict-Steenberghe afkraakte, aan het bestuur van „De Tijd“ onwelgevallig geweest zijn.

Zo'n houding als die van de heer Derks heeft een doorbraakluchtje en dat kan de redactie van „Het Vrije Volk“ niet anders dan welgevallig zijn en zo beleefden we het dan, dat weer een dag later in dit blad over de ontslagzaak een hoofdartikel verscheen, waarin we over de „Kwalijke grap“ kunnen lezen:

„De hoofdredacteur, die ontslag had verzocht tegen 1 Juli is plotseling op staande voet ontslagen, omdat de directie van De Tijd kritiek op de inhoud van zijn artikelen ontmoette en in het bijzonder bezwaar had tegen een Aprilgrap in het blad. Wij hebben de inhoud van die grap reeds zeer kort weergegeven en kunnen daarin niets anders dan een grap ontdekken, zo doorzichtig opgesteld, dat wel niemand haar voor ernst zal hebben opgenomen“.

Gelijk we reeds schreven, we willen ons niet mengen in het ontslag als zodanig, maar wel de vinger leggen op de weerhaan-journalistiek van „Het Vrije Volk“.

Eén pot nat

De Oost-Duitse communistische jeugdorganisatie heeft haar functionarissen gelast, ieder die naar Westelijke vijandige radiostations luistert bij de staatsveiligheidsdienst aan te geven. Voort heeft enige weken geleden het onder communistische leiding staande blok van „democratische partijen“ „gepaste maatregelen“ aanbevolen om te voorkomen, dat Oost-Duitsers naar West-Duitse of West-Berlijnse uitzendingen luisteren.

Ziedaar dezelfde methode, die ons genoegzaam bekend is uit de periode van de Nazi-dictatuur. Het vrije woord mag onder de dictatuur niet worden gehoord uit angst voor de waarheid. Ook de communisten trachten aldus de massa dom te houden.

Gelukkig kunnen wij uit de historie een hoopvol voorbeeld putten. Ondanks luisterverboden werd het nationaal-socialisme ten val gebracht. De stem van het vrije woord laat zich hoogstens beperkingen opleggen, smoren kan men haar echter nimmer.

Millioenen die zich thans achter 't IJzeren Gordijn bevinden hunkerden evenzeer naar hun vrijheid gelijk wij dit in de bezettingsjaren deden. De geschiedenis heeft toen bewezen, dat de geestelijke vrijheid tenslotte de dictatuur overwint. Wij zijn er zeker van dat ook in dit opzicht de geschiedenis zich zal herhalen.

Ach lieve (I)

Het blad Burgerrecht heeft met zijn acties niet veel succes. Dat is begrijpelijk. Het blad verwijt gaarne anderen beginselloosheid en treedt dan gaarne als een toonbeeld van beginselvastheid naar voren, maar tussen zeggen en doen blijkt bij dit blad een heel grote afstand te liggen. Immers, van vastheid in lijn is niets, zelfs minder dan niets te constateren. Enige tijd geleden wierp het blad zich op als spreekbuis van ontevreden. P.v.d.A. en K.V.P. werden veroordeeld, maar C.H.U. en V.V.D. deugden, ook niet. Die verleenden maar hand- en spandiensten aan de P.v.d.A. en K.V.P. Dan de anti-revolutionairen! Die waren even flink en rotsvast!

Maar zo bleef het niet. De verkiezingen naderden en zo gordde Burgerrecht zich aan om in de partijen eens eventjes een ganse omwenteling tot stand te brengen. Wie in hoofdbestuur of fracties zaten deugden niet en konden het niet, anderen dienden een kans te krijgen. De partijen hebben zich van alle geschetter niets aangekoken, van invloed van Burgerrecht in de partijen bleek bij de candidaatstellingen totaal niets, en de partijen brachten die kandidaten naar voren die het algemene vertrouwen der leden hadden. Weinig elegant in het gehele geageer van Burgerrecht was dat dr Zeegers in het blad bij voortdurende gelegenheid had om te betogen dat ook bij de anti-revolutionairen de wind anders moest gaan waaien en anderen aan bod moesten komen. Dit was daarom niet elegant, omdat dr Zeegers één van die anderen was, die in de anti-revolutionaire partij aan bod meenden te moeten komen. Het pleiten voor eigen parochie wordt namelijk in de politiek nog steeds als iets afkeurenswaardigs gezien.

Overigens heeft dr Zeegers in de A.R. partij geen schijn van kans gemaakt en nu zweert Burgerrecht niet langer bij de anti-revolutionairen, maar is de heer Welter favoriet. Wij denken dat die liberalen, die tot dusver Burgerrecht hebben gesteund wel blij zullen zijn met die steun aan een rooms-katholiek politicus. Van dezen is immers, krachtens beginsel, echte goede liberale politiek te verwachten! Wij denken, dat de liberale aanhangers van Burgerrecht dit zelfs niet meer geloven. Maar laten zij er dan toch uitscheiden met zo'n schertsclub als Burgerrecht te steunen! Het wordt nu toch werkelijk te dol.

Ach lieve (II)

Dat Burgerrecht een schertsclub is, is reeds vaak gebleken. Maar vorige week moet het toch wel voor ieder duidelijk zijn geworden. Het blad heeft toen namelijk een hoofdartikel gehad, waarin wordt gehandeld

over het wetsontwerp „Buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag”. Nu hebben wij meer de indruk gehad dat de hoofdartikelschrijver van Burgerrecht schrijft over zaken, die hij niet heeft bestudeerd. Hij schrijft ook nu weer in een zin, die ons wel heel erg sterk doet vermoeden, dat hij maar weinig van de kwestie afwist. Hij poneert namelijk zo maar, dat blijkbaar niemand (behalve dan de favoriet Welter!) heeft „begrepen of willen begrijpen” waar het nu eigenlijk om ging. Wij zouden de schrijver raden om eens na te lezen wat de heer Ritmeester over deze zaak heeft gezegd. Dan zal hij zijn oordeel wel moeten herzien. De heer Ritmeester heeft namelijk zeer grote bezwaren geuit, maar verder doen uitkomen, dat wij niet het risico mogen lopen, dat door onze slapheid ons staatsbestel in de ure des gevaars van binnen uit wordt ondermijnd. Daar gaat het in dit geval om. Wij zijn gedwongen beschermende maatregelen te nemen om ons land en zijn volk veilig te stellen. En dan had Burgerrecht er bij moeten vertellen, dat wij reeds sedert tientallen van jaren de wettelijke bevoegdheden hebben om onze staat te beschermen. Heeft Burgerrecht nooit gehoord van de Oorlogswet, daterende uit 1899? En wanneer Burgerrecht dan nu over de mogelijkheid tot interneringen vreselijke bezwaren maakt, herinnert het blad zich dan niet dat er in 1940, in April vlak vóór het uitbreken van de oorlog dus, 21 staatsgevaarlijke elementen zijn geïnterneerd? Reeds jarenlang bestaat de wettelijke mogelijkheid tot interneren. Maar hebben, krachtens de Oor-

logswet 1899 de militairen die bevoegdheid, de nieuwe wet scheidt die mogelijkheid voor organen van burgerlijk gezag in buitengewone omstandigheden. En nog altijd geldt dat een democratische controle op het doen en laten van het burgerlijk gezag mogelijk is, zodat de rechten en vrijheden der burgers zijn gewaarborgd. Is echter de bevoegdheid in handen van militair gezag, dan komt er van controle en handhaving van rechten en vrijheden niet veel terecht. Wellicht herinnert Burgerrecht zich de na-oorlogse periode van Militair Gezag! Wanneer Burgerrecht dus eens zou gaan studeren, dan zou het tot verrassende conclusies kunnen komen!

Wij zouden overigens over dit alles niet geschreven hebben als er nog niet een ander aspect aan de zaak was. Burgerrecht, dat blijkens het bovenstaande, volmaakt uitgerangeerd raakt, moet nu gaan proberen - een recept volgens hetwelk anderen ook hebben gewerkt - zich zelf als martelaar uit te roepen. Het verklaart zich zelf door het wetsontwerp bedreigd en fier zegt de hoofdredacteur dan: „Tevens zal het duidelijk zijn, dat de aanvaarding van het wetsontwerp de rechtgeaarde Burgerrechter er niet toe brengen zal om ook maar één duimbreed van zijn weg af te wijken”.

Ziet, toen wij dat lezen heeft de lachlust ons overmand. Alsof iemand aan Burgerrecht zou hebben gedacht bij het betreffende wetsontwerp! Ach lieve toch. Dit gaat nu toch werkelijk op vervolgingswaanin lijken. En met mensen die daaraan lijden kan men alleen medelijden hebben. Ernstig nemen doet men ze niet.

Er dreigen nieuwe moeilijkheden bij het woningprobleem

Voorgestelde huurbelasting leidt tot onteigening zonder schadevergoeding

Men schrijft ons:

Volgens persberichten zou de ambtelijke Lonen- en Prijzencommissie aan de Regering het advies hebben gegeven om 't tegenwoordige huurpeil, dat 115 % van dat van Mei 1940 bedraagt, voorlopig met 25 % te verhogen tot 140% van het peil van 1940.

Voorts zou van deze verhoging ongeveer 1/3 aan de huiseigenaren ten goede komen en 2/3 als belasting worden afge„roomd”, teneinde op deze wijze een fonds voor financiering van nieuwbouw te vormen.

Indien het bericht juist zou zijn,

dan lijkt het goed tegen deze nieuwe zware belasting zo scherp mogelijk stelling te nemen. Meerdere belasting-heffing is wel het laatste, waarnaar onze bevolking reikhalzend uitziet.

Een reeds afdoend bezwaar tegen de bovenbedoelde, min of meer gecamoufleerde huurbelasting is, dat momenteel voor het „oude” woningbezit een huurverhoging van nog 25 % boven het peil van 1940 in de meeste gevallen beslist nodig is om in het onderhoud te voorzien.

Aan een redelijke beloning voor het in het bezit geïnvesteerde kapitaal,

thode” te noemen om „de historische werkloosheidsgebieden te helpen om op een moreel en financieel verantwoorde wijze maatregelen te treffen, waardoor de werkloze, althans niet regelmatig werkende arbeiders, op 'n normale wijze kunnen worden opgenomen in het productieproces”.

Het is een poging, om de werkloosheid in die gebieden, waar vanouds een structureel tekort aan werkgelegenheid is, door middel van verbetering van het „industriële streekklimaat” te bestrijden en verder te voorkomen. In dit verband kon de heer Hadders trouwens reeds met voldoening wijzen op hetgeen de laatste jaren in de Zuidoosthoek van de provincie, die hem zo goed bekend is: Drenthe, is bereikt.

Hadden hij en zijn politieke vrienden dit ontwerp in het algemeen genomen dus met vreugde begroet, ten aanzien van het noodgebied N.O.-Overijssel vroeg hij zich niettemin af, of hier niet in een enigszins andere richting moest worden gezocht.

Er zijn namelijk zekere bezwaren bij Almelo, die niet geheel onbillijk of onjuist lijken. In de eerste plaats heeft Almelo, op uitdrukkelijke aansporing van het provinciaal bestuur, zelf een industrieterrein aangelegd, dat veel groter is dan voor de behoeften van Almelo alleen nodig was, maar met de gedachte, dat de hier te vestigen industrieën ook werkgelegenheid voor de omgeving en met

name voor N.O.-Overijssel zouden moeten bieden.

Door het bestemmen van N.O.-Overijssel zelf als ontwikkelingsgebied zonder overleg met Almelo, wordt dit plan nu doorkruist. Bovendien vreesst deze industrie-gemeente, dat zijn eigen industrie op de duur wel eens niet voldoende werkkrachten meer uit de omgeving zou kunnen krijgen en dat ook, door de verleende of te verlenen faciliteiten, de Almelse industrie wel eens de neiging zou kunnen krijgen, zich eveneens naar de „noodgebieden” te verplaatsen.

Minister Van den Brink heeft echter nader overleg met het provinciaal bestuur van Overijssel toegezegd en wellicht zal het mogelijk blijken om, zoals onze geestverwant in overweging gaf, ook Almelo in het „ontwikkelingsgebied” op te nemen.

Aan het Vredesverdrag met Japan heeft het lid van de Tweede Kamer, drs Korthals, de vorige week reeds een hoofdredactionele beschouwing, in verband met de behandeling daarvan in de Kamer, gewijd.

Onder verwijzing naar deze uitvoerige beschouwing en de daarbij gegeven toelichting op de houding van de Kamerfractie kunnen wij hier thans dus volstaan met alleen te vermelden, dat het wetsontwerp tot goedkeuring

laat staan aan een afschrijving op basis van vervangingswaarde, is men dan meestal nog niet eens toe.

Verzwaring van de lasten der exploitatierekening naar mate de hypotheekrente zich bij de gestegen rentestandaard aanpast, wordt hier nog geheel buiten beschouwing gelaten.

Een soort huurbelasting als de Lonen en Prijzencommissie thans schijnt voor te stellen, zou dus in de regel neerkomen op een verdere onteigening zonder schadevergoeding van het particuliere huizenbezit.

Waar is van deze praktijken de rechtsgrond?

Een verder gevolg zou zijn de morele onmogelijkheid om van de verhuurders dan ook behoorlijk onderhoud te verlangen, zoals de Gemeentelijke Diensten van Bouwen en Woningtoezicht eigenlijk zouden moeten doen, doch waaraan ze thans — terecht — bij het te laag bevroren huurpeil menen niet krachtig de hand te mogen houden.

Ook met het oog op de werkloosheid in de bouwvakken, welke zich vooral in de onderhoudsbedrijven aftekent, zou een (magere) huurverhoging zonder room voor de fiscus verre de voorkeur verdienen. Trouwens, de fiscus zal toch al een niet onbelangrijk gedeelte van de huurverhoging tot zich trekken: alleen al via de personele belasting 10 % en via de talloze andere belastingen zullen daar nog wel enige tientallen procenten bijkomen.

Overzien wij nog eens het voorafgaande, dan mogen wij constateren, dat met het gelanceerde voorstel de werkloosheidsbestrijding niet op de juiste manier zal worden aangepakt en aan de volkshuisvesting bepaald een slechte dienst zou worden bewezen.

Alleen zij, die de particuliere huiseigendom willen vernietigen, zouden tevreden kunnen zijn. Want is het iets anders dan pure vernietigingsdrang om bezitters van huizen, die evenals ieder ander de nodige Inkomsten- en Vermogensbelasting betalen, of voor zover ze N.V.-en zijn, winstbelasting; die evenals bezitters van andere goederen vermogensaanwasbelasting hebben betaald (zelfs zonder dat ze hun huurinkomsten mochten verhogen); nu nog eens door een

(vervolg op pag. 8)

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

Overijssel, Oostelijk West-Friesland (N.H.), Z.W.- en N.O.-Noord-Brabant en Noordelijk Limburg.

Dit wijst reeds op de volledige overeenstemming in waardering, welke er bestond voor deze door minister Van den Brink als voornaamste woordvoerder der Regering verdedigde plannen. Het programma voor de acht z.g. ontwikkelings- of noodgebieden zal totaal ruim f 51,1 miljoen kosten, doch bij deze ontwerpen werd als eerste stap nog slechts ruim f 9.— miljoen aangevraagd (verdeeld over de begrotingen van Economische Zaken, Verkeer en Waterstaat en Sociale Zaken), terwijl f 2,1 voor deze eerste fase zal worden opgebracht door de belanghebbende provincies en gemeenten.

Uiteraard werden deze gelden niet aangevraagd voor de industrialisatie zelf — dat is een taak voor het particuliere initiatief. Zij zullen besteed worden aan het scheppen van gunstige voorwaarden voor die industrialisatie, dus voor de „openlegging” dier gebieden: het in gereedheid brengen van industrieterreinen, de aanleg en verbetering van wegen, bruggen en kanalen, e.d.

Onze woordvoerder, de heer Zegering Hadders, aarzelde dan ook niet, dit „de meest gezonde me-

van dit verdrag werd aangenomen met 58 tegen 9 stemmen.

Tegen stemden alleen de communisten, de staatk.-geref., de heer Welter (K.N.P.) en één A.R., namelijk prof. Gerbrandy.

Voordien was de motie van de heer Welter, welke de Kamer als haar oordeel nog eens (in het debat was dit reeds van alle zijden naar voren gebracht) wilde doen uitkomen, dat de procedure, bij de voorbereiding van het verdrag gevolgd, noch met de inzichten, noch met de belangen van Nederland voldoende had rekening gehouden, verworpen met 56 tegen 11 stemmen.

Vóór stemden, met de heer Welter zelf, alleen de communisten, de Staatk.-Geref., prof. Gerbrandy (A.R.) en de C.H.-leden mr Schmal en mr Van der Feltz.

Toen het vaststond, dat deze motie in ieder geval zou worden verworpen, heeft de heer Korthals, evenals de heer Schouten (A.R.), de heer Welter tot twee maal toe dringend in overweging gegeven, deze motie in te trekken, maar deze bleek daartoe niet bereid.

Uit de verwerping van deze motie mag ondertussen geenszins worden opgemaakt, dat de Kamer minder teleurgesteld over het bereikte resultaat voor Nederland zou zijn dan de Regering zelf.

DE BERICHTGEVING OVER „DE WEST” IS TOTAAL ONVOLDOENDE

Belangstelling voor de R.T.C. ligt ergens bij het nulpunt

Er is iets niet in orde met de voorlichting omtrent de rijkdelen in de West in Nederland. Iedereen die weet wat ginds geschiedt doordat hij daar relaties heeft, die hem van de gebeurtenissen op de hoogte houden, of die de Surinaamse en Antillische bladen leest, moet zich erover verbazen dat daar zo weinig van overkomt naar Nederland. Vooruit dient gezegd te worden, dat niet alle gebeurtenissen, die ginds belangrijk zijn, dit ook voor Nederland zouden zijn. Allerlei sensaties, juist allerlei sensaties, waarover ginds iedereen spreekt, zouden in Nederland terecht geen belangstelling ontmoeten. Ik denk hier aan persoonlijke incidenten of aan politionele en strafrechtelijke gebeurtenissen, die uiteraard in rijkverband gezien niet anders dan plaatselijke betekenis kunnen hebben.

Dat is ook omgekeerd het geval. Een moord in Amsterdam gepleegd, zou in Willemstad geen belangstelling hebben en gesteld, dat er een of ander incident zou geschieden in de gemeenteraad van Groningen, dan zou daarover op Aruba geen woord gesproken worden. Zelfs zulk een voorval, als onlangs in het kader van de Friese kwestie in Leeuwarden plaats heeft gehad, zou nauwelijks op enige belangstelling in Suriname of op de Antillen kunnen rekenen.

Maar dit soort gevallen bedoel ik niet. Om eens een typisch voorbeeld te noemen van wat ik wel bedoel: geen enkele Nederlandse courant heeft het belang begrepen van de benoeming van de heer B. Chumaceiro tot honorair adviseur aan het Nederlands gezantschap te Caracas. In slechts heel weinig Nederlandse bladen is van het blote feit dezer benoeming in een regel melding gemaakt. Als ik het goed gezien heb, heeft het slechts in twee bladen gestaan. Maar met geen woord stond daar de werkelijke betekenis van deze benoeming bij.

Zo heeft niemand in Nederland begrepen, dat deze benoeming een tastbaar uitvloeisel was van de nieuwe autonome status van de Nederlandse Antillen, die hier nu mede min of meer hun eerste diplomatieke vertegenwoordiger, om dat zo maar eens te noemen, in het buitenland kregen. Dit nu is een feit, dat wel van belang was, ook in Nederland.

Ik begrijp wel hoe het komt, dat zulk een gebeurtenis waarvoor twee Antilliaanse landsministers en de voorzitter van de Raad van Advies naar Caracas zijn gevlogen, hier zo weinig reliefs heeft gekregen. Althans ik vermoed, dat het Antillische kantoor van het Algemeen Nederlands Persbureau zich gehouden heeft aan de regelen die bij dit persbureau gelden, dat alleen de nuchtere, blote feiten worden overgetelegrafeerd zonder dat het bureau daaraan zijn commentaar toevoegt.

Op zichzelf is dit zeker geen onzuiver standpunt en zeker geen onjuiste interpretatie van de taak van een persbureau. Maar wanneer de Nederlandse pers geen eigen correspondenten in de West bezit, die de achtergrond en betekenis van zulke blote feiten belichten, dan zou het, dunkt mij, toch tot de taak van het persbureau behoren, te doen wat eventuele correspondenten zouden behoren te doen. Dit is één voorbeeld en er zouden er meer te noemen zijn.

Zo heeft onlangs in verschillende kranten een bericht gestaan van de motie van afkeuring door de heer Gerhardt tegen mr. I. C. Debrot in de Staten der Antillen ingediend, omdat deze bij zijn vertrek met verlof niet heeft voorzien in de benoeming van een voorzitter der Staten in zijn plaats.

Sommige hadden als kop daarboven: „motie tegen mr. Debrot” — zonder diens initialen — en een blad dat blijkbaar in de war was met mr. Cola Debrot, had op eigen gelegenheid de I. weggeleten en gewaagd van mr. C. Debrot. Wanneer insiders zulk een bericht zouden lezen zouden zij onmiddellijk begrijpen, dat mr. I. C. Debrot bedoeld was, maar mensen in Nederland, bij wie de naam van Cola Debrot zeer wel bekend is, worden het slachtoffer van verwarring en menen dat tegen hem een motie van wantrouwen is ingediend.

Er zijn daarover meer dingen te vermelden en globaal mag zeker wel gezegd worden, dat de berichtgeving omtrent de belangrijke dingen, die in de Antillen geschieden, zeker niet is

zoals zij behoort te zijn. Dit geldt evenzeer voor Suriname.

Over beide gebieden verschijnt zeer weinig in de Nederlandse pers en dit weinige is niet alleen onvoldoende in hoeveelheid, doch ook in hoedanigheid.

Onlangs sprak ik een hoofdredacteur van een onzer grootste dagbladen, die mij zeide, dat hij onlangs voor het eerst eens wat Antillische en Surinaamse bladen had gelezen, en dat hij er verbaasd over was, hoe weinig van wat daar in stond de weg naar zijn bureau vond.

De Nederlandse publieke opinie heeft zich in geen enkel opzicht bezig gehouden met de zo belangrijke Ronde Tafel Conferentie die nu aan de gang is. Er is een kleine groep mensen, waartoe ik zelf behoor, die, omdat zij in de Antillen of Suriname gewoond hebben, voor deze landen en alles wat daar geschiedt grote genegenheid en dus ook belangstelling hebben behouden, er zijn enkele ambtenaren van Minuor, en

kele parlementariërs en staatsrechtsgelerden, die zich interesseren voor wat er op de R.T.C. geschiedt, maar met een paar honderd hebt ge deze wel geteld, en de overige tien miljoen inwoners van Nederland trekken zich er niets van aan en zullen vermoedelijk alles wat er over in de pers verschijnen zal, overslaan.

Hier nu is geen sprake van kwade wil, of van intrinsieke onverschilligheid, maar het is volkomen verklaarbaar dat zij dit alles niet zullen lezen, omdat zij er de portée en de teneur ten enenmale niet van kennen. Er is dan ook over het algemeen gesproken, noch van Suriname, noch van de Nederlandse Antillen uit, noch uit Nederland zelf, een poging ondernomen om nu eens klaar en duidelijk, en vooral eenvoudig, uiteen te zetten welke de problemen zijn, die aan de Ronde Tafel ter sprake zullen komen, welke belangen met deze conferentie gemoeid zijn, welke nieuwe fase zij mogelijkerwijs inluiden in de geschiedenis niet alleen van de beide landen in de West, doch zeker ook van het Koninkrijk in zijn geheel.

Laat staan, dat er behalve die paar honderd ingewijden er iemand is, die enige kennis draagt van de interne problemen van beide gindse landen, die iets weet van de onderlinge verhouding tussen de eilanden der Antillen en van de moeilijkheden, die deze verhouding met zich meebrengt.

Zo kunt ge er zeker van zijn, dat wat er eventueel in de kranten zal komen, dat betrekking heeft op de verhouding tussen Curaçao en Aruba, door niemand ook maar in de verste verte begrepen zal worden.

Wellicht zal het geschieden, dat enkele grote bladen hun redacteuren of medewerkers voor de West, een hoofdartikel laten schrijven over zulke zaken, maar daarmee wordt zonder twijfel slechts een uiterst geringe kring bereikt. En bovendien mag men nooit verwachten, dat door zulk een incidentele uiteenzetting be-

Jaarlijkse Algemene Vergadering

Openingsrede over Hilversum I

In afwijking van het sub I in de Beschrijvingsbrief voor de Jaarlijkse Algemene Vergadering medegedeelde, zal de openingsrede van mr P. J. Oud van 8.10 tot 9.05 uur door de radio worden uitgezonden over Hilversum I golflengte 402 meter.

Het Hoofdbestuur van de V.V.D.:
P. J. OUD, Voorzitter.
J. RUTGERS, Secretaris.

langstelling bij het volk wordt gewekt.

Deze dingen hadden reeds geruime tijd in veelvuldiger mate en op populaire wijze moeten worden behandeld.

Het is niet mijn taak na te gaan waar de schuld ligt voor deze ernstige tekortkoming, die op zijn zachtst gezegd, niet in het belang is van de drie delen des Rijks, afzonderlijk en in hun geheel.

Maar ik heb toch wel ernstig bezwaar tegen deze publicistische gang van zaken, of liever gezegd niet-gang van zaken. Zo nu en dan treft ge in een deel van de Nederlandse pers, naast de zeer sporadische en zeer onvoldoende berichtgeving over feitelijkheden, brieven aan van losse correspondenten in Suriname of in de Antillen.

Soms is het een vriendelijke dame, die allerlei huishoudelijke dingetjes vertelt, soms is het een kunstenaar die zijn geestdrift uit over wat hij ginds als kunstenaar ziet, maar nooit is het een uiteenzetting van de problemen die er bestaan, en die van belang zijn voor de verhoudingen in het gehele Rijk.

Ik kan nauwelijks begrijpen, dat deze betreurenswaardige omstandigheid niet de aandacht heeft getrokken en dat er geen maatregelen worden beraamd om in deze leegte te voorzien.

E. ELIAS.

Het eigen bezit bevordert de stabiliteit der maatschappelijke verhoudingen

Eigendomsrecht gerechtvaardigd door twee belangrijke elementen

Ook in dit artikel zien wij een synthese tussen de behoefte van de individuele mens en het algemeen belang.

Aan de ene zijde zien wij de begeerte naar eigen bezit, die in de mens leeft, aan de andere kant stelt de gemeenschap haar eisen. Zo zal het als een kwaad moeten worden beschouwd wanneer iemand, die belangrijke eigendommen bezit, nalatig is om die behoorlijk te exploiteren en daardoor aan de maatschappij grote schade toebrengt.

Ook eigendom, dat aan de mens toebehoort, mag men niet zien als iets, waarmee naar willekeur kan worden gehandeld of niet gehandeld.

Steeds dienen wij te bedenken, dat wij mensen leden ener gemeenschap zijn en dat zulks ons plichten oplegt, ook met betrekking tot de aanwending van datgene, wat wij ons eigendom mogen noemen. Wie zulks niet begrijpt, zondigt jegens de gemeenschap.

Wanneer wij nu het artikel nauwkeurig lezen, dan zien wij dat twee elementen zijn aangegeven, die eigendom rechtvaardigen. Over het eerste — dat het hebben van eigendom een natuurlijke behoefte van de mens is — spraken wij reeds.

In het tweede gedeelte van het artikel wordt gesproken over het verwerven van bezit als een bijdrage tot vergroting der stabiliteit van de maatschappelijke verhoudingen.

Hier is dus een maatschappelijk motief — wij zouden willen zeggen een doelmatigheidsmotief — aan de orde. Het lijkt ons goed deze zijde van het vraagstuk nog in iets ruimer verband te plaatsen; want dan zal

„Naar het oordeel der Partij liggen in het private eigendomsrecht op zichzelf geen maatschappelijke gevaren, doch spruiten deze voort uit de wijze, waarop het wordt uitgeoefend. De begeerte naar eigen bezit is te zeer verbonden met de natuur van de mens dan dat het mogelijk zou zijn het particuliere eigendomsrecht te missen. Het eigendomsrecht is echter geen onveranderlijke grootheid. De wijze, waarop het mag worden uitgeoefend, behoort voortdurend aangepast te worden aan de maatschappelijke ontwikkeling. Daarbij is in het oog te houden, dat iedere vergroting der mogelijkheid voor alle groepen van het volk, om zich eigen bezit te verwerven, een bijdrage vormt tot vergroting der stabiliteit van de maatschappelijke verhoudingen.”

duidelijk zijn hoe het hebben van eigendom regelrecht voortvloeit uit onze beginselen.

Wij wijzen er dan op, dat voor ons het uitgangspunt vormt de vrije mens, die zelf verantwoordelijkheid draagt voor zijn eigen bestaan.

Wij wijzen af de gedachte, dat de verantwoordelijkheid voor het bestaan der mensen zou worden gedra-

gen door de gemeenschap.

Dat zou slappe mensen kweken en bovendien achten wij het in overeenstemming met de waardigheid van de mens, dat hij de verantwoordelijkheid voor zijn bestaan ook zelf draagt.

Indien men echter hiervan uit gaat, dan moet men ook de mens de gelegenheid laten voor zich zelf te zorgen. Dan zal men hem de kans moeten laten de hem ter beschikking staande middelen zo aan de wenden als hij voor zich zelf goed oordeelt.

Maar bovendien zal men hem de vruchten van zijn arbeid ook moeten laten, d.w.z. hij zal gelegenheid moeten hebben om eigendom te vormen en te behouden.

Wanneer wij dan nu nog enige opmerkingen willen maken over de laatste zin van het onderhavige artikel, dan willen wij er op wijzen, dat het vormen van eigendom niet alleen mogelijk moet zijn voor een groep bevoorrechten in de samenleving.

Het streven moet er op gericht zijn, dat zoveel mogelijk groepen der bevolking bezit kunnen verwerven.

Dit is een eis van sociale rechtvaardigheid; elke mens heeft het recht bezit te verwerven, maar tevens is het noodzakelijk voor het vergroten van de stabiliteit der maatschappelijke verhoudingen.

De historie immers leert, dat zij, die over enig bezit beschikken, steeds kiezen voor een geleidelijke ontwikkeling en niet voor de revolutie met alle ellenden, die daaraan verbonden zijn.

Het liberalisme kiest voor evolutie en niet voor revolutie.

Nog eens het Ned. Vrouwencomité

Een woord ter verduidelijking

Men schrijft ons van de zijde van de Vrouwen in de V.V.D.:

Enige weken geleden werd in ons weekblad een stukje geplaatst over de vraag, waarom de V.V.D. niet in het Nederlandse Vrouwencomité zitting heeft.

Als reactie hierop kregen wij een stuk van mevr. H. G. van Anrooy—de Kempenaar, waarbij de redactie een kort onderschrift voegde.

De zaak lijkt ons van genoegzaam belang om haar nog eens volledig in het licht te stellen, teneinde alle misverstand daarover, voor zover het ons betreft, uit de wereld te helpen.

Om te beginnen willen wij er op wijzen, dat het stukje in het weekblad van 16 Februari niet van de Vrouwenorganisatie van de V.V.D. afkomstig was en zelfs aan deze voor de plaatsing geheel onbekend, zodat opmerkingen daarover van mevr. Van Anrooy aan het adres van de vrouwenorganisatie geen zin hebben.

Daarentegen is door mevr. Van Anrooy nooit gereageerd op het stukje in de Vrouwenrubriek van ons weekblad in het nummer van 8 December, waarin het standpunt van de organisatie „Vrouwen in de V.V.D.” ten opzichte van het Ned. Vrouwencomité duidelijk uiteengezet werd.

Het Ned. Vrouwencomité gaat een steeds belangrijker rol spelen. Het geeft adviezen aan de regering en er komen allerlei commissies en federaties uit voort of de samenstelling van het N.V.C. wordt als richtsnoer er voor genomen, b.v. Emigratieraad, Huishoudraad, buitenlandse contact-commissies.

Mevrouw dr. H. Verwey—Jonker schrijft in het Januari-nummer van „Vrouwenbelangen”, dat het N.V.C. optreedt „als spreekbuis van de Nederlandse vrouwen, ook, als het zo uitkomt, op het politieke vlak”.

De samenstelling van het N.V.C. is dus van veel belang en behoort representatief in de volle zin van het woord voor de Nederlandse vrouwen te zijn.

Wanneer wij die samenstelling nu nader bekijken, aan de hand van het artikel van mevrouw Van Anrooy, dan valt ons allereerst op, dat zij twee socialistische organisaties telt.

Eén daarvan is volgens de ons beschikbare gegevens de Vrouwenbond van de P.v.d.A., de enige politieke vrouwenorganisatie, die in het N.V.C. vertegenwoordigd is, een monopoliepositie, die de vrouwen in de V.V.D. onjuist vinden.

De andere moet dan de Vrouwenbond in het N.V.V. zijn. Maar wordt niet altijd gezegd, dat dit politiek onafhankelijk is?

Een vreemde figuur is het, dat de Nationale Vrouwenraad waarin o.a. dezelfde organisaties vertegenwoordigd zijn als in het N.V.C. en die zelf een federatief karakter heeft, deel uitmaakt van het N.V.C.

Welke politieke richting de voorzitter van het N.V.C. en de verschillende vertegenwoordigsters erin zijn toegegaan, doet niets ter zake. Het zal variëren met de personen en het is louter toeval hoe dit uitvalt.

Haar eigen politieke visie behoren de vertegenwoordigsters in het N.V.C. te onderdrukken, want zij moeten haar organisatie vertegenwoordigen in de geest van die organisatie.

Alleen de vertegenwoordigster der politieke vrouwenorganisatie mag, ja moet, er voor uitkomen, want zij zit er juist uit hoofde van die politieke visie. De middelen, welke haar politieke partij gebruikt, lezingen, of maatschappelijk werk, of anderszins, zijn daarbij secundair.

Wat door de hele kwestie heen speelt is de verwarring van liberaal met neutraal of algemeen.

Is algemeen al niet gelijk aan neutraal, een van beide te vereenzelvigen met de liberale geestesstroming is een fout.

Het liberalisme is een positieve geestelijke denkriching, die erken-

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mevrouw Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

VROUWEN ZIJN ACTIEF

Dit geldt zeer zeker voor Apeldoorn waar de ijverige vrouwen groep dit keer een avondbijeenkomst hield, waarop ook de heren uitgenodigd waren. Het onderwerp: onderwijsproblemen, werd door mej. dra. G. Boekhoff ingeleid. Volgens het verslag kwamen ter sprake: de doelstelling van het onderwijs, de positie van het openbaar onderwijs en het standpunt dat de V.V.D. inneemt ten aanzien van bijzonder en openbaar onderwijs, de klassieke school in vergelijking met meer individuele systemen, de onderwijspolitiek der regering, de positie van de leraar en de leraarsopleiding, en het grote belang van onderwijs aan fabrieksmeisjes.

Inderdaad een veelzijdige beschouwing en de vermeelde grote belangstelling, die bij de discussie bleek, ten volle waard.

Een nieuw rondschriven

Rondzendbrief nr 15 is verschenen en wordt op de gewone wijze door de Centrale-vertegenwoordigsters verspreid. Zij bevat een aantal wenken voor de verkiezingsperiode. J. H. S.

Een inspirerend voorbeeld Vrouwen, maakt propaganda

In een Hilversumse afdelingscircularie richt mevr. mr C. E. van Olst-Albricht zich tot de vrouwelijke leden om haar belangstelling te wekken en tot werkzaamheid op te roepen.

Wij nemen er het volgende uit over, want er zijn nog heel wat plaatsen, waar een opwekking van de vrouwen nodig is.

Hopelijk werkt het inspirerend om in eigen omgeving daar wat aan te doen. Wij lezen dan o.m. het navolgende:

Menige vrouw heeft tot nu toe het aan de man overgelaten, zich op de hoogte te stellen van de politiek.

Maar wat is „politiek”? Het is de praktische toepassing van de staatkunde, die zich bezig houdt met de vraag, hoe de staat moet worden bestuurd. In duizenden facetten van ons staatsbestel moeten immers voortdurende regelingen worden getroffen. Men huldigt natuurlijk meestal verschillende meningen waarvan het echter goed is, dat ze naar voren worden gebracht, omdat men zodoende kan komen tot een verantwoord besluit.

Een dergelijk besluit geeft waarborg, dat het van alle kanten bekeken is en dat men heeft beslist in overeenstemming met de opvatting van de meerderheid. Natuurlijk zijn er vele zaken, die door deskundigen moeten worden behandeld.

Maar daarnaast komen veelal nog andere punten in het geding van meer algemene strekking, waarbij het van groot belang is, dat verschillende partijgroepen hun zienswijze te kennen geven.

Gaat het b.v. over de bouw van nieuwe woningen, dan zal het een vraag kunnen zijn, of het middenstandswoningen dan wel arbeiderswoningen moeten zijn. Wordt een nieuwe woonwijk gesticht, dan kan men b.v. het gemeentebestuur verzoeken er rekening mee te willen houden, dat er een sportterrein, een wijkgebouw, een kerk, e.d. worden gevestigd.

ning opeist en die, als het om zuilen gaat, een zuil voor zichzelf wil hebben en niet verwezen wil worden naar de kleurloze zgn. vierde zuil.

De zuilentheorie is echter een kwestie op zichzelf waarover wij later hopen te schrijven.

Waar het nu om gaat is, het afwijzen door de Vrouwen in de V.V.D.

Dit zijn toch de belangen, die door de leden van de vertegenwoordigende lichamen als Gemeenteraden, Provinciale Staten en Staten-Generaal worden bepleit en dat kunnen zij des te beter, als ze geregeld voeling houden met de leden van hun partij. Want dan leren zij niet alleen de opinie van hun partijleden kennen, maar zij worden van veel op de hoogte gesteld, waarvan zij zonder dit contact volkomen onkundig zouden zijn gebleven.

En omgekeerd, heeft de individu bepaalde inzichten over sommige zaken, welke — hoe uitstekend zij op zich zelf ook zijn — verloren gaan, als hij ze niet bij monde van b.v. een lid van de gemeenteraad of Staten-Generaal naar voren kan doen brengen.

U ziet hieruit dus, hoe belangrijk het is, dat er veelvuldig contact bestaat tussen de partijleden en hun vertegenwoordigers in de verschillende vertegenwoordigende lichamen.

Nu komt de man door de aard van zijn werk gewoonlijk al zo vaak met anderen in aanraking, dat hij langs die weg van veel op de hoogte wordt gesteld. Maar de vrouw is uiteraard meer aan huis gebonden en mist daardoor dat contact met de buitenwereld.

Voor een belangrijk deel krijgt zij de wetenschap van hetgeen er gebeurt via haar gezinsleden, pers en radio.

Tóch is dat blijkbaar niet voldoende, want in zo menig gezin hoort men de verzuchting: „Nu de kinderen groot worden en van alles beleven, is het zo moeilijk, dat moeder buiten alles staat en vaak niet mee kan praten.” Wil de moeder het middelpunt blijven in het gezinsleven en de discussie, dan moet zij zorgen, dat zij „bij” blijft.

Is het dus niet noodzakelijk, dat moeder op de hoogte is van regelingen inzake b.v. onderwijs, belastingen, sociale voorzieningen, e.d.? En van hoeveel nut zou het zijn, als zij een degelijk oordeel over al die zaken heeft en hoe vruchtbaar zou een uitwisseling van gedachten zijn? De vrouw heeft immers een heel andere visie op vele problemen dan de man, zij bekijkt het vanuit haar eigen, vrouwelijk standpunt.

Voor het gezinsleven, maar ook voor de gehele gemeenschap zal het waardevol zijn, als zij mede — en met inzicht — oordeelt, en als dat oordeel dan ook kan worden uitgedragen, omdat ze contact houdt met haar partijgenoten.

Het beroep, dat hierbij op U wordt gedaan, klemt des te meer, omdat wij uit hoofde van onze liberale en vrijzinnige opvattingen alle andere meningen de volle eigen kansen willen geven. Wij wensen niet onze opvattingen boven de andere te doen prevaleren, maar wij willen óók de andere zienswijzen respecteren.

Daardoor hebben wij het moeilijker en wij mogen daar dus geen lauwheid tegenover plaatsen, want anders worden wij op de duur in het nauw gedrongen. Onze liberale beginselen worden dan niet meer of althans te weinig gehoord.

De uitstekende en kundige krachten, die de liberalen tellen, komen veel te weinig aan bod, omdat de andere, meer actieve groepen, meer stemmen krijgen.

Als wij liberale beginselen hebben, moeten wij ervoor strijden, dat deze worden gevolgd. Het kan niet anders, of dit moet tot heil van onze gemeenschap strekken.

Misschien weet U er nog te weinig van, maar dan moet U zeker op de middagen voor de vrouwen verschijnen. Dan hoort U er over, U leert zien wat de partijbeginselen omvatten en U krijgt inzicht in wat de partij praktisch nastreeft. Het zal zeer stimulerend werken voor de partijwerkzaamheid, als U zelf ook actief bent.

En als U dat bent, dan wordt Uw gezin het ook.”

Actuele middenstandsproblemen vroegen de aandacht

Landelijke middenstandscommissie kwam in vergadering bijeen

Dezer dagen heeft de Landelijke Middenstandscommissie van de partij over enige actuele onderwerpen beraadslaagd.

In de eerste plaats gaf zij, op verzoek van het Hoofdbestuur, een formulering van de voornaamste punten, welke met betrekking tot de midden- en kleinbedrijven in de komende verkiezingscampagne aan de orde dienen te worden gesteld.

Vervolgens werd aandacht geschonken aan het wetsontwerp tot wijziging van de kantongerechtsprocedure, waarbij in het bijzonder de gerechtelijke inning van kleine geldsvorderingen werd besproken. Naar algemeen opvatting dient de nog bestaande bezettingsregeling, zij het dan met de nodige verbeteringen, behouden te blijven. Na nadere bestudering zullen de resultaten ter kennis van de Kamerfractie worden gebracht.

Het ontwerp-Genesmiddelenwet ondervond, vooral met het oog op de positie van de drogisten, speciale belangstelling. Besloten werd het Hoofdbestuur te adviseren een gemengde commissie van deskundigen uit de betrokken groepen in te stellen, welke omtrent dit veel omstrede vraagstuk aan de Kamerfractie zal rapporteren.

Het zo juist ingediende ontwerp Vestigingswet Bedrijven wordt in studie genomen en zal in een volgende vergadering aan de orde komen.

Besproken werd de aanhangige wijziging van de Woonruimtetwet en van art. 33 van de Woningwet, waarbij enerzijds vordering van de bij kamer-verhuurbedrijven in gebruik zijnde bedrijfsruimte mogelijk wordt gemaakt en anderzijds de continuïteit in de exploitatie van pensioenbedrijven wordt bedreigd. De desbetreffende bezwaren zullen met de Kamerfractie worden besproken.

De toepassing van de nieuwe Winkelsluitingswet werd uitvoerig behandeld, zulks in verband met de overal in voorbereiding zijnde winkelsluitingsverordeningen. Hierover zal contact worden opgenomen met de Vereniging van Staten- en Raadsleden.

Dit zal ook geschieden met het in vele gemeenten actuele vraagstuk van de bedrijfssanering, welke in het bijzonder in het melkbedrijf wordt gepropageerd. Hierbij is de principiële vraag aan de orde, of ter wille van rationalisatie-maatregelen in het belang van een meer economische distributie, de bedrijfsvrijheid van de betrokken ondernemers en de verbruiksvrijheid van de consument (keuze van leverancier) mogen worden beperkt.

In verband met de bij een technische herziening van de omzetbelasting voorgestelde afschaffing van deze heffing voor advertenties in dag- en nieuwsbladen en periodieken, werd er op gewezen, dat de redelijkheid gebiedt, dat nu ook de heffing van omzetbelasting over de abonnementsgelden van tijdschriften wordt beëindigd. De tijdschriften verkeren sedert de herziening van 1950, toen de heffing van abonnementsgelden van dag- en nieuwsbladen werd beëindigd, in een ongunstige uitzonderingspositie, welke door niets wordt gerechtvaardigd. Met het oog op de maatschappelijke waardevolle taak van de tijdschriften bij de volksverlichting, vooral op cultureel, wetenschappelijk en technisch terrein, mag deze misstand niet langer bestendig blijven, aldus werd betoogd. Willekeur kan niet uitblijven bij de ambtelijke beoordeling van de vraag, of geïllustreerde familie- en ontspanningsbladen onder 't weelder-tarief van 15 % moeten vallen.

Deze bezwaren zijn inmiddels onder de aandacht van ons Tweede Kamerlid, de heer Ritmeester, gebracht, die zijn steun toezegde.

van de monopoliepositie van de Vrouwenbond van de P.v.d.A. in 't N.V.C. en het is haar wens, dat ook de liberale stem als zodanig er gehoord kan worden.

Wij hopen dat het bovenstaande verhelderend zal werken. Zuiver stellen van verhoudingen kan een zaak niet anders dan dienen.

(vervolg van pag. 5)

nieuwe belasting speciaal te willen treffen?

Vele categorieën huurders immers, zullen nog een meer of minder belangrijke compensatie verkrijgen — alsof het probleem van de te geringe inkomstenbesteding voor de betaling van de economisch nodige huren daarmee zou worden opgelost! — doch het huis zal eens en voorgoed tot een kruis voor de rampzalige bezitter worden gemaakt.

Zou meergenoemd advies juist zijn en opgevolgd worden — geen van beide kunnen wij voorlopig

geloven — dan zou het uiteraard weinig zin meer hebben om in het verkiezingsprogramma van de V.V.D. nog aan te dringen op bestrijding van de woningnood middels het scheppen van meer gelegenheid tot ontplooiing van het particulier initiatief bij de bouw van woningen.

Toch is dit de enige juiste weg. Laten wij immers niet vergeten, dat dit particulier initiatief vóór de Tweede Wereldoorlog voor meer dan 85% in de behoefte van woningen voorzag en dat ditzelfde initiatief toen zelfs tot een teveel aan woningen heeft geleid.

Wanneer men thans, nu er intendeel een tekort is, de particuliere woningbouw tot ongeveer 1/3 gedeelte van het opgestelde woningprogramma heeft beperkt, dan vraagt men zich af waarom toch deze beperking?

Wanneer men bevreemd is dat een vrijlating van het particulier initiatief tot een teveel aan duurere middenstandswoningen zal leiden, dan zou men met betrekking tot het excedent aan particuliere woningen boven het vastgestelde derde gedeelte van het totaal desnoods de eis kunnen stellen, dat alleen voor arbeiderswoningen een bouwvergunning zal worden verstrekt.

Of heeft men bezwaar tegen het winstmotief, dat bij de particuliere bouw natuurlijk een rol speelt? Hier zal men moeten kiezen: of zich op de bodem der werkelijkheid van de menselijke natuur stellen en de voornaamste prikkel tot economische prestaties accepteren; of steeds minder en tenslotte in het geheel geen huizen meer bouwen (aan welk sta-

dium wij voorlopig nog slechts ternauwernood zijn ontkomen); of de prikkel van het eigenbelang vervangen door de zweep van het concentratiekamp.

Op grond van massa-psychologisch inzicht en van de ervaringen in de praktijk zal men zich niet mogen vleien met de hoop, dat andere mogelijkheden vooralsnog betere resultaten te zien zullen geven.

Wil men derhalve effectief leniging van de woningnood nastreven, dan zal men:

- 1e. Vooreerst geen huurbelasting in welke vorm ook, moeten invoeren;
- 2e. De particuliere bouw meer dan tot dusverre gelijke kansen moeten geven.

Machinefabriek en scheepswerf

VAN

P. SMIT Jr. N.V.

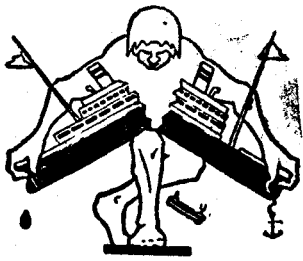
ROTTERDAM

SMIT SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

Frank Rijdsijk's Industriele Ondernemingen N.V.

Hendrik-Ido-Ambacht
Tel. H.I. Ambacht 245
Rotterdam 72615

SCHEEPSSLOOPERIJ

HANDEL in

- Oud IJzer,
- Nieuw IJzer,
- Bruikbaar IJzer, enz.

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

GOEDEWAAGEN'S Koninklijke Fabrieken GOUDA

Serviezen Pijpen.

Voor dagelijks gebruik!

**DE JONG'S
CHOCOLADE**

**CHOCOLADE
HAGELSLAG**

De eenige echte!

DE VRIES ROBBÉ & CO

metalen ramen en deuren
GORINCHEM

HBU HBU

meer **E**xport
Bonus
\$ \$

Het is thans nog meer Uw belang tegen Dollars te exporteren, want

10%

van Uw Dollaropbrengsten kunt U thans door de nieuwe regeling op véél ruimere schaal ter vrije beschikking krijgen.

Vraag ons inlichtingen.

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.

AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

H.P. Gelderman & Zonen N.V.

OLDENZAAL

fabrikanten van

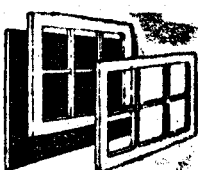
ruwe-, geverfde-, gebleekte- en bedrukte-
katoenen-, rayon- en rayonvezel manufacturen

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

GORINCHEM

RAMEN

IN TRILBETON

N.V. BETON- & PLATENFABRIEK

1/4 GEBR. MYNLIFF

TELEFOON: 20559 - SLOETSTR. 6 - NYMEGEN

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Misstanden bij
herhalings-oefeningen

(Pag. 6)

Middenstanders let op Uw Saeck!

De prijs- en belastingpolitiek heeft de middenstand in moeilijkheden gebracht

De belangstelling voor de vraagstukken de middenstand betreffende, is in de afgelopen jaren zeer gestegen. Wij zien een grotere interesse bij de overheid, wij zien zeer duidelijk, dat de politieke partijen in hun programms veel aandacht aan de middenstand besteden, wij stellen ook een groei vast van wetenschappelijke studies, die het middenstandsprobleem in zijn algemeenheid behandelen alsmede bepaalde facetten daarvan. De belangstelling en de diepere doordening van de vraagstukken heeft ook tot gevolg gehad, dat in het parlement de middenstandspolitiek een centrale plaats inneemt bij de bespreking van de economische politiek. Wat mede te danken is aan de activiteit, die de middenstandsdeskundigen der fracties ontwikkelen. Voor onze Tweede Kamerfractie dan de heer Cornelissen, die de middenstander en diens moeilijkheden kent als geen ander, daar hij zelf middenstander is, die aan zijn ervaring in eigen bedrijf de kennis paart, die hij als voortman in het organisatieleven heeft opgedaan.

De belangstelling van onze partij voor de middenstand is een zaak van beginsel. Anders is het voor de socialistten. Die hebben gemeend, dat de middenstand zou moeten verdwijnen. Zij hebben er in het verleden dan ook geen liefde voor aan de dag gelegd. Nu gebleken is, dat de middenstand wel een toekomst heeft zijn de bordjes verhangen en begint de rode vogelaar ook naar de middenstand te fluiten. Maar deze houding is dus niet een zaak van waarlijke liefde voor de middenstander, maar vloeit voort uit overwegingen van opportunistische aard. Voor ons echter is de behartiging van het belang van de kleine zelfstandigen een zaak, die regelrecht uit ons beginsel voortvloeit. Vandaar dat de liberalen altijd vol overtuiging in de strijd voor de middenstander hebben gestaan. Vroeger reeds. En ook nu.

Gemakkelijk is het niet altijd geweest om het pleit voor de middenstander te voeren. De middenstander immers is steeds een man geweest, die ploeterde van de vroege ochtend tot de late avond. Hij hield vrijwel uitsluitend het oog op eigen bedrijf gericht en had geen grote belangstelling voor het organisatieleven. Ook was hij niet erg vlot met het verschaffen van cijfers over zijn zaak. Wat echter weer met zich bracht, dat er te weinig inzicht bestond in de gang van zaken in de middenstandsbedrijven. Zo was het dan ook vaak moeilijk om aan de overheid duidelijk te maken, dat de toestand voor de middenstander moeilijk was en nog minder gelukte het om aan te wijzen waar de schoen wrong. Langzamerhand is dit wel beter geworden. De studies, waar wij hierboven reeds op wezen, hebben meer inzicht verschaft.

Nu zijn theorieën prachtig, maar wij houden voor het beoordelen van de feitelijke situatie veel van cijfers. Daarmee weet men waar men aan toe is. Daarom heeft ons het verschijnen van een tweetal studies over het liquiditeitsvraagstuk zeer verheugd. Het ene geschrift handelt over de detailhandel, het andere over ambacht en kleine nijverheid.

Wanneer wij het geheel overzien, dan zien wij in beide brochures - die zéér objectief zijn - als een rode draad het beleid der overheid lopen. Wanneer wij dit beleid pogen te karakteriseren, dan moeten wij vaststellen, dat de overheid het de detailhandels-, ambachts-, en kleine nijverheidsbedrijven in sterke mate onmogelijk gemaakt heeft zich aan te passen aan de totaal gewijzigde omstandigheden. Er is weliswaar in de na-oorlogse jaren veel gesproken over progressiviteit, maar het middenstandsbeleid - trouwens dat niet alleen! - is door en door conservatief geweest. Ten duidelijkste blijkt dit uit die geschriften over het liquiditeitsvraagstuk. In het kort gezegd komt het er namelijk op neer, dat de volkomen andere omstandigheden van na de oorlog met zich hebben gebracht, dat voor de financiering van een middenstandsbedrijf veel meer gelden nodig zijn dan vóór 1940, maar dat aan de gestegen vermogensbehoefte als gevolg van het beleid der overheid niet kan worden voldaan. Met alle moeilijke consequenties van dien.

Men zal zich herinneren, dat de middenstand in de oorlog vrijwel alles heeft uitverkocht met o.m. als resultaat, dat in 1945 bij de bevrijding de toestand zó was, dat er veel kasmiddelen waren, maar geen goederen. Dat vele kasgeld wekte bij menigeen de indruk, dat het de middenstander wel „goed ging”. Spoedig echter bleek het anders te zijn. Toen de goederenschaarste verminderde slonken de kasmiddelen snel weg, want toen bleek, dat de aanvulling van de voorraden moest gaan geschieden tegen veel hogere prijzen dan vóór de oorlog. De prijsstijgingen zijn doorgedaan en in de brochure over het liquiditeitsvraagstuk in de detailhandel worden deze stijgingen ook aangetoond met het indexcijfer van groothandelsprijzen van afgewerkte producten.

Wordt dat indexcijfer voor de jaren 1938-1939 gesteld op 100 dan was het in de periode Januari t.m. Augustus 1951 gestegen tot 400.

De middenstander moet dus - wil hij een zelfde goederenomvang handhaven als vóór de oorlog - thans met zijn daarvoor nodige financiën, als gevolg van het feit dat hij veel duurder in moet kopen, op een veel hoger vlak zitten. Wij zien dan nog maar af van het feit, dat de winkelier en de ambachtsman thans gedwongen zijn meer credieten te geven aan de klanten, wij zien ook af van speciale moeilijkheden als gevolg van het Koreaanse conflict. Wel moet nog gewezen worden op vernieuwingen en verbeteringen van bedrijfsuitrustingen, die zeer veel meer geld vereisen dan vroeger.

In het rapport over de liquiditeit in het ambacht lezen wij de verzuchting: „Een goederenvoorraad van dezelfde omvang als vóór de oorlog vereist voor de financiering daarvan tenminste driemaal zoveel aan geldmiddelen”. Maar daar blijft het niet bij. Het loonpeil is aanzienlijk gestegen en evenzo de sociale lasten. In vele bedrijfstakken bewegen deze zich reeds in de buurt van de 40%. En daarop volgt dan letterlijk in het rapport: „Een en ander legt op de ambachtsonderne-

ming, voorzover deze personeel in haar dienst heeft, zware, lasten, die hoge eisen aan haar middelen stellen. Hierbij mag de onbillijkheid niet over het hoofd worden gezien, dat bij herhaling ambachtspatrons zich genoodzaakt zagen een loonsverhoging te betalen aan werknemers, die een welstandspeil genieten, dat voor de patroon zelf niet is weggelegd”.

Is het wonder, dat geschreven moet worden over liquiditeitsmoeilijkheden? Vooral wanneer men dan bedenkt, dat de overheid een politiek heeft gevoerd, die het de middenstander onmogelijk heeft gemaakt om de voor zijn bedrijf nodige geldmiddelen aan te passen aan de hogere eisen. De omstandigheden zijn gewijzigd. Voor het voeren van een bedrijf is als gevolg dier wijzigingen veel meer geld nodig dan vroeger. In plaats echter van de middenstand in staat te stellen zich dat langzamerhand te verschaffen, heeft de overheid dat door haar politiek op het gebied van belastingen en prijzen juist niet mogelijk gemaakt. In het rapport over de detailhandel wordt daarover gezegd: „De commissie is van oordeel, dat de politiek der Overheid op beide genoemde punten in belangrijke mate aan een voorziening in de gestegen vermogensbehoefte, door middel van zelffinanciering, in de weg heeft gestaan”. Waarop dan nog volgt:

„De detailhandel werd jaren lang verplicht te calculeren op basis van de historische kostprijs, terwijl ook de marges geen ruimte laten voor de financiering van de stijgende vermogensbehoefte. De laatste tijd mag de detailhandel de opwaartse ontwikkeling der vervangingswaarde vertraagd volgen, doch deze beperking in de volledige toepassing van de vervangingswaarde biedt onvoldoende uitkomst t.a.v. de financiering. Hetzelfde geldt voor de fiscale politiek. Ook de fiscus houdt geen rekening met de vervangingswaarde en heeft aldus aan de ondernemingen belangrijke bedragen onttrokken, welke slechts schijnwinst, dus in feite geen winst representeren. Hier ligt dan ook eveneens een belangrijke oorzaak van de huidige moeilijkheden. De hoogte der aanspraken van de fiscus en het geforceerde tempo van invordering hebben deze moeilijkheden nog verscherpt en dit temeer, waar vele ondernemers niet met de vereiste regemaat reserveren voor hun fiscale verplichtingen”.

Het wil ons voorkomen dat het bovenstaande duidelijk is. Om zo te zeggen: er is geen woord Frans bij.

Wij hebben geen behoefte om te herinneren aan de onzerzijds gedane waarschuwingen met betrekking tot de politiek t.a.v. de middenstand. Wij willen thans slechts de hoop uitspreken, dat de Regering wat in de boven bedoelde rapporten naar voren is gebracht, goed tot zich zal laten doordringen en dat zij op de meest korte termijn de moeilijkheden voor de middenstand bij de wortel zal aangrijpen. Grote spoed is daarbij vereist!

K.

☆ parlementaire flitsen ☆

Minister Peters kreeg veel critiek in de Eerste Kamer

Waardering voor het beleid van minister Van den Brink

Zoals na kennisgeving van het Voorlopig Verslag wel reeds kon worden verwacht, heeft minister Peters bij de verdediging van zijn begroting van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen voor een niet erg welgezinde Eerste Kamer gestaan. In het algemeen kan, ook achteraf gezien, het na de Kabinetscrisis van het vorige jaar nieuw opgetreden (gereorganiseerde) Kabinet stellig, zowel wat zijn samenstelling als wat zijn beleid betreft, als een verbetering vergeleken bij het vorige worden beschouwd. Ook de verandering van de toenmalige bewindsman van Minuor op deze plaats was een der politieke noodzakelijkheden. Het is echter te betreuren, dat de formateur voor deze functie niet een betere vervanger heeft gevonden dan minister Peters, die — waarschijnlijk door zijn voortdurende verblijf in het buitenland en laatstelijk in de West — kennelijk onvoldoende eigen inzicht heeft in en kennis draagt van de inderdaad niet eenvoudige materie der tusschen Nederland en Indonesië in de jaren sinds 1945 gerezen kwesties en ontstane verhoudingen.

Het kon niet uitblijven, dat het boven gesignaleerde aan het beleid van minister Peters een zeer aarzelend karakter verleende; dat hij bij voorkeur zo weinig mogelijk persoonlijk optreedt en dat hij beslissingen zo enigszins mogelijk naar de komende nieuwe Kabinetsformatie verschuift.

Dat is het in feite, hetgeen ook onze woordvoerder, prof. Molenaar, deze bewindsman — zij het natuurlijk met behoud van de parlementaire hoffelijkheid — verweet. Onze woordvoerder herinnerde er bijvoorbeeld aan, hoe minister Peters ook bij de behandeling van het wetsontwerp „Nadere regelen omtrent nationaliteit en ingezetenschap”, de beantwoording geheel aan zijn ambtgenoot mr. Mukderje had overgelaten, hoewel er, met betrekking tot de regeling voor Indonesiërs en met betrekking tot de Toescheidingsovereenkomst toch vragen waren gesteld, die in de eerste plaats onder de verantwoordelijkheid van de minister voor Uniezaken vielen.

Een onaangename zaak vormden ook de onjuistheden, welke (naar gebieken is door een vergissing aan 's ministers Departement) stonden in de nota, welke de Regering in verband met het beëindigen van de verstreking van gegevens overeenkomstig artikel 73e van het Handvest der Verenigde Naties (het betreft hier, naar men weet, gegevens over Suriname en de Nederlandse Antillen) had ingezonden. Worden dergelijke gewichtige stukken, zo vroeg prof. Molenaar, waarin men een moeilijk punt voor de Verenigde Naties brengt niet in concept aan de minister persoonlijk voorgelegd?

Staatsrechtelijke bezwaren ontwikkelde prof. Molenaar tegen de benoeming van Kamerleden als Regeringsgedelegeerden voor de Ronde-Tafelconferentie met de West. Kamerleden als Regeringsvertegenwoordigers achtte prof. Molenaar een hoogst onbevredigende figuur. Zij betekend of een niet-aanvaardbare vrijheidsbeperking voor het Kamerlid-gedelegeerde, of zij leidt ertoe, dat, wanaer een Kamerlid het niet eens is met het standpunt van de Regering en dat ter plaatse ook doet uitkomen, hij de Regering tijdens onderhandelingen eigenlijk in de rug aanvalt. Bij de R.T.C. met Indonesië was dat anders; de commissie van „negen mannen” vormde toen volgens nadrukkelijke afspraak slechts een college van adviseurs.

Overigens meende prof. Molenaar,

dat de voorbereiding van deze R.T.C. goed was geweest en voor het ogenblik wenste hij te volstaan met de Regering toe te wensen, dat de conferentie zou mogen slagen en dat spoedig de definitieve regeling van de verhouding tusschen Nederland, Suriname en de Antillen zou kunnen worden vastgesteld.

Weinig tevreden was prof. Molenaar ook over de aarzelende houding met betrekking tot Nieuw-Guinea. Wat zijn eigen standpunt betreft liet onze V.V.D.-woordvoerder echter geen enkele twijfel bestaan. „Wanneer wij ons op het standpunt plaatsen” — zo zei hij woordelijk — „dat de autochtone bevolking van Nieuw-Guinea te zijner tijd over haar eigen lot moet beslissen, betekent dit, dat zij dat moet kunnen doen in volledige vrijheid en dat er dus geen omstandigheden moeten zijn geschapen, welke die vrijheid belemmeren. Dit sluit dus uit elk compromis met Indonesië over gedeelde soevereiniteit, gedeeld bestuur of het splitsen van bestuur en soevereiniteit, want zulks loopt vooruit op beslissingen, welke eerst later door de bevolking van Nieuw-Guinea zelf zullen moeten worden genomen. Dergelijke tussenoplossingen met Indonesië, terwijl het niet zeker is, dat de bevolking van Nieuw-Guinea t.z.t. een andere relatie met Indonesië wil hebben dan met andere staten, beschouw

ik als het vastleggen van een feitelijke toestand, die de bevolking van Nieuw-Guinea t.z.t. in haar vrijheid van beschikking zal belemmeren. Daarvan ben ik dus een tegenstander”. En „promemoire” herinnerde prof. Molenaar nog aan de opmerking, welke hij bij de algemene politieke beschouwingen reeds had gemaakt, namelijk dat hij er niets voor voelde, de beslissing over die soevereiniteit op te dragen aan een internationaal orgaan.

Uitvoerig ging prof. Molenaar ook in op de vele hoogst onbevredigende aspecten van de kwestie met de „Talisie” en de „Elitar”. Vooral ook het tot twee maal toe niet beantwoorden, door de Indonesische Regering van Nederlandse nota's over deze aangelegenheid, laakte spr. wel zeer terecht in scherpe bewoordingen. Niet minder ontevreden was onze woordvoerder over de houding der opvolgende Regeringen in de kwestie van het zelfbeschikkingsrecht, ten aanzien van welk recht door het amendement-Oud destijds een plicht aan de Nederlandse Regering was opgelegd. Wij kunnen ons, zo zei hij, als Nederlanders, wanaer dat zelfbeschikkingsrecht in het gedrang komt, niet aan de zedelijke plicht onttrekken om alles te doen, althans ernstige pogingen in het werk te stellen, om dit alsnog te effectueren. Ook al schijnt die taak dan hopeloos, de Regering mag zijns inziens die taak niet verzaken.

Heel wat minder kritisch kon prof. Molenaar zijn bij de behandeling van minister Van den Brinks begroting van Economische Zaken. Het algemeen beleid van deze minister heeft onze sympathie en onze woordvoerder eindigde zijn rede dan ook met de verzekering: „Wij vleien ons met de hoop, dat wij de minister van Economische Zaken na de verkiezingen wederom aan het hoofd van een der belangrijkste departementen van algemeen bestuur mogen terugzien”.

Wat de financieel-economische toestand van ons land betreft, staan wij er thans zeker veel beter voor dan ten vorige jare, maar, zo merkte spr. op, wij zullen toch goed doen, met tal van onzekere factoren in de toekomst rekening te houden. Daarom is een grote flexibiliteit in de te treffen maatregelen nodig, opdat wij bij ongunstige wending in een der vele factoren, die voor onze welvaart van

betekenis zijn, binnen de kortst mogelijke tijd kunnen reageren.

Wij staan ook geheel achter de Regering, zo kon spr. verklaren, wanaer zij zich uitspreekt voor het gebruik van indirecte middelen, indien het verbruik en de investeringen in verband met de betalingsbalans moeten worden verminderd en van harte onderschrijven wij de opvatting, dat, indien een dergelijke vermindering nodig is, zoveel mogelijk investeringen onaangetaast moeten worden gelaten, die de werkgelegenheid in de toekomst ongunstig kunnen beïnvloeden.

Uiteraard betreunde prof. Molenaar, dat met name onze export naar Frankrijk en Engeland stagneert. Hij vertrouwde in deze, dat de minister alles zou doen, wat in zijn vermogen ligt, om van de middelen, waarover hij beschikt — vaak onderhandelingsmiddelen — gebruik te maken om de ernstige gevaren af te wenden.

Met de stelling van de minister, dat de verhouding van vrijheid en gebondenheid in het economisch leven binnen ruime grenzen een zaak van doelmatigheid is, kon de heer Molenaar zich wel verenigen, in die zin, dat dit afhangt van de geestesgesteldheid van de minister, die de maatregelen moet uitvoeren. Het zal, zo merkte de woordvoerder voor onze fractie op, nauwelijks nodig zijn in het licht te stellen, dat mijns inziens het accent zoveel mogelijk moet liggen op de vrijheid en de vrijwilligheid en zo min mogelijk op de gebondenheid.

Wat de industrialisatie aangaat legde spr. er nog eens grote nadruk op, dat de activiteit hier van het bedrijfsleven uitgaat — en uit moet gaan — en dat de Regering aan initiatieven tot vestiging of uitbreiding van industrieën slechts een zo groot mogelijke steun kan verlenen. In hoogst enkele gevallen kan misschien rechtstreeks financiële steun worden verleend, maar het geval Polynorm toont toch wel aan, hoe uitermate voorzichtig men daarmee moet zijn.

Wat de middenstand betreft hoopte prof. Molenaar, dat inderdaad, zoals de Regering meende, langs de nieuw getraceerde weg, „de in dit opzicht dreigende liquiditeitsmoeilijkheden op bevredigende wijze zullen kunnen worden tegemoetgetreden”. Wat het cadeaustelsel aangaat, achtte prof. Molenaar een kleinigheid cadeau geven bij de levering van bepaalde artikelen stellig toelaatbaar, maar niet bijvoorbeeld het verstrekken van bonnen, waarvoor, verzameld, allerlei voorwerpen kunnen worden verkregen, die met het product niets te maken hebben. Bij het treffen van maatregelen zal het juiste midden moeten worden gezocht en zal ook een grote mate van geleidelijkheid moeten worden toegepast, omdat er tal van firma's en vennootschappen zijn, die in hoge mate drijven op de fabricage van deze cadeaux.

Wij willen verder volstaan met nog te vermelden, dat prof. Molenaar met betrekking ook tot de door andere afgevaardigden ter sprake gebrachte vaststelling van loon- en arbeidsvoorwaarden bij verordening door publiekrechtelijke bedrijfsorganen het vaststellen bij twee lezingen bepleitte, om de bezwaren te onderwerpen, die niet kleven aan het in overleg tussen de bonden van werkgevers en werknemers vaststellen van de arbeidsvoorwaarden in een collectieve arbeidsovereenkomst. Een tweede lezing opent dan de mogelijkheid, nader contact op te nemen met de organisaties.

DEZE BURGER

heeft van meneer Romme persoonlijk in De Volkskrant gelezen, dat de enige schaduw die voor professor over de Grote Leugen gevallen is, de liberale-stem-tegen was.

Toen ik dat las heb ik die krant op mijn knieën laten zakken en ik ben even héél, héél bedroefd geweest. Vochtige ogen. Een bittere smaak onder de tong.

Hadden wij dat mogen doen? Een schaduw over het zonnige pad van meneer Romme werpen? Hadden wij daar het recht toe? Die vriendelijke, aardige heer verdriet te doen?

Een kennis van mij, cynisch politicaster, wilde mij troosten.

Zei: „dat schrijft-ie nou wel, maar zo iets moet je altijd met een korreltje zout nemen. Die schaduw is maar een wóórd. Professor bedoelt te zeggen: Ziet U nu wel, lieve mensen die de Grote Leugen verafschuut, hoe slecht die liberalen in wezen zijn; ziet U nu wel dat zij Grote Leugenaars zijn?”

Professor bedoelt met zijn geschreven smarte duidelijk te maken: O, hoe rein en lief zijn wij van de K.V.P. Vergeleken bij die libertijnen van de V.V.D.

Rijk 's (zei die cynische kennis) professor speelt schaduwetje en verdrietje, om aan te tonen hoe breed de klove, hoe wijd de distantie is.

Kom, kom (zei die uitgekookte kennis) geloof maar rustig dat meneer Romme dien middag en alle middagen nadien zijn boterhammetje met smaak en zonder het zoutende zout der smarte gepeuzeld heeft.

Ach (zei die nuchtere man) niet alle burgers zijn zo naïef als

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Tentoonstelling, een bezoek waard

Op 27 Mei zal in het Gemeentemuseum te Den Haag onder de auspiciën van het Haags Cultureel Centrum een tentoonstelling geopend worden onder de titel: „van Standenvertegenwoordiging tot Volksvertegenwoordiging”, welke een overzichtelijk beeld zal geven van de geschiedenis van de Staten-Generaal in ons land.

De bedoeling van deze tentoonstelling is om, wat de Unesco noemt „civic education” in de praktijk te brengen en ons volk op deze wijze dichtert te brengen tot de geschiedenis en de werkwijze van onze democratische volksvertegenwoordiging.

Men heeft daarvoor een uitgebreid werkcmité samengesteld, waarvan mr H. van Riel voorzitter is en waarin o.m. zitting hebben de voorzitter van de Eerste Kamer, mr J. A. Jonkman en de voorzitter van de Tweede Kamer, mr L. G. Kortenhorst, alsmede de directeur van de Dienst van Schone Kunsten in Den Haag, mr L. J. F. Wijsenbeek.

De toegangsprijs voor deze tentoonstelling, welke ten minste twee maanden zal zijn opengesteld, is zeer laag gehouden en bedraagt slechts tien cent. Voor gezelschappen is bij voorafgaande aanmelding de toegang zelfs gratis.

Wij achten dit een tentoonstelling, waar men stellig heen moet gaan en wellicht kunnen afdelingen daarheen eens een excursie ondernemen.

Het stimuleert de gedachte van het staatsburgerschap en het werkt mede, dat de burgerschapsgeachte in bredere kring begrepen wordt.

Het ligt ook in de bedoeling een korte film van ongeveer acht minuten te doen vervaardigen om op die wijze een nog groter publiek te bereiken.

Moderne middelen, zal men wellicht zeggen, maar middelen, welke men naar onze smaak stellig mag toepassen om het besef bij ons volk bij te brengen van de betekenis van onze democratische instellingen.

Wij hopen, dat het bezoek ook uit de kring van onze geestverwanten groot mag zijn.

★
Fiscale dwang (I)

Naar thans bekend wordt, verschenen op de morgen van 2 November 1951 op het bureau van de hoofdredacteur van Het Financieele Dagblad twee opsporingsambtenaren van de douane-recherche te Amsterdam, die kwamen informeren naar de naam en het adres van een lezer, aan wie in de Rubriek Beleggers Vragen onder letters van naam en plaats advies verstrekt was.

Er werd te kennen gegeven, dat men meende daarin een aanwijzing te hebben gevonden van een frauduleuze handeling met buitenlandse deviezen, althans woorden van die strekking.

Het ging hier om de vraag van één der lezers, die namens zijn zoons, die in Canada wonen, informeerde of aandelen Royal Dutch ook in Canada verhandeld worden. De vrager deed deze informatie, omdat zijn zoons hun verdiende dollars gaarne wensten te beleggen. Voorts vroeg hij hoe groot de coupures aldaar waren en welk bedrag in Canadese dollars met een en ander was gemeed.

Deze vraag werd door Het Financieele Dagblad in een van haar uitgaven beantwoord. De douane-recherche te Amsterdam wenste thans de naam en het adres van de vragensteller te vernemen, doch genoemd blad weigerde deze gegevens te verstrekken.

Het blad motiveerde zijn besluit met de mededeling, van oordeel te zijn, door naam en adres van de vragensteller prijs te geven, te kort te doen aan het vertrouwen dat vragenstellende lezers in de maatschappelijke functie van een hoofdredacteur stellen.

Bovendien deelde de hoofdredactie mede, niet bereid te zijn adviezen te publiceren inzake wets-overtredingen, zodat uit de publicatie al kon worden afgeleid, dat het bewuste antwoord een zuivere zaak was.

★
Fiscale dwang (II)

De hoofdredactie van Het Financieele Dagblad verkeerde in de veronderstelling, dat na het bekend worden van de motivering van haar antwoord, de Officier van Justitie, aan wie het verhaal zou worden voorgelegd, met deze verklaring genoegen zou nemen.

Deze illusie werd evenwel verstoord toen het blad een stortingsformulier ontving, waarop stond vermeld: „Machtiging ter voorkoming van strafvervolgning wegens overtreding door het niet voldoen aan een vordering als bedoeld bij art. 19 der Wet op de Economische Delicten, gepleegd op 2 November 1951 te Amsterdam. Door beta-

ling van het aan ommezijde vermelde bedrag (f 250.—) voor 17 Maart 1952 voorkomt men vervolging.”

Het betreft hier toch wel een zeer eigenaardige gang van zaken. Dit is een muggenzifterij van Bureaucratius, die in het vrije Nederland toch wel zeer slecht past.

Er zijn waarlijk wel andere methoden, die meer openlijk en fair genoemd kunnen worden om eventuele deviezenovertredingen op te sporen. De methode die thans is gevolgd, betekent een aanslag op de persvrijheid en houdt tevens een motie van wantrouwen in tegen hen, die verantwoordelijk zijn voor de inhoud van die pers.

Het is gewenst hier een ernstig waarschuwend woord te laten horen, omdat wij met dergelijke methoden op een hellend vlak geraken, waarop men maar al te spoedig aan het glijden gaat. En dan komt men in een uiterst gevaarlijke situatie terecht, die de Nederlander uit het diepst van zijn gemoed verafschuwt.

★
Denationalisatie (I)

Churchill heeft dezer dagen in het Britse Lagerhuis medegedeeld, dat zijn regering van plan is, de nationalisatie der particuliere bedrijven, die het wegvervoer verzorgden, zo spoedig mogelijk ongedaan te maken. Tevens bewees-tigde hij, dat ook de nationalisatie der Britse staalindustrie ongedaan zal worden gemaakt.

Deze aankondiging is van een niet te onderschatten betekenis. Gelijk wij reeds eerder op deze plaats met feiten en cijfers mochten aantonen, is de nationalisatiepolitiek van de socialistische regering met betrekking tot het wegvervoer en de staalindustrie in Engeland op een volkomen mislukking uitgelopen.

Het is wel zonneklaar gebleken, dat het doden van het particulier initiatief op het nationale economische leven een verlamrende uitwerking heeft. Onder het voorwendsel, dat de nationalisatie geschiedt ten bate van de gemeenschap, blijkt, dat diezelfde gemeenschap door dergelijke maatregelen een flink eind achterop raakt.

Thans is dus te verwachten dat op het terrein van het wegvervoer en de staalindustrie het persoonlijk initiatief weer de gelegenheid krijgen zal zich te ontplooien. Dat het particulier initiatief daarbij voor zeer grote moeilijkheden komt te staan mag worden verwacht.

In elk geval is het een verheugend teken, dat de gezonde drang van het persoonlijk streven in de Britse economische politiek opnieuw terrein zal winnen.

★
Denationalisatie (II)

De aankondiging van de Britse regering, dat zij zal overgaan tot denationalisatie van het wegvervoer en de staalindustrie heeft echter ook nog een andere zijde van meer psychologische aard.

Er blijkt uit, dat het Britse socialistische bewind niet eeuwigdurend is geweest, zomin dat ook van welk bewind ook kan worden gezegd. Er blijkt tevens uit, hoe nodig het in de politieke strijd is, voor zijn beginselen te vechten. Er blijkt uit, dat het hardnekkig opkomen voor zijn politieke beginselen tenslotte wordt beloond, zelfs in omstandigheden als de wankelmoedige denkt, nimmer resultaten meer te zullen kunnen behalen.

Het Engelse voorbeeld is in dat verband sprekend. De niet-socialisten, doch wankelmoedigen, hebben het standpunt ingenomen, dat toen de socialistische nationalisatiepolitiek met succes werd bekroond, hiertegen nimmer meer iets kon worden ondernomen. Hoe hebben deze wankelmoedigen zich vergist.

Het Labourbewind werd tenslotte naar huis gestuurd en zeker niet als gevolg van het optreden van hen, die het in politiek opzicht wel geloofden. De Britse socialistische regering werd naar huis gestuurd door de tallozen, die trouw bleven aan hun beginsel en die duizenden van dit beginsel wisten te overtuigen.

Dit Britse voorbeeld vormt een goede les, ook voor onze nationale politieke verhoudingen, gezien tegen de achtergrond van de komende verkiezingen.

Het heeft geen zin — en is integendeel zeer gevaarlijk — slechts te weelken en te zoeken over diverse maatregelen, die de regeringspolitiek ons op het ogenblik oplegt. Ook deze maat-

Uitzending openingsrede

mr P. J. Oud

Men stemme af op Hilversum I

De openingsrede op de Jaarlijkse Algemene Vergadering van mr P. J. Oud zal niet, zoals aanvankelijk werd medegedeeld, uitgezonden worden over Hilversum II, maar blijkens nader ontvangen mededeling van de Regeringscommissaris voor het Radio-Wezen over

Hilversum I, goldengte 402 m.

en wel van 20.10 tot 21.05 uur

op 25 April a.s.

regelen zijn niet eeuwigdurend en zij kunnen worden ongedaan gemaakt, mits de groepen die naast de geestelijke vrijheid ook de economische vrijheid voorstaan, niet afdelen hun beginselen uit te dragen en alle pogingen ondernemen om onder ons volk het nodige enthousiasme voor deze beginselen op te wekken.

Moge dit Britse voorbeeld ons daarom nieuwe kracht geven om de tanden op elkaar te zetten en te strijden voor onze idealen, die voor verwezenlijking vatbaar zijn.

Men vergete niet, dat men dit terdege voor een groot deel in eigen hand heeft.

★
Geen ziekenbezoek

Dr Dub, geneesheer-directeur van het Gemeentelijke Ziekenhuis van Praag, aldus lezen wij in de Volkskrant, heeft de familieleden en vrienden van patiënten, die in zijn inrichting worden verpleegd, aangeraden, de zieken niet meer te bezoeken. Volgens dr Dub doet een goed communist niet aan ziekenbezoek. Daarom heeft hij in het ziekenhuis de volgende bekendmaking laten ophangen:

„In de kapitalistische landen is de verzorging in de ziekenhuizen zo slecht, dat de familieleden wel gedwongen zijn de patiënten bij hun bezoek iets te eten mede te brengen.

In onze volksdemocratische inrichtingen is zo iets gelukkig niet nodig en dus overbodig. Onze patiënten hebben ook geen last van verveling, wanneer hun familie niet bij hen op bezoek is.

De verpleegsters lezen hun immers uit de dagbladen voor en geven hun daardoor de gelegenheid tot het voeren van deze politieke discussies, die in de fabrieken worden gevoerd en die onze zieken thans uiteraard moeten missen.

Door deze overbodige bezoeken gaat derhalve veel kostbare werktijd verloren, ook des Zondags. De familieleden kunnen deze tijd beter besteden door zich aan te sluiten bij de Zondagse vrijwillige arbeidsbrigades”.

Ziedaar één der methoden van communistische „genezing”.

★
Brutaal

Velen zullen met verbazing, ja, met verontwaardiging het bericht gelezen hebben, dat de Duitse regering aan de Nederlandse regering schadeloosstelling heeft gevraagd voor Duitse burgers, die na de oorlog gevangen hebben gezeten.

Wij vonden hierover in De Maasbode onder het opschrift: „Je moet maar durven” een kort artikel, dat wij met instemming overnamen.

Het artikel luidt als volgt: „De Duitse ambassadeur heeft namens zijn regering bij de Nederlandse regering een nota ingediend, waarin schadeloosstelling wordt gevraagd voor Duitse burgers, die na de oorlog gevangen hebben gezeten, o.a. voor Schreieder, die meer dan 70 parachutisten naar gevangenis en concentratiekampen heeft laten droppen, waarvan de meesten niet zijn teruggekeerd. Voor Schreieder wordt de som van f 6.400.— gevraagd.

Men wrijft zich de ogen uit als men dit fraaie bericht leest. En wij kunnen ons de verontwaardiging van de Nederlandse Vereniging van Ex-politieke Gevangenen (uit de bezettingstijd) over deze handelwijze volkomen indenken.

Naar verluidd, zijn nog zeer veel oud-nazi's uit de dagen van Ribbentrop op het West-Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken werkzaam.

Het bewuste bericht lijkt een trieste bevestiging van deze werkzaamheid.

Ook uit andere feiten moet men helaas concluderen tot een toenemende activiteit van neo-nazi's. Men denke aan de recente bomaanslagen met de anti-semietische verdachtmakingen, waarmee zij gepaard gingen. Een gewaarschuwd man.....”

Men mocht wel wensen, dat deze woorden niet geschreven hadden moeten worden.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
 Drs. H. A. Korthals.
 Waarn. Red. secr. G. Stempfer.
 Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
 Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
 Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
 Voor het zenden van abonnements- en advertentiegelden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.
 Losse nummers 15 cent.
 Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Cornelissen spreekt in Almelo

De afdeling Almelo opent de verkiezingscampagne met een openbare vergadering op Woensdag 23 April, 's avonds 8 uur in de Dancing van het Groenendal. De heer Cornelissen spreekt deze avond over middenstandsvraagstukken. Ook belangstellenden uit de omgeving zijn hartelijk welkom.

Centrale Haarlem komt weldra bijeen

De Centrale Haarlem komt Donderdag 24 April a.s. om 20.15 uur in „Krasnapolsky“ te Amsterdam bijeen. Er is een belangrijke agenda, die aler opkomst vereist.

Vergadering Onder-centrale Haarlem-Velsen

De Onder-Centrale Haarlem-Velsen houdt op Maandag 21 April a.s. haar jaarlijkse algemene vergadering in de „Kleine Brinkmann“ te Haarlem. De bijeenkomst begint om 20.15 uur.

Belangrijke vergaderingen in Heemstede

De afdeling Heemstede belegt op 18 April a.s. in de Foyer van het Minerva-theater des avonds om 8 uur een openbare vergadering, waar als spreker zal optreden de heer D. W. Dettmeijer uit Den Haag, met als onderwerp: „De politieke toestand en de verkiezingen“.

Op 21 April a.s. komt de afdeling in een belangrijke ledenvergadering bijeen, waarop o.m. de beschrijvingsbrief voor de Jaarlijkse Algemene Vergadering van de Partij zal worden behandeld.

De bijeenkomst zal worden gehouden in de „Eerste Heemstedse Cafeteria“ en begint om 8.30 uur.

Onze verontrustende bevolkingsaanwas

(Ingezonden)

Nederland is bevolkingsaanwas-kampioen van Europa. Ook een soort eer; doch een wat twijfelachtige voor een land, dat zó overbevolkt is als het onze. En er zijn geen tekenen die erop wijzen, dat het aantal geboorten zal afnemen.

En dat in een situatie, die voor ons economische leven toch reeds zo moeilijk is. Men denke aan de hoge lasten op ons bedrijfsleven, het grote aantal werklozen, aan het feit, dat wij nog steeds meer invoeren dan uitvoeren, en ook aan de benauwende woningnood. Daarnaast gevoelen wij dagelijks de gevolgen van het verlies van Ned. Oost-Indië en dan komt daar nog bij de noodzaak van een sterk defensie-apparaat dat ons 1500 miljoen per jaar kost.

In dit artikel willen wij in het bijzonder de aandacht vestigen op de emigratie en de kinderbijslagen, omdat die direct verband houden met de bevolkingsaanwas.

Ten aanzien van de emigratie kan dunkt mij het advies alleen maar luiden: bevorderen; en zo vlug mogelijk, ofschoon het veel geld kost en wij vele bekwame vaklieden en knappe koppen hier liever zouden willen houden. Maar laat het in oprichting zijnde apparaat niet ontaarden door teveel ambtenarij.

Uit de emigratie-ellende en de financiële nood der Overheidskassen bij een zo zware belastingdruk vloeit voor ons allen — ook in moreel opzicht — de plicht voort om eraan mede te werken, dat er geen maatregelen worden genomen, die de bevolkingsaanwas kunnen bevorderen en dat bestaande bepalingen van deze aard, zoals die voor kindertoe- en bijslagen, alsmede belastingaftrek voor kinderen, worden verzwaakt en tenslotte geheel worden ingetrokken.

De belastingaftrek zou voorlopig kunnen blijven bestaan, hij is geen noodmaatregel, doch was een onderdeel van de belastingheffing naar draagkracht. De progressie erin zou evenwel wat minder sterk kunnen worden gemaakt en de leeftijdsgrenzen zouden nog wel wat verder kunnen worden teruggedrongen; in elk geval tot 15 jaar, omdat zeer vele kinderen dan geld gaan verdienen.

Het stemt tot voldoening, dat de Regering dit zelf reeds heeft ingezien. Zij is, toevallig op de laatste dag van onze jaarvergadering in 1951, toen het onderwerp daar nogal de gemoei-deren in beweging bracht, gekomen met een belangrijke wijziging van de leeftijdsgrens van 21 in 16 jaar. Bij de behandeling in de Tweede Kamer, na aandrang van katholieke zijde, is het getal 16 gewijzigd in 17.

Met de kindertoe- en bijslagen staan de zaken wel wat anders. Het schijnt tegenwoordig niet overbodig te zijn erop te wijzen, dat er wel wat op aan te merken valt en dat er veel onbillijks in zit, om, via het belastingbiljet en verhoogde prijzen, anderen, die het ook al moeilijk genoeg hebben, geldelijk te laten bijdragen aan de opvoeding der kinderen van medeburgers.

Men denke niet, dat het gaat om kleine bijdragen.

Op de begroting voor het P.T.T.-Bedrijf voor 1952 is voor te betalen kindertoeslagen niet minder dan f 9.339.000.— geraamd. Dit is meer dan het tekort op deze begroting, dat na herziening door de Minister van de „schijnwinst“ van f 20.6 miljoen, op ruim f 7 miljoen kan worden geraamd. De reeds aangekondigde tariefsverhogingen voor briefpoststukken, telegrammen en telefoongesprekken vinden dus eigenlijk hun oorzaak in de kindertoeslagen.

De Rijksregeling der toeslagen, die door vele provinciën en gemeenten wel zal zijn overgenomen, geldt voor kinderen tot en met 18 jaar, en als zij studeren op een dagschool, tot en met 21 jaar. De ouders krijgen voor kinderen, geboren vóór 1945, 3% van hun jaarwedde met een minimum van f 200.— per jaar per kind. Voor kinderen, geboren na 1945 is dit minimum f 171.60. Het algemeen maximum is f 264.— per kind, wat dus geldt voor een salaris van f 8800.—. Een tijdelijke toelage is nog toegekend van f 14.40 per jaar, te beginnen met het 2e kind. Het aantal voor toeslag in aanmerking komende kinderen is niet begrensd.

Bij particuliere bedrijven zijn de leeftijdsgrenzen van 18 en 21 jaar: 15 (vóór 1 Jan. '52 was dit 16) en 20 jaar.

De uitkeringen bedragen: voor het 1e kind: 46 cent per werkdag; voor het 2e en 3e kind: 51 cent per werkdag; voor het 4e en 5e kind, enz.: 67 cent per werkdag.

Voorbeeld A: Een gehuwde ambtenaar met 1 kind, geboren vóór 1945, en een jaarsalaris van f 2500.—, ontvangt een kindertoeelage van f 214.— bruto en geniet ook belastingaftrek. Vergeleken bij zijn collega met hetzelfde traktement, doch zonder kinderen, geniet A aan kindertoeslag, plus minder te betalen loonbelasting, een voordeel van f 253.—.

Voorbeeld B: Een gehuwde ambtenaar met 5 kinderen, geboren vóór 1945, en een jaarsalaris van f 5000.—, ontvangt een kindertoeelage van f 1070.— bruto en geniet belastingaftrek. Vergeleken bij zijn collega met hetzelfde salaris, doch zonder kinderen, geniet B aan kindertoeslag, plus minder te betalen loonbelasting, een voordeel van f 1480.—.

Voorbeeld C: Een gehuwde ambtenaar met 8 kinderen, geboren vóór 1945, en een jaarsalaris van f 7500.— ontvangt aan kindertoeelage f 1912.— bruto; hij geniet belastingaftrek. Vergeleken bij zijn collega met hetzelfde salaris, maar zonder kinderen, geniet C aan kindertoeelage, plus minder te betalen loonbelasting (f 876.—), een voordeel van f 2788.—; d.i. 37% van zijn salaris!

Over werknemers, die niet in Overheidsdienst staan, kan men natuurlijk soortgelijke beschouwingen houden, waarin „duurdere productie“ en „verhoogde prijzen“ een plaats moeten vinden.

Er bestaat voor ambtenaren ook nog een huwelijkstoelage van f 20.— per maand; de som van jaarwedde en huwelijkstoelage mag niet meer bedragen dan f 2840.— per jaar voor een eerste klasse standplaats.

Wanneer men deze feiten ziet en wanneer men zich dan verder realiseert dat ook de Regering van oordeel is, dat de belastingen reeds nu te hoog zijn, dan beseft men dat onze uitgaven moeten worden besnoeid. En dan zal onze a.s. algemene vergadering zeker ook aandacht moeten schenken aan de kinderbijslagen en de kinderaftrek.

Men zou, om te beginnen, o.m. kunnen bepalen, dat voor kinderen, die na 1 Januari 1953 worden geboren, geen toe- of bijslagen meer worden uitgekeerd. Dezelfde datum zou moeten gelden voor uitkeringen aan ambtenaren, die gaan trouwen. Reeds in de begrotingen voor 1953 zouden alle toeslagen kunnen worden verlaagd met een zeker percentage; daarbij ware enige progressie voor de hogere bedragen te overwegen. (zie de hierboven gegeven voorbeelden).

In dezelfde geest zou moeten worden gehandeld t.a.v. de bijslagen voor de particuliere werknemers. Dat voor deze groep de leeftijdsgrens van 16 jaar met ingang van 1 Januari 1952

werd gewijzigd in 15, vermoedelijk omdat men op het daarbij betrokken ministerie wel wat laat heeft ontdekt, dat zovele jongelieden van hun 15e jaar af reeds loon verdienen, mag, juist omdat het een progressieve minister betreft, als moedgevend worden aangemerkt.

Is het niet logisch ook de grens van 17 jaar voor de belastingaftrek te wijzigen in 15 jaar?

Het is zeer te hopen, dat de algemene vergadering onzer partij de nodige aandacht aan dit vraagstuk zal schenken. B. NIEWOLD.

(Dit ingezonden stuk is van redactiewege bekort).

Onafhankelijke journalistiek

(Ingezonden)

Het heeft mij teleurgesteld, dat de enige commentaar van „Vrijheid en Democratie“ (van 12 April j.l.) op de gebeurtenissen rondom het hoofdredacteurschap van De Tijd bestond uit het signaleren van „weerhaan-journalistiek“ van „Het Vrije Volk“.

Er was voor Vrijheid en Democratie waarlijk aanleiding genoeg geweest om, schrijvende over die gebeurtenissen, zich niet te onthouden van enigerlei opmerking over de kwestie zelf. Daar was immers een belang bij betrokken, dat ons, liberalen, ter harte behoort te gaan: het belang van een onafhankelijke journalistiek.

In de kwestie-De Tijd kan men op de achtergrond zien het verlangen van commissarissen, directie en aandeelhouders, om zich met de redactionele inhoud van de krant te bemoeien. Hierbij komen twee beginselen in het gedrang:

1. het beginsel, dat de redactionele leiding van een dagblad, in het belang van een goede voorlichting, niet onder invloed mag staan van bepaalde commerciële belangen;

2. het beginsel, dat de hoofdredacteur van een dagblad niet gedwongen mag worden, tegen zijn overtuiging te schrijven.

Het komt mij voor dat een behoorlijke voorlichting en de waarborging van de persoonlijkheid belangen zijn, die de aandacht en de bescherming van de liberaal ten volle verdienen.

Nu ik hier toch over schrijf meen ik dat het goed is, twee dingen recht te zetten. De kwestie was niet, dat er tussen het bestuur en de hoofdredacteur van De Tijd verschil van mening was gerezen over de datum van ingang van het ontslag van de hoofdredacteur; in feite had de hoofdredacteur tegen een bepaalde datum ontslag genomen (hetgeen was aanvaard) waarna hij plotseling vóór die datum ontslag kreeg aangezegd.

Ten tweede is het minder juist te zeggen, dat er een „doorbraaklichtje“ aan de houding van de hoofdredacteur was; bij een juist politiek onderscheidingsvermogen zal men zien, dat tot de linkervleugel van de K.V.P. behoren iets heel anders is dan „doorbreking“ te zijn.

Rotterdam Mr A. STEMPELS.

*) Het is mij ook niet duidelijk, wat er voor weerhanerigs te signaleren viel. H.V.V. zei van de Aprilgrap van De Tijd de ene dag, dat zij „kwalijk“ was en de andere dag dat zij „doorzichtig“ was. Het een sluit het ander allerminst uit. — S.

Naschrift: Het is helaas voor een weekblad niet mogelijk alle vraagstukken op de voet te volgen en van commentaar te voorzien. Buitendien had het overgrote deel van de dagbladpers reeds zeer uitvoerig over een en ander geschreven. Wij belichtten daarom slechts de politieke zijde van het geval. Ons was het te doen, om de houding van Het Vrije Volk te signaleren en wij menen onze zienswijze te kunnen handhaven, dat Het Vrije Volk zijn eerste reactie op de Aprilgrap op een wel merkwaardige wijze heeft ingeslikt. Voor het overige willen wij gaarne zeggen, dat Mr Stempels de aandacht heeft gevestigd op een uitermate belangrijke principiële zijde van het probleem, waaromtrent tussen hem en ons geen verschil van inzicht bestaat. — Redactie.

ALLERHANDE

HERLEVING VAN VERKEERSFONDS BEPLEIT

Enige jaren geleden heeft de Minister van Financiën het Verkeersfonds doen opheffen. Daar is toen van de zijde van het motorwegverkeer ernstig tegen geprotesteerd, omdat de opheffing van het Verkeersfonds elke garantie, dat er nog iets aan de wegenbouw zou worden gedaan, wegnam. Zoals de zaken er thans voorstaan, lijkt er ons echter alle reden toe om het Verkeersfonds zo snel mogelijk te doen herleven, zo nodig in een iets gewijzigde vorm. In dit fonds kan dan een deel — liefst groot deel — van de gelden, die het motorwegverkeer opbrengt, worden opgenomen en de Regering beschikt op die manier over een sterk fonds, waaruit steeds kan worden geput om de wegenbouw als werkverruimingsobject voortgang te doen vinden.

(Beroepsvervoer)

EEN GROOT WERK VOLTOOID *)

Wij ontvingen het zesde deel van de parlementaire geschiedenis van Nederland van 1918—1940, door Mr P. J. Oud onder de titel „Het Jongste Verleden” geschreven. Dit deel, dat de jaren 1937—1940 behandelt, is naar de text gerekend, het kleinste der zes. Doordat de Bijlagen, waaronder een register op de persoonsnamen, ruim honderd bladzijden beslaan, bereikt dit laatste deel toch nog de normale omvang. Het register op de persoonsnamen, samengesteld door de zoon van de schrijver, Mr H. C. Oud, zal door wie dit werk raadplegen wel bijzonder gewaardeerd worden, omdat het veel meer geeft dan men gewoonlijk in zulk een naamregister vindt. Het is daardoor een handleiding geworden voor ieder die de omvangrijke materie, in dit standaardwerk behandeld, bestudeert.

Wat de inhoud van dit zesde deel betreft: het begint bij de verkiezingen van 1937, die grote winst brachten voor Colijn, maar tegelijk het einde betekenden voor het kabinet op brede basis, dat de anti-revolutionaire leider in 1933 had gevormd en in '35 enigszins had gereconstrueerd, nadat Marchants overgang tot de rooms-katholieke kerk daartoe noopte. Dit kabinet, waarin de heer Oud gedurende de gehele zittingsperiode de portefeuille van Financiën beheerde en waarvan met hem de heren Marchant (later Slingenberg) voor de V.D. en Ir Kalf (na diens overlijden: Jhr. Van Lidth de Jeude) voor de Liberale Staatspartij deel uitmaakten, zou, had het alleen van Colijn afgehangen, zeker zijn gecontinueerd. Colijn stuitte echter op weerstand bij de parlementaire leiders der rechtse partijen, die sinds lang op een „rechts” kabinet aanstuurden en in de verkiezingsuitslag aanleiding vonden hun zin door te drijven. Dat Colijn zich bij de onderhandelingen daarover van zijn sterkste zijde heeft laten kennen, zal wel niemand beweren. Mr Oud, die zijn waardering voor Colijns capaciteiten niet onder stoelen of banken steekt, noemt de formule, waarmee Colijn aanvankelijk hoopte in een „rechts” kabinet toch ook nog Oud en Van Lidth opgenomen te krijgen, een kardinale fout en verheelt niet, dat Colijns houding in die dagen hem teleurgesteld heeft.

Voor zich persoonlijk betreurt Oud het niet zo heel erg, dat hij door deze gang van zaken ontheven werd van de zorg voor het departement dat hij vier jaar lang onder zeer moeilijke omstandigheden had beheerd. De terugkeer tot een coalitiekabinet echter achtte hij uit het oogpunt der algemene staatkundige belangen wel betreurenswaardig. Ernstiger misschien was nog, dat zelfs Colijn scheen te delen in veler mening, dat de grootste moeilijkheden op economisch en financieel terrein achter de rug waren. Van deze mentaliteit vreesde Oud voor de naaste toekomst grote moeilijkheden, die dan ook niet zijn uitgebleven. Van de politieke misère der toen komende jaren acht de schrijver echter de oorzaak uitsluitend gelegen in de wijze waarop Colijn zijn nieuwe kabinet samenstelde, al krijgt de lezer wel de indruk, dat Colijns houding sterk beïnvloed werd door de inwendige spanningen in de rechtse partijen zelve, met name in de Katholieke Staatspartij.

Waren het nu alleen nog maar deze en andere intern-Nederlandse spanningen geweest, waarmee het nieuwe kabinet-Colijn te maken kreeg, zijn weg ware, zo al niet over rozen voerende, misschien nog wel tot het normale einde van een parlementaire periode bewandelbaar geweest. Reeds na twee jaar komt het tot een crisis. Het vierde kabinet-Colijn wordt vervangen door het vijfde, dat slechts enkele weken standhoudt om plaats te maken voor het befaamde kabinet-De Geer, door Oud terecht een „noodkabinet” genoemd. Daarmede is eigenlijk de gehele politieke situatie dezer tragische periode in onze geschiedenis getekend, die immers, dieper gezien, volkomen beheerst werd door de toenemende spanningen in het wereldleven. De op zichzelf beschouwd reeds zo moeilijke economische problemen werden gans en al overschaduwd door de politieke, die tegelijk reeds sinds jaren als de eigenlijke oorzaak ervan moesten worden gezien. Ook onze eigen, Nederlandse, problemen werden in toenemende mate beïnvloed door de politieke

weerslag, welke het Duitse nationaal-socialisme hier o.a. vond in het optreden van de N.S.B.

Zo er in die jaren ook hier te lande van een falen der democratie gesproken moet worden, dan is het zeker niet in deze zin, dat het nationaal-socialisme daar een principieel betere methode tegenover wist te stellen, maar wel in die andere zin, dat zij, „eenheid door democratie” algemeen als noodzakelijk erkennende, nochtans in de parlementaire praktijk te kort schoot in begrip van hetgeen de omstandigheden eisten.

De heer Oud zegt het in het zesde hoofdstuk van dit laatste deel van zijn standaardwerk onder het opschrift „Franse Methode?” aldus:

„Aanstands heb ik daarop (nl. toen Colijn hem verzocht de politieke toestand, ontstaan door de kabinetscrisis van '39, eens met hem te komen bespreken) als mijn oordeel te kennen gegeven, dat deze crisis niet had mogen ontstaan. Het parlementaire stelsel, dat in deze dagen toch al aan zo heftige kritiek bloot staat, wordt, zo zeide ik, door niets slechter gediend dan door herhaalde kabinetscrisis. Een kabinet moet daarom tot het uiterste beproeven om gedurende vier jaren bijeen te blijven. Natuurlijk heeft het niet altijd in de hand, conflicten met de staten-generaal te vermijden, doch het minste, wat verlangd mag worden, is dat men althans binnen het kabinet zelf de eenheid weet te bewaren” (blz. 133).

Dat hier ook alweer niet het kabinet-alleen schuld heeft, wordt ieder duidelijk die zich aan de hand van Ouds relaas nog eens rekenschap geeft van wat de onderhavige parlementaire periode zo al te beleven heeft gegeven: aan de trieste affaire-Oss bijv. moet Oud een heel hoofdstuk van zijn boek wijden en dat is van wijder strekking dan het geval-Oss op zichzelf beschouwd betekende. Dat daarover een ministeriële nota moest verschijnen, die in handen gesteld werd van een parlementaire commissie is tekenend voor het peil, waarop ons publieke leven was gedaald. Dat de conclusies van het rapport door de Kamer werden aangenomen met alleen de stemmen der rooms-katholieken en bloc tegen, spreekt boekdelen.

De in dit laatste deel van Ouds werk beschreven periode is voor ons volk weinig verheffend en het moet eerlijkheidshalve erkend worden, niet alleen wegens de schandelijke demagogie door de N.S.B. bedreven, die door onze auteur met dezelfde klaarheid en objectiviteit getekend wordt welke heel zijn werk kenmerkt.

Geschiedbeoefening is uit velerlei oogpunt van uitnemend belang, niet het minst uit dat van de lering, die wij er voor heden en toekomst uit kunnen putten. Welnu, leerzaam is Ouds boek uitermate. In al deze zes kloekke delen is bladzijde na bladzijde een man aan het woord, die niet alleen getrouw en boeiend weet te vertellen van de dingen, waar hij zelf bij geweest is en bij betrokken, maar die ons een spiegel van ons jongste verleden voorhoudt, waarin ons volk goed zal doen, zich te spiegelen, ook thans, nu de omstandigheden weinig minder moeilijk zijn dan, in het door hem beschreven tijdvak. Met name de leiders onzer twee grootste politieke partijen, waarvan de ene, de rooms-katholieke in positieve, de andere, de socialistische meer in negatieve zin op het politieke beleid der voor-oorlogse periode al evenzeer hun stempel

gezet hebben als zij het beide positief in de na-oorlogse periode tot dusver hebben gedaan. Ouds boek is, bij alle objectiviteit, één pleidooi voor een waarlijk nationale politiek.

Het Jongste Verleden” eindigt met de duistere dag van 10 Mei 1940. Daags tevoren heeft mr Wendelaar bij de behandeling van het wetsontwerp, gericht tegen het landverraad, zich heftig gekeerd tegen de gevaren der binnenlandse verraders, door hem de Quislingerie genoemd. Thans kan alleen mr Van Schaik als Kamer-president zijn waardig en vlammend protest tegen de verraderlijke overval der Duitse horden doen horen. Het zullen — zegt Oud — gedurende meer dan vijf jaren de laatste woorden zijn, die in de Staten-Generaal zijn gesproken, „De gebeurtenissen gaan met een zodanige snelheid, dat Nederland in enkele dagen geheel door de vijand is bezet. Voor Koningin en ministers is er geen andere uitweg dan dat zij een toevlucht zoeken in het gastrijke Brittanje. Zo houden de normale grondwettelijke verhoudingen op te functioneren. Parlementaire geschiedenis wordt voorlopig niet meer gemaakt”.

Wij prijzen ons gelukkig, dat het parlementaire stelsel weer functioneert en we kunnen slechts hopen, dat wie eens zich groepen zal voelen een vervolg op Ouds boek te schrijven in de trant waarop deze zelf een „vervolg” geschreven heeft op het parlementair-historische werk zijner grote voorgangers, wier evenknie hij zich met „Het Jongste Verleden” heeft getoond, een grootser tijdperk ter behandeling zal vinden dan aan Oud beschoren was. In degelijkheid, kennis van zaken en grootheid van visie Oud te overtreffen zal de eventuele opvolger moeilijk vallen.

Vinde „Het Jongste Verleden” vele

lezers onder allen, die de betekenis onzer parlementaire democratie beseffen! Voor onze kader- en studieclubs onze Kamer-, Staten- en Raadsleden, onze afdelingsbesturen en jeugdclubs is het onmisbaar.

G. A. DE RIDDER

*) Mr P. J. Oud, „Het Jongste Verleden”. Parlementaire Geschiedenis van Nederland 1918—1940, deel VI. Uitgave Koninklijke Van Gorcum & Comp. N.V., Assen. f 17.50.

Jaarlijkse Algemene Vergadering

Openingsrede over Hilversum I op 25 April a.s.

In afwijking van het sub I in de Beschrijvingsbrief voor de Jaarlijkse Algemene Vergadering medegedeelde, zal de openingsrede van mr P. J. Oud van 8.10 tot 9.05 uur door de radio worden uitgezonden over Hilversum I golfrequentie 402 meter.

Het Hoofdbestuur van de V.V.D.:

P. J. OUD, Voorzitter.

J. RUTGERS, Secretaris.

De „Groene Amsterdammer” op gevaarlijke wegen

Een kleurverandering die de aandacht verdient

In een brede kring van intellectuelen heeft het weekblad „De Groene Amsterdammer” altijd lezers gevonden, die daarin op allerlei gebied wetenswaardige artikelen konden lezen.

„De Groene”, zoals het weekblad meestal genoemd werd, had op verschillend terrein verdiensten, welke lezers trokken, uit een kring ver buiten de sfeer, welke het blad in politiek opzicht voorstond.

In de laatste tijd is daarin een kentering gekomen, omdat steeds duidelijker het ware karakter van dit weekblad bleek.

Een duidelijk getuigenis over de ware aard van dit weekblad heeft kort geleden prof. mr A. C. Josephus Jitta in een hoofdartikel in de „Haagsche Courant” gegeven.

Ter voorlichting van onze lezers, nemen wij enige gedeelten uit dit hoofdartikel over.

Zo schrijft prof. Jitta o.m.: „Wij aarzelen niet te verklaren, dat dat weekblad een crypto-communistisch karakter draagt. Daarmede bedoelen wij, dat dit blad systematisch, maar in bedekte termen, propaganda voert voor het bolsjewisme. De politieke artikelen bevatten steeds bepaalde elementen als deze: dat Europa toch vooral moet oppassen zich niet te veel aan Amerika te binden; dat bewapening in de grond een overbodig en gevaarlijk iets is; dat Rusland niet imperialistisch is; dat het alleen bij de vrede belang kan hebben; en dat men vooral tot een „gesprek” moet komen.

De naties moeten zich verheffen van het „Steriele peil van streven-naar-overwinning naar het vruchtbare peil van oplossen-van-problemen.” Dit alles wordt de lezer voorgepraat in een zeer geraffineerde stijl en in een doordringende, zij het niet zeer heldere betoogtrant.

De werkelijkheid der Sovjet-Unie wordt zo dikwijls overlapt met idealiseringen, waanvoorstellingen en goepraterijen, dat het voor mensen uit de vooruitstrevende hoek altijd nog moeilijk is zich voor te stellen, dat wij hier met een regiem te doen hebben, dat in afschuwelijkheid voor het fascisme en nationaal-socialisme niet onderdoet.”

En prof. Josephus Jitta, die van 1929 tot 1936 zelf hoofdredacteur van dit weekblad is geweest, eindigt zijn artikel met de volgende woorden: „„De Groene”, noch zijn anonieme redactie, noch zijn anonieme politieke medewerkers, zijn allerm minst groen.

Maar onder deze onschuldige kleur verbergen zij beschouwingen van een gevaarlijke politieke strekking. Het is nuttig daarop de aandacht te vestigen, al is dat op zichzelf niet een bijzonder aantrekkelijke bezigheid.”

Omdat wij van deze nuttigheid overtuigd zijn, evenals prof. Josephus Jitta, hebben wij een gedeelte van zijn woorden ook in de kring van onze leden en geestverwanten willen verbreiden, om op deze manier daaraan enerzijds een grotere bekendheid te geven, anderzijds een waarschuwing te doen uitgaan.

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

Misstanden bij herhalingsoefeningen vereisen ernstig onderzoek

Officers van ons volk dienen op de juiste waarde te worden geschat

Een medewerker schrijft ons:

Onze partij is volkomen bereid de grote officers te aanvaarden, welke gebracht moeten worden voor de defensie van ons land, in het kader van het Noord-Atlantische Verdrag, in het raam van de Europese Defensie Gemeenschap. Wij steunen de strijd, welke gevoerd moet worden om de weerbaarheid van West-Europa op te voeren; wij aanvaarden het feit, dat vele miljoenen opgebracht moeten worden om de materiële weerbaarheid zo goed en zo volledig mogelijk te doen zijn.

Maar wij aanvaarden dat met als stilzwijgende voorwaarde, dat inderdaad dat geld, dat moeizaam opgebracht wordt, dat een grote druk legt op het gehele Nederlandse volk, nuttig besteed wordt. Wij zijn bereid vertrouwen te schenken aan hen, die belast zijn met de leiding van onze defensie, of het nu zijn de minister van de beide betrokken departementen en de beide staatssecretarissen of de chef van de Generale Staf en andere hoge legerautoriteiten.

Maar zowel de minister als de staatssecretarissen als de chef van de Generale Staf zijn dan ook verantwoordelijk, dat dit vertrouwen niet beschaamd wordt en dat dit geld inderdaad nuttig wordt besteed en niet over de balk wordt gegooid. Geschiedt dit laatste, dan verandert vertrouwen in ernstige ongerustheid, dan is er reden tot een diepgaand onderzoek, dan moet geëist worden, dat zij die verantwoordelijk zijn en dat zijn zij, die uiteindelijk tegenover de volksvertegenwoordiging als de verantwoordelijke figuren beschouwd mogen worden, ook ter verantwoording geroepen worden.

Wij schrijven dit, omdat wij zeer ernstig ongerust zijn over hetgeen er bekend is geworden inzake de herhalingsoefeningen in het kamp Oirschot.

In de dagbladen heeft reeds het een en ander daarover gestaan. Maar wij vonden in het zeer gezagsgetrouwe Weekblad Limburg een verhaal, waarvan wij enkele gedeelten hier willen overnemen.

Daar stond dan o.m. het volgende in:

„De Generaal Hasselman, met Z. Exc. Min. ir Staf bezochten Generaal Eisenhower in zijn hoofdkwartier. Zij waren naar de Franse hoofdstad gereisd, en zij lieten zich met de Generalissimus gaarne in diens werkkamer, gedrieën breed glimlachend, fotograferen. Men heeft het plaatje in bijna alle Nederlandse bladen kunnen zien.

Tetzelfder tijd waren twee Regimenten in Kamp Oirschot op herhalingsoefeningen. Het waren de Limburgse Jagers. Wat deze Nederlanders voor veertien dagen, — de reserve-officieren voor drie weken, — uit hun werk en zaken weggeroepen in de moeilijkste tijd om het hoofd boven water te houden, in het Kamp Oirschot hebben beleefd heeft bij deze goedwillende Nederlanders terecht veel kwaad bloed gezet.

De chaos van het wantrouwen.

Wanneer men alles, wat men ons ginds heeft meegedeeld, zo vertelt een reserve-officier, terug van zijn herhalingsoefening in Oirschot, „eenvoudig op gestencilde papiertjes had thuisgestuurd, had men zich heel wat geld, en ons een hoop zorg en ergernis bespaard. Wat er met ons die drie weken in Oirschot is gebeurd, — en met de soldaten in twee weken — is volkomen nutteloos geweest...”

Inderdaad is het zo, dat wanneer men de zaak opzettelijk in de soep had willen laten lopen, men het niet deskundiger had kunnen doen. Een telkens weer aanwijsbaar onderling wantrouwen schijnt in het Nederlandse leger een hopeloze chaos te scheppen.

Oirschot is er de bekroning van. Niet, dat het geval op zichzelf staat. Wanneer men in de verschillende kazernes in kampen de soldaten zou vragen naar hun bevindingen, wanneer zij eenmaal de eerste zes weken zware training achter de rug hebben, krijgt men op verschillende plaatsen ten antwoord: we hebben niets te doen. Ze weten, geloof ik niet, wat ze met ons moeten aanvangen.

Die „ze” zijn de figuren in de leger-

leiding, die met de oefening van het Nederlandse leger belast zijn. Zij, zo goed als iedereen, die soldaat geweest is of met militairen in aanraking kwam weten wel, dat de soldaat graag kankert. Als we een jong soldaat aan het woord laten, zegt hij:

„Het leven van een gemeen-soldaat is — naar men zegt — gezond! Persoonlijk kan ik het daarmee eens zijn, vooral, daar hooggeplaatste en (dus) ter-zakekundige mensen mij verzekerd hebben dat daar, waar flink gekankerd wordt, de geest goed en het lichaam gezond is. Ik voel mijzelf wat dat betreft als een blozende boerenjongen... en meerderen met mij, maar gij moet, begrijpende burger, dit mij en mijne lotgenoten maar niet kwalijk nemen. Immers, gij lacht toch ook niet uw liefste glimlach als ge op uw vrije Zondagmiddag de voor de landman, oh zo noodzakelijke regen tegen uw ruiten aan hoort kletteren... en ge aldus een schone wandel-illusie in waterdamp ziet opgaan. Waar of niet? Doch zolang we niet al onze en al uw illusies tesa-men zien verdwijnen in kruiddamp, zal het wat betreft deze geüniformeerde Hope Des Vaderlands waarachtig wel gaan.

Voor al nu, aan de vooravond van het Paasverlof.”

Uit een dergelijke ontboezeming van een ongeveer twintigjarige knaap spreekt de goede wil, en een gezonde geest. Dezelfde jonge man klaagt een maand na zijn allereerste training in het algemeene koor van klagers mee: „Laat men ons toch wat laten doen”.

Legerleiding onvoorbereid?

De officier, die het goed met zijn mannen meent, vraagt zich af, hoe het mogelijk is, dat men regimenten voor herhalingsoefeningen oproept, zonder dat er blijkbaar iets is voorbereid.

Toen de soldaten in Oirschot aankwamen, waren de barakken, waarin zij gehuisvest moesten worden, des morgens van dezelfde dag door hun voorgangers verlaten. En in wat voor een staat. De zaak was volkomen vervuild, en ofschoon het bitter koud was, was er geen verwarming.

„Hoe kan men tweeduizend mensen oproepen”, vroeg een officier, „wanneer men voor al deze mensen maar een keuken ter beschikking stelt? Vanuit deze ene keuken moesten de mannen met het eten straten verlopen. Dan was het eten koud. En het was, zelfs als het warm was, al zo allermiserabelst, vooral de eerste dagen. Bovendien waren er niet voldoende messen, vorken en etensblikken aanwezig. Als de een zijn „lunch” genuttigd had, moest zijn kameraad met „het servies” naar de kraan hollen,

en dan als de bliksem naar de kok, om te trachten, nog een beetje aan zijn trek te komen.

Verder beschikte men in het kamp niet over het aantal dekens, dat men voor het aantal opgeroepen nodig had. En de kampeiding, — het kamp-commando, — verantwoordelijk voor de toewijzing van transportmiddelen, voelde er niets voor, wagens ter beschikking te stellen, om het zeer uitgebreide kamp snel van al het nodige te voorzien.

Alle instanties bleken door elkaar te werken, zodat er eigenlijk niets gebeurde. Van de veertien dagen oefenen, zijn er misschien twee goed besteed, wanneer men tenminste meent, dat de soldaat er iets aan heeft, wanneer hij een paar uur schietoefeningen heeft gehad.

Alles hing af van de vetters.

Het zal de argeloze lezer, die van het leger niet veel meer ziet dan het kranig marcheren van een troep gezonde soldaten door de straten van zijn stad, onbegrijpelijk voorkomen, dat men in een kamp, waar men weet, dat er tweeduizend mensen moeten gekleed, gelegerd en gevoed worden, de zaak eindelijk zover heeft, dat men er soldaten van heeft gemaakt, maar dat dan de voorstelling plotseling weer niet kan doorgaan, omdat men tot de ontdekking komt, dat er voor dit kleine leger geen schoenveters aanwezig zijn.

Zonder schoenveters geen marsen. Dus maar weer liggen jongens en wachten, wachten op nieuwe orders, die telkens weer elkaar doorkruisen. „Om tien uur naar de dokter”, luidt de ene order. „Om tien uur naar de kleermaker”, zegt de andere order. „Ja, wat motte we nu”, zeggen de jongens, zeggen ook de officieren.

Triest fuffje.

We zullen ervan maken, wat ervan te maken is, heeft de Commandant tegen zijn officieren gezegd, zelf

wel inziende, dat het een baarlijke janboel was bij deze herhalingsoefeningen. En toen de miserabele veertien dagen ten einde waren, en de diep teleurgestelde en geërgerde zakenmensen, handelsreizigers en andere weer naar hun werk konden, zei dezelfde Commandant: „We hebben ervan gemaakt wat we konden...”

En een van de officieren tegen een collega, in de tweede week van het verblijf in Oirschot... „Kom je vanavond bij ons, want we hebben een klein fuffje. We hebben nl. vanavond het tweede spel kaarten versleten”.

Zo was het in de meest treurige veertien dagen uit het leven der Limburgse Jagers”.

Wij hebben gemeend een vrij uitvoerig citaat te moeten overnemen, opdat de lezers een duidelijk beeld van hetgeen over deze zaak in het Weekblad Limburg gepubliceerd werd, konden krijgen.

Ook van andere zijde verkregen wij inlichtingen, die in dezelfde richting gaan als het hierboven gepubliceerde.

Wij menen, dat hier een uiterst gestreng en nauwkeurig onderzoek op zijn plaats is. Het is niet de eerste keer, dat wij klachten ontvingen over de wijze, waarop van de zijde van defensie met geld van de gemeenschap werd omgesprongen. Dit keer is het echter wel zeer frappant.

Het is daarom, dat wij de eis, welke wij aan het begin van dit artikel stelden, ook aan het slot onverkort handhaven.

Vertrouwen is goed, maar als dat misbruikt wordt, dan rust de schuld daarvan bij de hoogste functionarissen en bij niemand anders.

(Inderdaad werden ook in andere dagbladen soortgelijke ernstige klachten gepubliceerd, met name o.a. in de Volkskrant. Naar de Legervoortlichtingsdienst inmiddels heeft bekend gemaakt, zijn zowel bij de minister van Oorlog en van Marine als bij de chef van de generale staf rapporten binnengekomen over de herhalingsoefeningen te Oirschot. Op grond hiervan is thans een onderzoek gaande. Red.).

Nogmaals de burgerlijke verdediging

Nieuwe kritiek inzake de opzet

Van meer dan één zijde, ook door ons zelf in één weekblad, is in de laatste tijd aandacht geschonken aan de burgerlijke verdediging. En daarbij is van meer dan één zijde kritiek geuit op hetgeen van de zijde van het departement van Binnenlandse Zaken op dit gebied is voorbereid.

Een interessant artikel over dit onderwerp vonden wij in de Handels- en Transport Courant, waaruit wij een kort gedeelte citeren van het artikel, dat de titel draagt: „Te dure opzet”.

„Onder een vlag, die niet onmiddellijk doet denken aan een gevaarlijke lading, wordt op het ogenblik een schip op stapel gezet, dat naar het ons wil voorkomen meer aandacht behoeft van het Nederlandse bedrijfsleven dan het op het ogenblik heeft. Wij bedoelen het streven naar de organisatie van de z.g. burgerlijke verdediging. Niemand zal vermoedelijk willen bestrijden, dat het vraagstuk van de burgerlijke verdediging een ernstige en belangrijke zaak is, een zaak ook, die zeker tijdig moet worden aangepakt.

Een geheel andere vraag is evenwel, of de manier, waarop dit thans gebeurt, juist is. Wat hierover tot dusver bekend is geworden, doet n.l. verwachten, dat er een zeer dure opzet zal komen, een opzet, die een nieuwe ernstige belasting van het bedrijfsleven dreigt te worden.

Er wordt gedacht aan een dusdanige organisatie van de burgerlijke verdediging, dat niet minder dan 38.000 personen daarin een volledige werkkring

zullen vinden. Wel is waar niet onmiddellijk, zo heeft men zich gehaast te verklaren, maar toch wel op de duur, als de organisatie gereed is, hetgeen, naar men verwacht, in 1953 het geval zal zijn.

Dat betekent dus, dat de burgerlijke verdediging alleen al vele tientallen miljoenen, reikend tot ver over de 100 miljoen, zal gaan kosten aan lonen en salarissen voor het vaste personeel”.

En het artikel besluit als volgt: „Wij hebben in de laatste maanden herhaaldelijk het voorrecht gehad belangrijke bijeenkomsten bij te wonen, onder meer gewijd aan de efficiency. Vaak werd daarbij het woord gevoerd door vertegenwoordigers van de overheid en wij konden daarbij meer dan eens het advies beluisteren, dat men moet weten te decentraliseren.

Het wil ons voorkomen, dat men er goed aan zal doen deze gedachtengang ook van toepassing te brengen op de burgerlijke verdediging. Dat tijdig maatregelen worden genomen, is ongetwijfeld verheugend, maar die maatregelen moeten ook in economisch opzicht verantwoord zijn. Aan een burgerlijke verdediging op een basis, die aan het Militair Gezag van vlak na de oorlog doet denken, hebben wij waarlijk geen behoefte. We geloven daarom, dat het goed zal zijn, als de ontworpen plannen nog eens ernstig op de economische consequenties worden bezien”.

Woorden, welke hoe belangrijk men, gelijk wij de burgerlijke verdediging ook mag vinden, toch blijk geven van een nuchter besef, van een realiteitszin, welke bij dergelijke vraagstukken stellig niet teloor mag gaan.

TAAK VAN DE OVERHEID DRAGE EEN CORRIGEREND KARAKTER

Het algemeen belang mag niet door maatschappelijke organisaties worden geschaad

In dit artikel (art. 16) is met zoveel woorden uiteengezet, hoe wij, liberalen, de maatschappij in voortdurende ontwikkeling zien. Geen heimwee blijkt er uit naar wat vergaan is, maar wel het inzicht om te aanvaarden wat gegroeid is en de wens om de maatschappelijke vormen, die zich hebben baangeboken, in te passen in het kader van het algemeen belang.

De maatschappelijke structuur van thans verschilt wel hemelsbreed van die der vorige eeuw. Stonden destijds werkgever en werknemer alleen, sedert de laatste decennia der 19e eeuw heeft zich in hun positie een radicale verandering voltrokken.

Dank zij de strijd van de liberaal mr S. van Houten werd in 1872 het zogenaamde coalitieverbod opgeheven en konden de werknemers zich dus vrijelijk gaan organiseren.

Welk een gebruik hebben deze daarvan gemaakt! Het aantal leden der grote bonafide vakcentrales is ongeveer 920.000. En welk een invloed hebben deze organisaties niet gehad in de strijd voor de verbetering van de positie der arbeiders en welke waarde hebben zij ook niet voor de geestelijke verheffing harer leden.

Maatschappelijk gezien, zijn zij daarenboven een machtsfactor geworden, die van uitermate grote betekenis is bij de vaststelling der arbeidsvoorwaarden. Zeker moet ook worden gesteld, dat zij ook politiek grote invloed hebben gekregen.

Haar standpunt, menigmaal beslissend over de vraag of een massale staking zal uitbreken dan wel een ongestoorde voortzetting van de arbeid gewaarborgd zal zijn, is dus van cardinale betekenis voor de economische en politieke ontwikkeling.

Tegenover de ontwikkeling van de organisatie der arbeiders staat die der werkgevers. Het gevolg hiervan is, dat op de arbeidsmarkt veelal niet meer individuele werkgevers en werknemers tegenover elkaar staan, maar de organisaties van beide zijden. De arbeidsbetrekkingen worden in vele gevallen niet meer geregeld door arbeidsovereenkomsten tussen één werkgever en één werknemer, maar bepaald door collectieve arbeidscontracten.

Met dankbaarheid mag er gewag van worden gemaakt, dat de verhoudingen tussen de organisaties van werkgevers en werknemers in de loop der tijden belangrijke wijzigingen ten goede hebben ondergaan. Was voorheen de tegenstelling het hoofdmotief, na de bevrijding hebben wij een andere ontwikkeling te zien gekregen en zijn werkgeversorganisaties en organisaties van werknemers tezamen gekomen in een orgaan van voortdurend overleg: de Stichting van den Arbeid.

De ondernemers hebben niet alleen aansluiting gezocht ten einde zich tegenover de arbeiders ook een machtspositie te verwerven. Ook motieven, samenhangende met de economische structuur onzer samenleving hebben daartoe genoopt. Het samengaan door middel van ondernemersovereenkomsten kan niet alleen worden gezien, zoals men spoedig geneigd is te doen, als een middel tot uitbuiting van de consument.

De diepere betekenis, de economi-

sche ondergrond ervan, is de wens om regelingen te treffen, die uitwassen der vrije concurrentie beogen uit te snijden en de gevolgen der aan de huidige maatschappij inherente conjunctuurbewegingen te verzachten.

Het bestek van dit artikel laat niet toe dit alles uit te werken. Duidelijk

te bevorderen wat zich in de maatschappij vrij ontwikkelt. Maar daarnaast mag zij niet blind zijn voor de gevaren, die de organisaties kunnen teweeg brengen.

Wanneer het streven van hen, die een ondernemersovereenkomst hebben getroffen bijvoorbeeld uitloopt op de vestiging van een monopolie-

ties zijn krachtige eenheden van hen, die door groepsbelang zijn gebonden. Haar macht is van een zeer grote betekenis.

Duidelijk is, dat deze macht van de leidende figuren niet alleen een helder inzicht in de bestaande problemen vraagt, maar tevens een klaar begrip van verantwoordelijkheid, die zij dragen.

Daarbij komt, dat zij in eerste instantie geroepen zijn de belangen te dienen van hen, die als lid tot hun organisaties zijn toetreden. Het stellen van de moeilijkheden van de leden der eigen groep zal er zeker toe kunnen leiden, dat het belang van de mensen der eigen groep wordt overschat en dat het algemeen belang minder sterk in het oog wordt gevat.

Wanneer wij dit zo schrijven, dan spreken wij daarmee geen veroordeling uit. Wel echter wensen wij vast te leggen, dat men door schoonaandoende phrasen het feit van het te groot zien van de belangen der eigen groep door de eigen voormannen niet weg kan redeneren.

Het is eenvoudig reeds het gevolg van het feit, dat wat men van nabij ziet, gemakkelijker en beter te zien is, dan wat niet in het directe gezichtsveld is gelegen.

Ongetwijfeld heeft de organisatie van groepsbelangen veel gunstigs bereikt — wij wezen reeds op het werk van de vakverenigingen der arbeiders — maar dat mag ons niet blind doen zijn voor de nadelen, die er aan verbonden zijn: de strijd voor de belangen der groepen kan het algemeen belang schaden.

Daartegen dient de overheid met alle kracht te waken en haar dienen dus de werktuigen toe te komen, waardoor zij die taak op juiste wijze kan uitvoeren.

„Overtuigd van de betrekkelijkheid van alle maatschappelijke verhoudingen, ziet de Partij ook de huidige toestand als een fase in de historische ontwikkeling. Kenmerkend voor de ontwikkeling sedert het eind der vorige eeuw acht zij de geleidelijke verdringing van het extreme individualisme door toenemende organisatie. De Partij gelooft, dat deze organisatie haar doel het beste zal bereiken, wanneer zij opkomt uit het vrije maatschappelijk leven.

De overheid heeft daarom vóór alles de vrije ontwikkeling der in de maatschappij opgekomen organisaties te bevorderen. Erkennende, dat het ingrijpen der overheid in de tegenwoordige maatschappelijke verhoudingen niet kan worden gemist, oordeelt de Partij tevens, dat het doel van het overheidsbeleid moet zijn rechtstreekse overheidsbemoeiing zoveel mogelijk overbodig te maken, opdat de overheid zich op de duur zal kunnen beperken tot een taak van toezicht, waarbij zij als hoedster van het algemeen belang corrigerend ingrijpt, wanneer maatschappelijke organisaties, door te eenzijdig te letten op het groepsbelang, het algemeen belang dreigen te schaden.”

moge zijn, dat er geen sprake meer is van extreem individualisme, maar van een zeer sterk om zich heen grijpende organisatie, die de structuur der maatschappij ingrijpend heeft gewijzigd.

Naar onze mening zijn de organisatievormen correcties op een te ver doorgevoerde individualistische maatschappij-oudening. De maatschappij zelf heeft hier gecorrigeerd, wat verbetering behoeft en naar liberale opvatting is zulks te verkiezen boven overheidsingrijpen.

Heeft de overheid dan geen taak?

Teneinde deze vraag juist te kunnen beantwoorden, dient men goed te onderscheiden. In beginsel dient zij

positie met de uitbuiting van de consument als doel, dan kan dat de overheid als hoedster van het algemeen belang, niet onverschillig zijn.

Integendeel, in zulke gevallen heeft de overheid de taak om correcties aan te brengen. De overheid moet dan ingrijpen om de voor het algemeen belang nadelige gevolgen uit te snijden.

Gelijk het in het artikel van ons program zo juist wordt gezegd: de overheid is hoedster van 't algemeen belang.

Het is duidelijk, dat de werkzaamheden der overheid op dit terrein zijn toegenomen. De organisa-

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Meijuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Over het stemmen bij volmacht

Neem vooral tijdig maatregelen

In verkiezingstijd denk ik altijd met enig vermaak terug aan die keer, dat ik op een heel andere plaats heb gestemd dan gewoonlijk, n.l. in een school op de Veluwe, tussen de boerenbevolking en militairen uit Oldenbroek. Voor ons toen geen geheime stemming: de leden van het stembureau hebben de twee stemmen op een liberale vrouw, feilloos kunnen plaatsen.....

Voordat wij naar buiten gingen, hadden wij er gelukkig aan gedacht, dat ongewone stemmen voor te bereiden.

Denkt U er ook aan, als U in Juni van huis gaat? Met het tegenwoordig streven naar vacan-

tie-spreiding is de kans daarop zo veel groter.

Als Uw plannen dienaangaande vaststaan, moet U een en ander tussen 13 Mei en 11 Juni persoonlijk op de secretarie gaan regelen. Na 11 Juni kan het niet meer. Aan de verleiding van een onverwacht uitje op 25 Juni, zullen wij weerstand moeten bieden.

Anders moet het gaan, als U zich in plaats van langs de Veluwe dreven, langs buitenlandse gaat vermeien. Daar zijn geen stembureaux, tenminste niet voor onze Tweede Kamer. Er is nu echter de mogelijkheid om bij volmacht te stemmen.

Die mogelijkheid is er ten eerste voor diegene, die op 25 Juni buiten de gemeente, waar hij in het kiezersregister staat, zal vertoeven (dus als U op de Veluwe vacantie houdt, heeft U nog keus tussen twee mogelijkheden) en ten tweede voor die kiezers, die blijkens een doktersverklaring niet in staat zullen zijn in persoon te gaan stemmen.

Formulieren hiervoor zijn verkrijgbaar bij de Gemeente-secretarie en ook bij het Algem. Secretariaat van de V.V.D. in Den Haag. Misschien heeft Uw eigen afdelingssecretaris ze ook wel in voorraad.

Maar ook hiervoor is 11 Juni de datum, waarvóór het verzoek bij B. en W. van de eigen gemeente moet zijn ingediend.

Als wij dus daarna een flinke griep krijgen, zullen wij ons toch ziek en wel naar het stembureau moeten slepen, tenzij wij aan onze afdelingssecretaris vragen, of hij niet de beschikking heeft over een paar auto's om min of meer zieke

of invalide geestverwanten te voeren.

Het zal nuttig zijn, in onze eigen omgeving de V.V.D.-stemmers op deze drie mogelijkheden attent te maken: de auto's, (heeft U er soms zelf een?) de volmacht en het stemmen elders. Er hoeven dan niet nodeloos liberale stemmen verloren te gaan.

De moeite is klein en het belang groot.

J. H. S.

Utrecht (stad) hield geslaagde bijeenkomst

In Utrecht (stad) werd de eerste vrouwen-bijeenkomst gehouden, waar mevvr. Walma v. d. Molen sprak over: „Wat iedere vrouw van de 19e en 20e eeuw moet weten om haar eigen tijd te begrijpen”.

De middag mag zeker geslaagd genoemd worden. Er werd zeer aandachtig geluisterd en de opkomst was ook bevredigend, temeer, omdat er nogal wat jongeren waren.

Algemeen vond men het bijeenkomen bij iemand aan huis prettiger en plezieriger dan in een zaal en men zegde toe, een volgende keer graag weer te zullen komen.

Zo gaat het overal: er is dan een heel andere sfeer dan in een zaal en het contact is veel gemakkelijker. Jammer, dat er een grens is aan onze kamers en zelfs aan de grootte inschikkelijkheid. Als het gezelschap te groot wordt, gaat het niet meer.

Vandaar dat de Vrouwen-bijeenkomst van Utrecht (provincie) op Vrijdag 9 Mei in het Wilhelminapaviljoen gehouden zal worden, waar mevrouw mr Scheltema-Conradi zal spreken.

Belangstelling voor ons werk

De conclusies, welke de Commissie ad hoc uit de V.V.D. heeft gepubliceerd inzake het probleem van de subsidie-verlening door de Overheid aan de Kunst, hebben in brede kring belangstelling getrokken.

Vooraf ook het slot van de eerste conclusie, waarin gesteld werd, dat de particulier met een klein inkomen

zoveel mogelijk deel moet kunnen nemen aan alle uitingen van cultuur, trok de aandacht.

Het lid van de Commissie, mr L. J. F. Wijsenbeek, heeft op dit punt nog de volgende toelichting gegeven: „dit ware b.v. te bereiken door te bevorderen, dat diegenen, die een geringe financiële draagkracht hebben, zich verenigen tot spaargezelschappen, in de trant van de spaargezelschappen, die bestaan om gezamenlijk loten uit de Staatsloterij te kopen.

Uit het jaarlijkse gespaarde bedrag

kan dan een werk van beeldende kunst aangekocht worden, dat onder de leden verloot wordt.

Het winnend lid loot daarna een aantal jaren niet mee. Evenzeer mogelijk is, dat het geld gedurende een aantal jaren besteed wordt voor een bezoek aan een culturele manifestatie (concert, toneelvoorstelling, opera, museum). Opgemerkt zij, dat in Zweden dit systeem reeds jaren bestaat en grote opgang gemaakt heeft.

Verschillende dagbladen hebben aan

de conclusies ruime aandacht geschonken. Wij lezen er uitvoerige artikelen over in het „Algemeen Handelsblad“, „Het Vaderland“, de „N.R.C.“, „De Telegraaf“ en de „Haagsche Courant“, om enige bladen te noemen.

Verschillende brieven van leden en geestverwanten over dit onderwerp tonen aan, dat dit vraagstuk in steeds bredere kring belangstelling gaat trekken en stellig zal over dit onderwerp het laatste woord nog niet gesproken zijn.

Electromotorenbedrijf

„ELMA“ N.V.

Postbus 6

De Bilt

Electromotoren - Generatoren - Transformatoren

N.V.

W. A. HOEK'S

MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
Hoofdkantoor en Machinefabriek
te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en ledere druk.
Installaties voor de bereiding van zuurstof, stikstof, enz.

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN“

BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter

DROOGDOK 115 x 30 Meter

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek

BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

Hoogland & Masee, N.V.

DORDRECHT
Tel. 3344-3345
Dir. F. J. Ludérus

Werktuigen, gereedschappen en materialen
voor de industrie — Sinds 1876

✱

Pijpen en Fittings, Appendages,
Bouten en Moeren

SIMPLUS BRANDBLUSAPPARATEN

Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.

Nederlandsche Hypotheekbank N.V.
Rotterdamsche Hypotheekbank N.V.
Algem. Friesche Hypotheekbank N.V.

Amsterdam — 's-Gravenhage — Groningen — Rotterdam

GELDEN BESCHIKBAAR

voor eerste hypotheek

BILLIJKE VOORWAARDEN

De Directie:

Mr. M. J. BOS
Mr. J. WILKENS

Mr. C. A. KINGMA
Mr. F. C. KLEYN

SMIT
SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

N.V. Nederlandsche

Caoutchouc- en Gutta-
Percha-fabriek

v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

Technische
rubberartikelen

Volmaakt
koffiegenot

NESCAFÉ heeft het verrukkelijke aroma van de vers-gebrande koffie, welke voor de bereiding is gebruikt. Met NESCAFÉ maakt U in een handomdraai een geurige, pittige kop koffie.

1. Doe een lepel-
tje NESCAFÉ in
een kop.

2. Giet er kokend
water op.

Voeg suiker en melk naar smaak toe.

★Vraag vandaag nog Uw kruidenier om de wereldberoemde NESCAFÉ à f 3,- per busje.

Onder het busdekseltje is een speciale afsluiting, die een garantie betekent voor de inhoud.

NESCAFÉ

Voor
dagelijks
gebruik!

DE JONG'S
CHOCOLADE

CHOCOLADE
HAGELSIAG.

De enige echte!

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon-
manufacturen

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Een woord tot wiefelaars
en wankelmoedigen

(Pag. 6)

Feest der opbouwende gedachte

De afgelopen weken hebben ons de algemene vergaderingen van de meerderheid der grote partijen te zien gegeven. Aan het einde van deze week is onze partij bijeen en wij willen daaraan een enkel woord wijden.

Een algemene ledenvergadering is in een partij een hoogtepunt. Zij geeft gelegenheid voor een bespreking van de algemene politieke situatie, zij is er ook voor om de Kamerleden verduidelijking van het door hen gevoerde beleid te vragen. Daarnaast is de algemene vergadering de plaats om gezamenlijk over de toekomst te spreken en de mogelijkheden en wenselijkheden te formuleren. Zeker niet van minder belang echter achten wij de onderlinge besprekingen. Mensen uit allerlei delen van het land ontmoeten hier elkaar weer, zij hebben gelegenheid met elkaar van gedachten te wisselen over de problemen waarvoor men bij het verbreiden van beginselen en de propaganda is gesteld en dus volop mogelijkheid om elkaars inzicht te verrijken. Ook het contact tussen de afgevaardigden der afdelingen met de voormannen der partij en de Kamerleden kan voor allen rijke vruchten afwerpen. Niet in het minst omdat men elkaar als mens nader kan komen, wat de band tussen kiezer en gekozenne brengen kan op de basis waarop zij behoort: de basis van vertrouwen. De politiek immers geeft zoveel problemen, die men wegens de veelheid en ingewikkeldheid niet alle kan doorzien als kiezer. Men moet de beoordeling dus vaak overlaten aan hen die in de praktische politiek tot oordelen en beslissen zijn geroepen. Om dit evenwel rustig aan de politici over te laten vóóronderstelt dit echter een zeer grote mate van vertrouwen, die de kiezers aan „hun“ afgevaardigden geven. Er is geen betere gelegenheid om dat vertrouwen te vestigen dan door het persoonlijke contact. Dan immers kan men de mens in de politicus leren kennen en dat is zeer voornamelijk bij het schenken van vertrouwen!

* * *

Wie het vorenstaande leest zal begrijpen, dat wij daarom voor onze algemene vergadering niet alleen hopen op een zo groot mogelijke opkomst der politieke figuren, maar evenzeer op zoveel mogelijk leden. In dit verband willen wij er ons leedwezen over uitspreken, dat ons vrouwelijke Kamerlid mevrouw Fortanier de Wit niet aanwezig zal kunnen zijn. Van haar - naast politica ook nog huisvrouw en moeder - is in de laatste jaren veel gevraagd. Steeds heeft mevrouw Fortanier gewerkt zoveel zij kon, en zij was present waar het haar maar even mogelijk was. Wie met haar in nauw contact samenwerken hebben zich wel eens afgevraagd of niet te veel wordt geëist, maar haar energie is groot. Nu echter zal zij door een lichte hersenschudding - gevolg van een val tijdens een sprekersbijeenkomst enige weken terug - absoluut verhinderd zijn onze algemene vergadering bij te wonen. Wij hebben er behoefte aan haar op deze plaats een spoedig herstel toe te wensen en wij durven ons vrijmoedig als tolk der partij veronderstellen, wanneer wij de hoop uitspreken, dat mevrouw Fortanier weer binnen korte tijd in de gelegenheid zal zijn haar werkzaamheden te hervatten.

Het moge wellicht geen regel zijn collega's

in hoofdartikelen van staatkundige bladen toe te spreken, wie de jarenlange geest van vriendschappelijke samenwerking kent, die tussen mevrouw Fortanier en ons bestaat, reeds daterende uit onze „jong-liberale“ tijd, zal begrijpen, dat wij voor het vorenstaande gaarne de regels der plechtige vormelijkheid hebben overschreden.

* * *

Thans keren wij met onze gedachten terug naar onze algemene vergadering. Zij moge een vergadering zijn van constructieve arbeid. Zij moge ook de vraagstukken in het groot aanvatten.

Meer dan ooit dienen wij ons bewust te zijn van de ernst van de tijd, van de overgangperiode waarin wij leven, van de noodzaak dus om te zoeken naar nieuwe vormen. Tragisch is in menig opzicht de ontwikkeling; tragisch in de eerste plaats omdat de internationale positie ons confronteert met dreigend oorlogsgevaar en aan ontwakken van miljoenen-volken, die hun plaats vragen. Het ontwakken van het Oosten, zo lang voorzien, is in volle gang. Het vraagt van ons bezinning van wat wij moeten doen. Tragisch is de ontwikkeling ook waar wij moeten vaststellen dat wij een inspanning van de Westerse volken moeten vragen voor onze defensie, die als een loden last drukt op ons welvaartspeil en ons culturele peil aantast. Tragisch is het huidige wereldgebeuren ook daarom, omdat wij ons al die offers getroosten moeten terwille van onze vrijheden, van onze democratie en onze menselijke rechten, terwijl wij anderzijds moeten vaststellen een sterk verminderend vertrouwen in de waarde der democratie, en een aantasting van rechten en vrijheden hier in het Westen van binnenuit. Doordenking van deze vragen zal leiden tot een veroordeling van lichtvaardige critiek, maar zal ons tot de erkenning moeten brengen dat wij midden in een cultuurcrisis zitten, die van ons een ernstige aanpak van zaken eist.

De wereld van nu is niet een wereld waarin wij ons kritisch-vijandig mogen stellen jegens alles wat wij als ongewenst zien gebeuren. De critiek is zo gemakkelijk, maar het ontleden van de achter de verschijnselen liggende ontwikkeling is zo moeilijk. Daarom wordt van ons diepe ernst gevraagd, nuchterheid bij de ontleding van hetgeen wij zien gebeuren en een geest van opbouwen teneinde ons bescheiden steentje voor een toekomstige gelukkiger ontwikkeling te kunnen bijdragen.

* * *

Als politieke partij dragen wij een grote verantwoordelijkheid. Als liberalen drukt ons die verantwoordelijkheid zwaar. Onze voorgangers leggen ons verplichtingen op. Zij hebben niet geaarzeld fel te bestrijden wat zij fout dachten, zij hebben het foute afgebroken toen zij daartoe de macht kregen, en zij hebben prachtig bouwwerk daarvoor in de plaats gesteld, een bouwwerk waarvan de fundamenten en een groot deel van de bovenbouw nog aanwezig zijn. Ziet, dit is liberale stijl: geen blindelinge afbrekerij alleen, maar alleen breken wanneer men zich ook bezonnen heeft over de nieuwbouw die er voor in de plaats moet komen.

Deze algemene vergadering wordt kort

vóór de verkiezingen gehouden. In de partij is in het afgelopen jaar het beleid der Kamerfractie gewogen en de kandidaten zijn gesteld waar de partij thans achter staat. Het gaat er thans om duidelijk te stellen welke problemen wij voor de nieuwe parlementaire periode als de essentiële zien. Het gaat in deze vergadering ook over de vraag op welke wijze het Nederlandse volk in al zijn lagen kan worden duidelijk gemaakt dat het van het hoogste belang is onze partij te steunen bij de verkiezingen, het gaat dus ook om onze propaganda.

* * *

Van de algemene vergadering zal dus veel worden gevraagd. Wij zullen ons de internationale en nationale moeilijkheden moeten realiseren en wij zullen ons program voor de eerstkomende tijd af moeten stemmen op de noden van het ogenblik. En dat alles van het gezichtspunt onzer beginselen uit. Handelt men zo, dan is duidelijk dat wij wel het een en ander hebben te zeggen. Het regeringsbeleid der afgelopen jaren, dat in hoofdzaak bepaald is geweest door de combinatie K.V.P.-P.v.d.A., heeft er waarlijk niet toe kunnen leiden ons een minderwaardigheidscomplex op te dringen. Geenszins zijn wij blind voor de grote moeilijkheden waarvoor onze Regering is gesteld en waar wij hebben gekund, is onzerzijds ook steun verleend. Maar er zijn toch essentiële zaken waarmede wij ons bepaald niet kunnen verenigen en waar wij ernstige gevaren van duchten. Reeds vele malen hebben wij gewezen op de te zware druk op ons bedrijfsleven en op de veel te sterke remmen die aan de spaarzin worden aangelegd. Nog vorige week hebben wij de aandacht gevraagd voor de ernstige moeilijkheden waarvoor de middenstand is gesteld, maar ook andere delen van het bedrijfsleven ondervinden de zeer nadelige invloed van minister Lieftincks belastingpolitiek. En dan is er de nood waarin de middengroepen onzer samenleving in het algemeen verkeren. Naast de winkeliers en ambachtslieden behoren hiertoe vele groepen van intellectuelen, de mensen van het onderwijs in al zijn geledingen, ambtenaren, de ambten in allerlei bedrijven, en nog vele anderen. Hun positie is schrijnend. En dan hebben wij ook herhaaldelijk de aandacht gevestigd op de groep der kleine spaarders. En wie is niet begaan met het lot van zeer vele der uit Indonésië gerepatriëerden?

Onze middengroepen zijn in gevaar. Zij kunnen zich niet handhaven. En dat is, afgezien van het sociaal onrechtvaardige, dat deze groepen wordt aangedaan, van groot maatschappelijk nadeel. Want de middengroepen vormen de ruggegraat onzer samenleving. Uit deze groepen komen de leidende figuren voort op intellectueel en maatschappelijk terrein. Aantasting dezer groepen is aantasting van de kracht onzer samenleving. Hier liggen hoogst ernstige gevaren, die de meest ernstige aandacht verdienen.

* * *

De bedoeling van dit artikel is een inleiding te zijn tot onze algemene vergadering. De gehele problematiek behandelen zou ook onmogelijk zijn geweest. Wij stipten

(Vervolg op pag. 3)

☆ parlementaire flitsen ☆

De heer Louwes bepleit omslagstelsel voor de sociale uitkeringen

JUSTITIE: Slechte promotiekansen bij zittende en staande magistratuur — Waarborgfonds van notarissen — Dierenbescherming — De tandtechnici — De motie-Molenaar en „ontvijding“

Het Nederlandse volk zit met zijn visie op tal van sociale problemen behoort in de knoop, zo was het oordeel van onze geestverwant, de heer H. D. Louwes, bij de behandeling van de begroting van Sociale Zaken in de Eerste Kamer. En niet alleen het Nederlandse volk, maar de gehele Westerse samenleving.

Wij hebben te weinig leidende beginselen en beheersende gedachten, waarin wij het gehele sociale leven kunnen samenvatten.

Het vooruitkijken op onze problemen en onze toekomst vanuit een sterke grondslag is ons ontzegd en daardoor zal het voor ons allen en ook voor de minister van Sociale Zaken een ploeteren blijven, zonder dat het een beleid in grote stijl kan zijn.

Minister Joekes heeft in zijn Memorie van Antwoord laten weten, dat de Regering van mening is, dat het Regeringsbeleid gericht dient te zijn op het handhaven en verstevigen van een gezonde economische basis voor de volkshuishouding. Dat is in ieder geval een juist uitgangspunt, want onze situatie is, zoals de heer Louwes terecht opmerkte, nu eenmaal deze, dat wij onze kost moeten verdienen in een wereld, waarin wij de bestaande exportmogelijkheden moeten benutten en waarin van bestaanszekerheid geen sprake is.

Dit geldt te meer voor ons volk, dat zulk een sterke bevolkingsaanwas heeft en dat de neiging heeft om, zoals de heer Louwes het al eens eerder had uitgedrukt, „de vreugde van het hebben van een groot gezin te willen combineren met de levensstandaard van een klein gezin“.

Opze woordvoerder was van mening, dat ons volk over het algemeen te veel in de illusie leeft, dat bestaanszekerheid een toverwoord is, dat ook buiten onze grenzen de omstandigheden zo zal doen schikken, dat wij inderdaad met behulp van de overheid die bestaanszekerheid voor allen kunnen verkrijgen.

Dat is, zo merkte spr. op, een grote illusie, want de wet van vraag en aanbod is op de wereldmarkt door geen enkele macht in betekende mate te betugelen. Wat daar al dan niet mogelijk is, bepaalt voor een belangrijk deel de levensstandaard van ons volk.

Wanneer wij ons aan de illusie overgeven, dat wij een grote mate van bestaanszekerheid en knusheid in ons volksleven zouden kunnen verwerven, dan zou ons sociale beleid worden een distributie van armoede. Deze realiteit zullen wij dus voor ogen moeten houden.

Daaruit vloeit, zo betoogde onze woordvoerder verder, voort, dat de leefregels voor ons volk op sociaal-economisch gebied deze moeten zijn: dat wij in de eerste plaats doelmatig en veel moeten voortbrengen, in de tweede plaats, dat wij hard moeten werken, in de derde plaats, dat wij doelmatig en beheerst moeten verteerden, in de vierde plaats zoveel mogelijk de export en de dienstverrichting aan het buitenland moeten bevorderen en tenslotte ook moeten zorgen voor een goede sociale zorg en een rechtvaardige verdeling van het maatschappelijk inkomen.

Zouden wij deze sociale zorg echter te veel in het centrum plaatsen, dan is er, naar de heer Louwes nog eens herhaalde, veel kans, dat zij wordt tot een distributie van armoede.

Het beginsel van de sociale wetgeving, zo kon de heer Louwes terecht verklaren, wordt in onze kring volkomen aanvaard. Velen van ons zien daarin ook een uiting van Christelijke solidariteit.

De vraag is echter, of wij het geheel van sociale zekerheden niet te veel hebben opgeschroefd, zodat de mens er niet meer aan kan voldoen en daardoor geneigd zal worden, tot schade van zichzelf en van ons allen, de kantjes er af te lopen.

De heer Louwes sprak als zijn mening uit, dat de productie van ons volk en daardoor ook de exportmogelijkheden en verder de gehele welvaart van ons land bedreigd worden door de hoogte van de sociale zekerheid, die is opgebouwd niet alleen voor de loontrekkers, maar hier en daar ook voor de ondernemers.

Hij meende, dat een grotere mate van bestaansverantwoordelijkheid moet worden hersteld om uit ons allen te halen, wat er in zit. Natuurlijk op een verantwoorde wijze en niet door een systeem van jagen.

Naar het oordeel van onze geestverwant heeft men het tekort schieten van de mens, zijn geneidheid om de kantjes er af te lopen, bij de opbouw van het gehele systeem van sociale wetgeving teveel uit het oog verloren. En ook afgezien daarvan was bij spr. ook wel twijfel gerezen, of ons gehele stelsel van sociale verzekeringen nog wel aan zijn verwachting voldoet.

In dit verband merkte hij in de eerste plaats op, dat wij deze verzekering hebben uitgevoerd op een dergelijke wijze, dat wij toch eigenlijk van het begrip verzekering een fictie hebben gemaakt.

Zijn tweede grote bezwaar was de administratieve rompslomp. Een veel te groot deel van ons volksinkomen wordt gebruikt voor het administreren, dat vooral voor de kleine ondernemers een grote last betekent. En het derde grote bezwaar is de onvastheid van het geld.

Verzekering heeft eigenlijk alleen

zin, wanneer men een grote mate van zekerheid heeft omtrent de stabiliteit van de koopkracht van het geld.

Deze bezwaren toetsend aan de ouderdoms- en invaliditeitsverzekering, welke op 3 December 1919 is ingevoerd, kwam spr. tot de conclusie, dat, nu deze wet na ongeveer 30 jaar zegels plakken, kaarten opsturen, gegevens administreren in renteboekjes, e.d., tenslotte ten volle begint te werken, de uitkeringen, die eruit voortvloeien, veel te gering zijn om een behoorlijke oudedagsvoorziening te geven, zodat deze moeten worden aangevuld met een noodvoorziening.

Hij meende dus, dat met deze wet kon worden aangetoond, hoe theoretisch en hoe weinig doeltreffend in de praktijk dit systeem werkt.

Ik ben, zo verklaarde de heer Louwes in het vervolg van zijn opmerkelijke rede, met dit probleem nog niet klaar. Maar ik heb toch het gevoel, dat de last van de administratie langzamerhand zo groot gaat worden, dat wij ons moeten beraden op een omslagstelsel.

Persoonlijk was hij inderdaad van mening, dat een omslagstelsel zou moeten worden geprefereerd boven dat van een sociale verzekering. Hij kon dat omslagstelsel aldus zien, dat degenen, die nu werken, dit mede doen voor diegenen, die het niet kunnen doen, dus voor degenen, die ziek, oud of invalide zijn, en dat zij daardoor het morele recht krijgen, om, wanneer zij in dezelfde omstandigheden verkeren, verzorgd te worden door degenen, die dan werken.

De conclusie van zijn betoog was dus, dat en de omvang van onze sociale wetgeving en ons stelsel van sociale verzekering opnieuw moeten worden aangepast aan de werkelijkheid van nu, aan de werkelijkheid van de geaardheid der mensen, aan

de werkelijkheid van het met de rug tegen de muur geplaatst zijn van ons volk, aan de werkelijkheid van de veel te kostbare administratie en de gevaren voor ons ruilmiddel.

Mr. De Vos van Steenwijk, optredend als woordvoerder van onze V.V.D.-fractie bij de behandeling van de begroting van Justitie in dezelfde Kamer, vroeg allereerst 's ministefs aandacht voor de geringe promotiekansen bij de rechterlijke macht.

Daarvoor bestaan verschillende redenen. In de eerste plaats de benoeming van tal van oud-Indische rechterlijke ambtenaren. Onze woordvoerder erkende, dat dit niet te vermijden was. Het is een gevolg van de soevereiniteitsoverdracht en het is wel billijk, dat wij die ambtenaren, die hun carrière in Indië begonnen en deze plotseling zagen afgebroken, hier te lande de gelegenheid verschaffen om weer bij de rechterlijke macht te dienen.

De tweede reden zag spr. in de benoeming van een aantal afgevoelden van de colleges van bijzondere rechtspleging en de tuchtrechtspraak.

Hun zijn blijkbaar toezeggingen gedaan toen zij bij die colleges werden benoemd en het is een eis van goede trouw, dat die toezeggingen ook worden gehonoreerd. Intussen zijn er thans nog maar enkelen van deze categorie, die mededingen naar een plaats bij de rechterlijke macht.

Als derde reden meende onze geestverwant echter ook te mogen zien het aanstellen van veel waarnemers tegen half geld, de z.g. „renumeratie“, zomede de waarneming van hogere rangen door lager aangestelden.

Mr. De Vos van Steenwijk stelde de vraag of dit laatste toch eigenlijk niet een onwaardige handelwijze is en herinnerde in dit verband aan de protesten, die vroeger zijn gerezen, toen een aantal onderwijzers werd vervangen door „kwekelingen met acte“.

Bij het openbaar ministerie is de situatie, zoals spr. aantoonde, bovendien nog moeilijker. En ook hier heeft men de fout, dat waarnemende ambtenaren van het openbaar ministerie tegen een z.g. renumeratie — een mooi woord, maar het betekent eigenlijk: half geld — worden aangesteld, terwijl ambtenaren van het O.M. op hun beurt tegen een dergelijke toelagen dienst moeten doen als substituut-officier van Justitie.

Wat de notarissen betreft was mr. De Vos van Steenwijk erop, dat het denkbeeld, onder de notarissen gerezen, om vrijwillig een waarborgfonds te vormen ter bescherming van de cliënten in de enkele gevallen, waarin dat nodig mocht zijn, bij vele notarissen een gunstig onthaal heeft gevonden.

Spr. kon de bezwaren tegen een wettelijke verplichting tot oprichting van zulk een fonds delen, maar hij hoopte wel, dat men op de duur vrijwillig tot een dergelijke onderlinge regeling zou komen. Het zou zeker strekken tot handhaving van de stand van dit amt. Tevens drong spr. aan op bekorting van de termijn voor vervulling van opgekomen vacatures.

In aansluiting aan vroegere pleidooien in deze richting van zijn fractiegenoot, mr. Wendelaar, vroeg mr. De Vos van Steenwijk ook met aandrang thans spoedig te komen met een verscherping van de bepalingen betreffende dierenbescherming.

Ook de reeds vijftienvintig jaar hangende kwestie van de tandtechnici bracht spr. nog eens ter sprake, daarbij vaststellend, dat deze categorie er

DEZE BURGER

was Zondagmiddag in de Betuwe. Het was geen Zon-dag, het was een beetje kleumerig, maar prachtig was het niettemin.

Overal, van Utrecht tot Zaltbommel, stonden duizenden vruchtbomen in bloei.

De Linge, de Lek en de Waal lagen in klare, brede rust in het land.

Hier en daar stonden paarden en koeien aan de rand der rivieren in het groene gras.

Hofsteden en huizen lagen verscholen in de rijkdom van de witte, tedere boeketten der bomen.

Torens in de verte.

Kleine wegen en brede dijken.

Ergens een kop koffie in een veranda met het zicht tot den einder.

Als ge het niet kent, kunt ge nauwelijks weten hoe hartveroverend zo'n stadje als Buren is: een gevalletje-van-niks rondom een grote kerk in een krans van hoge bomen; een paar stille straten; een plantsoen, een kerkhof en dat prachtige, oude weeshuis.

Het was een schone, bijna-verheffende, dag in een schoon, verheffend land.

En land, dacht ik, dat onze zorg en onze liefde helemaal waard is.

Ergens raakt de tederheid van bomen-in-bloesem, van rivieren in den middag, van zo'n stadje en al die verrukkende rust óók aan ons staatsburgerschap.

Ergens zegt een stem in ons hart: dit land, dat zo schoon is, dat zulk een goed hart bezit, is onze zorg waard.

Die stem zegt dat onze politieke overtuiging, ons staatsburgelijke plichtsbef, dat zich binnenkort gaat uiten op een pro-zaisch stembiljet, gebonden is aan onze liefde voor deze schoonheid; aan onze verantwoordelijkheid dit land te behouden in zijn beste staat.

Dit is, naar zijn gevoel, de diepste zin van het staatsburgerschap van

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

In het dwangbuis (I)

Onder het motto „Exportpolitiek” wijdden wij veertien dagen geleden op deze plaats een commentaar aan de exportnota, die aan het begin van deze maand door de regering werd uitgegeven.

Wij spraken er daarbij onze teleurstelling over uit, dat de regering eerst thans ons nationale economische leven in sommige opzichten meer vrijheid wil verlenen, nu zij is gaan inzien, dat zij in dit opzicht steeds achter de feiten heeft aangelopen en dat het hoog tijd wordt, de bewegingsvrijheid van dit economische leven wat te vergroten. Wij betreunden daarbij o.m. eveneens, dat deze grotere vrijheid met name door de V.V.D. steeds voorgestaan en aangeraden, tot dusverre was tegehouden en slechts werd verleend onder de drang der omstandigheden.

Het is in dit verband interessant te constateren, hoe de socialisten op deze exportnota reageren. Het zou wel een groot wonder zijn, als het socialistische lijfblad, Het Vrije Volk, niet plotseling iets in de exportnota ontdekte, wat ook voorkomt in het plan van de Partij van de Arbeid. Wij willen deze goedkope constatering overigens laten voor wat zij is.

Naast deze zelfvoldaanheid, ziet Het Vrije Volk echter ook grote bezwaren in diezelfde nota, omdat het beginsel der geleide economie hierin te weinig tot uitdrukking komt.

Als men zoets leest, moet men zich toch waarlijk de ogen uitwrijven en vraagt men zich af, hoe de socialisten eigenlijk de internationale economische vraagstukken zien.

Immers, als Nederland ooit op internationaal economisch terrein zal kunnen meedoen en zich in de internationale handel een behoorlijke plaats wil veroveren, dan zal het toch zeker nodig zijn, dat Nederland op economisch terrein de nodige bewegingsvrijheid krijgt.

In het dwangbuis (II)

Wil men Nederland's plaats in de internationale handel enigermate verzekeren, wil onze handel kunnen concurreren, dan is niets funester, dan haar te binden door de beginselen van de z.g.n. geleide economie.

De geleide economie immers, leidt tot een onmiskenbare verstarring, die in de soepelheid, die nu eenmaal het kenmerk is van het internationale economische verkeer, slechts storend en remmend werkt en daardoor dus in het geheel niet past.

Welnu, hier blijkt weer eens de socialistische politiek ten voeten uit, die de nationale economische belangen volkomen wil opofferen aan de eigen starre principes, daarbij volkomen uit het oog verliezende, dat men buiten onze grenzen weinig van de socialistische plan-politiek gediend is.

Met andere woorden, zou de socialistische visie de exportnota hebben beheerst, dan zouden wij bij de deelneming aan de internationale handel, dan ook volkomen zijn vastgelopen.

Ziedaar weer een treffend staaltje, hoe de socialistische politiek tot verhoudingen kan leiden, die voor land en volk zeer ernstige gevolgen kunnen hebben. Moge met het oog op de komende verkiezingen dit sprekende voorbeeld niet onder stoelen of banken worden gestoken.

Klucht in Moskou (I)

De met veel pracht en praal gehouden z.g.n. economische conferentie van Moskou is Zaterdag j.l. gesloten. Hetgeen ieder nuchter denkend mens had kunnen vermoeden, is geschied: de conferentie is op niets uitgelopen.

Voor zover er contracten tot stand zijn gekomen, maken zij deel uit van het normale handelsverkeer met de Sowjet-Unie. Daarbij komt nog, dat voor zover er contracten afgesloten zijn, deze nog binnen het kader van bestaande handelsverdragen en deviezenovereenkomsten door de diverse regeringen dienen te worden goedgekeurd.

In deze economische conferentie te Moskou kan dan ook niet anders worden gezien, dan een pro-

pagandastunt van de communisten, een propagandastunt, waaraan een brutaal karakter niet kan worden ontzegd.

Immers, wie enigszins thuis is in het internationaal handelsverkeer, zal weten, dat de nodige belemmeringen in dit verkeer niet komen van de zijde der vrije democratische wereld, doch van de Sowjet-Unie en de door haar onderworpen landen achter het ijzeren gordijn.

Had men in Moskou werkelijk goede bedoelingen, dan had men deze kunnen demonstreren op de plaats waar men dit behoort te doen, t.w. via de Europese Economische Commissie van de Verenigde Naties, die geregeld te Genève vergadert en sedert jaren bezig is de uitbreiding van de internationale handel te bevorderen.

Hoe „vrij” het ook thans weer in Moskou toeging, blijkt wel weer zonneklaar uit de omstandigheid, dat het voor geen enkele niet-communistische journalist mogelijk was deze conferentie bij te wonen.

Hoe men de z.g.n. gesloten handelsovereenkomsten tenslotte moet beoordelen, moge o.m. blijken uit het aanbod van Hongarije om 10.000 ton tarwe aan Oostenrijk te leveren. Dit aanbod is van nul en generlei waarde als men weet, dat volgens de reeds bestaande officiële overeenkomst, Hongarije aan Oostenrijk nog een levering is verschuldigd van 30.000 ton tarwe, 5000 ton meel, 10.000 ton rogge, 5000 ton mais en een bedrag van anderhalf miljoen dollar, terwijl op het Oostenrijkse verzoek om deze achterstand in te halen geen antwoord kwam.

Klucht in Moskou (II)

Ook de Nederlandse deelnemer, prof. mr C. W. de Vries, heeft aan de Nederlandse pers verklaard, dat de economische conferentie op een mislukking is uitgelopen.

Prof. de Vries had zich deze teleurstelling kunnen besparen en had ook van te voren moeten en kunnen weten, in welk gezelschap hij terecht kwam. Hij heeft thans zelf kunnen ervaren wat er in Rusland geschiedt. Hij heeft evenwel niet nagelaten van zijn ervaringen aan het Nederlandse volk ook mededeling te doen.

Zo moest hij constateren, dat in Rusland absoluut geen klasseloze maatschappij bestaat. Hij heeft ook kunnen ervaren dat het grote verschil in verdienste, al naar bekwaamheid, tot grote standsverschillen voert. De beter betaalde mensen, die zich beter voeden, betere kleding hebben en beter wonen, vormen een groep op zichzelf, die practisch een heel eind van de arbeiders afstaat.

Maar ook deze „bourgeoisie” leeft in een vrese-lijk isolement.

Buitenlandse kranten en tijdschriften zijn in het geheel niet te krijgen, er is alleen communistische literatuur.

Tenslotte sprak prof. de Vries als zijn mening uit, dat de Nederlandse arbeider het veel beter heeft dan de Russische, terwijl de uitgebreide vrouwenarbeid ook in de zware industrie een ramp voor de samenleving schijnt te zijn.

Welnu, moge deze verklaring vooral doordringen tot hen, die in een onverantwoordelijke onverschilligheid de gedachte met zich mee dragen, dat het in Rusland „misschien toch wel niet zo erg is”.

Zelfcritiek

Op het verkiezingscongres van de Partij van de Arbeid, heeft de voorzitter van de socialistische Tweede-Kamerfractie, mr L. A. Donker, een rede gehouden, waarin hij o.m. het buitenlandse beleid van de Nederlandse regering aanroerde.

Bij deze gelegenheid sprak mr Donker als zijn oordeel uit, dat bij het probleem der boven-nationale ordening voor het internationale socialisme nog een grote taak is weggelegd. „Deze opmer-

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

wel aanspraak op mag maken, dat haar nu eindelijk eens rechtszekerheid wordt verschaft.

Weinig bevredigend achtte onze woordvoerder de wijze, waarop de minister de motie-Molenaar, het vorige jaar bij de behandeling van de wetsontwerpen wijziging en aanvulling van de artikelen 2 en 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen en regelen met betrekking tot de bestemming van vijandelijk vermogen aangenomen, interpreteerde en uitvoerde.

Zoals men weet, werd bij deze motie als het oordeel van de Eerste Kamer uitgesproken, dat bij beslissingen op verzoeken tot ontwijding, gedaan door in het buitenland woonachtige,

vóór de oorlog met Duitsers gehuwde Nederlandse vrouwen, ook met andere factoren dan met „een positieve verdienste van de betrokkene voor de geallieerde zaak” behoort te worden rekening gehouden.

Met een voorbeeld toonde onze woordvoerder aan, dat er toch wel heel schrijnende gevallen zijn.

Hij had een brief van een vrouw, van wie een zuster in 1902 met een Duitser gehuwd was; deze woont in de Russische zone van Berlijn. De echtgenoot was in 1947 overleden. Zij wil nu gaarne naar Nederland terug en haar vermogen terugkrijgen.

Zij is in beroep gekomen van een weigering van het Nederlands Beheersinstituut om haar een ontwijdingsverklaring af te geven. De Raad voor het Rechtsherstel heeft dit beroep op 6 Juni 1950 afgewezen, omdat de afgifte van een zodanige verklaring slechts dan dient te geschie-

den, „wanneer de aanvrager zich op bijzondere wijze heeft verdienstelijk gemaakt voor de Nederlandse of geallieerde zaak”.

Welnu, haar verdiensten en die van haar echtgenoot waren slechts van negatieve aard geweest, namelijk in die zin, dat zij zich geheel afzijdig hadden gehouden van de politiek en ermede hadden volstaan, Nederland steeds welgeind te zijn.

Mr. De Vos van Steenwijk vond dat toch een weinig bevredigende beslissing, welke aantoonde, dat het gevraagd in de motie van zijn geestverwant prof. Molenaar wel zeer juist was. Deze vrouw van 70 jaar, die bovendien ziekelijk was en een zieke man moest verplegen, wordt niet ontvijand en haar terugkeer naar Nederland wordt geweigerd, omdat zij middenin Berlijn tijdens de oorlog geen positieve daden voor de geallieerde zaak heeft verricht!

king”, aldus mr Donker, „klinkt wellicht enigermate optimistisch, als men ziet hoe de meningen in de socialistische partijen der verschillende landen met betrekking tot de integratie van Europa bijvoorbeeld ten aanzien van de wording ener Europese defensiegemeenschap, uiteenlopen. Er is hier stellig plaats voor zelfcritiek”.

Wij mochten ter plaatse reeds meermalen op dit verschijnsel wijzen.

De socialisten zijn op het gebied van de internationale samenwerking verre van voortrekkers. Integendeel, in vele landen betonen de socialisten zich ten aanzien van de internationale samenwerking uiterst conservatief. Zo houden zij b.v. de eenwording van Europa tegen. De progressiviteit op het gebied van de internationale vormgeving laten de socialisten in te veel landen geheel over aan anderen, die zij zo gaarne conservatief noemen, maar die de eisen des tijds toch maar heel wat beter begrijpen dan de z.g. progressieve socialisten. Gelukkig zien de Nederlandse socialisten de zaken anders. Jammer is het echter dat de Socialistische Internationale aan de Nederlandse socialisten evenwel kennelijk maar zeer weinig kans biedt om hun geestverwanten in het buitenland van hun ongelukkige en starre houding te doen afstappen.

Wel is het dus zo dat het internationalisme, dat de socialisten vroeger bepleitten, verloren is gegaan naar mate de kansen om de internationale samenleving te bevorderen, zijn gestegen. Het is treurig om dit te moeten constateren.

Socialistische visie

Sprekende over het regeringsbeleid, heeft mr Donker zich weinig tevreden getoond met het optreden in het kabinet van minister Van den Brink. De Partij van de Arbeid is hierover heel wat minder te spreken, aldus mr Donker, dan over dat van minister Lieftinck, „wiens beleid bevrucht is door zijn socialistische visie”.

Welnu, duidelijker had de socialistische fractieleider het waarlijk niet kunnen zeggen. Wat de gevolgen zijn van een beleid, dat is „bevrucht door een socialistische visie” hebben de Nederlanders waarlijk aan de lijve kunnen ondervinden. En hoef

Men vrage het de kleine middenstander, de ouden van dagen, de kleine ondernemer, zomede eveneens de arbeiders, die door het socialistische beleid niet meer de kans krijgen een loon naar prestatie te verdienen en in maatschappelijk opzicht vooruit te komen.

Het is ons dus in alle duidelijkheid gezegd, wat een socialistische winst bij de komende verkiezingen betekent. Deze houdt in een toenemende „bevruchting van de socialistische visie”, die o.m. voor de Nederlandse belastingbetalers weinig aantrekkelijke gevolgen zal hebben.

Een gewaarschuwd man geldt, vooral bij de komende verkiezingen, voor twee.

(Vervolg van pag. 1)

slechts enkele punten aan waaraan wij aandacht zullen moeten besteden. Er zijn er nog vele andere. Wij denken aan de kunstmatigheden op economisch gebied, die ons nog steeds beletten de werkelijkheid te zien en gezonde verhoudingen te krijgen. Zo zal men het huurprobleem bijvoorbeeld moeten aanvatten.

In de afgelopen jaren is onzerzijds op al de genoemde vraagstukken gewezen en zijn oplossingen aangegeven. Thans dienen wij met het oog op de verkiezingen kort en klaar te formuleren hoe wij in het huidige tijdsgezicht de oplossingen zien die wij moeten nastreven. Het ontwerp-verkiezingsprogramma is de basis waarop de algemene vergadering bij haar arbeid steunt. Moge de vergadering haar taak in krachtig opbouwende zin vervullen. Voor velen - ook voor ons - is de algemene vergadering het feest van het weerzien. Moge zij ook zijn het feest der opbouwende gedachten. K.

Op dit ogenblik, zo merkte onze woordvoerder ietwat bitter op, krijgen tal van Duitsers gratie. Generaal Christiansen wordt begenadigd en heeft daarna nog een grote mond. Kottalla, de beul van Amersfoort, krijgt gratie, omdat hij niet toerekeningsvatbaar is geweest. Ook tal van N.S.B.-ers hier te lande wordt gratie verleend.

„De Regering strooit met gratieverleningen als Zwarte Piet met pepernoten”. Hoe scherp steekt tegen het vorenstaande af de behandeling van bovenbedoelde vrouw.

Het is dan ook absoluut nodig, dat in dergelijke gevallen een andere houding wordt aangenomen, zoals in de motie wordt uitgesproken.

Tenslotte bepleitte onze woordvoerder nog met kracht de aanleg van een waterleiding bij de strafgestichten te Norg.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Waarn. Red. secr. G. Stempher.
Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Bloemendaal besprak beschrijvingsbrief

Na afloop van de vergadering op 17 April j.l. ter bespreking van de Beschrijvingsbrief voor de Algemene Vergadering te Utrecht hield de heer mr H. B. Wildt Meyboom, lid van de gemeenteraad van Bloemendaal, een causerie over het onderwerp: „Enige beschouwingen over onze sociale wetgeving”.

Achtereenvolgens werden behandeld de Kinderbijslagwet, de Invaliditeitswet, de Ongevallenwet, de Ouderdomswet en de Noodwet Ouderdomsvoorziening.

Met zeer veel belangstelling volgden de aanwezigen de interessante en duidelijke uiteenzetting van de spreker. Uit de levendige gedachtenwisseling, die daarop volgde, bleek, dat men met grote aandacht naar zijn uitstekend betoog had geluisterd.

Drs Korthals komt naar Alphen aan de Rijn

In Alphen aan de Rijn zal op 28 April a.s. een openbare bijeenkomst gehouden worden, waar o.m. het woord gevoerd zal worden door drs H. A. Korthals.

De bijeenkomst wordt gehouden in het Nutsgebouw en begint om 8 uur des avonds.

Belangstellenden, ook uit de omtrek, zijn van harte welkom.

Mr dr Berkhouter spreekt te Zeist

Op Maandag 28 April a.s. zal mr dr Berkhouter op verzoek van de afdeling Zeist en Omstreken in Hotel „Hermitage” een sprekkbeurt vervullen met als onderwerp „De politieke toestand”.

De vergadering zal 8 uur 's avonds beginnen. Ook leden en geestverwanten uit de omringende gemeenten zijn van harte welkom.

Delfzijl boekte weer ledenwinst

De afdeling Delfzijl organiseerde op 16 April, onder voorzitterschap van de heer Welp een ledenvergadering, ter bespreking van de beschrijvingsbrief voor de Alg. Vergadering van 25 en 26 April. Deze bijeenkomst mocht zich in een flinke opkomst der leden verheugen. Als afgevaardigden werden benoemd de heren A. Welp en O. de Vries.

Na afhandeling der agenda, gaf mejr mr J. L. M. Toxopeus Pott op zeer boeiende wijze een beschouwing over de algemene politieke toestand. Op verzoek gaf ze eerst een historisch overzicht van de politieke verhouding in ons land vanaf de tijd van Thorbecke, om vervolgens op de tegenwoordige toestand over te gaan.

Na afloop werden door spreekster op vlotte wijze nog enkele vragen beantwoord. Voor de afdeling Delfzijl

WAAR HET OM GAAT

De verkiezingsstrijd, waar we thans midden in staan, moge veel van de „verve” missen, die in een grijs verleden de electorale campagnes kenmerkte, het wordt aan allerlei tekenen toch wel merkbaar, dat in brede kringen van ons volk het grote belang van deze Kamerverkiezingen wel wordt ingezien. Men moge nog zoveel klagen over ons partij- en ons kiesstelsel, die inderdaad weinig prikkelend werken op de algemene belangstelling; méér: men moge nog zoveel smalen op „de” politiek, die - naar het dan heet - immers toch niet in staat blijkt onze wereld uit het moeras te helpen, men kan toch ook niet ziende blind blijven voor het feit, dat van het regeringsbeleid héél veel afhangt voor het wel en wee van ons volk. En daarvoor is de samenstelling van onze volksvertegenwoordiging nu eenmaal van allesbeheersende betekenis.

Zelfs het feit, dat ook nu weer allerlei groepjes, buiten de traditionele partijen om, aan „de zeteljacht” deelnemen, moet gezien worden als bewijs, dat althans de belangrijkheid van deze verkiezingen ook door hen wordt erkend.

Inzonderheid voor onze partij verblijvend is de belangstelling, welke reeds thans - twee maanden vóór de verkiezing - alom blijkt te bestaan. Vrijwel overal vinden onze sprekers een talrijk en aandachtig gehoor.

Dat die belangstelling zich allereerst richt op hetgeen onze sprekers over de politieke en economische problemen te zeggen hebben, is uit de omstandigheden verklaarbaar. Men gevoelt: het gaat in de eerste plaats om de samenstelling van het Kabinet, dat na deze verkiezingen zal optreden en om het program, dat aan het regeringsbeleid voor de komende vierjarige periode ten grondslag zal worden gelegd. De maatregelen, welke de toekomstige regering op economisch gebied denkt te nemen en de beginselen, waardoor zij zich daarbij zal laten leiden, zijn, materieel, voor ons volksleven inderdaad van primaire betekenis.

Doch wanneer we dit zo stellen, is daarmee tevens reeds gezegd, dat het niet alleen op maatregelen en daden van regeringsbeleid aankomt. Hier spelen beginselen een even belangrijke

een zeer geslaagde avond, welke bovendien nog enkele nieuwe leden opleverde.

Ledenvergadering Den Haag

De afdeling Den Haag hield op Donderdagavond 17 April in Pulchri Studio onder voorzitterschap van mr C. Greve een ledenvergadering, waarin o.m. de beschrijvingsbrief voor de algemene vergadering en het ontwerpverkiezingsprogram werden besproken. Tot afgevaardigden naar de algemene vergadering te Utrecht werden aangewezen mr C. Greve, J. C. Manssen, mr Th. Bakker, mej. M. H. Hardeman, drs C. A. A. van Luttervelt en W. G. Boissevain, tot plaatsvervangende afgevaardigden mr A. W. Schade van Westrum, M. C. van Keule, mr J. A. Dankelman, J. Rietveld, F. L. van der Leeuw en ir W. M. Veen.

Geslaagde avond in het Gool

De afdelingen Naarden-Huizen en Bussum hielden op 17 April een geslaagde propaganda-avond, waarop voor een goed gevulde zaal mr H. F. van Leeuwen sprak over „Het gaat om beginselen”. Daarbij behandelde hij voornamelijk de financiële en economische aspecten van de regeringspolitiek.

Na deze rede ontwikkelde zich een levendige gedachtenwisseling.

Nieuwe propaganda bijeenkomst

Centrale Westerkwartier
Op Maandag 28 April organiseert de Centrale Westerkwartier een tweede propaganda-avond in Hotel Addens te Zuidhorn.

Als sprekers zullen optreden mevr. D. Elema-Bakker en de heer R. Zegering Hadders.

rol. En met „beginselen” komen we van het zuiver materiële op het geestelijke terrein. Dat ook dit meer en meer tot het besef der kiezers begint door te dringen, blijkt naar ons herhaaldelijk wordt bericht door onze sprekers, die niet verzuimen, hierop de bijzondere aandacht hunner toehoorders te vestigen.

Wij spreken niet zonder zekere voldoening van een herlevend liberalisme. Daarmede hebben we waarlijk niet alleen het oog op de - hier te lande bijv. - op zichzelf verklaarbare reactie tegen de rood-roomse „progressiviteit”, die haar tekortkomingen wel zo duidelijk manifesteert, dat velen zich daarvan afwenden: en weer meer vertrouwen gaan stellen in een meer liberaal gerichte economische politiek.

Alle gezaghebbende auteurs, die zich in onze dagen met deze problemen bezighouden, wijzen op het nauwe verband, dat ook hier bestaat tussen de concrete, politieke beslissingen en de geestelijke gesteldheid van waaruit die beslissingen genomen worden. Liberale politiek is niet los te denken van liberale beginselen. Spreken we dus van herlevend liberalisme, dan bedoelen we daarmee in feite: herlevende waardering van de principes, die aan het liberalisme ten grondslag liggen. Mogen we gewagen van een neo-liberalisme, dan hebben we inderdaad dus het oog op een liberale politiek die zich georiënteerd heeft aan nieuwe doordenking van alle vragen, die uit de hedendaagse problematiek van de samenleving, de staat en de mens oprijzen. Maar ook: alleen wanneer er waarlijk van zulk een doordenking sprake is, hebben we recht, van een herleefd liberalisme te gewagen. Welnu, die doordenking vinden we in de werken van grote moderne denkers als Roepke en zoveel anderen. En het politieke liberalisme is in toenemende mate bezig, zich daarnaar te oriënteren, zodat we inderdaad van een herlevend liberalisme mogen spreken, dat de „uitdaging” die er voor dit liberalisme in de politieke systemen van andere partijen besloten ligt, manmoedig aanvaardt en beantwoordt.

Invzet van de wereldomspannende politieke worsteling onzer dagen is: de vrije mens.

Ons Beginselprogram zegt het in de aanhef van artikel 4 aldus: „De vrijheid van de mens, naar zijn aard bestemd om als vrije persoonlijkheid in gemeenschap te leven, beschouwt de Partij als het kostbaarste goed. Zij acht de vrije menselijke geest de levenskracht der gemeenschap”.

Dit beperkt zich - het is duidelijk! - niet tot de gemeenschap, naar haar economische en sociale aspecten ge-

zien. Wanneer de liberaal de vrije menselijke geest de levenskracht der gemeenschap acht, denkt hij daarbij aan de geestelijke, de culturele, de artistieke, de religieuze aspecten der samenleving tenminste evenzeer als aan de eerstgenoemde. Juist nu in de laatste jaren van socialistische zijde met het begrip „actieve cultuurpolitiek” wordt geopereerd, is het goed te bedenken, wat de Italiaanse filosoof Carlo Antoni schreef in een onlangs in de steeds lezenswaardige serie „Vraagstukken van heden en morgen” verschenen vlugschrift „Over enige culturele en ideologische aspecten van kapitalisme en socialisme”.

„De Kunst, de moraal, het denken hebben een universeel karakter, omdat hun „waarden” - het schone, het goede, het ware - zijn geschapen om overgebracht te worden aan en gehoord dóór allen. Maar het nuttige is, zoals Kant reeds heeft opgemerkt, niet een universele maar een uitsluitend individuele waarde”.

Reeds op het terrein der kunst blijkt de laatste tijd herhaaldelijk, tot hoe bedenkelijke resultaten een regeringsbeleid voert, dat Thorbecke's veelvuldig misbruikte en misduide stelling „Kunst is geen regeringszaak” overschrijft. Zij bewijst met haar bemoeiingen noch de kunst, noch de kunstenaar, noch de culturele volksontwikkeling een dienst.

Ook het socialisme toont - Marx' historisch-materialisme ten spijt - wel te beseffen, dat het ook in de sociaal-economische politiek ten slotte aankomt op de mens als geestelijk wezen. Het geeft, ook waar het politiek-economisch een „Weg naar Vrijheid” meent te kunnen aanwijzen, toe, dat er eerst een socialistische mens, een socialistisch denkende en voelende mensheid moet zijn, wil er van een socialistische samenleving sprake kunnen wezen.

Vandaar dat het zich in heel zijn eenzijdige propaganda in pers en radio - hoe lang zal deze laatste monopolistisch door het socialisme gehanteerd kunnen worden? - richt op een omvorming, een omkneding van de menselijke geest in socialistische zin. Het móét immers de mens geestelijk rijp - of murw - maken, wil zijn politieke propaganda effect hebben! Het zijn niet slechts mindere goden als de heren Voskuil en Vermeer, die daartoe week aan week hun bijdrage door de microfoon leveren: in de officiële instructies door het Engelse Labour Ministerie van Voorlichting aan het Centrale Voorlichtingsbureau gegeven, wordt het ronduit erkent: „Daar de Staat meer en meer betrokken wordt in de opvoeding van jeugdigen en zeer jeugdigen, groeien de technische methodes van massale voorlichting - film, boeken, lezingen - gelijkelijk in betekenis”.

Deze staatsbevoogding is principieel gericht op het einde van de vrije menselijke geest, wien door gestadige, eenzijdige, propagandistische beïnvloeding de vrije zelfstandige oordeelsbevoegdheid ontnomen wordt en die onbemerkt verlaagd wordt tot een willoos werktuig in de handen van hen, die de vrije mens uiteindelijk wel dáár zullen brengen, waar hij, werd hem de mogelijkheid van eigen keuze en oordeel gelaten, niet terecht wil komen.

De liberaal daarentegen ziet de vrijheid van de mens als het kostbaarste goed, omdat hij de vrije menselijke geest erkent als de levenskracht der gemeenschap, op elk der vele gebieden waarop de mens als vrije persoonlijkheid in gemeenschap het recht heeft om te leven en, naar liberale opvatting, ook behoort te leven.

Dáárom gaat het in laatste instantie in de hedendaagse politieke worsteling, óók bij de komende verkiezingen.
G. A. DE RIDDER.

De strijd om de Vrije Universiteit van Berlijn (I)

Russen trachtten tevergeefs wetenschap en cultuur te verlammen

Nieuw instituut verrees uit het niet

Een sensationele vergadering

In November was het drie jaar geleden, dat een nieuwe universiteit letterlijk uit het niet verrees. Met een klein aantal professoren, een handjevol haastig verzamelde boeken en wat meubilair dat in een bonte groep beschadigde gebouwen ondergebracht was, opende de Vrije Universiteit van West-Berlijn in November 1948 haar deuren.

Op het ogenblik is het een goed georganiseerde instelling, die bijna 6.000 studenten telt en 250 hoogleraren en docenten, welke slechts één doel voor ogen hebben, n.l. het onderwijs te bevorderen terwille van de democratie aan beide zijden van het IJzeren Gordijn. Door haar geografische ligging is het de enige universiteit ter wereld die in staat is de jeugd in de Sowjet-sfeer te bereiken en de democratische gedachte daar levendig te houden.

De betekenis en de verrichtingen van de Vrije Universiteit werden zowel door de Duitsers en geallieerde autoriteiten te Berlijn, als door mensen in Amerika erkend en de universiteit ontving daarom hun bijstand. Door een schenking van \$ 1.309.500 van de Ford Stichting om de instelling te helpen over haar ergste moeilijkheden heen te komen, is de belangrijke rol welke 's werelds jongste universiteit in de ideologische strijd tussen Oost en West speelt, wel zeer goed uitgekomen.

Voor de oorlog had Berlijn slechts een universiteit, de bekende instelling Unter den Linden, die in 1809 door Wilhelm von Humboldt gesticht werd. Tijdens de 19e eeuw en het begin van de 20ste eeuw, toen enkele van Europa's grootste geleerden daar doceerden, stond de Universiteit van Berlijn op wetenschappelijk gebied zeer hoog aangeschreven. Tot 1933 toe — toen de Nazi's invloed gingen uitoefenen op de universiteiten — gingen talrijke buitenlandse studenten, voornamelijk Amerikaanse, naar Berlijn om daar hun doktersbul te halen.

Ongelukkig genoeg was de universiteit in het Oostelijk deel van de stad gelegen, dat in April 1945 de Russische zone werd. Toen de Verenigde Staten, Brittannië en Frankrijk twee maanden later de Westelijke sectoren bezetten, stelden ze meteen alle pogingen in het werk om de universiteit te heropenen en deze onder toezicht van de vier mogendheden te stellen. De Sowjets hechtten hier niet hun goedkeuring aan. Zij waren vastbesloten om het onderwijs in dit belangrijke instituut in communistische vorm te gieten, zoals zij overal gedaan hebben waar de Sowjet legers vaste voet gekregen hebben.

Beslissend veto

Schier eindeloze discussies resulteerden tenslotte in het gebruikelijke Russische veto en de Universiteit van Berlijn werd in Februari 1946 door een eenzijdig Sowjet decreet heropend. Zoals zoveel andere Europese universiteiten, had de oude Berlijnse Universiteit veel oorlogsschade opgelopen. Vele boeken waren naar het platteland geëvacueerd of verloren gegaan, velen van zijn vermaarde professoren waren als slachtoffer van het Nazi-regime gevallen of uitgeweken.

Ondanks deze moeilijkheden zouden de studenten en de beschikbare leerkrachten van wal hebben kunnen steken bij de opbouw van hun universiteit als de Sowjets niet de nodige maatregelen hadden genomen om de instelling dienstbaar te maken aan het communisme.

Een academische gemeenschap met studenten, die het er in de eerste plaats om te doen was de waarheid zo dicht mogelijk te benaderen zou

uitlopen op een verwerping van het communisme en zou een doorn in zijn vlees zijn. Bij de inschrijving van nieuwe studenten zouden de kinderen van arbeiders en boeren de voorkeur moeten hebben boven de zonen en dochters van „kapitalisten”, „reactionairen” en „parasieten”. (Al spoedig werden de laatstgenoemden aan geen enkele Duitse universiteit die onder Sowjet controle stond toegelaten, tenzij zij „politiek vooruitstrevend” waren). Er werd een nieuwe pedagogische faculteit aan toegevoegd waarvoor brallende communistische docenten aangesteld werden. Er werden verplichte colleges gegeven in „Sociale wetenschap”, die maar weinig gelijkenis vertoonden met het Westerse onderwijs op dat gebied. Het ergste van alles was nog, dat de volgens democratische principes gekozen studentenvertegenwoordigers, die de communisten niet slaafs gehoorzaamden, voortdurend tegengewerkt werden door de Sowjet autoriteiten.

Zulke veranderingen vonden er op alle universiteiten in de Sowjet zone plaats. Dit Sowjetiseringsproces ging echter veel vlugger in het andere door de Russen bezette gebied dan in de Oostberlijnse sector, waar de nabijheid van de Westelijke mogendheden een matigend effect had. Aan iedere universiteit werd een voorbereidende school met tweejarige cursus toegevoegd, de z.g. arbeiders- en boerenfaculteiten, om een nieuwe generatie van communistische studenten te helpen produceren. De studenten en leerkrachten aan zulke scholen kregen een speciale bezoldiging en andere

voordelen. Het is van veel betekenis, dat deze arbeiders- en boerenfaculteiten, die in totaal jaarlijks 4.000 nieuwe studenten toelaten tegen 6.000 aan de gewone faculteiten (dit zijn gegevens van 1950) geheel in het universiteitssysteem opgenomen werden. Tezamen met de nieuwe pedagogische faculteit konden zij machtig staan tegenover de andere, meer conservatieve, of zoals de communisten zeggen „reactionaire” faculteiten.

Hogere rantsoenen voor de wetenschap

De professoren en mensen van de wetenschap werden ook niet vergeten. Zij werden overladen met maandelijks „intelligentsia” voedselpakketten, hogere rantsoenen, andere emolumenten. In het begin werden ze niet lastig gevallen, tenzij zij de communistische autoriteiten openlijk aanvielen. Aan iedere universiteit werden een paar met de partijpolitiek vertrouwde professoren aangesteld om de communistische „democratie” te bevorderen.

Onder de studenten begonnen jeugdige „activisten” — gewoonlijk functionarissen van de communistische Vrije Duitse Jeugd of andere partijverenigingen — het werk van de studenten en professoren, die de universiteit volgens democratische richtlijnen trachtten te hervormen, te ondermijnen. In 1951 waren de studentenverenigingen van alle universiteiten in de Russische zone door middel van schijnverkiezingen volkomen dienstbaar geworden aan de communisten.

In 1946 evenwel, toen de Universiteit van Berlijn weer open ging, was het nog in het geheel niet zeker, dat de communistische ideologie daar veld zou winnen. De studenten en de professoren trachtten de politiek te vermijden en streefden er naar om de tijd die door de oorlog verloren gegaan was weer in te halen. Toen echter in 1947 de Russen, de professoren en studentenleiders begonnen te ontslaan, die zich niet voor het communisme wilden buigen begon de oppositie vastere vorm aan te nemen. In Maart van dat jaar „verdwenen” zes studentenleiders, d.w.z. zij werden ontfvoerd, er werd sindsdien nooit meer iets van hen vernomen.

Groeiend verzet

De oppositie groepeerde zich voornamelijk rondom de studentenkrant „Colloquium”, die al spoedig het orgaan werd van de democratische oppositie in de gehele Sowjet zone. De meeste abonnés hadden al van de Nazi-onderdrukking geleden. Zij waren vastbesloten om aan deze nieuwe totalitaire bedreiging, die weer van een andere kleur was, het hoofd te bieden. Zij publiceerden talrijke artikelen over academische vrijheid, die een scherpe aanval betekenden op de Russische bezettingsmethoden. Daarom was het niet te verwonderen, dat in April 1948 drie redacteurs van Colloquium door de Russen van de universiteit verwijderd werden.

Deze willekeurige daad lokte een protestvergadering van studenten uit die gehouden werd tussen de ruïnes van het Esplanade Hotel, enkele meters binnen de veilige Britse sector. Het was een sensationele vergadering en de organisatoren er van, de medewerkers van Colloquium, liepen een groot risico en droegen grote verantwoordelijkheid. Het was zeer goed mogelijk dat communistische spionnen alle deelnemers zouden aanbrengen en dat er de volgende dag massa-arrestaties zouden plaats vinden.

Toch gingen er op deze vergadering algemeen stemmen op voor de stichting van een werkelijk vrije universiteit, die gelegen moest zijn in West-Berlijn.

In een volgend nummer van ons blad zullen wij nader uiteenzetten hoe de nieuwe vrije universiteit in West-Berlijn tot stand kwam.

De productie van de vrije wereld

Sowjet-blok blijft ten achter

Volgens de economen die verbonden zijn aan het Amerikaanse Bureau voor de Wederzijdse Beveiliging (M.S.A.) produceert de vrije wereld viermaal zoveel als de Sowjet-Unie en haar vazalstaten.

De grote voorsprong die de vrije landen bezitten waar het de productie van staal, steenkool, ruwe olie, aluminium, electriciteit en schepen betreft, is kenmerkend voor hun enorme industriële capaciteit en grondstoffenrijkdom.

Het volgende staatje geeft een treffend beeld van de huidige stand van zaken op industrieel gebied. Men ziet hier met een oogopslag welk aandeel de Verenigde Staten, de overige vrije landen en het Russische blok in de wereldproductie hebben.

	V.S.	andere vrije landen	overige het Russische blok
Staal	47 %	35 %	18 %
Steenkolen	33 %	40 %	27 %
Ruwe olie	52 %	40 %	8 %
Aluminium	43 %	43 %	14 %
Electriciteit	42 %	44 %	14 %
Koopvaardij-schepen	35 %	62 %	3 %

ALLERHANDE

VEREISTE VOOR REDELIJKE WERKGELEGENHEID

Wil men een redelijke werkgelegenheid kunnen handhaven, dan moet men o.a. een voorraad goed voorbereide openbare werken achter de hand hebben, die onmiddellijk op het gewenste moment ten uitvoer kunnen worden gelegd. Helaas moet worden geconstateerd, dat er nog maar nauwelijks van zulk een voorraad kan worden gesproken. Vele gemeentelijke en provinciale technische bureaux zijn zo zeer met het lopende werk belast, dat voor de uitwerking van plannen, welke nog niet onmiddellijk ter hand zullen worden genomen, geen tijd overschiet.

(Sociale Voorlichting)

WAT ERVARING GELEERD HEEFT

De ervaring heeft ons geleerd, dat de „menselijke waardigheid” en het „plezier in het werk” niet kunnen worden gekocht met een hoog loon alleen. Vandaar, dat wij ons sedert vele jaren allerwegen intensief bezig houden met de vraag, hoe de werkomstandigheden kunnen worden verbeterd.

Wij bouwen cantines, wij schenken aandacht aan de betekenis van kleuren, wij zorgen voor frisse lucht en voor licht, om op een gegeven ogenblik tot de conclusie te komen, dat het in dit alles ook al weer niet alleen zit. Men denke aan het beroemde Hawthorne onderzoek, waaruit bleek, wat suggestie in dit soort dingen vermag. Men is tenslotte gaan inzien hoe groot, ja welhaast alles overheersend de betekenis van de psychische gesteldheid van de werknemer is voor een goede gang van zaken in de onderneming.

(De Onderneming)

DE EUROPESE LANDBOUW GEMEENSCHAP

Het is hoogst belangrijk, dat de vrije landen van Europa nagaan, of men het eens kan worden over de grondslag van een Europese Agrarische Samenwerking. Natuurlijk zal dit niet betekenen, dat men ineens tot een algehele afschaffing van bestaande tolmuren komt.

Men zal echter moeten trachten een coördinatie tot stand te brengen, een op elkaar afstemmen van het agrarisch productie- en afzetbeleid der verschillende landen. Hierdoor zal ongetwijfeld een verlaging van de kostprijzen tot stand gebracht kunnen worden. Dit is in het belang van consument en producent. In het bijzonder van de consument.

(Mededelingen van de Stichting voor de Landbouw)

EEN WOORD TOT DE WEIFELAARS EN WANKELMOEDIGEN

Waar het in de komende verkiezingsstrijd om gaat

Een onzer lezers schrijft ons,

De verkiezingen zijn in aantocht en dus maakt de V.V.D. zich op voor de strijd met de andere politieke partijen om de gunst der kiezers, in de hoop haar zetelstal in de nieuwe Tweede Kamer te kunnen uitbreiden. Wij hebben daarbij te doen met zichtbare tegenstanders; als wij hen niet aanvallen in woord of geschrift, dan doen zij het ons wel. Wij weten met wie wij te doen hebben.

Er is echter nog een tegenstander, een onzichtbare, waarschijnlijk veel gevaarlijker dan alle anderen: de onverschilligheid.

Deze onverschilligheid komt overal voor, om te beginnen in onze eigen gelederen. Het leven is in de laatste decennia veel en veel drukker geworden. Men kan, ook als lid of bestuurslid maar weinig tijd geven aan de partij, zodat het werk dat gedaan moet worden zowel aan de top als in de Centrales en de afdelingen door slechts enkelen wordt verricht.

Voorts ontbreekt de ware belangstelling bij zeer velen en een andere groep, die wel belangstelling zegt te hebben, durft niets openlijk voor de partij te doen uit overdreven angst voor broodnijd.

De gesignaleerde onverschilligheid is ook een gevolg van het feit, dat het openbare leven zo enorm ingewikkeld is geworden. De economische vraagstukken, die moeten worden opgelost, zijn talrijk en grijpen zo in elkaar, dat de knapste econoom soms geen werkelijke oplossing meer weet. Op geen gebied als het economische lopen de meningen zo ver uit elkaar. Alles ingewikkeld te maken is echter ook een teken van onze tijd. Niet zonder reden wordt het gezegd: „Waarom iets eenvoudig te doen als het ook ingewikkeld kan“ de laatste tijd meer en meer aangehaald.

Voorts zijn de internationale problemen zo overstelpend groot geworden, dat velen er maar liever met geen woord over willen spreken. Het enige wat dan nog gezegd wordt is: Nederland is zo klein, we zijn zo arm, wij kunnen toch niets aan de zaak veranderen. Zodoende wordt de mening, dat de internationale toestand weinig rooskleurig moet worden geacht gevolgd door een gebrek aan vertrouwen in de mogelijkheden van Nederland zelf.

Dit gebrek aan vertrouwen in ons eigen kunnen gaat helaas gepaard met een geheel ontbreken van een gezond gevoel van eigenwaarde, zich uitende in een abnormale voorkeur van de Nederlandse consument voor in het buitenland gefabriceerde goederen boven datgene wat hier wordt gemaakt en voorts in het steeds meer gebruiken van vreemde woorden, onder meer in radio en pers en tenslotte in een ontbreken van een gezond nationaal gevoel.

Slechte democraten

De hiervoor genoemde onverschilligheid voor de politiek is in wezen een aanwijzing voor het feit, dat wij nog geen goede democraten zijn. Immers, een goed democraat kan en mag niet onverschillig zijn.

Als gevolg van het reeds genoemde euvel om alles zo ingewikkeld te maken, zijn er steeds meer definitie's opgesteld om aan te geven wat democratie eigenlijk is. Elke volgende definitie was weer uitgebreider en moeilijker te begrijpen dan de voorgaande. Om het nu maar eens eenvoudig te zeggen:

Wanneer een land een democratisch bewind heeft betekent dit, dat het maatschappelijk leven op dezelfde manier is geregeld als in een sportvereniging. Elk lid heeft evenveel te vertellen, dus gelijke kansen voor iedereen. Houden de clubs wedstrijden tegen elkaar dan weten de spelers tevoren aan welke regels zij zich moeten houden en wat er gebeurt als zij dit niet doen. Zij moeten echter spelen en wel enthousiast spelen met alle

energie en kunde waarover zij kunnen beschikken.

Terwijl op het voetbalveld de spelers de regels goed kennen en zij hun uiterste best doen om het spel zo goed mogelijk te doen verlopen, kan dit niet gezegd worden van de meeste spelers op het politieke strijdtonel. Laksheid en onverschilligheid voeren daar vaak de boventoon, behalve wanneer het aankomt op het leveren van kritiek. Dan is het of de kranen van energie en welsprekendheid plotseling worden opgedraaid.

Het is mij menigmaal overkomen, dat iemand mij zijn nood klaagde over het feit, dat hij vroeger een bepaald bedrijf had gehad en dat hij nu niet mocht voortzetten op grond van de een of andere bepaling in de vestigingwet. Zijn klachten gingen gepaard met een woedend vloed van kritiek op de overheid; „het was hier maar een rommeltje, je kon beter doen zo spoedig mogelijk te emigreren enz. enz.“ In zo'n geval vraag ik steeds zo lang mijn neus weg op welke partij hij gewoon was bij de verkiezingen te stemmen. Meestal gaf de klager dan ten antwoord dat hij voor politiek geen belangstelling had, maar als er gestemd moest worden, ja dan stemde hij als eenvoudig man maar op de Partij van de Arbeid!

Zeer vele onverschilligen op politiek gebied staan — enigszins terecht — op het standpunt, dat de zaak hier volledig vastgevroerd is. Ook al is er nog zoveel verschil tussen de programma's der verschillende partijen (droge kost om te lezen en slechts voorzichtig opgestelde gemeenplaatsen bevattend), de buit is toch al verdeeld en daaraan verandert ondanks alle propaganda weinig. Een of twee zeteltes winst of verlies scheelt het op zijn hoogst en meestal gaat het vier jaar later weer andersom. Waarom zou iemand zich druk maken?

Iemand die aldus spreekt — en dat zijn er zeer velen — heeft gelijk; ons kiesstelsel laat geen grote veranderingen toe, maar als iedereen het politieke spel bewust meespeelde, zoals het een goed democraat past, dan zou deze toestand toch niet mogelijk zijn.

Van deze onverschilligheid onder vinden ook wij veel schade.

Meer vrijheid voor het individu

De groei op politiek gebied gedurende de laatste eeuwen is steeds gericht geweest op het verkrijgen van meer vrijheid voor het individu. Geen bevoorrechtiging van de één boven de ander, gelijke kansen voor iedereen.

Dat wil niet zeggen, dat alle mensen gelijk zijn of moeten zijn. De wereld en het leven is juist interessant, omdat de mensen verschillend zijn. Dit anders te wensen, zou betekenen, de mens zijn mens-zijn te willen ontnemen.

Hoe meer vrijheid er echter is, hoe meer ieder mens zijn speciale hoedanigheden kan ontwikkelen tot voordeel van allen tezamen.

De gestadige groei naar een steeds groter wordende vrijheid werd onderbroken door de socialisten (om van communisten niet te spreken) en de door hen aangehangen leer der geleide economie.

Zij zijn de mensen van de plannen en de systemen. Knappe en minder knappe koppen onder hen zijn met de bedoeling een „betere“ maatschappij tot stand te brengen achter het bureau aan het studeren gegaan op de wijze als waarop een geleerde een machine ontwikkelt.

In de machine der geleide economie moet de mens de functie van tandwiel vervullen; het kan slechts draaien op een wijze als door een hogere macht, de overheid, wordt opgelegd. Dat hierbij van een zelfstandig denkend individu geen sprake meer kan zijn, spreekt vanzelf. Juist de meest interessante eigenschap van de mens, zijn individualiteit, wordt hem

door de geleide economie en door productie naar behoefte ontnomen.

Denkt U zich eens in, lezer, dat de overheid gaat uitmaken wat U nodig hebt. Geleide economie betekent het kampioenschap der middelmatigheid, omdat alle mensen immers tandwiel zijn en dus gelijk. Als de knop wordt ingedrukt moeten zij bewegen.

De uitzonderlijk bekwamen, van wie het geheel profiteert, komen niet meer aan hun trek en de nietsnutters krijgen meer dan hun toekomt!

Door het volledig invoeren der geleide economie, wordt de gestadige ontwikkeling naar een steeds grotere vrijheid voor iedereen onderbroken.

Datgene wat in de loop van vele jaren tot stand is gebracht wordt stuk gemaakt, de mens wordt teruggebracht tot datgene wat hij eeuwen geleden was, doch thans in een gemechaniseerde maatschappij.

Dat betekent, dat wij met de strijd voor de vrijheid opnieuw moeten beginnen van beneden af onder veel moeilijker omstandigheden. Dat de aanhangers der geleide economie zich progressief noemen is de waarheid op zijn kop; wat zij uiteindelijk voorstaan betekent de zwartste reactie.

Geleide economie en vrijheid zijn naast elkaar onbestaanbaar. Voor de vorm zal men de verkiezingen behouden, maar de kiezers zullen zijn gedegradeerd tot ja-knikkers. Wat de Duitsers na 1933 hebben gedaan in hun eigen land, zal langs een achterdeur hier binnen worden gehaald, evenals de socialisatie op menig gebied.

Het zal niet eens zoveel moeite kosten, want de mensen zijn toch al onverschillig voor de politiek en hoe ingewikkelder de maatschappij wordt voorgesteld, des te gemakkelijker zal het gaan.

De fiscus als wegbereider der werkloosheid

Het einde moet de lasten dragen

De Beursbengel-beschouwingen van „Pluto“ in de Groene Amsterdammer laten nu en dan een ander geluid horen dan men in dit ultra-progressieve weekblad zou verwachten.

In het nummer van 5 dezer schreef „Pluto“ o.a. over het jaarverslag van Van Gelder Papier. Daarin trof ons de volgende ontboezeming van deze Groene medewerker:

„Op de 36½ miljoen aan voorraden (niet nader gespecificeerd naar grondstoffen en afgewerkt product) kan dus (bedoeld is: bij verder dalende papierprijzen. Red. V. & D.) eventueel heel wat verlies geleden worden. Men heeft bij Hollandia Kattenburg gezien hoe geweldig er dat kan inhakken. Als Van Gelder niet fiscaal werd uitgelooft, zou dit geen zorgen baren. Nu kan zelfs de sterkst staande onderneming, waaronder zeker Van Gelder valt te rekenen, na een periode van fantastische grondstofprijzen en dienovereenkomstige schijnwinsten, plotseling voor gapende afgronden worden gesteld. De hand over hand toenemende werkloosheid in Nederland is goedgevoeld van fiscale oorsprong, want welke ondernemer kan zulke bedragen uit zijn bedrijfsvermogen zien wegvloeden, en dan nog zijn arbeiders desnoods met verlies laten werken als het getij draaft?

Ook hier draagt het eind de lasten. Als een aandeel als Van Gelder Papier na zulk een prachtjaar als 1951 niet hoger kan noteren dan amper 150 cum 9% dividend, dan is dat een mene tekel voor de gehele Nederlandse industrie“.

Zulke even duidelijke als juiste taal vinden we in onze „progressieve“ pers niet vaak. Ze draagt in De Groene tot opschrift: „t is beter zonder schâ, dan

De Nederlander komt het best tot zijn recht in een sfeer van vrijheid en zelfvertrouwen; dan is hij tot ongekende prestaties in staat. Dat de Nederlanders, die er naar hunkeren iets op te bouwen, sombere denkbeelden hebben ten aanzien van de toekomst van ons land is begrijpelijk. Zij zijn als planten die onvoldoende zon en geen water krijgen.

Wat de V.V.D. ons biedt

De V.V.D. is de enige partij, die los van een bepaalde godsdienstige overtuiging, wil vechten om die sfeer van vrijheid en zelfvertrouwen tot stand te brengen.

Zij wil iedereen mobiliseren om het ingewikkelde weer eenvoudig te maken, om de plannenmakers van de kaart te vegen, om voor de besten van ons de deuren wijd open te zetten, opdat zij voor het algemeen welzijn hun kennis en ijver ten volle kunnen benutten, om tenslotte ieder mens in de maatschappij gelijke kansen te geven, ongehinderd door de vele strakke banden der geleide economie, die thans op bijna elk gebied in ons land merkbaar zijn.

Hier kan en mag geen weldenkend Nederlander onverschillig bij blijven. Over een luttel aantal weken kunnen wij allen tezamen het wel en wee van ons land voor de komende vier jaren bepalen.

Als wij hieraan niet actief ons steentje bijdragen, past ons later zelfs het recht van kritiek niet meer.

Laten wij bedenken, dat het tot stand brengen van een sfeer van vrijheid en vertrouwen in ons zelf, ook zakelijk gezien, meer waard is dan alle financiële hulp die Amerika ons liefheit te geven.

Om de verkiezingsstrijd goed te voeren is veel, zeer veel geld nodig. Tegenover het te bereiken doel is een financiële bijdrage echter een kleinigheid. Dit doel wordt sneller bereikt naarmate meer V.V.D.'ers in de nieuwe Volksvertegenwoordiging zullen worden verkozen. Dan zal iedere financiële bijdrage aan onze partij een beste belegging blijken te zijn.

de B.

Documentatie

Nieuwe boeken en brochures

Het Algemeen Secretariaat van de V.V.D. ontving voor zijn bibliotheek de volgende brochures:

„Aspecten eener Nationale Ouderdomsverzekering“, door mr N. E. H. van Esveld. Rede, uitgesproken op de Algemene Vergadering van de Vereniging van Raden van Arbeid van 27 November 1951. Deze overdruk uit het „Sociaal Maandblad Arbeid“ van Februari en Maart 1952 is niet in de handel.

„Het Nationale plan tegenover het Socialistische plan“, door prof. mr dr M. A. G. Harthoorn. Uitgegeven door Becht, Amsterdam, in de boekhandel verkrijgbaar voor f 1.25.

„Het Nederlands-Belgische Watergevraagdstuk; eer economische studie“, uitgegeven vanwege het Comité ter behartiging van de Nederlandse belangen bij de Rijn-Schelde-verbinding (Nederlands Comité Waterwegen).

Geschiedenisonderwijs-congres te Brussel een belangrijke manifestatie

Vorming van wereldburgers een der voornaamste aspecten

In het prachtig gelegen, grote gebouw van de Rijksnormaalschool te Laken Brussel, vond van 6-12 April j.l. een conferentie plaats, welke was gewijd aan het geschiedenisonderwijs in de lagere school en werd bezocht door enige honderden onderwijzers(essen) uit België. De aanwezigheid van delegaties uit Frankrijk, Engeland, Nederland en Luxemburg gaf aan het geheel een internationaal tintje. De opening van het congres geschiedde door de minister van Openbaar Onderwijs van België, Prof. Harmel, die in een warm en helder betoog de betekenis van deze conferentie uiteenzette. Zijne Excellentie legde er de nadruk op, dat de verwezenlijking van goed geschiedenisonderwijs ten nauwste samenhangt met de bereidheid van de leerkrachten open te willen staan voor de talrijke problemen, die juist in deze tijd op gebied van opvoeding en onderwijs bestaan. Dat in het raam van deze opvoedings- en onderwijsstaak het vak geschiedenis een belangrijke plaats inneemt werd door de minister op duidelijke wijze aangetoond.

Na de plenaire zitting vingen de werkzaamheden der beide secties, een Vlaamse en Waalse, aan. Verschillende sprekers en sprekersters hebben gedurende vijf opeenvolgende ochtendzittingen de diverse aspecten van het geschiedenisonderwijs behandeld. Na elke inleiding volgde een zeer geanimeerd debat, waarbij het de aanwezige Nederlanders vooral op viel, dat bij elke discussie gestreefd werd naar het bereiken van een synthese.

De eerste inleiding handelde over de gang van het geschiedenisonderwijs in de lagere school, d.i. aan leerlingen van 6-12 jaar. De inleider kwam tot een wel belangrijke conclusie, n.l., dat iedere onderwijzer in zijn klas een cultuur-overdrager moet zijn en wanneer hij dat is, niet alleen goed onderwijs maar bovendien een niet te onderschatten bijdrage tot de vorming van het wordende volk levert.

Belangrijk was ook het betoog van de heer Smekens, stads-archivaris van Antwerpen, die naging in welke geest een plaatselijke monografie moet worden opgebouwd om ten dienste te staan van het onderwijs in de vaderlandse geschiedenis.

Voor Nederlandse oren klonk dit alles niet nieuw. Ook ten onzent treedt meer en meer de wenselijkheid aan de dag om bij het geschiedenisonderwijs vooral aandacht te schenken aan de lokale en regionale geschiedenis, maar ook wij weten, dat de verwezenlijking van dergelijk heemgericht geschiedenisonderwijs uitermate moeilijk is. Er staan te weinig voor de onderwijzer bereikbare en geschikte werken ten dienste, bovendien dreigt het gevaar, dat men zich gaat verliezen in een veelheid van overigens wel interessante details, maar voor de grote lijn niet noodzakelijke kennis. Hier moet veel gesnoeid worden en er dient ijverig nagegaan wat in de lokale geschiedenis functioneel is voor de vaderlandse geschiedenis.

Op hoog peil stond de inleiding van de heer Corijn. Zij handelde over de elementaire begrippen van de algemene geschiedenis voor leerlingen van 12-14 jaar, ten onzent het voortgezet gewoon lager onderwijs. Ook in België is men nog niet tot een oplossing gekomen voor dit onderwijs.

Dezelfde problemen die wij kennen bij het V.G.L.O., heeft men in België; in vele gevallen houdt dit onderwijs slechts die kinderen over, die om de een of andere reden geen verder onderricht volgen.

Als men nagaat, dat na het zesde leerjaar een aantal kinderen naar het M.O. en V.H.O. overgaat, een deel naar het ULO, verder een niet onbelangrijk gedeelte naar het Nijverheids-onderwijs, dan begrijpt men iets van de klacht van verschillende vragenstellers, die opmerkten, dat wat ze aan leerlingen overhouden niet best is.

Naar de mening van vele Belgische onderwijzers(essen) overschatten de inleider, inspecteur-generaal Peeters, de intelligentie en de belangstelling

van de leerlingen van het 7e en 8ste leerjaar, toen hij voor die kinderen een geschiedenisplan ontvouwde, dat groter aandacht geschonken wilde zien aan de algemene geschiedenis.

De heer Verheyen nam het geschiedenisboek onder de loupe en deed daarbij uitkomen, dat in dit opzicht in België nog heel wat te verrichten valt. Wat wij, Nederlanders, van de Belgische geschiedenisboeken zagen, versterkte bij ons de mening van de inleider: de uitgaven van onze Zuideurburen staan mijlenver achter bij hetgeen in de laatste jaren in Nederland op dit terrein verschenen is.

Anderzijds rijst de vraag, of we ten onzent niet bloot staan aan het gevaar van een te goede verzorging, waardoor aan de zelfwerkzaamheid van onderwijzers en leerlingen geen ruimte meer over gelaten wordt.

In een avondspreekbeurt sprak de heer Havet van het Secretariaat van de Unesco over „De rechten van de mens”. Dit zeer belangrijke onderwerp kwam helaas niet tot zijn recht.

Het wekt verbazing, dat men van de zijde van de Unesco niet iemand heeft afgevaardigd, die volkomen op de hoogte is van hetgeen in een bijeenkomst van mensen uit de schoolwereld nu eenmaal nodig is.

Veel beter was de inleiding van de directrice ener Rijksnormaalschool, mej. Raus. Zij behandelde de vraag, hoe het geschiedenisonderwijs op de lagere school kan bijdragen tot het aankweken van een betere verstandhouding onder de volken.

Het welslagen van het werk van de Uno hangt in grote mate af van de geestdrift, waarmee de idealen door het grote publiek verdedigd worden. Een werkelijke vereniging van de naties is niet mogelijk zonder voorafgaande vereniging van de geesten, die voornaamelijk steunt op de opvoeding.

De opvoeder moet zijn beste krachten inspannen voor het vormen van wereldburgers, die de noodzakelijkheid van universele solidariteit inzien en vertrouwd zijn met het mechanisme van de internationale samenwerking.

Geheel het klimaat van het onderwijs moet een brede verdraagzaamheid ademen, een wederzijds respect, een actieve solidariteit en een volledige openhartigheid.

Alleen op de bodem van een hecht en levend solidariteitsbesef met betrekking tot de familie, de school, het dorp, de natie, wordt een stevig gefundeerde wereldmentaliteit gebouwd.

In alle onderwijs moet men de fundamentele wereld-eenheid accentueren en de evolutie van het leven van het eigen volk plaatsen in het licht van de ontwikkeling van de mensheid.

„De gedragingen en handelwijze der volken op internationaal gebied zijn net de zelfde als die, waarvan zij blijken geven in hun schoollokalen”.

Behalve de verschillende lezingen, waren er voor de congressisten nog talrijke andere attracties: bezoeken aan diverse musea in Brussel enz. en ten slotte een gezellig samenzijn. Vooral dit laatste bleek zeer belangrijk. Immers op een gegeven moment verzamelden Vlamingen, Walen, Fransen, Engelsen en Nederlanders zich in een kring, met de handen ineen, om onder leiding van een Schotse leraar een volksdans uit te voeren.

Het was na afloop van deze „verbroederings” manifestatie, dat een Engels schoolhoofd ons met ontroering in zijn stem zei:

„Beste collega, als dat maar eens wat meer kon gebeuren, dat de onderwijzers uit alle landen elkaar zo konden leren kennen en zo met elkaar konden samenwerken gedurende een aantal dagen, wat zouden we dan in elk land centra kunnen scheppen van enthousiasme voor de volkerenverbroedering. Want bij ons toch, we mogen het zeggen, begint de vorming van de jonge mens tot wereldburger eerst pas goed, als we er zelf door en door geestdriftig voor zijn. En om dat te worden zijn zulke bijeenkomsten als we vanavond mogen beleven van niet te schatten betekenis”.

Sprekende namens de Nederlandse delegatie hebben wij in ons dankwoord aan onze Zuidereburen dan ook niet nagelaten de woorden van onze Engelse collega door te geven, omdat zij eigenlijk het best vertolkten wat deze week voor ons allen geweest is.

Niet in de eerste plaats hetgeen we aan didactische kennis opdeden, maar veeleer wat we op verschillende momenten als onderwijzers-opvoeders doorleefden tijdens deze bijeenkomsten, namen we als een rijke winst mee.

v. M.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mejjfr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Ledenraad Nationale Vrouwenraad kwam bijeen

Belangrijke punten ter sprake

Sinds enige tijd is de organisatie „Vrouwen in de V.V.D.” aangesloten bij de Nationale Vrouwenraad. Op het ogenblik is dit nog als verenigingslid-voorstandster, maar zodra onze organisatie rechtspersoonlijkheid heeft (waarvoor thans aan de statuten gewerkt wordt) worden wij gewoon lid.

Echter ook nu reeds hebben wij het recht iemand aan te wijzen voor de ledenraad en wel bij voorkeur een bestuurslid.

Als zodanig werd ondergetekende afgevaardigd met als plaatsvervangster mevrouw mr. E. Veder-Smit uit Huis ter Heide, lid van ons Algemeen Bestuur.

Op 17 April j.l. hebben wij voor het eerst een vergadering van de ledenraad van de Nationale Vrouwenraad bijgewoond, gehouden in „Gooiland” in Hilversum.

Aanwezig waren een 40 à 50 vrouwen, vertegenwoordigend circa 35 verenigingen. Dat zijn niet alle aangesloten verenigingen; er zijn altijd bezwaren van kosten en tijd. Maar reeds dit gezelschap vertegenwoordigde een breed terrein.

Vanuit welke uiteenlopende achtergronden waren wij allen gekomen! En toch vonden wij elkaar in de bespreking van gemeenschappelijke problemen. Dit is wel duidelijk, dat wij veel gemeenschappelijke belangstelling hebben en dit niet alleen, maar dat wij bij alle verschil het toch ook zo vaak eens zijn.

Behalve de onvermijdelijke benoemingen en verslagen (die overigens op zichzelf interessant waren) kwam er zoveel ter sprake, dat het niet mogelijk is, in onze beperkte ruimte een volledig verslag te geven. Wij kunnen slechts een greep doen:

Europese federatieve beweging en V.I.R.O., over welker onderlinge verhouding nogal wat misverstand bleek te zijn.

Koop en/of gebruik in het openbaar van drank door personen beneden de 18 jaar, zowel zwak alcoholische dranken als sterke drank.

Rommel op straat en in plantsoenen. Wie weet een goede slagzin? Kleuterzorg en kleuteronderwijs. Wanneer komt er een wet inzake dit laatste?

Aanbod Internationaal Archief voor de Vrouwenbeweging een kleine permanente uitstalling te maken van werk door V.N.-organen voor en door vrouwen (en kinderen). Wie heeft materiaal?

De internationale conventie over de prostitutie (Dec. 1949) is nog

niet door ons land geratificeerd. Het bestuur zal er op aandringen.

De algemene jaarvergadering werd vastgesteld op 10 en 11 Juni. Behandeld zal worden: de adoptie.

Des avonds sprak mej. mr. J. J. Th. ten Broecke Hoekstra over: „Moeilijkheden bij het vinden van werk voor oudere vrouwelijke werkkrachten”. Zij putte daarbij uit zowel nationale als internationale gegevens, waarbij bleek, dat er landen zijn, waar dit probleem helemaal niet bestaat.

Een eenvoudige afdoende remedie kon zij ons niet geven. Er is vooroordeel dat overwonnen moet worden en er is een moeilijke mentaliteit bij de slachtoffers, vooral bij haar met geen of geringe scholing of vakopleiding.

Hoe meer vakopleiding, hoe meer bereidheid in een ander vak over te gaan.

De wenselijkheid van een vakopleiding kwam wel zeer sterk naar voren; maar dit betreft feitelijk meer het voorkomen dan het genezen van de moeilijkheid.

Uit deze korte aantekeningen blijkt wel hoe veelzijdig de onderwerpen waren, die op de vergadering aan de orde kwamen en die in de beste stemming werden besproken.

Van hoeveel meer waarde is deze samenwerking, waarbij wij bewust over de scheidsmuren heen elkaar de hand reiken, dan een, die berust op een negeren, een verdoezelen van die scheidsmuren.

De Nationale Vrouwenraad kan van grote betekenis zijn.

J. H. S.

Provinciale bijeenkomst op Vrijdag 9 Mei a.s. te Utrecht

Evenals vorig jaar zal ook dit jaar een provinciale voorjaarsbijeenkomst gehouden worden van de vrouwelijke V.V.D.-leden in de provincie Utrecht en wel op Vrijdag 9 Mei; aanvang 12 uur in het Wilhelminaparkpaviljoen te Utrecht met 'n koffietafel; des middags om 2 uur spreekt mevr. mr. E. A. J. Scheiterna-Conradi.

De uitnodigingen worden dezer dagen verzonden. Men geve zich vóór 2 Mei op bij de bekende adressen van de vrouwengroepen Amersfoort, Bilthoven en Zeist, of bij de Centrale Vertegenwoordigster, mevr. mr. E. Veder-Smit, Ruysdaellaan 9, Huis ter Heide.

Wie geen uitnodiging ontving, wende zich tot laatstgenoemde.

Elke „vrouw in de V.V.D.” uit de provincie is van harte welkom!

Ook Hilversum heeft een Vrouwengroep

Op 9 April j.l. werd de vrouwengroep afdeling Hilversum opgericht, waarbij de bedoeling voorstaat, de damesleden van de V.V.D. te activeren en meer politiek bewust te maken en voorts de verkiezingsactie te ondersteunen.

Er werd een voorlopig bestuur gevormd, waarin zitting namen de dames Cool, Drijver, Machielsen, Vorstman en Van Raalte.

Het secretariaat is voorlopig in handen gesteld van mevr. Van Raalte, 's-Gravesandelaan 2.

De eerstvolgende ledenvergadering is vastgesteld op 7 Mei a.s., 's middags om 2 uur ten huize van mevr. Cool, P. C. Hooftweg 22 te Hilversum.

De berichtgeving over „De West”

(Ingezonden)

Met verwondering las ik het opstel van de heer E. Elias over de inlichtingen, die men hier te lande over De West ontvangt, waarin hij o.a. spreekt van een paar honderd ingewijden.

Als belangstellende voor onze tegenwoordige en vroegere gebiedsdelen zal de heer E. ongetwijfeld een der 10.000 leden zijn van de Koninklijke Vereniging Oost en West, die een zeer levenswaardig maandblad uitgeeft, dat voor een niet gering deel gewijd is aan de Antillen en aan Suriname.

Daarin toch worden geregeld de economische, politieke en dagelijkse gebeurtenissen in die landen besproken, hoewel van een neutraal standpunt.

Dat de Nederlandse dagbladen betrekkelijk weinig aan dat blad ontleenen en dus bij gebrek aan plaatselijke correspondenten De West zo'n beetje dood zwijgen heeft zijn verklaring.

Gedurende deze eeuw heeft het

Moederland beproefd in samenwerking met de inwoners dier gewesten een welvaart op te bouwen; het is behalve voor Curaçao en Aruba niet gelukt. Nu willen die gewesten zelf hun boontjes doppen; de natuurlijke reactie is, dat men zich terug trekt. Men wenst het beste, is tot hulp bereid en wacht af.

Overigens zijn de meeste daar voorkomende kwesties — als de verhouding van Curaçao (60.000 inw.) tot Aruba (16.000 inw.) — voor Nederlanders van zo weinig ingrijpend belang, dat men niet verlangen kan dat zij ervoor meer dan een matige belangstelling zullen hebben.

Hoewel ik helemaal geen kenner van de zaken van De West ben komt het mij toch onredelijk voor, dat een zo ijverige en belangrijke vereniging als Oost & West over het hoofd gezien wordt.

Overigens moet ik uit het aangehaalde opstel van de heer Elias besluiten, dat hij de roeping voelt de door hem aangewezen leemte aan te vullen.

Ir T. N. HELLEMANS.

(Mr E. Elias is ten zeerste vereerd met Uw opmerking, daar hij zelf de „Kroniek der Nederlandse Antillen” in „Oost en West” schrijft. — Red.)

Aan de Administratie van
„VRIJHEID EN DEMOCRATIE”
 Postbus 43 - Amersfoort

Ondergetekende wenst zich te abonneren op het weekblad „Vrijheid en Democratie” als

- * Kwartaalabonné à f. 1.90 per kwartaal
- * Jaarabonné à f. 7.50 per jaar
- * Doorhalen s.v.p. wat niet verlangd wordt

Naam:

Adres:

Postgiro 245103 t.n.v. de Penningmeester van „Vrijheid en Democratie”, Amersfoort

.....
 Handtekening

HBU **HBU**

Reisgeld

Het juiste reisgeld en alle reisgeld waar U recht op hebt, ook daarvoor kunt U bij onze speciale - bij uitstek goed geïnformeerde - afdeling Reisdeviezen terecht.

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
 AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

Voor dagelijks gebruik

DE JONG'S
CHOCOLADE
CHOCOLADE
HAGELSLAG

De eenige echte!

N.V.

Machinefabriek

IJZER-STAAL-EN
METAALGIETERIJ

v.h. BAKKER & Co.

RIDDERKERK

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayo-
manufacturen

N.V. Staalraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

GORINCHEM

Internationale bankzaken.

Voor Uw zaken met Azië beschikken wij over 15 kantoren in Indonesië en eigen vestigingen in Bombay, Calcutta, Bangkok, Singapore, Hongkong, Kobe, Tokyo.

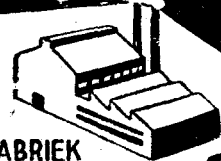
Inlichtingen verstrekken onze kantoren in Nederland:
Amsterdam, Singel 250
Rotterdam, Mathenesserl. 235
Den Haag,
 Lange Vijverberg 11

NATIONALE HANDELSBANK N.V.

gevestigd sedert 1863

DAKEN - VLOEREN

N.V. BETON- & PLATENFABRIEK
 GEBRS. MYNLIFF NYMEGEN

TEL 20539

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Verslag Algemene
Vergadering V.V.D.

(Pag. 7)

Mr. OUD HIELD WAPENSCHOUW OP HOOGTIJDAG DER V.V.D.

In een tot de uiterste hoeken gevulde zaal van het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht, sprak mr P. J. Oud, voorzitter en lijst-aanvoerder van de V.V.D., ter gelegenheid van de Jaarlijkse Algemene Vergadering der Partij op Vrijdagavond 25 April j.l. de navolgende openingsrede uit:

De wereld wordt iedere zeven jaar opnieuw verpacht", zo zeide mij eens in de voor-oorlogse crisisjaren, toen ik minister van Financiën was, een der ambtenaren van mijn departement. Dit was, zo voegde hij er aan toe oude wijsheid uit het Zeeuwse land, zijn geboortegrond. De landerijen werden daar, indien ik het goed begrepen heb, oudtijds voor zeven jaar verhuurd. Met de vruchtwisseling kwam dat aldus het best uit. Om de zeven jaar begon dus om zo te zeggen een nieuwe ronde. En zo was het met de wereld ook.

Zij ziet er, zo zeide men, over zeven jaar heel anders uit. Het werd mij in 1933 gezegd ter bemoediging. De crisis zou niet eeuwig duren. Er zou weer een andere tijd volgen.

Waarom neem ik dit woord, zo speciaal sprekende van een tijd van zeven jaar nu vanavond tot uitgangspunt van mijn openingsrede voor deze algemene vergadering van de V.V.D.? Gij kunt het gemakkelijk bevroeden.

Wederom is het zeven jaar geleden, dat de wereld een nieuwe ronde is begonnen. In het begin van de volgende maand zullen wij het zevende jaarfeest vieren van onze herstelde vrijheid. Mei 1945 werd het Duitse regiem, dat zoveel ellende over ons had gebracht door de verenigde krachten van hen, die tegen Duitsland en zijn bondgenoten hadden gestreden, vernietigd.

De zon der vrijheid verrees opnieuw boven de kim. Wij zouden, zoals het in November 1918 in de Tweede Kamer werd uitgesproken, geneigd zijn geweest met Ulrich von Hutten uit te roepen: „Het is een lust om te leven”.

De wereld werd opnieuw verpacht.

...

Thans nu de eerste pachttermijn van zeven jaren zijn einde nadert, hoe ziet die wereld er nu uit? Dat het in menig opzicht, zo in de buitenlandse als in de binnenlandse politiek anders is gelopen, dan wij in 1945 verwachtten, is op zichzelf niet verwonderlijk. Zo gaat het in de geschiedenis altijd. De mens wikt, maar God beschikt.

Het is ons maar bitter slecht gegeven de loop der gebeurtenissen te voorzien. Al moeten wij bij het bepalen van ons beleid niettemin steeds het oog op de toekomst gericht houden. Het „gouverner c'est prévoir" — regeren is vooruitzien — moet ondanks de beperktheid van ons menselijk gezichtsvermogen, ons richtsnoer blijven.

Maar al is het niet verwonderlijk, dat de gebeurtenissen zich anders voltrekken dan wij hebben verwacht, toch zijn er ook in deze verwondering gradaties.

En zo was het in Mei 1945 waarschijnlijk bitter weinig geloof hebben gevonden, wanneer ons toen voorspeld was, dat binnen en-

kele jaren van ons een militaire inspanning zou worden gevraagd, die alles achter zich zou laten van wat vroeger in tijd van vrede van ons was verlangd.

Er was in 1945 in zoverre gelijkens met hetgeen in 1918, na het einde van de eerste wereldoorlog was geschied, dat een ernstige poging werd ondernomen, om de wereldvrede zodanig te verzekeren, dat een herhaling van de ramp, die de wereld had geteisterd, zou worden voorkomen.

Ook het middel daarvoor werd in beginsel in 1918 en 1945 niet verschillend gezien. Wereldrechtsorde zou men het kunnen noemen. Wereldrechtsorde gebaseerd op dezelfde gedachte, die in de beschaafde landen de nationale rechtsorde kenmerkt. Een organisatie, die enerzijds een rechtvaardige oplossing van geschillen verzekert, en die anderzijds beschikt over een zodanig machtsapparaat, dat zij in staat is, de naleving harer beslissingen te waarborgen. Uitsluiting derhalve van de toepassing der procedure van de eigen richting in de internationale gemeenschap, zoals de eigen richting in de overgrote meerderheid der nationale gemeenschappen tot het verleden behoort.

Het middel daartoe in 1918 aangewend is de oprichting van de Volkenbond geweest. Die Volkenbond heeft het hoge doel, dat zijn oprichters voor ogen stond, niet kunnen bereiken. Hij bleek, toen het kritieke uur naderde, volkomen onmachtig de ramp van de tweede wereldoorlog te voorkomen. Daarom werd in 1945 een andere vorm gekozen. Te San Francisco werd de Organisatie der Verenigde Naties in het leven geroepen. Van die organisatie werd gehoopt, dat zij zou kunnen verwezenlijken, waarin de Volkenbond had gefaald.

Wij hebben helaas geen reden om ons over de ontwikkeling van deze Organisatie der Verenigde Volken te verheugen. Wel is de internationale organisatie in het algemeen gesproken veel sterker dan zij vóór 1940 was.

Maar het is nog niet de organisatie van allen, die sterk is.

Wij zien thans na zeven jaren de wereld verdeeld in twee kampen. Van diep wantrouwen vervuld staan zij tegenover elkander. Een werkelijke vrede is nog niet gesloten. Wij hebben ons vertrouwd moeten maken met het begrip „koude oorlog". En wij hebben op verschillende plaatsen die „koude oorlog" het karakter van een onvervalst warme oorlog zien aannemen. Tot dusver zijn die warme oorlogen gelocaliseerd gebleven. Maar wie zich het streven naar „localisatie" van oorlogen, hoogste wijsheid der diplomatie van vóór 1914, herinnert, weet, hoe gemakkelijk een locale brand zich tot een wereldbrand kan uitbreiden.

...

Hoe moeten wij de ontwikkeling der laatste zeven jaren verklaren? Ligt niet de grondoorzaak daar, dat de overwinning in de tweede wereldoorlog niet is behaald door een internationaal verbond, dat men zonder meer als een verbond van vrije nattes mag omschrijven? Wij zijn in 1941 uitermate gelukkig geweest, dat door Hitlers aanval op Sovjet-Rusland het grote rijk van Stalin in de kring van Duitslands vijanden werd opgenomen.

Wij begrepen, dat de kans op een Duitse nederlaag daardoor heel veel malen werd vergroot. Wij zijn nog altijd vol bewondering voor hetgeen het Russische volk in de strijd tegen de gemeenschappelijke vijand heeft verricht.

Wij weten, dat wij mede daaraan hebben te danken, dat ons land zijn vrijheid heeft teruggekregen.

Maar wij zijn er ons niettemin van het begin af van bewust geweest, dat Rusland een bondgenoot was van geheel andere aard dan de andere naties, die de strijd tegen Hitler hadden aangebonden. Het verdrag tussen Duitsland en Rusland in 1939 gesloten, waren wij ook in 1941 nog niet vergeten. Op de vernietiging van een vrij volk, het Poolse, was dit verdrag gericht geweest. De Poolse delingen stonden in onze geschiedboeken geboekstaafd als een der schandelijkste feiten uit de geschiedenis der achttiende eeuw. Wat in September 1939 geschiedde, kwam op een herhaalde Poolse deling neer. Het Rusland van Stalin gedroeg zich hier niet anders dan dat van Catharina II.

Dat Duitsland en Rusland hier dezelfde houding aannamen, behoefde al evenmin te verbazen. Beider regiem berustte op dezelfde beginselen.

Er was tussen nationaal-socialisme en bolsjewisme in beider diepste wezen geen onderscheid. Beide waren totalitaire systemen, ook in hun methoden aan elkander gelijk. Ook dit wisten wij reeds lang.

Gij herinnert U nog wel de voor-oorlogse verkiezingsleuze der nationaal-socialisten: „Mussert of Moskou". Ons volk is daar niet ingelopen. Het begreep reeds toen heel goed, dat het communisme uitdrijven met behulp van het nationaal-socialisme was het uitdrijven van de duivel met Beëlzebub.

(Vervolg op pag 4)

☆ parlementaire flitsen ☆

ONGERUSTHEID OVER DE DREIGENDE SCHOLENNOOD

Mr. Wendelaar sprak in de Eerste Kamer over de Onderwijs-begroting en de politieke propaganda voor de radio

Op de tweede dag, dat onze V.V.D. in Jaarvergadering te Utrecht bijeen was — dat was dus op Zaterdag 26 April — hielden „Volksonderwijs”, de „Nederlandse Onderwijzers Vereniging” en de Nederlandse Ouderraad eveneens in de Domstad een demonstratieve bijeenkomst ter waarschuwing voor de steeds dreigender wordende scholennood.

Het was om deze reden, dat mr Wendelaar des middags het eerst het woord kreeg om voor zijn deel enige vragen en opmerkingen te beantwoorden bij de gebruikelijke bespreking van het beleid der Kamerfracties. Onze senator, zelf oud-voorzitter van „Volksonderwijs”, die zulk een populaire figuur is in de kringen van het openbaar onderwijs, wilde namelijk in ieder geval ook nog een deel van deze demonstratieve bijeenkomst bijwonen.

En dat deze bijeenkomst hem bijzonder interesseerde lag ook daarom voor de hand, aangezien hij vier dagen eerder — in de vergadering van 22 April — bij de bespreking van de begroting van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen in de Eerste Kamer, nog met zoveel nadruk dezelfde waarschuwing had laten horen.

De heer Wendelaar zette bij het te berde brengen van dit onderwerp als het ware het debat voort, dat mev. Fortanier-De Wit destijds reeds in de Tweede Kamer met de minister had gevoerd. De minister meende op het stuk van de scholennoed niet zo pessimistisch te hoeven zijn als mev. Fortanier, maar ook de heer Wendelaar verklaarde nu op zijn beurt: ik wil toch uitdrukkelijk zeggen, dat ook ik mij ongerust maak. Zelfs, zo zei hij, wanneer ik elk woord, dat de minister in de Tweede Kamer hierover heeft gesproken, als onwrikbaar juist aanvaard, blijft er nog voldoende reden voor die ongerustheid.

Immers, de minister had toegegeven, dat de uitzonderlijk grote aanwas van leerlingen in 1952 en 1953 „wel enige moeilijkheden zou meebrengen”, dat „hier en daar tijdelijk van noodlokalen zou moeten worden gebruik gemaakt” en dat „in enkele scholen misschien tot enig rouleren zou moeten worden overgegaan”.

Dat rouleren achtte hij „voor één of enkele klassen hier en daar tijdelijk te aanvaarden”, maar als systeem achtte hij het — terecht — onaantvaardbaar.

Of in 1954 de achterstand nog iets zal toenemen of dat daarop kan worden ingelopen, zou afhangen van de omvang van het bouwvolume, dat in 1953 beschikbaar zal zijn. En vanaf 1955 zal, aldus tenslotte de minister, bij de bouw van 1200 lokalen het tekort in elk geval worden ingelopen.

Het was niet te verwonderen, dat de heer Wendelaar naar aanleiding hiervan opmerkte: „Zelfs in de voorstelling van de minister ziet dit er toch bedenkelijk uit”.

Bovendien echter kon hij daaraan toevoegen, dat men zowel bij het openbaar als bij het bijzonder onderwijs de zaak veel donkerder inszag en hij wees daarbij dan tevens op de demonstratieve bijeenkomst, welke op 26 April zou worden gehouden.

De heer Wendelaar kon ook wijzen op een artikel in „Trouw”, waarin voorspeld werd, dat de zaak hier onherroepelijk zou vastlopen, en op een artikel van de heer Jordan, rector van het Utrechts Lyceum, die eveneens de alarmklok luidde, in het bijzonder in verband met de sociale gevolgen voor stadskinderen van het dreigende roulersysteem, waardoor de kinderen halve dagen op straat zouden komen zwerven.

„Ik zou er de voorkeur aan geven, wanneer ik deze zaak even optimistisch kon zien als de minister, maar ik kan dat niet”, aldus de heer Wendelaar. „Ik voorzie van 's ministers volhouden op dit punt een zee van moeilijkheden voor de kinderen, de ouders en de onderwijzers. En ik wil

dat gezegd hebben, ook al vrees ik, dat ook dit aan dovemansoren is gezegd”.

Veel beter te spreken was onze woordvoerder over de verstandige leiding van de minister in de kwestie van de bestuursvorm van de openbare school. Het is immers aan 's ministers leiding te danken, dat er thans eindelijk gezegd kan worden, dat er over deze aangelegenheid een zekere overeenstemming bestaat; dat er althans een beginpunt is, van waaruit nader overleg kan worden aangevat.

Hij bepaalde zich er thans dus slechts toe te verklaren, dat hij met grote belangstelling uitzag naar het voorontwerp, waaraan ten Departemente wordt gewerkt en dat t.z.t., zodra het gereed is, met alle richtingen van ons onderwijs zal worden besproken.

Bij de afdeling voorbereidend hoger- en middelbaar onderwijs van de begroting drong de heer Wendelaar nogmaals op enige spoed aan met betrekking tot de besprekingen, die over de leraarssalarissen worden gevoerd.

Ook bij deze gelegenheid stelde hij nog eens in het licht, hoe moeilijk

juist deze categorie het heeft; en niet alleen de leraren, maar ook de hoogleraren en vrijwel alle anderen, die vergelijkbare posities innemen.

Een kritisch geluid liet de heer Wendelaar terecht ook horen over de trage gang van zaken met de bouw van de Rijks-H.B.S. in Den Helder.

Iets waaraan, naar wij telkens weer kunnen vaststellen, tienduizenden zich ergeren, is de politieke propaganda (meest in de vorm van aanvallen op anderen) welke in het bijzonder de V.A.R.A. zich bij voortduring in haar monopolistische positie veroorlooft, terwijl een partij als de onze deze mogelijkheid volkomen ontbeert.

De heer Wendelaar wees met name een aantal gevallen van grof misbruik van die zijde aan en stelde met nadruk vast, dat de politiek in de aether (althans de polemische kant daarvan) beperkt dient te blijven tot de daarvoor, in het bijzonder in de verkiezingstijd, aan de politieke partijen toe te wijzen zendtijd.

In de Tweede Kamer had staatssecretaris mr Cals toegegeven, dat „de omroepverenigingen” zich niet altijd aan de voorschriften hielden en hij had beloofd, deze aangelegenheid „nogmaals met de omroepverenigingen te zullen bespreken en voorts opdracht te geven nauwlettend toezicht uit te oefenen”.

Mr Wendelaar merkte naar aanleiding hiervan echter op: Zolang men deze zaken alleen maar „nogmaals bespreekt”, verandert er niets. „Dat heeft de staatssecretaris immers reeds kunnen bemerken?”

Neen, ook in dit geval moet ik daden vragen, zonder dewelke de VARA in haar vuistje lacht en — niet ten onrechte — de conclusie trekt, dat zij rustig door kan gaan.

Zachtheid en een beroep op correctheid zijn loffelijk, behalve tegenover hem, die niet luisteren wil!”

Tenslotte heeft de heer Wendelaar zijn medeleden vermaakt met de voorlezing van een „gedicht” van Jan Hanlo, getiteld „Oote”, waarop Elseviers Weekblad onlangs de aandacht vestigde.

De 10de tot en met de 15de regel daarvan worden gevormd door 25 maal achtereenvolgend de klank „oe”. En verderop komen dan „dichtregels” als:

„Ah ach ah ach ach ah a a

Ok ohh ohh hh hhh (enz.)

Hhd d d

Hdd

D d d d da

D dda d dda da

D dda d dda da

D da d da d da d da d da da da.”

Natuurlijk was het niet in de eerste plaats de bedoeling van de heer Wendelaar om zijn medeleden te laten lachen om deze krankzinnigheid, maar hij zei: Het zou geen zin hebben, dergelijke uitingen van decadentie — als men ze ernstig neemt — of van onbeschaamde uittarting van ons, arme lezers — als men ze niet au sérieux neemt — hier te bespreken, ware het niet, dat dit „gedicht” oorspronkelijk gepubliceerd is in „Roeping”, een door de Staat gesubsidieerd tijdschrift.

En nu is het ongetwijfeld zo, dat de overheid, naar het woord van Thorbecke, geen beoordelaar is van kunst en wetenschap, de heer Wendelaar kan toch grif worden toegegeven, dat het geld van de gemeenschap toch niet bedoeld is om dergelijke infantiele waanzin te helpen „publiceren”.

De heer Wendelaar was zijn rede over minister Rutten's begroting begonnen met zijn waardering, in het algemeen, uit te spreken voor 's ministers rustig en aannemelijk beleid en voor de activiteit van zijn Departement.

En ook het slot van zijn speech was een betuiging van waardering en vreugde, namelijk over de herinrichting van het Rijksmuseum te Amsterdam.

Onze woordvoerder had gelezen, dat 35 zalen nog vóór de zomer vernieuwd zullen zijn, tengevolge waarvan een sedert 1939 opgeborgen kostbare verzameling beeldhouwwerken en kunstnijverheid weder tentoongesteld zal kunnen worden, terwijl bovendien een groot aantal schilderijen tenminste weder voor studerenden zal worden uitgesteld.

En een aantal andere schilderijen zal aan andere musea worden uitgeleend.

Terecht kon de heer Wendelaar thans dan ook zeggen: Een en ander hiervan heb ik in vorige jaren bepleit en men kan dus begrijpen, hoe verheugd ik ben, dat de staatssecretaris en de directeur van het Rijksmuseum erin geslaagd zijn, dit tot stand te brengen. Hij bracht hun daarvoor gaarne een woord van dank.

DEZE BURGER

heeft dit jaar onze Algemene Vergadering niet kunnen bijwonen: zijn eerste verzuim van dezen aard in ruim twintig jaar.

Hij reisde, juist op die zelfde Zaterdag, wegens uiterst gewichtige, de gemeenschap ten zegen strekkende, de aarde vrijwel uit haar voegen rukkende, ambtsbezigheden, naar de verre verte.

In de trein dacht hij aan P. J. Ouds hamerslag, aan J. Rutgers' dikke actentas, aan H. A. Korthals' buitenlands-politieke inzichten, aan de bloemen op het podium, in schoonheid, puurheid, vriendelijkheid, wedijverend met wie daar achter de lange, groene tafel zaten.

Dit is nu, dacht ik in de trein, de eerste keer in meer dan twintig jaar, dat deze burger er niet bij is; dat hij Wendelaar en Den Hartog, Cornelissen en Van Riel, De Ridder en Molenaar niet de hand drukt op dit jaarlijkse hoogtepunt van ons partijbestaan.

En — vroeg hij zichzelf af, met bittere tong en omfloerst rouwbeklag in zijn innerlijke stem, — en, vroeg hij, terwijl de trein hem steeds verder van Utrecht voerde — hebben zij het bemerkt?

Heeft Wendelaar rondgekeken met iets van „waar is-ie toch?” in zijn blik?

Heeft Cornelissen doelloos rondgelopen met iets van „waar zou-d-ie zijn?” in zijn ogen?

Was Den Hartog bedroefd?

En Molenaar verweesd?

En De Ridder wanhopig?

Terwijl gij, vrienden, vergaderdet, geraakte ik steeds verder van U verwijderd.

Heeft iemand het opgemerkt?

Hebt gij klagelijke stemmen vernomen, roepende, smekende: „Waar is hij toch? Waar zou hij zijn? Zag iemand

DEZE BURGER?”

Feest na behouden terugkeer

Behouden van haar lange reis door het Westelijke continent op vaderlandse bodem teruggekeerd, mocht Hare Majesteit de Koningin haar verjaardag weer vieren in eigen gezin, op dat „witte huis in 't groen“, dat daar in al zijn statige waardigheid zo rustig ligt, terzijde van de grote weg, die het eertijds zo stille Soestdijk doorsnijdt en het nu vervult, dag en nacht, met het banale lawijt van het moderne verkeer. Dat „witte huis“, dat in het wereldleven wel niet een zo belangrijke rol speelt als zijn naamgenoot in Washington, maar in het hart van ons volk een zeker niet minder centrale plaats inneemt dan de presidentiële residentie in het hart der Amerikanen.

Want zoals de bestuurders van vrachtwagens en luxe auto's, zo vaak ze dit witte huis in 't groen passeren, de blik er even heen wenden, als konden ze elk ogenblik verwachten, een lid van het Koninklijk Huis te zien in- of uitgaan, zo gaan gedurig uit Nederlandse harten genegen gedachten uit naar wie daar wonen in dat bescheiden paleis te Soestdijk. En zoals het Maandagavond voor Koningin en Prins een moment van stille, dankbare blijdschap geweest moet zijn, na hun triomfale tocht door de Verenigde Staten en Canada, dat eigen witte huis voor zich te zien oprijzen uit het frisse groen van de Soestdijkse bossen, zo is het voor heel ons volk een ogenblik van blijde dankbaarheid geweest, toen het hen Maandagavond weer veilig „thuis“ wist na de retourvlucht over de wijde wateren van de Atlantische Oceaan, die twee werelddelen scheiden en verbinden.

Die twee „witte huizen“ en de Oceaan daartussen, ze zijn symbolisch geworden voor de situatie van heel onze Westerse wereld met al haar dreigingen en spanningen, maar ook met al haar verbondenheden en manifestaties van goede wil, die in het bezoek van Koningin en Prins aan de grote volken van het Westelijk halfrond tastbare uitdrukking vonden.

Zij kwamen daar en werden er ontvangen met al de luister, die ook een moderne republiek weet op te brengen voor de telg van een vorstenhuis aan welks grondlegger door Motley in zijn „Rise of the Dutch Republic“ een onvergankelijk monument is gewijd. Zij kwamen er als de verheven vertegenwoordigers van een volk, dat, bij al zijn gebreken, toch de eeuwen door wel groot geweest is in al die dingen, waarin, naar Koningin Emma het eens zeide, een klein volk groot kan zijn; van een volk dat niet alleen zijn eigen heldhaftige vrijheidsstrijd streed, maar ook zijn grenzen openstelde voor vervolgd en verdrukt en tegelijk zijn volksplantingen uitzond naar Oost en West en Zuid; van een volk dat mee de stoot gaf tot de opbloei van Amerika, zoals die zich in opeenvolgende fazes ontwikkelde en tegelijk zijn land, het land van Erasmus, Rembrandt en Spinoza mocht noemen; van een volk, dat thans mede aan Amerika zijn herwonnen vrijheid dankt en — grillig

spel van de historie! — mede door Amerika's invloed teruggebracht is tot de positie van een kleine natie, in welke bescheiden rang het zich, nu weer met Amerika's hulp, en slechts met inspanning van eigen uiterste krachten zal kunnen handhaven; van een volk tenslotte, dat in de huidige verhouding tussen Oude en Nieuwe wereld, ondanks zijn kleinheid representatief geacht mag worden voor de eerste. Geacht mag worden en is. Want: geen mens in West-Europa zal er iets van aanmatiging in gezien hebben, toen Koningin Juliana, aan het einde van haar grote reis gekomen, na enige aarzeling tóch verklaarde, dat hetgeen Zij daar bij onderscheidene gelegenheden had gezegd, in diepste grond beschouwd moest worden als niet enkel namens Nederland, doch namens heel West-Europa gezegd te zijn.

De redevoeringen, door onze Koningin in Amerika gehouden, waren van ietwat andere aard dan die, welke door Staatshoofden in internationaal verkeer plegen gehouden te worden. Koningin Juliana heeft de gave, met inachtneming van de ook Haar gestelde constitutionele grenzen, ook in Haar officiële toespraken de warmte te leggen van het persoonlijke getuigenis, ontspruitend aan een diep religieus gevoel. Welk zinnig mens zal de waarde daarvan ontkennen, wanneer hij denkt aan de verstarring en de verkilling, die onze wereld noodlottig dreigen te worden, zo het praktisch materialisme, waarin zij aan alle kanten vastgeklemd zit, niet ergens en op enigerlei wijze doorbroken wordt door een idealisme waarvan wellicht nog niemand kan zeggen welke gestalte het zal moeten aannemen, maar waarvan nochtans ieder beseft, dat, werd het niet vaardig over onze gemilitariseerde en in ideologieën bevangen wereld, alle praten over een betere toekomst ijdel werd? Geldt ook hier niet het woord van Thorbecke: niemand heeft het ideaal in de hand, maar wee hem die het uit het oog verliest?

Wij weten niet - en niemand weet - of de woorden door Koningin Juliana gesproken in dat machtige Amerika, dat met ongeëvenaarde energie de wereldbewapening opvoert om daarmee de wereldvrede te verzekeren, vrucht zullen dragen. Dat weet Zijzelf evenmin. Des te meer eert het

Haar, dat Zij die woorden gesproken heeft, indachtig wellicht hetgeen een van Israëls profeten zei: evenzo zal het woord zijn, dat uit mijn mond uitgaat; het zal niet onverrichter zake tot mij wederkeren.

Blust de geest niet uit!, ziedaar een andere vermaning uit de Bijbel, die onze tijd wel zeer ernstig ter harte mag nemen. Dat een jonge Vrouw, moeder van een gelukkig gezin, en, jong als Zij is, door haar volk als een Landsmoeder vereerd, ook waar Zij sprak onder het felle licht der schijnwerpers en dus als op het forum der gespannen internationale politieke verhoudingen, in de diplomatieke missie, welke Zij op haar reis door het Westelijk halfrond ten koste van veel inspanning en ten bate van haar volk volbracht, iets wist te doen uitstralen van die geest, die wij allen met de lippen huldigen maar zo moeilijk in praktijk brengen, make ons even stil, - gelijk het zelfs die Russische diplomaat, die Haar aanhoorde, even stil maakte, zodat hij althans een vriendelijk woord over had voor deze Koningin...

Behouden op vaderlandse bodem weergekeerd, mocht Koningin Juliana haar verjaardag vieren in eigen gezin, temidden van haar eigen volk.

De Nederlandse liberalen voegen hun hartelijke gelukwensen bij die, welke uit alle waarlijk Nederlandse harten op haar verjaardag uitgingen naar de Koningin en allen die haar lief zijn: mogen Haar nog vele jaren van zegenrijke arbeid en ongestoord familiegeluk beschoren zijn!

G. A. DE RIDDER.

In verband met het feit, dat ons weekblad ditmaal geheel in het teken staat van de te Utrecht gehouden Jaarlijkse Algemene Vergadering der V.V.D., zagen wij ons genoodzaakt sommige vaste rubrieken en andere binnen gekomen copy aan te houden tot het volgende nummer.

Redactie

Geschonden Briefgeheim

Woord als wapen

Amice-collega,

Het boekje is nog niet verschenen, amice, daarom heb je vergeefs rondgespeurd. Het verschijnt in het openbaar op de bevrijdingsdag en zal heten „Het woord als wapen“ zijnde een keur uit de Nederlandse ondergrondse pers tijdens de bezettingsjaren.

Toevallig heb ik gelegenheid gehad reeds van de inhoud kennis te nemen en, amice, mijn hart ging open.

Al lezende stond ik weer in die zware tijd, waarin wij beladen waren met onze dagelijkse strijd tegen de bezetters en de prachtige voornemens, welke wij na de bevrijding tot uitvoering zouden brengen.

Het woord was ons wapen en wanneer je deze keur van de beste artikelen uit de ondergrondse pers nog eens herleest, amice, dan begrijp je welk een voornaam wapen het woord kan zijn. (Voor een goed en groot doel niet alleen, helaas ook voor kleine en benepen doeleinden.)

En al lezende stel je vast, dat de pers dat wapen na de oorlog in ernstige mate heeft omgesmeed, dat het in de bezettingsjaren als gemeenschappelijk geziene doel na de bevrijding langzaam doch heel zeker met het woordwapen in stukken is gesneden, zodat wij eigenlijk precies even ver zijn als voor het jaar 1940.

Zijn het dan leuzen alleen maar geweest? Neen, amice, ik weet nog zeker dat ieder het werkelijk méénde, méénde onder dié omstandigheden. Maar het was de kunst het gemeenschappelijke belang óók voor ogen te houden en na te streven in de weergekeerde dagen van de vrijheid, toen groepsbelangen weer aan de orde konden komen.

En wanneer ik even schematisch overdenk, wat zich na de oorlog al zo heeft afgespeeld, waar in de pers melding van werd gemaakt en vooral hóé de pers er in verschillende toonaarden melding van maakte, dan blijkt het toch wel dat wij te klein, te onmachtig zijn geweest — ik spreek even als journalisten onder elkaar, amice — om het wapen goed gehanteerd te houden.

Ik las bijvoorbeeld nog onlangs over de arrestatie van Westerling en wanneer ik waarnam, amice, hoe de ene krant deze man tot een martelaar verhief en de andere krant haar verslag doorspekete met allerlei steeksels aan zijn adres, dit wel te verstaan dan in „objectieve“ verslagen van een arrestatie, dan weten wij, amice, dat 't woord als wapen, zoals het in de bezettingsjaren werd aangewend, een ander woord was dan tegenwoordig.

In dat opzicht is het toch onvriendelijk altijd alleen maar van de Bourbons te zeggen, dat zij niets geleerd en niets vergeten hebben. Met ongeslepen groot,

je van Persmes.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Waarn. Red. secr. G. Stempher.
Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegelden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

(Vervolg pag. 1 rede van mr. Oud)

Socialistische vrijheid is gelijk aan hoede van een welmenende vader

Desondanks hebben wij in 1941 het Russische bondgenootschap zonder aarzeling aanvaard. Wat het zwaarste was, moest het zwaarste wegen. Vóór alles moest de Duitse macht worden vernietigd. Maar het bondgenootschap bleef in zijn wezen ongezond. Even ongezond als het bondgenootschap van onze voorvaders in het laatste stadium van de tachtigjarige oorlog met de Franse kardinaal Richelieu, in eigen land de bestrijder van het protestantisme, waarvoor de Nederlanders goeddeels de strijd voerden.

In het bezette Nederland hebben de communisten mede in ruime mate hun tol betaald in de strijd tegen de Duitse bezetter. Het zou zijn de waarheid in het aangezicht slaan, indien men dat zou willen ontkennen.

Na de oorlog is oprecht gepoogd hen als volkomen gelijkgerechtigden in de nationale gemeenschap op te nemen. Vurig werd toen gehoopt, dat de jaren der bezetting ook hun zouden hebben geleerd, dat Nederlanders, ook bij alle verschil van politieke overtuiging, Nederlanders moeten blijven. En ook, dat Nederlander zijn betekent pal te staan voor de vrijheid, pal te staan voor het eigen recht van een volk, pal te staan voor een vrije politieke wilsbepaling. Deel te nemen aan het politieke spel met inachtneming van geen andere dan de democratische regels.

Het is ons allen tot een diepe teleurstelling geworden, dat deze hoop niet in vervulling is gegaan. Dat het gevaar voor het handhaven onzer volksvrijheden, dat vóór 1940 bovenal dreigde van de nationaal-socialistische kant, thans in niet mindere mate dreigt van de zijde der communisten.

Zo botsten in binnen- en buitenlandse politiek twee ideologieën op elkander, die van de vrije volken en die van de aanhangers van het totalitaire communistische stelsel. Aldus is de wereld in twee kampen verdeeld.

Op het terrein der internationale politiek legt dit aan de vrije volken de plicht der samenwerking op. Machtigste onder die vrije volken zijn thans de Ver. Staten. Wij mogen ons gelukkig prijzen, dat zij de geweldige bronnen van hun economische en politieke kracht hebben ingezet in de strijd voor de vrijheid. Maar dit mag ons aan de andere kant de ogen niet doen sluiten voor de gevaren, aan deze toestand verbonden.

Deze leidt er immers toe, dat de tegenstelling tussen de vrije en de onvrije volken zich meer en meer gaat aftekenen als een tegenstelling tussen de Ver. Staten en Sovjet-Rusland.

Goedwillende, doch onstaatkundig denkende Nederlanders heeft dit gebracht tot een oproep om te volgen, wat zij hebben genoemd „De derde weg”. De weg der „neutraliteit”. De weg, die niet kiest voor de een of voor de ander.

De ondertekenaars van de oproep richten zich tegen de wederzijdse oprijving der bewapening. Wie onzer zou dit feit op zichzelf niet betreuren? Maar hoe betreurenswaardig de bewapeningswedstrijd moge zijn en hoeveel gevaren zij in zich moge bergen, oneindig gevaarlijker zou een politiek van eenzijdige ontwapening zijn.

Zolang niet de volstrekte zekerheid bestaat, dat de bewapening aan de andere zijde van het ijzeren gordijn wordt verminderd, zou het een misdaad zijn tegenover onze Westerse beschaving, wanneer de vrije volken niet alles doen, om zich tegen agressie te beveiligen.

Wie mede wil werken om het overwicht der Ver. St. te verminderen, moet een andere weg inslaan. Hij moet zorgen, dat de vrije volken van Europa meer gewicht in de schaal kunnen gaan leggen. Dit streven is niet tegen de Ver. St. gericht. Die Ver. St. weten dat zelf ook heel goed. Hun leidende figuren dringen er zelf met alle kracht op aan. Zij willen niets liever

dan bevrijd worden van de al te zware last, die thans op hen rust. Zij weten ook maar al te goed, dat bij voortdurend van de tegenwoordige toestand het gevaar dreigt, dat in Amerika de isolationistische krachten opnieuw het hoofd omhoog zullen steken.

In onze buitenlandse politiek moet daarom de integratie van Europa bovenal het parool zijn. In onze Staten-Generaal bestaat daaromtrent bij de constructieve partijen wel een communis opinio. Die Staten-Generaal hebben van harte hun medewerking verleend aan de instelling van de Raad van Europa te Straatsburg en aan het tot stand komen van het Schuman-plan, de gemeenschap voor kolen en staal, om twee zeer belangrijke zaken te noemen. Ook aan de opbouw ener Europese defensiegemeenschap geven wij van harte onze steun.

Het Duitse vraagstuk.

Wat moet daarin de plaats van West-Duitsland zijn? Ook dit probleem moeten wij moedig onder het oog durven zien. Aan de herbewapening van Duitsland zijn risico's verbonden. Die erkenning stel ik ruiterlijk voorop. Maar, zo voeg ik er aan toe, meent men deze herwapening op den duur te kunnen beletten? Meent men, dat men een volk als het Duitse voor altijd in een toestand van onmondigheid kan laten?

De lessen der geschiedenis hebben het ons wel anders geleerd. Het is Napoleon na Jena evenmin gelukt als de overwinnaars in de eerste wereldoorlog na Versailles. Herwapening beletten is een onmogelijke zaak. Wat men wel kan doen en ook moet doen is trachten de ontwikkeling zo te leiden, dat de wapens, als het nijpt, zullen worden gebruikt in dienst van de zaak der vrijheid en niet tegen haar.

De kansen, die de Republiek van Weimar in de jaren na 1918 heeft gemist, moeten aan de Bondsrepubliek Duitsland van onze tijd worden gegeven. Onmisbare voorwaarde voor een werkelijk vrij Europa is, dat die Bondsrepubliek zich ontwikkelen zal tot een vrije democratische Staat.

De geest van Goethe en Schiller moet weer vaardig worden over het Duitse volk. Dat zal niet ineens gaan. Het zal tijd vorderen. Maar het moet bereikt kunnen worden. Wil men het bereiken, dan zal men echter het Duitse volk vertrouwen moeten geven en Duitsland als gelijkgerechtigde moeten opnemen in de Europese samenwerking. Alleen dan zullen de krachten ten goede, die vooral onder de Duitse jeugd sterker zijn dan men denkt, het op den duur kunnen winnen.

In dit verband wil ik met voldoende gewag maken van de tegenwoordigheid van een afvaardiging van onze Belgische geestverwanten die de groei naar de Benelux symboliseert. (applaus).

Tot zover over de problemen der internationale verhoudingen.

Socialistische „vernieuwing” een mislukt experiment.

Thans wend ik mij tot de aspecten onzer binnenlandse politiek. Ook hier kan men zeggen, dat na zeven jaar de wereld opnieuw moet worden verpacht. In 1945 hebben de „vernieuwers” het voor het zeggen gehad.

Groot was voor velen in ons land de bekoring, die van dit woord uitging. Het is begrijpelijk. Jaren van bittere ellende lagen voor ons volk achter de rug. Ik denk daarbij niet alleen aan de jaren van de oorlog, doch ook aan de moeilijke crisisperiode, die aan de oorlog voorafging. Wie zou niet gewent hebben, dat dergelijke toestanden niet zouden terugkeren. Op hervorming behoort alle politieke strijd te zijn gericht.

Maar wie vruchtbaar hervormen wil, moet beginnen zich rekenschap

te geven van hetgeen is en hoe het geworden is, zoals het is. „Wij maken alles nieuw” is destijds de leuze geweest van de heer Schermerhorn en de zijnen.

Dit kan de leuze van de mens niet zijn, omdat de mens onmachtig is om alles nieuw te maken. De mens heeft eenmaal niet alles in zijn macht. Er zijn omstandigheden, waartegen niemand vermag op te roeien. Zijn de omstandigheden met ons, laat ons dan dankbaar zijn, maar laten wij ons vooral niet verbeelden, dat die omstandigheden enkel en alleen te danken zijn aan ons werk.

Denken wij een ogenblik terug aan het probleem der werkloosheid. Onze vooroorlogse socialisten schreven haar grote omvang in de jaren dertig toe aan de vooroorlogse regeringen, waarin zij niet waren vertegenwoordigd. Na de oorlog, nu er socialisten in de regering waren, was er aanvankelijk praktisch geen werkloosheid meer. Dat het vooral de omstandigheden waren, die tot deze gelukkige uitkomst hadden geleid, erkende men echter niet. Thans zijn de omstandigheden veranderd.

Het werkloosheidscijfer begint weer een onrustbarende omvang te krijgen. En thans ondanks het feit, dat socialisten mede-regeren.

Zal men in hun kring nu tot de erkenning komen, dat vernieuwing minder gemakkelijk is dan men het heeft voorgesteld en zal dit dan ook leiden tot een billijker oordeel over het vooroorlogse regeringsbeleid?

Ik kom tot de vernieuwers van 1945 terug. Zij schreven de in het verleden gemaakte fouten in de allereerste plaats toe aan de vooroorlogse partijverhoudingen. Die verhoudingen waren te veel gebaseerd geweest op verschillen in godsdienstige overtuiging. Die oude tegenstellingen moesten worden doorbroken.

Nu behoort ik zeker niet tot degenen, die van oordeel zijn, dat verschil in godsdienstige overtuiging principieel behoort te leiden tot groepering in verschillende politieke partijen. Ook onze partij staat op dit standpunt niet. Maar het is niet de vraag, wat U of ik principieel het meest juist achten, het is de vraag, wat een historische ontwikkeling van het partijwezen met zich heeft gebracht. Wij weten, dat die ontwikkeling in het ene land en in het andere zeer verschillend is geweest. Zo is zij in Engeland en Amerika, die geen confessionele partijen kennen, een geheel andere geweest dan in de meeste landen van Europa.

Dat het beeld in Nederland na de oorlog met één slag zou veranderen, kon alleen opkomen bij hen, die alle politieke ervaring misten. (applaus)

Het ongeluk voor ons land is nu geweest, dat het bovenal deze politiek onervarenen waren, die het in de eerste tijd na de bevrijding voor het zeggen kregen. Zij stelden de terugkeer van het parlement zolang mogelijk uit en waren van spoedige verkiezingen niet gediend. Ons volk was, zo heette het, voor verkiezingen nog niet rijp. Het moest daartoe eerst in een ander politiek schema leren denken. Wel te verstaan in het politieke schema, dat de vernieuwers voor ogen stond.

Dat nieuwe schema meende men gevonden te hebben in de oprichting van de „Partij van de Arbeid”. Zij zou alle verhoudingen doorbreken en haar machtig stempel gaan drukken op het nieuwe tijdperk, dat ingetreden was. Het is bekend genoeg, dat ik van het begin af tegenover dat streven zeer sceptisch heb gestaan.

Niet, omdat ik geen hervorming wenste. Maar omdat ik alleen blijvend resultaat verwachtte van een hervorming, die aansloot bij het historisch gegroeide. Niet in opheffing der bestaande partijen, doch in een betere onderlinge samenwerking zag ik de oplossing gelegen. Dat de oude confessionele partijen zonder meer haar

matten - joden kunnen gaan oprollen, geloofde ik niet.

Ongewijzigde partijverhoudingen in 1946.

De verkiezingen van 1946 bewezen de juistheid van mijn zienswijze. Op de keper beschouwd bleken de partijverhoudingen ongewijzigd.

De Katholieken vormden evenals vóór de oorlog de talrijkste groep. De anti-revolutionairen verloren alleen de onevenredige Colijn-winst, die hun in 1937 was ten deel gevallen. De christelijk-historischen en de liberalen kregen grotendeels terug, wat door die Colijn-winst verloren was gegaan. Alleen de vrijzinnig-democraten, die te zeer door de vernieuwingsgedachte waren gegrepen geweest, waren als zelfstandige partij verdwenen. Het grote socialistische blok der oude S.D.A.P. had hen opgeslokt.

Het socialisme was daardoor echter maar zeer betrekkelijk versterkt. Want een groot aantal kiezers, dat het socialisme van de „Partij van de Arbeid” maar matig vertrouwde, had zijn toevlucht gezocht in de communistische geleiders. Zo waren de communisten de grootste winnaars in de electorale strijd.

Ondanks dit verlies naar de communistische zijde bleef echter de uit de oude S.D.A.P. afkomstige aanhang in de P.v.d.A. de overheersende. Dit kon niet nalaten op de houding dier partij zijn invloed te oefenen. Bij de opstelling van haar definitief beginnelprogramma in 1947 kwam dit duidelijk uit. De P.v.d.A. bleek een socialistische partij van de oude stempel, die zich met de socialistische partijen in andere landen volkomen thuis voelde in de oude socialistische internationale.

Hoe sterk men bij de oprichting van de Partij van de Arbeid ook de leuze der vernieuwing had laten klinken, de vernieuwing bleek in niets anders te worden verlangd dan dat niet-socialisten de oude verlangens der socialisten tot de hunne zouden maken. Het socialisme na de tweede wereldoorlog bleek aan dat van na de eerste oorlog in zijn wezen gelijk. Wat zich mocht hebben vernieuwd, het socialisme niet.

Wat is nu wel het meest op de voorgrond tredende karakter van het socialisme na 1918? Dat het een alles-overheersende positie wil geven aan de Staat. Driemaal hebben de Nederlandse socialisten in de jaren na 1918 hun socialistisch perspectief in een uitgewerkt rapport neergelegd. Tweemaal deed het de S.D.A.P., eenmaal de P.v.d.A.

Een tijdsruimte van telkens ongeveer 15 jaar scheidt de drie plannen van elkander. In 1921 verscheen het Socialisatie-rapport, in 1935 het Plan van de Arbeid, in 1952 het laatste plan met zijn op een dwaalspoor leidende titel „De weg naar vrijheid” (instemming).

De vrijheid, die het ons voorspiegelt, is niet de onze. Het is de socialistische vrijheid. Vrijheid binnen het kader van een alverzorgende Staat. De vrijheid van het onmondige kind in de hoede van een welmenend vader. (instemming).

Daar is in de drie rapporten deze grote overeenstemming, dat alles wordt toegespitst op de taak der overheid. Het is de Staat, die het doen moet. Reeds in 1920 en 1935 is daarop gewezen.

Tot de beste critiek die op het Socialisatie-rapport en het Plan van de Arbeid is geleverd, behoort die van de toenmalige vrijzinnig-democratische senator, de hoogleraar Prof. Van Embden. Ik heb zijn beide geschriften nog eens uit mijn boekenkast gehaald. Zij mogen dertig en vijftien jaren oud zijn, zij zijn allerminst verouderd. Menige passage kon geschreven zijn met het oog op het in 1952 verschenen socialistische plan. Hoe zou het ook anders te verwachten zijn?

Het p
zijn opg
De leidi
log hoo
Bureau
ministe
het Kab

Ik hel
ting. Hi
werkzaa
kertijd
socialist
stelling
leiding
delen.
Het is
P.v.d.A.
ren, in
A.P. het

Dit
het so
die zi
hange
toch v
ven. Z
gevoel
thans,
hebbe
aanme
niet.

In ied
dat er t
sprake
te steun
Velen
reeds in
jaar bij
partij b
zijn van
trekken
aantal
stap nog
biedt d
Junima
gissing

Ik laat
schijn
busstrij

voor de
niet zal
cialisme

Wij m
schap v
liggende
regering
had, die
getalste

In al
bevrijd
weest,
sterke

Dat o
zaak te
ding de
zonder
regering
van K.
Beel v
woorden
net op

Reeds
was he
grondsl
deed. A
dere ba
oog op
sche p
wetshe
derde v
een he
in de b
raal ee
den.

K.V.F.
machte.
Hulp v
baar. H
het Inc
K.V.P.
ijveren.
algeme
Van d
stonds

heid van het onmondige kind in de

an 1952
leiding.
de oor-
appelijk
oorlog
aken in
te ach-
en zeer
tegelij-
equente
de op-
1952 de
boek-
s, dat de
te stu-
de S.D.
e oorlog
bben en
de aan-
evinden,
voel ge-
van
rden zij
et klem
het wel
e ik het
uidelijk,
en geen
P.v.d.A.
in 1948
, in dat
or onze
r bewij-
nog ont-
nog een
ie deze
oor hen
staande
un ver-
us).
usstrijd
ekenis.
het licht
de stem-
zal zijn

heid van samenwerking in breed verband te overwegen. Uit die overweging zijn achtereenvolgens het Kabinet-Van Schaik-Drees van 1948 en het Kabinet Drees van 1951 te voorschijn gekomen.

In beide Kabinetten namen naast aanhangers van K.V.P. en P.v.d.A. een liberaal en een of twee christelijk-historische plaatsen. Wij hebben het van de aanvang af niet onder stoelen en banken gestoken, dat wij de grondslag gaarne nog iets breder hadden gezien. Dat de anti-revolutionairen niet medededen was ons zowel in 1948 als in 1951 een teleurstelling. Mijn tijd laat niet toe uiteen te zetten, waarom hun deelneming niet mogelijk bleek. Ik moet mij er voor het ogenblik toe bepalen het feit te constateren.

Vraagt men mij nu, of de wijze van samenwerking der thans ten einde spoedende parlementaire periode ons heeft voldaan, dan beantwoord ik deze vraag zonder enige aarzeling ontkennend. Zij heeft ons integendeel zeer teleurgesteld. (applaus).

De reden van onze teleurstelling kan ik in enkele woorden samenvatten. Wij hebben gedurende de laatste vier jaren in steeds sterker mate de indruk gekregen, dat de dienst werd uitgemaakt door de katholieken en de socialisten, terwijl de andere richtingen, in het Kabinet vertegenwoordigd, mochten dienen om aan een politiek, die in haar wezen smalle-basis-politiek was, de schijn van een brede basis te geven. (groep: juist!)

Wanneer ik dit uitspreek, dan wil ik daarmee zeker niet zeggen, dat geheel de politiek van het Kabinet socialistische politiek is geweest. Verre van dien.

Van de politiek van de katholieke minister van Economische Zaken kan zelfs rechtuit het tegendeel worden getuigd. Zijn streven is er doorlopend op gericht geweest het economisch le-

Minister Lieftinck's fout.

Wat is echter 's Ministers fout geweest? Hij heeft al het in 1945 en de eerste jaren daarna zo noodzakelijke overheidsingrijpen niet als iets hoog uitzonderlijks gezien.

Hij heeft het integendeel gemaakt tot het fundament zijner politiek. Hij bleek volkomen gegrepen door de socialistische gedachte, dat de overheid de conjunctuur zou kunnen beheersen.

Daarbij heeft hij moeten ervaren - Prof. Witteveen heeft er in zijn voortreffelijke diesrede aan de Rotterdamse Economische Hogeschool op gewezen - dat de overheid alle fouten heeft gemaakt, die de socialisten in vroeger jaren steeds aan het particuliere bedrijfsleven hebben verweten. (applaus).

Ik noem één voorbeeld. Hardnekkig heeft de Minister vastgehouden aan zijn lage-rentepolitiek. Jarenlang heeft hij alle daartegen gerichte waarschuwingen in de wind geslagen. Dat de overheid niet bij machte was op den duur de rente te beheersen, heeft hij niet willen toegeven. Het gevolg was, dat 's Ministers politiek in het voorjaar van 1951 volkomen dreigde vast te lopen.

Het verbod, geldend voor alle openbare lichamen, om vaste leningen aan te gaan tegen een hogere rente dan de Minister toestond, had er toe geleid, dat leningen op lange termijn in zeer onvoldoende mate konden worden gesloten. Tal van kapitaalsuitgaven moesten worden gefinancierd met kort geld. Een der ergste inbreuken op gezonde beginselen van financiering.

De vlottende schuld van het Rijk bleef veel te hoog, de kasgeldleningen der gemeenten liepen tot ongekende bedragen op. En hoge vlottende schulden zijn een angstig ding. Vlottende schuld moet na korte tijd worden verlengd of terugbetaald. Is dit op een gegeven ogenblik niet meer mogelijk omdat de geldgevers niet tot nieuwe

mene vergadering op 16 Maart 1951 heb ik dit duidelijk aangewezen. In het bijzonder wees ik er echter op, dat door de nieuwe samenstelling van het Kabinet de tegenkrachten tegen de socialistische invloeden sterker waren geworden. Wij hebben daarvan dan ook ongetwijfeld in het economisch beleid in het algemeen de gunstige gevolgen ondervonden.

De noodzakelijke consumptiebeperking is, zonder dat werd toegegeven aan de socialistische eis der fysieke controles met haar onvermijdelijke ambtelijke invloed en daarmee gepaard gaande uitbreiding van het overheidsapparaat, doorgezet. Onze betalingsbalans heeft daarvan de gunstige gevolgen ondervonden. De positie van ons land is daardoor onvergelijkelijk veel gunstiger dan een jaar geleden.

Dit is wel een der beste gevolgen van de kabinetscrisis gebleken. Zonder de stoot, die deze aan de Regering heeft gegeven, zou zij zeker de krachten voor de onaangename, maar noodzakelijke saneringsarbeid niet hebben opgebracht.

Onze Kamerfractie mag zich zeker gelukkig prijzen, dat zij door haar vasthoudendheid bij de Januari-debatten van het vorig jaar voor een zeer belangrijk deel heeft bijgedragen tot dit resultaat. (luid applaus).

Houding der K.V.P. op nieuw onberekenbaar.

Dit alles neemt echter niet weg, dat wij over de loop van zaken met het wetsontwerp op het kredietwezen teleurgesteld blijven. Dat dit ontwerp een meerderheid kon verwerven, had de Minister van Financiën te danken aan de houding der K.V.P.

Zij toonde daarbij opnieuw, dat zij in ons staatkundig leven een onberekenbaar element blijft. Haar aanvankelijke houding had ons

te aanvaarden, omdat de Minister van Financiën die volstrekt noodzakelijk achtte om te kunnen voldoen aan de eisen ener vergrote defensie-inspanning.

Hier stonden voor de toekomst onze vrijheid zo grote belangen op het spel, dat wij ter wille van dit hoge doel over zeer ernstige bezwaren zijn heen-gestapt.

Toestemmen echter in verhoging der belastingen, wil nog niet zeggen toestemmen in iedere verhoging, die de Minister verlangde. Het zou mij te ver voeren, indien ik in deze redevoering op alle bijzonderheden van het belastingdebat zou ingaan. Op één punt moet ik echter wijzen.

Er waren in de loop van het debat in enkele belastingontwerpen veranderingen aangebracht, die de schatkist naar schatting op een bedrag van 16 miljoen zouden komen te staan. Daarvoor verlangde de Minister een compensatie door verdere verhoging der belasting op de naamloze vennootschappen. Wij hebben toen voor uitstel gepleit. Bij het miljardenbedrag, dat onze begroting vertegenwoordigt, kan geen Minister op 16 miljoen nauwkeurig ramen.

Wij wensten daarom eerst de uitkomst van het jaar 1951 eens af te wachten. Zo nodig konden de middelen in 1952 worden versterkt. „Zo gaat het land naar de kelder” riposteerde de Minister. Het klonk als een kanonschot gericht op een ééndagsvlieg, maar de Kamermeerderheid is er voor bezweken.

Wat heeft nu de uitkomst geleerd? Meer dan een half miljard, bijna 35x 16 miljoen, brachten de belastingen over 1951 op boven de raming. Dit is geen zaak meer van enkel foutief ramen. Hier wordt willens en wetens meer belasting geheven dan budgetair noodzakelijk is. De Minister van Financiën kan hiervoor zijn motieven hebben. Motieven, die van socialistisch standpunt alleszins verklaarbaar kunnen zijn.

Maar dan moet de zaak ook als zodanig aan de Kamer worden voorgelegd. Opdat zij willens en wetens zal kunnen beslissen of zij de Minister op zijn socialistische weg wil volgen. Met de heffing als budgetair noodzakelijk voor te stellen wordt het verkrijgen van een zuivere uitspraak verijdeld.

Funeste gevolgen der gevoerde belastingpolitiek.

Deze zaak was te ernstiger, omdat het leggen van zwaardere lasten op het bedrijfsleven op zichzelf reeds aan grote bezwaren was verbonden.

Een van onze ernstigste grieven tegen de belastingpolitiek van de naoorlogse jaren is, dat zij reservevorming binnen de bedrijven ten zeerste heeft belemmerd. De financiering der bedrijfsuitbreiding is daardoor in sterke mate bemoeilijkt.

Men zie hier vooral niet een belang van de ondernemer alleen. Het is in socialistische kring altijd mode geweest ons te verwijten, dat wij alleen oog zouden hebben voor de ondernemersbelangen. Zo is het helemaal niet.

Wij zien de mogelijkheid tot ontwikkeling van het particuliere bedrijf als een algemeen belang van de eerste rang. Met name achten wij het arbeidersbelang daarbij in de allereerste plaats betrokken. Wat toech staat voor het arbeidersbelang voorop? Dat alle arbeiders in Nederland werk zullen kunnen vinden.

En in een land met een zich zo snel uitbreidende bevolking als het onze is daarvoor gestadige uitbreiding van het particuliere bedrijf een volstrekte noodzakelijkheid. (applaus).

Wie iets van onze economische geschiedenis kent, weet, dat het particuliere bedrijf in de achter ons liggende honderd jaren tot uitbreiding der werkgelegenheid in ruime mate heeft bijgedragen.

De belastingheffer mag dit nooit uit het oog verliezen. Hij houde steeds voor ogen het woord van de spreukendichter: „Een koning houdt door

(vervolg op pag. 6)

VRIJHEID VERBINDT ZICH MET DE DEMOCRATIE

al dan
het so-
l reken-
ter ons
op het
eefte ge-
ap zijn
dert de
zijn ge-
en zeer
hoofde-
hou-
ag men
van een
e basis
Kabinet-
zoveel
r Kabi-
ondigd.
van 1948
at deze
ter vol-
en bre-
net het
donesi-
grond-
ze vor-
gen van
inkrijk
Genee-
ee der-
niet bij
rengen.
onmis-
sluitend
at de
is deed
n meer
ns aan-
ogelijk-

ven meerdere vrijheid te verschaffen. Van zijn ambtgenoot van Buitenlandse Zaken, onze partijgenoot Mr Stikker, kan hetzelfde worden gezegd. Veel hebben wij hem te danken voor zijn onvermoeid streven tot liberalisatie van het handelsverkeer. (applaus).

Een streven naar meerdere vrijheid was echter allerminst het uitgangspunt van de socialistische Minister van Financiën. Hij is in het Kabinet stellig een der meest vasthoudende figuren.

Deze bewindsman is een merkwaardig man. Van huis uit christelijk-historisch, een richting, die evenals de onze lijnrecht staat tegenover het staats-socialisme, heeft hij zich van lieverlee als een volkomen staatsocialist ontpopt. Wanneer wij hem moeten bestrijden, dan doen wij dat geenszins, omdat wij geen eerbied zouden hebben voor zijn persoon. Het tegendeel is het geval.

Er zijn in onze geschiedenis weinig ministers aan te wijzen, die zo grote bekwaamheid aan zo grote ijver en zo onvermoeide toewijding hebben gepaard. Er zijn er ook maar weinig te noemen, die bij hun optreden voor een zo onmenselijk zware taak hebben gestaan. De financiële chaos, waarvoor ons land in Mei 1945 stond, tart alle beschrijving. Fors overheidsingrijpen was toen ook strikt noodzakelijk. Wij mogen de Minister altijd dankbaar blijven voor hetgeen hij toen gedaan heeft.

Zijn geldzuivering was een meesterstuk. Natuurlijk was dit werk niet feilloos. Dat er talloze bezwaren tegen rezen, dat het grote moeilijkheden met zich bracht, het kon niet anders. Ieder ander bewindsman zou echter ook op dergelijke bezwaren zijn gestuit. Hier moest door een zure appel worden gebeten en de Minister verdient lof, dat hij dit heeft aangedurfd.

leningen bereid zijn, dan loopt geheel de financiering vast.

Dat gevaar was in het voorjaar van 1951 zeer dreigend. Om het te bezweren nam de Minister zijn toevlucht tot een nieuwe dwangmaatregel.

Want dit is de kenmerkende eigenschap van het socialisme: als tegevolge van overheidsdwang de zaak dreigt mis te lopen, dan overweegt men niet de remmen los te maken en het te gaan proberen met meerdere vrijheid. Dan wordt integendeel nieuw overheids-ingrijpen aan het reeds bestaande toegevoegd. (groep: zeer juist!)

De nieuwe dwangmaatregel werd aangekondigd onder een onschuldige naam: toezicht op het kredietwezen. In werkelijkheid betekende dit toezicht, dat geheel de kredietverlening afhankelijk kon worden gesteld van het overheidsinzicht. En dan wel te verstaan van een overheid, die zelf bij die kredietverlening de eerste belanghebbende was.

Hier werd de weg geopend naar wat men zonder overdrijving een koude socialisatie van het particuliere bedrijf heeft genoemd. Ik weet niet, welke de overwegingen zijn geweest, die de Minister van Economische Zaken hebben bewogen in dit soort wetgeving, zoal niet toe te stemmen, dan toch te berusten. Maar ik heb het wel tekenend gevonden, dat onder dit wetsontwerp zijn handtekening ontbrak.

Voor ons is de indiening van dit wetsontwerp, zo kort na de oplossing der kabinetscrisis van Januari 1951, een grote teleurstelling geweest.

Het was niet voor tegenspraak vatbaar, dat het in Maart 1951 door de heer Romme gevormde en aanstonds aan de heer Drees overgedragen Kabinet beter was dan het vorige.

In mijn redevoering voor onze alge-

alle hoop gegeven, dat zij zich onder de tegenstanders van het ontwerp zou scharen. Daarmede zou de verwerping zeker zijn geweest. De uitkomst was echter een andere.

Ten slotte heeft de K.V.P. zich toch voor het karretje van de Minister laten spannen. Zeker, de Minister had haar daartoe enige concessies gedaan. Die concessies raakten echter het wezen der zaak niet.

De belangrijkste was, dat aan het ontwerp een tijdelijk karakter werd gegeven. Het zou slechts gelden voor drie jaar. Daarmede waren natuurlijk de principiële bezwaren niet weggenomen. Minister Lieftinck kon het koud laten, dat de wet op 1 Januari 1955 buiten werking zal treden.

Het meest waarschijnlijke is, dat hij dan geen Minister van Financiën meer zal zijn. En mocht hij het wel zijn, dan betekent dit, dat de politieke verhoudingen in Nederland zodanig zullen zijn, dat de Minister zijn toezicht ook na 1 Januari 1955 zal behouden. Want dat hij het als blijvende instelling wenst, daarover heeft hij ons geen ogenblik in twijfel gelaten. En, zo heeft hij stellig gedacht, als de K.V.P. in 1951 voor mij het hoofd heeft gebogen, waarom zou zij het dan in 1954 ook niet doen? (gelach).

De Minister kon die gedachte te eerder koesteren, omdat het bij de behandeling der belastingontwerpen in de zomer van 1951 niet anders was gegaan.

Ons standpunt met betrekking tot de belasting-toestand is bekend genoeg. Wij achten de belastingdruk veel te hoog. Sinds jaar en dag dringen wij aan op vermindering der overheids-uitgaven om tot verlaging der belastingen te geraken.

Niettemin hadden wij ons het vorig jaar in de dagen der Kabinetformatie bereid verklaard een verhoging der belastingen met ongeveer 250 miljoen

Wij willen samenwerken doch erkend worden als volwaardige partners

(vervolg van pag. 5)

gerechtigheid een rijk in stand, maar wie tuk is op heffingen haalt het ondersteboven". (gelach).

Wij wensen echter voor de arbeider niet alleen werkgelegenheid, wij verlangen voor hem ook een behoorlijke rechtspositie. Ook op dit punt acht men van socialistische tijde als in wat men neemt de reactieaire boek te drukken. Men stelt het gaarne zo voor, alsof wij tegenstanders zouden zijn van sociale rechtvaardigheid. Niets is minder waar. Het blijkt reeds hier uit, dat in Nederland de eerste arbeidswet en de eerste sociale verzekeringswet afkomstig zijn van liberale staatslieden.

Maar wij zijn tegelijk realist genoeg om te weten, dat sociale rechtvaardigheid moet gepaard gaan met economische verantwoordelijkheid. Zonder een vaste economische ondergrond is het mooiste sociale gebouw een kaartenhuis. En met een sociaal kaartenhuis wordt ook de arbeider niet gediend.

Daarbij moge ik nog op iets anders wijzen. Geen maatschappij kan op den duur stand houden, waarin het individuele verantwoordelijkheidsbesef wordt ondermijnd.

Sociale voorzieningen, die een ieder, onafhankelijk van eigen inspanning, hetzelfde bieden, zijn uit den boze. Een ouderdomsvoorziening, die de domper zet op het sparen of op het treffen van eigen pensioenvoorzieningen is verwerpelijk. Loonregelingen, die de geschoolde arbeider weinig meer bieden dan zijn ongeschoolde vakgenoot, doden op den duur de energie. Onverzwakt geldt ook voor onze tijd het woord uit Goethes Faust: Nur der verdient sich Freiheit wie das Leben der täglich sie erobern muss.

Ik behoeft U daarbij zeker niet te zeggen, dat deze dingen niet gelden voor de arbeiders alleen. Het besef der individuele verantwoordelijkheid moet worden ingeprent aan allen. Voor de sociale rechtvaardigheid geldt precies hetzelfde.

Ook deze behoort betracht te worden tegenover alle groepen van ons volk. Aan het besef van deze waarheid heeft het in de latere jaren nogal eens ontbroken. Ongetwijfeld hebben de omstandigheden daartoe geleid. Daar bestond bij de aanvang van deze eeuw voor de arbeiders een ontstellende achterstand.

Toen ik een kleine vijftig jaar geleden belangstelling begon te krijgen voor politieke en sociale vraagstukken, was het vaste terminologie van de arbeider te spreken als van de economisch zwakkere. Terecht werd deze term gebruikt. De lonen waren laag, de arbeidstijden lang. Aan de arbeids-overeenkomst waren in het burgerlijk wetboek maar een paar onbetekenende artikelen gewijd. Artikelen, die nog bovendien uitsluitend uitgingen van het recht van de meester.

Hoe hebben wij, destijds verenigd in onze verenigingen van jonge vrijzinnigen, het medegeleefd, toen in 1907 de wet op het arbeidscontract, tot stand kwam. Een wet, waaraan de namen van vrijzinnige staatslie-

den als Drucker en van Raalte voor altijd zijn verbonden.

Men kan zich thans niet meer voorstellen, welke misstanden door die wet werden bestreden en hoe zegenrijke werking zij heeft gehad. Machtig is voorts de uitbreiding der arbeidswetgeving in de ruimste zin van het woord, die daarop geleidelijk is gevolgd.

Hoe nam in diezelfde tijd de betekenis en de invloed der arbeidersorganisaties toe. Organisaties, welke opkomst mogelijk was geworden, doordat, mede onder liberaal bewind, in de jaren zeventig der vorige eeuw, het uit de Napoleontische tijd stammende coalitieverbod uit het strafwetboek was geschrapt.

Met de ontwikkeling der arbeidersorganisaties ontwikkelden zich de collectieve contracten, op het beginsel der samenwerking tussen werkgevers- en werknemersverenigingen gebouwd.

Vertegenwoordigers van beide partijen zaten daarbij als gelijkrechtigen aan de conferentietafel. Hier was de kern gevormd ener bedrijfsorganisatie, opgekomen uit het vrije maatschappelijke leven, verre te verkiezen boven organen, door de sterke arm der overheid aan het bedrijfsleven opgelegd.

Het vervult ons daarom met grote zorg, wanneer wij klanken horen, als onlangs uit de mond van de voorzitter der K.A.B., die de wet op de P.B.O. wenst te gebruiken om aan het bedrijfsleven een organisatie op te dringen. Want samenwerking zal vrijwillig zijn of zij zal niet zijn.

Door de ontwikkeling, die ik in enkele woorden schetste, is de positie van de arbeider radicaal veranderd. De economisch zwakkere van het jaar 1900 is hij niet meer. Niemand onzer wenst daartegen te reageren. Integendeel, wij verheugen ons van ganser harte over deze vooruitgang.

Dit mag ons echter de ogen niet doen sluiten voor het feit, dat thans andere groepen daardoor in het gedrang zijn gekomen. Was vroeger het evenwicht verstoord naar de ene kant, thans dreigt de schaal naar de andere zijde te gaan overhellen. Het is een gewoon verschijnsel in deze wereld. De slinger gaat steeds heen en weer.

Het is thans vooral de positie der midden groepen, die zorg baart. Zij dreigen thans de economisch zwakkere te zullen worden. Voor de gezondheid der maatschappij is dit een even groot gevaar als vroeger de achterstand der arbeidersklasse.

De toekomst.

Wij menen, dat deze gedachten leiding kunnen geven aan een evenwichtig vooruitstrevend beleid. Vooruitstrevend toch mag men een beleid noemen, dat er doorlopend op gericht is de misstanden, die zich in elk stadium der maatschappelijke ontwikkeling telkens weer voordoen, weg te nemen.

Ik weet wel, dat men met name in socialistische kring de vooruitstrevendheid ontkent van ieder beleid, dat niet socialistisch gericht is. Het is het uitvloeisel van een bewustzijnsverenging, waarvoor men de aanhangers van het socialisme slechts kan beklagen. (applaus).

Wij zullen de naderende stembusstrijd in de eerste plaats aangrijpen om onze beginselen nader tot de kiezers te brengen. Op een zo sterk mogelijke vertegenwoordiging van die beginselen in onze volksvertegenwoordiging is vanzelfsprekend ons doel vóór alles gericht.

Wat zal onze houding daarna moeten zijn? Gij weet, dat bij ons stelsel van evenredige vertegenwoordiging de beslissing omtrent samenwerking bij een kabinetsoormatie eerst vallen, nadat de stembus gesproken heeft.

Voor zover onze Kamerfractie daarbij betrokken zal worden, zal zij stellig haar best doen, om tot gezonde constitutionele beginselen te doen terugkeren.

Tot die gezonde beginselen reken ik in de allereerste plaats, dat een formateur zelf de leiding neemt van het door hem gevormde kabinet. Een formateur op de Kamerbanken is een hoogst ongewenste figuur. De zelfstandigheid van de Kamer tegenover de Regering komt er door in het gedrang. De heer Romme heeft 't door hem verwekte kind in Maart 1951 wel aanstonds te vondeling gelegd, maar het kan niet anders of zijn vaderhart is blijven spreken. De fiolen van zijn toorn hebben zich dan ook uitgestort over ieder, die het kind niet in alle opzichten even mooi heeft gevonden. (gelach).

Het is vooral onze fractie geweest, die dit heeft ervaren. Telkens weder werden pogingen aangewend om ons aan het in Maart 1951 opgestelde regeringsprogramma te binden. Wij blijven een dergelijke gebondenheid volstrekt verwerpen als strijdig met onze beginselen en met het Nederlandse constitutionele recht.

Wij willen vrij zijn op ieder ogenblik te beslissen, wat onze verantwoordelijkheid met zich brengt.

Wil dit nu zeggen, dat wie met ons samengaat, samengaat met bondgenoten, waarop in de ure des gevaars niet valt te rekenen? Het beste antwoord op deze vraag geven de feiten.

Daar staat in de annalen der Staten-Generaal onuitwisbaar als bewijs, hoezeer wij ons de noodzaak van samenwerking, waar het even kan, bewust zijn, onze stem voor de wet op de soevereiniteitsoverdracht.

Hoe kwalijk is echter onze trouw toen van de zijde van K.V.P. en P.v.d. A. bejegend. Hoe heeft men ons van die kant in de steek gelaten, toen het ging om de handhaving van het zelfbeschikkingsrecht, welke handhaving uitdrukkelijke voorwaarde was geweest bij de soevereiniteitsoverdracht.

Als de namen Ambon en Nieuw-Guinea worden genoemd, dan zijn niet zij, maar wij het die reden hebben tot ernstig beklag.

Op dit punt zal onze houding in de toekomst stellig niet anders zijn dan zij in het verleden geweest is. (instemming).

Wij zijn en blijven tot samenwerking bereid, maar maken er aanspraak op, dat wij daarbij als volwaardige partners worden erkend. Indien men dit niet wil, dan doe men het zonder ons.

A.R., C.H. en wij.

Het is U bekend genoeg, dat ik in het verband ener meer algemene samenwerking bijzondere waarde hecht aan de positie der groepen, die noch socialist, noch katholiek zijn. Bij alle verschillen in beginsel, die tussen A.R., C.H. en ons bestaan, hebben deze drie groepen ten aanzien van het sociaal-economisch beleid in hoofdzaak hetzelfde inzicht.

Sluiten zij zich op dit punt straks aaneen, dan kunnen zij een tegen-

wicht van betekenis vormen tegen het streven om de Staat tot de almachtige te maken. Voor elk der drie groepen staat vast, dat handhaving der vrijheid de eerste taak der overheid is en dat een overheid, die zelf de grootste economische machthebber is geworden, niet meer in staat is die taak naar behoren te vervullen.

Wij zullen niet moe worden deze gedachte bij de naderende stembusstrijd bovenal te blijven verkondigen. Het geeft ons daarbij goede moed, dat men voor het neo-liberalisme, dat wij voorstaan, meer en meer oog begint te krijgen.

In de achter ons liggende decennia heeft de liberale gedachte het moeilijk gehad. Velen schenen hun vertrouwen daarin te hebben verloren. Voor het vele goede dat een liberale staatkunde in het verleden had gebracht, scheen men geen oog meer te hebben.

Thans gaat menigeen weer inzien, dat ons beginsel niet verouderd is. Vooral niet, nu men ziet, dat het oude beginsel is gestoken in een nieuw gewaad, passend bij onze tijd. Maar moge het gewaad nieuw zijn, een verloochening van het oude beginsel betekent dit allerminst.

Het liberalisme is in het begin der vorige eeuw een beweging van durf geweest.

De negentiende eeuw was naar het woord van de Engelse historicus Fisher „The liberal experiment”, de proefneming met de vrijheid. „Wij wagen het met de vrijheid” hebben onze geestelijke voorvaders gezegd. Moet men thans zeggen, dat deze proefneming mislukt is?

Wij ontkennen het met grote beslistheid. Daarvoor hebben de krachten, die door de liberale politiek van de vorige eeuw haar kans op ontplooiing hebben gekregen, te veel voor de vergroting der welvaart gedaan.

Natuurlijk zijn daarbij fouten gemaakt. Te veel is in den beginne op de productie gelet, te weinig op de rechtvaardigheid der verdeling. Zo kon het misverstand ontstaan, dat vrijheid en rechtvaardigheid onverengbaar zouden zijn.

Zo kwam het socialisme op, dat, terwille van wat het als rechtvaardigheid ziet, de vrijheid buiten de deur zou willen sluiten.

Want ik herhaal, dat socialisme en vrijheid samen zouden kunnen gaan, is de gevaarlijkste illusie, die men zich denken kan.

Voor ons betekent twijfelen aan de vrijheid, twijfelen aan de toekomst. Die toekomst achten wij het best verzekerd, wanneer de vrijheid zich verbindt met de democratie.

Zo hebben wij het in de naam van onze partij tot uitdrukking gebracht.

Onder de leuze „vrijheid en democratie” heeft het verjongde Nederlandse liberalisme in de ten einde spoedende parlementaire periode zijn werk verricht.

Met dezelfde leuze in zijn banier gaat het de verkiezingsstrijd tegemoet.

(Langdurig applaus uitgroeiend tot een ovatie, welke de spreker staande werd gebracht).

Attentie Telefoonnummers Algemeen Secretariaat

Met het oog op de drukte wordt bij deze verzocht om, wanneer men het Algemeen Secretariaat te 's-Gravenhage opbelt, te willen aanvragen: no. 114375 voor Mr J. Rutgers, no. 111768 voor Mej. Mr. M. M. F. van Everdingen en Mr W. Koops.

Voor spreekbeurten gelieve men zich in eerste instantie te wenden tot Mej. van Everdingen, no. 111768.

Overdrukken van de rede van Mr Oud zijn verkrijgbaar bij de Administratie van „Vrijheid en Democratie”, Postbus 43 te Amersfoort en wel voor f 6.60 per 100 stuks, inclusief verzendkosten. Na ontvangst van postwissel of giro-overschrijving op giro 245103 ten name van de Penningmeester van „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort, wordt onmiddellijk tot verzending overgegaan.

Opgaven gaarne vóór 12 Mei a.s.

Adm. „Vrijheid en Democratie”

Verkiezingsprogram een der hoofdpunten op onze Jaarlijkse Algemene Vergadering

Stampvolle zaal bracht mr Oud langdurige ovatie

De Jaarlijkse Algemene Vergadering van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, welke op Vrijdag 25 en Zaterdag 26 April j.l. in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht werd gehouden, kenmerkte zich door een grote opkomst van afgevaardigden en belangstellende leden. De nieuwe grote zaal op de eerste verdieping was dan ook tegen het aanvangsuur tot de laatste plaats gevuld met partijgenoten. In afwijking met vorige jaren hingen boven het podium geen vlaggen, doch een aantal exemplaren van het verkiezingsaffiche, waarmede de V.V.D. in de komende campagne de kiezers zal opwekken hun stem uit te brengen op de lijst aanvoerder mr P. J. Oud. Diens sprekende „kop” is in fotomontage tegen de achtergrond van de nationale driekleur geplaatst, waarin kort en krachtig de opwekking: „Stem mr Oud, V.V.D., lijst 5” is verwerkt. Een o.i. zeer geslaagde poster! Reeds uit deze entourage kon men afleiden, dat de jaarvergadering overwegend met de komende Tweede Kamerverkiezingen verbonden zou zijn.

Om 10 min. over 8 uur plaatste de algemeen secretaris van de partij mr J. Rutgers, zich achter de microfoon om de bezoekers en de radio-luisteraars mede te delen, dat een stampvolle zaal in afwachting was van de dingen, die zouden komen. Hij vermeldde met voldoening de aanwezigheid van een Belgische delegatie onder leiding van de heren Motz en Sabbe en verontschuldigde de Tweede Kamerleden mev. Fortanier—De Wit en mr Vonk, die wegens ziekte afwezig waren. De overige leden van de beide Kamerfracties en de leden van het hoofdbestuur werden door hem welkom geheten. Hij wees verder op de sprekende affiches, opwekkende om te stemmen op lijst 5 van de V.V.D., die de zaal versierden en kondigde tenslotte de voorzitter van de partij en van de Tweede Kamerfractie, mr P. J. Oud, die de openingsrede zou uitspreken, aan.

Toen de heer Oud zich achter de microfoon plaatste, werd hij met een daverend applaus begroet.

Nadat hij was uitgesproken, barstte er een stormachtig applaus, overgaande in een ovatie van de van hun zetels verzezen bezoekers los, waarvoor de heer Oud ontroerd dankte.

Telegram aan de Koningin

Op voorstel van de voorzitter werd onder luide instemming besloten het volgende telegram aan H.M. de Koningin te verzenden:

„De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, te Utrecht in haar jaarlijkse algemene vergadering bijeen, betuigt Uwe Majesteit haar gevoelens van trouw en aanhankelijkheid en spreekt de hoop uit, dat het Nederlandse volk tot in lengte van dagen zijn eenheid onder het Huis van Oranje moge bewaren”.

De voorzitter verwelkomde vervolgens de Belgische liberale vrienden: de heren R. Motz, voorzitter en mr V. Sabbe, ondervoorzitter van de Belgische Liberale Partij, laatstgenoemde tevens als voorzitter van het Liberaal Vlaams Verbond, voor hetwelk bovendien aanwezig waren de heren mr W. de Clerq, R. Rijckaert, nationaal perssecretaris van de Liberale Jeugd van België en P. Lenain, secretaris van het verbond, alsmede mevrouw Sabbe.

Mevrouw Van Leeuwen bracht verslag uit namens de Commissie voor de Notulen van de Buitengewone Algemene Vergadering van 12 Januari 1952 te Utrecht. Deze werden in orde bevonden en vervolgens onder dankzegging aan de commissie goedgekeurd.

In de nieuwe Notulencommissie werden benoemd mej. M. Hardeman, 's-Gravenhage, mr H. K. de Langen, Meppel en A. J. Tom, Zwolle.

Het jaarverslag werd vervolgens onder dankzegging aan de samensteller goedgekeurd.

Financiële versterking nodig

Ter inleiding van de bespreking der financiële jaartukken merkte de penningmeester, de heer S. J. van den Bergh te Wassenaar op, dat hij nu een jaar deze functie vervult, doch al reeds de conclusie heeft getrokken, dat het noodzakelijk is over meer vaste inkomsten te beschikken. Hierbij blijven de middelen voor het voeren van verkiezingsacties nog geheel buiten beschouwing. Hij deed 'n klemmend beroep op de partij om het verkiezingsfonds op korte termijn te versterken.

De heer mr A. Swane ('s-Hertogenbosch) bracht rapport uit namens de commissie van voorlichting over de Rekening en Verantwoording van de Penningmeester over 1952. Het beleid van het hoofdbestuur en van de penningmeester kan volkomen worden goedgekeurd. Verdere verlaging van uitgaven acht zij niet mogelijk. Het zal noodzakelijk zijn of de contributie te verhogen of het ledental belangrijk uit te breiden. Gelukkig zijn de exploitatie-uitkomsten van het weekblad „Vrijheid en Democratie” door stijging van het aantal abonnés verbeterd.

Het verslag der commissie en de financiële jaartukken werden vervolgens onder dankzegging goedgekeurd en de penningmeester décharge verleend.

De voorzitter deed een beroep op de gehele partij om door grote ofervvaardigheid de taak van de penningmeester te verlichten.

Bespreking van het beleid van het Hoofdbestuur

Mejuffrouw E. Schrijver (Amsterdam) gaf uiting aan het onbeha-

gen in de ledenvergadering van haar afdeling over het beleid van het hoofdbestuur. Er is meer politieke scholing nodig en ook aan voorlichting door de pers. De propaganda dient krachtiger te worden gevoerd en de documentatie van de functionarissen moet worden verbeterd. In een aantal corruptiegevallen heeft zij noch bij de autoriteiten, noch bij de Kamerfractie, voldoende steun bij de bestrijding ondervonden.

De heer J. H. Lanting (Bloemendaal) gaf in overweging het bestuursbesluit van 1948 om de tekst van te verspreiden vlugschriften eerst door het hoofdbestuur te laten beoordelen, door de algemene vergadering te doen bekrachtigen.

De heer Geraerds (Amsterdam) zeide van oordeel te zijn, dat de partij op het terrein der cultuur belangrijk werk kan verrichten. Indertijd had hij bezwaar tegen de desbetreffende onderdelen van het werkprogramma, doch nadat nader overleg was toegezegd trok hij zijn moties in. Later bleek hem, dat de behandeling van dit onderwerp was overgedragen aan de Vereniging van Staten- en Raadsleden, hetgeen hij niet juist acht. In de door die vereniging ingestelde commissie voor kunstzaken hebben 13 leden zitting, waarvan 9 uit Den Haag, 3 uit Amsterdam en 1 uit Rotterdam. Amsterdam als kunstcentrum van Nederland was dus wel matig vertegenwoordigd. Bovendien telde de commissie weinig scheppende kunstenaars; in hoofdzaak bestond zij uit kunstminnaars en belangstellende buitenstaanders. De kunstenaars krijgen hier te lande nergens gelegenheid zich te uiten. Het rapport draagt dan ook sporen van grote tekortkomingen; het bevat veel algemeenheden en is daardoor nietszeggend. Voor de vele acute problemen, zoals die betreffende de orkesten, de musea, de balletten en het toneel, geeft het geen concrete oplossing. Het vindt dan ook bij de kunstenaars weinig weerklank. Spreker kondigde een motie van afkeuring van zijn afdeling aan.

De heer mr J. C. C. R. v. d. Bilt (Amsterdam), voor zich persoonlijk sprekend, deelde mede, dat hij als afdelingsvoorzitter zal aftreden wegens gebrek aan medewerking van het hoofdbestuur, dat helemaal geen beleid voert. Ook van het secretariaat wordt te weinig steun ontvangen. Twee maanden voor de verkiezingen zijn de te voeren leuzen nog niet bekend! Spreker hoopt, dat de voorzitter

ter binnenkort meer tijd zal krijgen om leiding aan de partij te geven.

De heer D. W. Dettmeijer beantwoorde namens het hoofdbestuur de heer Geraerds en verklaarde, dat er wel degelijk contact met de afdeling Amsterdam is opgenomen, doch dat de heer Geraerds op het aangegeven tijdstip verhinderd was en later niets meer van zich heeft laten horen. Ook bij de door de commissie gehouden vergadering kwam Amsterdam niet opdagen en evenmin werd een schriftelijke uiteenzetting van haar standpunt ontvangen. Uitvoerig zette spreker uiteen, dat de samenstelling der commissie ook voor Amsterdam bevredigend was. Er is overigens minder gelet op de plaats van herkomst der leden dan wel op hun deskundigheid en gezag. De V.V.D. is de eerste politieke partij, die richtlijnen voor haar politieke vertegenwoordigers met betrekking tot kunstzakegelegenheden heeft gegeven.

De voorzitter merkte op, dat men van de Kamerleden niet kan verwachten, dat zij het land doortrekken om over de rijksbegroting te spreken. Zij zijn al zwaar genoeg belast en men kan steeds alle gewenste opmerkingen schriftelijk ter kennis van het secretariaat brengen. Kaderavonden zijn uitstekend, maar de geldmiddelen moeten aanwezig zijn om ze te kunnen organiseren. Dit geld ook voor verschillende andere wensen, zoals persvoorlichting, propaganda en documentatie. Het is misplaatst het hoofdbestuur een verwijt te maken van onvoldoende activiteit, wanneer de partij het de middelen onthoudt om het arbeidsveld te kunnen uitbreiden.

Het bestuursbesluit inzake 't voorleggen van vlugschriften vindt zo algemene instemming, dat het overbodig is het door de algemene vergadering te laten bekrachtigen.

Het hoofdbestuur is steeds bereid nieuwe denkbeelden te beoordelen, doch het is geenszins verplicht iets anders in de plaats te stellen, wanneer het die denkbeelden minder geschikt acht. Bij het voeren van propaganda komt het op het kiezen van het juiste tijdstip aan. Niets is zo gevaarlijk als te vroeg met verkiezingsleuzen te komen. Ook de andere partijen hebben het geschikte ogenblik afgewacht en we verkeren nu in de voordelige positie, dat wij weten wat zij lanceren. Veel critiek op het hoofdbestuur kan als een bewijs van activiteit worden aangemerkt, doch zij dient gefundeerd te zijn en dat kan helaas niet van alle opmerkingen van Amsterdam worden getuigd.

De heer Geraerds zeide, dat men hem niet goed heeft begrepen. Ook zijn verlangen is de partij te dienen. Het is echter niet juist, dat Amsterdam niets van zich heeft laten horen. Hij blijft er bij, dat in het rapport een reële, praktische lijn wordt gemist.

De heer D. W. Dettmeijer merkte nog op, dat het rapport bij verscheidene scheppende kunstenaars — o.a. Sam Swaap — een gunstig onthaal heeft gevonden, terwijl ook in de pers welwillende beoordelingen voorkwamen.

Het beleid van het hoofdbestuur werd vervolgens goedgekeurd.

Tot leden van de commissie ter voorlichting van de Algemene Vergadering bij de behandeling van de Rekening en Verantwoording van de Penningmeester over het jaar 1952 werden benoemd de heren H. J. Ankersmit (Deventer), ir F. W. C. Blom (Voorschoten) en B. A. Poulie Wilkens (Veendam).

Vaststelling Verkiezingsprogram

Bij de behandeling van het ontwerp-Verkiezingsprogram stelde de afd. Amsterdam voor om in punt 1

(vervolg op pag. 8)

Gelijkberechtiging voor de Ned. oorlogsslachtoffers in Z.O.-Azië

Haagse motie door de Algemene Vergadering van de V.V.D. met algemene stemmen aangenomen.

Vooruitlopend op ons verslag van de zitting der algemene vergadering onzer partij op Zaterdag 26 April j.l. — dat in het volgende nummer een plaats zal vinden — maken wij gaarne nu reeds melding van het feit, dat met algemene stemmen een door de afdeling 's-Gravenhage voorgestelde motie werd aangenomen, luidende als volgt:

„De Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, bijeen ter algemene vergadering op 26 April 1952 in Utrecht, gehoord de besprekingen,

is van mening, dat uit een oogpunt van rechtvaardigheid en goede trouw de Nederlandse oorlogsslachtoffers in Zuid-Oost-Azië gelijkgesteld dienen te zijn met en door de Nederlandse staat overeenkomstig behandeld dienen te worden als de Nederlandse oorlogsslachtoffers van het Rijk in Europa;

is voorts van mening, dat de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie op grond van haar beginselen op de bres dient te staan voor het rechtsherstel ten opzichte van het door eerstgenoemde oorlogsslachtoffers geleden onrecht;

en gaat over tot de orde van de dag.”

Na aanvaarding van de motie verklaarde de voorzitter, mr P. J. Oud, dat deze uitspraak voor de Kamerfracties een ruggesteun zou zijn bij het voeren van verdere actie voor de gedupeerden.

„Westerse” in plaats van „Christelijke” beschaving te lezen. Dit amendement werd evenwel niet voldoende ondersteund.

Mr A. Stempels (Rotterdam) bepleitte een geheel nieuwe redactie van dit punt om te doen uitkomen, dat de samenwerking tussen de democratische staten niet alleen behoort te geschieden, omdat er sprake is van een noodzakelijkheid om de vrije Westerse wereld te beschermen tegen de gevaren, die haar van de zijde van Sovjet-Rusland bedreigen; maar zeker niet minder om de onderlinge tegenstellingen tussen de volkeren te vermijden.

Minister Stikker, aldus spr., heeft er reeds op gewezen, dat er van de Europese samenwerking geen terugweg bestaat, terwijl de heer Korthals betoogde, dat het Europese leger ook gezien moet worden als een fase in Europa bevorderd zien; daarom dient haar begeren, omdat zij op zich zelf begerenswaard is. Ook spr. meent, dat het woord „Christelijke” tot misverstand kan leiden, al verstaan wij hieronder ook de zedekundige betekenis. De formulering in de preambule van 't Atlantisch Pact is beter. De heer mr J. J. Kamp (Rotterdam) wil in de eerste plaats de eenheid in

Europa bevorderd zien; daarom dient te worden gesproken van noodzakelijke vorming van supra-nationale organen. Te betreuren is, dat wij in Straatsburg maar één man en geen plaatsvervanger hebben. Ook is hij het niet eens met het conservatieve geluid, dat onze fractie in de Tweede Kamer liet horen t.a.v. de Grondwetsherziening inzake buitenlandse aangelegenheden.

De heer H. J. van Raalte (Hilversum) besprak de vraag, of wij nu reeds de gelijkberechtigtheid van West-Duitsland moeten voorstaan. Deze wordt onder de drang der internationale ontwikkeling bevorderd, maar zij behoort te groeien en men mag niet vergeten, dat het nationaal-socialisme er nog heel wat ahang heeft. De Saarkwestie, de reactie op de grenscorrecties en de onverschilligheid voor de schuldvraag stemmen tot voorzichtigheid. Spr. sloot zich overigens aan bij de opmerkingen van Rotterdam.

Ir A. F. ten Bruggen Cate (Apeldoorn) vond de stijl van het Verkiezingsprogramma niet fraai en bepleitte een betere redactie zonder aanvoegende wijs.

De voorzitter antwoordde, dat de Westerse beschaving een Christelijke beschaving in zedekundige zin is. De heer Tilanus zal dit

zeker niet ontkennen, doch het standpunt innemen, dat Christelijke zedekunde alleen te handhaven is op de grondslag van het Christelijke geloof. Voor ons is het beter aan te sluiten bij de terminologie van het Beginselprogramma. Bovendien is de redactie van het hoofdbestuur korter en dus beter. Spr. is het met de heer Van Raalte eens, dat de democratische denkbeelden in West-Duitsland nog moeten groeien, maar dat kan men niet bereiken zonder gelijkberechtigting. De Republiek van Weimar werd in het begin onvoldoende vertrouwd en men kwam te laat met concessies. Spr. verzet zich er tegen, dat men in het Verkiezingsprogramma de dingen anders zou willen stellen dan wij ze menen.

Het ontwerp is uit één pen gevloeid en draagt daarvan de kentekenen. Men kan er geen broddelwerk van maken door stijl en woordkeuze te veranderen; dan zou het geheel opnieuw geschreven moeten worden en dat is niet noodzakelijk.

Mr A. Stempels (Rotterdam) gevoelt zich teleurgesteld; het komt neer op: Je hebt gelijk, maar je krijgt het niet! Een essentieel punt blijft ontbreken. Spr. betoogde, dat ook de humanisten recht op steun bij de geestelijke verzorging hebben, o.a. bij die van militairen, maar onze

liberale vertegenwoordigers hebben hierover gezwegen.

De heer H. J. van Raalte (Hilversum) blijft van mening, dat de geallieerden West-Duitsland niet mogen loslaten eer het rijp er voor is.

De voorzitter betoogde, dat de geschiedenis leert, dat men herbewapening toch niet kan tegenhouden. Daarom is het beter deze op een verstandige manier te leiden in de Europese bedding. Terugkomen op het Beginselprogramma is nu niet aan de orde.

Aangezien bleek, dat het amendement-Rotterdam niet voldoende werd ondersteund, kwam het te vervallen.

Te kwart over elf schorste de voorzitter de vergadering tot Zaterdagochtend tien uur.

Gezellig samen zijn

Het bleek een goede gedachte van de organisatoren om in een andere zaal de deelnemers, waaronder ook de Belgische gasten, gelegenheid tot ontspanning te bieden na de inspannende eerste zitting.

De heer Boeda te Utrecht gaf enige staaltjes van zijn goochelkunst ten beste, terwijl een dansorkest de nablijvers op aangename wijze bezig hield. L.

H.P. Gelderman & Zonen N.V.
OLDENZAAL
 fabrikanten van
 ruwe-, geverfde-, gebleekte- en bedrukte-
 katoenen-, rayon- en rayonvezel manufacturen

WUINARCHITECTUUR — BOOMKWEKERIJEN
GIJSB. VURENS
 Ontwerpen
 Aanleggen
 Onderhouden
 Ringvaartweg 98 - Rotterdam (O.) - Tel. 32114

N.V. BOELE'S
 Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES
 Nieuwbouw en reparatie

N.V. W. A. HOEK'S
 MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
 Hoofdkantoor en Machinefabriek
 te Schiedam.
 Compressoren voor alle gassen en ledereu druk.
 Installaties voor de bereiding van zuurstof, stikstof, enz.

N.V. SCHEEPSWERVEN
„PIET HEIN”
 BOLNES en PAPENDRECHT
 DWARSELLINGEN 115 Meter
 DROOGDOK 115 x 30 Meter

Abraham van Stolk & Zonen N.V.

Houthandel
 Schaverij - Zagerij
 Vuren - Dennen - Oregon Pine - Pitch-Pine - Helpalen
 Rotterdam, Telef. 35400 - Postbus 1100

Voor dagelijks gebruik!

DE JONG'S CHOCOLADE
CHOCOLADE HAGELSIJG
 De eenige echte!

N.V. Nederlandsche Caoutchouc- en Guttaperehataabriek
v.h. Bakker & Zn.
 Ridderkerk
 Technische rubberartikelen

Hoogland & Masee, N.V.
 DORDRECHT
 Tel. 3344-3345
 Dir. F. J. Ludérus
 Werktuigen, gereedschappen en materialen voor de industrie — Sinds 1876
 *
Pijpen en Fittings, Appendages, Bouten en Moeren
 SIMPLUS BRANDBLUSAPPARATEN

Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.
 Nederlandsche Hypotheekbank N.V.
 Rotterdamsche Hypotheekbank N.V.
 Algem. Friesche Hypotheekbank N.V.
 Amsterdam — 's-Gravenhage — Groningen — Rotterdam
GELDEN BESCHIKBAAR
 voor eerste hypotheek
BILLIJKE VOORWAARDEN
 De Directie: Mr. M. J. BOS
 Mr. J. WILKENS
 Mr. C. A. KINGMA
 Mr. F. C. KLEYN

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Stemt Oud

V.V.D. lijst 5

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

EXPORT BAAKT DE LEVENSBELANGEN VAN ONS VOLK

Bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal is vorige maand een nota inzake de export-politiek der Regering ingekomen en reeds deze week is dit belangrijke stuk in de Kamer in het openbaar behandeld. Deze openbare gedachtenwisseling vond plaats zonder dat een schriftelijke voorbereiding daaraan vooraf was gegaan. De Kamerleden spraken dus als het ware heet van de naald. Ongetwijfeld zou een nader onderzoek vóór de discussie in de Kamer groot nut hebben gehad, het onderwerp is waarlijk niet van eenvoudige aard. Zou dit echter zijn gebeurd, dan zou de huidige Tweede Kamer evenwel niet meer in de gelegenheid zijn geweest de zaak te bespreken. Wat ook te betreuren zou zijn geweest aangezien het een onderwerp betreft, dat van de grootste importantie is voor onze welvaart.

* * *

Inderdaad is de export een onderwerp van de grootste importantie. Het is een kernprobleem van ons economische leven. In ons land is nu reeds verscheidene jaren met de grootste kracht een industrialisatie-politiek bepleit en ook met energie nagestreefd, maar de industrialisatie is een zinloze zaak wanneer niet tevens het vraagstuk van de afzet wordt aangepakt. Wij kunnen in ons land nu eenmaal niet alles zelf consumeren wat hier gemaakt wordt en tevens hebben wij veel invoer nodig, die met export moet worden betaald. Industrialisatie en export zijn dan ook de twee zijden van één medaille. Vandaar dat wij ons deze week bij de debatten in de Kamer hebben veroorloofd er op te wijzen, dat voor ons het vraagstuk van de industrialisatie tevens is het vraagstuk van de export naar het buitenland. De Regering had derhalve het exportvraagstuk tegelijk met het industrialisatievraagstuk aan de orde moeten stellen. Met andere woorden: de maatregelen die thans nodig worden geacht om onze export te dienen, hadden reeds enige jaren eerder genomen moeten zijn.

Wat dat uitvoerprobleem overigens betekent is in de Exportnota wel zeer duidelijk gemaakt. In 1970, dus in 20 jaar tijds, zal de uitvoer van ons land moeten worden verdubbeld, hetgeen wil zeggen - in prijzen van 1951 - een noodzakelijke toeneming van onze uitvoer met f 7500 miljoen, wat op een gemiddelde stijging van de uitvoer met f 400 miljoen per jaar neerkomt. Dit is naar onze mening een uitermate zware taak om te volbrengen. Afgezien dan nog maar van de vraag of niet beschermende maatregelen van landen, waarheen wij exporteren moeten, ons zullen dwarsbomen in de uitvoering van onze plannen.

* * *

Een gemiddelde stijging van onze uitvoer met f 400 miljoen per jaar is ook daarom moeilijk, omdat wij niet moeten denken, dat alleen de Nederlanders op de lumineuze gedachte zijn gekomen onze uitvoer te vergroten. Andere volken denken er evenzo over en die zullen ons dus ernstige concurrentie aandoen. Wat voor ons zeer moeilijk is, temeer wanneer wij bedenken dat wij met ons exportprijsniveau zeker niet gunstig liggen. De Regering heeft daarover in de Exportnota inlichtingen verschaft, die ons leren, dat kleine stijgingen van onze exportprijzen reeds

zeer onaangename gevolgen voor onze uitvoer zullen hebben. Wij zullen daarom juist met de grootste vasthoudendheid naar verlaging van onze kostprijzen moeten streven. Is dit op zichzelf reeds een heel moeilijk probleem, dat wij terwille van de exportstijging moeten aanvaarden, de zaak wordt nog ingewikkelder wanneer wij bedenken, dat wij de structuur van ons industriële apparaat zullen moeten gaan wijzigen. Willen wij namelijk met onze uitvoer kansen hebben, dan zullen wij in sterke mate naar in ontwikkeling zijnde gebieden moeten exporteren en deze hebben voornamelijk kapitaalgoederen nodig (machines). En hier nu komt weer een ander probleem om de hoek kijken. De ervaring leert namelijk, dat zulke in ontwikkeling zijnde gebieden - men denke aan de Zuid-Amerikaanse staten - ook niet zelf de kapitalen hebben om die kapitaalgoederen aan te schaffen. Wie daarheen verkopen wil moet dus tevens in staat zijn aan die landen kapitalen te lenen. Hiermede nu komen wij tot een moeilijk punt, want ons land is niet meer in staat om dat in krachtige mate te doen. Duidelijk is, dat wij ook hier weer een gevolg zien van een economische en een belastingpolitiek, die kapitaalvorming schier onmogelijk maakt. Wij raken daardoor op verscheidene manieren ernstig achterop: wie nieuwe bedrijven wil opzetten, en dat moeten wij, willen wij ons industrialisatieplan kunnen uitvoeren - heeft kapitaal nodig; een land dat kapitaalgoederen wil exporteren moet ook kapitaal kunnen exporteren. Wij zullen dus het vraagstuk der kapitaalvorming met grote ernst moeten aanvaarden. Een politiek met socialistische signatuur brengt ons ook wat dit betreft in de meest ernstige moeilijkheden. Dat hebben wij nu wel geleerd.

* * *

Het is uiteraard ondoenlijk het geheel van maatregelen te bespreken, dat de Regering zich voorstelt te nemen. In het bijzonder meent zij de uitvoer te moeten stimuleren naar overzeese gebieden (Zuid-Amerika, Verenigde Staten en Canada). Dat is ook nodig want de uitvoer derwaarts zal ons de dollars moeten opleveren, waarmee wij onze inkopen uit het dollargebied moeten betalen. Onze vrees is echter, dat de Regering dit te eenzijdig ziet en te weinig aandacht houdt voor onze export naar de Europese staten. Daarom hebben wij bepleit de export-faciliteiten ook voor de uitvoer naar Europese landen te doen gelden. Overigens blijft natuurlijk in dit verband een krachtig streven naar Europese eenheid voor ons land ook een belang van de eerste orde.

Wat de Regering thans voorgesteld heeft, is een complex van maatregelen. Daarbij zijn ook maatregelen, die voor de exporterende bedrijven een fiscale verlichting zullen betekenen. Daarover willen wij iets zeggen. In de eerste plaats betwijfelen wij zeer of die verlichtingen veel tot het gestelde doel zullen bijdragen. Zij zijn maar van minimale omvang. De Maasbode sprak zelfs van „kruidenterspolitiek” ten aanzien van de fiscale faciliteiten, daarmee tot uitdrukking willende brengen hoe weinig royaal de regering op dit punt is. Maar er is aan deze zaak een andere kant. En wel het feit op zichzelf, dat de Regering met fiscale verlichtingen komt. Het is duidelijk dat de harde werkelijkheid de Re-

gering nu eindelijk tot het inzicht heeft gebracht, dat zij ons bedrijfsleven te zwaar heeft belast, ja veel te zwaar heeft belast. Jarenlang hebben wij daar onzerzijds tegen gewaarschuwd en hebben onze geestverwanten in Eerste en Tweede Kamer de Regering voorgesproken, dat zij de boog te strak spande. De feiten hebben ons in het gelijk gesteld.

Wij hebben in ons land thans reeds een groot getal werklozen. De onrust daarover heeft enige maanden geleden in de Kamer reeds aanleiding gegeven tot een werkloosheidsdebat. En dat tijdens het bewind van een Regering waarin de socialisten zo sterk vertegenwoordigd zijn!

Welnu, de Regering is nu met belastingverlichtingen gekomen, die haar dus door de omstandigheden zijn afgedwongen. Als pepernoten rollen de wetsontwerpen over de vloer van de politieke arena; men denke maar aan de wetsontwerpen inzake de omzetbelasting, aan de verlaging van de accijns op sigaren. En in de Exportnota heeft de Regering dan weer belastingfaciliteiten aangekondigd. Men zou kunnen zeggen: beter heel erg laat dan nooit. Alleen maar bijzonder jammer, dat de Regering zo laat is, want de gevolgen van een verkeerde belastingpolitiek worden maar niet in een korte tijd weggewerkt.

Wel echter is duidelijk, dat wij niet met lapwerk kunnen volstaan, maar het belastingprobleem in zijn algemeenheid aan de orde moeten stellen. De feiten hebben nu getoond, dat de Regering op de verkeerde weg is en ernstig beraad over de belastingpolitiek is dus nodig om de vraag te bespreken op welke wijze het bedrijfsleven kan worden tegemoet gekomen.

* * *

In de Exportnota wordt het initiatief tot de export gelaten bij het particuliere bedrijfsleven. Dat achten wij juist en wij hebben het vertrouwen, dat het bedrijfsleven zich van zijn uitermate zware verantwoordelijkheid bewust zal zijn en het zijne zal doen om de gestelde taken te vervullen. Daartoe moet het bedrijfsleven ook kunnen werken in een gunstig klimaat en zeker zal de overheid niet als rem en niet ontmoedigend moeten optreden.

Bij de gedachtenwisseling in de Tweede Kamer hebben wij dezer dagen tot uitdrukking gebracht, dat ook de overheidsinstanties „export-minded” moeten zijn. Nota's zijn mooi en prachtig, maar het komt er maar op aan of alle werkzaamheden op de Haagse bureaux beseffen, dat zij een taak hebben in positieve zin. Wij hebben het volste vertrouwen, dat de minister van Economische Zaken zelf niets liever ziet dan dat de regeringsambtenaren hun taak in opbouwende zin vervullen, maar te vaak horen wij nog van ernstige bureaucratische stroefheid, gevolg ook van onvoldoende organisatie. Ter gelegenheid van het debat over de Exportnota werd ons daarover nog geschreven door een zakenman, die zelf intens betrokken geweest is bij een zaak, die voor meer dan 200.000 dollars exportorders had. De briefschrijver beklagt zich echter bitter over de weinige medewerking der betrokken overheidsinstan-

(Vervolg op pag. 3, 3e kol.)

☆ parlementaire flitsen ☆

EEN SLECHTE BEURT VOOR MINISTER IN 'T VELD

Versterking van het agrarische apparaat — Huisvuilverwerking en compostbereiding — T.b.c.-bestrijding onder het rundvee — Sigarenaccijns en schrootpolitiek — Verlengde herhalingsoefeningen — Minister In 't Veld schond het burgerrecht der Staten-Generaal

Tegen het einde van een parlementair jaar komt er altijd enig gedrang om nog zoveel mogelijk wetgevende arbeid afgehandeld te krijgen. En dat geldt dit jaar nog des te sterker, nu wij in een verkiezingsjaar staan en de Kamers dus vroeger haar werkzaamheden moeten stopzetten. Er is de laatste weken dus nog heel wat in de Tweede Kamer verzet. En wanneer wij voor dit maal onze aandacht nu bepalen tot het voornaamste van wat de vorige week in deze Kamer werd behandeld, dan ontmoeten wij in de eerste plaats een tweetal ontwerpen, waarbij minister Mansholt betrokken was. Het eerste van dat tweetal betrof een wijziging van de begroting van Landbouw voor 1951, waarbij beslist werd over de bestemming van totaal f 117 miljoen (waarvan f 47,5 miljoen voor 1951) uit de tegenwaarde-rekening der Marshall-schenkingen voor een aantal op grotere productiviteit en hogere rentabiliteit van onze landbouw gerichte maatregelen

Van dat totale bedrag van f 117 miljoen zal f 6,5 miljoen worden besteed voor de Landbouwhogeschool en het landbouwkundig onderzoek, f 10,5 miljoen voor de moderne voederbouw en de intensivering van het kleine bedrijf, f 15 miljoen voor de groenvoerdrogerijen, f 50 miljoen voor de t.b.c.-bestrijding onder het rundvee, f 10 miljoen voor de winning van organische meststoffen en f 25 miljoen voor het Borgstellingsfonds voor de landbouw.

Namens onze V.V.D.-fractie kon de heer Den Hartog zich aansluiten bij de waardering en erkentelijkheid jegens de E.C.A.-autoriteiten voor de in deze ondervonden steun en medewerking.

Over het geheel genomen kon onze woordvoerder zich ook gaarne verenigen met de voorgestelde projecten. Reeds eerder immers had hij in de Kamer de aandacht gevraagd voor de grote achterstand, welke in de bezettingstijd en de daarop volgende jaren is ontstaan bijvoorbeeld in het onderhoud en de vernieuwing van bedrijfsgebouwen en de bedrijfsoutillage van onze boerderijen.

Een achterstand, waarvan het wel zeer duidelijk is, dat deze als een ernstig bezwaar moet worden aangemerkt.

Elk middel, dat kan strekken tot verbetering van de bestaande toestand, dient dan ook met beide handen te worden aangegrepen en, al zullen de beschikbaar komende bedragen bij lange na niet toereikend zijn om gebouwen en outillage op het vereiste peil te brengen, in verschillende opzichten zullen, zo was het oordeel van onze deskundige geestverwant, toch vrij belangrijke verbeteringen kunnen worden verkregen.

Ten zeerste verheugde het de heer Den Hartog, dat in het kader van het landbouwkundig onderzoek, de bestudering van de waterhuishouding en van de problemen met betrekking tot de indroging der gronden, de infiltratie en de verzilting met kracht zullen worden voortgezet.

Voor al op het zo benauwende verziltingsgevaar wees onze geestverwant — en niet voor de eerste maal — met grote nadruk.

Aandacht vroeg spr. ook nogmaals voor het gemaal te Leidschendam, waaraan op een of andere wijze ook subsidie zal moeten worden verieend.

Zowel door de heer Den Hartog als door een ander lid van de V.V.D.-fractie, de heer Ritmeester, werd aandacht gewijd aan de compostbereiding en de verwerkingsbedrijven van stedelijke afvalstoffen.

Ook andere Kamerleden schonken trouwens aandacht aan deze kwestie, die, gezien de daarmede gemiddelde bedragen, van veel belang is. Zeer in het kort komt deze kwestie hier op neer, dat minister Mansholt met de Vuilafvoermaatschappij (de V.A.M.) in zee wilde gaan, welke vroeger alleen het Haagse huisvuil in een bedrijf te Wijster tot compost verwerkt heeft en die nu in een N.V. met deel-

neming van de Staat (in overwegende mate), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten e.a. wordt omgezet.

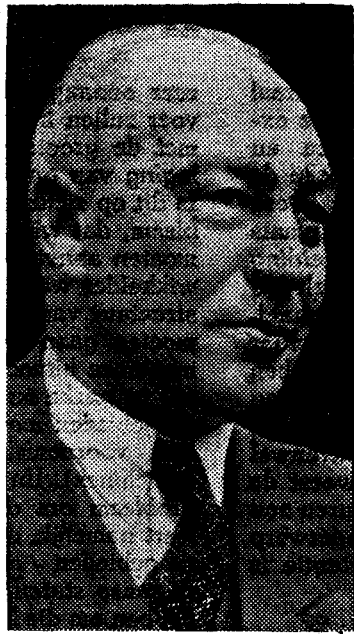
Onze V.V.D.-woordvoerders wazen echter op tal van bezwaren tegen deze veel geld kostende opzet, welke bezwaren o.a., blijkens een door deze aan de heer Ritmeester gerichte brief, ook werden gedeeld door een uiterst deskundig man op dit gebied, namelijk prof. ir. Hudig, uit Wageningen.

Daartegenover was nu aan de Kamer een uitgewerkt voorstel van een particuliere maatschappij, de N.V. Matepa te 's-Hertogenbosch, gezonden. Daarin werd het z.g. „dano-systeem” aangeprezen, dat in Denemarken en Zweden met groot succes wordt toegepast.

Door een grote mate van decentralisatie wordt daarbij zeer veel bespaard op de buitengewoon hoge verwoerskosten van het stadsvuil en volgens deze opzet zouden hier helemaal geen overheidsmiddelen bij te pas hoeven komen.

Minister Mansholt was wat geprikkeld, dat men zoveel aandacht in de Kamer besteedde aan de voorstellen van een particuliere maatschappij, maar de Kamer dacht daar terecht anders over en hield voet bij stuk, zodat nu wel is komen vast te staan, dat, alvorens hier definitieve besluiten vallen, de minister zich eerst opnieuw tot de Kamer zal richten.

Bovenbedoeld wetsontwerp bestemde, als vermeld, o.a. f 50 miljoen voor de bestrijding van de

DEN HARTOG

.... Waardering jegens de E.C.A.

keld, dat men zoveel aandacht in de Kamer besteedde aan de voorstellen van een particuliere maatschappij, maar de Kamer dacht daar terecht anders over en hield voet bij stuk, zodat nu wel is komen vast te staan, dat, alvorens hier definitieve besluiten vallen, de minister zich eerst opnieuw tot de Kamer zal richten.

Bovenbedoeld wetsontwerp bestemde, als vermeld, o.a. f 50 miljoen voor de bestrijding van de

tuberculose onder het rundvee en een ander ontwerp, dat deze zelfde week in de Tweede Kamer aan de orde kwam, hield nu een regeling voor die bestrijding in.

De grote gevaren dier runder-t.b.c., zowel voor mens als dier, (de rundveetuberculose is ook voor de mens besmettelijk) wettigen zeker een aantal dwingende regelingen en onze fractie verklaarde zich daarmede, bij monde wederom van de heer Den Hartog, dan ook volkomen accoord.

Het is jammer, dat ook hier nog weer „principiële bezwaren” worden opgeworpen, n.l. door een kleine groep staatkundig-gereformeerden. Gelukkig mag wel worden aangenomen, dat de waarborgen, welke geschapen zijn, het in de werkelijk volkomen ernstige gevallen van gewetensbezwaren tegemoetkomen aan die bezwaren, tot een niet al te groot risico voor de gemeenschap maakt.

Zowel de heer Den Hartog als een ander lid van onze fractie, de heer Cornelissen, hadden het succes dat de minister enkele suggesties van hen overnam.

Zo nam de minister o.a. de gedachte van de heer Den Hartog over om met betrekking tot de erkenning van gezondheidsdiensten een overgangsbepaling in de wet op te nemen en de heer Cornelissen had het succes, dat de minister zijn suggestie overnam, om niet alleen de Stichting voor de Landbouw, maar ook de Centrale Organisatie voor de Veehandel medezeggenschap in deze te verlenen, daar immers ook de veehandelaren verplicht worden, zich bij de Provinciale Gezondheidsdienst aan te sluiten.

Beide wetsontwerpen werden z.h.s. aangenomen. Het laatstgenoemde echter met aantekening, dat de staatkundig-gereformeerden, die blijkbaar nog niet tevreden waren, geacht wilden worden te hebben tegengestemd.

Met algemene instemming ook werd het ontwerp tot verlaging van de accijns op sigaren aanvaard, in de hoop, dat deze verlaging niet te laat komt om een belangrijke industrie van de ondergang te redden en een groot aantal arbeiders voor werkloosheid te behoeden.

Een voorstel tot deelneming van het Rijk in het uit te breiden kapitaal van de „Breedband N.V.” te IJmuiden, gaf de heer Ritmeester nog aanleiding tot een breedvoerige beschouwing over de schrootpolitiek.

Hij betoogde daarbij, dat het voornamelijk de volmaakt irrealistische basis van de schrootprijs in Nederland is, welke sommige eigenaars van schepen de pogingen tot geweldadige export (smokkel, enz.) niet als iets onoorbaars doet zien.

Veeleer wordt de schrootprijs als zodanig betiteld. Minister Van den Brink heeft op dit punt o.a. de verwachting uitgesproken, dat in het begin van het volgende jaar binnen het Schumanblok wel tot een uniforme schrootpolitiek zou kunnen worden gekomen.

Met aantekening, dat de communisten tegen waren, werd ook dit wetsontwerp aangenomen en hetzelfde geldt voor het wetsontwerp tot verlenging van de duur der herhalingsoefeningen (voor de jaren 1952, 1953 en 1954) voor het reservepersoneel van daartoe aan te wijzen onderdelen van de landmacht en voor onderofficieren van bepaalde onderdelen.

Ook onze fractie ging dus met dit voorstel accoord, al moet uiteraard, zoals de heer Ritmeester deed uitkomen, betreurd worden, dat de bedreiging uit het Oosten deze nieuwe per-

DEZE BURGER

zit op dit zelfde ogenblik een beetje ver van huis, al zoudt gij (indien gij begerig waart hem van aangezicht tot baby-face te ontmoeten) in vijf uur vliegens bij hem kunnen zijn; daar niet van; afstanden bestaan ommers niet meer, 'waar buurvrouw?

Wel, wel, deze burger in een vreemd land; dat is altijd een weinig onwennig wanneer ge op straat loopt en niemand „ha, die burger!” roept en niemand eerbiedig de hoed afneemt en niemand „wel, wel” of „kijk nou eris” zegt.

Niemand, neen, niemand hier heeft ooit van deze burger vernomen. Zo leert ge wel bescheiden te zijn: vijf uur vliegen en ge zijt niks-en-niemandal.

Dan moet ge, voor nog diepere wijsheid, op een stoel in de zon achter Uw morgen-koffie, Uw Nederlandse courant open vrouwen en gretig alles lezen wat daar staat.

Nietwaar? Criticus Wim vindt het nieuwe boek van schrijver Piet niet mooi.

Alfred heeft een lintje gekregen. Dorus is burgemeester geworden. Peter is getrouwd met Charlotte.

Ferdinand heeft in de gemeenteraad van dik hout planken gezaagd.

En de heer mr dr Dinges....

En professor jonkheer meester Zussenzo....

En geen mens, op vijf uur vliegens, die van Wim en Piet, van Alfred en Dorus, van Peter, Charlotte, Ferdinand, Dinges en Dattus ooit heeft vernomen.

Weet ge bovendien, dat ik, op vijf uur vliegen, geen woord begriip van wat de mensen tegen elkaar zeggen?

Dat ik klanken en klanken en klanken hoor zonder zin en betekenis? Dat ik, op die geringe afstand van mijn haard en schemerlamp, geen krant begrijpen kan?

Deze burger wilde alléén zeggen dat de eenheid der mensen, dat zelfs de integratie van dat peuterige stukje aarde dat West-Europa heet, véél verder dan vijf uur vliegen van de verwezenlijking verwijderd is.

Welk een goed en glanzend ideaal, dat van die eenheid en dat van die integratie.

En hoe grauw is alle theorie. Dat is, in de zon en achter de koffie en onder de schoonste aller hemelen; vindt ge niet?, wel een mismoedige overweging van

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Woningbouw

Men kan niet bepaald zeggen, dat de woningbouwpolitiek onder de socialistische minister In 't Veld tot dusverre voor ons volk veel uitkomst heeft gegeven. De minister heeft wel veel gepraat, maar zijn prestaties zijn niet havenant.

Van een bepaald krachtig beleid kan zeker niet worden gesproken. Het doet echter toch wel zeer onsportief aan als men het beleid van een minister uit eigen partij tracht te verschuilen achter dat van een bewindsman, die tot een andere politieke groepering behoort.

Mr Donker heeft niet gearzeld zulks te doen op het congres van de Partij van de Arbeid, waarbij hij suggereerde, dat door een tekort aan ordening door minister Van den Brink de moeilijkheden met de woningbouw en ten dele ook de werkeloosheid waren ontstaan.

Dit is een weinig gelukkige bestrijdingsmethode en het zou sportiever van de socialisten zijn geweest, indien zij hierover hadden gezwegen als zij de mislukking van de woningbouwpolitiek niet openlijk aan hun aanhangers willen mededelen.

Het schuiven van de schuld op een ander geeft nu ook niet bepaald de indruk van zelfverzekerdheid en kracht.

Eindelijk

De Staatscourant bericht, dat het Ambtenarencentrum en de Centrale voor Hogere Rijksambtenaren tot de Centrale Commissie voor Georganiseerd Overleg in Ambtenarenzaken zijn toegelaten.

Wij verheugen ons hierover. Dat het er overigens niet bepaald in een vloek en een zucht is doorgekomen, blijkt wel uit de aandacht door de heren Ritmeester en Wendelaar in de Tweede en Eerste Kamer bij hun redevoeringen over de begroting van Binnenlandse Zaken de laatste jaren aan deze aangelegenheid geschonken!

En kort na de Bevrijding had Drs Korthals dat gedaan.

Onze eenheid gedemonstreerd

De jaarlijkse Algemene Vergadering van onze partij is een groot succes geweest. Niet alleen, omdat op deze vergadering een zeer belangrijke agenda werd afgewerkt, waarbij o.m. het verkiezingsprogramma werd vastgesteld, maar ook omdat de wapenschouw, door partijvoorzitter mr Oud in zijn magistrale beginslotrede gehouden, alle aanwezigen heeft gesterkt in hun idealisme en hun beginselen en hen er toe heeft aangespoord, de komende stembusstrijd met een onverwoestbare energie te voeren.

Voor wie niet de sfeer heeft ondergaan die van deze hoogtijdagen uitgaat, is het moeilijk te beschrijven welk een geestelijke verkwikking er van een dergelijke jaarlijkse Algemene Vergadering uitgaat, een stimulans, die het politieke werk van alledag zoveel lichter en eenvoudiger maakt.

Een van de glanspunten van dit congres is wel geweest, de duidelijke demonstratie van onze eenheid, die vooral tot uiting kwam bij de bespreking van het beleid van het Hoofdbestuur en de Kamerfracties der Partij. De politieke problemen van het afgelopen verenigingsjaar, zijn elkaar in een dergelijk snel tempo opgevolgd en zijn dermate belangrijk en ingewikkeld geweest, dat het geen verwondering had behoeven te wekken indien de meningsverschillen daaromtrent nogal groot en uiteenlopend waren geweest. De gang van zaken bij de twee grootste politieke partijen in ons land spreekt in dit verband wel een zeer duidelijke taal.

Vanzelfsprekend kwam hier in het debat ook wel verschil van mening naar voren, doch dit duidde geenszins op ontevredenheid in die zin,

dat er in welke vorm dan ook, plaats voor tweespalt zou zijn.

Integendeel, op volkomen democratische wijze hebben alle afgevaardigden ruimschoots, d.w.z. zonder spreektijdbekorting, gelegenheid gekregen, hun kritiek te uiten, doch zoals reeds opgemerkt, ook in de woorden van de critiek sprak duidelijk de wens de eenheid te behouden en te versterken.

Gedragen door deze versterkte eenheid gaan wij de verkiezingsstrijd tegemoet en als zodanig kunnen wij met vertrouwen de toekomst afwachten.

Kadervorming

Bij de debatten over het beleid van de beide Kamerfracties van onze Partij heeft de voorzitter van de Eerste Kamerfractie, prof. Molenaar, zeer terecht de vinger op een wonde plek gelegd, toen hij zei, dat hij gaarne open stond voor kritiek, maar dat hij dan mocht verwachten, dat deze kritiek gefundeerd was.

Bij de bespreking van het beleid van de Kamerfracties viel het hem n.l. op, dat bij de geuite kritiek zo weinig gebruik werd gemaakt van de officiële gegevens, verwerkt in onze wekelijkse rubriek „Parlementaire Flitsen” of van de officiële teksten vermeld in de Handelingen. Een zeer juiste opmerking, omdat men aldus weinig concrete punten had voor aanval en verweer.

Het was dan ook met veel instemming, dat prof. Molenaar een voortgaande intensieve kadervorming in onze Partij bepleitte, waarbij hij als basis-materiaal de „Parlementaire Flitsen” en de Handelingen van onze beide Kamers ten zeerste kon aanbevelen.

Zo is het ook. Wie over de politieke vraagstukken wil kunnen meespreken, wie zich daaromtrent een gedegen inzicht wil vormen, wie een propagandist voor de partij wil zijn, die constructief werk kan verrichten, wie zich als spreker voor de partij wil ontwikkelen, zal in de eerste plaats een gedegen studie van de parlementaire werkzaamheden moeten maken.

Kadervorming is daarvoor onontbeerlijk en in dit verband rust er op centrales, onder-centrales en afdelingen een belangrijke plicht.

Laat men het kader versterken, opdat men aldus ook als spreker en debater meer routine krijgt. Zonder voorlichting en zonder ijverige propagandisten kan de partij het niet stellen.

Laat daarom een ieder, die zich geroepen voelt in deze richting iets te bereiken, maar vooral ook hij, die kritiek wenst te leveren, zich terdege in de materie inwerken, opdat een mogelijke discussie ook inderdaad vruchtbaar kan zijn.

Offer voor de vrijheid (I)

Op de eerste dag van het jaarlijks congres van de V.V.D., heeft de penningmeester, de heer Van den Bergh zijn financieel verslag uitgebracht, waaruit bleek, dat de geldmiddelen van de partij zeer noodzakelijk dienen te worden versterkt. Wij geloven, dat onze penningmeester in vergelijking met zijn collega's van andere politieke partijen niet in een uitzonderingspositie verkeert.

Immers, in een politieke beweging is het altijd zeer moeilijk de nodige geldmiddelen bij elkaar te krijgen.

Het behoeft wel geen uitvoerig betoog, dat nu de verkiezingen naderen, er veel, heel veel geld nodig is om onze propaganda voor de liberale beginselen met succes te kunnen voeren. Dit geld kan niet worden opgebracht uit de normale contributie-afrachten. Het zal dus hoogst noodzakelijk zijn, dat elke partijgenoot en elke geestverwant een steentje bijdraagt om de verkiezingspropaganda te kunnen financieren.

Hier ligt vooral een belangrijke taak voor de afdelingen, die de geldinzameling ter hand moeten nemen. De vormen, waarin dit geld kan worden verzameld, zijn vele en wij zouden dat eigenlijk

aan de vindingrijkheid van de afdelingen zelf willen overlaten.

Mogen wij daarom op deze plaats een beroep doen op allen, die de vrijheid liefhebben. Mochten de afdelingen door een of andere omstandigheid niet bij U aankloppen, zorg dan zelf dat een bedrag, hoe gering ook, naar Den Haag wordt gezonden.

Het gaat er thans om de vrijheid, die wij — in tegenstelling tot miljoenen achter het ijzeren gordijn — nog kunnen verdedigen, niet alleen met het woord, maar vooral met de daad te steunen.

Laat men toch vooral doordrongen zijn van de ernst van deze zaak. Indien allen financieel een steentje bijdragen, behoeft het individuele offer nog niet eens zo groot te zijn.

Laat men nog deze week beginnen het bedrag, dat aan losse centen op ieders girorekening staat vermeld over te maken aan het secretariaat van de V.V.D. in Den Haag op giro-nummer 67880.

Offer voor de vrijheid (II)

De afdeling Zwolle heeft op de jongste Algemene Vergadering een prachtig voorbeeld van offervaardigheid gegeven door bij monde van haar afgevaardigde, de heer Tom, op deze vergadering een bedrag aan te bieden van f 500.—. Moge dit de andere afdelingen inspireren dit voorbeeld te volgen. Laat men er een sport van maken, ook individueel, alle mogelijkheden uit te buiten, om de munitie voor onze verkiezingsstrijd aan te dragen.

Laat men bij zijn radiotoestel busjes plaatsen voor ons verkiezingsfonds, laat men bij een gezellige bijeenkomst, die gezellig kan zijn door de volle vrijheid, die men in ons land geniet, de partij niet vergeten en laat de vreugdevollen gezamenlijk in de beurs tasten.

Laten we tenslotte de zaken stellen, zoals zij zijn. Een pakje sigaretten in de week minder, kan tenslotte geen groot offer worden genoemd voor het behoud van de geestelijke vrijheid. Het bedrag, dat men aldus bespaart, hoort in de partijkas thuis. Laten wij vooral in deze tijd onze tegenstanders slaan, als het er op aan komt onze offervaardigheid te demonstreren voor de verbreiding van onze beginselen.

Laat men toch vooral bedenken, dat het stormsein is gehesen en dat het van een ieder, individueel, afhangt in hoeverre wij met de komende verkiezingen behoorlijke resultaten kunnen boeken.

Mogen allen, die dit lezen, niet slechts vervuld zijn van goede voornemens, maar moge men onmiddellijk de daad bij de gedachte voegen. Wij rekenen op U allen!!!

(Vervolg van pag. 1).

ties. „Integendeel”, zo zegt hij, „op het ogenblik dat financiële hulp was verkregen om tot uitvoering der orders over te kunnen gaan, stak een regeringsinstantie nog een spaak in het wiel en torpedeerde bijna de pogingen”. De zaak is eindelijk voor elkaar gekomen, maar duidelijk is wel dat het aan de nodige medewerking heeft ontbroken. En daarover hoort men nog teveel. Want overal dient door te dringen, dat wij onze exporttaak met de grootste energie zullen moeten vervullen. Anders zal ons welvaartspeil zakken. In letterlijke zin is dus aanpakken broodnodig. Het gaat hier om de directe levensbehoeften van ons volk. K.

Copy en correspondentie voor ons weekblad gelieve men UITSLUITEND te zenden aan de waarn. redactie-secretaris

G. STEMPHER
Telefoon 35343

Prinsengracht 1077

Amsterdam

(Vervolg van pag. 2)

soonlijke opoffering vraagt. De strijdvaardigheid en de paraatheid van onze krijgsmacht is echter een allesoverheersend algemeen belang onder de huidige omstandigheden.

Uiteraard bracht de heer Ritmeester, evenals alle andere woordvoerders in de Kamer, daarbij ook de betreurenswaardige gang van zaken in het kamp te Oirschot ter sprake.

Hij las o.a. een brief voor van iemand, die kennelijk een zeer objectieve lezing van het geval gaf. Nochtans bleek ook daaruit, dat aan de organisatie heel veel had ontbroken en dat velen ook dagenlang zonder enige taak waren geweest.

Terecht merkte de heer Ritmeester op: „De publieke opinie, die voor de defensie van zo grote betekenis is,

wordt daardoor geleid in een richting, die voor het geheel niet wenselijk is”.

Het is te hopen, dat, zoals minister Staf met nadruk heeft verzekerd, uit deze gang van zaken ernstig lering zal worden getrokken.

De heer Ritmeester heeft zich in de Kamer weer krachtig geveerd, zo ook in de zaak van de aankoop van een pand van Pander in Den Haag voor magazijnruimte voor verschillende Departementen en Rijksinstellingen, waarbij minister In 't Veld zulk een pijnlijk figuur sloeg.

Nadat langdurige onderhandelingen waren gevoerd en men tot een bepaalde koopprijs was gekomen, wilde de N.V. Pander niet wachten, tot eerst de goedkeuring van de Staten-

Generaal was afgekomen en nu had de minister maar opdracht gegeven, het contract zonder deze goedkeuring te tekenen. En bovendien had hij ook helemaal nog geen haast gemaakt, om het wetsontwerp, dat nu de goedkeuring achteraf moest verlenen, in te dienen.

Van verscheidene kanten kreeg de minister de wind van voren over deze schromelijke aantasting van het budgetrecht der Staten-Generaal en evenals de woordvoerders van de anti-revolutionaire en christelijk-historische fracties verklaarde de heer Ritmeester, dat hij en zijn fractiegenoten „onder geen beding” hun stem aan dit ontwerp thans zouden geven.

Minister In 't Veld betuigde wel zijn „spijt”, dat hier „een onregelmatigheid” begaan was, maar zijn rede-neringen waren toch hoogst onbetre-

digend en het moet principieel worden betreurd, dat de Kamermeerderheid, gevormd door de K.V.P. en de P.v.d.A., deze gang van zaken, door vóór het wetsontwerp te stemmen, hebben gesanctionneerd.

Kan van de woordvoerder van de P.v.d.A. (de heer Van Sleen) echter in ieder geval nog worden gezegd, dat hij althans eveneens van zijn ontstemming over deze onjuiste handelwijze heeft getuigd, van de K.V.P.-fractie heeft niet één der leden het zelfs de moeite waard geacht, er een woord aan te wijden.

Zonder iets te hebben gezegd, heeft deze fractie dus haar stem aan het ontwerp gegeven, dat tenslotte met 39 tegen 24 stemmen werd aangenomen. Met de fracties van de derde macht stemden ook de staatk-gereel en de C.P.N. tegen.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
 Drs. H. A. Korthals.
 Waarn. Red. secr. G. Stempfer.
 Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
 Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
 Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
 Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.
 Losse nummers 15 cent.
 Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Heemstede had een goede opkomst

De afdeling Heemstede heeft op Vrijdagavond 18 April een goed bezochte vergadering gehouden in de Foyer van het Minerva Theater aldaar, waar de heer D. W. Dettmeijer, lid van het Hoofdbestuur van onze partij, sprak over: De politieke toestand en de verkiezingen.

In het tweede gedeelte van de avond volgde een uitvoerig debat.

Rotterdamse vrouwen bijeen

De Vrouwengroep van de afdeling Rotterdam van onze partij hield op Dinsdagavond 29 April een bijeenkomst in het gebouw van de U.V.V. aan de Eendrachtsweg, waar mevr. mr N. M. W. Dettmeijer-Labberton, bestuurslid van de Haagse vrouwen-groep van onze partij, sprak over: Gelijktelling tussen man en vrouw.

Mr Dr Berkhouwer sprak in Zeist

Als inleiding van de propaganda voor de a.s. Kamerverkiezingen sprak mr dr Berkhouwer uit Alkmaar Maandagavond 28 April in een goed bezette zaal van hotel „Hermitage” voor de afdeling Zeist en Omstreken.

Hij begon met een kort overzicht te geven van de parlementaire geschiedenis sedert de bevrijding en behandelde daarna praktisch alle politieke vraagstukken, die tegenwoordig de gemoederen bezig houden. Hij gaf tevens een dusdanige uitleg van de doelstellingen van onze partij, dat hij na de pauze slechts enkele ingekomen vragen had te beantwoorden, waarna de voorzitter, met een opwekking om de beginselen van de V.V.D. in een zo ruim mogelijke kring uit te dragen, deze zeer geslaagde bijeenkomst sloot.

Dinsdag 27 Mei spreekt de heer R. Zegering Hadders en Maandag 16 Juni de heer mr H. F. van Leeuwen te Zeist. Nadere bijzonderheden zullen t.z.t. worden bekend gemaakt.

Gorinchem in de verkiezingsstrijd

Voor de afdeling Gorinchem spraken Dinsdag 29 April j.l. voor een goed gevulde zaal mevrouw Stoffels—Van Haften en het Tweede Kamerlid F. den Hartog over actuele politieke vraagstukken, die in het bijzonder werden belicht in verband met de naderende verkiezingen. Er werden vele vragen gesteld, die

zeer tot genoegen werden beantwoord. Deze avond was voor de V.V.D. ongetwijfeld een groot succes.

Geslaagde avond te Opsterland

Op 21 April j.l. belegde de afdeling Opsterland een openbare vergadering met als spreker de heer Pols, directeur van de L.A.B. te Leeuwarden. Spreker behandelde verschillende middenstandsproblemen, waarvoor hij een aandachtig gehoor vond. Een goed geslaagde avond.

Leiden ontplooit grote activiteit

Een permanent verkiezingsbureau opgericht

In Leiden heeft in de afgelopen weken grote activiteit geheerst.

Op 21 April werd een goed bezochte Algemene Ledenvergadering gehouden, die o.a. werd bijgewoond door mr W. Koops, 2e secretaris van de V.V.D.

Het jaarverslag van de secretaris en de rekening en verantwoording van de penningmeester werden goedgekeurd, evenals de begroting voor 1952, die een niet al te somber beeld gaf, al zullen er voor de verkiezingen wel extra bijdragen moeten komen.

Het verkiezingsprogramma gaf aanleiding tot een opgewekte discussie. Er werd tenslotte nog besloten om gedurende de drie aan de verkiezing voorafgaande weken een permanent verkiezingsbureau te vestigen in de Breestraat.

Op 2 Mei werd onder auspiciën van de afdeling Leiden van de V.V.D. een openbare vergadering gehouden over de melksanering. Hiervoor bestond vooral van de zijde van de melkhandelaren zeer grote belangstelling, zodat de zaal tot in de uiterste hoeken was gevuld. De voorzitter van de sanerings- en de anti-saneringscommissie zetten hun standpunten uiteen, waarna een zeer levendig debat volgde, dat er ongetwijfeld toe heeft bijgedragen, dat de Leidse bevolking beter dan tot nog toe op de hoogte is van de consequenties van deze ordeningsmaatregel voor de consumenten.

Bijna alle gemeenteraads-fracties hadden vertegenwoordigers naar deze vergadering gezonden.

Beide bijeenkomsten stonden onder leiding van prof. dr C. de Boer.

Nieuw secretariaatsadres te Hengelo (O.)

Mevr. G. L. van den Toorn—Schreuder v. d. Coolwijk, Lansinkweg 48 te Hengelo (O.) treedt vanaf 1 Mei als secretaresse van deze afdeling op.

EEN STERK STAALTJE VAN AMBTELIJKE WILLEKEUR

Vertrouwelijke vragen mogen niet meer worden gesteld

In een geordende samenleving, in een maatschappij waarin wij leven heeft de Overheid ambtenaren nodig.

Zeker in het ingewikkelde maatschappelijk bestel, zoals dat tegenwoordig bestaat. Daartegen zal niemand bezwaar maken, maar wel moet met kracht bezwaar gemaakt worden tegen ambtelijke willekeur en ambtenarij in de slechte zin van het woord.

Wij lazen daarover een voorbeeld in het Mei-nummer van de „Nederlandse Industrie”, het orgaan van het Verbond van Ned. Werkgevers. Daarin werd o.m. het volgende geschreven:

„Een lid van ons Verbond, gebruik makende van de mogelijkheid tot advies en bijstand, die ons secretariaat aan de leden biedt, had ons gevraagd hem te adviseren, welke weg hij diende te bewandelen met een kwestie inzake de betaling van een (kleine) oude Duitse schuld, waartoe hij destijds wel opdracht had gegeven, maar die naar achteraf bleek door de betreffende bank niet uitgevoerd was geworden.

Zonder de naam van ons lid te noemen, wendde ons secretariaat zich, teneinde het juiste advies te kunnen geven, tot het Nederlandse Beheersinstituut met de vraag, welke weg in een geval als dit het beste bewandeld zou kunnen worden.

Van de zijde van het Beheersinstituut werd geantwoord, dat betaling van schuld bij dit instituut alsnog diende te geschieden, afgezien van de vraag, wat er met het geld gebeurd was, dat destijds in Duitsland was gestort.

Maar daarmee volstond men niet; men wenste ook naam en adres van de betrokkene te weten, waartoe ons secretariaat echter niet zonder nader overleg met betrokkene bereid was. Men wees er ons secretariaat toen op, dat men uit hoofde van het desbetreffende Kon. Besluit inzake vijandelijk vermogen, de verplichting had de gewenste inlichtingen te verschaffen.

Een maand na dato ontving de betrokken functionaris van ons Verbond een schrijven van 't Beheersinstituut aan zijn persoonlijk huisadres, waarin hem — ten onrechte overigens — werd medegedeeld, dat aanmelding van de schuld nog steeds niet had plaats gehad en dat, indien dit niet onverwijld geschiedde, tegen hem uit hoofde van de bepalingen zou worden opgetreden.

Waarheen gaat men, indien lezers van een blad, of leden van een organisatie geen vragen meer kunnen stellen, zonder dat ambtenaren met de bepalingen van de wet in de hand de

redacteuren of secretariaten dwingen namen te noemen.

Hoewel deze ambtenaren misschien formeel het recht aan hun zijde hebben, moet hieraan onmiddellijk toegevoegd worden, dat hierbij van de wet een onverantwoord en zeker niet door de wetgever bedoeld gebruik wordt gemaakt.

Waar blijft men, indien lezers van een blad of leden van een organisatie geen vertrouwelijke vragen mogen stellen op straffe van de mogelijkheid, dat hun namen aangemeld moeten worden?

Daarop is maar één antwoord te geven: ze zullen geen vragen meer stellen, wat dus betekent, dat zij de inlichtingen niet kunnen ontvangen, die hen de juiste te bewandelen weg aanwijzen.

Tegen dit soort ambtenarij, die de gezonde mogelijkheden van maatschappelijk verkeer belemmert, dient geprotesteerd te worden en wij hopen, dat de betrokken autoriteiten niet zullen nalaten de betrokkenen op het onkiese van hun handelen te wijzen.

Wil men dit soort gevallen, als hierboven uit de „Ned. Industrie” overgenomen, tegengaan, wil men met ons optreden tegen ambtelijke willekeur, dan kan men dat doen door op Woensdag 25 Juni zijn stem uit te brengen op lijst 5, de lijst van de V.V.D.

„Het Vrije Volk” en de kwestie mr Jan Derks

De heer K. Voskuil, hoofdredacteur van „Het Vrije Volk” schrijft ons het navolgende:

Naar aanleiding van het artikel van mr A. Stempels „Onafhankelijke Journalistiek” en Uw onderschrift daarbij in het nummer van 19 April 1952 van „Vrijheid en Democratie” veroorloven wij ons U te wijzen op een misverstand.

De qualificatie „een kwalijke Aprilgrap”, in een kopje boven het bericht in „Het Vrije Volk” betreffende het ontslag van mr Derks als hoofdredacteur van „De Tijd”, door U aan onze redactie toegeschreven, was in haar geheel geciteerd uit de mededeling van de directie van „De Tijd”.

De drukfoutenuivel heeft het aanhalingsteken verschoven, zodat in „Het Vrije Volk” kwam te staan: een kwalijke „Aprilgrap”.

Dat Gij hierdoor zijt misleid is begrijpelijk, doch herlezing van de directionele mededeling in „De Tijd” en van onze beschouwingen zal U tot de overtuiging kunnen brengen, dat niet wij de Aprilgrap kwalijk hebben gevonden.

Overigens sluiten wij ons geheel aan bij de beschouwing van mr Stempels.

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

ONS VERKIEZINGSFONDS

Denk om ons giro-nummer 67880

Nog immer beschikt het Hoofdbestuur niet over de geldmiddelen, vereist om de landelijke verkiezingscampagne met die intensiviteit te voeren, welke het zich heeft voorgesteld. Daarom doet het Hoofdbestuur een dringend beroep op een ieder, die deze regelen onder ogen komen, niet slechts om zelf persoonlijk bij te dragen; doch ook om te helpen, allen in zijn omgeving, die deze zaak geacht kan worden ter harte te gaan, van de noodzaak van DIRECTE GELDELIJKE BIJSTAND te doordringen.

Elke bijdrage is welkom.

Stort nog HEDEN op gironummer 67880

(ten name van de Secretaris van de V.V.D. te 's Gravenhage).

Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D kwam in algemene vergadering bijeen

Verheugende groei van het ledental - Aandacht gevestigd op gemeenteraads-verkiezingen van het volgende jaar

De Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D. heeft Vrijdagmiddag 25 April in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht onder voorzitterschap van de heer D. W. Dettmeijer, een goed bezochte algemene vergadering gehouden.

De voorzitter wees er in zijn openingswoord op, dat de vereniging een verheugende bloei heeft en thans alle leden van Provinciale Staten, die zitting hebben van de V.V.D. en een zeer groot aantal gemeenteraadsleden van de V.V.D. omvat.

Ons maandblad Provincie en Gemeente, aldus spr., biedt voor velen van onze leden welkome documentatie en het Bureau voor Gemeentepolitiek geeft bij herhaling inlichtingen op velerlei gebied.

Vragen uit de kring van de gemeenteraadsleden hebben geleid tot het instellen van een Commissie ad hoc op het gebied van de verhouding tussen Overheid en Kunst inzake de Kunstsubsidies, welke commissie kort geleden een aantal conclusies heeft gepubliceerd, nadat deze waren aanvaard door het bestuur van onze vereniging en ter kennis waren gebracht van het Hoofdbestuur van onze partij.

De vergaderingen, welke zowel landelijk voor de raadsleden van de gemeenten boven de 75.000 inwoners hebben plaats gehad — als gewestelijk voor de raadsleden van de gemeenten beneden de 75.000 inwoners — ter voorbereiding van de behandeling van de begroting in de verschillende gemeenten, hebben, naar gebleken is, over het algemeen hun nut afgeworpen.

Het ligt in de bedoeling op deze weg voort te gaan en daarbij naar een nog doelmatiger opzet van deze bijeenkomsten te streven.

Zeker zal zulks nodig zijn in het komende jaar, waar van de activiteit van de gemeenteraadsleden van onze partij veel gevraagd zal worden, daar in het volgende jaar, n.l. op 27 Mei 1953, op één dag over het gehele land gemeenteraadsverkiezingen gehouden zullen worden.

Spr. wees vervolgens op de plaats van de provincie en de gemeente in ons landelijk staatsbestel. Als er één partij is, waarop de plicht rust op te komen voor de handhaving van de juiste plaats in het landelijk bestel van provincie en gemeente, dan is het wel de onze, die voortzet de beste tradities, welke Thorbecke vorm heeft weten te geven, van het liberalisme.

De vraagstukken, waarmede wij als leden van vertegenwoordigende lichamen te maken hebben, op het gebied van volkshuisvesting, woningbouw, financiering van gemeentelijke uitgaven, samenwerking tussen gemeenten, om er enkele te noemen, welke met vele andere, als b.v. sociale vraagstukken, onderwijsproblemen verkeersvraagstukken, aangevuld kunnen worden, vergen steeds meer tijd van hen, die deze taken op zich genomen hebben.

Contact met de burgerij moet worden uitgebreid

Vertegenwoordigers van onze partij in gemeenteraden en provinciale staten hebben de kans om vaak en veel contact te hebben met de burgerij. De contact moet zoveel mogelijk aangemoedigd en bevorderd worden, in het belang van de overheid als in het belang van de burgerij. Wij moeten daarbij opkomen voor een zoveel mogelijk zelf doen door de burgerij, waarbij de overheid een stimulerende en adviserende, zowel als ook een coördinerende taak kan verrichten. Wij gevoelen niets voor een overheid, die alles alleen zal willen doen, omdat dit het particuliere initiatief verstikt.

Spr. had dezer dagen gelezen, dat toen de eerste politieke radio-uitzendingen in ons land plaats hadden, de liberalen in jaarvergadering bijeen

waren en een lied zongen. Dat is vele jaren geleden en spr. was daar niet bij geweest. Maar hij dacht de plank niet ver mis te slaan, als in dat lied deze woorden voorkwamen: Hier duidt de grond geen dwinglandij, waar vrijheid eeuwen stond. Aan ons allen de taak om deze woorden inachtig te zijn.

Vervolgens herdacht de voorzitter, terwijl alle aanwezigen zich van hun zitplaatsen verheven hadden, de leden der vereniging, die in 1951 overleden waren, waarna enige ogenblikken stilte in acht genomen werden.

Afzonderlijk heette hij vervolgens welkom de secretarissen van de partij, de heren Rutgers en Koops, die deze vergadering bijwoonden. Hierna werden de jaarverslagen goedgekeurd. Het ledental der vereniging is in 1951 gestegen van 422 tot 461 en is nog steeds stijgende.

De voorzitter bracht dank aan mej. van Everdingen, die in het afgelopen jaar zowel het secretariaat als het penningmeesterschap op zo goede wijze vervuld had.

Het ligt in de bedoeling om de begrotingsbespreking voor de gemeenten boven 75.000 inwoners te houden op 11 October van dit jaar. Daarna volgen de besprekingen voor de gemeenten beneden de 75.000 inwoners.

De kandidaatsstelling voor de gemeenteraden zal plaats hebben op 14 April 1953. In verband daarmee ligt het in de bedoeling om op 11 en 12 April van het volgende jaar weer een Studie-conferentie van de Vereniging te houden.

De aftredende bestuursleden mevr. J. van Nispen-Van Wely te Heemstede, D. W. Dettmeijer, te Den Haag, en S. Breebaart te Middenmeer, werden herkozen.

Aangenomen werd het voorstel om een wijziging in het Reglement der Vereniging aan te brengen, waardoor het aantal bestuursleden op ten minste 9 en ten hoogste 13 wordt gebracht.

In verband hiermede werden als nieuwe bestuursleden gekozen mevr. G. Holz Müller-Teengs te Alkmaar, W. D. Janzen te Harlingen en ir W. Winkelman te Arnhem.

Besloten werd een Commissie in te stellen tot herziening van het Gemeenteprogram in verband met de gemeenteraadsverkiezingen in 1953. Eveneens werd besloten een Commis-

sie van advies in te stellen voor de Winkelsluitingsverordeningen, welke door de gemeenteraden op grond van de nieuwe Winkelsluitingswet gemaakt moeten worden, waarin zowel middenstanders-winkeliers als consumenten vertegenwoordigd zullen zijn.

Bij de rondvraag werden o.m. vraagstukken als de electriciteitstarieven en de werkzaamheden van het verificatiebureau van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten ter sprake gebracht, waarna de voorzitter met een kort slotwoord de goed verlopen vergadering sloot.

Minister In 't Veld (I)

De minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting, de heer In 't Veld, heeft de steun van een machtig blok in ons parlement. Wanneer men in ons land de K.V.P. en de P.v.d.A. achter zich heeft, welnu, dan kan men om zo te zeggen alles hebben. Die steun heeft minister In 't Veld en dat is voor hem enige weken geleden een bijzondere prettige zaak geweest.

Wie het parlementaire leven van ons land kent, weet dat minister In 't Veld bij zijn optreden met veel sympathie is begroet. Men verwachtte, dat deze minister het wederopbouwprobleem eindelijk eens goed zou aanpakken. Nu is het wederopbouwprobleem vooral een zaak van daden en van doen. Minister In 't Veld evenwel is een man van voornamelijk veel woorden. Hij spreekt hier en hij spreekt daar. Men kan zeggen, hij spreekt overal.

Nu wil veel spreken nog wel eens tot de populariteit van een bewindsman bijdragen, maar bij minister In 't Veld is dat toch niet het geval geweest. De heer In 't Veld sprak namelijk hier zus en daar zo. En men kan zeggen, een vaste lijn ontwikkelde hij nergens.

Zulk gebrek aan het hebben van lijnen is niet iets wat erg lang geheim gehouden kan worden. Daarvoor heeft ons volk te veel kritische zin. Daarvoor is ons volk ook te zeer geïnteresseerd in de problemen van de wederopbouw en de volkshuisvesting. Daarbij gaat het immers om zaken, die ons direct raken. Het gaat daarbij om het vraagstuk van de aantallen nieuw te bouwen woningen, het gaat daarbij om het vraagstuk der huren.

Welnu, over die aantallen woningen heeft de minister een verscheidenheid van getallen genoemd bij onderscheidene gelegenheden, die het gebrek aan vaste koers voor ieder duidelijk demonstreerden. En over het vraagstuk der huren heeft minister In 't Veld ook heel veel gezegd. Maar uit al die veelheid van redevoeringen is één ding duidelijk: de minister praat er veel over, maar hij lost het vraagstuk niet op. Dat laat hij over aan hen, die na hem komen.

Conclusie: het beleid van minister In 't Veld is zwak geweest en zonder lijn.

Minister In 't Veld (II)

Tegen het einde van deze parlementaire periode is nog iets gebeurd wat toch wel 'n heel vreemde geschiedenis is voor een minister der Kroon. Wij doelen op de aankoop van een pand, zonder dat daarvoor vooraf de goedkeuring van de Staten-Generaal was verkregen. Het ging hierbij om een bedrag van bijna 7 ton. (Men zie ook de Parlementaire Flitsen in dit nummer).

Begrijpelijk is, dat tegen deze aantasting van het begrotingsrecht in en buiten de Kamer ernstig is geprotesteerd. Het dagblad „Trouw” drukte zijn verontwaardiging in deze niet mis te verstane woorden uit: „Wij hebben zelden een cynischer geval van rechtsvertreding, van mishandeling der democratie gezien dan dit”.

De reactie van minister In 't Veld op de aanvallen uit de Kamer — o.a. ook van de heer Ritmeester — was evenwel verbluffend en getuigde van een volkomen onjuiste opvatting en een volslagen gemis aan gevoel voor wat goede stijl in een parlementaire democratie vereist.

Inderdaad, zo antwoordt minister In 't Veld op de critiek der Kamerleden, men zou zich op het standpunt kunnen stellen dat de minister (dus hij zelf — red. V. en D.) niet bevoegd was om deze koopovereenkomst aan te gaan, misschien zou zelfs voor de rechter uitgemaakt kunnen worden, dat deze overeenkomst onrechtmatig is.

En dan laat hij de werkelijk verbluffende woorden horen: „Ik vraag mij alleen af: wat schieten wij daarmee op, als wij het eens zijn, dat wij hiermede een zeer goede koop hebben gedaan en op deze wijze voorzien wordt in een zeer dringende behoefte. Wij zouden in grote moeilijkheden komen, wanneer deze aankoop ongedaan werd gemaakt. Ik kan mij niet voorstellen, dat wij deze weg zouden moeten inslaan”.

Toen de minister dit had gezegd, heeft onze geestverwant, de heer Ritmeester, zeer ter snede geïnterrumpeerd, dat met deze opvatting van de minister het hek voor al zulke dingen wordt opgezet. Zo is het.

Door zo te spreken, gaf minister In 't Veld blijk van een volkomen verkeerde opvatting van wat in de democratie is vereist. Het is een hoogst ernstig geval, dat deze bewindsman op zo volmaakt onbedekte wijze blijk heeft gegeven van een volslagen gemis aan inzicht in wat in een democratische rechtsstaat is vereist.

Elkeen, ook een minister, kan een fout maken. Maar de door minister In 't Veld gemaakte fout is van een soort, die niet vergeven kan worden, want die fout getuigt van een mentaliteit die in een democratische staat niet te aanvaarden is.

De Kamer had de minister dit met de grootste kracht moeten duidelijk maken. Zij had daartoe ook de mogelijkheid, zij had het wetsontwerp, dat de minister had ingediend om achteraf zijn onjuiste daad te sanctionneren moeten verwerven.

Maar... de minister had de steun van K.V.P. en P.v.d.A. en dat was voor hem een prettige zaak.

Die twee partijen dekten de ernstige foutieve daad van de bewindsman. En minister In 't Veld was gered.

Laten wij dit voorbeeld goed onthouden!

Verlag Jaarlijkse Algemene Vergadering V.V.D. (tweede dag)

REGERINGSBELEID AAN SCHERPE CRITIEK ONDERWORPEN

Studiecommissie van de Partij zal het vraagstuk van de kinderbijslag nader onder de loupe nemen

Zaterdagochtend 26 April werd de jaarlijkse algemene vergadering van de V.V.D. heropend en de behandeling van het ontwerp-Verkiezingsprogramma voortgezet.

Het amendement van de afdeling Amsterdam op punt 2, dat in de opsomming van de samenstellende delen van het Koninkrijk der Nederlanden in zijn nieuwe vorm, uitdrukkelijk gesproken wil zien van Nederlands Nieuw-Guinea, werd aangenomen. Bij punt 6 (onderwijs), verdedigde de heer A. Baretta namens Winterswijk, het voorstel om aan de eerste alinea toe te voegen: „De bestuursvorm der O.L.S. dient te worden gewijzigd en ouders-voorstanders dezer school moeten daarbij worden ingeschakeld”. Op deze wijze, aldus de voorsteller, kan de bloei der openbare school worden bevorderd. Het amendement werd aangenomen. De heer H. J. v. Raalte (Hilversum), stelde nog voor, de tweede alinea voor de eerste te plaatsen, teneinde het accent te verleggen. Dit amendement werd overgenomen. Bij punt 8 (Overheid en bedrijfsleven) merkte prof. dr H. J. Witteveen (Rotterdam) op, dat hier verband moet worden gelegd met punt 14 (financiële en fiscale politiek). Het verzet tegen de Wet Toezicht Credietwezen berust in de eerste plaats op de te grote bevoegdheden, welke te dien opzichte aan de overheid worden toegekend en het gehele bedrijfsleven onder haar controle brengen. Men behoeft niet tegen ieder sociaal-economisch toezicht op het credietwezen gekant te zijn, maar wel tegen het huidige systeem, dat geen enkele waarborg tegen inflatie biedt. Derhalve moet tot uiting komen, dat de partij de vigerende wet onverwijld wenst te beëindigen. Met betrekking tot de P.B.O. behoort meer concreet te worden uitgesproken, hoe de partij de ontwikkeling daarvan wenst te zien geschieden.

Prof. mr A. N. Molenaar zou het onjuist achten, indien het amendement tengevoelge zou hebben, dat het sociale aspect buiten de gewenste beperkingen zou vallen. Publiekrechtelijke bevoegdheden dienen alleen te worden toegekend, wanneer de bedrijfstak daarvoor rijp is.

De voorzitter verklaarde zich bereid het eerste amendement van Rotterdam (Onverwijld beëindiging van de huidige Wet Toezicht Credietwezen) over te nemen, doch gaf in overweging, dat de heren Korthals, Molenaar en Witteveen in onderling overleg een andere redactie betreffende de P.B.O. zullen ontwerpen en die in de loop der vergadering zullen voorleggen.

Bij punt 9 bepleitte de afdeling Driebergen bij monde van ds P. D. van Royen de toevoeging van een zinsnede, welke uitsprekt, dat de verantwoordelijkheid voor de gezinsgrootte bij de ouders en niet bij de overheid berust, zodat de huidige kinderbijslagregeling, mede met het oog op de onrustbarende bevolkingstoename, gewijzigd dient te worden.

De voorzitter ontraadde dit amendement. Niet alleen spreekt de formulering van het hoofdbestuur reeds van „het individuele verantwoordelijkheidsbesef”, maar bovendien is de consequentie, afschaffing van de gehele kinderbijslag, praktisch onmogelijk.

De heer B. Niewold (Voorburg) wees op de onbillijkheid, dat er niet alleen kinderbijslag wordt gegeven, doch bovendien nog kinderaftek bij de belastingen. Het amendement-Driebergen gaat echter ook spreker te ver en daarom stelde spreker een ander voor.

De heer J. J. Korff (Laren) verklaarde zich tegen de amendementen, die een onsympathieke indruk bij de kiezers zouden maken. Ook in onze partij zijn er velen, die wel verantwoordelijkheid van de overheid voor het gezin, maar niet voor de gezinsgrootte, aanvaarden.

De voorzitter merkte op, dat de overheid in dit opzicht te ver kan gaan.

Het vraagstuk heeft overigens vele kanten, reden waarom het hoofdbestuur voornemens is, een studiecommissie voor het vraagstuk van de kinderbijslag in te stellen.

De amendementen werden ingetrokken.

Door het hoofdbestuur werden overgenomen de amendementen van de afdeling Enschede op de punten 11 en 12, welke van redactionele aard zijn.

Bij punt 13 (woning- en huurpolitiek) verzocht Rotterdam bij monde

van de heer A. v. d. Heyden een uitspraak over de aangekondigde huurverhoging en de huurbelasting, die de eigenaren weer zal treffen.

De voorzitter merkte op, dat men zich moet onthouden van beschouwingen over vaag aangekondigde maatregelen, waarover het nieuwe Kabinet zich trouwens nog zou moeten beraden. Principieel is de partij voor belasting naar draagkracht en dus tegen een eenzijdige belasting van de huiseigenaren.

Prof. dr H. J. Witteveen (Rotterdam) verdedigde een andere redactie van punt 14, welke z.i. sterker 's gemotiveerd en de verschijnselen in het juiste verband plaatst. Als er inflatie komt met prijsstijging, wordt er incidenteel ingegrepen ten nadele van bepaalde groepen. Ook deflatie betekent echter gevaar, zoals toenemende werkloosheid. De regering heeft de inflatie te ver laten doorwerken en daarop volgt nu een te sterke reactie. Ook aan dit verschijnsel dient aandacht te worden besteed.

De voorzitter achtte het voorstel van Rotterdam een verbetering en was bereid het met een kleine wijziging over te nemen, zodat punt 14 zal luiden:

„De budgetaire, fiscale en monetaire politiek wordt bij voortdurende gericht op de handhaving van het economische en monetaire evenwicht. Daartoe dient enerzijds te worden beschikt over krachtige maatregelen ter bestrijding van ieder opkomend inflatiegevaar. Derhalve wordt gestreefd naar ingrijpende besuiniging op de overheidsuitgaven en worde de terugkeer tot gezonde economische beginselen in het rechtebeleid bevorderd. Anderzijds worde echter eveneens een vergaande deflatie in het economische leven tegengegaan, opdat geen economische inzinking met massale werkloosheid worde veroorzaakt. Tot dit doel worde gestreefd naar een verlaging van belastingen, inzonderheid die, welke de spaarzin en de ondernemingslust remmen en de ontplooiing van het bedrijfsleven belemmeren”.

De voorzitter merkte nog op, dat een eventuele huurverhoging door verlaging van verteringsbelastingen dient te worden gecompenseerd. Het amendement-Driebergen inzake vermindering van belastingdruk voor ongehuwden en kinderloze gehuwden past hier niet. Hij zeide geen bezwaar te hebben tegen een ander amendement van Rotterdam, beogende een nieuw punt 15 toe te voegen, dat dan — daarmede tegemoet komende aan een wens van Enschede — als volgt zou luiden:

„Herstel van de vrijheid van het internationale betalings- en handelsverkeer is voor Nederland een levensbelang”.

Op voorstel van de afdeling Amsterdam zullen een sociale en een culturele paragraaf aan het programma worden toegevoegd; eerstge-

noemde paragraaf zal evenwel iets moeten worden gewijzigd, omdat het tweede deel in strijd komt met het Werkprogramma. Tegen opnemng van een passage over het ziekenfondswezen bestaat geen bezwaar.

De sociale paragraaf zal luiden:

„Punt 16. Matiging van het overheidsingrijpen op het gebied van het Ziektenfondswezen, waar door een te ver doorgevoerd streven naar perfectionisme tot schade van alle belanghebbenden het doel voorbij geschoten is”.

De culturele paragraaf zal luiden:

„Punt 17. Bevordering van de ontplooiingsmogelijkheden van de kunst en de kunstenaars, uitsluitend op die wijzen, welke hun zelfstandigheid volledig waarborgen”.

De voorzitter deelde mede, dat de nieuwe redactie van de zinsneden over de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie als volgt wordt voorgesteld:

„Verzet tegen het opleggen van publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie van bovenaf. Deze organisatie worde niet tot verlengde armen der centrale overheid. Voorts is vooral op economisch gebied bij toekenning van verordenende bevoegdheden de grootste voorzichtigheid geboden”.

Deze wijziging werd goedgekeurd, waarna het gehele Verkiezingsprogramma werd aanvaard.

Benoeming bestuursleden

Bij enkele candidaatsstelling werd herbenoemd de heer S. J. van den Bergh te Wassenaar, die deze benoeming onder applaus aanvaardde.

De heer A. J. Tom (Zwolle) deelde mede, dat zijn afdeling, om de daad bij het woord te voegen, een bedrag van f 500.— voor het verkiezingsfonds heeft bijeen gebracht en hoopt, dat dit voor anderen een aansporing zal zijn. (Applaus).

De voorzitter dankte de afdeling Zwolle voor dit goede voorbeeld en feliciteerde hoofdbestuur en partij met de herbenoeming van de penningmeester.

Bij enkele candidaatsstelling werd herbenoemd mevrouw mr E. A. J. Scheltema-Conradi te Haarlem, die haar functie gaarne opnieuw aanvaardde, waarover de voorzitter zijn voldoening uitsprak.

Nadat de kandidaten op de gebruikelijke wijze door verscheidene sprekers waren aanbevolen, werd overgegaan tot schriftelijke stemming met het resultaat, dat direct werden gekozen de heren B. Doedes Breuning ten Cate te Almelo, ir A. J. Engel te Arnhem, J. Krooshof te Deventer en ir A. Voet te Groningen.

Herstemming moest plaats hebben tussen de heren A. Caljé en mr S. Willinge, Gratama. Deze leverde het resultaat op, dat de heer Caljé te Alblasterdam werd gekozen.

Na de lunch werd de vergadering heropend en was eerst het woord aan de Belgische delegaties.

Belgische delegaties aan het woord

De heer Motz, voorzitter van de Belgische Liberale Partij, bracht een groet over van de Belgische liberalen, die vurig hopen, dat de komende verkiezingsstrijd in Nederland weer nieuwe vooruitgang voor de liberale gedachte te zien zal geven (applaus).

Ook in België ontmoet men een speciale opvatting van vrijheid bij de socialisten; het is evenwel niet het historische vrijheidsbegrip, dat al uit de tijd van het Romeinse Rijk stamt. Voor heden en toekomst bestaat er behoefte aan een nieuw-liberalisme, steunende op de geest van vrijheid van de mens, op de Westerse cultuur en op een hecht sociaal en economisch

fundament. Onze denkbeelden vertonen talrijke punten van overeenkomst.

Spr. besloot met de partij een overwinning bij de aanstaande verkiezingen toe te wensen (daverend applaus). De heer mr V. Sabbe, voorzitter van het Liberaal Vlaams Verbond, sprak vervolgens de vergadering toe.

In zijn herinnering leeft nog de aangename herinnering aan zijn bezoek van het vorige jaar. Wij zijn hoopvol gestemd, nu de gezamenlijke strijd in West-Europa gestreden moet worden voor de vrijheid. Het kan ons slechts spijten, dat onze politieke kracht niet groter is om de Benelux-gedachte te kunnen verwezenlijken. Wij moeten met onze hervorming dicht bij huis beginnen en daarna onze denkbeelden verder uitdragen.

De Belgische Liberalen hopen, dat de Nederlandse geestverwanten de strijd om de vrijheid opnieuw zullen winnen, zoals in vele andere landen reeds is geschied. (Toejuichingen.)

De voorzitter bevestigde zijn reeds eerder uitgesproken dankbaarheid voor de tegenwoordigheid der Belgische delegatie. Weer is gebleken, dat het liberalisme een beginsel is van universele strekking.

Moge na Nederland ook in België de liberale gedachte nieuwe overwinningen boeken. (Applaus.)

Bespreking van het beleid der Kabinetfracties

De heer J. K. Fredrikze (Arnhem) zeide, dat het beter is ronduit te spreken, want dat komt ten goede aan de eenheid, die minder in het gevoerde beleid dan in het beginsel ligt. Dit is bij ons anders dan bij de K.V.P., die zegt het intern eens te zijn, hoewel later (zie „De Maasboede”) het tegendeel blijkt.

De voorzitter sprak in zijn openingsrede over de gunstige zijde van het meedoen aan de regering, maar in het algemene gedeelte van het Verkiezingsprogramma worden de resultaten van de laatste vier jaren niet hoog aangeslagen. Het is een zware beslissing over al of niet meedoen. Geïnteresseerde leden kunnen de grote lijn wellicht beter zien dan degenen, die er dagelijks in zitten. In die lijn is volgens spreker, na de Kabinetwisseling, geen wijziging gekomen; deze bleef rood-rooms.

Terwille van de portefeuille van Huitenlandse Zaken, waarover de minste critiek wordt gehoord, hebben wij de rode strevingen geslikt. Het advies om in het Kabinet te gaan zitten scheidt echter medeverantwoordelijkheid en gevolgen. Wel hebben onze fracties dikwijls ernstige bezwaren doen horen, maar zij eindigden toch met voorstemmen. De socialistischen menen, dat de V.V.D. te weinig medewerking aan de uitvoering van het regeringsprogramma verleende, maar wij zeggen: veel te veel! Er was een te sterke morele en praktische binding aan dit Kabinet met een sterk socialistische inslag. Waarom werd niet te-

GISPEN
GULEMBORG
STALEN MEUBELEN
"GISO"-LAMPEN

gen begrotingen van socialistische ministers gestemd?

Wij moeten ons straffer houden aan de liberale principes, anders bevorderen wij de formatie van dwergpartijen. Te veel compromissen werken verlamdend. Ook zonder de V.V.D. zou ons land regeerbaar zijn geweest. Toenemend stemmental betekent nog geen grotere instemming met het liberale beleid, maar afkeer van het socialisme. Wij hebben nu een goede kans de socialistische invloed te verminderen, mits wij de zaken scherper stellen en geen concessies meer doen aan de socialisten. Wij mogen geen bij-wagen zijn van een rooms-socialistische motorwagen!

Mr A. Stempels (Rotterdam) besprak de toetsingsplicht van nationale wetten aan verdragen, door de rechter of door het parlement. De fractie heeft tegen het amendement gestemd om het toetsingsrecht door de rechter in de Grondwet vast te leggen. Dit heeft niets met partijpolitiek, maar wel met de ontwikkeling der internationale gedachte te maken. Deze wordt met het min of meer conservatieve standpunt van onze fractie niet gediend. Hoe denkt de Eerste Kamerfractie hierover?

Waarom werden de pogingen om geestelijke verzorging van militairen ook van humanistische zijde te verkrijgen niet gesteund? De liberalen zwegen, behalve de heer Wendelaar in de Eerste Kamer, die echter betwijfelde of 't Humanistisch Verbond representatief is.

Spr. vroeg hoe het standpunt is t.o.v. overheidssubsidie aan een tijdschrift, dat moderne poëzie publiceert, waarover alom grapjes worden gemaakt.

De afvaardiging naar de Raad van Europa telt zeven zetels. Een liberale vertegenwoordiger met plaatsvervanger moet dus mogelijk zijn, maar er werd geen liberale plaatsvervanger aangewezen. Waarom komen wij er zo bekaaid af?

De heer mr W. C. Wendelaar, sprekende namens de Eerste Kamerfractie, gaf de verzekering, dat de humanistische belangen de volle aandacht hebben. Het is juist, dat een brede groep niet-kerkelijken onverzorgd blijft. Is echter het Humanistisch Verbond representatief voor deze groep en zelfs voor de humanisten? Het is bedenkelijk, dat humanisten anti-godsdienstige uitlatingen doen, omdat het geloofsleven het hoogste goed is. Men kan ook geloof in de liefde belijden en behoort het atheïsme niet te bevorderen.

Men kan moderne kunst waarderen en toch het gedicht van Harlo in „Roeping” (waarvan spr. enkele „gedeelten” tot grote hilariteit der vergadering voordroeg) verafschuwen. Kunsten en wetenschappen genieten bij ons zonder enige beperking alle waardering, maar wat in feite geen kunst is behoeft geen bescherming, laat staan subsidie. De overheid kan zich niet aan een oordeel onttrekken, als het er om gaat zulke dwaze dingen te voorkomen. Later is in „De Nieuwe Eeuw” medegedeeld, dat het een „geslaagde grap” betrof om te zien wie er in tippelde, maar dat is nog afkeurenswaardiger.

De heer O. de Vries (Delfzijl) maakte aanmerking op de uitlatingen van de minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting inzake huurverhoging en huurbelasting, welke de huiseigenaren opnieuw zal treffen. Er moet een nieuw evenwicht tussen huren en bouwkosten van nieuwe woningen gevonden worden. Spr. meende, dat de fractie bij de behandeling van de Huurwet niet voldoende steun heeft verleend aan amendementen ter verbetering van de positie van de huiseigenaren.

De heer E. H. Boissevain ('s-Gravenhage) bepleitte de belangen van de gedupeerde Nederlanders die in Oost-Azië functie, huisraad en door de Indonesische valutamaatregelen een aanzienlijk deel van hun bezit hebben verloren. Opdat de partij verder voor deze groep kan opkomen, diende spr. een motie in. (Zie vorig nummer.)

Deze motie werd met luid applaus ondersteund en aanvaard.

De heer J. H. van der Burg (Amersfoort) critiseerde de onvoldoende zorg voor de lichamelijke opvoeding van de naschoolse jeugd. De fiscale politiek heeft tot grote onrechtvaardigheden geleid, vooral voor de gepensioneerden.

De heer B. Niewold (Voorburg) hekelde de slappe houding van de regering inzake de inbeslagneming van wapens voor onze strijdkrachten op de „Blitar” en de „Talissee”. Spr. heeft lof voor de wijze, waarop de heer Molenaar de regering in de Eerste Kamer in gebreke heeft gesteld.

De heer dr J. C. van Zoelen (Amsterdam) vroeg naar de beweegredenen voor het stemmen voor het wetsontwerp Buitengewone Bevoegdheden Burgerlijk Gezag, omdat daarover veel misverstand bestaat.

In geen geval mag onze partij medewerkers, als er weer een kabinet als het huidige zou tot stand komen. Buitenstaanders begrijpen niet, dat onze fractie zich meermalen tegen wetsontwerpen moest verklaren, terwijl er een liberale minister in het kabinet zit.

Is het juist, dat de V.A.R.A. subsidie verleent aan de Wierdi Beekmanstichting tot een bedrag van f 30.000, terwijl zij bestaan moet van belastinggelden? Op de vraag van de heer Wendelaar in de Eerste Kamer antwoordde Staatssecretaris Cals, dat deze omroepvereniging ook over eigen middelen beschikt, maar dan kan men slechts concluderen, dat haar subsidie te hoog is.

Inzake Polynorm heeft de heer Vonk in den beginne al vragen gesteld, doch deze liet zich door het antwoord op een dwaalspoor leiden. Later namen anderen de zaak over, maar wij weten nog steeds niet wat er verder gaat gebeuren. Er zullen trouwens nog wel meer schandalen volgen. Dat komt er van, als de overheid financieel deelneemt in een particulier bedrijf!

Beantwoording door Prof. Molenaar

Namens de Eerste Kamerfractie verklaarde prof. Molenaar, dat zij zich niet gebonden acht door een regeringsprogramma, doch wel bereid is daarmede rekening te houden voor zo ver zij zulks verantwoord acht. Zij is volkomen vrij en heeft vooral het beleid van minister Lieftinck aan scherpe kritiek onderworpen. Tegen een begroting stemmen vormt staatsrechtelijk een dubium. Het zou alleen zin hebben, als vaststond, dat A.R. en C.H. dat ook zouden doen.

De critici dienen de Handelingen te hebben gelezen, alvorens zij zich uiten, anders praten zij in de ruis.

Zo heeft de heer De Vos van Steenwijk wel degelijk over het huurprobleem gesproken. Men moet echter niet vooruitlopen op toekomstige wetsontwerpen.

De door de heer Vonk gestelde vragen hebben in elk geval tot resultaat gehad, dat de omvang van het kwaad nog kon worden beperkt.

Laat men ook de Parlementaire Flitsen lezen, dan doet men aan kadervorming. Jammer genoeg is de belangstelling daarvoor teleurstellend geweest.

De fractie heeft ook scherpe kritiek geoeffend op het zwakke beleid van Minister Peters. Zij heeft het standpunt ingenomen, dat niet eerder met Indonesië geconfereneerd mocht worden voordat de kwestie van de aanhouding van onze schepen op bevredigende wijze zou zijn opgelost. Op vele vragen bleef de minister het antwoord schuldig. Inderdaad moeten wij blijven wijzen op het niet nakomen van de R.T.C.-overeenkomsten door Indonesië.

Spr. acht zich niet verantwoord zich uit te laten over het standpunt t.a.v. wetsontwerpen, welke de E.K. nog niet zijn gepasseerd.

Wat de plaatsvervanger in de Raad van Europa betreft, deze moet ook steeds in Straatsburg aanwezig zijn en daarvoor was in onze fracties niemand, die daarvoor tijd kan vrijmaken. Men ziet wel, hoe noodzakelijk uitbreiding van het aantal Kamerleden is!

Reeds bij de behandeling van de heffing-ineens en later bij bespreking van de lage-rente- en huurpolitiek is opgekomen voor de positie van de kleine spaarders. Er zijn toen meer vrijstellingen verleend, maar nu zijn er heel andere groepen - de z.g. mid-dengroepen - in nood.

De heer Wendelaar heeft over de aangerode kwestie gezegd, dat de verdeling der luisterbijdragen openbaar moet zijn. (applaus)...

Slotrede van Mr P. J. Oud

Namens de Tweede Kamerfractie zeide de heer Oud, dat hij het geheel eens was met de heer Fredrikze, dat er over concrete situaties verschil van inzicht mogelijk is, maar dat wij het over de beginselen ten volle eens zijn.

Bij ons wordt de oppositie niet onderdrukt - men kan zich vrij uitspreken - en bestaan er geen vleugels, zoals Burgerrecht ten onrechte tracht te suggereren. (Instemming).

Grote voldoening schenkt het, dat wij het - ondanks het Indonesische probleem - steeds volkomen met elkaar eens zijn geworden. Alle afgevaardigden hebben het vrije woord gekregen en de kritiek is erg meegevalen. De meeste bezwaren richtten zich niet tegen de fractie, maar tegen het ook door haar allerminst bewonderde regeringsbeleid.

Met vragen stellen moet men voorzichtig zijn. Het is een middel tot controle van de regering, maar ook een tweesnijdend zwaard, want wanneer men niet goed beslagen ten ijs komt, wordt men met een kluitje in het riet gestuurd. Beter is bezwaren bij een wetsontwerp of bij de begroting aan te snijden.

De belastingheffing en het huurvraagstuk hebben de volle aandacht gehad. Steeds hebben wij het standpunt ingenomen, dat - waar de loon- en prijsstap gepaard gingen met subsidies op het levensmiddelenpakket - het onbillijk was, dat alleen de huiseigenaren geen compensatie kregen. De handelwijze van minister In 't Veld die aan het einde van zijn ministerschap buiten de Kamer plannen ontwikkeld heeft, die eerst een volgende regering zal moeten overwegen, is onbehoorlijk. Een mogelijke huurverhoging zal compensatie vereisen, maar zeker niet in de eerste plaats in de lonen. Een huurbelasting is nog niet aan de orde; eerst zullen de onbillijkheden uit het verleden moeten worden weggewerkt en de huiseigenaren moeten worden tegemoet gekomen in de gestegen kosten van exploitatie en van hun eigen levensonderhoud. (applaus).

Spr. acht het systeem van heffing van luisterbijdragen ter financiering van de omroepverenigingen fout. Toen indertijd de radio-omroep wettelijk geregeld werd, is de luisterbijdrage door een amendement-Droogleeuwer Fortuyn uit het ontwerp gelicht met de stemmen van de socialisten tegen. Dank zij een maatregel in de Duitse tijd hebben zij hun zin gekregen, doch de omroep dient te steunen op eigen inkomsten uit vrijwillige bijdragen.

Geestelijke verzorging van niet-kerkelijken is in beginsel gewenst, maar praktisch moeilijk uitvoerbaar. Spr. ziet geen tegenstelling tussen humanisme en Christendom.

Overheids subsidiering van tijdschriften acht spr. op zich zelf niet juist, omdat men daarmede zijn vrijheid prijs geeft. Belastingvrijdom voor bijdragen aan de kunst is beter.

Het toetsingsrecht van tractaten is inderdaad geen politieke kwestie, maar houdt verband met het beginsel, dat het internationale recht moet prevaleren. Zolang er geen internationale rechter is, moet men het in eigen land uitmaken. Nationale rechters zullen verschillend oordelen; men denke

Stemt OUD

V.V.D.

LIJST 5

b.v. aan verschillende uitspraken in Nederland en in België. Dan komt het regeringsbeleid aan de orde en is een parlementaire beslissing vereist. Dit was ook de principiële opvatting van wijlen Prof. Telders.

De Wet Buitengewone Bevoegdheden Burgerlijk Gezag schiep voor het burgerlijk gezag nieuwe bevoegdheden, die echter reeds in 1899 aan het militaire gezag in geval van buitengewone omstandigheden gegeven zijn. Een verbetering is, dat de bevoegdheden aan beperkingen en waarborgen gebonden zijn; de rechterlijke macht adviseert de regering. Het is niet prettig dergelijke wetten te moeten maken en men mag hopen, dat zij nooit behoeven te worden toegepast. Er komen geen concentratiekampen volgens Hitleriaans model. Men mag niet uit liefde voor de vrijheid die vrijheid om hals brengen! Daarom kan spr. de heer Welter niet begrijpen, die met de communisten tegen stemde. In 1940 werd Rost van Tonningen geen haar op het hoofd gekrenkt, al zou niemand het betreurd hebben, indien hij toen in strijd met de wet zou zijn doodgeschoten i.p.v. door de Duitsers te zijn bevrijd. (Instemming).

Er is geen sprake van, dat wij bij-wagen van rooms-rood zouden zijn geweest. De debatten van Januari 1951, die tot de kabinetscrisis leidden, wijzen dat duidelijk uit. Bij de toen volgende formatie zijn de gevolgen van niet-meedoen nauwkeurig overwogen. Het regeringsprogramma was echter aantrekkelijk en ook de A.R. waren het er mee eens. Bij de verdeling van de portefeuilles ontstonden moeilijkheden, waardoor zij zich terugtrokken. Een volkomen rood-roomse coalitie zou echter niet beter voor het land zijn geweest. Er is een geleidelijke vooruitgang in de regeringssamenstelling gekomen na het optreden van het „kabinet der onervarenen” in 1948. Er zijn wel eens geschilpunten met de heer Stikker voorgekomen, maar hij heeft ook voortreffelijk werk verricht, het buitenlandse aanzien van ons land versterkt en het handelsverkeer geliberaliseerd. Waardering bestaat ook voor het werk van minister Van den Brink. De jongste periode was er een met verminderde socialistische tendenzen.

De komende verkiezingen kunnen grote invloed hebben op de accentverandering en vooral de P. v. d. A. moet flink aangepakt worden. Met 9 zetels zouden wij al zeer tevreden zijn. In de rangorde der partijen nemen wij thans de vijfde plaats in. Zorgt er voor, dat het de vierde wordt! (Instemming).

Vier jaren V.V.D. liggen achter ons en bij alle verschil van inzicht voelen wij ons sterk verbonden: oude liberalen en vrijzinnig-democraten kennen wij haast niet meer en velen zijn in onze geleerden getreden. Het experiment is geslaagd! Er zijn nuances, maar wij zijn samen één! Moge het een versterkte fractie in de Kamers zijn, die straks haar uiterste best zal doen om grotere invloed op het regeringsbeleid uit te oefenen!

Verlaat deze wapenschouw met het vaste voornemen de actie krachtig voort te zetten, opdat wij ons op 25 Juni over het resultaat kunnen verheugen! (Daverend applaus, aangroeiende tot een ovatie).

Bewogen door deze blikken van trouw en eensgezindheid, sloot de voorzitter deze welgeslaagde algemene vergadering.

Overdrukken van de rede van Mr Oud zijn verkrijgbaar bij de Administratie van „Vrijheid en Democratie”, Postbus 43 te Amersfoort en wel voor f 6.60 per 100 stuks, inclusief verzendkosten. Na ontvangst van postwissel of giro-overschrijving op giro 245103 ten name van de Penningmeester van „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort, wordt onmiddellijk tot verzending overgegaan.

Opgaven gaarne vóór 12 Mei a.s.

Adm. „Vrijheid en Democratie”

BOEKBESPREKING

Moet het platteland gekortwiekt blijven?

Een goede brochure van prof. H. D. de Vries Reilingh — Uitg. Ceres, Meppel.

Het vraagstuk der gemeente-classificatie houdt reeds vele jaren de gemeederen bezig. Vóór de laatste wereldoorlog was dit probleem reeds aan de orde, maar na de bevrijding is het als gevolg van diverse factoren nog meer op de voorgrond gekomen.

Het bedrijfsleven heeft 't probleem in 1946 aangevat voor het particuliere bedrijfsleven. In dat jaar werd de zg. Gemengde Commissie benoemd, waarin vertegenwoordigers zaten van de centrale werkgevers- en werknemersorganisaties, van het ministerie van Sociale Zaken en van het College van Rijksbemiddelaars.

Een in 1947 uitgebracht rapport

heeft veel kunnen bijdragen tot betere toestanden in de sector van het particuliere bedrijfsleven. Maar de overheid bleef voortgaan met de standplaatsclassificatie, die dateerde uit 1926.

De Regering is pas in 1948 tot de conclusie gekomen, dat het gehele probleem eens wetenschappelijk en stelselmatig moest worden bekeken en zo heeft de toenmalige minister van Sociale Zaken, dr W. Drees, op 23 April 1948 een commissie geïnstalleerd, welke tot taak had na te gaan „welke objectieve factoren in acht moeten worden genomen bij het ontwerpen van een sociaal, economisch en sociologisch verantwoorde gemeenteklassenindeling”.

Deze commissie — naar haar voor-

zitter prof. dr J. P. Kruyt de commissie-Kruijten — heeft vorig jaar haar rapport het licht doen zien. Hoewel zij dus breedvoerig en langdurig had gestudeerd zijn haar resultaten geenszins algemeen aanvaard.

Integendeel, er bestaat nogal kritiek op. Zo men weet, heeft onze candidate voor de Kamerverkiezingen, mevrouw Elema-Bakker, er verscheidene malen in haar redevoeringen een geharnaste kritiek op geleverd.

Thans ontvingen wij een brochure van de hand van prof. H. D. de Vries Reilingh waar wij gaarne de aandacht op vestigen.

Het geschrift is uitgegeven bij de Uitgeverij Ceres te Meppel. Het draagt de naam: „Moet het platteland gekortwiekt blijven?” en als ondertitel lezen wij: „Een kritische beschouwing naar aanleiding van het rapport der Commissie-Kruijten over 't vraagstuk der gemeenteclassificatie”.

De bedoeling van het geschrift is met de meeste klem te protesteren en te waarschuwen tegen hetgeen de commissie-Kruijten naar voren heeft gebracht.

„Want bij nader onderzoek” — wij citeren — „blijken de beschouwingen der commissie principieel aanvechtbaar en zijn de daarop gebaseerde praktische voorstellen op den duur onaanvaardbaar.” En wanneer prof. De Vries Reilingh dan in ruim 25 bladzijden het rapport der commissie-Kruijten heeft besproken, komt hij tot de volgende conclusies daaromtrent:

- 1e. de principiële uitgangspunten zijn onhoudbaar;
- 2e. de analyse der sociale verhoudingen is aanvechtbaar;
- 3e. de voorstellen zijn uiteindelijk onaanvaardbaar.

Wij bevelen de lezing van dit geschrift gaarne aan, vooral omdat het gaat over een materie waarbij duizenden belang hebben en die dan ook terwille dier duizenden nu eindelijk eens tot een goede oplossing gebracht moet worden.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mevrouw Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

In memoriam Mevr. W. A. Hofman-Poot

Op 2 Mei j.l. overleed te Haarlem ten huize van haar dochter en schoonzoon, mevrouw W. A. Hofman-Poot in de ouderdom van 84 jaar.

Mevr. Hofman is verscheidene jaren geleden voor de liberale partij wethouder van Oostzaan geweest — tevens loco-burgemeester — en heeft daar voortreffelijk werk verricht.

Na haar verhuizing naar Ginneken was zij in Breda en omstreken de ziel van de studieclub van de liberale vrouwen. Zij was jaren lang lid van het hoofdbestuur van de liberale Vrouwengroep en door haar beginselvastheid, helder verstand en flinke, prettige persoonlijkheid een voorbeeld voor vele jongeren.

Tot in haar hoge ouderdom was haar belangstelling nog levendig en haar geest helder.

E. SCH.—C.

Leeuwarder Vrouwengroep had geanimeerde bijeenkomst

Interessante lezing van mevrouw Stoffels-van Haften

De Leeuwarder Vrouwengroep is het Noord-Hollandse Statenlid mevrouw Stoffels-van Haften dankbaar, dat zij de reis Haarlem-Leeuwarden en retour heeft willen ondernemen, om een inleiding te houden. Ze behandelde het onderwerp: „onze partij temidden van de andere partijen”.

Tot dit doel nam ze enkele punten van ons programma en vergeleek die met de gelijksoortige van de andere partijen.

Ze hamerde op het aambeeld, waar niet genoeg op gehamerd kan worden: wij hier in Nederland verliezen ons gevoel van verantwoordelijkheid met onze ziekenfondsen, kinderbijslag, vacantieregelingen en andere sociale voorzieningen.

Laat de menschen meer verdienen en zelf voor meer dingen zorgen; ze zag de kinderbijslag liever veranderen in een korting op de belasting.

Voor het onderwijs pleitte zij voor het openbare; de P.v.d.A. laat zich over dit onderwerp in haar partijprogramma nogal tweeslachtig uit, ze verdedigt n.l. en het bijzondere en het openbare onderwijs.

Na de pauze was er een geanimeerde nabespreking, waarbij verschillende onderwerpen nader werden belicht.

De presidente, mevrouw v. d. Mey-van Zwet, dankte spreekster in warme bewoordingen voor haar boeiende en levendige lezing; tevens dankte ze de Heerenveense dames voor haar komst.

Rest nog te vermelden, dat we in November van het vorige jaar met een 20-tal dames een zeer geslaagde excursie hadden naar Koopman's meelfabrieken; na afloop heeft onze presidente het een en ander verteld over haar bezoek met enkele andere Friese dames aan de conferentie van de vrouwen te Oud-Leusden.

Aldus schrijft men ons uit Leeuwarden.

Ook in Assen luisterde men met aandacht

Voor de Vrouwengroep in Assen hield mevrouw Walma van der Molen-Meindersma weer haar lezing over „Wat iedere vrouw van de 19e en 20e eeuw moet weten om haar eigen tijd te begrijpen”.

Zoals overal vond men het ook daar een belangrijk onderwerp, dat op prettige en duidelijke wijze werd behandeld en zeker voor de aanwezigen verhelderend heeft gewerkt.

Een interessant vragenhalfuurtje naar aanleiding van het gesprokene gaf de inleidster aanleiding hier en daar nog wat dieper op haar onderwerp in te gaan en nog een verlangde toelichting te geven.

Mevrouw van Riel-Smeenge, die nog eens als presidente fungeerde, hoewel haar taak spoedig door een jongere kracht zal worden overgenomen, sprak stellig namens alle aanwezigen, toen zij in haar dankwoord de hoop uitsprak, dat de groep in Assen mevrouw Walma van der Molen binnen niet te lange tijd weer eens zou mogen horen.

Onze plannen inzake de Najaarsconferentie

Wensen worden gaarne
ingewacht

Weliswaar zijn wij nog in het voorjaar, maar de zomer is maar al te gauw weer voorbij. Graag waren wij deze keer eens wat Noordelijker samen gekomen, doch het is ons niet gelukt daar een geschikte gelegenheid te vinden.

Wij hebben nu weer de Internationale School voor Wijsbegeerte te Leusden besproken en wel voor 18 en 19 October. Noteert U die data vast?

Verder zijn wij nog niet met onze plannen. Als men wensen heeft inzake bepaalde onderwerpen, horen wij dat graag, maar dan binnenkort.

J. H. S.

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

GORINCHEM

HBU HBU

Een schip vaart ook daar zonder...

Maar hoeveel zekerder, hoeveel veiliger en gemakkelijker is zijn vaart met een radarinstallatie!

Ook zonder bankrekening kunt U Uw zaken doen en Uw financiën regelen.

Maar hoe eindeloos veel efficiënter, hoeveel veiliger en gemakkelijker wordt alles voor U door een rekeningcourant bij de

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

RAMEN
IN TRILBETON

N.V. BETON- & PLATENFABRIEK
1/2 GEBR. MYNLIFF

TELEFOON: 20559 - SLOETSTR. 6 - NYMEGEN

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayo
manufacturen

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Steunt ons
verkiezingsfonds!

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Levensvorm en economisch systeem

In de Christelijk-historische Nederlander schreef de heer L. Krol te 's-Gravenhage een artikel over „De Levensvormen van een Volk”. Hij werd daartoe geïnspireerd door een rede, door prof. Alexander Rüstow, hoogleraar aan de universiteit van Heidelberg gehouden, waarvan een Nederlandse vertaling is verschenen in de bekende serie „Vraagstukken van heden en morgen”. Prof. Rüstow is een aanhanger van het neo-liberalisme, gelijk dat door Roepke, Encken e.a. wordt gepropageerd en dat in de sociale markteconomie de economische orde ziet, die - gelijk Rüstow het uitdrukt - wat productiviteit aangaat, verre boven alle andere uitgaat en tevens de economische orde is die te verenigen is met politieke vrijheid, met menselijke waardigheid, de enige die op de duur een steun kan zijn voor een democratische staatsvorm.

Dit neo-liberalisme zou, wilde men het recht doen, breedvoeriger beschouwing vereisen dan wij - of de heer Krol - er in een enkel artikel aan kunnen wijden. Ook de heer Rüstow trouwens verklaart in zijn rede nadrukkelijk: „Ik kan hier natuurlijk niet de bijzonderheden van ons neo-liberale programma uiteenzetten, dat zou het kader van mijn onderwerp verre te buiten gaan”. Het spreekt dus vanzelf, dat de opmerkingen, welke de heer Krol aan deze rede spendeert slechts van meer algemene aard zijn. Hij komt dan ook niet tot een bepaalde conclusie, tenzij deze negatieve: aan geen systeem wensen wij ons te verkopen. Dit, negatieve resultaat van zijn bespreking weerhoudt hem echter niet te zeggen dat, waar de neo-liberalen hun systeem zien als de enige weg om de democratische staatsvorm te saneren en te redden, ieder die dit gelooft zich laat spannen voor een reactionnaire wagen van het groot-kapitaal.

Begrijpen wij de schrijver goed, dan heeft de heer Krol weinig vertrouwen in enig economisch systeem. Hij ziet in de democratische staatsvorm een zekere waarborg van stabiliteit in onze levensvorm als volk, maar economisch lopen de wensen, de droom en de daad van allen, die zeggen de democratische staatsvorm voor te staan, sterk uiteen.

Dat is op zichzelf een waarheid als een koe. En wanneer bijv. de liberaal zich principieel tegen alle socialisme keert, doet hij dit óók, omdat hij in het dirigisme, ook van het „democratische socialisme” op de duur een ondermijning van die vorm van democratie ziet, welke de liberaal voorstaat. Terecht o.i. stelt dan ook prof. Rüstow in zijn rede: „Wij leven in een wereld, waarin de toestand uiterst kritiek is, waar het erom gaat, of onze levensstijl, onze staatsvorm, onze vrije maatschappij zullen kunnen blijven bestaan of niet”.

Nu pleit het schijnbaar voor de objectiviteit van de heer Krol, wanneer hij, ondanks de bezwaren die hij tegen alle systemen schijnt te hebben, nochtans erkent, dat het goed is naar deze systeembouwers te luisteren. Want al die idealisten dromen van welvaart voor velen, vrijheid voor allen. Het communisme van de droom, de socialisatie in een weldoende vorm, de liberaliteit in zijn

vrijheidsdrang, het neo-liberalisme in zijn streven naar een vrije markt en sociale zekerheid, ze hebben wel iets te zeggen voor heden en toekomst.

* * *

Wij geloven niet, dat de c.h. Nederlander het inzicht van zijn lezers bijzonder verheldert met een bijdrage als die de heer Krol hier levert, die immers neerkomt op een „zoek U het zelf maar uit; al die systemen hebben wel iets te zeggen voor heden en toekomst, maar wij wensen onszelf aan geen systeem te verkopen”. Moeten wij onzerzijds zeggen, dat ook wij tegen dit laatste - „onzelf te verkopen” - wel enig bezwaar hebben?

Intussen: elke staatkundige partij moet toch wel enig systeem voorstaan, ook de partij van de heer Krol, de Christelijk Historische Unie.

En de heer Krol maakt er zich wel wat erg gemakkelijk van af, door zijn betoog te beginnen met de bewering, dat er te onzent partijen zijn met een geestelijke basis en partijen met een zakelijke basis, en daaraan toe te voegen, dat de eerstbedoelde (de K.V.P., de C.H.U., de A.R. en de S.G.P.) in hun zakelijke koers niet gebonden zijn aan een economisch systeem, maar de andere groep, waartoe met de C.P.N. en de P.v.d.A. ook de V.V.D. behoort in haar geestelijke instelling vrijblijvend is, doch in haar economische koers bepaald wordt door een systeem.

* * *

Wat 's heren Krols eigen partij betreft: de C.H. Unie heeft in haar beginselprogramma (daterend van 1908, laatstelijk aangevuld in 1938) een economische paragraaf (art. 19) waarin o.a. verklaard wordt, dat ten aanzien van de regeling der maatschappelijke verhoudingen door de wetgever voortdurend rekening moet worden gehouden met de groei van het sociale leven, waarbij de gelijkgerechtigdheid van allen, onverschillig in welke economische toestand zij zich bevinden, op de voorgrond moet staan. „De overheid - zo heet het in deze paragraaf verder - is niet geroepen een ieder een bestaan te verzekeren, maar wel het verkrijgen daarvan zoveel mogelijk te vergemakkelijken”. „De samenwerking en saamhorigheid, die in de gilden zich uitspreken, moet in de hand gewerkt worden, opdat sociale vrede, eis ener Christelijke maatschappij, worde beoefend”.

Dit zijn uiteraard slechts algemene richtlijnen. Ze vormen nog niet een „systeem”. Maar de C.H.U. heeft in 1950 begrepen, dat zij het hierbij niet kon laten. Zij publiceerde toen een „sociaal-economisch programma”, waarin gesproken wordt van „een rechtsorde van het maatschappelijk leven” en waarin ook deze partij dan wel meer in details moet treden ten aanzien van hetgeen zij op economisch gebied wenselijk en noodzakelijk acht. Alweer: een programma van enkele paragrafen, de rechtsorde van het maatschappelijk leven, de economische en finan-

ciële politiek, de middenstandspolitiek, de handelspolitiek, de financiële politiek der overheid, de sociale politiek (met wettelijke arbeidsbescherming), de publiekrechtelijke regeling van de arbeid en de sociale verzekering behandelende en dienaangaande tot zeer positieve uitspraken komende, doen we toch zeker geen onrecht aan wanneer we het kwalificeren als het systeem, waarnaar de C.H.U. meent het sociaal-economische leven van ons volk te moeten leiden.

* * *

Ook de V.V.D. heeft in haar beginselprogramma richtlijnen voor het economisch-sociale leven aangegeven. Zij beperkt zich - naar de heer Krol misschien tot zijn verbazing ontdekken zal, wanneer hij haar programma eens bestudeert en het met dat van de C.H.U. vergelijkt - meer tot principiële uitspraken, zodat te haren opzichte zelfs minder van een „systeem” (waaraan immers de heer Krol zich niet wil verkopen!) gesproken mag worden dan ten opzichte van de C.H.U.

Het zou de heer Krol bij zulk een bestudering - misschien evenzeer tot zijn verrassing - duidelijk worden, dat het programma van de V.V.D. zich niet uitlaat over de door hem blijkbaar zo versmade sociale markteconomie van het economisch-neo-liberalisme.

Een zodanige bestudering zou het de heer Krol misschien tevens duidelijk kunnen maken, dat hij zich radicaal vergist, wanneer hij meent dat de V.V.D. alleen maar „gelooft in een economische koers, bepaald door een systeem, maar in haar geestelijke instelling vrijblijvend is”.

De V.V.D. spreekt in art. 1 van haar beginselprogramma van „vrijheid, verantwoordelijkheid en sociale gerechtigheid” als de fundamente van een op christelijke grondslag berustende samenleving als de Nederlandse. En van deze en de verdere in haar programma ontwikkelde geestelijke visie uit, heeft zij ook haar economisch-sociale politiek geprojecteerd.

* * *

Of en in hoeverre er ten aanzien van de economisch sociale politiek verschil bestaat tussen de C.H.U. en de V.V.D. is een kwestie, waar we thans niet op ingaan. We wilden er de heer Krol slechts op wijzen, dat hij in tweeërlei opzicht faalde: ten eerste daar, waar hij boudweg stelde, dat de C.H.U. in haar zakelijke koers niet gebonden is aan een economisch systeem; ten tweede, waar hij, niet minder boudweg, de V.V.D. rangschikte onder de partijen, die slechts geloven in hun economische koers, bepaald door een systeem, maar die in hun geestelijke instelling vrijblijvend (wonderlijk woord!) zouden zijn.

Het is misschien wel heel verleidelijk, het liberalisme terug te dringen tot een economisch stelsel. Maar daarmee raakt men het liberalisme van de V.V.D. niet!

G. A. DE RIDDER.

☆ parlementaire flitsen ☆

EERSTE KAMER MAAKTE KORTE METTEN

Grondwetsherziening gehalveerd en slechts twee ontwerpen in het Staatsblad

Toen, in Februari van dit jaar, de voorstellen tot herziening van de Grondwet in de Tweede Kamer werden behandeld, betoogde onze fractievoorzitter in deze Kamer, mr P. J. Oud, met klem van redenen, dat het een fout was, dat de ontwerpen tot uitbreiding van de ledentalen van de Tweede en de Eerste Kamer niet tot één voorstel gecombineerd waren.

De bedoeling zowel van de Staatscommissie als van de Regering en van de overgrote meerderheid van de Kamer was het immers zeer nadrukkelijk niet, bij deze partiële herziening enige wijziging te brengen in de onderlinge (sterkte) verhouding van deze beide Kamers. Maar dan, zo waarschuwde mr Oud, mocht men ook niet de mogelijkheid openen, dat toch, door verwerping van een der beide voorstellen, in een later stadium die niet gewenste verbreking dier verhouding nog zou worden geforceerd. Hoe juist deze waarschuwing, welke in de Tweede Kamer in de wind werd geslagen (de heer Oud trok een amendement in deze zin wegens te weinig bijval in), is geweest, heeft men thans ervaren. De Eerste Kamer, welke het voorstel tot uitbreiding van de Tweede Kamer met een betrekkelijk kleine meerderheid heeft aanvaard, heeft, door het omgaan van 4 K.V.P.-leden en 2 P.v.d.A.-leden bij de daarop volgende stemming de uitbreiding van haar eigen ledental immers verworpen. Het gevolg zal nu zijn, dat of die onderlinge verhouding dus inderdaad verbroken wordt, of (hetgeen het meest waarschijnlijk lijkt) de uitbreiding van het ledental van de Tweede Kamer nu in tweede lezing ook zal worden verworpen.

Geschiedt dit laatste inderdaad, dan zal dus het uiteindelijke resultaat van deze Grondwetsherziening zijn, dat alleen het voorstel tot wijziging en aanvulling van de bepalingen betreffende de buitenlandse betrekkingen de eindstreep haalt. Het beeld van de zeven kleine negertjes, door prof. Romme reeds na de behandeling van de voorstellen in de Tweede Kamer opgeroepen (men zie onze Flitsen van 1 Maart), is dan wel een voor de Regering hoogst pijnlijke realiteit geworden!

Twee leden van onze V.V.D.-fractie hebben in de Eerste Kamer over de zes ontwerpen tot Grondwetsherziening het woord gevoerd: prof. Molenaar en mr De Vos van Steenwijk.

Prof. Molenaar sloot zich in het begin van zijn rede met grote nadruk aan bij hen, die er hun leedwezen over hadden uitgesproken, dat de Staatscommissie tot herziening van de Grondwet zo laat was benoemd en dat (mede als gevolg daarvan) de behandeling van deze herziening in de Eerste Kamer in zulk een geforceerd tempo moest geschieden.

Dit laatste echter was tevens een gevolg van het feit, dat de Regering van mening was, dat de herzieningsontwerpen in het Staatsblad moesten zijn gepubliceerd vóór of gelijk met het (inmiddels in het Staatsblad van 9 Mei verschenen) besluit, waarbij de Kamers (op termijn) worden ontbonden.

Prof. Molenaar had nog getracht 'n weg te openen om de Eerste Kamer in volle vrijheid het voorstel tot uitbreiding van het ledental der Kamers te doen verwerpen en de Regering nog in de gelegenheid te stellen, om alsnog over een nieuw ontwerp met de Staten-Generaal tot overeenstemming te komen.

Niet zonder grond — dit moest onze woordvoerder toegeven — meende prof. Beel echter dat de bepalingen in de Grondwet zelve (met name art. 204) het nog behandelen der herziening na het ontbindingsbesluit niet toeliet.

Waarom prof. Molenaar naar zulk een weg had gezocht? Omdat het duidelijk was, dat ook in de Eerste Kamer een ruime meerderheid te vinden was vóór de uitbreiding van beide Kamers, ware het niet, dat het in de Tweede Kamer aangenomen amendement-Andriessen (K.V.P.) de mogelijkheid van stemoverdracht had geopend, een figuur, waartegen onze senaat als één man vrijwel onoverkomelijke bezwaren had.

Het staat vast, dat, ware die stemoverdracht (en de verlaging van het quorum) niet opgenomen, het ontwerp tot uitbreiding van het ledental van de Tweede Kamer een veel groter meerderheid zou hebben verkregen en dat tot uitbreiding van het

ledental van de Eerste Kamer niet zou zijn verworpen.

Ook onze V.V.D.-fractie in de Eerste Kamer deelde, zoals prof. Molenaar bij de repliek nog eens met nadruk stipuleerde, die ernstige bezwaren. Anders dan sommige andere leden wogen voor onze fractie de argumenten vóór de Kameruitbreiding echter nog zwaarder, zodat zij ten slotte unaniem haar stem vóór de desbetreffende ontwerpen heeft uitgebracht.

Prof. Molenaar en zijn medeleden in de fractie gingen daarbij mede uit van de zekerheid, dat t.z.t. een eventueel wetsontwerp tot regeling der stemoverdracht toch geen meerderheid in de Eerste Kamer zou behalen.

De bezwaren, welke onze Eerste-Kamer-fractie en alle andere tegenstanders van de stemoverdracht hebben is duidelijk: zij achten deze in strijd met het beginsel van de zelfstandige en persoonlijke oordeelveling van ieder Kamerlid afzonderlijk en met het karakter van onze volksvertegenwoordiging, waar niet alleen gestemd, maar ook beraadslaagd wordt en waar men elkander tracht te overtuigen. Het systeem van stemmenoverdracht is daarmee duidelijk in strijd.

Was onze Eerste-Kamerfractie op dit punt dus eenstemmig, dat was niet het geval o.a. met betrekking tot het toetsingsrecht, waaraan wij bij de behandeling in de Tweede Kamer aan de hand van de

rede van mr Oud in onze Flitsen van 29 Maart reeds uitvoerige aandacht hebben gewijd.

Stond mr De Vos van Steenwijk op het standpunt van mr Oud, dat het recht voor de (nationale) rechter om een latere wet aan een voorafgegaan internationaal tractaat te toetsen niet kon worden aanvaard, prof. Molenaar heeft dit toetsingsrecht met even grote overtuigingskracht verdedigd. Hij juichte de aanvaarding van het amendement-Serrarens in de Tweede Kamer dus volmondig toe en de voorstellen tot wijziging en aanvulling van de bepalingen betreffende de buitenlandse betrekkingen (voor de betekenis daarvan verwijzen wij weer naar onze overzichten bij de behandeling in de Tweede Kamer) werden voor hem daarvoor nog acceptabeler.

Prof. Molenaar bracht bij dit ontwerp tevens nog een uitermate belangwekkend en ook zeer gewichtig vraagpunt naar voren, waarop minister Beel een positief antwoord meende schuldig te moeten blijven: de vraag namelijk of de rechter tijdens een bezetting ook gebonden zou zijn aan deze toetsingsplicht met betrekking tot de bezettingsmaatregelen.

Prof. Molenaar meende zeer nadrukkelijk van wel, omdat, zo zei hij, de internationale regelen, om welke schending het dan zou kunnen gaan, immers juist voor het geval van een bezetting zijn geschreven. Prof. Molenaar vond het bij zijn repliek dan ook teleurstellend, dat de Regering niet positief als haar mening had te kennen gegeven, dat, zolang de organen van de Nederlandse staatsmacht worden gehandhaafd, zij het nieuwe artikel 60e (de toetsingsplicht) moeten handhaven.

Baron de Vos van Steenwijk, die de volgende dag als tweede woordvoerder van onze fractie aan het woord kwam, verdedigde allereerst een standpunt, waarin de fractie unaniem was en waaraan wij even eens bij de behandeling in de Tweede Kamer te dezer plaatse ruime aandacht hebben gewijd. Het standpunt namelijk, dat het wetsontwerp tot wijziging van het 14de hoofdstuk van de Grondwet (nieuwe rechtsorde) helemaal niet zo urgent was als werd voorgesteld en dat ook niet alles geacht kon worden te zijn „uitgewerkt”, zoals de Regering stelde.

Er was, zoals onze woordvoerder

betoogde, trouwens ook veel voor te zeggen, om, nu van de „fundamentele menselijke rechten en vrijheden”, waarvan artikel 200 met betrekking tot Indonesië en de Unie gewaagde, zo weinig was terecht gekomen, deze vooralsnog te handhaven, opdat duidelijk voor ogen staat, in hoeverre de bestaande toestand tekort doet aan hetgeen men in 1948 bedoeld heeft te verwezenlijken.

Met Gouverneur Van Waardenburg was mr de Vos van Steenwijk het ook volkomen eens, dat er allernuist aanleiding bestond, ook bij de regeling van de rechtstoestand van Nieuw-Guinea afwijking van de Grondwet bij twee-derden-wet mogelijk te maken. De voorbereiding van de rechtstoestand van dit gebied verkeert nog in een dergelijk aanvangsstadium, aldus spr., dat niet is in te zien, dat een afwijking van de Grondwet — gesteld, dat zij nodig zou blijken — niet bij de verwachte generale herziening zou kunnen worden aangebracht.

Juist andersom dan mr Van Walsum (Arb.), wiens fractie daarom zelfs tegen het gehele ontwerp heeft gestemd en dus, ongewild, met de fracties van de derde macht aan de verwerping heeft meegewerkt, achtte onze woordvoerder het amendement-De Graaf (K.V.P.), zoals het in de Tweede Kamer was aangenomen, een verbetering. Hierdoor was tenminste de verwijzing in het Regeringsvoorstel, dat de status van Nieuw-Guinea ook bij (internationaal) tractaat zou kunnen worden gewijzigd, vervallen.

Stond het dus vast, dat onze fractie evenals die in de Tweede Kamer unaniem tegen het zoeven genoemde ontwerp zou stemmen, met de uitbreiding van het ledental van de Kamers kwam de woordvoerder van onze Eerste-Kamerfractie zijn warme instemming betuigen.

Hij legde daarbij echter een verklaring af, welke in verband met de daarop gevolgde verwerping van de uitbreiding van de Eerste Kamer van belang is, omdat zij aantoont, hoe gering thans ook de kans op aanvaarding van de uitbreiding van het ledental der Tweede Kamer in tweede lezing is geworden.

Hij zei namelijk: „Wij zouden het onjuist achten, dat het aantal leden van de Tweede Kamer wel zou worden uitgebreid en die van de Eerste Kamer niet, omdat daardoor de onderlinge verhouding zou worden verbroken en de onderhanden partiële wijziging van de Grondwet daarvoor zeker niet de geëigende gelegenheid zou zijn.

Voor ons vormen deze beide wetsontwerpen een onverbreekelijk geheel en de verwerping van het ene zal er ons toe leiden, ook aan het andere, zij het dan wellicht in tweede lezing, onze stem te onthouden.”

Met betrekking tot de verlaging van de leeftijdsgrens voor leden van de Tweede Kamer en de Prov. Staten bleek onze fractie verdeeld. Mr de Vos van Steenwijk verklaarde zich daarvan een tegenstander, maar twee andere leden van zijn fractie stonden op een ander standpunt.

Zoals wij reeds eerder vermeldden, verdedigde mr De Vos van Steenwijk hetzelfde standpunt ten aanzien van het toetsingsrecht als mr Oud in de Tweede Kamer had uiteengezet. Ook de heer De Vos van Steenwijk stond op het standpunt, dat, zolang geen internationale rechter hiervoor was aan-

DEZE BURGER

heeft de eerste politieke plaat aan de wand van zijn straat gezien.

Een plaat voor vrijheid en vrede en woningen.

Daar kan hij het mee eens zijn.

Welke burger is niet voor vrijheid en vrede en woningen?

Het is een mooie plaat.

Meeslepend en hartstochtelijk, kleurig en fel, zoals een verkiezingsplaat moet zijn.

En het rood-wit-blauw wappert strak op de storm.

Daar kan hij het mee eens zijn.

Welke burger van Nederland houdt niet van rood-wit-blauw op de storm?

Er wappert nog een andere vlag op de storm op die plaat: een fel-rode met een hamer en een sikkel.

Die wappert op de zelfde storm als het rood-wit-blauw.

Boven de vrijheid, de vrede en de woningen.

Rood-wit-blauw en rood-met-sikkel-en-hamer op de zelfde storm naast elkaar.

Welk een vrede zou het dan zijn?

En welk een vrijheid?

Welk een storm?

En welk een rood-wit-blauw?

Deze burger heeft de eerste politieke plaat aan de wand van zijn straat gezien.

Een teken aan de wand.

Mogen velen het verstaan zoals

DEZE BURGER.

van WEEK tot WEEK

Funeste halsstarrigheid

Niet ten onrechte zegt een Nederlands spreekwoord, dat „men bij het scheiden van de markt de kooplui leert kennen.” Dit is wel gebleken bij de jongste debatten in de Tweede Kamer met betrekking tot een technische herziening van enige tabellen voor de omzetbelasting, waarbij minister Liefstinck het op een heftig conflict met de Kamer heeft laten aankomen.

Het ontstaan van dit conflict behoort op deze plaats niet uitvoerig te worden gememoreerd, aangezien dit reeds opvallend genoeg in de dagbladen is gebeurd. Overigens kan men er elders in dit blad in de rubriek „parlementaire flitsen” voldoende bijzonderheden over aantreffen.

Belangrijker nog dan de oorzaken van het starre optreden van de rode minister van Financiën, achten wij de funeste gevolgen die hieraan zijn verbonden.

Nadat de minister het op een conflict met de Kamer had laten aankomen, kon hij niet anders doen dan schorsing van de verdere behandeling van het ontwerp vragen.

Dit betekent, dat de herziening van de omzetbelasting geheel op losse schroeven is komen te staan.

Het betekent ook, dat de belangen van de middenstand en de grote groep van verbruikers eveneens in de lucht zijn komen te hangen. Op het moment, dat wij deze woorden schrijven is nog niet bekend, wat het verdere verloop zal zijn. Doch hoe deze zaak zich ook verder moge ontwikkelen, de minister heeft door zijn starheid en zijn onverzettelijke houding om zijn wil aan de Kamer op te leggen, een onzekerheid en een vertraging inzake de herziening van de omzetbelasting veroorzaakt, die geheel onnodig was geweest en vooral in psychologische zin een onbehaaglijk gevoel van onzekerheid, vooral onder de middenstanders heeft gewekt.

Minister Liefstinck's zwanevang

Minister Liefstinck's zwanevang bij het jongste Kamerdebat inzake herziening van de omzetbelasting is overigens om meer dan één reden volslagen onbegrijpelijk.

Het is vooral mede de V.V.D. geweest, die de minister destijds heeft gewaarschuwd de omzetbelasting niet onnodig op te schroeven. Deze waarschuwing was niet slechts gebaseerd op de bescherming van de belangen van de middenstand en de verbruiker, maar vooral ook op de handhaving der werkgelegenheid in ons land.

Maar de minister wilde niet luisteren. Nauwelijks zeven maanden nadat de minister zijn zin had doorgezet, moest hij noodgedwongen tot de erkenning komen, dat hij het kind met het badwater had weggegooid m.a.w. dat door zijn fiscale beleid de werkgelegenheid in ons land op een niet onaanzienlijke mate werd bedreigd. Aldus zag de minister zich genoodzaakt zijn eigen maatregelen weer voor een deel in te slikken.

Dit slikken ging toch blijkbaar niet van harte, getuige zijn jongste optreden in de Tweede Kamer. Met nadruk moet evenwel worden geconstateerd, dat de minister door zijn onbuigzaamheid mede de werkgelegenheid in ons land opnieuw op losse schroeven heeft geplaatst.

Al met al een weinig imponerende zwanevang,

die evenwel aan duidelijkheid niets te wensen overlaat. Moge deze, op zich zelf weinig verkwikkelijke, voorbeelden voor ons volk een duidelijke taal spreken.

Waarschuwing (I)

In het zojuist gepubliceerd jaarverslag van Philips te Eindhoven worden met betrekking tot de economische vooruitzichten in ons land enige zeer behartigenswaardige dingen gezegd, die niet nagelaten hebben ook in politieke kringen de nodige indruk te maken.

Zo kan men in dit verslag o.m. het navolgende lezen:

„Het heeft weinig zin in het binnenland de consumptieve bestedingen alsmede de investeringen te beperken, wanneer aan de andere kant niet alles wordt gedaan wat mogelijk is om de aldus vrijgekomen productiecapaciteit te gebruiken voor de uitvoer”.

De belastingen zijn te zwaar, concludeert het verslag. Voor een moderne onderneming is het maken van winst sinds lang niet meer het enige streven. Het eerste streven is een voortdurende, geregelde groei en daarvoor is het maken van winst noodzakelijk.

De winst is ook nodig voor de aanpassing aan de snelle technische en economische ontwikkeling en voor het internationaal en nationaal op peil houden van de bedrijven.

„Ruim de helft van de investeringen van de Nederlandse industrie wordt thans uit interne reserveringen gefinancierd. Blijven deze investeringen achterwege dan moet voor aantasting van de werkgelegenheid worden gevreesd.”

Slechts een klein deel van de winst gaat naar de aandeelhouders. Voor de oorlog werd alleen de uitgekeerde winst belast, nu de gehele winst. Als een ondernemer voor de oorlog de helft van zijn winst reserveerde, moet hij nu acht keer zoveel belasting betalen als toen. „Het handhaven van de belastingen op het huidige peil zal de bedrijfsfinanciering tot een schier onoplosbaar probleem maken.”

Wij betoogden reeds eerder, hoe ongewenst het is, dat de overheid zich weinig gelegen laat liggen aan hetgeen haar bij herhaling van de zijde van het bedrijfsleven onder het oog wordt gebracht. Hier zijn ervaren mensen uit de praktijk aan het woord wier waarschuwingen men niet zonder gevaar in de wind kan slaan.

Waarschuwing (II)

Dat de belangrijke waarschuwingen met betrekking tot de economische toekomst van ons land, in het verslag van Philips vermeld, ook in de kringen van de arbeidersbeweging niet hebben nagelaten de nodige indruk te maken, blijkt o.m. uit het commentaar, dat de Volkskrant op dit verslag geeft. Wellicht ten overvloede mogen wij hierbij aantekenen, dat de Volkskrant kan worden aangemerkt als de spreekbuis van de Katholieke Arbeidersbeweging (K.A.B.).

De Volkskrant schrijft o.m. het navolgende:

„In het jaarverslag van de N.V. Philips, dat vandaag gepubliceerd wordt, is één klacht niet uitgesproken, hoewel zij leeft in dit grote bedrijf: als dit concern nu nog moest worden opgebouwd, zou dat wegens de hoge belastingdruk tot de onmogelijkheden behoren. Nu behoeven er geen tientallen reuzen te komen, zoals Philips er een

is, maar wel moeten er veel nieuwe en veel ver-grote industrieën komen. De (enige) levenskans van het Nederlandse volk is een sterk vergrote industriële activiteit. De waarschuwing van Philips dat die ontwikkeling onmogelijk wordt gemaakt is een waarschuwingsssein, waarop alle Nederlanders moeten letten.

De belangstelling voor Philips geldt een onderneming, die 9 procent van de Nederlandse industriële export voor haar rekening neemt, die aan 43.500 arbeiders in Nederland werk verschafte en die in twee jaren 135 miljoen belasting betaalt. Een dergelijk bedrijf is niet langer een zaak alleen van de aandeelhouders, ook niet alleen van het personeel, maar van alle Nederlanders.

„Wat wel in het jaarverslag te lezen staat, stemt tot nadenken. Van de 90.000 arbeiders, die het concern in dienst heeft, werkt het grootste deel in het buitenland. Betekent dit, dat het zwaartepunt van dit Nederlands bedrijf zich naar het buitenland verplaatst? Er zijn geen aanwijzingen, dat aan een ontwikkeling in die richting wordt gedacht. De structuur van de onderneming laat echter toe een groot deel van de activiteit zonder veel moeite over de grenzen te verplaatsen. Van de industriële activiteit in Nederland is Philips echter één van de zeer zware motoren, die het geheel op gang moeten houden. Het is een verstandige politiek rekening te houden met de eisen, welke een goede verzorging van een dergelijke motor stelt en deze niet naar het buitenland te laten verdwijnen. De klacht van Philips is, dat aan al die Nederlandse motoren de nodige energie ontbreekt om ze op volle toeren te laten draaien. Reparatie en vervanging van die motoren wordt onmogelijk omdat het geld er niet is. Het kan ook niet in de bedrijven worden bespaard, omdat de belasting te veel opeist. De werkgelegenheid zal in het gedrang komen als de staat onmiddellijk te veel wil innen en niet kan wachten tot vele nieuwe bedrijven samen een nog hogere belasting zullen opbrengen. Ook hier geldt: regeren is vooruitzien.”

Weinu, deze uitspraken laten niets aan duidelijkheid te wensen over. Geleidelijk aan wint het besef veld, dat het „kapitalisme” dat vroeger (en ook helaas in vele gevallen thans nog) opzettelijk in een kwaad en eenzijdig daglicht gesteld, zijn scherpe kanten heeft verloren en dat er slechts één weg mogelijk is om, zowel voor werknemer als werkgever, tot een gunstig resultaat te geraken n.l. die welke leidt tot samenwerking van kapitaal en arbeid, waarbij de voorgedij van de Staat niet op de voorgrond moet treden.

Hier wordt, zij het aarzelend, het standpunt van onze Partij benaderd, die steeds openlijk de nauwe samenwerking tussen werknemer en werkgever heeft bepleit.

Deze samenwerking is de enige methode, die een waarborg voor onze nationale welvaart inhoudt. Weinu het is steeds de V.V.D. geweest, die voor een dergelijke samenwerking de spits heeft afgebeten en wij zullen dit blijven doen. Het kan goed zijn met het oog op de naderende verkiezingen onze activiteit in deze niet aan de vergetelheid te onttrekken.

Copy en correspondentie voor ons weekblad gelieve men UITSLUITEND te zenden aan de waarn. redactie-secretaris

G. STEMPPER
Telefoon 35343

Prinsengracht 1077

Amsterdam

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

gewezen, het toetsingsrecht uitsluitend bij de volksvertegenwoordiging diende te blijven. Dit zou, zo meende hij evenals mr Oud, ook de eenheid van toepassing in de verschillende landen bevorderen.

Had de heer De Vos op deze grond dus al niet zoveel animo voor het ontwerp tot wijziging van de bepalingen betreffende de buitenlandse betrekkingen, het feit, dat krachtens een nieuwe bepaling zou worden mogelijk gemaakt om bij een overeenkomst met een andere mogendheid van de Grondwet af te wijken, was voor hem en een zijner medeleden van onze V.V.D.-fractie, de heer Louwes, aanleiding, hun stem aan dit ontwerp te onthouden.

Met verbazing stelde mr De Vos van Steenwijk vast, dat er zelfs blijkens het voorlopig verslag nog leden waren (de P.v.d.A.), die eigenlijk bezwaar hadden tegen de eis van goedkeuring met een meerderheid van twee derden bij een vermeerde tegenstelling tussen bepalingen van de overeenkomst en van de Grondwet, omdat volgens hen „deze eis een zware hy-

potheek zou worden op de internationale besluitvaardigheid van Nederland”. Zij hebben — riep mr De Vos van Steenwijk uit — er blijkbaar geen bezwaar tegen, „met klompen over de Grondwet heen te lopen en in het belang van de internationale rechtsorde een apachendans uit te voeren op onze constitutionele beginselen”.

Toen viel de verrassende beslissing, waarbij drie van de zes ontwerpen sneuvelde en een vierde (handhaving van de minimum-leeftijdsgrens voor de Eerste Kamerleden) was overbodig geworden, hoewel er, in de opwinding der verrassende uitslagen, nog over gestemd werd. Zoals men inmiddels gezien heeft, is dat wetsontwerp ook niet in het Staatsblad verschenen en heeft de Koningin haar handtekening hier dus aan onthouden. Slechts twee ontwerpen tot herziening van de Grondwet hebben de eerste lezing dus geheel doorstaan en, zoals reeds gezegd, moet van een dezer beide (de uitbreiding der Tweede Kamer) nog sterk worden betwijfeld of het de tweede lezing wel zal doorstaan.

Hier volgen thans de uitslagen der stemmingen.

Het ontwerp tot wijziging van het 14de hoofdstuk (overgang naar een nieuwe rechtsorde) en van enige daarmee verband houdende artikelen, werd verworpen met 34 tegen 16 stemmen. Voor stemden alleen de 16 K.V.P. leden. Onze V.V.D.-fractie stemde dus in haar geheel tegen.

Het voorstel tot uitbreiding van het aantal Tweede Kamerleden van 100 op 150 werd aangenomen met 27 tegen 23 stemmen. Voor stemde onze gehele V.V.D.-fractie benevens 11 leden van de K.V.P., 8 van de P.v.d.A. en 4 A.R. Tegen stemden de C.H., de C.P.N., 9 leden van de K.V.P., 6 van de P.v.d.A. en 3 A.R.

Het voorstel tot uitbreiding van het aantal Eerste Kamerleden van 50 tot 75 werd daarna, tot algemene verrassing, verworpen met 20 tegen 21 stemmen. Vier leden van de K.V.P. (de heren Kraayvanger, Nijkamp, Berger en Steinkühler) en twee leden van de P.v.d.A. (de heren Schermerhorn en Hoogland) stemden thans anders dan bij de beslissing over de Tweede Kamer.

Het ontwerp, strekkende tot verla-ging van de minimum leeftijd voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer en de Provinciale Staten tot 23

jaar werd eveneens verworpen en wel met 30 tegen 20 stemmen. Voor dit ontwerp hebben gestemd de C.P.N., 8 K.V.P., 7 P.v.d.A. en 2 leden van de V.V.D.-fractie, n.l. de heren Molenaar en Wendelaar. Tegen hebben gestemd de A.R., de C.H., 8 K.V.P., 7 P.v.d.A. en 2 leden van onze V.V.D.-fractie, namelijk de heren De Vos van Steenwijk en Louwes.

Het thans in feite overbodig geworden ontwerp tot handhaving van de minimum leeftijdsgrens voor de leden van de Eerste Kamer op 30 jaar, werd aangenomen met 42 tegen 7 stemmen. Tegen stemden de C.P.N., 3 leden van de P.v.d.A.-fractie en 1 K.V.P.-lid.

Tenslotte werd het ontwerp tot wijziging en aanvulling van de bepalingen betreffende de buitenlandse betrekkingen aangenomen met 44 tegen 5 stemmen. Tegen stemden de C.P.N. en twee leden van onze V.V.D.-fractie: de heren De Vos van Steenwijk en Louwes. De heren Molenaar en Wendelaar stemden, met de overige leden van de Kamer, voor het ontwerp.

Zoals men uit de getallen van de eerste stemmingen ziet, waren alle 50 leden van de Eerste Kamer aanwezig. Aan de laatste stemming werd alleen door de heer Regout (K.V.P.) niet deelgenomen.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Waarn. Red. secr. G. Stempher.
Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegelden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Nieuwe afdeling te Nieuwleusen

Te Nieuwleusen bij Zwolle werd op 6 Mei een nieuwe afdeling opgericht. Tot voorzitter werd gekozen de heer B. J. van den Berg Ezn.

Het bestuur zal trachten, een spreker te krijgen in verband met de verkiezingen en om geholpen door de aanwezige leden, het ledental op korte termijn te vergroten.

Assen boekte ledenwinst Afscheid van de voorzitter

De afdeling Assen hield dezer dagen haar jaarlijkse ledenvergadering.

In het jaarverslag van de secretaris werd o.m. de grote toename van het aantal leden vermeld.

Verder werd besproken op welke wijze het contact, onderhouden zal worden met de J.O.V.D. Eveneens werd het contact met de **Vrouwengroep** der afdeling besproken, waarvoor ook een bevredigende oplossing werd verkregen.

Tot nieuwe bestuursleden werden gekozen mevrouw R. M. Buurma-Vredevoogd en de heer ir. L. G. Oldenbanning. De laatste als voorzitter.

Tenslotte volgde het afscheid van de heer Machielsen als voorzitter door zijn vertrek uit Assen naar Leiden. De vice-voorzitter, de heer W. F. Borgesius, gaf uiting aan de erkentelijkheid van de afdeling voor het stuwende beleid van de scheidende voorzitter en drukte in warme bewoordingen de spijt uit over het vertrek van de heer Machielsen. Hij liet deze dankbetuiging vergezeld gaan met een herinnering aan Assen in de vorm van een ets van de torens van het voormalig gemeentehuis en het Provinciaal Museum van de heer Kortenhorst.

Mr van Riel spreekt te Apeldoorn

Op 21 Mei a.s. belegt de afdeling Apeldoorn van de V.V.D. des avonds om 8 uur in „La Bordelaise“ een openbare vergadering waar de vice-voorzitter van onze Partij, mr H. van Riel het woord zal voeren. Er is gelegenheid tot debat.

Geslaagde bijeenkomst te Aduard

In café Blomsma sprak voor de afdeling Aduard van de V.V.D. mej. mr Toxopeus-Pott voor een volle zaal.

Verschillende aspecten der heden-daagse toestanden werden behandeld. Met een gloedvolle en met veel aandacht gevolgde rede werd tot slot opgewekt om de V.V.D.-beginselen uit te dragen.

Verschillende vragen werden naar genoegen beantwoord.

Zuidhorn trok een goed gevulde zaal

Te Zuidhorn werd een openbare vergadering gehouden met als sprekers: mevr. L. Elema-Bakker en de heer R. Zegering Hadders. De grote zaal van Hotel Addens was geheel gevuld.

De Rotterdamse „Droogdok“ publiceert haar 50ste jaarverslag

Het oog blijvend op de toekomst gericht

In ons blad van 26 Januari j.l. mochten wij reeds stilstaan bij het gouden jubileum van de in ons land zo bekende Rotterdamse „Droogdok“. Thans kregen wij het vijftigste jaarverslag van „De Rotterdamse Droogdok Maatschappij N.V.“, zoals de onderneming officieel heet, toegezonden en wij vinden aanleiding hierover enige opmerkingen te maken.

Naast de nodige interessante gegevens bevat dit verslag over het vijftigste boekjaar der onderneming, diverse fraai uitgevoerde foto's het bedrijf betreffende.

O.m. wordt het feit gememoreerd, dat op 23 Januari l.l. op een eenvoudige wijze de herdenking van het vijftig jarig bestaan plaats vond. Op deze werd door de directie aan het personeel medegedeeld, dat door het bestuur van de Maatschappij besloten is om ten behoeve van gepensioneerden der onderneming in het Tuindorp Heyplaat een woningcomplex te bouwen, voorlopig bestaande uit 20 woningen met een centraalgebouw, bevattende vertrekken voor zieken en hulpbehoevenden, alsmede een conversatiezaal, een badinrichting en een woongelegenheden voor de verzorgster.

Ter herinnering aan hem, aan wie de Maatschappij zo veel te danken heeft, zal dit complex D. C. Enderst Jr-Stichting worden genoemd.

Alle afdelingen van het bedrijf waren gedurende het gehele jaar ruim van werk voorzien. Een zeer groot gedeelte van de door de onderneming uitgevoerde scheeps- en machine-reparaties was weer voor buitenlandse rekening, waarbij kan worden opgemerkt, dat deze categorie van reparaties ten opzichte van het vorig jaar nog merkbaar is toegenomen.

De personeelssterkte kon enigermate worden opgevoerd, hoewel het aantrekken van volwassen arbeiders nog steeds ernstig wordt bemoeilijkt door het tekort aan woonruimte.

De directie komt tot de conclusie, dat in verband met de onderhanden

zijnde werken, de naaste toekomst met vertrouwen tegemoet kan worden gezien. In hoeverre de techniek zich verder ontwikkelt en dientengevolge aan de bedrijfsoutillage groter eisen stelt, blijkt o.m. uit het feit, dat de gemiddelde grootte van de in de dokken van de Maatschappij behandelde schepen vóór de tweede wereldoorlog een zeer langzame geleidelijke stijging vertoonde van gemiddeld rond 2.000 bruto register-ton, tot rond 4.000 b.r.t. in 1939. Na 1945 stijgt de gemiddelde tonnenmaat echter van de door de Maatschappij gedokte schepen belangrijk sneller en bereikt over 1951 gemiddeld 7.400 b.r.t.

Kortom, de snelle technische vooruitgang eist een even snelle aanpassing van de outillage van het bedrijf, waaraan door de directie hard wordt gewerkt. Reeds konden in dit opzicht verschillende resultaten worden bereikt.

Rood carillonconcert

Sedert kort is Dordrecht een carillon rijk. Daarover is de burgerij verheugd. Immers, het carillon is een geschenk van de gezamenlijke Dordtse burgers en nu is er gelegenheid om op hoogtijdagen uiting te geven aan de gevoelens der gezamenlijke burgerij: Boven partijstrijd uit had men bij het inzamelen der gelden de eenheid der bevolking op het oog.

Men zou zo denken, dat hierover geen moeilijkheden zouden kunnen ontstaan. Maar, dan rekent men buiten socialist. De rode meerderheid van het Dordtse college van B. en W. (rode burgemeester plus twee rode wethouders) heeft het namelijk klaargespeeld om moeilijkheden te maken.

B. en W. hebben namelijk toestemming verleend aan het 1 Mei-comité om een carillon-concert te geven, op welks programma een aantal socialistische strijdlieden stond, zoals „Morgenrood“ en „Aan de strijders“.

Is het wonder dat het niet-rode deel der burgerij zich hierdoor ernstig gegriefd heeft gevoeld? Namens A.R., C.H., K.V.P. en V.V.D. heeft één der leden van de raad aan de gevoelens der fracties uiting gegeven en gezegd, dat deze ernstig hebben betreurd, dat toestemming is gegeven tot het spelen van politieke strijdlieden.

Wij delen het standpunt der fracties. Politieke strijdlieden te laten spelen op zulk een carillon, dat aan de gezamenlijke burgerij behoort, getuigt van een gemis aan stijl, die diep treurig is.

En nog verdrietiger is dat de rode burgemeester Van der Dussen, toen het hem onder het oog gebracht werd, blijkbaar het ernstig foute nog niet inzag. Het waren geen strijd-, maar feestlieden, zei hij. Hij dacht daarbij, zo denken wij, zeker in het bijzonder aan het eveneens gespeelde lied, „Aan de strijders“!

Laten wij hopen dat deze rode burgemeester en zijn rode wethouders eens heel goed zullen gaan nadenken en volgend jaar niet weer in hun ernstige fout zullen vervallen.

In het Tuindorp Heyplaat kwamen de in het vorig jaarverslag vermelde 60 woningen gereed, terwijl wordt gehoopt binnenkort nog door de bouw van een dergelijk aantal woningen een verdere bijdrage tot vermindering van het woningtekort te kunnen leveren.

Vermeld zij nog, dat het aantal pensioentrekken, inclusief weduwen, op het einde van het boekjaar 349 bedroeg en de Maatschappij sedert haar oprichting 914 werknemers heeft gehad met een diensttijd van minstens 25 jaren. Hiervan zijn er thans nog 653 werkzaam en 125 gepensionneerd.

Wij hebben gemeend goed te doen nu eens niet de nadruk te leggen op diverse dorre balanscijfers, doch vooral eens tot uitdrukking te laten komen, wat een onderneming als de Rotterdamse „Droogdok“ op het gebied van sociaal werk verricht, waarvan de resultaten niet alleen ten goede komen aan de eigen onderneming, doch aan ons volk in zijn geheel.

Boekbespreking

H. Bongers: „Leraar der Mensenrechten — Thomas Jefferson“ (in serie „Gastmaal der Eeuwen“, van Loghum Slaterus, Arnhem 1951 à f 3.25 geb.).

Het boekje van de heer Bongers biedt enerzijds een beschrijving van leven en werk van Thomas Jefferson en anderzijds een bespreking van de Mensenrechten, gelijk deze in de „Virginia Bill“ van 12 Juni 1776, in de „Déclaration des Droits de l'Homme et du Citoyen“ van 1789 en in de „Universal Declaration of Human Rights“ van 10 December 1948 zijn vastgelegd.

Binnen het bestek van 70 bladzijden kon dit alles niet grondig behandeld worden. De schrijver had zich dienen te beperken tot één van beide onderdelen.

Bovengenoemde documenten zijn als bijlagen in het geschrift opgenomen. Zij bevatten de grondslagen van het Liberalisme. De studie rond Thomas Jefferson, die de hoofdopsteller der Amerikaanse Onafhankelijkheidsverklaring was en de schrijvers der Franse „Déclaration“ heeft beïnvloed, moge aan een zekere opervlakkigheid mank gaan, als inleiding tot de bovengenoemde Verklaringen is zij wel bruikbaar.

Hinderlijk is des schrijvers socialistische vooringenomenheid, welke telkenmale om de hoek komt kijken. Zo schrijft hij: „Een intellectueel zal de vrijheid van woord als een der kernrechten beschouwen, een niet fanatiek oprecht gelovige de vrijheid van godsdienst, een materialistisch ingesteld mens het recht op bezit...“ (p. 24). Men behoeft o.i. geen materialist te zijn, om het recht op bezit en bescherming van dit recht tegen een hebzuchtige overheid, als essentieel te beschouwen. Men moet juist (historisch) materialist zijn, om het recht op bezit van onwaarde te achten.

De heer Bongers heeft nagelaten, de Nederlandse Grondwet van 1948 in zijn studie te betrekken. Dit achten wij een betreurenswaardige leemte. Ondanks bovenstaande bezwaren bevelen wij het keurig uitgegeven en verlichte boekje gaarne aan. Ook voor kadergroepen lijkt het ons bruikbaar.

Het ontbreekt bij velen maar al te zeer aan kennis omtrent de historische achtergrond der liberale gedachte, zowel nationaal als internationaal. Wij hopen, dat van liberale zijde een geschrift zal verschijnen, waarin op vollediger en deskundiger wijze dan in het besproken boekje, de geboorteacten der liberale gedachten worden afgedrukt en toegelicht. Zolang dit geschrift niet geschreven is, verdient het boekje van de heer Bongers „faute de mieux“ aanbeveling.

Van R.

STEUNT ONS VERKIEZINGSFONDS

Denk om ons giro-nummer 67880

Nog immer beschikt het Hoofdbestuur niet over de geldmiddelen, vereist om de landelijke verkiezingscampagne met die intensiviteit te voeren, welke het zich heeft voorgesteld. Daarom doet het Hoofdbestuur een dringend beroep op een ieder, die deze regelen onder ogen komen, niet slechts om zelf persoonlijk bij te dragen; doch ook om te helpen, allen in zijn omgeving, die deze zaak geacht kan worden ter harte te gaan, van de noodzaak van **DIRECTE GELDELIJKE BIJSTAND** te doordringen.

Elke bijdrage is welkom.

Stort nog **HEDEN** op gironummer 67880 (ten name van de Secretaris van de V.V.D. te 's Gravenhage).

Ons Partij-standpunt inzake de P.B.O.

Samenwerking van bovenaf opgelegd is uit den boze Onze visie in de praktijk juist gebleken

In dit artikel is de positieve instelling van onze partij ten aanzien van het vraagstuk der publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie tot uitdrukking gebracht.

Weliswaar hebben onze fracties in Eerste en Tweede Kamer haar stem aan het wetsontwerp inzake de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie onthouden, maar deze houding vond haar oorzaak in de wijze, waarop naar het oordeel der Regering en de meerderheid van het Parlement, de organen der P.B.O. tot stand zouden moeten komen alsmede in de regeling, zoals die uiteindelijk is geworden.

Het beginsel, dat organen tot stand gekomen door de samenwerking van vrije organisaties van werkgevers en werknemers, regelende bevoegdheid zouden krijgen is onzerzijds aanvaard. Uit de door ons gebezigde formulering blijkt evenwel, dat wij de P.B.O. wensen te zien opgetrokken op de vrije organisaties van werkgevers en werknemers.

Zij moet ook het resultaat zijn van een behoefte tot samenwerking dier organisaties en niet van bovenaf worden opgelegd.

Eerst wanneer de bedrijfsorganisaties waarlijk door de bedrijfsgenoten gewenst worden, kan men er een krachtig en gezond leven van verwachten. Met andere woorden: een goede politiek ten aanzien van de P.B.O. is, dat de vrijheid wordt gelaten, dat zij tot wasdom komen.

Poogt men de onderscheidene groeperingen in het bedrijfsleven een bedrijfsorganisatie min of meer op te leggen, dan zal er geen wezenlijke inhoud in komen en zullen zij ten dode zijn gedoemd.

Erkennen wij, dat er taken zijn, die wij gaarne aan 't bedrijfsleven ter regeling overlaten — liever dan dat de overheid er zich mede bemoeit! — van essentiële betekenis achten wij het, dat de arbeiderswereld daarbij medeverantwoordelijkheid draagt.

Het bedrijfsleven bestaat uit werkgevers en werknemers. Beide groepen hebben direct belang bij de gang van zaken in het bedrijfsleven, beide groepen hebben dus direct belang bij de regelingen, die voor het bedrijfsleven worden getroffen.

Duidelijk is het, dat deze samenwerking van werkgevers en werknemers wel veronderstelt, dat daarbij de wil tot opbouw aanwezig is en ook, dat de organisaties zich houden aan vooraf vastgestelde regelen, die een goede samenwerking beogen te waarborgen.

Wanneer men zich niet aan de spelregels houdt, is het pogen tot gemeenschappelijke opbouw tot mislukking gedoemd.

Is men het dus eens over het willen geven van bevoegdheden aan organisaties van het bedrijfsleven, dan nog kan de zaak op verschillende wijzen geregeld worden.

Men kan de bedrijfsorganisaties zien als verlengstukken van het overheidsapparaat, men kan ze ook zien als organen van het bedrijfsleven zelve.

Onze keuze is spoedig bepaald: wij wensen het bedrijfsleven niet ondergeschikt gemaakt te zien aan de overheid, noch willen wij dus de bedrijfsorganisaties zien als uitvoerende organen dier overheid.

De oorlogsjaren 1940—1945 hebben ons geleerd, dat dan de bedrijfsorganisaties — toenmaals de zogenaamde organisaties-Woltersom — dienstbaar worden gemaakt aan de doeleinden der centrale overheid en niet in staat zijn de belangen van 't bedrijfsleven te dienen en dit snoeren in het door de overheid gewenste keurslijf.

Wij stellen vertrouwen in het inzicht en de kracht van het bedrijfsleven en willen het daarom de regeling

van eigen zaken zelfstandig laten opknappen. Waarbij uiteraard één „mits" komt: dat de overheid de mogelijkheid heeft om te blijven waken voor het algemeen belang. Dit is bedoeld te zeggen in punt 3 van art. 17.

Wij hebben reeds enige malen gesproken over regelingen, die de bedrijfsorganisaties zouden kunnen maken.

Maar hier moet toch goed worden gezien, dat beperkingen nodig zijn. Beperkingen, die haar reden vinden in de graad van rijpheid, die het bedrijfsleven heeft om bepaalde zaken te regelen.

Men zal namelijk nooit voorbij mogen zien, dat de organisaties van het bedrijfsleven, zowel van werkgevers als van werknemerszijde direct-belanghebbenden omvatten.

Voor deze is het, ondanks prachtige wettelijke formuleringen — wij bespraken het ook reeds in de toelichting op het vorige artikel — nu eenmaal zo, dat zij in eerste instantie het belang der eigen groep zien en dit ook zullen behartigen.

En daarom is onze mening, dat er eerst een proces van groei moet worden doorgemaakt en dat, zeker op dit ogenblik, de besturen der bedrijfsorganisaties nog niet voldoende in staat zijn het bedrijfsbelang in het

kader van het algemeen belang te plaatsen.

En zo waren onze fracties in Eerste en Tweede Kamer van mening, dat

„De organisatie van het bedrijfsleven moet naar het inzicht van de Partij het resultaat zijn van de samenwerking van de vrije organisaties van werkgevers en werknemers, voor zoverre deze organisaties bereid zijn zich naar de gestelde regelen te gedragen.

Deze organisatie behoort te berusten op de volgende beginselen:

1. het medebetrekken van de arbeiderswereld in het dragen van verantwoordelijkheid;
2. het vasthouden aan de autonomie;
3. de uiteindelijke zeggenschap van de Overheid."

de ruime verordenende bevoegdheden, op economisch gebied, die in het wetsontwerp op de P.B.O. opgenomen waren, ten onrechte zouden worden toegekend.

Met andere woorden: onzerzijds

werd het bedrijfsleven in het algemeen niet rijp geacht om op economisch terrein zo uitgebreide bevoegdheden te hanteren.

Wij verwachten daarvan, dat de belangen van de consumenten dan in gevaar zullen komen.

Nu heeft zich bij de debatten daarover een merkwaardige tegenstelling voorgedaan. Van de zijde van de socialisten namelijk werd het standpunt verdedigd, dat de bedrijfsorganisaties ruime bevoegdheden moesten krijgen, maar, aangezien gevreesd werd, dat daarvan niet steeds het juiste gebruik zou worden gemaakt, moest de overheid een hartig woordje meespreken.

Van die zijde werd dus een zeer grote overheidsinvloed bepleit.

Onzerzijds werd daarentegen het standpunt ingenomen, dat, daar het bedrijfsleven nog niet voldoende rijp moest worden geacht, het beter was aan de organisaties weinig bevoegdheden te geven, maar dan ook weinig overheidsinvloed! Dan immers zou zijn voldaan aan de eis van een zo groot mogelijke zelfstandigheid van het bedrijfsleven.

De bedoeling van deze toelichting is uiteraard niet om uitvoering te beschrijven wat wij zouden hebben gewenst met betrekking tot de regeling der bedrijfsorganisatie.

Deze regeling is er en nakaarten heeft geen zin.

Evenmin kunnen wij thans alle bezwaren tegen de bestaande regeling gaan opsommen, die er onzerzijds bestaan en bij de behandeling van het wetsontwerp ook ter tafel zijn gebracht.

Laten wij ons daarom beperken tot 't cardinale punt. De Regering heeft bij de indiening van het betreffende wetsontwerp duidelijk doen uitkomen, dat zij de publiekrechtelijke bedrijfs-

(Vervolg op pag. 6)

Dit is: FLORIS DEN HARTOG

drijf had in Talmay, een klein plaatsje bij de Côte d'Or. En later naar Chambertin. Het zal u wellicht niet verbasen, dat Floris den Hartog nog steeds wijn gezonden krijgt.

Toen kwam, teruggekeerd naar 't vaderlijk erf, de aanraking met, wat ge zoudt mogen noemen: de organisaties. En dat, met het gevolg, is zó'n lang verhaal, dat wij het alléén in telegramstijl, zij het chronologisch, kunnen vertellen.

Ziet hier de (groene) draad door Den Hartogs nijvere leven:

Secretaris Landbouwtentoonstelling te Gorkum; bestuurslid afd. Gorkum e.o. van de Hollandse Maatschappij v. Landbouw (waarvan Aart Kooy, de paardenfokker, voorzitter was; vandaar zijn huwelijk met mej. Kooy); voorzitter hoofdbestuur N.H. Mij v. Landbouw in een tijd dat de landbouw op haar deplorabelste dieptepunt zat. („Zo erg, dat je het nu niet meer geloven kunt"); Hoogheerraad en later Dijkgraaf van de Alblasserwaard; voorzitter van de Commissie voor Gemene Belangen. In 1950 omgezet in: Waterschap van de Diefdijklinie. Voorzitter van de Ver. tot Bestrijding van Tuberculose onder het Vee. Later: Gezondheidsdienst voor Dieren in Zuid-Holland. Lid Pachtbureau (later: Grondkamers) en nu: Voorzitter, óók hiervan. Lid Scheidsgerecht voor

Voedselvoorziening. Secretaris Coöp. Boerenleenbank te Gorkum. En allerlei bestuursfuncties betreffende de Landelijke Ruitersport. En ondertussen: bestuurslid Botercontrole-station Zuid-Holland. En mee de Stichting van de Landbouw helpen oprichten, die in de bezettingstijd was voorbereid, waar dan (natuurlijk) óók bestuursfuncties. Even natuurlijk: voorzitter van tal van plaatselijke verenigingen. En óók natuurlijk: wethouder geweest en nu nog

voorzitter van de plaatselijke afdeling van onze V.V.D. En toen („min of meer per ongeluk door loting met Wendelaar") lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal („dat is móoi werk, dat voldoening schenkt").

Waarmee nog lang niet alles gezegd is van zulk een vol en volop mannelijk leven. Want was Den Hartog niet, na de bevrijding, even burgemeester van Hoog-Blokland, door de illegaliteit daartoe aangewezen? En is hij niet „iets" bij Steun Wettig Gezag, bij Het Grondbezit, bij Fonds Ned. Vee fokkerij, bij 't Centraal Proef- tuinbedrijf en van allerlei organisaties en verenigingen nog ere-lid bovendien?

Zo'n volbezette man vindt dan óók nog tijd voor lezen (liefst historie en folklore). En verzorgt zijn verzameling van antiek.

Het ergste vindt hij: een lange redevoering maken. Omdat hij zo ongeduldig is. En omdat alles wat langzaam gaat hem niet ligt.

Hij is dan nog een vurig Rotarian en doet niet veel anders dan reizen en trekken door 't land met Hoog-Blokland („u moet mijn tuin eens komen zien!") en 's-Gravenhage als centrale punten.

„Ja, u moet mijn tuin 's kolken zien, maar ik waarschuw: ik ben nooit thuis."

Dit is, zéér schetsmatig, Floris den Hartog: een gedrongen, stevig-geschoouderde Zuid-Hollander; een man die óp gaat, in alle sociale facetten van zijn leven; zijn werken is zijn spelen, maar een vermoeiend spel is, het wél, ofschoon Den Hartog geen vermoeienis kent.

Voortreffelijk lid van onze Tweede Kamer-fractie. Zorgt ervoor dat hij het blijft!

E.

De strijd om de Vrije Universiteit van Berlijn (II en slot)

Blokkade diende als een belangrijke stimulans tot wederopbouw

Massale vlucht van studenten uit de Oostelijke sector

Democratie als overwinnaar

Ons vorige artikel over de strijd om de Vrije Universiteit van Berlijn eindigde wij met een beschrijving van een protestvergadering van studenten tegen de onderdrukingsmethoden der communistische machthebbers.

Al lange tijd tevoren hadden professoren en studenten individueel stappen ondernomen bij het Amerikaanse en Britse militaire bestuur om bijstand bij het oprichten van een vrije universiteit in een van de Westelijke sectoren van Berlijn. Toentertijd kon geen der militaire besturen zich hiermee inlaten, omdat daardoor de betrekkingen met de Sowjets, met wie zij getracht hadden gezamenlijk Berlijn te regeren, in gevaar gebracht zouden worden. Nu in 1948 werd het tijd om tot daden over te gaan. De gemeenteraad, die zoals gewoonlijk in de Russische sector vergaderde, nam met 83 stemmen voor en 17 tegen een resolutie aan waarbij de gemeenteraad de opdracht gegeven werd een vrije universiteit in West-Berlijn op te richten.

Een commissie van voorbereiding werd benoemd op 19 Juni en bestond uit 12 vooraanstaande mannen uit het wetenschappelijke, politieke en openbare leven. Aan het hoofd hiervan stond Ernst Reuter, Berlijns dappere burgemeester, die zelf gewezen communist is maar in de twintiger jaren al met de partij gebroken had. Het was niet anders dan juist, dat in dit lichaam twee studenten zitting hadden daar het initiatief van de studenten zelf was uitgegaan. Zij zouden permanent een stem hebben bij de behandeling van zaken die de Vrije Universiteit aangaan.

De zomer van 1948 was niet zo'n erg gunstige tijd voor zo'n groots onderwijsplan. De gemeente kon deze onderneming niet alleen financieren,

(Vervolg van pag. 5)

organisatie zag als van uitermate groot gewicht te zijn en met name, dat zij er ingrijpende wijzigingen van verwachtte in onze maatschappelijke organisatie.

Afgezien nog van de staatsrechtelijke argumenten, die daarvoor aangevoerd kunnen worden, was het standpunt van onze fracties, dat de opbouw van een zo ingrijpend apparaat dan ook absoluut bij de wet moest plaats hebben en niet ook bij algemene maatregel mogelijk moest zijn.

Onze afgevaardigden betoogden, dat ingrijpende wijzigingen een zaak waren, waarover niet alleen de Regering moest oordelen, maar waarover de vertegenwoordiging des volks moest kunnen medespreken en beslissen.

De Regering en de meerderheid van het parlement hebben dit niet gewild. Wanneer de opbouw langs wettelijke weg zou moeten geschieden, dan zou dit te traag gaan; daarom moest de Regering de instelling bij Algemene Maatregel van Bestuur kunnen bevorderen.

Een wonderlijk argument, wanneer men nu achteraf heeft kunnen waarnemen, dat het bedrijfsleven aan opbouw van die P.S.O. op korte termijn toch waarlijk geen erg grote behoefte blijkt te hebben.

Men kan toch waarlijk niet zeggen, dat met die opbouw veel haast wordt gemaakt.

Het tegendeel is het geval.

En voorzover er gebouwd wordt, hadden rustig de Staten-Generaal ingeschakeld kunnen worden.

Achteraf mag dan ook vastgesteld worden, dat Regering en Kamermeerderheid niet tegemoet gekomen zijn aan de wensen der oppositie, waartoe ook wij behoorden.

daar de stad nog half verwoest was door de oorlog en voor vier vijfde uitgeplunderd door de Russische „bevrijders”. Zowel de burgers als de regering moesten bij de dag leven. Nog erger was dat daar sinds Maart van dat jaar de Russen Berlijn geblokkeerd hadden, zodat de bevolking dreigde te verhongeren. Op deze manier werd geprobeerd hen onder de knie te krijgen. Op dezelfde dag (24 Juni), dat het secretariaat voor de Vrije Universiteit ingesteld werd, hield Rusland al het treinverkeer tussen West-Berlijn en West-Duitsland tegen, waarvan Berlijn voornamelijk afhankelijk was. Van 4 Augustus af was Berlijn 8½ maand lang zowel te land als te water volkomen geblokkeerd.

Dezelfde geest die de West-Berlijners — gesteund door de geduchte luchtbrug — bezielde om aan de blokkade het hoofd te bieden, inspireerde nu de democratische studenten en professoren — met Amerikaanse steun en aanmoediging — om een nieuwe universiteit van de grond af op te bouwen. Het Amerikaanse militaire bestuur droeg \$ 600.000 bij, die afkomstig waren van de verkoop van door Amerikanen uitgegeven publicaties in de Duitse taal; de rest kwam uit gemeentelijke subsidies. Sindsdien hebben de Amerikaanse autoriteiten bijna 25% van het jaarlijkse budget van de Vrije Universiteit van ongeveer 8 miljoen mark gefinancierd.

Dahlem een geschikt oord

Het was geen eenvoudig probleem om de universiteit te huisvesten. Gelukkig werden er een paar gedeeltelijk beschadigde huizen van verschillende grootte, die in de voorstad Dahlem gelegen waren, door het Amerikaanse militaire bestuur beschikbaar gesteld. Deze gebouwen hadden vroeger aan het Kaiser Wilhelm Instituut, een wetenschappelijke instelling, toebehoord, dat in 1945 op last van de gezamenlijke bezettingsautoriteiten werd opgeheven. Dahlem lag als plaats van vestiging nogal ver van de hand. Sinds 1914 hadden er al plannen bestaan om de Universiteit van Berlijn naar deze rustige voorstad te verplaatsen.

Studenten en professoren hielpen vrijwillig deze bescheiden ruimte te herstellen en te meubileren. Er kwamen plotseling tafels, stoelen en boeken te voorschijn. Er was in West-Berlijn geen bibliotheek, doch er werden duizenden boeken geschonken door Amerikaanse verenigingen en door particulieren.

Meer dan 3.500 studenten verzochten om toegelaten te worden tot de nieuwe universiteit. Zij beschikten over uitstekende kwalificaties, doch ten gevolge van de uiterst beperkte faciliteiten konden er slechts 2.200 toegang krijgen. Bij het schiften van deze personen werd vooral gelet op de weerstand, die zij tegen het Nazisme geboden hadden en op hun politiek gedrag in het algemeen. Hierbij bleek, dat slechts 8% van hen officier in de Wehrmacht waren geweest of posities bekleed hadden in Hitler-organisaties — een lager percentage dan aan andere Duitse universiteiten. 20% was afkomstig uit arbeidersgezinnen, ongeveer 25% bestond uit vrouwen.

Het leek wel een wonder toen op

4 November 1948 de Vrije Universiteit haar deuren opende. Er waren ongeveer 100 professoren en assistenten voor drie faculteiten — medicijnen, filosofie en rechten. De meesten waren afkomstig van de oude Universiteit van Berlijn, en er kwamen er iedere week nog bij uit Oost- en West-Duitsland.

Het was typerend voor de geest, die zowel de studenten als de leerkrachten in die dagen bezielde, dat Prof. Friedrich Meinecke, de deken van de Duitse historici, ondanks zijn 88 jaar en zijn vele eregraden van de oude universiteit, in naam der vrijheid zijn lot met dat van de nieuwe instelling verbond. Hij werd hieraan als eerste tot rector magnificus benoemd, doch wegens zijn zwakke gezondheid, werd de geschiedkundige Edwin Redslob wvd. rector.

Toen de tijd voor de officiële opening aanbrak, was Berlijn meer dan ooit een verdeelde stad geworden. In Juni 1948 trokken de Russen zich terug uit het vier-mogendheden Commandantuur, dat de stad sinds 1945 geregeerd had. Zij werden er niet meer toe overgehaald terug te keren. Op 1 December voerden de communisten een politieke klucht op in de stadsopera en vormden een gemeenteraad volgens de richtlijnen van hun partij. Toen de anti-communistische vertegenwoordigers van de gemeenteraad probeerden deze actie te verhinderen, werden zij door de communistische politie en het rapalje uit elkaar gedreven. De volgens democratische richtlijnen gekozen gemeenteraad, de enige wettige regering van Berlijn, verliet daarop de Russische sector en vestigde zich in West-Berlijn.

Twee regeringen

Berlijn had nu twee regeringen, twee economische systemen, twee stelschouwburgen en opera's en twee idealen. Het was dan ook logisch, dat er twee universiteiten waren. De Vrije Universiteit evenwel zou niet alleen openstaan voor de studenten van West-Berlijn, maar ook voor duizenden jonge mensen, die om politieke redenen van de universiteiten in de Sowjet Zone verwijderd waren.

De Vrije Universiteit neemt wel een zeer bijzondere plaats in. Aan geen andere universiteit hebben de studenten b.v. zulke verstrekkende rechten en verantwoordelijkheden. Nergens anders heeft de studentenraad zulke uitgebreide bevoegdheden. Er zijn maar weinig universiteiten in de Westelijke wereld waar meer lichamelijk gebrekkige studenten en professoren zijn. Tenslotte behoeft geen enkele universiteit zo tegen dictatuur te strijden als de Vrije Universiteit van Berlijn.

De speciale commissie die belast was met het opstellen van een statuut voor de Vrije Universiteit lette daarbij op bovengenoemde omstandigheden. Opdat de Universiteit een zekere mate van autonomie zou krijgen, werd er een Kuratorium (bestuurslichaam) gevormd, dat als volgt was samengesteld: Burgemeester Reuter, voorzitter, drie vertegenwoordigers van de gemeenteraad, drie vooraanstaande burgers, de rector magnificus van de universiteit, een vertegenwoordiger van

de professoren en een van de studenten. Dit in tegenstelling met de West-Duitse universiteiten, die rechtstreeks onder het ministerie van onderwijs stonden, Studentenvetegenwoordigers hebben voorts volledig stemrecht in alle academische en administratieve lichamen, van het hoogste tot het laagste.

Iedere kandidaat die om toelating verzoekt, moet zich aan een onderzoek onderwerpen — dit onderzoek is gewoonlijk kort en omvat ook een mondeling examen — door een speciale commissie die uit een professor, een student en een vertegenwoordiger van de bevolking bestaat. De commissie tracht niet alleen zijn aanleg voor de studie te onderzoeken, doch ook zijn persoonlijke en politieke anteceden-ten. Deze taak is niet gemakkelijk. Er dienen op zijn minst vijf maal zoveel studenten een aanvraag in als er toegelaten kunnen worden.

Van Oost naar West

Van het begin af zijn ongeveer 40% van de studenten van de Vrije Universiteit (in 1951 waren er in totaal 5.800) uit de Sowjet Zone gekomen. Het merendeel van deze studenten gaat tijdens de vacaties naar huis zonder risico te lopen om door de communistische politie gearresteerd te worden. Degenen echter, die politiek actief geweest zijn en nog zijn in anti-communistische zin, kunnen nooit meer veilig naar het gebied gaan, dat door de Russen bezet is. Om naar West-Duitsland te gaan, moeten deze studenten per vliegtuig reizen daar Berlijn door Russisch gebied omgeven is en de communistische politie bij de douaneposten zou wel eens bevel kunnen gekregen hebben om ze te arresteren. Velen van zulke studenten worden naar Westduitse universiteiten gevlogen op kosten van het Bureau voor Algemene Duitse Zaken van de Vrije Universiteit.

Het toelaten van studenten uit de Russische zone wordt bemoeilijkt door het feit, dat bijna allen van hen financiële steun behoeven als zij in West-Berlijn gaan wonen en studeren.

Toch zouden er nog duizenden uit de Sowjet-zone willen komen, als ze de kans maar kregen. Als zij het gestelde quotum van 4.000 overschrijden, kunnen zij naar andere West-Berlijnse scholen gaan, doch alleen maar als zij kunnen garanderen niet om financiële steun te zullen vragen. Anderen vluchten eenvoudig uit hun woonplaats weg en verzoeken de stedelijke autoriteiten om onderdak. Als zij kunnen bewijzen dat hun leven en vrijheid in gevaar gebracht worden door hun politieke activiteit (of die van hun bloedverwanten), worden zij officieel als vluchtelingen erkend en wordt hun onderdak verschaft in een van de 40 vluchtelingenkampen van West-Berlijn. Nog anderen die niet tot de vluchtelingen gerekend kunnen worden en ook niet naar een wereld van tyrannie terug willen keren, duiken onder en leiden zo goed als ze maar kunnen een „zwart” bestaan.

In een noodgebied zoals Berlijn, neemt het sociale werk reusachtige afmetingen aan. Bijna 40% van de bevolking van West-Berlijn, waar in totaal 2.100.000 mensen wonen, moet ondersteund worden. Het sociale bureau voor de studenten (een onderdeel van de studentenraad) verricht hierbij zeer goed werk, want deze selecteert duizenden aanvragers en adviseert over toelagen, vrij onderwijs en andere steun. De meer ingewikkelde gevallen worden door de rector magnificus behandeld. De toelagen aan ongeveer 2.7000 studenten bedragen per maand in totaal bijna \$ 50.000. Dit wil zeggen, dat men een groot vertrouwen heeft in de integriteit en het oordeel van de studentenorganisaties, tot nu toe is dat vertrouwen ruimschoots gerechtvaardigd.

PROF. MOLENAAR

sprak op de Algemene Vergadering van onze partij zijn grote ingenomenheid uit met de index van de Parlementaire Flitsen 1950-'51. De index op de Handelingen, zo zei hij, verschijnt pas het volgende jaar. Deze inhoud op de flitsen is dus een ontzaglijk gemak.

Sprekers en andere propagandisten van de V.V.D., besturen en propaganda-commissies, doet ook gij uw voordeel met deze losbladige uitgave van ons wekelijks overzicht van het werk van de Kamerfracties.

Voor slechts f 2.50 wordt U abonné op de jaargang 1951-'52 en voor nog eens f 2.50 kunt u, zolang de voorraad strekt, tevens de volledige jaargang 1950-'51 met inhoud binnen enkele dagen in uw bezit hebben.

Bestellingen aan: Het Algemeen Secretariaat, Koninginnegracht 61, 3's-Gravenhage.

De vaart der J.O.V.D.

Levendige activiteit alom

Gedurende het weekend van 26 en 27 April was een 15-tal J.O.V.D.-ers de gast van een even groot aantal jonge Duitsers, leden van de „Deutsche Jung Demokraten“, de liberale jongeren-organisatie in West-Duitsland.

Deze grens-ontmoeting vond plaats in Burgsteinfurt, waar een villa speciaal ten behoeve van bijeenkomsten van Nederlanders en Duitsers tot een conferentie-oord werd herschapen.

De discussies tijdens dit weekend gingen over de Europese Defensie Gemeenschap, het communisme in beide landen, en de partij-politieke verhoudingen.

In het theater van het stadje werd op Zondagmorgen een film over het Schuman-plan vertoond, terwijl op Zaterdagavond plaats werd ingeruimd voor een gezellig samenzijn, waarbij op ongedwongen wijze met elkaar van gedachten kon worden gewisseld.

Duidelijk kwam vast te staan, dat de jonge Duitse liberalen graag hun bijdrage willen leveren aan de Europese Defensie Gemeenschap. Het vrijlaten van veroordeelde krijgsgevangenen vormde echter ook bij hen een punt waarover veel misverstand bestond.

De J.O.V.D.-delegatie was van oordeel dat deze bijeenkomst zeer nuttig was voor het verkrijgen van een inzicht in „het Duitse probleem“. In

September a.s. zal dan ook een tweede ontmoeting plaats vinden.

In Amsterdam organiseert het Hoofdbestuur der J.O.V.D. op 17 en 18 Mei in Restaurant „De Kroon“ een „trekpaardenconferentie“. Trekpaarden, zijn diegenen, die in afdelings- of districtsbestuur, in commissies of redactie een functie vervullen. Problemen van allerlei aard, zowel organisatorisch, financieel als propagandistisch zullen de revue passeren. Zaterdagavond zorgt de afdeling Amsterdam voor een feestavond, met een kwartiertje politiek, een politieke modeshow en een blauw bal.

Op 25 Mei komt in Zwolle in de Buitensociëteit het centrale kader weer bijeen. 's Morgens een sprekerswedstrijd; 's middags zal Prof. Slotemaker een inleiding houden over „Mensen en Wetten“. Belangstellenden heten wij van harte welkom.

Het traditionele zomerkamp der J.O.V.D. wordt dit jaar gehouden van 26 Juli tot 3 Aug. a.s. Na twee jaar in Holten te hebben gebivakkeerd, heeft de kampcommissie nu in Nijverdal een schitterend gelegen kampeerplaats ontdekt.

De kamp prijs bedraagt f 30.— p.p. Inschrijfgeld f 2.50. Men kan zich opgeven bij het secretariaat: Botticellistr. 8 te Amsterdam-Z. Behalve voor leden staat dit kamp ook open voor alle belangstellenden in de leeftijd van 16 tot 31 jaar.

Het jaarlijkse congres van de World Federation of Liberal and Radical Youth zal dit jaar in Duitsland worden gehouden, en wel in Garmisch-Partenkirchen van 24-27 Juli a.s. Op het programma staat o.a. een bespreking over de Europese Jeugd Campagne, waaraan ook de WFLRY haar volle medewerking heeft toegezegd. Ook het sociaal-economische rapport, dat door België is opgesteld, zal in behandeling worden genomen.

Nederland, i.c. de J.O.V.D., hoopt op dit congres goed vertegenwoordigd te zijn; hoe groot het aantal afgevaardigden zal worden is echter een zaak, die uitsluitend door de penningmeester der J.O.V.D. zal worden bedisseld!

G. van S.

IEDERE STEM TELT

Over het stemmen in een andere gemeente en het stemmen bij volmacht

Het Hoofdbestuur spoort alle Afdelingsbesturen en Correspondenten aan, te voorkomen, dat door een onvoldoende gebruikmaken van de gelegenheid, door de nieuwe Kieswet ten aanzien van het stemmen in een andere gemeente en het stemmen bij volmacht, geboden, stemmen ONNODIG VERLOREN gaan!

Het vestigt derhalve op deze plaats nogmaals met klem de aandacht op de thans geschapen mogelijkheden, waardoor ZIEKEN, OUDEN VAN DAGEN, ZAKENLIEDEN, VACANTIEGANGERS en wellicht ook voor herhalingsoefeningen opgeroepen MILITAIREN hun stemplicht zullen kunnen vervullen.

Immers:

1. De kiezer, die blijkens een geneeskundige verklaring tengevolge van zijn lichamelijke toestand vermoedelijk niet in staat zal zijn persoonlijk aan de stemming deel te nemen, kan bij volmacht stemmen. Hiertoe moet men vóór 11 Juni a.s. een met redenen omkleed verzoek indienen bij Burgemeester en Wethouders van de gemeente, waar men in het Kiezersregister is ingeschreven. Het daarvoor vereiste formulier is ter Secretarie van elke gemeente gratis verkrijgbaar (Hoofdstuk K van de nieuwe Kieswet).

Denkt men op 25 Juni a.s. afwezig te zullen zijn, dan kan men:

2. Stemmen bij volmacht. Ook het formulier voor dat (vóór 11 Juni a.s. in te dienen) verzoek aan Burgemeester en Wethouders van de gemeente, waar men in het Kiezersregister is ingeschreven, is op de Secretarie van elke gemeente kosteloos verkrijgbaar (Hoofdstuk K van de nieuwe Kieswet).

3. Stemmen in een andere gemeente. Men kan ook verzoeken in een andere bij dat verzoek aan te wijzen gemeente aan de stemming deel te mogen nemen. Indien men van deze gelegenheid gebruik wenst te maken, kan men tussen 14 Mei en 11 Juni a.s. op de Secretarie van elke willekeurige gemeente daarvan IN PERSOON mededeling doen. (Hoofdstuk J van de nieuwe Kieswet).

Men heeft dan op 25 Juni alsnog de keuze, zijn stem uit te brengen of in de gemeente, waar men in het Kiezersregister is ingeschreven, of in de gemeente, welke men heeft uitgekozen. Men kan echter niet tegelijk verzoeken om in een andere gemeente en om bij volmacht te mogen stemmen.

AAN IEDER VAN ONZE AFDELINGEN, CORRESPONDENTEN EN INDIVIDUELE LEDEN DE TAAK, VOOR TIJDIGE VOORLICHTING EN ASSISTENTIE TE ZORGEN EN TIJDIG DE VERZOEKEN IN TE DIENEN!

STEMT OUD

V.V.D. LIJST 5

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mejuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Enkele gegevens voor propaganda onder vrouwen

Onderstaand publiceren wij puntsgewijze enige gegevens welke kunnen dienen als richtsnoer voor de propaganda die speciaal is afgestemd voor het werk onder de vrouwen:

1. Algemeen.

Streven naar een werkelijk welvarend krachtig volk; flinke mensen, die verantwoordelijkheid voor eigen welzijn willen en ook kunnen dragen.

Niet alleen verantwoordelijkheid voor zichzelf, ook voor anderen, ook voor de Nederlandse samenleving.

Ernstig en verantwoord gebruik

ken van stemrecht is daarvan uiting.

Een enkele stem kan tot een zetel meer leiden en die zetel meer kan invloed in Kamer en Ministerie belangrijk vergroten. Kleine belangenpartijtjes zijn te eenzijdig en zelfs als zij een zetel behalen, toch machteloos. Stem is dan weggegooid.

2. Sociale voorzieningen.

Geen verwarring tussen sociaal en socialistisch.

Eerste sociale wetgeving ging van liberalen uit (Kinderwetten van v. Houten; ongevallenwet van Lely).

V.V.D. wil waarachtig volksbelang!

De mooiste sociale voorzieningen hebben geen waarde, wanneer zij niet op een reële grond berusten; dan blijven zij een schone belofte, die op een gegeven ogenblik niet vervuld kan worden.

Wij moeten dus allereerst zorgen voor gezonde economische verhoudingen en gezond geld.

Gezond geld is allereerste sociale eis. Pas dan krijgen de sociale voorzieningen werkelijk betekenis.

Sociale voorzieningen moeten er zijn voor allen, niet alleen voor een bepaalde volksgroep (loon-trekkers).

Ouderdomsvoorziening voor allen op verzekeringsbasis. Wegvallen van het verschil tussen verplichte en onverplichte ziektekostenverzekering.

Sociale voorzieningen moeten eigen verantwoordelijkheid niet verslapen.

Flinke mensen willen de gelegenheid hebben voor zichzelf te zorgen.

3. Materieel belang van het gezin.

Strijd tegen de duurte. Vijanden van redelijke prijzen voor goede waren zijn:

te vergaande ondernemersafspraken en monopolies; te hoge belastingdruk op bedrijven;

te hoge eisen arbeiders 'b.v. van ongescholden relatief tegenover gescholden).

Vrijheid van consument in zijn keuze van leverancier en koopwaar.

Herinneren aan melksanering.

4. Toekomst jeugd.

Ruim baan voor de bekwame en de ijverige. Dit geldt voor allerlei soort werk.

Zij die leren kunnen, moeten een kans hebben, maar ook zij die andere goede eigenschappen hebben; wij hebben niet alleen intellectuelen nodig.

Zij moeten dan tenslotte een hogere beloning vinden, die zij zelf krijgen, en die niet onmiddellijk door de belasting wordt opgeëist.

Het bekwame meisje moet dezelfde rechten en mogelijkheden hebben als de jongen.

Daarom gelijke rechten tot benoeming in overheidsfuncties voor de vrouw als voor de man.

5. Huwelijk.

Snelle behandeling van het wetsontwerp opheffing handelingsonbevoegdheid van de gehuwde vrouw gevraagd.

Snelle vaststelling levensonderhoud ook zonder echtscheidingsproces. Tijdige controle van de vrouw op haar eigen huwelijks-

goed en op de goederen van de huwelijksgemeenschap. Mogelijkheid om ook gedurende het huwelijk huwelijkse voorwaarden te maken of te wijzigen.

V.V.D.-fractie tegen het wetsontwerp tot het tegengaan van lichtvaardige echtscheidingen om twee redenen:

de plicht van de rechter om een geval naar de gezinsraad 'e verwijzen, ook al zou het geen of een ongewenst resultaat kunnen hebben; en ten tweede de plicht te verschijnen voor een dergelijke gezinsraad, zo nodig door de sterke arm gedwongen.

Dit is te vergaand ingrijpen in persoonlijk leven.

Een goede verandering van de huwelijkswetgeving zal vaak echtscheiding overbodig maken.

6. Wettelijke gelijkstelling van man en vrouw.

Ook in het huwelijk.

Of een gehuwde vrouw zal werken, moet zij samen met haar man uitmaken. Bij de benoembaarheid tot ambten mag het geen rol spelen.

7. Woningnood.

Ter bestrijding daarvan, aan het particuliere initiatief ruime gelegenheid tot ontplooiing.

Bevorderen van het sparen voor een premie-woning door verloofde paren. Dit is mogelijk, doordat de jeugdlonen betrekkelijk hoog zijn.

Men kan dan het huwelijk op verantwoorde wijze beginnen in een eigen woning. Al zal misschien de inboedel dan uiterst bescheiden zijn, dat is beter dan de ongewenste toestand van inwoning bij ouders, enz.

Belgische reactie op ons congres te Utrecht

Waarderende woorden van onze liberale Zuiderburen

In „Het Volksbelang”, het partij-weekblad van het Liberaal Vlaams Verbond, troffen wij o.m. de navolgende beschouwing aan, welke is gewijd aan de jongste algemene vergadering van onze Partij te Utrecht.

Het blad van onze Belgische vrienden schrijft:

Een groot aantal sprekers voerden het woord. Zij waren doorgaans zakelijk en beperkten zich tot critiek over een of meer bepaalde punten van 't verkiezingsprogramma. Iets wat wij in België niet altijd gewoon zijn. Er waren

geen verslaggevers aangeduid. De voorzitter beantwoordde telkens, kort en bondig, de uitgebrachte critiek.

Het is de Belgische afvaardiging opgevallen, hoe naast politieke, maatschappelijke en economische aangelegenheden de culturele vraagstukken bij onze Nederlandse vrienden een aanzienlijke plaats innemen.

Zaterdagmorgen werd door een spreker zelfs een meer dan surrealistisch gedicht voorgelezen, met de vraag of dit nu een kunstuiting was of een grapje.

Dit wijst er meteen op, dat de

debatten, ook voor buitenstaanders, belangwekkend en zeer aangenaam in hun verscheidenheid bleken.

De Belgische afvaardiging werd te Utrecht met gulle gastvrijheid ontvangen, waarvoor trouwens de h.h. Motz en Sabbe hun hartelijke dank betuigd hebben. Zij wezen er op, dat Nederlandse en Belgische liberalen een haast gelijklopende politieke strijd te leveren hebben en dat dit zeker de banden tussen Noord en Zuid toehaalt.

De parallelisme tussen Noord en Zuid zal men kunnen waarnemen uit enkele uittreksels, die wij volgende week uit de rede van Mr Oud in „Het Volksbelang” zullen afdrukken.

Het is ongetwijfeld met veel genoegen dat wij van deze Belgische reactie melding maken.

De enthousiaste en constructieve redevoeringen van onze Belgische geestverwanten op onze Algemene Vergadering te Utrecht uitgesproken, hebben ons zeker in de overtuiging gesterkt, dat onze strijd een

Attentie Telefoonnummers Algemeen Secretariaat

Met het oog op de drukte wordt bij deze verzocht om, wanneer men het Algemeen Secretariaat te 's-Gravenhage opbelt, te willen aanvragen:

no. 114375 voor Mr J. Rutgers, no. 111768 voor Mej. Mr. M. M. F. van Everdingen en Mr W. Koops.

Voor spreekbeurten gelieve men zich in eerste instantie te wenden tot Mej. van Everdingen, no. 111768.

gemeenschappelijke strijd is, waarbij wij ons gedragen weten door het feit, dat onze liberale Zuiderburen zich nauw met ons verbonden achten.

Voor dagelijks gebruik!

**DE JONG'S
CHOCOLADE**
**CHOCOLADE
BAGELSIJG**
De eenige echte!

N.V. Nederlandsche
Caoutchouc- en Gutta-
Perehatafabriek

v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

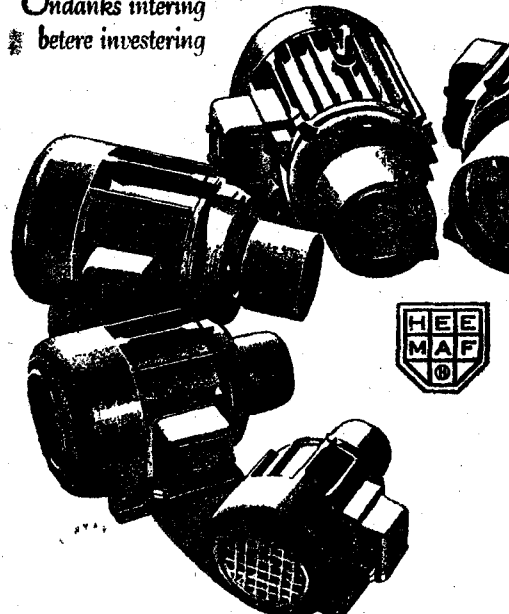
Technische
rubberartikelen

N.V. BOELE'S
Scheepswerven en Machiniefabriek
BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

**DE ROTTERDAMSCH
DROOGDOK MIJ. N.V.**

Ondanks intering
betere investering

GESLOTEN S-KA MOTOREN
UNIVERSEEL BRUIKBAAR

N.V. SCHEEPSWERVEN
„PIET HEIN”
BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter
DROOGDOK 115 x 30 Meter

N.V.
W. A. HOEK'S
MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
Hoofdkantoor en Machiniefabriek
te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en ledere druk.
Installaties voor de bereiding van zuurstof, stikstof, enz.

Hoogland & Masee, N.V.

DORDRECHT
Tel. 3344-3345
Dir. F. J. Ludérus

Werktuigen, gereedschappen en materialen
voor de industrie — Sinds 1876

★
**Pijpen en Fittings, Appendages,
Bouten en Moeren**

SIMPLUS BRANDBLUSAPPARATEN

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Wat de middenstander
zelf vermag
(zie pag. 6)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

VOOR HET TE LAAT IS!

Moge spoed worden betracht met de vorming der Europese Defensie Gemeenschap

De wereldomstandigheden geven veel redenen tot ernstige zorg. De politieke toestand is dusdanig, dat een zeer belangrijk deel van ons werken moet worden gericht op versterking van het defensie-apparaat, wat een zeer zware last legt op de economische ontwikkeling, op onze culturele en sociale omstandigheden, dus op ons geestelijke en materiële welvaartspeil.

Zijn wij al bezorgd en zijn wij vaak ontevreden over onze toestanden, zeer vele anderen zijn er echter onvergelykelyk veel erger aan toe. Honderden miljoenen mensen leven in op slavernij gelijkende toestanden. Van „mensenrechten” is voor hen in het geheel geen sprake. Rechten hebben zij niet, vrijheid kennen zij niet. Zij worden door hun heersers gebruikt, zolang zij zich voor de doeleinden der machthebbers laten gebruiken. Raken zij uit de gratie, dan is het concentratiekamp het eerste station op de weg der vernietiging. Het is nodig zich dit lot van elders levende mensen bij voortdoring te herinneren. Millioenen - schepselen als wij - hunkeren dagelijks vergeefs naar een goed, rustig en zeker leven. Dagelijks drukt hen de vrees. Alleen wie zich van het lot der medemensen niets wenst aan te trekken, kan in staat zijn al dat leed onbewogen voorbij te gaan.

De communistische machthebbers hebben in de afgelopen jaren bewezen het gebied hunner macht te willen uitbreiden. In de strijd zijn zij meedogenloos, al gebiedt een enkele maal de tactiek om te fluiten als een vogelaar. Duitsland weet daarvan mede te praten. Na enige jaren van harde politiek ten opzichte van Duitsland te hebben voorgestaan heeft het Kremlin nu de bordjes verhangen. Idealisten onder de Duitsers worden daardoor verleid; zelfs laten zij zich voor de Russische propaganda spannen (men denke aan ds Niemöller). Andere Duitsers zien daarentegen de mogelijkheid om via de Russische aanbiedingen eigen nationalistische aspiraties te verwezenlijken. Rusland immers biedt een herenigd Duitsland aan, dat soeverein zal zijn en een eigen leger zal hebben! Dat is wel heel wat meer dan het Westen biedt! Want het Westen zoekt toekomstige conflicten uit te schakelen. Het wil Duitsland en Frankrijk, alsmede de andere West-Europese staten in een hogere Europese eenheid saam brengen. En het zoekt een herbewapening van Duitsland te verwezenlijken binnen het kader der Europese Defensie Gemeenschap. Want dan zullen er geen nationale legers meer zijn en zal er ook geen Duitse generale staf meer zijn. Aan dat instituut hebben wij immers maar zeer slechte herinneringen. Het streven naar een Europese Defensie Gemeenschap is dus het streven van hen, die de eenheid van West-Europa en de vrede tussen de West-Europese staten beogen. Maar Rusland wil niet de eenheid van West-Europa. Het wil de verdeeldheid. En Rusland wil niet de vrede tussen de West-Europese staten. Het wil juist de strijd. „Verdeel en heers” is ook in Moskou de machtspreuk.

Daarom is Rusland overstag. Kort geleden verzette het er zich met hand en tand tegen om Duitsers wapenen in de handen te geven - met uitzondering dan van de onderhorige Duitsers! - thans kan Duitsland van hen een eigen nationaal leger krijgen. Daardoor willen ze de West-Europese eenheid kapot maken en de mogelijkheid van conflicten tussen de staten van West-Europa weer in het leven roepen. Daarom speelt het op de nationalistische gevoelens der Duitsers.

Maar Rusland speelt niet alleen op de Duitse nationalistische gevoelens. In Azië vindt het wat dat betreft ook een heerlijk arbeidsterrein. In het Oosten is het nationalisme immers in volle ontwikkeling. De Aziatische volken, niet langer meer tevreden met hun plaats, vragen als nationaliteiten een andere positie in de wereldverhoudingen. Er is een politieke revolutie aan de gang, die invloed heeft op het gehele wereldgebied. Het ontwakende Azië is niet een toekomstbeeld waarover men gezellig griezelen kan, het ontwakende Azië is een realiteit. Dit geweldige proces speelt zich nu af, met alle conflicten die daarbij behoren. Daar komt echter nog iets bij. Wat zich thans in Azië afspeelt is niet alleen een strijd voor het bereiken van een andere politieke plaats, tegelijkertijd is daar een sociale revolutie aan de gang. De miljoenen-massa's daar vragen om een andere plaats in het maatschappelijke leven dan zij tot dusver hebben ingenomen.

In deze strijd biedt Rusland gaarne de behulpzame hand aan het Oosten. Tegen „kolonialisme” en vóór verzwakking van het Westen komt het gaarne mede op. Zeker als het er zelf politieke zijde bij kan spinnen en rode draden van het Kremlin naar de Oosterse staten kan spannen. En daarbij kan het steun bieden aan de in uiterst trieste omstandigheden levende massa's aldaar; de sociale revolutie biedt den communistischen machthebbers heerlijke kansen!

Wie de zaken beziet tegen de achtergrond van het geweldige internationale gebeuren is het duidelijk, dat wij in een tijd van omwenteling leven. Voor velen is dat begrijpelijkerwijze zeer moeilijk te verwerken. Oude, vertrouwde toestanden en vanouds bekende vormen gaan verloren, terwijl het nieuwe nog in de mist is. Op deze wijze is de zekerheid in het leven gaan wankelen en dat gevoelen wij als een ernstig verlies. Volkomen te verstaan is het, dat velen zich met zorg afvragen waar het alles eindigen moet. Anderen voorspellen reeds met zekerheid de toekomstige chaos. En sommigen gaan zo zeer gebukt onder al hetgeen zij zien en zelf beleven, dat het hen te zwaar wordt. Zij sluiten zich van de werkelijkheid af, mopperen over alles en becritisieren een ieder. Vurig verwerpen zij alles wat er gebeurt en hun banvloeken slingeren zij naar allen, die verantwoordelijkheid dragen in het staatsbestuur

en deswege in hun ogen verantwoordelijk staan voor al hetgeen het leven zo moeilijk maakt.

Wij mogen ons echter niet negatief instellen, reeds niet omdat zulks onze ondergang zou betekenen. Defaitisme kan ons niet redden. Alleen een nuchtere ontleding der feiten en het zoeken naar positieve oplossingen zijn vereist. Wij kunnen dus niet in de slechte zin behoudend zijn door te willen behouden wat door de ontwikkeling wordt weggevaagd. Wij moeten wel vooruit strevend zijn, d.w.z. actief zijn en initiatief ontplooiën om mede onze plaats in het wordende te bepalen. Doen wij dat niet, dan is er grote kans dat anderen ons een plaats aanwijzen. En dat zal nooit een beste zijn.

In deze geest hebben wij in de afgelopen jaren gearbeid op het terrein der buitenlandse politiek. Al kon er bitterheid in het hart zijn over onaangename ontwikkelingen, steeds hebben wij ons in positieve zin ingesteld. Niet alleen hebben wij de Regering gesteund wanneer zij het parlement vroeg om medewerking teneinde ons land in het kader der Atlantische samenwerking te versterken, maar wij hebben ook mede gebouwd aan de nieuwe vormen waarin de Europese eenheid langzaam aan gestalte krijgt. Met grote waardering kan men in dit verband spreken van het belangrijke werk van onze minister van buitenlandse zaken, mr Stikker. In zijn functie van voorzitter der O.E.E.C. heeft hij zeer stuwende arbeid verricht voor de vrijmaking van het internationale handelsverkeer, daarmee de economische éénwording op krachtige wijze bevorderend.

Maar ook ten aanzien van de andere vraagstukken hebben wij steeds een standpunt ingenomen, dat was ingegeven door de overtuiging, dat de blik naar de toekomst moet worden gericht en dat wij mede moeten zoeken naar de door de nieuwe omstandigheden vereiste vormen. Daarbij moet vaak worden heengestapt over bepaalde gevoelens. Wij denken in dit verband aan het Duitse probleem. Wij hebben voor de Duitse herbewapening het pleit gevoerd toen velen van de noodzaak daarvan nog niet overtuigd waren. Toen wij in het voorjaar 1950 de Duitse herbewapening in de Tweede Kamer als een noodzaak uiteenzetten was dit standpunt nog niet het officiële Nederlandse en op het internationale vlak was men er ook nog niet aan toe. Men zal zich herinneren hoe deze kwestie eerst op de algemene vergadering der U.N.O. in het najaar van 1950 aan de orde is gesteld. Het is overigens verheugend dat het initiatief toenmaals van Nederlandse zijde is gekomen.

De Europese eenwording vindt in ons krachtige verdedigers en wij mogen vaststel-

(Vervolg op pag. 3)

☆ parlementaire flitsen ☆

Minister Lieftinck schiep een conflict

Bewindsman was echter in deze niet competent

Minister Lieftinck, niet tevreden blijkbaar met de plaats, welke de parlementaire historie hem ongetwijfeld zal toekennen onder de figuren van betekenis op het gebied van de staatsfinanciën en het fiscale recht, die op de Kneuterdijk hebben gezeteld, heeft, vlak voor het scheiden van de markt, zich nog geroepen gevoeld, ook als schepper van een nieuw staatsrechtelijk precedent en als leermeester te moeten optreden tegenover de Tweede Kamer en haar voorzitter op een gebied, dat uitsluitend geacht moet worden te behoren tot de competentie van deze Kamer en haar voorzitter.

Tegen amendementen, in de Kamer ingediend, kunnen eventueel twee soorten van bezwaren worden gemaakt.

De minister kan een amendement onaanvaardbaar verklaren, bijvoorbeeld omdat hij van oordeel is, dat het offer, dat de uitvoering daarvan van de schatkist zal vergen, te groot is of, omdat het niet past in de politieke beleidslijn van het Kabinet.

Aan de Kamer is dan, wetend, dat aanvaarding bepaalde politieke gevolgen kan hebben, het laatste woord.

Van geheel ander karakter is echter de kwestie van de staatsrechtelijke toelaatbaarheid van een amendement. Hier is het alleen en uitsluitend de Kamer, die, op advies van haar voorzitter, de zeggenschap heeft.

Ministers plegen zich hier met nauwgezetheid te onthouden en, wordt hun mening toch bij uitzondering gevraagd, dan plegen zij zich, zoals een staatsman van ervaring uit de vooroorlogse periode dezer dagen nog eens bevestigde, niet dan met de grootste terughoudendheid daarover uit te spreken.

Beide vragen, die van de aanvaardbaarheid en die van de toelaatbaarheid, hebben zich nu bij de behandeling van het ontwerp technische herziening van enige tabellen voor de Omzetbelasting, voorgedaan.

Het wetsontwerp beoogde, iets van de schromelijke gevolgen althans voor de verdere toekomst teniet te doen, welke de verhoging van de Omzetbelasting en in het bijzonder de invoering van een super-weeldetarief van 30 pct. van het vorige jaar, met zich had gebracht.

Voor de funeste gevolgen voor vele industrieën en voor de werkgelegenheid had de heer Ritmeester namens onze fractie toen met grote nadruk gewaarschuwd en dit was ook wel de voornaamste reden, dat onze fractie haar stem toen aan dit ontwerp onthield.

Wat de heer Ritmeester had voorspeld, was inderdaad geschied en minister Lieftinck moest nu wel komen met een aantal verschuivingen naar beneden, teneinde nog te redden wat te redden viel.

De vaste commissie voor de belastingen, welke ook hier weer uitstekend werk heeft weten te verrichten, wist bij het overleg met de minister nog allerlei nieuwe concessies te bereiken en zo werd het „offer”, dat de schatkist bij dit wetsontwerp zou brengen, uiteindelijk opgevoerd tot naar schatting f 10 à f 12 miljoen.

Men zou het onze woordvoerder zeker niet kwalijk hebben kunnen nemen, wanneer hij zich thans triomfantelijk op de borst zou hebben geklopt.

Hij deed dat in deze ernstige aangelegenheid echter terecht niet. In een kort en sober woord wees hij slechts op de positie, waarin verschillende bedrijven door de hoge lasten waren komen te verkeren.

Hij noemde als voorbeeld o.a. de bont-, goud- en zilverzaken, welker grote moeilijkheden aantonen, dat wij met deze hoge heffingen op de verkeerde weg zijn.

En al was hij nu erkentelijk voor de voorgestelde verlagingen op een aantal punten, hij kon toch niet nalaten vast te stellen:

Met deze methode van vermindering van de belastingdruk lopen we achter de feiten, die we dienden te voorkomen, aan.

Hij wees ook op de gevolgen van de plaatsing in het 30 pct.-tarief voor de radio- en televisie-industrie. Zowel de radio- als de televisieproductie is sterk arbeidsintensief; met weinig grondstoffen wordt een product van hoge waarde in ons land samengesteld.

Maar de industrie moet in de gelegenheid zijn, een thuismarkt op te bouwen, die als basis voor exportproductie kan dienen. Teruggang in deze sector heeft dan ook zeer ernstige gevolgen voor de werkgelegenheid in de Nederlandse industrie, hetgeen

RITMEESTER

... Juist voorspeld ...

temeer klemt, omdat op de wereldmarkt een scherpe concurrentie bestaat met landen, die een belangrijke binnenlandse afzet hebben.

Hij vroeg ook (wij noemen nog maar enkele voorbeelden) de aandacht voor de prismakijkers en de binocles, een product mede van de Nederlandse industrie; deze vallen nu ook onder het weeldetarief en de verkoop is thans zo gedaald, dat de fabricage moet worden stopgezet.

Er bleven dus nog allerlei wensen, maar de Kamer beperkte zich tenslotte maar tot twee amendementen van materiële aard (er was nog een derde amendement, dat echter uitsluitend op de considerans betrekking had).

Het eerste wilde (electrische) wasmachines en geysers onder het gewone tarief van 4 pct brengen.

Minister Lieftinck bestreed dit amendement krachtig. Hij had zelf voorgesteld, deze artikelen van het 15 pct tarief over te brengen naar het tussentarief van 7 pct, maar een verdere verlaging ontraadde hij zeer sterk. Hij achtte een verdere verlaging niet alleen ongewenst uit fiscaal oogpunt, maar ook uit een oogpunt van werkgelegenheidsbevordering.

In één kwartaal was, zo zei hij, voor meer dan f 2 miljoen aan wasmachines ingevoerd, zeer ten nadele van de wasserijen, waar de werkloosheid toenam en nog meer zou toenemen, wanneer wij met een verlaging nog verder zouden gaan.

Voor al het argument van de werkgelegenheid maakte wel indruk op de Kamer en tenslotte trok dr Lucas (K.V.P.) dit amendement namens de commissie voor de belastingen in.

Deze soepele houding van de Kamer vermocht minister Lieftinck bij deze openbare behandeling echter geenszins tot een gelijke soepelheid van zijn kant te verleiden.

In tegendeel, want toen het tweede amendement aan de orde kwam, dat door de gehele vaste commissie was ondertekend, dus ook door 's ministers geestverwant, de heer Hofstra, en dat nu ook tijdschriften van omzetbelasting op abonnementen wilde vrijstellen, barstte de bom.

De minister had eerst enige bezwaren van materiële aard, culminerend in zijn overtuiging, dat de situatie van de tijdschriften niet dusdanig was, dat een vrijstelling geboden was.

De bewindsman stelde echter zelf vast, dat dit niet zijn voornaamste bezwaar was, maar dat hij een veel belangrijker, onoverkomelijk bezwaar had van staatsrechtelijke aard, namelijk dat het amendement ontoelaatbaar was.

Aan de hand van hetgeen wij boven hebben geschreven, kan men begrijpen, dat het al een heel zonderlinge figuur was, dat een minister de ontoelaatbaarheid kwam concluderen van een amendement, dat door de gehele commissie voor de be-

lastingen (de heer Hofstra dus inclusief) was ingediend, dat door de voorzitter was toegelaten en dat door de Kamer, zonder dat één lid daartegen bezwaar had gemaakt, in behandeling was genomen.

Daar kwam bij, dat ook nadat de minister die „ontoelaatbaarheid” had trachten aan te tonen, niemand in de Kamer het daarmede eens bleek te zijn.

En dr Kortzenborst, de Kamervoorzitter, verklaarde daarop woordelijk:

„Ik wil, zonder in details te treden, zeggen, dat de tamelijk vaste jurisprudentie van de Kamer is, dat een amendement, wil het toelaatbaar zijn, moet voldoen aan deze twee eisen: het amendement mag niet destructief zijn ten opzichte van het voorstel der Regering en er moet een materieel verband aanwezig zijn tussen het amendement en het wetsvoorstel.

Aan die twee criteria moet een amendement worden getoetst. Uit het feit, dat ik niet heb voorgesteld dit amendement ontoelaatbaar te verklaren, en dat ook uit de Kamer een dergelijk voorstel niet is gekomen, is op zichzelf hierdoor het precedent geschapen, dat in dit geval de Kamer achtte, dat het amendement toelaatbaar was.

Dit geldt te sterken, omdat, voordat de heer Lucas namens de commissie voor de belastingen dit amendement indiende, hij mij heeft geconsulteerd over de vraag of, als dit amendement werd ingediend, dit naar mijn mening toelaatbaar was of niet. Ik meende, dat het amendement inderdaad toelaatbaar was.

„Ik weet niet, of dit een verlossend woord is ten aanzien van het in geding zijnde vraagstuk, maar of de Kamer nu dit amendement aanneemt of verwerpt, is dus niet beslissend voor de vraag, of hier een precedent wordt geschapen. De omstandigheid op zichzelf, dat de Kamer het amendement niet ontoelaatbaar heeft verklaard, is dus geen precedent, maar een feit”.

Dat was toch wel zeer duidelijke taal, maar toch nog niet duidelijk genoeg voor deze minister, die, als hij zich eenmaal ergens in heeft vastgebeten, van geen loslaten weet.

En wat dat precedent betreft: de minister had er zich op beroepen, dat hij geen precedent wenste te scheppen voor zijn opvolger. Prof. Romme merkte daarover de volgende ochtend in een hoofdartikel in de „Volkskrant” niet onaardig op:

„De minister meende zich tegen het amendement te moeten verzetten, omdat hij vreesde, anders voor zijn opvolgers een ijselijk precedent te scheppen van amendering buiten het onderwerp van een wetsvoorstel; de Kamer meende, het amendement niet-temin te moeten aannemen, kennelijk mede omdat zij vreesde, anders voor haar opvolgster een ijselijk precedent te scheppen van feitelijke aantasting van haar recht van amendement”.

Het einde was, dat de Kamer, ondanks de mededeling van de minister, dat hij bij aanneming van het amendement schorsing van de verdere raadslaging zou vragen en de intrekking van het ontwerp zou bevorderen, het amendement aannam bij zitten en

DEZE BURGER

heeft, als iedere burger, die prijsvraag van onze V.V.D. in de dagbladen gezien, uitgeknipt en op zijn schrijftafel gelegd.

Welke vijf punten...

Deze burger is gek op duizend goede guldens in de Palm van zijn hand; de bromfiets moet niet. Of een Cadillac, meneer Rutgers, of niets. Zo ben ik wel!

En zeker geen tafelcassette. Ik heb het land aan tafelcassettes. Zo ben ik ook. Mijne Burgeres kennende, denk ik dat zij mij de keuken uitzet met Uw keukenuitzet. Wij doen het met drie pannetjes en twee potjes. En die glanzende, glimmende dingen — niets voor ons, meneer Rutgers.

Het gaat mij dus alléén om die duizend pietermannen.

Voor een reisje-plus feestneuzen naar de Riviéra; voor drie paar nylon sokken; voor dat beel-de-ri-ge sportjasje dat ik in de étalage zag en de rest voor dat Standaardwerk over de Staatshuishoudkunde, dat ik wil lezen ter afwisseling van mijn detectiefjes en de Handelingen.

Nu vind ik al die punten reuze-aantrekkelijk en nu heb ik besloten met gesloten ogen te prikken, meneer Rutgers.

Zal ik van 't zomer vijftig flesjes limonade voor drinken.

Op 't succes van de V.V.D. en op Uw welzijn meneer Rutgers.

Want die liggen zéér na aan het hart van

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Een dwaze vertoning!

Wij behoeven op deze plaats zeker niet uitvoerig te betogen, dat de voetbalsport in ons land een enorme populariteit geniet. Vooral de z.g. interland-wedstrijden mogen zich in een zeer grote belangstelling verheugen.

De radio — en thans ook voor de eerste maal de televisie — vormen voor honderdduizenden 'n welkom hulpmiddel om van dergelijke interland-wedstrijden te kunnen genieten.

Bij de radio is het een goede gewoonte geworden, dat de verschillende omroepverenigingen dergelijke wedstrijden bij toerbeurt uitzenden. Het is daarbij een vaste gewoonte, dat in de pauze van een dergelijke wedstrijd vanuit de studio een kort programma wordt uitgezonden, dat geheel bij de sfeer van de ontmoeting past en daarop geheel is afgestemd.

Het was de V.A.R.A., die de vorige week Woensdag bij de uitzending van de voetbalwedstrijd Nederland—Zweden, meende van deze regel te moeten afwijken, door in de pauze een propagandaspeech van mr Burger voor de Partij van de Arbeid uit te zenden.

Blijkbaar bang voor de naderende verkiezingsstrijd en voor het feit, dat men in een „normaal” programma niet zo veel luisteraars zou kunnen „vangen”; was de internationale ontmoeting Nederland—Zweden voor de rode propaganda een welkome aanleiding.

Dat deze propagandistische noodsporang wel van een zeer onsmakelijk gehalte was, is gelukkig aan de grote massa van de luisteraars niet voorbij gegaan. Immers, deze „propaganda” lag er te dik bovenop en deed als intermezzo van dit sportgebeuren bepaald op de lachspieren werken.

Wij hebben mr Burger dan ook allerminst benijd. Integendeel. Wij zijn er zelfs van overtuigd, dat hij met zijn rede juist het tegenovergestelde heeft bereikt, dan hetgeen hij en zijn partij er van hebben verwacht.

Dit neemt niet weg, dat een en ander van weinig begrip en smaak getuigt en dat ons bestaande radio-bestel met betrekking tot politieke uitzendingen tot wel zeer dwaze vertoningen leidt.

Socialisten volgen Moskou

Reeds vaker konden wij ter plaatse wijzen op de wel zeer merkwaardige houding van het internationale socialisme, dat er menigmaal op uit is de Westerse democratie te verzwakken en zodoende er toe bijdraagt de weg voor Moskou vrij te maken.

Wij hebben dit zeer onlangs weer in Bonn kunnen beleven, waar Franse en Engelse socialisten hun Duitse geestverwant, Kurt Schumacher, door dik en dun hebben gesteund in het plan om een socialistisch eenheidsfront tegen de Westerse politiek in Duitsland te vormen.

Het hoofdbestuur van de Engelse Labourparty is zelfs zo ver gegaan, een verklaring af te leggen, dat al-Duitse verkiezingen noodzakelijk vooraf zouden moeten gaan aan de herbewapening van Duitsland.

Dit is nu juist wat de Russen ook willen. Zij ondervinden hierbij een welkome steun van Franse, Engelse en Duitse socialisten.

Is 't te veel gezegd, indien men tot de conclusie komt, dat de genoemde socialisten hiermede Rusland in de kaart spelen?

Ook Uw offer is nodig

Een vorig maal mochten wij op deze plaats onder het motto: „Offer voor de vrijheid” een beroep op U doen voor een geldelijke bijdrage voor ons verkiezingsfonds. Dit beroep niet te vergeefs is geweest, stemt ons tot grote erkentelijkheid. Uit een opgave die wij elders in ons blad hebben opgenomen blijkt dat reeds velen hun bijdragen hebben gegeven. Deze gevers zeggen wij voor hun activiteit reeds thans gaarne dank.

Maar er zijn ook nog velen die tot dusverre nog niet geofferd hebben en daarom herhalen wij ons dringend beroep om onze belangrijke verkie-

zingsstrijd financieel te steunen. Wij richten ons hierbij in het bijzonder tot hen, die om welke redenen dan ook, niet in staat zijn op andere wijze actief aan het verkiezingswerk deel te nemen.

Honderden afdelingsbestuurders en andere leden van onze partij offeren op het ogenblik hun vrije tijd om het verkiezingswerk te leiden en te organiseren. Mocht U niet in staat zijn onmiddellijk aan dit werk uw steun te verlenen, bedenk dan dat er dan een andere plicht op U rust.

De strijd om de vrijheid is te belangrijk, is te veel verweven met het „to be or not to be” van ons persoonlijk leven, dat wij die strijd niet mogen overlaten aan slechts enkelen. Onze vrijheid is een offer waard. Dit offer kan worden gebracht door uw bijdrage op de girorekening van ons Algemeen Secretariaat te Den Haag, no. 67860.

Laat een ieder er van doordrongen zijn welk een voorrecht wij genieten, de vrijheid op eigen bodem nog te kunnen verdedigen. Ook uw bijdrage hebben wij hard, hard nodig. Zij bepaalt mede op welke schaal ons verkiezingswoord onder het Nederlandse volk kan worden verspreid.

Organiseer in eigen kring een actie om ons verkiezingsfonds aan de zo nodige middelen te helpen. Elke bijdrage, hoe gering ook, is ten zeerste welkom.

Laat het ook voor U een voldoening zijn, dat, indien onze Kamerfractie versterkt uit de bus komt, dit mede een gevolg is van uw activiteit. De strijd om de vrijheid vraagt ook uw offer!

Socialistische verlangens

Het Vrije Volk heeft uit het verkiezingsprogramma van de Partij van de Arbeid zes nieuwe punten gelicht, waarvoor dit blad een bijzondere aandacht opeist. Uit deze verlangens blijkt, dat het oude socialisatie-stokpaardje van de oude S.D.A.P. opnieuw ten tonele wordt gevoerd. Zo wordt o.m. geëist de socialisatie van het particuliere mijnbedrijf en het verzekeringswezen.

De socialisten vermelden hierbij evenwel niet, dat naar aanleiding van de passage voorkomende in de Troonrede van 1946, een commissie is ingesteld, die tot taak had de socialisatie van het mijnwezen te onderzoeken.

Evenmin vermelden zij, dat deze commissie heeft gerapporteerd niet in te zien, dat het algemeen belang met een dergelijk ingrijpen is gebaat. Met andere woorden, duidelijk is gebleken, dat de meerderheid van ons volk van de socialisatie in het algemeen en die van het mijnwezen in het bijzonder, niets moet hebben.

Niettemin komen de socialisten weer met dit verlangen voor de dag. Dit getuigt wel van een grote hardnekkigheid, die echter weinig rekening houdt met de politieke omstandigheden van het ogenblik en de nabije toekomst.

Het opnieuw stellen van de socialisatie-eis wordt aldus een slag in de lucht, waarbij het de socialisten blijkbaar meer te doen is om het effect van het stellen dezer eis, dan om de verwezenlijking ervan, die gezien het rapport van meergenoemde commissie uitgesloten moet worden geacht.

Een verkiezingsmanoeuvre, die wij weinig kunnen appreciëren.

Veel beloven

Veel beloven en weinig geven, doet de dwazen in vreugde leven.

Daaraan moesten wij denken, toen wij op 5 Mei minister In 't Veld bij de oprichting van de Moerwijkgemeenschap op een groot sportveld in de Moerwijk in de Residentie hoorden spreken en wederom, gelijk hij reeds zo vaak voordien gedaan heeft, allerlei beloften hoorden doen van meer scholen voor die wijk, een politie-bureau, een wijkgebouw en dergelijke. Allemaal zaken, waaraan inderdaad behoefte is in deze wijk, die de omvang krijgt met Morgenstond van een stad als Gouda, waaraan het gemeentebestuur ook bij voortdurende aandacht schenkt, maar juist door de maatregelen, welke het Departement van Wederopbouw en Volkshuisvesting bij herhaling getroffen heeft, afgeremd is geworden in het tot stand brengen van allerlei zaken.

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2).

opstaan, waarbij alleen de P.v.d.A.-fractie tegenstemde.

Om eventuele legendevoorming te voorkomen is het goed, daarbij vast te leggen, dat dit niet wil zeggen, dat er dus toch een minderheid in de Kamer was, die het met de minister eens was.

De heer Hofstra heeft, voor tot stemming werd overgegaan, nadruk-

kkelijk de verklaring afgelegd, dat hij en zijn politieke vrienden zich alleen „genoodzaakt” voelden tegen te stemmen, omdat de minister anders het ontwerp zou intrekken.

Onmiddellijk na deze uitslag vroeg de minister inderdaad schorsing van de verdere behandeling. Wat daarop is gevolgd, weten onze lezers.

De ministerraad heeft kennelijk gezicht naar een uitweg om enerzijds „het gezicht” van de koppige ambtgenoot te redden en om anderzijds de voor het bedrijfsleven noodzakelijke

verlagingen er toch door te krijgen en tevens zo spoedig mogelijk aan het door de Kamer bij haar amendement uitgesproken verlangen te voldoen.

Een nieuw wetsontwerp is ingediend, dat gelijk is aan het oorspronkelijke, terwijl daarenboven door de minister is toegezegd, dat hij nog in deze parlementaire periode een afzonderlijk wetsontwerp zal indienen, welke het Departement van Wederopbouw en Volkshuisvesting bij herhaling getroffen heeft, afgeremd is geworden in het tot stand brengen van allerlei zaken.

Daarover zullen wij echter beter de

volgende week kunnen schrijven, wanneer inmiddels dat nieuwe ontwerp ook is behandeld. Als onze lezers van het bovenstaande kennis nemen, zullen wij inmiddels wel weten, hoe deze kwestie tenslotte is afgelopen.

Wij hebben gemeend, deze gang van zaken enigszins uitvoerig te moeten schetsen en zullen dus o.a. het door de heer Korthals bij het debat over de nota inzake de exportpolitiek gesprokene eveneens voor de volgende week moeten laten.

Dan is het wel gemakkelijk om op een grote meeting allerlei te beloven en de goede bewindsman te spelen, maar wie de werkelijkheid kent, weet beter.

Maar ja, het loopt tegen de verkiezingen.....

Staatsmijnen in het goud

Met vreugde heeft ons land het gouden feest van onze Staatsmijnen gevierd. Met vreugde niet alleen, doch ook met trots. Het behoefte nauwelijks betoog, welk een enorme betekenis de mijnen voor de ontwikkeling van onze nationale economie hebben. Wij willen na al datgene wat er de afgelopen dagen in de pers over is gepubliceerd niet dieper op ingaan.

Wel gevoelen wij de behoefte vast te stellen, hoe goed het voor ons volk is, zich opnieuw bewust te worden van zijn nationale prestaties zonder daarbij mank te gaan aan een overdreven chauvinisme. Was het immers de laatste jaren niet zo, dat in eigen nationale kring het gerechtvaardigde gevoel voor eigenwaarde enigszins in de verdrukking kwam?

Helaas moet o.i. deze vraag in bevestigende zin worden beantwoord. Te vaak werd dit gevoel van eigenwaarde aangetast en werd in welhaast denigrerende zin over het eigen kunnen gesproken. Zij die dit deden miskenden ten onrechte onze roemrijke traditie en historie, gevormd door onze voorvaders, waaraan wij zulk een grote dankbaarheid verschuldigd zijn en die ons ook nu nog door hun daden kunnen inspireren als het er om gaat, onze nationale belangen te ontwikkelen en hoog te houden.

Een gezond gevoel voor de nationale eigenwaarde behoeft geenszins in strijd te zijn met de bevordering van de internationale gedachte en samenwerking, die vooral de laatste tijd terecht op de voorgrond treedt.

Immers, samenwerking in internationaal verband, betekent samenwerking van nationale gemeenschappen. Indien de nationale gemeenschap zich niet door eigen kracht en kunnen gedragen weet, zal de internationale samenwerking tot vruchteloosheid zijn gedoemd.

Daarom prijzen wij ons gelukkig, als de gelegenheid zich voordoet, waarop ons volk zich met trots mag verheugen over eigen prestaties.

Copy en correspondentie voor ons weekblad gelieve men **UITSLUITEND** te zenden aan de waarn. redactie-secretaris

G. STEMPIER
Telefoon 35343

Prinsengracht 1077 Amsterdam

(Vervolg van pag. 1).

len, dat onze Kamerleden in de parlementaire debatten hebben behoord tot de voortrekkers met betrekking tot de oprichting ener Europese Defensie Gemeenschap. Wij hebben deze bepleit toen de gedachte nog lang niet zo gemeengoed was als thans.

Het lijkt goed aan onze houding te herinneren nu de parlementaire periode ten einde loopt. Men zie het bovenstaande dan ook als een uiterst summier verantwoordings van gevoerd beleid. Maar wij willen het daarbij niet laten. De ernst van het ogenblik laat niet toe, dat men in zelftevredenheid gaat neerzitten. In het begin wezen wij reeds op de verlokkingen waaraan Duitsland bloot staat. En dan te bedenken, dat de socialistische politiek van Schumacher en de zijnen het Russische streven wel heel erg bevorderen. Er moet met de Europese eenmaking dan ook opgeschoten worden en met name zal de Europese Defensie Gemeenschap zo spoedig mogelijk realiteit moeten worden. Men is nu wel een eind gevorderd, maar het zal nodig zijn dat de parlementen er spoedig over zullen beslissen, want eerst daarna kan men tot verwezenlijking overgaan.

Daarom: moge men handelen voor het te laat is, want wij hebben niet veel tijd meer!

K.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Waarn. Red. secr. G. Stempher.
Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegelden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Noord-Oostpolder treedt in onze gelederen

Op 15 Mei werd in De Beurs te Emmeloord, na een openbare vergadering waarin de heer H. D. Louwes een verkiezingsrede hield, in een ledenbijeenkomst de afdeling Noord-Oostpolder van de V.V.D. opgericht met 41 leden. In het voorlopig bestuur werden gekozen: mevrouw T. H. Stikker, Kleiweg 15, Emmeloord en de heren: B. Zwiers, J. H. van Cingel, Koopman, D. A. Doornbos, D. J. Lindenbergh en Westerhof.

De functies zullen nog worden verdeeld. Voorlopig correspondentie-adres: mevrouw T. H. Stikker.

Het laat zich aanzien, dat het leden-tal zal toenemen.

Zegering Hadders spreekt te Zeist

Op Dinsdag 27 Mei a.s. zal ons Tweede Kamerlid de heer Zegering-Hadders voor de afdeling Zeist en Omstreken in Zaal Gadellaa, Slotlaan 67 een spreekbeurt vervullen met als onderwerp „Sociale problemen van deze tijd”. Bovendien zal hij de gang van zaken in Indonesië, zoals deze zich voor Nederland heeft ontwikkeld en daarop aansluitend de houding van de V.V.D. ten opzichte van Nederlands Nieuw-Guinea behandelen.

Aanvang van de bijeenkomst des avonds 8 uur. Alle leden, geestverwanten en belangstellenden uit de omringende gemeenten zijn van harte welkom.

Onder-centrale Salland breidde het bestuur uit

De ondercentrale Salland kwam op Vrijdag 9 Mei in vergadering bijeen. In verband met de oprichting der nieuwe afdelingen Holten, Olst en Wijhe, werd het bestuur uitgebreid, zodat dit thans als volgt is samengesteld:

Voorzitter: J. Boerhaave, Sinthenstr. 11, Deventer; secretaris: dr J. J. Swart „De Pieterman”, Schalkhaar; leden: H. R. Mulder, Hoge Belt 15, Deventer; H. J. van Assen, Ceintuurbaan 94, Deventer; A. Tuitert, Borgele 102A, Diepenveen; N. Roodenburg, Dijkerhoek 41, Holten; W. Veenendaal, E 159 Hoenlo, Olst; H. Zomer, Raalterweg, Wijhe.

Tevens werd de verkiezingspropaganda besproken en besloten deze in hoofdzaak gecoördineerd en gezamenlijk te voeren.

Vrouwengroep afd. Den Haag sprak over „Melksanering”

De Vrouwengroep van de Haagse afdeling van onze partij kwam op Donderdagavond 8 Mei bijeen in restaurant Carlton, waar mevr. J. A. Dik-Visser uit Amsterdam sprak over het vraagstuk der „Melksanering”.

Op deze inleiding, waarin zowel het standpunt van de vrouw als huisvrouw en als staatsburgeres behandeld werd, volgde een geanimeerde nabespreking.

Heerde toonde grote belangstelling

De afdeling Heerde hield op Donderdagavond 15 Mei een openbare vergadering onder voorzitterschap van de heer A. van Dijk in hotel Boeve

De heer D. W. Dettmeijer, lid van het Hoofdbestuur, sprak over: „de velden zijn wit om te oogsten”, waarbij hij er op wees, dat bij velen meer en meer begrip ontstaat voor de betekenis van de gedachte van Vrijheid en Democratie, zoals deze door de V.V.D. wordt uitgedragen.

In het tweede gedeelte van de goed bezochte vergadering volgde een geanimeerde gedachtenwisseling.

Den Haag noteerde ledenwinst

Onder voorzitterschap van mr C. Greve hield de afd. Den Haag van onze partij op Dinsdagavond 13 Mei een openbare vergadering in café „De Goudenregen”, waar de heren J. G. H. Cornelissen, lid van de Tweede Kamer en J. D. de Roock, kandidaat voor de Tweede Kamer, het woord voerden.

Er volgde een levendige gedachtenwisseling, waaraan ook jonge P.v.d.A.-ers deelnamen. Verschillende nieuwe leden konden als resultaat van deze avond worden ingeschreven.

Mr Oud spreekt 20 Juni in Den Haag

De voorzitter van onze partij, mr P. J. Oud zal op Vrijdagavond 20 Juni in de grote zaal van de Haagse Dierentuin in een openbare vergadering, belegd door de afdeling Den Haag van onze partij, het woord voeren.

Mr W. J. Geertsema sprak in Driebergen

Op de eerste propaganda-avond vóór de a.s. Tweede Kamer-verkiezingen sprak mr Geertsema uit Leiden Maandagavond 12 Mei voor een behoorlijk bezette zaal van het Nutsgebouw voor de afdeling Driebergen met als onderwerp: „Wat wil de V.V.D.?”

Hij wees aan de hand van verschillende feiten o.m. op de noodlottige gevolgen van de politiek van de P.v.d.A. op de spaarzin.

Er werden enkele vragen gesteld, welke tot genoegen werden beantwoord.

Na de pauze demonstreerde de heer J. Boomsma, bestuurslid van de Centrale Dordrecht en raadslid te Middelharnis, een serie fraaie kleurenfoto's, betrekking hebbende op Italië en Indonesië (in het bijzonder Bali), zeer ten genoegen van het aanwezige publiek.

Andere afdelingen worden aangeraaden de heer Boomsma eveneens uit te nodigen.

Openbare vergadering Almelo

Mevrouw A. Fortanier—de Wit spreekt a.s. Maandag 26 Mei op een Openbare Vergadering in Almelo, te houden in de Dancing van het Groenendal. Aanvang 8 uur. Partijgenoten en belangstellenden zijn hier harte-lijk welkom.

UW STEM ALLEEN IS NIET VOLDOENDE

Denk ook om ons giro-nummer 67880

Nog immer beschikt het Hoofdbestuur niet over de geldmiddelen, vereist om de landelijke verkiezingscampagne met die intensiviteit te voeren, welke het zich heeft voorgesteld. Daarom doet het Hoofdbestuur een dringend beroep op een ieder, die deze regelen onder ogen komen, niet slechts om zelf persoonlijk bij te dragen; doch ook om te helpen, allen in zijn omgeving, die deze zaak geacht kan worden ter harte te gaan, van de noodzaak van DIRECTE GELDELIJKE BIJSTAND te doordringen.

Elke bijdrage is welkom.

Stort nog HEDEN op gironummer 67880 (ten name van de Secretaris van de V.V.D. te 's Gravenhage).

HEB JE AL GEHOORD VAN DE ZEVENSPRONG?

Gedartel in het Groen

Het Amsterdamse Weekblad „De Groene Amsterdammer”, dat minder groen is, dan het zich pleegt voor te doen, heeft een poging gewaagd om aan de komende Tweede Kamerverkiezingen een advies te geven.

Dat wil zeggen, advies aan katholieken-, liberalen-, socialisten-, a.r.- en c.h.-stemmers, om dit keer hun stem uit te brengen op no. 7 van de lijst als een aanduiding, dat men het eigenlijk niet eens is met de gang van zaken, dat men de gedachte van de „Derde Weg”, niet te verwarren met de „Derde Macht”, wil propageren en op deze wijze een voorkeurstem wenst uit te brengen op no. 7 van de lijst, waarop men anders zijn stem zou uitbrengen.

Dat advies geldt, hetgeen bij de Groene Amsterdammer niet behoeft te verwonderen, natuurlijk niet voor de communistische lijst. Daar mag men blijkbaar volgens de Groene Amsterdammer best zijn stem op no. 1 uitbrengen. Daar zijn blijkbaar geen bezwaren tegen de partij, waartoe men zich het meest aangetrokken voelt.

Het is maar gelukkig, dat weinigen dit advies zullen volgen, omdat de Groene Amsterdammer in hoofdzaak om andere dan politieke redenen in intellectuele kringen gelezen wordt en deze er wel voor zullen bedanken zich voor dit crypto-communistische karretje te laten spannen.

Voorname de Partij van de Arbeid zal er enige last van ondervinden. Dat is de ene zijde van het geval.

De andere zijde is de welbewuste opzet om verwarring te stichten bij de verkiezingen.

Men kan zich voorstellen, dat een no. 7 op een bepaalde lijst voor vele kiezers een zodanige figuur is, dat men daarop gaarne zijn stem zou willen uitbrengen. Maar de Groene Amsterdammer en zij die in het crypto-communistische waarwater van dit blad meevaren, zullen dit uitleggen als een bewijs, hoe geslaagd hun opzet is geweest en in hoe brede kring toch bij een bepaalde partij hun denkbeelden aanhang hebben gevonden.

De kandidaten zelf, stel, dat zij bij voorkeurstemmen gekozen zouden worden, zouden al evenzeer in een onplezierig parket komen. Zij zouden moeten twifelen, of zij vooral door toedoen van deze opzet van de Groene gekozen zouden zijn of dat toch andere redenen de voorkeurstemmen te weeg hadden gebracht.

Het kan ook zijn, dat velen, die van plan waren een voorkeurstem op no. 7 van een bepaalde lijst uit te brengen, dit thans zullen nalaten, om geen steun aan de Groene te geven.

Wij willen hiervan eens een frap-pant voorbeeld geven. Bij de vorige Tweede Kamerverkiezingen stond als

no. 2 op de lijst van de V.V.D. in de kieskring Assen de heer R. Zegering Hadders. Deze kreeg daar 6802 voorkeurstemmen. Stel, hetgeen niet het geval is, hij thans no. 7 in deze kieskring zou staan, dan zou de Groene dat uitleggen als een succes voor haar denkbeelden onder de V.V.D. kiezers in de kieskring Assen, terwijl dat in het geheel niet het geval zou zijn.

Bij de c.h. stond de vorige keer in vele kieskringen freule Wittewaal van Stoetwegen no. 7. De honderden voorkeurstemmen, welke op haar werden uitgebracht, waren stellig veroorzaakt door het feit, dat zij de enige vrouw was, die op een kansplaats bij de c.h. stond.

Zou dat nu weer het geval zijn, dan zou de Groene dat uitleggen als een steun in c.h. kringen voor haar denkbeelden. Wij vinden deze „stunt” van de Groene een kwalijke zevensprong, die weinig gemeen heeft met het voeren van eerlijke en oprechte politiek in het belang van het land.

Maar men moet helaas steeds meer gaan twifelen, of dat laatste ook maar enigszins een rol speelt bij de Groene Amsterdammer.

Attentie Telefoonnummers Algemeen Secretariaat

Met het oog op de drukte wordt bij deze verzocht om, wanneer men het Algemeen Secretariaat te 's-Gravenhage opbelt, te willen aanvragen: no. 114375 voor Mr J. Rutgers, no. 111768 voor Mej. Mr. M. M. F. van Everdingen en Mr W. Koops.

Voor spreekbeurten gelieve men zich in eerste instantie te wenden tot Mej. van Everdingen, no. 111768.

Ontvangen bijdragen voor ons verkiezingsfonds

Met dank aan de gevers

Talrijk zijn de giften, die bij het Hoofdbestuur binnenstromen naar aanleiding van het bericht „Ons Verkiezingsfonds” in de vorige nummers van dit blad. Hieronder volgt een verantwoording van de bedragen, die tot dusver werden ontvangen. Het Hoofdbestuur is alle gevers zeer dankbaar voor hun bijdrage.

J. A. C. te B. f 100.—; G. B. te P. f 100.—; K. H. L. te W. f 100.—; Jhr. C. L. C. v. K. te W. f 50.—; J. D. G. F. te Z. f 30.—; C. de B. te L. f 25.—; J. de N. te L. f 25.—; H. W. K.-de G. te W. f 25.—; J. W. J. te R. f 25.—; Jhr G. L. S. te 's-G. f 25.—; Mej. J. C. J. C. v. N. te D. f 20.97; Wed. A. B.-v. S. te H. f 20.—; M. K. te B. f 15.—; E. E. L. te R. f 12.50; H. M. te G. f 10.25; H. B. te G. f 10.—; W. B. te A. f 10.—; A. M. T. te O. f 10.—; R. G. F. H. te W. f 10.—; L. ten C. te G. f 10.—; Jhr J. de C. te A. f 10.—; G. A. P. te 's-G. f 10.—; W. G. v. d. B. te H. f 10.—; J. D. te A. f 10.—; L. R. W. te 's-G. f 10.—; P. H. V. te L. f 10.—; E. J. S. te W. f 10.—; Mej. J. E. J. te R. f 10.—; A. H. v. H. de V. te H. f 10.—; C. B. Jr te R. f 10.—; Jhr D. de B. te B. f 7.50; A. v. B. te S. f 5.—; A. A. J. M. v. V. te O. f 5.—; G. J. te N. f 5.—; Mej. A. S. R. te U. f 5.—; H. N. N. te H. f 5.—; N. O. J. de P. G. te B. f 2.50; G. B. v. B. v. H.—N. v. P. te 's-G. f 2.50; H. L. v. N. te A. f 2.50; E. J. V. te 's-G. f 2.50; C. N. te 's-G. f 2.42; A. Ch. v. d. W. te R. f 1.—; G. B. te A. f 0.95; E. P. K. te B. f 0.60; J. M. F. te B. f 0.49; J. H. S. te Z. f 0.47.

Waarom socialisatie door de V.V.D. wordt afgewezen

Vooraf ook de geestelijke factoren in het geding

In artikel 18 van het beginselprogramma van onze partij wordt socialisatie met de meeste nadruk afgewezen, „omdat zij leidt tot een machtspositie, die alle gebieden des levens onderwerpt aan een dwang, welke ook de geestelijke vrijheid en de rechtsstaat te niet doet”.

Het kan nuttig zijn deze belangrijke uitspraak nader te motiveren.

Daartoe moeten wij eerst omschrijven, wat eigenlijk onder socialisatie wordt verstaan. Men kan het begrip

had toegezegd, is men naar 'n nieuw bindmiddel voor die massa gaan zoeken.

Het beginsel van de socialisatie bracht hier uitkomst. Immers, het betekent dat creëren van een tussenstadium in de ontwikkelingsgang van kapitalisme naar socialisme, gelijk de socialisten het zien.

Socialisatie moet op deze lange en moeizame weg iets tastbaars worden, dat aan de volgelingen kan worden getoond, teneinde te kunnen bewijzen, dat het invoeren van het socia-

stelsel als zeer gevaarlijk acht.

Gelijk artikel 18 verder opmerkt, „is de Partij overtuigd, dat het gesocialiseerde bedrijf in beginsel zeker geen betere waarborgen biedt dan het particuliere voor de bevrediging van de behoeften en voor een goede rechtspositie der bedrijfsgenoten”.

Integendeel. Het particuliere initiatief immers, houdt in: waakzaamheid, activiteit, de stimulans om door betere vindingen tot een beter en goedkoper product te komen.

Deze, aan zuiver menselijke eigenschappen ontleende, stimulerende factoren worden bij socialisatie geheel opzij gezet.

Elke stimulans tot een verhoogde arbeidsinspanning, tot een verbetering van het product, tot het verlenen van service aan de afnemer en tot prijsverlaging, wordt geheel op de achtergrond gedrongen.

De Staat treedt op als dictator en doodt de activiteit en het streven naar vooruitgang van het individu. De Staat, die juist tot taak heeft in het productieproces tussen werkgever en werknemer te bemiddelen, gaat bij het stelsel van de socialisatie zelf als werkgever optreden, hetgeen onvermijdelijk een economische en geestelijke dwang oproept, die door de vrije mens niet kan worden verdragen.

Dit alles neemt evenwel niet weg, dat de Partij onder bepaalde omstandigheden erkent, „dat voor bepaalde bedrijven van algemeen nut, in het bijzonder, wanneer deze een monopolistisch karakter dragen, de

vorm van direct of indirect overheidsbedrijf aangewezen kan zijn”.

Met recht kan uit dit standpunt worden opgemaakt, dat de Partij ook in dit opzicht met de beide benen op de grond staat en zeker vooruitstrevend is. Het is verre van haar, de klok terug te zetten als het gaat om een bijzondere historische ontwikkeling in zekere sectoren van het productieproces.

Hier wordt in eerste instantie bedoeld op de gas- en electriciteitsbedrijven, zomede op 't waterleidingsbedrijf, de P.T.T. enz. Het kan van belang zijn, op te merken, dat de historische ontwikkeling, die deze bedrijven kenmerkt, niet alleen nationaal, doch ook internationaal waarneembaar is, waarbij o.m. wordt gewezen naar de ontwikkeling in de Verenigde Staten, een natie die toch waarlijk niet wars kan worden genoemd van het beginsel der vrije concurrentie.

Deze uitzonderingen echter bevestigen de regel, dat socialisatie van de bedrijven in het algemeen ten sterkste door de V.V.D. wordt verworpen op de reeds eerder aangevoerde gronden.

Aldus kan artikel 18 van ons beginselprogramma zeer belangrijk worden genoemd, omdat het positief stelling neemt tegen elke maatregel met betrekking tot het ingrijpen in de productieverhoudingen, die een aanslag betekenen op de rechten van de vrije mens.

De waarlijk vrije mens moet de waarborg hebben te kunnen kopen, datgene wat hij wenst en waar hij het wenst. Zijn keuze dient zo gevarieerd mogelijk te zijn, opdat hij niet worde tot een nummer in een systeem, dat hem voorschrijft hoe hij in economisch en geestelijk opzicht dient te leven.

„Socialisatie wordt door de Partij afgewezen, omdat zij leidt tot een machtspositie, die alle gebieden des levens onderwerpt aan een dwang welke ook de geestelijke vrijheid en de rechtsstaat te niet doet. Daarbij is de Partij overtuigd, dat het gesocialiseerde bedrijf in beginsel zeker geen betere waarborgen biedt dan het particuliere voor de bevrediging van de behoeften en voor een goede rechtspositie der bedrijfsgenoten. Bovendien wenst de Partij zoveel mogelijk te voorkomen, dat de staat zelf als werkgever wordt betrokken in de geschillen met zijn werknemers. Zij ziet het veel meer als de taak der overheid om, boven de partijen van werkgever en werknemer uit, krachtig de hand te houden aan het naleven van de regelen, volgens welke het onderling overleg in de bedrijfsorganisaties zal plaats vinden. De voorkeur, die de Partij in beginsel heeft voor de particuliere bedrijfsvorm boven vormen van socialisatie en nationalisatie, belet haar niet te erkennen, dat voor bepaalde bedrijven van algemeen nut, in het bijzonder, wanneer deze een monopolistisch karakter dragen, de vorm van direct of indirect overheidsbedrijf aangewezen kan zijn.”

socialisatie het beste omschrijven als het brengen onder gemeenschapsbeheer van de bedrijfstakken, die daarvoor rijp worden geacht. M.a.w. het particuliere initiatief wordt nagenoeg geheel uitgeschakeld.

Het is de gemeenschap die gaat voorschrijven, niet alleen hoe moet worden geproduceerd, doch ook wat moet worden geproduceerd.

Tegenover de machtspositie die de gemeenschap aldus gaat innemen, staat geen enkel tegenwicht, met het gevolg, dat er geen enkele corrigerende invloed aanwezig is om te voorkomen, dat deze machtspositie tot schade van de verbruiker wordt aangewend.

Het is vooral de consument, die bij het stelsel van de socialisatie het slachtoffer wordt. Niet alleen, dat hij geen enkele controle heeft op de prijsvorming, waardoor het ernstige gevaar ontstaat, dat hij te hoge prijzen betaalt (hoger dan de prijs die onder vrije concurrentieverhoudingen tot stand zou zijn gekomen), doch ook ten aanzien van de kwaliteit van het product heeft hij geen enkele zeggenschap.

De consument heeft geen keuze en moet slechts aanvaarden, hetgeen de gemeenschap hem opdringt. In zijn uiterste consequentie kan dit leiden tot het verschijnen, dat elke verbruiker zich genoodzaakt ziet hetzelfde paar schoenen of dezelfde soort stoelen aan te schaffen.

Uit het bovenstaande moge het duidelijk zijn geworden, dat socialisatie niet alleen ernstige economische nadelen met zich medebrengt, doch dat mede — en dit dient men zeker niet te onderschatten — de vrijheid van de consument wordt aangetast. En die vrijheid beschouwen wij toch als een uitermate belangrijk goed.

Het is van belang er op te wijzen, dat met het beginsel van de socialisatie, vooral de laatste tientallen jaren, veel door de socialistische wordt geschermd.

Niet onvermeld mag blijven, dat dit streven een historische achtergrond heeft. Socialisatie is voor de socialistische in feite niets anders dan een tussenstation op de weg naar de socialistische heilstaat. Aangezien de socialistische meer en meer hebben ervaren, dat deze heilstaat veel verder afligt dan men de massa aanvankelijk

lisme, ook als tussenstadium, mogelijk zou zijn.

M.a.w. socialisatie brengt ons in het voorportaal van het socialisme en is daarom veel minder onschuldig dan velen in een zekere argeloosheid vaak aannemen.

Socialisatie is zuiver gericht tegen de vrijheid van de mens. Het is, op deze gronden dat de V.V.D. socialisatie niet alleen verworpt, doch dit

Ziethier:

ROELOF ZEGERING HADDERS

Een vroegerd, deze Roelof, die op z'n 23ste in de politiek ging en die op z'n 26ste Statenlid van Drente en raadslid en wethouder van het goede Emmen was. Ge moogt wel zeggen: een knaap met een maarschalkstaf.

Hij is nu nog Emmens wethouder van Onderwijs, Financiën, Marktwezen en de Vleeskeuringsdienst en ware hij in 1946 niet in de Eerste Kamer gekomen, hij zou toen nog in Assens statige Statenzaal gezeteld hebben. Sedert 1948 is dat inderdaad het geval, want in dat jaar ging hij — zoals journalisten dat altijd zo smeugig en gemeenplaatsig zeggen — van de éne naar de andere kant van het Binnenhof. Met andere woorden: hij is nu wethouder, Statenlid en Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Dit slag mannen heeft altijd veelzijdige belangstelling.

Vandaar deze functies: penningmeester van 't Diaconessenhuis te Emmen; voorzitter adviescommissie van het Gewestelijk Arbeidsbureau; tevens voorzitter van de subcommissie voor de verving, de bouwnijverheid en de omscholingswerkplaatsen; voorzitter Landbouwhuishoudschool en van het Curatorium van het Gemeentelijk Lyceum. En al doet hij zelf niet aan sport „een geestdriftig aanmoediger mag ik mij wel noemen”; voorzitter van de Turnkring Drente en bestuurslid van het Sportpark. Dan óók nog: bestuurslid Oudheidkamer, Kerkvoogd Ned. Herv. Gem. Voorzitter van twee waterschappen. Hoofd-

bestuurslid Bond v. Staatspensionering en veel spreekbeurten voor Volksonderwijs.

Schrijver dezes, die vijf-en-dertig jaren her, bestuurslid ener gymnasiastenvereniging is geweest, en verder nooit iets, wordt benaamd bij de reproductie van z'n activiteitenlijst. Hij denkt dan, in de terminologie der actualiteit „hoe bestaát 't” — en „hoe houdt zo'n Roelof Zegeering Hadders het uit, en uit elkaar”.

„Wat zijn uw liefhebberijen, meeneer Zegeering Hadders?”

„1) politiek, 2) Drente, 3) Emmen en ik houd veel van bouwkunst en interieur. Ik heb zelf mijn huis laten bouwen in de prachtige oude omgeving van het oudste Emmen. Ik heb een tuin en een boomgaard, die óók tot mijn liefhebberijen behoren. En dan lees ik nog graag voor ontspanning: Hamsun en Gulbrandsen.”

Roelof Zegeering Hadders, gehuwd met zijn nicht Margje Hadders en de trotse vader van een dochter-van-zeven en een zoon-van-zes, is niet een man waarvan ge, kendet gij hem niet, zoudt zeggen: „daar loopt een ontginner”. Maar als ge hem hoort praten zegt ge wél: „dit is een Drent!”

Hij is, zoals dat heet, rijzig; even gebogen onder die rijzigheid; gezond van gelaatskleur; klaar van oogopslag en hij is de zorgvuldigst geklede man van onze fractie.

Hij heeft gezag in de Kamer. Dat dit na Juni zo blijve.

E.

Wat de Middenstander zelf vermag

Over factoren die nu eens niet buiten ons om gaan

Een woord tot de kleine zelfstandige

In het hoofdartikel van 19 April 11. wordt gewezen op de moeilijkheden, waarmede de middenstanders in Nederland gedurende de laatste jaren te strijden hebben.

Niet ten onrechte wordt in genoemd artikel gewezen op de liefde welke sommige politieke partijen plotseling voor dit volksdeel koesterten. Hoe men over deze liefde ook moge denken, ik kan het niet anders dan gelukkig achten, dat er belangstelling — al dan niet belangeloos en oprecht — voor de middenstander en zijn problemen bestaat.

Men zegt wel, dat de middenstand de ruggegraat van een volk is.

Zo dit in enig land juist is, is dat wel in Nederland. Veel wordt geschreven en gesproken over liquiditeitsmoeilijkheden, over verminderd leverancierscrediet, traag betalende debiteuren, kopersstaking met als gevolg sterk verminderde bedrijfsomzetten en te lage omzetsnelheid, over Korea-psychose, gaat U maar door.

Al deze factoren vormen evenzovele moeilijkheden en slapeloze nachten voor de zelfstandige, die ook nog op zijn inventaris moet afschrijven en rekening moet houden met onverwachte en onregelmatige belastingaanslagen.

De regering heeft begrepen, dat iets gedaan moest worden en de bijzondere middenstandscredieten en bedrijfsvertrouwencredieten vormen veelal een dankbare redding voor de zakenman, die een in wezen gezond bedrijf heeft, doch wiens geld tijdelijk „vast” zit, wiens bedrijf illiquide is.

Wij leven thans in een tijd van organisatie op ieder gebied. Dit is niet toevallig, immers eendracht maakt macht. Helaas betekent organisatie veelal machtsconcentratie en derhalve staan velen onzer huiverig tegen elke nieuwe organisatievorm.

Organisatie betekent immers dikwijls prijsgeven van eigen souveriniteit. Een middenstander is van huis uit een verstokte individualist, een baas-in-eigen-huis-man, die liever veel langer dan 8 uren per dag werkt, dan dat hij zich in het keurslijf van de loondienst laat persen.

Hij is een man, die liever zijn zuur verdiende kapitaalje langzaam ziet wegsmelten, dan dat hij de deur van zijn zaak sluit.

Wij kunnen niet anders dan bewondering voor deze opvatting hebben, welke waarlijk niet de eenvoudigste is.

Metterdaad hebben wij aangekond, dat wij willen helpen om de moeilijkheden, welke gedurende het laatste decennium welhaast onoverwinnbaar waren, te verzachten.

Doch het veelgeprezen individualisme mag niet ontaarden in conservatisme.

Wat men in eigen handen nemen kan

Hoe zwaar de tijden ook drukken, hoe moeilijk het ook is om de zaak lopende te houden en het bedrijfskapitaal in stand te houden, om nog niet van enig kapitaalsacces te spreken, hetgeen in de achter ons liggende inflatoire jaren zeker gerechtvaardigd was, er zijn factoren, welke de middenstander zelf in de hand heeft, vooral wanneer de Koreaanse periode eenmaal tot het verleden zal behoren.

In de eerste plaats wil ik dan wijzen op een oordeelkundige inkooppolitiek. Juist op dit terrein is nog zo ontzaglijk veel te verrichten.

Onlangs mocht ik de jaarverslagen van twee inkoopverenigingen lezen. Deze jaarverslagen gaven een duidelijk beeld van wat bereikt en wat gemist kan worden.

Het eerste jaarverslag was pessimistisch. Gewezen werd op de geringe belangstelling welke de leden hadden in het werk van hun vereniging, hoë de voordelen welke de vereniging bood niet werden benut, kortom het was eigenlijk vrij droevig.

Het tweede verslag gaf blijk van een gerechtvaardigd optimisme. De inleggelden en contributies werden tijdig betaald, kundige krachten staan de leden met raad en daad terzijde. Het werk wordt op zakelijke en ideële basis verricht en strekt tot voordeel van de aangesloten leden; adviezen over efficiënte inkoop en service worden gegeven; toonkenners zijn ingericht en tengevolge van orderconcentratie kunnen de prijzen zo laag mogelijk worden gehouden, kortom het was een lust om dit verslag over een gerechtvaardigde vrije organisatie te lezen. Een juist voorbeeld van helpt elkander en U zelve.

Ik meen dat op dit terrein door de middenstand nog veel meer kan worden bereikt.

Een ander hoogst belangrijk punt, dat nog door te weinig wordt ingezien, ook al is verbetering wel te bespeuren, vormt het voeren van een behoorlijke bedrijfsadministratie en het doen samenstellen van deugdelijke jaarcijfers.

Niet gelukkig (I)

De laatste maanden van het huidige kabinet zijn verre van gelukkig voor verscheidene ministers. Verleden week herinnerden wij aan het allerverdrietigste optreden van minister In 't Veld in de Tweede Kamer toen hij werd gecritiseerd over de fout inzake de aankoop van een pand voor bijna 7 ton buiten de Staten-Generaal om.

Wij aarzelden toen niet te zeggen, dat de wijze waarop minister In 't Veld zijn verkeerde houding verdedigde blijk gaf van een volkomen verkeerde opvatting omtrent hetgeen in de democratie is vereist. Elkeen, zo zeiden wij, ook een minister kan fouten maken. „Maar de door minister In 't Veld gemaakte fout is van een soort, die niet vergeven kan worden, want die fout getuigt van een mentaliteit die in een democratische staat niet te aanvaarden is”.

Wij hopen, dat de kiezers goed zullen onthouden welke de houding van minister In 't Veld is geweest, want men kan die niet ernstig genoeg afkeuren. Evenmin als het feit, dat zijn volmaakt onjuist optreden is gedekt door de combinatie K.V.P.—P.v.d.A.

Bepaald niet gelukkig is ook minister Staf in een paar gevallen geweest, al voegen wij er aan toe, dat hetgeen daar tegenover staat niet vergeten mag worden. Men moet immers zeggen, dat minister Staf het vraagstuk onzer defensie eindelijk behoorlijk heeft aangevat. Wanneer men zijn beleid vergelijkt met dat van zijn geestverwant mr Schokking — beide heren immers behoren tot de C.H.U. — dan steekt dat van minister Staf wel zeer gunstig af bij dat van zijn partijgenoot.

Deze laatste immers heeft weinig verricht en hij is ook moeten heengaan als gevolg van de kritiek in het parlement. Ook onze geestverwanten hebben hem de kritiek niet gespaard; bij de debatten in het najaar van 1950 hebben wij ook blijk gegeven volledig het vertrouwen in mr Schokking te hebben verloren. Mede aan de kritiek van onze geestverwanten is het te danken, dat mr Schokking als bewindsman is weggegaan.

Toen na de kabinetscrisis van 1951 ir Staf met de behartiging van de zaken der defensie was belast, is reeds spoedig gebleken, dat deze een bewindsman van andere allure was. Daarom stelde ons zo teleur dat de Nationale Raad Welzijnsverzorging zo onevenredig was samengesteld en dat

Nooit genoeg kan op het belang hiervan gewezen worden en het geld hieraan gependend wordt drie, viermaal terugverdiend.

Deze nuchtere cijfers tonen de zakenman zijn tekortkomingen. Onjuiste prijscalculaties, te hoge onkostenposten, te duur personeel, te lage omzetsnelheid, een te zware crediteurenpositie, een te grote stock, alles komt aan het licht, de bakens kunnen verzet worden voor het te laat is en te hoge belastingaanslagen kunnen gemotiveerd worden weerlegd.

Beperking der privé-opnamen

Als volgend punt wil ik nog wijzen op het belang van zo sterk mogelijke beperking van de privé-opnamen. Een bedrijfskapitaal van f 40.000 is niet meer — in eerdergenoemd hoofdartikel werd hier reeds op gewezen — dan een kapitaal van f 10.000 in 1940.

Een eventueel accres van f 30.000 in die jaren betekent dus in feite een stilstand en hoe weinig middenstanders wisten in de afgelopen twaalf jaren hun kapitaal te verviervoudigen?

Zoveel mogelijk beperking van de privé-opnamen is wel ten eerste gewenst.

Tenslotte nog een aangelegenheid welke steeds meer actueel wordt, te weten het afbetalingssysteem.

Er zijn reeds vele middenstanders die tengevolge hiervan „zakelijk gesneuveld zijn”. De moelijkheid is, dat in sommige branches dit euvel

zo ingeburgerd is, dat men om geen debiet te verliezen wel „mee moet doen”.

Het risico, dat in de tengevolge hiervan relatief te hoge debiteurenpost schuilt, wordt veelal niet voldoende ingezien. Een behoorlijke reserve voor dubieuze en waardelooze debiteuren is dan ook harde noodzaak en men zal, zo zulks enigszins mogelijk is, hiermede bij de prijscalculatie rekening moeten houden.

Nogmaals, het zijn zware tijden voor de kleine zelfstandigen. Velen moeten de strijd staken tengevolge van factoren, welke men niet zelf in de hand heeft.

Daarom is de huidige belangstelling voor de problemen van de middenstander een zeer verheugend teken.

De middenstander zou echter liever deze belangstelling en zorg niet van node hebben.

Door bovengenoemde punten kan hij medehelpen, dat de belangstelling wellicht weer spoedig gemist kan worden.

Moge dit spoedig het geval zijn, tot heil van ons gehele volk. Inmiddels kan hij op onze sympathie rekenen

Vreeland.

Mr J. VAN DER DRIFT.

**Stemt OUD
V.V.D.
LIJST 5**

voor de minister bij deze samenstelling blijkbaar „de politiek” zwaar had gewogen.

Liberalen werden volledig gepasseerd en in het bijzonder K.V.P. en P.v.d.A., maar ook 's ministers eigen geestverwanten waren vertegenwoordigd door uitgesproken politieke figuren.

Jammer, want de bewindsman toonde zich hier meer partijpoliticus dan minister der Kroon. Laten wij hopen, dat deze zaak voor hem overigens een les geweest is en dat hij zich voortaan minder partijman zal tonen!

Niet gelukkig (II)

Wij spraken van een les voor minister Staf. Deze minister van Defensie is inderdaad iemand, die leren wil. Zo heeft hij het althans ons duidelijk gemaakt.

Men zal zich herinneren, dat wij enige tijd geleden felle kritiek hebben geuit op hetgeen zich in het kamp Oirschot heeft afgespeeld. Zij, die voor herhalingsoefeningen waren opgeroepen hebben daar een periode van zeer weinig nuttige arbeid doorgebracht. Dat is onduidelijk. Wanneer het Nederlandse volk 1500 miljoen gulden per jaar moet opbrengen voor de defensie, dan betekent zulks een schier ondraaglijke last en dan moet het er in ieder geval van verzekerd zijn dat de gelden goed worden besteed.

Wanneer men dan hoort over tijd- en geldverspilling in het groot, dan verdwijnt het vertrouwen in ons defensie-apparaat niet alleen, maar dan krijgt ook de zin voor offers te brengen een geduchte knauw. Daarom was Oirschot zo erg.

Voor al, omdat er nu toch al niet bepaald het gevoel bestaat, dat de gelden voor 's lands defensie altijd op de meest efficiënte wijze worden besteed.

En nu moet het ons toch van het hart, dat de reactie van minister Staf tot dusverre niet erg gelukkig is geweest. In een persconferentie heeft deze gezegd, dat de commandant van het kamp Oirschot is vervangen. Verder heeft hij ook gezegd, dat het onderzoek naar de klachten nog in volle gang is.

Moge dat een vruchtbaar onderzoek zijn! Want, om het nu maar precies te zeggen: wij zijn van mening, dat men bezwaarlijk de last van alle fouten op de voormalige commandant van het kamp Oirschot kan leggen. Zeker, deze is niet opgetreden op een

wijze, die bij de moeilijke omstandigheden was vereist. Maar, schuilen de fouten niet ook elders? Wanneer de minister zegt: „De grootste moeilijkheden zijn ontstaan, toen in Oirschot twee regimenten moesten worden gelegerd, omdat het tweede kamp voor onderofficieren (de Wittenberg) nog niet gereed was”, dan gaat het hier om een cardinale fout, waarvoor de schuld ergens anders moet worden gezocht dan bij de commandant van Oirschot.

En wanneer de minister zegt: „Ook bleken de instructeurs niet voldoende op hun leerlingen ingesteld, daar deze tijdens de cursussen van de afgelopen winter meer hadden geleerd dan werd verwacht”, dan gaat het hier om een organisatorische fout, die eenvoudigweg beschamend is. En dan achten wij de reactie van minister Staf „n.l.: dat wij nog leven in een tijd van opbouw en dat „Oirschot weer een goede les was”, bepaald beneden de maat, die bij de beoordeling van dit geval moet worden aangelegd.

Organisatorische kwesties van zulke aard moet ons leger niet meer „leren” door het maken van fouten. Zulke kwesties moet ons leger onder de knie hebben. En daarom zijn wij met de uitzetting van minister Staf in het geheel niet tevreden.

De kern van de zaak heeft hij niet geraakt en dat stelt ons teleur. Enorme bedragen zijn voor onze defensie nodig en de strijdmacht moet rusten op het vertrouwen van ons volk. En daarom moet van hogerhand alles worden gedaan om het vertrouwen aan te kweken.

Moge minister Staf alsnog het onderzoek met kracht doen voortzetten en moge hij foute plekken met voortvarendheid uitsnijden. Dat is wat in deze tijd van hem moet worden verwacht. En niets minder.

**STALEN MEUBELEN
„GISO“-LAMPEN**

BOEMELTREIN, SNELTREIN EN STRAALJAGER

Het dragen van een rode bril waarborgt nog geen kennis

(Ingezonden)

Dat de V.A.R.A.-schutter van de „Op de Korrel“-schietbaan, de heer Evert Vermeer, geen scherp-schutter is, wisten wij reeds. Te zijner verontschuldiging diene, dat hij ook geenszins in een gemakkelijke positie verkeert. Wanneer men een rode bril op heeft ziet men de dingen nu eenmaal niet meer zoals zij in werkelijkheid zijn.

Woensdag 23 April j.l. echter was, om nog even in de bovengezegde beeldspraak te blijven voortgaan, de heer Vermeer wel zeer slecht op schot.

„Een V.V.D.-Kamerlid had in een openbare vergadering als zijn mening uitgesproken, dat, indien het communisme in Nederland de teugels in handen zou krijgen, wij per sneltrein richting Moskou zouden gaan; dat 't socialisme ons deze zelfde reis per boemel-trein zou doen genieten.”

In ongeveer deze bewoordingen zou, volgens de heer Vermeer, het V.V.D.-Kamerlid zich hebben uitgelaten, hetgeen zijn toorn had gewekt, welke hij ongeveer als volgt meende te moeten ventileren:

„Dat een liberaal iets dergelijks durft te pomen, is wel verbazingwekkend; immers zouden deze de teugels in handen hebben — men denke aan de toestanden, waarin velen verkeerden in de 19e, begin 20e eeuw — dan zouden wij niet per boemel- of sneltrein, maar per straaljager naar Moskou gevoerd worden. Zij, de liberalen, hebben hun kans gemist.” Aldus de heer Vermeer.

Ik zou bij deze opmerkingen van de heer Vermeer wel een enkele kanttekening willen plaatsen.

In de eerste plaats moet uit zijn verhaal wel afgeleid worden, dat hij de geschiedenis slecht kent. Dat de arbeiders zich hebben kunnen organiseren en alsoo voor betere toestanden hebben kunnen strijden, is mogelijk geworden door de opheffing van het stakingsverbod.

Tot die opheffing was het initiatief

genomen door mr S. van Houten, een liberaal. Blijkbaar weet de heer Vermeer ook niet, dat het de liberalen zijn geweest, die hier de sociale wetgeving hebben geïntroduceerd. De heer Vermeer leze er de geschiedenis van de sociale wetgeving maar eens op na, maar dan zonder rode bril op. En als hij het dan nog niet weet, wel laat hij het dan ons maar zeggen, dan zullen wij het hem wel vertellen.

Voorlopig willen wij aannemen, dat hij er door eigen studie nog wel achter kan komen. Jammer alleen, dat hij moet gaan studeren, nadat hij al over de zaak gesproken heeft. Vooraf studeren is altijd beter, mijnheer Vermeer!

Wij zouden voorts in de tweede plaats nog iets willen zeggen. Indien de heer Vermeer tegenstanders meent te moeten aanvallen op toestanden van weleer en blijkbaar evolutie van staatkundige inzichten t.o.v. eveneens evoluerende maatschappelijke of andere toestanden en problemen ontkent, laat hij dan ook een ogenblik in gedachten vertoeven bij het, nog niet zo erg lang voorbije verleden der S.D.A.P.

Laat de heer Vermeer dan namelijk denken aan gebeurtenissen, die veel minder ver achter ons liggen dan dat in zijn ogen slechte verleden uit de liberale tijd der vorige eeuw.

Hij denke dan maar eens aan de revolutionaire taal van Troelstra in November 1918, hij denke nog eens aan de gebeurtenissen rondom de kwestie van „De Zeven Provinciën” in 1933.

Nogmaals, wanneer men evolutie van staatkundige en maatschappelijke inzichten ontkent — zoals niet wij, maar de heer Vermeer doet — dan moet men ook aan zulke dingen aandacht schenken.

Wij denken echter, dat de heer Vermeer bij enig nader nadenken wel tot de conclusie zal komen, dat ook hij de evolutie erkent. Jammer alweer, dat hij moet gaan nadenken nadat hij is gaan spreken. Het andersom te doen is beslist beter!

de huishoudbeurs in handen hebben, een voorbeeld nemen aan onze jongeren, leden van de J.O.V.D., die een „Kleine-Beetjes-Fonds” hebben opgericht.

Er zit iets sportiefs in om telkens iets apart te leggen voor ons verkiezingsfonds, b.v. het geld, dat U terug krijgt voor lege flessen en jampotten kunt U storten in Uw eigen „Kleine-Beetjes-Fonds”.

Speel eens met Uw familie een kaartspelletje, deze keer niet om de keizer zijn baard, maar voor 't verkiezingsfonds van de V.V.D.

Het is altijd een verrassing om na verloop van tijd te zien hoeveel in de buik van het spaarvarken terecht is gekomen.

Dan 't geld sturen naar de penningmeester van Uw afdeling of storten op gironummer 67880 van het landelijk verkiezingsfonds te Den Haag.

De penningmeester zal U er dankbaar voor zijn, om zo in staat gesteld door vele extra bijdragen de verkiezingsactie van de V.V.D. te kunnen financieren.

Waarom breiden wij onze activiteit niet uit tot onze geestverwanten, niet-leden van de partij? Vragen staat vrij en er bestaat 50 % kans, dat zij ook hun steentje willen bijdragen.

Naar ik meen, gaf de vrouwen-groep in Apeldoorn ons het voorbeeld om op een bijeenkomst de dames geld uit de zak te kloppen, door een cake of taart, liefst zelf gebakken, dat is voordeliger, te verloten.

Kent U de Amerikaanse wijze van verloten, die brengt 't meeste

Laat geen stemmen verloren gaan

Over het stemmen in een andere gemeente en het stemmen bij volmacht

Het Hoofdbestuur spoort alle Afdelingsbesturen en Correspondenten aan, te voorkomen, dat door een onvoldoende gebruikmaken van de gelegenheid, door de nieuwe Kieswet ten aanzien van het stemmen in een andere gemeente en het stemmen bij volmacht, geboden, stemmen ONNODIG VERLOREN gaan!

Het vestigt derhalve op deze plaats nogmaals met klem de aandacht op de thans geschapen mogelijkheden, waardoor ZIEKEN, OUDEN VAN DAGEN, ZAKENLIEDEN, VACANTIEGANGERS en wellicht ook voor herhalingsoefeningen opgeroepen MILITAIRES hun stemplicht zullen kunnen vervullen.

Immers:

1. De kiezer, die blijkens een geneeskundige verklaring tengevolge van zijn lichamelijke toestand vermoedelijk niet in staat zal zijn persoonlijk aan de stemming deel te nemen, kan bij volmacht stemmen. Hiertoe moet men vóór 11 Juni a.s. een met redenen omkleed verzoek indienen bij Burgemeester en Wethouders van de gemeente, waar men in het Kiezersregister is ingeschreven. Het daarvoor vereiste formulier is ter Secretarie van elke gemeente gratis verkrijgbaar (Hoofdstuk K van de nieuwe Kieswet).

Denkt men op 25 Juni a.s. afwezig te zullen zijn, dan kan men:

2. Stemmen bij volmacht. Ook het formulier voor dat (vóór 11 Juni a.s. in te dienen) verzoek aan Burgemeester en Wethouders van de gemeente, waar men in het Kiezersregister is ingeschreven, is op de Secretarie van elke gemeente kosteloos verkrijgbaar (Hoofdstuk K van de nieuwe Kieswet).

3. Stemmen in een andere gemeente. Men kan ook verzoeken in een andere bij dat verzoek aan te wijzen gemeente aan de stemming deel te mogen nemen. Indien men van deze gelegenheid gebruik wenst te maken, kan men tussen 14 Mei en 11 Juni a.s. op de Secretarie van elke willekeurige gemeente daarvan IN PERSOON mededeling doen. (Hoofdstuk J van de nieuwe Kieswet).

Men heeft dan op 25 Juni alsnog de keuze, zijn stem uit te brengen óf in de gemeente, waar men in het Kiezersregister is ingeschreven, óf in de gemeente, welke men heeft uitgekozen. Men kan echter niet tegelijk verzoeken om in een andere gemeente en om bij volmacht te mogen stemmen.

AAN IEDER VAN ONZE AFDELINGEN, CORRESPONDENTEN EN INDIVIDUELE LEDEN DE TAAK, VOOR TIJDIGE VOORLICHTING EN ASSISTENTIE TE ZORGEN EN TIJDIG DE VERZOEKEN IN TE DIENEN!

Aan de heer Vermeer thans de beurt aan te tonen, dat de V.V.D.-politiek, indien haar kans gegeven, met „yet-fightersspeed” naar Moskou voert.

Ongetwijfeld heeft het betreffende V.V.D.-Kamerlid de „socialistische boemeltrein” niet zonder een „lading van motiveringen” voor zijn uitspraak doen vertrekken. Objectiviteitshalve zou de heer Vermeer reeds verplicht zijn geweest deze te vermelden.

Dit ten besluite: Dat het socialisme deze richting naar Moskou koerst, zij het dan in boemeltrein-tempo, is voor de niet een rode bril dragenden wel

duidelijk, in de overtuiging dat de door de socialisten „geplande” Overheidstaak niet slechts te zeer in sociaal-economische verhoudingen ingrijpt, maar bovenal 't hoogste goed — de geestelijke waarden — in bijzondere mate aantast; zodoende door veel te grote Overheidsmacht enerzijds en te zeer ingeperkte individuele vrijheid anderzijds het klimaat scheppend, voor het ook door socialisten gevreesde communisme.

Een eind-station, dat zonder twi-fel ook vele socialistische reizigers in de boemeltrein als een volmaakte, eerlijk-ongewilde verrassing zal overvallen. H. Q. v. U.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Meijuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

V.V.D.-vrouwen zijn en blijven actief

Ook als het de financiën betreft?

Telkens in deze rubriek lezen wij van activiteit van de vrouwen in de V.V.D. Nieuwe groepen werden in verschillende plaatsen van ons land opgericht en reeds bestaande hielden goed bezochte bijeenkomsten.

In het kort gezegd, alom een groeiende belangstelling voor de V.V.D. onder de vrouwen. Strekt zich die belangstelling ook uit tot 't financiële gedeelte, of laten wij de partijfinanciën geheel over aan de mannen?

Nu er een dringend beroep gedaan is op alle partijgenoten om het verkiezingsfonds te steunen, mogen wij vrouwen niet achterblijven.

Laten wij, die de koorden van

geld in het laadje en verhoogt de stemming.

Vrouwen in de V.V.D. wees in de resterende weken voor de verkiezingen vindingrijk om het geld te doen stromen in 't verkiezingsfonds, indachtig het gezegde, dat vele kleintjes één grote maken.

I. B.—V.

Groep Kennemerland weldra bijeen

Vergadering op 29 Mei a.s.

De Groep Kennemerland-Zuid van de Vrouwen in de V.V.D. houdt een bijeenkomst op Donderdag 29 Mei a.s. te 2.30 uur in Restaurant „Dreefzicht”, Fonteinlaan 1, Haarlem.

Voor ons zal spreken mevr. mr E. Veder—Smit uit Huis ter Heide over: „Grondbeginselen van de V.V.D.”

Met het oog op de a.s. verkiezingen is het van belang, dat velen de bijeenkomst bijwonen om de beginselen van onze partij goed te leren kennen en deze naar buiten uit te dragen.

Geslaagde provinciale bijeenkomst te Utrecht

Een voorbeeld ter navolging

Op Vrijdag 9 Mei kwamen onder voorzitterschap van mevrouw mr E. Veder—Smit een groot aantal dames bijeen voor de provinciale bijeenkomst te Utrecht in het Wilhelminapaviljoen.

Na een geanimeerde koffietafel, waaraan ongeveer 50 dames deelnamen, sprak mevr. mr Scheltema

—Conradi uit Haarlem voor een groter gehoor over het onderwerp: „Wat hebben wij vrouwen van de V.V.D. te wachten?”, waarbij veel onderwerpen uit beginselprogramma en practijk werden aangesneden, ook de Indische zaken en de kabinetsscrisis van 1950.

Zij waarschuwde tegen de kleine belangenpartijtjes die zelf niet groot worden en andere, hun dikwijls zeer passende grotere partijen in hun groei belemmeren, zodat het resultaat alleen maar verlies is.

Ook de melksanering, de woningproblemen en de wet tot verlenen van handelingsbevoegdheden van de gehuwde vrouw, welke wet reeds bijna drie jaar bij de Tweede Kamer ahangig is, kwamen ter sprake.

Meijuffrouw Louise van Eeghen, oud-presidente van de Vrouwen-groep in de Liberale Staatspartij, die thans te Genève woont, was als gast aanwezig en sprak na de pauze enkele vriendelijke woorden.

Er waren zeer vele deelnemers uit het Oostelijk en Zuidelijk deel van de provincie en mevrouw Veder sprak, na de beantwoording door mevrouw Scheltema van de vele vragen, de hoop uit dat bij de volgende provinciale bijeenkomst ook het Westen van de provincie, in het bijzonder de Vechtstreek, in sterke mate zal zijn vertegenwoordigd.

Uit de enthousiaste verslagen blijkt, dat deze bijeenkomst bijzonder geslaagd was.

Kan dit niet een aansporing zijn om ook elders eens provinciaal of regionaal samen te komen?

WAARDELOZE STEMMEN

Dwergpartijen verlenen K.V.P. en P.v.d.A. een indirecte steun

Behalve de kandidatenlijsten, ingediend door de 8 partijen, die thans zitting hebben in de Tweede Kamer, zijn er nog vijf andere kandidatenlijsten ingediend.

Van die lijsten willen wij ons in het bijzonder bezighouden met die, ingediend door het Jong Conservatief Verbond, de Partij voor Vrijheid, Recht en Welvaart en de Middenstandspartij.

Wij aarzelen niet, de stemmen, welke op deze partijen uitgebracht zullen worden, waardeloos te noemen. De verkiezingen van 1948 hebben ons immers de ervaring gegeven, dat de stemmen op de kleine partijen volkomen verloren waren.

Zelfs veroorzaken zij iets, wat degenen, die op deze partijen stemmen, zeker niet wensen, n.l. dat er restzetels, welke verdeeld moeten worden, door deze teloorgegangene stemmen, ten goede komen, volgens het stelsel, dat wij in ons land hebben, aan de partijen met de grootste gemiddelden, in casu aan de P.v.d.A. en K.V.P.

Er is natuurlijk uit democratisch oogpunt iets voor te zeggen, dat zij,

die menen, dat hun gedachten op politiek gebied, die zij als de juiste zien, het best verwezenlijkt worden door een nieuwe partij. Maar dan moet er ook enige kans op succes zijn, dat men werkelijk een zetel haalt.

Bezien wij de lijst van de Partij voor Vrijheid, Recht en Welvaart, die in alle kieskringen is ingediend, eens nader, dan zien wij daar als lijststaanvoerder een onbekende figuur op het politieke terrein staan, n.l. de heer Broertjes.

De Jong-Conservatieve Partij heeft als lijststaanvoerder dr Feuilletau de Bruyn, die in Indische kringen een zekere bekendheid geniet. Tot verbazing van velen zal men daar als tweede figuur zien staan de heer Fabius van de „Nieuwsbrieven”, en men zal niet begrijpen, dat dr Feuilletau de Bruyn zich hiermede in een partij heeft willen organiseren.

De heer Feuilletau de Bruyn, die de vorige keer in 1948 bij de Tweede

Kamerverkiezingen zijn partij Onafhankelijke Nationale Groep noemde, behaalde toen 22.175 stemmen. Nu hij wat zijn denkbeelden betreft, de concurrentie heeft van de Partij voor Vrijheid, Recht en Welvaart en bovendien velen, die de vorige keer nog op hem stemden, maar die gemerkt hebben, dat dit een averechts resultaat had, dit keer niet meer op hem zullen stemmen, is te verwachten, dat beide partijen nog veel minder stemmen zullen behalen.

Dit te meer, omdat de partij van dr Feuilletau de Bruyn maar in 12 van de 18 kieskringen gesteld is, zodat men slechts in 2/3 gedeelte van het land kiezers kan trekken.

De Middenstandspartij behaalde de vorige keer ruim 40.000 stemmen, maar had toen als lijststaanvoerder de heer van Engh, die als katholiek vooral ook in de Zuidelijke kieskringen toch nog stemmen wist te halen.

Dit keer heeft de Middenstandspartij geen kandidatenlijst ingediend in Maastricht, hetgeen ook al een nadeel is en bovendien is de heer Toussaint minder bekend dan de heer van Engh was.

Dit alles bij elkaar genomen maakt o.i. dat ook deze partij geen kans maakt. Met de grootste nadruk willen wij dan ook onze geestverwanten op-

STEMT OUD V.V.D. LIJST 5

wekken om in de kring van kennissen, familieleden en verwanten hierop te wijzen.

Als men bezwaren heeft tegen de socialistische politiek, dan moet men zeker niet zijn stem op één van deze drie partijen uitbrengen, want men loopt juist de kans, dat deze partijen er toe meewerken, dat de restzetels aan de P.v.d.A. komen en dat de anti-socialistische partijen als gevolg van de stemmen-versnippering worden verzwakt.

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon
manufacturen

SMIT

SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

HBU **HBU**

VLOT *incasseren*

doet Uw geld **rouleren!**

Wanneer gij goederen hebt verkocht en geleverd en Uw kwitantie of wissel uitgeschreven, laat het incasseren daarvan dan aan ons over.

Onze incasso-afdeling werkt in het besef dat Uw geld nodig is voor nieuwe transacties.

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

N.V. Machinefabriek

IJZER-STAAL-EN
METAALGIETERIJ

v.h. BAKKER & Co.
RIDDERKERK

Voor dagelijks gebruik

DE JONG'S CHOCOLADE

CHOCOLADE HAGELSIAG

De eenige echte!

DAKEN - VLOEREN

N.V. BETON- & PLATENFABRIEK
& GEBRS. MYNLIFF NIMEGEN

TEL 20559

N.V. BETONDAK

fabriek van bouwmaterialen ARKEL
kantoor te GORINCHEM

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

GORINCHEM

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Maakt propaganda
voor lijst 5

IN THORBECKE'S GEEST

De volgende week zal het tachtig jaar geleden zijn, dat Thorbecke stierf. De vijfde Juni 1872 ontviel aan zijn volk de grootste staatsman, dien het ooit heeft voortgebracht. „Zijn naam - zo schreef de N.R.C. bij zijn verscheiden - zal leven, zoolang het volk leeft, en zijn gedachten is louter eer". In hem was ons, om het met de woorden van ditzelfde blad te zeggen „een schat van wetenschap, regeerkracht, beleid" gegeven. „Zie om u en aanschouw wat Thorbecke gewrocht heeft. Hoeveel stoffelijke welvaart, sedert zijn machtige invloed zich alom in het land gelden deed; welk een orde in het huishoudelijk beheer van den staat; wat een krachtig publiek leven, en vooral wat grote vooruitgang in intellectuele ontwikkeling door verspreiding van onderwijs in verschillende vormen". (Geciteerd door wijlen D. Hans in zijn „Thorbecke").

Van hetgeen de toenmalige leider der anti-revolutionairen, Kuiper, aangaande Thorbecke getuigde nemen wij uit Hans' boek nog over: „Thorbecke moet vruchteloos zijn evenknie zoeken onder Hollands politieke mannen en elk volgen van wie zijn plaats zal innemen kan slechts een volgen op eerbiedigen afstand zijn . . . Er was in zijn karakter een eerlijkheid, zelfs om het terughoudende van zijn woord nooit verdacht . . . Zijn woord was kort, afgemeten, kernachtig, maar als glas doorzichtig . . . Hij was een eer voor ons volk, een roem voor onze natie".

* * *

Men zie er geen willekeur in, dat wij nog eens op Thorbecke's gestalte wijzen, nu het (toevallig) tachtig jaar geleden is, dat de grote liberale leider heenging. Immers, scheen het in de eerste decennia na Thorbecke's dood alsof hetgeen de Nieuwe Rotterdammer hem aangaande schreef: „Zijn naam zal leven, zolang het volk leeft" nauwelijks in vervulling zou gaan, de laatste kwart eeuw heeft dit profetische getuigenis op verrassende wijze bevestigd. De problematiek, waarvoor zich de parlementaire democratie onzer jaren geplaatst ziet, heeft de gedachten van allen die zich wetenschappelijk daarmee bezighouden, als vanzelf weer op Thorbecke gericht. Lijvige boekdeelen zijn juist in deze jaren weer aan hem gewijd, zijn naam ontmoet men weer in allerlei beschouwingen van politiek-wijsgerige aard. Geen wonder, want wie zich daarin verdiept stuit vanzelf op de man, die ongeëvenaarde regeerkracht paarde aan een schat van wetenschap. En in een tijd van zwakke regeerkracht en weinig duidelijk beleid vraagt men zich onwillekeurig af, waarin dan toch wel het geheim van Thorbecke's uitzonderlijke regeringstalenten mag hebben gescholen om dan tot de ontdekking te komen: dat geheim lag in de schat van wetenschap, in dat machtig brein verzameld, en in dat karakter van eerlijkheid, zelfs - om met Kuiper te spreken - om het terughoudende van zijn woord nooit verdacht.

* * *

Voor ons, hedendaagse vrijzinnigen in Nederland, is er aanleiding te meer, ons Thorbecke voor de geest te roepen, nu zijn sterfdag voor de tachtigste maal verjaart. Immers sinds wij ons weer in één politieke organisatie verenigd hebben, zijn wij ons sterker dan tevoren bewust wat we tevoren theoretisch wel erkenden doch in de praktijk

van het staatkundig leven maar zelden als werkelijkheid ervoeren: dat inderdaad Thorbecke, politiek gesproken ons aller geestelijke vader is.

Maar juist dit bewustzijn legt ons allen dan ook de verplichting op, ons voortdurend te bezinnen op die fundamentele vragen, die Thorbecke centraal stelde en ons, ook onder gewijzigde omstandigheden, telkens weer te oriënteren naar de grote beginselen van liberale staatkunde, die hij niet slechts voor zijn tijd maar ook voor de onze en voor toekomstige tijden principieel fundeerde en uiteenzette, met die vastheid van lijn en meesterlijke helderheid van geest die de zijne waren.

In de meest recente Thorbecke-studie, die van Dr K. H. Boersema, onder de titel „Johan Rudolf Thorbecke, een historisch-critische studie", uitgegeven bij E. J. Brill te Leiden, op welk voortreffelijk boek wij met gepaste aandrang nogmaals de aandacht onzer geestverwanten richten, wordt het zó gezegd:

In de beginselverklaring van de V.V.D. vinden we Thorbecke's beginselen opnieuw onder woorden gebracht met het oog op de tijdgeest. Wij horen daarin de sterke klank van het Christendom, dat in de wereld werkt als historische energie in de diepte van het

(Vervolg op pag. 3)

Pinksteren

Het feest der verlegenheid", zo waagde ik het eens, het Pinksterfeest te noemen. Het mist veel van de warmte van het Kerstfeest, het roept ook niet die gemoedsaandoeningen in ons wakker, waarvan Pasen spreekt. Het plaatst niet een Kind in het midden en het doet geen lichtende Christusgestalte te voorschijn treden uit de schaduwen van het kruis. En ten slotte: het gewaagt alleen van het zuiver onzienlijke: de Geest..... Spreek daarover maar eens in een wereld, waarin alle aandacht uitgaat naar het materiële en schijnbaar alles herleid wordt tot vragen van organisatie en techniek.

Aan de andere kant: er is toch eigenlijk ook geen feest, zo zuiver menselijk als Pinksteren, geen dat ons zo direct plaatst voor de dingen van het eigene, het aardse leven en van de samenleving.

* * *

Wij weten, dat wij als mensen natuurwezens zijn, naar alle kanten aan het natuurlijke leven gebonden en door natuurlijke driften bewogen. Wij weten óók, dat dit natuurlijke zijn betrekkelijk recht heeft en zijn noodzaak.

Maar wij weten tegelijk, dat wij aan het wezen van de mens geen recht doen, wanneer wij het zien als een natuurleven zonder meer - in 't midden latende of we bij de huidige stand der wetenschap nog wel van een enkel-natuurleven mogen spreken! We weten, dat de mens óók is de innerlijk bewuste, geestelijk bewogene, een wezen dat worstelt met de vraag naar de zin van wereld en leven, worstelt met de vragen en de noden van eigen tragisch bestaan.

* * *

Zo heeft niet alleen het Christendom het begrepen. Zo wist het ook een Plato, als hij het leven zag als dienst der goddelijke Idee, een Jesaja, als hij in de tempel het driewerf „heilig" hoorde roepen, een oude Oosterling, die begreep dat wie het Maja kent er niet van spreekt en wie ervan spreekt het niet kent, maar voor hem, als voor alle anderen, is het er, het Maja, de Idee, het Heilige, de Geest.

Het Christendom spreekt op Pinksteren van de Geest in zijn volheid, van de uitstorting van Heilige Geest. Het belijdt sober, maar krachtig en vol ernst: ik geloof in de Heilige Geest.

En iedere Pinkstermorgen stelt ons op-

nieuw en heel eenvoudig voor deze persoonlijke vraag: gelooft gij in die Heilige Geest?

In een heilige geest, die u beschaamt als gij ontrouw wordt aan wat ge kent als het beste in uzelf. En die u, ondanks uw eigen herhaald falen toch weer tot het heilige roept en drijft, en u doet ervaren dat ge alleen daàr de diepste bevrediging voor uw leven vindt.

In een heilige geest, die in het heden zowel als in 't verleden kleine zwakke mensen tot helden maakte, zo dat ze leefden en streefden voor de gerechtigheid en de waarheid, die zij als hoogste werkelijkheid erkenden en waarnaar ze vol vertrouwen bleven uitzien, ook als misschien alles rondom hen bezweek.

In een Heilige Geest, die ook u boven uw natuurlijke zelfzucht uitheft, zodat ge in alle trouw en, als het moet, met zelfverloochening, u geeft aan wat gij voor u als waarheid ziet of als eenvoudige liefdeplicht jegens uw vrouw of uw man, uw ouders of uw kinderen, uw naaste of de gemeenschap.

* * *

Er is - zong Nicolaas Beets eens in een van zijn mooiste gedichten -

Er is een heiligdom van 't hart:

Ontziet het, stervelingen!

Daar woont geweten en gevoel,

Bewustheid van een hoger doel

En drang naar beter dingen.

Daar zetelt zekerheid van God

En onverderfelijk leven,

Daar plichtbesef, erkenenis

Van al wat goed en godlijk is

En waar geluk kan geven.

Daar gaan de kostlijke offers op:

Gebeden, zuchten, tranen,

Die zich zo stil en ongemerkt,

Door al wat om hen woelt en werkt,

Een weg naar boven banen.

De lamp, die daar voor 't outer hangt,

Is door God zelf ontsteken,

O, laat de reine vlam met rust!

Want waar haar licht is uitgeblust,

Gaat alle licht ontbreken.

Wat dunkt u: als we op dit Pinksterfeest ons alleen maar eens diep doordrongen van wat hier in alle eenvoud gezegd wordt van dat onzienlijke heiligdom van 't hart - zouden we dan niet een goed Pinksteren hebben?

G. A. DE RIDDER.

☆ parlementaire flitsen ☆

DE TWEDE KAMER BESPRAK DE EXPORTNOTA

Belangwekkend betoog van onze afgevaardigde drs Korthals

Tot de belangrijkste onderwerpen, welke in de laatste weken vóór de afscheidsdag van de Tweede Kamer in haar huidige samenstelling aan de orde zijn geweest, behoort voorzeker de nota inzake de exportpolitiek.

Nota's van dergelijke aard zijn er de laatste tijd verscheidene geweest. De heer Stapelkamp (A.R.) gaf er in de Kamer een opsomming van: Wij hebben eerst gekregen de Werkgelegenheidsnota, vervolgens een drietal Nota's inzake de industrialisatie, een Nota inzake de loonpolitiek, een Nota inzake de prijspolitiek, een Nota inzake de deviezenpositie, een Nota inzake de emigratie, een Nota betreffende de arbeidsproductiviteit en thans dus een Nota inzake de exportpolitiek.

Dat is in de loop van een tweetal jaren, zoals genoemde afgevaardigde terecht opmerkte, een respectabel aantal. En zij draaiden alle om hetzelfde onderwerp, namelijk: hoe kunnen wij voor het Nederlandse volk een antwoord vinden op de vraag: wat moeten en kunnen wij doen en wat moeten en kunnen wij nalaten met betrekking tot de vraag om voor Nederland blijvende werkgelegenheid te krijgen?

In de belangwekkende en uitvoerige beschouwing, welke drs Korthals voor de V.V.D.-fractie in de Tweede Kamer aan deze nota heeft gewijd, noemde hij deze een stuk van scherp analytische en opbouwende zin, maar tegelijk wilde hij toch niet verhelen, dat hij de verschijning daarvan gaarne eerder had gezien.

Niet alleen, omdat er dan meer tijd van voorbereiding voor een gedegen debat zou zijn geweest, maar vooral ook, omdat het vraagstuk van onze export niet nu pas van belang is geworden, maar het reeds lang is.

Het vraagstuk der industrialisatie is voor ons het vraagstuk van de buitenlandse afzet.

Zodra wij dus besloten, de weg der industrialisatie op te gaan, moest, zo stelde hij vast, onze aandacht direct zijn bepaald bij het vraagstuk van de export. Daarbij komt, dat de concurrentie op de wereldmarkt zwaar zal zijn en dat nog altijd geldt, dat „de eerste klap een daalder waard is”.

Zijn bezwaar was dus, dat wij met de nu voorgenomen maatregelen wel erg laat waren en dat zij — ten onrechte — thans de indruk zouden kunnen wekken van een bepaalde beschermende politiek, die anderen tot tegenmaatregelen zou kunnen nopen en weer anderen tot nog verder gaande beschermende maatregelen.

Toch zou een dergelijke conclusie, indien zij in het buitenland onverhoopt mocht worden getrokken, onjuist zijn, omdat, zoals onze woordvoerder terecht zei, hetgeen bij ons gedaan wordt of zal worden om de export te stimuleren, voor het belangrijkste deel neerkomt op een tegemoetkoming in een situatie, die een gevolg is van de exceptioneel moeilijke omstandigheden, waarin ons bedrijfsleven tengevolge van de uiterst zware belastingdruk op het bedrijf verkeert.

De thans door de Regering beoogde maatregelen beogen dan ook niet een kunstmatige bevordering van de export, maar wel het ten dele opheffen van de rem, die op de export drukt.

In dit verband stelde de heer Korthals het aldus, dat wij de vraag van de lasten op het bedrijfsleven dan ook in wijder omvang aan de orde zullen moeten stellen dan thans het geval is geweest in deze nota.

Ook daarmee hadden wij kunnen voorkomen, dat een oppervlakkig beeld van de buitenlandse markt thans aan de orde zijnde maatregelen zou zien als te zijn van kunstmatige aard.

De mening van de samenstellers van de nota delend, dat een belangrijke verhoging van de agrarische export niet is te verwachten, moest spr. wel concluderen, dat de noodzakelijke gemiddelde uitvoerstijging van f 400 miljoen per jaar gedurende de komende 20 jaar, een zeer zware taak betekent voor de industriële sector.

En is deze taak van exportopvoering van f 400 miljoen per jaar reeds moeilijk in verband met ons kosten-

niveau, zij wordt des te zwaarder, wanneer wij ons gaan verdiepen in wat zij in feite betekent.

Het gaat, zo betoogde drs Korthals, niet alleen om een quantitative verhoging, maar om een kwalitatieve wijziging tevens. Wij gaan daarom met het ombuigen in industriële richting van de economische structuur van ons land niet alleen voort, maar de huidige industriële structuur zelf moet weer worden omgebogen.

Wij moeten, zo stelde hij vast, immers veel meer in de richting van de productie van kapitaalgoederen. Dit is echter een proces, dat jaren zal duren, en men mag zich de vraag stellen of wij daarvoor de nodige kapitalen hebben en of men de verwachting kan hebben, de daarvoor vereiste geschoolde arbeidskrachten ter beschikking te krijgen.

Wij moeten toe naar hoogwaardige klasseproducten. Ons volk zal dus moeten zijn een volk van hoog geklasseerde vaklieden.

En daarvoor zal (zoals van V.V.D.-zijde reeds jaar en dag wordt gepropageerd) nodig zijn bij de beloningen meer prikkel te geven dan thans het geval is, om zich een vak eigen te maken.

Bovendien zullen wij, zoals hij aantoonde, ook aan het vraagstuk der kapitaalvorming meer aandacht moeten gaan besteden.

Erkende de heer Korthals de noodzaak van opvoering van de export naar overzeese gebieden (in dit verband vermeldde hij ook met

Drs H. A. KORTHALS
... te weinig medewerking van
Overheidsinstanties....

grote erkentelijkheid de nuttige en vruchtdragende reizen van Prins Bernhard naar Zuid-Amerika), anderszids wilde hij er toch voor waarschuwen om met onze maatregelen niet te eenzijdig in deze richting te denken en ook aan het afzetgebied in Europa onze ernstigste aandacht te blijven schenken.

Natuurlijk had ook onze woordvoerder een open oog voor de verschuivingen, die zich in de wereldhandel voordoen en hij begreep ook volledig, dat wij moeten oppassen, niet te sterk in de positie te geraken, dat wij met dollars gekochte grondstoffen in Europese valuta terugkrijgen, want daardoor ontstaan uiteraard moeilijkheden. Hij vroeg dus ook de extra-stimulans voor de uitvoer naar overzeese gebieden, maar hij realiseerde zich daarnevens, dat het toch uiterst dubieus is, dat deze de gehele stijging van gemiddeld f 400 miljoen per jaar voor de eerstvolgende twee decennia zullen opnemen.

Gezien de omzetting in de industriële structuur, die hier nodig is, kan men verwachten, dat het nog verscheidene jaren zal gaan duren voor de stroom daarheen op gang komt.

In die tijd zal het van het grootste belang blijven, dat de uitvoer naar de O.E.E.C.-landen blijft stijgen, mede om de werkgelegenheid op peil te houden.

Men zal dan ook naar zijn mening bij het vraagstuk van het treffen van maatregelen in verband met de export het accent moeten leggen op de export overzee, maar daarnaast de export naar de Europese landen niet buiten de te treffen maatregelen moeten laten; dit tenzij men van oordeel is, dat de liberalisatie als zodanig voor ons reeds voldoende zou zijn en ons ook een gunstige positie in de E.B.U. zou waarborgen.

Na vervolgens enige opmerkingen te hebben gemaakt over de verbetering van de bestaande middelen (waarbij voorop staat de uitbreiding van het werkkapitaal van de Herstelbank en de financiering der exportcredieten), over de exportcombinaties, de exportcredietverzekering en de bijzondere exportgaranties, kwam de heer Korthals tot de fiscale maatregelen.

In het begin van zijn rede had spr. reeds gezegd, dat hij de tegemoetkomingen niet zag als een speciale tegemoetkoming. Evenmin zag hij alzo de wetsontwerpen, die, zo merkte hij ietwat ironisch op, „dezer dagen als pepervaten over de vloer rollen en die vermindering van belastingen betekenen”.

Door de harde feiten, zo stelde hij vast (men denke aan de Omzetbelasting met haar „weeldetarief” van 30 pct), is de Regering tot de erkenning moeten komen, dat zij het bedrijfsleven te zwaar heeft belast.

De Regering, zo vervolgde hij, zal begrijpen, dat mijn politieke vrienden en ik er ons over verheugen, dat de Regering nu bij het scheiden van de markt tot die erkenning komt en maatregelen voorstelt.

Overigens leek het hem wel goed op te merken, dat die belastingfaciliteiten niet alleen derving van belastingopbrengsten betekenen, maar, wanneer zij een export-stimulerende werking hebben, ook tot toename van belastingopbrengsten kunnen leiden.

Verder wilde hij bepleiten, ook deze fiscale maatregelen van toepassing te doen zijn op loondiensten, veredelingsverkeer, scheepsreparaties, e.d.

Voor het overige moest de heer Korthals erkennen, dat hij van de aangekondigde maatregelen nog geen verbluffende werking verwachtte.

In dat opzicht vond hij steun bij enige geestverwanten van de minister van Economische Zaken. Prof. dr. Groeneveld heeft er in „De Gelderlander” ook al zijn twijfel over uitgesproken. Die f 60 à f 70 miljoen verlichting, welke is geprojecteerd, betekent op f 2,3 miljard uitvoer naar niet-Europese landen een verlichting van 3 %.

En „De Maasbode” heeft zelfs gesproken van „kruidenierspolitiek” ten aanzien van die fiscale faciliteiten. Onze woordvoerder vroeg zich dan ook af, of niet meer gedaan moest worden dan thans geschiedt.

(Vervolg op pag. 3)

DEZE BURGER

heeft zo juist het Amstelveens-Ouderkerks Weekblad gelezen. (Er zijn méér weekbladen onder de zon dan gij denkt).

Daarin trof mij één bericht zéér sterk, zelfs na alles wat ik de gehele week over de toestand-op-aarde gelezen heb.

Dit: „Te Utrecht slaagde de heer Th. Penders aan de Kruideniersvakschool voor het diploma wegen en zakkenvouwen”.

Ik verzeker U dat dit géén ongepast grapje van deze burger is, die er zich wel voor wachten zal ongepaste grapjes te maken.

Maar ik beschouw dit korte berichtje in dit kleine weekblad toch wél als een grapje van de tijdsomstandigheden en van de glimlachende wereld waarin wij leven; uiteraard met mijn blijdschap en mijn gelukwensen voor Th. Penders, gediplomeerd zakkenvouwer.

De hemel verhoede dat ik voor aarts-reactionair word gehouden; dat ze mij verwijten achteruitstrevend, dom-anti-progressief te zijn. Zulk een smaad ware mij onverdraaglijk, zeker nu ik een zetel bij ons in de gemeenteraad — volgend jaar — ten sterkste ambieer.

Neen, ik ben perfectionist.

Ik zeg maar altijd: wat gedaan moet worden, is waard zo goed mogelijk gedaan te worden.

En wie de dingen zo goed mogelijk doet, wel, die is een mooi diploma waard óók.

Neen, dit is geen grapje.

Dit is dodelijke ernst.

Het is héél goed; het geeft een héél veilig en goed en rustig gevoel aan deze burger en aan de gehele burgerij, dat het wegen en het zakkenvouwen bij de heer Th. Penders, te Ouderkerk, in bekwame, vaardige, gediplomeerde handen is.

Neen, waarlijk, dit is een zéér veilig idee voor

DEZE BURGER.

★ van WEEK tot WEEK ★

„Niet in een hoek blijven zitten” (I)

In een toespraak, die generaal Eisenhower dezer dagen in Frankrijk hield, zei hij onder meer, dat men bij de bestrijding van het communistische gevaar „niet in een hoek kan blijven zitten”. De generaal vervolgde: „Wanneer ge iets kwaads bestrijdt, kunt ge de overwinning niet behalen door U doodstijl te houden.”

Voorwaar een duidelijke en kernachtige uitspraak, die zeker niet alleen betrekking heeft op de bestrijding van het communisme alleen.

Zij is ongetwijfeld van toepassing op de naderende verkiezingsstrijd in ons land, die van ons eist, dat wij alle activiteit ontplooiën, waarover wij kunnen beschikken.

Passiviteit is in deze niet alleen uit den boze, doch in hoge mate gevaarlijk.

Immers, bij de komende verkiezingen gaat het in de eerste plaats om de verdediging van de economische vrijheid, waarbij maar al te licht wordt vergeten, dat daar, waar de economische vrijheid in gevaar is, de geestelijke vrijheid eveneens een grote kans loopt te worden aangetast.

Wie zich dood stil houdt en in een hoek gaat zitten, werkt niet mee. En wie niet meewerkt, werkt zeer beslist tegen.

Mogen de woorden door generaal Eisenhower gebezigd, dan in het bijzonder betrekking hebben op de internationale toestand, men vergete niet, dat het internationale verband wordt gevormd door een groepering van nationale eenheden. Het zal er om gaan, binnen de grenzen van de eigen natie orde op zaken te stellen en er voor te waken, dat de economische en geestelijke vrijheden aldaar in gevaar worden gebracht.

Aldus hebben onze nationale verkiezingen een ruimere betekenis, dan men zich vaak bewust is.

„Niet in een hoek blijven zitten” (II)

Slechts drie weken resten ons nog, alvorens ons volk ter stembus trekt. In deze drie weken moet nog enorm veel werk worden verzet. Doch dit werk kan niet worden verricht door slechts enkelen.

Wij hebben de hulp van alle partijgenoten en geestverwanten nodig. Een ieder helpe daarbij naar vermogen en capaciteiten.

Niet een ieder is het gegeven als spreker voor onze beginselen het land door te trekken. Doch er zijn waarlijk nog wel andere werkzaamheden te verrichten, die even noodzakelijk en even belangrijk zijn. Meldt U daarom bij Uw afdelingsbestuur, opdat dit U een passende taak geve en opdat het al zijn plannen ten uitvoer kan leggen.

Voorts mogen wij nogmaals wijzen op de enorme waarde van het persoonlijke woord en het persoonlijke contact. Men behoeft nog geen spreker van groot formaat te zijn om in eigen kring onze verkiezingsactie met de kracht der overtuiging te steunen.

Wij willen uiteraard op de uitslag van de komende verkiezingen niet vooruitlopen, doch het is wel zeker, dat er duizenden in den lande zijn, die bij de vorige verkiezingen hun stem niet aan de V.V.D. gaven, doch zich thans meer en meer tot onze partij aangetrokken gevoelen.

Voor al deze mensen verwachten bij de komende stembusstrijd enige steun en voorlichting. Resultaten kunnen niet worden behaald, door niets doen.

Er zal hard, heel hard moeten worden gewerkt. Wij kunnen zonder overdrifving zeggen, dat de politieke conjunctuur niet bepaald tegen ons is. Dit moet een aanmoediging voor ons allen zijn, om onze partij versterkt in de Kamer te brengen.

Ook in Uw kring, zijn er, die vaak nog weifelend tegenover onze beginselen staan, maar die als het ware uitgenodigd willen worden om positief kleur te bekennen. Immers, uit zich zelf begint men er in den regel niet over. Deze mensen moet het in hun beslissing makkelijk worden gemaakt.

Aldus gezien is er ook voor het persoonlijk optreden en voor de persoonlijke invloed een enorm

abeidsveld, dat niet onontgonnen mag blijven.

Moge deze kleine aansporing er toe leiden, dat een ieder in eigen kring aan de slag gaat. Drie weken is nog maar een korte spanne tijds.

Hartekreet!

Ook op deze plaats brengt het Hoofdbestuur van onze Partij gaarne dank aan degenen, die hun bijdragen hebben gestort ter versterking van het Verkiezingsfonds.

De noodkreet in dit blad bij herhaling geuit, is door velen niet onbeantwoord gebleven, hetgeen tot een zeer grote voldoening stemt. Dankbaar zijn wij zowel voor de grote als voor de kleine bedragen, die het bewijs zijn, dat men niet alleen met het woord, maar vooral ook met de daad de Partij in de verkiezingsstrijd wenst te steunen.

Nogmaals, aan hen, die voor onze oproep niet onverschillig zijn gebleven, een woord van hartelijke dank.

Ons Verkiezingsfonds werd gelukkig weer versterkt. Dit wil echter nog niet zeggen, dat wij er zijn. Veel, heel veel geld is nog nodig om de stem van de V.V.D. van Noord tot Zuid en van Oost tot West in het land te laten doordringen.

Hoe meer geld het Verkiezingsfonds ontvangt, hoe intensiever onze propaganda. Hoe intensiever onze propaganda, des te meer kans, dat wij in deze verkiezingsstrijd met zetelwinst uit de bus komen.

Daarom doen wij een dringend en ernstig beroep op al degenen, die tot dusverre geen gelegenheid vonden een bijdrage voor het Verkiezingsfonds af te zenden.

Voor een uitgebreide en massale verkiezingspropaganda resten ons minder dan drie weken. Daarom wordt een beroep gedaan op allen, die dit nog niet deden, om ons Verkiezingsfonds te versterken.

Voor al zij, die om welke reden dan ook niet in staat zijn actief aan de verkiezingsstrijd deel te nemen, mogen tot de overtuiging komen, dat zij ter compensatie via het girobiljet onze strijd daadwerkelijk kunnen steunen. Elk bedrag, hoe gering ook, is welkom.

Mogen wij in ons volgende nummer een hele pagina nodig hebben om de bijdragen voor ons Verkiezingsfonds te verantwoorden. Stort nog HEDEN op gironummer 67880 ten name van de Secretaris van de V.V.D. te 's-Gravenhage.

N.V.V. in Textiel (I)

Tegen de Bestuurdersbond Zaltbommel, aangesloten bij het N.V.V., werd dezer dagen voor de Economische Rechtbank te Arnhem twee kwartjes boete geëist, omdat hij principieel in strijd had gehandeld met de Vestigingswet.

Het N.V.V. (Nederlands Verbond van Vakverengingen) had destijds aan het ministerie van Sociale Zaken het verzoek gericht om goedkope textielgoederen aan „economisch zwakkeren” ter beschikking te stellen. Hierop verzocht het ministerie aan enige textielabrikanten een monsterkoffer gereed te maken.

Deze monsterkoffers werden op verzoek van de Bestuurdersbond, aldus weet de Volkskrant te melden, o.m. naar een café in Rossum gezonden en de inhoud daar op het biljart en op tafeltjes uitgestald. Per circulaire werden de leden van de aangesloten bonden vervolgens opgewekt de textielshow te bezoeken en bestellingen te doen, waarbij de echtgenoten van de bestuursleden adviseerden.

Deze bestellingen werden door leden van het bestuur genoteerd en via een ambtenaar van Sociale Zaken doorgegeven aan de fabrikanten. Een paar dagen later konden de klanten, die bij de bestellingen reeds een kwart van het verschuldigde vooruit hadden betaald, het bestelde bij hetzelfde café afhalen.

Een middenstander ter plaatse vond deze handelwijze oneerlijke concurrentie en deed aangifte.

De Officier van Justitie wees er op, dat de Vestigingswet opkomt voor de handeldrijvende middenstand en wel door de ongebreidelde concurrentie te beteugelen.

Wanneer praktijken als de onderhavige

voor die f 1.500.— reservevorming op bovengenoemde basis niet in aanmerking komen”. Gezien dit voorbeeld, dat hem uit de praktijk bereikte, wilde hij dus wel ernstig voor een verlagening dier grens pleiten.

De Stichting voor de Landbouw had er de aandacht van de Kamerleden op gevestigd, dat de faciliteiten ten aanzien van de vereveningsheffing weinig effect zal sorteren wat de agrarische export betreft, juist omdat een groot gedeelte daarvan via een verkooporganisatie loopt.

Daarom bepleitte genoemde stichting niet alleen de vereveningsheffing terug te geven, welke drukt op de laatste schakel in het exportproces, maar ook de vereveningsheffing, welke geacht kan worden in de kostprijs van het product begrepen te zijn.

Onze woordvoerder bracht deze gedachte gaarne onder de aandacht der bewindslieden, evenals de wens om de restitutie van omzetbelasting bij export (art. 15 van het Besluit op de Omzetbelasting) te verruimen in die zin, dat bij export ook de omzetbelasting gerestitueerd wordt, die drukt op de bij de vervaardiging van het geëx-

den voortgezet, betekent dit ernstige schade voor textiel-detailisten. Behalve de geldboete eiste hij publicatie van het vonnis in „Het Vrije Volk”.

N.V.V. in Textiel (II)

Aangezien de uitspraak in deze zaak nog niet is gevallen, willen wij hierop niet vooruitlopen. Doch afgezien daarvan, interesseert ons de juridische kant van het geval minder.

Het gaat hier tenslotte om het feit, dat het, met de socialistische arbeidersbeweging zo nauw verwante N.V.V., de taak van de middenstander gaat overnemen, waardoor het diezelfde middenstand brodeloos maakt.

Wij vragen ons af, hoe de socialisten dit geval kunnen rijmen met hun onvermoeibare pogingen diezelfde middenstand bij de komende verkiezingen voor zich te winnen.

Eenzijds treden de socialisten rechtstreeks in concurrentie met de middenstand, hetgeen er toe leidt, dat zij de middenstand de gelegenheid ontneemen haar brood te verdienen en anderzijds laten men geen pogingen na, diezelfde middenstand naar zich toe te halen, onder het voorwendsel, dat de belangen van de middenstand het best door de socialisten zouden zijn gediend.

Dit is wel een zeer bedenkelijke politiek. Dit voorbeeld moge een les zijn voor alle Nederlandse middenstanders als zij straks naar de stembus gaan, teneinde aan hun definitieve keuze uiting te geven.

Copy en correspondentie voor ons weekblad gelieve men UITSLUITEND te zenden aan de waarn. redactie-secretaris

G. STEMPHER
Telefoon 35343

Prinsengracht 1077 Amsterdam

(Vervolg van pag. 1).

profane geweten en het profaan bestaan. (Mr Stikker in zijn rede op 24 Jan. '48 bij de oprichting onzer partij). Wij horen daarin spreken van de vrijheid als van het recht van de mens op volledige ontwikkeling zijner persoonlijkheid, om op deze aarde te kunnen leven overeenkomstig zijn goddelijke bestemming. Dit beginsel is het beginsel van het Christendom. Die vrijheid is geen ongebondenheid: wie waarlijk vrij is, beseft zijn gebondenheid aan hogere norm (Mr Oud zelfder gelegenheid).

Boersema besluit zijn magistrale boek met deze regels:

„Hij (Thorbecke) kende God, hij kende de mens, hij kende de wereld en het leven, hij kende de samenleving. Hij heeft vormkracht gegeven voor vele jaren, zijn grondwet blijft naar het stramen onze grondwet. Uit dit zijn „Concept of Life” kan het leven geboren worden, dat mens en mensheid kan ontvouwen onder hogere leiding. Naar Zijn laatste doeleinden”.

Inderdaad, zo is het en zo mogen het alle hedendaagse vrijzinnigen in Nederland zien.

Mits zij dan ook tegelijk beseffen, dat Thorbecke's levensvisie - het hoogst denkbare ideaal! - in onze tijd van meer dan ene zijde aangetast en bedreigd wordt.

En dat zij daarom tevens dienen te beseffen, dat ook bij de komende verkiezingen allen, die naar Thorbecke's idealen het leven van enkeling en maatschappij willen helpen ontvouwen, zich met inzet van heel hun persoonlijkheid hebben te geven in de strijd voor de liberale gedachte, gelijk die thans in onze Volkspartij voor Vrijheid en Democratie is belichaamd.

G. A. DE RIDDER.

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

De heer Korthals wees daarbij ook op de binding van de jaarlijkse reserveringen aan een minimum en wel aan een minimum van f 1.500.— Hij betwijfelde zeer of het trekken van zulk een grens wel juist was. Zo wees een brieven-schrijver uit Boskoop hem erop, dat de boomkwekers het in het afgelopen seizoen tot een dollarexport van zeker f 3 miljoen hebben gebracht, maar hij voegde aan die mededeling toe, dat die in hoofdzaak zijn bijeengebracht „door exporteurs, die

porteerde goed gebruikte bedrijfsmiddelen, hulpstoffen en verleende diensten.

Zijn eindconclusie was: deze exportnota bevat veel goede gedachten. Het komt er echter op aan, dat gewerkt wordt in een goede geest.

Op het bedrijfsleven rust een zware taak. Te vaak hoort men echter nog van te weinig medewerking van Overheidsinstanties.

Mogen de ministers nogmaals hun speciale aandacht er aan wijden om er voor te zorgen, dat ook de betrokken Overheidsbureaux niet bureaucratisch, maar op zakelijke wijze „exportminded” zijn.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Waarn. Red. secr. G. Stempfer.
Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Onze lijstaanvoerder 10 Juni a.s. te Groningen

Op Dinsdag 10 Juni a.s. zal de voorzitter van onze Partij mr P. J. Oud in de grote zaal van de Harmonie te Groningen het woord voeren in een bijeenkomst belegd door de Centrale Groningen.

Mr Dr C. Berkhouwer sprak te Amersfoort

Mr dr C. Berkhouwer uit Alkmaar sprak te Amersfoort in Frank's Hotel-Café-Restaurant in een meeslepend betoog over: „De V.V.D. van nu! Waar staan wij en waarheen voert onze weg?“

Spreker nam de politiek van de regeringen van na 1945 onder de loupe. Hij gaf, naar de Afdeling Amersfoort ons bericht, daarbij blijk van een volledige beheersing van onze beginselen in het huidige tijdsgewricht en van een zeer grote kennis van de feitelijke verhoudingen, zowel aan de zijde van de overheid als van de maatschappij. Zonder enige groepering te kwetsen wierp hij een helder licht op de gevaren, die erin schuilen als een politieke partij niet alle geledingen van de maatschappij omvat, zoals de V.V.D. doet.

Zijn interessante rede werd warm ontvangen door een zeer groot aantal toehoorders.

Mr van Riel vond in Apeldoorn een aandachtig gehoor

Op Woensdagavond 21 Mei j.l. hield de afdeling Apeldoorn van de V.V.D. een openbare vergadering.

Spreker was de heer Mr Van Riel. Ondanks het feit dat het de avond voor Hemelvaartsdag was, was de zaal goed gevuld.

Zoals we dat van de heer Van Riel gewend zijn, was zijn betoog boeiend. Na de pauze kregen enige opposenten het woord, waarop een uitstekend debat volgde.

Voor onze afdeling was dit een zeer geslaagde avond.

Den Haag boekte belangrijke ledenwinst

Vijftig aanmeldingen in één week.

De afdeling Den Haag van onze partij heeft onder voorzitterschap van de heer M. C. van Keule een druk bezochte openbare vergadering gehouden op Woensdagavond 21 Mei in de foyers van het Kurhaus te Scheveningen.

Voor de pauze werd het woord gevoerd door drs. C. A. A. van Luttervelt over het onderwerp: waarom het gaat bij deze verkiezingen, en na de pauze sprak drs. H. A. Korthals een zeer belangwekkende rede uit over de buitenlandse politiek.

De avond was zeer geslaagd en zal er stellig toe bijdragen om het aantal geestverwanten in Den Haag nog verder uit te breiden.

Het ledental van de afdeling Den Haag van onze partij stijgt in de laatste tijd sterk. In de afgelopen week konden 50 nieuwe leden worden ingeschreven.

Geslaagde bijeenkomst te Delft

Belangrijke gift voor ons Verkiezingsfonds.

De afdeling Delft van onze partij heeft op Vrijdagavond 23 Mei in hotel Central onder voorzitterschap van de heer A. C. Stoutjesdijk een goed bezochte openbare vergadering gehouden.

Het woord werd gevoerd door de heer D. W. Dettmeijer, lid van het Hoofdbestuur van onze partij, over: De huidige politieke toestand.

In het tweede gedeelte van de avond werd gediscussieerd over het begrip van de Derde Macht, waarbij o.m. een Staatkundig Gereformeerde aan het debat deelnam.

Een geslaagde verkiezingsvergadering, waarbij aan het slot de penningmeester van een der aanwezigen een belangrijke gift voor het verkiezingsfonds van de afdeling in ontvangst mocht nemen.

Nieuws uit Rijswijk

Twee belangrijke vergaderingen

Op Dinsdag 17 Juni a.s. spreekt mevrouw Fortanier-de Wit, om 8 uur n.m. in Hotel Leeuwendaal, voor onze afdeling.

Op Vrijdag 20 Juni a.s. spreekt mr. Oud in de Dierentuin, Den Haag, voor de afdelingen Den Haag, Rijswijk Z.H., Voorburg en Wassenaar.

Correspondentie voor de afdeling Rijswijk Z.H. kan in het vervolg weer worden gezonden aan het adres van de secretaris, A. E. A. Buyn, Bilderdijkstraan 68, Rijswijk Z.H. (telefoon 72 30 38).

Mr Oud spreekt 13 Juni in Schiedam

Mr P. J. Oud spreekt op Vrijdagavond 13 Juni a.s. te Schiedam in de grote zaal van Musis Sacrum, Lange Haven 111-115, over: „Waar het om gaat bij de actuele politieke problemen“.

Aanvang 20 uur. Vragen stellen en debat. Verzuim dit niet!

Stijlvolle herdenking van Mr Harm Smeenge

Op Zaterdag 24 Mei werd door het Drents Genootschap in 't Prov. Museum te Assen de honderdste geboortedag van mr Harm Smeenge herdacht.

Ingeleid door de voorzitter, dr Prake, hield mr H. van Riel, kleinzoon van „Oes Harm“, een voordracht over leven en werken van de grote Drentse liberale voorman.

De zeer originele opbouw en uitwerking van de gegeven materie; de veelal aan familiepapieren ontleende en tot dusver onbekende - historische feiten en anecdoten; de boeiende voordracht van het van geest sprankelende betoog; al deze kenmerken behoeven voor wie de onder-voorzitter van onze partij kent nauwelijks vermelding.

Bijzonder trof ons des sprekers persoonlijke diepe verering voor de herdachte, welk gevoel, ondanks de in dit wetenschappelijk genootschap ge-

Succesvolle tournee van drs. Korthals in het Noorden

Overall bestond groot enthousiasme

In de periode van 13 tot en met 19 Mei is drs H. A. Korthals, plaatsvervangend voorzitter onzer Tweede Kamerfractie, in het Noorden des lands geweest om de kiezers van voorlichting te dienen.

Op de eerste avond, die van 13 Mei, sprak de heer Korthals in Veendam en Winschoten. Naast de heer Korthals sprak ook mevrouw Elema-Bakker, onze Kamer-candidate. De redevoeringen werden met grote aandacht gevolgd. Veendam en Winschoten behouden de herinnering aan een goede vergadering.

Mevrouw Elema-Bakker en de heer Korthals spraken ook de volgende avond samen en wel op een openbare vergadering, welke was belegd door de afdeling Zuidlaren onzer partij. Ook deze avond was uitstekend geslaagd. Vele niet-leden woonde de bijeenkomst bij en zij zullen zeker van de liberale beginselen en de liberale politiek een andere voorstelling hebben gekregen dan zij voordien hadden! Deze avond was dan ook van groot nut.

Donderdag 15 Mei was Meppel aan de beurt. Op de openbare vergadering aldaar was het eerst het woord aan ir L. G. Oldenbanning, die een zeer helder betoog hield over de beginselen onzer partij. De heer Oldenbanning is secretaris van het Drents Landbouwgenootschap en candidaat voor de Tweede Kamer. Zijn redevoering werd door de aanwezigen zeer gewaardeerd. Na hem hield drs Korthals een gloedvol betoog waarin hij de door ir Oldenbanning uiteenzette beginselen toetste aan de praktische politiek. Voorts wees de spreker op de moeilijke internationale situatie en gaf hij een interessante uiteenzetting over de wereldpolitiek. De heer Korthals werd met grote aandacht gevolgd en de aanwezigen hebben een prachtige avond gehad.

Vrijdag 16 Mei is voorts in Steenwijk een openbare vergadering gehouden. Hier was het eerst het woord aan de heer B. Banis, de voor-

paste objectiviteit van beschouwing, aan de aandacht van geen zijner toehoorders kan zijn ontgaan. Het is niet veel mensen gegeven, een blijkbaar zo onuitwisbare indruk bij het nageslacht achter te laten.

Mr van Riel bood vervolgens, mede namens zijn moeder, mevrouw H. A. van Riel-Smeenge, die zich onder het gehoor bevond, aan het bestuur van het Drents Genootschap een schilderij van mr Harm Smeenge ten geschenke, waarvoor terstond een gunstige plaats in het Museum werd bestemd. Tenslotte deelde de burgemeester van Assen, de heer H. J. de Dreu, mede dat B. en W. binnenkort aan de gemeente zouden voorstellen om een straat in Assen de naam van mr Harm Smeenge te geven.

Na een slotwoord van de voorzitter maakten vele aanwezigen gebruik van de gelegenheid, in het museum een kleine expositie te bezichtigen van wat wij hier kortheidshalve als Smeengiana mogen aanduiden.

zitter der afdeling. De heer Banis heeft op zeer heldere wijze een aantal vraagstukken behandeld, die aller aandacht trekken. Zo sprak hij o.m. over de middenstandspolitiek, de belastingpolitiek en de woningbouw. Zijn goed gedocumenteerd betoog, waarin hij de Regering veel critiek niet spaarde, maakte veel indruk. Na de heer Banis was weer het woord aan drs Korthals. Met de grootste aandacht werd deze rede naar gevolg. De stemming op deze vergadering kan niet beter worden getekend dan door het feit te vermelden, dat zij eerst tegen het middernachtelijke uur was geëindigd, maar dat toen nog alle bezoekers aanwezig waren. Van het begin tot het einde zijn deze geboeid geweest door wat zij hoorden. Steenwijk kan op een zeer geslaagde avond terugzien en de afdeling is er daarom in het bijzonder verheugd over, dat zo vele niet aangeslotenen aanwezig waren, wat voor de propaganda voor onze partij van de grootste betekenis is.

De laatste spreektbeurt van de heer Korthals in dit gedeelte van zijn verkiezingstournee vond in Coevorden plaats en wel op Maandag 19 Mei. De opkomst was hier groter dan in enige vergadering die de afdeling sedert de bevrijding had gehouden en de stemming was uitstekend. De aanwezigen hebben zeer gewaardeerd wat zij op deze avond hebben gehoord. Na een korte rede van mr J. W. Boonk uit Emmen heeft drs Korthals in een met grote aandacht gevolgd betoog gesproken over de liberale beginselen en over de toepassing daarvan in de praktische politiek. Zijn uiteenzettingen waren zeer interessant en de aanwezigen waren vol lof over hetgeen zij hadden gehoord.

Op al de genoemde vergaderingen bleek de belangstelling der aanwezigen uit de vele vragen die werden gesteld. Daaruit mag worden afgeleid, dat er voor onze partij en voor onze beginselen een sterk groeiende belangstelling bestaat.

Ontvangen bijdragen voor ons Verkiezingsfonds

Sinds het vorige nummer van dit blad verscheen, zijn wederom een aantal giften door het Hoofdbestuur ontvangen, waarvan hieronder een verantwoording volgt.

Dank aan de gevers!

Dj. de J. te Z. f 5.—; Dr. P. A. O. te G. f 1.50; Jvr. A. M. v. d. G. te L. f 2.50; W. H. K. te 's-G. f 10.—; W. v. d. S. te J. f 10.—; A. M. K. te 's-G. f 10.—; Mw. W. M. v. d. M. D. te M. f 10.—; Mej. P. S. L. v. D. te E. f 10.—; J. S. te G. f 1.—; Mej. F. M. W. te U. f 2.50; J. v. d. E. te 's-G. f 10.—; J. F. A. B. te 's-G. f 5.—; W. B. te 's-G. f 50.—; H. D. N. te K. f 25.—; Mevr. J. O.-G. te W. f 100.—; C. J. R.-de V. te 's-G. f 10.—; W. B. te R. f 5.—; A. M. v. L.-D. te R. f 25.—; H. C. P. G. te A. f 20.—; C. S. K. v. d. C.-S. de G. te 's-G. f 5.—; J. S. de H. te 's-G. f 10.—; J. A. S. te N. f 10.—; Mej. C. M. te A. f 100.—; B. D. A. te N. f 100.—; Mevr. H. H.-M. L. te M. f 1.—; W. H. B. te V. f 25.—; VVD te S. v. G. f 10.—; J. J. F. te R. f 100.—; J. B. te R. f 10.—; A. A. G. te E. f 15.—; A. S. H. te A. f 5.—

Mevr. Fortanier de Wit spreekt in Heerenveen op 6 Juni a.s.

Op Vrijdag 6 Juni a.s. zal ons Tweede Kamerlid mevr. Fortanier-de Wit in Heerenveen spreken over het onderwerp: „Meer vrijheid een perspectief voor iedereen“.

De vergadering zal worden gehouden in de Schouwburg. Aanvang 8 uur

GEEF NAAST UW STEM UW STEUN

Denk ook om ons giro-nummer 67880

Nog immer beschikt het Hoofdbestuur niet over de geldmiddelen, vereist om de landelijke verkiezingscampagne met die intensiviteit te voeren, welke het zich heeft voorgesteld. Daarom doet het Hoofdbestuur een dringend beroep op een ieder, die deze regelen onder ogen komen, niet slechts om zelf persoonlijk bij te dragen; doch ook om te helpen, allen in zijn omgeving, die deze zaak geacht kan worden ter harte te gaan, van de noodzaak van DIRECTE GELDELIJKE BIJSTAND te doordringen.

Elke bijdrage is welkom.

Stort nog HEDEN op gironummer 67880

(ten name van de Secretaris van de V.V.D. te 's Gravenhage).

De sociale paragrafen van ons beginselprogramma nader toegelicht

Het streven naar een synthese tussen Kapitaal en Arbeid dient kenmerkend te zijn voor de verhouding tussen werkgever en werknemer

Een zeer belangrijk onderdeel van ons Partijprogramma wordt gevormd door de z.g. sociale paragrafen, samengevat in de artikelen 19, 20 en 21.

De Partij verlangt, dat de rechtspositie voor alle leden der maatschappij zo goed mogelijk zal worden gewaarborgd. Armoede en gebrek, tengevolge van oorzaken, die de individuele mens niet kunnen worden toegerekend, behoren door een doeltreffende organisatie van sociale verzorging, waar mogelijk op de grondslag van verzekering, te worden gelenigd. Deze organisatie moet zodanig worden ingericht, dat ondermijning van het eigen verantwoordelijkheidsbesef van de individuele mens wordt voorkomen. Aan de individuele krachtsinspanning moet vrije baan worden gegeven door wegneming der maatschappelijke oorzaken, die tussen de leden van het volk ongelijkheid scheppen ten aanzien van hun ontwikkelingsvoorwaarden.

Allen, die in het bedrijfsleven werkzaam zijn, behoren naar het oordeel der Partij belang te hebben bij de uitkomsten der onderneming. De Partij verlangt voorts voor hen een goede rechtsorde met waarborgen tegen willekeurig ontslag.

De Partij verlangt, dat gestreefd zal worden naar zodanige maatschappelijke verhoudingen, dat er werkgelegenheid zal zijn voor allen tegen een beloning die veroorlooft te voorzien in het onderhoud van de werkende mens en zijn gezin en tevens de mogelijkheid laat van sparen. Zij is overtuigd, dat dit doel beter zal kunnen worden bereikt, naar mate het verkeer met het buitenland, zo voor personen als voor goederen en geld, aan minder belemmering onderhevig is.

door de Staat verstrekte faciliteiten teruggrijpt, indien hij inderdaad om ernstige redenen niet meer in staat is in zijn levensonderhoud te voorzien. Immers, zonder een gezonde arbeidslust is er geen verhoging denkbaar van de arbeidsproductiviteit, wordt dus de nationale productie niet vergroot, wordt geen kapitaal gevormd en is de mogelijkheid tot sparen uitgesloten.

Het is juist het eigen verantwoordelijkheidsbesef van de vrije mens, dat aan een goede sociale voorziening ook

door wegneming der maatschappelijke oorzaken, die tussen de leden van het volk ongelijkheid scheppen ten aanzien van hun ontwikkelingsvoorwaarden", aldus luidt de laatste alinea van artikel 19.

Zeer nauw sluit hierop aan artikel 20, dat zegt: „Allen, die in het bedrijfsleven werkzaam zijn, behoren naar het oordeel van de Partij belang te hebben bij de uitkomsten der onderneming. De Partij verlangt voorts voor hen een goede rechtsorde met waarborgen tegen willekeurig ontslag”.

Wij zouden deze uitspraken als één van de belangrijkste van het gehele Partijprogramma willen noemen, omdat zij op een duidelijke wijze omschrijven, hoe de V.V.D. het zeer belangrijke vraagstuk van de verhouding tussen werkgever en werknemer ziet.

De Partij streeft hier naar de enig mogelijke weg om tot een gezonde economie, onderlinge verdraagzaamheid, sociale rust en daardoor een ware geestelijke vrijheid voor alle leden van de maatschappij te geraken.

Deze weg is slechts te bereiken door de synthese te zoeken tussen Kapitaal en Arbeid. Immers, zonder Kapitaal is de factor Arbeid ondenkbaar en omgekeerd.

Beide factoren dienen in een gezond en efficiënt productieproces in overleg, dus in een goede verstandhouding samen te werken. Slechts indien ondernemer en arbeider elkaar de hand reiken, zal in economisch opzicht het hoogst denkbare resultaat kunnen worden bereikt. Dit is niet alleen in het belang van de ondernemer, maar evenzeer van de degenen, die bij hem in dienst zijn.

Het is een gelukkig verschijnsel, dat dit besef de laatste tijd bij de arbeiders meer veld gaat winnen. De arbeider is niet langer meer de slaaf in het bedrijf, doch neemt een eigen zelfstandige plaats in. Ook zijn stem wordt gehoord.

Meer en meer treft men de vorm

aan, dat ook de arbeider — zij het dan in nog bescheiden mate — in de onderneming waar hij werkt, financieel is geïnteresseerd, hetzij door het bezit van kleine obligaties of spaarbrieven, hetzij dat hij op andere wijze deelt in de winst van de onderneming.

Het is deze laatstgenoemde ontwikkeling, die de V.V.D. krachtig wenst te bevorderen. Immers, hoe meer belang de arbeider heeft bij de uitkomsten van het bedrijf, waarin hij werkt, hoe meer zijn initiatief zich zal ontplooiën, hoe meer voordeel de onderneming hierbij zal hebben.

Dit alles moge nog eens goed worden gelezen en herlezen door hen, die met welk oogmerk ook, wilens en wetens de V.V.D. in de schoenen willen schuiven, dat zij het met de belangen van de werknemers niet ernstig zou menen.

Er is maar één weg, waarmede de werknemer is gediend, nl. de samenwerking met de ondernemer. De klasvorming, zowel van werkgevers — als van werknemerszijde — door de socialistische partijen en de praktijk nog steeds voorgestaan, betekent een ramp voor de vrije mens. Slechts, het zij hier nog eens met nadruk herhaald, indien beide partijen de handen ineen slaan, zal de maatschappij pas de voorwaarden kunnen opbrengen, waaronder het mogelijk is in volledige geestelijke vrijheid en zonder materiële nood te leven.

Het zou ongetwijfeld aanbeveling verdienen, indien dit standpunt op een zo ruim mogelijke schaal werd verbreid, temeer, omdat van socialistische zijde de massa hiervan onkundig wordt gehouden.

„De Partij verlangt, dat gestreefd zal worden naar zodanige maatschappelijke verhoudingen, dat er werkgelegenheid zal zijn voor allen, tegen een beloning, die veroorlooft te voorzien in het onderhoud van de werkende mens en zijn gezin en tevens de mogelijkheid laat van sparen”.

Bovengenoemde eerste alinea van artikel 21 spreekt zeer duidelijk voor zichzelf, waarbij niet is vergeten de bijzondere nadruk te leggen op het sparen, waaraan niet alleen een belangrijk voordeel voor de nationale economie is verbonden, doch waarvan

(Vervolg op pag. 6)

van verzekering, te worden gelenigd”. Deze zinsnede, voorkomende in artikel 19, vormt wel een overduidelijk argument tegen het fabeltje, dat de V.V.D. zich tegen sociale maatregelen zou verzetten. Niets is minder waar dan dat.

Integendeel, met recht kan de V.V.D. zich er beroemen, dat zij op het stuk der sociale voorzieningen een zeer vooruitstrevend standpunt inneemt. Dit is ook begrijpelijk, indien er nog eens de nadruk op wordt gelegd, dat de V.V.D. strijdt voor de rechten van de vrije mens.

De mens kan niet waarlijk vrij zijn, indien hem niet een rechtspositie in de maatschappij is gewaarborgd. Het zou indruisen tegen elk gevoel voor vrijheid en recht, indien zou worden getolereerd, dat armoede en gebrek, ontstaan buiten de wil van het individu om, de maatschappelijke en geestelijke positie van dit individu zouden aantasten.

Teneinde tegen de aldus ontstane armoede het hoofd te kunnen bieden, eist de V.V.D. een goede sociale voorziening voor hen, die tegen hun wil, door welke omstandigheden dan ook, aan deze armoede of dit gebrek ten prooi vallen.

Deze sociale voorziening moet echter niet aldus zijn gericht, dat zij elke stimulans tot werken doodt. De V.V.D. wil deze sociale voorziening niet zien als een douceurtje van de Staat, dat ten koste van de gemeenschap kwistig wordt uitgedeeld aan a-sociale elementen, die klaplopen op de arbeidsprestaties van anderen.

Daarom is in artikel 19 dan ook uitdrukkelijk gesteld, dat de sociale verzorging „zodanig moet worden ingericht, dat ondermijning van het eigen verantwoordelijkheidsbesef van de individuele mens wordt voorkomen.”

De V.V.D. is bepaald een tegenstander van een politiek van potverteren en het laten eten uit de Staatsruif uit overwegingen van politiek-propagandistische aard, teneinde bij de massa in het gevele te komen. Het mag wel eens duidelijk worden gezegd, dat het de massa zelf is, die van een dergelijke politiek het slachtoffer wordt. Immers, een goede sociale voorziening mag nimmer gebaseerd zijn op de nationale armoede.

De sociale voorziening krijgt ook pas dan haar juiste betekenis, indien het individu zijn beste krachten in het productieproces geeft en pas op de

in ethisch opzicht zulk een hoge waarde geeft. Immers, in geval van onmacht bedelt men bij de Staat niet om een fooi, doch put men uit het grote reservefonds, dat men door middel van de eigen arbeidskracht mede heeft helpen tot stand komen.

„Aan de individuele krachtsinspanning moet vrije baan worden gegeven

En nu RITMEESTER

een man, die zijn sporen in de maatschappij wel verdiend heeft en die gij allen kent als een goed, nijver en bekwaam lid van onze Tweede Kamerfractie.

Hij „bezocht” (zoals dat heet) en hij „doorliep” (zoals men dat gemakkelijk pleegt te noemen) de H.B.S. te Amersfoort en deed later examens voor surnumerair bij de directe belastingen.

In allerlei functies bewoonde de jeugdige belasting-ambtenaar talloze steden: Maastricht, Groningen, Winschoten, Assen, Leeuwarden.

Leeuwarden bracht de ommeekeer: dáár werd hij immers niet slechts lid van de vroede vroedschap, doch tevens (in 1927) wethouder van Financiën, en daar hadt gij de fiscale en ambtelijke poppen aan het dansen, want dit duldde „Den Haag” niet: wethouder en belastingambtenaar - zeiden de hoge heren - is onverenigbaar.

Een ander soort man dan Ritmeester zou dan het wethouderschap, terwille van de ambtelijke baan, niet aanvaard hebben. Maar Ritmeester aanvaardde het wethouderschap wél en bedankte voor zijn baan. Zo kwam hij op de fiscale non-actief-lijst.

„Ik had toen weldra”, zegt hij, met plezier aan die prettige toestand terugdenkend, „ik had toen weldra met iedereen ruzie. In Den Haag en in Leeuwarden”.

Doch later kwam hij toch weer terug bij de belastingen, terwijl hij Leeuwardens wethouder blééf.

Blijkbaar was hij een goed wethouder, want op 1 April 1936 werd

hij benoemd tot burgemeester van Den Helder, een ambt dat hij tot voor kort vervuld heeft; met één afschuwelijke onderbreking: in de oorlog ondervond hij de verschrikking der Duitse concentratiekampen aan den lijve.

Wanneer ge hem vraagt: „Meneer Ritmeester, wat is Uw grootste liefhebberij?” Dan luidt het korte antwoord: „werken”.

— „En verder, meneer Ritmeester?”

— „Ik lees graag. Vooral historie. Ik houd bijzonder veel van geschiedenis. En een enkel detectiefje óók wel”.

— „Nog méér?”

— „Behalve de sport die „politiek” heet; vroeger óók: voetballen, fietsen en zwemmen”.

Ritmeester was een der actiefsten in de voormalige Vrijzinnig-Democratische Bond; ouder geworden, doch geenszins minder actief (ondanks een lichte hardhorigheid) is hij nu een uitstekende man voor onze V.V.D. in de Tweede Kamer, met een véélzijdige belangstelling.

Met plezier denkt hij terug aan de tijd dat hij secretaris was van de Commissie voor de Opbouw van Drente. „Dat was machtig interessant; „prachtig sociaal werk werd door die Commissie gedaan”.

Sociale zorg is, sedertdien, de hoofdzaak zijner activiteit geweest. Met financiële werkzaamheden op velerlei terrein. En verder: hoofdbestuurder Dorus Rijkersfonds; Koninklijke Nederlandse Vereniging Onze Vloot; A.N.W.B.; Lid Generale Commissie Zuiderzeesteenwet.

Om het belangrijkste te noemen. Want als burgemeester kwamen daar natuurlijk tal van bemoeiingen bij, waarvan vooral die op gezondheidsgebied den Helder's eerste burger belang inboezemden.

De heer Ritmeester maakt op de bezoeker-met-blocnote-en-pen een gezellige indruk. Méér die van een debonaire zeeman-aan-de-wal, dan van een heer die zich aan aanslagbiljetten te buiten gaat. Een heer, die iets van de zee in zijn wezen heeft, een even zorgvuldig als rondborstig man, zowel in zijn uiterlijk als in zijn werkzaamheid voor gemeenschap en gemenebest.

In Juni zal wel blijken dat zijn kiezers hem terug willen zien op het Binnenhof. E.

(Vervolg van pag. 5)

voorts een zeer belangrijke opvoedkundige waarde uit gaat. Het aankwelen van de spaarzin bevordert de verantwoordelijkheid van het individu en leidt daardoor tot gezonde maatschappelijke verhoudingen, niet alleen in materiële, doch eveneens in geestelijke zin.

De Partij is dan ook overtuigd, dat het bovenstaande „beter zal kunnen worden bereikt, naarmate het verkeer met het buitenland, zo voor personen als voor goederen en geld, aan minder belemmeringen onderhevig is”.

Voor een politieke partij, die zich Volkspartij voor Vrijheid en Democratie noemt, is dit een consequent standpunt. De ware vrijheid, zowel materieel als geestelijk, kan men aan de landspalen geen halt toeroepen. De ware vrijheid van het individu is slechts gewaarborgd, indien zij internationaal is geïntendeerd. Dit houdt in, dat de mens zich met zijn middelen zo vrij mogelijk moet kunnen bewegen.

Slechts indien onze samenleving naar bovenstaande beginselen wordt ingericht, zullen onze hoogste goederen Vrijheid en Democratie pas in hun ware en volle betekenis kunnen uitgroeien.

Lijsten van Candidaten

voor de verkiezing van de leden voor de Eerste Kamer der Staten Generaal, zoals deze door onze leden van de Provinciale Staten zijn opgesteld.

Voor de provincies:

Groningen, Drenthe, Overijssel en Gelderland: Louwes H. D., Ulrum; De Vos van Steenwijk R. H., De Wijk; Wolff W. L., Apeldoorn; Groeneveld R., De Krim (gem. Gramsbergen); Scheltema geb. Conradi E. A. J., Haarlem; Blijdenstein A. J., Enschede; Homan J., Assen; Siebers H. S., Groningen; Schouten, A., Culemborg.

Noord-Holland en Friesland: Wendelaar W. C., 's-Gravenhage; Vonk G., Haarlem; Falkema J. J. G. S., Heerenveen; Oud P. J., Rotterdam; Scheltema geb. Conradi E. A. J., Haarlem; Van Overkluft J. A., Munnekezijl (post Visvliet).

Zuid-Holland: Molenaar A. N., Wassenaar; Van der Mandele K. P., Rotterdam; Oud P. J., Rotterdam; Twijnstra T. J., Bilthoven; Scheltema geb. Conradi E. A. J., Haarlem; Van de Griend J., Mijnsheerenland; Fockema Andreae W. H., Rotterdam; Wilkens, J., Wassenaar; De Grooth G., Leiden.

Utrecht, Noord-Brabant en Zeeland: Twijnstra T. J., Bilthoven; Lindenbergh D. W., 's Heer Arendskerke; Scheltema geb. Conradi E. A. J., Haarlem; Kloezen J. H., Breda.

DRS KORTHALS SPREEKT VOOR DE RADIO

Stemt 10 Juni a.s. af op Hilversum II

Op Dinsdag, 10 Juni a.s. van 19.45—20 uur zal, behoudens wijziging, in het kader van de radio-uitzending van de politieke partijen in de weken voor de verkiezingen, een rede door ons Tweede Kamerlid, drs H. A. Korthals, worden gehouden over Hilversum II, golftegen 298 m.

Stemt dus allen op Dinsdag 10 Juni 19.45 uur n.m. af op Hilversum II.

Nog eens!

HET DUPLICAAT- BEVOLKINGS- REGISTER

In ons n^o. van 5 April opperden wij bezwaren tegen het voornemen der regering, een duplicaat te doen samenstellen van onze bevolkingsregisters voor het geval deze door oorlogshandelingen vernietigd zouden worden.

Het hoofdbestuur van de Vereniging voor Bevolkingsboekhouding komt thans met de verklaring, dat heel dit duplicaat van weinig nut kan zijn, omdat 70% van de levende bevolking in dat archief niet voorkomt, tengevolge van de veelvuldige mutaties. Voor het herstel der eventueel vernietigde bevolkingsregisters zal men echter juist de gegevens over die ontbrekende 70% nodig hebben.

Aldus lezen wij in Trouw.

Wij maken hiervan melding, niet alleen om uiting te geven aan onze hoop, dat de Volksvertegenwoordiging een stokje zal steken voor dit door deskundigen nu als onnuttig gekwalificeerde plan, dat in uitvoering zeer kostbaar zou blijken, maar ook omdat wij dit hele plan symptomatisch achten voor de geest die op onze departementen hoogtij viert. De overheid wordt meer en meer tot „administratie” met alle bureaucratische rompslomp, daaruit voortvloeiende. Heeft zij - zo vroegen wij - met het oog op mogelijk oorlogsgevaar geen belangrijker dingen te doen? Heeft - zo voegen wij daar thans aan toe - bittere ervaring haar niet geleerd, dat een eventuele bezetter wel over andere dan bureaucratische middelen beschikt om zijn geweldenaarshand te leggen op wie hij zoekt? En heeft - omgekeerd - iedere Nederlander zijn „tweede distributiestamkaart” en zijn bonkaarten niet gekregen, ook als het met zijn persoonsbewijs of zijn officiële gegevens bij de „administratie” niet helemaal in orde was?

Na de bevrijding begon de „administratie” weer op volle toeren te draaien. Maar toen duurde het dan ook een jaar, eer er verkiezingen konden worden gehouden. Intussen zorgde onze onvolprezen administratie ervoor, dat niet alleen alle radio's en auto's, heel onze veestapel en nu ook

Zeg het ook een ander: IEDERE STEM TELT

Over het stemmen in een andere gemeente en het stemmen bij volmacht

Het Hoofdbestuur spoort alle Afdelingsbesturen en Correspondenten aan, te voorkomen, dat door een onvoldoende gebruikmaken van de gelegenheid, door de nieuwe Kieswet ten aanzien van het stemmen in een andere gemeente en het stemmen bij volmacht, geboden, stemmen ONNODIG VERLOREN gaan!

Het vestigt derhalve op deze plaats nogmaals met klem de aandacht op de thans geschapen mogelijkheden, waardoor ZIEKEN, OUDEN VAN DAGEN, ZAKENLIEDEN, VACANTIEGANGERS en wellicht ook voor herhalingsoefeningen opgeroepen MILITAIREN hun stemplicht zullen kunnen vervullen.

Immers:

1. De kiezer, die blijkens een geneeskundige verklaring tengevolge van zijn lichamelijke toestand vermoedelijk niet in staat zal zijn persoonlijk aan de stemming deel te nemen, kan bij volmacht stemmen. Hiertoe moet men vóór 11 Juni a.s. een met redenen omkleed verzoek indienen bij Burgemeester en Wethouders van de gemeente, waar men in het Kiezersregister is ingeschreven. Het daarvoor vereiste formulier is ter Secretarie van elke gemeente gratis verkrijgbaar (Hoofdstuk K van de nieuwe Kieswet).

Denkt men op 25 Juni a.s. afwezig te zullen zijn, dan kan men:

2. Stemmen bij volmacht. Ook het formulier voor dat (vóór 11 Juni a.s. in te dienen) verzoek aan Burgemeester en Wethouders van de gemeente, waar men in het Kiezersregister is ingeschreven, is op de Secretarie van elke gemeente kosteloos verkrijgbaar (Hoofdstuk K van de nieuwe Kieswet).

3. Stemmen in een andere gemeente. Men kan ook verzoeken in een andere bij dat verzoek aan te wijzen gemeente aan de stemming deel te mogen nemen. Indien men van deze gelegenheid gebruik wenst te maken, kan men tussen 14 Mei en 11 Juni a.s. op de Secretarie van elke willekeurige gemeente daarvan IN PERSOON mededeling doen. (Hoofdstuk J van de nieuwe Kieswet).

Men heeft dan op 25 Juni alsnog de keuze, zijn stem uit te brengen of in de gemeente, waar men in het Kiezersregister is ingeschreven, of in de gemeente, welke men heeft uitgekozen. Men kan echter niet tegelijk verzoeken om in een andere gemeente en om bij volmacht te mogen stemmen.

AAN IEDER VAN ONZE AFDELINGEN, CORRESPONDENTEN EN INDIVIDUELE LEDEN DE TAAK, VOOR TIJDIGE VOORLICHTING EN ASSISTENTIE TE ZORGEN EN TIJDIG DE VERZOeken IN TE DIENEN!

Hoogland & Massee, N.V.

DORDRECHT
Tel. 3344-3345
Dir. F. J. Ludéus

Werktuigen, gereedschappen en materialen voor de Industrie — Sinds 1876

★
Pijpen en Fittings, Appendages, Bouten en Moeren

SIMPLUS BRANDBLUSAPPARATEN

ons effectenbezit keurig geregistreerd zijn, zodat een eventuele nieuwe bezetter slechts op de administratieve knop heeft te drukken, wanneer hij, op welk gebied ook, wil weten hoe het er precies met ons voorstaat. De uitgekleden Nederlander mag zich dan troosten met de gedachte, dat er ergens in Canada of zo een duplicaat onzer bevolkingsadministratie ligt, dat, na een tweede bevrijding, de wettige

overheid dan tenminste weer dertig procent van de gegevens aan de hand doet over de bevolkingstoestand.... zoals die vóór de bezetting was!

Maar schuilkelders zijn er na '45 nog niet gebouwd en heel de verdere bescherming der burgerbevolking bestaat nog slechts op papier. 't Zij grif toegegeven: dat is, van administratief standpunt bekeken, nu net precies ideaal!

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Meijuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 10, Haarlem.

Amsterdam verwacht V.V.D.-sters uit geheel Noord-Holland

Belangrijke bijeenkomst op 12 Juni a.s.

De Vrouwengroep van de afdeling Amsterdam van de V.V.D. wil gaarne het hare ertoe bijdragen om de komende verkiezingen een succes voor onze partij te doen zijn. De Vrouwengroep meent, dat het stimulerend werkt

om leden uit andere afdelingen te ontmoeten en met haar van gedachten te wisselen.

Om hiertoe te komen heeft zij het voornemen op Donderdag 12 Juni a.s. een bijeenkomst te beleggen voor alle V.V.D.-sters in de provincie Noord-Holland.

Het ligt in de bedoeling om 12 Juni om 3 uur n.m. samen te komen in de vrouwenclub, Keizersgracht 580, (bij de Spiegelstraat). Mevrouw Schouwenaar—Fransen, oud Gemeenteraadslid te Rotterdam, zal daar spreken over: „Burgerzin en Burgerschap”.

Om het onderling contact mogelijk te maken en tezamen nog eens van gedachten te kunnen wisselen over de problemen, die ons allen na aan het hart liggen, is er na afloop van de vergadering gelegenheid deel te nemen aan een gemeenschappelijke maaltijd, eveneens in de Vrouwenclub, om 6 uur. Daarna houdt mevr. mr J. M. Stoffels-van Haften een korte causerie over „Het belang van deze verkiezingen”.

Natuurlijk rekent de Amsterdamse Vrouwengroep op grote deelname en zij hoopt, dat haar initiatief

instemming en t.z.t. navolging zal vinden.

Degenen, die aan de maaltijd (ad f 3.50 alles inbegrepen) wensen deel te nemen wordt verzocht zich aan te melden bij mevrouw M. M. C. Spanjaard-van Someren Brand, P. C. Hooftstraat 19, Amsterdam.

Mevr. J. M. P. Edel-Visser, Presidente.

Mevr. M. M. C. Spanjaard-Van Someren Brand, secr.

Geslaagde middag in Bussum

De vrouwengroep Bussum, Naarden, Hulzen is bijegekomen ten huize van mevrouw de Haan-van Rossum in Bussum.

De heer dr A. J. Vis, sinds kort terug van een studiereis in Amerika, sprak over het onderwijs aldaar.

Voor deze interessante lezing was de belangstelling groot en er werden veel vragen gesteld. Bovendien was het mooi weer en kon de thee in de tuin gebruikt worden. Al met al een geslaagde middag.

Nationale Vrouwenraad houdt algemene vergadering

Ook onze leden hebben toegang.

De Nationale Vrouwenraad, waarbij de organisatie „Vrouwen in de V.V.D.” thans is aangesloten, houdt op 10 en 11 Juni de jaarlijkse algemene vergadering in Haarlem. De leden van alle aangesloten organisaties hebben toegang.

Programma's zijn te krijgen bij de N.V.R., Van Neckstraat 26, Den Haag.

Er zullen verschillende verslagen uitgebracht worden o.a. door de Vrouwen in de V.V.D. Behandeld wordt verder het vraagstuk van de wettelijke regeling van de adoptie.

Willen leden, die bereid zijn eventueel een deelneemster logies te geven, dit berichten aan mevr. mr H. G. C. Mijnsen-Gelink, Overboschlaan 17, Heemstede?

Het is niet vooruit te zeggen, of van haar aanbod gebruik gemaakt zal worden. J. H. S.

POLITIEK *Opinie-* *Onderzoek*

Welke vindt U de 5 belangrijkste punten van de onderstaande 15 V.V.D. programma-punten, die hier in willekeurige volgorde zijn afgedrukt?

Doe mee aan deze prijsvraag en U kunt f 1000.- verdienen!

Wat moet U doen?

1. Lees de 15 V.V.D. programma-punten. Maak dan 5 hokjes zwart en wel de 5 hokjes die staan vóór de 5 punten welke U het belangrijkste vindt.
2. Vermeld op de daarvoor bestemde plaats Uw naam en volledig adres (s.v.p. duidelijk in blokletters invullen).
3. *Knip daarna deze advertentie uit* en stuur haar in een gefrankeerde enveloppe naar de V.V.D., Postbus 441, Den Haag (geen andere correspondentie insluiten).

Wie wint de Hoofdprijs?

Alle deelnemers(sters) *tezamen* bepalen de uitslag van het „Opinie-Onderzoek”. Want de 5 punten die de meeste stemmen behalen, zijn beslissend voor deze uitslag. Wie in zijn „Opinie-Onderzoekstembiljet” deze 5 punten heeft ingevuld, komt in aanmerking voor de hoofdprijs. Zijn er meer die een juist ingevuld stembiljet opsturen, dan wordt onder hen de winnaar door het lot aangewezen.

Vorm zelf Uw oordeel!

Raadpleeg daarom alle V.V.D. brochures, advertenties etc. Neem kennis van de redevoeringen enz. Tracht dan Uw 5 punten te vinden.

Vijftien punten uit het Verkiezingsprogram van de V. V. D.

- Aaneensluiting van alle democratische Staten voor het bewaren van de vrede en ter verdediging van de Christelijke beschaving tegen het communisme.
- Aanmerkelijke verlichting van de belastingdruk die de spaarzin en de groei van het bedrijfsleven belemmert.
- Behandeling van de Nederlandse oorlogsslachtoffers in Zuid-Oost Azië op gelijke voet met die in Nederland.
- Beperking van de overheidsbemoeiing met het bedrijfsleven en bevordering der samenwerking van werkgevers en werknemers, niet van bovenaf maar van onderop.
- Bescherming van de burger tegen ambtelijke willekeur.
- Bundeling van krachten om zwaarder tegenwicht te bieden tegen het door de P.v.d.A. voorgestane en door de K.V.P. niet voldoende tegengegane staatsocialisme om zo naast deze machten een derde macht te vormen.
- Gelijkstelling van man en vrouw voor de wet.
- Gezond geld is eerste eis voor sociale zekerheid voor allen.
- Maatregelen tegen de duurte ter verlaging van de kosten van levensonderhoud.
- Nieuw Guinea moet onder Nederlands gezag blijven, totdat zijn bevolking over eigen lot kan beschikken.
- Pal staan voor de persoonlijke vrijheid en verzet tegen het streven om de Staat almachtig te maken.
- Verlossing van de middengroep uit de benarde positie, waarin zij door de na-oorlogse Kabinetten is gebracht.
- Versnelde woningbouw tot spoediger opheffing van de woningnood en van het gedwongen samenwonen.
- Versterking van de positie van de openbare school en gelegenheid tot volle ontplooiing voor iedere gebleken bekwaamheid.
- Verzet tegen nivellering der beloningen, maar loon naar prestatie.

Inzenden vóór 25 Juni 1952. Alles wat na deze datum binnenkomt is van deelneming uitgesloten. De uitslag wordt zo spoedig mogelijk bekend gemaakt. Over deze „Opinie-Onderzoek”-prijsvraag kan NIET worden gecorrespondeerd.

f. 3000.- aan schitterende prijzen

- Hoofdprijs:** f. 1000.- in contanten
- 2e prijs:** Bromfiets of elektrische naaimachine.
- 3e prijs:** Prachtig fototoestel of elektrische wasmachine.
- 4e prijs:** Nieuw model radio-toestel desgewenst autoradio.
- 5e prijs:** Moderne portable schrijfmachine of nieuwe stofzuiger-vloerwrijver combinatie.
- 6e prijs:** Prachtige keukenuitzet of tafelcassette.
- 7e prijs:** Dames- of herensportrijwiel
- 8e prijs:** Gramfoonplaten-speler voor aansluiting op radio.
- 9e prijs:** Dames- of herenarmbandhorloge.
- 10e prijs:** Vulpenset of Encyclopaedie: „De Kleine Winkler Prins”.

Vul hier Uw naam en adres in:

NAAM:

STRAAT:

PLAATS:

Stemt Mr OUD V.V.D. lijst 5

VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

N.V. Nederlandsche
Caoutchouc- en Gutta-
Perchatabriek

v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

Technische
rubberartikelen

MAGGI'S
KALFSBOUILLONSOEP

de nieuwe Maggi's Soep, die nu al tal van huisvrouwelijke harten veroverd heeft! En geen wonder, want Maggi's Kalfsbouillonsoep, waarin het fijnste kalfsvlees verwerkt wordt, is een bijzondere delicatessen. Een heerlijke, romig-zachte crème-soep, waartoe iedereen verrukt is. Begin morgen Uw maaltijd met deze verrukkelijke soep. Een beter begin is er niet!

Een soep om van te smullen!

Voor dagelijks gebruik!

DE JONG'S
CHOCOLADE
CHOCOLADE
HAGELSLAG
De eenige echte!

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN“

BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter

DROOGDOK 115 x 30 Meter

DE ROTTERDAMSCH
DROOGDOK MIJ. N.V.

N.V.
W. A. HOEK'S

MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
Hoofdkantoor en Machinefabriek
te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en ledereen druk.
Installaties voor de bereiding van zuurstof, stikstof, enz.

Abraham van Stolk & Zoonen N.V.

Houthandel

Schaverij - Zagerij

Vuren - Dennen - Oregon Pine - Pitch-Pine - Heipalen

Rotterdam, Telef. 35400 - Postbus 1100

Internationale bankzaken

Voor Uw zaken met Azië beschikken wij over 15 kantoren in Indonesië en eigen vestigingen in Bombay, Calcutta, Bangkok, Singapore, Hongkong, Kobe, Tokyo.

Inlichtingen verstrekken onze kantoren in Nederland:

Amsterdam, Singel 250
Rotterdam, Mathenesserl. 235
Den Haag.

Lange Vijverberg 11

NATIONALE HANDELSBANK N.V.

gevestigd sedert
1863

SMIT
SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek

BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

Jong **ACADEMICUS**, drs. sociale aardrijkskunde (keuzevak economie) en ind. jur. cand., 29 jaar, ongehuwd, met bank- en publicistische ervaring, thans lyceumleraar zoekt afwisselende werkkring op internationaal terrein (b.v. consulaat, handel, verkeer, journalistiek) met eventuele uitzending naar het buitenland. Br. onder no. 204, kantoor van dit blad.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Maakt propaganda
voor lijst 5

DE TOEKOMST VAN ONS LAND STAAT OP HET SPEL

Ons gezin en onze cultuur mede in het geding

Maria Tesselschade, de zeventiende eeuwse dichteres, moet, als wij de schrijver Conrad Busken Huet willen volgen, hebben uitgemunt door een talent van de eerste rang. Haar gedichten hebben niet alleen diepe zin, zij getuigen van een grote oorspronkelijkheid.

„Zij heeft een eigen blik op de geschiedenis van haar land”, zegt de bovengenoemde auteur. „Ook wanneer zij stamelt vindt zij uitdrukkingen die haar alleen toebehoren”. En hij voegt er in bewondering aan toe: „Het portret van de achttien-jarige door Goltzius is buiten vergelijking het bekoorlijkste vrouwenbeeld der zeventiende eeuw”.

Is dit geen schilderij ten voeten uit van een fascinerende vertegenwoordigster van de Nederlandse vrouw in de letteren der Gouden Eeuw. Bij deze schildering in „Het land van Rembrandt”, de studie, die Huet wijdde aan de Noord-Nederlandse beschaving in de zeventiende eeuw, stond ik dezer dagen in gedachten stil.

Is het een wonderlijke combinatie haar te zien in verband met de verkiezingen, die het Nederlandse volk over enkele weken tegevoert gaat?

Ik meen van niet.

Ons volk voert een zware strijd om zijn economisch bestaan. Het geeft enorme sommen uit voor zijn militaire defensie, die het bezig is in samenwerking met andere vrije volken op te bouwen, doch wij zouden, dunkt mij, onze tijd niet goed verstaan, als wij niet diep doordrongen zijn van de gedachte wat de wezenlijke zin is van deze uitgaven.

De zin van de lange militaire dienstplicht van onze mannen, de zin van de zware belastingen, die het volk drukken, zij worden gebracht in het besef, dat het tenslotte gaat om hogere geestelijke waarden, die tezamen de Nederlandse cultuur vormen.

Godsdienst, kunst, wetenschap, opvoeding en onderwijs, onze sociale voorzieningen, kortom de gehele Nederlandse stijl van leven vormt de inzet van deze strijd om ons volksbestaan. De V.V.D. ziet het dan ook als een eerste plicht er naar te streven, de Nederlandse samenleving zó te maken, dat alle groepen van de bevolking zich werkelijk deel gevoelen van deze gemeenschap.

Als in de zeventiende eeuw zal het Nederlandse volk moeten tonen, dat het in staat is nieuwe wegen te vinden om nieuwe exportmarkten te ontdekken voor zijn producten; om de wetenschap omhoog te stuwen door wetenschappelijke onderzoekingsarbeid op ruime schaal te ondersteunen; door in veel ruimere mate dan nu het geval is, beurzen ter beschikking te stellen van begaafde jonge mensen, een wijs oud-vaderlands woord in-dachtig: de cost gaet voor de baat uit.

Het gezin is de plaats, waar de opvoeding van onze kinderen primair thuis behoort, doch daarnaast zullen onderwijs en opvoeding in school, en buiten schoolverband, onze kinderen in staat moeten stellen overal in de wereld zich een bestaan te veroveren.

Zij zullen gevormd moeten worden tot mensen, die niet alleen van rechten spreken, doch die daarnaast geleerd hebben verant-

door

Mevr. A. Fortanier-De Wit

woordelijkheid te aanvaarden en verplichtingen na te komen.

En ten slotte zullen zij de Nederlandse samenleving moeten maken tot een gemeenschap, waarin een ieder, die bereid is zich in te spannen, een plaatsje in de zon kan vinden. Een samenleving, waarin het peil van de sociale voorzieningen hoog kan zijn als het besef diep geworteld is, dat dit peil slechts gehandhaafd kan worden, als een ieder bereid is hard te werken en de belastingen niet hoger opgeschroefd worden dan nodig is.

De huidige belastingen zijn hoger dan nodig is. Zij verhinderen de mensen om te sparen en zich eigen bezit te verwerven, zij ondergraven de liquiditeit van de bedrijven en bedreigen daarmee de werkgelegenheid. Daarom bestrijdt de V.V.D. de belastingpolitiek van minister Lieftinck.

De internationale wereld eert ons land als het land van de grote schilders. Het heeft een diepe zin, dat Nederland, toen het zijn dankbaarheid wilde uitdrukken aan het Canadese volk voor het grote aandeel, dat dit heeft gehad aan de bevrijding van ons land, een schilderij van een groot zeventiende eeuwse schilder Hobbema, als symbool van deze dank aanbod. Het is de erkenning van de gedachte, dat de hoogste geestelijke waarde, die een volk kan opbrengen, wordt gesymboliseerd in zijn kunst.

Het betekent, dat wij ook in deze tijd onze opdracht niet verstaan, als wij geen nieuwe wegen vinden om de kunst en de kunstenaar een eigen en geëigende plaats te geven in ons volksleven.

De V.V.D. heeft zich intensief bezig gehouden met dit probleem en nog kort geleden belangrijke conclusies te dien aanzien gepubliceerd.

De secretaris van het Prins Bernhardfonds drukte het eens kernachtig zó uit: „Aan kunst moet men wennen als aan een bepaalde wijze

van eten, zodat het een onberedeneerde behoefte wordt”. Nieuwe wegen dienen bewandeld om de Nederlandse jeugd deze gewening bij te brengen. Nieuwe wegen zijn te vinden om diegenen onder de grote massa van ons volk, die daarvoor ontvankelijk zijn, nader te brengen tot kunst-uitingen van deze tijd en die van vroegere geslachten.

Wat heeft Maria Tesselschade met dit alles van doen?

Ik zou haar hier met U willen zien als een symbool van de Nederlandse cultuur, en mede als een symbool van de belangrijke invloed, die de vrouw, vroeger en nu, in ons culturele leven, in ons volksleven, heeft uitgeoefend.

Ook in onze tijd, is dit zo, al staan wij op een plaats, waarop minder het licht valt dan op Maria Tesselschade in haar tijd.

Zijn de vrouwen zich wel voldoende bewust van de belangrijke invloed, die zij uitoefenen? Vragen wij ons wel eens af door wier handen 80% van het Nederlandse inkomen gaat?

Door de handen van de vrouw.

Wie wijdt de meeste tijd en aandacht aan de opvoeding van de kinderen? De vrouw.

Wie bepaalt de sfeer in het gezin, de aankleding van het huis, kortom de stijl van het familieleven? De vrouw.

Wat gaat haar het meest ter harte?

Al die dingen, die in nauw verband staan met wat allereerst haar „belangensfeer” is.

De vrouwen dragen dan ook, niet minder dan de mannen, een grote verantwoordelijkheid om bij de verkiezingen haar stem zó uit te brengen, dat die volksvertegenwoordigers verkozen worden, die de juiste weg aangeven om al deze problemen zo goed mogelijk op te lossen.

De juiste weg is naar de overtuiging van de V.V.D. de weg, die voert naar grotere vrijheid en minder staatsbemoeiing.

Geen verstandig mens kan menen, dat vrijheid en ongebondenheid een en het zelfde kunnen zijn. Maar let U eens op: onze politieke tegenstanders bedienen zich graag van deze caricatuur om de V.V.D. te kenschetsen. Als U goed luistert zal het U daarbij opvallen, dat zij altijd weer met voorbeelden uit het verre verleden werken (en dikwijls nog onjuiste) om bewijs van hun stelling te leveren.

Waarom?

Omdat zij eenvoudig geen enkel aangrijpingspunt hebben in de sociale politiek, zoals deze in het parlement door onze Kamerfractie is gevoerd.

Het gehele politieke beleid van onze Kamerleden is immers gegrondvest op die onverbreekelijke trits: vrijheid, verantwoordelijkheid, sociale gerechtigheid.

(Vervolg op pag. 3)

Wetsontwerpen bescherming bevolking vormden het sluitstuk in de Tweede Kamer

Vervolg van het Omzetbelasting-drama

Op de laatste dag, dat de Tweede Kamer in haar huidige samenstelling bijeen was, heeft zij nog zeer belangrijk werk verricht door de afhandeling van de vier ontwerpen, betrekking hebbende op de burgerlijke bescherming: het ontwerp op de bescherming van de bevolking, het ontwerp op de noodwachten, het ontwerp verplaatsing bevolking en het ontwerp beschikbaar blijven van goederen.

Nog belangrijker echter was het voorbereidende werk, door de commissie van rapporteurs, onder voorzitterschap van onze geestverwant, de heer Ritmeester, in deze verricht en wel zeer terecht is dan ook in verschillende dagbladen hulde gebracht aan deze commissie voor haar arbeid en voor de vele verbeteringen, welke zij blijkens de talrijke nota's van wijzigingen bij het vooroverleg heeft weten te bereiken.

Verbeteringen, die vooral hierin hebben gelegen, dat, evenals bij de eerder aangenomen Brandweerwet het geval was, het zwaartepunt veel meer is verschoven van Den Haag naar degenen, die, als de nood aan de man komt, in de praktijk de volle zwaarte der verantwoordelijkheid en van het initiatief zullen hebben te dragen: de plaatselijke gezagsdragers en de plaatselijke besturen. Dank zij deze uitstekende voorbereiding konden de vier ontwerpen de laatste middag nu zonder een al te uitvoerig debat worden afgehandeld.

De heer Ritmeester, die bij deze ontwerpen als eerste en voornaamste woordvoerder in de Kamer optrad, stelde hierbij nog eens met nadruk vast, dat het gaat om de bescherming van de bevolking tegen de gevolgen van oorlogsweld.

Daarom was het goed, dat dit op aandrang van de Kamer tenslotte ook in de nomenclatuur tot uitdrukking was gebracht. Die bescherming van de bevolking is weer een onderdeel van de burgerlijke verdediging in ruime zin, d.i. het gehele complex van maatregelen tot instandhouding van het maatschappelijk leven en de productie in de civiele sector in tijd van oorlog.

Want, zo merkte onze woordvoerder terecht op, het behoeft weinig betoog, dat een leger voor de verdediging van het land niet zal kunnen opereren, indien het niet in de rug gesteund wordt door de burgerbevolking, die op alle gebied ook voor dat leger de verzorging heeft, terwijl daarnaast de mannen en vrouwen van dat leger weten, dat zij, die hen het naast staan, een behoorlijke beveiliging hebben.

Gezien uit dat oogpunt, toonde de commissie van rapporteurs aanvankelijk ongerustheid en was zij van oordeel, dat het overleg met de Regering diende te worden voortgezet, totdat zij een voldoende beeld had verkregen van de burgerlijke verdediging in de ruime zin en daarnaast, en daaraan onafscheidelijk verbonden, van de militaire verdediging.

Het is een grote geruststelling, dat dit overleg, waarbij naast minister Teulings ook de minister van Oorlog, ir Staf, aanwezig was, tenslotte kon worden afgesloten met de mededeling van de commissie van rapporteurs, dat haar gebleken was, „dat de actieve en de passieve verdediging in bevredigende mate zijn gecoördineerd en dat de uitvoerende organen van de nationale verdediging, voor wat de militaire zowel als voor wat de civiele sector betreft, nauw samenwerken”.

Minister Teulings had in zijn memorie van antwoord vastgelegd, dat de bescherming van de bevolking moet wortelen in het nationale bestuursstelsel en dat dus de taak moet zijn om hen, die deel uitmaken van dat nationale bestuursstelsel, volkomen begrip te geven van hetgeen van hen gewenst en verwacht wordt en hen dus voor hun taak geschikt te maken.

De heer Ritmeester toonde zich voor deze gedachte zeer erkentelijk, omdat in eerste instantie op dat punt geen overeenstemming bestond. De wijze, waarop de minister en zijn adviseurs de Kamer waren tegemoet gekomen, verdiende daarom, zo zei

onze geestverwant, alle waardering.

Het zijn dus allereerst de burgemeesters, die in de organisatie hun taak vinden, en al zijn zij gebonden aan de voorschriften der wet of die van hoger gezag, er mag naar de mening van de heer Ritmeester toch zeker worden aangenomen, dat de voorschriften niet zodanig worden samengesteld, dat de uitvoerders niet anders dan marionetten worden.

De Regering erkent zeer terecht de bijzondere verantwoordelijkheid, die in geval van calamiteiten op deze gezagsdragers komt te rusten. Dan zuuen zij, zo merkte spreker op, komen te staan in zodanige positie, dat zij naar eigen vrije inzicht en zonder enige ruggesteun zullen moeten handelen; dan zullen zij niet krampachtig aan de telefoon kunnen hangen om van Den Haag steun en voorlichting in te roepen.

De heer Ritmeester, die zelf in de oorlogsdagen als burgemeester van Den Helder zoveel leiderschap en onverschrokkenheid heeft getoond, ging nog nader in op de eigenschappen, die in dit verband de burgemeesters zullen moeten bezitten en kwam tot de slotsom, dat hij meende het vertrouwen te mogen hebben, dat onze burgemeesters, als de nood aan de man mocht komen, zouden bewij-

zen, de goede mensen op de hun toevertrouwde plaats te zijn.

Zoals men weet, wordt ten aanzien van de „noodwachten” uitgegaan van de gedachte der vrijwilligheid, maar is de mogelijkheid tevens geopend om, wanneer zich niet genoeg vrijwilligers zouden aanmelden, noodwachtplicht op te leggen. De heer Ritmeester merkte naar aanleiding hiervan op: Het zou tragisch zijn, indien tot dit laatste zou moeten worden overgegaan en hij vertrouwde, dat op een aantal van 7 miljoen mannen en vrouwen er wel 200.000 te vinden zouden zijn, die zich vrijwillig zouden aanmelden. In eerste instantie leek hem 75.000 trouwens wel genoeg.

Vooraf over het schuilplaatsen-beleid is tussen de Kamer en de minister nog wel enig verschil van visie blijven bestaan. Ook de heer Ritmeester wees erop, dat een bedrag van f 5 miljoen voor (openbare) schuilgelegenheden, ook vergeleken bij het feit, dat voor leger, vloot en luchtmacht over een tijdperk van 4 jaar f 6 miljard is uitgetrokken (gezwegen nog van het enorme bedrag, dat de Ver. Staten voor onze bewapening bijdragen en nog zullen bijdragen), wel heel erg aan de lage kant was en hij meende, dat aldus niet aan zeer bescheiden eisen zou kunnen worden voldaan.

Daarbij komt, dat hij van mening was, dat ook onder flats en onder andere grote gebouwen schuilplaatsen hadden moeten zijn — en anders nog zullen moeten worden — gebouwd. Tot nu toe, zo was gebleken, was een actief schuilplaatsen-beleid afgestuit op bezwaren van de minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting, maar de heer Ritmeester hoopte, dat het nader overleg alsnog tot resultaten zou leiden.

Wat de bedrijfsbescherming betreft is bepaald, dat de minister aan bepaalde ondernemingen en aan openbare nutsbedrijven op dit punt

bevelen zal kunnen geven en maatregelen zal kunnen opleggen.

In het Regeringsontwerp betreffende de bescherming burgerbevolking was reeds de mogelijkheid voorzien, dat bij algemene maatregel van bestuur regelen zouden worden gegeven inzake het verlenen van een bijdrage in de kosten, voortvloeiende uit de nakoming dier bevelen aan ondernemingen en bedrijven, ingeval deze „redelijkerwijze niet ten volle ten laste van de onderneming of het bedrijf kunnen worden gebracht.

Bij een amendement, ingediend door mr Verkerk (A.R.) en als tweede mede-ondertekend door de heer Ritmeester, is daarvan nu een imperatief voorschrift gemaakt.

Dit amendement, waarmede de minister zich verklaarde te kunnen verenigen, werd z.h.s. aanvaard. Hetzelfde geschiedde met de vier ontwerpen, met dien verstande, dat de C.P.N. aantekening van haar tegenstem verzocht.

Onze „Parlementaire Flitsen” van 24 Mei hebben wij geheel gewijd aan de behandeling van het ontwerp betreffende de herziening van enige tabellen van de Omzetbelasting en het conflict, dat minister Liefstink daarbij in het leven heeft geroepen door zijn staatsrechtelijke bezwaren tegen een amendement van de vaste commissie voor de belastingen (eerste ondertekenaar dr Lucas).

De lezers weten inmiddels reeds, hoe het met deze kwestie verder is gelopen. Zoals te verwachten was, voelde men in de Ministerraad wel, dat men het bedrijfsleven niet de dupe kon laten worden van dit conflict.

Er is toen dit op gevonden, dat het oorspronkelijke ontwerp is ingetrokken, maar vervangen door een nieuw ontwerp, dat gelijk was aan het vorige (inclusief de aangebrachte wijzigingen), doch met uitzondering alleen voor de tijdschriften, waarvoor zo spoedig mogelijk een afzonderlijk ontwerp zou worden ingediend.

Het vervangen ontwerp is nu op de laatste vergadering van de Tweede Kamer behandeld en uiteraard heeft de minister nog wel iets te horen gekregen over de weinig elegante manier, om nu de tijdschriften geheel buiten dit ontwerp te laten, zodat deze nu voorlopig met 15 pCt. blijven belast, totdat (na de verkiezingen) ook het tweede ontwerp zal zijn behandeld.

Natuurlijk verklaarde de heer Ritmeester namens onze fractie, dat deze voor het ontwerp zou stemmen (het is z.h.s. aanvaard), maar terecht noemde hij de houding van de minister in deze aangelegenheid onjuist en weinig aanvaardbaar. Dit waarschijnlijk laatste contact van minister Liefstink met de Kamer was niet zeer gelukkig, maar de minister heeft dit aan zichzelf te wijten.

Ondertussen is, zoals men zal hebben gezien, nu ook het ontwerp verschenen, dat de omzetbelasting voor tijdschriften regelt.

In de memorie van toelichting heeft minister Liefstink o.a. opgemerkt, dat hij het op zakelijke gronden niet wenselijke acht, tot een verdere verlaging van de omzetbelasting voor tijdschriften, dan die welke in het ontwerp is voorzien, over te gaan.

De minister heeft nog overwogen of het mogelijk zou zijn een beperkte vrijstelling in het leven te roepen, en wel voor bepaalde tijdschriften met een culturele waarde. Hij is echter tot de gevolgtrekking gekomen, dat zulks praktisch onuitvoerbaar is.

(Vervolg op pag. 3)

DEZE BURGER

heeft zijn zegje over de Ronde Tafel Conferentie die mislukt is en niet rond geworden is nog niet gezegd en omdat ik zeker weet dat honderdduizenden daarnaar zitten te snakken, zeg ik dit zegje thans.

Wel, zij is mislukt en de h.h. strijdvaardigen in de West hebben handenvol koren voor hun molen, die langzaam doch gestadig maalt mee naar huis kunnen nemen.

De heren Romme, Beel en de machtige De Kort (uit Goirle) hebben vlijtig de volle zakken mee aangedragen.

Het ging om het woord „Zelfbeschikking”, dat glanzend van nieuwe verleidelijkheid, in het preambulaire werkstuk prijkte en dat met een mooi staatsrechtelijk, doch dom, potlood door de h.h. Hollandse tafelaars is weggeschraapt.

Is er, dacht deze burger, één medeburger, behoudens de h.h. Staatsrechtgeleerden, uit wie het Koninkrijke Nieuwe Stijl zou moeten zijn, is er één hollandse Staatsburger die zulk een zelfbeschikking niet gerechtvaardigd acht? Men zou er, mijneheren democraten, eens een referendum over kunnen houden....

Toen de Statenzitting der Nederlandse Antillen door Zijne Excellentie Struycken plechtiglijk in uniform-met-degen-op-zij werd geopend, waren van alle Statenleden in de Antillen aanwezig.... er drie onder zijn gehoor. Een Arubaan (die tevens waarnemend voorzitter was) en twee Hollanders.

De anderen vonden het niet de moeite waard. Ge moet U eens voorstellen dat de Koningin Haar Troonrede houden zou voor drie leden der Staten-Generaal....

Wel, en vele consuls, officieren, rechters, handelaren en andere notabellen omringden de gouverneur, toen hij voor die drie zijn rede hield.

Zijne Excellentie is daar zéér boos om geweest en hij heeft aan die boosheid onomwonden uiting gegeven.

Wilt U nu maar Uw eigen conclusie trekken? Dat is misschien de zelfde als die van

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

De ziekte van Mr Oud

Vorige week zijn wij zeer getroffen door het bericht van de ziekte van Mr Oud. Juist in de week, waarin Rotterdam zich opgemaakt had hem hulde te betuigen ter gelegenheid van zijn afscheid, overviel hem deze ziekte.

Van vele kanten wordt ons bij voortduring gevraagd hoe de toestand is. Tot onze vreugde kunnen wij mededelen, dat Mr Oud zeer goed vooruit gaat. Wij mogen echter niet verwachten, dat hij nog aan de verkiezingsstrijd zal kunnen deelnemen. Wel laat het zich aanzien, dat Mr Oud na de verkiezingen zijn werkzaamheden weer in volle omvang zal kunnen hervatten, zodat wij mogen verwachten dat hij in de belangrijke periode na de verkiezingen — die der Kabinetsformatie — weer geheel leiding zal kunnen geven aan onze arbeid.

Particulier initiatief in het gedrang

Is er nog waardering voor particulier initiatief? Het is een vraag, waarop men wellicht geneigd zal zijn, zij het misschien met enige aarzeling, toch positief te antwoorden. Maar als men deze zaken eens nauwkeuriger beziet, als men om eens een voorbeeld te noemen, de antwoorden beziet, welke de minister van Verkeer en Waterstaat heeft gegeven op de vragen van het lid van de Tweede Kamer voor onze partij, de heer Ritmeester over het niet verlenen van een vergunning voor geregeld vervoer aan twee ondernemers in Z.O. Drenthe, dan wordt de aarzeling om een positief antwoord te geven op de bovengestelde vraag nog groter.

Het tijdschrift „Beroepsvervoer” wijdt daar in zijn laatste nummer uitvoerig aandacht aan en schrijft o.m.:

„Vijf en vijftig handtekeningen van detailbedrijven, verklaringen van het Drents Economisch-Technologisch Instituut, van de directeur-generaal voor de Industrialisatie en van de E.V.O., die allen de aanvragen ondersteunden ten spijt, stelt de minister zich op het standpunt, dat hier niet van een zodanig aanwijsbare behoefte aan een bepaalde dienst kan worden gesproken, dat, in af-

wachting van de inwerkingtreding van de Wet Autovervoer Goederen, aan deze aanvragen tot een vergunning voor een nieuwe vrachtautodienst direct zal moeten worden voldaan. Er wordt geen aanleiding gevonden voor hernieuwd beraad over de genomen beschikkingen.

Wij zouden daarom wel eens willen weten, welke bewijsstukken de minister dan wél wenst om overtuigd te zijn van de noodzaak van uitbreiding van een dienst. Misschien een verklaring van de concurrent - de N.S.?

In ieder geval: de Overheid heeft gesproken en het bedrijfsleven luistert en denkt (en zegt) er het zijne van. Nederland heeft een minister zonder portefeuille die geen rede houdt (en hij spreekt heel dikwijls, prof. dr. Albrechts) zonder dat begrippen als industrialisatie, efficiëncy, opvoering der arbeids-productiviteit genoemd en aangeprezen worden.

En het beroepsvervoer langs de weg mag geen nieuwe diensten openen, zelfs niet in streken, waar kapitalen in worden „gepompt” om ze tot ontwikkeling te brengen, omdat de overheid geen aanspraken op dergelijke diensten wenst te kweken in afwachting van de inwerking treding van de W.A.G.

Een in onze ogen weinig fraai en van weinig zin voor de realiteit getuigend standpunt.

Onjuiste verdeling

Tijdens de jongste jaarvergadering van de Koninklijke Nederlandse Automobielclub is het vraagstuk der lasten op de motorwegverkeer opnieuw ter sprake gekomen. Terecht kenschetste de voorzitter, jhr mr Smits van Oyen, dit probleem als klassiek.

In het jaarverslag deed de secretaris o.m. de wanverhouding uitkomen die bestaat tussen de totale opbrengst van de verschillende belastingen, waaronder het motorwegverkeer gebukt gaat en de totale uitgaven ten bate van dat verkeer, inclusief het onderhoud voor de wegen.

In 1951 en 1950 werd voor de wegen resp. 46,8 en 47,6 miljoen gulden uitgegeven, terwijl aan belastingen werd opgebracht 159,1 en 218,3 miljoen gulden. Sinds de bevrijding heeft het motorwegverkeer ruim 524 miljoen gulden meer opgebracht dan aan de wegen en bruggen is besteed.

Inderdaad, een wanverhouding, waartegen reeds jaren achtereens tevergeefs is geprotesteerd. Het is te hopen, dat dit probleem, na de verkiezingen nu eens definitief op de helling kan worden genomen.

opbrengst van enkele huizen of de rente van eigen besparingen.

Wat doet de Regering voor deze mensen? Zijn voor hen de kosten van levensonderhoud niet evenzeer gestegen als voor andere bevolkingsgroepen?

Doelbewust beleid heeft evenzeer ontbroken ten aanzien van de wachtgeld- en werkloosheidswet. Deze wet is, met krachtige medewerking van de V.V.D., in de zomer van 1949 aangenomen.

Op 1 Juli a.s., drie jaar later(!), zal zij eindelijk ingevoerd worden. Kostbare jaren, waarin belangrijke fondsen gevormd hadden kunnen worden, heeft de Regering laten voorbijgaan.

De V.V.D. beschouwt het, krachtens haar beginsel als een sociale plicht, de bestaanszekerheid van de loontrekkenden in geval van onvrijwillige werkloosheid, te vergroten.

Doch niet voorbijgezien kan worden, dat al deze sociale voorzieningen onze producten duurder maken. Wij moeten deze sociale voorzieningen zelf verdienen door meer producten van betere kwaliteit te leveren en daarvoor nieuwe exportmarkten te ontdekken. Anders zouden wij met de wachtgeld- en werkloosheidswet de werkloosheid vergroten in plaats van deze te verminderen.

Want de enige werkelijke bestrijding van de werkloosheid bestaat in het scheppen van werkgelegenheid. Deze moet tenslotte komen van het particuliere initiatief: van uitbreiding van onze industrie, van grotere uitvoer, van bekwaame vaklieden, van wetenschappelijke uitvindingen, waardoor onze producten hoog van kwaliteit worden.

Daarvoor is nodig: een grotere vrijheid in

Verspilling

Dat papier een duur artikel is geworden, zal inmiddels wel niemand zijn ontgaan. De verhoging der abonnementsprijzen der dagbladen is er o.m. een gevolg van. Doch niet alleen de prijzen van krantenpapier zijn de laatste tijd enorm gestegen dit is eveneens het geval met de prijzen, die men voor enveloppen betaalt.

Het is dan ook niet te verwonderen, dat men in het particuliere bedrijfsleven reeds sedert geruime tijd met betrekking tot het gebruik van enveloppen, de nodige zuinigheid betracht onder het motto, dat ook op de kleintjes moet worden gelet.

Aldus blijkt niet de overheid. Onlangs lazen wij n.l. in de N.R.C. het navolgende:

„Dezer dagen ontvingen wij nu weer van een overheidsinstantie een stuk, dat zonder het minste bezwaar verzonden had kunnen worden in een normaal couvert, in een grote, gele vensterenvelop. Bij informatie bleek ons, dat zulke vensterenveloppen ongeveer f 30.— per duizend kosten, tegen couverts, welke voor het bedoelde stuk veel geschikter zouden zijn, f 8.— per duizend. Wij hebben vroeger al eens aanleiding gevonden, op dergelijke verspilling te wijzen, en wij doen dat nu nog maar eens. Misschien gaat het langzamerhand een beetje helpen. Men richt eens het oog op Engeland, waar bij het gebruik van enveloppen allerwegen de grootste behoedzaamheid wordt in acht genomen.”

Nu moeten wij er onmiddellijk aan toevoegen, dat deze prijzen zich inmiddels wel enigszins in gunstige zin hebben gewijzigd, doch dat neemt niet weg, dat door de genoemde overheidsinstantie is verzuimd de uiterste zuinigheid te betrachten.

Het principe, dat het toch van „de grote boom” gaat, is geheel uit den boze, temeer omdat het hier gaat om het geld, dat door de gezamenlijke belastingbetalers onder vaak zeer moeilijke omstandigheden moet worden opgebracht.

Een zuinig overheidsbeheer is vooral in deze tijd een dringende eis. Het is de V.V.D. die hierop steeds, zowel in als buiten het parlement bij herhaling heeft aangedrongen.

Men vergeet niet, dat het bij de komende verkiezingen er mede om gaat dit beheer, zo doelmatig mogelijk te doen voeren en welke onnodige verspilling dan ook, tegen te gaan.

Copy en correspondentie voor ons weekblad gelieve men UITSLUITEND te zenden aan de waarn. redactie-secretaris

G. STEMPHER
Telefoon 35343

Prinsengracht 1077

Amsterdam

(Vervolg van pag. 1)

Krachtens dit beginsel werkt de V.V.D. van harte mede aan een sociale wetgeving, die een grotere bestaanszekerheid voor de bevolking poogt te scheppen, doch wij leggen daarbij altijd weer de nadruk op de noodzakelijkheid, de persoonlijke verantwoordelijkheid van de mens niet te ondergraven.

De noodvoorziening voor de ouden van dagen is geen presentje van de heer Drees, zoals de socialisten het zo graag voorstellen. Zij is aangenomen met medewerking van de gehele Tweede Kamer, doch het was de V.V.D.-fractie, die een amendement indiende om een groter deel van de eigen inkomsten vrij te stellen van aftrek.

Voor het stimuleren van de spaarzin zou dit zeker nodig zijn geweest, zoals in de praktijk maar al te duidelijk is gebleken.

De heer Drees achtte dit voorstel onaanvaardbaar. Het was immers maar een noodregeling!

Nadat de V.V.D.-fractie vijf jaar lang niet opgehouden heeft te wijzen op het gevaar, dat in de ondergraving van de spaarzin is gelegen, komt nu enige weken vóór de verkiezingen de Regering plotseling met het voorstel f 100.— van eigen inkomsten vrij te stellen van aftrek.

Beter laat dan nooit. Doch een definitieve regeling van de ouderdomsvoorziening, zonder aftrek van eigen inkomsten, had reeds lang tot stand gebracht kunnen zijn als de Regering een meer doelbewust beleid had gevoerd.

Voor de socialisten schijnt de sociale rechtvaardigheid halt te houden bij al diegenen, die op hun oude dag moeten leven van de

de loonvorming van hen, die zich extra inspanning willen getroosten.

Daarvoor is nodig de mogelijkheid voor iedere jongen en elk meisje, dat de eigenschappen daarvoor heeft, onafhankelijk van de financiële draagkracht van de ouders, het onderwijs te volgen, waarvoor zij de be-gaafdheid bezitten.

Niet alleen omdat elk kind daar recht op heeft, teneinde zijn persoonlijkheid te kunnen ontplooien, doch ook omdat een klein land als het onze zich, alleen reeds uit economische overwegingen, niet kan veroorloven intellect en andere bekwaamheden ongebruikt te laten.

Nederlands toekomst hangt af van de kwaliteit van zijn producten, doch in niet mindere mate van de kwaliteit van zijn mensen.

Goede kansen voor de jeugd betekenen een goede toekomst voor ons land!

Doch dit alles is gedoemd tot niets als het niet gelukt de vrede in de wereld te bereiken. 1940 heeft ons de bittere les geleerd wat het betekent, als een totalitaire tegenstander weet, dat de democratische volken niet klaar zijn, om, indien nodig, een gewapende aanval af te slaan.

Vijf jaren slavernij en onderdrukking hebben ons ingebrand, dat „de derde weg”, die Nederland toen bewandelde, door een agressor als een uitnodiging wordt beschouwd om het land binnen te vallen.

Dit risico, daarvan zijn wij overtuigd, durven ook de Nederlandse vrouwen niet meer te aanvaarden, hoezeer zij ook alle wapengeweld verafschuwen.

Daarom ook willen wij in Atlantisch verband meebouwen aan een Verenigd Europa, dat niet alleen militair, doch evenzeer economisch, sociaal en cultureel een machtige eenheid vormt, die tot de vrede kan dwingen.

DRS KORTHALS SPREEKT VOOR DE RADIO

Stemt 10 Juni a.s. af op Hilversum II

Op Dinsdag, 10 Juni a.s. van 19.45—20 uur zal, behoudens wijziging, in het kader van de radio-uitzending van de politieke partijen in de weken voor de verkiezingen, een rede door ons Tweede Kamerlid, drs H. A. Korthals, worden gehouden over Hilversum II, golfrequentie 298 m.

Stemt dus allen op Dinsdag 10 Juni 19.45 uur n.m. af op Hilversum II.

Mevrouw Fortanier spreekt 13 Juni a.s. te Schiedam

Zij zal mr Oud vervangen

Zeer tot ons leedwezen zal onze Partijvoorzitter, de heer Oud, door ziekte verhinderd zijn op 13 Juni a.s. te Schiedam te spreken.

Het afdelingsbestuur prijst zich gelukkig, mevrouw Fortanier—De Wit bereid te hebben gevonden die avond in „Mysis Sacrum” onze lijstvoerster te vervangen, zodat niemand een vergeefse tocht naar de Lange Haven zal maken.

Vrouwengroep afd. Den Haag hield openbare vergadering

De Vrouwengroep van de afdeling Den Haag van onze partij heeft op Vrijdagavond 30 Mei in café Boschlust een openbare vergadering gehouden onder voorzitterschap van mej. M. J. H. Kalis.

Het woord werd gevoerd door mej. mr J. J. Th. ten Broecke Hoekstra, lid van de Haagse Gemeenteraad en mevrouw mr. M. J. Stoffels-van Haften, lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland.

Op beide inleidingen volgde een geanimeerde gedachtenwisseling.

Verkiezingsbijeenkomst te Apeldoorn

De afdeling Apeldoorn houdt op Vrijdagavond 20 Juni a.s. om 8 uur in „la Bordelaise” een openbare vergadering.

Het woord zal worden gevoerd door mej. dra S. Boekhoff en de heren mr S. Willinge Gratama en A. Willering.

Drs Korthals en Mevr. Stoffels spreken te Groningen

Nu mr Oud door ziekte is verhinderd, zal op 10 Juni a.s. in de „Harmonie” te Groningen, in een door de Centrale Groningen te beleggen vergadering, het woord worden gevoerd door mevr. mr J. M. Stoffels—van Haften en door drs H. A. Korthals. Aanvang 8 uur.

Leden en belangstellenden van Stad en Ommeland, bezoekt deze vergadering, die een demonstratie moet worden van het politiek-vrijzinnige deel van de provincie Groningen.

Vrouwen in de V.V.D. komt luisteren naar de tweede vrouwelijke candidaat.

Mr H. F. van Leeuwen spreekt te Voorburg

De afdeling Voorburg houdt op 9 Juni a.s. om 8 uur 's avonds in café-restaurant Vronesteyn een openbare vergadering, waar mr H. F. van Leeuwen zal spreken over het onderwerp: „Beginnelsen waar het bij de verkiezingen om gaat”.

Belangstelling te Sommelsdijk

Op Maandag 26 Mei j.l. sprak ons Tweede Kamerlid Ritmeester voor de afdeling Middelharnis-Sommelsdijk. Er bestond een flinke belangstelling. Het was een geslaagde avond.

Mr H. van Riel sprak te Lekkerkerk

Oprichting nieuwe afdeling te Ouderkerk a/d IJssel waarschijnlijk

Voor een zeer aandachtig gehoor sprak mr H. van Riel in hotel „De Groote Boer” over de politieke situatie in Nederland.

Zeer duidelijk werd de plaats, houding en verhoudingen van en in de diverse partijen uiteengezet en werden de belasting- en sociale politiek besproken, alsook de praktische mogelijkheden, die het verwezenlijken van het denkbeeld van „een derde macht” zou bieden. Enkele vragen werden zeer tot genoegen van de stellers beantwoord.

Het resultaat van deze vergadering zal zeer waarschijnlijk een nieuwe afdeling te Ouderkerk a/d IJssel zijn.

Geslaagde bijeenkomst te Zeist

Dinsdag 27 Mei sprak de heer Zegering Hadders in Zeist voor een goed bezette zaal over actuele politieke vraagstukken.

De vele vragen, welke na afloop gesteld werden, bewezen de grote belangstelling van de toehoorders.

Drs Korthals naar Leeuwarden en Enschede

De onverwachte ziekte van Mr Oud is er de reden van, dat deze de eerstvolgende weken geen spreekbeurten zal kunnen vervullen. Getracht is de daardoor ontstane moeilijkheden zo goed mogelijk op te vangen. Daarvoor is ook een sterk beroep gedaan op de plaatsvervangende voorzitter van onze Tweede Kamer-fractie, Drs Korthals. Zo zal de Heer Korthals, tezamen met onze Kamercandidaat M. A. Wisselink op Maandag 9 Juni a.s. spreken te Leeuwarden in de Harmonie. Voorts zal de Heer Korthals het woord voeren te Enschede op Woensdag 11 Juni.

Mogen onze leden en geestverwanten de beide vergaderingen tot machtige demonstraties maken voor onze politiek-vrijzinnige gedachte.

Ontvangen bijdragen voor ons verkiezingsfonds

Hartelijk dank aan de gevers!

J. F. te E. f 100.—; J. H. E.—K. te J. f 5.—; B. S. te E. f 5.—; P. G. de V. te S. f 250; M. C. v. H.—G. te H. f 1.—; P. M. te G. f 1.—; J. Ph. V. te O. f 250; J. E. v. H. te H. f 1.—; J. G.—P. te R. f 0.92; M. A. M. te R. f 10.—; Ph. J. G. te R. f 0.42; N. A. P. te K. a/d Z. f 10.—; Th. F. R. te S. f 10.—; H. A. N. te A. f 5.—; M. R.—B. te S. f 15.—; S. T. te S. f 250; I. J. v. H. te U. f 10.—; E. J. M. B. te R. f 5.—; H. H. te R. f 5.—; H. P. J. te E. f 25.—; L. v. d. W. te R. f 5.—; J. A. v. S. te Z. f 5.—; O. W. J. S. te 's-G. f 25.—; L. P. te De S. f 10.—; L. V. te M. f 10.—; J. H. v. D. te B. f 10.—; P. du P. te S. f 10.—; C. M. J. de J. te H. f 10.—; S. M. S. F. te U. f 15.—; M. v. B. te V. f 10.—; J. F. te A. f 15.—; L. B. te N.B. f 10.—; W. V. te O. f 250; A. J. C. H.—D. te Z. f 5.—; R. H. de V. v. S. te De W. f 25.—; G. C. A. v. d. H.—S. te H.

f 5.—; A. C. de K. te R. f 25.—; A. M. V. te H. f 5.—; Afd. Breda V.V.D. f 100.—; A. J. L. B. te 's-G. f 5.—; C. K. te E. en W. f 10.—; J. A. M.—R. te H. f 5.—; mevr. B.—M. te D. f 250; J. G. A. M. S. te U. f 250; L. S. te D. f 5.—; J. H. L. te 's-G. f 5.—; F. G. D. te D. f 5.—; W. H. D. Q. v. U. te B. f 25.—; T. C. L. V. te L. f 250; S. H. te L. f 10.—; M. B. te R. f 5.—; Gebr. K. te A.P. f 4.—; S. N. B. H. te W. f 25.—; G. W. P. te E. f 5.—; H. O. F. te B. f 5.—; D. K. te S. f 10.—; D. v. d. W. te L. f 10.—; G. J. F. te L. f 2.—

Gecombineerde vergadering Haarlem, Bloemendaal en Heemstede

De afdelingen Haarlem, Bloemendaal en Heemstede beleggen op Dinsdag 10 Juni a.s. des avonds om 8 uur in de toneelzaal van het Minervatheater te Heemstede een openbare vergadering.

Sprekers zijn mr H. F. van Leeuwen en Jhr dr J. C. Mollerus.

Secretariaat Groot-Amers

Als nieuwe afdelingssecretaris van Groot-Amers fungeert thans de heer J. Oskam, Kerkstraat 50, Tel. 46.

Mr G. C. J. Varenkamp

Op 77-jarige leeftijd is te Den Haag overleden mr G. C. J. Varenkamp, die verscheidene jaren voor de Liberale Staatspartij lid van de Haagse gemeenteraad is geweest.

Toen hij zich later in Voorburg vestigde, was hij ook aldaar vele jaren lid van de Raad. Een zestal jaren was hij voorzitter van de afdeling Voorburg van de Liberale Staatspartij.

Na de oprichting van de Partij van de Vrijheid na de oorlog, heeft hij nog enige tijd actief medegewerkt.

Voor hetgeen hij in de verschillende door hem beklede functies gedaan heeft om de liberale beginselen uit te dragen, zij hem hier de dank van onze partij gebracht.

Vrouwenrechten gegarandeerd door de Verenigde Naties

Zesde bijeenkomst van de Commissie voor het Statuut van de Vrouw

De Commissie voor het Statuut van de Vrouw heeft onlangs haar 6de bijeenkomst te Genève gehouden. Deze Commissie is een onderdeel van de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties en heeft tot nu toe, met uitzondering van een vergadering te Beyreuth, haar jaarlijkse bijeenkomsten in New York gehouden.

De Commissie, die uit vertegenwoordigers van 18 afwisselende landen bestaat (tot nu toe allen vrouwen), heeft tot taak het beginsel van gelijke rechten voor mannen en vrouwen in alle landen ingang te doen vinden. Het spreekt vanzelf, dat haar werkzaamheden met grote belangstelling door alle vrouwenorganisaties, en voornamelijk door die welke een raadgevende stem hebben, gevolgd worden.

Het was de eerste keer dat ik deze Commissie kon bijwonen en ik moet bekennen, dat ik enigszins teleurgesteld werd.

Niet vanwege de agenda, de aangenomen resoluties of het gehalte der leden, die voor het overgrote gedeelte zeer competente en bekwame vrouwen waren, doch vanwege de eindeloze en herhaalde politieke aanvallen der drie afgevaardigden uit landen van achter het ijzeren gordijn, die de positie der vrouwen in „kapitalistische” landen hekelden.

De Verenigde Staten van Amerika vooral, werden voortdurend aangevallen, hetgeen natuurlijk terechtzetting en verwijten over de behandeling van vrouwen in Rusland ten gevolge had. Hierdoor ging veel tijd verloren, zodat de agenda niet afgewerkt kon worden.

Tevergeefs trachtte de Franse pre-

sidente met oneindig veel geduld en tact de politiek buiten de besprekingen te houden en dwong de eminente Braziliaanse dr Bertha Lutz aan: „de revenir à nos moutons”: de politieke propaganda moest gemaakt worden. Ik had gehoopt, dat in deze Commissie van vrouwen, die tenslotte allen het welzijn van de vrouw beogen, de politiek achterwege zou blijven.

Overigens heeft de Commissie goed werk verricht. De laatste hand werd gelegd aan een ontwerp **Conventie voor de politieke rechten van de vrouw.**

In drie artikelen wordt aan vrouwen in alle omstandigheden het actieve en passieve kiesrecht op gelijke voorwaarden als aan mannen toegekend, alsmede de benoembaarheid in alle publieke functies.

De Nederlandse afgevaardigster, mej. mr E. Ribbius Peletier (P.v.d.A.), heeft zich bij het 3de artikel, dat gelijke benoembaarheid voor alle posten eist, van stemming onthouden, daar de tegenwoordige Nederlandse regering zich tegen de benoembaarheid van **getrouwde vrouwen** stelt.

Dit maakte een zeer vreemde indruk op de vergadering.

Het is te hopen, dat op de volgende bijeenkomst der Commissie voor het Statuut van de Vrouw een meer democratische en liberale stem van de Nederlandse afgevaardigde gehoord zal kunnen worden.

Verder werden door de Commissie behandeld: studie-mogelijkheden voor vrouwen in diverse landen in verband met het werk van UNESCO, vakkundige opleiding voor vrouwen en de toepassing van gelijk loon voor gelijke arbeid in verband met de desbetreffende Conventie van de Internationale Arbeidsorganisatie, arbeidsmogelijkheden voor vrouwen boven de 40 jaar en de verslijpbaarheid van halve werkdagen voor sommige vrouwen, in het bijzonder voor huismouders; deelneming van vrouwen aan de hogere en meer belangrijke posten in de Organisatie der Verenigde Naties en tenslotte de positie van vrouwen in onder voogdij staande landen.

Met genoegen constateerde de Commissie dat, tengevolge van haar verzoek aan de ECOSOC, de Commissie voor Internationaal Recht deze zomer een ontwerp conventie over de **Nationaliteit der gehuwde vrouw**, gebaseerd op gelijke rechten voor man en vrouw, in studie zal nemen.

De positie van de vrouw in burgerrecht, o.a. huwelijksrecht, welke dit jaar niet behandeld kon worden, staat als eerste punt op de agenda van de volgende vergadering.

Genève. L. C. A. VAN EEGHEN

GEEF NAAST UW STEM UW STEUN

Denk ook om ons giro-nummer 67880

Nog immer beschikt het Hoofdbestuur niet over de geldmiddelen, vereist om de landelijke verkiezingscampagne met die intensiviteit te voeren, welke het zich heeft voorgesteld. Daarom doet het Hoofdbestuur een dringend beroep op een ieder, die deze regelen onder ogen komen, niet slechts om zelf persoonlijk bij te dragen; doch ook om te helpen, allen in zijn omgeving, die deze zaak geacht kan worden ter harte te gaan, van de noodzaak van **DIRECTE GELDELIJKE BIJSTAND** te doordringen.

Elke bijdrage is welkom...

Stort nog **HEDEN** op gironummer 67880 (ten name van de Secretaris van de V.V.D. te 's Gravenhage).

Rondom de Assemblée van de Raad van Europa te Straatsburg

Europese samenwerking kreeg nieuwe impuls

Debatten op hoog niveau met een positieve inslag

De rust is weergekeerd, zij het voorlopig, in het grote witte gebouw van het Maison de l'Europe aan de Place Lenôtre te Straatsburg, waar in de afgelopen week zulke belangwekkende debatten in de Assemblée van de Raad van Europa hebben plaats gevonden.

Debatten, die vooraf gingen door uiteenzettingen van de Belgische minister Van Zeeland en van minister Stikker, als voorzitter van het Comité van Ministers van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (O.E.E.C.) en door de verkiezingen en benoemingen in Commissies.

Onze geestverwant, de heer Korthals, was dit keer rapporteur van de Commissie voor het onderzoek van de geloofsbrief en als zodanig bracht hij reeds bij het begin van de vergadering rapport uit. Ook had hij weer zitting in de Economische Commissie.

Tevens betuigde hij zijn adhaesie aan de oprichting van een liberale groep in de Assemblée, waarvan de bekende Belgische politicus, de heer Motz, voorzitter van de Belgische liberale partij, die dit jaar onze algemene vergadering bijwoonde en toesprak, voorzitter werd, de Duitser Becker ondervoorzitter en de Deen Lannung secretaris.

In deze groep hebben o.m. de bekende oud-minister-presidenten van Frankrijk Reynaud en Daladier zitting.

De heer Korthals kon de vergaderingen van de Assemblée niet tot het einde toe bijwonen, omdat hij door de plotselinge ziekte van onze partijvoorzitter mr Oud, eerder naar Nederland moest vertrekken.

Er zullen zeker mensen zijn, die zich afvragen of deze beraadslagingen enig nut hebben gehad, of er een direct resultaat aan te wijzen is, of er aanstonds veranderingen in het Europese leven op til zijn.

Zij doen denken aan de Amerikanen, die in de coupé zaten van de trein, waarmede ik in het begin van de vorige week naar Straatsburg reisde en die van mening waren, dat Europa sneller tot een eenheid had moeten groeien en dat het thans te langzaam ging.

In het gesprek, dat hierop volgde heb ik hen gewezen op de ontwikkelingen van verschillende aard in de verschillende landen, op de verschillende historie van de landen, die deelnemen aan het werk van de Europese integratie en ik heb er bij gezegd, dat het wellicht wenselijk was, als deze integratie sneller zou gaan, maar dat de kans, dat het dan in het geheel niet zou gelukken groter zou zijn.

En daarmede is meteen het probleem, zoals zich dat tijdens de vergaderingen van de Assemblée van de Raad van Europa heeft afgespeeld, het duidelijkste aangegeven. De vraag n.l., of men, gelijk de vurige federalisten dit wensen, zo snel mogelijk zal handelen, door allerlei zaken op het gebied van supra-nationale organisatie, reeds op te dragen aan de Assemblée van het Schuman-plan, de organisatie van de zes landen, Nederland, België, Luxemburg, West-Duitsland, Frankrijk en Italië of subsidiair aan de Assemblée van de Europese Defensie Gemeenschap, waaraan dezelfde landen deelnemen.

Zij, die een voorzichtiger en daardoor in feite wellicht een zekerder koers volgen, willen deze boven-nationale ontwikkeling niet beperkt zien tot deze zes continentale landen, maar deze in ruimer kring houden, n.l. in de Assemblée van de Raad van Europa, waaraan 15 Europese landen deelnemen, b.v. ook Engeland, Ierland en IJsland.

Er waren belangrijke wijzigingen en veranderingen in de Assemblée van de Raad van Europa, vergeleken bij de vorige keer. Toen, in November 1951, was er een zekere matheid, een teleurstelling over de langzame gang van zaken van de Europese integratie, in de samenwerking in Europa.

Deze matheid eindigde met een op sensationele wijze aangekondigde en toegelichte ontslagneming van de bekende Belgische socialistische politicus Spaak.

Bij de aanvang van deze nieuwe zitting, nu reeds de vierde, moest er dus een voorzitter gekozen worden. Hiertoe werd na enige herstemmingen de Fransman De Menthon, van de Mouvement Républicain Populaire (te vergelijken in ons land met de Katholieke Volkspartij) gekozen.

Deze is een rustig man, in tegenstelling met Spaak, die met veel ef-

Straatsburg, eind Mei 1952.

fect spreekt, doch hij is zeker in staat om het apparaat van de Raad van Europa, met name het Secretariaat goed te doen lopen, hetgeen wel noodzakelijk is.

Spaak kreeg hierdoor als gewoon lid van de Assemblée zijn handen vrij en in de loop van de debatten zou blijken, waartoe dit leidde.

Aantal leden der Assemblée uitgebreid

Het aantal leden van de Assemblée was, vergeleken met het vorig jaar uitgebreid en gebracht van 125 op 132.

Nederland behoorde tot de landen, die van deze uitbreiding profiteerden en had thans in plaats van zes, zeven afgevaardigden. Dat heeft o.m. dit voordeel, dat de heren Schmal van de Christelijk Historische Unie

en Korthals van onze partij, de V.V.D., niet meer wisselend het ene jaar afgevaardigde en het andere jaar plaatsvervangend afgevaardigde behoeven te zijn, maar dat zij beiden afgevaardigden zijn.

Verder had men besloten, het voorjaarsgedeelte van deze vierde zitting maar één week te laten duren om in het najaar gedurende een periode van 3 weken samen te komen en verschillende zaken door te spreken.

Die najaarsvergadering zal vermoedelijk omstreeks 22 September aanvangen. Het voordeel van deze korte voorjaarsvergadering was, dat men meer dan bij vorige gelegenheden, in compacte vorm de hoofdvraagstukken aansneed, al kwamen er ook dit keer weer enige moties, die kennelijk meer uit de zucht om moties in te dienen, ter tafel, dan dat men er enige zakelijke ontwikkeling mee beoogde.

De hoofdschotel vormde, hetgeen te begrijpen viel zo kort na de ondertekening van het verdrag inzake de Europese Defensie Gemeenschap te Parijs, een debat over deze gemeenschap. Voorts werden de vraagstukken besproken van het tempo, waarin de supra-nationale organisaties tot stand gebracht kunnen worden en het z.g. plan-Eden om een coördinatie tot stand te brengen tussen alle verschillende Europese instanties en instellingen, die arbeiden voor de integratie van Europa, om deze zoveel mogelijk te brengen in één werksfeer.

Dit bracht de Commissie voor Algemene Zaken van de Assemblée van de Raad van Europa, waarvan onze landgenote, het Tweede Kamerlid mej. Klompé, rapportrice was, tot het opstellen van enige conclusies, waarbij men de voorzichtige weg had gekozen.

ONZE PARTIJ EIST VERMINDERING DER KLASSE-TEGENSTELLINGEN

Slechts verzoening der controversen heilzaam voor onze maatschappij

Alle staatkundige activiteit behoort naar het oordeel der Partij gericht te zijn op het algemeen belang. Zij verstaat daaronder zowel het belang van de Nederlandse samenleving als geheel, als dat van ieder, die daartoe behoort.

Dit betekent enerzijds, dat de V.V.D. de overheid ertoe acht, het belang der Nederlandse samenleving te dienen.

Ook bijv. wanneer en naarmate de historische ontwikkeling samenwerking op allerlei terrein in internationaal verband eist en mogelijk maakt, ook dus waar het sociale voorzieningen, regeling van arbeidsverhoudingen e.d. geldt.

Het betekent anderzijds, dat zij de Nederlandse samenleving inderdaad als een geheel wenst te zien beschouwd, welks samenstellende delen niet slechts recht hebben op gelijke erkenning en behartiging hunner belangen, voorzover zulks op de weg der overheid ligt, doch waarbij de Partij deze erkenning en behartiging eist acht van algemeen volksbelang.

De Partij wordt daarbij geleid door de overtuiging, dat de Nederlandse samenleving — als elke andere — een rijke verscheidenheid van de meest verschillende maatschappelijke groepen vormt, die nergens scherp afgebakend zijn, doch waarvan veeleer de ene geleidelijk in de andere overgaat.

Dit sluit in, dat de Partij de mogelijkheid ener z.g. klassenloze maatschappij als een illusie verwerpt.

Zelfs in de meest primitieve vormen van samenleving was en is er verscheidenheid van maatschappelijke groepering.

Deze differentiatie neemt toe naarmate de samenleving in haar histori-

sche ontwikkeling een meer samengesteld beeld toont.

Zij blijft — naar de geschiedenis leert — ook daar bestaan, waar men door radicaal ingrijpen in de economische verhoudingen en de sociale structuur — zelfs met terzijdestelling van alle particuliere eigendomsrechten en met schending van persoonlijk-

„De Partij verlangt een beleid, dat gericht is op vermindering van klasstegenstellingen. Iedere gedachte, alsof in de maatschappij geen ander onderscheid zou bestaan dan tussen arbeiders en kapitalisten, wordt door haar verworpen, mede omdat daarbij de grote betekenis der middengroepen uit het oog wordt verloren.

Zij ziet de maatschappij als een rijke verscheidenheid van de meest verschillende groepen, waarvan de ene geleidelijk in de andere overgaat. De Partij wenst te streven naar een harmonisch beleid, dat recht doet wedervaren aan iedere groep.”

heid en gezin — getracht of voorgewend heeft een klassenloze maatschappij te stichten.

Gelijk in art. 14 van haar beginsel-program is aangegeven, begrijpt de V.V.D., zich plaatsende op de bodem der werkelijkheid, dat de drijfveer van het eigenbelang te allen tijde in alle groepen der samenleving

In memoriam
L. Spaanderman

Op 50-jarige leeftijd overleed de heer L. Spaanderman, directeur van L. Spaanderman's Handelsonderneming te Hilversum.

Hij was een sympathiek, eerlijk mens, scherpzinnig en met een ruime blik, een stuwende kracht, die stond achter hetgeen hij eenmaal gekozen had.

In hem verliest de V.V.D. een toegewijde kracht, niet alleen plaatselijk, maar ook landelijk.

Na de bevrijding had hij een belangrijk aandeel in de oprichting van de plaatselijke afdeling van de Partij van de Vrijheid. Sinds 1947 maakte hij deel uit van de gemeenteraad, eerst voor de Partij van de Vrijheid en later voor de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, waarvan de laatste drie jaren als fractievoorzitter.

Voor de Ondercentrale Statenkiekring Weesp was hij als voorzitter de stuwende kracht, terwijl hij tevens lid was van de Centrale Haarlem en van het Hoofdbestuur der V.V.D.

De teraardebestelling heeft Donderdag 5 Juni plaats gevonden te Bilthoven op de begraafplaats „Den en Rust”.

Meesterlijk betoog van Spaak

Dit gaf Spaak de gelegenheid om met kracht voor een snellere weg te pleiten in een betoog, dat indruk maakte door de kracht en de gloed, waarmede het uitgesproken en voorgedragen werd. Het werd een rede in grote stijl, een rede, zoals men die maar zelden hoort.

Ook later tegen het einde van de vergadering, toen Spaak in debat raakte met de Engelse conservatief Boothby, bleek over welke bijzondere talenten Spaak beschikt, al moet men stellig met nuchterheid zijn betogen aanhoren. Het was te merk-

(Vervolg op pag. 6)

een belangrijke factor zal blijven.

In art. 15 voegt zij daaraan toe, dat de begeerte naar eigen bezit te zeer verbonden is met de natuur van de mens dan dat het mogelijk zou zijn, het particuliere eigendomsrecht te missen.

In het onderhavige artikel 22 erkent zij — wederom uitgaande van de empirische werkelijkheid, zoals deze zowel door de aard der menselijke natuur als door de samengesteldheid van elke denkbare maatschappelijke structuur is gegeven — het bestaan van differentiaties, die ten dele in duidelijk aanwijsbare maatschappelijke groeperingen tot uitdrukking komen en voor een ander deel ternauwernood of nie' definieerbaar zijn.

Voorzover deze onvermijdelijke differentiaties tot tegenstellingen leiden, acht de V.V.D. het taak der overheid, botsende belangen te toetsen aan het hoger algemeen belang en door een rechtvaardig beleid de tegenstellingen te overbruggen en ze zoveel mogelijk ook in haar oorzaken op te heffen.

Zij verwerpt daarbij de idee van de klassenstrijd, die onze samenleving in twee elkander ten dode bekampende groepen splitst, als een grove mistekening der werkelijkheid, die immers voortdurend verschuivingen in de sociale lagen der maatschappij aantoon.

De klassenstrijd zelf wijst zij af, omdat de V.V.D. 't algemeen belang, zowel als het belang der verschillende maatschappelijke groeperingen niet gediend acht door toespitsing, doch integendeel, door verzoening van tegenstellingen.

Enige kanttekeningen bij de motie Boissevain

ONZE REGERING MISKENDE EEN RECHT EN VERZUIMDE EEN PLICHT

Nederlandse oorlogsslachtoffers in Zuid-Oost Azië bewaren een bittere herinnering

Nu, zeven jaren na de beëindiging van de tweede wereldoorlog, nu het vredesverdrag met Japan reeds werd gesloten en nu West-Duitsland op het punt staat van vijand bondgenoot te worden, nu de oude wonden langzaam beginnen te helen en nu veel van hetgeen deze wereldbrand aan ellende over ons volk heeft gebracht, langzamerhand op de achtergrond geraakt, vraagt een groep Nederlanders de aandacht, die nog dagelijks op voor haar pijnlijke wijze herinnerd wordt aan de gevolgen, die de oorlog over haar gebracht heeft. Een herinnering, die des te bitterder is, omdat haar eigen Regering haar in de steek gelaten schijnt te hebben. Deze groep wordt gevormd door de Nederlandse oorlogsslachtoffers in en afkomstig uit Zuid-Oost-Azië, of, om het juister te zeggen, uit het voormalige Nederlands-Indië, die, zo zij er al het leven afgebracht hadden na al de door hen in de krijgsgevangenen- en interneringskampen geleden ontberingen en ellende, thans ook nog moeten meemaken, dat zij als een soort van tweede-rangs vaderlanders behandeld worden.

Want op het gebied van de vergoeding voor de geleden materiële oorlogsschade worden zij als zodanig door de Nederlandse Regering behandeld. Zij zien zich in dit tijdsbestek immers veelal voor grote financiële moeilijkheden geplaatst. Moeilijkheden, die zij dikwijls te boven zouden kunnen komen, indien zij na de oorlog een passende vergoeding hadden mogen ontvangen, gelijk die hen tijdens en na de oorlog door de overheid was beloofd. En dit zijn dezelfde Nederlanders, die, ondanks alles wat zij geleden hadden en ondanks de grote offers, die zij reeds voor hun vaderland hadden gebracht, onmiddellijk na de capitulatie van Japan hun schouders hebben gezet onder het werk voor de wederopbouw van het zo zeer ge-

schonden Koninkrijk der Nederlanden, in goed vertrouwen op de nakoming van de beloften hen door de Regering gedaan.

De meesten van hen verloren tijdens en na de oorlog hun land, hun bezit, hun werkkring, hun verdiensten, hun eigen toekomst en die van hun kinderen en zij moeten thans trachten hier te lande een nieuw bestaan op te bouwen, berooid en verarmd als zij dikwijls zijn.

Zij zouden nu zoveel sterker kunnen staan in hun strijd om dit nieuwe bestaan, indien hen tenminste een gedeeltelijke vergoeding was toegekend voor de door hen geleden schade, zodat het voor hen mogelijk ware geweest om weer een bescheiden home in te richten, iets waartoe hen

echter in de meeste gevallen thans ten eenemale de middelen ontbreken.

Er behoeft hier wel niet uitvoerig gememoreerd te worden, wat er van hun recht op schadevergoeding, welk recht nog laatstelijk op 6 November 1945 door de Nederlands-Indische Regering, bij monde van de Luitenant G. G., dr H. van Mook, uitdrukkelijk was erkend, uiteindelijk is terecht gekomen.

Slechts een bedrag, overeenkomende met enkele maanden van het tijdens de oorlogsjaren door hen gederfde salaris of een overeenkomstige tegemoetkoming, werd door de Nederlands-Indische Regering uitbetaald en niet eens allen hebben deze som volledig in handen gekregen.

En ten slotte werd zelfs dit geringe bedrag, voor zover het niet reeds besteed was voor de aankoop van de hoognodige eerste uitrusting van kleding en huisraad, later door de Indonesische monetaire maatregelen gehalveerd en daarna bij overmaking naar Nederland ook nog eens getierceerd. Er bleef dus wel een bitter klein beetje van over!

De geleden huisraad- en andere schade — en praktisch allen hadden alles wat zij bezaten verloren — werd echter in het geheel niet vergoed.

Ook de Nederlandse Regering bleef, zoals men weet, op dit punt

volledig in gebreke. De verzoeken om een uitkering uit de Nederlandse schatkist, zowel door de Nederlandse Volksvertegenwoordiging als door de samenwerkende organisaties van Nederlanders uit Nederlands-Indië, aan de Regering gedaan, werden door deze zonder meer afgewezen.

Minister Lieftinck b.v., wenste in 1949, bij de behandeling van de Wet op de (Nederlandse) Materiële Oorlogsschade, de werking van deze wet slechts tot het Rijk in Europa beperkt te zien vanwege de „onafzienbare financiële consequenties”, die een uitkering aan de Indische oorlogsslachtoffers met zich zouden brengen, terwijl zulk een uitkering toch maar een fractie zou hebben betekend van de bedragen, die aan de oorlogsslachtoffers in Nederland waren uitgekeerd.

Later weer, in 1951, bij de indiening van de motie-De Graaf c.s. in de Tweede Kamer, beriep deze zelfde bewindsman zich op het territorialiteitsbeginsel t.a.v. uitkeringen ten laste van de Nederlandse schatkist, omdat anders aan Nederlanders „waar ook ter wereld” een schadevergoeding zou moeten worden uitgekeerd.

Als of er geen reëel onderscheid zou hebben bestaan tussen Nederlanders, ergens anders, waar ook ter wereld, en die Nederlanders, die in een deel van het Koninkrijk der Nederlanden en ter verdediging van dit Koninkrijk aan de strijd hadden deel genomen!

Men zou na dit alles in de verleiding kunnen komen om de woorden van minister Drees, op 2 April van dit jaar in de Tweede Kamer uitgesproken, toen hij toegaf, dat „er toch wel een zekere band bestond tussen de Nederlandse Regering en de Regering in Nederlands-Indië”, doch tevens verklaarde de mening te zijn toegedaan, „dat er in beginsel een scheiding was”, zo te interpreteren, als zou volgens het gevoelen van de Nederlandse Regering deze band er wél hebben bestaan toen de Nederlanders in Nederlands-Indië werden verplicht aan de strijd deel te nemen, maar dat deze terstond zou hebben ontbroken, toen de mogelijkheid van de financiële consequenties voor de schatkist ter sprake kwam.

Hierbij kan dan tevens nog worden opgemerkt, dat deze Nederlanders, door middel van de belastingen, die zij hier te lande moeten opbrengen, wél mogen bijdragen aan de schadevergoedingen, die aan hun landgenoten, mede-oorlogsslachtoffers, hier in Nederland werden en worden uitgekeerd.

Hoe het ook zij, er is t.o.v. een grote groep landgenoten onrecht gepleegd en de Nederlandse Regering kan bezwaarlijk haar verantwoordelijkheid ten deze van zich afschrijven door zich te beroepen op juridische spitsvondigheden.

Hier moge het antwoord van een onzer grootste juristen, prof. mr E. M. Meyers, die op 21 Maart 1949 in een schrijven, gericht aan het bestuur van de Vertegenwoordiging Nederland van de Nederlands-Indische Bond van Ex-Krijgsgevangenen en Geïnterneerden verklaarde: „Van moreel standpunt zie ik geen enkele reden om verschil te maken tussen oorlogsschade door Nederlandse onderdanen in Indonesië geleden, daar laatstgenoemde schade toch ook het gevolg is van een door de Staat der Nederlanden en niet slechts door de rechtspersoon Nederlands-Indië gevoerde en verklaarde oorlog”.

De motie-Boissevain — op de jongste Jaarlijkse Algemene Vergadering van de V.V.D. te Utrecht eenstemmig aanvaard — nu wijst de Nederlandse Regering op haar morele plicht om het t.a.v. de Nederlandse oorlogsslachtoffers in Zuid-Oost Azië gepleegde onrecht te herstellen en zij spreekt tevens het vertrouwen uit, dat onze partij, op grond van haar beginselen, op de bres zal staan voor dit rechtsherstel.

Het stemt tot grote voldoening, dat deze motie zonder discussie en bij acclamatie door de jongste partijvergadering werd aangenomen.

Voor onze Kamerfractie vormt een aansporing en een ruggesteun.

Drs J. D. DE ROOCK.

(Vervolg van pag. 5).

waardiger Spaak te horen, omdat kort tevoren een andere Belgische socialist, Rolin, aan het woord was geweest, die kennelijk weinig moet hebben van Europese samenwerking en integratie.

Het was, of men op één middag zowel de gedachte van de Europese „derde macht”, als van de Europese „derde weg”, om eens begrippen te noemen, welke ook in onze binnenlandse politiek opgeld doen, hoorde vertolken. Spaak legde zijn denkbeelden neer in een amendement, dat met een kleine meerderheid verworpen werd, n.l. met 47 tegen 42 stemmen.

De Nederlandse afgevaardigden stemden tegen het amendement met uitzondering van het Eerste Kamerlid, de heer Van de Kleef, van de P. v. d. A. Daarop werd met een grote meerderheid de resolutie, zoals de Commissie voor Algemene Zaken deze had opgesteld, aangenomen met 84 tegen 8 stemmen en 17 onthoudingen.

De hoofdlijn van hetgeen aangenomen werd in deze resolutie is het volgende:

Volgens de inhoud van het verdrag van de Europese Defensie Gemeenschap, zal de Assemblée van deze Gemeenschap als eerste taak hebben de toekomstige politieke structuur van Europa in een voorstel te ontwerpen.

De betrokken bepalingen uit het verdrag moeten thans, naar de mening van de Assemblée van de Raad van Europa, worden overgebracht naar een speciaal accoord. Dit accoord zal onmiddellijk van kracht kunnen worden. De regering van de zes E.D.G.-landen zouden ingevolge dat accoord een statuut voor een „internationale politieke Gemeenschap” moeten laten uitwerken.

Deze gemeenschap moet altijd openstaan voor alle leden van de Raad van Europa en moet voorts gelegenheid bieden met staten, die niet tot die gemeenschap wensen toe te treden, bepaalde relaties aan te gaan.

Dit uitwerken van deze zaken kan worden opgedragen, of aan de Assemblée van het Schuman-plan, of aan een beperkte Assemblée van

vertegenwoordigers van de zes landen van de Europese Defensie Gemeenschap in de Assemblée van de Raad van Europa.

De commissie, die het voorontwerp voor een statuut voor de „politieke autoriteit” zal moeten maken, een z.g. commissie ad hoc, zal benoemd worden door de Commissie voor Algemene Zaken van de Assemblée van de Raad van Europa, volgens een aangenomen amendement, ingediend door de Duitse socialisten.

Dit zou eerst deze week gebeuren, na de sluiting van de voorjaarsvergadering, maar de Commissie is daarmede niet gereed gekomen en dit zal thans geschieden in een vergadering van de Commissie voor Algemene Zaken op 5 Juli te Parijs.

Spaak heeft, nadat zijn amendement verworpen was, voor de resolutie van de Commissie voor Algemene Zaken gestemd, omdat hij deze beter vond dan geen resolutie. Hiervoor was, gelijk ik reeds hierboven schreef, een grote meerderheid, en al heeft men de meer langzame weg verkozen, toch gaat men in de richting van deze boven-nationale organisaties.

Het waren belangwekkende debatten en de Groningse studenten in de rechtswetenschap, die onder leiding van de hoogleraren Röling en 's Jacob, hoofdbestuurder van onze partij, deze besprekingen op de tribune bijwoonden, hebben wel een groot voorrecht genoten.

Een kans voor Den Haag

Zij hoorden tevens, dat de voorzitter van de Commissie voor Algemene Zaken, de Fransman Guy Mollet, mededeelde, dat deze Commissie unaniem van mening was, dat het Hof voor het Schuman-plan en voor de E.D.G. in Den Haag gevestigd moest worden. Een zaak, welke voor ons land in het algemeen, en voor Den Haag in het bijzonder, een reden tot verheugenis is.

Er is in de wandelgangen n.l. veel strijd geweest over de plaats van vestiging van de verschillende instellingen als de Europese Defensie Gemeenschap en het Schuman-plan.

STEMT OUD V.V.D. LIJST 5

Het is bekend, dat er verscheidene Belgen zijn, die de zetel van de Hoge Autoriteit voor het Schuman-plan in Luik willen hebben.

De Italianen zijn er zeer voor gporteerd, dat de zetel van de Hoge Autoriteit van de Europese Defensie Gemeenschap in Turijn komt.

Wat er tenslotte uit de bus zal komen, of Luxemburg, wellicht een kans zal maken, of Brussel, dat men ook wel hoort noemen als zetel voor een Hoge Autoriteit, of dat Versailles, waar men ten aanzien van de Europese defensie in nauwe en gemakkelijke samenwerking kan werken met de instanties van de N.A.T.O., of Straatsburg de verschillende Assemblies, zowel van het Schuman-plan als van de Europese Defensie Gemeenschap zal krijgen, zal in de naaste toekomst wel blijken.

Hoe dat alles ook zij, ook in de kringen van de Nederlandse delegatie was men met meer optimisme beziel.

Er is weer een nieuwe impuls gekomen in de richting van de Europese samenwerking en al gaat dat langzamer, dan men b.v. in Amerika begrijpt, toch is er een ontwikkeling voor de aandachtige toeschouwer en toehoorder in positieve zin.

Deze voorjaarsvergadering van de Assemblée van de Raad van Europa heeft te Straatsburg de richting aangegeven, welke men in het belang van Europa, in het belang van de verschillende landen, dus ook van Nederland, zal moeten gaan!

DE WEEDE.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Meijuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Die dure buitenlandse boeken

Enige feiten ter verklaring

Verleden week kocht ik voor een zieke „Homes and gardens”. „Two shillings” staat er buiten op. Ik betaalde f 1.85; dat betekent als je het omrekent, een koers van maar liefst 18.50.

Nu kan men van mening verschillen, of men niet buiten „Homes and gardens” kan, maar in het algemeen zullen wij het er toch wel over eens zijn, dat buitenlandse lectuur binnen ons bereik moet liggen.

Van verschillende zijden had men ons gevraagd of er aan die hoge prijzen van buitenlandse boeken en tijdschriften niet wat te doen is. Wij hebben dit doorgegeven en prof. Molenaar bleek bereid er zijn aandacht aan te geven.

In het voorlopig verslag van de Commissie van Rapporteurs der Eerste Kamer staat: „Enige leden...” (U weet, dat is zo de gewone stijl van zo'n verslag). „Enige leden kwamen terug op den „exorbitanten prijs van buitenlandse boeken. Zij vroegen den „Minister in het belang van de „internationale culturele samenwerking er toe mede te willen „werken, dat deze prijzen op een „lager niveau komen te liggen.”

Drie punten werden genoemd: verlaging van de omrekeningskoersen, afschaffing invoerrecht van 4 % en verlaging van de inklaringskosten die de P.T.T. in rekening brengt.

Uit de Memorie van Antwoord van minister Lief tinck geven wij het volgende weer:

Bij de betaling aan het buitenland worden de officiële omrekeningskoersen toegepast. De boekhandelaren echter hebben samen een omrekeningsfactor aangenomen, die tevens hun marge voor kosten en winst omvat. Die omrekeningsfactor is daardoor hoog; bij grotere bedragen hoger dan bij kleinere en voor tijdschriften hoger dan voor boeken. Vandaar dat extra dure „Homes and gardens”.

In dit geval heeft minister Lief tinck nu eens geen schuld.

Dan dat invoerrecht. Maar van invoerrecht zijn boeken vrijgesteld, heus waar. Die 4 % die betaald moet worden is invoerbelasting.

U denkt toch niet, dat dit geen

verschil maakt? Invoerbelasting is het zusje van de omzetbelasting, die in het binnenland geheven wordt.

Alleen als er voor een artikel vrijstelling van omzetbelasting is, kan die vrijstelling ook voor de invoerbelasting verleend worden.

De 4 % omzetbelasting is al aan de lage kant. U voelt, waar het heen gaat: „voor een verdere vermindering geen aanleiding.”

Overigens is die f 0.04 op de 2 sh. voor „Homes and gardens” nog wel te betalen.

Wat tenslotte de inklaringskosten van de P.T.T. betreft, de minister van Verkeer en Waterstaat is al net zo onschuldig als die van Financiën: de P.T.T. trekt geen enkele bate uit die berekende kosten, integendeel, die legt er nog op toe.

Het ziet er hopeloos uit met onze buitenlandse boeken.

J. H. S.

Belangrijke bijeenkomst te Hilversum

Nader nieuws over onze organisatie

In Hilversum had ten huize van de voorzitter, mevrouw M. H. Cool, een bijeenkomst plaats van de pas opgerichte vrouwen-groep Hilversum—Laren—Blaricum, waar men met vereende krachten wat hoopt te bereiken.

Na o.a. de leden aangespoord te hebben onze vrouwenrubriek steeds te lezen, bracht de presidente het belang van de a.s. verkiezingen nog eens goed onder het oog. Vervolgens sprak mevrouw mr J. E. C. Willet namens de afdeling Laren en Blaricum.

De centrale-vertegenwoordigster, mevr. mr Stoffels-van Haften kon door haar vele spreekbeurten niet aanwezig zijn. In haar plaats had het Dagelijks Bestuur van de organisatie „Vrouwen in de V.V.D.” mevrouw De Haan-Van Rossum verzocht het D. B. te vertegenwoordigen en iets over de organisatie te vertellen.

Tot deze organisatie behoren automatisch alle vrouwelijke V. V.D.-leden, zonder verplichte extra contributie. Er is een Dagelijks Bestuur bestaande uit de vrouwelijke leden van Kamer(s) en Hoofdbestuur plus een toegevoegd lid. Tzamen met vertegenwoordigsters van de centrales vormen zij het Algemeen Bestuur.

Plaatselijk kunnen de vrouwelijke leden, die zulks wensen, zich nader aaneen sluiten in een vrouwengroep, zoals nu in Hilversum met Laren en Blaricum gebeurt.

Men is daarin geheel vrij om het te doen zoals de plaatselijke omstandigheden het vragen. Doel is de vrouwelijke leden gelegenheid te geven, politieke en daarmee samenhangende problemen te bespreken op een wijze, die haar het beste past. Alles geschiedt echter binnen de V.V.D. Het is dan ook van belang de algemene V.V.D.-samenkomsten eveneens bij te wonen.

Op het ogenblik wordt gewerkt aan statuten teneinde de organisatie „Vrouwen in de V.V.D.” rechtspersoonlijkheid te geven, wat in sommige gevallen het optreden naar buiten zal vergemakkelijken.

Bij de vragen werd er over gesproken hoe men de middenstandsvrouwen en hoe de werkende vrouwen kan bereiken.

Antwoord: variërende lezingen, soms zwaar, soms licht. En soms 's-middags en soms 's-avonds.

Algemeen kwam men tot de slotsom, dat het gros der vrouwen te weinig van politiek afweet en daarom niet of zelden naar de vergaderingen gaat. Het doel van de vrouwengroep zal dus zijn, de vrouwen meer politiek-minded te maken.

Tenslotte nog de mededeling, dat secretaresse van de nieuwe vrouwengroep is: mevrouw H. R. van Raalte-Heimanson, 's-Gravesandelaan 2, Hilversum.

VOORKOM HET VERLIES VAN STEMMEN

Nadere aanvullende mededelingen over het stemmen in een andere gemeente en het stemmen bij volmacht

Het Hoofdbestuur spoort alle Afdelingsbesturen en Correspondenten aan, te voorkomen, dat door een onvoldoende gebruikmaken van de gelegenheid, door de nieuwe Kieswet ten aanzien van het stemmen in een andere gemeente en het stemmen bij volmacht, geboden, stemmen ONNODIG VERLOREN gaan!

Het vestigt derhalve op deze plaats nogmaals met klem de aandacht op de thans geschapen mogelijkheden, waardoor ZIEKEN, OUDEN VAN DAGEN, ZAKENLIEDEN, VACANTIEGANGERS en ook voor herhalingsoefeningen opgeroepen MILITAIREN hun stemplicht zullen kunnen vervullen. Immers:

1. De kiezer, die blijkt een geneeskundige verklaring tengevolge van zijn lichamelijke toestand vermoedelijk niet in staat zal zijn persoonlijk aan de stemming deel te nemen, kan bij volmacht stemmen. Hiertoe moet men vóór 11 Juni a.s. een met redenen omkleed verzoek indienen bij Burgemeester en Wethouders van de gemeente, waar men in het Kiezersregister is ingeschreven. Het daarvoor vereiste formulier is ter Secretarie van elke gemeente gratis verkrijgbaar (Hoofdstuk K van de nieuwe Kieswet).

DE GENEESKUNDIGE VERKLARING kunt U, tengevolge van een besluit van de Koninklijke Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunde, niet krijgen van de arts die U behandelt. Deze zal U op Uw verzoek een andere arts noemen, die voor visite en onderzoek f 2.50 in rekening zal brengen.

2. Denkt men op 25 Juni a.s. afwezig te zullen zijn, dan kan men:

A. Stemmen bij volmacht. Ook het formulier voor dat (vóór 11 Juni a.s. in te dienen) verzoek aan Burgemeester en Wethouders van de gemeente, waar men in het Kiezersregister is ingeschreven, is op de Secretarie van elke gemeente kosteloos verkrijgbaar (Hoofdstuk K van de nieuwe Kieswet).

In tegenstelling tot het bepaalde ten aanzien van het stemmen in een andere gemeente (zie hieronder sub 2B), behoeft men de volmachtformulieren (zowel voor zieken als voor afwezigen, zie hierboven sub 1 en 2A) niet zelf af te halen, doch kan men dit door IEDEREN laten doen, die zo vriendelijk is even voor U naar de gemeente-secretarie te gaan.

Als Uw GEMACHTIGDE kunt U alleen iemand aanwijzen, die

- op 25 Juni in het Kiezersregister van dezelfde gemeente is ingeschreven. Tot welk stembedistrict binnen die gemeente hij behoort, doet niet ter zake;
- niet reeds voor een ander als gevolmachtigde optreedt (tenzij hij een huisgenoot van U is, in welk geval hij, behalve voor U, ook nog voor een tweede huisgenoot als gevolmachtigde kan handelen);
- zelf niet van de gelegenheid, bij volmacht of in een andere gemeente te stemmen, gebruik zal maken.

Het verdient dus aanbeveling, op het formulier geen enkel gegeven omtrent de gevolmachtigde in te vullen, alvorens U blijkt, dat deze aan alle bovengenoemde eisen voldoet. U dient er trouwens persoonlijk voor te zorgen, dat Uw gevolmachtigde de BEREIDVERKLARING, als zodanig op te treden, ondertekent. Deze ondertekening geschiedt op de ommezijde van het formulier.

Is het formulier geheel ingevuld en door U en Uw gevolmachtigde ondertekend, dan kunt U het desnoods per aangetekende brief aan het gemeentebestuur doen toekomen.

Enige verwarring is nog gewekt door het feit, dat op het formulier, nadat reeds ruimte opengelaten is voor een antwoord op de vraag, welke zijn de redenen van de afwezigheid zijn, gedrukt staat: „Tot staving van ——— haar

verzoek worden de volgende bescheiden overgelegd.

.....
.....

Indien de reden van Uw afwezigheid „verblijf in het BUITENLAND” is, en U dit dus reeds hebt ingevuld, bij voorkeur met vermelding van de plaats waar U op 25 Juni vermoedelijk zult vertoeven, kan daarmee voorshands volstaan worden en behoeven ter Secretarie bescheiden tot staving daarvan slechts te worden overgelegd, indien B. en W. daartoe alsnog de wens aan Uw gevolmachtigde te kennen geven.

UW GEVOLMACHTIGDE DIENT, WANNEER HIJ TER STEMBUS GAAT, BEHALVE DE HEM TOEGEZONDEN OPROEPKAART TEVEN DE VOLMACHT BIJ ZICH TE HEBBEN!

B. Stemmen in een andere gemeente. Men kan ook verzoeken in een andere bij dat verzoek aan te wijzen gemeente aan de stemming deel te mogen nemen. Indien men van deze gelegenheid gebruik wenst te maken, kan men tussen 14 Mei en 11 Juni a.s. op de Secretarie van elke willekeurige gemeente daarvan IN PERSOON mededeling doen. (Hoofdstuk J van de nieuwe Kieswet).

Men heeft dan op 25 Juni alsnog de keuze, zijn stem uit te brengen of in de gemeente, waar men in het Kiezersregister is ingeschreven, of in de gemeente, welke men heeft uitgekozen. Men kan echter niet tegelijk verzoeken om in een andere gemeente en om bij volmacht te mogen stemmen.

U DIENT, WANNEER U TER STEMBUS GAAT, BEHALVE DE U TOEGEZONDEN OPROEPKAART TEVEN DE TOESTEMMING, OM IN DIE BEPAALDE GEMEENTE TE STEMMEN, BIJ U TE HEBBEN!

AAN IEDER VAN ONZE AFDELINGEN, CORRESPONDENTEN EN INDIVIDUELE LEDEN DE TAAK, VOOR TIJDIGE VOORLICHTING EN ASSISTENTIE TE ZORGEN EN TIJDIG DE VERZOeken IN TE DIENEN!

STALEN MEUBELN „GISO"-LAMPEN

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

Aan de wens van de Kamer, uitgedrukt in het befaamde amendement van de vaste commissie voor de belastingen, is dus niet voldaan. Het kan echter zijn nut hebben, hier tot slot de aantekening te laten volgen, welke het „Handelsblad” daarbij maakte.

Op de laatste vergadering van de Tweede Kamer, toen het opnieuw ingediende ontwerp tot herziening van

enige tabellen van de omzetbelasting aan de orde was, deelde minister Lieftinck reeds mede, dat in het nieuwe voorstel betreffende de omzetbelasting voor tijdschriften geen algehele vrijstelling zou worden opgenomen.

Het is echter goed — aldus het Hbld. — hierbij tevens in herinnering te brengen de pertinente vraag, door de voorzitter van de vaste commissie voor de belastingen, dr Lucas, bij dit debat gesteld en het antwoord, dat de minister hierop heeft gegeven.

De heer Lucas vroeg namelijk de toezegging, dat de bewoordingen van

het nieuwe wetsontwerp zo zouden zijn, dat niet opnieuw staatsrechtelijke bezwaren zouden zijn te duchten, wanneer de Kamer wederom zou komen met een amendement tot algehele vrijstelling.

De minister heeft hierop woordelijk geantwoord: „Ik kan op deze vraag antwoorden, dat de bewoordingen van het wetsontwerp niet in de weg zullen staan aan een zodanige wijziging, dat aan het verlangen van de Kamer kan worden tegemoet gekomen, indien bij de Kamer dit verlangen bestaat”. Aan deze toezegging heeft de minister zich blijkens de

considerans en de opzet van het wetsontwerp inderdaad gehouden.

En het blad besluit: Afgezien van de onzekerheden omtrent de vraag hoe na de kabinetsformatie de nieuwe bewindsman van Financiën over dit wetsontwerp zal denken en hoe de nieuwe Kamer zal zijn samengesteld, mag voorlopig wel worden aangenomen, dat ook de nieuwe Kamer op het standpunt van de oude Kamer zal blijven staan en bij handhaving van het ontwerp in deze vorm dus opnieuw met een amendement voor algehele vrijstelling van tijdschriften van omzetbelasting zal komen.

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

Frank Rijdsijk's Industrieel Ondernemingen N.V.

Hendrik-100-Ambacht
Tel. H.I. Ambacht 245
Rotterdam 72615

SCHEEPSSLOOPERIJ

HANDEL in:

- Oud IJzer,
- Nieuw IJzer,
- Bruikbaar IJzer, enz.

GOEDEWAAGEN'S Koninklijke Fabrieken GOUDA

SERVIEZEN

DE JONG'S CHOCOLADE

CHOCOLADE HAGELSIJG.

De eenige echte!

RUINARCHITECTUUR — BOOMKWEKERIJEN

Ontwerpen
Aanleggen
Onderhouden

GIJSB. VURENS

Ringvaartweg 98 - Rotterdam (O.) • Tel. 26114

Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.

Nederlandsche Hypotheekbank N.V.
Rotterdamsche Hypotheekbank N.V.
Algem. Friesche Hypotheekbank N.V.

Amsterdam — 's-Gravenhage — Groningen — Rotterdam

GELDEN BESCHIKBAAR

voor eerste hypotheek
BILLIJKE VOORWAARDEN

De Directie:

Mr. M. J. BOS
Mr. J. WILKENS

Mr. C. A. KINGMA
Mr. F. C. KLEYN

Machinefabriek en scheepswerf

van

P. SMIT Jr. N.V. ROTTERDAM

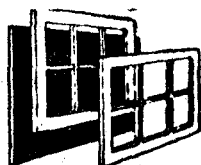
SMIT SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon
manufacturen

RAMEN

IN TRILBETON

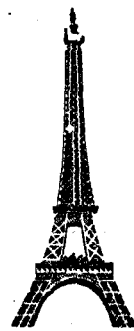
NV BETON- & PLATENFABRIEK
v/h GEFRS. MYNLIFF

TELEFOON: 20559 - SLOETSTR 6 - NYMEGEN

HBU

HBU

Reisgeld

Het juiste reisgeld en
alle reisgeld waar U recht op
hebt, ook daarvoor kunt U
bij onze speciale - bij uitstek goed
geinformeerde - afdeling
Reisadviezen terecht.

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

N.V. Staalraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

G O R I N C H E M

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Maakt propaganda
voor lijst 5

HUURBELASTING? NEEN!

*Huurverhoging dient te worden opgevangen door
aequivalente belastingverlaging*

In de oorlog is zeer veel gebouwd onroerend goed verloren gegaan, de vervanging is nog lang niet voltooid en de nieuwbouw blijkt - wat de Regering hierover ook zeggen mag - niet voldoende om zelfs maar het bevolkingsaccres op te vangen.

Wat de huurpolitiek betreft, werd bij de totstandkoming van het huurprijzbesluit 1940 uitgegaan van de gedachte, dat de huurders moesten worden beschermd tegen de financiële gevolgen, die voor hen konden voortvloeien uit de overwegend sterke positie, waarin de verhuurders door de schaarste aan woningen en bedrijfspanden verkeerden, terwijl ook de huren met het oog op de loon- en prijspolitiek in de hand dienden te worden gehouden. Daarom zijn dan ook in de oorlogsjaren de huurbeschermings- en huurprijzbesluiten uitgevaardigd en deze zijn na de oorlog niet alleen van kracht gebleven, maar ook nog uitgebreid.

Het huurprijzbesluit 1940 fixeerte de huren van het gebouwd onroerend goed vóór 27 December 1940 tot stand gekomen; de huren der later gebouwde percelen liggen over het algemeen op een hoger niveau, dat echter weer onderlinge verschillen vertoont door de sterke afhankelijkheid van de bij de bouw verleende subsidies. Gelijke waardering was dan ook niet mogelijk.

Het is een onweerlegbaar feit, dat meer met de belangen der huurders, dan met die der verhuurders is rekening gehouden en dat dit na het einde van de oorlog is voortgezet. We weten hoe slecht de positie van ons volk toen was; half verhongerd, uitgemergeld, zonder voldoende weerstand tegen ziekten, met een gemis aan voldoende kleding en dekking, was het hoogst noodzakelijk, dat de staat ingreep.

Voor miljarden guldens is in de loop der jaren besteed voor het zgn. voedselpakket, de prijzen bleven laag, de Staat paste voor alles, wat voor de instandhouding van het leven noodzakelijk was, bij. Maar de belastingen gingen snel omhoog, de lonen stegen, de gulden devalueerde, het leven werd duurder en duurder, maar als axioma gold: „de huren op het oude peil”.

Dat was dan toch wel hoogst onbillijk tegenover de verhuurder; zijn inkomsten uit huizenbezit daalden door sterk verhoogde opcenten op de grondbelasting en door de verhoogde hypothecaire renten, zijn uitgaven voor onderhoud verdrievoudigden, zodat met minder onderhoud moest worden volstaan, waardoor de waarde daalde, zijn bezit kon hij ook vrijwel niet verkopen, omdat het, als gevolg van de beperkende Overheidsvoorschriften, niet vrij kon worden opgeleverd; maar voor de Vermogensaanwasbelasting moest het hoger worden gewaardeerd.

Van alle prijsstijgingen ondervonden zij alleen nadeel, van enige subsidie was geen sprake, zij zaten en zitten in het hoekje waar de slagen vallen.

* * *

Niet ten onrechte werd dan ook bij de behandeling van het wetsontwerp Huurwet in de Tweede Kamer geconstateerd, dat de verhuurders geofferd zijn aan de door de Regering gevoerde huurpolitiek.

Een zeer laag gestelde berekening geeft tot uitkomst, dat als de huur gedurende de gepasseerde 12 jaren tot 130% van de oorspronkelijke zou zijn opgevoerd geweest, een bedrag van meer dan een miljard gulden aan meerdere huur aan de eigenaren zou zijn ten goede gekomen. Maar ook na 1945 bevoogde de Regering zich niet en eerst in 1950 kwam zij met haar voorstel van 15% verhoging.

Zij werd daarbij beïnvloed door algemene overwegingen van loon- en prijspolitiek en

een gelijktijdige heffing van 2/3 dier verhoging als huurbelasting. De bedoeling zou dan voorzitten om uit die belasting de te hoge huren van nieuwgebouwde percelen te drukken.

Met haar financiële beleid is de Regering reeds nu zover vastgelopen, dat op de begroting 1952 niet meer gelden dan voor de bouw van 40.000 woningen konden worden uitgetrokken. De gelden voor de door de Tweede Kamer verder gewenst geachte 10.000 woningen zijn thans door lening verkregen.

Hoe dit voor de volgende jaren moet gaan, is waarschijnlijk nog niet overwogen, maar het lijdt geen twijfel, dat de financiering van de woningbouw steeds moeilijker zal worden; de enige oplossing is sterker inschakeling van het particulier initiatief, maar bij de sterk socialistische tendenz, die deze Regering bezielt, zal dat op veel tegenstand stuiten.

door

G. Ritmeester

stelde dat, al mocht er dan een lastenstijging zijn van alleen reeds 21½%, tóch ook rekening moest worden gehouden met het thans niet meer leegstaan van de huizen, waarvan de besparing op 2% werd becijferd, zodat een lastenstijging van 19½% overbleef.

Zij achtte het voorts duidelijk, dat aan onderhoud niet meer zoveel zou worden gedaan als vóór de oorlog, toen de ruime woningmarkt de eigenaren dwong tot het in zodanige staat houden van hun bezit, dat dit voor de bewoners aantrekkelijk bleef, dat nu de positie der huurders tegenover de eigenaren zwakker is geworden en deze in het algemeen dergelijke uitgaven niet meer voor hun rekening nemen, zodat een dergelijke versobering hun ook een beduidende besparing zal brengen.

Het behoeft weinig betoog, dat zodanige redenering wel zeer aanvechtbaar was, maar de Regering gaf geen krimp, 15% of niets zo was haar redenering.

Verschillende malen is nog in de Volksvertegenwoordiging, maar zonder enig resultaat, gesproken over de noodzaak ener huurverhoging, tot nu - tegen het scheiden van de markt - de minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting komt met het denkbeeld een verhoging van 25% tot stand te brengen met

We hebben reeds uit de mond van de minister van Financiën mogen horen, dat de belastingen bezwaarlijk hoger kunnen worden opgevoerd; de Minister-President heeft gezegd, dat wij met onze defensie-uitgaven tot het uiterste van onze financiële draagkracht waren gegaan en desondanks zien we in korte spanne tijds aanmerkelijke lastenverzwaringen gelegd op middenstand, handel en industrie door de Werkloosheidswet, verzwaringen waardoor prijsverhogingen niet uitgesloten zijn. En daarbij zou dan weer een huurbelasting komen te drukken op een 1½ miljoen huurders en zullen niet onwaarschijnlijk ook een half miljoen eigenaren-bewoner op een of andere wijze worden getroffen.

Dit is onaanvaardbaar, temeer omdat zodanige belasting allermint zal worden geheven naar de draagkracht der belastingplichtigen. Hoe velen zijn er niet, die reeds nu, terwijl hun inkomsten niet gestegen, zelfs dikwijls gedaald zijn, moeten blijven wonen in een huis, waarvan de huur hun in feite te hoog is, maar dat ze niet kunnen verlaten, omdat ze eenvoudig niets anders kunnen krijgen of omdat ze de verhuiskosten niet kunnen betalen.

Wat wil de Regering eigenlijk? Een verhoging met 25% brengt de huur op 143.75% van de vooroorlogse; van die 25% moet dus de eigenaar weer 2/3 afdragen aan het Rijk, d.i. 19.17%, zodat de huurverhoging voor de eigenaar uiteindelijk neerkomt op 124.52% van de vooroorlogse huur.

Maar bij deze huurstijging zullen de lonen moeten worden verhoogd, de prijzen zullen stijgen, de onderhoudskosten vermeerderen, de eigenaar gaat niet vooruit, de huurder achteruit, in plaats van meer is minder onderhoud te verwachten en zal dus de werkloosheid toenemen.

De grote moeilijkheden van de velen die aan vaste inkomens gebonden zijn en van

(Vervolg op pag. 3)

☆ parlementaire flitsen ☆

De Eerste Kamer werkt nog door

Verlengde herhalingsoefeningen voor het kader — Het Vredesverdrag met Japan — De Pensioen- en Spaarfondsenwet — Instelling van organen voor de emigratie

Terwijl de leden van de Tweede Kamer van stad tot stad en van dorp tot dorp trekken om de kiezers te „bewerken”, gaat de Eerste Kamer rustig met de parlementaire arbeid verder. Dat moet ook wel, want onze Kamer van honderd (zal zij dat nog lang zijn?) heeft vooral de laatste week voor zij uitteen ging nog hard gewerkt om zoveel mogelijk af te doen en de Eerste Kamer moet dus wel volgen.

Voor de leden van de Senaat is dat ook geen bezwaar. Weliswaar wordt ook deze Kamer (in verband met de Grondwetsherziening — wie denkt daar eigenlijk nog aan?) ontbonden en dus vernieuwd, maar haar leden worden herkozen door een geheel ander soort kiezerscorps (de Staten der Provincies), voor wie nu eenmaal geen verkiezingsvergaderingen nodig zijn.

Sedert ons vorige overzicht van de Eerste Kamer werden hier nu als voornaamste ontwerpen nog behandeld: de Spaar- en Pensioenfondsenwet, het Vredesverdrag met Japan, de instelling van organen voor de emigratie en de voorzieningen ten aanzien van de duur der herhalingsoefeningen.

Om met het laatste ontwerp te beginnen: dit gaf mr Wendelaar aanleiding, na de kritiek op de gebeurtenissen tijdens de (eerste) herhalingsoefeningen in het kamp Oirschot nu ook eens een goed woord aan onze krijgsmacht te wijden.

Natuurlijk achtte de heer Wendelaar het goed, dat die kritiek was losgekomen en nog meer juichte hij het toe, dat de minister open kaart had gespeeld en dat zowel uit zijn beantwoording van het gesprokene in de Tweede Kamer, als uit zijn repliek op de schriftelijke vragen van mr Van der Feltz (C.H.) mocht worden opgemaakt, dat de oorzaken bekend waren en dat dus herhaling van dergelijke gebeurtenissen zou worden voorkomen.

Hij achtte het echter niet billijk, nu daarnaast ook niet het licht te werpen op de goede zijden en op hetgeen in het leger te appreciëren valt.

Nadien is immers een tweede herhalingsoefening te Oirschot gehouden, die uitstekend was geslaagd (anders was er wel kritiek gekomen!) en de derde herhalingsoefening, die op het ogenblik, dat de heer Wendelaar sprak, nog aan de gang was, verliep eveneens best, evenals de elders gehouden oefeningen.

Bovendien echter had de heer Wendelaar, met zijn medeleden uit de Defensiecommissie, op uitnodiging van de minister van Oorlog een tocht langs verschillende delen van de land- en de luchtmacht gemaakt en blijkens het verslag, dat hij daarvan gaf, kon zijn conclusie hier zijn: wanneer ik (die zelf ook in het leger gediend heb) vergelijk, wat nu gebeurt en wat daar vroeger werd gedaan, dan durf ik gerust te zeggen, dat er tegenwoordig veel ernstiger en harder wordt gewerkt dan vroeger.

Wat het ontwerp zelf betreft, verklaarde de heer Wendelaar, dat hij en zijn fractie zich daar met overtuiging achterplaatsten, al realiseerde hij zich zeer wel, dat het op een deel van onze jongelui zeer zware verplichtingen legt. Terecht merkte onze geestverwant daarbij op, dat deze verlengde herhalingsoefeningen voor het kader, moesten worden gezien als een sluitsteen van de maatregelen, die vooraf waren gegaan. Welk nut zouden immers de geweldige uitgaven hebben, die de Staten-Generaal de laatste tijd hebben gevoteerd, wanneer die niet ter beschikking kwamen van behoorlijk geoefende troepen?

Tenslotte heeft onze woordvoerder een ernstig woord gesproken over de opvallend vele ongelukken, welke de laatste tijd met de straaljagers zijn gebeurd.

De week, nadat dit ontwerp in de Kamer werd behandeld, waren er zelfs niet minder dan vier straaljagers verongelukt. De heer Wendelaar oefende geen kritiek — want hij kon hier immers nog geen oordeel geven — maar hij getuigde wel van zijn (begrijpelijke) ongerustheid en vroeg de minister, de Kamer hier omstandig over in te lichten.

Dat is, zoals men weet, ook geschied, al kon de minister dan ook

niet één bepaalde oorzaak aanwijzen. Wel echter heeft de minister (men heeft dat in de dagbladen kunnen lezen en wij gaan daar nu hier niet verder op in) verschillende wegen aangewezen om te komen tot een nog betere training van de jonge bestuurders dezer vliegtuigen, voor wier offerende zich ter beschikking stelling men zeker niet erkentelijk genoeg kan zijn.

Werd het ontwerp betreffende de herhalingsoefeningen met alleen de stemmen der communisten tegen aangenomen, hetzelfde geldt voor het Vredesverdrag met Japan.

Uiteraard waren de bezwaren tegen dit verdrag, welke ook de Regering volledig deelt, in deze Kamer niets minder groot dan die aan de zijde van het Binnenhof, maar ook hier zag men zeer wel in, dat er op dit punt eenvoudig geen andere keus was.

De heer Wendelaar getuigde daarvan in een korte, typerende speech, waarin hij opmerkte: Ik ben het niet eens met de inhoud van dit verdrag, niet met de wijze, waarop het is tot stand gekomen en ook niet met de gevolgen, die het zal hebben voor hen, die zulke zware offers hebben gebracht in de strijd tegen Japan. Ik ben het zo weinig eens met deze dingen, dat ik meen het beste te doen met mij te bepalen tot het aanhalen van een paar versregels van Constantijn Huygens:

„Die het schriklijkst van mij swijght heeft allerbest geseit”.

Ik kan dit — zo ging hij voort — te gemakkelijker doen, nu in het bij-

zonder de geachte afgevaardigden de heren Beaufort (K.V.P.) en Anema (A.R.) hier zo duidelijk hebben uiteengezet, dat men, hoeveel bezwaren men ook mag hebben, toch vóór moet stemmen.

Wij hebben eenvoudig geen keus; wij kunnen niet anders. Wij hebben zo weinig keus, dat ik zelfs niet kan begrijpen, hoe men tegen dit voorstel kan stemmen.

De heer Wendelaar betoogde daarbij, dat zelfs wanneer hij bereid zou zijn toe te geven, dat de in de Tweede Kamer door de heer Welter ingediende motie (naar haar inhoud) zin had, hij toch niet begreep, hoe hij en enkele andere niet-communisten, na verwerping van die motie (met de communisten) tegen het wetsontwerp hadden kunnen stemmen.

Wat had er moeten gebeuren, zo vroeg hij, wanneer de tegenstanders tegen dit wetsontwerp een meerderheid hadden gekregen? Dan had het voor Nederland alleen nog slechter kunnen worden!

Het ontwerp Pensioen- en Spaarfondsenwet kon de algemene goedkeuring wegdragen en werd zonder hoofdelijke stemming aanvaard. Toch viel er nog wel het een en ander op te helderen en vooral onze geestverwant, prof. Molenaar, die zelf een materie als deze zo zeer beheerst, wist door zijn opmerkingen en nadere vragen aan deze opheldering in belangrijke mate mede te werken.

Ons hier bepalend tot enige algemene opmerkingen van onze woordvoerder, vermelden wij allereerst prof. Molenaar's verklaring, dat hij 't streven van de Regering om de reserves voor pensioenen buiten de onderneming te brengen, in beginsel toejuichte.

Het in rook vervliegen van in het vooruitzicht gestelde pensioenen op grond van het feit, dat de financiële basis, waarop zij steunen, niet deugt (gelukkig is dat maar een enkele maal voorgekomen), strijdt zo zeer tegen ons gevoel, aldus prof. Molenaar, dat maatregelen om dit te voorkomen o.i. gerechtvaardigd zijn.

Wel echter verzocht spr. nadrukkelijk, de formulieren voor aanmelding ten behoeve van de noodzakelijke registratie der fondsen zo eenvoudig

mogelijk te maken en een „lawine van papier” te voorkomen.

Bovendien wees ook prof. Molenaar er nog eens op, dat de Staat thans aan particulieren zekere eisen stelt, waaraan hij zichzelf niet houdt.

Het mag dus wel worden toegejuicht, dat, zoals Staatssecretaris Van Rhijn in antwoord hierop o.a. mededeelde, de Staatscommissie onder leiding van prof. Van Poelje bezig is om in de Rijksregeling de nodige verbeteringen aan te brengen.

Een zeker gevaar van deze goed bedoelde wet achtte prof. Molenaar het, dat sommige werkgevers zouden zeggen: de verplichtingen, die mij worden opgelegd, zijn van die aard, dat ik de arbeiders, die in den vervolg bij mij in dienst treden, dezelfde rechten, als de oude arbeiders hebben, niet in het vooruitzicht kan stellen.

Dit zou zich bijvoorbeeld kunnen voordoen bij kleine ondernemers in bepaalde gevallen. Dat is een sociaal gevaar, een tegenkant van de regeling, die in het belang van de arbeiders getroffen is, maar welke niet zonder bedenking is. Met het oog op die schaduwzijden drong de woordvoerder van onze fractie dan ook op de grootste soepelheid aan en op veel begrip voor de financiële mogelijkheden.

Prof. Molenaar verklaarde dan ook, dat zijn fractie gaarne voor het wetsontwerp zou stemmen, maar in het stellige vertrouwen, dat de uitvoering der wet met soepelheid en geleidelijkheid zou geschieden.

Het gaat, zo stipuleerde hij nog eens, bij dit wetsontwerp om een controle op de financiële soliditeit der fondsen en het is niet de bedoeling, de bevoegdheden van de autonome besturen te beknotten, zodat zij dus de materiële inhoud der aanspraken zelfstandig zullen kunnen vaststellen.

De heer Louwes kon, op zijn beurt, de instemming van onze V.V.D.-fractie betuigen met het ontwerp instelling van organen ten behoeve van de emigratie.

Hij maakte daarbij o.a. de opmerking, dat de emigranten bij de overdenking van de plaats, waar zij heen zullen gaan, zich in het algemeen te veel laten leiden door de op het ogenblik bestaande omstandigheden, dus door de werkgelegenheid op korte termijn.

Hebben, zo vroeg hij, de emigranten wel voldoende kijk op de ontwikkeling van de verhoudingen, letten zij wel op de werkgelegenheid op langere termijn en vooral op de mogelijkheid van een bestaan voor hun nazaten in het land, waarheen zij willen gaan? Hier achtte hij mede een taak voor de Staat en de Kerken aanwezig.

Uitgaande van de stelling, dat de toekomst van ons volk nu eenmaal onlosmakelijk aan die van West-Europa is verbonden en dat de toekomst van West-Europa weer staat of valt met die van Frankrijk en vooral met de ontwikkeling en instandhouding van de Franse boerenstand, wees hij in het bijzonder op het belang van emigratie naar Frankrijk, dat z.i. op zijn platteland grote ruimte voor vestiging biedt.

Helaas moest minister Joekes hier voor het ogenblik tegenover stellen, dat, hoewel met Frankrijk indertijd een overeenkomst op dit punt was gesloten, de wijze, waarop de emigratie zich daar ontwikkelt, „maar zeer matig is, om het zacht uit te drukken”.

Zij heeft, zo zei de minister, niet tot de resultaten geleid, waarop wij aanvankelijk hebben gehoopt.

DEZE BURGER

beseft, bij zijn gelukkig langzame, ontstijging aan de verrukkingen en de zaligheden zijner eerste jeugd, steeds minder de nuttigheid, steeds meer de nutteloosheid van vele zaken.

Zo stelde hij zich zelf de benepen vraag wat toch wel de zin mag zijn van telkens weer openbaremeningspeilingen omtrent de uitslag der aanstaande verkiezingen.

Zeker er zijn merkwaaardige en diep-schokkende verschuivingen van één-tiende tot honderd-honderdste procenten in de gunst der kiezers aan het licht gekomen, maar kunnen wij niet even rustig wachten op het tastbare, telbare resultaat zelf? Zijn wij zo ongeduldig? Hebben wij zulk een haast dat wij in stede van op de uiteindelijke, onaantastbare, zekerheid te wachten, met de wankelheid dezer kinderlijke peilingen onze honger willen stellen?

Bovendien - bovendien, beste peilers, is er bij al Uw conclusies altijd die ruime marge der nog niet-besloten, der nog-steeds-onzekeren: de kleurloze middenstof.

En om deze gaat het immers.

Zij zal immers, zo er al van verrassing sprake is, de hoe grootheid van deze verrassing bepalen.

Zodat ik maar zeggen wilde dat ik aan deze lijstjes weinig waarde hecht. Niet omdat zij niet juist zouden zijn, maar omdat zij de onzekerheid de onzekerheid laten.

Het is zo in 's mensen leven: wanneer hij zelf voorgoed zijn speelgoed in de kast op de kinderkamer heeft weggeborgen, heeft hij nog maar een glimlachje over voor het kinderspel van anderen.

Al zeg ik het zelf: Negentig procent diepe wijsheid, acht procent glimlachend scepticisme en twee procent kleurloze middenstof vormen de inhoud van het warme hart van

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Onrust

Het is op het ogenblik in de wereld verre van rustig. De dagbladen maken in grote koppen melding van onrust in Berlijn, Tokio, Parijs en de hoofdsteden van de staten, die zich in de greep van Moskou bevinden.

Ook in Italië steken het communisme en het neo-fascisme de kop weer op. Hoe betreurenswaardig deze ontwikkelingen ook mogen zijn, zij vormen voor ons een ernstige waarschuwing, dat wij in ons land niet in een ivoren toren leven, doch te midden van een internationale politieke toestand, die nog verre van stabiel kan worden genoemd.

Het kan goed zijn ons dit te realiseren, nu we aan de vooravond van de nationale verkiezingen staan. Het gaat daarbij niet alleen om de vormgeving van de nationale staatsinrichting alleen, doch mede om de plaats en de invloed die de Nederlandse democratische samenleving in het internationale gebeuren zal gaan innemen.

De onrust in de wereld is het signaal voor ons allen, dat wij niet passief mogen blijven, op geen enkel terrein. Immers, passiviteit is de voedingsbodem voor een dergelijke onrust bij uitnemendheid. Het zijn juist de onruststokers, die er op speculeren, dat de democratie door de gewekte onrust wordt verslapt en geïntimideerd.

Enige waarborg om tot rust in de wereld te komen, kan slechts worden verkregen, indien men begint in zijn onmiddellijke omgeving die rust te verzekeren, hetgeen slechts kan geschieden door de democratie in de eigen omgeving veilig te stellen en te versterken.

Dit kan men doen door actief aan de verkiezingsstrijd deel te nemen en anderen daartoe zoveel mogelijk op te wekken.

Nog ongeveer anderhalve week rest ons om ertoe te kunnen bijdragen de V.V.D. in het parlement te versterken. Een korte spanne tijds, die veel van ons vraagt, doch ons na de verkiezingsdatum een grote voldoening kan schenken als zal zijn gebleken, dat een ieder persoonlijk er toe heeft bijgedragen de positie van onze partij in Nederland te versterken.

Véél meer.....

De Surinaamse afgevaardigden naar de (mislukte) Ronde Tafel Conf. zijn, bij hun terugkeer in Paramaribo, verwelkomd als „mannen die hun vaderland niet verraden hebben”. - Wat méér zegt: de Surinaamse pers, in vele zaken zéér gescheiden, is eveneens eenparig in haar lof voor deze heren, die als een soort helden zijn toegejuicht. Bij deze gelegenheid zijn uit een pen en een mond de woorden gevloeid: „Wij kunnen het óók zonder Nederland”.

Vorige week heeft Deze Burger op zijn - en dit maal ernstige - wijze de Nederlandse heren ter R.T.C. in gebreke gesteld. Dit is door andere Nederlanders óók geschied. 't Merkwaardigst en het bijtendst door prof. dr Duynstee in een uitnemend hoofdartikel in de Maasbode (van Zaterdag 7 dezer). Duynstee verwijt de Nederlandse delegatie gebrek aan gevoel voor de zaken van geest en

hart, die boven die van wetten en paragrafen, een materie als deze beheersen. Gezien de invloed die K.V.P.'ers als prof. Romme en minister Peters op het verloop der R.T.C. hebben gehad is deze eerderde stem in de Maasbode te opmerkelijker.

Voorzitter minister Peters heeft in zijn sluitingsrede voor de, steeds hermetisch van de publieke aandacht afgesloten, conferentie een „optimistisch” geluid doen horen.

Men sta ons toe dat wij daarom, een beetje zuur, glimlachen.

De R.T.C. is mislukt.

Zij heeft méér gekost dan de materiële drie ton die eraan gespendeerd zijn.

Véél meer.

Rode zelfvoldaanheid (I)

In een verkiezingsbrochure van de P.v.d.A. wordt o.m. een vergelijking getrokken tussen de toestand van ons land vlak na de bevrijding en thans. Welnu het is niet moeilijk om door middel van cijfers en illustraties de lezer duidelijk te maken, dat wij (gelukkig) sedert de bevrijding, toen ons land arm en berooid uit de strijd kwam, op materieel gebied een heel stuk hebben gewonnen.

Het is nogal arrogant en misplaatst het te doen voorkomen, alsof dit materiële herstel na de oorlog uitsluitend is te danken aan de door de socialisten gevoerde (regerings) politiek, gelijk de brochure op een wel zeer listige wijze suggereert.

Zie, dit nu zijn methoden die ons huiverig doen worden bij het schermen met begrippen als „democratisch socialisme”. Een dergelijke voorstelling van zaken moge dan in de ogen van de Partij van de Arbeid misschien „socialistisch” zijn, „democratisch” is zij allerminst. Integendeel.

Immers, het is mede door de steun van de andere politieke partijen - en niet in het minst door de parlementaire arbeid van de V.V.D. - dat ons land sedert de bevrijding weer zijn kracht wist te herwinnen.

Buitendien mag niet over het hoofd worden gezien, dat de resultaten van deze krachtsinspanning werden geleverd door alle lagen van onze bevolking, door de arbeiders, door de boeren, door de middenstand, door de ondernemers, kortom door het gehele Nederlandse volk.

Rode zelfvoldaanheid (II)

Het kan overigens goed zijn bij dit alles te bedenken, dat ons land in economisch opzicht een stuk verder zou zijn geweest, indien het niet in al zijn geledingen juist was geremd door veringrijpende overheidsmaatregelen, die de Partij van de Arbeid ten koste van alles aan ons volk wenst op te leggen.

„Onze maatschappij moet er een worden, waarin gerechtigheid rechtsnoer is”, zo wordt in 't verkiezingspamflet van de P.v.d.A. uitgeroepen. Welnu, wij kunnen deze leuze volledig tot de onze maken. Maar wij vragen ons af, waaruit bestaat die „gerechtigheid” van de Partij van de Arbeid?

Waarom werkt zij het in de hand, dat de geschoolde arbeider praktisch eenzelfde loon ontvangt als de ongeschoolde? Waarom verbiedt zij de geschoolde arbeider een loon naar prestatie te verdienen, dus boven het berucht geworden loonplafond?

Waarom bevordert zij de maatregel, dat iedere werker in Nederland bij het verrichten van overwerk, zo zwaar door de fiscus wordt aangepakt, dat er van zijn extra verdiende loon praktisch niets meer overblijft?

Is dat „gerechtigheid”?

Waarom worden onder deze regering de middenstanders, de kleine spaarders, de gepensioneerden en overige kleine zelfstandigen in de steek gelaten op het stuk der sociale voorzieningen? Waarom worden deze groepen door de fiscus onder extra zware druk gesteld?

Is dat soms ook gerechtigheid?

Aan socialistische slogans heeft ons volk waarlijk geen behoefte. Het gaat tenslotte niet om woorden, maar om daden.

Er is aldus voor de Partij van de Arbeid bitter weinig aanleiding zich op de borst te slaan.

Grote groepen van ons volk leven in nood, omdat zij juist de gerechtigheid ontberen. Hieraan dient zo spoedig mogelijk een einde te komen.

De Partij van de Arbeid moge tenslotte bedenken, dat haar beleid ons volk wel zeer weinig heeft doen blijken, dat zij het met de gerechtigheid voor grote groepen van ons volk werkelijk ernstig meent. Het tegendeel is het geval!

Beproejde methode (I)

Gelijk men elders in dit blad kan lezen, ontwikkelen de afdelingen van de V.V.D. in deze verkiezingsstrijd een levendige activiteit en het is verheugend te kunnen constateren, dat onze sprekers overal goed gevulde zalen trekken en dat naar hun woord met belangstelling en vaak met enthousiasme wordt geluisterd.

Deze berichten geven een gevoel van saamhorigheid en zij demonstren op een duidelijke wijze, dat onze beginselen leven in de hoofden en harten van honderdduizenden landgenoten.

Naar ons woord wordt geluisterd, niet alleen

door onze medestanders, doch ook door onze tegenstanders.

Vooral de laatsten laten zich in deze verkiezingsstrijd niet onbetuigd, hetgeen ons zeer tot vreugde stemt, omdat daaruit blijkt, dat in deze strijd met ons woord ter dege rekening wordt gehouden. Het is althans belangrijk genoeg, dat onze tegenstanders zich beijveren ons woord en ons beginsel aan te vallen.

Dit doet men bepaald niet ten aanzien van een beginsel, dat men niet vreest, of waarvan men verwacht, dat het onder het volk geen gehoor zal vinden.

Kortom, wij zijn in deze verkiezingsstrijd op de goede weg en wij hebben dan ook voldoende redenen onze verwachtingen met betrekking tot de te behalen resultaten hoopvol te stemmen.

Doch naast deze massale propaganda, blijft er nog steeds een beproefde methode van kracht, waarover wij op deze plaats nog gaarne iets wilden zeggen, nl. de methode van het persoonlijk contact en het persoonlijke woord.

Beproejde methode (II)

Hoe belangrijk en onmisbaar, ook in psychologisch opzicht, de massale propaganda dan ook moge zijn, dit neemt niet weg, dat de beproefde methode van het persoonlijk overtuigen in een gemoedelijke sfeer in haar toepassing niet mag worden verwaarloosd.

Er is helaas in onze moderne, jachtige tijd een tendens waarneembaar, die het persoonlijke en gemoedelijke contact enigszins op de achtergrond tracht te dringen. Erger nog, er is in de laatste tijd een tendens waarneembaar, die verraadt, dat men óf een zekere laksheid aan de dag legt om met elkaar over politieke problemen te spreken, óf, wat nog veel erger is, dat men er zich min of meer voor schaamt.

Laten wij er toch vooral geen doekjes omwinden en vaststellen, dat deze tijd er allerminst een is, om, wat men noemt tegen over elkaar schuilevinkje te spelen. Integendeel!

Er staat thans nationaal, zowel als internationaal zo veel op het spel, dat het bepaald onverantwoordelijk moet worden genoemd, dat men vlucht in de kleurloze passiviteit.

Gelijk onze Kamerleden en andere voormannen zich de moeite geven avond aan avond de huiselijke kring te verlaten om in verkiezingstournee's op pad te gaan, zo rust op ons allen de plicht in eigen kring als propagandist voor de V.V.D. op te treden.

En men bedenke dit wel, zulks onder heel wat makkelijker omstandigheden dan onze partij-functionarissen, die de laatste weken dag aan dag en avond en avond van de huiselijke kring zijn verstoken.

Dat er voor het persoonlijke woord nog plaats is, - ja juist in deze tijd plaats is - blijkt ons uit gesprekken, die wij de laatste weken in eigen kring mochten voeren met bekenden, die door middel van kantoorarbeid hun brood verdienen, of als leerkracht bij het onderwijs werkzaam zijn.

Ontstellend bleek hun onkunde op het stuk van de beginselen van de V.V.D. en even ontstellend bleek hun gemakzuchtige volgzzaamheid in de leer, die zij vroeger bij hun socialistische opvoeding hadden meegekregen. Een ernstig en vertrouwelijk gesprek, deed hun vragen om meer gegevens over onze Partij en bracht hun ertoe enkele van onze verkiezingsvergaderingen te bezoeken. En ofschoon de stemming geheim is, zo twijfelen wij er niet aan, dat zij thans hun stem op lijst 5 zullen uitbrengen.

Zo valt er in eigen kring met nog zo vele mensen te praten.

En ieder zij zich in deze van zijn taak bewust. Onze ervaringen, die aan de praktijk zijn getoetst, vormen er een waarborg voor, dat men met de persoonlijke benadering enorme resultaten kan boeken. Resultaten, die bovendien een zeer grote persoonlijke bevrediging geven.

Men verwaarloos aldus aan de vooravond van de komende verkiezingen deze beproefde methode niet, doch men ga aan de slag. Ons blad biedt wettelijk genoeg stof tot een behoorlijke oriëntatie en argumentatie. De tijd dringt. Laten de verwachten gunstige resultaten mede het gevolg zijn van Uw persoonlijke activiteit.

Noodtoestand

Bij herhaling hebben wij er op gewezen, dat de z.g. middengroepen in ons volk in een werkelijke noodtoestand leven.

Wij hebben dit steeds met feiten en cijfers bevestigd.

Het is ons in dit verband dan ook niet onwelkom, dat thans van andere zijde deze gegevens worden bevestigd.

Zo hield de voorzitter van de St. Adelbertvereniging, mr Baron van Voorst tot Voorst, zich dezer dagen in een bijeenkomst te Breda met dit probleem bezig, waarbij hij o.m. opmerkte, dat zij, die hun werk in loondienst vóór de oorlog zagen beloond met f 5.000, thans hun reëel inkomen verlaagd zien met 40%.

Het reële inkomen van de geschoolde arbeider van thans is 99% vergeleken met 1938, dat van de ongeschoolde arbeider 115%.

De omvang van deze middengroep werd door Baron van Voorst tot Voorst gesteld op meer dan 300.000. Dit getal omvat echter niet de zelfstandige ondernemers en de beoefenaars van vrije beroepen.

Over „gerechtigheid” gesproken, waaromtrent in het bijzonder de Partij van de Arbeid in deze verkiezingsstrijd zo de mond vol heeft.

Copy en correspondentie voor ons weekblad gelieve men UITSLUITEND te zenden aan de waarn. redactie-secretaris

G. STEMPHER
Telefoon 35343

Prinsengracht 1077 Amsterdam

(Vervolg van pag. 1)

hen, wier inkomsten in dalende richting gaan, zullen weer vermeederen.

Op deze weg zijn wij niet bereid ook slechts één schrede te gaan; het moet naar ons oordeel onvoorwaardelijk uit zijn met ook maar enige belastingverhoging.

Huurverhoging is echter recht en billijk tegenover de huiseigenaren. Indirect zal deze kunnen worden gevonden door de lasten op het bezit drukkend te verlagen, met name door de opcenten op de grondbelasting weer terug te brengen tot het aantal geheven op 1 Januari 1940; daarnaast zal huurverhoging ten behoeve van de huurders moeten worden opgevangen door aequivalente belastingverlaging.

Zonder twijfel is dit uitvoerbaar, maar dan zal de Regering op de Rijksbegroting tot bezuiniging moeten komen; van deze Regering is dat niet te verwachten.

Verkiezingsactiviteit van onze afdelingen

CORNELISSEN EN KORTHALS VONDEN IN AMSTERDAM EEN AANDACHTIG GEHOOR

Op Vrijdag 6 Juni j.l. belegde de afdeling Amsterdam in een der grote zalen van Bellevue een verkiezingsbijeenkomst, alwaar het woord werd gevoerd door onze Kamerleden Cornelissen en Korthals.

De heer Cornelissen besprak op een vlotte en boeiende wijze over diverse actuele middenstandsproblemen en belichtte duidelijk het standpunt, dat de V.V.D. in deze inneemt.

Drs Korthals behandelde in een hooggestemd en meeslepend betoog de algemene politieke toestand, waarbij hij de aanwezigheid op het hart drukte in deze verkiezingsstrijd niet afzijdig te blijven, doch in elk geval enige activiteit te ontplooien.

Zijn rede werd door een langdurig applaus onderstrept.

Enige vragenstellers gaven beide sprekers gelegenheid, wat dieper in te gaan op enige belangrijke detailpunten, hetgeen door de vergadering merkbaar werd gewaardeerd.

Ongetwijfeld een zeer geslaagde bijeenkomst van grote propagandistische waarde.

OOK BAARN GETUIGDE VAN ACTIVITEIT.

Op 6 Juni j.l. hield de afdeling Baarn een geslaagde verkiezingsbijeenkomst, waarop het Kamerlid, de heer Cornelissen o.m. uitvoerig sprak over de middenstandspolitiek van de V.V.D.

Door enige bezoekers werden vragen gesteld, als gevolg waarvan na de pauze door de spreker enige zeer actuele onderwerpen nog eens extra werden belicht, hetgeen door de aanwezigen kennelijk werd gewaardeerd.

MAANDAG 16 JUNI A.S. BELANGRIJK VOOR ASSEN E.O.

De afdeling Assen organiseert op Maandag 16 Juni a.s. een grote openbare verkiezingsbijeenkomst in café „Bellevue” aan de Nassaulaan.

Baron de Vos van Steenwijk zal spreken over „Het liberale beginsel”. Mevrouw Elema-Bakker zal hierna het onderwerp „De vrouw en de politiek” behandelen, terwijl tot slot de heer Zegering Hadders de algemene politieke vraagstukken onder de loupe zal nemen.

Partijgenoten in Assen en omgeving wordt dringend verzocht, vrienden en bekenden, die nog geen lid van de V.V.D. zijn, deze belangrijke vergadering te doen bijwonen.

ENTHOUSIASTE BIJENKOMST TE LEEUWARDEN.

De afdeling Leeuwarden, die op Maandag 9 Juni j.l. in de Harmonie een grote verkiezingsvergadering belegde, kan hierop met veel voldoening terugzien.

Aldaar werd het woord gevoerd door ons Kamerlid drs Korthals en de heer Wisselink uit Sneek.

Beide sprekers vonden er een aandachtig en enthousiast gehoor van een tot in de uiterste hoeken bezette zaal.

Vooraf ook de belangstelling uit de omtrek was verheugend groot.

Kortom een avond waarvan ongetwijfeld een grote propagandistische waarde uitging.

GROTE AANDACHT TE AMERSFOORT

Drs H. A. Korthals en mr H. F. van Leeuwen hebben Donderdag 5 Juni in Amicitia te Amersfoort voor een aandachtig gehoor gesproken over „Verantwoording en toekomst” en „Vrije of gebonden economie”. De eerste spreker wees op de sterke invloed van de P. v. d. A., welke hij o.m. toeschreef aan het feit, dat de K.V.P. zich bij grote vraagstukken te zwak heeft getoond. Met nadruk vestigde hij de aandacht op de achteruitgang van de reële inkomens der middengroepen, hetgeen hij een sociale onrechtvaardigheid noemde. Ernstig waarschuwde hij tegen het vervallen in défaitisme en het stemmen op snipperpartijtjes, daar dit laatste betekend een stemmenverlies, dat ten goede komt aan de grote partijen in de vorm van restzetels.

Mr Van Leeuwen zette duidelijk uiteen, dat, als men de koek wil verdelen, deze eerst geproduceerd zal moeten worden, met andere woorden, dat men pas over verdeling kan spreken als de productie verzekerd is. Hij maakte bezwaar tegen overdrijving van het dirigisme en tegen het streven om alles van bovenaf te willen regelen. Voorts maakte hij duidelijk, dat zonder besparing in de particuliere sector de vrije onderneming ten dode is opgeschreven, hetgeen hij de koude socialisatie noemde, welke daarom zo gevaarlijk is omdat wij daardoor in het staats-socialisme komen.

De afdelingsvoorzitter, drs L. Leopold, dankte de sprekers voor hun boeiende redevoeringen en wakte allen op te stemmen op nr. 1 van lijst 5: Mr Oud.

GESLAAGDE VERGADERING TE STIENS

Onder voorzitterschap van de heer D. P. Bouma hielden de afdelingen Het Bildt, Leeuwarderadeel en Ferwerderadeel gezamenlijk een goed bezochte vergadering in „Hotel Smits” te Stiens.

Bij de opening memoreerde de voorzitter de ziekte van mr Oud en sprak de wens uit, dat de heer Oud spoedig hersteld mag zijn.

Mr H. van Riel sprak over: „De V.V.D. en de Verkiezingen” en na de pauze sprak de heer H. Pols over: „Hwat wol ús Middenstân.”

Beide sprekers hadden een zeer aandachtig gehoor. Enige vragen werden door mr Van Riel naar aller genoegen beantwoord. Een zeer geslaagde avond.

NIEUWE V.V.D.-AFDELING IN WIERDEN

In Wierden werd op 3 Juni j.l. na een rede over het program van de V.V.D. van de heer Leyds, directeur van 't Propaganda- en Documentatiebureau voor Overijssel, een afdeling van de partij opgericht.

Met de waarneming van het voorzitterschap werd belast de heer H. Veen, Rijssensestraat 15, Wierden, aan welk adres voorlopig de correspondentie moet worden gericht.

Op 16 Juni zal het bestuur definitief worden gekozen.

GORINCHEM TROK EEN VOLLE ZAAL.

Voor de Ondercentrale Gorinchem sprak inplaats van mr P. J. Oud, mr H. van Riel voor een volle zaal van de Stads-Doelen.

Spreker ging uitvoerig in op vele facetten van het politieke leven; behandelde o.a. de derde macht, waar schuwde voor de erbarmelijke toestanden achter het IJzeren Gordijn, nam de loonpolitiek der regering onder de loupe en besteedde veel aandacht aan de sociale problemen des tijds.

Een uitstekend geslaagde avond! Aan de heer Oud werd een telegram gezonden met de wens voor een spoedig herstel.

Mr H. F. VAN LEEUWEN SPREEKT TE ZEIST.

Op Maandag 16 Juni a.s. zal mr H. F. van Leeuwen voor de afdeling Zeist en Omstreken in Zaal Gadellaa, Slotlaan 67 een spreekbeurt vervullen met als onderwerp „Waarom het bij de V.V.D. gaat”. Aanvang van de bijeenkomst 8 uur n.m.

Dit zal de laatste spreekbeurt zijn in Zeist voor de verkiezingen. Alle leden, geestverwanten en belangstellenden uit de omliggende gemeenten zijn van harte welkom.

BELANGRIJKE BIJENKOMST TE HAARLEM OP 17 JUNI A.S.

Op Dinsdag 17 Juni a.s. zal in restaurant „De Leeuwerik”, Kruisstr., te Haarlem een grote propaganda-avond gehouden worden waar het woord wordt gevoerd door mevrouw Fortanier-De Wit en prof. Molenaar. Deze bijeenkomst begint om 8 uur 's avonds.

De Onder-Centrale Haarlem-Velsen rekent op een grote opkomst van belangstellenden speciaal uit de kleine afdelingen.

BIJZONDERE VERKIEZINGS-ACTIVITEIT IN DE ACHTERHOEK.

Drs Korthals spreekt 16 Juni in Winterswijk.

In een bijeenkomst op 19 April j.l. te Ruurlo gehouden, waar de heer Ritmeester de verkiezingspropaganda inleidde met een gloedvol betoog over de vraag waarom het op 25 Juni in de eerste plaats zal gaan, werd in grote lijnen de te voeren actie besproken.

Deze vergadering werd gevolgd door openbare vergaderingen o.a. te Zutphen en Winterswijk waar onze tweede vrouwelijke candidate, mevr. Stoffels uit Haarlem als spreker optrad.

Hoewel buitengewone plaatselijke omstandigheden, speciaal in Winterswijk zeer tegen werkten was het bezoek bevredigend en de spreker had een zeer aandachtig gehoor hetgeen ook bleek uit de geanimeerde gedachtenwisseling.

In Laren sprak de heer Zegering Hadders, die nogmaals naar de Achterhoek komt op 18 Juni om een spreekbeurt te vervullen voor de Afd. Hummelo-Keppel, tesamen met de heer Mens uit Neede.

Op 24 Mei sprak Mr Oud in de grote Sociëteitszaal te Doetinchem. Niettegenstaande deze vergadering op Zaterdagmiddag moest worden gehouden, was het bezoek zeer goed en de boeiende rede van onze partijvoorzitter werd met intense aandacht aangehoord, evenals het daarop volgende debat met ds Boele uit Varsseveld, lid van de Partij van de Arbeid.

Maandag 16 Juni a.s. spreekt drs Korthals te Winterswijk eveneens met de voorzitter der onder-centrale Graafschap, de heer Mens te Neede.

Inmiddels heeft nogmaals een bespreking plaats gehad te Ruurlo waar vertegenwoordigers der meeste afdelingen uit de omgeving aanwezig waren en eveneens de heer mr Koops van het Algemeen Secretariaat.

Diverse plannen werden ontvouwd voor bewerking ook van de gemeenten waar geen afdeling bestaat. Nog meer openbare vergaderingen staan op het programma en hopelijk zal de uitslag der verkiezing bewijzen dat de Graafschap goed gewerkt heeft.

VERSPREIDING VAN ONS VERKIEZINGSNUMMER

Wij vestigen de aandacht van onze afdelingssecretariaten er op, dat het verkiezingsnummer van ons weekblad „Vrijheid en Democratie”, dat volgende week verschijnt, kan worden besteld bij onze administratie, Snouckaertlaan 9 te Amersfoort tegen de prijs van f 30.55 per 1000 exemplaren exclusief vracht. Maakt propaganda met dit nummer en doet Uw bestelling uiterlijk Woensdagmorgen 18 Juni, eerste post.

Het nieuws inzake de activiteit van onze afdelingen was dermate omvangrijk, dat wij ons helaas genoodzaakt zagen, enige berichten aan te houden tot het volgende nummer.

VERHEUGENDE GROEI IN DE ONDER-CENTRALE WESTERKWARTIER Nieuwe ledenwinst.

In een der vorige nummers van „Vrijheid en Democratie” spraken wij de wens uit, dat na de oprichting van een afdeling voor de gemeenten Leek en Marum, binnen niet al te lange tijd in elk dezer gemeenten een afdeling zou verrijzen.

Deze wens is reeds nu in vervulling gegaan. Naast de afdeling Leek is ook te Marum een afdeling opgericht, met aanvankelijk 32 leden. Spreker was de heer R. Zegering Hadders te Emmen.

Als bestuursleden werden gekozen de heren K. M. Elema, F. Jonker, H. M. Nanninga, Th. Hiemstra, A. de Boer, Joh. Blauwiekel en Kl. Bron.

De afdeling Leek heeft in de korte tijd van haar bestaan haar ledental meer dan verdubbeld.

Het gaat goed in Zuidelijk Westerkwartier.

Mr VAN RIEL VEROVERDE HILVERSUM EN LAREN.

Op 6 Juni j.l. hielden de afdelingen Hilversum en Laren-Blaricum een gemeenschappelijke verkiezingsavond in een der feestelijk versierde zalen van Hotel Gooland.

Als spreker trad mr H. van Riel, de vice-voorzitter van het Hoofdbestuur van onze Partij op. Een verheugend aantal aanwezigen volgde met grote belangstelling het glasheldere betoog van de spreker, die op de hem eigen wijze het grote belang van de komende verkiezingen onderstreepte. Tijdens de vragenbeantwoording kreeg de spreker nog gelegenheid om op verschillende punten dieper in te gaan.

Twee winstpunten van grote waarde konden deze avond geboekt worden, t.w. een flink aantal geestverwanten (dus niet-leden) was aanwezig en het bezoek aan onze inlichtingen-stand, waarvan de belangrijkheid op duidelijke wijze bleek.

Tot onze vreugde toonde ook de pers grote belangstelling.

OPENBARE VERGADERING ALMELO

Dinsdag 17 Juni aanstaande wordt te Almelo in de Grote Sociëteit de derde Openbare Vergadering gehouden. Als spreker treedt op de heer R. Zegering Hadders uit Emmen. Aanvang 8 uur. Belangstellenden uit de omgeving zijn ook hartelijk welkom.

NIEUWE BIJDAGEN VOOR ONS VERKIEZINGSFONDS

Hartelijk dank aan de gevers!

J. H. M. te W. f 25.—; W. F. A. te K. a. d. Z. f 10.—; P. de H. te H. f 25.—; A. de J. te L. f 5.—; F. A. J. L. B. te A. f 2.—; W. P. te E. f 2.50; A. C. S. te A. f 10.—; P. A. de H. te D. f 5.—; P. P. te W. f 10.—; J. L. te W. f 5.—; A. L. C. P.-B. te H. f 25.—; D. B. te A. f 20.—; G. F. v. T. v. G. te D. f 100.—; N. K. te L. f 10.—; R. T. v. B. te R. f 10.—; F. A. K.-O. te G. f 10.—; R. L. te R. f 20.—; E. C. v. S. te 's-G. f 5.—; J. Z. Cz. te B. f 10.—; A. S. te V. f 5.—; P. R. H. te U. f 30.—; H. C. v. d. G. te B. f 25.—; E. R. te B. f 5.—; J. J. v. B. te R. f 25.—; J. L. R.-H. te U f 10.—; C. J. V. te H. f 10.—; J. de H. te A. f 5.—; M. M. te W.-G. f 5.—; J. N. te 's-Gr. f 2.50; J. V. te W. f 10.—; J. H. M. N. te B. f 25.—; J. H. v. K. te W. f 10.—; F. T. te R. f 20.—; W. C. B. te R. f 10.—; E. E. L. te R. f 25.—; Th. C. te B. f 25.—; S. K. te G. f 5.—; C. F. te A. f 5.—; F. D. t. B. te A. f 5.—; H. A. v. R.-S. te Z. f 10.—; R. E. T.-v. D. te H. f 100.—; D. T. te H. f 25.—; H. K. B.-W. te U. f 25.—; J. C. K. te H. f 1.—; J. E. te S. f 10.—; afd. Oostvoorne V.V.D. f 75.—; A. R. G. te R. f 7.50; M. P. V. te E. f 10.—; J. D. H. te A. f 10.—; H. L. de B. te L. f 50.—; J. W. S. te B. f 5.—; H. C. K. te O. f 5.—; R. H. O. te Z. f 2.—; W. de V. te B. f 1.—; L. D.-v. L. te H. f 50.—; M. C. R. te A. f 10.—.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Waarn. Red. secr. G. Stempher.
Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegelden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Spoken op de middenstandsweg van professor Romme

De K.V.P. en de middenstand — De R.K. fractieleider vreest de V.V.D. — Herinnering aan een oude enquête; toen kwamen de R.K. werkgevers er niet best af!

Professor Romme, de voorzitter van de fractie der K.V.P. in de Tweede Kamer is op het verkiezingspad. Dat is in deze verkiezings-tijd niets bijzonders natuurlijk. Ook professor Romme wenst zijn politiek te rechtvaardigen en daartoe heeft hij het volste recht.

Wij zouden dan ook geen aanleiding hebben aan zijn redevoeringen aandacht te schenken, ware het niet dat de heer Romme op één der vergaderingen waar hij het woord voerde, weer eens op voor liberalen krenkende wijze gesproken heeft. Nu heeft de heer Romme in de laatste tijd geen gelegenheid voorbij laten gaan om over de liberalen en hun beginselen te smalen. Ook heeft hij zeer in het bijzonder zijn afkeuring uitgesproken over onze opvattingen over een „regeringsprogram”. Daar komen wij nog wel eens op terug. Maar thans is er iets anders wat onze aandacht vraagt.

Prof. Romme heeft namelijk gesproken tot een groep middenstanders. Nu mag in de eerste plaats worden vastgesteld, dat het blijkbaar heel erg nodig is, dat de voormannen der K.V.P. voor de r.k. middenstanders spreken. Tenminste, wij zijn in de laatste maanden zo nog al eens een verslag tegengekomen van een vergadering van r.k. middenstanders.

En laten wij het er maar gelijk bij zeggen: daar was het soms verre van rustig. Duidelijk is, dat de r.k. middenstanders zeer ontevreden zijn over het door de K.V.P. gevoerde beleid. Ja, ook deze middenstanders herinneren zich, dat prof. Romme en zijn fractiegenoten in de Tweede Kamer telkens zijn gebogen voor de socialistische regeerders. En daarom zijn de middenstanders zo ontevreden over de K.V.P. en daarom moeten de r.k. politici en ook prof. Romme zelf in deze dagen met kunst en vliegwerk proberen de schaapjes weer mak te krijgen. Of het lukken zal?

Prof. Romme vreest de V.V.D.

En wat was nu het merkwaardige in de rede van prof. Romme, waarvan wij een verslag lezen in „De Maasbode” van Donderdag 29 Mei?

Het antwoord op deze vraag is: het merkwaardige was, dat prof. Romme zich blijkbaar gedwongen zag zijn toehoorders erg te waarschuwen tegen mr Oud en tegen de liberalen in het algemeen. Met ons eenvoudige verstand zeggen wij dan maar weer: dat is dan zeker erg nodig voor prof. Romme. Als hij zo tegen mr Oud en de zijnen waarschuwt, dan vreest hij mr Oud en de zijnen.

Prof. Romme is kennelijk bang dat er te veel van zijn middenstanders onder de bekoring van de V.V.D. zijn gekomen.

En dan waarschuwt prof. Romme als volgt: „Zelfs als de heer Oud alleen het regeringsroer in handen zou hebben, zou ook hij niet tot een aanzienlijke belastingvermindering kunnen komen.”

Nu willen wij niet onaardig zijn, want eigenlijk is prof. Romme — ongetwijfeld ongewild — heel vriendelijk voor mr Oud. Hij zegt immers, dat de heer Oud niet tot een aanzienlijke belastingvermindering zou komen. Over dat woord aanzienlijke is verschil van gevoelens mogelijk, maar aardig is in ieder geval, dat prof. Romme hier onomwonden toegeeft, dat de heer Oud, zo hij het „regeringsroer in handen zou hebben” met belastingvermindering zou komen! Van welke uitspraak van prof. Romme wij gaarne acte nemen en wij vertellen haar gaarne verder, professor!

Spoken op de weg

Prof. Romme heeft niet alleen gewaarschuwd tegen mr Oud. Hij is nog verder gegaan. Hij had blijkbaar het oproepen van spoken nodig om de r.k. middenstanders in het partij-gareel der K.V.P. te kunnen houden.

Wij lezen namelijk in het verslag van „De Maasbode”, dat de heer Romme de middenstand er op heeft gewezen, dat hij heeft te strijden op twee fronten. Hij noemde de socialist. Daarover zijn wij het eens. De socialist zijn voor de middenstand een gevaar. Daar helpen voor de socialist. Daar helpen voor de socialist. Daar helpen voor de socialist. Daar helpen voor de socialist.

De middenstander heeft de socialistische belastingpolitiek van prof. Liefstijn aan den lijve gevoeld en hij weet nu wat socialistische politiek voor hem betekent: verdrukking. Wij zijn het dus met prof. Romme eens, dat de socialist een gevaar zijn voor de middenstander. Maar nu een vraag aan prof. Romme: als gij nu zo goed weet, dat de socialist een gevaar zijn voor de middenstand, waarom houdt gij dan met zoveel halsstarigheid aan de samenwerking met de P.v.d.A. vast? En waarom zijt gij in de afgelopen jaren dan telkenmale voor de eisen der socialist gebogen en zijt gij bij voortdurend onder het socialistische juk doorgegaan?

Deze vragen kwamen in ons brein op toen wij de rede van prof. Romme lasen. Maar wij lezen nog meer. Waarschuwde de hooggeleerde namelijk tegen de socialist, hij waarschuwde ook tegen het „liberale ondernemersdom”.

Wat bedoelt prof. Romme?

Dat „liberale ondernemersdom” is dus door prof. Romme als schrikbeeld opgeroepen. Maar wat bedoelt hij daarmee te zeggen? Wil hij zeggen, dat „liberale” ondernemers, slechte ondernemers zijn?

In de eerste plaats willen wij er op wijzen, dat het geheel veel doet denken aan het prediken van klassenstrijd, maar daarnaast zouden wij willen vragen of liberale ondernemers in de ogen van prof. Romme slechter zijn dan rooms-katholieke ondernemers.

Wij vrezen, dat het geheugen van prof. Romme wat zwak is, want anders zou hij uit de historie kunnen vertellen, dat liberale ondernemers zich waarlijk niet behoeven te schamen in vergelijking met rooms-katholieke.

lieke. Immers prof. Romme zou kunnen herinneren aan de enquête van 1886.

Als voormalig hoogleraar in de sociale wetgeving is hij uiteraard met de resultaten dier enquête goed op de hoogte. Hij zal dan weten dat deze enquête van 1886 beoogde een onderzoek „naar den toestand van fabrieken en werkplaatsen”, en hij zal ook weten, dat dat onderzoek is begonnen op initiatief van een liberaal, Goeman Borgesius. En prof. Romme zal ook weten, dat bij dat onderzoek schandalige toestanden aan het licht zijn gekomen over kinderarbeid, vrouwenarbeid en arbeid van volwassen arbeiders. En de heer Romme zal ook weten, dat daarbij plaatsen als Tilburg en Maastricht — nu direct geen „liberale” plaatsen! — vaak met weinig ere moesten worden vermeld. En wanneer wij spreken over de „pottemannekenskrankte”, dan kwam deze in een aardewerkfabriek voor, waarvan de leiding geen liberale naam droeg, maar een echt rooms-katholieke.

Ziet, wij zouden het een en ander uit de resultaten van deze enquête kunnen aanhalen, maar ons dunkt, dat het voor prof. Romme niet nodig is. Wij zouden zelfs geen behoefte hebben gehad het bovenstaande reeds neer te schrijven, als professor Romme ons niet uitgedaagd had door op smalende wijze over het „liberale ondernemersdom” te spreken.

Zijn Vroom en Dreesmann en C. en A. soms liberaal?

En wat bedoelt nu prof. Romme verder met de liberale ondernemers waartegen de middenstand front moet maken.

Wij weten, dat in middenstandskringen vaak vrees bestaat voor groot-winkelbedrijven als Vroom en Dreesmann en C. en A. Maar mogen wij er prof. Romme dan in bescheidenheid op wijzen, dat deze bedrijven nu net geen liberale leiding hebben, maar wel een door en door rooms-katholieke?

Kortom, hoe wij de zaak ook bezien, de heer Romme was er naast met zijn opmerkingen. En dat voor zo'n scherppinnig man! De vrees voor de V.V.D. heeft hem wel zeer over-

meesterd, dat hij tot zulke onjuiste uitspraken is kunnen komen!

Het zedelijk deel der Natie?

De vroegere liberalen hadden een fout. Zij noemden zich het „denkend deel” der natie. Terecht: zijn zij deswege gecritiseerd.

Wij zouden prof. Romme raden hieruit lering te trekken, want hij schijnt op weg voor de rooms-katholieken de kwalificatie „het zedelijk deel” der natie te gaan opeisen. Dat zou wel heel erg onjuist zijn. En het is ook onbegrijpelijk dat de fractieleider der K.V.P. zich daartoe aangordt, want hij kan toch nog niet vergeten hebben, dat hij en zijn fractiegenoten nog in 1950 de Regering steunden in haar politiek van niets doen toen het zelfbeschikkingsrecht in Indonesië in de knel kwam en werd overtreden. En dat terwijl er een wettelijke verplichting was tot handelen!

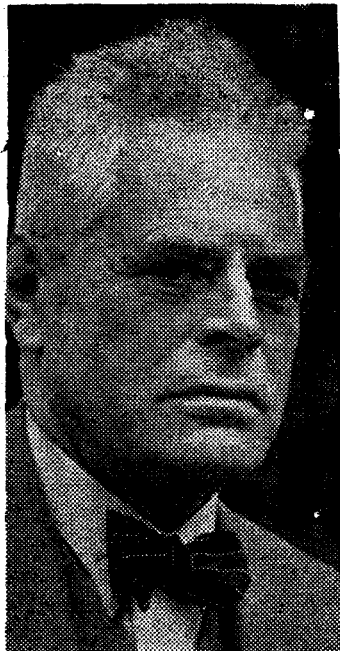
En de motie van afkeuring, die deswege door de fractie der V.V.D. werd ingediend, werd door prof. Romme en de zijnen niet gesteund! Laat prof. Romme dus rustig zijn in zijn beoordeling van anderen. Laat hij vooral ten aanzien van de liberalen de nodige kalmte betrachten!

HUMOR EN MENSELIJKHEID IN 'S LANDS VERGADERZAAL

Op verzoek vestigen wij er gaarne de aandacht op, dat de heer A. W. Abspoel, parlementair redacteur van het „Algemeen Handelsblad”, in het kader van de tentoonstelling „De Staten-Generaal”, op Woensdag 18 Juni, des avonds te 8 uur, een lezing zal houden in de grote aula van het Gemeentemuseum aan de Stadhouderslaan te 's-Gravenhage, over: „Humor en menselijkheid in 's Lands Vergaderzaal”. Na afloop wordt het filmpje betreffende de Staten-Generaal gedraaid en zal vervolgens een rondleiding over de tentoonstelling worden gehouden. Toegangsprijs 50 cts. „Museumvrienden” en houders van jaarkaarten 25 cts.

Over

Mr P. J. OUD,

onze lijstaanvoerder in het gehele land, onze fractie-voorzitter in de Tweede Kamer en de voorzitter van onze V.V.D., zou ik het langste stuk in deze reeks kunnen schrijven, maar het zal het kortste zijn.

Deze stukjesschrijver zat temidden van de groten in de fractiekamer in het gebouw der Tweede Kamer. De lentezon scheen door de hoge ramen in het ruim en licht vertrek. Ge kondt wat vage geluiden vernemen van den stillen Binnenhof.

Hij nam zijn papier en potlood en schoof naast mr P. J. Oud. „Ja, kijkt u eens,” zei hij, „wanneer u mijn levensloop weten wilt, dan vindt u die wel in dat dikke boek, dat men mij onlangs heeft aangeboden, méér behoeft ik u zelf niet te vertellen; méér is er niet.”

De schrijver kent het boek en gij, die dit leest, behoort het te kennen; zo dit niet het geval is, neemt het dan ter hand en ziet vóór u, dat Ouds leven onbeschrijfbaar is in een entrefilet. Het is, voor een samenvatting zelfs, te vol, te druk, te veelzijdig.

Een staatsman, een politicus, een

partijleider, een magistraat, een specialist van te grote veelzijdigheid om alles netjes en ordelijk op papier te zetten.

Daar is geen beginnen aan. Oud, de parlementariër, Oud, de minister, Oud, de (ex)burgemeester. De belastingman. De partijgenoot. De schrijver. De parlementaire historicus. De leider van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. De democraat bovenal.

Dat kan niet in een nutshell. En dat behoeft ook niet, omdat geen redelijke kiezer niet weet wie, wat, hoe Oud is.

Neem dat boek en ervaar hoe ook zijn niet-partijgenoten hem huldigen om al wat hij vertegenwoordigt: Nederland op z'n breedst, z'n best, z'n knapst, z'n vaardigst.

Wat gij, naast die brede stroom van een mannelijk leven in het voorste gelid van dienst aan land en volk, misschien niet wist: dat hij toch altijd kans ziet één middag van iedere week te besteden aan zijn lievelingsbezigheid: spelen met zijn kleinzoon en dat hij dichterlijk en week kan worden wanneer ge alléén maar „Purmerend” zegt.

Het is niet alleen ondoenlijk zijn levensloop in een kolom voor dit blad samen te vatten, het is, bovenal, onnodig.

Oud — is een begrip voor ons en voor het land. Mede door zijn kracht gaan wij in groot vertrouwen de Kamerverkiezing tegemoet.

Als de Partij van de Arbeid de passie preekt

Middenstanders, let dan op Uw zaak

Ieder zal beamen, dat het bestaan van de Middenstand afhankelijk is van de koopkrachtige vraag. Anderzijds speelt het aantal middenstanders een belangrijke rol, wanneer het gaat om de verdeling van deze koopkrachtige vraag.

Laten wij maar eens een eenvoudig voorbeeld stellen:

In een dorp wordt wekelijks door alle inwoners gezamenlijk f 10.000.— aan kruidenierswaren besteed. Als er 10 kruideniers zijn, dan heeft iedere kruidenier de kans ongeveer f 1000.— te ontvangen en heeft ieder een redelijk bestaan zonder al te grote zorgen.

Zijn er echter in plaats van 10, 20 kruideniers, dan is de mogelijkheid dat ieder f 1000.— ontvangt uitgesloten. De bestaanskansen zijn dan de helft kleiner, en de zorgen eens zo groot."

Aldus luidt de aanhef van het artikel „Wat wil de P.v.d.A. voor de Middenstand doen", dat voorkomt in nummer 1 van het orgaan van de sectie Middenstand van de P.v.d.A., d.d. 15 April 1952.

In 't vervolg van dat artikel wordt aangegeven, hoe de „enig juiste oplossing" van dit probleem gevonden kan worden in de toepassing van het behoefte-element bij nieuwe vestigingen en andere sanerings-maatregelen.

Het is echter niet nodig om ook dit vervolg hier in extenso weer te geven, omdat uit het gegeven citaat reeds de typische mentaliteit van de P.v.d.A. blijkt, welke mentaliteit steeds weer aantoonbaar is voor het middenstands-bestaan niet het minste begrip te hebben.

Het wil er bij deze heren blijkbaar maar niet in, dat het zijn van middenstander nog iets anders betekent dan alleen maar geld verdienen.

De zelfstandige ondernemer immers, hecht grote waarde aan de zin van zijn zelfstandigheid.

Wanneer de kruideniers uit het bovenaangehaalde citaat misschien inderdaad op 'n gegeven moment ieder een omzet van f 1000.— behalen, zullen wij zien dat in de loop der tijden de één door grotere ijver, durf en koopmanschap zijn omzet vergroot heeft tot f 5.000.—, waartegenover bij anderen omzetverlaging te vinden is.

„Juist," redeneert de P.v.d.A., „die anderen komen dan onder het bestaansminimum en moeten derhalve weggesaneerd worden."

Dit nu is het, waartegen wij opkomen.

Indien de zelfstandige ondernemer, die inderdaad een schamel inkomen geniet (dank zij vooral de fiscale maatregelen van een P.v.d.A.-minister!) zoveel prijs stelt op zijn zelfstandigheid, dat hij niettemin met dit inkomen genoegen wil nemen, en alleen wil trachten door verbeterde maatregelen in zijn bedrijf zijn inkomen weer te vergroten, dan dient dit gerespecteerd te worden.

Iedere andere benadering van deze situatie komt neer op schending van de persoonlijke vrijheid.

Er zullen dan ook andere wegen bewandeld moeten worden om te verzekeren, dat iedere middenstander kan komen tot het verdienen van

een redelijke vergoeding voor zijn ondernemer-zijn.

Deze maatregelen zullen daarin moeten bestaan, dat de fiscus niet meer gaat eisen dan voor de dekking der jaarlijkse staatsuitgaven nodig is;

dat deze uitgaven, waar dit maar mogelijk is, drastisch worden besnoeid;

dat de Overheid zich niet meer met het bedrijfsleven bemoeit dan werkelijk dringend noodzakelijk is; kortom: dat de Overheid de middenstand in de gelegenheid stelt uit eigen kracht te leven en te werken.

De middenstand is niet gedienst van gedwongen sanering.

In het bijzonder niet, wanneer deze gepropageerd wordt door een Partij, wier leden niet ophouden personeels-inkoopverenigingen te stichten, ten einde op deze wijze zelf de plaats van de winkeller in te nemen en aan de middenstand zijn matige winst te onthouden; van een Partij bovendien, die openlijk het vormen van verbruiks-coöperaties aanmoedigt, en die niets nalaat, dat tot stimulering van deze coöperaties kan leiden.

Als de P.v.d.A. de passie preekt, middenstander, let dan op Uw zaak!

G. v. d. LINDEN,
Lid Rotterdamse Gemeenteraad

STEMT OUD V.V.D. LIJST 5

PARAAT.....!

't Is Zaterdag vóór Pinksteren. Ik zit, gelijk mij als goed progressief man betaamt, in de sneltrein van Amersfoort naar Zwolle. En ik maak mij - progressief man als ik ben - de tijd ten nutte met de lectuur van Paraat, het weekblad van de P.v.d.A.

Daar treft een entrefilet mijn oog: dr P. H. Ritter Jr treedt als spreker op in vergaderingen van het comité-Burgerrecht. Hij is - zo weet Paraat mij mee te delen - de schrijver van de hoofdartikelen in het weekblad van de partij van de heer Oud.

Ik heb weinig bemoeienis met politiek. Maar dit berichtje bracht mij toch tot gepeinen.

Zou - zo vroeg ik mij af - Paraat op dit optreden van dr P. H. Ritter Jr óók de aandacht gevestigd hebben, wanneer deze niet de schrijver van de hoofdartikelen in het weekblad van de partij van de heer Oud was?

En: wat voor partij zou dat eigenlijk zijn, die van de heer Oud? De V.V.D. is toch niet diens privé-bezit?

Maar: als Paraat de V.V.D. bedoelt, dan kan, dacht mij het weekblad, waarvan hier sprake is, geen ander zijn dan „Vrijheid en Democratie".

Dát blad - dacht ik al verder - lees ik ook wel eens. Maar ik heb er nooit een artikel van 's heren Ritters hand in aangetroffen. En al ben ik met de interne aangelegenheden van dit blad niet zo particulier op de hoogte, ik kreeg toch ook nooit de indruk, dat de redactie zich de weelde van een aparte hoofdartikelenschrijver kon veroorloven.

Maar - dacht ik alweer, als Paraat het zegt, zal het wel zo wezen. Zijn redactie leest dat weekblad van de partij van de heer Oud met tenminste evenveel aandacht als ik - wannéér ik het lees. Zou zij die hoofdartikelen zo denderend vinden, dat ze, zonder op de ondertekening te letten, vanzelf concludeert: die kunnen door geen ander geschreven zijn dan door Dr P. H. Ritter Jr?

Of: zou Paraat ze niet lezen, zelfs al waren ze door een zo bekwaam publicist geschreven?

'n Ogenblik kwam nog de gedachte bij mij op: zou Paraat misschien - héél misschien - het oog kunnen hebben op de krabbeltjes, die Vrijheid en Democratie zo nu en dan van mijn hand openneemt? Maar die gedachte verwierp ik als te onbescheiden.

Ge begrijpt lezer: ik kwam er niet uit, in die sneltrein tussen Amersfoort en Zwolle, al maar peinzend over dat berichtje in Paraat omtrent de sprekerbeurten, die Dr P. H. Ritter Jr, de hoofdartikelenschrijver in het weekblad van de heer Oud, voor het comité-Burgerrecht vervult.

Boven Zwolle - gelukkig dat er ook nog een rimboe boven Zwolle bestaat! - bracht „De Vlam", socialistisch weekblad voor Vrijheid en Cultuur, een wending in mijn gepeinen. Dáár vernam ik nu weer uit, dat de redacteur van Paraat, de heer A. Moser een voormalige Duitser is. Een fatsoenlijke, natuurlijke.

Voor die is Ritter of Ridder om 't even.

Maar: ontzaglijk geëerd, om niet te zeggen geveild en gestreeld als ik me voel, dat de heer Moser de hoofdartikelen die hij zo nu en dan in Vrijheid en Democratie aantreft, zo maar „mir nichts, dir nichts" aan Dr P. H. Ritter Jr toeschrijft, voel ik mij toch in alle otmoed verplicht, hem er op te wijzen, dat ik geen Doctor, geen P. H. en zelfs geen Junior ben, maar een man met een doodgewone goedhollandse naam. Óók een doodgewone, kleine man, maar daar zal ik in de ogen mijner mede-proletariërs van Paraat niet minder om wezen, vertrouw ik.

de R.

En dit is

Joh. G. H. Cornelissen

Wanneer een man met groeiende ere een eindje in de vijftig is geraakt en hij kan met de hand op zijn warmkloppende middenstandershart verklaren dat hij nooit anders dan in een winkelhuis heeft gewoond, dan moogt ge hem wel winkelier-van-zuiveren-bloede noemen. Johan G. H. Cornelissen wil zo ook graag genoemd worden, vermelden wij, want hij is altijd der winkeliers winkelier geweest: een man die zijn hele leven gewijd heeft aan de belangen zijner standgenoten.

„Wanneer ze m'n Amsterdams accent horen," zegt hij, „willen ze nooit geloven, dat ik van-huis-uit Arnhemmer ben; maar Amsterdam is de stad van mijn hart. En als ik óóit het bijltje der openbaarheid neerleg, dan kan ik mij niets beters voorstellen dan een kalm, klein huis op het Leidseplein of het Rembrandtsplein: daar klopt de hartslag van Amsterdam; en die wil ik dan van achter mijn rustige raam blijven zien en voelen. Maar: zó ver is het nog lang niet."

J. G. H. is dus in Arnhem geboren als enige zoon van een winkelier, die zijn zoon een fiets beloofde voor een geslaagd eindexamen van de 3-jarige H.B.S., doch die hem die fiets toch gaf toen deze zoon vóór dat examen de school verliet. „Het is toch wel gek", zegt J. G. H. in treffende bescheidenheid, „dat ik nu juist geëxamineerd voor de eindexamens der

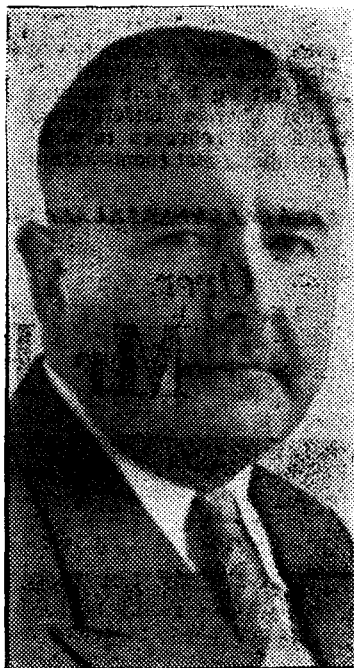
3-jarige Handelsschool ben....."

Ná de school kwam de leertijd in vaders winkel, die de grondslag vormde voor de drie levensmiddelenwinkels „Au Gourmet", die de heer Cornelissen nu bezit. En waarvan hij nog altijd, iedere morgen prompt 8 uur, de deur voor het personeel ontsluit. Dat wil zeggen van die in de Linnaeusstraat, want zelfs de heer Cornelissen kan op één vroeg tijdstip niet op drie plaatsen tegelijk zijn.

Op z'n 22ste maakte hij zich zelfstandig. En toen kwam tegelijk het gevoel voor het organisatieleven. Eerst werd hij secretaris, later voorzitter van de (neutrale) Vak-organisatie Levensmiddelenbedrijf, waarbij 800 kruideniers waren aangesloten. Later: voorzitter van de landelijke organisatie. Toen kwam de overkoepeling van de drie (r.k. — christelijke — neutrale) organisaties en ook dáárvan werd hij voorzitter. En nu: voorzitter Vakgroep Detailhandel in Kruidenierswaren. Tevens: bestuurslid Internationale Vereniging van Kleinhandelaren in het Levensmiddelenbedrijf. („In die functie heb ik heel Europa zo'n beetje bekeken.") — En behalve Kamerlid (sinds 1948), lid van de Prov. Staten van Noord-Holland (sinds 1946).

„Liefhebberijen, meneer Cornelissen?"

„Het overzicht dat ik van 1928 af, elke week voor ons vakblad schrijf. Voorts: 't lezen van alle

vaklectuur. Verder: lezen over geschiedenis. Dan nog: kegelen en postzegels verzamelen (maar dat laatste komt door alle drukke werk wel in 't gedrang; ik doe ze maar in sigarenkistjes; als ik oud ben ga ik ze wel uitzoeken)."

Een echtgenote die niet klaagt wanneer J. G. H. al-maar vanwege de publieke zaak, uithuizig is. Een zoon. Twee dochters. Een blozende, gezonde, vitale, schrandere en bovenal eenvoudige man. Prima middenstander met een helder hoofd. Een goed lid van onze Kamerfractie.

E.

„Het Nationale Plan tegenover het Socialistische Plan”

Een interessante studie van
Prof. Harthoorn

„Zo zijn wij dan door uitvoering van het Plan van de Partij van de Arbeid van lieverlede beland in het communistische kamp”.

Aldus luidt één van de conclusies, waartoe prof. Harthoorn komt in zijn brochure „Het Nationale Plan tegenover het Socialistische Plan”.

Schrijver wijdt daarin een beschouwing aan het onder de titel „De weg naar Vrijheid” gepubliceerde plan van de Partij van de Arbeid. Hij gaat daarbij uit van de gedachte, dat alle politieke partijen in Nederland o.m. streven naar verhoging van het algemene welvaartspeil.

De onderlinge verschillen ontstaan, wanneer men gaat spreken over de middelen tot bereiking van dat doel. Hierbij springen twee stelsels het meest naar voren, omdat ze principieel het meest van elkaar verschillen: het socialistische en het liberale stelsel.

Het socialistische stelsel meent, dat een rechtvaardige verdeling van goederen het best kan worden bereikt door de Staat een overwegende invloed te geven op economisch gebied, terwijl het liberale stelsel uitgaat van het beginsel, dat de welvaart alleen door de arbeid van de mens kan worden opgevoerd.

Dit laatste kan volgens prof. Harthoorn slechts tot volle ontplooiing komen, wanneer men de productie en het ruil- en credietverkeer zo min mogelijk belemmeringen in de weg legt.

Schrijver begint dan met een beschouwing te wijden aan de voornaamste passages uit 't Socialistische Plan. Daaruit wordt nog eens duidelijk, dat het met zoveel ophef aangekondigde boekwerk „De weg naar vrijheid” geen enkel gezichtspunt bevat, dat wij niet reeds kenden van de Partij van de Arbeid en van de voormalige S.D.A.P.

Er wordt gefulmineerd tegen opeenhoping van grote vermogens in handen van enkelen (hoe moet dat gaan als straks de Staat alle kapitaalgoederen in handen heeft? Red.) en tegen de ongelijkheid in de verdeling van de goederen. Daarom meent de P.v.d.A., dat de Staat tot taak heeft om, door overheveling van belastingen, deze ongelijkheid zoveel mogelijk te nivelleren. Dit wordt nader uitgewerkt, waarbij alle oude socialistische wensdromen en leuzen naar voren zijn gebracht, doch waarbij men tevergeefs zoekt naar een nieuw geluid.

Prof. Harthoorn concludeert uit één en ander, o.i. terecht, dat de P.v.d.A. streeft naar steeds verder gaande socialisatie van het productieproces met daarmee gepaard gaande terugdringing en uiteindelijk opheffing van 't particuliere bedrijfsleven.

Weliswaar wordt door de samenstellers van het socialistische plan betoogd, dat niet alles geregeld zal zijn en er dus nog enige vrijheid voor de particuliere ondernemer zal zijn overgelaten, doch prof. Harthoorn vraagt o.i. terecht of er nog wel plaats is voor persoonlijk initiatief en bewegingsvrijheid, wanneer de ondernemer overheidstoestemming nodig heeft voor het oprichten van een bedrijf, voor de wijze waarop hij zijn eigen productiemiddelen mag gebruiken, voor het aantrekken en aanwenden van kapitaal, voor zijn loon- en prijspolitiek en voor de besteding van zijn winst?

Hij vervolgt dan woordelijk: „De Partij van de Arbeid noemt haar plan de weg naar vrijheid, maar ik vraag, waar is die vrijheid? Ik zie voor de particulier niets dan gebondenheid. Een vrije werkingsfeer, persoonlijke vrijheid wordt hem niet gelaten”.

En even verder:

„Op alle gebied des levens, niet alleen op het gebied van de productie van materiële goederen, maar ook op dat van geestelijke waarden: weten-

schap, literatuur, muziek, toneel, is men gebonden aan algemene voorschriften. Ieder is nog slechts uitvoerder van de bevelen van de Staat.

Kan men zich een diepere val voorstellen dan deze vorm van slavernij?”

Na deze cri de coeur komt de schrijver tot het meer positieve deel van zijn betoog. Hij stelt dan zijn zienswijze tegenover die van de socialisten en spreekt daarbij van

Het Nationale Plan

Prof. Harthoorn gaat daarbij uit van het beginsel, dat het eigenbelang één van de belangrijkste prikkels vormt tot individuele prestaties en hij ziet het gemeenschapsbelang als de resultante van wat ieder individu afzonderlijk en alle individuen tezamen als hun eigenbelang zien.

Hij stelt daarbij voorop, dat de welvaart van de enkeling zowel als van de gemeenschap alleen kan worden vergroot door meer arbeid te verrichten en dat de mens alleen dan tot arbeiden geneigd is als hij in de eerste plaats zijn eigen belang kan dienen.

Schrijver geeft dan enige algemene economische beschouwingen, waarin hij betoogt, 1) dat de productie alleen kan worden opgevoerd door de arbeid van de mens, 2) dat elke geldbesteding is te beschouwen als een belegging en 3) dat er in wezen geen verschil bestaat tussen consumptieve en kapitaaluitgaven.

Daar nu ieder mens in zijn arbeid streeft naar verhoging van zijn welvaart en elk handelen daarop betrekking hebbende zijn uitdrukking vindt in een ruil- en crediettransactie, is de conclusie van de schrijver deze,

dat het gehele ruil- en credietverkeer is te beschouwen als een alomvattend productieproces.

Om het ingewikkelde mechanisme ongestoord te doen functioneren, dient men dit proces zo weinig mogelijk te belemmeren. Immers, alle mensen tezamen bepalen door hun gezamenlijke geldbesteding, d.i. de voorkeur die zij blijken die besteding aan bepaalde goederen boven andere geven, de richting van de productie.

Daar ieder voor zich maar moet uitmaken wat hij het meest behoeft en wat voor hem in zijn omstandigheden van de grootste waarde is, zal een vrij ruilverkeer de productie vanzelf in de voor de bevolking meest voordelige banen leiden.

Iedere staatsbemoeienis zou dit proces slechts ongunstig beïnvloeden.

Daarom is de aanbeveling van prof. Harthoorn om het ruil- en credietverkeer zoveel mogelijk vrij te laten. Om de algemene welvaart te verhogen is er geen ander middel dan om de in het volk sluimerende arbeidskrachten tot volle ontplooiing te brengen, hetgeen niet beter kan geschieden dan door de enkeling de vrije beschikking over de vruchten van zijn arbeid te laten en daarmee aan zijn initiatief de vrije loop te laten.

Het is ondoenlijk om hier alle aspecten te bespreken en tot hun recht te laten komen, die prof. Harthoorn in zijn brochure ontwikkelt.

Daarvoor moet men dit geschrift zelf lezen. Het is ongetwijfeld interessante lectuur, omdat de schrijver het socialistische plan op zuiver wetenschappelijke wijze heeft gecritiseerd en hij het niet heeft gelaten bij negatieve critiek, doch er duidelijk tegenover heeft gesteld hoe hij het economisch bestel zou willen zien.

Daarbij heeft deze brochure nog de grote verdienste, dat ze in een prettig leesbare vorm is gegoten, zodat dit ongetwijfeld wetenschappelijk verantwoorde geschrift voor ieder lezer met een normaal gezond verstand bevattelijk zal blijken te zijn.

*) Het Nationale Plan tegenover het Socialistische Plan, door prof. mr dr M. A. G. Harthoorn, uitg. H. J. W. Becht, Amsterdam.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mejjuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Bezoekt de tentoonstelling „de Staten-Generaal”

Leerzaam en interessant

De Vrouwen in de V.V.D. zal ik niet aandoen te veronderstellen, dat de betekenis van de Staten-Generaal haar niet voor ogen staat.

Maar zij hebben kinderen, of burens of nichten, voor wie een kleine voorlichting wel gewenst zou zijn.

Gaat met hen naar de tentoonstelling „de Staten-Generaal”, die tot 27 Juli in het Haagse Gemeentemuseum wordt gehouden. Op duidelijke wijze zullen zij daar zien hoe in de loop der tijden uit de Staten der gewesten, de vertegenwoordiging van het hele volk van nu is gegroeid.

Degene voor wie het allemaal bekende kost is, zal zich kunnen verdiepen in oude documenten of kunnen genieten van de aantrekkelijke wijze waarop het onderwerp voor het publiek wordt tentoongesteld. Het is een uitstekend voorbeeld van goede populaire voorlichting en opvoeding tot burgerschap.

Het is niet doenlijk hier de tentoonstelling uitvoerig te beschrijven, alleen zij gememoreerd, dat wij er met genoegen een groot beeltenis van Thorbecke zagen. Ook zijn ministersteek kan men er zien.

Na het historische gedeelte kan men zien hoe thans een wet tot stand komt. Een schematische voorstelling geeft met veel lijnen de gang van zaken vrij gedetailleerd weer. Tegen een andere wand wordt een en ander groter en simplistischer aangetoond door middel van lichtjes, die telkens bij een volgende fase gaan branden.

Ter verduidelijking van de tentoonstelling is voor f 0.60 een zeer lezenswaardige brochure van 30 bladzijden uitgegeven, getiteld: „Toelichting op het Parlementaire leven” onder de leuze „Iedereen staatsman” door Leo W. Blok (Uitg. Boucher, Den Haag).

In twaalf schetsjes wordt op een eenvoudige wijze en met allerlei aardige bijzonderheden over ontstaan, betekenis en werkwijze van ons staatkundig leven verteld.

Thorbecke wordt een paar maal slechts vluchtig genoemd. Aan zijn werk en zijn betekenis had ik graag meer aandacht gegeven gezien.

Maar dat daargelaten, zijn zowel brochure als tentoonstelling stellig aan te bevelen.

J. H. S.

Agenda

Dinsdag 17 Juni, half drie: Vrouwengroep Utrecht, ten huize van mevr. Rink, Erasmuslaan 3.

Spreekster: mevr. J. Schouwe-naar—Franssen over: „Burgerschap en burgerzin.”

Geslaagde avond in Heerenveen

„Waarom stemmen wij V.V.D.?”

In Heerenveen hielden de vrouwen in restaurant Kuiper een vergadering, die goed bezocht was. Als spreekster was uitgenodigd mej. mr Toxopéus Pott uit Delfzijl, die als onderwerp had: „Waarom stemmen wij V.V.D.?”

Spreekster begon met te vertellen, hoe belangrijk het is, dat iedereen meestemt om de volksvertegenwoordigers te kiezen. Vervolgens behandelde zij de verschillende kabinetten vóór en na de oorlog en de gevaren, die er zijn verbonden aan het socialisme. Dat brengt dwangmaatregelen en daardoor moet er steeds meer dwang komen om de wetten uit te kunnen blijven voeren.

Onze vrijheid is ons hoogste goed en democratie is recht en gerechtigheid, bewustwording en verantwoordelijkheidsgevoel. Dus wekte de spreekster alle dames op om toch vooral propaganda te maken voor de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, speciaal bij de middenstanders en daarmee in verband sprak mej. Toxopéus Pott nog even in het kort over het toezicht credietwezen en de P.B.O.. Het was een goede avond.

R. E. TALSMA—v. DIJK.

Kennemerland-Zuid luisterde naar interessant betoog

Voor de Vrouwengroep in de V.V.D., afdeling Kennemerland-Zuid, sprak mevr. mr E. Veder-Smit uit Huis ter Heide over „de Grondbeginselen van de V.V.D.”.

Spreekster wees er op, dat de begeerte naar eigen bezit te zeer verbonden is met de natuur van de mens, zodat het niet mogelijk is, het particulier eigendomsrecht te missen.

Bijna alle politieke partijen spreken in hun programma van Vrijheid, maar het is in het bijzonder de V.V.D., die zich er van bewust is, dat ware Vrijheid alleen bestaanbaar is, indien zij gepaard gaat met verantwoordelijkheid. Spreekster wees op het gevaar van het verschuiven van het verantwoordelijkheidsbezit van het individu naar de gemeenschap. Te grote overheidsbemoeïning is uit den boze en leidt tot overschatting van de taak van de overheid.

De V.V.D. streeft zowel op staatkundig, als maatschappelijk terrein naar decentralisatie. Juist de zelfwerkzaamheid der burgerij in kleinere gemeenschap is een uitstekend middel om te komen tot vergroting van de burgerzin. De mentaliteit van eerst geven, dan vragen, moet meer worden aangewakkerd, aldus mevr. Veder.

De V.V.D. is er van overtuigd, dat de grondslagen van de Nederlandse beschaving wortelen in het Christendom. Het is vooral de Christelijke geest, die ons volk de waarde en de vrijheid van de mens en zijn verantwoordelijkheid heeft doen beseffen.

Mevr. Veder betreunde het toespitsen van de tegenstellingen, die er in ons volk bestaan. Laat de hokjesgeest varen, maar streef naar grotere eensgezindheid, zo besloot mevr. Veder haar leerzame lezing.

J. B.—V.

Uw recht zij U tot plicht

Het kiesrecht is de duidelijkst tot het publieke bewustzijn sprekende vorm, waarin het grote beginsel: heel het volk heeft medezeggenschap inzake de vaststelling van de grote lijnen van regeringsbeleid, is vastgelegd. De meest sprekende vorm óók van dat andere, niet minder belangrijke beginsel: iedere regering is aan de wettige vertegenwoordigers van het volk verantwoording schuldig van haar beleid.

Men moge niet zonder reden klagen over fouten en gebreken van ons huidige kiesstelsel. Maar ook die gebreken mogen ons niet blind maken voor het ene, beslissende feit: ons kiesrecht is de duidelijkste uitdrukking van ons staatsburgerschap.

Denk u het kiesrecht wég en ge zit met uw gedachten midden in de dictatuur. Wat erger is: ondermijnt ge door uw gemis aan belangstelling het beginsel dat de staatsburger recht van meespreken heeft in hetgeen de overheid namens en over hem beschikt en beslist, dan bereidt gij daarmee de dictatuur voor, dan maakt ge me-

de de bodem rijp voor de heilloze systemen van fascisme en communisme. Wat het eerste betekent, hebt ge in vijf harde jaren van Duitse onderdrukking aan den lijve ervaren. En wilt ge weten wat het communisme in werkelijkheid betekent voor de eenvoudige man of vrouw die gedoemd is onder dat stelsel te leven, vergelijk dan uw lot met dat van de volken in de door Rusland overheerste satelliet-staten of met dat van de eenvoudige Rus, die van alles mag wezen: zwoeger in dienst van een hardvochtig en almachtig staatsorgaanisme, bot ja-knikker op massale „demonstraties”, maar zeker niet is staatsburger, vrije mens, die als zodanig althans iets in de melk te brokken heeft in de dingen van staatsbeleid, die toch ook voor hem en zijn kinderen van de allergrootste betekenis zijn.

Daarom: welke uw bezwaren tegen ons kiesstelsel of zelfs tegen het partijwezen mogen zijn, hoed u ervoor, de

betekenis van uw kiesrecht te onderschatten.

Dit houdt in: maak van uw kiesrecht gebruik.

Het is het enige middel om uw critiek op het regeringsbeleid tot uitdrukking te brengen en om er nu uw deel toe bij te dragen, dat dit beleid in de naaste toekomst anders zal zijn dan het in de zeven jaar na onze bevrijding onder de invloed van de tweede grootste partijen, beurtelings rood-rooms en rooms-rood was.

Maak van uw kiesrecht gebruik!

Verdoe uw stem niet aan dwergpartijtjes, die zelfs als ze een zetel bemachtigen, naar de ervaring leert, geen enkele invloed kunnen uitoefenen.

Stemt op de V.V.D., wier Kamerfractie getónd heeft, zelfs niet voor een kabinetscrisis terug te deinzen, wanneer zij in 's lands belang een krachtiger regeringsbeleid noodzakelijk acht.

Ledental in Den Haag blijft stijgen

De afdeling Den Haag hield op Woensdagavond 4 Juni een openbare vergadering aan boord van „De Watergeus” in de Laakhaven, die goed was bezocht. De heer G. Ritmeester, lid van de Tweede Kamer, gaf een uiteenzetting van de landspolitiek en de heer K. J. Nieuwerkerke, lid van de Haagse Gemeenteraad, behandelde middenstandsvraagstukken. Een geanimeerd debat besloot deze bijeenkomst.

Het ledental van de afdeling Den Haag is in de laatste weken met ruim 140 nieuwe leden toegenomen. Verscheidenen van hen abonneerden zich tevens op ons weekblad „Vrijheid en Democratie”.

Zegering Hadders spreekt in Bussum

Op Donderdag 19 Juni zal ons Kamerlid, de heer Zegering Hadders, in de „Rozenboom” te Bussum op een verkiezingsvergadering het woord voeren over „Sociale- en middenstandsproblemen van deze tijd”.

LIJST 5
Mr P. J. OUD

N.V. Nederlandsche
Caoutchouc- en Cutta-
Porchatabriek

v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

Technische
rubberartikelen

Voor
dagelijks
gebruik!

DE JONG'S
CHOCOLADE
CHOCOLADE
HAGELSLAG.
De eerige echte!

N.V. BOELE'S
Scheepswerven en Machinefabriek

BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

SMIT
SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN”

BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter
DROOGDOK 115 x 30 Meter

Hoogland & Masee, N.V.

DORDRECHT
Tel. 3344-3345
Dir. F. J. Ludérus

Werktuigen, gereedschappen en materialen
voor de industrie — Sinds 1876

★
Pijpen en Fittings, Appendages,
Bouten en Moeren

SIMPLUS BRANDBLUSAPPARATEN

DE ROTTERDAMSCH
DROOGDOK MIJ. N.V.

H.P. Gelderman & Zonen N.V.

OLDENZAAL

fabrikanten van

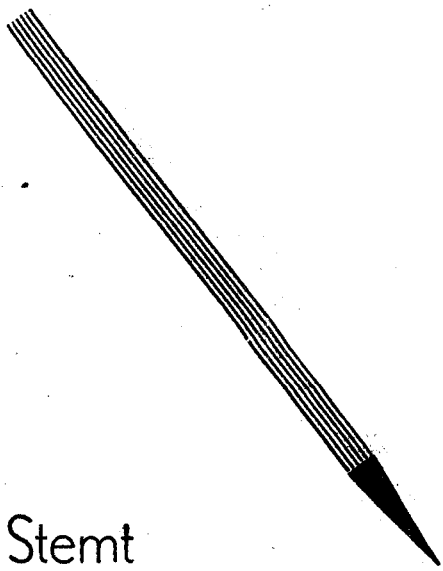
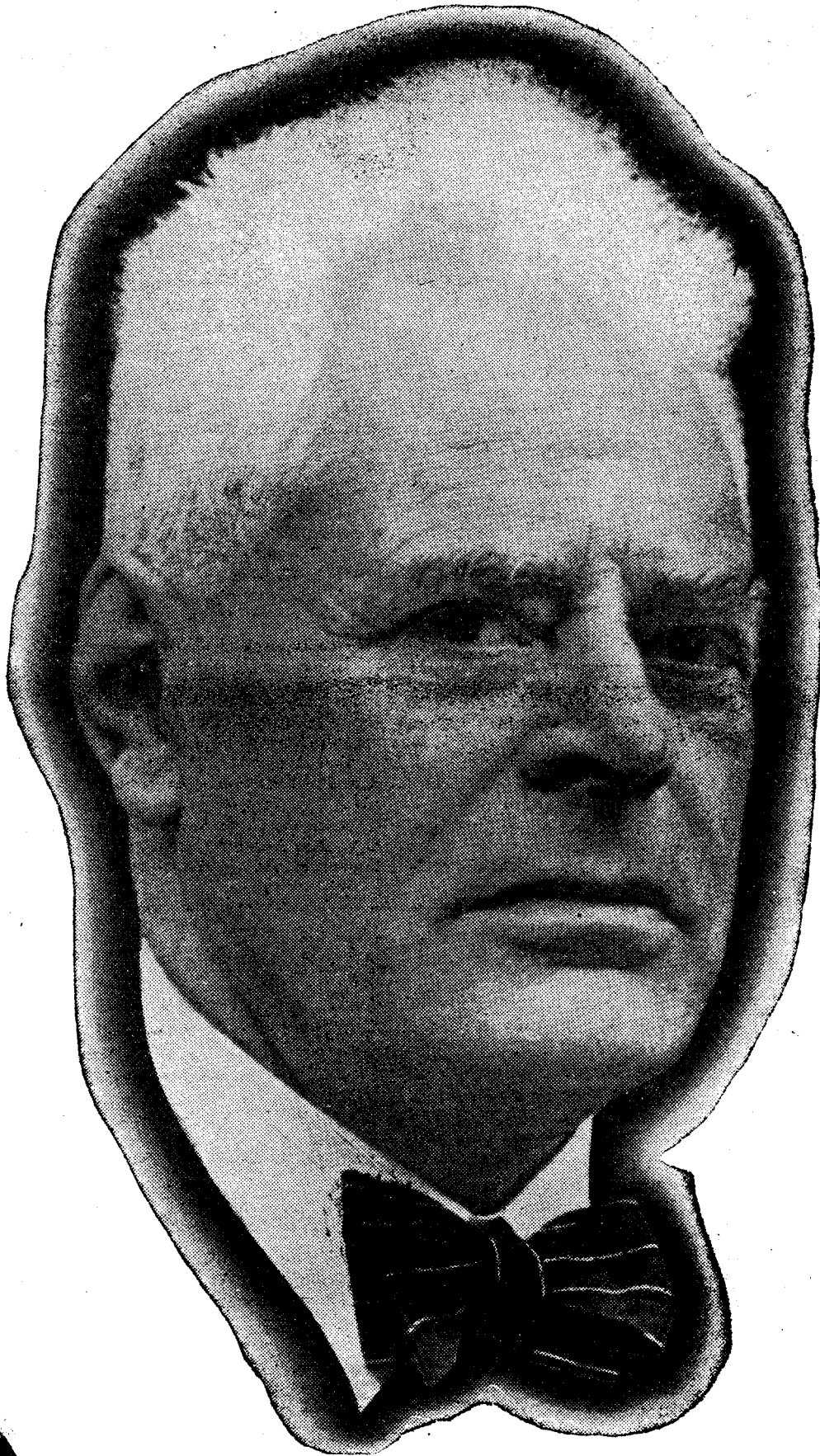
ruwe-, geverfde-, gebleekte- en bedrukte-
katoenen-, rayon- en rayonvezel manufacturen

STEMT OUD, V.V.D. LIJST 5

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

V.V.D. LIJST 5

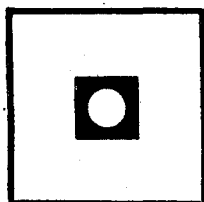
WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Stemt

Woensdag

25 Juni a.s.

Oud P.J., Lijst

5

De V.V.D. vraagt sociale rechtvaardigheid, ook voor de middenstand

De middenstander die gespaard heeft, is thans de dupe van de regeringspolitiek

Het kan moeilijk worden ontkend, dat het socialistisch beleid van de minister van Financiën heeft geleid tot een belastingheffing die, zonder daarbij rekening te houden met de sociale rechtvaardigheid, onevenredig zwaar drukt op de middenstand.

Een sprekend voorbeeld hiervan is de winstbelasting.

Jaren lang hebben de middenstandsorganisaties gevochten voor afschaffing van de door de bezetter ingevoerde ondernemingsbelasting, die hun een doorn in het vlees was. De voldoening was groot toen eindelijk door de meerderheid van de volksvertegenwoordiging werd toegegeven, dat hiervoor geen rechtvaardigheidsgrond was aan te voeren en deze extra-inkomstenbelasting voor één bepaalde groep der bevolking werd ingetrokken.

Groot was echter de verontwaardiging toen kort daarop de winstbelasting werd ingevoerd, welke niets anders was dan een zelfde aanslag met een andere naam.

Weliswaar is de grens verlegd voor het minimum bedrag waarop de belasting wordt geheven, maar het principe van rechtvaardigheid bij het heffen van belastingen blijft hierbij niettemin aangetast.

Nu de verkiezingen naderen, meen ik, dat het goed is er aan te herinneren, dat bij de behandeling in de Tweede Kamer van het wetsontwerp „Wijziging van het Besluit op de Inkomstenbelasting 1941 een amendement werd ingediend door de heer Van den Heuvel (mede ondertekend door de heer Ritmeester), strekkende om onderdeel C van het wetsontwerp (betreffende de invoering van de winstbelasting) te doen vervallen.

Dit amendement werd op 11 Juli 1951 verworpen met 61 tegen 25 stemmen (vóór V.V.D., A.R., C.H.U., S.G. Tegen K.V.P., P.v.d.A. en C.P.N.)

In de zelfde verhouding werd gestemd over het onderdeel zelf, nl. 60 vóór, 26 tegen.

Mr Oud lichtte dit op 13 Juli nog als volgt toe:

„Wij achten het onrechtvaardig, dat bepaalde inkomstenbestanddelen anders worden belast dan het inkomen in het algemeen wordt belast”.

Het gehele wetsontwerp werd op 13 Juli aangenomen met 57 tegen 34 stemmen. Behalve de K.V.P. en de P.v.d.A. stemden toen nog 3 leden van de C.H.U. vóór (Tilanus, Wittewaal van Stoetwegen en Kikkert). Even te voren had mr Oud nogmaals verklaard, dat de fractie tegen het wetsontwerp zou stemmen, „omdat wij het in strijd met goede rechtsbeginselen achten, gelijke inkomensbedragen ongelijk te belasten”.

Zonneklaar blijkt hieruit, dat de V.V.D.-fractie op het standpunt staat (zulks in overeenstemming met het partij-beginsel), dat bij belastingheffing sociale rechtvaardigheid tegenover iedereen op de voorgrond moet staan.

Bij de K.V.P., de P.v.d.A. en de C.H.U. denkt men daar blijkbaar anders over.

Een zelfde sociale onrechtvaardigheid dreigt thans bij het plan van minister In 't Veld een huurbelasting (gekoppeld aan een huurverhoging) in te voeren.

Het is maar al te zeer bekend, dat de loon- en prijspolitiek er reeds toe heeft geleid, dat een onevenredige last op de schouders is terecht gekomen van de toevallige bezitters van onroerend goed. Terwijl alle andere prijzen voor goederen en diensten werden opgetrokken in evenredigheid tot de waardedaling van de gulden, werden de huren bevroren.

De onderhoudskosten stegen in het kader van die zelfde loon- en prijspolitiek schrikbarend. Intussen moesten de slachtoffers nog een adering ondergaan in de vorm van een waardevermeerderingsbelasting over een theoretische waardeverhoging, welke vrijwel geen enkele bezitter van onroerend goed heeft gerealiseerd.

Op de datum, die als basis diende waarop de waardevermeerdering voor de belasting geldt, stond de waarde van het onroerend goed inderdaad over het algemeen, circa 20% hoger genoteerd dan in Mei 1940. Daarvan is 50% (dus 10% van de totale kapitaalswaarde) de huiseigenaren afhandig gemaakt.

Die hogere waardering was wel daaraan te danken, dat iedereen verwachtte en ook verwachten mocht, dat door de Regering een redelijke huurverhoging aan de eigenaren niet zou worden onthouden. Deze werd dus reeds in de kapitaalswaarde waarover de belasting werd geheven verdisconteerd.

Het is vanzelfsprekend, dat niet op grote schaal tot verkoop werd overgegaan, hetgeen trouwens reeds vanzelf weer een prijsverlaging ten gevolge gehad zou hebben.

De huurverhoging bleef echter uit, de onderhoudskosten stegen, de kapitaalswaarde zakte spoedig terug, maar de fiscus haalde de buit binnen en de eigenaren zijn de slachtoffers geworden.

Een beroep om bij de vaststelling van de waarde rekening te houden met de zo kort na de peildatum weder ingetreden waardedaling, werd door de belastinginspectie zonder meer van de hand gewezen. De peildatum stond vast en daarmee basta.

Formeel juist, maar moreel niet te verantwoorden.

Welke benaming past voor een stel-

sel, waarbij door de Overheid belasting wordt geheven over een waardeverhoging, die door de Overheid zelf wordt getorpedeerd, laat ik ter vaststelling aan de scherpzinnige lezers zelf over.

Tengevolge van de gestegen lasten is van een redelijk rendement van het geïnvesteerde kapitaal geen sprake meer. Helaas is het funeste gevolg, verwaarlozing en verval van het woningpotentieel, omdat het overgrote deel der bezitters niet in staat is, uit andere inkomsten dan de opbrengst, het meest noodzakelijke onderhoud te bekostigen.

Zij, die hun spaarpunten in onroerend goed hebben belegd om daarmee hun oude dag veilig te stellen, zijn hierdoor wel het zwaarst getroffen. En deze zijn voor een groot deel de risico-dragende middenstanders, die geen pensioen in het vooruitzicht hebben, maar door jarenlang zuinig beleid het nationaal vermogen hebben helpen verhogen.

Redelijk zou zijn, dat ook aan hen iets te beurt was gevallen van de algemene inkomstenverhoging. Maar in plaats daarvan zien zij langzaam maar zeker, mede door het verval van hun bezit, hun inkomstenbron ten gevolge van de overheidspolitiek volkomen opdrogen.

Huurverhoging kan niet, betoogt de Overheid.

De loon- en prijspolitiek laat dit niet toe.

Een gemakkelijke dooddoener. Maar de voor de hand liggende conclusie is: dan deugt de loon- en prijspolitiek niet.

Gezien de plannen van minister In 't Veld schijnt huurverhoging wel te kunnen als de opbrengst niet terecht

komt in de zakken van hen, die ze uit rechtvaardigheidsoogpunt toekomt, maar in die van de fiscus. Hokus Pokus Pas.

Ze moet gebruikt worden om de financiering van de nieuwbouw te verlichten.

Ik ontken niet, dat het in de bedoeling ligt een klein deel (circa 35% ervan) aan de huiseigenaren te laten, hetgeen zoals iedereen weet, op geen stukken na genoeg is om deze uit de misère te helpen.

In feite komt het hierop neer, dat de hulp aan de nieuwbouw voor een groot deel eenzijdig wordt afgewenteld op één reeds onredelijk zwaar benadeelde groep. Ook hier geldt, dat indien er geofferd moet worden, rechtvaardigheid gebiedt, dat dit door de gehele bevolking naar draagkracht moet geschieden.

Ik treed dan verder maar niet in de vraag of de nodige middelen niet verkregen kunnen worden door inperkings van overheidsbemoediging en de daaraan verbonden geweldige kosten.

Het is reeds door anderen in de pers bij herhaling aangetoond, dat een huurverhoging van 40% (boven het peil van Mei 1940) in het algemeen geen ruimte laat voor een hoger batig saldo dan bij het zeer lage huurpeil van 1940 werd bereikt.

Van een „iets te beurt vallen van de algemene inkomstenverhoging” aan de grote groep middenstanders, waarover ik in de aanvang sprak, zou dan zelfs nog geen sprake zijn.

Wordt echter een huurverhoging, die nauwelijks voldoende kan worden gemaakt om de gestegen lasten op te vangen, door een huurbelasting groten-deels aan de eigenaren onttrokken, dan zou weer een nieuwe onrechtvaardige heffing aan ons fiscale stelsel worden toegevoegd.

Er zit nog een ander facet aan de huurbelasting, waarop ik zou willen wijzen.

Huurbelasting is een indirecte kapitaals-aantasting van de eigenaar. Ze doet de verkoopwaarde van het onroerend goed dalen.

Een gedeelte van de eigendom wordt overgeheveld naar de Staat, daar deze permanent een gedeelte van de opbrengst als zijn deel opeist.

Het ligt in de lijn van de socialistische politiek op deze wijze geruisloos de nationalisatie van het onroerend goed te bevorderen.

De gehele Nederlandse middenstand en deze niet alléén, zal goed doen zich bij de a.s. verkiezingen te realiseren bij wie de „rechtvaardigheid” in de belastingpolitiek op de voorgrond staat.

K. J. NIEUKERKE.

DEZE BURGER

erbiedigt het grote geheim van het stemmen, doch hij wil U wel, in diep vertrouwen, mededelen, dat zijn rode potloodstip voor lijst 5 zal zijn.

Deze burger ontmoette gisteren een kennis die hem vroeg: „Waarom stem jij eigenlijk op lijst 5?”

Dat was een moeilijke vraag aan een kind in de politiek.

Om de punten van ons beginselprogramma?

Om de strekking van ons verkiezingsprogramma?

Eigenlijk, en eerlijk gezegd, niet eens.

Want die punten en deze strekking zijn tenslotte niet anders dan tastbare uitvloeiels, formuleringen zo ge wilt, van iets dat veel groter is, dat veel dieper ligt dan wat ge, hoe puntig ook geformuleerd, op papier kunt zetten en in druk kunt geven.

Is de idee van het liberalisme niet, nog méér dan een zaak van verstand en inzicht, een aangelegenheid van geest en hart?

Is de liberaliteit eigenlijk niet, méér dan wat anders ook, de adem die ons leven doet zoals wij leven, die ons dit leven schenkt en mogelijk maakt?

Ik meen, zei ik tegen die kennis, dat het liberalisme, met alles wat daar, meer ontastbaar dan tastbaar mee verbonden is, met alles waar het voor stáát, de enige geestelijke en zedelijke atmosfeer schept, waarin ik ademen kan.

Misschien zeg ik dit het best en het eenvoudigst zó: de liberale gedachte, de liberale ideologie, de liberale levenshouding schenkt mij de beste waarborg voor wat het kostbaarst is op aarde: de menselijke waardigheid.

Dit heeft, zei ik nog, een betekenis die verre uitgaat boven alles wat in paragrafen te omvatten is. De liberale gedachte is voor mij de essentie van het leven.

Dit is alles, zei ik.

En dat is niet weinig, zei hij.

Dit is toch wel in diepste zin de grondslag van de stem op lijst 5 van

DEZE BURGER

STALEN MEUBELEN
„GISO“-LAMPEN

DE V.V.D. EIST ZELFSTANDIGHEID VOOR DE BOERENSTAND

Het vertrouwen op eigen kracht heeft onze landbouw gebracht op de belangrijke plaats die deze thans inneemt

Wie kennis neemt van de inhoud van het beginselprogramma van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie ervaart, dat daarin ook aan de landbouw bijzondere aandacht wordt gewijd. Hij (zij) leest daar namelijk in artikel 23 het volgende:

„Bij de landbouwpolitiek behoort richtsnoer te zijn de overtuiging, dat het bestaan van een krachtige, zelfstandige boerenstand voor de gezondheid van het nationale leven van de grootste betekenis is.

Op het stuk van de verhouding tussen stad en platteland verlangt de Partij een beleid, dat gericht is op wegneming van de achterstand aan culturele voorzieningen in dorpen en kleine steden.”

Hier wordt dus in feite uitgesproken, dat de landbouw moet worden gezien als een integrerend deel van ons maatschappelijk bestel en dat de ontwikkeling van het gehele economisch leven ten nauwste samenhangt met die in de agrarische sector. Of anders gezegd, dat de landbouw moet worden geacht te zijn een van de hoofdbronnen van onze welvaart.

Deze uitspraak is geenszins verwondering wekkend, integendeel, zij is volkomen logisch. De historie, niet alleen in ons land, maar ook elders, heeft duidelijk aangetoond, dat een slechte gang van zaken in de landbouw na korter of langer tijd, doch meestal reeds spoedig zijn weerslag doet gevoelen in andere sectoren van het bedrijfsleven en dat een crisis in de landbouw zich tenslotte aan het gehele economisch leven meedeelt. De débâcle van Wallstreet (graancrisis van 1929) is daar een van de markante voorbeelden van.

Van hoe grote betekenis een krachtige en op hoog plan staande landbouw voor een natie is, valt ook af te leiden uit het feit, dat het algemene welvaartspeel van volken, die aan de ontwikkeling van hun landbouw geen of weinig aandacht hebben geschonken, beneden een redelijk niveau is gebleven. Binnen de grenzen van Europa liggen de voorbeelden hiervan voor het grijpen. (Wij noemen o.m. Spanje en Italië).

Geldt dus in het algemeen, dat een gezonde landbouw van uitermate groot belang is voor de gezondheid van het nationale leven, voor ons land, dat toch als gevolg van allerlei natuurlijke factoren een landbouwland bij uitnemendheid is, geldt dit wel zeer in het bijzonder.

Wie hieraan nog mocht twijfelen, neme er kennis van, dat de gehele Nederlandse export over

1951 heeft bedragen ruim 7 milliard gulden en dat de landbouw hiervan ruim 3 milliard gulden voor zijn rekening heeft genomen. Verder commentaar lijkt hier overbodig.

Platteland als bron van geestelijke volkskracht

Naast de betekenis, die de landbouw in zuiver materiële zin heeft voor onze natie, dient nog gewezen op de betekenis van het platteland (i.c. de plattelandsbevolking) als bron van geestelijke volkskracht.

Instandhouding van deze bron is een belang van de eerste orde en waar het zo ligt, dat armoede en voortdurende zorgen geestelijke verpaupering in de hand werken, is het ook uit dien hoofde geboden er krachtig naar te streven, dat het agrarisch volksdeel zich een redelijk bestaan zal kunnen verwerven en dat het daarnaast dezelfde ontwikkelingskansen krijgt als andere bevolkingsgroepen worden geboden.

In het Werkprogramma van de Partij is in een 15-tal punten nader uitgewerkt, hoe aan de gedachten, neergelegd in artikel 23 van het beginselprogramma, inhoud kan worden gegeven.

Het zou te ver voeren al deze punten hier te gaan bespreken.

Genoeg zij te vermelden, dat daarin voldoende waarborgen zijn gelegen om een krachtige en gezonde ontwikkeling van de landbouw niet alleen mogelijk te maken, maar ook te stimuleren.

Wie de geschiedenis van de Nederlandse landbouw kent, weet, dat deze zich in hoofdzaak door eigen kracht heeft weten op te werken tot het hoge plan, waarop hij zich thans bevindt. Zeker heeft de steun, die de Overheid in verschillende opzichten vooral op gebied van onderwijs en voorlichting heeft geboden, er in niet onbelangrijke mate toe bijgedragen om tot dit resultaat te komen, maar de belangrijkste bijdrage is toch ongetwijfeld geleverd door de vrije organisaties van allerlei aard, zoals die uit het bedrijfsleven zijn voortgekomen.

Zo ergens, dan is hier gebleken hoe grote betekenis aan de zelfwerkzaamheid kan worden toegekend en het valt dan ook moeilijk in te zien, waarom dit deugdelijk gebleken pad zou moeten worden verlaten om onbekende wegen te gaan bewandelen. Toch bestaat de neiging daartoe.

Er valt namelijk de laatste jaren een tendens waar te nemen in de richting van vergroting van de Overheidsinvloed ook in zaken, waar het zonder die invloed tot nu toe goed heeft gelopen en waar die inmenging dan ook allermindst nodig of zelfs maar nuttig kan zijn.

Vreemd genoeg wordt dit door velen niet eens als een bezwaar gevoeld, overtuigd als zij zijn van het alvermogen van de Staat. Zij zien totaal voorbij, dat alles wat die Staat moet verrichten tenslotte ook tot stand moet worden gebracht door gewone stervelingen, die ambtenaren heten, en die, zo goed als ieder ander, behept zijn met dezelfde goede en kwade eigenschappen, die de gemiddelde mens nu eenmaal eigen zijn.

Zouden zij het dan over het geheel genomen beter kunnen dan degenen, die door het vrije bedrijfsleven naar voren worden gebracht? Het lijkt niet waarschijnlijk en daarom bestaat er zeker geen aanleiding het in die richting te zoeken.

Vertrouwen op eigen krachten is altijd beter dan zich op genade en ongenade over te leveren aan krachten, die men niet kent.

Men overschatte de overheidsbemoeïing niet

Met betrekking tot het landbouwbeleid, zoals dat in de na-oorlogse jaren is gevoerd, doet in boerenkringen de redenering nogal opgeld, dat het zo slecht nog niet gaat en dat die ordening nog zo kwaad niet is.

Daar gelaten, dat in de achter ons liggende ja-

DOOR

FLORIS DEN HARTOG

Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, landbouwspecialist van de V.V.D.-fractie. Functionaris van tal van organisaties die op de landbouw betrekking hebben waarvan wij op deze plaats o.m. de navolgende noemen: Voorzitter van het Hoofdbestuur van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw; voorzitter van de Gezondheidsdienst voor Dieren in Zuid-Holland; Dijkgraaf van de Alblasserwaard e.o.; voorzitter van de Grondkamer voor Zuid-Holland; secretaris van de Coöperatieve Boerenleenbank te Gorkum, enz. enz.

ren Overheids-ingrijpen op gebied van de prijsvorming om verschillende redenen, die in dit verband onbesproken kunnen blijven, niet kon worden ontbeerd, moet toch worden vastgesteld, dat bedoelde redenering nogal oppervlakkig is.

Heeft men zich wel eens afgevraagd, hoe het de landbouw in deze jaren zou zijn vergaan, indien de Overheid zich afzijdig zou hebben gehouden? Zo niet, dan zij hier gezegd, dat de positie van de landbouw zonder Overheids-ingrijpen zeker niet slechter zou zijn geweest. Men behoeft slechts de wereldmarktprijzen, die in de laatste jaren hebben gegolden, te vergelijken met de prijzen, die de producten hier te lande hebben opgebracht, om te dezer zake ingelicht te zijn.

In zoverre heeft de ordening voor de landbouw als zodanig niet veel te betekenen gehad. Maar bovendien, heeft men wel eens teruggedacht aan de periode 1918—1928?

Er was toen van Overheids-bemoeïing geen sprake en toch had de landbouw zeker geen reden tot klagen. En wat hebben hiertegenover de dertiger jaren te zien gegeven?

Er is toen, onder de druk der omstandigheden, geordend in veel sterker mate, dan in de periode 1945—1952 het geval is geweest.

En waren de resultaten toen zo schitterend? De boerenstand is voor algehele ondergang behoeft, maar verder heeft men het niet kunnen brengen. Dit betekent geen verwijt aan het adres van de toenmalige Regering, maar het betekent wel een waarschuwing aan het adres van hen, die zich vleien met de hoop, dat door Overheidsingrijpen alle gevaren bezworen en alle bezwaren ondervangen kunnen worden. Niets is minder waar en men doet er goed aan zich dat terdege te realiseren.

Geen ordening tot elke prijs

Met vorenstaande wil niet gezegd zijn, dat Overheidsingrijpen onder alle omstandigheden verwerpelijk is te achten. Geenszins.

Zowel het algemeen belang als het belang van de landbouw kunnen zodanig ingrijpen noodzakelijk maken en dan dient dit te worden aanvaard.

Derhalve geen ordening tot elke prijs, doch slechts indien de noodzaak daartoe dwingt. De verstarrende invloed, die nu eenmaal uitgaat van „regelingen”, dient en in het belang van de landbouw en in het belang van de gemeenschap zo veel mogelijk te worden ontgaan.

Juni 1952

Het standpunt van de V.V.D. inzake de landbouw

Een interessant rapport

Enige tijd geleden heeft het Algemeen Secretariaat aan enige landbouwdeskundigen uit onze partij gevraagd een overzicht te willen samenstellen van de landbouwpolitiek, zoals deze in het verleden is gevoerd en naar hun mening in de toekomst gevoerd dient te worden. Het resultaat van de arbeid, die deze deskundigen op landbouwgebied voor de partij hebben verricht, is vastgelegd in een brochure genaamd „De V.V.D. en de landbouw”, welke een schat van gegevens bevat, waaruit in het bijzonder in de naaste toekomst veel profijt kan worden getrokken.

Deze brochure kan door belangstellenden worden aangevraagd bij het Algemeen Secretariaat van de V.V.D., Koningsinnegracht 61, Den Haag. De prijs bedraagt f 0.75 per stuk.

STEM VOLGENS UW BEGINSSEL

In een bespreking van het onlangs verschenen boekje „Dr W. Drees in caricatuur” wijst De Vlam, soc. weekblad voor vrijheid en cultuur, erop dat de hedendaagse verkiezingspropaganda symptomatisch is voor een politieke gedragslijn, waaruit versterking van de persoonlijke, dus de leiderspolitiek spreekt en het in toenemende mate ondergeschikt maken van de partij aan de leidersfiguren.

Hier schijnt ons weinig tegen in te brengen te zijn, vooral niet, wanneer men denkt aan de parlementaire praktijk der laatste jaren en aan de - vooral door de heer Romme - thans weer sterk gepropageerde opvatting, dat de Kamerfracties die aan de vorming van een Kabinet deelgenomen hebben, daarmee zo ongeveer afstand doen van hun recht op zelfstandige beoordeling van het regeringsbeleid.

Ernstiger gevaar van de huidige methoden van verkiezingspropaganda ligt voor ons besef in de ver-

Wat wel eens gezegd mocht worden

Mr. A. Staring, directeur der Hollandische Maatschappij der Wetenschappen, heeft in zijn feestrede ter gelegenheid van het tweehonderdjarig bestaan der Maatschappij o.a. gezegd:

„De uitbreiding van het aantal hoogleraren houdt het gevaar in zich, dat vooral jonge instellingen naam trachten te verwerven door een zo groot mogelijk aantal professoren aan zich te verbinden. Titels honoris causa worden verleend aan personen, wier verdiensten grotendeels niet op wetenschappelijk terrein liggen. De belangstelling voor de wetenschap is vaak allerminst belangeloos: het hoogleraarschap wordt vaak niet gezocht uit liefde voor de zuivere wetenschap. Al te vaak misbruiken professoren hun rang en dienen zich nog met de rang van „professor” aan, als de relaties met de wetenschapsbeoefening reeds lang verbroken zijn”.

Toen Thorbecke stervende was, schreef Het Vaderland: „Met diep leedwezen vernemen wij, dat de krachten van den heer Thorbecke afnemen”. De heer Thorbecke. Géén professor meester doctor, al was hij het dubbel en dwars.

Sindsdien kregen we een professor doctor Mengelberg, waar we vroeger alleen een professor Kokadorus kenden. En in plaats van regeerders als Thorbecke, Borgesius, Kuyper, Cort van der Linden of Talma kregen we kabinetten vol professoren. Vindt gij dat wij er daarmede op vooruit zijn gegaan?

de R.

Luistert a.s.

Zaterdagavond

21 Juni om

kwart voor acht

naar de radio-

toespraak van

mr Oud

doezeling van de principiële tegenstellingen, die nu eenmaal het politieke leven beheersen en waarin alle politieke strijd haar enige rechtvaardiging vindt. Denk u die principiële tegenstellingen weg en vraag u dan eens af, wat zin het heeft, een volk om de vier jaar in de gelegenheid te stellen zijn vertegenwoordiging te vernieuwen. Het zal u dan duidelijk worden, dat heel onze parlementaire democratie staat en valt met de erkenning van de realiteit van botsende beginselen.

Al wat dit besef verzwakt draagt er toe bij de democratie te ondermijnen. Dit nu doet het hier door ons gesignaleerde euvel op zijn minst in even ernstige mate als het ondergeschikt maken van de partij aan de leidersfiguren, waarop De Vlam terecht wijst.

De man, die bij de stembus uw vertrouwen vraagt, is leider van een bepaalde partij. In die partij is een bepaald beginsel belichaamd. Dat beginsel geeft aan die partij een bepaalde visie op staat en maatschappij, op enkeling en gemeenschap, op het economische en sociale leven zo goed als op het culturele. Dat beginsel geeft in al deze opzichten aan die partij een bepaalde visie, die dan verder heel haar beleid beheerst, dat immers wel gericht moet zijn op een eenduidige inrichting van staat en maatschappij, beantwoordende aan het beeld, dat juist het beginsel waarvan de partij uitgaat als ideaal stelt.

Dit is voor een socialistische partij een socialistische samenleving in een

socialistisch georganiseerde staat. Het is voor een K.V.P. een samenleving, beheerst door de rooms-katholieke beginselen in een staat, ingericht naar de staatsrechtelijke en economische opvattingen van de rooms-katholieke kerk. Het is voor een liberale partij een samenleving in een staat, gebouwd op de grondslagen van de liberale beginselen.

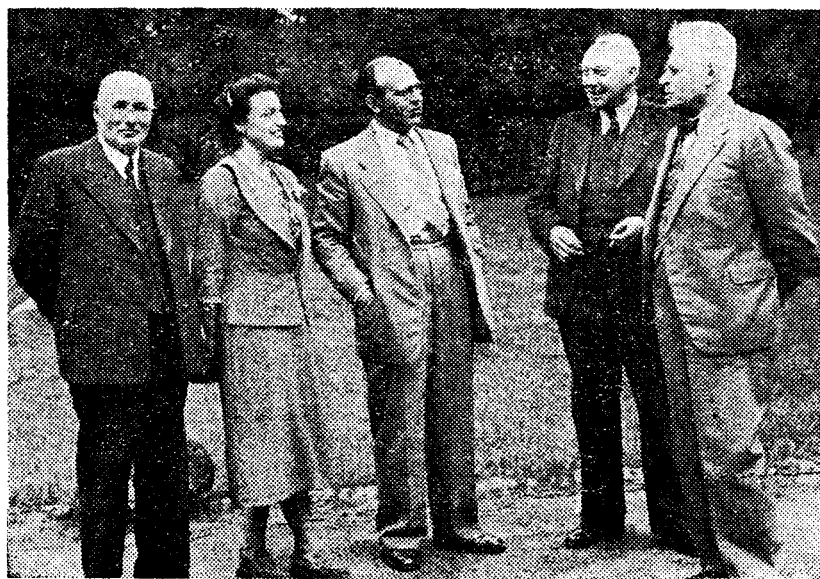
Belangrijker zelfs dan de vraag, of ge u met een bepaald regeringsbeleid op actuele vraagstukken kunt verenigen of niet; belangrijker zelfs ook dan de vraag, of een bepaalde partij ten aanzien van actuele vraagstukken uw sympathie heeft of niet; is die andere vraag: waarheen stuurt het regeringsbeleid en waarheen stuurt het beleid ener bepaalde partij op de lange duur?

Wie de betekenis van zijn stemrecht wel verstaat zal zich alleen hierdoor laten leiden bij het uitbrengen van zijn stem, ook a.s. Woensdag.

Kort samengevat wil dit zeggen: hij zal zijn stem niet verknoeien aan een van de vele dwergpartijen, die ook nu weer dingen naar de kiezersgunst en die geen eigen, kenmerkend beginsel hebben.

Hij zal, zo hij niet in een socialistische noch in een confessionele staat en samenleving, doch alleen in een samenleving en een staat, gedragen door de idealen van het liberalisme de beste waarborg ziet voor het heil van enkeling en gemeenschap, principieel kiezen voor lijst 5, de kandidatenlijst van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie.

G. A. DE RIDDER.

Een deel van de Tweede Kamerfractie der V.V.D. in een genoeglijk onderhoud bijeen op een conferentie van de Partij te Woudschoten. Van links naar rechts: de heer Ritmeester, mevrouw Fortanier-de Wit en de heren drs Korthals, Den Hartog en mr Oud.

Belangrijke motie inzake het Motorwegverkeer

Een weekblad, gelijk het onze kan niet bij alle vergaderingen van alle organisaties en alle moties, hoe belangrijk deze ook mogen zijn, stilstaan. Maar wij willen gaarne een uitzondering maken voor de motie, welke op 15 Mei j.l. op de algemene vergadering van de K.N.A.C. in Den Haag werd aangenomen.

De vergadering, die de discussies gehoord had over de overbelasting van het motorwegverkeer in ons land, van de personenauto in het bijzonder, anderzijds over de onvoldoende aanpassing van het wegennet aan de steeds toenemende verkeersdrukten en tenslotte de discussie over de merkbaar ongunstige invloed van die lasten op de verkeersveiligheid, sprak als haar overtuiging uit, dat het rechtvaardig, nuttig en noodzakelijk wordt geacht, dat een groter deel van 1/4 à 1/5 van de opbrengsten van het motorwegverkeer voor aanleg, onderhoud en verbe-

tering van de wegen wordt besteed, dat paal en perk moet worden gesteld aan de steeds hoger wordende lasten en belemmeringen, welke drukken op het motorwegverkeer en dat ter verzekering van een behoorlijk onderhoud van de motorische vervoermiddelen in het land, ten behoeve van de verkeersveiligheid het noodzakelijk wordt geacht de lasten op het motorwegverkeer te verminderen en wel in het bijzonder de belastingen, welke de aanschaffingsprijs beïnvloeden (invoerbepaaling, enz.) waardoor voor het noodzakelijke onderhoud van het Nederlandse wagenpark meer gelden beschikbaar komen.

Een motie, welke in brede kring weerklank zal vinden, want een gering deel van de door het motorwegverkeer opgebrachte belasting ad f 230 miljoen per jaar wordt voor aanleg, onderhoud en verbetering van de wegen gebruikt (ongeveer f 50 miljoen).

Geschonden Briefgeheim

Geef mij de vijf

Amice-collega,

De bedoelde circulaire van de P.v.d.A. heb ik niet ontvangen en ik kan dus bezwaarlijk zelf constateren of het juist is, wat daaromtrent in De Waarheid is verteld. De Waarheid, amice, neem ik altijd met een korreltje zout. Trouwens vele andere dingen ook.

Maar de manier, waarop het blad dit verkiezingsmanifest aan de orde stelt, spreekt er ongetwijfeld voor, dat ook De Waarheid wel eens niet helemaal naast de waarheid kan of wil zijn.

Ik geef toe, amice, dat de zaken worden scheefgetrokken wanneer men uitspraken van verschillende persorganen over de figuur en de mens Drees nu den volke voorhoudt ten bewijze van de ingenomenheid, die allereerste voor deze minister-president bestaat.

Er is, geloof ik, geen zinnig mens in ons land, die niet met principieel respect staat tegenover de man Drees en zijn levensbeschouwing. Dat respect, dat ben ik weer met je eens, is iets heel anders dan een instemming met de levensbeschouwing en 't beleid van de heer Drees en het is natuurlijk een tikje twijfelachtig, dat men bij de verkiezingscampagne, zoals De Waarheid met 'n hoofdletter signaleert, aan de zijde van de P.v.d.A. deze dingen een beetje door elkaar haalt en een beetje door elkaar propageert.

Och, amice, laten wij ons over deze dingen niet teveel opwinden. Juist het feit, dat men met dergelijke manoeuvres opereert is een teken van de innerlijke onzekerheid! Je vind die tekenen trouwens overal en het is nog niet eens zo lang geleden dat Het Vrije Volk bij het begin van de verkiezingscampagne zijn lezers reeds voorhield, dat er van verschillende kanten nu wel weer met de „zwendel” zou worden begonnen.

Een pittig en duidelijk woord, amice, dat ik niet in de mond of in de pen zou durven nemen. Ook niet in dit verband, want de heer Drees zou kunnen denken dat ik op hem het oog had en ik heb echt op niemand het oog, ook niet op degenen, die met hem en het hem toegedragen respect manoeuvreren. Ik meen wat ik zeg en ik bezwendel je niet. Met een geef mij de 5!

je

Houzindegaten.

Behalve de motorrijtuigenbelasting, welke sinds de instelling daarvan in belangrijke mate is opgevoerd ten behoeve van de spoorwegen b.v. in 1935, drukken op het motorwegverkeer het ruim 20 jaar geleden als tijdelijk ingevoerde en sindsdien vele malen verhoogde bijzonder invoerrecht op benzine, het verhoogde tarief voor de invoerbelasting (z.g. weeldebelasting) als last op een object, dat vrijwel algemeen niet als weelde-artikel kan worden beschouwd.

Men moet verwachten, dat aan een dergelijke motie, aangenomen door een zo rustige organisatie als de K.N.A.C. in de komende tijden de nodige aandacht zal worden geschonken.

Onze afdelingen in de verkiezingsstrijd

CORNELISSEN VOND IN HARDENBERG EEN AANDACHTIG GEHOOR.

Voor de afdeling Hardenberg sprak op 9 dezer de heer Joh. G. H. Cornelissen over het standpunt der V.V.D. ten aanzien van de verschillende Middenstandsvraagstukken.

Spr. heeft voor een aandachtig gehoor, waaronder ook enkele niet V.V.D.'ers, uiteengezet, hoe de V.V.D. steeds voor de Middenstand op de bres heeft gestaan en lichte zijn onderwerp op duidelijke wijze toe.

Een drietal vragenstellers gaf hem gelegenheid op enkele punten nog wat dieper in te gaan.

Het was een uitstekend geslaagde avond.

Dr BERKHOUWER SPREEKT TE BREUKELEN

Op Maandag 23 Juni a.s. te 20 uur spreekt in hotel „Het Statenwapeu" mr D. C. Berkhouwer over de a.s. verkiezingen.

Belangstellenden zijn van harte welkom. Toegang vrij.

BLOEMENDAAL ZORGT VOOR LEDENWINST

Mr H. F. van Leeuwen heeft de vorige maand ten huize van de voorzitter van de afdeling Bloemendaal, ir R. Dufour, een causerie gehouden over het onderwerp: Onze financiële politiek.

Na afloop volgde een geanimeerde discussie. Er bestond voor deze avond zeer grote belangstelling. Het merendeel der genodigden was niet-lid; 15 nieuwe leden traden toe.

TOENEMENDE BELANGSTELLING IN DEN HAAG

De afdeling Den Haag van onze partij hield op Woensdagavond 11 Juni een druk bezochte openbare vergadering in de lunchroom van het zwembad in het Zuiderpark.

Op deze vergadering, welke geleid werd door mr C. Greve, werd het woord gevoerd door mevr. E. van den Bosch-de Jongh, lid van de Haagse Gemeenteraad, over „de vrouw in de politiek" en de heer D. W. Dettmeijer, voorzitter van de Haagse Gemeenteraadsfractie van de V.V.D., over: „meepraten, niet napraten".

Beide sprekers werden met grote aandacht gevolgd en in het tweede gedeelte van de avond werden nog enige vragen beantwoord.

Ook in het Zuiderpark en de Moerwijk komt grotere belangstelling voor onze partij, gelijk uit de opkomst op deze avond bleek.

PRACHTIGE VERGADERING TE GRONINGEN

Mevrouw Stoffels en drs Korthals oogstten veel succes.

Een prachtige vergadering heeft vorige week te Groningen plaats gehad in de grote zaal van De Harmonie. Er was een zeer grote opkomst en de aanwezigen hebben met veel aandacht geluisterd naar de twee sprekers van de avond, mevrouw mr Stoffels-van Haften en drs Korthals. Beiden verwekten zeer veel sympathie en groot enthousiasme. Velen waren uit de stad

Groningen, maar ook uit omliggende gemeenten bestond grote belangstelling. Allen keerden zeer voldaan huiswaarts met de herinnering aan een schitterend geslaagde avond.

UITSTEKENDE BIJENKOMST IN ENSCHEDE

De heren Ankersmit en drs Korthals voerden het woord.

In een goed bezochte vergadering voerden achtereenvolgens onze candidaat de heer Ankersmit het woord en daarna de plaatsvervangende voorzitter onzer Tweede Kamerfractie drs H. A. Korthals. De heer Ankersmit hield interessante economische beschouwingen en vervolgens sprak de heer Korthals een breed opgezet politiek betoog uit waar met de grootste belangstelling naar werd geluisterd.

Enschede kan op een zeer goed geslaagde avond terugzien!

DEN HELDER HAD EEN UITSTEKENDE AVOND

Voor de openbare vergadering, welke de afdeling Den Helder van onze partij op Donderdagavond hield in restaurant Formosa, bestond grote belangstelling.

Vele niet-leden woonden deze vergadering, welke gepresideerd werd door de heer S. Prins, bij.

Het woord werd gevoerd door de heer D. W. Dettmeijer, lid van het Hoofdbestuur van onze partij, die sprak over het onderwerp „Waarom het gaat" en die in het bijzonder de

vraagstukken van de geestelijke vrijheid behandelde.

Verscheidene vragen werden in het tweede gedeelte van deze goed geslaagde verkiezingsvergadering beantwoord.

ENTHOUSIASTE BIJENKOMST TE HEERENVEEN.

Op 6 Juni j.l. sprak voor de afdeling Heerenveen mevrouw Fortanier de Wit, die voor een goed gevulde zaal een verkiezingsrede hield, welke met grote aandacht en veel enthousiasme werd beluisterd.

Het was verheugend, dat ook uit de omgeving van Heerenveen velen naar deze belangrijke rede kwamen luisteren.

Dat de rede van mevrouw Fortanier-de Wit zeer insloeg blijkt wel uit het feit, dat de afdeling diezelfde avond een niet onbelangrijke ledenwinst mocht boeken.

STEMT OUD V.V.D. LIJST 5

Hier is H. A. Korthals

H. A. Korthals, ec. drs en plaatsvervangend voorzitter onzer Tweede Kamerfractie, is geboren te Dordrecht op 3 Juli 1911.

Hij bezocht daar de lagere school en de H.B.S.; studeerde te Rotterdam aan de Economische Hogeschool, deed het doctoraal examen staatkundig-economische studierichting in 1936. Onmiddellijk daarna kwam hij bij de Nieuwe Rotterdamsche Courant (redactie Binnenland), werd na enige jaren overzichtschrjver van de gebeurtenissen in de Rotterdamse gemeenteraad en tevens waarnemend parlements-overzichtschrjver. „Als de heer Van Bolhuis in de Tweede Kamer moest zijn, kwam ik in de Eerste Kamer. Die werkzaamheden deelde ik met mr A. Stempels; dat hing van de onderwerpen af.

Politieke belangstelling koesterde ik reeds zeer vroeg. In 1925, toen ik veertien was, heeft de kwestie van het Nederlands-Belgisch verdrag mij zeer gegrepen. Ik was daar een sterk tegenstander van, bezocht alle vergaderingen daarover, schreef zelfs een brochure over de kwestie. Dat deed ik overigens maar meer om 't eigen gemoed te ontladen, want aan „uitgeven" van dat geschrift dacht ik niet."

„In die zelfde tijd speelde ook het vraagstuk der nationale ontwapening. Ook daar was ik heftig tegen en op school (dat was al in de 2de klas H.B.S. zo) stookten mijn medeleerlingen mij op onder de les dat vraagstuk weer eens aan de orde te brengen bij leraren die „pro" waren. Urenlange debatten met de leraren vloeiden daaruit voort. De eerlijkheid gebiedt te zeggen, dat zo'n debat ook wel werd „geprovoceerd" om te verbergen, dat ik mijn les niet kende. Schoolgaan en lessen leren was nu bepaald niet mijn liefhebberij, met uitzondering van geschiedenis- en aardrijkskundelessen, later staatsinrichting en economie."

— Maar U was toch óók jongen onder de jongens?

„In die tijd fietste en wandelde ik veel. Nog steeds houd ik veel van natuur en buitenleven. Jammer, dat er zo weinig gelegenheid is om er van te genieten. Zo heb ik ook geen tijd mijn liefste sport — watersport — te beoefenen."

— En de echte politiek?

„In 1929 ben ik lid van de afdeling Dordrecht van de Bond van Jong Liberalen geworden, na enige jaren werd ik voorzitter. In 1935 ben ik in het hoofdbestuur gekomen; de laatste jaren als voorzit-

ter. Toen ik in begin 1940 — enkele maanden vóór de oorlog — aftrad heeft men mij het erevoorzitterschap aangeboden. Mijn tijd in de B.J.L. is een mooie tijd geweest. Uit die tijd dateren hechte vriendschappen en nu ik deze tijd vóór de verkiezingen avond aan avond spreek, gaat er vrijwel geen vergadering voorbij of ik kom weer iemand tegen uit de vroegere B.J.L. Onnodig te zeggen hoe die B.J.L. een prachtige leerschool is geweest. Trouwens, u weet, dat ook mevr. Fortanier en de heer Zegering Hadders er uit afkomstig zijn.

Tijdens mijn studietijd in Rotterdam heb ik zeer veel „aan politiek gedaan". Mijn ouders vonden het te veel. Ik was toen voorzitter van de liberale studentenvereniging. Ook sprak ik toen al veel op vergaderingen."

— En toen kwam de oorlog... „Ja. Toen de oorlog was gekomen werd alles anders. In het jaar van 1940 ging ik bij de N.R.C. weg. Ik vond een functie als ambtenaar bij het departement van Economische Zaken. Ruim anderhalf jaar zat ik op de afdeling Middenstand; vandaar nog steeds mijn belangstelling voor middenstandsproblemen. In de zomer van 1942 werd een bureau gevormd, secretariaat van de Directie van Handel en Nijverheid. Het was een zeer klein bureau; het vervulde 'n centrale functie, alles kwam er samen. Zo heb ik een prachtige opleiding gehad in de grote economische problemen. In die tijd werd ik ook adjunct-secretaris van het College voor Handel en Nijverheid, dat werd opgezet om dr Hirschfeld te adviseren over de grote lijnen der economische politiek. Voorzitter was prof. Van der Kooy. Leden waren onder andere de huidige minister van Verkeer en Waterstaat, de heer Wemmers, en mr Oyevoort. Ook daar heb ik veel opgestoken."

— Hebt U de journalistiek er toen helemaal aan gegeven?

„Journalistiek werd toen illegaal bedreven. Zo ben ik hoofdredacteur geweest van een dagblad voor Leiden en omstreken: „Het Dageelijks Nieuws". In de winter van '44 op '45 werden er per dag 7000 exemplaren verspreid. Ons verspreidingsapparaat — wij hebben het na de bevrijding enige malen bij elkaar gehad — bedroeg 500 mensen. Ouderen en jongeren, bij wie velen die prachtig werk deden."

— En is dat allemaal vlot gelopen?

„Wij hebben hachelijke momenten gekend, maar door ons werk is niemand in handen van de Duitsers gevallen. Wel zijn medewerkers gefusilleerd, maar zij waren opgepakt voor andere daden. Overigens liep alle illegale werk door elkaar; het een bracht het ander voort. Maar laat ik daar niet over uitweiden."

„Zeer mooi werk is ook gedaan door veel jong-liberalen. Ik denk aan mijn grote vriend mr Ru s' Jacob, die al in 1940 is gearresteerd en in 1941 is gefusilleerd. Een zeer groot man is mr Klaas Stempels geweest. Hij heeft „Slaet op den Trommele" gesticht, waaraan ook Wim Eggink en Douwe Feikema hun krachten hebben gegeven. Geen van dezen heeft de bevrijding meer meegemaakt."

— En na de bevrijding?

„In Augustus 1945 heb ik in het blad „Slaet op den Trommele" een oproep gedaan om te komen tot eenheid in de vrijzinnige geleerden. Ik mag zeggen, dat de Bond van Jong-Liberalen na de oorlog ook wel zeer veel heeft gedaan om tot de oprichting van een nieuwe vrijzinnige partij te komen, maar dat is een hoofdstuk apart; ik zal daar nog wel eens op terugkomen. Zoals U weet, kwam ik in November 1945 in de Kamer. Het werk is zwaar, maar ook interessant. U weet, dat ik enige malen in Indonesië ben geweest, ik ben nu ook lid van de Raad van Europa in Straatsburg."

Merkwaardig is dat mijn taken in de loop van mijn lidmaatschap nogal eens zijn gewijzigd, als gevolg van het komen van weer nieuwe leden van onze fractie. De laatste jaren heb ik het voorrecht

gehad van zeer interessante onderwerpen: internationale politiek, defensie en economische vraagstukken. Vooral de internationale politiek heeft mijn diepste interesse. Trouwens dat is al zo geweest van kindsbeen af; mijn belangstelling voor de politiek is begonnen bij de buitenlandse politiek."

— En verdere functies? „In Voorschoten ben ik ook lid van de gemeenteraad. Dat is zeer aardig werk; ik mag zeggen dat dit werk je direct in contact brengt met je plaatselijke gemeenschap. In Voorschoten ben ik ook voorzitter van „Steuu Wettig Gezag" en ik ben er voorzitter geweest van de Demobilisatieraad. Wij hebben in Voorschoten veel gedaan voor onze gedemobiliseerden. Dat werk schonk mij veel bevrediging want het is sociaal werk en daar heb ik altijd veel aan gedaan. Zo was ik destijds in Rotterdam bijvoorbeeld voorzitter van het Wester Volkshuis. In dit sociale werk heb ik ook mijn vrouw gevonden, dus...!"

Laat ik overigens niet mijn functies opgeven. U is reeds duidelijk hoe ik mijn leven heb opgebouwd. Zeer trots ben ik er op, dat de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie mij vorig jaar erelid heeft gemaakt. Dat zie ik als een waardering van de vrijzinnige jeugd van nu voor het werk van hun voorgangers van voor 1940."

— Uw huiselijk leven? „Wij waren vorige maand 12 jaar getrouwd en hebben vier kinderen. Anneke is 11, Loeske is bijna 10, Benk is 7 en Kees is 4 jaar. Mijn vrouw en ik vinden het een aardig stel."

Liefhebberijen? Mijn belangstelling gaat sterk naar geschiedenis, voorts lees ik veel gedichten. Vooral neem ik gaarne een bundel van Bloem ter hand. Het liefste wat ik doe is zeilen op de grote rivieren. Helaas heb ik dat na 1945 nog maar één keer kunnen doen. Maar ik heb mij voorgenomen dat daar verandering in moet komen, want polder en water lokken steeds meer."

Dit is dan een klein portret van onze Korthals, die — bij al het andere — dan óók nog hoofdredacteur van dit blad is.

Wanneer de interviewer de opvallendste eigenschap van deze man moest noemen, dan zou hij zeggen: zijn volstrekte onbaatzuchtigheid.

Onze Partij mag zich oprecht verheugen om hem.

Wie hem kennen achten het een werkelijk voorrecht wanneer zij hem hun vriend mogen noemen.

Ge ontmoet niet velen in het leven die zijn als Korthals.

E.

Van slapen, dromen en wakker worden

Een extra woord tot de middenstanders

Het zal een veertig jaar geleden zijn, dat Nienhuis, wethouder te Delft, één der hoofdbestuurders van de toenmalige Nederlandsche Middenstandsbond, tegen mij — jongbroekje — ongeveer zeide:

„Wanneer de middenstander de moed blijft missen om klaar en duidelijk zijn plaats in de samenleving te verdedigen, dan gaat het mis met hem. Wanneer hij bovendien weigerachtig blijft te begrijpen, dat hij in zijn ééntje nooit de strijd om zijn bestaan zal kunnen blijven voeren, dan gaat de gehele Nederlandse middenstand een droeve toekomst tegemoet.

Maar wanneer hij bovendien aan slapen de voorkeur blijft geven boven goed om zich heen te zien, dan moet ik het eigenlijk loven, dat ik de komende neergang van de middenstand niet meer zal beleven.”

Ik kon natuurlijk als 18-jarige jongeman de gehele draagwijde van de uitspraak van deze sterke strijder Nienhuis niet begrijpen, noch overzien, maar toch spookte wel de gedachte door mijn hoofd van: „Waarom draven die middenstanders toch zo hun eigen belang voorbij, wanneer slechts samengaan de geboden weg is?”

En zie veertig jaren later. Het luisterende jongbroekje is de leeftijd van Nienhuis toen nabij gekomen. Natuurlijk is er veel veranderd. En Nienhuis heeft helaas gelijk gekregen. De middenstander — de goede niet te na gesproken — heeft de achteruitgang, die veertig jaar terug werd voorgeschilderd — of is het soms niet waar — aanvaard.

Hij heeft de coöperaties der arbeidersorganisaties onderschat, zoals hij later de propaganda voor het merk-artikel en het grootwinkelbedrijf onderschatte. Hij heeft zoveel onderschat, dat de strijdbare middenstander vandaag de ogen uitwrijft en zich afvraagt: Hebben wij met zo weinigen, dat resultaat, wat nu is, nog weten te bereiken?

Het was toen voor de opkomende coöperaties niet moeilijk slag, na slag te winnen. De bouwers van deze strijdbare apparatuur hadden al heel snel ervaren, dat de middenstandsgroep zich liet splitsen en dat het helemaal niet moeilijk was onder deze het zaad: „wantrouwen” rond te strooien.

Herinnert U zich nog de acties der f 4.— schoenbazars; de strijd der vullingen in potten (jams), de Zondag-sluiting, enz. enz.?

Helaas! Wie nu dacht een zo geslagen mens zal wijze lessen putten uit de pijn en het leed, die vader en moeder te dragen hebben gehad — dat is toch een heel normale gevolgtrekking, maar schijnbaar niet voor onze middenstanders — blijkt zich toch weer in de middenstander te hebben vergist.

Laten wij afspreken tot vandaag! Maar nu wordt het anders!

Nu willen wij gezamenlijk de ogen voor alles wat om ons heen gebeurt openen.

Begin bij die onverdragelijke weeldebelasting. Wie bond de kat de bel aan?

De V.V.D.

Wie zei de minister van Financiën, dat hij met zijn belastingpolitiek de middenstander vloerde?

De V.V.D.

Wie trok te velde tegen de onrechtvaardige belasting-„verdeling”?

De V.V.D.

Wie kwam op voor de winkeliers en suggereerde de plaatselijke belangen bij de winkelsluiting?

De V.V.D.

Wie belichtte de onredelijkheid van de ouderdomsvoorziening voor slechts een deel van ons volk?

De V.V.D.

Wie vocht voor het behoud van de zelfstandige ondernemer in plaats van geleidelijke socialisatie? Wie hekeld

al het gedoe met invulformulieren zus en zo?

De V.V.D.

Wie legde de vinger op de hier en daar kortzichtige invloed van inkoopbureaux enz.?

De V.V.D.

En wie ijvert ervoor, dat alle Nederlanders gelijke rechten hebben, wat helaas nu niet zo is?

De V.V.D.

En wie bestrijdt de haatcampagnes, waardoor het vaderland langzaam aan gesplitst wordt in ambtelijke- en andere burgers?

De V.V.D.

En wie propageert de harmonie, de vriendschap en verdraagzaamheid?

De V.V.D.

De moeite waard om Uw stem straks goed uit te brengen, vindt U ook niet, Middenstanders?

Dus op lijst 5: mr P. J. Oud.

A. DELFOS

Jeanne Fortanier-de Wit

Ik moet in deze kleine reeks portretten van onze Kamerleden helaas met de afbeelding alléén van onze kranige vrouwelijke vertegenwoordigster volstaan. Door een grillige loop van omstandigheden heb ik haar voor een gesprek niet kunnen bereiken. Zij was véél op het verkiezingspad en blijkbaar belde ik haar telkens juist dan op voor het maken van een afspraak, wanneer zij niet thuis was.

Deze omstandigheid is onaangename voor de aspirant-interviewer dan voor haar, die ik nu niet het licht-der-openbaarheid kan schenken dat haar zo zeer toekomt; al is — zo troost ik mij zelf — dit, anderzijds nu weer niet zó tragisch, omdat iedereen van ons Jeanne Fortanier—de Wit kent in haar persoon en in haar voortreffelijke werkzaamheid voor 's lands zaak.

Zij is echtgenote en moeder en een bijzonder gezaghebbend lid der Volksvertegenwoordiging, deze (ook uiterlijk) knappe vrouw, die uit de kring der jonge liberalen voortgekomen, al spoedig door haar heldere geest de aandacht op zich vestigde. Hoe ook anderen over haar denken bleek toen zij, niet lang geleden, een bijzonder eervolle opdracht naar de vergadering der Verenigde Naties in Nieuw York ontving.

Zij is de „first lady” onzer par-

tij. Zij moge dit nog lang blijven. Ik neem mij voor de gelegenheid, mij door de omstandigheden ontnomen, om alle licht op haar leven en werk te doen vallen, een andere keer aan te grijpen.

Nu zij volstaan met de vaststelling dat Jeanne Fortanier—de Wit een vrouw is die een warme plaats bezet in het hart van onze Partij, die trots is op de positie die zij inneemt in het openbare leven van ons land.

E.

Een waarschuwend woord tot de middenstand

Laat Uw stem niet als een boemerang werken

Nu de verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor de deur staan is het begrijpelijk, dat er meer dan gewone belangstelling wordt betoond aan hen die tot de zelfstandige ondernemers behoren en tot de handeldrijvende en industriële middenstand worden gerekend. Begrijpelijk, omdat de handeldrijvende en industriële middenstand een groot deel van onze bevolking uitmaakt en tezamen met hun huisgenoten een niet te versmaden aantal kiezers leveren kan.

De middenstanders zijn hard werkende burgers, die om hun zaak drijvende te houden, in normale tijden —

normaal dan in de zij van geen verkiezings-tijdperk — weinig aandacht schenken aan datgene wat op politiek gebied plaats vindt. Hierdoor zijn deze mensen ook gemakkelijker vatbaar voor leuzen, die in verkiezings-tijd zo kwistig worden rondgestrooid.

Vatbaar vooral, omdat zij al jaren lang met grote zorgen en moeilijkheden te kampen hebben en daarom gemakkelijk het oor lenen aan fraaie verkiezingsbeloften en evenzeer gevoelig zijn voor argumenten die nu weer door de bij deze Kamerverkiezing optredende z.g. Middenstandspartij, te berde worden gebracht.

Tegen de propaganda van die zijde, meen ik vooral een waarschuwend woord te moeten richten. Immers, bij de vorige verkiezingen zijn op deze partij een veertigduizend stemmen uitgebracht, niet voldoende om het tot één Kamerzetel te brengen!

Al deze stemmen, afkomstig van middenstanders, die van oordeel zijn, dat er niet voldoende voor hen wordt gedaan en met hen geen rekening wordt gehouden bij het nemen van diverse overheidsmaatregelen, gingen nu voor het door hen voorgestane doel verloren en kwamen ten goede aan partijen die zij niet wensten.

Het ingewikkelde stelsel van verdeling van overschotstemmen op lijsten met 't grootste gemiddelde, heeft tengevolge, dat de twee grootste partijen, met name de K.V.P. en de P.v.d.A. van die veertigduizend stemmen profiteren.

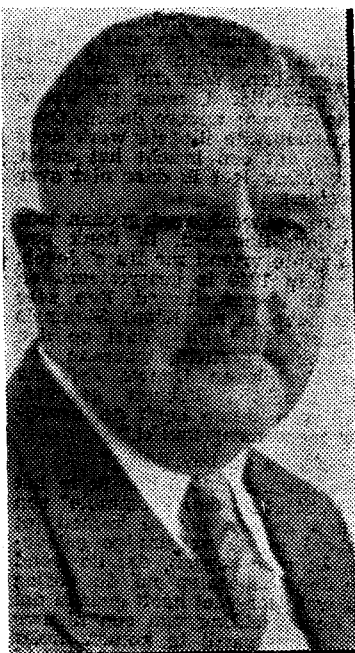
Dat is stellig de bedoeling van die kiezers niet geweest!

Maar laten wij nu eens aannemen, dat er nog een veel groter aantal stemmen zou zijn uitgebracht op de lijst van de Middenstandspartij, wat was dan het resultaat geweest? Op de honderd Kamerleden was er dan één, zegge één, geheel alleenstaande middenstander geweest. Wat zou dan die eenling kunnen bereiken?

Tot de niet streng confessioneel georiënteerde middenstanders veroorloof ik mij in alle ernst te zeggen: Versnipper de stemmen niet, maar breng ze uit op de lijst van de V.V.D., de partij, die bij het samenstellen van de kandidatenlijst een volkomen veilige plaats aan een bekwame, raszuivere middenstander, de heer Cornelissen, heeft gegeven.

Als U dus aan de lijst van de V.V.D. Uw stem geeft, dan heeft U de zekerheid, iemand in de Kamer te brengen, die de noden van de middenstanders kent en in de achter ons liggende parlementaire jaren in de Kamer steeds voor de middenstand op de bres heeft gestaan.

Onze middenstandscandidaat

Joh. G. H. CORNELISSEN

Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Middenstandsspecialist bij uitstek van de V.V.D.-fractie, winkelier, voorzitter Vakgroep Detailhandel in Kruidenierswaren, bestuurslid Internationale Vereniging van Kleinhandelaren in het Levensmiddelenbedrijf, lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland.

In het begin van dit artikel wees ik er op, dat nu vele partijen zich tot de middenstand wenden met allerlei leuzen en plannen. Ook van de zijde van de Partij v. d. Arbeid ondervinden we dit weer.

Gebruik makende van de zorgvolle toestand waarin de middenstand verkeert, houdt de P.v.d.A. ons voor, dat alleen maar uitgebreide overheids-inmenging en sanering de middenstand uit het moeras kunnen helpen.

Nu, die overheidsbemoeiing, daarentrent hebben we maar al te bittere ervaring gekregen en wat betekent „sanering”? Dat houdt in, dat z.g. economisch niet verantwoorde bedrijven opgeheven worden en de eigenaren, hetzij in loondienst worden gedreven of op de een andere wijze moeten worden ondersteund. Voorts, dat de overheid, door middel van ambtenaren, zal bepalen of men al of niet een bedrijf zal mogen oprichten of verplaatsen.

Dat is dan „de Weg naar Vrijheid” van de Partij van de Arbeid!

Neen, als men werkelijk de middenstand wil dienen en een redelijke vrijheid wil bevorderen, dan brenge men zijn stem uit op de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie!

J. J. KORFF,
Voormalig lid van het Hoofdbestuur der K. N. M. B.

Mr Oud spreekt a.s. Zaterdagavond voor de radio

Stemt 21 Juni a.s. om kwart voor acht af op Hilversum I (402 meter)

Tot onze vreugde kunnen wij U berichten, dat onze voorzitter, Mr Oud, thans zover hersteld is, dat hij a.s. Zaterdagavond, 21 Juni, van 7.45—8 uur voor de radio over Hilversum I, golf-lengte 402 m. zijn verkiezings-toespraak tot het Nederlandse volk zal houden.

Bovendien hoopt hij in staat te zijn Maandag 23 Juni aanwezig te zijn op de verkiezingsbijeenkomst in het Concertgebouw te Amsterdam en aldaar nog het laatste woord vóór de verkiezingen te kunnen spreken.

Beperking der overheidsuitgaven noodzakelijk voor een evenwichtig financieel beleid

Zware belastingdruk kan hierdoor worden gematigd

Het laatste artikel van ons beginselprogramma handelt over het financiële beleid en de belastingpolitiek. In het belang van allen dient vooral gestreefd te worden naar een politiek van gezond geld, d.w.z. geld met een zo constant mogelijke koopkracht.

Willen de sociale voorzieningen waarde hebben en deze in de toekomst ook behouden, dan is gezond geld daarvoor een eerste vereiste. Sociale voorzieningen kunnen aanzienlijk in waarde verminderen, wanneer — door inflatie — de koopkracht van het geld daalt.

Als een belangrijke factor voor gezond geld beschouwt de V.V.D. een sluitende begroting.

Tekorten op de begroting kunnen o.a. worden gedekt door het aangaan van leningen of — wat veel bedenkelijker is — door het drukken van bankpapier.

In beide gevallen zijn de gevolgen van inflationistische aard, d.w.z. dat de goederenprijzen zullen stijgen en de koopkracht van het geld derhalve vermindert. Dit kan heel eenvoudig als volgt worden verklaard.

Wanneer de totale goederenvoorraad gelijk blijft, terwijl de bankbiljettenvoorraad groter wordt, zullen de goederenprijzen in geld (bankpapier) uitgedrukt, stijgen.

Wij komen dan in de zo zeer gevreesde inflatie-spiraal; hogere prijzen, hogere lonen, enz.

Want hogere lonen brengen onvermijdelijk weer hogere prijzen mee.

Er is echter nog een derde manier, waarop men een begrotingstekort kan dekken, n.l. door belastingverhoging.

Evenwel is de V.V.D. ervan overtuigd, dat de bestaande belastingdruk te hoog is en ernstige schade aan de productie en de volkswelvaart toebrengt.

Zo komen wij vanzelf tot de vierde wijze, waarop men begrotingstekort

De Partij beschouwt als eerste en voornaamste doel van het financiële beleid het herstel van het evenwicht in de Rijksbegroting. Overtuigd, dat de bestaande belastingdruk op de duur niet is te handhaven, acht zij beperking der overheidsuitgaven ter bereiking van dit doel onvermijdelijk.

Zij verlangt daartoe inkrimping van het sedert de oorlog zo zeer uitgezette overheidsapparaat, ook opdat door beperking van het ambtenaarscorps aan hen, die in overheidsdienst zijn, een behoorlijke bezoldiging kan worden verzekerd.

Bij de belastingpolitiek worde uitgegaan van het beginsel der heffing naar draagkracht en gestreefd naar opheffing van alles, wat de spaarzin van de burger of de ontwikkeling van het bedrijfsleven belemmert. Gebroken worde voorts met het systeem, dat alle belastinggebied voor het Rijk opeist en geen ruimte laat voor zelfstandige belastingheffing van provincie en gemeente, opdat aan de onmisbare voorwaarde voor gewestelijke en plaatselijke autonomie, dat ook het gewestelijk en plaatselijk beleid zich afspiegelt in de belastingdruk, opnieuw zal kunnen worden voldaan".

ten kan wegwerken, n.l. door bezuiniging.

In dit opzicht kan de staatshuishouding worden vergeleken met iedere gezinshuishouding. Wanneer men meer uitgeeft dan er inkomt, moet dit vroeg of laat spaak lopen en men zal moeten gaan bezuinigen.

Wanneer men het hierover eens is, komt echter de moeilijke vraag:

waarop moet dan worden bezuinigd? Op het onderwijs van onze kinderen? Op de sociale voorzieningen? Op de landsverdediging?

Het is een bekend feit, dat na de oorlog ons overheidsapparaat geweldig in omvang is toegenomen. Dat heeft, behalve wellicht enige voordelen, in ieder geval enkele zeer grote nadelen meegebracht, waarvan wij

slechts noemen een veel grotere staatsbemoediging met alles en iedereen, en veel hogere staatsuitgaven.

Nu is de V.V.D. van oordeel, dat inkrimping van het overheidsapparaat een belangrijke bron van bezuiniging zou betekenen.

Bovendien biedt inkrimping van de overheidsbemoediging het grote voordeel, dat wij de overblijvende ambtenaren een betere bezoldiging kunnen verzekeren, waardoor wij weer de hoogste eisen aan het moreel en de integriteit kunnen stellen.

Op die wijze krijgt Nederland weer een ambtenarencorps, waarop het — evenals vóór de oorlog — trots kan zijn.

De voortreffelijke ambtenaren waarvan Nederland er ook nu gelukkig nog vele heeft, zouden daarmee zeker gebaat zijn en de bevolking — door minder overheidsbemoediging — evenzeer.

Wanneer wij dan tevens door de bezuiniging, welke hierdoor wordt verkregen, tot verlaging van de meest drukkende belastingen kunnen overgaan, zullen wij de particulieren en het bedrijfsleven weer in staat stellen tot sparen.

Met dit spaargeld kunnen dan de productie-middelen weer worden uitgebreid, waardoor het mogelijk zal zijn de afgevoerde ambtenaren in 't productie-proces te werk te stellen.

Slechts op die wijze kan een positieve bijdrage tot verhoging van de volkswelvaart worden geleverd.

MEER WONINGEN!

Het huurvraagstuk dient opgelost te worden.

We schreven het reeds vroeger, dat minister In 't Veld bij zijn komst met vreugde werd begroet. Men verwachtte van hem heel wat. Welnu, de minister heeft ook heel wat gegeven. Dat heel wat is echter niet wat ons volk bedoeld had en ook terecht meende te mogen verwachten. Het heel wat van minister In 't Veld heeft namelijk voor een zeer groot deel bestaan uit heel wat redevoeringen. Het zou onjuist zijn om te ontkennen dat ook minister In 't Veld wel het een en ander heeft gedaan. Maar men kan het er wel over eens zijn, dat deze minister meer gepraat heeft dan daden heeft gesteld. En dat is voor een minister geen goed ding. Van een minister verwachten wij juist niet zo veel praten, maar wel daden.

Van de grote problemen, die minister In 't Veld had moeten aanvatten zijn er twee de voornaamste, en wel het vraagstuk van de woningbouw alsmede het vraagstuk van de huren.

Laten wij over de woningbouw kort zijn. Ons Tweede Kamerlid Ritmeester heeft daarover vorige week een uitstekend hoofdartikel geschreven in ons blad. Hij herinnerde er daarin aan, dat de Regering met haar politiek zo ver was vastgelopen, dat op de begroting van 1952 niet meer gelden dan voor de bouw van 40.000 woningen konden worden uitgetrokken. Dat was bepaald een heel slechte beurt voor het duo In 't Veld-Lieftinck, een socialistisch duo nog wel.

Ook onzerzijds is tegen die 40.000 verzet gerezen. Ook onze vertegenwoordigers in het parlement vonden dat getal te laag. Minstens 50.000 moesten er komen, zo werd in de Tweede Kamer gesteld.

Volgens onze partij moet de woningbouw worden versneld. Tienduizenden mensen zijn slachtoffer van ondragelijke samenwoningen. Voorts leiden de samenwoningen tot onuldbaar zedelijk verval.

En welk een leed wordt er niet door geleden! Daarom stelt onze partij dat de woningbouw moet worden versneld en zij koppelt hieraan vast de voorwaarde van meer inschakeling van het particuliere initiatief.

En dan is daar nog dat vraagstuk van de huren. Ook dit probleem heeft minister In 't Veld niet opgelost. Dat laat hij maar aan zijn opvolger over! Ja, maar dat laat dus een uiterst onjuiste en onrechtvaardige toestand

voortbestaan, want de kosten van levensonderhoud zijn nu laag gehouden op kosten van hen, die van huurinkomsten moeten leven.

Daarom stelt onze partij, dat de huren moeten worden aangepast, zodat er ook weer een evenwicht komt tussen huren en bouwkosten. Laat men goed begrijpen, dat ook dit weer de woningbouw zou stimuleren.

Wij zijn echter van mening, dat bij stijging van de huren de huurders tegemoet gekomen moeten worden, want die hebben het ook zwaar genoeg. Vandaar dat onze partij de huurders compensatie wil geven en wel in de eerste plaats door vermindering van die belastingen, die van rechtstreekse invloed zijn op de kosten van levensonderhoud.

Dus: zowel huurder als verhuurder zijn gebaat.

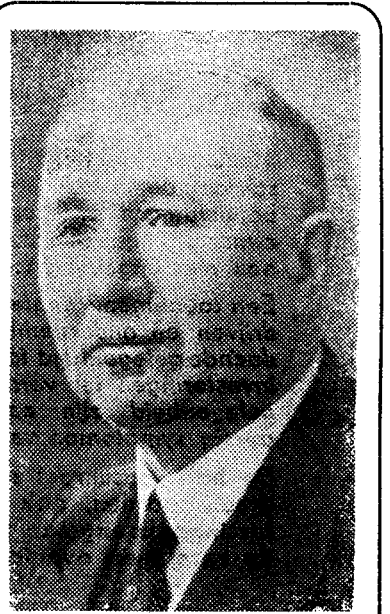
GOOI UW STEM NIET WEG!

Dit is het laatste nummer van „Vrijheid en Democratie” voor de Tweede Kamer-verkiezingen op Woensdag 25 Juni a.s. En van die laatste keer willen wij nog even gebruik maken door U te vragen om in wijde kring nogmaals te waarschuwen tegen het weggooien van stemmen door te stemmen op kleine partijen, die de kiesdeler niet zullen halen.

Met het stelsel van de evenredige vertegenwoordiging, zoals wij dat in ons land kennen, zijn er zeer veel stemmen nodig voor één zetel.

Als men rekening houdt met het gebruikelijke aantal van hen, die niet naar de stembus komen door onverwachte verhindering, ziekte en dergelijke en voorts met het gebruikelijke aantal blanco stemmen, dan taxeert men de kiesdeler, waarmee men dus één zetel kan verwerven op 51.800.

Als men nu ziet, dat bij de vorige verkiezing b.v. de groep van de heer Feuilletau de Bruyn ruim 22.000 stemmen haalde, dat er nu zelfs in die groepering een splitsing is en dat deze lijst maar in 12 kieskringen is gesteld, dan ziet men het kansloze toch wel in.

G. RITMEESTER

Lid van de Tweede Kamerfractie van de V.V.D. Scherpzinnig en vasthoudend pleiter voor een gezonde woningpolitiek en een zuinig en verantwoord financieel beleid.

Voor een „derde macht”

Wonderlijk is het dat het begrip „Derde Macht” tot zo veel misverstand aanleiding geeft.

Waarom is mr Oud met de gedachte van een „Derde Macht” gekomen? Welnu, het is toch duidelijk, dat in ons land twee partijen zijn, de K.V.P. en de P.v.d.A., die in samenwerking grote invloed uitoefenen. Ook is duidelijk, dat de K.V.P. veel te weinig tegenwicht biedt tegen 't drijven der socialistischen. Telkenmale buigt de K.V.P. het hoofd en legt zij zich neer bij wat de socialistischen wensen. Daarom is het nodig om een sterker tegenwicht te bieden tegen de socialistischen. Vandaar dat mr Oud gekomen is met de gedachte ener „derde macht”. Het is immers zo, dat anti-revolutionairen en christelijk-historischen ook gekant zijn tegen de socialistische politiek. En daarom is 't nodig dat deze partijen zich politiek nauwer en doelbewuster aaneen sluiten.

Zeker, de principiële verschillen tussen A.R., C.H.U. en V.V.D. behoeven niet verdoezeld te worden. Dat mag ook niet. Maar wel is nodig de realiteit te zien en vast te stellen, dat er meer tegenwicht moet komen tegen de socialistische politiek. En daarom: A.R., C.H.U. en V.V.D., blijven elk afzonderlijk bestaan, stoelende op eigen beginselen. Maar nodig is om meer gezamenlijk een tactiek te volgen om te zorgen dat de invloed der socialistischen vermindert. Daarom pleit de V.V.D. voor een „derde macht”.

De V.V.D. eist gelijkberechtiging van de Nederlandse oorlogsslachtoffers in Zuid-Oost-Azie

STEUNT DE EIS VAN BELASTINGVERLAGING!

De fiscus bedreigt de werkgelegenheid van ons volk

Jarenlang heeft de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie gewaarschuwd tegen het te ver opdrijven der belastingen. De socialisten meenden echter dat zij maar steeds verder konden gaan met het aandraaien van de belastingsschroef. En nu zit Nederland in moeilijkheden.

Het bedrijfsleven is te zwaar belast, de middenstand, winkeliers zowel als ambachtslieden, raken in de verdrinking. Het toenemen van het aantal faillissementen bewijst, dat het in deze groep niet goed gaat.

En hoe staat het met onderwijzers, leraren, hoogleraren? Hoe staat het met de honderdduizenden, die op enigerlei wijze als employé op een kantoor werkzaam zijn? Hoe staat het met de ambtenaren?

Kortom, hoe staat het met de middengroepen onzer samenleving? Wanneer zij het woord sociale rechtvaardigheid horen, dan weten zij dat die tegenover hen niet toegepast is. De levensstandaard der middengroepen is immers in vergelijking met 1940 wel met 20-50 procent gedaald. Dank zij de socialistische nivelleringspolitiek!

De belastingpolitiek is zo, dat deze middengroepen noodzakelijk verlichting moeten krijgen want de toestand wordt voor velen onhoudbaar. Bittere armoede wordt in de middengroepen geleden.

En wanneer wij verder bedenken, dat de belastingpolitiek in ons land er mede schuldig aan staat, dat wij onvoldoende hebben kunnen sparen en de bedrijven onvoldoende hebben kunnen reserveren, dan raken wij hiermede één der kernfouten van onze belastingpolitiek.

Want door die belastingpolitiek hebben wij op het ogenblik te weinig gelden om bedrijven op te zetten of uit te breiden. Met andere woorden: wij hebben te weinig gelden om in de toekomst voor de nodige werkgelegenheid te zorgen.

En laten wij dan niet vergeten, dat dit vraagstuk van dringende aard is.

Afgelopen winter immers hadden wij al pl.m. 170.000 werklozen en dat terwijl wij 5 P.v.d.A. ministers hebben, en de minister-president ook een P.v.d.A.-er is.

Die 170.000 werklozen zeggen ons dat wij het probleem der werkgelegenheid en dus het probleem van de ontwikkeling en ontplooiing van het bedrijfsleven als één der ernstigste dienen te zien.

De V.V.D. zegt: laat dat bedrijfsleven zich vrij mogen ontwikkelen, ruim alle overbodige bureaucratische rompslomp op en geef de zakenman de kans zijn bedrijf uit te breiden en daardoor werkgelegenheid te scheppen. Laat ook het particuliere initiatief voor de bouw van woningen zorgen, want de woningnood moet energiever bestreden worden dan tot nu toe!

En wij herhalen nu met nog meer kracht onze eis, dat er verlaging van belastingen moet komen. Wij hebben gezien dat het fout gaat wanneer wij op Liefstijn's weg voortgaan.

Jarenlang hebben wij gepleit voor soberheid in de overheidsdiensten en bezuiniging op de overheidsuitgaven. Het is de hoogste tijd dat het gebeurt.

Het is ook de hoogste tijd, dat het bedrijfsleven soulaas krijgt. Daarom zeggen wij in ons program, dat

die belastingen omlaag moeten, die de ondernemingslust remmen en de ontplooiing van het bedrijfsleven remmen. Wilt gij dit, steunt dan de V.V.D.

En ook moeten die belastingen worden verlaagd, die de spaarzin remmen. Er moet weer gelegenheid komen om te sparen, want spaargelden zijn nodig om onze bedrijven uit te breiden en zodoende werkgelegenheid te scheppen.

Zijt gij voor zulk een politiek? Stemt dan de V.V.D. Stemt dan Mr Oud.

Weg met de classificatie!

Bij de vragen welke op vele verkiezingsvergaderingen van onze partij worden gesteld, komt de laatste tijd steeds een vraag naar voren, hoe wij over het classificatiestelsel denken.

Kennelijk zijn hiertegen in brede kring bezwaren en de V.V.D. deelt deze bezwaren volkomen.

Deze bezwaren dateren in onze kring niet uit het laatste jaar.

In het Gemeenteprogram van onze Partij zoals dat werd vastgesteld in de Algemene Vergadering van 8 en 9 April 1949 kwam als punt 60 naar voren: „De gemeente werke mede aan een spoedige afschaffing van het classificatiestelsel met standplaatsaftrek”.

En in de toelichting op dit punt werd o.m. geschreven:

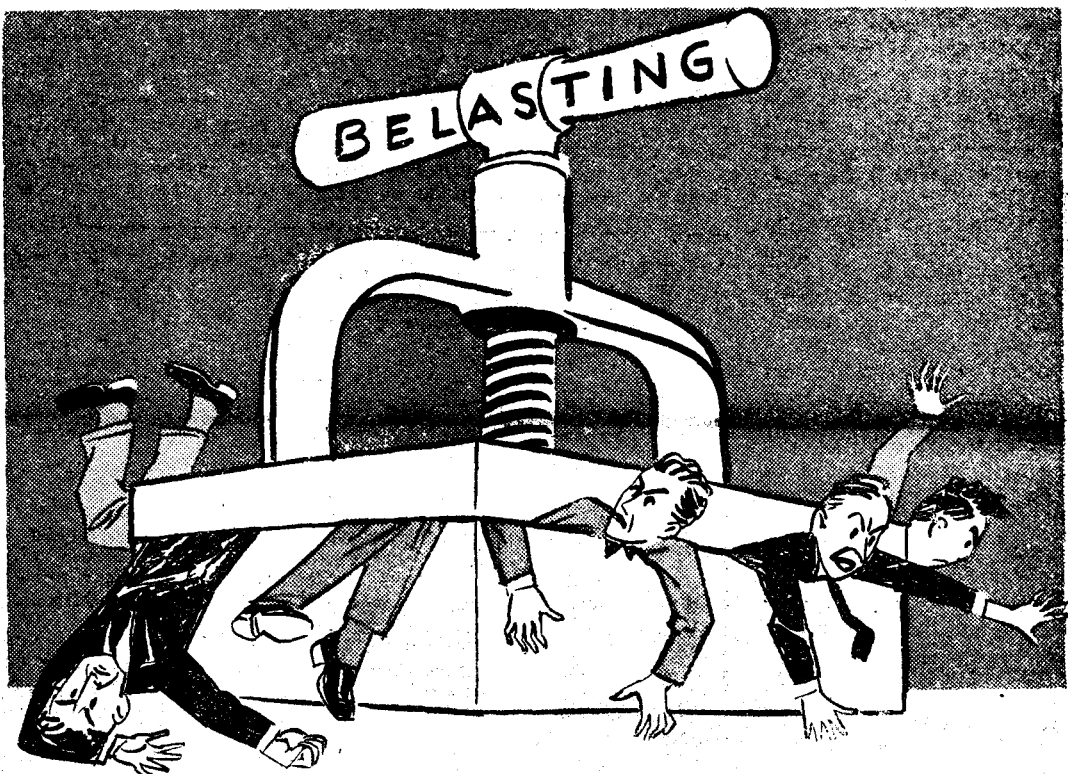
„Voor de handhaving van een classificatiestelsel met standplaatsaftrek is geen aanleiding meer. De tot dusver bestaande grondslagen van de classificatie zijn verouderd.

Bij toetsing van die grondslagen blijkt niet van betekende verschillen in kosten van materiële behoeftenbevrediging van stad en platteland, terwijl de kosten van immateriële behoeftenbevrediging het platteland zwaarder drukken dan de stad.

Bovendien is ook tot stuiting van de trek van het platteland naar de stad en ter bevordering van het evenwicht tussen stad en platteland, ontplooiing van het platteland in cultureel en sociaal-economisch opzicht nodig”.

In de loop der jaren zijn de bezwaren tegen de classificatie eerder toe dan afgenomen.

Daarom stemt de V.V.D. van harte in met de wens: Weg met de classificatie!

Weg met te hoge belastingdruk! De Staat neemt meer dan hij nodig heeft.

Met steeds krachtiger slagen is de belastingsschroef de laatste jaren aangezet, waarbij bepaalde groepen burgers wel onevenredig zwaar zijn getroffen. De gevolgen zijn dan ook niet uitgebleven:

Een toenemend aantal faillissementen. Bedrijven en ondernemingen hebben onvoldoende gelegenheid tot reserveren. Nieuwe investeringen ter verruiming van de werkgelegenheid zijn achterwege gebleven. Eerste symptomen van werkloosheid.

De belastingsschroef zal nog vaster aangedraaid worden, ook al hebben de belastingopbrengsten tot dusverre steeds de ramingen overtroffen.

De Staat neemt dus al meer dan hij nodig heeft. De V.V.D. stelt hier tegenover: **belastingverhoging** brengt geen redding. Wel **belastingverlaging**; in het bijzonder van die belastingen, welke de spaarzin der burgerij remmen en de ontwikkeling van het bedrijfsleven belemmeren, waardoor de werkloosheid stijgt.

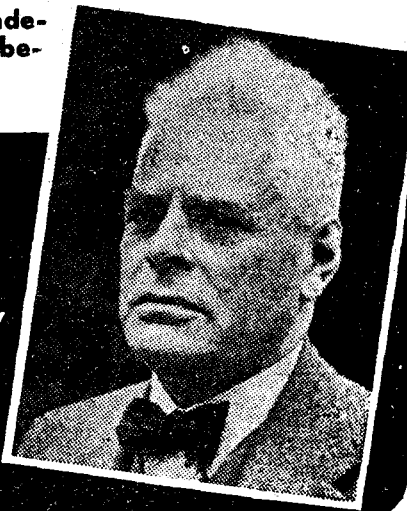
Daarom moet worden teruggekeerd naar het enig juiste beginsel: niet meer belastingen heffen dan voor de dekking van de uitgaven noodzakelijk is. Dat wilt U, dat wil de V.V.D.!

Voor vermindering van de belastingdruk!

R. Zegering Hadders

Heeft eveneens als vertegenwoordiger van de V.V.D. zitting in de Tweede Kamer. Hij is de specialist van de fractie op het gebied van de problemen die op het verkeer en vervoer betrekking hebben.

**Stemt Mr OUD
V.V.D. lijst 5**

VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Onze Kamerfractie
Versterkt

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Een prachtige overwinning voor onze partij!

*Hulde aan al onze werkers in het gehele land, die aan dit
resultaat hebben meegewerkt*

De lezers van ons blad moeten het nummer van deze week op tijd ontvangen. Daarom zijn wij genoopt over de uitslag der verkiezingen te schrijven terwijl ons nog maar nauwelijks bekend is hoe deze is. Wij zullen dus later nog op meer kanten van de betekenis van de uitslag ingaan. Dit is temeer noodzakelijk, daar zich verschuivingen hebben openbaard die een nadere beschouwing ten volle waard maken. Het merkwaardige is immers, dat terwijl een ieder wist te vertellen, dat deze verkiezingen zo „lauw” waren en velen verwachtten, dat alles ook wel „bij het oude” zou blijven, zich juist nogal opvallende veranderingen hebben voorgedaan. Wij wijzen b.v. op de positie van de grote partijen.

Was tot dusverre de K.V.P. de grootste partij in ons land met 32 zetels, thans heeft zij nog 30 zetels, terwijl de P.v.d.A. aan haar gelijk is. Merkwaardig is overigens, dat het verlies van de K.V.P. niet aan de heer Welter kan worden geweten — diens winst heeft overigens tot een winst van niet meer dan één zetel geleid —, maar de K.V.P. heeft ook een zetel aan de P.v.d.A. moeten afstaan. Voor de leiding der K.V.P. zal in dit verband zeer betekenisrijk zijn geweest, dat de socialistische partij juist in het Zuidelijke deel des lands, in de echte R.K. streken dus, zo grote winstpunt heeft behaald. Reeds hierom is een diepere analyse van de stembusuitslag gewenst dan wij op dit ogenblik geven kunnen.

* * *

Uit algemeen politiek oogpunt is er nog een merkwaardigheid vast te stellen en dat zijn de verschuivingen als zodanig. Verschuivingen zijn in ons land nooit erg sterk geweest en dat hebben wij vaak gevoeld als een zekere zwakte in ons stelsel, omdat verstarring er het gevolg van is. Wij hebben bij de verkiezingen van deze week gezien, dat ons kiezerscorps in beweging is en daarover verheugen wij ons. Dat lijkt ons in ons democratische staatsbestel een zeer opwekkend winstpunt.

Bijzonder opwekkend is voorts de achteruitgang der communisten. Dat zij 2 zetels hebben verspeeld is verheugend. In 1946 waren zij met 10 man in de Tweede Kamer gekomen en nu zijn zij reeds gedaald tot 6. Niettemin mogen wij niet voorbijzien, dat er nog altijd 328.000 mensen hun vertrouwen aan de communisten hebben gegeven. Waakzaamheid blijft daarom geboden!

Voor het juiste inzicht van ons volk pleit, dat het aan de kleine partijtjes geen kans heeft gegeven. Voor degenen, die daar zoveel actie hebben gevoerd moet het nu toch wel duidelijk zijn, dat ons volk niet gediend is van gelegenheden-criticasters, maar dat het een volk is, dat naar beginselen wil geregeerd worden. De hardste slag heeft wel de „Jong-conservatief” Feuilletau de Bruyn te

incasseren gehad. Deze heer, die iedereen bij voortdurend beginselloosheid en onstandvastigheid verwijt, is bij diverse verkiezingen (ook al vóór de oorlog) telkens in andere gedaante verschenen, maar altijd zonder succes. Zal hij nu eindelijk begrijpen, dat ons volk hem niet wenst? Ons dunkt, dat de uitspraak vernietigend voor hem is. In 1948 had hij nog 22.000 stemmen, nu is hij nog niet tot 10.000 kunnen komen. Waarlijk, een zielige vertoning!

Een klap heeft ook de Middenstandspartij gekregen. Ook daar treuren wij bepaald niet over. En dat de „Partij voor Recht en Vrijheid” ook als antwoord gekregen heeft, dat men van haar niet is gediend, getuigt alweer van de gezonde zin van ons volk. Geconstateerd moet worden, dat de kleine splinterpartijen met elkaar weerom het aantal stemmen, nodig voor één zetel, verloren hebben doen gaan. Maar daar komen wij nog wel eens op terug.

* * *

Het wordt thans tijd, dat wij aandacht besteden aan onze partij. Welnu, wij mogen dankbaar zijn voor hetgeen bereikt is. Een winst van tachtig duizend stemmen is prachtig. Wie heeft ervoor gezorgd, dat, terwijl wij in 1948 acht zetels hadden — waarvan de achtste een restzetel was — wij nu versterkt terugkomen. Negen leden zal onze fractie gaan tellen. De stijgende lijn van de na-oorlogse tijd wordt dus voortgezet. In grootte zijn wij nu aan de C.H.U. gelijk geworden. En dit terwijl wij toch weer allerlei moeilijkheden hebben gehad. Wij denken aan de ziekte van mr Oud, die thans gelukkig weer geheel hersteld is, wij denken ook aan de actie der andere partijen, die sterk tegen ons was gericht, wij denken evenzeer aan het feit, dat juist wij in bijzondere mate schade hebben gehad van het kortzichtige gedoe van de voormannen der kleine partijen. Daarnaast zouden nog factoren van belangrijke politieke aard genoemd kunnen worden, maar daarin willen wij thans niet treden. Men mag na zo'n overwinning ook wel eens uiting geven aan vreugde zonder alle moeilijkheden er direct weer bij te halen. En zeker mogen wij op deze plaats ook wel eens wijzen op het prachtige werk, dat honderden in den lande hebben verricht om mede deze overwinning te bevechten. In de afgelopen weken zijn wij door het gehele land getrokken en wij hebben er een behoefte aan te zeggen hoe diep respect wij vaak hebben gehad voor de opofferingsgezindheid van velen. Er is geploeterd en gezwoegd door vele groepen van onze leden en vaak onder zeer moeilijke omstandigheden. Werkelijk, het doet goed wanneer men zo het enthousiasme kan waarnemen, waarmede mensen in alle streken van het land werken. En vaak zijn het maar kleine groepjes, die in

een bepaalde plaats het vuur brandende hebben gehouden. Maar nu is aller arbeid beloond! Hulde en dank willen wij aan onze vrouwen en mannen brengen, ouderen zowel als jongeren, voor al hetgeen zij ten bate van onze beginselen en onze partij hebben gedaan!

* * *

Dankbaar kunnen degenen zijn, die gewerkt hebben, maar ons leger van werkers moet worden vergroot. Te velen zijn er nog, die de zaken maar liever aan anderen overlaten. Dit moet veranderen. In deze tijd zijn er, zoals blijkt, zeer mooie kansen voor onze beginselen. Wij moeten zorgen een apparaat te hebben, dat zo doeltreffend mogelijk werken kan voor de verbreiding daarvan. Anders worden de aanwezige mogelijkheden onvoldoende uitgebuit.

Een volgende maal zullen wij ons ook bezighouden met een ontleding der cijfers van de uitslag. Reeds nu willen wij zeggen, dat er over het algemeen dus heel mooie vooruitgang is geboekt, maar er zitten ook enige zwakke plekken; wij moeten zorgen daar verbetering in te brengen.

In dit verband willen wij wijzen op de noodzaak met spoed te handelen. Volgend jaar worden de verkiezingen voor de gemeenteraden gehouden en dan moeten wij klaar staan. Want wij moeten er voor zorgen, dat onze partij in de sterke opgang blijft!

* * *

Onze Tweede Kamer-fractie zal dus voortaan bestaan uit 9 leden. Lid zullen zijn zij, die ook in de vorige parlementaire periode zitting hadden, met uitzondering van mr Vonk, terwijl nieuwe leden zullen zijn de heren mr Van Leeuwen en Ankersmit, beiden vooraanstaanden uit ons bedrijfsleven. Gaarne wensen wij allen met de verkiezing geluk.

Mr Vonk zal dus niet terugkeren. Wij missen in hem een hartelijk en bewaam collega, die zeer veel heeft bijgedragen tot wat in onze fractie steeds het hoogste geweest is en haar grote kracht heeft gegeven: de vriendschappelijke banden tussen haar leden en het wederkerige respect. Maar wij weten, dat mr Vonk ons werk actief blijft volgen en zo zullen wij ons verheugen op elke gelegenheid die wij zullen hebben om contact met hem op te nemen.

* * *

De verkiezingen zijn thans voorbij. De ernstige tijd der kabinetsformatie is nu aangebroken. De fractie zal zich daarover moeten beraden. En in onze volgende nummers zullen wij dus op de politieke situatie nog wel nader terug moeten komen!

K.

☆ parlementaire flitsen ☆

Budgetrecht in urgente gevallen vraagt vooroverleg met Kamercommissies

Stukwerk ten aanzien van de uitvoeringsorganisatie der sociale verzekering

Op het ogenblik, dat wij ons zetten aan het schrijven van ons wekelijkse parlementaire overzicht (dat slechts door het verkiezingsnummer van de vorige week werd onderbroken), ligt de uitspraak van het kiezerscorps nog in de schoot der toekomst verborgen. Wanneer de lezers deze regels onder ogen krijgen, zal die uitspraak echter zijn gevallen, zal het Kabinet reeds demissionair zijn en zullen de eerste voorbereidende stappen tot de vorming van een nieuw Kabinet waarschijnlijk ook wel reeds zijn ondernomen.

Dit alles ontslaat ons echter niet van de plicht, ons parlementaire overzicht te vervolgen en te completeren, waarbij erop mag worden gewezen, dat de Eerste Kamer zelfs op de laatste dag vóór de verkiezingen — dus op Dinsdag 24 Juni — nog is bijeengeeweest.

Vóór de Eerste Kamer aan de agenda voor deze laatste vergadering toe was, heeft zij echter nog verscheidene andere ontwerpen afgehandeld. Daartoe behoorden allereerst de „kwestie-Pander” en de herziening van de uitvoeringsorganisatie der sociale verzekering.

De gang van zaken bij het debat over de „kwestie-Pander” (het afsluiten van een koopcontract onder verantwoordelijkheid van minister In 't Veld zonder voorafgaande toestemming van de Staten-Generaal) was in de Eerste Kamer ten dele gelijk aan, doch ten dele ook afwijkend van die in de Tweede Kamer.

Dat verschil, dat tenslotte ook mede de oorzaak was, dat onze fractie haar stem aan het ontwerp niet heeft onthouden, lag vooral in het feit, dat minister In 't Veld — al bleef de daad in beginsel natuurlijk af te keuren — een heel wat sterker verdediging voerde dan aan de andere zijde van het Binnenhof.

De minister stelde dit zelf ook voorop, toen hij in het begin van zijn verdedigingsrede zeide: „Ik wil gaarne erkennen, dat mijn verdediging in de Tweede Kamer niet zo sterk is geweest als zij had behoren te zijn” en de minister weet dat zelf aan het feit, dat hij uit het Voorlopig Verslag niet de indruk had gekregen, dat de Tweede Kamer dit geval zo zwaar opnam, waardoor hij bij de openbare behandeling min of meer was overrompeld.

Hoewel dit zij, ook uit het debat in de Eerste Kamer is in ieder geval toch duidelijk geworden, enerzijds dat de Staten-Generaal hun budgetrecht in beginsel beslist niet aangetast wensen te zien, anderzijds, dat er in bepaalde gevallen inderdaad een situatie kan zijn dat een minister wel eens de verantwoordelijkheid moet nemen. Ook Colijn heeft dat, zoals minister In 't Veld aantoonde, wel eens gedaan.

In het algemeen kon de Eerste Kamer daarom wel toegeven, dat dit bijzondere geval slechts een bepaald aspect was van een algemener vraagstuk en dat hier en in andere gevallen kon worden gesproken van een „spanning, die kan ontstaan tussen het geschreven recht en de eisen van het praktische leven”, zoals de minister het uitdrukte.

Mr Wendelaar, van onze V.V.D.-fractie, die vrij diep op deze zaak inging en er terecht de nadruk op legde, dat het budgetrecht (dat herinnert aan de „beden” uit de oude tijd) het oudste en belangrijkste recht van de volksvertegenwoordiging is, vroeg echter waarom de minister, toen hij op zeer korte termijn moest beslissen en het zeer ten nadele van de Staat zou zijn geweest, wanneer hij de aankoop niet had gedaan, geen vooroverleg met commissies uit de Kamers had gepleegd.

In de Tweede Kamer had dat kunnen zijn de Vaste Commissie voor Wederopbouw en Volkshuisvesting en in de Eerste Kamer, bij gebreke van zulk een commissie, bijvoorbeeld het Seniorenconvent.

Het geval-Pander lag nu zo, dat de heer Wendelaar en zijn fractiegenoten tegen de aankoop van het Haagse gebouw op zichzelf beslist geen bezwaar hadden. Zij meenden, dat de argumenten, welke de minister voor de aankoop had aangevoerd, juist waren.

Wanneer dus wel van tevoren met de Staten-Generaal overleg was gepleegd, zou onze fractie in ieder geval zonder de minste moeite vóór deze aankoop hebben kunnen stemmen.

Thans lag de kwestie uiteraard moeilijker, maar het feit, dat zij tegen de aankoop op zichzelf in ieder geval geen bezwaar had; dat de Staat, blijkens een oud arrest van de Hoge Raad toch ook aan de koop zou vastzitten en tenslotte een aantal van de door de minister aangevoerde argumenten voor dit speciale geval, hebben onze fractie uiteindelijk doen besluiten, haar stem aan het goedkeuringsontwerp toch niet te onthouden.

Het debat heeft in ieder geval dit goede voortgebracht, dat, wanneer dergelijke gevallen zich in de toekomst wederom zouden voordoen, aangenomen mag worden, dat de bewindsman, die in een gelijke positie zou komen, wel alles in het werk zal stellen, in ieder geval eerst de desbetreffende Kamercommissie(s) te raadplegen.

Mocht dan van verzet blijken, dan zou de minister van zijn plan moeten afzien. In die zin heeft ook minister In 't Veld zich nu trouwens uitgesproken.

Het ontwerp tot goedkeuring van de aankoop werd thans goedgekeurd met 33 tegen 8 stemmen. Tegen stemden alleen de A.R. en de C.P.N.

Minister Joekes heeft vier jaar lang geen leiding gegeven en hij heeft in het wetsontwerp geen eigen visie neergelegd. Dat was het hoofdbezwaar, dat de woordvoerder van onze fractie in de Eerste Kamer bij de behandeling van het ontwerp: „Herziening van de Uitvoeringsorganisatie der Sociale Verzekering”, prof. Molenaar, maakte. Prof. Molenaar mocht dat zeker vrijuit zeggen, omdat hij voor deze gang van zaken al die vier jaar reed bij voortdurend had gewaar-schuid.

Nu is de minister, naar gelang van de druk, die op hem werd uitgeoefend, voortdurend van standpunt veranderd, met het gevolg, dat prof. Molenaar het ontwerp niet anders kon typeren dan als „stukwerk”, al gaf hij toe, dat het ontwerp althans inhoudt de kans, dat er misschien op de duur iets goeds tot stand komt.

Wij zullen ons na de behandeling van het ontwerp in de Tweede Kamer, thans niet meer in alle bijzonder-

heden van de historie der totstandkoming verdiepen.

Wel willen wij eraan herinneren, dat prof. Molenaar persoonlijk eigenlijk altijd meer gevoeld had voor het stelsel, dat kortlopende verzekeringen en de kortlopende stukken van andere verzekeringen (Ongevallenwet en Invaliditeitswet) door bedrijfsverenigingen zouden worden uitgevoerd, terwijl de langlopende verzekeringen, zoals ouderdomsrente, en de langlopende stukken van Ongevallenwet en Invaliditeitswet door een centraal orgaan, de Rijksverzekeringsbank of een ander lichaam, zouden worden uitgevoerd.

Prof. Molenaar verklaarde echter: Ik ken geen hobbies op dit punt, ik verlang alleen een efficiënte organisatie, die goedkoop is en zo min mogelijk moeilijkheden geeft en waarbij zo groot mogelijke medewerking van de betrokkenen kan worden verkregen.

En nu was prof. Molenaar o.a. van mening, dat, toen de minister overstag was gegaan met betrekking tot het in de Tweede Kamer aangenomen amendement-Stapelkamp (waaraan onze Tweede-Kamerfractie, naar men weet, gaarne haar stem heeft gegeven), hij niet consequent was geweest.

Naar men weet, betrof dit de verandering van het in het ontwerp voorziene „Centraal Administratiekantoor” door het „Gemeenschappelijk Administratiekantoor”.

Prof. Molenaar nu was van mening, dat de minister, toen hij tenslotte besloten had, accoord te gaan met dat G.A.K., op grond van de overwegingen, die hij zo duidelijk in de Memorie van Toelichting naar voren had gebracht, tevens de mogelijkheid had moeten openen, dat bedrijfsverenigingen, die niet bij het G.A.K. zijn aan-

gesloten en toch haar administratie wilden samenvoegen, dit eveneens konden doen.

De minister beriep er zich wel op, dat art. 23, al. 2 slechts twee mogelijkheden kende, namelijk of de administratie bij de bedrijfsvereniging of aansluiting bij het ene „Gemeenschappelijk Administratiekantoor”, maar de minister had daar, tijdens de behandeling in de Tweede Kamer, toch, zoals prof. Molenaar terecht opmerkte, een wijziging in kunnen aanbrengen.

Het ontwerp (eigenlijk waren het er drie, want het bevatte ook een daarmede samenhangende wijziging der Ziektewet en van de Kinderbijslagwet) werd in de Eerste Kamer tenslotte op dezelfde wijze aangenomen als in de Tweede Kamer, namelijk met de stemmen van de P.v.d.A. en de Communisten tegen.

De J.O.V.D. vraagt de aandacht voor haar zomerkamp

Liberaal jongeren van 26 Juli tot 3 Aug. in Nijverdal bijeen.

De Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie organiseert ook dit jaar weer een zomerkamp voor haar leden en belangstellende niet-leden.

In de omgeving van Nijverdal, tussen de „gouden bergen” van Overijsel is een boerderij gevonden, die geheel aan de wensen en verlangens van de kampcommissie voldeed. Goede slaapgelegenheden, een prettige vergaderruimte, een goed-verzorgde keuken en een stuk weiland voor sport en spel wachten de deelnemers aan dit kamp.

Ook een zwembad is vlak bij het kamp aanwezig.

Mevr. dr A. J. P. Wibaut-van Gastel (Amsterdam), drs H. A. Korthals en drs J. Schiphorst (secretaris Nederlands Comité der Europese Jeugd Campagne) hebben toegezegd in het kamp, dat in het teken van de Europese eenheid zal staan, het woord te komen voeren.

Een Belgische en een Duitse afvaardiging van de liberale jongerenorganisaties zullen een internationaal tintje geven aan deze vakantie-week.

De kampdata zijn van 26 Juli tot 3 Augustus.

Aanvang des Zaterdag ca. 5 uur. Sluiting Zondag 3 Augustus na de avondmaaltijd. Kosten: f 32,50 (waarvan f 2,50 bij de inschrijving te voldoen). Weekendkosten f 4.25.

Laten zij, die nog niet als lid tot de J.O.V.D. toetraden in dit zomerkamp eens met de liberale jongerenorganisatie komen kennismaken.

Geeft U dus spoedig op als deelnemer(st)er bij de secretaresse van de kampcommissie: Mevr. W. T. Linssen-Palstra, Roelof Hartstraat 42 II te Amsterdam en ge kunt U overtuigd weten van een prettige vakantie-week in liberale (en landelijke!) sfeer.

G. v. S.

De V.V.D. en de winkelsluiting

Commissie van Advies benoemd

Door de Vereniging van Staten en Raadsleden van de V.V.D. is een Commissie van Advies benoemd voor de winkelsluitingsverordeningen, welke de Gemeenteraden binnen afzienbare tijd moeten maken in verband met de nieuwe winkelsluitingswet. Tevens zal deze commissie advies uitbrengen over 't vraagstuk van de bedrijfssanering. Voorzitter van deze commissie is mr H. S. Siebers, lid van de Provinciale Staten en buitengewoon lid van de Gedeputeerde Staten van Groningen; leden zijn mevr. G. Wijsmuller —Meyer en de heer J. Jonges, leden van de Amsterdamse Gemeenteraad, mej. mr J. J. Th. ten Broecke Hoekstra en mevr. E. van den Bosch-de Jongh, leden van de Haagse Gemeenteraad, mevr. mr A. E. J. Scheltema-Conradi, lid van de Gemeenteraad van Haarlem, mevr. P. M. Beyer-Viets, lid van de Gemeenteraad van Wageningen, mevr. G. Doornbosch-Oosting, lid van de Gemeenteraad te Uithuizermeeden, de heer G. van der Linden, lid van de Gemeenteraad van Rotterdam, de heer M. Visser, lid van de Gemeenteraad van Arnhem, de heer W. D. Janzen, lid van de Gemeenteraad van Harlingen en de heer J. J. Korff te Laren. Als secretaris treedt op de heer F. L. van der Leeuw. Het secretariaat van de Commissie is gevestigd Koninginnegracht 61, Den Haag.

STALEN MEUBELEN
„GISO“-LAMPEN

van WEEK tot WEEK

Juist protest

Zeer terecht heeft de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond protest aangetekend tegen het feit, dat de V.A.R.A. tijdens de uitzending van de interlandwedstrijd Nederland-Zweden, voor de microfoon een politieke rede heeft uitgezonden.

Wij hebben destijds reeds ons standpunt met betrekking tot dit afkeurenswaardige optreden van de V.A.R.A. op deze plaats uiteengezet.

Wij achten het volkomen juist, dat de Koninklijke Nederlandse Voetbalbond deze zaak niet over haar kant heeft laten gaan en de V.A.R.A. heeft doen weten, dat deze omroepvereniging volkomen buiten haar boekje is gegaan. En dit te meer omdat het hier een vergunning tot het uitzenden van het verslag van deze wedstrijd betrof.

Met deze vergunning is dan wel op een zeer eigenaardige wijze omgesprongen. Naar verluidt, zal het protest van de K.N.V.B. dezer dagen in een hoofdbestuursvergadering van de V.A.R.A. worden behandeld. Wij zijn benieuwd op welke wijze de V.A.R.A. haar beleid in deze zal toelichten.

Slag in de lucht (I)

Wel zeer op de valreep heeft de minister van Financiën, prof. Lief tinck, een ontwerp van wet ingediend tot herziening van de omzetbelasting, dat ten doel heeft in hoofdzaak de kleinhandelaren „tegenoet te komen”.

Een wel merkwaardige gang van zaken, nu het kabinet demissionair is en inmiddels een nieuwe volksvertegenwoordiging is gekozen.

Wij vragen ons dan ook af, of dit wetsontwerp niet in zekere zin een slag in de lucht betekent. Immers, er bestaat geen enkele zekerheid, dat de nieuwe minister van Financiën geheel achter dit wetsontwerp zal staan. Wij laten hierbij volkomen in het midden, of het overigens wenselijk zou zijn, dat de nieuwe bewindsman van Financiën dit wetsontwerp zijn volle steun zou geven.

Het gaat in de eerste plaats om de door minister Lief tinck gevolgde vorm van indiening, een wel enigszins vreemde figuur, die sterk de inslag heeft van een gebaar zonder veel praktische betekenis. Blijkens een mededeling in het Algemeen Handelsblad, heeft de minister dit wetsontwerp evenwel ingediend, teneinde de door hem op dit punt gedane toezeggingen alsnog te kunnen inlossen.

Welnu, wij nemen dit gaarne aan.

Dit neemt niet weg, dat de door de minister gevolgde weg bij het scheiden van de markt min of meer eigenaardig aandoet.

Slag in de lucht (II)

Indien wij dit wetsontwerp wat nader beschouwen, moeten wij tot de conclusie komen, dat het eveneens op grond van zijn inhoud min of meer een slag in de lucht betekent.

Immers, waaruit bestaat de „tegenoetkoming” met betrekking tot de kleinhandel? Zeker niet - en daar gaat het toch in feite om - uit een verlichting der fiscale lasten.

Het totale bedrag van f 210 miljoen, dat de omzetbelasting via de kleinhandel opleverde, moet ook bij het nieuwe wetsontwerp worden opgebracht al is de wijze waarop deze opbrengst moet worden

verkregen, enigszins veranderd. Het totale beeld ondergaat in feite echter geen wijziging.

Wij willen hiermee slechts betogen, dat men dit nieuwe wetsontwerp niet al te optimistisch moet bezien als een belangrijke bijdrage om de noden en zorgen van de kleinhandel te verlichten.

Want zo is het bepaald niet. Wel zal de kleinhandel een verlichting krijgen op het stuk van de administratieve rompslomp, die aan deze belastingen zijn verbonden.

Slag in de lucht (III)

Een voorzichtig men moet zijn, het nieuwe wetsontwerp van minister Lief tinck, door een rooskleurige bril te bekijken en hoe onverstandig het is te vroeg een juichkreet aan te heffen, moge o.m. blijken uit het feit, dat bepaalde groepen in de kleinhandel er niet beter, doch integendeel slechter van worden.

Dit is met name het geval voor de banketbakkers en anderen, die als fabrikanten-detaillisten in de zin van de wet op de omzetbelasting, aan het publiek leveren.

Door de met de vrijstelling in de kleinhandel verband houdende verhoging van het percentage voor leveringen door fabrikanten, wordt de belastingheffing voor de fabrikanten-detaillisten, die op het ogenblik 4% moeten betalen voor leveringen aan particulieren, verhoogd tot 5%.

Restauranthouders, banketbakkers, beeldende kunstenaars, apothekers, tandartsen en maakkleermakers zullen op grond van het bovengenoemde eveneens een hogere belasting gaan betalen.

Aldus kan onze eerste indruk van dit wetsontwerp zeker niet onverdeeld gunstig zijn, zodat wij dan ook moeten waarschuwen tegen een oppervlakkig en vroegtijdig optimisme.

Al met al staat het geheel nog op zeer losse schroeven en dienen wij af te wachten hoe de nieuwe minister van Financiën tegenover dit wetsontwerp staat en hoe tenslotte de nieuwe volksvertegenwoordiging hierop zal reageren.

Het wil ons voorkomen, dat aan het wetsontwerp, zoals dit er op het ogenblik uitziet, nog wel het nodige zal moeten worden geschaafd, wil het voor de middenstand een wezenlijke praktische betekenis hebben in die zin, dat van een ware fiscale verlichting sprake kan zijn.

Geen blad voor de mond

De verbondssecretaris van de Katholieke Arbeidersbeweging (K.A.B.), de heer J. A. Middelhuis, heeft dezer dagen in een vergadering te Nieuwenoord van de Katholieke bond van kledingen- en textielarbeiders „Sint Lambertus”, geen blad voor de mond genomen, toen hij de vraag stelde, of de arbeiders in het algemeen wel voldoende waardering hebben voor de verworven sociale rechten.

De arbeiders klagen, volgens de heer Middelhuis, nog al eens over de werkgevers. Duizenden ongeorganiseerden onder hen (arbeiders) nemen, volgens spr. een onsociale houding aan. Tegenover vele werkgevers, zo betoogde spr. tenslotte, die sociaal begrip hebben, staan veel te veel arbeiders, die zich nog niet organiseren.

De vraag of de werknemers wel voldoende waardering hebben voor de verworven sociale rechten, is zeker meer dan eens gesteld. Het is een zeer belangrijke vraag, die men objectief zal dienen te beantwoorden.

Het merkwaardige is echter, dat, als zij van werkgeverszijde wordt opgeworpen, de arbeiders en zeer vaak de vakbondsleiders, hierop fel en op een geprikkelde wijze reageren. Overigens geheel ten onrechte.

Immers, het gaat er om de werknemers op grote schaal er van te doordringen, dat de sociale maatregelen slechts in stand kunnen worden gehouden of eventueel uitgebreid, indien het nodige verantwoordelijkheidsgevoel wordt opgebracht. Het is tenslotte niet zo, dat de sociale voorzieningen om niet worden verkregen.

Daarom kunnen wij ons er slechts over verheugen, dat de heer Middelhuis in een bijeenkomst van werknemers heeft verzocht, zich omtrent deze belangrijke vraagstukken te bezinnen.

Het scheppen van een dergelijke sfeer zal de samenwerking tussen werkgever en werknemer in hoge mate bevorderen, hetgeen niet alleen bevorderlijk is voor onze nationale productie, doch eveneens leidt tot het opheffen van vele misverstanden, die er helaas altijd nog tussen kapitaal en arbeid bestaan.

Geen medicijnman

Generaal Eisenhower heeft de vorige week enige deining - in het bijzonder in Amerika - doen ontstaan door zijn verklaring, dat hij zijn campagne als republikeins kandidaat voor het presidentschap voortaan op eigen wijze zal voeren en de door zijn adviseurs opgestelde redevoeringen zal verscheuren.

Het mag zijn, dat generaal Eisenhower hiermede een oude Amerikaanse traditie verbreekt, zijn besluit getuigt van een grote eerlijke drang om zijn persoonlijk contact met de kiezers te versterken.

Eisenhower blijft met zijn beide benen op de grond staan getuige zijn woordelijke uitspraak:

„Ik ben geen medicijnman en heb geen universeel geneesmiddel voor onze kwalen”.

Het kan goed zijn bij de betekenis van deze uitspraak even te blijven stilstaan, vooral nu in ons land de verkiezingsstrijd zo juist is beëindigd.

Immers, de woorden van generaal Eisenhower hebben een bredere strekking. Zij zijn van toepassing op elke politieke partij als zodanig.

Ook de V.V.D. is geen medicijnman. Wij mogen constateren, dat zij zich in de zojuist geëindigde verkiezingscampagne ook niet als zodanig heeft voorgedaan.

Onze Kamerfractie zal opnieuw haar parlementaire werk aanvangen en handelen zoals van haar verwacht mag worden.

Zij zal daarbij zeker ook niet de rol van medicijnman kunnen en willen vervullen, doch er zeker met uiterste krachten naar streven, de belangen van het Nederlandse volk naar haar beste weten te verdedigen.

Wie zich in de politiek als medicijnman voordoet, d.w.z. als geneesheer voor alle kwalen, pleegt bedrog en wekt daardoor ongemotiveerde en hoogspannen verwachtingen.

Moge het onze nieuwe Tweede Kamerfractie gegeven zijn, er veel toe bij te dragen, om de zorgen en noden van ons volk naar vermogen op te heffen en te verlichten.

Hoe Haarlem de woningbouw aanpakt

Gezond initiatief van de Raadsfractie der V.V.D.

Een interessant voorbeeld ter navolging

Hoe erg de woningnood is, weten wij allen; daar behoeven wij niet meer de aandacht op te vestigen. Wat wel onder de aandacht gebracht moet worden, is een actie om het probleem te helpen oplossen.

Zo'n actie heeft de V.V.D.-fractie van de Haarlemse gemeenteraad ondernomen, op initiatief en onder leiding van haar lid de heer J. W. Th. Fibbe.

Deze oplossing bestaat in het doen bouwen van eigen woningen voor kleine middenstanders en spaarzame arbeiders.

De eerste steen van het eerste complex zal binnenkort gelegd worden en dan zullen er 42 flats verrijzen voor de Woningstichting „De Kleine Middenstander”, eigen woningen voor mensen, die heus geen kapitalisten zijn, maar behoren tot de minder draagkrachtigen en die, toen zij begonnen, niet over de nodige middelen beschikten.

Wat is het geheim hiervan?

De woningen, die alle 1 woonkamer, 3 slaapkamers, keuken, douchecel, balkon en in het souterrain een afgesloten bergruimte bevatten en die in drie woonlagen gebouwd worden, kosten f 11.300.— per stuk, inclusief de aankoop van de grond. f 3800.— wordt als rijkspremie ontvangen en f 4500.— tegen 4 3/4% rente onder hypotheek opgenomen; er moeten 2 obligaties van

f 1000.— met 4 1/2% rente worden geplaatst en tenslotte, of liever om te beginnen, moet f 1000.— in contanten worden gestort, zodra het bouwvolume is verkregen.

Voor zover de deelnemers deze f 1000.— nog niet bij elkaar gespaard hadden (en zo was het bij de meesten) hebben zij die geleend van werkgever of familie, tegen regelmatige terugbetaling.

De obligaties, waarvoor zij ook zelf moesten zorgen, werden meestal geplaatst bij pensioenfondsen, kerkelijke instellingen of dergelijke.

Het voornemen bestaat bij het volgende complex woningen de obligatierente op niet hoger dan 4% te stellen.

Eenvoudige financiële afwikkeling
De verdere financiële regeling zal

als volgt verlopen:

De deelnemers zullen wekelijks een bedrag betalen zg. huur, al is dit feitelijk geen huur. Van dit bedrag, dat beneden f 10.— blijft, is ongeveer f 2.50 bestemd voor aflossing van hypotheek en obligatielening. De aflossing hiervan wordt bespoedigd:

1e. door de zg. huur, die door de aflossingen en dus de dalende renteverplichtingen telkens iets zou kunnen worden verlaagd, niet te verminderen voordat alle obligaties zijn afgelost, waardoor er dus jaarlijks meer aan aflossing besteed kan worden.

2e. doordat de deelnemers, die nu f 1.— per maand contributie betalen, dit nog een poosje blijven volhouden;

3e. doordat verschillende firma's een korting geven op sanitair, elektrische benodigdheden, stoffering en meubilair, dat door de bewoners wordt aangeschaft.

Door een en ander komt een bedrag beschikbaar voor versnelde aflossing.

De gemeenteraad van Haarlem heeft het voorstel van de P.v.d.A. om de grond in erfpacht te geven verworpen.

De grond wordt thans verkocht volgens het verlangen van de aanvragers.

Behalve dat deze erfpacht 5% van de waarde van de grond zou bedragen, zou er ook het nadeel zijn, dat de erfpacht steeds betaald zou moeten worden, terwijl de hypotheek door aflossing afloopt. Verder levert erfpacht moeilijkheden op bij hypotheek en verkoop.

De deelnemers zullen een flat op

hun eigen naam kunnen krijgen, zodra de Wet op de horizontale eigendom in werking treedt.

Voor huurverhoging behoeven zij niet bang te zijn, maar wel kunnen zij in de toekomst verlaging van de zg. huur verwachten.

Veel mensen, die nu in woningwoningen wonen, zouden tot hetzelfde in staat zijn geweest, maar moeten nu huur blijven betalen met kans op latere verhogingen.

Geen wonder, dat de belangstelling groot is. Oorspronkelijk was de opzet speciaal voor de kleinere midden-groep, voor welke categorie zo goed als niets gedaan wordt, maar toen bleek dat er spaarzame arbeiders zijn die ook in staat zijn voor de gelden te zorgen.

Te hunnen behoeve werd toen de Woningstichting „Ons Eigen Huis” opgericht.

Behalve voor de deelnemers zijn er ook voordelen voor de gemeente, want deze behoeft voor deze huizen geen leningen aan te gaan en geen jaarlijkse tekorten bij te passen.

Van algemeen maatschappelijke betekenis is het, dat dit een middel is om de woningnood te helpen oplossen onder eigen verantwoordelijkheid. En welk een goede invloed kan er niet uitgaan van het bezit van een eigen huis!

Deze actie van de V.V.D. in Haarlem dient een groot sociaal belang.

JOH. H. SPRINGER.

NIEUWS VAN ONZE AFDELINGEN

De heer Louwes sprak te Wageningen

Op Maandag 16 Juni hield de V.V.D. te Wageningen in Hotel „De Wereld” een geslaagde openbare vergadering, waar als spreker optrad de heer F.D. Louwes met als onderwerp: „Positie van de liberale gedachte nu!”

De grote belangstelling die er voor deze rede bestond uitte zich o.m. in het stellen van vele vragen, die zeer tot genoegen van de aanwezigen door de spreker werden beantwoord.

APELDOORN BOEKTE LEDENWINST

In de volle zaal van La Bordelaise spraken voor honderden aanwezigen de heren mr S. Willinge Gratama, A. Willering en mejuffrouw dra S. Boekhoff in de openbare bijeenkomst die 20 Juni werd gehouden.

De heer Willinge Gratama hield de lauwheid, vooral ook in onze kringen; de heer Willering gaf uitvoerig aan, hoe onze partij denkt over de kwestie Nieuw Guinea; mejuffrouw Boekhoff behandelde tot slot de problemen der pensioenen.

Daarna werden enige vragen beantwoord. De aanwezigen waren zeer voldaan, hetgeen ook bleek uit het feit, dat spontaan nieuwe aanmeldingen als lid kwamen.

Ook de secretaris van de Centrale toonde zijn belangstelling.

GESLAAGDE AVOND TE WAPENVELD

Vrijdagavond 15 Juni hield de afdeling Heerde der V.V.D., onder leiding van de voorzitter A. Lyphart een openbare vergadering te Wapenveld. Het Tweede Kamerlid, de heer Zegeering Hadders sprak over politieke problemen in deze tijd.

De spreker wist de aandacht der aanwezigen tot het einde te boeien.

Na de pauze werden vragen gesteld, die uitvoerig werden beantwoord.

’t Was een succesvolle avond, waarvoor de voorzitter de spreker hartelijk dankte.

DEN BRIEL OPENDE DE POORT

Op Donderdagavond 19 Juni werd in Den Briel in het Feestgebouw een openbare vergadering gehouden van de afdeling Den Briel van onze partij onder voorzitterschap van mr Van Rossem.

Voor een goed bezochte zaal sprak de heer D. W. Dettmeijer, lid van het Hoofdbestuur van onze partij, over: „Doet open de poort”, waarbij hij in het bijzonder de internationale en de nationale politieke toestand uiteenzette en vervolgens opwekte om de poort van de geestelijke vrijheid open te houden door onze partij te steunen. Na de pauze werden op deze geslaagde vergadering enige schriftelijke en mondelingen vragen beantwoord.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Waarn. Red. secr. G. Stempher.
Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegelden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

UITSTEKENDE SLOTVERGADERING IN DEN HAAG

Als laatste in een reeks openbare vergaderingen, welke de afdeling Den Haag van onze partij gehouden heeft in verband met de actie voor de Tweede Kamerverkiezingen, werd op Vrijdagavond 20 Juni in de grote zaal van de Haagse Dierentuin een openbare verkiezingsvergadering gehouden.

Het woord werd gevoerd door de heren mr H. van Riel, vice-voorzitter van het Hoofdbestuur van onze partij en lid van de Provinciale Staten van Zuid-Holland en drs H. A. Korthals, lid van de Tweede Kamer. In het tweede gedeelte van deze goed bezochte vergadering werden meer dan veertig schriftelijke vragen beantwoord.

DRUK BEZOCHTE VERGADERING IN BILTHOVEN

In de grote zaal van hotel „De Leyen” te Biltoven hield de afdeling Biltoven van onze partij op Woensdagavond 18 Juni een drukbezochte vergadering, welke geleid werd door de heer Maas Geesteranus.

De heer D. W. Dettmeijer, lid van het Hoofdbestuur, sprak over het onderwerp: „Geen derde weg, wel derde macht”. In het tweede gedeelte van de avond beantwoordde hij enige vragen.

VERGADERING TE SOEST BRACHT LEDENWINST.

De afdeling Soest heeft op Maandagavond 16 Juni een openbare vergadering georganiseerd in de grote zaal van hotel „De Gouden Ploeg”. De heer W. G. Bouwman, die de vergadering leidde, kon zijn voldoening uitspreken over het feit, dat de zaal geheel vol was.

De heer D. W. Dettmeijer, lid van het Hoofdbestuur van onze partij, hield hierop een rede over: „Meepraten of napraten”, waarin hij uitvoerig de politieke situatie in ons land en daarbuiten besprak.

Na de pauze werden door hem verschillende schriftelijke en mondelinge vragen beantwoord. Verschillende nieuwe leden konden als resultaat van deze avond worden genoteerd.

HEILOO HAD EEN GESLAAGDE AVOND

Maandag 16 Juni hield de V.V.D. te Heiloo een openbare vergadering in de Rustende Jager. Spreker was Mr Berkhouwer van Alkmaar over de politieke situatie.

De opkomst was zeer goed. Met grote belangstelling volgden de bezoekers de rede. Het was werkelijk een mooie en nuttige avond.

ASSEN TROK EEN VOLLE ZAAL

Maandag 16 Juni werd te Assen een openbare vergadering gehouden voor een volle zaal. Vooral van de buiten Assen gelegen afdelingen waren zeer velen opgekomen. Mr dr baron de Vos van Steenwijk bewoog zich in zijn rede op het algemene beginselprogramma.

Mevr. Elema-Bakker begaf zich meer op het propagandistisch gebied om bij de vrouwen grotere politieke belangstelling op te wekken.

Tenslotte behandelde de heer Zegeering Hadders op zijn bekende geestdriftige manier de praktische politiek. Al met al een zeer geslaagde propaganda-avond.

OOSTERBEEK STEEDS IN STIJGENDE LIJN

Op 16 Juni sprak de heer Willering op een goed bezochte vergadering georganiseerd door de afdeling Oosterbeek van de V.V.D. Vele vragen werden door de spreker naar genoegen beantwoord.

Het aantal leden van de afdeling Oosterbeek is nog steeds stijgende.

HATTEM ZAG EEN OUDE BEKENDE

De afdeling Hattem hield op 17 Juni j.l. een openbare vergadering in de kleine zaal van Hotel Steenman. Spr. was de heer A. Meyer te Zeist, oud-wethouder der gemeente Hattem.

Aan de zeer behoorlijk bezette zaal was te zien, dat spr. voor velen der aanwezigen lang geen onbekende was.

Op boeiende en interessante wijze gaf de heer Meijer een inzicht in het doel en het werkprogramma der VVD.

In de pauze was er gelegenheid tot vragen stellen.

Een geslaagde avond.

VEEL BELANGSTELLING IN NIJMEGEN

Op 17 Juni werd een openbare vergadering gehouden die door een voor Nijmegen verheugend groot aantal leden en belangstellenden werd bijgewoond.

Als eerste spreker trad op de heer J. C. J. Mens, die o.m. op duidelijke en overtuigende wijze het probleem van de wederopbouw en zijn bezwaren tegen 's ministers beleid uiteenzette.

Drs H. A. Korthals besprak daarna de politieke situatie in het algemeen.

Van de gelegenheid tot het stellen van vragen werd daarna druk gebruik gemaakt.

Verantwoording inzake ons Verkiezingsfonds

Hartelijk dank aan de gevers!

Afd. Bloemendaal VVD f 500.—; P. W. B. te B. f 2.—; G. L. S. te 's-G. f 25.—; E. J. S. v. L. R. te H. f 10.—; A. v. R. V. te H. f 10.—; J. H. R. B. te K. f 5.—; W. G. B. te S. f 10.—; M. H.-K. te G. f 25.—; J. K. v. G. te 's-G. f 10.—; H. S. te H. f 25.—; A. de K. te B. f 2.50; D. W. D. te 's-G. f 0.12; A. H. B.-W. te P. f 25.—; J. L. S. te H. f 2.50; E. IJ. v. B.-v. H. J. te R. f 25.—; A. v. d. V. te W. f 10.—; L. C. A. v. E. te A. f 100.—; afd. Delft VVD f 25.—; G. R. F. C. v. H. te W. f 10.—; A. C. T. te R. f 10.—; B. B. te M. f 10.—; G. J. N. T. te A. f 5.—; G. Ph. v. G. te O. f 10.—; P. L. D. te W. f 10.—; N. N. f 5.—; afd. Aduard VVD f 25.—; C. P. te Z. f 100.—; M. E. L. v. G. te B. f 10.—; W. A. B. te B. f 3.—; R. H. O. te Z. f 2.—; A. J. S. v. L. te U. f 10.—; W. P. M. te W. f 5.—; T. F. te R. f 10.—; G. v. H. te Z. f 25.—; P. D. te 's-G. f 5.—; M. M. te H. f 5.—; H. K. O. te W. f 10.—; J. H. S. te Z. f 2.—; Mevr. v. B. te R. f 5.—; J. P. K.—de G. te H. f 20.—.

Grootse demonstratie te Amsterdam

De verkiezingsbijeenkomst, die de afdeling Amsterdam Maandag 23 Juni j.l. in het Concertgebouw hield, is uitgegroeid tot een grootse demonstratie.

Met grote voldoening kon worden geconstateerd, dat in de grote zaal van het Concertgebouw geen plaats onbezet bleef.

Als sprekers traden op, mevrouw Fortanier-de Wit, en de heren mr Oud, prof. Molenaar en mr v. Leeuwen.

Vooral de redevoeringen van mevrouw Fortanier-De Wit en de heer Oud werkten bij de overvolle zaal een zeer groot enthousiasme.

Kortom, een wel buitengewoon geslaagde avond van grote propagandistische waarde.

Afdelingssecretariaten in Overijssel

Zwolle: Mr O. F. Ebbens, R. Vischerstraat 28, Zwolle.

Nieuwleusen: G. H. Krol (tijd.), Ommerdijk 93, Den Hulst.

Kampen: J. W. Holtland (tijd.), Nieuweweg 120, IJsselmuiden.

Steenwijk: Th. A. Rijkmans, G. Borgesiusweg 3, Steenwijk.

N.O.-Polder: mevr. T. H. Stikker (tijd.), Kielweg 15, Emmeloord.

Vollenhove: H. D. S. Tanger, (in oprichting), St Jansklooster.

Deventer: H. R. Mulder, Hoge Belt 15, Deventer.

Diepenveen: dr J. J. Swart, „De Pieterman”, Schalkhaar.

Olst: W. J. Lipke, Koningin Juliana-laan 7, Olst.

Wijhe: H. Zomer, Raalterweg 2, Wijhe.

Holtten: J. Metzger, hotel „t Losse Hoes”, Holtten.

Ommen: D. W. Hulst, Hammerweg 42, Ommen.

Dedemsvaart: J. Visser, Julianastraat 9, Dedemsvaart.

Balkbrug: J. H. Grootenhuys (tijd.), Coevorderweg 12, Balkbrug.

Hardenberg: J. G. A. v. d. Sanden, A 65, Heemse (gem. Hardenberg).

Gramsbergen, R. Groeneveld (tijd.), I 75, De Krim (gem. Gramsbergen).

De Krim: R. Groeneveld (tijd.), I 75, De Krim gem. Gramsbergen).

Hellendoorn/Nijverdal: H. J. Vierdag, Trompweg 12, Nijverdal.

Almelo: M. Kuiper, Grootestraat 66 achter, Almelo.

Oldenzaal: G. H. Bouman, Spoorstraat 37, Oldenzaal.

Hengelo: mevr. Van den Toorn, Lansinkweg 48, Hengelo.

Delden: mr Th. Enklaar, Hengelosestraat 3, Delden.

Haaksbergen: B. G. Westendorp (tijd.), Blankenburgerstr. 36, Haaksbergen.

Enschede: P. E. Salverda, Goolkatenweg 166, Enschede.

Overheid en Kunst

Een eenzijdige conclusie in „Vrij Nederland”

In Vrij Nederland geeft J. v. d. W. een beschouwing over de conclusies, waartoe de door de V.V.D. ingestelde commissie is gekomen betreffende subsidie-verlening door de overheid aan de kunst.

Alleen reeds het woord „particulier” heeft op deze heer gewerkt als een rode lap op een stier. Begrijpt men hem goed, dan heeft de particulier met de kunst niets meer te maken en is het alleen zaak van de overheid.

Geen „steun” meer van particulieren en daarom heeft belastingdruk niets met kunst te maken, beweert deze J. v. d. W.

Het is moeilijk te zeggen of deze beschouwing uit domheid of kwaadwilligheid is voortgesproten.

De heer J. v. d. W. zij alleen dit gezegd: wij behoren tot de particulieren, die met aandacht de voortbrengselen van de Nederlandse literatuur volgen. Volgden.

Want wij kochten vroeger ook de boeken van de heer J. v. d. W.; er staan er een aantal in onze boekenkast.

Maar wij kopen nu geen boeken meer, omdat wij ons tengevolge van de hoge belastingdruk deze luxe — want, waarde heer, boeken zijn tegenwoordig luxe — niet meer kunnen veroorloven.

Had de heer v. d. W. niet eens even met zijn of andere uitgevers kunnen praten alear hij zijn boosaardig artikel schreef?

En zou het ook niet meer van werkelijke cultuur hebben getuigd, wanneer hij zich niet tot de eerste conclusie had bepaald maar zijn lezers ook de andere conclusies van genoemde commissie had voorgehouden en dus de samenhang recht had doen wedervaren?

Onze Tweede Kamerfractie versterkt uit de strijd

Mr P. J. OUD

Drs H. A. KORTHALS

Mevr. A. FORTANIER-DE WIT

De twee nieuw gekozenen:

H. J. ANKERSMIT, Deventer.
Geboren: 28 December 1895.

Bezocht een 5-j. H.B.S. Studeerde scheikunde aan de Hogeschool te Karlsruhe en aan de University of California Berkeley. Behaalde de graad van Bachelor of Arts (B.A. hoofdvak chemie). Is directeur van Textiel en Chemische Industrie. Nevenfuncties: In Bankwezen. Lid Raad van Beroep Directe Belastingen, Lid Polderbestuur Salland, Lid Woningbouwvereniging.

Mr H. F. VAN LEEUWEN,
Laren (N.H.)
Geboren: 26 November 1890.

Bezocht gymnasium. Studeerde rechten, maar had meer belangstelling voor economie. Trad in dienst van „De Twentsche Bank” te Amsterdam in 1921, werd directeur bijkantoor Rotterdam in 1925, en lid van de hoofddirectie in 1929. Nevenfuncties: Bestuurslid van de Nederlandse en Amsterdamse Bankiersvereniging en diverse verenigingen en organisaties in het bank- en effectenwezen. Diverse publicaties verschenen van zijn hand.

F. DEN HARTOG

R. ZEGERING HADDERS

J. G. H. CORNELISSEN

G. RITMEESTER

Met verdubbelde energie ten strijde voor een militant liberalisme

Laten wij lering trekken uit het verleden, doch het oog gericht houden op de toekomst

Op het ogenblik, dat wij deze beschouwing schrijven, is de uitslag van de verkiezingen voor de Tweede Kamer nog niet bekend. Maar wel is de verkiezingsveldtocht, zoals deze is gevoerd, achter de rug. Dat geeft gelegenheid tot een blik terug en tot een blik vooruit op hetgeen voor de toekomst nodig is.

Die blik terug geeft aanleiding tot een wrange bijmaak, omdat ook dit keer weer van één zijde de normen van fatsoen zijn overschreden. We zullen er op dit ogenblik, nu de verkiezingen net achter de rug zijn, niet veel meer over zeggen, maar ook daaruit valt voor de toekomst lering te putten.

De verkiezingsstrijd is, naar men in verschillende kranten kon lezen, rustig, te rustig geweest.

Wij vragen ons wel eens af, wat men zou lezen, als er, gelijk in andere landen, vechtpartijen, opstandjes, gewonden en misschien zelfs doden bij een verkiezingsstrijd zouden zijn. Men mag in feite naar onze mening waardering hebben voor de rust en evenwichtigheid, waarmede het Nederlandse volk de verkiezingsstrijd voert, omdat het daardoor bewijst een democratisch volk in zijn overgrote meerderheid te zijn.

De uitwassen beperken zich in hoofdzaak tot wat er gezegd, geschreven en geadverteerd wordt. Dat betekent anderzijds niet, dat er niet gesproken werd en gedacht over de verkiezingen.

Maar in deze tijd, waarin de moderne communicatiemiddelen, zoals de dagbladders en de radio dagelijks in grote mate datgene, wat voor elke burger van belang is, in de huiskamer brengen, wordt daarover binnenskamers gesproken en wordt ook binnenskamers beslist, hoe men zal gaan stemmen.

Stellig hebben op dat uitbrengen van die stem allerlei factoren invloed.

Datgene, wat men leest, dat, wat men hoort door de radio of in particuliere gesprekken, op vergaderingen en bijeenkomsten van politieke partijen, vormt mede met de artikelen en advertenties in kranten en weekbladen aanleiding tot de keuze, zoals men die op 25 Juni j.l. gedaan heeft.

Er wordt wel gezegd, dat als alle politieke partijen hun campagne achterwege zouden laten, het resultaat van de verkiezingen precies hetzelfde zou zijn als met alle verkiezingsplaten.

Het bewijs daarvoor kan niet geleverd worden, omdat tot dusverre nog geen keer deze proef genomen is.

Wel moeten wij zeggen, dat wij b.v. gemeentelijke aanplakborden, waarop bij deze verkiezingen 13 platen naast elkaar geplakt zagen, die op ons weinig indruk maakten en dat hiervan geen propagandistische werking uitging, al was het misschien een negatieve, dat men kon zeggen: wat is dat een slechte plaat van die of die partij, hetgeen dan betrekking had op de uitvoering.

Voor de toekomst kunnen wij uit deze verkiezingsstrijd lering trekken. Lering in die zin, dat wij als partij moeten overgaan tot het uitdragen van de beginselen van het liberalisme, tot de actie voor een militant liberalisme.

Stellig zijn er allerlei zaken, waarop bij de verkiezingsstrijd de aandacht gevestigd moet worden van materieel belang. Stellig moet duidelijk gewezen worden op hetgeen men bij andere partijen niet goed vindt, welke zaken van materieel belang men veranderd wenst te zien.

Maar daar boven uit stijgt het uitdragen van de beginselen, waarop

onze partij, de V.V.D., gebaseerd is.

Dat lijkt ons de taak voor de toekomst.

Op die wijze werken wij aan de vorming van een vaste, onwrikbare kern, die samengebonden is op grond van dezelfde overtuiging, op grond van dezelfde gedachtenwereld.

Als richtsnoer voor dit uitdragen van een militant liberalisme kan naar onze mening op voortreffelijke wijze dienst doen het eerste gedeelte van artikel 4 van ons beginselprogramma, waar geschreven staat:

De vrijheid van de mens, naar zijn aard bestemd om als vrije persoonlijkheid in gemeenschap te leven, beschouwt de partij als het kostbaarste goed. Zij acht de vrije menselijke geest de levenskracht der gemeenschap. Zij ziet de uit het gemeenschapsverband voortvloeiende gebondenheid van de individuele mens niet als een beperking zijner vrijheid, doch als een onmisbare voorwaarde om die vrijheid rechtens en feitelijk te verwezenlijken. Zij verlangt, dat bij het bepalen van de mate en de vorm dier gebondenheid steeds als doel voor ogen zal staan het waarborgen ener zo groot mogelijke geestelijke, staatkundige en maatschappelijke vrijheid voor allen.

Als wij dit in de komende tijden uitdragen, dan maken wij het fundament, waarop onze partij berust, hechter, onze kern sterker en onze weerstand tegen alle materiële vraagstukken, welke zich voordoen, groter.

Om de waarden, welke in dit artikel van ons beginselprogramma zijn opgesomd, gaat het uiteindelijk naar onze mening.

En met deze achtergrond wordt het voeren van een verkiezingsstrijd, voor een militant liberalisme een zaak, die hoofd en hart inspireert.

DE WEEDE.

IN MEMORIAM

J. DE GROOT Jaczn.

Op 17 Juni l.l. is op 75-jarige leeftijd overleden de heer J. de Groot Jaczn., die in het boerenleven en op politiek gebied in de IJssel- en Lekstreek vele jaren een vooraanstaande figuur is geweest en daar zeer belangrijk werk heeft verricht.

In de gemeenteraad van Berkenwoude heeft hij van 1923—1949 zitting gehad als vertegenwoordiger van de Liberale Staatspartij en later van onze partij, welke gemeente hij ook van 1940—1949 als wethouder hielp besturen.

Aldaar is hij vele jaren voorzitter van de Liberale Kiesvereniging geweest, directeur van de Coöp. Boerenleenbank, voorzitter van het Groene Kruis en van het polderbestuur, bestuurslid van de Onderlinge Ziekenverpleging.

Gedurende enige jaren had hij zitting in de Provinciale Staten van Zuid-Holland. In de totstandkoming en in de uitbouw van de coöperatieve boerenbeweging, welke in het bekende bedrijf van „De Producent” te Gouda zulk een belangrijke gestalte kreeg, heeft hij, op en top agrariër zijnde, een eerste rol gespeeld.

Onder grote belangstelling is het stoffelijk overschot van deze stoere werker te Berkenwoude aan de aarde toevertrouwd. Verscheidene sprekers voerden aan: het graf het woord, o.a. de heer M. Gautier, burgemeester van Berkenwoude.

Namens het Hoofdbestuur van onze partij heeft de heer K. H. Brandt een laatste groot en dank gebracht aan wijlen de heer de Groot voor het goede werk, dat deze in de Krimpenerwaard zoveel jaren op zulk een uitzonderlijke wijze heeft gedaan voor behartiging van de liberale gedachte.

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mevrouw Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Uitstekende bijeenkomst te Amsterdam

Vrouwen uit Noord-Holland bijeen

Donderdagmiddag 12 Juni waren op uitnodiging van de Vrouwengroep Amsterdam omstreeks vijftig vrouwen uit verschillende plaatsen van Noord-Holland in de Vrouwenclub bijeen om te luisteren naar twee eminente figuren uit haar midden: mevrouw A. Schouwenaar—Fransen, die sprak over Burgerschap en Burgerzin, en mevrouw J. Stoffels—Van Haften, die het belang van de komende verkiezingen uiteenzette.

De eerste spreker, oud-gemeenteraadslid van Rotterdam, verwees naar het boekje met dezelfde titel als haar lezing, een uitgave van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, dat in haar woonplaats nog niet, doch in

Amsterdam reeds gedurende vier jaar wordt uitgereikt aan de jonge mensen die tot de stemgerechtigde leeftijd zijn gekomen.

De conclusie van mevrouw Schouwenaar was, dat opvoeding tot burgerzin, dus tot de wil om een goed burger te zijn, de taak is van iedere instantie, van gezin tot staat, en wel in de eerste plaats door het goede voorbeeld te geven. Maar niet minder belangrijk is volgens spr. de kennis van staatsinrichting als theoretische scholing voor het burgerschap.

Mevrouw Stoffels, lid der Provinciale Staten en candidate voor de Tweede Kamer, belichtte de socialistische wereldbeschouwing die tot staats-almacht leidt, als tegenstelling tot de vrijheidsgedachte, die een vruchtbare ontplooiing van alle menselijke krachten mogelijk maakt.

Al is de geleidelijke ondermijning en afbrokkeling van de vrijheid hier te lande niet in overeenstemming met de oorspronkelijke gedachte van Marx, die een socialistische revolutie predikte, dit streven van de linkse partijen is zeker niet minder gevaarlijk, dus de V.V.D. moet met alle oorbare middelen hiertegen blijven vechten.

Terwijl de eerste spreker betoogde, dat een land het best gediend is met een waarlijk democratische regeringsvorm, maakte haar opvolgster duidelijk, dat de ideale democratie het best benaderd wordt door de Liberale gedachte.

Zij haalde o.a. de houding der Belgische socialistische partij de konings-kwestie aan, die zich, in tegenstelling tot de Liberalen, zich niet bij het besluit van de (geringe) meerderheid hadden neergelegd, hetgeen hun feitelijk het recht ontnaemt, zich democraten te noemen.

Alle aanwezige vrouwen van stad en platteland hebben geboeid naar de beide opgewekte en wekkende betogen geluisterd en namen van deze contactmiddag, die met een gemeenschappelijke maaltijd werd besloten, vele goede indrukken mee, die zij weer in eigen kring kunnen uitdragen.

H. S.—M.

Twee nieuwe Vrouwen-groepen versterken de gelederen

Geslaagde bijeenkomsten te Driebergen en Alphen a. d. Rijn

Zoals U gezien zult hebben, was er in het vorige nummer geen plaats voor de Vrouwenrubriek, zodat er een aantal verslagen is blijven liggen, die wij achtereenvolgens hopen te plaatsen.

In de eerste plaats zijn er twee nieuwe vrouwengroepen, die wij met vreugde begroeten.

In Driebergen hield de Vrouwengroep onder voorzitterschap van mevrouw M. Humme—Ammerlaan op 6 Juni haar eerste zeer geslaagde bijeenkomst met als spreker mevrouw dr. A. J. P. Wibaut—Van Gastel uit Amsterdam over het onderwerp: „Wat wij vrouwen van de politiek moeten weten”.

Op buitengewoon boeiende wijze zette spreker haar beschouwingen over de regeringsdaden na 1945 uiteen en wees daarbij op de noodzaak voor ons, vrouwen, om actief deel te nemen aan de politiek en lid te zijn van een politieke partij.

Na beëindiging van de causerie

volgde een levendige gedachtenwisseling over verschillende sociale maatregelen.

Mede aanwezig was mevrouw mr. Veder—Smit uit Huis ter Heide, die een belangrijk aandeel heeft gehad in de totstandkoming van deze nieuwe groep. Besloten werd om in de tweede helft van September opnieuw een bijeenkomst te houden.

In Alphen a/d Rijn kwam op 12 Juni een aantal dames bijeen om te luisteren naar het overzicht dat ondergetekende gaf van het beginselprogramma.

De 24 artikelen daarvan bevatten te veel om deze in één keer uitvoerig te kunnen behandelen. In de gemeente Avifauna werd een en ander dan ook slechts in vogelvlucht bekeken.

Zou het niet nuttig zijn als de verschillende vrouwengroepen eens wat meer aandacht aan het beginselprogramma schonken?

J. H. S.

Vacantie en correspondentie

Wat wel moet doorgaan

Nu de verkiezingen met alle drukte die er aan voorafging, achter de rug zijn, zullen de meesten onzer vroeg of laat met vakantie gaan.

Wilt U er aan denken maatregelen te nemen dat er geen V.V.D.-correspondentie onbehandeld blijft liggen?

Al is de zomer een stille tijd, helemaal, stopzetten gedurende een paar maanden kunnen wij de werkzaamheden toch niet en het is lastig als het ergens stagneert.

Ondergetekende is tot half Juli afwezig, maar „business as usual” voor de post wordt gezegd.

J. H. S.

Hoe in de Ver. Staten de stembusstrijd wordt gefinancierd

De politieke partijen kennen geen contributies, doch slechts vrijwillige bijdragen harer leden

Nu de verkiezingen in ons land achter de rug zijn en de kostbare propaganda-acties der diverse politieke partijen zijn uitgewerkt - kostbare acties, waarvoor het benodigde geld vaak zo moeizaam werd bijeengebracht - kan het nuttig zijn op deze plaats eens iets te vertellen over de wijze waarop in de Verenigde Staten de stembusstrijd wordt gefinancierd.

De Amerikaanse politieke partijen bestrijden hun onkosten geheel uit vrijwillige bijdragen van partijaanhangers.

Het beginsel van vrijwilligheid viert in het gehele partijleven hoogtij.

Noch door de Republikeinse, noch door de Democratische partij of in een van de minder belangrijke partijorganisaties, die meestal een kort leven beschoren is, wordt contributie geheven of de leden in enigerlei vorm een vaste bijdrage opgelegd. Het is mogelijk lid van een politieke partij te worden zonder een cent contributie te betalen of iets te doen om de partij de overwinning te bezorgen.

Door deze opzet worden de Amerikaanse politieke partijen er toe gebracht collectes te houden voor het voeren van een campagne in het gehele land, in een bepaalde staat of in een bepaalde plaats en zo kunnen zij slechts hun activiteit ontplooiën naar gelang deze bijdragen binnenkomen.

Om een inzicht te krijgen hoe de politieke partijen hun verkiezingscampagne financieren moet men de volgende punten niet uit het oog verliezen:

1e. De werkzaamheden van de partij worden niet vanuit een centraal punt geleid. Het gevolg hiervan is, dat de nationale, plaatselijke en andere verkiezingscomité's veel vrijheid van handelen hebben bij het inzamelen en besteden van de gelden. Een nationaal comité en een comité voor een campagne in een bepaalde staat kunnen tegelijkertijd in eenzelfde gebied collecteren en zelfs bij dezelfde personen om geld aankloppen.

2e. Hoewel de bijdragen aan nationale comité's aan voorschriften en bij de federale wet aan grenzen gebonden zijn, gelden deze beperkingen niet voor bijdragen die in een staat ingezameld en uitgegeven worden door een comité voor de betreffende staat. Bovendien is niet in alle staten een maximum vastgesteld voor de bedragen, die voor politieke doeleinden uitgegeven mogen worden of wordt er doelmatig toezicht uitgeoefend op de naleving van de voorschriften. Dit wordt verklaard uit het feit, dat volgens de federale grondwet de staten hun eigen verkiezingen mogen regelen en zij dit op verschillende manieren doen.

3e. Onder deze omstandigheden is het onmogelijk precies na te gaan hoeveel geld er door een politieke organisatie in de Verenigde Staten wordt opgehaald en uitgegeven, aangezien zij naar buiten geen verantwoording hoeven af te leggen. De nationale comité's hebben in de eerste plaats tot taak de partijpropaganda tussen de verkiezingen te verzorgen en bovendien in de jaren dat er verkiezingen

gehouden worden, verkiezingscampagnes te leiden.

Kleinere bedragen worden uit vrijwillige bijdragen bij elkaar gebracht ten behoeve van de comité's voor het voeren van campagnes voor Senaatsverkiezingen en Congresverkiezingen. Deze comité's hebben tot taak er voor te zorgen, dat er leden van de partij in de Senaat en het Huis van Afgevaardigden gekozen worden.

Bijdragen van \$ 1 tot 5000

De bijdragen aan de nationale campagnes kunnen variëren van \$ 1 tot \$ 5000. Dit laatste bedrag is het maximum bedrag dat volgens de federale wet toegestaan is. De partijen hebben sedert dit maximum in de wet Hatch werd vastgelegd, een wet die in 1939 door het Congres is aangenomen voor de bestrijding van corrupte praktijken, de ervaring opgedaan, dat de meeste bijdragen onder de \$ 500 liggen en dat vele duizenden een heel eind onder de \$ 100 blijven en in het algemeen tussen \$ 1 en \$ 10 liggen.

Volgens de federale wet mag een nationaal verkiezingscomité in een kalenderjaar niet meer dan \$ 3.000.000 bijeenbrengen en uitgeven. Theoretisch is het de beide grote politieke partijen mogelijk per jaar \$ 9.000.000 voor politieke doeleinden bijeen te brengen en te besteden, nl. \$ 3.000.000 voor het nationaal comité en gelijke bedragen voor het comité voor de Senaatsverkiezingen en dat voor de Congresverkiezingen.

Behalve in de jaren van de presidentsverkiezingen halen de nationale

comité's van de grote politieke partijen zelden het maximum van \$ 3.000.000. In de jaren van de presidentsverkiezingen gaat het de nationale comité's financieel veel meer voor de wind dan in de tussentijdse jaren.

Voor de presidentsverkiezingen van 1952 heeft het Nationale Comité van de Republikeinse Partij een begroting vastgesteld, die sluit met een bedrag van \$ 4.800.000 voor dit comité en de comité's voor de Senaatsverkiezingen en de Congresverkiezingen. Dit bedrag zal tenminste als het bijeengebracht wordt, als volgt verdeeld worden: \$ 3.000.000 (het bij de wet toegestane maximum) voor het nationale comité; \$ 500.000 voor het comité voor de Senaatsverkiezingen en \$ 1.300.000 voor dat voor de Congresverkiezingen.

Het Nationale Comité van de Democratische Partij heeft geen gezamenlijke begroting voor de verschillende comité's opgesteld. Van deze zijde is medegedeeld, dat getracht zal worden het maximale toegestane bedrag bijeen te brengen, maar dat niet verwacht wordt, dat de voor de comité's voor de Senaatsverkiezingen en Congresverkiezingen vastgestelde maxima zullen worden gehaald en dat het zelfs mogelijk is, dat het maximaal toegestane bedrag niet bijeengebracht zal worden voor het nationale comité.

De belastingen in de V.S. zijn tegenwoordig zo hoog, dat het steeds moeilijker wordt het nodige geld bijeen te krijgen. Daar volgens de federale wet over giften boven de \$ 3000 schenkingsrecht betaald moet worden is hierdoor het aantal bijdragen van \$ 5000 dollar dat toch al betrekkelijk klein was nog verder verminderd.

Alleen geld van particulieren

Volgens de federale wet mogen vakverenigingen, noch ondernemingen aan politieke campagnes bijdragen. Het geld dat door de nationale comité's bijeengebracht wordt komt dus uitsluitend van particulieren.

Door de wettelijke beperkingen en andere moeilijkheden die ondervonden worden bij het bijeenbrengen van grote bedragen voor politieke doeleinden hebben de beide grote politieke partijen het de laatste jaren over een andere boeg willen gooien. In enkele gemeenten zijn diners gegeven waaraan men voor een bedrag, dat varieerde van \$ 1 tot \$ 100, kon deelnemen.

Deze methode heeft vrij veel succes opgeleverd. Het diner voor \$ 100 per

couvert is dan ook in de grote steden een normaal middel geworden voor het bijeenbrengen van geld. Hoewel maaltijden voor \$ 1 per persoon minder lonend zijn voor het bijeenbrengen van grote bedragen is dit toch een goed middel gebleken om de banden onderling hechter aan te halen, terwijl de partijkas er tevens wel bij vaart.

Krachtens de federale wetgeving en ook in de meeste staten, wordt een ieder, die geld dat voor politieke doeleinden bijeengebracht is, op andere wijze besteedt, met zware straffen bedreigd. Het is bijvoorbeeld een misdrijf kiezers om te kopen of hun werk of een andere waardevolle beloning te beloven voor hun stem. Voorts is het verboden kiezers dronken te voeren of hen op andere wijze te beïnvloeden dan door overreding.

De wettelijke verplichting tot publicatie van de ontvangen bijdragen en bekendmaking voor welk doel de bedragen besteed zijn heeft er ook veel toe bijgedragen een eind te maken aan excessen. Het grootste deel van het bijeengebrachte bedrag wordt meestal gebruikt voor advertenties, radiouitzendingen, drukwerken, reiskosten, kosten van telefoon en telegraaf en diverse bureau-onkosten.

Desondanks zijn de kosten van een verkiezingscampagne in een land met 150.000.000 inwoners en een zo enorm grondgebied hoog en de penningmeesters van beide partijen hebben dan ook de handen vol met het bijeenbrengen van de nodige bijdragen.

N.V. Nederlandsche
Caoutchouc- en Gutta-
Perchatabriek

v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

Technische
rubberartikelen

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN”

BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter

DROOGDOK 115 x 30 Meter

N.V. Staalraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

GORINCHEM

Internationale bankzaken

Voor Uw zaken met Azië beschikken wij over 15 kantoren in Indonesië en eigen vestigingen in Bombay, Calcutta, Bangkok, Singapore, Hongkong, Kobe, Tokyo.

Inlichtingen verstrekken onze kantoren in Nederland:

Amsterdam, Singel 250
Rotterdam, Mathenesserl. 235
Den Haag,
Lange Vijverberg 11

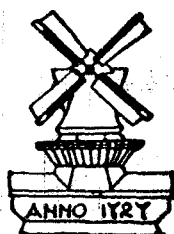
NATIONALE HANDELSBANK N.V.

gevestigd sedert
1863

DE ROTTERDAMSCH DROOGDOK MIJ. N.V.

Abraham van Stolk & Zoonen N.V.

Houthandel

Schaverij - Zagerij

Vuren - Dennen - Oregon Pine - Pitch-Pine - Helpalen

Rotterdam, Telet. 35400 - Postbus 1100

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon
manufacturen

N.V. Machinefabriek

IJZER-STAAL-EN
METAALGIETERIJ

v.h. BAKKER & Co.
RIDDERKERK

Voor dagelijks gebruik!

**DE JONG'S
CHOCOLADE**
**CHOCOLADE
HAGELSLAG.**
De eenige echte!

HBU

HBU

Dat is al de 17-de vanochtend...!

En veelal zijn 't kwitanties: huishuur, gas, electriciteit, de krant, de waterleiding en zo gaat 't maar door....

Mevrouw, waarom toch al dat telkens gestoord worden... al dat trappenlopen? Het is onnodig!

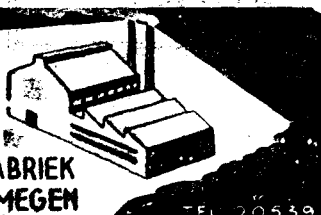
Een Rekening-courant bij de H.B.U. en al Uw periodieke en andere betalingen worden automatisch en geruisloos door Uw bank verricht. Geén geld in huis en.... Uw kasgeld brengt nog rente op ook!

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.

AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

DAKEN - VLOEREN

N.V. BETON - & PLATENFABRIEK
& GEBR. MYNLIFF N.YMEGEN

TEL. 20539

SMIT SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

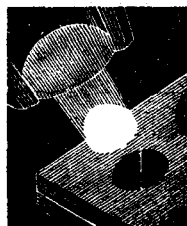
Hoogland & Masee, N.V.

DORDRECHT
Tel. 3344-3345
Dir. F. J. Ludérus

Werktuigen, gereedschappen en materialen
voor de industrie — Sinds 1876

★
Pijpen en Fittings, Appendages,
Bouten en Moeren

SIMPLUS BRANDBLUSAPPARATEN

DE VRIES ROBBÉ & CO

staalconstructies
GORINCHEM

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek

BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Méér leden!
Méér geld!

(Pag. 5)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Vreemd gerucht rondom de kabinetsformatie

De tijd der verkiezingen ligt achter ons. De partijen waren in die tijd gedwongen scherp te formuleren hetgeen zij nastreven teneinde de kiezers een zo scherp mogelijk beeld te geven van haar doelstellingen. Dat zij daarbij ook moesten wijzen op de fouten en gevaren die h.i. aan de politiek van andere partijen kleven is duidelijk. Dat daarbij wel eens grenzen van het toelaatbare worden overschreden moge dan al betreuenswaardig zijn, onbegrijpelijk is het niet. In de hitte van de strijd kan niet elk woord op een goudschaaltje worden gewogen.

Voorts kan men nog wel eens plezier hebben wanneer men achteraf naleest wat vóór de verkiezingen zo al werd geschreven. Zo bevatte de Volkskrant van Zaterdag 21 Juni een artikel van de journalist, Mathieu Smedts. Deze was blijkbaar volgens de leiding van dat blad bijzonder geschikt om de lezers van voorlichting te dienen. De heer Smedts is immers correspondent te Londen en is dus speciaal van daar naar hier gekomen om zijn licht te doen schijnen over binnenlands-politieke toestanden. De aard van zijn voorlichting en de waarde die er aan toegekend moet worden kunnen wij niet beter illustreren dan door een zin aan te halen, die de heer Smedts heeft geschreven naar aanleiding van het zien van de reclameplaten van mr Oud. De heer Smedts schreef daarover namelijk:

„Het gezicht van Oud, waarin de pijn over de ondergang van het liberalisme ligt uitgedrukt kijkt U in stomme smart aan van vele muren”.

Of de leiding van de Volkskrant erg gelukkig geweest is met het optreden van de heer Smedts weten wij niet. Met onder meer de herinnering aan de juist geciteerde zin vinden wij het een nogal belachelijk échec nu onze partij bij de verkiezingen wederom bepaald niet in de richting van de ondergang gegaan is.

* * *

Overigens moge het in het voorgaande gesignaleerde belachelijk zijn, de genoemde journalist heeft ook een uitspraak gedaan, die - zelfs in het kader van de verkiezingsstrijd - bepaald zeer ernstig is. In de Volkskrant van 24 Juni is namelijk van zijn hand een artikel voorgekomen, waarin hij zich bezig hield met de figuur van mr Oud. Van dezen zegt hij in dat artikel o.m.: „morele ongebondenheid is zijn wet”. Ziet, wij wensen deze ernstig af te keuren uitspraak aan de vergetelheid te ontrukken nu in de thans ten einde spoedende week wederom actie gevoerd wordt tegen mr Oud. Het gaat hier dus om voortzetting van reeds eerder ingezet streven. Laten wij dat goed onthouden!

Over de gebeurtenissen der laatste week willen wij kort zijn. Veel van hetgeen geschreven is kan slechts de gedachte oproepen aan onvoldoend vermogen om te lezen der scribenten dan wel aan bepaalde politieke bedoelingen. Zo wordt het communiqué over het gesprokene in de hoofdbestuursvergade-

ring onzer partij van Zaterdag j.l. in de Volkskrant van Maandag gezien als een blijk van „gebrek aan belangstelling van de V.V.D. voor regeringsverantwoordelijkheid”. Een dag later komt dat zelfde blad dan vertellen dat de V.V.D. „nog kans” heeft ingeschakeld te worden, er dan dus weer van uitgaande dat onze partij weer wel regeringsverantwoordelijkheid zou willen dragen!

Het Vrije Volk geeft voorts een uitspraak, die kennelijk bedoeld is om een indruk te geven van het lage vlak waarop politiek denken ook mogelijk is. Het blad veronderstelt namelijk dat onze partij met het oog op de komende kabinetsformatie reeds de rekening had opgemaakt en het voegt daar dan de volgende bijzonder verkwikkende uitspraak aan toe: „In politieke kringen nam men reeds aan, dat de nog steeds bestaande persoonlijke ambitie van de heer Oud voor een ministerszetel op die rekening hoog genoteerd stond”. Het zou overigens bijzonder interessant zijn te vernemen in welke „politieke kringen” deze hoogstaande gedachten leven.

* * *

Een niet onvermakelijk staal van actie voeren leverde al weer de Volkskrant. Maandagochtend vertelde het zijn lezers, dat de V.V.D. haar best deed het volgende gerucht te laten uitlekken: „De V.V.D. doet mee, als het regeringsprogram goed is en als mr Stikker weer minister van Buitenlandse Zaken mag worden en als mr Oud op Binnenlandse Zaken komt”. Dit was de dwaasheid gekroond en van officiële zijde onzer partij is dit wonderlijke verhaal dan ook tegengesproken. En toen volgde het merkwaardige, dat de Volkskrant de tegenspraak van de door haar volkomen ten onrechte gegeven fantasie ging uitleggen als een terugkrabbelen der V.V.D. Een oprecht getuigen dat zij kennelijk verkeerde berichten had gelanceerd zou meer op zijn plaats zijn geweest. Maar dat paste kennelijk niet in de tactiek om de V.V.D. buiten spel te plaatsen!

En hier komen wij tot een ander punt. Vrijdagavond heeft Hare Majesteit de Koningin aan dr Drees de opdracht verstrekt een kabinet te formeren. Maar, er zijn journalisten die zich geroepen gevoelen om mee te formeren. En zo is er ook ten aanzien van onze partij gefantaseerd, zelfs over de ministersposten die wij zouden willen bezetten, terwijl daar in de kring van de direct betrokkenen eenvoudigweg nog niet aan gedacht was, en zelfs nog niet aan gedacht had kunnen worden omdat er nog niets bekend was van de politieke ontwikkeling. Het ware gewenst, dat die pogingen tot mede-formeren door geen verantwoordelijkheid dragende buitenstaanders zouden worden gestaakt.

* * *

Van belang in het geheel is het geringe onderscheidingsvermogen, dat ten toon wordt gespreid. Het hoofdbestuur der V.V.D. heeft een communiqué het licht doen

zien, de actie daartegen richt zich echter tegen de persoon van mr Oud! En ook blijkt men weinig begrip te kunnen opbrengen voor de volledige zelfstandigheid der Kamerfractie, die in het hoofdbestuurscommuniqué naast de opmerkingen over het in de vergadering van dat college besprokene met nadruk wordt gestipuleerd. Ten overvloede nog wel, want in artikel 6 van ons Beginselprogram wordt immers letterlijk uitgesproken, dat de partij tot de gezonde beginselen van onze regeringsvorm rekest: „de erkenning der volledige zelfstandigheid, zo van ministers als van volksvertegenwoordigers, tegenover de staatkundige partij, waartoe zij behoren”.

Wij weten dat daarover bij anderen - met name in socialistische kringen - van ons verschillende opvattingen bestaan. Voor ons echter is dit een principe, dat zeer diep bij ons zit en door ons met name in verschillende stadia der Indonesische kwestie bijvoorbeeld zeer krachtig naar voren is gebracht. Het is te betreuren, dat de betreffende zin uit het communiqué van het hoofdbestuur zo weinig is begrepen, waarschijnlijk dus omdat anderen op dit punt andere gedachten koesteren dan wij.

* * *

De vraag of dit laatste ook geldt voor de kabinetsformateur - zelf afkomstig uit de socialistische kring, waar het onderscheid partij-volksvertegenwoordigers niet zo wordt gezien als door ons - blijft thans buiten bespreking. Voorts laten wij buiten beschouwing de suggesties als zou dr Drees geen contact met mr Oud hebben gezocht omdat hij geprikkeld zou zijn of de V.V.D. zou willen afstraffen. Ongetwijfeld zal de kabinetsformateur van oordeel zijn voor zijn handelwijze staatkundige redenen van meer gewicht te hebben, hoewel wij er aan willen toevoegen momenteel geheel in het onwetende te leven over de vraag welke argumenten dr Drees heeft. Wij zouden ook wel bepaalde theorieën terzake kunnen ontvouwen, maar wij laten dat thans opzettelijk achterwege. Over de kabinetsformatie en wat daaraan vooraf gaat kan men pas een definitief oordeel hebben als alle kaarten ter tafel liggen en dat zal het geval kunnen zijn wanneer deze zaak te zijner tijd onderwerp van gedachtenwisseling zal zijn in het parlement. Dan zal kunnen blijken welke motieven dr Drees hebben geleid en dan zal daarover geoordeeld worden. Thans wachten wij de ontwikkeling af. Wat overigens niet betekent, dat wij niet reeds met onze gedachtenvorming bezig zijn, want tegen de achtergrond van het zorgwekkende internationale gebeuren en de nationaal te overwinnen grote moeilijkheden is de kabinetsformatie van het hoogste belang. Meer willen wij er ditmaal niet over zeggen. K.

☆ **parlementaire flitsen** ☆

DE EERSTE KAMER HAD NOG VEEL AF TE DOEN

Overgangsregeling Werkloosheidswet — Bestrijding van rundvee-t.b.c. — Verwerking van huisvuil — Het „piepsysteem” bij de Omzetbelasting

Dat de Tweede-Kamerfractie na de twee zetels winst van 1948 bij de verkiezing van de vorige week wederom (nu met één zetel vermeerderd tot negen) versterkt uit de bus is gekomen; mag, naar het ons voorkomt, wel allereerst worden beschouwd als een goedkeuring van het beleid onzer beide fracties - die van de Tweede en van de Eerste Kamer - en als een compliment voor haar werk. De voortreffelijke arbeid, door onze propagandisten in het gehele land verricht, zou zonder dat het werk der Kamerfracties de vrijzinnige kiezersmassa had aangesproken, niet dit resultaat hebben kunnen opleveren.

De V.V.D.-fractie in de Eerste Kamer is met hetzelfde viertal teruggekeerd. Het was bekend, dat hier voor het ogenblik geen winst meer viel te behalen. De versterking van drie op vier, als gevolg van de gunstige uitslag der Statenverkiezingen van 1950, was immers bij de periodieke gedeeltelijke verkiezingen voor de Eerste Kamer in Juli 1951 reeds tot uiting gekomen. Onze fractie van drie was toen met de kort tevoren afgetreden commissaris der Koningin in Drenthe, mr R. H. baron de Vos van Steenwijk, versterkt.

Vóór ook de Eerste Kamer, op 24 Juni, haar werkzaamheden voor deze zitting staakte, kwam o.a. de overgangsregeling betreffende de verzekering krachtens de Werkloosheidswet nog aan de orde.

Dit ontwerp beoogde om degenen, die vóór 1 Juli 1952 werkloos mochten zijn geworden en dat op die datum nog waren, niet te doen vallen onder de werking van de per 1 Juli ingegane Werkloosheidswet, maar om een scheiding te maken tussen hen, die vóór en die na die datum werkloos zijn geworden.

Over die regeling was onze woordvoerder, prof. Molenaar, allesbehalve enthousiast. Het bleef voor hem een vraag, of de Regering wel in alle opzichten de billijkheid in deze had betracht en zijn grote bezwaar was, dat de regering z.i. een onvolledige voorlichting had gegeven ten aanzien van wat er nu eigenlijk precies met de werklozen van vóór 1952 ging gebeuren.

Ook de hele gang van zaken met betrekking tot de compensatieregeling voor de premies der Werkloosheidswet achtte hij betreurenswaardig.

Men had naar de mening van prof. Molenaar beter gedaan om in plaats van de 2 pct's loonsverhoging, de gehele premie maar ten laste van de werkgever te brengen. Krachtens de wet is de verdeling fifty-fifty, maar de compensatie, welke de arbeiders voor hun aandeel in de premie krijgen, is een loonsverhoging, die ten laste komt van het bedrijfsleven, met alle consequenties van dien.

Ofschoon zulk een loonsverhoging op zichzelf op het ogenblik niet bedoeld werd, betekent zij toch, dat nu alle sociale renten omhoog gaan.

Had men de werkgever de volle premie laten betalen (voor wat het totale door hem te betalen bedrag betreft was dat dus hetzelfde gebleven), dan was deze voorts niet, zoals nu, verplicht geweest zijn gehele loonadministratie daarop in te stellen en nieuwe berekeningen voor de loonbelasting te maken.

Met het ontwerp zelf is onze fractie tenslotte accoord gegaan (het werd aangenomen met 37 stemmen tegen 2 der communisten), maar zij heeft zich het recht voorbehouden om eventueel bij de suppletore begroting nader met de regering over de nevenregeling van gedachten te wisselen.

Bij het ontwerp regeling van de bestrijding van tuberculose onder het rundvee, waarbij, in bepaalde gevallen, „gewetensbezwaarden” zal worden tegemoet gekomen, was de heer Louwes, sprekend voor onze fractie, van mening, dat de kerken zich dikwijls te vanzelfsprekend vereenzelvigen met gewetensbezwaarden óók op het zakelijke terrein.

Hij noemde bijvoorbeeld ook de kwestie van de beveiliging van gebouwen

tegen bliksemingslag. Deze „gewetensbezwaarden” worden te vanzelfsprekend aanvaard en het streven is te weinig gericht op de aanpassing van de mensen bij de ontwikkeling van de techniek en het moderne leven. Er worden daardoor allerlei situaties geschapen, waarin het geloof wordt tot een remmende factor en waardoor het iets van zijn wervingskracht in deze wereld verliest.

De heer Louwes handhaafde zijn mening, dat niemand in geweten verplicht is rundvee te houden en dat daarom ook niemand in redelijkheid dit bezwaar zal kunnen handhaven.

Wanneer men iemand persoonlijk wil inenten of van hem een persoonlijke daad verlangt, kunnen er inderdaad gewetensconflicten ontstaan, maar wanneer hij zich daaraan kan onttrekken door het rundveebedrijf op te geven, is daarmede eigenlijk ook de reden voor een waarachtig gewetensbezwaar niet meer aanwezig.

Ondertussen staat het, ook blijkens het antwoord van minister Mansholt, die het in grote lijnen geheel met onze geestverwant in deze eens was, wel vast, dat de voorwaarden, waaronder

het niet-inenten van het vee zal worden toegestaan, dusdanig zullen zijn, dat de gevaren voor mens en dier van dit verzet tot de kleinst mogelijke proporties worden teruggebracht.

...

Bij het hierbij min of meer aansluitende wetsontwerp, waardoor het mogelijk wordt een bedrag van f 117 miljoen uit de tegenwaarde-rekening te gebruiken voor productieve doeleinden in de landbouw, getuigde de heer Louwes terecht nog eens van zijn erkentelijkheid voor de brede visie, welke het Amerikaanse volk door deze steun aan de landen van West-Europa toont.

O.a. de zo hoogst belangrijke bestrijding van de t.b.c. onder het rundvee zal hierdoor nu verder worden gefinancierd.

Wat de vuilverwerking betreft, kreeg de heer Louwes de nadrukkelijke toezegging van minister Mansholt, dat het zijnerzijds niet aan medewerking zal ontbreken om een proef te nemen met het z.g. „Dano-systeem”, waarover wij bij de behandeling van dit ontwerp in de Tweede Kamer reeds het een en ander hebben geschreven.

De heer Louwes had zulk een installatie in Kopenhagen zelf zien werken en het wilde hem voorkomen, dat dit een op eenvoudige wijze hier te lande te gebruiken installatie is.

Beide bovengenoemde wetsontwerpen werden z.h.s. goedgekeurd.

...

Uiteraard heeft de Eerste Kamer ook het ontwerp technische herziening van enige tabellen voor de Omzetbelasting, dat in een aantal gevallen de ergste zwaarte van druk dier belasting althans iets vermindert,

zonder enige tegenstem aanvaard.

Prof. Molenaar maakte echter wel bezwaar tegen wat hij noemde het „piepsysteem”, dat klaarblijkelijk bij Financiën wordt toegepast.

Hoewel minister Lieftinck met zoveel woorden toef, dat de gegevens dienaangaande bij zijn belastingdienst wel bekend waren, achtte hij het toch niet op zijn weg te liggen om zich geregeld op de hoogte te stellen van de gevolgen van de verhoging der omzetbelasting voor de betrokken bedrijfstakken.

Met andere woorden: de minister wacht dus af, tot er flink geklaagd wordt.

Dit deed de heer Molenaar denken aan de politiek der gemeentebesturen in kleinere gemeenten, toen de hoofdelijke omslag nog bestond en men de aanslagen geleidelijk opvoerde tot de betrokkene „piepte”.

Dat de minister dit systeem nu ook voor de Omzetbelasting volgde, vond onze woordvoerder terecht onjuist. „Verlaag een heffing, Excellentie”, - aldus prof. Molenaar - „als Uw eigen gegevens U bewijzen, dat ge te ver zijt gegaan”.

In algemene zin vroeg onze woordvoerder dan ook meer begrip bij de minister voor de moeilijkheden, waarin vele bedrijven (ook de gedistilleerd-branchen door de accijnsverhoging en de bouwers van motorbootjes en zeiljachten) verkeren als gevolg van de te hoge omzetbelasting.

Het Hoofdbestuur dankt alle werkers

Wij gaan onvermoed verder

In de op Zaterdag 28 Juni gehouden vergadering van het Hoofdbestuur van onze partij is algemeen het gevoelen naar voren gekomen van grote erkentelijkheid voor het vele, dat door leden en geestverwanten in de afgelopen maanden in verband met de verkiezingsactie voor de V.V.D. is gedaan.

Het Hoofdbestuur wil ook buiten deze vergadering in ons weekblad deze dank gaarne uitpreken.

Het meeleven en het meewerken van zoveel om de liberale denkbeelden te verbreiden, heeft weldadig aangedaan. Het heeft het reeds levende besef versterkt, dat er groei zit in onze partij.

Die groei is niet beperkt tot bepaalde streken of bepaalde plaatsen, neen, over het gehele land is deze waarneembaar, zij het in de ene streek sterker dan in de andere.

Het Hoofdbestuur rekt er op, dat in de komende tijden, welke veel van ons allen zullen vragen, deze zo gewaardeerde steun zal blijven voortduren, opdat wij over een jaar, als de gemeenteraadsverkiezingen aan de orde zijn, ook deze weer met vertrouwen tegemoet kunnen zien.

DEZE BURGER

is, sedert de heren Van Leeuwen en Ankersmit lid van de Tweede Kamer zijn geworden, alweer tien dagen ouder geworden.

Waar blijft de tijd!

Ik herinner mij nog als de dag van gisteren dat op 24 Juni 1952 alle partijen zeiden succes te zullen oogsten en dat de heren Feuilleteau de Bruyn, Russell en Broertjes zenuwachtig waren voor 25 Juni.

Nu zien de heren Oud en Drees mij nog zeer ernstig aan van de zuil aan de overzij van de straat. Zij kijken mij al bij het eerste morgengrauwen diep in de kijkers, en van de schutting links ontvang ik, elke avond vóór het slapen gaan, een vriendelijke glimlach van de heer Gerben Wagenaar.

Dat is een mooie, verheffende herinnering aan het jongste verleden, dat, als ieder verleden, diep in de schoot der historie is teruggevallen.

Maar deze burger zou deze burger niet zijn als hij daar lang bij stilstond.

Integendeel: Met beide benen in het heden, dat is de leus.

En daarom is het nu kabinetsformatie geblazen.

Ik heb een regering-op-smalle-basis in de gedachten. En daarmee ben ik nu bezig.

Zij ziet er zó uit:

Minister-president: mr P. J. Oud; buitenlandse zaken: mr D. U. Stikker; binnenlandse zaken en defensie: H. A. Korthals; onderwijs: mevr. A. Fortanier-de Wit; sociale zaken: G. Ritmeester; financiën: mr H. F. van Leeuwen; landbouw: F. den Hartog; economische zaken: H. J. Ankersmit; wederopbouw: J. G. H. Cornelissen; werkverschaffing: R. Zegering Hadders; minior: Deze Burger.

U moogt hier nog met niemand over spreken. De zaak verkeert nog in een voorbereidend stadium.

Meneer Romme vindt het goed; de heer Zandt óók; maar de heren uit Schiedam en Delft hebben de aangelegenheid nog in studie.

En dáárvan hangt nu alles af voor de plannen van

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Waardeloos

De prognose van het N.I.P.O. (Nederlands Instituut voor de Publieke Opinie) met betrekking tot de verkiezingsuitslagen is op een groot fiasco uitgelopen.

De toegedachte winst aan de K.V.P. kwam wel zeer in het tegendeel te verkeren. De vooruitgang van de P.v.d.A. was weliswaar door het Instituut voorzien, doch zeker niet in die sterke mate als achteraf het geval bleek te zijn. De achteruitgang van A.R. en C.P.N. was wel is waar juist gezien, doch daar staat tegenover, dat men ten aanzien van de ontwikkeling van de C.H.U. en Welter weer gelijk mistastte.

Ook met betrekking tot de uitslagen voor de V.V.D. is men behoorlijk uitgegleden. Zo voorspelde het N.I.P.O. enige weken voor de verkiezingen, dat onze partij thans minder stemmen zou behalen dan in 1948.

Aan de vooravond van de 25ste Juni werd dit oordeel herzien en werd voorspeld, dat het stemmen-aantal ongewijzigd zou blijven.

Dat de V.V.D. tenslotte met een aanzienlijke stemmenwinst uit de bus zou komen, zelfs zodanig dat dit een winst van een zetel zou opleveren, vermocht het N.I.P.O. blijkbaar niet te zien.

Wij vragen ons na deze grote mislukking dan ook af, welk een waarde het stellen van een dergelijke prognose eigenlijk nog heeft.

Opmerkelijk - en zeker verheugend - is in dit verband te kunnen constateren, dat de kiezers zich door de suggesties van het N.I.P.O. niet hebben laten beïnvloeden, ondanks het feit, dat aan deze suggesties de nodige (soms tendenzieuze) publiciteit werd gegeven.

Gelukkig heeft ons volk een eigen oordeel en laat het zich niet op sleeptouw nemen door „voorspellingen”, noch van „deprimerende”, noch van „optimistische” aard.

Slechte verliezers

Bij lezing van de berichten van en commentaren over de verkiezingsuitslagen heeft de pers over het algemeen blijk gegeven van een grote zin voor realiteit en de dingen weten te aanvaarden, zoals zij aanvaard moesten worden.

Er waren twee uitzonderingen. De eerste was, het is niet moeilijk te raden, het communistische dagblad „De Waarheid”, dat kans zag in een grote, over zes kolom opgezette kop, zijn lezers allerlei successen voor „links” te suggereren zonder ook maar met één woord melding te maken van het zetelverlies der communisten.

Wie dan het begeleidende hoofdartikel las, geraakte steeds meer in spanning om te zien, hoe de heren hun verlies zouden weten te omzeilen. Misschien heeft „De Waarheid” het inderdaad omzeild, want de meeste lezers zullen het lezen van dit artikel vol fraaie schimpscheutende volzinnen reeds lang hebben gestaakt, vóórdat zij aan een passage kwamen, waaruit men dan dit zetelverlies eventueel had kunnen afleiden.

Tweede uitzondering was het katholieke dagblad „De Tijd”, dat zich in vage beschouwingen verdiepte en zijn zelfbeheersing even kwijt raakte ten aanzien van de V.V.D.

Het blad sprak van verstarring in de A.R.-kringen en van de ontvreningen in die kringen, die „nog altijd liever Turks dan Paaps” bij gebrek aan beter bij de „zeer weinig betrouwbare V.V.D.” beland waren.

Wij willen deze journalistieke stijl gaarne op rekening schrijven van het onvermogen een goed verliezer te zijn.

Promotie na falen (I)

Bij de inning van de schoolgelden te Amsterdam is men na de oorlog te werk gegaan op een wijze, die voorzichtig uitgedrukt, veel te wensen overlaat, aldus weet het dagblad „De Telegraaf” te melden.

Het opleggen van de aanslagen was veelal gebaseerd op zeer verouderde gegevens, zodat vele ouders van schoolgaande kinderen binnen zeer korte tijd navorderingen hebben ontvangen over diverse verstreken jaren tegelijk.

Voor belastingplichtigen met een lager inkomen, die hun schoolgeld per week betalen, wordt evenwel tegen deze navordering opgezien, en reeds is intern het besluit genomen, door deze achterstand een streep te halen.

Dit betekent, aldus „De Telegraaf”, het prijsgeven van een vordering van een half miljoen gulden. De instantie die in eerste aanleg voor deze achterstand verantwoordelijk is, stelt het echter voor, alsof de gemeente slechts een bedrag van f 100.000 moet derven.

Het Bureau Leerplicht, dat voor deze wel zeer merkwaardige gang van zaken verantwoordelijk is, heeft o.m. verzuimd gedurende enige jaren alle belastingplichtigen door middel van een formulier te verzoeken een gecorrigeerd inkomen op te geven of de (vaak gestegen) inkomens te verifiëren met de binnengekomen aangiften bij de Inspettie der Belastingen.

De oplossing wil men thans in die richting zoeken, door navorderingen op te leggen aan al die belastingplichtigen, wier schoolgeld door middel van aanslagen wordt voldaan. Het zal hier dan belastingplichtigen gelden wier inkomen f 4.000 of meer bedraagt. Aangezien het navorderen van weekschoolgeldpremies moeilijker is, ziet men hiervan maar af. M.a.w. hier wordt gemeten met twee maten.

Nog vreemder wordt dit geval als men leest, dat het in het voornemen ligt, de functionaris, die in eerste aanleg voor de achterstand verantwoordelijk is, binnenkort te doen promoveren tot chef van een nieuw op te richten planningbureau van de gemeente Amsterdam.

Dat hier iets niet klopt, zal een ieder duidelijk zijn en dat de voorgenoemen „promotie” eenvoudig absurd is behoeft wel geen uitvoerig betoog.

Promotie na falen (II)

Indien de bovenvermelde gegevens juist zijn, dan blijkt toch wel, de bittere noodzaak, waakzaam te zijn en te blijven met betrekking tot hetgeen zich binnen het ambtelijke vlak in ons land kan afspelen.

Dat in het besproken geval te Amsterdam de ene bevolkingsgroep boven de andere wordt geplaatst en aldus de gemeenschap wordt benadeeld is een zeer ernstig feit, dat zeker niet in de doofpot mag worden gestopt, doch integendeel dient te worden signaleerd.

Nog steeds leven wij in de geest van de „planningbureau's”, een uitvloeisel van socialistische hobbies, maar het loopt toch zeker de spuigaten uit, indien aan het hoofd van een dergelijk bureau iemand wordt geplaatst - en dan nog wel in de vorm van een promotie - die heeft bewezen, in een andere functie niet voor zijn taak berekend te zijn.

Nogmaals, het is nuttig en nodig dergelijke gevallen te signaleren, opdat wij waakzaam blijven, dat in ons land dergelijke vreemdsoortige gebeurtenissen niet als „gewoon” worden beschouwd.

Wij nemen dan ook aan, dat deze ambtelijke muis nog wel een lange staart zal blijken te bezitten.

Neutraliteit

De jongste incidenten tussen Zweden en Rusland maken het probleem der „neutraliteitspolitiek”, de laatste tijd ook wel gehuld in een nieuw jasje, „de derde weg”, genaamd, wel bijzonder actueel.

Actueel in die zin, dat de feiten wel zeer duidelijk bewijzen, welke ernstige gevaren aan het voeren van een dergelijke politiek bij de tegenwoordige internationale politieke verhoudingen zijn verbonden.

Wij kunnen het Russische agressieve optreden dan ook niet anders zien dan als een grove intimidatie, die wordt gevoed door de wetenschap, dat zij is gericht tegen een mogendheid, die zich politiek en militair gesproken volkomen heeft geïsoleerd.

Het ligt volkomen in de lijn van het Russische optreden, de zwakke punten in de wereld af te tasten, omdat daar de geringste weerstand kan worden verwacht. Een neutraal Zweden vormt in dit opzicht dan ook een dankbare prooi.

Voor de democratische wereld mogen echter de jongste Russisch-Zweedse incidenten een ernstige les zijn, dat z.g. „derde-weg”-experimenten een hoogst gevaarlijke inslag hebben en in wezen juist het gevaar aantrekken, dat men voorgeeft te willen voorkomen en vermijden.

Slechts een nauwe internationale verbondenheid tussen de democratische staten onderling, zoals o.m. belichaamd in de Europese Defensie Gemeenschap, vormt de enige waarborg tegen een dictatoriale agressie. De feiten spreken in dit opzicht een wel zeer duidelijke taal.

Dure les

Hetgeen wij vóór de verkiezingen hebben voorspeld, is maar al te zeer bewaarheid, n.l. dat de kleine splinterpartijen geen schijn van kans hebben gekregen.

Vijf kleine politieke groeperingen hebben zich in de strijd gestort, terwijl bij voorbaat vast stond, dat zij geen zetel zouden behalen. Vergelijkend materiaal ten opzichte van 1948 bestaat er alleen met betrekking tot de z.g. Middenstandspartij, al valt deze vergelijking voor deze onproductieve groep dan ook allererbarmelijkst uit.

Behaalde de Middenstandspartij in 1948 bijna 41.000 stemmen, of 0.83%, thans wist zij het niet verder te brengen dan tot ca. 25.000 stemmen of te wel 0.47%.

Ware het zo, dat de stemmen op deze snipperpartijen waren weggegooid, welnu, dat zou reeds een feit op zich zelf zijn, dat ernstig zou moeten worden betreurd. Maar in feite, zijn de gevolgen nog verstrekkender, aangezien de stemmen aan deze kleine groepen gegeven, de grote partijen hebben versterkt. D.w.z. dat door deze stemmen juist die politieke groeperingen er beter van zijn geworden, waartegen de dwergpartijen zich zo fel hebben verzet.

M.a.w. de kiezers die aan de kleine partijen hun stem gaven, hebben juist het tegendeel bereikt van hetgeen zij wensten.

Wij kunnen ons zo voorstellen, dat vele kiezers die hun stem aldus weggooiden van deze daad ernstig spijt zullen hebben. Immers, de socialisten en de katholieken zijn er tenslotte beter van geworden.

Wij mogen aannemen, dat deze dure les ertoe zal bijdragen, dat de kiezers die hun stem aldus vermorsten een volgend maal verstandiger zullen zijn.

Het lijkt ons dan ook zeker nuttig in dit opzicht het kind eens bij de naam te noemen en met nadruk te constateren, dat de heren Toussaint, dr Feuilletau de Bruyn, prof. Russel en dr Ritter, de twijfelachtige eer voor zich kunnen opeisen, aan de sterke socialistische winst te hebben meegeewerkt.

Het is een dure en harde les, die naar wij hopen, tevens afdoende zal blijken te zijn.

Moge de Nederlandse kiezers bij de gemeenteraadsverkiezingen van het volgende jaar deze les nog goed voor ogen staan.

Minder belasting: meer omzet

Reeds herhaalde malen is door de V.V.D. in en buiten het parlement betoogd, dat te hoge belasting op verbruiksartikelen een averechts geneesmiddel is. De schatkist immers heeft er weinig aan als de omzet van deze te hoog belaste artikelen achteruitloopt, terwijl het land er niet mee is gebaat, dat tengevolge daarvan de werkloosheid in de betreffende tak van industrie toeneemt.

De regering wilde dit echter niet geloven en volhardde in haar starre belastingpolitiek met de hierboven omschreven gevolgen. Eerst in de laatste maanden is er een kentering in het beleid van de regering gekomen, zij het onder de druk der harde feiten.

Het roer ging dus noodgedwongen toch om. En thans zien wij hiervan de gevolgen.

Het blijkt b.v. thans, dat de jongste accijnsverlaging op sigaren de omzet belangrijk heeft doen toenemen.

Volgens een eerste onderzoek van de vakgroep Sigarenindustrie is het verbruik van sigaren in de laatste weken met 20 procent gestegen.

Als onmiddellijk gevolg van deze gestegen productie is eveneens de werkloosheid in de sigarenindustrie niet onaanzienlijk teruggelopen. Vele bedrijven werken weer op volle kracht. In de meeste middelgrote en grote bedrijven is zelfs geen werkloosheid meer.

Dit zijn de feiten, die duidelijke taal spreken en bij ons het besef mogen verlevendigen dat wij onze politieke strijd met grote kracht moeten voortzetten.

Inzake werkgelegenheid

Blijkens berichten uit de dagbladen is de benoeming te verwachten van prof. dr F. L. Polak tot commissaris voor de werkgelegenheid.

Met de instelling van deze nieuwe functie beoogt de regering de departementale organisatie van de werkgelegenheid te vestigen op een voldoende brede grondslag, welke overeenkomt met het grote belang, van regeringswege gehecht aan handhaving van de werkgelegenheid op een voldoende hoog niveau.

Prof. Polak zal in zijn nieuwe functie onder andere optreden als voorzitter van het interdepartementaal college, dat de Openbare Werkenpolitiek coördineert.

Aangezien de overheidszorg voor de werkgelegenheid, zo luidt verder de motivering, thans in hogere mate dan voorheen is gedecentraliseerd, wordt de commissaris voor de werkgelegenheid voorts aangewezen om het contact te onderhouden met de provinciale besturen en de door deze en hun ressort gevormde organisatie voor de werkgelegenheid.

Met betrekking tot het vraagstuk der werkgelegenheid hebben wij er op deze plaats bij herhaling op gewezen, dat regeren, hier in het bijzonder, noodzakelijkerwijze: „vooruitzien” inhoudt.

Als zodanig mogen wij dan ook hopen en verwachten, dat het creëren van deze functie een praktische bijdrage mag vormen om het vraagstuk der werkgelegenheid in ons land energiek aan te pakken en tot oplossing te brengen. Of dit inderdaad het geval zal zijn, dient inmiddels te worden afgewacht.

Het moet ons in dit verband van het hart, dat wij met betrekking tot de benoeming van de minister zonder Portefeuille, prof. dr Albregts, die tot taak had de vraagstukken ten aanzien van de opvoering der productiviteit aan te pakken — een functie dus, die eveneens het vraagstuk van de werkgelegenheid ten nauwste raakt — geen overmatige redenen tot juichen hebben.

Wat deze minister in zijn ambtsperiode heeft verricht aan praktische arbeid is ons bepaald niet duidelijk geworden. Daarom zeggen wij, dat het niet zo moet zijn, dat nieuwe functies worden gecreëerd, die in de praktijk geen wezenlijke bijdrage blijken te zijn tot de oplossing van de problemen, waaraan zij dienstig behoren te worden gemaakt.

Middenstand in moeilijkheden

Over enige factoren die buiten haar om gaan

In een vorige beschouwing mocht ik het licht werpen op enige moeilijkheden, voor welke de middenstand in ons land zich gedurende de laatste jaren gesteld zag en ziet.

Wij noemden enige factoren, welke

Een eeuw onderwijs in cijfers

Interessante publicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Dezer dagen is een boek verschenen onder de titel „De ontwikkeling van het onderwijs in Nederland” samengesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

De verzamelde cijferreeksen, waarvan sommige tot 1850 teruggaan, en welke betrekking hebben op de aantallen leerlingen, afgestudeerden en door de Overheid aan het onderwijs bestede bedragen, geven een beeld van de ontwikkeling en de groei van ons onderwijs. Zo blijkt dat, terwijl onze bevolking in een eeuw verdrievoudigde, de omvang van het hoger onderwijs tot het vijftienvoudige steeg en 't middelbaar onderwijs zelfs tot het veertigvoudige.

Het nijverheidsonderwijs vertoonde vooral in de laatste tijd een snelle groei en was in 1950 met een kwart miljoen leerlingen de omvangrijkste tak van voortgezet onderwijs.

Hoe sterk het voortgezet onderwijs in de laatste 20 jaar is toegenomen, blijkt uit het feit, dat in 1930 van 12-25-jarigen 15 % in enigerlei vorm na de lagere school onderwijs genoot, terwijl dit getal in 1950 tot 25 % was gestegen.

Ook nu nog omvat het lager onderwijs met 1¼ miljoen leerlingen het grootste aantal dergenen die onderwijs ontvangen, doch 't voortgezet onderwijs, dat zijn leerlingtal in de afgelopen 20 jaar met 66 % zag stijgen, krijgt in het totaal een steeds groter aandeel.

Opvallend zijn ook de financiële reeksen; terwijl in 1860 het onderwijs de Overheid 3 miljoen gulden kostte, was dit bedrag in 1948 375 miljoen.

Uiteraard is de waardevermindering van de gulden hier mede van invloed; schakelt men deze uit en drukt men de uitgegeven gelden uit in een z.g. „Standaard-gulden”, dan blijkt dat de uitgaven tot 1935 stegen.

Na dit jaar treedt een daling in (uitgedrukt in gulden per inwoner: 1860: 1, 1935: 22, 1948: 17). Ook de verhouding tot het nationaal inkomen toont dezelfde trend: Zij is maximaal in 1935, n.l. 4,3 %, daarna daalt ze, tot in 1947 een stabilisatie op 2,7 % optreedt.

de middenstanders zelf in de hand hebben en waardoor de resultaten gunstig kunnen worden beïnvloed. Doch na aldus eerst de hand in eigen boezem gestoken te hebben, wil ik thans enige punten behandelen, waarover men in Den Haag meer zeggenschap heeft, dan de middenstander zelf.

In de eerste plaats wil ik dan optrekken tegen de tegenwoordig meermalen gelanceerde opvatting, dat deze tijd voor de middenstand als groep gezien zeer gezond is, aangezien juist door deze tijd een flinke sanering mogelijk wordt gemaakt. Voor deze opvatting kan ik geen bewondering koesteren.

Wij zijn wars van beunhazerij, maar dit woord mag slechts te pas en niet, zoals al te dikwijls geschiedt, te onpas gebruikt worden. Immers, zeer vele „gesaneerde” middenstandsbedrijven, d.w.z. middenstandsbedrijven welke niet langer tegen de zware tijden bestand waren, zijn gesneuveld tengevolge van de door de bijzondere omstandigheden in het leven geroepen belastingmaatregelen.

Wij weten allen, dat de belastingdruk welke zo loodzwaar op ons gehele volk rust, noodzakelijk is. Wij beseffen terdege, dat er legers moeten zijn om het dreigend gevaar uit het Oosten af te wenden. Wij beseffen ook, dat deze legers en hun uitrusting geld, handen vol geld kosten.

Wij achten het terecht, dat de financiële lasten hieraan verbonden pondsgewijze over ons allen verdeeld worden, maar wij mogen er niet mede accoord gaan, dat de lasten van de ene bevolkingsgroep ten dele op een andere worden afgewenteld.

Of om het duidelijker te zeggen, wij kunnen er bij monde van onze volksvertegenwoordigers nooit genoeg tegen protesteren, dat de middenstand als slachtoffer moet fungeren bij een onzuiver politiek steekspel.

Wij mogen niet sanctionneren, dat de middenstander inkomen moet derven, tengevolge van het feit dat er bij het tot de laatste cent berekende, weinig overtuigende opstelsommetje van de gezinsbehoefte te weinig voor hem overblijft.

Ter illustratie moge ik verwijzen naar de vastgestelde regelen inzake de broodprijzen. Hoe zwaar hierdoor de bakkersstand getroffen werd kan iedere dag weer geconstateerd worden.

De middenstand moge beseffen, dat wat vandaag de bakkers treft, gisteren de brandstofferhandel trof en morgen wederom een andere branche zal raken.

Dit alles wijst op een ontstellend gebrek aan stabiliteit, een teveel aan onrust, welke deze tijd eigen is.

Of men aan de Kneuterdijk wel altijd doordrongen is van de diep ingrijpende beslissingen welke dagelijks worden genomen is een open vraag. Doch als wij afgaan op de houding welke de bewindsman van Financiën gedurende de laatste weken van de parlementaire periode (en ook daarvoor) in de Kamer heeft aangenomen,

meen ik deze vraag ontkennend te moeten beantwoorden.

Want door de woorden onaanvaardbaar en ontoelaatbaar heeft deze bewindsman wederom bewezen, dat hij zijn persoonlijk prestige boven de belangen van de zelfstandige stelt.

Juist in de verkiezingstijd nu door de P.v.d.A. in eendrachtige samenwerking met de V.A.R.A. een uiteraard kortstondige flirtatie met de middenstand plaats vindt, is het goed dit duidelijk voor ogen te houden.

De middenstander zal de aflopende parlementaire periode heugen.

Hij heeft kunnen constateren, dat het fiscale beslagen geregend heeft en dat er van enige soepelheid van belastingzijde veelal geen sprake was, waardoor de laatste kans tot bedrijfsvoortzetting onmogelijk werd gemaakt en de Dienst voor Sociale Zaken er vele malen wederom een klant bij kreeg.

Dat hem dit alles dwars zit begrijpen wij volkomen. Ons geweten is gerust. Wij stonden en staan voor de belangen van de zelfstandigen in de bres. Wij zullen dit op grond van onze beginselen ook in de toekomst doen.

Mr J. VAN DER DRIFT.

Den Haag had een goede verkiezingsavond

Gerechvaardigde vreugde over de stemmenwinst

Stampvol was het op Woensdagavond 25 Juni, toen de afdeling Den Haag, zoals nu reeds vele jaren op de avond van de verkiezingen, met leden en geestverwanten samenkam in Pulchri Studio. En de stemming was uitstekend, vooral toen de radio de uitslagen geleidelijk aan bekend maakte en bleek, dat overal in het land de V.V.D. op goede resultaten kon bogen.

Dat moet stellig voor vele oude getrouwen als de generaal Schuurman, die van zijn belangstelling kwam getuigen, een grote voldoening zijn geweest, want opnieuw bleek de opgaande lijn van de liberale gedachte zich door te zetten.

Voor de uitslag van de kieskring Den Haag gaf reden tot voldoening, omdat juist hier het centrum ligt van groeperingen als het Jong-Conservatief Verbond, Recht en Vrijheid en de Middenstandspartij.

Desondanks ging onze partij met meer dan 10.000 stemmen vooruit vergeleken bij de Kamerverkiezingen van 1948 en kwam zij voor het eerst boven de 40.000 stemmen in Den Haag uit.

De voorzitter van de afdeling, mr C. Greve, sprak woorden van waardering, de voorzitter van de propagandacommissie, dr Th. Bakker, organiseerde een goed geslaagde loterij ten bate van de verkiezingskas en het hoofdbestuurslid, de heer D. W. Dettmeijer, hield tenslotte, toen de uitslag van de verkiezingen voor een groot gedeelte bekend was, een korte analyse van de resultaten.

Geschonden Briefgeheim

Doorbroken doorbraak

Amice-collega,

Inderdaad, het is met die doorbraak een vreemde affaire. Iedereen was er eigenlijk al over uitgepraat en 't woord was al zo'n beetje opgeborgen, of wil je: geliquideerd, en nu plotseling geeft die stembuuitslag aanleiding om de doorbraak toch nog weer eens onder de loupe te nemen.

Maar, amice, ik geloof er toch nog niet in en heb dat nooit gedaan. Wanneer er iets te doorbreken was, dan was dat na de bevrijding, toen wij meenden met nieuwe gevoelens en inzichten beladen te zijn, toen wij met verruimde blik de bevrijde wereld binnen keken en ons afvroegen, nadat zoveel ons in de benauwde jaren had verbonden, wat nu verbonden kon blijven.

Maar ieder heeft toen zijn saamhorigheidsjasje uitgetrokken, ieder, die had geleerd dat het leven goeddeels een spelletje is van geven en nemen, vooral in de politiek, maakte er weer gauw een spelletje van alleen maar nemen van.

Ieder trok zich weer terug op zijn eigen voetstukje, zijn eigen standpuntje, zijn eigen huisje en wie poogden nog naar elkaar toe te buigen? De doorbrekers! Ongetwijfeld. Maar zij zijn ook al gauw stijfjes in de rug geworden en zeven jaar na de bevrijding was alles weer bij het oude, het zeer oude.

En wat jij nu meent alsnog een doorbraak te kunnen noemen, dat is werkelijk niet veel anders dan de resultante van allerlei effecten en affecten. Wanneer de katholieken hun onderlinge spelletje niet al te virtuoos hadden willen spelen de laatste tijd en veel te academisch om nog binnen het simplistische vertrouwen van hun vleugelaanhang te kunnen blijven manoeuvreren, dan was er niets aan de hand geweest. Trouwens, wat er aan de hand is geweest dat wijzen gewoonlijk volgende verkiezingen eerst duidelijk uit. Maar er is één doorbraak, die ons allemaal altijd parten speelt en dat zijn de kleine partijtjes, de groepjes van de heren, die nooit iets geleerd hebben en altijd maar weer nieuwe partijtjes beginnen ten koste van de groepen, aan wie zij toch nog het meest verwant zijn.

Brave maar ondoordenkende lieden, die impulsief het land een dienst zullen gaan bewijzen en wier eerste dienst een ondienst is, regelrecht aan hun land, dat zij willen beschermen tegen de lieden, wier macht zij vergroten door het tegenwicht voor die macht te verbrokkelen. Zo te verbrokkelen, dat hun tegenstander er alleen maar van profiteert.

Als je dit kwaad bedoelt, amice, dan ben ik het met je eens dat het weer is doorbroken. Laten we ons maar niet begeven in de eventuele symboliek van het feit, dat er welgeteld precies dertien partijen aan deze verkiezingen deelnamen, bijna een half dozijn te veel. Met voortschrijdende groet,

je Antipeuter.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.: Drs. H. A. Korthals.

Waarn. Red. secr. G. Stempfer. Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.

Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147. Abonnementprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.

Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.

Losse nummers 15 cent. Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Allerhande

EERST KNIJPEN, DAN MEDICIJNEN

Nadat de regering eerst toeliet dat de fiscus de bedrijven en onder deze vooral de middelgrote en kleinere, zodanig kneep dat er geen cent overbleef om gebouwen en inventaris te vernieuwen, komt zij daarna met een regeling, die beoogt de ondernemers weer uit hun benarde positie te verlossen.

Was het niet verstandiger geweest om het bedrijfsleven de mogelijkheid te laten, zelf een redelijke reserve te kweken, die het dan op het geschikte tijdstip had kunnen besteden voor dezelfde doeleinden als waarvoor nu de credieten moeten dienen?

Waarom eerst zieken gemaakt, om daarna met medicijnen te komen, die de patient bovendien zelf te betalen heeft?

(Horeca)

Leerzame cijfers uit de verkiezingsstrijd

De gemeente Den Haag bezorgde de V.V.D. procentueel de grootste winst

In de meeste kieskringen is voor onze partij sprake van een gestadige en gezonde groei

Kring Den Helder op tweede plaats

Nu de kruiddamp rondom de verkiezingsstrijd is opgetrokken, is het nuttig en leerzaam de uitslagen inzonderheid de resultaten door de V.V.D. behaald — eens nader onder de loupe te nemen, teneinde hieruit voor de toekomst de nodige lering te kunnen trekken.

Immers, met het beëindigen van deze verkiezingsstrijd is de politieke taak van onze Partij niet ten einde. Integendeel gordt zij zich aan, haar niet onbelangrijke winst te consolideren en — wat belangrijker is — verder uit te breiden.

Laten wij allereerst met vreugde constateren, dat onze Tweede Kamerfractie versterkt uit de strijd is gekomen. Het is van belang er op te wijzen, dat dit is mogen gelukken, ondanks de zeer felle aanvallen, die onze tegenstanders tijdens de afgelopen verkiezingscampagne tegen ons hebben menen te moeten richten.

De prachtige resultaten door onze Partij behaald, hebben inmiddels wel duidelijk bewezen, dat er gegronde redenen waren bij onze tegenstanders om een uitgesproken angst voor onze groei aan de dag te leggen.

Het is evenwel niet mogelijk gebieden de liberale idee, die vooral na de bevrijding van ons land, gestadig maar zeker veld wint, een halt toe te roepen.

Integendeel!

Het is hierbij van een niet te onderschatten betekenis, dat onze groei wordt gekenmerkt door een evolutionair, dus gestadig karakter. Een groei dus, die niet met onregelmatige schokken gepaard gaat, maar die zich langs zeer normale wegen voltrekt.

Een dergelijke rustige ontwikkeling is uiteraard van een veel groter betekenis, dan die van het kind met het waterhoofd.

Zij is gezonder en stabiel en biedt vooral voor de toekomst ongetwijfeld gunstige perspectieven.

Deze groei is niet ontstaan door een klakkeloos overlopen der kiezers doch gebaseerd op de kracht der redelijke overtuiging.

Wij mogen dan ook in dit verband, gelijk onze hoofdredacteur dat reeds de vorige week in ons blad deed, een woord van dankbaarheid uitspreken jegens allen, die kosten noch moeite hebben gespaard om tot dit mooie resultaat te geraken. Wij kunnen ons voorstellen, dat dit resultaat onze talloze bekende en minder bekende werkers een grote voldoening moet hebben geschonken.

Alle opofferingen in deze verkiezingsstrijd gebracht, zijn niet tevergeefs geweest. Zij hebben er toe geleid, dat wij met trots kunnen zeggen tot de winnende partijen te behoren.

Erepalm voor Den Haag

Bekijken wij de cijfers in de verschillende kieskringen wat nader, dan zien we, dat Den Haag ons procentueel, vergeleken met de Kamerverkiezingen van 1948, de grootste winst heeft gebracht.

Daarentegen moet worden opgemerkt, dat de gang van zaken in de kieskring Assen niet zo gunstig is geweest, hoewel daarbij in aanmerking moet worden genomen dat deze kieskring de vorige maal reeds op een zeer hoog peil was gekomen.

Onderstaand staatje spreekt in dit verband voor zich zelf. Het vermeldt onze winstpercentages vergeleken met de Kamerverkiezingen van vier jaar geleden.

Kieskring:	Winst voor de V.V.D. in procenten:
's Gravenhage	2,5
Den Helder	2,1
Rotterdam	1,6
Amsterdam	1,5
Utrecht	1,3
Leeuwarden	1,3
Leiden	1,2
Haarlem	1,1
Groningen	0,7
Dordrecht	0,7
Den Bosch	0,5
Arnhem	0,4
Tilburg	0,3
Zwolle	0,3
Nijmegen	0,2
Maastricht	0,1
Zeeland	0,—
Assen	— 0,9

Hieruit blijkt wel duidelijk, dat wij in alle kieskringen, met uitzondering van Zeeland en Assen krachtig zijn vooruit gegaan.

Het behoeft wel geen uitvoerig betoog, hoe belangrijk dit cijfermateriaal is voor alle afdelingsbesturen in ons land.

Daar waar men — ook in vergelijking tot de resultaten behaald in 1950 bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten — aan de winnende hand is, geldt het parool: actief doorzetten om de behaalde winst in concreto vast te leggen door het winnen van nieuwe leden.

Daar waar verlies of stilstand werd geconstateerd, dient ernstig te worden nagegaan welke factoren tot dit negatieve resultaat hebben geleid.

Laten wij vooral voorzichtig zijn, niet in een hoera-stemming te vervallen en verder alles maar bij het oude te laten.

Zeer zeker hebben wij reden tot juichen, maar juist daarom moeten wij makkelijker het enthousiasme kunnen opbrengen op de weg der overwinning met vernieuwde, ja, met verdubbelde energie verder te gaan.

Het zaad is wijd en zijd gestrooid, thans zullen wij ons moeten voorbereiden de oogst binnen te halen. Zij mag niet op het land aan allerlei schadelijke factoren worden prijsgegeven, doch dient te worden opgeslagen binnen de muren van de veilige voorraadschuur van onze Partij.

Hier ligt ook in het bijzonder een vruchtbaar arbeidsterrein voor onze diverse Centrales en Onder-centrales.

De komende gemeenteraadsverkiezingen

Niet minder belangrijk is echter de taak van onze afdelingsbesturen, vooral met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen, die het volgend jaar zullen worden gehouden.

Nu mag het waar zijn, dat bij de gemeenteraadsverkiezingen vooral plaatselijke factoren in het geding zijn en voor een groot deel de uitslag bij de verkiezingen mede bepalen, dit neemt evenwel niet weg, dat er een algemene tendenz in ons land waarneembaar is, waaruit blijkt, dat ons liberale beginsel in een toenemende mate een blijvende plaats gaat innemen in de hoofden en harten van honderdduizenden landgenoten.

Het gaat er bij de komende gemeenteraadsverkiezingen om; deze tendenz in het oog te houden en haar als richtsnoer te gebruiken.

Nogmaals, onze groei vertoont een gelijkmatig en solide beeld. Dit valt vooral te constateren als men naast de cijfers van de Kamerverkiezingen in 1948 en 1952, de resultaten plaatst van de verkiezingen voor de Provinciale Staten in 1950 behaald.

Zo haalde de V.V.D. b.v. in de kieskring Den Bosch in 1948 1,5% der stemmen; in 1950 1,7% en in 1952 2,—%.

Vóór de overige kieskringen vindt men de diverse cijfers in onderstaand staatje nader uitgewerkt:

Kieskring:	Door de V.V.D. behaalde stemmen in procenten		
	1948	1950	1952
Tilburg	1,7	2,—	2,—
Leiden	8,3	8,5	9,5
Middelburg	8,—	8,5	8,—
Utrecht	7,6	7,3	8,9
Leeuwarden	7,3	8,7	8,6
Groningen	12,—	12,8	12,7
Maastricht	0,8	—	0,9

Deze cijfers bevestigen over het algemeen onze gestadige groei, alhoewel sommige kleine afwijkende fluctuaties zeer leerzaam kunnen zijn.

De kieskring Assen geeft ons echter de volgende ontwikkeling te zien: Behaalde de V.V.D. in 1948 15,7% der stemmen en in 1950 18,8%, in 1952 daalde het percentage tot 14,8%. Voor onze Drentenaren alle reden om tot een ernstige analyse van dit verschijnsel over te gaan, opdat wij bij de eerstvolgende verkiezingen de lijn weer in stijgende richting omgebogen zullen zien.

Groei in de grote steden

Verheugend is ook de gestadige groei in de grote gemeenten in ons land.

In de hoofdstad behaalde de V.V.D. in 1948 bij de Kamerverkiezingen 9,2% der stemmen, in 1949 bij de gemeenteraadsverkiezingen 10,3%; in 1950 bij de verkiezingen der Provinciale Staten 10,6% en bij de Kamer-

verkiezingen 1952: 10,7%.

Voor Rotterdam waren deze cijfers in 1948: 10,4%, in 1949: 10,3%; in 1950: 9,5% en in 1952: 12,—%.

In Utrecht waren deze cijfers resp.: 7,3%, 7,2%, 7,9% en 8,3%.

In Den Haag waren de fluctuaties wat minder gunstig. In 1948 werd door de V.V.D. behaald: 10,4%; in 1949: 13,6%; in 1950 13,2% en in 1952: 12,9%.

Al met al leerzame cijfers, die een gezond optimisme rechtvaardigen en die ons de overtuiging geven, dat de politieke conjunctuur zeker gunstig voor ons kan worden genoemd.

Willen wij echter op deze weg voortgaan, dat zal er hard en energiek moeten worden gewerkt en aangepakt.

Wellicht geeft deze vacantielijd 'n gunstige gelegenheid om over dit cijfermateriaal te mediteren.

Mogen al onze werkers de nodige krachten opdoen, om a.s. winter met nieuwe moed hun krachten aan de Partij te geven.

Mogen zij zich daarbij gesteund weten door een gunstige ontwikkeling der omstandigheden, die echter dan slechts gunstig zal blijven, indien met inspanning van alle krachten wordt getracht de liberale gedachte in ons volk verder uit te dragen en de V.V.D. naar binnen en naar buiten uit te versterken.

Mogen wij in een volgende beschouwing opnieuw een wandeling gaan maken in het doolhof van schijnbare dorre cijfers, die ons toch zo veel kunnen leren.

G. STEMPHER.

En nu: méér leden en méér geld!

Dank zij het onvermoeibare gesjouw van een klein aantal onzer voormannen en voorvrouwen hebben wij, leden van de V.V.D., na afloop van deze verkiezingscampagne het behagelijke gevoel, dat WIJ het er goed afgebracht hebben en dat WIJ het netjes gedaan hebben. Net zo als na een voetbalwedstrijd Nederland—België: 1—0! Wij hebben de hand gereikt aan de heren Oud en de zijnen en in hun glimlach dat snippertje erkentelijkheid voor ons gemakkelijke supporterschap opgevangen, dat net nog wat meer het warme gevoel gaf, dat niet zij, maar wij eigenlijk de winnaars waren.

Ik kom nu op Uw gevoel van alvermogen een verder beroep doen, want ik verwacht, dat U mij nu direct zult begrijpen, terwijl dat in September wel eens heel wat moeilijker zou kunnen zijn.

Ons ledental van de partij staat in geen verhouding tot onze 471.000 stemmen. Er moeten onder deze honderd duizenden heel wat mensen rondlopen die, wanneer zij in vertrouwen aan de V.V.D. hun stem geven, ook nog de stap kunnen zetten om steviger achter, nee IN deze partij te gaan staan. U denkt toch zeker niet, dat Mr Rutgers in Den Haag deze mensen nu wel op kan gaan zoeken? Neen, dat moeten wij doen. En dat „wij” betekent: U ook! Het is net als bij de tandarts, even vervelend, maar het valt mee. Sjouwt U nu eens even,

zoals onze kamercandidaten in de vorige weken hebben gewerkt. Zij hebben het werkelijk verdiend, dat de partij hun een feestgave in leden bezorgt!

En dan heb ik nog een vraag. Zo'n vervelende zeurvraag over geld, maar voor de partij vitaal. In de eerste helft van dit jaar heeft de partijleiding moeten bedelen en nog eens bedelen om geld voor de verkiezingen. Het kwam voor elkaar, maar hoe! Onze V.V.D. heeft beslist een breder financieel draagvlak nodig, een potje, waaruit de nodige regelmatige uitgaven gedekt kunnen worden, welke gedaan moeten worden om het werk aan de top gemakkelijker te laten verlopen. Dat eeuwige gekruimel op financieel gebied moeten wij van de schoulers van onze leiding afnemen. Vele kleintjes maken één grote. De V.V.D. moet steunen op regelmatige vrijwillige bijdragen van onze leden, bijdragen welke het element van een „extra” inhouden.

Wilt U Uw respect voor onze leiding vergulden? Stort dan op het gironummer onzer partij (No. 67880 - Den Haag) Uw bijdrage thans - en als ik vragen mag op 25 Juni van 1953, 1954 en 1955 eveneens - onder het motto: „Ga zo voort!”

Wanneer de V.V.D. NU volhoudt, komen wij in 1956 nog heel anders uit de bus!

Rotterdam, 26 Juni 1952.

W. H. FOCKEMA ANDREAE

Representatieve jongeman, actief en serieus werker, gehuwd, zoekt een

VERTEGENWOORDIGING

in merkartikelen. Prima getuigschriften en referenties. Rijbewijs BE. Br. ond. Nr. 207, kantoor van dit blad.

Enige achtergronden van de gijzelaarsaffaire Hommerson

Een ware democratie eist, dat de journalistieke vrijheid de verantwoordelijkheid niet miskent

Men schrijft ons:

Het geval van de gijzeling van de journalist Hommerson heeft meer aspecten dan men wel uit de in sommige bladen ietwat emotionele beschouwingen zou kunnen afleiden.

Er is het aspect van de gijzeling op zichzelf, dat veelal tot hoofdthema werd verheven en waarbij het de collega's van de gegijzelden niet moeilijk viel de afkeer bij het publiek tegen het instituut van de gijzeling op te wekken.

Er is het aspect van het justitieel optreden onder verband van haar inzichten nopens een deugdelijk apparaat, waarover zij moet beschikken. En er is het algemeen democratisch aspect van de vrije journalistiek.

De journalist Hommerson had in zijn blad, Het Vrije Volk, een bericht geplaatst, dat iemand, met initialen aangeduid, was gearresteerd in verband met een roofmoord in de Purmer. Dit bericht bleek onjuist en het blad rectificeerde het onder betuiging van spijt van het voorgevallene.

De gedupeerde diende een klacht in wegens smaad en de justitie stelde een strafvervolgung in tegen een onbekende dader, te weten degeen, die de journalist het onjuiste bericht had verschaft.

In dit onderzoek moest de journalist Hommerson als getuige optreden, hij weigerde zijn zegsman te noemen en daarop volgde de gijzeling. De journalist heeft de in zijn vak algemeen erkende zwijgplicht in acht genomen, heeft zijn zegsman nimmer genoemd en na vijftig dagen is hij uit de gijzeling ontslagen, toen het onderzoek tegen de onbekende dader werd gesloten.

Wanneer men nu de materiële aanleiding tot deze zaak niet uit het oog wenst te verliezen, dan moet men toegeven dat het onjuiste bericht voor de betrokkene zeer onaangenaam is geweest.

Het effect van zulke berichten wordt toch niet meer, althans voorlopig niet, volkomen weggewonnen door een rectificatie. Men mag van een journalist eisen, dat hij zich terdege rekenschap geeft van zijn taak in het openbare leven, waartoe o.m. behoort, dat hij zijn zeggelieden ook op juiste waarde zal weten te schatten.

Tegenover zijn recht onbelemmerd te mogen schrijven, behoudens zijn verantwoordelijkheid jegens de wet, staat zijn plicht van dit recht steeds gewetensvol en met kritische instelling jegens ieder, die hem diensten bewijst, gebruik te maken.

Het is mogelijk, dat de journalist feiten of omstandigheden bekend worden uit een bron, die onbekend moet blijven, en dat hij zich genoodzaakt acht, uit hoofde van een zijns inziens daaraan verbonden algemeen maatschappelijk belang, van de hem vertrouwelijk verstrekte gegevens voor een publicatie gebruik te maken. Dat is dan een zaak van sterke gewetensdrang.

Op dat niveau kon men de zaak zien van de journalist Lunshof, die een uittreksel publiceerde van de geheime notulen van Lingadjatti en later ook zijn zegsman niet wilde noemen. Deze zaak heeft dan weer het tamelijk recente arrest van de Hoge Raad tot gevolg gehad, waarbij de journalist als getuige een verschoningsrecht niet wordt toegekend.

In de zaak Hommerson ligt de aanleiding op een ander niveau. Men publiceert, dat iemand „in verband met een roofmoord“ is gearresteerd en dit blijkt onjuist. Van een gewetensdrang bij deze onjuiste publicatie kan nauwelijks sprake worden geacht.

Het is geenszins ondenkbaar, dat de justitie van mening is, dat deze soort onjuiste berichtgeving maatschappelijk een zeer schadelijk verschijnsel is. Het is dan teweeg gebracht door vermoedelijk een ambtenaar van de recherche en het is, alweer, geenszins ondenkbaar, dat de justitie in hoge mate verstoord is, dat juist haar apparaat oorzaak is geweest van dit schadelijke verschijnsel. Het staat dan, menen wij, geheel en

uitsluitend aan de justitie ter beoordeling welke maatregelen zij wil nemen om haar apparaat te saneren en om de informator, die de journalist het onjuiste bericht verschafte, op te sporen.

De beweegredenen hierbij van de justitie zijn hier wél een zaak van gewetensdrang, want zij kan terecht menen, dat niets moet worden nagelaten om te zorgen, dat haar apparaat, in onze rechtsstaat, het volle vertrouwen blijft genieten van het publiek. Wanneer zij, om dit te bereiken, alle middelen toepast welke haar ten dienste staan, ook al zijn die middelen weinig gebruikt en onsympathiek, zoals de gijzeling, dan kan men haar dit recht niet ontzeggen. Zij kan zich op het standpunt stellen dat een groot kwaad een flinke remedie eist.

Zonder het ook maar een ogenblik voor het instituut van de gijzeling te willen opnemen, geloven wij er toch goed aan te doen deze geruchtmakende zaak van twee kanten te bekijken. Dat is te weinig geschied in de kranten, waarin het accent welhaast uitsluitend werd gelegd op de journalistieke beroepscode, de zwijgplicht.

Wanneer daarbij dan ook nog, zoals in sommige bladen, het verschoningsrecht van de journalist aan de orde werd gesteld, dan heeft men hier niet bepaald een gelukkig voorbeeld om voor dat verschoningsrecht te pleiten. Het niveau, waarop in feite het geval

Hommerson staat, leent zich daartoe weinig.

Niettemin, het verschoningsrecht is het derde aspect. De journalisten, die vrijwel algemeen van oordeel zijn dat hun dit recht toekomt, zullen zich dit recht dan ook waardig moeten tonen. Dat wil zeggen, dat zij zich in het algemeen moeten kenmerken als mannen (en vrouwen!), die met grote nauwgezetheid, verantwoordelijkheidsbesef, brede visie, vermogen tot objectiveren en, niet in de laatste plaats, met kennis van veel zaken gewapend zijn.

In dat opzicht, het blijkt uit allerlei botsingen, welke zich veel meer dan voor de oorlog tussen de pers en het maatschappelijke leven voordoen, zou de journalistieke hand nog wel eens in eigen boezem kunnen worden gestoken.

Het ontwerp van wet op de journalistieke verantwoordelijkheid is door de grote meerderheid der journalisten van de hand gewezen, met verontwaardiging zelfs. De journalistiek zal dan moeten aantonen, dat zij een dergelijke wet - met alle gevaren dat zo'n wet, ten behoeve van wie of wat ook, eens malafide zou kunnen worden gehanteerd - niet van node heeft.

Zolang zij dit niet heeft bewezen, kan het bijna aanmatigend schijnen een verschoningsrecht op te eisen en het geval-Hommerson kan daartoe zeker niet dienen.

Wanneer de gemeenschap de journalist dit recht verleende, dan zou zij daartegenover ongetwijfeld zekere waarborgen mogen eisen. Het is nu maar aan de journalistiek om te bepalen, dat zij die waarborgen kan geven. Dat zal niet eenvoudig blijken, zolang de journalistiek ten onzent aan toetreding tot dit vak geen eisen of normen stelt en de journalistieke opleiding, daargelaten universitaire mogelijkheden en cursussen van een Pers-instituut, nog een tamelijk onvaste zaak is.

Er is veel veranderd in de wereld.

Aan de journalist worden veel hogere en zwaardere eisen gesteld, ook naar karakter, dan voorheen.

Soms krijgt men de indruk, dat men daar in sommige journalistieke milieus blind voor wil blijven. Dat wreekt zich ook, door tal van publicaties, ten opzichte van de zo sterk noodzakelijke innerlijke versterking van de democratie.

De krant is bij het grote publiek veelal voorbeeld en maatstaf. Haar functie is ons maatschappelijk bestel, zoals dagelijks blijkt, van gewichtige dikwijls zelfs bepalende betekenis. Haar functie kan onbewust of doelbewust helaas al te snel worden misbruikt.

Wat dat betreft zijn er worden er geregeld nog grotere misverstanden en misvattingen gekweekt dan door een onjuist bericht over een arrestatie kan worden teweeg gebracht. Daarom is mogelijk de vraag te stellen, of de materiële kant van het geval-Hommerson niet symptomatisch zou kunnen zijn voor een algemene stand van journalistieke zaken, die niet van zodanige kwaliteit is, dat men met recht en rede over een verschoningsrecht zou kunnen gaan praten.

Bij alle waardering voor een vrije pers, waarvan wij overtuigde voorstanders zijn, bij alle waardering ook voor de erode van de journalist, die men onder alle omstandigheden zwijgplicht oplegt en welk erode door de gegijzelde hoog is gehouden, blijft als uitdrukkelijke eis gelden dat die democratische journalistieke vrijheid met verantwoordelijkheid wordt gebruikt. Blijkt die verantwoordelijkheid niet voldoende te kunnen worden ontwikkeld, dan zou de journalistiek het mogelijk nog eens alleen aan zichzelf te wijten hebben, dat het ontwerp van wet op de journalistieke verantwoordelijkheid op den duur meer voorstanders zou gaan verwerven dan de journalist en ook ons lief zou zijn.

Gestadige groei van het aantal V.V.D.-stemmen in de rode veste Amsterdam

Ruim een tiende van de hoofdstedelijke bevolking staat achter de liberale beginselen

Er is alle aanleiding om de uitslag van de verkiezingen voor de Tweede Kamer even nader te bezien voor wat betreft de cijfers voor Amsterdam, zeker in vergelijking met die voor het gehele land. Zij zijn leerzaam.

Vooreerst is het verheugend, dat de V.V.D. landelijk vooruitgang boekte. In 1948 behaalde onze partij 7,94 procent van het totaal aantal uitgebrachte stemmen, in 1950 (Provinciale Staten) 8,52 procent en bij deze verkiezingen 8,83 procent.

In zo sterke mate als dit bij het gemiddelde het geval blijkt te zijn is de V.V.D. te Amsterdam nu niet vooruitgegaan, maar het stemt niettemin tot voldoening, dat onze partij, die in de hoofdstad in 1948 van het totaal aantal uitgebrachte stemmen 9,3 procent verwierf en in 1950 steeg tot 10,6 procent, toch nog een kleine vooruitgang wist te maken, namelijk van 10,6 naar 10,66.

Dat is moedgevend in het rode Amsterdam en het kan ons inspireren om met onverflauwde ijver en energie onze beginselen te blijven voorstaan en te propageren, mede in verband met de verkiezing van een nieuwe gemeenteraad in het volgend jaar. Verheugend is ook, dat de V.V.D. in het rode Amsterdam vóór is op het landelijke percentage!

Het kan wellicht zijn nut hebben, de cijfers voor het gehele land naast die van de hoofdstad te plaatsen. Zij zijn de volgende:

	Perc. uitgebr. stemmen	
	gehele land	Amsterdam
K.V.P.	28,67	15,30
P.v.d.A.	28,97	35,12
A.R.	11,31	8,13
C.H.U.	8,92	3,80
V.V.D.	8,83	10,66
C.P.N.	6,16	22,36
S.G.P.	2,42	0,26
Welter	2,71	2,32

Beziet men dan nog de verkiezingsuitskomsten voor de verschillende delen van onze hoofdstad — het zou te veel ruimte vergen al die cijfers te geven — dan kan men daaruit slechts

de vage conclusie trekken, dat onze partij in alle stadsdelen kleine schommelingen vertoont, welke schommelingen elkaar tenslotte zo opheffen dat wij nog een zeer kleine winst hebben gemaakt.

Wij kunnen de verleiding niet weerstaan de procentuele cijfers voor Amsterdam, zoals die thans bij de Tweede Kamerverkiezingen blijken te zijn geweest, eens even naast de soortgelijke cijfers te zetten van de gemeenteraadsverkiezingen van 1949. Men krijgt dan het volgende beeld:

	Perc. uitgebr. stemmen	
	Kamer 1952	Raad 1949
K.V.P.	15,30	18,80
P.v.d.A.	35,12	30,50
A.R.	11,31	
C.H.U.	3,80	14,20
V.V.D.	10,66	10,30
C.P.N.	22,36	25,70
S.G.P.	0,26	?
Welter	2,32	?

De procentuele cijfers van de twee laatstgenoemde partijen, de S.G.P. en de K.N.P. (Welter) zijn niet opgenomen in de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek van de gemeente Amsterdam en die zullen wij verder buiten beschouwing laten. Hoewel ongetwijfeld de teruggang, welke zich in de cijfers van de K.V.P. voor

(Vervolg op pag. 7)

(Vervolg van pag. 6)

OVER „VRIJ-NEDERLANDSE” CULTUUR-POLITICI

Mistige spiraallevels

„Vrij Nederland” is een onafhankelijk weckblad, dat sinds Van Randswijk's aftreden een „soms wat critische maar toch getrouwe paladijn is van het democratisch socialisme, gelijk dit in de P. v. d. A. is georganiseerd.

Het stelde in zijn nummer van 21 Juni j.l. de ietwat rhetorische vraag: hoe zullen wij stemmen en paste bij zijn „zoeken” naar een antwoord op deze vraag quasi-argeloos een „aftelmethode” toe.

Ge kent dat wel; die valt af, die valt af, die valt af, en dan blijft er als enige mogelijkheid nog over de partij die men juist over wilde houden. In dit geval zit er al heel weinig verrassends in dit aftelspelletje,

want ge weet vooruit: voor „Vrij Nederland” blijft er natuurlijk alleen de P. v. d. A. over.

Men kan de intelligente redactie van dit zich tot intellectueel Nederland richtende orgaan het genoegen van dit spelletje van harte gunnen. Haar even intelligente lezers zullen het, voorzover ze „progressief” en democratisch socialist zijn, als een loos gezelschapsspel aanvaarden. En voorzover ze onafhankelijk genoeg zijn om zelfstandig hun keuze te bepalen, het spelletje nemen voor wat het is.

Belangwekkend is slechts de argumentatie, waarmee de intelligente redactie haar aftellerijtjes omkrans. Zo bijvoorbeeld:

„Stemmen op een der confessionele partijen? Voor wie zich op het standpunt stelt, dat deze juist door hun vermenging van confessionele gekondenheid en „practisch-politieke strevingen aan de gezondmaking van ons politieke leven in de weg staan, staat het bij voorbaat vast, dat hij aan deze partijen zijn stem zal onthouden. Wie niet zo redeneert, zal zich desniettemin moeten afvragen, of hij aan de anti-revolutionaire practijk wel in goed geweten zijn christenstem zal mogen geven en of hij een Christelijk-Historische Unie wel een bruikbaar instrument acht, zolang dit nu eens door de heer Tilanus, maar dan weer — bij funeste toerbeurt — door prof. Gerritson gehanteerd kan worden”.

Mén zal het met ons eens zijn: hiermede zijn de confessionele partijen in één geniale pennestreek keurig gekraakt.

Met de V.V.D. is de intelligente redactie nog vlugger klaar: „op haar” — zo betoogt zij — „stemme een ieder, die de Kabinet-trapper Oud deswege bewondert; ieder, die Lief-tinck haat, in beleefde of onbeleefde termen, maar háát; ieder die de vrijheid wenst voor zich alleen en de onvrijheid voor hem aan wie men die vrijheid nog niet ontnemen kan; iede-

re 19e-eeuwer, kortom, die per ongeluk nog in de 20e eeuw voortleeft”.

Is het niet ingenieus van intelligentie?

Ik zeg u, lezer, het is niet alleen ingenieus, maar ook uiterst wellevend, vooral wanneer ge bedenkt, dat de intelligente redactie van dit culturele orgaan „Vrij Nederland” óók een V.V.D.'er uitnodigde, in haar kolommen de politieke inzichten der V.V.D. uiteen te zetten. Denk u een gastheer, die zijn gast aldus heuselijk begroet: welkom, gij 19e-eeuwer die per ongeluk nog in de 20e eeuw voortleeft.....

Maar ja, tegenover die aftandse V.V.D. kan men zich in een progressief orgaan letterlijk alles veroorloven. Bijvoorbeeld ook dit:

„Trouwens — aldus de „Vrij Nederland”-redactie — nu wij het toch over de heer Oud hebben — het tekennende feit deed zich voor, dat de afwezigheid wegens ziekte van deze partijleider, in het geheel van de verkiezings sfeer niet eens voelbaar werd”.

Oud's vrienden mogen zich nog gelukkig achten, dat de „Vrij Nederland”-redactie na deze kiese constatering tot de ontdekking komt, dat dit mutatis mutandis bij onverhoopde ziekte van anderen eveneens het geval zou zijn geweest...

Verwondert het u nu nog, dat zelfs in een bijdrage van drs J. M. de Jong over „Zondagsschool en spiraallevels” in hetzelfde nummer van „Vrij Nederland” de V.V.D. er met de haren bijgesleept wordt?

„Vadertje Stalin en Vader Drees — zo lezen we — zijn beiden socialisten, maar het moet toch een verkiezingstruc van de V.V.D. heten om de een al te zeer te belasten met de hebbejikheden en onhebbelikheden van de ander”.

Zondagsschool, spiraallevels en de V.V.D.

Dichte men op meester Penne-wips school al niet over „Vaderland, koek en amandelen”?

En zullen we dan, na deze culturele Vrij-Nederlandse verkiezings-onthoezeringen genoten te hebben, ook maar niet „in de maneschijn gaan wandelen”?

de R.

Amsterdam afteken, ten dele zal worden opgevangen door de tenslotte toch in geestverwante sfeer toevende partij van de heer Welter.

Men ziet uit het eerste staatje, dat P.v.d.A. en C.P.N. in Amsterdam bij de jongste verkiezingen tezamen 35.12 + 22,36 = 57,48 procent van het totaal der uitgebrachte stemmen hebben verworven.

Bij de gemeenteraadsverkiezingen in 1949 behaalden deze twee partijen samen 30,5 + 25,7 = 56,2 procent. Hetgeen dus wil zeggen dat, in de vergelijking tussen deze Amsterdamse procentuele cijfers van 1949 en 1952 er een rode vooruitgang is van 56,2 naar 57,48 procent. Er blijft dus alle reden om waakzaam te zijn, ondanks de reeds genoemde voldoening over het feit, dat de V.V.D. in Amsterdam een kleine vooruitgang boekte. De hoofdstedelijke tendens is nog steeds: rood.

Ongetwijfeld heeft de persoon van dr Drees bij deze verkiezingen gewicht in de schaal gelegd. Men heeft onze minister-president graag en terecht leren zien als een integere figuur, een minzaam, een vooral menselijk mens en zulke figuren geeft men graag het vertrouwen.

Er is ook gevraagd in de verkiezingscampagne van de P.v.d.A. om „vertrouwen aan Drees” te geven en die vraag was psychologisch welgemikt. De naam van de minister-president verving in vele gevallen het woord „socialisme”.

Ook dr Colijn is eens in moeilijke tijden een nationale figuur geweest, die door zijn persoon aan de anti-revolutionaire partij winst bracht, welke later weer teloor ging.

Wij geloven ook nog steeds, dat de opmerkelijke vooruitgang van de P.v.d.A., waarover de P.v.d.A. zelf, blijkens de beschouwingen in Het Vrije Volk, nog wel het meest verbaasd is geweest, in de toekomst wel weer enige mate zal wegebben wanneer de figuur van dr Drees, eigenlijk boven het partijvlak uitrijzende, niet in het spel is.

Hetgeen bijvoorbeeld bij de verkiezingen van een nieuwe raad voor onze stad het geval zal zijn. Maar op het ogenblik is de winst van de socialistische een niet te miskennen feit en in stede van te speculeren op de mogelijkheid van een om de persoon van dr Drees verweven „tijdelijk verschijnsel”, doen

wij verstandig ons in onze kringen goed rekenschap te geven van de stand van zaken. Hetgeen er dan toe zal moeten leiden, zoals reeds gezegd, dat wij met onverflauwde ijver en energie moeten voortgaan onze beginselen uit te dragen en dat de ook nu weer bereikte, zij het bescheiden winst inspirerend moet zijn om de kring van geestverwanten en toegenegenen steeds hechter en groter te maken.

Dat zal in Amsterdam onverminderd nodig zijn.

televisie (wie wil „kijken”?) de Europese Federatieve Beweging (ons welbekend door mevr. dr A. Wibaut-van Gastel); Commission Status of women (Maart 1952 in Genève); „part time jobs” (hier bleek veel belangstelling voor te zijn); het wetsontwerp tot herziening van het onderwijs (met levendige discussie over de tendentie om de opvoeding van het gezin naar de school te verleggen); nationale spaarraad.

Bij dit laatste punt kwam de politiek om de hoek kijken, die echter buiten de Nationale Vrouwenraad behoort te blijven.

De presidente had hier 's morgens nog eens de aandacht op gevestigd naar aanleiding van de misplaatste uitreiking van pamfletten van een politieke partij bij de uitgang van de vergadering van de eerste dag.

Over het algemeen houdt men zich er aan, maar bij sommige onderwerpen is het wel moeilijk.....

De algemene geest in de Nationale Vrouwenraad is er echter een van goede wil en samenwerking en het aantrekkelijke van een bijeenkomst als deze is de ontmoeting met zoveel vrouwen, die een zo veel uiteenlopende belangstelling aan de dag leggen.

J. H. S.
E. V.—S.

Wettelijke regeling van de adoptie kwam ter sprake

Een interessant onderwerp met vele facetten

Op de middagvergadering van de Nationale Vrouwenraad te Haarlem, op 10 Juni gehouden,

werd door een spreker en een spreekster het vraagstuk van de wettelijke regeling van de adoptie ingeleid.

Mr B. W. van Houten, kinder-rechter te Arnhem, toonde zich een gematigd voorstander. Hij achtte de adoptie een probleem van praktische en niet van principiële aard.

De onherroepelijkheid is het hoofdmoment bij deze regeling en mits met behoorlijke proeftijd en na grondig onderzoek, durfde hij het risico hiervan te nemen. Hij wenste geen cultus te maken van de biologische band en achtte het mogelijk, dat pleegouders volledig ouders worden.

Voorlichting over de afstamming aan het kind op een niet te laat tijdstip, achtte hij een gebiedende eis en zowel bij wezen, gevallen van ontzetting en ontheffing waarbij de reclassering der ouders zeer schaars is en bij kinderen van ongehewe moeders, heeft hij veel geschikte adoptiegevallen gevonden, zij het ook, dat adoptie uitzondering moet blijven.

Hij wilde een centrale adoptieraad en bepaalde eisen van leeftijdverschillen en andere maatstaven.

Het leek ons, dat niet te ver moet worden gegaan met het stellen van vaste regels. De gevallen kunnen toch niet gelijkgeschakeld worden.

De stelling van mr Van Houten, dat adoptie door alleenstaande vrouwen niet gewenst was veroorzaakte enige reactie in de zaal.

Mr M. Fentener van Vlissingen, secretaresse van de Voogdijraad te Utrecht, ontpopte zich als gematigd contra.

Zij bezag de zaak historisch. In de oudheid had adoptie uitsluitend betekenis voor de voorouderscultuur en het tegengaan van het uitsterven van politiek belangrijke families. Tot 1923 kende men in Frankrijk slechts adoptie van volwassenen.

Zij uitte de vrees voor afnemings

van de verantwoordelijkheid van de ongehewe moeder en achtte het leven zelf de beste regulator, zelfs bij ongunstige prognose.

Zij bleek meer aan de biologische banden te hechten dan de vorige spreker. Wel wilde zij de rechtspositie der pleegouders versterken door de mogelijkheid van terugvordering van kinderen tussen het zevende en tiende jaar te beperken tot die gevallen, waarbij het belang van het kind dat apercetelijk eiste, hetgeen 'n veel strenger eis is dan het „zich niet tegen dit belang verzetten” van de huidige wetgeving.

Zij wilde dan desnoods voorlopige adoptie tussen 10 en 16 jaar en na 16 jaar een volledige adoptie, waarbij geen onwil van het te adopteren kind moest blijken. Zij wilde alleenstaande vrouwen niet van adoptie uitsluiten.

Ons leek de materie nog niet geheel rijp voor wettelijke regeling. Er vertonen zich dank zij de ontwikkeling der psychologie telkens nieuwe aspecten omtrent de kinderbescherming.

De rechtsverhouding tot de eigen kinderen, de wederzijdse onderhoudsplicht van pleegouders van pleegkinderen, het erfrecht, de verhouding tot de verdere familie, zijn alle problemen waarover nog geen communis opinio bestaat.

In afwachting van een wettelijke regeling lijkt het ons van belang nu reeds de positie der pleegouders zoveel mogelijk te versterken op de door mr Fentener van Vlissingen genoemde wijze en bij o.v. 10-jarig pleegouderschap de successierechten tot het kindpercentage te verlagen.

Voor wederzijdse onderhoudsplicht na de meerderjarigheid en het creëren van een legitieme positie zouden wij minder voelen. Is de verhouding goed, dan komt dit vanzelf in orde.

E. Sch.—C.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Meijuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Nationale Vrouwenraad kwam bijeen

Welgevolde agenda van 39 punten

Op 10 en 11 Juni j.l. had te Haarlem de Algemene Jaarvergadering van de Nationale Vrouwenraad plaats.

Er was een agenda met maar liefst 39 punten; U zult wel niet van ons verlangen, dat wij hier daarvan een volledig verslag geven.

Eén punt willen wij echter naar voren brengen: n.l. punt 20, toen van onze organisatie, als een dergene, die pas zijn toegetreden, een zeer kort verslagje moest worden gegeven, hetwelk geschiedde bij monde van onze secretaresse.

Een belangrijk onderwerp was de wettelijke regeling van de adoptie waarover een afzonderlijk verslag wordt gegeven.

Wat er verder al zo ter sprake kwam? We doen een greep: oudere vrouwelijke werkkrachten; volksgezondheid; emigratie;

Wonderlijke Journalistiek van de Volkskrant

Merkwaardige verwijten aan de middenstanders, die het niet nodig vonden mr Bachg uit de put te helpen

De r.k. Volkskrant heeft geschreven, dat de katholieke middenstanders, die hun stem niet aan de K.V.P. hebben gegeven, tot de ontdekking komen, dat zij zich in de vingers hebben gesneden „nu de stuwolken optrekken”.

Wij willen onze lezers een fragment van de daarop betrekking hebbende beschouwing niet onthouden. De scherp waarnemende Volkskrant schrijft dan: „Als er vandaag weer verkiezingen zouden zijn, zouden wij natuurlijk op de K.V.P. stemmen”. Dit hoort men overal de mensen beweren, die durven toegeven, dat zij hun stem aan Welter of aan de Middenstandspartij hebben vergooid. Propagandisten van de actie tegen de K.V.P. roepen - met De Maasbode - spijtig uit: „Dat hebben we niet bedoeld”. Uit het Zuiden komen berichten van Welterianen, wier gezichten steeds langer werden naarmate de stembusuitslagen binnen kwamen. Wat hebben de „rebellens” bereikt? Voor zichzelf en voor hun oorspronkelijke partij?

De K.V.P. is niet langer de grootste partij. Zij heeft het primaat moeten afstaan aan de socialisten. Niemand geloofde, dat de belangen van de middenstand daardoor een betere verdiger hebben gevonden.

Het zetelverlies van de katholieke partij heeft tot gevolg, dat de grote voorvechter van de middenstand, mr Bachg, tot nu toe middenstandskundige in de Tweede Kamer, niet in de volksvertegenwoordiging zal terugkeren, zolang de Tweede Kamer niet wordt uitgebreid tot 150 leden” — aldus de Volkskrant.

Wij laten het beeld van de in wroeging gemartelde katholieke kiezers in het Zuiden natuurlijk geheel voor rekening van de Volkskrant. Wij geven toe: het is indrukwekkend.

Maar het meest indrukwekkende is wel, dat de K.V.P. de grote voorvechter van de middenstand dus blijkbaar in haar kamerfractie pas na... de dertigste plaats laat komen. En dan nu de middenstand verwijten dat hij zelf oorzaak er van is, dat die deskundige, hún voorvechter, niet in de Tweede Kamer terugkeert! Dit is wat men noemt een geniaal verwijt.

Vluchtende wevers

De r.k. Volkskrant heeft nog méér wetenswaardigs over de verkiezingen vermeld in een complete „Brabantse pagina”.

Als de hoofdbestuurder van de K.A.B. de heer Coppens aan het woord is, vertelt hij: „Dan nog één psychologische factor. Maar een belangrijke voor iemand, die met name de Tilburgse arbeiders kent. Welter voerde in „de schoonste stad van 't land” een overstelpend royale propaganda. Daar zat duidelijk een macht geld achter. Om niet te zeggen (en het werd gezegd!): een geldmacht.

Het feit, dat fabrieksgebouwen en fabriekantwoningen gesierd waren met Welter-reclame deed de brave Tilburgse wevers zich achter de oren krabben. Vandaar die vlucht naar de P.v.d.A., die een winst boekte van 16½ duizend stemmen”.

De heer Welter zal zich nu waar-

schijnlijk ook wel eens achter zijn oren krabben wanneer hij leest dat hij de brave Tilburgse wevers, ten getale van 16½ duizend, naar de P.v.d.A. heeft gejaagd met zijn macht geld.

Propaganda te geleerd

Maar goed, de heer Welter behoeft zich niet achter zijn oren te blijven krabben, want de heer Braakhuis, tweede voorzitter van de kieskring Tilburg van de K.V.P. en leider van de propaganda, is niet te spreken over de activiteit van het Haagse partijbureau van de K.V.P.

Pastors, burgemeesters en hoofden van scholen hebben vaak onvoldoende meegewerkt, zegt deze Tilburger, in wiens ogen de heer Welter dus blijkbaar niet zozeer de boeman is.

En deze dissident kan zich nog verder opgelucht voelen wanneer hij in de r.k. Volkskrant dan ook nog leest

wat een zekere heer Mertens, leider van de katholieke arbeiders in het bisdom Breda, in het midden heeft te brengen:

De K.V.P. propaganda is volgens de mensen te geleerd. Wij verstaan niet de kunst om met gezond volksgevoel de mensen duidelijk te maken wat er gedaan is. Het West-Brabantse succes van Welter bijvoorbeeld is daarentegen het gevolg geweest van een zeer intensief gevoerde propaganda, vooral in Roosendaal en Breda”, aldus deze heer, die dus, in tegenstelling met de heer Coppens, blijkbaar niet van mening is dat het effect van de Welteriaanse propaganda aan de P.v.d.A. ten goede is gekomen.

Doch nu genoeg. Wij laten het bij deze greep. Wie zich niet de complete humoristische diagnose van de r.k. Volkskrant wil amuseren neme de editie van Zaterdag 28 Juli. Een pagina vol bijna.

Hoofdbestuur van de V.V.D. in vergadering bijeen

Politieke situatie kwam onder de loupe

Het Hoofdbestuur van onze partij vergaderde op Zaterdag 28 Juni in Utrecht onder voorzitterschap van mr P. J. Oud. Bij deze vergadering waren ook aanwezig de leden van de Eerste en Tweede Kamerfractie van onze partij.

Bij de aanvang van de vergadering werd het kort geleden overleden hoofdbestuurslid de heer L. Spaanderman herdacht. Vervolgens werden de nieuwe hoofdbestuurleden en de nieuwe Tweede Kamerleden welkom geheten.

Telegrammen met gelukwensen voor de verkiezingsuitslag van de V.V.D. waren o.m. binnengekomen van de Belgische Liberale Partij en het Vlaams Liberaal Verbond.

Het hoofdpunt van de agenda werd gevormd door een discussie over de uitslag van de verkiezingen voor de Tweede Kamer, welke de positie van de V.V.D. versterkt heeft.

Bij de besprekingen kwam als mening naar voren, dat deelneming

aan een regering, zoals in de afgelopen vier jaren, weinig voldoening heeft geschonken, omdat te weinig met de inzichten van de V.V.D. rekening werd gehouden, zodat voor het deelnemen aan een regering op deze basis weinig gevoeld werd.

Het vormen van een kabinet op een zo breed mogelijke basis leek het Hoofdbestuur na deze verkiezingen moeilijker dan ooit, omdat de uitslag van de verkiezingen de tegenstellingen eer verscherpt dan verzwakt heeft.

Het verlies van de K.V.P. en de A.R. (alsmede het achteruitgaan van de C.H.U.) aan de P. v. d. A. kwam het Hoofdbestuur van de V.V.D. niet vreemd voor, omdat de samenwerking van de Katholieke Arbeiders Beweging en het Christelijk Nationaal Vakverbond met het Nederlands Verbond van Vakverenigingen in de Raad van Vakcentralen het verschil tussen socialistische en christelijke politiek blijkbaar voor velen vervaagd heeft.

Het zal dan ook bij de loop van de kabinetscrisis de vraag zijn, of er een regering gevormd kan worden, die niet onder even grote druk van de Raad van Vakcentralen staat als tot dusverre het geval was.

Aan de Kamerfracties, in het bijzonder aan de Tweede Kamerfractie van de V.V.D. werd uit de aard der zaak overgelaten te beslissen, in hoeverre zij haar steun zou kunnen verlenen, indien deze gevraagd werd, met betrekking tot een program en de samenstelling van een kabinet.

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

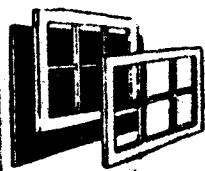
J. C. DEN HAAN

CORINCHEM

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon
manufacturen

RAMEN

IN TRALIEBETON

N.V. BETON- & PLATENFABRIEK

1/2 GEBR. MYNLIFF

TELEFOON: 20559 - SLOETSTR 6 - NYMEGEN

SMIT
SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

GOEDEWAAGEN'S

Koninklijke Fabrieken

GOUDA

TABAKSPIJPEN

HBU

HBU

Wilt u weer een ZOR G minder hebben?

Deponeer dan Uw effecten bij ons. Wij knippen en verzilveren Uw coupons en dividendbewijzen, controleren uitlotingen, kortom wij nemen al deze zorgen gaarne van U over. Wij waarschuwen U tijdig ingeval van nieuwe aandelenuitgiften, waarvoor U als aandeelhouder het recht tot inschrijving verkrijgt. Uw effecten zijn brand- en inbraakvrij opgeborgen. En bovendien... het kost heel weinig. Vraag ons inlichtingen.

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.

AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Over verkiezing en
zetelverdeling

(Pag. 5)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

„HET LELIJKE JONGE EENDJE”

De besprekingen over de kabinetsformatie zijn voortgegaan. Formateur en fractieleiders hebben vele uren bij elkaar gezeten om stenen aan te dragen voor een voor alle betrokken groepen aanvaardbaar program. Wij zijn begrijpelijkerwijze nieuwsgierig naar wat er uit de bus zal komen. Die nieuwsgierigheid is nog een beetje aangewakkerd nu in Indonesië het Nieuw Guinea vraagstuk weer aanleiding geworden is tot hernieuwde gedachtenwisseling. Een duidelijk omschreven standpunt van de Nederlandse Regering is in verband daarmee eis van gezonde staatkunde.

Hoe dit echter zij, over het toekomstige kabinet en deszelfs program leven wij nog in het ongewisse op het ogenblik waarop wij dit schrijven; daarom kunnen wij er ook nog niets over zeggen. En over de formatie als zodanig zeggen wij ook niets; de raadseltjes waarvoor wij nu staan zullen bij de parlementaire behandeling — hopelijk althans — een oplossing krijgen. Wij blijven daarom maar een beetje aan de buitenkant. Wat overigens ook interessant is, want de goede waarnemer ziet in de pers-beschouwingen der laatste weken een ontwikkeling, die bepaald niet onvermakelijk is.

De pers is begonnen aan te vliegen op het communiqué, dat uitgegeven is na de vergadering van het hoofdbestuur onzer partij. In geen dagblad hebben wij dat communiqué in zijn geheel gezien, maar elk blad pikte er iets uit en toorde dan over dat fragment. Langzamerhand is dat getoorn verzwakt, misschien omdat men het communiqué in zijn geheel eens is gaan lezen en overdenken, zodat men zag dat de aanvankelijke boosheid wel wat vreemd was!

• • •

Een andere ontwikkeling is nog aardiger. In de verkiezingsstrijd hebben anti-revolutionairen en socialisten bepaald niet op één stoel gezeten. De socialistische herinnering aan de tijd Colijn—Oud van 1933—1937. Zij vergaten daarbij wel te vertellen, dat mr Joekes destijds als fractievoorzitter van de Vrijzinnig-Democraten dat beleid in de Tweede Kamer heeft gesteund, maar daar zien wij van af; per slot is de heer Joekes tegenwoordig socialist en dus goed en is de heer Oud V.V.D. er en dus fout in de ogen der socialisten.

Voorts hebben de socialistische in de afgelopen jaren de anti-revolutionaire heren Schouten, Gerbrandy en Bruins Slot vaak reactionnaire gezindheid verweten en dat alles wordt natuurlijk lastig als men daarmee in de politiek nauw gaat samenwerken. Hoe zal de achterwacht van de P.v.d.A., die zich alle aanvallen op die schrikkelijke anti-revolutionairen natuurlijk nog wel herinnert, daar wel over denken? Geen nood, zo heeft de heer Voskuil, hoofdredacteur van Het Vrije Volk en (nooit tegengesproken) radio-spreker blijkbaar gedacht, geen nood, wij creëren wel een nieuwe reactie. Zo verscheen op Donderdag 3 Juli j.l. in Het Vrije Volk een artikel dat als volgt eindigt:

„De V.V.D. ontwikkelt zich tot een conservatieve, om niet te zeggen reactionnaire, groep, die bij voorkeur op de uiterste rechtervleugel van de Nederlandse politiek gaat staan”. Men ziet het: de hoofdredacteur van het socialistische dagblad houdt nog een slag om de arm, hij zegt niet dat de V.V.D. een reactionnaire groep is, maar wel dat zij zich

daartoe ontwikkelt. Wij kunnen dus zelfs in de ogen van de heer Voskuil van dat reactionnaire nog ver weg zijn.

Voorts treft in het bewuste artikel, dat de zogenaamde ontwikkeling in reactionnaire richting door geen bewijs uit de praktische politiek wordt gestaafd. Wel wordt gezegd, dat de V.V.D. er kennelijk niets tegen heeft „als werkgeversorganisaties geld inzamelen om haar verkiezingsactie te steunen”, waarvan wij moeten zeggen, dat zulks een volslagen fantasie en dus niet waar is, en dan komt ook — hoe kan het anders — het communiqué van het hoofdbestuur der partij als bewijs naar voren. Overigens niet het gehele communiqué natuurlijk, maar slechts een aan de hoofdredacteur van Het Vrije Volk passend fragment.

• • •

De lezer begrijpt wel, dat het de passage over de vakbeweging was, die aangehaald werd. Men schijnt in ons land niet te mogen stellen, dat de Regering niet onder druk daarvan moet staan. Men schijnt dus niet voor de zelfstandigheid van een regering het pleit te mogen voeren. Wanneer men dat doet is men reactionnaire! Zo erg is het blijkbaar wanneer men dat zegt, dat men geen gesprekspartner meer kan zijn bij een kabinetsformatie. Alle dreiging, die er op de wereld is, alle zorgen die wij op het terrein der internationale politiek hebben, alle vraagstukken op het terrein der defensie met hun enorme consequenties aan persoonlijke offers voor ons volk, en hun gevolgen op financieel en economisch terrein, al wat wij hier in ons land zullen moeten opbouwen om onze economische positie te versterken en de sociale positie van de massa te verbeteren, al deze problemen van hoge orde schijnen bij een kabinetsformatie overschaduw te zijn wanneer men het opneemt voor de zelfstandigheid der Regering jegens maatschappelijke organisaties!

Laten wij het goed begrijpen, dat de zelfstandigheid der regering niet alleen nodig is, ten aanzien van de vakbeweging maar jegens elk andere maatschappelijke organisaties evenzeer. Natuurlijk kan overleg nuttig zijn en zulk overleg heeft zijn waarde ook bewezen, maar uiteindelijk dient de overheid, als hoedster van het algemeen belang, te zorgen dat niet organisaties van groepsbelangen van welke aard ook haar beslissingsbevoegdheid beïnvloeden. Wordt ten deze niet streng de hand gehouden aan een juiste gedragslijn, dan betekent dit verzwakking en verslapping van het overheidszegg.

Wij achten het dure plicht om daar de aandacht op te vestigen.

• • •

Wanneer Het Vrije Volk in zijn artikel zegt, dat de V.V.D. „iets tegen de vakbeweging” heeft, dan is dit eenvoudig een volslagen onjuiste bewering. Wij wensen aan zulk een opmerking dan ook geen enkel woord meer te wijden. Wel willen wij nog iets zeggen over een artikel in het dagblad Trouw van Maandag j.l. In dat artikel is de parlementaire redacteur van dat blad gaan penzen over de kabinetsformatie. Blijkbaar is hij ook gaan dromen want voor deze schrijver betekent het communiqué van het hoofdbestuur, dat de V.V.D. hiermede een streep haalt „door het bijzonder vruchtbare overleg, dat na de oorlog door de Stichting van de Arbeid tussen werkgevers en werkne-

mers en tussen deze stichting en de regering tot stand kwam”.

Nu hadden wij al eens eerder iets dergelijks gelezen, maar waren er maar aan voorbij gegaan; men kan niet tegen elke misvatting ingaan. Wanneer echter een blad als Trouw er ook al blijk van geeft niet meer te kunnen lezen, dan willen wij toch wel met alle nadruk zeggen, dat de boven weergegeven passage op hetgeen in het hoofdbestuurscommuniqué staat, gelijk een tang op een varken slaat. Dat overleg in de Stichting van de Arbeid achten wij van het hoogste belang en men kan toch waarlijk weten dat zeer vooraanstaande liberalen haar mede in het leven hebben geroepen. Eén van de leden onzer Eerste Kamerfractie, prof. mr A. N. Molenaar — om nu maar heel dicht bij huis te blijven — is aan de gedachte van samenwerking tussen werkgevers en werknemers in deze vorm bepaald niet onschuldig! Integendeel, hem komt de eer van het vaderschap toe!

Was Trouw er met de weergegeven passage volslagen naast, toen wij in dat blad lezen over „de reactionnaire houding van de V.V.D.” hebben wij gedacht: „Och, kijk nu eens. Daar begint Trouw in het kielzog van Het Vrije Volk te varen en de V.V.D. ook al bij „de reactie” in te delen! Wij zouden willen zeggen, dat zulk een houding Trouw toch niet staat.

Meer willen wij er bepaald niet van zeggen, want wij begrijpen dat ieder wel eens een foutje maakt.

• • •

In het stuk van Trouw stond voorts een veroordeling van het door de heer Vorrink gesprokene over samenwerking met de anti-revolutionairen. Op een feestvergadering van de Partij van de Arbeid had, zoals bekend, de heer Vorrink nogal sympathie aan de dag gelegd voor de heer Ruppert, voorzitter van het Christelijk Nationaal Vakverbond. „Wanneer er meer van zulke lieden in de A.R. Partij zijn, dan zijn dat mensen met wie wij kunnen samenwerken”, zo had hij gezegd. Trouw is daar, terecht, zeer boos over. Ja, dit blad noemt de discriminatie, die de heer Vorrink ten aanzien van de A.R. toepast even onaanvaardbaar als de critiek uit het communiqué van de V.V.D.! Overigens heeft de heer Vorrink van zijn opmerkingen geen consequenties op staatkundig terrein gezien, maar ja, de heer Vorrink is socialist en dus... is hij goed en wordt hem alles vergeven.

Tenslotte heeft Trouw ons een bijzonder genoeg gedaan. Het blad heeft ons „het lelijke eendje” genoemd. Wel, dat laten wij ons gaarne aanleunen. Het beeld is immers ontleend aan een sprookje van Andersen: „Het lelijke jonge eendje”. Daarin wordt verhaald hoe een eend een ei uitbroedde, waaruit een wezentje kwam, dat onbekend was in de eendenfamilie. Het werd dan ook slecht behandeld, het werd gebeten en gestoter en voor de gek gehouden. En iedereen jaagde het op. Maar het geplaagde beestje ontwikkelde zich ondanks achtervolging en hoon. Eindelijk werd het herkend, het was een zwaan. Toen kwam ook de erkenning en zeide ieder „dat hij de mooiste van alle mooie vogels was”.

Wij hebben dus tegen de vergelijking met het lelijke eendje bepaald geen bezwaar.

K.

☆ parlementaire flitsen ☆

Kweekschoolwet van Minister Rutten vond ook in de Eerste Kamer een goed onthaal

De sociale positie van de onderwijzer — Tweeërlei bevoegdheid — Het amendement-Roosjen — Maatregelen voor de „ontwikkelingsgebieden” in het Oosten en Zuiden — Buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag — Speciale bevoegdheden voor de minister-president?

Tot de onderwerpen, welke de Eerste Kamer voor haar ontbinding nog te behandelen kreeg, behoorde er een, dat (afgezien van de aantekening voor de communisten, dat zij tegen waren) algemeen bijzonder grote instemming vond, namelijk het ontwerp Kweekschoolwet. Ook de woordvoerder van onze fractie, mr Wendelaar, zwaaide minister Rutten lof toe, dat hij eindelijk het ontwerp voor een Kweekschoolwet tot in deze Kamer had weten te brengen.

Terecht wees de heer Wendelaar er nog eens op, dat de opvoeding van onze aanstaande onderwijzers een zeer belangrijke aangelegenheid is, omdat de lagere school voor een aanzienlijk deel van ons volk de allerbelangrijkste (en zelfs de enige) school blijft.

Het percentage leerlingen van de lagere school, dat nadien nog voortgezet onderwijs in enigerlei vorm geniet, bedroeg in 1948 immers nog slechts 8. Dat is een grote vooruitgang vergeleken bij het jaar 1880, toen nog slechts 1 pct. van de leerlingen „doorleerde” (in 1934 bedroeg dat percentage 4 en in 1940 reeds 6), maar het betekent toch ook, dat nog altijd voor ruim 90 pct. van de leerlingen het lager onderwijs tevens eindonderwijs is.

Reeds Plato, zo bracht de heer Wendelaar in herinnering, heeft geschreven, dat zij, die bij het onderwijs zijn betrokken, de „belangrijkste stand” in de maatschappij vormen. Nu verheugde het spreker, dat naar zijn overtuiging ook door dit ontwerp op de duur weer een verbetering in de sociale positie van de onderwijzer zou intreden, maar het is de vraag of deze verbetering ver genoeg gaat. In ieder geval, zo stelde hij vast, zullen wij bij voortduring onze aandacht moeten blijven geven om in die richting ook verder werkzaam te zijn.

Wel achtte de heer Wendelaar het jammer, dat de tweeërlei bevoegdheid in het kader van dit wetsontwerp was opgenomen.

Ook de gekozen terminologie: akte van bekwaamheid als onderwijzer en daarnaast: akte van bekwaamheid als „volledig bevoegd onderwijzer”, vond hij minder gelukkig, maar de minister verzekerde, dat men er niet in geslaagd was, betere aanduidingen te vinden.

Het blijft echter jammer, dat een aantal van de leerlingen der kweek-scholen na de vier jaar studie het er bij zal laten, waarbij dan financiële overwegingen dikwijls wel de doorslag zullen geven.

En derde opmerking betref uiteraard het in de Tweede Kamer „rechts” tegen „links” aangenomen amendement-Roosjen, waaraan wij destijds de nodige aandacht hebben gewijd (men zie: Overdrukken, pag. 37).

Het speet de heer Wendelaar zeer, dat aldus aan de schoolstrijd opnieuw voedsel was gegeven en dat bovendien nog volkomen onnodig.

De minister had het amendement-Roosjen, dat ook voor de Rijkskweek-scholen een minimum-aantal leerlingen wilde vastleggen, zelf ook bestreden en de heer Wendelaar achtte de door de bewindsman aangevoerde argumenten zeer klemmend.

Voor de Rijkskweek-scholen blijft immers de minister altijd volledig verantwoordelijk en hij kan dus te allen tijde voor een onnodig geachte oprichting ter verantwoording worden geroepen. Bovendien speelt ook hier weer het argument, dat de openbare school, óók de openbare kweek-school, een vluchttheuvel is voor minderheden in bepaalde streken.

Men kan zich voorstellen, dat in een overwegend rooms-katholieke streek de enkele protestanten, die daar wonen, hun kinderen liever naar 'n openbare dan naar een r.k. kweek-school zouden sturen en voor het omgekeerde geval geldt precies hetzelfde.

Al kon de heer Wendelaar met nadruk verklaren, dat hij zelf ook helemaal geen groot voorstander van kleine schooltjes was, dat neemt niet weg, dat in ieder geval alleen reeds op grond van dat „vluchttheuvel”-argument dus de mogelijkheid diende open te staan voor de minister om hier in eerste aanleg zelf te beslissen.

Voor het overige echter erkende ook onze woordvoerder, zoals wij in de aanvang reeds hebben vermeld, dat dit wetsontwerp een grote verbetering betekende, zodat hij en zijn fractiegenoten er gaarne hun stem aan gaven.

De algemene instemming, waarover wij boven schreven met betrekking tot het ontwerp Kweek-

schoolwet, geldt eveneens voor de drie ontwerpen tot deelneming van 't Rijk in de uitvoering van de eerste fase van de ontwikkelingsplannen voor diverse delen van het land, in het bijzonder in het Oosten en Zuiden.

In zoverre was hier de instemming met deze eveneens zonder hoofdelijke stemming aangenomen ontwerpen zelfs nog iets groter, dat ook de communisten eens geen aantekening van hun tegenstem verzochten.

Mr De Vos van Steenwijk, die hierover namens onze fractie het woord voerde, achtte de maatregelen, die geen ondoeltreffende binnenlandse migratie inhouden, maar verbetering van het „industriële klimaat” voor de z.g. „ontwikkelingsgebieden” bedoelen, zeer juist.

Voorwaarde is echter tevens, dat iedere streek ook zelf de zaak aanpakt en zorgt, dat de plaatselijke toestanden worden verbeterd. En bovendien moet er natuurlijk bereidheid zijn van de industrie om zich daar te vestigen.

Onze woordvoerder wees daarbij als voorbeeld op Emmen, waar zowel het krachtdadige optreden van het Gemeentebestuur en in 't bijzonder van de burgemeester, als de „public spirit” van een groot concern om zich daar (niet uitsluitend op grond van het eigenbelang) te vestigen, in zekere zin een keerpunt in de economische situatie hebben weten te bereiken.

Om deze „public spirit” in de hand te werken, zal echter een vlotte medewerking van de overheid bij de uitvoering nodig zijn, hetgeen in het

geval Emmen niet in alle opzichten het geval was. Dit was geen verwijt aan het Departement van Economische Zaken.

De heer De Vos legde er intendeel de nadruk op, dat de ambtenaren van dit Departement zich hier uitstekend van hun taak hadden gekweten en dat niets hun teveel was geweest om nieuwe maatregelen te bedenken.

Maar, zo zei onze woordvoerder, de minister van Economische Zaken kan nu eenmaal niet alles.

„De Staat is nu eenmaal een monster met vele koppen. Wanneer men zich van één kop heeft bevrijd, dan wordt men door een andere kop weer in de nek gebeten. Dat wordt steeds erger naarmate het aantal Departementen zich uitbreidt, want bij ieder Departement, dat er nieuw bijkomt, komt er weer een nieuwe kop met een grote bek bij.”

Dit laatste slaat, zo voegde mr De Vos daaraan toe, natuurlijk niet op de persoon van de minister, maar is uitsluitend een toepassing op de voorgenomde beeldspraak.

Hij bedoelde ermee, dat, wanneer de minister van Economische Zaken maatregelen treft, men maar moet afwachten, of ook de andere Departementen daartoe kunnen medewerken.

In ieder geval zal men er rekening mede moeten houden, dat de industrieën nergens zo kopschuw van worden als van gezeur met administratieve voorschriften en formaliteiten en van het aflopen der Departementen om daaraan een mouw te passen. Zij zijn vaak liever bereid om zelf een wat groter aandeel in de kosten bij te dragen, als het maar opschiet.

Een groot bedrijf, de A.K.U., zei in Juni 1950: wij openen onze Enkalon-fabriek te Emmen op 1 Januari 1952. Dit is geschied, doch in weerwil van allerlei moeilijkheden. Het is dan wel teleurstellend, wanneer — niet door het Departement van Economische Zaken — er telkens weer belemmeringen komen in de uitvoering van verschillende zaken, die bij de afspraken tevoren vastgesteld waren.

Tenslotte ging de heer De Vos van Steenwijk nog uitvoerig in op de moeilijke omstandigheden van het Rijk van Nijmegen en het Land van Maas en Waal en de Bommelerwaard.

Het ontwerp Buitengewone bevoegdheden burgerlijk gezag werd aangenomen met 28 tegen 2 communistische stemmen. Ook onze V.V.D.-fractie stemde dus voor. Uiteraard niet met enthousiasme, maar wel overtuigd van de noodzaak.

Natuurlijk lag de mogelijkheid, personen te interneren (zij het alleen onder buitengewone omstandigheden en gebonden aan allerlei voorwaarden, waarbij ook de goedkeuring van de Staten-Generaal van het voortduren van die toestand) de heer Wendelaar, zoals hij het noemde „zwaar op de maag”.

Men vergeet echter niet, dat ook krachtens de reeds meer dan een halve eeuw oude Wet op de Staat van Oorlog en op de Staat van Beleg personen „in bewaring gesteld” konden worden.

Wie de zaak nuchter beziet, moet dan ook erkennen, dat, zoals de heer Wendelaar vervolgens opmerkte, het

DEZE BURGER

loopt rond met het afschuwelijke, onpolitieke en on-actuele denkbeeld, dat er een tijd zal komen, dat alle opwinding en alle schrijverij over de samenstelling van het kabinet, onhoorbaar zal zijn verzand op de brede kust van de tijd.

Dat over vijfduizend jaar — behalve de danmalige parlementaire correspondenten van de danmalige dagbladen (als er dan nog dagbladen zullen bestaan en het nieuws dan niet in elke huiskamer getoeterd wordt, als er dan nog huiskamers bestaan) — ik zeg dat over vijfduizend jaar, behalve de danmalige oudheidkundigen, niemand meer enig begrip, laat staan medeleven zal tonen voor wat wij in het diepst van onze staatkundige ziel moeten meemaken.

Ik loop zelfs met de afschuwelijke gedachte rond dat over vijfduizend jaar alle felle kleurschakeringen van nu tot één vale, onwezenlijke tint verschoten en in elkaar gevloeid zullen zijn en dat, wanneer in 6952 een zoon aan zijn vader vragen zal: „welk verschil was er vijfduizend jaar geleden tussen barones Ploeg-Ploeg, freule Wittewaal van Stoetwegen en burggravin Ten de l'Eau, zelfs pa het niet weten zal.

Ik heb nu al de grootste moeite met het verschil tussen Keezen en Bier- en Broodvolk, laat staan dat ze dan nauwkeurig Schmal van Zandt zullen kunnen onderscheiden en — two cheers for democracy! — Jacques de Kadt van Tom de Poes.

Nu klinkt dat nogal oneerbiedig, maar ik wil wedden dat ze reeds in 5952 niet meer goed van Dis van Schouten en Romme van Ruygers zullen kunnen onderscheiden.

Laat ons dus, met 't wijs gelaat naar de eeuwigheid gewend, de kabinetsformatie bezien met de ondoorgroendelijke glimlach die het voorrecht der wijzen is.

Misschien dat, reeds in 3952, niemand meer weet dat slechts tweeduizend jaren her Tilanus op zijn fiets dwars door de zorgelijkheid reed van

DEZE BURGER.

★ van WEEK tot WEEK ★

Spijtig Conflict

Vooropstellend, dat wij in het conflict, dat de heer Vogt met het A.V.R.O.-bestuur heeft gehad, geen partij willen kiezen, moet het ons van het hart, dat wij dit conflict met zeer velen in den lande in hoge mate betreuren.

Het heeft er toe geleid, dat de directeur van de A.V.R.O. op de meest korte termijn ontslag heeft gevraagd en dit op de meest eervolle wijze heeft gekregen.

Hiermede is aan het levenswerk van de heer Vogt — de grondlegger van een onzer eerste en grootste radio-organisaties in Nederland — een abrupt einde gekomen.

De besluiten, die thans zijn gevallen, zijn inmiddels helaas onherroepelijk gebleken. Het aftreden van de heer Vogt betekent niet alleen een verlies voor de A.V.R.O., maar voor het gehele rationale radioleven, waarop hij in de loop der jaren zo zeer zijn stempel had gezet.

Immers, zijn heengaan als directeur van de A.V.R.O. houdt tevens in, dat hij zal terugtreden in zijn functies, die hij uit hoofd van zijn directeurschap van de A.V.R.O. bekleedde bij de Nederlandse Radio Unie, de Nederlandse Televisie Stichting en de Radio- en Televisieraad.

Wij hebben de beweegredenen, die de heer Vogt tot dit ingrijpende besluit hebben geleid, inmiddels te eerbiedigen, maar hadden met zeer vele luisteraars in den lande gaarne gezien, dat de ontwikkeling van deze zaak in andere, d.w.z. in goedelijker banen was geleid.

Loonpolitiek (I)

Op de algemene vergadering die het Christelijk Nationaal Vakverbond de vorige week te Utrecht hield, heeft zijn voorzitter, de heer M. Ruppert, een belangrijke — wij zouden haast zeggen opzienbarende — verklaring inzake de loonpolitiek afgelegd. Opzienbarende, niet zo zeer om de inhoud van deze verklaring, doch zeker wel om het tijdstip waarop deze verklaring werd afgelegd.

Het zal de lezer duidelijk zijn, dat wij hier doelen op de kabinetsformatie, waartoe de voorbereidingen nog in volle gang waren toen de heer Ruppert zijn verklaring aflegde.

De voorzitter van het C.N.V. zeide o.m., dat, indien het herstel van het monetaire evenwicht van meer duurzame aard mocht blijken te zijn, hij het ogenblik gekomen achtte, waarop de christelijke vakbeweging antwoord zal moeten geven op de vraag, of de huidige centrale loonbeheersing gecontinueerd diende te worden.

De heer Ruppert was van oordeel, dat het onvermijdelijk globale karakter van een centraal geleide loonpolitiek in onvoldoende mate rekening houdt met de differentiatie in het bedrijfsleven, waardoor zowel aan ondernemers, als aan arbeiderszijde spanningen worden opgeroepen, die alleen een kortzichtig beleid kan negeren. Een bezinning op de huidige loonpolitiek, achtte de voorzitter van het C.N.V. dan ook geboden, waarbij het vooral zal gaan om een grotere mate van vrijheid zonder elke coördinatie prijs te geven.

Loonpolitiek (II)

Op zichzelf behoeft bovenstaande verklaring geen verwondering te wekken, omdat het niet geheel ondenkbaar was, dat het C.N.V. zich aldus over het vraagstuk der loonpolitiek in het openbaar zou uitspreken. Gezien tegen de achtergrond van de kabinetsformatie — althans in het stadium der voorbereidingen waarin deze verkeerde op het moment dat deze verklaring werd afgelegd — draagt zij, zoals reeds opgemerkt, een opzienbarende karakter.

Op het moment, dat wij deze regels schrijven, bevindt zich de kabinetsformatie nog steeds in

een voorbereidend stadium en behoort het niet tot de onmogelijkheden, dat zowel de A.R. als de C.H. mee deel zullen uitmaken van de nieuwe regering.

Wij kunnen ons nauwelijks voorstellen, dat bij deze voorbereidende besprekingen, die tot een definitieve kabinetsformatie moeten leiden, het standpunt dat de christelijke vakbeweging inneemt niet zou zijn gehoord.

De christelijke vakbeweging neemt met betrekking tot de te volgen loonpolitiek in ons land wel een geheel ander standpunt in dan 't socialistische Nederlands Verbond van Vakverenigingen, dat zich steeds een warm — en vooral principieel — voorstander van een gerichte loonpolitiek heeft getoond. In hoeverre deze tegengestelde meningen bij de kabinetsformatie enige rol van betekenis zullen spelen, dient inmiddels te worden afgewacht.

Loonpolitiek (III)

Afgezien van de vraag, of de verklaring van de heer Ruppert met betrekking tot de in ons land te voeren loonpolitiek eventueel de moeilijkheden tot het vormen van een kabinet zal verscherpen, is het van het grootste belang van deze verklaring kennis te nemen.

Het moet n.l. op zich zelf reeds verheugend worden geacht, dat uit de boezem der vakbeweging stemmen opgaan, die erkennen, dat de tot dusverre gevoerde geleide loonpolitiek in ons land zowel voor arbeiders, als ondernemers zeer grote bezwaren inhoudt.

Zij leidt tot een onnodige en niet verantwoorde verstarring in het bedrijfsleven, waarbij vooral het probleem van de opvoering der productiviteit in het gedrang komt.

Grotere vrijheid is op dit stuk ontegenzeggelijk geboden en het is daarom, dat wij met veel belangstelling afwachten welke rol de christelijke vakbeweging in dit opzicht zal gaan spelen.

Van belang is eveneens te weten, welk standpunt de Katholieke Vakbeweging in deze zal gaan innemen. Kortom, hier ligt een actueel vraagstuk, dat ongetwijfeld — vooral voor de nabije toekomst — onze volle aandacht verdient.

Smart of glimlach?

Hoezeer in de Nederlandse Antillen de democratie — en de nog pas zo kort in haar naam, verworven vrijheden — in de kinderschoenen staat, is onlangs weer eens zeer duidelijk en ook zeer pijnlijk gebleken.

Het Arubaanse Statenlid, de heer Henny Eman, die, als overblijvende van de Ronde Tafel Conferentie, nog prinsheerlijk en met de hoed achter op het hoofd, door Den Haag wandelt, is vorige week door het Antilliaanse Hof van Justitie tot een week hechtenis veroordeeld, wegens belediging van zijn politieke opponent, de heer Iransquin.

Deshalve heeft de heer W. A. M. Lampe, notaris op Aruba en Antilliaans Landsminister van Justitie, uit dit laatste, hoge, ambt ontslag gevraagd.

Waarom? Omdat de heer Lampe partijgenoot van de heer Eman is en omdat beider partij (de Arubaanse Volkspartij), verontwaardigd is over het over de heer Eman gevelde vonnis.

Met andere woorden: de partij is boos op de partijgenoot-minister, omdat deze het vonnis niet heeft voorkomen!

Landsminister Lampe heeft openlijk (aan het A.N.P.) verklaard: „Men eiste van mij inmenging in een justitiële aangelegenheid. Ik wens echter te handelen volgens mijn eed en volgens mijn geweten. Als landsminister kan ik onmogelijk invloed uitoefenen op de rechter. Nu mijn partij mij niet meer steunt treed ik af”.

Deze primitieve „staatkundige”, „politieke” dingen geschieden in de Nederlandse Antillen.

De scheiding der drie machten is daar, zo men

ziet, een nog niet aanvaarde, een zelfs nog niet begrepen zaak.

Het is zonderling dit, anno 1952, te moeten constateren.

En al naar gelang van Uw innerlijke gesteldheid kunt ge erop reageren.

Ge kunt „schandelijk” roepen en zeggen: „dit is nu onze gelijkwaardige partner aan de Ronde Tafel”.

Ge kunt ook glimlachen en zeggen: „ook de Democratie kent haar tijdperk van jeugdige overmoed en onkunde. De loop der jaren zal verbetering en rijpheid brengen”.

Maar toch is het nuttig bij zonderlinge gebeurtenissen als deze een ogenblik stil te staan en er onze gedachten over te laten gaan.

Oók hier, in het Rijk in Europa.

Duidelijke politiek (I)

Prof. Romme heeft zich dezer dagen voor de niet eenvoudige taak gesteld, de politiek van de K.V.P. te verdedigen in een hoofdartikel in de Volkskrant, waarboven hij het opschrift „duidelijke politiek” plaatste. Of hij zijn lezers in dit artikel heeft kunnen overtuigen, hoe „duidelijk” de politiek van de K.V.P. was en is, weten wij niet en het gehele betoog zou ons ook minder hebben geïnteresseerd, ware het niet, dat ook de „liberalen” er weer eens met de haren zijn bijgesleept om aan te tonen hoe „duidelijk” de K.V.P. toch wel was en hoe „onduidelijk” de V.V.D.

Zo schrijft prof. Romme o.m.: „En de politiek van de katholieke, die algemene overheidsleiding moet verbinden met het vrije zelfdoen der burgers, is ongetwijfeld moeilijker dan de politiek van de socialist, die van overheidsleiding maar niet genoeg kan krijgen, of dan de politiek van de liberaal die, even eenzijdig, alle nadruk legt op wat hij vrijheid gelieft te noemen”.

Welnu, velen zullen zich met ons over een dergelijke oppervlakkige behandeling van zaken verbazen.

Buitendien lijkt het ons wel een zeer gevaarlijk experiment, als men boter op zijn hoofd heeft om in het fel schijnende politieke zonnetje te gaan staan.

Wij mogen hierbij zeer nadrukkelijk aantekenen, dat de V.V.D. over de begrippen „vrijheid” en „overheidsleiding” wel enigszins anders denkt dan prof. Romme het zijn lezers in de Volkskrant wil doen voorkomen.

Zeer duidelijk staat in ons beginselprogramma in artikel 16 vermeld:

„Erkennende, dat het ingrijpen der overheid in de tegenwoordige maatschappelijke verhoudingen niet kan worden gemist, oordeelt de Partij tevens, dat het doel van het overheidsbeleid moet zijn rechtstreekse overheidsbemoediging zoveel mogelijk overbodig te maken, opdat de overheid zich op den duur zal kunnen beperken tot een taak van toezicht, waarbij zij als hoedster van het algemeen belang corrigerend ingrijpt, wanneer maatschappelijke organisaties door te eenzijdig te letten op het groepsbelang, het algemeen belang dreigen te schaden”.

Dit is heel wat anders, dan prof. Romme zijn lezers voorhoudt.

Duidelijke politiek (II)

Wij vragen ons voorts af, of prof. Romme de praktische politiek van de K.V.P. ten aanzien van de overheidsinmenging is vergeten. Was het niet de K.V.P. die het socialistische dirigisme mogelijk maakte?

Is het niet de K.V.P. geweest, die er met de socialisten toe heeft meegewerkt dat het overheidsingrijpen veel verder is gegaan dan wenselijk is. Men denke maar aan de steun, die de K.V.P. aan de socialist Liefstinck heeft geboden om de Wet Toezicht Credietwezen aangenomen te krijgen.

Inderdaad, de politiek van de K.V.P. heeft in dit opzicht niet veel aan duidelijkheid te wensen overgelaten.

Wij kunnen dan ook nauwelijks aannemen, dat prof. Romme met succes op het weinig ontwikkelde geheugen van zijn lezers heeft gespeculeerd.

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2).

ontwerp eigenlijk geen verzwarende van de toestand brengt, doch veeleer een fijner nuancerende. De burgerlijke uitzonderingstoestand, welke thans mogelijk wordt is — dat staat vast — minder ingrijpend dan de Staat van Oorlog en Beleg.

...

De heer Wendelaar nam zich nog veel moeite, om nogmaals aan te tonen, dat de Russische dreiging niet alleen, maar vooral ook de overtuiging, dat een vijfde colonne helaas onder ons volk zal klaar staan om, als de bolsjewistische machthebber inderdaad mocht aanvallen, haar ondermijnende werk te doen, tot het tijdig nemen van maatregelen van tegenweer noopt.

Bepaald belangwekkend was de gedachtenwisseling, welke mr Wendelaar met minister Beel voerde over 't feit, dat volgens het ontwerp de invoering van de daarin voorziene bijzondere maatregelen zal geschieden op voordracht van de minister-president.

Hier maakte de heer Wendelaar ernstig principieel bezwaar, dat aldus getornd werd aan dat beginsel van ons staatsrecht, dat alle ministers volkomen gelijk zijn in hun positie tegenover elkander.

Er moet niet één minister zijn, die een praeponderante positie inneemt. Natuurlijk moet er een voorzitter van de ministerraad zijn, maar de verantwoordelijkheid op dit terrein naar buiten moet liggen bij de minister, die nu eenmaal op dit punt bevoegd is, en dat is, naar uit deze wet blijkt, de minister van Binnenlandse Zaken.

Minister Beel lichtte dit aldus toe, dat in feite was bedoeld, dat hier de

ministerraad moest worden gehoord. Maar waarom dat dan niet met zoveel woorden vermeld?

Inderdaad zijn er reeds enkele andere gevallen, waarin aan de „minister-president” bijzondere bevoegdheden zijn toegekend, zoals de minister opmerkte, maar de heer Wendelaar antwoordde elegant, maar tegelijk scherp: „Pour Monsieur le Bureau is het precedent wel het krachtigste motief, dat hij in stelling kan brengen, dat kan ik niet ontkennen; maar ik stel daar tegenover, dat een verkeerd precedent voor mij niet doorslaggevend is. Ik meen namelijk, dat in de door de minister genoemde gevallen ook niet het juiste systeem is gevolgd”.

...

Dat de heer Wendelaar in een opdragen van de voordracht aan de Kroon aan de minister-president ook een zeker gevaar zag, lichte hij

nog toe aan de hand van een voorbeeld uit 1914.

De opperbevelhebber, generaal Snijders, was toen benoemd op voordracht van de minister-president. En toen hij nu onenigheden kreeg met de minister van Oorlog, werd diens gezag gruwelijk aangetast doordat de generaal zich er bij voortdurende op beriep, dat hij was benoemd op voordracht van de minister-president, zodat hij met de minister van Oorlog naar zijn mening niet had te maken, maar alleen met de ministerraad.

Het aardige was hier, dat minister Beel bij de replieken kwam verklaren, dat hij het met de heer Wendelaar tenslotte volkomen eens was, en dat hij hoopte, dat bij de wijziging van de Oorlogswet zou kunnen worden overwogen, op welke wijze de formulering van de verhouding tussen de minister-president en de minister, die op dit gebied een eigen verantwoordelijkheid heeft, beter tot haar recht komt.

Wat het Liberalisme ons volk schonk

Liberales ministers bouwden aan de steunpilaren van onze nationale samenleving

Dezer dagen bladerden wij in oude paperassen. In het blad „De Vrijheid” van 1 Juni 1927, destijds onder de journalistieke leiding van Mr J. J. van Bolhuis staande, zagen wij een lijst van wetten door liberale ministers tot stand gebracht. Het overzicht was samengesteld door de bekende journalist D. Hans. Wij hebben gemeend deze lijst nog eens in ons blad te moeten opnemen, waarbij wel uitdrukkelijk aangetekend moet worden dat deze lijst 25 jaar geleden werd gepubliceerd en dat dus uit de laatste 25-jarige periode niets is opgenomen. Van de wetten van liberale ministers uit deze tijd wordt er dus niets in gevonden, zodat het werk van jhr van Lidth de Jeude, mr Oud en mr Stikker er niet in vermeld is. Overigens mag nog best eens herinnerd worden aan hetgeen vorige liberale geslachten hebben gedaan. De lijst is in verschillende groepen verdeeld met het jaar van aanneming der diverse wetten en de naam van de minister, die ze voorstelde en aangenomen wist te krijgen.

I. REGERINGSVORM

Grondwet	1848 Thorbecke ¹⁾
met:	
Rechtstreeksche verkiezingen	„ „
Ministerieele verantwoordelijkheid	„ „
Parlementaire onschendbaarheid	„ „
Eerste Kamer gekozen door Prov. Staten	„ „
Openbaarheid vergaderingen Eerste Kamer	„ „
Ontbindingsrecht	„ „
Recht van Enquête Tweede Kamer	„ „
Recht van interpellatie Staten-Generaal	„ „
Vrijheid van Drukkers	„ „
Vrijheid Vereeniging en Vergadering	„ „
Vrijheid van Onderwijs	„ „
Provinciale Wet	1850 Thorbecke
Gemeentewet	1851 Thorbecke

II. KIESRECHT.

Direct Kiesrecht	1848 Thorbecke
Kieswet	1850 Thorbecke
Herziening Kiestabel	1877 Kappeyne
Kieswet	1896 Van Houten
Herziening Kieswet (uitbreiding kiesrecht)	1900 Borgesius
Algemeen mannen-kiesrecht	1917 Cort v. d. Linden
Mogelijkheid vrouwen-kiesrecht	1917 Cort v. d. Linden

III. ONDERWIJS

Vrijheid van Onderwijs	1848 Thorbecke
Wet Middelbaar Onderwijs	1863 Thorbecke

Wet Lager Onderwijs	1878 Kappeyne
Subsidiewet-Mackay	1889 „ „ ²⁾
Leerplichtwet	1900 Borgesius
Subsidieverhoging	1901 Borgesius
Financieele Gelijkstelling	1917 Cort v. d. Linden

IV. BELASTING-POLITIEK.

Afschaffing of vermindering accijnzen:	
Zout-suiker	1852 Van Bosse
Schape- en varkensvleesch	1852 Van Bosse
Brandstoffen	1863 Betz
Zout-zeep	1893 Pierson
Afschaffing Dagbladzegel	1869 Van Bosse
Invoering Draagkracht-beginsel	1892 Pierson
Grondbelasting	1892 Pierson
Bedrijfsbelasting	1892 Pierson
Vermogensbelasting	1892 Pierson
Personeele Belasting	1896 Sprenger v. Eyk
Codificatie Muntwetgeving	1901 Pierson
Vrijhandelsbepalingen Allerlei ministers

V. SOCIALE WETGEVING.

Opheffing strafbepalingen tegen staking	1872 Jolles
Wet-Kinderarbeid	1874 Van Houten ³⁾
Enquête-arbeidstoestanden	1883 Borgesius c.s.
Veiligheidswet	1895 v. d. Sleyden
Kinderwetten	1899 Cort v. d. Linden
Ongevallen-wet	1900 Lely
Woning-wet	1900 Borgesius
Arbeidscontract	1906 Van Raalte

VI. ECONOMISCHE, LANDBOUW- en VERKEERSPOLITIEK.

Wet-Brievenvervoer	1850 Van Bosse
Scheepvaartwetten	1850 Van Bosse
Wet Jacht en Visscherij	1852 Thorbecke
Telegraafwet	1852 Thorbecke
Nieuwe Tariefwet	1861 Van Bosse
Wet-Nieuwe Waterweg	1863 Thorbecke
Wet-Noordzeekanaal	1863 Thorbecke
Spoorweg-exploitatie-wet	1863 Thorbecke
Spoorweg-uitbreiding verschillende
Locaal-spoor en Tramweg-net	1900 Lely
Nieuwe Waterstaats-wetgeving	1900 Lely
Ontginning Steenkolen	1901 Pierson en Lely
Tiendwet	1906 Veegens
Landarbeiderswet	1918 Posthuma
Zuiderzeewet	1918 Lely

VII. HYGIENISCHE POLITIEK.

Geneeskundige Wetten	1865 Thorbecke
Wet-Besmettelijke Ziekten	1872 Geertsema
Gezondheidswet	1900 Borgesius

VIII. MILITAIRE POLITIEK.

Vestingwet	1874 Weitzel
Afschaffing Plaatsvervanging	
(Pers. Dienstplicht)	
Legerwet	1898 Eland
Bezuinigings-maatregelen	1901 Eland
Weermacht-versterking Staal en anderen
Mobilisatie-tijd	1914 e.v. Bosboom-Rambonnet

IX. KOLONIALE WETGEVING.

Bestuursreglement West-Indië	1865 Uhlenbeck
Agrarische Wet	1870 De Waal
Afschaffing gedwongen suiker-cultuur	1870 De Waal
Afschaffing Preanger-Stelsel	1871 De Waal
Afschaffing differentieele rechten	1872 Fransen
	v. d. Putte
Afschaffing gedwongen koffie-cultuur	1892 Van Dedem
Wijziging Comptabiliteitswet	1895 Bergsma
Invoering Opium-Regie	1898 Cremer
Indische Mijnwet	1900 Cremer
Onderwijs-hervorming	1906 Fock
Instelling Volksraad	1916 Pleyte

X. ALLERLEI.

Wet-Nederlandschap	1850 Thorbecke
Onteigeningswet	1851 Thorbecke
Emancipatiewetten (Afschaffing Slavernij)	1862 Loudon
Wet-Maten en Gewichten	1869 Fock Sr.
Afschaffing Doodstraf	1870 Van Lilaar
Wijziging Armenwet	1870 Fock Sr.
Wijziging Postwet	1870 Van Bosse
Faillissementswet	1892 Smidt
Stoomwet	1896 v. d. Sleyden
Wet-Kamers van Arbeid	1897 v. d. Kaay
Crisis-wetgeving	1914—1918 Kabinet
	Cort v. d. Linden

Politiek allerlei

Naar het zich laat aanzien, zal de Amerikaanse vrouw bij de komende presidentsverkiezingen een uiterst belangrijke rol spelen, aangezien het aantal vrouwelijke kiesgerechtigden dat der mannelijke kiezers met 2.000.000 overtreft.

In de week van 20—27 Juni verloor het Amerikaanse contingent in Korea 965 man. Sedert November j.l. is het wekelijkse verliescijfer nog niet zo hoog geweest. In totaal bedragen de Amerikaanse verliezen thans 111.576 officieren en manschappen.

Het Witte Huis, dat na een algehele restauratie, waarmee een bedrag van 5.500.000 dollar gemoeid was, onlangs weer voor het publiek werd

opengesteld, trekt een enorm aantal bezoekers. Sedert April komen dagelijks gemiddeld 6000 mensen een kijkje nemen in de ambtswoning van de Amerikaanse president.

De Oostenrijkse Bondskanselier Leopold Figl heeft de Amerikaanse Congresbibliotheek onlangs enige historische documenten ten geschenke gegeven. Het betreft hier een brief van Benjamin Franklin aan de Oostenrijkse gezant in Versailles d.d. 30 Juli 1784 en het origineel van het eerste verdrag tussen de Verenigde Staten en Oostenrijk-Hongarije, gedateerd 27 Augustus 1829.

De communistische partij in Amerika maakt een moeilijke tijd door. In het afgelopen jaar verloor zij een kwart van haar leden waardoor het ledental tot 31.000 is teruggelopen.

In Bratislava werd onlangs een verkoopster uit een boekhandel gearresteerd omdat zij een aantal Tsjechische best-sellers in een „tendentieus” volgorde in de étalage gerangschikt had. De titels luiden:

- Wij willen leven
- Ver van Moskou
- In een zonnig land
- Onder vreemde vlag....

Nog meer bijdragen voor ons verkiezingsfonds

Een pluim voor de gevers

Mevr. Y. S. B. te S. f 5.—; G. A. S.—H. te Z. f 3.—; J. A. te V. f 10.—; A. F. te W. f 10.—; afd. Sommelsdijk V.V.D. f 12.—; Jb. W. te B. f 100.—; A. v. d. W., D. v. d. W., O. A. v. d. W. en M. v. d. W.—v. d. H. te G. f 25.—; afd. Slidrecht V.V.D. f 100.—; A. P. te H. f 10.—; H. A. F. K. te K. a/d Z. f 5.—.

¹⁾ Thorbecke was in 1848 geen minister, maar de Grondwetsherziening was zijn werk, mag allereerst op zijn naam worden gesteld en verschillende van de in 1848 vastgestelde principes heeft hij later als minister in sociale wetten neergelegd.
²⁾ Onder rechts bewind, maar aangenomen door de in grote meerderheid liberale Eerste Kamer, en daarom bij uitzondering hier opgenomen.
³⁾ Van Houten was toen geen minister, maar diende een initiatief-ontwerp in.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals,
Waarn. Red. secr. G. Stempfer.
Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Hoe de zetelverdeling bij de jongste Tweede Kamerverkiezingen tot stand kwam

Het systeem der grootste gemiddelden nader uiteengezet

P.v.d.A. en K.V.P. trokken het grootste voordeel

Bij de jongste verkiezingen voor de Tweede Kamer werden in totaal uitgebracht 5.335.064 geldige stemmen. Gegeven het feit, dat onze Tweede Kamer honderd zetels telt, is het dus niet moeilijk te bepalen hoe groot dit jaar de kiesdeler was, te weten $5.335.064 : 100 = 53.350$.

In onderstaand overzicht geven wij het totaal aantal uitgebrachte geldige stemmen. Deelt men de kiesdeler op het aantal uitgebrachte stemmen voor elke partij, dan is het vrij eenvoudig na te gaan hoeveel zetels elke partij in eerste instantie krijgt. Wij krijgen dan het volgende beeld:

Partijen	Aantal stemmen
P.v.d.A.	1.545.414
K.V.P.	1.529.464
A.R.	603.269
C.H.U.	476.175
V.V.D.	471.005
C.P.N.	328.571
Staatk. Geref.	129.134
K.N.P. (Welter)	144.435
Overige partijen	107.597

	Eerste toewijzing	Stemmenoverschot
P.v.d.A.	28 zetels	51.614
K.V.P.	28 "	35.664
A.R.	11 "	50.277
C.H.U.	8 "	49.375
V.V.D.	8 "	44.205
C.P.N.	6 "	8.471
St. Ger.	2 "	22.434
K.N.P.	2 "	37.735
Overige partijen	—	—

Aldus zijn in eerste aanleg 93 zetels verdeeld. Er blijven dus nog 7 zetels te verdelen over.

Opgemerkt zij nog, dat de kleine splinterpartijen, die ditmaal geen van allen de kiesdeler haalden, automatisch afvallen. De stemmen op deze partijen uitgebracht, zijn volkomen waardeloos, omdat zij ook bij de verdeling van de restzetels niet meetellen.

M.a.w. zij, die hun stem uitbrachten op de Partij voor Recht en Vrijheid, de Socialistische Unie, het Jong Conservatief Verbond, het Gereformeerd Politiek Verbond of de Middenstandspartij, hebben op de samenstelling van de Tweede Kamer geen enkele invloed kunnen uitoefenen, zij het dan in negatieve zin, omdat zij door aldus te stemmen meestal het grootste gemiddelde van die partij hebben geaccentueerd, waartegen men in feite scherp gekant was.

Verdeling van de restzetels

De verdeling van de restzetels geschiedt als volgt:

Nemen wij als voorbeeld de P.v.d.A. Deze partij had dus in eerste instantie 28 zetels behaald. Om nu tot de berekening van de z.g. grootste gemiddelden te komen, geeft men deze partij er een zetel bij (zij het dan op papier); daarna gaat men dit nieuwe aantal zetels (dus 29) delen op het aantal geldige uitgebrachte stemmen dat door deze partij werd behaald.

De uitkomst van deze deling geeft dan het behaalde gemiddelde aan. In het onderhavige geval dus $1.545.414 : 29 = 53.290$. Dit laatste getal is dus het gemiddelde van de P.v.d.A. na toekenning van één restzetel.

Met de K.V.P. gaat men op dezelfde wijze te werk. Men geeft dus de K.V.P. er een restzetel bij en men deelt dit nieuwe aantal zetels op het totaal der geldig uitgebrachte stem-

men dier partij. Men krijgt dus de volgende deling $1.529.464 : 29 = 52.740$. Dit laatste getal is dus het gemiddelde van de K.V.P. na toekenning van één restzetel.

Ten opzichte van de andere partijen wordt een gelijk systeem gevolgd. Nemen wij in dit verband als laatste

Op verzoek van vele lezers geven wij nevenstaand een beschouwing over de wijze waarop de zetelverdeling bij de jongste verkiezingen voor de Tweede Kamer tot stand is gekomen. Vooral de toewijzing van de z.g. rest-zetels schijnt voor velen enige duistere punten te bevatten, die wij in bijgaand overzicht hopen te kunnen wegnemen.

voorbeeld de V.V.D. Ook haar wordt een restzetel toegekend. Berekent men vervolgens haar gemiddelde, dan krijgen wij de navolgende deling: 471.005 (op de V.V.D. uitgebrachte stemmen) gedeeld door haar aantal zetels plus een restzetel (8 plus 1) dus $471.005 : 9 = 52.334$. Dit laatste getal geeft het gemiddelde voor de V.V.D. aan.

Past men dit systeem nu op alle overige partijen toe, dan krijgt men dus het navolgende beeld:

Gemiddelden bij toekenning van 1 restzetel:	
P.v.d.A.	53.290
K.V.P.	52.740
A.R.	50.272
C.H.U.	52.908
V.V.D.	52.334
C.P.N.	46.938
Staatk. Geref.	43.043
K.N.P. (Welter)	48.145

Aldus hebben wij het grootste gemiddelde gevonden voor elke partij na toekenning van een restzetel.

Het systeem van de grootste gemiddelden gaat evenwel niet over één nacht ijs, doch gaat eveneens na wat het gemiddelde voor elke partij is bij toekenning van twee restzetels.

Nemen wij weer als voorbeeld de K.V.P. Kent men haar twee restzetels toe, dan wordt het gemiddelde als volgt berekend. Aantal geldig uitgebrachte stemmen op de K.V.P.: 1.529.464. Aantal in eerste aanleg behaalde zetels 28, toegekend 2 restzetels, dus in totaal 30 zetels; het gemiddelde wordt dan $1.529.464 : 30 = 50.982$.

Bij de P.v.d.A. wordt weer hetzelfde systeem gevolgd met het volgende resultaat:

Gemiddelden bij toekenning van 2 restzetels:	
P.v.d.A.	51.513
K.V.P.	50.982
C.H.U.	47.617
V.V.D.	47.100

Zo kan men ook doorgaan voor de overige partijen. Het zal echter de lezer duidelijk zijn, dat de alsdan bereikte gemiddelden dusdanig laag zijn, dat zij in de toekenning van de zetels geen rol meer spelen.

Hetzelfde kan worden gezegd met betrekking tot de berekening van de gemiddelden nadat 3 restzetels zijn toegewezen.

Bekijkt men nu de staatjes van de gemiddelden verkregen na de toewij-

zing van de eerste en tweede restzetel nauwkeurig, dan ziet men dat op grond van het grootste behaalde gemiddelde, de eerste restzetel werd toegewezen aan de P.v.d.A. (grootste gemiddelde 52.290). De tweede restzetel kwam aan de C.H.U. (grootste gemiddelde 52.908). De derde aan de K.V.P. (grootste gemiddelde 52.740). De vierde aan de V.V.D. (grootste gemiddelde 52.334). De vijfde aan de P.v.d.A. (grootste gemiddelde 51.513). De zesde weer aan de K.V.P. (grootste gemiddelde 50.982) en de zevende en laatste aan de A.R. (grootste gemiddelde 50.272).

Men ziet dus, dat bij het systeem van de grootste gemiddelden het behaalde stemmenoverschot van elke partij geen rol speelt bij de verdeling der restzetels.

Hoe eigenaardig dit systeem overigens werkt, blijkt duidelijk uit het feit, dat de A.R., die na de P.v.d.A. het grootste stemmenoverschot had, met de hakken over de sloot nog een restzetel kreeg toegewezen, terwijl de K.V.P. met een gering stemmenoverschot zelfs op twee restzetels beslag wist te leggen.

Aldus blijkt wel duidelijk, dat het systeem der grootste gemiddelden uitgesproken in 't voordeel der grote partijen werkt.

Uit het bovenstaande moge het nog eens duidelijk aan het licht zijn getreden hoe onverstandig het onder het huidige systeem is, zijn stem aan de kleine splinterpartijen te vergoeien.

Immers, daar de grote partijen bij een klein overschot altijd een goede kans blijven behouden één of meer restzetels toegewezen te krijgen, lopen de kleine partijen gevaar door vermindering van het overschot een zetel te verliezen.

De kleine splinterpartijen werken dus direct in het nadeel van de middelgrote partijen en steunen indirect de grote formaties, die zij (de kleine splinterpartijen) juist niet wensen te steunen.

Moge dit voorbeeld een harde, doch tevens een goede les zijn voor hen die dwaalden. Want ten halve gekeerd is nog altijd beten dan ten hele gedwaald.

G. STEMPHER

De kabinetsformatie en de V.V.D.

Wat de Maasbode ervan denkt

Het communiqué van het hoofdbestuur heeft heel wat stof doen opwaaien en de gedachtenwisseling over de kabinetsformatie is er in zeer sterke mate door beheerst. Een van de beste artikelen troffen wij aan in De Maasbode van Zaterdag j.l., al laten wij geheel in 't midden of de visie van het blad de juiste is.

De Maasbode zegt, dat mr Oud met zijn afgewezen V.V.D. nog steeds door de vaderlandse pers spookt. Het blad herinnert dan aan de vraag die velen stellen: „maar de V.V.D. dan?” En het antwoordt daarop:

„Ons dunkt, dat deze er eenvoudig buiten zal blijven, indien de formateur met deze vier fracties tot overeenstemming zou geraken. Wat echter nog allerminst zeker is. En zouden zij tot deze overeenstemming raken op een basis dus van vier partijen, dan zal de heer Oud het helemaal niet erg vinden daar buiten te blijven om in de oppositie te kunnen gaan. De heer Oud is een te ervaren politicus en — om het eens zeer populair te zeggen — een te oude rot in het politieke vak, dan dat hij bij de uitgifte van het communiqué van zijn partij deze mogelijkheid niet zou hebben voorzien.

Maar wat wilde de heer Oud dan daarmee? Wel, hij heeft reeds vroeger — namelijk bij het uitbreken van de kabinetscrisis in het voorjaar van 1951 — te kennen gegeven de invloed van de Vakcentrale al te sterk te vinden. En de conclusie ligt dan voor de hand, dat hij liever een combinatie wil, waarbij deze invloed aan sterkte zou inboeten. Evenwel deze combinatie is alleen te vinden zonder de P.v.d.A. en dus kan men aannemen, dat de heer Oud streeft naar een combinatie zonder deze partij. Aldus geredeneerd had hij er belang bij de pogingen van de heer Drees zo veel mogelijk te door-

kruisen en zo veel mogelijk ook te bemoeilijken. Dat heeft hij met zijn bekende verklaring ruimschoots gedaan. De heer Oud ziet nu eenmaal liever de derde-machtcombinatie — zonder de derde macht te noemen — met de K.V.P. dan een combinatie met de

sterk aan de arbeiders gebonden P.v.d.A. Tot de eerste combinatie zouden ook de katholieken, die op de heer Welter stemden, meer genegen zijn.

Men kan dergelijke suggesties natuurlijk nimmer met zekerheid stellen, maar de mogelijkheid ligt er zeker in. Mr Oud kent het politieke vak, dat hij leerde aan de voeten van Troelstra en Nolens, te goed om een fout te maken, waardoor hij zou worden uitgesloten van een kabinet, waarvan hij gaarne deel zou uitmaken. Dat zou hem een negatieve uitsluiting opleveren zonder enig positief voordeel. Zo iets is van de heer Oud niet te verwachten. Hij heeft dit politieke spel naar onze mening welbewust gespeeld. Het positieve voordeel, dat hij er in zag was dit, dat hij hoopte met zijn verklaring een P.v.d.A. kabinet te doen mislukken om daarna des te meer kans te maken op een kabinet onder rechtse signatuur. En dus zal hij, zoals alle Nederlanders eerst moeten afwachten wat uiteindelijk het resultaat zal zijn waarmee de fractieleiders na de besprekingen met hun fracties bij de formateur zullen terugkeren. Zou de poging van dr Drees slagen, dan gaat de heer Oud in de oppositie wat hij in het geheel niet onaantrekkelijk zal vinden. Slaagt de poging niet, dan zal hij met de winst, die zijn partij maakte, opnieuw een vinger in de pap krijgen. Er zit aan beide zijden winst voor hem in en hij kan het dus rustig afwachten.”

Zelfs, als men, zoals wij, geloven, dat de Maasbode de zaken niet geheel juist ziet en de voorkeur voor een rechts kabinet bij mr Oud aanwezig acht, terwijl wij van oordeel zijn, dat bij herhaling door de V.V.D. de voorkeur is uitgesproken voor een nationaal kabinet, waarin de vijf constructieve partijen vertegenwoordigd zouden zijn, dan is het toch uiterst nuttig om van een zijde, die stellig niet geneigd zal zijn om het in het bijzonder voor de V.V.D. op te nemen, dit artikel in de Maasbode te lezen.

Leerzame cijfers uit de verkiezingsstrijd

DRENTE VORMT NOG STEEDS HET BOLWERK VAN ONZE PARTIJ

Gestadige winst sedert 1948 in Leeuwarden, Maastricht, Apeldoorn, Amersfoort, Haarlem, Leiden en Zaandam

Indien wij, de voor onze partij zo gunstige verkiezingsuitslagen nader bezien, dan blijkt, dat de provincie Drente, evenals bij de Tweede Kamerverkiezingen van 1948 in haar gebied procentsgewijs voor de grootste V.V.D.-aanhang zorgde te weten 14.8%. Dit betekent, dat bijna een zesde deel van de Drentse bevolking achter de beginselen van de V.V.D. staat.

Vergeleken met de verkiezingen van 1948 moesten wij in Drente een kleine achteruitgang boeken n.l. met 0.9%. Doch zoals reeds opgemerkt, Drente gaat nog steeds aan de kop en wij nemen aan, dat onze partijgenoten en geestverwanten aldaar woonachtig, hun uiterste krachten zullen geven om deze ereplaats te behouden en te versterken. Op de tweede plaats komt de provincie Groningen, die in haar district voor de V.V.D. een aandeel bevocht van 12.7%, hetgeen een vooruitgang betekent vergeleken met 1948 van 0.7%. Noord-Holland neemt de derde plaats in met 11.3%. Hier werd een prachtige vooruitgang geboekt van 1½%. Zuid Holland volgt onmiddellijk op de voet met 11.2% met eveneens een winst van 1½%.

De provincie Utrecht komt op de vijfde plaats met 8.9% en boekte een winst vergeleken met 1948 van 1.3%.

De zesde plaats wordt door de provincie Friesland ingenomen met 8.6%. Zij boekte eveneens een winst van 1.3%.

Op de zevende en achtste plaats komen Gelderland en Overijssel met elk 8.5%. Ook wat de behaalde winst betreft, deden beide provincies niet voor elkaar onder. Elk boekte n.l. een vooruitgang van 0.3%.

Op de negende plaats staat Zeeland met 8%. In dit percentage kwam vergeleken met 1948 geen vooruitgang en wij mogen aannemen, dat onze Zeeuwen het hierbij niet zullen laten zieten.

Op de tiende plaats komt Noord-Brabant met 2% en een winst van 0.4% vergeleken met 1948.

Tenslotte verkreeg Limburg in haar district voor de V.V.D. 0.9% der stemmen tegen 0.8% in 1948.

Hieruit volgt, dat Noord- en Zuid-Holland in hun gebied voor de partij de grootste winst hebben behaald.

Kostbaar materiaal

Wij willen in verband met het bovenstaande de Centrales, Ondercentrales en de afdelingsbesturen van onze partij nogmaals op het hart drukken in eigen gebied niet te verzuimen dergelijke analyses te maken, omdat deze zo veel nuttig materiaal verschaffen niet alleen met het oog op de volgende verkiezingen, doch vooral ook in verband met de te voeren propaganda voor het winnen van leden, en abonné's, op ons weekblad.

Niet ten onrechte merkt een onzer medewerkers elders in ons blad op, dat onze propaganda niet uitsluitend op de verkiezingsstrijd moet worden toegespitst.

Wij moeten de aandacht voor onze partij ook en juist buiten de verkiezingen om, weten te trekken.

Vooraf bepaalde ontwikkelingen in ons politieke leven kunnen een noodzakelijke aanleiding vormen om ons standpunt door middel van openbare vergaderingen bekend te maken. Wij doelen hier niet alleen op actuele vraagstukken van nationaal belang, doch zeer zeker ook op problemen, die de gemoederen in de provincie of plaatselijk bezig houden.

Laten wij ons vooral niet in slaap sussen met de gedachte, dat de voor ons zo gunstige verkiezingsuitslagen wel een passieve houding gedogen en „dat wij er al zijn”. Want wij zijn er nog lang niet.

Laten wij vooral niet blind zijn voor het feit, dat tussen de evergrote meerderheid van voor onze partij gunstige uitslagen, ook nog enkele zwakke plekken zitten, die zo snel mogelijk moeten worden weggewerkt.

Bij de jongste Tweede Kamerverkiezingen steeg ons landelijk percentage van 7,95 tot 8,83%.

Laten wij ons uiterste best doen en er een eer in stellen, dat dit percentage bij de volgende Tweede Kamerverkiezingen wordt afgerond op 10, zodat wij met trots kunnen getuigen, dat wij een tiende deel van onze bevolking achter ons hebben.

Wij zijn er ons volkomen van bewust, dat de naderende vacantietaid nu niet de meest geschikte is om het propagandistische woord van grote waarde te doen zijn. Buitendien heb-

ben onze werkers over het gehele land recht op een welverdiende rust.

Doch laat men zich tijdens deze rust bezinnen op de taak, die de komende winter wacht, waarbij alle activiteit zal moeten worden gericht op de komende gemeenteraadsverkiezingen, die gezien de resultaten dit jaar bij de Kamerverkiezingen behaald, eveneens een behoorlijke winst moeten en kunnen opleveren.

De vooruitgang in de diverse gemeenten geboekt, wijzen in die richting. Alhoewel moet worden erkend, dat bij de gemeenteraadsverkiezingen plaatselijke factoren vaak meer dan politieke omstandigheden de uitslag bepalen.

Dit neemt evenwel niet weg, dat de uitslagen voor de Tweede Kamerverkiezingen een belangrijke richtsnoer blijven en wij zullen er alles op moeten zetten, deze resultaten ook bij de plaatselijke verkiezingen te verbeteren.

Gunstige voorbeelden

Mogen wij tenslotte om enkele mogelijkheden te demonstreren een lijstje geven van de resultaten in de verschillende gemeenten behaald. Amsterdam, Den Haag en Rotterdam blijven hierbij buiten beschouwing; daarover schreven wij de vorige week reeds. De eerste kolom heeft betrekking op de Kamer verkiezingen van 1948, de tweede op de verkiezingen voor de Provinciale staten in 1950 en de derde op de Kamerver-

kiezingen van dit jaar. (Het gaat hierbij om de behaalde stem-percentages).

Leeuwarden	8,7	10,0	10,2
Eindhoven	3,4	3,2	4,0
Breda	4,2	5,6	5,2
Maastricht	1,6	0,0	1,8
Apeldoorn	11,8	12,1	12,2
Nijmegen	4,3	4,3	4,1
Hilversum	12,7	12,6	13,3
Haarlem	9,8	10,6	11,0
Groningen	11,8	11,6	13,0
Alkmaar	9,2	11,8	11,0
Arnhem	9,1	7,3	9,8
Delft	6,7	6,6	8,5
Zaandam	5,7	6,7	8,0
Zwolle	9,2	9,2	9,7
Leiden	7,0	8,2	8,7
Dordrecht	10,8	10,3	11,2
Tilburg	1,2	0,8	1,0
Enschede	11,3	12,5	11,1
Den Bosch	1,5	1,1	1,9
Amersfoort	8,6	9,0	11,0

Uit bovenstaand overzicht blijkt o.m. dat in sommige gemeenten bij de verkiezingen der Provinciale Staten een kleine inzinking is voorgekomen, die echter in de meeste gevallen bij de Kamerverkiezingen van dit jaar weer kon worden ingehaald. Aan ons allen de taak, de stijgende tendens die toch in vele gevallen in verheugende mate waarneembaar is, te handhaven en te vergroten.

Laten wij een voorbeeld nemen aan al die plaatsen, die sedert 1948 de invloed van de V.V.D. zonder onderbreking hebben weten te vergroten. G. STEMPHER.

Onze verkiezingscampagne blijve niet zonder gevolgen

De stembusstrijd zij geen eindpunt, doch een signaal tot voortgaande activiteit

Een beroep op onze afdelingen

Een der sprekers (niet-Kamerlid), die op vele V.V.D.-vergaderingen 't woord heeft gevoerd, schrijft ons:

Ziezo, het is weer voorbij, de veldtocht op verkiezingsterrein.

We hebben door het land gezwoven, wij, die met elkaar de liberale beginselen, de gedachte, waarop de V.V.D. is gebaseerd, hebben uitgedragen onder de kiezers. Van Delfzijl tot Domburg, van Den Helder tot Winterswijk, overal hebben er vergaderingen plaats gehad, overal is actie gevoerd voor de V.V.D.

We hebben gesproken in grote en kleine zalen, in steden en dorpen, voor veel en voor weinig belangstellenden, maar overal was er belangstelling en daaruit viel reeds te merken, dat in toenemende mate de beginselen, waarop de V.V.D. zich baseert, weerklank vinden bij het Nederlandse volk. Was het dus verheugend, dat in zoveel plaatsen vergaderingen van de V.V.D. gehouden konden worden, anderzijds valt er in dit verband toch nog wel wat op te merken.

Sommige afdelingen hadden de goede gedachte gehad om ook naburige afdelingen te waarschuwen, dat er een vergadering zou zijn. Dat had in verschillende gevallen goede gevolgen, want bij herhaling bleek, dat er dan op de vergadering ook leden en geestverwanten uit andere afdelingen waren.

In sommige afdelingen had men de zaal goed versierd met aanplakbiljet-

ten, die uitnodigden om op de lijst van de V.V.D. te stemmen, hetgeen direct een goede noot aan de vergadering gaf.

In andere afdelingen daarentegen had men alles, wat maar stimulerend kon werken, weggelaten, hetgeen jammer was, want vaak zijn de zalen, waarin men ter vergadering bijeenkomt, op zich zelf niet zo gezellig en animerend.

Sommige afdelingen hadden ook goed geadverteerd in verschillende plaatselijke en streekbladen, meestal met zeer goed succes, andere hadden zich beperkt tot het rondzenden van uitnodigingen.

Het eerste middel bleek meestal meer effect gesorteerd te hebben dan het tweede. Sommige afdelingen gaven er blijk van te begrijpen, dat de sprekers overbelast waren en er naar verlangden nog zo tijdig een trein te halen, dat zij tenminste nog omstreeks één uur 's nachts naar bed konden gaan; in andere afdelingen verwachtte men kennelijk, dat de spreker nog geruime tijd bleef napraten en was men wel eens wat teleurgesteld, als deze zo snel wegging.

Maar overal, en dat was een gunstig teken, was men vol vertrouwen in de kracht van de liberale beginselen.

Nieuwe strijd

Dat brengt ons op het punt, dat naar onze mening thans gesteld moet worden.

Ook buiten de eigenlijke verkiezingsactie om moeten er vaker open-

bare vergaderingen gehouden worden door de afdelingen, desnoods in combinatie.

Het land moet actief bewerkt worden, verschillende onderwerpen moeten besproken worden, wij moeten met kracht onze beginselen, die telkens meer weerklank vinden, uitdragen onder de kiezers en kiezeressen.

Nog steeds zijn er velen, die in onze gelederen thuishoren, die daar nog niet in zijn getreden, nog steeds zijn er velen, die blanco stemmen, hoewel zij in hun handel en wandel stellig doordrenkt zijn van de liberale instellingen, nog altijd worden er bij het stemmen, vooral op onze lijst, fouten gemaakt door verkeerde invulling van het stembiljet.

Breder en dieper inzicht moet aan onze leden en onze geestverwanten gegeven worden van de motieven, welke ten grondslag liggen aan bepaalde handelingen van onze Kamerfracties en van onze partij.

De velden zijn wit om te oogsten. Laten wij allen, die dat maar enigszins kunnen, in gezamenlijke actie

trachten onze partij vooruit te brengen, opdat deze steeds groter en krachtiger wordt in het belang van de liberale gedachte, hetgeen voor ons synoniem is met het belang van het Nederlandse volk.

Principiële aspecten van de jongste stembusstrijd

Bezorgdheid in kringen der K.V.P. en A.R.

Als staatkundig hoofdredacteur van De Volkskrant noemde Prof. Romme de verkiezingsuitslag - waarin hij slechts één lichtpunt ontdekte: het verlies der Communisten - donker. Voor het anti-revolutionaire hoofdorgaan „Trouw” was de stembusuitslag „zeer teleurstellend”.

Een procentuele achteruitgang voor de K.V.P. in Brabant van 77.2 op 69.3, in Limburg van 81.5 op 75.4, waartegenover de P.v.d.A. een vooruitgang boekte van resp. 10.2 op 15 en van 8.6 op 12.8 is voor de K.V.P. te bedenkelijk, waar de groep-Welter in deze kieskringen steeg van 1.8 op 5.1 en van 3 op 6% en, althans in Brabant, ook de V.V.D. niet onaanzienlijke winst behaalde.

De Volkskrant zag hierin al dadelijk aanleiding op kleine schaal een enquête te houden onder vooraanstaande katholieken in Noord-Brabant waarvan wij als belangrijkste resultaat beschouwen de conclusie, waartoe de Tilburgse hoogleraar Van der Ven kwam: „links” en „rechts” zijn uitdrukkingen geworden van materiële groepsbelangen.

Dat het machtige partij-apparaat der K.V.P. er blijkens deze enquête niet in is geslaagd, in het Zuiden een bezielende propaganda-actie te ontketenen achten wij voor deze partij nog minder bedenkelijk dan dat haar centrum voor staatkundige vorming, dat zoveel uitstekende geschriften deed verschijnen, niet heeft kunnen voorkomen, dat in de verkiezingsuitslag voor Prof. Van der Ven een duidelijke aanwijzing ligt „dat voor het Katholieke volk bezinning op de geestelijke grondslagen van de eigen katholieke politiek noodzakelijk is”

Trouw van zijn kant acht één ding duidelijk: het verlies der anti-revolutionairen en der katholieken enerzijds, de winst van de heer Welter, de V.V.D. en de P.v.d.A. anderzijds, bewijzen dat wij in de Nederlandse politiek op een zeer duidelijke wijze met het doorbraakverschijnsel te maken hebben. Doorbraak naar het socialisme en doorbraak naar de reactie.

Wij voor ons begrijpen niet wat de winst van de V.V.D. met een doorbraak naar socialisme of reactie te maken heeft, doch laten deze anti-revolutionaire interpretatie van de verkiezingsuitslag, wat dit punt betreft, voor wat zij in onze ogen is: onjuist, maar vergeeflijk voor een blad, dat onder de verse indruk van de „zeer teleurstellende” stembusuitslag het moeilijk verkroppen kan, dat niet zijn partij, die in de verlopen vier jaar een onvruchtbare oppositie voerde, daarvan bij de stembus profiteerde, maar wel de V.V.D. won, die regeringsverantwoordelijkheid niet ontweek, toen deze in 's lands belang noodzakelijk bleek en die zich nu door Trouw in één moeite door naar het hoofd geslingerd ziet dat zij een draaitolpolitiek heeft gevoerd.

Terwijl nu, nadat de stembus gesproken heeft, alle aandacht zich concentreert op de Kabinetsformatie en op de onmiddellijke gevolgen, welke de kiezersuitspraak van 25 Juni voor het regeringsbeleid van de thans aanvangende parlementaire periode zal hebben, lijkt het ons nuttig, een enkele beschouwing te wijden aan de principiële aspecten, die uit de jongste stembusstrijd te voorschijn treden.

Terecht immers sprak „Trouw” in een later hoofdartikel van „Twee vragen”, die thans rijzen: de

politieke machtsverhoudingen, die het regeringsbeleid temporeel bepalen, zijn inderdaad van temporele aard en van temporeel belang. Belangrijker is wat zich aan de hand van de stembusuitslag laat zeggen over de ontwikkeling van onze partijenformatie in wat verdere toekomst.

„Trouw” schijnt voor niets zo beducht te zijn als voor de vorming van een derde macht. En het constateert daarom maar dadelijk, dat deze verkiezingen aan de idee ener derde macht voedsel zouden geven, is uitgesloten. „De christelijke partijen” — aldus het blad — hebben zich schrap gezet, zowel tegen de wassende invloed van het socialisme, waarvan men een structuurverandering onzer maatschappij ducht, die aan de staat een te grote plaats in het leven verschafft, alsook tegen de toenemende invloed van het liberalisme”.

Nu zal het voor de a.r. partij — en voor haar alleen — de vraag zijn, in hoeverre zij bijv. bij een Kabinetsformatie op brede basis dit standpunt tot concrete gelding zou kunnen brengen, wanneer — wat immers tot de mogelijkheden behoort! — zij wél, doch de V.V.D. niet in het toekomstige Kabinet vertegenwoordigd werd.

Wanneer echter Trouw zich zo tegen het liberalisme keert, heeft het daarvoor uiteraard naast tactische ook principiële beweegredenen, die wij respecteren. Iets daarvan komt tot uitdrukking in hetgeen Trouw als de les dezer verkiezingen voor de christelijke partijen ziet: dat zij er meer dan ooit en meer dan tevoren op uit moeten zijn om het sociaal karakter van haar politiek sterk te beklemtonen en te ontwikkelen.

„Trouw” zal dit niet bedoelen in opportunistische zin, nl. alleen om de doorbraakgedachte, die volgens het a.r. hoofdorgaan thans in twee richtingen succes oogste, te stuiten. Het zal het als levensvoorwaarde voor de christelijke partijen zien, dat zij zich,

evenals Prof. Van der Ven dit voor de K.V.P. noodzakelijk acht, gaan bezinnen op de geestelijke grondslagen van de eigen politiek.

De idee nu van de derde macht is tot dusverre naar onze smaak veel te veel gezien in het licht van de concrete, praktische politiek. Het wordt tijd, ook háár naar principiële normen te toetsen.

Niemand zal ontkennen, dat het liberalisme anders georiënteerd is dan de politiek der protestants-christelijke partijen. Opportunistisch gezien kan het vraagstuk van een derde macht ná deze verkiezingen zich anders aan ons voordoen dan in de periode daarvoor. Van duurzaam belang is echter slechts of principiële bezinning zowel op het liberalisme, dat zijn individualistische periode te boven gekomen is en zich in zijn beginselprogramma duidelijk uitspreekt over de fundamentele waarop z.i. de Nederlandse samenleving behoort te berusten, en over aard, plaats en waarde der menselijke persoonlijkheid, als op de beginselen der protestants-christelijke partijen niet zou kunnen leiden tot het inzicht, dat deze partijen en de huidige liberale toch, bij alle verschil, niet voldoende principiële affiniteit bezitten om niet slechts in een bepaalde parlementaire periode maar voor langere duur met elkander een zodanige positie in de politieke structuur van het Nederlandse volk in te nemen, dat niet rood en rooms tezamen of misschien zelfs een van hen afzonderlijk zijn stempel zet op heel de verdere ontwikkeling onzer nationale samenleving.

Nu aller aandacht zich, begrijpelijk, richt op de Kabinetsformatie moge wie verder ziet dan zijn neus lang is ook dit aspect van het jongste stembusresultaat eens rustig in ogen-schouw nemen!

G. A. DE RIDDER.

SPLINTERPARTIJEN ALS RODE STIJGBEUGEL

Zij brachten P.v.d.A. op de eerste plaats

Voor de verkiezingen hebben wij meer dan eens met nadruk gewezen op de versnippering van stemmen, die weer dreigde te ontstaan door het optreden van kleine partijen als het Jong Conservatief Verbond, Vrijheid en Recht en de Middenstandspartij, die alle wel als anti-socialistisch bestempeld konden worden, doch wier optreden weer tot gevolg zou hebben, dat daarvan in het bijzonder de P. v. d. A. en de K.V.P. profijt zouden trekken.

Die voorspelling is uitgekomen in de meest volledige betekenis. Noch het Jong Conservatief Verbond, noch Vrijheid en Recht, noch de Middenstandspartij hebben kans gezien een voldoende aantal stemmen te behalen, om één zetel te bemachtigen. Vorige week wezen wij er nog op, dat deze snipperaars zich fier op de borst kunnen slaan, nu wederom stemmen versnipperd zijn en ten gunste zijn gekomen aan partijen, voor wie zij nu juist niet bedoeld waren.

Het christelijk nationale dagblad de Nieuwe Haagsche Courant heeft uitgerekend, hoe de zetelverdeling geweest zou zijn als de kleine partijen, die thans meegedaan hebben, vijf in totaal, niet aan de strijd hadden deelgenomen. Veel verschil, zo schrijft het blad, zou de zetelverdeling niet gemaakt hebben, er zouden geen grote verschuivingen plaats hebben gehad door een „concentratie van partijen”, maar de socialisten zouden één zetel minder gekregen hebben en de vrijzinnigen (de V.V.D.) één zetel meer, n.l. 10 in totaal. En het blad komt tot deze conclusie: „Uit deze berekening blijkt dus wel, dat de V.V.D. de meeste last van „in haar lijn liggende splinterpartijtjes” heeft gehad en dat deze er oorzaak van zijn, dat de winst van de P. v. d. A. zo groot is geworden”.

Laten wij dit goed onthouden, opdat voorkomen wordt, dat dit gesplinter zich blijft herhalen.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mejjfr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Burgerschap en Burgerzin

Interessante lezing van mevr. Schouwenaar

In Utrecht heeft mevr. Schouwenaar voor de vrouwengroep haar lezing gehouden over „Burgerschap en Burgerzin”.

Zij vertelde hoe bij de Grieken en Romeinen het tijdstip waarop de mannen volwaardig staatsburger werden, veel plechtiger en feestelijker werd gevierd dan nu, en zij juichte in onze eigen tijd de initiatieven, zoals die te Utrecht, om het bereiken van de kiesgerechtigde leeftijd te vieren met een plechtige bijeenkomst en het uitreiken van een passend geschrift (genaamd Burgerschap en Burgerzin) zeer toe, omdat hierdoor de waarde van het staatsburger-zijn nog eens geaccentueerd wordt.

Zij besprak toen achtereenvolgens de rechten en plichten welke verbonden zijn aan het zijn van Nederlands staatsburger, en toonde aan, hoe wij allen een deel van de verantwoordelijkheid voor het welzijn van Nederland dragen in de kring van de maatschappij waarin wij leven, hetzij in het gezin, hetzij op de school, in een vereniging, in ons werk of in het openbare leven. Tegenover burgerschapskroon als schoolvak, bleek zij enigszins gereserveerd te staan, evenals t.o.v. de leuze „vrouwen stemt op vrouwen”.

E. V.—S.

Vrijdag de dertiende

Een geluksdag voor Bithoven

Vrijdag de dertiende Juni bleek voor mevr. Spanjaard—v. Someren Brand, uit Amsterdam, en de vrouwengroep Bithoven met wie zij „een politiek praatje van vrouw tot vrouw” hield, een geluksdag, want de belangstelling was groter dan ooit te voren.

Mevrouw Spanjaard behandelde op haar bekende vlotte en prettige wijze de redenen waarom wij vrouwen op de V.V.D. moeten stemmen en waarom de V.V.D. ook op andere terreinen zoveel goeds biedt.

Achtereenvolgens kwamen de wensen van de gehuwde en de ongehuwde vrouw t.a.v. het familie-recht en vermogensrecht aan de orde en de spreekster preeste de mogelijkheden welke de V.V.D. hier voor de vrouw heeft opengesteld.

Zij spoorde de aanwezigen aan zich zoveel mogelijk door lectuur en bezoeken van vergaderingen op de hoogte te stellen van politieke vraagstukken; wanneer de vrouw hierover een gefundeerde mening gevormd heeft kan zij als spil van het gezin en opvoeder der kinderen een grote invloed ten goede uitoefenen. (Wat heeft gebrek aan politiek inzicht niet velen in de N.S.B. verzeild doen raken! Als de vrouw een plaats in het openbare leven verlangt moet zij echter goed toegerust zijn en degelijke voorbereiding is daartoe een eerste vereiste).

Aan het eind van de nabespreking heeft mevr. Spanjaard op verzoek nog enkele genoeiglijke herinneringen aan de reis naar Parijs opgehaald, een vrolijk slot van een geslaagde middag.

E. V.—S.

Nieuw land (I)

Na een voorbereiding van zes jaar heeft Rijkswaterstaat de vorige week door het laten zinken van een tweede Phoenix-ponton het gat van 48 meter in de dijk van de Braakman in Zeeuws-Vlaanderen gesloten.

Hiermee hebben wij 1350 hectaren land teruggewonnen, die de zee in de vijftiende eeuw aan onze bodem onttrok.

Gezien de enorme bevolkingsaanwas in ons land, inderdaad een belangrijke gebeurtenis.

Deze traditionele overwinning op de zee houdt evenwel niet in, dat het land van de Braakman onmiddellijk in cultuur zal kunnen worden gebracht. Het zal nog wel enige jaren duren voor het zo ver is. Al met al is hier toch een handeling verricht, die in de geschiedenis van ons land een bijzondere plaats zal blijven innemen.

Het dempen van de Braakman betekent niet

alleen, dat op den duur voor onze landbouw en veeteelt meer bestaansmogelijkheden zullen kunnen worden ontplooid, ook de verkeersverbindingen tussen Oost- en West-Zeeuws Vlaanderen zullen hierdoor aanzienlijk kunnen worden bekort, hetgeen ons economisch leven eveneens ten goede zal komen.

Inderdaad feiten van betekenis, die na de landaanwinning van de Haarlemmermeer en de gedeeltelijke demping van de Zuiderzee bewijzen, dat onze Rijkswaterstaat in dienst van de nationale gemeenschap zeer belangrijk werk verricht.

Nieuw land (II)

Iedere medaille heeft zijn keerzijde. Zo is het ook met de demping van de Braakman. Niet door alle lagen van de bevolking is de overwinning op deze watervlakte met vreugde begroet.

Wij hebben een soortgelijke ontwikkeling gezien bij het droogleggen van de Haarlemmermeer en de Zuiderzee. Immers, het creëren van perspectieven voor landbouw en veeteelt, betekent in een dergelijk geval eveneens het ontnemen van werkgelegenheid aan dat deel van de bevolking, dat in de visserij haar brood verdient.

De gemeente Philippine reageerde dan ook op het dichten van de Braakman door de vlaggen halfstok te hijsen. Een begrijpelijk gebaar. Doch men kan in onze tijd de klok nu eenmaal niet terugzetten, vooral niet als het er om gaat, de belangen die het zwaarst wegen, te laten prevaleren.

Wij mogen dan ook hopen, dat van overheidswege de nodige aandacht wordt besteed aan de belangen van de vissers, die met lede ogen deze ontwikkeling hebben gadeslagen. Het nieuwe land moge hen daarom niet tot vijand zijn, doch tot vriend, die nieuwe redelijke bestaansmogelijkheden schept.

SMIT SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.

Nederlandsche Hypotheekbank N.V.
Rotterdamsche Hypotheekbank N.V.
Algem. Friesche Hypotheekbank N.V.

Amsterdam — 's-Gravenhage — Groningen — Rotterdam

GELDEN BESCHIKBAAR

voor eerste hypotheek
BILLIJKE VOORWAARDEN

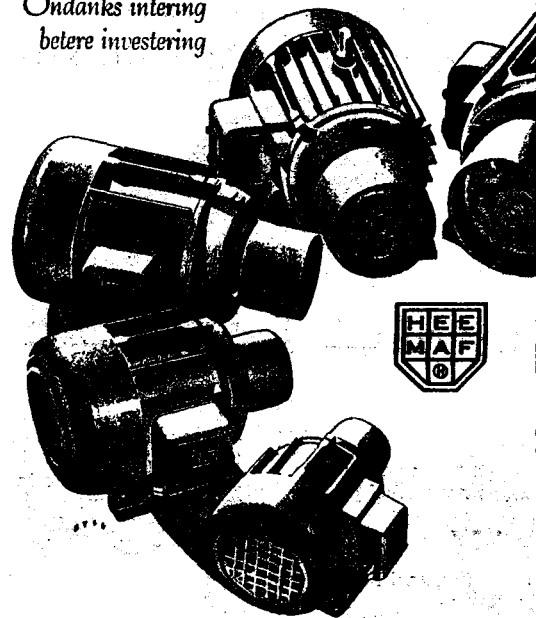
Directie: Mr. M. J. BOS Mr. C. A. KINGMA
Mr. J. WILKENS Mr. F. C. KLEYN

DE ROTTERDAMSCH DROOGDOK MIJ. N.V.

N.V. SCHEEPSWERVEN
„PIET HEIN”
BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter
DROOGDOK 115 x 30 Meter

Ondanks intering
betere investering

GESLOTEN **SKA** MOTOREN
UNIVERSEEL BRUIKBAAR

RUINARCHITECTUUR — BOOMKWEKERIJEN

Ontwerpen
Aanleggen
Onderhouden

GIJSB. VURENS

Ringvaartweg 98 · Rotterdam (O.) · Tel. 33114

Hoogland & Masee, N.V.

DORDRECHT
Tel. 3344-3345
Dir. F. J. Ludérus

Werktuigen, gereedschappen en materialen
voor de industrie — Sinds 1876

**Pijpen en Fittings, Appendages,
Bouten en Moeren**

SIMPLUS BRANDBLUSAPPARATEN

H.P. Gelderman & Zonen N.V.
OLDENZAAL

fabrikanten van

ruwe-, geverfde-, gebleekte- en bedrukte-
katoenen-, rayon- en rayonvezel manufacturen

N.V. BOELE'S
Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Om het behoud van
onze geestelijke vrijheid

(zie pag. 6)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

ER IS VEEL WERK AAN DE WINKEL!

Sedert Hare Majesteit de Koningin aan dr Drees de opdracht tot kabinetsformatie gaf zijn er al weer drie weken vergleden en de formateur heeft nog geen kabinet gepresenteerd. Wij wachten daarom af. Trouwens, wij nemen aan dat zelfs na het tot stand komen van het kabinet onze beoordeling nog wel even zal moeten wachten, want wij verwachten niet, dat het ontvouwen van het regeringsprogram en de gedachtenwisseling daarover in het parlement nog in deze zomerse periode zal plaats hebben. Er lijkt ons een zeer grote kans te zijn, dat een uitzetting van het toekomstige beleid eerst gegeven zal worden in de Troonrede, welke H.M. de Koningin op de 3e Dinsdag van September ter gelegenheid van de opening der nieuwe zitting der Staten-Generaal zal uitspreken. Dan zal het Nederlandse volk en dan zullen ook de V.V.D.-fracties dus de plannen leren kennen en dan zal zich ook een merkwaardige situatie kunnen voordoen. Want wanneer de plannen van dr Drees slagen en dus een kabinet tot stand zal komen dat rust op het vertrouwen van P.v.d.A., K.V.P., A.R. en C.H.U. dan zal dus de V.V.D. niet bij het regeringsbeleid betrokken zijn, en dit niet omdat zij zich niet met de uiteindelijke plannen van de formateur heeft kunnen verenigen, maar omdat de formateur haar niet in het overleg heeft willen betrekken. Wij zien dus dat de formateur zich enkel gewend heeft tot de drie groeperingen in het parlement, die verlies hebben geleden bij de verkiezingen, maar de V.V.D. - partij van belangrijke winst - werd buiten schot gehouden. Zou dr Drees soms hebben gevreesd, dat de V.V.D. zich minder meegaand zou betonen dan een geslagen K.V.P., dan een geslagen A.R. Partij en dan een innerlijk verdeelde Christelijk Historische Unie?

Wij willen ons niet verder in veronderstellingen verdiepen. Wij hebben reeds meer gezegd, dat de tijd voor ons definitieve oordeel eerst aangebroken is wanneer in het parlement de gedachtenwisseling over de kabinetsformatie aan de orde is gekomen. Wel willen wij thans een enkel woord zeggen over enige meer algemene aspecten, die met de verkiezingen van 25 Juni j.l. samenhangen. Wij zijn er namelijk niet met de verschuivingen, die zich hebben voorgedaan, als van eenvoudige en enkelvoudige aard voor te stellen. Daarmede willen wij zeggen, dat bij verlies van één of meer zetels van een partij of groep van partijen en winst van anderen niet de conclusie mag zijn, dat er dus veel kiezers de een ontrouw zijn geworden en naar de ander zijn overgegaan. De verschuivingen liggen onzes inziens veel ingewikkelder. Zo zijn wij bijvoorbeeld van mening, dat nog een groot aantal kiezers van vrijzinnigen huize niet hun (haar) stem aan de V.V.D. hebben gegeven. Voor dezen was het door de V.V.D. gevoerde beleid met betrekking tot Indonesië reden dat zij zich afwendden en vertrouwen gaven aan de anti-revolution-

nairn. De ervaringen, opgedaan op de vele vergaderingen waar wij het woord voerden, alsmede de gesprekken met onze voormannen in vele delen des lands, hebben ons tot deze mening gebracht. Voorts leidt dit tot deze conclusie, dat de anti-revolutionairen, die dus aan de ene kant nog winst boekten door dat kiezers van vrijzinnigen huize zich tot hen wendden dus waarschijnlijk nog meer aan de P.v.d.A. hebben verloren dan bij een eenvoudige wijze van beschouwen van hun verlies gemeend zou kunnen worden. Zo is dus voor de anti-revolutionairen evenals voor de K.V.P. het doorbraakverschijnsel een ernstige realiteit. Naar onze mening dus ook ernstiger dan uit oppervlakkige beschouwing der cijfers zou verwacht worden.

Zeker mag men veronderstellen dat, waar dit probleem zich nu in zo grote omvang heeft gemanifesteerd, velen, voor wie de binding aan één confessionele partij steeds als een vanzelfsprekendheid werd gevoeld, ten deze ernstig zullen gaan twifelen. Zo zal het probleem godsdienst en politieke overtuiging opnieuw in gedachtenwisseling, komen. Het vraagstuk van de „ontrouw” aan de confessionele groepen is niet op te lossen door politieke tactiek, maar is thans in zijn volle omvang aan de orde gekomen en zal „uitgepraat” moeten worden. Daarmede komt tevens het vraagstuk van de staatkundige groepering van ons volk op de helling.

Aan de door ons voorziene gedachtenwisseling zal onzerzijds te zijner tijd worden bijgedragen. Thans liggen er voor onze partij problemen, die hiermede samenhangen, zij het dat zij op lager - namelijk het organisatorische - vlak liggen. Niettemin zijn zij van de grootste betekenis. In dit verband willen wij herinneren aan de oproep van mr W. H. Fockema Andreae, die wij in ons nummer van 5 Juli j.l. hebben opgenomen. De heer Fockema Andreae heeft de lezers daarin opgewekt tot het werven van leden, hij heeft ook een dringend beroep gedaan op een extra bijdrage voor de partij kas. Wij hebben ons over deze spontane oproep van de heer Fockema Andreae verheugd. Daaruit sprak de behoefte van een gezaghebbend man om eens duidelijk te zeggen, waar het ons, liberalen, nogal eens aan mankeert. Nog veel te velen zijn er die het werk te gaarne aan anderen overlaten. Laten wij echter goed begrijpen, dat de andere partijen bijzonder veel aan organisatie doen. Men moet niet denken, dat de Partij van de Arbeid haar overwinning in de schoot geworpen gekregen heeft; een geweldig apparaat van duizenden propagandisten heeft daar het zijne aan bijgedragen. Trouwens, ook met betrekking tot onze eigen partij is bij de verkiezingsuitslagen gebleken wat organisatie en propaganda vermag.

Wij zullen echter goed doen in te zien, dat in de komende tijden de kansen groot zijn, dat zeer zware aanvallen op ons gedaan zullen worden. En al moge de voosheid der argumentatie vaak gemakkelijk aan te tonen zijn, wij moeten wel beseffen, dat heel veel mensen wel het woord van onze tegenstanders horen, maar niet het onze. Men denke eens

welke onze positie zal zijn wanneer er een kabinet tot stand zal komen zoals dr Drees thans schijnt na te streven. Dan zullen er vier partijen zijn, die regeringspartij zullen zijn, terwijl de V.V.D. in de oppositie zal zijn. Met betrekking tot de voorlichting van het Nederlandse volk zullen wij dan de situatie gaan beleven, dat alle regeringspartijen zeer nauwe relaties met radio-verenigingen onderhouden - en dat sommigen daarvan bijzonder profijt zullen trekken mag men, gezien het verleden, waarlijk wel aannemen! - terwijl de V.V.D. geheel buiten de radio staat. Men kan dus heel wat aanvallen op de V.V.D. verwachten en men kan heel wat caricaturale voorstellingen van zaken omtrent onze beginselen en onze politiek tegemoet zien, waartegen wij ons via de radio niet zullen kunnen verweren!

Zeker, men mag verwachten dat wij dit volmaakt in strijd met de democratie zijnde onrecht aan de kaak zullen stellen. Wij zullen niet aflatend totdat volledige gelijkheid van rechten zal zijn verkregen. Maar, zelfs al zou die verkregen worden, dan hebben wij nog een groot corps van propagandisten nodig en laten wij er verder maar op rekenen, dat die gelijkheid van rechten ons niet spoedig en zonder meer zal worden toebedeeld. Daarom is nodig, dat wij ons legertje van propagandisten vergroten en daarvoor zijn mensen nodig, die de waarde van idealen beseffen en bereid zijn er offers voor te brengen. Wij moeten hier in de eerstkomende tijd veel aandacht aan schenken, want onze strijd zal een harde zijn. In persoonlijke gesprekken zullen onze propagandisten begrip voor onze beginselen en voor de praktische politiek onzer partij moeten wekken.

Er zijn echter niet alleen mensen nodig voor het werk naar buiten. Wij dienen ook inwendig bij voortdurende naar versterking te streven. In de eerste plaats moet onze organisatie worden versterkt. Daarnaast moeten wij goed inzien, dat de ingewikkeldheid onzer maatschappij van ons veel vraagt. In de afgelopen jaren heeft de partij steeds gestreefd naar het geven van oplossingen voor de grote vraagstukken. Dit werk moet worden verdiept en geïntensiveerd. Waarlijk, wij hebben wel wat te zeggen.

Daarom moet ook op nog meer geestverwanten een beroep worden gedaan om ons met hun deskundigheid te steunen, zodat wij klare oplossingen zullen plaatsen naast die welke van andere kant zullen worden aangeboden. Nu het er op gaat lijken, dat wij in de oppositie geplaatst zullen zijn, is het vorenstaande onvoorwaardelijk nodig om een goede politiek te kunnen voeren.

Men heeft ons uitgedaagd, welnu, het liberale volksdeel moet deze uitdaging aanvaarden en er het gepaste antwoord op geven.

Daar komt nog iets bij. Over de uitslag der verkiezingen schrijvende gebruikte de N.R.C. de term: politieke aardverschuiving. Dit leek ons wat voorbarig. Wij zijn nog niet verder gekomen dan het gerommel, dat een politieke aardverschuiving kan doen verwachten. Als deze komt, dan moeten wij echter klaar zijn om daarbij onze rol te spelen. Er is dus veel werk aan de winkel!

K.

☆ parlementaire flitsen ☆

Fiscale tegemoetkoming voor grote giften pietepeuterig werk

Het afscheid van minister Liefstinck in de Eerste Kamer was weinig plezierig — Prof. Molenaar zag een uitstel-motie voor een wijziging van de Wet Materiële Oorlogsschaden aanvaard

De vorige week was de Eerste Kamer in haar oude samenstelling nog twee maal bijeen: op Dinsdag 8 Juli voor het houden van de door de communisten geëiste hoofdelijke stemmingen over het Ontwerp van Wet Oorlogsstrafrecht en de ontwerpen met betrekking tot de Bescherming der Bevolking en op Zaterdag 12 Juli in een verenigde vergadering met de Tweede Kamer, waarin minister Beel, namens de Koningin en daartoe door Haar gemachtigd, in verband met de ontbinding van de Kamers met ingang van de 14de Juli, de zitting 1951-52 sloot.

En inmiddels zal dan nu de zitting 1952 zijn ingegaan; een „tussenzitting“, welke op de Zaterdag, onmiddellijk voorafgaande aan de derde Dinsdag van September, alweer zal worden gesloten. Op de Prinsjesdag van 16 September eindelijk, zal dan weer een normaal parlementair jaar — aangenomen dat dr Drees' Kabinet, dat in de maak is, het leven houdt — ingaan: het jaar 1952-53.

Afgezien dus van die bijzondere bijeenkomsten op 8 en 12 Juli, was 24 Juni - de dag vóór de Tweede-Kamerverkiezing - de laatste normale vergadering van onze senaat en zowel minister Liefstinck als minister Wemmers hebben ondervonden, dat nog altijd ook met dit deel van onze Staten-Generaal moet worden rekening gehouden.

Voordat minister Liefstinck in botsing kwam met deze Kamer (het was tevens zijn laatste contact met onze Senaat), was eerst nog zijn ontwerp tot wijziging van de Besluiten op de Inkomstenbelasting 1941, de Loonbelasting 1940 en de Vennootschapsbelasting 1942 zonder hoofdelijke (en met algemene) stemmen aangenomen.

Zulk een uitslag zou de indruk van een zeker enthousiasme bij de Kamer over dit voorstel kunnen wekken, maar zo was het toch bepaaldelijk niet.

Natuurlijk juichte men het in beginsel toe, dat nu enige fiscale tegemoetkoming werd mogelijk gemaakt voor giften aan kerkelijke, charitatieve, culturele en wetenschappelijke instellingen, maar onze geestverwant prof. Molenaar vertolkte toch welhaast ieders mening, toen hij, in verband met de veel te hoge minimum-grenzen voor aftrek, zeide: het wetsontwerp is in beginsel natuurlijk aanvaardbaar, maar de uitwerking acht ik ingewikkeld, „kleinlich“, of moet ik zeggen: „pietepeuterig“.

Prof. Molenaar had bepleit, het te laten bij het minimum van f 100 en geen „franchise“ van resp. 2 en 1 pct. te stellen, maar het antwoord van minister Liefstinck kwam hierop neer, dat dan de hogere inkomens een groter voordeel zouden hebben.

Onze geestverwant heeft daar nu eens een duidelijk antwoord op gegeven, dat van veel belang is, omdat het hier een weinig in het oog lopende, maar hoogst onbillijke tactiek van de socialisten geldt.

Prof. Molenaar antwoordde: „Ja, inderdaad, Mijnheer de President, maar hoe komt dat? Dat komt, omdat de minister eerst de belastingen flink heeft opgeschroefd en wel op zeer progressieve wijze. En als Zijne Excellentie de teugels dan wat laat vieren, gaat hij (maar niet in omgekeerde volgorde) óók weer rekening houden met de draagkracht.“

Ik „vind dat volkomen onlogisch. Wanneer men eenmaal financiële moeilijkheden heeft geschapen door het opvoeren van de progressie, is het volkomen logisch en aanvaardbaar, als men dezelfde weg, die men ten deze is opgeklimmen, weer afdraait.“

Het was van betekenis, juist daarop bij deze gelegenheid de nadruk te leggen, omdat, zoals spr. opmerkte, wanneer eenmaal de vier jaren van de extra-inspanning voor de defensie voorbij zijn, de moeilijke financiële toestand overwonnen zal zijn en de belastingen omlaag zullen kunnen worden gebracht, het voor iemand, die in de trant van de minister redeneert, een klein kunstje is om te zeggen: wij kunnen de belastingen nu wel verlagen, maar het spreekt vanzelf, dat we

weg, want anders worden de belastingsschuldigen op tweeërlei wijze naar dezelfde draagkracht belast.

Hoe weinig de fiscale tegemoetkoming van minister Liefstinck aan hen, die een deel van hun inkomen, ondanks de zware belastingdruk, toch nog vrijwillig ter beschikking van sociale, culturele en andere doeleinden stellen, in werkelijkheid betekent, toonde prof. Molenaar nog aan de hand van een voorbeeld aan, dat wij gaarne hieronder laten volgen, ook omdat hieruit nog eens blijkt, hoe zwaar de belastingdruk wel is op de hogere inkomens.

Indien een ondernemer (gehuwd, zonder kinderftrek) werkt met een eigen kapitaal van twee miljoen gulden en daarmee f 200.000 verdient, dan betaalt hij aan:

Vermogensbelasting	f 13.895
Inkomstenbelasting	f 131.210
Extra-inkomstenbelasting ..	f 13.820
Personele belasting, enz. ..	f 3.000

Totaal f 161.925

Er zij daarbij aangetekend, dat de Inkomstenbelasting is berekend over f 196.105, omdat de Vermogensbelasting boven 5 pro mille op het inkomen in mindering mag worden gebracht.

Wanneer zo iemand, die van zijn inkomen van f 200.000 dus f 38.000 van de fiscus overhoudt, 10 pct. van dat overblijvende inkomen, dus f 3800, nog eens aan culturele en andere doeleinden uitgeeft, dan kan hij dat niettemin niet in aftrek brengen voor de belasting, omdat dit bedrag van

f 3800 in zijn geval dan immers blijft onder de 2 pct. (van f 200.000), welke deze nieuwe wet als minimum voor belastingvrijdom stelt!

Prof. Molenaar raadde de minister dan ook aan, eens de percentages te vergelijken, welke blijken een publicatie van het Prins Bernhardfonds in Amerika voor dergelijke giften zijn gesteld.

Het conflict tussen minister Liefstinck en de Eerste Kamer kwam echter pas bij het volgende ontwerp: dat tot wijziging van de Wet op de Materiële Oorlogsschaden.

Prof. Molenaar, onze scherpzinnige geestverwant, die het ministers nu eenmaal niet gemakkelijk pleegt te maken, had, als bijlage van het voorlopig verslag over dit wetsontwerp, een afzonderlijke nota ingediend met betrekking tot de kwestie van de al dan niet bevrijdende werking van rijksbijdragen voor de molestonderlingen.

Daaruit bleek, dat hij tegen de inhoud van dit wetsontwerp, en met name tegen de redactie van artikel 93, grote bezwaren had en dat hij het feit, dat de bijdragen ex artikel 72, lid 5, niet bevrijdend werken, onaanvaardbaar achtte.

Dit betrof een uitermate ingewikkelde materie, welke niet alleen tot een zeer uitvoerig debat naar aanleiding van de nota van prof. Molenaar aanleiding zou hebben gegeven, maar waarover, zoals onze geestverwant, onder bijval van verschillende zijden in de Kamer, betoogde, ook de belanghebbenden zich, gezien allerlei nieuwe gezichtspunten en ontwikkelingen, nog niet voldoende hadden kunnen uiten.

Dat laatste bleek ook wel uit allerlei brieven en adressen, welke zelfs diezelfde dag nog waren binnengekomen. Zo had prof. Molenaar ook de avond tevoren nog een brief ontvangen van de Stichting voor de Landbouw, waarin belangrijke opmerkingen met betrekking tot dit ontwerp werden gemaakt.

En zo kwam dan een motie van orde van prof. Molenaar, luidend: „De Kamer, van oordeel, dat de leden onvoldoende tijd hebben gehad de wetsontwerpen 2509 en 2508 (een daarmee samenhangend ontwerp) te bestuderen en dat deskundigen en belanghebbenden nauwelijks gelegenheid hebben gehad zich daarover te uiten, besluit de wetsontwerpen nos. 2509 en 2508 van de agenda af te voeren“.

Hierover ontspan zich een vinnig debat met minister Liefstinck, die zich op de van hem bekende hardnekkige wijze tegen uitstel verzette.

Het baatte de minister dit maal echter niet. Prof. Molenaar won het pleit. Zijn ordevoorstel werd aangenomen met 20 tegen 15 stemmen, waarbij slechts de P.v.d.A. en de Communisten, versterkt door 1 K.V.P.'er (mr. Regout) en 1 C.H.-lid (mr. Vixseboxse) de minister in zijn verzet steunden.

Practisch betekent dit dus, dat het ontwerp nu nog eens rustig kan worden bekeken en vervolgens met 's ministers opvolger t.z.t. kan worden behandeld.

De interpellatie-Kramer over de veren over de Wester-Schelde en het debat over de ontwerpen Oorlogsstrafrecht en Bescherming Bevolking houden wij voor een slotoverzicht in het volgende nummer.

PROF. MOLENAAR
.....„kleinlich“, of moet ik zeggen „pietepeuterig“.....

de mensen met de hogere inkomens een mindere tegemoetkoming moet geven dan de mensen met lagere inkomens. Anders zouden zij een „groter voordeel“ hebben.

Terecht merkte prof. Molenaar daarbij nog op: die progressie in het belastingstelsel aanvaard ik ten volle, maar als zij eenmaal in de wet is neergelegd en het ogenblik is gekomen om de weg terug in te slaan, dan moet de degressieve weg op dezelfde wijze worden gevolgd als de progressieve

DEZE BURGER

herinnert zich als de dag van gisteren (die overigens de herinnering niet waard is: groentesoep, gehakt met gestoofde peer-tjes en rijst met bessensap toe en toen maar weer naar bed) — ik zeg: ik herinner mij als de dag van gisteren dat de Vaderlandse Kring zijn leden adviseerde hun stem uit te brengen op de Anti-Revolutionnaire Partij, en ik vraag mij af wat er in die brave, uit Schiedam gevoede, borsten omgaat nu de heer Schouten met meneer Drees onder één (phrygisch) hoedje gaat spelen.

Ik vraag mij óók af wat de (ongeveer) zestien, Vaderlandse Krings, die het stemmental der anti's met hun (ongeveer) zestien, stemmen versterkt hebben, nu zullen denken en hoevél van deze (ongeveer) zestien dames en heren harikiri hebben gepleegd.

Ik vraag mij, na verkiezingen, altijd véél af. Zo zou ik willen weten in welke gemoedsstemming de heren Feuilleateau, Russell en Toussaint verkeren nu zij de zekerheid hebben dat zij Vader Willem Drees aan een zetel méér geholpen hebben.

Kijken zij even manmoedig de wereld in als zij een maand geleden deden?

Fluiten zij vrolijk hun liedje?

Zijn zij lief en lustig in de warme, veilige schoot van hun gezin?

Of heeft gewetenswroeging hun harteklop en spijsvertering aangetast?

Ik heb de ellendige fout dat ik mij altijd meer interesseer voor de individuele mens, dan voor de algemene verschijnselen; dat ik de dingen altijd liever persoonlijk dan collectief zie.

Wat zou er nu bijvoorbeeld, dacht ik ook, omgaan onder het zilveren schedeldak van de heer De Clercq en wát achter het hoge voorhoofd van Willem Vogt?

In ieder geval zal het iets anders zijn dan wat de goegemeente via de niet-zó-hagelwitte haag hunner tanden, vernagemt.

Van de politiek tot het radio-bestel, van de kabinetsformatie tot de bestuursverkiezing van de slagspatronsvereniging „Het Ribstuk“, van Chicago tot Hilversum en van Washington (D.C.) tot Schiedam (Z.H.) is altijd het belangwekkendst de innerlijke mens; het hart, de milt en de nieren.

Maar die zult ge nooit zien.

En daarom is het nimmer écht belangwekkend.

Vandaar de eeuwig-onlesbare nieuwsgierigheid, die het tragische, Tantalus-achtige levenslot is van

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Werkgelegenheid

De voorzitter van het Christelijk Nationaal Vakverbond heeft op de algemene vergadering van deze organisatie te Utrecht eveneens het probleem der werkgelegenheid in ons land ter sprake gebracht, waarbij hij zijn ongerustheid met betrekking tot dit probleem zeker niet onder stoelen of banken heeft gestoken.

De heer Ruppert noemde de werkgelegenheids-situatie zorgwekkend. Hij zeide overigens niet aan de indruk te kunnen ontkomen, dat er aan de uitvoerings-organisaties der werkgelegenheidspolitiek wel het een en ander ontbreekt. Daarom vroeg de heer Ruppert dan ook of in het nieuw te vormen kabinet geen nuttig werk zou kunnen worden verricht door een speciale minister — en dan niet zonder portefeuille — ter bevordering van de werkgelegenheid.

Nog kortgeleden mochten wij op deze plaats hierover enige opmerkingen maken, waarbij ook wij van onze bezorgdheid inzake de werkgelegenheid in ons land getuigden, daarbij vaststellende, dat de regeringspolitiek te dien aanzien weinig bevredigend is geweest.

De benoeming van een commissaris voor de werkgelegenheid, deed ons de hoop uitspreken, dat er in dit opzicht meer schot zou komen, waarbij evenwel de in het verleden gevoerde politiek nu niet bepaald geruststellend kon worden genoemd.

Wij mogen dan ook hopen, dat het nieuwe kabinet aan het vraagstuk van de werkgelegenheid voldoende zorg zal besteden en wel op een dusdanige wijze, dat dit door daden op ondubbelzinnige wijze blijkt.

Welkome bezuiniging (I)

Al zet het financieel nu niet zo geweldig veel zoden aan de dijk, er zit toch iets sympathieks in het feit, dat Moeder Overheid haar ernstige wil heeft gedemonstreerd om tot bezuiniging over te gaan.

Zo is dezer dagen het besluit genomen, dat de z.g. „witte” Kamerstukken, zomede de „gele” Handelingen, zullen worden genormaliseerd, d.w.z. dat zij op een meer economische wijze en op een kleiner formaat zullen worden gedrukt.

Indien de ministers van Justitie en Buitenlandse Zaken zich hiermee kunnen verenigen, zullen het Staatsblad en het Tractatenblad eveneens op hetzelfde formaat verschijnen. Deze maatregel zal voor het Rijk een besparing betekenen van ongeveer f 120.000.—. Nogmaals, al moge een dergelijke besparing dan niet kunnen worden uitgedrukt in astronomische getallen, het feit van de besparing als zodanig dient te worden toegejuicht.

Wij mogen slechts hopen, dat in dit opzicht goed voorgaan, goed zal doen volgen.

Er zullen in het uitgebreide huishouden van Moeder Overheid zeker nog wel bezuinigingen zijn aan te brengen, die, mits zij de wijsheid niet bedriegen, door ons volk met erkentelijkheid zullen worden ontvangen.

Welkome bezuiniging (II)

De maatregelen tot bezuiniging door de Overheid genomen, zijn niet alleen in financieel, doch vooral in psychologisch opzicht van zulk een groot belang. Nu vooral in deze moeilijke tijden de belastinggelden vaak onder de zwaarste offers moeten worden opgebracht, is het een dure plicht van de Overheid er naar te streven, deze gelden zo zuinig en economisch mogelijk te besteden.

Helaas treedt nog te weinig het besef aan de dag, dat de Overheidshuishouding in wezen gelijk is aan de huishouding van het gezin, waar als gezonde regel geldt, dat de omvang van de uitgaven door de inkomsten wordt bepaald en dat een beheer wordt gevoerd waarbij soberheid richtsnoer is.

Moge de Overheid in al haar geleidingen er naar streven, het geld door de gemeenschap bijeengebracht, als een verstandige huismoeder te beheren.

Het mag niet

Zwolle heeft een bittere pil te slikken gekregen, aldus weet het dagblad „De Telegraaf” te melden. Dank zij de activiteit van het gemeentebestuur liggen thans de plannen gereed voor de bouw van 350 woningen. Er zijn niet alleen plannen, er is ook geld. Daarbij komt, dat Zwolle op het ogenblik 150 werkloze bouwarbeiders telt. Ondanks dat, mogen echter na September van dit jaar niet meer dan zes woningen worden gebouwd.

Op 23 Januari j.l. kreeg de gemeente een officiële opgave van het bouwvolume voor de jaren 1951, 1952 en 1953. Tegelijkertijd werd echter medegedeeld, dat de gemeente zoveel zou kunnen bouwen als zij wenste en kon.

Het provinciaal bestuur sloot zich bij deze opvatting aan.

Op 12 Mei j.l. kwam echter een circulaire van het ministerie, waarbij alle toezeggingen werden ingetrokken. De gemeenten mochten n.l. niet meer bouwen dan een derde deel van het richtcontingent per jaar. Dit richtcontingent bedroeg voor Zwolle over 1951 en 1952 ruim 580 woningen. Hier-

van werden het vorige jaar 500 woningen gebouwd.

Wanneer de laatste bepaling van het ministerie van kracht blijft, dan kan Zwolle, gelijk reeds opgemerkt, na September nog voor slechts zes nieuwe woningen zorgen.

Het behoeft wel geen uitvoerig betoog, dat het gemeentebestuur zich over deze ontwikkeling ernstig ongerust maakt, te meer, als men bedenkt, dat de kans groot is, dat het aantal werkloze bouwvakarbeiders in Zwolle in de komende winter vermoedelijk zal stijgen tot 7 à 800.

Ziehier weer een uitwas van het „überorganisieren” der Overheid, welke wederom ernstige gevolgen met zich brengt. Wij mogen hopen dat er een oplossing voor deze uiterst ongewenste toestand zal worden gevonden.

Zwolle moge dan ook zo spoedig mogelijk uit de impasse, worden geholpen en als leerzaam voorbeeld dienen, wat de door sommige zijden zo hoog geprezen „ordering achter het bureau” vermag, als het er om gaat een gezond nationaal economisch leven ziek te maken.

Winst voor Europa

Ofschoon zich de verkiezingsstrijd voor het Amerikaanse presidentschap ver van de grenzen van het oude Europa afspeelt, wordt deze toch op ons Continent met een intense belangstelling gevolgd. En niet zonder reden.

Immers, de betekenis van de internationale buitenlandse politiek is de laatste jaren dermate op de voorgrond getreden, dat ons leven en onze toekomst er ten nauwste mee zijn verbonden.

Men behoeft waarlijk geen slaafse ja-broers met betrekking tot de Amerikaanse politiek te zijn, om te erkennen, dat de koers die de nieuwe wereld in de toekomst zal gaan volgen, beslissend is voor de vooruitzichten van Europa. Evenmin kan worden ontkend, dat de in de toekomst te volgen Amerikaanse politiek in belangrijke mate zal worden beïnvloed door degeen, die in de nieuwe periode in het Witte Huis te Washington zal zetelen.

Het is dan ook zeker met vreugde, dat alle vrije Europeanen er kennis van hebben genomen, dat generaal Eisenhower tenslotte als republikeins kandidaat voor het presidentschap der Verenigde Staten is aangewezen.

Eisenhower, de man die de noden en zorgen van Europa uit ervaring kent en in de praktijk heeft bewezen, ons oude werelddeel een warm hart toe te dragen. Hij wist de isolationist Taft te verslaan, hetgeen voor Europa een ware verademing betekent.

Bedriegen de voortekenen niet, dan zal Eisenhower het presidentschap niet ontgaan. En mocht dit wel het geval zijn, dan zal toch zeker een Democraat, die Europa welgezind is, het Presidentschap gaan vervullen.

Het beste bewijs, dat de overwinning van Eisenhower een overwinning voor Europa betekent, is wel gelegen in de reacties uit de, onder het communistische juk zuchtende, landen van Oost-Europa, die Eisenhower vrezen, omdat hij de ware vrijheid lief heeft.

Spijker op zijn kop

Op de wetenschappelijke samenkomst der Vrije Universiteitsdagen, die vorige week te Leeuwarden werden gehouden, heeft dr W. van Gunsteren uit Wassenaar een belangrijk referaat gehouden over het onderwerp „De plaats van de ondernemer in het tegenwoordige economische bestel”.

Spr. wees er o.m. op, dat door de ontwikkeling van de sociale wetgeving der laatste decennia, de factor arbeid in het bedrijf vrijwel onbeweeglijk is geworden. Integendeel, aldus spreker, heeft de zucht tot bescherming hier en daar geleid tot overspanning.

Het komt voor, zo zeide dr Van Gunsteren, dat arbeiders in tijden van voorbijgaande sterke bedrijfsbezetting niet in dienst worden gesteld, omdat hun ontslag bij verminderde bedrijvigheid slechts onder zeer bijzondere voorwaarden mogelijk is. Het feit, aldus spr., dat vele bedrijven liever hun vaste personeel in overwerk laten arbeiden of afzien van de mogelijkheid tot tijdelijke opvoering van de productie, wijst op een repercussie welke op de arbeidsverschaffing remmend werkt.

Ziedaar een scherpe en juiste analyse, die ons trof, omdat zij zo duidelijk aantoonde hoe voorzichtig men moet zijn, de factor arbeid tot een onbeweeglijk element te maken, ja, zo onbeweeglijk, dat zij gevaar loopt buiten het bedrijfsleven te worden gehouden.

Het zou goed zijn, als alle bij dit ernstige probleem betrokken partijen in ons land dit vraagstuk eens op hoog niveau zouden kunnen benaderen.

Het is waarlijk bittere ernst, dat in ons land vaak vele ondernemingen niet tot uitbreiding van de productie, dus tot het aannemen van nieuwe werkkrachten kunnen overgaan, omdat zij de daaraan verbonden financiële lasten niet kunnen financieren.

Dit geldt wel in bijzondere mate voor de kleine en middelgrote bedrijven. Nu zijn sociale voorzieningen dringend nodig, het zou dwaas zijn dit te ontkennen, doch zij moesten niet een dergelijke uitwerking krijgen dat zij een uitbreiding van de productie, dus het scheppen van nieuwe werkgelegenheid in de weg staan.

De starheid van de factor arbeid maakt vele ondernemers bevreesd nieuwe stappen te ondernemen en een onder normale omstandigheden gezond risico te dragen. Waarlijk men spant aldus het paard achter de wagen, met het gevolg, dat tenslotte ondernemer, zowel als arbeider in een positie komen te verkeren, die voor een gezond economisch leven funest moet worden genoemd.

Omroeperikelen (I)

Het betreuenswaardige conflict, dat bij de leiding van de A.V.R.O. is ontstaan en dat tenslotte resulteerde in de ontslagaanvraag van de heer Vogt als directeur, blijft nog nasmeulen en komt daarmee zeker niet in een aantrekkelijker fase.

Na afloop van de ledenvergadering in Maastricht, toen voor een goed verstaander reeds een behoorlijke tip van de sluier was opgelicht, die de reden bedekte van de heer Vogt's ontslagaanvraag, en na de verklaring van de heer Vogt, dat hij niet achter de actie van het z.g. „protestcomité” stond, kreeg men de indruk, dat hiermee het minder prettige incident wel gesloten zou zijn.

Nadien heeft het bestuur van de A.V.R.O. evenwel een persconferentie gehouden, waarop uittalingen zijn gedaan, die er de heer Vogt opnieuw toe hebben gebracht in het openbaar de hand-schoen tegen zijn vroegere bestuur op te nemen.

Wij willen ons verder niet in deze zaak verdiepen, doch op deze plaats wel getuigen van onze ongerustheid over deze affaire, temeer, omdat men haar niet los kan zien van een zekere politieke achtergrond en wel in die zin, dat de voorstanders van politieke omroepen in ons land bij dit conflict zijde trachten te spinnen, hetgeen op den duur een ernstige ondermijning zou betekenen van ons omroepbestel, dat toch al zoveel zwakke plekken vertoont.

Moge men door deze interne strijd de hoofdlijnen niet uit het oog verliezen en mogen vooral ook de aanhangers pro en contra de „zaak Vogt” zich wel bewust zijn, dat niemand er bij is gebaat als een niet-politieke omroepvereniging gelijk de A.V.R.O. in ons land verder in discredit wordt gebracht.

Omroeperikelen (II)

Het conflict rondom de A.V.R.O. heeft o.m. de vraag doen opwerpen, of de zeggenschap van de leden der omroepverenigingen in ons land wel op een voldoende wijze tot uiting komt en of er afdoende middelen zijn om de wensen van de leden te leren kennen. Dit geldt o.a. voor de wijze waarop de omroepprogramma's worden samengesteld en voor de inhoud van de uitzendingen.

Ware het niet wenselijk om aan vele bezwaren tegemoet te komen, dat de omroepverenigingen zich eens met een enquête tot de luisteraars (leden) wendden teneinde na te gaan wat er onder het luisterend publiek leeft met betrekking tot zijn wensen de diverse uitzendingen betreffende?

Wellicht zou er aldus nog een nuttige zijde zijn aan een controverse, die terecht door velen wordt betreurd.

Nationale prestatie

De heer P. Goedkoop Dzn, directeur van de Nederlandsche Dok- en Scheepsbouwmaatschappij te Amsterdam, heeft de vorige week naar aanleiding van de overdracht van de door deze maatschappij voor Braziliaanse rekening gebouwde tanker „Goiaz” mee gedeeld, dat de N.D.S.M. tegen het eind van het jaar ongeveer 160.000 ton aan scheepsruimte zal hebben afgeleverd. Dit komt overeen met 20.000 ton minder dan de productie van de grootste Engelse scheepswerf van 180.000 ton.

De heer Goedkoop sprak voorts de verwachting uit, dat de N.D.S.M. het volgend jaar de productie zou kunnen opvoeren tot 200.000 ton, waardoor de bekende Amsterdamse werf de grootste ter wereld zal zijn.

Voorwaar, een nationale prestatie, waarop wij trots kunnen zijn. Door dergelijke feiten moge nog eens duidelijk aan de dag treden, wat Nederland in het internationale economische verkeer vermag.

Voorts moge worden geconstateerd, dat dergelijke prestaties worden bereikt door het vrije particuliere bedrijfsleven. Het geldt hier een nationale prestatie, die kon worden bereikt door een nauwe samenwerking tussen werkgevers en werknemers. Kortom, een voorbeeld waarop wij trots kunnen zijn. Een kostbaar voorbeeld ook, dat wederom bewijst, tot welke prestaties ons nationale bedrijfsleven in staat is.

Moge het vooral spreken tot degenen, die er steeds op uit zijn een dergelijk particulier initiatief dermate aan banden te leggen, dat het nagevoel of geheel wordt gedood. Hier wordt weer eens getoond wat de factoren kapitaal en arbeid in nauwe samenwerking weten te bereiken. Nederland heeft internationaal — gelukkig — nog lang niet afgedaan. Laten wij zorgen, dat het zo blijft.

**VRIJHEID EN
DEMOCRATIE**

Weekblad van de Volkspartij
voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korhals.
Waarn. Red. secr. G. Stempher.
Adres: Prinsengracht 1077, tel.
35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43,
Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwar-
taal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonne-
ments- en advertentiegeden:
Postgiro no. 245103, ten name
van de Penningmeester van de
Stichting „Vrijheid en Democra-
tie“ te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich
tot de administratie.

**TRIESTE
HUMOR**

In Polen doet het volgende ver-
haal de ronde. dat overigens wel
een beeld geeft van de trieste humor,
waartoe men komt als men onder een
genadeloze onderdrukking leeft.

Een communistische minister bezocht de belangrijkste stad van een Poolse industriestreek en gaf de burgemeester te kennen, dat hij 50.000 mensen wilde toespreken. De bezoeker was er zeker van, dat het aantal toehoorders, dat hij verzocht had te komen, bijeen zou kunnen worden gebracht. Enige uren later belde de minister op over dezelfde kwestie. Hij deelde in dit gesprek mee, dat hij het genoemde aantal onvoldoende achtte. Volgens hem moesten er minstens 100.000 mensen komen om te laten zien hoe groot het vertrouwen van het volk was in de door ieder zo geprezen volksdemocratie.

Een dag vóórdat de massale bijeenkomst zou plaats vinden, belde de minister nogmaals op. Ditmaal vroeg hij om niet minder dan 200.000 aanwezigen. De burgemeester gaf uiteraard toe en beloofde alles in het werk te stellen om de „wens“ van de bezoeker te vervullen.

De dag, waarop de grote bijeenkomst zou worden gehouden, brak aan. Een grote menigte had zich op het grootste plein van de stad verzameld. Na de toespraak informeerde de minister bij de burgemeester hoe het deze gelukt was zoveel mensen bij elkaar te krijgen.

„Nu.“ antwoordde de burgemeester, „toen U mij vroeg 50.000 mensen bijeen te brengen, zat ik nog niet in moeilijkheden. De geheime politie, de geüniformeerde politiemacht, de ambtenaren en al diegenen, die in dienst zijn van de overheid, brachten met elkaar dit aantal gemakkelijk op.“

Toen U mij om de 100.000 toehoorders vroeg, kwam ik in het nauw te zitten. Ik liet daarom het gerucht verspreiden, dat de Russen bezig waren het land te verlaten. Maar toen U mij verzocht 200.000 mensen bijeen te brengen, was ik werkelijk wanhopig.

Het enige, wat mij nog overbleef, was het publiceren van een communiqué, waarin werd bekend gemaakt, dat verschillende ministers van onze geprezen Volksdemocratie op de markt zouden worden opgehangen!”

**Hoe ons dalend nationale welvaartspeil
kan worden verhoogd**

**Een interessant hoofdstuk in een
belangwekkend boek**

Van de hand van de bekende psycho-technicus, dr Luning Prak, verscheen onlangs bij de fa. Wolters een uitermate belangwekkend boek: „Tests op school“.

Men kan uiteraard met meer of minder gereserveerdheid de betekenis van het intelligentie-onderzoek en de wijze, waarop dit plaats vindt, waarden, anderzijds zal men moeten erkennen, dat de ontwikkeling van ons gehele maatschappelijke bestel noopt tot bezinning op de vraag, hoe men het best de juiste man en vrouw op de juiste plaats kan brengen.

Wie menen mocht, dat het boek van dr Luning Prak alleen maar belangwekkend is voor de bij het onderwijs betrokkenen, vergist zich Alleen al de inhoud van hoofdstuk XV, „Economisch Panorama“ rechtvaardigt de uitspraak, dat dit nieuwe boek van deze erkende autoriteit verdient in een zeer uitgebreide kring gelezen te worden. In het hier genoemde hoofdstuk bespreekt de schrijver het economisch milieu waarin de lage landen bij de zee zich nu eenmaal op geografische, historische, politieke en sociaal-economische gronden bevinden.

Aan de hand van een enquête, door een Amerikaans blad in 1947 ingesteld in 12 landen naar de levensomstandigheden van een arbeider uit een automatische schroevenfabriek kon worden vastgesteld, dat het totale gezinsinkomen van een Amerikaanse arbeider bijv. ruim 3 maal zo groot was als dat van de Nederlandse bijna 4 maal dat van de Franse en bijna 9 maal dat van de Brits-Indische arbeider.

Na aftrek van de uitgaven voor voedsel, woning en belastingen, bleef beschikbaar in dollars voor andere uitgaven:

Nederland 6.15, Ver. Staten: 26.99, Frankrijk: 6.30; Engeland: 26.90; Brits-Indië: 3.52.

Met Frankrijk is Nederland op de welvaartsscala zeer sterk gedaald. Waarin schuilt de enorme welvaart der Verenigde Staten?

„Dat ligt aan een hele groep factoren, waarin het grote oppervlak aan cultuurgrond, de bodemschatten, de veiligheid voor een overval van buitenaf, elk een rol spelen, maar het ligt niet minder aan de productiewijze en aan de economische en commerciële instelling van het Amerikaanse volk. Het zit hem vooral ook in harder werken met meer overleg“.

De lang niet gemakkelijke Amerikaanse arbeider, die hoge looneisen stelt, delft per dag 3 maal zoveel kolen als zijn Limburgse collega, viermaal zoveel als zijn collega in Wales en 5 maal zoveel als de houwer in de Borinage. Gunstiger kolenlagen, meer mechanisatie en aanzienlijk grotere arbeidslust maken, dat bij een gelijke kolenprijs, de Amerikaanse mijnwerker evenveel verdient als 3 of 4 van zijn Europese collega's.

**Hogere productie
hogere lonen**

Dr L. Prak haalt een sprekend voorbeeld aan van het feit, dat verbeterde productiemethoden tot hogere lonen leiden:

„Een conducteur of machinist met veel dienstjaren verdient in Amerika 4.000 dollar per jaar, d.i. driemaal zoveel als zijn Europese collega's en overeenkomend met het salaris van een hoofd-ingenieur of professor in ons land.“

De Nederlandse kolentrein bestaat uit 40 of 50 wagentjes van 15 tot 20 ton, de Amerikaanse uit 80 tot 100 wagens van 50 à 70 ton. Om een ton kolen in Nederland te vervoeren, wordt 3 ton dood materiaal vervoerd, in Amerika bij één ton kolen en gelijke leegloop slechts 2 ton spoorwegmateriaal.

Luning Prak concludeert, dat ten onzent de Amerikaanse werkwijze gevolgd zou kunnen worden, als we de tolonie met België hadden kunnen verwezenlijken. Dan zou de binnenlandse markt tot 20 miljoen zielen verruimd zijn. En we zouden in West-Europa een grandioze economische vooruitgang kunnen boeken, als het lukte door goed staatsmansbeleid de nationale antipathieën en economische kortzichtigheden te overwinnen.

Wat doet Duitsland?

Ten aanzien van het Duitse herstel is de auteur minder optimistisch. Hij verwacht in Duitsland in de eerste jaren geen aanzienlijke verruiming van de exportmogelijkheden, uitgezonderd dan die der kolen. Het duurt een kwart eeuw, zegt hij, alvorens wij het gat in Rotterdam gedicht hebben, maar het gat in Hamburg bijv. is elf maal zo groot.

Met schat de puinvoorraad in Duitsland op 400 miljoen kubieke meter. Alvorens die opgeruimd is en aan de wederopbouw op grote schaal begonnen kan worden, zullen er nog wel wat jaren voorbij gaan.

Bovendien mist Duitsland nog vele jaren de menselijke grondslagen voor een belangrijke productie en gestage export: Iedere valide Duitse man moet voortaan een grijsaard, een invalide, twee vrouwen en vier kinderen onderhouden.

De uitval van Duitsland in Europa biedt ons land de kans een deel van de vroegere Duitse export in handen te krijgen. De Nederlandse machine-industrie heeft bijv. grote kansen, evenals de chemische fabrieken, de verfindustrie, de electrotechnische nijverheid, kunstzijde, katoen- en papierfabrieken.

Maar dan is spoed van fundamenteel belang.

„Helaas ligt op dit terrein de ergste drawback van de geleide economie. De stagnatie, die door het enge keurslijf van voorschriften en paperassen aan handel en nijverheid wordt bezorgd, kost ons miljoenen in toekomstige expansie want onze concurrenten zitten om de drommel niet stil“.

Voor het onderwijs en de beroepskeuze zijn de consequenties van niet te onderschatten betekenis. De omschakeling in snel tempo op een nieuwe economische basis vergt duizendtallen ingenieurs, kooplieden, ondernemers, M.T.S.'ers, opzichters, tekenaars, calculators, bazen, werkmeeesters en geschoolde arbeiders.

Alleen door het grootst mogelijk nut te trekken van ons machinepark en onze technische talenten, komen we er bovenop. Hierbij krijgt het technisch onderwijs een taak die nauwelijks aangeduid kan worden.

Verhoogde productiviteit alleen zal tot meer welvaart leiden. En bovenal het verminderen van de fiscale druk op ieder die energiek en ondernemend is. Voor de kleine man is het haast ondoenlijk groot en sterk te worden bij een systeem, dat 80% van zijn winsten afroemt en hem alleen de stroppen laat“.

Gulheid van jarig Jetje

In zijn rede aan de vooravond van de verkiezingen, heeft dr Drees o.m. opgemerkt, dat de arbeiders in Nederland het nog lang niet hebben als hij wel zou willen.

Inderdaad: met die gedachtengang kunnen we accoord gaan. Voor de arbeiders is nog enorm veel te bereiken, maar niet langs de weg, die de socialisten uitstippelen.

Alleen al niet, omdat sociale verbetering geen zaak is van het weghalen bij de een en het brengen bij de ander. Het weghalen leidt onherroepelijk tot het opraken. Of anders gezegd: er kan alleen gehaald worden, als er dagelijks weer aangevuld kan worden.

Dit aanvullen, dit produceren, is een zaak van samenwerking tussen werkgevers en werknemers, die gezamenlijk moeten komen tot een zo groot mogelijke productieverhoging. Het bedrijfsleven moet zich kunnen ontplooiën, opdat de arbeiders van de voordelen der verhoogde productiviteit kunnen profiteren.

Als Jetje jarig is en ultielven uitdeelt, heeft zij aan vriendinnen en vriendjes geen gebrek... Veel moeilijker is het de mensen te bewegen tot groter inspanning, welke op de lange baan ouders en kinderen zeker welvaart en geluk zullen brengen.

v. M.

Boekbespreking

C. de Groot: Christenen en de Partij van de Arbeid. Uitg.: Drukkerij en Uitgeverij Jan Okken, Wildervank. Prijs 45 ct.

„In de beperktheid toont zich de meester“, zo moet de schrijver van dit geschrift hebben gedacht. Zijn gedachten over het genoemde probleem heeft hij in ruim 8 bladzijden druks samengevat. Overigens is aan deze brochure te onderkennen, dat niet ieder die beperkt is, ook een meester is.

Aanleiding tot het schrijven van deze brochure vormt het debat, dat enige tijd geleden te Delft is gehouden tussen het P.v.d.A.-lid mr dr A. A. van Rhijn, staatssecretaris van Sociale Zaken en prof. dr S. U. Zuidema, hoogleraar aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, lid van de A.R. partij: In zijn Inleiding zegt de schrijver van deze brochure over dit debat:

„Ben ik goed ingelicht, dan is het resultaat van dit debat enigermate teleurstellend geweest, waarbij dan vooral Zijne Excellentie mr dr van Rhijn in gebreke moet zijn gebleven, de aanvallen die hij van zijn opponent te verduren had, op bevredigende wijze te pareren“.

Wij willen slechts zeggen bepaald niet de indruk te hebben, dat dit geschrift veel zal bijdragen tot het beslissend slaan van prof. Zuidema.

Trouwens, voor 45 cent kan men dat genoeg ook niet voor zich opeisen.

K.

De plaats waar wij staan

Niet socialistisch, niet reactionair Maar positief liberaal

Juist in tijden na een verkiezing, nu opnieuw gebleken is, dat de aanhang van de V.V.D. groeit, probeert men van meer dan één zijde opnieuw onze partij en de gedachten, die zij uitdraagt, in een kwaad daglicht te stellen. Daarom achten wij het nuttig en goed nog eens duidelijk te stellen: de V.V.D. is niet socialistisch en niet reactionair, maar positief liberaal.

Het is altijd goed om bezwaren, welke men hoort, te vermelden. Dat kan men veel beter doen, dan die dood te zwijgen, hetgeen onliberaal is en waardoor bovendien de kans bestaat, dat de bezwaren, omdat zij niet voldoende tot uitdrukking gekomen zijn, in een later stadium overdreden worden.

Zo hebben wij ook enkele bezwaren gehoord tegen het communiqué van het Hoofdbestuur van onze partij. Sommigen waren het daar wel mee eens, maar zij vonden, dat het tijdstip niet goed gekozen was. Daarbij vergaten zij, dat in brede kring bekend was, hetgeen bleek uit de dagbladen van alle mogelijke richtingen, dat het Hoofdbestuur van de V.V.D. op 28 Juni in Utrecht bijeen zou komen. Als er over deze vergadering geen communiqué zou zijn uitgegeven, dan had men gekregen, dat langs allerlei wegen allerlei verschillende berichten in kranten waren verschenen, de ene krant er dit bij maakte en de andere krant dat en dat men als resultaat van dat alles een verwarde berichtgeving had gekregen, die wellicht tegengesproken had moeten worden, voorzover zulks gelukt zou zijn.

Maar, zal men vragen, had men dan niet kunnen volstaan, met een communiqué uit te geven, dat men in vergadering bijeen was geweest en de politieke toestand had besproken. Dat communiqué zou eerst recht allerlei vragen en gissingen naar voren hebben gebracht en tot dezelfde ontwikkeling hebben geleid als bij het niet uitgeven van een communiqué.

Er is in dit blad al meermalen op gewezen, dat sommigen ook pogen, juist naar aanleiding van dat communiqué, de V.V.D. in de reactionaire hoek te drukken. Dat is een poging, die wel geheel tot falen is gedoemd. De wordingsgeschiedenis onzer partij is waarlijk voldoende waarborg, dat zij nu bepaald niet reactionair kan genoemd worden. Met de totstandkoming van de Partij v. d. Vrijheid in 1946 werd de oprichting van een partij beoogd, die allen zou omvatten, die in vooruitstrevende zin dachten, maar niet socialistisch waren.

Er waren partijlozen, er waren vooraanstaanden uit de vroegere Bond van Jong-Liberale, er waren er, die zich groepeerden rondom de Stichting Libertas, er waren leden van de vroegere Liberale Staatspartij, die met enthousiasme op deze basis wilden meewerken.

Toen de buitengewone algemene vergadering van de Liberale Staatspartij besloot steun te verlenen aan de verkiezingsactie van de Partij van de Vrijheid in 1946, was de mogelijkheid om de plannen te verwezenlij-

ken, geschapen. En die mogelijkheid werd beloofd. Zaten er in 1946 4 liberalen in de Tweede Kamer, bij de verkiezingen steeg het aantal tot 6. Toen kwam de groep Oud en werd het contact gelegd met de Partij van de Vrijheid. Dat leidde in 1948 tot de oprichting van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, waardoor het denkbeeld om de vrijzinnigen van verschillende schakering in één partij onder te brengen, weer dichterbij zijn verwezenlijking kwam, want thans kwamen ook in ruime mate voormalige vrijzinnig-democraten ons kamp versterken. Wederom brachten de Tweede Kamerverkiezingen winst, want het getal van onze volksvertegenwoordigers steeg van 6 tot 8.

De ontwikkeling met name ten aanzien van Indonesië noopte tot een zo ruim mogelijk samengaan van verschillende politieke partijen ten aanzien van de formatie van een kabinet. Ook onzerzijds werd daaraan medegewerkt, al kregen wij slechts één ministerspost, zij het ook de zeer belangrijke van Buitenlandse Zaken. Het was o.i. gewenst medewerking te verlenen aan een regering, omdat gepoogd moest worden, zij het dat het wellicht reeds laat was, de ontwikkeling van de Indische kwestie in positieve zin te beïnvloeden. Dat is gepoogd, maar niet gelukt. Veel grieven zijn tegen onze partij in het bijzonder geuit, maar toen de verantwoordelijkheid gedragen moest worden, hebben onze volksvertegenwoordigers deze niet geschuwd en naar eer en geweten gehandeld, zoals zij meenden, dat gehandeld moest worden.

Intussen vroegen andere zaken de aandacht en werd het steeds duidelijker, dat op tal van gebieden de P. v. d. A., gesecondeerd door de K. V.P. een bepaalde politiek doordreef. Daardoor kwamen ook in onze kring steeds meer bezwaren — men denke aan het wetsontwerp Toezicht Credietwezen — tegen de gevolgde koers en bij herhaling werd daaraan door onze Tweede en onze Eerste Kamerfractie op duidelijke wijze uiting gegeven.

Onze verkiezingsstrijd is duidelijk geweest; wij hebben gepleit voor vergroting van de invloed van de derde macht, voor een medewerken van alle constructieve partijen aan een nationaal kabinet, dat niet onder druk van enige groepering zou staan. Men kan o.i. het communiqué van het Hoofdbestuur van onze partij zien als een verlengstuk of een sluitstuk van deze gehele actie. Wij zijn niet van de weg afgeweken, welke zij, die in 1946 het voortouw namen om te komen tot een krachtige levensvatbare vrijzinnige partij, zijn ingeslagen. Wij hebben die lijn voortdurend in acht genomen en er bij voortdurend naar gestreefd om ook in de praktische politiek onze beginselen zo veel mogelijk toegepast te krijgen. In 1948 leidde dat tot een deelneming aan een regering, nu kan het leiden tot een buiten de regering blijven. Terecht is er in de verkiezingsstrijd bij herhaling op gewezen, dat de fundering en het uitdragen van onze beginselen belangrijker is dan het zijn voor of tegen bepaalde zaken, hoe belangrijk die voor betrokken groepen of zelfs voor de gemeenschap ook zijn. Het mag nooit zo zijn, dat ter wille van enige plaatsen in een regering men beginselen zou verdoezelen, of om het eens te zeggen in een taal, die het kernachtig uitdrukt: men het eerstgeboorterecht voor een schotel linzen zou verkopen. Waarbij dan nog de vraag gewettigd is, of er zelfs wel linzen op die schotel te vinden zijn!

DE WEEDE.

In memoriam

J. L. F. de Meijere J.L.Fzn.

Dat oudere mensen zich dikwijls eenzaam gaan voelen, omdat de een na de ander uit hun omgeving hun ontvalt, met wie telkenmale een stukje van hun eigen levensgeschiedenis verbonden was, heb ik weer eens heel goed begrepen op die avond, dat mij het treffende bericht bereikte, dat de heer De Meijere was overleden.

Ik behoef mijzelf gelukkig nog niet tot de ouderen te rekenen, maar dat neemt niet weg, dat van hen, die deel uitmaakten van het bestuur der Afdeling Amsterdam van de Vrijheidsbond, toen ik, in October 1930, tot secretaris dier afdeling werd gekozen, nog maar weinigen in leven zijn.

Tot hen, aan wie nog slechts de goede herinnering overblijft, behoort nu ook de heer De Meijere.

Toen hij, in Januari 1940, afscheid nam als voorzitter en bestuurslid van de afdeling, had hij 18 jaar lang deel van dat bestuur uitgemaakt; vele jaren als penningmeester en de laatste vier jaar als voorzitter. En al die jaren had hij de afdeling gediend met die rustige bekwaamheid, die toewijding en bovenal: die rechtschapenheid, die hem eigen waren.

Verscheidene jaren was hij ook lid van het Hoofdbestuur van de Partij als afgevaardigde van Amsterdam; later koos de Algemene Vergadering hem zelfs tot lid van het Dagelijks Bestuur, welke functie hij tot aan de oprichting van de Partij van de Vrijheid in 1946, heeft vervuld.

Tot aan zijn dood toe is hij bestuurslid gebleven van de Mr H. C. Dreselhuys-Stichting.

De Meijere, het type van de Amsterdamse handelaar van brede allure, was een volbloed liberaal, met een sterk gevoel van „public spirit” en sociale verantwoordelijkheid. Voor hen, die het voorrecht hadden, met hem te mogen samenwerken, was hij - wie iedere onoprechtheid een gruwel was - een trouw en warmvoelend vriend, op wiens eenmaal gegeven woord viel staat te maken als op een rots.

Nog zijn laatste brief, die ik van hem mocht ontvangen, geschreven op zijn ziekbed, getuigde van zijn belangstelling voor het politiek gebeuren en van zijn verontrusting over het steeds toenemende aantal belemmeringen, het vrije initiatief en de vrije menselijke persoonlijkheid in de weg gelegd.

Een liberaal in de beste zin van het woord en een warm voelend mens is met hem heengegaan, wiens nagedachtenis bij zijn vele vrienden en geestverwanten in dankbare herinnering zal blijven voortleven.

A. W. ABSPOEL.

De „New York Times” over de overwinning van Eisenhower

Buitenlandse betrekkingen op de voorgrond geplaatst

De New York Times, die in een hoofdartikel de benoeming van Dwight D. Eisenhower tot officieel Republikeins kandidaat voor het presidentschap toejuicht, schrijft o.m. dat zijn overwinning op Taft betekent, dat er geen verandering zal komen in de houding die de Verenigde Staten in de afgelopen jaren tegenover de overige vrije landen hebben aangenomen.

In het betreffende artikel, onder de titel „De Reactie in het Buitenland”, lezen wij o.m.:

Het feit dat vrijwel de gehele vrije wereld met instemming heeft kennisgenomen van Eisenhowers benoeming tot officieel kandidaat voor het Amerikaanse presidentschap, is op zichzelf niet verwonderlijk. Al degenen met wie hij in aanraking is gekomen, bewonderen zijn doortastendheid en zelfvertrouwen. Voor velen is hij als het ware het symbool van Amerika's bereidheid tot samenwerking, vriendschap en leiderschap. Zijn benoeming wordt algemeen beschouwd als een bewijs, dat er geen verandering zal komen in de vriendschappelijke houding, die de Verenigde Staten in de afgelopen jaren tegenover hun buitenlandse vrienden en bondgenoten hebben aangenomen.

Juist het feit dat men dit verwachten kon, was een van de redenen waarom er zo krachtig op de benoeming van Eisenhower is aangedrongen. Het mag vele Amerikanen vreemd en sommigen wellicht zelfs hoogst bedenkelijk voorkomen, dat de stemming in het buitenland van invloed is op een Amerikaanse verkiezing en de keuze van een partijcandidaat, maar wij hebben de tekenen des tijds te verstaan en dienen te beseffen dat wij, willen wij onze leidende positie behouden, het niet zonder respect en het vertrouwen van onze bondgenoten kunnen stellen.

Toch zouden wij onze buitenlandse vrienden onrecht aandoen, wanneer wij de stelling poneerden, dat hun

vreugde uitsluitend voortspuit uit het feit, dat de voortzetting van de economische steunverlening thans vrijwel verzekerd is.

Integendeel, in vele Europese landen voelt men er even weinig voor om steeds weer de hand op te houden, als wij om deze te vullen. Er blijft ons allen echter geen andere keus. Het bondgenootschap tussen de vrije landen is noodzakelijk geworden door de houding van onze vijanden en datgene, waarvan men generaal Eisenhower als het symbool zou kunnen beschouwen, verleent deze coalitie een zekere glans en luister maar bovenal waarde en importantie.

Niet alleen onze bondgenoten beseffen dit, maar ook onze communistische tegenstanders. Hun scheldwoorden aan het adres van Eisenhower laten geen twijfel aan de juistheid van zijn kandidaatstelling. De generaal heeft niet alleen de juiste vrienden, hij heeft ook de juiste vijanden en dit vormt een van de redenen waarom zijn benoeming overal in de vrije wereld in zulke goede aarde is gevallen.

STALEN MEUBELEN
„GISO“-LAMPEN

OM HET BEHOUD VAN ONZE GEESTELIJKE VRIJHEID

Recente gebeurtenissen toonden aan, dat het met de geestelijke vrijheid in ons land hier en daar nog allesbehalve zo gesteld is als noodzakelijk en vanzelfsprekend geacht moet worden in een land, waar die vrijheid als een historische verworvenheid pleegt te worden beschouwd en waar de geestelijke gevarieerdheid van zijn inwoners onderlinge verdraagzaamheid dwingend eist.

In een Limburgse stad werd het aan de Jehova-getuigen onmogelijk gemaakt een openbare samenkomst te houden; in Breda trof de Gereformeerden een soortgelijk lot, zij het in wat geringer proporties!

Wij treden niet in de vraag, of burgerlijke autoriteiten hier te kort schoten, noch of kerkelijke overheden aansprakelijk zijn voor moeilijkheden, aan de congressisten in de weg gelegd. Wij bepalen ons eenvoudig tot de feiten, die het grondwettelijk recht der ingezetenen tot vereniging en vergadering tot een aanfluiting maken. De grondwet stelt immers dat alleen de wet de uitoefening van dat recht in het belang der openbare orde regelt en beperkt.

De erkenning van dit recht der ingezetenen behoort tot de kenmerken van een liberale staatsopvatting, gelijk die, gelukkig, in onze Grondwet nog steeds tot uitdrukking komt maar die dan ook met deze liberale staatsopvatting staat en valt.

Echter: ook hier geldt het „quid leges sine moribus”, de wet moet verankerd zijn in de volkszeden. En wanneer in de hier gesignaleerde gevallen op dit recht inbreuk werd gemaakt, hebben we dan ook meer te doen met een bedenkelijk tekort in bepaalde kringen van ons volk voor de eerbied, aan andersdenkenden verschuldigd, dan met - overigens moeilijk bewijsbare - schuld of nalatigheid bij geestelijke of burgerlijke autoriteiten.

Dit tekort treft men niet alleen aan bij rooms-katholieken in Brabant of Limburg, die zich op het naieve standpunt stellen, dat hun gewest - schoon tot Nederland met zijn liberale constitutie behorende - toch eigenlijk hun gewest is, waar „andersdenkenden” niets te zoeken, te demonstreren of te propageren hebben. Men vindt het, collectief of individueel, ook bij anderen. Het is nog niet zo heel lang geleden, dat een predikant van een bepaalde „gereformeerde” kerkformatie ons in een particulier gesprek toevertrouwde, dat hij tegen subsidiëring van rooms-katholieke onderwijsinstellingen was, omdat hij die „roomsen” niet als Nederlanders erkende. En het is ook nog niet zo heel lang geleden, dat een Hervormd predikant ons, evenzeer particulier, te kennen gaf, hoogst verontwaardigd te zijn over het feit, dat een priester missiearbeid begonnen was in „zijn protestantse omgeving”, „want” die priester of „Rome” had niet „het recht”, zich in Nederland boven de rivieren een arbeidsveld te zoeken!

De mentaliteit, die in al deze gevallen tot uiting komt, doet zich ook niet alleen gelden op het terrein van de Staatsrechtelijke verhoudingen tussen Nederlanders van uiteenlopende godsdienstige overtuigingen. Zij openbaart zich soms ook op het gebied der cultuur, bijv. waar een auteur een proces wordt aangedaan, omdat hij geacht wordt in een boek een bepaalde volksgroep opzettelijk beledigd te hebben. Het geval heeft zich zelfs al voorgedaan, dat een auteur voor de kadi werd gesleept, omdat een verre nazaat zich beledigd gevoelde door historische bijzonderheden, welke bedoelde auteur aangaande het particuliere leven van een lid van het voorgeslacht van die verre nazaat (opnieuw) had gepubliceerd. Dat de vrije kunstbeoefening, die toch tot het cultuurgoed van een volk gerekend moet worden, door dergelijke lichtgeraaktheden ernstig in 't gedrang komt en daarmee dus ook de geestelijke vrijheid als beslissende factor in het karakter ener natie, achten wij niet slechts bedenkelijk: het getuigt o.i. ook van een verzwakt vertrouwen in de kracht der waarheid, die, werd ze opzettelijk ge-

schonden, zich aan hem, die haar schond, waarlijk wel wreken zou, ook zonder ingrijpen van de rechter.

Wij zeggen dit met zekere vrijmoedigheid, omdat liberalen niet de laasten zijn, die zich als volksgroep „beledigd” zouden mogen gevoelen. In hoe vele werken van socialistische auteurs werden liberalen ten tonele gevoerd als grove uitbuiters! Nog slechts enkele jaren geleden ontzag de ultrarode schrijver Van der Geest zich niet, de vader van een liberaal Kamerlid in denigrerende zin in een roman met name te vermelden. Zelfs een „christelijk” auteur als Anne de Vries achtte zich niet te goed, in zijn jongste boek „Wij leven slechts één keer” de liberale „heren” in een niet met name genoemd maar door ieder met de vinger aan te wijzen provinciestadje te beschrijven als een kliek egoïste zatlappen. Geen liberaal zou eraan den-

ken in al deze gevallen de auteur aan te klagen wegens belediging van voorgeslacht of geestverwante volksgroep.

Waarom niet?

Wel, omdat de liberale geesteshouding tegenover dergelijke verschijnselen een andere is dan die der lichtgeraakten. Zij gaat enerzijds uit van een onwankelbaar vertrouwen in de waarheid, een vertrouwen, dat het den liberaal mogelijk maakt, zelfs de verguizing te verdragen die het klaarblijkelijk onvermijdelijk bijverschijnsel is van de geestelijke vrijheid in een wereld van onvolmaakte mensen, voor wie hij nochtans geestelijke vrijheid de enige sfeer acht, waarin een volk in zware strijd tot volle ontplooiing kan komen. Anderzijds gaat zij uit van de zekerheid, dat ook de eigen overtuiging op de duur slechts gebaat wordt, wanneer zij zich open blijft

houden voor critiek, zelfs als deze in haar onbesuisdheid tot ontsporingen leidt.

Ook ons partij-programma acht de geestelijke vrijheid niet gewaarborgd door wetsbepalingen alleen. Het spreekt daarom van de plicht ener staatkundige organisatie, naar vermogen mee te werken aan de staatkundige opvoeding van het volk. En wanneer het daaronder rekent het recht en de plicht tot verkondiging van elks eigen overtuiging, dan voegt het daaraan toe, dat hiermede gepaard behoort te gaan het betrachten van verdraagzaamheid tegenover andersdenkenden. Deze verdraagzaamheid nu kan noch aan een volk, noch aan een volksgroep, noch aan een individu worden opgelegd. Zij is vrucht van geestelijke vorming van enkeling en collectiviteit en kan slechts moeizaam worden bevorderd. G. A. DE RIDDER.

Politiek fatsoen (I)

Er is in ons politieke leven een groepering, die gaarne de rol van zedenmeester vervult. Wij bedoelen daarmee de Partij van de Arbeid, de P.v.d.A.

Nu willen wij zeggen, dat elk streven naar politieke zuiverheid onze hartelijke instemming heeft. Onze partij streeft daar naar ook met alle kracht.

Maar ons gaat wel hinderen de zedenmeesterij van de P.v.d.A. Met volledig voorbijzien van hetgeen de socialistische in de vóór-oorlogse periode, toen zij in de oppositie waren tot het adres der toenmalige regeerders richtten, tonen de socialistische van nu een lichtgeraaktheid, die niet gering is.

Als het daar nu bij bleef, dan konden wij er nog vrede mee hebben. Maar men vindt het eigen fatsoen zo

groot, dat men blijkbaar niet meer in staat is om te zien, dat men zelf zo nu en dan de meest laag bij de grondse strijdwijze toepast. Wat zo nu en dan over de persoon van mr Oud wordt geschreven, gaat namelijk alle grenzen van politiek fatsoen te buiten.

Herinnert de lezer zich nog hoe wij, niet lang geleden nog, een hoofdartikel uit het blad „Peraat”, weekblad van de P.v.d.A., onder de aandacht van het hoofdbestuur dier partij hebben gebracht omdat het door en door onfatsoenlijk was? Maar het hoofdbestuur van de P.v.d.A. heeft niet thuis gegeven, dat geschrijf werd niet veroordeeld.

Neen, twee weken geleden moest onze hoofdredacteur in een hoofdartikel vaststellen, dat het socialistische dagblad „Het Vrije Volk” een uitspraak had gegeven, „die kennelijk bedoeld is om een indruk te geven van het lage vlak waarop politiek denken ook mogelijk is”.

„Het Vrije Volk” had immers een uiterst laakbare passage bevat, waarin over „de nog steeds bestaande persoonlijke ambitie van de heer Oud voor een minsterszetel” werd gesproken. Waar heeft het veroordelende woord van de tegenover anderen zo gaarne de zedenmeester spelende, leidende figuren der P.v.d.A.?

En ook vorige week kon weer een braaf staaltje van „Het Vrije Volk” worden gesignaleerd, maar laten wij daarop thans niet terugkomen. Wij willen nu gaarne eens laten zien hoe S. (wij nemen aan dat dit het socialistische Kamerlid Suurhoff is, die tevens 2de voorzitter van het N.V.V. is) in het blad „De Stem van de Arbeid”, maandblad voor de leden van het N.V.V. en hun huisgenoten, politiek bedrijft. Zijn stuk is te vinden in het blad van Juni, nr 10.

Politiek fatsoen (II)

De schrijver S. heeft het in dat artikel over het onderwerp „Om de zuiverheid van ons openbare leven”.

Hij brengt daarin een circulaire ter sprake, die een groepje industriëlen had rondgezonden en waarin zij steun vroegen voor het comité Burgerrecht. Nu weten onze lezers wel hoe wij over Burgerrecht denken en wie de door Burgerrecht verspreide lectuur leest (en men moet toch aannemen dat iemand, die publiekelijk daarover schrijft, daarvan kennis neemt), weet hoe Burgerrecht bij voortduring de V.V.D. op felle wijze heeft aangevalen.

Moet men Burgerrecht geloven, dan deugt er van de V.V.D. en haar leiding niet veel. Dit is alles overbekend, maar niettemin speelt S. het in het blad van het N.V.V. klaar om relaties tussen Burgerrecht en V.V.D.

te suggereren. Leest hoe hij dat klaarspeelt. Wij citeren:

„Een politieke partij is het Comité Burgerrecht uitdrukkelijk niet. Het comité neemt niet aan de verkiezingen deel. Maar „Burgerrecht” onderhoudt wel allerlei banden met politieke partijen. Om het kind maar bij de naam te noemen, vooral met de A.R. partij, met de V.V.D. en met het partijtje van de heer Welter”.

En om het geheel dan nog wat geheimzinniger te maken gaat S. als volgt voort:

„Hoe die draden precies lopen, weet de buitenstaander niet. Op welke wijze het comité „Burgerrecht” die partijen beïnvloedt en hoe ver die invloed gaat? Er is niemand, behalve de ingewijden, die er achter komt”.

Wanneer achter die S inderdaad het socialistische Kamerlid Suurhoff schuil gaat, dan moeten wij zeggen, dat bij hem zeer weinig te merken is van een streven naar zuiverheid van ons openbare leven. Hij fantaseert hier op ergerlijke wijze banden tussen de V.V.D. en Burgerrecht, die er in het geheel niet zijn.

S vertoont hier een treurig staal van wat met politiek fatsoen geheel in strijd is. Wanneer men op deze wijze wil gaan pogen de V.V.D. in de reactionaire hoek te duwen, dan bewijst dat slechts, dat men niet in staat is om ook maar één reëel argument aan te voeren.

Het geheel maakt een erbarmelijke indruk. En dat verschijnt dan onder de titel: „Om de zuiverheid van ons openbare leven”. Men moet maar durven!

Politiek fatsoen (III)

Wij hebben in 't voorgaande iets naar voren gebracht dat zeer ernstig is in de politieke strijd. Dat men in de hitte van de strijd eens iets zegt, wat men in rustige ogenblikken zeker niet gezegd zou hebben, wij achten het begrijpelijk.

Dat men echter geheimzinnige draden tussen het comité Burgerrecht en de V.V.D. suggereert, die er niet zijn, dat kan toch waarlijk op geen wijze worden vergoelikt.

Wij mogen daarom veronderstellen, dat S. in een volgend nummer van „De Stem van de Arbeid” zijn onjuiste beschouwing zal herroepen.

Tevens hopen wij, dat de leiding van de Partij van de Arbeid — zo gaarne zedenmeester wanneer het het optreden van anderen betreft — haar afkeuring over het geschrijf van S. zal uitspreken. Met spanning wachten wij af wat hiervan komen zal.

Politiek allerlei

De communistische autoriteiten in Oost-Duitsland hebben in de scholen, bibliotheken en boekhandels intensief jacht gemaakt op Westerse literatuur en bij deze zuivering, naar schatting, 6 miljoen boeken in beslag genomen. Op de communistische lijst van verboden boeken komen in totaal 19.562 titels voor.

Het Amerikaanse Joodse Comité heeft medegedeeld, dat acties tegen Joden in de Sovjet-Unie en de overige Oost-Europese staten toeneemen. In Rusland zou een actie zijn begonnen om hen uit openbare functies te verwijderen. In Hongarije zouden 100.000 personen, voor het merendeel Israëlieten, uit hun woonsteden zijn verdreven. Ook in Tsjecho-Slowakije worden Joden uit regeringsposten gezet op beschuldiging van Zionisme.

De dissertaties van de Tsjecho-Slowaakse universiteiten zullen in de toekomst worden gecontroleerd door commissies, bestaande uit de meest geslaagde „stootarbeiders” in de industrie. Zij krijgen het recht de doctorandus vragen te stellen en hun stem te laten gelden bij de beoordeling van de proefschriften.

Het 40.000 leden tellende Britse Nationale Vakverbond van Spoorwegarbeiders heeft zich met een overweldigende meerderheid uitgesproken vóór Aneurán Bevan's politiek tot vermindering van de Britse wapeningsuitgaven.

Marschalk Tito heeft in een toespraak tot studenten verklaard „Wij moeten onze jeugd niet laten vergifigen door godsdienst”. Hij zelde voorts, dat dit alleen verhinderd kon worden door onderwijs en niet door „maatregelen van bestuur”.

RADIO EN PUBLIEKE OPINIE-VORMING

De Radiogids, het officiële weekblad van de Vara, gewaagt van de invloed, die de radio heeft op de publieke opinievorming, gelijk die bij de jongste verkiezingen tot uitdrukking kwam.

„In alle partijen - zo schrijft het blad - zal men ongetwijfeld ernstig studie maken van de oorzaken, die tot deze, naar onze mening zeer verheugende, verkiezingsuitslag hebben bijgedragen.... Hiertoe moet ongetwijfeld de voorlichting door pers en radio hebben bijgedragen. In dit verband komt de vraag op hoe groot de invloed is, die van radio-voorlichting uitgaat. Vormen de uitzendingen inderdaad een belangrijk middel tot opvoeding en propaganda?”

Erkennende, dat hieromtrent nog geen verantwoorde conclusies zijn te trekken, gaat het, zo oordeelt de Radiogids, minder om de vraag in welke mate beïnvloeding door de radio mogelijk is, dan wel of de omroep op zodanige wijze is georganiseerd en ingericht, dat de voorwaarden zijn geschapen om tot een verantwoorde voorlichting te komen. Zoals bij elke technische verworvenheid, geldt ook hier, dat zij ten goede en ten kwade kan worden toegepast. Ieder, die zich herinnert, hoe het nationaal-socialisme de radio misbruikte, zal dit bevestigen.

„Wanneer in ons land echter de belangrijke geestelijke en maatschappelijke stromingen, met een grote mate van zelfstandigheid, de grondslag vormen, waarop de omroep is gebouwd, dan is daarmee reeds een belangrijke voorwaarde geschapen, dat de radio in democratische en opbouwende zin zal worden gebruikt. De grote geestesstromingen hebben een aanzienlijke mate van uitingsmogelijkheid door de radio en deze laat hen in afwisseling en verdraagzaamheid aan het woord.”

„Uit de bijzondere verrassing van de stembusuitslag valt een grote mate van begrip en waardering voor het streven van de Partij van de Arbeid af te leiden. Wanneer deze mede zijn gewekt door de voorlichting, die de Vara via de radio geeft, dan is dat het schoonste resultaat, dat we van onze arbeid mochten verwachten. En het kan de Vara er alleen maar toe aansporen om met geheel haar organisatie en met haar recht op eigen zending mee de strijd te voeren voor een welvarend, vrij en rechtvaardig Nederland in een democratische wereld van internationale samenwerking”.

Wij achten het nuttig, uit deze beschouwing zoveel aan te halen als wij hierboven deden, omdat deze redenering een duidelijk beeld geeft van de socialistische visie op ons radiobestel. De zelfgenoegzaamheid die er uit spreekt latende voor wat ze is, zien we allereerst dat de Radiogids hier te lande de voorwaarde aanwezig acht, waardoor de radio in democratische en opbouwende zin kan worden gebruikt. Het Vara-blad treedt hier echter op als rechter in eigen zaak en past de tactiek toe van het „als de ene hand de andere wast, worden ze beide schoon”. Haar „recht” op eigen zending, dat haar in staat stelt, socialistische propaganda te voeren, dankt de Vara immers aan de omstandigheid dat de socialistische partij, met de confessionele partijen samen, het radiobestel grondvest heeft op de „zuilentheorie”. En wanneer de Radiogids spreekt van een radio, die in democratische en opbouwende zin kan worden gebruikt, nu het hier te lande toegepaste radiobeleid de grote geestesstromingen in afwisseling en verdraagzaamheid aan het woord laat, dan valt het het blad blijkbaar even gemakkelijk te vergeten, dat aan de grote geestesstroming van het liberalisme de uitingsmogelijkheid van de radio stelselmatig wordt onthouden als het de Radiogids gemakkelijk valt, de vraag te ontwijken, in hoeverre bij het socialisme van de P.v.d.A. inderdaad van een „geestesstroming” mag worden gesproken. Deze partij met haar „humanistische” massa-aanhang en haar rooms-katholieke en protestants-christelijke werkgroepen kan toch moeilijk meer optreden met de pretentie, dat zij een zelfstandige „geestesstroming” vormt.

Ongetwijfeld, de P.v.d.A. profiteert geducht van de aanhoudende politieke

propaganda, welke de Vara voor het socialisme voert. Wij koesteren voor de „voorlichting” die de Vara pleegt te geven uiteraard minder waardering dan de Radiogids, omdat wij die „voorlichting” doorlopend eenzijdig, waarlijk niet zo „verantwoord” achten als het Vara-orgaan het hier voorstelt.

Ernstiger dan dit achten wij het echter, dat ons radiobestel zelf partijdig is in die zin, dat het enkele „geestesstromingen” geregeld aan het woord laat komen en hen zelfs in de gelegenheid stelt, andere aan te vallen, die zich noch tegen deze aanvallen verweren kunnen, noch hun eigen zienswijze als voorlichting aan het Nederlandse volk ten beste kunnen geven door het radio-apparaat, dat immers bezit is van geheel het Nederlandse volk en niet alleen van hen, die via hun politieke organisaties zich tot de „grote geestesstromingen” laten proclameren.

Naar aanleiding van de moeilijkheden bij de Avro schreef het socialistische Parool dezer dagen: „laat men vooral niet denken,.... dat de Avro-affaire uitsluitend een interne is. Het Nederlandse volk in zijn geheel betaalt de Nederlandse radio-omroep”.

Wanneer de aanhangers der „zuilentheorie” dit ook eens bedachten, zou er een einde komen aan de misstand, dat het liberalisme in Nederland al dankbaar moet zijn, wanneer het zich bij hoge uitzondering óók eens per radio tot het Nederlandse volk mag richten, terwijl een Vara bij wijze van spreken dag aan dag op zijn manier ongestoord de strijd mag voeren voor wat socialisten zien als een „welvarend, vrij en rechtvaardig Nederland in een democratische wereld van internationale samenwerking”.

G. A. DE RIDDER.

Klachten over herhalingsoefeningen

Wederom zijn er klachten over herhalingsoefeningen. Ons Tweede Kamerlid de heer Ritmeester heeft naar aanleiding daarvan vragen gesteld aan de minister van Oorlog, die wij hier laten volgen:

1. Is het juist, dat een driedaagse oefening in de omgeving van Venlo en Roermond, onderdeel van herhalingsoefeningen van enige zogenamde Q-bataljons, van 16 Juni t.m. 4 Juli gehouden in de kampen De Wittenberg en Oirschot, naar het oordeel der betrokkenen als totaal mislukt dient te worden beschouwd? Zo ja, wat is daarvan de reden?

2. Welke motieven zijn er geweest om deze driedaagse oefening te doen houden bij Venlo en Roermond, terwijl toch de oorlogsbestemming dezer bataljons Deventer en Zutphen is?

3. Mochten deze redenen gelegen zijn in het feit, dat tegelijkertijd in het gezagsgebied dier bataljons oefeningen van andere militaire eenheden werden gehouden, die als van hoger belang werden beschouwd, was het dan niet juist geweest deze Q-bataljons eerder dan wel later op te roepen?

4. Indien vraag 1 bevestigend dient te worden beantwoord, meent de Minister dan niet, dat zodanige mislukking niet zal bijdragen tot verhoging van het moreel der betreffende officieren en onderofficieren, die zich toch reeds niet geringe offers voor 's lands militaire verdediging moeten getroosten, gewogen nog van de wijze, waarop hier 's lands gelden worden besteed, en daargelaten, dat ons volk

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mejuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Meldt U thans reeds voor de a.s. Najaarsconferentie

Een bijeenkomst die interessant belooft te worden

Heeft U al genoteerd, dat er op 18 en 19 October a.s. weer een tweedaagse vrouwenconferentie gehouden zal worden?

Voor de Zaterdag staan praktische onderwerpen op het programma n.l. enige zijden van het woningbouwvraagstuk.

Op Zondag zullen o.m. de eerste 4 artikelen van ons beginselprogramma besproken worden.

Men kan zich nu al aanmelden bij ondergetekende

JOH. H. SPRINGER
Alexanderstraat 16,
Haarlem

Die dure buitenlandse boeken

Ter verduidelijking en aanvulling

Naar aanleiding van het artikelje onder deze titel, dat in ons weekblad van 7 Juni j.l. heeft gestaan, ontvingen wij een schrijven waarin er op wordt gewezen, dat het genoemde tijdschrift „Homes and gardens” onder de weeldebelasting valt, zodat niet 4% maar p.l.m. 17,5% op de verkoopprijs drukt.

Ter aanvulling van onze uiteenzetting over de hoge prijs van buitenlandse boeken en tijdschriften zij dit hier vermeld. J. H. S.

De Amerikaanse vrouw en de politiek

Betreffende de „Women's clubs” en de gunstige invloed van de maatschappelijke belangstelling der Amerikaanse vrouwen schrijft prof. dr P. J. Bouman (Volk in Beweging):

„Er zijn zelfs tendenties die er op wijzen, dat haar activiteit in toenemende mate de politieke kant uitgaat. De League of Women Voters neemt snel in ledental toe en bestrijdt met veel élan de toenemende politieke apathie onder de jongere generatie en onder de mannen van middelbare leeftijd, die in hun politieke oordeelsvorming meer en meer op het advies van hun vrouw afgaan”.

M. H.-K.

door de telkens herhaalde rechtmatige klachten en herhaalde mislukkingen het vertrouwen in de goede gang van zaken geheel zal gaan verliezen?

5. Indien vraag 1 bevestigend wordt beantwoord, welke maatregelen zijn of zullen dan worden genomen tegen degenen, die voor deze mislukking verantwoordelijk zijn?

Communistische bonzen (I)

Anna Pauker, de Roemeense communiste, die zo veel van zich heeft doen spreken, is in ongenade gevallen. Haar vriendschap met Stalin, waarover eertijds veel werd bericht, heeft niet mogen baten. Anna is in ongenade gevallen en nu is zij van het politieke toneel verdwenen. Wat er de reden van is weten wij niet. Van achter het IJzeren Gordijn dringt nu eenmaal niet heel veel van de werkelijkheid door. Men heeft er kennelijk te veel te verzwijgen en achter te houden om er de vrije kritiek toe te laten.

Er dringt echter zo nu en dan wel eens het een en ander tot het Westen door en daarbij komt steeds naar voren, dat de leiders in de communistische staten blijkbaar zeer veel sympathie hebben voor een royale levenswijze. De gedachte van soberheid schijnt daarbij wel een heel stuk op de achtergrond te zijn gekomen. Althans voor zover het de machthebbers betreft, want voor de bevolking in het algemeen is de toestand verre van rooskleurig.

Wel hebben de communistische leiders zich bijzonder ingespannen om de rijkdommen van de vroegere aristocratie te gaan herverdelen, maar de partijleiders hebben van die herverdeling in zeer ruime mate profijt getrokken.

Zo hebben ons berichten bereikt, dat ook Anna Pauker nog onlangs in het bezit van een grote villa is gekomen, welke eertijds het eigendom was van een zeer gefortuneerd handelaar. Deze fraaie villa had Anna Pauker bestemd als haar zomerverblijf. Wij denken overigens wel, dat zij nu weinig gelegenheid meer zal krijgen daar verblijf te houden!

In Roemenië is algemeen bekend, dat de villa is verbouwd en verfraaid en dat er zeer luxueuze meubelen in zijn geplaatst, terwijl zware kleden de vloer bedekken. Wij weten niet of Anna Pauker misschien in ongenade is gevallen vanwege de „Amerikaanse bar”, die zij had laten aanbrengen en welke in zeldzaam marmer is uitgevoerd, terwijl voorts aan de muren kostbare kandelabers zijn aangebracht.

In ieder geval is het geheel van een kostbaarheid, die heel erg afsteekt bij de sobere levenswijze der bevolking.

Communistische bonzen (II)

Men denke echter niet, dat Anna Pauker een uitzondering vormde. Ons hebben ook mededelingen bereikt over de levenswijze van de Bulgaarse minister-president, Vulko Chervenkov. Ook dezen staan verscheidene luxe verblijven voor eigen gebruik ter beschikking.

Een daarvan is een zeer fraai buiten in de buurt van Sofia. Het is omgeven door een prachtig aangelegd park, een klein bosreservaat en grote tuinen met uitheemse planten en bloemen. Het meubilair is verkregen door een keuze te doen uit hetgeen de vorige bewoners hadden moeten achterlaten,.... hetgeen dan aangevuld is met wat van elders werd gehaald. Zo behoeft het niet te verwonderen, dat waardevolle schilderijen de wanden versieren, hoewel Chervenkov geen kunstkenner is.

Overigens schijnt deze zich in dat geheel toch niet helemaal op zijn gemak te gevoelen. Immers, in 1950 werd een stenen muur van ruim 3 meter hoogte om het landgoed opgetrokken. Voorts worden de ingangen nacht en dag bewaakt door bewakingstroepen, in totaal bestaande uit 300 man, die in barakken zijn ondergebracht, welke in de oorlogstijd door Duitse bezettingstroepen zijn gebouwd!

Men ziet, het geheel lijkt op wat wij in de oorlogsjaren hebben leren kennen. Toen hebben wij zelf kunnen waarnemen hoe de nationaal socialistische machthebbers de fraaiste huizen en villa's in ons land voor zich lieten inrichten.

In de dictatuur van het communisme gaat het op dezelfde wijze toe. Het is goed om zo nu en dan ook eens op deze kant van de zaak de aandacht te vestigen!

INGEZONDEN

WAT WEL EENS GEZEED MAG WORDEN

Geachte Redactie,

In de Vrije Amsterdammer van 21 Juni jl. trekt een zekere „de R”, achter welke initialen zich vermoedelijk de heer G. A. de Ridder, vaste medewerker en redacteur van genoemd blad verbergt, van leer tegen het ad libitum verlenen van titels honoris causa aan bepaalde personen en komt de R. op deze wijze tot een philippica tegen professoren.

Met de strekking van dit artikel zou ik het in het algemeen wel eens kunnen zijn, ware het niet, dat de R. de smakeloosheid heeft gehad, aan het slot van zijn artikel te schrijven: „Sindsdien kregen we een professor doctor Mengelberg, waar we vroeger alleen professor Kokadorus kenden”.

Alléén in feite is de hier door mij geciteerde nobele uitdrukking des heren de R. al niet juist: immers, de ook destijds door mij zeer gewaardeerde Kokadorus behaalde zijn lauweren op het Amstelveld in Amsterdam of, in het algemeen gesproken, op de markt, terwijl Mengelberg zulks o.m. deed in

het Concertgebouw te Amsterdam. Bovendien wijst de uitlating „waar we vroeger alleen een professor Kokadorus kenden” zeer sterk op een verbijsterende onwetendheid, daar wij n.l. in die dagen b.v. reeds een professor Treub etc. kenden.

Men moet wel van alle goede smaak verstoken zijn, indien men een groot man, die alleen reeds een schepping als het in binnen- en buitenland beroemde Concertgebouw-orkest op zijn naam heeft staan, afgezien nog van de faam, welke hij Nederland op muzikaal gebied in het buitenland heeft bezorgd, gaat vergelijken met een standwerker!

Indien „de R.” persé die professoren-staatslieden, die in de afgelopen jaren hun land minder goede diensten hebben bewezen, onder de loupe wil nemen, heeft hij m.i. helaas voldoende keus en kan hij een genie als Prof. Dr. Willem Mengelberg in zijn graf laten rusten.

Tenslotte moge ik „de R.” verwijzen naar blz. 6 van de Vrije Amsterdam-

mer dd. 21 Juni 1952, waarin o.m. staat vermeld: „En wie bestrijdt de haatcampagnes etc.: De V.V.D.”, een programmapunt, dat ik als lid van de V.V.D. gaarne en van harte onderschrijf.

Hoogachtend,
P. J. B.

(De geachte inzender zij gerust: elke haatcampagne is ons vreemd en onze waardering voor professoren als leiders en dienaars van het wetenschappelijke leven is even groot als de zijne. Even groot is ook onze eerbied voor het artistieke genie dat ook in onze ogen aan ons volk in de figuur-Mengelberg is geschonken. In het gewraakte artikel citeerden wij een uitspraak van Mr A. Staring, directeur der Hollandse Maatschappij der Wetenschappen, die wees op het toenemend gebruik om titels honoris causa te verlenen aan personen, wier verdiensten grotendeels niet op wetenschappelijk terrein liggen. Dat achten wij met hem een misbruik en een gevaar. Mengelbergs wereldfaam als orkestleider is in geen enkel opzicht gebaat door zijn benoeming tot doctor honoris causa noch door het hem verleende professoraat!

Tegenover het hedendaags gepronk met titels stelden wij de eenvoud, die ons volk in het verleden deed spreken van „de heer Thorbecke”. Dat wij daaraan toevoegden: „Géén professor meester doctor, al was hij het dubbel en dwars” vrijwaart ons voor de „verbijsterende onwetendheid” die inzonder ons toeschrijft. Dat wij van alle goede smaak verstoken zouden zijn, zo we Mengelberg vergeleken met de

ook door inzender zeer gewaardeerde Kokadorus, is een vraag, waarover nader te spreken zou zijn, wanneer we deze beide figuren inderdaad met elkander vergeleken hadden. Maar dat hebben we niet. We hebben nog voldoende onderscheidingsvermogen om een orkestleider - zelfs al ware hij geen Mengelberg - te vergelijken met een standwerker, al was het dan ook de grote man van het Amstelveld in zijn gloriëtijd!
de R.

N.V. Nederlandsche
Caoutchouc- en Gutta-
Perchatabrick

v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

Technische
rubberartikelen

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

GORINCHEM

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon
manufacturen

HBU **HBU**

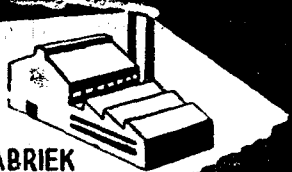

Reisgeld

Het juiste reisgeld en alle reisgeld waar U recht op hebt, ook daarvoor kunt U bij onze speciale - bij uitstek goed geïnformeerde - afdeling Reisadviezen terecht.

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

DAKEN -
VLOEREN

N.V. BETON- & PLATENFABRIEK
& GEBR. MYNLIFF N.YMEGEN

TEL. 20549

SMIT

SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

Abraham van Stolk & Zoonen N.V.

Houthandel

Schaverij - Zagerij

Vuren - Dennen - Oregon Pine - Pitch-Pine - Helpaien

Rotterdam, Telet. 35400 - Postbus 1100

DE VRIES ROBBÉ & CO

metalen ramen en deuren

GORINCHEM

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Van over
de grenzen

(Zie pag. 5)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Nieuwe aanpak is nodig!

Zo staan wij dan nu een maand na de verkiezingen en Nederland heeft nog geen kabinet. Gezien de problemen, die om een oplossing vragen, kunnen wij ons daar allerm minst over verheugen. Juist in de afgelopen weken - om slechts één voorbeeld te geven van de moeilijkheden, die gevolg zijn van het afwezig zijn van een kabinet - hebben wij gelezen, dat weer allerlei plannen de wereld in zijn gekomen om tot groter eenheid van West-Europa te komen, plannen welke van zeer ingrijpende aard zijn en bij verwezenlijking voor de nationale huishoudingen bijzonder vergaande consequenties met zich zouden brengen. Daarover worden ook internationale besprekingen gehouden waarop Nederland zeer ter dege moet weten wat het wil. Maar deze positiebepaling is thans onmogelijk, omdat er geen kabinet is. Van het demissionaire kabinet kan en mag niet worden verwacht, dat het meer doet dan de lopende zaken afhandelen; in de grote problemen zal het zeer bepaald geen positie kiezen. Het gegeven voorbeeld moge aantonen, dat dit voor ons land zeker geen gunstige situatie betekent. Het is daarom ook spijtig dat het meer dan drie weken heeft moeten duren alvorens dr Drees tot de conclusie moest komen, dat zijn formatiepoging als mislukt moest worden beschouwd.

Toen duidelijk werd dat de formateur niet zeer snel voortgang is in het bijzonder in de hem bevriende pers geweest op de „gedegenheid” waarmee dr Drees voortging. De parlementaire redacteur van Het Parool heeft zelfs gepoogd aan de lezers duidelijk te maken, dat de heer Drees „strikt genomen” ook niet „heel veel haast” behoefde te maken. „want”, zo voegde de schrijver daaraan toe, „zijn wij wel ingelicht, dan ligt het niet in het voornemen, dat het nieuwe kabinet nog voor Prinsjesdag met een regeringsverklaring voor de Tweede Kamer verschijnt”. Voor deze parlementaire redacteur is het afleggen van een regeringsverklaring blijkbaar belangrijker dan het hebben van een kabinet met een welomlijnd plan. Wij vinden het laatste primair en wij hopen, dat ons land spoedig zo'n kabinet zal hebben!

De lezer zal hebben gezien, dat wij in de afgelopen weken nogal matiging hebben betracht bij het geven van een oordeel over hetgeen gebeurde. Dat deden wij, omdat wij niet precies wisten wat zich afspeelde. Men zal begrijpen, dat wij er nu bepaald geen behoefte aan hebben om ons te mengen in het twistgeschrijf dat naar aanleiding van de mislukking van de pogingen van dr Drees is losgebarsten. Wij zijn bij het geheel niet betrokken geweest en laten de discussies en het doen van wederzijdse verwijten dan ook gaarne aan anderen over. Wel willen wij nog even herinneren aan de vele pogingen, die werden gedaan om onze partij in de „reactionnaire” hoek te plaatsen en hoe daartegenover socialistische bladen gingen uitzeteten, dat de anti-revolutionairen toch eigenlijk niet zo kwaad waren als velen in socialistische kring vroeger wel hadden gedacht. Het Vrije Volk ging zelfs zo ver, dat het op een goed ogenblik bijzondere overeen-

stemming aanwezig achtte tussen de opvattingen van een vooraanstaand anti-revolutionair ondernemer - de heer van Gunstere - en hetgeen was neergelegd in het jongste plan van de P.v.d.A.

Welnu, thans waait de wind weer uit een andere hoek. Uit het gebeurde is volgens Het Vrije Volk maar één conclusie te trekken: „de anti-revolutionaire fractie, bestaande uit de groep-Schouten, heeft de uitspraak van de kiezers en meer in het bijzonder de wensen van de vooruitstrevende kiezers, die nog anti-revolutionair hebben gestemd, niet begrepen of niet willen begrijpen. De tegenstelling tussen conservatief en progressief in de A.R. Partij en haar aanhang is door de houding van de fractie verscherpt.

De A.R.P. heeft de kans voorbij laten gaan uit een starre, conservatieve oppositie over te gaan naar een constructieve politiek, die meer in overeenstemming is met de in haar eigen kringen veldwinnende gedachten”.

Tot zover Het Vrije Volk. Men ziet, thans is de liefde weer bekoeld.

Er is over het citaat van Het Vrije Volk echter iets meer te zeggen. Wij zouden zo gaarne zien, dat men om zakelijk geschil over de zetelverdeling niet zou gaan terugdringen tot de tegenstelling conservatief-progressief. Welke was de situatie? De A.R. waren (in meerderheid) meegegaan met het regeringsprogram. Toen was de zaak van het al of niet willen aanvaarden van een bepaald beleid aan de orde. Daarbij bleek, dat A.R. en C.H.U. zowel als K.V.P. en P.v.d.A. het door de formateur uitgestippelde beleid wilden aanvaarden. Over de te volgen koers was men het dus eens. Daarna is toen een geschil ontstaan over de verdeling der zetels. Maar dat had met het zijn van progressief of conservatief in het geheel niet van doen.

Dat brengt ons nu tot de opmerking die wij in dit verband willen maken. Laat men in een tijd als deze toch uitscheiden met dat pogen om een ander het etiketje van conservatisme op te dringen. Het is bij voortdrijving gebleken, dat dit ijdel gedoe is. Ook ten aanzien van onze partij is dat pogen der laatste weken volkomen vergeefs geweest. In vorige nummers van dit blad hebben wij aangetoond hoe de daarvoor aangevoerde argumenten stuk voor stuk geen hout sneden en tot dusver hebben wij nog geen enkel nieuw „bewijs” gezien. Wij vinden, zoals gezegd, al dat pogen om anderen in „reactionnaire” of „conservatieve” hoek te drukken volmaakt ijdel gedoe; er is waarlijk wel wat beters te doen. Moge men ook goed begrijpen dat men op die manier de zo noodzakelijke samenwerking tussen de verschillende politieke groeperingen ook zo ernstig bemoeilijkt. Daarom zeggen wij: laat men liever om zich heen zien en de geweldige problemen, die op ons aanstormen, in hun immense betekenis tot zich laten doordringen. Ons aller streven moet er in deze bitter ernstige tijd op gericht zijn een aanvaardbare basis te vinden voor zoveel mogelijk groepen om tot oplossingen te komen. Er moet dus worden gezocht naar wat vereent, niet naar wat scheidt. Dat is de plicht,

die wij hebben in deze uiterst moeilijke periode. Uit deze gedachtengang is bij ons ook voortgekomen het pleiten voor een kabinet op zo breed mogelijke grondslag, een nationaal kabinet dus. Trouwens, wij hebben er ons steeds over verheugd, dat ook verscheidene andere partijen in de verkiezingstijd op de noodzaak van zulk een kabinet hebben gewezen.

Het bereiken van een samenwerking op zo breed mogelijke grondslag is zeker geen eenvoudige zaak. De ervaringen bij de formatiepogingen van dr Drees hebben dit wel geleerd. Is er een overeenstemming te vinden over een program, dan kan het geheel nog stranden op de verdeling der zetels. Dit is begrijpelijk. Wanneer regeringsverantwoordelijkheid wordt aanvaard, dan willen de betrokkenen ook, dat zij werkelijke invloed hebben op het te voeren beleid. Het moet niet zo zijn, dat men wel mede verantwoordelijk staat voor het gevoerde beleid en daar ook alle consequenties van draagt, maar dat men zich bij het bepalen van dat beleid onvoldoende kan doen gelden. Daar is van onze zijde meermalen op gewezen, maar het lijkt er op, alsof de grote partijen daar ook bij de mislukte formatiepogingen van dr Drees te weinig oog voor hebben gehad. Natuurlijk is het zo, dat de grotere partijen ook groter invloed hebben, maar het moet niet zo zijn, dat zij het bepalen van het beleid te zeer voor zich reserveren. In het verband van de zetelverdeling willen wij nog een opmerking maken. Onze indruk is, dat bij de formatiepoging-Drees te zeer gezien is naar het verleden, naar, wat wij zouden willen noemen, gevestigde belangen. De partijen, die nu zouden gaan meedoen en ook reeds in het vorige kabinet hadden gezeten, stelden zich op het standpunt: deze departementen hebben wij de vorige maal bezet en wij blijven daar dus zitten. Het wil ons voorkomen, dat dit onjuist is en de zaak ook zeer ingewikkeld maakt, want dan blijft er aan nieuwkomers maar heel weinig te bieden over! Bij de vorming van een nieuw kabinet op een nieuwe basis moet men als het ware met een schone lei beginnen. Dat groeperingen daarbij bepaalde wensen hebben en die ingewilligd trachten te krijgen is begrijpelijk, maar dat moet niet gaan met een beroep op de situatie in een vorig kabinet, dat op een andere basis steunde.

De moeilijke situatie waarin wij zijn komen te verkeren vindt haar weerspiegeling in de zeer ruime opdracht, welke aan prof. Beel is gegeven. Welke mogelijkheden deze heeft weten wij niet, daarvoor weten wij te weinig van hetgeen bij de pogingen van dr Drees is gebleken. Uit het bovenstaande zal duidelijk zijn, dat wij hopen, dat prof. Beel niet zal gaan lijmen en krammen, maar dat wij van hem een nieuwe aanpak van zaken zullen mogen zien.

K.

parlementaire flitsen

Bescherming bevolking in oorlogstijd een netelig probleem

Eerste Kamer op laatste vergaderdag in oude samenstelling — Interpellatie omtrent veren over de Wester-Schelde — Het Oorlogsstrafrecht en de doodstraf — De ontwerpen bescherming bevolking

De vorige week merkten wij reeds op, dat op de laatste vergaderdag van de Eerste Kamer in haar oude samenstelling, zowel minister Lief tinck als minister Wemmers hebben ondervonden, dat nog altijd ook met dit deel van onze Staten-Generaal terdege moet worden rekening gehouden.

Wat minister Lief tinck betreft, kwam dit tot uiting in de aanvaarding van de uitstel-motie van onze geestverwant prof. Molenaar met betrekking tot de aanhangige wijziging van de Wet op de Materiële Oorlogsschaden (men zie ons vorige overzicht) en minister Wemmers ondervond dit bij de interpellatie van de heer Kramer (Arb.) over de kwestie van de veren over de Wester-Schelde, waarbij de Eerste Kamer zich praktisch unaniem op het standpunt van de interpellant plaatste.

De aanleiding tot de interpellatie van de heer Kramer was het aangekondigde plan van de Regering, om de reeds eerder ingevoerde sterk bestreden gedeeltelijke tariefsheffing bij deze veren te gaan omzetten in een algehele tariefsheffing.

De heer Kramer bestreed dit plan (o.a. ook op grond van vroegere toezeggingen) en de heer Wendelaar, namens onze fractie, viel hem, evenals andere woordvoerders, daarin bij.

Mr. Wendelaar stelde, de kwestie in algemeen verband beziende, allereerst de vraag, hoe het in dit opzicht staat met andere veren, bijv. bij dat te Velsen en dan is het antwoord, dat dit geheel gratis is. En zo zijn er meer veren in ons land, die met dat over de Wester-Schelde kunnen worden vergeleken.

Bovendien echter, diende deze zaak gezien te worden in het licht van de gehele begroting en daarom betreurde hij het, dat deze kwestie nu incidenteel moest worden behandeld. Waarom had de minister dit vraagstuk bij de begroting niet aan de orde gesteld?

Minister Wemmers was bovendien in zijn beantwoording in eerste aanleg van deze interpellatie weinig gelukkig geweest. Zo legde de heer Wendelaar de vinger bij uitdrukkingen als „joy-riding” en „inboorlingen van Zeeuwsch-Vlaanderen” en al meende de minister die laatste uitdrukking natuurlijk niet zo ernstig, er lag, ook naar ons gevoelen, toch wel iets typerends in.

De minister was ook met een reeks cijfers gekomen, waaruit de toename van het vervoer met deze veren bleek. Maar de heer Wendelaar merkte terecht op: deze cijfers spreken niet tegen ons, integendeel, zij spreken precies vóór hetgeen wij wilden. Wij wilden (en willen) dat verkeer namelijk ook juist bevorderen, hetgeen ook geldt voor de Belgische toeristen-auto's.

Een goede en goedkope veerdienst — dat staat vast — is een economisch belang voor het verkeer, want het is een telkens terugkerende post op de begroting van dergelijke voertuigen. En zeker niet in de laatste plaats achtte ook de heer Wendelaar het een zaak van nationaal belang om Zeeuwsch-Vlaanderen zoveel mogelijk naar ons toe te trekken en het niet af te stoten in de richting van België.

De heer Wendelaar kon dan ook mededelen, dat hij gaarne zijn stem zou geven aan de motie, welke de heer Kramer had ingediend en waarin de stellige verwachting werd uitgesproken, dat de Regering niet tot wijziging van de bestaande toestand zou overgaan, alvorens de Staten-Generaal de gelegenheid hebben gehad, daarover bij de behandeling van de begroting voor 1953 met de Regering van gedachten te wisselen.

Tot een stemming over deze motie (welke anders hoogstwaarschijnlijk met algemene stemmen was aanvaard) heeft het echter niet hoeven te komen,

gezien de korte ambtsperiode, die mij waarschijnlijk nog zal resten, het overleg in deze zaak wel voort zal zetten, maar niet tot invoering van deze nieuwe tarieven zal overgaan”.

Na deze toezegging kon de interpellant zijn motie dus intrekken.

Het ontwerp tot vaststelling van de Wet Oorlogsstrafrecht heeft de Eerste Kamer aangenomen met 37 tegen 4 stemmen.

Tegen stemden alleen de C.P.N.-fractie en mej. Tjeenk Willink (Arb.). Onze fractie heeft daar dus ook haar stem aan gegeven.

Mr. Wendelaar, sprekend in de plaats van mr. De Vos van Steenwijk, die op het laatste ogenblik verhinderd was, maar aan zijn fractiegenoot zijn materiaal had afgestaan, achtte het een verbetering, dat nu een regeling tot stand kwam, welke zal treden in de plaats van het Besluit Buitengewoon Strafrecht, zoals dit door de Regering te Londen was vastgesteld en dat trouwens maar een beperkte werkingssfeer had. Spr. wilde dan ook niet nalaten, hulde te brengen aan de commissie-Donner voor de voorbereiding van deze moeilijke materie.

Na enige opmerkingen over onderdelen, spitste de heer Wendelaar zich vooral toe op de kwestie van de doodstraf. Wij zijn, zo zei onze geestverwant, tegenstanders van de doodstraf in het commune strafrecht en ook de Regering heeft zich daarvan een tegenstandster verklaard, zodat dit geen punt van discussie hoeft uit te maken.

Eveneens zijn wij het met de Regering eens, dat de doodstraf in het Ontwerp Oorlogsstrafrecht niet kan worden gemist. Tot dusverre was de situatie deze, dat krachtens art. 45 van het Wetboek van Militair Strafrecht in de gevallen, waarin bij het gewone recht

levenslange gevangenisstraf kan worden opgelegd, de militaire rechter de schuldige tot de doodstraf kon veroordelen, wanneer de veiligheid van de Staat haar toepassing eiste. Deze laatste beperking is in het Londense Besluit Buitengewoon Strafrecht achterwege gebleven en eveneens in het onderhavige wetsontwerp.

Hierom ging het dus en de heer Wendelaar beantwoordde de vraag of het juist was, dat de eis van de veiligheid van de Staat voor de toepassing van de doodstraf achterwege zou blijven, ontkennend. Hij was van mening, dat deze beperking weer had moeten worden ingevoegd, zoals ook de bedoeling was van het amendement-Donker, dat in de Tweede Kamer was verworpen. Alleen wilde dit de mogelijkheid van toepassing van de doodstraf nog iets vergroten door niet alleen te spreken van de veiligheid van de Staat, maar ook van de maatschappij.

Er zijn bij de behandeling van dit wetsontwerp in de Tweede Kamer, mede in verband met het amendement-Donker, de gewone beschouwingen gehouden over de strekking van de doodstraf. Er is gesproken over de afschrikwekkende werking van de doodstraf en over het preventieve karakter daarvan.

Die argumenten maken op ons — aldus spreker — geen indruk, omdat wij er geen waarde aan toekennen. Wij zijn van oordeel, dat de doodstraf geen afschrikwekkende werking heeft en dat er ook geen preventieve werking van uitgaat.

Wij aanvaarden de doodstraf alleen, wanneer dit noodzakelijk is, dat wil zeggen, wanneer de veiligheid van de Staat en/of maatschappij zulks eist, zoals tot dusverre in het Wetboek van Militair Strafrecht was neergelegd en zoals het amendement-Donker wilde herstellen.

Maar nu was de Regering nog met een ander motief gekomen, gebaseerd op het vergeldingselement. Met een dergelijk betoog kon de heer Wendelaar beslist niet meegaan en hij meende terecht, niet beter te kunnen doen, dan hier de uitnemende rede aan te halen, welke minister Modderman in de vergadering van de Tweede Kamer op 26 October 1880 had gehouden. toen, bij de behandeling van ons Strafwetboek, het vraagstuk van de doodstraf aan de orde kwam.

Tenslotte is dan nog in deze Kamer aan de orde geweest het complex van ontwerpen betreffende de bescherming der bevolking, de noodwachten, enz. Ook hier was mr. Wendelaar weer onze woordvoerder.

De heer Wendelaar moest toegeven, dat afdoende bescherming van de burgerbevolking in oorlogstijd ondoenlijk tot stand te brengen lijkt, maar dat neemt niet weg, dat het volstrekt verkeerd zou zijn, in het geheel niets te doen.

De Regering heeft dus moeten zoeken naar een redelijke middenweg. Zo had ook de heer Verkerk (A.R.), sprekend in de Tweede Kamer over dit onderwerp, het kennelijk gezien. Er was echter één aspect in de rede van de heer Verkerk, waarmee onze woordvoerder zich in het geheel niet kon verenigen.

De heer Verkerk had betoogd, dat de vraag of de hier geboden mogelijkheden enige betekenis hebben, geheel

(Vervolg op pag. 3)

MINISTER WEMMERS
.... „inboorlingen van Zeeuwsch-Vlaanderen”....

want de minister legde aan het eind van zijn repliek tenslotte de verklaring af:

„Ik ben bereid, bij de voorbereiding van de totstandkoming van de begroting voor 1953 aan mijn ambtsopvolger voor te stellen, dit punt als een begrotingspost met een uitvoerige toelichting neer te leggen, waarbij ik,

DEZE BURGER

is in alle radio-zaken bezielde van een — al zegt hij het zelf — zéér beminnelijk neutralisme. Hij vindt, dat hij geen recht heeft op een eigen standpunt.

Deze burger neemt in dit vreemde mensenleven vele vogelgedaanten aan: als een gier kan hij aanvallen op zijn loonzakje; als een adelaar kan hij, in wijde vlucht, op de hoogste top van den Olympus neerstrijken; als een papegaai kan hij na-praten wat de groten-van-de-geest hem vóórgesproken hebben; als een leeuwerik beklimt hij, in hoog geluk en dichterlijke jubel, de zomerhemel; als een mus scharrelt hij zijn broodkruimels bij elkaar, soms schijnt hij als een eend te zijn of als een kip (zonder kop), om van het kuiken maar te zwijgen; in de ogen van Jeanette is hij de zwaan die, blank en hooghartig, op de stille vijver van haar denken drijft en zelfs heeft men hem wel met een pauze vergeleken, met een tortelduif en met een vogelstruis — doch, hoe ook gevederd, een luistervink is hij niet. Zijn huis is radioloos. Wanneer er luid gesproken moet worden zorgt hij zélf voor die stem.

Neutraal dus tussen Vogt en Clercq.

Blanco.

Geen mening.

Niet thuis.

Mijnietgezien.

Maar nu heb ik gelezen dat het Avrobestuur een ernstig onderzoek in stelt naar de afzenders van een anoniem telegram dat, namens anonieme ampuljes aan het bestuur gezonden, stelling nam vóór Vogt en tegen het bestuur en zijn anonimiteit motiveerde met angst voor represailles....

En dat bestuur nu maar zoeken naar die onverlaten.

Alsof het, dacht deze burger, al niet verschrikkelijk genoeg is dat de structuur van dit huis-des-geestes zodanig is, dat de geest van wie er wonen zich niet vrijelijk en ongemaskerd uiten mag.

Zoekt de telegramverzenders!

En als ge ze vinden mocht, spaart dan de represailles niet!

Neen, in deze blindevinkenkooi is waarlijk geen plaats voor

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Nieuwe tijd

Men schrijft ons:
Ir Peters kreeg, als Minister van Minuor, dikwijls, in en buiten het parlement, het verwijt te horen, dat hij, als oud-Gouverneur der Nederlandse Antillen, wellicht van de ingewikkelde problematiek van „de West” op de hoogte was, doch dat hij wat Nieuw-Guinea en Uniezaken betref, een onmondig kind mocht heten.

Nu wij dit schrijven is de samenstelling van het nieuwe Ministerie nog niet bekend, doch de mogelijkheid lijkt niet denkbeeldig, dat wij thans een bewindsman krijgen die wel, van Indonesische doch niet van Surinaamse en Antilliaanse vraagstukken op de hoogte is.

In Suriname en in de Antillen zal dit, terecht, een bijzonder onplezierige indruk maken.

Het Parool heeft hierop de aandacht gevestigd in een hoofdartikel waarmede wij volgaarne onze instemming betuigen. Het gaat eenvoudig niet aan, de beide Rijksdelen in de West in één Minuor-zak met Nieuw Guinea te stoppen. Hun problemen eisen afzonderlijke belangstelling.

Bovendien moge men wel terdege overwegen dat zelfs de Antillen en Suriname totaal verschillende landen met t.taal verschillende politieke en economische problemen zijn. Men besseffe wel dat de verouderde en ontoepasselijke verzamelnaam „De West” in ieder opzicht onhoudbaar is. Het zijn twee gans verschillende landen. Geografisch liggen Willemstad en Paramaribo even ver van elkaar verwijderd als Amsterdam van Warschau en overigens is er in geen enkel opzicht ook maar enig aanrakingspunt tussen beide landen.

Wij zijn een nieuwe episode in de interne samenstelling des Rijks ingegaan, een nieuwe episode met nieuwe onderlinge verhoudingen.

De consequenties daarvan moeten blijken, wanneer men niet wil komen te staan voor de grootste moeilijkheden.

Vreemd

De heer Paul Storm heeft in Suriname goed werk verricht. Deze toneelspeler en regisseur heeft het Surinaamse dilettantentoneel de weg gewezen naar ruimere ontplooiing.

De heer Willy Pos, directeur van de Toneelschool in Amsterdam, zelf Surinamer, gaat nu, zonder dat daarvoor enige redelijke grond aanwezig en aantoonbaar is, de heer Storm in Suriname vervangen.

De heer Storm gaat zich nu wijden aan het dilettantentoneel op de Nederlandse Antillen.

Iedereen die de Nederlandse Antillen kent, weet dat daar... geen dilettantentoneel bestaat (behalve bij enige groepjes Hollanders).

Dit alles geschiedt onder auspiciën en met gelijke steun van de Sticusa (de „Logeman-stichting”) die enige miljoenen subsidie ontvangt uit de Nederlandse schatkist.

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2).

afhankelijk zou zijn van de vervulling van twee voorwaarden; in de eerste plaats of de militaire verdediging slaagt en er dus nog iets te verdedigen valt en in de tweede plaats, of het economische leven kan blijven functioneren; of er dus iets kan worden beschermd.

Deze redenering nu leek de heer Wendelaar niet juist. Ook als de militaire verdediging niet zou slagen, zo betoogde hij, dan moet de bescherming van de burgerbevolking toch doorgaan; dat heeft de laatste oorlog voldoende bewezen. Het zal te allen tijde noodzakelijk blijven, de bevolking te beschermen.

Eveneens moet die bescherming doorgaan, als het economische leven niet zou functioneren. Zolang er nog burgers in leven zijn, moeten zij ook beschermd worden. Evenals vele anderen was de heer Wendelaar echter van mening, dat f 80 miljoen zelfs voor een bescheiden bescherming een te gering bedrag zou blijken.

De minister had het voor de schuilplaatsen te besteden bedrag reeds verhoogd van f 5 miljoen op ruim f 11 miljoen. Dit leek hem

„Afschuwelijke schrijverij” (I)

Bovenstaande titel staat boven een op zich zelf nogal ingewikkeld hoofdartikel, dat prof. Romme dezer dagen in de Volkskrant schreef. Het handelt o.m. over de reactie van Het Vrije Volk op een beschouwing van de staatkundige medewerker van het rooms-katholieke dagblad De Maasbode.

Nu zij vooropgesteld, dat hetgeen deze staatkundige medewerker van de Maasbode schreef, bepaald sensationeel was en minder vleiend kon worden uitgelegd voor de christelijke partijen, waartoe uiteraard ook de K.V.P. behoort. De staatkundige medewerker van genoemd blad, achtte n.l. de drie christelijke partijen in ons land in staat om op dit ogenblik mee te werken aan een vier-partijen-kabinet, met het voornemen, deze medewerking na één of twee jaren weer op te zeggen om vervolgens tot het vormen van een christelijk kabinet over te gaan.

Voorwaar, een eigenaardige aantijging, die voor de heer Romme vooral minder prettig moet aandoen, omdat zij stamt uit een rooms-katholieke bron.

Welnu, de heer Romme trekt in zijn hoofdartikel dan tegen deze stoute veronderstelling sterk van leer, daarbij Het Vrije Volk bemoederend en waarschuwend om op dergelijke verhaaltjes toch niet al te serieus in te gaan.

Men kan zich dat alles heel goed voorstellen en wij zouden aan het hele geval dan ook niet de minste aandacht hebben geschonken, als de „liberalen” weer eens niet met de haren erbij werden gesleept. Het is overigens opvallend, dat, als de heer Romme zich over interne aangelegenheden kwaad maakt, hij de „liberalen” als een dankbaar object gebruikt om zijn gramschap af te reageren.

Wij zouden ons een dergelijke houding kunnen begrijpen, als het ging om vraagstukken waarbij wij rechtstreeks waren betrokken, doch dat is in gene dele het geval.

Wat onze partij dan ook met deze aantijging van de Maasbode heeft te maken, ontgaat ons dan ook te enen male. Wij nemen er inmiddels gaarne acte van, dat de heer Romme het meer te onpas dan te pas op ons heeft voorzien en hij zal daarvoor dan ook wel zijn reden hebben. Alleen ware het wenselijk, dat deze reden of redenen, wat meer aan de dag traden en niet in het verborgene bleven, gelijk de laatste tijd meestal het geval is.

„Afschuwelijke schrijverij” (II)

Vol van het Maasbode-verhaal schrijft de heer Romme in het bewuste hoofd-artikel o.m. het navolgende:

„Wij geloven, dat „Het Vrije Volk” goed doet, zich te gedragen naar de raad, waar ook wij ons wél bij bevinden, en die ons ter zake van de beschouwingen van de staatkundige medewerker van „De Maasbode” dezer dagen bereikte van de zijde

Vacantie-adres Redactie

Copy en alle stukken de redactie betreffende voor het eerstvolgende nummer gelieve men te zenden aan het vacantie-adres van de wnd. redactie-secretaris

G. STEMPEL,
Hotel „Stameren” te Maarn
TEL. 224 (K 3432)

van een der leden van de voormalige Steenberghegroep: „laat je niet beïnvloeden, in geen enkele zin, door die afschuwelijke schrijverij” Overigens moet worden geconstateerd, dat de heer Romme deze goede raad, gezien zijn reactie, onverstandig genoeg toch in de wind heeft geslagen.

„En ditzelfde”, zo vervolgt prof. Romme, „geldt dan uiteraard ook voor de verdachtmaking-opvoorhand van het wellicht in wording zijnde vierpartijenkabinet, de verdachtmaking-opvoorhand, dat „socialistisch leiderschap en socialistische deelneming wel zullen meebrengen, dat het staatsbeleid bij voorbaat binnen dat gareel zal worden gehouden, dat het voeren van een tegen de socialistische structuurhervorming ingaande politiek ten enen male onmogelijk maakt”. Als katholiek mochten wij wensen, dat dit soort bodemloze critiek (die gelukkig wel alle critiek-achteraf waardeloos maakt) gereserveerd bleve voor het liberale „denkende deel der natie”, waarvan de heer Zegering Hadders dezer dagen een stuiptrekking heeft vertoond”.

Al toornend is de heer Romme tenslotte aldus weer bij de „liberalen” terecht gekomen.

Dat de heer Romme zich opwindt over al dan niet misplaatst geschrijf in eigen boezem achten wij begrijpelijk en ieder heeft op zijn tijd volkomen recht om van zijn gramschap te doen blijken. Dat men echter bij het verzuim om het eigen straatje schoon te vegen, zich op een anderms pad begeeft, is een methode, die in het oog van elke objectieve beoordelaar op zijn zachtst uitgedrukt niet getuigt van innerlijke kracht en daarom enigszins eigenaardig aandoet.

Vooral van de leider van een grote (zij het niet meer de grootste) partij, zou men lyriek van de soort als wij aanhaalden op het eerste gezicht zeker niet verwachten. Maar, zoals reeds verondersteld, prof. Romme zal zijn bedoelingen wel hebben met zijn herhaalde aanvallen op de liberalen.

Afgezien van bijzondere omstandigheden, zal ons blad in verband met de vacantie-tijd de volgende week

NIET UITKOMEN.

Ons eerstvolgende nummer verschijnt weer op 9 Augustus a.s.

Een beschermingsplan, zo betoogde mr Wendelaar verder o.a. nog heeft, naar de ervaring in de jaren 1940—1945, slechts dan waarde, wanneer het wordt uitgevoerd in vredes-tijd en de uitvoering al die maatregelen omvat, welke niet in de enkele uren, die na het uitbreken van de oorlogstoestand misschien nog zullen resten, ten uitvoer moeten worden gelegd.

Dit brengt mede, dat in elk geval alle tijdrovende en dus ook de meest kostbare voorzieningen reeds in vredes-tijd moeten worden getroffen. En dit is ook volkomen logisch.

De werkgever zal slechts dan een redelijke zekerheid hebben, dat het productieproces onder oorlogsomstandigheden zonder grote schokken verloopt, indien, onder meer, in en om het bedrijf een sfeer van rust en veiligheid wordt geschapen. Deze sfeer wordt alleen verkregen, wanneer de werknemer de overtuiging kan worden bijgebracht, dat voor de verzekering van zijn persoonlijke veiligheid redelijke waarborgen bestaan en dit besef versterkt is door in vredes-tijd gehouden oefeningen.

En deze oefeningen zullen slechts dan het vereiste effect sorteren, indien de schuilgelegenheid aanwezig en behoorlijk geoutilleerd is, de bedrijfsbrandweer op oorlogsbezetting kan uitrukken, de bluswatervoorziening geregeld is, opruim-, reddings- en ge-

een reële schatting, maar men moet daarbij toch bedenken, dat er slechts gedacht wordt aan een 600-tal schuilplaatsen over het gehele land voor ongeveer 50.000 personen. De heer Wendelaar vroeg zich niet zonder reden af, of dit aantal schuilplaatsen, zowel als het aantal mensen, waaraan bescherming zou worden geboden, niet te gering was.

Een zeer hard hoofd had de heer Wendelaar in het feit, dat noch voor de eigenlijke zelfbescherming, noch voor de georganiseerde zelfbeschermings-organisaties (blokorganisaties) Rijksbijdragen waren geraamd. Wat zal er moeten geschieden, als uit particuliere bijdragen geen uitrustingen voor de blokploegen (ad ten minste f 1000 per uitrusting) kunnen worden aangeschaft? Zullen de gemeenten dan, zonder Rijksvergoeding, tot de aanschaffing van deze uitrustingen moeten overgaan?

Tenslotte is er dan nog het treffen van bijzondere beschermingsmaatregelen in door de Regering aan te wijzen bedrijven en naar door haar gegeven aanwijzingen. De heer Wendelaar kwam hier tot de voorlopige conclusie, dat de realisering van deze bedrijfsbescherming, als geheel, de werkgevers niet alléén financieel maar ook in technisch opzicht voor bijkans onoplosbare problemen stelt.

neeskundige formaties volledig geëquipeerd en geoefend zijn en de bevelvoering, door de nodige oefeningen geschoold, paraat is voor haar taak. Op deze gebieden, aldus de heer Wendelaar, kan men zich geen improvisaties veroorloven.

Indien men van oordeel zou zijn, dat in vele gevallen zeer goede resultaten zullen kunnen worden bereikt met open schuilloopgraven, dan is hier sprake van een bedenkelijke onderschatting van de kracht en uitwerking der moderne aanvalsmiddelen, welke bovendien nog in volle ontwikkeling zijn.

Het accepteren van dergelijke lapmiddelen leidt tot het scheppen van een schijnveiligheid, welke in geen enkel opzicht verantwoord is en waaraan het dwaasheid is geld te besteden. Men heeft, aldus de waarschuwing van onze woordvoerder, rekening te houden met het feit, dat de burgerbevolking gedurende de jaren 1940—1945 het een en ander heeft geleerd en zich niet laat afschepen met beschermingsmaatregelen, welke onder de maat zijn.

De ontwerpen zelf, over welke uitvoering het laatste woord zeker nog niet zal zijn gesproken, werden tenslotte met alleen de stemmen der communisten tegen, aangenomen.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
 Drs. H. A. Korthals.
 Waarn. Red. secr. G. Stempfer.
 Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
 Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
 Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
 Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.
 Losse nummers 15 cent.
 Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Democratie?

(Ingezonden)

Ofschoon wij geen bewondering hebben voor de C.P.N., achten wij het toch onjuist, dat aan deze partij geen zendtijd ter beschikking is gesteld in verband met de achter ons liggende verkiezingen. De Regering heeft met deze maatregel een sterke propagandatroef aan de C.P.N. in handen gegeven: Dat is de Westerse democratie! Zij geeft ons geen zendtijd! Bovendien is de houding der Regering inconsequent. De C.P.N. mag wel openbare propagandaverzamelingen beleggen en wel de muren volplakken. Waarom mag dit alles wel en waarom mag propaganda door de ether niet?

Deze weinig consequente en ondemocratische houding der Regering kunnen wij niet bewonderen: Wordt ons standpunt door de partijleiding gedeeld of zijn er deugdelijke argumenten aan te voeren voor de gedragslijn der Regering, welke aan ondergetekende onbekend zijn? Met dank voor de plaatsruimte

P. D. VAN ROYEN.

Over dempen en droogleggen

(Ingezonden)

M. de R.,
 Ik lees „Vrijheid en Democratie“ steeds met de grootste belangstelling. Zo ook het nummer van 12 Juli 1952 en wat daarin is opgenomen op pag. 8 onder de titel „Nieuw Land I en II“, naar aanleiding van het dichten van de dijk van de Braakman.

Maar nu moet het mij van 't hart, dat ik niet begrijp, hoe men telkens weer - en zelfs in ons blad, terwijl toch onze partij nauwe relaties heeft met de wet tot drooglegging der Zuiderzee van „onzen“ minister Lely - kan spreken van „demping“, als het gaat over onze landaanwinsten uit water.

Ik lees in dat artikel van demping van de Braakman en demping van de Zuiderzee. En even verderop wordt dan gesproken over drooglegging van de Haarlemmermeer en van de Zuiderzee.

Het is, alsof de schrijver dempen en droogleggen als synoniemen beschouwt, wat ze toch allerminst zijn. Laat ons toch juist zijn in onze voorlichting. Alleen de bodem van onze watervlakten die alleen droog komen na drooglegging bepaalt o.m. of de wenselijkheid van drooglegging bestaat. Niet van demping. Waarmée zouden wij moeten dempen, hoe stelt men zich dat voor?

Zeijerveld (Drente), 12 Juli 1952.

H. A. VAN RIEL—
 SMEENGE.

(Mevrouw van Riel kunnen wij slechts erkentelijk zijn voor haar correctie, die ons nog eens duidelijk maakt, dat wij niet genoeg streven kunnen naar zuiverheid in het taalgebruik. Red.)

EEN BELANGRIJK TEKEN AAN DE WAND

Waarschuwing tegen economische vicieuze cirkels

(Ingezonden)

Men heeft herhaaldelijk kunnen lezen, dat de deviezenpositie van ons land aanmerkelijk verbeterd is. Wij zijn dankbaar hiervoor, maar dat neemt niet weg, dat wij niet blind mogen zijn voor de keerzijde van deze medaille. De werkloosheid neemt toe, zelfs in die mate, dat de Regering het nodig heeft gevonden daaraan haar speciale aandacht te wijden.

Zonder twijfel zijn beide verschijnselen, nl. de verbetering van onze betalingsbalans en de toenemende slapte in het bedrijfsleven voor een groot deel veroorzaakt door een en dezelfde maatregel: de verbruiks- en investeringsbeperking.

Minder reëel inkomen, verminderde aankopen, verminderde productie, verminderde werkgelegenheid, ontslag; verminderde winsten, geneigdheid te vluchten uit aandelen naar premieobligaties, kapitaalkrapheid naast overheidsgeldruimte, dit alles zijn slechts enkele facetten van steeds verder draaiende vicieuze cirkels.

Ondanks een verbeterde positie ten opzichte van het buitenland, dus een interne toestand, die zorgen baart en wij kunnen ons voorstellen, dat dit alles bij de lopende besprekingen over de kabinetsformatie een belangrijke rol speelt.

Men kan velerlei soorten steunregelingen ontwerpen, die het bedrijfsleven moeten helpen, men kan arbeiders bij de D.U.W. te werk stellen, maar uiteindelijk moet toch alles betaald worden met geld, dat verdiend wordt.

Geld verdienen in deze betekenis wil niet zeggen het ontvangen van een inkomen, dat betaald wordt uit geleend geld, dat geen productief rendement heeft, of waarvan het rendement misschien pas over een zeer lange tijd merkbaar wordt, doch verdienen wil hier zeggen het bevorderen van het productieproces, het intensiveren van de productieve sector, m.a.w. het zo ver mogelijk verminderen van alle improductieve of pas op de zeer lange duur productieve werkzaamheden.

Het bedrijfsleven zoekt reeds ernstig in deze richting, de studiereizen naar de V.S., waar men de werkmethode, de simplification, het aankweten van verantwoordelijkheidsgevoel en nog veel meer heeft bestudeerd, beginnen hun vruchten af te werpen. Hiermede hand in hand zal het besef van de Overheid moeten gaan, dat ook zij haar uiterste best zal moeten doen om te komen tot simplification, tot verantwoordelijkheidsgevoel, tot een terdege afwegen van de noodzaak van een investering door na te gaan of uitstel storende moeilijkheden voor het bedrijfsleven ten gevolge heeft.

Dan kan, dan moet dit vermindering van de belastingdruk ten gevolge hebben of vermindering van de overheidsschulden. De rentelast, die op ons volk en op onze kinderen en kindskinderen tot in onafzienbare lengte van dagen drukt, is onrustbarrend. Het zou belangwekkend zijn als daarover eens samenvattende cijfers gepubliceerd werden.

In dit verband een opmerking als voorbeeld. Het trof schrijver dezes bij een bezoek aan enkele Duitse steden, dat de straten slechts zodanig gerepareerd waren, dat het verkeer ongehinderd zijn weg kon zoeken en wanneer hij daarmee vergelijkt de soms zeer grote stratencomplexen in Nederland met bruikbare of zeer bruikbare wegdekken, die opnieuw geasfalteerd worden, dan vraagt hij zich in alle bescheidenheid af of de daarvoor gebruikte miljoenen of niet beter gebruikt hadden kunnen worden voor het subsidiëren van de bouw van goedkope woningen, of niet uit de zakken van de belastingbetalers waren gehaald, waardoor de vicieuze cirkel van consumptiebeperkingen enz. (zie boven) wellicht wat geremd had kunnen worden.

Men zal tegenwerpen, dat een ver grote consumptie ook een vermeerderde import van grondstoffen betekent. Dit is ongetwijfeld juist. Maar daar staat tegenover, dat een vermindering van werk in de improductieve

sector prijsverlagend werkt en het onderhouden van een groeiend leger van werklozen is in hoge mate improductief.

De huidige ontwikkeling kan doorbroken worden, niet door een zoveelste loonronde, waardoor uiteindelijk niemand geholpen wordt en waarvan lang niet in de laatste plaats de arbeider de dupe wordt door een gemis aan rustige bestaanszekerheid, maar door een zekere consumptie-vergroting door verlagening van de improductieve uitgaven.

Het teken aan de wand is er in de vorm van de steeds toenemende pogingen van het bedrijfsleven om zijn omzet te vergroten door enorme reclamecampagnes, door prijsvragen, door premies.

Men trachte het teken te verstaan.

Bd.

Politiek allerlei

In Rusland heerst een dusdanige woningnood, dat de stadsbewoners er gemiddeld niet meer dan 7.5 m² tot hun beschikking hebben, d.i. nog minder dan de oppervlakte van een cel in een Amerikaanse gevangenis, die ruim 12 m² bedraagt, zo heeft de Amerikaanse gedelegeerde Walter Kotschnig in de Economische en Sociale Raad van de Verenigde Naties verklaard.

Op het Internationale Juristencongres, dat in Madrid gehouden wordt, is een resolutie aangenomen waarin de Verenigde Naties verzocht wordt een onderzoek in te stellen naar de ontvoering van dr. Walter Linse.

Dr. Linse, een voorname anti-communistische leider uit West-Berlijn en een der voormannen van de „Vrije Juristen“, een organisatie die zich voornamelijk bezig houdt met het verzamelen van inlichtingen over de toestand in de Sovjet-zone van Duitsland, werd op 8 Juli j.l. voor zijn huis door een drietal gewapende mannen aangevallen, in een auto geduwd en naar de Russische sector ontvoerd.

De resolutie, die door de 300 deelnemers aan het congres met algemene stemmen werd goedgekeurd, was ingediend door de Amerikaan George Morries.

Boedapest, dat eenmaal als de vrolijkste stad van Europa beschouwd werd, zal haar vreugde wat moeten intomen, zo schrijft „Esti Budapest“, het officiële orgaan van de Hongaarse Communistische Partij. Wij hebben de afgelopen drie jaar met alle middelen een eind trachten te maken aan de belangstelling voor Westerse muziek en Westers amusement maar tot dusverre zijn wij hierin niet geslaagd. De Bond van Arbeiders in de Amusementsbedrijven dient meer aandacht te besteden aan de politieke scholing van de dienaren der lichte muze....

Geschonden Briefgeheim

Amice-collega,

Ware ik helderziende of deskundige op het gebied van de spaar-psychologie, ik zou je waarschijnlijk opheldering kunnen geven, doch ik verklaar mij er thans niet toe in staat.

Natuurlijk is het zeer merkwaaardig, dat er in de eerste helft van 1952, vergeleken met dezelfde periode van 1951, een spaaroverschot is en wel van f 24 miljoen. In 1951 was er een onttrekking van per saldo 141 miljoen, dus wij hebben ons om zo te zeggen 165 miljoen spaar-zamer gedragen.

Dat is verheugend, amice en het zal minister Lieftinck, die ons zo nadrukkelijk op de noodzaak van het sparen heeft gewezen, verblijden. Ook ben ik het met je eens, dat het zeer merkwaaardig is, dat de Rijkspostspaarbank nu juist niet tot dit spaaroverschot in de eerste helft van dit jaar heeft bijgedragen.

Het zijn uitsluitend de particuliere spaarbanken geweest en waarschijnlijk die van lagere overheden dan 't Rijk. Bij de Rijkspostspaarbank was de opvraging in deze periode twee-en-eenhalf miljoen groter dan de inlegging, en waar 'm dat nu in zit dat die Rijkspostspaarbank, die dan toch de bijzondere liefde van minister Lieftinck heeft, aan die verbetering niet heeft kunnen bijdragen? Ik weet het niet, amice, ik weet het heus niet. Je hebt natuurlijk ook waargenomen, dat juist de Rijkspostspaarbank het niet aan activiteit heeft laten ontbreken; reclame op reclame heeft deze instelling laten uitgaan en ik weet niet wat het zal hebben gekost.

Er is geadverteerd, onder de schooljeugd propaganda gemaakt, kortom de heren hebben niet stilgezeten, hetgeen men trouwens nooit doet bij Rijksinstellingen. Hoe het nu komt, dat het publiek zich van deze reclame, die, vrees ik, jij en ik tenslotte toch zullen moeten betalen, niets heeft aangezien, wat betreft 't adres, waar de spaarcentjes heen gebracht konden worden, ik weet het niet, amice, nogmaals: ik weet het niet.

Maar laten wij er ons niet in verdiepen, in dit raadselachtige en slechts met tevredenheid constateren, dat Nederland weer effectief spaart en dat de spaarders het vertrouwen in andere spaarbanken dan die van 't Rijk nog niet hebben verloren. Allerminst zelfs, om niet te zeggen: integendeel.

Met spaarzame groet,
 je
 Van Oppotten.

Allerhande

SNEL IN DE CEL.

De bedrijfswereld heeft zeer ernstige en zeer gegronde bezwaren tegen beginselen, opzet en uitvoering van de gehele bedrijfsorganisatie. Zij voorziet behalve allerlei ongewenste verschuivingen, ook een zeer kostbare ambtelijke en semi-ambtelijke apparatuur. Het betoog is nu, dat men al deze narigheid zo spoedig mogelijk moet doorvoeren, opdat de brede kring van ons volk er aan zal wennen. Zo spreekt een cipier tot zijn gevangenen: gaat u de cel maar binnen, dan went het wel.

(Elseviers Weekblad)

ZONDER MERG.

Het is onbegrijpelijk, hoe in deze tijd een bikkelharde bureaucratie juist de mensen met ondernemingsgeest, juist de mensen met moed neersabelt en kapot maakt. Een rustig baantje - iedere maand loonbelasting en verder geen zorgen. Dat is de tendenz van deze tijd. Eeuwenlang zijn landen en beschavingen juist daaraan kapot gegaan.

(Haagse Post)

Van over de grenzen

Het liberalisme een welkome springplank naar Frankrijk's herstel

Zakelijk inzicht van Pinay won het ruimschoots van de starheid van de Gaulle, die verdeeldheid in eigen gelederen niet kon voorkomen

Het jaar 1952 was nauwelijks twee maanden oud, toen men alom in de vrije wereld - in het bijzonder in Europa - met angst in het hart de politieke ontwikkeling van Frankrijk gadesloeg.

Ook in dit weekblad konden wij destijds onze vrees en teleurstelling niet verbergen om de innerlijke verscheurdheid, die Frankrijk bedreigde, een verdeeldheid, die niet alleen levensgevaarlijk was voor het land van Marianne zelf, doch eveneens voor alle vrije volkeren ter wereld, die op dat moment met succes alle pogingen in het werk hadden gesteld om tot een nauwere samenwerking te komen teneinde tegenover het communistische gevaar sterker te staan.

Frankrijk scheen blind voor hetgeen zich buiten haar grenzen afspeelde en hield zich onledig met regeringscrises, waarvan een zich snel ontwikkelende inflatie weldra het gevolg was. De deplorabele staat van de Franse schatkist werd destijds wel gekenmerkt door het feit, dat de Franse regering zowel bij de Europese Betalingsunie, als bij de eigen Nationale Bank, om geld moest vragen teneinde haar ambtenaren te kunnen betalen.

Op economisch gebied ging het in Frankrijk snel bergafwaarts en één van de maatregelen, die de vrije wereld wel het meest verontrustte was wel de beslissing, ontrouw te worden aan het moeizame streven naar de liberalisatie van het Europese handelsverkeer.

Frankrijk, nimmer de sterkste plek in het verbond van de vrije Europese Staten scheen een ernstig gevaar van binnenuit, dat moeilijk meer viel te keren. totdat een, zeker in de internationale politiek onbekend man, Antoine Pinay genaamd, het roer van Staat in handen nam en het schip langs de gevaarlijkste klippen koerste.

Antoine Pinay, een onbekende lederfabrikant uit de provincie, waarvan de Parijse correspondent van de N.R.C. ons o.m. de navolgende interessante beschrijving geeft:

... een doodgevone zakenman, die tot voor kort een vrijwel onbeschreven politiek blad was en in de provincie aan het hoofd stond van een leerbedrijf, dat niet erg groot en ook niet heel klein is en dat hij volgens gezonde, liberale beginselen leidde.

Node gaf Antoine Pinay op zekere avond gevolg aan de noodkreet, die via de telefoon van het Elysée tot hem was gericht. Hij reisde naar Parijs, sprak met de president van de Republiek, daarna met de verschillende partijleiders, vormde een regering en ging aan het werk om „la maison France” te beheren volgens dezelfde beginselen, die hij met zo veel succes al jarenlang in zijn eigen „maison” een familiezaakje (het kan niet Fransers!), had toegepast.

Wat hij ook zei, op de hem eigen doodsimpele manier, zonder enig oratorisch vuurwerk, dat hier zo graag wordt afgestoken, waar hij zich ook vertoonde, in de hoofdstad of in de provincie, overal inspireerde deze bejaarde ernstige verschijning, klein van stuk, in gedekte, onopvallende pakken, vertrouwen.

„Ik weet wat verval-dagen zijn”

„Ik ben een man, die weet wat verval-dagen („échances”) zijn”, heeft hij eens gezegd en dat woord is van mond tot mond gegaan.

Inderdaad is het Pinay mogen gelukken allereerst de monetaire positie van zijn land te versterken en het zo zeer geschokte vertrouwen, zowel naar binnen als naar buiten uit, te versterken. Pinay heeft het vertrouwen van Frankrijk en dat is in de politiek, vooral in psychologisch opzicht, een zeer belangrijke zaak.

Zeker, Pinay's weg is niet over rozen gegaan. Zijn politieke toekomst heeft vaak tussen hemel en aarde gezweefd. Doch het grote vertrouwen, dat men in hem schonk en nog schenkt, heeft hem door vele moeilijke situaties heen geholpen.

Het is op zichzelf een grote verdienste, dat hij daarbij één van zijn grote tegenspelers, generaal de Gaulle, heeft weten te verslaan en wel in zulk een belangrijke mate, dat de generaal zijn eigen politieke beweging in twee stukken zag uiteenvallen. Het is dan ook aan de steun van de „afvalligen” van de Gaulle te danken ge-

GENERAAL DE GAULLE
... Opbouw door afbraak ...

weest, dat Pinay tot dusver in het politieke zadel is blijven zitten.

Een belangrijk voordeel, dat wellicht in zijn betekenis door de toekomst nog sterker zal worden geaccentueerd.

Wij menen inmiddels wel te mogen constateren, dat de verzwakking van de Gaulle's partij, die in 1946 opgerichte Rassemblement du Peuple Français (R.P.F.), noch voor Frankrijk, noch voor de overige vrije wereld als een ernstige ramp moet worden gezien.

Wij zouden zeggen: integendeel. De Gaulle bezit ook buiten Frankrijk nog steeds een zeer grote populariteit en terecht. Doch men dient wel te bedenken, dat deze populariteit meer is gebaseerd op zijn prestaties als militair, die een prominente rol in de tweede wereldoorlog speelde, dan op zijn verdiensten als politicus.

De starre generaal

Politiek gezien werd generaal de Gaulle steeds gekenmerkt door een onveranderlijke starheid, die een onmiskenbare dictatoriale inslag heeft en men moet zich met angst afvragen wat er van de democratie in Frankrijk terecht zou komen, indien de Gaulle er ooit in zou zijn geslaagd, of er alsnog ooit in zou slagen in Frankrijk naar de macht te grijpen. De vrees is gerechtvaardigd, dat in zulk geval een bewind zou ontstaan, dat veel gelijkenis zou vertonen met dat van zijn collega's in Argentinië en Spanje.

De Gaulle's politieke starheid is overigens vaak genoeg uit zijn redevoeringen gebleken, waarin hij bij herhaling liet uitkomen, dat Frankrijk eerst geheel zou moeten ineenstorten, zou het uit zijn benarde positie kunnen worden bevrijd. Hij wilde van geen compromis weten en wachtte in feite op Frankrijk's ondergang.

Een politieke inslag dus, die nauw overeenstemt met de leer der communisten, die eveneens van oordeel zijn, dat de wereld in zijn huidige maatschappelijke vormen eerst geheel moet worden afgebroken, wil zij definitief een „betere” vorm kunnen aannemen.

De politiek van Pinay vormt in dit opzicht wel een zeer grote tegenstel-

ling met die van de Gaulle. Pinay gebruikte de principes van het liberalisme, dat maar al te vaak nog met een zekere geringschatting wordt beschouwd, maar dat vooral de laatste tijd als een beproefd redmiddel wordt gebruikt, om het economische leven, zowel nationaal, als internationaal weer op gang te brengen.

Het liberalisme ook thans onmisbaar

Wij mogen het herhalen, dat een dergelijke ontwikkeling ons liberalen zo sterk maakt en ons de moed geeft onze beginselen met steeds meer enthousiasme uit te dragen, omdat de praktijk steeds weer bewijst, dat de wereld het niet zonder dat veel gesmaede liberalisme kan stellen.

Pinay greep het liberalisme als springplank om zijn land van de ondergang te behoeden en met succes. Hij loste Frankrijks schulden aan de Europese Betalingsunie en aan de Nationale Bank af, de prijzen vertonen weer een dalende tendens, de begroting bracht hij in evenwicht zonder het klassieke wapen der „ordenaars” van de hogere belastingheffing te hanteren.

Tijdens zijn bewind is in het tijdsverloop tussen Maart en Juli de index der groothandelsprijzen met 5,9% en die der kleinhandelsprijzen met 3,6% gedaald. De resultaten van de onder-

ANTOINE PINAY
... niet praten, maar doen ...

gouddekking uitgegeven lening laten zich eveneens gunstig aanzien, terwijl de buitenlandse handel evenzeer weer in omvang toeneemt.

Zo is de politieke en economische toestand van Frankrijk van dit ogenblik heel wat gunstiger dan een klein half jaar geleden.

Hoe het Frankrijk verder zal vergaan, ligt nog in de schoot der toekomst verborgen. Politiek en economisch is het in de historie nimmer erg stabiel geweest, en het is dus niet uitgesloten, dat ook Pinay vroeg of laat zijn politieke hals zal breken.

Een feit is echter, dat Frankrijk op dit moment een gezonde ontwikkeling vertoont en er is alle reden voor de vrije wereld om zich hierover oprecht te verheugen.

Pinay's liberalisme moge ons inmiddels met trots vervullen, omdat het nieuwe wapens aandraagt in het arsenaal van voorbeelden, dat de wereld noch in materieel, noch in geestelijk opzicht, kan gedijen zonder de waarde van de liberale beginselen te erkennen en in toepassing te brengen.

G. STEMPPER.

De V.V.D. oppositie-partij?

Een kanttekening bij een begripsverwarring

(Ingezonden)

V oortdurend valt het mij in de beschouwingen over de kabinetsformatie op, dat men de neiging vertoont de V.V.D. tot oppositiepartij te definiëren.

Het gebruik van het woord „oppositie” lijkt mij onder de thans geldende omstandigheden tamelijk verwarrend, doch het ligt zo gemakkelijk voorhanden ter kenschetsing van een partij, die niet aan de regering deelneemt, dat het toch weer voortdurend binnensluipt. Naar mijn mening ook in Uw hoofdredactionele beschouwing van 19 dezer, waarin zeer tot mijn genoegen gelukkig ook nadrukkelijk is vastgesteld dat er, voor wat de V.V.D. betreft, op dit ogenblik alleen maar (sic!) sprake is van niet uitgenodigd zijn om aan de vorming van een kabinet deel te nemen. Nochtans wordt toch ook daarin het woord oppositie naar voren gebracht op een wijze, die tot misverstand zou kunnen leiden naar mijn mening.

Is het niet zo, dat feitelijk onder de oppositie moet worden verstaan de in het algemeen principieel afwijzende houding van een partij tegenover het streven van een regering? Zo althans wordt het begrip oppositie, naar mijn mening, uitgelegd of aangevoeld onder het lezende publiek.

Daarbij gaat men er dus van uit, dat men in elk geval moet weten wat een regering wil, en daaromtrent weten wij tot op dit ogenblik niemandal. Wanneer men vaststelt, dat in het nu demissionaire kabinet een liberaal zitting heeft kunnen nemen, dan lijkt het theoretisch niet uitgesloten, dat een nieuwe regering aantreedt met een program, dat eveneens door een liberaal kan worden gesteund. Niet dat ik voorstander ben van compromissen, doch het gaat, gezien de praktijk van de laatste jaren, nu even om de theoretische mogelijkheid.

Zou het ook niet denkbaar kunnen zijn, dat men door een nieuwe rege-

ring een program krijgt voorgelegd, dat men grotendeels als liberaal zou kunnen onderschrijven? Is men in dat geval, wanneer men op detailpunten — die overigens zeer gewichtig kunnen zijn — niet met de regering mee kan gaan, zonder meer „oppositie”?

Dit woordgebruik heeft daarom zo mijn aandacht, omdat wellicht anderen met mij aan het begrip „oppositie”, gebruikt in het grotere verband van voor of tegen een regering zijn, een zekere negatieve betekenis willen toekennen. Sommigen zullen dat argeloos doen, maar ik vrees dat de ons, de V.V.D., weinig vriendschappelijk gezinde pers met dat begrip „oppositie” bewust zal gaan werken om de indruk te wekken, dat de V.V.D. in deze „progressieve tijd” een verzameling van negativisten is.

Dat men daarbij uit het oog zal verliezen, dat een liberaal zitting heeft gehad in het nu aftredende kabinet, staat voor mij wel vast nu gebleken is, dat zelfs de minister-president zo gemakkelijk en schielijk de betekenis van een figuur als minister Stikker over het hoofd kan zien en zich bij zijn formatiepogingen niets meer aan de persoon van de heer Stikker of diens levensbeschouwing gelegen laat liggen onder het motto, dat het hoofdbestuur van de V.V.D. een dr. Drees onwelgevallige uitspraak heeft gedaan.

Wat dit laatste betreft, ik weet weinig af van „kabinets-formatie-etiquette”, maar ik meen toch wel te kunnen zeggen, dat die in belangrijke mate afwijkt van de omgangsvormen, welke in het burgerlijke verkeer algemeen aanvaard worden en waarbij men iemand, die, zij het met kritisch voorbehoud, aan een moeilijk en verantwoordelijk werk heeft deelgenomen, niet zonder meer, zonder vorm

(Vervolg op pag. 8).

EEN ECONOMISCH PROGRAMMA VOOR HET NIEUWE KABINET

Interessante beschouwing van prof. dr. H. J. Witteveen in Economisch Statistische Berichten

In de zeven jaren, die sinds de bevrijding zijn verlopen, is veel bereikt. Het economisch leven in ons land is weer op gang gekomen, de productiviteit heeft het vooroorlogse peil overschreden en ten slotte schijnt thans ook het betalingsbalanstekort te zijn overwonnen. De samenstelling van een nieuw kabinet geeft op dit ogenblik een zinvolle gelegenheid om de vraag te stellen, wat voor de komende periode te doen is overgebleven.

Bij de beantwoording van deze vraag zal ik uitgaan van de volgende doelstellingen der economische politiek:

1. een zo hoog mogelijk nationaal product;
2. een zo groot mogelijke vrijheid in het economisch leven;
3. een zo gering mogelijke werkloosheid;
4. een zo rechtvaardig mogelijke inkomensverdeling.

Hoever zijn wij er in geslaagd ieder van deze doeleinden te benaderen, en welke afstand blijft ons nog te overbruggen?

Eerste doel: een zo hoog mogelijk nationaal product

De productiviteit is sinds de oorlog krachtig gestegen en heeft voor het bedrijfsleven als geheel het vooroorlogse peil overschreden. De arbeidsproductiviteit in de industrie heeft echter het peil van 1938 nog steeds niet bereikt. Daarbij is het bovendien opvallend, dat de industriële arbeidsproductiviteit in 1951 aanzienlijk minder sterk is toegenomen dan in de voorgaande jaren en in het eerste kwartaal van dit jaar zelfs in het geheel geen stijging meer te zien heeft gegeven. (Het gemiddelde cijfer over 1951 bedroeg 95, wanneer men 1938 = 100 stelt, tegenover 93 in 1950 en 87 in 1949; het cijfer voor het eerste kwartaal 1952 was op een niveau van 96 gelijk aan dat van het eerste kwartaal 1951). De oorzaak van dit enigszins verontwastende verschijnsel ligt waarschijnlijk in de eerste plaats in de lichte kentering in de conjunctuur, die zich in de tweede helft van 1951 in ons land heeft doen voelen. Daarop zal hieronder nader worden ingegaan.

De minder sterke stijging der productiviteit vormt intussen toch een reden te meer om de vraag te stellen, of al het mogelijke is gedaan om de verbetering der productiviteit te stimuleren. Deze vraag lijkt wellicht overbodig na alle aandacht, die in het afgelopen jaar op het vraagstuk der productiviteitsverbetering is gericht. Inderdaad is veel gedaan om de stijging der productiviteit te bevorderen. Maar bij dit alles is één zeer belemmerende factor blijven bestaan: de zeer hoge belastingdruk der laatste jaren moet op de duur een ongunstige invloed op de stijging der productiviteit uitoefenen. Een verlaging van de belastingdruk lijkt daarom wel een der eerste economische desiderata, waarnaar het nieuwe kabinet zal moeten streven. Op de mogelijkheden, die hiertoe openstaan, kom ik in het volgende nog terug.

Tweede doel: een zo groot mogelijke vrijheid in het economisch leven

Ook dit doel is in de afgelopen jaren aanzienlijk dichter benaderd; anderzijds is ook hier voor het nieuwe kabinet nog een bijzonder moeilijk probleem overgebleven. In grote lijnen kan men de thans bereikte situatie zo karakteriseren, dat de productie en de prijzen van eindproducten zijn vrijgelaten, terwijl de prijzen van het merendeel der productiefactoren nog direct of indirect door de Overheid worden beheerst.

In deze merkwaardige tussenfase tussen een vrije en een gebou-

den prijsvorming zijn wij tot nu toe blijven steken. De oorzaak hiervan ligt in het verlangen om de inkomensverdeling te beïnvloeden, dat bij bepaalde groepen van onze bevolking leeft. Dit verlangen tot beïnvloeding van de inkomensverdeling heeft ook de concrete inhoud van de gevoerde prijspolitiek bepaald en geleid tot het ons allen bekende resultaat, dat — terwijl het loon- en prijsniveau 2½ tot 3 maal hoger is geworden dan voor de oorlog — de huishuren gefixeerd bleven op 115 pCt. en de pachten op ca 110 pCt. van het vooroorlogse peil. Bovendien werd de rentestand tot begin vorig jaar op ongeveer 3 pCt gehandhaafd. En ten slotte werden ook de loonsverhoudingen gewijzigd, zodat het verschil tussen de lonen van geschoolden en ongeschoolden veel geringer werd dan vroeger, terwijl een nog sterkere nivellering plaatsvond bij de hogere salarissen.

Wanneer men zich dit resultaat van de in de afgelopen jaren gevoerde loon- en prijspolitiek voor ogen roept, dan wordt het wel duidelijk, dat het eindpunt der ontwikkeling nog niet is bereikt. De prijsverhoudingen der productiefactoren zijn volkomen scheefgetrokken: zij stemmen in geen deele meer overeen met de werkelijke schaarste-verhoudingen dezer productiefactoren. Daardoor is de grondslag van het gehele prijsmechanisme uit zijn evenwicht gebracht, hetgeen op de duur tot ernstige verstoringen van het economisch evenwicht zou moeten leiden. Het zou te ver voeren om in dit artikel de aard van deze evenwichtsverstoringen uitvoerig en in detail te beschrijven. Ik moet met een zeer summier greep volstaan:

1. De fundamentele kapitaalschaarste, waardoor de economische situatie van ons land sinds de oorlog wordt gekenmerkt, dreigt — onder andere door de lange tijd gehandhaafde lage rente — tot een gevaarlijke vorm van structurele werkloosheid te gaan leiden¹⁾. Door de rentestijging, die het laatste jaar heeft plaats gevonden, is op dit punt nu althans een iets evenwichtiger prijsverhouding hersteld.
2. De gewijzigde verhouding tussen de lonen van geschoolede en ongeschoolede arbeiders kan op de duur tot moeilijkheden leiden door een onvoldoend aanbod van geschoolede krachten. Daarnaast kunnen op de lange duur ook onevenwichtigheden ontstaan door de volkomen verstarring van de loonverhoudingen tussen verschillende bedrijfstakken, waartoe de huidige geleide loonpolitiek voert.
3. De lage huren moeten leiden tot moeilijkheden bij de woningbouw, waar de particuliere bouw niet meer tot ontplooiing kan komen en de bouw overigens afhankelijk wordt van financiële bijdragen van de Overheid, die toch reeds de last van een zeer hoog uitgavniveau te dragen heeft. Daarbij komt nog, dat de lage huurprijs op de duur zou moeten leiden tot een grotere vraag naar woonruimte, waardoor de woningnood tot een min of meer blijvend verschijnsel zou dreigen te worden.
4. Het lage niveau der pachten kan in bepaalde gevallen het gevaar inhouden, dat de grond minder intensief zal worden gebruikt met behulp van meer kapitaal en minder arbeid. De grond wordt hierdoor in verhouding tot de arbeid immers zeer goedkoop, terwijl door de hoge inkomens, die aan de boeren toevloeien enerzijds veel geldmiddelen voor de aanschaffing van kapitaal-goederen beschikbaar zijn en anderzijds de gemakkelijkste bouwingswijze spoedig zal worden verkozen. Hierdoor kan de reeds aanwezige tendentie tot werkloosheid door structurele kapitaalschaarste worden versterkt. Daar-

Economische Statistische Berichten (E.S.B.) heeft een zestal schrijvers gevraagd hun mening te geven over 't economisch beleid, dat in de aanstaande jaren moet worden gevoerd door de Nederlandse Regering.

De door de schrijvers gegeven beschouwingen zijn opgenomen in de E.S.B. van 2 Juli. Elke schrijver beziet het vraagstuk van het gezichtspunt uit der partij waarvan hij lid is.

Uit de gezichtshoek van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie wordt het probleem behandeld door prof. dr. H. J. Witteveen. Het is duidelijk, dat prof. Witteveen zijn persoonlijke opvattingen heeft gegeven, zodat hij niet een „partij-standpunt” in de enge betekenis van het woord heeft ontvouwd.

Wat prof. Witteveen heeft geschreven achten wij echter van zoveel belang te zijn, dat wij zijn bijdrage in de E.S.B. hier onverkort weergeven.

naast leidt het huidige systeem der pachtbeheersing bovendien tot een zekere verstarring in het grondgebruik, waardoor op de lange duur de economische ontwikkeling kan worden geremd (de grond kan minder gemakkelijk aan een bestaande aanwending worden onttrokken), terwijl ook de sociale structuur op het platteland dreigt te verstarren. Deze zeer in het kort aangeduide onevenwichtigheden moeten op de duur de goede werking van een vrij economisch leven ernstig in gevaar brengen. Wanneer het nieuwe kabinet de vrijheid in het economisch leven wil handhaven zal het derhalve moeten streven naar een geleidelijk herstel van een meer evenwichtige prijsvorming der productiefactoren. In die richting kunnen belangrijke resultaten worden bereikt, zonder dat dadelijk een volkomen vrije prijsvorming hoeft te worden hersteld. Daartoe zou men thans bijvoorbeeld de volgende concrete doeleinden kunnen stellen:

1. bij de loonvorming moet een grotere vrijheid worden hersteld binnen zekere door de Overheid aan te geven grenzen. Denkbaar zou zijn, dat de Overheid na overleg met de centrale organisaties van werkgevers en werknemers het gemiddelde loonniveau zou bepalen, terwijl de bedrijfstakgewijze organisaties van werkgevers een werknemers binnen een „loonzone” van 5 pCt boven tot 5 pCt beneden dit gemiddelde niveau de lonen voor afzonderlijke beroepen en bedrijven in vrije onderhandelingen zouden vaststellen. Nu op de arbeidsmarkt eindelijk een meer evenwichtige verhouding is ontstaan, lijkt het mogelijk om met een dergelijk stelsel een proef te nemen. Daardoor zou weer een zekere ruimte worden geschapen voor een geleidelijke aanpassing van de loonverhoudingen, die aan een evenwichtige economische ontwikkeling ten goede zou komen;
2. de pogingen om de rentestand kunstmatig laag te houden moeten definitief worden opgegeven;
3. een aanmerkelijke huurverhoging moet worden doorgevoerd, terwijl het systeem der huurbeheersing voorlopig wordt gehandhaafd;
4. ook het niveau der pachtprizen moet aanmerkelijk worden ver-

hoogd. Een beheersing van het pachtpeil is in verband met de toenemende schaarste aan cultuurgrond wellicht blijvend noodzakelijk. Daarbij moet het echter wel mogelijk zijn, om te komen tot een vrij systeem dan dat van de huidige pachtwet. Ter voorkoming van een te vergaande economische en sociale verstarring zou het wenselijk zijn om het continuatie-recht voor de gevestigde pachters aan enige beperkingen te onderwerpen, zodat de mogelijkheid ontstaat om bij vernieuwing van pachtcontracten de voorkeur te geven aan jonge pachters of aan pachters, die kunnen aantonen, dat zij een hogere opbrengst van een bepaald stuk grond kunnen verkrijgen.

Bij dit alles rijst natuurlijk de vraag, of de inkomens-verschuivingen, die op deze wijze zouden ontstaan, als rechtvaardig kunnen worden beschouwd. Op deze vraag zal hieronder bij de bespreking van de vierde doelstelling nader worden ingegaan.

Derde doel: een zo gering mogelijke werkloosheid

In het bovenstaande is reeds gewezen op de tendentie tot structurele werkloosheid, die het gevolg kan zijn van de fundamentele kapitaalschaarste, die zich in ons land heeft ontwikkeld. Een tweede structurele bedreiging van de werkgelegenheid kan voor een land als het onze liggen in een onvoldoende oriëntering op de export, waardoor de betalingsbalans niet zonder werkloosheid in evenwicht te brengen zou zijn. Door de devaluatie van 1949 en de in verhouding tot andere landen niet al te sterke stijging van het loonniveau heeft ons land zich in de afgelopen jaren gelukkig een niet onbevredigende exportpositie kunnen opbouwen. Dit is zeker een der grootste prestaties van de achter ons liggende periode geweest. Daardoor behoeft op dit moment voor werkloosheid door een onvoldoende export waarschijnlijk nog niet in belangrijke mate te worden gevreesd, al zal dit vraagstuk in de toekomst alle aandacht moeten behouden.

Naast deze structurele gevaren moet thans echter ook ernstig rekening worden gehouden met het conjuncturele gevaar. In dit opzicht vertoont het beleid der afgelopen periode zowel grote verdiensten als grote tekortkomingen. Het kan uit conjunctureel oogpunt worden beschreven als een beleid van matige, geleidelijk voortgaande, beheerste inflatie. De verdienste van dit beleid is, dat de inflatie matig bleef en kon worden beheerst. Daardoor kon — in overeenstemming met de ontwikkeling elders — een scherpe na-oorlogshausse met een daaropvolgende crisis, zoals die in 1920 voorkwam, worden vermeden.

Maar desondanks bleef de ontwikkeling geleidelijk inflatoir gericht; en op dit ogenblik heeft het er alle schijn van, alsof het regeringsprogramma van begin 1951 met zijn gebruikmaking van „klassieke” middelen tot herstel van het betalingsbalansen evenwicht een kentering in de conjunctuur heeft teweeggebracht, die in zijn mildheid toch een merkwaardige overeenkomst vertoont met het klassieke crisisverloop in een situatie van kapitaalschaarste²⁾. Het is op dit ogenblik natuurlijk zeer moeilijk te overzien, hoever deze kentering zich zal voortzetten. Wel kan echter worden gezegd, dat de verdere ontwikkeling van onze conjunctuur met de grootste waakzaamheid zal moeten worden gevolgd. Want men realiseert zich goed, dat een voortgaande daling van de binnenlandse conjunctuur voor ons land zeer ongunstige gevolgen kan hebben, ook wanneer deze daling,

(Vervolg van pag. 6)

doordat de export op peil blijft, binnenvan zeer beperkte grenzen zou blijven. De daling van de investeringen, waaruit een conjunctuurdaling voor een groot deel bestaat, zou immers het welslagen van onze industrialisatie in gevaar brengen en daarmee voor de toekomst de dreiging van structurele werkloosheid door kapitaalschaarste vergroten. En bovendien zou in ons land met zijn sterk groeiende arbeidsbevolking reeds een gelijkblijvend of zeer weinig dalend productievolumen op korte termijn een vrij omvangrijke werkloosheid kunnen veroorzaken.

Daarom zal een der belangrijkste taken van het nieuwe kabinet moeten bestaan uit het voeren van een voorzichtige maar effectieve conjunctuurpolitiek. De nieuwe regering zal gereed moeten zijn om doeltreffende maatregelen te nemen, zodra blijkt, dat de kentering der conjunctuur voortgaat. Zolang en voor zover de stand der betalingsbalans gunstig blijft zal dan het nemen van expansionistische maatregelen noodzakelijk en verantwoord zijn. Daarbij zal de aard van deze maatregelen moeten overeenkomen met de eisen, die worden gesteld door de structurele situatie van kapitaalschaarste. Wat de prijzen der productiefactoren betreft, zullen deze maatregelen dus niet gericht moeten zijn op renteverlaging, maar wel op huurverhoging. Door dit laatste zou een stimulans voor de bouwbedrijvigheid kunnen worden gegeven, die voor de conjuncturele ontwikkeling zeker heilzaam zou zijn.

Naast een beperkt en tijdelijk programma van openbare werken zou de stimulerende der conjunctuur verder in hoofdzaak moeten worden gezocht in de richting van belastingverlaging, waardoor immers de moeilijkheden van het bedrijfsleven het beste kunnen worden verlicht.

Daarmede komen wij hier tot hetzelfde desideratum, dat reeds hierboven in verband met de stijging der productiviteit werd geponeerd. Een belastingverlaging zou derhalve direct en indirect tot een stijging van de productiviteit kunnen leiden. Direct door de grotere stimulerende tot extra-inspanning, die bij een lagere belastingdruk voor ondernemer en arbeider zou blijven bestaan; en indirect door de gunstige invloed van een belastingverlaging op de conjunctuur, waarmee de arbeidsproductiviteit op de korte termijn ten nauwste blijkt samen te hangen.

Vierde doel: een zo rechtvaardig mogelijke inkomensverdeling

Bij de beoordeling van de rechtvaardigheid van de inkomensverschillen, die uit de hierboven aangegeven maatregelen zouden voortvloeien, moet naar mijn gevoelen worden vooropgesteld, dat verschillende veranderingen in de inkomensverdeling, die sinds de oorlog zijn ontstaan, een zeer onrechtvaardig karakter hebben gehad. Met name de fixering van de huren en pachten op een zeer laag peil is tegenover de hierdoor getroffen onrechtvaardig geweest. Het onrecht, dat door de inflatie voor alle vaste inkomens en — in mindere mate — ook voor de salaristrekken is ontstaan, is voor deze groepen nog verzaagd door de stijging der onderhoudskosten, waardoor hun reële inkomens in vele gevallen tot minder dan een derde van het vooroorlogse peil zijn gedaald. En daarbij verliezen bovendien niet uit het oog, dat de extra-bijdrage, die men op grond van rechtvaardigheidsoverwegingen van de kapitaalbezitters meende te mogen vragen, dadelijk na de oorlog reeds door de vermogensheffingen was opgelegd. Op gronden van rechtvaardigheid kan het na-oorlogse beleid ten aanzien van de prijsvorming der productiefactoren dan ook alleen worden gemotiveerd, wanneer men het ziet als een poging om de tijdelijke welvaartsdaling van de na-oorlogse jaren niet te laten drukken op de arbeiders, maar op de meer vermogenden, die een beperkt aantal ongunstige jaren gemakkelijker door kunnen komen. Maar daaruit vloeit dan ook voort, dat, zodra de moeilijkheden zijn overwonnen en de welvaart het vooroorlogse peil weer bereikt, in de eerste plaats de inkomens van deze zwaar getroffen groepen tot een redelijk peil moeten worden opgevoerd.

Zo kunnen de hierboven van andere

doelstellingen afgeleide desiderata van huur- en pachtverhoging ook op grond van overwegingen van rechtvaardigheid worden verdedigd. Uit deze verdeling vloeien dan tevens enkele nadere kwalificaties voort ten aanzien van de wijze, waarop deze wensen moeten worden gerealiseerd. Enerzijds houden de eisen der rechtvaardigheid in, dat de noodzakelijke huurverhoging niet door speciale belastingen moet worden afgeroomd. Anderzijds houdt de hierboven ontwikkelde gedachtegang echter ook in, dat de verhoging van huren en pachten — en eveneens van de achtergebleven salarissen — slechts kan worden doorgevoerd voor zover de stijgende welvaart dit bij handhaving van het reële loon der arbeiders mogelijk maakt.

Conclusie

Hiermee kan het hierboven ontwikkelde economische programma zijn sluitstuk vinden. Wij kunnen vaststellen, dat alle vier de genoemde doelstellingen der economische politiek met elkaar in harmonie kunnen worden gebracht.

Door de stijging der productiviteit en door een beheerste, maar effectieve conjunctuurpolitiek, waardoor verzekerd wordt, dat de potentiële resultaten der productiviteitsstijging tot werkelijkheid worden gemaakt, kunnen de middelen worden gevonden voor een herstel van een evenwichtige en rechtvaardige beloning der verschillende productiefactoren.

Aan deze zeer korte samenvatting van de hierboven verdedigde doelstellingen zou ik tenslotte nog een punt willen toevoegen. De hierboven gemaakte opmerkingen over de rechtvaardigheid van bepaalde veranderingen in de inkomensverdeling hebben in zekere zin een retrospectief karakter. De rechtvaardigheid van bepaalde veranderingen werd gezien in verhouding tot de in het verleden gegroeiende inkomensverdeling. Dit aspect der rechtvaardigheid mag nooit uit het oog worden verloren.

Maar mijn beschouwing zou onvolledig zijn, wanneer niet tegelijkertijd het oog op de toekomst werd gericht. Hoe kan de toekomstige ontwikkeling der inkomensverdeling rechtvaardiger worden gemaakt? Het komt mij voor, dat hiertoe in een vrije maatschappij allereerst zal moeten worden gestreefd naar het geven van zoveel mogelijk gelijke kansen aan een ieder. Op dit punt zijn in ons land nog zeer belangrijke hervormingen mogelijk. Vóór alles zou daartoe voor ieder, die over goede capaciteiten daarvoor beschikt, de mogelijkheid moeten worden geopend om volledig aan het middelbaar en hoger onderwijs deel te nemen. En wat het hoger onderwijs betreft, lijkt het mij daarbij van essentieel belang, dat bij het geven van beurzen het deelnemen aan het studentenleven financieel wordt mogelijk gemaakt en zelfs wordt gestimuleerd. Pas dan zal immers de studie der beursstudenten zijn volle waarde krijgen; en pas dan ook zal de ernstige verarming en vervlakking, waaronder onze studentenwereld de laatste jaren lijdt, op werkelijk effectieve wijze kunnen worden bestreden. En dit is een zo groot belang voor de toekomstige ontwikkeling van ons land, dat het tijd is geworden daaraan op het hoogste niveau aandacht te schenken¹⁾.

Dit moge mijn eindconclusie zijn. Want wie vertrouwen heeft in de vermogens van mens en maatschappij om zich in vrijheid te ontplooiën, moet de vooruitgang der maatschappij niet zoeken in een geperfectioneerd maar verstarrend stelsel van overheidsregelingen, maar in het geven van volledige ontwikkelingsmogelijkheden aan ieder mens.

¹⁾ Hiervoor moge ik verwijzen naar mijn prae-advies van de Vereniging voor Staathuishoudkunde 1950 over: „Het vraagstuk der kapitaalschaarste in Nederland”.

²⁾ Vergelijk mijn diesrede „Crisis der conjunctuurpolitiek”, Haarlem 1951 en „Conjunctuurtheorie en conjunctuurpolitiek” (ter perse).

³⁾ Voor een nadere beschouwing van de huidige moeilijkheden in de studentenwereld moge ik verwijzen naar de onlangs verschenen brochure van prof. dr G. C. Heringa: „De sociale status van de student en de efficiëntie van het hoger onderwijs”. Amsterdam 1952.

Over strekking en inhoud van het maandblad „Nieuw Europa”

Laat het weer in het goede spoor komen!

Men schrijft ons:

Met grote belangstelling lezen wij altijd het maandblad Nieuw Europa, waarin de Europese eenwording wordt gepropageerd en vele, daarmee samenhangende, problemen worden behandeld. Onze belangstelling behoort ook niet te verwonderen, want als V.V.D.'er hebben wij voor de Europese eenheid nu eenmaal zeer veel sympathie. Trouwens de partij zelf propageert deze ook en het heeft ons verheugd, dat in het verkiezingsprogramma de vraagstukken van buitenlandse politiek voorop waren gesteld en in artikel 1 de bevordering van de „eenheid van Europa” met name werd genoemd. Onze partij hecht dus aan die eenheid zeer grote waarde!

Het heeft ons echter bij het lezen van Nieuw Europa de laatste maal wel zeer verwonderd, dat de redactie blijkbaar niet de nodige afstand kan bewaren van de binnenlands-politieke verhoudingen. In het blad treft het steeds, dat er veel artikelen in voorkomen van leden van de P.v.d.A.

Zo ook nu weer, op pag. 1 bijvoorbeeld troffen wij een artikel aan van de heer Alfred Mozer, lid van de redactie van Paraat, weekblad van de P.v.d.A. Merkwaardigerwijze was dit artikel in Nieuw Europa woordelijk gelijk aan het hoofdartikel in Paraat van 11 Juli, met uitzondering van een klein stukje!

Op pag. 2 komt dan een groot artikel voor van het P.v.d.A. Tweede Kamerlid Hofstra en op pag. 4 (de laatste pagina) een artikel van het lid van de P.v.d.A. dr W. C. Klein.

Nu zou dit grote aantal socialistische schrijvers nog niet tot critiek behoeven te leiden, men zou alleen kunnen vragen of de redactie van Nieuw Europa niet eens zou streven naar meer evenwichtigheid in zijn blad. Buiten de P.v.d.A. zijn er toch ook nog wel mensen, wie de Europese eenheid ter harte gaat en er over zouden willen schrijven. De taak van een redacteur is om dezulken te benaderen!

Wat ons wel aanleiding tot critiek geeft, is het hoofdartikel, dat gaat over de uitslag der verkiezingen, geschreven door iemand, die zich Audax noemt, achter welk pseudoniem bij ons weten de hoofdredacteur van Nieuw Europa schuil gaat.

Deze hoofdredacteur dan noemt „de grote overwinning” van de Partij van de Arbeid niet minder dan „het gesprek van de dag”. En verder zegt hij: „Het succes van de P.v.d.A. is zeker niet behaald van een gemakkelijke oppositionele positie uit, maar onder de omstandigheid, dat men de verantwoordelijkheid droeg voor langdurig regeringsbeleid in moeilijke jaren”.

Ja, die verantwoordelijkheid droeg ook de K.V.P., ook de V.V.D. En in „gemakkelijke oppositionele positie”, zoals Audax het uitdrukt, waren de Anti-revolutionairen, die hij met de weergegeven zinsnede dus een trap geeft. Maar dat is toch niet de taak van een hoofdredacteur van Nieuw Europa?

En tweede reden om eens de aandacht te vestigen op de wijze waarop de redactie van Nieuw Europa wordt gevoerd, vinden wij in een artikel op pag. 3 (de enige pagina, die wij boven nog niet noemden!) Daarop komt een artikel voor over: „Onze Koninklijke Landmacht en de West-Europese verdediging”. De schrijver van dit artikel gaat schuil onder het pseudoniem „T.O.P. Secret”. Men zou haast vrezen, dat hij een geheime diensten-complex heeft!

Ook deze schrijver komt op het binnenlands-politieke terrein en wel op een wijze, die o.i. voor een schrijver in Nieuw Europa volkomen onjuist is. Hij gaat zich namelijk met de kabinetsformatie bezig houden. Hoort, wat hij ons te zeggen heeft:

„Hoe de nieuwe regering er uit zal zien, is thans nog niet te zeggen. Schrijver dezes veroorlooft zich

evenwel op te merken, dat het naar zijn mening te wensen ware, dat het beleid van de thans demissionaire bewindsman van het Departement van Oorlog verder doorgetrokken wordt, zo mogelijk door handhaving van de persoon van deze bewindsman, die met krachtige hand in een eigenlijk nog te kort tijdsbestek de teugels in handen nam. Om der continuïteitswille zou het dus te wensen zijn, wanneer de politieke constellatie zo zou blijken te zijn, dat geen wijziging op het betreffende departement zou plaats behoeven te vinden”.

Wanneer iemand het beleid m.b.t. onze krijgsmacht prachtig vindt, hij zegge het. Maar hij dient in Nieuw Europa geen bepaalde personen voor het ministerschap aan te bevelen. Daar dient dit blad zich niet mee te bemoeien. Bovendien is maar zeer de vraag of die schrijver in staat is om te beoordelen of er niet betere ministers zijn, die een beter beleid zullen voeren dan de bewindsman, die tot dusverre op Oorlog heeft gezeten.

Wij hebben het bovenstaande gesig-naleerd omdat wij menen, dat Nieuw Europa, als het op deze wijze voortgaat, velen zal vervreemden van de Europese Beweging. En dat zou ons spijten, want de gedachte der Europese eenheid is te groots om haar schade te laten doen door partij politiek gedoe.

Moge aan ons schrijven daarom de nodige aandacht worden geschonken en mogen de bevoegde instanties van de Europese Beweging die maatregelen nemen, die nodig zijn om het geheel weer in het goede spoor te krijgen.

Onze politieke opinie-prijsvraag

Ruim zeventienduizend inzendingen

Bij de aanvang van onze verkiezingscampagne hebben wij een politiek-opinie-onderzoek met prijsvraag aan de orde gesteld.

In ons weekblad en in verschillende kranten en tijdschriften zijn advertenties met de gegevens voor dit opinie-onderzoek geplaatst. Inzendingen daarop konden tot 25 Juni, de dag der verkiezingen, binnenkomen.

Die inzendingen zijn gekomen, in een groter hoeveelheid, dan wij verwacht hadden. Niet bij honderdtallen, maar bij duizendtallen.

Toen na de 25ste Juni met het tellen werd begonnen, bleek, dat ruim zeventienduizend inzendingen waren binnengekomen.

Daar er een buitengewoon groot aantal verschillende oplossingen bij de vijftien vraagpunten mogelijk is, vergt de sortering en de administratie nogal wat tijd, zodat men nog enige tijd geduld zal moeten hebben, voordat de oplossing en de uitslag van dit zo geslaagde politiek opinie onderzoek bekend zal zijn.

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Meijuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16. Haarlem.

Niet voor winkeliers?

Enige spijkers met koppen

Tja, het zal wel te wijten zijn aan een of andere vorm van beperktheid, maar er rijzen voor de kruideniersvrouw - sinds kort toegetreden tot de „Vrouwen in de V.V.D.” in wier midden zij zich overigens zo wel voelt als een vis in het water - enkele moeilijk te beantwoorden vragen.

Problemen, die gezien door de bril van de niet-neringdoende waarschijnlijk ineenschrompelen tot nietigheden, welke het bekijken nauwelijks waard zijn, maar die nochtans voor de vrouw, die haar dagen slijt tussen toonbank en schap belangrijk mogen worden genoemd.

Daar was dan om te beginnen een door een der omroepverenigingen uitgezonden discussie tussen een kamerlid van de fractie van de P.v.d.A. en een aspirant kamerlid van de V.V.D. Een debat, dat meer dan een propagandistisch, een instructief karakter had, en als zodanig ook met gretigheid zou zijn beluisterd,..... als een groot deel van degenen voor wie dit debat een unieke gelegenheid was om de politieke wetenschap te vergroten niet op het gestelde uur aan zaak of winkel gebonden ware geweest.

Zeker, de uitzending mocht belangrijk heten voor de sympathiserenden van beide in de arena tredende matadors, maar was het nu werkelijk noodzakelijk, in deze slechts rekening te houden met de partij van werknemers, die zich (het is hun gegund) in een vrije Zaterdagmiddag mogen verheugen? Een ander chapter. Voor de heer Cornelissen, met recht en reden de vader van de winkeliers (en -sters) genoemd, werd een bijeenkomst speciaal voor de middenstand in de avonduren uitgeschreven. Een lofwaardige gedachte.

Maar waarom voor deze avond nu juist de voor winkeliers en kruideniers in het bijzonder zo ongunstige Vrijdagavond moest worden gekozen, is ook aan scherpzinniger geesten niet duidelijk. Of acht men voorlichting aan deze groep van middenstanders misschien overbodig?

Dat dit h.i. van onverantwoord optimisme getuigende standpunt juist moge blijken te zijn is de wens van

KRUIDENIERSVROUW.

De V.V.D. oppositie-partij?

(Vervolg van pag. 5)

van proces eigenlijk, verwisselt, althans tracht te verwisselen, voor iemand, die tot dan toe hardnekkig afzijdig is blijven staan.

In Uw hoofdredactionele beschouwing doet U terecht opmerken, dat het werkwaardig is, dat de V.V.D., die bij deze verkiezingen vooruit is gegaan, niet in het overleg is betrokken.

Daartegen gaat mijn bezwaar wat betreft de „omgangsvormen”, maar groter bedenking heb ik tegen het nu bij voorbaat tot „oppositie” verklaren van de V.V.D.

Als gezegd, dat begrip houdt in, dat wij onze „positie” zouden hebben bepaald en hoe kan men zulks doen, wanneer men nog niet weet waaraan men toe is?

Wat de omgangsvormen betreft zou ik nog willen vragen of het, afgezien van mijn persoonlijke opvattingen omtrent etiquette, niet een weinig ondemocratisch mag heten wanneer bij een poging tot vorming van een kabinet ruim tien procent van het Nederlandse volk zelfs niet bij een begin van overleg wordt betrokken?

Maar het kan natuurlijk ook zijn, dat mijn democratische zin het spoor bijster is geworden in deze zeer progressieve tijd.

v. M.

STELT U PRIJS?

op een individuele behandeling in een rustige omgeving?

Les Salons Jean Henri Heusschen, Haute Coiffure, Lange Voorhout 25a, 1e étage, Den Haag, tel. 114032, t.o. Hotel Des Indes, is dan het adres voor Uw modekapsel en natuurlijke Permanent Wave, Teinture, Manicure, Massage en andere behandelingen voor de verzorging van Uw uiterlijk, hetwelk nauw samenhangt met Uw innerlijk.

N.V. Machinefabriek

IJZER-STAAL-EN METAALGIETERIJ

v.h. BAKKER & Co.
RIDDERKERK

Hoogland & Masee, N.V.

DORDRECHT
Tel. 3344-3345
Dir. F. J. Ludérus

Werktuigen, gereedschappen en materialen voor de industrie — Sinds 1876

★
Pijpen en Fittings, Appendages, Bouten en Moeren

SIMPLUS BRANDBLUSAPPARATEN

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN”

BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter
DROOGDOK 115 x 30 Meter

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek

BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

DE ROTTERDAMSCHЕ DROOGDOK MIJ. N.V.

Internationale bankzaken

Voor Uw zaken met Azië beschikken wij over 15 kantoren in Indonesië en eigen vestigingen in Bombay, Calcutta, Bangkok, Singapore, Hongkong, Kobe, Tokyo.

Inlichtingen verstrekken onze kantoren in Nederland:

Amsterdam, Singel 250
Rotterdam, Mathenesserl. 235
Den Haag,

Lange Vijverberg 11

NATIONALE HANDELSBANK N.V.

gevestigd sedert 1863

SMIT

SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Zaterdag 9 Augustus 1952 - No. 221

Hoe kiest Amerika
zijn President?

(Zie pag. 7)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

ZORG VOOR GOEDE HUISVESTING IS LIBERALE TRADITIE

De Woningwet voorbeeld van constructieve liberale sociale politiek

De geschiedenis van het liberalisme in Nederland leert, dat na de ingrijpende hervormingen op staatkundig terrein de sociale gedachten in de liberale beweging naar voren zijn gekomen. Voor wie de diepere zin van het liberalisme vat is dit vanzelfsprekend. Hij beseft, dat de arbeid voor de menselijke persoonlijkheid, die het liberalisme in zijn vaan voert, een voortdurende strijd eist voor de verheffing van het vlak waarop de mens leeft, zowel in geestelijk als materieel opzicht. Hij weet, dat op dit terrein nog veel werk is te doen en hij is trots op hetgeen liberale voorgangers aan sociale opbouw hebben verricht. De tijd van constructieve sociale arbeid achten wij een der schone perioden van het liberalisme in ons land, omdat toen de belofte werd ingelost, die het beginsel van de liberale staatsman vraagt. Voor ons is daarom het liberale ministerie Pierson-Goeman Borgesius, het „ministerie van sociale rechtvaardigheid“ een lichtend voorbeeld. Het heeft in de praktijk getoond wat een liberale regering aan sociale vooruitgang vermag te scheppen, het is tevens voor de liberale nakomelingschap de boodschap voor niet aflatende sociale hervormingsdrang.

Het vorenstaande schreven wij naar aanleiding van het feit, dat op 1 Augustus j.l. de Woningwet vijftig jaar in werking was. Zij was één der vruchten van het werk van het kabinet Pierson-Goeman Borgesius; de Gezondheidswet, de Leerplichtwet alsmede de Ongevallenwet heeft dit kabinet mede op zijn naam.

De Woningwet is in een periode tot stand gebracht, waarin erbarmelijke woningtoestanden bestonden, hoewel in de loop der jaren enige verbeteringen van zeer geringe aard waren ingetreden. Omstreeks het midden der vorige eeuw was de situatie allerellendigst. Na die tijd ontstonden bouwverenigingen en ook fabrikanten zorgden hier en daar voor betere woningen. Voorts gingen ook sommige gemeenten enig toezicht op de huisvesting uitoefenen en voorschriften geven, die tot lichte verbeteringen leidden. Uiteraard gingen hierbij de grotere steden voorop, maar juist deze maakten in de laatste tientallen jaren van de vorige eeuw een geweldige economische ontwikkeling mee, die een zeer snel stijgende bevolking ten gevolge had en dus het probleem der huisvesting weer dringender maakte. Tienduizenden trokken jaarlijks naar de grote steden, waar zij in de zich snel uitbreidende industrieën of in de havens een vaster bestaan en hoger loon meenden te vinden.

En zo kwamen daar al die plattelanders, gewend aan licht, lucht en wijde verten, de massa's in de bedompte volksbuurten vergroten, met dezen gezamenlijk slachtoffer van de sombere en onhygiënische woningen. Het was de tijd van het gruwzame alcoholisme; de mannen konden thuis de nodige ontspanning en rust niet vinden en zochten het vertier in de kroeg. Ja, voor menselijk geluk en goed gezinsleven is een goede woning onontbeerlijke voorwaarde. Met trots mag daarom het liberale initiatief worden herdacht, dat de periode van gezondmaking der woningtoestanden heeft ingeluid. De namen van drie liberale ministers, Goeman Borgesius, Cort v. d. Linden en Pierson zijn aan de totstandkoming van de Woningwet verbonden. Daarmede is voor de historie een getuigenis te meer gegeven van de sociale inslag van het liberalisme.

In perioden als waarin wij thans leven mag aan de sociale arbeid van liberalen wel eens worden herinnerd. Wij zien immers maar al te vaak het trieste bedrijf om de liberalen in de hoek van anti-sociale behoudzucht en koude brandkastpolitiek te willen drukken. Voor feiten uit het heden heeft men geen bewijs. Toen de jongeren die zich tijdens de bezetting op de na-oorlogse partijvorming der politiek-vrijzinnigen hadden beraden en in begin 1946, oordelende dat het er toen eens van komen moest, contact zochten met mr Stikker en dezen medewerking voor de oprichting van een nieuwe partij vroegen, was het oogmerk een politiek van sociale vooruitstrevendheid, die zij gesymboliseerd zagen in deze liberale voorman van de Stichting van de Arbeid. De praktijk van 1946 tot nu toe heeft geleerd, dat onze partij de politiek van sociale opbouw onbekrompen heeft gesteund.

En nu het verleden. Wij zouden niet gaarne voorbijzien, dat het liberalisme perioden van mindere vruchtbaarheid heeft gekend, maar daartegenover staan de producten van liberale sociale politiek waarvan de Woningwet er één is. Deze heeft in ons land zeer gunstige gevolgen gehad. Daarover is men het geheel eens. „Het Vrije Volk“ van Zaterdag j.l. schreef nog, dat „de Woningwet van de liberaal Goeman Borgesius“, naar algemeen erkend wordt, een „zegenrijke werking“ heeft gehad.

Natuurlijk is de wet menigmaal gewijzigd moeten worden en aangepast aan veranderde opvattingen of situaties. Ook is men het er over eens, dat een gans nieuwe opzet gewenst zou zijn. Vóór de oorlog is daarover al gestudeerd door een staatscommissie, die enkele dagen vóór het uitbreken van de

vijandelijkheden in 1940 met haar plannen gereed kwam. Na de oorlog is er weer een staatscommissie geweest, die in 1950 heeft gerapporteerd. Maar dit neemt niet weg, dat onder vigueur van de Woningwet, die in 1902 in werking getreden is, heel veel goeds tot stand gekomen is.

Waren, zoals gezegd, plaatselijke overheden al voorgegaan met het stellen van voorschriften, die bij het bouwen in acht genomen moesten worden, de Woningwet heeft de verplichting geschapen om zulke voorschriften te geven. Deden de gemeenten het niet, dan moesten Gedeputeerde Staten optreden. Als gevolg van de gegeven gemeentelijke bouwvoorschriften zijn wij tot de goede woningen gekomen, die wij in ons land kennen.

Voor oude woningen is er de mogelijkheid om verbeteringen voor te schrijven of over te gaan tot onbewoonbaarverklaring. Dit laatste heeft in ongeveer 50.000 gevallen plaats gehad. Ook hebben, zoals men weet, krotopruijningen in het groot plaats gehad door sanering van gehele wijken. De bewoners van deze trieste buurten kregen dan veelal goede moderne woningen in nieuw aangelegde stadsdelen toegewezen.

Het is niet onze bedoeling om te gaan bespreken waartoe de Woningwet wel heeft geleid. Zouden wij dat doen, wij zouden ook moeten wijzen op het vele, dat nog te wensen overgebleven is en in de toekomst nog moet worden aangevat. Maar dat zou ons te ver voeren. Onze bedoeling was niet om de werking van de Woningwet uiteen te zetten, maar in verband met haar bestaan gedurende een halve eeuw er aan te herinneren dat zij vrucht geweest is van de arbeid onzer liberale voorgangers. Wij gaan dan ook voorbij aan de woningwetbouw, die zo'n omvang gekregen heeft, dat meer dan een tiende gedeelte van onze bevolking zeer behoorlijk in woningwetwoningen gehuisvest is, wij gaan ook voorbij aan het instituut der bestemmingsplannen en de ruimtelijke ordening en andere belangrijke onderwerpen. Wel mogen wij ter gelegenheid van deze herdenking in ons nogmaals het besef verlevendigen, dat thans nog — mede als gevolg van de oorlogsverwoestingen — tienduizenden van een behoorlijke woning zijn verstoken. Dit voor zo velen ellendige probleem vraagt om een oplossing op zo kort mogelijke termijn. Het is liberale traditie ten aanzien daarvan in constructieve zin werkzaam te zijn. De huisvesting is een goed, dat voor 's mensen geluk van primaire betekenis is.

K.

☆ parlementaire flitsen ☆

Uitbreiding Tweede Kamer door deze Kamer in tweede lezing aanvaard

Eerste Kamer verwierp haar echter

Op 20 Februari van dit jaar aanvaardde de Tweede Kamer met 67 tegen 20 stemmen in eerste lezing zowel haar eigen uitbreiding als die van het ledental der Eerste Kamer. Van onze fractie stemden slechts twee leden (mevr. Fortanier—De Wit en de heer Zegering Hadders) vóór de uitbreiding van de Kamers. De tweede lezing door de nieuwe Kamer van het ontwerp tot uitbreiding van het aantal leden van de Tweede Kamer (de Eerste Kamer verwierp, zoals men zich zal herinneren, reeds in eerste lezing haar eigen uitbreiding) van 100 op 150 leden, welke op Woensdag 23 Juli plaats vond, bracht weinig verrassingen.

De enige afwijking vertoonden de communisten, die de eerste maal tegen de uitbreiding hadden gestemd, doch thans voorstemden, zodat het ontwerp met 76 tegen 15 stemmen werd aangenomen; ruim de vereiste meerderheid van twee derden dus.

De verhouding in onze fractie was niet veranderd. Mevr. Fortanier—De Wit en de heer Zegering Hadders stemden weer voor, de anderen — thans in totaal zeven, omdat de twee nieuwe leden ook tegenstanders bleken — stemden tegen.

Voorts behoorden tot de tegenstanders de aanwezige leden van de C.H.-fractie.

De heer Oud herinnerde er nog eens aan, dat de Regering met deze Grondwetsherziening niet zo heel erg gelukkig was geweest. Aan de overzijde van het Binnenhof had een ware afslachting plaats gevonden, waardoor er tenslotte maar twee voorstellen waren overgebleven: het thans in behandeling genoemde en dat betreffende de nieuwe bepalingen omtrent het bestuur der buitenlandse betrekkingen.

Het zou natuurlijk voor de hand hebben gelegen, dat beide voorstellen tegelijkertijd bij de Kamer in behandeling zouden zijn genomen, zodat dan ook de afkondiging van de Grondwetsherziening als één geheel zou hebben kunnen geschieden.

Er komen thans twee plechtige afkondigingen na elkander. Dat is op zichzelf niet elegant, maar de heer Oud moest toegeven, dat er wel een zeer bijzondere reden was om zich daarbij neer te leggen, namelijk de wenselijkheid om met de aanstaande derde Dinsdag in September in een nieuwe samenstelling het werk te beginnen.

De tweede opmerking, welke mr Oud maakte, was, dat onze methode van Grondwetsherziening, zoals wij die op het ogenblik toepassen en, nu het voorstel tot invoering ener speciale Grondwetskamer is verworpen, ook blijven toepassen, z.i. niet deugt.

Een rationele gang van zaken zou het zijn, wanneer het Kabinet, dat de Grondwetsherziening in eerste lezing aanhangig had gemaakt, deze ook in tweede lezing zelf zou kunnen verdedigen. Het ongelukkige samengaan, in de practijk, van ontbindingsverkiezingen met periodieke verkiezingen maakt dit onmogelijk. Nu werd dit ontwerp dan behandeld door een demissionair Kabinet en het ontwerp inzake de buitenlandse betrekkingen zou door een geheel nieuw Kabinet moeten worden verdedigd.

In dit verband sneed de heer Oud nog een vraagstuk aan (wij zullen er hier niet diep op ingaan) dat een interessant staatsrechtelijk probleem oproep, namelijk of de Regering verplicht is, om de tweede lezing onder alle omstandigheden in te dienen.

Minister Beel meende van wel, omdat de Regering z.i. gebonden is aan de procedure, welke de Grondwet voorschrijft en omdat het voorstel, in tweede lezing ingediend, niet een voorstel van de Regering is of van het Parlement, maar een wet.

De heer Oud lichtte echter uitvoerig toe, dat en waarom er bij hem sterke twijfel op dat punt was. Hij betoogde hierbij o.a., dat het initiatief tot indiening in tweede lezing moet

zijn bij de Koning; het is uitvoering van de wet in eerste lezing.

Maar dat is een zeer bijzondere wet, ten aanzien waarvan men naar de mening van de heer Oud niet kan stellen, dat de Koning tot uitvoering daarvan verplicht zou zijn. Hij dacht bijvoorbeeld aan het geval, dat na de ontbindingsverkiezingen zowel de Kamer als de Regering van een geheel andere samenstelling zouden zijn.

Wat de door een amendement van de heer Andriessen (K.V.P.) tijdens de behandeling in eerste lezing geopende mogelijkheid van stemoverdracht, in geval van door de Kamer verantwoord geachte afwezigheid wegens verblijf buitenlands van een lid betreft, verklaarde de heer Oud ook thans zijn stem vóór dit amendement nog niet te betrueren.

Hij meende namelijk, dat stemoverdracht in de gevallen, die men hier op het oog heeft, niet onredelijk is. De wet, welke dit eventueel zal uitvoeren, zal, zo betoogde hij, behoorlijke waarborgen kunnen scheppen, dat dit ook binnen behoorlijke grenzen blijft.

Beslist onjuist en afkeurenswaardig achtte de heer Oud het echter, dat minister Beel aan de Eerste Kamer, welke ernstige bezwaren tegen deze stemoverdracht had, had medegedeeld, dat de Regering niet met een wetsontwerp tot uitvoering van deze Grondwetsbepaling zou komen vóór de voorgenomen algehele herziening van de Grondwet aan de orde zou zijn.

Wanneer de minister dan zo ernstige bezwaren tegen die stemoverdracht had, was het enige middel geweest om in de Tweede Kamer het amendement voor de Regering onaanvaardbaar te verklaren.

Er is — terecht — de Regering (vooral minister Lieftinck) nogal eens een verwijt gemaakt, dat zij het „onaanvaardbaar” te veelvuldig hanteerde, maar wanneer het gaat om 'n amendement op een Grondwetsherziening, betreft het toch een zo gewichtige materie, dat haar een „onaan-

vaardbaar” principieel moeilijk kwalijk kan worden genomen.

Door dat onaanvaardbaar niet uit te spreken, had de minister op zich genomen, het amendement, zoals het nu was opgenomen, ook op de normale wijze in de Eerste Kamer te verdedigen.

De Eerste Kamer — zo zei de heer Oud — heeft nu eenmaal (wij moeten dat zuiver blijven houden) een wetsontwerp aan te nemen of te verwerpen, zoals het voor haar ligt, en de Tweede Kamer moet aan dat beginsel niet laten tornen, want dan laat zij tornen aan een van de belangrijkste rechten, n.l. het recht van amendement van de Tweede Kamer.

Wat nu het voorstel zelf van de uitbreiding aangaat, kon de heer Oud grotendeels verwijzen naar hetgeen hij bij de eerste lezing had gezegd.

Zijn standpunt kwam toen hier op neer, dat hij twijfelde aan de urgentie van deze uitbreiding (een urgentie, welke mevr. Fortanier en de heer Zegering Hadders, gezien vooral ook de internationale contacten, wel aanwezig achtten), zoals hij in het algemeen had getwijfeld aan de urgentie van deze partiële herziening.

Toch had de heer Oud zich tijdens de eerste lezing tenslotte wel bereid verklaard, met de uitbreiding mee te gaan, mits dan de samenhang tussen het aantal leden van de beide Kamers werd erkend. De vraag of in de verhouding tussen het aantal leden van de Tweede en de Eerste Kamer wijziging moest worden gebracht, wenste hij wel onder het oog te zien bij de algehele Grondwetsherziening, maar hij meende zeer nadrukkelijk, dat op het ogenblik geen wijziging in die verhouding moest worden gebracht.

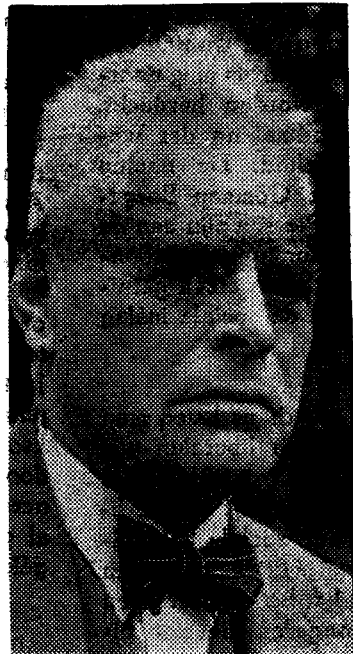
Vandaar ook, dat de heer Oud aanvankelijk (bij de eerste lezing) met een amendement was gekomen om de ontwerpen tot uitbreiding van het aantal leden der beide Kamers tot één ontwerp te verenigen. Wegens te geringe bijval had hij dat amendement ingetrokken, maar toen stond het dan ook vast, dat hij en de meerderheid zijner fractie niet vóór konden stemmen.

Hetgeen de heer Oud had willen voorkomen, was nu — in de Eerste Kamer — echter precies gebeurd: deze Kamer had, in eerste lezing, de uitbreiding van de Tweede Kamer aangenomen, maar die van haarzelve verworpen. Gezien het feit, dat nu dus precies was gebeurd hetgeen de heer Oud niet wenste, ligt het voor de hand, dat hij thans niet anders stemde dan bij de eerste lezing.

Tenslotte was er nog een motie en wel van mr Donker (Arb.), mede-ondertekend door de heren Romme (K.V.P.), Schouten (A.R.), Tilanus (C.H.) en Oud.

Zij luidde woordelijk: „De Kamer, van oordeel, dat het, indien het aantal leden der Kamer tot 150 wordt vergroot, noodzakelijk is binnen de kortst mogelijke termijn bij wijze van voorlopige voorziening een wijziging van de Kieswet tot stand te brengen, waarbij, evenals in het voorgestelde additionele artikel IVa van de Grondwet is geschied, bepaald wordt, dat bij de toekenning van zetels die lijsten of groepen van lijsten, welke minder dan anderhalf maal de kiesdeler hebben behaald, buiten aanmerking blijven, dringt er bij de Regering op aan, een hiertoe strekkend wetsontwerp met de meeste spoed in te dienen en gaat over tot de orde van de dag”.

(Vervolg op pag. 3)

Mr OUD
...onelegante oplossing...

DEZE BURGER

heeft een hele week zijn grote mond moeten houden en zo liep hij rond met de naargeestige vraag in het hart, of het misschien daardoor kwam, dat de heer Beel zo diep en zo langdurig heeft moeten peinzen, of het misschien daardoor is geweest — door het missen van de leidende, kaarsrechte geest, die uit 's burgers stukjes altijd als een lichtstraal de onzekerheden dezer wereld belicht en richt — dat het volk in onzekerheid moest zijn.

Ik heb deze vraag om-en-om gewenteld onder het schedeldak en in het rustige hart en ik ben ermee de stille bezonkenheid der natuur in getrokken. Peinzend ben ik door beemd en veld, langs strand en landwegen gegaan, álmaar met die vraag: is mijn (gedwongen) zwijgen wellicht de oorzaak geweest van alle ongewisheid?

Na dagen en doorwoelde nachten zwijgens, heb ik begrepen dat dit niet zo kon zijn, omdat de andere breinen hebben voortgewerkt, van Duynstee tot Bruins Slot, van Voskuil tot Stempels, van Romme tot Lunshof en dat de heer Beel wel enige vastheid, en geen geringe bovendien, moet ontbeerd hebben door dezen burgers stilzwijgen, doch dat dit toch niet de gehele oorzaak van alle peinzen kan zijn geweest; die anderen weten hun weetje óók.

Maar goed en hoe dan ook en of één week geen burgerbriefje het ganse, machtige raderwerk heeft doen knarsen in zijn tandraden of niet — hier ben ik weer, gesterkt door de stilte der natuur en wijzer dan ooit door het contact met de eeuwigheid.

Hier ben ik weer, schaamteloos-belangeloos bereid tot het geven van goede raad.

Mocht de heer Beel of wie dan ook snakken naar een gesprek-op-hoog-niveau... hij aarzede niet en wende zich, in vol vertrouwen op diens beproefde politieke fijngevoeligheid, tot

DEZE BURGER.

★ van WEEK tot WEEK ★

De Kabinetsformatie

Wij hebben niet veel redenen thans over de kabinetsformatie te schrijven. Wanneer wij deze regelen schrijven is gebleken, dat prof. Beel niet is kunnen slagen en mr. Donker, de nieuwe formateur, is met zijn verkenningen begonnen.

Wel willen wij herinneren aan hetgeen wij reeds eerder hebben geschreven. De lange duur van de crisis achten wij onder de huidige omstandigheden verre van gunstig. De ontwikkelings, in het bijzonder op het internationaal terrein, gaat zo snel, dat het nodig is, dat Nederland een kabinet heeft, dat het Nederlandse standpunt kan bepalen. Een definitief oordeel over de vraag naar de voortgang tot dusverre op gestagneerd is, behouden wij ons echter voor, temeer omdat onze partij tot dusverre bij de formatie-pogingen op geen enkele wijze is betrokken geweest.

In ons vorig nummer, toen wij juist hadden vernomen, dat prof. Beel de opdracht tot kabinetsformateur had ontvangen, spraken wij de hoop uit, dat prof. Beel niet zou gaan lijmen en krammen, maar dat wij van hem nieuwe aanpak van zaken zouden mogen zien. Wat wij van prof. Beel hebben gezien was echter geenszins een fors opgezette poging om langs nieuwe banen te gaan.

De nieuwe formateur, mr. Donker, is wanneer wij dit schrijven, pas begonnen. Wij zullen zijn pogingen dienen af te wachten. Van de buitenkant gezien zou men denken, dat na het mislukken der poging om een parlementair kabinet te formeren, thans gedacht zou zijn aan een extra-parlementair kabinet. Wel zou men dan niet in eerste instantie aan mr. Donker hebben gedacht als formateur, mede omdat de P.v.d.A. zich blijkbaar steeds heeft verzet tegen een extra-parlementair kabinet. Maar wij zullen, zoals gezegd, afwachten.

Dat mr. Donker de opdracht „in beraad” heeft gehouden en met zijn pogingen is begonnen, wijst er wel op dat hij zelf vertrouwen heeft in het bereiken van hetgeen hij beoogt. Wat hij beoogt zal wellicht bij het verschijnen van dit blad bekend zijn.

Moge met de oplossing van de kabinetsformatie in ieder geval spoed worden betracht. Dat is van het grootste belang voor ons land.

Sterke democratie

De „rode deken” van Canterbury heeft, zoals bekend, weer eens de aandacht van de wereld op zich weten te vestigen door het lanceren van „bewijzen” die zouden aantonen, dat vliegtuigen van de U.N.O. bacteriebommen uitgooien boven Korea en China. Deze „bewijzen” uit een papier met handtekeningen in Chinese letters, die de deken zelf niet eens kan lezen. Aldus is hij een slachtoffer en werktuig geworden van de funeste propaganda, die achter het IJzeren Gordijn haar oorsprong en voedingsbodem vindt.

Het valt inmiddels niet te verwonderen, dat in het Engelse Lagerhuis stemmen waren opgegaan, om maatregelen te nemen tegen deze „rode deken”, die voortgaat de democratie te belasteren en in discredit te brengen. De reactie van Churchill was wel zeer tekenend.

Churchill wilde geen maatregelen nemen uit eerbied voor het recht van het vrije woord. Buitendien acht hij een vervolging een te grote eer voor deze deken.

Het kan goed zijn, dat wij ons hierbij realiseren, dat de democratie aldus handelende, bewijst zich van haar kracht bewust te zijn. Zij voert de verdraagzaamheid tot het uiterste in haar aan. Zij bewijst hiermede tevens de strijd tegen onwaarheid en verdachtmaking te kunnen aanbinden ook zonder kampen en gevangenschappen, vervolgingen etc. De democratie bezit de kracht der overtuiging

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

Een nieuw obstakel op de weg van de allerkleinste groepjes was deze eis van anderhalf maal de kiesdeler niet; men houde dit wel goed in het oog.

Tot nu toe, bij 100 Kamerleden, was de kiesdeler immer 1/100 deel van het totale uitgebracht geldige stemmental en deze zou, bij een uitbreiding van de Kamer, nu dus 1/150 deel worden. Dat wil zeggen, dat de kiesdeler van ongeveer 32.000 thans, tot ongeveer 35.000 zou dalen. De opzet van de motie was dus om te komen tot een — tijdelijke — regeling, waarbij in wezen, dus de oude situatie blijft gehandhaafd.

De heer Oud legde grote nadruk op het feit, dat het hier een voorlopige voorziening betrof. Het euvel van te veel en te kleine

partijtjes erkennend, achtte de heer Oud de oplossing namelijk in hoge mate onelegant.

Wanneer men een kiesstelsel heeft, waarbij het gehele land één kiesgebied vormt, is 't inderdaad geen aantrekkelijk systeem, te zeggen: Ondanks het feit, dat gij de kiesdeler hebt behaald, krijgt gij toch geen plaats in de Volksvertegenwoordiging.

De heer Oud achtte het een heel wat eleganter oplossing, wanneer men het euvel oploste door te zoeken naar een manier om door het invoeren van een stelsel van een aantal grotere districten, de band tussen kiezers en afgevaardigden nauwer te maken. Wanneer men tot enige grote districten komt, lost men het euvel der te kleine groepjes vanzelf op.

Dat thans zulk een voorlopige voorziening moest worden getroffen, achtte de heer Oud een nieuw bewijs, dat men het gehele vraagstuk van de uitbreiding van het aantal leden van de

en met dit wapen zal zij tenslotte de grote strijd winnen, ook al schijnt het soms verleidelijk naar methoden te grijpen, die de dictatuur nodig heeft om haar onwaarachtige bestaan te doen standhouden.

Slechte telling

Helaas is bij de jongste Tweede Kamerverkiezingen aan het licht gekomen, dat de bezetting van verschillende stembureaux in de hoofdstad niet voor haar taak berekend is gebleken. Te Amsterdam zijn n.l. afwijkingen geconstateerd in het aantal uitgereikte en het aantal ingeleverde biljetten; er zijn meer biljetten ingeleverd dan waren uitgereikt. Voorts waren er niet geparafeerde biljetten bij, terwijl er ook verscheidene telefouten zijn gemaakt. Uit nieuwe tellingen is gebleken, dat vaak ernstige fouten zijn gemaakt. Gelukkig heeft een nauwkeurige correctie aan het licht gebracht, dat de einduitslag door een en ander niet werd beïnvloed.

Dit neemt evenwel niet weg, dat het gebeurde in Amsterdam moet worden betreurd en wat belangrijker is, in de toekomst dient te worden voorkomen.

Het is voor de kiezer geen prettig idee, geen garantie te hebben, dat met elke uitgebrachte stem de grootste nauwkeurigheid wordt betracht.

Inderdaad, het is wederom een belangrijk onderdeel van de democratie, dat dergelijke dingen aan het licht treden. Toegegeven zij, dat het gebeurde geen ernstige gevolgen heeft gehad. Doch men onderschatte het psychologische effect van een dergelijke ontwikkeling niet. De kiezer moet onder alle omstandigheden de absolute waarborg hebben, dat op de stembureaux geen fouten worden gemaakt zoals nu in Amsterdam moesten worden vastgesteld. Wat nu gebeurt is, moge dan ook worden beschouwd als een goede les voor de toekomst.

Hulp van buitenaf

Aan het verslag van de Nederlandse centrale vereniging tot bestrijding van tuberculose kunnen verheugende cijfers worden ontleend. De sterfte aan tuberculose beweegt zich in ons land n.l. nog steeds in dalende lijn. Het aantal sterfgevallen tengevolge van deze ziekte bedroeg in de jaren 1949, 1950 en 1951 resp. 2436, 1922 en 1658.

Belangrijk is ook geweest de hulp van de E.C.A., waardoor het mogelijk werd, een aantal sanatoria te vernieuwen en uit te breiden. Vooral voor de consultatiebureaux is 1951 een belangrijk jaar geweest door de toewijzing door de E.C.A.-commissie van een som van f 1.573.000.—. Het is n.l. mogelijk geweest met deze som, die aanvankelijk slechts voor een deel der consultatiebureaux was bestemd, alle districten (uitgezonderd Haarlem) van een doeltreffende röntgenapparatuur te voorzien.

Hiermee is opnieuw een duidelijk bewijs geleverd, dat de Amerikaanse steun er in een belangrijke mate toe heeft bijgedragen de volksgezondheid in ons land te bevorderen.

Communistische trekpleister

De Communistische Partij Nederland heeft bij de jongste Tweede Kamerverkiezingen weer wat nieuws bedacht om stemmen van de oppervlakkige kiezers los te weken door een zekere Piet van Stavoren op de kandidatenlijst te zetten en wel op een dusdanige plaats, dat hij verkiesbaar kon worden geacht.

Vooraf de toevoeging „partijloos” diende hier als middel om de minst politiek geschookten voor het eigen politieke karretje te spannen. Welnu, de in

Kamer pas bij de algehele herziening van de Grondwet had moeten bezien en dan in verband mede met het kiesstelsel.

Thans moest men, noodgedwongen, tot zulk een weinig elegante regeling voor de tussenperiode komen.

De motie van mr. Donker c.s. werd tenslotte zonder hoofdelijke stemming aangenomen, met aantekening, dat de K.N.P. van de heer Welter, de Staatk.-Geref. en de C.P.N. geacht wilden worden te hebben tegengesteld.

Overeenkomstig het standpunt van de heer Oud, legde minister Beel vóór de beslissing over deze motie de verklaring af, dat de Regering deze kwestie een zeer principiële punt achtte, en dat zij van mening was, dat een definitief standpunt daaromtrent slechts kon worden ingenomen, wanneer de aangekondigde staatscommissie

Vacantie-adres Redactie

Copy en alle stukken de redactie betreffende voor het eerstvolgende nummer gelieve men te zenden aan het vacantie-adres van de wnd. redactie-secretaris

G. STEMPHER,
Hotel „Stameren” te Maarn
TEL. 224 (K 3432)

„Leeuwarden” verblijvende „partijloze communist” Van Stavoren werd inderdaad gekozen. Achteraf blijkt evenwel, dat hij de minimum leeftijd om tot de Kamer te worden toegelaten nog niet had bereikt, hetgeen betekent, dat men een bijzondere propaganda maakte met een kandidaat, die niet verkiesbaar was. M.a.w. op deze wijze werd weer een aantal kiezers op een geraffineerde manier bij de neus genomen.

Dat zelfs dergelijke misleidende methoden een zetelverlies niet hebben kunnen voorkomen, mag overigens pleiten voor de terugkeer van het verstand bij die kiezers, die vroeger nog aan de communistische sprookjes waarde hechtten.

Inzake vrijheid

Volgens verklaringen, die onlangs zijn afgelegd voor een speciale commissie van onderzoek der Verenigde Naties, zouden er ongeveer 442 kampen voor dwangarbeid zijn in Tsjecho-Slowakije, Polen, Roemenië, Bulgarije en Hongarije met een gezamenlijk inwonertal van naar schatting 1.255.500. De verdeling van de kampen is als volgt: Tsjecho-Slowakije 247 kampen met 350.000 gevangenen. Roemenië met 45 kampen met 500.000 gevangenen, Bulgarije 30 kampen met 62.500 gevangenen en Hongarije met 95 kampen met 93.000 gevangenen.

Volgens de documenten zijn de inwoners der kampen merendeels „ontevreden” elementen van de bevolking, kleine kooplieden en handwerkerslieden, personen uit vrije beroepen, kantoorpersoneel, voormalige landeigenaars, „economische saboteurs” en na de oorlog gerepatrieerden.

De gevangenen, zowel mannen als vrouwen, zouden gemiddeld 10 tot 12 uur per dag hoofdzakelijk zware handenarbeid moeten verrichten. Een groot gedeelte van de kampbewoners zou aan allerlei ziekten lijden als gevolg van ondervoeding en slechte accommodatie. De in de kampen in de vijf genoemde landen beschreven toestanden gelijken zeer veel op de toestanden, die volgens duizenden uit Rusland teruggekeerde voormalige Poolse militairen in Russische kampen heersen.

Het kan goed zijn, op dergelijke toestanden nog eens met name de aandacht te vestigen, opdat het besef goed doordringt in welke bevoorrechte positie wij leven met betrekking tot het genot van onze vrijheid. Een vrijheid, die echter - wij mogen het steeds herhalen - niet slechts in stand kan worden gehouden door er vrijelijk van te genieten, doch die offers vraagt om haar in stand te houden. Offers ook en vooral in de politieke beweging.

De vacantietyd, waarin wij ons nu bevinden, is wel een culminatiepunt bij uitstek van onze vrijheid.

Mogen wij de lezer thans volop van deze vrijheid laten genieten, doch hem ook nu voorhouden, dat deze vrijheid ook straks weer een hernieuwde activiteit van ons eist.

sie voor het kiesstelsel daarover zal hebben gerapporteerd en dit vraagstuk van alle kanten zal zijn belicht.

Maar waar het hier ging om een zeer voorlopige regeling, behoefde er, naar het ook hem voorkwam, geen principiële bedenking tegen te bestaan. Hij voegde daaraan toe: „Indien deze motie van orde door de Kamer wordt aanvaard, zal, dunkt mij, de Regering goed doen, zich hierover zo spoedig mogelijk te beraden en een voorstel bij de Volksvertegenwoordiging in te dienen.” Verder kon dr. Beel, als demissionair minister, in zijn toezegging uiteraard niet gaan.

Ondertussen is, in de week, dat ons blad niet verscheen, het herzieningsontwerp door de Eerste Kamer verworpen, zodat de gehele Kameruitbreiding voorlopig niet doorgaat. Hierop komen wij in ons volgend nummer terug.

China in de branding (I)

Kracht van het „Volksbevrijdingsleger” dient niet te worden onderschat

Streven naar het uitbreiden van de luchtvloot en het verbeteren van de kustwacht

Nieuwe operatieterrainen na Korea

Het „volksbevrijdingsleger” van China dat 5.000.000 manschappen telt, is waarschijnlijk thans het sterkste staande leger ter wereld. Een reserve, die officieel op 5.500.000 man gesteld wordt en het stelsel van algemene dienstplicht, dragen eveneens tot de potentiële militaire kracht van het nieuwe regime in China bij.

De leiders van het Nieuwe China zijn van oordeel, dat dit enorme leger dat geheel China veroverd heeft en op de strijdkrachten van de V.N. in Korea een „daverende overwinning” heeft behaald, een belangrijke rol zal spelen bij het bevrijden van geheel Azië overeenkomstig de zich snel ontvouwende plannen van het wereldcommunisme.

Afgezien van Korea, heeft het Chinese leger al in Tibet een „bevrijdingscampagne” gevoerd en, zij het ook minder opvallend, in Indo China.

Formosa staat nu bovenaan op de lijst terwijl andere bevrijdingsfronten waarschijnlijk Hong Kong, Thailand, Malakka en Birma zullen omvatten.

In het nieuwe China waar regeringspolitiek en plannen strikt geheim worden gehouden, behoren militaire inlichtingen tot de supergeheimen. De Russische bondgenoten die China van advies dienen bij het opheffen van de lucht- en zeestrijdkrachten, zijn de enigen, die dergelijke gegevens onder de ogen krijgen. Niet-Russen, met inbegrip van neutrale Aziaten, mogen zelfs met militairen geen enkel contact onderhouden.

De Chinese militaire interventie in Korea en de invasie van Tibet werden op zodanige wijze op touw gezet, dat daarbij de illusie gewekt werd, dat de regering, getrouw aan de stellingen van de democratie, slechts deed wat het volk van haar verlangde. Ervaren waarnemers in China zijn van mening, dat men hierbij nauwgezet de methode van volksmisleiding toepaste, die men uit Rusland kent. Zij die het spel doorzien tellen of niet mee of worden prompt geliquideerd. Het volksbevrijdingsleger wordt grondig geschoold in de

leer van Mao Tse Tung en de idealen van Marx, Stalin en Lenin.

Behalve het politieke onderricht, heeft het Chinese volksbevrijdingsleger nog op andere gebieden een voor-sprong op het oude leger. Het volksleger is namelijk beter gekleed, gevoed en gedisciplineerd en beschikt over enorme voorraden oorlogsmateriaal van Amerikaans, Russisch en Japans maaksel en over de hulpbronnen van de vroegere Japanse fabrieken van oorlogsmateriaal in Mandsjoerije; bovendien ondervindt het steun aan het vriendschapsverdrag en het verdrag voor wederzijdse bijstand met de U.S.S.R.

Voor het eerst in de geschiedenis staan de Chinese legers thans onder eenhoofdige leiding. Mao zelf is voorzitter van de Revolutionaire Militaire Raad van China. Tot de vice-voorzitters van deze raad behoren de opperbevelhebber Chu Teh, Liu Schao-Chi, het partijhoofd en Chou En-lai, de Chinese premier. De Militaire Raad is het hoogste orgaan van de strijdkrachten en deze Raad heeft ten doel een verenigd opperbevel te vormen en strenge discipline te verzekeren. Mao Tse Tung heeft gedaan wat Tsjang Kai Sjek vijftientig jaar lang tevergeefs getracht heeft te doen, n.l. de Chinese „generaals” te liquideren. Uit vrees voor de communisten en aangelokt door beloften gaven de-

ze „generaals” uit het Chinese binnenland zich en hun „bandieten-legers” aan Peking over. Ettelijke legers van de Kwomintang gaven zich eveneens in de laatste fasen van de strijd aan de communisten over.

Terwijl deze overgave en masse de communistische overwinning bespoedigde en de sterkte van de communistische legers ten goede kwam, zag de Revolutionaire Militaire Raad zich geplaatst voor de taak deze nieuwelingen opnieuw op te voeden. Dit deed men door nieuwe eenheden uit oude beproefde communisten en nieuwelingen te vormen en gewezen officieren van de Kwomintang voor het volgen van speciale cursussen naar Moskou te sturen.

Ondanks alle moeite die aan de heropvoeding van de soldaten besteed wordt, is volgens doorgaans goed ingelichte waarnemers in Peking, ongeveer de helft van de 5.000.000 man van het Volksbevrijdingsleger loyale communisten. De rest zal op de gewone Chinese manier overlopen, zodra zij de kans schoon zien. In de laatste drie maanden zijn reeds 4 generaals en een dozijn lagere officieren terecht gesteld wegens

spionage voor Tsjang Kai Sjek en wegens het wekken van ontevredenheid in het volksbevrijdingsleger. Ondanks de politieke scholing, blijven de Chinese strijdkrachten door hun opleiding en traditie een onzekere factor in iedere belangrijke oorlog in het Verre Oosten. Erkend dient te worden, dat de Chinezen goede soldaten zijn en dat het communistische leger in de oorlog met de Japanners, evenals in de burgeroorlog, herhaaldelijk heeft bewezen veel weerstandsvermogen, uithoudingsvermogen en vindingrijkheid te bezitten.

Geheel China zingt thans de lof van het Volksbevrijdingsleger — zijn numerieke sterkte, zijn superieure uitrusting, zijn vaderlandsliefde en zijn heldenmoed. Het gevolg van deze propaganda is, dat het Chinese volk ervan overtuigd is, dat niemand het van het Chinese leger kan winnen. Radio Peking en de zenders in de provinciale centra wijzen er, evenals de door de regering geëxploiteerde Chinese dagbladen, voortdurend met klem op, dat China nog nooit zo'n sterk leger gehad heeft. Zij worden niet moe te verklaren, dat bovendien Rusland achter de nieuwe regering staat en China binnenkort over een geweldige luchtmacht en vloot en over zoveel oorlogsmateriaal zal kunnen beschikken, dat het de strijd voor de bevrijding naar aangrenzende gebieden over kan brengen om de laatste resten van „imperialistische agressie” in Azië te liquideren.

Volgens betrouwbare niet-officiële bronnen in Peking hoopt het nieuwe China weldra over 1000 vliegtuigen te beschikken.

Het vlootbouwprogramma strekt zich uiteraard over meerdere jaren uit maar het nieuwe regime wil binnenkort over een behoorlijke kustwacht kunnen beschikken.

Huisbezoek is nodig!

(Ingezonden)

Geachte Redactie,

Hoewel ik mij eigenlijk niet meer bevoegd acht over politieke aangelegenheden te schrijven, daar ik reeds meerdere jaren niet meer aan praktische politiek doe, inspireerde mij een deel van het hoofdartikel van de hand van de heer Drs. Korthals in Vrijheid en Democratie van 19 Juli j.l. dermate, dat ik enige door mij voor en na de verkiezingen uit de volksmond opgevangen opmerkingen naar voren wens te brengen.

Inderdaad heeft het voorstemmen der V.V.D. kamerfractie bij de soevereiniteitsoverdracht van het voormalige Ned. Oost-Indië vele liberaal denkende mensen een koudwaterbad bezorgd en ik acht mij overtuigd dat vele, minder sterk in de schoenen staande, overigens liberaal denkende kiezers zich hebben genoopt gevoeld hun stem uit te brengen op een andere partij.

Zeer jammer inderdaad, doch het is nu eenmaal zo, dat ook in de politiek de vrijzinnigen maar al te spoedig geneigd zijn de eigen gelederen te verlaten.

Er kan dan ook niet genoeg worden gedaan om de politiek vrijzinnigen beter te scholen.

In dit verband denk ik aan een eigenaardige, zeer praktische, propaganda die inderdijdt in de kleine stad waar ik destijds woonde werd toegepast.

Nog nimmer was het ons afdelingsbestuur der toenmalige Liberale Staatspartij „de Vrijheidsbond” gelukt een lid in de gemeenteraad gestemd te krijgen.

Vóór de verkiezing kwam het bestuur herhaaldelijk bijeen om de mogelijkheid te bespreken, wat te doen, om toch eindelijk eens met enig succes uit de stembus te komen.

In een der laatste bestuursvergaderingen werd, door mij het voorstel gedaan het bestuur, aangevuld met enige leden, huisbezoek te laten doen.

Wij zouden allen bezoeken van wie wij dachten, dat als zij goed op de hoogte werden gebracht met het programma etc. der liberalen wel op de door ons gestelde kandidaten zouden stemmen.

Volgens dit besluit, trok men er iederen avond op uit en toen na de

verkiezing de stemmen werden geteld, bleek, dat twee leden van de liberale lijst waren gekozen. Voorwaarde een ongekend succes, waarop zelfs het meest optimistisch denkend lid der afdeling niet had gerekend.

En nu wij binnen betrekkelijk korte tijd opnieuw zullen moeten stemmen, thans voor leden in de Gemeenteraden en Provinciale Staten, zou het Hoofdbestuur wellicht kunnen adviseren, in kleinere, doch ook in grotere plaatsen, de afdelingsbesturen intensief huisbezoek te doen organiseren, zodat ieder in eigen kring stemmen zou kunnen werven.

Ik ben overtuigd, dat als dit vóór de Kamerverkiezing was toegepast de V.V.D. nog met veel meer succes uit de bus zou zijn gekomen.

Hoewel er nog vele dingen zijn die ik zou kunnen en willen aansnijden, moet ik het, behoudens nog één punt dat ik hier wil laten volgen, hierbij laten.

Gedurende een vacantietrip moest ik aan een maaltijd een gesprek aanhoren.

Men sprak na de verkiezingen over de afloop. Het bleek een op politiek gebied nogal heterogeen gezelschap. Natuurlijk luisterde ik aandachtig en hoorde de volgende opmerking: Ja, de regering wil van ons een veel grotere productie, maar wat doet zij.

Letterlijk wordt het geld over de balk gegooid er worden diverse baantjes gecreëerd, en nu wordt, als er althans niet voldoende stemmen tegen zijn, het aantal 2e kamerleden met 50 pct. vermeerderd, dus weer 50 mensen aan een baantje geholpen.

Afgescheiden van het grote bedrag dat, aldus de spreker, onproductief wordt uitgegeven, krijgen we nu als volksvertegenwoordigers mensen, die beneden aan de kandidatenlijst staan, dus zeker niet de besten, doch wel de minst intellectuelen en zeker de minst ter zake kundigen.

Ik heb mij niet in dat gesprek willen mengen, maar toch geloof ik of liever ben er vast van overtuigd dat een groot deel van het volk speciaal ook het liberaal denkend deel het in hoofdzaak met deze uitgesproken gedachte eens is.

Is het wellicht mogelijk dit voorstel niet te steunen? Of althans voorlopig op uitstel aan te dringen? Dit zou zeer

zeker ten goede komen aan de V.V.D. waardoor tevens goed zou worden gemaakt hetgeen volgens een groot deel der kiezers bij de soevereiniteitsoverdracht verkeerd werd gedaan. Den Haag, 21 Juli '52

J. de W.

Onderschrift:

Wij sluiten ons gaarne aan bij de suggestie om veel meer huisbezoek te doen plaats hebben. Het is ook onze mening, dat er bij nog veel te velen volmaakte onkunde bestaat omtrent hetgeen wij beogen, wat alleen weggenomen kan worden door persoonlijke voorlichting. Voor de afdelingsbesturen ligt hier een zeer belangrijke taak. Wordt die op goede wijze aangevast dan zullen wij nog veel sterker aanhang krijgen dan wij in de afgelopen jaren reeds hebben verworven.

Over het punt van de uitbreiding van het aantal leden der Tweede Kamer willen wij kort zijn, daar het betreffende voorstel inmiddels is verworpen in de Eerste Kamer, waar ook onze geestverwanten tot de tegenstemmers hebben behoord. Wel willen wij zeggen, dat deze aangelegenheid op een ander vlak moet worden bezien dan op dat van het creëren van een baantje voor weer 50 nieuwe mensen. Het gaat bij de vraag van de uitbreiding alleen om het zo goed mogelijk doen functioneren van ons parlement, maar 't creëren van baantjes is iets wat daarmede niet van doen heeft. Ook is onjuist, dat degenen, die in aanmerking gekomen zouden zijn voor het Kamerlidmaatschap wanneer de Kamer zou zijn uitgebreid, krachten van minder formaat geweest zouden zijn. Immers, de partijen hadden bij de candidaatsstelling met een eventuele uitbreiding der Kamer rekening gehouden en de 50 nieuwe zouden dan ook mensen zijn geweest, die door de partijen als goede Kamerleden werden beschouwd. (Red.).

NOORD-OOST-POLDER BOEKTE LEDENWINST

De functie van penningmeesteresse van de afdeling Noord-Oost-Polder is voorlopig in handen van mevrouw P. D. Lindenbergh-Kroeb, Kuinderweg 22, Emmeloord.

Genoemde afdeling kreeg er in Juni 6 leden bij en er werden 9 abonnementen op het weekblad „Vrijheid en Democratie” afgesloten.

Secretaresse is mevrouw F. K. Stikker-Rienks, Kleiweg 15, Emmeloord.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Waarn. Red. secr. G. Stempher.
Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementenprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Vacantieperikelen

Wèl de kampeertent, niet het kampeerhuisje onder toezicht?

(Ingezonden)

In het gemoedelijke Erabant, waar men, naar we eens hoorden opmerken, gemakkelijk verordeningen maakt, maar minder gemakkelijk tot een streng toezicht op de naleving ervan komt, omdat men nu eenmaal graag gemoedelijk blijft, hebben volgens een bericht in 't Algemeen Dagblad, de Provinciale Staten een nieuwe verordening aangenomen inzake het gezinskamperen.

Voortaan zullen in deze provincie kinderen van 10 jaar en ouder niet met hun ouders in één tent mogen overnachten. Zo op het eerste gezicht schijnt dit verbod een alleszins verstandige maatregel. Sommige paedagogen hebben er in het verleden meermalen op gewezen, dat het samen slapen van ouders en kinderen in één slaapkamer niet goed is. Bij ons weten heeft geen dezer voorlichters de leeftijd van 10 jaar als grens aangeduid, doch hebben allen de ouders gewezen op het feit, dat zelfs heel jonge kinderen daar indrukken kunnen opdoen, die tot op latere leeftijd nog hun invloed uitoefenen.

Vooral de aanhangers van de dieptepsychologie wijdden aandacht aan deze problemen. Ons is niet bekend op welke gronden de Provinciale Staten van Noord-Brabant besloten tot de uitvaardiging van bovengenoemde verordening. Het Algemeen Dagblad plaatste boven het bericht het kopje: „Kleine potjes hebben grote oren”.

Wij willen in dit artikel de vragen: of de gevaren al dan niet ernstig zijn en de aangenomen leeftijds grens van 10 jaar juist gekozen is, onbesproken laten en liever enkele woorden wijden aan de gevolgen van de genomen maatregel.

Noord-Brabant behoort tot de provincies, welke uit recreatie-oogpunt een belangrijke functie vervullen in ons overbevolkte land.

In de laatste jaren hebben vele steden de weg naar de mooiste plekjes van Noord-Brabant gevonden. Uit het dichtbevolkte Westen stromen in de zomen maanden duizenden en duizenden naar het platteland, waar hoewel nog in opkomst, reeds enkele kampeerterreinen rijkelijk profiteren van de belangstelling voor het „buiten spoor”. Voor vele gezinnen is een verblijf in een hotel of een pension te kostbaar. De tent, het „linnen hotel”, biedt uitkomst.

Handige ouders maken zelf een gezinstent en weten met bescheiden middelen veel te bereiken. Het gezinskamperen is in de laatste tijd sterk toegenomen. De nieuwe verordening in Noord-Brabant zal voor verscheidene gezinnen een probleem scheppen.

Velen zullen nauwelijks of niet bij machte zijn naast de gezinstent nog een tent voor hun 10-jarige en oudere kinderen aan te schaffen. Vooral voor kinderen van 10-14 jaar is het alleen slapen in een aparte tent niet zonder bezwaren.

In de praktijk zal het zeker zó zijn, dat vele gezinnen met kinderen van 10-14 jaar niet meer of niet naar Noord-Brabant zullen gaan om te kamperen.

De vraag kan gesteld worden, waarom juist het verbod geldt voor de kampeertenten en niet voor de kampeerhuisjes.

Wie geen onbekende is op het gebied van de kampeercentra, weet, dat de inrichting van talrijke kampeerhuisjes weinig beter is dan een houtententje. Gezinnen met 2-5 kinderen slapen en leven dikwijls in een huisje, dat oorspronkelijk voor kippenhok bestemd was, en zelfs in de wat beter ingerichte huisjes treft men slechts één slaapvertrekje met twee- en drie kribben boven elkaar.

Is het verblijf van het gehele gezin in zo'n vertrek minder afkeurenswaardig dan in een tent? Wanneer de overheid op het terrein van het kampeerleven consequent wil zijn, zal zij noodzakelijkerwijze ook haar aandacht moeten schenken aan de kampeerhuisjes.

De toestand dezer verblijven is soms allertreurigst en gevaren op zedelijk en gezondheidsgebied zijn er zeker zo sterk aanwezig.

Wij zijn uitermate benieuwd of men in het gemoedelijke Noord-Brabant ook aan deze toestand aandacht zal gaan schenken, nu men eenmaal met de tenten begonnen is.

Hoe zal straks de controle zijn? Het is toch ondenkbaar, dat men een verordening maakt, wanneer anderzijds niet de zekerheid aanwezig is, dat het toezicht op de naleving der voorschriften uitvoerbaar is.

Er zullen mensen blijven, die het er op wagen en rustig met het gehele gezin blijven kamperen in een zelfde tent. Wanneer ze naar een kampeercentrum gaan, zal o. i. de betrokken eigenaar of leider van het kamp de gezinnen moeten wijzen op de nieuwe maatregel.

Het is in de Kampeercentra van Noord-Brabant zó, dat de kampeesters hier niet en elders wèl in een kort broekje mogen rondwandelen; op de ene plaats onder geen beding gemengd zwemmen wordt toegestaan en in een andere kampeergelegenheid daartegen geen bezwaar wordt gemaakt.

De ene eigenaar zal het nauw nemen met de voorschriften, terwijl zijn collega heel soepel is. Onder de kamperende jeugd zijn de strenge en de „vrije” kampeergelegenheden zeer wèl bekend.

Wij vrezen, dat zakelijke overwegingen sommige eigenaars verleiden kan het niet nauw te nemen met de nieuwe bepaling en zijn ook ten dezen zeer benieuwd, hoe men in Noord-Brabant het toezicht in de praktijk zal verwezenlijken.

Nu we nog altijd wachten op een Kampeerwet, is het ongetwijfeld toe te juichen, dat de locale en de gewestelijke Overheid wát doen op dit terrein, maar we zijn anderzijds door drongen van het feit, dat het hoogst onbillijk is voor één categorie kampeesters voorschriften uit te vaardigen, wanneer gelijke misstanden en gevaren die er bestaan bij of voor een andere categorie, niet even goed aan maatregelen ten goede onderworpen worden.

De eerste stap is gezet, de tweede moet volgen: een volledig onderzoek naar de inrichting van de kampeerhuisjes, kampeerschuren, en dergelijke.

Wij zijn zeer benieuwd!!

v. M.

afgezien van bijzondere omstandigheden, zal ons blad in verband met de vakantie-tijd de volgende week

NIET UITKOMEN.

Ons eerstvolgende nummer verschijnt weer op 23 Augustus o.s.

In memoriam prof. mr. B. C. Slotemaker

Met een schok zullen velen in ons land hebben kennis genomen van het tragische ongeluk, waarbij prof. mr. B. C. Slotemaker, „Bob” Slotemaker, zoals zijn vrienden hem noemden, om het leven is gekomen.

Zij zullen een onuitwisbare indruk bewaren aan een man, die men zijn leeftijd niet aanzag, die bruisend van vitaliteit en levenslust door het leven ging, onvermoeibaar was en met een scherp verstand zaken, personen en situaties wist te ontleden.

Een man, die uitermate geschikt was voor de functie, welke na de oorlog werd ingesteld van gedelegeerde van de Stichting van de Arbeid. Zijn belangstelling ging uit naar sociale vraagstukken, maar niet slechts theoretisch. Hij zag altijd de praktische mogelijkheden en wist daarbij met beide benen op de grond te blijven staan.

Hij was de man van de synthese, die het compromis op dit moeilijke terrein van tegenstellingen of verschillende inzichten tussen werkgevers en werknemers wist te vinden. Een man, die juist ook door zijn energie de Stichting van de Arbeid in de na-oorlogse jaren de plaats wist te geven, die van grote betekenis was voor de arbeidsverhoudingen in ons land. Men wist niet, wat men meer moest waarderen in deze merkwaardige figuur: de hardheid, waarmede hij een zaak tot een goed einde wist te brengen, of de mildheid, waarmede hij begrip voor denkbeelden van anderen en hun moeilijkheden toonde. Onze partij in het bijzonder was hem dankbaar dat hij de functie van voorzitter van haar sociale commissie vervulde.

Hem zijn noch zakelijke, noch persoonlijke moeilijkheden gespaard gebleven. De ontwikkeling in de opvattingen van de arbeidersorganisaties vermocht in de laatste jaren zijn instemming niet weg te dragen en stellig heeft dit mede geleid tot zijn afscheid van de Stichting van de Arbeid, waarvan hij de spil en de bezielende kracht is geweest.

Dat betekende zeker niet, dat hij hing aan zaken, die voorbij waren. Wij herinneren ons de redevoering, welke hij op de buitengewone algemene vergadering van de V.V.D. hield, toen de spanning inzake het Indonesische vraagstuk op zijn hoogst was, en waarin hij toen reeds wees op andere problemen van sociaal-economische aard, die onze aandacht zouden gaan vragen en die thans in volle omvang gelden.

Van hem is ook het reeds tot een geveleugeld woord geworden gezegde afkomstig, dat als Nederlanders gaan vergaderen, eerst iedereen zijn zegje moest hebben gezegd, en dat men dan tot zaken kon overgaan.

Hij was een man, die in een klaar betoog belangrijke problemen als de P.B.O., de Ondernemersraden en dergelijke zaken aan een gehoor, dat niet tot in details deskundig was met betrekking tot de verschillende vraagstukken, die samenhangen met het arbeidsrecht, wist uiteen te zetten.

Een man, die in zijn leven de beginselen van vrijheid, verantwoordelijkheid en sociale gerechtigheid trachtte te verwezenlijken, welke voor hem richtsnoer waren voor zijn opvattingen over diverse problemen.

Ons land en ons volk hebben door zijn heengaan een groot verlies geleden en ons medeleven gaat in bijzondere mate uit naar zijn vrouw, die zozeer met zijn arbeid meeleeft en naar zijn jonge kinderen.

D. W. Dettmeijer.

Band tussen Volk en Vorstenhuis

Men schrijft ons:

Koningin Juliana weet op voortreffelijke wijze de band tussen Volk en Vorstenhuis steeds hechter te maken. Haar bezoeken in verschillende delen van het land leggen daar steeds getuigenis van af. Témidden van alle onrust in de wereld, témidden van alle moeilijkheden is deze band tussen Volk en Koningin wel van een zeer grote betekenis.

Het is begrijpelijkerwijze niet altijd mogelijk in dit weekblad al deze bezoeken te vermelden, maar wij willen ditmaal toch de aandacht vestigen op het bezoek, dat onze Koningin kort geleden aan Moordrecht heeft gebracht.

Een bezoek, dat dank zij de voorbereiding van burgemeester Brandt tot een onvergetelijke dag voor de Koningin zelf en voor de bevolking van Moordrecht en van de omstreken is geworden.

Zo werden wij o. m. getroffen door het lied, dat de schoolkinderen aldaar onze Koningin hebben toegezongen.

Zeker, het is geen lied van dramatische dichtkunst. Het zijn eenvoudige woorden, maar zij kwamen recht uit het hart, zoals zij gemaakt zijn door de heer Joh. Janssen, onderwijzer aan de openbare lagere school te Moordrecht en zij luiden:

Koningin, Gij kent de zeeën en de vlucht door 't hemelblauw

Wereldsteden en paleizen, groetten U als Hoge Vrouw. Maar Gij wilt ook 't eigen land kennen tussen grens en strand. Daarom: Welkom in ons

[Moordrecht,

need'rig dorp in 't polderland. Koningin, Gij kent de groten dezer aarde en hun roem. Prinsen, Vorsten, Presidenten noemden U Europa's bloem. Maar Uw nuchter volk, dat hier woont en werkt aan de rivier, groet U: „Gij zijt een der onzen!” Uwe eenvoud maakt ons fier!

Treffende woorden, die op de juiste wijze de warme aanhankelijkheid vertolken, die ons volk voor onze Vorstin koestert.

STALEN MEUBELEN „GISO"-LAMPEN

Vreemdelingenverkeer en deviezen

Het toerisme is van eminent belang voor ons economische leven

In de vacantielijd mag men met zijn gedachten waarlijk wel eens bij andere zaken verwijlen dan de zuiver zakelijke. Men mag gerust eens denken aan reizen en trekken. Maar het merkwaardige is, dat men, aldus doende, toch weer bij het zakelijke terecht komt. Het verband tussen reizen en trekken en het zakelijke blijkt weer eens duidelijk uit het verslag, dat de Algemene Nederlandse Vereniging voor Vreemdelingenverkeer (A.N.V.V.) kort geleden het licht heeft doen zien. Wij menen goed te doen daar ook in ons blad aandacht aan te moeten schenken.

Het jaar 1951 was geenszins een gunstig jaar in politiek en economisch opzicht, maar geconstateerd kan worden, dat de stijgende lijn in het vreemdelingenverkeer zich heeft voortgezet.

Margareth Truman als voortrekster

Voor Nederland wordt dan ook in het verslag 1951 „een goed toeristenjaar” genoemd. Het bezoek uit Europese landen steeg, mede ook al omdat verscheidene landen overgingen tot het verstrekken van ruimere deviezen toewijzingen, maar ook het bezoek van landen buiten Europa nam toe. In het begin van 1951 was dit geenszins het geval. Onder invloed van de verscherping van het Koreaanse conflict nam het aantal bezoeken uit de Verenigde Staten af, velen zegden de voorgenomen reizen af. Maar halverwege het jaar keerde het getij. Want, Miss Margareth Truman, de dochter van de President van de Verenigde Staten, kwam in Juni 1951 naar Europa en wanneer zij zo ver van huis ging, was het blijkbaar niet onverantwoord om het ook te doen, zo oordeelden kennelijk veel Amerikanen. En zo overwonnen veel Amerikanen hun aarzeling en het aantal boekingen naar Europa nam aanzienlijk toe!

Thans enige cijfers

Waren er in 1950 in ons land 400.000 buitenlandse bezoekers geweest, die in hotels en pensions verbleven, in 1951 is dit aantal gestegen tot 448.000. Volgens de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek is het aantal overnachtingen van 1950 op 1951 gestegen van 985.000 tot 1.231.000.

Volgens de gegevens van de Nederlandse Bank heeft het buitenlandse bezoek aan ons land in 1951 voor rond 104 miljoen gulden deviezen opgeleverd. Dat is aanzienlijk meer dan in 1950 toen voor 58 miljoen aan deviezen werden verkregen.

Bij het genoemde bedrag komen dan nog zeker twintig miljoen gulden, die door de buitenlanders aan Nederlandse vervoermaatschappijen werden betaald om de reis naar Nederland te kunnen maken.

In het verslag van het A.N.V.V. wordt naar aanleiding hiervan dan ook terecht geconcludeerd:

Het toerisme kan blijkens deze cijfers onder de voornaamste bronnen van inkomsten uit export worden gerangschikt.

Wijzigingen in het toeristenverkeer

Het verslag van de A.N.V.V. geeft niet alleen cijfers. Er worden ook interessante beschouwingen in gegeven over de structuurveranderingen, die zich in het buitenlandse bezoek voordoen. Zo wordt er op gewezen, dat het gedurende 1951 wel zeer duidelijk is geworden, dat „het vreemdelingenverkeer zich steeds meer beweegt in de richting: grotere aantallen bezoekers met minder individuele uitgaven. De tijd dat toerisme slechts mogelijk was voor enkele uitverkorenen, die door hun aanzienlijke individuele uitgaven toch een belangrijke bron van inkomsten opleverden, behoort definitief tot het verleden.”

Het bedrijfsleven past zich aan

Dat het Nederlandse bedrijfsleven deze tekenen des tijds verstaat blijkt uit het verslag ook. Over de

reactie van het Nederlandse bedrijfsleven op die wijzigingen in de aard van het vreemdelingenverkeer wordt namelijk gezegd:

„In de kringen van de Nederlandse hotelhouders wordt hiermee rekening gehouden, hetgeen ook blijkt uit een initiatief als dat van de Exploitatie Maatschappij Scheveningen, n.l. het openen van het Grand Hotel te Scheveningen in zijn nieuwe gedaante van toeristenhotel.

In dit verband moge ook worden vermeld het grootse initiatief van de Holland-Amerika Lijn — dat misschien nog niet voldoende wordt besef — tot het bouwen van twee schepen,

die naast een zeer beperkte eerste klasse accommodatie uitsluitend passagiers in de toeristenklasse, die zich over het gehele schip uitstrekt, vervoeren, namelijk de Rijndam, die in de loop van 1951 in de vaart werd genomen en de Maasdam, die in 1952 gereed zal komen. Een woord van hulde voor de Directie van de Holland-Amerika Lijn voor deze gedachte, die een omwenteling op het gebied van de inrichting van passagiersschepen betekent, is hier zeker op zijn plaats.”

Als derde zeer belangrijke factor wordt in het verslag in dit verband dan nog genoemd — hoewel dit eerst in 1952 effect krijgt — het besluit van de International Air Transport Association (I.A.T.A.), om aan de bij haar aangesloten leden toe te staan met ingang van Mei 1952 de toeristenklasse op de Noord-Atlantische route in te voeren. Hierdoor wordt een belangrijk goedkopere reisgelegenheid door de lucht geboden. De A.N.V.V. is er van overtuigd, dat het toerisme uit de Verenigde Staten naar Europa hiervan een zeer gunstige invloed zal onderkennen.

Uitbreiding van hotelruimte

Het is duidelijk dat toeneming van 't aantal toeristen in grote getale ook zou kunnen leiden tot een tekort aan hotelruimte. Maar daarvan wordt ge-

zegt, dat door de Hotelwet van Juli 1951 het mogelijk is geworden aan 23 ondernemingen in ons land Marshall-gelden te verlenen om uit te breiden en te moderniseren. Begin 1953 mag dan ook worden verwacht, dat „de toeristische bedcapaciteit in Nederland met ca. 1250 bedden” zal zijn uitgebreid, waarmede overigens nog niet de vooroorlogse capaciteit zal zijn bereikt.

Conclusie

Uit het bovenstaande blijkt wel, dat het toerisme voor ons land van het hoogste belang is. Voor onze economische positie is het een zeer belangrijke steun. Wij verheugen ons er dan ook in, dat het Nederlandse bedrijfsleven getoond heeft zich te kunnen aanpassen aan de gewijzigde omstandigheden. Daarmede heeft het voor ons land belangrijk werk gedaan. Dat verder een orgaan als de A.N.V.V. zich zo zeer inspannt om op allerlei wijzen het vreemdelingenverkeer te stimuleren stemt tot grote vreugde. Voor de overheid is daar de taak om het klimaat gunstig te maken voor hetgeen uit het particuliere initiatief naar voren komt. Mogen wij hopen, dat alle betrokkenen het steeds stijgende belang van het toeristenverkeer voor ons land zullen inzien en alles er toe zullen bijdragen de voorwaarden voor bevordering daarvan zo gunstig mogelijk te ontwikkelen. Het gaat hier om een belang van de eerste orde

Rondom een overheidspublicatie die op last van „hogerhand” niet mocht worden verzonden

Een merkwaardig vergrijp tegen onze democratische rechten

Eenige maanden geleden hebben beide Kamers der Staten-Generaal zich bezig gehouden met een wetsontwerp, waarin werd voorgesteld, vrijstelling te verlenen van de omzetbelasting, die werd geheven op de advertentieopbrengsten van annonces, voorkomende in de dagbladen en z.g. periodes, vakbladen enz.

Dit wetsvoorstel werd na de gebruikelijke debatten door beide Kamers aanvaard.

Het behoeft wel geen uitvoerig betoog, dat de uitgevers van deze dagbladen en periodes met belangstelling naar de datum uitzagen, waarop deze wet tot vrijstelling van de omzetbelasting, zou worden afgekondigd en in werking zou treden. Immers, de positie der liquide middelen — in het bijzonder van de kleine uitgeverijen — vertoont, vooral de laatste tijd, een dermate weinig rooskleurig beeld, dat elke onmiddellijke besparing van de vaste bedrijfslasten wordt beschouwd als een ware oase in de economische woestijn.

Het zal eveneens duidelijk zijn, dat de verschillende organisaties dezer uitgevers er het grootste belang bij hadden, haar leden met betrekking tot bedoeld wetsontwerp zo spoedig en zo volledig mogelijk in te lichten.

Een dergelijk doel werd o.m. nagestreefd door de Vereniging „De Periodieke Pers in Nederland”, P.P.N.

Hoe deze vereniging echter door „hogerhand” werd gedwarsboemd met betrekking tot een vlotte en snelle voorlichting van hare leden met betrekking tot een voor deze leden wel zeer belangrijke materie, moge o.m. blijkken uit het navolgende communiqué, dat door deze vereniging d.d. 25 Juli j.l. aan haar leden ter kennis werd gebracht.

De inhoud van dit communiqué luidt als volgt:

„Eerst dezer dagen vernamen wij door een toeval, dat de Wet tot vrijstelling van de omzetbelasting voor het opnemen van adver-

tenties reeds op 2 Mei j.l. werd afgekondigd, n.l. in Staatsblad No. 232 van diezelfde datum. Deze wet is in werking getreden op 1 Juni 1952, zodat sedert laatstgenoemde dag het opnemen van advertenties in dagbladen, weekbladen, tijdschriften en andere tenminste drie maal per jaar periodiek verschijnende uitgaven is vrijgesteld van omzetbelasting.

Op een verwijt onzerzijds aan de Landsdrukkerij, dat wij toch speciaal geabonneerd waren op alle stukken, op deze Wet betrekking hebbend, werd ons geantwoord, dat behalve aan degeen, die op de Staatscourant waren geabonneerd, deze publicatie in opdracht van hogerhand niet verzonden mocht worden.

Door deze bevreemdende gang van zaken zijn wij eerst heden in de gelegenheid u van dit overigens verheugend feit, waarvoor onze Vereniging zich vele moeite heeft getroost, in kennis te stellen.”

Dat het hier inderdaad wel een zeer „bevreemdende gang van zaken” betreft, zal een ieder die het oordeel des onderscheids nog niet heeft verloren, wel duidelijk zijn.

Het feit, dat hier dingen zijn gebeurd, waarvan de bedenkelijke principiële strekking niet alleen de bovengenoemde vakbelangen raakt, rechtvaardigt ongetwijfeld een nadere beschouwing in een bredere kring.

En zijn dan ook ongetwijfeld voldoende redenen aanwezig zich in ernstige bezorgdheid af te vragen „of wij met de genoemde vreemdsoortige beslissing van „hogerhand” niet op een zeer gevaarlijk hellend vlak in onze democratische samenleving zijn aangeland.

Immers, waaraan ontloent „hogerhand” het recht, een officiële publi-

catie van de overheid en dan nog wel een door ons parlement bekrachtigd wetsontwerp betreffende — aan bepaalde groepen van ons volk te onthouden?

Een dergelijke handelwijze is in flagrante strijd met de Nederlandse democratische staatsgebruiken en is tevens dermate laakbaar, dat een woord van fel protest op zijn plaats is.

Deze hoogstmerkwaardige gang van zaken heeft overigens nog een andere belangrijke achtergrond.

Vele uitgevers, die niet op de hoogte waren van het feit — en in de meeste gevallen ook niet op de hoogte konden zijn — dat de vrijstelling van de omzetbelasting de advertentieopbrengsten betreffende reeds op 1 Juni j.l. in werking is getreden, hebben deze belasting inmiddels over het volle tweede kwartaal voldaan.

Dit betekent, dat zij zonder enige noodzaak over een periode van een maand aan de fiscus te veel hebben geofferd.

De vraag zou kunnen opkomen, of het van „hogerhand” soms opzet is geweest, de uitgevers hieromtrent moedwillig onkundig te laten, met het oogmerk de fiscus hiervan — zij het dan voorlopig — te laten profiteren. Zo niet, welke andere redenen mogen „hogerhand” dan hebben bewogen een officiële overheidspublicatie niet op normale wijze te laten circuleren.

Voorts komt de vraag op, met welk recht „hogerhand” een onderscheid maakt tussen „normale” en „bijzondere” abonnés op de publicaties van de Landsdrukkerij. Het maken van een dergelijke discriminatie achten wij volkomen ontoelaatbaar.

Het zijn alle vragen, die ongetwijfeld een duidelijk antwoord behoeven.

Nogmaals, wat hier is gebeurd gaat in zijn consequenties verre uit boven het belang, dat een en ander voor de betrokken uitgevers heeft.

Het zal wenselijk zijn, dat deze zaak voldoende wordt uitgezocht en met de nodige gestrengheid zal worden bekeken, opdat wij niet afglijden naar methoden die onze democratische vrijheden aantasten.

G. STEMPTER.

Hoe kiest Amerika zijn president?

Van verschillende zijden bereikte ons uit onze lezerskring de vraag: hoe gaat in de Verenigde Staten de presidentsverkiezing nu eigenlijk precies in zijn werk?

In de hoop, een duidelijk antwoord te kunnen geven op deze vraag, die waarschijnlijk voor velen een vraag zal zijn, wendden wij ons om inlichtingen tot de bibliotheek van de U.S.-Information Service (Museumplein 4, Amsterdam) waar men ons met de daar gebruikelijke welwillendheid enige brochures ter hand stelde. Een daarvan, getiteld „How the American President is elected”, bevat alle gegevens die wij voor een juiste beantwoording van de ons gestelde vraag nodig hadden. Wij maken daarvan in het onderstaande dankbaar gebruik.

Om de vier jaar — en wel op de eerste Dinsdag na de eerste Maandag in November — worden de Amerikaanse kiezers in de gelegenheid gesteld, de man hunner keuze voor het presidentschap aan te wijzen.

Deze „Election-Day” (verkiezingsdag) is van te meer betekenis, daar het dan niet alleen gaat om de keuze van een president en een vice-president, doch ook om gedeeltelijke vernieuwing van de Senaat en gehele vernieuwing van het Huis van Afgevaardigden. Bovendien moeten er dit jaar in 32 van de 48 staten nieuwe gouverneurs gekozen worden en in tal van andere verkiezingen moet worden beslist over de bezetting van allerlei ambtelijke posten.

Het aantal kiezers bedraagt ruim 96 miljoen. Dat er dus ook aan de presidentsverkiezing — waarbij theoretisch ieder vrij is om te stemmen op wie hij wil — enige verkiezingstechniek te pas komt, is duidelijk. Het technisch apparaat heeft zich in de loop der jaren met de Republiek zelf ontwikkeld. Het kreeg vorm in het twee-partijstelsel, dat tot nog toe het Amerikaanse politieke leven beheerst. Zijn methoden en usanties zijn meer door de traditie bepaald dan constitutioneel nauwkeurig vastgelegd.

In de praktijk komt het dus allereerst aan op de vraag: wie worden door de partijen voorgedragen als kandidaat voor het presidentschap? Hierover beslissen de nationale partij-conventies, gelijk die onlangs te Chicago zijn gehouden. Maar de samenstelling dier conventies wordt beheerst door de uitslag van de verkiezingen, die van Maart af successievelijk in de verschillende staten gehouden worden

ter aanwijzing van de afgevaardigden naar de nationale partij-conventie. Met deze voor-verkiezingen begint dus eigenlijk ook de actie voor het presidentschap. Beide partijen hebben 'n eigen systeem ter berekening van het aantal afgevaardigden dat iedere Staat naar de nationale partij-conventie zendt.

De voor-verkiezingen in de afzonderlijke staten zijn ook daarom van belang, omdat daar reeds de namen te voorschijn komen van degenen tussen wie het ter partij-conventie ten slotte zal gaan. Deze kandidaten krijgen dan van Maart af de volle gelegenheid zich met alle hulpmiddelen der moderne techniek aan het Amerikaanse volk te presenteren, dit volk krijgt zodoende ruimschoots tijd zich een oordeel over de verschillende kandidaten te vormen.

Niet alle Staten volgen dezelfde methoden bij het aanwijzen van afgevaardigden naar de partij-conventies. Het geheel is slechts begrijpelijk, wanneer men het ziet in het licht van de historische ontwikkeling der U.S.A. zelf. Feit is echter, dat er ondanks alle gecompliceerdheid die het stelsel in het oog van de buitenlander heeft, toch van een bepaald stelsel gesproken kan worden, dat zich nu reeds 116 jaar in grote lijnen heeft gehandhaafd. In de eerste veertig jaar van hun geschiedenis hebben de Amerikanen eenvoudiger methoden toegepast — wat bij de toen betrekkelijk kleine bevolking mogelijk was.

Reeds in 1796 echter deden „partijen” hun intrede, aanvankelijk „Federalisten” en „Republikeinen”. Laatstgenoemden wijzigden hun naam aanvankelijk in „Democratisch-republikeinen”, later in „Democraten”. Jefferson was hun eerste leider.

De tegenwoordige Republikeinse partij ontstond eerst in 1856, haar eerst-gekozen president werd de beroemde Abraham Lincoln.

De nationale partij-conventies houden zich niet alleen bezig met het stellen van kandidaten voor het president- en vice-presidentschap: ook de interne partij-aangelegenheden komen daar aan de orde, o.a. het opstellen van een partij-programma, het z.g. „platform”. De kandidaatstelling vormt echter uiteraard wel de hoofdschotel. Dat het daarbij levendig toegaat hebben we uit de verslagen van de beide conventies van dit jaar wel duidelijk vernomen. Men moet echter ook dit „Amerikaans” zien, als vrucht van traditie, in tientallen van jaren gegroeid. Zo bijv. het gebruik, dat wanneer — in alfabetische volgorde — een bepaalde Staat zijn kandidaat heeft genoemd, het orgel of een „band” het volkslied van die Staat begint te spelen, waarop dan de delegatie uit die Staat de congreszaal rondtrekt en een enthousiast rondje propaganda voor haar kandidaat ten beste geeft.

Zijn eindelijk alle kandidaten genoemd — d.w.z. heeft elke Staatsdelegatie haar kandidaten gepresenteerd — dan begint de stemming. Weer worden de Staten in alfabetische orde afgeroepen, maar nu stemt iedere delegatie krachtens de haar verstrekte opdracht. Is er in de delegatie sprake van een meerderheid en een minderheid, dan mag een woordvoerder van de minderheid namens haar gekwalificeerd tegenstemmen.

Slechts bij hoge uitzondering behaalt een kandidaat bij eerste stemming de meerderheid. Wel komt het vrij geregeld voor, dat na de eerste stemming twee of drie kandidaten „aan de kop” staan. Dan begint het spel achter de schermen, waarbij men door allerlei gemarchandeerd tracht voor zijn kandidaat een meerderheid

te verwerven. De stemmingen duren voort tot een kandidaat de absolute meerderheid heeft.

Is aldus de kandidaat voor het presidentschap door de partij officieel aangewezen, dan gaat men over tot het kiezen van een kandidaat voor het vice-presidentschap, waarbij dezelfde regels in acht genomen worden. Een president en een vice-president mogen niet uit een en dezelfde Staat komen en gewoonlijk kiezen de partijen voor beide functies mannen uit ver van elkander gelegen landsdelen, juist om te zorgen dat de keuze der partij als zo representatief mogelijk zal worden beschouwd.

Na al deze voorbereidingen kunnen de partijen nu met hun programma en hun kandidaat hun definitieve propaganda-actie beginnen, die dan duurt tot aan de verkiezingsdag in November.

Dit jaar zal 4 November dus de grote dag zijn. De stembureaux gaan vroeg in de morgen open. Zij worden eerst laat in de avond gesloten, want ieder burger van de Grote Republiek moet gelegenheid krijgen zijn stem uit te brengen. In vele Staten zijn regelingen getroffen om afwezigen in staat te stellen, vooraf een stembiljet in ontvangst te nemen en het dan per post in te zenden. Dit geldt b.v. voor alle Amerikaanse militairen bijv., die in een — ook ons verstrekt — geschrift „Voting Information” in 125 pagina's druk alle mogelijke voorlichting over hun deelneming aan de verkiezing kunnen vinden.

De definitieve uitslag van de verkiezing is — dat weten we ook hier te lande — spoedig nadat de stembus gesloten wordt, bekend.

In de Verenigde Staten is er dan echter nog één formaliteit te vervullen, eer men zeggen kan dat de nieuwe president wettig gekozen is.

Immers de Constitutie van 1787 ging uit van de gedachte, dat de verkiezing van de hoogste staats-

functionarissen opgedragen behoorde te worden aan hen die de hoogste graad van ontwikkeling bezaten en op de nodige ervaring mochten bogen. (Het onderwijs was toen nog verre van algemeen).

De Constitutie bepaalde daarom, dat voor de presidentsverkiezing „electors” moesten worden gekozen, in iedere Staat naar eigen wettige regeling te benoemen. Deze „electors” zouden naar eer en geweten de president moeten kiezen.

In de praktijk werd het al spoedig zo, dat de kiezers hun man slechts dan aan een bepaalde „elector” gaven, wanneer deze zich bij voorbaat verbonden had, zijn stem op een bepaalde kandidaat voor het presidentschap uit te brengen.

Reeds in 1808 aanvaardde een der partijen het beginsel, dat de keuze der partij inzake het presidentschap alle „electors” van de partij bond. Dit beginsel is van dat ogenblik af algemeen aanvaard, maar de Constitutie is niet gewijzigd. En zo wordt nu nog steeds de President der Verenigde Staten „officieel” verkozen door een formele stemming, waarbij iedere Staat zoveel stemmen uitbrengt als hij zetels heeft in het Congres.

Is 4 November nu de eigenlijke verkiezingsdag, op de eerste Maandag na de tweede Woensdag in December moeten de „electors” in de hoofdstad van de Staat waarin zij wonen hun stem uitbrengen ter handhaving van de fictie, dat zij daarmede dan definitief de President van de Verenigde Staten kiezen. De uitslag van die stemming staat bij voorbaat vast, daar de electors gebonden zijn aan een partij en haar kandidaat.

De stembriefjes van de „electors”, die door de Staten moeten worden gecertificeerd, worden daarna naar het Congres gezonden, waar de Senaatspresident ze opent en telt in bijzijn van de beide „Huizen”.

De nieuw gekozen president — zal het Eisenhower zijn of Stevenson? — zal op 20 Januari 1953 plechtig worden geïnstalleerd.

de R.

Rondom de regeringscrisis

Enige critische kanttekeningen

(Ingezonden)

Kort geleden zag ik in „Elsevier's Weekblad” een spotprent, aangevende het onderscheid tussen een kabinet-crisis in Perzië en Nederland. Ik prefereer de betrekkelijke rust van de manier van doen in Nederland, maar... bewonderen kan ik de gang van zaken in Nederland toch niet.

De woorden, die mij voortdurend in het hoofd komen wanneer ik in de couranten de verhalen over de werkzaamheden van formateurs en andere betrokkenen, lees, en wanneer ik andere inlichtingen hierover krijg, zijn: „kinderachtig” en „beneden de maat”.

We leven nu eenmaal in een tijd van grote problemen. De economie van Nederland moet men nog wankel noemen. Elke aandachtige beschouwing van handels- en betalingsbalans, en vooral van een vergelijking van de soort goederen die we moeten invoeren met die, welke we exporteren, leert dat heel gauw.

Daarnaast (en daar doorheen) werken de grote vraagstukken van West-Europese samensmelting of samenwerking en van het dreigende gevaar uit het Oosten, alsmede de strijdvraag over het beheren van productiemiddelen en de oplossing van wat men meer speciaal noemt sociale problemen.

Al deze zaken vragen een voortdurende, verstandige en flinke leiding, en voorlichting van het volk door de regering.

Het is wel erg, dat in zeven weken tijds de leden van de gekozen Staten-Generaal, en enige andere betrokken leidende figuren van ons staatsrandig leven, er niet in slagen zo'n regering te vormen.

Ik geloof, dat hier van toepassing is het gezegde: „Door de bomen ziet men het bos niet”.

Ongetwijfeld zijn mannen als de heren Drees en Beel achtenswaardig. Maar tonen de gebeurtenissen van de laatste weken niet, dat ze dermate verstrikt zijn in het warnet van bestaande toestanden, afspraken, posities en „points d'honneur”, dat zij het ruime uitzicht, dat nu nodig is, missen, zij het tijdelijk?

Het is zeker, dat zij die gekozen worden in onze Staten-Generaal, van zekere geestelijke kwaliteit zijn, anders waren zij niet gekozen. En ik kan me niet voorstellen, dat, wanneer deze 150 lieden bij elkaar gaan zitten, ze niet héél gauw in grote meerderheid het landsbelang zouden zien en een goed kabinet, via een formateur, aan Hare Majesteit zouden kunnen aanbieden te Harer goedkeuring.

In ieder geval, nu dit blijkbaar langs een ietwat indirectere weg niet lukt, willen de woorden waarover ik in het begin van dit artikel sprak en die luiden: „onder de maat”, me niet uit het hoofd.

En dan slaan die woorden niet op bepaalde personen, maar op de hele manier van doen te dezer zake. Een snellere en meer constructieve manier van doen is mogelijk.

H. J. A.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Meijuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16. Haarlem.

Wijziging Algemeen Bestuur

Mevr. Spanjaard verlaat de Centrale Arnhem

Tot onze spijt zullen wij in het Algemeen Bestuur voortaan mevrouw A. H. Spanjaard—Stein moeten missen, wegens vertrek uit Renkum, in de Centrale Arnhem, naar Amsterdam.

Wij danken haar hartelijk voor haar medewerking, die wij zeer op prijs stelden en twijfelen er niet aan, of de Amsterdamse V.V.D.-vrouwen zullen haar wel spoedig weten te vinden.

De functie van mevr. Spanjaard als vertegenwoordigster van de Centrale Arnhem, wordt voorlopig waargenomen door mevr. J. Ebens—de Vries, Prümelaan 36, Arnhem, in afwachting van een definitieve aanwijzing door haar Centrale.

Wij maken van de gelegenheid gebruik er reeds nu de aandacht op te vestigen, dat in October weer de twee-jaarlijkse verkiezing van de Centrale vertegenwoordigsters zal moeten plaats vinden, waarbij de aftredenden herkiesbaar zijn.

J. H. S.

GOEDEWAAGEN'S
Koninklijke Fabrieken
GOUDA
●
TABAKSPIJPEN

H.P. Gelderman & Zonen N.V.
 OLDENZAAL

fabrikanten van

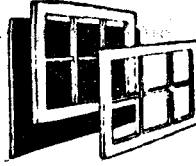
ruwe-, geverfde-, gebleekte- en bedrukte-
 katoenen-, rayon- en rayonvezel manufacturen

N.V. BOELE'S
 Scheepswerven en Machinefabriek
 BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

SMIT
SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

 RAMEN
 IN TRILBETON
 NV BETON- & PLATENFABRIEK
 1/4 GEBR. MYNLIFF
 TELEFOON: 20559 - SLOETSTR 6 - NYMEGEN

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek
 voorheen
J. C. DEN HAAN
 CORINCHEM

**DE ROTTERDAMSCHЕ
 DROOGDOK MIJ. N.V.**

HBU **HBU**

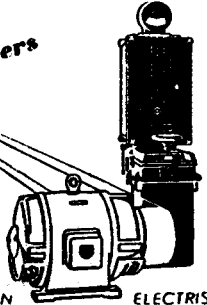

Een zorgzaam
 en verstandig man
 gist niet wanneer hij weten kan!

Bijvoorbeeld en met name niet bij het doen van
 exportzaken met Zuid-Amerika. Hij gaat daarvoor
 te rade bij de HBU, die hem, dank zij haar
 kantoren in dat werelddeel, waardevolle gegevens
 en een uitstekende bankservice verschaffen kan.
 Het gissen wordt daardoor beperkt, een bestek
 kan worden opgemaakt.

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
 AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

HEEMAF-
 S.K.A.-motoren en aansluiters
 bedrijfszeker
 overwoestbaar

HEEMAF-HENGELO • FABRIEK VAN ELECTRISCHE MACHINES EN APPARATEN

RUINARCHITECTUUR — BOOMKWEEKERLIJEN

Ontwerpen
 Aanleggen
 Onderhouden

GIJSB. VURENS
 Ringvaartweg 98 - Rotterdam (O.) - Tel. 33114

Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.

Nederlandsche Hypotheekbank N.V.
 Rotterdamsche Hypotheekbank N.V.
 Algem. Friesche Hypotheekbank N.V.

Amsterdam — 's-Gravenhage — Groningen — Rotterdam

GELDEN BESCHIKBAAR
 voor eerste hypotheek
 BILIJKE VOORWAARDEN

Directie: Mr. M. J. BOS Mr. C. A. KINGMA
 Mr. J. WILKENS Mr. F. C. KLEYN

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN“
 BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter
 DROOGDOK 115 x 30 Meter

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Uitslag Politiek-
Opinie-onderzoek
der V.V.D.

(Zie pag. 5)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

CONSERVATIEF OF VOORUITSTREVENDE?

Rondom een teleurstellende discussie

Een artikel „van liberale zijde” in de Nieuwe Rotterdamse Courant van 22 Juli wekte - ongetwijfeld ook naar het oordeel der redactie - verwachtingen op van een vruchtbare discussie over de begrippen „conservatief” en „vooruitstrevend”, hun inhoud en hun zin in de huidige politieke problematiek en hun bruikbaarheid ter kenschetsing van de controversen tussen liberalen en socialisten.

Van socialistische zijde is inderdaad op dit artikel gereageerd en wel door drie verschillende schrijvers, wier beschouwingen werden opgenomen in de N.R.C. van 24 en 30 Juli en van 13 Augustus. De eerste lokte in de N.R.C. van 28 Juli van (andere) liberale zijde reeds de conclusie uit, dat het nutteloos en ontmoedigend is, over deze woorden (conservatisme en vooruitstrevendheid) te blijven redetwisten.

Men kan het met deze conclusie goeddeels eens zijn en nochtans hopen, dat zij de schrijver van het oorspronkelijke artikel niet zal weerhouden van repliek op hetgeen zijn opponenten ertegen in brachten. Immers ook als men geneigd is, het verloop dezer discussie teleurstellend te achten, reeds het pogen om boven het kraakeel uit, waartoe in de praktijk van het dagelijkse politieke bedrijf de polemiek zo vaak ontaardt, te komen tot een zuiver principiële gedachtenwisseling, verdient in elk geval waardering.

Uitgangspunt was voor de schrijver de omstandigheid, dat men in de pers en met name in die van socialistische signatuur zo vaak de bewering ontmoet, dat de V.V.D., draagster van de liberale gedachte, conservatief zou zijn en als zodanig de tegenpool van de „vooruitstrevende” P.v.d.A.

Hij begint met hier tegenover te stellen, dat in de huidige concrete situatie het socialisme veeleer conservatief moet heten, terwijl het liberalisme thans met recht vooruitstrevend mag worden genoemd. In zijn mensbeschouwing staat het socialisme nog op het standpunt, dat het een halve eeuw geleden innam. De „bestaanszekerheid”, welke het aan de massa meent te kunnen geven, doet het niet alleen pal staan voor hetgeen het heeft verworven (en dat is in wezen conservatisme) die „bestaanszekerheid” gaat gepaard met een bureaucratisch apparaat, dat een groot deel van de maatschappelijke energie opslokt, waartegen het liberalisme met zijn eisen van vrijheid en bestaansverantwoordelijkheid opnieuw als bevrijdende macht optreedt (en daarin ligt zijn vooruitstrevendheid).

Wanneer nu van socialistische zijde het liberalisme zo hardnekkig als conservatief wordt gebrandmerkt, heeft men hier niet alleen met een verschijnsel te doen, dat past in de socialistische tactiek, doch wel degelijk ook met iets dat samenhangt met het wezen van het socialisme, zoals zich dit thans in de P.v.d.A. heeft belichaamd. Kenmerkend daarvoor acht de schrijver een gevoel van on-

gewisheid over haar eigen principiële inhoud dat in de boezem dezer partij moet heersen (o.a. blijkens een artikel van Prof. Banning in Socialisme en Democratie van Februari 1952) en een zekere twijfel aan haar eigen vooruitstrevendheid. Dit noopt - zo veronderstelt schr. - de P.v.d.A. misschien, in de V.V.D. een conservatieve boeman te scheppen, aan wiens zwarte terughoudendheid zij haar eigen vooruitstrevendheid des te duidelijker kan onderscheiden.

Hij komt dan te spreken over de veranderde positie der vakverenigingen, voor wie het uiterst moeilijk zal zijn, onder welke regering ook, nog verdere indrukwekkende voordelen voor hun leden te behalen en die zich z.i. daarom op nieuwe taken moeten werpen, bijv. om door voorlichting en opleiding de gezinswelfare te vergroten en gebruik te maken van alle kansen die de P.B.O. hun biedt.

De strekking van het betoog is deze: hier zijn enkele richtlijnen aangegeven voor een deel van het politieke gesprek, dat in Nederland zal moeten worden gevoerd, - moge dit gesprek op hoog niveau nu volgen!

Dat de kans daarop, blijkens de socialistische reacties niet groot is, vermelden wij reeds. De vraag is nu, of wij dit moeten betreuren en het met de (andere) liberale schrijver in de N.R.C. ontmoedigend moeten achten, over „conservatisme” en „vooruitstrevendheid” te blijven redetwisten.

Op de voorgrond stellende, dat principiële,

theoretische discussies altoos hun waarde hebben, lijkt ons nochtans een „gesprek” tussen liberalen en socialisten weinig urgent of actueel.

De gelegenheid daartoe is er geweest ten tijde van de Ned. Volksbeweging. Dat ze toen niet werd aangegrepen is waarlijk niet de schuld van de liberalen: de leiders der N.V.B. hebben gedaan wat zij konden om van deze beweging te maken de bedding, waarlangs het na-oorlogse socialisme tot bredere kringen van ons volk kon doordringen.

Sindsdien is er het een en ander in de politieke constellatie veranderd: het socialisme zoekt nu naar bondgenoten onder de „vooruitstrevende” christelijk-historische en anti-revolutionairen. Wij zullen afwachten tot welke ontwikkeling dit streven zal leiden!

Een „gesprek” heeft slechts zin, wanneer er zoveel verwantschap van gevoelens aanwezig verondersteld wordt, dat het gesprek tot praktische resultaten kan leiden. „Pour discuter il faut être d'accord”.

Welnu, sterke verwantschap tussen de beginselen van socialisten en liberalen is er bepaald niet. Integendeel, uit alle dingen blijkt met de dag duidelijker, dat het socialisme in het liberalisme zijn meest principiële tegenstelling vindt, in welke „veranderde” vorm het socialisme zich in onze tijd ook moge voordoen.

(Vervolg op pag. 3)

WEINIG OPWEKKEND!

In de parlementaire geschiedenis van ons land heeft de lange duur van de Kabinetscrisis, die in November 1925 ontstond als gevolg van de aanneming van een amendement-Kersten, de afschaffing van het Nederlandse gezantschap bij de Paus beëdigende, vermaardheid gekregen. De rechtse coalitie was bij de stemming over het amendement uiteengevallen. De anti-revolutionairen stonden naast de rooms-katholieken, de christelijk-historische aan de zijde van de voorstanders der afschaffing. Bijna vier maanden heeft het toen geduurd voordat Nederland weer een Kabinet had. Wanneer dus in dit jaar der Olympische spelen het streven zou zijn gericht op een verbetering van record, dan zouden wij daar ver af zijn. Maar niettemin, een Kabinetscrisis van bijna twee maanden is waarlijk geen kleinigheid. Wij hebben reeds verscheidene malen gewezen op de ernstige consequenties op internationaal terrein, die van het afwezig zijn van een Kabinet, dat richting geven kan, het gevolg zijn. Wij zouden daaraan toe kunnen voegen de stagnatie in de werkzaamheden op het binnenlandse politieke terrein, en wij zouden voorts willen wijzen op de schade, die het aanzien van het parlementaire stelsel lijdt in de ogen van het publiek. Nog steeds zullen wij ons ont-

houden van commentaar, maar wel willen wij zeggen het geheel zeer weinig opwekkend te achten. Waaraan de stagnaties te wijten zijn, wij weten het niet, want de V.V.D. is bij het geheel op geen wijze betrokken.

Terwijl wij dit schrijven - Donderdag in de ochtend - is nog steeds mr. Donker met zijn pogingen bezig. Wij weten niet, of hij slagen zal of niet. Hoe dit echter zij, het is, gezien het belang van ons land, de allerhoogste tijd dat er een Kabinet is, want op een kokende zee kan een schip niet zonder stuurman.

Hoezeer Nederland een Kabinet nodig heeft, dat voor de belangen van Nederland kan opkomen, bleek dezer dagen nog uit de publicaties over de verdediging van West-Europa. Bij de Fransen zou de gedachte leven, zo lazen wij, om de verdediging te organiseren langs de Rijn en de Waal, zodat dus ook een deel van Nederland onverdedigd zou zijn. Uiteraard kunnen wij de waarde van zulke publicaties niet beoordelen. Wel scherpen ze ons nog eens in, dat er in deze tijd, over geweldige belangen, ook voor ons volk, wordt beslist. Daarom is het nodig, dat Nederland een Kabinet heeft, zodat het volwaardig kan meepraten.

☆ parlementaire flitsen ☆

Eerste Kamer verwierp uitbreiding Tweede Kamer

De opnemings van het amendement-Andriessen tot stem-overdracht heeft practisch de Kameruitbreiding getorpedeerd

Zoals wij in ons vorige nummer reeds met enkele woorden in herinnering brachten, heeft de Eerste Kamer in tweede lezing thans ook de uitbreiding van het aantal leden der Tweede Kamer van 100 op 150 verworpen, doordat het voorstel hier niet de vereiste meerderheid van twee derden van het aantal uitgebrachte stemmen verkreeg. Vóór het ontwerp, dat de desbetreffende herziening van de Grondwet beoogde, stemden 28 en daartegen 17 leden. De voorstemmers waren 14 leden van de K.V.P.-fractie, 10 leden van de F.v.d.A.-fractie, 2 leden van de A.R.-fractie en de 2 communisten. De tegenstemmers werden gevormd door de leden van de C.H.-fractie, de drie aanwezige leden van onze V.V.D.-fractie (de heren prof. Molenaar, mr. De Vos van Steenwijk en Louwes), 3 leden van de K.V.P.-fractie (de heren mr. Kropman, Van Lieshout en Verkey), 4 leden van de A.R.-fractie (de heren Algra, mr. Rip, prof. Hellema en prof. Diepenhorst) en één lid van de F.v.d.A.-fractie: het nieuwe lid, de heer Cammelbeek.

Als enige van alle ingediende ontwerpen tot herziening van de Grondwet is thans dus nog slechts overgebleven dat betreffende de buitenlandse betrekkingen, dat in beide Kamers nog in tweede lezing moet worden behandeld.

Bij de behandeling van bovengenoemd ontwerp, welke met een zekere spanning werd tegemoet gezien omdat reeds bekend was, dat het waarschijnlijk op enkele stemmen zou aankomen of het ontwerp in de Eerste Kamer zou worden aangenomen dan wel verworpen, trad ditmaal prof. Molenaar als woordvoerder van onze in deze geheel homogene Eerste-Kamerfractie op.

Prof. Molenaar stelde voorop, dat hij niet bij machte was, veel nieuws bij deze tweede lezing te berde te brengen. Bij de eerste lezing — zo zei hij — hebben wij uitdrukking gegeven aan onze opvatting, dat de uitbreiding van het ledental van de beide Kamers der Staten-Generaal wenselijk was. Voorts beschouwden wij de beide amendementen-Andriessen als een blok aan het been, dat onze fractie in de Eerste Kamer reeds op 7 Mei met enige moeite over de eindstreep heeft doen komen.

Intussen was bovendien, naar onze woordvoerder in herinnering bracht, het voorstel tot uitbreiding van het aantal leden van de Eerste Kamer verworpen. Daardoor was de zaak naar zijn mening niet sterker komen te staan. Het voorstel was bij de eerste lezing z.i. trouwens eigenlijk al „doodzwak”, want de mogelijkheid tot stemoverdracht, door het amendement-Andriessen geopend, achtte hij niet aard en karakter van een democratische volksvertegenwoordiging in strijd. Naar ons staatsrecht draagt elk gekozen lid, elk voor zich, eigen verantwoordelijkheid.

Het nieuwe artikel 111a, dat door het amendement-Andriessen (ware het ontwerp aangenomen) in de Grondwet zou zijn gekomen, drukte het aldus uit, dat een afwezig lid (afwezig wegens verblijf buitenslands in verband met zijn Kamerfunctie) zijn stem zou kunnen doen uitbrengen door een zijner medeleden. Prof. Molenaar wees er nu op, dat er twee mogelijkheden waren: de mogelijkheid van een blanco volmacht en de mogelijkheid van stemmen volgens instructie. Tot die ochtend had spr. altijd gedacht, dat alleen het laatste mogelijk was. Ook daartegen had spr. bezwaar, maar nog groter bezwaar had prof. Molenaar tegen de blanco volmacht en blijkens het antwoord van minister Beel in de diezelfde ochtend verschenen Mem. v. Antwoord was deze van mening, dat de tekst beide mogelijkheden openliet. Met dit laatste was de woordvoerder van onze fractie het niet eens. De taalkundige uitleg van hetgeen in het ontwerp artikel 111a stond liet z.i. alleen toe, dat het afwezige lid zijn stem, d.w.z. zijn oordeel, bij de stemming door een ander zou laten uitspreken, hetgeen wijst op een instructie. Was een blanco mandaat bedoeld, dan had er moeten staan, dat het recht om te stemmen

of om aan de stemming deel te nemen, kon worden overgedragen.

Nu ook de mogelijkheid van een blanco volmacht volgens de Regering geopend was, zag prof. Molenaar tal van verwickelingen. Hij dacht aan het geval, dat een Kamerlid, in het buitenland zijnde, de pers lezende of op de hoogte gebracht, zijn instructie zou veranderen. Zal het telegram zijn aangekomen, was het telegram duidelijk? Spr. vroeg zich af, of dit wel een waardige manier was van voorbereiding van de stem van een afwezig lid, dat de discussies niet heeft bijgewoond.

Zwaarder woog onze woordvoerder nog, dat een Kamerlid, dat een stem zou hebben overgedragen gekregen, voor een belangrijk gewetensconflict zou kunnen komen te staan, wanneer tijdens het debat de minister hem, zoals toch meermalen geschiedt, tot andere gedachten in een bepaalde kwestie zou brengen. Wat zou hij dan moeten doen met de stem van zijn medelid, waarvan hij wist, dat deze over die kwestie precies gelijk had gedacht, maar die het debat nu niet had

meegemaakt? En dit zou nog sterker gelden voor leden van de Tweede Kamer, omdat deze Kamer immers het recht van amendement heeft, waardoor grote zakelijke veranderingen in een wetsontwerp kunnen worden aangebracht.

Wat tenslotte het stemmen volgens instructie betreft, ook daartegen had prof. Molenaar toch ernstig bezwaar. Bij zulk een geclauserde machting, welke insluit dat, wat er ook gebeure, in ieder geval gestemd moet worden overeenkomstig de bij voorbaat gegeven instructie, is immers het parlementaire debat geheel waardeeloos. Hier zien wij dus een ernstige miskenning van de waarde van de parlementaire besluitvorming, welke inhoudt, dat de volksvertegenwoordigers hun definitieve beslissing nemen na hoor en wederhoor, zowel van elkanders standpunten als van het standpunt der Regering.

Een ander punt, waartegen prof. Molenaar en ook verscheidene andere leden van de Eerste Kamer ten strijde trokken, was het door minister Beel (die zelf tenslotte ook tegenstander was van de stemoverdracht, maar deze in de Tweede Kamer niet onaanvaardbaar had verklaard) aangevoerde argument, dat in de Grondwet slechts het denkbeeld van de stemoverdracht werd opgenomen en niet het beginsel daarvan. Prof. Molenaar zag er nu nog maar van af te gaan uitpluizen, in hoeverre er een positief verschil zou zijn tussen een beginsel en een denkbeeld en of aan een denkbeeld niet een beginsel ten grondslag kan liggen. Terecht merkte hij echter op: men brengt toch niet een denkbeeld in de Grondwet? Prof. Molenaar zette minister Beel trouwens volkomen vast met diens eigen woorden in de Tweede Kamer, toen de minister, ter bestrijding van het desbe-

treffende amendement-Andriessen, verklaarde: „dat de Regering — met de meerderheid der Grondwetscommissie — er ernstig tegen moest waarschuwen, dit beginsel, vreemd aan ons staatsrecht, thans bij amendement bij deze partiële herziening in te voeren”.

Tenslotte kwam prof. Molenaar dan tot het feit, dat het voorstel tot uitbreiding van het aantal leden der Eerste Kamer was verworpen, waardoor de bestaande verhouding tussen de ledentallen der beide Kamers — wanneer de uitbreiding van de Tweede Kamer nu wél zou doorgaan — dus zou worden verbroken. Prof. Molenaar had het hier gemakkelijker, omdat zijn fractiegenoot mr. De Vos van Steenwijk tijdens de eerste lezing reeds had verklaard, dat, wanneer de uitbreiding van de Eerste Kamer mocht worden verworpen, de fractie van de V.V.D., welke in de Eerste Kamer in haar geheel in beginsel een voorstandster was van de uitbreiding van beide Kamers, in tweede lezing haar stem aan de uitbreiding uitsluitend van de Tweede Kamer, niet zou kunnen geven.

Prof. Molenaar gaf toe, dat verenigde vergaderingen, waar besluiten worden genomen, niet zoveel voorkwamen, maar de sterkteverhouding der ledentallen speelde toch ook bij andere gelegenheden nog wel een rol. Zo bijvoorbeeld bij de samenstelling van delegaties naar conferenties in het buitenland, waarbij de verhouding 2:1 nu 3:1 zou worden. Hij achtte dat niet zonder bedenking, omdat daardoor de kennis van de Eerste Kamer omtrent hetgeen zich in het buitenland afspeelt, zou verminderen.

In dit verband merkte prof. Molenaar nog terzijde op, dat hij het eigenlijk als een anachronisme zag, dat nog maar steeds wordt vastgehouden aan het bemoenen van aparte commissies, die voorlichting van de Regering krijgen. Uiteraard doelde prof. Molenaar hier niet op het beoordelen van het beleid der Regering maar uitsluitend op het verkrijgen van inlichtingen.

Prof. Molenaar meende, dat men de Staten-Generaal hier veel meer als een eenheid kon zien. Hij zou het dan ook helemaal niet zo'n „stormachtige hervorming” vinden, indien men voor het buitenlandse contact, ter vereenvoudiging van de zaak en ter besparing van moeite en tijd, een zekere taak aan de verenigde vergadering zou toekennen. Onze woordvoerder verdiepte zich daar voor het oogenblik echter niet verder in; doch stelde alleen vast, dat het een enigszins beperkte voorstelling van zaken was, wanneer men bij de beoordeling van de vraag of er in de verhouding van de ledentallen der beide Kamers verandering moet worden gebracht, uitsluitend wijst naar de artikelen van de Grondwet, waarin een speciale taak aan de verenigde vergadering wordt toegekend.

Tot slot willen wij niet onvermeld laten, dat prof. Molenaar in het begin van zijn rede nog bedenkingen heeft geuit tegen de in de Tweede Kamer aangenomen motie-Donker betreffende de wijziging van de Kieswet (men zie hiervoor ons vorige overzicht). Door de verwerping van de uitbreiding van de Tweede Kamer is deze motie thans echter eveneens geheel van de baan, zodat wij daar niet verder op in zullen gaan.

Het resultaat van de stemming over het ontwerp hebben wij boven reeds vermeld.

DEZE BURGER

heeft alles van de kabinetsformatie met innige aandacht gevolgd.

Dat past den burger.

Dat is zelfs een heilige plicht des burgers.

Politiek heb ik het bekeken als een eenvoudige stemmer van het klavier der volksconsciëntie.

Geïnteresseerd, doch zéér bescheiden: het hoge spel van zéér wijze, zéér ervaren, zéér politieke heren. Een wijdelijke en lijdzame toeschouwer-staatsburger. Gouvernementeel als Tilanus. Onderdanig als de spreekwoordelijke, livrei-dragende dienaar. Zo ben ik wel.

Maar ik heb het, als een aan zijn leest zéér verknochte, schoenmaker ook van het standpunt der journalistiek bekeken. En dat dan professioneler en met een eigen oordeel. Hier werd de onderdanige dienaar méester. Gij moet dit goed begrijpen. Zo ben ik óók wel.

Van dat, journalistieke, standpunt gezien, was er twijfel in mijn hart.

Ik dacht: wat hebben al die krantenmannen op hun wake op 's-Gravenhage's Kneuterdijk, met al hun blocnotes en potlooien, met al hun gespiste oren en waakzaam-glinsterende oogjes, eigenlijk aan elkaar gebreed, al die dagen.

Een lange, slordige kous van veronderstellingen, van geruchten, van naarverluids en menveronderstelt en erwordigefluisterds, en onzekerheden, waarschijnlijkheden, misschiens en wellichs.

Met welk nut?

Wie héeft wat aan geruchten en on-dit 's?

En is het uiteindelijke resultaat niet het enige dat waarde heeft. Is al het voorlopige en onzekere niet waardeloos en doodzonde voor alle papier, potlood en telefoonkosten?

Ieg alle mompelarij en gerucht, zoals ge dat uit de kranten geknipt hebt, vóór U, en herlees het en kom dan, met mij, tot de gevolgtrekking, dat het nutteloos is.

Die wake op de Kneuterdijk is, dacht ik, nodeloos geweest.

Wie het niet met hem eens is, hale de schouders op en verachte

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

In memoriam

A. H. Verkade

Zaterdag j.l. is de oudste directeur van de Koninklijke Verkade's Fabrieken, de heer A. H. Verkade, in de leeftijd van 80 jaar te Zaandam overleden.

Hiermede is weer een van de grote pioniers van onze nationale industrie heengegaan. Gedurende 61 jaar heeft hij zijn enorme werkkraft gegeven aan het door zijn vader in 1866 opgerichte bedrijf, dat hij tot een wereldonderneming wist uit te breiden. Aldus diende hij niet slechts de belangen van de Zaanstreek, doch van het gehele land.

Hij schiep niet alleen een industrieel apparaat, dat aan velen werk verschaft, doch streefde in zijn eigen bedrijf naar sociale verhoudingen, die niet recht een voorbeeld voor andere ondernemingen genoemd konden worden. M.a.w. hij demonstreerde in de praktijk, hoe nauw de sociale functie aan die van de ondernemer is gekoppeld.

Hoezeer eenvoud van karakter hem sierde, moge o.m. blijken uit hetgeen hij over zichzelf schreef toen het Algemeen Handelsblad hem in 1936 ter gelegenheid van het halve eeuwfeest van zijn bedrijf om een autobiografie verzocht. Ziedaar met welke regelen hij aan dit verzoek voldeed:

„Mijn levensloop is volledig geschetst, wanneer ik U vertel, dat ik na een eenvoudige, maar degelijke opvoeding op mijn zeventiende jaar naar Schotland werd gestuurd om daar in de praktijk een jaar als bakkersknecht te werken. Nadien heb ik een reis door Amerika gemaakt en in December 1891 werd ik in de fabriek te Zaandam opgenomen. Sederdien heb ik in de onderneming gewerkt en mij aan dit werk volkomen gegeven”.

Is het wonder, dat zijn personeel „Meneer Arnold” steeds met grote eerbied bejegende?

Het Nederlandse bedrijfsleven verliest in de heer Verkade een grote stuwkracht, wiens levenswerk tot voorbeeld moge dienen voor de jonge generatie.

Burgerplicht

Het ministerie van Economische Zaken heeft medegedeeld, dat er in de komende wintermaanden geen maatregelen zullen worden getroffen tot beperking van het elektriciteitsverbruik tijdens de z.g. piekuren.

Dit betekent evenwel niet, dat in het bijzonder tijdens die piek-uren geen zuinigheid behoeft te worden betracht. Integendeel! Ook de komende winter blijft zuinigheid geboden en het is een zaak van reële burgerzin, dat men zich vrijwillig de nodige beperking oplegt. Weliswaar was deze beperking tijdens de z.g. piek-uren ook vrijwillig en werden de sancties slechts bij hoge uitzondering toegepast, doch thans zijn strafmaatregelen achterwege gelaten in de verwachting, dat het verantwoordelijkheidsgevoel van ons volk in voldoende mate tot uiting komt als het er om gaat, de nodige zuinigheid te betrachten in het stroomverbruik.

Moge deze proef met de vrijheid in het stroomverbruik, waarbij echter tevens een ernstig beroep wordt gedaan op het verantwoordelijkheidsgevoel, tot een succes worden.

Verleden tijd

Niemand in Nederland, behalve een aantal van onze eigen medewerkers, kan zelfs ten naaste bij beseffen, welk een enorme aanspanning het kost aan de leiding van dit bedrijf, om onder de huidige omstandigheden de financiering van Nederland uit te doen blijven plaats vinden. Kapitaalmissies, welke vroeger een stimulans waren voor belegging in risicodragend kapitaal, hebben tegenwoordig het omgekeerde effect, omdat door de zware fiscale lasten van beleggingzoekend kapitaal nauwelijks meer sprake is.

Onder de bestaande omstandigheden zou het een onmogelijkheid zijn een Philips-industrie, zoals zij zich in 61 jaar heeft ontwikkeld, opnieuw van de grond af op te bouwen. Dit kan ieder in ons land wel zeer ernstig te denken geven”.

Aldus sprak ir. P. F. S. Otten zeer onlangs op de aandeelhoudersvergadering van Philips. Deze woorden zijn wel zeer kenteckenend voor de tegenwoordige gang van zaken in ons land op economisch gebied.

Zij onderstrepen op een wel zeer duidelijke wijze, dat er op het ogenblik nagenoeg geen plaats meer is voor de ware pioniers, die de nationale economie zo vaak een belangrijke stap voorwaarts brengen. Persoonlijke moed, durf en initiatief krijgen steeds minder kansen om zich tot voordeel van onze volksgemeenschap te ontplooiën, met het gevolg dat o.m. de mogelijk-

heden om nieuwe werkgelegenheid te scheppen in ernstige mate worden beknot.

De overheid laat niet af te betogen, hoe noodzakelijk het is, dat wij industrialiseren en onze export uitbreiden: doch anderzijds miskent zij de voorwaarden die nodig zijn om hierbove te geraken.

Dit is vooral een trieste ontwikkeling, omdat men in deze tijd blijkbaar niet wil aanzien, dat de oer-Nederlandse pioniersgeest ook heden ten dage onmisbaar is om ons economische — en daardoor ook ons sociale — leven op een hoger peil te brengen.

Het is blijkbaar mode in ons land geworden, zich blind te staren op de factor kapitaal, waarbij men volkomen uit het oog verliest, dat het element arbeid daarmede onverbrekelijk is verbonden.

Wil ons land mede op internationaal niveau in de handel een hartig woordje meespreken, dan zullen de teugels snel moeten worden gevierd.

Mogen de woorden van ir. Otten worden verstaan en begrepen, opdat het vuur door vorige generaties ontstoken, waarvan wij nog steeds de warmte mogen ontvangen, niet worde ge-doofd.

Eerlijke taal

Het valt niet te ontkennen, dat de sociale problemen de laatste tijd in toenemende mate op de voorgrond treden. Het is waarschijnlijk niet overdreven, in dit verband te constateren, dat wij ons bevinden in een tijdvak van een wel zeer snel voortschrijdende sociale evolutie, die niet alleen de werkgevers, doch eveneens de werknemers voor talloze, vaak zeer moeilijk op te lossen problemen plaatst. Helaas worden deze moeilijkheden van werknemerszijde vaak te veel onderschat en heeft men te weinig oog voor de omstandigheden, dat vele geëiste en toegekende rechten slechts kunnen worden genoten en uitvoerbaar zijn, als daarnaast de nodige capaciteiten kunnen worden opgebracht.

Zo staat o.m. de laatste tijd ook het vraagstuk der medezeggenschap van de arbeiders in het brandpunt van de belangstelling. Doch medezeggenschap is niet slechts een propagandistische leuze, doch vereist een behoorlijk ontwikkeld gevoel van verantwoordelijkheid en wat eveneens belangrijk is, de nodige kennis van zaken om die medezeggenschap in de praktijk te doen kunnen laten gelden.

Terecht heeft men in ons land in vele kringen een zekere ongerustheid an de dag gelegd ten aanzien van de praktische uitvoerbaarheid van deze eisen.

Dit kwam zeer onlangs o.m. tot uiting op de bondsvergadering van de katholieke metaalbewerkerbond te Utrecht, alwaar dr. A. A. Olie-rook, directeur van het A. C. de Bruyn Instituut het navolgende verklaarde:

„We moeten het erkennen: nog altijd hebben we een tekort aan mannen: arbeiders, die in staat zijn in vertegenwoordigende lichamen de hoge verantwoordelijkheid van de medezeggenschap te dragen. Met man en macht moeten wij werken aan de sociaal-economische vorming onzer eigen mannen”.

Ziedaar een eerlijke taal uit onverdachte bron, die nog eens duidelijk accentueert, dat het vraagstuk der medezeggenschap nog niet zo eenvoudig is als men dit vaak wil doen voorkomen. Het zou zeker wenselijk zijn, dat een soortgelijke bezinning zich met betrekking tot de sociale vraagstukken allerwegen baanbrak, zodat het grote gevaar kon worden voorkomen, dat men verder sprong dan zijn polsstok lang is.

Pos factum

Onlangs hebben wij onze bedenking geuit tegen de uitzending door de Sticusa van de heer W. Pos, directeur van Amsterdams Toneelschool, naar Suriname. Onze bedenking richtte zich tegen het feit, dat de heer Paul Storm, die uitstekend werk in Suriname heeft verricht ten bate van de toneelkunst, werd overgeplaatst naar Curaçao, waar geen dilettantentoneel bestaat (behalve bij Hollanders) en dat dus deze ganse mutatie, nodeloos leek.

Het algemeen bestuur van de Sticusa heeft — tegen het dagelijks bestuur van deze stichting in — zijn fiat niet aan de uitzending van de heer Pos verleend. Niet op onze grond, doch op een geheel andere: men achtte de heer Pos politiek niet gewenst.

De heer Pos heeft eerst gedreigd met de uitlokking van een rechtelijk kort geding. Hij is daarvan terug gekomen. De zaak is „minnelijk”, dat is: financieel geschikt.

Alle (interessante) principieeliteit is daarmede uit de wereld. Het niveau is tamelijk laag komen te liggen.

De Surinaamse Procureur-Generaal had, in eerste instantie, doen weten geen bezwaar te

hebben tegen toelating van de heer Pos in Suriname.

Na het besluit van Sticusa's algemeen bestuur heeft deze hoge autoriteit jfings doen weten dat, mocht de heer Pos thans alsnog op eigen gelegenheid naar Suriname willen komen, hij diens toelating weder zal hebben te bezien.

Ook hier komt principieeliteit in het geding. Een hogere en veel belangrijker. Die van het inzicht van de Procureur-Generaal.

Is dit afhankelijk van de houding en het inzicht der Sticusa?

Zo gezien wordt de zaak Pos bijzonder interessant.

Belastingrespijt?

Dat de middenstand de laatste tijd met ernstige moeilijkheden heeft te kampen is een even bekend feit, als de omstandigheid, dat deze moeilijkheden voor een groot deel worden veroorzaakt door de belastingpolitiek in ons land.

De vaak nog achterstallige belastingen kunnen op het ogenblik zeer moeilijk tijdig worden voldaan, aangezien de positie der liquide middelen bij de meeste middenstanders de laatste tijd helaas uitermate zwak moet worden genoemd. Hierdoor wordt de bestaanszekerheid in ernstige mate bedreigd, hetgeen in bijzondere mate voor de winkelstand geldt.

Naar wij zeer onlangs in de Volkskrant lezen, zou volgens een verklaring van de voorzitter van „Sint Willibrordus”, de Nederlandse Katholieke vakbond voor de Textieldetailhandel, bij het departement van Financiën een voorstel zijn ingediend, om deze belastingen over een periode van tien jaar te mogen aflossen met betaling van een redelijke rente.

Er zijn reeds meer voorstellen van dergelijke aard gelanceerd en het zou zeker te wensen zijn, dat men ten departemente tot soortgelijke maatregelen overging, vooral als duidelijk aantoonbaar wordt, dat voor velen de bestaansbron door de belastingpolitiek dreigt op te drogen.

Dit betekent maatschappelijk en sociaal een ernstige ramp, niet alleen voor de betrokkenen zelf, doch ook voor onze nationale samenleving, die met welke versterking van het economisch mechanisme dan ook, nimmer kan zijn gebaat. Tevens betekent het voor de fiscus een niet te onderschatten verlies op zijn vorderingen. Om al deze redenen ware het gewenst, dat spoedig afdoende maatregelen worden getroffen om de middenstand de helpende hand te bieden bij het afdoen van haar fiscale verplichtingen.

Onze hoofdredacteur, Drs. H. A. Kort-hals, is enige tijd afwezig, in verband met werkzaamheden in het buitenland. Voor hem bestemde correspondentie gelieve men te zenden aan de redactie-secretaris, wiens adres van heden af weer is: Prinsengracht 1077, Amsterdam, Telefoon 35343.

(Vervolg van pag. 1)

Dat die tegenstelling haar zuivere uitdrukking niet vindt in die van „conservatief of progressief” naar de gangbare opvatting, zijn wij met de schrijver die de discussie in de N.R.C. initieerde eens. Wilden wij aan hetgeen hij te dezer zake opmerkte iets toevoegen, het zou dit zijn: liberalisme kan principieel niet conservatief zijn, socialisme principieel niet progressief, eenvoudig reeds omdat liberalisme meer stroming dan stelsel is, het socialisme, hoe zich wijzigend en aanpassend, een stelsel, dat naar een bepaalde maatschappijvorm streeft (klassenloze maatschappij of hoe men 't noemen moge), maar dat dan ook, wanneer en voorzover het die vorm verwezenlijkt zal hebben, noodwendig conservatief zal blijken en zich met alle kracht moet richten op het behoud ervan.

Wij zijn er allerminst op uit, tegenstellingen onnodig aan te blazen. Maar wij zien er even weinig heil in, tegenstellingen te verdoezelen die nu eenmaal in de realiteit wortelen. Als zodanig beschouwen wij die van socialisme en liberalisme. In een „liberaal” socialisme geloven wij niet. En daarom zien wij geen enkel heil in een „gesprek”, dat boven het liberalisme en het socialisme in hun tegengesteldheid zou trachten te grijpen naar een synthese van beide, die ijdel zou blijken.

G. A. DE RIDDER.

NIEUW-GUINEA BLIJVE ONDER NEDERLANDS GEZAG!

Te weinig landgenoten kennen de grote mogelijkheden die dit gebied kan ontsluiten

De heer H. Fockens te Baarn schrijft ons:

Van hoeveel belang het is dat Nieuw-Guinea onder Nederlands gezag blijft, is nog steeds niet tot vele Nederlanders doorgedrongen, ten dele omdat zij totaal onwetend zijn welke mogelijkheden dit land biedt, ten dele omdat zij, die nooit in Indonesië geweest zijn, Nieuw-Guinea beschouwen als een deel daarvan en het daarom niet onlogisch vinden, dat de Republiek Indonesië aanspraak maakt op inlijving van dit gebied. Nederlands Nieuw-Guinea met omringende eilanden, in oppervlakte ruim 13 maal Nederland, maakt geografisch, geologisch en biologisch één geheel uit met het Oostelijke deel, dat onder Australisch gezag staat.

In het Nederlandse gebied leven naar schatting slechts één miljoen inboorlingen; in hoofdzaak verdeeld in vier rassen, n.l. de Papoea's van de Noordkust (kroesharig), de Kaja-Kajas in het Zuiden (sluikharig), de Arfakkers in het Westelijke deel (de Vogelkop) en de Pygmeeën (dwergstammen) in het binnenland. Deze rassen verschillen onderling in taal en voorkomen evenveel als b.v. Italianen en Noren.

De Papoea's van de Noordkust zijn nauw verwant aan die welke in het Oostelijke (Australische) deel van Nieuw Guinea wonen en kunnen wel de meest intelligente inboorlingen worden genoemd.

Landschap en klimaat

Het eiland is zeer bergachtig en dik bebost, slechts het Zuidelijke gedeelte is laag; hier vormen de delta's der grote rivieren onafzienbare grasvlakten; moerassig aan de kust, doch enige tientallen mijlen hogerop goede bodem biedende voor veeveelt.

Het klimaat is tropisch aan de kusten, in de hoogvlakten van het binnenland gelijk aan dat in de Preanger hoogvlakte op Java en „winters" op de eeuwige sneeuwtoppen van het Carstengebergte, dat tot 5000 m. hoogte reikt.

Dat Nieuw Guinea niet eerder tot ontwikkeling kwam dankte het daaraan dat:

1e. het ver buiten de gebruikelijke scheepvaartrouten lag en transportkosten daardoor te hoog waren;

2e. er nog geen behoefte bestond aan het grondgebied; Java, Sumatra en Borneo boden voldoende cultuuruimte;

3e. er geen beschikbare arbeidskrachten aanwezig waren; de Pa-

poea's zijn te gering in aantal en bovendien voelen zij niets voor werken, omdat Gods natuur hun alles biedt wat zij nodig hebben om te leven.

Vroegere belangstelling

Toch is er in de vooroorlogse periode een korte tijd van opleving geweest in Nieuw Guinea, n.l. de jaren 1920 tot 1924.

De Ned.-Indische regering oordeelde het toen nuttig wat meer belangstelling voor dit gebied te tonen; het werd tot een eigen Residentie verheven met als hoofdplaats Manokwari. Het kreeg een Resident, twee Assistent-Residenten en een 14-tal bestuursambtenaren verdeeld over de kustplaatsen. Mede werden een stoomschip der Gouvernements-Ma-

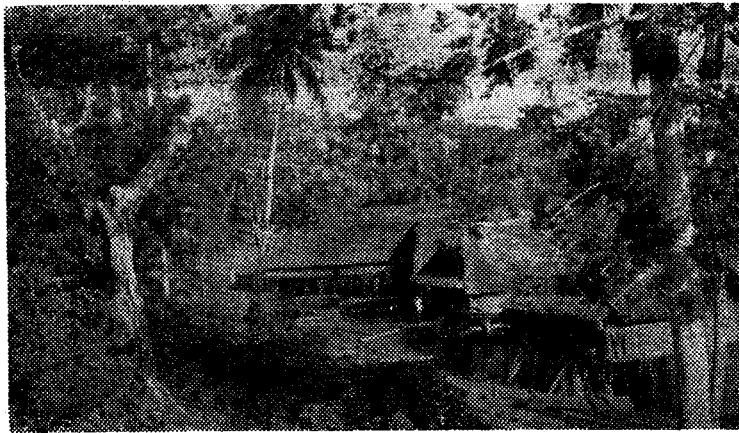
onderneming helangstelling voor Nieuw Guinea. In 1923 bereikte de Ned.-Indische Regering van deze onderneming een concessie-aanvraag voor een kuststrook ter lengte van ± 200 km. langs de Noordkust. De aanvraag vroeg volledige exploitatiebevoegdheid voor cultures alsmede voor bodemmineralen. Ook werd vergunning gevraagd voor het aanleggen van een trambaan langs de kust en... in het concessiegebied eigen politie en rechtspraak. Op grond van dit laatste werd de aanvraag geweigerd.

De oerwouden van Nieuw Guinea bevatten vele soorten goed timmerhout; deze voorraad is schier onuitputbaar. De rijke begroeiing toont wel aan, dat de bodem vruchtbaar moet zijn, dit in tegenstelling met het midden en Noordelijke deel van het vasteland van Australië, hetwelk een troosteloze dorre woestijn is waar slechts eucalyptusbomen kunnen groeien.

In het Westelijke deel (de Vogelkop) werden enkele jaren vóór de oorlog door de Nieuw Guinea Petroleum Mij oliebronnen aangeboord en met succes olieterreinen ontgonnen.

De bevolking is te gering

In het bovenstaande is in het kort geschetst wat Nieuw Guinea is: een land met grote mogelijkheden;

rine en enige Gewestelijke vaartuigen in Nieuw Guinea gestationneerd, ter beschikking van het Bestuur.

Er werden drie expeditie uitgezonden om Nieuw Guinea te verkennen, n.l. een militaire expeditie die van de Noordkust uit (Mamberamovier) moest trachten het Sneeuwgebergte te bereiken; een tweede militaire expeditie die tot taak had de Vogelkop te verkennen en een geologische expeditie, die van Demta uit opererende, het Cycloopgebergte (in het N.O. deel) moest exploreren.

De eerstgenoemde militaire expeditie bereikte na ruim twee jaar zwoegen het Sneeuwgebergte, daarbij het doortrokken gebied vluchtig in kaart brengende; een schat van gegevens omtrent het binnenland en de daar wonende bevolking (Pygmeeën) waren het resultaat.

De geologische expeditie vond rijke minerale ertsen in het Cycloopgebergte, goud-, zilver- en nikkelerts. Dat deze ertsen daar gevonden werden is niet verwonderlijk als men bedenkt, dat in Australisch Nieuw Guinea reeds vóór de laatste wereldoorlog in het binnenland goudwinning plaatsvond; het transport van machinerieën en personeel geschiedde geheel met vliegtuigen.

Aan de geologische expeditie werd een abrupt einde gemaakt toen Gouverneur Generaal Fock het nodig oordeelde sterk te gaan bezuinigen. De expeditie werd telegrafisch teruggeroepen, Nieuw Guinea als Residentie opgeheven en het werd weer onderdeel van de Residentie der Molukken. In deze tijd toonde ook een Duitse

geschikt voor alle tropische cultuurgewassen, alsook bepaalde Europese gewassen en geschikt voor veeveelt op grote schaal. Maar... er is een vacuum wat betreft bevolking en dit houdt een groot gevaar in.

Zolang het land niet voldoende bevolkt is, zullen Aziatische landen met dichte bevolking (China en Japan), met begerige blikken blijven staren naar Nieuw Guinea; hetzelfde gevaar bestaat ook voor het Australische gedeelte en Australië zelf. Australië heeft dit ingezien en is koortsachtig bezig het bevolkingsaantal in snel tempo op te voeren door immigratie. De Republiek Indonesië, met Soekarno aan het hoofd, meent nog steeds aanspraak te moeten maken op Nederlands Nieuw Guinea, doch kan als enig motief daarvoor aanvoeren, dat het tot de soevereiniteitsoverdracht deel uitmaakte van Ned.-Indië. Deze eis is voor president Soekarno dan ook slechts een ere-zaak; geenszins een levensbelang van de Republiek.

De Republiek mist alle middelen om Nieuw Guinea binnen afzienbare tijd tot ontwikkeling te brengen; zal alle zeilen moeten bijzetten om in het eigen grondgebied weer die vrede, welvaart en goed bestuur te brengen, welke het land vóór de oorlog bezat.

De betekenis ener maritieme macht op Nieuw-Guinea

De houding van de Republiek na de soevereiniteits-overdracht heeft wel aangetoond, dat er niets is

te winnen met verdere toegeeflijkheid onzerzijds; integendeel bij de Indonesiër geldt toegeeflijkheid als zwakte. Zij die menen, dat door toe te geven aan de verlangens van de Republiek, de verhouding zal verbeteren en de Nederlanders in Indonesië weer veiliger en makkelijker zullen kunnen werken, komen bedrogen uit.

De veiligheid van de Nederlanders zal meer gewaarborgd zijn als respect kan worden afgedwongen door, grenzend aan het grondgebied van de Republiek, een Nederlands grondgebied te laten bestaan waar zich een militair machtsapparaat bevindt en wel in de eerste plaats een maritieme macht.

Deze macht zal respect afdwingen en tevens aan Indonesië een gevoel van beveiliging geven, aangezien zij daarvan geen agressie behoeft te vrezen, maar waarin zij wel een bondgenoot heeft bij eventuele bedreiging van derden. De Republiek zelf zal de eerste 25 jaar nog niet in staat zijn een oorlogsvloot van enige betekenis te hebben; ervaren marine-personeel kweekt men niet in een paar jaar.

Van onze koopvaardijvloot bevindt zich altijd ongeveer een derde deel in de Pacific, de Indische Oceaan en de Indische wateren, dus op het Oostelijke halfrond.

Bij een eventuele oorlog in de Pacific zullen deze schepen beschermd moeten worden door onze eigen Marine; wij zullen ook daartoe op het Oostelijke halfrond permanent een marine-macht moeten stationneren met een eigen vlootbasis. Het enige terroir wat wij daar nog hebben is Nieuw Guinea en het is voor ons dus een levensbelang het te behouden.

Mede is zulks van groot belang voor Australië; dit land zal niet kunnen gedogen, dat de Westelijke helft van Nieuw Guinea onverdedigd blijft liggen, zodat een agressor zich daarvan makkelijk meester zou kunnen maken om van daaruit zijn aanval op Australië voort te zetten.

Waar zovele Nederlanders zich in Australië gaan vestigen, is het voor Nederland ook een heilige plicht mede te werken aan de verdediging van dat land en dit kunnen wij doen door Nieuw Guinea niet onverdedigd te laten.

Immigratie

Nieuw Guinea moet onder Nederlands gezag blijven totdat zijn bevolking over eigen lot kan beschikken. Dit is juist, doch de bevolkingsaanwas van de huidige bewoners is zo gering, dat het aantal inwoners over 50 jaar nog niet eens verdubbeld zal zijn, dus nog geen twee miljoen; deze aanwas zal geholpen moeten worden door immigratie.

Als immigranten komen in de eerste plaats in aanmerking de Ambonnesen en Indo-Europeanen, die niet in de Republiek wilden blijven en naar Nederland werden gebracht. Deze mensen voelen zich in Nederland niet thuis en zullen zich hier nooit thuis gevoelen.

Het is voor Nederland een ereplicht, deze mensen een nieuw vaderland te geven waar zij zich wel gelukkig kunnen voelen.

In de tweede plaats zal Nieuw Guinea in de toekomst plaats kunnen bieden aan vele Nederlanders, die nu naar vreemde landen moeten emigreren en een vreemde nationaliteit moeten aannemen.

Nieuw Guinea biedt daartoe alle mogelijkheden, mits eerst vast staat, dat het onder Nederlandse soevereiniteit blijft en dat daarin gestoken kapitaal dus veilig is.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Waarn. Red. secr. G. Stempher.
Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegelden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie" te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wenden men zich tot de administratie.

Uitslag politiek Opinie-onderzoek van de V.V.D. bij de verkiezingscampagne 1952

Ruim 17000 antwoorden, waaronder inzendingen ver buiten onze landsgrenzen afkomstig

Prijswinnaars thans bekend gemaakt

Het Algemeen Secretariaat is eindelijk gereed gekomen met het vaststellen van de uitslag van de Politiek-Opinieonderzoek-Prijsvraag.

Het aantal inzendingen heeft bedragen 17.030. Van deze waren 34 niet juist ingevuld (meer of minder dan 5 punten aangegeven, of naam en adres niet vermeld).

In totaal zijn er dus 16.996 op juiste wijze ingevulde antwoorden binnengekomen, welke elk 5 punten aanwijzen.

Deze inzendingen waren niet slechts afkomstig uit alle delen van ons land; uit allerlei windstreken zijn de oplossingen binnengekomen, o.a. uit België, Frankrijk, Engeland, Duitsland, Zweden, Zwitserland, Indonesië, Nieuw-Guinea, Nederl. Antillen, ja zelfs uit de Verenigde Staten van Noord-Amerika, Canada, Korea, Zuid-Afrika en Turkije.

De vijftien uit het Verkiezingsprogram van de V.V.D. genoemde punten hebben het daarachter vermelde aantal stemmen verkregen:

1. Aaneensluiting van alle democratische Staten voor het bewaren van de vrede en ter verdediging van de Christelijke beschaving tegen het communisme ..	11.385
2. Aanmerkelijke verlichting van de belastingdruk die de spaarzin en de groei van het bedrijfsleven belemmert	11.213
3. Behandeling van de Nederlandse oorlogsslachtoffers in Zuid-Oost Azië op gelijke voet met die in Nederland	1.727
4. Beperking van de overheidsbemoeiing met het bedrijfsleven en bevordering der samenwerking van werkgevers en werknemers, niet van bovenaf maar van onderop	8.184
5. Bescherming van de burger tegen ambtelijke willekeur	2.014
6. Bundeling van krachten om zwaarder tegenwicht te bieden tegen het door de P.v.d.A. voorgestane en door de K.V.P. niet voldoende tegengegane staats-socialisme om zo naast deze machten een derde macht te vormen	8.296
7. Gelijkstelling van man en vrouw voor de wet	1.690
8. Gezond geld is eerste eis voor sociale zekerheid voor allen	5.253
9. Maatregelen tegen de duurte ter verlaging van de kosten van levensonderhoud	5.589
10. Nieuw Guinea moet onder Nederlands gezag blijven, totdat zijn bevolking over eigen lot kan beschikken	5.332
11. Pal staan voor de persoonlijke vrijheid en verzet tegen het streven om de Staat almachtig te maken	5.642
12. Verlossing van de middengroep uit de benarde positie waarin zij door de na-oorlogse Kabinetten is gebracht	4.161

13. Versnelde woningbouw tot spoediger opheffing van de woningnood en van het gedwongen samenwonen ..	9.834
14. Versterking van de positie van de openbare school en gelegenheid tot volle ontplooiing voor iedere geleerde bekwaamheid	878
15. Verzet tegen nivellering der beloningen, maar loon naar prestatie	3.782

De vijf punten, die de meeste stemmen hebben behaald en welke derhalve beslissend zijn voor de uitslag, zijn de punten 1, 2, 4, 6 en 13.

Volgens deskundigen zijn er bij het uitzoeken van 5 van de 15 punten 3003 verschillende combinaties mogelijk.

Uit de aard der zaak hebben de combinaties, waarin een of meer van de bovengenoemde 5 punten — die de meeste stemmen behaalden — voorkwamen het grootste aantal van de inzendingen uitgemaakt.

De combinatie van de punten 1, 2, 4, 6 en 13 werd door 272 inzenders aangewezen.

De tien uitgeloopte prijzen moesten derhalve onder deze 272 inzenders worden verloot.

Deze loting heeft plaats gehad op het Algemeen Secretariaat in tegenwoordigheid van de heren mr H. van Riel (ondervoorzitter der partij), G. Ritmeester (Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal) en D. W. Dettmeijer (lid van het Hoofdbestuur). De uitslag luidt als volgt:

Hoofdprijs: f 1.000 in contanten: J. H. Veltmeijer, Schoolstraat 1, Leerdam.

2e prijs: Bromfiets of elektrische naaimachine: D. Reitsma, 2e Dorpsstraat 58, Zeist.

3e prijs: Prachtig fotoestel of elektrische wasmachine: mevr. A. M. van Hattum, Koningin Wilhelminaweg 81, Zaltbommel.

4e prijs: Nieuw model radiotoestel: E. Dupuis, Ceintuurbaan 45, Deventer.

5e prijs: Moderne portable schrijfmachine of nieuwe stofzuiger-vloerwrijver-combinatie: J. W. van Oeveren, „Spaansche Zee“, Capelle bij Zierikzee.

6e prijs: Prachtige keukenuitzet of tafelcassette: J. van Bouwdijk, Hofdijk 34, Oegstgeest.

7e prijs: Dames- of herensportrijwiel: B. Evert Lugard, Prins Mauritslaan 88, Den Haag.

8e prijs: Gramfoonplaten-speler voor aansluiting op radio: C. de Vries, Binnenkalkhaven 21, Dordrecht.

9e prijs: Dames- of herenarmbandhorloge: J. Boon, Damsterdiep 2c, Groningen.

10e prijs: Vulpenset of Encyclopaedie „De Kleine Winkler Prins“: F. C. de Graaff, Beetslaan 198, Rijswijk (Z.H.)

RANDOM EEN OVERHEIDS-PUBLICATIE

(Ingezonden)

In de oorlog was 't een bekend verschijnsel, dat als iemand in Groningen in een punaise trapte, men in Maastricht vertelde, dat hij van de Martintoren in een bajonet gesprongen was.

Zo ongeveer is het ook met Uw artikel in het nummer van 9 Augustus „Rondom een Overheidspublicatie, die op last van „hogerhand“ niet mocht worden verzonden“, waarin U in felle bewoordingen verhaalt van een „merkwaardig vergrijp tegen onze democratische rechter“.

De punaise van het verhaal is een telefonisch verzoek op 16 April van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs aan de Staatsuitgeverij om toezending bij verschijning van de „Stukken en Handelingen“ betreffende het wetsontwerp tot vrijstelling van de omzetbelasting voor het opnemen van advertenties. Tot de z.g. „Stukken“ behoort niet het Staatsblad. De punaise, waarin de besteller trapte, was zijn niet uitgesproken gedachte, dat het Staatsblad hiertoe wel behoorde. Dat was het misverstand. Men gelieve te bedenken, dat niet de Vereniging „De Periodieke Pers in Nederland“ een bestelling plaatste, doch het Koninklijk Instituut van Ingenieurs. De secretaris van het Koninklijk Instituut heeft blijkbaar enige bemoeie-

nis met de Vereniging P.P.N., van welke relatie de Staatsuitgeverij uiteraard niet op de hoogte was. Het Staatsblad no. 232, dat werd uitgegeven 16 Mei 1952 en waarin werd bepaald, dat de wet in werking trad op 1 Juni 1952, werd onmiddellijk aan alle abonnees op het Staatsblad toegezonden, terwijl in de Staatscourant van 16 Mei (waarop ook het Koninklijk Instituut van Ingenieurs is geabonneerd) werd medegedeeld, dat het betreffende Staatsblad was verschenen. Vanaf 18 Mei was Staatsblad 232 voor iedereen verkrijgbaar in de boekhandel van de Staatsuitgeverij.

Door het Ministerie van Financiën werd op 16 Mei een desbetreffend persbericht aangeboden, dat per telex door het A.N.P. aan alle bladen werd verstrekt en o.m. in de N.R.C. van 19 Mei werd opgenomen. Ook het „Drukkersweekblad“ maakt op 7 Juni 1952 melding van het verschijnen van Staatsblad 232, met de datum van inwerkingtreden 1 Juni. Aan voldoende voorlichting van alle betrokkenen heeft het dus niet ontbroken. Desondanks kwam het bestuur van de Vereniging P.P.N. door een toeval in de tweede helft van Juli er pas achter.

Niet deze Vereniging, maar het Koninklijk Instituut van Ingenieurs stuurt nu iemand om het bewuste Staatsblad te halen, waarna deze —

blijkens het communiqué van de Vereniging P.P.N. — met een fantastisch verhaal komt aandragen. Noch het Koninklijk Instituut, noch de Vereniging P.P.N., getroost zich de moeite dit verhaal bij de directie of de afdelingschef van de Staatsuitgeverij te verifiëren, doch het bestuur van de P.P.N. tracht zich hiermede bij haar leden wegens haar eigen tekort aan voorlichting, waarvoor de documentatie voor het grijpen lag, te verontschuldigen. Hoe onzorgvuldig het communiqué werd opgesteld blijkt o.m. uit de verwisseling van het Staatsblad met de Staatscourant. Van het wonderlijke verhaal van een bevel van „hoger hand“ is niets waar en kan trouwens ook niets waar zijn, hetgeen volkomen duidelijk blijkt uit de hierboven gegeven opsomming van de feiten.

Uw redacteur maakt het verhaal nog mooier. Zonder enige poging om na te gaan of het verhaal op waarheid berust, gaat hij met de bajonet er op los en spreekt van een „handelwijze, die in flagrante strijd is met de Nederlandse democratische Staatsgebruiken, en tevens dermate laakbaar, dat een woord van fel protest op zijn plaats is“.

De vraag of het van „hoger hand“ opzet is geweest, de uitgevers van het per 1 Juni in werking treden van de vrijstelling van de omzetbelasting moedwillig onkundig te laten om de fiscus hiervan te laten profiteren, lijkt wat naïef. Zelfs als men niet weet,

dat uitgevers-met-enig-interesse in het Staatsblad, Staatscourant, dagbladen, en vakpers hebben kunnen kennis nemen van de datum van inwerkingtreden der wet. Zelfs als men niet weet, dat niet een vereniging van tijdschriftenuitgevers, doch het Koninklijk Instituut van Ingenieurs de bewuste aanvraag voor toezending van de „stukken“ tot de Staatsuitgeverij richtte.

Uw redacteur zal ongetwijfeld nu geen reden meer hebben zich in ernstige bezorgdheid af te vragen of wij niet „op een zeer gevaarlijk hellend vlak in onze democratische samenleving zijn aanbeland“. Maar wel of hij zelf zich daarop niet bevindt. Niet alleen de Overheid, doch ook de journalist dient zich te houden aan de regelen van onze democratische samenleving. En tot die regelen behoort toch niet een onverantwoordelijke critiek.

TH. H. OLTHETEN,
Adjunct-directeur van het
Staatsdrukkerij- en Uitgeverij-
bedrijf.

(De kern van ons betoog, waarop de geachte inzender reageert, werd gevormd door de vraag waarom een publicatie van de overheid door „hogerhand“ in haar circulatie werd geremd.

Wel zeer tot ons genoegen heeft de geachte schrijver ons thans aangetoond, dat het stellen van een dergelijke vraag overbodig was, aangezien

(Vervolg op pag. 6)

Enige kanttekeningen bij de Europese gedachte

Wij zullen naar de geest weer militant moeten worden en het gevoel van eigenwaarde dienen te ontplooien

(Ingezonden)

Onlangs is in de Nederlandse pers een bericht verschenen naar aanleiding van de volgende mededeling in het Londense blad „The Observer“:

„De bezwaren, die in Holland bestaan tegen elke nauwere binding, werden eveneens door de heer Eden genoemd. Hoewel de Nederlandse regering het verdrag inzake de Europese defensiegemeenschap heeft getekend, heeft de heer Stikker zowel jegens Frankrijk als Engeland zijn bezorgdheid tot uitdrukking gebracht, die hij zou voelen bij elk nauwer aanhalen van de betrekkingen. Het Protestantse Holland heeft er geen verlangen naar een kleine provincie te worden in een federatie, die beheerst wordt door de katholieke mogendheden“.

Aangaande dit bericht heeft het Tweede Kamerlid Goedhart (P.v.d.A.) de minister van Buitenlandse Zaken vragen gesteld, te weten of deze verklaring in overeenstemming kan worden gebracht met het federalistische Europese standpunt, dat hij bij vele gelegenheden onder instemming van de grote meerderheid van het parlement in de volksvertegenwoordiging heeft verdedigd.

Wat van bedoelde mededeling in de „Observer“ ook moge zijn — minister Stikker heeft de juistheid er van ontkend — lijkt het mij inderdaad onjuist toe, de betrekkingen in federalistisch Europees verband al te nauw aan te halen. Ik moge echter voorop stellen, dat het genoemde argument, te weten, dat het Protestantse Nederland zou verdwijnen in een Katholiek Europa in geen geval opgaat. Dit te gebruiken, zou de ook op politiek gebied bestaande godsdienstige tegenstellingen in ons land noodeloos versterken en slechts koren op de molen zijn van de heer Romme, die in zijn toespraken vóór de zojuist gehouden verkiezingen overigens zonder succes voor zijn partij, meende te moeten beweren, dat in ons land aan anti-Katholieke actie gaande was.

Na de oorlog is alom een drang naar eenheid op de voorgrond getreden. Hier kwam bij de grote invloed van de Verenigde Staten van Noord-Amerika, alwaar men niet kon begrijpen, dat Europa, dat sterk gemaakt moest worden tegen de mogelijke vijand uit het Oosten, in zo veel kleine landen was verdeeld. Betekent dit nu inderdaad, dat wij moeten streven naar de stichting van één grote staat Europa, waarvan Nederland in de practijk niet meer zal zijn dan een kleine provincie?

Bij deze voor ons zo uitermate belangrijke beslissing moeten wij verder kijken dan 't dreigende gevaar van thans: Rusland. Over 20 jaar, misschien zelfs minder, kunnen de internationale verhoudingen geheel anders liggen dan thans het geval is. In de tegenwoordige tijd gaat alles snel en in enkele jaren kunnen ook op politiek gebied grote veranderingen plaats vinden. Voor de directe dreiging van nu zijn echter ongetwijfeld vergaande militaire afspraken nodig en nuttig; ik zal de laatste zijn te beweren, dat de tegenwoordige bewapening en onderlinge samenwerking te ver gaat, integendeel. Wij moeten nu eenmaal een hoge verzekeringspremie betalen om ons de aanvallers van het lijf te houden.

Een staat Europa als uiteindelijk doel is daarvoor echter niet noodza-

(Vervolg van pag. 5)

van enige beperking in deze circulatie generlei sprake is geweest.

Indien de geachte inzender in zijn betoog het woord „onverantwoordelijk“ gebruikt, dan is dit in het gegeven geval alleen en uitsluitend van toepassing op de handelwijze van de Vereniging P.P.N., die op een wel zeer lichtvaardige manier aan haar leden een communiqué deed toekomen, waarvan de inhoud, naar thans blijkt, geheel in strijd is met de feiten.

Men kan het overigens de journalist toch waarlijk niet euvelduiden, dat hij een dergelijke op ruime schaal verspreide officiële verenigingsmededeling als uitgangspunt van zijn beschouwing gebruikt. Door aan de zaak ruimere bekendheid te geven heeft hij er toe mede gewerkt, dat er het volle licht op is komen te schijnen en dat de zaak thans tot haar juist proporties is teruggebracht.

Wij kunnen het met de inzender geheel eens zijn, dat de berichtgeving van de zijde der Vereniging P.P.N. in dit geval in strijd is met een goede voorlichting. — Red.).

kelijk; het is zelfs de vraag of het voor het directe doel, het verhinderen dat West-Europa wordt aangevallen dan wel door een vijand wordt bezet, nuttig is. Men kan nu eenmaal geen staat kunstmatig in elkaar zetten. Sommigen kunnen het betreuren, maar een „Europeaan“ bestaat nu eenmaal niet.

Nederland een provincie?

Uit de wijze waarop de heer Goedhart zijn vragen formuleert valt af te leiden, dat hij er geen bezwaar tegen heeft, dat Nederland een provincie wordt in een eenheidsstaat Europa. Laten wij echter tevoren goed bedenken, wat wij door hieraan mede te werken prijs geven en of door dit prijs geven iets beters wordt verkregen. Naar mijn mening is een volk een historisch gegroeid geheel van mensen, dat door afstamming en bepaalde gebeurtenissen in het naar menselijke begrippen verre verleden zich in de loop der eeuwen tot een zelfstandige natie heeft gevormd.

Het lijkt mij volkomen nutteloos en onjuist om ter wille van de huidige internationale toestand deze historisch gegroeide volkeren tot een eenheidsstaat te smeden. Hierbij moet men bedenken, dat het begrip eenheid een modewoord is geworden, voor een groot deel nog afkomstig uit de Duitse bezettingstijd. Wanneer men naar het beste middel zoekt om het hoofd te kunnen bieden aan de communistische dreiging van thans, geschiedt dat mede tot behoud van Nederland.

Dan moet men echter geen middel kiezen dat, wanneer het wordt toegepast, uiteindelijk toch tot gevolg heeft, dat Nederland verdwijnt als onafhankelijke natie. Zo zullen wij als tegenstanders van de geleide economie ons niet alleen moeten verzetten tegen socialisatie, maar ook tegen de vaak moeilijk te ontdekken, langzaam groeiende stille socialisatie.

Hierboven zeide ik reeds, dat het nog de vraag was, of een ver doorgevoerde Europese eenheid wel nuttig zou zijn voor de beste verdediging tegen communistische aanvalsplannen. Ik geloof, dat men voor een goed bouwwerk stevige fundamenten nodig heeft. Men bewijst echter Europa geen dienst door de fundamenten, waarop een hechte organisatie tot afweer van een mogelijke aanval moet rusten, af te breken. Die hechte fundamenten zijn de afzonderlijke staten, grote en kleine.

Een Fransman vecht pas goed, als zijn dierbaar vaderland wordt bedreigd of aangevallen en dit nationale sentiment is zo waardevol, dat de Russen in de laatste oorlog, geheel in strijd met de communistische leer, er bij de Duitse opmars naar het Oosten met succes een beroep op hebben gedaan. Wanneer theoretici en plannemakers thans uitmaken, dat dit nationale sentiment overbodig en onjuist is en er dus niet moet zijn, dan houden zij in de eerste plaats geen rekening met de werkelijkheid en gooien zij in de tweede plaats een kracht, die juist goede diensten kan bewijzen, weg.

Hoe meer eenheid, hoe minder interessant de wereld wordt. Juist het feit, dat er vele volkeren zijn, grote en kleine, met verschillende zeden en gewoonten, is van onschatbare waarde. Wanneer de verschillen wegval-

len, valt er niets meer te vergelijken en te leren.

Bedenkt voorts eens hoe prettig het is om in de vakantie naar het buitenland te gaan en niet alleen met een ander landschap, maar ook met andere mensen met geheel andere opvattingen, taal en cultuur kennis te maken! Er zijn in de wereld grote en kleine gezinnen, doch niemand zal het in zijn hoofd halen om een aantal kleine gezinnen bij elkaar te brengen en als één gezin te laten voortleven! Wanneer men, profiterend van de vele gemakken van de moderne tijd, tezamen met vele andere gezinnen een groot flatgebouw gaat betrekken, dan is het begrijpelijk, dat men zich aansluit bij een gemeenschappelijke vuilnisafvoerdienst, of 'n gemeenschappelijke verwarmingsinstallatie. Men gaat echter niet zover, dat men alle gezinnen tezamen in één grote zaal laat slapen. Zo is het ook met de volkeren van Europa! Hun onafhankelijkheid dient b-houden te

blijven al is het treffen van bepaalde bindende overeenkomsten, in verband met de huidige omstandigheden volstrekt noodzakelijk.

Maak de fundamenten van Europa sterk

„Maak de fundamenten van Europa sterk“, moet de leuze zijn, die het communisme buiten onze grenzen houdt. Doch dit laatste niet alleen. Deze leuze moet er voorts toe dienen om Europa tot grote bloei te brengen.

Het moet tevens een liberale leuze zijn. Immers, het sterk maken van de fundamenten waarop Europa is gebouwd, moet gepaard gaan met het doelbewuste streven er toe strekken dat, evenals in de binnenlandse politiek ieder individu zich met gelijke kansen als ieder ander in een zo groot mogelijke sfeer van vrijheid moet kunnen ontplooien, ook ieder volk van Europa, groot of klein, dezelfde kansen heeft als alle andere Europese volkeren.

Zodoende kunnen al deze volkeren het best profiteren van de maximale prestaties, die ieder volk op eigen gebied levert. Dit brengt met zich mede, dat wij onder meer moeten streven naar vrije in- en uitvoer tussen de Europese staten, vrije inwisselbaarheid van de munteenheden en naar het verwijderen van alle hinderpalen, die het handelsverkeer tussen de landen belemmeren. Er moet een rechtscollege worden ingesteld, dat bindende uitspraken geeft met betrekking tot geschillen welke tussen de Europese landen kunnen ontstaan in verband met alle tussen hen gesloten overeenkomsten.

Deze uitspraken moeten voorts zo nodig geëxecuteerd kunnen worden. Aldus moet een rechtscorde tussen de volkeren tot stand komen, gelijkend op die welke in een democratisch land, tussen de afzonderlijke individuen bestaat. Iedereen weet tevoren wat hem te wachten staat als hij inbreukt of zijn schulden niet betaalt; aldus moet ook ieder volk weten wat het zal overkomen als het zijn overeenkomsten met andere volkeren of de internationale regels niet naleeft.

Alle energie behoort er op gericht te zijn een dergelijke rechtscorde tussen de volkeren tot stand te brengen, niet de volkeren te doen verdwijnen en in één grote staat onder te brengen. Geen Europese regering of een wereldregering, doch Europese rechtscorde en wereldrechtscorde moet worden nagestreefd.

Aldus moet de op zich zelf gezonde wedijver tussen de verschillende volkeren in de sportieve sfeer worden gebracht. Ieder land zal niet alleen gerechtigd, doch ook verplicht zijn zich tot het uiterste in te spannen om als een voetbalclub 't kampioenschap te behalen.

Voor Nederland geldt in het bijzonder, dat onze buitenlandse politiek er niet meer op gericht mag zijn een onopvallend plaatsje in de onderste helft van de ranglijst op te zoeken, zoals wij al zo veel jaren gewoon zijn geweest, dat wij niet anders meer weten.

In mijn ogen is de overdracht van de soevereiniteit aan Indonesië op zich zelf niet zo erg geweest; veel erger was de stuntelige wijze waarop dit is geschied en de indruk van intense zwakte, die wij daardoor in de wereld hebben gemaakt. Dezelfde politiek viert thans in Nederland nog steeds hoogtij en dezelfde indruk wordt nog dag-in dag-uit in het buitenland gewekt. Bij de grote massa van ons volk ontbreekt ieder gevoel van eigenwaarde en bestaat er maar weinig vertrouwen in de prestaties van ons land.

Een sterke geest nodig

Nederland is niets en kan niets. De kille en harteloze emigratiepolitiek van onze regering werkt in

(Vervolg op pag. 7)

Aardig

De heer Tilanus betoont zich nooit een bijster groot vriend van de V.V.D., noch van derzelve voorzitter mr Oud. De heer Tilanus brengt zelfs bij voortduring allerlei critiek op de V.V.D. naar voren, mede op derzelve voorzitter mr Oud. Die critiek wordt vaak ingekleed in de vorm van vaderlijk vermaan, ook wel in die van bestraffend verwijt. Hoe het zij, telkens blijkt daarbij dat de heer Tilanus zich tot oordelen bevoegd en geroepen acht.

Niet steeds is de heer Tilanus daarbij even gelukkig. Onlangs sprak hij op een zomerconferentie te Lunteren zijn geestverwanten toe. Daar heeft hij medegedeeld, dat de heer Drees „persoonlijk beledigd“ was geweest over het bekende communiqué van het hoofdbestuur der V.V.D. De heer Tilanus had dat blijkbaar niet heel goed begrepen — ook hij kan dus dwalen — want dr Drees zelf heeft verklaard, dat hij helemaal niet „persoonlijk beledigd“ is geweest.

Maar, lezer, meen niet dat wij nu de heer Tilanus onvriendelijk zijn gezind. Daarvoor is hij toch weer veel te aardig. Wij zullen vertellen waarom.

Ook op die zomerconferentie te Lunteren heeft de heer Tilanus gesproken over de uitslag der verkiezingen. Die uitslag der verkiezingen heeft hij daar ontleed. Daarbij kwam hij ook te spreken over de V.V.D. Die „ging een flinke sprong vooruit“, zo zeide de heer Tilanus. En na hierover nog even te hebben uitgeweid, zegt de heer Tilanus dan volgens het verslag in de Christelijk Historische Nederlander letterlijk: „Dit jaar is, spreker zegt het nogmaals, weer eens gebleken, dat ons volk denkt bij het uitbrengen van de stem“.

Is het niet alleraardigst, dat de heer Tilanus — natuurlijk onbewust — zo nauw verband legt tussen de „flinke sprong vooruit“ der V.V.D. en het denken van ons volk bij het uitbrengen van de stem?

In onze ogen kan de heer Tilanus geen kwaad meer doen.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mevrouw Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16. Haarlem.

Overpeinzing van een huisvrouw

Kan het ook in de politiek niet wat eenvoudiger? (Ingezonden)

Ziezo, dat is weer gedaan. Het huis stofschon gemaakt en weer gereed om de volgende logés te ontvangen. En intussen geniet ik van een vrije dag achter in mijn tuin.

De honden aan mijn voeten en duiven en mussen rustig pikkend in het groen om mij heen. En ik vraag mij af, wat heeft een mens nog meer nodig? Wat kon 't leven veel eenvoudiger zijn als wij met minder genoegen namen. En niet wilden reizen en trekken om datgene te vinden waarnaar wij thuis tevergeefs zoeken. Rust en afleiding.

Of is het, dat wij niet meer open staan voor dat wat direct om ons heen is? Haken wij werkelijk naar meer luxe en zijn wij niet ontvankelijk voor de eenvoudige dingen in de natuur? En nu weet ik wel, dat ik bijzonder bevoorrecht ben een huis te bezitten en een tuin. Dat ik me zelf een gelukkig mens vind, hiervan te kunnen genieten, de meest eenvoudige dingen in de natuur op mij te kunnen laten inwerken en daarin mijn rust en evenwicht te hervinden, na dagen van velerlei beslomeringen.

Na enige tijd pak ik een krant en mijn oog valt op een bericht: „Vrouwen zouden regering aan zich kunnen trekken”.

Tja, dat is, wat wij vrouwen zo dikwerf zeggen; als wij allen toch willen meedoen, ons meer voor politiek wilden interesseren! „Er is maar een middelmatig verstand voor nodig”, zegt Vivian Kellems. Zou dit waar zijn? vraag ik me af. Zo vaak als ik min of meer noodgedwongen zakenbesprekingen meemaak tussen mannen, heb ik dikwerf gedacht, zou het niet eenvoudiger kunnen?

Waarom is het overal op de wereld zo enorm ingewikkeld? Kan er niet door alles eens een streep gehaald worden en opnieuw begonnen? Moeten wij werkelijk rekening houden met allerlei afspraken, verdragen, grenzen, verschillende inzichten, mentaliteiten, kleuren, rassen enz. enz.

De hang naar macht, weelde en meer willen hebben dan een ander, kunnen wij mensen ons deze behoeften niet afwennen? Zijn wij vrouwen werkelijk in staat vele dingen praktischer op te lossen, los van de mening van mannen, die door de eeuwen heen dit gehele systeem van ingewikkeldheden als een enorme machinerie hebben opgebouwd?

„Iedere vrouw met een middelmatig verstand kan, met de handen op de rug gebonden, iedere huistuin, en keukenpartijbons voorbijstreven”. Dit klinkt zo gewoon en een gewone huisvrouw heeft weer hoop, dat zij met haar over het algemeen natuurlijke aanleg voor het bestieren van de huishouding, ook een steentje kan bijdragen aan het gebouw dat Maatschappij heet. De macht van de vrouwen.

Hiermede ben ik het roerend eens, wij vrouwen hebben afzonderlijk en allen tezamen macht. In dien wij die maar weten te gebruiken. Als wij er ons maar voor in willen zetten. Als wij ons maar niet altijd laten zeggen, dat het zo moeilijk is en zo ontzettend ingewikkeld. Maar of er niet veel verstand voor nodig is om een „Baas” in de politiek te zijn? Ik weet het niet.

Nog altijd wordt het spelletje door onze „grote” mannen gespeeld. Ik schuif, jij schuift en nog steeds hebben wij geen regering. In het dagelijks leven merk je daar wel niets van, want alles gaat door, althans voor een gewone huisvrouw.

Misschien als ons blad weer verschijnt hebben wij een regering, maar of wij V.V.D.-vrouwen en mannen daarmede ingenomen zullen zijn, dient nog te worden afgewacht. En dan denk je tenslotte: had het niet wat eenvoudiger gekund? Mannen..... ach!!!

EEN HUISVROUW

(Vervolg van pag. 6)

de hand, dat zeer vele Nederlanders in hun vaderland geen toekomst meer zien met als resultaat, dat ons land voor een zich tegen een vijand te weer stellend Europa slechts een vermeld fundamenteel oplevert. Naast sterke wapens is immers een sterke geest nodig.

Eén van de uitingen, waaruit het ontbreken van vrouwen in onszelf blijkt, is het feit, dat vooral na de oorlog helaas zo veel buitenlandse woorden bij ons zijn ingeburgerd. Een gezonde taal behoort steeds nieuwe woorden te vormen. Hiervan is in Nederland echter geen sprake.

Voor elk begrip of voorwerp nemen wij de buitenlandse naam over. Let U eens op onze kranten en radio-uitzendingen; zij zijn doorspekt met vooral Angelsaksische woorden en uitdrukkingen. Toen ik enkele jaren geleden bij een Engels gezin toevallig een programma-uitwisseling tussen Engeland en Nederland over de radio hoorde, vroeg mijn gastheer mij of het vriendelijkheid tegenover de Engelsen was, dat onze omroeper het betreffende orkest de „Skymasters” noemde. Toen er later de „Romancers” en de „Prairie Pioneers” en de „Avroleans” bij kwamen, werd het wel een beetje pijnlijk.

Een andere uiting van ons gebrek aan eigenaardigheid is, dat wij onze eigen producten buitenlandse namen geven. Dit doet de fabrikant, omdat hij weet, dat het publiek dan denkt, dat de kwaliteit goed is. Een onstellig groot aantal gebruiksvoorwerpen met Engelse namen, doch van goede kwaliteit, is heel gewoon in Nederland gemaakt. Er bestaat geen enkele reden, dit te verbergen, integendeel.

Een gezond gevoel van eigenaardigheid zal ten spoedigste bij iedere Nederlander moeten worden gevormd. Immers, wanneer wij werkelijk een prima bijdrage aan de Europese samenwerking willen leveren, kunnen wij niet volstaan met een aantal divisies, bewapend met Amerikaans materiaal, doch zal hierachter moeten staan een sfeer van vastberadenheid en vertrouwen in ons eigen kunnen. Slechts dan kunnen wij onze sector van de Europese verdedigingslinie met succes tegen een eventuele vijand verdedigen.

Wij zullen ons opnieuw bewust moeten worden van het feit, dat het een groot voorrecht is Nederlander te zijn, opnieuw moeten beseffen tot welke grote prestaties wij ook als natie in staat zijn, welke grote bijdrage onze eigen beschaving en taal vormen voor een sterk Europa! Wij zullen moeten trachten met al onze krachten in de competitie der vrije landen het kampioenschap te behalen in plaats van genoegen te nemen met een plaatsje onderaan of in de middenmoot.

Iedere Nederlander zal met een hernieuwd gevoel van eigenaardigheid moeten worden geïnjecteerd! Het is de taak van de V.V.D. hierin voor te gaan, gedachtig aan de Koninklijke woorden: „Laten wij ons zelf zijn en ons zelf blijven”.

Wij zullen ook naar de geest weer militant moeten worden. Gebeurt dit, dan zal ook de grote massa gaan inzien, dat maximale prestaties alleen dan kunnen worden bereikt, wanneer ieder individu zich zelfstandig kan ontplooiën, los van de oude strakke banden, die een in hoofdzaak socialistische overheid heeft gesmeed. Wij moeten er derhalve naar streven, dat ons land op zodanige wijze wordt bestuurd, dat de meest bekwame Nederlanders hun capaciteiten tot volle ontplooiing kunnen brengen.

Dit betekent een liberaal bestuur en geen socialisme, dat slechts de middelmatigheid bevordert. Dit betekent dus voor de praktische politiek van vandaag, dat de invloed van de V.V.D. in grote mate zal moeten groeien en dat wij nimmer genoegen mogen nemen ongeveer 10 % van het Nederlandse volk te vertegenwoordigen. Dit betekent tenslotte, dat wij niet kunnen wachten met het propageren van onze beginselen tot de volgende verkiezingen, maar dat wij als vertegenwoordigers van een militant liberalisme vandaag nog aan de slag moeten gaan.

Kort geleden hebben wij meewarig ons hoofd geschud, toen Soekarno beweerde, dat hij bezeten was van het idee, dat Nieuw-Guinea bij Indonesië moest worden gevoegd. Nu is het vanzelfsprekend verkeerd en gevaarlijk van een slecht idee bezeten te zijn; maar bezeten te zijn van een goed denkbeeld, dat is prachtig, al

moeten wij helaas ver in het verleden terug gaan om onder onze landgenoten iets daarvan voor de eigen zaak terug te vinden.

Laten wij echter tonen, iets van Soekarno te willen leren, en wel bezeten te zijn van het onverflauwde streven Nederland in liberale zin te doen besturen, Nederland een bewind te geven, waarin iedereen vrij van overheidsbemoeizucht gelijke kansen heeft en waar de schaarse uitblinkers gelegenheid vinden hun gaven ten behoeve van het hele volk te ontplooiën.

Wanneer het ons lukt steeds meer Nederlanders te overtuigen, dat dit doel moet worden bereikt, zal opnieuw een sterk Nederland ontstaan, een waardig en betrouwbaar lid van de Europese Volkerengemeenschap.

S. WILLINGE GRATAMA

Naschrift:

Wij hebben aan dit betoog van een onzer leden gaarne een plaats ingeruimd, in het bijzonder omdat er een uitstekend enthousiasme uit spreekt, dat ons weldadig heeft getroffen. Het liefst zouden wij dan ook het betoog zonder meer hebben opgenomen, maar er zijn toch enige punten waarover wij iets willen zeggen.

Laten wij beginnen met wat ons nog het sterkst in gedachten is: het laatste gedeelte van het stuk. De heer Willinge Gratama levert daarin een hartstochtelijk pleidooi om „ook naar de geest weer militant” te zijn. Hij sprak daarbij volkomen naar ons hart.

Van ons zelf dient bij voortdurend een bezielend enthousiasme uit te gaan, dat gebaseerd is op een „geloof in eigen zaak”. Terecht stelt de schrijver dat wij met het propageren van onze beginselen, niet kunnen wachten tot de volgende verkiezingen.

Gelukkig kennen wij er in onze partij velen, die er zo over denken en al vele jaren bij voortdurend hun tijd en goede krachten voor het propageren van onze liberale beginselen en politiek inzetten.

Laten wij in dit verband niet voorbij zien, dat de groei tot 9 zetels in de Tweede Kamer bepaald niet vanzelf gegaan is. In 1946 kwamen wij op 6, in 1948 op 8 en in '52 op 9 zetels, ondanks de geweldige strijd, die tegen ons is gevoerd. Dat is te danken aan de onverdroten strijd van velen. Maar wij zijn het in zoverre met de inzender eens, dat er nog veel te velen zijn, voor wie de politiek alleen interessant is in de verkiezingstijd.

Willen wij de invloed der liberale beweging nog aanzienlijk vergroten, dan moet ons legertje van strijders verscheidene malen worden vergroot. Dan moeten er zeer velen zijn in wie een militante geest is en die bereid zijn een deel van hun leven, anders gewijd aan eigen genoegen, te wijden aan de strijd voor de liberale zaak.

Veel te velen staan thans nog ter zijde, dat is de klacht die ook in ons blad herhaaldelijk naar voren is gebracht in de achter ons liggende jaren. Willen wij de liberale invloed vergroten, dan moet daarin verandering komen. Temeer, daar in de a.s. jaren onze partij zeer zwaar zal worden aangevallen door de partijen, die een geestverwant in het nieuwe kabinet zullen hebben.

De door ons te voeren strijd zal daarom in de komende tijden een uitermate zware zijn. Een vergroting van ons strijdende leger, daarnaast 'n belangrijke versterking onzer organisatie, zijn gebiedende eis om onze taken te kunnen volvoeren.

Wij komen thans tot het tweede punt van de heer Willinge Gratama: het gebrek aan gevoel van eigenaardigheid van ons volk. Wij zouden hierover twee dingen willen zeggen. In de eerste plaats: laten wij het bestaande gevoel van eigenaardigheid niet onderschatten; in de tweede plaats kunnen wij niet volstaan met het voeren van het pleit voor een gezond gevoel van eigenaardigheid zonder aan te geven hoe wij dat gevoel weer zullen ontwikkelen.

Overigens menen wij, dat de inzender deze kwestie terecht aan de orde stelt. Het is een aangelegenheid waaraan zowel de overheid (bij het onderwijs o.m.) als particuliere organisaties aandacht moeten schenken. De bijzondere prestaties van ons volk dienen veel meer als prestaties gewaardeerd en als voorbeeld gesteld te worden.

In dit verband willen wij iets zeggen van de opmerking van de inzender, namelijk „dat onze buitenlandse politiek er niet meer op gericht mag zijn een onopvallend plaatsje in de onderste helft van de ranglijst op te

zoeken, zoals wij dat al zoveel jaren gewoon zijn geweest, dat wij niet anders meer weten”. Wij zijn namelijk van oordeel, dat niet voorbij gezien kan worden het uitermate belangrijke werk, dat minister Stikker heeft verricht voor een betere plaats op de ranglijst.

En wanneer men misschien dan al gaarne zou willen zien, dat wij daarop nog hoger zouden staan, dan moge wel goed worden bedacht, dat in het internationale leven de orde op de ranglijst nu eenmaal in buitengewoon sterke mate wordt bepaald door de „macht” die een natie heeft.

En hier komen wij nu tot het eerste punt van de schrijver, de kwestie der Europese eenheid. Het is een misverstand te menen, dat het streven daarbij gericht zou zijn op een Europa, waarbij het eigene der onderscheidene volken zal zijn verdwenen. Bij de opbouw wordt juist uitgegaan van het bestaan daarvan. Op dit onderdeel van het betoog gaan wij dus verder niet in.

Wel grijpen wij terug op wat wij zo juist schreven over de „macht” der naties. Wie de ontwikkeling op het internationale terrein gadeslaat, ziet daar geweldige structuurveranderingen. Wij wijzen op het ontwaken der Aziatische volken, die bezig zijn „macht” te vormen. Daarnaast is er een verschuiving der machtsverhoudingen; de centra van macht liggen niet meer in West-Europa, maar daarbuiten (Washington en Moskou). Voorts is er in ander opzicht een structuurwijziging aan de gang. Allerlei taken (men denke aan de defensie als voorbeeld), die vroeger nationaal konden worden opgelost, kunnen dat thans niet meer. Allerlei problemen zijn, om zo te zeggen, uit het nationale jasje gegroeid en vragen oplossing op een boven-nationaal niveau.

Wie voor Europese eenheid pleit, trekt de consequentie van deze voor ieder zichtbare structuurwijzigingen. Tevens wij hij er voor zorgen, dat de Europese staten, die bij de huidige machtsverhoudingen, stuk voor stuk, maar weinig invloed op het wereldgebeuren kunnen uitoefenen, in het kader der Europese eenheid, tezamen dus, weer wel een betekende stem zullen hebben.

Daarnaast meent de propagandist voor de Europese eenheid, dat in deze eenheid de mogelijkheid ligt van overbrugging der Frans-Duitse tegenstelling, die zo lang Europa verdeeld gehouden heeft en hare uitputting ten gevolge heeft gehad, ook die van Nederland.

Zou Europa innerlijk zo verdeeld blijven als thans het geval is, dan zal het ten onder gaan, want dan zal bij elke maatregel die wordt voorgesteld, het belang der afzonderlijke naties de doorslag geven en dan komen wij niet tot „vrije in- en uitvoer tussen de Europese staten, vrije inwisselbaarheid van de munteenheden en naar het verwijderen van alle hinderpalen die het handelsverkeer tussen de landen belemmeren”, zoals mr Gratama - terecht - als na te streven doel stelt.

De geschiedenis leert, dat dit afstuit op het nationale egoïsme. Alleen wanneer wij de zaken van Europees standpunt kunnen gaan bezien, zal er in deze geest nuttige arbeid verricht kunnen worden. (Red. V. en D.)

N.V.
Machinefabriek
IJZER-STAAL-EN
METAALGIETERIJ

v.h. BAKKER & Co.
RIDDERKERK

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek

BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

N.V. W. A. HOEK'S

MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK

Hoofdkantoor en Machinefabriek te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en ledereen druk.
Installaties voor de bereiding van zuurstof, stikstof, enz.

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

GORINCHEM

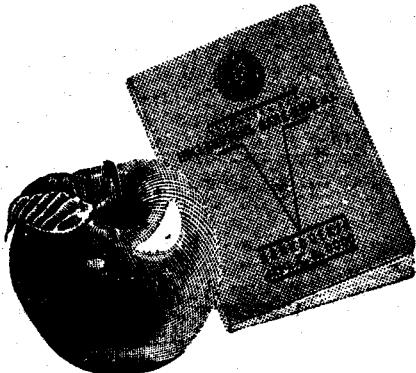
SMIT SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

HBU

HBU

Een appeltje voor de dorst

Het is altijd goed zo'n appeltje voor de dorst te hebben. • Het geeft rust en zekerheid en 2 1/2 % rente! Door ons BANKBOEKJE maken wij het, speciaal voor kleine beurzen, gemakkelijk een voortdurend stijgende reserve te vormen.

Vraagt ons inlichtingen.

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

DE ROTTERDAMSCH DROOGDOK MIJ. N.V.

N.V. BETONDAK

fabriek van bouwmaterialen ARKEL
kantoor te GORINCHEM

Hoogland & Masee, N.V.

DORDRECHT
Tel. 3344-3345
Dir. F. J. Ludérus

Werktuigen, gereedschappen en materialen voor de industrie — Sinds 1876

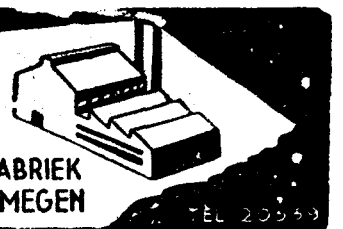

Pijpen en Fittings, Appendages, Bouten en Moeren

SIMPLUS BRANDBLUSAPPARATEN

DAKEN - VLOEREN

N.V. BETON- & PLATENFABRIEK
& GEBR. MYNLIFF NIMEGEN

TEL 20559

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon
manufacturen

Abraham van Stolk & Zoonen N.V.

Houthandel

Schaverij - Zagerij

Vuren - Dennen - Oregon Pine - Pitch-Pine - Helpalen

Rotterdam. Telef. 35400 - Postbus 1100

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Onze lezers aan
het woord

(Zie pag. 5)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

NIEUW KABINET

„Een broedende hen late men met rust”, zo hoorde onlangs ons volk zich door een van zijn kabinetsformateurs vermanen. Het is — vertrouwen wij — niet al te oneerbiedig, wanneer wij, nu er dan eindelijk een kabinet gevormd is, aan deze huiskakel wijsheid een andere toevoegen: beoordeel het kuiken niet al te ras, nadat het uit het ei te voorschijn is gekomen. We willen in elk geval zelf deze wijze raad ter harte nemen, juist nu ook wij geneigd zijn dit nieuwe kabinet-Drees bij voorbaat niet tot de sterkste te rekenen, zowel op grond van zijn moeilijke geboorte als met het oog op zijn samenstelling. Uit een kaal en armetierig kuiken kan zich een welgedane en productieve kip ontwikkelen, het lelijke jonge eendje kan zich ontpoppen als een statige zwaan. En de tijdsomstandigheden zijn nog steeds ernstig genoeg om ons volk, boven alle politieke tegenstellingen uit, een kabinet toe te wensen, dat, ongeacht alles wat er aan zijn ontstaan moge zijn voorafgegaan en welke bezwaren men tegen zijn signatuur of structuur moge hebben, tóch de erkenning van een sterk kabinet te zijn afdwingt ook van wie het „met gemengde gevoelens” ter wereld zag komen.

* * *

Ongemengd zijn de gevoelens, waarmee men dit kabinet bij zijn geboorte begroet, in geen enkele kring. Men zal van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie niet verwachten, dat zij hierop een uitzondering zou maken in deze zin, dat het optreden van de rooms-rode regeringscombinatie in alweer een nieuwe creatie nu juist haar met laaiende geestdrift vervult.

Het is daarom misschien te meer goed onzerzijds met zekere nadruk vast te stellen, dat wij dit kabinet zeker niet met rancuneuze gevoelens tegemoet treden bijvoorbeeld omdat de opeenvolgende formateurs en informateurs onze partij van elk overleg in de sinds 25 Juni verlopen weken hebben uitgesloten.

* * *

Over dat isolement zal zeker het laatste woord nog niet gesproken zijn. Noch over de vraag of onze partij dit isolement heeft gezocht of uitgelokt, dan wel of en waarom zij door andere in het isolement is gedreven.

De V.V.D. — in de politieke arena bepaaldelijk niet verwend — is als 't hond-

je in het bekende kinderversje dankbaar voor elk beentje en elk stukje brood dat men haar daar toewerpt. Zij is daarom reeds uitermate verheugd, dat zeker veelszins misverstaan en misduid „communiqué”, kort na de verkiezingen gepubliceerd, thans reeds voor meer dan één uitleg vatbaar blijkt en niet meer zo'n belangrijke rol in het drama van haar isolement schijnt te vervullen als aanvankelijk nuttig werd geacht. En ze is natuurlijk buiten alle maten verheugd nu ze weet dat althans Dr Drees zich door dat communiqué niet gegriefd of gekwetst heeft gevoeld.

* * *

Belangrijker dan theoretische beschouwingen over het al of niet oirbare van een isolement waarin men een constructieve, nationaal-voelende partij bij overleg over kabinetsformatie houdt, is de vraag, welke situatie de kabinetsformatie, eenmaal feit geworden, in ons politieke leven schept.

Voor ons staat de zaak op dit ogenblik zó: ons volk heeft niet gekregen wat velen met ons boven alle dingen wenselijk en nodig achten, n.l. een nationaal kabinet.

En wanneer wij nu zeggen, dat ons volk dit niet gekregen heeft, dan bedoelen we daarmee niet alleen of zelfs niet in de eerste plaats dat het thans opgetreden kabinet slechts uit en door vier van de vijf partijen, die men constructief en nationaal pleegt te noemen, is gevormd. Immers dan hebben we daarbij ook nog iets anders op het oog, n.l. de geestelijke sfeer waarin het kabinet geboren is en waaruit het, naar wij vrezen heel zijn bestaan door, zal blijken te leven.

Want nationaal noemen wij niet een kabinet, dat uit en door een zeker (en liefst een zo groot mogelijk) aantal partijen wordt gevormd. Nationaal noemen wij een kabinet, wanneer het geboren wordt uit en gedragen door de drang om met terzijdestelling van alle politieke controversen en van alle partij-politieke oogmerken en belangen land en volk door een moeilijke periode heen te loodsen.

* * *

Volledig afgezien van hetgeen wij in de daden van het nieuwe kabinet zullen hebben te prijzen of te laken en waarbij de V.V.D. zich als Harer Majesteits „most loyal opposition” hoopt te gedragen, ontzeggen wij dit kabinet het recht zich na-

tionaal te noemen of zich als nationaal te beschouwen, eenvoudig om hetgeen er aan zijn totstandkoming is voorafgegaan. Het gehannes en gepingel om departementen en afsplitsingen van departementen, om verdeling en bezetting van ministerszetels en staatssecretariaten, waarbij niet lands- doch naakte partijbelangen inzet vormden en doorslag gaven, sluiten iedere gedachte aan het nationale bij dit kabinet te enen male uit.

* * *

Wij prijzen ons inderdaad gelukkig, dat de V.V.D. aan dit abele spel generlei deel heeft gehad. En nu het, ten einde gespeeld, tot dit kabinet van vier partijen heeft geleid, zien wij het als volkomen in de lijn van het constitutioneel-parlementaire stelsel liggende, dat onze partij de taak van oppositie aanvaardt, in dit stelsel even onmisbaar en nuttig als die van de aan het bewind zijnde partijen. En ook om der wille van het eervolle dezer taak is er bij ons geen spoor van rancune, wanneer wij dit kabinet als oppositie tegemoet treden.

* * *

Wij hebben geen behoefte ons te verdiepen in de staatsrechtelijke aard van het nieuwe kabinet. Dat woorden van betekenis wisselen was ons bekend, eer Einstein zijn theorie van de algemene relativiteit ontwikkelde. Toch zullen wij er even aan moeten wennen dat de term „extra-parlementair” óók betekenen kan dat een kabinet extra in de zin van meer dan gewoonlijk aan de partijen die het vormden gebonden is. Wij drukken ons hiermede, dunkt ons, niet te kras uit, zij het dat dit wellicht meer geldt voor de beide grote partijen dan voor de twee andere die hun bijdragen tot dit kabinet mochten leveren.

Anti-revolutionairen en christelijk-historischen, door de K.V.P. in het kabinet gewenst omdat zij de rode overheersing kunnen verzwakken en door de P.v.d.A. in het kabinet geduld omdat ze zulke progressieve mannen voor het kabinet afstonden, verkeren o.i. in een weinig benijdenswaardige positie.

Wij wachten af, waakzaam en bereid het kabinet te steunen, waar, naar ons oordeel, het landsbelang zulks vordert of gedooft, maar strijdvaardig in onze afweer van al hetgeen daartegen zou indruisen.

G. A. DE RIDDER

OVER RIJKSKRUIWAGENS EN RIJKSLADDERS

Een burgemeester ziet schone perspectieven

In „De Gemeentestem” troffen wij een geestige persiflage aan op het centraliserende streven van de Rijksoverheid tegenover de lagere besturen naar aanleiding van de schriftelijke gedachtenwisseling tussen de minister en de Eerste Kamer over het complex van vier ontwerpen betreffende de bescherming van de (burger) bevolking.

Dat deze ontwerpen inmiddels ook reeds mondeling in de Eerste Kamer zijn behandeld, doet aan de actualiteit van het onderwerp en de geestigheid van het artikel niets af. Wij willen daarom niet nalaten, het een en ander uit dit door „een man, die via de kruiwagen op de ladder kwam” ondertekende stuk weer te geven.

Het Voorlopig Verslag van de Commissie van Rapporteurs der Eerste Kamer naar aanleiding van deze ontwerpen doet ons zien, aldus de schrijver, dat bij de leden der Kamer enig verschil van appreciatie bestaat ten aanzien van de klacht der burgemeesters inzake de centralisatie van deze Overheidstaak.

Vele leden konden in het algemeen instemmen met de vorm, waarin de Regering de voorgestelde regeling heeft vervat. „Gegeven het karakter van dit complex van voorzieningen waren zij van mening, dat men hierin geslaagd was, het juiste midden te vinden tussen bemoeiingen van de centrale en die van de locale overheid”.

Sommige leden had het getroffen, dat de wetsontwerpen een hiërarchieke gezagsordening behelzen tussen de minister van Binnenlandse Zaken en de Commissaris der Koningin te ener en de burgemeester ter andere zijde. Deze zelfde leden zeggen: „Ook bij het aanschaffen van materieel wordt thans, naar verluidt, in zodanige mate centralistisch te werk gegaan, dat de gemeenten van Den Haag uit bepaalde aantallen kruiwagens krijgen toegewezen”.

De kruiwagendistributie, aldus de schrijver, die kennelijk met de gemeentelijke werkzaamheden goed bekend is, dateert van April 1952. Deze wagens worden verzonden aan de burgemeester, die ze doorgeeft aan de reddingsploegen, tot wier uitrusting zij behoren.

Indien de burgemeester voorkomen wil, dat op zekere dag de kruiwagens in de gang van het gemeentehuis worden gedeponerd, moet hij haastig een brief schrijven, aan welk adres hij de kruiwagens verzonden wil zien. Dat doet hij dus met bekwame spoed, ten einde een kruiwageninvasie ten gemeentehuisse te voorkomen.

Tot nog toe kwamen ten gemeentehuisse weliswaar vóór het beslissen over de vervulling van vacatures óók wel kruiwagens binnen, doch dat waren andere kruiwagens!

De kruiwagens van de afdeling Openbare Orde en Veiligheid, B.V. Bureau B.B.-V.P.M. hebben een gewicht van circa 32 kg. per stuk. Stapeling is mogelijk. De maten zijn als volgt: lengte plm. 1.35 m., breedte 0.65 m. en hoogte plm. 0.77 m. De schrijver heeft de maten en het gewicht niet gecontroleerd, maar zo staat het allemaal in de brief van het Hoofd van de Sectie III, Beheer en Verstrekking.

Wij vinden het, zo merkt hij verder op, een schappelijke maat en een schappelijk gewicht. Wat genieten de gemeenten toch een service! En dan wordt nog slechts „het juiste midden betracht”!

Stelt U zich eens voor, lezer, dat t.o.v. het gedecentraliseerde bestuur eens niet het juiste midden werd betracht, doch meer dan dat, dus volledige centralisatie met hiërarchieke gezagsordening. Dan kregen we behalve kruiwagens nog veel meer.

Juist kwam trouwens weer een brief binnen, dat wij zomaar konden krijgen korte houten ladders. Geen lange. Dat lijkt mij verstandig. Het is niet goed, de mensen van het gedecentraliseerde bestuur al te hoog te laten klimmen. Ik weet nog niet precies hoe hoog zij zijn en ik weet dus ook niet, hoe hoog ik vliegen kan, ik bedoel: hoe hoog ik klimmen kan.

Ik heb mij gehaast een briefje te

schrijven, waar deze korte houten ladders moeten worden bezorgd, want ik wil in het gemeentehuis geen korte houten ladders in de gang laten staan. Dat is in strijd met de waardigheid van het gedecentraliseerde bestuur.

Zo heb ik ook op het laatste niptje kunnen voorkomen, dat deze lichte kruiwagens binnendrongen in het gemeentehuis. Daar zijn wij namelijk kruiwagens van veel zwaarder kaliber gewend, welke niet kunnen worden „gestapeld”.

Aanvankelijk vond ik deze kruiwagendistributie van Den Haag uit wat vreemd, want ik heb in het verleden altijd kruiwagens naar Den Haag gezonden. Ik zocht dan altijd kruiwagens van zwaar kaliber!

In de Memorie van Antwoord heeft de schrijver nu gelezen, dat het nodig is om te streven naar uniformiteit van uitrusting. Dat zal dus wel betekenen, dat de bevolking groter bescherming geniet als wij allemaal dezelfde soort kruiwagens en ladders gebruiken. Bovendien is het goedkoper, als wij allemaal onze kruiwagens en ladders centraal ingekocht zien door Den Haag.

Zo kosten 1500 kruiwagens voor de gemeentelijke kringen f 15.000 minder dan wanneer elke burgemeester, zoals vroeger, zijn eigen kruiwagens uitzocht.

De besparing op de ladders is in de Mem. v. Antwoord niet te vinden. Dat

zal — zo merkte schr. op — óók wel een stuk voordeliger zijn dan wanneer elke burgemeester zijn ladder kocht en zelf het aantal sporten bepaalde. Bovendien zou dan het gevaar hebben bestaan, dat de ladders van Hoogkarspel en Hoogwoud minder sporten zouden hebben geteld dan van Midwoud en Laagkeppel. En wij weten, dat het in een systeem van het junste midden onduelbaar is, dat niet zou worden gestreefd naar uniformiteit van uitrusting.

Het zou binnen de centraal geleide organisatie van de bescherming bevolking onnodige spanningen, ja zelfs calamiteiten kunnen oproepen, indien de ene ladder hoger was dan de andere en de ene kruiwagen zwaarder dan de andere. De tijd immers, dat de ene kruiwagen, die in Den Haag voor ons werkte, zwaarder was dan de andere, is voorbij. Nu wij enige sporten van de ladder hebben beklommen, willen wij daaraan niet denken.

Bovendien blijkt de schrijver zwaar onder de indruk van de besparing van f 15.000. Het voorbeeld van de kruiwagens en de ladders — helaas wordt van andere zaken niet gesproken — verdient z.i. navolging.

Er zijn duizend dingen te bedenken, die wij graag centraal willen kopen. Nu kopen wij allemaal onze eigen vulpen. Kan niet voor alle burgemeesters centraal een vulpen worden gekocht? Wat zou dat een besparing kunnen geven! Weliswaar niet voor de gemeente, want wij hebben allemaal een eigen vulpen, maar dan toch voor ons.

Misschien, zo merkt de schrijver (die dus zelf ook burgemeester blijkt te zijn) op, konden wij dan van de f 5.— salarisverhoging, die wij, burgemeesters, in verband met de prijsstijging dankbaar hebben genoten, een vulpen kopen, want bij centrale inkoop door Den Haag zijn het spotprijzen en dan doet men met f 5.— heel wat!

Zo gaan onze wensen veel verder dan alleen kruiwagens en ladders, waaraan wij overigens zulke aangename herinneringen hebben. En als men „het juiste midden” van de vele leden der Eerste Kamer maar niet uit het oog verliest, dan willen wij nog veel meer hebben.

Vragen van ons Kamerlid F. den Hartog

Ons Tweede Kamerlid, de heer F. den Hartog heeft de volgende vragen gesteld aan de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening:

1. Is het de Minister bekend, dat het tijdig voorbehoedende enten met kristalvioleto vaccin moet worden beschouwd als een van de, zij het niet geheel afdoende, middelen om uitbreiding van de varkenspest, die op het ogenblik in verschillende streken van ons land in ernstige mate optreedt, tegen te gaan?

2. Indien het antwoord op de eerste vraag bevestigend luidt, is de Minister dan niet van mening, dat het van groot belang is te achten, dat deze voorbehoedende enting op zo groot mogelijke schaal plaats vindt?

3. Indien ook de tweede vraag bevestigend wordt beantwoord, is de Minister dan niet van mening, dat de prijsverhoging van het kristalvioleto vaccin van f 12 tot f 20 per 100 cc zoals is aangekondigd in de Nederlandse Staatscourant van 6 Augustus 1952, no. 151, en als gevolg van welke prijsverhoging de entingskosten zullen stijgen tot f 2.25 à f 2.75 per varken, in het belang van de bestrijding van de varkenspest voorshands beter achterwege had kunnen blijven?

4. Is de Minister bereid de prijsverhoging van het kristalvioleto vaccin zo spoedig mogelijk ongedaan te maken, ten einde te voorkomen, dat de animo onder de varkenshouders om voorbehoedende entingen te laten toepassen, wordt afgeremd?

Ook de heer Ritmeester stelt vragen

Ons Tweede Kamerlid, de heer J. Ritmeester, heeft de volgende schriftelijke vragen gesteld aan de minister voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen:

1. Is het juist, dat het ontwerpbesluit „Vergoeding voor molestschade te land”, dat op 26 Februari 1942 door de Gouverneur Generaal dr H. J. van Mook aan de Volksraad te Batavia is aangeboden, op 27 Februari d.a.v. door die Raad is aangenomen?

2. Is niet in de Memorie van Toelichting op dat besluit aangegeven, dat als belangrijkste der beginselen, volgens welke vergoeding van molestschade te land zal plaats hebben, kon worden genoemd oorlogsschade te land, zowel indien deze veroorzaakt is door de vijand, dan wel indien zij het gevolg is van vernielingen, tot stand gebracht door de eigen Overheid?

3. Zo dit inderdaad juist is, bestaat er dan geen misverstand, als de Staatssecretaris voor Uniezaken in de vergadering van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 16 Juli 1951 op de opmerking, „dat door zeer velen wordt beweerd, dat door de toenmalige Indische Regering bij het uitbreken van de oorlog met Japan volledige vergoeding van oorlogsschade is toegezegd”, ten antwoord geeft: „Dat is nooit gebeurd!” („Handelingen” 1950—1951, blz. 2424)?

4. Indien vraag 3 bevestigend wordt beantwoord, acht de Minister dan de tijd niet meer dan gekomen om uit te maken welke vergoedingen, mede overeenkomstig het gestelde in de Memorie van Toelichting op het ontwerp-besluit, zullen worden verleend, richtlijnen te verstrekken voor het doen der nodige aanvragen en alles te verrichten om onze getroffen door de oorlog met Japan zo spoedig mogelijk te doen uitkeren datgene, waarop zij door het aanvaarden van bovengenoemd ontwerp-besluit door de Volksraad rechten kunnen laten gelden?

DEZE BURGER

heeft vorige Zaterdag in de Nieuwe Rotterdamse Courant een lang stuk gelezen van de hand van prof. dr Fred. L. Polak. Er stond boven: „Lekegedachten over de Kabinetformatie” en ergens in dit stuk stond een zinnetje, dat zelfs deze kalme, hoogst-bezadigde, altijd-alles-mild-beoordelende burger even rood deed aanlopen op de vriendelijke koontjes: „naar mijn bescheiden mening als volstreekte leek op deze gebieden...”

Maar professor — dacht deze burger — wanneér U nu zo'n bescheiden mening hebt en als U zich zelf nu zulk een volstreekte leek op deze gebieden acht... waaraan ontleent U dan de vrijheid drie kolommen van een grote courant te vullen met die (bescheiden) mening?

Deze burger is volgens zijn eigen (door-en-door bescheiden) mening een volstreekte leek op het terrein van het onderzoek naar de roerselen van het menselijke hart, maar zodra hij iemand zichzelf bescheiden en ondeskundig hoort noemen, krijgt hij altijd de stoute gedachte dat deze ónbescheiden is en zichzelf helemaal niet zulk een leek acht, als hij poneert en poseert te zijn.

Maar met alle eerbied en in gepaste bescheidenheid heeft hij 's hooggeleerden bescheiden leken-uiteenzetting ten einde gelezen, tot de conclusie: geen parlementair- en geen zakenkabinet, doch een personen kabinet.

En vervolgens las ik in De Telegraaf van die zelfde dag: „Le Rouge et le Noir” — „Het blok gespleten”, door prof. dr C. Gerretson, die zich zelf in 't geheel geen bescheidenheid van mening, noch de vage status van leek toebedeelt. Met deze conclusie: „een nationaal zakenkabinet onder leiding van een voor het gehele volk en voor alle partijen acceptabele nationale persoonlijkheid, samengesteld uit nieuwe mannen van alle richtingen, gekozen vooral om hun kennis en karakter”.

Ach, dacht deze burger, als leke-burger, hier raken de bescheiden leek en de niet-zo-bescheiden niet-leek elkaar toch wel zéér dicht.

Maar, dacht deze burger (niet-zo'n leek in de schrijverij), leg nu die stukken eens naast elkaar en lees ze eens ná elkaar, en ziet hoe de één hetzelfde zegt als de (bescheidene) andere en ervaar dat, wanneer twee hetzelfde zeggen, dit niet het zelfde is.

Want welk een schrijver is deze Gerretson.

En welk een....

Doch neen.... vriendelijke wellevendheid is steeds het (bescheiden) kenmerk geweest van de babbelaars van

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Prof. Mr. P. J. Oud

Gelijk reeds in de dagbladen bekend is gemaakt, is de voorzitter van onze partij, mr. P. J. Oud benoemd tot buitengewoon hoogleraar in het Staatsrecht aan de Nederlandse Economische Hogeschool te Rotterdam.

In dat verband heeft de hoofdredacteur van de Haagsche Courant (Prof. mr. A. C. Josephus Jitta) een hoofdartikel aan deze benoeming gewijd, waarin hij o.m. het volgende schrijft:

„Het is ongebruikelijk, dat iemand die reeds de 65-jarige leeftijd heeft overschreden tot het ambt van hoogleraar wordt benoemd. Hij zal immers niet langer dan 5 jaar dat ambt kunnen vervullen en men neemt aan, dat een nieuwe hoogleraar althans enkele jaren nodig heeft, om zich in zijn nieuwe functie in te werken.

Prof. Oud heeft echter aan een dergelijke termijn niet de minste behoefte. Hij geldt als erkende autoriteit op het gebied der openbare financiën, van het notariaat en van het staatsrecht. Van dat laatste heeft hij ten overvloede blijk gegeven door het na de bezetting publiceren van drie standaardwerken, een beknopte parlementaire geschiedenis over 100 jaar, een uitvoeriger parlementaire geschiedenis in zes delen over ruim 20 jaar (1918—1940) en een boek over Constitutioneel Recht, waarvan reeds twee delen zijn gepubliceerd en het derde wel over enige tijd zal verschijnen.

Dat laatste boek is onmiddellijk op één lijn gesteld met de standaardwerken op dit gebied van Kranenburg en Van der Pot.

Oud beschikt op dit terrein niet slechts over een langdurige praktische ervaring, als bijna niemand anders, maar ook over een grondige kennis van de theorie, waarover men zich verbaast bij iemand die zo vele en zo zware ambten heeft bekleed. Hij was sinds de bevrijding tegelijkertijd burgemeester van Rotterdam en lid van de Tweede Kamer. En hij heeft die beide functies voortreffelijk vervuld.

Woordenspel

Niet iedere overheidsbemoeienis is vrijheidsbeperking. De overheid brengt dikwijls de vrijheid. Daarom is onjuist de leuze: vrijheid van overheidsbemoeienis. Zo nodig moet gelden: vrijheid door overheidsbemoeienis.

Dit verklaarde zeer onlangs mr. dr. A. A. van Rhijn, staatssecretaris van Sociale Zaken, op een congres van het Nederlands Verbond van Middenstandsverenigingen te Amsterdam.

Gezien tegen de achtergrond van de belemmerende praktijken van de steeds toenemende staatsbemoeienis, is deze „spitsvondigheid” wel wat wrang. Zij maakt de indruk te zijn ingegeven door de wens, wit te praten wat zwart is.

Wij kunnen dan ook niet aannemen, dat de „interpretatie” van mr. dr. Van Rhijn in de kringen van de middenstand veel waardering zal hebben ondervonden.

Sport op school

Bij zijn terugkeer uit Helsinki, alwaar hij de Olympische Spelen bezocht, heeft Prins Bernhard bij zijn aankomst op het vliegveld Soesterberg o.m. verklaard, dat uit onze verrichtingen op deze Olympische Spelen uit alles is gebleken, dat in Nederland op de scholen van begin af aan veel te weinig aan sport wordt gedaan.

Wij kunnen deze verklaring geheel en al onderschrijven. Vooral voor het jonge kind kan een eenzijdige ontwikkeling en training - d.w.z. uitsluitend op geestelijk terrein - nimmer goed zijn. Er dient meer dan tot nog toe, naar een zeker evenwicht te worden gestreefd, waarbij juist door en via de lichamelijke training zulk een heilzame werking op de mentaliteit kan uitgaan.

Wij zitten midden in de onderwijsvernieuwing waardoor het tijdstip gunstig kan worden geacht om ook dit probleem nog eens aan te snijden. Mogen de woorden van Prins Bernhard er toe leiden, dat aan dit belangrijke vraagstuk ook nog eens de bijzondere aandacht wordt geschonken.

Gevaarlijk spel (I)

Op het aanstaande jaarlijkse congres van de Britse Labourpartij, dat op 29 September te Morecambe begint, zal een grote strijd tussen Bevan en Attlee worden uitgevochten. Een strijd, die wel een zeer gevaarlijk karakter draagt, omdat de uitslag ervan van zeer grote betekenis kan zijn voor de internationale politiek in het algemeen en voor die van Europa in het bijzonder.

De eerste krachtproef zal bestaan uit de verkiezing van zeven leden in het Uitvoerend Comité. Vier van de zetels worden reeds door de aanhangers van Bevan bezet. Het comité telt 27 leden.

De grote strijdvraag tussen Attlee en Bevan bestaat uit het in te nemen standpunt met betrekking tot de herbewapeningspolitiek. Van de 44 resoluties, die op de herbewapeningspolitiek betrekking hebben dringen er 35 op een beperking aan. In het merendeel der resoluties aangaande de buitenlandse politiek wordt een beleid gepropageerd, dat onafhankelijk is van de Verenigde Staten,

voor een vrije handel met de Sovjet Unie en toelating van het communistische China tot de Verenigde Naties. Voorts is het verzet groot tegen de herbewapening van West-Duitsland en Japan.

Het behoeft wel geen uitvoerig betoog, dat de door Bevan voorgestane politiek van inkrimping van het herbewapeningsprogram en het zich afkeren van de Verenigde Staten teneinde een socialistische buitenlandse politiek van de „derde macht” te kunnen vormen, een ernstig gevaar betekent voor de wereldvrede.

Gevaarlijk spel (II)

De strijd tussen Attlee en Bevan demonstreert opnieuw de oude kloof, die in het socialisme aanwezig is met betrekking tot de te volgen tactiek. In de diverse socialistische partijen komt steeds tot uiting, dat de oude revolutionaire mentaliteit zich verzet tegen een meer moderne stroming die de historisch gegroeide dogma's verwerpt en daarvoor een zekere gematigdheid in de plaats stelt. Een gematigdheid, als gevolg van een rijpend inzicht, dat de bakens ter dege moeten worden verzet wil het socialisme in zijn ontwikkelingskansen niet al te ver achterop raken.

Het opportunisme heeft in dit verband in de meeste landen gezegevierd, doch in Engeland ziet het er naar uit, dat de oude revolutionaire tactiek van de socialisten de boventoon zal gaan voeren.

Zoals reeds opgemerkt is dit, vooral op dit ogenblik, voor de wereldvrede een ernstige bedreiging. De tactiek van Bevan kan niet anders dan koren op de molen van de Sovjet-Unie zijn, met het gevolg, dat de democratie aldus in de rug wordt aangevallen.

Dit is een verschijnsel, dat ons steeds met grote zorg blijft vervullen. Een verschijnsel, dat voortvloeit uit de omstandigheid, dat het socialisme hinkt op twee gedachten, waardoor men zich steeds weer met angst moet afvragen in hoeverre dit gespleten socialisme werkelijk een betrouwbare bondgenoot kan zijn in de strijd voor de democratie.

Het Engelse voorbeeld is in dit geval wel zeer actueel en de wereld zal dan ook met meer dan gewone belangstelling de strijd volgen die weldra tussen de revolutionaire Bevan en de meer gematigde Attlee zal losbarsten.

Onverdraagzaamheid

Een van de kenmerken, welke wij altijd in de liberale gedachte van zo grote betekenis vinden, is de verdraagzaamheid. Men zegt vaak: daar heeft de liberale partij, de V.V.D., niet voor op te komen. Die verdraagzaamheid is gemeengoed geworden van het Nederlandse volk, ook al door de totstandkoming van onze Nederlandse staat.

Stellig zit daar een grote waarheid in, maar toch blijft het bij herhaling nodig en noodzakelijk om voor de verdraagzaamheid op de bres te staan.

Is er dan nog zodanige onverdraagzaamheid, dat dit thans opnieuw onderstreept moet worden? Het antwoord moet helaas bevestigend luiden.

Hoe men ook, tegenover het humanistencongres mag staan, dat dezer dagen in Amsterdam gehouden is, of men er met instemming van kennis neemt, wat daar naar voren is gebracht, of bezwaren heeft tegen bepaalde opvattingen, zonder twijfel zal elk liberaal met verbazing en ontsteltenis kennis nemen van het hoofdartikel, dat over de Humanisten, dezer dagen in het r.k. dagblad „De Tijd” geschreven is.

Om aan te duiden, van welke aard dit artikel was, laten wij de aanhef hier volgen:

„Men ziet dezer dagen deftige heren door Amsterdam wandelen met een naamplaatje op hun borst en een meer dan menslievende glimlach op hun gezicht. Het naamplaatje verdraagt dat zij een congres bijwonen en de glimlach, dat zij humanisten zijn.

Inderdaad! Ruim tweehonderd humanisten uit velerlei landen congresseren op het ogenblik in Amsterdam. Wat zijn humanisten? Dit zijn verbazend liefvallige mensen, die overvloeien van optimisme en welwillendheid, die niets liever zouden zien, dan dat deze weerbarstige aarde voor iedereen onmiddellijk in een paradijs werd omgetoverd. Waren zij niet zulke deftige heren, professoren en zo, dan zouden zij terstond bereid zijn uit loutere menslievendheid, hier voor een zieke vrouw de vloer te gaan dweilen, daar voor een overbelaste moeder luiers te gaan spoelen, elders voor een sukkelende vader sigaretten te gaan draaien.”

Deze toon, deze onverdraagzaamheid roept tot waakzaamheid op. Het ademt een steer van Ketterjacht, die on-liberaal, on-Nederlands is, op het gebied van de religie.

Onze gehele geschiedenis is doordrenkt van het streven naar vrijheid op het gebied van het geloof, op het gebied van het geweten. Dat brengt nog niet mee, dat men ook maar behoeft

in te stemmen met hetgeen op dit gebied door de humanisten naar voren gebracht wordt.

Men kan een geheel andere mening toegeedaan zijn op het gebied van de religie, doch als liberaal moeten wij ernstig tegen deze onverdraagzaamheid van r.k. zijde waarschuwen.

Problemen van de arbeid

(I)

Bij herhaling hebben wij op deze plaats onze ongerustheid uitgesproken met betrekking tot de ontwikkeling van het werkloosheidsvraagstuk. De cijfers die in dit verband over de maand Juli zijn gepubliceerd, geven nu niet bepaald een opwekkend beeld.

Het aantal mannelijke werklozen steeg in deze maand n.l. van 106.569 tot 110.560, hetgeen een toename betekent van ongeveer 4.000 man.

Deze stijging moet onder meer worden toegeschreven aan de omstandigheid, dat de jongeren na de voltooiing van hun vakopleiding zich een plaats op de arbeidsmarkt trachten te veroveren.

De nieuwe regering ziet zich in dit opzicht voor een ernstig probleem gesteld, waarvan men mag hopen, dat zij dit tot een bevredigende oplossing zal weten te brengen, niet alleen in het belang van de werkzoekenden, doch eveneens in het belang van de gehele bevolking, die moet worden beschermd tegen de demoraliserende invloeden die het spook van de werkloosheid in het algemeen met zich meebrengt.

Problemen van de arbeid

(II)

Wij kunnen in dit verband met vreugde melding maken van de verschillende initiatieven, die door het particuliere bedrijfsleven worden ondernomen, teneinde het dreigende spook van de werkloosheid op de vlucht te drijven.

Zo zal in de N.V. fabriek van Honig's artikelen te Nijmegen van 1 Augustus tot 1 December een proef worden genomen met de tewerkstelling van werkloze arbeiders. Zij zullen namelijk de plaats gaan innemen van hun werkende collega's, die bij toerbeurt een week ontslag krijgen met behoud van 90 % van hun loon.

Voor deze groep zijn in de z.g. „ontslagweek” ontwikkelingscursussen geprojecteerd. Men poogt door dit systeem de arbeidslust van de werklozen op te wekken, hetgeen psychologisch gezien een zeer juiste maatregel moet worden geacht.

Voorwaar een streven, dat de nodige belangstelling verdient. Er moge duidelijk uit blijken, dat in ons land de sociale functie van de ondernemer in een sterkere mate op de voorgrond treedt, hetgeen er toe kan leiden, de tegenstellingen tussen werkgever en wernermer te verkleinen. Hieruit moge tevens blijken, dat het particuliere initiatief een weg tracht te zoeken om het demoraliserende werkloosheidsvraagstuk in eigen kring op te lossen.

Het kan van groot belang zijn een dergelijk streven op de voet te blijven volgen. Dit streven moge tevens een aansporing voor de regering vormen, zelf ten aanzien van het vraagstuk der werkloosheid niet stil te blijven zitten.

Problemen van de arbeid

(III)

Een ander interessant experiment zal in dit verband worden genomen bij de Hoogovens te IJmuiden, waar het voornemen bestaat een methode toe te passen van therapie voor niet geheel valide werkkrachten, waarmee o.m. in Engeland gunstige resultaten zijn verkregen.

Het streven is er op gericht bepaalde machines in het bedrijf voor de minder valide krachten pakklaar te maken, waardoor het effect wordt bereikt, dat de minder valide werkkraacht weer normaal in het productieproces wordt opgenomen.

Het is het plan bij de Hoogovens na te gaan of het aanbeveling verdient deze methode verder toe te passen. De indruk is wel, dat deze therapie praktische waarde heeft en het zou zeer zijn toe te juichen, indien de toepassing van dit experiment er toe zou kunnen leiden bij andere bedrijven een dergelijke weg in te slaan.

Wij mogen hierbij met genoegen constateren, dat het particuliere bedrijfsleven met betrekking tot een zo belangrijk probleem als dat der werkloosheid niet stil zit en met alle mogelijke middelen tracht door eigen kracht en energie dit ernstige probleem tot een oplossing te brengen.

AAN ONZE LEZERS

De vorige week is ons blad niet verschenen. Tengevolge van technische oorzaken waren wij helaas niet in staat U hieromtrent van te voren op de hoogte te stellen. Nu de vacaties voorbij zijn, zal ons blad weer regelmatig verschijnen.

Van over de grenzen

Betekenis van de ANZUS-Raad voor de veiligheid van het Stille Oceaan-gebied

Een krachtig Japan wordt enerzijds gevreesd, doch anderzijds begeerd

De eerste vergadering van de ANZUS-Raad te Honolulu, waarin, zoals de naam al aangeeft, Australië, Nieuw Zeeland en de Verenigde Staten (U.S.A.) zitting hebben, onderstrept nog eens de grote betekenis van een viertal verdragen, welke in Maart j.l. door de Amerikaanse Senaat geratificeerd werden. Het betrof hier

1. Het vredesverdrag met Japan.
2. Het gelijktijdig gesloten veiligheidspact tussen de V.S. en Japan.
3. Het defensiepact tussen de V.S. en de Philippijnen; en
4. De veiligheidsvereenkomst tussen Australië, Nieuw Zeeland en de V.S.

Deze vier verdragen vormen als het ware de grondslag voor de (toekomstige) veiligheid van het Oostelijk halfrond. Tevens dragen zij, om de woorden van de voorzitter van de Senaatscommissie voor Buitenlandse Betrekkingen te gebruiken, er in aanzienlijke mate toe bij „de wereld een juist beeld te geven van de positie welke de Verenigde Staten in het Stille Oceaan-gebied innemen. Zij vormen de logische afsluiting van de vorige oorlog en hebben ten doel het Verre Oosten tegen het uitbreken van een nieuw conflict te beschermen.”

Men begrijpt de zin van deze verdragen beter, wanneer men ze beschouwt als een multilateraal vredesverdrag en drie daarmee ten nauwste samenhangende defensiepacten. Het vredesverdrag met Japan is er op gericht de oorlog in het Verre Oosten te „Liquideren” en Japan volledig in zijn soevereine rechten als onafhankelijke mogendheid te herstellen.

Het verdrag omvat een serie bepalingen inzake territoriale bevoegdheden, handel, herstelbetalingen en eigendomsrechten (men denke hierbij eens aan de vele omstrede atollen, economisch van geen betekenis maar uit strategisch oogpunt van het grootste belang) welke slechts voor één uitleg vatbaar zijn en derhalve het einde betekenen van de tientallen twistpunten welke tot voor enkele jaren de kiem van een nieuw conflict in zich borgen.

Rondom dit pièce de milieu is een drietal defensiepacten gearrangeerd. Deze beogen de veiligheid in het Stille Oceaan-gebied te vergroten en vormen een aanvulling op het vredesverdrag.

Op de keeper beschouwd zijn de defensiepacten natuurlijk verre van volmaakt, omdat zij slechts een beperkte strekking hebben, terwijl daarenboven vele Aziatische landen, die aan de grootste gevaren blootstaan, tot nu toe nog geen deel hebben aan de collectieve veiligheid, welke de leden van de ANZUS-Raad in het gehele Verre Oosten tot stand

trachten te brengen. Niettemin kan zonder overdrijving gezegd worden, dat diverse verdragen voor het Stille Oceaan-gebied een nieuw tijdperk inluiden.

Niet op een presenteerblaadje

De Verenigde Staten hebben zich van het begin af aan verzet tegen een vredesverdrag, waarbij Japan op een presenteerblaadje aan de communisten zou worden aangeboden. Japan is het belangrijkste industrieland van geheel Azië en wanneer deze industrie in handen van de communisten zou vallen, zou dit een aanzienlijke verschuiving in de internationale machtsverhoudingen tot gevolg hebben.

John Foster Dulles heeft er herhaaldelijk op gewezen, dat Japan de grote springplank vormt voor een communistische aanval op het Stille Oceaan-gebied en dat de verovering van het land voor de Russen slechts een kwestie van uren zou zijn, indien Japan geen deel uitmaakte van een systeem van collectieve veiligheid.

Daarom stond reeds van te voren vast, dat er ook na de sluiting van het vredesverdrag, Amerikaanse troepen in Japan zouden moeten achterblijven. De Japanse autoriteiten pleegden overleg met generaal McArthur, John Foster Dulles en generaal Omar Bradley en verklaarden na afloop van de besprekingen accoord te gaan met de van Amerikaanse zijde voorgestelde regeling, hoewel noch de Amerikaanse, noch de Japanse regering in feite vrede had met deze oplossing van het Japanse veiligheidsprobleem.

In de eerste plaats voelden de Verenigde Staten er vanzelfsprekend weinig voor om zich tot in lengte van dagen met de verdediging van Japan te belasten, temeer niet, omdat dit land alleszins in staat geacht kon worden mettertijd zelf voor zijn defensie zorg te dragen. Voorts vermeldt het handvest van de Verenigde Naties uitdrukkelijk, dat de ledenstaten het recht hebben zelf alle militaire aangelegenheden te regelen, hetgeen dus impliceert, dat Japan ook in dit opzicht volkomen de vrije hand moet worden gelaten.

Aan de andere kant was het begrijpelijk, dat verschillende landen in het Stille Oceaan-gebied een zekere reserve aan de dag legden toen de Verenigde Staten voorstelden Japan de gelegenheid te geven andermaal een militair apparaat op te bouwen. De Philippijnen waren de wreedheden van de Japanse bezettingstroepen nog niet vergeten en ook Australië en Nieuw Zeeland herinnerden zich nog als de dag van gisteren, die benauwde periode in 1942 toen het scheen of zij de eerstvolgende proef van het Japanse militarisme zouden worden. Toen een Amerikaanse delegatie onder leiding van John Foster Dulles deze landen in het voorjaar van 1951 bezocht, gaven de Australische en Nieuw Zeelandse autoriteiten dan ook onomwonden te kennen, dat zij een herleving van dit gevaarlijke militarisme vreesden.

Het was omstreeks deze tijd, dat de regeringen van Australië en Nw. Zeeland de plannen opstelden, die uiteindelijk tot het sluiten van de veiligheidsvereenkomst met de Verenigde Staten zouden leiden. Zij waren van oordeel, dat zij moeilijk tot het handhaven van de vrede in andere landen van de wereld zouden kunnen bijdragen, zolang hun eigen veiligheid niet door een doeltreffend systeem van collectieve veiligheid in het Stille Oceaan-gebied verzekerd was. De opkomst van Japan, zo meende zij, bood de gelegenheid tot de totstandkoming van een dergelijk systeem, waarvan alle landen in het betrokken gebied zouden kunnen profiteren.

De tanden uitgetrokken

Het vredesverdrag met Japan, dat in San Francisco gesloten werd, en het veiligheidspact tussen

de Verenigde Staten en Japan vormden van meet af aan een uitstekend uitgangspunt voor de beveiliging van het gehele Stille Oceaan-gebied.

Toch verandert het vertrouwen, dat in deze beide verdragen in Japanse bereidheid werd uitgesproken, niets aan het feit, dat Japan thans nog niet in staat is een doelmatige verdediging op te bouwen.

Na de oorlog werden alle Japanse eenheden ontbonden en alle troepen naar huis gestuurd. Een bescheiden politiemacht van 125.000 man, bijgestaan door een reserve van 75.000 manschappen moet op het ogenblik voor het handhaven van de binnenlandse orde zorg dragen. Bovendien beschikt Japan over een kustwacht welke tussen de 10.000 en 18.000 man omvat en tot taak heeft het smokkelen en illegale grensoverschrijdingen tegen te gaan. Het land bezit geen militaire vliegtuigen of een oorlogsvloot van enige omvang.

„In de Philippijnen”, aldus een op 18 April 1951 door President Truman afgelegde verklaring, „worden de Verenigde Staten op grond van een overeenkomst met de Philippijnse regering bepaalde militaire faciliteiten verleend. De gehele wereld weet, dat Amerika een aanval op deze eilandengroep als een aanval op zichzelf zal beschouwen en daarnaar zal handelen.

Wanneer men dit voor ogen houdt, bevat het tussen de Verenigde Staten en de Philippijnen gesloten defensiepact eigenlijk niets nieuws. De Senaatscommissie merkte destijds in haar rapport dan ook zeer terecht op, dat het verdrag een reeds lang bestaande toestand legaliseert.

Het verdrag brengt in generlei opzicht verandering in reeds bestaande overeenkomsten tussen de Verenigde Staten en de Philippijnen.

Voorts wordt in het pact gewezen op de historische banden, die er tussen de Amerikanen en de Filipinos bestaan en een nauwe samenwerking op diverse gebieden wordt in het vooruitzicht gesteld.

Taak van Australië en Nieuw Zeeland

Australië en Nieuw Zeeland hebben veel met de Verenigde Staten gemeen. Zij streeden in de jongste wereldoorlog aan de zijde der gealli-

eerden en de betrekkingen tussen de drie landen zijn van oudsher uitstekend geweest. Vandaar dan ook, dat een aanval op deze Stille Oceaanstaten voor de Verenigde Staten ernstige consequenties zou meebrengen.

Om de nauwe verwantschap tussen Australië, Nieuw Zeeland en de Verenigde Staten duidelijk tot uitdrukking te laten komen, besloten de drie landen een wederzijdse veiligheidsvereenkomst te sluiten, waarin de verschillende partijen verklaarden, dat zij een aanval op een van hen als een aanval op allen zouden beschouwen en in geval van een dergelijke agressie „de nodige tegenmaatregelen” zouden nemen.

Bovendien werd overeengekomen een Raad in het leven te roepen, die zich zou moeten bezig houden met de praktische tenuitvoerlegging van het verdrag. Deze Raad zou bestaan uit de ministers van Buitenlandse Zaken van de drie landen, resp. hun plaatsvervangers en geregeld bijeen moeten komen.

In het pact werd voorts bepaald, dat de Raad, zolang er nog geen doeltreffend systeem voor de beveiliging van het Stille Oceaan-gebied bestond, het recht zou hebben te onderzoeken in hoeverre andere landen, die bij een dergelijke beveiliging belang hebben, bereid zijn mede bij te dragen tot het verzekeren van de vrede.

Of de reeds genoemde landen er in zullen slagen inderdaad een doeltreffend veiligheidssysteem voor het Stille Oceaan-gebied tot stand te brengen, zal grotendeels afhangen van de houding, die de vrije volkeren in Azië aannemen. De tot nu toe gesloten verdragen dragen slechts een voorlopig karakter, ofschoon zij, volgens minister Acheson, ook in deze vorm reeds miljoenen mensen, die niets liever willen dan met hun naburen in vrede te leven, met nieuwe moed hebben vervuld.

John Foster Dulles, die algemeen als de geestelijke vader van de veiligheidsverdragen beschouwd wordt, heeft eens het volgende gezegd:

De vier verdragen geven natuurlijk nog geenszins aan tot hoever wij (de Verenigde Staten) bereid zijn te gaan. Wij zijn ten eerste geïnteresseerd in de vrede en veiligheid in het Stille Oceaan-gebied en in de welvaart van verschillende landen, die in de bestaande verdragen nog niet genoemd worden.

De thans gesloten overeenkomsten zijn niet meer dan een eerste begin. Wij zullen ook in de toekomst naar een innige samenwerking moeten streven met al die Aziatische volkeren, die de vrijheid lief is. Het was evenwel noodzakelijk van te voren onze positie te consolideren en dit hebben wij, naar wij hopen, met de tot nu toe gesloten verdragen reeds bereikt.

INZAKE NIEUW-GUINEA

Enige geologische feiten nader belicht

(Ingezonden)

Geachte Redactie,

Naar aanleiding van het artikel van de heer F. Fockens in het orgaan van de V.V.D. dd. 23 Aug. j.l. ben ik zo vrij op een onjuistheid te wijzen betreffende diens geologisch betoog (pagina 4). Aangezien ik in de twintiger jaren op de Noordkust en het Cycloopebergte heb geëxploreerd meen ik wel bevoegd te zijn om een rechtzetting te geven. Ik werkte daar een tijd met de leider van het mijnbouwkundig-geologisch onderzoek in Noord Nieuw-Guinea, dr. J. Zwierzycki, gouv. vernements geoloog (1921-1922).

Dit onderzoek vond wel goud- en kopererts in het Oostelijk deel van het Cycloopebergte, echter van geen economische betekenis; zilver- en nikkelerts werden er toen niet gevonden. De nikkelerts-vindplaatsen dateren van omstreeks 1949.

Gedurende de Pacific-oorlog werd nikkelerts in het Cycloopebergte (Hollandia) bij toeval ontdekt, dank zij de Amerikanen, die met hun bulldozers en „steam shovels” het terrein openlegden, waardoor het erts te voorschijn kwam.

Hoeveel van dat erts aanwezig zal zijn - voor een lonende exploitatie - zal binnenkort blijken als het mijnbouwkundig onderzoek zal zijn geëindigd.

Het onderzoek 1949 bracht ook de

aanwezigheid van ijzer- en chroomerts aan het licht. IJzer, nikkel, kobalt, chroom en mangaan plegen dikwijls samen te gaan, zoals in het Verbeekgebergte van Midden-Celebes, waar ijzer- en nikkelerts in grote hoeveelheden voorkomen. In elk geval komt in het Cycloopebergte hetzelfde moedergesteente voor als in Midden-Celebes, waaruit door verwerking bovenstaande ertsen zijn ontstaan!

Horneman ontdekte op de Vogelkop het „Horna-steenkoolveld”. Later werd dat veld opnieuw onderzocht en de hoeveelheid getaxeerd op enige tientallen miljoenen ton goede kool. De ligging is niet bijzonder gunstig.

Bekend mag verondersteld worden, dat aardolie in de Vogelkop reeds wordt ontgonnen.

Tijdens mijn grote tocht ten Zuiden van Sarmi (beoosten van de Mamberamo) werd o.m. in kalksteengrotten fosfaat gevonden. Gezien de vele koraaleilanden aan de Noordkust is het niet uitgesloten, dat fosforiet (fosfaaterts) in economische hoeveelheden wordt aangetroffen. Fosforiet in gemalen toestand is een gewilde meststof voor de landbouw.

Er zullen echter nog heel wat mijnbouwkundig-geologische onderzoeken op Nieuw-Guinea moeten plaats vinden, alvorens het grote eiland op zijn (erts)-waarde te kunnen schatten.

ir. J. B. GRANDJEAN.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
 Drs. H. A. Korthals.
 Waarn. Red. secr. G. Stempher.
 Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
 Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
 Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
 Voor het zenden van abonnements- en advertentiegelden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.
 Losse nummers 15 cent.
 Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

De V.V.D. en de komende parlementaire periode

Onze taak in de toekomst

(Ingezonden)

Voor de tweede maal sinds het bestaan van de V.V.D. zijn de leden voor de Tweede Kamer gekozen, normaal bezien voor een volgende periode van vier jaren.

De partij heeft sinds haar oprichting een regelmatige en verheugende groei doen zien en ook thans kan een over het algemeen, zowel wat het aantal betreft als het percentage, behoorlijk voortgaande toeneming worden geconstateerd.

Zonder over te gaan tot een nauwkeurige analyse van de uitgebrachte stemmen, moet toch naar mijn oordeel — en een persoonlijke inslag is daarbij toch wel onvermijdelijk — worden aangenomen, dat er tussen 1948 en 1952 een belangrijk verschil valt aan te wijzen.

In 1948 heeft de jonge partij, voor een deel bestaande uit oud-leden van de vroegere Vrijzinnig Democratische Bond, haar grote winst wel grotendeels geboekt door de stemmen van vele progressieve vrijzinnigen, die daarvoor op de Partij van de Arbeid hun stem hadden uitgebracht. De partij vond aldus grote steun bij links, zoals trouwens uit de bedoeling bij haar oprichting en uit haar structuur voortvloede.

Thans zal de vooruitgang echter niet bij links, doch bij rechts zijn te zoeken. Men zal kunnen aannemen, dat vele van huis uit vrijzinnigen inderijd, gelijk ook vóór 1940 placht voor te komen, op de lijst der anti-revolutionairen hebben gestemd, omdat zij aldus bepaalde meer conservatieve opvattingen beter vertegenwoordigd achten. Deze vrijzinnigen zijn thans weer tot de vrijzinnige partij weergekeerd.

Het is natuurlijk niet mogelijk nauwkeurig aan te geven, wat deze kiezers daartoe heeft bewogen; het komt mij echter voor, dat een tweetal motieven wel van doorslaggevende betekenis zullen zijn geweest.

In de eerste plaats kan men aannemen, dat de negatieve houding, door de A.R.-partij veelvuldig aangenomen, bij hen tegenin heeft gewekt en hen heeft doen gaan naar de V.V.D., die weliswaar haar kritiek niet onder de korenmaat heeft gehouden, maar anderzijds aan de kabinetten tussen 1948 en 1952 medewerking heeft verleend en ook overigens bewust opbouwend is te werk gegaan.

En ten tweede zal het werk, door onze partij in de afgelopen vier jaren verricht, hen hebben overtuigd, dat ten aanzien van bepaalde onderwerpen een meer conservatief-gerichte politiek bij haar in sterkere mate te vinden was dan zij oorspronkelijk hadden verwacht.

Het zal zelfs niet onmogelijk zijn, dat de toeloop van rechts aldus groter is geweest dan uit de zelfs procentuele toeneming van het aantal stemmen valt op te maken door een verlies aan de Partij van de Arbeid. Men kan dan ook het resultaat van deze verkiezing over het algemeen zien als een verschuiving naar links, waartegenover dan staat, dat de V.V.D. aldus een ruk (of rukje) naar rechts heeft gemaakt.

Uit deze zienswijze vloeit voort, dat de ontwikkeling die de partij in de eerstkomende jaren zal hebben voor haar van beslissende betekenis zal zijn.

Het spreekt vanzelf, dat in onze partij, gelijk in vrijwel elke partij en gelijk ook vroeger bij de Liberalen steeds het geval is geweest, een meer vooruitstrevende en een meer conservatiever stroming te vinden zijn.

Het staat vast, dat men zijn aanhangers bij de stembus stellig niet krijgt door allerlei opportunistische middelen, maar alleen door een doelbewuste politiek. En dan staat voor mij tevens vast, dat voor de V.V.D. de grote kans ligt in een ontwikkeling tot een alomvattende vrijzinnige progressieve partij. Wanneer daarnaast dan een conservatieve partij tot ontwikkeling zou komen, waarvan reeds een begin zou kunnen worden gezien in de partij van de heer Welter, zou dit voor een gezonde ontwikkeling van de democratie in Nederland uitermate nuttig kunnen zijn.

Er zijn de laatste jaren talloze aanwijzingen, dat het progressieve ele-

ment - stellig door eigen lauwheid - minder naar voren is gekomen dan het aanvankelijk leek. Het is overigens ongetwijfeld niet eenvoudig daarvoor feitenmateriaal bij te brengen, omdat daartegenover altijd uitingen ter ontzenuwing zijn aan te voeren.

In de eerste plaats zou ik willen wijzen op de noodzaak tot het voeren van een sociale politiek. Het is wel nuttig te wijzen op het uitermate belangrijke pioniers werk, dat juist op dit terrein tientallen jaren geleden door de liberalen is verricht, maar dat is allerminst voldoende.

Thans horen we meer de nadruk er op leggen, dat men in dit opzicht te ver is gegaan en dat ons land de lasten niet dragen kan. Het is toch waarlijk goed bekend, dat bij elke inderijd genomen sociale maatregel hetzelfde geluid vernomen werd.

Dan is in de laatste jaren ook weer sterk gehoord de roep om bezuiniging. Dat betekent echter altijd bezuiniging ten laste van de minst draagkrachtigen. Wordt daartegenover betoogd dat dan bezuiniging over de ganse linie nodig is, dan wordt meteen vernomen, dat de staat daarvoor nu eenmaal de middelen niet heeft.

Er is aldus nog veel aan te voeren, doch met deze vluchtige opmerkingen moet hier worden volstaan. Mogen deze regelen er toe bijdragen, dat ook anderen hier hun mening kenbaar maken.

Aan een progressieve partij is naast en tegenover de Partij van de Arbeid grote behoefte. Zij zal er toe kunnen bijdragen, dat de verdelende gerechtigheid beter benaderd wordt, door op te komen voor hen, die door te grote nivellering, zowel materieel als geestelijk, in het gedrang zijn gekomen.

H. FORTUIN.

Naschrift:

Met belangstelling hebben wij van dit stuk van mr. Fortuin kennis genomen. De laatste verkiezingen hebben belangrijke verschuivingen te zien gegeven en een bezinning op de positie van onze partij heeft grote waarde.

Ook wij hopen, dat dit artikel van mr. Fortuin aanleiding moge zijn tot verdere gedachtenwisseling. Wij hopen daaraan dan zelf deel te hebben.

Wat de heer Fortuin zegt, stemt tot nadenken. De vraag is of het uitgangspunt van zijn betoog, waarop hij de rest opbouwt, juist is.

De schr. ziet de vooruitgang van onze partij bij de laatste verkiezingen als een gevolg van een toeloop van „rechts”. Wij menen, dat dit te simpel uiteengezet, dat men de verschuivingen bij de verkiezingen niet moet zien als te zijn van enkelvoudige aard.

Wij zijn het er beslist niet mee eens om het verlies der anti-revolutionairen te boeken als de winst voor de V.V.D. De zaken liggen veel minder eenvoudig. Wij hebben uit onze ervaring in de verkiezingstijd juist geleerd, dat nog zeer veel kiezers van vrijzinnigen huize op de anti-revolutionairen hebben gestemd. Het verlies van de anti-revolutionairen ligt naar onze mening ten dele aan het stemmen van vele anti-revolutionaire ouden van dagen op „Drees” en op het ontzenuwen van een groep arbeiders, die van de a.r. partij naar de P.v.d.A. zijn overgegaan.

Wij zien dus de zaak zo, dat nog steeds velen van vrijzinnigen huize hun stem aan de a.r. gaven, omdat zij dezen „beginselvast” achtten, dat daarentegen de V.V.D. van de P.v.d.A. wederom een aantal vroegere vrijzinnigen heeft „teruggewonnen”.

De heer Fortuin meent voor zijn stelling een tweetal motieven te kunnen aanvoeren. De teruggekeerde vrijzinnigen zouden de a.r. te negatief hebben gevonden. Het wil ons voorkomen, dat die houding der anti-revolutionairen voor deze mensen juist zeer aantrekkelijk was; die groep van vrijzinnigen huize nam de V.V.D. juist de deelneming aan het kabinet zeer kwalijk. Men zie maar eens wat een groep als de Vaderlandse kring hierover schreef, om een voorbeeld te noemen van een groep waarin een aantal vrijzinnigen zit, die echter niet anders gedaan hebben dan de V.V.D. in discredit brengen.

Verder komt het tweede motief, dat de heer Fortuin noemt — namelijk de meer-conservatief-gerichte politiek der V.V.D. — ons toch onbegrijpelijk voor. De schrijver poneert hier een ernstige stelling maar laat enig bewijs geheel achterwege. Wij, die midden in de praktische politiek staan, zien er ook geen enkel bewijs voor. Op welke van de zeer vele aan de orde geweest zijnde punten is de politiek der V.V.D. conservatief gericht geweest? Het zou interessant zijn dat van de schrijver te mogen vernemen.

In de laatste weken hebben wij in onze hoofdartikelen over het zgn. reactionnaire, dat onze politieke tegenstanders ons zo gaarne toedichten, menigmaal geschreven; wij hebben daar steeds bij moeten vaststellen, dat ieder bewijs ontbrak.

Wij zijn het eens met wat mr. Fortuin schrijft over de noodzaak van doelbewuste politiek. Een alomvattende vrijzinnige progressieve partij is ook hetgeen wij steeds hebben bepleit. In ons artikel over de Woningwet hebben wij een vooruitstrevende sociale politiek ook als een eis van het liberale beginsel gesteld.

Het verwondert ons dan ook wel in het artikel van mr. Fortuin zekere twijfel daarover te horen doorklinken.

Is er een voorbeeld van één gezonde sociale maatregel uit de jaren na de bevrijding, die de P.v.d.V. en later de V.V.D. niet heeft gesteund? Wij kennen zulk een voorbeeld niet. De partij is, gelijk bij haar oprichting bedoeld is, steeds sociaal vooruitstrevend geweest. Zou zij dat niet zijn, wij zouden in haar toekomst geen vrouwen hebben.

Het nihilisme in het studentenleven

Bestrijding vanaf de materiële kant niet voldoende

(Ingezonden)

Geachte Redactie,

Aan het einde van het zeer interessante artikel van prof. Witteveen in Uw blad van 26 Juli j.l. over „Een Economisch Programma voor het nieuwe Kabinet”, maakt de schrijver enkele opmerkingen over het studentenleven. Daar ik, zelf student, het laatste jaar vooral nog al met het probleem der nihilisten onder de studenten heb te maken gehad, zou ik hierover graag het volgende naar voren brengen.

De vervlakkings en verarming (ook geestelijk) is, zoals prof. Witteveen opmerkt, inderdaad een zeer ernstig en verontrustend verschijnsel. Wat zijn echter de oorzaken hiervan? De meest op de voorgrond tredende zijn wel de financiële moeilijkheden waarmee vele studenten te kampen hebben.

Doch als men veel met nihilisten in aanraking komt, kan men zich niet onttrekken aan de indruk, dat velen van hen met een beetje meer energie, overleg en doorzettingsvermogen wel goede studenten kunnen worden, wel aan het studentenleven kunnen deelnemen en zich wel die verdieping van geest kunnen eigen maken, welke noodzakelijk is om met goed gevolg de plaats te kunnen bezetten die een universitaire opleiding biedt.

En hier hebben we de tweede, de voornaamste en de gevaarlijkste oorzaak van het nihilisme: de massificatie van het studentendom.

Vooreerst zijn daar de grote aantallen studenten aan de universiteiten en hogescholen, waardoor het contact tussen student en Alma Mater niet hecht kan zijn. Dit grote aantal studenten werkt echter ook de vervlakkings van het individu in de hand, het opgaan in de massa, vooral als dit individu door opvoeding en milieu hier gevoelig voor is.

En dit is het geval met een groot aantal studenten. Na de oorlog zijn immers velen gaan studeren uit kringen waar men daar vroeger niet aan dacht. Deze studenten voelen zich vaak niet thuis in het universitaire leven en hebben ook nooit geleerd zich aan te passen. Zij zien door hun opvoeding en milieu ook niet de noodzakelijkheid hiervan in en be-

voor onze partij zijn echter twee dingen duidelijk. In de eerste plaats kan een gezonde sociale politiek niet worden gevoerd als er niet een deugdzam economisch en financieel fundament is. Vandaar onze zorg voor de ontwikkelingsmogelijkheden voor het bedrijfsleven en ons verzet tegen een zo zwaar opvoeren der belastingen, dat de ontwikkeling van het bedrijfsleven wordt geremd. In deze tijd is daarom onder meer nodig een zo groot mogelijke soberheid in overheidsdiensten, niet om de minst draagkrachtigen te treffen, maar juist om hun positie te beveiligen.

In de tweede plaats weten wij, dat de sociale politiek niet mag worden gevoerd ten koste van bepaalde groepen der samenleving. Hierbij ontmoeten wij de middengroepen. En dan zijn wij het volkomen eens met mr. Fortuin, dat moet worden opgekomen „voor hen, die door te grote nivellering, zowel materieel als geestelijk, in het gedrang zijn gekomen”.

Hier ligt een probleem van grote betekenis, waarop van de zijde van onze partij in de verkiezingsstijd ook zeer sterk de aandacht is gevestigd.

Het is o.i. een eis van sociale rechtvaardigheid, dat voor de middengroepen verlichting komt. En wanneer wij dat stellen, weten wij ons vrij van elk ongezond conservatisme; wij weten ook dat verlichting der middengroepen juist nodig is voor de maatschappelijke vooruitgang, omdat uit die groepen altijd de leidende mensen zijn gekomen, die de samenleving zowel geestelijk als materieel hebben voortgebracht. — Red. V. en D.

schouwen de universiteit slechts als een vakschool waar men een ambacht kan leren. Het zijn deze studenten, die het gevoeligst voor de massainvloed zijn.

Prof. Witteveen wil de vervlakkings en verarming slechts bestrijden vanaf de materiële (financiële) kant. Ik geloof, dat men dan niet veel succes zal hebben. De bovengenoemde ontwikkeling in de studentenwereld is ook een uitvloeisel van de tijdgeest. Overal zien men in het maatschappelijk leven tegenwoordig toch nivellering en vervlakkings.

Het is immers zo, dat men alles aan regels wil binden, zodat het individu niet meer hoeft te denken, maar langs afgebakende wegen kan gaan. Hiermee wordt het eigen initiatief en de stimulans om zelf te denken en te handelen gedood.

Willen we de geestelijke verarming van de student tegengaan, dan is het noodzakelijk, dat we aankomende studenten krijgen, die reeds de geestelijke eigenschappen bezitten om zich te ontwikkelen tot „goede studenten”, d.w.z. zij zullen reeds getraind moeten zijn om zelf te denken en zelf te handelen.

Deze eigenschappen moeten aangekweekt worden op school, in de vrije jeugdvorming en in het huisgezin. Bij de eerste twee milieus kan de overheid zeker de helpende en stimulerende hand bieden. Voor de juiste opvoeding in het gezin geloof ik, dat de problemen heel moeilijk zijn en het is niet mijn bedoeling om daar nu dieper op in te gaan.

De bedoeling van dit stukje is, er slechts op te wijzen, dat het nihilisme onder de studenten een maatschappelijk probleem is, dat dus in de eerste plaats van die kant moet worden bestreden.

Dit neemt niet weg, dat de universitaire wereld hier niet de helpende hand kan bieden door de nihilisten begrijpend en met tact tegemoet te treden en op te vangen. Maar aan tact en aan het begrijpen van de kern der moeilijkheden is men in de studentenwereld nog lang niet toe. Dit is te betreuren, want uiteindelijk doet het schade aan de Nederlandse samenleving.

Met de meeste hoogachtin,

J. HOOGENRAAD

Boekbespreking

Het zelfbeschikkingsrecht der Nationaliteiten

door Dr. H. J. Roethof; uitgave M. Nijhoff, 1951.

De onder deze titel verschenen dissertatie verdient nog steeds een bespreking in deze kolommen.

Het hier behandelde onderwerp is immers van steeds weer actuele betekenis. Denken we bijvoorbeeld alleen al aan de huidige Saarkwestie. Hier kan men zich toch zeker de vraag stellen in hoeverre bij de bepaling van de internationaal-juridische status van een gebied, het recht tot zelfbeschikking van de betrokken bevolking een rol speelt. En indien er een recht op zelfbeschikking bestaat, op welke wijze moet deze dan tot gelding gebracht worden?

Gaat het hierbij alleen om de subjectieve wil van de bevolking, zoals vooral bij een plebisiet naar voren komt? Of moet getracht worden ook objectieve factoren in aanmerking te nemen, bijvoorbeeld de economische omstandigheden?

Voor deze en dergelijke vragen vindt men uitvoerig materiaal in de zorgvuldige en diepgaande studie van Dr. Roethof.

Allereerst wordt gewezen op de verwarrende veelheid van interpretatie waartoe het begrip „zelfbeschikking” heeft aanleiding gegeven. Schrijver meent, dat het begrip thans in het positieve internationale recht is opgenomen (zie de artt. 2 en 3 Atlantic Charter, en art. 1 sub. 2 Handvest der Verenigde Naties).

Men moet daar echter een zeer beperkte uitleg aan geven: het beoogt slechts enerzijds een recht van zelfstandige naties om zich samen te voegen en anderzijds een recht tot zelfbeschikking van naties, die langs gewelddadige weg van haar zelfregering waren beroofd, en die op grond van in het internationale rechtsbewustzijn erkende factoren van objectieve en subjectieve aard geacht kunnen worden van dit recht met vrucht gebruik te zullen maken.

Bij gebiedsoverdracht zou over het algemeen de toestemming van de betrokken bevolking vereist zijn.

Of er een recht bestaat op regionale autonomie meent schrijver te moeten betwijfelen. „Men zou het aldus kunnen formuleren, dat het verwerven van autonomie niet is een recht, echter het verlenen van autonomie een gunst”.

Verder speelt ook een rol de kwestie of een bepaalde bevolkinggroep al rijp is om als „natie” te worden bestempeld.

Hoe wordt nu een recht op zelfbeschikking geldend gemaakt?

Met nadruk wijst de auteur er op, dat een plebisiet - zoals bijvoorbeeld gehouden in het Saargebied in 1935 - niet de enige methode is. Nauw er aan verwant is het procédé der „consultation populaire” zoals in Eupen en Malmédy na de eerste wereldoorlog. Daar werd de „consultation” georganiseerd door slechts één van de belanghebbende partijen en alleen het pro-Duitse gedeelte van de bevolking werd naar een oordeel gevraagd. Opgemerkt zij hierbij overigens dat deze „consultation” niet was georganiseerd door Duits-gezinden, maar door de Belgen, die dit deden ingevolge de bepalingen van het vredesverdrag van Versailles.

Verder zijn tot dusver nog twee andere methodes gevolgd, nl. die door commissies van deskundigen, zoals aan president Wilson in 1919 voor ogen stonden en tenslotte door de uitspraak van een vertegenwoordigend orgaan van het betrokken gebied.

Deze beide laatste methodes pogen naast het subjectieve element ook objectieve factoren tot gelding te brengen. De deskundigen-commissies zouden bijv. beter dan de door sentiment geleide bevolking verschillende omstandigheden, zoals de economische, in aanmerking kunnen nemen, terwijl een uitspraak door een vertegenwoordigend lichaam, zoals geschiedde op de Ionische Eilanden in 1859, ook betere waarborgen biedt voor een weloverwogen beoordeling.

Het boek van dr. Roethof biedt verder een uitvoerige behandeling van de verschillende aspecten van het nationaliteiten-probleem, zoals de regionale zelfbeschikking, de optie en het minderhedenvraagstuk.

In zijn conclusie oppert schrijver enige mogelijkheden om het vraagstuk der nationaliteiten nader tot een oplossing te brengen. Ten eerste het vormen van grotere gebiedseenheden, met autonomie der delen. Wanneer men de zaak niet forceert, is, naar zijn mening, de waarschijnlijkheid groot, dat het nationaliteiten-beginsel op den duur voor het grotere verband gaat werken en voor de oorspronkelijke samenstellende delen wordt overwonnen.

Ten tweede het scheppen van een instantie voor de rechtsbedeling ter behandeling van alle nationaliteiten-kwesties. Dit in de vorm van hetzij een nationaliteitengerecht, hetzij van een Bijzondere Kamer van het Internationale Gerechtshof

Hiermee zou dus voldaan worden aan een deskundige beoordeling der objectieve en subjectieve voorwaarden van het zelfbeschikkingsrecht. Daar de schrijver bedoelde deze instantie ook belangenkwesties te laten beoordelen, kan men zich afvragen of een te nauwe band met het Internationale Hof diens prestige niet zou

benadelen. Van meer belang is echter dat de auteur een oplossing zoekt in het licht van een organisch op te bouwen internationale gemeenschap. Slechts in voortgezette, en tevens voorzichtige verwezenlijking van een internationale rechtsorde ligt de mogelijkheid het spel der internationale machtsfactoren te temperen en te bundelen.

Het element willekeur zal ook in de internationale gemeenschap tot de kleinst mogelijke proporties teruggebracht dienen te worden. Dat het nationaliteiten-probleem tot deze overwegingen ten eerste aanleiding geeft toont ons dit boek.

R. Beumer: „Hoe leid ik een Vereniging? Handboek voor het Verenigen en Vergaderen”. (Meulenhoff, Amsterdam 1951; 106 blz., geb. à f. 3.90.)

Deze helder en boeiend geschreven handleiding geeft leerzame inlichtingen en voorschriften ten dienste van bestuursfunctionarissen en betreffende de Statuten, de Algemene Vergadering en de Landelijke Organisatie ener vereniging.

Niet ieder, die een functie aanvaardt in onze partij, is doorkneed in de vergadertechniek. Ongetwijfeld is het waar, dat men al doende leert. Doch veel fouten zouden voorkomen worden, als de ongeschoolden onder ons het boekje van de heer Beumer bestudeerden. De schrijver houdt voortdurend de practijk voor ogen, zodat hij zich niet in theoretische uitweidingen verliest, die van weinig practisch nut zijn. Wij adviseren de afdelingsbesturen van onze partij, dit boekje aan te schaffen.

De techniek van het verenigingsle-

ven heeft niet alleen administratieve betekenis, maar ook principiële waarde. Iedere vereniging, waarin rechten en plichten van leden en bestuur nauwkeurig gehandhaafd worden vormt een verwezenlijking van de democratische gedachte.

P. D. v. R.

A. Hesp: „Goed spreken in het openbaar” (Assen, 1951; 128 blz., geb. à f. 2.90.)

Onder de lezers van dit blad bevinden zich velen, die het woord moeten voeren in grotere of kleinere bijeenkomsten. De zulken kunnen in het boekje van de heer Hesp een schat aan nuttige wenken aantreffen. Op vlotte wijze worden de voorbereiding en de opbouw ener toespraak behandeld. Het spreken, spreekangst, spreekbriefjes en het contact met het publiek worden eveneens besproken.

Ook de meer geroutineerde sprekers zullen uit deze handleiding veel kunnen opsteken. De uitgeverij Born zorgde voor een keurige uitvoering van druk en band tegen billijke prijs.

P. D. v. R.

INZAKE RADIOPROGRAMMA'S

MEER INTERNATIONALE SAMENWERKING MOGELIJK?

(Ingezonden)

Reeds sinds lange tijd had ik in mijn gedachten om eens iets omtrent de radio te schrijven en nu ik in het laatste blad ook artikeltjes daarmee in verband lees, ga ik er maar toe over.

Mijn bedoeling was dan om te vragen, of er niet een mogelijkheid zou zijn tot (internationale) samenwerking tussen radio-omroepen teneinde te bereiken, dat:

a. ieder desgewenst, de hele dag klassieke muziek zou kunnen horen.

b. ieder desgewenst, de hele dag zuiver gespeelde amusementsmuziek zou kunnen beluisteren, zoals walsen van Strauss, Ziehrer, enz.; moole operettes, marsen van bekende marskoninkon, doch alles zuiver gespeeld, zoals de componisten het getoonzet hebben.

c. ieder desgewenst onzuiver gespeelde muziek zou kunnen horen, d.w.z. zodanige, als men tegenwoordig vaak hoort met een opzettelijk enigszins valse bijklank (mij doet zulks steeds denken aan aangebrande worteltjes of zo, waarbij mer, behalve de wortels ook de brandsmaak proeft). Men noemt dat ook wel eens „bewerkt door die of die”.

d. ieder desgewenst, de hele dag kakofonie zou kunnen horen, d.i. jazzlawaaai e. d.

e. ieder desgewenst, zou kunnen luisteren naar hoorspelen of redevooringen.

Dan zou ieder van de radio kunnen genieten, wat hij wenst, terwijl er thans vaak niets te genieten is, al probeert men het zoveel maal per dag, zodat men tenslotte de moed maar opgeeft.

Het door mij bedoelde zou natuurlijk over minstens 5 stations moeten worden geregeld; het praten en de hoorspelen zal wel meer dan één station in beslag nemen.

Dit zou niet steeds hetzelfde station behoeven te zijn en ook zou niet de hele dag een zeker soort geluid op eenzelfde station gegeven behoeven te worden, doch men zou het kunnen verdelen over de beide Hilversums, de beide Brussels, Londen, Parijs, eventueel ook Luxemburg of Keulen.

De hoofdzaak is echter, dat elk zijn plezier kan beleven en niet alleen de lawaal-liefhebbers of de liefhebbers van het gesproken woord.

Hopende, dat mijn voorstel tot iets zal kunnen leiden, teken ik,

Uw abonneé,
T. J. H.

VRIJZINNIG GODSDIENSTIG CONGRES TE OXFORD

Eenheid van religieuze en politieke Vrijzinnigheid

Menigeen zal zich het Congres te Amsterdam in 1949 nog herinneren, waarop Mr. P. J. Oud zijn indrukwekkende rede hield over „Wat betekent voor mij het Vrijzinnig Christendom?”

Dit jaar hield de I.A.R.F. (International Association for Religious Freedom and Liberal Christianity) wederom een congres en wel te Oxford van 12-17 Augustus. Wij troffen afgevaardigden aan uit Engeland, Amerika en vele continentale landen ten Westen van het IJzers Gordijn. Tsjechen en Oost-Duitsers werden node gemist.

Tijdens de lezingen, sectie-bijeenkomsten en persoonlijke gesprekken, viel het ons op, dat de meeste buitenlanders „integraal liberaal” waren, m.a.w. niet alleen religieus maar ook politiek liberaal. In Nederland zien helaas lang niet alle vrijzinnigen in, dat een vrijzinnige overtuiging op godsdienstig gebied in tegenspraak is met een socialistische overtuiging op staatkundig terrein. Deze socialistische landgenoten konden op dit congres heel wat leren van hun „integraal liberale” vrienden uit het buitenland!

Wij willen hieronder iets vertellen over datgene, wat in de sociologische sectie ter sprake is gekomen.*

Deze sectie besprak het congres-thema: „Gezand en Vrijheid in deze tijd” op het terrein van de sociologie. Zij werd geleid door Prof. dr. J. L. Adams (Chicago) en Rev. R. V. Holt, M. A. (Manchester).

Prof. Adams sprak over de massa-maatschappij als bedreiging der vrijheid. In de „megalopolis” (Gross-Stadt) wordt het klimaat geschapen, dat massaliteit en vatbaarheid voor totalitaire ideeën begunstigt.

Rev. Holt besprak het Marxisme. Hij wees erop, dat het Marxisme alle kenmerken ener autoritaire kerk bezit, behalve het Gods geloof. Het autoritaire deel der Christenheid lijdt aan hetzelfde euvel als het Marxisme: de verabsolutering van het eigen systeem, de daarmee samenhangende ketterjagerij en de funeste stelregel: het doel heiligt de middelen.

Tijdens de besprekingen wees een Duitser er op, dat vele arbeiders in Duitsland zich door het program der Communistische Partij laten verblinden. Men moet de Communisten naar hun daden en niet naar hun theorieën beoordelen. In Oost-Duitsland zetten de Communisten de Nazi-terreur voort.

Een Franse arbeiderspredikant deelde mee, dat vele Franse communisten de theorie van het Marxisme in het geheel niet kennen. Omdat de Communistische Partij de bevrediging van hun materiële behoeften en verlangens belooft, zijn zij communisten.

Voor de meer komische noot zorgde een Engelse Christen-communist, die in volle ernst beweerde: kapitalisme is 100% egoïsme; socialisme is 50% egoïsme en 50% altruïsme; communisme is echter 100% altruïsme. Met deze dwaasheid oogste hij ironisch gelach en generlei applaus.

De sociologische sectie kwam tenslotte tot een aantal conclusies, waarvan wij hieronder een drietal aanhalen:

1. De vrijheid wordt door het inwendige gevaar bedreigd, dat bestaat uit angst voor vrijheid, welke leeft bij zwakken, ontwortelden en gedesillusioneerden en uit haat tegen vrijheid, welke leeft onder hen, die in het woord „vrijheid” niet meer lezen willen dan de ideologische dekmantel ener bevoorrechte klasse, welke zich ten koste van anderen verrijkt.

2. De vrijheid wordt bedreigd door het uitwendige gevaar, dat bestaat uit de massa-maatschappij, waarin de enkeling gedegradeerd wordt tot een rad in de machine en tot een middel ten dienste van eens anders doeleinden.

3. Zij die in de vrijheid geloven, dienen organisaties in het leven te roepen, waarbinnen men in zo groot mogelijke vrijheid kan kiezen en medeverantwoordelijkheid op zich kan nemen voor de beslissingen, die essentieel zijn voor de organisatie, waartoe men behoort.

Wij deden nog een merkwaardige ervaring op ten aanzien van het „socialisme” der Labour Party. Een van de Engelse sprekers had gepleit voor décentralisatie van bestuur en bevordering van particulier initiatief in het bedrijfsleven. Toen ik hem later vroeg, of hij ook liberaal was, antwoordde hij: „Neen, ik behoor tot de Labour Party, doch ik maak deel uit van de liberale vleugel!”

P. D. VAN ROYEN.

*) Voor meer algemene verslagen verwijzen wij naar het Alg. Hbld. van 30 Aug. en de N.R.C. van 22 Aug.

OVER STREKKING EN INHOUD VAN HET MAANDBLAD „NIEUW EUROPA”

(Ingezonden)

In „Vrijheid en Democratie” van 26 Juli vonden wij een ingezonden stuk, dat licht misverstaan zou kunnen wekken over de Europese Beweging en het maandblad „Nieuw Europa”. Vandaar onze grote erkentelijkheid voor de ons geboden gelegenheid om hier een korte uiteenzetting te geven.

„Nieuw Europa” is een uitgave van de Nederlandse Raad der Europese Beweging met als strekking de bevordering van het Europese denken.

Het presidium van de Raad bestaat uit de heren Serrarens (KVP), Van Bruggen (CHU), Korthals (VVD), Meynen (AR), Vorrink (PvdA) en de rector van het Europees College, prof. Brugmans. Het Uitvoerend Comité van de Raad is zodanig samengesteld, dat zowel de vijf eerdergenoemde politieke partijen als de werkgevers- en werknemersorganisaties er paritair zijn vertegenwoordigd. Ook onze redactiecommissie van „Nieuw Europa” bestaat uit vijf leden van de genoemde vijf partijen.

Het is echter ook weer niet zo, dat de Europese Beweging aan sprekers en schrijvers in haar vergaderingen en publicaties een soort „grootste-gemeene-deler-standpunt” voorschrijft. In onze kring zingt elk vogeltje zoals het gebekt is en niemand neemt daar aanstoot aan.

Voor ons congres te Overschie indertijd, zou bijv. de heer Bruins Slot van „Trouw” een inleiding houden. Door dringende werkzaamheden in verband met de Raad van Europa bleek hij plotseling verhinderd. Hij werd vervangen door het P.v.d.A.-Tweede-Kamerlid, de heer Nederhorst. En de heer Nederhorst sprak even socialistisch als de heer Bruins Slot anti-revolutionnair gesproken zou hebben.

Het onderwerp van onze besprekingen maakt zulk een soepele houding misschien gemakkelijker dan bij behandeling van binnenlands-politieke vraagstukken mogelijk zou zijn. Bovendien ondergaan zeer velen dit samengaan als een bevrijding. Zij zijn dankbaar, dat er tenminste dit Europese terrein is, waar wij - bij behoud van eigen principieel standpunt - allen tezamen kunnen werken voor één groot doel.

Dit verschijnsel blijft allermint beperkt tot de organisatie van de Europese Beweging zelf. Het gebeurt herhaaldelijk, dat periodieken artikelen over Europese vraagstukken afdrucken, afkomstig van schrijvers, die tot principieel geheel andere organisaties behoren.

Zo nam het socialistische weekblad „Peraat” onlangs een artikel van de C.H. luitgen. Calmeyer op. En diezelfde 26ste Juli, waarop het bovengenoemde ingezonden stuk in „Vrijheid en Democratie” verscheen, begon er een conferentie van de Jongeren-Organisatie der V.V.D. te Nijverdal, waar het woord werd gevoerd over Europese vraagstukken door de K.V.P.’er in de redactie van „Nieuw Europa”.

Het was voor ons daarom geen vreemd verschijnsel, dat een artikel van onze P.v.d.A.-redacteur tevens in „Peraat” verscheen. Het zou ons zelfs niet hebben verwonderd als het tevens bijv. in „De Opmars” van de K.V.P. was afgedrukt.....

De inzender is aan het tellen gegaan. Hij is daarbij tot de conclusie gekomen, dat het Julinumnummer van „Nieuw Europa” drie artikelen van P.v.d.A.-leden bevatte. Van twee dier schrijvers was de politieke richting bij de redactie van „Nieuw Europa” bekend. Omrent die van de derde was zij niet op de hoogte. Hij was uitgenodigd als deskundige voor bepaalde Afrikaanse vraagstukken, waaraan dat Julinumnummer een pagina wijdde. Zijn politieke richting kwam op geen enkele wijze aan het artikel te pas. Maar, de inzender had gelijk.

Er stonden dus drie artikelen van P.v.d.A.-ers in die krant. Er stonden in diezelfde krant echter bovendien 8 stukken van enige omvang, geschreven door niet-P.v.d.A.-ers. Zodat de P.v.d.A. - naar verhouding van haar relatieve sterkte - nu juist precies de haar toekomstige ruimte in beslag nam.

Inzender viel met name over „een groot artikel van het P.v.d.A.-Tweede Kamerlid Hofstra” op pag. 2. Welnu, het is niet „groot” (ruim een kolom) en het wordt omringd door een bijna even lang artikel van prof. Keulemans O.Carm. van de K.V.P. door een iets korter artikel van mr. A. Stempels (V.V.D.) door een langer artikel van de A.R.-ondertekenaar dezes en tenslotte door een kort bericht van de C.H.-man in onze kring. Netter uitgebalanceerd kan toch moeilijk!

De schrijver van het ingezonden stuk heeft, zoals gezegd, nagegaan wat de politieke richting is van één der beide experts, die een bijdrage voor onze pagina over Europa en Afrika leverden. Wij vroegen toen op onze beurt aan de figuur uit bankkringen, die het andere artikel schreef, naar diens richting. Hij bleek een actief lid van de A.R.-Kiesvereniging te Amsterdam. Alweer dus een evenwicht, waarop moeilijk aanmerking kan worden gemaakt.

Onze militaire medewerker is een hoofdofficier, die zichzelf beschrijft als „partijloos, tussen C.H. en V.V.D. in”. De inzender geeft te kennen, dat deze medewerker zich niet mag bemoeien met de kabinetsformatie. Wij zouden niet weten waarom niet, zolang het gebeurt in verband met de bevordering van de Europese zaak. Onze medewerker beperkte zich tot het terrein van zijn deskundigheid, dat van de landsverdediging. Hij sprak als zijn mening uit „dat het te wensen ware, dat het beleid van de thans de missionnaire bewindsman van het Departement van Oorlog verder doorgetrokken wordt, zo mogelijk door handhaving van de persoon...” De redactie heeft geen aanleiding gevonden de publicatie van dit inzicht te beletten, vooral omdat er bij deze partijloze geen partij-overwegingen in het spel konden zijn.

Eén onzer - hij is o.m. voorzitter van de Centrale Pers- en Propaganda Commissie der C.H.U. - had in het Julinumnummer van „Nieuw Europa” een korte beschouwing gewijd aan het Europese aspect van de stembus-overwinning der P.v.d.A. Daarbij ging het er om de partijen van Schumacher in Duitsland en Atlee in het Verenigd Koninkrijk erop te wijzen, dat een socialistische partij in Europa blijkbaar zeer wel winnen kan als zij zich uitspreekt voor Europese eenheid, met andere democratische partijen samenwerkt binnen de Europese Beweging en niet haar kracht zoekt in een gemakkelijke oppositionele positie. Hoe de inzender in „Vrijheid en Democratie” een dergelijke uiteenzetting kan opvatten als „een trap” naar de anti-revolutionairen is ondergetekenden volmaakt onduidelijk.

Wij vatten samen: In de Europese Beweging en in haar orgaan werken vrouwen en mannen uit P.v.d.A., K.V.P., A.R.P., C.H.U. en V.V.D. op vruchtbare wijze samen. Daarbij wordt geen enkele partij achtergesteld of voorgetrokken. Er wordt niet gestreefd naar een „grootste-gemeene-deler”. Allen accepteren het eigen geluid van allen. Er is volstreekte pariteit in de mate, waarin de verschillende richtingen zich uiten. Er worden herhaaldelijk stukken uit „Nieuw Europa” nagenoeg gelijktijdig in andere bladen gepubliceerd, waarbij het er niet op aan komt of de binnenlands-politieke opvattingen van schrijver of schrijfster dezelfde zijn als die der redactie van zulk een andere periodiek.

De redacteuren van „Nieuw Europa”:
w.g. BRIJNEN
GRUPPELAAR
C. A. H. HAITSMA
MULIER-v. BEUSEKOM
ALFRED MOZER
J. B. J. M. SCHIPHORST

Naschrift: Met belangstelling hebben wij het artikel van de redactie van „Nieuw-Europa” gelezen. Wij waarderen het streven naar objectiviteit ten aanzien van de verschillende politieke richtingen, die de Redactie van Nieuw-Europa wil nastreven. Maar tussen het nastreven en het werkelijke doen is o.i. bij Nieuw-Europa nog een kloof. Die kloof ligt al

in de samenstelling van de redactie van Nieuw-Europa zelf.

Daar zitten in, zoals ook uit de ondertekening blijkt, de heer Brijnen (voorzitter van de Centrale Pers- en Propaganda Commissie der C.H.U.), de heer Gruppelaar, een bekende figuur in A.R. kring, de heer Alfred Mozer (een zeer bekende figuur in de topleiding van de P.v.d.A. en redacteur van het weekblad van de Partij van de Arbeid „Peraat”) de heer Schifhorst, een der jongere voor- mannen uit de K.V.P., alle vier leidinggevende figuren in hun partijen.

Kennelijk is mevrouw Haitsma Mulier-van Beusekom in de Redactiekering van „Nieuw-Europa” de V.V.D.-redactrice. Wij wisten niet, welke politieke richting mevrouw Haitsma Mulier toegedaan was; bij het lezen van Nieuw-Europa hadden wij altijd de indruk, dat zij zich uitsluitend met de vrouwenrubriek bezig hield; in ieder geval is zij in V.V.D.-kringen geen bekende figuur en hoezeer wellicht ook overtuigd liberaal, niet zo op de hoogte als de vier andere redacteurs dat uit hun kring weten, wat in V.V.D.-kring over bepaalde zaken gedacht wordt.

De Redactie van Nieuw-Europa vindt het niets vreemd, dat het artikel van de heer Mozer in „Nieuw-Europa” en in „Peraat” verscheen. Zij vergeet er echter bij te vermelden, dat het eerder in het socialistische „Peraat” dan in „Nieuw Europa” verscheen. Dat lijkt ons bepaald onjuist.

Wij waarderen het, dat de heer Gruppelaar, die nog niet in de redactie van „Nieuw-Europa” zat, toen het Juli-nummer, waarover in ons blad geschreven is, verscheen, het ingezonden stuk in ons blad mee heeft ondertekend, maar ook al heeft hij zelf in het Augustus-nummer van „Nieuw-Europa” een artikel geschreven, ook dat Augustus-nummer geeft blijk van een wel te sterke geneigdheid om socialistische schrijvers aan het woord te laten.

In dat Augustus-nummer schrijven n.l. weer drie bekende P.v.d.A.-ers, n.l. mej. Ort, dr. W. Verkade en de heer van Broekhuizen. Nu kan de redactie van Nieuw-Europa wel weer komen met de verklaring, dat zij dat niet wist, maar dan wijzen wij haar eens op de „Pers-Radar” in het Augustus-nummer van Nieuw-Europa, waarin aanhalingen staan uit „Socialisme en Democratie”, „Vrij Nederland”, „Het Vrije Volk” en „De Vlam”, alle vier socialistische publicaties.

Tot onze spijt is dus de theoretische opvatting van de redactie van Nieuw-Europa in strijd met de werkelijkheid.

Tenslotte handhaven wij onze opvatting, dat de beschouwing over de uitslag van de stembusstrijd in ons land een blijde uiting was over de winst van de P.v.d.A., hetgeen in Nieuw-Europa niet thuis hoort en dat er daarin ook niet geschreven behoort te worden, dat het wenselijk is, dat ir. Staf als minister van Oorlog aanblijft. Met deze zaken te bespreken komt Nieuw-Europa op binnenlands politiek terrein, waarover de meningen zeer verdeeld zijn.

De Europese gedachte, waarvan wij warme voorstanders zijn, kan het nooit winnen, indien er te weinigen bij betrokken worden. Het gevaar, dat „Nieuw-Europa” oproept, dat velen zich buiten deze stromingen zullen houden, omdat daarin socialisten of mensen, die weliswaar tot andere partijen behoren, maar in feite zeer sterk achter hen aanlopen, de voortoon voeren, is niet gering. Daarvoor hebben wij, toen het Juli-nummer van „Nieuw-Europa” verscheen, willen waarschuwen en het Augustus-nummer, met b.v. ook een volkomen onjuiste hak op „Le Monde” over de berichtgeving inzake de kabinetscrisis in Nederland, terwijl iedereen weet, dat „Le Monde” vrijwel dagelijks een uitstekende informatie over de kabinetsformatie geeft, alleen zijn bezwaren tegen de socialisten niet onder stoelen of banken steekt, heeft ons daarin bevestigd. Het lijkt ons alleszins gewenst, dat in het presidium van de Nederlandse Raad der Eur. Beweging over deze zaken nog eens ernstig wordt gedacht.

De inzender van het artikel in V. en D. van 26 Juli.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Meijuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Nieuws over de Tweedaagse Conferentie

Data 18 en 19 October a.s.

Over de plannen, die het Dagelijks Bestuur hiervoor heeft, kunnen wij nu iets meer vertellen.

Zoals wij reeds medegedeeld hebben, wordt de bijeenkomst weer gehouden in de Internationale School voor Wijsbegeerte te Leusden bij Amersfoort, daar het ons niet gelukt is, elders een dergelijke prettige en voor iedereen goed bereikbare gelegenheid te vinden.

Wij hopen, dat de directie voor hetzelfde mooie weer als verleden jaar zal zorgen, zodat wij tussen de bedrijven door van de heerlijke omgeving kunnen genieten.

Die bedrijven denken wij ons als volgt:

Na de opening op Zaterdagmiddag hebben wij de heer Jhr. J. de Ranitz, architect en voorzitter van de afdeling Bergen op Zoom, uitgenodigd te spreken over de tegenwoordige woningnoodproblemen en hun mogelijke oplossing.

Des avonds zal mej. ir. C. Strumphler b.i. te Arnhem, vertellen over de thans 50-jarige Woningwet, o.a. over uitbreidingsplannen en bestemmingsplannen vooral in verband met de woningbouw.

Wij krijgen dus twee aspecten van het woningvraagstuk: zowel de normale moderne ontwikkeling als de abnormale en, naar wij hopen, tijdelijke moeilijkheden, waarmee wij thans worstelen.

Is de Zaterdag derhalve gewijd aan praktische onderwerpen, op Zondagmiddag zullen wij een principiële beschouwing houden.

Mevrouw mr. J. M. Stoffels—van Haften heeft toegezegd dan een inleiding te geven over de eerste vier artikelen van ons beginselprogramma.

Zoals U weet, behandelen deze vier artikelen de grondbeginselen van de V.V.D., waarvan de andere artikelen de toepassing zijn.

De ervaringen in de verkiezings-tijd hebben weer eens onderstreept, hoe goed en nodig het is, ons telkens te bezinnen op onze beginselen, zodat deze ons helder en duidelijk voor de geest staan.

Het programma voor de Zondagochtend is gelijk aan dat van verleden jaar: eerst een morgenwijding en na een korte pauze het „vragenuur”.

Het Dagelijks Bestuur ontvangt vragen daarvoor graag een tijd te voren.

De tijd, die er over blijft, is bestemd om te wandelen en te praten. Dit zijn nu de plannen. De definitieve convocatie zal in September verspreid worden.

Het Dagelijks Bestuur hoopt alle deelnemers van het vorige jaar weer aanwezig te zien; het weet, dat dan het slagen ook van deze conferentie verzekerd is. En daarbij zijn alle nieuwelingen hartelijk welkom; zij zullen zich direct thuis voelen.

J. H. S.

STALEN MEUBELLEN „GISO”-LAMPEN

Inlichtingen betreffende het lidmaatschap der Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zijn te verkrijgen bij de plaatselijke afdelingen en bij het Algemeen Secretariaat: Koninginnegracht 61, 's-Gravenhage (telefoon 111 768).

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

**Frank Rijdsijk's
Industrieel
Ondernemingen N.V.**

Hendrik-Ido-Ambacht
Tel. H.I. Ambacht 245
Rotterdam 72815

SCHEEPSSLOOPERIJ

HANDEL in:

- Oud IJzer,
- Nieuw IJzer,
- Bruikbaar IJzer, enz.

**MAGGI'
Tomatensoep**

gemaakt van louter zondoorstoofde tomaten, is een soep voor elk moment van de dag!

Zuiver, zacht-rinzig van smaak en prachtig gebonden, met een kooktijd van slechts 5 minuten.

Een gezonde, echt smakelijke soep, bereid volgens een geheel nieuw recept.

65 ct voor
4 flinke
borden

MAGGI

FINARCHITECTUUR — BOOMKWEKERIJEN

Ontwerpen
Aanleggen
Onderhouden

GIJSB. VURENS

Bingvaartweg 98 - Rotterdam (O.) • Tel. 22114

Internationale bankzaken

Voor Uw zaken met Azië beschikken wij over 15 kantoren in Indonesië en eigen vestigingen in Bombay, Calcutta, Bangkok, Singapore, Hongkong, Kobe, Tokyo.

Inlichtingen verstrekken onze kantoren in Nederland:

Amsterdam, Singel 250
Rotterdam, Mathenesserl. 235
Den Haag,

Lange Vijverberg 11

NATIONALE HANDELSBANK N.V.

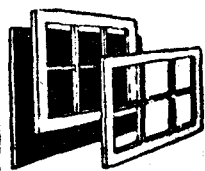
gevestigd sedert
1863

Machinefabriek en scheepswerf

van

P. SMIT Jr. N.V.

ROTTERDAM

RAMEN

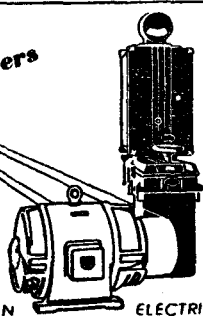
IN TRILBETON

N.V. BETON- & PLATENFABRIEK
v/h GEBS. MYNLIFF

TELEFOON: 20559 - SLOETSTR. 6 - NYMEGEN

HEEMAF-

S.K.A.-motoren en aanzetters
bedrijfszeker
onverwoentbaar

MACHINES EN APPARATEN

HEEMAF-HENGEL • FABRIEK VAN ELECTRICHE

**SMIT
SLIKKERVEER**

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

Hoogland & Masee, N.V.

DORDRECHT
Tel. 3344-3345
Dir. F. J. Ludérus

Werktuigen, gereedschappen en materialen voor de industrie — Sinds 1876

★
Pijpen en Fittings, Appendages,
Bouten en Moeren

SIMPLUS BRANDBLUSAPPARATEN

HBU

HBU

Een appeltje voor de dorst

Het is altijd goed zo'n appeltje voor de dorst te hebben. - Het geeft rust en zekerheid en 2 1/2% rente! Door ons BANKBOEKJE maken wij het, speciaal voor kleine beurzen, gemakkelijk een voortdurend stijgende reserve te vormen.

Vraagt ons inlichtingen.

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon
manufacturen

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

*Van karakter
gesproken....*

(Zie pag. 5)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Kerk en politieke partij

Over de Hervormde Kerk en de politieke situatie verschenen in de Nieuwe Rotterdamse Courant enige artikelen, die uit velerlei oogpunt nadere beschouwing verdienen, doch waaraan wij met het oog op onze beperkte ruimte slechts enkele opmerkingen kunnen wijden.

De schrijver herinnert aan de poging, in het begin van dit jaar ondernomen, om van een aantal Hervormden uit verschillende politieke partijen een manifest te doen uitgaan, waarin de leden der Hervormde Kerk zouden worden gewezen op hun verantwoordelijkheid t.a.v. de wijze, waarop de verkiezingsstrijd moest worden gevoerd. Van a.r.-zijde — zo lezen wij — bleek niemand bereid dit manifest te ondertekenen, terwijl van liberale zijde ook nog al wat bezwaren bestonden, met gevolg dat bedoeld manifest niet wereldkundig is gemaakt.

De kracht van de Hervormde Kerk — aldus de schrijver in de N.R.C. — schijnt op dit ogenblik politiek gesproken nog gelegen te zijn in een soort neutraliteits-houding. Vandaar dat ook de Generale Synode besloten heeft, geen woord inzake de verkiezingen tot de leden der Kerk te richten, omdat de huidige politieke situatie de opstelling van een dergelijk stuk nogal bezwaarlijk maakte. Er wordt — zo vernemen wij nu — van gedachten gewisseld over de oprichting van een Hervormd-politiek gesprekscentrum met als doel een geregelde peiling en bepaling der verantwoordelijkheid, die alle Hervormden in de verschillende partijen gemeen hebben. Het succes van dit centrum zal er van afhankelijk zijn, of het de Hervormde Kerk gelukt haar visie, waarbij het Nederlandse volk als een eenheid gezien wordt, concreet vorm te geven.

Hierover willen wij al dadelijk iets zeggen.

O.i. toch is het niet de huidige politieke situatie, die het voor de Herv. Kerk moeilijk maakt, haar leden een bepaalde gedragslijn bij staatkundige verkiezingen voor te schrijven, doch veeleer de samenstelling der Herv. Kerk zelve. Zij is, ze pretendeert althans te zijn, volkskerk. Dit dreigt, gezien het percentage van het Nederlandse volk dat in feite tot deze kerk behoort, meer en meer fictie te worden. Maar ook als men van deze fictie uitgaande de Herv. Kerk nog steeds als volkskerk wil zien, moet men het feit aanvaarden, dat tot die kerk vogels van diverse pluimage behoren, ook van politiek zeer verschillende pluimage. De anti-revolutionairen en de liberalen, die volgens de schr. in de N.R.C. nogal wat bezwaar tegen een Hervormd verkiezingsmanifest hadden, gaven o.i. blijk van meer realiteitsbesef dan zij die

zulk een manifest wenselijk achtten. Immers dit manifest zou zo vaag gehouden moeten worden dat het geen enkele concrete waarde gehad zou hebben, of het zou grote groepen onder de Hervormde kerkleden onaangenaam aangedaan hebben.

Dat het episcopaat der rooms-katholieke kerk zich bij de jongste verkiezingen van een advies aan de roomse kiezers heeft onthouden, getuigt van meer begrip voor de „huidige politieke situatie” dan een Hervormde Synode getoond zou hebben, die bij zoveel groter verscheidenheid harer kerkleden zich desniettemin met een kanselboodschap tot het kerkvolk zou hebben gericht.

Hier raken we intussen het eigenlijke probleem wat dieper. Wij slaan namelijk heel de ontwikkeling der dingen in de Herv. kerk sinds de bevrijding niet zonder grote bezorgdheid gade en één van de redenen daarvoor is juist de drang, die de leidende figuren in deze kerk schijnt te bezielen om „als kerk” te getuigen op allerlei terrein van het openbare leven. Immers heel dit „als kerk” getuigen is onder Protestanten, die nu eenmaal het „Roma locuta causa finita” niet kennen, weinig meer dan een fictie. Ieder „getuigenis” der kerk wordt ten slotte door hen onderkend als een getuigenis van een groter of kleiner aantal mensen, wier oordeel over allerlei maatschappelijke problemen geen meerder waarde heeft dan dat van ieder ander, terzake even deskundig of ondeskundig. En ieder protestant weet, voor welke moeilijkheden hij wordt geplaatst, die de normen van het Evangelie toepassen wil op de maatschappelijke problematiek.

De schrijver betreft ook de V.V.D. in zijn beschouwingen en meent, dat zij nog te zeer in het klimaat van het negentiende-eeuwse liberalisme leeft, waarbij politiek en religie gescheiden moeten blijven. Hij beroept zich hiervoor zelfs op een stelling bij een recente promotie verdedigd door dr P. Smits, voorganger der Vrijz. Herv. in Den Haag: „De volstrekte scheiding van religie en politiek, die kenmerkend is voor het godsdienstig liberalisme, vindt z'n grond in het feit, dat het liberalisme in wezen een politieke religie is”. Hij is voorts van oordeel, dat de P.v.d.A. op dit punt verder gevorderd is, omdat zij althans een poging heeft gedaan om een nieuwe verhouding te vinden tussen kerk en niet-confessioneel gebonden partij.

Wij zijn het ten deze eens met de anonieme inzender in de N.R.C. die de schrijver op dit punt verwees naar het beginselprogramma der V.V.D. en moeten het bij deze enkele constatering la-

ten. Beter dan door breedvoerige principiële beschouwingen die aan de hier aan de orde komende problematiek volle recht zouden laten wedervaren, kunnen wij door een persoonlijke reminiscensie onze lezers duidelijk maken, waar 't hier eigenlijk om gaat.

Kort voor de jongste verkiezingen hadden wij het genoegen met het C.H. Kamerlid Freule Wttewaall van Stoetwegen en het socialistische Kamerlid Stufkens in een samenkomst van de Hervormde Jeugdraad te Amsterdam te spreken over de vraag, waarom onze christelijke levensbeschouwing ons geleid had tot onze respectieve politieke partijkeuze.

Terwijl wij vooropstelden, dat voor ons het verband tussen christendom, politiek en politieke partij niet zó rechtlijnig en eenvoudig is als het voor de beide andere sprekers misschien zou blijken, betoogde de heer Stufkens dat voor hem de bekende verklaring „Om der gerechtigheid wil” door de Herv. Kerk na de bevrijding uitgegeven, beslissend was geweest voor zijn keuze. Zijn bewogen getuigenis maakte kennelijk indruk op 't jeugdige auditorium.

Na de pauze bleek er onder de schriftelijk ingediende vragen een te zijn van deze inhoud: hoe denken de sprekers als christen over Korea? Toen trof het ons en kennelijk ook het auditorium, dat de socialistische spreker, die tevoren alle nadruk had gelegd op de invloed die er van het getuigenis der christen-socialisten op het partijbeleid kan uitgaan, nu weinig anders kon doen dan zich conformeren aan het partijbeleid. Ds Strijd of ook maar ds Buskes zouden — naar wij vermoeden — voor zulk een conformeren teruggedeeind zijn.

Wij willen maar zeggen: een kerk, die politieke directieven aan haar leden wil gaan geven, komt onvermijdelijk voor situaties te staan, waarop haar „getuigenis” verslapt tot een compromis, dat in strijd is met haar wezenlijke roeping en dat daarom op den duur haar positie schaadt.

Gelijk het naar onze overtuiging de kerk ook in ons land wezenlijk geschaad heeft, dat vele harer dienaren in de twintiger jaren op ethisch-religieuze gronden eenzijdige ontwapening aanprezen om bij veranderende situatie in bewapening te berusten. De verhouding tussen het absolute dat de boodschap der kerk bepaalt en het relatieve waarmee de politiek te doen heeft, maakt o.i. nadere bezinning op het probleem „Kerk” en „politieke situatie” in nog andere zin dan de schrijver in de N.R.C. bedoelde dringend nodig.

G. A. DE RIDDER

VELER OGEN ZIJN THANS OP DE V.V.D. GERICHT

Zij zal het politieke leven een nieuwe stimulans kunnen geven

Wel zelden zal een Kabinet in Nederland met zo weinig enthousiasme door zijn eigen aanhangers en supporters zijn ontvangen als het thans gevormde nieuwe Kabinet-Drees.

Negen weken van passen, meten en lijmen onder een nimmer aflatend onderling gekijf en geruzie hebben een werkstuk opgeleverd, dat door niemand wordt bewonderd en in welks duurzaamheid niemand enig wezenlijk vertrouwen heeft.

Geen wonder dus dat, nu het eenmaal gereed is en in het openbaar getoond moet worden, de werkelijke makers ervan, wier onenigheid nochtans tot op de openbare straat te horen was, zich achter hun eigen werkstuk trachten te verschuilen en in een (voor het eerst eenstemmig klinkend!) koor het „extra-parlementaire” karakter ervan den volke trachten op te dringen.

Wij hebben de acadabra van de somnambule der Haagse kermis waarlijk niet van node om dit Kabinet geen grote kans op een lang leven te voorspellen.

Toen, in November 1925, in de „nacht van Kersten”, de door deze staatkundig-gereformeerde dominé gelegde anti-papistische tijdbom tot ontploffing kwam en deze niet alleen het eerste Kabinet-Colijn deed uiteenspatten, maar ook het einde inluidde van de eens zo hecht geheten „christelijke coalitie”, sprak Nolens toch nog het befaamde woord, dat zijn fractie „niet dan bij uiterste noodzaak” zou overgaan tot samenwerking met de socialisten, „wier diepere beginselen met de katholieke beginselen lijnrecht in strijd zijn”.

De „diepere beginselen” van het socialisme, noch die van het katholicisme, zijn bij ons weten gewijzigd, maar de partijen en de mensen wel. De S.D.A.P. heet nu P.v.d.A. en de R.K. Staatspartij is Katholieke Volkspartij geworden en op de plaats van de waardige en zwijgzame mgr. Nolens zit thans de heel wat minder zwijgzame, zelfs nogal rumoerige prof. Romme.

En het wachtwoord van de Katholieke leider houdt wederom een: „slechts bij uiterste noodzaak” in; thans echter de uiterste noodzaak niet tot het aangaan, maar tot het verbreken van de (na-oorlogse) Rooms-rode samenwerking.

Onze neiging tot afscheiding en versplintering van krachten, in de hand gewerkt nog door het bestaande kiesstelsel, heeft een veelheid van partijen voortgebracht, die de vorming van een homogeen, krachtig en doelbewust Kabinet, met daar tegenover een niet minder krachtige en doelbewuste oppositie, welhaast onmogelijk gemaakt.

Prof. Ouds „derde macht”, welke naast of — naar omstandigheden — tegenover de beide andere politieke grootmachten van elk 30 zetels een

coalitie der middengroepen van precies gelijke sterkte (12 plus 9 plus 9 zetels) zou kunnen stellen, is, behoudens door enkele figuren uit het christelijk-historische kamp, tot nu toe afgewezen.

Noch tot een Kabinet van nationale samenwerking, voortgekomen uit het diepe besef van de nood der tijden en van de bedreiging van buitenaf onzer Westerse beschaving, noch tot een volgens de klassieke methode gevormd, op een duidelijk program en een homogene meerderheid steunend en een doelbewuste oppositie tegenover zich vindend Kabinet is het kunnen komen.

De situatie, zoals zij thans gegroeid is, achten wij een hoogst gevaarlijke. Voor de democratie, voor de juiste werking van ons parlementair-democratische systeem, is niets zo gevaarlijk als een gebrek aan bezieling, als een gedoofde belangstelling van het volk in het werk van zijn vertegenwoordigende lichamen.

Dit Kabinet, dat zich aan de vloek van zijn ongelukkige geboorte niet zal kunnen onttrekken en dat alle kiemen der ontbinding met zich draagt, zal ons politieke leven niet kunnen opheffen uit de lethargie, waarin het is geraakt.

De mogelijkheid van een nieuwe stimulans zal nog slechts kunnen komen van wie in de oppositie is geplaatst. Onze V.V.D. heeft die oppositie niet gezocht, maar zij is er in gedrongen. Na het zover is, zal zij de grote verantwoordelijkheid en de wellicht beslissende betekenis daarvan moeten beseffen.

Wat de Regeringspolitiek aan doelbewustheid en bezielende kracht moge ontberen, zullen thans onze door het vertrouwen van een gestadig groeiende aanhang versterkte, maar numeriek helaas toch altijd nog te zwakke Kamerfracties moeten opbrengen.

Meer dan ooit zal, onverschillig of zij in een bepaald geval een Regeringsvoorstel steunen dan wel het bestrijden, haar houding, afgestemd op onze beginselen van vrijheid en verantwoordelijkheid, ondubbelzinnig en klaar moeten zijn en geschikt om door onze propagandisten in den lande te worden uitgedragen onder allen, die geloven, dat sociale rechtvaardigheid voor de een niet onver-

mijdelijk behoeft te worden gekocht met het verlies van de vrijheid van de ander.

Mede- en tegenstanders zien vol verwachting uit naar het optreden van onze liberale voormannen in de Kamer onder deze nieuwe politieke omstandigheden.

Men kan erop rekenen — zo schreef de hoofdredactie van de (R.K.) Maasbode woordelijk — dat de V.V.D., met prof. Oud aan het hoofd, de rol van oppositiepartij beter zal spelen dan de anti-revolutionnaires.

Een onverdacht getuigenis-opvoorschand uit het andere kamp, dat ons allen moge sterken in de strijd, die ons wacht!

A.

POLITIEK NIEUWS in het kort

— De wereldbevolking is in een eeuw tijds met 1.500 miljoen toegenomen en bedraagt nu volgens de laatste gegevens van de statistici van de V.N. 2.378.000.000. In de laatste drie eeuwen is de bevolking van Europa het meest toegenomen; er waren hier in 1949 8 maal zoveel inwoners als in 1650. In de laatste halve eeuw was de relatieve bevolkingstoename in Europa kleiner dan op het Amerikaanse continent, n.l. 36 % van 1900 tot 1949 tegen 112 % in de Nieuwe Wereld.

— Het Joegoslavische nieuwsbureau „Tanjug” meldt, dat er sinds Maarschalk Tito's breuk met Stalin ongeveer 7.000 mensen uit de Communisten-landen naar Joegoslavië ge-

vucht zijn. Van hen kwamen er 3.500 uit Albanië; 1.300 uit Roemenië; meer dan 1000 uit Bulgarije; meer dan 900 uit Hongarije en de rest uit andere Russische vazalstaten.

— Volgens het Amerikaanse Departement van Defensie bedroegen de Amerikaanse verliezen in Korea t.m. 15 Aug. 115.373, dit is een toename van 688 per week. Het totaal aantal doden steeg tot 20.280.

— Het Japanse persbureau „Kyodo” heeft bekend gemaakt, dat de communistische partij in Japan in de laatste twee jaar bijna de helft van haar leden verloren heeft. In 1950 telde de partij nog circa 100.000 leden.

— Volgens het Katholieke blad „Veritas” is meer dan een-derde van alle Tsjechische priesters en kloosterlingen geïnterneerd of naar dwangarbeiderskampen gedeporteerd. In totaal leven in Tsjechoslowakije 600 priesters en 2.900 monniken achter prikkeldraad.

Uit een door de V.N. gepubliceerd statistisch overzicht blijkt, dat de kosten van levensonderhoud in de meeste landen aanzienlijk gestegen zijn.

Het overzicht dat gebaseerd is op van officiële zijde verstrekte gegevens wijst o.a. uit, dat de kosten van levensonderhoud tussen Juni 1948 en Juni 1952 in Amerika met 10%, in Engeland met 28%, in Frankrijk met 43% en in Argentinië met 185% (!) stegen.

— Volgens de onderzoeken van het Brookings Instituut is het sterftecijfer in de V.S. in de afgelopen 50 jaar tot bijna de helft teruggebracht als gevolg van de vooruitgang van de medische wetenschap en de toenemende mogelijkheden die hierdoor in het dagelijks leven geboden worden.

Het sterftecijfer is van 17,2 per duizend in 1900 tot 9,6 in 1950 teruggegaan.

Van iedere duizend zuigelingen die dit jaar geboren worden zullen er volgens de onderzoekers slechts 30 bij de geboorte of kort daarna sterven; vijftig jaar geleden waren het er 130.

DEZE BURGER

mag, nu alles in kannen en kruiken is en nu er toch met man en (derde) macht, niets meer aan te veranderen is, het nu wel zeggen; hij kan er nu wel voor uit komen en nu, wat al die tijd op 's harten bodem gelegen heeft, uit de punt van zijn fameuze vulpen laten vloeien, zwart op wit: dat hij persoonlijk een teleurstelling heeft ondervonden, omdat hij persoonlijk een post heeft geambieerd, die voor hem gecreëerd had moeten worden: Staatssecretaris voor de Pers.

Ziet ge, ik heb weinig ambities; ik zou niet eens president van de rechtbank in Zierikzee of Winschoten willen wezen en nooit heb ik gestreefd naar hoger ere dan die van een bescheiden doch innig-goed, innig-braaf en innig-fatsoenlijk Staatsburger te zijn; doch ik was en ben er mij wel van bewust dat zulke eigenschappen niet tellen, tenzij ge eenmaal een hoge post beklommen hebt; dan eerst geldt de fatsoenlijkheid als in-het-ooglopende en over-de-tong-gaande burgerdeugd.

Maar ik had Staatssecretaris voor de Pers willen zijn; dat wèl. Wanneer ge zo lang in het harnas van persridder zonder vrees of blaam hebt medegelopen in het legioen der naamlozen; wanneer ge zoveel opmerkelijks en wereldschokkends hebt geschreven, een half mensenleven lang, zonder dat iemand het heeft opgemerkt en zonder dat de wereld ook maar één zwakke schok gevoeld heeft, dan wilt ge wel eens, hoog te paard en gevolgd door Uw onderdanige adjudanten, de vlag in de storm en de zon blinkend op het zwaard, het voor het zeggen hebben, over al die jongens die zich als Uws gelijken gedroegen.

Een maal komt de dag, dat ge ontwaakt in de koele, grijze morgen en dat ge gevoelt dat het hogere voor U is weggelegd. Die dag en die ochtend en dat gevoel zijn gekomen, doch zij zijn weer weggebloeid in de grauwheden van de avondschemering der anonimiteit.

Even is de hope der rechtvaardigheid in mijn hart geweest. Dat Drees en Donker en Beel en Staf mij hadden opgemerkt in de drom der naamlozen.

Doch ik ben die ik altijd was:

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Staatkundig figuur (I)

Sedert het eind van de oorlog hebben de Rijksdelen Suriname en de Nederlandse Antillen vele interne vrijheden verkregen, die tezamen een complex vormen, dat het begrip „autonomie” steeds meer gaat naderen.

Terecht.

Dit zij beide landen hartelijk gegund.

Door deze ontwikkeling is de positie van Gouverneur sterk veranderd. Haar betekenis is in grote mate verminderd. De Gouverneurs zijn representatieve Rijksorganen geworden. Hun persoonlijke invloed, voorheen zeer groot, is zienderogen verminderd, al zouden wij geenszins willen zeggen, dat zij nu nog slechts alléén representatief zijn.

In dit verband is merkwaardig wat onlangs in de Statenvergadering der Nederlandse Antillen is geschied.

Bij de opening van het zittingsjaar van dit hoge college — een soort Antilliaanse Prinsjesdag, die ook gepaard gaat met uiterlijk vertoon en plechtigheid en waarbij de Gouverneur een soort troonrede uitsprekt — waren van de 22 Statenleden slechts 3 aanwezig: de plaatsvervangende voorzitter en 2 leden! Waarbij dan nog komt dat die twee leden „Hollanders” en géén Antillianen waren.

Al neemt men in aanmerking dat sommige Statenleden op dat tijdstip, in verband met de Ronde Tafel Conferentie, in Nederland vertoefden, dan nog was dit een situatie die bepaald pijnlijk was voor de Gouverneur, die in een zaal vol plechtig geklede toehoorders (hoge ambtenaren, militairen, consuls e.d.), zijn Troonrede moest afsteken tegen vrijwel lege stoelen.

De Gouverneur was zeer vertoornd. En daarvan heeft hij blijk gegeven; ten eerste in een (geïmproviseerde) toevoeging aan zijn troonrede; later door een brief vol misnoegen over het gebeurde aan het Statencollege te richten.

Staatkundig figuur (II)

De Staten der Nederlandse Antillen hebben deze boze brief des Gouverneurs geenszins voor kennisgeving aanvaard. Integendeel! Zij hebben de gelegenheid aangegrepen den Gouverneur plechtiglijk doch zéér beslist, in de letterlijkste zin „op zijn plaats” te zetten, door hem op hún beurt een brief te schrijven, waarin de volgende passage voorkomt:

„Zo er al van enige tekortkoming sprake mag zijn, is deze gepleegd door individuele leden van de Staten, niet door de Staten als zodanig. De Staten vragen zich af of het op de weg van een koninkrijksorgaan ligt (in die hoedanigheid had de Gouverneur zijn brief geschreven) om openlijk en officieel tekortkomingen te signaleren bij leden van een landsorgaan, die zich daarom reeds niet langs de staatsrechtelijk aangewezen wegen tegen dit verwijt kunnen verueren. Het komt — zo gaat het schrijven verder — de Staten dan ook voor, dat het respect, dat de Nederlandse Antillen en het Koninkrijk verschuldigd zijn aan hun staatsrechtelijke instellingen in de eerste plaats gediend wordt, indien elk orgaan zich beweegt binnen de perken van de hem staatsrechtelijk opgedragen taak en dat door buiten deze perken te treden een orgaan de kiem kan leggen voor verschillen, welke niet overeenkomstig de regelen, geldende voor deze staatsrechtelijke instellingen, kunnen worden opgelost en diensgevolg kunnen leiden tot spanningen, welke vooral in deze jaren van staatsrechtelijke evolutie als hoogst ongewenst dienen te worden beschouwd”.

Men ziet: er is wel wat veranderd.

En men ziet ook dat een brief als deze van de Nederlands-Antilliaanse Volksvertegenwoordiging, aan het hoogste Koninkrijksorgaan in den lande, niet van (illustratief) belang ontbloomt is.

Het is merkwaardig te moeten constateren dat de Nederlandse pers vrijwel unaniem aan deze historie generlei aandacht heeft gewijd, alhoewel het Algemeen Nederlands Persbureau haar uitvoerig heeft doorgegeven.

Er zijn heel wat zaken van veel geringer belang, die wel — uit en terna — in de pers ter sprake komen.

Woestijn

De Staten van Suriname hebben de Voorzitter van de Regeringsraad (m.m.: minister-president) mr dr J. Buiskool de woestijn ingestuurd. De heer Buiskool heeft (om gezondheidsredenen) ontslag uit zijn hoge functie gevraagd en is met enige maanden verlof naar Nederland vertrokken. Hij zou hier te lande de heer Lou Lichtveld kunnen ontmoeten, óók een Surinaams ex-premier, óók door de Staten van Suriname ter woestijne verwezen.

Het valt nog te bezien of de heer Buiskool, die

vóór zijn premierschap, President van het Surinaamse Hof van Justitie was, die functie wel zal kunnen behouden. Reeds zijn allerlei politieke lieden naarstig doende ook dit te verhinderen.

Al hebben wij het nooit bijzonder aangenaam gevonden dat een zo ras-echte „Hollander” als de heer Buiskool hoofd van de regering was van een land met een Afro-Aziatische bevolking (al was dit staatsrechtelijk volkomen in orde), de wijze waarop hij, die een bekwaam man is, die zich grote moeite voor de Surinaamse zaak heeft getroost, is weggewerkt, keert zich alléén tegen zijn tegenstanders, die hem velerlei verdachtmaking hebben nageworpen, zonder schijn van bewijs.

Deze gehele zaak zit echter véél dieper.

Op de achtergrond staat de strijd tussen twee Surinaamse politieke figuren, die strijden om het leiderschap van de belangrijkste politieke partij: Findlay (oud-onderwijzer en journalist) en Pengel („man van het volk”).

In Suriname wordt politiek bedreven op een wijze die ten onzent ongekend is. Het persoonlijk element speelt daarbij de voornaamste rol.

Dit alles is een zaak van intern-Surinaamse aard en zij gaat ons op zich zelve dus slechts in geringe mate aan.

Maar: de belangstelling voor deze dingen is in Nederland nihil.

En dit is niet goed.

Omdat de Surinaamse zaak een Nederlandse (Rijks)zaak is.

En omdat het Nederlandse belang op het Westelijk Halfrond er ten zeerste bij is betrokken.

Verdwenen romantiek

Op het vijfdaagse congres, dat het Nederlands Verbond van Vakverenigingen (N.V.V.) de vorige week te Scheveningen heeft gehouden zijn verschillende belangwekkende dingen gezegd ten aanzien waarvan het zijn nut kan hebben op deze plaats enige kanttekeningen te maken.

Het stemt ongetwijfeld tot voldoening, dat de bondsvoorzitter, de heer H. Oosterhuis in zijn grote openingsrede met de beide benen op de grond is blijven staan en heeft getoond zich bewust te zijn van het feit, dat men over het nodige verantwoordelijkheidsgevoel dient te beschikken als het er om gaat een werknemersorganisatie aan te voeren, waarvan het ledental de 425000 op dit ogenblik heeft overschreden.

Dit wil uiteraard niet zeggen, dat wij het met al hetgeen de heer Oosterhuis en andere sprekers op dit congres, bijkens de persverslagen, hebben verklaard, in alle opzichten eens zouden zijn. Wel hebben wij in het bijzonder van de bondsvoorzitter woorden opgevangen, die blijk geven van het inzicht, dat een congres van de vakbeweging niet lichtvaardig mag worden gebruikt als een instrument om agitatorische talenten zonder enige rem ten toon te spreiden.

Zeer terecht wees de heer Oosterhuis er op, dat de band tussen leiding en leden door twee oorzaken losser dreigt te worden.

Als eerste oorzaak noemde spreker, dat de leden niet zelf meer zo rechtstreeks bij de strijd zijn betrokken. De vroegere romantiek, zo zeide de heer Oosterhuis, is verdwenen. De beslissingen, aldus spr., die in het overleg door het kader worden genomen, bevredigen in mindere mate, ook al wordt in drie weken overleg meer bereikt dan vroeger na drie jaar propageren en ageren.

Daarbij komt, aldus de heer Oosterhuis, dat de sociaal-economische vraagstukken bijzonder ingewikkeld zijn geworden. Hij zag het als de taak van het bezoldigde en het onbezoldigde kader om de problemen zelf te beheersen en ze aan alle leden duidelijk te maken.

Voorwaar, uittalingen, waarvan we met genoegen kennis nemen, omdat hiermede openlijk wordt erkend, dat de oude romantiek uit de tijd is. Een romantiek, die helaas steeds tot gevolg had, dat kunstmatig controversen tussen werknemers en werkgevers werden verscherpt.

Het is een opbouwende gedachte, dat men dit in werknemerskringen is gaan inzien, hetgeen, naar wij hopen, mag leiden tot betere verhoudingen en meer wederzijds begrip tussen de werknemers en werkgevers in ons land.

Inzake ordening

Blijkens een verslag voorkomende in het Algemeen Handelsblad, heeft de heer A. Vermeulen, secretaris van het N.V.V. op het congres van zijn organisatie, dat de vorige week te Scheveningen werd gehouden, onder meer verklaard, dat „de vraag of er economische ordening dan wel economische vrijheid zal zijn door hem en zijn medeleden niet van dogmatisch standpunt wordt beantwoord. Nu eens zal men voor het een moeten kiezen, dan voor het ander. Vast staat echter, dat de maatschappelijke krachten nooit geheel vrij kunnen worden gelaten, want anders komt de bestaanszekerheid in het gedrang. De vraag is niet meer of er geordend zal worden, maar hoe.”

Mocht dit verslag de juiste bewoordingen van de secretaris van het N.V.V. weergeven, dan

komt het ons voor, dat hierin wel enige inconsequenties zitten.

Immers, het eerste deel van zijn uitspraak suggereert toch duidelijk, dat hij een keuze laat tussen economische vrijheid en ordening. Het tweede deel van zijn uitspraak wekt evenwel de indruk, dat er, hoe dan ook, altijd geordend dient te worden. Deze laatste verklaring is echter meer in overeenstemming met de praktijk en sluit volkomen aan bij de inleiding door het socialistische Kamerlid, de heer Hofstra, op het congres van het N.V.V. gehouden, die opnieuw blijk gaf een groot voorstander te zijn van ordening tot elke prijs.

Het is jammer, dat de heer Vermeulen zijn eerste uitspraak in het verdere verloop van zijn betoog zo eenzijdig heeft gecorrigeerd. Immers, men zou het met hem eens kunnen zijn, dat het toepassen der economische ordening, dan wel van de economische vrijheid geen vraagstuk is van het innemen van een dogmatisch standpunt, doch zuiver afhankelijk van de economische situatie.

Indien in dit opzicht de dogmatiek een minder overheersende rol zou kunnen gaan spelen, zou dit voor onze nationale economie en de daarbij betrokken partijen ongetwijfeld heilzamer werken.

Tegenstellingen (I)

Dat het in de Nederlandse vakbeweging nog niet geheel pais en vree is, is dezer dagen onder meer wel duidelijk gebleken op het meergenoemde congres van het N.V.V. en een soortgelijke bijeenkomst van het Christelijk Nationaal Vakverbond (C.N.V.). Tijdens het eerstgenoemde congres liet de bondsvoorzitter, de heer Oosterhuis, van zijn ontstemming blijken over het verbod voor katholieke werknemers om lid te zijn van het N.V.V. Hij zeide, dat dit verbot door hem en zijn medeleden als een grievend onrecht werd gevoeld.

Een en ander kon evenwel niet een bezwaar zijn voor de heer Alders als vertegenwoordiger van de Katholieke Arbeidersbeweging (K.A.B.) om bij de opening van het N.V.V.-congres te verklaren, dat in het welvaartsplan van het N.V.V. veel voorkomt, dat door de confessionele vakbeweging kan worden onderstreept.

Het komt ons evenwel voor, dat de vertegenwoordiger van de K.A.B. het woord „confessioneel” hier wel wat in te ruime zin heeft gebruikt. Immers, geheel tegengesteld was de klacht van de heer Ruppert, voorzitter van het Christelijk Nationaal Vakverbond, op het congres van zijn organisatie te Utrecht uitgesproken, bij welke gelegenheid hij onder meer verklaarde:

„Als het Nederlands Verbond van Verenigingen (N.V.V.) de kans had, zou de Christelijke Vakbeweging nergens aan te pas komen. De socialistische vakbeweging erkent de Christelijke Vakbeweging wel in feite, maar nog steeds niet in rechte. Er zijn bewijzen te over, dat alleen de macht van de feiten de socialistische vakbeweging dwingt tot een erkenning van de Christelijke organisatie”.

In zijn rede critiqueerde de heer Ruppert het N.V.V. ook op andere punten. Als tegenstelling tegenover het te ver gaande individualisme van de vorige eeuw, aldus spr., slaan velen nu over naar een te veel aan collectivisme. Zij komen daarbij tot de verkeerde overtuiging, dat de staat alles is. In hun idee vertegenwoordigt de staat zelf de gemeenschap. De overheid van de staat moet dan ook het gemeenschapsleven volledig leiden.

Dit spreekt zeer duidelijk, zei de heer Ruppert, uit het welvaartsplan, dat het N.V.V. in Scheveningen behandelt. De socialisten maken geen onderscheid meer tussen staat en maatschappij. Ieder, die er anders over denkt, vindt het N.V.V. conservatief. Het N.V.V. vergeet daarbij, dat het zelf de klok terugzet tot de heidense maatschappij-opvatting van Aristoteles.

De staat heeft ook op maatschappelijk terrein een taak, zei de heer Ruppert, maar het optreden van de overheid zal er altijd op gericht moeten zijn, de maatschappij zelf te laten doen wat de maatschappij zelf kan doen.

Daarbij werd nog eens met nadruk uitgesproken, dat men er in het C.N.V. over eens is, dat het particulier initiatief in het bedrijfsleven de voorrang dient te houden.

Tegenstellingen (II)

Uit het bovenstaande blijkt wel duidelijk, dat er tussen de drie grote vakverenigingen in ons land met betrekking tot diverse vraagstukken nogal verschil van mening bestaat. Wij constateren dit geenszins met leedvermaak, doch wel omdat de hoop gewettigd is, dat de economische vrijheid in ons land ook in kringen der werknemers blijvende en hartstochtelijke verdedigers zal vinden.

Het gaat tenslotte bij de ingewikkelde vraagstukken van dit ogenblik om het behoud van een zo groot mogelijke economische vrijheid, waarbij de samenwerkende werkgevers en werknemers zijn gebaat. Want men dient niet te vergeten, dat de aantasting van de economische vrijheid tenslotte als onvermijdelijke consequentie met zich zal meebrengen, dat mede de geestelijke vrijheid zal worden aangetast. De geestelijke vrijheid, waarvoor ook de arbeidersklasse in de ruimste zin van het woord zich een jarenlange strijd heeft getroost om haar te verwerven en te behouden.

DE NATO VRAAGT BEGRIP VOOR HAAR OPBOUWENDE ARBEID

Gezamenlijke strijdmacht beter opgeleid en uitgerust dan een half jaar geleden

Om een eind te maken aan de twijfel en de meningsverschillen omtrent de vraag of de NATO-landen wel in staat zullen blijken het te Lissabon vastgestelde herbewapeningsprogramma voor 1952 volledig uit te voeren, heeft ambassadeur William H. Draper Jr., de Amerikaanse Speciale Vertegenwoordiger in Europa, op 20 Augustus jl. voor de Noord-Atlantische Raad een verklaring afgelegd, waaraan wij o.m. het navolgende ontleen:

„In verband met het feit, dat er de laatste tijd in de internationale pers allerlei verwarde berichten circuleren over hetgeen de NATO na de vergadering van de Noord-Atlantische Raad in Lissabon gepresteerd heeft, zou ik gaarne de aandacht van mijn geachte collega's willen vestigen op de belangrijke vorderingen welke er sedert de laatste bijeenkomst van de Raad gemaakt zijn.

In de eerste plaats hebben de NATO-landen het voor 1952 vastgestelde herbewapeningsprogramma reeds voor een groot deel uitgevoerd. Voor zover mij bekend, zal geen der leden-staten veel ten achter blijven op het bewapeningsprogramma. Wij hebben nog meer dan vier maanden voor de boeg, en naar ik hoop, zullen de NATO-landen in de resterende tijd alles in het werk stellen om de verplichtingen, welke zij in Lissabon op zich genomen hebben, volledig na te komen.

Willen wij ons doel echter bereiken, dan moeten wij er zeker van kunnen zijn, dat de pers en het grote publiek begrijpen, welke factoren aan de huidige situatie ten grondslag liggen en begrip hebben voor hetgeen wij reeds bereikt hebben of nog zullen bereiken. Ik zou niet gaarne willen beweren, dat er reden is tot zelfvoldaanheid, maar wel geloof ik, dat de reeds gemaakte vorderingen tot tevredenheid stemmen.

Er is een feit, dat wij nimmer uit het oog mogen verliezen, een feit, waarmee wij sedert de oprichting van de NATO rekening hebben moeten houden, en dat is het Russische gevaar. De bevolking van de NATO-landen dient voortdurend aan het bestaan van dit gevaar herinnerd te worden en de regeringen mogen er geen ogenblik de ogen voor sluiten.

Een juist begrip van de Russische intenties is vooral van belang bij het invullen van de door het NATO-secretariaat verstuurd vragenlijsten en bij het uitstippelen van de bewapeningsplannen voor 1953, die binnenkort op een NATO-vergadering onder de loupe genomen zullen worden.

De Amerikaanse Regering hoopt, dat de NATO-landen de grootst mogelijke eisen zullen stellen aan hun defensie, al dient natuurlijk vooropgesteld, dat de defensieinspanning nimmer gevaar mag gaan opleveren voor de sociale verhoudingen en het economisch weerstandsvermogen.

Wat reeds werd bereikt

Het is van het grootste belang, dat de onlangs in de pers verschenen berichten als zou de NATO haar taak niet naar behoren vervullen, eens en vooral ontzenuwd worden.

De NATO beschikt thans over een aanzienlijk beter uitgeruste en opgeleide strijdmacht dan zes maanden geleden. De leverantie van militaire goederen is uitgebreid en de opleiding versneld.

Ook de militaire samenwerking en leiding zijn door gemeenschappelijke manoeuvres zeer verbeterd. In dezelfde periode plaatsten de Verenigde Staten voor \$ 700.000.000 aan orders voor de levering van militaire goede-

WILLIAM H. DRAPER Jr.

ren, in het kader van het zgn. offshore-procurementsprogramma.

Voorts hebben de NATO-landen onlangs plannen uitgewerkt voor de integratie van de West-Europese vliegtuigproductie, voor de uitvoering waarvan de Verenigde Staten reeds een financiële bijdrage geleverd hebben.

Ook met de uitvoering van het „infrastructuur-programma“ (verbindingen) wordt goede voortgang gemaakt. Verder zijn er talloze vliegvelden aangelegd, terwijl verder de inrichting van verbindingscentra en militaire hoofdkwartieren volgens de plannen verloopt.

De resultaten, die er tot nu toe bij de politieke en economische integratie van W.-Europa bereikt werden, zijn al even opvallend. In de zes maanden, die er sedert de bijeenkomst te Lissabon verstreken zijn, werden het Verdrag inzake de Europese defensiegemeenschap en de contractuele overeenkomsten met de West-Duitse regering getekend, terwijl bovendien de Europese Betalingsunie werd uitgebreid.

Verder is men er in geslaagd aan de financiële crisis welke het Europese economische leven in de afgelopen winter bedreigde, een eind te maken en ging men over tot de oprichting van de Europese kolen- en staalgemeenschap.

Niettegenstaande al deze vorderingen, schijnen bepaalde berichten bij het publiek de indruk gewekt te hebben als zou de NATO van plan zijn het tempo van de herbewapening te drukken, omdat zij de mening is toegedaan, dat het gevaar voor Russische agressie verminderd is. Het is duidelijk, dat een dergelijke berichtgeving in geen dele bijdraagt tot de verwezenlijking van onze gemeenschappelijke doeleinden en daarom als verwerpelijk beschouwd dient te worden.

Veel werk moet nog worden verricht

Ik wil allerminst beweren, dat zij de problemen waarvoor wij ons geplaatst zien, mogen verwaarlozen. Mijn regering is zich terdege bewust van de economische moeilijkheden waarmee Europa op het ogenblik te kampen heeft en van de achterstand, die er in de wapenleveranties ontstaan is. Wij zullen dan ook geen middel onbeproofd laten om voor deze problemen een voor alle betrokken partijen bevredigende oplossing te vinden.

Wij mogen echter niet vergeten, welk een funeste invloed onjuiste en alarmerende berichten op de Amerikaanse publieke opinie uitoefenen. Door het rondstrooien van berichten, waarin de huidige moeilijkheden van de NATO schromelijk overdreven worden, loopt men de kans het Amerikaanse volk afkerig te maken van de collectieve veiligheid-gedachte en het verlenen van steun aan het buitenland.

Voor al de volkomen ongefundeerde bewering, dat het Russische gevaar verminderd is, klinkt de Amerikanen, die nog dagelijks in Korea grote offers brengen, al bijzonder onaangenaam in de oren. Mijn regering beschikt nog over geen enkele aanwijzing, dat het gevaar voor Russische agressie werkelijk op de achtergrond raakt en in de Noord Atlantische Verdragsorganisatie geloof men zelfs eerder het tegendeel.

Ook de insinuatie dat de Amerikaanse steun drastisch verminderd wordt en dat de Verenigde Staten zelf hun verplichtingen niet nakomen is op niets gebaseerd en komt het Amerikaanse volk onrechtvaardig, ja beledigend voor. De Amerikaanse Regering zal vanzelfsprekend evenals in het verleden al haar verplichtingen nakomen.

Vijf punten van belang

Mede met het oog hierop, vertrouw ik dat mijn collega's hun regeringen zullen verzoeken het publiek opheldering te verschaffen omtrent de huidige stand der herbewapening. Vooral de volgende punten schijnen mij in dit verband van belang:

(a) Het te Lissabon opgestelde herbewapeningsprogramma is niet herzien en de verschillende leden-staten stellen krachtige pogingen in het werk om de uitvoering er van te voltooien.

(b) Het herbewapeningsprogramma voor het komende jaar zal op de eerstvolgende vergadering van de Noord-Atlantische Raad worden vastgesteld.

(c) De Verenigde Staten komen hun verplichtingen volledig na en hebben de militaire en economische steun niet verminderd.

(d) Wij beschikken niet over gegevens waaruit kan worden afgeleid, dat het Russische gevaar verminderd is en achten de defensie der NATO-landen nog altijd te zwak.

(e) Ofschoon het niet uitgesloten is, dat er in 1952 tijdelijk enige vertraging zal ontstaan in de herbewapening, twijfelen wij er niet aan of deze achterstand zal ingehaald worden. In geen geval mag van een mislukking van het NATO-defensieprogramma gesproken worden.

Geschonden Briefgeheim

Amice-collega,
Te weinig weet ik er nog van om je uitsluitel te kunnen geven. Ik ga eerstdaags met vakantie en die reserveer ik gewoonlijk om mijzelf bij te studeren in allerlei nieuwe wetten en maatregelen.

Zo ook in de werkloosheidsverzekering. Natuurlijk weet ik van het bestaán! Wat denk je wel.

Voor de inwerkingtreding van de wet, nu onlangs, heb ik al drie heren bij me op bezoek gehad namens een bedrijfsgroep, waarbij men een vereniging, die een mannetje in dienst heeft om kopjes koffie te serveren op een club, waarvan ik bestuurder ben, wilde indelen.

Drie telefoontjes in mijn particuliere tijd op mijn kantoor en drie bezoeken in mijn particuliere tijd in mijn kantoor.

Aan tijd heeft dat al meer gekost dan een half jaar premie voor onze serveerder, maar dit terzijde amice. De heren zijn uitstekend geïnformeerd en ik zou er nog wel van horen.

Ik heb er van gehoord, amice, of juist: van gelezen. Want de post bracht mij dezer dagen een fraaie enveloppe met vier gedrukte grote vellen, die ik ter vacantie meeneem om te bestuderen.

De aanhef op een dezer drukwerken was, dat het de vakgroep in kwestie aange-naam was mij te kunnen mededelen, dat mijn vereniging was ingedeeld in..... volgde dan alles wat ik in mijn vacantie zal bestuderen. Het was een fraaie enveloppe, zoals ik reeds zeide, amice. Een indrukwekkende enveloppe. Indrukwekkend dichtgeplakt en op het bureau van de nieuwe bedrijfsgroep gefrankeerd door een juffrouw, voor wie de werkloosheidsuitkering bepaald een voorrecht zou zijn, wanneer ze bij mij in dienst was.

Want zulke indrukwekkende enveloppes, dichtgeplakt en al, zo te frankeren, dat de ontvanger er twintig cent port voor moet betalen, zie je, amice, dat zijn van die fijne trekjes, die ik in mijn particuliere zaken niet kan hebben.

Zo'n postzegeljuffrouw, die met de meest elementaire beginselen van frankering nog niet vertrouwd is, werd bij mij zo in dat nieuwe wetje geduwd.

Maar enfin, ze werkt er op deze manier ook in. En ik reageer op deze dingen tegenwoordig nogal beheerst. Ik zeg alleen maar: welterusten.

Met welgefrankeerde groet,
Van Wettenpletten

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Waarn. Red. secr. G. Stempher.
Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

NOGMAALS DE V.V.D. EN DE KOMENDE PARLEMENTAIRE PERIODE

Enige kanttekeningen bij het artikel van mr Fortuin

(Ingezonden).

Ook dezerzijds is met belangstelling kennis genomen van het artikel van mr Fortuin in „Vrijheid en Democratie” van 6 September jl. Het is ons opgevallen, dat zowel de beschouwing zelf als het wederwoord vrijwel geheel gehouden zijn in een algemene sfeer, waar o.i. vooralsnog veel voor te zeggen valt.

Immers, wanneer men de „progressieve” en „conservatieve” — als wij tenminste niet zonder grote aarzeling deze woorden in dit verband mogen gebruiken — elementen in een partij gaat afmeten aan incidentele gevallen, dan zou het wellicht voor beide woordvoerders mogelijk zijn geweest hun stelling, dat de „progressieve” en „conservatieve” tendenties in de V.V.D. overwegend zijn geloofwaardig te maken.

Indien men echter de grote lijn voorzover mogelijk in het oog tracht te houden, geloven wij, dat er wel enigszins te pleiten valt voor het betoog van mr Fortuin, al gaat het hier natuurlijk om een zaak met verscheidene facetten.

De V.V.D. heeft na de oorlog een verheugende opgaande lijn getoond, doch het was een diminerende opgaande lijn. De winst is bij iedere verkiezing kleiner geworden en indien deze neiging zich zou voortzetten, moet binnen niet te lange tijd zelfs met de mogelijkheid van verlies rekening worden gehouden.

Ten dele is dit een volkomen begrijpelijke ontwikkeling. Men kan niet steeds aan de winnende hand blijven, vooral niet als men reeds grote vooruitgang heeft geboekt. Echter menen wij, dat er voor de V.V.D. potentieel in Nederland nog heel wat meer kansen liggen dan het resultaat van de tegenwoordige negen zetels, zodat het geleidelijk verkleinde winstpercentage als een waarschuwing opgevat zou kunnen worden, waaruit wellicht bepaalde nuttige lessen voor volgende verkiezingen kunnen worden getrokken.

De stelling, dat er voor de V.V.D. meer „inzit” gronden wij vooral op de grootte van de middengroepen in Nederland, die voor de groep van de arbeiders statistisch gezien niet behoort onder te doen. Met de „concurrentie” van de confessionele partijen heeft de P.v.d.A. in gelijke mate te kampen als de V.V.D.

In dit licht bezien zou een percentage V.V.D.-stemmen, dat aanmerkelijk hoger lag dan het huidige, niet bij voorbaat als een fantastisch denkbeeld van de hand behoeven te worden gewezen.

...

In de na-oorlogse verkiezingen heeft vooral het Indonesische vraagstuk een belangrijke rol gespeeld en de veronderstelling schijnt niet ongerechtvaardigd, dat de P.v.d.A. tengevolge van zijn benadering van dit vraagstuk een grote mate van goodwill en derhalve stemmen heeft verloren.

In dit verband moet het een opvallend verschijnsel genoemd worden, dat de P.v.d.A. bij de eerste verkiezingen, waarbij dit vraagstuk min of meer op de achtergrond was geraakt en de sociale politiek door alle partijen in het centrum van hun verkiezingsactie was geplaatst, een behoorlijke winst heeft geboekt. Dit lijkt een vingerwijzing.

De heer Fortuin betoogt, dat de verkiezingswinst bij vorige gelegenheden vooral van links is gekomen, terwijl wij haar ditmaal van rechts moesten hebben. Het is een stelling, die bewijs verdient, doch slechts een zorgvuldige analyse van de verkiezingsuitslag zou ons enigszins op weg kunnen helpen. Niettemin geloven wij, dat er iets voor zijn betoog in dit opzicht te zeggen valt om de volgende reden:

De politiek van een felle bestrijding van de P.v.d.A. enerzijds en het propageren van een derde macht met A.R. en C.H. anderzijds leidt er nu eenmaal toe, dat vrijzinnigen aan de „rechter” vleugel van de P.v.d.A. aanzienlijk meer moeite hebben met het doen van de beslissende stap naar de V.V.D. dan vrijzinnigen, die tot dusver hun stem aan de A.R. of C.H. hadden gegeven.

Deze these wordt door onze per-

soonlijke ervaring bevestigd. Wij koesteren inderdaad enige bezorgheid, dat men in leidende kringen van de V.V.D. de laatste tijd teveel speelt op winst naar rechts en te weinig op winst naar links en wij zouden gaarne daden of argumenten zien, die deze bezorgheid zouden kunnen wegnemen.

Afgezien van de kwestie van de behartiging van het landsbelang, die hier natuurlijk in de eerste plaats een rol speelt, — en het is een kwestie van landsbelang, dat de vele vrijzinnigen speciaal uit de middengroepen uit de socialistische partij naar een vooruitstrevende vrijzinnige partij worden getrokken — is duidelijk, dat het reservoir van stemmen en derhalve de mogelijkheid van stemmenwinst aan de linkerzijde heel wat groter is dan aan de rechterzijde, waar om confessionele redenen de situatie vrij vast ligt.

...

Hoe kunnen deze stemmen bij een volgende verkiezing worden gewonnen? Het is duidelijk, dat hier niet gezocht hoeft te worden naar argumenten op het terrein van de buitenlandse politiek. Enerzijds is er in ons land een bedroevend geringe belangstelling voor de buitenlandse politiek.

Anderzijds liggen de moeilijkheden kennelijk niet primair op het terrein van de buitenlandse politiek, waar de P.v.d.A. meermalen blijk gegeven heeft van een men zou haast zeggen „masochistische” instelling, terwijl de V.V.D. op dit gebied belangrijk meer met beide benen op de grond heeft gestaan.

Wij achten de conclusie derhalve voor de hand te liggen, dat men de bovenbedoelde stemmen vooral zal moeten trekken op grond van het sociaal-economisch en dan nog weer bovenal het sociale program.

Het lijkt niet onnuttig er de aandacht op te vestigen, dat het trekken van stemmen van links — dus uit de „rechter” vleugel van de P.v.d.A. — de meest doeltreffende kans biedt om de socialistische politiek, die de V.V.D. gedurende de afgelopen jaren zo zeer heeft bestreden, op afdoende wijze te verzwakken. Men dient dan echter de vele aarzelingen in de kringen van de P.v.d.A. duidelijk te maken, dat voor hen het alternatief niet komt te liggen in de sfeer van socialistische of conservatieve, doch in de sfeer van socialistische of vooruitstrevende vrijzinnige politiek.

Zij zullen alleen van de P.v.d.A., waar zij als in wezen niet-socialisten niet thuis horen, afscheid kunnen nemen, indien hun de mogelijkheid van een partij geboden wordt van onbetwistbaar vooruitstrevend stempel.

...

De redactie van V. en D. mag nu de heer Fortuin wel tegenwerpen, dat de V.V.D. een gezonde sociale politiek voorstaat, doch is dit genoegzaam door haar aangetoond? Zeker is, dat er in onze partij voor sociale (let wel, niet economische) vraagstukken tot dusver betrekkelijk weinig belangstelling aan de dag is gelegd, dat er althans over deze vraagstukken weinig wordt gesproken. Ver-

meden moet worden, dat men een soort lippendienst zou gaan bewijzen aan de zogenaamde middengroepen en het zou in dit verband om te beginnen belangrijk zijn dit begrip middengroepen eens wat nader te gaan omschrijven.

Wanneer men in aanmerking neemt, dat blijkens recente cijfers van het Centraal Bureau van de Statistiek slechts 5% van de bevolking een jaarlijks inkomen geniet boven zesduizend gulden, dan kan moeilijk gesteld worden, gelijk op recente verkiezingsvergaderingen van de V.V.D. wel is gedaan, dat men ook boven deze grens nog vertegenwoordigers van de zogenaamde middengroepen aantreft. Neen, men moet zeer ver beneden deze grens zoeken.

Laat men vooral niet vergeten, dat tot de middengroepen niet slechts behoren de vrije beroepen, de agrarische bevolking en de middenstand, doch ook het lagere administratieve en kantoorpersoneel alsmede de geschoolde arbeiders.

Indien werkelijk al deze groepen reeds thans in het middelpunt van onze belangstelling zouden staan, kan moeilijk ingezien worden, waar de P.v.d.A. zijn 30 zetels vandaan zou halen.

Gezien het feit, dat ook de K.V.P. en de A.R. belangrijke groepen arbeiders tot zich weten te trekken, moet noodzakelijkerwijs een groot aantal leden van deze middengroepen bij de laatste verkiezingen wederom hun stem aan de socialistische partij hebben gegeven.

Wanneer wij de samenstelling van onze Tweede Kamerfractie in oogenchouw nemen en in het bijzonder letten op de jongste uitbreiding van deze fractie, dan moet worden geconstateerd, dat de werkelijke middengroepen — resp. zij die uit deze groepen zijn gerecrueteerd — hier bepaald onvoldoende aan bod zijn ge-

komen en dan schijnt er aanleiding om ons minder te verwonderen over de 30 zetels van de P.v.d.A.

Hoe staat het in dit opzicht met de samenstelling van andere leidende organen in onze partij? Bepaald opvallend is het vrijwel ontbreken van arbeiders in onze gelederen, terwijl zoals gezegd toch een vooruitstrevende vrijzinnige partij in Nederland ook op de groep van de geschoolde arbeidskrachten een zekere aantrekkingskracht zou moeten kunnen uitoefenen.

...

Het organiseren van een speciaal congres over het vooral voor de lagere krachten uit de administratieve groepen zo belangrijke en nijpende vraagstuk van de werkgelegenheid zou getuigen van een daadwerkelijke belangstelling voor de noden en behoeften van juist deze personen.

Gezien in het licht van dit kolosale arbeidsterrein, dat nog voor een zo groot gedeelte braak ligt, zijn de verheugende verkiezingsresultaten van de V.V.D. in de afgelopen jaren — mirabile dictu — nog min of meer teleurstellend.

Mocht derhalve enigerlei discussie aanleiding kunnen zijn tot bezinning in dit opzicht, dan ware dit reeds een belangrijke winst.

De aandacht zij er tenslotte op gevestigd, dat vooralsnog buiten beschouwing is gelaten het vraagstuk van de antithese in de politiek. De recente verkiezingen zouden er op kunnen wijzen, dat er op dit punt enige „werking” is in ons maatschappelijk leven. Het spreekt o.i. vanzelf, dat de V.V.D. zich eveneens zal hebben te bezinnen omtrent de mogelijkheden om meer stemmen te trekken uit die groepen van personen, die zich tot dusver om confessionele redenen hebben laten verleiden tot het

(Vervolg op pag. 6)

Van karakter gesproken....

In De Volkskrant van Maandag 8 September maakt prof. Romme een opmerking naar aanleiding van de door onze redacteur G. A. de Ridder gegeven beschouwing op de voorpagina van „Vrijheid en Democratie” van 6 September. Het is vleidend te bedenken, dat de heer Romme kennelijk verlangend heeft uitgezien naar hetgeen ons orgaan over het nieuwe kabinet zou schrijven. Evenwel het is minder prettig dat de heer Romme in zijn ijver om alsnog motiveringen te vinden voor het elimineren van de V.V.D. uit het formatie-overleg, waaraan alle daarbij wel betrokken partijen direct of indirect hun medewerking of instemming hebben gegeven, zo zenuwachtig is geworden, dat hij de zaken niet meer weet te onderscheiden.

Hoe dient namelijk deze heer Romme zijn grote lezerschare in De Volkskrant, van voorlichting? Deze altijd zo spitsvondige politicus verbindt nu de door onze redacteur gegeven opvatting, dat de V.V.D. zich tot de taak van loyale oppositie groepen zal zien, met de waardering van onze redacteur voor de wijze van totstandkoming van het kabinet en van zijn „nationaal” karakter. Die wijze van totstandkoming werd gekenschetst als „het gepingel om departementen en afsplitsingen van departementen, om verdeling en bezetting van ministerszetels en staatssecretariaten, waarbij niet lands-, maar naakte partijbelangen inzet vormden en doorslag gaven”.

Met deze kenschetsing heeft onze redacteur ongetwijfeld precies weergegeven hoe talloze Nederlanders over de kabinetsformatie dachten, welke politieke inzichten zij ook persoonlijk waren toegedaan. Wie enigermate kranten en tijdschriften leest, ook de zeer leerzame rubriek „Ingezonden stukken”, heeft kunnen constateren dat het publiek over deze gang van zaken diep en diep teleurgesteld is geweest en haar als een ondermijning van de wezenlijke democratie beschouwde.

Hoe rangschikt nu prof. Romme in zijn Volkskrant de beschouwing van ons orgaan? Deze knappe politicus vertelt zijn lezers dat de V.V.D. loyale oppositie zal voeren en laat daarop dan onmiddellijk volgen wat onze redacteur van de kabinetsformatie op zichzelf dacht. Dan concludeert de heer Romme, na deze twee dingen vlak achter elkaar te hebben geplaatst en dus voor de nodige contrastwerking te hebben gezorgd voor zijn lezers, waarvan hij binnenskamers blijkbaar aanneemt dat zij niet zo spitsvondig zullen zijn, als volgt: „Loyaliteit vindt altijd haar grenzen in wat karakter kan opbrengen. Intussen: maar goed blijven hopen”.

...

Nu zijn wij van oordeel, dat een toestand van nervositeit in felle nimmer iets kan veranderen aan iemands karakter. Hij kan in zijn nerveuze stemming verkeerde beslissingen nemen, dingen doen, die hij betreurt of verkeerd uitpakken, maar zijn karakter wijzigt zich niet.

Om kort te gaan, prof. Romme moet zwijgen over wat anderer karakter kan opbrengen, wanneer hij zelf, bij een enigermate nerveuze instelling, afdaalt tot een voor zijn innerlijke gesteldheid weinig vleeiende voorlichtingsmethode. Prof. Romme achten wij namelijk te scherp van geest om, zelfs bij grote zenuwspanningen, het oog te verliezen voor het onderscheid tussen twee geheel verschillende zaken, die zijn: 1e: de methode van samenstelling van het kabinet en 2e: de wijze, waarop dit eenmaal samengestelde kabinet i.c. door de V.V.D. tegemoet zal worden getreden.

Wanneer de heer Romme het duidelijke onderscheid tussen deze twee geheel verschillende zaken wénst te verliezen en ze voor zijn lezers aan elkander wénst te verbinden, dan is het niet aan hem om daarbij ook nog karakter aan de orde te stellen. Dan is het aan ons om 's heren Romme's karakter aan het oordeel van iedere goede democraat voor te leggen.

Werkgelegenheid de beste werkloosheidsverzekering

Over drie economische factoren die ten nauwste met elkaar verband houden

(Ingezonden)

Onlangs hebben de bladen gemeld, dat het C.B.S. berekend heeft dat het prijsindexcijfer van het gezinsverbruik per 15 Juli jl. in vergelijking met de voorafgaande maand gestegen is tengevolge van de invoering van de verplichte premie voor de werkloosheidsverzekering.

Naast dit bericht valt de regelmatig terugkerende mededeling van nieuwe Gemeenteleningen op. De Haagsche Courant schatte het totaal bedrag van deze leningen sinds October 1951 op ca. f 350 miljoen.

Ten derde de vermelding van het feit, dat de industrie en handel niet of nauwelijks aan kapitaal kunnen komen en dat sommige takken van het bedrijfsleven met grote kasgeld-moeilijkheden te kampen hebben.

Deze drie berichten hebben een diepere samenhang dan op het eerste gezicht schijnt.

Wij loven de bedoeling van de Regering om de arbeiders meer bestaanszekerheid te geven, doch wij vragen ons af of zij op deze wijze ook inderdaad voor een grotere werkgelegenheid, — nog altijd de allerbeste verzekering, ook in sociaal opzicht — tegen werkloosheid schept.

Wat is immers het geval? Deze premie en andere vormen van sociale voorzieningen vormen samen een zeer aanzienlijk bedrag, dat in de honderden miljoenen loopt en dat bedrag wordt onttrokken aan andere doeleinden: investeringen en consumptie, want als men niet tot geldcreatie, dus inflatie met de fatale loon- en prijs-spiraal wil overgaan, moet dit bedrag uit de lengte of uit de breedte komen.

Dus verminderde omzetten, zoals ook blijkt uit de cijfers van de binnengekomen omzetbelasting: Jan-Juni '52 561 miljoen tegen 641 miljoen over dezelfde maanden in 1951. Verminderende omzet moet op den duur ook leiden tot verminderende productie, dus mindere werkgelegenheid, die dan bestreden moet worden door de werkloosheidsverzekering.

De premie voor deze verzekering verdwijnt via de fondsen, die volgens de orthodoxe opvatting een „safe“ belegging moeten zoeken, voor een zeer aanzienlijk deel in de overheidsleningen en het behoeft geen nader betoog, dat de uitkeringen mettertijd verkregen worden uit de terugbetalingen van hoofdsom en rente, die voldaan zullen moeten worden via het Gemeentefonds uit de dan binnenkomende belastingen, d.w.z. uit de inkomsten, dus uit de productieopbrengst van de dan levende generatie. Dat wij hier met een merkwaardige mengeling te maken hebben van omslagstelsel en kapitaaldekkingstelsel voor de uitkering, laten wij hier buiten beschouwing.

Wij constateren dus, dat zeer waarschijnlijk de werkloosheidsverzekering via consumptievermindering (deze was eind Juni '52 in vergelijking met 1950 reeds 7% in hoeveelheid minder) en productievermindering leidt tot een groter aantal werklozen (30 Juni 1951 waren er 61.300 en 30 Juni van dit jaar bijna het dubbele, nl. 112.100).

Men zal opmerken, dat de Gemeenten, die het geld lenen, dit toch niet in hun brandkasten laten zitten en dat dit toch weer verder rolt in de vorm van investeringen en lonen.

Dit is juist, maar hierbij zijn twee opmerkingen te maken. Voorzover de gelden besteed worden voor noodzakelijke verbeteringen en uitbreidingen van Openbare Nutswerken is hiertegen weinig in te brengen, alleen past hierbij de eerste opmerking, nl. dat de bedrijfsvoering, bij overheidsorganen, de gelukkig gunstige uitzonderingen daargelaten, lang niet altijd zo efficiënt is als bij particuliere bedrijven, waardoor dus de rentabiliteit nog al eens in het gedrang komt.

In de tweede plaats moet er een duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen verschillende soorten van kapitaalsuitgaven, nl. die welke direct productief zijn, d.w.z. die een schakel

zijn in een voortgezette productie, die dus aanleiding geven tot verdere en nieuwe werkgelegenheid en die uitgaven, die niet aan deze voorwaarde voldoen of misschien pas op de zeer lange duur en dan nog dikwijls via omwegen en wij vrezen, dat veel van de thans opgenomen gelden, die op het ogenblik merkwaardig gemakkelijk te krijgen zijn, de gemeenten wel eens in de verleiding kunnen brengen om uitgaven te voteren, die niet direct dringend noodzakelijk zijn of in een enkel geval lopende schulden te consolideren.

Nederland heeft thans een dringende behoefte aan kapitaalsuitgaven van de eerstgenoemde soort en wel:

1e) omdat dit een middel kan zijn tegen werkloosheid, mits dit niet gepaard gaat met een gedwongen consumptiebeperking;

2e) om het hoofd te kunnen bieden aan de dreigende achteruitgang van onze betalingsbalans in 1953;

3e) om onze verdediging te kunnen brengen op een zodanig peil, dat wij met vrucht kunnen medebeslissen over de vraag waar de verdedigings-

grens van West-Europa zal vallen, ten Oosten van ons of langs de grote rivieren, waarmede dus onze belangrijkste industrie- en agrarische gebieden worden prijsgegeven.

Nederland zal economisch gesproken, een volwaardige partner met een „harde“ gulden moeten worden, maar dan moet de werkloosheid verminderen, niet door DUW-productie of wachtgeldregelingen, maar door opvoering van de productieve productie, hetgeen mogelijk is door het bespaarde kapitaal, verkregen hetzij door vrijwillige besparing of uit door premies opgebouwde fondsen, te brengen op die plaatsen waar dat het meest nuttig is.

Wij kennen de nieuwe minister van Economische Zaken uit gesprekken als een warm voorstander van Europese samenwerking en wij wensen hem wijsheid en kracht toe om dit te bereiken met Nederland als krachtig lid, waarbij wij hopen, dat hij de wegen zal weten te vinden om Nederland af te houden van het moeras, dat thans dreigt, o.a. door de fatale kapitaalsbeweging van het ogenblik te keren, waartoe hij het werk van de door zijn voorganger ingestelde commissie, (waaronder een commissie voor iets wat een ieder ziet?) inzake de industrie-financiering door transformatie van risicomijdend in risicodragend kapitaal, zal moeten stimuleren, en waardoor een werkloosheidsverzekering door werkgelegenheid bereikt zal kunnen worden, die sociaal beter en economisch goedkoper zal zijn.

Bd.

(Vervolg van pag. 5)
uitbrengen van hun stem op een confessionele partij.

Waar het hier echter om gaat is aan te tonen, dat er voor een voortstrevende vrijzinnige partij in Nederland een ruime plaats aanwezig is (een plaats, die zelfs zeer ruim zou kunnen blijven, indien bepaalde conservatieve figuren zich genoopt zouden zien ten gunste van het verkrijgen van zuiverder scheidslijnen in de Nederlandse politiek tot het oprichten van een conservatieve groepering) en de vraag op te werpen of de V.V.D. zich de afgelopen jaren reeds voldoende heeft ingespannen deze plaats ook in de naaste toekomst met ere in te nemen.

ROETHOF.

(Wij kunnen ons slechts verheugen, dat het artikel van mr Fortuin door velen is beschouwd als een inleiding tot een discussie met betrekking tot zeer belangrijke vraagstukken, die de positie van onze partij in het politieke leven in Nederland bepalen. Als zodanig verlenen wij dan ook gaarne plaatsruimte aan het hooggestemde betoog van dr Roethof.

Na het commentaar dat wij bij het artikel van mr Fortuin schreven, kunnen wij thans uiteraard kort zijn. Op één punt zouden wij echter nog de aandacht willen vestigen, daarbij verwijzende naar het wel zeer belangrijke betoog van prof. Molenaar, uitgesproken op onze jongste algemene vergadering te Utrecht, waarbij hij enige critici zeer terecht de welgemeende raad gaf, zich toch vooral eerst op de hoogte te stellen van het belangrijke werk door onze Kamerfracties in ons parlement verricht.

Hij, die het werk van onze Kamerfracties ernstig bestudeert, kan toch moeilijk de conclusies van dr Roethof delen wat betreft de activiteit van onze partij op het gebied van het sociale vraagstuk

Meermalen hebben onze Kamerfracties op dit terrein de spits afgebeten en zelfs een meer „progressieve“ politiek voorgestaan dan de Partij van de Arbeid Wij herinneren slechts aan de voorstellen van onze Tweede Kamerfractie met betrekking tot de ouderdomsvoorziening, die in haar strekking veel verder gingen dan die van de socialisten, die bij de jongste verkiezingen op een wel zeer slinkse wijze hebben getracht, de voorzieningen voor de oude dag uitsluitend aan hun naam te verbinden. Het moet dan ook worden betreurd, dat ook in eigen kring te weinig kennis wordt genomen van het vele voortstrevende werk door onze Kamerfracties verricht. Het zou dringend gewenst zijn, dat men van deze activiteit meer kennis nam en dat men zich tot taak stelde, in breder kring dan tot nu toe het geval is, deze politiek ter kennis van ons volk te brengen. — Red. V. en D.).

Afgetreden Amerikaanse presidenten raken op de achtergrond

Van een pensioenuitkering is geen sprake, waardoor eigen middelen moeten worden aangewend

Als de presidenten van de V.S. hun ambt hebben neergelegd dan gaan zij weer het leven van een gewoon burger leiden.

Zij worden in feite onofficiële oud-staatslieden, die, ver van de politieke arena, gerespecteerd worden en soms nog populairder zijn dan toen zij nog in functie waren.

Dit is de algemene regel, waar natuurlijk ook uitzonderingen op zijn.

Als we een eind terug gaan in de geschiedenis, dan zien we, dat in 1888 Grover Cleveland als president moest aftreden, omdat zijn ambtsperiode om was, doch dat hij in 1892 weer in de politiek terugkeerde als de kandidaat voor het presidentschap van de Democratische Partij; hij werd toen weer voor een periode van vier jaar tot President benoemd.

Theodore Roosevelt, die in 1908 president-af was en toen William Howard Taft als zijn opvolger steunde, nam in 1912 weer actief aan de politiek deel als kandidaat voor het presidentschap van de Progressieve Partij. Door zijn grote persoonlijke invloed in het gehele land nam hij genoeg stemmen van Taft weg, die zich herkiesbaar gesteld had als kandidaat van de Republikeinse Partij, om de verkiezing van Woodrow Wilson, een Democraat, te verzekeren.

Warren G. Harding, de volgende President en een Republikein, stierf tijdens zijn ambtsperiode. President Calvin Coolidge, die hem opvolgde, trok zich in 1928 uit het openbare leven terug.

Herbert Hoover, die als opvolger van Coolidge vier jaar aan de regering was en die nu de enige nog in leven zijnde ex-President is, heeft zo nu en dan eens over openbare aangelegenheden gesproken. Sinds hij door wijlen Franklin Roosevelt verslagen werd, is hij niet meer als de leider van de Republikeinse Partij beschouwd.

De enige bijdrage die Hoover nog aan het openbare leven, waaruit hij zich in 1933 terugtrok, schonk was, dat hij de functie vervulde van voorzitter van de z.g. Hoover Commissie voor de reorganisatie van de nationale regering. Deze bestond uit een neutrale groep algemeen bekende burgers. De rapporten en aanbevelingen van deze commissie

TRUMAN
...zonder pensioen

hebben de President en het Congres de afgelopen jaren er toe geleid belangrijke veranderingen aan te brengen in de uitvoerende macht van de Regering.

Van tijd tot tijd is in het Congres de kwestie behandeld van het toekennen van pensioen aan ex-Presidenten. Hiertoe is het evenwel nooit gekomen. Er wordt van hen verwacht, dat zij als zij zich uit het openbare leven terugtrekken, van inkomsten uit eigen middelen kunnen leven.

Aan weduwen van vroegere presidenten is in bijzondere gevallen door het Amerikaanse Congres pensioen toegekend.

Ongeveer de enige voorrechten, die een ex-President geniet als hij zijn ambt neergelegd heeft, is het recht om boeken uit de Congresbibliotheek te lenen als hij in de hoofdstad woont, het gratis ontvangen van de Congresverslagen en het recht om als bezoeker de vergaderingen van de Amerikaanse Senaat bij te wonen.

Het is ook traditie, dat oud-Presidenten als zij hun ambt neergelegd hebben zelden beschouwd worden als nationale leiders of woordvoerders voor hun politieke partijen.

In de eerste tijd van de Republiek

GOEDEWAAGEN'S
Koninklijke Fabrieken
GOUDA
●
TABAKSPIJPEN

putte Thomas Jefferson, nadat hij het ambt van President had neergelegd, zijn aanzienlijke particuliere inkomstenbronnen zo uit, dat hij als een arm man stierf.

John Quincy Adams, eveneens een van de eerste Presidenten, werd, nadat hij President-af was, tot lid van het Huis van Afgevaardigden benoemd en stierf toen hij die functie nog bekleedde.

Men speculeert er op, dat President Truman misschien wel naar de Amerikaanse Senaat — waar hij vroeger lid van was — zal willen terugkeren na zijn aftreden als President. Hij heeft evenwel gezegd, dat hij het leven van een particulier burger wenst te leiden en in zijn besluit is nog geen verandering gekomen.

OOK DE OPENBARE SCHOOL IN AMERIKA KAMPT MET HET RUIMTEVRAAGSTUK

Dit jaar is er behoefte aan ca 160.000 leerkrachten

In de maand September keren miljoenen Amerikaanse kinderen en jongeren na van hun lange zomervacantie genoten te hebben weer tot de schoolbanken terug.

Op de openbare lagere en middelbare scholen zijn in de Verenigde Staten rond 28 miljoen leerlingen ingeschreven, terwijl bovendien ongeveer 1.110.000 jongeren de van staatswege gesubsidieerde „colleges” en universiteiten bezoeken. Een vier miljoen leerlingen volgen de lessen aan particuliere en door de kerken gesubsidieerde lagere en middelbare scholen, terwijl er 'n miljoen studenten particuliere „colleges” bezoeken.

De National Education Association, een vereniging waarbij zich ongeveer een half miljoen onderwijzers, leraren en ander onderwijspersoneel hebben aangesloten, noemt in haar laatste jaarverslag het openbare onderwijs in Amerika „het bolwerk van een vrije samenleving”. Zij komt tot deze uitspraak ten aanzien van de verhouding die er bestaat tussen het openbaar onderwijs en andere aspecten van de Amerikaanse samenleving.

De openbare school is een plaatselijke instelling. Aanvankelijk was zij niet anders dan een verlengstuk van het huisgezin. Het lag in de bedoeling van de stichters een nauw contact te laten bestaan tussen school en gezin. Dit beginsel is altijd en overal ten volle als het enig juiste erkend.

De openbare school is kosteloos; haar deuren staan open voor alle kinderen van het gehele volk, ongeacht welstand, geboorte of sociaal milieu.

De openbare school is de verbindende schakel tussen alle bevolkingsgroepen; zij maakt ons volk tot een eenheid. Zij symboliseert de zinspreuk in het wapen der Verenigde Staten, „E pluribus unum”.

De openbare school draagt bij tot het handhaven van onze vrijheden, doch alleen wanneer zij deze vrijheden zelf in praktijk brengt. De vrijheid van onderwijs en de vrijheid om er eigen gedachten op na te houden hebben altijd tot de grondbeginselen van de Amerikaanse levenswijze behoord.

De openbare school heeft reeds vele problemen tot oplossing gebracht, doch het grootste probleem waarmee zij op het ogenblik te kampen heeft is dat van de schoolruimte.

De snelle groei van de schoolbevolking in de laatste jaren — dit jaar zijn er bijvoorbeeld op de openbare en particuliere lagere scholen 1.600.000 meer leerlingen ingeschreven dan verleden jaar — en de moeilijkheden die er bestaan om snel genoeg beslag te kunnen leggen op voldoende bouwmaterialen en arbeidskrachten voor de bouw van nieuwe scholen, bezorgen de plaatselijke onderwijscommissies menige slapeloze nacht.

De Federale Regering heeft echter bij de toewijzing van de nodige materialen voor de scholenbouw prioriteit verleend; dit is vooral van belang bij de toewijzing van staal, omdat hierin tekorten van voorbijgaande aard kunnen optreden in verband met de grote vraag naar deze grondstof ten behoeve van de defensie.

Ook de kwestie van de aanwerving

van voldoende leerkrachten baart grote zorg. Volgens het Federale Bureau van Onderwijs zullen er dit jaar niet minder dan 158.600 nieuwe leerkrachten nodig zijn.

Maar deze moeilijkheden zullen dit jaar evenals in voorgaande jaren kunnen worden opgelost, mede door de toewijding van het onderwijzend personeel. De meer dan een miljoen mannen en vrouwen, die de zware taak op zich genomen hebben de jeugd tot waardevolle burgers op te voeden, zijn vast besloten het „bolwerk van een vrije samenleving” onverzwakt in stand te houden.

Inlichtingen betreffende het lidmaatschap der Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zijn te verkrijgen bij de plaatselijke afdelingen en bij het Algemeen Secretariaat: Koninginnegracht 61, 's-Gravenhage (telefoon 111 768).

Internationale campagne voor een Europees Politiek Gezag vraagt de aandacht

MEDEWERKING IN RUIME KRING GEVRAAGD

Het uitvoerend comité van de Nederlandse Raad der Europese Beweging doet een beroep op de medewerking van een groot aantal representatieve Nederlanders uit alle sectoren van ons volksleven. **Waarom zult U vragen? Niet meer en niet minder om de volgende vraag te beantwoorden.**

Zijt gij bereid U uit te spreken voor het bijeen roepen van een Europese vergadering, door de regeringen belast met het ontwerpen van een Europees Politiek Gezag, onderworpen aan een werkelijke democratische controle?

Waarom moet deze vraag gesteld en beantwoord worden?

Sederft het einde van de tweede wereldoorlog zijn de democratische landen van Europa zich steeds meer bewust geworden van hun verzwakte positie in de wereld. De verwoestingen van de oorlog enerzijds en de snelle vooruitgang der techniek anderzijds, maken het voor de afzonderlijke staten onmogelijk binnen het — te klein geworden — eigen gebied de mogelijkheden der moderne productie- en distributiemethoden te benutten. Het is vooral op economisch terrein dat dit gebrek zich doet gevoelen, doch de terugslag ervan vinden wij evenzeer op politiek en cultureel gebied. Het oude Europa, overbevolkt, verarmd en verdeeld, heeft zijn invloed grotendeels verloren en kan zich nog slechts met hulp van buiten staande houden.

En toch beschikt Europa over enorme geestelijke en materiele hulpbronnen, die, wanneer zij slechts als een geheel zouden worden georganiseerd, ons werelddeel in staat zouden stellen een nieuwe welvaart te scheppen en zijn stem in de wereld te laten horen.

Het streven naar Europese eenwording

Onder de druk van deze omstandigheden en gesteund door een publieke opinie die in de Europese Beweging haar uitdrukking vond, heeft zich 'n steeds bredere Europese samenwerking ontwikkeld. Achtereenvolgens werden orga-

nen in het leven geroepen als de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (O.E.E.S.) te Parijs en de Raad van Europa te Straatsburg. Op dit ogenblik is het Schuman-plan voor een Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal in wording en verdere integratie-plannen, onder meer op het gebied van landbouw, verkeer en energievoorziening, zijn in voorbereiding.

De eisen der Europese verdediging

De ontwikkeling der wereldsituatie, die leidde tot het afsluiten van het Noord-Atlantisch Verdrag, heeft tevens de noodzaak aangetoond van de gemeenschappelijke verdediging van Europa binnen het raam van het Atlantisch Pact.

Het spreekt vanzelf, dat hierdoor het vraagstuk der Europese eenwording anders komt te liggen dan tot dusver. Immers, de verdediging en alles wat daarmee samenhangt grijpen zo diep in het nationale bestel der volkeren in, dat de organisatie er van niet op één lijn kan worden gesteld met die van een markt voor kolen en staal.

Kwesties van buitenlandse politiek en van economie en financiën houden met de defensie ten nauwste verband. Het is niet aanvaardbaar, de zeggenschap over de nationale defensie uit handen te geven indien niet op zo kort mogelijke termijn een orgaan wordt ingesteld dat in staat is, duidelijke instructies te geven aan de militair-

instanties en deze onder democratische controle stelt. Met andere woorden, een doeltreffend georganiseerd Europees verdedigend vereist de instelling van een Europese overheid en een Europees parlementair orgaan, waarvan de bevoegdheden nauwkeurig zijn omschreven.

Een Europees bovennationaal gezag

De regeringen, die het verdrag der Europese Defensie Gemeenschap hebben ondertekend, zijn zich van de gevolgen daarvan bewust geweest. Zij hebben daarom een artikel opgenomen waarbij aan het parlementaire orgaan der Gemeenschap wordt opgedragen een onderzoek in te stellen naar de wenselijkheid en de mogelijke structuur van een Europees Politiek Gezag.

De openbare mening in de verschillende landen staat dus voor de vraag, of zij bereid is de vorming van een Europees Federatie te aanvaarden.

Er is haast bij.

Tegen de Europese Defensie Gemeenschap bestaat in verschillende landen sterk verzet. Voor zover dit verzet te goeder trouw is, komt het goeddeels voort uit de angst voor een Europese militaire technocratie die niet voldoende door politieke, op democratische wijze tot stand gekomen, organen wordt beheerst.

Daarom heeft de Europese Beweging, te Luxemburg bijeen op 23 Mei 1952, besloten een beroep te doen op de regeringen om met de vorming van een Europees Politiek Gezag niet te wachten tot na het in werking treden der Europese Defensie Gemeenschap.

Daarom heeft de Raadgevende Vergadering v. Europa te Straatsburg bijeen op 30 Mei 1952, ditzelfde verlangen in een resolutie neergelegd.

De Nederlandse Raad der Europese Beweging is van oordeel, dat het ogenblik voor de vorming van een Europees Politiek Gezag gekomen is.

Juist als Nederlanders menen

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mejjfr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

wij de tot stand koming hiervan krachtig te moeten bevorderen. Deze zal n.l. de kleine landen de gelegenheid geven het nationaal-eigene te behouden, terwijl het huidige ontbreken van een federale structuur ons teveel van de groteren afhankelijk maakt.

Wij beseffen zeer wel, dat Europa niet in één dag gebouwd kan worden. Er moet echter een begin worden gemaakt en dat is een aanpak van het gehele Nederlandse volk.

De Nederlandse Raad der Europese Beweging, waarin vrijwel alle geestelijke en politieke stromingen van ons volk vertegenwoordigd zijn, verzoekt U dringend Uw medewerking aan haar actie te verlenen.

Buiten onze grenzen wordt dezelfde actie door onze zusterorganisaties gevoerd.

Indien wij allen onze bijdrage leveren, kan het resultaat niet uitblijven.

Als lid van het Uitvoerend Comité, waarin ondergetekende tevens zitting heeft als vertegenwoordigster voor de Vrouwen in de V.V.D., meenden wij er goed aan te doen, het bovenstaande onder Uw aandacht te brengen.

Er zullen lezeressen en lezers zijn, die afwijzend staan t.o. het opgeven van een deel onzer soevereiniteit, anderen zullen opgeschrikt worden en zeggen: „Moeten wij daar nu al een mening over hebben; ik weet er eigenlijk niet veel van!”

Dan is het nu nog tijd U als verantwoordelijk staatsburger(es) op de hoogte te stellen van hetgeen van U in de nabije toekomst (misschien reeds over een of twee jaar) gevraagd kan worden, n.l. Uw stem uit te brengen voor een werkelijk democratisch te kiezen Europese volksvertegenwoordiging.

A. J. P. WIBAUT—v. GASTEL

Het „Kapitalisme” gedijt in de volks-huishouding der Sowjets

Bouw van landhuisjes uit winstbejag

Volgens een correspondent van de Christian Science Monitor. blijft het „kapitalisme” onder de dekmantel van het socialisme in de volkshuishouding der Sowjets „gedijen en vertoont zelfs zekere bloei”.

Hij wijst er in zijn artikel op, dat nu en dan in de streng gecensureerde pers in de Sowjet-landen bijzonderheden uit deze bedriegelijke wereld opdoemen, die een vreemd licht werpen op het voortbestaan van het particulier initiatief, dat op handige wijze is aangepast aan de bestaande toestand. Zo vertelt hij hoe volgens een artikel

in de Prawda, onder de kop „In het geritsel der pijnbomen”, een coöperatie het gedaan kreeg een vacatiehuis in de omstreken van Moskou te bouwen.

In het officiële communistische dagblad worden de leden van de organisatie er van beschuldigd, zich in te laten met wat het noemde „de anti-sociale praktijken van verkopen van buitenhuizen en villaterreinen” In de Prawda wordt volgens onze correspondent verder gezegd, dat „de strenge staatsvoorschriften op financieel gebied systematisch overtreden worden. Betalingen werden op illegale wijze

geïnd en een aanzienlijk deel van de fondsen werd voor de belastingen verborgen gehouden”.

„Tot de coöperatie werden de leden niet naar verdiensten op politiek gebied of volgens hun beroep toegelaten, maar door begunstiging en vriendendiensten. Het bestuur van de coöperatie heeft in strijd met de wet uit winstbejag de bouw van landhuisjes ondernomen.

Tengevolge van het gebrek aan behoorlijke controle door Bouw- en Woningtoezicht werd de coöperatie feitelijk in een organisatie met particuliere aandeelhouders omgezet. De commissie van onderzoek onder leiding van de oud-voorzitter Koetikov heeft getracht de tekortkomingen van het bestuur te vergelijken in plaats van de misbruiken en de schendingen van de financiële voorschriften aan het dag-

licht te brengen”, zo besluit de Prawda Volgens de Monitor heeft het Bureau van de Moskouse Partijcommissie het nieuwe bestuur opdracht gegeven, de coöperatie te reorganiseren, terwijl het uitvoerend comité van de Moskouse Sowjet instructie gekregen heeft binnen een maand een plan op te stellen voor wijziging van de voorschriften met betrekking tot genoemde coöperaties. De Monitor voegt er aan toe, dat de autoriteiten, die verantwoordelijk zijn voor deze financiële onregelmatigheden zullen worden vervolgd.

Onze correspondent besluit met te zeggen, dat „het feit dat deze affaire in de Prawda werd besproken en direct ter behandeling aan de hoogste partij- en regeringsautoriteiten werd doorgegeven, veel meer dan de lakonieke taal van het bericht van de „ernst van het geval getuigt”.

N.V. W. A. HOEK'S

MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
Hoofdkantoor en Machinefabriek te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en ledere druk.
Installaties voor de bereiding van zuurstof, stikstof, enz.

H.P. Gelderman & Zonen N.V.

OLDENZAAL

fabrikanten van

ruwe-, geveerde-, gebleekte- en bedrukte-
katoenen-, rayon- en rayonvezel manufacturen

N.V. Staalraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

G O R I N C H E M

DE ROTTERDAMSCH DROOGDOK MIJ. N.V.

Dat is al de 17-de vanochtend...!

En veelal zijn 't kwitanties: huishuur, gas, electriciteit, de krant, de waterleiding en zo gaat 't maar door.....

Mevrouw, waarom toch al dat telkens gestoord worden... al dat trappenlopen? Het is onnodig!

Een Rekening-courant bij de H.B.U. en al Uw periodieke en andere betalingen worden automatisch en geruisloos door Uw bank verricht. Geén geld in huis en.... Uw kasgeld brengt nog rente op ook!

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

S MIT SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.

Nederlandsche Hypotheekbank N.V.
Rotterdamsche Hypotheekbank N.V.
Algem. Friesche Hypotheekbank N.V.

Amsterdam — 's-Gravenhage — Groningen — Rotterdam

GELDEN BESCHIKBAAR

voor eerste hypotheek
BILLIJKE VOORWAARDEN

Directie: Mr. M. J. BOS Mr. C. A. KINGMA
Mr. J. WILKENS Mr. F. C. KLEYN

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek

BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Brief uit
Straatsburg

(Zie pag. 6)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

TELEURSTELLELENDE TROONREDE

Het zou zin gehad hebben, ditmaal een sinds lang afgeschafte gebruik nog eens toe te passen: op de Troonrede van de zijde der Tweede Kamer te reageren met een Adres van Antwoord — al vrezen wij dat de discussie, welke aan de eindredactie van zulk een adres vooraf zou gaan, allicht de omvang zou hebben aangenomen van een full-dress debat over heel het beleid dat de Regering zich voorstelt te voeren en over al wat aan de Kabinetsformatie is voorafgegaan. Ook dus over het programma-Drees, dat bij de opeenvolgende formatiepogingen vermoedelijk als uitgangspunt gehandhaafd bleef en dat alleen bekend is bij de partijen, die aan dit extra-parlementaire Kabinet hun zegen gaven.

Het laat zich aanzien dat het nu nog wel een week of zes zal duren, eer ons volk omtrent dit alles enig meerder licht ontvangen zal. De democratie blijkt óók wegen te kunnen bewandelen, die ze voorheen zegde te schuwen gelijk die van de geheime diplomatie! En dat men zich op deze wegen spoedig „thuis“ kan voelen, zouden wij geneigd zijn af te leiden uit het feit, dat „Trouw“ — thans immers mede-regeringsorgaan geworden! — in een hoofdartikel de Troonrede met kennelijke instemming begroetende, aan vrijwel alle passages waarderende woorden wijdt, maar als een duitser zwijgt over die, betrekking hebbende op de Nederlands-Indonesische Unie en Nieuw-Guinea!

Daar deze Troonrede een ietwat ander karakter draagt dan het gewone, nu ze tevens zo min of meer als regeringsverklaring valt te beschouwen, betekent niet dat zij zich duidelijker dan wij gewend zijn uitsprekt over hetgeen ons volk in de nu begonnen regeringsperiode van zijn regering heeft te verwachten. Dit moge reeds, voor zover het de interne landspolitiek betreft, te betreuren zijn, veel bedenkelijker achten wij het, dat dit staatsstuk juist ten aanzien van de internationale politiek die de Regering zich voorstelt te voeren zo duidelijk het onvermogen demonstreert waarvan het slot der Troonrede gewaagt, als zij stelt: „Tevreden van de dagelijkse zorgen en ingewikkelde problematiek wordt het steeds moeilijker het geheel te blijven overzien. Nog moeilijker is het tegenover de vraagstukken van deze tijd de nodige afstand te bewaren en aandacht te schenken aan verdieping van eigen inzicht“.

Deze verzuiching — hoe menselijk-begrijpelijk ook — achten wij in een Troonrede die dan bovendien min of meer het karakter van een regeringsverklaring draagt, weinig op haar plaats. Het siert ook regeerders, dat zij zich van hun menselijke beperktheid bewust blijven. Maar een volk mag van hen,

die zich gerechtigd achten in moeilijke tijden het bewind in handen te nemen, verwachten dat zij althans weten waarheen, zij voorzover het van hen afhangt, streven willen. En het mag dit zeker verwachten van een regering, gevormd door vier partijen die zo doelbewust een vijfde van alle voor-overleg uitsloten.

Welnu, juist in de passages omtrent de internationale situatie en de invloed, die daarvan op ons gehele volksleven uitgaat geeft deze Troonrede naar onze smaak al te weinig blijk van perspectief en daardoor beheerst beleid. Het vraagstuk der Europese integratie in haar volle omvang is urgent en wij kunnen slechts de hoop uitspreken dat nadere gedachtenwisseling met de volksvertegenwoordiging op dit punt de klaarheid zal brengen, die wij in deze Troonrede zo deerlijk missen.

Het is niet onze bedoeling van dit stuk, waarmee het nieuwe Kabinet zich aan ons volk presenteert, zinsnede na zinsnede te bespreken om wat wij daarin te prijzen of te laken hebben als in balans tegenover elkaar te plaatsen. Onze houding tegenover het

Kabinet zal worden bepaald door hetgeen bij de begrotingsdebatten duidelijk wordt omtrent haar voornemens en door hetgeen aan concrete voorstellen van haar verschijnt. Wel willen wij al dadelijk op een enkel punt wijzen: deze Troonrede gewaagt met geen woord van de „middengroepen“ of van maatregelen, die de Regering denkt te nemen om verlichting te brengen in de moeilijke positie waarin dit belangrijke volksdeel veelal verkeert.

Het sociaal-economische beleid, dat dit wonderlijk-gemengde rood-rechtse Kabinet voornemens is te voeren, wordt in de desbetreffende passages van de Troonrede nog slechts vagelijk aangeduid. Voorzover daaruit iets positiefs te distilleren valt, speuren wij hier iets van de innerlijke controversen die in de boezem van het Kabinet allereerst moeten worden uitgevochten. Ook dit maakt dat wij op grond van deze Troonrede geen al te hoge verwachtingen omtrent een krachtig beleid koesteren.

Moge de naaste toekomst onze aarzelingen beschemen!

G. A. DE RIDDER.

HERNIEUWDE ACTIVITEIT, JUIST NU!

Ofschoon het gedurende de zomermaanden aan politieke gebeurtenissen niet heeft ontbroken, die onze gedachten steeds opeisten en bezighielden, vormde de vacantielijd voor ons partijleven uiteraard een rustpauze. Niet alleen de vacantie zelf was hiervan de oorzaak, maar ook de drukke werkzaamheden, waardoor de verkiezingsactie werd gekenmerkt, waren voorwaar een reden om eens even uit te blazen.

Nu de verkiezingen evenwel weer enige maanden achter ons liggen en de ingewikkelde situatie rond de Kabinetsformatie eveneens weer tot het verleden behoort, nu de zomer afscheid neemt en de lange winteravonden weldra weer in aantocht zijn, wordt het tijd voor al onze werkers in den lande zich te beraden op de plannen voor de toekomst.

Wat er ook rond de Kabinetsformatie moge zijn geschied, wij mogen nimmer voor onszelf vergeten dat de jongste verkiezingen ons een prachtige overwinning hebben gebracht. Het kan goed zijn, dat wij ons hiervan wel bewust blijven en dat wij niet nalaten buitenstaanders hieraan te herinneren. De partij is gestadig op mars en het moet ons een vreugde zijn bij het werken voor de partij ons te realiseren, dat wij een politieke gedachte propageren, die in een steeds toenemende mate de hoofden en harten van ons volk veroverd.

De wintertijd wordt steeds gekenmerkt als een periode van hernieuwde activiteit als het erom gaat, de partij zowel naar binnen als naar buiten uit, te versterken. Doch ditmaal is een hernieuwde activiteit in het bijzonder noodzakelijk, omdat wij ons inmiddels alweer bevinden aan de vooravond van de komende Gemeenteraadsverkiezingen.

De belangrijke stemmenwinst, die de V.V.D. bij de jongste Kamerverkiezing wist te behalen, zal bij de verkiezingen voor de Gemeenteraad moeten en kunnen worden uitgebreid. Het moge dan waar zijn, dat bij de plaatselijke verkiezingen ook plaatselijke factoren hun invloed doen gelden, dit neemt niet weg, dat de V.V.D. de wind in de zeilen heeft en de stemmenwinst bij de Kamerverkiezingen behaald, moet kunnen worden opgevoerd.

Daartoe zal het nodig zijn, dat in het bijzonder de plaatselijke afdelingen tijdig hun maatregelen treffen. Hierbij zal onder meer een nauwkeurige

analyse van de verkiezingscijfers ter plaatse tot leerzame conclusies kunnen strekken. De jongste politieke ontwikkeling heeft er toe geleid, dat er alom in de partij in het gehele land zich een gevoel van een sterke vastberadenheid heeft ontwikkeld, een vastberadenheid, die erop gericht moet zijn, velen die nu nog aarzelend tegenover de strijd en de beginselen van de V.V.D. staan, binnen onze rijen te brengen.

Voorzover ons bekend heeft de afdeling Driebergen in dit opzicht de spits afgebeten en zij is de eerste geweest, die de winteractiviteit heeft ingeluid.

Binnenkort zullen de secretarissen van de Centrales van onze partij bijeenkomen om met elkaar lering te trekken uit de verkiezingscampagne 1952, zoals die landelijk, gewestelijk en plaatselijk is gevoerd. Kortom er zijn reeds tekenen van een hernieuwde activiteit in het partijleven.

Doch deze activiteit zal slechts tot resultaten kunnen leiden, indien ieder lid van onze partij naar zijn gaardheid en bekwaamheid een steentje bijdraagt om de liberale gedachte, die — wij mogen het nogmaals met nadruk constateren — in toenemende mate vat op ons volk krijgt, te verbreiden.

Een ieder moge zich daarbij bewust zijn van het feit, dat hij een propagandist is van een politieke beweging, waarvoor de belangstelling in ons land nog steeds groeit. Hij moge daarbij voorts bedenken, dat het hierbij gaat om meer dan om materiële dingen.

Immers het gaat om de verdediging en het behoud van onze geestelijke vrijheid. Duizenden achter het ijzeren gordijn hebben alles gegeven om die vrijheid te behouden. Hun strijd is helaas voorlopig ten einde.

Wij mogen er ons bewust van zijn, dat wij in een wel zeer bevoorrechte positie verkeren, de strijd voor de vrijheid nog te kunnen voeren.

Een ieder moge voor zich in dit opzicht bij zijn verantwoordelijkheidsgevoel te rade gaan. Hernieuwde activiteit is nodig, juist nu.

Moge de rustige vastberadenheid, die wij in het gehele land in onze partij mochten aantreffen, ontvlammen in een laaiend enthousiasme om de partij verder te versterken en haar plaats te verstevigen in onze nationale gemeenschap.

G. STEMPER

Onze hoofdredacteur, Drs. H. A. Kort-hals, is enige tijd afwezig, in verband met werkzaamheden in het buitenland. Voor hem bestemde correspondentie gelieve men te zenden aan de redactie-secretaris, wiens adres van heden af weer is: Prinsengracht 1077, Amsterdam, Telefoon 35343.

RICHTING EN BELEID VAN DE V.V.D.

Nog enige opmerkingen naar aanleiding van de beschouwingen van mr Fortuin en dr Roethof

Er is in ons weekblad een gedachtenwisseling ontstaan, geopend door mr Fortuin en voortgezet door dr Roethof, over de richting, waarin de V.V.D.-politiek is gegaan en in het bijzonder: waarin zij naar beider mening in de naaste toekomst zal moeten gaan.

Zulk een discussie, vooral wanneer zij gevoerd wordt op de bezadigde wijze en in de opbouwende geest, als onder liberale geestverwanten mag worden verwacht, achten wij uitermate nuttig.

Wanneer wij in enige artikelen enkele opmerkingen zullen maken en wellicht zelfs enige bezwaren naar voren zullen brengen, dan richten deze zich dus nadrukkelijk niet tegen het feit, dat de inzenders deze discussie hebben geopend, maar slechts tegen een bepaalde tendenz in hun betoog.

De heer Fortuin gaat uit van de gedachte, dat onze partij in 1948 haar winst vooral van „links” zal hebben behaald, namelijk van oud-leden of oud-aanhangers van de vroegere Vrijzinnig-Democratische Bond, die in 1946 op de P. v. d. A. hadden gestemd, doch dat zij bij de jongste Kamerverkiezing haar nieuwe winst in het bijzonder van „rechts” zal hebben verkregen, n.l. van die van huis uit vrijzinnigen, die tot nu toe hun „meer conservatieve” opvattingen beter bij de anti-revolutionairen vertegenwoordigd achten.

Uiteraard betreft het hier slechts een (op bepaalde aanwijzingen gegronde) veronderstelling, welke nimmer met zekerheid valt te bewijzen. Onze hoofdredacteur heeft in een redactionele aantekening op het artikel van mr Fortuin in ons blad van 6 September j.l. dan ook reeds van een enigszins andere visie blijk gegeven.

Uitgaande van zijn eigen ontleding van de verkiezingsuitslag voor de V.V.D., maakt de heer Fortuin zich kennelijk ongerust, dat de politiek van de V.V.D., waarin naar zijn mening het progressieve element de laatste jaren — stellig door eigen lauwheid, naar hij schrijft — reeds minder naar voren is gekomen dan het eerst leek, onder invloed van de jongste „conservatieve aanwinst” nog meer deze richting zou opgaan.

De geachte inzender zou dat betreuren, omdat voor hem vaststaat, dat voor de V.V.D. de grote kans ligt in een ontwikkeling tot een „alomvattende vrijzinnige progressieve partij”.

Wanneer daarnaast dan een conservatieve partij tot ontwikkeling zou komen, waarvoor z.i. reeds een begin zou kunnen worden gezien in de partij van de heer Welter, zou dit voor een gezonde ontwikkeling van de democratie in Nederland nuttig zijn.

Wij doen, naar wij menen, de geachte inzender in ons blad van 13 September, dr Roethof, zeker geen onrecht, wanneer wij vaststellen, dat zijn beschouwing in belangrijke mate identiek is aan die van mr Fortuin.

De heer Roethof, vooropstellend, dat slechts een zorgvuldige analyse van de verkiezingsuitslag enigszins op weg kan helpen voor het juiste antwoord op de vraag of de V.V.D. haar jongste winst van links dan wel van rechts heeft verkregen, ziet niettemin bepaalde aanwijzingen voor de juistheid van de visie van de eerste inzender.

De politiek van een felle bestrijding van de P. v. d. A. enerzijds en het propageren van een derde macht met A.R. en C.H. anderzijds leidt er z.i. nu eenmaal toe, dat vrijzinnigen aan de „rechter” vleugel van de P. v. d. A. aanzienlijk meer moeite hebben met het doen van de beslissende stap naar de V.V.D., dan vrijzinnigen, die tot dusver hun stem aan de A.R. of de C.H. hebben gegeven.

Deze these wordt door de persoonlijke ervaring van de heer R. bevestigd. Hij koestert inderdaad enige bezorgdheid, dat „men in leidende kringen van de V.V.D. de laatste tijd teveel speelt op winst naar rechts en te weinig op winst naar links” en hij zou gaarne daden of argumenten zien, die deze bezorgdheid zouden kunnen wegnemen.

Deze inzender acht het een landsbelang, dat de vele vrijzinnigen (speciaal uit de middengroepen) van de socialistische partij naar een vooruit-

strevende vrijzinnige partij worden getrokken en hij acht het bovendien duidelijk, dat het reservoir van stemmen en derhalve de mogelijkheid van stemmenwinst, aan de linkerzijde heel wat groter is dan aan de rechterzijde, waar „om confessionele redenen de situatie vrij vast ligt”.

Beide inzenders leggen dan tenslotte de meeste nadruk op de sociale politiek, waarin de V.V.D. meer haar progressiviteit zou moeten tonen en waarvoor naar de mening van de tweede inzender in V.V.D.-kringen ook te weinig belangstelling aan de dag wordt gelegd.

Wanneer wij, na aldus het betoog van beide inzenders naar onze mening zo goed mogelijk te hebben samengevat, op het door hen aangesneden vraagstuk ook onze visie willen geven, zullen wij ons voor deze week tot één opmerking moeten beperken.

Juist op het ogenblik, dat de doorbraak-gedachte veld lijkt te winnen, wordt de stootkracht der confessionele partijen, welke steeds groter moeite ondervinden om een gemeenschappelijk beleden confessioneel (Rooms-Katholiek of Orthodox-Protestants) beginsel als basis voor politieke partijvorming te handhaven, door de tegenstellingen tussen de linker- en rechtervleugels ondermijnd.

DEZE BURGER

heeft ditmaal Prinsjesdag in hoogst-eigen-persoon moeten laten voorbij-gaan.

Jammer, want het is telkenmale een dag-der-dagen in zijn Staatsburgerlijke leven.

Het is altijd moeilijk het woord „sprookjesachtig” (en alle andere diep-bewogen woorden der h.h. Courantiers) te vermijden — laat ik daarom alléén zeggen: dat ik die sprookjesstoet met de sprookjeskoets op die sprookjesdag altijd sprookjesachtig móóí vind. — Ik kom er altijd weer van onder de indruk. Het blijft mooi, al ziet ge het voor de tweede, of de twintigste keer.

Alles, op de weg die de stoet gaat, op het Binnenhof, in de Ridderzaal, is stijfrijk en fraai en behalve zijn dieper, staatkundige, democratische zin, heeft het een glanzende vorm, die altijd bekoorlijk en indrukwekkend is.

Maar óók is er altijd één humoristisch, even-slechts-humoristisch element in het schouwspel: de menselijke ijdelheid die zich, zo charmant en glimlachend, bij de... hoe noemen de courantiers dat ook weer?... die zich bij de „ongeduldig-wachtenden op het Binnenhof” demonstreert.

Alle pa's met hun steken en gouddraad en medallies; en alle ma's in pa's best.

Alle witte pantalons.

Alle hoge hoeden.

Alle handschoenen.

Alle eminent-strakke gelaten.

De koets, de soldaten, de voetknechten, de paarden, de muziek, de nijgende vaandels — dat is allemaal vol van goede stijl en bijzondere, indrukwekkende schoonheid.

Maar de individuele mensen: de mannetjes-kropduiven en de vrouwtjes-pauwen....

Die slaan altijd een hoog en vrolijk toontje los in de machtige orgelmuziek, ruisend in de smalle borst van

DEZE BURGER

Ons bezwaar — juist gezegd misschien: onze vrees — is, dat de beschouwingen van beide inzenders de indruk zouden kunnen wekken, dat ook in de V.V.D. een duidelijke linker- en rechtervleugel zouden zijn te onderscheiden.

Ondenikbaar zou zulk een tegenstelling in een partij, gevormd voornamelijk door vroegere Vrijheidsbonders, jong-liberalen en vroegere vrijzinnig-democraten, zeker niet zijn.

Volkomen terecht en onder algemene bijval kon de heer Oud op een van onze laatste partijcongressen echter vaststellen, dat van principiële scheidingslijnen en tegenstellingen in de partij niets, maar dan ook inderdaad: niets, was gebleken.

Natuurlijk: bij de vaststelling, destijds, van het beginsel- en werkprogram, evenals bij die van het verkiezingsprogram, werden amendementen ingediend, welke geanimeerde discussies uitlokten en wanneer, als gebruikelijk op de Jaarvergaderingen der partij, het beleid van de Kamerfracties aan de orde komt, blijven op- en aanmerkingen nooit uit.

Het zou de dood in de pot betekenen, wanneer dat niet aldus gebeurde. Wij zijn zelfstandig denkende mensen en geen automaten. Het is ondenikbaar, dat wij allen, individueel, over elke concrete toepassing van het gezamenlijk beleden politieke beginsel of over elk door onze vertegenwoordigers in de vertegenwoordigende lichamen in concreto ingenomen standpunt gelijk zouden denken.

Ook onze Kamerleden zelf — elk tenslotte dragende zijn of haar eigen verantwoordelijkheid — komen (al gebeurt dit slechts sporadisch) trouwens wel eens tot van elkander afwijkende beslissingen.

Waar het om gaat is de vraag, of bij de discussies op de partijcongressen, bij de bespreking van het beleid der Kamerfracties of bij het een enkele maal uiteenvallen van onze Kamerfracties zelve, een constante lijn, een telkenmale aanwijsbare tegenstelling tussen „progressief” en „conservatief” of tussen een linker- en rechtervleugel valt te onderscheiden.

Wie onze partijcongressen geregeld pleegt bij te wonen en wie het werk van onze Kamerfracties op de voet volgt, zal naar waarheid niet anders kunnen getuigen, dan dat van een dergelijke tegenstelling tot nu toe nimmer iets is gebleken.

Daarmede is dan echter nog niet beantwoord een andere vraag, namelijk of de politiek van de V.V.D., in haar geheel bezien, toch niet te weinig progressief en te weinig sociaal zou zijn of zou dreigen te worden. Daarover in een volgend artikel.

★ van WEEK tot WEEK ★

Gespeelde deernis

Zeer terecht heeft de Haagse Post — andere bladen hadden dat al eerder gedaan — er op gewezen, dat de geschillen in de A.V.R.O. met gespeelde deernis breed worden uitgemeten in dagbladen, die ten nauwste verwant zijn met concurrerende omroepverenigingen.

Het blad deed dit in een artikel, waarin het de lezer een beeld gaf van wat er nu eigenlijk bij de A.V.R.O. aan de hand was en in de aanhef waarvan het schreef, dat het bij zijn onthullingen de lezers, die belust zouden zijn op sensatie, teleur moest stellen.

Wanneer men dan lette op de vette advertenties, waarmee dit weekblad de aandacht vestigde op de editie met „opzienbarende onthullingen over de A.V.R.O.-kwestie”, dan krijgt men toch de indruk, dat de Haagse Post zelf zoveel „zakelijkheid” aan de verkoopwaarde van bedoelde editie heeft toegevoegd, dat zij zich bezwaarlijk op een niveau kan achten om over publicaties van anderen de staf te breken.

Gespeelde deernis bij de een, een vette reclame over „opzienbarende (let wel: niet sensationele) onthullingen bij de ander, het is om het even weinig verheffend.

Positieve arbeid (I)

Het valt niet te verwonderen, dat na het mislukken van de vroegere volkenbondspolitiek en bij het constateren van het feit, dat ook de arbeid van de Verenigde Naties slechts schoorvoetend en langzaam tot positieve resultaten leidt, velen met betrekking tot het werk van de Ver. Naties enigszins sceptisch zijn gestemd.

Inderdaad, alles begrijpen betekent alles vergeven, hetgeen echter nog niet wil zeggen, dat men er veel verder mee komt om aan het moeizame werk van de Verenigde Naties schouderophalend voorbij te gaan. De wereld is nog nimmer beter geworden door de criticiasters, die negatief en passief aan de kant blijven staan. Veel eerder wordt de wereld er beter van door hen, die bezield met het nodige enthousiasme en idealisme, zij het vaak struikelend pogen de internationale samenleving op een hoger plan te brengen.

Bij de zware weg, die de mensheid nog steeds moet afleggen kan het goed zijn te wijzen op enige lichtpunten met betrekking tot de ontwikkeling in de internationale politiek, inzonderheid als het gaat om het werk van de Verenigde Naties.

Het is dan ook een verheugend teken als de secretaris-generaal der Verenigde Naties, Trygve Lie, in zijn jaarrapport voor de algemene vergadering kan melden, dat de volken in afhankelijke en niet zelfbesturende gebieden, alsmede volken uit onvoldoend ontwikkelde gebieden, zich steeds meer tot de Verenigde Naties richten, om steun bij de verwezenlijking van hun aspiraties.

De algemene vergadering, de beheerschapsraad en de besturende autoriteiten hebben de gebieden voorwaarts geholpen op de weg naar zelfbestuur, hetgeen aldus de secretaris-generaal, veel goeds belooft voor het stelsel van internationale supervisie.

Positieve arbeid (II)

In het rapport van de Verenigde Naties kan onder meer worden geconstateerd, dat haar streven om betere levensomstandigheden voor de massa te scheppen, veel succes boekte. In de periode waarop het verslag betrekking heeft, viel ook de oprichting van een onafhankelijke natie — Lybië — en de voltooiing van de federatie van Eritrea met Ethiopië.

Zeventig in hun ontwikkeling achtergebleven landen ontvingen hulp krachtens het uitgebreide program van technische bijstand. De Verenigde Naties namen meer dan duizend deskundigen in dienst voor irrigatie, opleiding enz. Voor deze doeleinden werden dertig miljoen dollar uitgetrokken.

Het kindernoodfonds keurde honderd programma's voor kinderverzorging goed in 47 landen en gebieden. Het heeft op het ogenblik het toezicht op de t.b.c.-vaccinatie van 58.900.000 kinderen op tal van plaatsen in de wereld, voert een anti-malaria campagne waarbij 19.900.000 personen betrokken zijn en onderzoekt en vaccineert 23.000.000 moeders en kinderen met het oog op diverse ziekten. Bovendien helpt het fonds ongeveer 3.500.000 kinderen wat betreft de voedselvoorziening.

Andere hulpprogramma's omvatten de strijd tegen ongeletterdheid, cursussen in sociale zorg enz. Commissies der Verenigde Naties hielden zich bezig met de strijd tegen de handel in verdovende middelen, met codificatie van mensenrechten, vrijheid van de pers, status van de vrouw, bevolkings- en migratieproblemen en internationale samenwerking bij vervoer en verbindingsnetten.

Voorwaar, feiten te over die heilzaam voor de mensheid werken en die een daadwerkelijke verlichting voor miljoenen betekenen.

Vals defeatisme (I)

Het schijnt helaas de laatste tijd voor sommigen een mode — wij wezen er ter plaatse reeds eerder op — om ten aanzien van de nationale prestaties van land en volk slechts nog in gering-schattende zin te spreken.

Vaak wordt het aldus voorgesteld, alsof Nederland en zijn bewoners alleen in de geschiedenis roem konden oogsten en respect konden afdwingen van de overige wereld. Vaak wordt het voorgesteld, alsof de Nederlander niets meer kan en niets meer presteert en slechts aanleunt tegen de prestaties, die in het buitenland worden verricht.

Tegen een dergelijke geestesgesteldheid moeten wij wel een fel woord van protest laten horen. Niet alleen, omdat de geuite aantijgingen pertinent onjuist zijn, maar ook en vooral, omdat van het kweken van een dergelijk defeatisme een funeste beïnvloeding kan uitgaan op alle lagen van ons volk.

Wij zijn zeker niet blind voor de omstandigheid, dat aan een overdreven chauvinisme zeer vele en grote gevaren zitten. Buitendien is voor een dergelijk chauvinisme op het ogenblik, nu de internationale samenwerking op allerlei terrein doorzet, geen plaats meer.

Dit wil echter geenszins zeggen, dat het, verstandig zou zijn, ons nationale licht onder de korenmaat te houden. Integendeel! Wij moeten een open oog hebben voor onze nationale prestaties, opdat wij voorkomen, dat wij weldra gebukt gaan onder een vermeend minderwaardigheidscomplex.

Als wij oog hebben voor ons eigen kunnen, zal dit stimulerend werken op een frisse geest van aanpakken. Tenslotte kunnen ook de „ordenaars” niet ontkennen, dat de nationale naam en faam ten eerste is gebaat bij het pionierswerk van vele burgers, die in hun meeslepend enthousiasme er toe meewerken, de mentaliteit van de medeburgers op een hoger niveau te brengen o.m. in die zin, dat wij niet afzakken tot een Jan Sallie-geest.

Vals defeatisme (II)

In verband met het bovenstaande kan het goed zijn te wijzen op enkele recente feiten, waaruit blijkt, dat wij Nederlanders over voldoende durf en intelligentie beschikken om ook buiten onze landsgrenzen de aandacht te trekken.

Wij denken hierbij o.m. aan de Nederlandse vinding op het gebied van de radar, „raplot” genaamd, een radarinstallatie die het mogelijk maakt de onderlinge afstand en richting tussen twee willekeurige op het radarscherm zichtbare punten onmiddellijk te bepalen. In vakkringen neemt men aan, dat deze Nederlandse vinding groot opzien zal baren. Voorzover bekend, gelukte dit experiment nooit eerder op het Europees continent. Binnenkort zal een mobiele radarinstallatie met radarrelais volgens dit „Raplott” systeem langs de Westerschelde worden opgesteld, hetgeen een wereldprimeur betekent.

Wij noemen verder een ander voorbeeld. Ongeveer een jaar geleden zijn er aan de Technische Hogeschool te Delft in het geheim plannen gemaakt voor de bouw van een krachtig cyclotron, twintig maal zo sterk als het Philipscyclotron te Amsterdam, d.w.z. met een vermogen van zes honderd miljoen volt. In het gebouw voor electrotechniek is men in het begin van het jaar met de bouw van dit „proton-synchrotron” begonnen. Naar verwacht wordt, zal het over twee jaar voltooid zijn. Binnenkort zal in de nabijheid van deze afdeling een speciaal gebouw ervoor worden gesticht.

Aldus zal het mogelijk worden, op dezelfde manier „atoomingenieurs” op te leiden als thans in Amerika en Engeland geschiedt. Het Nederlandse proton-synchrotron wordt het krachtigste van het vaste land van West-Europa.

Vals defeatisme (III)

Wij noemen tenslotte nog een voorbeeld op geheel ander terrein, te weten het feit, dat Nederlandse industrielen einde October in Mexico een tentoonstelling zullen organiseren, die groter is dan welke expositie ook in het buitenland door Nederlanders opgezet.

Deze tentoonstelling zal voor de Mexicanen, die niet gewend zijn aan grote exposities, een unicum betekenen. Het behoeft wel geen uitvoerig betoog van welk een grote betekenis dit initiatief voor onze buitenlandse handel is. Immers, als deze expositie aan de verwachten voldoet, zal ons land in staat zijn, niet alleen in Mexico, doch in geheel Latijns Amerika een basis te leggen voor de uitbreiding voor ons handelsverkeer. Met een extra vliegtuig, dat prins Bernhard naar Mexico-City zal brengen, hoopt de K.L.M. tevens een geregelde dienst op Mexico te kunnen openen.

Zo zouden er nog vele voorbeelden zijn te noemen. Laten wij ons over deze ontwikkeling oprecht verheugen. Laten wij blijvend een open oog hebben voor deze feiten.

Vanzelfsprekend kan het goed zijn zich eens te verdiepen in de roem van vroeger eeuwen. Doch de tijd schrijdt onverbiddelijk voort en schept weer nieuwe mogelijkheden. Het is eenvoudig

dwaasheid te beweren, dat ons volk die nieuwe mogelijkheden niet zou zien en dat wij in dit opzicht achterop zouden zijn geraakt in vergelijking tot hetgeen vroeger werd gepresteerd. En mocht dan al in sommige kringen die mening bestaan, laat men er dan toe meewerken, daar waar ons volk initiatieven ontplooit, die initiatieven te stimuleren. Men zal er heel ons volk een ware dienst mee bewijzen.

Als de fiscus verkoopt

Dezer dagen, zo lezen wij in het Algemeen Handelsblad, werd te Amsterdam de executoriale verkoop aangekondigd van 25 snelwegers. Er kwamen vrij veel belangstellenden. Het bleek, dat er 22 snelwegers waren van een klein type (tot 50 kg.), waarvan men als catalogusprijs een bedrag van 420 gulden vindt vermeld en drie snelwegers van een groter type (tot 100 kg.), waarvan de catalogusprijs 490 gulden bedraagt.

Uiteraard verwachtten de aspirant-kopers, dat de snelwegers stuk voor stuk zouden worden verkocht. Inplaats daarvan, werden zij in één kavel geveild. Er werd slechts door twee personen geboden. De opbrengst van deze 25 snelwegers beliep zodoende de somma van... 1070 gulden.

De koper, een handelaar in snelwegers, die als zijn oordeel te kennen gaf, dat de snelwegers geheel nieuw waren, zal blij zijn geweest, aldus schreef het Handelsblad, met zijn koopje, waardoor hij voor nog geen 40 gulden per stuk een nieuwe snelweger kocht — maar de vraag dringt zich op, of het de bedoeling is van een verkoop bij executie niet een zodanige veilingstechniek te volgen, dat de hoogst mogelijke opbrengst wordt verkregen.

Te beklagen is waarlijk de belastingplichtige wiens handelsvoorraad door de fiscus wordt weggehaald en dan nog geen tiende van de werkelijke waarde ziet afgeschreven van zijn belastingschuld.

Wij kunnen het met de zienswijze van het Handelsblad volkomen eens zijn.

Het ligt toch zeker op de weg van de fiscus in dergelijke aangelegenheden als een goed koopman op te treden. Afgezien van het feit, dat aldus de belastingplichtige wordt gedupeerd, is het toch weinig economisch niet de hoogste prijs te bepalen.

Waarmee wij maar willen zeggen, dat als Vader-tje Staat voor koopman speelt, zich toch wel zonderlinge dingen kunnen voordoen, die men in de particuliere sector zeker niet zou aantreffen.

In het onderhavige geval wordt tenslotte niet alleen de belastingplichtige, doch mede de gemeenschap benadeeld, in wier belang het toch is, dat de inkomsten in de Schatkist zo rijkelijk mogelijk vloeien, gegeven de grenzen en regelen die daarvoor nu eenmaal zijn gesteld.

Stormsein voor de middenstand

Ofschoon de Najaarsbeurs in Utrecht weer tot het verleden behoort, kan het zijn nu hebben nog even in te gaan op de openingsrede, die de directeur van deze beurs, mr. Milius, zeer onlangs hield. Wij doelen hier in het bijzonder op de passage, die hij wijdde aan de zorgelijke positie van de middenstand.

Mr. Milius zeide o.m. dat het opvallend was, dat de omvang van de consumptie sedert 1948 een geleidelijke daling heeft vertoond. Dit heeft geleid tot een vrijwel permanente daling van de bruto winstmarges van de middenstandsbedrijven.

Een geleidelijke verschuiving kan worden geconstateerd, aldus mr. Milius, ten gunste van de grotere bedrijven. Verwacht moet worden, zo zeide de directeur van de Koninklijke Utrechtse Jaarbeurs, dat de lasten voor het middenstandsbedrijf eerder nog zullen toe- dan afnemen, o.m. als gevolg van de te verwachten huurverhoging en de sociale voorzieningen voor het personeel.

Mr. Milius wees er op, dat met klem moet worden aangedrongen op verbetering van de interne organisatie. Ernstig moet men zich afvragen, welke middelen moeten worden toegepast om de kosten-percentages te verlagen. Tot zover mr. Milius.

Vanzelfsprekend is het juist, dat de grote moeilijkheden, waaronder de middenstand in het bijzonder de laatste tijd gaat gebukt, mede intern onder de ogen moeten worden gezien. Doch er zijn voorts factoren — belangrijke factoren — die zich bevinden buiten de sfeer van het zelfstandig handelen van de middenstander, waaronder wij noemen de fiscale politiek.

De analyse door een bekwaam man als mr. Milius gegeven, moge voor de regering een ernstige waarschuwing zijn, de levensader van de middenstand niet af te snijden. Het is vooral de weinig rooskleurige liquide positie, die het de middenstand onmogelijk maakt aan haar fiscale verplichtingen tijdig te voldoen.

De regering moge daarvoor een open oog hebben. Zij moge er zich tevens van bewust zijn, dat een verzwakte middenstand ook voor andere groepen van onze bevolking rampzalige gevolgen kan hebben.

Het is waarlijk niet overdreven te zeggen, dat op het ogenblik het stormsein voor de middenstand is gehesen.

Moge de regering er toe meewerken, dat het middenstandsschip niet te pletter slaat, doch behouden in een rustiger vaarwater kan worden gebracht.

Het vredesverdrag met Oostenrijk vormt een lange lijdensweg

Obstructiepolitiek van Moskou viert bijna haar tienjarig bestaan

De jongste Russische nota inzake Oostenrijk, waarin het voorstel der Westerse mogendheden om met dit land een zg. verkort vredesverdrag te sluiten verworpen wordt, voegt een nieuwe zwarte bladzijde toe aan wat eenmaal als 't klassieke voorbeeld van de communistische obstructiepolitiek zal gelden.

In de negen jaar, die er verstreken zijn sinds Vyacheslav Molotof, de toenmalige Russische minister van Buitenlandse Zaken, in 1943 zijn handtekening zette onder de „Verklaring van Moskou”, waarin de geallieerden erkenden, dat Oostenrijk niet als een vijandige mogendheid, doch als het eerste slachtoffer van Hitler's agressie beschouwd moest worden en derhalve recht had op een rechtvaardig vredesverdrag, hebben de Sowjets hun hele repertoire aan methoden uitgeput om onder hun belofte uit te komen.

Om te beginnen kostte het de Westerse mogendheden al de grootste moeite om het Oostenrijkse vredesverdrag op de agenda geplaatst te krijgen. Alle voorstellen met betrekking tot deze kwestie, die zij in het voorjaar en de zomer van 1946 indienden, werden door Moskou verworpen.

„De tijd is er nog niet rijp voor”, heette het, of „er staan al te veel punten op de agenda” of „eerst moeten de vredesverdragen met Italië en de Balkan-landen gesloten zijn”.

Toen de Oostenrijkse kwestie na veel geharrewar in November 1946 eindelijk op de agenda werd geplaatst, zorgden de Russen er wel voor, dat de zaak prompt naar de Raad van plaatsvervangende ministers werd verwezen.

Deze raad kwam tussen November 1946 en December 1950 in totaal niet minder dan 258 maal bijeen, doch de Russen legden zo'n grote vindingrijkheid aan de dag in het steeds weer verzinnen van nieuwe uitvluchten, dat de Westerse plaatsvervangende tenslotte onverrichter zake huiswaarts moesten keren.

Het eerste struikelblok was het feit, dat Joegoslavië herstelbetalingen van Oostenrijk eiste, een eis die door de Russische gedelegeerde gesteund werd, ofschoon zijn regering er in Potsdam in had toegestemd dat er van Oostenrijk geen herstelbetalingen gevraagd zouden worden.

Schildknaap Tito kreeg er genoeg van

Toen Tito evenwel brak met de machthebbers in Moskou, moest de Russische gedelegeerde naar een nieuwe uitvlucht omzien en deze was al spoedig gevonden.

Bij de bezetting van Oostenrijk hadden de Russen beslag gelegd op een groot aantal fabrieken en bedrijven onder het voorwendsel, dat deze als Duits eigendom beschouwd moesten worden. In de meeste gevallen waren deze ondernemingen echter pas na de „Anschluss” in Duitse handen overgegaan. De Russen beriepen zich nu op een clause uit het verdrag van Potsdam, waarin bepaald werd, dat de Sovjet-Unie zich schadeloos mocht stellen door Duitse bezittingen, die hiervoor in aanmerking kwamen, over te nemen en zij verklaarden slechts bereid te zijn de in beslag ge-

nomen „Duitse” bezittingen weer vrij te geven tegen een schadeloosstelling van 150 miljoen dollar. Bovendien eisten zij alle eigendommen van de Donau-scheepvaartmaatschappij en tweederde van de Oostenrijkse olieproductie in de komende vijftig jaren.

TITO
... spelbreker...

Ofschoon de door de Russen gevraagde prijs natuurlijk exorbitant was, besloten de Oostenrijkse regering en de Westerse mogendheden in November 1949 toch op Moskou's „offerte” in te gaan, daar Andrei Wishinsky, de opvolger van Molotof, inmiddels te kennen had gegeven, dat de nog resterende vijf artikelen van het ontwerp vredesverdrag „geen moeilijkheden” meer zouden opleveren, wanneer de kwestie der „Duitse” herstelbetalingen op een voor Rusland bevredigende wijze geregeld werd.

Het resultaat van deze Westerse toegevendheid beantwoordde echter in geen deele aan hetgeen men zich hiervan in Wenen, en Washington, Londen en Parijs had voorgesteld.

„Erwtenschuld” een nieuwe hinderpaal

Op de eerstvolgende vergadering van de Raad van plaatsvervangende de Russische gedelegeerde namelijk zonder blikken of blozen mede, dat zijn regering niet met deze regeling accoord kon gaan, alvorens zij met de Oostenrijkse regering tot overeenstemming was gekomen over wat naderhand de „erwtenschuld” genoemd is, t.w. de betaling van de onmiddellijk na de oorlog door de Sowjets aan Oostenrijk geleverde goederen, waaronder gedroogde erwten uit buitgemaakte Duitse legervoorraden wel de voornaamste plaats innamen.

Toen de Westerse mogendheden zich bereid toonden deze hinderpaal uit de weg te ruimen, bleken de Sowjets plotseling geen belangstelling meer voor de door hen voorgestelde bilaterale besprekingen te hebben. De „erwtenschuld” raakte zodoende op de achtergrond en opnieuw zag het Kremlin zich gedwongen een uitvlucht te bedenken. Ditmaal besloot het de totstandkoming van het vredesverdrag afhankelijk te stellen van de regeling van de kwestie-Triëst en van het onverkort handhaven van het Italiaanse vredesverdrag, dat volgens de Russische machthebbers door het Westen geschonden was.

Toen na de 258ste vergadering van de plaatsvervangende ministers de besprekingen over het Oostenrijkse

vredesverdrag voor onbepaalde tijd werden opgeschort, besloten de ministers van Buitenlandse Zaken der Grote Drie het over een andere boeg te gooien.

Wel werd nog een vergadering van de plaatsvervangende bijeengeroepen, maar toen de Sovjet Unie weigerde hieraan deel te nemen, deden de Westerse mogendheden Moskou een nota toekomen waarin zij de Russische regering voorstelden een „verkort” vredesverdrag met Oostenrijk te sluiten.

Alle bezettingstroepen zouden binnen negentig dagen uit het land teruggetrokken moeten worden, terwijl Rusland de overgenomen fabrieken zou dienen terug te geven. Oostenrijk zou zijn volledige onafhankelijkheid herkrijgen; alleen werd van de Oostenrijkse regering de belofte geëist, dat zij geen pogingen in het werk zou stellen om een nieuwe „Anschluss” te bewerken.

En alles bleef bij het oude

De Russen gingen hierop niet in en namen zelfs niet eens de moeite op de Westerse nota te reageren. Een tweede nota, die voor-

De achtergrond van de strijd met betrekking tot de dienstplicht in België

Een liberale stem van onze Zuiderburen aan het woord

Wij lezen in „Het Volksbelang”, het orgaan van het Liberaal Vlaams Verbond in België met betrekking tot de strijd om de vaststelling van de duur van de dienstplicht o.m. het navolgende:

De gebeurtenissen in verband met de dienstplicht hebben eens te meer bewezen, dat zij, die de liberale voorstellen in de wind slaan, ongelijk hebben.

Toen de duur van de dienstplicht in de Senaat ter sprake kwam, hebben liberale senatoren zich ingespannen om een nationale oplossing aan dit vraagstuk te geven.

Ook in ons blad hebben wij er toen meermaals op gewezen, dat een overeenstemming kon gevonden worden op de grondslag van een dienstplicht van 18 maanden met gebeurlijk een verlenging, indien dit wegens de omstandigheden nodig bleek.

Dit voorstel had het grote voordeel een nationale oplossing mogelijk te maken, zonder onze landsverdediging in het gedrang te brengen.

Niets mocht evenwel baten.

De halsstarrigheid van de toenmalige regering Pholien belette de liberalen de dienstplichtwet goed te keuren.

De regering verkoos een dienstplicht van 24 maanden, met de mogelijkheid deze duur te verminderen, wat tot allerlei tegenstrijdige verklaringen aanleiding gaf.

Aldus werd de dienstplicht tot een politieke kwestie verlaagd.

De gevolgen lieten niet op zich wachten.

Moest het geen politieke kwestie geworden zijn, dan ware de treurige agitatie van de socialistische vakbonden en de communisten niet in goede aarde gevallen en ware de morele weerbaarheid niet aangetast geworden.

Zoveel psychologisch doorzicht had de regering evenwel niet. Zij heeft integendeel de agitatie nog aangemoedigd door talrijke dubbelzinnige verklaringen.

Nu wil de regering de weg terug en tracht zij haar fouten goed te maken.

Reeds in de kabinetsraad is het heftig toegegaan. Naar verluidt, heeft de opvatting, dat onmiddellijk een beslissing moet vallen, gezegevierd.

Men mag de kwestie als opgelost beschouwen, kon men lezen in de kranten, die de christelijke volkspartij genegen zijn. Feitelijk zou reeds een beslissing getroffen zijn.

namelijk diende om het geheugen van Stalin en de zijnen wat op te frissen, sorteerde al evenmin enig effect.

Pas toen de Grote Drie op 12 Aug. j.l. een derde nota lieten overhandigen, waarin zij minzaam informeerden of uit het stilzwijgen der Russische regering misschien moest worden afgeleid, dat deze niet van zins was haar belofte ten aanzien van Oostenrijk na te komen, kwam er een reactie los.

De Russische regering deelde de Westerse mogendheden mede, dat zij geen heil verwachtte van een vredesverdrag in verkorte vorm en stelde voor andermaal het oude ontwerp voor de dag te halen.....

Er is in de internationale pers tot nu toe meer aandacht besteed aan de 50 Russische veto's in de Veiligheidsraad en aan de communistische obstructies in Pan Moendjom dan aan de obstructie van het Oostenrijkse vredesverdrag, maar het lijkt geen twijfel, dat deze laatste verreweg het meest overtuigende voorbeeld van Moskou's onwil vormt.

De Oostenrijkse regering heeft inmiddels laten weten, dat zij van plan is de kwestie aan de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties voor te leggen. In welingelichte kringen neemt men aan, dat de Verenigde Staten Oostenrijk zoveel mogelijk zullen steunen daar in het verleden wel gebleken is, dat zij vast voornemens zijn hun morele verplichtingen jegens het Oostenrijkse volk na te komen.

Indien de vergadering van de deskundigen tot geen resultaat leidt, werd van dezelfde zijde verklaard, zal de Belgische regering haar beslissing bekend maken. Vermoedelijk zal de dienstduur tot 18 of 20 maanden ingekrompen worden. Het is natuurlijk spijtig, werd er bijgevoegd, dat zulks moet gebeuren, nadat met staking werd bedreigd en er opstootjes hadden plaats gehad in het leger.

Intussen is die verwachte verklaring gekomen. Er zal aan de dienstplichtigen verlof verleend worden op het ogenblik, dat zij 21 maanden dienst zullen hebben verricht.

Uit dit alles blijkt overduidelijk, hoe beter het ware geweest voor het land en wat al kwaad men had kunnen vermijden, indien van den beginne af het liberaal standpunt ware aanvaard geworden.

De socialisten beweren nu, dat zij de bewerkers zijn van de beslissing Ware het zo, dan is de christelijke volkspartij geweken voor de agitatie en is zij onwaardig het roer van de Staat in handen te houden.

Dit doet echter geen afbreuk aan het feit, dat de socialisten met hun politieke stakingen in verband met de dienstplicht een ondienst aan het land hebben bewezen. Zij hebben tevens kunnen vaststellen, dat ons volk niet houdt van revolutionaire praktijken, die de werking van onze instellingen in gevaar brengen.

De gebeurtenissen in verband met de dienstplicht moeten de liberalen aanzetten niet af te wijken van de vaste stelregel, zich noch door de C.V.P. noch door de socialisten te laten op sleeptouw nemen.

Beide partijen kunnen zich niet verheffen boven hun eng partijverband. Zij blijven de gevangenen van hun theorieën, hun slagwoorden en hun verleden.

De toekomst is niet meer aan een bekrompen, enge politiek, maar aan nieuwe opvattingen in het teken van het humanisme.

Weldra zal de verkiezingsstrijd in alle heftigheid losbranden. In alle steden en gemeenten zijn de lijsten klaar en reeds stelt men schuchtere pogingen vast om de veldtocht te beginnen. Dat de gebeurtenissen in verband met de dienstplicht een les wezen,

Ook bij de gemeenteverkiezingen moeten de liberalen blijk geven van een zelfstandige houding en een ruim begrip.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korhals.
Waarn. Red. secr. G. Stempher.
Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Wij herdenken een belangrijk feit

Vijftig jaren Middenstandsbeweging

Een sociale stroming van belangrijke staatkundige betekenis beweest haar bestaansrecht

Deze maand — om precies te zijn op 3 September — was het vijftig jaren geleden, dat te Amsterdam tijdens het Derde Internationale Middenstandscongres onder grote geestdrift de eerste landelijke middenstandsorganisatie werd opgericht.

Op deze gedenkwaardige Septemberdag van 1902, voltrok zich aldus een handeling van verre strekking, want toen werd de grondslag gelegd voor de middenstandsbeweging in ons land, die voor de ontwikkeling der maatschappelijke organisatie van grote invloed zou blijken.

Om de betekenis van het initiatief van mannen met vooruitziende blik als Meuwssen, Nouwens, Schürmann en anderen naar de juiste waarde te kunnen schatten, moet men zich even verplaatsen in de maatschappelijke verhoudingen bij het begin dezer eeuw.

Onder invloed van de krachtige ontwikkeling van industrie en vervoerswezen — gevolg van de uitvinding van de stoommachine en haar toepassing in de fabriekmatige voortbrenging en voortbeweging van vervoersmiddelen te land en ter zee — had niet alleen het economische leven een ingrijpende gedaanteverwisseling ondergaan en werden ook de afstanden tussen landen en werelddelen gemakkelijker overbrugd, maar was gelijktijdig het sociale vraagstuk in het maatschappelijke en staatkundige leven aan de orde gesteld.

De „industriële revolutie”, zoals men het tijdperk, dat ruim een eeuw geleden door de technische vooruitgang werd ingeluid, pleegt te noemen, had immers haar sociale gevolgen. De aanzienlijke toeneming van de welvaart door massale goedkope productie en de hiermede gepaard gaande uitbreiding van het internationale ruilverkeer waren op zich zelf gunstige economische factoren, maar zij gingen gepaard met betreurenswaardige begeleidingsverschijnselen van een wereldomvattende ontwikkeling.

Deze konden niet zonder reactie blijven. Het is voldoende om de namen van Karl Marx en Friederich Engels te noemen om aan te duiden van welke aard die reactie was: het zich verdrukt voelende proletariaat ging zich in alle landen verenigen om door middel van organisatie weerstand te kunnen bieden en naar verbetering der arbeidsvoorwaarden te streven. Dat zulks ook in staatkundig opzicht gevolgen moest hebben, was duidelijk en is vooral in de tweede helft der vorige eeuw herhaaldelijk tot uiting gekomen.

Er moet nog op een ander belangrijk aspect van de industriële revolutie worden gewezen: Zij bevorderde de massaproductie en het handelsverkeer, maar verdrong gelijktijdig — zij het dan, naar achteraf is gebleken, slechts tijdelijk — het handwerk. De positie van de ambachtspatroon, die kwaliteitsproducten vervaardigde, werd aanzienlijk ondermijnd. Het eerst in de Centraal-Europese landen, later ook elders, grepen zij naar het wapen der organisatie en zelfs naar dat van de politieke actie om te trachten de onvermijdelijke gevolgen der evolutie te keren.

(nontbeerlijke schakel

Bij het begin dezer eeuw, toen de arbeidersbeweging juist in opkomst was, bestonden er dus grote sociale spanningen. In vele landen — ook in ons land — sloegen de regeringen deze ontwikkeling met zorg gade. Zij vreesden niet ten onrechte verstoring van het maatschappelijke evenwicht.

Het is dan ook begrijpelijk, dat men de hoop vestigde op de opkomst van een middengroep tussen kapitaal en arbeid, die deze uitersten mogelijk met elkaar zou kunnen verzoenen. Niemand minder dan de toenmalige Minister-President dr. A. Kuijper, bevorderde daarom krachtig de pogingen om de zelfstandige kleine onder-

nemers tot organisatie te brengen. Hij vaardigde prof. M. Noordzij als regeringsvertegenwoordiger af naar

middenstandscongressen in het buitenland, onder andere in 1901 in Namen, waar ook Meuwssen met een delegatie aanwezig was, hetgeen leidde tot de uitnodiging om in 1902 in Amsterdam bijeen te komen.

Verder steunde de regering de propaganda, die Meuwssen door het houden van spreekbeurten in vele plaatsen voerde. Ook de voorbereiding van het Derde Internationale Middenstandscongres genoot veel medewerking van de overheid. In December 1901, vonden voor het eerst, tijdens de behandeling van de begroting van Binnenlandse Zaken discussies van formaat over de middenstandsbelangen in de Staten-Generaal plaats.

Hieruit blijkt wel, hoeveel betekenis indertijd aan de ontlukende middenstandsbeweging werd toegekend!

Het was dus meer dan een zuiver organisatorische daad, welke zich op 3 September 1902 in het Amsterdamse Concertgebouw voltrok, het was een historisch feit in de sociaal-economische ontwikkeling van ons land.

Dat zij van blijvende aard is geweest op de maatschappelijke verhoudingen, kan thans ten volle worden beaamd. Een belangrijk, evenwicht brengend element werd aan de organische opbouw der maatschappij toegevoegd.

De organisatie van de middenstand, welke zich ook in vele andere landen

voltrok, heeft er toe bijgedragen, dat Marx' sombere voorspelling, dat deze groep in het proletariaat zou ondergaan, niet werd bewaarheid. Integendeel, de ontwikkeling nam een geheel andere loop, toen ook de agrarische ondernemers zich hecht aansloten en aldus de positie van de middengroep in het bedrijfsleven krachtig kwamen versterken. Heden ten dage zijn zij evenwaardige partners van grootbedrijf en arbeiders geworden.

Belangrijk pionierswerk

In de eerste periode van zijn bestaan heeft de bond de strijd moeten aanbinden voor maatschappelijke gelijkstelling en gelijkberechtiging van de middenstand. Door onvermoeid werken en vooral door het op de jaarlijkse middenstandscongressen onder de publieke aandacht brengen van actuele vraagstukken, is men er geleidelijk in geslaagd deze bevolkingsgroep het aanzien en de waardering van zijn economische functie in de samenleving te verschaffen, waarop dit nijvere vijfde deel van ons volk redelijkerwijze aanspraak mag maken.

Ook door de overheid werd zijn sociaal-economische betekenis steeds meer erkend en de organisatie ging, plaatselijk en landelijk, zij het dan nog slechts uitsluitend adviserend, enige invloed krijgen op bestuursbeleid en wetgeving.

In dit verband moet er op worden gewezen, dat de middenstandscongressen tot meer dienden dan tot voorlichting alleen; menig besluit leidde tot initiatieven op wetgevend terrein. Als voorbeelden mogen worden genoemd de voorzieningen op het gebied van de afbetalingshandel, oneerlijke concurrentie, winkelsluiting, bank- en credietwezen, vereenvoudigde procedure voor kleine geldvorderingen, uitverkoop en opruimingen, flessentrekkerij, vestigingsregeling enz.

Besprekingen op de congressen leidden onder meer tot de instelling van de Nederlandse Middenstandsbank, van het Rijksbureau tot onderzoek van Handelswaren, van de Keuringsdiensten voor Waren, van Postchèque- en girodienst, van het Handelsregister, van bedrijfsverenigingen tot uitvoering van de Ziektewet en verenigingen tot risico-overdracht ingevolge de Ongevallenwet.

Steeds heeft de organisatie het wet-tig gezag krachtig gesteund; in de moeilijke jaren van mobilisatie (1914-1918) en oorlog (1940-1945), in de crisisjaren vóór 1940 en in de jongste overgangstijd na de bevrijding, heeft zij haar leden met succes kunnen opwekken hun maatschappelijke plicht te doen, ondanks knellende maatregelen en materiële offers, maar tegen onrecht en tenachterstelling heeft zij zich met kracht geweed.

De sociale evolutie, beïnvloed door de groeiende macht der arbeidersbeweging, ging gepaard met een toenemend ingrijpen van de overheid in het bedrijfsleven, waarvoor het pad in de voorafgaande mobilisatieperiode geëffend was. Een verschijnsel, dat zich in alle beschaafde landen voordoet en wordt aangeduid met de naam interventionisme.

Tegenover de macht der arbeidersbeweging en de toenemende overheidsbemoeiing moesten de ondernemers wel een tegenwicht scheppen en dat geschiedde enerzijds door uitbouw en versterking van hun organisaties, anderzijds door het streven naar organisatorisch overleg, zowel met de werknemers als met de overheid. Dat op 4 September 1919 door de instelling en de officiële erkenning van de Middenstandsraad als vertegenwoordigend lichaam, steunende op de drie Nederlandse Middenstandsbonden, het regelmatige contact

(Vervolg op pag. 6)

De Koninklijke Nederlandse Middenstandsbond viert zijn gouden jubileum

Feestelijke herdenking op 24 en 25 September a.s.

De Koninklijke Nederlandse Middenstandsbond — een centrale organisatie, waarin steeds heel wat partijgenoten en geestverwanten leidende functies hebben bekleed en nog vervullen — herdacht op 3 September j.l. zijn vijftigjarig bestaan.

Op 24 en 25 September a.s. wordt dit heuglijke feit, waarmede wij de oudste landelijke middenstandsorganisatie van harte gelukwensen, tijdens een Jubileumcongres in het Kurhaus te Scheveningen herdacht.

Dat deze herdenkingsvergadering zal worden bijgewoond door Z.K.H. Prins Bernhard, getuigt van de waardering, welke het Koninklijk Huis voor de bond heeft. Trouwens reeds bij zijn zilveren jubileum in 1927 mocht hij het predicaat „Koninklijke” van Koningin Wilhelmina ontvangen. Toen voerde Ed. G. Schürmann de voorzittershamer, thans wordt deze (sedert 1938) gehanteerd door een andere partijgenoot, de heer L. de Groot, die eerst voor de vroegere Economische Bond, later voor de Vrijheidsbond in de Tweede Kamer zitting heeft gehad. Hij zal nu de herdenkingsrede uitspreken.

De bond als zodanig beweegt

zich niet op staatkundig of godsdienstig terrein — hij draagt een algemeen karakter — maar tal van vooraanstaande figuren uit zijn midden nemen actief deel aan 't werk onzer partij, o.a. in de Landelijke Middenstandscommissie en in Provinciale Staten en gemeenteraden. Ons Kamerlid Cornelissen is een volbloed K.N.M.B.'er.

Deze toevallige banden tussen de jubilerende bond en onze V.V.D. worden nog versterkt door het feit, dat onze partijvoorzitter prof. mr P. J. Oud onlangs lid van het College van Adviseurs van de K.N.M.B. is geworden en op het aanstaande Jubileumcongres in de middagzitting van Donderdag 25 September een referaat zal houden over „De positie van de zelfstandige ondernemer in midden- en kleinbedrijf in onze samenleving”.

De andere inleider prof. dr W. R. Heere uit Tilburg, zal in de ochtendvergadering spreken over „De waarde en betekenis van het ambacht voor ons volk”.

Op deze pagina wijden wij een beschouwing aan het sociaal-economische en staatkundige aspect van de middenstandsbeweging in ons land.

Brief uit Straatsburg (I)

Indrukken uit de Schuman-Assemblee

Een zeer nuttige vergadering, die veel belooft voor de Europese eenwording

STRAATSBURG, 15 Sept. '52

Het was vorige week Woensdag bepaald geen opgewekt begin toen het parlement van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal voor het eerst bijeenkwam. De fleur, die wij ons herinneren van het begin van de werkzaamheden van de Raad van Europa, was er bepaald niet. Gezegd moet worden, dat het weer ook niet medewerkte. Scheen 's ochtends de zon, allengs verminderde het weer en in de namiddag zette een druilige motregen in. Maar toen op het einde van de middag de vergadering begon was het nog erger. Een zware regen viel neer en was er ook de reden van, dat slechts weinigen zich bij het gebouw van de Raad van Europa — welk gebouw voor deze vergadering ter beschikking was gesteld — hadden opgesteld om de vooraanstaanden onder de aanwezigen te zien. Van de Raad van Ministers waren slechts twee leden aanwezig, namelijk de Italiaanse minister De Gasperi en de Duitse kanselier Adenauer.

Uiteraard waren wij belangstellend om de nieuwe Nederlandse minister van buitenlandse zaken in dit milieu te zien, maar wij vernamen dat deze van Luxemburg uit, waar de ministers bijeen waren geweest, regelrecht naar Den Haag was teruggekeerd.

Wij kunnen daar begrip voor hebben. Minister Beyen heeft zich in zoveel zaken in te werken en heeft na de lange kabinetscrisis uiteraard zoveel kwesties te regelen, dat hij in de eerste tijd wel iedere mogelijke gelegenheid zal aangrijpen om in Den Haag te zijn. Voor ons Nederlanders was het wel bijzonder prettig om te horen, dat de eerste ontmoeting van minister Beyen met zijn collega's van België, Duitsland, Frankrijk, Italië en Luxemburg bijzonder aangenaam was geweest en dat onze Nederlandse minister het vertrouwen van zijn collega's had weten te verwerven door zijn opbouwende arbeid ter ministersconferentie.

Het begin van de arbeid in een bijeenkomst op boven-nationaal niveau is uiteraard niet gemakkelijk. Men kent elkaar nog niet en allerlei huishoudelijke zaken moeten worden afgedaan. Iets spectaculairs is er dan ook niet aan. Spanning kwam er toen beslist zou gaan worden over de vraag wie deze vergadering zou gaan presiden. Verscheidene namen waren genoemd. Uiteindelijk werden twee personen candidaat gesteld. In de eerste plaats de vroegere Belgische minister van buitenlandse zaken Spaak. Daarnaast de leider van de Duitse Christen-democraten, Von Brentano. Wanneer men deze mannen kent, weet men dat zij beiden de zaak der Europese eenheid een goed hart toedragen. Beiden ook zijn zij bekwaam. Spaak heeft vóór, dat zijn naam aan de strijd voor de Europese éénmaking zeer sterk is verbonden; hoewel Von Brentano er evenzeer een groot voorstander van is en een uitstekende naam in Duitsland heeft. Juist dit laatste heeft ons zeer belangrijk geschieden. Duitsland is wel in zeer sterke mate bij de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal verbonden door zijn economische structuur. En gezien het feit, dat de Hoge Autoriteit onder voorzitterschap staat van de Fransman Jean Monnet en voor het voorzitterschap van het gerechtshof der kolen- en staalgemeenschap een Italiaan in aanmerking schijnt te komen, lag het voor

de hand om, waar er nu eenmaal een Duitse candidaat van erkende bekwaamheid aanwezig was, deze te benoemen.

Het is evenwel anders gelopen. Spaak bleek favoriet. Daarbij deed zich het merkwaardige voor, dat de verwachting als zou Brentano door zijn geestverwanten uit andere landen worden gesteund, niet in vervulling is gegaan. Franse en Italiaanse geestverwanten van hem hebben blijkbaar de voorkeur gegeven aan Spaak, die uiteraard ook de stemmen der socialisten zal hebben gehad. Merkwaardig is daarbij, dat aangenomen moet worden, dat zelfs de Duitse socialisten hun landgenoot niet hebben gesteund. Een houding, die niet behoort te bevreemden wanneer men ziet hoe de Duitse socialisten zich altijd en altijd verzetten tegen de Duitse regeringspartijen. Het heeft er wel heel vaak de schijn van, dat partij-politieke overwegingen bij hen bij voortdurende de doorslag geven. Wat niet iets is, waarvoor men veel respect kan hebben.

Hoewel wij de voorkeur hadden gegeven aan een andere oplossing, willen wij niet blind zijn voor het feit, dat de verkiezing van Spaak psychologisch ongetwijfeld van betekenis is. Zoals men zich herinneren zal heeft Spaak in de vorige zitting met nogal veel omslag zijn ontslag genomen als president van de consultatieve assemblee van de Raad van Europa. Juist de wijze waarop het geschiedde heeft toen zeer veel indruk gemaakt en aan de verwachtingen van velen omtrent de Europese eenwording een geweldige slag toegebracht. Wij willen niet verhelen, dat wij destijds voor het ontslag zelf en eveneens voor de wijze waarop dat toen genomen werd, weinig waardering hadden. Nu echter Spaak in de Vergadering van de Gemeenschap voor Kolen en Staal tot voorzitter gekozen is, mag in de eerste plaats worden vastgesteld, dat uit het aanvaren van zijn nieuwe functie door Spaak, mag worden afgeleid, dat Spaak dus het vertrouwen heeft, dat hij in dit lichaam wel goed werk voor de Europese eenheid zal kunnen doen en in de tweede plaats zal de terugkeer van Spaak in Europa, maar ook daarbuiten — men denke slechts aan de Verenigde Staten. — het vertrouwen in het succes van het streven naar de Europese eenheid in zeer aanzienlijke mate versterken. Deze zeer belangrijke lichtzijde van de verkiezing van Spaak wilden wij niet onvermeld laten.

Na de verkiezing van een president heeft ook de benoeming van vice-presidenten plaats gehad. Er is even gediscussieerd over het aantal, dat benoemd zou moeten worden. Enerzijds (de Nederlander mr Blaisse) stonden zij, die van oordeel waren, dat de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal een zo supra nationaal iets is, dat geen rekening meer behoeft te worden gehouden met de samenstellende landen bij het bezetten van functies, anderzijds staan zij, die dit standpunt in beginsel zeker delen, maar daarnaast toch van oordeel zijn, dat nog slechts te weinigen in dit boven-nationale vlak denken en dat er daarom toch wel degelijk veel voor te zeggen is wanneer iemand uit het eigen land mede is ingeschakeld. Deze laatste gedachte heeft het gewonnen en zo werd besloten, dat de president nog vijf vice-presidenten naast zich zou krijgen, zodat nu elk land in het presidium vertegenwoordigd is. Als Nederlan-

der zit daar nu het Christelijk-Historische Eerste Kamerlid G. Vixseboxse, die in de Nederlandse groep officieus als voorzitter optreedt en wiens verkiezing tot vice-president van de Vergadering der Kolen- en Staalgemeenschap door de Nederlandse gedelegeerden dan ook gaarne is gezien. Wij verheugen ons er recht hartelijk over.

Begrijpelijk is, dat het geheel nu ook op gang moet komen en daarom heeft de Vergadering behalve een Reglementscommissie (waarin het anti-revolutionnaire Tweede Kamerlid dr Bruins Slot zitting heeft gekregen) een commissie benoemd aan welke is opgedragen om in de periode van nu tot 10 Januari a.s., alle vraagstukken in studie te nemen die worden gesteld door het werken van de vergadering. Ook moet zij rapporteren over het aantal, de samenstelling en de bevoegdheden van de nodige commissies. Deze commissie zal ook de nodige contacten moeten leggen met de Hoge Autoriteit van de Kolen- en Staalgemeenschap, alsmede met de Raad van Europa. In verband met haar taak is deze commissie de „organisatie-commissie” genoemd. Zij telt 23 leden. De Nederlandse leden zijn oud-minister mr Sassen, drs G. M. Nederhorst en drs H. A. Korthals. Voorzitter der commissie is de Franse oud minister-president Paul Reynaud.

* * *

Wanneer het bij het bovenstaande gebleven zou zijn, de Vergadering zou slechts hebben gediend om zich te organiseren, teneinde over enige tijd voldoende te zijn georganiseerd om haar taak te gaan uitvoeren. Haar betekenis is hier echter ver boven uit gegaan. Zoals reeds voldoende bekend is heeft Rijkskanselier Konrad Adenauer, uit naam van de Raad van Ministers, de Vergadering gevraagd een uiterst belangrijke taak te gaan uitvoeren, namelijk een verdrag te ontwerpen betreffende de instelling van een Europese politieke autoriteit, een soort Europese regering derhalve. Op de betekenis van dit verzoek en op de wijze waarop de taak zal worden uitgevoerd, zullen wij nader terugkomen in een apart artikel, waarin wij hopen duidelijk te maken, dat het hier gaat om een belangrijke aangelegenheid, die voor de Europese eenwording van de grootste betekenis is. De strijd naar de Europese eenheid heeft weer een nieuwe, zeer krachtige impuls gekregen. Wij verheugen ons daarover ten zeerste. En zeer verheugend is ook dat onze regering hier in zo positieve zin heeft medegewerkt.

Zoals echter gezegd, een volgende maal hopen wij over deze aangelegenheid uitvoeriger te schrijven, want wij moeten deze brief gaan eindigen. Wel willen wij nog een enkel woord zeggen over een debat, dat vandaag, Maandag — de laatste dag van de Vergadering dus — heeft plaats gehad. De bedoeling is, dat bij de opstelling van het bedoelde ontwerp-verdrag de landen, die lid zijn van de Raad van Europa, maar niet van de Kolen- en Staalgemeenschap (zoals Engeland b.v.) waarnemers kunnen zenden. Dit lijkt ons heel juist, want de Europese eenheid moet niet een zaak worden van de landen van de Kolen- en Staalgemeenschap alleen. Maar minder sympathie hebben wij voor het besluit om deze waarnemers ook aan de discussies te doen deelnemen. Ons ware veel liever geweest, wanneer de „zes” eerst onder elkaar tot overeenstemming

waren gekomen en daarna hun voorstellen met de anderen hadden besproken.

Tenslotte willen wij nog vermelden het contact, dat de liberaalgezinden met elkaar hebben onderhouden. Hun groep bedraagt ongeveer 25% van het totale aantal leden der Schuman-Assemblee en 't was daarom van 't grootste gewicht om de zaken zo nu en dan eens met elkaar te bespreken.

KORTHALS.

(Vervolg van pag. 5)

met de regering tot stand werd gebracht, is dan ook geen toevalligheid. Het is een logische consequentie van de ontwikkeling.

Ook op sociaal terrein heeft de gelijkberechting zich voltrokken, in de in 1919 ingestelde Hoge Raad van Arbeid kreeg ook de middenstand zijn vertegenwoordiging.

In de na de bevrijding ingevolge de Wet op de Bedrijfsorganisatie, ingestelde Sociaal Economische Raad is dit werk voortgezet, evenals dat geschiedde in de Stichting van de Arbeid, om maar enkele van de vele colleges te noemen, waarin de middenstand vertegenwoordigd is.

Ruggegraat van de natie

De middenstand neemt nog steeds een belangrijke plaats in onze samenleving in, nationaal en internationaal. Terecht is hij „de ruggegraat van een natie” genoemd, want de geschiedenis heeft ook in de jongste tijd geleerd, dat het maatschappelijk evenwicht daar juist het gemakkelijkst wordt verstoord, waar de middengroep ontbreekt of innerlijk zwak is. Daarom is instandhouding van de middenstand ook een algemeen belang, maar bovendien wijst de historie uit, dat uit zijn rijen door eigen kracht en volharding vele leidende figuren in het maatschappelijk en staatkundig leven zijn voortgekomen.

Wanneer men terugblijkt op de resultaten van vijftig jaren middenstandsbeweging, kan men slechts de grootste bewondering hebben voor hetgeen een kleine kern van getrouwe, toegewijde werkers met zo weinig middelen en daadwerkelijke medewerking heeft weten tot stand te brengen. Hun volharding en zelfopoffering zijn een gedenkteken waard!

Maar bovendien mag men — van liberaal standpunt gezien: met voldoening — constateren, dat dank zij het ontstaan voor vijftig jaren en een krachtige ontwikkeling van de middenstandsbeweging sindsdien, zowel in ons land als elders, het maatschappijbeeld niet, zoals velen omstreeks de jongste eeuwwisseling hoopten dan wel vreesden, revolutionair is gewijzigd. Dat het socialisme democratische banen is gaan betreden, daartoe noopte onder meer het bestaan van een schier onaantastbaar middenblok, waarop alle aanvallen afstuiten.

Ook heden ten dage ligt in het behoud van een sterke middengroep en van het zelfstandige ondernemerschap in de sociaal-economische sector de sleutelstelling, die de maatschappelijke structuur beheerst.

Dat beseffen de socialisten, maar ook wij, liberalen, die daarom de middenstandsbeweging van harte toewensen, dat zij in komende decennia haar krachten verder moge versterken en samenbundelen tot heil van ons gehele volk.

F. L. v. d. LEEUW.

Over de Kabinetsformatie

Men schrijft ons:

Gedurende de langdurige Kabinetscrisis die wij juist achter de rug hebben, heeft onze partij-leiding een zeer begrijpelijke reserve in acht gehouden en heeft zij zich onthouden van op- of aanmerkingen in het publiek over de gang van zaken. De broedende kip mocht niet gestoord worden!

Nu het ei echter gelegd is, behoeft deze reserve niet langer in acht te worden genomen en het heeft mij daarom verwonderd in dit weekblad slechts een zeer tam hoofdartikel over de Kabinetsformatie te lezen. Dit is in lijnrechte tegenstelling met de verontwaardiging die naar ik weet in brede liberale kringen heerst over hetgeen heeft plaats gevonden.

Ik begrijp, dat bij de algemene beschouwingen, die waarschijnlijk tegen het einde van het jaar zullen plaats vinden, onze partij-leider een en ander uitvoerig zal behandelen, maar in onze dynamische tijd verwacht men snelle reacties op gebeurtenissen die een zo belangrijke invloed hebben op de politieke toekomst van ons land.

Niettegenstaande de voor onze partij gunstige afloop van de verkiezingen, zijn wij bij deze Kabinetsformatie niet gekend. Dit is van socialistische zijde bezien begrijpelijk. De V.V.D. heeft de meest principiële oppositie gevoerd tegen de socialistische tendens, die de laatste jaren zo grote invloed heeft gehad op onze economische politiek.

Een programma voor de komende jaren, dat zowel aan Socialististen als aan Liberalen bevrediging zou geven, zou uiterst moeilijk op te stellen zijn geweest. Indien men gemeend had, dat de wereldtoestand zo ernstig was, dat een Regering van alle constructieve partijen gewenst was, en dat deze partijen op een nationaal programma hadden moeten samenwerken, dan was onze medewerking zonder meer te verkrijgen geweest, maar indien men een programma wilde opstellen, dat verschillende punten zou moeten bevatten, die lijnrecht tegen de liberale beginselen indruisen, dan hadden wij natuurlijk niet mede kunnen doen. Daarom meen ik, dat men het de socialistische Kabinetsformateurs niet kan verwijten indien zij van hun standpunt van mening waren, dat liberale medewerking aan het te vormen ministerie niet te verkrijgen zou zijn.

Geheel anders moeten wij echter staan tegenover de houding van de Katholieke Volkspartij. Door haar weigering om met de Socialisten samen te werken op de smalle basis die tenslotte toch een meerderheid van tenminste 60 in onze Tweede Kamer zou hebben, belemmeren zij de gezonde ontwikkeling van ons politieke leven; want dit leven kan alleen maar gezond blijven indien de kiezers de mogelijkheid hebben hun eventuele ontevredenheid met de gang van zaken uit te drukken door hun stem uit te brengen op een krachtige oppositie, een oppositie die niet alleen de theoretische, maar ook de praktische mogelijkheid heeft op de leiding van zaken over te nemen en het roer

van het Schip van Staat geheel om te gooien.

Door de bredere basis, waardoor Links Socialisten en conservatieve Anti-Revolutionairen de steunpilaren van één zelfde Regering moeten vormen, maakt men onze parlementaire democratie ongezond en ondermijnt men de grondslagen van een goede normaal functionerende democratie. Het is uiterst jammer, dat de Anti-Revolutionairen en de Christelijk Historischen zich hebben laten lenen om aan deze politiek mede te werken en het is de plicht van onze leiders om het Nederlandse volk bij voortdurend op deze gevaren te wijzen.

Het heeft mij en vele anderen daarom teleurgesteld niet nu reeds een meer duidelijke uiteenzetting van onze opvattingen in deze in ons partijblad te lezen, dat toch de meest geschikte plaats is om aan onze opvattingen ruimere bekendheid te geven.

Binnenkort zal de Troonrede worden gehouden, waaruit men waarschijnlijk zal kunnen opmaken wat de programmapunten zijn — tot dusver geheim gehouden — waarop de regeringspartijen zich verenigd hebben.

Wij zijn hier niet in de Verenigde Staten waar men in de verkiezingsvergaderingen, waar President Truman sprak, vaak de kreet gehoord heeft „Give them hell Harry”, of vrij vertaald in het Nederlands „Geef ze van katoen, Pieter”. Maar ook in onze meer rustige contracties hebben onze kiezers recht om van onze leiders de krachtige voorlichting en leiding te verwachten die naar mijn mening de ontwikkeling die onze regeringsvorming genomen heeft, noodzakelijk maakt.

10-9-'52.

MONTANUS.

N a s c h r i f t :

Wij geven gaarne plaats aan deze stem uit onze lezerskring, die ongetwijfeld weergeeft wat onder onze geestverwanten leeft. Dat het hoofdartikel, waarin wij het nieuwe Kabinet „begroetten”, daarmee niet in tegenstelling is, staat voor ons vast en dat dit zo door velen begrepen is bleek ons uit tal van reacties die wij daarop ontvingen.

De inmiddels gehouden Troonrede bracht het door de geachte inzender verwachte licht niet. Hij zal dus, evenals wij, tot de begrotingsdiscussies moeten wachten, waarvan wij slechts hopen kunnen, dat zij een volledig juiste beoordeling mogelijk zullen maken van al wat zich bij de Kabinetsformatie sinds 25 Juni heeft afgespeeld. Wij vrezen, dat er dan voor „Pieter” reden te over zal zijn om „ze” van katoen te geven, maar in zaken van landsbelang mag ook de meest gerechtvaardigde verontwaardiging niet altijd prevaleren. Onze partijleider zal in de parlementaire gedachtenwisseling, naar het ons voorkomt, de puntjes wel heel duidelijk op de i's zetten en daarbij zal, vermoeden wij, wel blijken dat er in onze kringen geen meningsverschil bestaat over de bedenkelijke ontwikkeling die onze parlementaire democratie in deze maanden doormaakte en waarvoor alle verantwoordelijkheden eerst in de parlementaire discussie kunnen worden vastgesteld, maar dan ook moeten worden vastgesteld!

Een andere vraag is, of er intern, wij bedoelen in ons eigen partijleven, na de voor ons gunstige afloop van de verkiezingen niet een zeker vacuum is ontstaan, waarin wellicht te voorzien geweest ware door een andersoortige uiting van de zijde onzer partijleiding dan die van het perscommuniqué, gepubliceerd na de Hoofdbestuursvergadering van 28 Juni.

de R.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Meijuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16. Haarlem.

ORGANISATIE „VROUWEN IN DE V.V.D.”

Verkiezing Centrale-Vertegenwoordigsters in October aan de orde

In October a.s. is de tegenwoordige zittingsperiode van de Centrale-vertegenwoordigsters in het Algemeen Bestuur verstreken, en moeten er verkiezingen plaats vinden, al zijn de aftredenden direct herkiesbaar.

De zittingsperiode is als regel twee jaar; is er iemand tussentijds gekozen, dan treedt zij in de plaats van haar voorgangster en moet zij dus nu ook aftreden, al kan zij direct opnieuw gekozen worden.

De verkiezing moet plaats vinden in en door een algemene vergadering van de betreffende Centrale.

Dat dit juist in October moet gebeuren vindt zijn oorzaak in het partij-reglement, dat in artikel 28 voorschrijft, dat iedere Centrale in de maand October een vergadering moet houden.

Tot die vergadering hebben alle leden uit de Centrale toegang.

Voor nieuwelingen in onze kring willen wij nog eens uiteenzetten, dat de vertegenwoordigsters van de verschillende centrales tezamen met het Dagelijks Bestuur van de organisatie het Algemeen Bestuur van de „Vrouwen in de V.V.D.” vormen, welke organisatie alle vrouwelijke leden van de partij omvat, ongeacht of zij al of niet lid zijn van een plaatselijke vrouwengroep.

Het Dagelijks Bestuur bestaat uit

de vrouwelijke leden van het Hoofdbestuur van de V.V.D. en van de kamerfracties, met ondergetekende als toegevoegd lid.

Van de vertegenwoordigsters wordt o.a. verwacht, dat zij zich enerzijds op de hoogte stellen van wat er omgaat bij de vrouwen in haar Centrale en hierover het Dagelijks Bestuur inlichten, anderzijds al wat voor de vrouwelijke leden van belang is, aan haar doorgeven.

Het is niet voorgeschreven, dat de Centrale-vertegenwoordigster lid is van het bestuur van haar Centrale, maar het is wel zeer gewenst voor het houden van een goed contact met de partij-organen.

Aan het bovenstaande zij de secretarissen van de verschillende Centrales herinnerd.

De vrouwelijke partijleden maken wij hierbij in haar eigen rubriek attent op deze voor haar belangrijke aangelegenheid.

J. H. S.

NEDERLANDS CULTUREEL CONTACT HOUDT ONDERWIJSCONGRES

Een interessant onderwerp dat ook Uw aandacht vraagt

Het Nederlands Cultureel Contact organiseert dit najaar een onderwijscongres en wel op Vrijdag 10 en Zaterdag 11 October te Woudschoten. Kosten bij volledige deelneming f12.50.

Bij niet-overnachten of gedeeltelijke deelneming reductie. Onderwerp van bespreking zal vormen: het onderwijsplan Rutten, in zijn algemeenheid, doch met een bijzondere aandacht voor die sectoren er van, welke door minister Rutten alsnog in wettelijke vorm werden voorgedragen.

Het onderwerp is belangrijk en de behandeling, blijkens een ontvanging toelichting, interessant.

Leden van ons, die dit congres wensen bij te wonen, kunnen bij ondergetekende nadere gegevens en aanmeldingsformulieren aanvragen.

J. H. S.

Afdelingsnieuws

Driebergen zette het nieuwe seizoen goed in

De heer A. Meijer, lid van de Provinciale Staten te Utrecht, hield in een geheel gevulde zaal voor de afdeling Driebergen een interessante lezing over de totstandkoming van het huidige Kabinet, die met grote belangstelling werd gevolgd.

Tijdens de geanimeerde nabespreking voerde mr J. Schuitemaker, voorzitter der Centrale Utrecht, eveneens het woord. Hij wees er op, dat de V.V.D. thans de handen vrij heeft gekregen tot het voeren ener loyale, doch strijd bare oppositie.

De voorzitter, ds P. D. van Royen, wekte in zijn slotwoord de aanwezigen op, de liberale beginselen uit te dragen. Wij zijn idealisten, maar staan met beide benen op de grond.

De afdeling Driebergen kan terugzien op een geslaagde inzet van het nieuwe seizoen.

N.V.

Machiefabriek

IJZER-STAAL-EN
METAALGIETERIJ

v.h. BAKKER & Co.
RIDDERKERK

STALEN MEUBELEN
„GISO“-LAMPEN

JAARLIJKS ONTVLUCHTEN 250.000 MENSEN HET COMMUNISTISCH REGIME

Plaats gezocht in minder bevolkte gebieden

Volgens de Amerikaanse Commissie voor Ontheemden riskeren elk jaar ongeveer een kwart miljoen mensen van achter het IJzeren Gordijn alle verschrikkingen en zelfs hun leven door de wijk te nemen naar de vrije wereld.

De commissie, die 31 Augustus haar werkzaamheden neerlegt, heeft in haar zo juist verschenen laatste rapport verklaard, dat deze uittocht van „vluchtelingen voor het communisme”, die ondanks de versterkte grensbewa-

king en andere in de weg gelegde hindernissen mogelijk bleek, grote problemen schept.

De commissie dringt er op aan, dat alles in het werk gesteld moet worden om de opname van deze vluchtelingen in de burgermaatschappij zo vlot mogelijk te doen verlopen en hun door opvoeding en onderwijs de aanpassing zo gemakkelijk mogelijk te maken.

In het rapport wordt vermeld, dat sedert het einde van de tweede wereldoorlog ongeveer 400.000 „slachtof-

fers van oorlog en agressie” in de Verenigde Staten een middel van bestaan kon worden geboden. De commissie geeft als haar mening te kennen, dat de maatregelen in het belang van de ontheemden „de Verenigde Staten ten goede zijn gekomen” en dat de immigratie een belangrijk onderdeel vormt van 's lands buitenlandse politiek.

De commissie wijst er evenwel op dat, ondanks het bereikte succes, in het belang van een vreedzame wereld nog twee problemen op een oplossing wachten: „de benauwende overbevolking in Europa en de onvolkomenheden in de wet op de ontheemden zelf”.

De commissie acht het raadzaam, dat de Verenigde Staten met de andere vrije landen samenwerken om de trek der ontheemden naar minder ontwikkelde gebieden of andere landen waar de volkshuishouding door opname van immigranten kan worden versterkt, te bevorderen.

Voorts acht de commissie het dienstig, dat een wet wordt uitgevaardigd volgens welke over een periode van drie jaar 300.000 vluchtelingen in de Verenigde Staten kunnen worden toegelaten, zoals reeds in de loop van dit jaar door President Truman is voorgesteld.

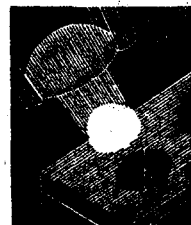
Inlichtingen betreffende het lidmaatschap der Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zijn te verkrijgen bij de plaatselijke afdelingen en bij het Algemeen Secretariaat: Koninginnegracht 61, 's-Gravenhage (telefoon 111 768).

Erdal poetst vlugger en beter!

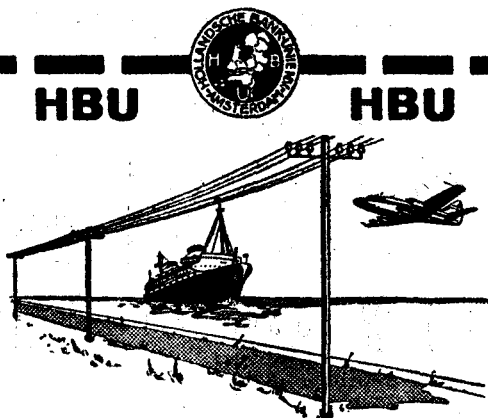
H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon-manufacturen

DE VRIES ROBBÉ & CO
staalconstructies
GORINCHEM

Uw Incassi overzee specialistenwerk!

De afwikkeling Uwer overzeese transactie staat of valt met de voortvarendheid en de accuratesse van de bankier, die Uw incassi verzorgt.

Vooraf in de landen van Zuid- en Centraal Amerika is snelheid en plaatselijke bekendheid bij de behandeling Uwer documentaire incassi een eerste vereiste.

Vertrouw Uw incassi toe aan ons, die daar ter plaatse vele eigen kantoren en correspondenten hebben.

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

Abraham van Stolk & Zoonen N.V.

Houthandel

Schaverij - Zagerij

Vuren - Dennen - Oregon Pine - Pitch-Pine - Heipalen

Rotterdam, Telef. 35400 - Postbus 1100

Hoogland & Masee, N.V.

DORDRECHT
Tel. 3344-3345
Dir. F. J. Ludérus

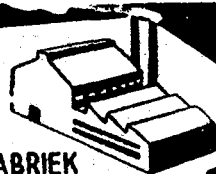
Werktuigen, gereedschappen en materialen voor de industrie — Sinds 1876

★
Pijpen en Fittings, Appendages, Bouten en Moeren

SIMPLUS BRANDBLUSAPPARATEN

DAKEN - VLOEREN

N.V. BETON- & PLATENFABRIEK
GEBRS. MYNLIFF NYMEGEN

TEL. 20549

SMIT
SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN”

BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter

DROOGDOK 115 x 30 Meter

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Nieuws uit
Straatsburg

(Zie pag. 5)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

INTERNATIONALE BETREKKINGEN

De Troonrede - wij wezen er op - klaagde over de onoverzichtelijkheid van de dagelijkse zorgen en de ingewikkelde problematiek, waarvoor zich Regering en Volksvertegenwoordiging zien geplaatst. Zij gewaagde van de voortschrijdende integratie van West-Europa en van de belangrijke structurele wijzigingen in de internationale verhoudingen, die nu met toenemende, snelheid tot ontwikkeling komen. En met dit alles is zeker niet teveel gezegd. Te betreuren valt veeleer, dat de Regering het in de Troonrede op dit punt laat bij het eenvoudig constateren van wat voor ieder waarneembaar is.

Waarneembaar, inderdaad!

Maar dit wil nog niet zeggen dat de voor ieder waarneembare symptomen van de belangrijke structurele wijzigingen in de internationale verhoudingen, welke „nu” tot ontwikkeling komen, de waarnemer een klaar beeld geven van de problematiek, hier in het geding. Integendeel: hier geldt voor ieder wat de Troonrede min of meer als excuus voor Regering en Volksvertegenwoordiging aanvoert: het is wel buitengewoon moeilijk tegenover de vraagstukken van deze tijd de nodige afstand te bewaren en aandacht te schenken aan verdieping van eigen inzicht.

• • •

Zou hier ook die andere waarheid gelden: dat elk volk de regering heeft die het verdient?

M.a.w.: geeft ons volk zich wel meer dan oppervlakkig rekenschap van de structurele wijzigingen in de internationale verhoudingen?

Zeker, ieder weet en begrijpt wel dat het Atlantisch pact ons zware verplichtingen oplegt en offers van ons vraagt, die wij ons ter bescherming van onze Westerse beschaving hebben te getroosten. Ieder weet en begrijpt wel dat de levensbelangen van ons volk voor een groot deel afhankelijk zijn van beslissingen elders en door anderen genomen of te nemen. Ieder weet ook wel wat van kolen en staal en van Benelux, al begrijpt hij er waarschijnlijk nog minder van dan hij ervan weet. Wij voor ons willen gaarne bekennen dat we er niet veel van weten en er dus nog veel minder van begrijpen. Maar die onkunde vertrouwt ons dan ook in niet geringe mate. En omdat wij vermoeden, dat dit voor tallozen het geval is, willen we er hier maar eens openlijk van gewagen.

• • •

De structurele wijzigingen, die volgens de Troonrede „nu” met toenemende snelheid tot ontwikkeling komen, zijn symptomen van een proces, dat reeds langer dan anderhalve eeuw op gang is. Het is de beperktheid onzer Europese visie op de wereldgeschiedenis geweest, die ons blind maakte voor de enorme betekenis van Amerika's afscheiding van Engeland. Diep in ons hart zien we Napoleon nog steeds als belangrijker figuur dan Washington, terwijl toch, historisch beschouwd, het omgekeerde waar is. Het beeld, dat wij ons van de internationale samenleving vormden, bleef, alle „revoluties” ten spijt, een vrij statisch beeld, alweer omdat wij enkel wisten van een Europees „concert” en Amerika tot aan het begin onzer eeuw voor ons besef nauwelijks meespeelde.

Ook toen het langzaam aan duidelijk werd,

dat Europa de hegemonie, die het sinds het einde der middeleeuwen had uitgeoefend, bezig was te verliezen, schokte dit ons om allerlei redenen niet zo diep. In de eerste plaats niet, omdat we Amerika zagen als bloed van ons bloed en vlees van ons vlees, zodat toch de Westerse beschaving de roeping zou blijven vervullen, die wij haar als iets vanzelfsprekends toebedeeld waanden. Maar ook omdat wij „Europa” nog steeds als realiteit aanvaardden, zonder ons ooit af te vragen of het niet veeleer een fictie was. In het wereldbestel gold Engeland ongetwijfeld als de grootste Europese mogendheid. En even onbetwist werd Rusland geacht zijn (belangrijke) partij te spelen in het Europees orkest.

• • •

In tweeërlei opzicht nu hebben de beide wereldoorlogen het aangezicht onzer wereld, politiek gesproken, radicaal gewijzigd. Het draait niet langer om de vraag of één van de beide vertakkingen der Westerse beschaving: Europa of Amerika, de wereldhegemonie zal bezitten. Tussen hen in hebben zich andere machten geëmancipeerd, waarvan we slechts ten dele met zekerheid weten dat zij prenties op die hegemonie doen gelden, voor een ander deel, op zijn best, dat zij geen hegemonie van het Westen aanvaardden, noch van Europa, noch van Amerika.

En - ten tweede - Europa is geen eenheid meer sinds Rusland, tot ver over de Elbe doorgedrongen, het ijzeren gordijn achter Hamburg en Hessen liet zakken, zodat wij zelf zeer nadrukkelijk van West-Europa spreken; het is geen eenheid meer, ook daar Engeland duidelijk laat blijken, dat het als machtsfactor in de wereldpolitiek slechts meespeelt (mee kan spelen!) zolang het zichzelf ziet als centrum van een gemenebest, verspreid over het oppervlak der aarde.

• • •

Wij hebben met deze nuchtere opsomming de ingewikkelde problematiek, waarop de Troonrede zinspeelt, allerm minst omschreven, haar ternauwernood aangeduid en dan nog slechts naar haar strikt-politieke contouren. Zouden wij die problematiek ook naar haar economische en sociale aspecten beschrijven, wij hadden haar nog niet uitgespuut. Want met dit alles hangt samen de crisis in het geestelijk leven onzer generatie, die er misschien evenzeer uit voortvloeit als ze wellicht juist op de bodem van heel die problematiek zou blijken te liggen, wanneer we het Westen ook naar zijn geestelijke structuur eens aan een kritisch onderzoek onderwerpen en deze bijv. ook eens stelden tegen de achtergrond van de geestesstructuur van het Oosten. De Troonrede klaagt toch immers óók, dat het zo moeilijk is tegenover de vraagstukken van deze tijd de nodige afstand te bewaren en aandacht te schenken aan verdieping van eigen inzicht!

• • •

Een generatie, geplaatst voor een zo ingewikkelde problematiek en die zich daarbij bovendien in tijdnood verkerende weet, staat bloot aan de verleiding, dat zij hier redding zoekt zonder afstand te bewaren tegenover de vraagstukken waarmee zij te worstelen heeft en zonder veel aandacht te schenken aan verdieping van eigen inzicht. Voeg daarbij, dat politiek - in de engere zin

des woords - in onze tijd veelvuldig bedreven wordt los van alle principiële bezinning en het is u duidelijk, dat de problematiek, hier in 't geding, meer pragmatisch en vanuit temporale behoeften- en utiliteitsoverwegingen benaderd wordt dan langs de weg der bezinning. Om niet te spreken van dat andere, zeker niet minder ernstige gevaar, dat men ook deze enorme vraagstukken trekt in de sfeer van de kleine partijpolitiek die men in de zaken van eigen land en volk met zoveel „succes” beoefent.

Wie zich een ogenblik realiseert, hoe onze wereld sinds 1945 te werk gegaan is; wie de „plannen”, in de eindeloosheid hunner opeenvolging en de organisaties, ter uitvoering daarvan in 't leven geroepen, zich even voor de geest haalt, ziet zich voor een chaos geplaatst, waarin misschien enkelen - de naastbetrokkenen - nog wel zo ongeveer de weg weten maar waarvan ook zij u maar een heel vaag beeld kunnen geven aangaande de ontwikkeling die dit alles nemen zal en het resultaat waartoe het uiteindelijk zal leiden.

„Integratie”, „federalisme”, „éénwording” van Europa, het zijn leuzen, in hun ontstaan begrijpelijk, gezien de bedreigde positie waarin dit „Europa” zich momenteel bevindt, ideëel misschien even nastrevenswaardig als de Benelux-gedachte, maar in hun consequenties zo belangrijk en wat de methoden hunner verwezenlijking betreft zoveel vragen oproepend, dat wij de tijd gekomen achten, van de Regering te vragen: ga gij ons volk voor in verdieping van uw eigen inzicht dienaangaande - onder het bewaren van de nodige afstand tegenover de vraagstukken van de tijd. En wil dan ons, het Nederlandse volk, eens een klaar beeld geven van hetgeen ten deze uw inzichten zijn, langs welke wegen gij ze denkt te verwezenlijken en waartoe ze uiteindelijk ons land en ons volk zullen voeren.

En wanneer wij deze vraag tot onze Regering richten, dan richten wij haar tevens tot onze politieke partijen, onze eigene niet uitgesloten.

Wie de partijprogramma's der verschillende politieke partijen bestudeert, komt tot de ontdekking, dat ze alle zeer weinig concreets bevatten juist aangaande deze problematiek, die, daarover bestaat geen meningsverschil, van allesbeheersende betekenis is. Individueel nemen vertegenwoordigers der verschillende partijen deel aan allerlei overleg in internationaal verband. Maar dit lijkt ons, gezien juist de enorme consequenties die reeds uit dit overleg kunnen voortvloeien, een weinig bevredigende toestand.

Zeker, die consequenties zullen door Regering en Volksvertegenwoordiging in gemeen overleg onder ogen gezien worden en eerst daarna definitief gelden. Maar ook voor de Volksvertegenwoordiging in haar geheel lijkt het ons even wenselijk als noodzakelijk, dat zij in deze fundamentele vraagstukken geen beslissing neemt zonder zich moreel gedragen te weten door het Nederlandse volk. Daarvan echter zal eerst sprake kunnen zijn, wanneer de partijen het Nederlandse volk inderdaad met deze „ingewikkelde problematiek” - om het nog eens met de Troonrede te zeggen - vertrouwd gemaakt hebben.

(Vervolg op pag. 3)

RICHTING EN BELEID VAN DE V.V.D.

Het werk van onze Kamerfracties op sociaal en cultureel gebied nader onder de loupe

II

Dr Roethof stelde in zijn artikel in ons blad van 13 September vast, dat zowel de beschouwing van mr Fortuin als het wederwoord in de redactionele aantekening onder dit artikel, vrijwel geheel gehouden waren in de algemene sfeer. Hij achtte daarvoor „vooralsnog” veel te zeggen, maar hij vroeg in het vervolg van zijn artikel toch „daden of argumenten”, die zijn bezorgdheid omtrent de richting van de V.V.D.-politiek zouden kunnen wegnemen.

Daarmede zijn wij dan toch gekomen in de sfeer van: Leg de bewijsstukken nu maar eens op tafel. In de sfeer dus niet van de algemene beschouwing, maar van de concrete feiten.

Welnu, die concrete feiten, welke, naar wij hopen en veronderstellen, zowel de heer Fortuin als de heer Roethof voldoende zullen kunnen geruststellen met betrekking tot de „progressiviteit” en de „sociale instelling” van de V.V.D.-politiek, kunnen wij niet beter aanvoeren dan aan de hand van de houding, welke onze Kamerfracties in het afgelopen parlementaire jaar tegenover de sociale en culturele vraagstukken, welke in de Kamers aan de orde kwamen, hebben aangenomen.

Wij zullen de grens van wat onder sociale en culturele vraagstukken mag worden gerangschikt met opzet ruim trekken, omdat wij niet anders kunnen veronderstellen, dan dat beide geachte inzenders met ons onder „sociale politiek” niet uitsluitend verstaan de zorg voor het belang van één bepaalde maatschappelijke groep (de handarbeiders), maar dat ook zij bij de beoordeling van de „progressiviteit” van de partij (over dat woord „progressief” zullen wij later nog wel wat zeggen) als maatstaf nemen haar streven naar het scheppen van zo rechtvaardig mogelijke verhoudingen tussen de maatschappelijke groepen en de individuen onderling.

De maatstaf dus, welke ons Beginselprogramma in artikel 19 stelt: „De Partij verlangt, dat de rechtspositie van alle leden der maatschappij zo goed mogelijk zal worden gewaarborgd”, met daarnevens die, welke men in artikel 11 van ons Beginselprogramma kan vinden: „De Partij verlangt, dat de overheid aan de vraagstukken van het volksonderwijs, de volksovoeding en de volksoontwikkeling haar ernstige aandacht zal blijven wijden”.

Wij zullen daarbij voor hen, die op onze verzamelde „Parlementaire Flitsen” zijn geabonneerd (deze zijn, van de jaargang 1950/51 af, voor f 2.50 per jaargang nog te bestellen bij het Algemeen Secretariaat, Koninginnegracht 61, 's-Gravenhage), telkenmale verwijzen naar de pagina van dit wekelijks overzicht van het werk onzer fracties, waar men het door ons weergegevene zelf kan terugvinden.

Tenslotte is het wellicht goed nog op te merken, dat bepaalde leden onzer fracties in het hierna volgende overzicht meer naar voren zullen komen dan andere.

Dat wil geenszins zeggen, dat die anderen zich niet voor sociale of culturele vraagstukken interesseerden en nog minder, dat zij het met de betogen van de door ons aangehaalde Kamerleden niet eens waren, doch is eenvoudig een gevolg van het feit, dat in alle fracties nu eenmaal een werkverdeling is. En uiteraard zullen zij, die bijvoorbeeld de buitenlandse aangelegenheden of de defensie-vraagstukken behandelen, minder met de door ons in dit geval bedoelde vraagstukken in aanraking komen dan zij, die Sociale Zaken, Onderwijs, e.d. behandelen.

Tenzij wij het tegendeel daarbij nadrukkelijk mochten vermelden, hebben zij, die wij hieronder zullen aanhalen, echter steeds mede namens hun fractiegenoten gesproken, zoals ook bij de meestal gevolgde stemmingen trouwens al evenzeer heeft kunnen blijken.

In October 1951 was in de Tweede Kamer de Pensioen- en Spaarfondsenwet aan de orde, welke algemene regels stelt, waaraan particuliere ondernemings- en bedrijfspen-

sioenfondsen en dito spaarfondsen ten minste moeten voldoen en welke tevens het toezicht op deze fondsen regelt. Over dit onderwerp het woord voerend, bracht mevr. Fortanier-De Wit nog eens onder de aandacht, dat er heden ten dage vele honderdduizenden werknemers zijn, die bij een bedrijfs- of ondernemingspensioenfonds zijn aangesloten.

Er waren op dat ogenblik ruim 15 bedrijfspensioenfondsen en er waren toen ongeveer evenveel van zodanige fondsen in voorbereiding. Het aantal ondernemingspensioenfondsen was (en is) nog niet precies bekend, maar de Regering schatte deze op „enige duizenden”.

Namens onze fractie sloot mevr. Fortanier zich gaarne en met grote nadruk aan bij de grote waardering, welke de ondertekenaars van het ontwerp in hun Memorie van Toelichting hadden uitgesproken voor wat op dit gebied is gedaan door tal van werkgevers, die „door brede sociale opvattingen gedreven, de zorgen van hun personeel voor de oude dag hebben willen wegnemen, althans verminderen”.

Onze fractie gaf gaarne haar stem aan dit ontwerp, omdat zij het een aanvaardbare gedachtegang achtte,

dat, nu deze vorm van oudedagsvoorziening steeds meer ingang vindt, werkgever en werknemer beiden ermee gediend zijn, dat technisch verantwoorde regelingen tot stand komen. Anderzijds waarschuwde mevr. Fortanier ervoor, dat, om niet het omgekeerde effect te bereiken, bij het opleggen van extra-verplichtingen aan hen, die vrijwillig pensioenverplichtingen tegenover hun personeel hadden aangegaan, voorzichtig te werk zou moeten worden gegaan. Dit mooie stuk aan particulier initiatief ontsproten sociaal werk mocht niet belemmerd, maar juist gestimuleerd worden!

Bezwaar had mevr. Fortanier er tegen, dat wanneer een werknemer op staande voet zou worden ontslagen, dit mede als gevolg moest hebben, dat aanspraak op (uitgesteld) pensioen verloren gaat, voor zover deze de door de werkgever gestorte premie betreft.

Onze woordvoester meende, dat in de overgrote meerderheid van de gevallen dit verlies van pensioenrechten een grote onbillijkheid zou betekenen en wel in de eerste plaats, omdat zij pensioen beschouwde als uitgesteld loon en in de tweede plaats, omdat zij het niet verantwoord achtte, het gezin, ook in de toekomst, de dupe te doen zijn van een onjuiste handeling van de man en vader.

Dr de Kort (K.V.P.) diende later een amendement in deze zin in, dat tenslotte door staatssecretaris mr Van Rhijn werd overgenomen. (Flitsen, pag. 9/10 en pag. 14).

Vrijwel terzelfder tijd werd in de Kamer met staatssecretaris Götzen een voorstel tot „tijdelijke bijslag op bepaalde Indonesische pensioenen” behandeld.

Evenals sprekers van andere fracties, toonde mr Vonk zich zeer onbevredigd over dit voorstel, omdat hij van mening was, dat de staatssecretaris destijds gedane toezeggingen niet voldoende was nagekomen.

Het verschil van mening liep zo hoog, dat de verdere behandeling enige tijd moest worden geschorst voor nader mondeling overleg. De Regering gaf grotendeels toe aan de ook door mr Vonk geuite wensen, zodat het ontwerp, gewijzigd, later kon worden aanvaard. (Flitsen, pag. 10 en 14).

Bij de behandeling van de begroting van Binnenlandse Zaken bracht de heer Ritmeester in de Tweede Kamer o.a. de kwestie van de zgn. „F 221'ers” ter sprake; de gezuilverden volgens het Besluit F 221, die in zo belangrijke mate het slachtoffer zijn geworden van intriges en toevallige plaatselijke omstandigheden en aan wie beroep nog altijd was onthouden.

Recht, zo zei de heer Ritmeester tegenover de weigerachtige minister Teulings, is het enige waarom gevraagd wordt. Is dat in Nederland zo moeilijk verkrijgbaar? Recht, waarvan — aldus het slot van de pleitrede van onze geestverwant — de profet Amos reeds zeide: „Laat geen gezang meer galmen, geen lied meer klinken, maar dat het Recht opwelle als kletterend water en de rechtvaardigheid vloeie als een altijd stromende rivier” (Flitsen, pag. 20).

De begroting van Sociale Zaken werd het afgelopen parlementaire jaar tegelijk behandeld met de werkgelegenheidsnota. In dat verband wees mevr. Fortanier erop, dat het in evenwicht brengen van de betalingsbalans wel bijzonder spreekt, wanneer wij onze aandacht bepalen bij het sociale beleid. Voor sociale maatregelen geldt nu eenmaal, dat zij economisch verantwoord moeten zijn, op straffe van anders juist de sociale positie van belangrijke delen van het Nederlandse volk te ondermijnen in stede van te verstevigen.

Sprekend over de loonpolitiek betoogde mevr. Fortanier, dat, waar een volledig vrije loonvorming thans niet mogelijk, noch wenselijk wordt geacht, er terecht van vele kanten stemmen opgaan om te komen tot een groter vrijheid voor bedrijfstaksgewijze overleg. Een grotere mate van differentiatie in de beloningen kwam, naar zij kon verklaren, de V.V.D.-fractie uitermate noodzakelijk voor.

Het fundament voor een krachtig sociaal beleid zal, zo betoogde zij in een later deel van haar rede nog, allereerst door de industrialisatie en de investeringen moeten worden gevormd.

Zij laakte daarbij terecht de opmerking in het Urgentieprogramma van de Partij van de Arbeid, waarin gesproken wordt van de geringe bereidheid van andere bevolkingsgroepen om eveneens offers te brengen. In deze Kamer, zo merkte onze geestverwante snedig op, zijn voor zover mij bekend geen groepen vertegenwoordigd, die geen offers willen brengen, al zijn er wel groepen, die zich veroorloven een andere zienswijze te hebben dan de Partij van de Arbeid over de middelen, die daartoe het meest geëigend zijn.

Daar komt bij — zo vervolgde zij — dat er, behalve de arbeiders, andere delen van ons volk zijn (de kleine rentetrekken en de gepensioenmeerden), die grotere offers hebben getracht dan zij, doordat de Regering niet bij machte is gebieken, hen in de verschillende compensatiemaatregelen te doen delen.

(Vervolg op pag. 3)

DEZE BURGER

kwam, enkele dagen geleden, tegen noenmaaltijd in een groot, duur restaurant.

Deze burger hoort véél klagen over de nood der tijden en de verarming des lands en daarom was hij een weinig verbaasd te zien, dat de zaal stampvol zat. Alle tafeltjes waren volledig bezet met heren, die zich de maaltijd wel deden smaken.

En het waren géén krentenbolletjes, géén broodjes kaas en géén glaasjes melk.

De directeur van dit bloeiende eethuis zeide: „Nee, de zaken gaan niet slecht; het is overall druk; er worden in ons soort zaken over de hele linie beste verteringen gemaakt; U moet niet vergeten: hoe hoger de belastingen, hoe hoger de eet-rekeningen. Ze moeten het anders immers toch naar meneer Van de Kieft brengen; nou dan... dan kun je d'r beter een dozijn oesters voor eten, waar of niet?”

Deze burger, die noch een groot eticus noch een al te fijnvoelende eticus mag heten, heeft daarover even lopen peinzen: een van de griezeligste tekenen der tijden, dacht hij; ganze legioenen te dik en te vadsig wordende prachtheren, die al-maar eten en al-maar grandmarniers naast de koffie hebben staan omdat het „ommerstóchfaddesáák” is.

Allemaal heren in autootjes faddesáák.

Allemaal heren met allemaal heerlijkheden faddesáák.

Deze burger dacht aan iemand die hij héél goed gekend heeft, omdat deze burger zijn zoon was — die, als die voor de zaak op reis was, een boterhammetje at en een kop koffie drook en die, als hij voor eigen rekening op reis was, wel eens graag een dozijn oesters bestelde.

Toen u's het andersom.

Nee, deze burger is géén goeie-ouwe-tijd-aanbidder.

Maar toch waren er sommige verschijnselen, die, in de goeie-ouwe-tijd van nog maar enkele tientallen jaren her, hem een weinig verheffender lijken dan die van nu.

Bijvoorbeeld dit van „ommerstóchfaddesáák”.

Is dat — vraagt hij — helemaal de schuld van de fiscus?

Ober, één dozijn Imperialen voor de eigen rekening van

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Toch copieren

Reeds eerder spraken wij er onze verwondering over uit, dat er kosten werden gemaakt, die door de gemeenschap moeten worden gedragen om de archiefregisters van de bevolkingsadministratie te kopiëren. Bezwaren, die niet alleen door ons werden geuit, doch tevens werden gedeeld door vele gemeentebesturen. Naar aanleiding van deze laatste bezwaren werd een commissie ingesteld — commissie Boot genaamd — teneinde deze klachten te onderzoeken.

Deze commissie heeft thans een rapport uitgebracht waarin o.m. staat vermeld, dat het om veiligheidsredenen kopiëren van de archiefregisters der bevolkingsadministratie weliswaar een beperkt nut heeft, maar dat het niet verantwoord is de inmiddels aangevangen werkzaamheden te beëindigen.

De commissie Boot is er niet in geslaagd een methode te vinden, welke met even veel of minder werk en kosten een groter nuttig effect zou hebben.

Naar de Volkskrant meldt, heeft de regering zich met de conclusie van de meer genoemde commissie verenigd, zodat met deze copierarbeid zal worden doorgegaan.

Een wel vreemde handelwijze, waardoor men het paard weer eens achter de wagen heeft gespannen met het gevolg, dat Sijmen weer betaalt.

Wij kunnen voor een dergelijke gang van zaken dan ook weinig bewondering hebben. De belastingdruk is voor vele groepen van ons volk waarlijk te zwaar om nog bij te dragen in maatregelen, die achteraf weinig efficiënt blijken te zijn. Een verstandiger en zuiniger beleid, ware in deze tijd toch wel zeer dringend gewenst.

Aandacht gevraagd

De heer William Rufus Plantz, minister van Financiën der Nederlandse Antillen, vertoef in Nederland. Het is een openbaar geheim dat dit feit in verband staat met de defensie der Nederlandse Antillen en de geldelijke bijdrage die dit welvarende deel des Rijks tot deze verdediging-van-zich-zelf beschikbaar zal stellen.

Staatssecretaris Moorman heeft onlangs een bezoek aan Curaçao en Aruba gebracht in verband met deze materie. Zijn Excellentie heeft openbare en niet-openbare uiteenzettingen over de kwetsbaarheid en de verdedigbaarheid van de Nederlandse Antillen gegeven; hij heeft gewezen op het belang van hun strategisch-geografische ligging ten opzichte van het Panamakanaal, en op het belang van de enorme olie-raffinerijen op Curaçao en op Aruba, die eensdeels de gehele welvaart van dit kleine gebied bepalen en die anderdeels uiteraard een aantrekking voor eventuele vijandelijke actie zullen vormen.

Een gedeelte van de Antillische openbare mening is gaarne bereid zich grote financiële offers te getroosten voor de defensie nu immers duidelijk is, dat het moederland deze offers niet alléén kan dragen.

Een ander gedeelte echter — dat voornamelijk ligt in de aanhang der Democratische Partij, is, om het zacht te zeggen, niet zeer geestdriftig daarvoor.

Vandaar de tranen. Vandaar de aanwezigheid van landsminister Plantz in Nederland.

Deze zaak is, als Rijks-aangelegenheid, interessant.

Er zijn grote Antillische en Nederlandse belangen mee gemoeid.

Men zou in Nederland goed doen er scherpe aandacht voor te hebben.

Ook, en vooral, de Volksvertegenwoordiging.

Kokstoof?

Dezer dagen werd een zeer verdienstelijke Nederlander benoemd tot secretaris bij de Hoge Autoriteit van het Schuman-plan. Wij zijn er zeker van dat deze Nederlander zéér op zijn plaats zal blijken te zijn in zijn tijdelijke, belangwekkende, functie ter zijde van de heer Spaak.

Niettemin heeft deze benoeming bij ons de

vraag doen opkomen: is er bij de functie-ervullingen in Straatsburg sprake van normale concurrentie van gegadigden?

Weet iedereen, die uit hoofde van zijn bekwaamheid voor zulk een functie in aanmerking zou kunnen komen, dat er een plaats open is?

Krijgt iedereen, die bekwaam is, de gelegenheid tot solliciteren?

Is men op de hoogte van de mogelijkheden?

Worden er openlijke oproepingen voor sollicitanten gedaan?

Of zijn slechts enkelen, dank zij hun relaties, bekend met deze mogelijkheden in Straatsburg?

Worden zulke kansen en mogelijkheden slechts aan enkelen, toevalligen, bekend gemaakt?

Worden deze dingen van meet af aan door „the very happy, very few” bekoststof?

Krijgt iedereen zijn kans?

Of is hier sprake van een ondemocratische, dus: ongewenste, toestand?

Gelijke kansen

Vooralsinds de bevrijding heeft zich in ons land het probleem toegespitst met betrekking tot de beoogde positie van de Nederlandse Spoorwegen in verhouding tot het particuliere vervoer. Ter plaatse mochten wij hier eertijds vele malen op wijzen, terwijl ook de woordvoerders van onze beide Kamerfracties dit probleem steeds weer op de voorgrond hebben geplaatst.

Helaas moet worden geconstateerd, dat over deze scheve verhouding zowel in als buiten het parlement veel is gesproken, doch dat in feite deze controverse nimmer uit de weg is geruimd.

De nieuwe minister van Verkeer en Waterstaat, de heer Algera, heeft in de toelichting tot zijn begroting 1953 dit vraagstuk eveneens aangevoerd en daarbij nogal positieve uitspraken gedaan.

De minister is o.m. van mening, dat de Nederlandse Spoorwegen in het algemeen een commercieel beleid moeten voeren, waarvoor een bevrijding noodzakelijk is uit de al te starre voorschriften, die nog dateren uit de tijd, dat de Spoorwegen een monopoliepositie innamen.

Wat het internationale wegverkeer betreft moet worden gestreefd naar commerciële vrijheid. Vanzelfsprekend, zal dit wegverkeer, aldus de minister, gebonden moeten zijn aan internationaal overeengekomen voorwaarden inzake toezicht van de overheid, vervoerstarieven, technische eisen en sociale regelingen.

Voorts wordt in deze toelichting tot de begroting opgemerkt, dat het internationale autobusverkeer in het belang van het toerisme verdere ontplooiing dient te worden toegestaan. De bestaande belemmeringen zullen zoveel mogelijk moeten worden opgeheven.

Zowel aan de Spoorwegen als aan de particuliere ondernemers behoren gelijke kansen te worden gegeven, aldus de minister.

Het behoeft wel geen uitvoerig betoog, dat men in het bijzonder in de kringen van het particuliere vervoer met belangstelling van deze uitspraak heeft kennis genomen.

De nieuwe minister heeft hier inderdaad wel een zeer belangrijk probleem aangesneden, dat vooral het particuliere vervoer in ons land reeds vele jaren achtereen bezighoudt.

Wij zijn dan ook zeer benieuwd met welke maatregelen de nieuwe bewindsman voor de dag zal komen om deze gelijke kansen voor de Spoorwegen en het particuliere vervoer in de praktijk met de daad te verwezenlijken.

Als de fiscus verkoopt

Onder dit hoofd publiceerden wij op deze plaats de vorige week een bericht inzake de verkoop van een aantal snelwegers door de fiscus, welke verkoop ver onder de prijs geschiedde, een omstandigheid waartegen wij uiteraard de nodige bezwaren opperden.

In het „Algemeen Handelsblad”, waaraan wij dit bericht ontleenden, hebben hierna twee juristen betoogd, dat de verkoop door de fiscus beneden de waarde, volgens een arrest van de Hoge Raad uit 1940 als een onrechtmatige daad moet worden beschouwd.

hij met de meeste aandrang, dat zo weinig mogelijk objecten onder de D.U.W.-regeling zouden worden gebracht, maar zoveel mogelijk openbare werken in het vrije bedrijf zouden worden uitgevoerd.

De afdeling Volksgezondheid gaf de heer Zegering Hadders aanleiding om tot uiting te brengen, dat hij het wel zeer betroude, dat zelfs een uitbreiding van de zo nuttige en noodzakelijke schooltandartsdienst tot alle delen van het land, met een be-

Onze hoofdredacteur, Drs. H. A. Kort-hals, is enige tijd afwezig, in verband met werkzaamheden in het buitenland. Voor hem bestemde correspondentie gelieve men te zenden aan de redactie-secretaris G. STEMPHER, Prinsengracht 1077, Amsterdam, Telefoon 35343.

Het verheugt ons, dat deze merkwaardige gang van zaken in een deel van de pers de nodige aandacht heeft getrokken en terecht het nodige verzet heeft teweeg gebracht.

Mr. C. Ensing te Utrecht schrijft hierover in „Het Handelsblad” o.m. het navolgende:

„Als de feiten zo liggen als door Uw verslaggever beschreven, is er dus voor het slachtoffer van de „verkoop” van snelwegers tegen de prijs van ongeveer 10 % van de waarde, althans reden om de Staat voor schadevergoeding aan te spreken.”

Moge deze reacties er toe bijdragen, dat Vadertje Staat voortaan wat voorzichtiger optreedt.

(Vervolg van pag 1)

Dat wil zeggen: wanneer ons volk in zijn politieke organisaties en in zijn pers zich waarlijk heeft leren bezinnen, waarlijk aandacht heeft leren schenken aan verdieping van eigen inzicht over deze problematiek, die naar het zich laat aanzien in deze jaren voor een misschien lange toekomst over ons aller lot beslist!

Daaraan ontbreekt thans vrijwel alles.

• • •

Juist vóór het beëindigen van dit artikel kwam ons ter hand een brochure, getiteld „De rechten van de mens en de Verenigde Naties” (in de serie „Vraagstukken van heden en morgen”). Daarin schrijft Russell J. Clinchy o.a. over de „eenheid” van het Romeinse Rijk.

„Maar het is een historisch feit, dat deze oppervlakkige uniformiteit nooit tot onder de oppervlakte is doorgedrongen. Binnen twee eeuwen is het grote Rijk ten onder gegaan. De individualiteit van de overwonnen groepen, welke het Rijk had trachten te vernietigen, bleef bestaan. De centra Athene, Jeruzalem, Alexandrië, Canterbury en Constantinopel waren nog steeds individuele bronnen van gedachten. Alleen Carthago bestond niet meer. Het was van de aarde weggevaagd. Een boven alles gestelde uiterlijke vorm van een super-regering was opgelegd aan een verscheidenheid van culturen, godsdiensten, zedeleren en regeringen. Omdat er onder de uniformiteit geen éénheid was, kon zelfs een keizerlijke macht geen stand houden. Maar terwijl de super-regering, met de macht om zijn bevelen te doen gehoorzamen, niet kon blijven bestaan, bleven de afzonderlijke éénheden wel bestaan. Alleen ware éénheid binnen het kader van de één of andere gemeenschap kan blijven bestaan zonder dwang. En als dwang noodzakelijk is, dan is de bovenbouw alleen maar bedrog. Alleen zij die eenheid willen, kunnen eenheid tot stand brengen.”

Wat deze schrijver in dit citaat over het oude Romeinse Rijk zegt, geldt mutatis mutandis ook voor onze moderne, democratische wereld, waar de aperte nood van het ogenblik optreedt als dwangfactor ten gunste van economische samenwerking en politieke integratie, terwijl slechts eenheid zinrijk is en de moeite van het nastreven waard.

G. A. DE RIDDER.

(Vervolg van pag. 2)

Bovendien laakte zij in deze rede de uitsluiting van de neutrale vakbeweging bij de oprichting van bedrijfsverenigingen. Het Nederlandse organisatieleven in het bedrijfsleven is er, zo merkte zij op, niet mee gediend, als op kunstmatige wijze de zaak wordt versterkt, doordat de drie centralen de neutrale vakbeweging buiten de deur houden. (Flitsen, pag. 24 en 25).

Bij dezelfde begrotingsbehandeling sprak de heer Zegering Hadders o.m. als zijn mening uit, dat de Regering er te veel naar streeft om zoveel mogelijk arbeid, welke toch eigenlijk „vrije” objecten betreft, te brengen onder de D.U.W.-objecten.

Hij wilde hier ernstig tegen waarschuwen, omdat hij ervan overtuigd was, dat de feest, de sfeer bij de arbeiders in de D.U.W. niet zo is als bij het vrije werk. Daarom bepleitte

roep op 's lands financiën werd afgewezen. Hij hoopte, dat er wegen zouden worden gevonden, om aan deze toch wel zeer billijke wens, zelfs in deze tijd, tegemoet te komen.

• • •

De volgende week zullen wij dit overzicht vervolgen en beëindigen, om dan in een vierde artikel enkele conclusies te trekken.

A.

Politiek nieuws uit de hoofdstad

Verbeteringen bij het Georganiseerd Overleg dringend noodzakelijk

College van B en W zou te Amsterdam een progressief voorbeeld kunnen stellen

Er zijn in de gemeenteraad dikwijls uitvoerige debatten gehouden over het georganiseerd overleg en vooral de communisten hebben zich daarbij dan gewerd, omdat zij van dit overleg waren uitgeschakeld.

Begrijpelijk, want zij speelden de regels van dit spel geheel naar eigen opvatting. In dat opzicht heeft men de afkeer van de socialistische wethouder Franke wel degelijk kunnen begrijpen en onderschrijven, doch men heeft nimmer kunnen inzien, waarom van zijn kant, althans van de zijde van het college, altijd geprobeerd werd de suggestie te wekken, alsof dit georganiseerd overleg representatief ware voor alle ambtenaren, de communistische nu eens even buiten beschouwing gelaten.

Onze partijgenoot, de heer R. Th. J. le Cavellier, heeft er dikwijls op gewezen, dat grote groepen ambtenaren eigenlijk geheel buiten dit georganiseerd overleg stonden, omdat zij niet bij een met een politieke partij gelieerde vakvereniging waren aangesloten.

Hij heeft er daarbij wel eens op gewezen, hoe nuttig het zoude zijn voor deze niet-georganiseerde ambtenaren, zich (on-politiek) te verenigen en een organisatie te vormen, die dan in dit georganiseerd overleg zou kunnen worden betrokken.

Men heeft niet de indruk gekregen, dat wethouder Franke zo'n on-politieke organisatie, die zich alleen zou beperken tot de belangen van de aangeslotenen als ambtenaar, bijzonder zou toejuichen. Doch dat er van de zijde van B. en W. nooit enig initiatief is genomen om de niet-georganiseerde ambtenaren tot zo'n samengaan te inspireren, kan men het college moeilijk verwijten.

De activiteit zou vooreerst en eigenlijk uitsluitend van deze niet georganiseerden moeten uitgaan.

Het heeft natuurlijk weinig zin, wanneer zij zich beklagen en hunnerzijds niets ondernemen om aan hun recht van medespreken in het georganiseerd overleg te komen. Eerst wanneer zij een groep zouden hebben gevormd en dan zou blijken, dat deze on-politieke groep buiten de deur werd gehouden, zou er alle aanleiding zijn uitdrukkelijk protest aan te tekenen tegen de democratische zin van degenen, die het georganiseerd overleg steeds zo aanprizen. Niet eerder.

Uitgezonderd de A.R.K.A. waren de „zuilen” daar niet over tevreden; zij vonden, dat de regering onjuist had gehandeld en dat een Koninklijke beslissing overbodig was geweest. Immers, men kan toch onderdak vinden bij de aan de politieke partijen verwante organisaties.

Onze verwachting — zo zeide de heer De Boer — dat de heren nu wel de strijd zouden staken, is geenszins bewaarheid, hoewel de bond dezelfde positie inneemt als de „zuilen” doen.

Men zet evenwel het gevecht voort en wordt daarbij krachtig gesteund door de protestant-christelijke vereniging en door de K.A.B.O. om te pogen ons uit het overleg te stoten.

Ook in de gemeenten, waarin wij reeds jarenlang waren vertegenwoordigd. Zo nodig vraagt men daarbij de steun van politieke vrienden in de vertegenwoordigende colleges.

De A.R.K.A. doet gelukkig niet mee met dit minderwaardige spel — aldus de voorzitter van de (on-politieke) bond van gemeente-ambtenaren.

Voor degenen, die deze zaken wel eens hebben overdacht en de mogelijkheden hebben onderzocht om

zich, naast de „zuilen” een plaats in het georganiseerd overleg te verzeke- ren, zijn deze op ervaringen steunende woorden weinig bemoedigend. Want hieruit blijkt wel, dat overal in den lande de democratische zin van degenen, die met de „zuilen” zijn gelieerd, nog niet bepaald tot volle ont- plooiing is gekomen.

En te vrezen is ook, dat deze „zuilen” ook in Amsterdam wat dit be- treft niet gunstiger zullen afsteken dan wat op dit gebied, naar de heer De Boer nogal duidelijk heeft be- weerd, in het gehele land wordt ondervonden.

Er moet op het terrein van het ge- organiseerd overleg nog heel wat ver- anderd en verbeterd worden en al behoeven de democraten, die hierin de leiding hebben, natuurlijk allerminst de niet-georganiseerden te enthousias- mieren om zich te bundelen (die kracht moet uit henzelf komen), voor dezelfde met de „zuilen” verbonden democraten blijft altijd de taak weg- gelegd, het georganiseerd overleg in elk geval open te stellen voor dege- nen, die daarvoor mogelijk in aan- merking zouden willen komen. Zover is het nog allerminst. Zo ver heeft, als gezegd, de democratische geest nog geen bezit kunnen nemen van deze „zuilen”.

De heer De Boer heeft de wens uit- gesproken, dat de verordening op het georganiseerd overleg zodanig zal worden herzien, dat een meer repre- sentatieve vertegenwoordiging van gemeentepersoneel mogelijk is.

Wanneer de „zuilen” nu werkelijk goede democraten zijn, dan zorgen zij, dat die representatieve vertegen- woordiging in het georganiseerd over- leg mogelijk wordt.

Dan zal alle schuld liggen bij de niet-georganiseerden, wanneer zij van deze mogelijkheid tot representatie

geen gebruik maken. Maar voorshands ziet het er niet naar uit, blijkens de bevindingen, zoals die door de heer De Boer zijn uiteengezet, dat de de- mocraten van de „Zuilen” de demo- cratische eer aan zichzelf willen hou- den.

Een aardige taak voor het Amster- damse college van B. en W. om ten aanzien van de theoretische mogelijk- heid tot opnemng van niet politiek-georganiseerden in het georganiseerd overleg eens 'n progressief voorbeeld te geven.

TIJD IS GELD

Het wachten op de tunnel een kostbare geschiedenis

Amsterdam weet nu, dat wij een tunnelprobleem hebben. Na al- les wat er de laatste tijd al aan de orde is geweest over de IJ-oeverver- binding, acties van comité's, studie- commissie, mededelingen in de raad, hebben de Amsterdamse dagbladen de laatste week vooral grote en geil- lustreerde beschouwingen gegeven over die lang verwachte en nog steeds te verwachten tunnel. „De Telegraaf” heeft er zelfs een extra nummer aan gewijd.

Als ging het er om ook zijnerzijds nog eens een extra accent aan deze tunnelkwestie te geven, heeft het col- lege van B. en W. juist dezer dagen een voordracht ingediend om de IJ- ponten te vergroten.

Daartoe was reeds in November 1950 een voordracht ingediend, doch deze is nimmer in de raad behandeld, naar B. en W. thans mededelen we- gens schaarste op de kapitaalmarkt. In die voordracht van 1950 werd een crediet gevraagd voor dit doel van ongeveer 7½ miljoen gulden.

B. en W. zijn nu gekomen met een in financieel opzicht enigszins gewij- zigde voordracht. Nu wordt een cre- diet gevraagd van ruim 11 miljoen onder de bekende motivering, dat sindsdien lonen en prijzen zijn geste- gen.

Wordt deze voordracht aangenomen, dan gaan zeven gemeenteponten om beurten op de helling en zullen er al weer elf miljoen méér uitgegeven zijn, vóórdat wij eindelijk aan een tunnel zullen toekomen. Het wachten op de tunnel is óók een zeer kostbare aangelegenheid, zoals blijkt.

DE VERHOUDING TUSSEN GEMEENTERAAD EN HET COLLEGE VAN B. & W.

Interessante opmerkingen in het verslag van de commissie voor het nazien der jaarrekeningen

Wat de Rekenkamer is voor het Rijk is de Commissie voor het nazien van de jaarrekeningen voor Amsterdam. Zij oefenen controle achteraf, doch de gemeentelijke commissie is natuurlijk niet zo'n omvangrijk instituut als de Rekenkamer en zij moet zich, zelfs wanneer zij een groot aantal vergaderingen moet houden, niettemin bepalen tot steekproeven.

De commissie, die de rekening over 1950 heeft nagezien — en waarin onze geestverwante mevr. G. Wijsmuller-Meijer zitting had — heeft onlangs haar verslag uitgebracht, en daarin enkele opmerkingen gemaakt nopens een aantal punten, waarover zij de raad nader ingelicht zou willen zien. Zo werd de raming voor de uitgave van een gedenkboek voor de brandweer met ruim f 2500 overschreden. Dat gedenk- boek kostte in plaats van f 3800, zoals nu uit de rekening blijkt, een bedrag van f 6386,66. De commissie heeft voorts gezien dat er 18 mobilifoons ten bedrage van ruim 55 mille wer- den aangeschaft, maar had de raad daartoe niet eerst een crediet moeten verlenen, ergo machtiging tot aankoop moeten geven? En kan voorkomen worden dat het gemeentelijk bureau voor Pers, Propaganda en Vreemde- lingenverkeer, dubbele betalingen doet? Wat zou er gedaan kunnen wor- den om een einde te maken aan het grote verlies, waarmee, zoals de com- missie gebleken is, de exploitatie van

de Centrale Markthallen gepaard gaat? Moet de politiekapel gratis concerte- ren hier en daar en zodoende wellicht particuliere musici beconcurreren?

De commissie vestigt er voorts de aandacht op dat het gebruik van auto's door de wethouders weliswaar theoretisch aan regelen is gebonden, doch dat er nog steeds een afdoende regeling moet worden vastgesteld. Zo is er vastgesteld dat het gebruik van deze auto's boven een bepaald aantal kilometers bij ritten voor niet-gemeentelijke doeleinden voor rekening van de gebruikers komt, doch het „be- paalde aantal” kilometers is niet ge- preciseerd. Dan zijn er geen credieten aangevraagd bij de raad voor de aan- schaffing van een dictaphoon (f 2000) bij het Centraal Bureau voor Open- bare Gezondheidszorg en evenmin voor de aanschaffing van een perso- nauto voor de Dienst der Haven- en Handelsinrichtingen.

Wanneer men deze opmerkingen van de commissie leest, kan men zich in enkele gevallen natuurlijk af- vragen, of het nu wel nodig is dat de gemeenteraad voor elke bijzondere uitgave, zoals de aanschaffing van een dictaphoon, nu wel inderdaad een cre- diet moet verlenen. Zou men zulke aankopen, wanneer zij binnen het re- delijk gangbare liggen en voor de goede functionering van een dienst

noodzakelijk zijn, niet aan de betrok- ken dienst zelf in goed vertrouwen kunnen overlaten? Een gemeentelijke huishouding is, wat Amsterdam be- treft, zo'n ingewikkeld en uitgebreid apparaat, dat men tot grote vertraging zou geraken wanneer men voor al deze details de goedkeuring van de raad moet vragen, zo zou kunnen worden aangevoerd en men zou tevens kunnen vragen, of de raad, toch reeds overbe- laden, zijn tijd niet nuttiger kon ge- bruiken voor het aangeven van de grote lijnen. Dit zou een tamelijk principiële vraag zijn, en in elk geval zou men bij de beantwoording daar- van nooit uit het oog mogen verliezen, dat het de raad is, die regeert. Wan- neer nu deze commissie wel aanmer- kingen er over maakt, dat de raad in de aankoop van sommige attributen niet is gekend, dan raakt dit echter niet deze principiële vraag in hoe- verre een raad vrijheid van handelen tot bepaalde hoogte aan die of gene dienst zou kunnen gaan verlenen, doch het raakt het systeem. Dat systeem is namelijk dat in sommige gevallen wel vóór aanschaffingen kleine credieten worden gevraagd, in andere gevallen, zoals nu blijkt, weer in het geheel niet. Er wordt, menen wij, vooral te- gen de grote willekeurigheid in het beleid van het college, dat voor ge- lijksortige details nu eens wel, dan weer niet de goedkeuring van de raad vraagt met deze opmerkingen stelling genomen. In dat opzicht, dus vanwege de inconsequenties, hebben deze vra- gen van de commissie zin en beteke- nis.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij
voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Waarn. Red. secr. G. Stempfer.
Adres: Prinsengracht 1077, tel.
35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43,
Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwar-
taal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonne-
ments- en advertentiegelden:
Postgiro no. 245103, ten name
van de Penningmeester van de
Stichting „Vrijheid en Democra-
tie” te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich
tot de administratie.

Brief uit Straatsburg (II)

In de vergadering der Kolen- en Staal-Gemeenschap zijn zeer belangrijke dingen gebeurd

Laat men de strijd voor de Europese eenheid bewust meemaken; dit is niet een zaak van politici, maar het is een aangelegenheid die elkeen aangaat

Straatsburg, 22 September 1952.

Het kan in de geschiedenis vreemd lopen. Men zal zich herinneren hoe in 1940 de Duitse legers snel voorwaarts trokken en ook Frankrijk spoedig in ernstige moeilijkheden brachten. De redenen daarvan behoeven wij thans niet te memoreren. Evenmin behoeven wij de aandacht te vestigen op het uiteindelijk resultaat. Wel willen wij in de herinnering terug roepen wat zich midden Juni 1940 afspeelde, vlak voor Frankrijk capituleerde. De Engelse regering deed toen het werkelijk zeer sensationele voorstel aan de Franse regering om een Frans-Britse Unie aan te gaan, eigenlijk sterker nog: het voorstel van de Engelse minister-president — ook toen was het Winston Churchill — behelsde eigenlijk de vorming van een onverbreekbare Frans-Britse natie. Iedere Engelsman zou tevens een Frans burger zijn, en iedere Fransman zou de Engelse nationaliteit verkrijgen. De Franse regering heeft dit Britse voorstel verworpen en haar minister-president — Paul Reynaud — heeft om die reden zijn ontslag genomen.

De in 1940 voorgestelde Frans-Britse Unie zou, ware zij werkelijkheid geworden, na de bevrijding ongetwijfeld machtige invloed hebben kunnen uitoefenen op de gang van zaken in Europa en op haar éénwording.

Het merkwaardige is nu, dat na de bevrijding de gedachte van éénwording van Europa het eerst zeer sterk naar voren is gebracht door Winston Churchill — het was in 1946 en Churchill was toen geen minister-president — maar toen ging hij van een gans ander standpunt uit. Wij doelen op de rede, die hij in September 1946 te Zürich heeft gehouden en waarin Churchill uiteenzette, dat Europa zich zou moeten verenigen, wilde het in staat zijn om zijn beschaving en zijn bestaan te redden. De Engelse staatsman dacht toen aan een soort Verenigde Staten van Europa.

Het opvallende is echter, dat Churchill toen op geen wijze zinspeelde op een Engelse deelneming daaraan. Men heeft in latere jaren, toen Engeland zich nogal afzijdig hield van het Europese eenheidsstreven, wel eens het verwijt gemaakt, dat Churchill in 1946 wel schoon had gesproken, maar zelf niet naar dat schone woord handelde, maar dat is onjuist. Het verwonderlijke was namelijk, dat de grote Britse staatsman in 1946 over Engeland niet sprak en in het bijzonder zijn gedachte van 1940 om tot de vorming van een Brits-Franse Unie te komen niet herhaalde, maar juist op de voorgrond stelde de noodzakelijkheid van een Frans-Duitse samenwerking. Men mag daar o.i. uit afleiden, dat Churchill inderdaad een verenigd Europa noodzakelijk achtte, maar er toen al niet aan dacht Engeland daarin onder te brengen.

Welnu, wanneer men de zaken zo ziet, dan behoeft men bepaald niet verbaasd te zijn over de houding, die de Engelsen in de afgelopen jaren hebben ingenomen. Aan de in 1949 opgerichte Raad van Europa hebben de Engelsen meegewerkt, omdat zij daarin een onschadelijk instituut zagen. De vergadering van parlementariërs van 15 landen — de zogenaamde Assemblée Consultative — had slechts adviserende bevoegdheden en elke van de door haar gedane aanbevelingen kon dus door het comité van ministers op zijn mérites worden bezien, waarbij dan kwam dat de ministers over een bepaald besluit eenstemmig moesten zijn. Waren de ministers dat niet, dan ging de zaak niet door. Ieder minister had dus de mogelijkheid om ongewenste beslissen

te voorkomen. De Engelsen konden zich dus gerust gevoelen. Er zou niets gebeuren, wat zij niet wensden.

Maar het parlement van Straatsburg ging zich al gauw roeren en vooral de parlementariërs van het vasteland vonden, dat verder moest worden gegaan en zo kwam de gedachte der supra-nationale lichamen, waaraan de staten een brokje soevereiniteit zouden moeten afstaan. Men denke aan lichamen als de Europese Kolen en Staal Gemeenschap en de nog in wording zijnde Europese Defensie Gemeenschap. Maar men ging nog verder. De gedachte aan een soort Europese Regering, werd steeds meer gepropageerd en verwierf steeds sterker instemming bij de parlementariërs van in het bijzonder Frankrijk, Duitsland, Italië, België, Nederland en Luxemburg. Daarvoor nu was de sympathie der Engelsen en der Scandinaviërs bepaald niet groot. Nog horen wij de Engelsen in Straatsburg zeggen: „Welnu, continentale landen, als gij daar nu plezier in hebt, gaat dan Uw gang.” En zo zijn wij gekomen tot een Kolen- en Staalgemeenschap en zo is er een ontwerp Europese Defensie Gemeenschap, en zo is nu de gedachte van een Europese Politieke Autoriteit, een soort Europese regering, gecontroleerd door een waarlijk Europees parlement, sterk naar voren gebracht en is het schepjen van zulk een autoriteit, tot de te verwachten mogelijkheden gaan behoren.

En nu ziet men van Engelse kant weer heel sterk naar voren gebracht, dat het continent Engeland toch weer niet moet gaan vergeten. Duidelijk is, dat er bij de Engelsen enige schrik is gekomen over de snelheid waarmee zich de gebeurtenissen op het continent voltrokken. Wat overigens niet verwonderlijk is, want de nieuwe situatie waarin zes continentale staten nauw samengaan brengt uiteraard zeer belangrijke consequenties op politiek en economisch gebied met zich.

Niet alle Engelsen zijn er in geslaagd hun bezwaren op even elegante wijze naar voren te brengen. Zo hebben wij gemeend stelling te moeten nemen tegen een rede van één der Engelse Labour-afgevaardigden in de Raad van Europa, die het bestond te zeggen, dat het continent bezig was Groot-Brittannië uit te sluiten! Alsof een reëel denkend politicus daaraan ook maar zou hebben gedacht! Dat de continentale staten thans komen tot het vormen van supra-nationale organen, geschiedt alleen omdat Engeland daaraan niet mee wil doen en men van oordeel is, dat, in het zicht van de grote moeilik-

heden, met de éénwording niet langer kan worden gewacht.

Het is overigens goed er de aandacht op te vestigen, dat het continent en Groot-Brittannië wederzijds het grootste belang hebben bij een zo nauw mogelijke samenwerking. Wij moeten uiteraard niet van elkaar vervreemden. Daarom zijn wij ook voorstander van de plannen van de Engelse minister van Buitenlandse Zaken, Anthony Eden, die er op neerkomen, dat er via de Raad van Europa een band komt tussen de continentale supra-nationale organen en de Europese staten (zo ook Engeland), die buiten de organen staan.

Het dunkt ons de moeite waard, deze banden te leggen, daarbij er voor zorgende, dat de ontwikkeling der plannen van de continentale mogendheden niet belemmerd kan worden.

Er waren Engelsen (o.a. de liberaal lord Layton) die wezen op het gevaar, dat het continent zich, economisch beschouwd, in zich zelf zou gaan terugtrekken. Nu dunkt ons dit gevaar niet groot te zijn. Het levensniveau van de volkeren in Europa zou zeer dalen, wanneer het continent zou pogen een soort economische zelfgenoegzaamheid te scheppen. Maar ongetwijfeld is het gevaar er. Het lijkt ons ook daarom goed, dat Engeland en het continent van het begin af naar de meest nauwe samenwerking blijven streven.

Thans nog een enkel woord over de aangelegenheid van een eventuele Europese Politieke Autoriteit. Dit is niet iets nieuws in de discussies, wel is bijzonder, dat zulk een Autoriteit thans zo tot de politieke mogelijkheden der naaste toekomst is gaan behoren.

Over een politieke autoriteit is in de Raad van Europa vaak gesproken, maar met dat spreken was deze aangelegenheid nog niet in het kader der practisch-politieke mogelijkheden gekomen. Dat kwam zij wel door het ontwerp-verdrag inzake de Europese Defensie Gemeenschap. In dat ontwerp-verdrag werd namelijk aan het toekomstige parlement van de Europese Defensie Gemeenschap opgedragen terzake van een supra-nationale Politieke Autoriteit een studie te maken en voorstellen te doen.

Maar dat oordeelde de Raad van Europa te Straatsburg nog te weinig bevredigend. Men wilde daar opschieten en niet wachten met het voorbereiden van die Politieke Autoriteit, totdat de Europese Defensie Gemeenschap er zou zijn. Dat kan immers nog wel een tijdje duren! En zo werd in de voorjaarsvergadering, die van 26 tot 30 Mei j.l. in Straatsburg plaats vond geadviseerd, dat die studie en het maken van voorstellen ook best kon geschieden door het parlement van de Kolen- en Staal Gemeenschap.

Welnu, dat is blijkbaar bij de ministers niet in slechte aarde gevallen. En zo hebben de zes ministers van Buitenlandse Zaken van Frankrijk, Duitsland, Italië, België, Nederland en Luxemburg aan de leden van de Vergadering der Kolen- en Staal Gemeenschap verzocht een ontwerp-verdrag te maken „tot instelling van een politieke Europese Gemeenschap”.

In het wilde weg zal men niet te werk gaan. Er zal een samenwerking zijn tussen de ministers en de parlementsleden. Men zal ook de gebieden bepalen waarin de instellingen van de politieke Europese Gemeenschap hun bevoegdheid zullen uitoefenen, men

zal het ook eens moeten worden over de aan die instellingen te verlenen volmachten.

Zoals wij in onze vorige brief schreven, heeft de Duitse kanselier, Konrad Adenauer, namens de ministers het verzoek aan de leden van de Vergadering der Kolen- en Staalgemeenschap overgebracht. De leden der Vergadering hebben niet gearzeld om de tot hen gerichte uitnodiging te aanvaarden en zij heeft bereids een commissie ingesteld, welke de arbeid zal voorbereiden. Als één der vice-voorzitters dezer commissie is onze landgenoot dr Bruins Slot gekozen. Voorzitter is dr Von Brentano, de leider van de C.D.U. in Duitsland, de partij van Adenauer. Over deze verkiezing verheugen wij ons zeer. De verkiezing van Von Brentano bevestigt voor de Duitsers, dat zij in de Europese gemeenschap weder een rol gaan spelen. Psychologisch is dit van groot belang. Zeker na het feit, dat het voorzitterschap van de gehele vergadering aan Von Brentano was ontgaan, zoals wij vorige week schreven.

Wat zich in Straatsburg in de Vergadering van de Kolen- en Staalgemeenschap afgespeeld heeft, is van zeer grote betekenis. Sprongsgewijs zijn wij voorwaarts gegaan naar de Europese eenheid. Wij zijn daar nog lang niet, maar de voorbereiding van een ontwerp-verdrag inzake de instelling van een Politieke Autoriteit betekent dat „het maken van Europa” nu in een uiterst belangwekkend stadium is gekomen.

Wij hebben het voorrecht dit alles van nabij mee te maken. Het lijkt er op, dat dit ook nodig is om de draagwijdte te beseffen van wat er aan de gang is. Moge echter de belangstelling voor deze vraagstukken in onze partij steeds groeien, opdat wij niet op een dag zullen moeten constateren, dat het gebeuren aan ons voorbij is gegaan, want „het maken van Europa” is niet een zaak van politici, het is een aangelegenheid, die elkeen aangaat.

KORTHALS

N.V. Nederlandsche
Caoutchouc- en Gutta-
Porenefabriek

v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

Technische
rubberartikelen

Breng ons volk nader tot de V.V.D.

Aan ons doel en streven dient nog een grotere bekendheid te worden gegeven

(Ingezonden)

Commentaar te geven op een verkiezingsuitslag is een moeilijke zaak, aangezien het nu eenmaal enigszins raadwerk blijft, om uit te maken van welke zijde de stemmenwinst komt of waarheen het verlies gegaan is.

Belangrijk is een kritische beschouwing echter wel, aangezien hieruit de koers voor de partij in de komende jaren te bepalen valt.

Als de redactie in haar antwoord aan mr Fortuin stelt, dat h.i. de V.V.D.-winst uit voormalige P. v. d. A.-stemmers moet komen, meen ik haar mening wel te kunnen delen, al zal toch inderdaad een deel van de voormalige A.R.-stemmers thans de V.V.D. als constructievere partij geprefereerd hebben.

Maar hoe groot is het aantal mensen, dat thans alleen maar uit een gevoel van wanhoop over de zware druk hun door de regering opgelegd, het nu eens met de V.V.D. geprobeerd hebben?

Achter deze stemming zit niet veel constructiefs. Zij zijn alleen maar „tegen”

Er wordt veel gepraat over progressief en conservatief. Als we dit zouden vertalen ongeveer als volgt, dat progressief is het beseffen, dat stilstand in deze maatschappij ondoenlijk is en de (sociale) wetgeving zich aan dient te passen aan deze vooruitgang, waarbij rekening gehouden moet worden met de plaats en taak van elk individu in deze samenleving (ik schakel hier dus de socialistische visie op, progressiviteit uit), terwijl we in de conservatief diegene zien, die de waarden uit het verleden van een te grote betekenis acht, dan dat hij de aanpassing direct kan verwerken (ik erken, dat dit geen uitputtende definitie is), dan komt de vraag derhalve naar voren: wat zijn wij nu?

De redactie onderschrijft het ideaal van de V.V.D. als progressieve partij naast een conservatieve partij, maar gelooft niet in het kritische geluid dat mr Fortuin liet horen inzake de progressiviteit.

Indien de redactie nu poneert, dat dit verre van onze partij zij en dat hiervoor geen bewijs te vinden is in de houding van onze vertegenwoordigers in de Kamers, dan moge ik dit beaamen, maar ik zou toch wel willen stellen, dat er een verschil is tussen wat de redactie hier stelt en wat „men” van de V.V.D. denkt.

De massa is enigszins geneigd de V.V.D. als conservatieve groep te zien, een neiging die misschien in het liberale verleden wel te verklaren was en die thans in het socialistische kamp krachtig gesteund wordt en aldaar als „waarheid” geponoerd. Immers, kiezers te over uit progressieve richting, maar weinig uit conservatieve hoek.

Motto maak de V.V.D. conservatief in de ogen van het volk, de progressieven voor ons en zij het conservatieve handjevol.

Indien de V.V.D. zich derhalve opmaakt om in de komende jaren haar rol als vooruitstrevende politieke partij, getrouw aan de liberale traditie, te spelen op het Nederlandse politieke strijdtoneel, dan zal toch in de eerste plaats naar buiten deze houding duidelijk moeten blijken.

De houding van de fractieleden alleen is niet genoeg. De Handelingenstellen en houden als gevolg van te

lezen maar weinigen en de Kamer-verslagen in de dagbladen worden ook slechts door de politiek geïnteresseerden gelezen en hoevelen zijn dat er?

Wij zullen hier een voorbeeld moeten nemen aan de activiteit b.v. van een P. v. d. A., die de verrichtingen van haar partij met alle nadruk etaleert en er dus doende aardig in geslaagd is, alle sociale voorzieningen voor het oog van de massa, in haar banier te brengen, met als resultaat, dat b.v. de „noodwettrekkers”, zichzelf als „Drees-trekkers” betitelend, nu ook de consequentie namen en stemden op hem, van wie ze dachten hun renten te krijgen, niet wetend dat de Noodwet door alle constructieve partijen aanvaard is en dat juist de P. v. d. A. er aardig in geslaagd is jarenlang een straf verboden te houden aan het bezit van eigen inkomsten, door zich te verzetten tegen een verhoogde aftrek-regeling.

Het zal in de komende tijd voor de partij noodzakelijk zijn, duidelijk en met nadruk het Nederlandse volk diets te maken, waar de V.V.D. pre-

cies staat en hier niet mee te wachten tot er weer verkiezingen komen.

Wij zijn toch al gehandicapt door het ontbreken van radiouitzendingen als „Op de korrel” en „Door een rode bril”, die de luisteraars jaar in jaar uit een socialistische visie opdringen. Zou 't niet mogelijk zijn, dat in een enigermate ruime oplage van tijd tot tijd kleine brochures of pamfletten verspreid worden, waarin beginsel en praktijk van ons politieke standpunt naar voren komen?

Er ligt een wijd terrein open, waarop stemmenwinst geogst kan worden, heus niet alleen in de richting der confessionele partijen, maar zeer zeker ook in de rijen van hen, die thans nog P. v. d. A. stemmen. Niet voor niets beschouwt deze partij ons als haar gevaarlijkste tegenstander, die ze het liefst in de conservatieve hoek drukt.

De nood in de verschillende groepen van ons volk is groot. Denk aan de groepen, die in het rapport Delfgaauw genoemd worden en wier levensstandaard thans gemiddeld maar een zeventig procent van voor de oorlog is.

Nieuwe groepen zijn aan het opkomen. De geschoolde vakarbeider, die in salariering vele middenstanders overtreft.

95 % van het Nederlandse volk ontvangt minder dan 6000 per jaar. Er is een grote middengroep in ons volk, die bewerkt kan worden.

Den Haag. VAN DAM.

Over het jaarlijks inkomen der bevolking

(Ingezonden)

In het in Uw nummer 224 van Zaterdag 13 September 1952 opgenomen lezenswaardig artikel „Nogmaals de V.V.D. en de komende parlementaire periode” treft mij in kolom drie, alinea twee de zinsnede „dat blijkens recente cijfers van het Centraal Bureau van de Statistiek slechts 5 % van de bevolking een jaarlijks inkomen geniet boven de zesduizend gulden”.

Deze zinsnede zou namelijk aanleiding kunnen geven tot verkeerd begrip bij de lezer.

Want het zou de argeloze lezer kunnen voorkomen, dat dus 95 % van onze bevolking leeft in een sfeer van een jaarlijks inkomen van zesduizend gulden of daar beneden.

Dit nu is onjuist! De gemiddelde Nederlander immers leeft in een gezinsverband van — naar voorzichtige schatting — vier personen (man, vrouw en twee kinderen).

En dit betekent dus, dat viermaal 5 % of 20 % van onze bevolking leeft in de sfeer van een jaarlijks inkomen boven zesduizend gulden.

V.

Ned. Groep treedt uit Liberale Internationale

In een op 20 September j.l. te Amsterdam gehouden buitengewone ledenvergadering van de Nederlandse Groep van de Liberale Internationale is met algemene stemmen besloten om uit de internationale organisatie te treden.

De Nederlandse Groep heeft daarmee zijn verbanden met de Liberal International, waarvan de hoofzetel te Londen is gevestigd, verbroken en maakt daarvan geen deel meer uit.

Dit is een gevolg van het besluit van de internationale organisatie, om het Jaarcongres 1952, dat in Augustus j.l. in Amsterdam gehouden had zullen worden, niet te laten doorgaan.

De Nederlandse afgevaardigden hadden de Duitse deelnemers aan het Congres verzocht zich in officiële, openbare redevoeringen niet van de Duitse taal te willen bedienen, doch zich te houden aan de reglementen, die Frans en Engels als voertalen voorschrijven.

De Duitsers hebben dit verzoek afgewezen en daarbij medegedeeld, dat zij zich van deelname aan het Congres te Amsterdam zouden onthouden.

Hoewel de Nederlandse Groep bereid bleef het Congres te organiseren, eventueel zonder de Duitsers, hebben de overige aangesloten landen besloten het Congres niet te houden.

Dit heeft bij de bezwaren, die de Nederlandse Groep toch reeds had tegen de leiding van de internationale organisatie, de doorslag gegeven om zich thans uit deze organisatie terug te trekken.

Politiek allerlei

— Volgens admiraal Dewitt C. Ramsey, de voorzitter van de Verenigde Luchtvaart Industrieën, zal de productie van Amerikaanse vliegtuigen in December a.s. haar vooroorlogse peil bereikt hebben. Die maand zullen 1000 tot 1100 vliegtuigen afgeleverd worden.

— De kranten maken er melding van dat de Sovjet-Unie een huis met 38 kamers gekocht heeft in een moderne wijk van Long Island voor haar delegatie bij de V.N.

Het huis, dat voor \$ 1.000.000.— gebouwd werd, heeft een zwembassin en is zeer luxueus ingericht.

Een zelfstandige boerenstand noodzakelijk voor een gezond nationaal leven

Culturele voorzieningen ten platte lande dienen te worden uitgebreid

Een krachtige boerenstand betekent voor ons een niet nooddruffige, een zich van eigen kunnen en mogelijkheden, van eigen kracht bewuste boerenstand.

Een zelfstandige boerenstand betekent voor ons tevens een niet naar alle zijden gesteunde, een niet kunstmatig in het leven gehouden, maar een uit en door zichzelf levende boerenstand.

Maar dat betekent niet, dat die boerenstand maar aan zichzelf wordt overgelaten — als volksdeel is zij tenminste even belangrijk als welk ander volksdeel ook en zij verdient dienovereenkomstige belangstelling en zorg te vinden bij staats-, provinciaal- en stadsbestuur.

Onze Partij acht die boerenstand onontbeerlijk in een werkelijk nationaal leven. Zij ziet een dergelijk leven echter als een niet overal gebonden, een niet ambtelijk geleid leven, maar dat in staat is en in staat wordt gesteld in een vrije maatschappij gezond en levenskrachtig te blijven.

Naar onze mening zal de staatsbevoegdheid met het boerenbedrijf, en vooral het ambtelijk dirigeren en controleren, beperkt moeten worden tot het strikt nodige.

Thans worden door ambtelijke bemoeizucht en door nodeloze administratie talloze boeren in hun werk belemmerd en dus geschaad, hetgeen zowel de kracht als de zelfstandigheid van de boerenstand aantast.

Hoewel de culturele achterstand op het platteland en in de kleine steden steeds meer wordt ingelopen, mede door snellere en betere verkeersmiddelen, door de radio e.d., blijft een onmiskenbare achterstand bestaan.

Zij doet zich o.a. gevoelen op het gebied van het onderwijs en dan vooral van het middelbaar onderwijs.

Niet zozeer, omdat er geen H.B.S. of gymnasium in de naaste omtrek is, maar omdat vele H.B.S.-en en gymnasia in de provincie het onderwijs niet op het gewenste peil kunnen houden als gevolg van te

„Bij de landbouwpolitiek behoort richtsnoer te zijn de overtuiging, dat het bestaan van een krachtige, zelfstandige boerenstand, voor de gezondheid van het nationale leven van de grootste betekenis is. Op het stuk van de verhouding tussen stad en platteland verlangt de Partij een beleid, dat gericht is op wegneming van de achterstand aan culturele voorzieningen in dorpen en kleine steden.”

lage salariering, met dikwijls een pijnlijk tekort aan en verloop van leerkrachten, terwijl veel te grote klassen moeten worden gevormd.

Daarbij komt, dat vele kinderen 's morgens vroeg reeds hun huis verlaten om er pas 's avonds tegen 6 uur terug te keren als gevolg van de grote af te leggen afstanden per trein, bus of rijwiel.

Ook op het gebied van ambachtsscholen, technische scholen e.d. bestaat nog steeds een achterstand.

Deze achterstand doet zich eveneens gevoelen ten opzichte van toneel, film, concerten, tentoonstellingen, lezingen enz., ook al loopt men in vele plaatsen met ijverige en toegewijde kunstkringbesturen die achterstand wel geleidelijk in.

Maar het gebrek aan voldoende goede zalen en ook aan verkeersmiddelen (bij slecht weer in de winter soms uitsluitend het rijwiel) blijft een nadeel, dat meermalen alleen maar is op te lossen door de culturele voorzieningen tot in de buurtschappen te brengen.

Hier en daar werden op die manier reeds verblijvende resultaten bereikt, maar het gaat langzaam en als regel te langzaam.

Vandaar dan ook, dat zo snel mogelijke opheffing van de achterstand aan culturele voorziening in dorpen en kleine steden een richtlijn voor onze Partij moet blijven.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mevrouw Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Algemene bijeenkomst

van de Vrouwen in de V.V.D. op

Zaterdag 18 en Zondag 19 Oct. 1952, in de Internat. School voor Wijsbegeerte TE OUD-LEUSDEN bij Amersfoort (Dodeweg 8)

Ook dit jaar schrijft de organisatie „Vrouwen in de V.V.D.” een tweedaagse conferentie uit, waarop alle vrouwelijke leden van de V.V.D. welkom zijn.

Des Zaterdags zullen praktische onderwerpen besproken worden, die verband houden met het woningvraagstuk; op Zondagochtend houden wij o.a. weer een „vragen-uur” waarin wij hopen, dat de meest uiteenlopende onderwerpen ter sprake zullen komen, terwijl wij des middags zullen eindigen met een beschouwing over onze beginselen. En verder zal er tijd

zijn voor wandelen en praten, praten met vele geestverwante vrouwen uit het hele land, wat een belangrijk onderdeel van een dergelijke bijeenkomst is.

Hieronder volgen thans enige zakelijke mededelingen. Eventuele aanvullingen of wijzigingen komen in het weekblad „Vrijheid en Democratie”.

Kosten en andere gegevens

De totale verblijfskosten bedragen f 8,25, inclusief bedieningsgeld. Gelijkertijd met de aanmelding make men dit bedrag over op Postgirorekening No. 79321 t.n.v. mej. Joh. H. Springer te Haarlem, met vermelding „Conferentie Vrouwen V.V.D.”

Wie niet van alles wenst gebruikt te maken, wende zich voor inlichtingen omtrent reductie tot het secretariaat.

Degenen, die zelf geen of geringe onkosten hebben b.v. alleen de lezingen en besprekingen bijwonen (zonder maaltijden of logies) wordt verzocht f 1.— bij te dragen in de algemene kosten.

Logies vindt plaats in 1- of 2-persoonskamers in de school en het internat. Linnengoed meebrengen. Desgewenst kunnen deelnemers ook ondergebracht worden in een hotel. In dit geval moeten zij zelf de meerdere kosten betalen.

Met persoonlijke wensen zal zoveel mogelijk rekening gehouden worden, maar wij kunnen niets vast beloven.

Voor speciale bussen van en naar het station Amersfoort kan gezorgd worden. Kosten per rit f 0.30 per persoon.

Wacht niet, maar meldt U direct aan.

Namens het Dagelijks Bestuur:
JOH. H. SPRINGER, Secr.
Alexanderstraat 16 - Haarlem

AANMELDINGSBILJET

Ondergetekende: (in drukletters)

Naam:

Adres: Woonplaats:

Beroep of vak:

Functie in of voor de V.V.D.:

geeft zich op voor de bijeenkomst van de Vrouwen in de V.V.D. op 18 en 19 October 1952 (kosten f 8,25); is bereid f 1.— bij te dragen ter bestrijding van de algemene kosten. Maakt gelijktijdig het verschuldigde bedrag over op postgiro No. 79321 t.n.v. Mej. Joh. H. Springer te Haarlem met vermelding „Conferentie Vrouwen V.V.D.”; wenst geen/gebruik te maken van de speciale bus van/naar het station Amersfoort. (doorhalen wat niet verlangd wordt).

Datum: Handtekening:

AGENDA

ZATERDAG 18 OCTOBER:

- 15.30—16.00 uur Ontvangst en theedrinken.
- 16.00 uur Opening door de presidente, mevr. mr E. A. J. Scheltema—Conradi te Haarlem.
- 16.30 uur „Woning-schaarste-problemen en hun mogelijke oplossing”. Spreker: de heer jhr ir J. de Ranitz, architect en voorzitter van de afdeling Bergen op Zoom van de V.V.D.
- 18.30 uur Warme maaltijd.
- 20.00 uur „Stadsuitbreiding en woningbouw in onze tijd”. Spreker: mej. ir C. Strumphier b.i. te Arnhem. Theedrinken.
- 20.45 uur Nabespreking over deze lezing.

ZONDAG 19 OCTOBER:

- 9.15 uur Morgenwijding. Mevr. D. Ubbels v. d. Shuis, Leiden.
- 10.15 uur Behandeling van ingekomen vragen. Het Dagelijks Bestuur ontvangt de punten, die men besproken wenst te zien, gaarne vóór 6 October. Kopje koffie en gelegenheid tot wandelen.
- 11.30 uur Lunch met warme schotel.
- 13.15 uur „De eerste vier artikelen van het Beginselprogramma”. Spreker: mevrouw mr J. M. Stoffels—van Haften te Haarlem.
- 14.30 uur Sluiting.

Na de inleidingen zal er gelegenheid zijn voor discussies en vragen die daarop betrekking hebben.

China in de branding

Avontuur in Korea werd grondig voorbereid

Streven naar een reeks vazalstaten naar Russisch voorbeeld Formosa prijs voor de vrede?

Men weet, dat het communistische avontuur in Korea grondig voorbereid was en dat er Russische beloften in geval van een aanvankelijke nederlaag achter stonden. Het is bekend, dat de Chinese troepen pas de Jalee overtrekken, nadat Peking en Moskou een geheime overeenkomst gesloten hadden. Ervaren waarnemers in Peking, waaronder zich onpartijdige Chinezen bevinden — wier identiteit hier niet bekend gemaakt kan worden — zijn van oordeel, dat Mao Tse Tung zich beschouwt als de jongere deelgenoot in de door het Kremlin geleide strijd om de communistische wereldheerschappij. Terwijl Moskou zich met de leiding in het Westen belast, is Peking met de strijd in het Oosten belast die gevoerd moet worden volgens een gedetailleerd plan de campagne.

Nog geen jaar geleden rekende de communistische propaganda India ook tot de bevrijdingsfeer, maar de laatste 6 maanden lijkt het dat de communisten, waarschijnlijk dank zij het hardnekkige streven van India, de zaak van het Nieuwe China in alle organen van de wereldorganisatie te bepleiten, niet het volle pond meer eisen en hun standpunt gewijzigd hebben. Het succes van China's „vrijwilligers legers” in Korea heeft waarschijnlijk het vertrouwen van Peking in nieuwe bevrijdingsfronten doen toenemen. Na Korea komt Indo-China aan de beurt waar vermoedelijk een grootscheepse militaire interventie zal plaats vinden, waarna Thailand en Malakka ongetwijfeld zullen volgen, waar de communistische strategie gekenmerkt zal worden door infiltratie en het gebruik maken van de belangrijke Chinese minderheden. De regering van Peking doet reeds pogingen zich van Formosa meester te maken, mogelijk als prijs voor de vrede in het Verre Oosten.

Aangenomen wordt, dat het programma tweeledig is en zowel op militair als politiek terrein betrekking heeft. Toen de communistische strijdkrachten hun vrijheids campagne in Korea begonnen, zouden hoge Chinese autoriteiten tegenover neutrale diplomaten, die de Chinezen voor het avontuur waarschuwden, verklaard hebben, dat China bereid is een grote oorlog te riskeren. In Peking was het een publiek geheim, dat de Chinese regering er al rekening mee hield Peking, Shanghai en andere kuststeden te moeten evacueren wanneer de Amerikaanse strijdkrachten of de strijdkrachten van de Verenigde Naties tot gewapend optreden tegen China zouden besluiten. Maar China scheen vertrouwen te hebben in de uitslag van het Koreaanse avontuur. De Chinese staatslieden waren van oordeel, dat de mogelijkheden, waarvan troepen aan de strijd in Korea deelnemen, niet bereid zouden zijn het toneel van de strijd uit te breiden en een grote oorlog in het Verre Oosten te beginnen tegen China en Rusland, terwijl zij tegelijkertijd West Europa tegen Rusland en de Russische vazalstaten zouden moeten verdedigen.

China was, evenals Rusland van oordeel, dat de veiligheid van zijn grondgebied niet verzekerd geacht kon worden, zolang niet uitsluitend bevrijdende mogendheden daaraan grenzen. De strategie van China in Zuidoost Azië volgt daarom het Russische voorbeeld zichzelf met een reeks vazalstaten te omringen. De leiders van het Nieuwe China zijn van oordeel, dat een Korea onder een niet-communistische regering een dolk is die vanuit het Noordoosten tegen China gericht is, dat Formosa een eventuele basis voor een aanval tegen China vanuit het Oosten is en dat Indo China onder een regering die niet door de communisten goedgekeurd is, China vanuit het Zuiden bedreigt en dat Tibet onder iedere regering behalve die van Peking, een gevaar vormt voor een aanval in de rug vanuit het Zuidwesten. Voorts zijn zij van oordeel, dat het in het belang van China zou zijn Thailand en Birma van de Engelse „imperialistische uitbuiting” te „bevrijden”. De Chinese propaganda heeft de Philippijnse republiek voortdurend een werktuig van het Amerikaanse imperialisme genoemd doch zich nog geen definitief oordeel gevormd over de Indonesische Republiek.

De Chinese propaganda besteedt niet veel aandacht aan Birma, maar diplomaten in Peking zijn van oordeel, dat de infiltratie in Noord Birma reeds begonnen is en dat officiële aanspraken op het bergland in het Noorden van Birma op de Chinese campagne zullen volgen. (Op dit deel van Birma heeft de Kwomintang regering drie jaar geleden reeds aanspraken doen gelden). Daarmee zou het grondgebied van de Chinese provincie Yunan tot de grens van Assam worden uitgebreid en zou de Ledo-weg uit de Tweede Wereldoorlog voor China de toegangsweg tot India vormen.

Neutrale militaire waarnemers zijn van oordeel dat, alhoewel een volledige bevrijding van India misschien niet in de bedoeling ligt, de strategie van Peking wel ten doel heeft India uit het niet-Russische blok los te waken door het uitoefenen van druk vanuit het Oosten en Noorden. Nu Tibet is bevrijd en de Rode vlag op de Himalaya is geplant, zou China er wel eens toe kunnen overgaan Nepal, Bhutan en Sikkim binnen te dringen en de Chinese invloed tot dit buffergebied van vitaal belang uit te breiden. Een jaar geleden toen India haar invloed tot Sikkim uitgebreide schreeuwden de Chinese dagbladen moord en brand over „de door India gepleegde agressie” tegen een land dat van oudsher onder Chinese suzeriniteit staat.

Volgens het bevrijdingsplan van China moet men de politiek van Peking zien tegen de achtergrond van het deelgenootschap met de Sowjet Unie en de plannen voor de communistische wereldrevolutie. Of de nieuwe heersers over China er in zullen slagen dit plan te verwezenlijken zal afhangen van de paraatheid van de vrije volkeren die aan China grenzen en van de loop van de politieke gebeurtenissen in de nabije toekomst.

Inlichtingen betreffende het lidmaatschap der Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zijn te verkrijgen bij de plaatselijke afdelingen en bij het Algemeen Secretariaat: Koningsinnegracht 61, 's-Gravenhage (telefoon 111 768).

Liberales winst

De vierjaarlijkse verkiezingen voor het parlement in Zweden, die jongstleden Zondag werden gehouden, hebben tegen de verwachtingen in wel enige verrassingen opgeleverd. Zij hebben n.l. de Zweedse oppositie versterkt en dienovereenkomstig de regeringscoalitie terrein doen verliezen.

In het bijzonder de socialistische partij had op zetelwinst gehoopt, temeer, daar een vooruitgang van slechts drie zetels hun de absolute meerderheid in het Zweedse parlement zou hebben verschaft.

De socialistische partij bezette n.l. vóór de jongste verkiezingen 112 van de 230 plaatsen in de Zweedse Tweede Kamer. De regeringscoalitie, die zij sedert kort met de Boerenpartij vormde, loopt weliswaar nog geen gevaar, doch het verlies van drie zetels (van 112 op 109) is toch wel een duidelijk bewijs, dat haar regeringspolitiek in het algemeen minder in de smaak is gevallen.

Ook de Boerenpartij, die met de socialistische regering vormde, moest een veer in de strijd laten en zag haar zetelaantal dalen van 30 op 27. De Conservatieven boekten een belangrijke zetelwinst van 22 op 30. De communisten leden een gevoelig verlies. Hun zetelaantal daalde van 9 op 5.

Verheugend is de vooruitgang, die de Zweedse

Liberales Partij in deze verkiezingsstrijd wist te boeken. Het aantal liberale zetels steeg n.l. van 57 op 59. Dit is een mooie vooruitgang, waarmee wel is bewezen, dat de liberale gedachte ook in Zweden in toenemende mate veld wint. Hierbij moet worden aangetekend, dat de liberalen in 1948 een enorme winst boekten. In genoemd jaar zagen de Zweedse liberalen n.l. hun zetelaantal toenemen van 26 tot 57.

Het zou ongetwijfeld in de lijn der verwachtingen hebben gelegen, dat na zulk een enorme zetelwinst een verlies zou moeten worden geïncasseerd. Dit is evenwel niet het geval gebleken. Reden te meer, om de jongste zetelwinst te zien als een bewijs, dat het Zweedse volk in toenemende mate door de liberale gedachte wordt gegrepen.

Het kan goed zijn van deze ontwikkeling buiten onze grenzen goede nota te nemen. Er blijkt duidelijk uit, dat het er ook elders met de liberale beginselen goed voor staat. Moge het een aansporing voor ons zijn, onze strijd met een hernieuwd enthousiasme aan te vatten. Moge deze ontwikkeling aan een ieder zowel binnen als buiten onze partij het bewijs leveren, dat de liberale gedachte een levende gedachte is, die ook buiten de landspalen in toenemende mate haar invloed doet gelden.

Werkgelegenheid

Dat de voortdurende zorg met betrekking tot de mogelijkheden der werkgelegenheid in ons land een ware nationale zorg is, behoeft wel geen betoog. Ter plaatse mochten wij bij herhaling op dit zo urgente vraagstuk de aandacht vestigen en het is zeker noodzakelijk de ontwikkeling ten aanzien van de problemen der werkgelegenheid op de voet te blijven volgen.

Het kan in dit verband als een lichtpunt worden beschouwd, dat de Amerikaanse fabrikanten in toenemende mate belangstelling voor ons land gaan koesteren met het oog op de vestiging van dochterondernemingen.

Een aantal vertegenwoordigers van de Amerikaanse industrie, aldus weet de Volkskrant te melden, heeft in verband hiermee zeer onlangs een rondreis door Europa gemaakt en ook een bezoek aan Nederland gebracht.

De controle-apparatenfabriek Honeywell te Minneapolis heeft reeds besloten een dochteronderneming in ons land op te richten.

In andere gevallen zijn besprekingen gaande. De Honeywell Company zal haar nieuwe fabriek te Amsterdam vestigen. Inderdaad, een ontwikkeling, waarvan het nauwkeurig volgen zeker de moeite waard zal zijn.

Uitsluitend verkrijgbaar bij apothekers, kappers, drogist en de speciaalbranche 383

SMIT SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

Internationale bankzaken

Voor Uw zaken met Azië beschikken wij over 17 kantoren in Indonesië en eigen vestigingen in Bombay, Calcutta, Bangkok, Singapore, Hongkong, Kobe, Tokyo.

Inlichtingen verstrekken onze kantoren in Nederland:

AMSTERDAM, Singel 250
ROTTERDAM, Mathenesserl. 235
DEN HAAG, Lange Vijverberg 11

NATIONALE HANDELSBANK N.V.
KAPITAAL EN RESERVES f 66.200.000

gevestigd sedert 1863

DE ROTTERDAMSCHЕ DROOGDOK MIJ. N.V.

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

G O R I N C H E M

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek

BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

N.V.

W. A. HOEK'S

MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
Hoofdkantoor en Machinefabriek
te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en iederen druk.
Installaties voor de bereiding van zuurstof stikstof enz.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Jubileumcongres

K.N.M.B.

(Zie pag. 5)

DE ANTI-REVOLUTIONNAIREN EN HET KABINET

Indien de discussies in de besloten vergadering van het Centralen-convent der Anti-revolutionnaire Partij één ding duidelijk gemaakt hebben is het wel dit: ook de taktiek van een partij die zich bij uitstek beginselvast acht, wordt sterk beïnvloed door overwegingen van opportunistische aard. Professor Waterink - geen politicus weliswaar - wist het zo fraai te zeggen: beginselvastheid is noodzakelijk, maar beginselen moeten niet verabsoluteerd worden. Beginselen zijn voor deze anti-revolutionnaire hoogleraar niet meer dan richtlijnen, naar welke men tracht te handelen in de praktijk. Wat klinkt dat pover, wanneer men het vergelijkt met de statige wijze, waarop in het anti-revolutionnaire Program van beginselen over deze wordt gesproken, bijv. waar het in artikel 3 heet: „ook op staatkundig terrein belijdt zij de eeuwige beginselen, die ons in Gods Woord geopenbaard zijn"! Ook dit - moet nu wel menig anti-revolutionnaire zich afvragen - niet meer dan een richtlijn, naar welke men „tracht" te handelen.... in de praktijk?

Prof. Waterink, zo lezen wij in „Trouw" dat een samenvattend overzicht van de discussies eerst gaf nadat De Telegraaf een meer uitvoerig verslag had gepubliceerd - keerde zich inzonderheid tegen zijn ambtgenoot Gerbrandy. Deze maakt nu de grootste bezwaren tegen het samengaan met socialisten, terwijl hij toch in 1939 de eerste anti-revolutionnaire was, die met socialisten in één Kabinet ging zitten, hetgeen toen tegen de opvatting der a.r. fractie indruiste.

Samenwerking met socialisten ligt nu niet anders dan voorheen, zo werd prof. Gerbrandy niet alleen door prof. Waterink maar ook door dr. Schouten toegevoegd. Of dr. Schouten van 1952 hier niet in tegenspraak komt met dr. Schouten van 1939 laten we liever hemzelf ter beoordeling over, al is het misschien niet geheel van pikanterie ontbloot, wanneer we er even aan herinneren dat deze staatsman bij de begrotingsdebatten van '39 o.m. zeide, dat het principiële uitgangspunt der socialisten, hun staats- en maatschappijbeschouwing, hun opvattingen omtrent het financieel beleid geen aanknopingspunt bieden voor een samenwerking van enigszins algemeen karakter. (Zie Mr. P. J. Oud's „Het Jongste Verleden, deel VI, 166).

kabinet. Het trad op 10 Augustus 1939 op toen de internationale toestand voor ons land een nationaal Kabinet vorderde. Door omstandigheden, waarop we hier nu niet nader behoeven in te gaan, kwam dit niet tot stand. Maar Regering zowel als Volksvertegenwoordiging - en volk - waren van de noodzaak ener samenwerking op nationale motieven toch wel sterk doordrongen.

Dat de opeenvolgende Kabinetsformateurs in 1952 een nationaal Kabinet zeer beslist niet, een vier-partijen-Kabinet zeer beslist wel begeerd en ten slotte bereikt hebben is hun zaak, gelijk het zaak van elk der vier partijen gezamenlijk en van elk hunner op zichzelf is, het Nederlandse volk duidelijk te maken waarom zij zich bij deze zienswijze der formateurs hebben neergelegd. Echter ook op dit punt zullen de drie niet-socialistische partijen, die thans tot de Kabinetsvorming hebben meegewerkt moeilijk met een verwijzing naar 1939 kunnen volstaan. Reeds niet omdat toen niet een socialist, doch een christelijk-historisch man formateur was. Maar bovendien niet omdat er toch nogal enig verschil bestaat in machtspositie van de socialistische partij in '39 en in '52.

Troonrede noch Millioenennota wijst in een socialistische richting, zij wijzen in de richting van een gezond, door anti-revolutionairen te aanvaarden beleid, - aldus troost Trouw zijn lezers. En het wijst erop, dat er naast vijf socialisten, zes rooms-katholieken, twee christelijk historischen, twee anti-revolutionairen en een partijloos liberaal georiënteerd man in het Kabinet zitten. Het is dwaasheid - aldus Trouw - zulk een Kabinet socialistisch, laat staan roder dan rood te noemen.

Wij voor ons hebben noch in de Troonrede, die alle kentekenen droeg overhaast in elkaar gezet te zijn, noch in de Millioenenrede die een begroting begeleidde waarvan reeds bij de indiening vaststond dat zij niets meer was dan een begroting door een interim-regering opgemaakt, te weinig houvast om reeds nu een definitief oordeel over het Kabinet te vormen. Wij weten ook niet precies wat Trouw bedoelt wanneer het spreekt van een Troonrede en een Millioenennota die wijzen in de richting van een gezond beleid, vooral niet nu deze staatsstukken tengevolge van de langdurige Kabinetscrisis zijn wat ze zijn. We weten nog minder of de anti-revolutionnaire kiezers op dit punt dezelfde opinie koesteren als hun partij-orgaan.

Wat we wel menen te weten is, dat een regeringsbeleid roder dan rood kan zijn, ook wanneer het niet „socialistisch" is. En wat we óók menen te weten is, dat het karakter van een Kabinet niet is af te leiden uit een rekensommetje gelijk Trouw hier zijn lezers voorlegt: vijf tegen zes plus twee, plus twee, plus één is min zes. Zou Trouw en zouden de anti-revolutionnaire leiders, die thans deelneming aan de regering voorstaan, nooit gehoord hebben van verkiezingsleuzen als „Schenk Drees uw vertrouwen" en „Drees, de vader der Ouden van Dagen", leuzen waarmede de P.v.d.A. de suggestie wekte dat het beleid van het vorige kabinet haar beleid was; leuzen, die, toen ze eenmaal hun dienst hadden gedaan, de P.v.d.A. een positie bij de kabinetsformatie verschaften, waarvan Trouw evengoed als wij de consequenties voor het regeringsbeleid der komende jaren nog heeft af te wachten?

Het komt - zegt Trouw ten slotte - ons onaanvaardbaar voor om de Indische politiek, die naar onze stellige overtuiging, toen zij actueel was, de oppositiehouding voor de A.R. verplicht stelde en waardevol maakte, nu die politiek volstreden is nog steeds tot norm ter verdeling tussen regeringspartijen en oppositiepartijen te houden. Het land en de problemen van het land van deze tijd vragen onze aandacht. Het gaat niet om het verleden, maar het gaat om heden en toekomst. Daarin willen de A.R. een positieve en constructieve bijdrage leveren. Zij zullen de lessen van het verleden niet vergeten. De Indische wonde is bij hen nog ternauwernood verlittekend....."

Wij kunnen hiervan met de hand op het hart slechts verklaren, dat we dit keurig gezegd achten. Vooral dat „verlittekend" is prachtig. Ja 't is slechts een tikje minder plastisch gezegd dan Kuyper het placht te doen. Van hem herinneren we ons, dat hij eens, tientallen jaren geleden, in een „driestar" aan een soortgelijk dépit uiting gevende sprak van „roofzetting, die nog nauwelijks begonnen was".

Maar van Kuyper naar Schouten en Bruins Slot is dan toch ook wel een hele reis door de geschiedenis der anti-revolutionnaire partij, die in de twee laatste maanden een progressieve evolutie schijnt te hebben doorgemaakt, waarvan haar kiezers in Juni in hun stoutste dromen niet dromen durfden. Wie weet, misschien komen zij ten aanzien van Ambon en Nieuw-Guinea ook nog wel tot een positieve en constructieve bijdrage voor heden en toekomst!

G. A. DE RIDDER.

RICHTING EN BELEID VAN DE V.V.D.

Het werk van onze Kamerfracties op sociaal en cultureel gebied nader onder de loupe

III

In ons vorige artikel, waarin wij een begin maakten met een overzicht van het werk, dat onze Kamerfracties op sociaal en cultureel gebied in het afgelopen parlementaire jaar verrichtten, schreven wij reeds, dat wij daarbij de grens ruim wilden trekken.

Zo rekenen wij tot het sociale terrein ook dat gedeelte van de rede, welke het lid van de Tweede Kamer voor de V.V.D., drs Korthals, bij de behandeling van de begroting van Economische Zaken hield over de noodzakelijke opvoering van de productiviteit en waarbij hij zich óók richtte tegen mogelijke misbruiken door ondernemers door middel van kartelvorming. Onze woordvoerder noemde de prikkel van de concurrentie verreweg het belangrijkste middel om de ondernemers te dwingen, hun bedrijven zo efficiënt mogelijk in te richten. Dank zij de liberalisatie komt nu ook weer de mededinging van buitenaf. Als overheidsmaatregelen, welke daarnaast gunstig kunnen werken, noemde hij o.a. opleiding en scholing en het, wat de loonpolitiek betreft, toestaan, dat de mensen voor hun prestaties behoorlijk worden betaald.

Verder dacht hij ook aan bevoegdheden der overheid, die het onmogelijk kunnen maken, dat ondernemers een „heerlijk kartelletje“ kunnen sluiten, waarbinnen zij zich — ten koste van de consument — veilig kunnen voelen. Dat veiligstellen door bedrijfsgenoten is — zo merkte hij op — ook juist een van mijn zorgen t.a.v. de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. (Flitsen, pag. 26).

Bij de begroting van Wederopbouw en Volkshuisvesting bestreed de heer Ritmeester het weinig reëel aandoende optimisme van minister In 't Veld. Met betrekking tot de optimistische schattingen van de minister voor de toekomst wees onze geestverwant er met nadruk op, dat vóór 1960 niet minder dan 75.000 woningen aan de bewoning zullen moeten worden onttrokken wegens de onbewoonbare toestand, waarin zij verkeren. Hij had daarover bij de begroting van 1949 reeds gesproken en had dit herhaald bij de begrotingen voor 1951 en 1952, maar hij moest vaststellen, dat op dit punt niets was verbeterd, noch in Amsterdam, noch elders.

Om het — als opgemerkt — weinig reëel aandoende optimisme van de minister nog eens duidelijk aan te tonen, stelde de heer Ritmeester tegenover elkander 's ministers verzekering, dat in 1960 75.000 onbewoonbaar verklaarde woningen zullen zijn ontruimd (en dus vervangen) en het feit, dat in de jaren 1947 tot en met 1950 slechts 1052 woningen onbewoonbaar zijn verklaard. (Flitsen, pag. 27).

De behandeling van de begroting van Onderwijs in de Tweede Kamer gaf mevr. Fortanier—De Wit aanleiding nog eens te getuigen van haar leedwezen, dat de Regering nog altijd bevreesd is, aan de leraren salarissen te geven, die het ambt ook deswege aantrekkelijk maken. Het argument, dat de overheid altijd weer aanvoert, is, dat deze salarissen niet hoger kunnen zijn dan die van ambtenaren met gelijke opleiding. Het is, zo zei onze woordvoerder, een veel gebruikt argument, dat op mij echter nooit veel indruk heeft gemaakt. Was het, zo vroeg zij, niet minister Rutten zelf, die in de Eerste Kamer laatstelijk had herinnerd aan de uitspraak van Gustave Lebon, dat „het onderwijsstelsel van nog groter belang is voor een land dan zijn regeringsstelsel“? En met betrekking tot onderwerpen als de opvoering van het leerlingental, de noodzakelijke scholenbouw, e.d. verklaarde onze woordvoerder: „Versobering over de gehele linie is noodzakelijk, beperking van niet noodzakelijke investeringen eveneens, maar goed volksonderwijs behoort naar het inzicht van mijn fractie tot de geestelijke investeringen, die zo noodzakelijk zijn, ook voor de toekomst van ons volk op materieel gebied, dat beperking in deze sector onherstelbaar verlies zou betekenen“.

Ook de heer Zegering Hadders kwam, bij de afdeling Voorbereidend Hoger en Middelbaar Onderwijs, nog even op de leraarsalarissen en wees er terecht op, dat andere functionarissen bij rijksdiensten dikwijls een verhoging in rang krijgen, welke een ex-

tra-verhoging van tractement medebrengt („rangen-inflatie“ noemt men dat). Er dient mede rekening te worden gehouden, dat dit bij de leraren nu eenmaal niet mogelijk is. (Flitsen, pag. 29.)

Daar tegenover gaf onze fractie niet haar stem aan de motie van de heer Van Sleen (Arb.), welke een principiële uitspraak beoogde voor kosteloos onderwijs over de gehele linie, en in het bijzonder voor het lager onderwijs. Deze motie kreeg dan ook alleen de stemmen van de P.v.d.A. en de communisten en werd met 57 tegen 27 stemmen verworpen. Evenals minister Rutten had gedaan, vestigde mevr. Fortanier er de aandacht op, dat degenen, die minder dan een bepaald bedrag aan belasting betalen, reeds thans in het geheel geen schoolgeld behoeven te betalen. Dat bij de vaststelling van de schoolgelden rekening wordt gehouden met het aantal kinderen, daarvan is onze fractie een warm voorstandster. Wij zijn — zo verklaarde zij — er echter

tegen, dat over de gehele linie in beginsel kosteloos onderwijs zou worden gegeven, omdat wij er van overtuigd zijn, dat alleen datgene, waarvoor men enig offer moet brengen, gevoeld wordt als van grote waarde te zijn. (Flitsen, pag. 20).

Sprekend over de wettelijke regeling van het Kweekschool-onderwijs uitte mevr. Fortanier—De Wit namens de V.V.D.-fractie haar waardering voor de krachtige poging, welke de minister had ondernomen om te komen tot een daadwerkelijke vernieuwing van de opleiding van onderwijzers, waardoor, naar zij hoopte, in de toekomst met recht gesproken zou kunnen worden van: „de vorming van onderwijzers“ (Flitsen, pag. 36).

Bij het grote werkloosheidsdebat, dat zich in de Tweede Kamer (dat was in Februari van dit jaar) naar aanleiding van de dubbel-interpellatie van de heren Stapelkamp en Nederhorst ontwikkelde, gaf ook mevr. Fortanier uiting aan haar bezorgdheid over de toeneming van de werkloosheidscijfers (eind October 1951 84.000 en op dat ogenblik bijna 166.000). Meer dan verscheidene andere afgevaardigden legde zij echter de nadruk op het nut, ook de oorzaken hiervan op te sporen. En zij wond er geen doekjes om, dat naar haar oordeel de financiële politiek van de Regering een der belangrijkste oorzaken daarvan was. De zware belastingen op de bedrijven hebben in vele gevallen niet voldoende ruimte gelaten voor reserveringen en voor het doen van nieuwe investeringen. Zij was het met minister Van den Brink eens, dat de huidige werkloosheid van structurele aard is en het krachtigste middel om deze te bestrijden achtte zij in het algemeen een financiële en economische politiek, welke het bedrijfsleven een zo ruim mogelijke armslag geeft en het in staat stelt, initiatieven te ontplooiën. Bovendien leidde ook het te lang

vasthouden aan de lage-rente-politiek naar de overtuiging van haar fractie remmend op de toevloed van nieuwe kapitalen naar het particuliere bedrijf, om van de moeilijke positie, waarin de gemeenten zijn komen te verkeren, maar te zwijgen (Flitsen, pag. 46).

Ongeveer een maand later behandelde de Tweede Kamer het drietal ontwerpen tot goedkeuring van de deelneming van het Rijk in de uitvoering van de eerste fase van de ontwikkelingsplannen voor Z.W.- en Oostelijk Groningen, Oostelijk Friesland, N.O.-Overijssel, Oostelijk West-Friesland (N.H.), Z.W.- en N.O.-Noord-Brabant en Noordelijk Limburg. Onze woordvoerder, de heer Zegering Hadders, noemde deze voorstellen de meest gezonde methode om „de historische werkloosheidsgebieden te helpen om op een moreel en financieel verantwoorde wijze maatregelen te treffen, waardoor de werkloze, althans niet regelmatig werkende arbeiders, op een normale wijze kunnen worden opgenomen in het productieproces“ (Flitsen, pag. 56).

Tenslotte behoorde tot de belangrijkste onderwerpen, welke in de laatste weken vóór het afscheid van de Tweede Kamer in haar toenmalige samenstelling aan de orde zijn geweest de nota inzake de exportpolitiek. De heer Korthals betoogde daarbij o.m., dat wij bij de ombuiging van de economische structuur van ons land veel meer in de richting van de productie van kapitaalgoederen moeten gaan. Dit is echter een proces, dat jaren zal duren, en men mag zich, zo zei hij, de vraag stellen of wij daarvoor de nodige kapitalen hebben en of men de verwachting kan hebben, de daarvoor vereiste geschoolde arbeidskrachten ter beschikking te krijgen. Wij moeten toe naar hoogwaardige klasseproducten. Ons volk zal dus moeten zijn een volk van hoog geklasseerde vaklieden. En daarvoor zal (zoals van V.V.D.-zijde reeds jaar en dag wordt gepropageerd) nodig zijn bij de beloningen meer prikkel te geven om zich een vak eigen te maken, dan thans het geval is (Flitsen, pag. 67).

Het geluid, dat de leden van onze Eerste Kamer-fractie bij de in de Tweede Kamer behandelde ontwerpen, die wij boven vermeld hebben, lieten horen, weken in beginsel niet af van wat onze geestverwanten aan deze zijde van het Binnenhof hebben betoogd. De woorden mochten anders zijn, de geest was dezelfde.

Zo betoogde ook prof. Molenaar dat het in rook vervliegen van in het vooruitzicht gestelde pensioenen op grond van het feit, dat de financiële basis, waarop zij steunen, niet deugt (gelukkig is dat maar een enkele maal voorgekomen), zozeer strijdt met ons gevoel, dat maatregelen om dit te voorkomen gerechtvaardigd zijn. Ook onze zo uitermate deskundige geestverwant in de Eerste Kamer wees echter op een zeker gevaar van deze goed bedoelde wet. He gevaar namelijk, dat sommige werkgevers zouden zeggen: de verplichtingen, die mij worden opgelegd, zijn van die aard, dat ik de arbeiders die in den verloop bij mij in dienst treden, dezelfde rechten als de oude arbeiders hebben niet in het vooruitzicht kan stellen. Dit zou zich bijvoorbeeld kunnen voordoen bij kleine ondernemers in bepaalde gevallen. Hij noemde dat te-

DEZE BURGER

heeft alles gelezen over meneer Nixon, die graag vice-president van de Verenigde Staten wil worden en over wie ze zo bijzonder onaardig hebben gesproken, omdat een aantal rijke Californische heren hem 18.000 dollar voor bureau-onkosten gegeven hebben.

Ik zou zeggen: „als dat nu voor bureau-onkosten is en niet voor onzedelijke dingen zoals oesters en champagne, dan kan het er nogal mee dóór. Paperclips, enveloppen, kroontjesspennen en vloe lopen nogal gauw op en als er nu heren zijn, die zo vriendelijk willen wezen dat, zoals ze dat in Nederland noemen, te versieren, dan kan geen weldenkend mens daar bezwaar tegen hebben.“

Nu had meneer Nixon, behalve zijn twaalf mille als senator, reeds 60.000 dollar voor onkosten, maar het één sluit het ander niet uit en wanneer ik mijn eigen telefoonrekening zie, dan kan ik daar best bij en nu ben ik nog niet eens senator.

Bij mij zit die hoogte voornamelijk in Ellen, die intercommunale woont en die reuze-aardig is; lichtblauwe ogen en blond, maar daar hebt u niets mee te maken; dat is alleen een zaak tussen Ellen en mij en de heer P.T.T. Neher.

Ik dwaal af van meneer Nixon.

Dat komt omdat ze lichtblauwe ogen heeft.

Ik bedoel die rekening.

Ik bedoel: als ik al zo'n rekening heb met die éne Ellen, wat telefoneert dan een senator met zijn hele goede kiezersvolk. Gelukkig is alles in orde gekomen.

Er is nix onwelgevoegelijks aan het licht gekomen.

Overigens is 72.000 dollar voor één senator, afgezien van het vloe en de clips, niet zo krankzinnig weinig.

Onze jongens doen het wel even voordeliger.

Ik vind trouwens tòch dat ze bij ons zuiniger zijn met enveloppen en kraker met telefoontjes en ik zou mij al héél erg moeten vergissen als er bij ons één senator was, wiens kleine postzegelkas werd betaald door h.h. miljoenairs.

Dat is wel een plezante gedachte voor

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

W. B. J. Broers †

Te 's-Gravenhage is de dag, nadat hij werkzaam was geweest voor de ontvangst van het Jubileumcongres van de Kon. Ned. Middenstandsbond, op 57-jarige leeftijd overleden onze partijgenoot W. B. J. Broers, die in de middenstandsorganisatie vele functie heeft bekleed. Zo was hij secretaris van de 's-Gravenhaagse Middenstandsvereniging en van de plaatselijke middenstandscommissie van onze partij.

Onder de talrijke personen, die de overledene de laatste eer bewezen, behoorden wethouder Van Luttermant en het raadslid K. J. Nieuwerkerke.

Teken aan de wand

Volgens een rapport van de economische commissie voor Europa van de Verenigde Naties, neemt de productie in Oost-Europa toe en stagneert of vermindert zij in bijna alle grote West-Europese industrielanden.

Tijdens het eerste kwartaal van dit jaar heeft de industriële productie in Oost-Europa zich zelfs snel uitgebreid. Vergeleken met dezelfde periode in 1951 is de productie in de Oost-Europese landen gemiddeld met 20 % gestegen.

In West-Europa blijft het verbruik een dalende lijn volgen, ondanks een over het algemeen grote invoer. De uitvoer is gelijk gebleven. Het verminderde verbruik was zowel een gevolg als oorzaak van de neiging tot productievermindering.

Een dergelijke ontwikkeling stemt niet bepaald hoopvol en het kan nuttig zijn in eigen land na te gaan, hoe het met de ontwikkeling van de productie is gesteld. Voorts kan men er niet aan ontkomen, deze vraagstukken positief te benaderen binnen het Europese verband, vooral gezien de invoerbeperkingen die binnen dit verband de laatste tijd op de voorgrond treden.

Als totaalbeeld gezien, moet een dergelijke ontwikkeling ongunstig worden geacht. Een stijgende productie in Oost-Europa en een dalende in het Westen kan grote gevaren met zich meebrengen. Daarom steke elke democratische Staat in het Westen de hand in eigen boezem, opdat Europa niet ten achter rake.

Pijnlijke slordigheid

Veel tijd hebben de nieuwe ministers niet gehad om de door hun voorgangers „voorbereide“ (d.i. ontworpen) begrotingshoofdstukken met bijbehorende toelichtingen door te kijken. Dat is algemeen bekend, aldus lezen wij in de N.R.C., waaraan wij een en ander ontlenu. Maar ja, de begroting moest op Prinsjesdag worden ingediend. Zo wil het de Grondwet. Men zal dus wel enige consideratie moeten gebruiken, wanneer het er op aankomt de nieuwe ministers te confronteren met alle consequenties van hun (formeel) verklaring, dat zij de verantwoordelijkheid voor de ingediende begroting aanvaarden. Die verklaring is door minister Van de Kieft mondeling afgelegd; zij vindt haar bevestiging in het feit, dat de memories van toelichting op de verschillende hoofdstukken door de respectieve nieuwe ministers zijn ondertekend.

Enige consideratie. Zeker, maar in een enkel geval lijkt de consequentie van de handtekening van een nieuwe minister wel wat bar. De toelichting bij hoofdstuk IX B (Verkeer en Waterstaat) is ondertekend door de nieuwe minister, die over dit hoofdstuk gaat, mr J. Algera. En nu lezen wij in die toelichting o.m.:

Voor het beleid van ondergetekende ten aanzien van de Rijnvaart moge hij verwijzen naar zijn uiteenzetting hieromtrent gegeven bij de mondelinge behandeling van dit begrotingshoofdstuk voor het dienstjaar 1952 in de Eerste Kamer op 6 Maart 1952 (Handelingen blz. 360—362). Aan dit beleid ligt ten grondslag de gedachte, dat de Rijn een ononderbroken transportweg vormt en één transportmarkt schept waarop alle deelnemers de vrijheid moeten hebben om onder gelijke voor-

waarden contracten af te sluiten met verlaeders. Het is allereerst de taak van het bedrijfsleven om de ter vermindering van ruineuze concurrentie noodzakelijke regelingen te treffen. Indien het bedrijfsleven hierin evenwel niet kan slagen, zal de overheid zich niet aan haar verantwoordelijkheid kunnen onttrekken en genoopt zijn een ontwikkeling in de door haar gewenste richting te bevorderen. Blijkens de met grote meerderheid in de Tweede Kamer op 29 November 1951 aangenomen motie Schilthuis c.s. stemt de volksvertegenwoordiging met dit standpunt in. Aan de uitvoering staan echter zekere moeilijkheden in de weg ten gevolge van de uitspraak van de Hoge Raad van 25 Januari 1952.

Het stuk draagt de handtekening van mr Algera. Maar de heer Algera heeft in 1952 nooit een uiteenzetting in de Eerste Kamer gegeven. De heer Algera was tot voor kort a.r. Tweede Kamer-lid. De „ondergetekende“ in de geciteerde passage kan dan ook niemand anders zijn dan 's heren Algera's voorganger aan Verkeer en Waterstaat, de heer Wemmers. Maar deze heeft de memorie van toelichting niet ondertekend.

De reconstructie van dit vreemde geval lijkt niet moeilijk. De begroting van Verkeer en Waterstaat is onder het regiem van minister Wemmers ontworpen. Het moet mr Algera ontgaan zijn, dat in de passage over de Rijnvaart sprake is van een „ondergetekende“, die het stuk zelf nooit zou ondertekenen.

Mr Algera heeft zich aan een slordigheidje schuldig gemaakt. Veel groter nog is in feite de slordigheid van de ambtenaren, die de toelichting hebben opgesteld. Bij alle onzekerheden, die we in de periode van de kabinetsformatie hebben gekend, was er één ding zo goed als zeker: de heer Wemmers zou niet als minister aanblijven. De ambtenaren, die de toelichting hebben opgesteld, hadden dus kunnen weten, dat zij de formulering van een „ondergetekende“, die verwees naar zijn uiteenzetting in de Eerste Kamer, hadden moeten vermijden.

Het geval zou een onschuldig grapje kunnen zijn. Maar er zit een heel pikant kantje aan. Het is nl. hard de vraag, of de heer Algera het Rijnvaartbeleid van zijn voorganger wel kon bewonderen. Uit parlementaire debatten tussen het Kamerlid Algera en minister Wemmers is wel eens anders gebleken. Men moet nl. weten, dat de motie-Schilthuis, waarnaar in de geciteerde passage wordt verwezen, indertijd is aangenomen met de stemmen van de a.r. (en st. ger.) tegen. Een pijnlijke geval!

Als het niet waar is...

Als het niet waar is, is het aardig gevonden, zegt het spreekwoord. Daaraan moesten wij denken, toen wij dezer dagen het volgende hoorden. Op de Nieuwjaarsdag wordt in de Amsterdamse Stadsschouwburg na de Gijsbrecht van Aemstel altijd de Bruiloft van Kloris en Roosje vertoond. Nu zegt men in journalistieke kringen, dat de Nieuwjaarswens dit keer zal beginnen met de woorden als variant op de bekende regels:

Waar werd oprechter vrees dan tussen Beel en Drees ter wereld ooit gevonden“.

Als het niet waar zou zijn, zou het een aardige vondst zijn.....

Een tip voor Beel?

Winston Churchill verhaalt in het zo juist verschenen vijfde deel van „The Second World War“ (blz. 150) van enkele problemen, waarmede hij als premier te maken kreeg in verband met de wederopbouwplannen van het door een bombardement deerlijk gehavende parlamentsgebouw.

Op 28 October 1943 zei hij in het Lagerhuis hierover o.a.: „..... Het tweede kenmerk van een Kamer als het „House of Commons“ is dat zij niet groot genoeg mag zijn om alle leden tegelijk gemakkelijk te bergen, en dat er evenmin sprake van mag zijn, dat elke afgevaardigde zijn eigen vaste zitplaats heeft. Dit heeft reeds lang de verwondering opgewekt van de oningewijde en vaak de nieuwsgierigheid van leden geprikkeld, ja zelfs tot critiek uit de Kamer aanleiding gegeven. Toch is het niet zo onbegrijpelijk als men het van de praktische kant beziet. Als de Kamer groot genoeg is om elk lid een plaats te verschaffen, wordt het debat voor negen-tiende gevoerd in de drukkende sfeer van een halfvolle of soms vrijwel ledige zaal. De essentie van het goede parlementaire debat is de stijl van het gesprek, de mogelijkheid van snelle, informele interrupties en uitwisseling van woorden. Redevoeringen vanaf een spreekgestoelte zouden een slechte vervanging betekenen van die conversatie-stijl. Maar conversatie-stijl eist een vrij kleine ruimte, en bij belangrijke gelegenheden moet een atmosfeer van menigte en drang voelbaar zijn; men moet zich dan bewust worden, dat veel van wat er gezegd wordt van het grootste gewicht is en dat, daar ter plaatse en op dat moment, door het Huis grote besluiten worden genomen“ 1).

Het gevolg was, dat men inderdaad „met voorbedachte rade“ de vergaderzaal groot genoeg maakte om twee-derde van het totale ledental te kunnen bevatten.

Mocht het Kabinet te zijner tijd bij een algehele herziening van de Grondwet de poging van haar voorganger willen herhalen, tot uitbreiding van het aantal Kamerleden te geraken, en op Churchill's voetspoor tot de conclusie komen, dat zo'n uitbreiding allermint automatisch hoge verbouwingkosten met zich mee moet brengen, dan ware zo althans één bezwaar van de tegenstemmers van 1952 uit de weg geruimd.....

1) Vrij vertaald.

Met twee maten?

Het zal zeker niet alleen ons zijn opgevallen, dat tijdens de vergadering te Scheveningen, waarin het gouden jubileum van de Koninklijke Nederlandse Middenstandsbond werd herdacht, de regering heeft geschitterd door..... afwezigheid. In het hoge gezelschap van Prins Bernhard bevonden zich de Commissaris der Koningin in de Provincie Zuid-Holland en de burgemeester van 's-Gravenhage, zodat het Koninklijk Huis en de hoogste provinciale en gemeentelijke autoriteiten de bond de eer bewezen, die hem niet alleen jegen zijn vijftigjarige werkzaamheid ten dienste van de nationale gemeenschap, maar ook als centrale organisatie van ondernemers (officieel „representatief“ geoordeeld) ongetwijfeld toekwam.

Zeker, wij zien niet over het hoofd, dat de secretaris-generaal van Economische Zaken en de directeur-generaal van de Middenstand „namens de minister“ aanwezig waren en dat hun belangstelling zal zijn gewaardeerd, maar zulks kan niet wegnemen, dat het een pijnlijke tekortkoming is geweest, dat geen enkele minister in persoon deze gebeurtenis heeft bijgewoond.

Dat zou onder het bewind van de heren v. d. Brink en Albrechts zeker niet zijn voorgevallen! Een centrale organisatie, die steeds zulke nauwe contacten met de regering onderhoudt, haar in de Sociaal-Economische Raad en in andere organen van advies dient en een der exponenten is van een vijfde van het Nederlandse volk, had men zo iets niet mogen aandoen!

Maar nu het contrast. Luttele dagen tevoren vergaderde in dezelfde Kurzaal het Nederlands Verbond van Vakverenigingen, ook een centrale organisatie, van werknemers. Daar waren de minister-president en de minister van Sociale Zaken in persoon aanwezig en voerden er het woord. Wij gunnen het N.V.V. die onderscheiding gaarne, maar de vraag ligt voor de hand, waarom de regering onderscheid maakt tussen de ene en de andere centrale organisatie? Mat zij met twee maten? Of wilde het kabinet nu alvast zijn progressiviteit demonstreren door een respectabele ondernemersorganisatie te negeren?

(Vervolg van pag. 2)

recht een sociaal gevaar, een tegenkant van de regeling, die in het belang van de arbeiders getroffen werd, maar welke niet zonder bedenking is. Met het oog op die schaduwzijden drong prof. Molenaar dan ook op de grootste soepelheid aan en op veel begrip voor de financiële mogelijkheden (Flitsen, 14 Juni 1952, pag. 71).

En zo zwaaide ook mr Wendelaar in de Eerste Kamer minister Rutten lof toe voor het Kweekschoolontwerp. De heer Wendelaar wees er daarbij nog eens op, dat de opvoeding van onze aanstaande onderwijzers een zeer belangrijke aangelegenheid is, omdat de lagere school voor een aanzienlijk deel van ons volk de allerbelangrijkste (en zelfs de enige) school blijft. De heer Wendelaar noemde daarbij belangwekkende cijfers: Het

percentage leerlingen van de lagere school, dat nadien nog voortgezet onderwijs in enigerlei vorm geniet, bedroeg in 1948 immers nog slechts 8. Dat is een grote vooruitgang, zo zei hij, vergeleken bij het jaar 1880, toen nog slechts 1 % van de leerlingen „doorleerde“ (in 1934 bedroeg dat percentage 4 en in 1940 reeds 6), maar het betekent toch ook, dat nog altijd voor ruim 90 % van de leerlingen het lager onderwijs tevens eindonder-

wijs is (Flitsen, 12 Juli 1952, pag. 75).

Een op enkele punten waarschuwend woord, dat de heer Louwes bij de behandeling van de begroting van Sociale Zaken in de Eerste Kamer heeft laten horen, zullen wij betrekken in het slotartikel voor de volgende week.

A.

ONZE LEZERS AAN HET WOORD

Onze stemmenwinst kan aanzienlijk worden uitgebreid

Zweden een leerzaam voorbeeld

(Ingezonden)

Met belangstelling heb ik kennis genomen van het artikel van mr Fortuin en het daarop gevolgde commentaar.

De heer Fortuin heeft terecht betoogd, dat de stemmenwinst voor de V.V.D. in 1948 grotendeels is gekomen van kiezers, die voorheen op de Vrijz. Dem. Bond hadden gestemd. De stemmenwinst van 1952 verklaart hij door winst van rechts. Hoewel wij

Nieuws uit de afdeling Rotterdam

Ledenwerfactie heeft succes.

Hoewel de V.V.D. in deze dagen de blik naar voren gericht heeft op de komende gemeenteraadsverkiezingen is het toch nuttig even stil te staan bij datgene wat de achter ons liggende propaganda-actie voor de kamer-verkiezingen ons geleerd heeft.

Toen het afdelingsbestuur zich beeraadde op de propaganda tactiek voor deze verkiezingen, was men er spoedig van overtuigd, dat in de eerste plaats getracht moest worden het aantal leden der afdeling te doen toenemen.

Het lid worden alleen al kan een zeer grote propagandistische waarde hebben, want de V.V.D. wordt hier door als het ware geïntroduceerd in een nieuwe familie-, vrienden- en kennissenkring; in een nieuwe groep, die vrouwen stelt in het nieuwe lid.

Teneinde het aantal leden dus uit te breiden, werd er in bijna elke wijk van de stad een kern van getrouwe leden gevormd, die tot taak hadden in hun wijk waar zij dus velen kenden en velen hen kenden, een aantal van te voren opgegeven personen te bewerken om lid te worden. Het resultaat was vrij bevredigend en belooft wat voor de toekomst. De grootste aanwas van leden werd echter veroorzaakt door enkele propaganda-pamfletten.

Eén zo'n pamflet had zelfs tot resultaat, dat zeventig mensen zich als lid aanmeldden. Ook op de grote vergadering van 23 Juni, in de blauwe zaal gehouden, waar vele prominenten van onze partij spraken meldden enkelen zich voor het lidmaatschap aan.

Zo gaan wij full-speed, met een veel groter ledenaantal dan voor 25 Juni, gesteerd door de verkiezings-uitslag ons klaar maken voor de „slag om de gemeenteraad”.

Mocht een Rotterdammer er voor voelen, als lid van de V.V.D. deze „slag” mee te maken, dan kan hij zich opgeven aan het Secretariaat Avenue Concordia 75, tel. 28577.

Namens het afdelingsbestuur
K. J. BOUMA
(2e secretaris)

daarover geen volstrekte zekerheid hebben, komt het mij voor, dat de heer Fortuin in deze grotendeels gelijk heeft. Toch ben ik ervan overtuigd, dat de V.V.D. ook in 1952 van links en wel van de P. v. d. A. gewonnen heeft, al komt mij deze winst kleiner voor, dat de winst van rechts.

Met de heer Fortuin ben ik het ook eens, dat de winst in de toekomst in de eerste plaats van links gezocht moet worden. Er zijn nog steeds vele niet-socialisten, die op de P. v. d. A. stemmen, omdat zij onvoldoende bekend zijn met de bedoelingen der V.V.D.

In Zweden hebben de liberalen in de vorige maand meer dan 25 % van de stemmen op zich verenigd, ondanks het feit, dat er ook nog een conservatieve partij is. Nu kan men mij tegenwerpen, dat er in Zweden geen clericale partijen zijn, maar toch meen ik, dat ons stemmenaantal nog steeds veel te gering is en veel groter kan zijn. Het Zweedse resultaat moet voor de V.V.D. een stimulans zijn, om reeds bij de a.s. gemeenteraadsverkiezingen te trachten, met veel betere resultaten uit de bus te komen, dan bij vorige gelegenheden.

De grote vraag is nu, op welke wijze vergroten wij ons kiezerskorps en wel speciaal onder de grote groep niet-socialisten, die nog steeds op de P. v. d. A. stemmen. Deze groep is beslist nog groot en reeds daarom

moeten wij hieraan de nodige aandacht besteden. Wij moeten daarvoor de oorzaak weten, waarom deze kiezers nog steeds geen voldoende vertrouwen in de V.V.D. hebben, ondanks de goede propaganda der V.V.D. in 1952.

Ik vraag mij daarvoor af, of de V.V.D. op de kiezers wel voldoende de indruk wekt een middenpartij te zijn en zulks te meer nu niet alleen de P. v. d. A., maar ook de partijen van de oude Coalitie, de V.V.D. als conservatieve partij willen laten fungeren. De V.V.D. zal daarom duidelijk tot uiting moeten brengen, dat zij een liberale middenpartij en geen conservatieve partij is.

Verder worden de V.V.D.'ers door vele kiezers, ook van degenen, waarvan men gezien hun ontwikkeling en maatschappelijke welstand anders mag verwachten, als kapitalisten gedoodverfd. Het is dus niet onnuttig, om deze verkeerde zienswijze te weerleggen. Het overgrote deel van het kiezerskorps der V.V.D. dat bij de laatste verkiezing bijna 9 % bedroeg, bestaat geenszins uit de goed gesitueerde klasse, zoals nog velen denken. Door voorlichting aan de kiezers is er op dit punt best nog één en ander te bereiken.

Een volgend punt is de sociale wetgeving, waarop ook de heer Fortuin gewezen heeft. De V.V.D. moet ervoor zorgen, bij de kiezers niet de indruk te wekken, dat op dit punt weinig aandacht wordt besteed. Ook wat dit betreft, heerst er bij vele kiezers misverstand, hetgeen men speciaal merkt, als men propaganda maakt, door middel van huisbezoek. Het is niet voldoende er op te wijzen, wat onze voorgangers in vroegere jaren op dit punt hebben gepresteerd.

Ook hier ligt dus een taak voor de V.V.D.

Tenslotte zal de V.V.D. goed doen, om meer nog dan voorheen critiek uit te oefenen op de kinderbijslagwet in haar huidige toepassing. Hierover heb ik al bij vorige gelegenheden geschreven en wil daaraan thans niets meer toevoegen.

De toekomst voor de V.V.D. zie ik nog steeds hoopvol in, mits de V.V.D. zich niet in een conservatieve hoek laat drukken, want dan komen wij op een zijspoor met gevolg, dat de P. v. d. A. vele niet-socialistische kiezers houdt.

Wanneer wij de laatste groep kiezers kunnen aantrekken, winnen wij echter aan invloed. Het zal dan minder gemakkelijk zijn de V.V.D. uit het kabinet te weren en haar met slechts één Gedeputeerde af te schepen, zoals in 1950 is geschied.

J. G. BETTINK.

Inlichtingen betreffende het lidmaatschap der Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zijn te verkrijgen bij de plaatselijke afdelingen en bij het Algemeen Secretariaat: Koniniginnegracht 61, 's-Gravenhage (telefoon 111 768).

als de V.V.D. inzien, dat de problemen thans heel anders liggen dan in de 19de eeuw.

Na de Eerste Wereldoorlog is er een tegenstelling tussen Rusland en het Westen ontstaan, die na de Tweede Wereldoorlog tot een strijd op leven en dood is uitgegroeid.

Elk middel, dat de zuigkracht van het communisme en het extreme socialisme kan verzwakken, verdient althans ernstig in beschouwing te worden genomen.

In 1950 is een boek van ondergetekende verschenen, waarin **winstdeling met arbeiders op nieuwe grondslag** als massa-psychologisch noodzakelijk en economisch wenselijk wordt aangeprezen.*) Juist vanwege het feit, dat de P.v.d.V., en de V.V.D. ook, de politieke noodzaak van winstdeling zeer wel inzagen, is het uitermate verwonderlijk, dat „Vrijheid en Democratie” deze publicatie niet heeft besproken, hoewel het reeds in September 1950 een recensie-exemplaar ontvangen had. Wel werd herhaaldelijk bespreking toegezegd, maar het is er tot nu toe niet van gekomen. Het minste wat men hiervan zeggen kan is, dat de partij het gunstigste ogenblik heeft laten voorbijgaan, om het denkbeeld ter discussie te stellen. Dit is des te zondeklanker, omdat ondergetekende de kern van het manuscript reeds vóór de verschijning ter beschikking van de P.v.d.V. had gesteld en de toenmalige partij-voorzitter, mr D. U. Stikker, bij een bespreking op zijn kantoor te Amsterdam, belangstelling toonde.

Het is nu wel laat, maar misschien nog niet te laat!

HERMAN MEYER
Enschede, 29 Sept. 1952.

*) Herman Meyer: „Op weg naar samenwerking in Vrijheid”, Martinus Nijhoff, Den Haag 1950.

(Het spijt ons, dat de heer Meyer het niet-bespreken van zijn boek op deze plaats te berde brengt, na hetgeen wij hem hierover reeds schreven. Wij hadden dit boek n.l. ter bespreking gezonden aan een deskundige op dit terrein. Deze heeft zijn belofte jegens ons niet nagekomen en miste zelfs de beleefdheid ons het boek terug te zenden. Gaarne geven wij de heer Meyer inzage van de over dit onverkwikkelijke geval gevoerde correspondentie. Wij zijn bezig alsnog het volle licht op het boek van de heer Meyer te laten schijnen - Red. V. en D.)

Over winstdeling met arbeiders

(Ingezonden)

De Commissie Bezitsspreiding staat blijkens een thans openbaar gemaakt rapport, afwijzend tegenover winstdeling met arbeiders in het algemeen en tegenover wettelijke regeling daarvan in het bijzonder. Hier volgen haar conclusies:

- a. zij acht daartoe geen rechtsgrond aanwezig;
- b. winstdeling is geen algemeen aanvaarde gedachte in het bedrijfsleven;
- c. de noodzakelijke psychologische sfeer voor winstdeling is niet in alle ondernemingen aanwezig;
- d. de mogelijkheden voor winstdeling in de verschillende sectoren van het bedrijfsleven lopen te sterk uiteen;
- e. algemene invoering van winstdeling zou te sterk inbreuk maken op het beginsel, dat voor arbeid van gelijke waarde een gelijke beloning dient te worden gegeven.

De Partij van de Vrijheid had in haar programma winstdeling opgenomen en het beginselprogramma van de V.V.D. bevat hiervan nog een nagalm. Want waarnaar kan de zinsnede in art. 20

„Allen, die in het bedrijfsleven „werkzaam zijn, behoren naar het „oordeel der Partij belang te hebben bij de uitkomsten der onderneming”

anders verwijzen, dan naar winstdeling met arbeiders?

In dit programma-punt komt één van de redenen tot uiting, waarom de overwegingen en conclusies van genoemde Commissie theoretisch wel te

Contact-avond V. V. D.

Afdeling Castricum-Limmen

Het Bestuur van de Afdeling Castricum-Limmen organiseert Maandag 6 October a.s. een contact-avond in Hotel Kornman te Castricum. Aanvang 8 uur.

Drs. A. H. van Unnik zal op deze avond spreken over „Economische Problemen rondom de vorming van een Europese Unie”.

verantwoord zijn, maar niet in overeenstemming met de eisen van de tijd.

Men ontkomt niet aan de indruk, dat in Nederland machten en krachten aan het werk zijn, die er belang bij hebben, de zaak van winstdeling te vertroebelen. Dit is jammer, want, mits goed gehanteerd, schuilt hierin een mogelijkheid om van geleide economie weg te komen en bij benadering vrije economie opnieuw werkbaar te maken.

Welke die machten en krachten zijn, is uit de aangehaalde overwegingen duidelijk te proeven.

Overweging a gaan wij stilzwijgend voorbij, want de commissie was juist ingesteld om te adviseren nopens het scheppen van nieuwe rechts-verhoudingen. Dit is dus een dood-doener.

Overweging b slaat vermoedelijk op de ondernemers-wereld. Het is te verwachten, dat vele ondernemers het belang van winstdeling niet aantonds inzien.

Overweging c zegt op zichzelf niets, want als de voorstanders van wettelijk verplichte winstdeling niet de kans krijgen, hun standpunt uiteen te zetten, wordt de „psychologische sfeer” uitsluitend door tegenstanders beïnvloed.

Overweging d is een waarheid als een koe, maar het uitsmeren van de winst per bedrijfstak, of nog beter over de gehele industrie van een land, kan hier raad schaffen. Merkwaardigerwijs is de Commissie tegen zulk een uitsmering.

Overweging e is kennelijk afkomstig van vakverenigingszijde.

Behalve, dat van die zijde liberalisering van het bedrijfsleven, waartoe een juiste winstdeling met de arbeiders de mogelijkheid opent, ongaarne wordt gezien, besef men daar zeer wel, dat bevordering van arbeidsvrede door winstdeling, de vakverenigingsleiders veel wind uit de zeilen zou nemen.

In het uiterste geval zou „le combat finit faute de combattants” en dit zou die leiders, zo al niet hun baantje, dan toch een stuk van hun politieke invloed kosten.

Het was daarom zeer verheugend, dat zowel de Partij van de Vrijheid

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korhals.
Waarn. Red. secr. G. Stempher.
Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegelden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Geslaagd Jubileumcongres van de Koninklijke Nederlandse Middenstandsbond

Grootse demonstratie van saamhorigheid

De Herdenkingsvergadering en het Nationale Middenstandcongres, welke vorige week in verband met het 50-jarig bestaan van de Koninklijke Nederlandse Middenstandsbond te Scheveningen zijn gehouden, hebben niet alleen voor deze centrale organisatie zelf een succesvol verloop gehad, doch ook de belangstellende buitenstaander er van overtuigd, dat de Nederlandse middenstand nog steeds een factor van betekenis in het sociaal-economisch bestel is en zich vastbesloten toont in zijn voornemen deze cervolle positie te handhaven.

Nadat de congressisten in de ochtenduren van 24 September in het oude Stadhuis aan de Groenmarkt door het gemeentebestuur van 's-Gravenhage officieel waren ontvangen, waarbij de burgemeester mr. F. M. A. Schokking en de bondsvoorzitter L. de Groot hartelijke woorden wisselden, kwam 's mid-dags het hoogtepunt van het tweedaagse samenzijn.

Boeiende rede van prof. Oud

In de smaakvol met tapijten, bloemen en planten versierde grote Kurzaal hadden talrijke genodigden en afgevaardigden uit alle delen des lands zich verzameld. Op het podium, bekroond door een embleem, dat de verbondenheid van midden- en kleinbedrijf op treffende wijze tot uitdrukking bracht, had een ensemble uit het Residentie Kamerorkest onder leiding van Louis Stotijn plaatsgenomen.

Precies om twee uur betraden Prins Bernhard, de Commissaris der Koningin mr. L. A. Kesper, prof. G. Brouwers, secretaris-generaal van Economische Zaken, dr. W. L. Groeneveld Meyer, directeur-generaal van de Middenstand en burgemeester Schokking, vergezeld door het hoofdbestuur, de zaal. Nadat zij in het gereserveerde gedeelte hadden plaatsgenomen, zette het orkest het Wilhelmus in, dat uit volle borst werd meegezongen.

De voorzitter van de ontvangende afdeling, de heer K. J. Nieuwerkerke, sprak eerbiedig welkomstwoord, waarin hij op de verbondenheid van de Residentie met de jubilerende bond wees.

Toen betrad de grijze, maar nog bijzonder vitale bondsvoorzitter, de hr. L. de Groot, het spreekgestoelte om te spreken over vijftig jaren middenstandsbeweging. Hij deed dat op voortreffelijke, indrukwekkende wijze, zo dat van een magistrale rede mag worden gesproken. De muzikale omlijsting - in het bijzonder het ten gehore brengen van Ases' Tod tijdens de dodenherdenking - droeg daartoe het hare bij.

Wij kunnen helaas geen verslag van deze toespraak geven, maar wij willen toch wel een enkel gedeelte daaruit lichten, dat valt buiten de ongetwijfeld interessante historische beschouwing, waarin de spreker deed uitkomen hoe de opkomst en de groei van de middenstandsbeweging Marx' Verelendings-theorie volkomen deden falen. De heer De Groot besloot zijn rede aldus:

„Het midden- en kleinbedrijf heeft het moeilijk in deze tijd, zoals ook de regering het moeilijk heeft en herhaaldelijk een beroep op de bevolking moet doen om tot offers bereid te zijn. Tot dat offer heeft het midden- en kleinbedrijf zich bereid verklaard en bereid getoond, mits het offeren niet zo ver gaat, dat het opofferen wordt.

Dat houdt in, dat het midden- en klein bedrijf, tot offers bereid, niet bereid is lijdelijk toe te zien op de middelen, die soms oorzaak zijn, dat de positie, die het maatschappelijk inneemt, een positie, waarop het recht heeft, wordt ondermijnd.

In het jaar 1902 reeds, heeft het zich tot het verdedigen van die maatschappelijke positie centraal georganiseerd. Het heeft recht op die positie krachtens het verleden, al beseft het volkomen, dat het zich niet alleen op dat verleden mag beroepen. Maar de praktijk wijst uit, dat de diensten, die het midden- en kleinbedrijf aan de gemeenschap bewijst, niet kunnen worden gemist. Dat het midden- en kleinbedrijf zich aan de veranderde tijdsomstandigheden moet aanpassen, wordt zeer zeker begrepen, maar dan met het recht om uit het goed geleide bedrijf een behoorlijk bestaan te putten.

Door het beseft zich te moeten aanpassen zal het midden- en kleinbedrijf het hoofd moeten bieden aan de vele

en grote wijzigingen, die door de hevige evolutie, welke het tegenwoordige geslacht op zo menig gebied heeft zien gebeuren, zijn ontstaan. Het valt niet te ontkennen, dat daardoor zijn sociale waarde eer is vermeerderd dan verminderd, doch dat moet dan een prikkel zijn tot steeds grotere inspanning.

Door dat te begrijpen is een fier en zelfbewust zich verdedigen tegen aanvallen, waaraan het midden- en kleinbedrijf thans meer dan ooit bloot staat, zonder twijfel geboden, omdat die verdediging voortspruit uit de vaste overtuiging, dat de middenstand in al zijn geledingen niet is een parasitair ahangsel, maar een nuttig, onmisbaar deel van de samenleving van het maatschappelijke geheel. Niet een onmondige, niet-strijdbare groep, doch een groep, die krachtens zijn betekenis opeist zijn rechtvaardig aandeel in het staatshuishouden.

Tot de sprekers in deze herdenkingsvergadering behoorden verder de Belgische gast, de heer Legon uit Gent, dr. W. L. Groeneveld Meijer namens de minister van Economische Zaken, de voorzitters van de confessionele zusterorganisaties en de heer H. P. Innemee, die als voorzitter van het Jubileum-comité namens de bondsleden een belangrijk bedrag voor de aankoop van een eigen bondsgebouw aanbood. De bondsvoorzitter sprak woorden van dank voor de gebrachte hulde.

De hierna volgende receptie was zeer druk bezocht, waaruit wel bleek, hoeveel waardering de K.N.M.B. ook buiten de eigen kring geniet. Onder de aanwezigen bevond zich ook de algemeen secretaris van de V.V.D., mr. J. Rutgers.

Voor de 38ste maal

De volgende dag werd voor de 38e maal een Nationaal Middenstandcongres gehouden, dat o.a. werd bijgewoond door dr. Groeneveld Meijer namens de minister van Economische Zaken en wethouder drs. C. C. A. van Luterveld namens het gemeentebestuur. Ook mr. J. Koops, secretaris van de V.V.D. was onder de talrijke toehoorders.

In de ochtendvergadering hield prof. dr. W. R. Heere uit Tilburg een belangwekkend referaat over de waarde en de betekenis van het ambacht voor ons volk. Hij weerlegde de defaitistische opvatting als zou het ambacht door het grootbedrijf in de industrie worden verdrongen.

Beiden hebben een nuttige functie in de moderne samenleving; indien het ambacht, zich aan de zich wijzigende omstandigheden weet aan te passen, kan het zich niet alleen handhaven, maar zelfs - vooral op het gebied van installatie, reparatie, verzorging en dienstverlening - nieuwe mogelijkheden scheppen.

Behoud van het ambacht is ook een sociaal en een cultureel belang, omdat het recht doet verwedervaren aan het eigene, het persoonlijke en de werkende mens werkelijk voldoening van zijn eigen prestatie schenkt.

De overheid zal dus een behulpzame hand moeten bieden, maar het voornaamste zal uit moeten gaan van de ambachtsman zelf. Ook bij hem maakt eendracht macht en is dus een hechte organisatie van grote betekenis. Een moeilijke opgave, wijl de ambachtsman gewend was op zichzelf te staan.

Dit is thans niet meer mogelijk. Hij zal zich moeten aanpassen aan de moderne tijd met behoud van het goede uit het oude vak.

Tezamen zal men dus moeten stre-

ven naar doelmatig beheer, naar de goede wijze van bedrijf voeren, reclame maken, inkopen en verkopen, scholing en nascholing en zoveel meer.

En dit alles met behoud van het niet te kostbare artikel, goed van vorm, goed van materiaal, goed van technische uitvoering, doelmatig in het gebruik. Geschiedt dit, dan mag verwacht worden, dat de overheid dit steunt en dat de medeburgers zich de iets hogere kosten getroosten. Er wordt immers mee bereikt, dat er een nijvere stand in leven blijft, die gesierd wordt door eigenschappen, welke in onze huidige samenleving niet gemist kunnen worden: verantwoordelijkheidsgevoel, persoonlijkheid, handvaardigheid, creatief vermogen.

De kleine zelfstandige heeft de kans te klimmen op de maatschappelijke ladder; wellicht ziet hij zijn initiatief, zijn noeste arbeid, zijn vooruitzien beloond. En daarnaast geeft hij zijn medemens een stuk, dat een eigen stempel draagt, dat van het huis iets bijzonders maakt, iets eigens waartoe men graag terugkeert. Iets dat zich onderscheidt van de andere, dat niet tot de massa behoort, maar gemerkt is door een persoonlijkheid.

In de middagzitting heeft prof. mr. P. J. Oud uit Rotterdam gesproken over de positie van de zelfstandige ondernemer in midden- en kleinbedrijf in onze samenleving. Hij wees er op, dat het zelf-risico-dragen, de inzet van persoon en vermogen, de middenstand juist tot een zo waardevol element in de maatschappij maken. Bovendien zijn de meeste tegenwoordige grootbedrijven uit zijn midden voortgekomen, terwijl ook tal van figuren uit het openbare en wetenschappelijke leven uit de middenstand stammen. Dit proces is nog steeds gaande. Dank zij zijn verscheidenheid verrijkt de middenstand het leven. Hij zorgt voor een gezonde doorstroming van nieuw bloed in het maatschappelijke lichaam.

Na een overzicht te hebben gegeven van enkele stadia der economie-

sche ontwikkeling merkte spr. op, dat elk tijdperk zijn eigen eisen stelt. Wij verkeren nu in de overgangperiode tussen het interventionisme en de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. De middenstandspolitiek en in het bijzonder de vestigingswetgeving berusten op het juiste beginsel, dat men het gezonde moet stimuleren en het ongezonde trachten tegen te houden. Nog steeds is de reële concurrentie daarbij een belangrijk middel en deze mag niet door beschermingsmaatregelen van bepaalde groepen uitgeschakeld worden.

Spr. ging vervolgens na, in hoeverre de fiscale en sociale politiek de ontwikkeling van een gezond midden- en kleinbedrijf hebben belemmerd en constateerde, dat zulks in menig opzicht het geval is. Hij bepleitte o.m. heffing van de omzetbelasting bij de bron.

De middenstand zal zich veel krachtiger moeten organiseren en ook op economisch terrein tot samenwerking moeten komen; hij moet zich meer bewust worden van de waarde van eigen positie. De overheid kan hem behulpzaam zijn, maar zelfwerkzaamheid dient voorop te staan, want de grondslag van zijn maatschappelijke positie is de ontwikkeling van zelfstandige kracht.

Deze rede (de voorzitter sprak schertsend van „semi-inaugurale rede van de nieuwe professor“) oogste veel bijval en gaf aanleiding tot een interessant debat waarin van verschillende zijden er op werd gewezen, dat de recente overheidspolitiek de positie van de zelfstandige ondernemer gestadig ondermijnt.

In de huidige ontwikkeling schuilt het gevaar van botsingen tussen de zich steeds sterker aaneensluitende groepen, waarbij de zwakst georganiseerden onder de voet dreigen te worden gelopen.

Ook de vestigingspolitiek werd in het debat betrokken, zodat de inleider volop gelegenheid kreeg tot een pakkende repliek.

Het was een waardig slot van twee hoogtijdagen in de tweede 50-jarige periode van de K.N.M.B. en wij sluiten ons gaarne aan bij de opwekking van de voorzitter, dat vele jongeren in de naaste toekomst de weerbaarheid van de middenstandsbeweging zullen komen versterken. L.

DE V. V. D. EN DE NAASTE TOEKOMST

(Ingezonden)

Met belangstelling heb ik kennis genomen van de artikelen van mr. H. Fortuin en dr. H. Roethof, benevens van het commentaar van de redactie van „Vrijheid en Democratie“.

Buiten beschouwing latende, waar de V.V.D. haar stemmenwinst heeft geboekt, deel ik wel de mening van de heer Roethof, dat het reservoir, waaruit bij volgende verkiezingen nieuwe winst zou kunnen worden geput, eerder moet worden gezocht ter linker- dan te rechterzijde, al mag men deze laatste mogelijkheid zeker niet verwaarlozen.

Voorwaarde is hierbij, dat door de V.V.D. een zeer duidelijke positieve politiek moet worden gevoerd, wat des te meer klem, nu de partij in de oppositie is gedrongen. En om dit laatste punt gaat het m.i. bij de heren Fortuin en Roethof. Uit de opmerkingen van de zijde der redactie krijg ik echter min of meer de indruk, dat men als een kat om de hete brei draait. Als voorbeeld is door beide heren genoemd de sociale politiek, niet als verwijt, dat de V.V.D.-fracties in de Staten-Generaal hieraan geen aandacht zouden besteden, maar wel als een verwijt, dat in de partijboezem aan vele brandende problemen op dit gebied zo weinig aandacht wordt besteed.

In concreto gezegd, men verlangt te weten, welke weg men op dit gebied zal gaan inslaan, welke normen hierbij zullen worden gehanteerd en hoe de uitwerking in grote lijnen zal zijn.

Hoewel het niet nodig is om hierover een boek te schrijven van de omvang van „De Weg naar Vrijheid“, zal men toch moeten toegeven, dat een algemene paragraaf in het beginselprogramma, een korte opsomming van punten in het werkprogramma en enkele algemene opmerkingen tijdens

de begrotingsdebatten maar weinig houvast bieden. Tegenover de vaak overduidelijke uitspraken der andere partijen, behoort men van V.V.D.-zijde toch tenminste even duidelijke uitspraken te stellen. Liefst zo kort en zo populair mogelijk. En dit geldt niet alleen voor 't terrein der sociale politiek, maar voor alle terreinen.

De heer Roethof deed reeds de suggestie om eens een congres te organiseren ter bespreking van de werkgelegenheid. Ik zou het in die zin willen amenderen, dat er ruimte moet zijn voor verschillende congressen, waarop prae-adviezen worden uitgebracht door vooraanstaande liberalen.

Als men in bovenstaande zin het bedrijven van een positieve politiek voorbereidt, dan vormt men m.i. een goede werkbasis voor het werk der Kamerfracties, propaganda en kaderwerk.

LINSSEN

(Ook na het lezen van het stuk van de heer Linssen moet men wel tot de weinig opwekkende conclusie komen, dat het werk van onze Kamerfracties te weinig wordt bestudeerd.

Ware dit niet zo, de heer Linssen zou niet hebben geschreven gelijk hij thans doet. Juist om onze leden en in het bijzonder ook ons kader een inzicht te geven over het standpunt van de V.V.D. ten aanzien van diverse actuele onderwerpen, deden en doen wij regelmatig de rubriek „Parlementaire Flitsen“ uit ons weekblad in boekvorm uitkomen. De praktijk heeft helaas geleerd, dat hiervoor - ook bij het kader - maar bitter weinig belangstelling bestaat.

Of wij door andere publicaties of congressen in dit opzicht veel verder zouden komen, menen wij zeer te moeten betwijfelen.

De fout zit hierin, dat men van binnenuit de zaak weer zal moeten activeren en belangstelling er voor zal moeten wekken. — Red. V. en D.)

«Amerika» in de Sowjet-Unie (1945-'52)

De merkwaardige geschiedenis van een tijdschrift

Het liep al tegen het einde van de tweede wereldoorlog toen het Amerikaanse „State Department”, bij zijn pogingen om het wederzijds begrip tussen het Amerikaanse en het Russische volk te bevorderen, zich met een merkwaardig verzoek tot de regering van de Sowjet-Unie richtte. Dit verzoek hield in dat het ministerie de Russische autoriteiten om vergunning vroeg tot het publiceren en verspreiden van een officieel tijdschrift, dat in de Russische taal gesteld zou zijn. De Russische regering ging niet over een nacht ijs, getuige het feit, dat de besprekingen vijf maanden duurden, maar het eind van het lied was toch, dat zij het Amerikaanse verzoek inwiftigde en „Soyuzpechat”, haar voornaamste distributieorgaan opdroeg voor de verspreiding van het tijdschrift „Amerika” zorg te dragen.

Het nieuwe tijdschrift gaf slechts een beeld van het leven in Amerika en onthield zich van iedere kritiek op Russische toestanden. Niettemin werd het al spoedig duidelijk, dat de Russische autoriteiten zich geducht ergerden aan het bestaan van een publicatie, die hun onderdanen de gelegenheid bood een vergelijking te trekken tussen hun eigen land en de Verenigde Staten, een vergelijking die natuurlijk in vele gevallen in het nadeel van het arbeidersparadijs uit viel.

In het begin werkte het Kremlin de verspreiding van het tijdschrift slechts door indirecte maatregelen tegen, maar naderhand, en vooral na het „uitbreken” van de koude oorlog, nam het zijn toevlucht tot een regelrecht saboteren van de getroffen overeenkomst en poogde het de circulatie van „Amerika” zoveel mogelijk te drukken.

Wij kunnen in het korte bestaan van „Amerika” de volgende drie fasen onderscheiden:

1. Eerste bloei; de Russische regering kijkt de zaak eens aan, 1945—'47.
2. Indirecte aanval door het intimideren van de lezers; begin van de anti-Amerikaanse campagne, 1947—'50.
3. Directe aanval door circulatiebeperking, 1950—'51.

Na zeven jaar, toen er 53 nummers verschenen waren, zag het State Department zich door de Russische obstructie gedwongen de uitgave van het tijdschrift tijdelijk op te schorten.

Het eerste nummer van „Amerika” verscheen in Januari 1945, en was in omvang en formaat ongeveer gelijk aan „Life”. Aangezien de redactie zich in de eerste plaats tot taak stelde het Russische volk te bereiken, bevatte het tijdschrift talloze foto's, waaronder vele kleurenfoto's, speciaal aan binnen- en buitenkant van de omslag. Het papier en de typografische verzorging lieten niets te wensen over en een Russische schrijver, die het tijdschrift toevallig in handen kreeg, zeide dan ook direct, dat het wel een Amerikaanse „magazine” moest zijn, omdat er in de Sowjet-Unie niets was wat er bij haalde, zelfs Ogonyok niet. (Ogonyok is het grootste en best verzorgde Russische tijdschrift).

Daar de publicatie van het tijdschrift alleen ten doel had de Russische lezers een indruk te geven van de wijze waarop het Amerikaanse volk leeft en werkt, bevatte het levensbeschrijvingen van mensen in de meest uiteenlopende beroepen — een boer in Iowa, een metaalbewerker uit Gary in Indiana, een steno-typiste uit Chicago, een arbeider bij een oliemaatschappij in Oklahoma, een dorpsdokter in Colorado enz. enz.

Verder werd het een en ander verteld over de in Amerika gemaakte vorderingen op industrieel, natuurkundig en medisch gebied. Ook de verschillende cultuuraspecten werden niet vergeten, terwijl de Russen tevens konden lezen, hoe de Amerikaanse regering en de vakbonden functionneren en hoe het op de scholen en universiteiten toegaat. Bij dit alles werd echter iedere toespeeling op Russische toestanden vermeden.

Al spoedig bleek, dat „Amerika” bijzonder populair was en werkelijk in een behoefte voorzag. Aan de kiosken waren alle exemplaren binnen enkele uren uitverkocht en bij de Amerikaanse Ambassade kwamen talloze telefonische verzoeken binnen om het oplagecijfer te verhogen. Binnen korte tijd begon er een levendige handel in „Amerika's”, die vaak voor ver boven de normale prijs (10 roebel) verkocht werden. Het tijdschrift diende nu en dan zelfs als betaalmiddel. Zo kon een Amerikaanse employé van de Ambassade een Russische loodgieter slechts overhalen om zijn bad te repareren door hem een nummer van „Amerika” aan te bieden en een der lezresses schreef, dat haar dokter geweigerd had haar te behandelen als zij hem niet het nieuwste nummer van „Amerika” bezorgde.

Van 10.000 naar 50.000 exemplaren

Het was duidelijk, dat het oplagecijfer van 10.000 (het in 1944 overeengekomen maximum) veel te laag was om al degenen, die belangstelling toonden voor het tijdschrift, tevreden te stellen. Daarom werd in 1946 een verzoek gericht aan de Russische regering om toe te stemmen in een vergroting van de oplage van 10.000 tot 50.000 exemplaren.

Nadat er drie nota's over deze kwestie gezonden waren en de toenmalige Amerikaanse Ambassadeur in Moskou, Walter Bedell Smith, het verzoek nog mondeling had toegelicht, ontving de Amerikaanse regering de volgende, ietwat lapidaire antwoordnota:

„Soyuzpechat kan met ingang van 1 Juni 1946 voor de verspreiding van 50.000 exemplaren van het tijdschrift „Amerika” zorg dragen.

Na deze vergroting van de oplage deden er zich tot 1949 bij de verspreiding van het tijdschrift vrijwel geen moeilijkheden voor.

In het voorjaar van 1947 leidde de Russische propagandadienst een felle aanval op alles wat Amerikaans was in, een aanval, die tot op heden onverzwakt voortduurt. De grote populariteit van „Amerika” vormde echter een geducht struikelblok voor het weislagen van deze anti-Amerikaanse haatcampagne. Om de invloed van het tijdschrift op de Russische lezers te breken, publiceerden de communistische autoriteiten daarom in de Russische pers allerlei scheldartikelen, waarin de redactie van „Amerika” van de meest ongere bijbedoelingen beticht werd, terwijl tegelijkertijd een actie werd

ondernomen om het Russische publiek er van te weerhouden het tijdschrift nog langer te kopen.

Het eerste anti-„Amerika” artikel verscheen op 10 Augustus 1947 in het blad „Cultuur en Leven”. In dit artikel, onder de titel „lawaaige reclame” werd het tijdschrift vulgair, leugenachtig en verdorven genoemd.

Het enig resultaat was, dat er op de Ambassade van alle kanten telefoontjes van verontruste lezers binnenkwamen, die de redactieleden verzochten toch vooral niet te geloven, dat het artikel de mening van het Russische volk weergaf.

Nadien is het tijdschrift meer dan 35 maal aangevallen, hetzij openlijk, of in de vorm van „beschouwingen” naar aanleiding van een bepaald artikel. Het gebruikelijke argument was, dat het als een decadent product van bourgeoisie-journalistiek beschouwd moest worden.

De Russische propagandisten bezijden gewoonlijk de in „Amerika” verschijnende artikelen als aanleiding tot een felle polemiek over een of meer aspecten van het maatschappelijk leven in de Verenigde Staten. Zij poogden daarbij nimmer de opgesomde feiten te weerleggen, maar volstonden met het afratelen van communistische gemeenplaatsen.

Zo hield de Prawda zich in haar nummer van 4 Juni 1951 bijvoorbeeld bezig met een in „Amerika” gepubliceerd artikel over „Lonen en Prijzen in de Verenigde Staten”, waarin er op gewezen werd, dat de gemiddelde levensstandaard in Amerika sedert 1940 met 40% gestegen was, een ontwikkeling die natuurlijk allermindst in de communistische kraam te pas kwam.

Het blad schreef: Het is een algemeen bekend feit, dat bijna driekwart van het Amerikaanse volk honger lijdt of door de hongerdood bedreigd wordt. David Zaslowsky, een der meest vooraanstaande critici, die dit fraais aan het papier toevertrouwde, beschuldigde de redactie van „Amerika” er verder van, dat zij het Russische volk dat geen armoede of werkloosheid, doch slechts een grandioze voorspoed kent, honingzoete fabeltjes opdiste.

In December 1949 deelde het Russische distributie-orgaan de Ambassade mede, dat onverkochte exemplaren van het tijdschrift voortaan geretourneerd zouden worden. Dit was de eerste maal, dat de redactie te horen kreeg, dat een nummer van „Amerika” niet uitverkocht was; sinds 1945 was het geen enkele keer voorgekomen, dat Soyuzpechat haar niet het

verschuldigde bedrag in zijn geheel deed toekomen.

Vanzelfsprekend verzocht de Ambassade het distributie-orgaan om nadere inlichtingen omtrent de verspreiding en het aantal verkochte nummers, terwijl er voorts op werd gewezen, dat er aan de distributie van het tijdschrift in verschillende steden en speciaal in Wladiwostok, waar toentertijd nog een Amerikaans consulaat gevestigd was, blijkbaar wel het een en ander ontbrak, omdat „Amerika” daar in geen kiosk verkrijgbaar was.

In het antwoordschrijven d.d. 11 Februari 1950 werd gezegd, dat „Amerika” in 70 Russische plaatsen, waaronder alle grote steden, ten verkoop werd aangeboden en, al naar gelang van de grootte van deze steden, aan drie tot vijftig kiosken verkocht werd. Welke de betreffende steden waren werd niet vermeld, evenmin als het aantal exemplaren, dat naar deze plaatsen verzonden werd.

Over de verkoop van „Amerika” schreef Soyuzpechat, dat deze in 1949 tot bijna de helft teruggelopen was. Het merkwaardige was echter, dat het distributie-orgaan maandelijks het volledige bedrag voor de toegezonden exemplaren aan de Ambassade overmaakte!

Deze plotselinge „daling van de belangstelling” kwam de Amerikaanse autoriteiten nogal vreemd voor, temeer, daar er op de Ambassade nog talloze enthousiaste brieven van Russische lezers bezorgd werden, de verkopers van oude nummers goede zaken deden en het Kremlin alleen al in 1949 het tijdschrift in pers en radio-uitzendingen niet minder dan negen maal als zijn doelwit koos.

Protestnota's van de Russische regering

In een nota d.d. 21 Maart 1950 gericht aan het Russische Ministerie van Buitenlandse Zaken verklaarde het State Department, dat het antwoord van Soyuzpechat onbevredigend geacht moest worden, dat de distributie te wensen overliet en dat de Ambassade over gegevens beschikte, die er op wezen, dat er gemakkelijk iedere maand 50.000 exemplaren van „Amerika” verkocht zouden kunnen worden, mits de distributie beter geregeld werd. Voorts werd in de nota opgemerkt, dat er in heel Wladiwostok niet één „Amerika” te krijgen was en dat, terwijl de Russische Ambassade in Washington geen enkele moeilijkheid ondervond bij de verspreiding van haar publicaties.

In het antwoord van het Ministerie werd nogmaals betoogd, dat „Amerika” in zeventig steden (hiervan werd alleen Wladiwostok met name genoemd) verspreid werd. De Russische autoriteiten ontkenden pertinent, dat de fout bij het distributie-orgaan school en deelden in verband met de „sterk verminderde belangstelling” voor het tijdschrift mede, dat zij tot hun leedwezen geen middel zagen om hierin verbetering te brengen.

Begrijpelijkwijs was het State Department over dit alles weinig gesticht en er volgden nieuwe nota's. Tenslotte ried het Russische Ministerie van Buitenlandse Zaken de Amerikaanse autoriteiten aan, de kwestie op te nemen met het distributie-orgaan Soyuzpechat.

Op 2 Augustus 1950 werden de directe van Soyuzpechat, het officiële bureau voor de distributie van dagbladen en periodieken, de volgende voorstellen voorgelegd:

1. Het verzoek om in Moskou meer kiosken in te schakelen bij de verkoop van „Amerika” (tot op dat ogenblik waren er dan slechts 20).
2. Het verzoek om meer reclame te maken voor het tijdschrift, zowel in Amerika zelf als in de Russische pers.
3. Het verzoek om reclamebiljetten bij de kiosken aan te plakken.

(Vervolg op pag. 7)

Studie-centrum opgericht

Medewerking van partijleden gevraagd

Kort geleden is door enige partijleden een Centrum opgericht, dat zich ten doel stelt de talrijke vraagstukken, die heden ten dage aan de orde gesteld worden, nationaal en internationaal, door het diepe ingrijpen van het moderne staatsbestuur in het gehele maatschappelijke leven, te bestuderen en de uitkomsten aan de liberale beginzelen te toetsen, waarna deze ter beschikking gesteld kunnen worden van hen, die geroepen zijn over deze vraagstukken te oordelen, hetzij binnen het verband van de Partij, hetzij als vertegenwoordigers in regerings- of bestuursorganen.

Reeds nu — zonder dat grote bekendheid aan de oprichting is gegeven —, bleek hiervoor grote belangstelling te bestaan en werd van verschillende zijden medewerking aangeboden.

Het Studie-Centrum wil zich bij zijn toekomstige arbeid ook gaarne doen bijstaan door die leden van de V.V.D., die door hun positie en kennis deskundig zijn op een der vele gebieden van het openbare leven.

Het wil hierbij dan ook een beroep doen op deze leden door hun te verzoeken in voorkomende gevallen een gering deel van hun tijd en werkracht, maar hun volle kennis ter beschikking van het Centrum te stellen.

Zij kunnen zich als lid van het Studie-Centrum, waaraan geen geldelijke verplichtingen verbonden zijn, opgeven aan het Algemeen Secretariaat van de V.V.D., Afdeling Studie-Centrum, Koninginnegracht 61, Den Haag, onder vermelding van naam, adres, functie, speciale deskundigheid en andere eventuele bijzonderheden.

De Bestuurscommissie voor het Studie-Centrum.

Mr H. VAN RIEL, Den Haag, Voorzitter
Drs W. J. BIJLEVELD, Den Haag, Secretaris

Leden:
Mr F. G. VAN DIJK, Den Haag
W. J. LEIJDS, Almelo
Dr J. M. MATTHIJSEN, Helmond
Mr H. S. SIEBERS, Groningen
Mr J. DE WILDE, Amsterdam
Prof. dr H. J. WITTEVEEN, R'dam

(Vervolg van pag. 6)

4. Het verzoek om de lezers in staat te stellen zich op het tijdschrift te abonneren.

In de loop van de besprekingen, tijdens welke het memorandum met deze voorstellen werd overhandigd, verzocht de directeur van het distributieorgaan de staf van de Ambassade onmiddellijk te reclameren wanneer er zich verdere moeilijkheden mochten voordoen en vooral duidelijk te vermelden welke fouten naar het oordeel van de redactie de distributie nog aantakten.

Op 29 September 1950 en 17 Februari 1951 richtte de Ambassade een schrijven aan Soyuzpechat, waarin geklaagd werd over de gebrekkige distributie. Uit binnengekomen rapporten, aldus de Amerikaanse autoriteiten, bleek, dat het tijdschrift in Moskou nog slechts aan drie of vier kiosken verkrijgbaar was en volgens reizigers was de distributie in andere steden zelfs geheel gestaakt.

Op 17 April ging er een nieuwe brief in zee, waarin de Ambassade opmerkte, dat zij tot de conclusie gekomen was, dat het distributieorgaan de verspreiding van het tijdschrift saboteerde en dat zij het zeer op prijs zou stellen wanneer Soyuzpechat zich aan de indertijd gesloten overeenkomst hield.

Deze duidelijke wenk sorteerde meer effect dan de voorafgaande missives en op 15 Mei 1951 werd het volgende briefje ontvangen:

Wij ontvingen Uw schrijven d.d. 17 April. Er zijn maatregelen getroffen om de technische gebreken, die een vlotte distributie belemmerden, op te heffen.

Hiermee werd dus toegegeven, dat de door de Ambassade gelaakte distributiefouten inderdaad voorkwamen.

Op 14 Juni 1951 volgde een nieuw Amerikaans protest, ditmaal naar aanleiding van de inbeslagnamen van het 46ste nummer van het tijdschrift, dat het artikel over „Lonen en Prijzen in de Verenigde Staten” bevatte, hetgeen zoals reeds eerder vermeld, een heftige reactie van de „Prawda” uitlokte.

Op 10 Juli 1951 stuurde de Ambassade opnieuw een brandbrief aan Soyuzpechat, ditmaal vanwege het feit, dat de overmaking van de gende gelden tussen de 100 en 300 dagen op zich liet wachten. Ditmaal reageerde het distributie-agentschap vrij wat sneller dan gewoonlijk. Reeds na een week werd opgave gedaan van het aantal in de voorafgaande zes maanden verkochte exemplaren, terwijl het uitsel werd toegeschreven aan de laksheid der sub-agentschappen.

Op 3 Augustus 1951 verzocht de Ambassade de directie van Soyuzpechat te willen berichten in hoeverre aan haar verzoeken was tegemoetgekomen.

Omdat men tevens nu eindelijk wel eens wilde weten in welke steden „Amerika” verspreid werd, sloot men een lijst van grote plaatsen in met het verzoek nauwkeurige gegevens te verschaffen omtrent de verkoop in deze centra.

Op 17 Augustus, dus twee weken later, kwam het antwoord binnen. Soyuzpechat had niets anders te vertellen dan: Het tijdschrift „Amerika” wordt in 70 Russische steden verspreid. Wel werd nader ingegaan op de een jaar te voren ingediende voorstellen, maar het resultaat was er niet minder bedroevend om. Men zie:

Over het verstrekken van abonnementen: Hiervan kan geen sprake zijn. (Als motief moest dienen, dat er in de oorspronkelijke overeenkomst met geen woord over abonnementen gerept werd).

Over het maken van meer reclame: Het is in Rusland niet gebruikelijk reclame te maken voor tijdschriften en

periodieken (een aperte leugen, daar men in alle Russische dagbladen en tijdschriften geregeld aankondigingen van nieuwe uitgaven aantreft).

Op 20 November 1951 stelde de Ambassade nog een laatste poging in het werk om wat meer te weten te komen over de verkoop en de distributie van „Amerika”. Ook ditmaal kreeg zij echter nul op het request, want in het antwoordschrijven d.d. 8 December werd over deze vraag eenvoudig heen-gelopen.

Verdere daling van de verkoop

Terwijl de hierboven beschreven besprekingen gaande waren, liep de verkoop van „Amerika” volgens de door Soyuzpechat verstrekte gegevens, geleidelijk aan verder terug. Van ruim 27.000 exemplaren in December 1950 daalde de omzet tot 14.000 in Maart 1952 en 13.000 in Juni 1952. Uit in diezelfde periode ontvangen rapporten bleek, dat het tijdschrift alleen nog in Moskou verkocht werd, zodat het zelfs zeer de vraag was of het Russische distributie-orgaan inderdaad 13.000 exemplaren aan de man gebracht had.

Intussen zijn de „onverkochte” exemplaren van „Amerika” toch nog goed van pas gekomen, daar zij uitgedeed werden onder de politieke vluchtelingen uit de Sowjet Unie en de Russische vazalstaten. Tijdens het eerste geharrewar met de Russische machthebbers in de lente van 1950 onderzocht het State Department op welke wijze aan de geretourneerde „Amerika's” een goede bestemming gegeven kon worden. Het bleek, dat er meer dan 200.000 Russische en andere Slavische emigrés waren, die in het tijdschrift belangstelden, en daardoor konden maandelijks 25.000 tot 35.000 overtollige nummers aan politieke vluchtelingen in Duitsland, Iran, Israël, Brazilië, Griekenland, Zweden en Argentinië worden uitgereikt.

Bij de in 1944 gevoerde onderhandelingen over de uitgave van het tijdschrift bleef het Kremlin bij de eis, dat alle copy aan een voor-censuur onderworpen moest worden. Minister Molotof merkte toentertijd op, dat het hier slechts een noodmaatregel betrof, die alleen zou gelden voor de duur van de oorlog. Deze voor-censuur bleef evenwel gehandhaafd.

In de eerste zes jaar leverde zij evenwel geen probleem op daar de censor de redactie geen moeilijkheden in de weg legde en slechts nu en dan een of hoogstens twee regels schraptte. Hierin kwam echter in 1951 verandering, en ettelijke artikelen bleken plotseling niet meer acceptabel. Een hiervan „Het Wereldgeweten” bevatte de volledige tekst van de Verklaring van de Rechten van de Mens, in het tweede werd nader ingegaan op de invloed van de publieke opinie in een democratisch en in een dictatoriaal geregeerd land en het derde behelsde een levensbeschrijving van William Saroyan (of diens Armeense afkomst misschien bezwaren deed rijzen?)

Wanneer een bepaald artikel niet voor publicatie in aanmerking kwam stuurde de censor het eenvoudig niet terug.

Op een verzoek om de „verworpen” artikelen alsnog te retourneren en de afwijzing te motiveren werd wijselijk niet ingegaan. Toen men de censor opbelde weigerde hij aan het toestel te komen en werd men naar een klerk verwezen. Deze kon niets anders zeggen, dan dat de artikelen in de prullemand verdwenen waren omdat ze niet „objectief” waren.

Hoewel de Russische regering berichtte, dat de verkoop van het tijdschrift in de afgelopen maanden steeds verder terugliep, was men op het State Department van oordeel, dat het wellicht toch nog enkele trouwe lezers bereikte, reden waarom men er weinig voor voelde de publicatie geheel te staken.

Toen de distributie evenwel nog verder beperkt werd, en er geen bewijzen meer voor handen waren, dat ook nog maar één Russische lezer het tijdschrift in handen kreeg, werd men het er over eens, dat de belangen van de Verenigde Staten het meest met een opschorting van de publicatie diend zouden zijn. Het State Department is evenwel onmiddellijk bereid de uitgave te hervatten zodra blijkt, dat de Russische regering niet langer bezwaar maakt tegen een ongestoorde verspreiding van „Amerika”.

Copy voor deze rubriek te zenden naar: Mejjuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16. Haarlem.

CONFERENTIE 18—19 October 1952

voor alle vrouwelijke leden van de V.V.D. (Intern. School voor Wijsbegeerte, Oud-Leusden bij Amersfoort) Meldt U nog heden aan

Als U soms vergeten hebt, U hiervoor op te geven, wilt U U dan onmiddellijk aanmelden bij ondergetekende? Het kan nog net.

De volgende week komen in deze rubriek nog enige mededelingen voor de deelnemers.

J. H. S.

PIANISTE GEZOCHT

Begeleiding op de wijdingsdienst van onze conferentie

Wie wil tijdens de conferentie bij de wijdingsdienst op Zondagochtend pianospelen? Gewenst wordt: begeleiding van de liederen en een kort voor- en naspel.

De muziek voor de liederen is beschikbaar.

Wilt U spoedig even een berichtje sturen naar ondergetekende?

J. H. S.

Nu de begrotingsdebatten in de gemeenteraad naderen

Tracht onze lezeressen er voor te interesseren

De begrotings-behandeling staat in de verschillende gemeenteraden voor de deur en daarmee de gelegenheid verschillende punten naar voren te brengen.

De vrouwelijke gemeenteraadsleden wordt aangeraden in vrouwenorganisaties, waarvan zij lid zijn, de aandacht van haar medeleden er op te vestigen en te vragen of er wensen, klachten enz. zijn ten aanzien van het bestuur van haar gemeente.

Dit heeft twee voordelen. Enerzijds worden vrouwen, die zich misschien nooit om publieke aangelegenheden bekommerd hebben er eens even bij gehaald; zij leren zien, dat zij er ook bij betrokken zijn en kunnen op deze wijze beginnen een beetje civil-minded te worden; een klein begin slechts, maar het moet ergens beginnen.

Anderzijds krijgen de raadsleden wensen, enz. over de gehele gemeente en hebben zij de kans dingen te horen, waar men anders niet zo gemakkelijk achter komt.

Mejjuffrouw mr Ten Broecke Hoekstra, die ons hierover schreef, vertelde, dat er in Den Haag verschillende nuttige klachten en gerechtvaardigde wensen naar voren kwamen, waar de Haagse gemeenteraadsleden haar voordeel mee kunnen doen.

Waarschijnlijk zullen vele raadsleden, vooral de oud-gedienden, iets dergelijks reeds gewoon zijn; de anderen wordt het sterk aanbevolen.

J. H. S.

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

Humanisme en politiek

Kort na de oprichting van het Humanistisch Verbond hebben wij op verzoek van enkele lezers een beschouwing aan dit Verbond gewijd, met name aan de vraag of men als politiek liberaal zijn steun aan deze organisatie kon geven, wanneer men het met de geestelijke principes eens is, waarvan het Humanistisch Verbond uitgaat. Principeel - zo betoogden wij toen - staat deze organisatie open voor alle humanisten in de zin, waarin het Hum. Verbond dit verstaat; de vraag is slechts of het Hum. Verbond zich voldoende vrij zal kunnen houden van bindingen met de politieke partij, waartoe de meeste leden schijnen te behoren.

De vorige week is in Ellecom het eerste „humanistische” kinderkuis geopend. Het gaat uit van „Humanitas”, de vereniging voor maatschappelijk werk op humanistische grondslag, in 't leven geroepen, zo niet door het Humanistisch Verbond dan toch door leidende figuren uit dit Verbond en dus daarmede nauw gelieerd.

Van „Humanitas” is de socialistische oud-minister in 't Veld voorzitter. Dat hij bij deze gelegenheid de openingsrede uitsprak ligt voor de hand. Wij zouden er dan ook niet aan denken, hieruit enigerlei politieke conclusie te trekken.

Moeilijker valt ons dit, wanneer we letten op hetgeen de dagbladen melden aangaande de belangstelling, door verschillende organisaties bij de opening van dit tehuis betoond. Liberale kranten als Handelsblad en N.R.C. maken er in hun verslagen geen gewag van. Het socialistische Parool echter deelt mede, dat mr. in 't Veld verwelkomde vertegenwoordigers van verschillende humanistische organisaties en vertegenwoordigers van de vrouwenbonden van N.V.V. en P.v.d.A. Het Vrije Volk tenslotte spreekt van „afgevaardigden van sympathiserende organisaties als het Humanistisch Verbond, het Humanistisch Thuisfront, de vrouwenbonden van het N.V.V., de Partij van de Arbeid en de Arbeiderspers”.

De P.v.d.A. wordt in het eigen partij-orgaan een met „Humanitas” sympathiserende organisatie genoemd. Wat moeten de leden van de Prot. christelijke en de rooms-katholieke werkgroepen van de P.v.d.A. hier wel van denken?

En maakt van haar kant „Humanitas” het niet-socialisten niet moeilijk zich tot deze humanistische organisatie aangetrokken te gevoelen, wanneer P.v.d.A. en Arbeiderspers officieel als sympathiserende organisaties worden vermeld.

En wat te zeggen van het N.V.V., dat „neutraal” heet te zijn, maar ook hier weer in één adem wordt genoemd met P.v.d.A. en Arbeiderspers, sympathiserend met „humanistische” sociale arbeid.

de R.

Goede aantekening!

In de zo juist bij H. P. Leopolds Uitgevers Mij. N.V. te 's-Gravenhage verschenen tweede editie van Margadant's „Twaatigduizend Citaten, Aphorismen en Spreekwoorden” vonden we i.v. „Kunst”:

„Ik zal niet zeggen dat ik geen belang stel in kunst, maar het is geen zaak van Regering; de Regering is geen oordelaar van wetenschap en kunst. Thorbecke, Parl. Redev. III p. 136”.

In een noot voegt de verzamelaar hieraan toe:

„Altijd geciteerd: „Kunst is geen regeringszaak”. Het was een antwoord op een opmerking, dat de troonrede van 1862 gezwegen had over de bijval, door de Nederl. schilders te Londen verworven”.

Wij geven de heer Margadant gaarne een goede aantekening, zowel voor het juiste citaat als voor de noot, die misschien effectiever ware geweest, wanneer achter „altijd” gestaan had: „verkeerdelijk”. Of zou ook de samensteller van dit citatenboek het beter aan de galg gesmerd achten, te pogen het (opzettelijk?) misbruik van Thorbecke's gevleugeld woord tegen te gaan?

de R.

STALEN MEUBELN „GISO”-LAMPEN

HELDENDOM

De lijvige rapporten van de Parlementaire Enquête-commissie leveren in 't algemeen gesproken geen hartverheffende lectuur.

Te meer weldadig doet het daarom aan, in het zo juist verschenen zesde rapport te mogen lezen van vrouwen, die geheel uit eigen initiatief en met inzet van hun hele persoonlijkheid in de bange bezettingsjaren het leed van duizenden landgenoten hebben verzacht.

Onze geestverwante, het Amsterdamse raadslid, Mevrouw G. Wijsmul-

ler-Meyer behoort tot de vier, die in dit rapport met bijzondere lof worden genoemd. Mevrouw A. M. le Cosquino de Bussy, Mevrouw L. A. M. van Overeem-Ziegenhardt en Mevrouw Ch. E. van Beuningen-Fentener van Vlissingen wijdden zich voornamelijk aan verzorging en hulp voor gijzelaars en gevangenen. Mevrouw Wijsmuller ontfermde zich in 't bijzonder over onze joodse landgenoten.

Het is goed, dat alles wat deze dapperere vrouwen - nog eens: geheel op eigen initiatief en eigen kracht - hebben gedaan nu ter kennis van het Ne-

derlandse volk wordt gebracht en dat het in deze rapporten nu ook voor het nageslacht is vastgelegd.

Officiële instanties faalden. Ons volk was door zijn leidlieden wel bedroevend slecht voorbereid op en ingelicht omtrent hetgeen het bij eventuele bezetting te wachten stond en aan weerstand zou kunnen opbrengen ook tegenover een meedogenloze bezetter.

Zo kwam het alles aan op de mens, die enkeling, die zelfstandig zijn houding moest vinden, middelen beramen; risico's aanvaarden. Het kwam - in één woord - alles aan op de menselijke persoonlijkheid, op geest en karakter van wie begrepen dat geen offer te groot mag heten wanneer het wordt

gebracht terwille van die menselijke en mensheidswaarden, met welke erkenning het begrip „samenleving” staat en valt.

Hier paarde zich waarachtige vaderlandsliefde aan trouwe verbondenheid jegens ten dode bedreigde medemens. Hier ontplooidde zich een geestelijk heldendom, dat zich óók uitte in de moed om met gevaar voor eigen leven onder het loerend oog van de vijandelijke machten te doen wat naastenliefde en liefde tot land en volk gebod.

Deze vrouwen spreidden een heldendom ten toon, dat ons volk niet enkel moge eren doch in heden en toekomst als lichtend voorbeeld voor ogen houde!

de R.

Erdal poetst
vlugger en beter!

GOEDEWAAGEN'S
Koninklijke Fabrieken
GOUDA
SERVIEZEN

RUINARCHITECTUUR — BOOMKWEKERIJEN
Ontwerpen
Aanleggen
Onderhouden
GIJSB. VURENS
Ringvaartweg 96 - Rotterdam (O.) - Tel. 33114

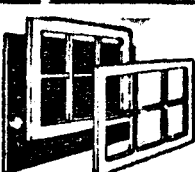
SMIT
SLIKKERVEER
DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

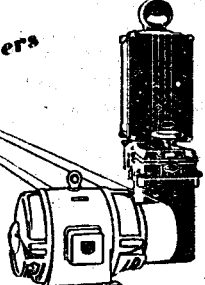
N. V. SCHEEPSWERVEN
„PIET HEIN”
BOLNES en PAPENDRECHT
DWARSELLINGEN 115 Meter
DROOGDOK 115 x 30 Meter

Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.
Nederlandsche Hypotheekbank N.V.
Rotterdamsche Hypotheekbank N.V.
Algem. Friesche Hypotheekbank N.V.
Amsterdam — 's-Gravenhage — Groningen — Rotterdam
GELDEN BESCHIKBAAR
voor eerste hypotheek
BILLIJKE VOORWAARDEN
Directie: Mr. M. J. BOS Mr. C. A. KINGMA
 Mr. J. WILKENS Mr. F. C. KLEYN

HBU **HBU**
VLOT *incasseren*
doet Uw geld **rouleren!**
Wanneer gij goederen hebt verkocht en geleverd en Uw kwitantie of wissel uitgeschreven, laat het incasseren daarvan dan aan ons over.
Onze incasso-afdeling werkt in het besef dat Uw geld nodig is voor nieuwe transacties.
Ook voor U: de HBU
HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.
Almelo
Katoenen- en Rayon-
manufacturen

 RAMEN
IN TRILBETON
N.V. BETON- & PLATENFABRIEK
1/2 GEBR. MYNLIFF
TELEFOON: 20559 - SLOETSTR 6 - NYMEGEN

HEEMAF
S.K.A.-motoren en aanzetters
bedrijfsseker
ontervendbaar

HEEMAF-HENGEL • FABRIEK VAN ELECTRISCHE MACHINES EN APPARATEN

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Over de defensie van
de NATO-landen

(Zie pag. 5)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

DE MOEILIJKE WEG NAAR DE EUROPESE EENHEID

In de strijd om de Europese eenheid is een nieuwe fase ingetreden. Het zou onjuist zijn te zeggen, dat er tot dusverre in die strijd weinig is bereikt en dat het nu pas ernst gaat worden. Wij weten wel, dat er velen zijn geweest, die het propageren der Europese éénwording zagen als het buiten de realiteit najagen van een toch niet te verwelken doel. Maar al te goed weten wij ook, dat het streven in de Raad van Europa te Straatsburg door meerderen werd gezien als een gedoe van politici, die de werkelijkheid ook niet meer precies voor ogen hadden en zich in wezen bezig hielden met onvruchtbaar geredekavel. En heel velen hebben zich maar afzijdig gehouden en liever afgewacht wat het streven van die voorvechters der Europese eenheid zou opleveren.

Anderzijds echter zijn er duizenden geweest, die vast vertrouwen hebben gehad in wat zich op het Europese vlak leek te ontwikkelen en die hebben ingezien dat er in de samenleving der volken een onontkoombare ontwikkeling is, die van ons een positieve instelling vraagt en een wil tot opbouwen bereid. Zo hebben ook wij het gezien, die voor onze fracties geroepen waren de buitenlandse politiek te behandelen. En met dankbaarheid mag worden geconstateerd, dat onze partij als geheel de tekenen des tijds heeft verstaan. Als wij het - langzaam - alweer versleten - modewoord progressief nog eens mogen gebruiken, dan kan geconstateerd worden dat onze partij met betrekking tot de Europese éénwording steeds behoord heeft tot de meest progressieven; wat namens onze partij terzake in het parlement werd gezegd, is steeds door de partij gedekt. Persoonlijk verheugen wij ons daarover zéér; en omdat wij alleen geloof kunnen hebben in een liberale partij voor welke niet behoudzucht maar aan de tijd aangepaste constructieve zin richtsnoer is, en omdat wij van den beginne af overtuigde voorvechters der Europese eenheid zijn geweest.

Omdat thans het gebeurde te Straatsburg de aandacht sterk naar het probleem der Europese eenheid heeft getrokken willen wij in enige artikelen het belang van de daar genomen beslissingen behandelen en in het kort de huidige stand van zaken aangeven. Wij knopen daarbij aan hetgeen wij in de loop der jaren vele malen uiteengezet hebben aan.

Vastgesteld zij dan dat de strijd voor de Europese eenheid niet eerst na 1945 is ingezet. Zo was „Pan-Europa” een ideaal, dat na de eerste wereldoorlog met warmte werd gepropageerd. Eerder herinnerden wij reeds aan het werk van de onvermoeibare voorvechter dezer gedachte, graaf Richard Coudenhove-Kalergi, die na stoere en opofferende arbeid in de zomer van 1929 mocht beleven, dat de Franse staatsman Aristide Briand aankondigde in de eerstkomende algemene vergadering van de Volkenbond een plan voor de „Verenigde Staten van Europa” te zullen indienen. Het was de periode van Briand, Stresemann en Benes, mannen die elkaar begrepen en veel hebben gedaan voor het helen der wonden, die de eerste wereldoorlog in het Europese lichaam had geslagen. Van zijn Duitse en Tsjecho-Slowaakse collega kreeg Briand ook steun voor zijn plan. Echter is het voor de verdere geschiedenis interessant vast te stellen, dat de Engelse politici een ander geluid deden horen. De

Britse minister-president MacDonald oordeelde dat het plan te vroeg kwam, bij de bespreking in de Volkenbondvergadering bleef de Engelse minister van Buitenlandse Zaken, Henderson, op zijn plaats zitten en zweeg, later in een nota was het Engelse standpunt afwijzend. Overigens is het plan-Briand door de loop der gebeurtenissen ongemerkt weer van het terrein der praktische politiek verdwenen. De geweldige economische depressie, die in 1929 inzette, bracht met zich dat de staten meer eng-nationaal dan internationaal gingen denken, in October 1929 stierf Stresemann, in 1930 won Hitler bij de verkiezingen geweldig, wat ook weer met zich bracht dat Briand in Frankrijk het vertrouwen verloor, in 1931 begon Japan zijn agressie in Mandsjoerije, twee jaar later was Hitler aan de macht, weer twee jaar later begon Mussolini de aanval op Abyssinië, allemaal feiten, die de volkeren niet naar elkaar toe, maar wel zeer ver van elkaar af dreven. De „Verenigde Staten van Europa” waren van de baan. De gruwelijkste aller oorlogen zal de gedachte eraan geheel vernietigen... en weer nieuw leven inblazen.

* * *

De oorlog van 1939—1945 zag de volkeren van Europa in verbitterde haat tegenover elkaar. Deze strijd leidde echter ook weer tot de leuze: „dit nooit weer” en tot het streven naar een vreedzame samenleving der volken. Een wereldomspannende vreedzame samenleving bleek spoedig te hoog gegrepen. De door hun ideologie gedreven machthebbers in het Kremlin deden de wereld spoedig begrijpen, dat een periode van „koude oorlog” was ingetreden. Het agressieve optreden der communisten deed de volken der Westerse beschaving zich bezinnen op de verdediging van hun rechten en vrijheden. De gedachte van een „Verenigd Europa” kwam weer naar voren. Overigens niet alleen, zelfs niet hoofdzakelijk, als reactie op het Russische streven. In het door twee wereldoorlogen uitgeputte Europa brak het inzicht baan, dat de volkeren zich niet langer de economische verbrokkeling konden veroorloven, en dat een grotere economische eenheid de welvaart en economische kracht van dit werelddeel ten zeerste zouden bevorderen. Besef werd dat gezocht moest worden naar politieke vormen, die Frankrijk en Duitsland samen zouden kunnen brengen in plaats van in verschillende kampen, wat bijna de ondergang van ons werelddeel ten gevolge had gehad. Ook heeft men leren zien, dat in de internationale politiek invloed slechts op macht rust. In het wereldgesprek betekent een enkel land niet veel naast machtige kolossen. Een verenigd Europa echter heeft wat in te brengen en dat is van veel belang in een wereld waarin zo gruwelijke spanningen bestaan, dat een bepaalde stap van de één voor allen de schriklijkste ellende met zich kan brengen. Trouwens, Europa is van grote betekenis. Wanneer Churchill op 19 September 1946 in Zürich zijn onlangs ook in één onzer brieven uit Straatsburg vermelde pleidooi houdt voor een „Verenigde Staten van Europa”, dan wijst hij zijn hoorders op de rijkdommen van dit continent en op de betekenis van zijn volken voor de ontwikkeling der wereld, hij wijst op de christelijke waarden, op wat hier gepresteerd is voor cultuur, kunsten, wetenschappen. Tot schrik der Fransen ziet hij dan als begin noodzakelijk een samengaan van Frankrijk en Duits-

land, maar over een deelneming van Engeland spreekt Churchill niet. Churchill ziet liever het Britse Gemenebest als eigen wereldmacht naast de Verenigde Staten van Amerika en de „Verenigde Staten van Europa”. Wel waarschuwt hij zijn continentale vrienden. „De tijd dringt”, zo houdt hij hen voor. En daarin heeft hij gelijk.

* * *

De na-oorlogse tijd heeft heel wat initiatieven om tot meer eenheid in Europa te geraken met succes bekroond gezien; thans bestaan de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (O.E.E.S.), de Westerse Unie, de Raad van Europa, de Europese Betalingsunie en de Gemeenschap voor Kolen en Staal. Over het lot der Defensie Gemeenschap hebben de parlementen nog geen beslissing genomen.

De O.E.E.S. dankt haar ontstaan indirect aan Amerikaans initiatief. Immers, op 5 Juni 1947 had de Amerikaanse secretaris van staat, George C. Marshall, een rede gehouden waarin hij duidelijk had gemaakt, dat de Verenigde Staten verantwoordelijkheid gevoelden, met betrekking tot de situatie in Europa. Europa had z.i. steun nodig, anders voorzag hij „economische, sociale en politieke achteruitgang op grote schaal”. En letterlijk verklaarde Marshall: „Het is logisch, dat de Verenigde Staten al het mogelijke doen om behulpzaam te zijn bij de terugkeer van normale economische verhoudingen in de wereld, zonder welke geen politieke stabiliteit en vrede kan bestaan”.

Europa bleef het antwoord niet schuldig. Naast de Amerikaanse hulpverlening — de zgn. Marshall-hulp, die in de volgende jaren zo rijk zou vloeien — plaatste het zelf een samenwerking van 16 landen, teneinde ook van deze zijde de economische en sociale positie te verbeteren. Zo kwam in 1948 de O.E.E.S. tot stand, die het orgaan was, dat de Amerikaanse hulp verdeelde over de aangesloten landen, maar tevens streefde naar groter eenheid op economisch gebied in Europa. Zo zal men zich het belangrijke werk herinneren met betrekking tot de vrijmaking van het Europese handels- en betalingsverkeer, dat de O.E.E.S. in de afgelopen jaren heeft verricht, waarvan twee jaren onder de bekwame leiding van mr. Stikker.

De O.E.E.S. is evenwel een orgaan van de regeringen der deelnemende landen, waarin de regel geldt, dat voor het nemen van beslissingen allen accoord moeten zijn. Eén land kan dus, wanneer het zijn eigen belang hoger stelt, beslissingen tegenhouden, die in het belang zijn van de gehele Europese gemeenschap. Voor het geheel zit hier dus een ernstige zwakte, maar anderzijds is het wel begrijpelijk, dat de landen de zeggenschap over hun economische problemen — die toch direct de levensstandaard van hun volken raken — niet spoedig uit handen geven en daarover zullen laten beslissen door anderen. Want dit zou meebrengen dat men onvoorwaardelijk bereid is het eigen nationale belang bij het Europese belang achter te stellen. Het is een uitermate gewichtige stap om daartoe over te gaan. In ieder geval heeft men in 1948 bij de oprichting der O.E.E.S. die stap nog niet gedaan. Elk land behield toen formeel zijn bevoegdheid over het lot van het eigen economische leven te beslissen.

In ons volgende artikel zullen wij bezien hoe de zaken zich verder hebben ontwikkeld op het Europese vlak. K.

RICHTING EN BELEID VAN DE V.V.D.

Tegenover misvattingen zullen wij zelf de feiten moeten laten spreken

IV

Nu wij gekomen zijn aan onze slotbeschouwing (welke wij over twee artikelen zullen verdelen), willen wij, samenvattend, nog even in herinnering brengen, dat in ons weekblad naar aanleiding van de — voor de V.V.D. weder gunstige — verkiezingsuitslag een gedachtenwisseling is ontstaan, geopend door mr Fortuin en voortgezet door dr Roethof en enkele andere inzenders, over de richting waarin de V.V.D.-politiek is gegaan en in het bijzonder: waarin zij in de naaste toekomst zal moeten gaan.

In deze alleszins nuttige discussie hebben ook wij het gewaagd om te mengen. Wij hebben daarbij in een eerste artikel enige algemene inleidende opmerkingen gemaakt en tevens een samenvatting gegeven van de betogen van de beide met name genoemde inzenders.

Daartoe uitgelokt door een opmerking van dr Roethof hebben wij vervolgens in een tweetal artikelen, aan de hand van de Parlementaire Flitsen 1951-'52, nog eens een overzicht gegeven van hetgeen de leden van onze Kamerfracties in het afgelopen parlementaire jaar op het sociale en culturele gebied hebben betoogd en nagestreefd.

In een van onze verkiezingsnummers (dat van 7 Juni j.l.) schreef het lid van de Tweede Kamer, mevr. Fortanier—De Wit in een algemeen oriënterend artikel o.a.:

De juiste weg is naar de overtuiging van de V.V.D. de weg, die voert naar groter vrijheid en minder staatsbemoeiing. Geen verstandig mens kan menen, dat vrijheid en ongebondenheid een en hetzelfde kunnen zijn. Maar let U eens op: onze politieke tegenstanders bedienen zich gaarne van deze caricatuur om de V.V.D. te kenschetsen.

Als U goed luistert, zal het U daarbij opvallen, dat zij altijd weer met voorbeelden uit het verleden werken (en dikwijls nog onjuiste) om bewijs van hun stelling te leveren. Waarom? Omdat zij eenvoudig geen enkel aangrijpingspunt hebben in de sociale politiek, zoals deze in het parlement door onze Kamerfractie is gevoerd. Het gehele politieke beleid van onze Kamerleden is immers gegrondvest op die onverbreekelijke trits: vrijheid, verantwoordelijkheid, sociale gerechtigheid.

Hetzelfde betoogde ons Kamerlid drs Korthals, toen hij in een van de hoofdartikelen in ons blad opmerkte: „De praktijk van 1946 tot nu toe heeft geleerd, dat onze partij de politiek van sociale opbouw onbekrompen heeft gesteund”.

Dit: dus om aan de hand der feiten aan te tonen, dat onze politieke tegenstanders in de sociale politiek van onze V.V.D.-Kamerfractie(s) geen enkel aangrijpingspunt kunnen vinden voor hun in het vage gehouden suggesties, dat de V.V.D. anti- of tenminste a-sociaal zou zijn, was nu precies onze bedoeling met de overzichten, die wij de vorige weken nog eens gegeven hebben.

Het is tevens een antwoord aan de heer Fortuin, waar deze meende te moeten wijzen op „de noodzaak tot het voeren van een sociale politiek”, daarbij dus blijkbaar — doch ten onrechte — uitgaande van een tot nu toe in gebreke blijven tot het voeren van zulk een politiek.

Dr Roethof komt, in aansluiting aan de gedachten van mr Fortuin, op grond van een voorlopige ontleding der verkiezingscijfers tot de uitspraak, dat voor de V.V.D. de mogelijkheid tot (verdere) stemmenwinst ook in de toekomst aan de „linkerzijde” heel wat groter is dan aan de „rechterzijde”, waar om confessionele redenen de zaak vrij vast ligt.

Hij acht de conclusie derhalve voor de hand liggend, dat men deze „linkse” stemmen vooral zal moeten trekken „op grond van het sociaal-economische en dan nog weer bovenal van het sociale program”. En zijn vrees is, dat men in leidende kringen van de V.V.D. „de laatste tijd te veel speelt op winst naar rechts en te weinig op winst naar links”.

Over de vraag, waar voor de toekomst de meeste winstkansen liggen, kan men natuurlijk van mening verschillen. Zo kunnen er — wanneer het

daar om gaat — naar „rechts” eveneens behoorlijke kansen liggen in een eventueel voortschrijdende „doorbraak”. Bovendien zal men, wanneer er een netto winst moet blijven (en dat zal dan toch moeten, willen wij inderdaad winnen), zo het enigszins kan toch ook rekening moeten houden met de aanhang, die wij reeds hebben.

Wanneer men door een bepaalde politiek winst behaalt naar links, maar diezelfde politiek een deel van de eigen, eerder verkregen aanhang afstoot, kan het saldo tenslotte zelfs negatief zijn, dus numerieke achteruitgang betekenen.

Wij willen het op dit gebied der politieke rekenkunde echter bij deze enkele tegenwerping laten, omdat deze maatstaf naar onze mening de onze niet mag zijn.

Wij, leden of aanhangers van de V.V.D., geloven in de juistheid van het liberale beginsel. Alleen dat in

zijn wezenstrekken onveranderlijke beginsel, welks toepassing in concreto in de staatkundige en maatschappelijke verhoudingen van heden wij in gezamenlijk overleg in ons program hebben neergelegd, mag ons richtsnoer en dat van onze vertegenwoordigers in de vertegenwoordigende lichamen zijn. Dat die toepassing o.a. het nastreven van sociale gerechtigheid insluit, blijkt uit ons program en blijkt ook — zoals wij in voorgaande artikelen menen te hebben aange-toond — uit het optreden van onze Kamerfractie(s).

Wanneer het zo is, dat er onder degenen, die op de P.v.d.A. hebben gestemd, velen zijn, die in werkelijkheid bij ons thuis horen (en wij geloven, met de beide geachte inzenders, dat zulks inderdaad het geval is, maar het geldt niet alléén voor een aantal P.v.d.A.-stemmers, maar ook voor vele anderen!), dan zullen wij hen daarvan moeten overtuigen. Niet door tegen de P.v.d.A. te gaan opbieden in „progressiviteit”, niet door — om het zo eens uit te drukken — ons program en onze politiek naar hen te richten, maar door hen tot ons program en tot onze politiek te brengen.

Dat vereist dus juiste voorlichting. En nu weten wij reeds bij voorbaat, dat velen, dit, lezende, haastig zullen vaststellen, dat dit de taak is van de officiële propaganda-organen van de partij en haar afdelingen en dat die organen daarin dus (ondanks de vooruitgang bij iedere sedert 1946 gehouden verkiezing voor Kamer, Staten en Gemeenteraden) tekort zijn geschoten.

Het is nu eenmaal zeer menselijk, dat men eerder geneigd is, een ander in gebreke te stellen dan zichzelf. Natuurlijk hebben onze officiële propaganda-apparaten hier een taak en wij zijn de laatsten om er aan te twijfe-

len, dat deze wel eens fouten maken of in hun taak tekort schieten of... misschien ook wel tekort moeten schieten, omdat zij door onvoldoende financiële middelen (nog) niet die omvang en uitrusting hebben kunnen krijgen, welke zij zouden moeten hebben.

Maar voor ons staat vast, dat hier de hoofdtaak is gelegen bij onszelf; bij ieder van ons persoonlijk. In het dagelijks leven: in onze maatschappelijke functies, op onze kantoren, in onze vrienden- en familiekring hebben wij zelf voortdurende omgang met diegenen, die alleen door verkeerd inzicht, door „attingen hun st naan de vrijzinnige politiek onthouden. Door telkens wanneer dat pas geeft voor ons liberale inzicht uit te komen en door hen telkens weer, aan de hand van de feiten, op misvattingen te wijzen, zullen wij hen tot de juiste keuze moeten brengen.

Voor deze week willen wij met een enkel voorbeeld van zulk een het beste door persoonlijke weerlegging weg te nemen misvatting besluiten, om de volgende week nog enige aspecten van de andere zijde te belichten.

Sedert 1947 is er een „Noodwet Ouderdomsvoorziening”, die aan allen, die dit behoeven, in afwachting van de totstandkoming van een definitieve voorziening, op hun oude dag een uitkering waarborgt. Het was onder minister Drees, die toen aan het hoofd van het Departement van Sociale Zaken stond, dat deze noodwet is tot stand gekomen.

De socialisten, die uit alles propaganda trachten te slaan, hebben door middel van pers en radio de naam „uitkering-Drees” er in gebracht, met het gevolg, dat onze brave ouden van dagen nu zelfs zeggen: „Ik trek van Drees”.

Van talrijke zijden is ons bij de laatste verkiezingen medegegeeld, dat oude mensen, die helemaal niet socialistisch waren en tot nu toe ook nimmer socialistisch hadden gestemd, zich ditmaal toch verplicht hadden gevoeld om op de heer Drees te stemmen, als een soort erplicht, omdat die toch maar gezorgd had, dat zij althans niet geheel verkommeren.

Wat is nu echter de aan de hand van de historische feiten te toetsen waarheid in deze? Niemand zal ontkennen, dat het ontwerp door minister Drees destijds is ingediend en dat de wet door hem is gecontra-signeeerd. Er is geen enkele aanleiding, dit te verbloemen. Het maakt echter een groot verschil of een minister voor iets heeft moeten vechten, iets tegen een krachtige oppositie in heeft moeten verdedigen, of dat hij met zijn ontwerp is gekomen onder algemene aandrang en dat het met algemene stemmen is aanvaard.

Welnu, dat laatste is nu het geval met de Noodwet Ouderdomsvoorziening. Deze werd destijds zowel in de Tweede als in de Eerste Kamer zonder hoofdlijke stemming en met algemene stemmen aanvaard.

De zaak is echter nog pikanter. De heer Hacke, op 27 Maart 1947 voor de fractie van de Partij van de Vrijheid het woord voerend in de Tweede Kamer, betreurde het, dat dit voorstel, in beginsel afkomstig van de Stichting van de Arbeid, niet reeds een half jaar eerder wet was geworden en met

(Vervolg op pag. 3)

DEZE BURGER

zit dit te schrijven in een Parijs café: „rendez-vous du monde intellectuel” staat op de bonnen met de te hoge prijzen. Ge kent het wellicht: Les Deux Magots, ééns de zetel van Sartre, de Paus van het Existentialisme, daarna de verzamelpaats voor de ringbaarddragertjes, de achterste achterban van de legertrouwen van de grote man; en nu het centrum van de bereide Roelen, die precies weten waar ze moeten zijn om allerlei interessante mensen te ontmoeten en die altijd, overal te laat komen; Sartre is al lang weg. De ringbaardjes zijn al twee jaar verdwenen. Resten: de Roelen... le monde intellectuel... jawèl.

Hier zit deze, uwe burger, en hij doet intellectueel met de intellectuelen: met een pak kranten en blaaien naast zijn bittere zwarte koffie. En kijkt naar al zijn mede-intellectuelen en ziet de kleine, oude kerk Saint Germain des Prés en overweegt met afgrijzen, dat hij slechts acht uur lang in de trein behoeft te gaan zitten, om het plotseling niet zó belangrijk meer te vinden dat de goede gemeente Brouwershaven een nieuwe burgemeester heeft gekregen en een P.v.d.A.'er bovendien.

En weet ge wel dat ik nu reeds een gehele week verstoken ben van de één-sterren van de heer Romme, zonder dat de paté maison van het eenvoudige eethuis St. Benoit daar bitter door heeft gemaakt?

Ik lees nu vanzelf Franse couranten: Le Monde en Le Figaro voor alle diepe dingen en Ce Soir en Paris Soir voor die paar slordige moorden en andere menselijke zwakheden, die de knoflook in mijn geestelijke maaltijd zijn, en ik ontwaar eens te meer dat in al die kranten geen woord staat over de tunnel onder het IJ; de gemeenteraad van Leeuwarden, of de laatste grote redevoering van de heer Dominus Zandt.

Ik geloof, dat wij van Europa, wij integralisten, wij éénworders, nog altijd onbewogen langs elkaar heenleven.

Hier gaat het om de prijs van het vlees; om de onttroning van twee oude communisten en om de Salon d' Automobile. En niemand in gans dit café die van het bestaan van Brouwershaven en de één-sterren weet.

Wanneer, bij wijze van spreken, de heer Drees morgen héél Brouwershaven in brand zou steken en de heer Romme een krans zou leggen aan de voeten van professor Duynstee — er zou hier geen letter over in de krant komen.

Dat is droevig, want het is, van Drees tot Pinay, slechts acht uur.

Ik zit hier maar tussen allemaal mensen die nog nooit in hun leven één hoofdartikel van Trouw hebben gelezen; en ik denk dat het tóch een vreemde wereld is, die van Jean-Paul Sartre, van A. C. de Bruyn en van

DEZE BURGER.

★ van WEEK tot WEEK ★

Beschamende voorlichting

De rede, welke mr. F. H. A. de Graaff, voorzitter van het Centraal Sociaal Werkgevers Verbond op de vorige week gehouden algemene vergadering van dit verbond heeft gehouden, was tevoren in extenso aan de pers verstrekt op een persconferentie, hetgeen noodzakelijk was, omdat de vergaderingen van dat Verbond niet openbaar zijn.

De pers kon dus van de volledige tekst kennis nemen en die kon tot geen enkel misverstand aanleiding geven op het punt, waar mr. de Graaff memoreerde — bij de bepaling van de positie van de vakbeweging — dat meer dan vijftig procent van de Nederlandse arbeiders nog buiten het georganiseerd overleg staat, omdat zij niet bij de daarbij betrokken vakverenigingen zijn georganiseerd.

Het is — dit zij terloops opgemerkt — hetzelfde thema, dat wij onlangs ter sprake brachten ten aanzien van de ambtenaren van Amsterdam, waarvan vijftig procent ook niet is georganiseerd en buiten het overleg staat en zijn stem dus niet kan doen horen.

Het is ook het thema van de klacht van het Ambtenaren Centrum, de neutrale organisatie, die niet met politieke partijen verwant is en wil zijn, en dat overal op weerstand stuit om zijn plaats in dit overleg te kunnen innemen. Doch dit alles even terzijde.

De r.k. Volkskrant heeft het nu bestaan — er is geen ander woord voor — in een hoofdartikel toe te lichten, dat mr. de Graaff kennelijk bedoelde, dat de E.V.C., de communistische vakorganisatie dus, in dit overleg moest worden opgenomen. De E.V.C. werd er immers buiten gehouden...?

Dat moest voor de lezers van de r.k. Volkskrant, die van dag tot dag de communisten van top tot teen als duivels krijgen afgeschilderd, toch wel iets zeggen.

Het trekken van deze conclusie, zoals de Volkskrant doet ter „voorlichting” van haar lezers, kan moeilijk meer een dwaling te goeder trouw heten voor een journalist, die de onverkorte tekst van mr. de Graaff's rede ter inzage kreeg.

Daarbij natuurlijk uitgaande van het feit, dat een hoofdartikelschrijver de moeite neemt van die tekst volledig kennis te nemen aler hij er met zijn pen „het mes in gaat zetten”.

Daarom is de journalistiek en de „voorlichting”, welke de r.k. Volkskrant hier heeft bedreven, bepaald beschamend. Het blad moet De Waarheid maar geen verdraaiing van feiten meer aanwrijven, want het zou de pot worden, die de ketel verwijft.

Erkende dwaling

Onder de titel „Pijnlijke slordigheid” namen wij de vorige week op deze plaats een beschouwing over uit de N.R.C. waarin bevreemding werd geuit over het feit, dat de minister van Verkeer en Waterstaat zijn handtekening zette onder de toelichting bij hoofdstuk IX B (Verkeer en Waterstaat), in welke toelichting enkele passages voorkwamen, waarmee de nieuwe bewindsman het onmogelijk eens kon zijn, gezien zijn in dit verband in de Tweede Kamer verdedigd standpunt toen hij nog lid van die Kamer was. M.a.w. werd terecht critiek geuit op het feit, dat de minister zonder enige restrictie zijn handtekening had gezet onder de begroting, die in feite door zijn voorganger was opgesteld.

Minister Algera heeft dit blijkbaar naderhand ook zelf ingezien en als gevolg daarvan is er dezer dagen een inderdaad merkwaardig Kamerstuk verschenen, een nota van verbetering op hoofdstuk IX B (Verkeer en Waterstaat) van de Rijksbegroting 1953, die als volgt luidt:

„In de Memorie van Toelichting vervalt op bladzijden 13 en 14 het medegeedeelde onder Afdeling III Zeescheepvaart- en Internationale Verkeerszaken tot en met de alinea, aanvangende met de woorden: „Met betrekking tot de zeescheepvaart”.

Dit wil dus zeggen, dat minister Algera de bedoelde passages uit de Memorie van Toelichting op zijn begroting heeft geschrapt, omdat hij er kennelijk niet de verantwoordelijkheid voor heeft willen dragen.

Door deze nota is de door de N.R.C. gesignaleerde fout formeel in het reine gebracht. Wij kunnen er slechts aan toevoegen, dat het beter ware geweest, indien men op het departement van Verkeer en Waterstaat deze merkwaardige vergissing had weten te voorkomen.

Zo zijn onze manieren

Een dezer dagen werd een bestuurslid van de Communistische Partij Nederland door de Amsterdamse politierechter tot veertien dagen gevangenisstraf veroordeeld, omdat hij zich bij de Tweede Kamerverkiezingen in Juni van dit jaar in een stemlokaal voor een ander had uitgegeven met het oogmerk, aldus twee keer zijn stem uit te brengen.

Dank zij de oplettendheid van de voorzitter van het stembureau, alwaar deze oneerlijke communist zich vervoegde, viel deze laatste spoedig door de mand.

Als men van een dergelijk ergerlijk geval kennis neemt, moet men zich toch werkelijk de ogen uitwrijven en wij kunnen de verzuchting van de officier van Justitie, die zei, dat hij in zijn ambtelijke loopbaan nog nooit zo iets had meegemaakt, dan ook volkomen begrijpen.

Deze communist, die er blijkbaar geen enkel bezwaar in zag de democratische rechten op een dergelijke misselijke wijze met voeten te treden, liet niet na, tijdens het verhoor de nodige arrogantie ten toon te spreiden. Op de vraag van de politierechter welke functie hij eigenlijk wel bekleedde, antwoordde hij o.m. zonder blikken of blozen, „dat hij zich over de organisatie van de partij niet kon uitlaten”.

Het meest onverteerbare in dit geval is echter wel het feit, dat wij nergens hebben vernomen, dat de C.P.N. deze „bestuurder” uit de Partij heeft gezet, hetgeen men toch zeker zou mogen verwachten van een politieke partij die zich zelf respecteert en enige aanspraak wenst te maken op zekere normen van fatsoen. Nogmaals, dit is niet gebeurd, althans wij hebben er nergens kennis van kunnen nemen, waarmee dit geval wel voldoende is getekend.

Moge deze onverkwikkelijke affaire voor alle democraten een hernieuwde waarschuwing zijn, om de communistische kuiperijen, ook in het eigen land, niet te onderschatten.

Onze kadervorming (I)

Nu de wintertijd weer voor de deur staat kan het nuttig zijn de nodige aandacht te schenken aan de zo noodzakelijke activiteit binnen onze partij.

Reeds werd in dit verband zeer onlangs in ons blad gewezen op de komende gemeenteraadsverkiezingen, die onder meer een verdieping met betrekking tot het organisatiewerk zeer wenselijk doen zijn.

Er valt binnen de partij nog heel wat werk te verzetten, en — gelijk destijds terecht werd opgemerkt — het succes, dat de V.V.D. bij de jongste Kamerverkiezingen mocht behalen moet en kan toch wel een vreugdevolle aansporing zijn, dit werk in de partij met alle energie aan te pakken.

Hieraan zitten vele facetten waarop wij te gelegenertijd nog wel nader terug zullen komen. Thans willen wij het hebben over de Kadervorming en daarbij moet het ons meteen van het hart, dat de ontwikkeling te dien aanzien de laatste tijd bepaald teleurstellend is geweest.

Dit ligt waarlijk niet aan de initiatiefnemers in onze partij, waarbij wij met name doelen op de grote activiteit van onze partijgenoten prof.

Molenaar en drs. Korthals, die tijd noch moeite hebben gespaard om het Kaderwerk in onze partij te activeren en op gang te brengen.

Ongetwijfeld is er een reeks Kaderbijeenkomsten geweest, die een groot succes zijn geworden. Het is echter jammer, dat de continuïteit in deze de laatste tijd is verbroken. Wij willen op de oorzaken hiervan thans niet nader in gaan.

Wel kan het echter goed zijn er de aandacht op te vestigen, dat een centralisatie van het Kaderwerk niet de enige en uitgesproken vorm behoeft te zijn.

Integendeel, wij zouden op deze plaats gaarne willen wijzen op de grote mogelijkheden, die er zijn als men er toe zou overgaan het kaderwerk te decentraliseren, d.w.z. dit aan te vatten in de afdelingen zelf.

Het wil ons voorkomen, dat een dergelijke decentralisatie zeer vruchtbaar zal werken, omdat men er eerder toe komt dit werk in de eigen afdeling te volgen dan dat men zich genoodzaakt ziet naar een centraal gelegen punt te reizen. Wij raden daarom al onze afdelingen met de meeste klem aan, dit werk in eigen kring energie aan te pakken.

Onze kadervorming (II)

Er doet zich in dit verband een unieke gelegenheid voor nu wij weer aan het begin staan van een nieuwe parlementaire periode. Het kan zijn nut hebben, nu het parlementaire leven als het ware weer met een schone lei begint, de gebeurtenissen in ons parlement op de voet te volgen en er de nodige studie van te maken. Wij mogen daarbij met de meeste nadruk verwijzen naar de in ons weekblad voorkomende rubriek „Parlementaire Flitsen”, waarvan, naar in de praktijk is gebleken, eigenlijk door onze leden te weinig kennis wordt genomen. Deze overzichten kunnen bij de Kadervorming onschatbare diensten bewijzen, temeer, daar deze overzichten regelmatig in boekvorm verschijnen.

In elke afdeling is toch waarlijk wel een functionaris te vinden, die bij de Kadervorming leiding weet te geven en mocht dit niet zo zijn dan is het Hoofdbestuur van onze Partij gaarne bereid adressen te verstrekken van degenen, die zich gaarne vrij maken om van tijd tot tijd aan het Kaderwerk van de afdelingen leiding te geven.

Men bedenke vooral, dat de Kadervorming in de afdelingen niet alleen het inzicht in diverse belangrijke actuele vraagstukken scherpt, doch dat een ieder aldus de nodige routine opdoet om zich in het openbaar vlot en gemakkelijk uit te drukken. Het vormen van z.g. debatclubs verdient in dit verband dan ook zeer aanbeveling.

Moge elke afdeling de mogelijkheid tot Kadervorming in ernstig onderzoek nemen. Nogmaals, een nieuwe parlementaire periode is aangebroken, een periode, waarin de V.V.D. ontegenzeggelijk van zich zal laten horen. Laat een ieder dit werk op de voet volgen, laat de afdelingen op studiebijeenkomsten deze arbeid nagaan en analyseren.

Dit zelfde is ook mogelijk ten aanzien van de plaatselijke politiek, hetgeen vooral van belang is nu de gemeenteraadsverkiezingen weldra onze aandacht vragen.

Geef de leden de kans zelf een onderwerp voor te bereiden, waarop een debat kan volgen. Men zal er zichzelf en de partij een grote dienst mee bewijzen. Afdelingsbestuurders, wij rekenen op Uw medewerking en wij zullen onzerzijds gaarne het nodige er toe bijdragen deze Kadervorming te steunen en te helpen slagen.

Alle stukken en correspondentie de REDACTIE betreffende gelieve men uitsluitend te zenden aan de redactie-secretaris G. Stempfer, Prinsengracht 1077 te Amsterdam, tel. 35343.

Correspondentie inzake de ADMINISTRATIE van ons weekblad (adreswijziging, abonnementen etc.) adresseer men aan Postbus 43 te Amersfoort.

(vervolg van pag. 2)

nadruk keerde hij zich tegen de te hoge aftrek wegens daarnaast genoten bescheiden eigen inkomsten, mede omdat hij daarin grote gevaren zag gelegen voor de zo toe te juichen sociale instellingen als de bedrijfs- en ondernemingspensioen- en -spaarfondsen.

De heer Hacke diende zelfs een amendement in, om van de eigen inkomsten niet de helft, maar slechts een vierde deel voor aftrek in aanmerking te doen komen, maar hij moest, door het „onaannemelijk” van

de ministers Drees en Lieftinck, op het laatste ogenblik dit amendement intrekken, omdat, zoals hij zeide, hij en zijn (liberale) fractie de uitkering aan de ouden van dagen, waarop zij zozeer prijs stelden, niet in gevaar wensten te brengen.

In de Eerste Kamer sprak mr. Stikker, toen lid van deze Kamer voor de Partij van de Vrijheid en zelf voorzitter van de Stichting van de Arbeid, in dezelfde geest, waarbij hij nog de terughoudendheid laakte, welke de minister bij het overleg met de Stichting over bepaalde punten had getoond.

Sindsdien is bij latere verlengingen van de Noodwet en bij andere gelegenheden door woordvoerders van de inmiddels opgerichte V.V.D. in de Kamer voortdurend aangedrongen op spoed met de totstandbrenging van een definitieve regeling en op verhoging van het voor aftrek vrij te stellen inkomen.

Ziedaar één voorbeeld van een reeks van misvattingen, die wij zelf, in het onderling verkeer met onze medeburgers, kunnen en moeten weerleggen.

Natuurlijk moet men daarvoor de feiten ook kennen. Daarvoor nu is ons propaganda-apparaat en daarom ook heeft dat er prijs op gesteld, bijvoorbeeld het wekelijkse parlementaire overzicht in ons blad, dat al deze feiten registreert, en het werk van onze fracties op de voet volgt, tegen een zeer kleine vergoeding in speciale uitgave voor iedere geestverwant, die gaarne over deze feiten beschikt om op elk gewenst ogenblik „au fait” te zijn, beschikbaar te stellen.

A.

Verkeers- en ruimteproblemen in de hoofdstad

Regeren is nog steeds vooruitzien

De Koningin heeft deze week de Tuinstad Slotermeer te Amsterdam opengesteld. Natuurlijk was dit een symbolische handeling, want hoe-wel er al zeer veel voorbereidend werk is gedaan en er reeds een aantal huizen is gebouwd, is het project zo omvangrijk, dat er jaren mee gemoeid zullen zijn eer deze tuinstad er compleet is. Doch niettemin, het begin is er en in de komende jaren zal Amsterdam in de Westhoek zienderogen groeien. Over tien jaar zal er een kleine stad aan toegevoegd zijn.

Wie, met de trein van Haarlem komend naar de hoofdstad, ziet welk een enorm terrein deze tuinstad van Amsterdam zal beslaan, kan zich ook rekenschap geven van de afstanden, waarmee de toekomstige bewoners van deze Westhoek binnen het stadsverkeer in de toekomst van doen krijgen.

Voor hun privé-leven zullen zij daar weinig hinder van ondervinden, want het is natuurlijk te verwachten dat op het gebied van ontspanning — bioscoop, vergaderzalen, feestlokalen voldoende mogelijkheden en gelegenheden in deze tuinstad zullen worden geboden. Hoe het zal gaan met de stedelijke cultuurspreiding in deze zin, dat bijvoorbeeld ook toneel, muziek, opera, tentoonstellingen, binnen de tuinstadveste zullen worden gebracht, is nog een onbeantwoorde vraag.

Wat die cultuurspreiding betreft, zijn de bewoners van de randwijken van het toekomstige Amsterdam eigenlijk in eenzelfde positie als forensen, wanneer men bedenkt, dat de toonaangevende theaters, concertzalen en musea alle in het Centrum liggen. De reis van het Gooi naar het Concertgebouw, met snelle trein en korte tramrit, kom wel eens korter en gemakkelijker zijn dan die uit tuindorp Slotermeer naar de Van Baerlestraat.

zichte van de stedelijke verbindingen.

In onze fantasie zagen wij namelijk bij het nog denkbeeldige station Slotermeer niet alleen tramverbindingen voor kortere afstanden door deze nieuwe tuinstad, maar zelfs een tweede kleiner station, namelijk een voor een ondergrondse en dus snelle verbinding achter de oude stad om door West naar Zuid, gevende een ontlasting van het steeds drukker vervoer van het ook zo omvangrijke Zuid naar het Centraal Station.

In dit stadium, dachten wij, is er nog een prachtige gelegenheid een baan voor een ondergrondse stadstrein aan te leggen. Maar wij gingen in onze fantasie mogelijk wel wat te ver, onze fantasie was waarschijnlijk ook iets te kostbaar en daarom hebben wij haar weer onderdrukt, maar wij zijn ons niettemin blijven afvragen, of de ringdijk, die al zoveel jaren kant en klaar en ongebruikt ligt, niet alsnog als baan zou kunnen gaan dienen voor een stadstrein, voor een tram voor lange afstanden en uiteraard met niet zoveel stopplaatsen als de gewone stadstram heeft.

Over die verkeersproblemen van de toekomst is eigenlijk nooit veel gezegd. Maar wanneer wij zien hoeveel verkeersproblemen er nu al zijn, welke door vorige generaties niet zijn voorzien, dan zullen wij toch wel verstandig doen zelf wel open oog te hebben voor de toekomst. Amsterdam groeit, althans in omvang, naar een wereldstad en in dat opzicht kunnen andere wereldsteden als waarschuwend, zowel als inspirerend voorbeeld dienen.

Wanneer men overweegt, dat nog niet lang geleden de hulpkantoren van de Burgerlijke Stand zijn afgeschaft, althans voor wat betreft het sluiten van huwelijken, dat men dus te dezer zaken tot concentratie is ge-

raakt juist tegen de tijd, dat de stad zich steeds meer spreidt, dan krijgt men wel eens de indruk, dat het „ruimte-gevoel“ van onze vroege vaders — waarvan er verscheidene zich overigens fel tegen deze concentratie hebben verzet — nog wel wat ruimer kan worden.

Zulks te meer, daar wij hier slechts over tuinstad Slotermeer spraken. Deze tuinstad is eigenlijk nog maar een fase in de groei, zoals ook blijkt uit de plaquette, welke de Koningin ter gelegenheid van de opening van deze tuinstad heeft onthuld en waarop men leest: „H.M. Koningin Juliana heeft op 7 October 1952 Tuinstad Slotermeer opengesteld als eerste der te stichten Tuinsteden buiten de Ring-spoorbaan“.

Gastricum-Limmen hield geslaagde contact-avond

Maandag 6 October vond in Hotel Kornman te Castricum de eerste V.V.D. contact-avond van dit seizoen plaats.

Nadat de voorzitter, mevr. C. le Clercq—Pels, deze avond op kernachtige wijze had ingeleid en daarbij in het bijzonder de heren mr W. Koops, algemeen secretaris van het hoofdbestuur, H. W. Holsmuller, secretaris van de Centrale Den Helder en mr Berkhouwer had verwelkomd, gaf zij het woord aan drs A. H. van Unnik voor zijn lezing: „Economische Problemen rondom de vorming van een Europese Unie“.

Drs Van Unnik betoogde o.m., dat het van essentieel belang is ook op economisch gebied de handen ineen te slaan en met vereende krachten te bouwen aan een „Europese gedachte“, om langs deze weg te komen tot een „Europese eenheid“ in de vorm van een „Europese Unie“.

Na een korte pauze werd, na te zijn ingeleid door de heer H. W. Holsmuller, die van deze gelegenheid gebruik maakte om de afd. Castricum/Limmen te complimenteren met het door haar genomen initiatief als eerste in dit seizoen deze contact-avond te organiseren, het woord gegeven aan mr Berkhouwer.

Mr Berkhouwer sneed na de economische- de politieke koek aan op een wel zeer overtuigende en karakteristieke wijze. De V.V.D. zal volgens mr Berkhouwer voort gaan op de weg die zij is ingeslagen en wel de weg die een uitgang zal moeten vinden uit het doolhof van de staatsbemoeningen. Het gaat er volgens mr Berkhouwer om van de mens een persoonlijkheid te maken, voor wie het een vreugde en uitkomst zal zijn te kunnen werken in vrijheid en niet gebonden te worden door allerlei initiatiefdodende maatregelen van de overheid.

Mr Berkhouwer betoogde voorts dat de V.V.D. nooit afkerig is geweest van sociale hervormingen, wel van socialistische hervormingen en greep zelfs terug op het door zo velen verguisde tijdperk van het oude liberalisme der vorige eeuw. Toen reeds traden de liberalen als één man op voor afschaffing van a-sociale toestanden.

Nadat de voorzitter de heer Berkhouwer bedankt had voor zijn glashelder betoog, wakte de secretaris, de heer B. A. van Unnik, alle leden en geestverwanten op, mede met het oog op de naderende gemeenteraadsverkiezingen, voor een leden werf- en propaganda-actie.

De afdeling Drachten in het offensief

Een pittige circulaire

Van de afdeling Drachten ontvingen wij een pittig gestelde circulaire, die ten doel heeft de activiteit van de afdeling te stimuleren, vooral ook met het oog op de a.s. gemeenteraadsverkiezingen.

In deze circulaire wordt allereerst in het kort het politieke beeld in ons land geschetst, terwijl daarnemens verschillende wegen worden uitgestippeld om de partij te versterken.

In het bijzonder wordt eveneens propaganda gemaakt voor ons weekblad „Vrijheid en Democratie“. Kortom, een circulaire die er zijn mag en die de overige afdelingen in ons land moge stimuleren een dergelijke actie te ontketen.

Wij wensen de afdeling Drachten van harte veel succes toe.

Secretarissen der Centrales in vergadering bijeen

Op Zaterdagmiddag 27 September had in Restaurant „Vredenburg“ te Utrecht een bijeenkomst plaats van de Secretarissen der Centrales, waarbij verscheidene leden van het Hoofdbestuur tevens aanwezig waren.

Onze voorzitter prof. mr. P. J. Oud hield een uitvoerige rede over de politieke toestand, waarop een geanimeerde nabespreking volgde. Alle centrales waren vertegenwoordigd, met uitzondering van de Centrale Zeeland.

V.V.D.-Raadsfracties weldra bijeen

Op Zaterdag 11 October zal in hotel Noord-Brabant te Utrecht een vergadering worden gehouden van de leden der V.V.D.-Raadsfracties van gemeenten in ons land boven de 75.000 inwoners, teneinde gezamenlijk overleg te plegen inzake de behandeling van de gemeentebegroting voor 1953.

J.O.V.D. organiseert een districtsdag in Den Haag

Mr K. P. van de Mandele zal een inleiding houden

De Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.) organiseert op Zaterdag 18 October a.s. om 15.45 uur in Hotel Carlton, Boslaan 1 te Den Haag een districtsdag.

Deze districtsdag wordt georganiseerd door het district Zuid-Holland van de J.O.V.D. in samenwerking met de afdeling Den Haag.

Als spreker zal optreden mr K. P. van de Mandele, voorzitter van de Kamer van Koophandel te Rotterdam. Deze dag zal verder worden gevuld met enige attracties, zodat het nuttige op gepaste wijze met het aangename zal worden verenigd.

De entree-prijs bedraagt slechts f 0,50.

De mogelijkheid bestaat voor de deelnemers aan een gemeenschappelijke maaltijd deel te nemen, waarvan de kosten ongeveer f 2.— zullen bedragen.

Belangstellenden kunnen zich opgeven bij de secretaris van het district Zuid-Holland der J.O.V.D., de heer J. T. van Dorp, Pomonaplein 47, te Den Haag.

Boekbespreking

„Knellende Banden“ — Een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Vrijhandel.

Vanwege de Nederlandse Vereniging voor Vrijhandel verscheen een korte brochure, getiteld „Knellende Banden“.

Na gewezen te hebben op de grote geldbedragen, die de Verenigde Staten uitgaven voor de Marshall-hulp, wordt geconstateerd, dat dit land door hoge invoerrechten en beperkende quota de op gang gebrachte Europese industrie belet, haar producten van de hand te doen. Men refereert in Amerika hoge belastingen plus concurrentie-vrije industrie boven belastingverlaging plus buitenlandse concurrentie.

Verder wordt er op gewezen, dat de „statische“ vorm van de Europese betalingsunie een beletsel voor elk land is, dat zijn uitvoer naar de andere landen van West-Europa heeft vergroot en zijn invoer uit die rest van West-Europa heeft verkleind. Zulk een land — eerst België, nu Nederland — wordt als een lastig geval beschouwd en krijgt van de beheerders van de Betalingsunie het verzoek om de uitvoer te verkleinen!

Zo worden de instituten, in het leven geroepen om de economie van West-Europa te helpen, tot belemmeringen voor de verdere ontplooiing van die economie. Men zal ze weer af moeten schaffen, maar de praktijk zal leren, dat afschaffing dezer eigen geesteskinders zeer moeilijk is.

De brochure is verkrijgbaar aan het adres van de Vereniging, Bilderdijk-laan 8, Bussum.

Gemeente eigenaresse van een fabrieksgebouw?

Een niet alledaags voorstel van B. en W. te Amsterdam

Een tamelijk ongewoon voorstel heeft de gemeenteraad bereikt. B. en W. stellen namelijk voor, dat de gemeente Amsterdam een fabrieksgebouw zal neerzetten bij de Westhaven, dat dan in gebruik genomen zal worden door de General Tire & Rubber Company, een Amerikaanse maatschappij, die in deze fabriek autobanden, vliegtuig-banden en andere rubberartikelen zal gaan vervaardigen.

Dat wil zeggen, zij zal naar Nederlands recht een naamloze vennootschap oprichten, die de Amsterdamse fabriek zal exploiteren en welke vennootschap dan uiteraard de volledige beschikking krijgt over de octrooien en procedés van de Amerikaanse moederonderneming.

Wanneer Amsterdam deze fabriek voor haar rekening bouwt, zal dit de stad 1½ miljoen kosten. Zouden de kosten hoger blijken te zijn, dan zal de op te richten N.V. het ontbrekende betalen. De N.V., die het gebouw voor de tijd van twintig jaar huurt tegen een jaarlijkse huursom van f 122.500, heeft het recht van koop en voorkeur van recht tot koop op de aan de te stichten fabriek grenzende terreinen.

Wij menen, schrijven B. en W., dat het aanbeveling verdient de door de General Tire & Rubber Company gevraagde medewerking te verlenen, daar met de vestiging van deze industrie een gemeentebelang is gediend, o.m. doordat deze fabriek de werkgelegenheid zal verruimen. Weshalve zij dit voorstel doen, zulks in overeenstemming met het advies van de Commissie van Bijstand in het beheer van de Havens, de Handelsinrichtingen en de Luchthaven Schiphol.

Wij hebben al eens geschreven, dat de Spoorwegen ongetwijfeld in de naaste toekomst voorzieningen moeten treffen voor het instellen van een klein voor-station aan de Westzijde, zoals het Amstelstation dat is aan de andere kant van de stad. De bewoners van Slotermeer-tuindorp houden zo ongeveer het midden tussen Halfweg en Amsterdam. Niet alleen te hunnen persoonlijke gerieve, doch ook ter voorkoming van een nog intensiever verkeer in de city moet er wel gelegenheid zijn voor deze Amsterdammers over een kortere afstand een station aan de hoofdlijn Amsterdam—Den Haag—Rotterdam te bereiken.

Daarover — als leek — voort-fantaserend, hebben wij ons afgevraagd, of men wel voldoende ruim inzicht heeft gehad ten opzichte van de te verwachten verkeersproblemen, ten op-

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Waarn. Red. secr. G. Stempher.
Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
Voor het zenden van abonnements- en advertentiegelden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.
Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

HOE DE NATO-LANDEN HUN DEFENSIE VERSTERKEN

Een kijkje achter de schermen bij de opleiding voor de wederzijdse verdediging in de Verenigde Staten

Wie vandaag aan de dag een bezoek brengt aan een Amerikaans vliegveld en daar de controlekamer binnenloopt, waant zich de eerste ogenblikken in het Bijbelse Babel, zoveel talen klinken daar door elkaar. Iedere verkeerstoren is in een toren van Babel veranderd en de leden van het vrouwelijke hulpcorps, die via de microfoon in voortdurend contact staan met de piloten in de lucht, zijn zo langzamerhand zo vertrouwd geraakt met het merkwaaardige Amerikaans, dat zij nu en dan door haar koptelefoon te horen krijgen, dat zij precies weten te zeggen of het een Noorse of een Turkse vliegenier is, die haar moedertaal geweld aandoet.

Dezelfde verschillen in taal, uiterlijk en uniform kan de belangstellende bezoeker constateren, die een kijkje komt nemen in het opleidingscentrum Fort Benning of in de gelegenheid wordt gesteld een oefentocht mee te maken op een der torpedojagers van de Amerikaanse marine.

Al degenen, die het Amerikaans met zo'n opvallend buitenlands accent spreken, zijn naar Amerika gekomen in het kader van het programma voor steun bij de wederzijdse verdediging, door middel waarvan de Verenigde Staten de vrije landen trachten te helpen bij het versterken van hun verdediging.

Evenals aan het programma zelf, waardoor reeds voor miljarden dollars aan schepen, vliegtuigen, tanks, kanonnen en andere militaire uitrusting naar de M.D.A.P.-landen gezonden kon worden, liggen ook aan de opleiding van al die buitenlandse soldaten, matrozen en piloten verschillende motieven ten grondslag. Amerika bewapent de vrije landen in de vaste overtuiging, dat zij vrij willen blijven, dat dit hun goed recht is en dat door hun verdediging te versterken kan worden bereikt, dat zij hun vrijheid behouden.

Het opleidingsprogramma voor buitenlandse militairen begon, gelijk met het M.D.A.P. in 1950, en de V.S. hebben er al ettelijke miljoenen dollars aan besteed.

De militaire autoriteiten, die met de uitvoering van het program belast zijn en diegenen, die weten, wat de zin er van is, zijn echter van oordeel, dat dit geld zijn rente wel heeft opgebracht. Het is hun bekend, dat iedere militair, die een opleiding in de Verenigde Staten ontvangen heeft, na zijn terugkomst in eigen land honderd collega's een soortgelijke opleiding kan geven en dat deze honderd anderen op hun beurt de opgedane kennis weer aan hun ondergeschikten doorgeven enz. enz.

Tot nu toe werden reeds meer dan 10.000 buitenlandse militairen in de Verenigde Staten opgeleid, terwijl 3000 anderen als instructeurs zijn aangesteld. Verder ontvangen thans op Amerikaanse bases in het buitenland nog 4500 militairen van verschillende nationaliteiten een Amerikaanse opleiding.

Bonte mengelmoes van nationaliteiten

Van al deze mensen heeft het leger er circa 6000, de marine ongeveer 6500 en de luchtmacht 5000 voor zijn rekening genomen. De meeste buitenlandse soldaten, matrozen en piloten (9.500) zijn afkomstig uit de NATO-landen, t.w.: Canada, Denemarken, Noorwegen, Nederland, België, Luxemburg, Frankrijk, Engeland, Italië, Portugal, Griekenland en Turkije. De landen in het Midden-Oosten en Afrika leverden ook een behoorlijk contingent (3.900), terwijl de Aziatische landen en enkele staten in het Stille Oceaan-gebied tezamen ongeveer 600 militairen naar Amerika zonden om daar hun opleiding te ontvangen of te voltooien.

Van deze 600 militairen kwamen er 250 uit Korea; het zijn alle oud-strijders, die enige maanden geleden in de gelegenheid werden gesteld om zich hier in Amerika tezamen met enkele Amerikaanse keurcorpsen verder in de krijgskunst te bekwamen. Ondanks het feit, dat bij hun aankomst in de V.S. vrijwel geen van hen Engels sprak, hebben zij zich in Fort Bliss in Texas, waar zij gedetacheerd zijn, uitstekende leerlingen getoond. Verder telt het Aziatische legioen verschillende militairen uit Birma, Indo-China, Indonesië, de Philippijnen en Thailand.

Vanzelfsprekend vormt de taal voor sommige buitenlanders een geducht struikelblok. Weliswaar is aan een eventuele toelating tot een trainingscursus de voorwaarde verbonden, dat de kandidaat behoorlijk Engels spreekt, maar begrijpelijkerwijs is het met de kennis van allerlei vaktermen meestal vrij pover gesteld, zodat in vele gevallen tolken en vertalers leeraar en leerling te hulp moeten komen. Bovendien wordt veel gebruik gemaakt van grafieken en kaarten, alsmede van vliegtuigmodellen, aan de hand waarmee de instructeurs zonder uitvoerige verhandelingen gemakkelijk kunnen uitleggen wat voor hun leerlingen van belang is.

Diegenen, die denken dat men alleen in de Verenigde Staten een Amerikaanse militaire opleiding kan krijgen, vergissen zich. In de M.D.A.P.-landen bevinden zich meer dan 100 „mobile training units“, uitgerust met al hetgeen de buitenlandse militairen nodig hebben voor een degelijke opleiding, zoals projectie-apparaten, demonstratiemodellen enz. Van de instructeurs, die met deze mobiele eenheden rondreizen, is ongeveer de helft in militaire dienst; de overige leraren zijn burgers, die door de Amerikaanse militaire autoriteiten speciaal voor dit werk zijn aangezocht.

Bommenwerpers voor Engeland

Toen de eerste Amerikaanse B-29 bommenwerpers aan Engeland afgeleverd werden, ging er een speciale mobiele eenheid mee om de Britse piloten en de andere leden van de bemanning vertrouwd te maken met hun nieuwe „kist“ en het grondpersoneel in te wijden in de geheimen van de machines, de elektronische uitrusting en andere onderdelen van het toestel. Ook als men een nieuw type tank, een nieuw model geschut e.d. naar de M.D.A.P.-landen stuurt, komen onmiddellijk de Amerikaanse instructeurs in het geweer om eenheden, die er mee worden uitgerust, te onderrichten in het gebruik ervan.

De Belgische en Franse autoriteiten hebben het belang van een geïntegreerde opleiding al spoedig ingezien en tankopleidingscholen gesticht, waaraan militairen uit zes NATO-landen cursussen kunnen volgen.

Onder de instructeurs bevinden zich verscheidene Amerikanen, maar ook veel Belgen en Fransen, die in sommige gevallen zelf hun opleiding in Amerika ontvingen. Het belangrijkste van alles is wel, dat alle leerlingen aan deze NATO-scholen precies dezelfde opleiding krijgen, hetgeen, indien er onverhoopt een oorlog mocht uitbreken, een vlotte samenwerking mogelijk maakt.

Het Amerikaanse leger beschikt op het ogenblik over 12 opleidingskampen, waar de grondstrijdkrachten onderwezen worden in alle vakken, die voor een all-round opleiding van belang zijn.

Zij die meer belangstelling hebben voor het luchtwapen kunnen terecht op elk der 20 vliegbases, waar ze een intensieve opleiding ontvangen en met de modernste snuffjes op het gebied van de militaire vliegerij vertrouwd gemaakt worden. De Amerikaanse marine leidt eveneens veel buitenlanders op; zij kunnen bij de

marineluchtvaartdienst komen of zich bepalen tot de meer specifiek maritieme krijgskunst.

Karaktervorming niet verwaarloosd

Van veel belang is, dat bij alle drie wapens het accent mede valt op de karaktervorming en dat iedere buitenlandse militair een hartelijk welkom bereid wordt. Elk der cursisten, of hij nu een officier of een doodgewone recruit is, wordt van de trein gehaald door iemand die zijn taal spreekt. De laatste brengt hem naar de plaats van bestemming en helpt hem bij zijn inschrijving en alle andere, dikwijls ingewikkelde formaliteiten. Hij maakt hem wegwijs in het magazijn van de fourier, zorgt dat hij de nodige leerboeken bijeenkrijgt en wijst hem een verblijf aan.

Ofschoon niet op alle bases dezelfde methoden toegepast worden; heeft iedere buitenlander meestal een Amerikaan als „slapie“. Deze fungeert min of meer als zijn beschermengel en brengt hem in contact met vrienden er kennissen.

In de meeste opleidingskampen houden de cursisten niet veel vrije tijd over, maar tijdens het weekeinde gaan zij vaak op bezoek bij Amerikaanse families, waar zij gastvrij onthaald worden. De onderlinge verhouding tussen de buitenlandse militairen is uitstekend. Dit komt een deels natuurlijk door het feit, dat zij allen eenzelfde doel nastreven, maar

ook door de vriendschap, die het natuurlijke gevolg is van hun lotsverbondenheid en hun begrip voor elkaanders vreugden en moeilijkheden.

Het opleidingsprogramma voor buitenlandse militairen heeft reeds rijke vruchten afgeworpen en de initiatiefnemers ettelijke prettige verrassingen bezorgd.

In de eerste plaats zijn verreweg de meeste cursisten jongeren, onderofficieren en soldaten. Er zijn ongeveer zes maal zoveel recruten als officieren. Wanneer deze jongeren naar hun land terugkeren, wekken zij daar door hun enthousiaste verhalen en technische kennis de nieuwsgierigheid van vele oudere officieren, die op hun beurt gaarne eens naar de Verenigde Staten willen gaan om te zien hoe het in die Amerikaanse opleidingskampen toegaat. Vandaar, dat er al spoedig buitenlandse officieren een oriëntatieris naar Amerika ondernamen en dat er nu reeds 300 hoge militaire autoriteiten uit de NATO-landen hun licht in de V. S. zijn komen opsteken.

Aan de andere kant stellen de Amerikaanse officieren en instructeurs natuurlijk veel belang in de verdere carrière van hun protégés. Er is al een drukke briefwisseling ontstaan tussen leraren en oud-leerlingen en de eersten branden van verlangen om zich er van te vergewissen of hun discipelen het geleerde nog niet vergeten zijn en in eigen land beantwoorden aan de grote verwachtingen die men in Amerika van hen had.

Liberales Internationale te Straatsburg in congres bijeen

Enige belangrijke resoluties aanvaard

Het congres van de Liberale Internationale, dat in de laatste dagen van September in Straatsburg gehouden werd, was zeer goed bezocht. Er waren ongeveer honderd afgevaardigden uit een 15-tal landen (waarbij ons land niet vertegenwoordigd was).

Er werden enige resoluties aangenomen: de eerste vroeg vrije emigratie en immigratie, welke alleen nationaal controle zou ondervinden met het oog op nationale economische moeilijkheden; de tweede ging over sociale zekerheid met betrekking tot financiële stabiliteit; de derde over de liberalisatie van de handel. Nationalisme in de slechte betekenis van het woord werd veroordeeld, terwijl daarentegen de noodzakelijkheid van het hooghouden van nationale culturele verschillen werd erkend om een verscheidenheid in de wereld te bewaren.

De volgende resolutie met betrekking tot de Europese eenwording werd aangenomen: Het Congres van de Liberale Internationale gelooft in de noodzakelijkheid om een verenigd Europa te maken, met inbegrip van eventueel die landen, die vandaag de dag niet in staat zijn over hun eigen lot te beslissen.

Daarom stelt het congres zich tegenover elke poging om te verhinderen of uit te stellen, dat deze eenwording tot stand komt.

Het verwelkomt het Schuman-plan, dat mogelijk heeft gemaakt de instelling van het eerste gemeenschappelijk Europees Gezagsorgaan en eveneens de plannen, die thans onderzocht worden voor de federatie van de 6 Westelijke mogendheden.

Het Congres is er echter diep van doordrongen, dat verdere ontwikkeling langs deze lijnen alsook gemeenschappelijke veiligheid ernstig in gevaar worden gebracht, tenzij deze 6 mogendheden nauw verbonden zijn niet slechts met de 9 andere Europese mogendheden, maar ook met de grotere kring van democratieën in of buiten Europa. Het verwelkomt daarom de bereidheid op de laatste ver-

gaderingen van de Assemblée van de Raad van Europa om te bestuderen de organisatie, welke opgericht moet worden om in de praktijk een dergelijke binding te verwezenlijken.

Er werd voorts besloten een fonds van £ 25.000 te stichten om het werk van de Liberale Internationale tot ontwikkeling te doen komen en te trachten de werkzaamheden ook buiten Europa uit te breiden.

De hoop werd uitgesproken, dat een nieuwe Nederlandse organisatie van Liberalen zich spoedig bij de Liberale Internationale zou aansluiten.

Politiek allerlei

De West-Duitse politie heeft bekend gemaakt, dat er in September 366 Oost-Duitse politie-agenten naar vrij Berlijn zijn gevlucht. Dit brengt het totaal aantal politie-agenten, die dit jaar in het Westen asyl hebben aangevraagd op 2.000.

— Volgens een bericht in de Communistische „Oesterreichische Zeitung“ heeft Rusland in de periode van 1946 tot 1950 in Oostenrijk nieuwe huizen gebouwd met een totale oppervlakte van 100 miljoen vierkante meter. Volgens deze krant is het daaraan te danken dat er 25 miljoen mensen nieuwe huizen konden krijgen.

Dit komt neer op vier vierkante meter woonruimte per persoon. Het Amerikaanse Bureau voor het Gevangeniswezen stelt als minimum-eis een ruimte van meer dan 8 vierkante meter per gevangene.

— President Truman deelde tijdens een receptie in het Witte Huis mede dat hij het gehele jaar door 17 uur per dag werkt; zijn werkdag begint om 6 uur v.m. en eindigt om 11 uur n.m. Hij zeide verder: „Als ik eens een dag niet op het Witte Huis ben, dan heb ik soms een week nodig om alle achterstallige zaken af te handelen.“

Belangrijk rapport over maatschappelijke verwildering der jeugd

Strijd tegen massificatie moet worden aangeboden

Zes sociologische en sociaal-psychologische instituten hebben, op verzoek van de minister van O.K.W., in 1948 een onderzoek ingesteld naar de geestesgesteldheid van de zgn. massajeugd.

Hun rapport is thans verschenen. Het heeft een beschouwend karakter en bevat veel documentatie-materiaal; aan het slot worden maatregelen genoemd die bepaalde onderzoekers in het belang van de jeugd achten. Geen van deze maatregelen wordt echter als dwingend noodzakelijk voorgesteld; anders zou men inbreuk maken op de politieke competentie van de Volksvertegenwoordiging en vooruitlopen op wat door de verschillende wereldbeschouwelijke organisaties al dan niet kan worden geaccepteerd. Over de waarde en betekenis van organen die zich met de maatschappelijk verwilderde jeugd bezig houden spreekt het rapport geen oordeel uit; het wil in de eerste plaats de diagnose stellen van het verschijnsel der massajeugd, o.a. door verschillende rapporteurs zelf aan het woord te laten, aldus lezen wij in het Algemeen Handelsblad, waaraan wij een en ander ontleenen.

De zes samenwerkende instituten zijn van mening dat de maatschappelijke verwildering niet alleen valt waar te nemen onder de jeugd uit de onderste lagen van de maatschappij, maar dat zij ook is doorgedrongen tot Voorbereidend Hoger- en Middelbaar Onderwijs, zij het dan natuurlijk in mindere mate.

Voorts tonen zij aan dat het al of niet georganiseerd zijn in een jeugdvereniging geen feilloos kenmerk is om te bepalen of een enkeling of een groep behoort tot de verwilderde jeugd. In Leeuwarden b.v., waar als elders het verschijnsel het meest voorkomt in de volksbuurten, blijkt de rijpere jeugd uit burgerlijke milieus voor 21.2 % te zijn georganiseerd in een jeugdvereniging en de arbeidersjeugd voor 23.1 %. Een dergelijke verhouding geldt voor het georganiseerd zijn in sportverenigingen.

Een andere merkwaardigheid is dat juist de eenheid van een buurt een neerhalende invloed kan hebben; individuen die een gunstig persoonlijk stempel dragen en uit de algemene toon vallen, worden er uitgejouwd en bespot.

Vele dingen zijn reeds overbekend. Bijvoorbeeld hoe fundamenteel belangrijk de woningtoestanden zijn voor het gezin en de speelgelegenheid voor de jeugd.

Het rapport wijst behalve op de arbeid van de speeltuinbeweging ook op andere inzichten: de „rommelspeelplaats” in Kopenhagen en het zgn. Kinderbouwcentrum dat Rotterdam zou bezitten als het zich uit de materiële moeilijkheden kon redden.

De instelling van de verwilderde jeugd is inzake het zedelijk en godsdienstig besef volkomen negatief.

Lof voor onze Koningin

Koningin Juliana heeft door Haar rede bij Haar inhuldiging reeds aanstonds een sfeer van waardering weten te wekken. Een sfeer, welke versterkt is door de officiële bezoeken en Haar redevoeringen, welke Zij in het buitenland heeft gehouden.

In het grote te Straatsburg verschijnende weekblad Cigognes, dat in de gehele Elzas en in Lotharingen veel gelezen wordt, zijn uitvoerige artikelen verschenen over de verschillende vorstenhuizen, welke op het ogenblik nog aan het hoofd staan van landen in Europa.

Daarbij is ook een uitvoerig artikel gewijd aan onze Koningin. Enkele passages willen wij hier vermelden. Het blad noemt Koningin Juliana de lieveling van de wereldpers en schrijft in de aanvang van het artikel o.m.: „Er zijn op het ogenblik in de gehele wereld geen regerende Monarchen (met inbegrip van de 80-jarige Koning Haakon van Noorwegen), die zo zeer de sympathie en verering van de eigen pers, van de wereldpers en van de man in de straat genieten, als deze bescheiden 43-jarige vrouw”.

En het artikel besluit met de woorden: „Holland hoeft geen zorgen te hebben om crisissen rond de constitutie of revoluties. De huisvrouw op de troon is niet slechts het idool van deze degelijke en vlijtige natie, maar ook het idool van de wereld”.

Woorden, welke elke Nederlander, zeker als hij in het buitenland deze dingen leest, goed doen.

De uitdrukking in geval van persoonlijke tegenslag door eigen schuld is „pech gehad”. De godsdienst, de moraal en ook de politiek worden in het utilistische vlak getrokken.

Van de mannen heeft 63 %, van de vrouwen 83 % geen politieke belangstelling; voor de ongeschoolde arbeiders luiden deze percentages 19 en..... 0! „Men vraagt zich bij deze stand van zaken in ernst af,” aldus het rapport, „welke betekenis de stemplicht heeft.”

Van enig overleg bij beroepskeuze is geen sprake. Men gaat in het vak dat

het meest voor de hand ligt, de beste verdiensten oplevert en de minste gebondenheid vraagt.

Arbeidsvreugde bestaat niet; over het algemeen gaan de meisjes met meer plezier naar haar werk dan de jongens, vanwege het samenzijn met vriendinnen. De vrije tijd wordt willoos, ongebonden, ongecontroleerd besteed; de vitale verhouding tot de andere sexe is het belangrijkste punt van conversatie. Verreweg de meesten zijn op sexueel gebied gewend aan intimiteiten zonder dat van liefde sprake is.

Onder het hoofdstuk „Maatregelen” noemt het rapport in de eerste plaats de totstandkoming van een overkoepelende organisatie, waarin de bestaande instellingen die zich met het vraagstuk van de maatschappelijk verwilderde jeugd bezig houden zullen zijn verenigd, echter met behoud van eigen karakter. „Bundeling van krachten is een vereiste; slechts een gesloten front kan de strijd aanbinden tegen massificatie”.

Verder wordt er voor gewaarschuwd dat bij nieuwbouw niet véér

Als in Homerus' dagen

Dat er ook in de verhouding tussen de volkeren „niets nieuws onder de zon is” ontgaat de toeschouwer van het moderne wereldtoneel allicht, waar bekwame regisseurs geregeld zorgen voor „stunts” in de encenering. Kende men voorheen geen overgangstoestand tussen gewapende vrede en oorlog, daar heeft de moderne regie hier het begrip „koude oorlog” ingevoerd.

We verbazen ons zelfs al niet meer te zeer, wanneer voor deze koude oorlog een „generale staf” gevraagd wordt, gelijk veldmaarschalk Montgomery het dezer dagen deed.

Wat de vereerde legeraanvoerder ter motivering van zijn voorstel aanvoerde slaat over het recente verleden heen ook op 'n verder terug: „Omdat wij de koude oorlogen niet hadden gewonnen, hebben wij in het verleden daadwerkelijk oorlog moeten voeren. Wanneer de politici helemaal niet meer uit de knoeiboel van een koude oorlog komen, krijgen wij militairen de opdracht het dan maar daadwerkelijk uit te vechten.”

Er moge zich dus een nieuwe fase tussen vrede en oorlog hebben ingeschoven, ook thans wordt de oorlog gezien als voortzetting der diplomatie, zij het met wat andere middelen.

Wat evenmin veranderd is: als in Homerus' dagen gaat aan iedere verscherping van de toestand 't nodige oratorische vuurwerk vooraf, waarachter de leiding de strategische voorbereidingen treft. Deze week was het Malenkow die de wereld weer eens verraste met een rede van vijf uur, waarin de gewoonte getrouw, Sowjet-Rusland in al zijn blanke onschuld werd geschilderd, het Westen van voortdurende agressie beschuldigd.

Dat hierop van Westerse zijde gereageerd zou worden, was te verwachten. Acheson waarschuwde — misschien niet ten overvloede — de Westelijke wereld, zich door Moskou's vredespraat niet in slaap te laten suspen en haar eendracht te bewaren. Hij eiste voorts van de Sowjet-wereld, dat zij haar vredelievendheid zou tonen niet door woorden, maar door daden, bijv. door in Korea een bestand te bevorderen en aan Oostenrijk zijn vrijheid te schenken.

Dat de Russische oratoria inderdaad vuurwerk is, waarachter strategische oorlogshandelingen schuil

het ontstaan van een sloppenproletariaat in de hand mag worden gewerkt. „Een gevaar, dat blijkens veel „moderne” nieuwbouw met te kleine ramen, te kleine kamers, te weinig bergruimte, door onze autoriteiten niet voldoende wordt erkend.”

Ten aanzien van het onderwijs wijst het rapport op de karaktervorming welke bij onze te technisch-intellectualistische instelling te veel op de achtergrond komt. Ook de opleiding der leerkrachten en in het algemeen van mensen die met de jeugd omgaan dient in deze richting te worden gezien.

Op de cursussen betreffende het huwelijks- en gezinsleven vestigt het rapport de aandacht en op de vormingsmogelijkheden in bedrijfstijd. Het clubhuis moet zich kunnen ontplooiën naast school en werkkring, aanknopingspunten dienen buurt- of wijksgewijze te worden gezocht. Het is absoluut noodzakelijk dat een uniforme regeling ten aanzien van het jeugdleaders-diploma wordt getroffen en dat salariëring en toekomstmogelijkheden verbeteren.

Wat betreft de subsidie-regeling zou een bijdrage van de landelijke overheid op een basis van 50 % van de exploitatie-uitgaven een stap in de goede richting zijn; ook de arbeid ten behoeve van het gezin zou onder de subsidiëring moeten vallen. Tenslotte wordt de wenselijkheid betoogd van de aanstelling van een inspecteur, die tezamen met een commissie van advies alle aanvragen voor subsidies ter plaatse controleert.

onthaald worden, lijken ons van even weinig belang, als hetgeen ons vóór de Tweede Wereldoorlog werd meegedeeld over Duitsland's potentieel. Ook als men aan het nieuwe Chinese offensief slechts incidentele waarde toekent, het bewijst toch dat het Westen zelfs in Korea zijn krachtsinspanning niet verminderen mag. En daarmee bevinden wij ons midden in de doolhof, waaruit onze Westerse diplomatie de weg zal moeten vinden, wij zij uit de toestand van gewapende vrede via de koude oorlog niet weer in reële oorlogstoestand geraken. De daverende redevoeringen zullen voorlopig wel voortgang vinden op het wereldtoneel. De vraag is slechts, wat zich achter de coulissen afspeelt.

G. A. DE RIDDER

SOCIALISM

A system in which you take all the money away from the rich and spend it on bureaux that plan to the cent how the poor would get it if it had n't been spent.

(Saturday Evening Post)

ALLERHANDE

HET BEGRIP: „DE MIDDENSTAND”.

In een jarenlange strijd der socialistischen staan wij midden in een tijd, waarin aan de belangen der arbeiders de nodige aandacht wordt besteed. Er wordt nu in het midden gelaten of hun wensen alle juist zijn of verwezenlijkt worden. Maar ze worden bestudeerd en er wordt om welke redenen dan ook, rekening mee gehouden.

Iets dergelijks ontbreekt volkomen voor de middenstand. Wie over de middenstand denkt, spreekt of schrijft, wordt nogal eens aangevallen met het argument dat hier een volkomen niet-hanteerbaar begrip wordt gebruikt, omdat men de groep middenstand niet omvatten kan. Men weet de grenzen niet.

Dit argument kan geen bezwaar zijn, want men zou het evengoed kunnen gebruiken voor het begrip arbeiders. Het gaat bij die indeling in groepen niet in de eerste plaats om degenen over wie twijfel kan bestaan of zij er wel toe behoren, maar om de grote groep, die er zeker toe behoort.

(Nieuwe Zeister Courant)

Het sprookje van de Russische „klassenloze” gemeenschap ontzenuwd

Lenin's en Marx' woorden worden verloochend

Uit een verslag dat kortgeleden door het Bureau voor de Statistiek van het Amerikaanse Ministerie van Arbeid gepubliceerd werd en waarin officiële Russische bronnen genoemd worden, blijkt dat het verschil in loon tussen de hoogst en de laagst betaalde arbeider in de Russische staal- en constructie-industrie bijna tweemaal zo groot is als bij arbeiders in overeenkomstige Amerikaanse industrieën.

Het hoogste Russische basisloon in die industrieën is ongeveer 3,5 maal zo hoog als het laagste, terwijl de hoogste lonen in de V.S. slechts 2 maal zo groot als de laagste zijn.

Eigenlijk bevatten deze gegevens niets verrassends of nieuws. Het is al lang bekend, dat de Sowjet-Unie geen klassenloze gemeenschap is, zoals in de geschriften van Marx voorzien werd, doch een samenleving met een duidelijk omlijnd klassensysteem.

Boven aan de Russische klassenladder staan de leden van de regerende klik. Daar onmiddellijk onder staan hun helpers — kunstenaars, geleerden en intellectuelen. — Op de grond staat de grote massa arbeiders en boeren en daartussen de middenstand waartoe de partij en technische bureaucratie behoort.

Naar de twee bovenste klassen gaat het leeuwendeel van het Russische nationale inkomen. Hun gemiddelde inkomen wordt op ongeveer 1 miljoen roebel geschat. Het inkomen van hen, die een trapje lager staan loopt in de honderdduizenden.

Boven hun inkomen genieten deze twee klassen onnoemelijk veel andere voorrechten. Er worden luxueuse kamers en huizen voor hen gratis gereserveerd en zij kunnen tegen gereduceerde prijs gebruik maken van auto's, weelderige vakantie-oorden en distributiegoederen.

Zelfs het belastingstelsel werkt ten voordele van de Russische „bevoorrechte klasse”. De voornaamste bron van inkomsten van de regering is de omzetbelasting, die op alle artikelen voor massaconsumptie geheven wordt (waaronder ook voedingsmiddelen). Deze belasting drukt op alle kopers, of ze het betalen kunnen of niet. Lenins woorden „indirecte belastingen zijn belastingen die drukken op de armen” worden hierbij vergeten.

Weliswaar wordt ook inkomstenbelasting geheven, doch ook hierbij worden de hogere inkomstenklassen begunstigd. Tot 12.000 roebels per jaar is de belasting sterk progressief, doch van alle inkomsten boven 12.000 roebels wordt slechts 13% belasting geheven.

Tegenover het weelderige bestaan van de upper ten en de behoorlijke levensstandaard van de middenklasse, staat de ongelofelijk lage levensstandaard van de arbeiders en boeren.

Een Russische arbeider verdient gemiddeld 8.000 roebel per jaar, hiervan moet hij een een- of twee-kamer flat voor zijn gezin huren. Het gebeurt ook wel eens, dat hij zijn flat delen moet met drie of vier andere gezinnen. Zijn voeding is eenzijdig en bevat geen essentiële bestanddelen, zoals vlees, eieren, landbouwproducten of vers fruit. Hij is maar povertjes gekleed. Hij bezit geen auto, wasmaschine of televisietoestel zoals de hogere standen en er bestaat ook maar weinig kans op, dat hij deze ooit zal aanschaffen.

Onder het Sowjet-regime worden nieuwe wetten ingevoerd, waardoor het voor de hogere kringen gemakkelijker wordt om hun rijkdom en macht aan hun kinderen over te dragen. Dank zij dergelijke bepalingen kan de nieuwe aristocratie zich in de Russische samenleving handhaven.

Sinds 1940 wordt er na het zeventienjarige leerjaar van de openbare school schoolgeld geheven, dus ook in alle richtingen voor hoger onderwijs. De kinderen van partij-, militaire en culturele leiders genieten bij betrekkingen de voorkeur.

Gezien het bovenstaande is het niet te verwonderen, dat het verschil in loon tussen de hoogst en laagst betaalde klasse bij de Russische industrie zo groot is. Het is slechts een klein bewijs van het steeds groter wordende klassenverschil in de Russische „klassenloze gemeenschap”.

Onze buitenlandse politiek van toenemende betekenis

Samenwerking met goede resultaten

Steeds meer gaat de buitenlandse politiek een belangrijke plaats innemen, ook ten aanzien van tal van maatregelen op binnenlands politiek terrein. In steeds bredere kring wordt dit beseft en steeds duidelijker wordt dit vraagstuk thans onderkend, zowel in onze eigen partij als ook daarbuiten.

Een goede en duidelijke omschrijving van de taak van Nederland vonden wij in het zo juist verschenen jaarboek 1951-'52 van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Daar wordt een doelstelling gegeven van de buitenlandse politiek van ons land, welke in breder kring bekendheid verdient en welke wij daarom hier onder de aandacht van onze lezers brengen. In het genoemde jaarboek lezen wij o.m. het volgende:

„Een actiefpost, vooral voor Nederland van groot belang, is de voortgang welke met betrekking tot de Europese samenwerking is gemaakt. De Gemeenschap voor Kolen en Staal werd door de deelnemende landen definitief aanvaard. De basis werd gelegd voor een Europese Defensie Gemeenschap, en andere integratievormen (landbouw en verkeer) worden voorbereid.

Deze gebeurtenissen vormen even zo vele stappen op de weg naar de Europese eenheid, welke niet alleen door de huidige omstandigheden gebiedend wordt voorgeschreven, maar voorwaarde is voor het voortbestaan van Europa als politieke en economische grootheid.

Ook de samenwerking in wijder verband ontwikkelde zich op bevredigende wijze. De Noord-Atlantische Verdrags Organisatie werd uitgebreid met Griekenland en Turkije; haar structuur werd verder opgebouwd en verstevigd, waarmede tevens de banden tussen beide zijden van de oceaan werden versterkt”.

En tot slot worden in de inleiding van dit jaarboek woorden gezegd, welke stellig met de grootste aandacht moeten worden gelezen, omdat deze het richtsnoer geven van onze houding in de toekomst als land in de internationale politiek, een houding, welke stellig de steun verdient van hen, die de liberale gedachte zijn toegedaan.

Het is deze verbondenheid met West-Europa en met het Noord-Amerikaanse continent, die de buitenlandse betrekkingen van Nederland voor een belangrijk deel hebben bepaald en zullen blijven bepalen. Dit is het welbegrepen belang van Nederland op korte en op lange termijn.

Indien de positie van ons land in de huidige internationale constellatie met zich medebrengt, dat de stem van Nederland niet luid kan klinken, zijn stem zal duidelijk moeten zijn. Na de oorlog heeft ons land bewust gekozen voor intense samenwerking in plaats van afzijdigheid.

Dientengevolge dragen wij een gedeelte van de verantwoordelijkheid voor het wereldgebeuren en dat wereldgebeuren beïnvloedt en bepaalt onze houding. Zolang de tegenstelling tussen Oost en West voortduurt, zal Nederland de gevolgen mede moeten ondergaan, doch dan in positieve zin, met de andere Staten, die vrijheid, veiligheid en vrede verkiezen en bereid zijn daarvoor ieder noodzakelijk offer te brengen”.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: *Mejuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16 Haarlem.*

Nog eens: voorbereiding van de gemeentebegrotingsdebatten

Teneinde misverstand te vermijden komen wij nog even terug op het stukje van de vorige week over de gemeentebegrotingen.

De woorden die er toen boven gezet zijn zouden de gedachte kunnen wekken, dat juist onze lezers er voor geïnteresseerd moeten worden, maar die zullen over het algemeen geen aanmoediging nodig hebben.

Wie het wel nodig hebben, dat zijn zo vele vrouwen, die wij in verschillende vrouwenverenigingen ontmoeten, die ver van de politiek staan en ternaauwernood belangstelling hebben voor publieke aangelegenheden.

Zij zijn het die erbij gehaald moeten worden en van haar kunnen de gemeenteraadsleden waken en grieven horen, die leven in de gewone burgerij buiten het politieke leven. J. H. S.

Nader nieuws over onze conferentie op 18 en 19 October a.s.

Op Zaterdagmiddag, na aankomst van de trein uit Amsterdam om 15.48 u. in Amersfoort zal er vandaar een speciale bus rijden naar de Internationale School voor Wijsbegeerte.

Zij, die van deze bus geen gebruik maken en op eigen gelegenheid komen, worden verzocht ter wille van de aankomstverdeling tussen half vier en kwart voor vier te arriveren. Na aankomst van de bus kunnen wij dan zo snel mogelijk beginnen.

Verder is er een stadsbus V, die rijdt vanaf het plein voor het station om 10 minuten over het half en heel uur. (Zondagochtend vanaf 9.40 u.) Men moet dan uitstappen bij de halte in de Balistraat (iets verder dan verleden jaar) en dan is het nog een minuut of 10 lopen. Een taxi kost f 2.40 (exclusief).

Wij hebben het plan twee tafeltjes voor de ontvangst te plaatsen. Het ene zal bestemd zijn voor diegenen, die zich vooruit aangemeld en reeds geregiseerd hebben; zij krijgen daar haar naamkaartje en een deelnemerslijst, waarop ook de plaats van haar bed vermeld zal zijn.

Het andere tafeltje is bedoeld voor alle andere gevallen. Door deze verdeling hopen wij de onvermijdelijke administratieve beslommeringen te bespoedigen.

Denkt U er om, Uw vragen voor het „vragenuur” tijdig in te sturen?

Dat het koud kan zijn, zullen wij U niet hoeven te vertellen. Maar weet U, dat het dan juist Nieuwe Maan is? Geen wandeling in de maneschijn! In plaats daarvan kan een elektrische zaklamp goede diensten bewijzen.

En verder hopen wij, dat de sterren ons pad verlichten en dat wij overdag in de zonneschijn onze thee en koffie kunnen drinken en al wandelend confereren.

J. H. S.

De Oost-Berlijners hebben het lachen verleerd

Met de woningbouw is het maar droevig gesteld

Wanneer iemand 'n bezoek brengt aan de sectoren der geallieerden in Berlijn, zal hij ongetwijfeld getroffen worden door het feit, dat in de laatste drie jaar een zeer groot aantal gebouwen verrezen is en nog vele in aanbouw zijn.

Bij het gure weer van de laatste dagen noodt een café de bezoeker tot het drinken van een kop warme koffie en terwijl hij daar zit, gaan zijn gedachten uit naar de vooruitgang, die in West-Berlijn reeds is gemaakt en rijpt in hem het plan ook eens een bezoek te brengen aan de Sovjet-sector om een vergelijking te kunnen maken tussen de delen van deze in tweeën gedeelde stad; een kwartier later staat de bezoeker op de Potsdammerplatz, het plein, waar de Amerikaanse, Britse en Russische sectoren aan elkaar grenzen.

Allereerst valt dan onmiddellijk op, dat de straten naar het Oosten een verlaten aanblik opleveren en in tegenstelling tot de straten van West-Berlijn met hun drukke verkeer, ziet men er slechts enkele auto's rijden.

Niet ver van de Potsdammerplatz aan de Wilhelmstrasse ligt het hoofdbureau van het Oost-Duitse Ministerie van Voorlichting, een van de best onderhouden gebouwen in de Oostelijke sector. Daarnaast staat het witgeschilderde gebouw, waarin het „Nationale Front” is ondergebracht, dat zijn de gezamenlijke Oost-Duitse partijen, die aan de leiband van Moskou lopen.

Na al die nieuwe gebouwen in West-Berlijn te hebben gezien, constateert de bezoeker verrast, dat aan het herstel in de Russische sector nog maar bitter weinig is gedaan. Alleen de Russische Ambassade is in een nieuw en buitensporig groot en kwistig versierd gebouw ondergebracht; er is bijvoorbeeld een groot raam in glas en lood aangebracht, dat het Kremlin voorstelt; dit raam is 's avonds verlicht.

Het portret van Stalin kan men overal zien en allerwegen ziet men op de gevels van de winkels de letters „H.O.” staan, waarmede de „staatswinkels” worden aangeduid.

Aan beide zijden van de vroegere Frankfurterallee — nu de Stalin-allee met standbeeld van Stalin — de belangrijkste verkeersweg West-Oost door de Sowjet-sector, hebben de communisten grote blokken „étage-woningen” neergezet, misschien wel met de bedoeling de bevolking te doen vergeten, dat elders in de sector nog vrijwel niets gebouwd werd, want ondanks alle fanfares van de communisten over de grootse woningbouwplannen zijn er in hun sector nog niet half zoveel woningen verrezen als in West-Berlijn.

Dit jaar zullen er slechts 5.000 bijgebouwd worden tegen 12.000 in West-Berlijn. Om de betekenis van deze cijfers te begrijpen moet men weten, dat de oppervlakten van beide sectoren ongeveer gelijk zijn en dat in West-Berlijn ongeveer 65 pct. van de totale Berlijnse bevolking woont.

Bij de bouwwerken treft men altijd een groot aantal borden of spanndoeken aan met allerlei leuzen, die ten doel hebben de arbeiders tot grotere prestaties aan te zetten. Een daarvan luidde: „Elke krachtsinspanning voor de opbouw van het socialisme betekent een slag in het gezicht van de oorlogstokers in Washington en Bonn.”

Achter zulke slagzinnen wordt de werkelijkheid — en die werkelijkheid is armoede — verborgen. Het lot der Oost-Berlijners is diep droevig. In het wonder dat men er het lachen heeft verleerd?

AFDELINGSSECRETARISSEN:
 Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring

**N.V. Nederlandsche
 Caoutchouc- en Guita-
 Perchatabriek**

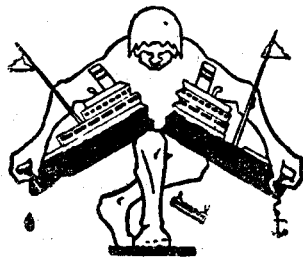
v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

Technische
 rubberartikelen

**Frank Rijdsijk's
 Industriele
 Ondernemingen N.V.**

Hendrik-ido-Ambacht
 Tel. H.I. Ambacht 245
 Rotterdam 72615

SCHEEPSSLOOPERIJ

HANDEL in:

- Oud IJzer,
- Nieuw IJzer,
- Bruikbaar IJzer, enz.

**SMIT
 SLIKKERVEER**

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinetabriek

BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

Uitsluitend verkrijgbaar bij apothekers, kappers, drogisten en de speciaalbranche 383

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

GORINCHEM

N.V.

W. A. HOEK'S

MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK

Hoofdkantoor en Machinefabriek
 te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en iederen druk.
 Installaties voor de bereiding van zuurstof stikstof enz.

H.P. Gelderman & Zonen N.V.

OLDENZAAL

fabrikanten van

ruwe-, geverfde-, gebleekte- en bedrukte-
 katoenen-, rayon- en rayonvezel manufacturen

HBU

HBU

meer **E**xport

Bonus

Indien U in Dollars kunt exporteren,
 profiteert U in ruime mate
 van de mogelijkheid

10%

van Uw Dollaropbrengsten
 ter vrije beschikking te krijgen

Vraag ons inlichtingen

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.

AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

**DE ROTTERDAMSCH
 DROOGDOK MIJ. N.V.**

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Gemeenteraadsleden
V.V.D. in vergadering
bijeen

(Zie pag. 5)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

OP WEG NAAR DE EUROPESE EENHEID

We gaan - ter nakoming van de door ons gedane belofte - voort om te zien wat in de afgelopen jaren is gedaan ter bereiking der Europese eenheid. Wij noemden reeds de in 1948 tot stand gekomen Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (O.E.E.S.) en wij wezen op haar werkzaamheden met betrekking tot de vrijmaking van het Europese handels- en betalingsverkeer. De O.E.E.S. had ten deze haar taak niet met zoveel succes kunnen vervullen indien in 1950 niet de Europese Betalings Unie (E.B.U.) zou zijn tot stand gekomen. Om niet in technische beschouwingen te vervallen stellen wij slechts vast, dat dank zij de E.B.U. onderlinge inwisselbaarheid van de geldeenheden der aangesloten landen bereikt werd. Dit was van grote betekenis. Men zal zich immers herinneren, dat in de eerste jaren na de oorlog zulke inwisselbaarheid niet mogelijk was, wat met zich bracht dat een land ten aanzien van elk ander land waarmede het handel dreef moest zorgen, dat in- en uitvoer gelijk waren. Sedert de zomer van 1950 is het nu door de E.B.U. mogelijk, dat een land in het Europese handelsverkeer met bepaalde landen een zodanig handelsverkeer heeft, dat het meer in- dan uitvoert, terwijl dit dan weer kan worden „goedgemaakt” wanneer het naar andere landen juist meer uitvoert dan het daaruit invoert. Wij willen thans niet wijzen op de mogelijkheden van verstarung die in de toekomst van dit stelsel zijn te vrezen, maar constateren alleen dat dank zij dit vrijere betalingsverkeer ook het goederenverkeer meer kon worden vrijgemaakt.

Overigens moet met nadruk worden opgemerkt, dat de vrijmaking van het handelsverkeer de Europese handel wel voor het grootste deel heeft afgeholpen van het stelsel waarin de regeringen de hoeveelheden vaststellen, die ten hoogste van bepaalde goederen mogen worden ingevoerd, maar ten aanzien van de verlaging van invoerrechten is niets van belang tot stand gekomen.

In de O.E.E.S. is verder wel bereikt, dat daar geleerd is de grote vraagstukken niet alleen van het nationale niveau af te bezien, maar die ook van Europees gezichtspunt uit te beschouwen. Dit heeft ook dit voordeel, dat het land dat slechts het eigen belang in het oog houdt precies ziet welke schade het aan het Europese belang toebrengt.

De reeds vermelde zwakheid van de O.E.E.S. blijft evenwel, dat voor de besluitvorming unanimité vereist is, zodat de regering van slechts één land een voor de gehele Europese gemeenschap belangrijke zaak kan torpederen. Ongetwijfeld zou meer bereikt kunnen worden wanneer er een Europees orgaan zou zijn, dat bij zijn besluitvorming alleen zou letten op het belang van het geheel, en het belang van een enkel land daaraan ondergeschikt zou doen zijn. Zulk een positie heeft evenwel noch de O.E.E.S., noch de E.B.U. Maar interessant is om waar te nemen hoe de praktijk tot merkwaardige ontwikkelingen leidt. Wij denken aan hetgeen zich ten aanzien van Duitsland heeft afgespeeld. Reeds spoedig na de totstandkoming van de E.B.U. in 1950 kwam Duitsland in zodanige moeilijkheden, dat er voor dit land niet veel andere mogelijkheden overbleven dan de E.B.U. te verlaten, wat uiteraard een ernstige slag zou betekenen voor het juist

bevrijde Europese betalingsverkeer en handelsverkeer. Mede door een verscheidenheid van maatregelen, die voor de andere landen der Europese gemeenschap het brengen van een offer betekenden, is Duitsland over de crisis heen geholpen. Ook heeft Duitsland van de E.B.U. een crediet gekregen, maar het kreeg dit crediet op voorwaarde, dat het ter sanering van zijn positie een financieel en economisch program zou uitvoeren, dat door de West-Duitse Regering aan de E.B.U. was voorgelegd. Men kan dus zeggen, dat terwille van het algemene Europese belang een Europees orgaan - in dit geval de E.B.U. - in de economische politiek van een afzonderlijke staat heeft ingegrepen. Maar dit geval is een uitzondering, want afgezien van de sectoren van kolen en staal hebben de staten op het economische terrein nog hun volledige soevereiniteit.

Tot dusverre behandelden wij de in 1948 opgerichte O.E.E.S. en de in 1950 in werking getreden E.B.U. In het ontwikkelingsproces naar de Europese eenheid mag echter een vermelding van het verdrag van Brussel van 17 Maart 1948 niet ontbreken. Dit verdrag heeft de Westerse Unie in het leven geroepen. Men zal zich herinneren hoe de gebeurtenissen in Praag in de maand Februari van het genoemde jaar een schok hadden doen gaan door de Westerse wereld. Een der reacties op die gebeurtenissen was het verdrag van Brussel, dat werd aangegaan tussen Engeland, Frankrijk, België, Luxemburg en Nederland. In artikel 4 is vastgelegd, dat in geval één der verdragssluitende partijen het voorwerp zou zijn van een gewapende aanval in Europa, de andere partijen „aan de aldus aangevallen partij alle militaire en andere hulp en bijstand verlenen, welke in haar vermogen ligt”. Het verdrag is evenwel niet tot het terrein der defensie beperkt. Andere punten werden zelfs eerder genoemd; de bepalingen over samenwerking op economisch, sociaal en cultureel gebied gaan namelijk aan die inzake de collectieve verdediging vooraf.

De ontwikkeling op het internationale vlak heeft sedert Maart 1948 echter niet stil gestaan en als gevolg daarvan is het verdrag van Brussel wat op de achtergrond gekomen. De bepalingen inzake de defensie immers hebben een andere waarde gekregen sedert het Noord-Atlantisch Verdrag op 4 April 1949 te Washington werd gesloten; het accent is sedertdien gekomen op de verdedigingsorganisatie in het Atlantische verband. Voorts is de bepaling uit het verdrag van Brussel inzake de economische samenwerking tussen de vijf landen achterhaald door hetgeen zich in de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking is gaan afspeelen.

De vraag is dan ook wel gesteld of de Westerse Unie nog wel nodig is. Wij zijn, evenals onze Regering, van oordeel dat zij nog wel degelijk bestaansrecht heeft. In de eerste plaats omdat binnen het kader der vijf landen van de Westerse Unie voortgegaan kan worden met de samenwerking op sociaal en cultureel gebied. In het vorige maand verschenen Jaarboek van het Ministerie van Buitenlandse Zaken wordt herinnerd aan het in werking treden van drie sociale verdragen (inzake sociale verzekering, sociale en medische bijstand en grensarbeiders) waar-

door de loontrekkers in de vijf landen thans de bescherming van een uitgebreid systeem van sociale zekerheid genieten. Er is onlangs ook een regeling tot stand gekomen ter vereenvoudiging van uitwisseling van arbeidskrachten. Voorts zijn nog andere belangrijke problemen voorwerp van studie. Ook de in het verdrag neergelegde bepaling inzake culturele samenwerking is geen dode letter gebleven. Er is een culturele commissie gevormd. Uitwisseling van jeugdige arbeiders vindt plaats, voorts houdt de commissie zich bezig met werkvergunningen voor studenten. Jaarlijks worden cursussen voor leraren en ambtenaren van de vijf landen georganiseerd. Bestudeerd wordt de gelijkstelling van academische diploma's. „Het culturele identiteitsbewijs, hetwelk aan daarvoor in aanmerking komende personen speciale faciliteiten verleent betreffende toegang tot musea, bibliotheken en andere wetenschappelijke en culturele instellingen, wordt reeds geruime tijd uitgegeven”.

Sedert vorig jaar bestaat ook een samenwerking op het gebied der burgerlijke verdediging: voor ons land is ongetwijfeld heel wat te leren van de in de andere staten opgedane ervaringen op dit gebied.

Zeker is, dat bij een verdere ontwikkeling van de samenwerking op het Europese vlak veel van wat wij zo juist als resultaten van de samenwerking van de vijf landen van het Verdrag van Brussel vermeldden, overgenomen kan worden door andere organen. Wij denken in dit verband aan de Raad van Europa, die wij nog nader zullen bespreken. Dan zal ook de bestaansreden van de Westerse Unie gaan verdwijnen, wat dan niet te betreuren zou zijn want voorkomen moet worden dat op het boven-nationale vlak meerdere organisaties ontstaan, die hetzelfde werk doen. Maar thans kan de Westerse Unie nog goed werk doen, omdat het van veel betekenis is wanneer de genoemde vijf landen op bepaalde gebieden met elkaar tot het treffen van regelingen kunnen komen. Dat zal namelijk de samenwerking in het grotere Europese verband ook weer vergemakkelijken. Van veel belang vinden wij het ook, dat ons land in de kleine kring van de landen van het verdrag van Brussel contacten met Engeland heeft en bovendien is er dus langs deze weg toch ook nog weer een verbinding tussen Engeland en het continent, wat in het huidige tijdsgewricht van grote waarde is, gezien het feit, dat door het nauwere samengaan van de continentale landen met elkaar Englands positie wat meer geïsoleerd is geworden.

Op de weg naar de Europese eenheid zagen wij tot dusverre de O.E.E.S., de E.B.U. en het verdrag van Brussel. Wij komen nu tot de Raad van Europa, de eerste organisatie met een Europees parlement. Vóór wij tot de bespreking daarvan overgaan moet herinnerd worden aan het Congres van Den Haag, dat van 7 tot 10 Mei 1948 werd gehouden, op initiatief van particuliere organisaties die de Europese eenheid propageerden. Acht honderd personen uit vele landen waren daar bijeen. Daden werden nodig geacht. Dit congres van enthousiaste strijders voor de Europese gedachte is een machtige stimulans geweest voor het nemen van verdere stappen door de leidende staatslieden. De volgende maal zullen wij bezien hoe de verdere ontwikkeling is geweest. K.

RICHTING EN BELEID VAN DE V.V.D.

Geen aanleunen tegen de P.v.d.A., maar een eigen politiek, die ook harde waarheden durft spreken

V

Toen de jongste Kamerverkiezingen voor de K.V.P. en de A.R. zetelverlies bleken te hebben opgeleverd en voor de P.v.d.A., de V.V.D. en de heer Welter zetelwinst, schreef het anti-rev. hoofdorgaan „Trouw”, kennelijk onthutst, de volgende dag, dat het doorbraakverschijnsel zich hier duidelijk had geuit.

„Doorbraak van het socialisme en doorbraak naar de reactie” (met die „reactie” bedoelde het plotseling zo „progressieve” Trouw dus de heer Welter en de V.V.D.).

En nog een dag later was het blad reeds tot de slotsom gekomen, dat de confessionele partijen uit deze verkiezingsuitslag de les moeten trekken, dat zij „er meer dan ooit en meer dan tevoren op uit moeten zijn, het sociale karakter van hun politiek sterk te beklemtonen en te ont-wikkelen”.

Zouden zij dat niet doen, dan zouden zij de doorbraakgedachte, die thans succes oogste, in twee richtingen in de hand werken en dan zou — volgens „Trouw” — op de duur haar bestaan zelf worden bedreigd.

Wat een schone perspectieven lijken zich hier te openen! Een formele veldslag om het primaat der socialiteit en om de „linkse” stemmen staat op het uitbreken.

De confessionele partijen zullen, met het „sociale” als inzet, om haar bestaan moeten vechten (volgens „Trouw”); de V.V.D. zal, met dezelfde inzet, nieuwe aanhang moeten verwerven (volgens onze inzenders) en de socialisten — die zullen, met hun monopolie der progressiviteit, dit alles toch nog moeten overtreffen... om van de communisten dan nog maar te zwijgen.

Hier opent zich een fata-morganisch aard paradys voor de arbeiders en alle andere loontrekkenden!

Maar thans in alle ernst: zo mag onze politiek niet worden bepaald. Zij zal — om met mevr. Fortanier te spreken — moeten blijven gegrondvest op de onverbreekelijke trits van ons liberale program: vrijheid, verdraagzaamheid en sociale gerechtigheid.

Juist omdat de vrijzinnige politiek, zoals zij sinds 1946 gevoerd is, niet door bijkomstige opportunistische overwegingen is ingegeven geweest, heeft zij naar onze overtuiging een voortdurend toenemende aanhang verworven.

Wie de overzichten nog eens doorleest, die wij van het werk onzer Kamerfracties in het afgelopen parlementaire jaar hebben gegeven, zal tot de slotsom moeten komen, dat zij de sociale gerechtigheid op de enig juiste wijze hebben opgevat en nagestreefd, namelijk nietzijdig gericht op één bepaalde groep, maar op alle groepen van onze zo veelzijdige samenleving.

Alleen aldus is men in staat, niet alleen oog te hebben voor de belangen uitsluitend van wat men dan de „arbeiders” pleegt te noemen, maar óók bijvoorbeeld voor die van de handeldrijvende middenstand en óók voor de sociaal beslist niet rechtvaardige positie, waarin een belangrijk deel van de intellectuele midden-groepen en van de middelbare en hogere ambtenaren is komen te verkeren, wier reële inkomens buiten verhouding zijn gedaald vergeleken bij vóór 1940 en die door de voortdurend opgevoerde progressie der belastingen nog eens extra worden getroffen.

Alleen aldus ook kan men de zedelijke moed vinden (want die is daar tegenwoordig voor nodig), om ook de tegenkant, de schaduwzijden en de noodzakelijke begrenzing van dat sociale bouwwerk, dat wij mede hebben helpen optrekken, aan te wijzen en reëel onder de ogen te zien.

Wie een belangrijk werk schept of helpt scheppen, doet goed, zijn arbeid af en toe een ogenblik te staken en kritisch achterom te zien.

Dat is, menen wij, de bedoeling geweest van de rede, door de heer Louwes in de Eerste Kamer gehouden bij de behandeling van de begroting van Sociale Zaken voor 1952. Zich aan-

sluitend bij het uitgangspunt der Regering, dat „het Regeringsbeleid gericht dient te zijn op het handhaven en verstevigen van een gezonde economische basis voor de volkshuishouding”, wees de heer Louwes erop, dat wij onze kost nu eenmaal moeten verdienen in een wereld, waarin wij de bestaande expertmogelijkheden moeten benutten en waarin van bestaanszekerheid geen sprake is.

Dit geldt temeer voor ons volk, dat zulk een sterke bevolkingsaanwas heeft en dat de neiging heeft om, zoals de heer Louwes het zo aardig uitdrukte, „de vreugde van het hebben van een groot gezin te willen combineren met de levensstandaard van een klein gezin”.

Onze woordvoerder was van mening, dat ons volk over het algemeen teveel in de illusie leeft, dat bestaanszekerheid een toverwoord is, dat ook buiten onze grenzen de omstandigheden zo zal doen schikken, dat wij inderdaad met behulp van de overheid die bestaanszekerheid voor allen kunnen verkrijgen.

Dat is, zo merkte spreker op, een grote illusie, want de wet van vraag

en aanbod is op de wereldmarkt door geen enkele macht in betekende mate te betugelen. Wat daar al dan niet mogelijk is, bepaalt voor een belangrijk deel de levensstandaard van ons volk.

Wanneer wij ons aan de illusie overgeven, dat wij een grote mate van bestaanszekerheid en knusheid in ons volksleven zouden kunnen verwerven, dan zou ons sociale beleid worden een distributie van armoede. Deze realiteit zullen wij dus voor ogen moeten houden.

Daaruit vloeit voort, zo betoogde onze woordvoerder verder, dat de leefregels van ons volk op sociaal-economisch gebied deze moeten zijn: dat wij in de eerste plaats doelmatig en veel moeten voortbrengen; in de tweede plaats, dat wij hard moeten werken; in de derde plaats, dat wij doelmatig en beheerst moeten verteerden; in de vierde plaats zoveel mogelijk de export en de dienstverrichting aan het buitenland moeten bevorderen en tenslotte ook moeten zorgen voor een goede sociale zorg en een rechtvaardige verdeling van het maatschappelijk inkomen.

Zouden wij deze sociale zorg echter te veel in het centrum plaatsen, dan is er, naar de heer Louwes herhaalde, veel kans, dat zij wordt tot een distributie van armoede. (Flitsen 1951/52, pag. 58).

Het beginsel van de sociale wetgeving, zo kon de heer Louwes terecht verklaren, wordt in onze kring volkomen aanvaard. Velen van ons zien daarin ook een uitdrukking van christelijke solidariteit. De vraag is echter, of wij het geheel van sociale zekerheden niet teveel hebben opgeschroefd, zodat de mens er niet meer aan kan voldoen en daardoor geneigd zal worden, tot schade van zichzelf en van ons allen, de kantjes eraf te lopen.

Dat was een nuchter en gedurfd woord, zoals het door hen, die het beginsel der sociale wetgeving aanvaar-

den en dat der sociale rechtvaardigheid als richtsnoer hebben genomen, maar tegelijk niemand naar de mond wensen te praten, nu en dan eens moet worden gesproken.

Zoiets behoedt ons voor een overspanning van eisen en verwachtingen en noopt ons tot retrospectief onderzoek of datgene, wat wij aan het bouwen zijn, ook inderdaad een hecht, op een stevig fundament gebaseerd getimmerte is en niet een kaartenhuis, dat tot schade van alle daarbij betrokkenen, bij de minste storm ineenzakt.

Elke sociale wet zal haar begrenzing in ieder geval daar moeten vinden, waar een verder gaan het omgekeerde zou bewerkstelligen van wat zij beoogt of waar het algemeen (economisch) belang in onevenredige mate zou worden geschaad.

Wij wijzen in dit verband op het jongste jaarverslag van het toch waarlijk niet onsociale „Centraal Sociaal Werkgeversverbond”. Wij vinden daarin bevestigd hetgeen een vooruitstrevend r.k. werkgever ons onlangs in een persoonlijk gesprek ook reeds had te kennen gegeven: dat er thans reeds gevallen zijn, waarin ondernemingen als gevolg van de hoogte der uitkeringsnormen krachtens de nieuwe Wachtgeld- en Werkloosheidswet, moeilijkheden ondervinden bij het aanwerven van arbeiders, die uitkeringen krachtens deze wet ontvangen.

Wil men die normen toch handhaven, dan zal hier dus, tengevolge van de onsociale instelling van sommige, waarschijnlijk weer een kostbaar controle-apparaat moeten worden opgebouwd.

Tot slot een enkele opmerking van meer algemeen politieke aard. Wij gaven de inzenders, wier beschouwingen tot deze nuttige discussie aanleiding gaven, reeds eerder toe, dat er onder degenen, die op de lijsten van de P.v.d.A. hebben gestemd, nog velen zijn, die in werkelijkheid bij ons thuishoren.

Maar deze veronderstelling mag, zoals wij de vorige week eveneens al opmerkten, er niet toe leiden, dat wij ons program en onze politiek naar hen richten, maar wij zullen hen tot ons program en tot onze politiek moeten brengen.

Geen aanleunen dus tegen de Partij van de Arbeid, óók niet op grond van opportunistische overwegingen van concurrentiestrijd. In het bijzonder geldt dat voor het algemeen politieke en financieel-economische terrein.

De sterke en voorsalsnog blijvende greep van de socialisten op het Regeringsbeleid voert ons steeds meer in de richting van de socialistische maatschappij-omvorming.

Velen, zelfs in onze eigen gelederen, zijn daarvan, door de geleidelijkheid van deze omvorming en door de handigheid, waarmee zij somtijds wordt gecamoufleerd, helaas niet voldoende doordrongen.

Wij zien deze ontwikkeling met grote zorg, omdat zij voert tot een aantasting van de grondslagen van de particuliere ondernemingsvorm en tot een étatisme, dat de totalitaire staat — ondanks alle goede voornemens van het tegendeel, die wij ook bij onze politieke tegenstanders gaarne erkennen — onvermijdelijk tot eindpunt heeft. De totalitaire staat, waarin de individuele vrijheid is opgegaan in een geleid mechanisme, dat alles in een dwangbuis gevangen houdt.

Tegen deze ontwikkeling zich te weer te stellen is geen conservatisme, maar een eis van... progressiviteit!

DEZE BURGER

zit, als wereldburger zijnde, met grote spanning te wachten op die Novemberdag, dat hij eindelijk weten zal wie het geworden is: Ike of Adlai.

Ik volg, als aarde-bewoner, en bewonderende blanke broeder van het grote volk aan gindse kusten, met stijgende spanning de grote strijd.

Ik reis mée met alle heren.

En sta op het achterbalkonnetje van alle treinen bij elke whistle-stop: naast Ike en Adlai en Harry.

Ik hóór, wanneer ik de Amerikaanse krant lees, de kracht, de scherpte, de diepte hunner woorden.

Soms sidder ik van verontwaardiging om de diepe diepte van leugenschaptheid, onbekwaamheid, onwaarschijnlijkheid, perfiditeit, waartoe de tegenstander is kunnen zinken.

Soms tril ik van bewondering om de hoge hoogte van braafheid, kundigheid, zuiverheid, edelmoedigheid waartoe de geachte spreker zélf is gestegen.

En soms vraag ik: in welk een geestesgesteldheid gaat de brave kiezer huiswaarts die éérst Ike en dan Ad en vervolgens Harry-zélf heeft aangehoord? Is hij niet duizelig van die hoge hoogten en die diepe diepten?

In welke gemoedsstemming lepelt hij de soep, die moe voor hem ter tafel zet? Slikt hij alles?

De dag in November nadert.

En óók de dag ná die dag.

En alle plaatjes in alle kranten dan.

Van Harry en Ad en Bob en Ike, die elkander, met een goede glimlach, ál-maar handen drukken en zeggen dat zij allemaal, eigenlijk, ergens, fijne kerels zijn: Harry en Ad en Bob en Ike.

Ik geloof, mèt die Zonnekoning die iedereen kip-met-peren op tafel gunde, dat het belangrijkste van alles is, dat, van Las Vegas tot Spokane; en van Detroit tot Baton Rouge, de soep op tafel komt. Krachtige, voedzame, lekkere soep, die altijd iets minder heet gelepeld wordt dan zij wordt opgediend.

Dat weten Ike en Ad en Bob en Harry precies even goed als

DEZE BURGER.

★ van WEEK tot WEEK ★

Overheid dwarsboomt de export

Exporteren of sterven. Het is een bekende kreet, die ook in ons land wordt gehoord. Wij brengen hierbij de bekende export-nota in herinnering, die destijds door de voormalige minister van Economische Zaken, prof. Van den Brink, aan ons parlement werd aangeboden. Een export-nota, die — wij mogen dit met nadruk herhalen — in vele opzichten teruggreep naar de liberale economische beginselen, waaraan nu eenmaal niet te ontkomen is als men de nationale economie werkelijk weer op gang wil brengen.

Deze exportnota bevatte zeer veel waarmee wij ons konden verenigen, juist omdat de vorige regering in deze nota noodgedwongen wel tot de conclusie moest komen, dat een meer economische vrijheid een noodzakelijke voorwaarde was om onze positie op de buitenlandse markten te verstevigen.

Maar wat zien wij in de praktijk?

Het dagblad De Telegraaf signaleerde kort geleden een geval van een bedrijf, dat voor onze export werkte, een geval, waaruit wel duidelijk blijkt, dat bij onze regering tussen zeggen en doen wel een zeer groot verschil schijnt te bestaan. Het gold hier een onderneming, die voor een niet onbelangrijk deel in de vergroting van onze export bijdroeg, doch door dezelfde overheid, die om export schreeuwt, in zijn export-activiteit werd gedwarsboomd door het niet toestaan van overwerk.

Nu willen wij vooropstellen, dat wij het stelsel van overwerk in het algemeen geenszins toejuichen, doch als het om spoedorders gaat, door middel waarvan wij onze positie op de buitenlandse markt in een aanzienlijke mate kunnen verstevigen, zal ieder weldenkend mens het met ons eens zijn, dat de arbeidsinspectie de nodige soepelheid aan de dag dient te leggen.

Wij willen hierbij tevens de nadruk leggen op het feit, dat de werknemers in vele gevallen zich niet tegen dit overwerk verzetten, doch dit integendeel accepteren niet alleen uit een waar gevoel voor de nationale zaak, maar ook omdat zij in deze dure tijd een extra inkomen gaarne aanvaarden. Bureaucratie legt in deze echter onverbiddelijk zijn wil op en gaat zuiver schematisch te werk, de belangrijkheid van de exportpositie en de wens der werknemers volkomen negerend.

Hierdoor neemt de overheid een inconsequente houding aan. Alle schone Staatsstukken, die met klem opkomen voor de bevordering van onze export, zijn een slag in de lucht als andere lagere overheidsorganen maatregelen nemen, die de wens die in deze Staatsstukken tot uitdrukking worden gebracht, volkomen te niet doen.

Het is daarom dringend gewenst, dat de overheid in de werkzaamheden van zijn diverse instanties wat meer coördinatie brengt, opdat diverse instanties niet langs elkaar heenwerken en zodoende de grote lijnen van het nationale economische belang volkomen uit het oog verliezen.

Het geldt hier een zeer ernstige zaak, die met name voor onze betalingsbalans van de grootste betekenis is. Moge de overheid haar arbeidsinspecties duidelijk maken, dat deze de verschillende door haar te beoordelen gevallen zien tegen de achtergrond van de werkelijke feiten.

Indien dit niet gebeurt, dan moeten wij tot de bedroevende conclusie komen, dat de jongste exportnota slechts van academische waarde blijkt te zijn, hetgeen een ramp zou betekenen voor ons land, dat in de uitbreiding van onze export juist een levensbelang dient te zien.

Naar Hitler's voorbeeld

Hjalmar Schacht, de financiële goochelaar onder Hitler's bewind, doet allerwege in de wereld weer van zich horen. In verschillende landen, waar het dictatoriale systeem hoogtij viert, biedt hij zijn diensten aan, waarbij hij duidelijk en demonstratief te kennen geeft in feite nog dezelfde felle nazi te zijn, die hij vroeger was.

Zo schroomt hij niet de vrije wereld te prikkelen door te verklaren in Spanje een van zijn „oude vrienden” te hebben ontmoet, n.l. de man die op Hitler's bevel Mussolini uit zijn gevangenschap bevrijdde.

Men vraagt zich af, of de democratie er verstandig aan heeft gedaan, deze man de gelegenheid te geven zich weer op een voetstuk te plaatsen, om aldus zijn capaciteiten, waarover hij ongetwijfeld beschikt, in dienst te stellen van de tegenstanders der vrijheid.

Hier is ongetwijfeld van een zekere luchthartigheid sprake, die niet zal nalaten voor de toekomst nog ernstige gevolgen te tonen.

Inzake vrijheid

De vrijheid heeft het aanzien gegeven aan vele van 's werelds grootste euvelen,” aldus meent kardinaal Pedro Segura, aartsbisschop van Sevilla, die in Spanje de leiding heeft gehad van een actie tegen de Protestanten, zo weet de „N.R.C.” te melden.

In een herdelijk schrijven, aldus de „N.R.C.”, zegt de kardinaal onder meer: „Het streven van alle volken ter wereld kan in het huidige tijdsgezicht door één woord — een toverwoord — worden weergegeven, n.l. vrijheid.

De mensen willen vrij zijn. Niets mag hen hinderen of tegenhouden. Men is de mening toegedaan, dat volkomen vrijheid van spreken en schrijven het grootste goed is, de wereld ooit geschonken.

Dit begrip heeft het aanzien gegeven aan vele van 's werelds grootste euvelen. Het grootste hiervan is: de vrijheid van aanbidding. De R.K. Kerk heeft nimmer opgehouden, de vrijheid van aanbidding in de scherpste bewoordingen te verordelen.”

De kardinaal vervolgt: „Vrijheid van aanbidding leidt tot puinhopen van het moreel, daar hierdoor alle wetten worden geschonden, die de deugd zouden kunnen bewaren en de sluisen worden geopend naar het kwade.” En hij besloot met de woorden: „Vele luchthartige mensen, die zich katholiek noemen, hebben zich door waandenkeelden, die men tegenwoordig „de veroveringen of verrichtingen van de beschaving” noemt, laten verleiden.”

Ziehier een waardering van de vrijheid door de aartsbisschop van Sevilla. Wij zullen er geen commentaar op leveren, doch onze lezers gaarne in staat stellen over deze merkwaardige uitspraak na te denken.

Staatssecretaris voor de Middenstand

Reeds tijdens de moeizame Kabinetsformatie werd bekend, dat de K.V.P. had bedongen, dat er uit haar kring een Staatssecretaris voor de Middenstand zou komen en dat dit verlangen door de kabinetsformateur was ingewilligd.

Het heeft toch blijkbaar heel wat moeite gekost om voor deze functie een geschikte katholiek te vinden, want eerst vorige week is de benoeming van dr. G. M. J. Veldkamp uit Breda afgekomen. Naar verluidt, hebben tenminste twee bekende specialisten op middenstandsgebied uit het katholieke kamp voor de eer bedankt.

Dat is jammer, omdat nu iemand tot deze gewichtige post is geroepen, die zelf in een dagblad-interview (vóór zijn officiële benoeming nog wel) heeft verklaard, dat hij op dit gebied een vreemde is.

De heer Veldkamp is een specialist op het terrein van de sociale verzekering en was werkzaam als toegevoegd adviseur bij de afdeling Sociale Verzekering van het Ministerie van Sociale Zaken en Volksgezondheid. Of hij de veelzijdige kennis en het aanpassingsvermogen bezit om meester te worden over de kaleidoscoop van het middenstandsleven, zal nog moeten blijken.

Die taak is daarom niet benijdenswaard, omdat de middenstandsbelangen voor een belangrijk deel ook binnen de sfeer van verscheidene andere departementen vallen en van die zijde niet altijd de nodige medewerking wordt verleend. Weliswaar bestaat er een interdepartementale commissie voor overleg, maar bij de begrotingsbehandeling is al meer dan eens geklaagd over de geringe tastbare resultaten.

Het is te hopen, dat de jonge Staatssecretaris tegen deze Herculestaak opgewassen zal blijken.

Wij zien dan ook met belangstelling de door hem te volgen politiek tegemoet.

Liberale opmars

Na de verkiezingsoverwinning, die wij liberalen dit jaar in ons eigen land mochten behalen en na de vooruitgang, die onze geestverwanten in Zweden enige weken geleden in de verkiezingsstrijd voor hun Tweede Kamer bevochten, kan opnieuw met vreugde worden geconstateerd, dat het er internationaal gezien met de verbreiding der liberale beginselen zeker niet slecht voorstaat.

De gemeenteraadsverkiezingen, die j.l. Zondag in België zijn gehouden, hebben n.l. ook daar een behoorlijke winst voor onze geestverwanten opgeleverd.

Ofschoon in wezen elke vergelijking mank gaat, doen de verkiezingsuitslagen voor de gemeenteraad in België in zekere zin denken aan die, welke bij ons de afgelopen zomer bekend werden na de verkiezing van de Tweede Kamer.

De grote lijn: Winst voor socialisten en liberalen en verlies voor katholieken en communisten, vindt men in beide gevallen terug.

Bij de jongste gemeenteraadsverkiezingen in België hebben in de tien grootste steden de socialisten 46 zetels gewonnen en de liberalen 20 zetels. De

C.V.P. (katholiek) verloor er 33 en de communisten 24.

Het verlies van de communisten betekent, dat zij vrijwel volledig uit een groot aantal Belgische gemeenteraden zijn verdwenen.

Gelijk bij ons, zijn de vroegere communistische stemmen naar het socialistische kamp overgegaan, terwijl ook in België de rivaliteit tussen socialisten en katholieken toeneemt.

Temidden van deze strijd wint de liberale gedachte veld, zich in toenemende mate verzettend tegen de dirigistische stromingen van welke kant deze ook mogen komen.

Nederland, Zweden en België, zij hebben bewezen, dat het liberalisme gestadig groeit en in toenemende mate vat krijgt op brede lagen van de bevolking. Dit is een verheugend verschijnsel en het moge ons sterken in onze strijd om in ons land het liberale beginsel verder vaste voet te doen krijgen.

Niets geleerd

Het moet voor de socialistische heren Mozer en Scheps niet een bepaald aangename taak zijn geweest hun Duitse partijgenoten op de vingers te tikken, gelijk zij dit hebben gedaan in hun jongste rapport, dat zij hebben uitgebracht met betrekking tot de behandeling van in ons land gevangen gehouden Duitsers.

De Sozialistische Partei Deutschland had n.l. klachten geuit over de behandeling van de in ons land „achtergehouden krijgsgevangenen”. Blijkens het rapport gaat het hier niet om krijgsgevangenen, doch om Duitse oorlogsmisdadigers, hetgeen toch wel iets anders is.

Buitendien is komen vast te staan, dat van een slechte behandeling in geen enkel opzicht sprake is, of is geweest.

Wij willen op dit geval niet verder ingaan, doch het is wel spijtig te moeten constateren, dat blijkbaar ook de Duitse socialisten nog niets hebben geleerd, hetgeen nog des te spijtiger is als men bedenkt dat door zulke gruwelsprookjes het vertrouwen van het Duitse volk in de Westerse democratieën wordt ondermijnd. De Duitse Socialistische Partij zou aan de democratie en aan de Westerse samenleving een grote dienst bewijzen wanneer zij op zou houden met het naar voren brengen van zulke verdichtelsels, maar het Duitse volk juist zou wijzen op de grote waarde der democratie en op de schanddadens, die de Hitler-benden jegens de democratie en de democratische staten hebben bedreven. Daarvan zou een opvoedende werking kunnen uitgaan.

Waarom uit de C.P.N.?

Het bericht, dat het oud-Tweede Kamerlid mr. dr. Stokvis uit de C.P.N. is getreden zal voor vele politiek ingewijden zeker niet geheel en al onverwacht zijn gekomen. Bij een overigens vergeefse poging van de Communistische Partij Nederland om nog meer naar „de massa af te dalen”, moesten de intellectuele kopstukken het in de C.P.N. ontgelden in de misplaatste verwachting, dat „de massa” meer vertrouwen zou stellen in de „ras-echte arbeidersvertegenwoordigers”.

Al zeer snel sneuvelde enige jaren geleden het communistische Kamerlid mevrouw Van den Muijzenberg-Willemsse. Bij de samenstelling van de communistische kandidatenlijst voor de jongstleden gehouden Tweede Kamerverkiezingen waren de Kamerleden Hoogcarspel en mr. dr. Stokvis gedoemd een dergelijke plaats in te nemen, dat van te voren wel vast stond, dat zij niet zouden worden herkozen.

Het lijkt niet vreemd, dat deze ontwikkeling de heer Stokvis aanleiding heeft gegeven thans als lid van de C.P.N. te bedanken. Dit echter blijft tenslotte een gissing en wij menen het in ernstige mate te moeten betreuren, dat de heer Stokvis geen nader commentaar heeft willen leveren op het feit, dat hij de C.P.N. heeft verlaten.

Wij kunnen ons in dit verband volkomen aansluiten bij hetgeen De Telegraaf dezer dagen over het uitgaan van de heer Stokvis schreef.

Genoemd blad zeide hierover n.l. het navolgende: „De heer mr. dr. B. J. Stokvis heeft de Communistische Partij verlaten, nadat hij gedurende zes jaren getracht heeft de kiezers te bewegen op die partij te stemmen of zich er bij aan te sluiten. Gevraagd naar de reden van zijn stap, zeide hij geen commentaar te willen geven.

Dit nu achten wij verkeerd. De heer Stokvis is een publiek persoon, die altijd heeft volgehouden te handelen uit belangstelling voor de publieke zaak.

Wij willen aan het laatste niet twijfelen. Doch dan dient hij de moed op te brengen om de redenen, die hem noopten zijn partij te verlaten, openlijk ter kennis van de kiezers te brengen, die hij zo even nog bewoog een ultra-rode koers in te slaan.

Het „afgaan door een zijdeur” hoort op het toeneel en niet in de politiek thuis.”

Een standpunt, dat wij geheel en al kunnen onderschrijven.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
 Drs. H. A. Korthals.
 Redactie-secretaris G. Stempher.
 Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
 Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
 Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
 Voor het zenden van abonnements- en advertentiegelden: Postgiro no. 245103; ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.
 Losse nummers 15 cent.
 Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Amsterdamse Liberale Studentenvereniging viert weldra haar vierde lustrum Haar toenemende invloed rechtvaardigt ook Uw financiële steun

In 1932 werd aan de Universiteit van Amsterdam de Amsterdamse Liberale Studentenvereniging opgericht. Het liberalisme vond echter in die dagen weinig belangstelling bij de studenten en de jonge vereniging kon, hoewel zij niet werd ontbonden, de kinderkieken toch niet te boven komen.

Na 1945 echter toonde de studentengeneratie een hernieuwde belangstelling voor het liberalisme en er ontstond een groeiend verzet tegen de zgn. progressieve studentenverenigingen, zoals Pericles (communistic) en Politeia (socialistisch).

Van die oplevende belangstelling hebben de liberale studenten gebruik gemaakt en voor 't eerst sinds lange tijd, trad zij in 1951 wederom actief naar buiten op met lezingen en voordrachten.

Deze activiteit had mede ten doel een druk uit te oefenen op de neo-liberalistische ideeën dezer jonge, toch eigenlijk oude vereniging, haar dwingend zichzelf op haar zwakte en zelfvoldoening te onderzoeken.

Men heeft nu plannen voor het nieuwe academiejaar, waarin het dus, over enkele maanden, twintig jaar geleden zal zijn, dat deze vereniging werd opgericht. Het is de Liberale Studentenvereniging gelukt om binnen een jaar de grootste politieke studentenorganisatie, de socialistische vereniging Politeia, in ledental te benaderen.

Deze groeiende invloed van de Liberale Studentenvereniging is alleszins verblijvend en kan dan ook gereede aanleiding geven het vierde lustrum te vieren met een manifestatie van krachtige herleving der liberale gedachte aan de Amsterdamse Alma Mater.

De financiële ontwikkeling heeft uiteraard de voorspoedige groei der vereniging niet kunnen bijhouden. Met de aanvangskosten, propaganda en andere activiteiten was meer geld gemoeid dan aan contributies werd ontvangen.

Daarom zijn geldmiddelen onontbeerlijk om dit lustrum tot een passend succes te maken en wie de liberale studenten in hun loffelijke activiteit wil steunen, moge weten, dat hij deze jeugdige geestverwanten, die op een moeilijk terrein met succes tegen de linkse stromingen oproeien, een bijdrage kan doen toekomen op de rekening van de L.S.V.A. bij de Twentse Bank te Amsterdam, van welke bank het postrekeningnummer 6269 is.

Politiek nieuws uit de hoofdstad

Wat gaat er met het toneel in Amsterdam gebeuren?

Hoofdstad wenst haar zelfstandigheid in deze niet prijs te geven

De stichting Het Amsterdams Toneel Gezelschap bespeelt thans voor de laatste keer van de drie met de gemeente overeengekomen jaren de Stadsschouwburg. Of de overeenkomst zal worden gecontinueerd, wat er allemaal met ons toneel zal gaan gebeuren, het is nog duister.

Of ten aanzien van de toneelstructuur alles bij het oude blijft en dat mogelijk een ander gezelschap vaste bespeler wordt, afwachten is de boodschap.

Het A.T.G. kwam aan zijn subsidie over 1950-'51 nog zoveel tekort, dat Amsterdam er nog een extra subsidie van ongeveer een halve ton aan toevoegde. Over het seizoen 1951-'52 is er — ongeacht de subsidies — een tekort van 35 à 40.000 gulden en nu heeft het A.T.G. voor een extra subsidie maar eens bij het Rijk aangeklopt, doch op dat verzoek heeft het bestuur der stichting tot nu toe geen antwoord gekregen.

Het tekort voor het thans ingetreden seizoen (1952-'43), het derde, wordt geraamd op f 276.423. Wanneer Amsterdam f 175.000 geeft en het Rijk f 80.000, dan heeft men nog een ongedekt tekort van ongeveer f 21.000. B. en W. die voorstellen de subsidie ad f 175.000 te verlenen, zijn van mening, dat er bij het bestuur van de stichting op aangedrongen zal moeten worden onverwijld maatregelen te nemen om het geraamde tekort tot f 255.000 terug te brengen.

komt aan de gemeenschap, wat de culturele tegenwaarde is voor al dit vele geld, dan zou men wel tot de conclusie moeten komen, dat de kunst met de vis gemeen heeft, dat zij duur wordt betaald.

Belangrijker nog dan de vraag of Amsterdam, bij te verwachten reorganisatie van het toneel het heft in eigen handen kan houden, is daarom deze vraag of de besturende en bestierende instanties zich niet vooreerst rekenschap zullen moeten gaan geven

of de bedreiging van cultuurwaarden niet veel meer moet worden bestreden door een veel efficiënter en gedisciplineerder beleid in kunstzaken en kunststeun, dus van besteding van subsidiegelden, dan door het toevoegen van weer nieuwe gelden uit de toch al berooide gemeenschapskassen aan wat vrijwel bodemloze subsidieputten dreigen te worden.

Er is, ook ten aanzien van gemeentelijk kunstbeleid, veel te zeggen voor gemeentelijke zelfstandigheid, maar zijn de bewijzen nu wel voldoende voorhanden, dat men zich die zelfstandigheid waardig heeft getoond?

Een en ander wil natuurlijk ook nog geenszins zeggen, dat een tekort aan resultaat aanleiding kan zijn voor het Rijk om dan zelf maar de belangrijkste stem in het kapittel te nemen.

Want dat Den Haag het dan beter zal doen, moet ook nog worden bewezen. De aanwijzingen, dat Den Haag dit bewijs zal kunnen leveren, zijn er evenmin te vinden.

Nieuwe beheersvorm van het Concertgebouworkest kan weldra worden verwacht

Enige duistere punten vragen om opheldering

Aan de nieuwe beheersvorm van het Concertgebouworkest, waartoe de Amsterdamse raad de culturele instelling aan de Van Baerlestraat heeft gedwongen, is lang gewerkt.

In Maart 1951 was er de raadsvergadering, waarin de linkse groeperingen onder aanvoering van dr. Sajat onder het motto „Paul van Kempen“ van schermutselingen in de voorafgaande tijd tot de aanval overgingen. Het moest nu maar eens uit zijn met het „particularisme“.

En met veronachtzaming van waarde en zin van historische tradities en groei werd de nieuwe beheersvorm voorgeschreven.

Wethouder mr. A. de Roos, het is reeds bij herhaling gezegd en het mag nog eens worden gememoreerd, heeft zijn geestverwanten toen enig ijs op het hoofd gelegd en doen opmerken, dat men die geëiste veranderde beheersvorm bezwaarlijk van de ene op de andere dag kon invoeren zonder brokstukken te maken.

Tot dat praktisch inzicht konden de socialisten en communisten in die raadsvergadering toen niet geraken, doch natuurlijk hebben zij daarna, toen zij met welgevallen eenmaal al hun grieven hadden afgereageerd (en al hun ressentimenten) wel begrip moeten krijgen voor de waarschuwing van mr. de Roos.

Nu, anderhalf jaar later, komen B. en W. dan eindelijk met een voorstel om de gemeente te doen deelnemen in de vorming van een stichting, die het Concertgebouworkest zal beheren.

Het Concertgebouw in de Van Baerlestraat blijft dan te beheren door de Concertgebouw N.V.

Orkest en gebouwenexploitatie komen dus los van elkaar te staan.

Men schijnt niet zover te zijn gekomen met de voorbereidende besprekingen, dat bij de vorming van de stichting dadelijk een bestuur kan optreden. Er wordt tenminste gesproken, dat de stichting, om zo spoedig mogelijk haar werkzaamheden te kunnen beginnen, eerst een voorlopig bestuur moet hebben, bestaande uit vertegenwoordigers van de instanties, die in de stichting participeren.

Een definitief bestuur, dat blijkbaar dan later aan de orde komt, zal bestaan uit tenminste negen en ten hoogste vijftien leden, waarvan de voorzitter iemand moet zijn, die niet aan de N.V. of aan het orkest is verbonden. „Er ware een directeur te benoemen, die met een administratieve staf de dagelijkse leiding zou hebben“ staat er ook te lezen en het is niet onbelangrijk te weten, wie die directeur zal benoemen, het voorlopige of het definitieve bestuur.

Wij zijn altijd een beetje bang voor de stichtingsvorm, omdat men daarbij zo dikwijls ziet, dat de bestuurders — het zij met alle respect jegens hun persoon gezegd — dikwijls een façade

vormen, waarachter andere lieden hun soms zeer persoonlijk gangetje gaan.

Men ziet dat bijvoorbeeld aan de stichting Het Amsterdams Toneelgezelschap; daar krijgt men nergens de indruk, dat het bestuur bestaat, doch wel, dat de door dit bestuur aangestelde zakelijke en artistieke leiders zelf geheel het heft in handen hebben genomen — de manier, waarop deze leiders en niet het bestuur zich tot de gemeenteraad hebben gewend en alarm hebben geslagen tegen de pers, is voor de innerlijke verhoudingen bij deze stichting zeer typerend.

Vandaar, dat wij wat huiverig zijn, te huiveriger, omdat wij niet begrijpen waarom de te vormen stichting nu eerst een voorlopig bestuur zal krijgen. Kunnen de partijen, die in deze stichting samenwerken en die in onderling overleg met de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen het officiële bestuur zullen samenstellen, dat overleg niet wat bespoedigen opdat aanstonds bij het aantreden van de stichting haar structuur compleet zal zijn?

Wanneer het om het Concertgebouw gaat en men kent de begerigheid, waarmee veel criticasters het oog richten op de functies, die daar open zouden kunnen komen als men de „particularistische garde“ de deur zou hebben kunnen wijzen, dan zijn wij altijd een beetje achterdochtig. Persoonlijke ambities en algemeen culturele waarden worden door sommigen namelijk nog al eens met elkaar verward.

Enfin, de stichting is in aantocht. De progressieve beheersvorm krijgt nu binnenkort vermoedelijk zijn beslag. Men moet zich er maar bij neerleggen, mits de toekomst leert, dat aan de kwaliteit van het orkest, die de resultante is van technische bekwaamheid, artistieke zin en niet te vergeten goede, dat is dus ook gedisciplineerde, arbeidsfeer, door dit alles in genen dele afbreuk is gedaan.

Wat er ook kome van de tegen het einde van dit seizoen al dan niet te verwachten toneelcoördinatie, vast staat, dat Amsterdam — de wethouder heeft dit reeds gezegd — in elk geval zijn zelfstandigheid op het gebied van toneelbeleid niet zal prijs geven.

Het was verheugend dit te horen, zeker uit de mond van een socialistische wethouder, want er wordt in Den Haag het een en ander uitgebreid, dat onder het motto cultuurspreiding wel eens een beetje op nationalisatie van het toneel zou kunnen gaan lijken.

Afgezien van principiële bezwaren daartegen, die wellicht niet eens zo talrijk zouden zijn, heeft men daar zeer bedachtzaam tegenover te staan met het oog op de kwaliteit van het toneel. Wanneer Amsterdam wat dat aangaat het heft goeddeels in eigen handen wil houden, dan is daar alles vóór te zeggen.

De vraag is echter, of Amsterdam, dat dan sinds de bevrijding het heft wel in eigen hand heeft gehouden, nu wel de bewijzen kan overleggen dat dit „eigen beheer“ artistiek en materieel de voorkeur verdient. Wat de artistieke kant betreft, de debatten in de gemeenteraad hebben wel geleerd, dat de tevredenheid daarover bepaald geen grote afmetingen aanneemt.

Wat de materiële kant betreft zijn de bovenstaande cijfers toch ook niet erg geruststellend. Zij leren, dat de vaste bespeler jaarlijks van Amsterdam een subsidie geniet van f 175.000. — het is dus in andere jaren wel méér geweest. Het A.T.G. geniet, met inbegrip van de subsidie van het Rijk, 2½ ton steun. Het tehuis, dat Stadsschouwburg heet, en waarin ook opera en andere gezelschappen optreden, heeft een jaarlijks exploitatieverlies van ongeveer eveneens 2½ ton.

Laten wij een ogenblik aannemen, dat twee-vijfde van het aantal spelavonden voor het A.T.G. blijft gereserveerd, dan zou men één ton exploitatieverlies ten laste van dit toneelgezelschap kunnen boeken. Met andere woorden, het A.T.G. komt dus in totaal aan gemeente en rijk alleen al op f 350.000 te staan. Daar komt dan nog bij de opera en daar komen ook bij subsidies aan andere gezelschappen, die ook wel eens speelbeurten krijgen op het Leidseplein.

Wanneer men al deze kosten beziet en zich afvraagt, wat nu het artistieke resultaat is, dat daarvan ten goede

STALEN MEUBELEN „GISO“-LAMPEN

Gemeenteraadsleden van onze partij in vergadering bijeen

Commissie voor het Gemeenteprogram 1953 gaat weldra aan het werk

De Vereniging van Staten- en Raadsleden van onze Partij had op Zaterdag 11 October een vergadering te Utrecht georganiseerd voor de gemeenteraadsleden van de V.V.D.-raadsfracties van die gemeenten, welke meer dan 75.000 inwoners tellen, teneinde gezamenlijk overleg te plegen inzake de behandeling van de gemeentebegroting voor 1953.

De vergadering werd gepresideerd door de heer D. W. Dettmeijer, voorzitter van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D. Aanwezig waren o.m. de heren mr. J. Rutgers en mr. W. Koops, secretarissen van onze partij en mej. mr. M. M. F. van Everdingen, secretaresse van de Vereniging van Staten- en Raadsleden, alsmede de bestuursleden van deze vereniging, de heren A. Schouten, wethouder van Culemborg en W. D. Janzen, lid van de gemeenteraad van Harlingen, alsook de heren K. H. Brandt uit Moordrecht en J. Th. van der Voorde uit Bussum, leden van de redactie van „Provincie en Gemeente”, het orgaan van de vereniging.

Aanwezig waren wethouders en gemeenteraadsleden uit Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Groningen, Eindhoven, Apeldoorn, Arnhem, Haarlem, Leeuwarden en Leiden.

Europees contact bepleit

Bij de aanvang der vergadering sprak de voorzitter, de heer D. W. Dettmeijer, woorden van grote waardering voor hetgeen het Amsterdamse gemeenteraadslid mevrouw G. Wijsmuller-Meijer, zoals gebleken is uit het zesde verslag van de Parlementaire Enquête Commissie, gedurende de bezettingjaren heeft gedaan voor velen, die in gevangnissen en kampen verbleven en hij bood haar een bouquet bloemen aan, waarvoor mevrouw Wijsmuller hartelijk dank zegde.

Ter sprake kwamen o.m. de woningbouw, waarbij het lid van de Haarlemse gemeenteraad, de heer J. W. Th. Fibbe, een uiteenzetting gaf van de wijze, waarop door hem in Haarlem de mogelijkheid van bouw van woningen voor kleine zelfstandigen was geopend, alsmede de huisvesting, waarbij op liberalisatie van de huisvestingsmaatregelen werd aangedrongen.

Van verscheidene kanten werd gepleit voor een betere regeling inzake de toestemming van Rijkswegen voor het uitvoeren van werken door de Gemeenten, waarbij de bepalingen inzake het in voorraad hebben van gelden moeten worden veranderd, omdat de gemeenten thans verplicht worden gelden aan te trekken, lang voordat werken uitgevoerd kunnen worden, om de goedkeuring van Rijkswegen te verkrijgen en zij over deze gelden soms zeer belangrijke sommen aan rente moeten betalen.

Met kracht werd aangedrongen op grotere efficiency in het gemeentelijk beleid.

Gemeenten in het ongewisse

Algemeen werd betreurd, dat op het ogenblik, waarop de begrotingen van de verschillende gemeenten worden samengesteld en aan de gemeenteraden worden aangeboden, de gemeenten niet weten, hoe groot de uitkeringen zijn, welke zij in 1953 van het Rijk uit het Gemeentefonds te verwachten hebben.

Verskillende vraagstukken met be-

trekking tot de verzorging van bejaarden en ouden van dagen werden besproken. Inzake de subsidieverleningen werd de wens naar voren gebracht om te komen tot een intercommunale subsidieregeling voor culturele doeleinden, opdat ook die gemeenten, die mede gebruik maken van culturele uitingen, daaraan bijdragen.

Op verzoek van verschillende raadsleden werd besloten over te gaan tot de instelling van een Commissie uit de Vereniging, die de onderwijsvraagstukken, zoals deze in de Gemeenteraden aan de orde komen, nader zal bezien.

Algemeen werd de wens naar voren gebracht, dat in verschillende gemeenten, voorzover zulks nog niet het geval is, zal worden overgegaan tot verlaging van de gemakkelijksheidsbelasting van 35 op ten hoogste 25 %.

Algemeen had men bezwaren om de propaganda en voorlichting ten bate van het vreemdelingenverkeer te centraliseren bij de gemeentelijke overheid. Men achtte het beter de Verenigingen voor Vreemdelingenverkeer in de verschillende gemeenten te stimuleren en zo nodig financieel te steunen.

Bij de tariefpolitiek van de verschillende nutsbedrijven moet men, gelijk naar voren werd gebracht in de vergadering, bedacht zijn op het feit, dat verschillende vervoersbedrijven „service” dienen te verlenen, al moet er daarnaast uiteraard gereserveerd worden voor nieuwe investeringen.

In verband met de gemeenteraadsverkiezingen in 1953 is besloten een Commissie samen te stellen, welke op 25 October in eerste vergadering zal bijeenkomen, ter voorbereiding van de vaststelling van een Gemeenteprogram 1953.

Instemming vond de gedachte om te trachten onder het oog te zien de mogelijkheid om te komen tot een Europees contact van de Liberale Staten- en Raadsleden in de verschillende landen van Europa.

STUDIE-CENTRUM KON REEDS LEDEN NOTEREN

Nadere mededelingen zullen nog worden bekend gemaakt

Naar aanleiding van de mededeling in ons weekblad van 3 October j.l. over de oprichting van het Studie-Centrum mocht de bestuurscommissie reeds een aantal aanmeldingen als lid van het Centrum ontvangen.

De spontane toezegging wordt zeer op prijs gesteld en de commissie hoopt zeer zeker profijt te kunnen trekken van de kundigheden van deze leden op hun speciale vakgebieden.

Nadere bijzonderheden zullen t.z.t. bekend worden gemaakt.

Namens de Bestuurscommissie, de Secretaris,
Drs W. J. BIJLEVELD.

LEDENVERGADERING IN DORDRECHT

De afdeling Dordrecht van onze partij hield op Dinsdagavond 7 October onder voorzitterschap van de heer J. Hazelaar een algemene ledenvergadering in Taveerne „Ter Merwe”.

De jaarverslagen van secretaris en penningmeester werden goedgekeurd. De aftredende bestuursleden, mevrouw H. B. van Bilderbeek—van Meurs en de heren B. Bos Azn en W. de Visser, werden herkozen.

In 't tweede gedeelte van de avond hield de heer D. W. Dettmeijer, lid van het Hoofdbestuur van onze partij, een rede over: „De algemene politieke toestand in verband met de Kabinetsformatie”, waarna enige gedachtenwisseling volgde.

Vrouwengroep afd. Den Haag in vergadering bijeen

Onder voorzitterschap van mevrouw N. M. W. Dettmeijer—Labberton hield de Vrouwengroep van de afdeling Den Haag van onze partij op Dinsdagavond 7 October een vergadering in het Damesleesmuseum.

Medegedeeld werd, dat de presidente, mevrouw R. Kalis, wegens gezondheidsredenen haar functie moet neerleggen. Haar werd een spoedig herstel toegewenst.

Tot bijzondere vertegenwoordigster van de Centrale Den Haag naar de vergadering van het algemeen bestuur van de Vrouwen in de V.V.D. op 18 October a.s. te Amersfoort, werd aangewezen mevrouw E. van den Bosch—de Jongh.

Besloten werd een aanvullend huishoudelijk reglement voor de Vrouwengroep op het huishoudelijk reglement van de afdeling Den Haag van onze partij vast te stellen. Hierop werden verschillende artikelen van dit huishoudelijk reglement besproken.

Den Haag houdt ledenvergadering op 24 October a.s.

De afdeling Den Haag van onze partij houdt op Vrijdagavond 24 October des avonds te 8 uur een ledenvergadering in Pulchri Studio, Lange Voorhout.

Na de behandeling van het huishoudelijke gedeelte zal de heer D. W. Dettmeijer, lid van het Hoofdbestuur, spreken over: „De kabinetscrisis en wat daarmee samenhangt voor de huidige landspolitiek”.

Politiek allerlei

— De openbare scholen hebben sinds 1946 in de grote steden van ons land (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht) een winst in leerlingenaantal kunnen boeken, terwijl het Prot. Chr. en het Rooms-Kath. onderwijs er vrijwel overal (in Den Haag de Prot. Chr. niet) een lager percentage behaalden. Voor het gehele land is de situatie duidelijk uitgedrukt in het hier volgend staatje:

	1949	1950	1951	1952
Openbaar	27.0	27.1	27.3	27.6
Prot. Chr.	27.3	27.2	27.1	27.0
R.K.	43.8	43.8	43.7	43.6
Ander Bijz.				
Onderw.	1.9	1.9	1.9	1.8

Er is dus een verheugende groei van het openbaar onderwijs en het ziet er naar uit, dat „Trouw” nog even geduld moet hebben. Dit blad schreef vorig jaar: „Wij moeten ons bewust worden, dat de schoolstrijd in Nederland pas geëindigd zal zijn door de verdwijning van de Openbare School.”

(Weekbl. v. d. Ned. Prot. Bond)

— Meer dan 13.000 vluchtelingen kwamen in de tweede helft van Juli j.l. over de grens, welke Oost- van West-Duitsland scheidt. In Berlijn alleen al arriveerden er per dag 700 mensen, die de Westelijke zone van de stad met succes hadden bereikt.

Onder de vluchtelingen bevinden zich veel jeugdige personen, die aan de werving voor de para-militaire politiemacht willen ontkomen.

Ons Kamerlid mevrouw A. Fortanier-de Wit moet opnieuw rust houden

Het lid van de Tweede Kamer, Mevrouw A. Fortanier-de Wit, is nog niet hersteld van een hersenschudding, welke het gevolg is geweest van een val in het voorjaar van 1952.

Op advies van de behandelende specialist heeft zij thans haar werkzaamheden tijdelijk moeten neerleggen, en is voor herstel van gezondheid voor enige tijd naar Zwitserland.

Groeiende activiteit van de V.V.D. in Overijssel

Aan het verslag van het Propaganda- en Documentatiebureau van de V.V.D. in Overijssel over het tijdvak April 1951—Sept. 1952 ontlenden wij o.m. het navolgende:

De taak van het bureau valt uiteen in tweeën: De documentatie en de ledenwerving. Daarbij groeieren zich: werk en advies in verband met de organisatie van de V.V.D., steun aan afdelingen, het verstrekken van adviezen en inlichtingen over politieke onderwerpen, het houden van lezingen, het opstellen en verspreiden van vlugschriften, nota's en dergelijke, verspreiding van tijdschriften en brochures en boeken, het schrijven van artikelen en vergaderingsverslagen voor couranten en het voeren van verkiezingspropaganda, alsmede het onderhouden van contacten met partij-instansies en met bevriende personen en organisaties in de provincie.

De navolgende afdelingen konden in bovengenoemd tijdvak worden opgericht: Olst met 42 leden; Wijhe met 32 leden; Holten met 33 leden; Nieuw-leusen met 18 leden; N.O.P. met 42 leden en Wierden met 20 leden.

De leden-aantallen zullen intussen wel weer zijn toegenomen.

De oprichting van afdelingen in Vollenhove, Borne en Bathmen staat op het programma.

Het aantal leden in Overijssel is van begin 1951 tot September 1952 met 410 toegenomen.

In Zwolle, Deventer en Almelo sloeten leden zich aan aan werfgroepen, waarin elk op zich nam, een aantal adressen te bezoeken. De resulta-

ten waren gunstig; wel verlieden deze groepen enigszins tegen de zomer, maar wij hopen, dat in het nu komend winterhalfjaar deze activiteit herleeft.

De oprichting van studie- of discussie-groepen wordt gepropageerd.

Speciaal bestaat belangstelling hiervoor bij de dames van bepaalde afdelingen, zodat enkele inleidingen in Deventer en Hengelo konden worden gehouden.

Ook bij de jongeren, soms in J.O. V.D.-verband, voelt men er wel voor (Dedemsvaart, Deventer).

Thans is in Deventer een groep van het „Veteranenlegioen”, dat zijn jongelui, die als oorlogsvrijwilliger of voor hun nummer in Indië gediend hebben, in een studiegroep georganiseerd; men zal er de politieke vraagstukken bestuderen.

Het verrichte werk is voor een flink deel op de kleinere gemeenten gericht geweest. In de steden ligt het arbeids-terrein voor de komende maanden, zelfs jaren, zij het dan, dat de kleine afdelingen blijvend moeten worden gesteund. In Hengelo werden begin September ongeveer 300 middenstanders en anderen bereikt met een gestencilde opwekking om lid te worden. Bij de daarop volgende bezoeken werd, van elke vier bezochten, er één lid. In andere steden kan hetzelfde gebeuren, waarbij voor die bezoeken weer op de hulp van de actieve leden wordt gerekend.

Het bureau is gevestigd in Almelo, Westerstraat 9, Tel. K 5490—2360; directeur is de heer W. J. Leyds.

Rondom de Amerikaanse Presidentsverkiezingen

De laatste ronde is ingegaan

Arbeiders en negers vormen onberekenbare factoren

De belangrijkste phase van de verkiezingsstrijd tussen Eisenhower en Stevenson loopt deze week, voor wat het Midden-Westen en het Verre Oosten betreft, ten einde.

Gedurende de laatste veertien dagen, voorafgaande aan de verkiezingsdag, zullen de kiezers in de grote landbouwstaten, de „Rocky Mountain Region” en Californië de kandidaten nog slechts op het televisiescherm zien en via de radio horen of hun speeches in de krant lezen.

Voor hen is „the biggest show on earth” — de grootste vertoning ter wereld — voorbij en het woord is thans weer aan de plaatselijke politici, die ongetwijfeld alles in het werk zullen stellen om de door de „kopstukken” gewonnen zeltjes te behouden en zo mogelijk nog wat weifelende lieden over te halen op hun partij te stemmen.

Vriend en vijand zijn het er over eens, dat de wederverschijning van President Truman op het verkiezings-toneel wel eens een grote invloed op de uitslag van de strijd om het Witte Huis zou kunnen hebben. Terwijl de Democraten echter van oordeel zijn, dat het optreden van de President, die in tegenstelling tot Stevenson geen blad voor de mond neemt en daardoor wellicht meer tot het hart van de gewone man spreekt dan zijn intellectuele partijgenoot, generaal Eisenhower c.s. heel wat stemmen zal kosten, geloven de Republikeinen juist dat Truman met zijn, in hun ogen onredelijke aanvallen op de Republikeinse kandidaat zijn eigen politiek troetelkind meer kwaad dan goed doet.

Truman waarschuwde de kiezers in de Westelijke staten — die van oudsher bij iedere verkiezing een onbere-

née naar het Westen waarschijnlijk deze week besluiten. Daarna hoopt hij nog enkele staten in het „donkere Zuiden” te bezoeken, om zich vandaar naar het Oosten der Verenigde Staten te reppen, waar de beslissende strijd zal worden uitgevochten.

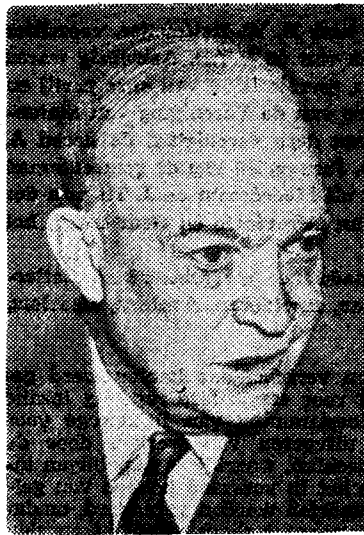
Stevenson heeft een heel wat zwaarder programma voor de boeg dan zijn Republikeinse tegenstander. Thans zal hij om te beginnen de kiezers in de Westelijke staten nog eens „bewerken”, wat wel nodig is daar zij, voor zover dat ooit te beoordelen valt, plotseling een „bedenklijke” voorkeur voor Eisenhower aan de dag schijnen te leggen. De gouverneur heeft Californië als voornaamste arbeidsterrein gekozen, omdat deze staat qua inwonertal na New York de grootste is.

Over het algemeen kan gezegd worden, dat de landbouwstaten bij iedere verkiezing een veel stabielere element vormen dan de industriegebieden in het Oosten des lands. Het Zuiden stemt normaliter Democratisch en ook ditmaal zullen de Democraten hier wel een overwinning behalen, al zijn onaangename verrassingen ook in deze regionen natuurlijk niet uitgesloten.

Truman is er nooit bijster populair geweest, daarvoor is hij teveel een man van uitersten, maar Stevenson

bewandelt tot nu toe zorgvuldig een middenweg en met zijn principes aangaande autonomie in eigen kring, maakt hij in de Zuidelijke staten een goede kans.

Heel wat meer hoofdbrekers zal

EISENHOWER
...schoon schip....

hem de campagne in de grote industriesteden kosten. Hier is de strijd nog geheel open, o.a. als gevolg van het feit, dat deze steden miljoenen kiezers herbergen die het met zichzelf niet gemakkelijk eens worden over de keuze van „hun” kandidaat en vaak op het laatste ogenblik nog „omgepraat” kunnen worden.

Een belangrijke vraag is voorts, wat de arbeiders en de negers zullen doen. Weliswaar hebben het CIO en AFL, de grootste Amerikaanse vakcentrales, zich achter Stevenson geschaard, maar men mag niet vergeten, dat de leden van deze organisaties zich geenszins gebonden hoeven te achten door het besluit van de bestuursleden, terwijl men omtrent de voorkeur der niet-georganiseerde arbeiders geheel in het duister tast.

Wat de negers aangaat, hun keus staat al evenmin vast. De verkiezingsprogramma's van beide partijen zijn op het stuk van het negervraagstuk vrij vaag en nietszeggend, zodat moet worden afgewacht hoe de beloften van Republikeinen en Democraten geïnterpreteerd zullen worden.

Aangezien de wijze van interpretatie natuurlijk een zuiver persoonlijke aangelegenheid is, zou men gemakshalve kunnen aannemen, dat de stemmen van de zwarte kiezers ongeveer gelijkelijk over Eisenhower en Stevenson verdeeld zullen zijn, ware het niet dat ook hier de binding aan de vakbonden een belangrijke rol speelt.

De vraag, waar alles om draait, is dus ook waar het de negers aangaat: in hoeverre zal de werkende stand zich solidair verklaren met de vakbondsleiders, die zich voor „de man uit Illinois” hebben uitgesproken.

De laatste ronde is ingegaan, een ronde waarin er nog heel wat gebeuren kan.

Nogmaals het vraagstuk der winstdeling

Kanttekeningen bij het rapport van de Commissie Bezitspreiding

(Ingezonden.)

Het rapport van de Commissie Bezitspreiding, onder de titel „Het vraagstuk der winstdeling”, werd ongeveer een jaar geleden ingediend bij de minister van Sociale Zaken en eerst dezer dagen openbaar gemaakt.

Het bevat vele punten, die een bespreking waard zijn, maar wij zullen ons thans bepalen tot een enkel aspect, dat van liberaal standpunt gezien, het belangwekkendst is. Vooraf nog een enkele opmerking.

Het rapport is geen afgerond geheel, omdat het de mening weergeeft van een aantal personen, die gebonden zijn aan bepaalde politieke opvattingen. De samenstellers stellen dit ook nadrukkelijk voorop, maar het is jammer, dat socialistische opvattingen zijn aangemerkt als „modern-humanistisch”.

Humanisme duidt een levensbeschouwing aan, die geenszins samenvalt met socialisme, d.w.z., lang niet alle humanisten zijn socialisten. Het ware daarom eerlijker geweest, er rond voor uit te komen, dat een deel van de beschouwingen en conclusies afkomstig zijn van socialistische zijde

Na deze opmerking komen wij tot het door ons uitgekozen onderwerp ter bespreking, namelijk de motivering, waarmee de Commissie een wettelijke verplichting tot winstdeling afwijst.

Hieraan wijdt het rapport een paragraafje van één hele bladzijde.

In plaats van het voor en tegen in 't licht te stellen, geeft de Commissie slechts de volgende gronden voor verwerping:

- Het ontbreken van een rechtsgrond.
- Het feit, dat de gedachte van winstdeling niet in het rechtsbewustzijn van ons volk leeft. Hierbij zou de vraag gewettigd zijn, hoe velen van ons volk een duidelijke voorstelling van deze materie bezitten, laat staan er over hebben nagedacht.
- Het ontbreken van de juiste psychologische steer in de ondernemingen.
- Te veel uiteenlopende omstandigheden en mogelijkheden in de verschillende bedrijfstakken.
- Het in gevaar brengen van het beginsel van gelijke beloning voor werk van gelijke waarde.

Dit kennelijk van socialistische zijde aangevoerd beginsel is moeilijk te hanteren, zolang de bedoeling van „gelijke waarde” niet vast staat. Gaat het hier om een associatie met de marxistische waarde-theorie?

Geen van deze overwegingen treft trouwens de kern van de zaak. Want indien algemene invoering van winstdeling wenselijk ware om de spanningen in het sociaal-economische proces te verzachten, dan zou zeker geen van de aangevoerde bezwaren een beletsel kunnen zijn, behalve de principiële afwijzing van socialistische zijde, indien deze ondubbelzinnig geformuleerd kan worden.

Belangrijker is daarom de opmerking op blz. 53, dat een stelsel van winstdeling voor het gehele bedrijfsleven neer zou komen „op een nationale winstbelasting ten behoeve van alle werknemers”.

Het afschrikwekkende van „wéér een belasting”, plus onrechtmatige bevoordeling van één groep der bevolking! Wat het laatste aangaat, na de

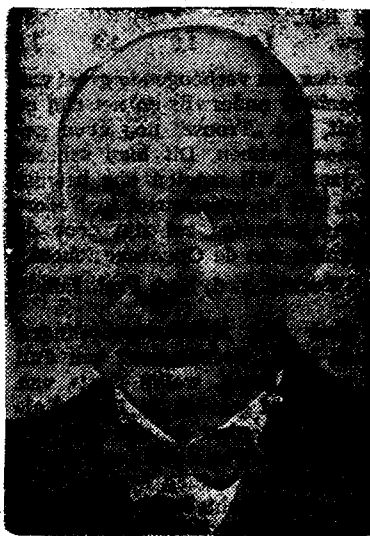
oorlog zijn de achtereenvolgende regeringen er geenszins voor teruggeschrokken de hand-arbeiders te bevoordelen boven de hoofd-arbeiders, middenstanders, aandeelhouders, pensioentrekkers.

Bepaaldelijk onjuist en misleidend is echter het argument, dat winstdeling over de hele linie een nationale winstbelasting zou zijn. De gedachte, dat winstdeling een soortgelijke verschuiving in de verdeling van het nationale geld-inkomen te weeg zou brengen, als de zgn. herverdelende belastingen, waarvan o.m. Nederland thans geniet, lijkt op het eerste gezicht aanvaardbaar.

Maar al dadelijk rijzen er bedenkingen.

- Het is nu zo langzamerhand wel gemeengoed geworden, dat herverdelende belastingen, met hun sterke progressie reeds in de middelbare inkomens het individuele sparen aantasten, en de middenstand in engere zin rechtstreeks in zijn bestaan bedreigen.
- De zware belastingdruk op de ondernemingen hollen deze fiscaal uit, nog afgescheiden van de verderfelijke gewoonte van de belastinggaarder om ook schijnwinsten niet ongemoeid te laten.
- Herverdelende belastingen drijven de prijzen omhoog. Directe belastingen doen dit, omdat er toch genoeg moet overblijven om van te leven of dividend uit te keren. Indirecte belastingen, met name op de demagogisch aldus genoemde weelde-artikelen, verhogen de prijzen rechtstreeks.
- De sterk progressieve herverdelende belastingen belemmeren zakelijk initiatief met het daaraan altijd verbonden risico.

(Vervolg op pag. 9)

STEVENSON

...een blad voor de mond....

kenbare factor vormen — dat een Republikeinse overwinning voor hen wel eens minder prettige gevolgen zou kunnen hebben en hij bezwoer hen daarom de veiligste weg te kiezen en hun stem aan Gouverneur Stevenson en de plaatselijke Democratische leiders te geven.

Generaal Eisenhower, die enkele dagen later zijn opwachting kwam maken, zeide deze waarschuwing „vol-slagen nonsens” te achten en beloofde zijn hoorders dat hij, indien hij en zijn politieke discipelen gekozen werden, in Washington radicaal schoon schip zou maken en het Amerikaanse volk een betere regering zou schenken dan die waarmee het nu opgescheept zat.

Naar verluidt, zal „Ike” zijn tour-

Een Nederlandse huisvrouw uit Jeruzalem vertelt

Het dagelijks leven schept vooral thuis bijzondere problemen

Het gebeurt niet elke dag, dat een vriendin, woonachtig in Jeruzalem, bij je komt logeren en zoveel van haar leven daar vertelt, dat je papier en pen grijpt om dat alles op te schrijven.

Begin 1947 is mevrouw Ph. Blum—Smits, als vrouw van een predikant, die daar voor de Amerikaanse zending onder de Joden werkt, naar Jeruzalem gegaan.

Toen zij in Palestina kwam, was het land onder Engels mandaat, met een Hoge Commissaris aan het hoofd.

Het mandaatschap heeft Engeland, dat politieke belangen in Palestina had, van 1919 tot 1948 uitgeoefend.

Het was Engeland te doen om de Arabisch-Mohammedaanse vriendschap, hetgeen van groot nut was voor zijn belangen in India.

Volgens mijn zegsvrouw heerste tijdens het Engels mandaat rust en vrede in Palestina en was er van alles voldoende te krijgen.

KLEDING IS NOG STEEDS OP PUNTEN

Een commissie ingesteld door de Ver. Naties bracht het volgende advies uit:

1. beëindiging van het Britse mandaat;
2. verdeling van Palestina in een onafhankelijke Joodse staat en een eveneens onafhankelijke Arabische staat;
3. Jeruzalem moest een vrije stad zijn of onder internationaal beheer gesteld worden.

Het advies werd opgevolgd, de Engelsen vertrokken en op 29 November 1947 werd de Joodse staat Israël gesticht tot vreugde van de Joden, maar tot leedwezen van de Arabieren.

Oorspronkelijk konden deze twee bevolkingsgroepen goed met elkaar opschieten, maar na November 1947 ontbrandde de strijd om Jeruzalem.

De Joden bleken, nu het om het bezit van hun land ging, goede soldaten te zijn. De jonge Joden van 17—25 jaar waren allen gemobiliseerd, terwijl alle Joden ingedeeld waren bij de Haganah d.w.z. verdediging. Een nationalistische groep, die tegen elke verdeling van het land was, scheidde zich daar van af, terwijl zich nog een derde groep vormde, de zgn. Stern-groep, waarvan de aanhangers meest Oriëntalische Joden waren en Russisch georiënteerd.

Tijdens de bombardementen en het beschieten met kanonnen verlieten de meeste Christenen de heilige stad. Echter niet het echtpaar Blum, dat trouw op zijn post bleef, al werd hun huis ook 15 keer door bominslag getroffen. Wel waren zij in het gelukkige bezit van een bomvrije kamer, die van beton was opgetrokken. Door de oorlogshandelingen was er geen licht, noch vuur en het water was gerantsoeneerd tot een halve emmer per dag. In de tuin, die omgewoeld was door granaten, werd in die tijd door mevr. Blum gekookt.

Dat de inwoners van Jeruzalem niet uitgehongerd werden, was te danken aan het tot stand komen van de Burma-weg met een pijpleiding voor de aanvoer van water, die aangelegd werd dwars door de heuvels van Judea.

Officieel is de strijd tussen Joden en Arabieren sinds Mei 1948 beslecht, met de erkenning van de staat Israël, ook door de U.N.O.

Vrede niet stabiel

Ogenschijnlijk is er vrede in het Heilige Land, maar in werkelijkheid is er een gespannen toestand tussen Joden en Arabieren gebleven. De stad Jeruzalem is nu verdeeld in een Joodse en in een Arabische wijk, waarvan de bewoners onderling geen contact met elkaar mogen hebben.

Zo ligt de bekende Joodse Klaagmuur in het Arabische gedeelte van de stad en is daardoor verboden terrein voor de Joden geworden, hetgeen begrijpelijkerwijs zeer betreurd wordt.

Ook vele heilige plaatsen voor de Christenen liggen in de Arabische wijk, twee keer per jaar worden deze echter voor de Christenen opengesteld.

Aan de grenzen van de jonge staat zijn vele tentenkampen van Arabische vluchtelingen, die terug willen naar Israël. Schietpartijen komen daar veelvuldig voor.

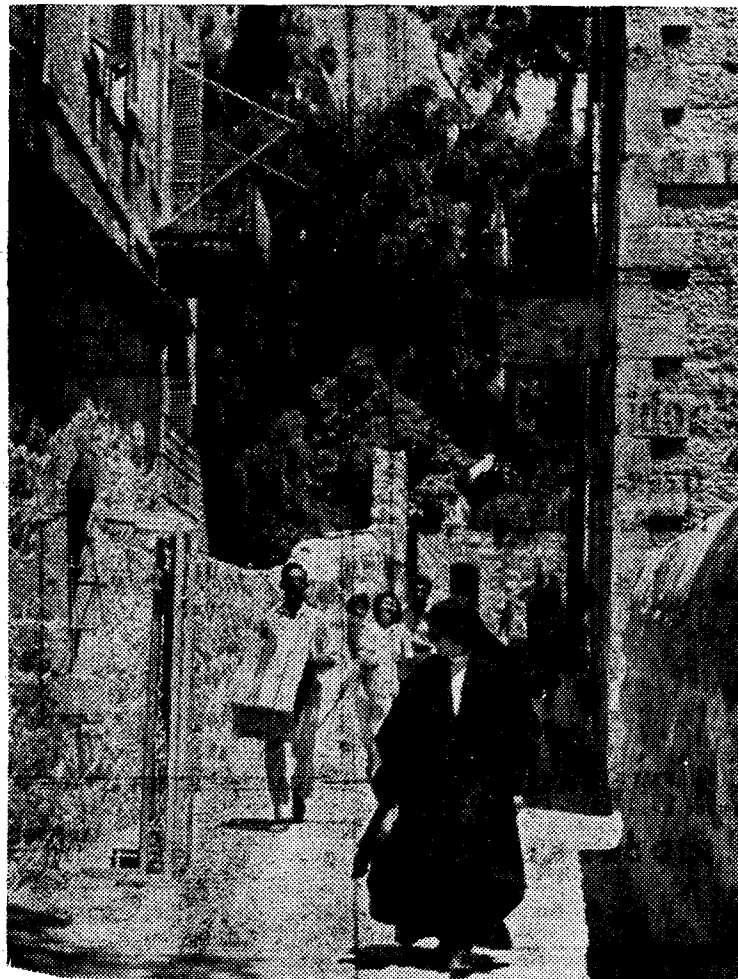
Israël heeft behalve het vraagstuk van de Arabieren ook de moeilijkheid

van de immigranten op te lossen. In de tijd van het Engels mandaat mochten 1500 Joden per maand het land hunner voorvaders binnenkomen.

Nu bedraagt dit aantal 10 keer zoveel.

Onder de immigranten, die vóór 1939 Palestina binnenkwamen bevonden zich vele gestudeerden, die met idealen bezielde waren. Na de oorlog zijn het vooral Joden uit Oost-Europa en het Nabije Oosten, die bijna zonder bezittingen in Israël komen. Vaak komt het voor, dat ze 2 of 3 vrouwen hebben, die het werk doen, terwijl de man werken niet gewend is en zijn tijd verdoet met praten en aan zijn waterpijpe trekken.

De nieuwe regering van Israël stelt

Een kijkje in de wijk Musrara van Jeruzalem

ook nu zekere eisen aan de gezondheid van de nieuw binnengekomenen. Velen van hen zijn lang in kampen geweest en moeten nog van alles leren. Hygiëne, koken, kinderverzorging, Hebreeuws, de voertaal van het jonge Israël, dat alles moet hen bijgebracht worden.

Ook het onderbrengen van al die mensen is een probleem op zichzelf, al stellen vele immigranten geen hoge eisen aan hun woning. De woningnood is er niet minder om.

Dit is in het kort geschetst de ontwikkelingsgeschiedenis van Israël sinds 1947.

Werk onder de Leprozen

Over het werk van haar en haar man vertelde mevr. Blum het volgende:

Het werk onder de Leprozen, die zij geregeld bezoeken en waar ds Blum aan 12 patiënten Bijbelles geeft, is moeilijk, maar dankbaar.

In de leprozerie in Jeruzalem worden 50 lijdens aan lepra verpleegd.

Een vreselijke ziekte, welke een incubatietijd van 20 jaar heeft en waarvoor de Joden een grote angst hebben. Vandaar, dat de lepra-lijder zo lang mogelijk zijn ziekte voor zijn omgeving tracht te verbergen. Een wet tot verplichte opname bestaat er niet in Israël.

Oorspronkelijk waren het Duitse en Deense zusters van de Hernhutters, die haar moeilijke taak in de leprozerie verrichtten, nu zijn het drie Deense zusters, die het vreeslijk lijden van de leprozen helpen verzachten.

Van haar werk als huisvrouw vertelde mevr. Blum mij op geestige wijze.

Haar Arabisch huis met zijn dikke muren, heeft nissen met kleine ramen en zijn lengte bedraagt 21 meter. Dat er heel wat te dweilen valt, is te begrijpen, want de tegelvloer moet elke dag met water en petroleum (voor het ongedierte) onder handen genomen worden.

Als hulp heeft deze zendelingsvrouw een Joods-Nederlands meisje, dat haar in ruil voor huisvesting twee keer per week in de huishouding helpt.

Verder doet mevr. Blum alles alleen en dat is niet gering en ook niet eenvoudig. Vooral als het elektrisch licht haar in de steek laat, hetgeen bij de bovengrondse leiding nog al eens gebeurt. Ook het waterprobleem kan tot moeilijkheden leiden, wat be-

Copie voor deze rubriek te stenden naar: Mejuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

ren tot 3 jaar kosteloos heen kunnen brengen. De kleuterschool is voor elke 5-jarige verplicht, dit heeft men gedaan om het kind, dat nog dikwijls geen Hebreeuws kent, te leren spreken. Ook is er een Christelijke kleuterschool en een Christelijke internaat.

Israël kent 10.000 Christenen, Katholieken en Protestanten, de laatsten zijn over enkele kerkgenootschappen verdeeld. Zo is er in Jeruzalem ook 'n Schotse en een Amerikaanse kerk, hoewel de laatste door de oorlog erg beschadigd is.

Zo vertelde mijn vriendin mij van haar leven in Jeruzalem, waar zij samen met haar man en zootje binnenkort weer heen gaat om haar moeilijke, maar mooie taak te hervatten.

I. BETTINK—VEENHOVEN

Bijeenkomst

„Vrouwen in de V.V.D”

Komt 18 en 19 October a.s. naar de Internationale School v. Wijsbegeerte te Oud-Leusden bij Amersfoort. Opening na aankomst van de speciale bus, welke circa 15.55 uur uit Amersfoort vertrekt.

Tot onze schrik zijn wij er op attent gemaakt, dat wij inzake de stadsbussen verkeerd ingelicht zijn.

Bus V: vertrek van het Station 10 minuten over heel en half uur. Uitstappen Timorstraat; daarna een kwartier lopen.

Bus B: vertrek van het Station 5 minuten voor heel en half uur. Uitstappen Balistraat; daarna 10 minuten lopen.

Zegt het voort!

Wie zich vóór 10 October nog niet aangemeld had, is ook welkom, maar zal alles voor lief moeten nemen.

Denkt U om linnengoed?

J. H. S.

Groep Kennemerland-Zuid houdt belangrijke bijeenkomst

Mevr. dr. Wibaut—Van Gastel spreekt over De Raad van Europa

De groep Kennemerland-Zuid van de vrouwen in de V.V.D. houdt een bijeenkomst op Maandag 27 October a.s. om 20.15 uur in Restaurant „Dreefzicht”, Fonteinlaan 1, Haarlem. Mevr. dr. A. J. P. Wibaut—van Gastel uit Amsterdam houdt een inleiding over „De Raad van Europa”.

Als lid van het Uitvoerend Comité van de Nederlandse Raad der Europese Beweging heeft mevr. Wibaut ons veel te zeggen.

Leden en belangstellenden uit Haarlem en omstreken, verzuimt niet deze belangrijke avond bij te wonen.

Inlichtingen betreffende het lidmaatschap der Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zijn te verkrijgen bij de plaatselijke afdelingen en bij het Algemeen Secretariaat; Koninginnegracht 61, 's-Gravenhage (telefoon 111 768).

(Vervolg van pag. 6)

Winstdeling over de hele linie zou in de plaats moeten treden van sterk progressieve herverdelende belastingen. De belastingen zouden dan veel lager en veel minder sterk progressief kunnen zijn. Het is gemakkelijk in te zien, dat winstdeling alle onaangename eigenschappen mist, die wij zoëven van herverdelende belastingen hebben opgesomd. En omdat dit zo is, zal de besparing toenemen.

Uit middeninkomens zal eindelijk weer wat ter besparing overblijven, vooral indien de fiscus de progressie laat beginnen bij een hoger inkomen dan nu, in overeenstemming met de gestegen kosten van levensonderhoud.

Als de prijsoprijvende werking van de overdreven indirecte belastingen vermindert, dan zullen zij, die van de winstdeling profiteren, meer

kunnen kopen en er zal dus een geregelder vraag komen naar verbruiksartikelen.

Dit zien de opstellers van het rapport wel in, maar zij hebben juist bezwaar tegen de grotere consumptie, die van winstdeling het gevolg zou zijn. Tenminste „in het huidig tijdsgewricht” (blz. 57).

Hier nu hebben wij een typisch verschil tussen de voorstanders en tegenstanders van geleide economie. De eerste hebben er belang bij zo lang mogelijk schaarste te suggereren liefst voorgesteld als „algemene verarming”. Wij zien als het enige doel van handel en bedrijf, het voortbrengen en op de juiste plaats ter beschikking stellen van verbruiksgoederen zoals de koper die verlangt.

Al het andere is daartoe slechts middel, en de liberaal begrijpt, dat niemand deze taken beter kan vervullen dan hij, die er onmiddellijk belang bij heeft en die er zijn vak van maakt.

Zoals werkloosheid het schrikbeeld van de arbeider is, betekent onderbezetting de nachtmerrie voor de ondernemer. Maar nog erger is voor hem sterke fluctuaties in de afzet.

De ondernemer zal daarom alle vindigheid en voortvarendheid waarover hij beschikt aanwenden om zijn afzet op peil te houden.

Voorstanders van geleide economie menen, dat de Staat, vertegenwoordigd door zijn ambtenaren, de ondernemer bij zijn pogen in de goede richting moet sturen, waarbij dan politieke of godsdienstige idealen meer dan economische als compas moeten dienen.

Winstdeling, wel verre van een nieuwe belasting te zijn, of een nieuwe groeps-bevoordeling te scheppen, werkt als katalysator in het (bij benadering) vrije economische proces.

Men kan er over twisten, of Nederland in zijn verkleinde, na-oorlogse gedaante in staat is, nationale winstdeling in te voeren, zonder dat andere landen hetzelfde doen.

Wij hebben winstdeling altijd beschouwd als een zaak, die de hele Westerse wereld aangaat. Maar in zulk een breed verband wordt het vraagstuk door de Commissie Bezitspreiding niet bekeken. Haar rapport blijft bij schotjes-politiek, en op één schotje staat bovendien een vals etiket.

HERMAN MEYER

Enschede, October 1952

Fris en... verkwikkend!

MAGGI Tomatensoep

gemaakt van louter zondoorstoofde tomaten, is een soep voor elk moment van de dag! Zuiver, zacht-rinzig van smaak en prachtig gebonden, met een kooktijd van slechts 5 minuten.

Een gezonde, echt smakelijke soep, bereid volgens een geheel nieuw recept.

.....

65 ct voor 4 flinke borden

MAGGI

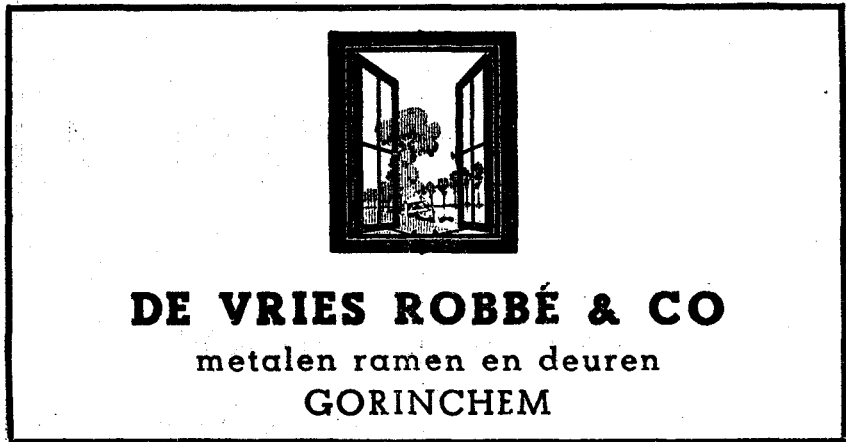
Erdal poetst vlugger en beter!

E 472

GOEDEWAAGEN'S Koninklijke Fabrieken

GOUDA

TABAKSPIJPEN

DE VRIES ROBBÉ & CO

metalen ramen en deuren

GORINCHEM

N.V. Machinefabriek

IJZER-STAAL-EN METAALGIETERIJ

v.h. BAKKER & Co. RIDDERKERK.

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon-manufacturen

SMIT SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

DAKEN - VLOEREN

N.V. BETON- & PLATENFABRIEK

GEBRS. MYNLIFF NIMEGEN

TEL. 20539

Abraham van Stolk & Zoonen N.V.

Houthandel

Schaverij - Zagerij

Vuren - Dennen - Oregon Pine - Pitch-Pine - Heipalen

Rotterdam, Telef. 35400 - Postbus 1100

N. V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN”

BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter

DROOGDOK 115 x 30 Meter

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Op bezoek bij onze
Zuiderburen

(Zie pag. 3)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

OP BOVEN-NATIONAAL VLAK

Wij zetten onze wandeling over de weg naar de Europese eenheid voort. Wij zagen reeds het gebouw van de Organisatie voor Europese Economische Samenwerking (O.E.E.S.), ook dat van de Europese Betalings Unie en voorts hebben wij - vluchtig - dat der Westerse Unie bezichtigd.

Wij komen echter niet alleen langs de statige gebouwen der organisaties. Het volk is ook in beroering gekomen. In een machtige demonstratie heeft dat uiting gegeven aan zijn gevoelens. En uit vele landen zijn zij samengekomen, die daar op 7 Mei 1948 in de Ridderzaal te 's-Gravenhage bijeen waren om te demonstreren voor de Europese eenheid en de daarmede verband houdende problemen te bespreken. Winston Churchill sprak de openingsrede uit, in aanwezigheid van H.K.H. Prinses Juliana en vertegenwoordigers der Nederlandse regering. De andere congresgangers kwamen uit negentien Europese landen. Mensen van allerlei richting waren het, ook mensen van allerlei maatschappelijke rang. Werkgevers waren er zowel als werknemers, kunstenaars zowel als mensen van wetenschap, atheïsten zowel als geestelijken, voorts ook vele vooraanstaande politici. Meer dan veertig oud-ministers waren aanwezig, zelfs twaalf oud-minister presidenten, voorts een twintigtal ministers en meer dan honderd leden van de onderscheidene Europese parlementsleden. Zo waren er idealisten naast realisten, beiden zijn nodig overigens. De idealisten om met het in hen brandende vuur anderen voor te gaan, de realisten om op zakelijke wijze tot praktische maatregelen te komen.

Het congres van Den Haag heeft de aandacht op het probleem der Europese eenheid gevestigd, bij de volken zo goed als bij hun regeerders. De volken kwamen in beweging, de regeerders werden gestimuleerd.

In 1948 kwamen de regeerders ook tot belangrijke daden. Tijdens een vergadering van de ministers van buitenlandse zaken van de landen der Westerse Unie heeft de Fransman Georges Bidault - het was toen ruim twee maanden na het Haagse congres, namelijk 20 Juli - voorstellen naar voren gebracht om te komen tot een Europees parlement. In October hebben de ministers daarna het besluit genomen zich nader te beraden over de wijze waarop aan het toenemende verlangen tot aaneensluiting in West-Europa vorm kon worden gegeven. De zaak werd bestudeerd en dat heeft geleid tot het verdrag van 5 Mei 1949, houdende de oprichting van de Raad van Europa. Thans zijn daarvan 15 landen lid: de landen der Westerse Unie, Duitsland, Ierland, de Scandinavische landen, Italië, Griekenland, Turkije, alsmede het Saar-gebied. De aangesloten landen hebben haast gemaakt met de parlementaire behandeling van het verdrag, zodat reeds op 10 Augustus 1949 de eerste vergadering van het eerste Europese parlement - de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa - kon plaats hebben. De openingsrede werd uitgesproken door de oude Franse staatsman Edouard Herriot, de man, die nog dezer dagen van zich heeft doen spreken door zijn felle critiek op het verdrag inzake de Europese Defensie Gemeenschap.

De Raad van Europa, welks zetel volgens de statuten te Straatsburg is, heeft tot doel „het bevorderen van een grotere een-

heid tussen zijn leden, teneinde aldus de idealen en beginselen, welke hun gemeenschappelijk erfdeel zijn, veilig te stellen en te verwezenlijken en hun economische en sociale vooruitgang te bevorderen”.

De organen van de Raad van Europa zijn: het Comité van Ministers en de reeds genoemde Raadgevende Vergadering. Elk aangesloten land is vertegenwoordigd in het comité van ministers door één man, in beginsel zijn minister van Buitenlandse Zaken. Elk land heeft voorts een aantal vertegenwoordigers in de Raadgevende Vergadering; zo heeft Nederland er thans 7, terwijl de grote staten elk 18 vertegenwoordigers hebben. In totaal telt de Raadgevende Vergadering 132 leden.

Men zie goed: de vergadering van parlementsleden kan slechts raad geven. Verder strekt hare bevoegdheid niet. Hare adviezen komen bij het Comité van Ministers, dat dan uitmaakt of het al dan niet aanvaardt wat wordt aanbevolen, terwijl het ook een gedane aanbeveling kan wijzigen. Opgemerkt moet worden, dat voor het aanvaarden van een Aanbeveling éénstemmigheid in het ministerscomité veelal de eis is, zodat elke minister kan tegenhouden wat hem niet lijkt. Geen land kan dus iets opgelegd krijgen, wat het niet welgevallig is. Omgekeerd: elk land kan zijn eigen belang boven dat der Europese Gemeenschap doen prevaleren.

Vaak heeft het Comité van Ministers, alvorens een beslissing te nemen op de door de Raadgevende Vergadering voorgelegde aanbevelingen, commissies van experts ingesteld om nader te doen onderzoeken wat hem is geadviseerd. Deze commissies van experts verwarre men niet met de commissies van de Raadgevende Vergadering. Teneinde namelijk de voortgang der werkzaamheden te vergemakkelijken heeft deze een aantal commissies waarin allerlei belangrijke vraagstukken worden voorbereid alvorens zij in het openbaar in de Raadgevende Vergadering in discussie worden genomen. Wij noemen de commissie voor algemene zaken, waarin de grote politieke problemen in behandeling komen, de commissie voor economische zaken, die voor juridische kwesties en die voor sociale aangelegenheden, zonder hierbij volledig te willen zijn. Wel willen wij nog wijzen op de permanente commissie, welke men als het ware zou kunnen zien als het dagelijks bestuur der Raadgevende Vergadering. De werkzaamheden dezer Vergadering moeten immers worden voorbereid en er moet ook wel namens deze opgetreden worden wanneer de Raadgevende Vergadering niet bijeen is. Welnu, deze taken verricht de Permanente commissie.

Van deze Permanente commissie worde verder onderscheiden de Gemengde commissie. In deze laatste zitten leden van het ministerscomité en leden der Raadgevende Vergadering. Zij is bedoeld te voorkomen dat die lichamen uit elkaar groeien en zij dient de coördinatie van de werkzaamheden dier lichamen te bevorderen.

Thans een enkel woord over het laatste bestaande organisme op het Europese vlak: de Gemeenschap voor Kolen en Staal. Deze is vrucht van de besprekingen in de Raad van Europa. De Franse minister van Buitenlandse Zaken deed er in Mei 1950 een concreet voorstel over, dat uiteindelijk heeft geleid tot hetgeen thans bestaat en in Augustus j.l. in werking is getreden.

Grondslag is, dat er in de zes aangesloten landen (Frankrijk, Duitsland, Italië en de Benelux-landen) voor kolen en staal één gemeenschappelijke markt zal zijn, zodat er voor die producten geen enkele handelsbelemmering tussen die landen meer zal zijn. Verder hebben de regeringen der onderscheidene staten geen bevoegdheden meer met betrekking tot kolen en staal, maar zo er maatregelen zullen moeten worden getroffen zal dit geschieden door de Gemeenschap voor Kolen en Staal. Hier is dus een boven-nationaal lichaam gevormd, dat bevoegdheden heeft met betrekking tot kolen en staal in de aangesloten landen. Die bevoegdheden komen in eerste instantie toe aan de Hoge Autoriteit, die uit negen leden bestaat, die daarin niet hun land vertegenwoordigen, maar het gehele gebied der gemeenschap.

De Hoge Autoriteit van de Gemeenschap voor Kolen en Staal is dus niet een geheel van samenstellende delen (de landen), maar zij is iets Europees. Zij beziet dus de zaken van Europees gezichtspunt uit en neemt haar beslissingen in het Europees belang. Dit is een geweldige stap vooruit, vergeleken met wat wij tot dusver hebben gezien. Onbegrijpelijk is het dan ook niet, dat de onderscheidene landen dat overdragen van bevoegdheden aan de Hoge Autoriteit wel hebben willen doen, maar daaraan waarborgen hebben verbonden. De zaak is immers, dat maatregelen, die op het gebied van kolen en staal worden genomen krachtige weerslag kunnen hebben op de rest van het economische leven van een land. Daarom is - en wel op aandrang van Nederland - ook bij deze Gemeenschap voor Kolen en Staal een Raad van Ministers ingevoegd, welke in een bepaald aantal gevallen de beslissingen van de Hoge Autoriteit moet goedkeuren. Soms is daarvoor unanimité nodig, soms een gequalificeerde meerderheid. Al is er dus geknabbeld aan de bevoegdheden van de Hoge Autoriteit, in vele gevallen kan deze vrij beslissen. In ieder geval is in de Gemeenschap voor Kolen en Staal de situatie zo, dat meestal niet één land een bepaalde maatregel kan tegenhouden.

Er zijn in de Gemeenschap voor Kolen en Staal nog meer organen. De Hoge Autoriteit is in een aantal gevallen verplicht advies in te winnen van het Raadgevend Comité, waarvan het aantal leden maximaal 51 kan zijn, het zijn producenten, werknemers, verbruikers en handelaren. Dit comité kan ook advies worden gevraagd in de gevallen waarin zulks niet verplicht is.

Wanneer de staten of de ondernemingen uit de gemeenschap van oordeel zijn dat de Hoge Autoriteit misbruik van bevoegdheden maakt dan wel de bepalingen die het geheel beheersen miskent, kunnen zij in beroep gaan bij het Hof van Justitie.

Als laatste orgaan noemen wij de Gemeenschappelijke Vergadering. Dit is het parlement, dat controle uitoefent. Wanneer een gequalificeerde meerderheid uitspreekt het niet met het beleid van de Hoge Autoriteit eens te zijn moeten de leden van dit orgaan aftreden. Dit parlement beschikt dus over zeer ingrijpende bevoegdheid.

Tenslotte herinneren wij er aan, dat dit parlement thans op verzoek van de ministers der zes aangesloten landen bezig is om een advies op te stellen over een eventuele grondwet voor Europa, zoals wij laatst in onze brieven uit Straatsburg hebben uiteengezet. K.

☆ parlementaire flitsen ☆

Prof. Oud acht de gratie aan Lages op onvoldoende gronden verleend

Mr. Burger interpelleerde de hem geestverwante minister

De Duitse oorlogsmisdadiger Lages, over wiens gratieverlening van de doodstraf de Tweede Kamer de vorige week bij de Interpellatie-Burger een uitvoerig debat heeft gevoerd met de minister van Justitie, mr. Donker, onder wiens verantwoordelijkheid deze gratieverlening is geschied, was van Maart 1941 tot Mei 1945 leider van de Aussendienststelle van de Sicherheitsdienst te Amsterdam.

Deze Lages heeft talrijke zich in zijn macht bevindende arrestanten door onder zijn bevelen staand personeel laten doodschieten, zonder dat hierna enige vorm van proces was voorafgegaan. Door de rechter, die Lages heeft veroordeeld, is dit doodschieten bewezen verklaard ten aanzien van 263 arrestanten.

Ook heeft deze Lages de z.g. Silbertanne-acties op touw gezet, welke hebben geleid tot de dood van zes Nederlanders. Voorts heeft hij leiding gegeven bij de maatregelen, die tijdens de Duitse bezetting tegen het Joodse deel van onze bevolking zijn genomen. Hij heeft talrijke razzia's onder de Joden georganiseerd, hun bezittingen laten roven en hen zelf doen wegvoeren. In het gebied van Amsterdam is onder zijn leiding een premiestelsel ingevoerd op het aanbrengen van Joden.

Zoals bekend, hebben laatstgenoemde maatregelen ten gevolge gehad, dat tussen Februari 1941 en het einde van 1944 ongeveer 70.000 Joden uit Amsterdam zijn gedeporteerd, die voor het grootste deel de dood hebben gevonden.

In de rechterlijke uitspraak is — zoals minister Donker mede in herinnering bracht — Lages ook verantwoordelijk gesteld voor talrijke, deels buitengewoon ernstige mishandelingen, ondergaan door weerloze arrestanten, die zich in de macht van de Sicherheitspolizei bevonden.

Ook zijn op zijn last en door zijn toedoen ongeveer 400 Nederlanders voor de „Arbeitseinsatz“ naar Duitsland gevoerd; voor tenminste zestig van hen heeft dit de dood ten gevolge gehad. Twintig huizen van Nederlanders zijn op last van Lages door brand vernield. Hij was op Zondag 16 Juli 1944 persoonlijk aanwezig bij het op de meest weerzinwekkende wijze ter dood brengen van 16 Nederlandse staatsburgers in de duinen van Overveen.

Is het verwonderlijk, dat de gratiëring, door wijziging van de doodstraf in levenslange gevangenisstraf van dit monster in mensengedaante, van wie minister Donker bij het debat nog getuigde, dat hij de doodstraf „in alle opzichten, om niet te zeggen meervoudig, verdiend had“, een schok van gekwetst rechtsgevoel door ons volk heeft doen gaan?

De voornaamste overweging, waarop de gratieverlening is gebaseerd, was de omstandigheid, dat na het onherroepelijk worden van de uitspraak, waarbij Lages ter dood is veroordeeld, nu reeds meer dan twee jaren verstreken waren, gedurende welke men de veroordeelde in onzekerheid had gelaten over zijn lot.

Afgezien van de communisten, aan wier agitatie, daar zij aanhangers zijn van een zeker niet minder dictatoriaal en onmenselijk systeem, moeilijk waarde is te hechten, hebben vrijwel alle andere sprekers zich met deze overweging verenigd, zij het dan, dat zij het diep betreurden, dat men het tot zulk een slepende procedure had laten komen.

Met één uitzondering echter, namelijk voor de fractievoorzitter van de V.V.D., prof. Oud, die het niet te miskennen duidelijkheid uitsprak: „Ik vind, dat deze gratieverlening op onvoldoende gronden, op gronden, die mij niet hebben overtuigd, is verleend“.

Als uitgangspunt van zijn beschouwingen stelde prof. Oud voorop, dat hij ten aanzien van de principiële vraag van de doodstraf op hetzelfde standpunt staat als deze minister, in die zin, dat hij in het algemeen geen voorstander daarvan is; maar dat hij zich wel kan voorstellen, dat onder zeer bijzondere omstandigheden, wanneer de veiligheid van de Staat dit eist, tot toepassing van de doodstraf wordt overgegaan.

Bij het vraagstuk van de gratie aan Lages hebben wij echter niet te maken met het strafrecht, zoals de minister en onze woordvoerder dat gaarne zouden zien, maar met het strafrecht, zoals het op het ogenblik is. De regeling van het bijzonder strafrecht is nu eenmaal anders en bij de toepassing van het gratierecht heeft men dus van die regeling uit te gaan. Doet men dit niet, dan ontstaat er in het beleid willekeur, hetgeen de ergste aantasting is van de beginselen van de rechtsstaat.

Daarom begreep de heer Oud ook, dat de regering zich zelf voor de toepassing van dat gratierecht algemene regelen heeft gesteld, waarvan men echter ook aanstonds moet zeggen, dat zij als algemene regelen niet onveranderlijk behoeven te zijn. Prof. Oud meende, dat hij uit de debatten, welke in Mei 1951 in de Kamer waren gevoerd, op mocht maken, dat dit ook het standpunt van de minister was.

Toen immers heeft de Kamer, op voorstel van het toenmalige Kamerlid mr. Donker uitgesproken, dat zij er bezorgd over was, dat bepaalde gratiebeslissingen, die in de aanhef van de motie werden genoemd, moge-

lijk waren binnen het kader van de richtlijnen, die aan de Kamer niet bekend waren. Daarin lag opgesloten, dat aan de Regering in overweging werd gegeven: beziet gij die richtlijnen nog eens nader.

Het bijzondere in dit geval was echter, dat de beslissing, waarom het thans ging, blijkbaar geheel buiten die richtlijnen om was gegaan. De minister heeft de verantwoordelijkheid voor deze gratie op zich genomen, omdat hij 't executeren van de doodstraf in dit geval in strijd zou achten met de eisen van een behoorlijke rechtspleging.

De heer Oud ging vervolgens vrij uitvoerig in op de betekenis van het gratierecht. Het gratierecht is een prerogatief van de Kroon, maar dat wil niet zeggen, dat de minister er niet verantwoordelijk voor zou zijn. In dat gratierecht zag de heer Oud eigenlijk twee elementen. Het eerste zou hij willen noemen het juridische element, waarbij de Kroon is de hoogste rechter, niet in die zin natuurlijk, dat de Kroon zou moeten worden beschouwd als een normale rechterlijke instantie, maar als de hoogste rechter, uitgedrukt in die oude Latijnse spreuk, dat summum jus kan zijn summa injuria. Dan treedt de Kroon als hoogste rechter op, wanneer zij herstelt, wat naar haar mening door de rechter niet juist is beslist.

In die zin heeft het gratierecht bij ons echter niet zo heel veel betekenis meer, door de grote vrijheid die er voor de rechter is bij het bepalen van de strafmaat, door het algemeen strafminimum. Tenzij er een novum is, maar dan is aangewezen het middel van herziening.

Het andere geval is, wat onze woordvoerder wilde noemen, in de oude terminologie van de scheiding der machten: de Kroon als uitvoerende macht. Er kunnen redenen van algemeen belang zijn, die tot verminde-

ring van straf aanleiding kunnen geven.

De beslissing omtrent Lages valt nu kennelijk onder deze rubriek, want de minister heeft niet éénmaal gezegd: ik acht de uitspraak in de zaak-Lages onrechtvaardig; integendeel! De minister echter zeide: ik zie gronden van algemeen belang: zo lange tijd iemand in onzekerheid te laten, is in strijd met een behoorlijke rechtspleging.

Nu wilde prof. Oud de minister wel toegeven, dat het in het algemeen niet juist is, zulk een procedure zo lang te laten duren, maar hij wenste daarbij toch twee opmerkingen te maken.

In de eerste plaats had de minister naar zijn oordeel de zaak veel te sterk gekleurd, toen hij een vergelijking ging maken met de wijze van „rechtspleging“, zoals de bezetter die heeft toegepast. Deze laatste had met rechtspleging alleen de naam gemeen en om nu te zeggen, dat, wanneer het vonnis tegen Lages zou zijn geëxecuteerd, wij op dezelfde weg van verdorven rechtspleging als de Duitsers hadden toegepast zouden zijn gekomen, ging de heer Oud veel en veel te ver.

Hij achtte dat argument van de minister een buitengewoon zwak argument, dat in dit geval niet de doorslag had mogen geven.

Wij weten bovendien niet — aldus de heer Oud — of inderdaad die lange termijn in strijd is met een behoorlijke rechtspleging, omdat wij niet weten, wat de reden van deze lange duur is geweest.

Jkvr. Wittevaal van Stoetwegen had gezegd: men moet een doodvonnis zo snel mogelijk voltrekken, maar prof. Oud stelde daar tegenover, dat men zulk een vonnis ook te snel zou kunnen voltrekken.

De heer Oud heeft al meer betoogd, dat hij gaarne zou hebben gezien, dat in ons strafrecht, ook in het bijzonder strafrecht, was opgenomen de regel, dat men de doodstraf alleen toepast wanneer de veiligheid van de Staat het vordert. En hier heeft men nu juist een geval, waarbij men zich moet afvragen, of de veiligheid van de Staat, althans de veiligheid van het volk, niet gevorderd zou hebben, dat de doodstraf wordt toegepast.

Mochten wij weder onder een vreemde bezetter komen, dan zal deze man — zo vreesde prof. Oud — een buitengewoon doeltreffend instrument voor diens doeleinden zijn. Dat is mede het gevaar, dat in deze gratieverlening is gelegen.

De minister had gezegd, dat de aandrang van Duitse zijde bij deze beslissing geen rol had gespeeld. Als de minister dat zegt, dan neem ik, zo verklaarde onze woordvoerder, dat natuurlijk onvoorwaardelijk aan. Hij wilde dus aannemen, dat dit althans bewust geen rol had gespeeld. Maar wij weten nooit, wat in het onderbewustzijn soms wel een rol kan spelen.

Daarbij komt nog iets anders. De heer Oud vreesde, dat de minister het voor zichzelf en voor zijn opvolgers niet gemakkelijker had gemaakt. Men kan er immers wel volkomen zeker van zijn, dat de aandrang van Duitse zijde zal blijven en zal toenemen naarmate Duitsland meer wordt opgenomen in het normale verband van het verkeer der volken.

Het kan best zo worden — dan is deze minister misschien niet meer aan het bewind — dat er een ogenblik komt, dat het voor een Nederlandse Regering buitengewoon moeilijk zal zijn om zich er tegen te ver-

DEZE BURGER

vraagt niet aan meester doctor Benno Stokvis, waarom hij bedankt heeft als lid van de Communistische Partij Nederland. Deze burger weet dat wel. En al zou meester doctor Benno het ijzeren zwijgen verbreken en zijn beweegredenen mededelen — hij zou (denkt deze burger) toch niet zeggen wat zijn werkelijke beweegredenen is. Want misschien ziet meester doctor Benno die zelf niet zo duidelijk als deze burger die ziet.

Jaren geleden heeft deze burger die Benno een paar maal ontmoet. Dit was in ons beider studententijd. Deze burger was toen al een echt burgertje. Al op een top boerzwa. Al helemaal vuile kapitalist. En die Benno was toen nog van top tot teen een verukkelijke onmaatschappelijke anti-kapitalist. Dat kon je duidelijk zien aan zijn bruine overhemd en zijn opstandige kuif en aan de weerzin, die uit zijn pientere ogen, U tegemoet stormde, zijn weerzin tegen dat rottige kapitaal.

Nu, en toen is Benno meester doctor geworden. Meester doctor is altijd gevaarlijk voor anti-boerzwasisme. En hij werd een vaardig en bekend strafpleiter.

En — wat voor deze burger de burgerlijke deur voor de meester doctor waagwijd open zette — hij schreef een boek over de heerlijkheid van het paardrijden.

Allemaal vurige tekenen aan de anti-kapitalistische wand. Geloof mij: zulke tekenen schijnen gering en voor tegenspraak gemakkelijk vatbaar; maar het zijn de tekenen bij uitnemendheid: een mens is maar een mens; en een bruin hemd dat wit wordt is een vlag op de storm....

En weet U wat ook zo'n misselijk teken was? Dat wij, boerzwa's meester doctor Stokvis zo'n aardige, nette man gingen vinden. Net als Hoogcarspel. Net als A. J. Koejemans. Net als meneer Van Praag uit Den Haag.

Zodra wij, boerzwa's, communistische heren „au fond aardige kerels“ gaan vinden, gaat het mis met die communistische heren; althans met het communistische van die heren.

Neen, voor mij behoef meester doctor Benno niet te vertellen waarom hij uit de C.P.N. getreden is.

Ik weet het precies. Hij werd véél te aardig en véél te geschikt gevonden door DEZE BURGER.

★ van WEEK tot WEEK ★

Djakarta

Wat in Djakarta heeft plaats gehad, heeft ons diep geschokt. Wat daar geschiedde ging het begrip relletjes te boven. Er is daar een machtsstrijd aan de gang, waarvan deze onverklikkelijke betogingen uitdrukking waren. Triest was, dat de President Soekarno zelfs de betogers ging toespreken en in zijn toespraak de kwestie Nieuw-Guinea ter sprake bracht.

Deze toespraak getuigde van een volmaakt verkeerde gezagsopvatting; zij maakte ons ook duidelijk dat in Indonesië van boven af gevaarlijke sentimenten worden aangewakkerd. Wij zien dat met grote ongerustheid.

Is dat zo?

Van Latijns Amerika weten wij in Nederland niet veel.

Wij weten er zó weinig van, dat wij het gemakkelijk slikken wanneer sommige kranten ons vertellen dat Mexico (dat nu onze belangstelling heeft) in Midden- of zelfs in Zuid-Amerika ligt. Dat klinkt voor de Mexicaan even dwaas, als het voor U zou klinken, wanneer ge in een Mexicaanse Courant zoudt lezen dat Noorwegen in Zuid-Europa ligt, of Zweden in Midden-Europa.

Zulke fouten zijn geen kleinigheden. Zij bewijzen dat wij niets weten van dit enorme gebied.

Ook politiek niet.

Want hoe zouden wij er anders toe komen rustig te slikken wat alle couranten mededelen van alle revoluties tegen vele regeringen ginds?

In nauwelijks twee weken tijds zijn in de republieken Panama en San Salvador, Santa Domingo, Bolivia, Venezuela en Costa Rica „communistiche“ complotten ontmaskerd.

Met dat „communistiche“ schermen vele Latijns-Amerikaanse overheden (die wij fascistisch of althans: hogelijk ondemocratisch; of althans: door-en-door dictatoriaal zouden noemen) opdat de buitenwereld zou denken dat het zittende régime democratisch is.

In de republiek Panama is nu de commandant van de politie de sterke man; in de republiek Venezuela zijn drie sterke heren aan het bewind: de Junta; in de Dominikaanse Republiek is het de éne, zéér sterke Don Rafaële Trujillo y Molina, al is formaliter broeder Hector de president der Republiek.

En alle oppositie is „communistiche“.

Dat delen alle couranten mede, zij het zonder aanhalingstekens.

Jawel... altijd „communistiche“.

Is dat zo?

De liquiditeitspositie der gemeenten

Amsterdam heeft de laatste tijd leningen gesloten tot een bedrag van enkele tientallen miljoenen in totaal. Daar zijn leningen bij geweest, waarvan de gelden niet onmiddellijk nodig waren, doch die werden afgesloten teneinde later bij een eventueel krappere kapitaalmarkt niet voor moeilijkheden te komen. Dat heeft in een enkel geval met zich mee gebracht, dat men op het voortijdig geleende geld een renteverlies leed van een paar ton. Gelukkig is deze politiek niet.

In verband hiermee is het wellicht interessant te wijzen op hetgeen in het Voorlopig Verslag van de Tweede Kamer over de Rijksbegroting is gezegd nopens de liquiditeit van de gemeenten. Uit vele fracties is de aandrang uitgeoefend om ten aanzien van de woningbouw weer terug te keren tot het voor 1951 gevolgde systeem van rijksvoorschotten aan de gemeenten.

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

zetten, dat hier een verdere gratieverlening plaats heeft.

Ik wens — zo verklaarde mr Oud met nadruk — deze dingen altijd graag met open oog te zien. Ik wens mij geen ogenblik in slaap te laten sussen bij alle goede bedoelingen van de minister met deze gedachte: die man zit levenslang en blijft levenslang zitten.

Er zijn er geweest aan illegale kant, die zich hiermee hebben getroost. De heer Van Staal heeft in „Het Vrije Volk“ zelfs geschreven, dat hij nu eigenlijk veel zwaarder werd gestraft, want levenslange gevangenisstraf is erger dan de doodstraf. Daarmede vestigt men de indruk, dat de Kroon van haar recht van gratie zou hebben gebruik gemaakt om de straf te verzwaren.

Dat — zo riep de heer Oud uit — is de grootst mogelijke dwaasheid. Laten

wij ons dat geen ogenblik wijs maken. Ik durf zeggen: tien tegen één, dat deze man na kortere of langere tijd vrij zal komen.

Wij moeten ook niet proberen, de minister in dit opzicht aan banden te leggen. Dan zouden wij eerst het gratierecht moeten gaan regelen bij de wet. In de eerste plaats is het de vraag of het Grondwettelijk geoorloofd is. Men zou misschien aan de Grondwetscommissie kunnen vragen, dit te bekijken. De heer Oud zou echter volstrekt tegen een dergelijke regeling van het gratierecht bij de wet zijn. Daarvoor is het gratierecht volkomen ongeschikt.

Meende prof. Oud dus zeer nadrukkelijk, dat de Regering op dit punt niet kan worden gebonden, hij had wel bezwaar tegen deze gratieverlening, omdat hij vond, dat deze op onvoldoende gronden, op gronden, die hem niet hadden overtuigd, was verleend. Wilde dat nu

De liquiditeit der gemeenten — zo wordt dan opgemerkt — is sedert 1951 belangrijk verbeterd en in het bijzonder de grotere gemeenten hebben een overschot aan kasmiddelen gekregen door het afsluiten van leningen, waarvan het provenu nog niet terstond nodig is voor de financiering van belangrijke kapitaalobjecten. Zij kunnen dat overschot nauwelijks rentedragend uitzetten en lijden dus voortdurend renteverlies daar op de leningen een hogere rente moet worden betaald.

Aldus de mening van enkele fracties der Tweede Kamer, die wij hier nog eens extra onder de aandacht brengen, omdat wij in deze klacht steun menen te vinden voor onze zienswijze, dat er, bij het vereiste noodzakelijke zuinige beheer van gemeentegelden toestanden binnensluipen, die met dat beheer volkomen in strijd zijn en een volkomen tegengesteld effect hebben.

Het mag dan al een prettige, overigens hoogst relatieve gedachte zijn, dat de grote gemeenten een zoveel verbeterde liquiditeit hebben, maar ook de Kamer wijst naar de keerzijde van deze liquiditeitsmedaille: namelijk dat men voor-tijdige leningen sluit en renteverlies lijdt.

Zou, om de angst te weren dat de gemeente op een bepaald ogenblik wel eens niet liquide zou kunnen zijn, geen andere weg te vinden zijn dan het sluiten van leningen, waarvan men de gelden niet onmiddellijk nodig heeft en die dus, wegens groot renteverlies, een extra belasting betekenen?

Eigenlijk een verspilling van geld. De tegenwoordige situatie is hoogst onbevredigend en kostbaar en hopelijk zal daar tijdens de debatten in de Kamer ook nog eens, na deze schriftelijke voorbereiding, een scherp licht op komen te vallen.

Rode arrogantie

Op het communistiche congres te Moskou is dezer dagen o.m. het woord gevoerd door de Nederlandse afgevaardigde Paul de Groot, die verklaarde „dat de Nederlandse arbeiders nooit zullen vechten tegen de Sovjet-Unie“. Hij ontplooide daarbij een spandoek, dat hem door de afdeling Amsterdam van de C.P.N. was meegegeven.

Nu moet allereerst worden geconstateerd, dat een dergelijke uitlating nogal arrogant genoemd kan worden. Immers, waar haalt de heer de Groot het vandaan dat de Nederlandse arbeiders bereid zouden zijn dingen te doen of liever te laten, waarop de heer de Groot zinspeelt. Het is in dit verband nogal kinderlijk om namens de Nederlandse arbeiders te spreken.

De heer de Groot zou er dan ook beter aan hebben gedaan, het ernstige verlies te memoreren, dat de communisten bij de jongste Tweede Kamerverkiezingen in ons land hebben geleden. Ter aanvulling had een zijner Belgische partijgenoten dan nog kunnen verklaren, dat de Belgische communisten bij de Zondag j.l. gehouden gemeenteraadsverkiezingen niet minder dan 50% van hun aanhang hebben verloren.

Aldus is de verklaring van de heer de Groot een volslagen slag in de lucht. Zij is er echter niet minder gevaarlijk om. Zij tekent de ware mentaliteit van de communisten en zij moge als een ernstige waarschuwing dienen, dat ondanks het feit, dat het communisme in vele landen op zijn retour is, het in de democratische volkerengemeenschap een groot gevaar blijft, dat nimmer mag worden onderschat.

Komende verkiezingsactiviteit

Nog slechts zeven maanden scheiden ons van de gemeenteraadsverkiezingen in ons land, welke op 27 Mei 1953 gehouden zullen worden. In de komende maanden moet daarom bij herhaling aandacht en belangstelling onder onze leden en

zeggen, dat de Kamer tot een uitspraak moest komen?

De heer Oud had daaraan geen behoefte. Hij achtte het niet nodig, om wegens iedere fout, die wij bij een minister menen te zien, te proberen daarover dadelijk een streng vonnis te vellen.

De heer Peters (K.V.P.) had een rede over barmhartigheid gehouden, waaraan de heer Oud gaarne hulde bracht, al was hij het met diens conclusies niet eens. De verhouding tussen barmhartigheid en gerechtigheid is een zeer moeilijke verhouding voor de mens. Terecht heeft de heer Romme in een debat in 1951 gezegd, dat die verhouding alleen door God in volkomen harmonie kan worden opgelost. Daarom verheugde het hem, dat de minister op de barmhartigheid geen beroep had gedaan.

Dat betekent echter niet, dat de Kamer tegenover de minister niet barmhartig zou kunnen zijn en niet zou kunnen zeggen: deze minister heeft in de eerste dagen van zijn be-

geestverwanten gevraagd worden voor de gemeentelijke politiek.

De eerste voorbereidingen zijn reeds getroffen. De raadsleden uit de gemeenten boven de 75.000 inwoners zijn reeds in vergadering bijeen geweest ter bespreking van verschillende zaken, welke bij de behandeling van de gemeentebegrotingen aan de orde komen. De Commissie voor het Gemeenteprogram die is samengesteld, houdt haar eerste vergadering op de dag, dat dit nummer van V. en D. uitkomt en zal nagaan, welke aanvullingen en toevoegingen er nodig zijn op het bestaande Gemeenteprogram, opdat wij in 1953 met een goed Gemeenteprogram ter stembus kunnen gaan.

De organisatie Vrouwen in de V.V.D. heeft op haar jaarlijkse Studieconferentie juist een tweetal punten aan de orde gesteld, welke van grote betekenis zijn voor de gemeentelijke werkzaamheid, met name de woningbouw en de huisvesting.

Thans is het ook de taak van de afdelingsbesturen om naast de aandacht, welke voor de internationale en nationale politiek bestaat, in het bijzonder de belangstelling van de burgerij in hun gemeenten te activeren voor de gemeentelijke politiek en voor de wijze, waarop de V.V.D. raadsfracties hun taak vervullen.

De Gemeenteraadsverkiezingen in 1949 hebben voor de V.V.D. een uitstekend resultaat te zien gegeven.

Wij mogen er op vertrouwen, dat, als de verschillende afdelingen thans reeds hierop de aandacht van leden en geestverwanten richten, de resultaten van de verkiezingen in 1953 voor onze partij eveneens gunstig zullen zijn.

Maar dan moet thans reeds volle belangstelling voor de gemeentelijke politiek aan de dag gelegd worden.

Langs de hiërarchieke weg

De staatssecretaris van Oorlog, mr. Kranenburg is naar Japan en Korea vertrokken om zich op de hoogte te stellen van de klachten en bezwaren van de Nederlandse vrijwilligers aldaar, omdat deze klachten, zoals hij zelf heeft verklaard, kort voordat hij het vliegtuig, waarmede hij zou vertrekken, binnenging, niet langs de hiërarchieke weg doordringen.

Wij hebben ons bij deze mededeling niet weinig verbaasd. Wij wisten wel, dat men bij het Ministerie van Oorlog en in het bijzonder tegenwoordig bij de Generale Staf niet een ideeënbus behoefde te plaatsen, want daar zou toch nooit een idee inkomen, omdat dit, hoe goed het ook mocht zijn, geen kans zou hebben op verwezenlijking, daar het niet langs de hiërarchieke weg was ingediend.

Het was ons ook bekend, dat bezwaren, welke langs hiërarchieke weg waren ingediend, lange tijd nodig hadden om afgehandeld te worden.

Thans heeft de staatssecretaris openlijk erkend, dat bezwaren van mannen, die als vrijwilligers naar Korea zijn gegaan om in het belang van de wereldvrede daar strijd te voeren tegen de communistiche agressie, niet doordringen tot de hoogste instanties.

Inplaats van dat euvel te verhelpen, inplaats van te zorgen, dat nu eindelijk de zaak eens goed loopt op dit zich steeds maar uitbreidende Ministerie, gaat hij naar Korea en Japan om zelf als commissivoyageur de klachten aan te horen en over te brengen.

Wij juichen het toe, als een der hoogste functionarissen in ons defensieve bestel de militairen in Korea persoonlijk bezoekt. Maar wij vinden de motieven, welke mede aanleiding hebben gegeven tot deze reis, bedenkelijk.

Als de twee dagen verblijf van de staatssecretaris op Korea om zijn, moeten de klachten en bezwaren van de militairen naar Den Haag weer op de hiërarchieke weg worden behandeld.

Welke waarborg bestaat er na het bezoek van mr. Kranenburg aan Korea, dat het dan beter zal gaan?

wind voor een zeer moeilijke beslissing gestaan.

Daarom wilde prof. Oud eindigen met het uitspreken van de wens, die hem mede werd ingegeven door de sympathie, welke hij voor deze minister persoonlijk gevoelde, dat hij in zijn verdere bestuursdagen gelukkiger zou mogen zijn dan hij naar zijn mening bij deze was geweest.

Tot een positieve uitspraak, in de vorm ener motie, is 't dan ook inderdaad niet gekomen. De interpellant, mr Burger, diende deze niet in. Zijn bedoeling was kennelijk slechts geweest, de hem geestverwante minister in de gelegenheid te stellen zich in de Kamer te verantwoorden.

De communisten deden nog wel een poging, doch deze kon niet gelukken, aangezien de communistiche fractie niet voltallig aanwezig was en de motie van deze zijde daardoor niet voldoende ondersteuning vond.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
 Drs. H. A. Korhals.
 Redactie-secretaris G. Stempfer.
 Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.
 Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.
 Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.
 Voor het zenden van abonnements- en advertentiegelden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.
 Losse nummers 15 cent.
 Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Politiek nieuws uit de hoofdstad

HET GROTE AMSTERDAM TOONT ZICH VAN DE SMALLE KANT

Storm van protesten over voorstellen tot verhoging van de tarieven der IJ-ponten

De bewering, dat wij als burgers eigenlijk uit de lokale sfeer zijn weggetild en wereldburgers zijn geworden, die à la minute met alle belangrijke gebeurtenissen, waar ook op onze aardbol, in geschrift en helaas soms ook metterdaad worden geconfronteerd, kon in elk geval een ogenblik ongeldig zijn, toen B. en W. vorige week hun voorstel tot verhoging van de tarieven van de IJ-ponten lanceerden.

Alle koude oorlogen, revoluties, spanningen om koninkrijken die republieken zouden kunnen gaan worden en wat d'ns meer zij, heeft de Amsterdamse burgerij resoluut gelaten voor wat ze waren (of niet waren), om zich in volkomen lokale sfeer over te geven aan deze volkomen lokale zaak, die belangrijker scheen dan wat er verder ter wereld ook zou kunnen voorvallen. En ook belangrijk was.

B. en W. hebben de heel eenvoudige redenering gevolgd, dat het verlies op de gemeentelijke pontvereen te groot werd — het wordt nu geraamd op f 1.700.000 per jaar — en dat de r halve de ponttarieven moeten worden verhoogd.

Een zeer simplistische redenering, waarbij de gemeente dus plotseling uitgaat van de stelling, dat men precies moet betalen wat iets precies kost. Uit het totaal van gemeentelijke diensten, welke aan de burgerij worden bewezen en waarvan de kosten worden gedekt door een totaal aan inkomsten uit belastingen, maakt men nu plotseling van de pontvereen een soort toonbankartikel.

Dat op zichzelf is in het totaal beeld van gemeentelijk huishoudelijk beleid op zijn zachtst gezegd iets zeer merkwaardigs. Maar voor zover men zich dan niet ten principale over deze zaak wil uitlaten, heeft zij in elk geval een zeer praktische kant, waarmee de gehele burgerij van doen heeft en die het verklaarbaar maakt, dat deze voorgestelde tariefsverhoging de verontwaardiging gaande heeft gemaakt.

Het mag toch als een zeer normale zaak worden beschouwd, dat de overheid zorgt voor de mogelijkheden van verkeer binnen de stad. Daarvoor worden wegen aangelegd, bruggen, daarvoor zijn, indien deze beide mogelijkheden ontbreken, ponten in gebruik om de bewoners van het ene stadsdeel gelegenheid te geven zich naar het andere stadsdeel te begeven. In dat opzicht vervullen deze ponten geen andere taak dan welke straat of welke brug ook in Amsterdam.

Helaas heeft de gemeenteraad zich niet voldoende bewust willen zijn destijds van de gevaarlijke weg, waarop hij zich begaf toen hij invoering van tarieven voor deze IJ-ponten goedkeurde. Daarmee was een normale opvatting omtrent de functie van deze ponten terzijde gesteld en, zoals van het een het ander komt, heeft dat er toe geleid, dat B. en W. er nu nog een schepe op willen leggen.

Het betekent in feite een verhoging van de toch al bijzondere belasting, welke de bewoners en industrielen en werkers aan de overkant van het IJ moesten betalen voor het simpele feit, dat zij nu eenmaal in Noord hun vestiging hebben gekozen of hun werk hebben gevonden. Deze groepen van IJ-pontengebruikers moesten in belangrijke mate zelf de kosten betalen van wat toch een normale verbinding binnen de muren van de eigen stad zou mogen heten en welke verbinding heel gewoon zou moeten worden bekostigd uit de algemene inkomsten.

Deze toch al scheve toestand wordt nu een absurditeit, wanneer de voorgestelde tarieven zouden worden ingevoerd en een burger, die bij tijd en wile eens aan de overkant van het IJ moet zijn en daartoe gebruik maakt van zijn auto, twee gulden zal moeten betalen om heen en weer over het IJ te worden gezet. Moet hij met een vrachtauto een bestelling in Noord afleveren, dan kost het heen en weer drie gulden. De geregelde gebruikers hebben weliswaar enige korting, maar men kan rustig zeggen, dat vooral deze categorie zwaar getroffen wordt door deze voorgestelde tariefsverhoging.

Iedereen en alles is tegen dit voorstel in actie gekomen. De burgemeesters van gemeenten uit Noord-Holland, die zich destijds ook scherp tegen de invoering van een tarief hadden gekant, zijn ook weer op het appél, het comité IJ-tunnel heeft initiatieven genomen tot protestvergaderingen, enz. enz. Dat alles is zeer begrijpelijk. Amsterdam laat zich met dit voorstel wel van zijn kleine kant zien.....

Enige tientallen jaren hebben wij nu in ons goede Amsterdam gepraat over een IJ-tunnel, plannen gemaakt, opnieuw plannen gemaakt en wij zijn niets verder. Rotterdam, dat reeds een brugverbinding over de Maas had, was Amsterdam al lang voor met een tunnel, reeds voor de oorlog. Maar wij praten maar, praten maar besluiteloos voort, zitten weer in een plannenstadium en in de daarbij voelbare tekortkoming aan activiteit, tengevolge waarvan het probleem der IJ-oeververbinding knellender is geworden dan ooit, komen B. en W. te voorschijn met een voorstel, waarbij de burgerij juist nog eens extra wordt belast als gevolg feitelijk van de enorme achterstand, welke Amsterdam ten opzichte van deze IJ-verbinding heeft laten ontstaan.

Terwijl het nu zaak zoude zijn grote spoed te maken met de oplossing van het verbindingsprobleem en daarop alle energie te richten, komt men de achterstand nog eens nadrukkelijk in het licht stellen door een zware tol te gaan heffen, of dat te willen doen, voor de ontoereikende verbindingsmogelijkheid van thans, verouderd, tijdrovend en daardoor op zich zelf reeds schadelijk voor degenen, die er op zijn aangekomen en die nu, wordt dit voorstel aangenomen, nog eens extra diep in de zak moeten tasten om te honoreren wat zij al sinds jaren als een tekort en een onrechtvaardigheid gevoelen.

Het moet een betreurenswaardige gedachte worden genoemd om op deze manier een financieel evenwicht te zoeken voor de exploitatie van de IJ-ponten. Zij is, in het beeld van subsidies, die worden gegeven, van algemeen maatschappelijke voorzieningen, waarvoor de gemeente zorg draagt zonder er directe inkomsten voor te ontvangen, bepaald absurd te noemen.

Amsterdam houdt interessante kadercursus

Dirigisme of vrijheid aan de orde gesteld

Ook in dit winterseizoen zullen vanwege onze afdeling avonden worden belegd, waarop een actueel onderwerp van verschillende gezichtspunten uit zal worden belicht.

De keuze is gevallen op het onderwerp „Dirigisme of Vrijheid“ naar zijn economische, financiële, sociale, geestelijke, praktische en politieke aspecten.

Reeds hebben de heren prof. dr H. J. Witteveen, hoogleraar aan de Economische Handelshogeschool te Rotterdam, mr E. N. Rost Onnes, hoofd-directeur van de N.V. Hollandsche Bank Unie te Amsterdam, mr E. H. van Esveld, voorzitter van de Raad van Arbeid te Rotterdam, G. A. de Ridder, voorganger van de Ned. Prof. Bond te Beilen en G. Ritmeester, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, zich bereid verklaard in deze lezingen-reeks een spreekbeurt te vervullen.

Prof. Witteveen spreekt op Donderdag 6 November, 's avonds 8.15 uur in „Bellevue“ (ingang Leidsekade).

De volgende bijeenkomsten worden gehouden op Donderdag 11 December, Vrijdag 23 Januari, Vrijdag 27 Februari en Woensdag 22 April, eveneens in „Bellevue“, doch dan ingang Marnixstraat.

Voor Maart staat in deze serie nog een avond op het programma, waarvoor een vertegenwoordiger van het bedrijfsleven wordt gevraagd.

Los van bovenstaande lezingen, zal onze partijvoorzitter prof. mr P. J. Oud op Vrijdag 21 November in een openbare vergadering in „Krasnapolsky“ (ingang Warmoesstraat) spreken over de ontwikkeling van de politieke situatie in ons land tijdens en na de jongste kabinetsformatie.

Tunnelplannen blijven de aandacht van de hoofdstad vragen

Het plan-Groot is zeker een ernstige bestudering waard

Naarmate het meer en meer ernst wordt met de tunnelplannen kan men als het ware van een toenemende agitatie spreken. De Kamer van Koophandel is tamelijk onverwacht te voorschijn gekomen met een adres, waarin zij de IJ-tunnel eigenlijk van secundair belang noemt en zegt, dat er terwille van de scheepvaart eerst moet worden gevestigd aan een tunnel bij de Hembrug.

Op zichzelf is dit zeker consequent gedacht en gezien ten opzichte van de scheepvaart, want een tunnel bij Velsen zou het einde betekenen van slechts één van de brug-obstakels in het Noordzeekanaal. Dat kanaal zou pas geheel zijn vrijgemaakt, wanneer de Hembrug ook zou zijn verdwenen en vervangen door 'n spoorweg- en verkeers-tunnel.

In dat geval zouden dan nog voor de havens Oost de IJ-ponten een hindernis vormen, zij het, ten opzichte van de genoemde bruggen, de kleinste hindernis.

Intussen is het actiecomité voor de IJ-tunnel nogal diep verontwaardigd geweest over dit adres van de Kamer van Koophandel. Doch voor verontwaardiging is eigenlijk geen plaats. Ieder heeft — gelukkig — 't recht zijn visie op de dingen te geven. Dat de een daarbij wordt geleid door andere overwegingen dan een tweede, zodat die visies wel eens volkomen tegengesteld kunnen worden, doet tenslotte niet af aan het grote voordeel, dat men onafhankelijk zijn mening kan geven.

Het heeft bovendien het nut, dat degenen, die t.z.t. beslissingen hebben te nemen, een zo breed mogelijk terrein van mogelijkheden en wenselijkheden kunnen overzien.

De industrieel T. C. Groot is intussen ook tot hernieuwde activiteit gekomen, nadat van de zijde van B. en W. nu kenbaar is gemaakt, dat men de voorkeur geeft aan dat ontwerp van Publieke Werken, waarbij de IJ-tunnel is gedacht van de Foeliestraat naar het Kraaienplein, het plan, waarbij het Marine-etablisement zou moeten verdwijnen.

De heer Groot heeft nu op een bijeenkomst voor gemeenteraadsleden en pers zijn plan bij herhaling toegelicht. Voor de V.V.D.-fractie is daarbij mevr. Wijsmuller tegenwoordig geweest.

De heer Groot kwam met nogal sterke motieven voor zijn plan, bij 't ontwerp waarvan hij vroeger al deskundigen had ingeschakeld en waarvoor hij deskundige bijstand steeds heeft weten te behouden. Nu waren het ir W. Vermeer en ir H. van Herwaarden, die raadgevend ingenieur was bij de tunnelbouw te Rotterdam, die hem terzijde stonden. En daaruit

blijkt, hetgeen trouwens reeds lang vaststond, dat het plan-Groot nu maar niet zonder meer als een amateuristisch bedenkseltje kan worden gequalificeerd.

Van de zijde van de vroegere directeur van Publieke Werken, ir W. A. de Graaf, is die suggestie wel eens gewekt en laat ons het zo formuleren, dat zijn opvolgers zich niet beijverd hebben, die suggestie weg te nemen. Want deze IJ-tunnel, dat hebben we onlangs reeds uitvoerig beschreven, is veel te veel een prestige-zaak geworden.

Doch tegen de vrijwel automatische afwijzing van alle van buitenstaanders afkomstige plannen door P.W., blijft de heer Groot dapper volhouden en zijn jongste uiteenzettingen hebben in elk geval iedereen kunnen overtuigen, dat men verstandig zal doen zijn ontwerp toch ernstig in studie te nemen — iets, waarvoor de gelegenheid zich overigens al jaren lang heeft voorgedaan.

Wanneer de heer Groot enkele deskundigen, die in formaat voor de deskundigen van P.W. zeker niet onder doen, steeds getrouw aan zijn zijde heeft, dan eist het algemeen belang, dat men de prestige-overwegingen eindelijk terzijde zet en uit de voorliggende plannen, ongeacht wie ze heeft ontworpen, het beste kiest.

De heer Groot heeft voor zijn plan, bij wijze van troeven, één-en-twintig voordelen opgesomd, die, eerlijk gezegd, op ons nogal indruk hebben gemaakt en die, wanneer ze juist worden bevonden — hetgeen een onpartijdige deskundige commissie toch gemakkelijk moet kunnen nagaan — allerminst te verwaarlozen zijn, zowel wat kosten als bouwtijd betreft.

Als de voornaamste voordelen zouden wij uit dit rijtje van één-en-twintig deze willen noemen: dat deze tunnel de kortste is, aan de Noordzijde uitmondt in het middelpunt van Noord en aan de Zuidzijde dicht bij het Centraal Station, dat verbreding van het IJ altijd mogelijk zal blijven, dat er vrijwel niets behoeft te worden onteigend, behalve het oude tramstation aan de overkant van het IJ, dat toch gedoemd is te verdwijnen, dat de bouwtijd is te schatten op nog geen vijf jaar, de bouwkosten belangrijk lager zijn dan die van andere ontwerpen en de onderhoudskosten ook lager zullen zijn.

Men ziet het, met dat al groeit de verantwoordelijkheid van de raad bij 't nemen van zijn IJ-tunnelbeslissing nog met de dag.

Doch de raad zal nog wel tijd vinden zich op een en ander te bezinnen, want wij moeten de begroting nog afhandelen en het ziet er nauwelijks naar uit, dat er nog tijd te vinden zal zijn dit jaar om tot de speciale tunnel-debatten te geraken.

Op bezoek bij onze Zuiderburen

Zeer geslaagde vergadering van het Liberaal Vlaams Verbond te Brussel

Een bijeenkomst die op hoog peil stond

Zondag j.l. zijn onze Vlaamse geestverwanten, die in het Liberaal Vlaams Verbond georganiseerd zijn, in hotel Cosmopolite te Brussel, in vergadering bijeen geweest. Van Nederlandse zijde was daar het Tweede Kamerlid drs H. A. Korthals, die de V.V.D. op dit congres vertegenwoordigde.

Velen waren aanwezig op deze vergadering, waarin de gewone gebeurtenissen plaats hadden, die steeds op een jaarlijkse algemene vergadering aan de orde zijn, maar de vergadering kreeg een bijzonder karakter door enkele feiten, die wij reeds thans noemen willen. In de eerste plaats heeft de voorzitter, de ook in ons land reeds bekende mr V. Sabbe, een scherpe analyse gegeven van de binnenlands-politieke situatie in België en hij heeft de doeleinden der liberale politiek in een meesterlijk betoog voor zijn gehoor uiteengezet.

Vervolgens heeft prof. Lambrechts van de universiteit te Gent, een magistrale rede uitgesproken over „de noden van het hoger onderwijs in de Vlaamse gewesten” en voorts heeft een huldding plaats gehad van prof. Nico Gunzburg, een jurist met wereldnaam, maar een man die tevens altijd gelegenheid gevonden heeft voor de liberale beginselen te strijden en daarenboven één der voormannen der Vlaamse beweging is geweest. De hulde aan hem gebracht was een manifestatie, die diepe indruk heeft gemaakt.

De voorzitter, mr Victor Sabbe, opende de vergadering en heette de talrijke afgevaardigden welkom. Het verheugde hem, dat ook zo vele studenten waren gekomen en hij uitte voorts zijn vreugde over de aanwezigheid van een aantal hoogleraren, die aan deze bijeenkomst bijzondere luister bijzetten. Dankbaar was de heer Sabbe gestemd over de goede uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen, waarbij de Belgische Liberalen grote vooruitgang hebben geboekt.

Het speet de spreker, dat de voorzitter van de Belgische liberale partij, de heer Motz, wegens de toestand van zijn gezondheid niet aanwezig kon zijn en zich zelfs genoopt heeft gezien mede te delen, dat hij zijn functie als voorzitter van de Belgische liberale partij moet neerleggen. Dit werd trouwens algemeen ten zeerste betreurd en het heeft de vergadering aanleiding gegeven om de heer Motz te vragen op zijn besluit terug te komen.

Uit het verslag van de secretaris, de heer P. Lenain, bleek, dat onze Belgische liberale vrienden krachtige voortgang hebben gemaakt met de opbouw van hun Voorlichtingscentrum, een instituut dat in deze tijden met hun ingewikkelde problematiek absoluut nodig is om een verantwoorde politiek te kunnen voeren.

Na de uiteenzettingen van de heer Lenain was het woord aan de „schatmeester” van het verbond, de heer Matthieuwis. Na de verkiezingen voor het hoofdbestuur heeft vervolgens de heer Sabbe over de politieke toestand gesproken.

Rede van mr Sabbe

Zij, die op onze algemene vergaderingen der laatste jaren zijn geweest kennen de grote redenaars-talenten van de heer Sabbe. Welnu, de aanwezigen hebben er weer ten volle van kunnen genieten.

In bloemrijke taal sprak hij en wist hij zijn gehoor te doordringen van de betekenis der grote overwinning, die de liberalen bij de gemeenteraadsverkiezingen op Zondag 12 October j.l. hebben weten te bevechten. En op treffende wijze wist hij de strijders uit de diverse gemeenten naar voren te halen, hen persoonlijk huldding voor het schitterende werk, dat zij hadden verricht.

„Ja,” zo zeide de heer Sabbe, „er is

reden om door het gehele land te jubelen over de grote liberale triomf.

Hierna ging de heer Sabbe over tot een ontleding der verkiezingsuitslagen. Daarbij kon hij er op wijzen, dat de grootste triomf was behaald door de liberalen. Aanvankelijk had men geschreven over een socialistische triomf en een liberaal succes, maar de ontleding der cijfers had het inzicht gebracht, dat er een liberale triomf en een socialistisch succes waren geweest.

De nederlaag was geleden door de Christelijke Volkspartij, de C.V.P. De socialisten hebben veel stemmen van vroegere communisten gekregen en daarom vreesde de heer Sabbe, dat de Belgische socialistische partij meer naar links zou gaan. In de C.V.P. voorzag hij, dat de reactionnaire elementen een hogere toon zouden gaan aanslaan.

Voor de liberalen achtte de spreker een duidelijke, gematigde en evenwichtige politiek geboden. Dat de liberale triomf over het gehele land had plaats gehad, was voor de heer Sabbe reden om te zeggen, dat de conclusie gewettigd was, dat alle groepen der bevolking zich tot de liberalen hebben gewend.

Daar zowel de socialisten als de liberalen de verkiezingen zijn ingegaan met de inzet van ontbinding van het parlement, blijkt uit de overwinning van deze groepen, dat het land de ontbinding van het parlement wil.

De heer Sabbe stelde dan ook de eis, dat de Belgische regering zal aftreden en het parlement zal ontbinden. De ontbinding van het parlement is ook nodig, omdat anders het vormen van een nieuwe regering onmogelijk is. Daar immers in het huidige parlement de C.V.P. de meerderheid heeft, zou in elke Regering de C.V.P. het voor het zeggen hebben en zouden andere partijen de gevangenen van de C.V.P. zijn. Een nationale concentratie werd door de heer Sabbe dan ook verworpen.

Uit de rede van de heer Sabbe willen wij tenslotte nog vermelden, hetgeen hij zeide over de ontslagvraag van de voorzitter der Belgische liberale partij, de heer Motz. Sedert de bevrijding heeft deze, aldus de heer Sabbe, zijn mandaat als voorzitter op voorbeeldige wijze vervuld. Thans faalt zijn gezondheidstoestand, mede als gevolg van de grote inspanningen welke hij zich heeft getroost. Spr. uitte de hoop, dat de heer Motz zodanig moge herstellen, dat hij weer de leiding der partij op zich zal kunnen nemen.

Mocht de heer Motz bij zijn besluit blijven, dan komt de vraag der opvolging aan de orde. Vóór de heer Motz was een Waal voorzitter der Belgische liberale partij, de heer Motz zelf is een Brusselaar, en daarom was het voor de heer Sabbe een zeer grote vreugde om vernomen te hebben, dat de Walen nu zelf de wens hadden uitgesproken, dat een Vlaming de presi-

dentszetel zou gaan bezetten, wanneer de heer Motz niet op zijn besluit zou terugkomen. Deze mededeling werd door de vergadering met veel instemming vernomen.

„Gij hebt iedereen bebloemd”

Na afloop van de rede van de heer Sabbe, was er gelegenheid voor de leden om hun visie te geven. Verscheidene der aanwezigen maakten daarvan gebruik. Daarbij trof de opbouwende zin der opmerkingen. Heel aardig was wat één der sprekers be-toogde. Tot de voorzitter zeide hij: „Gij hebt iedereen bebloemd, maar gij zijt er ene vergeten.” En daarmee bedoelde hij de heer Sabbe zelf, die door zijn „dynamische werking” en door een nieuwe wijze van propaganda voeren prachtige successen in Brugge had weten te behalen. De hulde aan de voorzitter getuigde van de grote waardering, die allerwege voor hem aanwezig is.

Het hoger onderwijs in de Vlaamse gewesten

Na de politieke beschouwingen ging de vergadering over tot een onderwerp van culturele aard. Zoals reeds gezegd, heeft de Gentse hoogleraar prof. Lambrechts het onderwerp ingeleid: „De noden van het hoger onderwijs in de Vlaamse gewesten”. Wel verre van een reeks van klachten over allerlei materiële noden was deze rede. Integendeel, de spreker heeft de Vlamingen voorgehouden wat van hen mag worden verwacht voor hun cultuurstrijd. Wij hopen nog gelegenheid te hebben de inhoud van de rede van prof. Lambrechts aan onze lezers ter kennis te brengen.

Thans willen wij volstaan vast te stellen, dat door deze rede en door de wijze waarop de aanwezigen op het gesprokene reageerden, deze vergadering op een zeer hoog vlak is gekomen.

Men kan slechts zeggen, wat wij zo vele der aanwezigen tot elkaar hebben horen zeggen: het was een prachtige vergadering. Een voorrecht was het om op deze wijze te kunnen kennis nemen van de strijd van onze Vlaamse geestverwanten.

Trouwens, aan de maaltijd, die na de besprekingen plaats vond, hebben wij evenzeer kunnen waarnemen welk een goede geest daar bij onze Zuiderburen heerst. Zoals wij reeds zeiden, werd aan dit „eetmaal” prof. Gunzburg gehuldigd in verband met zijn aftreden als hoogleraar, consequentie van zijn leeftijd. Eén der collega's van de scheidende hoogleraar, de historicus prof. Van Werveke, zette in een doorwrochte studie diens betekenis uiteen; een jong Gents advocaat — pas afgestudeerd, maar reeds lid van de gemeenteraad! — voerde het woord namens studenten en oud-studenten. Mr Sabbe, zelf oud-leerling, overhandigde een fraai geschenk en oud-minister Jules Hoste sprak als oud-studiegenoot en tevens als oud-strijd-makker uit de Vlaamse beweging. Het was een kostelijke bijeenkomst.

Een groet van de Nederlandse liberalen

Aan het begin van de maaltijd was ook 't woord gevoerd door de vertegenwoordiger der Nederlandse liberalen, drs H. A. Korthals. Deze begon zijn dankwoord met de herinnering aan de contacten, welke hij reeds vele jaren met de Belgische liberalen mocht hebben en hij wees in het bijzonder op de relaties met de heer Jules Hoste, groot voorvechter van de Benelux, Roger Motz, wiens strijd voor de Europese eenheid hij pree, en mr Victor Sabbe, met wie de betrekkingen reeds dateren uit de periode waarin beiden tot de jong-liberalen behoorden.

De heer Korthals besprak vervol-

gens de Benelux, die z.i. het gezamenlijke economische leven kan versterken. Verder kunnen de landen der Benelux tezamen belangrijke politieke invloed uitoefenen in de Europese en Atlantische organen. De heer Korthals zeide een interparlementair Benelux-orgaan nodig te achten en bepleitte, dat ook de liberalen der betrokken landen gezamenlijk de problemen zouden aanvatten.

Met grote nadruk onderstreepte de Nederlandse spreker de noodzaak van een wetenschappelijk centrum. Wil dit goed werken, dan moet het op stevige basis berusten. De problemen waarvoor de politiek thans gesteld zijn, zijn van zo ingewikkelde aard, dat een diepgaande voorbereiding voor een behoorlijke oplossing nodig is. „Liberale wetenschappelijke kracht moet tegenover ander wetenschappelijke kracht worden geplaatst,” zo zeide de heer Korthals.

Spreker had het verheugend gevonden te zien dat zoveel mensen van wetenschap in de partij-bijeenkomst aanwezig waren en omgekeerd achtte hij het van de grootste betekenis, dat de partij zich interesseerde voor de noden der wetenschappelijke organisaties.

De heer Korthals zeide diep onder de indruk te zijn gekomen van wat hij had medegemaakt; in het bijzonder ook trad hij in een beschouwing over de rede van prof. Lambrechts. „Gij hebt,” aldus de heer Korthals tot prof. Lambrechts, „een cultuurmonument in het midden der vergadering neergezet. Gij bracht de band universiteit-volk op een wijze, die Uw gehoor boeide en op hoger plan bracht. Gij hebt strijdbaarheid getoond en bepleit en gij hebt de strijdbaarheid in Uw gehoor aangewakkerd. Gij hebt getoond, dat bij de wetenschapsmensen een krachtig idealisme de grondslag is en dat de wetenschap er is om de mens op hoger plan te brengen.”

Hierna sprak de heer Korthals nog over de Europese eenheid en over de geestelijke waarde van het liberalisme.

Hulde bracht hij aan het bestuur en voorzitter Sabbe en tenslotte wees hij nog op een belangrijk aspect, dat hem had getroffen, namelijk de kansen, die, naar hij had waargenomen, aan de jongeren worden geboden om vooruit te komen in de Belgische liberale beweging. Immers, naast prof. Lambrechts hadden ook de voorzitter en een oud-voorzitter van 't Liberaal Vlaams Studentenverbond het betreffende onderwerp behandeld. Voor een goede toekomst achtte de heer Korthals dit van de grootste waarde.

Met een goede herinnering aan een zeer geslaagde bijeenkomst, hebben wij Brussel weer verlaten.

N.V. Nederlandse
Caoutchouc- en Gutta-
Perchatabriek

v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

Technische
rubberartikelen

Lid afdelingsbestuur V.V.D.
31 jr., dipl. H.B.S. A, praktijk-
dipl. boekhouden, staatsexamen
muziektheorie-L.O., ruime alg.
ontwikkeling, 13 j. admin. erva-
ring, goed bekend met soc. verz.
wetten, zeer geïnteresseerd in
het politieke en culturele leven,
organ. talent, goed stylist, repre-
sentatief, in bezit van telefoon,
Zoekt passende functie
Brieyen aan admin. V. en D.
onder no. 480.

„PARTIJPROBLEMEN”

In het dagblad „Trouw” van 14 October komt een artikel voor waarop wij de aandacht menen te moeten vestigen, omdat daarin een onderwerp wordt behandeld, dat voor ons partijwezen als zodanig van het grootste belang is. „Trouw” behandelt daarin namelijk de grief „dat in politieke partijen eliten de baas zijn geworden en dat de leden zelf niets of weinig meer te vertellen hebben”. Direct zij hier al bij gezegd, dat „Trouw” zegt deze grief „met enige verbazing vernomen” te hebben. Teneinde de innerlijke waarde van deze grief te kunnen beoordelen gaat „Trouw” allereerst de vraag stellen, hoe het in een behoorlijke politieke partij moet toegaan. Daarna wil het blad naar de werkelijkheid kijken en die toetsen aan het ideaal en de zo juist weergegeven grief. Het blad gaat dan als volgt voort:

„Er is in de structuur der partijen in Nederland nogal enig verschil. De ene partij is één nationaal geheel, verdeeld in afdelingen, de andere, zoals de A.R.-Partij b.v., is een soort federatie van zelfstandige kiesverenigingen. Maar het komt er bij alle op neer dat zulk een partij zichzelf een leiding kiest, hetzij een algemeen bestuur of een Centraal Comité.

Het komt er bij alle ook op neer, dat volgens daarvoor geldende regelen de kandidaten voor Raden, Staten en Kamer worden aangewezen.

Nu spreekt het vanzelf, dunkt ons, dat zulk een partijleiding ook inderdaad leiding geeft. Krachtige leiding zelfs. Een leiding, die tenslotte de instemming moet ontvangen van de taliteit der partijleden, zoals die georganiseerd zijn in een Algemene Vergadering of Deputatenvergadering of iets dergelijks.

Daarnaast en los daarvan staan de fracties van Raden, Staten en Kamer. Dat zijn degenen die gekozen zijn op een lijst van kandidaten, door de partij aangewezen. Zij hebben instemming moeten betuigen met het program van beginselen en met het verkiezingsprogram der partij. De waardering, die de partijleden hebben voor de beginselen en de andere kwaliteiten dier kandidaten, is de oorzaak dat zij op de kandidatenlijst voorkomen. Het plaatsen van die kandidaten op de lijst is voor de verantwoordelijkheid van partijleiding en partij gezamenlijk. En daarmee houdt de verantwoordelijkheid van de partij op.

De leden van Raden, Staten en Kamer zijn zelfstandig in het bepalen van hun politieke gedragslijn. Zij hebben geen opdrachten in ontvangst te nemen van de partij, zij staan niet onder de zeggingsmacht van de partij of partijleiding. Zij hebben geen verantwoording te doen aan de partij. Zij zijn alleen moreel gebonden aan beginselprogram en verkiezingsprogram. Als zij zich in dit opzicht misgaan, kan de partij hen bij de volgende verkiezingen aan de dijk zetten. De partij kan dat ook doen, als die kandidaten haar om enige andere reden niet meer bevallen.

Zo behoort het te zijn. En dat komt ook met de werkelijkheid overeen. En er is niet de minste reden om in dit verband het schijnbaar mooie, maar in wezen lelijke woord elite te gebruiken. Als de partijleden zich overeenkomstig de leiding gedragen dan is dat of omdat zij het in meerderheid met de leiding eens zijn, of omdat zij het initiatief niet kunnen opbrengen tegen de leiding in te gaan.

Als men zegt: in de partij heerst een elite, dan maakt men het verwijt dat er in de structuur, in de organisatievorm van de partij iets niet deugt, terwijl men in werkelijkheid moest zeggen: Wij, een zeker aantal partijleden, maken bezwaar, hetzij tegen bepaalde mensen in de leiding of in de fractie, hetzij tegen een bepaald beleid.

Er is in dit verband speciaal t.a.v. de A.R. Partij een aantal bezwaren gemaakt. Naar sommiger oordeel behoorden het voorzitterschap van de Kamerfractie en het voorzitterschap van het Centraal Comité niet bij één persoon te berusten.

Voor dat standpunt zijn argumenten aan te voeren. Het geeft de partij en de partijleiding een meerdere vrij-

heid in het beoordelen van het beleid der Kamerfractie. Dat is een voordeel.

Er zijn ook argumenten tegen aan te voeren. Het conflict Kuyper—Lohman is voor een belangrijk deel ontstaan, omdat de partijleider Kuyper niet in de Kamer zat en daar als leider der A.R.-fractie optrad. Het boek van dr Suttorp over De Savornin Lohman is op dit punt zeer instructief.

En de periode dat dr Colijn als voorzitter der partij er de voorkeur aan gaf om niet in de Tweede, maar in de Eerste Kamer te zitten, was voor de A.R.-Partij ook niet de meest gelukkige.

In het algemeen opperen sommigen het bezwaar dat de functies die van invloed zijn op het beleid der partij bij een te kleine groep zijn geconcentreerd, zodat bepaalde personen te

veel hooi op hun vork hebben. En dat zou het gezonde leven der partij schaden. Wij zijn het er volkomen mee eens als men de hier bedoelde kleine groep zoveel mogelijk zou verbreden. Daarom waren we o.m. ook voorstanders van uitbreiding van het getal Kamerleden. Het is niet prettig om te veel hooi op zijn vork te hebben.

Er zijn tegenwoordig mensen die over de organisatie van de A.R.-Partij klagen en dan tegelijkertijd zeggen: Maar in de dagen van Kuyper, toen was het reusachtig. De tegenwoordige organisatie van de A.R.-Partij is een schepping van Kuyper. En die heeft de partij zo georganiseerd dat hij die zo gemakkelijk mogelijk in zijn hand kon houden.

Dr Schouten heeft na de oorlog, in een tijd van grote verwarring, de partij weer moeten organiseren. Het zou ondenkbaar geweest zijn als hij toen niet en als partijvoorzitter en als fractievoorzitter was opgetreden. De

A.R.-Partij kan daar niet dankbaar genoeg voor zijn.

Maar het zou voor de toekomst, als voor dr Schouten het einde van zijn politieke loopbaan gekomen zal zijn, inderdaad de overweging verdienen of er niet méér scheiding der functies zou moeten komen. Wij kunnen ons indenken dat er een presidium voor de A.R.-Partij werd geschapen waarin ook de fractievoorzitter zitting had. Wij zouden ons ook kunnen indenken dat het werd gelijk het bij P.v.d.A. en K.V.P. is, dat de partijvoorzitter geen fractievoorzitter is, maar wel lid der Kamer is.

Men moet n.l. situaties als tussen Kuyper en Lohman zijn ontstaan, vermijden en tegelijkertijd trachten tot een betere werkverdeling te komen.

Maar wij zouden in dit verband graag verlost worden van het eliteargument, omdat dit een onjuiste indruk wekt.

Tot hiertoe het dagblad „Trouw”. Het stuk leek ons van genoegzaam belang om het geheel ter kennis van onze lezers te brengen.

OOST EN WEST

Anthetisch verstaan duiden de woorden, die wij hierboven plaatsten, enkel op de grote verschillen, waaronder onze wereld heden ten dage lijdt.

Ze kunnen ook anders worden verstaan, wanneer men ze niet betreft op de concrete noden en problemen van onze tijd, doch op de geestelijke. En daar wij allen blootstaan aan het gevaar van bewustzijnsverenging dat de mens steeds bedreigt, die in zijn kijk op leven en wereld beperkt wordt door hetgeen onmiddellijk rondom hem staat, willen wij ditmaal aandacht schenken aan dat andere aspect van de problematiek, in de woorden „Oost en West” aangeduid. Het kan althans zijn nut hebben, eens over de grenzen der beperking, die de internationale politieke verhoudingen rondom ons opbouwen, heen te zien. Concreet schijnt alles somber, ontmoedigend, afmattend. We hebben dringend behoefte aan enig perspectief. Dat kunnen we misschien alleen vinden, wanneer we als geestelijke mensen, die we toch zeggen te zijn, ons bezinnen op wat daar achter en boven dat tijdelijke in zijn verwarring, aan geestelijke kracht in mens en mensheid werkt.

Wij beschouwen het daarom niet als toevallig, dat juist in onze tijd denkers van uiteenlopende richting weer aandacht vragen voor hetgeen essentieel te achten is, zowel in de wereld van het Westerse als in die van het Oosterse denken. Om slechts twee hunnert te noemen: de Engelsman Paul Brunton, wiens werken ook in Nederland belangstelling vinden, getuige het feit dat reeds een achttal van zijn boeken in onze taal verschenen is, boeken die door hun titels alle de indruk wekken, uitsluitend aan het Oosten, zijn denken en zijn mystiek gewijd te zijn, maar die toch wezenlijk een andere strekking hebben n.l. die van het zoeken juist naar mogelijke synthese van Oost en West. En naast Brunton onze landgenoot, prof. Van Oss, die door zijn „Getal en Kosmos” handelende over wiskunde en levensbeschouwing, bekendheid in breder kring verwierf en die onlangs in „Moa-moa” het moderne denken in zijn verband met de primitieve wijsheid beschouwde.

Het essentiële in alle Oosterse denken is, dat het de denkende geest in het middelpunt plaatst. Dit nu deden steeds óók de mystici in de wereld van het Westen.

Het Westerse denken van de negentiende eeuw had hiervoor weinig aandacht. Hoe verklaarbaar dit uit de omstandigheden zij, merkwaardigerwijze is het Westen hiermede toch afgeweken van hetgeen Kant, de grootmeester van het negentiende-eeuwse Westerse denken geleerd had, n.l. dat de buitenwereld slechts bestaat voorzover zij bestaat in ons bewustzijn, d.w.z. voorzover zij zich aan ons door onze zintuigen openbaart. Kant maakte dus de geest a.h.w. tot de maatstaf van de werkelijkheid van ons universum en daarmee verhiel ook hij de geest tot eerste en fundamentele werkelijkheid.

Dit „wijsgerig idealisme” gelijk men het noemt, werd meer en meer naar

de achtergrond gedrongen, toen de natuurwetenschappen zich steeds meer in materialistische richting ontwikkelden. Hier is eerst in onze eeuw weer een kentering ingetreden. Om slechts enkele namen te noemen: James Jeans, Eddington, Whitehead, Einstein, ze komen ten deze allen tot eenzelfde conclusie. „Alle lichamen, die het machtige samenstel vormen van de wereld hebben zonder de geest geen enkele substantie” (Jeans). Eddington ontkent dat er „werkelijkheid” bestaat buiten het bewustzijn en ziet het heelal als „een idee in de geest van God”. Kortom, onze grote moderne physici en wiskundigen zijn het wel ongeveer hierover eens, dat wie de natuur, de wereld der verschijnselen of hoe men haar noemen wil, onderzoekt uitkomt bij de geest en dat de „natuur” zonder de „geest” niet verklaarbaar is.

Waar in de negentiende eeuw de Westerse mens het leven zag als een product van de materie, daar is thans het bestaan-zelf van de materie twijfelachtig geworden, sinds we weten dat de materie in elektronen uiteenvalt tot een verzameling met electriciteit geladen deeltjes die aan verstand en waarneming ontglijpen. Van daaruit te komen tot het begrip ener materiele wereld is eigenlijk nog slechts een geringe stap, hoe duizelingwekkend ons deze gedachte moge voorkomen, waarnaar intussen onze landgenoot Fokker ons reeds meer dan een kwarteeuw geleden heenwees, toen hij als de eigenlijke taak, waarvoor de moderne fysicus zich geplaatst ziet noemde: de ontstoffelijking der materie.

Hoe wij er met de ons zo vertrouwd schijnende gedachten van tijd en ruimte voorstaan, weten of beseffen we althans wel zo enigszins en dit maakt ons niet minder „duizelig”. Want wat denken we eigenlijk, wat stellen we ons eigenlijk voor, wanneer we, Einstein nasprekende, zeggen dat de tijd een nieuwe dimensie is? Wat stellen we ons voor, wanneer we horen spreken van een uitdijend of een inkrimpend heelal?

Nu kunnen we in ons dagelijkse leven wel doen, alsof dat alles ons slechts in de abstractie raakt, als we er even over nadenken, beseffen we toch ook wel weer, dat de hele problematiek van wetenschap en religie reeds nu betrokken is en zich op de duur steeds meer betrokken zal zien bij het geweldige proces, dat zich in deze jaren op het terrein van het natuurwetenschappelijk denken voltrekt. Wij hebben misschien - onder de dreigingen van het heden - meer oog voor de invloed die de huidige natuurwetenschap op de internationale samenleving oefent door haar vermogen om atombommen e.d. te maken, maar willen wij de problematiek van onze tijd waarlijk in haar geheel overzien, dan mogen we toch de ogen niet sluiten voor wat in wezen belangrijker is, omdat het er zal zijn, ook wanneer de politieke wereldcrisis van thans eens overwonnen zal wezen. Daartoe nu behoort ook de veelszins verwarde

verhouding tussen Oost en West, die waarlijk nog wel andere aspecten heeft dan de politieke, de economische en de militaire. Voor ons is het zelfs niet twijfelachtig, dat wij deze laatste aspecten eerst in het ware licht zien, wanneer we ook die andere in onze beschouwing betrekken.

Gejaagd als ons aller leven is, worden wij toch ook nu telkens weer als met de neus gedrukt op de oude vraag: wie en wat is de mens? Het heden - ook waar het ons collectief in zijn greep heeft, plaatst ons toch ook weer voor dezelfde eis, die reeds het orakel van Delphi de mens voorhield: ken uzelf en voor de opdracht, die ook de Indische Rishi's hun adepten gaven: onderzoek het ego. En het is toch zeker ook alweer geen toeval, dat juist ook onze moderne psychologie weet voor wat raadselen ze wordt gesteld, wanneer zij, werkelijk rekening houdende met alle in aanmerking komende factoren, antwoord moet geven op de vraag: wat is de mens (in 't algemeen) of wie en wat is deze mens (in elk bijzonder geval).

Ontstaan van al het bijkomstige, dat in rijke overvloed ons in Brunton boeken wordt voorgelegd, is dit o.i. het essentiële en reële waarvoor hij zijn lezers plaatst: hij is diep overtuigd, dat wij allen slechts gebaat kunnen zijn bij een nadere principiële en fundamentele bestudering van de verhouding tussen het Westerse en het Oosterse denken. Overtuigd, dat het Westen - ook in zijn religieuze-weselijke elementen heeft verwaarloosd, naarmate het zich in zijn rationele - ook dogmatisch-rationele - denken, d.i. ons discursief en dialectisch denken, onze zeg. logica, steeds verder verwijderd heeft van het Oosterse, dat hij - o.i. niet zonder grond - toch de bakermat van het Westerse denken acht. Terwijl hij, omgekeerd, overtuigd blijkt, dat het Oosterse denken en de Oosterse mystiek, thans ontaard en steriel geworden, gelouterd voor de wereld zouden verschijnen, wanneer zij geïnterpreteerd en herzien werden naar de methoden en de resultaten van het Westers-moderne denken en de primitieve, intuïtieve waarden, inderdaad in filosofie en religie van het Oosten besloten - voor ons in een nieuw licht zouden plaatsen, zó dat we weer begrip kregen voor heel veel, dat ons daarin thans vreemd schijnt.

Evengoed als de moderne mens - naar Brunton ergens zegt - eerst thans iets begint te begrijpen van hetgeen David Hume in de achttiende eeuw reeds voelde, toen hij concludeerde: „ik begin mij te verbeelden, dat ik aan alle kanten door diepe duisternis word omhuld”, even goed kan confrontatie met de resultaten van het moderne Westerse onderzoek de principia van het oude Oosterse denken opnieuw activeren, tot heil van Oost en West tezamen.

Reeds bezinning hierop, wederzijds, zou naar het ons voorkomt, enige ontspanning kunnen brengen in de veelszins benauwende situatie van het heden.

Vandaar dat wij daarvoor enige aandacht van onze lezers durven vragen. G. A. DE RIDDER.

Vrouwenconferentie in Leusden wederom een groot succes Ongedwongen samenzijn verstevigde opnieuw de onderlinge band

De opkomst van ruim 100 leden van de „Vrouwen in de V.V.D.” in Leusden j.l. Zaterdag, was reeds het bewijs hoe zeer de conferentie van verleden jaar in de smaak was gevallen. En hoeveel — en met hoeveel waardering — er over moet zijn gepraat, viel op te maken uit de commentaren van diverse leden, die, uit hoofde van de verhalen van verleden jaar, dit prettige en nuttige samenzijn nu ook wilden meemaken.

Te oordelen naar de stemming, de geïnteresseerde discussies en de niet minder geïnteresseerde gesprekken onderling, is het wel veilig vast te stellen, dat ook deze conferentie alle deelnemers met voldoening en dankbaarheid heeft vervuld.

Dankbaarheid in de eerste plaats jegens het bestuur en allen die tot de perfecte organisatie hebben bijgedragen, dankbaarheid niet minder jegens de diverse sprekers en de enige spreker, die als eerste op het programma stond.

Dit was jhr ir J. de Ranitz, die het wel heel duidelijk heeft gemaakt naar welke afgronden het woningbeleid van diverse na-oorlogse regeringen heeft geleid. En als zijn voortreffelijke rede de aanwezigen op het moment zelve ook heeft geboeid door de levendige voordracht en de humor, dan is stellig voor niemand verdoezeld, hoeveel menselijke ellende en hoeveel nationaal verlies in geld, goed en zedelijke normen de directe gevolgen zijn van allerlei misstanden en verkeerde opvattingen op het gebied van de volkshuisvesting.

Trouwens, de vele vragen en de levendige discussie, die op deze inleiding volgden, bewezen wel hoe goed men de trekking van het betoog van de heer De Ranitz had begrepen.

Als tweede kwam mej. ir C. Strumphier een en ander vertellen over de geschiedenis, de taak en de huidige ontwikkeling van stedsuitbreiding. Met verschillende plattegronden en lichtbeelden werd dit zeer goed gefundeerde betoog verduidelijkt.

Interessant vooral was de discussie, die hierop volgde, omdat hier bleek welke enorme verschillen in opvatting er bestaan tussen de mensen, de goed willoende, mensen van de theorie, en diegenen, die in de praktijk met de uitgevoerde projecten te maken hebben.

Zondagochtend hield mevrouw D. Ubbels—Van der Sluis, evenals verleden jaar, op boeiende wijze de ochtendwijding.

Wie de nog wel zeer kille ochtendzon op de hei, of het warme bed verkoos boven het samenzijn in de zonnige en warme conferentiezaal, heeft daar veel aan gemist: een aantal vrouwenfiguren uit het Oude en Nieuwe Testament bracht mevrouw Ubbels geheel tot leven en via deze vrouwenlevens in een zo andere samenleving en de belangrijke taak van elke vrouw in onze maatschappij, gaf mevrouw Ubbels menigeen nieuwe moed en kracht om de strijd voor onze idealen onversaagd voort te zetten.

Aan het begin van de conferentie deelde mevrouw Scheltema reeds mede, dat, namens de aanwezigen, een telegram aan mevrouw Fortanier zou worden gezonden, een mededeling die vanzelfsprekend ieders instemming wgdroeg.

Het verslag over deze conferentie zou zeker onvolledig zijn, indien wij niet tevens vermeldden, dat er wel niemand zal zijn geweest, die ook vorig jaar present was, die ditmaal de afwezigheid van mevrouw Fortanier niet heel sterk betreurd.

Deze afwezigheid deed zich vanzelfsprekend het duidelijkst voelen bij het vragenru van Zondagochtend. Dit is zeker niet, omdat er aan de organisatie ook maar iets ontbrak en nog veel minder een gebrek aan waardering voor de eminente en levendige wijze waarop mej. ir J. J. Th. ten Broecke Hoekstra de vragen omtrent „part time jobs” en „equal pay” heeft beantwoord en toegelicht, noch omtrent de duidelijke en niet minder boeiende uiteenzetting van de presidente, mevrouw mr E. A. J. Scheltema—Conradi, over de P.B.O., maar wel door het constateren, met zeer grote dankbaarheid, dat wij in mevrouw Fortanier een zo bijzondere persoonlijkheid tot de onzen mogen

rekenen, dat ieder haar afwezigheid bij een dergelijk samenzijn wel moet voelen.

Mevrouw dr A. J. P. Wibaut—Van Gastel deed interessante mededelingen omtrent een onderzoek op internationale schaal naar de psychologische achtergronden van de houding van bepaalde volken en bevolkingsgroepen ten opzichte van internationale en nationale problemen. Dit onderzoek is echter nog lang niet ver genoeg gevorderd om hierover reeds nu gegevens te kunnen verstrekken.

De vergadering was het wel unaniem eens, wij zouden haast zeggen, bij acclamatie, met de opvatting van de presidente, dat een onderzoek naar de wijze waarop de Nederlandse vrouwen stemmen, nooit of te nimmer mag worden geleid op een wijze, die de vrije en geheime stemming ook maar in het minst zou kunnen aantasten.

Na een bijzonder geïnteresseerd koffie-uurtje en wandelingen over de hei en door de bossen, en de lunch, sprak als laatste mevrouw mr J. M. Stoffels—Van Haften over de artikelen 1—4 van ons beginselprogramma.

Het spreekt vanzelf, dat dit een van humor en gezond verstand tintelend betoog was. Bijzonder leerzaam waren de voorbeelden die mevrouw Stoffels voordroeg over toestanden in Joegoslavië ter illustratie van de

waarde van de vrijheid. Ook over de begrippen verantwoordelijkheid, sociale gerechtigheid en verdraagzaamheid gaf mevrouw Stoffels onweerlegbare argumenten, die menige aanwezige in de komende verkiezingscampagne voor de gemeenteraden goed te pas zullen komen.

Tenslotte zou dit verslag niet volledig zijn zonder nog eens de nadruk te leggen op hetgeen wellicht het belangrijkste is van conferenties als deze: het ongedwongen en ongehaaste samenzijn van zoveel partijgenoten, uit alle delen van het land, uit vrijwel alle bedrijven en beroepen.

Het besef van de eengezindheid inzake de liberale beginselen, de gezonde verscheidenheid van meningen gebaseerd op die beginselen, de opvallend prettige toon bij particuliere gesprekken, zowel als openbare discussies, waarbij niet één wanklant te bespeuren viel, dit alles zijn zaken om wel zeer dankbaar voor te zijn, zaken, die ons moed geven in de strijd tegen de politieke tegenstanders, zowel als tegen de politieke onverschilligheid.

Moge het succes van deze conferentie er toe bijdragen, deze najaarsconferenties te doen groeien tot een traditie, die al bijna is bereikt.

Vrouwengroep Amsterdam organiseert belangrijke bijeenkomst

Ook de heren zijn 27 October a.s. hartelijk welkom

Bescherming Bevolking is een onderwerp, waarover we liever maar niet spreken. Hoewel ieder vurig hoopt, dat het nooit nodig zal zijn zich hiermede in werkelijkheid behoeven bezig te houden, zal men overtuigd zijn, dat het beter is mogelijke gevaren onder het oog te zien, dan een afwachtende houding aan te nemen.

Als men de gevaren kent, van de eerste bestrijdingsmethodes, kennis neemt en weet, dat ieders ondergeschikte rol bij die bestrijding zeer belangrijk is, dan kan deze wetenschap een grote rust geven. Zo is het ons gegaan, die op 29 September l.l. het voorrecht hadden de uiteenzetting

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mejjfr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

over „De organisatie Bescherming Bevolking” door mevr. Bigot te horen. Daar de vrouw het middelpunt van het gezin is, is het juist voor ons volk van belang, dat van haar deze sfeer van rust en beheersing in deze ernstige tijd zal uitgaan.

Als vóór 1940 de bevolking in brede lagen meer aandacht geschonken had aan de cursussen „Luchtbescherming”, dan zou b.v. de ramp van Rotterdam een heel ander verloop gehad hebben. Men zou dan hoogstwaarschijnlijk niet in paniekstemming de huizen verlaten hebben, veel brandbommen zou men ter plaatse onschadelijk hebben kunnen maken.

Uit deze droevige ervaring uit het verleden, moeten de lessen voor de toekomst getrokken worden.

Daarom nodigt het bestuur van de Vrouwengroep alle V.V.D.-sters in Amsterdam en omgeving met haar introducties uit voor de avond van 27 October a.s., 8 uur, in de Nederlandse Vrouwenclub, Keizergracht 580, waar ons verteld zal worden, hoe wij daadwerkelijk mee kunnen helpen aan de zelfbescherming van huis en haard.

Een zeer korte huishoudelijke vergadering zal aan deze praktische les voorafgaan.

Als gewoonlijk kan men zich voor de gemeenschappelijke maaltijd (6.30 u.) opgeven bij de Ned. Vrouwenclub, tel. 37480. Op deze avond zijn ook welkom de echtgenoten van leden der afdeling Amsterdam van de V.V.D.

HET BESTUUR

J.O.V.D. KOMT BINNENKORT TE DORDRECHT IN CONGRES BIJEEN

Hoogtijdagen voor de liberale jongeren op 15 en 16 Nov. a.s.

Reglementair komt de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie jaarlijks in algemene vergadering bijeen en wel in de maand November. Verleden jaar werd deze jaarlijkse algemene vergadering voor de eerste maal geplaatst in de omliggende van een twee-daags nationaal congres, gehouden te Zwolle.

Het hoofdbestuur der J.O.V.D. heeft besloten ook dit jaar een congres te beleggen, op welke bijeenkomst niet alleen de interne verenigingsvraagstukken zullen worden besproken, maar waar ook geluisterd zal kunnen worden naar de rede van een vooraanstaand liberaal en naar de verdediging van een tweetal aan het congres uit te brengen prae-adviezen.

Op 15 en 16 November zullen J.O.V.D.-ers en J.O.V.D.-sters uit alle delen van het land en uit alle afdelingen en districten in Dordrecht kleur gaan geven aan dit hoogtepunt van een jaar verenigingsleven. De afdelingen hebben dan juist weer na de zomerslaap hun krachten gebundeld om flink hun partijtje mee te blazen in het orkest van de politieke jongeren-organisaties.

In vele plaatsen kennen we tegenwoordig de jeugdgemeenteraden, politieke jongeren-forums, of politieke jongeren contactraden — laatstelijk nog werd zo'n raad ingesteld in Nijmegen en door de burgervader met enige plechtigheid geïnstalleerd —.

Ook op nationaal en internationaal niveau worden door de J.O.V.D. de liberale beginselen uitgedragen.

In het einde dezer maand door Prins Bernhard te openen Europese Jongeren Forum te Den Haag zal de J.O.V.D. door een tweemans-fractie worden vertegenwoordigd.

Met de liberale jongerenorganisaties van de ons omringende landen onderhoudt de J.O.V.D. zeer vriendschappelijke betrekkingen. Het ligt dan ook voor de hand dat, evenals in Zwolle, afgevaardigden van deze zusterorganisaties ter bijwoning van het Dordtse congres zijn uitgenodigd.

De J.O.V.D. heeft dit afgelopen verenigingsjaar weer winst geboekt.

Zij heeft meer aanzien verkregen bij vriend en tegenstander en zij zag haar ledenaantal stijgen.

Toch zal dit ledenaantal nog meer moeten oplopen in de komende jaren, wil de vaart en frisheid der J.O.V.D. behouden blijven. Een groot veld ligt nog braak om met de liberale ideeën en beginselen te bezaaien. Enthousiasme en een niet-aflatende activiteit vormen de voorwaarden om dit veld te ontginnen en bouwrijp te maken. Het a.s. congres te Dordrecht zal er zeker toe bijdragen dit enthousiasme en die activiteit te stimuleren.

Ontvangst ten stadhuis

Vóór de officiële opening van het congres zullen de deelnemers Zaterdagmiddag door de burgemeester van Dordrecht ten stadhuis worden ontvangen. Vorig jaar vormde de bijeenkomst in het Zwolse raadhuis een der hoogtepunten van het congres door de prettige en charmante wijze waarop de burgemeester over zijn stad en de historische schepenzaal in het stadhuis wist te vertellen.

Op de algemene vergadering zullen de secretaris en penningmeester hun jaarverslagen uitbrengen en zal het beleid van het hoofdbestuur aan een grondig onderzoek worden onderworpen. Daar een groot aantal leden van dit hoofdbestuur dit jaar niet her-

kiesbaar is, zal het komende hoofdbestuur vele nieuwe gezichten achter de groene tafel te zien geven. Bestuurservaring in afdeling of district staan er borg voor, dat deze nieuwelingen zeker niet onwennig achter die tafel zullen plaatsnemen.

Aan het diner op Zaterdagavond hoopt de J.O.V.D. de binnen- en buitenlandse gasten te ontvangen. Kamerleden en hoofdbestuurleden der V.V.D., leden der Centrale Dordrecht der V.V.D. en afgevaardigden van bevriende organisaties zijn uitgenodigd om aan de bijeenkomst op Zaterdagavond luister bij te zetten.

Zondagmiddag zullen de prae-adviezen in bespreking komen, die door enige leden der J.O.V.D. zijn opgesteld en zullen enkele resoluties in behandeling worden genomen. De prae-adviezen handelende over „emigratie-politiek” en „het radio-vraagstuk” zullen in het eerstvolgende nummer van „De Driemaster”, het maandblad van de J.O.V.D. in zijn geheel worden gepubliceerd.

Beroep op de ouderen

De afdeling Dordrecht der J.O.V.D. is met grote voortvarendheid te werk gegaan bij de organisatie van dit nationale congres. Men verwacht een groot aantal deelnemers in de Merwastad en hoopt er in te slagen hen allen logies te verschaffen.

Mogen wij hier alle V.V.D.-leden en geestverwanten in Dordrecht opwekken bij een eventueel beroep van de zijde der organisatie-commissie op hun „huiselijke” accommodatie dit beroep welwillend tegemoet te treden. M.a.w. de congrescommissie zou gaarne een zo groot mogelijk aantal deelnemers voor de nacht van 15 op 16 November bij particulieren onderdak verschaffen.

Moge dan dit Dordtse congres, mede dank zij de gastvrijheid van geestverwanten, uitgroeien tot een bron van inspiratie voor het gehele verenigingsjaar van de J.O.V.D. en tot een ware manifestatie van de kracht en doelbewustheid van liberaal jong Nederland.

G. VAN SCHAGEN.

Inlichtingen betreffende het lidmaatschap der Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zijn te verkrijgen bij de plaatselijke afdelingen en bij het Algemeen Secretariaat: Konin-ginnegracht 61. 's-Gravenhage (telefoon 111 768)

Jongeman, 27 j., in bezit dipl. 3-j. H.B.S. A en rijbewijs; spreekt vloeiend Eng. en Duits, zag zich gaarne geplaatst als **Propagandist en/of Vertegenwoordiger**

Brieven onder nr. 454, bureau van dit blad.

N.V. BOELE'S
Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

N.V. W. A. HOEK'S

MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
Hoofdkantoor en Machinefabriek te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en ledereen druk.
Installaties voor de bereiding van zuurstof stikstof enz.

HBU **HBU**

Een appeltje voor de dorst
Het is altijd goed zo'n appeltje voor de dorst te hebben. • Het geeft rust en zekerheid en 2 1/2% rente! Door ons BANKBOEKJE maken wij het, speciaal voor kleine beurzen, gemakkelijk een voortdurend stijgende reserve te vormen.

Vraagt ons inlichtingen.

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

Internationale bankzaken

Voor Uw zaken met Azië beschikken wij over 1° kantoren in Indonesië en eigen vestigingen in Bombay, Calcutta, Bangkok, Singapore, Hongkong, Kobe, Tokyo.

Inlichtingen verstrekken onze kantoren in Nederland:

AMSTERDAM, Singel 250
ROTTERDAM, Mathenesserl. 235
DEN HAAG, Lange Vijverberg 11

NATIONALE HANDELSBANK N.V.
KAPITAAL EN RESERVES f 66.200.000

gevestigd sedert 1863

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

CORINCHEM

MEDINOS *actieve*
capillair Tandcream
PRODUKT VAN MEDINOS LABORATORIA AMSTERDAM

MEDINOS
de superieure
TANDCREAM

Vitaaluitend verkrijgbaar bij apothekers, sappers, drogist en de speciaalbranche

**DE ROTTERDAMSCH
DROOGDOK MIJ. N.V.**

SMIT
SLIKKERVEER

DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

De Vicieuze Cirkel

(Zie pag. 5)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Moge de Regering het verstaan!

Behartigenswaardige woorden van voormannen uit ons bedrijfsleven

De dagbladen hebben reeds op zeer uitvoerige wijze melding gemaakt van hetgeen gesproken is op het, ten dele ook door Prins Bernhard bijgewoonde, twee-daags congres van het Verbond van Nederlandse Werkgevers, dat vorige week te 's-Gravenhage is gehouden. Maar wij menen, dat er ook voor ons weekblad nog aanleiding is om daarop terug te komen. Voormannen van onze industrie immers hebben daar woorden gesproken, die, naar wij hopen, door het Nederlandse volk goed zijn verstaan en die ook voor het nieuwe kabinet van veel waarde zijn.

Wat daar in het bijzonder door de voorzitter van het verbond, de heer Twijnstra, en door de andere sprekers is gezegd, getuigt in de eerste plaats van een verheugende realistische instelling ten aanzien van de grote problemen van de dag, tevens van een geestgesteldheid, die zich niet afkeert van nieuwe ontwikkelingen. Wanneer wij ons herinneren wat de heer Twijnstra sprak over het vraagstuk der publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie bijvoorbeeld, dan kunnen wij slechts zeggen dat zijn standpunt van bezonken wijsheid getuigt. En moge ook de kreet van hem en ir Otten om de ondernemers de kans te geven worden verstaan!

Betekenis had het congres niet alleen door wat er van de zijde der ondernemers is gesproken. Een bijzonder cachet gaf ook de rede van de nieuwe minister van economische zaken, prof. Zijlstra, aan het geheel. Daarnaast getuigde de aanwezigheid van zeer vele autoriteiten van de belangstelling in officiële kringen. Toen de heer Twijnstra het congres opende kon hij ook enkele ministers en verscheidene Kamerleden welkom heten. Van onze partij zagen wij de heren prof. mr. A. N. Molenaar, drs H. A. Korthals en R. Zegeering Hadders.

Overheidsinvloed.

Het is onmogelijk in kort bestek saam te vatten wat er gesproken is. Wij willen daarom een greep doen. Mogen wij dan eerst een enkel woord zeggen over het onderwerp: overheidsinvloed. In zijn grote rede wees de heer Twijnstra al op de toenemende overheidsinvloed, die wij in de loop der jaren hebben moeten waarnemen. „Op zichzelf”, aldus de heer Twijnstra, „is evenwel die invloed geenszins nieuw”. En hij ging dan voort met een passage, die in een liberaal weekblad aanhaling verdient. Hij zeide namelijk:

„Afwijzing van staatsinvloed wordt gemeenlijk als een speciaal liberale geestgesteldheid gezien. Dit moge in zekere zin niet onjuist zijn, maar dat neemt niet weg, dat de grote liberale voorganger Thorbecke, al meer dan honderd jaar geleden het gezag, dat de Overheid zich toekende om in te grijpen in de individuele sfeer, aanvaardde en als grondslag aannam van zijn staatsidee en van het staatsburgerschap dat hij voorstond. Merkwaardig is in dit verband ook een uitspraak van dezelfde staatsman in de 2e Kamer, in een debat met een afge-

vaardigde, die in een bepaald geval overheidsinmenging afwees en die van Thorbecke op zijn typische manier te horen kreeg: „Mijnheer de Voorzitter, ik zie aan de ene zijde het algemeen belang, den staat, de maatschappij; aan de andere zijde den geachten spreker. Indien ik nu kiezen moet - hoe waard mij het gezelschap van den spreker ook zij - ik voeg mij aan deze zijde bij de staat, bij de maatschappij, bij het algemeen belang”.

Voorwaar, de heer Twijnstra, gaf hier een nuttige les aan hen, die het 19e eeuwse liberalisme zo gaarne als het stelsel van het „laissez faire” afschilderen.

Zag de heer Twijnstra dus wel degelijk een taak voor de overheid, anderzijds vroeg hij zo ruim mogelijk baan voor het particuliere initiatief.

Daarover kwam op de tweede dag van het congres ook ir P. F. S. Otten, de voorzitter van het Presidium van de Raad van Bestuur der N.V. Philips Gloeilampenfabrieken te Eindhoven te spreken. Deze wees op de geweldige exporttaak, die ons volk thans en in de toekomst heeft en hij wees daarbij op het gezamenlijke doel van overheid en ondernemers, nl.: „de opbouw van een exportindustrie, die gericht is op continuïteit”. En nu had de heer Otten veel waardering voor de vele pogingen, die na de oorlog van overheidswege zijn gedaan om het economisch herstel te bevorderen, maar hij maakte er bezwaar tegen, dat allerlei maatregelen, die aanvankelijk noodzakelijk waren, worden voortgezet nu die noodzaak is verdwenen. Daardoor kan nauwelijks meer worden gesproken van de „zo nodige ruimte voor ontplooiing der industrie” en de „stimulering van de pioniersgeest”.

Ir Otten wees er in dit verband op, dat de exporttaak niet alleen moet worden verricht door de grote ondernemingen, maar de kleine en middelgrote bedrijven moeten daar ook aan mee doen. En deze bedrijven ondervinden onder de huidige omstandigheden juist grote moeilijkheden. De heer Otten wees op de vele formaliteiten en bepalingen waaraan een ondernemer-exporteur moet voldoen. Hij wees ook op alle risico's, die aan export zijn verbonden. Maar hij bracht ook onze Regering een paar andere belangrijke zaken onder het oog.

Het financiële beleid der overheid

De heer Otten wees dan op de noodzaak van het investeren van kapitaal ter bevordering van een voornamelijk op de export gerichte industrialisatie. „Wij weten”, aldus zei hij letterlijk, „dat het aanbod van risicodragend kapitaal als gevolg van diverse omstandigheden beperkt is, niet het minst door het gevoerde belastingbeleid, de inkomensnivellering en de dividend-stop”.

En dan bracht de spreker nog ter sprake de onvoldoende mogelijkheid tot interne financiering als gevolg van het gevoerde belastingbeleid.

„Hoe kan men, aldus ir Otten, uit de gemaakte winsten zijn bedrijf versterken en uitbreiden, wanneer de fiscus een zo groot part van de winst opeist als thans het geval is? Het wordt nu toch werkelijk tijd, dat de fiscus zich eindelijk gaat baseren op gezonde bedrijfs-economische beginselen voor de waardering van de activa en niet langer via het afkomen van schijnwinsten de bedrijven uitholt. Immers, door deze handelwijze van de fiscus dreigt een belangrijke bron tot financiering van de uitbreiding van bestaande bedrijven op te drogen, waarmee een resultaat wordt bereikt, dat geheel tegengesteld is aan het nationale belang, dat juist gebaat is bij een gezond groei van de industrie”.

Een andere inleider op het congres, dr J. C. Hooykaas, directeur van de N.V. Fijn Mechanische Industrie Becker's Sons te Brummien, heeft ten aanzien van de belastingpolitiek ook een waarschuwend woord doen horen. Deze spreker had tot taak in het bijzonder de positie van de middelgrote en de kleine industrie uiteen te zetten. Hij wees er op, dat Nederland voornamelijk groot is geworden omdat ons volk een spaarzaam volk is. „Bijna alle ondernemingen in Nederland zijn klein begonnen. Door interne besparingen zijn zij gegroeid, door interne besparingen hebben zij reserves gekweekt. Aan moeilijke tijden heeft men het hoofd kunnen bieden, dank zij financiering met eigen middelen”. Als wij dan zien, hoe ondanks die besparingen er harde klappen gevallen zijn in crisisjaren, hoe op hechte fundamenten grondveste ondernemingen in die crisisjaren hebben staan schudden en hoe vele op hun kapitaal hebben moeten afschrijven, dan moet thans met klem op de consequenties van onze belastingpolitiek worden gewezen. En zeer terecht waarschuwde dr Hooykaas aldus: „Als er een terugslag komt - en wij moeten voldoende realisten zijn om deze mogelijkheid onder ogen te zien - waarop kan onze industrie dan terugvallen als er geen of onvoldoende besparingen hebben plaats gevonden?” En hij gaf zelf het antwoord: „Dan zouden bij het schudden van de fundamenten vele gebouwen wel eens in elkaar kunnen vallen. Dat is niet het belang van de ondernemer, noch is dat het belang van de arbeider. Want al hebben wij een nog zo mooie werkloosheidsverzekering, Nederland is er meer bij gebaat dat er gewerkt wordt”.

Belastingverlaging eis van sociale politiek.

Met deze laatste opmerking heeft dr Hooykaas de spijker op de kop geraakt. In de propaganda wordt het gaarne zo voorgesteld alsof zij die belastingverlaging voorstaan dat doen uit motieven van grof eigenbelang. De kern der zaak is echter dat belastingverlaging nodig is om de bedrijven sterker te maken en om ze gelegenheid te geven zich te ontplooiën en daardoor werk-

(vervolg op pag. 6)

☆ parlementaire flitsen ☆

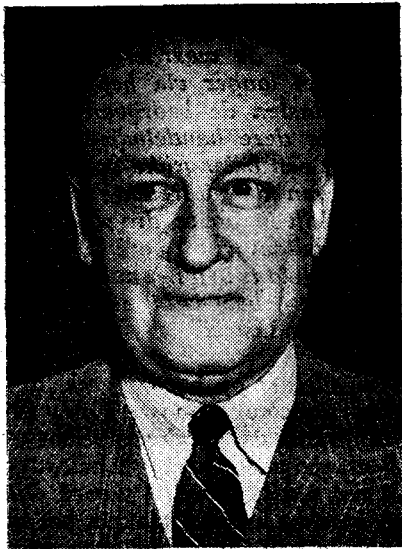
PROF. MOLENAAR HIELD STAND EN KREEG GELIJK

Overzicht van de samenstelling der vaste commissies in de Tweede en Eerste Kamer

Onze lezers zullen zich wellicht nog herinneren, dat het laatste contact, dat minister Lief tinck met de Eerste Kamer had, weinig plezierig voor hem eindigde door een meningsverschil met onze geestverwant prof. Molenaar, waarbij de bewindsman zich in een zeer vinnig debat weer uiterst hardnekkig toonde, maar waarbij de Kamermeerderheid zich aan de kant van de heer Molenaar schaarde.

Dit conflict ontstond bij het aan de orde stellen van wetsontwerp nr. 2509, tot wijziging van de Wet op de Materiële Oorlogsschaden. Prof. Molenaar had als bijlage van het voorlopig verslag over dit wetsontwerp een afzonderlijke nota ingediend met betrekking tot de kwestie van de al dan niet bevrjdzende werking van rijkshjdragen voor de molestonderlingen.

Uit die nota bleek, dat onze geestverwant tegen de inhoud van dit wetsontwerp en met name tegen de redactie van artikel 93, grote bezwaren had en dat hij het feit, dat de bijdragen ex artikel 72, lid 5, niet bevrjdzend werken, onaanvaardbaar achtte.

PROF. MOLENAAR
...voet bij stuk...

Zoals wij destijds reeds schreven (Flitsen 1951/52, blz. 77/78), betrof het een uitermate ingewikkelde materie, welke niet alleen tot een zeer uitvoerig debat naar aanleiding van de nota van prof. Molenaar aanleiding zou hebben gegeven, maar waarover, zoals deze onder bijval van verschillende zijden in de Kamer betoogde, ook de belanghebbenden zich, gezien allerlei nieuwe gezichtspunten en ontwikkelingen, nog niet voldoende hadden kunnen uiten.

Dit laatste bleek ook wel uit verschillende brieven en adressen, welke zelfs diezelfde dag nog waren binnengekomen. O.a. had prof. Molenaar de avond tevoren nog een brief ontvangen van de Stichting voor de Landbouw, waarin belangrijke opmerkingen met betrekking tot dit ontwerp werden gemaakt.

En zo kwam dan prof. Molenaar, onder heftig verzet van minister Lief tinck, die het ontwerp er wilde doorjagen, met een motie van orde, waarin de Kamer als haar oordeel uitsprak, dat de leden onvoldoende tijd hadden gehad om dit wetsontwerp en een daarmee samenhangend ontwerp (Financiering Wederopbouw Publiekrechtelijke Lichamen) te bestuderen en dat deskundigen en belanghebbenden nauwelijks gelegenheid hadden gehad om zich daarover te uiten, op grond waarvan de Kamer besloot genoemde wetsontwerpen (voorlopig) van de agenda af te voeren.

Dit ordevoorstel werd toen aangenomen met 20 tegen 15 stemmen, zodat het inderdaad werd afgevoerd. Minister Lief tinck, die tijdens de stemming hierover reeds demonstratief zijn papieren bijeenpakte, verliet, kennelijk ontstemd, voor de laatste maal als minister de zaal...

Hoe overdreven en onjuist deze houding van de minister was, kan men thans bevestigd vinden in het eerste vervolg, dat deze zaak in

de vergadering van de vorige week Dinsdag in bedoelde Kamer heeft gevonden.

In die vergadering kwam aan de orde een voorstel van prof. Molenaar en ir Kraaijvanger (K.V.P.) — die in deze kwestie zich voortdurend achter de heer Molenaar heeft geschaard — om het antwoord van de toenmalige minister van Financiën ad interim (dr Drees) op de na het vermelde conflict in de Eerste Kamer over deze materie gestelde schriftelijke vragen van beide afgevaardigden, zomede de toegezonden adressen, betrekking hebbende op het ontwerp tot wijziging van de Wet op de Materiële Oorlogsschaden, te stellen in handen van de desbetreffende commissie van rapporteurs, met verzoek daarover — desgewenst na raadpleging van de afdelingen — aan de Kamer te rapporteren.

Bij de mondelinge toelichting op dit voorstel, waartoe prof. Molenaar in de vergadering van Dinsdag de gelegenheid kreeg, herinnerde hij de Kamer aan het feit, dat zij op 24 Juni op zijn voorstel had besloten, het wetsontwerp tot wijziging van de Wet op de Materiële Oorlogsschaden van de agenda af te voeren.

Bij die gelegenheid heeft minister

Lief tinck gezegd, dat het nauwelijks denkbaar was, dat in de kringen van de molestmaatschappijen bezwaren tegen het wetsontwerp zouden bestaan. Intussen, zo kon onze woordvoerder thans vaststellen, is dat „nauwelijks denkbare” toch geschied, want de ondervakgroep „Onderlinge Molestverzekering” heeft, nadat het wetsontwerp aangehouden was, aan de leden van de Kamer twee adressen doen toekomen, n.l. op 4 Juli en op 16 September.

In deze stukken wordt zeer diep ingegaan op de materie, in het wetsontwerp behandeld. Voorts bereikte de Kamer een uitvoerige nota van de Advies- en Bemiddelingscentrale voor Oorlogsslachtoffers, gedateerd 17 Juli. En tenslotte ontvingen de Kamerleden, ongedateerd, een zeer gedocumenteerde nota van de Federatie van Stichtingen voor Oorlogsgetroffenen.

In beide laatste stukken worden tal van nova behandeld omtrent onderwerpen, die tengevolge van de in Juni betrachtte spoed niet in de afdelingen ter sprake waren gekomen.

Voorts memoreerde prof. Molenaar, dat minister Lief tinck onmiddellijk na de aanhouding van het ontwerp in deze Kamer uitvoering had gegeven aan het bepaalde in artikel 72, lid 11, volgens hetwelk de minister regelen kan stellen, waarin wordt bepaald, dat de aanvullende bijdrage, bedoeld in lid 5, niet wordt verleend aan belanghebbenden, die de herbouw, de heraanwerving of het herstel van bedrijfspanden en bedrijfsuitrusting, als bedoeld zijn in lid 5, gezien de winstuitkeringen of reserveringen redelijkerwijze zelf hebben kunnen financieren, en waarvan destijds het ontwerp aan de Memorie van Toelichting op het wetsontwerp was toegevoegd. Nu had, zo merkte de heer Molenaar op, dat ontwerp in deze Kamer nogal wat verzet gevonden,

zoals ook gebleken is uit enige vragen, door de heer Kraaijvanger en hem gesteld.

En mede in verband met het feit, dat beide genoemde afgevaardigden de beantwoording van deze vragen, zacht gezegd, niet zeer bevredigend hadden gevonden, stelden zij thans voor, zowel de op de vragen van de heer Kraaijvanger en hem verstrekte antwoorden als de eerstgenoemde stukken te stellen in handen van de commissie van rapporteurs, teneinde daarover aan de Kamer te rapporteren.

Prof. Molenaar vond hiertoe mede aanleiding in het feit, dat de voorzitter, mr Jonkman, hem op 23 September had medegedeeld, dat de nieuwe minister van Financiën, de heer Van de Kieft, op spoedige voortzetting van de behandeling van dit wetsontwerp geen prijs stelde (men vergelijkte dit met het standpunt van zijn voorganger!). Onze woordvoerder was van mening, dat de tussentijd nu goed kon worden gebruikt om zich, van de zijde der Kamer, opnieuw op de materie te bezinnen.

Die materie is nu eenmaal zeer ingewikkeld en de voorstellers waren — terecht — van mening, dat de zaak,

PROF. LIEFTINCK
...kennelijk ontstemd...

waarover het gaat, beter gediend wordt met een schriftelijke behandeling dan dat te zijner tijd, gedeeltelijk onvoorbereid, een mondelinge gedachtenwisseling plaats vindt.

Het voorstel-Molenaar-Kraaijvanger werd daarna zonder hoofdelijke stemming aanvaard.

Het kan waarschijnlijk velen van nut zijn te weten, welk lid van onze V.V.D.-fracties in Tweede en Eerste Kamer in een bepaalde vaste commissie zitting heeft.

Artikel 55 van het Reglement van Orde van de Tweede Kamer onderscheidt de „vaste commissies”, welke de Kamer kan instellen, in twee groepen: a. voor het onderzoek van tot zekere groep van onderwerpen behorende wetsontwerpen; b. voor overleg met de Regering omtrent vraagstukken en maatregelen, betrekking hebbende op zekere groep van onderwerpen.

In de vorige zittingen was besloten, alle vaste commissies te rangschikken onder b, omdat zulke commissies, indien zijzelf, hetzij de ministers daaraan behoefte mochten gevoelen, in de gelegenheid zijn, in overleg met de Regering te treden.

Voor de zitting 1952/53 is in een van de eerste vergaderingen van de Tweede Kamer een gelijk besluit genomen en zijn de volgende vaste commissies ingesteld, waarin voor de V.V.D. als lid (of plaatsvervangend lid) zitting hebben:

1. voor de handelspolitiek — drs Korthals (plv. mr Van Leeuwen);
2. voor privaat- en strafrecht — prof. Oud (plv. mr Van Leeuwen);
3. voor de belastingen — de heer Ritmeester (plv. mr Van Leeuwen);
4. voor wederopbouw en volkshuisvesting — mr Van Leeuwen (plv. de heer Cornelissen);

DEZE BURGER

zit nu achter een hoog raam, dat uitzicht biedt op een ruim en stil plein met een hoog en roerloos standbeeld en allemaal netjes geparkeerde auto's erom heen.

Er staan oude bomen rondom het plein. De natte straat ligt vol dode bladeren en een felle herfstwind waait de laatste roodbruine bladeren van de bomen. De takken zijn bijna helemaal naakt en kaal. De winter is er bijna.

En telkens komen nieuwe autootjes aangereden, waar heren met acte-tassen uitstappen, die de portieren hard dichtklappen en zich haastig ergens naar toe begeven, waar, blijkens hun houding, hun aanwezigheid een kwestie van leven of dood zal zijn.

En telkens komen heren met acte-tassen ergens vandaan. Zij gaan naar de wachtende autootjes. Zij praten druk en nadrukkelijk. Het is aan hun gezichten te zien, dat zij een werkje hebben opgeknappt dat er mocht wezen: een kwestie van leven of dood. Zij klappen de portieren hard achter zich dicht. Dan rijden zij weg.

En de bladeren worden van de bomen gewaaid.

En de bomen zijn al bijna helemaal naakt.

Maar deze burger is een blijmoedig makkertje: hij denkt aan de dag dat hij het eerste prille groen aan de bomen van het plein zal zien komen en dat dan de lente weer komt en dat het altijd zo door gaat en dat dit een banale gedachte is, die alle burgers altijd weer denken alle late seizoenen, met de natte bladeren tegen de randen van de trottoirs.

Dat er altijd maar auto's zullen komen.

En altijd maar auto's zullen wegrijden.

Allemaal heren met acte-tassen die komen en gaan, komen en gaan, voor allemaal belangrijke besprekingen: kwesties van leven of dood.

Dat al die mannetjes van de takken van de boom des levens zullen worden geblazen en dat er al-maar nieuwe mannetjes aan de takken van de boom des levens zullen komen, héél prille, lente-achtige mannetjes, met zulke prille, kleine acte-tasjes onder hun arm.

Over honderd jaar zijn alle heren-met-actetassen van vandaag weg en lopen er toch allemaal heren met actetassen van het plein naar de aangelegenheden van leven of dood.

En wat dit nu met dit weekblad te maken heeft?

Ziet U: dit plein ligt vlak bij het Binnenhof....

De herfstwind blaast de dode blaren tegen het venster van

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Wat zal de K.V.P. doen?

(I)

Onder de opschriften: „Haarlemse bondsvoorzitter klaagt”, „Middenstand in zorgen door financieel regeringsbeleid” en „Hoop gevestigd op KVP-fractie”, gaf de Volkskrant kort geleden 'n verslag van een rede gehouden door de heer F. C. de Hosson, voorzitter van de Haarlemse diocesane Katholieke Middenstandsbond, gehouden voor de afgevaardigden van de centrale raadsvergadering in het Groothandelsgebouw te Rotterdam.

De heer de Hosson zeide o.m.: „Het financiële beleid der regering heeft voor de middenstand een onmogelijke en uiterst zorgelijke toestand geschapen. De credieten, bestemd voor de middenstand zijn weliswaar gemakkelijker bereikbaar geworden, maar de uitwerking daarvan is inmiddels weer gestuit door de versnelde invordering der belastingen, de invoering van de werkloosheidspremie, het belasten van schijnwinsten en de daarbij komende daling der koopkracht”.

Tevens onderwierp spr. de Millioenennota aan ernstige critiek. Het gedeeltelijk dekken van het tekort op de Buitengewone Dienst der Rijksbegroting met een overschot van de Gewone Dienst, legt, aldus spr., weer een last te meer op het bedrijfsleven.

Rechtvaardiger achtte de heer de Hosson het, de gebruikelijke manier van dekken door middel van leningen te volgen.

Vorig jaar, zo zeide spr., heeft de Tweede-Kamerfractie van de K.V.P. dit beleid aangevochten en tenslotte schoorvoetend goedgekeurd. Spr. hoopte, dat diezelfde fractie nu het hare er toe zal bijdragen om aan deze „moderne” methoden, zoals hij het noemde, een einde te maken.

Ziehier, een kleine bloemlezing van hetgeen er in de Katholieke middenstandskringen leeft, een bloemlezing, die voor de politiek van de K.V.P. nu niet bepaald vleidend kan worden genoemd.

Inderdaad, wij kunnen het met deze spr. vragen: Wat zal de K.V.P. in de toekomst doen? Zal zij wederom in het socialistische schuitje plaats nemen om opnieuw de door de socialisten aan te geven koers „schoorvoetend” goed te keuren?

Het kan van belang zijn, deze dingen eens te onthouden, teneinde na te gaan wat de K.V.P. zal doen als het niet op woorden, maar op daden aankomt.

Wat zal de K.V.P. doen?

(II)

In nauw verband met het bovenstaande is het van belang te citeren wat het lid van de Tweede-Kamerfractie der K.V.P., dr. Lucas, in het jongste nummer van „De Opmars” schreef met betrekking tot de dekkingspolitiek van de overheid.

Na te hebben ontkend, dat het voornemen der regering onaanvaardbaar is om met het overschot van 131 miljoen gulden op de gewone dienst der Rijksbegroting 1953 gedeeltelijk het tekort op de kapitaaldienst te dekken, schrijft de heer Lucas, dat er zich omstandigheden kunnen voordoen, waaronder ieder weldenkend mens een dergelijke methode goedkeurt.

Maar, zo schrijft hij verder, de omstandigheden zijn thans zo, dat de belastingen tot een bijna ondraaglijke hoogte zijn gestegen.

De vorige regering was reeds tot de conclusie gekomen, dat het algemeen welzijn van het Nederlandse volk eist, dat bepaalde lasten worden verlicht.

Het lijkt nu een eis van wijs beleid, aldus de heer Lucas, om zo snel mogelijk en in een redelijke omvang tot belastingverlaging over te gaan. Minister Van de Kieft wil met deze dekking, aldus dr. Lucas, de kapitaalmarkt vrijhouden voor het bedrijfsleven en de lagere publiekrechtelijke lichamen, zoals de gemeenten.

„Dit klinkt goed”, aldus schr., „maar in feite betekent het, dat van de belastingbetalers niet het nodige door de Staat wordt geleend, maar via het belastingbiljet wordt genomen! De belastingplichtigen zijn via deze manier van financieren slechter af, de Staat is er echter beter aan toe.

Ook de derde reden, welke de minister van Financiën aanvoert - de wenselijkheid tot relatieve verbetering van 's Rijks schuldenpositie - acht de K.V.P.-afgevaardigde zwak.

Slechts voor veel zwaardere argumenten dan de minister tot heden naar voren heeft gebracht, kan de eis tot belastingverlaging worden ingetrokken, aldus de heer Lucas, die besluit met een mededeling, dat de K.V.P.-fractie de regering een en ander nog officieel duidelijk zal maken.

Waarvan acte. Wij zijn oprecht benieuwd.

Jammer

Eén van de populaire dagelijkse hoekjes-schrijvers van een der vaderlandse dagbladen, heeft een lekker stukje gepleegd over de verhoging van pensioen, die de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zichzelf hebben toegedacht.

Nu, dat was een kluijfe naar zo'n kluijfsgrage mond.

Daar moest iets grappigs, iets bijtends, iets „populairs” over worden gezegd. En dat heeft de geachte scribent dan ook gedaan. De kleurige flarden vlógen er af!

Het indrukwekkendste argument van de hooggeachte schrijver was, dat niet één Kamerlid in de steun of bij de D.U.W. loopt en dat zij niet-temin..... en tóch..... En zich zelf maar pensioenverhoging geven, jongens! Toe maar jongens! Het kan niet óp!

Zulke stukjes zijn onwaar, onwaarachtig en gevaarlijk.

Ze zijn niet leuk, omdat ze onrecht doen en omdat ze spelen op de domheid van de applaudiserende lezers.

Wij zullen niet de moeite — zelfs niet deze geringe moeite — nemen, om zulk een stukje te ontzenuwen.

Alleen zeggen, dat wij het jammer vinden, dat zulke dingen alléén voor het effect van niet-nadenkende mensen, worden geschreven en afgedrukt.

Vliegende Hollanders

Een vorige maal leverden wij reeds een kritische commentaar op de „dienstreis” van staatssecretaris Kranenburg naar Korea. Ten vervolge hierop zouden wij gaarne nog een paar opmerkingen willen maken.

Dat minister Luns, tijdens de Kabinetsformatie hals over kop uit Amerika ontboden, terugvloog om op zijn persoonlijke aangelegenheden orde van zaken te stellen, vinden wij niet onlogisch. Wel verbaast het ons, dat nu blijkbaar zowel minister Beijen als minister Luns constant op weg zijn naar of terugkomen van een conferentie in het buitenland.

Het heeft er alle schijn van, dat het argument van de wenselijkheid van één „zittende” en één „reizende” bewindsman voor Buitenlandse Zaken

gevoegelijk kan worden afgeschreven. Terzijde zij nog opgemerkt, dat wij benieuwd zijn naar wat de heren Eden, Acheson en Schuman bij zich zelf gedacht hebben toen zij vernamen, dat in Nederland één man het niet meer afkan.

Minister Peters opperde destijds het plan naar N. Guinea te vliegen. Aangezien dit zeer kort voor de verkiezingen zou moeten geschieden en waarschijnlijk minister Peters zelf de kans op zijn terugkeer in een nieuw Kabinet niet groot achtte, is van dit plan niets gekomen.

Thans kondigt echter minister Mausholt aan, van zins te zijn zich naar Suriname te begeven. Dit heeft ons toeh wel bevreemd.

Wat de Nederlandse bewindsman voor Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening ten behoeve van zijn departement in Suriname te zoeken heeft, is óns n.l. niet geheel duidelijk. We nemen aan, dat de Nederlandse belastingbetaler voorshands in dit verband ook nog in het onzekere verkeert.

Departementale slordigheidjes

Op blz. 2008 der „Handelingen van de Tweede Kamer” lezen wij, dat in de vergadering van 14 October de voorzitter bij de behandeling van een naturalisatie-wetsontwerp opmerkte, „dat in het tweede lid van het formulier van afkondiging na het woord „lezen” een komma moet worden geplaatst. Is de heer minister bereid, deze misstelling te verbeteren?”

Waarop de heer Donker met een hoofse hoofdknik antwoordde: „Gaarne, mijnheer de voorzitter!”

Zo'n intermezzo speelt zich wel meer af. Maar dat de Kamer in de tijd van zeven minuten op acht dergelijke terechtwijzingen, bij monde van haar voorzitter aan de minister van Justitie toegediend, wordt vergast is gelukkig een zeldzaamheid.

Het „Ontwerp van Wet Hoofdstuk III (Buitenlandse Zaken) der Rijksbegroting voor het dienstjaar 1953” liet aanvankelijk ruimte voor de handtekening van „ministers van Buitenlandse Zaken”, terwijl op de Memorie van Toelichting onder dezelfde qualificatie de namen der Excellenties Beijen en Luns broederlijk naast elkander prijken. Dit werd bij afzonderlijke Nota van Wijzigingen (Kamerstuk no. 8) gerectificeerd tot: De minister van Buitenlandse Zaken, J. W. Beijen. De minister Zonder Portefeuille, J. Luns. Dezelfde procedure werd gevolgd bij de begroting van Unie-aangelegenheden. Voorts tekent de heer Luns bij voorkomende gelegenheden als „De minister van Buitenlandse Zaken a. l.”, zie b.v. de brief van de minister van 6 October 1952 (Kamerstuk I 2800 III 9).

Tot zover treft deze departementen, geloven wij, geen verwijt. Immers het gestoel om de portefeuilles en het gegoochel met de titulatuur waren ten tijde van de definitieve Kabinetsformatie blijkbaar nog geenszins ten einde. Wie schetst echter onze verbazing, toen wij onder de zojuist verschenen Memorie van Toelichting op het Wetsontwerp „Goedkeuring van twee op 25 April 1952 te Stockholm..... gesloten verdragen enz.” (Kamerstuk no. I 2825, no. 3) als tweede ondertekenaar aantroffen: De minister van Buitenlandse Zaken, J. Luns!

Na de op deze plaats reeds gecommuniceerde bedenkelijke slordigheid van „Verkeer en Waterstaat” treffen de hierboven signaleerde nieuwe departementale slordigheidjes des te meer.

In elk geval zien we met belangstelling uit naar een Notie van Wijzigingen op Kamerstuk I 2825, no. 3; geen wonder, dat het moeite kost, alle puntjes op alle i's te zetten, als men de gehele (a.) i. over het hoofd ziet!

Parlementaire Flitsen

(Vervolg van pag. 2)

5. voor verkeer en waterstaat — de heer Zegering Hadders (plv. de heer Ritmeester);
6. voor het onderwijs — mevr. Fortanier—De Wit (plv. de heer Zegering Hadders);
7. voor de sociale verzekering — mr Van Leeuwen (plv. de heer Ankersmit);
8. voor de landbouw — de heer Den Hartog (plv. de heer Zegering Hadders);
9. voor de middenstand — de heer Cornelissen (plv. drs Korthals);
10. voor de binnenlandse veiligheidsdienst — prof. Oud (plv. drs Korthals);
11. voor de bescherming van de burgerbevolking — de heer Ritmeester (plv. prof. Oud);
12. voor de industrie — drs Korthals (plv. de heer Zegering Hadders).

Al deze commissies bestaan uit 7 leden, met uitzondering van de commissie voor de industrie, welke 9 leden telt en de commissie voor de

Binnenlandse Veiligheidsdienst, welke uit 5 leden bestaat.

Een bijzondere plaats neemt de commissie voor de verzoekschriften in, bestaande uit 5 leden, welke commissie is belast met het uitbrengen van verslag over al de verzoekschriften, die bij de Kamer inkomen, met uitzondering van die, welke betrekking hebben op aanhangige wetsontwerpen, waarvoor reeds een commissie van rapporteurs is benoemd of die reeds verzonden zijn naar een bijzondere commissie, een commissie van voorbereiding, een vaste commissie of een begrotingscommissie.

In die commissie voor de verzoekschriften (welke na afloop van elk reces opnieuw wordt samengesteld, mits sinds de vorige benoeming vier maanden zijn verlopen), heeft voor de V.V.D. zitting de heer Den Hartog (plv. mr Van Leeuwen).

Tenslotte heeft de Tweede Kamer nog vier vaste commissies, die een enigszins bijzondere plaats innemen. Het zijn: de vaste Commissie voor Buitenlandse Zaken, bestaande uit 9 leden, waaronder de voorzitter van de Kamer, en welke commissie strekt tot het bevorderen van een geregelde gedachtenwisseling over zaken van

buitenlands beleid tussen de Regering en de Kamer; de Commissie voor Uniezaken en de West-Indische Commissie, strekkende tot het bevorderen van een geregelde gedachtenwisseling tussen de Regering en de Kamer over aangelegenheden resp. betreffende de Nederlands-Indonesische Unie en Nieuw-Guinea en betreffende Suriname en de Ned. Antillen; en tenslotte een Commissie voor de Rijksuitgaven (7 leden), welke commissie strekt tot voorlichting van de Kamer omtrent de besteding van de op de begrotingen der Rijksuitgaven toegestane gelden.

Voor de V.V.D. hebben zitting in:

1. de vaste Commissie voor Buitenlandse Zaken — drs Korthals (plv. prof. Oud);
2. de Commissie voor Uniezaken — mevr. Fortanier—De Wit (plv. drs Korthals);
3. de West-Indische Commissie — mevr. Fortanier—De Wit (plv. in dit geval geen V.V.D.-er, doch prof. Lemaire, van de K.N.P.);
4. de Commissie voor de Rijksuitgaven — de heer Ritmeester (plv. mr Van Leeuwen).

Nog niet zo lang kent nu ook de Eerste Kamer vaste commissies, welke, overeenkomstig het Reglement van Orde, dienen voor „het verkrijgen van inlichtingen, welke de Regering eigener beweging dan wel op verzoek van die commissies verstrekt ten aanzien van bepaalde onderdelen van het regeringsbeleid”.

Zij zijn tot nu toe tot een drietal beperkt gebleven, elk bestaande uit 5 leden. Het zijn:

1. de vaste commissie voor de buitenlandse politiek — mr Wendelaar;
2. de vaste commissie voor internationale economische samenwerking — prof. Molenaar;
3. de vaste commissie voor Uniezaken — prof. Molenaar.

Bovendien kent de Eerste Kamer eveneens een Commissie voor de Verzoekschriften, bestaande uit 5 leden, benoemd voor de duur van de gehele zitting.

Deze commissie is belast met het uitbrengen van verslag over alle verzoekschriften, welke de vergadering in haar handen stelt. Lid (tevens voorzitter) voor de V.V.D.: mr Wendelaar.

Nieuws uit Afdelingen en Centrales

Den Haag blijft ledenwinst boeken

Een druk bezochte ledenvergadering De afdeling Den Haag van onze partij hield op Vrijdag 24 October onder voorzitterschap van mr C. Greve een zeer goed bezochte ledenvergadering in Pulchri Studio.

Mr Greve kon in zijn openingswoord vele nieuwe leden begroeten. Het ledental van de afdeling stijgt de laatste tijd voortdurend.

Na afdoening van enige huishoudelijke zaken werd mev. M. J. van Alphen—Oudendijk bij acclamatie herkozen tot vertegenwoordigster van de Centrale Den Haag in de organisatie „Vrouwen in de V.V.D.”

In het tweede gedeelte van de avond sprak de heer D. W. Dettmeijer, lid van het Hoofdbestuur van onze partij over de kabinetsformatie, mede in verband met de huidige politieke toestand. Op zijn uiteenzetting volgden verschillende vragen, welke door de spreker werden beantwoord.

Belangrijke vergadering van de Centrale Dordrecht

De Centrale Dordrecht houdt op 8 November a.s. een belangrijke algemene ledenvergadering te Rotterdam in het Groothandelsgebouw, hoofdingang Stationsplein 45, ingang A, 2de étage.

De bijeenkomst begint om 3 uur des namiddags.

Er zal een zeer belangrijke agenda worden afgewerkt, die o.m. de bespreking vermeldt van de gemeenteraadsverkiezingen 1953.

Voorlopige kandidatenlijst in Beverwijk

Ook hier reeds voortekenen van de verkiezingsactie

Op 15 October heeft de V.V.D., afdeling Beverwijk, haar jaarlijkse ledenvergadering gehouden, onder voorzitterschap van ir A. J. Allan.

De secretaris, de heer J. P. Logger, herdacht in zijn jaarverslag het overleden raadslid der V.V.D., de heer A. Blom Hz. Tevens werd hierin terloops gewezen op de vele moeilijkheden, die het bestuur heeft moeten overwinnen om in de vacature te voorzien, ontstaan door het bedanken van de heer A. Blom Hzn. als raadslid. Het verslag besloot met de wens, dat de komende verkiezingen twee raadsliden voor de V.V.D. zullen opleveren.

Het verslag van de penningmeester was een zesjarig verslag, waarin zeer duidelijk tot uitdrukking kwam, dat de penningmeester, de heer J. B. Schoos, zeer vele moeilijkheden heeft moeten overwinnen om een sluitende rekening te krijgen wat echter tot grote tevredenheid van de aanwezige leden is geschied.

Deze jaarvergadering werd tevens benut om een voorlopige kandidatenlijst samen te stellen voor de gemeenteraadsverkiezing, die in Mei '53

wordt gehouden. Na een geanimeerde discussie werd deze voor de eerste vier plaatsen voorlopig als volgt samengesteld: 1. Mevr. P. J. Allan-Schilthuis, aftredend raadslid, Beverwijk; 2. J. P. Logger te Beverwijk; 3. B. K. Uiling te Beverwijk, 4. J. P. Schoos te Wijk aan Zee.

Nadat bij de rondvraag enige interne kwesties waren besproken, heeft de voorzitter de geanimeerde vergadering, die ten huize van de voorzitter werd gehouden, gesloten met de wens, dat de V.V.D. in de naaste toekomst minstens het dubbele aantal leden zal tellen.

BESTUURSWISSELING IN ROTTERDAM

Het oog reeds thans gericht op de gemeenteraadsverkiezingen

Voor de eerste maal na de verkiezingen is op 14 October de ledenvergadering van de afdeling Rotterdam bijeengewest. Hoewel de directe aanleiding tot deze bijeenkomst het ontstaan van een vacature in het bestuur was, vormde ongetwijfeld de toespraak van onze partijvoorzitter de hoofdschotel van deze avond.

Prof. mr P. J. Oud wijdde een uitvoerige en zeer goed gedocumenteerde beschouwing aan de kabinetsformatie.

Voor velen van de talloze aanwezigen

hebben de mededelingen van de heer Oud zeer verhelderend gewerkt en verschillende legendes over de formatie werden dan ook uit de wereld geholpen. Onnodig te zeggen, dat zowel het bestuur als de aanwezige leden met grote voldoening op de 14e October terugzien.

In de bestuurs-vacature, ontstaan door het vertrek van mevrouw W. A. G. van der Vorm-Schokking, werd bij acclamatie benoemd mejuffrouw dra A. H. A. J. Pieters, die wij ook op deze plaats van harte in ons midden welkom heten. Tot vertegenwoordigster van de Centrale Rotterdam in de landelijke organisatie „Vrouwen in de V.V.D.” werd herbenoemd mevrouw N. G. Bontenbal-Romeyn, die deze taak steeds tot volle tevredenheid heeft verricht.

Tot slot zij vermeld, dat het afdelingsbestuur zich reeds intensief bezighoudt met het samenstellen van een ontwerp-candidatenlijst voor de in 1953 te houden gemeenteraadsverkiezingen.

In de Rotterdamse Raad hebben thans 5 partijenoten zitting; het bestuur is er van overtuigd, dat dit getal in 1953 zal stijgen tot tenminste 6.

Centrale Groningen vergadert op 8 November a.s.

De Centrale Groningen houdt op Zaterdag 8 November a.s. een algemene vergadering om 14 uur in 't Huis de Beurs te Groningen.

N.V. Nederlandsche Caoutchouc- en Guttaperehatabric

v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

Technische rubberartikelen

De agenda vermeldt diverse belangrijke punten.

Na het huishoudelijke gedeelte zal de heer G. A. de Ridder uit Bellen een inleiding houden over het onderwerp: „Ook bij de raadsverkiezingen onder de vaan der V.V.D.”

De Nederlandse Staat N.V. commerciëel gezien

Van een zuinig en doelmatig beleid kunnen de aandeelhouders weinig bespeuren

(Ingezonden)

Omzet 5616,4 miljoen	of ¼ van het nationaal inkomen
waarvan uit belastingen 4499 miljoen	of 21,4 % van het nationaal inkomen
aantal burger werknemers 100.000	of ¼ van de beroepsbevolking
gevestigde binnenlandse schuld 8573 miljoen	
vloTTende binnenlandse schuld 7259 miljoen	
totaal binnenlandse schuld 15832 miljoen	of naar schatting 9½ % van het nat. vermogen
buitenlandse schuld 7786 miljoen	
totaal schuld (kapitaal) 23618 miljoen	of naar schatting 14 % van het nat. vermogen
rente en aflossingen 704 miljoen	of ruim 12 % van de omzet
geschat tekort 500 mln	of ca 10 % van de inkomsten

Daarnaast moeten nog soortgelijke cijfers gezet worden van de gemeenten (vloTTende schuld 700 miljoen), provinciën en andere overheidsinstanties, die voor het geheel van de overheid de bovengenoemde getallen niet onaanzienlijk verhogen, maar wij volstaan met het bovenstaande als staving van de bewering, dat de omvang van het overheidsapparaat zó groot is, dat de gang van zaken hiervan een zeer diepgaande invloed moet hebben op onze gehele samenleving.

Wanneer de directie van een gewoon bedrijf met cijfers, die een verhouding vertonen als de bovenstaande getallen, voor de aandeelhoudersvergadering (in dit geval de belastingbetalers) zou komen, dan zou zeer terecht de vraag gesteld worden of de directie reeds het uiterste beproefd had om het bedrijf zo efficiënt mogelijk in te richten en of de directie zich wel bewust is, dat slechts die uitgaven gedaan behoren te worden, die er toe bijdragen om de ongunstige toestand zo spoedig mogelijk een gunstige keer te doen nemen.

Deze vraag klemmt hier des te meer, daar het gehele volk bij de gang van zaken betrokken is. Nederland als geheel moet exporteren om zijn nodige invoer te kunnen dekken

en daarvoor zijn lage exportprijzen noodzakelijk.

De prijs van een product wordt voor een belangrijk deel mede bepaald door de bijkomende kosten, d.w.z. de kosten, die het bedrijf in kwestie, hier dus Nederland in zijn geheel, maakt. Hoe minder efficiënt het bedrijf werkt, hoe meer luxe in het bedrijf zelf heerst, hoe hoger ook de bijkomende kosten, dus hoe hoger de prijs, met als gevolg slapte in zaken door gebrek aan concurrentievermogen. Dus ook terwille van de export, waardoor direct en indirect de werkgelegenheid zo groot mogelijk kan blijven, is efficiency evengoed als een terdege overwogen en in het kader van het grote geheel verantwoord economisch beleid een allereerste vereiste.

De directie van de N.V. de Staat, de regering, houdt zelf blijkbaar rekening met de mogelijkheid van een omslag in de conjunctuur, zoals in de miljoenennota vermeld staat, maar desondanks wordt een stijging van het burgerlijk personeel met 3 % voorzien.

De herziene raming voor 1952 was 792,5 miljoen hoger dan de oorspronkelijke raming of 15 %.

Wat staat ons dit jaar te wachten? Reeds nu kan worden voorzien, dat

er enkele tientallen miljoenen meer uitgegeven zullen worden. Hoe moeten de tekorten gedekt worden? Door nieuwe leningen of door inflatie? In het eerste geval wordt een steeds groter deel van ons nationaal vermogen een fictie door verwording van het vermogensbegrip en in het tweede geval vervalt een zeer groot deel van ons volk tot een lager levenspeil, met het gevaar van versterking van de arbeidsvrede en het opleven van het communisme op de achtergrond.

De nieuwe regering is nog jong en wij moeten afwachten in welke richting de nota's van wijziging zullen gaan.

Het zou echter de regering een zeer grote good-will verschaffen wanneer deze ernst maakte met het opvoeren van de efficiëncy.

Een staatssecretaris of wellicht een minister, die in staat is de N.V. de Nederlandse Staat op een commerciëel verantwoorde basis te plaatsen, zou vele, vele tientallen miljoenen kunnen besparen, daar wij er van overtuigd zijn, dat hieraan bij vele diensten, de goede niet te na gesproken, nog heel wat te verbeteren valt.

De Volksvertegenwoordiging tenslotte, zal als Gedelegeerd College van Commissarissen te oordelen hebben over het uitgavenbeleid en wel speciaal in het licht van Nederlands gehele economische toestand.

Bd.

Naschrift.

Het bovenstaande was reeds geschreven toen schrijver het boekje van mr G. H. Slotemaker de Bruine in handen kreeg: „Het apparaat der Rijksoverheid”, waaruit de volgende zinsneden uit 't slothoofdstuk worden aangehaald:

„...Bereikbaar is, dat de minister-president de centrale verantwoordelijkheid gaat dragen voor de doelmatige functionering van de gehele rijksdienst. ...Bereikbaar is, dat alle leidende functionarissen op verantwoordelijke plaatsen in het inzicht bevestigd of tot het inzicht gebracht worden, dat de vragen van organisatie en efficiëncy op hun eigen niveau spelen... en hun hele dienst hebben te doortrekken... Bereikbaar is tenslotte, dat het gehele personeel van laag tot hoog, naast algemene en vakscholing, ...ook scholing ontvangt in „werken”. Tenslotte is werken hetzelfde als efficiënt werken. De rest is tijdpasseren of tegenwerken”.

Wij laten het hierbij. De kwestie is urgent en preponderant.

Bd.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.: Drs. H. A. Korthals.

Redactie-secretaris G. Stempfer. Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.

Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.

Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.

Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.

Losse nummers 15 cent.

Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

DE VICIEUZE CIRKEL

De naar zwaartillendheid neigende mentaliteit van de Nederlander maakt dat hier te lande meer aandacht wordt besteed aan cijfers van niet sluitende Rijksbegrotingen dan aan de uitkomsten van de Rijksrekeningen, die overschotten laten.

Wanneer wij aan de hand van de nieuwe gepubliceerde gegevens het verloop van de nationale schuld bezien, dan blijkt deze in de moeilijke tweejaarlijkse periode 1950-1952 gedaald te zijn met f 3.260 mln¹⁾. De kastegeoden daalden in deze periode met f 386 mln., in verband waarmee het zuiverder is om de schuldvermindering op rond f 2.900 mln te stellen.

De diensten 1950 en '51 hebben overschotten opgeleverd resp. van f 375 en f 250 mln., welke posten uiteraard tot deze schuldvermindering hebben bijgedragen. Als verder oorzaken dezer vermindering moeten worden genoemd: in de eerste plaats de uitbetalingen op de oorlogsschadeschuld ten belope van bijna f 1 mrd in de twee jaren tijds, gefinancierd uit gewone inkomsten. Op gevestigde binnenlandse schuld en op buitenlandse schuld werd in die jaren f 490 mln afgelost, eveneens ten laste der begroting. De opbrengst der buitengewone heffingen ad f 170 mln werd voor extra delging van staatschuld aangewend. Een deel van de overboekingen uit de zgn. „local currency”-rekening ad f 786 mln in het besproken tweejarige tijdvak kan eveneens in logisch verband met de vermindering van de staatschuld worden gebracht.

De vermogenspositie van het Rijk verbeterde intussen ook nog door vermeerdering van duurzame activa, door uitbreidingen van belangen bij staatsbedrijven enz., en door stijging van vorderingen op het buitenland. Hierdoor stegen de activa van de Staat, rekening houdend met afschrijvingen, met ruim f 1 mrd. Geconstateerd kan dus worden dat in de twee jaren in beschouwing rond f 4 mrd vrijwel geheel uit belastingmiddelen werd aangewend voor schuldvermindering en opvoering van het staatsvermogen.

De beschikbare indicaties wijzen er op dat in 1952 het proces van schuldvermindering en verbetering der vermogenspositie in dezelfde lijn dooloopt. De schuldvermindering is zelfs zo snel gegaan, dat gesproken moet worden van een falen van de zo gewenste synchronisatie tussen belastingheffing en het verrichten van uitgaven, waardoor nodeloos een daling van binnenlandse koopkracht is veroorzaakt. De inzinking van de conjunctuur in het begin van dit jaar, de daling van de bedrijvigheid en de gestegen werkloosheid staan hiermede m.i. in nauw verband. Het moge in dit verband niet onopgemerkt blijven dat juist een politiek die overmatig op belastingheffing was gericht het overheidsbudget thans in tweeërlei opzicht ongunstig beïnvloedt: enerzijds wegens meerdere uitgaven ter bekämpfung van werkloosheid, anderzijds wegens geringere inkomsten uit omzet- en winstbelastingen door de daling der bedrijvigheid.

Wederom hebben wij een begroting voor ons liggen, waarbij, zoals gebruikelijk, de gehele dienst met een nadelig saldo uitkomt, ditmaal van f 492 mln. Ook in de veronderstelling dat dit begrotingstekort niet weer in een overschot zal omslaan, moeten wij in het oog houden dat volgens de begroting de gewone staatschuld met f 323 mln zal dalen, de herstelschadeschuld met een bedrag in dezelfde orde van grootte, terwijl zeer aanzienlijke bedragen uitgetrokken zijn voor niet alleen productieve, doch tevens renderende investeringen. M.a.w. gaat het om een tekort, waarbij niettemin de vermogenspositie van het Rijk niet onaanzienlijk zou verbeteren.

Uit het oogpunt van evenwichtsherstel van onze economie en gegeven de monetaire situatie in 1950, was het streven naar schuldvermindering en het bekostigen der zgn. buitengewone uitgaven uit lopende inkomsten m.i. aanvankelijk een juiste politiek, doch later overdreven. Wanneer gezocht wordt naar de verklaring van de zo plotselinge keer in de Nederlandse betalingsbalanspositie („le miracle hollandais”) zal deze voor een groot

deel in de geschetste ontwikkeling moeten worden gevonden.

Doch gelijk iedere medaille, heeft ook deze ontwikkeling haar keerzijde. Zij leidt de maatschappelijke besparingen voor een overwegend deel in de vorm van dwangbesparingen naar de Overheid. Zwaar drukkende belastingen, die fnuikend zijn voor individuele spaarzin en spaarmogelijkheid, maken dat de vorming van vrije besparingen onvoldoende is.

Blijkens de Troonrede meent de Regering dat het ook tijdens het komende begrotingsjaar geboden zal zijn

Bijgaand publiceren wij een interessante beschouwing van ons Tweede Kamerlid mr H. F. van Leeuwen, welk artikel wij ontleenden aan Economisch-Statistische Berichten van 22 October j.l. Wij zijn er van overtuigd, dat de in deze bijdrage door mr Van Leeuwen ontwikkelde gedachten zeker de belangstelling van onze lezers zullen inboezemen. — Red. V. en D.

een deel van de lopende inkomsten van het Rijk aan te wenden voor het dekken van kapitaalsuitgaven. „Het is twijfelachtig of zonder deze financieringswijze de middelen voor de woningbouw en werken, noodzakelijk ook terwille van de werkgelegenheid, in voldoende mate zouden kunnen worden verkregen, terwijl het tevens aanbeveling verdient, de nog steeds hoge staatschuld zo beperkt mogelijk te houden”, aldus de Troonrede.

In een andere passage wordt in verband met de industrialisatiepolitiek „waarbij de mogelijkheid voor voldoende investeringen zal zijn te bevorderen”, gerept van participatie van de Overheid in de investeringen „waar de omstandigheden daartoe nopen”. Dit onder vooropstelling dat de ontwikkeling van het normale bedrijfsleven primair is.

In het licht der geschetste ontwikkeling dringen de aangehaalde passages de vraag naar de

voorgond of wij niet verkeren in een vicieuze cirkel. De hoge belastingen maken dat de besparingen voor de ontwikkeling van het normale bedrijfsleven onvoldoende zijn en in verband met het tekort aan besparingen moeten de kapitaalsuitgaven voor een groot deel uit de hoog opgeschroefde belastingen worden gefinancierd.

De zaak heeft nog een ander aspect, namelijk dat de kapitaalvorming niet alleen kwantitatief, maar vooral ook kwalitatief in de knel is. Wanneer men de bronnen van besparing beschouwt, waaruit de netto-investeringen ten belope van ca. f 3 mrd per jaar bekostigd moeten worden, is verreweg de grootste de dwangbesparing door de Overheid opgelegd. Daarna komt de interne besparing in de N.V.'s waaruit deze vernieuwingen en uitbreidingen hebben gefinancierd, vervolgens die door de trechter der institutionele beleggers (die voor een groot deel ook het karakter van dwangbesparing hebben) en dan die in de particuliere ondernemingen. Eigenlijke particuliere besparingen zonder vooraf bepaalde binding aan bedrijven en beleggingsvormen zijn gering. De harmonie tussen de financieringsbehoeften en het karakter der besparingen ontbreekt dan ook. Waar de interne financiering tekort schiet — om over kapitaalverstreking aan nieuwe ondernemingen maar niet te spreken — is het uiterst moeilijk nieuw risicodragend kapitaal aan te trekken.

Wanneer de vraag gesteld wordt: hoe kan de vicieuze cirkel worden doorbroken, dan meen ik dat de oplossing in belangrijke mate gezocht moet worden in een wijziging van de financieringspolitiek van het Rijk. De voortzetting van de in de laatste jaren gevolgde tactiek is thans niet meer geboden door de eisen van het evenwichtsherstel onze economie. Voor productieve renderende uitgaven zal voortaan geleend moeten worden, liefst direct op naam der bedrijven en fondsen waarvoor de middelen nodig zijn. Kapitaalverstreking aan Staatsmijnen, Posterijen, Spoorwegen, K.L.M., Zuiderzeefonds, enz. zullen, voor zover het niet gaat om verkapte subsidies, doch om renderende investeringen, door leningen op naam der bedrijven moeten worden gefinancierd. De ambitie tot vergroting van het staatsvermogen door deze uitgaven uit belastinggelden te bekostigen dient te worden opgegeven. Ook de ambitie om de staatschuld aanmer-

Mr H. F. VAN LEEUWEN

kelijk te verlagen zal wat dienen te worden getemperd. Hoe betreurenswaardig het ook is dat die in de oorlogsjaren zo zeer is opgelopen, men zal toch moeten inzien, dat een sterk terugbrengen van deze schuld wederom kwalijke gevolgen zal hebben.

Langs de aangegeven wegen kan de behoefte van de Schatkist aan inkomsten uit belastingen niet onaanzienlijk worden vermindert; in dit licht krijgt het aandringen op belastingverlaging welke de besparingen weer stimuleert een reëel karakter.

Acht men inderdaad, om in de terminologie van de Troonrede te spreken, de ontwikkeling van het normale bedrijfsleven primair, dan moet ruimte worden gelaten voor normale besparingen. Zonder mogelijkheid van vrije kapitaalvorming komt de mogelijkheid van particulier initiatief en van particulier bedrijf nu eenmaal noodwendig in de knel.

¹⁾ De gevestigde binnenlandse schuld steeg per saldo met ruim f 1 mrd, de niet geconsolideerde schuld daalde met ruim f 4 mrd. De langlopende buitenlandse schuld nam toe met f 100 mln, daarentegen daalde de kortlopende schuld aan het buitenland met rond f 250 mln.

Een foto, genomen tijdens de vergadering van het Liberaal Vlaams Verbond te Brussel op 19 October j.l., waarvan wij vorige week een verslag gaven. De voorzitter, mr Victor Sabbe, gaf een scherpe analyse van de politieke situatie. Wij zien hem hier aan het woord. Links van mr Sabbe zit prof. Lambrechts van de Universiteit te Gent, rechts drs H. A. Korthals en naast deze de ook in ons land zeer bekende Belgische oud-minister Jules Hoste.

HOE MAKEN WIJ ONZE PARTIJ GROOT EN STERK?

Het gaat er om de vele goede krachten die er in de V.V.D. aanwezig zijn, op doelmatige wijze te bundelen

(Ingezonden)

Mag ik een bijdrage leveren tot de gedachtenwisseling, die ingeleid is door mr Fortuin met zijn artikel in Uw nummer van 6 Sept. ? Het wil mij namelijk voorkomen, dat deze gedachtenwisseling tot nog toe niet tot een bevredigende slotsom heeft geleid — ondanks de omstandigheid, dat er tussen U, geachte redactie, en de inzenders als ook de heer A. wel die overeenstemming-in-beginsel aanwezig is, die terecht vóórwaarde wordt geacht voor een vruchtbaar gesprek.

A. heeft een helder overzicht gegeven van het werk en de houding van de Kamerfractie's in de achter ons liggende jaren; we kunnen er erkentelijk voor zijn, dat de inzenders A. aanleiding hebben gegeven dit overzicht samen te stellen. Maar anderzijds is het toch wenselijk, er op te wijzen, dat de verdiensten van de fracties niet in het geding waren. Dit geldt ook voor U, geachte redactie en aanzien van Uw naschrift bij het stuk van dr Roethof. Immers de candidaatstelling en de stemming hebben voldoende het vertrouwen in de fracties en haar beleid bevestigd.

De heer Linssen heeft in zijn artikel van 4 October trouwens met zoveel woorden gezegd, dat hij geen verandering wenste in het beleid van de fracties en daarmee ongetwijfeld de geldende opvatting tot uitdrukking gebracht; hij wees daarbij echter op de noodzaak, dat de beginselen, welke de fracties tot richtsnoer dienen, duidelijker uitgewerkt worden en doorwerken in breder kring.

Hierdoor sluit hij zich aan bij de wens door mr Fortuin geuit, dat de partij zal uitgroeien tot één, die alle waarlijk vooruitstrevenden omvat en hij vindt steun in de beschouwing van de heer Stempfer over de wenselijkheid om juist nu een krachtige werkzaamheid te ontplooiën, gedragen door de geestdrift van zoveel mogelijk geestverwanten, alsook in de opvatting van de heer Bettink, die in Uw nummer van 4 October erop wijst, dat er grote stemmenwinst te maken zou zijn, indien de kiezers beter worden voorgelicht omtrent de werkelijke doelstellingen en het werkelijke streven van de V.V.D., gedachten, die men eveneens terugvindt in het stuk van de heer Van Dam van 29 September.

Trouwens, geachte redactie, U heeft zich ook bij deze opvatting aangesloten, waar U in het naschrift bij het artikel van de heer Linssen stelt: „dat men de zaak van binnen-uit meer zal moeten activeren”.

Zoveel over de eenstemmigheid.

Maar de schrijvers der ingezonden stukken zijn er niet toe gekomen; zich tot U, geachte redactie,

te wenden met het verzoek hun plaats in te ruimen in Uw blad om tot 'ting te brengen, dat zij het eens zijn.

Zij hebben geschreven uit het besef, dat er „iets mis" is en dat daar wat aan gedaan moet worden.

Noch het loffelijke werk van de Kamerfracties, noch het beginsel-program, noch de bemoeiingen van de plaatselijke propagandacommissie's, noch eindelijk Uw werk, geachte redactie, hebben er toe geleid, dat de V.V.D. meer dan 9 zetels in de Tweede Kamer bezet en dat, hoewel, volgens de heer Stempfer de liberale gedachte opnieuw vat krijgt op ons volk, hoewel het voorbeeld van Zweden, waar de heer Bettink op wees, doet uitkomen, dat er grote vooruitgang mogelijk is, hoewel ook de heren Fortuin, Roethof en Linssen menen, dat er nog velen zijn, die gewonnen kunnen worden.

Bij deze opvatting sluit ik mij gaarne aan; ik zou zelfs geneigd zijn zover te gaan, te stellen, dat het Nederlandse volk in meerderheid liberaal is, in dien zin, dat de meeste Nederlanders tot ieder offer bereid zijn, wanneer de vrijheid van geweten in het gedrang komt, dat zij geneigd zijn tot verdraagzaamheid, behoefte hebben aan vrijheid van handelen en bezield zijn van een sterk besef van persoonlijke verantwoordelijkheid.

Een gedeelte dezer „liberalen zijn Katholiek of Calvinist; hen zal men moeilijk tot lid van de V.V.D. kunnen maken en slechts in uitzonderingsgevallen ertoe kunnen brengen hun stem aan de candidaten der V.V.D. te geven. Maar zij zullen in hun eigen partijen de koers in „politiek-liberale" richting kunnen wenden, wanneer de liberale gedachte weer de openbare mening bepaalt.

Een zeer groot gedeelte van de liberalen is thans lid van de P. v. d. A. of stemt althans op de candidaten van deze partij, misleid door de waanvoorstelling, dat deze partij de draagster is van het streven naar vooruitgang. Dezen zijn te winnen.

Daartoe moeten we ons los maken van de verouderde tegenstelling tussen „rechts" en „links" en vooral ons los maken van het gebruik van het misleidende woord „progressief”.

We moeten duidelijk maken, dat de P. v. d. A. „leerstellig" staat op een standpunt van een eeuw geleden; een standpunt dat toen te verontschuldigen was door de algemene richting van het wetenschappelijk denken dier dagen, doch dat inmiddels door de vooruitgang van de wetenschap volkomen achterhaald is.

We moeten voorts laten uitkomen, dat de P. v. d. A. het leven in een keurblijf wil dwingen op grond van boekengeleerdheid en onverteerde schijnwetenschappelijkheid.

We moeten vooral laten uitkomen, dat zij aansturen op een ambtenaren-dictatuur en dwingelandij.

En de meeste nadruk moet erop gelegd worden, dat de P. v. d. A. wel voorgeeft te strijden voor verbetering van de welstand, maar deze metterdaad ondergraaft door het herstel van de welvaart te belemmeren.

Bestrijding van de waanwereld van de P. v. d. A. is echter niet genoeg.

We moeten aan dat deel van ons volk, dat geen verankering heeft in een Kerk de mogelijkheid geven zich een levensbeschouwing te vormen, die hun het zelfvertrouwen teruggeeft en de overtuiging, dat door vijft en spaarzin welstand voor het gezin te verwerven is.

Ik weet wel, dat dit alles in ons beginsel-program te vinden is. Maar het moet gezegd en herhaald worden (uit en ter na herhaald!) in een vorm, die voor de velen te verstaan is en die vooral misverstand-uitangst voorkomt.

Dit laatste moge ik met een enkel voorbeeld toelichten.

U, geachte redactie, schrijft in Uw beschouwing bij het artikel van mr Fortuin, „dat een gezonde sociale politiek niet mogelijk is, als er niet een deugdzaam (bedoeld is „deugdelijk") economisch en financieel fundament is" en verklaart daarmee het verzet van de V.V.D. tegen de overmatige belastingdruk.

Welnu, als men het zo stelt, is het gevaar groot, dat velen, die in de sociale wetgeving een bescherming zien tegen de gevaren van het leven, waartegen zij zich uit eigen kracht niet opgewassen voelen, „bang" worden, dat er aan hun „aanspraken" getornd zal worden en daarom hun stem geven aan degenen, die bereid zijn „de rijken te plukken om aan de armen te geven”.

Maar ieder eenvoudig Nederlander is toegankelijk voor de volgende redenering:

„Uw welstand hangt niet af van het geldbedrag, dat ge ontvangt, maar van de voeding, kleding, woning en de vormen van ontspanning, die ge U en Uw gezin verschaffen kunt. Die welstand is afhankelijk van het algemeen welvaartspeel. Nu is het waar, dat er ten aanzien van de verdeling van de welvaart nog heel veel te verbeteren is en bij iedere poging daartoe vindt ge ons in de voorste rij. Maar even gewichtig is te zorgen, dat er zoveel mogelijk te verdelen is; want als er 100 eieren te verdelen zijn en ge krijgt de helft, dan krijgt ge meer dan wanneer er

25 eieren zijn en ge moogt alles houden. En voor alles is het voor Uw eigen gevoel prettiger om zelf te verdienen dan Uw hand op te houden voor steun.”

Kortom: als ik het goed zie, dan kunnen we uit de gedachtenwisseling een slotsom trekken:

In de „cocon" van de organisatie is beweging; men voelt, dat de tijd gekomen is voor groot werk.

Dit werk is de opstuwung van de V.V.D. tot een volksbeweging. U, geachte redactie, schrijft, dat men er hierbij niet komt met publicatie's en congressen. Zouden we dit mogen amenderen in: „dat men er „NIET ALLEEN" komt met dergelijke middelen?

Want ik ben het met U eens, dat het grote werk gedaan moet worden doordat talloos velen, zoals de heer Stempfer aangeeft, naar aard en bekwaamheid op de plaats, waar zij in het leven staan de beginselen verbreiden of ook maar door hun leven en werken een voorbeeld geven van de vruchtbaarheid dezer beginselen.

Edoch, hierbij is leiding nodig.

En hier raken we een van de zwakheden van onze partij.

Zij omvat zeker naar verhouding een groot aantal vrouwen en mannen van bekwaamheid, begaafdheid en vooral wilskracht en durf.

Maar het is moeilijk dezen te bundelen, omdat de „liberaal" zo gauw geneigd is zich „met zijn eigen zaken te bemoeien”.

Om de liberale krachten te bundelen moet het besef levendig worden, dat de vrijheid bedreigd is. Want door heel de geschiedenis heen, heeft men dit volk, dat in rustige omstandigheden zo verdeeld is en in zoveel groepen en groepjes uiteenvalt, zien oprijen met een prachtige eensgezindheid en sterke offervardigheid, zodra dwingelandij dreigde.

Welnu: de vrijheid WORDT bedreigd door de dwingelandij en betweterige bedilzucht van lieden, die zelf geen verantwoordelijkheid dragen, maar aan de anderen, die wel werken en vechten voor het herstel van de welvaart de wet willen voorschrijven.

Tot de strijd daartegen moet worden opgeroepen en tegelijk tot de inspanning om Nederland weer te maken tot een welvarend land.

En vooral tot de strijd om het geestelijk erfgoed van de vrijheid van geweten te bewaren.

M. BRINKGREVE

(vervolg van pag. 1)

gelegenheid te scheppen, d.w.z. de kans te hebben om de tienduizenden, die jaarlijks het aanbod op onze arbeidsmarkt vergroten, de kans te geven op werk en op het opbouwen van een gelukkig leven. Daar gaat het om. Daarom waren de woorden zo juist, die de heer Twijnstra in zijn openingsrede zeide:

„Verlaging van fiscale druk voor het bedrijfsleven moet daarom in de omstandigheden, waarin wij ons thans bevinden, worden gezien als de eerste eis van de sociale en economische politiek. Ik leg de nadruk ook op „sociale politiek", want ik herhaal, wat ik zoeven zeide, dat er aan de werkgelegenheid, nu en in de toekomst geen sterkere stenn kan worden gegeven, dan door de lasten op de bedrijven te verlichten”.

Moge het gesprokene niet vergeefs zijn!

Wij zeiden het in het begin reeds, dat vele vooraanstaanden dit congres bijwoonden. Wat gezegd werd moge dan ook worden verstaan! Onze afgevaardigden in het parlement hebben zo vaak de te zware druk der belastingen gegispst. Zij hoorden een bevestiging van wat zij hebben voorgestaan.

Er zijn er echter zo velen, die nog maar steeds niet overtuigd zijn van de te zware belastingdruk. Mogen zij zich echter goed realiseren, dat het hierbij gaat om een aangelegenheid die voor de grote massa van ons volk van essentieel belang is. Een te zwaar belast bedrijfsleven kan zich niet genoegzaam uitbreiden, kan dus in onvoldoende mate nieuwe werkgelegenheid verschaffen,

zal ook op den duur minder belastingen opbrengen, zodat er ook weer minder geld zal zijn voor allerlei culturele en sociale zaken.

Moge het vraagstuk der belastingen worden gezien, los van sentimenten, maar in zakelijke sfeer.

Laten wij hopen, dat het door de sprekers op het congres naar voren gebrachte er toe zal medewerken, dat het belastingvraagstuk, vooral in de kring der regering, opnieuw zal worden gezien. Moge de nieuwe minister van Financiën zijn voorganger althans slaan op dit ene punt: dat hij de bittere noodzaak om te komen tot verlaging van lasten niet alleen zal inzien, maar dat hij verlaging van lasten ook tot stand zal brengen. Omdat hiermede een sociaal belang van de eerste orde gediend zal zijn.

OOST EN WEST (II)

Wanneer Paul Brunton, de auteur voor wie wij in ons artikel van verleden week aandacht vroegen, een algehele en principiële confrontatie van West en Oost bepleit, gaat hij een schrede verder, beoogt hij iets wezenlijk anders dan zij die tot dusverre trachtten het Westen ontvankelijk te maken voor de geestelijke inhoud der Oosterse religies en wijsgerige systemen.

Dezen toch plegen wel de essentiële waarden van 't Oosterse denken tot ons te doen spreken, maar bekommeren zich in 't algemeen weinig om de eigenlijke problemen van onze moderne wetenschap, wier fenomenale ontwikkeling in de laatste halve eeuw zij doorgaans ternauwernood kunnen volgen.

Bovendien spreekt Brunton uit wat velen in Oost en West toch wel gevoelen: met 'n verwijzing alleen naar de oude wijsheid van het Oosten komt men weinig verder, daar deze volkomen geïsoleerd staat van de problematiek der moderne samenleving (in wetenschap, techniek, economie enz.). Die oude wijsheid is dientengevolge reeds in het Oosten zelf tot een staat van steriliteit gekomen, zij oefent weinig wezenlijke invloed meer uit op het geestelijk en maatschappelijk leven zoals dat thans in het Oosten reilt en zeilt. Dit leven verkeert — mede als gevolg van de velerlei relaties welke er sinds de vorige eeuw tussen Oost en West zijn ontstaan — evenzeer in een overgangstoestand als dat van het Westen dat immers óók worstelt met alle problemen, welke een steeds verder voortschrijdende secularisatie en urbanisatie opwerpt in een samenleving, die eeuwenlang rustend op bepaalde geestelijke fundamenten, een vrij statisch karakter droeg. De ontworteling waarover wij hier in het Westen klagen, doet zich in het Oosten zeker in niet mindere mate gevoelen. Het Oosten staat evenzeer in het teken van de „crisis“ als ons Westen.

Het was dan ook geen willekeur, dat wij in ons vorige artikel Brunton en Van Oss in één adem noemden. Immers ook deze Nederlandse wiskundige stelt in zijn „Moa-Moa“: „Een periode in de geschiedenis van het menselijk denken nadert zijn einde, een periode ca 2500 jaar geleden begonnen. En daar het woord periode „kringloop“ betekent, keren wij thans met onze gedachten terug naar wat vóór die tijd gold. Deze periode begon, toen bij de oude Grieken het denken zich losmaakte van de overgeleverde mythologische voorstellingen. Dit was in zekere zin een vooruitgang; maar de consequentie was al spoedig, dat het denken zich losmaakte van de concrete wettelijkheid en de weg opging van de abstractie. En thans naderen wij het einde van die weg.

Van Oss wijst er dan op, dat wij inderdaad op allerlei gebieden protesten vernemen tegen de abstracties. In de wereld der protestantse theologie groeit de oppositie tegen de overgeleverde stelsels, die in abstracte verstandelijkheid voor geen wijsbegeerte onderdoen. (Het streelt onze ijdelheid niet weinig van deze professorale zijde bevestigd te zien wat wij zelf in een in '47 verschenen brochure „Een schip op 't strand“ ten aanzien van dit laatste punt hebben geschreven.)

In de wijsbegeerte — aldus Van Oss verder — vraagt men naar de problemen van het concrete menselijke bestaan. En in de natuurwetenschappen, in 't bijzonder in de natuurkunde, is het de steeds grondiger studie van de concrete feiten, die geleid heeft tot het omverwerpen van schijnbaar onwankelbare opvattingen.

Hij noemt dan nog de parapsychologie, die de betekenis van het occulte, het z.g. verborgene accentueert, het occulte dat door het abstracte denken in de achter ons liggende eeuwen gelochend werd, terwijl het het archaische denken juist beheerste.

„Zo keert“ — zegt Van Oss — „het denken terug naar zijn uitgangspunt. Natuurlijk is datgene wat in die 2500 jaar werd gewrocht niet zinloos of nutteloos geweest; veeleer kunnen wij het eerst thans in zijn ware betekenis zien. Maar zoals een man, die zijn taak volbracht heeft, deze nederlegt

en, op zijn leven terugziende, komt tot een wijsheid, die verwant is aan de onschuld der jeugd, zo moet, naar ik meen, ook de thans levende mens gaan handelen. De op ons volgende geslachten mogen dan beginnen met een nieuwe ontwikkeling, die wij thans nog niet kunnen bevroeden.“

Wat Brunton in zijn mystiek aandoende werken, in zijn door Oosterse, esoterische wijsheid gevormde visie nochtans als de moderne cultuurmens die hij nu eenmaal is, noodzakelijk acht, wordt door een geleerde uit de natuurwetenschappelijke hoek als Van Oss op andere overwegingen en gronden toch evenzeer bepleit. Het ware ons wel zeer kortzichtig, zich te laten afschrikken door hetgeen Brunton in zijn uitvoerige beschrijvingen meedeelt over zijn mystieke ervaringen — voor ons Westlingen inderdaad moeilijk voetstoots te aanvaarden! — en daardoor de kijk op de wezenlijke strekking van zijn betoog te verliezen. Want dat betoog zelf — als we het eenmaal uit de veelheid van schrijvers uitweidingen in grote lijnen klaar vóór ons zien — is het overwegen wel waard!

Immers: waar gaat het nu eigenlijk om?

Het „geestelijk proces“ van onze tijd is zeer ingewikkeld. Zo ingewikkeld, dat eigenlijk niemand het in zijn volle omvang overziet, terwijl wij allen er toch midden in staan en wij ook allen — elk op eigen wijze en op eigen terrein — bezig zijn dat proces tot een oplossing te brengen.

Nu „weten“ we allen wel, dat eigenlijk alles op losse schroeven staat. Niet zonder reden spreken we van een wereldcrisis, die tevens een cultuurcrisis is.

Een mensheid nu, die zich — zij het misschien veelal maar vagelijk — bewust is, in een crisisperiode te leven, zoekt naar zekerheden. Maar het eigenaardige van een crisisperiode is nu eenmaal juist, dat zij geen algemeen aanvaarde en algemeen aanvaardbare zekerheden biedt. Immers zolang die zekerheden er wel zijn, zo lang er een vast cultuurbegrip, een vast waarden- of normenstelsel is of wel wat Huizinga noemde: eenheid van levensstijl — zo lang is er van geen crisis sprake.

Nu ligt het voor de hand, dat juist deze crisistijd-mens naar zekerheden zoekt. Vandaar ook dat ieder, die in onze tijd optreedt met de pretentie zekerheden te kunnen bieden, gehoor vindt. Vandaar op geestelijk terrein de bloei van velerlei sectarisme. Vandaar op politiek terrein de aanbidding van allerlei simplistische ideologieën of simplificerende leuzen.

Een wereld, wier noden zo apert zijn, dat zij inderdaad niet wachten kan, „geen dag en geen nacht“, grijpt, begrijpelijk, naar elke „gerede“ oplossing die haar ter uitredding uit haar moeilijkheden opgedrongen wordt, hoe partieel die oplossing moge zijn, die haar toch als universeel wordt aangeprezen.

Socialisme, communisme, nationaal-socialisme gaan op dit punt niet zo heel veel anders te werk dan Wilson of Roosevelt, die de hoge idee van „één wereld of geen wereld“ enkel economisch en politiek interpreteren en uit het oog verliezen dat iedere maatschappelijke structuur in haar innerlijke samenhang mede bepaald wordt door geestelijk-zedelijke factoren. Alle politieke bemoeienis die deze samenhang veronachtzaamt, is tot mislukking gedoemd. Concreet hebben wij dit in het drama van de Volkanbond ervaren. Wil het instituut der Verenigde Naties niet op een dergelijk fiasco uitlopen, dan zullen de leidende figuren een open oog moeten hebben voor het feit, dat politiek niet is een volstrekt zelfstandige factor in het gemeenschapsleven der volkeren, doch dat ook de politiek wortelt in het geheel van de structuur ener bepaalde periode.

Waar nu de crisis van onze tijd een universele is, ontstaan doordat op letterlijk alle gebied van mensheidsleven fundamentele wijzigingen bezig zijn zich te voltrekken,

waarvan de consequenties in volle omvang nog niet te overzien zijn, zullen wij ons vertrouwd hebben te maken met de gedachte, dat heroriëntatie — eveneens op letterlijk alle gebied — onvermijdelijk is. Alle cultuurfilosofen zijn het hierover wel zo ongeveer eens, maar in de praktijk, ook van ons politieke leven, zijn wij daar nog lang niet aan toe.

Brunton nu levert in zijn boeken 'n bijdrage tot het peilen van de toestand op de meer beperkte terreinen onzer hedendaagse cultuur, waarnaar zijn belangstelling primair uitgaat, dus op die van religie en filosofie. Hij doet dit echter niet zonder telkens toch ook naar de concrete noden onzer wereld in het oog te vatten. En hij is niet de enige, die begrijpt dat zijn onderzoek zich niet mag beperken tot de wereld van het Oosten of die van het Westen, nu ook de samenhang van Oost en West in elk opzicht steeds duidelijker aan de dag treedt. De samenhang en alle verschuivingen, die zich als gevolg daarvan in het geheel zoals dat in Oost en in West historisch gegroeid is, voordoen.

Niet axiomatisch, doch meer empirisch — op grond van zijn door waarneming verworven inzichten — gaat Brunton van die samenhang uit. Echter met dien verstande, dat hij deze samenhang niet alleen als in dit tijdsgewricht groeiende acht, doch meent van een oer-samenhang te mogen spreken, die in de loop van vele eeuwen verbrokkeld is. Wij zien thans het beeld van een rijk gedifferentieerde mensheidscultuur, waarin echter toch nog tal van verschijnenselen duiden op oorspronkelijke samenhang. Ten bewijze noemt hij bekende gegevens, als bijv. het feit, dat men in Midden-Amerika uit een lang gestorven beschaving een bouwwerk aantreft, bijna identiek met de Egyptische pyramiden en waarin eenzelfde cultus en dezelfde mystieke handelingen moeten zijn verricht. Of het feit, dat in het Brits Museum een groot stenen beeld te zien is, op het Paaseiland bij de kust van Zuid-Amerika gevonden, aan de achterkant waarvan een scherp uitgehakt kruis te zien is, hetzelfde als 't crux ansata, het levenskruis dat we vinden op oude Egyptische voorstellingen, waar de goden het in de hand dragen als de sleutel tot de mysteriën. Dit duidt er dus op, dat gelijksoortige inwijdingen aan beide zijden van de grote Oceaan gebruikelijk zijn geweest.

Dat het oude Indië, China, Babylonië, Egypte historisch-culturele bindingen hebben gekend, wordt door niemand meer betwijfeld. „Onze“ klassieken, Grieken en Romeinen gewagen er van in tal van vaak nauwelijik begrepen uitspraken. Men behoeft slechts een boek als dat van onze Leidse hoogleraar Kristensen „Het leven uit de dood“ te lezen om te beseffen, in welk een doolhof men zich hiermee begeeft, maar ook om te begrijpen, dat al die antieke culturen inderdaad door allerlei draden verbonden zijn. Tempelruïnen, pyramiden en sfinxen plaatsen de beschouwer voor nog wel andere raadselen dan die van hun uitwendige structuur!

Brunton nu is blijkbaar uitgegaan van de simpele waarheid: „Wer den Dichter will verstenen, musz in 's Land des Dichters gehen“.

Wij nodigen onze lezers uit, hem hier en daar op zijn reizen te vergezellen!

G. A. DE RIDDER

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Meijuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16. Haarlem.

Nieuws uit Vrouwengroepen

Geplande bijeenkomsten te Groningen en Apeldoorn

Met het winterseizoen zijn ook de bijeenkomsten van de vrouwengroepen weer begonnen. Hier volgen twee verslagen:

Op Donderdag 9 October werd te Groningen een goedbezochte bijeenkomst gehouden van Vrouwen in de V.V.D. uit de gehele provincie. Het hoofdbestuurlid mevrouw dr. M. Hartgerink-Koomans hield een uiteenzetting over het belang van een goede vrouwengroep en een goede organisatie hiervan. Tot afgevaardigde naar de vergadering van 18 October werd gekozen mevrouw Veeze-Postmus uit Tolbert.

Mej. mr. A. Nagtglas Boot hield een korte uiteenzetting over de Kabinetsformatie.

De middag werd opgevrolijkt met muziek door een der leden en enige films o.a. over de Amerikaanse verkiezingen, hetgeen zeer in de smaak viel. Binnenkort zullen afgevaardigden uit verschillende plaatsen bijeenkomen om het activeren van vrouwengroepen in de provincie Groningen te bespreken.

Dinsdagavond 21 October hield de vrouwengroep Apeldoorn haar eerste bijeenkomst van dit seizoen.

Jkvr. mr. W. L. van Spengler sprak voor de dames over de reclassering en gaf hierover een zeer duidelijke uiteenzetting.

Eerst werd een kort historisch overzicht gegeven over de strafprocedure in vroeger tijd, toen de straf werd afgemeten naar de misdaad alleen, onafhankelijk van de persoon van de dader.

Daarna besprak zij de tegenwoordige vorm van strafbepaling, het voorwaardelijk straffen en onder toezicht stellen van verdachten; het werk der reclasseringsambtenaar en van de toezichthouders, die meestal vertrouwde raadsman van verdachte en zijn familie worden.

Het punt, dat er meer mannelijke dan vrouwelijke verdachten zijn was de oorzaak van een levendige nabespreking en een hartelijk applaus beloofde de spreker voor de prettige manier waarop zij de dingen wist te belichten.

Na enige huishoudelijke besprekingen waarbij mevr. De Vries-Idzinga in de plaats van mevrouw Lourens-Schagen als tweede secretaresse in het bestuur werd benoemd, sloot de presidente de bijeenkomst.

Bestuur Vrouwengroep afdeling Rijswijk

Het bestuur van de Vrouwengroep te Rijswijk Z.H. is als volgt samengesteld:

Mevr. ir. J. Stempels—Van der Kloet, presidente; mevr. mr. M. L. Buschkans—Dijkgraaf, secretaresse, (Vondellaan 34) en mevr. H. J. H. Eigenhuis—Van der Tand, penningmeesteresse.

STALEN MEUBELEN „GISO“-LAMPEN

Samenstelling commissie Gemeenteprogram V.V.D. 1953

Met belangrijke werkzaamheden is reeds begonnen

De Commissie voor de voorbereiding van de vaststelling van het Gemeenteprogram voor onze partij in verband met de gemeenteraadsverkiezingen in 1953 is op Zaterdag 25 October te Utrecht in vergadering bijeengekomen.

Op deze eerste vergadering werden enige hoofdlijnen besproken, welke van belang kunnen zijn voor de opstelling van het concept-program, mede aan de hand van het Gemeenteprogram 1949 van onze partij en aan de hand van de opmerkingen, welke gemaakt zijn tijdens de vergadering van de Raadsleden uit de gemeenten boven de 75.000 inwoners, welke onlangs plaats had. Besloten werd de volgende vergadering van de Commissie te houden op 29 November a.s. te Amsterdam.

De Commissie is als volgt samengesteld:

voorzitter: D. W. Dettmeijer, voorzitter van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D. en lid van de Gemeenteraad van 's-Gravenhage;

secretaris: K. H. Brandt, burgemeester van Moordrecht en redacteur van „Provincie en Gemeente“;

leden: dr J. D. Both, arts, lid van de Gemeenteraad van Lochem; S. Breebaart, lid van de Gemeenteraad van Wieringermeer; mej. mr J. J. Th. ten Broecke Hoekstra, lid van de Gemeenteraad van 's-Gravenhage; R. Th. J. le Cavalier, lid van de Gemeenteraad van Amsterdam; mr C. J. B. du Croo, wethouder van Zierikzee; mevr. G. Doornbosch—Oosting, lid van de Gemeenteraad van Uithuizermeeden; mej. mr M. M. F. van Everdingen, secretaresse van de Vereniging van Staten- en Raadsleden der V.V.D. te 's-Gravenhage; mr W. J. Geertsema, lid van de Gemeenteraad van Leiden; mevr. G. A. A. Holzmüller—Teengs, lid van de Gemeenteraad van Alkmaar; W. D. Janzen, lid van de Gemeenteraad van Harlingen; mr J. W. W. Y. de Jong, lid van de Gemeenteraad van Almelo; H. M. Koornneef, lid van de Gemeenteraad van Doorn; mr dr H. K. de Langen, lid van de Gemeenteraad van Heemstede; J. A. van Overklift, lid van de Gemeenteraad van Kollumerland; mevr. J. R. van der Pols—Broeze, lid van de Gemeenteraad van Rotterdam; J. Rozeman, lid van de Prov. Staten van Noord-Holland, te Amsterdam; mevr. mr E. A. J. Scheltema—Conradi, lid van de Gemeenteraad van Haarlem; A. Schouten, wethouder van Culemborg; mr H. S. Siebers, buitengewoon lid van Ged. Staten van Groningen, te Groningen; prof. dr D. Simons, te 's-Gravenhage, hoogleraar aan de Ned. Econ. Hogeschool te Rotterdam; mr B. P. van der Veen, lid van de Gemeenteraad van Leeuwarden; dr A. J.

Vis, lid van de Gemeenteraad van Bussum; J. Th. van der Voorde, redacteur van „Provincie en Gemeente“, te Bussum en ir W. Winkelman, lid van de Gemeenteraad van Arnhem.

Zoals de redactie zelf reeds opmerkt, komt het er vooral op aan, het beginselprogramma zoveel mogelijk naar buiten bekend te maken, en ook speciaal de werknemers volledig hierop attent te maken. Men moet het niet laten bij een bepaalde groep.

Natuurlijk zal dit teleurstelling geven, maar het komt er op aan, om rustig door te gaan, met andere woorden, „frappez toujours“

Verder is een belangrijk punt, dat op bepaalde posten, leden komen, die in hart en nieren vooruitstrevend zijn, vanzelfsprekend zover dit volkomen verantwoord is.

Mijn vaste overtuiging is, dat wanneer door alle leden hieraan met kracht wordt gewerkt, de komende gemeenteraadsverkiezingen voor de V.V.D. gerust kunnen worden tegemoet gezien.

H. GROENVELD
Groningen, Oct. 1952.

Richting en beleid van de V.V.D.

(Ingezonden)

Het zij mij vergund in verband met bovenstaande mijn zienswijze naar voren te brengen. Het beginselprogramma geeft voldoende gelegenheid het beleid te voeren, zoals door de heren mr Fortuin en dr Roethof gewenst, en waartoe ondergetekende ook behoort.

GEBOORTE VAN EUROPA

Europa is eigenlijk een grote meertalige natie, die twee duizend jaar geleden ontstond, toen Julius Caesar Frankrijk, Engeland, de Nederlanden en het Rijnland bij het Romeinse Middellandse Zeerijk inlijfde. Sedertdien werd het Latijn tot gemeenschappelijke taal van het Westromeinse Rijk. De Europees-Latijnse natie was geboren.

(Graaf Coudenhove-Kalergi in de Haagse Post)

RIJ-FATSOEN VOOR DE HEER IN HET VERKEER.

Men heeft de strijd tegen de verkeersveiligheid via de slogan „Wees een heer in het verkeer“ gevoerd. Dit moge nuttig en nodig zijn. Toch nemen wij herhaalde malen als heer geklede individuen waar, die door afgrijselijk rijden de veiligheid van het verkeer op ernstige wijze in gevaar brengen. Wellicht kan men dan ook de vraag, of men zich als „heer“ gedraagt, buiten beschouwing laten. Bovenal is nodig „rij-fatsoen“.

(Algemeen Handelsblad)

Inlichtingen betreffende het lidmaatschap der Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zijn te verkrijgen bij de plaatselijke afdelingen en bij het Algemeen Secretariaat: Koninginnegracht 61, 's-Gravenhage (telefoon 111 768).

Erdal poetst vlugger en beter!

H.P. Gelderman & Zonen N.V.

OLDENZAAL

fabrikanten van

ruwe-, geverfde-, gebleekte- en bedrukte- katoenen-, rayon- en rayonvezel manufacturen

Machinefabriek en scheepswerf

van

P. SMIT Jr. N.V.

ROTTERDAM

SMIT
SLIKKERVEER

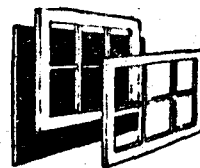
DYNAMOS MOTOREN INSTALLATIES

BUINARCHITECTUUR — BOOMKWEKERLIJEN

Ontwerpen
Aanleggen
Onderhouden

GIJSB. VURENS

Ringvaartweg 98 - Rotterdam (O.) - Tel. 22114

RAMEN
IN TRILBETON

N.V. BETON- & PLATENFABRIEK

1/2 GEBR. MYNLIFF

TELEFOON: 20559 - SLOETSTR. 6 - NYMEGEN

Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.

Nederlandsche Hypotheekbank N.V.
Rotterdamsche Hypotheekbank N.V.
Algem. Friesche Hypotheekbank N.V.

Amsterdam — 's-Gravenhage — Groningen — Rotterdam

GELDEN BESCHIKBAAR

voor eerste hypotheek
BILLIJKE VOORWAARDEN

Directie:

Mr. M. J. BOS
Mr. I. WILKENS

Mr. C. A. KINGMA
Mr. F. C. KLEYN

N. V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN“

BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSHELLINGEN 115 Meter

DROOGDOK 115 x 30 Meter

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Eisenhower's zege

(Zie pag. 7)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Beleidslijn der V.V.D. duidelijk getrokken

Prof. Oud heeft klare taal gesproken

De geestverwanten, die deze week Dinsdag naar Den Haag waren gereisd om in de vergaderzaal van de Tweede Kamer te luisteren naar de rede van prof. Oud, hebben hun moeite rijkelijk beloond gezien. Naar de vorm en naar de inhoud was de rede van onze fractieleider groots. Scherp ontleedde hij de politieke situatie, vlijmend was de critiek op hetgeen hij onjuist oordeelde. Ons volk behoeft thans niet in twijfel te verkeren inzake het oordeel, dat de fractie der V.V.D. over het huidige kabinet heeft en het behoeft evenmin in het onzekere te zijn over de gedragslijn, die de V.V.D. in het parlement zal volgen. Loyaal zal de oppositie zijn, die door onze geestverwanten in de Kamer zal worden gevoerd. Al de maatregelen der regering en het beleid van het kabinet zullen op eigen mérites worden beoordeeld. Maar onze loyaliteit zal geen zoetsappigheid betekenen. Wanneer er reden tot critiek is, dan zal niet worden gezwegen, maar zal het onjuiste aan de kaak worden gesteld, want loyale oppositie houdt bepaald niet in, dat men niet meer zegt wat men ervan vindt. Met dat soort van Tilanusiaanse vriendelijkheden zouden wij het land geen dienst bewijzen. Goede, opbouwende critiek is van de grootste waarde voor het algemeen welzijn. Dat daarbij tevens de partijen, die thans regeringspartijen zijn zo nu en dan geconfronteerd zullen worden met hun eigen beginselen, is een zaak, die terwille van de zuiverheid onzer politieke verhoudingen slechts kan worden toegejuicht.

Het was voor de socialistische ministers bepaald niet aangenaam te horen hoe mr. Oud onze wijze van oppositie voeren vergeleek met die van hun Belgische geestverwanten. Immers, van loyaliteit had onze fractie reeds blijk gegeven bij de eerste gedachtenwisseling van enigszins groter orde; die over de gratieverlening aan de oorlogsmisdadiger Lages. Van onze kant werd de beslissing van minister Donker fout geoordeeld. Maar vergelijk nu onze wijze van oppositie voeren in dat geval eens met de rel, die de Belgische socialist in een soortgelijk geval, nog niet zo heel lang geleden, ontketend hebben.

De oppositie van onze groep, alhoewel scherp gevoerd, zal dus steeds van de meest zakelijke aard zijn. Prof. Oud heeft er ook geen twijfel over laten bestaan, dat zij ook in opbouwende zin zal worden gevoerd. En terecht heeft hij ook de vele pogingen geheld, die men doet om de V.V.D. in conservatieve hoek te dringen. Hij tartte zijn hoorders om één voorbeeld te noemen waaruit zulk conservatisme zou blijken en terecht kon hij er op wijzen, dat uit het geschrijf van groepen als Burgerrecht en de Vaderlandse Kring wel kon worden gezien, dat deze conservatieve groeperingen wel allermint met de V.V.D. ingenomen zijn. Door de zaak aldus te stellen heeft prof. Oud tevens wel duidelijk doen blijken hoe de V.V.D. over het conservatieve gedoe dezer groepen denkt. Het is eenvoudiger belachelijk om te pogen de V.V.D. in de conservatieve hoek in te delen. Wij begrijpen zeer wel, dat de regeringspartijen, stuk voor stuk, wel gaarne zo'n con-

servatieve boeman bij de hand hebben om in tijden van moeilijkheden aan haar volgelingen te kunnen voorhouden. Zij zullen dan toch echter verstandig doen om een ander dan de V.V.D. voor die rol van boeman uit te kiezen, want met de feiten voor ogen is het volslagen onwaardig om de V.V.D. conservatief te heten. Wij weten hoe gemakkelijk mensen zich soms door dit soort holle rethoriek van de wijs laten brengen. Daarom wensen wij, die bij de oprichting van de nieuwe liberale groepering in 1945 en 1946 ook steeds een vooruitstrevende groepering op het oog hebben gehad, die haar tijd zou verstaan, thans met zoveel verontwaardiging die aantijging van conservatisme van ons te werven.

Terwijl wij dit artikel schrijven zijn de debatten in de Tweede Kamer nog aan de gang. Onze parlementaire overzichtschrifter zal daaraan uiteraard in het volgende nummer zijn beschouwing wijden. Wij wilden echter thans reeds op onze wijze een enkel element uit de rede van prof. Oud in het licht stellen. Laten wij dan zeker niet voorbijzien hetgeen hij zeide over het karakter van het kabinet. De socialistische greep op dit kabinet is hechter dan zij op het vorige was. Geen doorbraakmannen zitten er in dit kabinet. Lieftinck is vervangen door een socialist van de oude stempel, van der Kieft. Mr. Joekes, eertijds vrijzinnig-democraat, heeft geen opvolger, die eertijds vrijzinnig-democraat was. Op het departement, waar hij zetelde, zit nu een volbloed socialist en vakverenigingsman, minister Suurhoff. Terloops merken wij nog even op, dat mr. Joekes zelfs niet meer in de P.v.d.A.-fractie zit; hij is naar de Raad van State gepromoveerd.

De ministers van der Kieft en Suurhoff noemden wij reeds. Om het socialistische gezelschap te completeren: dr. Drees, mr. Donker en ir. Mansholt, allemaal parlementair ervaren mensen en echte socialisten, van oudsher. Was het dan onbegrijpelijk, dat prof. Oud hulde bracht en een compliment uitte aan het adres van de P.v.d.A. voor het volledige succes bij deze kabinetsformatie? Want tegenover deze hechte socialistische groep van ervaren parlementariërs staan nu geen prof. v. d. Brink of mr. Teulings meer van de zijde der K.V.P., maar mensen zonder gedegen parlementaire ervaring: Luns, Witte, van Thiel. En de voornaamste K.V.P. minister, prof. Beel, bekwaam en integer, is evenwel verre van een krachtig bewindsman gebleken en op het financieel-economische terrein is hij in het geheel niet thuis. Trouwens, dat is mr. Cals ook niet.

Op buitenlandse zaken zetelt voorts niet meer een mr. Stikker, maar een partijloze, mr. Beyen. En van de overige bewindslieden zal het dan prof. Zijlstra moeten zijn, die als minister van economische zaken het tegenspel tegen de socialisten zal moeten leveren. Hij is jeugdig en parlementair onervaren en zou men menen, dat hij in zijn eentje de nodige kracht zal opbrengen?

Inderdaad, de socialisten hebben hun positie veel versterkt. Te menen tenslotte, dat dan de K.V.P.-minister de Bruijn het grote

struikelblok voor de socialisten zal zijn, wij durven veronderstellen, dat men dat in zijn eigen kring zelfs niet menen zal.

Dat dr. Drees de V.V.D. liever niet in zijn kabinet vertegenwoordigd zag, wel dat is begrijpelijk, zo heeft de heer Oud betoogt; hij ziet in ons de meest principiële tegenstanders van het socialisme. Prof. Oud heeft echter duidelijk gemaakt, dat blijkbaar niet bij allen duidelijk is, dat de grote tegenstelling in onze tijd gaat tussen hen, die de overheid zien als de goede vader of voogd en hen, die zeker een belangrijke taak voor de overheid erkennen, maar vooral van deze eisen, dat zij de voorwaarden schept voor ontplooiing van zelfstandige kracht. Wanneer men het nu zo ziet, dan treft het, dat reeds bij de schriftelijke voorbereiding van dit grote debat gebleken is, dat de scheidslijn toch telkens naar voren komt en dat dan de socialistische tegenover de anderen staan. Wanneer men het Voorlopig Verslag leest, dan treft op blz. 14 een passage over het vraagstuk der bezitsvorming, waarin de mening der V.V.D. leden is neergelegd. Zij zeggen daar, dat het streven naar bezitsvorming voor diegenen onder ons volk, die thans van bezit verstoken zijn, „hun hartelijke instemming” heeft. De V.V.D. verzet zich echter tegen collectieve bezitsvorming. Letterlijk staat in het Voorlopig Verslag:

„Collectieve bezitsvorming moge met het oog op een aantal sociale voorzieningen niet kunnen worden gemist, zij heeft een gans andere betekenis dan individuele bezitsvorming. Het kan in hoge mate bijdragen tot de ontwikkeling van zelfstandige kracht, wanneer voor de middenstanders het bezit van een eigen bedrijfsvermogen en voor de arbeiders van een eigen woning wordt bevorderd. Individualisatie van bezit hebben daarom, waar het maar even kan, de voorkeur boven collectivisatie. De gedachte, dat alleen een beleid, gericht op voortgaande collectivisering, progressief zou zijn, wezen de hier aan het woord zijnde leden met nadruk af”.

Opvallend, maar niet merkwaardig is, dat met deze passage door „zeer vele leden op hun beurt hun hartelijke instemming” werd betuigd. Hier hebben dus zeer vele niet-socialistische leden der Kamer de zijde der V.V.D. gekozen bij de afwijzing van het socialistische doel der collectieve bezitsvorming. Het gaat hier om één der grote punten van toekomstig beleid. Trouwens, telkens zal de keuze gaan over de vraag of een vooruitstrevende niet-socialistische oplossing zal worden gekozen dan wel een socialistische. Merkwaardig is dat daarvoor bij de Kabinetsformatie zo weinig oog is getoond en dat de socialisten zo versterkt in het kabinet konden terug keren. Dat is een ernstige fout van de andere groeperingen, die bij die formatie betrokken zijn geweest. Zij hadden moeten voorkomen wat thans het geval is, namelijk dat boven de nok van het kabinet de rode vlag waait.

K.

„De politieke éénmaking van Europa”

Een interessant geschrift van onze Belgische geestverwant P. Lenain

De éénwording van Europa is een zaak waarvoor ook onze Belgische geestverwanten met bekwaamheid het pleit voeren. Wij hebben dat in Straatsburg meermalen kunnen waarnemen.

Evenals ten onzent bestond ook bij de Belgische partijleden de behoefte om wat meer te weten te komen van de achtergronden van het probleem.

In ons blad is daarom, zoals men zich herinneren zal, het vraagstuk kortgeleden in een drietal artikelen nog eens in het kort samengevat.

In België is een brochure verschenen onder de titel: „De politieke éénmaking van Europa”. Het zeer lezenswaardige geschrift is een uitgave van het Voorlichtingscentrum van het Liberaal Vlaamsch Verbond en het is geschreven door de bekwame voorzitter van dat instituut, de heer P. Lenain.

De heer Lenain gaat na, wat de historie in het verband van het te behandelen probleem heeft opgeleverd en hij wijst dan op de landhonger van Karel de Grote, „die er nochtans een eerste maal in gelukte een politieke eenmaking van Europa te verwezenlijken”. Deze eenheid viel uiteen door het verdrag van Verdun van 843, want toen werd het machtige rijk van Karel de Grote onder zijn erfgenamen verdeeld.

En dan zegt de heer Lenain o.i. zeer terecht: „Niet zonder reden wordt beweerd, dat dit verdrag de kiemen in zich droeg van de latere bloedige Frans-Duitse tegenstellingen, die tijdens de eerste wereldoorlog in het zelfde Verdun duizenden mensenoffers eisten”.

Een bepaald interessante visie is, dat het gemeenschappelijke geloof, waarvan ook Karel de Grote de basis heeft gelegd, enkele eeuwen later heeft geleid tot een Europees leger, „onder de vorm van de Kruistochten”. De heer Lenain bespreekt dan voorts de plannen, die er in de loop der eeuwen naar voren zijn gekomen. Laten wij uit vroeger eeuwen slechts wijzen op de plannen van Maximilien de Béthune, graaf van Sully — een tijdgenoot van Hugo de Groot, — die echter aan een Franse overheersing dacht; de stichter van Pennsylvanië, William Penn, heeft voorts een Europees statenparlement bepleit en ook de abbé de Saint Pierre dacht in 1712 al aan een Europees parlement.

Als aardige bijzonderheid willen wij van onze kant aan het door de heer Lenain naar voren gebrachte nog toevoegen, dat de abbé de Saint Pierre voor het bijeenkomen van dit parlement dacht aan een „vrije stad”, die zou zijn temidden van het meest vreedzame en bij behoud van de vrede het meest van allen geïnteresseerde volk”. Doorom viel zijn keuze op een stad in Holland.

De heer Lenain bespreekt dan verder de plannen, die er zijn geweest om op economisch gebied tot eenheid te komen, waarbij uiteraard ook de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, die in 1921 tot stand is gekomen, aan de orde komt, alsmede de Benelux.

En voorts geeft de schrijver dan een uiteenzetting van de twee opvattingen die er zijn met betrekking tot het bereiken der Europese eenheid: namelijk de federalistische en het functionalisme.

Het federalisme streeft de eenmaking van Europa na „naar het voor-

beeld van een federatie of bondsstaat, zoals de Verenigde Staten of Zwitserland. Dit sluit in, dat de verschillende staten zich zouden groeperen en aan een centrale regering een gedeelte van hun soevereiniteit zouden afstaan, namelijk op het gebied van Buitenlandse Zaken, Financiën, Transport en Strijdkrachten. Het federalisme streeft dus naar een Europese regering, met een eigen ministerraad en misschien een president”.

Het functionalisme daarentegen gaat uit van de eenmaking op economische grondslag „namelijk door het leggen van stevige grondvesten voor een toekomstig Europa-huis, in de vorm van gemeenschappelijke organen, nauwkeurig afgebakend wat hun werking en perspectieven betreft”. Een dezer organen is de gemeenschap voor kolen en staal.

De heer Lenain acht voorshands de functionele methode de beste, want bij het federalisme stuit men op de onwil der landen om afstand van de soevereiniteit te doen. Overigens is het bemoedigend te kunnen vaststellen, dat de gedachten inzake internationale samenwerking zo sterk ingang hebben gevonden bij de volkeren, en wel in al hun lagen. De heer Lenain ziet als meest dringend te overwinnen moeilijkheid dan ook de verhouding tussen wat aan nationale soevereiniteit moet opgegeven worden en wat behouden zal worden.

Hij bepleit dan de oprichting van een Europees Gemeenebest, omdat dit zich door zijn soepele vorm uitstekend leent „tot de eerbied voor het soevereiniteitsgevoel bij de verschillende naties”.

En wanneer hij dan vervolgens de vraag bespreekt: bondsstaat (federatie) of statenbond (confederatie)?, dan kiest hij voor de statenbond. Want in de bondsstaat zijn de staten niet meer soeverein, terwijl in de statenbond de vereniging van verschillende staten op een onderlinge overeenkomst of verdrag steunt, „maar zij behouden een beperkte soevereiniteit, vermits zij een gedeelte ervan overdragen aan centrale organen, die „volkenrechtelijk” en niet „staatsrechtelijk” als dragers van deze soevereiniteit worden beschouwd”.

Voorts beziet de schrijver de thans bestaande organisaties, O.E.E.S., Europese Betalingsunie, Gemeenschap voor Kolen en Staal en de Raad van Europa.

Tenslotte wordt in het geschrift de houding besproken, die de verschillende politieke stromingen met betrekking tot de Europese eenheid innemen.

Ten aanzien van het liberalisme wordt betoogt, dat het neerhalen van de tolguren en de verwezenlijking van de gemeenschappelijke macht volledig in de lijn van het liberalisme ligt. „Het liberalisme, dat als economisch beginsel de vrijhandel voorstaat, is in wezen Europees”. Terecht voegt de schrijver enige ernstige waarschuwingen aan zijn betoog toe. Letterlijk zegt hij:

„Indien dan in de oprichting van een supra-nationaal gezag het einde gezien wordt van alles wat op politiek, economisch en sociaal gebied Europa verdeelt, moet gewaakt worden voor het gevaar van een super-bureaucratie, van een super-dirigisme en van een mogelijk Europees

nationalisme, dat daarom niet mag verward worden met een Europees bewustzijn.

Ter oplossing van de inter-Europese vraagstukken is een eengemaakt Europa gewenst, maar de eenmaking van Europa mag niet nog meer vraagstukken doen rijzen dan al diegene die thans om een oplossing vragen.

Door het aanvaarden van een collectieve verantwoordelijkheid moet ook de eerbied voor de rechten van alle deelnemende landen en dus ook van de kleine landen vooropgesteld zijn”.

Dit onderschrijven wij ten volle. Twee elementen zitten in dit citaat: voorkom super-bureaucratie en zorg dat ook de kleine landen stem in het kapittel houden en hun cultuur kunnen handhaven. Het eerste — de super-bureaucratie — wensen wij te vermijden omdat wij liberaal zijn en daarom staan wij ook krachtig voor een volksvertegenwoordiging op boven-nationaal niveau, want de bureaucratie kan slechts deugzaam worden bestreden door een orgaan, dat controle uitoefent.

Het pleidooi voor de kleine staten willen wij onderstrepen en omdat wij liberaal en omdat wij Nederlanders zijn.

Als liberaal kunnen wij geen vertrouwen hebben in gecentraliseerde machtskolossen, maar zijn wij vóór decentralisatie. Als Nederlander zijn wij voor een systeem, waarin het behoud onzer cultuur verzekerd is.

Boekbespreking

Interessante werkjes over grote tijdgenoten

De Uitgeverij en Drukkerij Hollandia te Baarn zond ons ter kennismaking vier boekjes uit haar z.g. „Profilenreeks”. Een serie „geschreven portretten”, die wij met genoegen hebben gelezen.

Het eerste boekje van de hand van John Hersey, genaamd „Truman”, laat ons de ex-president van Amerika op een aantrekkelijk wijze zien dan de dagelijkse voorlichting in onze dagbladen. Hetzelfde kan worden gezegd van het werkje „Churchill” genaamd, dat door Pierre H. Dubois werd verzorgd. Dezelfde schrijver stelde eveneens een boeiend boekje samen, dat hij „Schweitzer—Stalin” noemde en waarin hij de tegenstelling tussen deze twee figuren op onderhoudende wijze schetst.

Het vierde boekje, „Eisenhower” genaamd, werd geschreven door Karel H. M. van den Berg. Het geeft ons interessante bijzonderheden over de grote „Ike” en zijn militaire en politieke activiteit.

Deze vier boekjes bevatten gemiddeld 70 à 80 pagina's houtvrij papier, en bevatten vele interessante foto's.

Kortom, vier boekjes, die wij zeker kunnen aanbevelen, omdat zij ons op een prettige manier nader brengen tot grote tijdgenoten, die zo zeer hun stempel zetten op het leven van dit ogenblik.

DEZE BURGER

heeft in alle goede dagbladen die in dit goede land verschijnen, gelezen hoe de trompetter Louis Armstrong in Amsterdam ontvangen is door 15.000 uitzinnige jongelieden, die brandladders beklommen, trappelden, floten, schreeuwden en sigaretjes paften in de heilige hallen van het Concertgebouw. Hoe de heer Armstrong dertig zakdoeken nodig had om zich het zweet van het omvangrijk gelaat te wassen, dat hij een doorweekt overhemd aan had en bovendien: dat er van zijn inspiratie niets anders dan transpiratie plus labiele vaardigheid was overgebleven. Vijftienduizend uitzinnige jongelieden voor een afgelopen trompetter.

Deze burger heeft ook alles gelezen over het jeugdcongres, dat in Den Haag gehouden is.

Hij heeft vernomen dat daar jeugdjes bij waren van om en nabij de zestig lentes en dat de meesten boven de dertig waren en overigens: dat die jeugd zeer conformistisch was. Als wijlen Brave Hendrik conformeerden zij zich aan het wijze oordeel der vaderen.

Dit zijn twee uitingen, waarbij — recentelijk — de jeugd q.q. betrokken was.

Men weet met zulke gegevens nauwelijks raad.

Men gaat op een mooie, milde herfstdag een wandeling langs zee maken, om daar nu eris effies fijn over uit te denken.

Maar men komt er niet uit.

Wie is die wanhopig-vragende, die verwarde man, dwalend langs de eeuwig-ruisende branding?

Dat is, als ik mij niet vergis:

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Katholieken in de P.v.d.A.

Het katholieke Kamerlid van de Partij van de Arbeid, mr Th. van Lier, schreef dezer dagen in het blad „Socialisme en democratie” het navolgende:

„Wij, leden der Katholieke Werkgemeenschap, menen dat in ieder katholiek gezin in de eerste plaats een katholiek dagblad thuis hoort. Kan een katholiek partijgenoot zich een tweede dagblad veroorloven, hij neme het politieke hoofddoorgaan van zijn partij Het Vrije Volk”.

Prof. dr Polak schreef in hetzelfde nummer: „Als moderne arbeiderskrant lijkt de Volkskrant in menig (zeker niet in elk) opzicht beter geslaagd dan Het Vrije Volk. De VARA ligt, intellectueel en inderdeél, veelal 'n stuk achter bij de KRO. Het cultureel werk van de KAB is hard bezig een vrij aanzienlijke voorsprong te bereiken op dat van het NVV.

Deze trets Volkskrant-KRO-KAB valt op. Zou het katholieke volksdeel zijn erkende achterstand op intellectueel gebied reeds meer dan volledig hebben ingehaald?

Of zou het juist door deze achterstand gedwongen zijn geweest beter dan het socialistische volksdeel te woekeren met het beschikbaar intellect van zijn élite? Of zou het zijn dat de PvdA er niet in is geslaagd tegenover het de katholieken bezielend religieus ideaal te blijven stellen een gelijkwaardig socialistisch ideaal!”

Over „doorbraak” gesproken!

Koopman Vadertje Staat

„Wanneer wij, gebruik makend van een sigarettenautomaat, een pakje met beschadigde inhoud te voorschijn zouden brengen, zouden wij ons stellig bekocht voelen”, aldus schrijft de N.R.C.

Het blad vervolgt: „De houder van die automaat zou een wanprestatie hebben geleverd. Hij zou hoogstwaarschijnlijk de eerste zijn om dit te erkennen en zich haasten om, indien de automaat op enigerlei wijze oorzaak van de beschadiging zou blijken te zijn, het toestel te laten herstellen.

De Staat der Nederlanden verkoopt postzegels door middel van automaten. Dit is op zichzelf heel geriefelijk. Het overkomt een ieder wel eens, dat hij 's avonds nog gaarne een brief op de bus wil doen, maar dat hij net geen postzegel heeft. Dan kan zo'n automaat naast de brievenbus uitkomst bieden.

De postzegels, die wij ter frankering van onze brieven gebruiken, moeten evenwel gaaf en ongeschonden zijn. Dat weten wij allemaal. Het is met zoveel woorden vastgelegd in artikel 14 § 3 van het Postbesluit. De Staat behoort er dus voor te zorgen, dat de zegels gaaf en ongeschonden uit die automaten te voorschijn komen. Elke geschonden postzegel, welke ons tegen betaling van goed geld wordt afgeleverd, betekent een wanprestatie van de Staat.

Weinig, het gebeurt herhaaldelijk, dat er uit die automaten deerlijk geschonden zegels te voorschijn komen. Juister gezegd: het zijn helemaal geen postzegels meer. Het zijn twee halve postzegels door de perforatie bijeen gehouden. De zegels zijn door een verkeerde werking van het toestel door midden gesneden, dwars door de beeltenis van de Koningin. Dit laatste wekt op zichzelf al ergernis.

De Staat behoudt zich het recht voor, sancties te heffen op frankeren met geschonden zegels. Maar de Staat levert ons zulke zegels zelf!

Het komt ons voor, dat in deze situatie verandering moet worden gebracht.”

Waarmee wij het volledig eens kunnen zijn.

Splinter en balk

De Volkskrant, het orgaan van de Katholieke Arbeiders Beweging, waarvan prof. Romme staatkundig hoofdredacteur is en Het Vrije Volk, 't orgaan van de P.v.d.A. waren 't, naarmate de

algemene beschouwingen naderden, steeds minder met elkaar eens.

Zij verwijten elkaar het standpunt van de ander niet te zien. Deze discussie onder „politieke vrienden” is nu reeds zover gegaan, dat onlangs in de Volkskrant prof. Romme het volgende schreef: „Het lijkt een politieke oogziekte, waar „Het Vrije Volk” groeiende last van heeft. Telkens geeft het blad blijk, geen oog te hebben voor wat in zijn politieke kraam niet van pas komt. Een tijdje geleden zag het niets van een verband tussen de opbouw van het maatschappelijke leven en de opbouw van het staatkundige leven. Kort daarna gaf het blijk van totale blindheid voor het bestaan van een katholieke gezinspolitiek.”

Wij geloven, dat deze discussie heel gemakkelijk te verklaren is. Beide groeperingen, zowel de P.v.d.A. als de K.V.P. zien wel de splinter in het oog van de ander, maar niet de balk in het eigen oog.

Fiscale moraal

Er bestaat in ons land een Tariefbesluit 1947, waarvan artikel 24 letter a het navolgende bepaalt:

„Onze minister van Financiën kan teruggave verlenen van belasting, welke bij invoer door dwaling of onwillekeurig verzuim te veel of ten onrechte is betaald”.

Met het oog op het economisch belang voor de Nederlandse gemeenschap, heeft de wetgever voor verschillende artikelen de importeur de keus gelaten bij aangifte voor invoer of een procenttarief, of een waardetarief toe te passen, aldus lezen wij in de „Handels & Transportcourant”, waaraan wij een en ander ontleen.

Zeer onlangs is er echter een dienstorder aan de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen uitgegaan, waarin het navolgende werd medegedeeld:

„De minister heeft beslist, dat in gevallen, waarbij de aangever bij de aangifte ten invoer een keus heeft gedaan uit twee wettelijke mogelijkheden, op de gedane keus later niet kan worden teruggekomen door een beroep te doen op dwaling.”

Met deze dienstorder is dus artikel 24a van het Tariefbesluit 1947 volkomen teniet gedaan!

Het valt dan ook niet te verwonderen, dat leden van de Vakgroep Expeditie van de Scheepvaartvereniging Noord zich tot hun vakgroep hebben gewend met het verzoek in deze zaak stappen te ondernemen om deze ministeriële beslissing ongedaan te maken.

Terecht voelt men in expeditiekringen deze jongste ministeriële beslissing als een groot onrecht. In het particuliere zakenleven komt het immers toch ook niet voor, dat een creditnota wordt geweigerd voor een abusievelijk te hoog betaalde rekening.

Het valt toch wel zeer te laken, dat de fiscus er hier een andere moraal op na houdt, dan in het particuliere handelsverkeer gebruikelijk is.

Wij kunnen ons dan ook volkomen aansluiten bij de navolgende uitspraak van het bovengenoemde blad, waarin wordt gezegd, dat „straf- of boetebepalingen nimmer zo ver mogen gaan, dat zij de Nederlander het recht, dat hem bij de wet ten bate van het algemeen belang wordt gegeven, geheel en al ontnemen.

Idealen

Minister Beel heeft in zijn Memorie van Antwoord op 't Voorlopig Verslag inzake 't ontwerp Zondagswet in feite weinig nieuws verteld. Er blijkt o.m. uit, dat de regering met betrekking tot de Zondagsrust gedachten koestert, die vooralsnog niet aan hun verwezenlijking zullen toekomen.

Wij willen hierop ter plaatse niet uitvoerig ingaan, doch wel even wijzen op hetgeen de minister zegt met betrekking tot de sport op Zondag.

De wet laat de sportbeoefening als openbare vermakelijkheid op Zondag na één uur 's middags toe.

Volgens minister Beel, zweeft de regering echter als ideaal de verplaatsing van deze evenementen naar een door-de-weekse-dag voor ogen.

Het kan goed zijn er in dit verband op te wijzen, dat een verwezenlijking van een dergelijk ideaal verstrekkende consequenties met zich meebrengt in dien zin, dat het aantal sportvelden in ons land dan aanmerkelijk zou moeten worden uitgebreid.

Immers, alle wedstrijden die thans op Zondag worden gehouden zouden op Zaterdagmiddag — een middag waarop de sportvelden reeds zeer druk zijn bezet — moeten worden georganiseerd.

Idealen in deze geest duiden op belangrijke consequenties, waarvan wij ons afvragen of de regering deze voldoende onder het oog heeft gezien.

Dit vraagstuk zou inderdaad anders komen te liggen, indien er in ons land gestreefd zou worden naar de invoering van de vrije Zaterdag, hetgeen uit de bedoelde Memorie van Antwoord overigens niet valt op te maken.

Katholieke „achterstand”

Blijkens een publicatie in „De Volkskrant” heeft het Katholiek Sociaal Kerkelijk Instituut zich de vraag gesteld „hoe sterk de katholieken zijn vertegenwoordigd in de beroepen die in Nederland worden uitgeoefend en wel naar aanleiding van de publicatie van de cijfers der volkstelling 1947.

Naar „De Volkskrant” meldt, blijkt hieruit, „dat de Katholieken in de vier hoofdgroepen: bedrijfs- hoofden, medewerkend gezinslid, hoofdarbeiders en handarbeiders ongeveer de plaats innemen, die zij volgens hun getalsterkte verdienen”.

„Ruim 19 % van de Nederlandse bevolking is werkzaam als bedrijfshoofd, bijna 19 % van de katholieken eveneens. Als medewerkend gezinslid werken 11.2 % van de Nederlanders; onder de katholieken is dit 13.9 %. Het landelijk percentage van hoofdarbeiders bedraagt 22.3 %, het katholieke 19.7 %. Als handarbeider werkt 47.3 % van de bevolking en 47.5 % van de Katholieken. De Nederlands Hervormden beschikken over ongeveer dezelfde percentages.”

„Hiermee is de bewering, dat de katholieken in bepaalde functies een werkelijke achterstand hebben, echter niet uit de wereld,” aldus het Kerkelijk Sociaal Instituut.

„Uit andere cijfers,” aldus gaat „De Volkskrant” verder, „blijkt immers, dat van alle academici in Nederland de katholieken 19.1 % uitmaken, doch 27.8 % hervormd is. Als men er rekening mee houdt, dat de katholieke bevolking sterker is dan de hervormde, komt de achterstand nog sterker tot uitdrukking.”

„Het aantal katholieke ambtenaren bedraagt 30 %. Dit is in verhouding tot het katholieke percentage van de bevolking van 36.5 % veel te laag. Het percentage van hoge ambtenaren is echter nog veel lager.”

En zo vervolgens nog meer cijfergroeperingen, waarop wij thans niet nader zullen ingaan. Wij vragen ons slechts af, waar het in ons land heen moet, indien wij alle functies in de maatschappij zouden moeten gaan verdelen op grond van politieke of religieuze overtuigingen.

Men kan in dit opzicht toch moeilijk de factoren geschiktheid en bekwaamheid overboord gooien, die een — naar in de praktijk is gebleken — goede waarborg vormen, dat de juiste man op de juiste plaats komt.

Cijfergroeperingen en commentaren daarop, als door het Katholiek Sociaal Kerkelijk Instituut gepubliceerd, werken dan ook een gedachtengang in de hand, die wij niet schromen gevaarlijk te noemen. Gevaarlijk, en bevorderlijk voor een sectarisme, waarmee ons maatschappelijk verkeer bitter weinig is gebaat.

Het Eerste Europese Forum der Politieke Jongeren een geslaagd experiment

Enige wijzigingen in de opzet is in de toekomst evenwel gewenst

Het Eerste Europese Forum der Politieke Jongeren is voorbij. Vijf dagen lang hebben de Ridderzaal, de Laressezaal en alle andere ruimten van het complex der Grafelijke Zalen in Den Haag gegonsd van de drukte van de vele deelnemers (afgevaardigden, waarnemers en journalisten), die deze eerste Europese samenkomst van de jongeren, die geïnteresseerd zijn in de politiek, bijwoonden. Als men de indrukken, welke men gedurende deze dagen heeft verkregen, wil samenvatten, dan kan men zeggen, dat zij stellig belangwekkend zijn geweest. Er is opnieuw een stoot gegeven aan de Europese gedachte bij velen, die de bijeenkomsten bijwoonden of er over gelezen hebben. Wil men echter dit Forum herhalen, dan zal aan de hand van de opgedane indrukken, aan enige wensen moeten worden voldaan.

Daar waren allereerst de kosten. De organisatoren hadden een bedrag van f 100.000.— nodig geoordeeld voor dit congres, hetgeen ons voor een bijeenkomst van jongeren rijkelijk hoog voor komt. Daarbij was zowel van het Rijk als van de gemeente 's-Gravenhage een subsidie verkregen van elk f 5.000.—

Deze kosten waren vermoedelijk zo hoog, omdat men verscheidene deelnemers had ondergebracht in eerste klas hotels, hetgeen ons niet nodig lijkt. Men had stellig een beroep kunnen doen op de Haagse burgerij om deze 250 afgevaardigden en waarnemers onder te brengen, waarbij men dan een vergoeding voor de gemaakte kosten had kunnen geven, indien dit gevraagd werd.

Ook de efficiency in meer dan één opzicht liet wel te wensen over. Maar deze zaken kan men als fouten bij een eerste opzet rangschikken, welke in de toekomst vermeden kunnen worden.

Belangrijker lijkt ons het bezwaar, dat de leeftijd der afgevaardigden te hoog was. De voorstellen, welke aan het Gemeentebestuur van Den Haag waren gedaan ter verkrijging van een subsidie, vermeldten, dat er jongeren zouden komen van 22—30 jaar. Onder de afgevaardigden waren er velen, die deze leeftijd overschreden hadden.

Zo was b.v. de voorzitter, de Oostenrijker, Strasser, 35 jaar en reeds lid van het Oostenrijkse parlement. Daar er kennelijk bezwaren van deze aard ter ore waren gekomen van de congresleiding, heeft men een enquête ingesteld naar de leeftijd van de deelnemers. De helft heeft op deze enquête niet geantwoord, waarbij men mag aannemen, dat juist onder die helft zich velen bevonden, die boven de 30 jaar waren. Van de 100, die wel geantwoord hebben, waren er 31 boven de 30 jaar. Verscheidene deelnemers namen reeds actief deel in de politieke organisatie in hun eigen land.

Als de commissie, welke thans gevormd is, tot het inzicht komt, dat dit Forum herhaald moet worden, is er naar onze mening alle reden om bij het onderzoek van de geloofsbrieven vast te houden aan de leeftijdsgrens tot 30 jaar. Anders krijgt men, gelijk nu ook het geval was, dat er velen zijn, die als backbenchers in hun partij te zeer rekening moeten houden

met de opvattingen, welke in de politieke stromingen van hun partijen in de verschillende landen aanwezig zijn.

Een interessante ontwikkeling heeft zich voorgedaan ten aanzien van de plaatsindeling bij dit Forum. Oorspronkelijk waren de deelnemers alfabetisch gerangschikt, gelijk dat ook het geval is met de afgevaardigden in de Assemblée van de Raad van Europa. Maar na enige dagen veranderde men deze rangschik-

king en werden de afgevaardigden fractiegewijs gegroepeerd. Daarbij was het verheugend, dat de liberale fractie als derde in sterkte kwam met 36 afgevaardigden en daarbij reeds op goede wijze de twee sterksten, de socialistische en de christen-democratische (elk 46 leden) benaderde.

Het contact tussen de liberale jongeren uit verschillende landen, die thans voor het eerst met elkaar in één fractie hebben gezeten, was stellig een verheugend verschijnsel. Op een bijeenkomst, van de zijde van de V.V.D. georganiseerd, is deze verheugenis ook tot uitdrukking gebracht in een korte toespraak, welke door ons Eerste Kamerlid, mr W. C. Wendelaar, werd gehouden. Bij die bijeenkomst waren verder o.m. aanwezig mr W. Koops, secretaris van de V.V.D., mr C. M. Seret, penningmeester van de afdeling Den Haag en de heer D. W. Dettmeijer, lid van het Hoofdbestuur van onze partij. Namens de buitenlandse afgevaardigden heeft de Belgische liberaal Drèze, die voorzitter van de liberale fractie was in dit Europese Forum, voor de samenkomst en de woorden van mr Wendelaar dank gezegd.

Wij hopen, dat er een herhaling komt van dit Europese Jongeren Forum, maar met vermijding van de fouten, waarvan wij er hier enkele signaleerden. De deelnemers moeten werkelijk jongeren zijn, zoals dat het geval was met het Studenten-parlement, om het contact met de jeugd niet te verliezen.

DE WEEDE

Centrale Leeuwarden kwam bijeen

Nieuw bestuur gekozen.

In Hotel „De Kroon” te Leeuwarden vergaderde Zaterdag 1 Nov. j.l. onder leiding van de heer B. C. Algra Jr., de Centrale Leeuwarden. De opkomst van afgevaardigden en leden was uitstekend te noemen.

Na in zijn openingswoord te hebben gesproken over de inauguratie van prof. mr Oud en het 25-jarig jubileum van ir Van Balen Walter, werden de notulen en het jaarverslag van de secretaris, benevens het verslag, rekening en verantwoording van de penningmeester zonder wijziging goedgekeurd.

In de kascommissie werden de heren J. A. Blanksma uit Sexbierum en W. D. Jansen uit Harlingen voor een jaar herbenoemd, terwijl mevrouw H. Wassenbergh-Dankert uit Kollum als vertegenwoordigster uit Friesland zitting bleef houden in het landelijk bestuur der Vrouwen in de V.V.D.

De volgende punten op de agenda waren de benoeming van een nieuwe voorzitter en de uitbreiding van het bestuur. Vooral het eerste punt gaf veel stof tot lange discussies, maar tenslotte kwam het volgende bestuur uit de bus:

J. J. G. S. Falkena, Burg. Falkenaweg, Heerenveen, voorzitter; F. C. Dutijn Noordberger, Vinc. v. Goghstr., Leeuwarden, secretaris; Ds J. Luchies, Pietersbierum, post Sexbierum, penn.meester; B. C. Algra Jr., Leeuwarden; B. K. v. d. Berg, Warga; W. G. de Jong, Oldeboorn; J. Nauta, Sneek; J. G. Venhuis, Oranjewoud; Mevr. H. Wassenbergh-Dankert, Kollum; M. L. Wassenbergh, Kollum, leden.

Nadat bij monde van de voorzitter der afdeling Drachten in de rondvraag een idee werd geopperd om te trachten op vergaderingen als deze eens een politiek onderwerp te gaan bespreken, sloot de voorzitter deze geanimeerde bijeenkomst, waarbij hij dank bracht aan zijn voorganger voor het vele werk door deze voor de Partij verricht.

Afscheid van de heer K. H. Brandt als burgemeester van Moordrecht

Druk bezochte receptie

Het afscheid op 31 October van de heer K. H. Brandt als burgemeester van Moordrecht heeft zich gekenmerkt door een grote hartelijkheid.

De plechtigheid, welke van 2 uur tot 5.30 uur duurde, had plaats in de grote ontvangstzaal van de K.V.T. Enige tientallen sprekers voerden het woord.

Daar de heer Brandt redacteur is van „Provincie en Gemeente”, het orgaan van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D. en secretaris van de Commissie voor de Voorbereiding van de Vaststelling van het Gemeenteprogram voor 1953 van onze partij, waren uit V.V.D.-kringen ook belangstellenden op deze afscheidsreceptie aanwezig, zoals mr J. Rutgers, secretaris van onze partij, mej. mr M. M. F. van Everdingen, secretaresse van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D. en de heer J. Th. van der Voorde, eveneens redacteur van „Provincie en Gemeente”.

Namens onze partij voerde de heer D. W. Dettmeijer, voorzitter van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D. het woord. Hij dankte de heer Brandt voor het werk, dat hij als redacteur van „Provincie en Gemeente” voor de Vereniging van Staten- en Raadsleden heeft gedaan en hij bood de heer Brandt in een blauwe omslag de nummers van „Provincie en Gemeente” aan.

De omslag is versierd met het embleem van de V.V.D. Hij bood er nog een omslag bij aan voor hetgeen de heer Brandt stellig nog als redacteur van „Provincie en Gemeente” zal schrijven, juist nu hij zich in Den Haag zal gaan vestigen en daar nog meer gelegenheid zal hebben om dit werk te doen.

Vragen van ons Kamerlid Zegering Hadders over de werkloosheid in Emmen

Door ons Tweede Kamerlid, de heer Zegering Hadders zijn aan de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening de volgende vragen gesteld:

1. Is het de Minister bekend:
 - a. dat in de gemeente Emmen eind Januari van dit jaar ongeveer 3000 land- en veenarbeiders werkloos waren en dat het aantal in de komende winter naar wordt verwacht nog hoger, althans niet lager zal zijn;
 - b. dat de onder 1 bedoelde werklozen in hoofdzaak arbeiders zijn, die tijdens de campagne in het veenbedrijf werkzaam zijn en daarnaast de noodzakelijke reserve vormen voor de seizoenwerkzaamheden in de landbouw;
 - c. dat deze arbeiders, volgens de huidige interpretatie van het Rijks arbeidsbureau, niet als landarbeiders worden aangemerkt, ondanks het feit, dat, gezien het streekeigene, het veenbedrijf zeer nauw verbonden is aan het landbouwbedrijf;
 - d. dat dientengevolge een groot gedeelte van deze arbeiders gedwongen wordt zich als werkloze te laten inschrijven en gedeeltelijk geplaatst wordt op D.U.W.-objecten;
 - e. dat zij geweerd worden van de vrije cultuurtechnische werken, met name de Bw 2-objecten, hoewel deze arbeiders aan deze werken verre de voorkeur geven?
2. Is de Minister niet van oordeel, dat plaatsing van de onder 2 bedoelde arbeiders weer mogelijk moet worden gemaakt, overeenkomstig het streven van de Minister blijkens het persbericht van het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening dd. 13 September 1952, te meer daar in de gemeente Emmen nog grote mogelijkheden liggen voor deze vrije cultuurtechnische werken?
3. Is het waar, dat het zelfs is voorgekomen, dat deze mensen van een dergelijk vrij object werden verwijderd, waardoor die objecten stil kwamen te liggen en de betrokken arbeiders in de Wachtgeld- en Werkloosheidsverzekering werden opgenomen?
4. Is de Minister bereid, in overleg met de Minister van Sociale Zaken, maatregelen te treffen, waardoor de tewerkstelling van deze arbeiders op deze vrije werken weer mogelijk wordt?

RIJSWIJK (Z.H.) ROEPT TER LEDENVERGADERING

De afdeling Rijswijk (Z.H.) van de V.V.D. houdt op 13 November a.s. om acht uur in hotel Leeuwendaal een ledenvergadering.

Na de behandeling van de agenda zal mr W. Koops spreken over het onderwerp „Parlementaire oppositie”.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.: Drs. H. A. Korthals.

Redactie-secretaris G. Stempher. Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.

Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.

Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.

Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.

Losse nummers 15 cent.

Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

ALLERHANDE

ONMISKENBARE VERSCHUIVING

Ho hebben wij de verkiezingsuitslag van dit jaar te zien? De breuk in het katholieke kamp is niet geheild. Zij is integendeel groter geworden. De partij van de heer Welter boekte een opmerkelijk succes. Terwijl de communisten maar twee zetels verloren, gingen de democratische socialistten er drie vooruit. De andere niet-confessionele partij, de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, won eveneens een zetel. De K.V.P. en de anti-revolutionairen betaalden het gelag. De verschuiving is onmiskenbaar.

(Prof. Mr P. J. Oud in Elseviers Weekblad)

OOST, WEST, THUIS BEST

Een antwoord aan de heer De Ridder

(Ingezonden)

Reeds eerder heeft een gedachtenwisseling tussen de heer De Ridder en ondergetekende belangstellende reactie van de lezerskring van ons weekblad opgewekt.

Om die reden waag ik het te reageren op hetgeen deze heer op 25 October onder de eerste helft van bovenstaande titel schrijft, en ook omdat ik zijn uiteenzetting niet zonder gevaar acht.

Wie niet goed thuis is in de wijsbegeerte en de geschiedenis van het denken, zal zich wellicht door de aanbeveling van de heer De Ridder gevoelen „het Oosterse denken” te gaan bestuderen, om daarmee zijn westerse geest wat op te poetsen.

Nu is „het Oosterse denken” een ongeoorloofde generalisatie. Als wij het twee-stromen-land ruwweg als grenslijn tussen Oost en West aanvaarden, dan vindt men in het Oosten vogels van zo uiteenlopende pluimage, dat het enigszins naïef aandoet deze in één volière te willen plaatsen.

Er zijn hele landstreken, waar van een eigen geestesleven niets te vinden is. En als ik zeg landstreken, dan moeten wij erop letten, dat „het Oosten” een gebied is, waar 1000 km. als eenheid van afstand mag gelden.

De heer De Ridder zou zich dus eerst eens nader moeten verklaren, wat hij precies bedoelt, want zelfs als hij het tegenwoordige India op 't oog heeft, dan vinden wij daar zeer uiteenlopende denkrichtingen. Het Oosterse sausje, waarmee sommige gedachtengangen plegen te worden opgedist, kunnen wellicht lezers trekken, maar er blijft „boiled down to facts” bitter weinig waardevols over.

Overigens geeft de heer De Ridder ook van het Westerse denken eer een caricatuur dan een goed gelijkend beeld. „Dogmatisch-rationeel”, „discursief en dialectisch” is een zeker soort denken, dat men in de tegenwoordige tijd zeker niet meer als oppermachtig in het Westen behoeft aan te zien.

Zelfs wie zijn wijsgerige beschaving heeft opgedaan uit Windelband en Karl Vorländer, zou moeten weten,

dat Kant, — die overigens precies zo goed als Hume een achttiende eeuw was; hij stierf in 1804, — nooit beweerd heeft, dat „de buitenwereld slechts bestaat, voorzover zij in ons bewustzijn bestaat”.

Zijn „wijsgerig idealisme”, als men het zo noemen wil, betrof alleen onze kenvormen, en geenszins datgene, wat „das Gemüth afficiert”. Het struikelblok voor de hele Kantiaanse opzet was juist, dat hij een „eerste en fundamentele werkelijkheid” buiten ons bewustzijn liet bestaan.

Hij had hiervoor zijn goede redenen, want hij stond nog in de

groep meent, rekening houdend met de moderne quanten-mechanica, dat de schone droom van Newton en Kant is uitgedroomd, en dat onze wiskundige fysische theorieën constructies ad hoc zijn.

Hiermee is het kennisprobleem nog niet met een hand-omdraai opgelost, maar het is zeker niet zó, als de aanhaling van Jeans aanduidt.

Het standpunt van Eddington is te ingewikkeld om hier te behandelen, maar zijn beroemde principe, volgens welke uit meetresultaten onveranderlijke en eeuwige waarheden, samenhangend met enige fantastisch grote

terug wil gaan tot Pascal. En wat de mystiek betreft mag Europa er ook wezen. Zelfs daarvoor behoeven wij niet in de leer te gaan bij „het Oosten”.

De heer De Ridder zal mij wel van hovaardij beschuldigen als ik zeg, dat wij onze Westerse beschaving vooral niet moeten laten besmetten met Oosterse „waarden”.

Gelukkig is het zo, dat elke schrijver zijn Schwärmerei aan de man mag trachten te brengen en er zijn altijd wel een aantal mensen, die mee-zwimmelen.

Maar wie in „het Oosten” heeft gereisd, kan met eigen ogen vaststellen, dat „de Oosterse denkwijze” in vele gevallen leidt tot, of rijp maakt voor allerlei obscurantisme en onderdrukking des geestes.

Wat dit aangaat, is aanprijzing van „het Oosterse denken” bepaald niet in de lijn van de V.V.D.

HERMAN MEYER

October 1952

Als brochure verschijnt:

Rede, in de Tweede Kamer der Staten-Generaal uitgesproken bij de Algemene Beschouwingen over de Rijksbegroting voor het dienstjaar 1953, door

Prof. Mr. P. J. OUD

PRIJS 15 ct.

Bestellingen uiterlijk Dinsdag 11 November a.s. bij het Algemeen Secretariaat, Koninginnegracht 61, Den Haag.

Na die datum ontvangen bestellingen zullen slechts worden uitgevoerd zover de voorraad strekt.

ban van de klassieke mechanica van Newton. Tot diep in de twintigste eeuw heeft de natuur-filosofie geworsteld met hetzelfde probleem als waarmee Kant te maken had: is de werkelijkheid rationeel en kan het wiskundige denken die rationele samenhang benaderen?

Het is zo, dat Einstein meent van wel, maar ik geloof niet mis te tasten als ik beweerd, dat de meerderheid van de jongere fysici aan de zijde van Heisenberg staat. Deze

machten van tien, zijn af te leiden, is om het zacht uit te drukken, geen gemeengoed onder astronomen en cosmologen.

Ook op het gebied van de wetenschap van de mens is het Westen niet zo achterlijk als de heer De Ridder ons wil doen geloven. Wel is waar hebben de Duitse en Engelse filosofen ons juist hier weinig vruchtbaars geleerd, maar sedert ongeveer 1800 geven de Fransen de toon aan, als men ten minste niet nog anderhalve eeuw

N.V. Machinefabriek

IJZER-STAALEN METAALGIETERIJ

v.h. BAKKER & Co.

RIDDERKERK

Inauguratie prof. mr. P. J. Oud

Onder een zeer grote belangstelling hield onze Partijvoorzitter, prof. mr. P. J. Oud, op Donderdag 30 October j.l. in de aula der Ned. Econ. Hogeschool te Rotterdam zijn inaugurele rede als buitengewoon hoogleraar in het Nederlands Staats- en Administratiefrecht.

Onder de talrijke belangstellenden bevonden zich niet alleen vele vooraanstaande figuren uit de universi-

taire wereld en het bedrijfsleven, doch ook vele prominente politici waren bij deze plechtigheid aanwezig.

Zo zagen wij o.m. de voorzitter van de Tweede Kamer dr. L. G. Kortenhorst en namens de K.V.P.-, A.R.- en C.H.-fracties resp. prof. mr. C. P. Romme, dr. J. Schouten en de heer F. H. v. d. Wetering.

De Eerste Kamerfractie van onze Partij was vertegenwoordigd door

prof. mr. A. N. Molenaar en de Tweede Kamerfractie door onze partijgenoten drs. H. A. Korthals, G. Ritmeester en Joh. J. G. Cornelissen.

Verder zagen wij nog ons oud-Tweede Kamerlid mr. G. Vonk, de secretaris van onze Partij mr. J. Rutgers en wethouder drs. C. A. A. van Lutterveld uit Den Haag.

Bijgaand publiceren wij enige interessante foto's die op deze plechtigheid betrekking hebben.

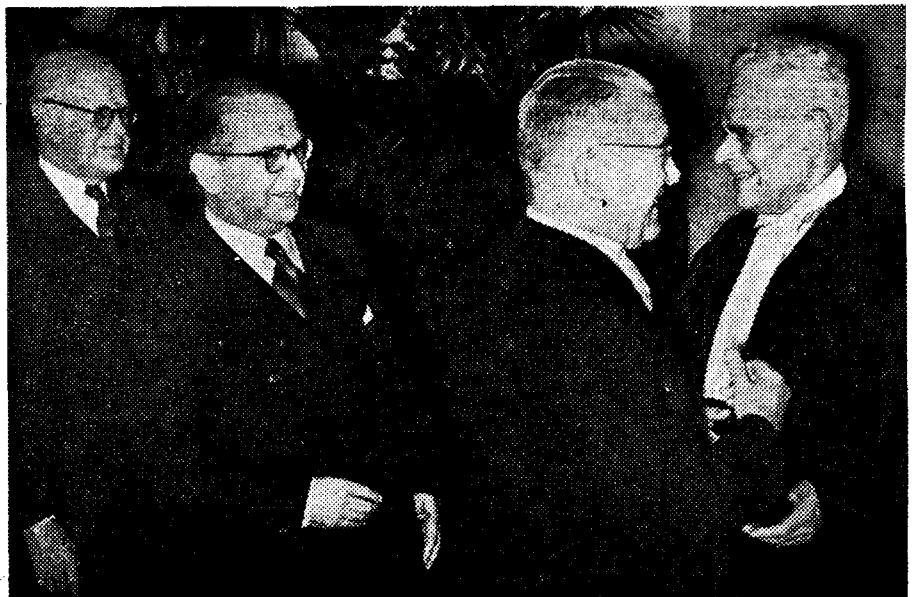

Prof. mr. Oud op weg naar de aula voor het uitspreken van zijn inaugurele rede. Op de achtergrond zijn voorganger, prof. mr. C. W. de Vries.

Prof. Mr. P. J. Oud:

„Het zal alleen dan goed kunnen zijn, wanneer ieder, die met overheidsmacht bekleed is, zich dagelijks voor ogen houdt, dat de vrijheid van de medemens van even grote betekenis is als de vrijheid, die wij voor onszelf verlangen”.

In zijn inaugurele rede voor de Nederlandse Economische Hogeschool te Rotterdam.

Prof. mr. Oud wordt gelukgewenst door de voorzitter van de Tweede Kamer, mr. L. G. Kortenhorst. Achter deze staat ons Tweede Kamerlid drs. H. A. Korthals. Geheel links prof. mr. C. P. M. Romme.

Inzake propaganda via radio en televisie

De liberale beginselen nog steeds in het gedrang

(Ingezonden)

Toen schrijver dezes onlangs zijn ontbijt zat te nuttigen onder de tonen van de socialistische mars, die via een afgesloten plaat door de radio klonk, kwam hij wederom te peinzen over de moeilijkheden bij de propaganda voor onze liberale beginselen. Wij zijn allen overtuigd, dat onze ideeën vooral op dit moment grote aantrekkingskracht bezitten en dat wij moeten trachten deze beginselen onder een zo groot mogelijk gedeelte van onze bevolking te verspreiden en te propagieren.

Er doen zich echter bij deze propaganda talrijke praktische moeilijkheden voor, die ons allen bij de jongste verkiezingen wederom zo duidelijk voor de ogen zijn gekomen.

In de eerste plaats bezit onze partij geen eigen dagblad, hoewel er natuurlijk verschillende bladen zijn, die in het algemeen onze beginselen voorstaan. Maar het grootste voordeel van een eigen blad, dat dag aan dag beschikbaar is voor propaganda-doeleinden en verspreiding van beginselen, zoals de P.v.d.A., de Katholieken en de Anti-Revolutionnaires dat hebben, missen wij.

Hierbij komt nog, dat zeer vele bladen en periodieken onze advertenties niet willen opnemen en dit zijn niet alleen de zuivere partijbladen, maar b.v. de *Parool-groep*, die door vele geestverwanten van ons wordt gelezen.

Ook de organen van de radio-verenigingen, met hun oplagen van honderdduizenden weigeren politieke advertenties op te nemen. Ook andere zogenaamde neutrale periodieken, die door vele duizenden vrouwen worden gelezen, zoals b.v. de *Libelle*, nemen geen politieke propaganda op. Wij zijn daarom voor advertenties aangewezen op een beperkt aantal dag- en weekbladen en vele honderdduizenden Nederlanders kunnen wij op deze wijze niet bereiken.

Maar het allerongunstigst is de toestand voor ons bij de radio. Het is aan alle industriëlen, die artikelen te verkopen hebben in landen waar radio-propaganda is toegestaan, bekend, dat dit in die landen de meest doeltreffende vorm van reclame is.

Door de opbouw van ons radio-bestel is het voor ons vrijwel onmogelijk, met uitzondering van een korte tijd, vóór de verkiezingen en bij hoogtijdagen over de radio propaganda te voeren.

Dit in sterke tegenstelling met andere partijen, waarbij vooral de P.v.d.A. voortdurend direct en indirect propaganda kan maken door de V.A.R.A. De meesten van onze geestverwanten vindt men ongetwijfeld bij de A.V.R.O., doch deze vereniging is neutraal en kan geen liberale propaganda voeren. Hoe anders is de toestand in verschillende andere democratieën. In de Verenigde Staten b.v. zijn zowel radio als televisie geheel, of vrijwel geheel, in handen van particuliere maatschappijen, wier zendtijd voor iedereen te koop is.

In deze verkiezingstijd ziet men dan ook hoe de beide grote Amerikaanse partijen geregeld gelegenheid hebben om hun kandidaten en hun best bekende politici over alle radio's en televisie-apparaten te laten horen en zien. In Engeland, waar tot dusver geen radio-reclame toegelaten is, wordt de uitzending zowel van radio als televisie volkomen beheerst door de B.B.C., die door haar opzet en organisatie een lichaam is, dat boven de partijen staat en naast de geregelde uitzendingen door de verschillende politieke partijen, ook hoogstaande debatten toelaat over alle politieke vraagstukken van de dag, die onpartijdig door vooraanstaande leden van de politieke partijen kunnen worden toegelicht en worden gedebateerd. Hierdoor komen de politieke vraagstukken te leven onder de bevolking en de kiezers en leert het volk zijn vooraanstaande politici in ieder opzicht goed kennen.

Ik kan niet op de organisatie in andere landen nauwkeurig ingaan, doch meestal volgen zij of het Engelse of het Amerikaanse, of een mengeling van beide systemen. Een systeem, zoals in Nederland, bestaat, zover mij bekend, in geen enkel ander land.

Wat kunnen wij nu praktisch doen om te trachten deze in Nederland voor ons Liberalen zo deplorabele toestand te verbeteren. Ik geloof, dat als principe de meesten onzer, indien mogelijk, het Engelse B.B.C.-systeem zouden verkiezen, maar de zaken zijn nu eenmaal in Nederland anders gegroeid en het zou praktisch onmogelijk zijn om te trachten een dergelijke radicale verandering in te voeren. Denk maar eens aan de oppositie, die men van Katholieke en Socialistische zijde zou ondervinden om van anderen maar niet te spreken; die alleen reeds een grote meerderheid in ons parlement bezitten.

Toch zullen wij met een constructieve politiek moeten komen om het Nederlandse volk te overtuigen van de onrechtvaardigheid van het tegenwoordige systeem. Wij staan hierbij des te sterker, omdat er bij velen de overtuiging leeft, dat onze radio-programma's sterk in kwaliteit lijden

door het tegenwoordige systeem, wat misschien haast nog sterker uitkomt bij de televisie dan bij de radio. Tenslotte kan iedere omroep-vereniging voor zich haar programma's zo juist mogelijk opstellen met een goede verhouding tussen ernst en luim, sprekers en muziek, etc., maar het gebrek aan samenwerking tussen de verschillende omroep-verenigingen maakt het programma voor de luisteraars vaak tot een vreemd onsaamenhangende mengelmoois.

In Engeland heeft nu de regering in principe besloten over enige tijd naast de B.B.C. ook aan een commerciële grondslag werkende maatschappijen toe te staan televisie-uitzendingen te organiseren. Men verwacht hiervan, dat door de concurrentie van de nieuwe televisie-stations met de reeds bestaande B.B.C.-stations een verbetering van de programma's zal ontstaan door wedijver om het allerbeste te brengen. De commerciële televisie-stations zullen drijven op de reclame-uitzendingen, die men terecht meent te kunnen verwachten van al die maatschappijen, die merkartikelen op de markt brengen.

Technisch heeft de televisie het voordeel, dat zeer vele golflengten ter beschikking staan en aangezien de uitzending van één station slechts te ontvangen is in een cirkel met een

middenlijn van ongeveer 50 km., behoeven deze stations elkaar niet te storen en zullen zij ook geen invloed ondervinden of uitoefenen op buitenlandse stations. Natuurlijk zal er op deze stations controle moeten worden uitgeoefend, zodat hun programma's aan zekere minimum eisen voldoen en geen aanstoot geven aan de zedelijke of religieuze gevoelens van de toeschouwers.

Indien wij zouden ijveren voor de oprichting van een dergelijke commerciële televisiedienst naast de bestaande door de omroep-vereniging georganiseerde dienst, zouden wij de gelegenheid scheppen, dat ook de liberale gedachte geregeld zou kunnen worden verspreid.

Uit de ontwikkeling in de Verenigde Staten en andere landen is thans reeds op te maken, dat de televisie de ouderwetse radio binnen afzienbare tijd geheel zal verdringen. Afgezien nog van de verbetering van de programma's, die door concurrentie van televisiediensten te verwachten is en die wij als Liberalen uit de aard van onze beginselen moeten voorstaan, zie ik in deze ontwikkeling de enige praktische mogelijkheid om de voor ons in Nederland zo onrechtvaardige radio-positie geleidelijk te verbeteren.

Het lijkt mij op de weg van onze partijleiding te liggen, dit vraagstuk op korte termijn te laten bestuderen en onze liberale oplossing met alle kracht te propagieren.

16 October 1952

MONTANUS

Over Supra-isme

(Ingezonden)

De neiging tot stichting van supra-organen neemt bedenkelijkke vormen aan voor degenen, die een verdere uitzetting van de staatsplichten met het oog op de inherente uitbreiding van het ambtelijk element en verhoging van de reeds astronomische openbare uitgaven niet in het belang van een vrije en gezonde samenleving achten.

Het labyrint van deze ambtelijke organen, zoals b.v. de Verenigde Naties met hun vele commissies en raden, de O.E.E.C., de M.S.A., de E.G. S.S. met haar Assemblée en commissies, de Raad van Europa met zijn Assemblée en raadgevende vergadering, de E.D.G. met zijn Assemblée enz., enz., doet denken aan een kwadratuur van de gefailleerde Volkenbond.

De doelstelling: een verenigd harmonische Europese samenleving zal door iedereen toegejuicht worden. De vraag rijst echter, of deze nobela doelstelling te bereiken is middels een labyrint van ambtelijke organen. Vóór wereldoorlog II bleek de aanvankelijk veelbelovende Volkenbond's-bureaucratie een schamelijke mislukking. En de realiteit dwingt ons te erkennen, dat zelfs goedwillende nabuurlanden gelijk de Benelux-staten ondanks intensieve en jarenlange ambtelijke inspanning geen volledige politieke en economische harmonie kunnen bereiken. Dientengevolge schijnt er gerede aanleiding te zijn voor enige reserve ten aanzien van de hoge verwachtingen, welke thans gekoesterd worden van deze supra-autoriteiten.

Het is allerminst uitgesloten, dat het tegenwoordige enthousiasme voor deze supra-ambtenarij het gevolg is van de geestelijke inflatie welke meent, dat de nationale en internationale moeilijkheden en spanningen door middel van organisatorische supra-maatregelen uit de weg geruimd kunnen worden.

Sinds eeuwen heeft het mensdom te kampen met nationale en internationale spanningen, gelijk de mens sinds eeuwen door innerlijke spanningen bezig wordt gehouden. Het is derhalve onlogisch te geloven aan het postulaat van het supra-isme, aangezien dit, gelijk ieder „isme“, aan zijn innerlijke menselijke feiten moet bezwijken.

Immers al naar gelang de menselijke feiten en tekortkomingen nationaal en internationaal geconsolideerd en gecamoufleerd worden in ambtelijke en gezaghebbende organen, zal de toestand labiel en gevaarlijker worden. De vijf decennia van deze eeuw bewijzen deze stelling op zeer duidelijke manier.

De historie bewijst, van Napoleon tot Hitler of Mussolini, om niet dieper in het verleden terug te grijpen, dat aanvankelijk schijnbaar deugdzame en veelbelovende ambtelijke organisaties degenereren al naar gelang de samenleving krachtens innerlijke menselijke en ambtelijke feiten in een wettelijk georganiseerd dwangbuis wordt geperst.

En daarom vrezen wij, dat de hoop, die thans gevestigd is op het hedendaagse supra-isme venijd zal blijken te zijn als de hoge verwachtingen, welke in het verleden zijn gekoesterd van alle andere „ismen“, de Volkenbond inclusief. Want zolang de mensen niet veranderen en... verbeteren kan in hunne organen en supra-organen logischerwijze geen overdreven vertrouwen gesteld worden.

Ontaan van alle idealisme en fraseologie is de vraag gewettigd:

„geen nationalisme en socialisme of communisme, maar wel supra-bureaucratisme?“

Zoals dikwijls het geval pleegt te zijn, geldt ook hier: de vraag stellen is haar beantwoorden.

E. H.

MACHTELOZE TELEVISIE

De feiten bevestigen, hard en nadrukkelijk, dat 't hun, die van TV iets hadden verwacht, aan „ver-zicht“ heeft ontbroken. Er hielp geen lieve moeder aan: het grote publiek refereert thans de bioscoop, omdat deze goedkoper is en meer afwisseling biedt, en de radio, omdat deze een ruime keus geeft uit buitenlandse stations en 17 uur per etmaal, waar voor haar geld levert“. Een televisie, zoals wij thans hebben, maakt daarnaast een kinderachtige indruk. Vergeefs beroept zij zich op haar technische kunstvaardigheid: het publiek, de onmisbare „grote men“, blijft er onvermurwbaar bij.

(Dr J. A. Leerink in De Telegraaf)

Naschrift:

Men behoeft geen overdreven verwachtingen te koesteren van de resultaten van hetgeen thans groeide is. Inderdaad moet er nog heel wat aan de mensen veranderen, maar dat neemt niet weg, dat de geweldige moeilijkheden niet kunnen worden opgelost wanneer elke staat zich terugtrekt op zich zelf. Want niet door internationale ambtelijke organisaties — zoals de schrijver volmaakt in strijd met de historische feiten meent — heeft de wereld zulke schrikkelijke dingen beleefd, maar juist doordat de staten zich in zich zelf terugtrokken en zich niet om een andere staat bekommerden. Daaruit ontstonden conflicten, die tot de gruwzaamste oorlogen hebben geleid. Dat men thans op verscheidene wijzen poogt tot betere verstandhouding tussen de staten — en dan met name in het bijzonder die der Westerse wereld — te komen, is slechts toe te juichen.

Tot slot: wanneer de schrijver meent, dat de Raad van Europa en dat de Assemblée van de Kolonien Staalgemeenschap ambtelijke instanties zijn, dan vrezen wij, dat hij het onderscheid tussen ambtelijke instanties en parlementaire uit het oog heeft verloren. Aan deze opmerking willen wij dan nog toevoegen, dat alweer d' historie heeft geleerd hoe juist oppermachtige, uitgebreide en verstikkende bureaucratie ontstaat, wanneer er geen parlementaire controle is. Dat men thans bezig is op het supra-nationale vlak parlementaire controle te vormen is dus een zaak waarvoor de inzender — in zijn eigen gedachtengang — erkentelijk moet zijn — Red. V. en D.

Eisenhower's zege een nieuwe belangrijke factor in de internationale politiek

Nationale vraagstukken traden bij de Presidentsverkiezingen in de Verenigde Staten meer dan ooit op de achtergrond

Zelden heeft de verkiezingsstrijd om het presidentschap in de Verenigde Staten zich door een dergelijke felheid gekenmerkt als wij de afgelopen maanden hebben kunnen constateren.

Zelden ook, zijn bij deze strijd de nationale problemen aan de overkant van de Oceaan dermate op de achtergrond geraakt, als bij het thans beëindigde gevecht tussen Eisenhower en Stevenson en zelden heeft dientengevolge de overige wereld met deze gigantische strijd intenser meegedeeld dan thans het geval is geweest.

Dit alles is tenslotte begrijpelijk, omdat de internationale politieke vraagstukken het leven van de mens in toenemende mate gaan beheersen. Ook en vooral in Amerika.

Het is gedurende de jongste verkiezingsstrijd — en ook daarvoor reeds — wel duidelijk geworden, dat het thans sedert twee jaren durend conflict in Korea in een zeer sterke mate de gemoederen van de Amerikaanse burgers bezig houdt en wel op een dusdanige wijze, dat de problemen van een meer nationaal karakter, daarbij in het niet zonken.

De gemiddelde Amerikaan beschouwt het Koreaanse conflict — en terecht — ten nauwste verbonden met de angstige en het gehele leven beheersende vraag: „oorlog of vrede”.

Alle andere problemen zijn daarbij op de achtergrond geraakt en daarom is het ook niet te verwonderen, dat dit conflict bij de keuze van een nieuwe president van Amerika onder het volk een alles overheersende rol heeft gespeeld.

Zoals reeds opgemerkt, is deze ontwikkeling er geen van vandaag of gisteren.

De ontzaglijke betekenis van de strijd in Korea en de mogelijke gevolgen daarvan voor het behoud of het verlies van de wereldvrede, werd destijds niet alleen voor de Amerikanen, maar ook voor de overige wereld wel zeer sterk in de publieke belangstelling geplaast, toen president Truman, MacArthur naar huis zond en er aldus toe bijdroeg, de strijd in Korea niet als een olievlek over de wereld te laten uitvloeien.

Sedertdien is dit vraagstuk tot de verbeelding van het Amerikaanse volk gaan spreken en het heeft dit probleem niet meer losgelaten.

Integendeel, het heeft het als maatstaf gekozen bij de overwegingen welke president voor Amerika het meest geschikt zou zijn om de strijd in Korea te beïnvloeden en eventueel tot 'n oplossing te brengen.

Eisenhower versus Stevenson

De democraat Stevenson heeft steeds in zijn verkiezingsredevoeringen de indruk gewekt, dat hij ten aanzien van het Koreaanse conflict — dus ook tegenover het communistische China en Rusland — de politieke voorstand, die tot dusverre door Truman was gevolgd. De Republikeinen daarentegen hebben niet onder stoelen of banken gestoken, dat zij met betrekking tot de Koreaanse strijd een „krachtiger” houding wensen aan te nemen, al moge het dan waar zijn, dat Eisenhower persoonlijk nimmer openlijk een dergelijke politiek heeft aanbevolen.

Zijn aanhangers evenwel waren „plus royalist que le roi” en hebben daarmee blijkbaar de juiste snaar bij het volk in trilling weten te brengen.

Daarbij komt nog, dat Eisenhower met betrekking tot de positie van de landen achter het ijzeren gordijn nu niet een bepaald zachtzinnige taal heeft uitgesproken, die eveneens bij het Amerikaanse volk weerklank schijnt te hebben gevonden.

Met andere woorden: de min of meer resolute en impulsieve Eisenhower heeft het gewonnen van de meer voorzichtige Stevenson.

Of anders gezegd: De vraagstukken van de internationale politiek hebben de strijd om de verkiezing van de Amerikaanse president beslist en wel in een bepaalde radicale zin.

Van Eisenhower worden thans daden verwacht. Daden, die van kracht en durf getuigen, niet om de vrede te verstoren, maar om de vrede te verzekeren.

EISENHOWER
...overwinnaar...

Een open vraag

Het is evenwel een open vraag, of Eisenhower de meest geschikte man is om aan een dergelijke „krachtige” politiek leiding te geven.

Politieke scholing en ervaring heeft hij nagenoeg niet en dit is tijdens zijn verkiezingsveldtocht wel duidelijk aan het licht getreden.

Een groot tacticus — een onmisbare eigenschap voor de goede politicus — blijkt hij evenmin te zijn, getuige o.m. zijn onbesuisde uitlating met betrekking tot de positie van de landen achter het ijzeren gordijn.

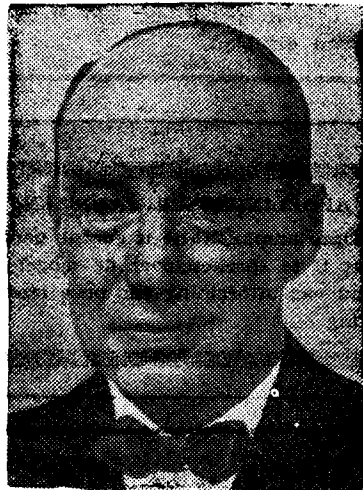
Dit alles wil echter nog niet zeggen, dat hij zich niet snel in zijn nieuwe hoge ambt zal weten aan te passen, hetgeen inmiddels zal moeten worden afgewacht.

Er blijven aldus nog enige vraagtekens staan. Toch aarzelen wij niet als onze mening uit te spreken, dat de verkiezing van Eisenhower en voor de internationale democratie en voor het behoud van de wereldvrede een goede keuze is geweest.

Hoe men de zaak ook keert en wendt, Eisenhower is een door de Russen gevreesd man, waarvan men terdege weet, dat hij niet zal wijken voor een intimidatie-politiek. Deze wetenschap zal er stellig toe bijdragen, dat men in Rusland en in het Communistische China met de nodige voorzichtigheid de tegengetzten op het internationale schaakbord zal verichten.

Dat Eisenhower's zege in het bijzonder voor Europa in het algemeen kan worden toegejuicht, behoeft op deze plaats wel geen uitvoerig beoog.

Eisenhower kent ons oude werelddeel en zijn problemen en heeft in de praktijk getoond hierin voldoende

...verslagene...

inzicht te hebben en er de nodige belangstelling voor te koesteren.

Het is evenwel de vraag, of de ernstige problemen in Azië wel voldoende ruimte laten om Europa die steun te verlenen, die het nodig heeft.

Dit is voor Europa te meer een reden om zijn eenheid naar binnen en naar buiten uit te bevorderen.

Hoe dit alles ook zij, Eisenhower's benoeming is een nieuwe belangrijke factor in de internationale politiek, waarvan wij mogen hopen, dat zij er toe mag bijdragen, meer rust en zekerheid in de wereld te geven.

G. STEMPIER.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mevrouw Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

ACTIVITEIT IN HARLINGEN

Wederom ledenwinst

De afdeling Harlingen Vrouwen in de V.V.D. hield Dinsdag 7 October jl., haar maandelijkse bijeenkomst in Hotel „Zeezicht”.

Als spreekster was hier voor de tweede maal uitgenodigd mev. mr J. L. M. Toxopeus Pott uit Oterdum (Gr.) en zij sprak deze keer over de verkiezingsuitslag en de samenstelling van het Kabinet.

Verder werden er door de dames nog verschillende vragen gesteld, welke door de spreekster op zeer prettige en kundige wijze werden beantwoord.

Aan het eind konden we weer vier nieuwe leden boeken.

Besloten werd de contributie op f 5 te bepalen en naast de portefeuilles ook een aantal boeken aan te schaffen en deze onder de leden te laten circuleren om daarna onder elkaar te verloten.

De drie portefeuilles, welke thans circuleren, bevatten de volgende periodieken:

1. De Vrouw en haar Huis. 2. Raad en Daad. 3. Critisch bulletin. 4. Weekblad Vrijheid en Democratie. 5. Wordende Wereld. 6. Vrouwenbelangen.

Aangevuld met extra nummers als b.v. Samen Sterk, uitgegeven door en onder auspiciën van de Ned. Ver. voor Wereldrechtsorde.

Waarom is een verenigd Europa noodzakelijk?

Belangwekkende lezing van mevrouw dr A. J. P. Wibaut-van Gastel

Voor de vrouwengroep in de V.V.D. Kennemerland-Zuid sprak Maandagavond 27 October in restaurant „Dreefzicht” mev. dr A. J. P. Wibaut-van Gastel, uit Amsterdam, over „Waarom is een Verenigd Europa noodzakelijk?”

Als lid van het Uitvoerend Comité van de Nederlandse Raad der Europese Beweging, heeft zij een grondige studie gemaakt van de tot standkoming van de Raad van Europa.

Zij schetste ons in het kort de politieke machtsverhouding van vóór de Eerste, tot na de Tweede Wereldoorlog. Na de laatste wereldramp bleef een uitgeplunderd verarmd Europa achter, dat niet meer de macht op kon brengen zijn koloniaal bezit te handhaven.

Amerika begreep, dat Europa alleen met zijn hulp er weer boven op kan komen, dit begrip werd omgezet in de Marshall-hulp (1947).

Voorkomen moest worden, dat de oude erfvijandschap Duitsland-Frankrijk zou blijven voortbestaan.

In de na-oorlogse jaren waren de binnenlandse moeilijkheden in de verschillende landen te groot, dat zij oog zouden hebben voor een Verenigd Europa.

Door particulieren werd een conferentie gehouden in Hertenstein (Zwitserland) waar de kiem gelegd werd voor een Verenigd Europa.

In Nederland kwam kort daarna de beweging der Europese Federalisten tot stand.

Een volgende stap op de moeilijke weg naar eenheid was het Congres in Den Haag in 1948 waar hoge regeringspersonen de leiding hadden.

In ons land zijn het ook vooral de werkgevers, die zich achter de

Europese beweging geschaard hebben. Economische belangen waren er mee gemoeid; door het wegvalen van een groot deel van de Indonesische markt zochten onze industriëlen naar nieuwe afzetgebieden.

Tevens verplichtten de landen, die Marshall-hulp genoten, zich economisch meer aaneen te sluiten.

Een mijlpaal in de geschiedenis van de Europese beweging was het bijeenkomen van de Raad van Europa in Straatsburg, een stad liggende tussen twee oude invloedssferen, n.l. Frankrijk en Duitsland. Straatsburg moet worden het symbool van grotere eenheid tussen de Europese volken.

Uitvoerig stond mev. Wibaut stil bij de werkzaamheden van de Raad van Europa, die sinds 1949 in voor- en najaarszitting bijeenkomt.

Vooraf in de verschillende commissies wordt in Straatsburg veel en goed werk gedaan. Zo wees spreekster op de commissie, die het vluchtelingenvraagstuk bestudeert en op een andere commissie, die de gelijkvormigheid van diploma's onder de loupe neemt.

Ook het plan-Schuman kwam ter sprake, dat geleid heeft tot een Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.

Mev. Wibaut pleitte voor de instelling van een Europese overheid, waarvan de bevoegdheden nauwkeurig omschreven zullen worden in een Europese grondwet.

Zover zijn wij echter nog niet, maar in de nabije toekomst zal ook aan ons vrouwen onze stem gevraagd worden voor het kiezen van een Europese volksvertegenwoordiging, zo besloot mev. Wibaut haar belangwekkende lezing.

I. B.—V.

**INWONING
AANGEBODEN**
voor twee rustige mensen;
vader en zoon, of twee vrienden
(geen jong echtpaar); uitstekende
verzorging en zeer billijk; alleen
inwonend; indien gewenst eigen
meubelen; parterre; telefoon; goede
gedeelte Amsterdam-W. Brieven
onder nr. 490, bur. van dit blad.

AFDELINGSSECRETARISSEN:
Onze administratie is gaarne bereid
met U te spreken over de mogelijk-
heid van uitbreiding van onze lezers-
kring

N.V. Nederlandsche
Caoutchouc- en Gutta-
Perchafabriek
v.h. Bakker & Zn.
Ridderkerk

Technische
rubberartikelen

N.V. BOELE'S
Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES
Nieuwbouw en reparatie

N.V.
W. A. HOEK'S
MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
Hoofdkantoor en Machinefabriek
te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en iederen druk.
Installaties voor de bereiding van zuurstof stikstof enz.

DYNAMOS, MOTOREN, INSTALATIES

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek
voorheen
J. C. DEN HAAN
CORINCHEM

Uitsluitend verkrijgbaar bij apothekers, kappers, drogisten en de speciaalbranche 383

HBU **HBU**

**Uw Incassi overzee....
specialistenwerk!**

De afwikkeling Uwer overzeese transactie staat of valt met de voortvarendheid en de accuratesse van de bankier, die Uw incassi verzorgt.

Vooraf in de landen van Zuid- en Centraal Amerika is snelheid en plaatselijke bekendheid bij de behandeling Uwer documentaire incassi een eerste vereiste.

Vertrouw Uw incassi toe aan ons, die daar ter plaatse vele eigen kantoren en correspondenten hebben.

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

**DE ROTTERDAMSCH
DROOGDOK MIJ. N.V.**

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.
Almelo
Katoenen- en Rayon-
manufacturen

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Prof. Oud over de
Kabinetsformatie

(Zie pag. 4 en 5)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

VAN GROTE EN KLEINE DINGEN

Zou omtrent half November ietwat voorbarig zijn de balans van het jaar op te maken. Maar het zal wel geen tegenspraak uitlokken, wanneer we reeds nu van 1952 getuigen, dat het als een, in politiek opzicht, veelszins belangrijk jaar zal worden beschouwd. De meest recente gebeurtenissen wekken de indruk alsof het jaar, juist nu het langzaam teneinde neigt, er ons nog eens onduidelzinnig aan herinneren wil dat we in een wereld vol spanningen leven, waarin het uiterst gewaagd is, prognosen op te stellen. Wij doelen — de lezer begrijpt het — allereerst op Eisenhowers verrassende overwinning en de gevolgen welke de presidentswisseling in Amerika, die tevens een wisseling van regeringsbeleid betekent, voor de wereld kan hebben. Maar we doelen niet minder op het aftreden van Trygve Lie als secretaris-generaal van de Uno, dat we in zijn betekenis verre zouden onderschatten, zo we er alleen een kwestie van persoonswisseling in zagen. We doelen óók op Schumans pertinente verklaring in de Assemblée, dat Frankrijk zich nimmer uit Tunis of Marokko zal laten verdrijven, gepaard aan zijn niet minder gewichtige verklaring, dat zijn regering zich „in allen gemoede” gedwongen voelt te waarschuwen tegen de consequenties die bemoeienis van de Uno inzake Tunis en Marokko zou hebben. We doelen tenslotte op de rede van Mr. Luns (in kwaliteit van minister van Buitenlandse Zaken!) terzelfde Assemblée, waarin immers de „ernstige vraag” gesteld werd of de Uno nog even diep geworteld is in het hart van het volk als bij de oprichting. Wij voor ons hebben van dat diep-geworteld zijn nooit veel bemerkt, maar dat een diplomaat daaromtrent openlijk een „ernstige vraag” oppert spreekt voor ons gevoel boekdelen.

En alsof al deze verschijnselen, die men symptomen van een diep geworteld en groeiend onbehagen in de internationale situatie zou mogen noemen, niet voldoende waren, liet de heer Wysjinsky in de politieke commissie van de Uno nog eens zijn bekende beschuldigingen tegen de geallieerden en vooral tegen Amerika — nog steeds Ruslands partners in de Uno! — horen, ditmaal vergezeld van het dreigement dat de bestandsbesprekingen (!) te Pan Moenjon afgebroken zullen worden, wanneer de communistische eisen inzake de krijgsgevangenen niet worden ingewilligd.

Wij willen maar zeggen: zo is de toestand internationaal omstreeks half November van dit langzaam ten einde neigende jaar, dat we daarom — kalm verlopend als het schijnt — toch wel een belangrijk jaar in de na-oorlogsgeschiedenis durven noemen.

Zou het dat ook niet zijn, wanneer we het bezien vanuit het vlak onzer binnenlandse politiek? Daar waren de Kamerverkiezingen, die groter verschuivingen registreerden dan algemeen verwacht en mogelijk geoordeeld werden. Daar waren de barenswéeën die de trage geboorte van een nieuw kabinet begeleidden en waarvan de diepere oorzaken en de mogelijke gevolgen voor de massa eerst bij de Kamerdiscussies van de vorige week ietwat nader werden onthuld. We duiden slechts aan, maar de goede verstaander, die immers slechts één woord nodig heeft zal uit dit weinige wel begrijpen, dat wij het zeker niet voor onmogelijk houden, dat voor het oordeel der geschiedenis het jaar 1952 een belangrijk jaar zal blijken, belangrijk omdat het de eerste symptomen bracht van kenteringen in de na-oorlogspolitiek, ook wat ons eigen land betreft.

Onze binnenlandse politiek, waarin de jongste Kamerdebatten eindelijk weer eens zekere emotie wekten, vindt, hoe belangrijk zij moge wezen, nog steeds slechts matige belangstelling, eenvoudig omdat zij in betekenis verre overschaduwde wordt door hetgeen zich op internationaal terrein afspeelt, in de Uno-sfeer allereerst en allermest.

En omdat het geen zin heeft dit te verhalen, of liever: juist omdat dit zo begrijpelijk is, achten wij het nodig, in ons blad reeds thans, nu dit jaar met al de belangrijke gebeurtenissen die het bracht, nog niet verstreken is, aandacht te vragen voor hetgeen ons op het terrein der binnenlandse politiek in het komende jaar wacht: de gemeenteraadsverkiezingen.

Alles is betrekkelijk. Wel waarschuwen reeds de Ouden, dat men voorzichtig moet zijn, het kleine met het grote te vergelijken, maar wie zal ten slotte zeggen of gezonde gemeentepolitiek in een dorp „ergens in Nederland” inderdaad zoveel minder belangrijk is dan de eindeloze palavers in Lake Success? Of, vindt ge dat dit te ver gaat, kunt ge ons dan althans niet toestemmen dat het voor de enkele mens beter is, orde op eigen zaken te stellen dan zich al te veel in te laten met dingen die hij toch niet in de hand heeft, althans — om het in deurwaardersstijl te zeggen — dat men terwille van dat grote en verre het kleinere, nabijliggende toch niet geheel verwaarlozen mag. Dat nabijliggende, dat juist, gezien de betrekkelijkheid van alle dingen, toch ook in en voor het grote geheel zijn waarde heeft.

In Nederlands staatkundig bestel heeft de Gemeente vanouds een voorname plaats bekleed. In toenemende mate moge centralisatie — veelszins onvermijdelijk — de functie, welke ook onze wetgever aan de Ge-

meente toedacht in de laatste halve eeuw uitgehold hebben, zij is niettemin nog steeds een gewichtige, al dadelijk omdat zij nog ruimte laat voor allerlei initiatieven en de gemeenten nog steeds een zekere zelfstandigheid hebben. Bovendien is het gemeentelijk bestuursapparaat het terrein, waarop de ingezetene gemakkelijker toegang krijgt dan tot de regering van gewest of land: de kiezer voelt er zich meer onmiddellijk bij betrokken, de tot raadslid verkozenen krijgen deel aan een verantwoordelijkheid, die aan de zo bitter nodige liefde voor de publieke zaak slechts ten goede kan komen. De raden zijn vaak leerschool voor verdere ontplooiing van staatkundige talenten, ze dragen onnoemelijk veel bij tot wat wij juist ook als liberalen voor de samenleving nodig achten: het aankweken en bewust maken van zelfstandige kracht.

Memoreren we daarbij, dat raadsverkiezingen belangrijk zijn, ook als aanwijzingen op de barometer van meer algemene politiek, dan zal het de lezer duidelijk zijn, dat ons blad in de komende maanden meer dan gewoonlijk mogelijk is aandacht zal wijden aan wat ons op dit terrein in het komende jaar wacht. En dat wij met deze meer inleidende beschouwingen daarmede een begin willen maken.

G. A. DE RIDDER.

De J.O.V.D. congresseert

Heden, Zaterdag 15 November en Zondag 16 November, zal de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.) voor de derde maal tijdens haar bestaan in een jaarlijks algemeen congres bijeenkomen en wel ditmaal in Dordrecht.

Ofschoon in 1949 door de V.V.D. een commissie werd ingesteld om tot oprichting van een liberale jongerenorganisatie te geraken en deze commissie in genoemd jaar inderdaad de stoot gaf tot oprichting van een dergelijke organisatie, heeft de J.O.V.D. van meet af aan „het bedrijven van praktische politiek” buiten haar werkingsfeer gehouden, hetgeen een verstandig besluit is geweest.

Haar doel is slechts, de politieke vraagstukken in liberale zin te onderzoeken en haar leden daarin te scholen. De J.O.V.D.-ers, die de daarvoor vereiste leeftijd hebben bereikt en daartoe de behoefte gevoelen, vinden in de V.V.D. voldoende gelegenheid zich in de praktijk met de politiek te bemoeien.

Dit alles neemt niet weg, dat de J.O.V.D. van de ouderen de grootste belangstelling verdient, wil het spreekwoord: „wie de jeugd heeft, heeft de toekomst”, niet tot een gemeenplaats worden.

Het is ongetwijfeld verheugend te kunnen constateren, dat deze jongerenorganisatie haar aantal afdelingen sedert haar bestaan steeds wist uit te breiden en dientengevolge steeds meer vat heeft weten te krijgen op de Nederlandse jongeren.

Tijdens de congresdagen zal een belangrijke agenda worden behandeld.

Wij mogen onze geestverwante jongeren vanaf deze plaats een goed en vruchtbaar congres toewensen. Dat het er toe moge bijdragen hun inzicht te scherpen en te verrijken, opdat zij niet alleen met het nodig enthousiasme, maar vooral ook met de nodige kennis in staat zijn de taak van de ouderen over te nemen als daartoe de tijd is gekomen.

GEDURENDE 40 EEUWEN BETAALDE DE MENSHEID VOOR DE PRIJSBEHEERSING EEN TE HOGE PRIJS ER IS OOK OP DIT GEBIED GEEN NIEUWS ONDER DE ZON MAAR WE HEBBEN MAAR BITTER WEINIG GELEERD

In 40 eeuwen van menselijke ervaring is er — zover als ik kan nagaan — nooit één geval geweest, dat prijsbeheersing de door inflatie ontstekende krachten afdoende heeft bedwongen. Integendeel heeft in alle mij bekende gevallen het invoeren van een prijsbeheersing meer gebrek geschapen en de symptomen, die men poogde te genezen, verergerd.

Toch verschillen de prijsbeheersingsmaatregelen, waaronder men thans in Amerika zucht, in wezen slechts weinig van de voorschriften, die al bij iedere grote natie in het verleden faalden.

Ongeveer 4000 jaar geleden werd in het Hammurabi-wetboek een star systeem van prijsbeheersing opgesteld voor lonen, prijzen, productie en consumptie, welke maatregelen de gehele economie van Babylon omvatten en wel zo krachtig, dat deze om hals werd gebracht.

In Athene werd gedurende de 4de eeuw voor Christus de graanhandel door de regering aan een ijzeren systeem van prijsbeheersing onderworpen, terwijl een klein leger van graaninspecteurs werd aangesteld om in de haven toezicht te houden op alle transacties.

Wanneer niettegenstaande dit toezicht een handelaar er toch in slaagde boven de maximum-prijs te verkopen, en dit ter kennis van de overheid kwam, werden zowel de overtreder als de nalatige controleur ter dood gebracht. Zelfs deze drastische maatregelen konden niet voorkomen, dat de prijsbeheersing toch weer moest worden losgelaten.

Tot de meest uitgebreide en ook meest schadelijke pogingen tot prijsbeheersing mag wel het Edict van Diocletianus van 301 worden gerekend, daar dit in grote mate bijdroeg tot de verarming van het Romeinse keizerrijk. Dit edict sprak reeds van „het binnen de perken houden van winst” en het klaagde „de kooplieden met hun grote fortuinen” aan als lieden, die het te doen was om „persoonlijk winstbejag” en „ruïneuze procentagees”.

Overtredingen beboet met de doodstraf

Wanneer deze uitdrukkingen voor hedendaagse oren een vertrouwde klank hebben, de voorschriften zelf lijken ook niet onbekend. Zo stelde de keizer een maximum-prijs vast voor ongeveer alle in Rome verkrijgbare goederen, en hij bepaalde nauwkeurig de lonen en salarissen, die voor ieder bedrag en ieder beroep moesten gelden. Volgens de gebruiken van zijn tijd werd de doodstraf gesteld op iedere overtreding. De geschiedenis leert ons wat hierna geschiedde. De kooplieden wilden niet beneden hun inkoop-prijs verkopen en gingen dus hun waren onder de toonbank houden in plaats van deze uit te stallen. De boeren brachten niet langer hun producten ter markt in de stad en de stedelijke bevolking begon ernstig gebrek te lijden. Dit voerde tot onlusten en vechtpartijen, die het einde betekenden voor deze edele poging van Diocletianus, die afstand deed van de troon en de rest van zijn dagen op het platteland ging slijten, waar hij rustig over het onverstand en de dwaasheid van de mensheid kon nadenken.

Toch lijkt ervaring ons weinig te kunnen leren, want tegen het einde van de 12de eeuw werden in Engeland maximumprijzen vastgesteld voor brood, vis en wijn. In de volgende vijf eeuwen moest deze wet herhaaldelijk herzien, geamendeerd en eigenlijk ook doorlopend genegeerd worden. Tenslotte herriep het parlement de wet, omdat men dit uiteindelijk „in het algemeen belang” achtte.

Toen tijdens de tachtigjarige oorlog Antwerpen door de Hertog van Parma werd belegerd, stelde het stadsbestuur onmiddellijk maximum-prijzen vast voor alle in de stad aanwezige levensbehoeften, wat ook uit militair oogpunt bezien, een fatale blunder bleek te zijn. Immers was niemand van de bevolking zuinig met de goed-

koop gehouden voorraden, terwijl de prijzen gewerkt, maar nooit met doorslaand succes. In 1778 aanvaardde het Amerikaanse Congres een resolutie luidende: Het is uit ondervinding gebleken, dat beperkingen voor de prijs van gebruiksgoederen niet alleen niet tot het beoogde doel leiden, maar dat deze beperkingen zeer kwade gevolgen met zich slepen, die leiden tot groot detrimment van de publieke dienst en tot bedroevenswaardige onderdrukking van personen.....

India deed het beter

Alleen in India vinden wij een geruststellende uiting van gezond verstand. In 1770 werd de provincie Bengalen door hongersnood getroffen en de regering ging onmiddellijk over tot het vaststellen van maximum-prijzen voor voedingsmiddelen. Omdat de rijst goedkoop bleef was spoedig alles verbruikt wat van de vorige oogst was overgebleven en niet minder dan een derde deel van de bevolking stierf de hongerdood vóór een nieuw gewas kon worden geoogst. Toen 18 jaar later weer hongersnood dreigde op te treden, wijzigde de regering haar politiek geheel. In plaats van maximum-prijzen vast te stellen liet zij nu overal de prijs van het graan in ieder deel van het gehele land bekend maken, waardoor iedereen kon weten waar graan goedkoop kon worden gekocht en met voordeel kon worden verkocht. Daardoor werden op natuurlijke wijze voorraden van gebieden met een overschot aangetrokken voor de door droogte getroffen provincies en ditmaal kon een ramp worden afgewend.

Hier in Amerika hadden de voorvaderen een open oog voor de lessen van het verleden en zij waren eerder dan wij bereid daaruit lering te trekken. Bij vele gelegenheden en in vele van de koloniën had men met maximum-

tracht de inflatie tegen te houden door het instellen van een prijsbeheersing. Toch heeft de Franse franc heden niet meer dan een tiende deel van de waarde bij het uitbreken van de oorlog. De bewijzen zijn duidelijk genoeg; gedurende 40 eeuwen van menselijke ervaring is prijsbeheersing op haar best niet meer geweest dan een stevige mislukking, maar op haar slechtst heeft zij geleid tot rampen en hongersnood.

(Overgenomen uit de Reader's Digest van Nov. 1952, waarin een samenvatting van de desbetreffende toespraak van Irving S. Olds werd gepubliceerd).

Gedurende negen jaar heeft Frankrijk — beginnende met het uitbreken van de tweede wereldoorlog — ge-

Over winstdeling met arbeiders Antwoord aan de heer Herman Meyer

(Ingezonden)

De heer Herman Meyer heeft in „Vrijheid en Democratie” van 4 Oct. j.l. het een en ander gezegd over de conclusies, waartoe de Commissie Bezitsspreiding in haar rapport is gekomen. Hij is het met deze conclusies volstrekt niet eens. Tegelijkertijd heeft hij de gelegenheid aangegrepen te bouderen over het feit, dat zijn boek nog steeds niet besproken is. Tot zijn troost mogen wij wel verklappen, dat het desondanks wel gelezen wordt.

Het is geenszins onze bedoeling uitvoerig te gaan argumenteren met de heer Meyer. Dit zou uiterst onvruchtbaar zijn, hetgeen wij zullen

aantonen. Niettemin mag een enkele opmerking niet achterwege blijven.

De heer Meyer geeft blijk een groot voorstander te zijn van winstdeling met arbeiders.

Tegenover het recht op winst staat voor ons gevoel het risico van verlies. Art. 42 D van 't Wetboek van Koophandel zegt: „Voor zoverre bij de acte van oprichting niet anders is bepaald, komt de winst de aandeelhouders ten goede”. Volkomen terecht, immers zij dragen ook het risico van verlies. Niet voor niets adviseerde onlangs een bekend financieel blad de beleggers principieel niet in een onderneming deel te nemen, zolang deze nog geen vijf jaar bestaat.

Dit risico kan de arbeider niet dragen, zoals de heer Meyer volkomen terecht in zijn boek opmerkt (blz. 238). Naar onze mening kan er dan ook geen sprake zijn van recht op winst. Toch wil de heer Meyer in de winst laten delen.

Verbluffend is daarom de conclusie, die we op blz. 245 van 't boek van de heer Meyer aantreffen:

„Theoretisch is delen in het verlies (door de arbeider, H.) onjuist. Het beoordelen van risico is het werk des ondernemers en het dragen van verlies moet de kapitaalverstrekker ten laste komen”.

Het is deze stelling, die in het Welvaartsplan van het N.V.V. geen slecht figuur zou slaan, die o.l. discussiëren met de heer Meyer onvruchtbaar maakt. Een toelichting hierop lijkt ons volkomen overbodig.

Nog een enkele opmerking over des heren Meyers interpretatie van art. 20 van het beginselprogramma van de V.V.D.: „Allen, die in het bedrijfsleven werkzaam zijn, behoren naar het oordeel der Partij belang te hebben bij de uitkomsten der onderneming”.

Maar dit impliceert geen winstdeling! Waarom zou dit niet veel eerder kunnen betekenen, dat bij een vrije, althans vrijere loonvorming de ondernemer zijn arbeiders kan laten meedelen in de gunstige uitkomsten van het bedrijf door ze meer loon te betalen of op andere wijze inkomstenvermeerdering te bezorgen, zonder nochtans te spreken van enige verplichte winstdeling? Zijn de verschillende bestaande vormen van winstdeling eigenlijk wel iets anders dan soorten van prestatiebeloning?

Wij geloven nog steeds, dat de arbeider daar het meest mee gebaat is. „De meest natuurlijke en voor de hand liggende weg om tot bezit te geraken is nog altijd het sparen uit verworven inkomsten”.

Met deze uitspraak uit het rapport „De aanspraak der arbeiders op een aandeel in de investeringen” van de K.A.B. kunnen we het volledig eens zijn.

Jammer alleen, dat men ook daar die meest natuurlijke en voor de hand liggende weg desondanks niet wenst te gaan.

H. HALL.

DEZE BURGER

was, wat ge van zulk een door-en-door voortreffelijke, plichtgetrouwe, van zijne verantwoordelijkheden zozeer wél-bewuste burger nu toch waarlijk nimmer verwachten zoudt — nietwaar? wanneer ge zo die parmantige wekelijksse dingetjes van hem leest, met al dat goede inzicht in de kronkelgangen van mensheid en wereld — nóóit zoudt ge dat gedacht hebben van hem — deze burger had nog nóóit één vergadering van de Tweede Kamer der Staten Generaal bijgewoond! Wat zegt ge van zó iets?

H à d nog nooit bijgewoond, want nu kan ik dat niet meer zeggen. Nu kan ik dat nóóit meer zeggen. Nooit „nooit” zeggen, zeide mijn wijze grootvader wel, en daar hebt ge het nu: nu ben ik er wél geweest. Mooi boven. Mooi gereserveerd. Achter een al-maar hoestende heer van de Maasbode. En tussen allemaal door-en-door belangstellende medeburgers van mij.

Nu, en beneden mij wàs dat dan.

De hele Tweede Kamer. Met allemaal van de plaatjes bekende hoofden. Alle ministers óók. Behalve Zijne Excellentie meneer Luns, die ik erg miste, want iedereen had mij verteld, dat die zo leuk is om te zien: helemaal om een gelukkige dag om te hebben.

In de verte zaten mijn eigen politieke vriendjes van de V.V.D. — meneer De Hartog, die mij altijd aan Blokker doet denken en meneer Hadders, die vele turven lang is. Meneer Cornelissen, één brok blozende gezondheid. De cosmopolitische Korthals. En meneer Van Leeuwen en meneer Ankersmit, die er bij zaten of zij er al altijd bij-gezeten hadden.

Professor Oud zat er niet bij, want die stond op het spreekgestoelte. Hij stond méér dan een uur door-en-door loyaal te opponeren dat het een lieve lust was om er naar te luisteren. U hebt dat in de couranten gelezen. Maar ik heb het eigen-orig gehoord en dat is héél wat anders (zoals die dame zei, die een kusje van een vreemde heer kreeg).

Ik heb érg van professor Oud genoten. Niet alleen omdat hij een enger vriendje van mij is, maar omdat ik altijd geniet van mannen die hun stiel verstaan. U hadt dat óók moeten horen. U zoudt er óók van hebben genoten.

Er was nog meer om van te genieten. Allemaal grote heren en allemaal grote redevoeringen.

Maar dát komt de volgende week, zoals die zelfde dame tegen die zelfde heer van hierboven zeide.

De volgende week komt de rest van de ontroering van

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Liberalisme op mars

Na de verkiezingsoverwinning, die de V.V.D. dit jaar in ons land heeft weten te boeken, was het ons een vreugde er onlangs melding van te kunnen maken, dat de liberale gedachte ook buiten onze landsgrenzen veld wint, hetgeen o.m. tot uitdrukking kwam in verkiezingsuitslagen in Zweden en België, waar de liberalen achtereenvolgens in het parlement en de gemeenteraden zetelwinst konden behalen.

Een dergelijke tendens zet zich internationaal voort, hetgeen j.l. Zondag weer is gebleken bij de gemeenteraadsverkiezingen in West-Duitsland, waar de liberalen in vergelijking tot de overige partijen, o.a. de socialisten, de grootste winst konden noteren.

Het kan interessant zijn in dit verband enige cijfers te noemen.

In het dichtst bevolkte deel van de Bondsrepubliek, Noordrijnland-Westfalen wisten de liberalen nagenoeg hun stemmenwinst te verdubbelen. Werd n.l. in 1948 6,9 % der uitgebrachte stemmen behaald, thans was dit percentage aangegroeid tot 12,6 %!

Een belangrijke liberale winst werd ook geboekt in Rijnland-Palts waar in 1948 150 zetels werden verworven tegen thans 252 zetels!

In Dusseldorp steeg het liberale stemmenpercentage van 6,2 tot 13,5 %.

Kenmerkend voor de gemeenteraadsverkiezingen in West-Duitsland is eveneens de winst der socialisten, al moet hierbij meteen worden aangetekend, dat, zoals reeds gemeld, de liberale winst aanzienlijk groter is.

De communisten hadden in het algemeen verlies te boeken, gelijk in ons land, Zweden en België.

Mede door deze verkiezingsuitslag is wel komen vast te staan, dat zowel in ons land, als ten Zuiden, ten Westen en ten Noorden van onze grenzen het liberalisme veld wint.

De liberale gedachte is er een, die leeft onder verschillende volkeren van de wereld en die — de feiten bewijzen het — in toenemende mate vat op de mensheid krijgt.

Het is van belang — wij mogen het op deze plaats nogmaals herhalen — dat wij ons hiervan terdege bewust zijn en dit vooral ook blijven.

Deze wetenschap moge de sceptici en onverschilligen aansporen de ogen te openen voor het feit, dat het liberalisme niet alleen in ons land, maar ook ver daarbuiten een levend en sterk groeiend beginsel is, dat zijn stempel plaatst op het politieke leven van alle dag.

En diezelfde wetenschap moge de enthousiaste en actieve aanhangers van onze partij aansporen tot een nog groter enthousiasme en een nog grotere activiteit. Het liberalisme is op mars.

Laten wij dit nimmer vergeten in de strijd, die ons op eigen nationale bodem ongetwijfeld nog te wachten staat.

Het Parlement vraagt ook uw aandacht

Nu de parlementaire debatten in ons land weer zijn begonnen, vinden wij een welkome aanleiding op de betekenis hiervan te wijzen. Hij, die zich over het politiek gebeuren een goed gefundeerd oordeel wil vormen en hij, die zich in dit opzicht verder wil bekwamen, vindt thans wel een uitermate gunstige gelegenheid aan dit goede voornemen gevolg te geven.

Immers, ons nationale politieke leven is in zekere zin begonnen met een schone lei. De verkiezingen zijn achter de rug en na de jongste kabinetsformatie is een geheel nieuwe politieke situatie ontstaan.

Vreemde vergissing

Onder het opschrift „Humanisme en politiek” maakten wij in ons nummer van 4 October enkele opmerkingen over het feit, dat de P.v.d.A. als sympathiserende organisatie werd genoemd in persverslagen omtrent de opening van een „humanistisch” kinderkuis. Dit leek ons moeilijk te aanvaarden voor de Prof. Christelijke en de R.K. werkgroepen in de P.v.d.A. Het leek ons óók niet in het belang van het Humanistisch Verbond.

„Het Vrije Volk” deelt nu mede, dat hier van een vergissing sprake is: er is geen vertegenwoordiger van de P.v.d.A. bij bedoelde plechtigheid aanwezig geweest. Een vergissing, nog wel begaan door... de verslaggever van „Het Vrije Volk” zelf.

Wij zouden onze lezers van deze vergissing op de hoogte kunnen brengen in 't vertrouwen dat zij dan vanzelf wel de conclusie zouden trekken, dat daarmee ook ons commentaar als vervallen dient te worden beschouwd, ware het niet dat de wijze waarop

„Het Vrije Volk” de fout van zijn verslaggever herstelt ons toch nog weer tot enkele opmerkingen noopt.

In de eerste plaats: het is toch wel 'n zeer vreemde vergissing! Te merkwaardiger, waar zij ook begaan werd door de verslaggever van het andere socialistische dagblad „Het Parool”. En dat, terwijl, naar wij uitdrukkelijk vermeldden, liberale bladen als „N.R.C.” en „Alg. Handelsblad” niet, doch juist de socialistische wel gewag maakten van de vrije teugel gelaten, zodat ze met de verslaggevers van de „burgerlijke” pers een spelletje konden spelen van „ik zie, ik zie wat jij niet ziet”!

Ten tweede: „Het Parool” sprak alleen van vertegenwoordigers van de vrouwenbonden van N.V.V. en P.v.

M.a.w. hij, die zich voorneemt zijn kennis op politiek gebied te verrijken behoeft als het ware niet midden in een bestaande situatie te duiken, waarvan de voorgeschiedenis hem niet geheel bekend was, of hem was ontgaan.

De thans nieuw aangeboden parlementaire periode vindt vanzelfsprekend in de politieke historie zijn voorgeschiedenis, doch nu een bepaalde nieuwe situatie is ontstaan, zal het voor velen makkelijker zijn een beginpunt voor intense belangstelling en ernstige studie te vinden, dan dat hij dit doet ten tijde, dat het parlementaire spel in volle gang is.

Wij verwijzen voor een dergelijke (noodzakelijke) studie nogmaals naar onze rubriek „Parlementaire Flitsen”, die van tijd tot tijd gebundeld wordt uitgegeven, terwijl ook het lezen van de verslagen in de dagbladen zeer aanbeveling verdient.

Wij mogen nogmaals — en naar wij menen, niet ten overvloede herhalen — dat hier voor de kadervorming in onze partij op dit gebied een ruim terrein braak ligt. Niet alleen regionaal, maar vooral ook in de afdelingen zelf!

Wij kunnen met trots zeggen, dat de nieuwe parlementaire periode in ons land door de V.V.D. krachtig is gestart en dat onze fractieleider in de Tweede Kamer, prof. mr. Oud, in een niet onbelangrijke mate zijn stempel op de begrotingsdebatte heeft gedrukt.

Laat men in eigen kring toch vooral niet verzuimen van het parlementaire werk kennis te nemen, opdat een ieder die het met de liberale gedachte wel meent in staat is, vooral ten aanzien van andersdenkenden beslagen ten ijs te komen. De komende jaren zullen een ontwikkeling te zien geven, die het nodig maakt, dat alle leden en geestverwanten van onze Partij goed geharnast zijn om de steeds toenemende invloed van de V.V.D. onder ons volk te vergroten.

Sedert 1946 hebben wij ons zeteltal steeds zien toenemen, doch ofschoon wij ons over deze vooruitgang orecht mogen verheugen, zal het toch (en juist) noodzakelijk zijn niet met een consolidatie op dit punt genoegen te nemen, doch er voor zorg te dragen, dat deze winst verder wordt vergroot.

Moge men in dit opzicht meteen de hand aan de ploeg slaan!

Asi es Hollanda

Het zal het overgrote deel van ons volk met enthousiasme hebben vervuld, dat de reis van Prins Bernhard door Zuid-Amerika, zulke belangwekkende resultaten oplevert.

Zonder hier in details te treden kan worden gezegd, dat ons internationaal aanzien door het optreden van Prins Bernhard zeer wordt bevorderd, hetgeen ons met vreugde en trots vervuld.

Het zal elke democratische Nederlander, onverschillig tot welke politieke partij hij behoort, goed doen, dat onze Prins, verheven boven de nationale politieke tegenstellingen steeds met succes werkzaam is om de economische positie en de internationale goodwill van ons land te verstevigen en op een hoger niveau te brengen.

Aldus wordt Hij tot een veelbetekenend symbool van hetgeen ons volk bindt.

De dankbaarheid en de trots van ons volk moge Hem steunen in Zijn waardevol pionierswerk.

In strijd met de grondwet

De president van de Amsterdamse Rechtbank heeft dezer dagen wel een zeer eigenaardige beslissing genomen met betrekking tot het toelaten van de pers bij een terechtzitting.

De dagbladen hebben hierop reeds voldoende commentaar geleverd, zodat wij in dit opzicht niet uitvoerig in details behoeven te treden.

Wel willen wij echter op deze plaats, met de dagbladders in Nederland uiting geven aan onze bezorgdheid in deze.

Immers de Grondwet bepaalt nadrukkelijk, dat de terechtzittingen openbaar zijn.

De interpretatie van de president van de Amsterdamse Rechtbank, dat het voldoende zou zijn, dat slechts één persvertegenwoordiger kan worden toegelaten is volkomen in strijd met de Grondwet, dus ondemocratisch.

Toegegeven, dat het proces waar het hier om ging niet van wereldschokkende betekenis was, moeten wij toch wel onze bezorgdheid er over uitspreken, dat het mogelijk is geweest onze Grondwet op een dergelijke ondemocratische manier te interpreteren.

Moge de stroom van protesten, die er alom in ons land naar aanleiding van deze merkwuurde beslissing zijn ontstaan, een waarborg zijn, dat een dergelijk precedent zich nimmer moge herhalen.

Wij leven in een rechtsstaat en elke aanslag daarop zal nu en voor de toekomst met de meest energieke middelen moeten afgewerd.

„Gedraag mij goed”

Wij hebben reeds vaker op deze plaats gewezen op de vreemde consequenties, die het gevolg zijn van het optreden van twee ministers van Buitenlandse Zaken in ons land, een figuur, waartegen wij steeds bezwaren hebben gemaakt.

Dat deze vreemde figuur ook „komische” gevolgen kan hebben, bewijst het navolgende bericht, dat wij aan „Het Vrije Volk” ontlenden.

Dit blad meldde dezer dagen n.l. het navolgende: „Voor de Amerikaanse televisie heeft mr. J. M. A. H. Luns, een van de beide Nederlandse ministers van Buitenlandse Zaken, uiteengezet hoe dat systeem van twee ministers op één departement nu eigenlijk werkt.

De interviewende journalist vroeg zich af, of de beide ministers met hun gedeelde verantwoordelijkheid elkaar nooit in verlegenheid konden brengen.

Dat zou wel kunnen, antwoordde minister Luns. Vandaar, dat minister Beyen (de tweede minister van Buitenlandse Zaken) mij bij mijn vertrek naar New York heeft gezegd: „Denk er om Joseph, gedraag mij goed!”

Uiteraard laten wij de verantwoordelijkheid van dit bericht geheel aan „Het Vrije Volk”, doch indien het in de vorm waarin het werd gepubliceerd juist is, maken wij in het buitenland een dergelijk „grappig” figuur, dat ons de lust tot het lachen toch wel vergaat.

Politieke jalouzie?

Men schrijft ons:

Niet zonder verwondering namen wij deze week kennis van een opvallende kop op de eerste pagina van de katholieke Volkskrant, die luidde: „Prof. Romme opent politiek debat”.

Een ieder, die de begrotingsdebatten in de Tweede Kamer deze week heeft gevolgd, zal weten, dat een dergelijke aankondiging niet in overeenstemming is met de feiten, aangezien het niet prof. Romme, maar prof. Oud was, die de politieke debatten in de Tweede Kamer opende.

Wij vragen ons af, is hier sprake van een journalistieke slordigheid van het dagblad van prof. Romme, of liggen aan deze fout andere motieven ten grondslag?

Wij zullen het maar op de eerste veronderstelling houden. Maar in het politieke leven zijn dergelijke fouten toch wel bedenkelijk en gezien de jongste verkiezingsuitslag, dient men er vooral naar te streven, dergelijke vergissingen te voorkomen, omdat zij tot minder prettige veronderstellingen aanleiding kunnen geven.

d.A., maar „Het Vrije Volk” noemde nadrukkelijk de Partij van de Arbeid en de Arbeiderspers. Moeten we uit het entrefilet dat „Het Vrije Volk” thans aan dit geval wijdt afleiden, dat ook de Arbeiderspers niet vertegenwoordigd was? Of moeten we uit het stilzwijgen dat het blad op dit punt in acht neemt misschien afleiden, dat voor het socialistische persapparaat niet geldt wat „H.V.V.” voor de P.v.d.A. wel stelt: n.l. dat zij is „een politieke partij, die noch op humanistische, noch op prot.-christelijke, noch op r.k. grondslag staat en geen bijzondere voorliefde heeft voor een „aards-diesseitig” gerichte levensbeschouwing”, zoals „De Maasbode” in haar koeterwaals interpreteert?

Onze derde opmerking moge deze zijn: wanneer niet-socialistische bladen ooit nog eens weer commentaar zouden leveren op een verslag van socialistische zijde, dat later onjuist blijkt, zou „Het Vrije Volk” dan niet eenvoudig kunnen volstaan met de vermelding, dat zijn eigen verslaggever zich vergist heeft? Vergissen is menselijk, nietwaar? Maar wanneer anderen uit die vergissing conclusies

trekken, die vanzelf vervallen wanneer de vergissing wordt geconstateerd, dan is het toch wel heel erg vrijmoedig om, gelijk „Het Vrije Volk” nu doet, te spreken van een „opvallende opwinding achter de horretjes”, welke de vergissing zou hebben veroorzaakt.

Wij althans hebben ons helemaal niet opgewonden, doch heel rustig geschreven over de consequenties, welke de door „Het Vrije Volk” en „Het Parool” — ten onrechte — vermelde vertegenwoordiging voor het „Humanisme” in zijn verhouding tot de politieke partijen kon hebben en we ontzeggen „Het Vrije Volk” elk recht om ons dan te betichten, het Humanisme van achter de horretjes te beloeren. En waar de P.v.d.A. zo naarstig vist op alle wateren, van de roomse tot de humanistische toe, daar mag haar partij-orgaan anderen niet verwijten, dat zij aan r.k. en prot.-christelijken vraagt: hoe ziet gij nu eigenlijk uw verhouding tot de P.v.d.A. die — volgens verslagen in haar eigen dagbladen — zich rekent tot de sympathisanten van het Humanistisch Verbond en zijn maatschappelijke organisaties? De R.

BOVEN DE NOK VAN DIT K

Zouden wij de critici van heden geloven, dan waren er vroeger veel meer goede sprekers in onze Kamers, dan tegenwoordig.

Maar wie dan eens een omstreeks de eeuwwisseling aan de toenmalige Kamers gewijd alleraardigst boekje opslaat van een parlementaire commentator onder het pseudoniem „Augur” en daar dan de verzuchting leest: „de klacht is algemeen, dat de welsprekendheid er in ons parlement de laatste kwarteeuw niet op is vooruitgegaan”..... die denkt dan toch met een glimlach aan die klaarblijkelijk niet uitsluitend bij ons tegenwoordige geslacht bestaande zeer menselijke eigenschap, waarvan wij ons bijna geen van allen geheel kunnen vrijmaken, om het verleden al te zeer te idealiseren.

In ieder geval: onze fractievoorzitter, prof. Oud, heeft bij de algemene beschouwingen nog eens overtuigend aangetoond, dat er ook thans nog parlementaire figuren zijn, die hun gehoor — mede en tegenstanders — van het begin tot het einde in de ban van hun op grote kennis en ervaring gebaseerde welsprekendheid weten te houden.

En het is gelukkig niet uitsluitend onze V.V.D.-voorman, maar het zijn ook anderen als de heren Schouten en Romme (en wij zouden nog verscheidene anderen, uit onze en uit andere fracties kunnen noemen), die in dit opzicht met ere mogen worden vermeld.

De heer Oud begon zijn rede met een belangwekkende vraag van parlementaire procedure; de vraag namelijk of het in het algemeen niet aanbevelenswaardig zou zijn, onmiddellijk nadat de Troonrede is uitgesproken, over de algemene politiek een debat met de Regering te houden, in plaats van dit debat tot November uit te stellen.

Vroeger (het is reeds lang geleden) geschiedde dit naar aanleiding van het Adres van Antwoord op de Troonrede. Voor het weder instellen van zulk een adres pleitte de heer Oud niet, maar een algemeen politiek debat onmiddellijk na de Troonrede (waarbij dan tevens de schriftelijke voorbereiding zou vervallen) zou vele voordelen hebben.

Het nieuwe Kabinet was dit maal niet met een regeringsverklaring gekomen, maar had zijn plannen ontvouwd in de Troonrede. De heer Oud kon zich daarmee verenigen, maar terecht wees hij er op, dat na een Regeringsverklaring het debat ook altijd vrijwel onmiddellijk en in ieder geval immer zonder schriftelijke voorbereiding plaatsvindt. Het algemene financiële debat, waarbij zulk een voorbereiding wel gewenst blijft, zou dan later, bij de behandeling van de begroting kunnen worden gehouden.

Het was verrassend vast te stellen, hoezeer althans op dit punt volledige overeenstemming tussen de heer Oud en minister-president Drees bleek te bestaan.

„Het is uiteraard aan de Kamer” — aldus de heer Drees — „er over te oordelen, of een dergelijke werkwijze aanbeveling zou verdienen. Ik heb wel eens doen uitkomen, dat ik geloof, dat de levendigheid en de frisheid van politieke debatten er op vooruit zouden gaan, indien minder gedegen en langdurig schriftelijke voorbereiding plaats had dan in Nederland het geval is.

In Engeland reageert men op de Troonrede zowel als op de algemene gedachtenwisseling van de begroting reeds na enkele dagen in een betrekkelijk korte gedachtenwisseling, die allicht meer onmiddellijk tot de bevolking spreekt dan die, waaraan 'n uitvoerige schriftelijke gedachtenwisseling is voorafgegaan en waarbij men alle vragen reeds heeft gesteld.

Het is echter uiteraard aan de Kamer om te beoordelen, of men in dit opzicht een andere werkwijze zou volgen.”

Daarna zijn eigenlijke algemene beschouwingen inzettend, begon onze fractievoorzitter met het betuigen van zijn hulde en het geven van een compliment aan de heren van de P.v.d.A. in het algemeen en aan de minister-president en zijn medeministers uit de P.v.d.A. in het bijzonder, voor het volledige succes, dat zij bij deze Kabinetsformatie hebben behaald.

Om deze visie toe te lichten, moest hij uiteraard ook de personen van de ministers in 't geding brengen, want — men zal dat moeilijk kunnen ontkennen — wanneer men een Kabinet wil gaan karakteriseren, moet men niet alleen letten op de politieke richting, maar ook op de personen.

PREMIER Dr DREES
... beslissing aan de Kamer....

Om ieder onjuist verwijt bij voorbaat te voorkomen, zei de heer Oud vooraf nog eens met nadruk: daarin zit natuurlijk niet de gedachte, de persoon, het karakter, de eer, of hoe men het noemen wil, van enige minister aan te tasten. Wat dat betreft heb ik voor alle heren achter de groene tafel hetzelfde respect.

Om met een voorbeeld duidelijk te maken, dat de vraag van de personen echter wel degelijk van belang is, trok onze woordvoerder een vergelijking tussen de heer Gerbrandy en de huidige bewindsman van Eco-

nomische Zaken, prof. Zijlstra. Zij zijn beiden anti-revolutionair, maar men zal toch niet kunnen ontkennen, dat er wel „enig verschil” tussen hen beiden is.

Ik geloof — zo merkte de heer Oud snedig op — dat ik weinig tegenpraak zal ontmoeten, wanneer ik zeg, dat het even ondenkbaar zou zijn dat de geachte afgevaardigde de heer Gerbrandy een portefeuille in dit Kabinet zou aanvaarden, als het ondenkbaar zou zijn, dat deze minister-president hem daarvoor zou uitnodigen.

Daarna verschillende ministers stuk voor stuk noemend, toonde de heer Oud overtuigend aan, dat de vijf socialistische ministers parlementair gezien volkomen domineren. Men weet het, de heer Oud hecht niet zoveel waarde aan het onderscheid tussen een parlementair en een extraparlamentair Kabinet, maar dat staat toch wel vast, dat het echt parlementaire karakter van een Kabinet wel zeer sterk bepaald wordt door de persoonlijkheid van de verschillende ministers.

Welnu, het zal moeilijk kunnen worden ontkend, dat wat dit betreft bij de vijf bewindslieden, die behoren tot de P.v.d.A., het parlementaire karakter van het Kabinet volledig is verzekerd. Bovendien komt, naar men kan zien, het socialistische karakter van deze groep in dit Kabinet nog veel sterker uit dan in het vorige Kabinet, omdat twee ministers, die „doorbraak-socialisten” waren (de heren Lieftinck en Joekes) zijn vervangen door twee was-echte vóór-orlogse sociaal-democraten: de heren Van de Kieft en Donker.

Hoe het nu gekomen was tot deze sterke en dominerende positie van de socialisten in het Kabinet? De heer Oud gaf er een onomwonden antwoord op: Omdat de heren van de P.v.d.A. ondanks hun zeer grote „progressiviteit” bij de Kabinetsformatie uiterst conservatief geweest zijn, want zij zijn uitgegaan van het beginsel: houden wat je hebt!

Stelt men daar nu tegenover de katholieke groep, dan ziet men dat deze, uit hetzelfde gezichtspunt bezien, wel uiterst zwak is. De voornaamste reden is hier stellig de heer Beel.

De heer Beel en ik kennen elkaar lang genoeg, aldus de heer Oud: ik heb voor de heer Beel groot respect, maar dat nam niet weg, dat onze woordvoerder het toch duidelijk meende te moeten uitspreken, dat hij de benoeming van dr Beel tot minister van Binnenlandse Zaken een cardinale fout achtte.

De grote taak, die deze minister straks zal hebben te verrichten, zal immers zijn de algemene herziening van de Grondwet.

Welnu, als men zich nu herinnert, welk een formidabele mislukking de door deze minister verdedigde partiële Grondwetsherziening van dit jaar is geworden, dan vraagt men zich toch inderdaad af, of men, parlementair gesproken, die algehele herziening wel aan deze bewindsman kan toevertrouwen.

De heren Luns, Witte en Van Thiel missen iedere of vrijwel iedere parlementaire ervaring en op dezelfde wijze woog de heer Oud ook de andere bewindslieden af. Wij kunnen dat hier niet alles woordelijk vermelden, maar men begrijpt het resultaat: tegenover de politiek en parlementair

**Prof. Oud: „Wij
werk een actief a
het bijzonder doo
voor de groepen
derheid de mogel
dan niet bestaan
band te doen blijk**

sterke socialistische groep een uiterst zwakke bezetting van de anderen, waarbij men slechts hopen kan, dat het zal meevallen en dat die anderen tezamen toch voldoende niet-socialistische tegeninvloed zullen uitoefenen, ook en vooral op economisch en financieel gebied.

In het vervolg van zijn rede bracht prof. Oud nog in herinnering, dat, toen in 1918 het Kabinet-Ruys de Beerenbrouck was gevormd, dr Kuyper heeft gezegd — hij was er niet zo vreselijk mee ingenomen —: boven de nok van dit Kabinet waait de pauselijke wimpel.

Dat kunnen wij, zo riep de heer Oud uit, nu niet meer zeggen; nu moeten wij zeggen: boven de nok van dit Kabinet waait de rode vlag! Vindt men deze uitdrukking te scherp, dan zou men een uitdrukking van Heemskerk kunnen gebruiken: een rode vaan in de mist!

Klopt deze relatieve versterking van het socialistische element in het Kabinet nu met de uitslag der verkiezingen? De heer Oud ontkende dit, omdat tegenover de 3 zetels winst van de P.v.d.A. staat 2 zetels verlies voor de C.P.N., hetgeen betekent een teruggang van het totalitaire socialisme naar het democratische socialisme. Het totalitaire socialisme — aldus onze fractievoorzitter — is afschuwelijk, het democratisch socialisme is gevaarlijk, maar ik zou op dit laatste toch niet de kwalificatie afschuwelijk willen toepassen. Socialisme is het echter allebei. Ik acht deze verschuiving, zo zei de heer Oud uitdrukkelijk, 'n verheugend verschijnsel, maar het is, op zichzelf, geen versterking van het socialisme, maar een interne verschuiving.

De kleine versterking, die er geweest is, was de verschuiving van de confessionele partijen naar het socialisme, maar die verschuiving is in andere richting krachtiger geweest. Zij heeft zich, zo merkte prof. Oud op, gemanifesteerd in de vooruitgang van mijn partij, die zich principieel stellig tegenover het socialisme heeft gesteld en in de vooruitgang van de K.N.P. van de heer Welter.

De winst, voor zover uit de anti-revolutionaire en christelijk-historische hoek door de V.V.D. behaald, zag de heer Oud vooral als gevolg van het verzet van de leiding dier beide groepen tegen de gedachte van de „derde macht”.

Er zijn in deze kampen velen, die deze gedachte wel aanspreekt en nu de A.R. en de C.H. hebben getoond, dat zij ook wel zonder de V.V.D. in zee willen gaan, zal naar

de ov
der d
stellig
Wil
laatste
de cor
tijd h
dat te
toch
keerp
van d
geleid
In
aantal
uitges
overee
sen d
het
kome
in chr
Aan
de ker
aanwe
als m
die d
het st
de P.
zeide
nen w
de V.
Da
tijd d
behee

flitsen ★

KABINET WAAIT DE RODE VLAG

aan het parlementaire te kunnen nemen. In passende gelegenheden nieuwe Regeringsmeerderheden openen van het al te hecht onderling ver-

stelling tussen socialisme en niet-socialisme; de tegenstelling tussen hen, die de overheid zien als de goede vader, de goede voorgd, die voor alle groepen van het volk zo goed mogelijk moet zorgen, die bij wijze van spreken ieder strootje voor de voeten moet wegnemen — men kent de leuze: bestaanszekerheid van de wieg tot het graf, bestaanszekerheid in de armen van de alverzorgende overheid — en aan de andere kant hen, die op het standpunt staan, dat er weliswaar 'n belangrijke taak voor de overheid is, maar die tevens zeggen: de overheid moet scheppen de voorwaarden voor de ontwikkeling van de zelfstandige krachten.

Dat is zeker geen conservatisme en de heer Oud noemde niets zo onjuist als het willen dringen van de V.V.D. in de conservatieve hoek. Men zal, als men dat beweren wil, met feiten moeten komen.

De werkelijke conservatieven moeten — zo riep de heer Oud uit — van mijn partij niets hebben. Men behoeft „Burgerrecht” en „De Vaderlandse Kring” maar te lezen.

De heer Oud had echter ook nog andere pijlen op zijn boog. Met wat hij en zijn fractiegenoten in het Voorl. Verslag hadden doen opnemen over de verhouding tussen collectieve en particuliere bezitsvorming en over de belangen van de middenstand, hadden telkens „zeer vele leden” hun „hartelijke instemming” betuigd.

Als deze gedachten, van onze kant geuit, van conservatisme zouden getuigen, dan zou het in de Kamer dus wemelen van conservatieven!

Natuurlijk kwam ook het door sommigen als „ongelukkig” aangeduide communiqué ter sprake, dat destijds van het hoofdbestuur der V.V.D. was uitgegaan.

De heer Oud achtte het integendeel echter zeer gelukkig, omdat het nog eens precies vastlegde wat vóór de verkiezingen reeds bij herhaling was uitgesproken.

Was de vrees voor een te grote druk van de vakcentrales op de Regering ongegrond? Integendeel!

De heer Oud had daarvan reeds in Januari 1951 gewaagd en daarbij kon hij zich beroepen op niemand minder dan... de oud-minister ir Vos (thans

naar wij menen zelfs onder-voorzitter van de P.v.d.A.), die zich op een congres van de P.v.d.A. aldus had uitgedrukt, dat de toenmalige Regering onder de druk van de vakbeweging ertoe gekomen was, een ander beleid te voeren dan de Regering aanvankelijk had willen voeren.

Daar ging 't om en niet (zoals men telkens beweert) tegen de samenwerking van de vakcentrales in de Stichting van de Arbeid.

Met nadruk wees de heer Oud ook de veronderstelling van de hand, dat hij vakverenigingsbestuurders als tweederangs mensen beschouwde, die nimmer minister zouden mogen worden.

De heer Oud verklaarde juist groot respect te hebben voor mensen als Suurhoff en De Bruyn, die zichzelf hebben opgewerkt. Dat getuigt, zo merkte onze fractievoorzitter op, dat er gelukkig nog alle gelegenheid is, tot ontwikkeling van zelfstandige krachten te komen.

Waartegen hij echter bezwaar had, was, dat iemand in het Kabinet werd geroepen omdat hij vakverenigingsbestuurder was en dat hier zelfs reeds een pariteitseis was opgedoken, van: als er een N.V.V.'er in het Kabinet komt, dan ook een K.A.B.-er en een C.N.V.-er.

De heer Oud stak daarbij kostelijk de draak met de heer Tilanus, die medegedeeld had, dat de heer Drees zich door het V.V.D.-communiqué „beledigd” had gevoeld, waarop de heer Drees had bekend gemaakt, dat van een zich beledigd gevoelen geen sprake was!

Wij kunnen helaas hier niet alles vermelden uit deze zo belangwekkende rede van onze partijvoorzitter. Zij zal, zoals men in ons vorige nummer reeds heeft kunnen lezen, echter als brochure uitkomen.

Terloops vermelden wij daarom, dat de heer Oud, gezien het feit, dat ook de heer Romme van mening zegt te zijn, dat de P.B.O. niet van boven af moet worden opgelegd, enigszins spottend opmerkte, dat de taak van de heer De Bruyn blijkbaar is, de hele dag te zitten „stimuleren” en dat hij de oplossing van twee ministers aan Buitenlandse Zaken, met de vreemde figuur dat de heer Luns binnen de

MINISTER DE BRUIJN
...en maar stimuleren...

grenzen „minister zonder portefeuille” is en buiten de grenzen „minister van Buitenlandse Zaken”, een weinig gelukkige vond.

Na nog eens te hebben herhaald, dat de V.V.D. een loyale oppositie zal voeren — dat wil zeggen: de maatregelen en het beleid zakelijk zal bezien en toetsen aan onze beginselen — kwam de heer Oud tot enige slotopmerkingen over het financiële beleid.

Achter de tafel zat thans een andere bewindsman: de heer Van de Kieft, als opvolger van minister Lief tinck. De heer Van de Kieft — wij wisten het reeds uit de Eerste Kamer — is een geestig man. Hij begon zijn maidenspeech als minister in de Tweede Kamer dan ook onmiddellijk met talrijke geestigheden en grapjes, die men, óók in de Kamer, stellig wel waarderen kan (ook minister Lief tinck kon trouwens menigmaal geestig uit de hoek komen), mits ze niet te ver gaan en vooral, mits ze niet te veelvuldig worden. De heer Van de Kieft heeft echter de neiging om, als men om hem licht, dan steeds door te gaan.

Daarvoor heeft de heer Oud, met zijn grote parlementaire ervaring, hem een vriendschappelijke waarschuwing gegeven.

Bij de replieken zei de heer Oud: De redevoering van de minister was zeer onderhoudend en doorspekt met talrijke grapjes. Ik kan dat op zichzelf best waarderen, maar ik geloof toch, dat de minister op moet passen, dat het grapje niet de plaats van het argument gaat innemen.

Het deed de heer Oud denken aan de debatten over de begroting van 1919, waarbij mr S. de Vries Czn. als minister van Financiën voor het eerst aan de begrotingsdebatten deelnam. Ook die was erg grappig, maar de degelijkheid mag er niet onder lijden. De minister zal moeten oppassen, dat het hem niet zal vergaan als mr De Vries, die als minister van Financiën niet bepaald een succes is geweest!

Wat nu de financiële politiek betreft, merkte prof. Oud met betrekking tot de belastingen op, dat bij de buitensporig hoge belastingdruk van tegenwoordig ieder middel dient te worden aangegrepen om tot verlag ing daarvan te komen, ten einde het particuliere bedrijfsleven — ook en vooral ten bate van de werkgelegenheid — de gelegenheid te geven, tot nieuwe ontplooiing te komen.

De heer Hofstra (Arb.) had op een congres van het N.V.V. verkondigd, dat men de investeringen liever niet aan particulieren over moest laten; dat kon de overheid beter doen; de overheid, die in de ogen van de socialisten immers „onfeilbaar” is.

Mijn standpunt — aldus de heer Oud — is, dat een sterke belastingverlaging noodzakelijk is, desnoods ten koste van het budgetaire evenwicht. De minister moet immers dit goed begrijpen, dat wanneer wij komen in een periode van veel grotere werkloosheid, dit nog veel zwaardere lasten zal leggen op zijn budget, afgezien nog van de morele gevolgen van de werkloosheid.

De heer Oud vroeg in dit verband ook aandacht voor de redevoering

MINISTER VAN DE KIEFT
...een geestig man...

van de heer Twijnstra, de voorzitter van het Verbond van Werkgevers.

Bezuiniging op de overheidsdienst zal ook noodzakelijk zijn, waarbij alleen de minister (en niet de Kamer) het initiatief kan nemen. Buitengewoon onbevredigend noemde onze woordvoerder de houding van de minister ten aanzien van de dividendstop. De heer Oud moest aannemen, dat het Kabinet in deze homogene was en dat ook minister Zijlstra, van Economische Zaken, daarmede accoord ging. Zal de homogeniteit in het Kabinet op dit punt echter ook blijken bij de Regeringspartijen?

Prof. Oud besloot zijn rede met het optreden van deze Regeringsmeerderheid een geheel nieuw experiment te noemen. Het is een „rood-christelijke” samenwerking, welke „Trouw” iets veel beters noemde dan de „derde macht”.

Dat de heer Oud het vertrouwen daarin miste, is voor de rechtse partijen niet erg. Veel erger is, dat zovelen in haar eigen kring dat missen. De toekomst zal leren of de drie rechtse partijen in staat zullen blijken, hun positie tegenover het socialisme duidelijk te kiezen. Doen zij dat niet, dan vrees de heer Oud voor deze partijen het ergste.

Dat er iets aan het loswrikken is in de oude confessionele partijen, heeft de verkiezingsuitslag duidelijk bewezen. Deze Kabinetformatie zou het ontbindingsproces wel eens kunnen verhaasten.

Destijds was het geliefkoosde beeld, dat de rechtse groepen tegenover de vrijzinnige groepen bezigden, dat zij handelden onder „de zweep van Troelstra”. Laten de rechtse groepen oppassen, dat men in haar eigen kring niet het gevoel zal krijgen, dat de socialistische zweep thans over de rechtse ruggen wordt gelegd!

De heer Oud gaf de verzekering, dat zijn politieke vrienden en hij dit alles met belangstelling zouden volgen.

„Wij hopen, aan het parlementaire werk een actief aandeel te kunnen nemen. In het bijzonder door bij passende gelegenheden voor de groepen der nieuwe Regeringsmeerderheid de mogelijkheid te openen van het al dan niet bestaan van een hecht onderling verband te doen blijken”.

A.

Midden- en kleinbedrijf uit bezwaren tegen het fiscale beleid

Onbillijkheden werden duidelijk in het licht gesteld

Het behoeft niet te verwonderen, dat de georganiseerde middenstand bij de aanvang van de nieuwe zittingsperiode van de Staten-Generaal aanleiding heeft gevonden uiting te geven aan de in zijn midden reeds geruime tijd levende bezwaren tegen het fiscale beleid. Dit immers is een der voornaamste oorzaken van de liquiditeitsmoeilijkheden in midden- en kleinbedrijf.

Een commissie van belastingdeskundigen, welke door de Christelijke Middenstandsbond, de Koninklijke Nederlandse Middenstandsbond en de Nederlandse Katholieke Middenstandsbond in samenwerking met de Bedrijfs-groep Detailhandel is ingesteld, heeft onlangs rapport uitgebracht betreffende de zware lasten, welke door de belastingheffingen op de middenstandsondernemingen worden gelegd.

Uit de desbetreffende publicatie blijkt, dat men zich voorstelt de financiële positie van het middenstandsbedrijf te verbeteren door wijzigingen in de omzetbelasting en de inkomstenbelasting.

Bij sommige sociale verzekeringen, welke zelfstandigen moeten afsluiten, doet zich de moeilijkheid voor, dat de te betalen premie niet mogen worden afgetrokken bij de vaststelling van het bedrag, waarover inkomstenbelasting betaald moet worden.

Tevens is echter inkomstenbelasting verschuldigd over de te genieten uitkeringen. Hier is sprake van een dubbele belastingheffing. Bevorderd zal dienen te worden, dat premieën kunnen worden afgetrokken van het bedrag, waarover belasting verschuldigd is, aldus de Commissie van Overleg der middenstandsbonden.

Nog steeds zijn geen voorzieningen getroffen met betrekking tot de belasting, welke, evenals bij opdracht of liquidatie van de zaak, bij overlijden van de ondernemers wordt geheven van de in de onderneming aanwezige (stille) reserves. Deze vertegenwoordigen vaak in werkelijkheid in het geheel geen winst en zijn een gevolg van de waardevermindering van het geld.

Dit betekent, dat ook bij voortzetting van de onderneming door de weduwe of de kinderen extra belasting moet worden betaald en dus op een ongunstig ogenblik gelden aan de onderneming worden onttrokken. De bonden achten het noodzakelijk, dat een einde komt aan het belasten van schijnwinsten.

Voor wat de vereveningsheffing betreft, achten de bonden het vooral onbillijk, dat deze belasting verschuldigd is, ongeacht het bedrijfsresultaat en speciaal de productiefactor arbeid belast.

Technische herziening inkomstenbelasting

Eveneens zijn de bonden van mening, dat een algehele technische herziening van de inkomstenbelasting noodzakelijk zal zijn en wel met name voor wat betreft belastingvrije reserveringen, de eventuele verruiming van verliescompensatie, belastingverlaging voor in het bedrijf blijvende winsten en extra belasting op de winst boven de f 8.000.—.

Het ontwerp van wet op de omzetbelasting 1952 heeft de strekking de detailhandel van omzetbelasting vrij te stellen.

Deze belofte dient, volgens de Commissie van Overleg, te worden ingelost. De middenstandsvakcentrales willen hun invloed aanwenden om ook voor de andere bedrijfssectoren, zoals ambacht, dienstverlening en vervoer althans verlichting van de omzetbelasting te verkrijgen.

Zij hebben daartoe bereids een uitvoerig adres tot de Tweede Kamer gericht, waarin teleurstelling over het daarbij voorgestelde wordt uitgesproken, want tegenover een administratieve verlichting van de detailhandel staat verzwaring van belastingdruk voor de kleine nijverheid, het ambacht en de dienstverleningsbedrijven, alsook voor de detailhandelaar, die tevens producent is.

De middenstandsbonden nemen terecht scherp stelling tegen het voorstel, dat omzetbelasting verschuldigd zal zijn over de in rekening gebrachte prijs of vergoeding (het z.g. factuurstelsel). Hierdoor wordt het risico van wanbetaling volledig op de ondernemingen afgewenteld. Zij achten het redelijk dat belasting slechts

verschuldigd is over het werkelijk ontvangen bedrag (kasstelsel).

De handhaving van de weeldetarieven van 30 % en 15 % wordt lijnrecht in strijd geacht met het beleid, dat gericht is op de verruiming van werkgelegenheid. In werkelijkheid betreft het hier een belasting van respectievelijk 43 % en 17,6 %, terwijl het z.g. tussentarief, waarvan een verhoging van 7 % tot 10 % wordt voorgesteld, in feite 11,1 % zal gaan bedragen.

Afgezien van het feit, dat deze hoge tarieven voor de schatkist eerder een na-dan een voordeel zijn gebleken, wordt hier een vrij willekeurig gekozen deel van het bedrijfsleven evenredig zwaar belast en de werkgelegenheid ernstig geschaad.

Weeldebelasting remt de omzetten

In dit verband wordt gewezen op de stijging der omzetten in bepaalde branches, toen het tarief der weeldebelasting enkele maanden geleden enigermate werd verlaagd. Het tussentarief is volgens de huidige bepalingen slechts geldig tot 1 September 1955.

In het aanhangige wetsontwerp wordt geen tijdslimiet meer genoemd, wat zeker onaantvaardbaar is.

Ernstige bezwaren voeren de middenstandsbonden aan tegen de administratieve bepalingen. Deze schrijven aan iedere ondernemer een gedetailleerde administratie voor, ook omvattende de van omzetbelasting vrijgestelde leveringen.

In het middenstandsbedrijfsleven komt het veelvuldig voor, dat in een branche alle denkbare tarieven gelden. Dit brengt volgens de voorgestelde bepalingen de noodzaak mede een uitvoerige en zeer ingewikkelde en kostbare administratie te voeren,

waarvan het juist de bedoeling is de middenstand vrij te stellen.

Een wezenlijke verbetering wordt reeds bereikt, indien de vrij te stellen omzetten buiten de administratieve verplichtingen worden gehouden. Het adres bepleit voorts, dat de gebruikelijke diensten, welke de verkoop verzellen, zoals bijvoorbeeld het ophangen van een gekochte lamp, niet belast worden, doch vrijgesteld zullen zijn met de detailhandelsleveringen, welke zij begeleiden.

Evenzeer wordt het redelijk geacht eenvoudige bewerkingen, zoals bijvoorbeeld het monteren van brilglazen, niet als fabricage aan te merken, omdat deze handelingen behoren bij de detailhandelsfunctie.

Volgens het wetsontwerp zal, indien een particulier bijvoorbeeld zelf de stof levert aan een kleermaker om daarvan een costume te maken, in strijd met de werkelijkheid worden aangenomen, dat door de opdrachtgever geen stof is geleverd. De omzetbelasting is verschuldigd over de waarde van de stof plus 't maakloon. Wanneer de kleermaker zelf de stof levert, is dit eveneens het geval, hoewel hij bij de levering slechts optreedt als detaillist.

Ditzelfde geldt voor andere soorten dienstverlening, waarbij het materiaal door de opdrachtgever, respectievelijk door de ambachtsman zelf, wordt geleverd, die in dit geval de detailhandelsfunctie verricht. De middenstandsbonden achten het onbillijk, dat de loonwerkbedrijven en de onderaannemers omzetbelasting verschuldigd zijn over de totale aannemingsom.

We kunnen de hiervoren samengevatte bezwaren volkomen delen en wij vertrouwen er op, dat bij het recente afdelingsonderzoek aan deze bezwaren de nodige aandacht worden geschonken.

Nieuws uit de Afdelingen en Centrales

Jaarverslag over 1951 van de Rijkskieskring Dordrecht van de V.V.D.

Aantal afdelingen bleef stabiel

Het jaar 1951 is het jaar van de voorbereidende werkzaamheden voor de Kamerverkiezingen 1952 geweest. Er werden 3 ledenvergaderingen gehouden, t.w. op 19 Mei, 15 September en 15 December.

Bestuursvergaderingen waren er 4, n.l. op 7 Maart, 9 Juni, 8 September en 24 November. Voorts waren er nog enkele vergaderingen van het **Dagelijks Bestuur**. Totaal zijn uitgegaan van de secretaris der Kamercentrale, inclusief de mededelingen enz., 13 circulaire. Voorts moet melding worden gemaakt, dat in 1951 'n reglement voor onze Centrale het levenslicht zag, hetwelk door het H.B. is goedgekeurd.

Het Verkiezingsfonds nam, na een enkele wijziging t.a.v. de bezetting, de werkzaamheden om gelden in te zamelen voor de Kamerverkiezingen 1952 wederom ter hand, op welke resultaten nu bij het uitbrengen van dit verslag, we met een zekere voldoening kunnen terugzien. Dat de inkomsten kleiner waren dan vier jaar geleden, vindt zijn oorzaak in de in het algemeen minder gunstige financiële omstandigheden der contribuanten.

De heer Boele kon wegens drukke werkzaamheden de functie van secretaris-penningmeester van het Verkiezingsfonds niet langer op zich nemen. Voor de vele en nauwgezette werkzaamheden zijn we hem veel dank verschuldigd. We mogen ons gelukkig prijzen, dat de heer Lels deze functie van hem heeft willen overnemen, terwijl de heer Boele zich bereid verklaarde als commissielid te willen blijven fungeren.

Ook de Vrouwengroep ontwikkel-

de activiteit, uitvoerig gememoreerd in een jaarverslag van deze groep, uitgebracht in de ledenvergadering van 15 December 1951.

In ons bestuur kwam in 1951 geen wijziging. Alle geleidingen van onze Partij hadden vele vergaderingen voor de candidaatstelling voor leden van de Tweede Kamer. Bestuursvergaderingen en ledenvergaderingen der afdelingen, bestuurs- en ledenvergaderingen onze Centrale, Partijraad, Verkiezingsraad, Algemene Vergaderingen der Partij, zij allen vergden veel voorbereidende arbeid en tijd.

Het aantal afdelingen in onze Centrale bleef onveranderd 50.

Te Utrecht kwamen de secretarissen der Centrales vele malen bijeen, onder leiding van het Algemeen Secretariaat der Partij. Ook de D.B.'s der Centrales kwamen op 3 Februari 1951 te Utrecht bijeen onder leiding van mr Rutgers, alles in verband met de voorbereidende werkzaamheden der verkiezingen.

De afdracht aan het H.B. van contributies door de afdelingen baarde ook in het verslagjaar weer zorgen.

Verschillende afdelingen kunnen er blijkbaar moeilijk toe komen om hun afdracht vóór 1 Mei over het lopende jaar aan het H.B. af te dragen. Een opwekking in deze om dit toch elk jaar niet te verzuimen, is zeker ook nu weer op z'n plaats.

Mr Koops van het Algemeen Secretariaat bezocht ook in het verslagjaar weer enkele van onze vergaderingen, welke belangstelling als altijd, zeer op prijs wordt gesteld.

Dat het volgend jaarverslag, over 1952, een bevredigend verkiezingsresultaat mag geven, was toen een

wens, welke bij het uitbrengen van dit jaarverslag inmiddels in vervulling is gegaan, al zijn andere wensen in dit verband niet in vervulling gegaan.

Een nieuwe afdeling in Bennebroek-Sijbekarspel

Enthousiast betoog van de heer Zegering Hadders

In een zeer boeiend en vlot betoog, dat enkele uren duurde, heeft het lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, de heer R. Zegering Hadders, Woensdagavond j.l. in café Pels te Benningbroek, de gehele politieke situatie geschilderd en daarbij vragen uit de goed gevulde voorzaal beantwoord.

Na de pauze behandelde de heer Zegering Hadders de kabinetsformatie en diverse vragen van luisteraars.

De heer J. Klok, die voor het Centrale Bestuur de vergadering presideerde, dankte de heer Zegering Hadders voor zijn interessant betoog, waarna tot oprichting van de afdeling Benningbroek-Sijbekarspel werd overgegaan.

Haagse V.V.D. Vrouwen vergaderden

De Haagse Vrouwen in de V.V.D. hebben op Maandagavond 10 November in restaurant Carlton onder voorzitterschap van mevrouw mr. N. M. W. Dettmeijer-Labberton een ledenvergadering gehouden.

Na een uitvoerige discussie is het reglement van de Haagse Vrouwen-groep van de V.V.D. aanvaard.

BIJENKOMST DER ACHTERHOEKSE AFDELINGEN!

Och Zaterdag 22 November 's middags 3 uur zal de Heer R. Zegering Hadders voor de Afdelingen uit „de Graafschap” een sprekebeurt vervullen in Hotel Klein-Haar te Ruurlo. Onderwerp „De politieke ontwikkeling in ons land na de verkiezingen”. Alle leden en geestverwanten uit de omgeving zijn welkom.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.: Drs. H. A. Korhals.

Redactie-secretaris G. Stempher. Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.

Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.

Abonnementsprijs f 1,90 p. kwartaal, f 7,50 per jaar.

Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 2451.03, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.

Losse nummers 15 cent.

Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

OOST EN WEST (III)

Wie zich de moeite getroost, Bruntons werken te bestuderen, zal hem in elk geval de lof niet kunnen onthouden dat hij, met een openhartigheid die hem eert, ook zichzelf telkens herzielt. Toen hij begon te publiceren stond hem klaarblijkelijk alerminst duidelijk voor ogen, waartoe zijn studies hem tenslotte zouden brengen. En zo corrigeert hij in opeenvolgende boeken eerder geponeerde uitspraken, echter niet zonder verandering van inzicht ook logisch te rechtvaardigen.

„De geheime weg”, dat in zekere zin een inwijding, een voorbereiding is tot hetgeen hij in zijn latere werken zal geven, bedoelt in hoofdzaak een methode aan de hand te doen tot geestelijke zelfontdekking van de moderne mens. De schrijver pretendeert niet, hiermede iets nieuws te brengen: Thomas a Kempis, Boehme en zovele andere groten in onze Westerse cultuur hebben in principe hetzelfde verkondigd, doch in een vorm, die ons nauwelijks meer aanspreekt. De vraag is echter, of wij, knappe, scherpzinnige, logisch-denkende, gejaagd-levende, egocentrische en op 't uiterlijk gerichte moderne mensen ook bijv. het Evangelie nog wel recht verstaan, waar dit ons plaatst voor uitspraken als: indien gij niet wordt als de kinderen, zult gij het koninkrijk der hemelen niet zien.

Wordt - bij ons toenemend weten - de mens zichzelf niet steeds meer het grootste raadsel (denk aan de moderne dictatuur en wat deze van de mens, die haar bedrijft en van de mens, die haar ondergaat, maakt)? En is hij dat toch eigenlijk ook niet voor de wetenschap, die zich het meest met de studie van de mens bezig houdt, de psychologie?

Brunton onderscheidt het Ego en het Super-ego. Blijven we ons nu maar steeds bewust, dat woorden slechts woorden zijn, dan is er o.i. geen bezwaar, met onze auteur het ego te zien als de mens zoals wij hem „kennen” en het Super-ego als het eeuwig-goddelijke bewustzijn of „wezen” en aan te nemen, dat er tussen beide bindingen bestaan, relaties gelijk een Meister Eckhart bedoelde toen hij zeide: „God is in het centrum van de mens” en gelijk tot in onze tijd toe de grootstert (als 'n Rilke) die relaties zien.

Het mag overbodig heten, voor onze lezers te gewagen van de gevaren van vaagheid en overspanning, aan alle mystiek eigen. Maar aan de andere kant: is er niet veel meer reden te wijzen op de dodelijke gevaren, klevende aan de veruiterlijking van heel ons moderne leven, vooral voor de massa's? En worden die gevaren niet dubbel dreigend, nu ons Westerse intellectualisme, onze techniek en heel onze op het materiële gerichte cultuur (ook onze fraseologie over de democratie vaak) ook het zo lang sluimerende Oosten in hun vaart hebben meegesleept en het mede in onrust hebben gebracht?

Brunton nu dringt aan op beoefening van geestelijke rust: „Slechts in de diepste stilte kunnen wij de stem van de ziel beluisteren”.

„Dat hebben we méér gehoord” - zijn wij allicht geneigd te zeggen. Inderdaad! Maar we hebben sindslang verleerd, ernaar te handelen. En: waar vinden we in ons gejaagde leven en in deze jachtende, van onrust zwangere wereld nu werkelijk die rust? Moeten we niet met Augustinus - toch ook een van de grootste geesten uit onze Westerse beschavingsgeschiedenis - zeggen: „Ik liep te zoeken in de straten en de pleinen van deze wereld en ik vond U niet, want ik zocht tevergeefs buiten mij die in mij is”?

Meditatie, oefening, zelfkennis, anderzijds tot mystieke beleving der eenheid van het ego en het super-ego, is de centrale gedachte, die Brunton in zijn voornaamste boeken dan verder uitwerkt. Zijn reizen hebben hem dan van Europa via Egypte naar „Indië” gevoerd, waar hij de oude Oosterse wijsheid niet alleen uit geschriften en overleveringen leert kennen, maar ook in persoonlijk contact met geestelijke leidsheden in het huidige Oosten.

Hij benadert deze wereld vanuit de Westerse mentaliteit. Hij is - zijn boek over Egypte bewees het reeds - zeer ontvankelijk voor de sfeer van het Oosten met zijn esoterische mystiek, die hem blijkbaar wel heel vast in haar greep krijgt. Maar hij toont zich toch ook voldoende Westers geschoold wetenschapsmens, om steeds dieper door te dringen tot de eigenlijke kern der dingen, die in de oude Oosterse wijsheid verborgen liggen.

Nu is het voor ons, moderne Westelingen, heel moeilijk, althans de mogelijkheid te erkennen, dat er naast onze eigen methode van denken een andere bestaanbaar is, om de grote vragen, waar zich alle menselijk denken omkeert beweegt, langs andere weg te benaderen dan wij sinds Aristoteles gewoon zijn te doen.

Misschien valt dit alleen de kunstenaars onder de Westelingen gemakkelijk, die zelf immers uit inspiratie creatief werk verrichten. Een dichter, een schilder weet nog wat „zien” betekent. Etymologisch zijn „weten” en „zien” in het Grieks woorden van één stam, maar de begrippen, die wij ermee aanduiden, zijn voor ons besef wel heel ver uit elkander gelopen. Zelfs in de religie interpreteren wij de mythe vaak volkomen intellectueel, naar de maatstaf onzer ratio, waarmee we de wonderde bron van poëzie, waaruit ook de mythe is geboren, te enenmale geweld aandoen. Merkwaardigerwijze begint de moderne psychologie ons langzaam aan weer de ogen te openen voor de waarden van oersymbolen en tegelijk voor hetgeen zich beneden de drempel van het bewustzijn in 's mensen geest voltrekt. Daarmee naderen we toch weer tot de uitgangspunten van de oude wijze van waarheidsbeleving, gelijk die niet alleen in de wijsheid van het Oosten, maar in alwat wij nu „primitief” denken noemen besloten ligt. Oidipous, Narcissus en zovele andere beelden meer, door de dichters der oudheid geschapen (die daar bij veelal weer teruggrepen op nog veel oudere mythologieën) fungeren weer als typen, waar de moderne zielkunde mee werkt. D.w.z. dat die oude dichters intuïtief in het innerlijk van de mens alles aanwezig geweten hebben wat de moderne psychologie met haar zoveel rijker materiaal aan methoden en objecten van onderzoek thans herontdekt en veelal als nieuwe vondsten presenteert. Wie moderne psychologen bestudeert wordt telkens weer getroffen door het feit, dat zij niet alleen verwijzen naar de klassieken der oudheid maar ook naar „moderner” dichters als Dante, Shakespeare, Goethe, De Balzac, Dostojefski, Rilke, Nietzsche, scheppers van typen en gestalten met hun bepaalde wijze van zijn, van denken en doen. De dichter grijpt intuïtief directer en beeldt daarom vaak klaarder uit dan logische reflectie vermag; vandaar ook, niet waar?, het veelvuldig citeren van dichterlijke uitspraken.

Geeft men dit toe - en o.i. moet men dit toegeven -, is het dan zulk een dwaze gedachte, dat men ook het wereldwezen naar zijn essentie nog wel langs andere weg kan benaderen dan die van onze Westerse filosofie? Of althans: dat die oude Oosterlingen ons ideeën aan de hand kunnen doen, die ons kunnen helpen, een zuiverder antwoord te vinden op alle vragen aangaande mens en kosmos?

Prof. Van Os wijst erop, dat het primitieve en archaische denken wortelen in een geestesgesteldheid, die men wel prae-logisch heeft genoemd en waarbij stellingen, die voor ons gevoel tegenstrijdig zijn, tegelijk gelden.

Op andere wijze treffen we dit trouwens in onze moderne wetenschap evenzeer aan, waar de „stelsels” elkaar tegenspreken, terwijl toch in elk „stelsel” elk onderdeel logisch zijn plaats in het geheel heeft.

Prof. Van Os gaat zelfs zo ver te constateren, dat de resultaten van de modernste natuurwetenschap wonderwel passen bij het archaische bewustzijn. „Ja - zegt hij - vergeleken daarmee, maken de vroegere stelsels de indruk van te vroeg tot stand gekomen en daardoor scheef gegroeide rationalisaties. Het verstand heeft zich hier te vroeg eraan gewaagd, het vloeiende beleven in een vaste vorm te brengen. Daarentegen sluiten het

meest archaische voelen en het meest moderne denken zich harmonisch aan een tot een geheel, dat gevoel en verstand beide bevredigen kan”.

Tijdens zijn langdurig verblijf in India kwam Brunton tot de voor hem teleurstellende ontdekking, dat het Yoga-systeem van de twintigste eeuw helemaal geen systeem meer was, doch een soort hutsput, waarin het moeilijk viel het mythische van het mystische te onderscheiden. Fakirs e.d. hebben het in discrediet gebracht.

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mejjuffr. Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Stembiljetten van verschillende kleur?

Enkele dagen voor de V.V.D. vrouwen-bijeenkomst op 18 en 19 Oct. j.l. in Oud-Leusden was van de Nederlandse Vereniging voor Vrouwenbelangen, Vrouwenarbeid en Gelijk Staatsburgerschap een brief ontvangen, waarin de opinie ook van onze organisatie werd gevraagd over het denkbeeld, bij verkiezingen de stemresultaten van mannen en vrouwen afzonderlijk te tellen. Dit zou kunnen gebeuren door verschillend gekleurde stembiljetten te gebruiken.

Deze vraag was opgeworpen op het Congres van de International Political Science Association, dat van 8 tot 12 September bijeen is geweest in Den Haag.

Op onze conferentie werd de kwestie door de presidente aan de vergadering voorgelegd.

Zonder uitzondering stonden met het bestuur allen er afwijzend tegenover. Men was van mening, dat het geheim van de stembus van zo groot belang moet worden geacht, dat elke maatregel, die ook maar de schijn kan wekken van een nagaan van de herkomst der stemmen, verwerpelijk is.

Wil men gegevens verzamelen over de politieke voorkeur van vrouwen, wat zeker van belang kan zijn, dan moet dit geheel buiten de stembus omgaan en b.v. door middel van een enquête, waaraan de deelneming uiteraard vrij is, geschieden.

Aan de Vereniging „Vrouwenbelangen” werd deze mening van de „Vrouwen in de V.V.D.” medegedeeld.

Daarna werd opnieuw een desbetreffend schrijven van genoemde vereniging ontvangen, met o.a. verwijzing naar het Octobernummer van het maandblad Vrouwenbelangen.

Het leek ons goed, ook diegenen van onze leden, die niet op onze conferentie aanwezig waren, op deze plaats van een en ander op de hoogte te brengen. J. H. S.

Anderzijds was Yoga door dogmatische religievorming van haar psychologische doel afgeweken.

In „Hoger dan Yoga” beschrijft hij nu uitvoerig de weg, die hij heeft moeten afleggen om te komen tot een vernieuwd en verdiept Yoga. Hij stuitte reeds dadelijk op de moeilijkheid, waarmede ook de Westerse filosofen te worstelen hebben en waaraan wij in de laatste halve eeuw een nieuwe tak van wetenschap te danken hebben, de significa, die zich immers bezig houdt met de vraag naar de eigenlijke betekenis onzer woordsymbolen. Wij, die leven in een tijd van „slogans”, beseffen - ook als we de slogan zelf wel door hebben! - ter nauwernood, voor welke moeilijkheden het woord als zodanig ons reeds plaatst.

(Vervolg op pag. 8)

Verslag Nationale Vrouwenraad

Vergadering van de Ledenraad op 28 October j.l.

Deze vergadering, uitgeschreven door de Nationale Vrouwenraad, waarbij onze organisatie als „vereniging-voorstander” is aangesloten, werd namens ons bijgewoond door de plaatsvervangende afgevaardigde mev. mr. E. Veder-Smit, vergezeld van mev. H. A. Mijnlief-Post als waarnemster.

Aan de ons verstrekte mededelingen is het volgende ontleend:

Des morgens was er eerst een huishoudelijk gedeelte met maar liefst 13 punten. Daarna kwamen boeiender onderwerpen aan de beurt, die begonnen met de vraag: Wat kan er gedaan worden voor meisjes en vrouwen, die in het buitenland werken?

Vooral zij, die au pair gaan, doen dat vaak zorgeloos.

De vergadering streefde er daarom naar, richtlijnen voor haar op te stellen.

Na de lunch sprak mej. A. J. Brands over Kleuteronderwijs, dat tot taak heeft: het verrijken van de woordenschat; de gelegenheid tot expansie en expressie; het ordenen van de gedachten, en het oefenen van de zintuigen, alles van de kleuter.

Spr. besprak de eisen waaraan lokaliteit, inventaris, spelmateriaal en de kleuteronderwijzeres moeten voldoen en eindigde met het eisen van overheidsregeling en overheids subsidies.

Des middags werden verder nog enige verslagen behandeld.

Een groot aantal onderwerpen kwam ter sprake, waaronder parttime jobs en equal pay, waar wij het op onze conferentie ook over gehad hebben.

Verder politiek in nationale en internationale vrouwenraden, kinderfilms, werkclassificatie, emigratie (ten aanzien van ongeorganiseerde vrouwen), onderwijsplan Rutten en nog veel meer.

Wat het laatstgenoemde onderwerp betreft, des avonds bracht mev. mr. dr. P. M. Franken-van Driel verslag uit over het onderwijscongres, door het Nederlands Cultureel Contact uitgeschreven. Ook leden van ons hebben dit congres bijgewoond.

Hierbij aan sloot het laatste punt van de agenda, getiteld: Vorming en onderwijsvernieuwing.

Spreekster was mej. E. Mesdag (Huishoudschool, Laan van Meerdervoort in Den Haag).

Zij besprak de opleiding volgens het leerlingenstelsel, dat nu in de algemene belangstelling naar voren is gekomen in verband met het voor-ontwerp Wet tot wijziging van de Arbeidswet. Hierin wordt voor kinderen beneden 15 jaar arbeid in fabrieken verboden. De Leerplichtwet wordt echter niet gewijzigd, waardoor er een hiaat is tussen 14 en 15 jaar. Oplossing van dit probleem zou het zgn. leerlingenstelsel kunnen brengen.

Al met al kwamen bij de Nationale Vrouwenraad weer vele vraagstukken ter sprake, die de aandacht van de Nederlandse vrouwen ten volle verdienen.

J. H. S.

(Vervolg van pag. 7)

Dit wordt, naar het ons voorkomt, te urgent, wanneer zoals thans, de moderne wetenschap haar enorme kennis, geground op het feitenmateriaal dat zij onderzocht heeft, nu ook wijsgerig gaat interpreteren en dan tot uitspraken komt als waarvan wij er in deze artikelen enkele aanhaalden van Edington, Jeans en Einstein. Zoeken wij bij filosofen naar een definitie enkel maar van het woord „waarheid”, dan krijgen we zo uiteenlopende als: „Het ware is de naam van alles wat langs de weg van het geloof goed blijkt te zijn” (James) of: „Waarheid is wat overeenkomt met de feiten en de werkelijke toestand” (coördinatie-theorie), terwijl volgens de coherentie-theorie waarheid is „stabiliteit”. Zo kunnen we van letterlijk elk begrip in onze moderne wetenschap een veelheid van definities geven.

Ook wij, Westerlingen, hebben uit onze eigen beschavingsbronnen nog wel herinnering aan een andere methode van waarheid-benadering en beleving: Jezus, die van zichzelf zeide, dat Hij in de wereld gekomen was, om der waarheid getuigenis te geven, gaf geen antwoord, toen Pilatus Hem vroeg: wat is waarheid? Toch „zien” wij haar even goed als Jezus haar zag.

En van Buddha wordt gezegd, dat ook hij het stilzwijgen bewaarde, toen men hem vroeg naar het Nirwana. Hier ontmoeten zich Oost en West inderdaad in een andere wijze van benadering van het waarheidsprobleem dan die welke in onze Westerse filosofie wordt gevolgd.

Wil dit alles nu zeggen, dat Brunton een pleidooi voert voor de intuïtie zonder meer of voor een verzaking van rede en redelijkheid?

Hij doet dit niet, reeds niet omdat hij weet dat er ook een pseudo-intuïtie bestaat en werkzaam kan zijn. (Wie denkt hier niet aan Hitler?) Hij neemt daarom ook intuïtie en mystiek onder de loupe zijner kritiek, maar evenzeer onze logica. Komt hij hier tot de conclusie, dat wij alleen via de Rede tot inzicht kunnen komen, dan laat hij niet na ook het begrip Rede nader te onderzoeken, waarbij hij wijst op het bekende verschijnsel der schizofrenie, de gespletenheid van geest. Deze immers maakt het mogelijk, dat de mens op het ene gebied volkomen logisch kan denken en op het andere niet, of in het ene „hokje” van zijn geest - en ook hiermede staan we in feite weer voor een probleem, in het begrip „geest” opgesloten - redelijk en actief kan zijn, in het andere traag en zelfs gestoord. Het ene „hokje” kan dus m.a.w. volkomen geïsoleerd staan van het andere. We treffen dat zelfs wel aan bij de grootste z.g. normale geesten!

Dat dit alles en zoveel meer van reële betekenis kan zijn in de cardinale vraag, of er naast onze Westerse methode inderdaad een andere is, die, misschien met haar gecombineerd, onze gehele wetenschap in een nieuwe positie kan brengen, toont Brunton in zijn boeken uitvoerig aan.

Hierover nog iets in een slotartikel.

G. A. DE RIDDER

Verdediging van ons land wekt onze bezorgdheid

„Slechtste Belgische soldaat nog beter dan de beste Nederlandse”?

Op een bijeenkomst van Nederland-Engeland heeft de bekende Engelse schrijver Chester Wilmot verklaard, dat de slechtste Belgische soldaat nog beter was dan de beste Nederlander. Hij voegde er nog verschillende zaken met betrekking tot onze defensie aan toe, welke uitvoerig vermeld staan in een verslag van de bijeenkomst te Rotterdam in de Nieuwe Rotterdamse Courant.

Deze uitingen van deze deskundige schrijver, die o.m. grote bekendheid heeft verkregen door zijn boek „Struggle for Europe” hebben diepe indruk gemaakt.

Op het ogenblik, dat wij dit schrijven, zijn de debatten over de begrotingen van Oorlog en Marine in de Tweede Kamer in volle gang. Stellig zal daar van de Regeringstafel ook wel het een en ander gezegd worden, en wij hopen zeer dat het mogelijk zal zijn om op gedocumenteerde wijze de zeer ernstige kritiek van Chester Wilmot te weerleggen.

Het Nederlandse volk is in veel breder kring bezorgd over de gang van zaken met betrekking tot de defensie, dan de regering wel veronderstelt.

De heer Staf heeft het voordeel gehad als minister van Oorlog te komen na de heren Schokking en 's Jacob,

die beiden weinig vertrouwen hadden verkregen in de Staten-Generaal. Dat zat hem dus aan het begin van zijn ministersloopbaan mee, omdat hij een zekere faam van bekwaamheid bezat op het gebied van de landbouw.

De vraag wordt echter in steeds breder kring en met steeds meer klem gesteld, of hij werkelijk de leiding weet te geven aan onze defensie, welke nodig is. De debatten in de Tweede Kamer zullen hierover uitsluitel moeten geven en het is zeer te hopen dat daarbij moge blijken dat voor ongerustheid geen reden is. Alvorens verder op deze zaak in te gaan, wachten wij dus eerst het einde van de debatten over de defensie in de Tweede Kamer af.

Inlichtingen betreffende het lidmaatschap der Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zijn te verkrijgen bij de plaatselijke afdelingen en bij het Algemeen Secretariaat: Koninginnegracht 61. 's-Gravenhage (telefoon 111 768).

N.V.
Machinefabriek
IJZER-STAAL-EN
METAALGIETERIJ

|||

v.h. BAKKER & Co.
RIDDERKERK

GOEDEWAAGEN'S
Koninklijke Fabrieken
GOUDA
SERVIEZEN

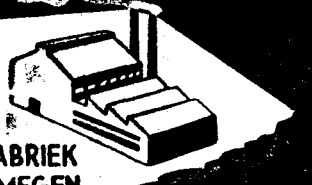
Abraham van Stolk & Zoonen N.V.

Houthandel
Schaverij - Zagerij

Vuren - Dennen - Oregon Pine - Pitch-Pine - Heipalen
Rotterdam, Telef. 35400 - Postbus 1100

DAKEN - VLOEREN

N.V. BETON- & PLATENFABRIEK
& GEBS. MYNLIFF N.YMEGEN
TEL 20539

N.V. BETONDAK
fabriek van bouwmaterialen ARKEL
kantoor te GORINCHEM

SMIT
SLIKKERVIER

DYNAMOS, MOTOREN, INSTALATIES

N. V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN”
BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter
DROOGDOK 115 x 30 Meter

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Pleidooi voor een
stembus-analyse

(Zie pag. 2)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

GEEF DE JONGEREN DE KANS!

*Naar aanleiding van het congres der Jongeren Organisatie
Vrijheid en Democratie (J.O.V.D.)*

Gedurende het afgelopen weekeinde heeft de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie - de J.O.V.D. - haar jaarlijkse congres gehouden te Dordrecht. „Wij weten wel”, zo had de voorzitter in het maandorgaan De Driemaster geschreven, „dat Dordrecht niet de stad is, die uit alle windstreken het gemakkelijkst zou zijn te bereiken”, maar dat minder gemakkelijke heeft een groot aantal jongeren dan toch maar niet afschrikt. Ook de ver van Dordrecht gelegen Noordelijke provincies waren zeer goed vertegenwoordigd. Evenmin ontbraken buitenlanders. Van de Duitse Liberale jeugd was er een afvaardiging, evenzo van de Belgische liberale jongeren.

In De Driemaster had de voorzitter, dr Edgar Nordlohne, ook geschreven, dat de jongeren „belangstellend de ontwikkeling van de liberale tendenzen in de Nederlandse partijen, en in het bijzonder in de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie” volgen. Welnu, de belangstelling is gebleken wederkerig te zijn. Vele leden der V.V.D. hebben van hun belangstelling voor de arbeid der jongeren doen blijken. Daar waren bestuursleden van de afdeling Dordrecht, van wie getuigd kan worden, dat zij steeds voor de goede zaak klaar staan. Wij denken aan de heren Jac. A. Hazelaar en B. Bos Azn. - trouwens beider dochters zijn zeer gewaardeerde steunpilaren der J.O.V.D., aan wie deze organisatie veel dank verschuldigd is! - wij denken ook aan de secretaris der afdeling Dordrecht van de V.V.D., de heer Kobus, en aan wethouder van Gijn. Ook is de bijeenkomst bezocht door de voorzitter der centrale Dordrecht, drs P. Herwijer. Voorts werd aan het geheel bijzondere kleur verleend door de aanwezigheid van prof. mr P. J. Oud, die een rede heeft gehouden, welke zeer werd toegejuicht.

Was prof. Oud namens partijleiding en Tweede Kamerfractie aanwezig, mr Wendelaar vertegenwoordigde de Eerste Kamerfractie. Het Tweede Kamerlid drs H. A. Korthals was aanwezig als ere-lid der J.O.V.D.

Wij willen thans niet een verslag geven van het vele, dat op het congres is verhandeld. Wij willen meer schrijven naar aanleiding van de vergadering. Daarvoor willen wij als uitgangspunt nemen het devies, dat de voorzitter van de afdeling Dordrecht der V.V.D., de heer Jac. Hazelaar, aan de jongeren heeft meegegeven. De heer Hazelaar heeft namelijk de wens tot uitdrukking gebracht, dat de J.O.V.D. moge zijn: Jong, Onverschrokken, Vrijheidslievend en Daderrijk. Welnu, wij durven zeggen, dat deze kwalificaties op haar van toepassing zijn. Wie de gelegenheid heeft gehad het congres te bezoeken zal dit met ons eens zijn. De leiding is er in geslaagd in enkele jaren tijds een organisatie op te bouwen van jonge mensen, die van wanten weten en die in een uiterst goede sfeer met elkaar samen werken en elkaar de waarheid voor ogen durven houden. Uitvoerige discussies houdt men niet, maar wel zakelijke. Waarlijk, wij verheugen er ons over, dat dit alles tot stand is ge-

bracht. Gaarne sluiten wij ons ook aan bij de hulde, die is gebracht aan drs Jacques Linssen die sedert de oprichting der J.O.V.D. deze organisatie met motorische kracht mede voorwaarts heeft gestuwd. Dat de vergadering hem met algemene stemmen tot lid van verdienste heeft willen benoemen getuigt van de grote waardering der jongeren voor het werk van één hunner voortrekkers . . . en diens vrouw. Het was inderdaad een goede gedachte mevrouw Linssen zo zeer in de aan haar man gebrachte hulde te betrekken.

De geest op het congres was een goede liberale. Eerbied was er voor elkaars opvattingen; telkens kwam naar voren, dat de organisatie onafhankelijk en zelfstandig wil zijn. Terecht, zij vervult haar taak op eigen verantwoordelijkheid en kan er slechts bij winnen wanneer het gevoel van zelfverantwoordelijkheid wordt ontwikkeld. Men sprak overigens niet alleen in die richting, veel belangrijker is, dat er in alles naar werd gehandeld. Zo is het cabaretprogram op de avond van de eerste congresdag op voortreffelijke

steld door enige leden, en wel één over het bevolkingsvraagstuk door mr dr H. Roethof, en één over het radiovraagstuk door de heer C. van Rede.

Naar ons gevoelen heeft de J.O.V.D. hierbij blijk gegeven van het erkennen van nog een belangrijk element. Er is in de laatste tijd veel geschreven en gesproken over conservatisme en progressiviteit. Terecht heeft prof. Oud de voosheid aangetoond van de pogingen om de V.V.D. in de conservatieve hoek te willen drukken. Wij zeiden reeds eerder zeer wel te begrijpen, dat zo'n conservatieve boeman voor de onderscheidene regeringspartijen van belang is, maar men zal dan toch goed doen om een andere groepering dan de onze daarvoor uit te kiezen. Uit de feiten sedert de oprichting is gebleken, dat onze partij bij voortdurende een vooruitstrevende koers heeft gevolgd. En moge goed doorgedrongen zijn wat prof. Oud bedoelde toen hij de jongeren Zaterdag j.l. voorhield:

„Het liberalisme zou zijn eretitel verliezen als wij conservatief waren of werden”.

Zo is het. En een ieder dient het goed te verstaan. Mogelijk, dat zij die zo gaarne colporteren, dat de V.V.D. conservatief is, op een ogenblik ook tot het inzicht zullen komen, dat zij die colportage maar moeten staken, omdat de feiten nu eenmaal duidelijk aantonen dat het anders is.

Wij maakten de laatste opmerkingen naar aanleiding van het feit, dat op het congres der J.O.V.D. ook prae-adviezen zijn behandeld over enige zeer belangrijke onderwerpen. Wij zijn namelijk van mening, dat de jongeren daarmee hebben getoond te weten op welke wijze men de vooruitstrevende koers kan blijven volgen. Een partij of een jongeren-organisatie is niet een club, bestelt op kiezersvangst of ledenwinst. Zeker, één van de taken is om gelijkgezinden te organiseren, maar voornamer is, het verdiepen van het beginsel en het bij voortdurende aanpassen van de uitwerking daarvan aan de zich steeds wijzigende omstandigheden. Er is dus, kortom, steeds weer een diepgaande studie van allerlei problemen nodig. Zeker in een tijd als de onze, waarin de maatschappelijke structuur zich zo snel wijzigt en wij internationaal tot steeds weer andere vormen van samengaan komen. De wereld is in rep en roer en dat vraagt bij voortdurende nieuwe bezinning. Doet men dat niet, dan raakt men met zijn gedachtenleven achterop. Daarom hebben wij de bestudering van enige belangrijke vraagstukken op het congres der J.O.V.D. zo toegejuicht, daarom waarderen wij ook studiedagen en kader-bijeenkomsten zoals die bij voortdurende door de jongeren worden gehouden.

Voorzitter, dr E. Nordlohne tijdens zijn openingsrede op het Tweedaags Congres van de J.O.V.D. te Dordrecht. Naast hem prof. mr Oud en Mej. E. Hazelaar, secretaresse van de J.O.V.D.

wijze verzorgd door eigen krachten; de afdeling Dordrecht der J.O.V.D. heeft gezorgd voor tekst en spel! Was het zo op het terrein der verstrooiing, met betrekking tot enige voor ons volk gewichtige vraagstukken was het evenzo. De prae-adviezen waren opge-

De jongeren moeten het werk der ouderen overnemen. Dit is een leuze, die men altijd weer hoort. Er moet ook naar gehandeld worden. Toen in 1946 de Partij van de

(Vervolg op pag. 3)

Pleidooi voor een stembus-analyse

Zij zal ons bouwstoffen opleveren, waarmede wij ons politieke huis zo kunnen inrichten en verbouwen, dat het blijft beantwoorden aan de eisen van een steeds veranderende tijd

Prof. mr E. H. 's Jacob schrijft ons: *Wie zich door het lezen van de grondwet en van een daarmee nauw samenhangende wet als de gemeentewet een beeld tracht te vormen van de wijze, waarop ons land wordt geregeerd, ziet zich geplaatst in een wereld, waar schijn en werkelijkheid moeilijk zijn te onderscheiden.*

Het is geen schijn, dat de Koning de ministers benoemt; niemand kan in Nederland de bevoegdheden van een minister uitoefenen, wanneer hij niet bij een gecontrasigneerd Koninklijk Besluit als zodanig is benoemd. Maar wat betekent dan, dat de Koning benoemt en ontslaat „naar zijn welgevallen“?

In de werkelijkheid van het politieke leven nemen de politieke partijen een belangrijke plaats in. Over die belangrijke instellingen wordt noch in de grondwet, noch in de kieswet met één woord gerept. Het relaas, dat wij te lezen krijgen, is opgesteld, alsof er geen partijen waren.

De uitvoerende macht berust, volgens de grondwet, bij de Koning. Van hoge ambtenaren, die in de uitoefening van hun taak grote zelfstandigheid genieten en ook moeten genieten, heeft onze grondwet weer geen weet.

De raad krijgt de ereplaats „aan het hoofd der gemeente“. In 's menschen hoofd wordt het denkwerk verricht, dat door de rest van het lichaam weer wordt uitgevoerd. Geen raadslied zal zich gegriefd voelen, wanneer wordt opgemerkt, dat het college waarvan hij deel uit maakt niet is de motor of het denk-centrum in het gemeentelijk leven, maar veeleer een instrument voor controle.

In grote gemeenten geldt dat laatste ook, althans tot zekere hoogte van het college van B. en W.; de echte motor vormen daar, normaliter, de ambtelijke diensten.

In het toneel vindt de kunstenaar 'n middel om gedachten aan zijn publiek over te brengen, door dat publiek te plaatsen voor een wereld van schijn. De spelers verrichten handelingen en vertolken gedachten, welke de hunne niet zijn, maar die door de auteur en ook door de regisseur zijn bedacht om een bepaalde indruk op te wekken.

De spelers doen dat weer niet machinaal, maar op hun eigen wijze, zodat wij evenzeer spreken van de kunst van Shakespeare, als van die van een groot vertolker van de rol van een Hamlet of een Macbeth.

In de democratische staat spelen degenen, die de staat leiden, de ministers en de kamerleden b.v. in de beste zin des woords toneel.

De Koning laat ik hier buiten beschouwing; hij is de enige die nog gedacht kan worden zich zelf te zijn. Bij een absoluut vorst is dat veel duidelijker dan bij een constitutioneel vorst, omdat deze laatste als het ware door de minister aan het oog van het publiek wordt onttrokken.

De auteurs van het spel, dat wordt opgevoerd, zijn wij: de burgers of het volk, dat zich de politieke soevereiniteit acht. Wij hebben de woorden en gebaren, waaruit de rol van de spelers bestaat, echter niet in bijzonderheden uitgewerkt; veel blijft er voor de „kunst“ van de speler over.

Wat wij echter hopen is, dat wij straks, bij 't spel, onze eigen gedachten zullen terugvinden en dat in een perfect vorm, dan daaraan tot dusver door ons werd gegeven.

Wanneer de speler zijn kunst verstaat, zal hij ons dan weer door zijn spel aan het denken zetten over wat nog maar ruw door ons was geschetst. Er ontstaat dan een wonderlijke samenwerking tussen de spelers op het toneel en het publiek in de zaal, dat tevens de auteur is van de grove schets voor het spel.

Er is veel veranderd

Een honderdtal jaren geleden zouden degenen, die dit beeld van de schouwburg, dat hun wordt voorgelegd, dwaasheid vinden, op unanieme bijval kunnen rekenen.

Toen zag men het niet anders, dan dat ministers, kamerleden, raadsleden etc. hapdelden uit eigen vrije wil, als redelijk denkende wezens. Door een ingewikkelde redenering had men de eigenlijke betekenis van het begrip vertegenwoordigen (letterlijk toch de ander tegenwoordig doen zijn, d.w.z. de rol spelen van de ander, die vertegenwoordigd wordt) verdoezeld.

Het komt er dan volgens de Grondwet op neer, dat publiek en koning

elk een aantal spelers aanwijzen en dat deze heren dan verder in het genot van de vrijheid van hun wil en hun redelijk verstand gaan improviseren.

Sinds vele jaren is 't duidelijk, dat dergelijke grondwettelijke of staatsrechtelijke voorstellingen helemaal niet kloppen met de werkelijkheid.

Sommigen zijn gaan spreken van 'n „recht der werkelijkheid“, dat zich naast het wettenrecht zou hebben ontwikkeld. Dicey, een groot Engels rechtsgeleerde in de overgang van de 19de naar de 20ste eeuw, sprak van een politieke soevereiniteit (de kiezers) naast de juridieke soevereiniteit (Parlement, d.w.z. de Koning met beide Huizen).

In de loop dezer eeuw is steeds meer behoefte gevoeld om in die politieke werkelijkheid door te dringen. Men is zich gaan afvragen, wat de functie is der politieke partijen.

Wij hebben hier namelijk te maken met organisaties van een relatief niet groot aantal kiezers, die van achter de schermen in onze politieke schouwburg enerzijds leiding trachten te geven aan het publiek in de zaal, maar anderzijds ook wel invloed trachten uit te oefenen op de manier, waarop de spelers hun rollen vertolken. In het ene land en bij de ene

partij gebeurt dit laatste in veel sterkere mate dan in het andere land en de andere partij; maar gebeuren doet het, algemeen gesproken, wel!

Welke rol speelt de kiezer?

Tot dusver hebben wij aan het publiek nog niet veel aandacht geschonken. Dit publiek bestaat niet uit evenzoveel denkmachines als er kiezers zijn, maar uit een massa, waarin wel individueel wordt gedacht, maar waarin het denken van de één telkens weer, bewust of onbewust, beïnvloed wordt door de ander.

Wat bepaalt b.v. de keuze bij het uithangen van de stem? De politieke organisaties, welke voor de verkiezingen hun programma's, hele boekwerken, in de brievenbussen der kiezers laten stoppen, verwachten blijkbaar dat dit alles wordt gelezen en overwogen.

Dat is dan een compliment voor ons verstand! Verkiezings-affiches zullen alleen bedrukt worden met een korte leuze; daar wordt blijkbaar verondersteld, dat wij niet zo lang nadenken, maar met een enkel woord of beeld gepakt kunnen worden, een techniek, welke in het reclamebedrijf zeer is ontwikkeld.

Wat heeft Eisenhower's groot succes bepaald? De zakelijke programma's der twee grote partijen in de Verenigde Staten lopen weinig uiteen en toch treden er belangrijke verschuivingen op.

De politieke zeden, de structuur van de kiezersmassa zijn in het ene land anders dan in het andere. Wij kunnen uit hetgeen in Amerika gebeurd is, geen conclusies voor ons eigen land trekken.

Toch blijven hier evengoed als daar, allerlei vragen open. Pure verstandsmensen, elk op zijn eentje nadenkend in de beslotenheid van het stemhokje, zijn wij niet.

Wij reageren op aanleg en milieu; irrationele overwegingen spelen een

Bijgaand publiceren wij een interessante beschouwing van prof. mr E. H. 's Jacob, die o.m. een reactie vormt op de in de Vrouwengroep van de V.V.D. gehuldigde opvatting, dat een stembus-analyse in strijd zou zijn met de vrijheid van de kiezer. Wij achten deze gedachtenwisseling dermate belangrijk, dat wij onze lezers (en lezeressen!) gaarne in overweging geven haar met de nodige aandacht te volgen.

Red.

rol bij onze keuze. Dat alles zou zo belangrijk niet zijn, indien de spelers op het toneel inderdaad improviserden, op de manier waarop wij dat zo-even bedoelden.

Maar dat was niet zo!

Publiek een wonderlijk wezen

Het blijkt, dat het publiek, dat de auteur is van het spel, een heel wonderlijk wezen is, waarvan wij maar al te weinig weten. Om meer te weten te komen kunnen b.v. allerlei analyses van verkiezingsuitslagen worden gemaakt; er kunnen enquêtes worden gehouden, maar die hebben niet veel waarde wanneer zij enige tijd na de verkiezingen worden gehouden, omdat de stemmotivering dan kan zijn vervaagd of onbewust wel anders kan zijn geworden.

Het denkbeeld is geopperd om te onderzoeken naar eventuele verschillen in de gedragingen van mannen en vrouwen.

Men kan ook denken aan onderscheiding tussen jongere en oudere kiezers. Een middel daartoe zou b.v. kunnen zijn (ik denk nu niet aan wettelijke bezwaren) het gebruik van stembiljetten van verschillende kleur in sommige gemeenten, resp. bij sommige stembureaux in grote gemeenten.

Daarmee wordt het geheim van de stembus niet geschonden*), want niemand zal zo te weten kunnen komen hoe ik heb gestemd!

Ik behoef niet te zeggen, dat het bewerken van dergelijke gegevens zeer moeilijk en tijdrovend is. Toch zijn dergelijke onderzoeken noodzakelijk, wanneer wij althans in de „werkelijkheid“ willen doordringen en ons niet vergenoegen willen met 'n wereld van schijn.

Zo'n onderzoek zal er op zich zelf niet toe leiden de werkelijkheid beter of aantrekkelijker te maken; er is zelfs een goede kans, dat allerlei illusies, die wij ons hebben gemaakt, verstoord zullen worden.

Dat is geen reden het onderzoek na te laten, wanneer daarvan verwacht mag worden — en zo zie ik het — dat het ons bouwstoffen zal opleveren, waarmede wij ons politieke huis zo kunnen inrichten en verbouwen, dat het blijft beantwoorden aan de eisen van een steeds veranderende tijd.

*) Zie de mededelingen van de Vrouwengroep in de V.V.D. in „Vrijheid en Democratie“ van 15 Nov. Daar is die enquête unaniem afgewezen met beroep op het geheim van de stembus; zou niet unaniem te overwegen zijn geweest, dat het nuttig is aan te tonen welke zelfstandige factor de vrouw in het politieke leven betekent?

DEZE BURGER

zou nog even wat vertellen over de ontmoetingen die hem overvlieten, dien dag der heren, dat hij voor het eerst in zijn onrustige leven, rustig in den hoge zat in de zaal van de Tweede Kamer en daar al die stoere jongens, ferme knapen doende zag aan het landsbelang.

Na mijn engere pée-genoot, de heer hoogleraar Oud, vond ik de oud-heer-hoogleraar Romme het indrukwekkendst. Een mooie spreker en een fijn, rose-aangelopen gelaat. Ik heb met spanning geluisterd en toen het afgelopen was, heb ik tegen de paardeharen schouder van de heer naast mij op de tribune geweend: wat doe n die rakkers nu ook in de P.v.d.A.? Kunnen die nu niet — al was het alleen maar om meneer Romme niet zo'n verdriet te doen — terugkeren naar het Vaderhuis? Toe nou, meneer Willems... En toe nou, meneer Van Lier...

Weet U, wie ik een héér vind? Mijnheer Hofstra vind ik een heer. Wat een keurige man is dát. Als mijn tante Géraldine uit Loenen aan de Vecht meneer Hofstra gezien had en gehoord had hoe keurig hij spreekt, dan zou zij géén schrik voor de roden meer hebben. Wát hij zei heb ik niet erg goed kunnen bij houden, maar zoals hij het zei was het mooi.

Mijnheer Tilanus trouwens óók, maar dat wist U al wel. Ik zou hem mijn hond en mijn éne Koninklijke zonder kwitantie toevertrouwen. En ik benijd hem bovendien: omdat ik alle vlekkelozen benijd.

Ademloos heb ik zitten luisteren naar doctor Schouten. Alle Tweede Kamer-heren menen het, maar doctor Schouten meende het zó diep, dat hij er zelf een brok van in de keel kreeg en het was mooi naar dat brok te mogen luisteren.

Weet U, wie ik mij helemaal anders had voorgesteld?

Meester Burger.

Ik had gedacht: een stoere, brede borst in een schipperstrui, maar hij had net zo goed naast onze eigen mijnheer Van Leeuwen kunnen zitten, niet zozeer om wat hij zei, maar om zoals hij er uit zag. Wat hij zei, zei hij niet zo mooi als de andere heren, vond ik maar toen moest ik weg want mijn laatste trein floot in de verte en dat vond ik jammer, want ik had nog uren kunnen zitten luisteren en dominee Zandt heb ik moeten missen.

Het was allemaal heel spannend en opwindend.

Een hoogtijdag in het toch al zo opwindende leven van

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

„Van liberale zijde”

De „N.R.C.” bevat tegenwoordig nu en dan beschouwingen „van liberale zijde”. Wij zullen op die beschouwingen niet ingaan. Waarom niet? Enkel en alleen om haar anonimiteit. Van een liberaal, die aldus over de liberalen schrijft, mag verlangd worden, dat hij zijn naam publiceert. Naamloos missen dergelijke beschouwingen ieder gezag.

Ik herinner mij, dat in de jaren van het Kabinet-Heemskerk (1908—1913) in een der katholieke dagbladen wel beschouwingen voorkwamen, die ook werden aangekondigd als afkomstig „van liberale zijde”. Natuurlijk was ook die liberale zijde het met de toenmalige liberale politiek niet eens. De redactie der „N.R.C.” uit die dagen bracht toen het katholieke blad onder het oog, dat niet hij liberaal is, die zichzelf zo noemt, doch hij, die door anderen als zodanig erkend wordt. Ik vond dat destijds een zeer juist woord. Het moge aan de tegenwoordige redactie der „N.R.C.” ter overweging worden aangeboden. P. J. O.

„Van andere liberale zijde”

Nadat het bovenstaande geschreven was, nam ik kennis van een mede in de „N.R.C.” opgenomen beschouwing van „andere liberale zijde”, waarin instemming met de huidige politiek der V.V.D. werd betuigd. Vanzelfsprekend heeft deze beschouwing, die eveneens anoniem is, precies dezelfde waarde als de vorige.

Opvallend is echter dat de redactie der „N.R.C.” blijkbaar te kennen wil geven, dat zij aan de eerste beschouwing een groter waarde hecht. Die eerste beschouwing kwam volgens haar van „geachte” liberale zijde, een kwalificatie die de tweede inzender niet waardig is gekeurd.

Het zou interessant zijn te vernemen aan welke eigenschappen een liberaal moet voldoen om in het oog van deze redactie „geacht” te zijn. Jammer genoeg belet de anonimiteit waarin de beide inzenders verkeren dat wij daarover enig inzicht verwerven. P. J. O.

De nieuwe voorzitter der J.O.V.D.

In het hoofdartikel van deze week wordt uitvoerig geschreven over het Congres van de Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie, dat gedurende het afgelopen weekeinde heeft plaats gehad.

Te dezer plaatse willen wij nog melding maken van de verkiezing van Dr H. J. Roethof tot voorzitter der J.O.V.D. Voor velen is Dr Roethof geen onbekende. Voor wie hij dat wel is, moge verwezen worden naar een bericht dat wij in „Het Parool” van Woensdag j.l. aantreffen. Dit bericht gaat over hetgeen is besproken in de derde commissie van de Assemblée der Verenigde Naties over het zelfbeschikkingsrecht. Daarover werd blijkens het bericht het woord gevoerd door onze landgenoot het Eerste Kamerlid Prof. Dr L. J. C. Beaufort, die daar als gedelegeerde der Nederlandse regering optreedt, en door Mevrouw Rosevelt. Wij lazzen voort, dat Prof. Beaufort uit vele bronnen putte, en ruim gebruik maakte van het proefschrift van Dr Roethof over het zelfbeschikkingsrecht.

Wij meenden deze bijzonderheid niet aan onze lezers te mogen onthouden.

Leest de „Handelingen”!

De „Linie” van 14 November schrijft over wat er bij de laatste algemene beschouwingen aan de hand is geweest over het belastingvraagstuk. Uiteraard wordt ook geschreven over de rol van de K.V.P.-afgevaardigde, Dr Lucas, en over de door Dr Lucas ingediende motie. En dan vervolgt het blad met te zeggen: „Wij zouden liever gezien hebben dat de Minister van Financiën bij motie was uitgenodigd belasting-verlaging te bevorderen tot de omvang b.v. van het saldo dat op de gewone dienst blijken zal te kunnen worden verwacht”.

Wat „De Linie” daar schreef is zeer juist. Alleen willen wij de redactie er opmerkzaam op maken, dat Prof. Oud, wat „De Linie” nu „liever” had gezien, in de debatten ook reeds had aangeraden! Wellicht is dit het blad ontgaan. Daarom zeggen wij: leest de „Handelingen” en brengt het Uw lezers alsnog ter kennis.

Karakter

Toen wij bij het aantreden van dit kabinet schreven, dat de houding van de V.V.D. die ener loyale oppositie zou zijn, heeft de heer Romme van die loyaliteit tegenover zijn lezers van „De Volkskrant” een vreemde interpretatie gegeven, omdat wij in hetzelfde artikel ook nog ken-

baar hadden gemaakt, dat de wijze van totstandkoming van dit kabinet, van passen en meten en geven en nemen en compromissen, onze bewondering allermint kon hebben.

Kijk, zei de heer Romme, de heren zullen loyale oppositie voeren, maar zij hebben geen woord goed over voor de vorming van dit kabinet en hij noemde loyale oppositie een zaak van karakter, daarbij latende doorschemeren, dat hij dat bij ons niet aanwezig achtte.

Wonderlijk was het daarbij wel, dat de heer Romme zo weinig oog bleek te hebben voor het verschil tussen onze waardering voor de wijze, waarop het kabinet tot stand was gekomen, en onze houding tegenover het tot stand gekomen kabinet. In zijn voorlichting is tenminste van dit onderscheid niet gebleken.

In de Kamer heeft de heer Romme, van wie men dan „kabinets-karakter” mocht verwachten, zich overigens voorzichtiglijk van dit kabinet gedistancieerd. Zo zeer niettemin, dat „Het Vrije Volk” nu van een „onthulling” heeft gesproken en het feit, dat de K.V.P.-fractie zich niet gebonden achtte aan de richtlijnen van het kabinet, als „ontatsoenlijk” heeft gequalificeerd. Waarop de heer Romme in „De Volkskrant” intrekking heeft geëist van deze beschuldiging.

Maar „Het Vrije Volk” zegt, dat dit maar een woordenspel is van de heer Romme en dat de motivering van de eis tot intrekking van deze beschuldiging alleen maar het bewijs levert, dat de K.V.P.-woordvoerders zich in niet eenvoudige bochten moeten wringen om de verloochening van het gegeven woord te motiveren.

Wij zouden willen vragen: is dit geschilpunt tussen de twee gelieven nu niet méér een zaak van karakter, dan dat men loyale oppositie voert tegen een kabinet, waarvan men de totstandkoming op zichzelf niet kan bewonderen?

Mogelijk dat de heer Romme, die het nu natuurlijk erg druk heeft met allerlei beantwoordingen, op zijn beschuldiging aan ons adres nog eens terug komt. Hij begrijpe ons goed: wij èlsen het niet.

Rooms-Rood geschil

In verband met het onder het opschrift „Karakter” hierboven gepubliceerde artikeltje willen wij nog even nader de aandacht vestigen op de felle politiek tussen prof. Romme in De Volkskrant en de hoofdredactie van het Vrije Volk.

Hoewel wij er geen behoefte aan gevoelen deze nogal felle Rooms-Rode burenruzie in alle geuren en kleuren te schetsen, lijkt het ons toch niet oninteressant hierbij een belangrijk deel van het artikel van het Vrije Volk van 12 November j.l. te citeren, dat de ernstigste verwijten aan het adres van de K.V.P. behelst:

Het Vrije Volk schrijft dan o.m. als volgt: „De ontwikkeling van de politieke verhoudingen in de Kamer geeft echter heel wat minder reden tot vertrouwen. De onzekerheid die daarbij op de voorgrond is gekomen, kan een verlamdende werking hebben op de gang van zaken in de toekomst. Zij vindt haar eerste oorzaak in de verkiezingsuitslag van de 25ste Juni en komt vooral op rekening van de K.V.P., welke partij de gevolgen van de toen geleden nederlaag nog altijd niet heeft kunnen verwerken.

Wij hebben dat reeds ten volle kunnen merken tijdens de moeizame geschiedenis van de kabinetsformatie. Het debat heeft thans uitgezwen, dat er in dit opzicht nog weinig veranderd is.

De discussies hebben andermaal uitgezwen, dat de K.V.P. behoefte heeft aan tijd ten einde een herovering van de verloren posities voor te bereiden. Zij wil in die tijd de handen zoveel mogelijk vrij houden en meent aldus haar stellingen zo gunstig mogelijk te kunnen inrichten. Derhalve heeft de K.V.P. zich, eerst bij monde van prof. Romme en daarna met onverhulde duidelijkheid bij monde van dr Lucas, gedistancieerd van het kabinet op een wijze, die verbluffend mag heten.

De K.V.P. heeft immers doodleuk laten weten dat zij zich niet gebonden acht aan de richtlijnen voor een regeringsprogram, die van het begin af aan de zakelijke basis zijn geweest voor de kabinetsformatie. Let wel: nadat zij door dr Drees, als eerste formateur, met de voorzitters van de vier betrokken fracties waren besproken en aangepast aan de resultaten van dit overleg.

De K.V.P.-woordvoerders hebben zich nauwelijks de moeite gegeven, deze verloochening van het gegeven woord te motiveren. Dat was niet onbegrijpelijk want zij zouden zich daartoe in niet eenvoudige bochten hebben moeten wringen”.

En zo gaat Het Vrije Volk dan voort, ook de woorden „politiek onfatsoen” komen er aan te pas! Prettige verhouding tussen regeringspartijen. En wat een regeerkracht zal hieruit kunnen voortvloeien!

Zo zijn onze manieren (I)

Men kan nu niet bepaald zeggen, dat het communistische dagblad „De Waarheid”, dat in de regel zijn naam weinig eer aandoeft, vaak lezenswaardige lectuur bevat met name in die zin, dat het werkelijk politiek „nieuws” inhoudt.

Het nummer van 11 November j.l. maakt hierop evenwel een niet oninteressante uitzondering.

In dit nummer n.l. doet mevrouw Annie Averink mededeling van het feit, dat het met de „kaders” in haar partij niet al te rooskleurig is gesteld.

To goed begrip diene in dit verband, dat in de C.P.N. onder „kader” gewoonlijk het woord be-stuurder wordt verstaan.

Deze kaders nu, krijgen er in het communistische partijblad danig van langs, omdat zij o.m. in de strijd zouden zijn verslapt en de in de communistische kringen zo langzamerhand gebruikelijke critiek en zelfcritiek niet in toepassing zouden hebben gebracht, ja erger nog, zelfs persoonlijke belangen zouden hebben nagestreefd.

Naar men in „De Waarheid” thans kan lezen, zullen deze kaders op het komende congres van de C.P.N. dan ook grondig worden gezuiverd.

„In de afgelopen tijd werden de kaders gekozen, hoofdzakelijk om hun kwaliteiten en resultaten in het verleden en tijdens de Duitse bezetting. Maar dit alleen is niet voldoende,” aldus schrijft mevr. Averink.

Zij is van mening, dat bij het kiezen van nieuwe partijbestuurders en andere leidende kaders niet alleen rekening moet worden gehouden met de lauweren, die een kameraad eens heeft oogst, doch dat men zorgvuldig de resultaten van zijn verrichte werk moet onderzoeken, evenals zijn politieke opvattingen en zijn theoretische scholing.

Deze ommezwaai loopt parallel met die in de overige landen, waar de communisten eveneens aan het zuiveren zijn geslagen en wel in die zin, dat de vroegere wrok tegen het nationaal-socialisme en het fascisme overboord wordt gegooid.

Men zie naar de ontwikkeling in Oost-Duitsland, waar tienduizenden nazi's hun vrijheid herkregen en met enthousiasme werden verwelkomd in het „volksleger”.

De figuren uit de verzetsbeweging als zodanig worden niet meer op dezelfde wijze gewaardeerd als enige jaren geleden. En dit is eigenlijk ook wel te begrijpen. Zij immers, zijn geen rasechte communisten, omdat zij eens schouder aan schouder hebben gestaan in hun verzet met andersdenkenden, met wie zij 'n zekere lotsverbondenheid gevoelden en nog gevoelen, die de communisten van thans onwelgevallig is.

Inderdaad, een merkwaardige ontwikkeling, waarvan men kan zeggen, dat het aanbeveling verdient, dat zij op een zo ruim mogelijke schaal bekend wordt. Het communisme laat weer zijn oude gezicht zien en wenst niet meer te worden herinnerd aan de dagen van het verzet. Waarvan acte.

Zo zijn onze manieren (II)

In dezelfde beschouwing met betrekking tot de communistische kaders in De Waarheid, staat nog een interessante passage, die ongetwijfeld de aandacht verdient van degene die op de hoogte wenst te blijven van hetgeen er zich in communistische kringen in ons land afspeelt.

Hierin wordt er n.l. op gewezen, dat op het komende congres van de C.P.N. niet alleen het partijbestuur zal worden gereorganiseerd, maar dat ook de „leidende kaders van de partij, die in de vakbeweging werken”, aan de beurt zullen komen.

Een even merkwaardige als welkome erkenning. Immers, hier wordt met zo veel woorden toegegeven, dat de bestuurders van de E.V.C. (de communistische vakbeweging, die zich zo vaak als „neutraal” tegenover de arbeiders wenst voor te doen, als dit in haar kraam te pas komt) op het congres van de Communistische Partij Nederland worden aangewezen.

Welnu, wij zullen het gaarne onthouden.

(Vervolg van pag. 1)

Vrijheid was opgericht en zij enige maanden later haar lijsten voor de verkiezingen der Tweede Kamer opstelde, werd aan de jongeren een goede plaats ingeruimd. Mevrouw Fortanier-de Wit en de heren Zegering Hadders en Korthals vertegenwoordigden de jonge generatie. Alle drie hadden dezen hun scholing gehad in de voor-oorlogse beweging der liberale jongeren.

Moge onze partij blijven handelen in de zelfde richting en telkenmale weer jongeren de kansen geven, die getoond hebben dat zij offers weten te brengen voor het beginsel en die de noodzakelijke scholing hebben gekregen. De Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie, de J.O.V.D., is een prachtige leerschool. Moge dat goed worden beseft.

In dit verband moge herinnerd worden aan de aanstaande raadsverkiezingen. Een onzer grootste afdelingen is, zoals ons werd medegedeeld, thans bezig met de voorbereiding der kandidatenlijst en daarbij wordt het jongeren-element krachtig naar voren gebracht. Wij verheugen ons daarover in sterke mate. Geef ook de jongeren de kans! Dan wordt de energie gestimuleerd en krijgt men mensen, die weten wat offeren en aanpakken is. En daaraan heeft onze partij in deze tijden, waarin onze kansen zo prachtig zijn, dubbel en dwars behoefte!

parleme

Tweede Kamer behandelde

De begrotingen van Oorlog en Marine werden de vorige week, zoals gebruikelijk, in de Tweede Kamer gelijktijdig behandeld. Daardoor viel het te meer op, dat dit maal over de Marine zo weinig werd gesproken.

Dat was reeds zo geweest bij het vooronderzoek der begroting.

Drs Korthals, zojuist teruggekeerd van zijn werkzaamheden elders als lid van de organisatiecommissie van de Assemblée Commune der Gemeenschap voor Kolen en Staal, die als woordvoerder van onze fractie bij de behandeling dier begrotingen optrad, vestigde — evenals de heer Tilanus — de aandacht op dit opmerkelijke feit.

En hij kon daarvoor een alleszins verblijvende reden aanwijzen: Enige jaren geleden hebben wij een felle strijd moeten voeren en toen is gebleken, hoe bij alle groepen in de Kamer een krachtige vloot noodzakelijk werd geacht.

Wij hebben kunnen bereiken, dat ook bij onze bondgenoten werd erkend, dat (uiteraard in bondgenootschappelijke samenwerking) Nederland krachtens traditie en op grond van de hier bestaande kennis en ervaring, een goede vloot moest hebben.

Met de plannen, zoals die enige jaren geleden zijn opgesteld, zijn wij thans bezig. Dat was de reden, dat thans niet uitvoerig over de Marine behoefde te worden gesproken.

Het algemene defensiebeleid alereerst aan een beschouwing onderwerpen, stelde drs Korthals nog eens in het licht, dat en waarom wij ons zeer zware offers voor de defensie moeten getroosten.

Anderzijds moet dan echter de eis worden gesteld, dat de gelden zo doelmatig mogelijk worden besteed en dat ons volk voor het opgebrachte geld krijgt zoveel als mogelijk is.

Toen in 1950 bij de V.V.D.-fractie ernstige twijfel was gerezen of dit onder de toenmalige bewindsman (mr Schokking) wel voldoende geschiedde, heeft zij, al zat ook een van onze geestverwanten in het Kabinet, het haar plicht geacht, haar

MINISTER STAF

...verscherpde controle...

ernstige bezwaren tegen het beleid van de toenmalige minister van Oorlog tot uitdrukking te brengen.

Onze woordvoerder kon met voldoening vaststellen, dat deze parlementaire actie (ook van andere zijden), toen gevoerd, tot een aanzienlijk betere aanpak van het defensieprobleem had geleid dan sedert het heengaan van de heer Fiévez had plaats gevonden.

Ook thans, nu er geen geestverwant van ons in het Kabinet zitting heeft, kan een uitsluitend zakelijke beoordeling van 's ministers beleid en van diens maatregelen worden verwacht en — zo voegde spr. er

aan toe — niets zal ons liever zijn, dan dat die beoordeling ertoe zou kunnen leiden, dat wij ons zoveel mogelijk achter de minister kunnen stellen, want de defensie-inspanning vraagt in ons volk een zo groot mogelijke eensgezindheid.

...

Is daarom de kritiek, zoals deze in de pers nogal eens tot uiting komt, uit den boze?

De schampere opmerkingen van sommige leden van de Kamer, wekten deze indruk, maar de heer Korthals was het daarmede geenszins eens.

Dat wij in de afgelopen jaren grote vooruitgang hebben gemaakt, wilde hij gaarne erkennen, maar: Laten wij dankbaar zijn voor de openbare kritiek, in het bijzonder ook van de pers, die de voor de opbouw van onze krijgsmacht verantwoordelijke mannen behoedt voor het ergste, dat wij hebben te vrezen: de zelfingenomenheid; de zelfverzekerdheid.

En laat de minister dankbaar zijn, dat hem via de weg der kritiek nog wel eens dingen onder het oog komen, die anders voor hem verborgen zouden blijven.

En wanneer men dan zou vrezen, zoals in de Kamer tot uiting was gebracht, dat de kritiek een ongunstige invloed zou hebben en het vertrouwen zowel in het eigen land als het buitenland zou kunnen schokken, welnu, dan is daar, zoals de heer Korthals terecht opmerkte, in een democratische Staat als de onze de mogelijkheid voor de minister, om de juiste stand van zaken aan te geven en eventuele onjuiste en ongefundeerde kritiek te weerleggen.

De heer Korthals kon daarbij een beroep doen op hetgeen generaal Kruls in een rede voor de Vereniging ter bevordering van de Krijgswetenschap had medegedeeld over de felle kritiek van de Amerikaanse vliegtuigconstructeur en publicist De Severesky (oud-Russisch oorlogsvlieger uit de eerste wereldoorlog), die door zijn publicaties, blijkens het gesprokene door generaal Kruls, zoveel heeft bijgedragen tot het vormen van een gezonde publieke opinie in de V.v.R. Staten, hetgeen van grote betekenis is geweest voor het succesvol voeren van de oorlog.

...

Wat de bekende onregelmatigheden bij de luchtmacht betreft, had de minister geantwoord,

DRS KORTHALS

...voortrekkers van het nieuwe Europa...

„dat zelfs bij zeer intensieve controle de geconstateerde onregelmatigheden niet geheel vermeden hadden kunnen worden”.

Dat kon, zo merkte onze woordvoerder op, moeilijk bevrediging schenken, want daaruit bleek dan toch, dat in ieder geval een deel wel vermeden had kunnen worden.

De minister gaf trouwens toe: „Een verscherpde controle op de aanschaffende diensten, alsmede een meer met de eisen des tijds overeenkomend magazijnbeheer, zullen de kansen op hernieuwde onregelmatigheden verminderen”.

Ook in de krijgsmacht komt het nu eenmaal op de mensen aan en in dit verband sprak de heer Korthals een hartig woord over de te lage bezoldigingen.

Hoe het daarmede is gesteld bleek wel uit de mededeling van de minister in de Mem. v. Antwoord, dat, in vergelijking tot de bezoldiging, welke aan met Nederland in nauwe samenwerking optredende buitenland-

Drs. Korthals vroeg een uiterst sterke toezichtschuiving van de h
veredelingsproductie
zelfstandige midden

se militairen wordt verleend, die van „onze hoogste militairen laag, van de hoofd- en subalterne officieren zeer laag tot laag, van de onderofficieren enigermate hoger en van de manschappen op gelijk niveau” moet worden genoemd.

Hij vroeg, de minister zeer ernstige bestudering van dit probleem, waarvoor hij zelfs de instelling van een staatscommissie wilde suggereren.

Ook vroeg hij inlichtingen over de al dan niet juiste voorstelling van zaken, o.a. in de New York Times tot uiting gebracht, dat alleen dank zij het optreden van de S.H.A.P.E.-missie hier allerlei in de organisatie was verbeterd.

...

Uitvoerig sprak de heer Korthals ook over de vele ongelukken bij de luchtmacht en hij vroeg of de resultaten, waartoe de internationale commissie van onderzoek was gekomen, niet ter kennis van de Staten-Generaal konden worden gebracht (de minister had daartegen bezwaren, maar wel was hij bereid, deze aan de Defensie-commissie over te leggen).

Met betrekking tot de in de laatste tijd veel besproken vraag van de verdediging van het Nederlandse grondgebied merkte onze woordvoerder op, dat wij hier, in het Westen, één ge-

GROEN LOF

Het jongste Kamerdebat heeft — met name door redevoeringen als die van de heren Oud, Romme, Hofstra en Drees — iets hervonden van de oude stijl. Men heeft hele bladzijden van de Handelingen met erkentelijkheid voor de verheldering, die zij brachten, maar tevens geboeid en menigmaal geamuseerd kunnen lezen. En — wat zakelijk nog belangrijker mag heten — er heeft zich, in de rede van prof. Oud, een parlementaire oppositie afgetekend, die in Nederlands staatkundig stelsel een zegen is en die wij in deze duidelijkheid, forsheid en somwijlen flitsende elegantie te lang hebben moeten ontberen.

De heer Oud besloot zijn openingsrede van het debat met deze woorden: „Wij hopen aan het parlementaire werk een actief aandeel te kunnen nemen, in het bijzonder door bij passende gelegenheden voor de groepen der nieuwe Regeringsmeerderheid de mogelijkheid te openen van het al of niet bestaan van een hecht onderling verband te doen blijken”. Een sarrend-zwierige zin, die in grover en wellicht duidelijker vorm zo zou kunnen luiden: de eensgezindheid der Regeringspartijen is maar schijn, en wij van de V.V.D. zullen dat telkens opnieuw bewijzen.

Regeerkunst zal dus in deze parlementaire periode zijn: telkens weer de grootste gemene deler zoeken van de vaak zo uiteenlopende opvattingen binnen de regeringscoalitie, en het resultaat zo sierlijk mogelijk aan volk en parlement voorschotelen. Maar de heer Oud kan men onder deze omstandigheden menig vergenoegd uur voorspellen.

„Groene Amsterdammer”
van 15 November 1952.

flitsen ★

Oorlog, Marine en Landbouw

Druck aandacht voor verdediging. - Waar Hartog inzake onze de kinderbijslag voor kwam aan de orde.

van dus —
uitspraak
el evenveel
als ieder

, hoe die
worden ver-
dat ten
rd aan de
verdedigd
te kansen
rd af van

iddelijk op
schakeling
daarmede
oming van
meenschap.
lep op het
in te gaan,
thals toch
an uit een

opzicht tot
et nieuwe

Laten wij
met de Eu-
ritiek sta-
g voor no-
Duitsland
zien.

est-Europa
nnen wor-
e Duitsers

n de stra-
hier meen-
onze Re-
de gehele
voortdu-
belangrijke

Nederland
g van W.-
da ligging
l van het
ok moge-

baalde hij,
p hameren
re organi-
lan propa-
p die be-

JOH. G. H. CORNELISSEN
...laat middenstand zelfstandig...

bij nadere uitwerking niet uitvoerbaar bleek.

Dit geeft mij — zo zei hij — (en hij was niet de enige in de Kamer, die dit geluid liet horen) een ernstig gevoel van onbehagen omtrent de capaciteiten van hen, die zulke plannen opzetten, terwijl er toch indertijd wel degelijk waarschuwend stemmen tegen de plannen zijn gehoord. Is, zo vroeg hij, bij de nieuwe plannen ook aandacht geschonken aan de paraatheid der territoriale troepen, luchtdoelartillerie inbegrepen?

Tenslotte bepleitte de heer Kort-hals o.a. nog een decentralisatie bij de aanschaffing van materieel voor de landmacht en — terwille van het landschapschoon en de landelijke rust in ons in oppervlakte zo kleine land — een voortdurend streven naar oefenterreinen buiten onze grenzen, waar veel meer ruimte is.

Behalve de begrotingen van Oorlog en Marine, is ook de begroting van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening de vorige week geheel afgehandeld.

Als hoofddoel van de landbouwpolitiek heeft minister Mansholt aangegeven: „Het verkrijgen van een zo groot mogelijke bijdrage van de landbouw in de nationale productie, met inachtneming van de bestaanszekerheid voor de werkers in de landbouw”.

Met de daarin opgesloten volgorde kon de woordvoerder onzer fractie, de heer Den Hartog, het wel eens zijn. Die grote productie is immers nodig

om de bestaanszekerheid mogelijk te maken. De productie is 't economisch fundament, waarop de sociale zekerheid moet worden opgetrokken.

Niettemin meende de heer Den Hartog toch wel te moeten waarschuwen, dat wij voorlopig in sommige opzichten enige voorzichtigheid zullen moeten betrachten met het uitzetten van onze veredelingsproductie, opdat de handhaving van de bestaanszekerheid, of, beter gezegd, de bestaansmogelijkheid niet aan al te grote risico's wordt blootgesteld.

Kan, zo vroeg de heer Den Hartog, één consument er gelukkiger door worden, in welk „achtergebleven gebied” ook, als in de Betuwe de pruimen en de peren in de boomgaarden liggen te rotten of als wij bij tijd en wijle een deel van onze groenten voor de koelen en de varkens moeten gooien of naar de mestvaalt moeten rijden, omdat er geen markt voor is te vinden?

De fout, zegt men terecht, is vooral toe te schrijven aan het protectionistische streven elders, maar ook dit is dan een realiteit, waarmede men rekening dient te houden.

Rekening houdend met al dergelijke factoren kon spr. helaas niet aannemen, dat de integratie zich zal voltrekken op zo korte termijn als wij wel gaarne zouden zien.

Het feit, dat de wereldvoedselproductie niet snel genoeg stijgt om met de bevolkingstoename gelijkje tred te kunnen houden, is op zichzelf ernstig genoeg, maar dit kan toch, naar de mening van onze woordvoerder, geen aanleiding zijn om daarop al te hoge verwachtingen te bouwen met betrekking tot de export van onze veredelingsproducten.

Ook de minister is er zich zeer wel van bewust, dat onze zo sterk op de veredelingsproductie gerichte landbouw uitermate kwetsbaar is.

Hij betoogde immers in zijn Mem. v. Antwoord, dat wij onze nogal eenzijdig gerichte export meer zullen moeten spreiden en dat een wijziging in de conjunctuur in korte tijd de volle zwaarte van de handelsbelemmeringen zal doen gevoelen.

Spreiden van de export? Inderdaad, maar de mogelijkheid daartoe moet aanwezig zijn. Onze exporteurs hebben, daarbij gesteund door de overheid, de laatste jaren ernstig werk gemaakt van 't aftasten van de buitenlandse afzetmarkten en zij hebben daarbij o.a. gepoogd een débouché te vinden voor onze zuivelproducten op de Amerikaanse markt.

Zij zijn er ook in geslaagd, daar reeds enigszins vaste voet te krijgen. En hoe reageert de Regering van de Ver. Staten op deze poging om dollars te verdienen?

Eenvoudig door de invoer ernstig te beperken, dat wil dus zeggen door het nemen van maatregelen van protectionistische aard.

Dat is toch wel uitermate teleurstellend en de heer Den Hartog wilde

wel zeggen, dat hij het toejuichte, dat onze Regering bij gelegenheid van de jongste bijeenkomst van de G.A.T.T. te Genève, op deze principieel onjuiste houding van de Ver. Staten krachtig heeft gereageerd.

Wij zullen het voor het ogenblik voornamelijk bij dit belangrijke onderdeel uit de rede van de heer Den Hartog moeten laten.

Verder kunnen wij nog slechts terloops aanstippen, dat onze woordvoerder meende, dat de eliminatie van het protectionisme dus primair gesteld zou dienen te worden en dat het vrijmaken van de handel de enige oplossing is om de welvaart in het algemeen te bevorderen.

Met betrekking tot het melkvraagstuk was hij van mening, dat wij er op de duur niet mee zullen kunnen doorgaan, om het verbruik door middel van subsidies van boeren- en overheidszijde op peil te houden.

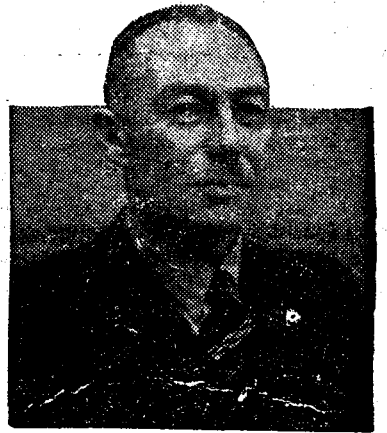
Men worstelt hier met de gevolgen van een stelsel, dat eigenlijk lapwerk is geweest en dat in zichzelf is vastgelopen.

Voorts bepleitte hij in het algemeen (o.a. met betrekking tot de wettelijke regeling van de uitbetaling van melk naar kwaliteit) meer invloed van het bedrijfsleven zelf bij talrijke regelingen en een minder trekken van de zaken in de ambtelijke sfeer.

Tenslotte zij nog vermeld, dat onze fractie (evenals die der anti-revolutionairen) aantekening heeft verzocht van haar stem tegen het ontwerp tot wijziging van de Noodwet Kinderbijslag kleine zelfstandigen, dat de uitkering met enige centen verhoogde (voor het derde kind van 25 op 28 cent en voor het vierde kind en meer van 30 op 34 cent per dag).

Bovendien stemde onze fractie, met die der A.R. en C.H., ook tegen het amendement van de heer Schilthuis (Arb.) om de inkomensgrens voor deze nooduitkering te verhogen van f 2.400.— op f 2.800.—.

Dit tegenstemmen van onze fractie was gebaseerd op de houding, welke zij van den beginne af tegenover een

F. DEN HARTOG
...wees voorzichtig...

kinderbijslag voor (kleine) zelfstandigen heeft aangenomen.

De heer Cornelissen heeft deze houding nog eens duidelijk toegelicht. Deze komt hier op neer:

Wij waarderen het op zichzelf, dat de overheid ook eens enige belangstelling toont voor de noden van de middenstand.

De kracht van de middenstand is echter gelegen in zijn zelfstandigheid. Maatregelen ten behoeve van de middenstand moeten dus gericht zijn op de ontwikkeling van dat zelfstandig-ondernemerszijn en moeten dus veeleer in de economische dan in de sociale sfeer liggen. Met een kinderbijslag is dat niet het geval.

De middenstand is — zo merkte de heer Cornelissen nog op — op den duur niet gebaat met regelingen in de sfeer van sociale steun, welke hem in zekere mate afhankelijk maken van de Staat, die hem, zoals hier, slechts tijdelijk financieel tegemoet komt (in deze premievrije noodregeling), doch die straks (bij de definitieve regeling) het volle pond aan premien van hem zal eisen, waarbij het nog zeer de vraag is, of hij bij machte zal zijn, die op te brengen.

MINISTER MANSHOLT
...gewaarschuwd man....

**N.V. Nederlandsche
Caoutchouc- en Guttaperchafabriek**

v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

**Technische
rubberartikelen**

ONDER EIGEN BANIER

Met de voorbereidende werkzaamheden voor de a.s. Gemeenteraadsverkiezingen moet volgens de desbetreffende reglementen onzer Partij reeds in Januari een aanvang worden gemaakt. De eerste vraag, die daarbij onder ogen moet worden gezien is: of de plaatselijke afdelingen aan de raadsverkiezingen in hun gemeenten zullen deelnemen.

Eigenlijk behoorde dit in een partij als de onze geen vraag te zijn; in beginsel moet zij in iedere gemeente via haar plaatselijke organisatie de kiezers in de gelegenheid stellen, hun stem op ons geestverwante kandidaten uit te brengen.

Dat we daar nog ver van verwijderd zijn, heeft velerlei oorzaken. In het zuiden des lands zijn tal van gemeenten, waar zelfs kandidaatstelling onzerzijds niet mogelijk is. Daar — gelijk ook elders wel — zullen vrijzinnige kiezers — al dan niet in een afdeling van de V.V.D. georganiseerd — zich hoogstens voor de vraag gesteld zien of zij met andere minderheidsgroepen zullen samenwerken om althans enig gewicht in de schaal te leggen tegenover een meerderheid die — deden de minderheden zulks niet — een absolute alleenheerschappij zou uitoefenen, dus zonder enige oppositie in het plaatselijk bestuurscollege.

Niet op deze gemeenten hebben wij allereerst het oog, wanneer wij hier enkele opmerkingen willen maken onder het opschrift dat wij hierboven plaatsten.

Behalve deze, voor ons als kansloos te beschouwen gemeenten, zijn er echter nog ettelijke, waar om allerlei redenen onze geestverwanten niet — of slechts ten dele — bij raadsverkiezingen onder het vaandel onzer partij optrekken. Dit nu mag wel eens ernstig onder ogen gezien worden, nu principiële beslissing over deze aan gelegenheid binnenkort aan de orde komt.

Dat deze zaak niet van belang ontbloomt is toont een enkele blik op de statistische gegevens omtrent de raadsverkiezingen in 1949 al dagelijks.

Het totaal aantal kiezers bedroeg toen 5.467.502. Uitgebracht werden 4.775.634 geldige stemmen, waarvan niet minder dan 1.038.918 of bijna 22 procent op wat de statistiek noemt „overige partijen en groepen”, dat zijn dus die groeperingen, welke niet tot een van de zeven grote politieke partijen gerekend wilden worden.

Vermelden we daar nu nog bij, dat de V.V.D. bij de raadsverkiezingen in 1949 in totaal 360.853 stemmen behaalde, dan is het ieder wel duidelijk, dat het stemmencijfer voor de „overige partijen en groepen” relatief (t/o van ons) zowel als absoluut groot genoemd moet worden.

Tot onze troost kan hieraan worden toegevoegd, dat van de 1.038.918 stemmen op de „overige” er niet minder dan 469.428 in Brabant en

Limburg werden uitgebracht, terwijl het totaal aantal geldige stemmen in deze twee provincies 826.718 bedroeg. De K.V.P. kreeg hier in totaal slechts 251.417 stemmen, zodat we veilig mogen aannemen, dat de soms misschien om principiële redenen, maar waarschijnlijk meestal op grond van andere overwegingen op die „overige” groepen uitgebrachte stemmen, ook als ze niet aan de K.V.P. ten deel vielen toch wel goed-rooms bedoeld en uitgevallen zijn!

Maar direct raakt ons het probleem der „overige partijen en groepen” in provincies, waar onze partij een behoorlijk aantal stemmen pleegt te behalen.

In Noord-Holland bijv. kreeg de V.V.D. bij de raadsverkiezingen in 1949 in totaal 91.816 stemmen, tegen 105.756 bij de Statenverkiezingen in 1950. Zien we nu, dat in '49 in dit gewest ruim 136.000 stemmen naar „overige partijen en groepen” gingen en in 1950 slechts 9557, dan is 't duidelijk, dat de 14.000 stemmen die wij in '49 ten achter bleven (vergeleken bij 1950) de tol uitmaakten die wij aan de „overige partijen en groepen” moesten afdragen.

Wij volstaan met deze cijfers. De resultaten in de overige provincies tonen een gelijksoortig beeld. Het is er ons slechts om te doen, de belangrijkheid van het verschijnsel te demonstren.

Nu zou het onjuist zijn te beweren, dat het veelvuldig optreden van „overige partijen en groepen” bij raadsverkiezingen in alle gevallen verlies voor onze partij betekent. Er zijn plaatselijke situaties denkbaar, waar in de Gemeenteraad meer zetels aan vertegenwoordigers toevalten die tot onze geestverwanten gerekend mogen worden, indien een plaatselijke organisatie zich als comité voor Gemeentebelangen of iets

dergelijks met de verkiezingsactie bemoeit dan wanneer dit door de V.V.D. geschiedt, vooral wanneer er plaatselijk geen afdeling bestaat.

Zal dus met plaatselijke omstandigheden wel altoos rekening gehouden moeten worden, daarmede is alermintst gezegd, dat wij in 't algemeen niet verre de voorkeur zouden geven aan deelneming, ook aan de raadsverkiezingen, onder de naam van de V.V.D.

Bij de beoordeling van het verschijnsel der „overige” groepen moeten we meestal rekening houden met de opvatting, die tientallen jaren lang in brede kring bestond, dat het gemeentelijk bestuursbeleid niet met politiek te maken had en daarom zoveel mogelijk ook buiten de politiek gehouden moest worden. 't Ging immers uitsluitend om de behartiging van de gemeenschapsbelangen!

Helemaal waar is dit nooit geweest. Zelfs niet in die „goede oude tijd”, toen inderdaad het gemeentelijk bestuursbeleid nog niet zo van politiek doordrenkt was als thans. „Politiek” is tenslotte niets anders dan het beheer van de publieke zaak, in gemeente, gewest en staat. Hoe aantrekkelijk de gedachte moge zijn, dat dit beheer moet worden toevertrouwd aan wie daar door bekwaamheid en karakter het meest geschikt voor zijn, het gaat toch nooit geheel om buiten wat dan wel eens min of meer smadelijk „politiek” genoemd wordt. Immers bij het bestuur en beheer van de publieke zaak moet men toch wel uitgaan van bepaalde gezichtspunten, opvattingen, principes.

Dit is in elk geval zo in onze tijd, nu de overheidstaak steeds groter wordt en overheidsbemoeiing steeds verder ingrijpt in het leven der burgers en bijv. het socialisme de gemeente-politiek sinds tientallen jaren heeft gebruikt als sterkste hefboom van zijn actie, als leer- en oefen-

school tevens voor zijn propagandisten.

J uist hierom echter ook is het optreden van „onafhankelijke” groepen bij raadsverkiezingen en later in de gemeenteraden in 't algemeen niet wenselijk, zelfs niet wanneer daardoor mensen in de raden gebracht worden, die ons, politiek gezien, nastaan.

De vertegenwoordigers dier groepen voeren, voorzover ze vrijzinnig zijn, een politiek op eigen houtje. Hoe goed die moge zijn, ze is in geen enkel opzicht gebonden, bijv. aan het gemeenteprogram van onze partij dat opgesteld is door de beste deskundigen waarover wij beschikken. „Onafhankelijke” raadsleden missen de voorlichting die zij in partijverband kunnen krijgen, bijv. door lidmaatschap van onze vereniging van Staten- en Raadsleden. Zij kunnen ook nooit door de kiezers op grond van een weloverwogen politiek program ter verantwoording geroepen worden, terwijl, omgekeerd, de politiek der V.V.D. vaak toch mede beoordeeld wordt naar hetgeen „onafhankelijk-vrijzinnigen” plaatselijk in in de Raad beweren en doen.

Bedenken wij tenslotte, dat Raadsverkiezingen meer en meer óók gezien worden als barometer voor de ontwikkeling van het politieke leven in zijn geheel, dan wordt het te meer duidelijk, dat ook daarom optreden onder de banier van de V.V.D. ook bij raadsverkiezingen zoveel mogelijk moet worden bevorderd. Dat geeft aan de politieke activiteit tevens een continuïteit, die op de duur ook aan onze propaganda slechts ten goede kan komen. En onze propaganda, dat is tenslotte niet in de eerste plaats propaganda voor onze partij, maar propaganda voor onze beginselen!

G. A. DE RIDDER

Nieuws uit Afdelingen en Centrales

Nieuwe afdeling in Berkhout

De heer Dettmeijer sprak

De Centrale Alkmaar van onze partij had op Vrijdagavond 14 Nov. een vergadering georganiseerd in Berkhout, in de Ridder St Joris.

Onder voorzitterschap van de heer S. Breebaart werd deze vergadering gehouden, waar de heer D. W. Dettmeijer, voorzitter van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D. sprak over „gemeentepolitiek en samenvatting van gemeenten.”

Hij deed dit mede aan de hand van het rapport tot samenvoeging van gemeenten in de kop van Noord-Holland en West-Friesland, zoals dat door de Provinciale Commissie ter bestudering van de Gemeentelijke indeling van Noord-Holland was uitgebracht.

In het tweede gedeelte van de avond werden door hem verschillende vragen beantwoord. De avond werd besloten met een huishoudelijke bijeenkomst onder leiding van de heer J. Klok uit Warder, waarin besloten werd een afdeling van de V.V.D. in Berkhout op te richten.

Het bestuur van de nieuwe afdeling is als volgt samengesteld: J. Koeman, voorzitter; J. Heider, secretaris; D. Molenaar, penningmeester; K. Bakker en C. Koeman, leden.

V.V.D. raadsleden uit Zuid-Holland vergaderden

Bijeenkomst in het teken van de komende verkiezingen

Ter bespreking van de Gemeentebegroting en de zaken, welke in de komende maanden aan de orde komen in de Gemeenteraden, mede in verband met de Gemeenteraadsverkiezingen in 1953, kwamen Zaterdagmiddag 15 November in Pulchri Studio onder voorzitterschap van de heer D. W. Dettmeijer een aantal wethouders en raadsleden uit gemeenten in Zuid-Holland met minder dan 75.000 inwoners bijeen.

Aanwezig waren wethouders en raadsleden uit Voorburg, Rijswijk, Oegstgeest, Vlaardingen, Schiedam, Brielle, Boskoop, Gouda en Lekkerkerk.

Besproken werden o.m. vraagstukken met betrekking tot de liberalisatie van het huisvestingsbeleid, de woningbouw, de tarieven van de nutsbedrijven en de delegatie van bevoegdheden van de Raad aan het College van B. en W.

Gouda hield ledenvergadering

Een goede opkomst

De afdeling Gouda van onze partij heeft op Maandagavond 17 November onder voorzitterschap van de heer W. M. Kooy een goed bezochte ledenvergadering gehouden in café „Central”.

De heer D. W. Dettmeijer, lid van het Hoofdbestuur van onze partij, heeft daar een rede gehouden over „de huidige politieke toestand”, welke hij mede aan de hand van de kabinetsformatie bezag. In het tweede gedeelte van de avond werden door de inleider verschillende vragen beantwoord.

BESTUUR KAMERCENTRALE DORDRECHT VAN DE V.V.D.

Het bestuur van de Kamercentrale Dordrecht van de V.V.D. is thans als volgt samengesteld:

1. Dr A. J. Bossers, Sweelinckplein 79, 's-Gravenhage, ere-voorzitter.
2. Drs P. Herweijer, Hallingqlaan 19, Dordrecht, voorzitter.
3. J. H. Ph. de Wilde, Rijksweg 238, Numansdorp, secretaris.
4. C. F. Schilling, Coendestraat 15, Delft, penningmeester.
5. Ir P. Stempels, Haagweg 199, Rijswijk (Z.-H.), vice-voorzitter.
6. H. C. van Eck, Dubbeldamsweg 664, Dubbeldam, post Dordrecht, pl.v. secretaris.

7. Ir C. P. Gilde, Burgstraat 43, Gorinchem.
8. Dr A. de Haan, Alblasserdam.
9. C. G. Trouw, Singel A 189, Geervliet.
10. B. J. Nugteren, Oranjestraat 103, Slikkerveer.
11. A. Caljé, Oost-Kinderdijk 177, Alblasserdam.
12. J. Boomsma, Middelharnis; pl.v. voor Goeree en Overflakkee: L. M. Brooshoofd, Kapoenstraat 47, Dirksland.
13. R. den Hartog, Dam 156 Arkel (Z.-H.).
14. J. A. Hazelaar, Adr. van Bleijenburgstraat 3 rd, Dordrecht.
15. A. van Staalduinen, Hoflaan 2, 's-Gravenzande.
16. H. M. van Nieuwkerk, J. Steenstraat 24, Schiedam.

Als vertegenwoordigsters van Vrouwen in de V.V.D. zijn benoemd:

1. Mevr. N. van Vuurde—de Wit, Thorbeckestraat 8, Delft;
2. als pl.v. mej. M. van Dijk, Dam 33, Arkel (Z.-H.).

Tot leden van de Partijraad zijn herbenoemd:

1. Drs P. Herweijer, Dordrecht.
2. Dr A. de Haan, Alblasserdam. Plaatsvervangers: de heren C. G. Trouw te Geervliet en C. F. Schilling te Delft.

In het Verkiezingsfonds hebben zitting:

de heren A. Caljé, voorzitter; B. J. M. Lels, Cortgene 123, Alblasserdam, secretaris-penningmeester V.F., Postrekeing 332700 van de Rotterd. Bank te Alblasserdam, ten gunste van het V.F. der V.V.D.; Joh. Boele, IJsselmonde; J. H. de Wilde; Ir C. P. Gilde; H. C. van Eck.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.: Drs. H. A. Korthals.

Redactie-secretaris G. Stempher. Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.

Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.

Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.

Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.

Losse nummers 15 cent.

Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

OOST EN WEST (SLOT)

Ten bewijze dat er naast onze Westerse ook een andere methode mogelijk is om de problemen, waarvoor zich de menselijke geest geplaatst ziet te benaderen, noemt Brunton het vraagstuk van de relativiteit.

Einstein heeft zijn relativiteits-theorie op een basis van originele, mathematische waarneming wetenschappelijk gegrondvest en haar proef-ondervindelijk bewezen door praktische toepassing op bepaalde gebieden. Reeds meer dan tweeduizend jaar geleden echter hadden de Jainadenkers van India aan een filosofische doctrine vorm gegeven, de Syadvada, die overeenkomst vertoont met het relativisme. Plato en Aristoteles beseften reeds het belang van hetgeen vroegere wijzen van Hindoestan hierover hadden gezegd. En dat betrof waarlijk niet slechts kleinigheden: reeds die Indische wijzen hadden al ontdekt, dat wanneer we het begrip „ruimte“ analyseren tot het uiterste, de ruimte niet de eigenschappen bezit, die de axioma's van Euclides inhouden.

En dit is tenslotte de conclusie van de relativiteitstheorie. En wat van de ruimte geldt, geldt ook van de tijd.

Waar de Indische wijzen, intuïtief, langs de weg van beschouwing en bezinning, tot de conclusie kwamen, dat het denken-zelf de werkelijkheid of het wezen der wereld niet kan benaderen, staan thans de moderne Westerse wetenschapsbeoefenaars voor dezelfde moeilijkheid. Immers ook zij moeten toegeven dat het niet mogelijk is, de subtielere natuurfenomenen te benaderen en waar te nemen zonder in dit observatieproces tegelijk actief in te grijpen.

Immers zodra het wetenschappelijk onderzoek zich uitstrekt tot de heimzinnige sub-atomische wereld van electronen, neutronen en protonen, moest het tot de erkenning komen dat de waarnemer zelf een rol speelt bij het vaststellen van de verschijnselen die hij waarneemt en wel door de invloed van de lichtstralen die hij er op los moet laten om ze te kunnen waarnemen.

Brunton breidt zijn onderzoek over vrijwel alle gebieden van wetenschap uit. Ook als men zijn conclusies niet altijd voetstoots aanvaardt kan — zelfs reeds omdat men zich op allerlei gebied leek weet! — moet toch ieder die vooral zijn latere werken leest*, wel tot de erkenning komen, dat hij inderdaad vragen opwerpt, die voor de moderne mens van de grootste betekenis zijn, wanneer hij het pleit voert voor een nieuwe methode van synthetisch denken. Een methode, die hij het „mentalsme“ noemt en waarin hij dus zowel van de nieuwste indicaties van het moderne Westerse onderzoek en denken gebruik maakt als van het meer intuïtieve doorzicht,

BOEKBESPREKING

„Juliana Regina 1952“

Van de Uitgeverij en Drukkerij „Hollandia“ te Baarn kregen wij toegezonden een boekje genaamd „Juliana Regina 1952“. „Juliana Regina“ geeft een jaarlijks overzicht, in woord en beeld, van de gebeurtenissen rond het Koninklijk Gezin.

Als begindatum werd 1 September 1948 gekozen, terwijl elk deel jaarlijks op 1 September wordt afgesloten.

Hierdoor ontstaat inderdaad een aantrekkelijk werk van historische betekenis, dat er in belangrijke mate toe kan bijdragen ons volk de gelegenheid te bieden het leven en werken van ons Vorstenhuis op een aantrekkelijke wijze kennis te nemen.

Het voor ons liggende vierde deel ziet er uitstekend verzorgd uit en geeft talrijke interessante illustraties met betrekking tot het dagelijks leven van ons Koninklijk Gezin.

Op de meest voorkomende wijze werd voor de samenstelling van deze werkjes medewerking verkregen van het Particulier Secretariaat van H.M. Koningin Juliana en Z.K.H. Prins Bernhard.

Wij kunnen deze uitgaven van harte aanbevelen.

dat de kern der wijsheid van het oude Oosten uitmaakt.

Brunton eist van zijn lezers veel guld en aandacht. Maar daarover worden zij dan ook ingeleid in een sfeer van verheven rust, die ons als Westelingen weldadig aandoet, juist omdat de schrijver ons rondvoert door allerlei gebieden van geestesleven, die ons vreemd zijn. Sommige van zijn boeken zijn volkomen exacte uiteenzettingen van de moeilijkste fysieke en psychische problemen. Andere weer zijn als stemmen uit een andere wereld, boeiend soms als een roman. Van „Een Heremiet in de Himalaya“ zegt dr Rademaker — de in onze kringen wel bekende oud-redacteur van Het Vaderland —: „Ik weet geen mooier boek“. Rademaker zou aan Brunton de Nobelprijs voor de stichter van vrede-in-mensenharten willen toewijzen, als er zo'n Nobelprijs bestond.

Ik voer mij wil gaarne verklaren: ook al houd ik na lezing van Bruntons boeken nog allerlei vragen en ook al heb ik op bepaalde punten bezwaren en kritiek; ik ben blij met deze auteur kennis te hebben gemaakt. Niet alleen om de rust die er uitgaat van zijn werken, gelijk van alle werken, die onze gedachten naar een hogere werkelijkheid leiden, maar ook omdat Brunton mij de ogen geopend heeft voor allerlei fundamentele vragen, waarvan ik wel begreep dat ze juist door de ontwikkeling der moderne wetenschap worden opgeroepen, maar die ons door deze auteur klaar en in volle omvang worden voorgelegd. En hij wijst in elke geval ook een richting aan, waarin — niet alleen naar zijn oordeel — een oplossing kan worden gezocht.

Niet alleen naar zijn oordeel! Ik sta nu nog even stil bij Prof. Van Os' boek „Moa-moa“.

Ook Van Os erkent, dat wij van het Oosten veel kunnen leren wat in de wereld van het Christendom op de achtergrond is geraakt, gelijk omgekeerd het Christendom elementen bevat, die in de Oosterse religies verloren zijn geraakt. De natuurwetenschappelijk gevormde onderzoeker is echter tegenover beide in een analoge positie geraakt, d.w.z. beide zijn ze belast met zoveel geantiqueerde voorstellingen en begrippen, dat hij er zich totaal vervreemd van gevoelt.

Wat doet — vraagt Prof. Van Os — de mens, wanneer hij bemerkt dat hij op een doodlopende weg is gekomen? Hij moet teruggaan tot voorbij het punt, waar hij een verkeerde richting is ingeslagen. Dan kan hij trachten nu de goede richting te nemen. Regressie dus.

In archaische fasen blijkt het logische denken steeds minder op de voorgrond te treden. Zij zijn praelogisch. In de pyramide-teksten bijvoorbeeld worden met zekere voorliefde de meest tegenstrijdige uitspraken naast elkaar geplaatst, 't gaat meer om uitdrukking van gevoelens dan om oordelen, die met uitsluiting van andere aanspraak op waarheid maken.

Ook Van Os wijst er — even als wij deden — op, dat men dit zelfde bij de dichters vindt. En men behoeft deze „methode“ in geen enkel opzicht inferieur te achten aan onze „logische“. Wij kennen immers talloze stelsels, die elk voor zich, aanspraak op waarheid maken — wat toch minstens even onbevredigend is! Men bedenke voorts, dat uit dit archaische denken alle latere godsdienstige en wijsgerige stelsels voortgekomen zijn.

Het merkwaardige nu is ook voor Prof. Van Os, dat juist de resultaten van de modernste natuurwetenschappen wonderwel passen bij het archaische bewustzijn. Ook Van Os erkent, dat wij staan voor de noodzaak van een radicale heroriëntatie.

Het moderne natuuronderzoek bijv. leert, dat dezelfde kracht die op aarde een steen doet vallen, ook de planeten in hun banen houdt en dat deze kracht wegens dezelfde wet werkt, ook in de verst verwijderde delen van het heelal; dat alle hemellichamen uit dezelfde scheikundige elementen bestaan en dat ook de „wetten“, waar-

naar de atomen zich gedragen, in het heelal overal dezelfde zijn; dat de stof een vorm van energie is geworden.

Terwijl nu de archaische begrippen noodzakelijk, bij gemis aan exacte en empirische kennis, vaag waren, waren zij toch uitdrukking van een eenheidsbesef dat wij eerst thans — via een haast onoverzienbaar exact onderzoek van eeuwen — bezig zijn te overerven.

Zelfs de vraag van leven en dood is voor ons weer even dubieus geworden als voor de ouden, die hier (intuïtief) de scherpe grenzen niet kenden, welke tot voor kort door ons op dit gebied werden verondersteld. Nog Driesch sprak (omstreeks 1905) van „entelechieën“, krachten dus die in levende wezens de materie ordenen en daarbij bepaalde doeleinden trachten te verwezenlijken. Daarmede was dan het organische leven principieel onderscheiden van het anorganische en levenloze.

Maar dit principiële verschil is weggevalen sinds biochemie en biophysica de processen, die in levende wezens plaats vinden, dieper hebben bestudeerd. Nergens kunnen wij de werking van entelechicen aantonen. Van Os wijst in dit verband speciaal ook op de virussen, waarvan nadere studie heeft geleerd, dat zij wel sommige eigenschappen met levende wezens gemeen hebben, doch in andere opzichten er sterk van afwijken. Juist de onzekerheid die hier heerst is een duidelijke aanwijzing, dat er niet een scherpe grens is tussen leven en dood, doch een vooralsnog in nevelen gehuld overgangsgebied.

Tenslotte noemt ook Van Os een tegenstelling, die door het archaische denken wordt ontkend, n.l. die tussen denken en handelen. In de moderne natuurwetenschap begint ook dit onderscheid weer te vervagen, of althans het verschil tussen waarnemen en handelen. De moderne fysicus immers bestudeert bij voorkeur juist de kleinste deeltjes waaruit de materie (of wat wij daarvoor houden) bestaat. Waarneming daarvan is onmogelijk zonder hen tegelijk in hun bewegingen te storen. Elke waarneming betekent hier: ingrijpen.

Nu het moderne natuuronderzoek zich geworpen heeft op de bestudering van het kleine en het kleinste, dat voor de bouw van het heelal juist van de grootste betekenis is, is het eerste resultaat, dat onze kennis aangaande de Kosmos en aangaande de mens fundamenteel herzien moet worden.

Ook Prof. Van Os wijdt in hoofdzak aan dezelfde vragen aandacht als Brunton. Ook hij bespreekt in zijn boek „Het leven na de dood“, „het probleem van Ruimte en Tijd“, „Causaliteit en Determinisme“. En ook hij noemt zijn laatste hoofdstuk „De bovenmens“, het hoofdstuk onderverdelend in „Evolutie en Nirwana“.

Onze landgenoot is — anders als Brunton — mathematicus. Maar ook hem fascineert het probleem van het Westerse en Oosterse denken, die hij niet tot bestendige antithetische verhouding gedoemd ziet.

Daarbij gaat het om voor de toekomst der mensheid allerbelangrijkste problemen.

Wij waagden het, hiervoor aandacht te vragen in ons blad, dat zich gemeenlijk met vragen van zuiver politieke aard bezig houdt.

Wij waagden dit, omdat wij menen dat het voor vele onzer lezers toch wel net zo zal zijn als voor onszelf: in de duizelingwekkende verwarring en beklanning van deze tijd kennen wij de behoefte aan bezinning op de principiële problemen, die de eeuwen door het brein en het hart der mensheid bezig hielden. Ook bij het zoeken naar perspectief aan de geestelijke horizon van onze tijd kan terugblikkend putten uit het denken der oudheid zijn nut hebben!

G. A. DE RIDDER

*) Onder het schrijven van dit artikel ontvangen wij de Ned. vertaling van Brunton's jongste boek „De Spirituele Crisis van de Mens“. (Uitgave „De Spiegel“, Amsterdam 1952.)

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mevrouw Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16. Haarlem.

Terugblik op onze conferentie

Verslag verkrijgbaar gesteld

Dank zij de medewerking van de dames dr C. H. Kool en mr E. Veder-Smit, is van de vrouwen-bijeenkomst op 18 en 19 October in de Internationale School voor Wijsbegeerte bij Oud-Leusden, een uitvoerig verslag gemaakt. Dit verslag is voor ieder, die er belang in stelt, verkrijgbaar, mits men de wens het te ontvangen vóór 29 November e.k. kenbaar maakt aan ondergetekende.

Wij weten dan, hoeveel exemplaren wij moeten laten maken.

Deze regeling geldt zowel voor de deelnemers aan de conferentie, als voor anderen. Als deze laatste in het weekblad van 25 October het enthousiaste stuk hebben gelezen, geschreven door een deelnemer, die onbekend wenst te blijven, willen zij er misschien wat meer van weten.

Voor dezen zijn ook nog in een beperkt aantal enkele exemplaren beschikbaar van de syllabus van de lezing over „Woningsschaarste-problemen“ door jhr. ir J. de Rantz, en die van de bespreking van mej. ir C. Strumphler over „Stadsuitbreiding en woningbouw in deze tijd“.

Alles tezamen geeft een goed beeld van wat er op deze derde landelijke bijeenkomst van Vrouwen in de V.V.D. behandeld is.

Wat het niet weergeeft, dat is de sfeer van zo'n samenzijn; om die te leren kennen, moet men zelf komen. J.H.S.

Jaarverslag 1951-'52 goedgekeurd

Het jaarverslag van de Organisatie „Vrouwen in de V.V.D.“ over het werkjaar 1951/1952 is goedgekeurd door de vergadering van het Algemeen Bestuur op Zaterdagochtend 18 October jl.

Het wordt thans zoals gewoonlijk verspreid door de centrale-vertegenwoordigsters.

Mocht iemand het niet ontvangen hebben en er toch prijs op stellen, dan zijn, zo lang de voorraad strekt, nog enkele exemplaren beschikbaar. J.H.S.

Interessante bijeenkomst te Utrecht

Alle vrouwelijke V.V.D.-leden uit de stad Utrecht en daarbuiten zijn **Dinsdagmiddag 25 November** om half drie van harte welkom bij mevrouw Op ten Noort, Van Ostadelaan 145.

Mejuffrouw mr Estella Simons zal spreken over „de praktijk van het kinderrecht.“

STALEN MEUBELN „GISO“-LAMPEN

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek

BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

N.V.
W. A. HOEK'S

MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
Hoofdkantoor en Machinefabriek
te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en iederen druk.
Installaties voor de bereiding van zuurstof stikstof enz.

HBU **HBU**

uitvoer levenspeil

Neerland's uitvoer en Neerland's levenspeil zijn als de vloeistof in communicerende vaten.

Stijgt de uitvoer, dan stijgt het levenspeil mee. Aan de Nederlandse zakenman is de opgave gesteld jaarlijks de uitvoer met f 400.000.000 te doen stijgen.

De diensten van een actieve bank, met eigen kantoren in vele van de belangrijkste afzetgebieden ter wereld, kunnen bij het vervullen van deze zware exportopgave van onschatbare waarde zijn.

Ook voor U: de HBU

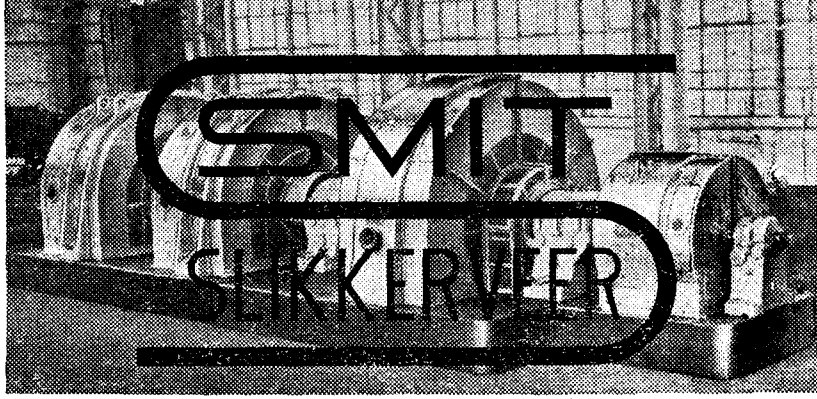
HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

DE ROTTERDAMSCHЕ DROOGDOK MIJ. N.V.

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon-
manufacturen

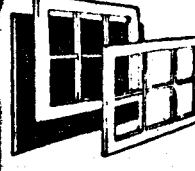
SMIT
SLAKKERVEER

DYNAMOS, MOTOREN, INSTALATIES

MEDINOS
de superieure
TANDCREAM

capillaire Tandcream
actieve
PRODUKTIE VAN MEDINOS LABORATORIA APERSPOORT

RAMEN
IN TRILBETON
NV BETON- & PLATENFABRIEK
v/h GEBR. MYNLIFF
TELEFOON: 20559 - SLOETSTR 6 - NYMEGEN

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

GORINCHEM

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

*Knibbelen of
kibbelen?*

(Zie pag. 3)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

De gebeurtenissen in Indonesië

Wat ginds geschiedt volgen wij met gespannen aandacht

Wie de dagbladen der laatste dagen heeft gevolgd beseft, dat wij weer in een periode van groter moeilijkheden zijn gekomen. De berichten uit Duitsland over de acties in verband met de aanstaande verkiezingen in het Saargebied zijn niet opwekkend. In de daar uitgesproken redevoeringen wordt meer op de nationalistische gevoelens een beroep gedaan dan voor een rustige ontwikkeling wenselijk lijkt. Alle grote partijen doen daaraan mede. Niet zonder reden is te vrezzen, dat men later wel eens zou kunnen betreuren, dat de acties zo fel zijn gevoerd. Nationalistische gevoelens eenmaal ontketend zijn niet gemakkelijk meer in goede banen te krijgen.

In Bagdad, de hoofdstad van het ongeveer vijf miljoen inwoners tellende Irak, heeft ook een ommekeer van zaken plaats gehad. Na ernstige betogingen, waarbij ook veel anti-Westerse leuzen werden meegevoerd, heeft de chef van de generale staf het premierschap overgenomen. Gelijk in Egypte heeft daar dus thans een militair de zaken in handen. De vraag is of hiermede de kwestie zal zijn afgedaan. Of zal, gelijk in Egypte, de ene maatregel noodzakelijkerwijze een ketting van volgende maatregelen met zich slepen? Het zou niet verwonderlijk zijn, want de ervaring heeft wel geleerd, dat roerige bewegingen niet gemakkelijk weer in te dammen zijn en de ene stap gevolgd wordt door vele anderen. Het doen aftreden van koning Feroek in Egypte is ook niet een aangelegenheid op zich zelf gebleven, maar heeft geleid tot verre gaande politieke consequenties en tot een sociale beweging van wijde betekenis. Uit Irak komen thans ook berichten over veel arrestaties.

Het is daarom, dat wij met grote bezorgdheid hebben kennis genomen van hetgeen ook weer de laatste dagen is gemeld over Indonesië. Daaraan willen wij in dit artikel dan ook een enkel woord wijden.

...

Zo men zich herinneren zal was Mohammed Hatta de eerste minister-president van het soevereine Indonesië. Lang heeft het door hem gevormde kabinet niet geleefd. Het werd in September 1950 vervangen door het kabinet-Natsir, dat zich ook zeer beijverd heeft om een gezondere situatie te bereiken. Het is evenwel gestruikeld over eisen van de P.N.I. (Partai Nasionalis Indonesia), welke de relaties met Nederland op een andere basis wilde brengen. In April 1951 is vervolgens een kabinet opgetreden onder leiding van de voorzitter der Masjoemi, Soekiman. In Februari van dit jaar kon ook dit kabinet het niet houden. Het Indonesische parlement was van oordeel, dat het kabinet te nauwe aansluiting bij de Verenigde Staten van Amerika zocht en dit achtte het in strijd te zijn met de actieve zelfstandigheidspolitiek, die in Indonesië als een soort dogma beleiden wordt. De minister van Buitenlandse Zaken, Subardjo, had U.S.A. hulp voor Indonesië weten te bereiken, maar het parlement wenste op generlei wijze jegens de Verenigde Staten verplichtingen op zich te nemen. Een samenwerking teneinde de wereldvrede te verzekeren achtte het dus niet in overeenstemming met de gewenste zelfstandigheidspolitiek. Het kabinet-Soekiman heeft daaruit de consequenties getrokken door heen te

gaan. Daarna is dan in het vroege voorjaar het kabinet-Wilopo gekomen, dat nu sedert enige maanden ernstige moeilijkheden ondervindt.

...

De moeilijkheden hebben hun eerste meest ernstige uiting gevonden in de demonstraties te Djakarta op 17 October j.l., waarbij zich, zo men zich herinneren zal, nog een vlag-incident heeft voorgedaan. Aan die demonstraties was echter heel wat voorafgegaan en wie nagaat waaruit zij zijn voortgevloeid, zal inzien, dat de moeilijkheden een ernstige ondergrond hebben.

Uit de berichten, die tot ons gekomen zijn, is wel gebleken, dat er in het Indonesische leger sterke tegenstellingen bestaan. Wat ook niet verwonderlijk is, want het bestaat uit diverse groepen. In de eerste plaats zijn daar zij, die uit de strijdtroepen zijn gekomen, die enige jaren geleden de strijd hebben gevoerd voor de Repoebliek Indonesia. Na de soevereiniteitsoverdracht is daarbij een groot aantal ex-K.N.I.L. militairen bijgekomen. Begrijpelijkerwijze zijn de betrekkingen tussen beide groepen niet steeds even goed en zijn er tegenstellingen. Dit is zo door het gehele leger heen, ook bij de officieren. Van deze laatste behoort een grote groep tot de oude strijders, die zeer sympathiseren met Soekarno en diens nationalistische partij, de P.N.I.

De sultan van Djocjakarta, zo men weet minister van defensie in het kabinet-Wilopo, heeft nu met de groep moeilijkheden gekregen over zijn reorganisatieplannen. In het bijzonder is hij in conflict geraakt met kolonel Bambang Supeno, die zich in de afgelopen zomer met brieven tot president Soekarno en het Indonesische parlement richtte, waarover reeds een conflict tussen de president en de minister van defensie ontstond. De minister van defensie - de sultan van Djocja dus - kreeg vervolgens ook moeilijkheden met het parlement, waarin de bezwaren van kolonel Bambang Supeno op krachtige wijze naar voren werden gebracht.

...

De aard der bezwaren is van veel belang.

In de eerste plaats werd geoordeeld, dat de invloed van de P.S.I. (Partai Socialis Indonesia, van Sjahrir) te groot is in het leger en de leiding van het ministerie van defensie. Voorts werden bezwaren geuit tegen de reorganisatieplannen van deze minister. Tenslotte werd betoogd, dat een einde gemaakt moest worden aan de arbeid die de Nederlandse Militaire Missie in Indonesië verricht. Zo men weet is de taak dezer missie medewerking te verlenen bij de opbouw en de opleiding van de Indonesische strijdkrachten en advies te geven inzake vraagstukken van militaire aard. De minister van Defensie heeft deze militaire missie evenwel krachtig verdedigd en opmerkenswaard is dan ook zeker, dat in een motie, welke door de P.N.I. is voorgesteld en door het parlement werd aanvaard alleen op bespoediging van de beëindiging der werkzaamheden van de Nederlandse Militaire Missie werd aangedrongen. Men heeft blijkbaar bij nader overwegen ingezien, dat men wel erg moeilijk zou komen te zitten wanneer de Nederlandse militaire deskundigen zouden heengaan. Laat men, zo zouden wij onzerzijds hierbij willen opmerken, in Indonesië trouwens goed begrijpen, dat Nederland deze wijze van medewerking

bepaald ook niet koste wat het kost zou moeten voortzetten. Nederland heeft bij de opbouw van onze eigen krijgsmacht al een uiterst zware taak en daarbij komt het mensen te kort. Mensen te moeten afstaan voor de missie in Indonesië is dus voor ons een niet gering offer.

Voor het overige bevatte de aangenomen motie der P.N.I. de suggestie van het instellen ener staatscommissie, die zich zou moeten belasten met de behandeling van problemen betreffende het leger en het departement van defensie. Bovendien zou de Regering bij voorbaat gehouden zijn de voorstellen der staatscommissie uit te voeren. Begrijpelijk was in het bijzonder dit laatste voor de Indonesische regering niet aanvaardbaar. Voordat zij echter een beslissing nam naar aanleiding van de aanvaarding der motie had op 17 October te Djakarta de betoging plaats, waarbij ontbinding van het parlement werd geëist. Het vermoeden, dat militairen achter deze betoging zaten vond bevestiging in uitspraken van militairen zelf. De militairen hadden er belang bij, dat het parlement op zij geschoven zou worden, want zij wensten de inmiënging van de staatscommissie in de zaken van het leger niet.

Hun toelag gelukte niet. Het parlement werd wel met reces gezonden, maar de tijdsduur daarvan is kort gebleken. De vraag is nu wanneer dit parlement zal worden ontbonden, opdat het volk zich zal kunnen uitspreken over de samenstelling van een nieuw parlement. De grote grief van thans is namelijk, dat het huidige parlement niet op democratische wijze tot stand gekomen is.

...

Met de vraag inzake de ontbinding van het parlement zijn wij gekomen tot één van de onderwerpen waarover in Indonesië groot verschil van mening bestaat. De P.S.I. b.v. wenst onmiddellijke ontbinding van het parlement, de Masjoemi en de P.N.I. willen eerst ontbinding wanneer het mogelijk zal zijn binnen 30 dagen daarna verkiezingen te houden.

Naast deze tegenstelling moet dan nog vermeld worden de tegenstelling, die is ontstaan tussen president Soekarno enerzijds en de sultan van Djocja en de legerleiding anderzijds. In betrekking hiermede dient men de moeilijkheden te zien, die hebben plaats gehad in Oost-Java, op Celebes en in Zuid-Sumatra, waar de aan de sultan trouwe divisiecommandanten nu op niet dadelijk regelmatige wijze werden vervangen door mannen, die duidelijk hun sympathie voor Soekarno hebben uitgesproken. Het is deze strijd en de daardoor wakker geroepen hartstochten, die ons met zorg vervult. Zeer hopen wij, dat het mogelijk zal zijn nog een oplossing voor de tegenstellingen te vinden, want een machtsstrijd in een door sentimenten geladen atmosfeer is voor een land een zaak die tot de meest ernstige gevolgen kan leiden. Daarom volgen wij het gebeuren in Indonesië met gespannen aandacht. Het evenwicht in Indonesië is nog dermate labiel en voor de opbouw zijn zo zeer rust en orde nodig, dat alles beproefd zal moeten worden om op rustige wijze de moeilijkheden te overwinnen, want een machtsstrijd, waarbij ook een krijgsmacht betrokken is, is een bitter ernstige aangelegenheid.

K.

Over de kunstenaar en zijn verhouding tot de politiek

Ondanks vele aanrakingspunten zal de zelfstandigheid van twee levensgebieden moeten worden erkend

Het stil verscheiden van Henriëtte Roland Holst geeft ons aanleiding tot enkele beschouwingen over de kunstenaar in zijn verhouding tot de politiek. Bepalen wij ons daarbij tot de dichter, dan doen wij dit slechts, omdat hij onder alle kunstbeoefenaars tot het type behoort, dat in zijn geestesproducten de relatie tussen kunst en politiek het duidelijkst tot uitdrukking pleegt te brengen, althans het meest direct sprekend tot het bewustzijn der massa. Wij achten het voorts niet nodig, lang stil te staan bij de vraag, of er een relatie tussen kunst en politiek bestaat. Die immers is naar onze mening gegeven met het feit, dat kunst en politiek beide behoren tot het levensdomein, waarop zich de menselijke geest richt en beweegt en waarop hij zijn activiteit uitleeft en ontplooit.

Reeds de Griekse tragici (een Euripides bijv.) bemoeiden zich in hun scheppingen met de problemen van maatschappij en staat. Een Vondel te onzent deed het niet minder. 't Zal veelal van de persoonlijke geaardheid van de dichter (gelijk van elk ander mens) afhangen, in welke mate zich zijn geest met „politiek” bezig houdt, maar er is geen enkele reden, waarom de dichter qua talis zich er aan zou moeten onttrekken. Integendeel: ook voor de dichter is héél het leven, héél de wereld zijn arbeidsveld, zij, in volle omvang, leveren hem het materiaal voor de beoefening van wat hij als plicht, als roeping gevoelt. Zelfs onze Tachtigers, voor wie immers kunst de allerindividueelste expressie van de allerindividueelste emotie was, spreken zich zelfs in hun meest subjectieve lyriek, soms als ongewild, uit over vragen die samenhangen met hun kijk op enkeling en samenleving. Dat deden de individualisten onder hen als Kloos en Perk evengoed als de collectivisten Van Eeden en Gorter.

Het vraagstuk dat ons bezighoudt, is in onze tijd niet weinig vertroebeld, doordat van socialistische zijde onder de leuze van „actieve cultuurpolitiek” getracht wordt de kunst en de kunstenaar op een bepaalde wijze onmiddellijk in de partijpolitiek te betrekken, wat natuurlijk gans iets anders is. In een vroegere periode trouwens werd reeds het begrip, socialistische kunst geïntroduceerd en ook daaraan waren propagandistische oogmerken niet vreemd. Hiermede worden valse tegenstellingen geschapen, die niet alleen verwarrend werken, maar ook schadelijk zijn voor zuivere kunstbeoefening en kunstwaardering.

Alle kunst is uiting, mededeling, overdracht van gevoelens, gedachten, aandoeningen, ervaringen, enz. Hoezeer individualist zich een kunstenaar moge weten, hij zou tot artistieke steriliteit gedoemd zijn, zo hij niet gedragen werd door het vertrouwen, dat zijn kunst „ergens” resonanceert. Bij een enkele onder zijn medemens, of bij velen. In principe is daarmede de sociale verbondenheid van de kunstenaar aangegeven, die nader bepaald wordt door wat er in zijn persoonlijke levenshouding de kentekenen van het algemeen-menselijke draagt en van wat het gemeenschappelijk deel is van allen die leven in een bepaalde cultuur of een bepaalde tijd.

Kunstenaar is — anderzijds — slechts hij, die ook dat gemeenschappelijke doorleeft, verwerkt en uitbeeldt, musisch, zoals alleen de kunstenaar dit vermag. Dit stempelt zijn individualiteit tot ene, waardoor hij toch weer boven de massa uitstijgt. Zich althans van haar onderscheidt en waardoor ieder kunstenaar zich tenslotte weer eenling onder de velen

weet. Dermate eenling waarschijnlijk, dat hij, zelfs als hij toeft onder wie menen hem te begrijpen en zich tot de met hem gelijkgezinden en gelijkvoelenden rekenen, nog altoos iets van een distantie voelen zal tussen de anderen en hem. Zoals Van Eeden het uitdrukte: „Als goddelijke banneling in enen wereldlijken kring stil zich bewegend”.

Beantwoordt de geaardheid en de gesteldheid van de kunstenaar zo ongeveer aan hetgeen wij hier, uiterst summier, aanduiden, dan is daarmede in verband met ons onderwerp al dadelijk drieërlei gezegd: 1e. ook de kunstenaar zal een visie op de maatschappij en de maatschappelijke ontwikkeling kunnen hebben, samenvattende met die van een bepaalde politieke stroming; 2e. de kunstenaar zal zich (nog) moeilijker dan anderen in een partijgereel voegen, reeds omdat hij zoveel moeilijker de „meerderheid” van de meerderheid erkent! 3e. zijn dichter-zijn zal het hem meer dan anderen moeilijk maken de tragische spanningen te overbruggen tussen hetgeen hij ideëel en intuïtief „schouwt” en hetgeen daarvan in de praktijk der politiek terecht komt, waar immers alles relatief gezien wordt en het compromis vrijwel onvermijdelijk is.

Het leven van de thans ontslapen kunstenaars, wier nagedachtenis als dichteres ook wij gaarne in al haar grootheid eren, zien wij als de grootse bevestiging van hetgeen wij hier als de wezenlijke tragiek aanduiden van alle dichterleven, dat zich tevens in directe dienst van een politieke partij stelt.

Wij hebben haar in onze jeugd te vaak gezien en gehoord, dan dat we niet diepe eerbied zouden koesteren voor wat daar edels brandde in het grote hart dezer heroïsche vrouw. Zij en Gorter zijn de enigen geweest, die ons ooit waarlijk onder de indruk hebben gebracht van de grootheid ener socialistische visie, welker con-

ceptie, zo wij die tenslotte niet delen konden, ons nochtans telkens noopte tot dieper bezinning op de liberale. En hoe verder wij ons op de duur politiek van haar verwijderd gevoelden, wij kennen in het Nederland van heden geen dichter die haar evenaart, geen ook wie wij zoveel dank verschuldigd zijn voor hetgeen zij ons in haar poëzie heeft geschonken. Zo groot is onze bewondering voor deze vrouw, dat wij haar zelfs nimmer konden beklagen om de diepe tragiek die haar leven, naar zijn politieke ontwikkelingsgang beoordeeld, haar bracht. Immers ook zulk een tragiek is nooit het deel van de kleinen en de gewonen, doch alleen van de zeer, zeer groten.

Wel echter heeft die tragiek ons iets geleerd, dat wij ook nu niet behoeven te verzwijgen, juist omdat het aan de grootheid van het wezen dezer dichteres niets toe of afdoet. Kunst en politiek, hoeveel aanrakingspunten zij mogen hebben, zijn zelfstandige levensgebieden; kunstenaar en politieke partij moeten niet in te nauwe relatie worden gedacht; en zelfs waar de kunstenaar zich uit eigen aandrang in dienst ener partij stelt, omdat hij meent zich met haar doeleinden te verenigen, dient de partij zich er van te onthouden, de kunstenaar als propagandist uit te buiten, juist omdat zij als collectiviteit eerbied behoort te hebben voor dat wat naar zijn diepste wezen de kunstenaar van zijn medemens onderscheidt: het „banneling” zijn in de geest waarin Van Eeden dit gevoelde.

Nog om een andere reden bepleiten wij, juist nu wij mevrouw Holst's nagedachtenis eren, een afstand bewaren tussen kunstenaar en partij.

Het woord van de kunstenaar heeft meeslepende kracht, ook op terreinen waarop de kunstenaar qua talis geen bijzondere bevoegdheid heeft. Bovendien: alweer krachtens zijn aard als kunstenaar valt het hem gemakkelijk

ker dan de enkel-verstandelijk-rede-nerende, een eens ingenomen standpunt te verwisselen voor een dat hij op een bepaald ogenblik intuïtief als juister ziet. De verwarring, die de kunstenaar daardoor teweeg brengt in het hoofd zijner politieke volgelingen, is vaak nog tragischer dan de tragiek welke uit dergelijke overgangen voor de dichter-politicus zelf voortvloeit.

Om nog een voorbeeld uit onze eigen herinnering aan te voeren: wij waren in onze jeugd sterk onder de indruk van Van Eeden's weerloosheidspropaganda. Onze pen is niet in staat de diepe ontgoocheling te beschrijven die zich van ons meester maakte, toen onze hoogvereerde dichter in 1914 openlijk gewapend ingripen van Nederland bepleitte op het — op zichzelf natuurlijk eerbiedwaardig — motief dat Duitslands schandelijke overval op België mee door ons gewroken moest worden.

Hoeveel socialisten zullen smartelijke ontgoochelingen beleefd hebben, doordat zij ook Henriëtte Roland Holst en Gorter niet konden volgen in hun politieke evoluties, ontgoochelingen te smartelijker, juist omdat zij hen als dichters erden, wier visie zij als dichterlijke visie zuiverder en onaantastbaarder achtten, dan die van de dialecticus.

Wij lazen onlangs het boek van Blanche Patch „Dertig jaar met Shaw”, Shaw dus beschreven door de privé-secretaresse die hem de laatste dertig jaar van zijn leven diende.

Shaw heeft in Engeland een ongeveer gelijke positie als Gorter en mevrouw Roland Holst te onzent ingenomen: zij allen hebben brede kringen van intellectuelen toegankelijk gemaakt voor de socialistische gedachtenwereld, die zij in hun scheppingen voor de massa ideëel bleven uitbeelden, ook lang nadat hun geest evoluties had doorgemaakt, waarvan zij geen vermoeden konden hebben toen zij hun socialistische propaganda begonnen.

De historisch-materialistische beschouwingen, door mevr. Roland Holst met zoveel talent verdedigd, blijven hun werking uitoefenen, ook nadat zij het Marxisme heeft prijs gegeven.

Miskent of onderschat een politieke partij de gevaren, die er uit de mentaliteit van de kunstenaar voortvloeien zowel voor de kunstenaar, die zijn visie verwezenlijkt of verwezenlijkbaar acht in de door die partij voorgestane politiek als voor zijn aanhang, dan blijven op de duur conflicten niet uit. Hoeveel aantrekkelijks er voor een partij in moge liggen, kunstenaars voor haar propagandawagen te spannen, eerbied voor het wezen van kunst en kunstenaar moet haar grote beperking ten deze opleggen! Om nog enige recente voorbeelden te noemen, die voor de lezer gemakkelijk als illustratie kunnen dienen van hetgeen wij bedoelen: een socialistisch dichter als Anthonie Donker legde zijn Eerste Kamerlidmaatschap ontgoocheld neer. En in de Chr.-Hist. Unie neemt de dichter, die prof. Gerretson bij al zijn wetenschappelijke eruditie blijft, een positie in, die de partijleiding, naar wij vrezen, ook wel eens zorgen zal baren.

DEZE BURGER

heeft gelezen wat Graham Greene, de grote katholieke schrijver in de New Statesman and Nation heeft meegedeeld over zijn wrange grapje met de Amerikaanse autoriteit.

Dat hij aan een meneer van Time heeft verteld dat hij, toen hij negentien jaar was, een paar maanden lid van de Communistische Partij is geweest. Nadat de meneer van Time dit gepubliceerd had, heeft Graham Greene een bezoekers-visum voor de Verenigde Staten aangevraagd. Hij heeft daar tientallen vragen op tientallen formulieren voor moeten beantwoorden en vervolgens heeft hij weken en weken moeten wachten en eindelijk, eindelijk mocht hij. Hij mocht drie weken in de Verenigde Staten komen. Hij mocht een visum komen halen. En of hij dan bovendien zestig gulden wilde betalen voor telegraafkosten.

„Ik heb het visum niet gehaald en ik heb de kosten niet betaald,” schrijft Graham Greene.

Dit is dan het kleine, grootse verhaal van een wereldberoemde katholieke schrijver.

En U kent het verhaal van „l'affaire Charlot”? Dat van Charles Chaplin en de Amerikaanse Procureur-Generaal?

En U kent het verhaal van Abraham Feller, die zich uit het raam van zijn huis te pletter wierp op het asfalt van Nieuw York?

En U hebt gelezen dat Trygve Lie is afgetreden?

Er zijn veel méér van zulke verhalen en zij komen van vele kanten van de kleine, ronde, raadselachtige en wrede aarde.

Het is eigenlijk maar één verhaal.

Het vertelt ons, dat wij, liberalen, grote, eendrachtige kracht moeten bezitten om tegen de stroom op te roeien. Want wij hebben, in de wereld, het getij niet mee.

Het vertelt ons, dat wij thans, méér dan ooit, moeten tonen en bewijzen, wat en wie wij zijn en voor welke gedachte wij staan.

Wij, als eersten en vóórsten tegen de reactie, die als een vloedgolf over de aarde gaat.

Voor allen die de ware vrijheid beminnen: van Graham Greene en Charles Chaplin tot en met

DEZE BURGER.

★ van WEEK tot WEEK ★

Van de Redactie

In het voorjaar heeft mr E. Elias zich genoodzaakt gezien het secretariaat onzer redactie neer te leggen in verband met wijzigingen in zijn werkring. Wel kon mr Elias redacteur van ons blad blijven en is ons blad dus toch van zijn zeer gewaardeerde medewerking verzekerd.

De heer G. Stempfer heeft nu reeds sedert vele maanden 't secretariaat der redactie waargenomen. Het bestuur van de Stichting Vrijheid en Democratie heeft thans de heer Stempfer officieel tot secretaris der redactie benoemd.

Drs Korthals blijft voorzitter der redactie-commissie. Wanneer hij afwezig zal zijn, zullen de hoofdredacteurswerkzaamheden, gelijk in het verleden, worden vervuld door de waarnemend-voorzitter der redactie-commissie, de heer G. A. de Ridder, aan wien, blijkens de ervaringen, deze werkzaamheden ten volle kunnen worden toevertrouwd!

Goed voornemen

Naar in parlementaire kringen verluidt, zal binnen afzienbare tijd de indiening tegemoet kunnen worden gezien van een wetsontwerp, dat motorrijders en automobilisten de verplichting oplegt zich te verzekeren tegen wettelijke aansprakelijkheid jegens derden.

Een voornemen, dat wij van harte kunnen toejuichen. Immers, indien een dergelijke wet tot stand komt, zullen eventuele slachtoffers van een aanrijding de zekerheid hebben, dat aangegane materiële schade, lichamelijke letsel en evt. hieruit voortvloeiende tijdelijke of blijvende invaliditeit zullen worden vergoed, resp. in geld zullen worden gecompenseerd.

Hoe vaak komt het thans nog niet voor, dat een automobilist of een motorrijder zich op de openbare weg waagt zonder zich tegen de wettelijke aansprakelijkheid jegens derden te hebben verzekerd, met alle treurige gevolgen van dien, indien een min of meer ernstige aanrijding plaats vindt.

In een dergelijk geval is de bestuurder, die kapitaalkrachtig genoeg is, of een vaste werkring heeft, soms levenslang gehouden een deel van zijn vermogen of inkomen af te staan. De gevolgen zijn evenwel nog ernstiger, indien hij, die een motorrijtuig bestuurt en 'n ongeval veroorzaakt, liet over voldoende middelen of een vaste werkring beschikt. Immers, in zulk een geval is het aangeraden slachtoffer in dubbel opzicht gedupeerd.

Daarom is het hierbovengenoemde wetsontwerp een mes, dat aan twee kanten snijdt omdat het werkt in het belang van twee partijen.

Inconsequente verkeerspolitiek

Bij de wegeaanleg in ons land betracht de regering een gevaarlijke zuinigheid welke zich in de komende jaren in steeds ernstiger mate zal doen gevoelen en mensenlevens zal gaan eisen", aldus betoogde onlangs ir C. A. Kuijsten, chef van de verkeersafdeling van de A.N.W.B., toen hij in een bijeenkomst te Arnhem, de Rijksbegroting 1953 van Verkeer en Waterstaat commentarieerde.

"Na de oorlog is elke begroting magerder geworden en wordt wegeaanleg meer en meer hoogstens een geschikt object ter bestrijding van de werkloosheid, die echter weer voor een deel haar oorzaak vindt in het tekort aan wegen. Goede wegen zijn voorts niet alleen noodzakelijk voor een gezonde economische ontwikkeling van ons land, zij zijn ook de voornaamste voorwaarde voor een veilig verkeer", aldus spr.

Ir Kuijsten is o.m. van mening, dat de schade van 100 miljoen gulden, die de gemeenschap jaarlijks tengevolge van verkeersongevallen lijdt, mede te wijten is aan de begrotingen, waarop de laatste jaren veel te magere bedragen voor de wegeaanleg zijn uitgetrokken.

Hoewel de minister dit zelf erkent, zijn de fondsen voor wegeaanleg in 1953 verminderd, omdat men geen mogelijkheden zag om op een andere post te bezuinigen. De A.N.W.B.-functionaris was o.i. terecht van oordeel, dat uit deze inconsequente duidelijk blijkt hoe noodzakelijk het is, dat er weer een wegefonds komt en een verstrekkend urgentieplan, waarvan niet mag worden afgeweken.

Hij wees er tenslotte op, dat in de periode 1946 tot 1951 de jaarlijkse opbrengst van het gemotoriseerde verkeer aan belastingen en invoerrechten f 770.600.000 bedroeg, terwijl de uitgaven ten behoeve van dit verkeer slechts f 241.100.000 beliepen.

Terecht moet dit een vorm van inconsequente verkeerspolitiek worden genoemd. Immers, de belasting door het verkeer opgebracht moet ook aan dit verkeer ten goede komen en mag niet voor een groot deel voor andere doeleinden worden gebruikt.

Wij willen daarbij zeker niet over het hoofd zien, dat wij in een zeer moeilijke tijd leven en dat ook de minister van Verkeer en Waterstaat zich in zekere zin met de rug tegen de muur geplaatst ziet. Wij hebben daar volledig begrip voor.

Maar het is principieel fout, dat men een bepaalde bestemmingsbelasting voor geheel andere doeleinden gaat gebruiken.

Dit is niet alleen principieel fout, maar ook onbillijk tegenover degene, die in een dergelijke belasting bijdraagt.

Het geldt hier een probleem, dat lang niet jong meer genoemd kan worden. Wellicht kunnen de komende begrotingsdebatten ten aanzien van dit vraagstuk eindelijk wat meer licht verschaffen.

Weer zilver

In een nota aan de Tweede Kamer heeft minister Van de Kieft medegedeeld, dat het voornemen bestaat om binnen afzienbare tijd een begin te maken met de vervanging van de muntbiljetten door zilveren gulden en rijksdaalders.

Wij kunnen met dit besluit wel instemmen, zij het met de bemerking, dat het moet worden betreurd, dat niet reeds veel eerder tot het uitspreken van een dergelijk voornemen is overgegaan.

Moge dan het weer verschijnen van onze zilveren gulden en rijksdaalders in monetair-technisch opzicht niet van zulk een grote betekenis zijn, in psychologische zin kan dit voornemen zeker worden toegejuicht.

Het papiergeld van kleine coupure mist nu eenmaal de eigenschap om het grote publiek ervan te doordringen, dat het geld inderdaad „waarde" heeft, waardoor de spaarzin niet bepaald wordt bevorderd.

De terugkeer van het zilver zal, naar het ons voorkomt, in dit opzicht een gunstige werking kunnen hebben.

Masker af

Reeds meerdere malen hebben wij op deze plaats er de nadruk op gelegd, dat het communisme meer en meer overeenkomst met het voormalige nazidom gaat vertonen.

Nog lang na de bevrijding waren er velen in ons land, die de mening waren toegedaan, dat een dergelijke vergelijking onjuist was met name met betrekking tot het anti-semitisme.

Langzamerhand wierp het communisme echter zijn masker af en bereikten ons berichten van achter het ijzeren gordijn, waaruit wel onomstotelijk kwam vast te staan, dat ook onder het communistische regiem de Joodse burgers vogelvrij worden verklaard.

Het jongste monsterproces in Tsjecho-Slowakije heeft het thans openlijk en met de nodige nadruk bewezen, dat communisme anti-semitisme betekent.

Het nazidom herleeft in gewijzigde vorm. Mogen wij dat nimmer vergeten.

Middenstand en fiscus

Vele middenstanders hebben een levensverzekeringpolis gesloten en daarmee een verstandige daad gesteld. Zulk een polis wordt in de loop der jaren een belangrijk en kostbaar bezit. Maar... de Ontvanger der Belastingen is daar meestal niet onkundig van.

Dit is zijn goed recht en hij zal van die wetenschap zeker geen gebruik maken, als dit niet in zijn kraam te pas komt.

Het gebeurde onlangs, aldus lezen wij in De Volkskrant, dat een middenstander belastingschulden had en deze schulden niet direct kon aflossen.

Hij bracht verscheidene bezoeken aan het loketje van de fiscus om zijn nood te klagen en het eind van het liedje was, dat de Ontvanger beslag zou leggen op de verzekeringspolis van de belasting-schuldige.

Dat was niet leuk, maar ook de Ontvanger moet zijn geld binnen zien te krijgen en dan schrikt hij niet terug voor drastische maatregelen.

Het kwam tot een zogenaamd derdenbeslag, waarbij de Ontvanger van de verzekeringsmaatschappij uitbetaling van de polissommen vorderde.

Dit was in het verleden al eens meer voorgekomen en gelukt ook.

De verzekeringsmaatschappij liet het er dit keer echter niet bij zitten en ging tegen de Ontvanger aan het procederen.

Nadat de balans nu eens naar de ene en dan naar de andere kant was overgeslagen, kwam begin October de verrassende uitspraak, die de verzekeringsmaatschappij in het gelijk stelde.

De Ontvanger werd onbevoegd verklaard de afkoopsom van de polis te vorderen.

Dit betekende, dat de middenstander zijn gespaard geld, belegd in een levensverzekeringpolis, mocht behouden. Indien deze man zijn polis had afgekocht en de gelden op een bank geplaatst, dan had de Ontvanger zijn polis wel gekregen.

Middenstanders, in dezelfde positie verkerend als hun collega, die in dit geval geluk had, kunnen weer rustig gaan slapen, als de fiscale zee wat al te ruw wordt, aldus besluit de Volkskrant. In elk geval geldt het hier een onderwerp, dat in brede kring onder de aandacht dient te worden gebracht.

Knibbelen of kibbelen?

Hezeer het tussen Rooms en Rood op het ogenblik spant, moge o.m. blijken uit het navolgende hoofdartikel dat wij aan Het Vrije Volk ontlenen en waarop wij maar geen nader commentaar zullen leveren.

Het rode dagblad schrijft dan als volgt:

„Het knibbelen is weer troef geweest. De K.V.P.-er dr Lucas, een befaamd man op dit gebied, heeft weer eens van zich doen spreken. Op zijn initiatief heeft de Tweede Kamer de door de regering gevraagde verlenging van de maatregelen tot beperking van de dividend-uitkeringen — in de wandeling de dividendstop geheten — van twee tot één jaar verlengd."

De K.V.P. op dergelijke termijnbekortingen. Zij zou vermoedelijk nog veel liever de hele verlenging hebben afgewezen. Daaraan heeft de heer Lucas geen twijfel laten bestaan. Maar de termijn van één jaar kan de K.V.P. nog net gebruiken. Dat past in haar algemene behoefte aan tijdwinst, ten einde zich op de eigen onzekerheden te kunnen bezinnen.

Door zijn algemene bezwaren tegen de verlenging van de dividendstop, die hij dus slechts ter wille van de opportuniteit nog niet de definitieve doorslag heeft laten geven, is de heer Lucas wederom ingegaan tegen de richtlijnen waarop het kabinet is geformeerd. Dat is al niets nieuws meer. De K.V.P. maakt met deze onverkwikkelijke tactiek in toenemende mate school. De heer Van de Wetering van de C.H.U. heeft de richtlijnen nu ook al met geestdrift laten varen en de a.r. heer Van den Heuvel bekommerde zich er bij voorbaat al in het geheel niet om, al gaven de overige leden van zijn fractie ten deze van meer politiek fatsoen blijk. De toestand is er aldus weinig behaaglijker op geworden.

Met verbluffend gemak hebben de tegenstanders van het regeringsvoorstel de nauwe samenhang ontkend welke er bestaat tussen de dividendbeperking en de andere maatregelen, welke na de bevrijding het nationale herstel hebben gesteund. Dit spreekt vooral ten aanzien van de loonstop. Diegenen die dit verband wel zien en menen dat er aan moet worden vastgehouden, heeft men eigenlijk van onnozelheid beticht. De heren moesten maar eens proberen hun grote woorden waar te maken.

De K.V.P. heeft vlak voor het debat door middel van een commissie van haar „Staatkundig Centrum" de dividendbeperking op economische gronden veroordeeld. De commissie waagde zich echter niet aan een beoordeling van de sociaal-psychologische achtergronden. Dat achterdeurtje heeft zij, zoals wij onlangs reeds schreven, zorgvuldig open gelaten. Wat daarvan de bedoeling is, heeft dr Lucas overigens duidelijk laten blijken. Hij heeft nl. de leiding van de katholieke arbeidersbeweging uitgenodigd, haar leden het „juiste" inzicht maar eens te gaan bijbrengen.

Het is voor de vredige opzet van dit spelletje in eigen kring ietwat storend, dat inmiddels de voorzitter van de bedoelde commissie, prof. dr G. W. Groeneveld, in een artikel in „De Tijd" de reserve welke hij binnen de commissie in acht moest nemen, geheel heeft laten varen. De heer Groeneveld, die een trouw compagnon is van zijn collega Duynstee, heeft nl. de sociaal-psychologische argumenten alsnog geheel en al van de hand gewezen en hij heeft het de K.V.P.-fractie zeer kwalijk genomen, dat zij de dividendbeperking zelfs met een jaar zou willen verlengen.

De K.V.P. kan zich over deze afwijking van de regie moeilijk verheugen. Maar de katholieke arbeiders weten nu wel voldoende, dat de Duynstee's en de Groenevelds weer volop in de aanval zijn en dat de heer Lucas zijn best doet, het deze heren naar de zin te maken."

Tot zover Het Vrije Volk. Zoals gezegd: commentaar op dit stuk is overbodig. Het spreekt voor zichzelf!

parlement

DIVIDENDSTOP NOG WEE

Bij het de vorige week in de Tweede Kamer aanvaarde ontwerp tot verlenging van de dividendbeperking is de z.g. dividendstop wederom gehandhaafd. Niet voor drie jaar, zoals minister Liefstijn aanvankelijk had voorgesteld, ook niet voor twee jaar, zoals minister Van de Kieft er bij nota van wijziging van had gemaakt, maar slechts voor één jaar.

Deze aftakeling van de verlengingstermijn, waarbij de vermindering van twee op één jaar werd bereikt door de aanvaarding, tegen het verzet van minister Van de Kieft in, van een amendement van dr Lucas (K.V.P.) en waardoor dit onderwerp dus reeds het aanstaande jaar opnieuw aan de orde zal moeten komen, kan men op zichzelf natuurlijk met genoegen aanschouwen. Maar daarmee is dan ook alles ten gunste van dit eindresultaat gezegd.

Reeds in 1950, toen minister Liefstijn met het voorstel kwam om de dividendstop (ietwat „verfijnd”, zoals hij dat noemde) met twee jaar te verlengen, bleek dr Lucas van mening te zijn, dat die hele dividendstop eigenlijk moest verdwijnen.

Niettemin hielp hij het amendement van onze geestverwant, de heer Ritmeester, tot onmiddellijke opleffing dier stop torpederen en hij stemde, onder druk van 's ministers bedreigingen, vóór deze verlenging.

Thans is de heer Lucas opnieuw gezwich. Zijn amendement vormde, gegeven het voortbestaan dier stop, natuurlijk een kleine verbetering, omdat dezelfde kwestie thans binnen een jaar opnieuw aan de orde moet komen.

Dat onze fractie vóór dit amendement stemde, was dan ook volkomen logisch, maar even logisch was het, dat zij bij de eindstemming haar goedkeuring aan het ontwerp onthield. Hadden meer leden, van de andere fracties, dit voorbeeld durven volgen, dan zou onze economie eindelijk van dit wanproduct van Duitse oorsprong zijn verlost.

Het was mr Van Leeuwen, die het ontwerp namens onze fractie behandelde en daarmee tevens zijn maidenspeech in de Kamer uitsprak.

Hij bestreed daarbij in de eerste plaats het beroep op de wenselijkheid, dat de reservering van de ondernemingen wordt versterkt. Natuurlijk was de heer Van Leeuwen, als goed financier en econoom, de laatste om te betogen, dat reservering geen goede zaak is, maar het ging hier om een dwang tot reservering voor de ondernemingen, die dit uit zichzelf niet zouden doen.

Dan rijst direct de vraag: komt op deze wijze die winst wel op de beste plaats terecht? Hier wordt dan nog bijgehaald het monetaire evenwicht, maar de vraag of bestedingen gaan in de richting van de investering dan wel in die van de consumptie, heeft daarmee in het geheel niets te maken.

Een groot deel vloeit in dit laatste geval niet naar de consumptie, maar naar de zakken van de minister van Financiën.

oud-minister LIEFSTIJN
... drie jaar stoppen...

En wordt er, zo vroeg onze woordvoerder, iets nuttigs gedaan met onvrijwillige reservering in een onderneming?

Zijn antwoord was: neen, want dit stimuleert onnodige investeringen, onnodige luxe en onnodige uitgaven. Het nut is problematiek. Het zou met het monetaire evenwicht alleen iets te maken hebben als wij hadden een volledige dwangeconomie, in die zin, dat er ook niet was een vrije besteding.

Pikant was het beroep, dat de heer Van Leeuwen kon doen op een uitlating van de president van de Nederlandsche Bank.

Deze schreef reeds een jaar geleden:

„Het ogenblik komt zonder twijfel naderbij, waarop niet meer, zoals in het verleden, bijna alle takken van het bedrijfsleven de uitlopende afschrijvingen en onverdeelde winsten verkregen middelen ten behoeve van herstel en expansie van het eigen bedrijf herinvesteren. Op dat ogenblik dient de doorstroming van ondernemersinkomen naar de kapitaalmarkt zo onbelemmerd mogelijk te kunnen plaats vinden en zou het voor de binnenlandse conjunctuurontwikkeling slechts schadelijk kunnen zijn, die doorstroming te belemmeren”.

Welnu, dat ogenblik, waarop de president van de Nederlandsche Bank doelde, achtte de heer Van Leeuwen thans beslist gekomen.

De zorgzaamheid voor het bedrijfsleven, waarvan men, naar spr. opmerkte, bijna tranen in de ogen zou krijgen, gaat uit van de collectiviteitsgedachte, want welk nut hebben reserves in een onderneming, die daaraan geen behoefte heeft, voor een andere onderneming, welke die reserves wel zou kunnen gebruiken?

Men zegt wel eens: wat in het vat zit, verzuurt niet.

De heer Van Leeuwen antwoordde puntig: Het vat, waarvan de inhoud niet mag verzuren, moet ook nog staan in een behoorlijke op juiste temperatuur gehouden kelder.

MINISTER VAN DE KIEFT
... twee jaar mag ook...

Er zijn velen in Nederland, die denken, dat, als de heer Hofstra (Arb.) de kelder zou bewaken, de inhoud wel eens zou kunnen verzuren.

Dat is de reden, dat men het maar liever in zijn eigen vat bewaart dan het onder curatele te stellen van een welmenende beheerder.

Men heeft ook gezegd: er zijn een pachtstop, een huurstop en een loonstop, dus moet er ook een dividendstop zijn. Dit lijkt logisch, maar is het in werkelijkheid niet.

Deze woorden hebben, zoals de heer Van Leeuwen opmerkte, alleen het woord „stop” gemeen.

Ook van die eerstgenoemde stoppen zijn wij onder de huidige omstandigheden geen grote bewonderaars meer, maar wij zien toch wel degelijk het verschil.

Zowel pacht, huur als loon vormen immers elementen van de kostprijs en de „stoppen” daarvan hebben een bepaald belang voor de prijsstructuur in Nederland.

Bij dividend is daarvan geen sprake. Weet men bovendien, dat volgens de juiste indexcijfers de aandelenbezitter zijn vermogen van Nederlandse aandelen practisch op hetzelfde niveau ziet staan als in 1938?

Dit betekent, dat de gehele devaluatie, de geldswaardevermindering, zich in het geheel niet heeft uitgedrukt in de aandelenkoers.

Wanneer men de groep der vermogensbezitters nu stelt tegenover de andere groepen, en het aldus stelt, dat de arbeidersklasse deze opheffing niet zou kunnen begrijpen, dan antwoordt de heer Van Leeuwen, dat hij het eigenlijk beledigend zou vinden voor het gezonde verstand van de Nederlandse arbeider, wanneer men zou aannemen, dat deze het belang niet zou inzien van het feit, dat kapitaal iets afwerpt.

Het is toch duidelijk, dat de gehele vooruitgang te danken is aan het legaat van het verleden, aan het legaat van de opgespaarde ervaring, aan het legaat van het opgespaarde kapitaal en aan de bevruchtende werking hiervan.

Onze woordvoerder kon dan ook eindigen met de mededeling, dat zijn fractie haar stem aan de verlenging van die dividendbeperking niet zou geven.

Ook aan het advies van de Sociaal-Economische Raad verklaarde hij geen behoefte te hebben, omdat wij zelf er reeds ten volle van overtuigd zijn, dat het hier gaat om een verkeerde en verwerpelijke wet in het economische klimaat van Nederland.

De V.V.D.-fractie kan haar stem niet geven aan dit „product van een bedilziek en verkeerd gericht dirigisme”.

Mr. Van Leeuwen
Periodieken eind
belasting. - De
Binnenlandse Z
vraag

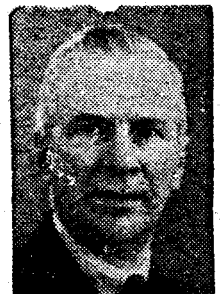
Zoals vermeld, stemde onze fractie daarna vóór het amendement van dr Lucas om de termijn der beperking tot één jaar terug te brengen, welk amendement werd aangenomen met 53 tegen 27 stemmen.

Tegen stemden alleen de P.v.d.A. en de C.P.N.

Het aldus gewijzigde ontwerp werd vervolgens aangenomen met 69 tegen 12 stemmen. Tegen: de V.V.D., de Staatk.-Geref., de K.N.P. (prof. Lemaire); de heer Welter was nog pultensiaans) en de heer C. van den Heuvel (A.R.).

Op dezelfde dag, dat deze stemmingen werden gehouden, leed minister Van de Kieft een nieuwe nederlaag.

Ook hier betrof het een erfenis van

Dr LUCAS

... één jaar en niet meer...

minister Liefstijn, namelijk de nog onopgeloste kwestie van de omzetbelasting op tijdschriften.

Zoals men zich zal herinneren, was bij de behandeling van een ontwerp tot technische herziening van enige tabellen van de omzetbelasting in Mei van dit jaar een heftig conflict tussen de Kamer en de minister ontstaan door de aanvaarding van een amendement-Lucas om tijdschriften (evenals reeds het geval was met de dagbladen) geheel van omzetbelasting op abonnementen vrij te stellen.

Wij hebben dit conflict en zijn voorlopig einde uitvoerig besproken in onze Flitsen van 24 Mei en 7 Juni (Verzamelde uitgave pag. 65/66 en 70).

Minister Liefstijn heeft toen de in-trekking van het gehele ontwerp bevestigd.

Om het bedrijfsleven, dat bij die technische herziening belang had, niet de dupe van dit conflict te doen worden, heeft hij daarna echter een nieuw ontwerp tot technische herziening ingediend, dat over tijdschriften niets inhield en dat op de laatste vergaderdag van de oude Kamer is aanvaard.

Vervolgens heeft hij een afzonderlijk ontwerp tot wijziging in de heffing van Omzetbelasting ten aanzien van tijdschriften ingediend.

In dat ontwerp kwam hij de Kamer echter geen stap tegemoet. Het hield precies in hetgeen hij bij de technische herziening al had willen brengen: alleen een overbrenging van de geïllustreerde tijdschriften, welke tot nu toe in het weeldetarief van 15 % vielen, naar het gewone tarief van

4 %, w
gelijk z

De
nister
dien z
reikt w
Dr L
(met a
onze g
ter) e
was a
Liefst
ken: o
den o
andere
period
geheel
len.

Bij d
onze z
met kl
van d
voor d
wantee
vakbla
schapp
belast.

Onda
Van de
cas c.s.
ten en
fractie

De

bij de
van B

Hij d
met kl
met ee
politie
besluit
verdw

En i
zoals
moeter
geschil
die ge
meente
meeste
handh
zijn ge

Ond
verwij
commi
Mats
de Ve
naar h
advies
Raad,
met b
de ge
som d
ring
komt.

Hij
teland
uitges
ders
waar
de an

D
honor
achte
meer

flitsen ★

EEN JAAR GEHANDHAAFD

**zijn maidenspeech. -
vrij van Omzet-
meester sneed bij
verse belangrijke
aan.**

rodieken

18de van
met mi-
chten, in
heeft be-

namelijk
rtekenaar
Ritmees-
lat gelijk
minister
uitgebrou-
ieuwsbla-
riften en
per jaar
uitgaven"

heeft van
ester nog
betekenis
dschriften
en op de
de grote
en weten-
ers waren

minister
ment-Lu-
n bij zit-
alleen de
enstemde.

eveneens
er fractie
begroting

ste plaats
betrachten
g van het
Politie-
u kunnen

geling zal,
voor alles
de onder-
politie in
geen ge-
de burge-
ngewezen
dijheid in

ng van en
van de
ommissie-
eld door
enten) en
ngekomen
onomische
wankt ook
gstuk van
de slot-
de Rege-
uitspraak

het plat-
achter-
vakarbe-
te komen,
t en met
es zo.

nieuw be-
k van de
onarissen,
k; reeds
s gewezen

op de moeilijkheden, die door het heengaan en ontbreken van eerst-rangkrachten voor de Staat kunnen ontstaan.

Een zeker discriminatie van het platteland zit ook in de onderschatting van de arbeid van de eerste ambtenaar ter secretarie van de kleinere gemeenten, die niettemin, wat zijn kennis van staats-, administratief en burgerlijk recht betreft toch een „all-round" kracht moet zijn.

Ook omtrent het vraagstuk van de gehuwde ambtenares heeft de Regering, ondanks het rapport van de desbetreffende commissie, nog geen beslissing genomen.

De tussnoplossing, welke de commissie heeft aanbevolen, kent men reeds.

De heer Ritmeester merkte hierover op, dat in deze commissie kennelijk weer te veel naar een compromis werd gestreefd en hij vreesde, dat het Kabinet in dezelfde positie zat.

Ons standpunt markeerde de heer Ritmeester daartegenover nog eens duidelijk: De vraag, of de gehuwde vrouw buitenshuis gaat of blijft werken, is niet ter beoordeling van de overheid, maar is 'n zaak alleen van man en vrouw gezamenlijk, die beiden de zorg en de verantwoordelijkheid voor het gezin hebben.

De overheid heeft geen recht om daarin mede te spreken en hij voegde daar enigszins schamper aan toe: wanneer het in haar kraam te pas komt, doet zij dat ooa niet (schoonmaaksters, werksters, onderwijzessen, wanneer en waar er een tekort is).

Noodzakelijk achtte onze woordvoerder een wettelijke regeling om het kamperen in goede banen te leiden en hij juichte het toe, dat op korte termijn een incidentele wijziging van de Pensioenwet 1922 zal worden ingediend.

Door de gestelde nominale grens voor het pensioen (terwijl de pensioenpremie steeds wordt berekend naar de volle pensioengrondslag) is de positie van de gepensioneerde hogere ambtenaren en hun weduwen, die bij pensionering tot ver beneden de grens van 70 pCt. terugvallen, een dusdanige, dat spoedige tegemoetkoming geboden is.

Het valt altijd weer op, hoe uitstekend de heer Ritmeester zijn betogen weet te documenteren. Wat hij zegt, is geen fraseologie, maar steunt op uitgebreid bewijsmateriaal.

Bijzonder viel dat dit maal weder op bij zijn bespreking van verschillende kwesties van ambtenarenrecht. Kwesties, die ogenschijnlijk slechts van persoonlijke aard zijn, maar waarbij het tenslotte gaat om de algemene norm van recht en rechtvaardigheid in de verhouding van de overheid en zijn ambtenaren.

Mr VAN LEEUWEN
...ook wat in het vat zit kan verzuren....

Uiteraard kunnen wij op deze gevallen hier niet diep ingaan.

Wij stellen dus slechts vast, dat onze woordvoerder aan de hand van de feiten van mening was, dat bijvoorbeeld bij de ongevraagde pensionering van de heer G. W. Valken, de vroegere hoofdcommissaris van politie te 's-Gravenhage, die normen van recht en rechtvaardigheid in het gedrang waren gekomen.

Een enigszins gelijk geval heeft zich voorgedaan met de vroegere commissaris van politie te Wormerveer, de heer De Groot, die in zijn ontslagkwestie door de Raad van State in het gelijk werd gesteld, maar toen hij

de 55-jarige leeftijd had bereikt met behulp van de bekende artikelen in de Pensioenwet omtrent z.g. „slijtende betrekkingen" eveneens werd gepensionneerd.

Een subcommissie van de Staatscommissie voor het pensioenvraagstuk is nu tot de conclusie gekomen dat pensionering vóór de algemeen geldende leeftijd slechts na medische keuring behoort plaats te vinden en dat er, wanneer er zekere bezwaren van fysieke of dergelijke aard zijn, de betrokkene zo mogelijk in een andere, gelijkwaardige functie dient te worden geplaatst.

De heer Ritmeester vroeg de minister dan ook met nadruk, te bevoorstellen, dat maatregelen als de boven bedoelde niet meer worden genomen, zonder zulk een medisch onderzoek.

Ook het drama van de zuivering der z.g. „F 221-ers", waarover wij in onze Flitsen reeds meer hebben geschreven, liet de heer Ritmeester, mede aan de hand van het geval van de vroegere gemeentesecretaris van Krommenie, de heer Hooy, nog eens de revue passeren.

Deze is, ondanks het gunstige oordeel van de Afd. Geschillen van Bestuur van de Raad van State, door de minister, die meent, dat deze ambtenaar „zijn gezicht verloren" heeft, niet in zijn eer hersteld.

En tenslotte waren er dan nog de kwestie „Steun Wettig Gezag" en die van de „Bescherming Bevolking", beide ook onder de minister van Binnenlandse Zaken ressorterend.

Wat het eerste aangaat is een belangrijke uitbreiding van het aantal vrijwilligers nog steeds gewenst en de heer Ritmeester zeide reeds, dat, wanneer het daarmede niet sneller zou gaan (gelukkig is er wel verbetering), de tijd wel eens zou kunnen komen, dat de Regering zou moeten over-

wegen, of de vrijwilligheid niet dient te worden vervangen door dienstplicht.

Met betrekking tot de bescherming der bevolking tegen luchtaanvallen dienen de resultaten der werving van vrijwilligers nu te worden afgewacht.

Centraliserende invloeden moeten zoveel mogelijk worden tegengegaan.

De minister — zo merkte de heer Ritmeester tot slot op — heeft met grote en zeer te loyen openhartigheid de Vaste Commissie voor de Bescherming Bevolking uit deze Kamer ingelicht.

Hij wilde nu met vertrouwen afwachten, wat zal gebeuren, maar laat de minister vóór alles spoed betrachten!

G. RITMEESTER
...pleidooi voor de positie der werkende gehuwde vrouw....

NOGMAALS WINSTDELING MET ARBEIDERS

Antwoord van de heer Meyer aan de heer Hali

(Ingezonden)

Mag ik de heer Hali, die zo vriendelijk is geweest, op mijn bespreking van het Winstdelingsrapport te reageren, een handje helpen?

Niet alleen hebben arbeiders geen enkele aanspraak op een deel van de gemaakte winst, maar het is zelfs de vraag, of de hele kwestie niet een strijd om 's Keizer's baard is. Er bestaat namelijk een gehele school van economisten, voor welke het winstdelings-vraagstuk zich als volgt oplost:

Indien wij kapitaal-rente als kostenbestanddeel opvatten, dan is er helemaal geen sprake van verteerbare winst. Want het verschijnsel „winst" kan zich alleen in een groeiende, expanderende economie voordoen, indien onder winst verstaan wordt de algebraïsche som van alle voordelige en nadelige verschillen tussen kostprijzen en opbrengst.

Maar juist in zulk een economie moet een overschot broodnodig in de kapitaal-sfeer blijven voor nieuwe investeringen. Boekhoudkundige bedrijfs-overschotten, welke bij bepaalde bedrijven ontstaan als gevolg van het op zuinigste wijze voortbrengen van gewilde goederen, zijn dus allerminst bestemd om pot-verteren door arbeiders mogelijk te maken, om te zwijgen van de rest van de bevolking.

Daarbij komt dan nog het willekeurige van elke „winst"-vaststelling, en de moeilijkheden, die aan het begrip „winst" vastzitten. Om niet te spreken van de winstbronnen, die met de

eigenlijke productie niets te maken hebben, en waarvan enkele zelfs buiten toedoen van de ondernemer vloeien. Want waar het in deze redenering op aan komt, is dat uitkeringen boven een zekere kapitaals-rente plus risico-premie verkeerd zijn.

Wat daarboven nog aan „winst" gemaakt wordt, moet in de kapitaal-sfeer blijven en het is dan een kwestie van politieke instelling, of de investering van dat extra-overschot, voor zover niet voor zelf-financiering van uitbreidingen benodigd, door de Staat gekanaliseerd of door de Beurs aan de meest-biedende „verkocht" wordt.

Wie nu mocht denken, dat deze redenering alleen bij links-georiënteerde economisten opgeld doet, vergist zich. L. von Mises, die een grote naam heeft en zich met alle middelen tegen het dirigisme keert, geeft zich veel moeite om deze positie te verdedigen.

Behalve de reus tussen Beurs en Staat, lijkt het wel, of de hier uiteenzette denkbeelden een krachtige steun zijn voor het winstdelingsrapport, voor het N.V.V. en — horresco referens — voor de heer H. J. Hofstra.

Wij blijven intussen met twee kleine moeilijkheden zitten.

Ten eerste de pijlsnelle ontwikkeling van de techniek, die de expansie van de productie een heel ander gezicht heeft gegeven dan nog slechts enkele tientallen jaren geleden. Dientengevolge is de extra-politie van een redenering, stammend uit gezapiger

tijden, ongeoorloofd, om niet te zeggen gevaarlijk.

Ten tweede wordt theoretische discussie doorkruist door een machtsstrijd, die op politiek terrein en op het gebied van het vakverenigingswezen wordt uitgevochten, en die de factor arbeid ten koste van niet-beschermde consumenten bevoordeelt, de prijzen omhoog drijft, en bovendien nog herverdeling van (theoretisch niet-verteerbare) „winsten" weet door te zetten, en wel langs de weg van niets ontziende belastingen.

Dat de arbeiders van dat fraais zelf de dupe worden, zodat zij b.v. niet aansprakelijk kunnen zijn voor verliezen, is een van de tegenstrijdigheden, die het tegenwoordige bestel aankleven.

Natuurlijk is winstdeling geen panacée, maar het zou kunnen wezen, dat winstdeling in dit tijdsgewricht en onder de tegenwoordige omstandigheden in aanmerking komt om aan de beide bovengenoemde moeilijkheden het hoofd te bieden.

Vooraf, omdat „winst" (wat ook onder dit begrip moge worden verstaan) door niets zo gunstig beïnvloed wordt als door gelijkblijvende bedrijfsdruk, liefst op een redelijk hoog niveau. En als het de ondernemingen goed gaat, dan neemt de spaar-mogelijkheid toe, als ten minste de fiscus zich matigt.

Het is best mogelijk, en zelfs waarschijnlijk, dat het op grote schaal beschikbaar komen van atoomkern-energie voor vredes-doeleinden weer geheel nieuwe problemen zal oproepen, die met winstdeling niet op te lossen zijn. Maar de noden van nu vragen thans om een oplossing.

HERMAN MEYER
Enschede, Nov. 1952

Candidaat- stelling Hoofdbestuur Indiening voor 1 Febr. a.s.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 34 van het Algemeen Reglement deelt het Algemeen Secretariaat mede, dat in het jaar 1953 de volgende leden van het Dagelijks Bestuur en van het Hoofdbestuur aan de beurt van aftreden zijn:

Van het Dagelijks Bestuur:
De heren Ir B. C. van Balen
Walter te Leeuwarden en
J. M. F. A. van Dijk te
Amersfoort.

Van het Hoofdbestuur:
Mevr. C. Stemler-Tjaden te
Bentveld (gemeente Zand-
voort) en de heren D. W.
Dettmeijer te 's-Gravenhage,
Prof. Dr J. Lindeboom te
Groningen, G. Ritmeester te
's-Gravenhage en Jhr Mr W.
L. Schorer te Rotterdam.

De aftredende leden zijn volgens het Algemeen Reglement herkiesbaar. Van de heren Ir B. C. v. Balen Walter, D. W. Dettmeijer, J. M. F. A. van Dijk, Prof. Dr J. Lindeboom, G. Ritmeester en Jhr Mr W. L. Schorer is bereids bericht ontvangen, dat zij bereid zijn zich een herkiesing te laten welgevalen. Van mevr. C. Stemler-Tjaden is bericht ontvangen, dat zij zich niet herkiesbaar stelt. In het Hoofdbestuur hebben thans zitting twee leden der Staten-Generaal, te weten de heren Oud en Ritmeester. He maximum, dat artikel 33 van het Algemeen Reglement toestaat is drie.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 34 lid 2 van het Algemeen Reglement kunnen kandidaten voor de vervulling van de hierboven genoemde vacatures vóór 1 Februari 1953 door de afdelingen aan het Algemeen Secretariaat worden opgegeven. Als kandidaat worden slechts degenen aangemerkt, die zich schriftelijk bereid hebben verklaard een candidatuur te aanvaarden.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij
voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.
Redactie-secretaris G. Stempher.
Adres: Prinsengracht 1077, tel.
35343, Amsterdam.

Administratie: Postbus 43,
Amersfoort, tel. 3147.
Abonnementsprijs f. 1,90 p. kwartaal,
f. 7,50 per jaar.

Voor het zenden van abonnements- en advertentiegelden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.

Losse nummers 15 cent.
Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Niet alleen strijden, ook overtuigen

(Ingezonden)

Propaganda voor een politieke overtuiging is in ons land geen eenvoudige zaak.

De propaganda voor de overtuiging is wat anders dan de propaganda voor een partij. Partij en, in sterker mate, de vertegenwoordiging in de Kamers van het parlement, zijn een middel, geen doel.

Een onmisbaar middel, het enige middel om invloed uit te oefenen op 's lands zaken; dus moeten alle krachten worden ingespannen om de partij groot te maken, hetgeen dan van zelf een sterke vertegenwoordiging in het parlement tengevolge heeft.

Maar men kan voor de partij alleen werken door de overtuiging te verbreiden, te verduidelijken, te verdedigen.

Daarbij is het gewenst er duidelijk rekening mee te houden, dat in ons land een deel van de oprecht vrijzinnigen in andere partijen georganiseerd zijn en voorlopig daarin georganiseerd zullen blijven.

We doelen hier op de „confessionele“ partijen.

De tijd, dat men uit kon zien naar een eenheid boven geloofsverdeeldheid is voorbij. De schoolstrijd heeft ten deze een duidelijke les gegeven, al ligt de grond voor de confessionele politieke groeperingen dieper; deze ligt namelijk in de opvatting omtrent het overheidsgezag, welke opvattingen evenzeer de Katholieken van de Protestanten scheiden als deze beide groepen van de vrijdenkers.

Maar de bezetting heeft ons geleerd, dat er wél eendrachtige samenwerking mogelijk is tussen mensen van verschillende opvattingen op voorwaarde dat men wederzijds eerbied heeft voor elkanders overtuiging.

Van onze kant moeten we daarbij in het oog houden, dat zowel onder de Katholieken als onder de Anti-Revolutionairen en de Christelijk-Historischen zeer velen zijn, die in alle vragen van praktische politiek vrijzinnig zijn en met wie wij dus in de meeste gevallen in 's lands belang voortreffelijk kunnen samenwerken.

Het is echter nodig juist deze vrijzinnigen „in de verstrooiing“ te steunen in hun vrijzinnigheid door onze beginselen uit te werken op een wijze, die niet in strijd komt met de eerbiediging van hun geloofsovertuiging.

Tegenover de R.K., de A.R. en de C.H.U. past dus naar de mening van ondergetekende niet een bestrijdende maar een „winnende“ of „overredende“ propaganda. Een propaganda, die niet tracht „leden te werven“; het past ons te erkennen, dat datgene, wat de confessionelen samenbindt een band van de hoogste orde is, die men niet moet trachten te verstoren; maar een propaganda, die aansluitend bij de beginselen dier groeperingen zelf, tot samenwerking op praktisch gebied opwekt, omdat deze samenwerking in het belang van land en volk is.

Gheel anders staat de zaak ten aanzien van de P.v.d.A.

Deze groepering wordt namelijk niet samengehouden door vaste beginselen; zij is ook geen éénheid, maar een verbond op grond van misverstanden.

De grootste kracht van de P.v.d.A. wordt gevormd door de vakbeweging.

Door de spreektrampetten van de P.v.d.A. is het communiqué van de V.V.D., waarin deze rechtstreeks invloed van de vakbeweging op de regering afwees uitgelegd, als een bewijs, dat onze partij vijandig staat tegenover de vakbeweging. Maar ieder die goed nadenkt zal integendeel moeten toegeven, dat de waarschuwing niet alleen gold ten aanzien van het kabinet, dat gevormd moest worden, maar vooral ten aanzien der vakbeweging zelf.

De vakbeweging is een strijdorgaan, dat tot taak heeft de levensomstandigheden van de leden te verbeteren. Om dit doeltreffend te doen moet de vakbeweging zich tot deze

taak beperken en niet middellijk een verantwoordelijkheid op zich nemen in de landsregering. Men kan nu eenmaal niet tegelijk pleiter en rechter zijn.

Iets anders is, dat van onze zijde wellicht te weinig duidelijk naar voren wordt gebracht, hoezeer wij inzien, dat de vakbeweging zulk een uiterst belangrijk werk heeft gedaan ter verheffing van de werklieden en daardoor een algemeen landsbelang op uitnemende wijze heeft gediend. Alsook, dat die taak nog lang niet teneinde is, maar dat juist de vakbeweging geroepen is om te strijden tegen de misleiding van de werklieden, die men tracht te paaien met geldinkomen, zonder zich te bekommeren om de werkelijke waarde van loon en sociale uitkeringen. Juist de vakbeweging groepeerde de krachten, die op moeten komen tegen de misvatting, dat men de welstand zou kunnen verhogen zonder de welvaart te vermeerderen.

Juist de leden der moderne vakbeweging moeten worden gewonnen voor vrijzinnige politiek, die immers niet anders kan zijn dan welvaarts-politiek en tegelijk een streven om de ongerechtvaardigde ongelijkheden in de verdeling van de welstand gaandeweg op te heffen.

In de eigenlijke politieke groepering van de P.v.d.A. (want, zoals wij uitlegden: de vakbeweging hoort buiten de politiek te blijven) vinden we om te beginnen een groot aantal werkelijk vooruitstrevenden, die daar alleen verzeild zijn, omdat de P.v.d.A. volkomen ten onrechte als een vooruitstrevende partij wordt aangediend; eerlijkheidshalve moeten we zeggen, dat het duidelijke woord „vooruitstrevend“ vermeden wordt en gebruik gemaakt wordt van „progressief“.

Aan deze vooruitstrevenden moet duidelijk worden gemaakt, dat die zogenaamde „progressiviteit“ werkt met opvattingen en denkbeelden, die een eeuw geleden in overeenstemming waren met de toenmalige stand van wetenschap en stelselmatige levensbezinning, doch die inmiddels al lang zijn achterhaald.

Groter is echter de groep, die de P.v.d.A. steunt omdat zij, die een geloof missen, dat hun een steun in het leven kan geven, zo door en door bang zijn, dat zij de persoonlijke ver-

antwoordelijkheid af willen wentelen op.... ja, waarop?

Men spreekt in dat verband bij voorkeur van de staat. Maar dat is een Pruisische opvatting, die daarom dan ook in de N.S.D.A.P. groot aanzien had.

Wij Nederlanders kennen, als wij bij onze eigen (niet verminkte en niet beoedelde) taal te rade gaan geen onpersoonlijke staat maar een persoonlijke overheid. En wij weten, dat het de eerste taak van die overheid is om de eigen persoonlijke verantwoordelijkheid van de burgers te ontwikkelen, zoals het de taak van de ouders is die verantwoordelijkheid bij de kinderen te wekken. Wij erkennen, dat die overheid tot taak heeft steun te verlenen aan burgers, die in nood zijn; maar het is alleen een verkeerde geestesgesteldheid, die waant, dat deze zorg door ambtenaren zou moeten of ook maar kunnen worden uitgeoefend.

En eindelijk onderkennen wij de kleine, maar zich naar voren ellebogende groep, die de vakbeweging tot politiek werktuig tracht te maken.

Zij doen dit met een vertoon van schijnwetenschappelijkheid; zij streven er naar om het leven te vangen in een ambtenaarlijk keurslijf en door middel van die ambtenaarlijke bemoeiing eigen opvattingen aan allen op te dringen, kortom naar een dwingelandij van een kleine minderheid over het gehele volk.

Tegen hen past de strijd.

M. BRINKGREVE

(Dit stuk is van redactiewege enigszins bekort. - Red.)

Mededeling van het Hoofdbestuur

Jaarl. Algem. Vergadering
op 27 en 28 Maart a.s.

Ter voldoening aan art. 41 lid 2, van het Algemeen Reglement deelt het Hoofdbestuur mede, dat de Jaarlijkse Algemene Vergadering in het jaar 1953 zal worden gehouden op Vrijdagavond 27 en Zaterdag 28 Maart in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht.

In deze vergadering zullen, na de openingsrede van de voorzitter, aan de orde komen de jaarverslagen van de secretaris en de penningmeester, de verkiezing van leden van het Hoofdbestuur, de bespreking van het beleid van de Kamerfracties en de herziening van het Gemeenteprogram.

Afdelingen en centrales, die voorstellen wensen te doen tot wijziging of aanvulling van deze opgave, kunnen deze — vergezeld van een toelichting — vóór 10 Januari a.s. bij het Secretariaat inzenden.

De Secretaris:
Mr J. RUTGERS

Wat een Nederlandse huisvrouw uit Jeruzalem vertelde

Enige uitspraken die een correctie behoeven

(Ingezonden)

Als ingezetene van Jerusalem las ik met speciale belangstelling het artikel „Een Nederlandse huisvrouw uit Jeruzalem vertelt” in het nummer van 18 October van Uw weekblad, dat mijn moeder als lid van de V.V.D. toegezonden krijgt.

Het artikel bevat enkele onjuistheden, die ik hier nader uiteen zal zetten.

Wat de onjuistheden betreft, ieder, die ook maar enigszins met de geschiedenis van Palestina en de verhouding Engeland—Palestina onder 't Britse Mandaat bekend is, weet, dat de woorden „Volgens mijn zegsvrouw heerste tijdens het Engelse Mandaat rust en vrede in Palestina en was er van alles voldoende te krijgen”, niet juist zijn.

Het kan wel zijn, dat er „van alles voldoende te krijgen was”, maar rust en vrede heersten er allerminst. Ik herinner aan de Arabische onlusten van 1921, van 1929, en van 1936—1939, die alle zeer vele slachtoffers eisten; aan de vele onderzoekscommissies, die ook door de Mandataregering zijn ingesteld (b.v. de Commissie Shaw, de Commissie Hope-Simpson, de Commissie Peel) en de vele Witboeken, die over het vraagstuk Palestina zijn uitgebracht, en speciaal aan de grote moeilijkheden na de Tweede Wereldoorlog, die Engeland tenslotte tot 't opgeven van het Mandaat hebben geleid.

Mevrouw Blum, die in het voorjaar van 1947 zich met haar man (een geboren Palestinenser) in Jerusalem vestigde, heeft nog persoonlijk de vele „curfews” meegemaakt, de „security zones”, waarin Jerusalem in die tijd door de Engelsen verdeeld was, enz. enz. Hoewel zij als vrouw van een zendeling door de Engelsen mogelijk van vele van de zeer beperkende bepalingen was vrijgesteld, die golden voor de Joden (ook Joden uit Nederland) kan het toch niet anders, of zij moet dit alles ook hebben opgemerkt.

Evenmin kan gezegd worden dat „oorspronkelijk deze twee bevolkingsgroepen (Joden en Arabieren) goed met elkaar konden opschieten, maar na November 1947 ontbrandde de strijd om Jerusalem”. Wat dit laatste betreft, de strijd betrof niet alleen Jerusalem, maar het gehele land, en werd gevoerd van de Negev in het Zuiden tot de Noordgrens.

Het is niet juist, dat de Joodse Staat Israël gesticht werd op 29 November 1947. Dit was de datum, waarop de Algemene Vergadering van de V.N. het oprichten van een Joodse en een Arabische Staat in Palestina in principe goedkeurde.

De proclamatie van de Joodse Staat had pas plaats op 14 Mei 1948, de datum, waarop Engeland officieel het Mandaat neerlegde.

Evenmin was „de strijd tussen Joden en Arabieren sinds Mei 1948 officieel beslecht” met de erkenning van de Staat Israël, ook door de U.N.O.” Integendeel, zij begon toen eerst recht, toen de dag nadat Engeland het Mandaat had neergelegd, de zeven Arabische Staten (Egypte, Transjordanie, Syrië, de Libanon, Irak en Saudi Arabië) Israël binnenvielen. Een schending van de resolutie van de V.N., waartegen deze in feite vrijwel niets ondernam.

Mevrouw Blum blijkt niet geheel op de hoogte van de organisatie der Joodse verdediging. Maar ook haar gegevens over de kleuterschool zijn niet geheel nauwkeurig; het is juist zo, dat van 5 jaar af de kleuterschool geheel gratis is, evenals de gehele lagere school.

Op het ogenblik bedraagt het aantal immigranten in Israël per maand zeer veel minder dan 15.000; gemiddeld is het aantal misschien 3.000.

Behalve onder de Joden uit Jemen (in totaal ongeveer 40.000) komt het niet voor, dat er Joden zijn, die meer dan één vrouw hebben. En juist de Jemenitische Joden zijn een zeer arbeidszaam element.

Anderzijds geeft het interview met mevrouw Blum, zoals ik in het begin

opmerkte, een wel zeer eenzijdig beeld. Als een toegewijde echtgenote, moeder en huisvrouw, met speciale belangstelling voor de zending, maar anderzijds de taal van het land niet machtig en met slechts een zeer beperkt aantal personen in aanraking komend, en in belangstelling en gedachtenwereld van het overgrote deel van de bewoners van Jerusalem gescheiden, kan men ook nauwelijks anders van haar verwachten.

Dr HENRIETTE BOAS

Naschrift:

Voor de opmerkingen, die dr Boas schreef, naar aanleiding van mijn artikel „Een Nederlandse huisvrouw uit Jeruzalem vertelt”, ben ik haar ten zeerste dankbaar.

Zo waarheidsgetrouw mogelijk heb ik het leven van mevr. Blum beschreven aan de hand van brieven, die ik in de loop der jaren van haar ontving en van gegevens, die zij mij

persoonlijk gaf, tijdens haar verblijf deze zomer in Nederland.

Het Engelse mandaat maakte mijn vriendin slechts kort mee, ruim 1 jaar en vergeleken met de oorlogstijd daarna, noemde zij die periode rustig.

In hoeverre mevr. Blum niet geheel op de hoogte is van de Joodse verdediging, laat ik in het midden.

Wel is zij goed bekend met het onderwijs in Jeruzalem, speciaal het kleuteronderwijs.

Dat dr Boas, het interview met mevrouw Blum als eenzijdig kenmerkt, is haar eigen visie.

Uitdrukkelijk wil ik er op wijzen, dat het 'n Nederlandse huisvrouw is, die haar indrukken van het leven in Jeruzalem in de laatste jaren weergaf en niet iemand, die slechts voor korte tijd in Israël is en zich dan gevoelen voelt zijn of haar mening weer te geven.

Het leven van mevr. Blum is in

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mevrouw Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

werkelijkheid alles behalve eenzijdig. Als vrouw van een predikant komt zij juist met een groot aantal mensen in aanraking en uit alle lagen van de bevolking.

Deze intelligente vrouw is niet alleen een toegewijde echtgenote, moeder en huisvrouw, maar ook een grote steun voor het werk van haar man.

In dit verband wijs ik op het vele goeds, dat zij doet voor de leprozen.

Tot slot wil ik mej. Boas er op wijzen, dat mevr. Blum behalve Nederlands thuis ook Hebreuws spreekt. Men doet dit niet, als men de taal van het land niet machtig is.

Mr. H. van Riel sprak voor katholieke studenten te Nijmegen

Forum gaf zijn oordeel over de mogelijkheden van een Europese federatie

In de aula van de R.K. Universiteit te Nijmegen gaven Donderdagavond, 20 November j.l., op uitnodiging van de Nijmeegse Universitaire Federalisten Organisatie, drs P. C. W. M. Bogaers, vertegenwoordiger van de K.V.P., mr H. van Riel, ondervoorzitter van de V.V.D. en ir H. Vos, ondervoorzitter van de P.v.d.A., in een forum voor Nijmeegse studenten en belangstellenden, hun mening over het wezen van een Europese federatie en over de reële mogelijkheden ter verwezenlijking daarvan.

Na een openingswoord door de rector-magnificus, prof. mr Ch. J. J. M. Petit, gaf de discussieleider, prof. mr F. J. F. M. Duynstee, aan de aanwezigen de gelegenheid tot het stellen van vragen, die achtereenvolgens werden beantwoord door de drie leden van het forum, die daarbij ieder hun eigen visie gaven op de economische en politieke aspecten van de Europese integratie.

De standpunten van ir Vos en drs Bogaers bleken elkaar op vele punten te raken; beide heren achtten een vrij stringente organisatie, met veel ordening, nodig, waarbij in het bijzonder op de noodzaak van een Europese centraal gedirigeerde bestrijding van in bepaalde landen optredende werkloosheidsverschijnselen, de nadruk werd gelegd.

Mr van Riel, die overigens even sympathiek tegenover de gedachte ener Europese federatie bleek te staan als de beide andere heren, meende te moeten waarschuwen tegen te veel autoriteit van bovenaf op economisch gebied, in de eerste plaats omdat hij aannam, dat zulks in een aantal staten op zoveel verzet zou stuiten, dat daardoor de gehele federering in gevaar zou worden gebracht, en overigens omdat hij veronderstelde dat, waar hier en daar in Europa andere opvattingen over maatschappelijke discipline bestaan dan in Nederland, dirigisme allicht de weg van de minste weerstand, in casu inflatie, zal volgen.

Naar het gevoelen van de heer Van Riel stond geenszins vast, dat de gevaren, aan een latente toestand van inflatie verbonden, overal voldoende worden onderkend.

Nederland zou gemakkelijk kunnen worden meegesleept, vooral als het tot een of andere vorm van een monetaire unie, wat ir Vos sterk bepleitte, kwam. Hij zag voor Nederland grote gevaren en wilde de Groningers er voor waarschuwen met de Sicilianen in één wieg te gaan liggen.

Mr van Riel concludeerde op historische gronden tot de waarschijn-

lijkheid, dat een werkelijke federatie van Europa alleen onder constante druk van buiten tot stand zou komen en wees in dat verband op de Duitse oorlogen van 1866 en 1870, op de verschillende omstandigheden, die met de groei van de Zollverein en met de diverse militaire afspraken tussen de Duitse staten onderling samenhangen, op de Zwitserse ontwikkeling — de Sonderbundoorlog van 1847-48 —, en tenslotte op de Amerikaanse secessieoorlog van 1861 tot 1865.

Z. i. moet de oplossing derhalve in het politieke vlak worden gezocht en moet de economische federering van stap tot stap geschieden.

Welhaast kreeg men de indruk, dat men in leidende kringen van de P.v. d.A. met de gedachte speelt via de Europese federering, die wanneer zij op economisch gebied snel tot stand wordt gebracht, bepaald tot dirigisme

moet leiden. — men komt dan als het ware in een met oorlogsomstandigheden vergelijkbare economische crisis-overgangstoestand —, enige thans nog min of meer vrijheidlievend georiënteerde landen in het keurslijf der van bovenaf geleide economie te dwingen.

Met deze facetten zal men bij het bepalen van een definitief standpunt terzake van de verdere ontwikkeling van de economische samenwerking binnen Europees verband moeten rekenen.

Of van de kant van de K.V.P. veel verzet tegen een dergelijke rode politiek is te verwachten blijft een open vraag; zoals gezegd, ir Vos en drs Bogaers schenen het nogal eens te zijn.

De aanwezige katholieke studenten vormden een belangstellend gehoor; dat een politieke constellatie in de aula van de Nijmeegse universiteit eens vanuit onze beginselen mocht worden belicht, stemt tot erkentelijkheid. Hulde aan de initiatiefnemers!

De leiding van de bijeenkomst was bij prof. Duynstee, die door mr van Riel nog speciaal werd bedankt, in uitstekende handen.

Liberalisme en cultuurdogmatisme

Op het congres der Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (J. O. V.D.) heeft de Utrechtse hoogleraar prof. dr H. Th. Fischer een rede gehouden over de verhouding van liberalisme en cultuurdogmatisme. Aan het Dordrechtsh Nieuwsblad, dat een uitstekend verslag van het gehele congres gegeven heeft, ontleen wij het volgende:

„Komt men in aanraking met een andere cultuur, dan is vaak onzekerheid het gevolg. Men gevoelt zich als de vreemde eend in de bijt. Want men aanvaardt immers eigen stijl als de stijl! Er ontstaat onzekerheid, omdat men „het andere” innerlijk niet als mogelijkheid aanvaardt. Bovendien zijn wij vaak geestelijke imperialisten, die een ander van ons eigen goed oordeel willen overtuigen. De wetenschap heeft echter grote revolutie gebracht in onze cultuurbeschouwingen.

In dit verband besprak prof. Fischer de revolutie in het denken, ontstaan door het optreden van Copernicus. Voor velen was het feit, dat ons recht niet meer het recht, onze religie niet meer de religie enz. was, uitermate verontrustend. Dit is echter een grote vergissing. Het weten omtrent andere mensen, die andere normen hebben, sluit geen relativisme in. Oosterling en Westerling zijn tot mensen geworden in de cultuur van de eigen groep. Erkenning nu van de cultuurverschillen, die tevens het relativisme afwijst, is de basis voor het

liberalisme. Cultuur-dogmatisme is het weten van eigen voortreffelijkheid en van het naïef geloof aan de omvormbaarheid van de ander. Het cultuurdogmatisme is niet altijd zo duidelijk te herkennen als bijv. bij de Nazi's en achter het IJzeren Gordijn. Daar is de angst voor het kennisnemen van de cultuur van een andere groep te merken aan censuur, aan de stoorzender en aan de controle.

Achter het IJzeren Gordijn is van de bewaarschool tot aan de universiteit de denk-en-doe-vorm opgedrongen. Ook in de minder felle vorm treedt het cultuurdogmatisme op, bijv. met een zekere vaderlijke vriendschappelijkheid. Men schrijft dan voor, welk boek en welke krant men mag lezen, met welke blaadjes wel en niet gecolporteerd mag worden. Bereidheid om naar anderen te luisteren is een kenmerk van het liberalisme, evenzo het erkennen van verscheidenheid en het willen rekening houden daarmede. Cultuurontmoeting kan vernietigen of verrijken. Cultuurdogmatisme sluit in ieder geval bevruchtende aanraking uit.

Meer en meer komen de culturen tegenwoordig met elkaar in aanraking. Als het cultuurdogmatisme zou zeegevierten, is geestelijke en economische slavernij te verwachten. Dan zal er ook geen broederschap ontstaan”.

Nieuws uit de Afdelingen en Centrales

Geslaagde bijeenkomst van Drentse afgevaardigden der V.V.D.

Belangwekkend betoog van mr L. R. J. ridder van Rappard

Zaterdagmiddag j.l. vergaderden afgevaardigden van de Drentse afdelingen van de V.V.D., onder leiding van de nieuwe Centrale-voorzitter ir E. Biewenga (Assen), in Café-Restaurant Bellevue te Assen.

In deze vergadering werd de secretaris-penningmeester mr dr H. K. de Langen, te Meppel, décharge verleend voor het door hem gevoerde financiële beheer, zulks op voorstel van de heer J. Rummelts Rzn., uit Ruinerwold, lid van de Kascommissie.

In de plaats van de heer J. Machielssen, die naar Leiden is verhuisd, werd als lid van de Partijraad aangewezen, voorzitter Biewenga. Tot afgevaardigde uit Drenthe in de organisatie Vrouwen in de V.V.D. werd benoemd mevr. R. M. Burma—Vredrevreugd te Assen, die zich deze benoeming liet welgevalen.

De voorzitter wijdde enige aandacht aan de uitslag van de in Juni gehouden verkiezing van de leden der Tweede Kamer, welke de V.V.D. een flinke stemmenwinst bracht.

Het getij is gunstig en wanneer de nodige activiteit wordt ontwikkeld door de afdelingen, behoeft niet te worden getwijfeld aan verdere vooruitgang bij de gemeenteraadsverkiezingen in 1953.

Door mr L. R. J. ridder van Rappard, burgemeester van Gorinchem, werd een doorwrochte inleiding gehouden over: „Behartiging van het plaatselijk openbaar welzijn door samenwerking van overheid met particulieren”.

Spr. begon met aandacht te wijden aan de verhouding tussen bestuurders en bestuurden, waartussen, tengevolge van allerlei omstandigheden, een grotere afstand is ontstaan.

De overheid dreigt in onze ingewikkelde samenleving te worden geïsoleerd; de centralistische machten krijgen de overhand; noodzakelijkerwijze wordt de verambtelijking steeds groter; de autonomie der gemeenten, welke door Ministers en Kamerleden in hun redevoeringen wel wordt hoog gehouden, wordt niettemin meer en meer een loze facade.

Volgens een woord van Groen van Prinsterer, worden de gemeenten meer automaten dan autonoom. Veel aandacht wijdde de spr. aan de grondwettelijke bepalingen ten aanzien van de positie der gemeenten, waarbij tal van uitspraken van de grote staatkundige leiders uit het ver-

leden als Van Hogendorp, Thorbecke, Groen v. Prinsterer en ook van prof. Elgeman, werden aangehaald.

De grondslagen van het liberalisme is het geloof in de waarde der menselijke persoonlijkheid, waarbij volgens de spr., de Christelijke zedeleer meer op het eerste plan moet worden gebracht vóór rede en wetenschap, die in de tweede helft van de 19e eeuw te veel op de voorgrond werden gesteld.

Na kritisch te zijn ingegaan op de zienswijzen, welke de A.R., de K.V.P. en de P.v.d.A. koesteren ten aanzien van de verhouding van staat en maatschappij, nam hij de geijkte opvatting van vele liberalen, die de overheid eerst willen laten optreden als het particulier initiatief te kort schiet, kritisch onderhanden.

Te veel ziet men daarbij particulier initiatief en overheidsingrijpen als een tegenstelling. Volgens de spr., die vele oorspronkelijke gedachten uitte, is het allerminst vanuit een liberaal gezichtspunt onjuist, als de overheid pioniersarbeid verricht, in plaats van zich te bepalen tot het stimuleren en controleren van particuliere organisaties en het geven van subsidie.

De gemeentelijke overheid streeft er naar de burgers actief te betrekken bij de uitvoering van haar bezigheid ten bate van het algemeen welzijn. Langs deze weg zijn er moge-

lijkheden, om de bestuurden medezeggenschap te geven en belangstelling bij hen te wekken en zodoende de democratie levend te houden.

Op de knappe inleiding volgde een geanimeerde bespreking, waaraan door de heren dr Schaap, dr Oldenbanning, Gedeputeerde Meijeringh, ds Boer, Oudt, ir Wierenga en Ziengs werd deelgenomen.

Ter vergadering waren mede aanwezig een aantal Drentse Staten- en Raadsleden en een afgevaardigde van de J.O.V.D.

Heerenveen opende winterseizoen

Interessante rede van mej. mr. Toxopeus Pott

Heerenveen opende het winterseizoen op Maandag 17 November in het Posthuis alhier, met een lezing van mej. mr Toxopeus Pott, gemeenteraadslid te Delfzijl.

De avond stond onder leiding van voorzitter, de heer J. G. Venhuis.

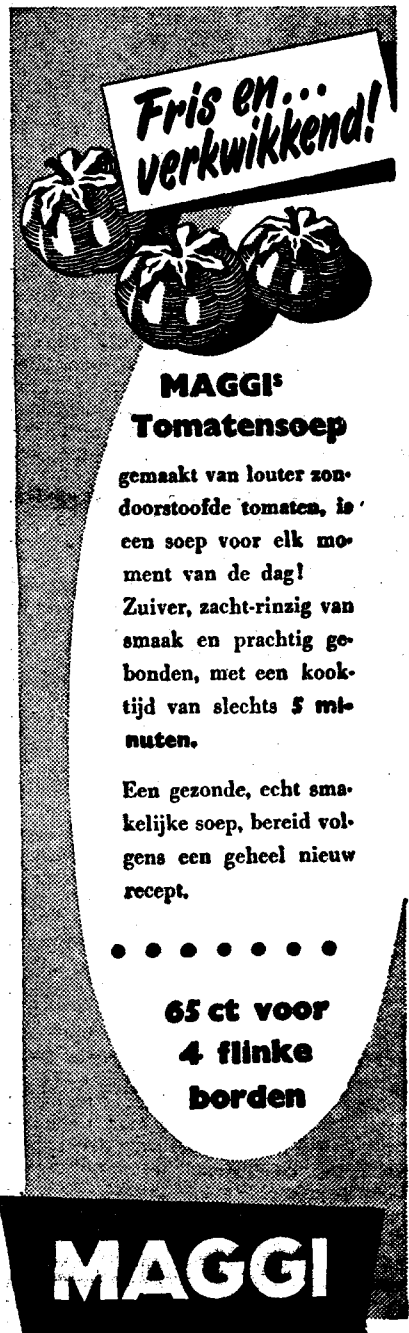
Als onderwerp had de spreekster gekozen „Onze Politieke Strijd”.

Op zeer duidelijke en onderhoudende wijze behandelde zij de uitslag van de verkiezingen voor de Tweede Kamer, de kabinetsformatie, en het communiqué van de V.V.D.

Verder nam spreekster de aantasting van de vrijheid onder de loupe, hetgeen zij met vele voorbeelden staafde.

Gedurende haar betoog haalde spreekster af en toe gedeelten aan uit de grote rede, welke prof. mr Oud in de Tweede Kamer heeft gehouden.

Na de pauze beantwoordde zij een groot aantal vragen, zeer tot genoegen van de vragenstellers.

Fris en... verkwikkend!

MAGGI Tomatensoep

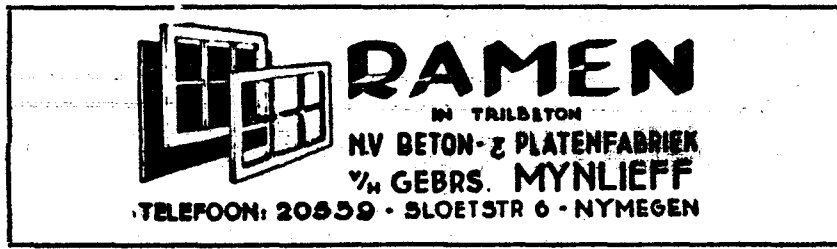
gemaakt van louter zondoorstookte tomaten, is een soep voor elk moment van de dag!

Zuiver, zacht-rinzig van smaak en prachtig gebonden, met een kooktijd van slechts 5 minuten.

Een gezonde, echt smakelijke soep, bereid volgens een geheel nieuw recept.

65 ct voor 4 flinke borden

MAGGI

RAMEN

IN TRILBATON

NV BETON- & PLATENFABRIEK

1/2 GEBR. MYNLIFF

TELEFOON: 20559 • SLOETSTR 6 • NYMEGEN

Erdal poetst vlugger en beter!

AFDELINGSSECRETARISSEN:
Onze administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

Internationale bankzaken

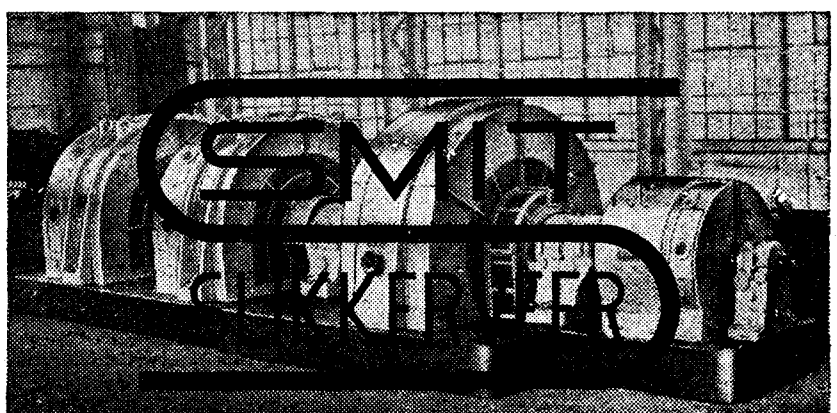
Voor Uw zaken met Azië beschikken wij over 17 kantoren in Indonesië en eigen vestigingen in Bombay, Calcutta, Bangkok, Singapore, Hongkong, Kobe, Tokyo.

Inlichtingen verstrekken onze kantoren in Nederland:

AMSTERDAM, Singel 250
ROTTERDAM, Mathenesserl. 235
DEN HAAG, Lange Vijverberg 11

NATIONALE HANDELSBANK N.V.
KAPITAAL EN RESERVES f 66.200.000

gevestigd sedert 1863

SMIT

CLIKKERIJER

DYNAMOS, MOTOREN, INSTALATIES

N.V. SCHEEPSWERVERN

„PIET HEIN”

BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSHELLINGEN 115 Meter
DROOGDOK 115 x 30 Meter

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

*Strijd om de
middengroepen*

(Zie pag. 3)

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

BENEDETTO CROCE

Ter nagedachtenis van een groot wijsgeer en politicus

Aan de nagedachtenis van Benedetto Croce, de onlangs overleden Italiaanse denker, moge in het orgaan van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie een woord van eerbiedige hulde worden gewijd. Democraat toch was deze aristocraat naar de geest in hart en nieren. En aan de idee der vrijheid heeft hij in onze eeuw nieuwe fundering, vorm en inhoud gegeven.

Wie de gang van Croce's leven overziet zal niet licht beweren, dat juist deze mens voorbestemd scheen, één van de geestelijke vernieuwers van het West-Europese liberalisme te worden. Het Italië van omtrent Croce's geboorte (1866) moge zijn Cavour hebben voortgebracht, liberaal staatsman van formaat, en in het Risorgimento met Garibaldi zijn bevrijding en zijn vernieuwing hebben beleefd, aan filosofische bezinning op de vrijheidsgedachte kwam het niet toe. Invloed anders dan op het zichzelf gelijkblijvende katholieke denken ging er van Italië niet uit. Naast de zich rustig voortbewegende katholieke was er geen andere school van denkers, die bevruchtend kon inwerken op mogelijk ontluikend vrij geestesleven.

Croce zelf, uit traditioneel-katholieke ouders geboren, werd geheel gevormd in de denkmethode der scholastiek. Als hij zich afwendt van de roomse theologie, wordt hij atheïst, - bekend verschijnsel in een rooms geestelijk klimaat, waar men ten deze liefst een „tertium non datur” huldigt. En dan komt hij in de greep van het historisch-materialisme. Het marxisme deed - naar hij later getuigde - voor 't eerst iets van politieke geestdrift in hem ontwaken. En dan schijnt Croce vurig pleitbezorger van het „moderne” het „wetenschappelijke” socialisme te worden, dat in deze heldere denker ongetwijfeld een invloedrijk paladijn gewonnen zou hebben.

Het liep anders! Ook deze zelfstandige, onafhankelijke geest moest, bevrijd van de discipline waarin hij was opgevoed, door het socialisme heen gaan om liberaal te worden of laat ons liever zeggen: om zich zijn eigen liberale wezen bewust te worden.

Als goed liberaal kan hij Marx en Engels in de ontwikkelingsgang van het West-Europese denken „plaatsen”. Hij erkent het betrekkelijk recht van hun stelsel, dat, naar hij volkomen toegeeft, het licht liet vallen op de betekenis van een massa gegevens, tevoren bij de bestudering van het geschiedproces en zijn wijsgerige doordenking veronachtzaamd. Maar te enenmale verwerpt hij het marxisme en zijn absoluutheid. In dit opzicht deed Croce ons vaak denken aan de eerste Nederlandse criticus van het historisch-materialisme, Prof. Mr M. W. F. Treub, die immers, nu reeds vijftig jaar geleden zijn tweedelige kritische studie over het wijsgerig-economisch stelsel van Karl Marx liet verschijnen.

Zo ontwikkelt zich Croce tot cultuurhistoricus en aestheet, die zich dan, door innerlijke noodzaak gedreven, ook op algemeen filosofisch terrein gaat bewegen. Hij weet zich, als leerling van Hegel, idealist, d.w.z. ook voor hem is alle werkelijkheid idee in deze zin dat wij aangaande de werkelijkheid niets weten behalve in de vorm die ze via onze waarnemingen in onze gedachten aanneemt. Het is hier niet de plaats op dit alles nader in te gaan, noch het zeer bijzondere van Croce's denken nader aan te duiden. W. Durant zegt ervan in zijn „Van Socrates tot Bergson”: „We hebben hier het ongewone feit van een denken, dat tegelijkertijd naturalistisch en spiritualistisch, agnostisch en indeterministisch, praktisch en idealistisch, economisch en esthetisch is”.

Geen stelselbouwer is Croce geworden, maar wel een kritisch, onafhankelijk denker, die misschien juist door de zeldzame combinatie van tendenties in zijn wijsbegeerte verenigd, welke tegelijk evenzovele facetten van zijn eigen innerlijk weerspiegelen, voor onze tijd kon worden het type van de liberaal en de humanist die velen reeds als een uit onze samenleving verdrongen figuur beschouwden. En zo dwong Croce van zijn tijdgenoten weer erkenning af van al die geestelijke waarden, in het Liberalisme belichaamd. Onverdroten bepleitte hij in zijn opeenvolgende werken de betekenis van de scheppende menselijke persoonlijkheid.

Voor dit denken zette hij zich in, ook in de politieke praktijk. Croce heeft zichzelf zeker niet de wijsgeer geacht, wien naar Plato's woord, de leiding van de staatszaken behoorde te worden toevertrouwd. De serene rust van de studeerkamer zal hem ongetwijfeld liever geweest zijn dan het politieke steekspel in Senaat of Kabinetszitting. Maar toen zijn politieke geestverwanten een beroep op hem deden, weigerde hij zijn medewerking niet en nam een ministersportefeuille op zich, die hem gelegenheid gaf tot radicale hervorming van het onderwijs. In de donkerste jaren van fascisme en nationaal-socialisme was zijn gezaghebbend woord tallozen tot een lichtbaken en een bemoediging. En wanneer in het na-oorlogse Italië het liberalisme - tegen alle verwachting in - toch nog een factor van betekenis in het politieke leven bleek, zodat zelfs tot president der Republiek de liberaal Einaudi werd gekozen, dan is dit zeker voor een niet gering deel te danken aan het feit, dat in Italië „liberaal” en Croce als synoniemen gelden.

Ook internationaal is Croce's invloed groot geweest. Wanneer in onze jaren een steeds groeiende phalanx van wijsgerig geschoolden het pleit voert voor een politiek en economisch liberalisme, dan moet Croce genoemd worden onder de grote geesten die in het twintigste-eeuwse denken weer ruime plaats schiepen voor dat liberale humanisme, dat Croce terecht zag als grondslag en waarborg voor de moderne democratie. Een internationaal-liberaal congres kon in deze na-oorlogsjaren niet gehouden worden, of Croce's naam, Croce's denkbeelden kwamen er ter sprake.

Een rijk leven nam op 20 November een einde. Ook wij, Nederlandse liberalen, weten dat de vrucht van dit rijke leven blijft. Daarvoor zijn wij dankbaar. En wij zullen het als een voorrecht beschouwen, over alle grenzen heen te mogen samenwerken met allen, die de strijd voor de vrije menselijke persoonlijkheid in een vrije samenleving voeren en die zich daarbij aangevuurd en bezielde weten door de ideeën van de edele mens, die in Benedetto Croce thans aan de wereld is ontvallen.

G. A. DE RIDDER.

Hoe staat het met de democratie in het verenigingsleven?

Een studie van het Britse vakverenigingswezen onthult interessante ervaringen

Is de democratische gang van zaken in een vereniging, welke deze ook binnenskamers heet na te streven, automatisch gewaarborgd door haar constitutie zoals die in reglementen is vastgelegd? En is, als men onder het gros der leden een opmerkelijke laksheid moet constateren, deze voornamelijk te verklaren uit een divergentie op dit stuk tussen theorie en praktijk van het verenigingsleven?

Ziedaar vragen, welke o.i. voor lezers van dit blad en in het algemeen voor leden van elke politieke partij van belang zijn. En daarom achten wij het proefschrift over het Engelse vakverenigingswezen, waarop in 1950 de jonge Amerikaan Joseph Goldstein aan de Londense Universiteit de doctorsgraad in de filosofie verwierf, een bespreking in deze kolommen alleszins waard. *) Niet zozeer vanwege het verschil in theorie en praktijk van reglement en verenigingsleven van de grootste der Engelse Vakverenigingen — al is ook dat ongetwijfeld belangwekkend en leerzaam — doch eenmaal de laksheid („apathy”) van het overgrote deel der leden van de Transport and General Workers Union (T.G.W.U.) aangetoond hebbende, heeft Goldstein getracht de oorzaken dier laksheid op te sporen.

Goldstein baseerde zijn onderzoek op de volgende gegevens:

1. Het totale ledental.
2. De verdeling van dit totale ledental over onderling in grootte zeer uiteenlopende gewestelijke en plaatselijke verenigingsorganen.
3. De „ledenomzet” („turn-over”):
 - a) het aantal opzeggingen en royerings gedurende het lopende jaar in verhouding tot het totale ledental van het vorige jaar;
 - b) het aantal nieuwe leden van het lopende jaar in verhouding tot het totale ledental van het lopende jaar.

Een aanzienlijke „omzet” signaleert een ongezonde toestand; onder de oude leden bevinden zich velen die, met werkwijze der vereniging vertrouwd, de nieuwe leden wegwijs kunnen maken. Het maakt mogelijk, dat de plaatselijke afdeling geregeerd wordt door een kleine groep oude getrouwen, die de reglementen op hun duimpje kennen en de leidende figuren in de hogere regionen der vereniging weten te vinden. Bij de vakvereniging in kwestie wordt dit nog bevorderd doordat het reglement voor kiesbaarheid in enige functie een onafgebroken lidmaatschap van tenminste twee jaar eist. Het doorsnee-nieuwe lid wordt niet of nauwelijks persoonlijk verwelkomd. Hij krijgt ten hoogste een weinig aantrekkelijk reglement aangeboden. Hij mist het gevoel zelf enige invloed op de besluitvorming te kunnen uitoefenen en verliest dus al spoedig alle belangstelling voor huishoudelijke vergaderingen, waar juist de benoemingen, afvaardigingen, bestuursvoorstellen en resoluties plaats hebben. Bij stemmingen over personen kent hij de kandidaten onvoldoende om een bewust zelfstandig oordeel te kunnen geven. Bij stemmingen over zaken stemt hij vóór of tegen door anderen geformuleerde voorstellen waaraan hij zelf part noch deel gehad heeft, en waarvoor hij zich dan ook nauwelijks verantwoordelijk voelt. Zo wordt hij al ras het lid, dat contributie betaalt en het verder wel geloof.

4. Achterstallige contributies.
5. Het percentage leden dat aan de reglementair voorgeschreven verkiezingen deelneemt. Bij de bespreking hiervan betreft Goldstein de vraag, of de vereniging haar leden over het algemeen in de gelegenheid stelt zich een oordeel te vormen omtrent de kandidaten en hun standpunten, zodat een beredeneerde keuze mogelijk wordt. Staat het verenigingsorgaan open voor kritiek op de leiding, voor andere geluiden dan het officiële? Weet men b.v. welk standpunt zijn afgevaardigde in Hoofdbestuurs-, commissie- of algemene ledenvergadering heeft ingenomen, doordat men van de notulen van dergelijke vergaderingen kennis heeft kunnen nemen, of moet men afgaan op wat die afgevaardigde daaromtrent zelf gelieft mede te delen?

Waarom wordt een afgevaardigde herkozen?

Indien slechts het laatste het geval is, kan z.i. van een waarlijk democratische verantwoordelijkheid jegens de

kiezers (d.w.z. de leden) nauwelijks worden gesproken en betekent de herkiezing nooit instemming met hetgeen de afgevaardigde verichtte. Goldstein vermeldt, dat een motie op een Algemene Vergadering van de T.G.W.U., strekkende om een afschrift van de stenografische notulen der Hoofdbestuursvergaderingen te doen toekomen aan alle gewestelijke, plaatselijke en commissie-secretariaten, verworpen werd.

Als een ander voorbeeld van gegevens welke men, ofschoon van essentieel belang ter beoordeling van de houding van afgevaardigden, aan de leden onthoudt, noemt hij voorts het stenografisch verslag van de algemene ledenvergadering.

Men kan volgens Goldstein evenmin volhouden dat, waar in de plaatselijke afdelingsvergadering oppositie uiteraard mogelijk is, en de vereniging — in theorie — „van onderop” georganiseerd is, d.w.z. beleidsvragen in eerste instantie bij de afdelingen in behandeling komen, dienengevolge het recht van oppositie in het bestuur der vereniging aan zijn trek komt.

Daartoe zou de vereniging mogelijkheden dienen te scheppen voor leden van een afdeling, om met leden van elke gewenste andere afdeling of afdelingen, die hun mening delen of althans over een bepaald probleem van gedachten willen wisselen, contact op te nemen.

Een verkiezing is dus voor de leden

van de T.G.W.U. op zijn best een keuze tussen persoonlijkheden, reputaties zo men wil.

Maar ook dit is niet altijd het geval. Afgezien van de onvermijdelijke ontelbare keren dat een lid zijn stem op een bepaalde kandidaat uitbrengt „omdat hij door het grootste aantal afdelingen kandidaat gesteld is”, of „omdat hij door het bestuur wordt voorgedragen”, is daar de eerste verkiezing van Voorzitter en Algemeen Secretaris van de T.G.W.U., in 1921. Bevin moest secretaris worden. Bevin kwam uit de Dokwerkersbond. Een aanvankelijk voorgedragen kandidaat voor het voorzitterschap, Tillett, was eveneens uit die Bond afkomstig. De Vereniging was tot stand gekomen door de samensmelting van 14 vakbonden. Men wist toen te verhinderen dat Tillett naast Gosling, de kandidaat van een andere vakbond, kandidaat werd gesteld.

Elke vereniging, elke partij, kent dit soort uiterst netelige conflicten. Maar Goldstein ontzegt de verkiezing van Gosling, ofschoon geheel reglementair verlopen, niet slechts elke schijn van democratie, doch wijst er voorts op, dat hier zelfs niet meer sprake was van een keuze tussen persoonlijkheden.

6. Het percentage leden dat gebruik maakt van de door de Vereniging uitgegeven schriftelijke cursussen. In dit verband wordt nog opgemerkt dat, sinds Bevin in 1920—21 het land rondreisde voor lezingen omtrent inrichting en doelstellingen der T.G.W.U. waarbij lantaarnplaten vertoond werden, het „Education Department” der centrale leiding nimmer het initiatief opricht, moderne media als de geluidsfilm te gebruiken voor scholing van haar steeds wisselende ledenmassa.

Waarom zijn de leden niet actief?

Uitgaande van deze zes categorieën feitelijke gegevens, die hij zich uit het verenigingsarchief kon verschaffen, hield Goldstein tenslotte een enquête-formulier (als bijlage afgepaste leden van een plaatselijke af-

deling. De uitkomsten en de aan de hand daarvan opgemaakte statistieken doen hier niet terzake. Het enquête-formulier (als bijlage afgedrukt) is wel interessant, doch plaatsgebrek maakt opname in dit blad helaas onmogelijk. De vragen waren er voornamelijk op gericht, uit te vinden: Waarom en hoe men lid is geworden; of men zich er van bewust is dat het reglement de mogelijkheid biedt zelf een actief aandeel in het werk der vereniging te hebben; of de structuur der Vereniging beantwoordt aan de eis dat contact tussen de individuele leden en de top, vice versa, vlot verloopt; wat men omtrent de afdeling, het bestuur en de werkzaamheden weet; of men zich achter beleid en bestuur schaart, zowel van afdeling als van de Vereniging als landelijk orgaan; waarom men de afdelingsvergaderingen niet bezoekt.

Op deze laatste vragen werd o.a. geantwoord:

1. Men gevoelt zich er niet op zijn gemak (niet ontwikkeld genoeg om in het openbaar te spreken; te oud, of te jong, vergeleken bij de overige leden; te ouderwetse of te moderne opvattingen; geheelonthouders die niet in een café wensen te komen).

2. Ongeschikte plaats en tijd van samenkomst.

3. Gezinsredenen (mag niet van zijn vrouw/haar man; knapt na het werk nog karweitjes thuis op; die anders tegen betaling zouden moeten worden verricht; anders zie je je eigen kinderen haast nooit). Dit antwoord werd meest door getrouwde mannen beneden de 40 jaar en vrijwel alle getrouwde vrouwen gegeven.

4. Algemene onverschilligheid (wist niet dat er vergaderingen waren; wist niet wat de vereniging eigenlijk was; „ik betaal toch zeker?”; wist niet waar de vergaderingen gehouden werden; liefhebberijen (sport, lezen, knutselen) gaan voor; bioscoop; zelfstudie).

5. Ontevredenheid over de gang van zaken in de afdeling (saale vergaderingen; klikjesgeest).

Als kenmerkend zij hier tenslotte vermeldt dat de afdeling „in vergadering bijeen”, de schrijver „met algemene stemmen” toestemming verleende tot het houden van de enquête. Deze afdeling telde 1059 leden. Aanwezig waren... 19 leden.

W. K.

*) De titel van dit proefschrift luidt: „The Government of British Trade Unions, a study of apathy and the democratic process in the Transport and General Workers Union”. Uitg. Allan and Unwin, London 1952.

DEZE BURGER

heeft gelezen dat jonge zoons van verdachten in het Praags proces brieven hebben geschreven aan de rechters om dezen met nadruk en aandrang te vragen, de doodstraf over hun vaders uit te spreken, omdat dit het enige middel zou zijn om de schandvlek van de familie-erf te wissen.

Deze burger heeft eveneens gelezen hoe twee vrouwen van verdachten de rechtbank gesmeekt hebben hun mannen ter dood te veroordelen.

Wel, die familie-erf wordt nu gered en de schandvlek wordt er — met vers, rood bloed — afgewassen: elf imperialisten en Trotskijisten zullen bengelen aan elf galgen.

En de hele wereld zal begrijpen, dat in de huizen van die elf vreugde en geluk zal heersen omdat de mannen en vaders opgehangen zijn.

Het is een walgingwekkend en afstotelijk tafereel.

Er zijn nu verontwaardigde, diep in hun menselijke hart gekwetste, in hun menselijke ziel vernederde mensen in alle vrije landen ter wereld, die aan de communisten in hun land en in hun omgeving zullen vragen: „kunt gij dit nu wèrkelijk gedogen; is dit nu voor u niet even stuitend en even walgelijk als het voor ons is?”

Ook in Nederland zal dit aan Nederlandse communisten worden gevraagd.

Ik geloof dat men dit maar moest nalaten.

Ik geloof dat dit verspilde tijd en moeite is.

Omdat ik er van overtuigd ben, dat een gesprek niet mogelijk is.

Omdat ik zeker weet dat zij wien die vraag gesteld wordt zullen antwoorden, dat zij het met wat in Praag geschied is ten volle eens zijn.

Wanneer de gebeurtenissen zelve hen al niet doen walgen, hoe zouden zij dan geacht kunnen worden hen, die hun zulk een vraag stellen, gelijk te geven.

Nee, dit is boter aan elf galgen gesmeerd.

Bespaart U zelve deze moeite, raadt

DEZE BURGER

N.V. Nederlandsche
Caoutchouc- en Gutta-
Perchafabriek

v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

Technische
rubberartikelen

★ van WEEK tot WEEK ★

Het einde der „geachte liberale zijde”

De „geachte liberale zijde” heeft in de N.R.C. haar laatste woord gesproken. De redactie houdt er mede op. Haar poging om in de kring der V.V.D. een principiële gedachtenwisseling over de positie der liberalen te bewerkstelligen is mislukt. De redactie betreurt dit. Zij acht onze weigering om op anoniem geschrijf in te gaan onjuist. Wij kunnen best op haar gezag aannemen, dat de „liberale zijde” — wel te verstaan uitsluitend de „liberale zijde”, die het met het beleid der V.V.D. niet eens is — een „geachte liberale zijde” is.

Voor dergelijk geloven op gezag gevoelen wij niet. Wij oordelen liever uit eigen wetenschap. Dit zouden wij zelfs doen, indien het gezag, dat ons zijn geloof wil opdringen zo groot was, als de redactie der N.R.C. zich verbeeldt, dat het hare is.

Men kan in deze dingen niet voorzichtig genoeg zijn. Straks gaat de redactie nog van ons verlangen, dat wij op haar gezag zullen aannemen, dat haar gedrag in deze in overeenstemming is met goede journalistieke manieren.

P. J. O.

Paard en boezeroen

Ons kwam het blad „Burgerrecht” van 29 November j.l. onder ogen. Het bevatte een lang stuk onder de titel: „Prof. Oud trok van leer”.

Het gaat over hetgeen prof. Oud in de Tweede Kamer heeft gezegd en drs Korthals in ons blad heeft geschreven over de wanhopige pogingen onzer tegenstanders om ons in de conservatieve hoek te dringen.

De genoemde heren hebben er daarbij ook op gewezen „dat uit het geschrijf van „Burgerrecht” en „De Vaderlandse Kring” wel kon worden gezien, dat deze conservatieve groeperingen wel alerminst met de V.V.D. ingenomen zijn”, zoals enige weken geleden in ons blad werd geschreven.

Nu is de redactie van het blad „Burgerrecht” van deze uitingen van prof. Oud en de heer Korthals nogal opgewonden geraakt. Zozeer zelfs, dat de betrokken redacteur een artikel heeft geschreven waarvan wij de zin na enige malen herlezen nog steeds niet hebben kunnen vatten.

Zo hebben wij wel begrepen, dat uit het zoeven weergegeven citaat van ons blad door de redacteur van „Burgerrecht” wordt afgeleid, dat onze partij haar oppositioneel beleid met „veel voorbehoud omkleedt, dat „daarvan vermoedelijk niet veel te verwachten” is.

Ziet, tegen deze soort van politieke slimmigheid kunnen wij bepaald niet op. Zij doet ons denken aan de logica, die verscholen ligt in de uitspraak: „het paard legt geen eieren, vandaar het woord boezeroen”.

Op het vlak van deze soort „logica” gaan wij ons verder niet bewegen.

Ons commentaar op het artikel van „Burgerrecht” is dan ook kort en goed: „geen commentaar”.

Strijd om de middengroepen (I)

Vooraf na de jongste kabinetsformatie ziet het er naar uit, dat de tegenstellingen tussen de Partij van de Arbeid en de K.V.P. zich in een toenemende mate toespitsen. Dit blijkt de laatste tijd o.m. uit de wel opmerkelijk felle polemiek, die over en weer in de partijbladen van deze twee politieke groeperingen wordt geleverd.

Ter nadere oriëntatie van onze lezers hebben wij reeds eerder op deze plaats enkele voorbeelden van deze felle woordenstrijd aangehaald.

Inmiddels kan worden geconstateerd, dat de strijd tussen Rooms en Rood nog lang niet is gekalmeerd, doch integendeel feller oplaait en zich over een breder terrein gaat verplaatsen.

Nu ligt het geenszins in onze bedoeling om op de betekenis van deze „broedertwist” vooruit te

gaan lopen. Immers, tot dusverre is de situatie toch zo, dat de strijdenden in het parlement aangeland, de bijl dan wel niet geheel begraven, doch wel op een zodanige plaats verbergen, dat zij elkaar er niet ernstig mee kunnen verwonden.

Tot dusverre bewijst deze strijd dan ook de juistheid van het spreekwoord, dat blaffende honden niet bijten.

Het nieuwe geschilpunt dat dezer dagen in de Roomse en Rode pers tot - wederom op een lang niet zachtzinnige wijze - tot uiting is gekomen, willen wij hier echter niet onvermeld laten. Niet omdat ons die strijd zo bovenmatig interesseert, maar wel omdat deze strijd is ontbrand over een belangrijk onderwerp, dat ook steeds onze bijzondere aandacht heeft, n.l. de belangen van de z.g. middengroepen.

Een commissie van de K.V.P. heeft onlangs n.l. een rapport gepubliceerd, waarin maatregelen werden aangegeven, teneinde de positie van de middengroepen te kunnen verbeteren. Op de inhoud daarvan zullen wij thans niet ingaan.

Belangrijk is echter te vermelden, dat, enige dagen nadat de Volkskrant de voornaamste inhoud van dit rapport had gepubliceerd, Het Vrije Volk in een groot opgemaakt artikel fel tegen dit rapport van leer ging onder de opschriften „K.V.P. belooft gouden bergen”, „Weg naar vrijheid slecht gelezen”, „K.V.P. maakt middengroepen blij”, en „Rapport blijkt een kaartenhuis”.

Deze polemiek neemt dagelijks nog in felheid toe, waarbij inmiddels met nadruk moet worden geconstateerd, dat beide partijen blijkbaar geheel uit het oog verliezen, dat op een dusdanige wijze de werkelijke belangen van de middengroepen in ons land waarlijk niet op een ernstige en doelmatige wijze kunnen worden gediend.

Strijd om de middengroepen (II)

De strijd tussen de K.V.P. en de P.v.d.A. om de voorrang wie nu het best de belangen van de middengroepen zou dienen is ontwaard in een stijlloos geharrewar, waaraan politieke jalouzie lang niet vreemd is.

Het Vrije Volk verwijt de K.V.P. o.m. dat zij zich in haar rapport heeft gebaseerd op gegevens uit het socialistische plan „De weg naar Vrijheid”, althans, dat de commissie uit de K.V.P. bepaalde passages uit dit plan verkeerd heeft geïnterpreteerd.

In wezen echter heeft deze controverse diepere oorzaken. Beide partijen werpen zich op als voorvechters voor de middengroepen en men betwist elkaar in feite de eer om in dit verband zich de eerste te mogen noemen.

Indien men, om een bepaald tijdsbestek te nemen, nagaat wat sedert de bevrijding is gedaan om de middengroepen werkelijk de helpende hand te bieden, dan moet men zich over deze „strijd om de eer” toch wel verbazen, vooral als men bedenkt, dat na de oorlog de K.V.P. en de P.v.d.A. het in ons land wel voor een zeer belangrijk deel voor het zeggen hebben gehad. Hun zetel-tal in de Tweede Kamer was steeds tezamen ongeveer zestig, en in de achtereenvolgende kabinetten heeft Rooms-Rood wel zeer gedomineerd!

De plotseling opgekomen rivaliteit tussen rooms en rood doet in dit verband dan ook wel zeer merkwaardig aan.

Aannemende, dat deze strijd niet zou zijn ontsproten aan politiek-opportunistische overwegingen, dan dient men wel te bedenken, dat van het dirigistische socialisme met de in haar kielzogvarende K.V.P. voor de middengroepen nimmer iets van belang is te wachten.

Integendeel, het rood-roomse samenspel in de kabinetten na de bevrijding heeft er - wij herhalen het - toe geleid, dat de belangen van de middengroepen op een niet te verantwoorden wijze zijn verwaarloosd. Het socialistische principe schept nu eenmaal niet de voorwaarden waarin de middengroepen in ons land wat ruimer kunnen adem halen.

De V.V.D. daarentegen heeft daarvoor altijd een open oog getoond, maar wanneer het gaat om een keuze, dan gaat Prof. Romme liever tot de P.v.d.A. Waarschijnlijk uit liefde voor de middengroepen!

Emigratie-blunder

De Stichting Landverhuizing Nederland heeft de afgelopen week zeer ernstige fouten gemaakt bij het verlenen van passage voor het naar Australië vertrekkende emigrantenschip „Fairsea” door meer emigranten te boeken dan er op het schip plaats was.

Veelal op het laatste ogenblik werden de passagiers ervan in kennis gesteld, dat hun inschrijving op een misverstand beruiste met al de rampzalige gevolgen van dien. Het woord rampzalig mag in dit verband zeker niet overdreven worden genoemd, omdat de meeste emigranten huis en haard reeds hadden verlaten en hun bezittingen hadden verkocht.

Behalve, dat deze mensen op een ernstige wijze werden gedupeerd, wordt ook de gemeenschap extra belast, die zeker tot taak heeft deze slachtoffers te huisvesten en van voedsel te voorzien.

Wij kunnen deze ernstige fouten door een emigratie-apparaat van de overheid niet ernstig genoeg laken.

Verwacht mag dan ook worden, dat er een ernstig onderzoek wordt ingesteld, wie voor deze fouten verantwoordelijk zijn en eveneens mag worden verwacht, dat er onverwijd maatregelen worden genomen, opdat dergelijke ernstige misgrepen zich nimmer meer herhalen. Een behoorlijke reorganisatie van dit falende overheidsapparaat is zeker dringend gewenst.

Burgerplicht

Minister Beel heeft dezer dagen een ernstig en belangrijk onderwerp aangesneden, te weten het vraagstuk met betrekking tot de bescherming van de bevolking.

In een bijzondere vergadering van de raad van bestuur van de Stichting „Bevordering Bescherming Bevolking”, heeft hij o.m. aangekondigd, dat de wervingsactie voor 200.000 vrijwilligers, zowel mannen als vrouwen, voor de Bescherming Bevolking op 9 Januari a.s. zal beginnen.

Zeer juist heeft minister Beel in deze rede aangevoerd, dat het noodzakelijk is dat „iedere man en iedere vrouw aan de bescherming van huis en haard deelneemt”.

Wij mogen hopen, dat ons volk de ernst van deze oproep niet mag misverstaan.

Wij weten het, dat onze herinneringen aan de „luchtbescherming” uit de oorlog zeker niet prettig zijn. Vooral ook niet, omdat moest worden gewerkt in een bezet land. Maar anderzijds heeft de praktijk toch wel bewezen, dat een goede burgerorganisatie veel onheil door de oorlogshandelingen veroorzaakt, in de kiem kan smoren, mits er voldoende wordt samengewerkt en mits de nodige burgerzin wordt opgebracht.

Moge het waar zijn, dat wij Nederlanders vaak als individualisten bekend staan, dit wil toch niet zeggen, dat wij hier het begrip individualist en egoïst als synoniem mogen opvatten.

Bij de bescherming van de bevolking gaat het niet alleen om de bescherming van eigen huis en haard, maar ook om de hulpverlening aan de buurt- of straatgenoot die in gevaar verkeert.

Het zou van bitter weinig burgerzin getuigen, indien een ieder van het standpunt uitging, dat zijn buurman zich maar druk voor die bescherming moet maken.

Hier geldt de noodzaak, dat een ieder naar vermogen en bekwaamheid, een steentje bijdraagt om niet alleen zich zelf, maar ook zijn medeburger in geval van nood bij te staan.

Moge begin Januari een ieder zich spontaan opgeven als Bescherming Bevolking een beroep op ons doet. Een ieder kenne zijn burgerplicht!

Dresseur Staf

Tussen de ernst van de politiek door kan het soms nuttig zijn enige menselijke, althans niet alledaagse, gebeurtenissen te belichten, die zich op het terrein van de politiek afspelen.

Zo lazen wij in de Volkskrant onderstaand verhaal, dat wij gaarne als het nodige zout aan de tegenwoordige zo uitgebreide en vaak eentonige politieke maaltijden willen toedienen.

Wij lazen: „De proeven met de afgerichte politiehonden voor de bewaking van de Nederlandse vliegvelden zijn uitstekend geslaagd. Dit is tenminste de algemene mening in luchtmachtkringen, die één bouwvier niet meer willen ruilen voor tien wachtlopende manschappen. Dieven, stropers en kijklustigen tonen een heilig ontzag voor de viervoeters. De vliegbasis Eindhoven wil zo mogelijk een sterke uitbreiding geven aan het corps. Gedacht wordt aan een eigen hondenkazerne en hondenkeuken. Dat is zeker geen luxe.

Bij aankomst op het vliegveld Eindhoven moest minister Staf ook langs enkele grommende vliegveldbewakers lopen om in het Katholiek Militair Tehuis de Tji Tjak te komen. Onmiddellijk knoopte hij een praatje aan met de mannen van de hondensectie van de basispolitie, die de belangstellende minister de hondenpraktijk moesten vertellen. Duc en Tosca keken grommend naar de minister, die heel vertrouwelijk voor de honden ging staan. De basispolitie hield het hart vast. Hoe bestaat het, zeiden zij. Elk ander zou van Tosca een stevige knauw hebben gekregen. Maar de hondengeleiders wisten niet dat minister Staf zelf een hondendresseur is geweest, die zijn sporen verdiend heeft. En dat moeten de grommende bouwviervers ook wel gemerkt hebben”.

Begrotingen van Justitie

Het is onze lezers van de algemene politieke beschouwingen, waarmede de Kamer jaarlijks de begrotingsbehandeling pleegt in te zetten, genoegzaam bekend, welke bezwaren de heer Oud koestert tegen de politieke samenstelling van dit Kabinet.

Prof. Oud, die, nu mr Vonk geen deel meer uitmaakt van onze V.V.D.-fractie, de behandeling van de Justitie-aangelegenheden thans o.a. voor zijn rekening heeft genomen, herinnerde in zijn rede over deze begroting in de Tweede Kamer nog eens aan die bezwaren.

Binnen die nu eenmaal aanvaarde Kabinets-constructie kon de heer Oud het echter toejuichen, dat juist mr Donker tot de zetel van Justitie was geroepen. Hij kende mr Donker reeds lang en had alle respect voor diens bekwaamheid, onvermoeide werkkraft en grote nauwgezetheid.

Ondertussen betekende dit natuurlijk niet, dat de heer Oud het nu ook altijd met 's ministers beleid eens zou moeten zijn. Dat is, zoals men zich zal herinneren, bij het debat over de gratieverlening van Lages trouwens wel reeds gebleken.

Ondanks 's ministers werkkraft had de heer Oud reden te betwijfelen, of hij het volgeladen program van bij de Kamer aanhangige of nog in het vooruitzicht gestelde ontwerpen zou kunnen afwerken.

Onze woordvoerder vreesde dus, dat het een illusie is, dat Regering en Staten-Generaal al dat werk binnen een periode van vier jaar zouden kunnen verrichten. Het zou daarom goed zijn er voor te zorgen, dat wat het meest urgent is, voorrang op het program van de minister zou krijgen.

Een prof. Oud was nu van mening, dat de totstandkoming van een nieuw Burgerlijk Wetboek niet tot de meest urgente zaken behoort.

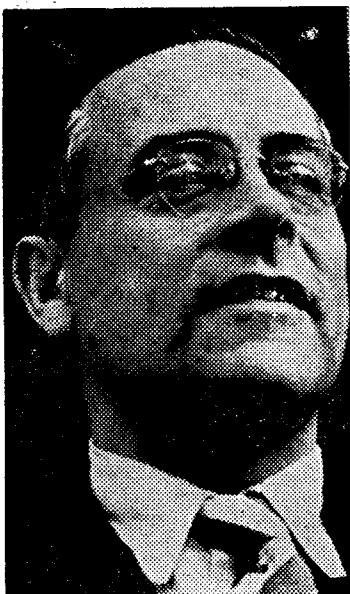
Hij achtte het oude B.W. nog zeer goed bruikbaar, vooral door de vrijere rechtshandeling, welke de rechter in de latere jaren heeft toegepast.

Wij weten immers, dat menig arrest van de Hoge Raad praktisch met verandering in de wetgeving gelijk staat. Er zijn natuurlijk punten, die wel veranderd moeten worden, maar die kan men ook partiëel aan de orde stellen.

Dat laatste wil de minister trouwens ook gedeeltelijk doen, want hij wil ten aanzien van verschillende punten niet wachten op het tot stand komen van een nieuw Burgerlijk Wetboek.

...

Ook de procedure, welke men zich voor de totstandkoming voorstelt — het eerst voorleggen van een

MINISTER WITTE
...veelal eens met
mr Van Leeuwen....

aantal vraagpunten aan de Kamer, ter handleiding voor de ontwerper, prof. Meijers — had prof. Oud liever anders gezien.

Hij had liever gezien, dat prof. Meijers zijn ontwerp had gemaakt zonder voorafgaand overleg met de Kamer.

Het tot stand brengen van zulk een ontwerp zou alleen reeds grote wetenschappelijke waarde hebben gehad.

Het zou stellig ook zeer goed materiaal zijn geweest bij eventuele partiële herzieningen; wetenschap en praktijk zouden ruim gelegenheid hebben gehad zich over zulk een ontwerp uit te spreken en de Regering tenslotte had daarna zelfstandig haar standpunt tegenover het ontwerp moeten bepalen en dan moeten komen tot de indiening van een ontwerp, dat naar haar mening daarvoor in aanmerking kwam.

Nu eenmaal een andere procedure was gekozen, wilde prof. Oud (die nu ook lid is van de vaste Commissie voor Privaat- en Strafrecht) natuurlijk zijn volle medewerking verlenen voor een vlot verloop, maar hij bleef te dien aanzien toch sceptisch.

...

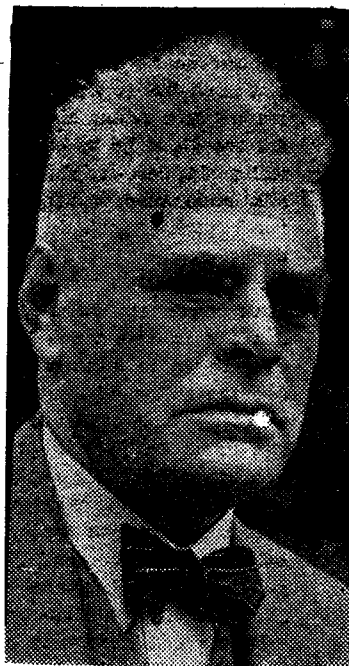
Sceptisch bleef onze fractievoorzitter ook met betrekking tot de regeling van de problemen van de administratieve rechtspraak; een wel heel oude kwestie!

Prof. Oud vroeg zich altijd af, of de bescherming van de burger tegen overheidsnonrecht — zo mag men het gemakshalve wel noemen — die een uitermate belangrijk vraagstuk is, niet sneller en doelmatiger zal worden geëffectueerd, wanneer men het doet langs de weg van allerlei partiële regelingen, elk op haar eigen terrein, dan langs die van een algemene regeling van de administratieve rechtspraak.

Het vraagstuk — zo merkte hij op — ligt zo geheel anders dan 50 of 60 jaar geleden en er wordt voor allerlei vragen zoveel deskundigheid vereist, dat hij voor zichzelf het gevoel had, dat het beter is, voor elk terrein een eigen regeling in het leven te roepen dan aan te sturen op een algemene regeling.

...

Een van de onderwerpen, die reeds bij de schriftelijke voorbereiding van het debat aan de orde

PROF. OUD
...journalistiek geen gesloten
beroep....

waren gesteld (zulks als gevolg van het bekende geval van gijzeling van een journalist, die zijn „bron" niet wilde noemen), was het verschoningsrecht voor journalisten.

De minister had zich volkomen aangesloten bij de opvatting van de Hoge Raad, dat een verschoningsrecht voor journalisten niet bestaat.

Men zou daarover, op grond van artikel 218 van het Wetboek van Strafvordering, dat aan degenen, die uit hoofde van stand, beroep of ambt tot geheimhouding verplicht zijn, een verschoningsrecht toekent, wel anders kunnen denken, maar de heer Oud begreep toch wel, dat bij de regeling, zoals zij op het ogenblik is, de Hoge Raad tot die opvatting is gekomen.

Daarmede is voor de wetgever de zaak echter niet uit. De wetgever heeft zich de vraag te stellen: is de regeling, zoals zij in het licht van de jurisprudentie van de Hoge Raad is neergelegd in onze Wetboeken van Strafrecht en Strafvordering, wel juist?

Prof. Oud beantwoordde deze vraag ontkennend. Het is zo, dat als een erecode voor de journalist geldt, dat hij, wanneer hij geen toestemming heeft de naam te publiceren of te noemen van degene, die hem een bepaalde mededeling heeft gedaan, in strijd zou komen met die erecode, wanneer hij de naam wel zou noemen.

Anderzijds begreep spr. wel dat men bezwaren had, om nu zo maar een verschoningsrecht voor journalisten te erkennen en daarmede te bereiken, dat de schending van geheimen langs een omweg zou kunnen geschieden, waar die schending van dat geheim verboden was.

Prof. Oud was het daarmede op zichzelf volkomen eens.

Het probleem, zo zei hij, ligt echter tevens zó, dat men zich de vraag heeft te stellen, of het algemeen belang niet medebrengt, dat aan de journalist het verschoningsrecht dient te worden gegeven, maar dat dan de strafrechtelijke verantwoordelijkheid

Prof. Oud bepleit
journalisten. - De
effectenregistratie
Leeuwen over de e
heid bij de woning

voor het publiceren van hetgeen niet had mogen worden gepubliceerd, op de journalist overgaat.

...

De heer Oud dacht zich nu een regeling, analoog aan die, welke geldt voor drukkers en uitgevers, die niet aansprakelijk zijn, als zij de naam noemen van degene, die achter een bepaalde publicatie staat, maar wel zelf aansprakelijk zijn, indien zij weigeren die naam te noemen.

Wanneer men een dergelijke regeling zou willen overwegen voor journalisten, dan zag onze woordvoerder daarin een groot voordeel.

Minister Donker kwam nu in zijn antwoord op de beschouwing van de heer Oud en van anderen over dit onderwerp met een o.i. zeer verwerpelijke gedachte, namelijk, dat dit verschoningsrecht op zijn best pas aan de orde kon komen, wanneer de zaak van het tuchtrecht voor journalisten aan de orde was geweest.

Dat wil dus zeggen, dat 's ministers gedachten uitgingen naar het ontwerp op de Journalistieke verantwoordelijkheid, waartegen — en terecht o.i. — de overgrote meerderheid der georganiseerde journalisten een dergelijke stormloop heeft ondernomen, dat het reeds drie jaar in de „jiskast" vertoefte.

Ook de heer Oud wees dat nadrukkelijk af en zei: Ik zou er niet voor zijn, dat men er naar zou gaan streven, van de journalistiek een soort van gesloten beroep te maken.

Hij bepleitte nogmaals een regeling, als door hem in eerste aanleg geopperd. Of iemand terecht of ten onrechte in een bepaald geval aanspraak maakte op de qualificatie „journalist", zou men veilig aan de rechter ter beslissing kunnen overlaten. Dat is niets bijzonders en komt ook in andere gevallen voor.

Het voorlopige einde van deze kwestie is geworden, dat mr Van Rijckevorsel (K.V.P.), te zamen met prof. Oud en met de heren mr Van der Feltz (C.H.), prof. Lemaire (K.N.P.) en prof. Romme (K.V.P.) een motie heeft ingediend, waarin de Kamer als haar oordeel uitspreekt, dat het noodzakelijk is om aan de journalisten toe te kennen het recht om zich van getuigenis in burgerlijke en strafzaken te verschonen nopens de bronnen van hun informatie, op grond waarvan zij de Regering verzoekt, de totstandkoming der in dit verband nodige wettelijke voorzieningen te bevorderen

Deze r
in verde
afwacht
Donker
vraagstu
Aan d
t.z.t. dus

Nog de
wij tot
dacht wi
stuk.

Hij w
vraag: g
maar w
voor de
men uit
Rijkspol
politie o
minister

De he
wel om

apparaat
top tens
den zijn

Tenein
orde en
de politi
van beve

Daarte
staan, d
trôle sta
worden
in de ee
de open
Het o
toe te

flitsen ★

Wederopbouw in debat

**Woningrecht voor
meester besprak de
rechtsherstel. - Mr Van
de onevenwichtig-**

Mr VAN LEEUWEN
...tegen een huurbelasting....

haar bevoegdheden overschrijdt, de nodige maatregelen worden genomen, eventueel een vervolging wordt aangehangig gemaakt, zodat tenslotte de rechter zijn beslissing geeft.

Prof. Oud achtte het nu principieel fout, dat de minister van Justitie, die hoofd van het Openbaar Ministerie is, tevens hoofd is van de Rijkspolitie en een dergelijk bezwaar geldt ook voor de procureurs-generaal.

Ook de heer Ritmeester heeft bij deze begroting nog het woord gevoerd en wel — evenals later bij die van Financiën — over de kwestie van de effectenregistratie en het effectenrechtsherstel.

Met grote nadruk heeft hij daarbij betoogd, dat nu eindelijk aan de algemene wens, om aan deze onverkwalijkte geschiedenis een einde te maken, gevolg dient te worden gegeven. Het laatste jaar heeft ons geleerd, dat de gang van zaken met betrekking tot het effectenrechtsherstel leidt tot chaotische toestanden.

Bij de replieken merkte de heer Ritmeester te dien aanzien nog op: „De minister moet niet vergeten, dat er bij het effectenrechtsherstel niet alleen sprake is van herstel, maar ook van schade en ik moet er op attenderen, dat indertijd door de minister van Financiën reeds 70 pCt. is aangeboden, maar dat dit door de Raad van Rechtsherstel niet is goedgekeurd en, laat ik er aan toevoegen: gelukkig voor beide partijen, voor de gedeposeerden en voor de bezitters, want wie in het gelijk of in het ongelijk wordt gesteld, op het ogenblik bevat de kas van Liro reeds 82 procent.

De kwestie is dus alleen hoe men de ontbrekende 18 pCt. zal dekken.”

Daarover merkte hij even later op: „Naar mijn mening kan men, wanneer men in de kas van Liro 100 pCt. brengt, op zeer vlotte en vlugge wijze tot afwikkeling van de gehele effectenregistratie en van het gehele rechtsherstel komen, zonder dat daardoor iemand verder getroffen of benadeeld wordt.”

Hij stelde zich voor, om over het plan, om die 18 pCt. inderdaad te vinden, nadere gedachten te ontwikkelen bij de behandeling van de begroting van Financiën.

Bij de begroting van Wederopbouw en Volkshuisvesting heeft de heer Van Leeuwen, als V.V. D.-woordvoerder, talrijke puntige opmerkingen gemaakt. Opmerkingen, waarmede de nieuwe minister, ir Witte, zich naar onze overtuiging, in zijn hart vrijwel geheel kan verenigen (ten dele erkende hij dat trouwens ook openlijk).

Het is slechts de vraag, in hoeverre hij zijn kennelijke sympathie voor een

herstel van reëler verhoudingen en voor de particuliere woningbouw in dit Kabinet ook tot gelding zal kunnen brengen.

Onze woordvoerder betoogde, dat de onevenwichtigheid van de Nederlandse economie nergens zo duidelijk en misschien nergens ook met zulke kwalijke gevolgen aan de dag treedt als op het gebied van de woningbouw.

Wanneer de Nederlandse arbeider de woning, welke zijn medearbeider voor hem bouwt, niet kan bekostigen, dan duidt zulks, aldus de heer Van Leeuwen, op een evenwichtsverstoring.

Het is een aanwijzing, dat er ergens in de structuur van prijzen, lonen en kosten iets niet in orde is. Zulk een verstoring — dat gaf hij toe — is echter gemakkelijker te constateren dan op te lossen.

Niettemin zal het Regeringsbeleid naar de mening van spreker's fractie erop gericht moeten zijn, dit evenwicht te herstellen.

In de subsidieregeling, zoals wij die thans hebben en waarvan de kosten jaarlijks ontstellend omhoog lopen, dreigen wij ons te verstrikken.

Niemand weet zo langzamerhand meer, „wie eigenlijk wie subsidieert”.

Als illustratie bracht mr v. Leeuwen naar voren, dat, als men ergens een industrie vestigt en daarbij huizen bouwt, men hierdoor een irreële kostprijs krijgt.

Die subsidies behoren, evenals het interest op het huizenbezit, geteld te worden bij de kostprijs van de nationale productie, anders verkopen en exporteren wij ons arm, zoals eigenlijk gebeurt in alle landen, waar een inflatoire ontwikkeling is.

Deze verstrikking gaat nog verder, als wij een van de meest schaarse bevredigingsmiddelen — op het ogenblik woonruimte — relatief het goedkoopste maken.

Wat — zo vroeg onze geestverwant — weten wij dan eigenlijk nog van de werkelijke vraag naar woonruimte bij een reële, economisch verantwoorde prijsvorming?

Sprekend over het prijsniveau wees de heer Van Leeuwen er o.a. op, dat de verdubbeling van de dollarkoers voor Nederland en het sterk gestegen prijsniveau elders in de wereld zich weerspiegelen in de prijzen van de woningbouw, die ongeveer twee à drie maal zo hoog zijn als de prijzen van vóór de oorlog.

Het op zichzelf lofwaardige streven om prijsstijgingen zoveel mogelijk tegen te gaan, heeft door het veronachtzamen van deze factoren, een zeer irreëel en gespleten karakter gekregen.

Nergens is deze politiek zo consequent doorgevoerd als op het gebied van de huishuren.

Deze zijn bevroren en bewegen zich maar weinig boven het vooroorlogse peil. En dat vooroorlogse peil was reeds sterk ingezonken in de depressiejaren tussen 1930 en 1940.

Uit een oogpunt van woningexploitatie waren de prijzen toen reeds te laag. Zo zitten wij dus midden in een terrein vol van onevenwichtigheid en tegenspraak.

Met voldoening constateerde spreker, dat in 't afgelopen jaar de voorziening in de financiering niet meer het knelpunt is geweest voor de woningbouw, maar toch blijft deze financiering, zoals hij daarbij uitvoerig toelichtte, een zeer drukkend probleem.

Bezien in het kader van het geheel der besparingen, welke in ons land plaats vinden, absorbeert de woningbouw een zeer groot deel; een tē groot deel.

Dit gedeelte zou belangrijk worden teruggebracht, wanneer in de huren weer een voldoende afschrijvingsquote zou kunnen worden berekend en dus een zelffinanciering zou kunnen plaats vinden.

Bijna automatisch zou bouw van nieuwe woningen uit vrijgekomen afschrijvingen niet alleen geschieden in de sector van de woningen van woningbouwverenigingen en gemeenten, maar eveneens in die van de bouwmaatschappijen.

Bij het meer versnipperde bezit zou het in eerste instantie leiden tot versterkte aflossing van hypotheeken.

Dit betekent ook vrijmaking van het woningbouwkapitaal zonder beroep op nieuwe besparingen; voor het overige zou het de kapitaalvorming bevorderen in de vrije sector.

Daarmede was spr. aangeland aan het probleem van de huurverhoging.

Voor het ogenblik wilde onze woordvoerder daarover niet veel zeggen. Hij had reeds doen uitkomen, dat het gewenst is, dat in die huurverhoging een afschrijvingsfactor wordt verwerkt.

Voor het overige wilde hij de voorstellen van de Regering afwachten.

Wel echter wilde hij daar bij aantekenen, dat zijn fractie gekant is tegen een huurbelasting.

Wij kunnen ons, zo zei de heer Van Leeuwen, niet voorstellen, dat een huurverhoging, zoals die realiter zou kunnen worden doorgevoerd, iets zou overlaten, dat uitkomt boven hetgeen hard nodig is voor de verhoogde andere kosten en ter tegemoetkoming in een afschrijvingsquote.

Aan het eind van zijn rede wees de heer Van Leeuwen er nog op, dat het woningbouwvraagstuk zijn benauwend karakter ontleeft aan de sterke bevolkingstoename in ons land.

In onze kringen, zo merkte spr. op, heerst de overtuiging, dat men op dit gebied niet kan blijven struisvogelen. Indien wij de welvaart in Nederland op peil willen houden en welvaarts-politiek willen voeren, zal men de ogen niet kunnen sluiten voor de problemen, welke zich rondom het bevolkingsvraagstuk voordoen.

Een openlijke discussie daarover zullen wij niet uit de weg mogen gaan!

Bij de replieken kon de heer Van Leeuwen met genoeg vaststellen, dat de minister en hij het op vele punten met elkander eens waren. Verder merkte hij nog op, dat in de discussies dikwijls wordt gesproken over „winstbejag”, dat bij woningexploitatie zou gelden en dat zo verkeerd zou zijn.

Wij zijn, aldus onze woordvoerder, de laatste maanden noga! vindingrijk geweest, sommige naar klinkende termen door betere te vervangen.

Wij noemden bijvoorbeeld de minister van Bezitsspreiding maar liever minister van Bezitsvorming. Ik vind dat een veel prettiger woord.

Zo zou ik het woord „winstbejag” ook graag door een ander woord willen vervangen. Het staat zo grijperig; het is zo'n naar woord.

Als wij dat nu eens zouden vervangen door het begrip: streven naar rentabiliteit?

Dat streven naar rentabiliteit moet eigenlijk iedere woningexploitant

MINISTER DONKER
...een zwaarbeladen programma...

doen; of het nu de woningbouwvereniging, de gemeente of de particuliere huiseigenaar is, allen hebben zij daarvoor te zorgen.

Als wij het zo zien, is het hele woord winstbejag hier niet op zijn plaats. Ik zeg niet, dat er geen mensen zijn, belust op winst. Maar achter het z.g. winstbejag zit de dure plicht om te zorgen voor rentabiliteit.

De heer Van Leeuwen sprak — en hier richtte hij zich speciaal tot de heer Ten Hagen, de woordvoerder van de P.v.d.A.-fractie — ook over het woord „verbrassers”.

Dat is inderdaad een onsympathiek soort van mensen, die op onsympathieke en nare wijze opmaken, wat zij hebben.

Wat op het ogenblik geschiedt, is echter een verbrassen van het woningbezit, een afknabbeling van de eigendom, een koude socialisatie, want, zoals de heer Van Leeuwen aan de hand van door de minister zelf verstrekte gegevens voorrekende, wordt er per jaar aldus f 500 miljoen op ons volksvermogen ingeteerd.

Begrotingsouverture in de Amsterdamse Gemeenteraad

Klachten van B. en W. over een te zwakke bezetting werden door de heer Le Cavalier in het juiste daglicht gesteld. - Weinig enthousiasme over de woningbouw.

De gemeenteraad heeft zich aan de begroting voor 1953 gezet en de ouverture, de algemene beschouwingen, bleken wat minder politiek getint.

Er was in het begin ook een conflictje tussen onze geestverwant, de heer R. Th. J. Le Cavalier en de waarnemend burgemeester, wethouder Franke, veroorzaakt door de heer Seegers (C.P.N.), die er terecht op aandrong, dat niet alleen de raad, doch ook B. en W. zich aan de spreek-tijdverdeling zouden houden.

Toen wethouder Franke toezegde, dat B. en W. er naar zouden streven binnen de hun toegemeten tijd te blijven, was de heer Le Cavalier van oordeel, dat deze toezegging te vaag was.

Wanneer er een afspraak is over de tijd, zo was zijn opvatting, moeten alle partijen zich daaraan houden.

Wethouder Franke wilde zich echter niet vastleggen want 't kon immers zijn, dat B. en W., om alle sprekers te beantwoorden, meer tijd nodig zouden hebben dan in principe was toegewezen?

Daar zat iets in. Maar wanneer een raadslid wegens spreektijdbepaling duidelijk en bondig moet zijn, wil hij alles ter sprake brengen, wat hij meent, dat ter sprake moet worden gebracht, kunnen B. en W. dan niet eveneens kort en bondig zijn?

Daar zit óók iets in. Een raadslid, dat heeft de ervaring geleerd, wordt zonder pardon het zwijgen opgelegd wanneer hij zijn tijd heeft overschreden. B. en W. „streven“ er alleen naar binnen de hun toegemeten tijd te blijven.

Het was nu wel geen cause célèbre, maar het feit, dat de heer Seegers toch eerst dit vermaan — op goede gronden — moest doen horen en dat de heer Le Cavalier zich een beetje kwaad maakte over de ietwat aanmatigende klank van wethouder Franke over de spreektijd van B. en W. bewijst niettemin, dat in dit opzicht het rechtsgevoel van sommige raadsleden niet geheel bevredigd wordt bij de dikwijls gebruikelijke gang van zaken bij het begrotingsdebat. Hetgeen in principe een lelijk ding is.

...

Wat nu de ouverture betreft, de algemene beschouwingen, de P.v.d.A. was natuurlijk een en al lof over het college. Het kon niet mooier en beter.

Bij de communisten kon 't natuurlijk niet lelijker en slechter. En bij de andere fracties schommelde de barometer van de waardering.

Moeitijk werd het B. en W. in eerste termijn niet gemaakt. Pas bij de hoofdstukken werd er natuurlijk wat gedetailleerder op de zaken ingegaan,

maar nieuwe geluiden heeft men nauwelijks gehoord.

Er zijn een paar punten, die uit de eerste-vier-dagen-begrotingsdebat even naar voren kunnen komen.

Vooreerst dat betreffende het aantal wethouders.

Er is wel gebleken — en wij hebben dat menigmaal moeten constateren — dat er aan deskundigheid en voortvarendheid in de leiding wel het een en ander ontbreekt.

Van de zijde van B. en W. hoorde men nu als een wat vage verontschuldiging, dat er zoveel werk is, te veel voor zes wethouders.

Er zou wel een wethouder méér mogen zijn.

Maar daartegenover heeft de heer Le Cavalier terecht gesteld, dat men het niet vooreerst in het aantal moet zoeken, doch in de kwaliteit. Men weet hoe hier in Amsterdam de wethouders worden gekozen.

Het is een politiek spel, waarbij het er om gaat een politieke groepering in het college te krijgen en waarbij de vraag, of de gekozen mannen de bekwaamheid hebben om deze functies te vervullen, volkomen op de achtergrond is geraakt.

Als de geschikte mannen in het college zitten en dan zou blijken dat er handen te kort zijn, dan eerst, zo ongeveer de heer Le Cavalier, is er aanleiding tot uitbreiding van het aantal wethouders. Niet eerder.

Zo is het. In het college moeten de mannen worden gebracht, die berekend zouden zijn voor de geenszins gemakkelijke taak leiding te geven aan de dagelijkse huishouding van de gemeente.

Die mannen zouden moeten worden gekozen zonder politiek aanzien des persoons, hetgeen ook geheel in de geest van de Gemeentewet is, want B. en W. zijn de uitvoerders van de wil van de raad.

Helaas zijn B. en W. in het volkomen verpolitiekte Amsterdam niet als een college uit de raad, maar als een college tegenover de raad komen te staan en is een verhouding tot ontwikkeling gebracht, die uitsluitend in een parlement behoort.

Men mag zich daar nog wel eens rekenschap van geven nu wij in het komende voorjaar weer gemeenteraden gaan kiezen.

Hier in Amsterdam is het zo, dat de P.v.d.A. zich niet afvraagt welke mannen zij in haar fractie telt die voor wethoudersposten de vereiste bekwaamheden zouden bezitten, maar alleen over rechten spreekt over het aantal zetels, dat zij meent te mogen bezetten. Met wie is van minder belang.

En dat die „rechten“ sterk overdreven worden weet men wel, wanneer men nu al jaren lang de gevolgen ondervindt van het politieke spel, waarbij de P.v.d.A., die een-derde van het

aantal raadsleden telt, tot de bezetting van drie van de zes wethouderszetels wist te geraken.

Dat werd dan mede mogelijk gemaakt door de katholieken, die met negen man in de raad twee van de zes wethouderszetels kregen toegevoegd en door de prot. christelijke fracties, die voor één wethouderszetel wel met het spelletje wilden meedoen.

Gesteld dat het college een evenredige afspiegeling zou moeten zijn van de politieke verhoudingen in de raad — wat, als gezegd, bepaald niet waar is — dan nóg is de tegenwoordige samenstelling van dit college hoogst willekeurig en uitsluitend politiek te verklaren.

Het deed ons deugd, dat de heer Le Cavalier de politieke Amsterdamse raad er nog eens even aan heeft herinnerd, hoezeer men hier van de goede weg is afgeweken.

En wij zouden er aan willen toevoegen: ook van de democratische. Want wanneer men deze zaken dan met alle geweld politiek wil zien en politiek wil maken, dan is er toch altijd nog zoiets als de géést van democratische gezindheid.

Die is logisch of mathematisch nooit terug te vinden in de tegenwoordige samenstelling van het college.

De politiek viert helaas hoogtij in zaken van dagelijks beleid, waarbij alleen maar bekwaamheid en deskundigheid van pas dienen te komen.

Is het dan nog wonder, dat Amsterdam in vele opzichten niet meer dat aanzien heeft en die plaats inneemt, waardoor het zich vroeger kenmerkte?

...

Onze partijgenoot, mr H. Boekel, heeft bij het hoofdstuk Volkshuisvesting de wenkbrauwen gefronst over de door B. en W. gegeven cijfers over de woningvoorziening.

Hij vond die wat geflatteerd en heeft er op gewezen, dat het woningtekort in Amsterdam sinds 1946 elk jaar belangrijk is gestegen. Eerst in dit jaar is er een kleine daling waar te nemen, die niet zozeer is toe te schrijven aan een reël inhalen van dit tekort als wel aan een daling in de gezinsvorming.

Eerder is dus een niet te voorziene, doch niettemin onder deze omstandigheden zeer welkome daling in de vraag oorzaak van een (zeer geringe) daling in de achterstand.

Het is in elk geval geen situatie om zich daarover parmantig op de borst te slaan, zoals, figuurlijk natuurlijk, „Het Vrije Volk“, partijorgaan van de socialistische wethouder van de Volkshuisvesting, stelselmatig doet.

Dat heeft mr Boekel duidelijk aangetoond met zijn ontleding van de gegeven cijfers en hij heeft daarbij ook naar voren gebracht, dat die cijfers bovendien nog wat geflatteerd waren door het systeem om duplexwoningen als twee woningen te berekenen.

Over de kwaliteit van al de woningen was mr Boekel al evenmin uitbundig gestemd en hij vestigde er ook nog de aandacht op, dat Amsterdam nog immer het de stad toegewezen bouwcontingent heeft uitgeput.

Dat wil zeggen, er hadden jaarlijks, volgens de gegeven vergunningen, méér woningen kunnen worden gebouwd dan er gebouwd zijn!

Overigens heeft mr Boekel zich bij zijn kritische geluid allerminst blind getoond voor de, vooral ten aanzien van dit laatste punt, toch eigenlijk bepaald ongelukkige bouwpolitiek van de regering, die met deze politiek in niet onbelangrijke mate mede oorzaak is geworden van de geschetste tekorten. (Welke regering en welke minister was dat ook weer?)

Tot zover de debatten. Deze week zullen wij meer over de Amsterdamse woningvoorziening horen van de zijde van de wethouder en, als zijn mededelingen enig houvast bieden, daarover dan een volgende keer.

Belangrijke mededelingen voor Vrouwengroep Amsterdam

Nieuwe secretaresse benoemd

Zoals vermeld in de convocatie van 31 October l.l. hopen wij met onze leden op 11 December te gaan naar Bellevue, waar de tweede lezing in de serie „Dirigisme of Vrijheid“ gehouden zal worden door mr N. E. Rost Onnes, die dan de financiële kant zal belichten.

Om 6 uur komen wij bijeen in de Nederlandse Vrouwengroep, Keizersgracht 580, voor de gezamenlijke maaltijd (opgeven a.u.b. vóór 12 uur, tel. 37480).

Daar U in 1952 geen convocatie van een huishoudelijke vergadering meer gezonden zal worden, maken wij van deze berichtgeving gebruik U mede te delen, dat mev. Spanjaard—Van Someren Brand zich door drukke bezigheden genoodzaakt ziet het secretariaat neer te leggen. Wij prijzen ons gelukkig, dat zij als bestuurslid aanblijft.

Mevrouw Van Royen—Volts heeft, wegens werkzaamheden elders, als bestuurslid bedankt.

In de vergadering van 24 November namen wij afscheid van haar. De woorden van waardering gingen vergezeld van het aanbieden van een blijvende herinnering aan de tijd van prettige samenwerking. Als lid hopen wij haar nog dikwijls in ons midden te zien.

Mevrouw M. W. A. A. Fermin-Starr verklaarde zich bereid het secretariaat van de Vrouwengroep te aanvaarden. Het nieuwe adres is:

Stadionkade 30, Amsterdam-Zuid.

HET BESTUUR.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.

Redactie-secretaris G. Stempher.
Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.

Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.

Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.

Voor het zenden van abonnements- en advertentiegeden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie“ te Amersfoort.

Losse nummers 15 cent.

Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

DAKEN - VLOEREN

N.V. BETON - & PLATENFABRIEK
& GEBS. MYNLIFF NIMEGEN

TEL 20539

Faire de l'opposition c'est prévoir

De V.V.D. koos de juiste weg

Lapmiddelen bergen conservatisme in zich; zij zijn goedkoop en daardoor juist duur

Ondanks de verkiezingslogan van de Democratische Partij in de U.S.A., dat de werker in dat land het nog nooit zo goed heeft gehad als gedurende het aflopende Democratische bewind, heeft de Republikeinse Partij gewonnen.

Naar mijn mening niet door de belofte van Eisenhower, dat hij eenmaal president geworden naar Korea zou gaan, maar door zijn slogan, dat hij „Washington eens zou uitmesten“.

In Nederland hoort men veelal dezelfde woorden, waarbij dan in plaats van Washington Den Haag moet worden gelezen.

En dan vragen wij ons af: Heeft „Den Haag“ zulks verdiend, en tevens: Zijn wij zo weinig bereid financiële offers te brengen, kunnen wij zo weinig het dóél van vele impopulaire maatregelen verstaan. Zijn wij kort gezegd, slechts kortzichtig, egocentrisch, critisch.

Het is belangrijk voor ons Liberalen, om deze vragen goed door te denken, omdat men van vele zijden tracht het aldus voor te stellen, dat alle politieke partijen momenteel het landsbelang laten praevaleren en slechts communisten en liberalen de nationale inspanning ten behoeve van eigen groepsbelangen trachten te doorkruisen door een goedkope afbrekende kritiek.

Het is van eminent belang de doelstelling van min of meer verbloemde insinuaties in deze richting tijdig in volle omvang te onderkennen.

Nu de Anti-Revolutionairen plotseling brave broeders zijn geworden wijst geheel „progressief“ Nederland, d.w.z. katholiek, anti-revolutionair, christelijk-historisch, democratisch socialistisch Nederland met bestraffende vinger naar dat groepje aarts-conservatieven, dat zich verzameld heeft in de V.V.D.

Dat de kritiek veelal zo uiterst scherp is, mogen wij als een huldeblijk aan onze volksvertegenwoordigers opvatten, die reeds vele malen hun vingers op even zovele wonden plekken hebben gelegd.

Na de samenstelling van het kabinet heeft onze partij verklaard, dat loyale oppositie zal worden gevoerd, hetgeen thans reeds in de praktijk is gebleken.

Hierdoor is metterdaad bewezen, dat wij stellig niet oppositie wensen te voeren in de geest van de Franse Gaullistische Partij. Neen, onze oppositie zal slechts dan een afbrekend karakter dragen, als er werkelijk iets naar onze mening moet worden afgebroken, terwille van de opbouw.

Ik kom thans terug op het hierboven reeds gememoreerde begrip „Den Haag“.

In de afgelopen jaren is er door velen in Den Haag hard gewerkt.

Er is daar onnoemelijk veel gedokterd, gepleisterd, geordend en geregeld door een betrekkelijk uitgebreide brain-trust, doch vele malen heeft de Nederlandse burger — en zeker niet alleen van liberale huize — de indruk gekregen, dat er ondanks alle „brains“ onvoldoende is gedacht.

Onze woordvoerders hebben hier vele malen op gewezen. Men kan in deze constatering een verwijt zoeken, doch deze conclusie zou niet geheel juist zijn.

Denken vergt tijd, en het huidige gecompliceerde tijdsgewricht laat weinig tijd tot denken over. Het is nu eenmaal zo, dat de kwantiteit van de problemen de kwaliteit van de oplossingen niet bevordert.

Ook moet veel meer dan vroeger met „buitenlandse“ factoren rekening worden gehouden.

Door de dynamiek van deze jaren kan in korte tijd ontzaglijk veel veranderen. Het is daarom b.v. niet eenvoudig om een inzicht in de economische situatie van ons land te verkrijgen.

De ene deskundige meent, dat wij op de goede weg zijn, de andere dat wij bergafwaarts hollen. De doorsnee-burger, gelijk schrijver dezes: wij draaien zo'n beetje, het valt mee, maar elk tegenslagje kan ons flink achterop helpen.

Wij vragen ons allen tezamen niet geheel onbezorgd af: Wordt de industrialisatie een succes?

Alle denkende Nederlanders voelen zich ten aanzien van dit probleem exploitanten van een circus, die voor veel geld een tent opbouwen en in spanning leven of er bezoekers zullen komen.

Wij vragen ons ook af: Kan het zakenleven de huidige belastingdruk, welke reserve-vorming en noodzakelijke investering in de weg staat, blijven dragen.

Kan de textielsector, zwaar getroffen door de Korea-psychose nog zo'n klap verdragen of zal zij bij een eventueel volgende tegenslag goeddeels ineensstorten?

Ik bedoel met deze voorbeelden dit: Het is — hoe moeilijk dit ook moge zijn, immers de huidige problemen vergen reeds veel van onze aandacht — zaak dat wij vooruit denken, vooruit durven denken.

Wij moeten durven denken en ons durven voorstellen hoe ons „nationaal“ (excusez le mot) woningbezit er over 10 jaren uit zal zien, indien het huurpeil niet zeer spoedig op redelijke wijze wordt opgetrokken, hoe ons wegnemet over 10 jaar zal zijn tengevolge van onjuiste belastingpolitiek, hoe over 10 jaren massale werkloosheid zal kunnen heersen onder onze sterk groeiende industriële bevolking, door onvoldoende mogelijkheid tot investering in nieuwe machines, welke het buitenland wel zal bezitten.

Hier ligt een prachtige taak voor de V.V.D., die niet binnen het keurslijf van een vooralsnog onbestemde, niet geopenbaarde regeringspolitiek is gedrongen.

Dit ook is een plicht van onze partij tegenover het nageslacht, dat reeds thans door ons ernstig wordt belast.

Want al zijn ook de woorden van Bonaparte, dat een lening een misdaad is jegens het nageslacht, overdreden, waar is, dat wij door thans dit nageslacht reeds financieel zwaar te belasten een zware verantwoordelijkheid dragen.

Onze politiek zal er een moeten zijn van vooruitzien, want een waarlijk goed staatsman ziet vooruit.

Het succes zal niet goedkoop zijn, maar onze beginselen zijn niet alleen van vandaag. Een gezonde politieke partij leeft lang. En zoals wij mannen als Thorbecke in het verleden hadden, zo hebben wij mannen als Oud in het heden, en zo zullen ook in de toekomst grote liberalen op de bres staan voor de enig juiste, ware progressieve politiek, de politiek van het vooruitzien.

Want lapmiddelen bergen conser-

vatisme in zich; zij zijn goedkoop en daardoor duur.

Wij denken slechts aan het na-oorlogse lapmiddel bij uitnemendheid: rechtsherstel.

Indien wij doorgaan op de boven aangehaalde wijze oppositie te voeren, dan behoeven wij ons minder dan ooit werkelijk bevreesd te gevoelen voor aanvallen van buitenaf en zal dit zijn weerslag stellig vinden bij komende verkiezingen.

Mr J. VAN DER DRIFT
Vreeland

Raadsleden uit Gelderland en Utrecht bespraken actuele problemen

Onder voorzitterschap van ir C. D. M. Bardet, gemeenteraadslid van Utrecht, hebben verschillende wethouders en raadsleden, leden van de Vereniging van Staten- en Raadsleden van de V.V.D. op Zaterdag 29 November te Arnhem vergaderd ter bespreking van de behandeling van de gemeentebegrotingen en verschillende andere gemeentelijke vraagstukken.

Aanwezig waren wethouders en raadsleden uit Utrecht, Arnhem, Amersfoort, Wageningen, Winterswijk, Maarn, Soest en Ede.

Ter sprake kwamen o.m. de vermakelijkheidsbelasting, de financiële verhouding tussen Rijk en Gemeenten en het vraagstuk van de voorfinanciering door de Gemeenten voor de woningbouw.

Assen besprak de verkiezingen voor de gemeenteraad

Kamerlid Zegering Hadders voerde het woord.

De afdeling Assen hield Donderdag 27 November een ledenvergadering.

Besproken werd o.a. de deelneming aan het Studiecentrum der Partij, alsmede de a.s. Gemeenteraadsverkiezingen, waarbij een belangrijke factor zal zijn of de gemeenteraad al dan niet versterkt zal worden met twee leden, indien het zielen aantal der gemeente het getal van 25.000 eventueel heeft bereikt.

De heer R. Zegering Hadders, lid der Tweede Kamer, besprak de Kabinetsformatie en wat daaraan voorafging op de hem eigen wijze, welke inleiding met veel belangstelling gevolgd werd.

Op enige vragen volgde een geanimeerde discussie.

Utrecht luisterde naar een boeiende voordracht

Mr Schuitemaker besprak politieke situatie

De afdeling Utrecht belegde op 25 November in het Paviljoen in het Wilhelminapark een vergadering voor leden en introducés.

Als spreker trad op mr D. Schuitemaker, voorzitter van de Centrale en lid van de Gemeenteraad van Maartensdijk over het onderwerp: „De huidige politieke situatie“.

In een boeiend betoog belichtte hij wat zich vóór, tijdens en na de kabinetsformatie heeft afgespeeld en wat de taak der V.V.D. is, nu zij geen regeringspartij is geworden. Bij de hierop volgende geanimeerde discussie bleek, dat er goed was geluisterd en de spreker kreeg nog enige lastige vragen te verwerken.

De voorzitter sprak uit naam van alle aanwezigen, toen hij de inleider hartelijk dankte voor zijn boeiend referaat en constateerde, dat deze avond uitstekend was geslaagd.

Moge een toenemende activiteit der leden en als gevolg hiervan een groei van het ledental het gevolg zijn.

Kenne ieder lid hierin zijn verantwoordelijkheid.

Commissie Gemeenteprogram 1953 kwam bijeen

Vele vraagstukken kwamen onder de loupe

De Commissie voor de voorbereiding van de vaststelling van het Gemeenteprogram 1953 van onze partij heeft wederom vergaderd, ditmaal te Amsterdam, op Zaterdag 29 November.

Zowel des morgens als des middags zijn vele vraagstukken van gemeentelijke aard besproken.

Generaal Kruls zal voor Haagse afdeling spreken

„Enige aspecten van de Europese verdediging“

De afdeling Den Haag van onze partij houdt op Zaterdagmiddag 13 December om 2 uur des middags een bijeenkomst in „Pulchri Studio“, Lange Voorhout, waar Z.Exc. Generaal mr H. J. Kruls, een inleiding zal houden over het onderwerp: „Enige aspecten van de Europese verdediging“.

Copie voor deze rubriek te zenden naar Mevrouw Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16 Haarlem.

In memoriam Anna van Dijk-Stikker

Met grote droefheid geven wij kennis van 't plotseling overlijden op 25 November j.l. van ons bestuurslid, mevrouw A. van Dijk-Stikker.

Zij was een van de oprichtsters van de Rotterdamse Vrouwengroep en ofschoon in de eerste jaren gehandicapt door een in een Indisch kamp opgelopen ziekte, vervulde zij met grote toewijding haar functie in het bestuur. De overledene was ook secretarisse van de Vereen. van Nijverheidsscholen en van de Algemene Vakschool voor Meisjes te Rotterdam en voorzitter van de plaatselijke afdeling van Pelita. Haar heengaan betekent een groot verlies. Wij zullen haar nooit vergeten.

Het bestuur van de Vrouwengroep V.V.D. Rotterdam.

Rectificatie

Teneinde mogelijk misverstand te vermijden, volgt hier de mededeling, dat het naschrift bij het ingezonden stuk van dr Henriëtte Boas in het weekblad van 29 November j.l., van welk naschrift de ondertekening was weggefallen, niet is van ondergetekende, maar van de schrijfster van het oorspronkelijke stuk over een huisvrouw in Jeruzalem, mevr. I. Bettink-Veenhoven. J. H. S.

Groep Kennemerland-Zuid op 11 Dec. a.s. bijeen

Mevr. P. Walma van der Molen spreekt.

Voor de groep Kennemerland-Zuid van de vrouwen in de V.V.D. spreekt op 11 December a.s. om 14.30 in Restaurant Brinkmann, Grote Markt te Haarlem, mevr. P. Walma van der Molen-Meindersma uit Den Haag.

Haar inleiding gaat over: „Wat ledere vrouw moet weten van de 19e en 20e eeuw, om de eigen tijd te begrijpen“

Het bestuur van de groep Kennemerland-Zuid van de vrouwen in de V.V.D. is als volgt samengesteld:

G. E. Bettink-Veenhoven, van Dortstraat 66, Haarlem (voorzitter).

J. W. Poulus-Bauw, Pernambucolaan 5, Overveen, (penningmeesteresse).

G. van Troijen, Laan van Insulinde 3, Heemstede, (secretarisse).

E. C. A. Veen-Grossouw, Spoorzichtlaan 20, Heemstede.

STALEN MEUBELEN „GISO“-LAMPEN

Geslaagd feest van de Liberale Studentenvereniging Amsterdam

Belangwekkende rede van prof. Newell

Op Vrijdag 28 November j.l. vierde de Liberale Studenten Vereniging Amsterdam (L.S.V.A.) zijn vierde lustrum.

Daartoe waren velen bijeengekomen in de zalen van „Carlton” om het bestuur van de jubilerende vereniging geluk te wensen.

Wij zagen daar o.m. mr W. C. Wendelaar, lid van de Eerste Kamer, mr J. Rutgers, secretaris van de V.V.D., mr P. Nagtegaal en ir J. P. Hulsman, bestuursleden van de afdeling Amsterdam van de V.V.D., de Amsterdamse raadsleden mevr. G. Wijsmul-

ler—Meyer en de heer R. Th. J. le Cavalier, het voltallige bestuur van de afdeling Amsterdam van de J.O. V.D. en vele anderen.

Het bestuur van de L.S.V.A. had het prijzenswaardig initiatief genomen om een bekende liberale spreker uit het buitenland uit te nodigen tot het houden van een rede.

Daartoe was de keuze gevallen op de in Engeland wonende Amerikaanse professor Arthur J. Newell.

Het bleek een uitstekende keuze te zijn geweest.

Het was een genoeg om naar deze Amerikaan, sprekende over het onderwerp: „An American liberal hunts for the free world”, te luisteren, niet in het minst, omdat hij vol-

komen vrij bleek te zijn van de zelfingenomenheid, die sommige zijner landgenoten kenmerkt.

Integendeel, schilderde hij met een vaak verbluffende objectiviteit voor zijn toehoorders de fouten en tekortkomingen van de nog jonge Amerikaanse staat in zijn buitenlands politiek beleid.

Prof. Newell stak zijn gehoor een hart onder de riem, door als zijn vaste overtuiging uit te spreken, dat de tijd van het isolationisme voorgoed voorbij was en zij onderstreepte deze uitspraak met tal van bewijzen.

De rede was gekruid met een milde humor, die de ernst en de diepte van het onderwerp in geen enkel opzicht afbreuk deed.

De dag, die besloten werd met een gemeenschappelijke maaltijd en een bal, groeide tot een manifestatie van de vooruitgang van de liberale ideeën in de Amsterdamse studentenwereld.

Vrouwengroep Leiden, Oegstgeest e.o. boekte ledenwinst

Mevr. Stoffels—Van Haften sprak

Dinsdag 25 November hield de Vrouwengroep Leiden, Oegstgeest e.o. een goed bezochte samenkomst onder leiding van de presidente mevr. S. A. Th. Goudswaard—Knipscheer in het Gulden Vlies te Leiden.

Mevr. mr J. M. Stoffels—v. Haften, lid der Prov. Staten van Noord-Holland, sprak over haar reis door Joego-Slavië en wees op de vele voorrechten die wij in ons eigen land bezitten.

De presidente sloot de middag met een hartelijk dankwoord aan de spreekster en wakte de aanwezigen op ook daadwerkelijk deel te nemen aan de arbeid van de V.V.D.

Het ledental werd uitgebreid.

N.V.
W. A. HOEK'S
MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
Hoofdkantoor en Machinefabriek
te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en iederen druk.
Installaties voor de bereiding van zuurstof stikstof enz.

N.V. BOELE'S
Scheepswerven en Machinefabriek
BOLNES

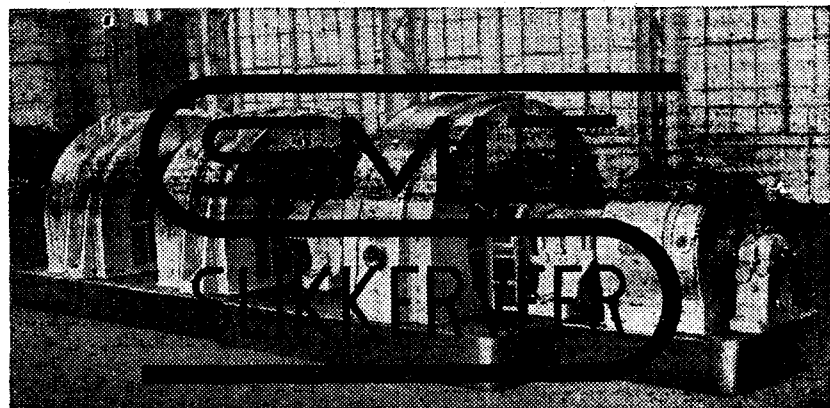
Nieuwbouw en reparatie

HBU **HBU**
550 x Nederland en
96 miljoen
klanten

Dat zegt iets omtrent de betekenis van Zuid-Amerika voor de Nederlandse exporteur. In dit rijke werelddeel, met nog een grootse ontwikkeling in het verschiet, kunnen wij U, dank zij 12 eigen kantoren, volledig oriënteren.

Ook voor Zuid-Amerika: de HBU

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

DYNAMOS, MOTOREN, INSTALATIES

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon-manufacturen

N.V. Staaldraadkabel- en Herculestouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

GORINCHEM

TUINARCHITECTUUR — BOOMKWEKERIJEN

Ontwerpen
Aanleggen
Onderhouden

GIJSB. VURENS
Ringvaartweg 88 - Rotterdam (O.) - Tel. 32114

MEDINOS
de superieure
TANDCREAM

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Pleidooi voor
individuele
winstdeling

(Zie pag. 7)

Ter gelegenheid van een jubileum

Zondag j.l. was prof. mr R. P. Cleveringa vijf en twintig jaren hoogleraar aan de Leidse Universiteit. Bij de zeer vele gelukwensen, die prof. Cleveringa hebben bereikt, willen wij de onze voegen. Tevens willen wij ook in ons blad op de figuur van deze voortreffelijke mens wijzen.

Prof. Cleveringa is een man van wetenschap. Maar tevens is hij verbonden met het gewone dagelijkse leven in de maatschappij. Hij trekt zich veel terug in de studeerkamer, maar wanneer hij in de maatschappelijke strijd nodig is, vindt men hem bereid. Daarbij wordt hij geleid door vaste beginselen, die diep in hem verankerd zijn, waarvoor hij strijden wil en tot offeren bereid is. Hij zoekt niet de voorste plaatsen, integendeel, steeds zal zijn bescheidenheid hem bewegen op de achtergrond te blijven. Is het echter nodig, dan neemt hij de leiding, draagt hij daarvoor de consequenties tot het uiterste, geeft hij er zich geheel voor. Uiterlijk mogen een grote rust, misschien zelfs een zekere onbewogenheid, zijn deel zijn, wie prof. Cleveringa nader leert kennen weet, dat in hem alle eigenschappen van de hartstochtelijke strijder zijn, die met kracht en verbetering en met het vuur, dat slechts diep gefundeerde overtuiging schenken kan, strijdt voor de zaak waar hij zich voor meent te moeten inzetten. Cleveringa duldt geen onrecht. Bij hem ook „geen bemanteling met drogredenen en niet dat soort „juristerij”, dat tevreden is met elk verstandelijk sluitstuk, hoe ook gesmeed”.

Deze hoogleraar aan de juridische faculteit onzer Leidse universiteit is een werkelijk strijder voor het recht. In de jaren der bezetting heeft hij er getuigenis van afgelegd.

* * *

In het najaar van 1940 ging de bezetter steeds driester worden in zijn onbeschaamdheid en onmenselijkheid bij 't besturen van het Nederlandse bezette gebied. De actie wekte reactie. De maatregelen tegen de joden riepen het verzet wakker, in het bijzonder aan de universiteiten. De Leidse universiteit protesteerde fel tegen de zogenaamde Ariërverklaring; prof. Telders formuleerde dit protest. Het hielp niet, de bezetter ging verder. Tegen het einde van November moest prof. Meijers heengaan. Het openlijke protest tegen dit gedwongen heengaan, door prof. Cleveringa uitgesproken in het Groot Auditorium van de Leidse Universiteit, heeft diepe indruk gemaakt op de honderden studenten, door de voorname fierheid die uit prof. Cleveringa's woorden sprak. Het studentenverzet was nu volledig.

De woede der machthebbers had halverwege December de arrestatie van de hoogleraren Cleveringa en Telders tot gevolg. De laatste zou niet meer terugkeren. De eerste werd in Augustus 1941 vrijgelaten, zat daarna niet stil en werd later opnieuw gegrepen. In de maand Juli van 1944 kwam prof. Cleveringa echter weer vrij. In Augustus daaraan volgend ontving hij de onderscheiding te worden benoemd tot één der vertrouwensmannen aan wie als vertegenwoordigers onzer te Londen zetelende Regering, werd opgedragen maatregelen te nemen in het belang van orde en rust, zolang de ministers na de bevrijding nog niet in ons land zouden zijn teruggekeerd. De onverzettelikheden van prof. Cleveringa, zijn trouw aan vorstenhuis,

Prof. mr R. P. CLEVERINGA

vaderland, vrijheid en recht waren tot Londen doorgedrongen!

Na de bevrijding - in Augustus 1945 - werd prof. Cleveringa buitengewoon lid van de Raad van State. Allengs ging hij zich echter weer terug trekken, maar in 1946 heeft hij toch nog zijn naam willen verbinden aan de oprichting van de Partij van de Vrijheid, de voorgangster der V.V.D. Hij was immers één der negen, die in Maart van dat jaar de oproep tot oprichting ener nieuwe politiek-vrijzinnige partij de wereld inzonden. Maar, een aangeboden plaats op de kandidatenlijst voor de verkiezingen der Tweede Kamer aanvaardde hij niet. Cleveringa zag nu weer zijn taak op het terrein der wetenschap. En terwijl de verkiezingsactie in 1946 in volle gang was, vervulde prof. Cleveringa weer zijn plichten aan de Leidse Universiteit: op 10 Mei 1946 trad hij op als promotor bij de erepromotie van Winston Spencer Churchill. Een groot oorlogsleider werd door een groot verzetsman geëerd.

En heeft prof. Cleveringa hen gestriemd, die hun plicht in de bezettingsjaren hebben verzaakt, diep was zijn bewondering voor een man als Telders, die zijn taak heeft verstaan. De bespreking van één der delen van diens verzamelde geschriften heeft prof. Cleveringa gemaakt tot een stuk, waaruit wij naast Telders ook hem zelf leren kennen. Wij zouden er zo gaarne lange citaten uit geven! Wij moeten ons echter beperken en volstaan met enkele zinnen. Laten wij daarvoor uitkiezen hetgeen hij zegt over de vrijheid.

„Deze laatste” - de vrijheid - „is met een stoffelijke overheersing niet geheel verloren, maar zij is met de terzijdestelling hiervan evenmin ten volle gewaarborgd. Dit is geen waarheid met enkel een betekenis voor een oorlogs- en bezettingstijd, maar ook voor een waarin de wapenen rusten. Vrijheid is geen toestand, waarin men tevreden en door krachten van buiten ongehinderd op zijn lauweren kan gaan rusten; zij eist altijd door waakzaamheid, zin voor het eigene, en den nooit aflatenden wil tot haar voortdurende verwerkelijking; zij moet een levend bezit zijn, op straffe van niet te zijn. Dit geldt ook voor haar geestelijken inhoud; misschien zelfs hiervoor het allermeest.”

Met dit korte artikeltje, een uiterst onvolmaakte schets, hebben wij slechts de bedoeling prof. Cleveringa te doen zien, dat zijn „jubileum” in de kring zijner geestverwanten niet onopgemerkt is gebleven. Wij wensen hem nog vele jaren van vruchtbare arbeid. K.

BOLSWARD EN DELFT

Bolsward en Delft staan in het middelpunt van de belangstelling. Op 17 December, dat is dus Woensdag a.s., zullen de inwoners dezer twee gemeenten hun mening kunnen zeggen over het streven naar Europese eenheid. Reeds wekenlang staan beide plaatsen in het teken der op handen zijnde „verkiezingen” en wordt de aandacht der bevolking gevraagd. Het gaat hier echter om een zaak die niet alleen voor deze plaatsen van belang is. Zij vraagt de belangstelling van het gehele Nederlandse volk en daarom wijden wij er ook in ons blad een artikel aan.

* * *

Wat aan de inwoners van Bolsward en Delft gevraagd wordt, is bepaald niet eenvoudig en het antwoord vraagt ernstige overweging. De volgende vraag - waarop met ja of neen geantwoord kan worden - is hen voorgelegd:

Meent U, dat de Europese volkeren bepaalde gemeenschappelijke belangen voortaan gezamenlijk dienen te behartigen, en wenst U daartoe een *Vereenigd Europa*, onder een *Europese Overheid* en met een democratische vertegenwoordiging, te omschrijven in een *Europese Grondwet*?

Zo men ziet, de vragen zijn geladen met zwaarwichtige problemen. Wij hopen, dat de betrokkenen zich daardoor niet zullen laten afschrikken. Zij behoeven immers het Verenigde Europa niet met elkaar te stichten, noch alle moeilijke problemen tot oplossing te brengen, die daar bij behoren. Het gaat er slechts om, dat zij een uitspraak geven over de vraag of zij menen, dat voortgegaan moet worden op de weg van het streven naar eenheid van Europa en of men als uiteindelijk doel ziet, dat wij krijgen een Europese regering, die gecontroleerd zal worden door een Europees parlement. Een Europese regering, aan wie bevoegdheden zullen worden overgedragen door de nationale staten, bijvoorbeeld op het gebied van de defensie en op het terrein van kolen en staal. Men zou dus bijvoorbeeld kunnen denken, dat die Europese „regering” de bevoegdheden zou overnemen van de Kolen- en Staal Gemeenschap en van de in oprichting zijnde Europese Defensie Gemeenschap. Voorts zou men aan die Europese regering nog andere bevoegdheden kunnen overdragen.

Op die weg zijn wij reeds een eind gevorderd. Het gaat er dus in Delft en Bolsward

(Vervolg op pag. 3)

Nieuwe roergangers van de Amerikaanse vakbeweging zullen de oude koers blijven varen

A.F.L. en C.I.O. hebben Eisenhower hun steun toegezegd

Men schrijft ons:

Gelijk men in de dagbladen heeft kunnen lezen is op Zondag 9 November j.l. in San Francisco Philip Murray overleden.

Bij de begrafenis van deze man, die 66 jaar geleden als zoon van een mijnwerker in Schotland werd geboren, fungeerden senatoren, rechters en ministers als slippendragers.

Zijn overlijden heeft in de kringen der Amerikaanse georganiseerde arbeiders grote indruk gemaakt en velen zijn van mening, dat met zijn heengaan een tijdperk is afgesloten. Daarom is dit wel het ogenblik om niet alleen de loopbaan van Murray na te gaan, maar ook een blik te slaan op de huidige stand van de Amerikaanse arbeidersbeweging.

Philip Murray was een bescheiden mens, zo bescheiden zelfs, dat het een weinig tegenstrijdig lijkt, dat aan zijn verscheiden zoveel aandacht wordt besteed.

Hij was een man, wiens loopbaan in het teken stond van de trouw — trouw tegenover zijn vrienden, de kerk, de arbeidersbeweging en zijn land.

De geschillen, die hij als leider der arbeiders heeft gehad met de „captains of industry” waren vaak bitter, omdat daarmee soms honderden miljoenen dollars gemoed waren.

Maar toen de mare van zijn dood bekend werd, zeide de president-directeur van de United States Steel Corporation, dat „Amerika een groot burger en een groot arbeidersleider verloren had”.

Toen Murray zich als jonge mijnwerker bij de vakbeweging aansloot, was deze niet bepaald een organisatie, waarin vriendelijkheid en zachtmoedigheid om de voorrang streden. De strijd tussen de bedrijfsleiding en de arbeiders was bitter en vaak heftig. De arbeiders in de mijnindustrie hadden zich nog slechts in geringe mate georganiseerd en in de staalindustrie heerste een nog veel grotere mate van ongebondenheid.

Het feit, dat Philip Murray eerst de leiding van de mijnwerkers en daarna van de arbeiders in de staalindustrie op zich kon nemen, moet als een symptoom gezien worden van de grote verandering, die in de twintigste eeuw in de arbeiderswereld heeft plaatsgevonden.

Wat Karl Marx niet voorzag

Deze verandering heeft zelfs Karl Marx niet kunnen voorzien. Zij was zeer zeker een uitvloeisel van de Amerikaanse Onafhankelijkheidsverklaring, maar daarmee kan niet alles verklaard worden.

De oorzaak er van moet veeleer gezocht worden in de aanvaarding van de rechten der arbeiders en in de langzaam en aanvankelijk met tegenzin, doch tenslotte van ganser harte, aanvaarde ontwikkeling van de verhouding tussen bedrijfsleiding en vakbonden, waarbij meer en meer de nadruk kwam te liggen op samenwerking ter verhoging van de productie.

Onder deze omstandigheden stond er een nieuw type arbeidersleider op. De onderhandelaar kwam in de plaats van de meeslepende redenaar. Een dergelijke man bleek vaak evenveel af te weten van de problemen, waarmee de bedrijfsleiding te kampen had, als de fabrikanten zelf.

Philip Murray was een van deze nieuwe, rustige leiders.

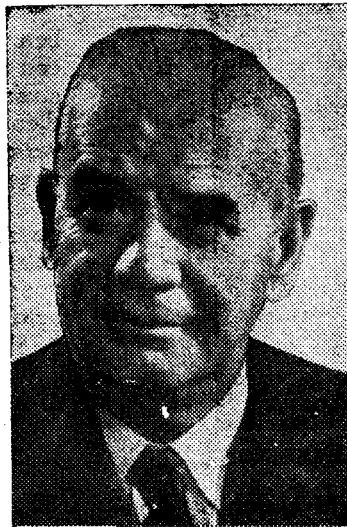
De situatie, waarin de arbeidersbeweging zich na de Presidentsverkiezingen bevindt, is ongetwijfeld door tal van bestuursleden van het CIO voorzien. Het CIO heeft, evenals de AFL, de verkiezing van Adlai Stevenson gepropageerd en voor het eerst in vele jaren zien de vakbonden zich thans geplaatst tegenover een regering, waarmee zij weinig contact hebben.

De Amerikaanse vakbeweging heeft, daarna voor de tweede maal binnen een maand tijds, een zwaar verlies geleden door het heengaan van Wil-

liam F. Green, de voorzitter van de AFL (American Federation of Labor).

Green werd in 1873 in Coshocton geboren als zoon van een Engelse mijnwerker, die naar de Verenigde Staten was geëmigreerd.

Hij doorliep de lagere school en trad reeds op 16-jarige leeftijd in dienst van dezelfde maatschappij, waarvoor zijn vader werkzaam was. De jonge mijnwerker toonde zich echter bijzonder leergierig en trachtte zich door zelfstudie verder te ontwikkelen.

PHILIP MURRAY

Hij sloot zich aan bij de mijnwerkersbond en besteedde een groot deel van zijn vrije tijd aan het vakverenigingswerk. Zijn grote organisatorische talenten bleven niet onopgemerkt en na enige tijd secretaris en penningmeester geweest te zijn, werd hij tenslotte tot voorzitter van de plaatselijke afdeling gekozen. In 1908 besloot hij zijn beroep op te geven om zich geheel in dienst van de vakbeweging te kunnen stellen.

De reeds opgedane ervaring kwam hem goed te stade, toen hij als senator in de volksvertegenwoordiging van de staat Ohio gekozen werd. Hij wist verschillende wetten aangenomen te krijgen, die een eind maakten aan de in sommige mijnen heersende wantoestanden, de vrouwenarbeid aan banden legden en tot de instelling van 'n garantiefonds voor invalide mijnwerkers leidden.

Intussen nam zijn invloed in de vakbeweging gaandeweg toe. In 1912 werd hij tot secretaris-generaal van

de Amerikaanse Mijnwerkersbond benoemd en het jaar daarop kreeg hij zitting in de AFL, de vakcentrale waarmee zijn bond toentertijd nog geaffilieerd was.

Zijn staat van dienst in de landelijke Mijnwerkersbond was van dien aard, dat hij telkenjare herkozen werd. In 1920 werkte hij nauw samen met John L. Lewis, toen reeds een der topfiguren in de AFL, die hem vier jaar later voordroeg als plaatsvervanger van de overleden Samuel Gompers, de oprichter en voorzitter van de AFL.

Green deelde Compers' vertrouwen in het Amerikaanse kapitalisme en verzette zich evenals deze met hand en tand tegen de klassenstrijd. Aan zijn vriendschap met Lewis kwam een einde toen deze laatste, tezamen met enige andere vakbondsleiders uit de AFL, in 1935 een commissie in het leven riep, die tot taak kreeg de arbeiders in de op massaproductie ingestelde industrieën in speciale vakbonden te organiseren. Green verzette zich heftig tegen deze „verticale” organisatie, met het gevolg, dat de AFL in 1938 uiteenviel en de vakbonden die zich niet met Greens standpunt konden verenigen, zich aaneensloten in een onafhankelijke vakcentrale, het CIO.

Het was vooral bij de strijd tegen de totalitaire onderdrukking dat Green zich als een groot vakbondsleider heeft doen kennen. Hij was een van de eersten die inzagen, dat iedere daadwerkelijke samenwerking met de onder communistische invloed staande vakbonden in de landen achter het IJzeren Gordijn onmogelijk is en hij had dan ook een belangrijk aandeel in de oprichting van het Internationaal Verbond van Vrije Vakverenigingen.

Al met al is Green meer dan 28 jaar voorzitter geweest van de AFL, die onder zijn leiding uitgroeide tot een der grootste vakcentrales ter wereld en momenteel ruim 8 miljoen leden telt.

Zowel President Truman als de toekomstige president, Eisenhower, hebben ter gelegenheid van Greens overlijden een verklaring uitgegeven, waarin zij de AFL condoleren met het verlies van haar voorzitter. Truman noemde Green een groot vaderlander en een goed vriend, die altijd gereed stond om hem in arbeidsaangelegenheden van advies te dienen.

De onverwachte dood van William Green en Phillip Murray heeft een plotselinge en bijna gelijktijdige verandering teweeg gebracht in de lei-

ding van de twee grote vakverenigingen in de V.S. Er schijnt echter geen enkele aanleiding te zijn om een fundamentele verandering te verwachten in het wezen of de richtlijnen van de Amerikaanse vakbeweging.

George Meany, de nieuwe voorzitter van de American Federation of Labor (AFL), is evenals zijn voorganger, wijlen William Green, in de vakbeweging opgegroeid en heeft in zijn jonge jaren een grondige opleiding ontvangen in de vakverenigingsphilosophie, zoals deze door Samuel Compers, de stichter van de AFL, werd uitgestippeld. Vandaar dat verwacht wordt, dat hij de uitvoering van programma's van de AFL, welke de verbetering van de levensvoorwaarden van mannen en vrouwen in binnen- en buitenland beogen, krachtig voort zal zetten.

Walter P. Reuther, de pas-gekozen voorzitter van het „Congress of Industrial Organizations” (CIO), zal ook de richtlijnen van zijn voorganger, wijlen Phillip Murray, blijven volgen. Beide mannen hebben veel gedaan voor het vakverenigingsleven in de V.S.

Tijdens de vele jaren dat deze mannen in het CIO samenwerkten hadden zij steeds dezelfde opvattingen over het vakverenigingswezen als middel tot sociale vooruitgang en over de rol van de Amerikaanse arbeidersbeweging in de internationale samenwerking.

De nieuwe leiders zullen zich thans gesteld zien tegenover zekere problemen in verband met de gewijzigde politieke samenstelling van de nieuwe regering, die de teugels op 20 Januari zal overnemen.

Deze problemen zullen zich speciaal voordoen op het gebied van de sociale zekerheid, de huisvesting en de volksgezondheid, daar deze programma's in de afgelopen 20 jaar onder opeenvolgende democratische regeringen tot ontwikkeling gekomen zijn. Nu de republikeinen aan de macht komen is het begrijpelijk, dat er enige onzekerheid aan de dag treedt over de toekomstige ontwikkeling van deze programma's.

Veel van die onzekerheid is echter weggenomen door de benoeming van Martin P. Durkin als minister van Arbeid in het nieuwe presidentiële kabinet. Durkin is de leider van de vakvereniging voor loodgieters, een onderafdeling van de AFL, in welke bond Meany, de nieuwe voorzitter van de AFL, ongeveer 40 jaar geleden zijn vakverenigingscarrière begon.

Als hoofd van het Amerikaanse ministerie van Arbeid en als raadgever voor de nieuw-benoemde president Eisenhower over arbeidsaangelegenheden, zal Durkin een aandeel hebben in het formuleren van de arbeidspolitiek van de regering en in het bevorderen van een goede verhouding tussen de regering en de vakverenigingen.

In zijn vroegere functie als directeur van het ministerie van Arbeid van de staat Illinois, heeft hij getoond dat hij niet alleen de belangen der arbeiders weet te bevorderen, doch hierbij het algemeen belang niet uit het oog verliest.

De arbeidersbeweging is er ook van verzekerd dat de nieuw-benoemde president een krachtig voorstander is van vrij collectief overleg als de beste grondslag voor de industriële vrede. Tijdens de verkiezingscampagne zeide Eisenhower het volgende tot een vergadering van vakverenigingsvertegenwoordigers:

„Een industriële gemeenschap, die de grootst mogelijke mate van economische vrijheid wenst te behouden, moet vertrouwen hebben in collectief overleg. Hiervoor zijn verantwoordelijke vakverenigingen en verantwoordelijke werkgevers nodig. Zwakke vakverenigingen kunnen geen verantwoordelijkheid aanvaarden. Dat alleen is al reden te meer om sterke vakverenigingen op te bouwen.”

Zowel de AFL als het CIO hebben de nieuwe regering hun volledige steun toegezegd bij haar pogingen om de wereldvrede te handhaven en de binnenlandse welvaart op te voeren.

DEZE BURGER

heeft op 5 December een B van sjokola gekregen van Sinterklaas met een aardig, getikt briefje er bij, door de Heilige Man zelf ondertekend. „Als beloning voor Uw stukjes in ons liberale blad” stond er in, nou... daar ben ik verlegen van geworden, want ik ben een van die talloze jongens, die vinden dat zij hun plicht en niet dan hun plicht doen en dat zij daarvoor geen sjokola verdienen, net als alle jongens die lintjes, gouden horloges en redevoeringen van de president-commissaris krijgen op hun gouden feest, die dat óók altijd zo fijnjes weten te zeggen.

Iedereen zegt altijd, dat-ie het heus niet verdient. Ik zeg het óók. Dat staát zo bescheiden.

Maar tóch was ik blij met die B; en ik heb me maar zitten afvragen namens wie Sinterklaas die heeft doorgestuurd.

Ik aarzel tussen Romme en Zandt, ofschoon ik er de heren E. Sassen en J. Schouten óók best toe in staat acht. Dat zijn allemáál mensen die van een attentie en een vriendelijkheidje houden.

Of zou het van een bewonderaarster zijn.

Eerlijk gezegd: daar laat ik Romme en Zandt voor vallen en Sassen en Schouten, zonder gewetensbezwaar, voor in de kou staan.

Want ik ben een romanticus.

Niet om het een of ander en niet dat ik óóit naar vreemde dames kijk, zo ben ik niet, maar ik zou het tóch leuk vinden als het van een blonde V. in de V.V.D. kwam.

Ik zie niet in waarom politiek en romantiek niet samen zouden kunnen gaan.

Een zoete letter van een V. in de V.V.D. smaakt 't zoetst van al.

De B is óp.

Maar de smaak en de geur zijn nog in het hart en de ziel van

DEZE BURGER

★ van WEEK tot WEEK ★

Eisenhower

Men kan bepaald niet zeggen, dat de nieuw benoemde president van de Verenigde Staten de afgelopen week niet voor de nodige sensaties heeft gezorgd.

Het opnemen van Martin P. Durkin in zijn ministerie was al even onverwacht als zijn bezoek aan Korea, dat weliswaar van te voren vast stond, doch dat tenslotte de wereld toch heeft verrast.

Zowel uit de benoeming van Durkin als uit de verklaringen van Eisenhower na zijn bezoek aan Korea, is wel zeer duidelijk komen vast te staan, dat de nieuwe president weet wat hij wil en dat hij zich niet — hetgeen vaak in Europa heimelijk werd gevreesd — laat beïnvloeden door z.g. „reactionnaire” adviseurs.

Eisenhower gaat zijn eigen weg, die niet avontuurlijk of onverantwoordelijk is, doch weloverwogen.

Zeer geruststellend voor de wereld is ongetwijfeld zijn verklaring dat hij 'er niets voor voelt de oorlog in het Verre Oosten uit te breiden tot China.

Ok met betrekking tot de hulpverlening aan West-Europa koestert hij geen andere plannen dan president Truman, hetgeen ons Europeanen uiteraard wel zeer veel belang inboezemt.

Nog is de tijd te kort om te kunnen beoordelen, of de keuze van het Amerikaanse volk bij de jongste verkiezingen om het presidentschap de juiste is geweest.

Hoe dit ook zij, Eisenhower heeft reeds vóór zijn ambtsaanvaarding enige belangrijke winstpunten geboekt, die voor de democratische wereld zeker een geruststelling inhouden.

Onbegrijpelijke tegenspraak

Prof. Romme toornt in „De Volkskrant” tegen ons Tweede Kamerlid mr Van Leeuwen. Begrijpelijk. Want ten eerste heeft deze laatste afgevaardigde gewezen op 't feit, dat het kennelijk aan prof. Romme voorbijgegaan is, dat het idealisme van liberale ondernemers zich met meer effect gematerialiseerd heeft op het gebied van bezitsvorming, winstdeling en welvaartsvermeerdering van de arbeiders, dan de opvattingen van diens geestverwanten-ondernemers. Het getuigt van 'n gebrekke historische kennis wanneer gesteld wordt, dat men in de kringen van de liberale ondernemers zich nu eerst genoopt gevoelt zich over deze vraagstukken te gaan bezinnen. In deze kringen geschiedt dit al een halve eeuw lang.

In de tweede plaats had mr Van Leeuwen er op gewezen, dat minister De Bruyn kennelijk de maatschappij opgebouwd ziet uit bedrijfstakken en niet uit ondernemingen, die zich bedrijfstaksgewijs organiseren. Dit bleek uit 's ministers visie op de winstdeling. Hij sprak van „mengvormen”, van winstdeling, indien de resultaten bedrijfstaksgewijze per onderneming zo ver uiteenlopen, dat een ondernemingsgewijze opzet te grote afbreuk zou doen aan het adagium „gelijk loon voor gelijke prestatie”

„Dit behoeft” volgens de minister, „uiteraard geenszins te beletten om, zolang b.v. een bedrijfstaksgewijze regeling nog niet doorvoerbaar is, in daarvoor in aanmerking komende individuele gevallen met een systeem van winstdeling per onderneming accoord te gaan.”

Mr Van Leeuwen heeft terecht zout op deze slak gelegd, want hier werd uitgegaan van geconcentreerd kapitaalbezit in de gezamenlijke ondernemingen van een bedrijfstak. De kartelgedachte welke in de P.B.O. ligt, is in de visie van de minister omgebouwd in een trustgedachte en hij gaat niet meer uit van de zelfstandige onderneming, zo is de mening van onze geestverwant.

Minister De Bruyn kondigde de revolutie van bovenaf aan, niet dus de verwerkelijking van wat in de natie leeft en tot rijpheid is gekomen. De controverse tussen het door minister De Bruyn gepropageerde en de realistische economie van prof. Zijlstra waarop mr Van Leeuwen wees, laat zich met geen beschouwing van prof. Romme wegredeneren.

Naar een vrijere loonvorming

Bij de bestaande sociale en economische toestand van Nederland is het wenselijk en ook mogelijk over te gaan tot vrijere loonvorming, waarbij in grotere mate dan tot nog toe verantwoordelijkheid en zelfstandigheid wordt toegekend aan het georganiseerde bedrijfsleven.

Tot deze eindconclusie komt een speciale commissie van 't Katholieke Centrum voor Staatkundige Vorming, blijkens een in „De Volkskrant” dezer dagen gepubliceerd verslag.

Inderdaad een verheugende conclusie, die blijkens een hoofdartikel in „De Volkskrant” ook door de katholieke politici wordt gedeeld.

Aldus zal het niet alleen mogelijk zijn het bedrijfsleven meer zelfstandigheid te geven, doch ook zal door het toelaten van een meer vrije loonvorming, de productie kunnen worden gestimuleerd.

Verheugend is tevens, dat reeds eerder een dergelijk geluid viel waar te nemen in de kringen van de christelijke vakbeweging.

Onder het motief, dat gedane zaken nu eenmaal geen keer nemen, heeft het weinig zin het uitvoerig te gaan betreuren, dat een dergelijk inzicht zich in ons land niet reeds eerder heeft geopenbaard.

Onze partij heeft in deze reeds veel eerder op het toelaten van een vrijere loonvorming aangedrongen, omdat zij daarmee het belang zowel van de werkgever als van de werknemer zag gediend.

De tijd van de schaarste-economie in ons land ligt reeds ver achter ons en als zodanig is er dan ook geen enkele reden om angstvallig aan het starre loonplafond vast te houden.

Moge het aantal stemmen voor een vrijere loonvorming in ons land dermate toenemen, dat aldus de zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers een stimulans onder vinden, hetgeen onze nationale productie ongetwijfeld ten goede zal komen.

Bezitsvorming in de praktijk

Het onderwerp der bezitsvorming is in onze tijd weer een aangelegenheid geworden, waarover veel wordt geschreven en gepraat. Dit is op zichzelf een loffelijk streven, doch het doet op zijn zachtst gezegd toch wel vreemd aan als men van vele plannen in dit opzicht kennis neemt, terwijl men vergeet misstanden, die op dit ogenblik voor bepaalde groepen heersen, uit de weg te ruimen.

M.a.w. er zijn op het ogenblik misstanden met betrekking tot een gezonde bezitsvorming, die het eerst uit de weg geruimd dienen te worden alvorens men zich gaat verdiepen in een perfectionering van nieuwe ideeën.

Wij doelen hier in het bijzonder op de onbillikheden waardoor nog steeds de kleine bezitter van een eigen huisje wordt getroffen, die geen eigen inkomsten meer heeft.

Hij ontvangt n.l. een vast bedrag per week benevens een huurtoeslag, welke laatste is gebaseerd naar de kosten van de eigen woning en niet op de huurwaarde.

Dit wil zeggen, dat een spaarzame Nederlander, die een eigen huisje heeft weten te kopen en daarop vaak met zuur verdiend geld de hypotheek nagenoeg heeft afgelost, minder krijgt dan degene, die onder dezelfde omstandigheden verkeert, doch in een huurwoning woont.

Wij zullen dit met een voorbeeld duidelijk maken.

Iemand die in een eigen woning woont, die een huur van f 6.— per week zou doen en f 150.— onderhoudskosten heeft, ontvangt slechts een huurtoeslag van f 3.—, terwijl zijn buurman die over een huurwoning beschikt waarvoor eveneens een huur van f 6.— moet worden betaald, een huurtoeslag ontvangt, die ook f 6.— bedraagt.

Aldus ontstaat een situatie, waarin men zou gaan geloven, dat spaarzaamheid niet een deugd, maar een ondeugd betekent.

Dit is een onbillijkheid, die door de betrokkenen terecht als onrechtvaardig wordt gevoeld en die de spaarzaamheid waarlijk niet bevordert.

Staten willen meer vergaderen

Vele leden van de Zuidhollandse Provinciale Staten zijn van mening, dat de bezwaren tegen slechts twee vergaderingen per jaar, elk jaar ernstiger worden.

De hoeveelheid stukken voor een vergadering wordt al te machtig al waarden deze leden het, dat Gedeputeerden verscheidene voorstellen zeer tijdig aan de Staten hebben toegezonden.

De opeenhoping van stukken laat naar hun mening de noodzakelijkheid zien, dat Gedeputeerden te bevoegder plaatse wijziging van de provinciale wet aanbevelen, eventueel in samenwerking met hun ambtgenoten in andere provinciën.

Het hier, door deze leden van de Zuidhollandse Provinciale Staten aangesneden onderwerp is zeker niet van belang ontboot en heeft een wijdere strekking dan alleen voor het eigen provinciale college.

Het is ongetwijfeld juist, dat vooral na de oorlog

ook de werkzaamheden in de Provinciale Staten belangrijk in omvang zijn toegenomen en wel in die mate, dat wij ons kunnen voorstellen, dat alle de te behandelen zaken bezwaarlijk in twee zittingsperiodes kunnen worden afgewerkt.

Het is inmiddels van belang te zijner tijd te vernemen, hoe in de overige provinciale colleges in ons land over deze suggestie wordt gedacht.

Zuid-Holland komt evenwel de eer toe in dit verband de kat de bel te hebben aangeboden en mogelijke verdere reacties te dien aanzien in den lande zien wij dan ook met veel belangstelling tegemoet.

Lichtpunt voor de Benelux

Naar de dagbladen dezer dagen melden, hebben gezaghebbende kringen medegedeeld, dat zeer opvallende resultaten zijn bereikt bij de bijeenkomsten van zakenlieden uit België en Nederland tot welke bijeenkomsten is besloten op de ministersconferentie in Knokke.

Op 20 December a.s. zal het vaste comité van ministers, dat eveneens te Knokke werd opgericht, deze resultaten te Anneville nader bespreken.

De tot dusver bereikte resultaten beperken zich nog tot bepaalde bedrijfstakken, hetgeen dus wil zeggen, dat in andere bedrijfstakken nog naar de voorwaarden moet worden gezocht om tot overeenstemming te geraken.

Hoewel er dus nog geen reden is tot uitbundig juichen, kan toch met genoegen worden geconstateerd, dat er een belangrijk lichtpunt is in de ontwikkeling der Benelux.

Gezien tegen de achtergrond van de moeizame onderhandelingen van de laatste jaren, mag de betekenis hiervan niet worden voorbij gezien.

De totstandkoming van de Benelux is tenslotte niet een kwestie van een paar dagen. De verschillen in economische structuur tussen de drie landen blijven vooralsnog een hartig woordje meespreken.

Daartegenover staat echter, dat een belangrijk resultaat slechts wordt verkregen na een behoorlijke inspanning.

Van gemakkelijke en goedkope successen is de wereld practisch nimmer beter geworden.

Gezien de politieke en economische machtconcentraties, die zich op het ogenblik internationaal voltrekken, is de totstandkoming van de definitieve Benelux-overeenkomst meer dan ooit nuttig en nodig.

Aan onze lezers!
In verband met de naderende feestdagen zal het eerstvolgende nummer van ons weekblad op 24 December a.s. verschijnen.

(Vervolg van pag. 1)

om dat uitgesproken wordt of men vindt, dat al of niet op deze weg moet worden voortgegaan.

Het grote belang van deze stemming op 17 December is, naar ons gevoelen voornamelijk hierin gelegen, dat men in de genoemde twee plaatsen op intensieve wijze met de problemen der Europese eenheid in aanraking komt. En dat is hard nodig. Het gaat vrij snel met de Europese eenwording en er zullen binnen korte tijd ook in het parlement belangrijke beslissingen worden gevraagd. De vraag doet zich daarbij voor of ons volk daarop voldoende is voorbereid. Het zou bepaald niet denkbeeldig zijn, dat zich wel eens de situatie zou kunnen voordoen, dat op een goed ogenblik aan de politici een halt wordt toegeroepen bij hun streven naar de Europese eenheid, omdat de volkeren de gevolgen niet meer kunnen overzien, zich onwennig en bevreesd gaan gevoelen en niet bereid zijn verder voort te gaan.

Het is daarom nodig, dat de gevolgen van de Europese eenheid duidelijk voor ogen worden gesteld. Dit gehele vraagstuk moet een aangelegenheid worden, die van het gehele volk is, en door het gehele volk wordt bespreekt en bediscussieerd. Want eerst als men de zaken kent, kan men er een positief standpunt over innemen. Het is daarom in het bijzonder dat wij de stemming in Bolsward en Delft zeer toejuichen. Moge zij een succes worden!

parlemen

Minister v. d. Kieft struikelde

Wanneer het eindelijk toch eens komt tot een bevredigende oplossing van het drama van het effectenrechtsherstel, zal geen van de leden der Kamer daarover zoveel voldoening kunnen gevoelen als onze geestverwant de heer Ritmeester.

Met een in de Kamer al bijna spreekwoordelijk aan zijn naam verbonden vasthoudendheid heeft hij de bij deze kwestie betrokken ministers voortdurend „nagereden”.

Telkens heeft hij met grote ernst en aandrang gewezen op de noodzaak van een oplossing, welke met de beginselen van onze rechtsstaat is overeen te brengen.

Het feit, dat zowel de minister van Justitie als die van Financiën als zodanig „nieuwelingen” zijn, heeft de heer Ritmeester dankbaar aangegrepen, om bij de behandeling van de begrotingen hier bewindslieden deze zaak opnieuw aan te snijden.

Hoe hij dit bij Justitie deed, hebben wij de vorige week reeds kort vermeld. Thans is de heer Ritmeester bij Financiën uitvoeriger op deze aan gelegenheid teruggekomen.

Zoals men weet, spelen hier vier soorten schade een rol: schade door het niet vergoeden van de uitgaven van de Joodse kampen; renteverlies als gevolg van het besluit F 272, verlies als gevolg van de devaluatie van de gulden en tenslotte: tekorten uit verkopen van effecten, die bij Lippmann, Rosenthal & Co zijn ingeleverd.

Waar het thans om gaat is niet, of de betreffende effecten terug moeten naar de oorspronkelijke eigenaren. Daarover zijn partijen het, naar wij menen, wel eens.

Het gaat er echter om, dat de schade niet mag neerkomen op bona-fide verwervers, die deze stukken hebben verworven in regelmatig beursverkeer, dat destijds op last van mr Trip en in overeenstemming met het verlangen van de Regering in Londen is hervat.

De heer Ritmeester besprak elk van deze vier schadekwes ties uitvoerig.

Wat de concentratiekampen (Vught en Westerbork) betreft, moesten, zoals spr. in herinnering bracht, onze van huis en haard verdreven Joodse medeburgers, deze mishandelden en ten dode gedoemden, bovendien nog het geld leveren voor hun gevangenis. Een bedrag van f 25.600.000 is daarvoor ten laste gebracht van de „gezuiverde” bank van Lippmann en V.V.R.A., bij welke bank de Joden al hun gelden, chèques, tegoeden en deposito's hadden moeten storten of overschrijven.

Na het einde van de oorlog heeft de Staat de kampen voor f 5,6 miljoen „overgenomen”, aldus voortzettende of sanctionnerende het systeem van de Duitse bezetter.

Na die afrekening van die f 5,6 miljoen parisseerde dus nog f 20 miljoen op de balans van Liro, die door onze Joodse landgenoten zijn betaald.

Wat het ieder jaar groter wordende renteverlies betreft, dit had naar de mening van onze woordvoerder voorkomen kunnen worden, wanneer het „zinloos geperfectioneerde systeem van F 272” er niet toe had

G. RITMEESTER
...vasthoudend....

geleid, dat het rechtsherstel van effecten nog steeds niet is beëindigd.

Ten aanzien van de vergroting van het tekort, ontstaan met betrekking tot de certificaten van Amerikaanse fondsen in verband met de devaluatie van de gulden, betoogde de heer Ritmeester o.a., dat omstreeks 1948 iedereen ervan overtuigd was, dat men zich zo snel mogelijk tegen mogelijk devaluatie-verlies moest dekken.

En in hoge mate moest dit gelden voor de L.V.V.S., waar de tegenwaarde berustte van verkochte certificaten van Amerikaanse fondsen, welke bij het rechtsherstel zijn betrokken.

Reeds in 1948 had toch een inzicht kunnen worden verkregen, op grond waarvan een uitkeringspercentage van 82 pct of hoger van de L.V.V.S. in het vooruitzicht had kunnen worden gesteld.

Deze 82 pct zouden voor de certificaten van Amerikaanse fondsen, gezien de hoge koersen, welke meer speciaal na 1 Januari 1943 zijn gemaakt, voldoende zijn geweest om zich op effectieve wijze te dekken tegen devaluatieverlies.

Hadden de crediteuren niet langdurige procedures moeten voeren, had de Staat de door crediteuren gevraagde gegevens en inlichtingen zonder

tussenkomst van de rechter verstrekt, en was het schatkistpapier vóór 1949 vergoed, dan had veel voorkomen kunnen worden.

Hier gaat, aldus onze geestverwant, de Staat niet bepaald vrijuit!

Tenslotte werd in 1949 medege-deeld, dat de Regering na ampele overweging het standpunt had ingenomen, dat de belegging van f 110 miljoen in Duits schatkistpapier als een fout van de Duitse beheerders is te beschouwen en een integrale vergoeding van dit bedrag zou betekenen, dat de Staat zou overgaan tot vergoeding van nadeel, ontstaan uit hoofde van fouten van Duitse beheerders.

Maar de afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel zag deze zaak anders en door die rechterlijke beslissing was de heer Ritmeester versterkt in zijn mening, die hij reeds jaren geleden naar voren had gebracht, nl. dat de bij het rechtsherstel betrokkenen niet mogen worden belast met de gevolgen van het openstellen van de deviezensgrens, doch dat de Staat het in de boedels van V.V.R.A. en L.V.V.S. aanwezige schatkistpapier voor zijn rekening dient te nemen.

Gebeurt dit niet, dan staan ons nog meer rechterlijke uitspraken te wachten, die de Regering tot deze overtuiging zullen brengen.

En al zal, aldus spr., de Regering wellicht nog argumenten willen aanvoeren om zich aan haar verplichting te onttrekken, moreel is dit kwalijk te verantwoorden. Want in onze rechtsstaat leeft in het algemeen een juist gevoel voor het eerlijke en het rechtvaardige.

Bij de replieken stelde de heer Ritmeester het nog eens duidelijk aldus, dat z.i. bij een goede regeling van het geheel het de Staat geen cent hoeft te kosten.

Minister Lief tinck immers heeft destijds gezegd, dat hij van de roof, op onze Joodse burgers gepleegd, geen geld voor de Staat begeerde. Wanneer dit juist is, is er naar het inzicht van onze woordvoerder reeds zoveel geld over, dat daarmee alle bezwaren kunnen worden opgeheven!

Ondertussen zou, volgens mededeling van minister Van de Kieft, de Regering met spoed nieuwe besprekingen met belanghebbenden beginnen, waarna de commissie uit de Kamer volledig zou worden ingelicht.

Wij wachten nu dus weer af, of eindelijk tot een bevredigend resultaat wordt gekomen.

Ook talrijke andere onderwerpen behandelde de heer Ritmeester bij deze begroting.

Zo betoogde spr. o.a., dat bij de wijziging van de inkomstenbelasting het vraagstuk van de speculatiewinst na-

**De heer Ritmeester
effectenrechtsherstel
zal wel verdwijnen
bracht opschudding
Grondwetsherzieningen
aanvaard.**

der onder de ogen moet worden gezien.

Wij hebben de invoering daarvan ook al aan de Duitsers te „danken”. Gevolg van deze belasting is zonder twijfel kapitaalintering, doordat de fiscus wel van de winsten zijn deel neemt, maar als gevolg van het uitsluiten der verliescompensatie niet in de verliezen deelt.

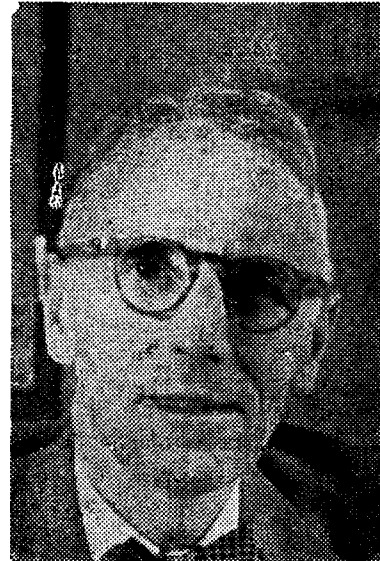
De koper van een effect dient een vol jaar te wachten voor hij dit weer kan verkopen zonder van de gemaakte winst inkomstenbelasting (speculatiewinst) te betalen.

Hier zit nog dit nadelige gevolg aan vast, dat daardoor het koerspeil van effecten wordt beheerst.

Het is immers geen uitzondering, dat fondsenbezitters zich laten weerhouden om bepaalde fondsen te verkopen en in andere om te ruilen, omdat zij anders komen te vallen onder de speculatiewinstbelasting, bedoeld in de Wet op de Inkomstenbelasting.

De onderlinge koersverhouding tussen bepaalde fondsen wordt hierdoor niet meer beheerst door het verschil in winstmogelijkheden der betreffende ondernemingen, maar door een factor, die met de werkelijke waarde-bepaling van de betreffende fondsen niets te maken heeft.

De heer Ritmeester en de heer Van de Wetering (C.H.), die later in dezelfde geest sprak, hadden in zoverre

MINISTER VAN DE KIEFT
....„Wij van Financiën”....

reeds e ook min fel uitte opzicht Hij ga kering, inkomste staat, „d den bek

Onze no zaken b nogmaal het nut waarvoor ken.

De he bij 's mi van het Spaarraa succes v schoolsp grootste krachtig Spaarba Er is nog hee twee mo ke alle meester

De eer bereken tingschu De He van dit schuldig

wezen e diende minister len te tr slagen f vóór 6 F op desbe trokker zouden v stemmin

De m in het a belasting rugwerk klaren v gen verz Dat zo oorzaker

flitsen ★

Ma over een personeelsorgaan

... drama van het
... atiewinst-belasting
... van Financiën"
Tweede Kamer -
... landse betrek-

... dat
... a twij-
... in elk
... verze-
... van de
... stapel
... l wor-

... uitbreiding van de werkzaamheden
... van de belastingdienst.
... Hier echter betrof het een heffing
... voor éénmaal en de indiëners achtten
... het in dat geval toch wel schreef,
... wanneer het ene deel der belasting-
... schuldigen anders was of werd aan-
... geslagen dan het andere deel.

... De minister bleef echter bij zijn af-
... wijzende standpunt en verzocht de
... Kamer met „de meest mogelijke
... ernst”, deze motie niet te aanvaarden
... zo zij werd gehandhaafd.
... Onder deze omstandigheden heeft
... de heer Biewenga zijn motie tenslotte
... ingetrokken. Hij was echter niet ten
... volle overtuigd en behield zich zijn
... vrijheid voor, hier nader op terug te
... komen.

... Een motie, welke zich verzette te-
... gen het verplichte lidmaatschap voor
... studenten van de Belasting-academie
... van het studentencorps aldaar, inge-
... diend door de heer C. van den Heu-
... vel (A.R.), werd, nadat de minister de
... beslissing aan de Kamer had over-
... gelaten, met algemene stemmen aan-
... vaard.

... Liep het met die moties dus nogal
... los, het amendement zou nog
... bijna een ministercrisis hebben ver-
... oorzaakt.
... Dit amendement richtte zich tegen
... de post van f 20.000 op de begroting
... voor het personeelsorgaan „Wij van
... Financiën”.

... Ook hier was de heer C. van den
... Heuvel (A.R.) de indiëner en als
... mede-ondertekenaren hadden zich
... achter dit amendement geschaard de
... heren Schouten (A.R.), Van de We-
... tering (C.H.), Janssen (K.V.P.), Lu-
... cas (K.V.P.) en Ritmeester (V.V.D.).

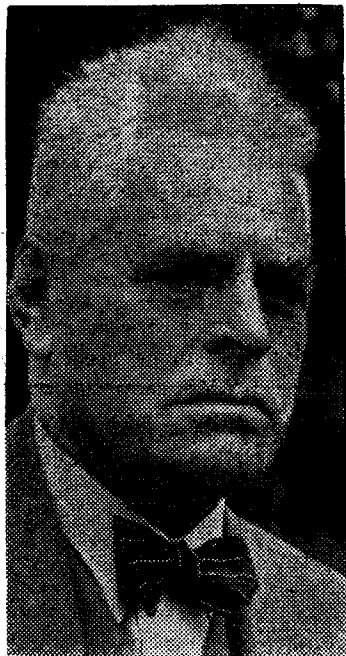
... Te oordelen naar de ondertekena-
... ren, leek dit amendement een ruime
... meerderheid te kunnen krijgen, maar
... .. minister Van de Kieft verklaarde
... het op nogal geagiteerde wijze „ona-
... aanvaardbaar”.

van het gehele ontwerp bevorderen,
bij een amendement op een begroting
heeft hij geen keuze.

De minister had het „onaanvaard-
baar” verklaard en dit moest dus wel
betekenen, dat hij zijn ministeriële
leven daaraan dus verbond.

Zo vatte ook prof. Oud, onze
fractie-voorzitter, die de vol-
gende dag, vlak voor de stemming,
het woord vroeg, het op.

Er zal, zo zei hij, wel niemand in
de Kamer zijn, die zal verwachten,
dat ik voor dit dreigement — als ik
het zo noemen mag — uit de weg zal
gaan.

PROF. OUD
... geen oppositie om de
oppositie....

Als ik niettemin met enige andere
leden van mijn fractie tegen dit
amendement zal stemmen, dan is het,
omdat ik daarvoor andere, zuiver za-
kelijke redenen heb.

De heer Oud bleek het namelijk
geheel oneens te zijn met de heer
Van den Heuvel.

Wij zien, zo zei de heer Oud, op het
ogenblik in het particuliere bedrijfs-
leven, dat de bedrijfsleiding probeert,
de goede verhouding in haar bedrijf
zoveel mogelijk te bevorderen, ook
door personeelsorganen.

Voor de uitgebreide diensten, res-
sorterende onder het Departement
van Financiën, welke in totaal, over
het gehele land, 20.000 man personeel
tellen, achtte de heer Oud het nu ook
een dienstbelang, dat door een orgaan
als „Wij van Financiën”, de goede
geest onder het personeel werd be-
vorderd.

Ik vind dit — zo zei hij — een
stukje sociale ontwikkeling, waarover
wij in de tegenwoordige tijd stellig
anders denken dan 20 of 30 jaar ge-
leden!

„Ik acht dit een stukje vooruitgang,
een stukje — als ik het woord mag
gebruiken — „progressieve politiek”,
nuttige progressieve politiek, in de

goede zin van het woord. Daarvan
ben ik een voorstander.”

Dat was, zoals ook elders reeds
werd geschreven, een reëel
standpunt, dat tevens aantoonde, dat
het geen hol woord was, toen de heer
Oud — bij de algemene beschouwin-
gen — aankondigde, dat de oppositie
van de V.V.D.-fractie niet zou zijn een
„opposition quand même”, maar dat
zij alle voorstellen op hun mérites zou
beoordelen.

De bedreiging van de minister kon
voor onze fractie, welke in geen en-
kele relatie tot dit Kabinet staat, ze-
ker geen aanleiding zijn om zich ach-
ter de bewindsman te scharen.

Voor zover de leden van onze frac-
tie het niet eens waren met de indie-
ners van het amendement en het wel
eens waren met de minister, was er
voor hen echter evenmin aanleiding,
zich toch tegenover de minister te
plaatsen.

Even reëel was het standpunt van
de minderheid in onze fractie — de
heren Ritmeester en Cornelissen —
die op hun beurt geen aanleiding
hadden, op grond van 's ministers be-
dreiging anders te stemmen dan zij
meenden te moeten doen.

Hun standpunt gaf de heer Oud
eveneens weer: Nu er gepleit wordt
voor afkapping van taken, menen zij,
dat deze f 20.000 voor dit doel niet
verantwoord zijn.

Lag het voor onze geestverwanten
dus helemaal niet moeilijk om hun
standpunt in de ene of in de andere
richting te bepalen, voor anderen in
de Kamer was dat, politiek gezien,
minder gemakkelijk.

En zo gebeurde het, dat de gehele
K.V.P.-fractie, inclusief de heren
Janssen en Lucas, die het amende-
ment zelf hadden mede-ondertekend,
tenslotte tegen het amendement
stemde, zodat het resultaat was, dat
het met grote meerderheid — 51 te-
gen 19 stemmen — werd verworpen.

Dr LUCAS
... tegen het eigen amendement...

Vóór het amendement stemden de
A.R., de Staatk.-Geref., de commu-
nisten, de C.H.-leden Schmal, Beer-
nink, Tilanus en Van der Feltz en de
V.V.D.-ers Ritmeester en Cornelissen.

Van onze fractie stemden tegen het
amendement de heren: Oud, Korthals,
Van Leeuwen, Den Hartog en Anker-
smit.

In een halve middagvergadering
heeft de Tweede Kamer tussen
de begrotingsdebatten in, het ontwerp
tot verandering in de Grondwet,
strekking tot wijziging en aanvul-
ling van de bepalingen betreffende
de buitenlandse betrekkingen, waar-
aan wij destijds reeds veel aandacht
hebben gewijd, in tweede lezing met
ruim de vereiste meerderheid van
twee derden aanvaard.

De A.R., C.H. en K.V.P. volstonden
zelfs met alleen het uitbrenger van
hun stem bij deze tweede lezing.

Ook de heer Oud wenste niet in
uitvoerige herhalingen te treden,
maar enkele opmerkingen heeft hij
zich toch nog willen veroorloven.

Deze betroffen vooral het gebrek
aan leiding, dat z.i. van het vorige
Kabinet (als welks woordvoerder toen
eveneens minister Beel was opgetre-
den) bij de Grondwetsherziening was
uitgegaan.

Minister Beel was destijds (evenals
de heer Oud) tegenstander van het
amendement-Serrarens omtrent de
toetsingsplicht van de rechter met
betrekking tot overeenkomsten (toet-
sing van de nationale wetgeving aan
internationale verdragen).

Eveneens had de heer Beel, na-
mens het Kabinet, bij een ander wij-
zigingsvoorstel de mogelijkheid van
stemmenoverdracht bestreden (met
welk afwijzende standpunt de heer
Oud het niet eens was.)

In beide gevallen, zo betoogde prof.
Oud terecht, betrof het zulke belang-
rijke zaken, dat minister Beel aan
zijn standpunt had moeten vasthou-
den.

In veel onbelangrijker gevallen is
men er dikwijls maar al te gauw bij,
met een „onaanvaardbaar” te komen
aandragen.

Hier was dat echter zeker op zijn
plaats geweest. Thans deed zich de
toch wel erg vreemde figuur voor,
dat de minister bij de behandeling in
eerste lezing in de Eerste Kamer had
verklaard, dat hij zich niet geroepen
voelde, om de bij amendement opge-
nomen bepalingen omtrent het quo-
rum en de stemoverdracht te verdedi-
gen.

Dit laatste speelt nu echter geen
rol meer, omdat het was opgenomen
in het voorstel tot uitbreiding van de
Tweede Kamer, welk voorstel, even-
als alle andere herzieningsontwerpen
(met uitzondering van dat betreffen-
de de buitenlandse betrekkingen),
toch is gesneuveld.

Ondanks de grote bezwaren, welke
de heer Oud tegen de bij amende-
ment-Serrarens opgenomen bepaling
koesterde, achtte hij de overige pun-
ten van het herzieningsontwerp om-
trent de buitenlandse betrekkingen
echter zo belangrijk, vooral in ver-
band met de vergroting van de in-
vloed van de Kamer op het buiten-
landse beleid, dat hij en zijn fractie
het toch niet voor hun verantwoor-
ding durfden te nemen, dit voorstel
af te wijzen.

Het ontwerp werd daarna aange-
nomen met 66 tegen 7 stemmen. Te-
gen stemden alleen de C.P.N., de
Staatk.-Geref. en de heer Welter
(K.N.P.), wiens fractiegenoot, prof.
Lemaire, vlak voor de stemming de
zaal verliet.

A.

Politiek nieuws uit de hoofdstad

Begrotingsdebatten in Amsterdam brachten weinig levendigheid

Onderwijs en Kunst vertoonden een vage balans

De voortgezette behandeling van de begroting van Amsterdam voor 1953 is een slappe vertoning gebleven. Alleen in verband met ideële politieke tegenstellingen hebben sommige raadsleden elkaar even het een en ander scherp onder de neus gewreven, doch wat betreft de Amsterdamse huishoudelijke zaken is er van enige bewogenheid, gedrevenheid of spiritualiteit nauwelijks sprake geweest.

Het lijkt wel of de raad na bijna vier jaren socialistisch-rooms bewind wat passief is geworden. Alleen van de zijde van de prot.-christelijke fracties kwam wat weerstand en dan natuurlijk van de zijde van de V.V.D., die wel gedwongen wordt, omdat dit stadsbewind zo star achter een paar politieke vanen blijft lopen, van jaar tot jaar dezelfde bezwaren weer onder de aandacht van de heren te brengen.

Met het gevaar — om met Multatuli te spreken — dat men daarbij vervelend wordt.

Doch men kan respect hebben voor de wijze waarop de heer Le Cavellier dit gevaar wist te omzeilen en nu weer eens uit een andere hoek de euvelen benaderde.

Hij heeft, vooral bij Onderwijs en Kunst, nu weer eens op een andere manier kenbaar gemaakt, dat er toch nog zoveel ontbreekt en er in zoveel zaken een waarlijke leiding ontbreekt.

En zal men nu halsstarrig ongevoelig blijven voor zijn bedenking tegen het beleid (tussen aanhalingstekens) van het Stedelijk Museum, waar uitsluitend de zeer persoonlijke smaak van de directeur zich manifesteert?

De heer Le Cavellier noemde dit géén beleid en heeft er nog eens op aangedrongen, dat er een commissie zou komen, veelzijdig en in samenstelling voortdurend roulerend, die een werkelijk beleid voor dit museum zou bepalen, opdat men daar niet één uitgesproken voorkeur, maar een zich naar alle richtingen oriënterende smaak en waardering zou kunnen gaan waarnemen.

Echter, wethouder De Roos schijnt er weinig voor te voelen deze zaak nu eens afdoende aan te pakken en men kreeg niet de geringste aanwijzing, dat hij ten opzichte van deze zaak nu werkelijk eens zelf tot enig beleid zal komen.

De heer Le Cavellier heeft ook zo'n beetje de balans opgemaakt van wat er in de afgelopen vier jaren nu eigenlijk was bereikt: wat met het Concertgebouw, wat met het subsidiesysteem voor het toneel, met Stedelijk Museum en noem maar op.

Hij kwam niet bepaald tot een voordelig saldo. Maar wethouder De Roos was juist in de wolken.

Er was dit bereikt en dat bereikt. En ge zult van Uw overzichtschrjver nu vragen om wille van de objectiviteit ook te vermelden wat dan volgens de wethouder was bereikt.

Maar Uw overzichtschrjver kan het moeilijk vertellen, want het was zo weinig concreet.

Het was „goede hoop”, dat het Concertgebouw nu juist „uit de moeilijkheden” was geholpen, dat een ten-

toonstellingsruimte „zal worden gebouwd” enz. enz., allemaal enthousiaste wissels op de toekomst.

De tegenstelling tussen de schildering van de heer Le Cavellier en de wethouder was zo groot, dat de wethouder, dit verschil constaterende, tenslotte uitriep: „Wat is nu waar?” Waarop enkele raadsleden interruptieperden: „Geen van beide”.

Laat Uw overzichtschrjver nogmaals om wille van de objectiviteit zich dan bij die uitspraak aansluiten.

Het is mogelijk, dat de heer Le Cavellier zijn bezwaren wat vergroot voordraagt — hetgeen hij overigens wel móét doen om tegen de onverschilligheid van de raad op te tornen — maar dat de wethouder zijn bewind schromelijk overschat is niet minder waar.

Trouwens, bij de gedurfd uitgeroepen vraag wie nu de waarheid sprak gaf het bij interruptie gegeven humoristische antwoord psychologisch in elk geval het meest de kous op de kop van degenen, die deze vraag zo speels-dramatisch waagde te stellen.

De wethouder voor de Kunstzaken had één goede troef in handen ten aanzien van het museum Willet-Holthuysen. Op het beleid over dat museum, waaruit het nodige is verdwenen, is veel kritiek geweest en tijdens een intussen door B. en W. aan de raad overgelegde nota hebben de verdwijningen uit dit museum al vóór 1940 plaats gehad.

In dat opzicht was ten opzichte van wethouder De Roos kritiek ongemotiveerd geweest. Ook op deze plaats worde daarvan uitdrukkelijk nota genomen en voor eventueel te dezer zake gewekte suggesties verontschuldiging gemaakt.

Helaas heeft de wethouder zijn vreugde, dat hij zich eens op een enkel punt feitelijk onvatbaar heeft weten te maken, weinig onder stoelen of banken gestoken, daartoe aangevoerd door zijn socialistische geestverwant dr. Sajet, die deze „vrijpraak” wilde verbreden tot effecten, die het gehele beleid van de wethouder een gunstig licht zouden werpen.

Tegen dit al te gretig aangrijpen van de gebleken onschuld heeft de heer Le Cavellier terecht in het midden gebracht, dat er na de bevrijding dan toch jaren zijn verlopen, vóórdat men eindelijk eens overging tot inventariseren van het gemeentelijk kunstbezit (dus ook van de verzameling Willet-Holthuysen) dat gedurende de bezettingsjaren her en der verspreid en opgeborgen was geweest.

En dezerzijds moge dan ook nog even in herinnering worden gebracht

dat, mede op uitdrukkelijk aandringen van de V.V.D., de wethouder eindelijk pas het vorige jaar last heeft gegeven tot inventarisatie van dit gemeentelijk kunstbezit.

Het feit, dat de wethouder na het in 1951 ingestelde nauwkeurige onderzoek pas kon blijken, dat er vóór 1940 al het een en ander uit het museum Willet-Holthuysen was verdwenen, zegt toch wel iets!

Ook, dat hij zich, toen voor het eerst deze bezwaren over Willet-Holthuysen kenbaar werden gemaakt, uitermate vaag teweer stelde en dus blijkbaar zelf nog weinig begrip kon hebben voor wat dit onderzoek op zou leveren.

Dat het hem in veel opzichten schoon wast, er zij niets aan afgedaan.

Doch om die uitkomst nu weer indrukwekkender te doen schijnen dan zij feitelijk is, dat riekt weer naar politiek winstbejag.

Het bleek dus, dat de benen niet sterk genoeg waren om deze kleine weelde te kunnen dragen.

Tijdens deze begrotingsbehandeling is, gedurende een plechtig intermezzo in de raadszaal, het geschilderde portret van wijlen wethouder S. R. de Miranda aan de stad Amsterdam overgedragen.

Wat deze energieke socialist, met gevoel en erkenning ook voor de waarde van andere dan zijn eigen

denkwereld en levensbeschouwing, voor Amsterdam is geweest, wat zijn werk voor onze stad heeft betekend, niemand, ook zijn tegenstanders, zullen daar enige afbreuk aan, willen doen.

Helaas zijn dezulken als De Miranda, in zijn werk ook gesteund en geschraagd door figuren uit andere kringen van regentens-formaat, zeer zeldzaam geworden op het Prinsenhof.

Maar in elk geval, De Miranda heeft zijn stempel gedrukt op de stad in haar ontwikkeling en bij de woorden, welke bij deze overdracht door dr. Sajet en burgemeester d'Ailly zijn gesproken, zal iedereen zich kunnen aansluiten.

Er was maar één woord, waartegen wij een gevoelsbezwaar hadden en dat kwam van de zijde van dr. Sajet, die over de vrienden en de „vijanden” van De Miranda sprak.

Waarschijnlijk was hier bedoeld „tegenstanders”, want een man als De Miranda zal geen werkelijke vijanden hebben gehad. Tenzij dr. Sajet daarmee diegenen heeft willen aanduiden, die van iedereen en alles de vijand zijn, en die hij dan onzes inziens in de sfeer van deze overdracht en herdenking beter buiten beschouwing had kunnen laten. Want dit ogenblik leek zeer slecht gekozen om dit woord „aan te grijpen”.

De raad gaat intussen voort met de begrotingsbehandeling.

Zal het Nederlands Volkstoneel worden gesubsidieerd?

Geen duidelijke uitspraak van B. en W.

De gemeenteraad heeft, toen tijdens de begrotingsbehandeling een tussentijdse agenda aan de orde was, een subsidie van f 15.000.—, maximaal te verhogen tot f 20.000.—, toegekend aan de Nederlandse Comedie.

De onderbreking voor deze agenda viel juist tijdens de behandeling van het hoofdstuk Kunst en daarbij was gevraagd — evenals in het Algemeen Verslag van de raad — wat nu toch de voornemens waren ten opzichte van het Volkstoneel.

In hun begroting hadden B. en W. enkele subsidies gespecificeerd aan gegeven en voorts een post opgebracht „subsidies aan andere toneelgezelschappen”.

Is daar nu het Nederlands Volkstoneel weer bij, werd er gevraagd; en daarbij werd er aan herinnerd, dat de raad toch zo'n beetje te kennen had gegeven, dat dit gezelschap in het nu lopende seizoen voor het laatst subsidie moest ontvangen en dat B. en W. toch eigenlijk ook wel inzagen, dat het dan daarmee maar verder uit moest zijn.

De subsidie werd nog gegeven, omdat het voorstel zo laat kwam, het gezelschap al 'n beetje aan de slag was gegaan en afwijzing van die subsidie 'n pijnlijk fait accompli zou zijn geweest. Maar te verstaan werd duidelijk gegeven aan dit gezelschap door de raad, dat het in volgende jaren niet meer op steun mocht rekenen.

Op de vraag, wat B. en W. nu voornemens zijn, heeft men geen duidelijke antwoord gekregen, maar men moet niet al te zeer verbaasd zijn als dit Nederlands Volkstoneel toch weer subsidie krijgt. Het kan natuurlijk nu uit het potje van f 40.000.— subsidie „aan andere toneelgezelschappen”, zodat niemand er verder iets van merkt, maar het is ook mogelijk, dat B. en W. met een duidelijk voorstel komen.

Er is nu al gewaarschuwd, dat Amsterdam toch weer niet in de subsidie-zak behoef te gaan tasten, omdat het Rijk dit toch weer wél wil gaan doen.

Een vreemde zaak. Want in artistiek opzicht heeft dit gezelschap nu gedurende enkele jaren wel blijk gegeven niet te beantwoorden aan de normen, die het voor overheidssteun in aanmerking kunnen doen komen.

Met alle waardering voor deze hardwerkende troep, die in D.U.W.-kampen en waar al niet optreedt, maar het kan artistiek de toets ener zeer, zeer milde kritiek niet doorstaan. Wat zijn dan toch, vraagt men zich af, de onbekende bindingen tussen subsidieverlenende instanties en de leiders van dit gezelschap?

Deze affaire heeft voor ons iets zeer onbehagelijks, want het doet vreemd aan, dat die subsidie-heiging weer boven komt nadat de raad toch eigenlijk praktisch het vorige jaar een artistiek afwijzend oordeel over dit gezelschap heeft uitgesproken en B. en W. zich van dit oordeel eigenlijk nauwelijks hebben gedistancieerd.

En wat het Nederlands Volkstoneel dit seizoen ten beste heeft gegeven, geeft tot nu toe geen aanleiding dit oordeel te herzien.

Het Bureau van de Afdeling Amsterdam van de V.V.D. vraagt voor ten spoedigste indiensttreding een

TYPISTE

Tevens bekend met andere lichte kantoorwerkz.heden.

Eventuele sollicitanten worden verzocht zich schriftelijk te willen melden aan 't adres van het bureau, Herengracht n°. 36, Amsterdam (Centr.)

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.: Drs. H. A. Korthals.

Redactie-secretaris G. Stempher. Adres: Prinsengracht 1077, tel. 35343, Amsterdam.

Administratie: Postbus 43, Amersfoort, tel. 3147.

Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal, f 7.50 per jaar.

Voor het zenden van abonnements- en advertentiegelden: Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.

Losse nummers 15 cent.

Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Pleidooi voor individuele winstdeling

door mr H. F. van Leeuwen

Bij een kleine voorpostenschermutseling omtrent nivellering bij de gevolgd loonpolitiek kwam in het Kamerdebat over productiviteit duidelijk een principieel verschil van inzicht tot uitdrukking.

Ik had een betoog geleverd in de volgende gedachtengang. Het is begrijpelijk, dat onder de arbeidersklasse psychologische bezwaren bestaan tegen opvoering van arbeidsproductiviteit, omdat zij daarvan werkloosheid vrezen. Maar deze vrees mist haag grond indien men er in slaagt zonder veel vertraging voor het product van de meerdere productiviteit koopkracht te scheppen, in welk geval er — afgezien misschien van enige frietie-werkloosheid — van een inzinking in de werkgelegenheid geen sprake zal zijn. Doorstroming van de potentiële meerdere koopkracht is dan voorondersteld.

Het is echter volgens mij juist de nivelleringspolitiek welke deze doorstroming belet. Er was in het debat van de P. v. d. A.-zijde door de heer Roemers gesteld, dat een bakkersknecht niet zal inzien dat het rechtvaardig is dat een arbeider in de scheepsbouw begunstigd zou worden door enigerlei winstuitkering wanneer het in zijn tak van bedrijf door een gunstige conjunctuur goed gaat.

In het meningsverschil is principieel uitgeschied de nivellering uit hoofde van verschil in vakbekwaamheid. Er is n.l. een groeiend algemeen besef, dat deze nivellering te ver is gegaan, daarover gaat het in mijn betoog dan ook niet. Waar het wel om gaat is dit: of gerechtvaardigd kan worden dat iemand, werkende in een onderneming die door de samenloop der omstandigheden (technische voorsprong of externe oorzaken) bloeit, daarvan een extra bate mag hebben, die niet toevalt aan een ander, die met gelijke ijver en gelijke vakbekwaamheid elders werkzaam is, al of niet in dezelfde bedrijfstak. Bewuste ongelijkheid dus. Volgens mij moet deze bewuste ongelijkheid worden aanvaard om economische en psychologische redenen.

Wanneer het in een onderneming goed gaat, openbaart zich dit in de winst. Deze winst wordt bestemd voor de fiscus, voor versterking van het bedrijf (reservering) en uitdeling. Wanneer de winsten niet worden gebruikt voor investeringen in het bedrijf en ook niet voor uitkeringen, vindt hoarding plaats en het is dit soort hoarding (voorzover die niet gecompenseerd kan worden door creditgeving, al of niet door bemiddeling van het bankwezen aan andere bedrijven) dat de arbeiders instinctief bevreesd maakt voor de gevolgen van invoering van arbeidsparende kostprijsverlagende methodes. Voor deze vrees is geen plaats wanneer de winst wordt uitgekeerd. Deze uitkering dient niet alleen aan

aandeelhouders doch ook aan de arbeiders ten goede te komen. Op deze wijze is de doorstroming verzekerd. De hogere arbeidsbeloning in de betreffende ondernemingen werkt automatisch bevruchtend op andere takken van bedrijf, en scheidt daarin dus ook een tendens tot hogere beloningen. Synchroon zullen die echter zeer bepaaldelijk niet zijn. De zegening van de meerdere productiviteit van de arbeid zal zich aan de beroepen waarin deze zich niet voordoeft of niet kan voordoen indirect en vertraagd meedelen.

Dit is in het kort gezegd mijn economische stelling.

Van de psychologische kant bezien, zal 't bij ongeveer niemand in een begunstigd bedrijf werkend enige satisfactie geven dat het eventueel persoonlijke aandeel dat hij daarin zou kunnen hebben verdwijnt in een collectieve pot. Ook is niet aan te geven aan wie die collectieve pot ten goede zou moeten komen. Alleen aan werkers in bedrijven en niet aan zelfstandigen en ambtenaren?

Men moet in deze niet vergeten,

dat er in de vorm van vennootschapsbelasting en belasting van bedrijfswinsten reeds de helft van de winsten aan de gemeenschap ten goede komt. Aan de gehele gemeenschap. Maar nooit he. ik uit enig symptoom kunnen opmaken dat er ook maar één mens in Nederland is die dat voelt als 'n winstdeling waarbij hij gebaat is, terwijl dit toch in feite het geval is! Daarom alleen reeds is een individuele winstdeling de enige vorm die voldoening geeft, al komt de gelijkheid in het gedrag. Dus bewuste ongelijkheid, maar ten bate van de algemene welvaart.

Naschrift:

Mr Van Leeuwen heeft hier een uiterst belangrijke aangelegenheid aan de orde gesteld. Wij hebben daarom aan zijn stuk gaarne een plaats ingeruimd en hopen zeer, dat nu dit punt weer in de praktische politiek naar voren gekomen is, ook in onze kring ruimschoots aan de gedachtenvorming zal worden medegewerkt. Ook een studie in commissariaal verband zou van veel belang zijn. — Red.

Een sprekend voorbeeld van slechte wetgeving

Lof voor het optreden van prof. Molenaar

(Ingezonden)

Ir J. C. Loman uit Baarn schrijft ons:

Zoals men weet, zal vermoedelijk de Spaar- en Pensioenfondsenwet met 1 December a.s. in werking treden.

Deze wet is voor talloze bedrijven en particulieren van het allergrootste belang, omdat er financiële belangen mede gemoeid zijn van zodanige omvang, dat het voortbestaan van die bedrijven en de solvabiliteit van die particulieren twijfelachtig er door kan worden.

In de Eerste Kamer heeft prof. Molenaar hierop met nadruk gewezen en toen van de Regeringstafel de toezegging gekregen, dat de wet zo soepel mogelijk zou worden toegepast.

Dit is tenminste een kleine troost voor de belanghebbenden, maar het wijst in elk geval er op, dat deze wet fouten bevat, die men bij de behandeling in de Tweede Kamer over het hoofd had gezien en in de Eerste Kamer niet meer kon redresseren.

Het gaat in hoofdzaak om de vraag of reeds vóór de indiening van het wetsontwerp verleende pensioenen al of niet onder de wet vallen. Zo ja, dan zijn de pensioengevers verplicht deze pensioenen zeker te stellen door een aankoop van een lijfrente (of stichting van een pensioenfonds).

Er wordt niet gevraagd of zij daartoe in staat zijn en misschien er door te gronde gaan, zo diep kijkt men niet op het ministerie van Sociale Zaken, als men zich daar gaat zetten aan het redigeren van een wetsontwerp.

Blijkbaar is men door prof. Molenaar er zich van bewust geworden, dat deze wet toch wel eens ontzettende slagen zou kunnen toebrengen aan enkele ondernemingen, wier liquiditeit niet gedooft zulke zware financiële verplichtingen op zich te nemen en na de afgedwongen verklaring van „soepelheid“ heeft nu de staatssecretaris van Sociale Zaken bij schrijven aan de Ned. Ver. ter Bevordering van het Levensverzekeringswezen als zijn standpunt bepaald, dat, zolang niet een rechterlijke uitspraak in andere zin is gevallen, de wet op de reeds gepensioneerden niet van toepassing is.

Voorwaar, een novum in onze wetgeving!

Een staatssecretaris, die vóór dat een wet in werking treedt, een twijfelachtige bepaling in die wet niet

van toepassing verklaart alvorens een rechterlijke uitspraak misschien hierover zal worden ingeroepen.

Kan men zich een beter bewijs van slechte wetgeving indenken? Het had op de weg van die staatssecretaris gelegen in het vooruitzicht te stellen een kleine wetwijziging in te dienen om de fout te herstellen.

Maar de wijze waarop hij deze moeilijkheid nu heeft omzeild, getuigt niet van eerbied voor de wet. En de rechtsonzekerheid voor de belanghebbenden blijft voortduren.

Toch heeft het optreden van prof. Molenaar in de Eerste Kamer zijn doel niet gemist.

Winstdeling brengt werkgever en werknemer nader tot elkaar

(Ingezonden)

Als ik de beschouwingen van de heer Hali in het nummer van 15 November l.l. goed begrepen heb, is de strekking daarvan in hoofdzaak, dat een werknemer niet in de winst van een onderneming behoort te delen, omdat hij niet eveneens deelt in een eventueel verlies.

De heer C. Pot stelde zich in het nummer van 12 Juli 1950 op hetzelfde standpunt. In antwoord hierop merkte ik in het nummer van 19 Juli d. a.v. reeds op, dat die mening op een misvatting berust.

„Het winstaandeel van de werknemer“, zo schreef ik, „is niets anders dan een beloning van zijn arbeid en verschilt in zoverre in wezen niet van het vaste loon.“ Daarbij wees ik er op, dat het echter redelijker en economisch meer aanbevelenswaardig is. Evenmin als men, ingeval een onderneming met verlies blijkt te hebben gewerkt, het in feite dus te veel genoten deel van het vaste loon zou kunnen terugvorderen, evenmin zou het aangaan, van arbeiders, wier loon voor een gedeelte uit een winstaandeel bestaat, een bijdrage in het verlies te eisen.

De heer Hali vergeet bovendien het grote belang, dat het stelsel der winstdeling heeft als rem tegen het steeds verder afdriven naar het

Copie voor deze rubriek te zenden naar: Mevrouw Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Nieuws uit de Centrale Utrecht

Verheugende activiteit

Uit de Centrale Utrecht, altijd een der meest actieve, liggen nog een paar verslagen ter vermelding.

In Driebergen hield de in het voorjaar opgerichte vrouwengroep dit najaar een paar geslaagde bijeenkomsten.

De eerste keer sprak mevrouw Van Bienema—Prop over de Zonnebloemschool in Amersfoort; op het tweede samenzijn gaf mevr. Humme—Ammerlaan een verslag van onze conferentie in Oud-Leusden, gevolgd door kleurbeelden van een reis door Oostenrijk, de Dolomieten en Italië door de fotograaf Van Ughelen uit Zeist.

Er waren enige nieuwe bezoekers, hetgeen hoopvol stemde. Een van deze dames was zelfs bereid binnenkort zelf een voordracht te houden. Wij hopen er over te horen.

In de stad Utrecht heeft de vrouwengroep haar reputatie gevestigd door een aardige levendige middag met veel belangstelling.

Op Dinsdag 25 November had een groot aantal dames zich niet door sneeuw en gladheid laten afschrikken om ten huize van mevr. Op ten Noort te komen luisteren naar mevr. Estella C. Simons, die in ongeveer een uur een zeer interessant overzicht gaf van de ontwikkeling van het kinderrecht sinds 1901 en van de werking van de wetsvoorzieningen en instellingen, die hierna zijn ontstaan.

De verschillende gezinsvoogdesen, juristen en bestuursleden van Pro Juventute uit het gezelschap wisten aan de vele door mevr. Simons genoemde gevallen uit de praktijk er nog allerlei toe te voegen.

Vooraf over de toewijzing van kinderen na echtscheiding, de gezinsvoogdij, de kinderrecht, de voogdijraad en de adoptie kwamen de vragen los en het was slechts node, dat men de geanimeerde discussie beëindigde om van deze eminente spreker, die op zo'n pittige wijze haar onderwerp behandelde, afscheid te nemen.

staatskapitalisme, dat men tegenwoordig kan opmerken.

Immers, het luidt een grondige wijziging in de structuur van het vrije bedrijf in, waardoor werkgevers en werknemers dichter tot elkaar komen en een gemeenschappelijk belang krijgen bij het behoud van dit bedrijf.

Dat doel zou natuurlijk niet bereikt worden bij een regeling van bovenaf, waarop door sommigen wordt aangedrongen. Immers, deze zou de winstdeling tot een nieuwe sociale instelling maken met alle daaraan verbonden ellende en met het enige gevolg, dat de werknemers nog hechter aan Vadertje „Staat“ gebonden zouden worden.

Een bedrijfsgewijze verdeling van de winstaandelen, zoals prof. Van den Brink en Romme bepleit hebben, zou het nuttige effect van de sterkere binding tussen werkgever en werknemers in een onderneming eveneens doen verdwijnen.

Dus winstdeling, zoals ze reeds in de praktijk wordt toegepast: door de onderneming op eigen initiatief en voor de eigen werknemers. Alleen ware een veel ruimere toepassing gewenst.

P. E. VAN RENESSE

STUDIEAVONDEN VAN DE CENTRALE GRONINGEN

Start op 19 December a.s.

De studieavonden van de Centrale Groningen beginnen dit seizoen op Vrijdag 19 December a.s. te 19.30 uur in 't Huis de Beurs te Groningen.

Prof. S. Korteweg zal een inleiding houden over: „De economische positie van Nederland“.

Alle leden en belangstellenden zijn hartelijk welkom.

Vergadering Centrale Den Helder en NoordHoll. Gemeenteraadsleden

Op Zaterdag 20 Dec. a.s., des n.m. te 2 uur, zal in Paviljoen Kinheim te Alkmaar, een algemene vergadering worden gehouden van de Centrale Den Helder.

Te 3.15 uur wordt deze vergadering gecombineerd met een bijeenkomst van de Noordhollandse raads- en Statenleden, waarin de heer G. Ritmeester, lid van de Tweede Kamer, een inleiding zal houden over „Samenvoeging van gemeenten“.

GOEDEWAAGEN's
 Koninklijke Fabrieken
GOUDA
 •
TABAKSPIJPEN

Erdal poetst
 vlugger en beter!

N.V.
Machinefabriek
 IJZER- STAAL- EN
 METAALGIETERIJ

|||

v.h. BAKKER & Co.
 RIDDERKERK

Frank Rijdsijk's
Industriele
Ondernemingen N.V.

Hendrik-100-Ambacht
 Tel. H.I. Ambacht 245
 Rotterdam 72615

SCHEEPSSLOOPERIJ

HANDEL in:

- Oud IJzer,
- Nieuw IJzer,
- Bruikbaar IJzer, enz.

Abraham van Stolk & Zoonen N.V.

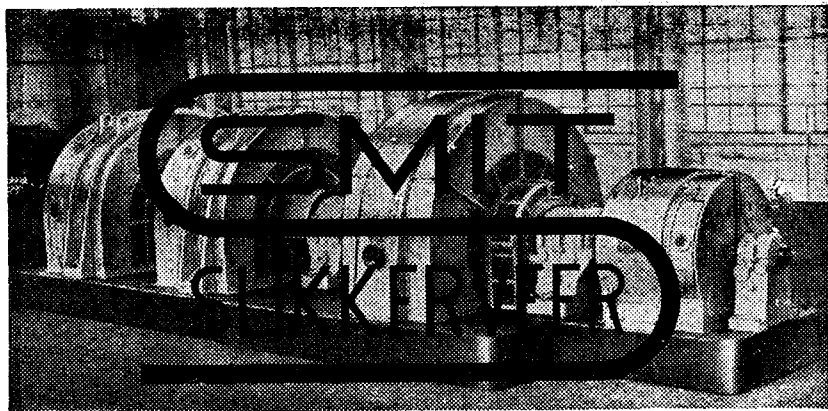
Houthandel
 Schaverij - Zagerij

Vuren - Dennen - Oregon Pine - Pitch-Pine - Heipalen
Rotterdam, Telet. 35400 - Postbus 1100

H.P. Gelderman & Zonen N.V.
 OLDENZAAL

fabrikanten van

ruwe-, geverfde-, gebleekte- en bedrukte-
 katoenen-, rayon- en rayonvezel manufacturen

DYNAMOS, MOTOREN, INSTALATIES

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN”

BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter
 DROOGDOK 115 x 30 Meter

DE ROTTERDAMSCHЕ
DROOGDOK MIJ. N.V.

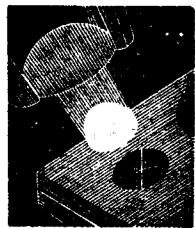
Friesch-Groningsche Hypotheekbank N.V.

Nederlandsche Hypotheekbank N.V.
 Rotterdamsche Hypotheekbank N.V.
 Algem. Friesche Hypotheekbank N.V.

Amsterdam — s-Gravenhage — Groningen — Rotterdam

GELDEN BESCHIKBAAR
 voor eerste hypotheek
BILLIJKE VOORWAARDEN

Directie: Mr. M. J. BOS Mr. C. A. KINGMA
 Mr. J. WILKENS Mr. F. C. KLEYN

DE VRIES ROBBÉ & CO
 staalconstructies
 GORINCHEM

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

WEEKBLAD VAN DE VOLKSPARTIJ VOOR VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Een vrolijk Kerstfeest
en
een voorspoedig 1953!

KERSTFEEST

De wildernis zal bloeien als een roos.....

Voor geen beeldspraak, hoe stout ook, deinzen de Bijbelschrijvers terug. Met name de profeten munten hierin uit. En Jesaja is ook hierin misschien onder hen de allergrootste.

Soms valt hij van het ene uiterste in het andere. Dat zouden wij, nuchterder mensen, niet doen. Niet omdat we zo veel wijzer of bedachtzamer zijn, veel eer omdat wij missen dat ene dat juist de mens tot een profeet maakt: de heilige bezieling, het waarachtig gegrepen zijn.

In het vierendertigste hoofdstuk van zijn boek spreekt de profeet van vreselijke dingen, die over de aarde zullen komen. Een strafgericht noemt hij het. En als zo, zwaar en dreigend, de stem van de profeet over zijn volk is gegaan, gelijk donder rolt over de trillende aarde, dan wordt zacht zijn stem en roept hij in het volgende hoofdstuk voor zijn verslagen volk een ander beeld op, een wonder-lieflijk.

Tweeërlei dus ziet de profeet, duidelijk en klaar. Allereerst het huiveringwekkend heden, waarin het waarlijk is alsof God, de Heer, vergramd is op alle volken, vervolgt op hun ganse heir. En daarnaast dat andere: de gerechtigheid, de vrede, waarvan het geloof diep in hem, onbedrieglijk zeker getuigt als het van God gewilde, waarvoor eens alle ongerechtigheid zal wijken.

En zoals hij van de werkelijkheid, te midden waarvan hij leeft, gesproken heeft als van een land, waar de burchten met doornen begroeid zijn, met onkruid en distelen zijn vestingen, waar de boskatten de wolven ontmoeten en de satyrs elkander vinden en waar slechts het nachtspook in vrede leeft, waar de gieren vergaderen en de pijlslangen nestelen, - zo spreekt hij nu van dat andere, dat heilige, van God gewilde rijk als van een wildernis, die bloeien zal gelijk een roos.

De wildernis is daar, waar niets te hopen valt en waar alle menselijk pogen tot machteloosheid schijnt gedoemd. Wie er vóór staat huivert, machteloos en klein. Wie er midden in zit voelt zich verloren. Zó verloren bijvoorbeeld als de mensen, wier smartelijke levensgang Hans Werner Richter zo aangrijpend schildert in zijn boek „Zij vielen uit Gods hand”. In trouwe: nooit ben ik tegen Kerstmis zo onder de indruk gekomen van de wildernis, waarin heden ten dage de kerstboodschap klinkt als nu ik dit boek las, kort na een ander, dat ik u nu toch ook noemen moet: Dickens' Kerstverhalen, tot vreugde van iedere aanhanger der zich steeds nog maar uitbreidende Charles Dickens-gemeente thans in de bekende serie in voortreffelijke vertaling ook voor de Nederlandse lezer opnieuw toegankelijk gemaakt.

Wie een duidelijk beeld wil krijgen van de radicale wijziging in de situatie waarin zich de mens van nu bevindt, vergeleken met die van een eeuw geleden, leze na elkander deze twee boeken, die elk op hun wijze representatief mogen heten voor hun tijd! Scrooge, de misanthroop, is een heilige, wanneer ge hem plaatst naast een Kapo uit een concentratiekamp. Scrooge's slachtoffers leven in een hemel op aarde, vergeleken bij de hel, waarin de honderduizenden verzonken, van wie Richters nobele rabbijn zegt: „U moet hen heel erg ontzien, zij allen hebben veel liefde nodig, want zij zijn uit Gods hand gevallen”. En voor Scrooge en voor al de zijnen wordt het met Kerstmis toch nog goed, terwijl er in onze tijd zeven jaren na een wereldoorlog nog een boek verschijnen moet als dat van Richter om ons goed duidelijk te maken, dat onze „warme” rode lampjes op Kerstmis weinig meer dan cache-misère zijn.

Het beeld van de wildernis roept de profeet op voor zijn volk. Hij brengt hen als 't ware vlak vóór die woestijn. En eigenlijk behoeft hij dat niet eens te doen. Zij kennen die wildernis maar al te goed. Ze is immers de werkelijkheid waarin zij dag aan dag leven.

Maar wanneer zij zich dan machteloos en klein en beangst gevoelen voor die werkelijkheid, dan plaatst de profeet zich vóór hen, hij richt zijn vurig-stralende ogen op die wildernis en strekt er de hand naar uit. En dan klinkt rustig en sterk zijn stem: de wildernis zal bloeien als een roos. En dan is die beeldspraak hem een middel om te getuigen van een geestelijke werkelijkheid, waarin hij gelooft: versterkt de slappe handen, stevigt de knikkende knieën, zegt tot de vervaarden van hart „weest sterk, vreest niet, hier is uw God, Hijzelf komt om u te redden”.

Dat wil zeggen: de Bijbel stelt boven de wildernis uit Hem, de eeuwige God, wiens wezen gerechtigheid, wiens wil vrede is en liefde. En op de Kerstmorgen treedt deze God vóór ons in de gestalte van het Kind.

En waar wij die gerechtigheid, die vrede, die liefde verloochenen - misschien omdat wij menen ze niet te spreken - daar stelt de Kerstboodschap ons ook voor het alternatief: wie Gods heilige levenswetten schendt vergaat in zijn kommer.

Gij kent wel Cronin's boek „De Citadel”. Ge weet dus van die jonge dokter Andrew Manson en zijn vrouw Christine. Ze zijn het leven samen zuiver begonnen. Zuiver in hun liefde, zuiver in hun idealisme. Ze hebben het moeilijk, maar ze zijn zo gelukkig. Totdat, ja tot dat de jacht naar succes en geld hem in haar ban krijgt. Dan ver-

loochent hij zijn oude idealen. Dan is hij niet langer de dokter, die de mensheid dienen wil door de hem geschonken gaven. Dan ziet hij nog slechts één doel in het leven: geld maken, veel geld. Als Scrooge.

En dan krijgt hij geld! Maar hij verstrakt al het hogere in zich. Hij vertrapt zelfs de liefde, die in Christine zo zuiver gloeien blijft. Hij luistert zelfs niet meer, als zij hem onderwille van hun liefde smeekt, toch terug te keren tot hun oude geluk.

Als dan het succes maar geen einde schijnt te willen nemen en het geld zich rondom hem opstapelt, verliest hij zelfs zijn verantwoordelijkheid als dokter uit het oog. Om nog meer te verdienen, vertouwt hij zelfs een patiënt toe aan een mede op geld belust chirurg. En dan sterft de patiënt onder diens mes.

En als dan ook nog kort daarna Christine door een auto-aanrijding sterft, dan is het leven voor deze Andrew Manson de wildernis geworden, waar geen enkele bloem meer te ontdekken valt. Hij geeft zich over aan drank om zijn ellende te vergeten. En dan loopt hij in de avond als een waanzinnige langs het huis van de dood-geopereerde patiënt. En dan hoort hij zich op eens tot zichzelf zeggen: „Je kunt God niet voor de gek houden”, - dat zei Chris eens tegen me. „Je kunt God niet voor de gek houden, m'n vriend”.

Thuisgekomen, zakt hij op de slaapkamer neer bij het bed, waarop Christine's tas nog ligt. Het bonst door zijn hoofd: „Je kunt God niet voor de gek houden”, heeft ze gezegd.

En als hij dan na weken weer wat tot rust komt, dan staat daar voor zijn geest het beeld van zijn gestorven vrouw, als een roos uit de wildernis opbloeiend. En dan wijst de dode hem nog weer een weg ten leven.

Waar bevindt zich de pasgeboren koning? vragen in het Kerstverhaal de Wijzen.

Waar hij zich bevindt? Toen? Nu? In een kribbe in een stal, maar altoos daar waar wij hem niet vermoeden. In Bethlehem in de kribbe, op Golgotha aan het kruis.

Maar Hij is er. En van Hem alleen gaat kracht uit. Kracht, als het leven u opvoert naar hoogten waar het licht is. Kracht ook als ge geleid wordt door dalen van duisternis en schaduwen des doods. Hij alleen schept in uw onrustige hart een heilige, blijde rust. Hij alleen maakt de tijden nieuw.

En daarom wekt het feest van Zijn geboorte blijdschap, ook als de tijden hard zijn.

Blijdschap, om dat heilig perspectief: de wildernis zal bloeien als een roos!
G. A. DE RIDDER.

Politiek nieuws uit Rotterdam

Klacht van het V.V.D.-raadslid, de heer Dutilh, over de subjectiviteit waarmee het Rijk de gelden van het Gemeentefonds besteedt

Bij de algemene beschouwingen over de gemeentebegroting heeft de V.V.D. een krachtig geluid doen horen: de rede van de heer Dutilh.

Een rede, die ook buiten Rotterdam ongetwijfeld sterk de aandacht zal trekken. Wij wijzen slechts op de treffende schildering van de subjectiviteit, waarmee het Rijk hedentendage de gelden van het Gemeentefonds besteedt, hetgeen tot gevolg heeft, dat de gemeenten aan 's Rijks leiband lopen en nog steeds geen baas in eigen huis zijn. Moge de Vereniging van Nederlandse Gemeenten de haar in deze toegedachte taak ter harte nemen!

De heldere en deskundige wijze, waarop de heer Dutilh de diverse kwesties aanstreed en vraagpunten aan de orde stelde, getuigen van een zakelijk en zuiver financieel inzicht, wars van partijpolitiek en gericht op samenwerking, teneinde zo snel mogelijk zo groot mogelijke resultaten te bereiken.

Een geluid, dat dan ook bij andere zijden - door verschillende personen, waaronder de heer Loeff (K.V.P.), is hetgeen door de heer Dutilh is gezegd van harte onderschreven - weerklank heeft gevonden en een aansporing zij voor de berijders van partijstokpaardjes deze op stal te zetten.

Enkele van de door de heer Dutilh in zijn rede behandelde onderwerpen laten wij thans in verkorte vorm volgen:

Algemene beschouwing

De heer Dutilh begon zijn rede met een algemene beschouwing:

In 1953, en vermoedelijk ook in de jaren 1954 en 1955, zal blijven bestaan de voorlopige regeling van de verhouding Rijk-Gemeente en derhalve zal in die jaren wederom geen rekening kunnen worden gehouden met een wettelijk vastgesteld aandeel in de Rijksbelastingen, noch met een toewijzing aan de gemeente van tot dusverre als rijksbelasting bestaan hebbende heffingen.

Men denke aan de personele belasting, die genoemd is in het voorlopige idee van de commissie-Oud. Maar in de zoeven genoemde drie jaren zullen de gemeenten nog leven onder de greep van de subjectiviteit, zal de subjectiviteit in de vaststelling van de inkomsten der gemeente troef blijven. Het subjectief karakter van de toekenning van gelden aan de gemeenten wordt nog geïllustreerd door de mededeling, dat de middelen van het Gemeentefonds het zouden toelaten het percentage zonodig hoger te stellen. Wederom dus wordt de gemeente, in strijd met hetgeen bij de behandeling van de overschotten uit het Gemeentefonds in de Staten-Generaal enige tijd geleden is gebeken, in strijd dus met de wil van de Volksvertegenwoordiging, onthouden datgene wat haar in eerste instantie toekomt. De vraag rijst dan ook of hier niet ligt een taak voor de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, opdat eindelijk de gemeenten baas worden over eigen financiën in deze zin, dat zij weten de wettelijke regeling van haar inkomsten. Die inkomsten zullen dan natuurlijk wisselen met de conjunctuur, maar de gevolgen van die wisseling van conjunctuur zullen moeten worden opgevangen door het wijs beleid van de gemeentebesturen en de vooruitziende blik. Deze nu zijn te Rotterdam beide aanwezig. Rotterdam wordt goed en zakelijk beheerd.

Crediet-bewaking nodig

De tegenwoordige vorm van het gemeentebestuur vergt hoe langer hoe meer van het college van B. en W. en ook van de Raad maar wanneer men zich de moeite geeft om de stukken door te zien, dan is het zeer wel mogelijk om te houden een algemeen behoorlijk overzicht over hetgeen er in de gemeentelijke huishouding omgaat en om uit te oefenen een behoorlijke controle op de huishouding, voorzover die feitelijk wordt gevoerd door de ambtenaren.

Dat eist moeite, maar men komt er uiteindelijk uit en één van de middelen om er uit te komen is de zeer zorgvuldige credietbewaking. Men moet in elk geval van het gemeentepersoneel de indruk hebben, dat er geen cent uitgegeven kan worden zonder dat het gezien wordt en zonder dat deze wordt afgeschraapt van het toegestane bedrag. Dit is uitermate moei-

lijk, maar daar moet een systeem voor gevonden worden. Als illustratie noemt spreker de enorme credietaanvragen voor stratenaanleg in uitbreidingsplannen, die over jaren lopen. Bij een dergelijk crediet dient jaarlijks te worden vastgesteld hoeveel geld er verwerkt is voor welk gedeelte, opdat men ook jaarlijks opnieuw kan begroten, wat er nog nodig zal zijn voor het nog niet gereed zijnde deel.

Zo is te bereiken, dat de Raad niet meer wordt gesteld voor bepaald onaangename en schokkende verrassingen. Die taak rust op het College en rust op de Raad als hoofd der gemeen-

te, omdat tenslotte de Raad de instelling is welke credieten verleent en aan wie de verantwoording moet worden afgelegd.

Spr. zeide reeds, dat Rotterdam goed en zakelijk beheerd wordt. Dat komt naar zijn oordeel, omdat bij vrijwel alle partijen zakelijke overwegingen de doorslag geven. Als hij het zo mag uitdrukken: partij-stokpaardjes worden in gemeen overleg in toom gehouden, al komen meningsverschillen bij het strak houden van de teugels somwijlen wel voor. Maar tenslotte wordt in dit systeem bereikt een resultaat, een complex van resultaten, waarop de ene partij zich niet meer beroemen kan dan de andere en dat vindt hij een allerplezierigste toestand.

Afschrijvingspolitiek

Naar aanleiding van het geconstateerde tekort op de kapitaal-dienst van het Algemeen Leningsfonds merkt spreker op, dat de afschrijvingspolitiek niet te zeer vastgehangen moet worden aan de aflossingen van de leningen, die voor het verkrijgen van de objecten worden aangewend, maar dat de afschrijving bepaald moet worden naar de levensduur en/of de vervangingswaarde van het object. Wat het afschrijvingsstelsel zelf betreft, zou spreker voorop willen stellen, dat er voor afschrijving twee vereisten zijn: in de eerste plaats dat tijdens de levensduur van

het aangeschafte object, het kapitaal, daarvoor aangewend moet worden afgeschreven m.a.w. de kostprijs moet tijdens de levensduur van het object worden gedeeld, en een tweede vereiste is dat is het object eenmaal versleten en moet het vervangen worden er op dat ogenblik geld moet zijn om het plaatsvervangende object te betalen „zonder dat het dan levende geslacht door de noodzaak ernstig wordt getroffen”. Na een schets van volgens welk systeem men bij enkele gemeentebedrijven te werk gaat komt hij tot de principiële vraag: hoever gaat de verantwoordelijkheid van het huidige geslacht voor het komende? Een vraag die nauw verband houdt met de kwestie van de tariefswijzigingen, wijzigingen die overigens altijd betekenen verhoging. Spreker staat niet op het standpunt, dat iedere tariefswijziging uit den boze is. Hij begrijpt volkomen, dat de tarieven nauw verband houden met de levensstandaard van de bevolking en dat zij met de meest mogelijke voorzichtigheid moeten worden herzien. Maar men moet ook de moed hebben om ze langs die lijnen te bezien en te behandelen. Hij vraagt uitdrukkelijk aan het college het afschrijvingsvraagstuk met bijzondere zorg aan te zien en er van coördineren te zijn, dat noch dit geslacht, maar evenmin het nageslacht, door een te grote verhoging der tarieven gesteld mag worden voor een schok. Hier moet de wijsheid brengen de geleidelijkheid van de handeling.

Haven- en Rijnvaart-problemen

Over de bron van Rotterdams welvaart: de haven zegt spreker onder meer het volgende: Hij constateert met voldoening de toename van het havenverkeer in het algemeen. Het transitoverkeer van het massagoed is echter zeer onbevredigend. Vindt de Gemeente bij het nemen van maatregelen medewerking bij de Regering? Ook zou spreker gaarne willen horen op welke wijze het College zijn bezwaren uit tegen de uit 1939 stammende formules, waarop de Rijnvaart premies gebaseerd zijn. Bestaat er kans op wijziging daarvan met medewerking van de Regering? Voorts zou het hem aangenaam zijn gerust gesteld te worden omtrent de speed, waarmee de oplossing van het radarvraagstuk langs de Waterweg ter hand genomen is. De laatste dagen toch hebben de noodzaak van een dergelijke installatie bewezen. Hoe staat het met de mogelijkheden tot uitbreiding van de kadeflengte en hoe vaart het met het Botlekplan? Dit laatste is van uitzonderend groot belang, omdat de gemeente is uitverkocht. Alle instanties die iets met uitvoering van dit plan en eventueel ook met het Aakkeetplan voor de slibberging te maken hebben moeten ervan doordrongen worden, dat deze nodig zijn voor het behoud van de welvaart van Rotterdam.

In dit verband mag hij nog wel eens de aandacht vestigen op de enorme zorg, die ongetwijfeld bij alle leden van de raad is gewekt door de passage op pagina 1014 van de Memorie van Antwoord, waarin staat, dat men niet altijd bij de Regering het oor vindt, dat men in verband met de belangrijkheid van Rotterdam voor de Nederlandse economie verwachten mag.

Opbouw moet verder worden gestimuleerd

Als laatste onderwerp behandelt spreker de herbouw van de stad. De bouwactiviteit is zonder twijfel dit jaar zeer bevredigend en de binnenstad gaat enig gezicht krijgen. Maar toch is er alle aanleiding, en het lijkt hem goed om dat in het openbaar nog eens duidelijk te zeggen, om al het

(Vervolg op pag. 1)

DEZE BURGER

neemt zich nu reeds allerlei goede dingen voor, voor het nieuwe jaar: altijd netjes met twee woorden en nooit tegen vreemde dames spreken; altijd opstaan voor nog oudere mensen; zijn idealen omtrent een betere wereld en een aardiger mensheid, ondanks alles, behouden; nooit een H-bom werpen en niet jokken.

Deze burger hoopt dat alle andere burgers van de wereld hun idealen (voorzover voorradig) óók zullen behouden, dat zij óók nooit een H-bom zullen werpen en evenmin ooit zullen jokken.

Als zij zich aan die drie voornemens houden, dan heb ik alle reden om tevreden te zijn.

Als de staatslieden in 1953 nooit één leugentje vertellen; hun vredes-ideaal gestand zullen doen en zich niet, tot welke bommenwerperij ook, zullen laten verleiden, dan zal het waarachtig wel gaan.

En dan mogen meneer Stalin en meneer Eisenhower en alle andere meneers-meneren desnoods met één woord spreken en wel vreemde dames aanspreken en blijven zitten in de bus als ik moeten blijven staan.

Ik geloof dat alles wat de wereld behoeft eigenlijk alléén maar zit in het niet jokken.

Niet zeggen dat ge de vrede bemint en intussen de bommetjes klaar leggen.

Niet zeggen dat ge hoopt op een betere toekomst voor de mensheid, wanneer ge U gereed maakt voor een einde van iedere toekomst voor honderdduizenden jonge mensen.

Laten wij niet zeggen dat wij vriendjes zijn als wij dat niet zijn. En niet zeggen, dat wij elkaar zo aardig vinden als wij dit bepaald niet vinden.

Tot nu toe hebben al die vriendelijke smoeltjes weinig goeds voor de wereld bereikt.

Alle plichtplegingen en alle mooie woorden weinig opgeleverd waar de mensheid iets aan heeft.

Laten wij nu maar niet meer zeggen, dat die H-bom de oorlog zal kunnen tegenhouden. Er is geen redelijk mens, die dat gelooft.

En niet meer zeggen, dat wij zeker weten, dat de man waarmee wij te maken hebben, een aardige man is, als wij hem helemaal niet aardig vinden.

Het gekke van alle leugens is, dat iedereen ze doorziet en weet dat het leugens zijn.

Kom, vrienden....

Ik weet dat dit allemaal heel lief en heel ethisch en heel zedelijk klinkt; véél te lief om ooit waar te kunnen zijn.

En daarom is het eigenlijk alwéér een leugen als ik zeg, dat ik U geloven zal, wanneer ge mij zegt, dat U nooit meer jokken zult.

Maar laten wij het toch maar proberen.

De wil is altijd te prijzen.

U allen wordt vrede op aarde toegewenst door

DEZE BURGER

RUST EEN WEINIG

Merkwaardigerwijze voelt ook de weinig tot bezinning neigende mens zich tot stilstaan en omzien gedrongen, juist op het ogenblik, waarop hij, zich het felst bewust wordt van het onmiskenbare feit, dat ook hij rusteloos en onweerstaanbaar meegesleurd wordt op de stroom des tijds.

De tijd, - dat is, van de mens uit gezien, - die wondere ononderbroken volgorde waarin ook ons eigen leven met zijn daden, zijn ervaringen, zijn gedachten en verlangens, zijn dromen en zijn verzuchtingen zich aan ons voltrekt.

Wie zo zijn leven ingeklemd weet in de tijd, in dat brokje tijd dat hem is toegemeten, die kan van een grote onrust bevangen raken. Want die tijd, dat leven van ons, ze razen en jagen maar voort.

Dat gevoelen we elke dag. En daarom leeft de moderne mens als in een drang, voortgedreven. Onze dichters zingen ervan: Des drijvers geweldige roede jaagt rustloos ons voort op ons pad; wij lopen en worden wel moede, wij wandlen en worden wel mat. (De Genestet). Of met de woorden van Gezelle: Het leven is geen vrede alhier, geen wapenstilstand vragen.

Dat weten we. En we beseffen het eigenlijk ieder ogenblik van ons bewust bestaan. Maar nu komt er in ieder mensleven en ook in het grote mensheidsleven zo'n enkel ogenblik waarop we dit feller dan gewoonlijk beseffen. Traditioneel - met alle eerbied gezegd! - op de Oudejaarsavond, bij het bedenken, dat er alweer een jaar is voorbijgegaan, een jaar van dat toch maar kleine brokje ons toegemeten tijd.

En, wonderlijk, dan houdt, even, het jachten en jagen op.

Dan valt er een rustpoze in. Dan klinkt ons als uit het tijdloze een stem tegen:

Oudejaar, komt, laat ons rusten, omzien eer wij verder gaan,
't Nieuwe jaar mag niet begonnen, eer wij hebben stilgestaan.

In de evangelieën wordt ergens verhaald, hoe de discipelen van een tocht door het land tot Jezus terugkeren met de smartelijke

boodschap: Johannes, de Doper, is vermoord.

Dat is als een illustratie van de tegenstelling tussen het koninkrijk der hemelen en het leven der mensen op aarde. In dit leven verflenst heel spoedig het beeld van dat koninkrijk, dat zo tastbaar nabij scheen, zolang de discipelen het uitgedrukt zagen in de gestalte van hun meester.

Die discipelen zullen zich zo ongeveer gevoeld hebben als duizenden en miljoenen in onze dagen. Teleurgesteld, troosteloos, gebroken, ontmoedigd en vermoeid.

Wat deed Jezus toen?

Hij zeide alleen: gaat allen met mij mede naar een eenzame plaats en rust een weinig.

Maar ziet, zelfs die eenzame plaats - bescheiden verlangen! - is niet aanstonds voor hem en de zijnen weggelegd. Want als hij met de zijnen oversteekt naar de overkant van het meer, komen hem ook daar de scharen lastig vallen met hun noden. En ondanks de rust, die hij behoefde, had hij deernis met de scharen, die immers waren als schapen zonder herder. En ge denkt onwillekeurig ook hier aan de mens in het Europa van heden, met zijn ontheemden of aan de mens in dit ons goede Nederland met zijn tienduizenden triest samenwonenden en zijn ouden-vandagen saamgepakt in „rusthuizen”. Want het is erg, wanneer een mens zelfs niet beschikt over een bescheiden, eenzaam plekje, waarop hij zich met de zijnen terugtrekken kan.

Geen eigen, rustig, vertrouwd eenzaam plekje. En daarom zoveel eenzaamheid! Vereenzaming ook door allerlei levenstragiek.

Aldous Huxley vertelt in zijn „Time must have a stop” van een jongen man, die de ellende der oorlogsjaren aan eigen lijf ervaart heeft en daarna zo ongeveer heel de wereld heeft doorkruist. Hij komt in Engeland terug, diep onder de indruk van alle onrust die de wereld teistert.

Wij weten daar allen wel wat van. Maar men moet eigenlijk alle vijf continenten bereisd hebben om te weten, hoe kapot onze wereld wel is.

Die jonge man ontmoet na jaren zijn vader weer, die de nood der wereld alleen kent uit krant, radio en boek.

Beiden, vader en zoon, zijn geen godsdienstige mensen. Maar beiden ernstig en, ondanks alles, nog idealist. Ze praten in vaders rustige studeerkamer over de ene vraag, die eigenlijk ieder ernstig mens voortdurend bezig houdt, de vraag naar de vrede.

En dan ineens zegt de vader: mijn jongen, vrede kan niet bestaan, tenzij er weer een wereldbeschouwing komt, die door allen wordt aanvaard, ook al gelukt het maar weinig mensen, er werkelijk naar te leven.

Toen ik dit las, dacht ik: daar hebt ge nu in de woorden van een modern denker precies hetzelfde, precies dat absolute, dat ons ook uit de Bijbel, uit de mond van de profeten en van Christus tegen klinkt. Voor Jezus valt dit als 't ware samen in dat ene woord: zoekt slechts eerst het koninkrijk Gods.

Een levensbeschouwing, door allen aanvaard, ook al slagen slechts enkelen erin, haar te verwezenlijken, vraagt de vader in Huxley's boek.

„Het is wel mooi”, zeggen in onze tijd velen, wanneer ze horen spreken over de normen van Christendom en Humanisme, als grondslagen onzer beschaving. „Het is wel mooi, waar wie leeft er naar?”

De vader in dit boek begrijpt, dat dit laatste niet het belangrijkste is. Van belang is slechts, of wij een levensbeschouwing met normen, die wij als absoluut erkennen, aanvaarden.

Kerstfeest en Oudejaar brengen ons dit jaar veel dagen, waarop we het rust een weinig in practijk kunnen brengen.

Mogen het meer dan rustdagen voor ons zijn. Dagen, waarop we inderdaad zo nu en dan eens tot rustige bezinning komen op ons eigen leven en het wereldleven. En op de grote vragen, die uit dat leven op ons afkomen

Het nieuwe jaar wacht ons.
Het vinde ons bereid en sterk!

G. A. DE RIDDER.

(Vervolg van pag. 2)

mogelijke te doen teneinde het bouwen in de binnenstad en in Rotterdam, maar speciaal in de binnenstad, te stimuleren. In de binnenstad is in 1940 1.3 miljoen m³ gebouwen gespaard gebleven. Thans staat er, inclusief het gespaarde, 3.7 miljoen m³, terwijl in uitvoering is 1.1 miljoen m³, tezamen 4.8 miljoen m³. Wat er gebouwd moet worden om de binnenstad vol te krijgen is, 16.2 miljoen m³, m.a.w., er is pas 29.6% voltooid of in uitvoering. Men is dus ternauwernood op 1/4 en dus moet alles in het werk worden gesteld om de 11.4 miljoen m³ die nog mankeren, in bouw te krijgen. Hij beziet vervolgens het vraagstuk van de financiering en welke financieringsmogelijkheden er zijn, waarbij hij opmerkt, dat er op het Grootboek nog altijd 82 miljoen staat. Dit bedrag ligt voor een aanmerkelijk deel werkeloos, wanneer niet de overdracht van herbouwplichten wat eenvoudiger en gemakkelijker wordt gemaakt. De woningbouw moet op alle denkbare wijzen worden gestimuleerd, waarbij men zich niet moet beperken tot uitsluitend arbeiderswoningen. Spr.

zou gaarne meer differentiatie in de woningbouw brengen en acht het zeer nuttig de vrije architecten in te schakelen opdat daardoor een verschil in typebouw, een levendigheid van het stadsbeeld verkregen kan worden, zoals hij zich op het ogenblik voorstelt dat straks zal opleveren b.v. het uitbreidingsplan Pendrecht. Dan zal er, als het mogelijk is, bij de uitvoering van die plannen naar moeten worden gestreefd om te krijgen betere keukens, meer wasplaatsen dan één voor de grote gezinnen en meer stookplaatsen dan één.

Wat het basisplan betreft staat hij op het standpunt, dat daaraan moet worden vastgehouden, ondanks bezwaren die men nader langzamerhand mocht gaan gevoelen, ondanks de kosten, die aan het maken van het basisplan uiteindelijk verbonden zijn. Zijn reden om dit standpunt in te nemen is deze, dat er in de loop der jaren reeds zoveel gebeurd is op basis van het basisplan, dat het volkomen uitgesloten is om voor de toekomst, voor de kindskinderen en de achter-achterkleinkinderen van de huidige generatie een stad te bouwen die een behoorlijk beeld biedt, als niet nu wordt vastgehouden aan de eenmaal getrokken lijnen.

Immers, wordt dat niet gedaan, dan kan het niet anders of het stadsbeeld zal de sporen van stukwerk gaan dragen.

De heer Dutilh besloot zijn rede met te zeggen, dat zijn hoop erop was gevestigd, dat mettertijd Rotterdam niet alleen als haven de aandacht trekt, maar ook als woonstad is een centrum van Nederland en een plaats, waar iedereen met grote vreugde verwijt.

ALLERHANDE

DE BETWETER

U kent hem vast! Natuurlijk, want vandaag hebt U hem nog gesproken. Weet U wel, de man die op duizend en één dingen critiek uitoefent?

O neen, hij is geen beroepsmopperaar (om geen lelijker woord te gebruiken.) Integendeel. Hij is meer de betweter, die boordvol aanmerkingen zit.

Nu eens zijn het de mededelingen van directie of bedrijfsleiding, betreffende noodzakelijk geworden maatregelen, dan weer voorstellen uit de kring van zijn bedrijfsgenoten, die aan een uiterst critische beschouwing van onze betweter worden onderworpen.

Kortom, ieder die probeert iets te verrichten, ontkomt niet aan zijn critiek. Zelf doet hij nimmer iets voor de arbeidsgemeenschap, dat omgaat buiten het werk.

Alléén maar zijn dagelijkse arbeid. Hijzelf blijft altijd de man op de achtergrond. Het nemen van risico's ligt niet in zijn aard. Natuurlijk heeft hij een bepaalde bedoeling met zijn doorgaans laatdunkende opmerkingen. Gebrek aan eigenwaarde, maar toch een zekere ijdelheid, doet hem naar middelen omzien om „op te vallen”.

Hij is niet gevaarlijk, althans behoeft het niet te zijn, want geenszins is het zijn bedoeling anderen te benadelen. Hij is in zekere zin een „egoïst”, die U en mij van zijn voortreffelijke kwaliteiten wil overtuigen.

Daarom spreekt en handelt hij in het negatieve. Constructief kan hij nooit zijn, omdat hij daarvoor persoonlijkheid mist.

Herkent U hem? Hij is de eeuwige nurks, die met een haitain glimlachje van elk initiatief kennis neemt. Om dan later zijn zure opmerkingen hier en daar, waar hij verwacht dat zij niet zonder succes zullen blijven, te plaatsen.

Dan is het eerste zaad tot wrevel gestrooid. Veelal zijn het diegenen, die gespeend zijn van een eigen mening, dus dankbaar zijn opvatting, zijn opinie, tot de hunne maken. Maar de critiek, van afbrekend karakter, doet haar werk.

(De Kroonvlag)

SLUITING

SECRETARIAAT

Het Algemeen Secretariaat van de V.V.D. te Den Haag zal op Zaterdag 27 Dec. a.s. gesloten zijn.

Amsterdam, de machtige koopmansstad van wel- eer vertoont gebrek aan zelfvertrouwen

Begrotingsbehandeling van begin tot eind een lusteloze affaire

De gemeenteraad heeft de begroting voor 1953 ten einde behandeld en haar goedgekeurd; alleen de communisten stemden tegen.

Deze begrotingsbehandeling is een lusteloze affaire geweest, een formaliteit, een plichtmatigheid, zoals we reeds eerder schreven, en wie er bij tegenwoordig is geweest zal nauwelijks de indruk hebben gekregen, dat hier de bestuurders van de hoofdstad des lands aan het beraadslagen waren over de grote lijnen, waarlangs de huishoudelijke zaken van Amsterdam in 1953 zullen worden geleid.

Onze partijgenoot de heer R. Th. J. le Cavalier heeft de aan de V.V.D. toegemeten spreektijd met beleid besteed en gedurende de laatste zittingen, toen ook de haven aan de orde kwam, in beknopt en bondig bestek wenselijkheden en verlangens kenbaar gemaakt en het stadsbestuur tot activiteit aangespoord om vooral de belangen, van wat toch de levensader van Amsterdam is, terdege voor te staan.

Er mag wel even bij worden genoemd, dat de heer Le Cavalier wederom gepleit heeft voor een behoorlijke busverbinding met de haven — „ik doe het nu al voor de zesde keer” — en welke verbinding geen overbodige luxe mag heten, zeker niet wanneer men er alles op zet, ook na de opening van het Amsterdam—Rijnkanaal, om haven en daaraan liggende industriegebieden concurrerend aan te bevelen.

De directeur van het Vervoerbedrijf zat op dat ogenblik op de gereserveerde tribune en heeft zo'n beetje instemmend geknikt toen de wethouder er op wees, dat zo'n verbinding in voorbereiding is en er waarschijnlijk wel deze zomer zal komen.

Laat ons hopen. Als zij er komt, mogen we dat wel danken aan de havenvoorvechter Le Cavalier, die onder het motto, dat men steeds weer op hetzelfde aambeeld moet hameren, dan tenslotte toch eindelijk heeft weten te bereiken, dat die verbinding er komt.

Overigens schijnt de noodzakelijkheid daarvan eindelijk ook tot andere groeperingen te zijn doorgedrongen, want dit jaar hoorde men de heer Van 't Hull (P.v.d.A.) ook op deze verbinding aandringen.

De raad is, met de goedkeuring van deze begroting, in feite dus ook reeds accoord gegaan met de voorgenomen verhoging van de vervoerstarieven.

Want om deze begroting sluitend te maken heeft men gerekend op een twee miljoen hogere opbrengst van het vervoerbedrijf als gevolg van een tariefverhoging.

De desbetreffende voorstellen zullen dus nu wel spoedig in de raad komen.

VRIJHEID EN DEMOCRATIE

Weekblad van de Volkspartij
voor Vrijheid en Democratie

Voorzitter Redactie-comm.:
Drs. H. A. Korthals.

Redactie-secretaris G. Stempfer.
Adres: Prinsengracht 1077, tel.
35343, Amsterdam.

Administratie: Postbus 43,
Amersfoort, tel. 3147.

Abonnementsprijs f 1.90 p. kwartaal,
f 7.50 per jaar.

Voor het zenden van abonnements- en advertentiegelden:
Postgiro no. 245103, ten name van de Penningmeester van de Stichting „Vrijheid en Democratie” te Amersfoort.

Losse nummers 15 cent.

Voor advertenties wende men zich tot de administratie.

Wat de verhoging betreft van de gas- en electriciteitstarieven, kan nog niet met zekerheid worden gezegd of ons die ook te wachten staan.

Dat hangt deels af van de ontwikkeling van de kolentrarieven.

Wel heeft de wethouder van Financiën duidelijk gemaakt, dat de tendens van de door de bedrijven gemaakte winst natuurlijk een sterk dalend karakter vertoont. Men kan er van uitgaan, dat dit sociale diensten zijn en verhogingen in deze toch al dure tijden nauwelijks kunnen worden toegepast, maar Amsterdam beschikt uit anderen hoofde niet over middelen om eventuele verliezen van die bedrijven op te vangen.

Kortom, ook voor de meest sociale en in het Amsterdamse geval socialistische opvatting der dingen blijven... zaken nu eenmaal zaken!

Het is niet onaardig te constateren, dat men deze nuchtere stelling, welke men anderen wel dikwijls als een verwerpelijk oogmerk heeft aangewreven, ook begint te huldigen wanneer de omstandigheden tot... nuchterheid dwingen.

Overigens neemt dat niet weg, dat men de wethouder van Financiën toch nog heeft kunnen horen verklaren, dat de financiële toestand van Amsterdam geen zorgen baart.

Wanneer men althans — begreep men de wethouder goed — onder financiële toestand verstaat de lasten van rente en aflossing op schulden. Iets dergelijks ongeveer.

Naar onze mening wat meer boekhoudkundig dan, om bij het woord te blijven, nuchter gedefinieerd.

Maar wij doen beter op dit punt het stenografisch verslag nog eens af te wachten om 's wethouders opvatting van een financieel gezonde toestand wat helderder voor ogen te krijgen dan — hij vergeve ons — dat uit zijn betoog althans voor ons 't geval was.

Zoekt men nu naar een verklaring, waarom de behandeling van een begroting zo'n plichtmatige en, om het eerlijk te zeggen, wel erg vervelende zaak is geworden, dan zijn daarvoor natuurlijk verscheidene oorzaken aan te wijzen.

Het zou ons in dit bestek te ver voeren dit allemaal na te gaan, doch wij willen er slechts één noemen: de insnoering der gemeentelijke zelfstandigheid.

Dat de autonomie langzamerhand een fictie is geworden, zal iedereen, die zo'n begrotingsbehandeling bijwoont, wel duidelijk zijn.

De gemeente is op allerlei manier gebonden aan het Rijk, is het niet in financieel opzicht, dan is het ten aanzien van de afwikkeling van zaken en initiatieven aan „hogere goedkeuringen”, die soms heel lang op zich laten wachten.

Dat men in Den Haag voor deze dingen maar weinig gevoel heeft, bewijst alleen reeds de financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten, een zeer belangrijk, om niet te zeggen alles beheersend punt, waaruit we na vele jaren van noodvoorziening nog niet veel verder zijn gekomen.

Bij critiek op het stedelijk bewind moet men dat zeker in aanmerking nemen, waarbij men overigens nog niet uit het oog hoeft te verliezen, dat ook in tal van zaken, waaraan men niet aan 't Rijk gebonden of van „hogere” goedkeuring afhankelijk is,

de eigen stedelijke energie nu niet bepaald weldadig tegen de Haagse energie afsteekt.

Op dit punt — ook dat hebben wij al eens geschreven — hebben de twee elkaar niet zoveel te verwijten.

Maar wat men wel als een bezwaar voelt, is dat de gemeente de indruk wekt die zelfstandigheid toch soms een beetje al te gemakkelijk uit handen te geven.

Niet zozeer in positieve zin, als wel in negatieve, waarmee bedoeld wil zijn, dat de gemeente een te sterke neiging vertoont op het Rijk te gaan leunen.

Herhaaldelijk hebben we van alle kanten bij verschillende onderwerpen horen zeggen, dat het Rijk mede de zorg voor dit of dat behoort te dragen, een beter besef moest hebben van de positie welke de hoofdstad in het totaal van ons sociale en culturele leven inneemt en dus Amsterdam wel wat meer terzijde mocht staan.

Wij hebben wel het gevoel, dat men in deze dingen wat te haastig naar het Rijk lonkt en dat men dus op deze, wat wij dan een negatieve manier noemden, de voelbare tendens bij de landelijke overheid om de gemeentelijke autonomie aan te tasten, in de kaart speelt.

In dat opzicht heeft Amsterdam in de historie wel andere geluiden laten horen en wel andere voorbeelden gesteld.

Voorbeelden, die Amsterdam in alle opzichten tot de hoofdstad des lands verheven.

Maar die gezonde trots, die onze stad eens tot de machtige koopmansstad maakte, waarin door het materiele welzijn de cultuur tot zo hoge ontwikkeling kon komen, vindt men heden ten dage niet meer op het Prinsenhof.

En dat is voor ons Amsterdam diep, diep te betreuren.

NADER COMMENTAAR OP HET VRAAGSTUK DER INDIVIDUELE WINSTDELING

Een reactie op de beschouwingen van de heren Van Leeuwen en Van Renesse

(Ingezonden)

Met zeer veel belangstelling heb ik het artikel „pleidooi voor individuele winstdeling” door mr. H. F. van Leeuwen in het nummer van 13 December 1952, pag. 7 bestudeerd en met grote voldoening kan ik verklaren, dat de heer Van Leeuwen er in is geslaagd, een zeer verhelderend licht te laten schijnen op dit urgente sociaal-economische vraagstuk.

De redenen dat ik op dit artikel terugrijp zijn de volgende:

1e. Omdat de redactie in haar „nachschrift” de hoop uitspreekt, dat ook in onze kring ruimschoots aan de gedachtevorming zal worden medegewerkt;

2e. Omdat in hetzelfde nummer een ingezonden artikel is opgenomen over „Winstdeling brengt werkgever en werknemer nader tot elkander” door P. E. van Renesse.

Het begrip winstdeling is niet van vandaag of gisteren, al moet ik toegeven, dat door de politiek van de naoorlogse jaren veel meer aandacht aan dit probleem wordt geschonken.

Tot een van de factoren van de winstdeling behoort ook het uit de winst beschikbaarstellen van gelden (voor de back-service) voor pensioe-

nen voor aan ondernemingen verbonden werknemers.

Ook deze winstdeling ressorteert onder de individuele, aangezien het wel niet zal zijn voorgekomen, dat een onderneming, die bloeit, gelden beschikbaar heeft gesteld voor een eventuele back-service voor personeel van een onderneming, die niet voldoende winst maakt om een pensioen-reserve voor haar personeel af te zonderen of te creëren.

Met de geachte auteurs ben ik het volkomen eens, dat het toekennen van een deel van de winst aan de werknemers de productiviteit kan opvoeren en dat het de werkgever en werknemer dichter bij elkander kan brengen.

Aangezien de belastingpolitiek van de laatste jaren er op is gericht, niet alleen belasting te heffen voor de lopende Staatsuitgaven, doch ook op de nivellering van het reële inkomen van de massa, komt er inderdaad, zoals de heer Van Leeuwen betoogt, reeds een zeer groot percentage van de winsten ten goede aan de gemeenschap.

Mede door de belastingpolitiek en door andere economische factoren, moet er veel meer kapitaal in de ondernemingen worden geïnvesteerd dan

vroeger, om de normale voorraden en het machinepark te kunnen financieren. Hierdoor wordt, na aftrek van de belastingen vaak een belangrijk deel van de winst bevroren.

Met de heer van Renesse ben ik het niet eens, dat een winstaandeel van de werknemer in wezen niet anders is dan loon. Men kan betogen, dat iedere beloning loon is, maar dan doordenerende is het winst-aandeel van de werkgever ook loon voor gepresteerde arbeid.

Ik kan niet inzien waarom de heer van Renesse de werknemer wel in de goede jaren in de winsten wil laten delen en in de slechte jaren niet in de verliezen. Zijn stelling komt hierop neer: in de slechte jaren moet de werkgever de stroppen maar alleen dragen.

Mijn conclusie is deze: winstdeling verdient, met het oog op het opvoeren van de productie en het scheppen van ruimere en betere levensvoorwaarden, aanbeveling, maar het getuigt van wijs beleid ook een gedeelte van het aan werknemers toegekende winstaandeel te reserveren om in de slechte jaren, daaruit procentgewijze eventuele verliezen te kunnen dekken.

Amersfoort. J. H. v. d. BURG.

DE TAAK ONZER PARTIJ

Nieuwe tijden vragen nieuwe methoden

De partij zij een werkgemeenschap

Kort geleden heeft de voorzitter der Katholieke Volkspartij, het Tweede Kamerlid Andriessen, zich bezig gehouden met het probleem van het zetelverlies, dat de K.V.P. deze zomer heeft geleden. De heer Andriessen was daarmee bepaald niet de eerste uit r.k. kring, die over de achteruitgang der partij zijn mening uitte. Velen waren hem reeds voorgegaan. Het is nu eenmaal een bekend verschijnsel, dat de achteruitgang van een partij aanleiding is tot discussies en critiek.

Het wil mij voorkomen, dat de discussie echter ook op andere ogenblikken plaats moet hebben. De partij, die winst heeft gehad bij de verkiezingen, moet niet zelftevreden gaan ter neer zitten. Een partij heeft dan evenzeer te onderzoeken welke factoren tot haar winst hebben medegewerkt, en zij moet nagaan welke factoren gecultiveerd en welke geëlimineerd moeten worden. Daarnaast blijft voor een partij noodzakelijk, dat zij elk ogenblik de hand in eigen boezem steekt en zich tot zelfcritiek inkeert. Zij zal bij voortdurend moeten vragen of de uitwerking van haar beginselen nog past op de problematiek van het praktische leven in de maatschappij. De ontwikkeling van het maatschappelijke gebeuren met al zijn veelheid van facetten immers voltrekt zich zo snel, en in zo korte tijd is men weer voor nieuwe situaties geplaatst, dat men door constante studie zorgen moet op de hoogte van de tijd te zijn. Doet men dit niet, dan dreigt verstarring, dan dreigt dat men niet meer op de hoogte van zijn tijd is en achter ligt bij anderen, die zich wel voortdurend op de hoogte houden van het maatschappelijke gebeuren, dat ontleden en worstelen om de oplossing der problemen te vinden.

Het wil mij voorkomen, dat in een nummer van ons blad, dat tegen het einde van het jaar verschijnt en dus bij de lezers komt in een periode waarin de mensen plegen terug te zien en te overdenken, wat in de toekomst gedaan moet worden, ook een woord past over hetgeen van een partij moet worden gevraagd, en over de vraag wat gedaan moet worden opdat haar taak naar behoren kan worden vervuld.

De taak ener partij

Er is een veelvoorkomend misverstand. Zij, die daaraan lijden, beschouwen een partij als te zijn een organisatie, die uit is op kiezersvangst. Het gehele streven der partij zou dienen te worden gericht op het krijgen van zoveel mogelijk leden en het bij de verkiezingen zo krachtig mogelijk voeren van propaganda om de zgn. kleurloze middenstof tot stemmen op de lijsten der partij te bewegen. De waarde van dit werk mag bepaald niet worden onderschat. Een partij heeft echter een andere taak, die bepaald niet minder belangrijk mag worden geacht. Het is een taak, die regelrecht voortvloeit uit haar functie in het democratische bestel. In dit bestel wordt overwegende invloed gegeven aan het gehele volk bij de bepaling van de richting waarin al de vraagstukken die bij het staatsbeleid aan de orde komen, zullen worden opgelost. Dit vraagt een politiek bewust volk, op straffe van niet goed functioneren der democratie.

Voorts berust het bestuur in de democratische staat bij hen, die door de partijen naar voren zijn gekomen. Wij weten wel, dat deze stelling sommigen zal verleiden tot de uitspraak, dat dit nu juist fout is, maar hun mening berust op misverstand. De partijen immers belichamen de beginselen, die in een volk tot uitdrukking komen. Organisatie (d.w.z. partijvorming) is nodig, wil men die beginselen op goede wijze tot uitdrukking doen komen. Een andere methode om zulks te bereiken heeft men nooit aan kunnen geven.

Een partij is dus in een democratisch bestel van uitermate groot belang. Zij brengt tot uitdrukking wat aan beginselen in een bepaald volksdeel leeft, zij dient het volk voorlichting te geven, zij werkt mede aan de gedachtenvorming over de talrijke problemen, die op het staatkundige vlak tot oplossing moeten worden gebracht.

Wie de taak ener partij aldus ziet, moet de partij in voortdurende beweging zien. Voortdurend licht zij vóór en brengt zij de staatsburger op een vlak waarop het mogelijk is dat hij op een verantwoorde wijze mee bepaalt in welke richting het staatsbeleid zal worden gevoerd, daarnaast streeft zij onophoudelijk naar het geven van oplossingen voor de vraagstukken die om oplossing vragen.

Gezegd moet worden, dat in de kring der politiek-vrijzinnigen de organisatie der partij nooit het sterke punt is geweest. In de vorige eeuw hadden de liberalen een zekere huivering voor een min of meer vaste organisatie en het lijkt alsof vele nazaten der vroegeren nog in soortgelijke richting denken. Het partij-apparaat heeft de taak de mensen te wijzen op de noodzaak ener goede organisatie, want het andere werk in de partij steunt op de opofferingsgezindheid onzer geestverwanten, hetgeen nog blijken zal.

Nieuwe tijden vragen nieuwe methoden

In dit artikel zal sterk de nadruk worden gelegd op dat onderdeel van de taak ener partij, dat boven genoemd werd: het onophoudelijk geven van oplossingen voor de vraagstukken, die om oplossing vragen. Deze taak is van uitermate groot gewicht. De wereld is op drift, allerlei structuurveranderingen doen zich voor en mitsdien wordt

In bijgaand artikel heeft ons Tweede Kamerlid drs H. A. Korthals zijn mening gegeven over de taak van onze partij. De heer Korthals bepleit hierin o.m., dat onze partij een boekwerk zal uitgeven, waarin de gedachten onzer partij over allerlei vraagstukken worden neergelegd. Voorts zet hij uiteen de noodzakelijkheid van een wetenschappelijk bureau waarvoor hij ook reeds verscheidene jaren geleden, tezamen met prof. Molenaar, de aandacht heeft gevraagd. In deze dagen van overdenking moge hetgeen de heer Korthals bepleit de aandacht onzer lezers hebben!

men bij voortdurend voor nieuwe problemen gezet en wijzigt zich het karakter der reeds bestaande problemen. Breedvoerig behoort dit verder niet uiteen gezet te worden, een ieder weet dat er duizenderlei vraagstukken zijn, waarvoor de gemeenschap is gesteld.

Voorts zijn er, als gevolg van de grote veranderingen in de maatschappij en als gevolg van de onoverzienbaarheid der ingewikkelde problemen, tienduizenden mensen, die „er geen wijs meer uit weten” en de innige behoefte hebben klaar voor ogen gesteld te krijgen welke de moeilijkheden zijn en in welke richting moet worden gegaan om ze de baas te kunnen worden. De huidige onverschilligheid voor „de politiek” - een dodelijk gevaar voor de democratie - komt zeker ten dele voort uit het feit, dat de gewone staatsburger de ingewikkelde maatschappij van thans niet meer kan overzien.

Hier ligt voor de partijen een geweldige taak: eerst het bestuderen en ontleden der moeilijkheden, daarna de oplossingen helder en duidelijk de staatsburger voor ogen brengen.

Zeer wel weet ik met deze uitspraak niets nieuws te brengen. De partijen - ook onze partij - werken in die richting. De vraag is echter of voldoende is gedaan om het partij-apparaat aan te passen aan de veel hogere eisen, die de schrikkelijk ingewikkelde maatschappij met haar enorm gecompliceerde problematiek stelt. Het is in het bijzonder deze vraag, die mij er toe gebracht heeft dit ar-

tikel te schrijven. Van mijn kant wil ik pogen er een antwoord op te geven. Daarbij is mijn uitgangspunt, dat nieuwe tijden nieuwe methoden vragen, ook voor partijen, willen deze haar taak goed kunnen vervullen. Dit geldt ook voor het onderdeel van de taak der partijen, waartoe ik mij thans dus wil bepalen: de gedachtenvorming over de grote problemen.

Wij zijn een oppositie-partij

Alvorens verder te gaan wil ik er nog op wijzen, dat onze partij een bijzondere positie inneemt. Vier der grote partijen hebben thans een geestverwant in het kabinet, onze partij is oppositie-partij. De vreemde wijze waarop dit alles tot stand is gekomen, blijve hier verder buiten beschouwing.

Wij zijn dus oppositie-partij en deze positie vraagt veel, zeer veel. Zoals reeds gebleken is wensen onze parlementsleden niet een oppositie te voeren van kleine allure; niet dus oppositie terwille van de oppositie of wel tegen omdat men niet vóór wil zijn. Onzerzijds zal de oppositie loyaal worden gevoerd. Zij zal ook opbouwend zijn. Wij zullen dus bij de grote problemen, waarbij verschil van mening met de Regering bestaat, niet kunnen volstaan met een afwijzing van het betreffende Regeringsvoorstel, wij zullen dan naast het voorstel der Regering een tegen-oplossing moeten plaatsen. Alleen op deze wijze kan een goede en verantwoorde oppositie worden gevoerd, alleen op deze wijze kan het Nederlandse volk duidelijk zien wat wij beogen en wat van ons is te verwachten.

Ik behoef niet te zeggen welk een enorm zware taak het is, die thans op ons rust. Het is een prachtige taak om een goede oppositie te voeren in een democratisch bestel, maar zij zal veel van ons eisen. Men denke eens hoe ongelijk de strijd is. Een Regering heeft de beschikking over een apparaat van tienduizenden ambtenaren, die zij voor zich kan laten werken, zij beschikt over deskundigen van allerlei aard en allerlei formaat, zij heeft wetenschappelijke staven, die de bases voor haar plannen leggen. En daartegenover staat... het parlementslicd alleen.

Het zal duidelijk zijn, dat het parlementslicd zijn taak als oppositie-man te beter zal kunnen verrichten naarmate hij steunen kan op hetgeen op de basis van de ook door hem aangehangen beginselen overdacht en uitgewerkt is met betrekking tot de vraagstukken voor welke oplossing hij zich ziet gesteld. Niet dat het parlementslicd klakkeloos moet overnemen wat hij voorgeschoteld krijgt, hij zal er gebruik van maken bij het vormen van zijn eigen mening. Verder oordeelt hij, naar liberaal beginsel, onafhankelijk en zelfstandig en volgens eigen geweten en inzicht.

De partij zij een werkgemeenschap!

Is het voorgaande juist, dan rest slechts de conclusie, dat de partij een werkgemeenschap moet zijn, die nooit aflaat zich op de meest intensieve wijze bezig te houden met de vraagstukken, die zich voordoen, die de geestverwante deskundigen mobiliseert, welke aan de opbouw kunnen medewerken. Bij voortdurend moet liberale wetenschappelijke kracht het opnemen tegen de wetenschappelijke kracht van anderen. En wat uitgedacht en uitgewerkt is, moet in duidelijk gestelde rapporten aan het Nederlandse volk worden voorgelegd.

Ik weet, dat er in onze partij in de afgelopen jaren veel van gedachten gewisseld is en wij behoeven dan ook ons licht niet onder de korenmaat te houden. Wij hebben op zoveel punten iets te zeggen. Wij kunnen een werkelijk „vrijheidsperspectief” bieden en bepaald zou het niet verwonderlijk zijn geweest wanneer de studies over de middengroepen van onze kont gekomen zouden zijn. Er is immers in onze kring zoveel over gediscussieerd!

Ik bepleit daarom — juist nu blijkens de verkiezingen van dit jaar rovelen aan ons vertrouwen schónken — dat wij meer dan

(Vervolg op pag. 8)

Een beklemmend en een v

Zo ergens tact, overleg en het tot het uiterste voorkomen van iedere vorm van dwang en geforceerdheid vereist zijn, dan is het wel bij het ten uitvoer leggen van het grote experiment der in ons land aangevande, vrijwel unieke, publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie.

Daarvan uitgaande, kan het debuut van minister De Bruyn als P.B.O.-minister moeilijk erg gelukkig worden genoemd.

Deze minister, die, als toenmalige voorzitter van de Katholieke Arbeiders Beweging, door zijn nogal onbesuisde en dreigende taal aan de vooravond van de verkiezingsactie waarschijnlijk niet weinig debet is aan de verkiezingsnederlaag van de K.V.P., zou, wanneer hij zich niet tijdig de nodige tact eigen maakt, wel eens dezelfde noodlottige rol kunnen gaan spelen met betrekking tot de P.B.O.

Vatte de heer Welter (K.N.P.) vuur en vlam door de tartend-zegevierende wijze, waarop minister De Bruyn uitriep, dat de P.B.O. „welbewust” beoogt, de maatschappelijke structuur „grondig” te wijzigen en het individualistische karakter van de maatschappij te vervangen door vormen van organische samenwerking en solidarisme, ook de V.V.D.-woordvoerder, mr Van Leeuwen, had uit de rede van de minister beluisterd, dat wij naar diens mening hier meer te doen zouden hebben met een revolutionaire, dan met een geleidelijke, rustige ontwikkeling.

De heer Van Leeuwen gaf de verzekering, dat zijn politieke vrienden en hij zeer wel weten, dat de structuur van de maatschappij zich steeds wijzigt en dat de organisatie van de maatschappij zich ook steeds moet wijzigen. Conservatisme, zo zei hij, wijzen wij af, maar een revolutionaire behandeling van deze zaak wensen wij evenmin.

De visie van de minister — zo merkte onze geestverwant op — ten aanzien van de opbouw van de maatschappij is blijkbaar deze, dat hij die ziet in bedrijfstakken en niet in ondernemingen.

Maar de maatschappij, die wij hebben, is opgebouwd uit ondernemingen. Die ondernemingen hebben zekere dingen gemeen; er is een zekere evolutie, dat ondernemingen zich aansluiten om gezamenlijk allerlei onderwerpen te behandelen.

In deze lijn vindt men in de P.B.O. de kartelgedachte. Maar de minister gaat verder dan die kartelgedachte. Hij heeft deze kartels in mijn visie omgebouwd in trusts.

De heer Van Leeuwen leidde dit af uit hetgeen minister De Bruyn had gezegd over de bezitsvorming, welke eveneens tot diens terrein behoort.

De minister had betoogd, dat de arbeiders zullen moeten delen niet in de winst van de individuele ondernemingen, waarin zij werken, maar in de winst van de tak van bedrijf.

Daar hebt U, zo riep onze geestverwant uit, volledig de trustgedachte. De arbeider werkt wel in één bepaalde onderneming, maar hij werkt voor het tantieme van de anderen.

Hier hebben wij het geconcentreerd kapitaalbezit, waarbij het verschil tussen de ondernemingen is weggevallen. Volledig de trustgedachte en voor deze trustgedachte is mijn partij weinig enthousiast.

Wat die bezitsvorming betreft, had mr Van Leeuwen ook beluisterd, dat aan een zekere dwangbesteding wordt gedacht.

Men wil degenen, die van winstvorming genieten, dwingen die winst in een bepaalde richting te besteden, namelijk in investeringen in bepaalde ondernemingen.

Wij hebben — zo merkte spr. echter op — juist gezien, dat in de Wet op de pensioen- en spaarfondsen angstvallig er voor gewaakt is, dat alles wat de arbeider toekwam, buiten de onderneming risiceloos zou worden belegd.

Nu echter zien wij het tegenovergestelde en zou men de arbeiders dwingen, zich in bepaalde ondernemingen te interesseren.

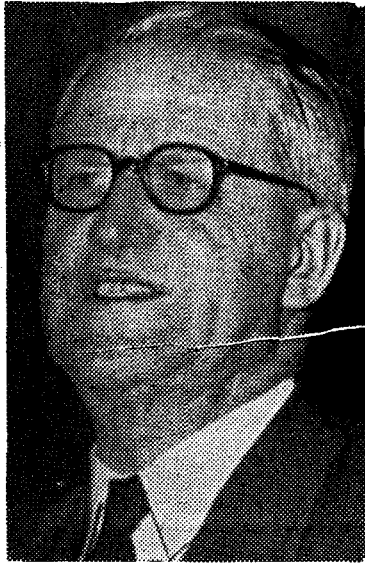
Wanneer het jonge ondernemingen zijn, zou hij daartegen, in het belang van de arbeiders, willen waarschuwen. Dat zou wel eens tot heel grote desillusies kunnen leiden!

Met betrekking tot de kwestie van de nivellering had de heer Roemers (Arb.) hem, naar mr Van Leeuwen bij de replieken verzekerde, goed begrepen.

Wij zijn er voor, dat iemand, ook wanneer externe oorzaken er toe leiden, dat de winstgeving in het bedrijf groter is, daarvan voordeel heeft.

Als het bedrijf niet gunstig heeft gedraaid, zal hij dat voordeel niet hebben. Wanneer men dat ongelijkheid noemt, dan antwoordt de heer Van Leeuwen terecht, dat de gelijkheid, de nivellering, welke sommige anderen blijkbaar als ideaal zien, is tegen de natuur der dingen.

Daarvoor, in zijn rede in eerste aanleg, had de heer Van Leeuwen reeds betoogd, dat men de welvaart, welke men wenst, niet kan bereiken, wanneer men vasthoudt aan een nivelleringsstelsel, dat verhindert, dat op een geveger ogenblik de

MINISTER DE BRUYN

...teleurstellend begin...

een (ook de ene arbeider) iets meer zou hebben dan de ander.

Onze woordvoerder verklaarde zich overtuigd voorstander van wat hij zou willen noemen: verspreide bezitsvorming.

Dat is: de bevordering van individueel bezit en geen collectief bezit. Dat, zo kon de heer Van Leeuwen terecht opmerken, is een zeer oude liberale gedachte.

Die spreiding van bezit onder velen was al door Jeremias Bentham, een voorganger van Adam Smith, in zijn vaan geschreven, n.l. in het devies: the greatest happiness for the greatest number. Dit is het devies gebleven voor de liberale gedachte.

De heer Van Leeuwen had deze dagen gelezen, dat in bepaalde kringen het idee leeft, dat inzake de bezitsvorming de liberale werkgevers achteraan zouden komen en nu „gevoopt” worden zich op dit probleem „te bezinnen”.

Terecht verwees spreker dit naar het rijk der fabelen. Het liberale idealisme — zo ging hij voort — heeft zich met zeer veel succes gematerialiseerd op het gebied van de bezitsvorming, van de winstdeling en van de welvaartsvermeerdering voor de arbeiders.

Reeds in de latere jaren van de 19de eeuw en in het begin van deze eeuw heeft deze gedachte zich zeer sterk ontwikkeld en gerealiseerd.

De lijn loopt van Van Marken en Stork naar Stikker en Twijnstra.

Wanneer ik zie, waar het meeste gedaan is aan winstdeling, pensioenfondsen en welvaartsvergroting, zeg ik, dat de ondernemingen, die geleid zijn in de liberale sfeer, iedere vergelijking met andere bedrijven zeer goed kunnen doorstaan.

Ik zou willen zeggen, zonder mij aan hovaardigheid schuldig te willen maken, dat zij het dan ook verre winnen van vele andere, die in een andere sfeer geleid zijn, aldus mr Van Leeuwen.

Zo teleurstellend en beklemmend het debuut was van minister De Bruyn, zo verheugend was dat van minister Zijlstra, die, als hij aan de door hem ontwikkelde lijn in dit Kabinet kan blijven vasthouden, een waardig opvolger van minister Van den Brink mag worden genoemd.

Mr Van Leeuwen drukte 't aldus uit: „Met veel genoeg en grote instemming heb ik naar de minister geluisterd.”

Voelde ik mij in de debatten over de P.B.O. van de laatste dagen beklemd door de dreigende oplossing van vrije ondernemingen in een solidaristisch stelsel, dat uitgaat van bedrijfstakken, deze beklemming is geveken na het aanhoren van deze minister, die gelukkig uitgaat van een productiesysteem, dat ondernemingsgewijze werkt, en daarvoor respect toont.

Wij hebben een betoog gehoord, dat ook een liberaal goed in de oren klinkt.”

Naast het goede debuut van minister Zijlstra was er nog een ander voortreffelijk debuut. Wij beoogden de parlementaire maidenspeech van het nieuwe lid van onze fractie, de heer Ankersmit.

In zijn vlotte en heldere betoog ging de heer Ankersmit uit van de waarschuwing, in de Millioenennota opgenomen, dat, hoe verblijvend de resultaten over 1952 ook mogen zijn geweest, de economische toestand van Nederland toch als wankel moet worden beschouwd.

Onze geestverwant was het daar volkomen mee eens. De Regering geeft dan twee middelen aan, die in dit euvel eventueel kunnen voorzien, n.l. de bekende middelen: industrialisatie en export.

Ook daarmede was spreker het natuurlijk volkomen eens, maar hij meende, dat daar toch een derde factor aan moest worden toegevoegd, de factor van de grondstoffenvoorziening voor Nederland. Het was namelijk zijn overtuiging, dat daardoor de handelsbalans van Nederland nog kwetsbaarder is dan ogenschijnlijk het geval is, want de cijfers laten dat niet zien.

Niettemin zijn deze cijfers toch wel te vinden. In het Statistisch Jaarboekje 1951 kan men vermeld vinden, dat in 1950 aan vijf fundamentele grondstoffen elk voor een half miljard gulden is ingevoerd. Het zijn: zet-

P.B.O.-minister De Bruyn
de rol van olifant
Theorieën der bevestiging
Van Marken en Stikker
Goed debuut van
Heldere maidenspeech
Ankersmit - Middenstand
in het verschieft.

meel-producten, zoals granen en alles wat daarmede samenhangt; vet en vetproducten; hout en derivaten daarvan; celstoffen, zoals papier; en tenslotte katoen en wol.

Tezamen belooft dit een bedrag van 2½ miljard gulden en tezamen ook bestrijken deze producten een zeer belangrijk deel van hetgeen wij nodig hebben. Het zijn artikelen, die wij nooit in voldoende mate kunnen voortbrengen, omdat wij nu eenmaal met 10 miljoen mensen zijn samengedrongen op 30.000 km².

Tegenover deze import, die wij dus nooit zullen kunnen missen, hebben wij onze potentiële afnemers in het buitenland aan te bieden min of meer veredelde producten van de landbouwindustrie, de textielindustrie en de machine-industrie, zonder dat het voor onze eventuele handelspartners bepaald noodzakelijk is die producten van ons te betrekken, omdat zij die eventueel ook zelf kunnen fabriceren of elders kunnen verkrijgen.

Onze geestverwant meende daaruit terecht de conclusie te moeten trekken, dat onze handelspositie extra kwetsbaar is en het zal noodzakelijk zijn, dat de Regering zich dit bij haar plannen voor de toekomst goed voor ogen stelt en tracht aan dit gevaar tegemoet te komen.

Het antwoord van de minister op dit punt — de kwetsbaarheid dus van onze „open economie” — kon onze woordvoerder niet volkomen bevredigen, maar hij hoopte, hierover nog eens een onder vier ogen te houden voortgezet gesprek met de minister te mogen hebben.

Het tweede onderwerp, waarover de heer Ankersmit enkele opmerkingen maakte, was de industrialisatie; een onderwerp, waarin deze industrieel wel bij uitstek deskundig kan worden geacht.

Wie, zo vroeg hij hier, kunnen er beter industrialiseren dan de bestaande, ervaren ondernemingen?

Het is toch ook een feit, dat in het kader van de industrialisatie, welke gedurende de laatste vijf jaar in Nederland heeft plaats gevonden, het meest succesvol zijn geweest die ondernemingen, die konden aanleunen bij de moedermaatschappij (op hetzelfde verschijnsel vestigde ook zijn fractiegenoot mr Van Leeuwen later

nog o
varin
De
men
fiter
van
ook
staf
Oo
de h
best
om n
kunn
clusi
best
word
dirc
koms
ting.
Be
vord
de R
zijn.
He
woor
de v
nie
toe
of a

alth
strel
aan
Da
tig
zei

flitsen

Leugend ministerieel debuut

wachte zich voor
en porceleinkast -
ing - De lijn van
r Stikker en Twijn-
minister Zijlstra -
n de heer Anker-
ukken met een nota

s enige er-
bazend veel op koude socialisatie, die
wij in vele opzichten al meemaken.

de hand:
alleen pro-
onkosten
pij, maar
ding, haar
rsoneel.
swam, aan
ende voor-
e wij hier,
orden, niet
ot de con-
le voor de
oemoeilijk
en van de
al de in-
chapsbelas-

ist ter be-
en ook van
oedzakelijk
merkte onze
besproken;
anneer het
ngverlaging
op de een
et geven of

TRA
start....

er het ver-
de kapitalen

hter krach-
en, want, zo
it lijkt ver-

aardgaswinning, het jongste kind in
de rij, geldt hetzelfde.

Daar komt nog bij, dat voor de uit-
breiding van de elektrische centrales
in ons land meer dan f1 miljard
moet worden geïnvesteerd en dat dit
bedrag door de centrales al gedeelte-
lijk wordt verdiend door een prijsver-
hoging toe te passen, dus als het ware
een soort vóór-financiering.

Als ondernemer kon de heer Anker-
smit dat toejuichen. Het is een magni-
fieke en de meest soliede manier van
doen. Maar of het in verband met de
economische eisen van ons land op
het ogenblik toelaatbaar is, is een
tweede vraag.

Tenslotte wijdde onze woordvoer-
der ook nog enige aandacht
aan het aardgas. Volgens de M.v.A.
betreft dit een hoeveelheid van
200.000 m3 per dag gedurende een
periode van 10 jaar.

De calorische waarde van 1 m3
aardgas is ongeveer gelijk aan die van
1 kilo kolen, zodat de hoeveelheid van
200.000 m3 per dag overeenkomt met
70.000 ton kolen per jaar.

Dit is, gerekend naar de totale ener-
giebehoefte, minder dan 1/2 pCt. Men
moet dus de betekenis van dat aard-
gas niet te zeer overschatten.

Of is het juist, zoals zij, die kennis
dragen van dit vraagstuk, beweren,
dat er vermoedelijk veel meer aard-
gas in onze bodem zit?

De industrie heeft zich verheugd op
een lage prijs van het aardgas als
energiebron.

Oorspronkelijk dacht men, dat de
kosten van het aardgas bij een nor-
male kostprijs en een redelijke winst-
marge zo ongeveer zouden komen te
liggen op de helft van de prijs van
de kolenenergie.

Hoewel het aardgas, naar men
dacht, oorspronkelijk zou worden ge-
leverd voor een prijs van 4 cent per
m3, is, nu deze prijs 7 cent per m3 zal
gaan bedragen, de aardigheid er voor
een groot deel af.

Behalve de heer Ankersmit spraken
bij deze begroting voor
onze fractie ook nog de heren Van
Leeuwen en Cornelissen.

Wij hebben uit de betogen van de
heer Van Leeuwen en in het bijzon-
der omtrent zijn repliek op de rede
van minister Zijlstra reeds het een en
ander vermeld.

Wij willen thans nog een punt noe-
men, waarop mr. Van Leeuwen een
— voorlopig — succes leek te boeken.

Het betreft de onbillijkheid, dat niet
erkend wordt, dat rente een kosten-
element is, ook als het over eigen
kapitaal gaat; men erkent niet een
primaire rendement, dat belastingvrij
wordt gehouden.

Nu is het merkwaardige, dat, zoals
de heer Van Leeuwen opmerkte, voor
een zaak, die slecht is gekapitali-
iseerd en werkt met een klein eigen
kapitaal en een groot leenkapitaal, de
rente op het leenkapitaal als be-
drijfslast wordt aangemerkt, terwijl

ANKERSMIT

...heldere maidenspeech...

de rente, gemaakt op eigen kapitaal,
geldt als winst, welke onderworpen
is aan de zeer hoge vennootschaps-
belasting.

Dat is, aldus spr., fnuikend voor het
initiatief, het is ook fnuikend voor
gezonde financiering, want het drijft
ondernemingen naar teveel leenkapi-
taal en het ondermijnt dus de solidi-
teit van de onderneming.

Het ondermijnt ook de continuïteit
van de onderneming en dit is nog veel
belangrijker, want in plaats van de
bedragen, die vrijkomen door afschrij-
ving, te kunnen gebruiken voor nieu-
we investeringen om het bedrijf op de
hoogte van zijn tijd te houden, ver-
dwijnen zij in de aflossingen.

Nu had mr. Van Leeuwen juist
kort tevoren van de minister
van Financiën gehoord, dat deze zeer
afwijzend stond tegenover de sugges-
tie, om 'n zeker primair rendement vrij
te stellen van vennootschapsbelasting.

Hij vroeg nu echter minister Zijl-
stra, deze kwestie toch weer bij zijn
ambtgenoot van Financiën ter sprake
te brengen.

En hij meende, dat dit dan beter
gekleed kon worden in een andere
vorm, en dan niet te vragen: laat een
primaire dividend vrij zijn van ven-
nootschapsbelasting, maar erkenning
te vragen van het principe, dat rente
over eigen kapitaal in de N.V. een
kostenelement is, zoals men dat doet
voor leenkapitaal.

Als wij de zaak zo stellen — aldus
spr. — dan kan ik mij eigenlijk niet
anders voorstellen, dan dat iemand,
die geverseerd is in de bedrijfsecono-
mie, de juistheid van deze stelling zal
moeten toegeven.

Minister Zijlstra heeft hierop ge-
antwoord: „In de M.v.A. wees ik
er reeds op, dat deze zaak in het
kader der gehele belastingherzie-
ning in overweging is. Ik kan de
geachte afgevaardigde de heer v.
Leeuwen dan ook de verzekering
geven, dat in het geheel van het
overleg met mijn ambtgenoot van
Financiën, dit punt niet buiten
beschouwing blijft.

Tot welke conclusies dit overleg
ons zal voeren, is natuurlijk nu in
het geheel niet te zeggen..”

Wij geven toe, dat dit nog generlei
positieve toezegging inhoudt en het
zou dus onjuist zijn, bij belangheb-
benden reeds nu verwachtingen te
wekken.

Deze bereidverklaring tot nadere
overweging is — dat staat vast —
echter toch wel iets anders dan de
botte afwijzing door minister Van de
Kieft, die reeds bij voorbaat verzeker-
de, dat daaraan, op grond van de bud-
getaire positie, „met geen mogelijk-
heid kon worden gedacht”.

Onder Economische Zaken behoren
ook de aangelegenheden
van de middenstand, waarvoor thans,
in de persoon van dr. Veldkamp, een
staatssecretaris achter de tafel zat.

De gedachtenwisseling over dit
hoofdstuk kon om twee redenen nog
slechts zeer preliminair zijn.

In de eerste plaats dient de staats-
secretaris, voor wie deze zaken be-
trekkelijk nieuw zijn, enige tijd te
worden gelaten om zich in te werken.

En in de tweede plaats heeft deze
een uitvoerige nota over de midden-
standspolitiek aangekondigd, geba-
seerd op brede onderzoeken, waar-
over dan een „full dress debate” in de
Kamer zou kunnen plaats vinden.

Wat het eerste punt betreft, moet
gezegd, dat dr. Veldkamp de indruk
welke, dat hij zich reeds thans in vele
zaken van de middenstand uitstekend
had ingewerkt en daarover in het al-
gemeen juiste denkbeelden koesterde.

Onze deskundige woordvoerder op
dit gebied, de heer Cornelissen, sprak
bij de replieken dan ook met erken-
telijkheid van een „gedegen en uit-

CORNELISSEN

...geen gedwongen winkelnering...

voerige beantwoording” en getuigde,
dat hij in zijn vertrouwen ten aanzien
van deze staatssecretaris nog zeer
was versterkt.

Hoewel moet worden toegegeven,
dat de voorgenomen diepgaande
onderzoeken enige tijd vergen, was
de heer Cornelissen, evenals verschei-
dene andere woordvoerders, echter
wel wat teleurgesteld, dat de aange-
kondigde nota waarschijnlijk pas be-
gin 1954 — dus over ruim een jaar —
zou kunnen verschijnen. Hier drong
onze woordvoerder dan ook op enige
besnoediging aan.

Met genoegen had de heer Cornelis-
sen ook beluisterd, dat de minister
en de staatssecretaris geen bewonde-
raars zijn van het afbetalingssysteem
en niets gevoelen voor gedwongen
winkelnering. Dat zijn — zo zei hij —
middenstandsgeluiden, die mij als muzi-
kier in de oren klinken.

De heer Cornelissen kreeg ook de
toezegging, dat — zoals hij gevraagd
had — onder het oog zou worden ge-
zien, of de mogelijkheid bestaat, een
algemeen Waarborgfonds voor de
Middenstand te stichten, waarbij dan
natuurlijk ook de middenstandsorga-
nisaties zouden moeten worden inge-
schakeld.

Van de vele andere punten, die
de heer Cornelissen nog ter
sprake bracht, noemen wij ook de
winsten, welke de gemeenten uit de
levering van electriciteit putten. Deze
bedragen in totaal ongeveer 40 mil-
lioen gulden per jaar.

Zij vormen in wezen een verbruiks-
belasting op de electriciteit, maar
onttrekken zich als zodanig aan de
publieke aandacht.

En het is mede en vooral ook tegen
de geheimzinnigheid, welke de fa-
riesspolitiek maar al te dikwijls ken-
merkt, dat zich de bezwaren van het
bedrijfsleven richten, zoals ook tot
uitdrukking komt in 't gemeenschap-
pelijk adres van 22 Kamers van Koop-
handel en Fabrieken.

Principieel is het enig juiste, dat de
gemeenten op de exploitatie van het
electriciteitsbedrijf niet meer winst
zouden mogen maken dan in bedrijfs-
economisch opzicht verantwoord is.

De controlerende taak van de ge-
meenteraden zou daardoor beter tot
haar recht komen en de burgerij zou
de electriciteit tegen redelijker prij-
zen kunnen betrekken.

De Regering zal de gemeenten dan
moeten tegemoetkomen en de heer
Cornelissen vroeg dan ook een onder-
zoek naar de mogelijkheid, de totale
uitkeringen aan de gemeenten bij-
voorbeeld met dat bedrag van om-
streeks 40 miljoen gulden te ver-
hogen.

A

★ van WEEK tot WEEK ★

In memoriam
Mr. J. Terpstra

Op Zaterdag 13 December j.l. overleed te 's-Gravenhage het a.r. lid van de Tweede Kamer en oud-minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, mr. J. Terpstra.

Mr. J. TERPSTRA

Men had deze bekende en bekwame parlementariër reeds geruime tijd in de Kamer node gemist, aangezien een langdurige ziekte hem belette zijn parlementaire werk voort te zetten.

De heer Terpstra begon zijn loopbaan als onderwijzer. In 1918 promoveerde hij aan de Vrije Universiteit te Amsterdam in de rechten. Onderwijsproblemen hadden steeds zijn warme belangstelling en als

minister heeft hij zich als een bekwaam departementshoofd getoond.

In 1929 aanvaardde hij in het derde ministerie Ruijs de Beerenbrück de portefeuille van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. In deze periode is zijn naam o.m. verbonden aan de maatregel tot het weglaten van de buigings-n.

In 1939 werd hem in het kabinet De Geer opnieuw een ministerszetel aangeboden, die hij evenwel niet accepteerde.

Mr. Terpstra was later secretaris van zijn Kamerfractie en de Tweede Kamer koos hem meermalen tot haar derde voorzitter.

Hij was een typisch representatieve figuur van de a.r. Kamerfractie van de gedegen voor-oorlogse stempel, die men in parlementaire kringen node zal missen.

Een kapitale blunder

Het optreden in de Tweede Kamer van de nieuwe minister voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen, Prof. Kernkamp, is bepaald geen succes geweest. Wij drukken ons, het aldus zeggende, wel zeer gematigd uit. Precies is het, wanneer wij zeggen, dat deze Christelijk Historische bewindman een allerpoverst figuur geslagen heeft in de gedachtenwisseling over de bespreking met Suriname en de Nederlandse Antillen.

Bij deze gedachtenwisseling kwam aan de orde een eventueel recht van Suriname om uit het Koninkrijk te treden. Over deze zaak zelf zullen wij nog uitvoerig schrijven. Vastgesteld zij thans, dat de grote meerderheid der Kamer van dit recht van afscheiding niet wil weten, en dat terwijl minister Kernkamp dit al met Suriname heeft besproken! En dit alweer zonder dat het Kabinet daar achter staat! Het moet ons van het hart, dat deze minister zijn gezicht wel totaal heeft verloren toen bleek dat hij alleen stond. Hij heeft een blunder gemaakt van ernstig karakter!

Overigens wachten wij met belangstelling af! De minister is een man van de Christelijk Historische Unie, maar de spreker der Tweede Kamerfractie der C.H.U., de Heer v. d. Wetering, vond hij regelrecht tegenover zich!

En wat ook te vermelden is: de P.v.d.A. is het weer niet eens met de andere regeringspartijen!

En dan, hebben wij het goed begrepen, is de minister weer bereid om zijn eerder ingenomen standpunt weer te gaan herzien. Wat een vertoning! Wat een beleid! En welk een positie in de besprekingen met Suriname!

Wij wachten af hoe deze zaak zich zal ontwikkelen en wat er uit te voorschijn zal komen. De minister heeft in de a.s. dagen de tijd om over het gebeurde eens goed na te denken!

Tussen Oud en Nieuw (I)

Nu het jaar 1952 ten einde loopt, vinden wij een gunstige gelegenheid een terugblik te werpen op de gebeurtenissen, die zich in dit jaar in en rondom de V.V.D. hebben afgespeeld.

Wij kunnen hierbij met vreugde constateren, dat dit jaar voor onze Partij in vrijwel alle opzichten een gunstig jaar is geweest.

Wij doelen hier niet alleen op de bemoedigende overwinning, die de Partij bij de Tweede Kamerverkiezingen wist te behalen, maar ook op de versterking van binnen uit, die o.m. bleek uit het toenemen van het aantal afdelingen en een dienovereenkomstige groei van het ledental.

Dat in de Partij een grote eensgezindheid heerst als het er op aan komt, besluiten van belang te nemen, werd wel zeer duidelijk gedemonstreerd op het Partijcongres, dat aan het begin van dit jaar te Utrecht werd gehouden.

Voorzover er op dit congres en ook hierna, o.m. in ons weekblad, kritiek werd geleverd, heeft die kritiek zich steeds gekenmerkt door een opbouwend karakter.

Bij een steeds groeiende politieke beweging als de V.V.D. ligt het voor de hand, dat niet over alle vraagstukken gelijk wordt gedacht. Een dergelijk verschijnsel is ten nauwste met een ware

democratische gedachte verweven.

Doch wij herhalen met vreugde en met nadruk, dat, als het er om ging in belangrijke problemen onze eenheid te demonstreren, dit ten volle is gelukt.

Kortom, wij kunnen op een voor onze Partij gunstig jaar terugzien en wij putten er de moed en de kracht uit om in het nieuwe jaar met hernieuwd élan verder te gaan.

Tussen Ouden Nieuw (II)

Toch is er dit jaar eveneens sprake geweest van een schaduwzijde. Een schaduwzijde, die zich gewoonlijk bij elke politieke partij zonder uitzondering voordoet, te weten, de weinig rooskleurige financiële positie.

De Kamerverkiezingen zijn voor onze Partij ongetwijfeld een succes geworden.

Doch een ieder zal kunnen begrijpen, dat onze verkiezingscampagne veel, heel veel geld heeft gekost, waardoor de Partijkas een ernstige aderlating heeft moeten ondergaan.

Het zal niet mogelijk zijn de positie van de Partijkas te versterken zonder de hulp van allen, die de verbreiding van de liberale gedachte voorstaan.

Zo zal het een ieder duidelijk zijn, dat een gezondmaking van onze financiële positie niet alleen uitsluitend zal kunnen worden bewerkstelligd door middel van de normale contributie-afdracht.

Dit betekent, dat er andere middelen zullen moeten worden beraamd, waarbij wij o.m. denken aan het vormen van een Strijdfonds, dat b.v. centraal of afdelingsgewijze zou kunnen worden georganiseerd. De wegen die leiden tot een doeltreffende organisatie van een dergelijk fonds zijn vele en wij willen deze thans niet verder uitstippelen.

Wij willen slechts een gedachte lanceren, die mogelijkerwijze in de afdelingen een punt van bespreking zou kunnen uitmaken en mogelijk haar verwezenlijking kan vinden op ons a.s. congres.

Het lijkt ons de moeite waard, dat men zich in de Partij over deze mogelijkheden befaadt, opdat de financiële basis krachtig en gezond worde.

Men dient daarbij niet uit het oog te verliezen, dat de actie van de Partij onder geen voorwaarde mag worden beknot door een gebrek aan financiële middelen.

Zoals reeds opgemerkt, het gebrek aan voldoende financiële middelen is een euvel, dat zich bij alle politieke groeperingen voordoet en als zodanig verkeren wij niet in een uitzonderingspositie. Doch een bestendiging van deze toestand zou zeer ongewenst zijn.

Moge daarom binnen onze Partij naar een doeltreffende methode worden gezocht om deze financiële moeilijkheden te verhelpen en moge, als het zo ver is, geen vergeefs beroep worden gedaan op onze offervaardigheid.

Tussen Oud en Nieuw (III)

Een nieuw en belangrijk jaar staat voor de deur. Belangrijk vooral voor onze Partij, omdat het nieuwe jaar ons de gemeenteraadsverkiezingen zal brengen.

Het zal voor ons allen dure plicht zijn voort te bouwen op de prachtige overwinning, die wij dit jaar bij de Kamerverkiezingen wisten te behalen.

Mogen dan al plaatselijke factoren de gemeenteraadsverkiezingen kunnen beïnvloeden, in grote lijnen mogen wij toch aannemen, dat de winst bij de Kamerverkiezingen behaald, zich bij de komende gemeenteraadsverkiezingen zullen weerspiegelen.

Of dit zo is ligt aan ons allen persoonlijk. Wij hebben weliswaar de wind in de rug, doch zullen ons daarop niet uitsluitend mogen laten voortdrijven. Er zal hard moeten worden aangepakt.

Reeds zijn in vele afdelingen de voorbereiding tot de komende gemeenteraadsverkiezingen gaande. Het nieuwe jaar zal nieuwe krachten van ons eisen.

Mogen wij vanaf deze plaats een beroep doen op allen zonder uitzondering om mede te helpen om de komende gemeenteraadsverkiezingen tot een flinke overwinning voor de Partij te maken.

Moge een ieder bedenken, dat het vele werk dat nog moet worden verricht, niet uitsluitend op de toch al vaak zo zwaar belaste schouders van de afdelingsbestuurders mag rusten. Een ieder zal zijn steentje hebben bij te dragen, hetzij in tijd, hetzij in geld, en zo dit enigszins mogelijk is op beide manieren.

Straks zullen wij de kaarsen aan de Kerstboom ontsteken. Mogen wij ons, vooral door het lugubere spel in Praag ervan bewust zijn, dat WIJ ons Kerstfeest in vrijheid mogen vieren.

Deze vrijheid, men bedenke dit wel, vraagt offers. Ook bij de gemeenteraadsverkiezingen, omdat de betekenis van deze verkiezingen verre uitgaat boven het plaatselijk belang.

In grote lijnen gaat het er om, de democratische gedachte te versterken door de kiezers voor die gedachte te winnen. Aldus zijn de komende verkiezingen van een zeer grote wijde strekking.

Moge het nieuwe jaar de invloed van de V.V.D. in ruime mate versterken.

VOOR HET LAATST
IN 1952

ontvangt U, lezer, Uw politieke weekblad in Uw bus. Aangezien de redactie U, zowel als zichzelf even een kleine adempauze wil gunnen zal het eerstvolgende nummer weer op 10 JANUARI verschijnen.

Daarna zal zij weer alle krachten inspannen om het weekblad zo goed en actueel mogelijk te verzorgen, opdat de endcrlinge band in de Partij verder moge worden verstevigd.

De redactie maakt van deze gelegenheid gaarne gebruik de vele lezers te bedanken voor hun medeleven, dat zo vaak blijkt, uit het grote aantal brieven, dat ons redactie-secretariaat ontvangt.

Brieven, waarin niet uitsluitend de wens wordt uitgesproken een ingezonden stuk op te nemen, maar ook vele brieven, die problemen aanroeren, die niet in de eerste plaats voor publicatie zijn bedoeld, maar toch aan de beoordeling van de redactie worden voorgelegd.

Deze vaak brede stroom van medeleven vormt een belangrijke steun voor ons werk, omdat er uit blijkt, dat de band tussen partijleden en weekblad er een is van een zeer hechte aard.

Mogen wij tenslotte een ernstig beroep op een ieder doen als propagandist voor ons partijorgaan op te treden, opdat velen het liberale woord zullen horen, die hiervan tot dusverre verstoken bleven.

Propaganda voor ons blad betekent niet alleen propaganda voor het liberale beginsel, het betekent ook een versterking van de financiële positie van ons blad, waardoor het mogelijk zal zijn de journalistieke voorlichting op een nog gevarieerder plan te brengen.

Mogen wij in deze op aller medewerking rekenen.

(Vervolg van pag. 5)

tot dusverre onze krachten mobiliseren en dat wij over enige tijd aan ons volk een boekwerk voorleggen met uiteenzettingen over onze beginselen en over haar uitwerking op geestelijk, cultureel, economisch en sociaal terrein. Dat kan dan zijn een baken in de mist. Dan zal ons volk ook duidelijk voor zich zien, dat onze partij wat te bieden heeft. De propaganda onzer tegenstanders heeft de kiezers voor een groot deel doen geloven, dat wij conservatief zijn en dat de belastingpolitiek het enige is waarvoor wij belangstelling hebben. Wij zullen moeten laten zien, dat voor ons het accent niet op het materiële, maar op het geestelijke terrein ligt en dat wij behoren tot de voortrekkers naar betere maatschappelijke toestanden en elke mens de gelegenheid willen geven als een waardig vrij mens te leven.

Een wetenschappelijk bureau is nodig

Wie mijn gedachten kennen weten, dat veel van het bovenstaande in kleiner kring reeds lang door mij is besleut. Al in 1947 hebben prof. Molenaar en ik een "wetenschappelijk bureau" broodnodig genoemd. Zulk een wetenschappelijk bureau zal de kern moeten zijn van de wetenschappelijke arbeid der partij. Daarvandaan zullen de "opdrachten" gaan, daar zal het volbrachte werk tezamen worden gebracht en verwerkt, mede opdat het dienstbaar kan zijn voor hem, die in het parlement, in Provinciale Staten en gemeenteraden zitting hebben. Voorts zal ook ons weekblad er profijt van kunnen trekken en ons propaganda-apparaat, en verder ook het kader. Want ook een kader is absoluut noodzakelijk. De politiek is een ambacht, dat geleerd moet worden; daarvoor moet ons kaderwerk worden uitgebreid, mede opdat wij in de toekomst over veel meer mensen beschikken, die als sprekers, instructeurs voor studiegroepen, en huisbezoekers kunnen optreden. Uit die kaders moeten ook onze politici komen, want daar heeft de partij de mensen dan op karakter en bekwaamheid leren kennen en hebben de betrokkenen zelf de nodige scholing opgedaan.

Maar genoeg hierover. Nodig is dus een wetenschappelijk bureau, onder leiding van mensen, die het vertrouwen der partij hebben.

Zoals gezegd, nieuws vertel ik hier niet mee. Maar de bittere noodzakelijkheid van zulk een bureau heb ik nogmaals willen uiteenzetten nu ik vernam van mogelijkheden, die tot verwezenlijking kunnen leiden. Daarom heb ik als man uit de „practische politiek” nogmaals op de noodzakelijkheid willen wijzen. Voor 1953 heb ik dan ook de vurige wens, dat zulk een bureau door de offervaardigheid onzer leden in partijverband op een hechte grondslag tot stand zal worden gebracht. Want bij verwezenlijking zijn er prachtige mogelijkheden voor onze partij. Mogelijkheden voor onze te voeren constructieve politiek, mogelijkheden ook voor onze propaganda.

Moge 1953 ons de mobilisatie van liberale wetenschappelijke kracht brengen.

KORTHALS.

Verheugende uitspraak in Delft en Bolsward

De inwoners van Delft en Bolsward hebben zich uitgesproken. Nadat zij op velerlei wijzen over het „Verenigd Europa“ waren voorgelicht, hebben zij op 17 December een keuze gedaan. Opvallend was de zeer grote opkomst bij de stemmingen, die geheel vrij waren, zodat niemand verplicht was er aan deel te nemen. In Delft immers kwamen bijna 30.000 van de ongeveer 40.000 stemgerechtigde kiezers op, dus 75 %, en in Bolsward was het percentage nog hoger: van de 4200 stemgerechtigden kwamen er daar 3700 op. Dit getuigt hoezeer het vraagstuk der Europese eenheid leeft in ons volk en hoezeer ons volk verantwoordelijkheid dragen wil wanneer het gaat over de grote vragen. Uit dit oogpunt reeds is de stemming zeer verheugend.

Maar ook de uitslag zelf verheugt ons ten zeerste. Met grote kracht hebben wij steeds de Europese eenheid bepleit en daarom vinden wij de uitslag prachtig. In Delft spraken zich 93 % der opgekomenen vóór het Verenigd Europa uit, in Bolsward 96½ %. Op de foto's op deze pagina ziet men hoe beide steden volkomen in het teken der verkiezingen hebben gestaan!

Geestverwanten van ons hebben zich met afgevaardigden van de andere grote partijen ook zeer ingespannen om de bereikte successen in Delft en Bolsward mede te bewerkstelligen. In Delft heeft ir S. H. Stoffel op een grote discussie-avond het woord gevoerd, en ir J. Th. Bakker was een der meest energieke leden van het comité, dat in Delft de verkiezingen voorbereidde.

Voorts heeft het Tweede Kamerlid drs H. A. Korthals ook zijn steentje bijgedragen. Te Delft sprak hij op de grote openbare vergadering waar ook minister Suurhof het woord voerde. In Bolsward sprak de heer Korthals tezamen met o.a. minister Witte en drs Nederhorst.

Verheugend was, dat mensen van alle grote partijen (met uitzondering van de communisten natuurlijk) gezamenlijk aan de actie hebben deelgenomen.

Wanneer het gaat om grote zaken weet men elkaar hier in Nederland gelukkig toch steeds te vinden!

Contactgroep voor Vrouwen der Europese Beweging vergaderde te Utrecht

Belangrijke inleidingen van de dames dr A. Wibaut-Van Gastel en dr H. Verwey-Jonker

Op 18 November j.l. vond wederom een vergadering van de Contactgroep voor Vrouwen plaats te Utrecht, waar een aantal leden en correspondenten in Esplanade bijeen was.

In de ochtendvergadering besprak de voorzitter, mevr. dr A. Wibaut-Van Gastel, na een openingswoord de stand van zaken betreffende de integratie van Europa.

September was een belangrijke maand, niet alleen in verband met de zitting der Raadgevende Vergadering te Straatsburg, maar vooral door de bijeenkomst van de Gemeenschappelijke Vergadering der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal en door de bijeenkomst van een „Assemblée ad hoc”, die tot taak heeft een bovennationale politieke organisatie voor de zes landen van de Kolen en Staalgemeenschap voor te bereiden.

Deze Assemblée ad hoc zal bij dit werk ook toelaten waarnemers, die de landen vertegenwoordigen, die niet tot de Kolen en Staalgemeenschap behoren. Zij zal aanstaand voorjaar dit ontwerp „politieke organisatie” aan het Comité van de zes ministers van de Schumanlanden aanbieden, dat dit ontwerp met hun advies aan de resp. deelnemende regeringen zal overhandigen.

De zes ledenstaten van het „Schumanplan” hebben een deel van hun overheidsbevoegdheden overgedragen aan een bovennationale organisatie met een democratisch karakter n.l. de Hoge Autoriteit.

Deze bestaat uit 9 leden waarvan er 8 benoemd worden door de zes landen, de negende wordt benoemd door deze acht.

De eisen, die aan de leden van de H. A. worden gesteld zijn zeer hoog. Zij mogen geen andere functie bekleden en geen relatie hebben met belanghebbenden.

Deze H. A. is het besturende college van de Gemeenschap en wordt terzijde gestaan door een Raadgevend Comité (R.C.). Dit bestaat uit ten minste 31, ten hoogste 51 leden, gekozen uit producenten, werknemers, handelaren en consumenten.

De H. A. moet in belangrijke kwesties als h.v. vaststelling van maximum- en minimumprijzen het advies van het R. C. vragen.

De H. A. moet eenmaal per jaar verslag uitbrengen aan het gemeenschappelijke parlement. Dit bestaat uit parlementsleden uit de nationale parlementen met dien verstande, dat zo veel mogelijk parlementariërs, die ook in de Raad van Europa te Straatsburg zitting hebben, worden aangewezen.

Wordt het verslag afgekeurd door de meerderheid, vertegenwoordigend twee derde van het aantal stemmen, dan zullen de leden van de H. A. gezamenlijk hun ontslag indienen.

Dan is er nog een Hof van Beroep; dit heeft tot taak de overeenkomst formeel juridisch te interpreteren en een juiste uitvoering van de overeenkomst te waarborgen.

Het Hof van Beroep kan beslissingen of aanbevelingen van de H. A. vernietigen.

Het bestaat uit 7 leden, benoemd voor de tijd van 6 jaar door de regeringen der 6 deelnemende landen.

...

Voorst ligt het ontwerp voor de Europese Defensie Gemeenschap bij de regeringen ter ratificatie, terwijl de plannen voor een agrarische en een transport-gemeenschap in een vergevorderd stadium verkeren.

Tijdens de zitting te Straatsburg werd ook aandacht besteed aan de verhouding tot de overzeese gebiedsdelen en de landen van het Gemenebest, welke men in economisch opzicht wil inschakelen.

Verdere programmapunten waren een preferentieel douanestelsel en herziening van het muntstelsel (eenheidsmunt).

Het geheel der voorstellen draagt de naam PLAN VAN STRAATSBURG en beoogt een gecoördineerd Europees bestel.

Na drie jaar Straatsburg is dus een werkelijke geest van verstandhouding ontstaan.

De voorzitter, aldaar, de heer De Menthon, constateerde aan het einde der vierde zitting, dat niet alleen

het welzijn van de gemeenschap van zes Europese landen wordt nagestreefd, maar dat men het vertrouwen heeft in de toekomst de integratie van alle Europese landen op elk gebied te kunnen verwezenlijken.

De weg staat open om het „Klein Europa” te doen uitgroeien tot een „Groot Europa” van alle 15 landen.

Nadat mevrouw Wibaut nog melding had gemaakt van de actie in de landen van het Schumanplan om de opinie te peilen aangaande de instelling van een Europees Politiek Gezag door middel van een enquête (in Nederland werden 20.000 vooraanstaande personen uit alle mogelijke groeperingen aangeschreven), vertelde zij nog iets over de proefstemming, die 17 December j.l. te Delft en in Lissabard inmiddels is gehouden.

Tenslotte maakte zij melding van het Europees Forum van Politieke Jongeren, dat in Den Haag bijeen was, waarover de secretaresse, mevr. Schalijs-Haremakers nog enige nadere gegevens bekend maakte.

...

Na deze bijzonder interessante ochtend verzamelden de aanwezige dames zich aan de koffietafel, die zeer gezellig werd vertierd.

's Middags hield mevrouw dr H. Verwey-Jonker een boeiende inleiding over het „Vluchtelingenvraagstuk”, waaraan wij in het kort het volgende ontleenen:

Volgens spreekster is de 20ste eeuw aan te duiden als de eeuw der gedwongen migratie, tegenover de 19de eeuw, die het beeld van de vrijwillige migratie vertoont.

Zij noemde ontstellende cijfers over de aantallen permanent verplaatsten gedurende het tijdperk 1912—1952 (68 miljoen) en de thans nog over de gehele wereld verspreid levende ontneemden (ruim 40 miljoen).

Van deze laatste bevinden zich meer dan 17 miljoen in West Europa.

Na een uitgebreid overzicht van de bevolkingsgroepen, die na de eerste wereldoorlog, tijdens het Hitler-regiem en tijdens en na de tweede wereldoorlog uit hun vaderland werden verdreven, wijdde spreekster een beschouwing aan de twee problemen, die zich thans ten aanzien van het vluchtelingenvraagstuk in Europa voordoen, n.l. dat van de statenlozen, die onder verantwoordelijkheid der Verenigde Naties vallen, en dat van de grote aantallen Duitsers en Duits sprekkenden, die van de Oost-zone naar de West-zone zijn verdreven of gevlucht.

Van de eerste groep baart in het bijzonder de onderbrenging van de minder valide personen grote zorg. Zij komen meestal niet meer voor emigratie naar overzee in aanmerking in verband met de strenge selectie, die de landen van immigratie toepassen.

Zo keurt b.v. Australië meer dan 60% van de emigranten-vluchtelingen af. Deze mensen leiden thans een troosteloos bestaan in de D.P.-kampen in Duitsland met weinig vooruitzicht op verbetering van hun toestand.

Het was voor deze misdeelden, dat de heer Van Heuven Goedhart, Hoge Commissaris voor het Vluchtelingenvraagstuk van de Verenigde Naties, zijn actie ondernam, in aansluiting waaraan ook hier te lande enige tijd geleden collectes werden gehouden.

...

Voor de verplaatste personen in eigen land, zoals de Oost-Duitsers in West-Duitsland, ligt de zaak anders.

Copie voor deze rubriek te zenden naar Mevrouw Joh. H. Springer, Alexanderstraat 16, Haarlem.

Voor hen is assimilatie een eerste eis; daarbij speelt de z.g. „Selbsthilfe”-beweging een grote rol.

Geholpen door bezettingsautoriteiten, coöperaties, sociale ondernemingen en kerkgenootschappen, konden reeds verschillende nederzettingen gevestigd worden met industrieën, die werkgelegenheid aan duizenden bieden.

De geselecteerde nederzetting Espelkamp in Westfalen en het complex Schüchtern bij Frankfurt am Main zijn hiervan typische voorbeelden.

Naar aanleiding van de vele vragen, die aan mevrouw Verwey gesteld werden, besprak zij nog de dringende noodzaak om het vluchtelingenvraagstuk in de Europese grondwet te regelen, waarbij men de statenlozen het stemrecht voor een Centraal Gezag zou kunnen geven als uitvloeisel van een te verliezen Europees staatsburgerschap.

Ook de vereenvoudiging van werken woonvergunningen binnen Europa is een urgent probleem.

Hiermede was deze bijzonder interessante en prettige samenkomst ten einde van een aantal vrouwen, die op

Toelichting Beginselprogramma als afzonderlijke brochure verschenen

Als afzonderlijke brochure is verschenen de toelichting op ons Beginselprogramma.

In verschillende artikelen, welke in de loop van 1951 en 1952 in „Vrijheid en Democratie” zijn verschenen, is ons Beginselprogramma toegelicht.

Deze artikelen zijn nu gebundeld en bij het secretariaat van de Partij is deze brochure verkrijgbaar tegen de prijs van 50 cent voor leden en 75 cent voor niet-leden van de partij.

De oplage is beperkt, zodat het aanbeveling verdient de bestellingen spoedig bij het Algemeen Secretariaat, Koninginnegracht 61 te Den Haag in te zenden.

het gebied van de Europese Eenheid samenwerken, welk samenzijn door de deelnemers ten eerste geapprecieerd werd, niet in het minst door de uitstekende organisatie en de prettige sfeer die er heerste.

JOOP EBENS-DE VRIES

Bij het aftreden van wethouder Van Luttervelt

In brede kring heeft het tussentijdse aftreden van de C. A. A. van Luttervelt als wethouder en raadslid van de gemeente 's-Gravenhage de aandacht getrokken.

Wij willen hier niet ingaan op hetgeen voor zijn ontslagning als wethouder zich heeft afgespeeld rond 't vraagstuk van de rioolwaterzuivering van Den Haag; daarover hebben de dagbladen zoveel en zo uitvoerig geschreven en daarbij is ook zoveel overhoop gehaald, dat niet ter zake dienende was, dat daarvoor geen ruimte in ons weekblad zou zijn.

Wel willen wij op een enkel aspect wijzen, dat onjuist vermeld is, omdat dit onze partij in het algemeen en haar verhoudingen ten opzichte van degenen, die als vertegenwoordigers, gekozen op de candidatenlijsten van onze partij, betreft.

In het „Haagsch Dagblad” en korter ook in „Het Parool” is n.l. geschreven, dat enkele fractieleden van de Tweede Kamer-fractie van de V.V.D. zich over deze zaken beraden zouden hebben en dat men in V.V.D.-kringen de wethouder had willen bewegen, om per 9 December af te treden, opdat daardoor de heren Smitskamp en Schürmann, die over de rioolwaterzuivering interpellaties hadden aangevraagd, daarvan zouden afzien.

Dit bericht was onjuist. Er is uiteraard meer dan eens over deze zaak vergaderd en slechts één keer, bij één der vele besprekingen in kleiner verband, is één Tweede Kamerlid, n.l. de heer Korthals, bij een bespreking aanwezig geweest, om deze zaak ook eens aar. te horen en zijn visie over hetgeen hij gehoord had te geven.

Er is geen sprake van geweest, dat men van V.V.D.-zijde wethouder Van Luttervelt bewogen heeft om af te treden.

Hiertoe bestond te minder aanleiding, daar van alle kanten verzekerd werd en wordt, dat deze zaak geen politieke kant had en zuiver het materieel beleid van een wethouder betrof, dat, gelijk bekend is, de gemeentetoegevoegd heeft. De mogelijkheden, zoals die zich zouden voordoen, zijn natuurlijk in de loop van de laatste weken onder de ogen gezien.

Eerst Zaterdag 6 December wisten enkelen, dat er een ernstige kloof inzicht tussen wethouder Van Luttervelt en de overige leden van het col-

lege van B. en W. van Den Haag was, die wellicht Maandag 9 December zou leiden tot een afzonderlijke verklaring van de overige leden van het college van B. en W.

De inhoud van hetgeen de heer Van Luttervelt na deze verklaring van de overige leden van het college van B. en W. voorlas, was ook voor die enkelen, onbekend.

Hij is dus niet bewogen door bepaalde instanties in de V.V.D. deze verklaring op te stellen en voor te lezen, maar hij heeft op eigen verantwoordelijkheid gehandeld, al hebben daarbij wellicht adviezen ten deze mede zijn houding bepaald.

Nu de heer Van Luttervelt zijn beide functies als wethouder en raadslid van de gemeente 's-Gravenhage heeft neergelegd, verdient hij de dank van onze partij voor het vele, dat hij in de afgelopen jaren voor de liberale gedachte heeft gedaan.

In zijn jonge jaren was hij gedurende geruime tijd voorzitter van de afdeling Schiedam van de Bond van Jong-Liberale, tijdens zijn studiejaren aan de Ned. Economische Hogeschool richtte hij mede de Rotterdamse Liberale Studentenvereniging op, waarvan hij voorzitter werd.

In 1936 gaf hij op een studieconferentie van de Liberale Staatspartij 'n praeadvies over het onderwerp „Staat en Bedrijfsleven”. Hij had zitting in het actiecomité van de Partij van de Vrijheid, dat in de Februari-dagen van 1946 in Den Haag werd opgericht. In 1946 werd hij tot lid van de gemeenteraad van Den Haag gekozen, van welk college hij dus thans 7 jaren deel heeft uitgemaakt.

Hij was in de jaren van 1946 tot 1949 o.m. lid van de financiële commissie, van verschillende commissies voor de openbare nutsbedrijven en van de commissie voor de Strafverordeningen.

In 1949 werd hij wederom gekozen bij de gemeenteraadsverkiezingen voor onze partij tot lid van de gemeenteraad en in September van dat jaar volgde zijn benoeming tot wethouder van Openbare Werken, welke functie hij thans meer dan drie jaar met grote autoriteit en voortvarendheid heeft bekleed.

Onze partij is hem erkentelijkheid verschuldigd voor hetgeen hij ter uitdraging van de liberale beginselen heeft gedaan.

Boekbespreking

Het probleem der winstdeling met arbeiders werd in een belangrijke studie belicht

„Op weg naar samenwerking in vrijheid” een sociaal-economische studie van Herman Meyer

Nu er de laatste tijd in ons blad het één en ander is geschreven over het probleem der winstdeling met arbeiders, verdient het zeker aanbeveling te wijzen op een belangrijk boek, dat onlangs over dit onderwerp is verschenen.

Het is geschreven door de heer Herman Meyer en draagt de titel: „Op weg naar samenwerking in Vrijheid” (een sociaal-economische studie over winstdeling met arbeiders op nieuwe grondslag). Het is uitgegeven door Martinus Nijhoff te 's-Gravenhage.

Hoewel de schrijver een voorstander blijkt te zijn van winstdeling met arbeiders, heeft hij in zijn boek alle belangrijke facetten van dit probleem op objectieve en wetenschappelijke wijze behandeld. In zijn voorwoord stelt hij het te behandelen probleem als volgt:

„Hoe kunnen wij een verdeling van het maatschappelijk inkomen in overeenstemming brengen met de huidige stand der techniek? Hoe kunnen wij daarbij de klip van een dodend ambtenarisme vermijden, zonder terecht te komen in de draaikolk van ondraaglijke sociale spanningen?

Hoe kunnen wij de eigengereidheid en de corruptie van een geleide economie de wind uit de zeilen nemen, zonder te vervallen in een strijd van allen tegen allen?

In het kort gezegd: hoe kunnen wij nader komen tot het ideaal van een samenleving, gegrond op samenwerking in vrijheid?”

Achtereenvolgens behandelt de schrijver enkele vormen van onvrij-

heid en wat volgens hem samenwerking in vrijheid zou moeten zijn.

Daarna schetst hij de drie hoofdrollen als voortbrengers van stoffelijke welvaart, t.w. de ondernemer, de kapitalist en de arbeider.

Daarbij is als vierde hoofdrolspeler ten nauwste betrokken: de consumptie, en..... als grijnzende vijfde: de staat!

Na een uitvoerige en zeer leerzame bespreking van het winstmotief liggen de kaarten op tafel, waarmede de auteur zijn eigenlijke onderwerp voor ons gaat rangschikken.

De voornaamste mogelijkheden, en combinaties worden ons dan op heldere wijze voorgehouden, waarbij de schrijver niet voorbijgaat aan de vele argumenten van tegenstanders van het winstdelingsprincipe. Integendeel, hij verdeelt deze bezwaren in economische, psychologische, sociale en politieke en bespreekt deze uitvoerig.

Men hoeft het met de weerlegging van die bezwaren niet in alle opzichten eens te zijn om niettemin tot de erkenning te komen, dat de schrijver hier een knap pleidooi voor zijn opvattingen heeft gehouden.

Enkele bezwaren, die de winstdeling niet in principe aantasten, doch slechts de wijze waarop, erkent de schrijver als gegrond. Ook het moeilijke vraagstuk van de medezeggenschap wordt door de schrijver niet uit de weg gegaan.

Hoewel de schrijver steeds heeft getracht, en daarin voor een goed deel ook is geslaagd, om de wetenschappelijke behandeling van zijn onderwerp ook voor de ontwikkelde leek zo begrijpelijk mogelijk op te bouwen,

heeft dit boek enkele hoofdstukken, die naar onze overtuiging slechts voor de meer ingewijden toegankelijk zullen zijn.

Wij bedoelen hier o.a. zijn hoofdstuk: „Vlucht in werktuigelijkheid” en zijn „rekenvoorbeeld” op blz. 232/235.

Dit behoort de belangstellende leek echter in geen dele af te schrikken; ook zonder deze onderdelen op de voet te kunnen volgen, bevat dit boek zoveel lezenswaardigs, dat wij het ieder, die met het vraagstuk van de winstdeling te maken heeft of daarvan iets meer zou willen weten, warm zouden willen aanbevelen.

De schrijver heeft er, waar mogelijk, naar gestreefd zijn onderwerp levend te houden en met rake opmerkingen te kruiden.

Zo citeert hij op een zeker punt van zijn betoog een advertentie, welke in 1948 in tal van Nederlandse bladen is verschenen:

„Mr Dr X. belast zich met de verzorging van In- en Uitvoervergunningen. Ook Compensatietransacties, Bedrijfs- en Vestigingsvergunningen. Alle contacten met diverse instanties (Departementen, Rijksbureaux, Vakgroepen, Centrale Dienst van In- en Uitvoer, e.d.)”

En de schrijver tekent hierbij aan: „Het formulier symboliseert de ambtelijke verstarring van het bedrijfsleven. De „vergunning” en de „toewijzing” zijn de opperste zaligheden van onze tijd. Al die papierrommel, met zijn vaak onbescheiden en altijd schoolmeesterachtige vragen, symboliseert het gebrek aan vertrouwen, dat de dwang-economist in zichzelf heeft.”

Het boek „Op weg naar samenwerking in vrijheid” van de heer Herman Meyer, dat wij hierboven zeer summier hebben besproken, mag o.i. worden beschouwd als een belangrijke bijdrage tot de studie van het probleem der winstdeling met arbeiders.

**STALEN MEUBELEN
„GISO”-LAMPEN**

Ger. raal Kruls sprak op druk bezochte Haagse V.V.D.-bijeenkomst

De afdeling Den Haag van onze partij heeft op Zaterdagmiddag 13 December onder voorzitterschap van mr C. Greve een druk bezochte bijeenkomst gehouden in „Pulchri Studio”, waar generaal mr H. J. Kruls een inleiding heeft gehouden over: „Enige aspecten van de Europese Verdediging”.

In het tweede gedeelte van de middag heeft generaal Kruls geantwoord op verscheidene schriftelijke en mondelinge vragen.

Centrale Haarlem vergadert op 29 December

Een belangrijke agenda.

De Centrale Haarlem komt op Maandag 29 December a.s. om 20.15 uur in Krasnapolsky te Amsterdam in vergadering bijeen ter behandeling van een belangrijke agenda.

O.m. staat een bestuursverkiezing op het programma, zomede een bespreking van de gemeenteraadsverkiezingen 1953.

Ondercentrale Haarlem-Velsen komt in vergadering bijeen

De ondercentrale Haarlem-Velsen houdt op Maandag 22 December a.s. om 20 uur in de „Kleine Brinkmann” te Haarlem een belangrijke vergadering.

O.m. zal op deze bijeenkomst een nieuw bestuur moeten worden gekozen.

Internationale bankzaken

Voor Uw zaken met Azië beschikken wij over 17 kantoren in Indonesië en eigen vestigingen in Bombay, Calcutta, Bangkok, Singapore, Hongkong, Kobe, Tokyo.

Inlichtingen verstrekken onze kantoren in Nederland:

AMSTERDAM, Singel 250
ROTTERDAM, Mathenesserl. 235
DEN HAAG, Lange Vijverberg 11

NATIONALE HANDELSBANK N.V.
KAPITAAL EN RESERVES f 66.200.000

gevestigd sedert 1863

MEDINOS
de superieure
TANDCREAM

Uitsluitend verkrijgbaar bij apothekers, kappers, drogisten en de speciaalbranche 383

N.V. Staatdraadkabel- en Herculesstouwfabriek

voorheen

J. C. DEN HAAN

CORINCHEM

DYNAMOS, MOTOREN, INSTALATIES

N.V. BOELE'S

Scheepswerven en Machinefabriek

BOLNES

Nieuwbouw en reparatie

DE ROTTERDAMSCH DROOGDOK MIJ. N.V.

.... in 2 tellen
klaar !

Op vele momenten van de dag is een kop koffie een prettige pauze.

NESCAFÉ betekent de gemakkelijkste manier om à la minute verrukkelijke koffie te presenteren.

- Op de bereidingswijze komt het aan: Eerst kokend water, daarna melk en suiker naar smaak toevoegen.

- U gebruikt nooit meer dan U nodig hebt.

Wie graag goede koffie schenkt, schenkt :

NESCAFÉ

NESCAFÉ is koffieextract, verpoederd met een gelijke hoeveelheid koolhydraten, toegevoegd teneinde het aroma te bewaren.

N.V. Nederlandsche
Caoutchouc- en Gutta-
Perchafabriek

v.h. Bakker & Zn.

Ridderkerk

Technische
rubberartikelen

GOEDEWAAGEN'S

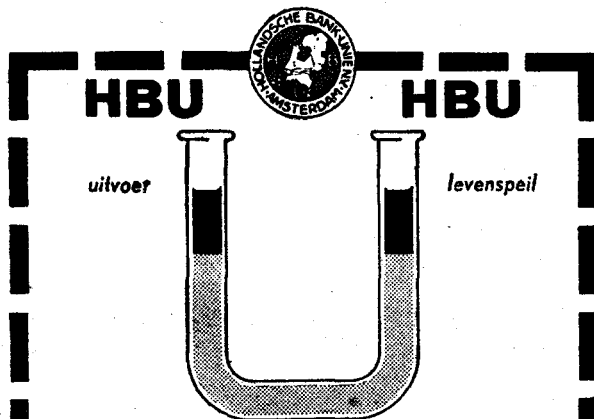
Koninklijke Fabrieken

GOUDA

TABAKSPIJPEN

AFDELINGSSECRETARISSEN:

Onze Administratie is gaarne bereid met U te spreken over de mogelijkheid van uitbreiding van onze lezerskring.

Neerland's uitvoer en Neerland's levenspeil zijn als de vloeistof in communicerende vaten.

Stijgt de uitvoer, dan stijgt het levenspeil mee. Aan de Nederlandse zakenman is de opgave gesteld jaarlijks de uitvoer met f 400.000.000 te doen stijgen.

De diensten van een actieve bank, met eigen kantoren in vele van de belangrijkste afzetgebieden ter wereld, kunnen bij het vervullen van deze zware exportopgave van onschatbare waarde zijn.

Ook voor U: de HBU

HOLLANDSCHE BANK-UNIE N.V.
AMSTERDAM - DEN HAAG - ROTTERDAM

N.V. SCHEEPSWERVEN

„PIET HEIN”

BOLNES en PAPENDRECHT

DWARSELLINGEN 115 Meter

DROOGDOK 115 x 30 Meter

N.V.

W. A. HOEK'S

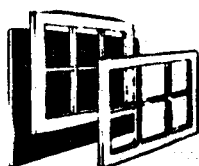
MACHINE- EN ZUURSTOFFABRIEK
Hoofdkantoor en Machinefabriek
te Schiedam.

Compressors voor alle gassen en iederen druk.
Installaties voor de bereiding van zuurstof stikstof enz.

H. TEN CATE Hzn. & Co. N.V.

Almelo

Katoenen- en Rayon-
manufacturen

RAMEN

IN TRILBETON
N.V. BETON- & PLATENFABRIEK
1/4 GEBR. MYNLIFF

TELEFOON: 20559 - SLOETSTR 6 - NYMEGEN